Serbska centralna knihownja w Budyšinje

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 1. 2.4° 96 Sobotu 6. januara 1906. Lětnik 65.

Swětne podawki.

Nowy sakski kultuzowy minister.

Sa naslědnika cźežko skhorjeneho sakskeho kultuzoweho ministra dr. je Seydewitza zo mjes druhimi tež Lipscźanski professor tajny radźicźel Wach mjenuje. Professor Wach, kotryž je zo 1843 w Kulmje we wjecźornej pruskej provinzy narodźił, je 64 lět stary.

Nowy schef generalneho staba Helmut s Moltke.

Dotalny dołholětny schef generalneho staba, hrabja Schliesen, je wyzokeje staroby a khorowatosće dla wotstupił. Sa jeho naslědnika je khěžor wujowza nětdyscheho pólneho marschalla hrabje Moltki, Helmutha s Moltke, pomjenował. Wón je zo 23. meje 1848 jako zyn Adolfa s Moltke narodźił. Nowy schef generalneho staba je dołhe lěta s khěžorowym adjutantom był a hižo dołho jako pschichodny naslědnik hrabje Schliesena płacźesche.

Snateho antisemita hrabju Pücklera,

kotrehož bě khostanska komora dla jeho židam njepschecźelnych rěcźow k jastwu sazudźiła, je khěžor k arrestej na twjerdźisnje na schěsć lět wobhnadźił.

Strajk w sakso-thüringskich tkajetnjach,

kotryž je zo s dospołnym njeporadźenjom sa dźěłacźerjow skóncził, budźe tutym s wucźbu sa pschichod. Jich nowiny „Textilny dźěłacźer“ pisaju, so je kaza dźěłacźerskeho swjazka s najmjeńscha dźesacź krócź wjazy pjenjes wopschijecź dyrbjała. Wot Crimmitschawa zu hižo wjedźeli, so swjazk dźěłodawarjow se žanym wuměnjenjom do žadanjow dźěłacźerjow njeswoli, dokelž bě zo rossudźił, měsazy dołho wojowacź. Duž je zo dyrbjało postawacźenje dźěłodawarjow pschijecź.

Nowy reglement sa swuczowanje infanterije

je khěžor porucził wudźěłacź. Po nowym reglemencźe dyrbi zo wuwuczenje pěschkow sjednoricź. Kruta disziplina pěscheje złužby drje dyrbi njepscheměnjena wostacź, tola njetrěbne swuczowanske hibanja, kotrychž nadrobne nawuczenje zebi wjele cźasa žada, dyrbi wuwostacź; tak pschede wschěm wotkamanje do sekzijow, scharžěrowanje w schtyrjoch stawach a něktrezkuliž cźas rubjaze swuczowanje. Wulutowany cźas dyrbi zo na pólne wuwuczenje wojakow nakoźicź.

Revoluzionarne hibanje we Wuherskej.

Cźim dale, cźim bóle zo we Wuherskej politiska strona seźylnja, kotraž chze Wuhersku wot Awstriskeje wottorhnycź. Awstriski khěžor, kotryž zo hłownemu žadanju Madźarow, so by zo němska rěcź s wuherskeho wójska zyle wucźiskała, sarjekuje, s tym jenož spjecźiwosći Madźarow nowe mozy dawa. Khěžor nětkole hižo niczo wjazy we Wuherskej roskasowacź nima, jeho roskazy tam niczo njepłacźa. Lětza zo we Wuherskej njehodźa rekrutojo wusběhacź, dokelž zu zo wyschnosće sapowjedźiłe, młody lud pod měru swołacź. Gmejny zwoje dawki do khěžorskstwowych kazow njewotedawaju, a zamo wyschschi županojo (wokrjezni hejtmanojo) zo khěžorej spjecźuja. Khěžor je drje něktrych nowych wyschschich županow pomjenował, na kotrychž podwolnosćź móže zo spuschcźecź, tola cźi zebi ani swěricź njemóża, zwoje sastojnstwo nastupicź. S warnowazym pschikładom budźe wschitkim khěžorej zwěrny wyschschi župan Kowacs, kotrehož je lud w Debrecźinje pschi zamym sabił, hdyž tam pschijědźe, so by zwoje sastojnstwo nastupił. Tamnische wobydleństwo bě zo na jeho pschikhad pschihotowało. Kowacsa se želesnistkeho wosa wudrěchu a do njeho njepscheskawajzy bijo jeho k dwórnischcźowemu twarjenju dowlecźechu. Tam jeho na cźěłowy wós cźisznychu, kotryž bě zo poslednje dny k pschijězdej kóždeho Budapestskeho cźaha na dwórnischcźo wosył. Wyschschi župan, do kotrehož bjes pschestacźa pjerjechu, žałoscźejo proschesche, so bychu jeho puschcźili, so nochze dale Debrecźinski župan bycź a so chze radscho wot zwojeho sastojnstwa wotstupicź. Tola lud zo njeda směrowacź.

Mjes tym so wyschscheho župana na cźěłowym wosu k Alföldskej nalutowarni wjesechu, do njeho na stajnosći bijachu. Kije wozebje na jeho ruzy praskachu; dwaj porstaj zo jemu do zyła wotbischtaj, a nóz zo jemu rósdrě. Dale wyschschemu županej dwaj zentimetraj hłuboku ranu do hłowy nabichu. Policistojo a žandarmojo zo na pucźu s dwórnischcźa do města, kaž by jim pschikasane było, s zyła njepokasachu.

Jenož s wulkej prózu samóchu wyschscheho župana do nalutowarnineho doma donjescź. Lud kaž roscźerczeny sakhadźesche. Wón wschě domowe wokna rosbi a khěžne durje wusběhny a do kruchow rosrasy. Kamjenje a kije zo do twarjenja mjetachu. Mjes tym lěkarja sawołachu a policistow, žandarmow a wojakow na pomoz žadachu. Žandarmerijiny rytmischtr hnydom se wschěmi zwojimi ludźimi pschińdźe, runje tak měschcźanski hejtman s policistami, tola zo tutym njeporadźi, lud rosehnacź.

Skónczńje zobustaw „wubjerka derjeměcźa“ pschińdźe a wyschscheho župana napominasche, so by zwoje sastojnstwo složił. S womory wotucźiwschi, Kowacs pismo podpisa, s kotrymž s cźežnym złowom wobkrucźa, so wot zwojeho městna wotstupi. Hdyž zo to ludej wosjewi, zo wón rosběža. W tymle wokomiku wojazy pschińdźechu, kotsiž s natyknjenym bajonnetom sakroczichu. Pschi tym zo jena wozoba cźežko srani a zydom lohko.

Knjeżerstwo budźe spytacź, winowatych pokhostacź, tola s tym znadź zo hischcźe wjetsche njeměry sbudźa. Wyschschi župan praji, so je wscho, schtoż je zo stało, w prěnim rjedźe měschcźanski hejtman sawinował; pschetoż na drósy njeje ani jeneho policista wohladał.

Awstriski khěžor nětkole sapłacźenje sa to dostawa, so je wot lěta 1866 wschěm nazylnoscźam Madźarow polěkował. Hdyž Madźarojo Sskowakow, Khorwatow, Sserbow, Němzow a Romunow krjudowachu a potłóczachu, mějesche awstriski khěžor napschecźo wschěm skórzbam wuschi satykanej. Skónczńje Madźarojo měnja, so změdźa s khěžorom a jeho podwólnymi sastojnikami runje tak sakhadźecź, kaž s ludami, kotrez pod jich kwaklu stonaju.

Sswobodni murjerjo w franzowskim wójsku.

Franzowske wójsko na tym khori, so zu jeho offizěrojo do wschelakich politiskich stron dźěleni. Pod wójnskim ministrom Andrejom, kotryž dyrbjesche dla pschescźěhanja zyrkwinszy smyślenych offizěrow wotstupicź, je zo mjes franzowskim offizěrstwom zwobodne murjerstwo móznje rosschěriło. Major Driant w narodowskich nowinach „Eclair“ pische, so zo offizěrojo s hromadami k zwobodomurjerstwu samolwjeja. Sswobodomurjerska loża je w lěcze 1904 wjazy dyžli 700 samolwjenjow wo pschistupjenje wotpokasacź dyr-

bjała. Sswobodomurjerſzy offizěrojo twjerdże hromadże ſwißuja a druhich offizěrow, kotſiž k nim njeßkuſcheja, ſatraſcheja; teho dla Driant měni, ſo je ßwobodomurjerſtwo we wójſku ſ woprawdźitym ſtrachom. Wón namjetuje, mjes offizěrami „ſwjaſk ſkutka“ ſakožicź, kotryž dyrbi ßo prózowacź, ſo bychu ßo ßwobodomurjerſzy offizěrojo ſ wójſka wuſamkli.

Bołharſka dźěłarnja bombow

je ßo w mazedonſkim měſcźe Dermirhißy wußlědźiła. Turkowſzy poliziſtojo 350 hotowych a 12 000 hiſchcźe njehotowych bombow namakachu. Dale tam bleſche ſ nitroglyzerinom, jenu helſku maſchinu, elektriſke groty a wulku hromadu Mannlicherſkich tſělbow ſ muniziju wußlědźichu. Měſtowy dźěl, w kotrymž Bołharojo bydla, je ßo ſ wojakami wobßadźił, a wjele Bołharow je ßo ſajako. Tale namakanka pokaſuje, ſo ßo mazedonſzy Bołharojo na nowy ſběžk pſcheczźiwo turkowſkemu knjejſtwu hotuja.

Wobſtejnoſcźe w St. Peterburgu.

W Peterburgu ßo ſcźěhwki dotalnych ſtrajkow na ſakoßne waſchnje pokaſuja. Wjele wulkich fabrikow je ßo ſamkło. Putilowſke fabriki ßu drje hiſchcźe wotewrjene, tola direkzija je hižo woſjewiła, ſo ßo jutſje ſamknu, a ſo ßo wſchitzy dźěłaczerjo puſchcźa.

Knjeżerſtwo ßo teho dla boji, ſo dla wulkeje nuſy fabrikſkich dźěłaczerjow njeměry wudyrja. K jich potłóczenju ßu ßo ſ cźaßom pſchiprawy cźiniłe. Wſchě dróhi, ſ dźěłaczerſkich měſtowych dźělow do ſnutſkowneho měſta wjedźaze, ßo ſ maſchinſkimi tſělbami a artilleriju ſtražuje. Hdyž ßo prěnja kulka ſe ſtrony revoluzionarow wutſěli ßo na měſto woblehnjenſtwo položi; pódla teho ßo pinzy a kubje pſchepytaju a wſchě namakane tſělby a druhe brónje ßo prjecź bjeru.

Revoluzija w Ruſkej je ßo porazyła.

Krwawny ſběžk w Moſkwje je ßo do cźiſta potłócził. Móz revoluzionarow je ſlemjena. W Moſkwje je ßo porjad ſaßo poſtajił, klamy ßu ſaßo wotewrjene, a na dróhach ſnutſkowneho měſta ſaßo żiwy wobkhad knježi. W najwjazy fabrikach ßo ſaßo dźěła. Elektriſke wobßwětlenje je ſaßo w rjedźe.

Poßlednje wojowanje bě w měſtowym dźělu Preßnje. Wojazy ſ artilleriju a maſchinſkimi tſělbami Preßnu rano ſe wſchěch ſtron wobſtupichu. Njepſcheſtawajzy ßo ſ kanonow do twarjenjow tſěleſche, w kotrychž ßo ſběžkarjo khowachu. Někotre khěże ßo ſapalichu. W Prochorowowej fabrizy bě ßo něhdźe 10 000 ſběžkarjow ſhromadźiło. Offizěrojo jich napominachu, ſo bychu ßo poddali. Hdyž ſběžkarjo wotmolwichu, ſo chzedźa wojowacź, ßo do nich ſ kanonow tſěleſche. Hdyž bě ßo ſ nich wjele moriło a ſraniło, bě ßo jim khrobłoſcź wſała. Woni ßo poddachu. Někotſi wjedniży běchu prjedy cźekli.

Po roſprawach nowinſkich dopißarjow je pſchedměſto Preßnja ſ kanonadu cźežko cźerpiło. Zyłe dróhi ßu ßo ſpaliłe, druhe ßu ßo ſ kanonſkimi kulemi wupuſcźiłe. We wſchěch dworach cźěła leża. S njewupuſcźenych domow ßu běłe khorhoje jako ſnamjenja měra wutyknjene. W hojeńnjach wjazy dyžli 2000 ſranjenych leži, poßlednje dny je ßo 670 morwych pohrjebało. Pſchi poßlednich njeměrach je ſ najmjeńſcha 15 000 cźłowjekow pak padło, pak ßo ſraniło.

Jako ßobuwinika na revoluziji ßu generalneho majora Awerjanowa ſajeli a jeho ſ dobom jeho woješku doſtojnoſcź ßłekli. Jeho do Peterburga dowjeſu, ſo bychu jeho tam ßudźili.

Kubſchinſkeho dom, w kotrymž bě ßo wjele revoluzionarow ſkhowało, wojazy ſ nadběhom dobuchu. Schmidtowa fabrika, w kotrejž mějachu ſběžkarjo hłownu kwartěru, ßo ſ kanonſkimi kulemi ſapali a ßo ſe ßußodnymi twarjenjemi wotpali. Někotſi ſběžkarjo ßo ßobu ſpalichu. Też druhe khěże ßo ſ kanonſkimi kulemi ſapalichu, dokelž ſběžkarjo, kotſiž běchu je wobßadźili, ßo ſarjeknychu, ßo poddacź. 17 offizěrow a 49 wojakow je ßo ſraniło. Wjedniży ſběžkarjow, kotſiž běchu zyły ſběžkowy plan wudźěłali a cźrjódy ſrjadowali a poſtajili, ßu ßo hnydom ſ procha měli, hdyž kulki ſ woješkich tſělbow ſafrunczachu. Też tu je ßo pokaſało, ſo pſchi revoluziji najhórſchi wołakoju a ſchczuwarjo ſ cźaßom mydło wjeſu a ßo ßami ſtracha ſdaluja, mjes tym ſo naſchczuwany lud ßwoje żiwjenje wopruje.

Mjes jatymi je wjele wukrajanow. Woni ßu ſ woßebitym nadawkom do Ruſkeje pſchijěli, ſo bychu twar barrikadow nawjedowali. S wjetſcha ßo barrikady ſ woſow elektriſkeje dróhowoje żeleſnizy, telegrafowych żerdźow, wſchelakorych kótkow, lokomotivowych rosbitkow a druhich wězow natwarichu, kotrež ßo potom ſ grotami po móżnoſcźi huſto wobwjaſachu. Pſches khětro wyßoke barrikady móżeſche ßo jenoż pſcheléſcź. Wone ßo każ jena murja wjele kilometrow daloko wupſcheſcźerachu a tu a tam bě pſchikhad k nim ſ kakaczkatym grotom abo ſ wjelcźimi jamami poczeženy. Skoro na kóždym dróhowym rózku bě mjeńſcha barrikada, na kotrejž 2 mużej pódla cźeſtwjeneje khorhoje ſtražowaſchtaj. Wot Ssadoweje dróhi hacź k Budyrſkemu pſchedměſtu ßo połtſecźa kilometrow dołha njepſchedobytna barrikada, huſto ſ grotom pſchepleczźena, cźehnjeſche. S muż-wyßokimi barrikadami, pſchěrowami a wſchelakimi ſadźewkami běchu dróhi pſchepřečźene, kotrež k barrikadam wjedźechu. Huſto ßo barrikady, kotrež bě artillerija roſtſělała, jara rucże ſ nowa natwarichu. Sběžkarjo po ſcźěhowazym waſchnju wojowachu: Woni po móżnoſcźi na dobo do wojakow wutſělichu a potom roſcźěkachu. Poſdźiſcho ſ khowankow do wojakow tſělachu a njepſcheſtawajzy ßwoje ſtejiſchcźo měnjachu.

Někotre dróhi běchu tak ſabarrikadowane, ſo budże někotrych dnjow trjeba, prjedy hacź budża ſaßo cźiſte. So bychu barrikady twjerdſche byli, ßu je revoluzionarojo ſe ßněhom wupjelnili a ſ wodu poleli, tak ſo ſ nich lodowe hory naſtachu, kotrež kilopam a ßekeram dołho napſcheczźo ſteja. Revoluzionarojo mużnje na barrikadach wojowachu a dopokaſachu, ſo wjedźa wumrjecź. Pſchecźiwo diſzi-plinowanemu a derje wobronjenemu wójſku pak ßo njemóżachu dleje dżerżecź, hacź ßu ßo ſe ßwojimi revolvrami dżerżeli.

Wjele tyßaz ſběžkarjow je padło, mjes nimi bě wjele żónſkich. Tele wojowarki na barrikadach běchu ſ wjetſcha ſtudentki.

Polizija ma połnej ruzy dźěła ſ wotßudźenjom ſajatych ſběžkarjow. Doſtawaju po 5—25 dnjach jaſtwa ſa njedowolene noſchenje brónjow. To je ßnadne khoſtanje; někotryżkuliż, kotryž je ßo na barrikadach ſatſělicź dał, hdyž bě hižo wěſte, ſo revoluzija podleži, budźiſche ßo poddał, hdy budźiſche wjedźał, ſo ſ tak lohkim khoſtanjom woteńdże.

Mjes tym ſo Moſkwa wo dnjo ſaßo ſwucżeny wobras pokaſuje, ßu wjecźor dróhi próſdne ludźi. Po 9 hodźinach je ſakaſane, ſ domu khodźicź. W nozy revoluzijonarojo huſto do woješkich patrouillow a ſtražnikow tſěleja. Domy ßo wſchěndnje pſchepytuja a ludźi ßo jimaju, mjes nimi je też pſchedßyda ſwjaſka měſchczańſkich ſaſtojnikow. Wobkhad na żeleſnizach je ßo ſ wulkimi wobcźeżnoſcźemi ſaßo do rjada ſtajił. Někotre żeleſnizy běchu do zyła w ruzy revoluzionarnych ſaſtojnikow, kotſiž nochżychu cźaham ſaßo jěſdźicź dacź. Woßebje ßo ſaſtojnizy na Kaſanſkej żeleſnizy ſpječźowachu. S Moſkwy ßo dwaj bataillonaj pěſchkow wotpóßłaſchtaj, kotrajž dyrbjeſchtaj kóżde ſaſtaniſchcźo woßebje dobycź; pſchi tym ßo druhdy krwawnje wojowaſche. Na tſjoch bliżſchich ſaſtaniſchcźach ßamych ßo 300 ſaſtojnikow mori, a 17 ſaſtojnikow nahły ßud k ßmjercźi ſaßudźi a ſatſělicź da. Wot 3. januara ßo po Kaſanſkej żeleſnizy ſaßo porjadnje jěſdźi.

Revoluzionarojo chzedźa w Moſkwje pjecźa poßledni krócź ſpytacź, knjeżerſtwo powrócźicź, tola to ßu jenoż hołe powjedanja; pſchetož ſběžk je doſpołnje poražený.

Też w druhich ſtronach Ruſkeje je revoluzija pſchemożena. W połodniſchej Ruſkej, hdżež je wona poſdźiſcho wudyrika, ßu ju wojazy ſa krótki cźaß potłóczili.

Njeměry w Niżnim Nowgorodze.

Niżni-Nowgorod, hdżež bě hacź dotal měr a połoj knjeżił, je ßo też do njeměra ſtajił. Dźěłaczerjo Ssormonowſkich fabrikow, dwě hodźinje wot Niżnjeho Nowgoroda leżażych, běchu pſcheczźiwo knjeżerſtwu poſtanyli. W pſchedměſcźe Kunawinje radikalni a měrniſchi liberalni do ßebje ſraſychu. Njeměry njemóżachu ßo wupſcheſtrěcź, dokelž wobyhlerſtwo ſběžkarjam wobaraſche. Duż bě wojakam lohko, ſběžk ſa krótki cźaß potłóczicź.

Revoluzija w baltiſkich provinzach

je hižo ßwój wjerſchk pſchekroczźika. General Orlow, kotryž ſ jenym armeekorpſom pſches kraj cźehnje, ſe ſběžkarjemi krótki prozes cźini. Hdyž jedyn revoluzionarny ſaſtaniſchcźowy pſchedßyda ßo ſarjekny, cźahej wotjěcź dacź, wón ſpječźowarja hnydom wobwěßnycź da. Hdżež wojazy pſchiňdu, wobyhlerſtwo ſe ſběžkarſkeho wopojenja woſtróſbja. W połodniſchej Litwje hižo ſběžkarjo dobrowólnje brónje wotedawaju. Woni prěja, ſo njebudźichu pſcheczźiwo knjeżerſtwu poſtanyli, hdy budźichu revoluzionarojo powjeſcź njeroſſchěrili, ſo je Peterburg hižo dawno w mozy revoluzionarow. Hdyž ßu nětko widźeli, ſo wot Peterburga żaneje pomozy njepſchiňdże, ßu ßo poddali.

Tež ruske nowiny „Birʒski wěstnik“ pišaju, so ꞩu revoluziju jenož sozialoemokratojo a židźi sbudźili. Mjes revoluzionarami je tež wjele Němzow. Revoluzionarojo ꞩo do dweju stronow dźěla, do sozialdemokratow a sozialnych revoluzionarow. Mjes poslednischimi židźi wulkn rólu hraja. Woni ꞩu sběžkarjam kasali, knježich sarasyć a knježe kubla spalicź. Revoluzionarojo žiwje ſ wukrajom wobkhadźeja. W burskich stronach ꞩu revoluzionarojo mjes cźeladnikami a roboćanami a ſ zyła mjes ratarskim khudym ludom pomoznikow namakali, kotrymž kraj a dobre měrme žiwjenje lubjachu.

Město Rigu, w kotrymž je nětko saꞩo porjad postajeny, ꞩu revoluzionarojo někotre dny wobknježili a ꞩu wobsamkli scźěhowazy program do skutka stajicź: 1. Wuwokanje njedźělneje litwinskeje republiki. 2. Wotstronjeuje němskeje měschcźanskeje wyschnoscźe. 3. Wotꞩadženje wschitkich duchownych, njech ꞩu prawoꞩkawneho, katholskeho abo lutherskeho wěrywusnacźa. 4. Wóꞩomhodźinski dźěłanski cźaꞩ. 5. Wotstronjenje mandźelstwa, ja to ꞩwobodna luboscź. 6. Wschitkim dźěłacźerjam a dźěłacźerkam maja ꞩo wob lěto ras prózdniny na dwě njedźeli ſ połnym saplacźenjom msdy pschiswolicź. 7. Zadyn dźěłacźer njeꞩmě wjetsche cźeże dyžli 50 puntow noꞩycź. 8. Prawo strajkowanja a saplacźenje strajkowanskeho cźaꞩa. 9. Zónske njeꞩmědźa 4 njedźele do poroda a 4 njedźele po nim dźěłacź, tola dyrbi ꞩo jim sa tón cźaꞩ połna msda płacźicź. 10. Powschitkowne tajne direktne wólbne prawo sa mužskich a žónske wot 20. lěta. 11. Bóh ꞩo wotꞩadźi.

Schtyri dny běchu w Risy wschě klamy sawrjene a žane nowiny ꞩo njewudawachu, jenož wosjewjenja revoluzionarneho komiteja ꞩo na rózki thěžow lěpjachu a běchu podiꞩane: „Sklawa sozialdemokratiskej litwinskej republizy“. Sa tón cźaꞩ revoluzionarojo w měsćze a na wꞩach wjele ludźi wurubichu a sabichu. So mohli jim tež pjenjesy sebracź, kotrež mějachu na nalutowarnjach, revoluzionarojo wukas wudachu, so dyrbja je ꞩebi tam wotewsacź, dokelž je ruski stat bankrot. A woprawdźe nasajtra cźrjódy ludźi po ꞩwoje pjenjesy na statnu banku běhachu. Ženje drje njeiꞩu ludźom se sakow telko pjenjes pokradli, kaž tón dźeń.

Dokho wschak kraꞩnoscź sozialdemokratiskeje republiki njetrajesche. Hižo 16. dezembra saꞩo želesniske cźahi jěsdźachu a nětko ꞩu ruszy wojazy wscho saꞩo do stareje kolije swjesli. Hdy by w Němskej tajka sozialdemokratiska republika ras tsi dny wobstała, sawěscźe, połojza nětcźischich pschiwiꞩowarjow sozialdemokratiskeje strony by ꞩo wot ꞩwojeho bkuda wuhojila. —

Kaž w baltiskich provinzach ꞩu tež židźi w Moskwje a Peterburgu revoluziju nawjedowali. Woni mějachu sa wěste, so ꞩo revoluzija poradźi. Ruszy studentojo a dźěłacźerjo běchu jenož swólniwy grat w jich ruzy. Tsělby ꞩu revoluzionarojo ſ němskich a jendźelskich fabrikow dostali. Wone ꞩo najprjódzy do Jendźelskeje a wot tam do Finskeje a do baltiskich provinzow dowjesechu.

Zkowni sastojnizy w Kopenhagenje ꞩu na parnej łódźi „Pregel“, kotraž ſ Havra pschijěde, 300 ꞩudow patronow wuꞩlědźili a saꞩłapili. Wone dyrbjachu ꞩo ſ finskej łódźu „Uraniu“ ſ Kopenhagena do Finskeje dowjescź. „Urania“ je ꞩo teho dla dyrbjała prózdna wrócźicź.

Revoluzionarojo w Pólskej

ꞩu mjes Iwengorodom a Radomom jedyn želesniski móst rostorhali. Bližschi želesniski cźah ꞩo teho dla swróczi. Dwaj sastojnikaj ꞩo morischtaj, druhe woꞩoby ꞩo wobschkodźichu. We Warschawje běchu ꞩo někotre barrikady natwarike, tola hdyž wojazy pschińdźechu a je rostorhachu, tam nichtó njebě, kotryž by ꞩo jim uapscheczo stajił. Powschitkowny strajk w Warschawje je ꞩo skóncził; w fabrikach ꞩo saꞩo dźěła.

Ruszy revoluzionarojo we wukraju.

Nětcźischa revoluzija w Ruskej nima ꞩwojich wjednikow w ꞩamej Ruskej, ale tež we wjecźornej Europje, pschede wschěm we Schwajzarskej a to w universitnych městach Genfje, Zürichu, Bernje, Lausannje a dale w Pariſu a Londonje. Bórsy po skónzowanju ruskeho ministra Plehwy, kotryž ꞩo w lěcźu 1904 w Peterburgu ſ dynamitowej bombu rostorha, někotsi w Zürichu studowazy Ruꞩojo ꞩwojich towarschow prajicź słyschachu: „Sa skónzowanje Plehwy ꞩmy 80 000 rublow wudali!“ Hižo loni ꞩu mnosy ruszy studentojo a studentki ſ falschowanymi papjerami se Schwajzarskeje do Ruskeje wujěli, hdźež mějachu, kaž ꞩami prajichu, „wjele dźěła“. Revoluzionarne pišma ꞩu ꞩo poslednje měꞩazy w Moskwje, Peterburgu atd. cźischcźake. Hischcźe loni ruszy revoluzionarojo cźischcźane pišma ſ Němskeje dostachu, woꞩebje w estonskej a litwinskej (letiskej) rěcźi, kotrejž stej w baltiskich provinzach rosschěrjenej. So ꞩu pschi pschesmykanju tajkich pišmow něnsźy sozialdemokratojo ꞩwojim ruskim towarscham wulku sžužbu wopokasali, je dopokasana wěz. S zyła ruska revoluzija ſ wukraja móznu podpjeru dostawa.

Pschecźiwo revoluziji

ꞩu burjo w Iwanowje a Wosneeꞩensku komitej sakožili. Tutón je dźěłacźerjam wschěch Moskowskich želesnizow napominanje pósłkał, w kotrymž ꞩo praji, so ꞩu burjo hotowi, k sakitanju tróna a ꞩwojich prawow postanycź, na kotrež revoluzionarojo njedźiwaja. Burjo jenož na snamjo cźakuja. Komitej wojakow napomina, so njebychu žiwjenje revoluzionarow lutowali. Zyła Ruska nětkole na wojakow hlada, kotrymž chzedźa burjo na pomoz pschińcź. Direktorow Moskowskich želesnizow komitej prosy, ꞩwojim měrnym, kaž tež sběžkarskim pschistajenzam powjedźicź, so ꞩu ꞩo burjo rosꞩudźili, nowe lěto postanycź, strajki na želesnizach potlóczicź a měr w Moskowskim kremlu wuwokacź, jeli so njebudźe wobkhad na želesnizy hacź do 6. januara saꞩo w rjedźe. Burjo praja, so je lěpje, pschi sakitanju wótzneho kraja wumrjecź, hacź doma sahlódnicź abo se sběžkom kónz wsacź.

Hłód w Japanskej.

W tsjoch połnóznych provinzach Japanskeje hłód knježi. Tsi milijony cźłowjekow ꞩu w strasche, hłodu wumrjecź. Jeli so knježerstwo njebudźe bórsy pomhacź, budźe ꞩebi hłód wjazy cźłowskich woporow žadacź, hacź wójna ſ Ruskej.

Hody.

(Pokracźowanje ſ cźišła 52. 1905.)

Hlej, tak póscźele cźi Bóh luby Knjes někohožkuli uapscheczo, kotremuž móżesch luboscź wopokasowacź, a po ꞩmjercźi ꞩnadź shonisch, kelko ꞩrědkow k wotkhorjenju je wón tebi dał, kotrychž njeiꞩu wužiwał. Hlej, kak kraꞩnje by to na ꞩwěcźe było, hdy bychu hody kóždy dźeń byke, a hdy bychu ꞩo cźłowjekojo prózowali, jedyn druheho wosbožecź. To dźě by raj ꞩam był na semi, a sawěscźe bychu w nim bydlili ꞩami strowi ludźo.

Ale husto dźe ꞩo ludźom tak kaž khorym, kotsiž ꞩu swukli khori bycź; cźi ꞩo hańbuja, hdyž dyrbja bycź strowi. Naschemu lěkarjej ꞩo tak dźěsche. Pschetož wón dźěsche do kuchinje, hdźež Pischcźakowa knježesche. Wón mjenujzy, hidźo žónske, nochzysche sžužobneje holzy w domje cźerpjecź. Teho dla da ꞩwoje hospodarstwo wjesć dźěłacźerskej žonje, kotraž tež druhim ꞩamostejazym knjesam hosposu cźinjesche, a ꞩo teho dla wo wěz pschejara dokkadnje staracź njemózesche. Stara Pischcźakowa snajesche pak tež ꞩwojich ludźi a wjedźesche derje, kak ſ kóždym wobkhadźecź, a měnjesche, so było staremu lěkarjej Bórcźakej, ſ kotrymž stajnje wójnu wjedźesche, trochu žonjazeho knježstwa zyle wužitne. Doktora bě hańba było, so bě jeho dźenꞩa wjecźor kleczecź widźała, dokelž bě jeho hewak cźasto sžyschała wuꞩměschecź, schtož je kschesćanam ꞩwjate. „Macźi Pischcźakez“, wón rjekny, „wy dźě scźe ꞩo dźenꞩa wjecźor mi dźiwali.“

„Ně, wjeꞩeliła ꞩo ꞩym, knjes doktoro“, rjekny srěcźniwa žona, „knjes doktoro, tak to dyrbi tež pschińcź, ma-li ſ wami lěpje bycź.“

„Na, Pischcźakowa, njemysslcźe ꞩebi tola, so ja do tajkich wězow wěrju. Ale tón hólz je temu ras swuknył, teho dla nochzu jemu to tola sapowjescź. To mohło jeho tola tež pschejara rosbudźicź a mohło jemu seschkodźicź.“

„Haj, rosbudźicź, seschkodźicź, to praja doktorjo pschezo, hdyž chzedźa ꞩo wurěcźecź. Ale to njepkacźi wjazy, dyžli pjekarjowe hrajkowe snamki, sa kotrež chzedźa ꞩebi jeho dźěcźi bonbony kupowacź. Nó, knjes doktoro, to dźě tola tež niczo ske njeje, hdy byschcźe wy ꞩo nakasali. A schtó wě, k cźemu je Bóh luby Knjes teho hólza do domu pósłał.“

„Bóh luby Knjes — Pischcźakowa, njepowjedajcźe tola takle njerosomnje. Wy dźě tola wěscźe, so nam Bóh tehole hólza njeje pósłał. Ja dźě ꞩym po njeho pobył.“

„A schtó dha je wam to kasał? Hdyž scźe mi rezept wukasali, a ja du ſ nim do haptyki a dam ꞩebi to scźinicź, potom tola njepraju: haptykar je mi to lěkarstwo dał, ale praju, so je to doktor cźinił. A tak je to tež tu. Schtož Bóh porucza, to ludźo cźinja, a wy cźinicźe tež jeno to, schtož Bóh chze!“

„Pischcźakowa, wy dyrbicźe ꞩebi dacź ras mohsy wumycź, sda ꞩo, so ꞩu ꞩo saprószchike“, rjekny doktor.

„Dha mohło ꞩo mi to runje tak seńcź, kaž tamnemu haptykarjej, wo kotrymž je nam wucźer pschezo powjedał, so je ꞩwoje mosny dał płokacź, so pak je doktorowy wulki poꞩ pschischoł, a so je je

tón sexrak, a so je jemu potom doktor chzył spěschnje palenz nuts linycź. Wuczeŕ je nam powjedak, so žo to pola wuczenych hustostawa, a so maja teho dla tajke wrótne myßle we hkowje."

Doktor sapocza žo wótsje smjecź a sawoła: „Wy scze khrobła žónska! A ja chzył rady wjedźecź, kajke to we waschej hkowje je."

„Sawěscze lěpje, hacź we waschej", bě wustojna wotmołwa, „dokelž ja mam tola hischcze wěru we hkowje, a to wy nimacze!"

„A to wy nimacze", wospjetowasche doktor, wróciwschi žo do swojeho bydka, a idychny s hkuboka. „Ale schtó je na tym wina", rjekny sam pschi sebi, „to je wona, wona je mi wěru s wutroby wsaka."

Doktor bě žo do swojeho pschijateho hólczka bórsy nimo měry salubowak. Hdyžkuli žo jeno někak hodźesche, wodźesche jeho sa ruku, haj samo do schule jeho wodźesche, a hólczej sarunowasche se swěrnej pschiwißnoscźu luboscź, kotruž jemu doktor woprowasche. Wschitko, schtožkuli sebi hólz pschejesche, bu wobstarane, tak so Pischczakowa rjekny, „jeli so tu žónska wožoba do domu njepschińdze, so by lěkarja rosomneho scžiniła, dha s pachołka ženje niczo prawe njebudze". Wona pak bě tež poßrědniza mjes pachołom a jeho maczerju a dowobstara jemu tež husto najwutrobnische maczerne napominanja a pschinoschesche jemu listy, w kotrychž swojeho syna pschezo saßo na to kedźbneho cźinjesche, so njeßmě nihdy na modlenje sabycź, a wón to tež njesabu. Doktor dyrbjesche žo nětko k jeźi modlicź. Wón dyrbjesche sebi dacź lubicź, s najmjeńscha kóždy wjeczor s nim žo modlicź, jeno samkasche nětkole kóždy krócź kedźbnje stwine durje. Ale Pischczakowa wjedźesche derje, schto ma samkanje durjow na sebi. Wona bjerjesche drje pak tež hólczka a wodźesche jeho k jeho maczeri. Hdy by stary doktor žo temu pschecźiwjak, by žona prajika: „Knjes doktoro, jeli so scze tajkile pohan. so chzecze macź a dźěczo wot sebje dźělicź, mam ja telko cźlowjeskeho cźucza, so to saßo dobre cźinju, a jeli so to nochzecze měcź, mózecze mje wotehnacź." To pak bywasche kóždy ras najwjetschi trumf, kotryž Pischczakowa wuhrawasche, pschetož wona wjedźesche a bě hižo dosć spósnaka, so žo lěkar nimo měry boji kóždeho pscheměnjenja. Pischczakowa snajesche ras jeho sabosce a nałožki, a byrnjež by tež często skoržił na jeje schczebotatu hubu, sa njeho tola žo nichtó tak derje njestarasche, kaž wona. Macź njemózesche sa swojeho syna wjazy cźinicź, hacź stara Pischczakowa sa swojeho doktora, a wón to jej pschezo hischcze njebě sabył, kak bě žo wona wo njeho staraka, hdyž bě wón khory, kak bě w nozy a wo dnjo pschi jeho łožu strażowaka a žo nochzysche dacź sastupicź, dokelž sebi myßlesche, so mohł sebi bórsy něchtó pschi jeje doktoru pschehladacź.

Na to spominasche pschezo saßo, hdyžkuli by jemu jeje wuskoczne waschnje pschejara wobcźežne było, a potom cźujesche drje tola tež, so tajkemu staremu hólzej trochu maczerskeho sastaranja zyle derje cźinjesche. Haj, sawěscze bě jemu jara wužitne, so jemu stara Pischczakez macź hkowu dyß a dyß na prawy blak staji.

Saßo žo hody bliżachu, a lěkar pschekładowasche sebi, schto mohł swojemu lubuschkej wobradźicź. Wěso njebě hacź dotal ženje chzył k Bożemu dźěsczu wobradźicź, nětkole pak měnjesche, so hólczezej tola nihdy hodowneje radoscze wsacź njeßmě, dokelž so je temu tak swuknył.

Tak widźimy, kak bu hólczk doktorej po pucźu žiwjenja s jandźelom, a tak sczele nam Bóh luby Knjes husto dźěczo na pucź nascheho žiwjenja, so by nam pomhako, prawu czěŕ namakacź.

Ras woprascha žo lěkar swojeho pschijateho dźěsca, hacź sebi niczo k Bożemu dźěsczu njepscheje. „Haj, wujo", rjekny hólczk, „mi žo samemu wostudźi, ja bych rady saßo bratra měk."

Tu žo doktor saßmja a rjekny: „Pachołko, ja cźi tola njemózu bratra kupicź!"

„Ow, wujo", hólczk płaczo rjekny, „doma bě tak rjenje, to mózach pschezo s druhimi hrajkacź."

Tu lěkar rjekny: „Hólczko, chzesch dha saßo rady domoj? nochzesch dha tule pola mje wostacź?"

Tu sapocza hólczej hórzy płakacź a rjekny: „Wujo, ty wschak sy jara pěkny, ale doma bě tola wjele rjeńscho, to mózach sebi tak rjenje hrajkacź, a tule je tak cźicho."

„Hólcze", sawoła doktor, „ty sy jěre dźěczo, ty sy też njeswěrny", a wón wotstorcźi hólza wot sebje.

Hólczk wótsje płakasche.

„Hólcze", wołasche lěkar, „njejßym dha tebi hrajkow a rjaneje drasty nakupił, a njewopytujesch ty sa moje pjenjesy prěni wustaw?"

„Wujo, mam dźě tebje też tak lubo", wołasche hólczk wótsje, „ale też macź mam lubo, a sym tule tak sam!"

„Dha dźi a tradaj hkodu!" sawoła lěkar, sapraßny durje sa sobu a dóńdze do swojeje studowańskeje stwy.

„Na, knjes doktoro, schto dha scze hólczezej scźinili, tón dźě wo jstwje sedźo płacze, tak so móże to cźlowjek na drósy skyschecź!"

„Ach, Pischczakowa", rjekny doktor, „tón hólz chze domoj, temu žo nochze wjazy pola mje bycź; mózecze jeho dźenża wjeczor sobu wsacź."

„Ach, knjes doktoro, po teho sebi jutsje tola saßo póńdźecze, wy dźě njemózecze bjes teho hólza wjazy žiwi bycź."

„Ja drje dyrbju, Pischczakowa, cźlowjekojo su wschitzy hromadze njedźakne, falschne stworjenja, ja chzu sebi swěrneho pßa wobstaracź, to je lěpje."

„Tak, schto dha je wam tón hólz tola po prawom scźinił?"

„Jemu chze žo saßo k swojej maczeri", sawoła doktor.

„Wo tym tola prjedy njeje niczo prajił."

„Wón praji, so žo jemu tule tak wostudźi."

„A to macze hólczezej sa sko, kiž je pschischoł s domu, w kotrymž je telko dźěczi? To žo tola, kaž žo mi sda, snadnje pomhacź hodźi; jěscź dźě hischcze macze, wsmicze sebi hischcze jene s tych pjeczi, žona móże jeju parowacź, a hólczkaj mataj potom tola wjazy swiska."

„Pischczakowa", sawoła doktor a poskoczi sawjeßeleny, „wy scze kokwrotna žónska, ale tón ras macze prawje. Chzu hólzej nješchto k Bożemu dźěsczu dacź, schtož budze psches blido skakacź." A pschi tym pokoži doktor ruku na blido, kaž by rjekł, so chze hnydom sam wyšoko skoczicź, tak so žona wustróżana sa lampu hrabny a rjekny: „Knjes doktoro, wy tola njechacze?"

Doktor pak doběżawschi wróczo do swojeje bydlazeje stwy, wsa pschijateho syna na ruzy, kaž by klanka był, a majkasche jemu liczzy a trějesche jemu sylzy s wocžow, wokajo: „Hólczko, njepkacź jeno, njepkacź, hody smějesch bratra!"

Hólczk pak wokoschi doktora a wscha srudoba bě sabyta.

(Pokraczowanje.)

Za Serbski Dom w Budyšinje

w nowym lěce 1906 darichu:

Wěnc na row čestneho předsydy Maćicy Serbskeje, knjeza biskoba J. Łusčanskeho, wot prof. Dr. E. Muki	5 hr. — np.
Freibergska „Syrotka"	1 hr. 10 np.
Wěnc na row knjeza biskopa Łusčanskeho wot zarjadnika Michała Cyža w Budyšinje	5 hr. — np.

Hromadze: 11 hr. 10 np.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Po nowym lěcze.

Nětk hižom prěnje dny we nowym lěcze
Pod radoscźu a prózu nimo su;
Schtož cźěmny pschichod sa mnje taji w swěcze,
Do ruki Wótza kładu s dowěru.

Chze jěre horjo moju duschu jimacź
A wěm, so to scźěhwk mojich hrěchow je,
Dha daj mi Bóh sa Khrysta kschižom pschimacź
A swoje horjo njescź we pokucze.

Ty sy, o Jesu, w smjercźi pobył sa mnje,
Wo moju duschu s helskej mozu wojował;
Ach, wobhnadź mje, so swój kschiž složisch na mnje
A ja najwjetschu cześcź bych we nim snał!

K. A. Fiedler.

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Luboscź a mikoscź, kotruž je semrjety knjes biskop dr. theol. Jurij Łuscźanski cźaß žiwjenja wußywał, bě jemu wutroby cźlowjekow dobyła. Pschi jeho khowanju bě Pětrowska zyrkej polna luda, a hischcze wjazy ludu s wonka zyrkwje stejesche, kotryž chzysche knjesej biskopej poßlednju cześcź wopokasacź. Pola wyšokich a niskich bě žo wón jenak jara lubował a cześcźił. Na jeho khowanje bě jako sastupnik krala Bjedricha Augusta prynz Jan

Jurij pschischok. Kral bě pschi semrjeteho kaschczu kraßny wěnz se ßeklu skožicź dak, teho runja swudowjena kralowa Karola a prynz Jan Jurij. Wěnz se ßeklu běchu dale hornjolužiske provinzialne stawy a prěnja komora sakskeho ßejma pósßkake. S wulkej wjechlatej palmu se ßeklu ßerbskich barbow bě Macźiza Sserbska ßwojeho cźeßneho pschedßydu cźesczika, runje tak dalschej dwě wjechlatej palmje běschtaj město Budyschin a direktor Eiselt w Draždźanach darikoj. Dale je naspomnicź wěnz offizěrskeho korpsa w Budyschinje, wójnskeho ministerstwa a duchownych wyschnoszow w Draždźanach. Sa kaschczom dźěchu biskop dr. Frind s Prahi, prynz Jan Jurij, knjes senior Skala, katholizy a evangelizy duchowni a wyßozy statni sastojnizy, dwórski marschall s Mangeldt-Reibold, komornik s Metzsch jako sastupjeć swudowjeneje kraloweje Caroly, komornik hrabja Wilding-Kinsbórkski jako sastupjeć prynzeßy Mathildy, pschedßyda prěnjeje komory wyschschi dwórski marschall hrabja Vitzthum, tajny radźicźel ministerialny direktor dr. Wäntig s kultußowcho ministerstwa, major Rodig s wójnskeho ministerstwa, městopschedßyda evangelskeho konsistorstwa wyschschi dwórski prědar Ackermann, Draždźanski wyschschi měschczanosta Beutler, wokrjeßny hejtman se Schlieben, krajny postajenz ßwobodny knjes s Vietinghoff-Riesch, wyschschi zyrkwinski radźicźel Meier, wyschschi měschczanosta dr. Käubler s měschczanskej radu a měschczanskimi sastupjerjemi, gymnasialny rektor Friedrich, deputazija Macźizy Sserbskeje, ßerbskaj krajnoßejmskaj sapóßklanzaj Kokla a Soba, schulskaj radźicźelaj Bach s Lubija a Schütza s Budyschina atd.

S **Budyschina.** K hodownemu ßwjedźenjej Budyskeje Bjeßady bě lětßa knjes student Jan Zyž-Kaschczanski prolog pěßnik, kotryž je ßo poßkucharjam wurjadnje lubik. Po jich žadanju njech ßo wón tu wocźischcźi:

Dźenß radoscź woblicza nam wschitkim jaßni,
A jusk saß' swony psches kraj ßerbski noscha.
Wschak hodow sbóżny cźaß saß' Serby kraßni,
A hodowny dych ßerbsku semju koscha!

Hlej, w žkobju sesskhadźak je dźeń nam nowy,
A s nowa saßwitako ßlónzo rjane!
Nět', cźorna nóz, ßej pytaj wěcźne rowy!
Na wěcźne rjeczasy ßu rospukane!

Prjecź srudoba, prjecź ßylsow dołhe nozy!
Nam jandźelow, hlej, njebjeß hudźba wabi
Nět' jusk a radoscź do wutroby. Mozy
Saß' nowe dostawaju ßmjertnje ßlabi!

Hdyž w radoscźi nět' nowe skhadźa sboże,
Ssmy dźenßa swokali Waß — Sserbow wěrnych —
Wam nasche sticźicź dźenßa dźěcźo Boże,
To wuras luboscźe k Wam ßynow ßwěrnych!

Haj, ßwěru stejimy my k Sserbow rodej
A ßwěru Sserbstwo stajnje kubkacź b'dźemy!
Nam ideal ßo błyschcźi w duschi mkodej:
Kaž Hórnik, Ssmoleŕ, Imisch bycź też chzemy!

A luboscź k Sserbstwu w jednocźe naß krucźi!
My bratsja ßmy, a tak ßo lubo mamy;
Tak jedyn druhoh' sahorja a wucźi,
A wschitzy sa narod móz sastajamy!

Hlej, Tebi, kiž ßo wótznej' semje pschimasch,
Ssyn s Twojoh' klina ßwjecźa mkode mozy!
A Ty? Ty smyßka sa to, cźucźa nimasch?
Ty dale drěmacź chzesch we straschnej nozy?

Ně, to bycź njemóže a njeßmě nihdy!
O stań a wotucź skóncźnje s hrósbnoh' spara!
Kak schcźěrja ßo cźi polni tajnej' hidy,
Hdyž sa Sserbami ßaha ßmjertna Mara!

Ně tola, tón dźeń hischcźe pschischok njeje
Sa njepschecźelow kwaß nad Sserbow rowom!
A nihdy njepschińdźe! Ně! Sserbskej' meje
Cźaß w ranju hakle ßwita k kcźěwu nowom'!

Saß' Sserbja horja ßo sa rěcź sa herbsku!
My mózni dobycźeršzy wotucźamy!
Kaž Bóh je rěcź a semju dak nam ßerbsku,
Tak ßerbsku jemu, dobru, wrócźicź mamy!

Duž ßwjaty kóždy hruslik semje mějmy,
A ani stokpa uaspjet njesakroczmy!
Hdźež Bóh naß stajik je, tam mužnje stejmy,
Tam ßwěru stajnje wojujmy, ßo poczmy!

Schtož ßerbske psches lětstotki pěstujemy,
To ßerbske wěcźnje ma a dyrbi wostacź!!
Hacź do ßmjercźe my sa to woj'wacź b'dźemy!
Duž do prědka a ani krocźel postacź!

S **Budyschina.** Wobßedźeŕ „Albertskeho dwora", August Pilz, je sańdźenu njedźelu popoldnju do njesboża pschischok. K parnemu tepjenju do pinzy duzy wón na kruch korka stupi. Sso wobßunywschi wón tak njesbožownje padźe, so ßebi lěwu nohu dwójzy pschi kulzy skama.

— Syma, kotraž je dokho na ßo cźakacź daka, je tydźenja njenadźizy saduchaka. Po wutrajnym milym wjedrje termometer na dobo na 11 gradow pod null po Celsiju spadźe. W rańschich stronach je syma hischcźe bóle tschěskaka. Tak s Torunja w Pósnanskej pißaju, so ßu tam 2. januara 20 gradow symy po Celsiju měli. Na Wißle je woda samjerska.

S **Budestez.** W naschej wossadźe je ßo w lěcźe 1905 narodźiło 165 dźěcźi, 86 ßynkow a 79 dźowcźiczkow. Lěto prjedy běsche narodow wo 12 wjazy. Psched 50 lětami bě w Budescźanskej wossadźe 86 narodow, psched 100 lětami 71. Mjes dźěcźimi, w lěcźe 1905 narodźenymi, bě 4 morwonarodźenych, 18 njemandźelskich a dwaj poraj dwójnikow. — Semrjeko je 95 wossobow, to je 18 mjenje hacź lěto prjedy. Psched 100 lětami bě semrjetych 58. Najstarscha wossoba mjes semrjetymi bě 86 lět. — Pschipowjedanjow bě loni 64, wěrowanjow 48, to ßu 4 mjenje hacź lěto prjedy. — Liczba spowjednych je ßo wo 76 hoscźi sa Božim blidom pschisporika. W Božim domje abo w Hórcźanskej schuli dosta Boże wotkasanje 3000 mužskich a 3943 žónskich. Woprawjenjow tu a tam w domach hischcźe ženje w Budestezach tak wjele bylo njeje, kaž loni, to je 211. Mjes nimi dosta Boże wotkasanje 42 w němskej, 167 w ßerbskej a 2 w cźěskej rěcźi. Tak běsche spowjednych hromadźe 7154. Psched 200 lětami bě jich 4011, psched sto lětami 4874, psched 5 lětami 5973. — Kolletky, kiž buchu psched zyrkwinymi durjemi składowane, ßu wunjeßke 1725 hr. 12 np.

S **Khróscźiz.** Wóndano bě ßo w njedalokej wßy schampanske wino na pscheßadźowanje pschedawako. Jedyn ratař s Wonez bě ßebi khětru cźrjódku bleschow ßłódkeho pěnjazeho napoja sa tuni pjenjes nakupik. Hody bě ßebi pscheczelow na bjeßadu pscheproßyk a pschi tejle składnoscźi chzyschce jim wurjadny napitk poskicźicź. Hoscźom ßlěny w hubje běžachu, hdyž tokstoschkleńczane poßlěbrowane blesche wohladachu, a někotry s nich s radoscźu wótsje samlaska. Wulke bě wocźakanje, hdyž ßo prěnja blescha wocźini. Spodźiwnje pak bě, so ßo pschi wucźehnjenju korka njesakußny, kaž to hewak schampanske wino cźini. A spodźiwnischo hischcźe bě, so wino do zyka njepěnjesche , hdyž ßo do schkleńczkow lijesche. Bě ßnadź kork dźěrkaty byk, so běchu ßo wschě winowe duchi swupuschcźake? Hoscźo se schkleńczkami saklinkywschi, je na hospodarjowu strowoscź wurasychu. Hischcźe prjedy hacź běchu doßrěbnyli, ßo na jich wobliczu wostróśbnjenje s wyßokich wocźakanjow jewjesche. Tole schampanske wino tola do zyka sa winom nješkodźesche. Też studnjaza woda njemóżesche cźeńscho ßkodźicź. Hospodař hněwny druhu bleschu wocźini, tola też teje wopschijecźe niz kuska podobnoscźe se schampanskim winom njemějesche. Runje tak wodźanje wopschijecźe wschěch dalschich bleschow ßkodźesche, s kotrychž hospodař w pocźe ßwojeho woblicza s wulkim napinanjom korki cźahasche. Takle bě ßebi wón wocźi wutrěcź dak! Nad tym wón wjazy njedwělowasche, so bě ßebi studnjaze wino domoj pschiwjesk. Hinak wschak też njebě. Njesnaty hoscźenzowy ßkužobnik bě w lěcźu skradźu po něcźim schampanske wino wutrubik a bě wuprósdnjene blesche s wodu strowotneje studnje napjelniwschi je potom saßo pěknje sacźinik a sawjasak. Tak nichtó njebě pytnyk, so bě wón pó cźmje do schampanskeho cźahak, kaž kozor do ßmjetany.

S **Kupoje.** Prěni dźeń hodow bě rano w naschim lubym Božim domje zyrkwinski konzert, kiž bě jara derje wopytany. Nasche spěwarske towarstwo a schulske dźěcźi ßerbske a němske hodowne spěwy rjenje spěwachu. Dźak ßkuscha wschitkim, kiž ßu ßobu spěwali, wossebje pak naschemu zyrkwinskemu wucźerjej, knjesej Lódnemu, kiž bě wschu prózu a wscho dźěko pschi tym na ßo wsak.

S **Draždźan.** Hody a wossebje nowe lěto dyrbjachu ßo pjecźa sozialdemokratiske njeměry w Draždźanach wospjetowacź. Wojazy Draždźanskich regimentow njejßu teho dla dowolenzu na ßwjate dny

dostali, ale žo w kasarmach na wschě móžnoscże pschihotowani dżerżachu. To drje je też sozialdemokratam snate byko, a teho dla njeje žo w Draždżanach niczo rypko. Cżežke žudniske pokhostanje někotrych sozialdemokratiskich njemërnikow je drje też wottraschiko.

Jeneho s tychle njemërnikow, cżëžlu Wolfa, je Draždżanska khostanska komora dla sbëżka, naschcżuwanja a dla stschiwdżenja sastojnikow k jastwu na 1 lëto 2 mëżazaj sażudżika. Wolf bë w nozy 3. dezembra na jeneho żandarma nawołak: „Temu pżej žkuscha nóż do kutka; wy žlëpzy, wy kakarjo, budżemy posdżischo noże toczicż. Mi je wscho jene, hacż mje jimaju, mje dyrbja tola żiwicż. Żandarmam dyrbi žo powëtr wotwjertnycż!“ Do jeneho krawza, kotrehoż mëjachu njemërnizy sa kriminalneho żandarma, žo Wolf s pukami da, na njeho sawołajzy: „To je też tajki kriminalny poš, jedyn krwawny poš, temu mózemy też nop rosschcżëpicż! Prjecz s tymi krwawnymi pżami!“

Druhi wobskorżeny njemërnik, samkat Schreiter, pola kotrehoż bëchu natoczeny kakacz namakali, wschu winu prëjesche. Po wobžwëdczenju Einerta je Schreiter w nozy 16. dezembra jedyn s najhórschich wokakow byk. Wón njepschestawajzy wokasche: „Krwawni pžy, nórtowi hólzy; sakakajcże tola te pžy!“ Kriminalny strażmischtr Born žo k Schreiterej pschedobu a jeho saja. „Wurubajcże jeho, niz arretërowacż dacż!“ lud rejesche. Nëkotsi żandarmojo a sastojnizy pak žo Schreitera smozowachu. Żandarm Einert jeho prawu ruku sa rjeczas wsa a jeho na strażu wjedżesche. Duży po puczu Schreiter żandarma proschesche, so by tola jeho prawu ruku puschcżik, dokelž chżysche žebi nóž wutrëcż. Żandarm jemu wotmolwi, so móże žebi tola s lëwej ruku nóž trëcż, woženbje, dokelž ma schantko w lëwym kholowowym saku tczazy. Na strażi Schreiterowu drastu pschepytachu a w prawym kholowowym saku toczeny kakacz namakachu. Nëtko wjedżachu, cżeho dla bë wón żandarma proženk, so by jeho prawu ruku puschcżik. Schreiter ma 3 lëta jastwa sa žwoje sbëżkarske wokanje wotpokucżicż.

Tseczi njemërnik, wo kotrymż žo žudżesche, bë twarski dżëlaczeŕ Steuer. Wón bë w nozy 17. dezembra pschi wólbnych demonstrazijach ludowej cżrjódże kasck: „Najlëpje je, noże won!“ Na to nëhdże 50 muži pschecżiwo żandarmam postupowasche. Żandarmojo s bijazymi rynkami nawalnikow wotraschu. Lud Steuera dla jeho wokanja sbëhny a jemu tsikróczu žlawu wunježe. Hdyž wokoło poknozy wosy dróhoweje żelesniży pschijëdżechu, lud po Steuerowej pschikasni jedyn wós sadżerża. Druhemu wosej wokna wubichu. Mjes tym so lud psched postupowazymi żandarmami zofasche, Steuer jeniczki žam stejo wosta. Jeho k jastwu na dwë lëcże 6 mëżazow sażudżichu.

— Sa krajneho sapóžlanza w 19. mëschcżanskim wokrježu žu žwobodomyžlneho kandidata Roha wuswolili. Nationalliberalny kandidat Donitz 25 hložow dosta.

Se **Sslepeho.** Zyrkwine powjescże s nascheje wožady se sandżeneho lëta žu tele: Narodżiko je žo 135 dżëczi, 65 hólzow a 70 holczkow; mjes nimi su 4 morwonarodżene. Kschczeński žlub je 70 dżëczi, 38 hólzow a 32 holzow, wobnowiko. Wërowanjow je 43 byko. Wumrjeko a pohrjebako je žo na 9 k wožadże žluschazych pohrjebnischczach 82 wožobow. Spowjednych je byko 4786, a to 2016 mužskich a 2770 żónskich; doma je 76 wožobow woprawjenych.

Se **Sslepeho.** Nowe lëto žo sa naž sbownje sapoczako njeje, nusa je naž potrjechika tam, hdżež žebi drje żadyn cżlowjek na nju pomyžlik njeje, mjenujzy wot někotrych dnjow żadyn pschekupz żaneho petroleja na pschedań nima a tak žebi nichtó żaneje lampy saždżëczecż njemóże. Tajka wëz je to s kulturu; najprjedy žo cżlowjek na nowe wëzy nawucżi a myžli, schtó wë schto ma a móże, a naras jeho kultura žedżo wostaji; to je wobschudna kultura. Kak sbożowne bëchu prjedawsche cżaby, tam mëjachu ludżo pjezak a žwëcżnik; nasymu žebi hižo s pilnej ruku doscż kuczwa narubachu a duž w tschëskatej symje cżakacż njetrjebachu, hacż jim mëżaczk někotre pruhi k rosžwëtlenju psches schëdżiwe wokna póscżele, kaž žo to nëtko stawa, hdyž wo wžy żaneho petroleja njeje.

Se **Sslepeho.** Ratarska komora sa Schlesysku provinzu we Wrótžlawju je na naschim farskim dworje plahowansku staziju sa kury a teho runja sa pekingske kaczki sałożika. Knjeni farařzy Handrikowej je žo sa wustojne plahowanje kur premija pruskeho ratarskeho ministerstwa pchipósnała.

S Bołpizy. Pjatk tydżenja je žebi tudomny schëscżdżeżaczlëtny H. Gerbaŕ s wobwëžnjenjom żiwjenje wsak. Wón żonu a schtyri dżëczi sawostaji.

Se **Shorjelza.** Pruska hornjołużiska provinzialna nalutowarnja wot nëtka po wobsamknjenju komunalneho krajneho žejma na leżomske męsto hacż do pjecż dżeżatkow do schëscż dżeżatkow jich hódnoscże pjenjesy wupożczuje.

Se **Shorjelza.** (Khostanska komora.) Wobkhadżenje wucżerja Richard Hoosy w Bëlej Wodże se Jenny Greinerez tam njebë bjes scżëhwkow wostako. Greinerez bë loni 14. sept. dżëczo porodżika, kotrež bëchu w hnojowej jamje jeneho hoscżenza namakali. Hoosu winowachu, so je dżëczo wotstronik, a pódla teho bëchu jeho, Jenny Greinerez a teje macż dla wotehnacża cżëlneho płoda wobskorżili. Dokelž bë žo pschi lëkarskim pschepytanju dopokasako, so dżëczo njeje żiwe byko, ale žo pschi porodże saduženo, Hoosu s jastwa puschcżichu. Hoosa, kotryž bë žo po tymle podawku s wucżerskeje žłużby puschcżik, je mjes tym s knihiwjednikom w jenej schkleńczerni byk. Wón prëje, so je žwojej njewjescże někajki wotcżërjazy žrëdk dak. Hacż runje też wëżywustojni prajichu, so nałożeny žrëdk njeby wotmyžleny wuspëch mëk, žudniży Hoosu a jeho njewjestu sa winowateju spósnachu, dokelž bëschtaj wonaj wërikoj, so smëje nałożeny žrëdk wuspëch. Wobeju k jastwu po 3 mëżazach sażudżichu. Greinerowu wuwinowachu.

Přilopk.

* Żałožne njesboże je žo žrjedu popołdnju w žwójbje jeneho kowarskeho pomoznika, w Wbohowje pola Draždżan bydlazeho, stako. Hdyž wón wjeczor wokoło 7 hodżin domoj pschińdże, wón žwoje wobydlenje samknjene namaka. S mozu durje wocżiniwschi žo jemu w kuchini, s wuhlowym dymom napjelnjenej, wobras žmjercże pokasa. Jeho mandżelska a jenolëtna dżowka bëschtej hižo morwej. Jedyn 3 lëtny žyn, kotryž jenoż hischcże žłabje dychasche, bórsy wumrje. Po polizajskim pschepytanju žu žo żona a dżëczi s wuhlowym dymom sajëdojcżike. Ssamomordarstwo a někajka khostajomna slózcż stej wusamknjenej. Maja sa to, so je żona, na kotruż widlischcża khodżachu, žo s tajkimi nadpadka, a so žebje a žwoje dżëczi njeje wukhowacż mohła.

* (Podwyschka satschëlik.) S njewuschnym pryslom je w Glatzu jedyn podwyschk w kasarmach żiwjenje shubik. Jedyn druhi podwyschk żortujo jemu žwoju tschëlbu, w kotrejž žlepa patrona tczesche, na wutrobno staji. Na dobo žo wutschëli. Se žlepej patronu bë žo podwyschk satschëlik.

* Mordarja Hocha, kotryž je žo s wjele żonami swożenik a je potom skónzowak, žu w Chikagu k žmjercżi sosudżili. 23. februara ma žo wón wotprawicż.

* (Stolëtny offizër.) Swoje stolëtne narodniny je pjatk wužkuženy wyschschi intendant Meinardus w Oldenburgu žwjecżik. Wón wot khëżora sbożopschejazy telegram dosta. Oldenburgski wulkowójwoda hromadże se žwojej mandżelskej stareho knjesa w jeho wobydlenju wopyta.

* (Woheń.) Najwjetschi mkyn Němskeje, walzowy mkyn w Ludwigshafenje, je žo wutoru w nozy wotpalik. Woheń je s rosbuchnjenjom mukoweho procha nastak, a na poł hodżiny žo wulkotne žydom poskhodow wyžoke twarjenje s pódlanskimi twarjenjemi płomjenjowemu morju runasche. Mkynkojo, w twarjenju dżëlazy, žo se strózelemi sajachu. Jedyn s nich žo se scheseteho poskhoda dele cżižny a na semju padnywschi žebi nop rosbi. Jedyn druhi žebi nohu skama, někotsi drusy žo cżežko sranjeni do hospitala pschinjeżechu. Jenoż murje wulkeho mkyna hischcże steja. Schkoda, do kotrejž žo žydom woheńsawëscżazych towarsiwow dżëli, někotre milijony hriwnow wucżinja.

* (Ssamomordarstwo offizëra.) W Barlinje je žo hejtman Elisabethskeho regimenta s Tschirschky a Bögendorf satschëlik. Wón dyrbjesche žo do pschepytanja wsacż na sakożku wuprajenjow, kotrež bëschtaj dwaj podwyschkaj pschecżiwo njemu cżinikoj.

* (Wdżiwadle žo morik.) We Winskim nowym mëschczanskim dżiwadle je jedyn dżiwadkowy dżëlaczeŕ na spodżiwne waschnje do njesboża pschischok. Hdyž wón s druhimi dżëlaczerjemi hromadże na jewischczu dżëlasche, żelesny sawëschk wot žameho žo dele puschcżiwschi jeho do hkowy trjechi a hnydom mori.

* Pschi Duellu mjes leutnantomaj Florianom a Mecklemburgom se 112. regimenta w Mühlhausenje w Elsažu je žo leutnant Meklemburg do nohi tschëlik. Jeho žu do lazareta donjeżli.

* (Dobrski prozeż jehky dla.) S Insbrucka žo pische: Nëhdże psched tsjomi lëtami bë jena knjeni w Zillerskim dole jehku nëhdże 40 pjenjeżnikow hódnu, shubika. Posdżischo ju pola jeneho dżëscża wohlada a jo pocża winowacż, so je jehku kradło. To nastork k hobrskemu prozeżej da, kotryž je žebi 4000 krónow żadak a žo hakle tele dny skónczik.

* Satrafchne bědźenje je Bożu nóz dźěkaczeŕ Obſt pola Lipſka wobſtacź měŕ. S Wahrna duzy jeho na dobo dwaj druhaj dźěłaczerjej nadpadnyſchtaj, kotrajž chzyſchtaj jemu pjenjeſy rubicź. Wón ßo pok hodźiny ſ nadpadnikomaj bědźeſche, kotrajž jemu draſtu ſ cźěła ſtorhaſchtaj a jeho ſ nožom ſkakaſchtaj. Wonaj pak nad ßylnym mužom njemóžeſchtaj dobycź a ßo ſkónczńje do cźěkanja daſchtaj, hdyž ßo ludźo pſchibližachu. Obſt mějeſche 100 hriwnow pſchi ßebi, ſchtož běſchtaj nadpadnikaj, kotrejuž ßu mjes tym ſajeli, ſhonikoj.

* Schěſcź ſchulſkich hólzow, kotſiž ßo na knjeźim hacźe w Steinpleiſu pola Zwikawy ßmykachu, ßu ßo pſchepadli a tepili.

* Mloko w Draždźanach po płaczińnje ſpaduje. Pfundez bratraj ſtaj tam płaczińnu ſa liter wot 20 na 18 np. ponižikoj.

* 50 000 krónow je ßo hody w poknóznych Czechach na żeleſnizy mjes Komotawom a Podmoklami ſhubiło. Jena banka bě tule ſumu ſ dwěmaj ſapiſanymaj liſtomaj wotpóßłała.

* Bolostnu ßmjercź je $^3/_4$lětny ßynk paſtyrja Kurza w Lohu wumrjeł. Mjes tym ſo mějeſche macź w hródźi dźěłacź, ßebi dźěczi ſ kurjazej pizu hrajkachu, a pſchi tym młódſchi hólczk telko jeczmjenjowych ſornow ſpóżera, ſo ßo te w cźrjewkach ſatykachu. Dźěczo na ſahorjenje cźrjewow ſa tſi dny roumrje. Pſchi pſchepytanju cźěłka ßo pokaſa, ſo běchu ßo cźrjewa pukłe.

* Woprawne Bože dźěczatko je jedyn wobydleŕ w Freibergu doſtał. Pola njeho ßo Bożu nóz ſaſwoni a durje wocźiniwſchi wón běłu wobleczenu holczku wohlada. Ta dźěczatko a liſczik w ruzy dźerżeſche ſ prózſtwu, ſo by wobydleŕ ßebi dźěczatko wobkhował, dokelž wone ſtarſcheju nima. Wobydleŕ a jeho żona też to cźinjeſchtaj, cźim ruczińſcho, dokelž dźěczatko ſ hłoßom płakaſche. Sa dźěſcźowej maczerju ßo pyta.

* Cźěło jeneho duchowneho, wußkuženeho 72lětneho fararja Lipſczańſkeje reformęrtſkeje zyrkwje Dreydorfa, je ßo po poßlednjej woli ſemrjeteho w cźěłowej paleŕni w Jenje ſpaliło. Dreydorf je 27 lět ſ prěnim duchownym Lipſczańſkeje reformęrtſkeje zyrkwje był a loni na w. .poczink ſchoł.

* Hrajkanje ſ tſělbu je ßebi ſaßo jene cźłowſke żiwjenje ſa wopor żadało. W Hörnbachu bě 10lětny ßyn bura Kieſla nanowu tſělbu ſ khamora wſał a ßo ſe żortom do ßwojeje 15lětneje ßotry ſamęrił. Na njeſboże ßo ſ tſělby wutſěli, a holza na ßmjercź ſranjena k ſemi padże.

* (Snjeſboženа jěſba ſ powětrowym ballonom.) Hdyž ſchtwórtk popołdnju ballon „Aßmann“ Barlinſkeho towaŕſtwa ſa powětrowe jěźdźenje pſches Simmersdorf pola Borſchcźe w Delnjej Łužizy jěźdźeſche, ßo wón do elektriſkich grotow jeneho młyna ſaſchmata a ßo ſapali. Ballon ſe ſatraſchnym łuſkom roſpraßny. W korbje tſjo mużaźy ßedźachu, kotſiž pak wſchitzy njeſranjeni wostachu. Ballon bě dopołdnja w 11 hodźinach ſ Wittenberga wotjěł. S jeho wjednikom bě leutnant Stelling. Hdyž ballon nad kromu Borſchcźańſkeho łěßa leczeſche, chzyſche jón leutnant Stelling na jenu łuku dele puſchcźicź. Hnydom pſchi łěßu pak ßo młynowe groty cźahnu. Dokelž te njeběchu prjedy widźecź byłe, a ßo ballon njehodźeſche wjazy na druhu ſtronu ſwodźicź, ballon do elektriſkich grotow ſawadźi a ßo ſapali. Ballon a korb něhdźe 4 metry wyßoko dele padnyſchtaj. Tjom mužam, kotſiž w korbje ßedźachu, ßo poradźi, elektriſkich grotow ßo njedótknywſchi ſ korba ſkoczicź.

* Rubjeżne bandy ßu pſchi nětcźiſchich politiſkich ſchmatańzach we Wuheŕſkej w někotrych ſtronach naſtałe. Wobydleŕſtwo je jich dla w hroſy a bojoſcźi. Pſched krótkim ßu rubjeżnizy hród hrabje Lonyaya, mandźelſkeho krónprynzeßy Stefanije, nadpadli a żeleſnu pjenjeżnu kaſſu a knjenine debjeńki rubili. Potom ßu jene żeleſniſke ſaſtaniſchcźo wurubili. Druhdźe ßu póſtſke ſaſtojńſtwa wukradli.

* (Żeńtwa woßomdźeßacźlětneje żónſkeje.) S Budapeſta ßo piſche: Něhduſcha dźiwadłowa hrajerka Budapeſtſkeho narodneho dźiwadła, knjeni Cornelie Brielle, něhdy wjele ßławjena knjeni, kotraž nětkole w 80. lěcźe ſteji je njedźelu na tudomnym ſtawniſtwje ſe 34 lětnym mužom, knjeſom Kolomauom Roszsnyayom mandźelſtwo wobſamkła. Pſchiwuſni ſtareje żony běchu wſcho ſpytali, ſo bychu ju wot mandźelſtwa wotdźerżeli. Knjeni Briellowu chzychu ßamo pod ßudniſtwowe dohladowanje ſtajicź. Stara knjeni pak ſ lěkaŕſkimi wobßwědcźenjemi dopokaſa, ſo je duchownje zyłe ſtrowa. Knjeni Brielle k ſtawnikej w běłej njewjeſcźińſkej draſcźe a ſ běłym myrtowym kwěcźelom pſchińdźe. Dokelž ßo ßwojeje wulkeje ſtaroby dla njemóžeſche do zyrkwje podacź, ßo wona duchownemu we ßwojim domje ſwěrowacź da.

* (Proſcherjowy poklad.) 19. novembra do pißańnje ßmilnych bratrow we Winje rostorhanu draſtu wobleczeny ſahłódnjeny cźłowjek pſchińdźe a proſcheſche, jeho do hoſpitala pſchijecź. Tale próſtwa ßo proſcherjej hnydom dopjelni. Hdyž chzychu jeho hoſpitaliſku draſtu wobleź, widźachu, ſo bě cźěło ſtareho muża ſe wſchemi a ranami pſchikryte. Jeho łapy ßo ſpalichu a muża wſcheho wurjedźichu a wumychu. Njedźiwajcy teho ßo jemu poradźi, mały maſany pakcźik ſkhowacź, kotrehoż pak ßo poſdźiſcho dohładachu a jemu wotewſachu. W nim nałutowanſku knižku ſe ſapołożenymi 28,000 krónami a ſtatne papjery namakachu, kotrež pak ßu ſ dźěła hižo ſpadłe a kotrež teho dła njejßu niczo wjazy hódne. Pjenjeſy ßu wunoſchk 50lětneho proſcheŕſtwa, kotrež nětko 72 lět ſtary muż wot ßwojeho 22. lěta we Winje wjedźe. Stary proſcheŕ rěka Jan Kaſina a je něhduſchi krawſki pomoznik ſ Czech. Wón powjeda, ſo chze nětko wo to proßycź, ſo bychu jemu pſchißłuſchenje do Wina pſchiſwolili, hdyž hižo 50 lět pſchebywa a hdyž chze ßo ſaſtaracź dacź. Pola njeho namakane pjenjeſy je hoſpitalowe ſarjadniſtwo poliziji pſchepodało. Jenoż 60 krónow ßu dźiwnuſchkemu patientej woſtajili, ſ nich pak wón ſa ſchtyri njedźele hiſchcźe njeje żaneho pjenjeżka wudał.

* (Wurubjenje póſtſkeho woſa.) We wulkim franzowſkim měſcźe Marſeillu ßu ſchtwórtk wjeczor dźeßaczo ſ revolvrami wobrónjeni mużoje jedyn póſtſki wós nadpadli, pohoncźa ſkónzowali a ſ woſom, kotryž 25 měchow ſ liſtami wopſchijeſche, cźekli. Woſoweho pſchewodźerja ßu cźeżko ſranili.

* (Żid offizěra ſatſělił.) Pólſke nowiny piſaju, ſo je w Lwowje w Galiziſkej jedyn żidowſki wokolonoſcheŕ Abraham Ungar wyſchſcheho leutnanta Grüblera ſatſělił. Tutón mějeſche lubkowanje ſ Abrahamowej dźowku. Offizěrſki korps pola wyſchka na to cźiſchcźeſche, ſo ßo Grübler wobkhada ſ holzu woſtaji. Tón holzy wo tym powjeſcź da. Na to holzyny nan offizěrej do wobydlenja pſchińdźe. Wutſěł ſawrjeßny. Hdyž podrużnizy pſchihnachu, wyſchſchi leutnant praji: Żid je do mnje tſělił. Tón pak ßo ſamolwjeſche, ſo je jenoż ſ njewobhladniwoſcźu tſělił. Najſkerje pak je żid ſ revolvrom ßo do offizěra ſamęriwſchi, tutemu hroſył, ſo jeho ſatſěli, jeli ſo ſarunanje njeſapłacźi. Pſchi tym je ßo potom revolver ſpuſchcźił.

* (Semjerżenje.) W Sagrjebje w Khorwatſkej je mózny podſemſki ſtork ßrjedu wobydlerjow ſe ſpanja wubudźił. Murje wjele khěżow ßu ßo roſpukałe, tola ßo njeje wjetſcheje ſchkody ſtało. Wjele ludźi je po ſemjerżenju ſ měſta cźekło. Ssylniſche bě ſemjerżenje w Stubizy a Kopswarje. W poßledniſchim měſcźe ßo twarjenja w pſchedměſcźe ßylniſcho wobſchkodźichu. Wobydlerjo ßo ſe ſtróżelemi ſajawſchi ſ měſta cźeknychu.

Pſchi hłownym torhoſchczu 5.

Reinhold Neugebauer

prjedy **C. Lehmann.**

Pſchi hłownym torhoſchczu 5.

Dokelž je ſyma poſtupiła, wulku dźělbu

mużazych ſwjerſchnikow, prjedy po 15 hacž 25 mk., nětko po 10 hacž 17½ mk.,

mużazych ſwjerſchnikow, prjedy po 25 hacž 35 mk., nětko po 18 hacž 25 mk.,

pacholaze ſwjerſchniki, prjedy po 13 hacž 20 mk., nětko po 10 hacž 15 mk.,

hólczaze ſwjerſchniki, prjedy po 6 hacž 12 mk., nětko po 4 hacž 8 mk.,

mużaze jupy, prjedy po 8 hacž 10 mk., nětko po 5½ hacž 7 mk.,

dźěczaze jupy a **mantle,** ßměſchnje tunjo.

tołſte ſymſke kholowy po płaczińnje jara poniżene wupſchedawam.

Drjewowa awkzija

na Hrodźiſchczańſkim revěrje.

Wutoru 9. januara 1906 dopołdnja wot 10 hodźin ma ßo w ſadnich kerkach jenoż ſa hotowe pjenjeſy něhdźe

100 tołſtych khójnowych wurubanych hromadow

na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Uhras, hajnik.

Khofej,
palenty,
punt po 90—200 np.,
wošebite měschenje,
punt po 120 np.
snateje dobroscze porucza
Khorle Nowaka
naslědnik
Jurij Ritzsche
na žitnej haßy 10.

Dla wuwostacza kruczischeje symy ßu składownje hischcze polne.
Wschě holežaze žaketty a mantle, jupy a swjerschniki,
tež wulke dźělby **hólczazych wobleczenjow, pacholazych wobleczenjow, mužazych wobleczenjow,**
holczaze wobleczenja kóždeje staroby
ßo wot nětka, **so bychu ßo wotbyłe,** ßměschnje tunjo pschedawaju.
Pschi hłownym torhoschczu 9. **Ernst Jenke.** Pschi hłownym torhoschczu 9.

Do Pomorz!

Ssobotu 6. a **njedźelu 7. januara 1906** na
karpjazu a kołbaßowu hoscźinu
na kóślopiwo
ſ Draždźanskeje skalneje pinzy,
teho runje na **ßamopjeczene pampuchi**
pschecźelnje pscheproschujetaj
Pawoł Fiola a **mandźelska**
w Pomorzach.

Do Kschiweje Borschcze!

Na
ff. kóślopiwo a ff. kóślowe kołbaski,
teho runja na **pjeczenu kołbaßu ſ kißałym kałom** kaž tež na **ßamopjeczene pampuchi**
ßobotu 6. a **njedźelu 7. januara 1906**
pschecźelnje pscheproschujetaj **Khorla Halma** a mandźelska.

Do Kubschiz!

Cžesczenym Sserbam k wjedźenju dawam, so ßym **Pawlikez korczmarstwo** pschedewsał a ſ dobom w nim
rěsnistwo
pschiprawił. Dobre picźe a hódne rěsniske twory lubjo, proschu moje pschedewsacźe dobrocźiwje podpjeracź.
S poczesczowanjom
Hermann Dietrich w Kubschizach.

Radworske ßerbske kolojěsdne towarstwo „Wichorjak“

wotměje **njedźelu 7. wulkeho rózka 1906** w **Sserbskej korczmje** w Radworju
wulkotny symski ßwjedźeń,
na kotryž ßo wschitzy Sserbjo pschecźelnje pscheproschuja.
Sapoczatk wjeczor w **7** hodźinach.
Sserbske kolojěsdne towarstwo „Wichorjak“.
Pschedßydstwo.

Majßowy ſchrót

cžisteje twory tunjo porucza
Khorla Preißer jun.
pschi žitnych wikach.

Dźěłaczerstu ßwójbu.
do zyhelnicze ſ darmotnym wobydlenjom a wulkej msdu pyta
O. L. Müller w Hornim Měrkowje.

Schewskeho wuczobnika
k jutram pyta **C. Hautz**
w Małym Wjelkowje cžißko 33.

Do Noweje Jaßońzy!

Njedźelu 7. januara pschińdźcze wschitzy do Noweje Jaßońzy na
reje.
Pschecźelnje pscheproschuje
Pawoł Hofmann.

Serbske towarstwo w Khwaćicach

změje swjedźeń Třoch Kralow popołdnju w 5 hodź. swoju **hłownu zhromadźiznu.** **Předsydstwo.**

K 1. haprleji ßo młódscha **służobna holza** pschi dobrej msdźe w Budyschinje pyta. Poskicźenja pschiwosmje redakzija Serb. Nowin.

Hólczez, kotryž chze **krawcstwo** nawuknycź, może jutry do wuczby stupicź pola **Emila Engelmanna** w Bukezach.

Hólczez, kotryž chze **pjekarstwo** nawuknycź, może do wuczby stupicź pola pjekarskeho mischtra **Jana Spanka** na ßerbskej haßy.

Sa ßwoju běku a tykanzowu pjekarnju **wuczobnika** pytam.
A. Biesold,
pjekarski mischtr na bohatej haßy.

Cžichonjanski knježi dwór pyta bórsy porjadneho strózbeho pohonicza a jutry jeneho wolazeho.

Rólnych pohonczow, jeneho sahrodniskeho pomoznika, strażnika na knježi dwór, dźowki, ßrěnzy, hólzow a holzy, kotrež jutry schulu wukhodźa ſ wulkej msdu do dobrych służbow pyta **Jan Schcźěpank** w kaczej korczmje pola Rakez.

Młoda holza ßo jako podpjera w hospodarstwje a klamach hnydom pyta. Poskicźenja chzyke ßo pola **Roberta Voye** w zokrowych klamach na bohatej haßy wotedacź.

Kucharki, stwinske a służobne holzy, mlokowe holzy a tajke k ßwinjom, hródźne dźowki se msdu hacź do 70 toleŕ, ßrěnkow, rólnych pohonczow do tudomnych a Draždźanskich stron pyta pschistajerka **Görlichowa** na schulskej drósy 7 ſ napschecza theatra.

Niz pschemkoda cžista **służobna holza,** kotraž ßo na hospodarske dźěła a warjenje wusteji, ßo do służby pyta. Dalsche je shonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Pschi składnoszi mojeho 25létneho sastojnskeho jubileja ßu mi cžesczeny k. kubłowy pschedstejicźeŕ Schöna, wucźeŕ Khojcźka a ßobustawy gmejnskeje rady a ßußodża cžesczaze drohotne dary na tak pschekhwataze waschnje pschepodali, so mje nucźi, ßo hischcze raz sa to dźakowacź.
W Dźiwocźizach, 4. jan. 1906.
August Schuba,
gmejnski pschedstejicźeŕ.

Wšitkim lubym krajanam doma a za Łužicomaj a też wšitkim nadobnym přećelam serbskeho naroda z tutym najwutrobniše, přećelske **zbožopřeća k Nowemu lětu 1906** sćelu złoživši z dobom za **„Serbski Dom“** w Budyšinje:

Po **32** hr. **26** pj.: k. Krušok w Młodej Boleslawi.
Po **25** hr. **50** pj.: k. professor Adolf Černy w Prazy.
Po **10** hr.: kk. farař lic. theol. Renč w Ketlicach, J. F. J. Romendźiński, wobsedźeŕ fabriki w Drježdźanach.
Po **6** hr.: k. krajny sudnik Kral w Kamjenicach.
Po **5** hr.: kk. farař Jurij Libš w Baćonju, kantor Jordan w Popojcach, professor Dr. E. Muka w Freibergu, Radwańska Hórnikowa Komisija, farař Domaška w Budestecach.
Po **4** hr.: k. Monsign. kanonikus farař Jakub Wornař w Khróšćicach, farař Betlejewski w Tilicach.
Po **3** hr.: kk. kubleŕ Króna w Bukecach, duchowny Voigt w *Hodźiju*, Dr. Grólmus w Lipsku, kantor em. Bur w Königshainje, rěčnik Dr. Herrmann w Budyšinje, Michał Hórnik w Kólnje, farař Ryćeŕ w Delnim Wujezdźe, M. Domš w Khoćebuzu, kantor Symank w Baćonju, wučeŕ Sommer w Budyšinje.
Po **2** hr. **50** pj.: k. kubleŕ Pětr Nowak we Wotrowje.
Po **2** hr.: kk. Pater Romuald w Marijnej Hwězdźe, inspektor Jurij Kubanja w Patershausen.
Po **1** hr.: k. registrator Holka w Budyšinje.

(K temu cžišku pschiłoha.)

Pschiłoha k cźišłu 1 Serbskich Nowin.

Ssobotu 6. januara 1906.

Płaćišny rěsneho ſkotu na Draždźanſkich ſkótnych wikach

2. januara 1906.

Płaćišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druźiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
	hr.	hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże hač do 6 lět	44—46	80—84
awſtriſke	45—47	82—85
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — ſtarſche wukormjene	40—43	76—79
3. ſchrěnjo pizowane młode, derje pizowane ſtarſche	36—39	70—75
4. ſnadnje pizowane kóždeje ſtaroby	32—35	65—70
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże	41—44	77—80
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże hač do 7 lět	37—40	72—75
3. ſtarſche, wukormjene kruwy a ſnadnje wuwite młódſche kruwy a jałojzy	33—36	66—70
4. ſchrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	30—32	60—64
5. ſnadnje pizowane kruwy a jałojzy	26—29	54—59
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże	42—44	72—76
2. ſchrěnjo pizowane, młódſche a derje pizowane ſtarſche	38—41	68—71
3. ſnadnje pizowane	33—37	64—67
Cźelata:		
1. najlěpſche ſ mlokom wukormjene abo najlěpſche wot zyza	50—53	78—82
2. ſchrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	46—49	74—77
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpſchich raßow a jich ſchiſchiźenjow w ſtaroſće hač do 1¼ léta	58—60	75—77
2. mjaßne	56—58	72—74
3. ſnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	53—55	69—71

Płaćišna žitow a produktow w Budyſchinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyſchinje: 2208 měchow.	W Budyſchinje 30. dezembra 1905. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju 4. januara 1906. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšeńca běła	8	38	8	63	8	24	8	82
Pšeńca žołta	8	13	8	38	7	65	8	24
Rožła	7	50	7	65	7	50	7	75
Ječmjeń	7	50	7	79	7	—	7	83
Wowß	7	40	7	90	6	50	7	20
Hróch	10	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	50	10	—	8	50	10	—
Jahły	15	—	17	—	15	—	17	—
Hejduſchka	16	—	18	—	17	—	18	—
Běrny	1	60	2	10	1	50	2	—
Butra 1 kilogr.	2	30	2	60	2	—	2	30
Pšeńcžna muka 50 „	9	—	18	50	—	—	—	—
Ržana muka 50 „	8	50	14	50	—	—	—	—
Ssyno 50 „	2	30	2	70	1	90	2	40
Ssłoma 100 „	3	—	3	50	12	—	18	—
Proßata 660 ſchtuk, ſchtuka	16	—	34	—	—	—	—	—
Pšeńcžne wotruby 50 kilogr.	—	—	5	30	5	20	5	60
Ržane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	60	5	50	6	—
Pšeńcžny gris 50 kilogr.	—	—	5	75	—	—	—	—
Ržany gris 50 kilogr.	—	—	6	50	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pšeńca (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pšeńca (žołta) wot 8 hr. 50 np. hač 8 hr. 55 np., rožła wot 7 hr. 80 np. hač 7 hr. 90 np., ječmjeń wot 8 hr. — np. hač 8 hr. 25 np., wowß wot 7 hr. 80 np. hač 8 hr. 13 np.

W Budyſchinje płaćeſche: kórz pšeńcžy (běła) po 170 puntach 14 hr. 22 np. hač 14 hr. 65 np., žołta 13 hr. 80 np. hač 14 hr. 22 np., kórz rožki po 160 puntach 12 hr. — np. hač 12 hr. 24 np., kórz ječźmjenja po 140 puntach 10 hr. 50 np. hač 10 hr. 90 np.

Wiczne płaćišny w Kamjenzu

28. dezembra 1905.

Po 50 kilogr.: Rožła wot 7 hr. 30 np. hač 7 hr. 75 np., pšeńca wot 7 hr. 30 np. hač 7 hr. 80 np., ječźmjeń wot 7 hr. 50 np. hač 8 hr. — np., wowß wot 7 hr. — np. hač 8 hr. — np., jahły wot 13 hr. — np. hač 14 hr. — np. hróch 12 hr. — np., ſyno 2 hr. 20 np., běrny 1 hr. 80 np., ſłoma (600 kilogr.) 18 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 1 hr. 90 np. hač 2 hr. 10 np.

Wjedro w **Londonje** 5. januara: Wlóžne.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalſkej zyrkwi** ſměje tſjoch kralow rano w 7 hodź. duchowny Tiſcher ſerbſku ſpowjednu rěč, ½9 hodź. farar Räda ſerbſke a w 10 hodź. němſke prědowanje. Pſched zyrkwinymi durjemi budźe kolletka ſa miſſionſtwo mjes pohanami.

1. njedźelu po tſjoch kralach ſměje rano w 7 hodź. farar Räda ſerbſku ſpowjednu rěč, ½9 hodźin duchowny Tiſcher ſerbſke a w 10 hodźinach němſke prědowanje.

Křćeni:

W **Michalſkej zyrkwi**: Hermann Erich, njemandź. ſyn na Zidowje. — Willy Alfred, Bjedricha Hermanna Schertza, ſukelnika na Zidowje, ß. — Gertrud Amanda, Jana Auguſta Scholty, fabrikſkeho kowarja w Dobruſchi, dź. — Eugenia Dora Wylemina, njemandź. dź. w Dobruſchi.

Zemrjeli:

W **Michalſkej wožadze**: 28. dez.: Gerhard Waltar, Handrija Hockera, kopornikarja na Zidowje, ß., 2 m. 12 d. — 29. Johana Lisbeth, Jana Auguſta Nowaka, płokarnika w Draždźanach, dź., na Zidowje, 3 l. 8 m. 19 d. — Martha Johana, Maxa Huga Louiſa Meiniga, prjedawſcheho młyka na Zidowje, nětkole njeſnateho pſchebytka, dź., na Zidowje, 1 l. 9 m. 2 d. — 31. Marja Amalia Holankez, njebo Khorle Hendricha Gräfy, fabrikarja w Dobruſchi, ſawoſtajena wudowa tam, 55 l. 10 m. 18 d. — 1. januara: Helmut, njemandź. ß. ſ Budyſchina, † pod hrodom, 2 m. 18 d. — 2. Bohuwěr Beck, dźěłaćeſ ſ Rynarnje, 74 l. 10 m. 15 d.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Hodźija.

Tſjoch kralow ſměje rano ½8 hodź. farar Kſchižan ſerbſku ſpowjednu wuczbu, ½9 hodź. duchowny Voigt ſerbſke a w 10 hodź. němſke prědowanje. Pſched zyrkwinymi durjemi budźe ſo kolletka ſa miſſionſtwo mjes pohanami ſkładowacź.

1. njedźelu po tſjoch kralach ſměje duchowny Voigt rano ½8 hodź. němſku ſpowjednu wuczbu, ½9 hodź. farar Kſchižan němſke a w 10 hodź. ſerbſke prědowanje.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Budeſtez.

Tſjoch kralow ſměje farar Domaſchka dopoldnja w 9 hodź. ſerbſke a ¾11 hodź. němſke prědowanje. Pſched zyrkwinymi durjemi budźe ſo kolletka ſa miſſionſtwo mjes pohanami ſběra.

1. njedźelu po tſjoch kralach ſměje farar Domaſchka rano w 8 hodź. ſerbſku ſpowjedź, duchowny Kſchižan dopoldnja w 9 hodź. ſerbſke a ¾11 hodź. němſke prědowanje.

Smolerjec knihićišćerńja

w Budyſchinje w ſerbſkim domje

knihi, ſliczbowanja, viſitne a pſcheproſcheńſke khartki, ſaſtojnſke formulary, wuſtawki, blidne ſpěwy atd. atd.

we wſchěch rěczach derje a tunjo cźiſchczi.

Franz Marſchner

cźaßnikar w Budyſchinje

na bohatej haßy 9

ßwój ſklad **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczaſow** k dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaćišny. Porjedźenje dobre a tunje.

Jěsdne koła

najlěpšch ſnamkow
kaž
Opelowe a Preſtowe.

Sklad
wſchěch pſchißłuſchnych dźělow,
ſwonow, latarńjow,
ßedłow, rjeczaſow,
mantłow, ſchławchow,
gratowych toſchow,
gamaſchow,
atd.

Schijaze maſchiny

najwubjerniſchich wudźełkow
kaž
Pfaffowe, Phönix, Grützнerowe
Viktorie
ſ najnowſchimi lěpſchinami a polěpſchenkami.
Na wſchěch wuſtajenzach ſ najwyſchſchimi mytami wuſnamjenjene,
ſa trjebanje ßwójbow a rjemjeßlnikow.
Pſchihódne wotpłaćenje po dźělbach. Pſchi hotowych pjenjeſach najwjetſchi rabatt.
5lětne rukowanje.
Dokładne roswuczenje w ſchiczu, kaž tež we wumělſkim wuſchiwanju.

Optiſke a mechaniſke twory

kaž
bryle, tłóčniki,
operowe ſchkleńzy,
dalokowidy, barometry,
thermometry,
ryßowadła, wſchelake
dźěle,
bantowe a metrowe
měry, mechaniſke hrajki
atd.

Clemens Jäckel mějeczel Guſtav Klöppel w Budyſchinje

pſchi **žitnych wikach 2.**

Telefon 435. **ßamßna wuporjedźernja a dźełatnja,** **mechanikus a optikus,** **ßamßna wuporjedźernja a dźełatnja.** Telefon 435.

Jako najlěpſche ßo poruczeja
dr. Roeberowe
lěkarſtwa:

Hablowy a jehlinowy ſpirituß pſche drjenje w rukomaj a nohomaj, kſchižu, bjedrach a ſhibadłach.
Pepſinowe wino pſche tłóčenje žołdka, wróčenje, mjeknjenje, bjesappetitnoſcź.
Benediktinſka eſſenza pſche žiwotowe bolenje, driſtawu.
Čaj farfara pſche kaſchel.
Bjenchlowy měd a **brěčka čornych Jauſlich jahodow** pſche kaſchel a dybawoſcź dźěčźi.
Žołdźowy kakao pſche driſtawu a žiwotowe bolenje.
Jakorzowa (jěchiběrnowa) **brěčka** k čiſčenju krwě.
Mydło pſche liſchawu.
Mydło pſche njerodź pola čłowjeka a ſkotu.
Kopſchiwowy ſpirituß } pſche wupadanje
Arnikowy ſpirituß } włoßow a
Brěſowy balſam } ſchupiſny.
Kupanſke ſela ſa ßłabe dźěčźi.

Teho runja wſchě **lěkowanſke łopjena, ſela, korjenja,** dale **wobaladła** (wotu, wobalki atd.) **mineralowe wody, ſchleńčzane ßykawy** a **apparaty k wothładanju khorych.**

Dr. Roeber,
Germania drogownja
ſ napſchecźa „winoweje kiče“
na bohatej haßy.

Ša rěſnikow!

Wſchě družiny **čžrjewow** ßu čžerſtwe doſchle.
Čžrjewowa pſchedawarnja pſchi mjaßowych jědkach čžißło 2,
w khěži **Arthura Königa.**

Privilegowane
Pohlowe mydło

pſche ßwjerbjenje, drjenje, jětſeſchka, łuſk po 1 mk., pakčźik 3 mk., je ſakońſzy ſakitane pod čžo. 69937 ſ „hadom“ jako ſe ſatitanſkej ſnamku.
Jenož woprawdźite wſchědnje čžerſtwe roſeſčeła
R. Tschernich
w Draždźanach A. 16.

Jurij Ludwig,

čžaßnikar
pſchi ßerbſkich
hrjebjach 28
(ſ napſchecźa
ſtarych kaſarmow)
pſchedawa
a porjedźa
čžaßniki
derje a tunjo
ſ rukowanjom.

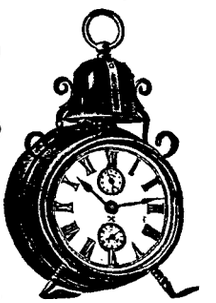

Najlěpſche a **najtuńſche kupowanſke žórło** ſa
khofej, čžaj (thee), biſkwity, kakao, ſchokoladu a zokrowe twory,
dale **ßłodowy khofej,** punt po **25 np.**
je jenož:
Kaiſerowa khofejowa předawarnja,
najwjetſcha khofejowa palerńja w Europje.
Pſchedawanſka filiala w Budyſchinje:
na bohatej haßy 5.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 2. | Sobotu 13. januara 1906. | Lětnik 65.

Swětne podawki.

Pscheměnjenje sakskeho skót sawěsćazeho sakonja.

Rěsnizy so hižo dawno na to wobćežuja, so dyrbja se swojimi pschinoschkami sawěsćenski pjenjes s dźěła sobu sa ratarjow płaćićź. kotsiž husto skót dorěsuja. Woni su so teho dla na knježerstwo s petizijemi wobroćeli, w kotrychž sebi žadaju, so bychu so skoćata, kotrež su so hižo žiwe sa njekhmane k jědźi sa cłowjekow spósnake, abo kotrež su s khoroscu tak wošuchnyke, so jich mjaso k jědźi sa cłowjekow njeje khmane, dale njesawěsćake. Dale so njesmě ta schkoda sarunać, hdyž sa njekhmane spósnate jednotliwe dźěle pola howjadow wjazy hač 30 puntow a pola swini wjazy hač 20 puntow njewaža. Knježerstwo je skórźby rěsnikow sa woprawnjene spósnako a wobsamkko, skót sawěsćazy sakoń k lěpschemu rěsnikow pscheměnić. Na to so počahowaza sakonjowa pschedkoha je póndźelu w druhej komorje sakskeho sejma do wuradźowanja pschischka. Debattu jako prěni rěčnik konserwatiwny sapósłanz Frenzel wotewriwschi praji: Mam wulke pomyślenje pschećiwo postajenju noweho sakonja, so maja so pschichodnje s khoroscu wošuchnjene skoćata, kotrychž mjaso je so k jědźi sa njekhmane spósnako, wot sawěsćenja wusamknyć. Schto rěka „s khoroscu wošuchnjeny" skót? S wjetscha tola skót s thoroscu njewotučnje, a kóždy drje je to tež na swojim cźele nashonił, khiba so něchtó na wotučnjenje khori. Tole postajenje so njesmě pschijećź, s nim bychu wulke krutosće nastake. Paragraf mohł snadź rěkać: Wošuchnjene skoćata, kotrychž mjaso so k cłowjeczej žiwnosći sa njekhmane spósnaje, móża so sawěsćić, tola sawěsćić so wone njemóża, hdyž pschi 200 puntach rěsneje wahi koża wjazy hač 40 puntow, pschi 260 puntach koża wjazy hač 48 puntow, pschi 300 puntach rěsneje wahi koża wjazy hač 56 puntow a pschi 400 puntach koża wjazy hač 64 puntow waži. Dale so w pschedkosy praji, so so schkoda njesaruna, hdyž so jednotliwe organy (nutriny) k jědźi njehodźa, abo hdyž jednotliwe dźěle sarěsaneho skoćeća, kotrež pola howjadow wjazy hač 30 puntow a pola swini wjazy hač 20 puntow njewućinja, so k jědźi njekhmane spósnaja. Ssym s rěsnikami rěcźał, a cźi su mi prajili, so to tola pschedaloko dźe, wosebje, hdyž to tajke dźěle nastupa kotrež su rěsnikej wjazy hódne. Rěsnizy měnjachu, so by hižo s pokojzu doscź było. Knježerstwo budźe so w deputaziji wo tym wuprajićź dyrbjećź. Schtwórty staw pschedkohi postaja, so smě so žadanje na sarunanje s zyka abo s dźěła wotpokasać, hdyž je mjaso sarěsaneho skoćeća se sawinowanjom wobsedźerja na pschikład se saposdźenym sarěsanjom abo s druhim njepschisprawnym wobkhadźenjom po hódnosći shubiło. Tu chzył hischće pschedwuměnjenje pschisamknjene měcź, so so skoćata s podhladom skósniwosće s tuteho postajenja wusamknu. Pschedkosyne najhlubje pschimaze postajenja so w 5. stawje namakaju. Tam je sawěsćenje na pschemyślowe a njepschemyślowe rěsanje dźělene. To ma so po mojim měnjenju jara wobmyślićź. Mam sa to, so rěsnizy njejsu cźi, kotsiž woprawdźe sawěsćenje płaćźa. Woni jenož formalnje, po sdaćźu płaćźa. Skoro žane skoćo so njepscheda, sa kotrež pschedawać njeje sawěsćenje a husto tež dosawěsćenje saplaćźić. Hdyž so ras wot tehole waschnja woteńdźe, rěsnik sawěsće njeschkoduje; pschetoż sawěsćenska prämija je so hižo do skoćećoweje płaćźisny sobu saliczika. Sozialpolitiscy njeje prawje, so so mjes mužskimi a žónskimi skoćatami w nastupanju pschinoschkow dźělenje cźini. Wulkorěsnik jenož někotre sleborne jako sawěsćenje sa zentnar rěsneje wahi płaćźi, mjes tym so dyrbja maki rěsnizy na wšach někotre hriwny sa zentnar płaćźićź. Duž dyrbjako so dźělenje mjes mužskimi a žónskimi howjadami spuschćićź. Chzył hischće někotre słowa wo pschibjerkowej premiji sa howjada rjez. Móże so stać, so so wokej wulkoležomnosćerja runje tak slě swjedźe kaž buwićźy małeho wobsedźerja, hdyž k kónzej dźe. Potom so tole postajenje kaž njeprawda sacźuwa. Wěste postajenja skót sawěsćazeho sakonja k wuwužiwanju dorěsanja wabja. K temu pak sawěsćenje nimamy. Pschi dorěsanju budźe nusne, so wobsedźerjo lěpschu płaćźisnu hač nětkole sa dorěsane skoćo płaćźa. S mjasa dorěsaneho skoćeća dyrbjakej so skoćećowemu wobsedźerjej jenož dwě tsećinje pschepodać, jeli so by jej chzył měcź. Pschi spjenježenju k jědźi khmaneho mjasa na swobodnej lawje ma so wschelake nałoženje wobkedźbować. W kraju je pschewjele swobodnych lawow, a k nim so pschewjele běha. We wjesnych gmejnach su wone woprawdźe wošudne sa sawěsćerju rěsneho skotu. Namjetuju, so by so sakonjowy nacźisk sakonje dawazej deputaziji pschipokasał.

Konserwatiwny Horst pschipósnawa, so je sakonjowy nacźisk woprawnjeny a so jemu po hłownym dźělu pschihłosuje. Deputazija budźe pruhowacź dyrbjećź, hacź maja so nowe postajenja pschijećź. Po hłownym dźělu budźa so ratarjo prawdy dla nowemu sakonjej poddacź dyrbjećź. Měnju, so so pschedaloko njeńdźe, hdyž so mjes mužskimi a žónskimi howjadami mjesa cźehnje. Mjesa tsjoch měsazow sa wušwobodźenje wot sawěsćenja sda so mi pschedaloko hićź. Pschinoschkowa mjesa dyrbjała so na 2 lěcźe powyschićź. Tež rosdźělenje dawkow po liczbje skoćatow njesda so mi po prawdźe bycź. Tež na wahu skoćatow dyrbjało so dźiwacź. Ratarjam so nowa cźeża napokoži, tola budźemy ju njesćź, so bychu woprawnjene skórźby womjelkle.

Nowe khěžorstwowe dawki,

kotrež so k wurunanju njedostatka w khěžorstwowych kasach žadaju, su wschudźe pschecźiwjenje nadeschłe. Piwarzy a korczmarjo po zykych Němzach shromadźisny wotměwaju, w kotrychž pschecźiwo powyschenju piwoweho dawka protestuja. Runje tak su so we wjele shromadźisnach tobakowi dźěłacźerjo pschecźiwo dalschemu počeženju tobaka s dawkami wobarali.

Mjes pschekupzami so pschecźiwo dawkej na frachtowe listy a sliczbowanja sylne pschecźiwjenje sběha. Burjo sasso maja herbstwowy dawk sa sobustawy swójbow sa njeprawy. S jenym słowom, kóždy s namjetowanych nowych dawkow chzedźa cźi, kotsiž bychu so s nim potrjechili, porasyć. W khěžorstwowym sejmje njeje ani jedyn s ludowych sastupjerjow nowym dawkam pschihłosował.

Zentrumski sapósłanz Speck na tym dwělowasche, so je s zyka 250 milijonow k wurunanju njedostatka w khěžorstwowej kasy trjeba, kaž to knježerstwo wobliczuje. Do prědka pak so njesmědźa dawki pschiswolećź, pschetoż nashonjenje je wucźiło, so so sa njetrěbne pjenjesy pschezo wěz namaka, na kotruž so nałoża. Zentrumska strona ani hriwny wjazy njepschiswoli, hacź je trěbne. Se wschěch namjetowanych dawkow chzyschе wón niski piwowy dawk a herbstwowy dawk pschijećź. Poslednischi měł so pschi wulkich herbstwach tež direktnym potomnikam napokožićź.

Sozialdemokrat Singer chzyschе jenoż herbstwowy dawk

pschipuschczicz, mjes tym so bě nationalliberalny Büsing sa namjetowane dawki na piwo, zigary a zigaretty a na jěsdne khartki s wuwsaczom schtwórteje klaßy sa pschisprawne.

Konservativny Rettig měnjesche, so by ßo s piwarskim dawkom piwowa placzisna wjele njepowyschika. Tobakowy dawk mohł ßo pschijecz, hdy by plahowanje tobaka w Němskej s tym njeschkodowako. Tunje zigaretty ßnadz ßo pschecżeżko potrjechja. Dawkej na jěsdne khartki by wón pschihkloßował. Dawkam na kwitowanki, frachtowe listy a herbstwowemu dawkej wón nochze pschihkloßowacz. Herbstwowy dawk dyrbi ßo jenotliwym statam wostajicz. Sa to wón dawk na wino a na wuwos wuhla a kalija do wukraja poruczjesche. W tym ßamym smyßle konservativny s Kardorf rěczjesche.

Sswobodomyßlnaj dr. Wiener a dr. Pachnicke běschtaj pschecżiwo piwarskemu a tobakowemu dawkej. Po nimaj by ßo dyrbjał wjetschi dawk na palenje spirituża położicz.

Sapóßłanz Raab s hospodarstwoweho sjenoczenstwa namjetowasche, so by ßo dawkowa pschedkoha 28-stawatej komißiji pschipokasała. S piwowym dawkom ßo wón njemóże spschecżelicz. Jedyn ßrěni piwarz, kotryż je hacz dotal 6009 hriwnow dawkow płacził, dyrbjał pschichodnje 14,000 hriwnow dawkow wotedacz; 8000 hriwnow pak wón njeje saßłużił. Tónle dawk by k dalschemu sańdżenju małych a ßrěnich piwarnjow dowjedł. Wot lěta 1870 je ßo 7000 małych piwarnjow shubiło. Tobakowy dawk plahowanje tobaka w Němskej do czista sniczi. 140,000 němskich burow je sa poßlednje 20 lět pschestało tobak plahowacz. Zigarettowemu dawkej budże wón a jeho pschecżeljo skerje pschihkloßowacz, niz pak dawkej na jěsdne khartki, frachtowe listy, póstske paketowe kharty a kwitowanki. Jedyn dawk pak je prawy, herbstwowy dawk. Wón nětkole skónczenje dżěru pschecżiwjenja jenotliwych statow pschecżiwo direktnym dawkam wustorczi. Po herbstwowym dawku dyrbjał ßo jednotliwym statam tež dokhodny dawk wsacz. Khěżorstwo dyrbjało tež wschě stemplowe dawki pschedewsacz. Pschedżěłanski dawk na tworownje by zyle pschisprawny był. Bursowy dawk mohł ßo powyschicz. Na wuwożenje kalija, ßele, wuhla a metallow dyrbjał ßo dawk położicz.

Połnosćz w pruskich statnych łaßach.

W pruskim krajnym ßejmje je finanzny minister s Rheinbaben w ßwojej rosprawje prajił, so ßu w lěcże 1904 statne dokhody wo něhdże $30^1/_2$ milijona hriwnow wjetsche byłe, dyżli wudawki. Tónle swjeßelazy wunoschk je ßo se żiwym wobkhadom na pruskich statnych żelesnizach dozpił. Wone ßu 45,7 milijona czisteho dobytka wotczißłe. Finanzny wunoschk lěta 1900 budże, każ ßo do prědka wobliczicz dawa, runje tak bohaty.

Paduschstwo w němskim wójsku sa ruskich revoluzionarow.

S pschipadom je ßo wußlědżiło, so ßu ßo loni s někotrych němskich wojerskich składownjow tschelby a munizija kradnyłe. Do pschepytanja, teho dla sawodżeneho, ßu ßo podwyschzy wjazorych regimentow sczahnyli. Woni ßo winuja, so ßu patrony sa tschelby modella 98 kradnyli, s kotrychż je ßo wulka hromada pschi wupytanju składownje pschekupowarja Behrenda w Pósnanju namakała. Do czeßna ßo sahnawschi, ßo Behrend wusna, so je patrony a tež tschelby někotrym podwyschkam wotkupił a je psches wikowarja Lolla w Grünbergu dale pschedawał. Wupytanje Lolloweje składownje na wulku hromadu tschelbow modellow 87, 88 a 98 dowjedże. S dobom je ßo se saßłapjeneho listowanja wukopało, so běchu ßo tschelby s Kralowza (Königsberga), Grudżesa, Inowratßławja, Gnesdna, haj ßamo s Metza a Mnichowa wotpóßłałe. S dalschim pschepytanjom je ßo wukopało, so ßu ßo kradnjene tschelby a patrony do Ruskeje pschedałe. Dale je ßo dopokasało, so je ßo jena tschelba modella 98 s teßakom a muniziju franzowskemu wobhonjerstwu w Parisu póßłała. Jedyn kriminalny komißar je s Pósnanja do Shorjelza pschijeł. Tuka ßo na to, so je tam zyłe hnesdo pschekhowarjow kradnjenych tschelbow a patronow.

Tež w Barlinje a Spandowje ßu we wobydlenjach tschelbarjow a brónjowych wikowarjow sa kradnjenymi tschelbami pytali.

Němsko-franzowska swada dla Marokkowskeje

je ßo s wudaczom franzowskeje żołteje knihi a nětko s wosjewjenjom němskeje běłeje knihi s nowa woziwika. Němska běła kniha franzowskemu knjezerstwu sjawnje porokuje, so je wernosćz na hłowu stajiło. W żołtej knisy ßo prěje, so je franzowski wotpóßłanz jako sastupjeŕ europiskich ludow a zivilisazije wustupował, woprawdże je franzowski wotpóßłanz w mjenje Europy Marokkowskemu sultanej „reformy" nanusowacz pytał, kotrež bychu politisku, wojersku, hospodarsku a finanzielnu njewotwißnosćz Marokkowskeje sniczike. Franzowski póßłanz njeje ßo mohł pohnucz, so by namjety Franzowskeje pißomnje sultanej podał; to dopokasuje, so je wón pschiczinu měł, je druhim statam, w Marokkowskej interessy mějazym, potajicz. Marokkowski sultan je pschecżiwo franzowskemu naczischczenju pomoz pola němskeho póßłanza pytał. Tón je sultanej radżił, so njeby Franzowsam żanych pschiswolenjow czinił, ale so by nad tym wobstał, so ßo franzowske namjety wulkomozam pschedpołoża. W běłej knisy ßo rosßudnje prěje, so je ßo franzowsko-jendżelske wuczinjenje wo Marokkowskej němskemu knjezerstwu rtnje abo pißomnje wosjewiło. Delcassé je drje wospjet němskemu wotpóßłanzej w Parisu tu a tam pschipódła naspomnił, so ßo w Marokkowskej wobstejazy njeporjad njehodżi dlěje dżerżecz; hdyż pak je ßo sańdżene lěczo němski póßłanz, wjerch Radolin, tehdomnischeho franzowskeho ministra swonkownych należnosczow sa wopschijeczom franzowsko-jendżelskeho wuczinjenja praschał, je Delcassé jenoż wotmolwił: „Wy wschitko w żołtej knisy namakacze!"

So je franzowskemu knjezerstwu wosjewjenje běłeje knihi njelube, je srosymicz. Knjezerstwu blisko stejaze nowiny „Temps" praja, so Němska, kotraż chze ßwoje prawa płacziwe czinicz, njeje najlěpsche ßrědki wuswolika a so je sa roshorjazy wobwrót samolwita. Wudawanje běłeje knihi, so je franzowski póßłanz se sultanom w mjenje a po poruczenju Europy rěczał, ßo na sultanowe prajenje skożuje. Wscho, schtoż němski póßłanz w Marokkowskej wo namjetach franzowskeho póßłanza snaje, je wón wot sultana shonił. Měni ßnadz ßo, so budża Franzowsojo ßwědczenju czeßneho muża, kajkiż je franzowski póßłanz, mjenje wěricz, hacz ßłowam rańschokrajneho knjezerja, kotryż wumyßlenjam pschikhila, abo wobkrucżenjam muhamedanskich wesirow, kotsiż ßo se kżemi do wyßokich sastojnstwow dobywaju?

Jendżelske nowiny ßo na stronu Franzowskeje stajeja a Franzowsam lubja, so budże Jendżelska Franzowsku pschecżiwo Němskej podpjeracz.

Wójnske pschihoty Němskeje a Franzowskeje.

W Franzowskej nětkole rěcz wo mózným wudyrjenju wójny mjes Němskej a Franzowskej na dnjowym rjedże steji. Franzowsojo ßo boja, so Franzowska a Němska na konferenzy w Algeciraßu wo Marokkowskej k żanemu sjednanju njedóńdżetej. Pjenjeżnizy w Franzowskej hižo s bliskej wójnu licża a teho dla ßwoje němske statne papjery pschedawaju. Każ ßo sda, je w Franzowskej khětro wjele němskich statnych papjerow było; pschetoż s jich pschedacżom je kurß tychle papjerow wo $^3/_4$% spadnył. W tymle czaßu njeje tež njepytnjene wostało, so je ßo jendżelske ßrjedżoseńske wójnske łódżstwo bóle k wjeczorej pschijeło. Tež wurjadne dżeło w symje na franzowskich wójnskich łódżach je nadpadne. W Brestskim pschistawje ßu ßo 2. wulkeho rózka na roskas s Parisa dżeła s najwjetschim khwatkom s nowa sapoczałe. Panzerowane łódże „Massena", „Carnot", „Jauréguiberry" a nowy tschižak „Leon Gambetta" ßo wuporjedżeja a ßo s brónjemi wudospołnjeja. Inżenieurojo a druzy technikojo njepschestawajzy k spěschnosczi pohonjeja a dżełanski czaß je ßo teho dla hacz do 9 hodżin wjeczor podleschik. Łódż „Forbin", s kotrejeż ßu ßo njedawno někotre maschiny wotstronike, je nětko saßo dospołnje k wotpluwanju pschiprawjena. W Brestu ßo praji, so ßo wójnske łódże teho dla s khwatkom porjedżeja a pschiprawjeja, dokelż je mjes Němskej a Franzowskej nowa napjatosćz nastała, a dokelż ßo njehodżi, podawki pschedwidżecz, k kotrymż po konferenzy wulkomozow w Algeciraßu dóńdże.

S dżiwanjom na straschne politiske poměry w Europje je belgiske knjezerstwo brigadnym żandarmam poruczilo, so bychu mobilisaziske pschikasy hotowe měli, so mohli je na daty roskas hnydom mjes reserwistow wudżelicz.

Po dopißach franzowskich nowin ßo tež Němska w Elsaßu-Lothringskej njepschestawajzy hižo dołhi czaß na wójnu hotuje. Poßledni czaß ßu ßo ßamo němszy reserwistoju, kotsiż ßwojeho dżeła dla w Schpaniskej ßydła, k wudospołnjazemu swuczowanju do Němskeje powołali.

Konferenza wulkomozow w Algeciraßu,

kotraż ßo bliżschi tydżeń seńdże, dyrbi němsko-franzowsku swadu dla Marokkowskeje wujednacz. Němska smeje pjecża na konferenzy czeżke stejischczo. Jendżelska na franzowskej stronje steji, a tež Italska ßo se ßwojej pschikhilnosczu k Franzowskej njetaji. Italsku budże na konferenzy nětkuschi italski minister Visconti Venosta sastupowacz,

kotryż je se ßwojim Franzowsam pschecźelnym smyßlenjom snaty. Kaž ßo ſda, je cźaß bliſki, ſo ßo Italſka wot němſko-awſtriſkeho ſwjaſka wotrjeknje. Pósßlanje Viscontia Venoſty na konferenzu do Algeciraſa na to pokaſuje, ſo ßnadź je hižo trojoſwjaſk roſpadnył. Tónle ſacźiſchcź ßo ſ roſpominanjom italſkich nowin wo marokkowſkej należnoſczi poßylnja, ſ kotrychż njepopſchecźe a pſchecźiwnoſcź pſchecźiwo Němſkej ſjawnje wuſtupuje. S knjeżerſtwom ſwißowaze nowiny „Tribruna“ ſprawnu měrniwoſcź Franzowſkeje ßławja, kotraż je ſ woprědka wotpokaſanu konferenzu pſchijała. Dźenßa, hdyż ma Franzowſka podpjeru Jendźelſkeje a ſjednocźenych ſtatow połnóżneje Ameriki ßo wona prawa na pſchednjejſtwo w Marokkowſkej njewotrjeknje. Nětko budźe ßo wo to jednacź, hacź ßo Němſka ſpokoji, hdyż njebudźe móz płody namjetowaneje konferenzy domoj khowacź. W tym ßamym Němſkej njepſchecźelſkim duchu wſchě druhe italſke nowiny pißaju. To je wěſte, ſo ßo Němſka njemohła na pomoz Italſkeje wjazy ſpuſchcźecź, hdy by ßo do wójny ſ Franzowſkej ſaſchmatała.

Revoluzija w Ruſkej

je powſchitkownje ſbita a pſchemożena. W ſnutskownej Ruſkej je wſchudźe ſměrom. Jenoż w Sibirſkej, Kaukaſkej a w baltiſkich provinzach njejßu ſbźki hiſchcźe zyle podtłóczene. Sa něktore njedźele pak ßo nadźijomnje tež tam porjad poſtaji.

Wo ſbźku Lotyſchow, kotrymż tež Litwinojo a Letojo rěkaju, je ruſki general Ssologub ſ Rigi ſcźěhowazu telegrafiſku roſprawu hrabi Witte pósßłał:

Wójſkowe wotdźělenje, kotreż ßym do Wiadawy pósßłał, je tam měſtny komitej ſozialdemokratow ſajał, kotſiż ßo pſchi ſajecźu wobarachu. Se 16 wożobow ßu ßo tſi ſabili, jedna wożoba ßo cźeżko ſrani, hdyż chzychu cźeknycź.

S kuronſkeje gubernije ßu tele najnowſche powjeſcźe dóſchłe.

Ludowe komiteje ßu lěßy do ſarjadniſtwa wſali, hdyż běchu ßo jako ludowe wobßedźeńſtwo wuwołali. Knježi hajnizy a lěßnizy ßu dyrbjeli roſcźěkacź.

Gmejnſke ſaſtupjerſtwa ßo ſ nowa wola, do kóżdeho ſaſtupjerſtwa ßo tež jena żona wuſwoli.

Sbźkarſzy Lotyſchojo rubjeżniſtwo a paduſchſtwo na ßurowe waſchnje, tež ſe ßmjercźu khoſtaju. W Ssmiltenu je ludowy ßud dla dopokaſaneho rubjeżniſtwa dweju mużow ſe ſatſělenjom wotprawił. Dla jedneho kradnjenja ßu paduchow tak bili, ſo ßu ßo cźi hižo po ſcheſtym puku ſ womoru ſajeli.

Wſchě hoſcźenzy, korcźmy a klamy ſ alkoholowymi napitkami ßu ßo ſawrjele.

Duchownym ßu ſbźkarjo ſakaſali, wo poßlednim ßudźe prědowacź. Sozialiſtojo w zyrkwjach, tak daloko hacź lud hiſchcźe do nich khodźi, ßami prěduja. Pſchi wěrowanjach ßo cźerwjene khorhoje ſtajeja.

Sbźkarjo jedyn ſa druheho ſteja, a jedyn na druheho niczo njewupowjeda. Ale wjednizy njejßu tehole luda hódni, kotryż wopuſchcźeja a cźěkaja, tak bórſy hacź ßo wojazy pokaſaja. A wjedźa, cźeho dla cźěkaju; pſchetoż lud ßu narěcźeli, ſo wojazy njebudźa na njón tſělecź.

K ſatraſchenju ſapalerjow je general Ssologub woſjewicź dał, ſo budźe po kóżdym ſpalenju jeneho knjeżeho dwora wſchě burſke twarjenja we wokolnoſczi hacź do 25 kilometrow ßwojim wojakam ſpalicź dawacź.

Domy ſbźkarſkich wjednikow wojazy ſapaleja. Tak je ßo tež w Salisburgu w Liwonſkej ſtało, hdyż ma krajny poſtajenz ßwobodny knjes ſ Vietinghoff-Rieſch knjeże kubło. Do wßy běchu wojazy pſchiſchli, něktorych ſbźkarſkich wjednikow ſajeli a khěżu hłownyeho wjednika ſapalili, dale tež nadobu tamnſcheho wucźerja, kotryż bě teho runja ſbźk nawjedował, ſe ſchulſkeho doma wunjeßli a teho runja ſpalili. Hdyż pak běchu wojazy dale cźahnyli, ßo ſbźkarjo wrócźichu a ſ wjecźiwoſcźu ſa ſapaleny dom knježi hród a piwarnju ſpalichu.

W baltiſkej provinzy Eſtonſkej je hakle ſbźk hody wudyrił a ßo powſchitkowny ſtrajk wuwołał. Strajkowarjo nuſowachu mějecźelow klamow, je ſawrjecź, tola koſakojo hnydom ſakrocźichu a klamy wocźinicź dachu. Gubernator Giers ſ wulkej krutoſcźu poſtupowaſche. Po 7 hodźinach wjecźor njeßmědźiſche ßo żadyn wobydleŕ bjes dowoleńſkeho pißma na dróſy pokaſacź.

W Revelu bě wojakow wſcho hromadźe 1250 muži. So bychu woni mohli druhdy wodychnycź, ßo ſe 600 měſchcźanow „ſakitanſka wobora“ ſtwori. Wjele ſbźkarjow ßo ſaja, tola hłownym wjednikam bě ßo poradźiło, na wßy cźeknycź. Tam wjeßne wobydleŕſtwo naſchcźuwachu, poſtanycź. Sbźkarjo ßu tam kaž dźiwi na knjeżich dworach ſakhadźeli. W hrodach ßu wſchu nadobu rosbili, gardiny a ſcźěny ſ benzinom poleli a potom twarjenja ſapalili. Sa něktore dny je ßo tak 90 knjeżich kublow ſapuſcźiło. Skónzowali pak ßu jenoż kublerja Baranowa. Tam, hdyż je dźěl knjeżich leżomnoſcźow po pſchikaſni ruſkeho knjeżerſtwa na burſke wobydleŕſtwo pſcheſchło, ßo burjo njejßu ſa ſbźk dobycź dali. Sbźkarjo jenoż ſ burow bjes wobßedźeńſtwa a fabrikſkich dźěłacźerjow wobſteja. S woprědka njemóżeſche ruſke knjeżerſtwo do baltiſkich provinzow doſcź wojakow pósßłacź, dokelż dyrbjeſche najprjódy revoluziju w Peterburgu a Moſkwje potłóczicź. Nětko, hdyż je tam měr, ßo wojazy do baltiſkich provinzow ſcźelu. Sbźkarjo, kotſiż ßu tam ßamo ßamßne pjenjeſy ſ wobraſom ßwojeho wjednika bicź dali a je wudawali, budźa bórſy pſchemożeni.

Židźi a ruſka revoluzija.

Nětko nimale porażenu ruſku revoluziju ßu židźi naſchkarali. Kaž nowiny „Nowoje Wrjemje“ pißaju, ßu židźi hižo w lěcźe 1885 tajny komitej we Wilmje měli, ſo bychu revoluzionarnu organiſaziju mjes dźěłacźerjemi a khudym wobydleŕſtwom wupſcheſtrjeli. Komitej ſe ßamych židow wobſtejeſche. W lěcźe 1892 bě hižo zyła ßycź revoluzionarnych towaŕſtwow pſches ruſku Pólſku a druhe wjecźorne gubernije wupſcheſtrjena, na kotrychż cźole wſchudźe židźi ſtejachu. W ſynagogach ßo dopißy revoluzionarnych towaŕſtwow, w židowſkej narěcźi ſ hebrejſkim pißmom pißane, khowachu. W lěcźe 1897 ßo potom židowſki dźěłacźeŕſki ſwjaſk ſałożi, kotryż wobrónjenu revoluziju na ßwoju khorhoj napißa. To je ſapocźatk nětcźiſcheje ruſkeje revoluzije, a kóżdy ſnjaeŕ dyrbi rjez, ſo je tónle ſapocźatk cźiſcźe židowſki. Wot teho cźaßa ruſzy dźěłacźerjo pod wliwom židowſkich towaŕſtwow, ſe ſynagogow wukhadźazych, ſteja a ßwoje żiwjenje a ſboże ßwojich ßwójbow ſa židowſke intereßy wopruja.

Sbźk w Kawkaſkej

ßo po roſprawje ruſkeho knjeżerſtwa teho runja potłóczi. W Kawkaſkej tamniſchi Armenojo njepſchestawajcy njeměry ſbudźuja. Pſched wójßom lětami, hdyż běchu Armenojo w Konſtantineplu a Małej Aſiſkej pſchecźiwo turkowſkemu knjejſtwu poſtanyli, ruſke knjeżerſtwo armeniſkim cźeknjenzam dowoli, ßo w Kawkaſkej ſaßydlicź. S Armenami pak je ßebi Ruſka wſchi do kożucha naßadźała. Kaž ßu woni prjedy pſchecźiwo turkowſkemu knjejſtwu naſchkarali, tak nětko ruſke knjejſtwo w Kawkaſkej powrócźecź pytaju. S tamniſchimi muhamedanſkimi Tatarami ßo ſnjeſcź njemóża a ßu ſ nimi w ſtajnej wójnje. S teho wſchě njeměry w Kawkaſkej naſtawaju. W tu khwilu ßu tam pjecża wobſtejnoſcźe jara njeſpokojaze. Wſchě dróhi a żeleſnizy ßu w ruzy ſbźkarjow. Ruſka budźe wjetſche wójſko dyrbjecź do Kawkaſkeje póßłacź.

W Mykeniji a Guriji ßu muhamedanojo poſtanyli a wjele ruſkich a němſkich koloniſtow ſkónzowali. Wſchudźe ßo ßwjata wójna pſchecźiwo kſcheſcźijanam prěduje.

Sbźk ruſkeho wójſka w Mandżurſkej.

Wobſamknjenje hanibneho měra ſ Japanſkej ßo żałoßnje wjecźi. Tſeczi dźěł mandżurſkeho wójſka ßo ſpjecźuje. W jenej ßibirſkej wßy pola Irkutſka je jedyn pěſchi regiment wſchě klamy a korcźmy wurubił a potom dwórniſchcźowe twarjenje ſapalił. Mjes Irkutſkom a Charbinom je ßo wjele cźahow ſwrócźiło. Wojeŕſke cźahi ßo żaneho jěſdneho porjada njedźerża a njedawaju wuhlowym cźahaм ſ Urala pſchejěcź, tak ſo bjes dwěla zyłe wożenje ſkónczńje ſaſtanje. Hłodu mrějazy wojazy na jěſbje cźah wopuſchcźeja a měſta a wßy pſchi żeleſnizy wurubjeja. Wjele cźahow je zyle bjes offizěrow, a wojazy cźinja, ſchtoż chzedźa. Saſtojnizy na dwórniſchcźach w ßmjertnym ſtraſche pſched wojakami cźěkaju. To ßu ſcźěhwki ßłaboſcźow ruſkeho zara a njeſbożownеje politiki hrabje Witte.

Hody.

(Pokracźowanje.)

„Kotry dha dyrbi bycź“, praſcheſche ßo doktor dale, „Hanß abo Jurij?“

„To njewěm“, rjekny hólz, „mój luby ſkoty wujo, ale chzu tam dóńcź ßebi jeneho wupytacź“, a pſchi tym plazny ßebi hólcźk do ruki, tak ſo ſtara Piſchcźakowa do jſtwy ſaſtupi, ſo by hladała, ſchto to je. „Doktoro, doktoro“, wona rjekny, „wy dyrbjeli dźenßa wjecźor po prawom boßy lehnycź hicź, cźeho dla dha to nětkole njemóżecźe ſamjelcźecź, to dźě ma hólzej hodowne pſchekwapjenje

bycz, a nětkole jemu to do cžaßa prajicže? Duž dźicže jeno tam tež hnydom a pschiwjedźcže tež druheho hnydom ßem, dokelž hewak tola měra njesmějecže."

„Haj, Pischczakowa, to drje macže saßo prawje, ja drje njebudźich to ßměł wuplapnycz. Nětkole dźě saßo njewěm, schto hólzej k hodam dacz."

Hólczk wulecža wješeły s durjemi, žona pak rjekny: „Na, knjes doktoro, to dźě je tu rada, wsmicže wobeju hólczkow do domu, to by měł hodowne pschekwapjenje."

„Ně, Pischczakowa, to by tola kusk wjele było, to ßo njesaleži, najmjeńschi je hakle tři lěta."

„Nó, cžeho dla niz", wotmolwi dźěłacžerska žona, „druhu žónsku dyrbicže ßebi tola tež do domu wsacz, pschetož wy ßo runje tak mało kaž ja k temu hodźicže, dźěczi kubłowacz. To dźě mózecže tunjo měcz, wsmicže jeju macz ßobu, ta móže wam hosposu cžinicz."

„Na, to by hischcže było", rjekny doktor. „Na to žonischczo?"

„Knjes doktoro, ja njewěm, schto je wam ta žona scžiniła, cžeho dla jeje pschenjechacz njemózecže. Ale to wam praju, na tu žonu niczo pschińcz njedam, dokelž to je pobožna schwarna žona, kajkejež mjes stom jeneje njeje."

„Na tym žonischczu niczo njeje", sawoła doktor s pyrjazym wobliczom, „a nětkole dźerżcže hubu."

A wona dźenßa woprawdźe hubu dźerżesche a wuńdźe won a bórbotasche pschi ßebi: „Schto też to je jemu ta žona tola scžiniła, tón ju snaje s prjedawscheho cžaßa. Ale sawěscže je ßo potom dokładnje pscheměniła, jeli so njeje prjedy khmana była. Nětkole wschak ju dospołnje snaju. Bydlimoj dźě w jenym domje."

A saßo klinczachu swony Bożi wjeczor tak lubosnje a kraßnje. Doktor njeßedźesche wjazy, kaž lěto prjedy, sa khachlemi s wuchatej cžapku na hłowje. Mějesche ßwojeho ßyna sa ruku a dźěsche s nim do Bożeho domu. Tak wutrobnje bě dźěczo wo to proßył, dokelž wschitzy schulszy towarschojo dźěchu dźenßa wjeczor do zyrkwje, a dźenßa mějesche tam tak rjenje bycz. Ale pschi ßamych durjach ßyże ßo lěkař, so njebychu jeho na žane waschnje mnosy widźeli. Ale kak spodźiwnje bě jemu we wutrobje, hdyž psches zyrkej spěwy schumjachu, kotrež běchu jeho sa młodosczu tak hłuboko sapschijałe, wo kotrychž bě jemu jeho stary nan pschezo powjedał: so je tajki rjany hodowny khěrlusch kaž napoj s rěki Lete, wo kotrejž ßebi stari Grichojo powjedachu, so, schtóž s teje pije, pije sabycže na wschu bědu semskeho cžaßa.

A hdyž duchowny, na klětku stupiwschi, s horliwymi ßłowami lubosczu Bożu khwalesche, kotraž je ßo tónle wjeczor do wschěch wutrobow linyła, tak so ßo nichtó mozy tejele lubosczе swinycz njemóże, so dźenßa wjeczor dyrbi też najskupischi skupz pytnycz, kak lubosczu wosboża; so to wot rěki lubosczе pschikhadźa, kiž ßo wot Bethlehema po zyłym ßwěcže rosliwa; so, schtóž prawu lubosczu pyta, ßem pschikhadźa a ju też tu namaka, — tu běsche, kaž by něchtó lěkarjej prajił: „Pój pytacz, też ty trjebasch lubosczе!"

A hdyž s hólczezom sa ruku s Bożeho domu dźěsche, stłóczi jeho twjerdźe k ßebi, kaž by chzył prajicz: „S nětkale mi nichtó tebje wjaz wutorhnycz njeßmě, na tebi chzu lubosczu wopokasowacz. A pschischedschi k pikßy, kotraž bě sa khudych města wustajena, cžißny tam dwaj tolerjej nuts, wón cžujesche, so dźenßa wjeczor dyrbjesche też wón lubowacz. Sa schěßnacže lět bě to prěni wjeczor, na kotrymž saßo něschto saczu wo tym: Lubosczu Boża je we ßwěcže wulinjena! a tola mějesche wón dźenßa wjeczor stupicz psched tu, kiž bě něhdy ßwoju wutrobu wschej lubosczi samknyła; wschako bě hólczezej ßlubił, so ßmě ßebi tón wjeczor bratsika wupytacz, a wón bě to wudowje w lódsymnym liscže sdźělił. Jeho wutroba bě hłuboko hnuta, hdyž s hólczezom do snateje bydlanskeje stwy sastupi, w kotrejž wschak nětkole wjazy khudoba njebydlesche, dokelž lěkař žonu psches Pischczakowu mjelczo podpjerowasche.

Hólczk, wótsje sawyskawschi, doběża k macžeri, a wschitzy jeho bratsja a ßotry wobdachu jeho a witachu jeho. Wudowa bě blěda, a bě widźecz, so bě ju to pschimało; proschesche lěkarja wo wodacže, so njestanje a jeho njewita, dokelž je nimo měry ßkaba.

Pischczakowa bě do jstwy sastupiła, dokelž dyrbjesche hólczka njesez, a ta rjekny: „Knjes doktoro, to sawěscže ju pschima, hdyž ßwoje dźěczi wot ßo dawa!"

Teho pak pschimny lěkarske ßwědomnje. Chzysche žonje něschto wukasacz a napraschowasche ßo, kak ßo jej wjedźe. Sa tón cžaß dyrbjesche ßebi jeho ßyn jeneho s bratsikow wubracz, kotrehož chzysche ßobu wsacz. Tón wosta pschi najmkódschim stejo a pschimny jeho sa ruku, potom pschimny saßo starscheho sa ruku; wón njewjedźesche, kotreho ßobu bracz.

„Ach schto", rjekny Pischczakowa, „wsmi wobeju, ty njewěsch, kotry dyrbi bycz."

Doktor pohlada na macz a rjekny, trochu ßebi pschekkadschi: „Chzecže-li wy jeju parowacz, wosmu ßebi wobeju. Dam jeju wukubkacz, tak derje kaž mózu."

Žona sapocža płakacz a rjekny: „Ach, knjes doktoro, ßym dźě wam wutrobnje dźakowna, ale moje dźěczi ßu mi mój jeniczki troscht; schto mam hischcže na ßwěcže, ßu-li wone precz? A tola, schto chzu jim dacz, dny mojeho žiwjenja ßu drje liczene, a schto budże drje potom s mojimi wbohimi dźěczimi?"

Doktor ßo khwilu wotmjelcža, sdasche ßo se ßobu ßamym wojowacz, potom rjekny wótsje sdychujo: „Knjeni Hana Alakowa, dźenßa je Boži wjeczor. Wjeczenje je ßkódke, chzu ßebi tajke rjane wjeczenje dźenßa popschecz. Wy wěscže, so mam wulku khěžu, w tej mózetej dwě ßwójbje jara derje bydlicz; wosmu waß do ßwojeho domu. Wy mózecže delka bydlicz a mi hospodarstwo wobstaracz, mi dom a sahrodu wobhladacz, sa to smějecže zyrobu darmo. Ale hdyž budu ja doma, njekhodźcže do mojich stwow. Chzu też s tymle hólczkom ßam jeschz, a sa wasche dźěczi chzu ßo staracz. Ale poßkuchajcže, hewak wostanje wscho pschi starym, mam ßwój woßebity sastup a nochzu hewak niczo dale s wami cžinicz měcz."

„Knjes doktoro", rjekny wudowa, trochu ßebi rosmyßliwschi, „schtož mi poskiczecže, to je wjele, ale schtož mi prajicže, to je cžeżke. Moja hłowa chze prajicz haj, moja wutroba ně!"

„Ach schto", rjekny Pischczakowa, „lěkař wjele žortuje, na cžož cžłowjek poßkuchacz njeßmě; prajcže jeno »haj!« Tu tola sahinjecže, kak tu jeno w domje cžehnje. Sshym to staremu domjazemu knjesej husto prajiła, ale tón praji, hdyž cžehnje, so tam mjaßo najdlěje ßo dźerži, so dyrbi potajkim cžehnjenje strowe bycz."

„Knjes doktoro", rjekny žona, „schto njeczini macz sa ßwoje dźěczo. Bych-li była ßama, bych ßnadź była pschejara horda, so njebych wascheje dobroty pschijała, ale ßwojich dźěczi dla praju »haj«, a Bóh wam to mytuj, schtož na mojich wbohich dźěczoch cžinicže."

„Na", rjekny Pischczakowa, „dha drje mózu ja nětkole hicz, pschetož nětkole macže dźě hosposu."

„Ně, Pischczakowa, wy budźecže mi, kaž hacz dotal, też dale hospodaricz, a nětkole dóńdźcže mi najprjedy wós wobstaracz, pschetož cži ludźo dyrbja ßo hischcže dźenßa wjeczor pschecźahnycz."

„Knjes doktoro, wy scže pohan, schtó dha ßo tola Boži wjeczor pschecźahuje, to dyrbi tola hacz po ßwjatych dnjach wostacz."

„Pischczakowa", rjekny doktor a ßahny do kapßy, „cži ludźo wjele k pschecźahowanju nimaja, jich kusk cžapra je bórsy pschewjesene. Wy hischcže ženje wote mnje hodowneho dara dostali njejscže, ale dźenßa wjeczor dam wam pjecz dwojich tolerjow, jeli so mi tu ßwójbu do mojeho domu wobstaracže. Schto płaczi, je wscho jene, ja to sapłaczu."

Wudowa Alakowa chzysche też pschecźiwo temu něschto prajicz, chzysche hischcže jara rady w ßwojim wobydlenju hacz po ßwjatych dnjach wostacz, a Pischczakowa měnjesche, so dźě tam nihdźe tepjene a pschijomne njeje, ale lěkař pschi tym wosta a rjekny, so móża tak dołho w jeho bydlanskej stwě pschebywacz, so ßo wón se studowanskej stwu spokoji, a potom wopuschczi s krótka rosßudźeny, wjedźo ßwojeho hólza sa ruku, khěžu a sawoła na Pischczakowu: „Spuschczu ßo na waß!"

W runym měrje domoj pak njeńdźesche, ale najprjedy k wikowarjej s nadobu a wupyta ßebi sa stwu meblow, žadajo, so je hnydom pschenoscha, so je to dar. A hdyž bě ßo nětkole domoj wrócził, bě wjeßelseje myßle, so budźische mohł tón wjeczor s hłoßom spěwacz. Běżesche tak spěschnje, so móżesche hólz lědma sa nim. Lubosczu, kotruž bě ßměł dźenßa wjeczor wußywacz, běsche jeho tak sbožowneho scžiniła, běsche jeho sawjeßeliła. Jeje spodźiwnu móz bě tón wjeczor nasłonił, a ani to drje njebudźische jeho myliło, hdy budźische ßłyschał, kak stara Pischczakowa wołasche: „A pohan wón tola je, hewak tola njeby dał ludźom ßo Boži wjeczor pschecźahowacz. Ale schto to pomha! Wón je ßebi to ras do hłowy stajił." (Pokracžowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Khojejownja w ßerbskim domje ßo 1. měrza wotewri. S tym ßo žadanje wjele Sserbow dopjelni, kotsiž ßu woßebje s tym wotpohladom sa natwarjenje doma pjenjesy sběrali a składowali, so bychu Sserbjo w nim městno namakali, w kotrymž mohli ßo skhadźowacz a setkowacz. Korczmu wschak bychu radscho wsali, tola dokelž njeje móżno było, wulke sadźěwki, dostaczu korcz-

maŕskich prawisnow napscheczo stejaze, pschewinycź, dyrbja žo hacž na dalsche ſ khosejownju spokojicź.

— S wjetſchim ſpěwanſkim konzertom ma žo žrjedu po jutrach sala w Sserbſkim domje požwjeczicź. Kaž je žkyschecź, dyrbja žo pschi tym ſ wjetſcha kompoſizije knjesa dr. Pilka a Krawza spěwacź.

S **Budyschina.** W tudomnych nowych kasarmach je žebi dźežatnik Homburg se 7. kompagnije 103. regimenta ſ wobwěžnjenjom žiwjenje wſak. Wón je pjecza ſkschiwdźenja dla ruku na žebje skožik. Cžěko žu do Kaſſela, jeho domowiny, dowjesli.

— (Paduſchſtwo.) Saůdźeny schtwórtk w nozy žu žo paduschi do klamow pschekupza Cžecza dobyli. Woni žu žo dali do khěže ſamknycź a žu potom ſ zuſym kluczom w khěži durje do klamow woczinili. W klamach žu nowu kaſſu rospaczili a ſ njeje něhdže 1000 hriwnow kradli. Hižo do hód ras žu paduschi pschekupzej Cžeczej ſ khěže měch rósynkow a jeho žužodej Lieberej ſ khěže mydło kradnyli. Sa paduchami hischcże žaneho žlěda nimaju.

— W Budyſkej Michaſkej wožadže je žo w lěcze 1905 261 dźěczi wutschczilo, 133 hólzow a 128 holzow, 4 wjazy hacž w lěcze 1904, mjes nimi běchu 1 ras dwójnikaj, 36 njemandźelſkich dźěczi. Pschipowjedało je žo 101 por, 8 wjazy hacž 1904, ſ nich je žo 95 tu ſwěrowało, 3 wjazy hacž 1904, mjes nimi bě 7 wudowzow, 5 wudowow, 5 dźělenych mužow, 3 dźělene žony. Spowjednych hosczi je žo 9353 naliczilo, 364 mjenje hacž 1904, 3737 mužſkich, 5616 žónſkich, 6526 Sserbow 2827 Němzow, mjes nimi 142 spowjednych prěniczkow, 146 wobydlerjow wokrjeżneje dźěkacźernje a khorownje na Židowje, 208 doma woprawjenych. Wumrjelo je 199 wožobow, 24 wjazy hacž 1904, 94 mužſkeho a 105 žónſkeho rodu. S zyrkwinſkimi kollektami je žo 1101 hr. 12 np. naſběrako.

— Wójnſcy veteranojo, kotsiž žu we wójnje pschecźiwo Danſkej, abo 1866 w pruſko-awſtriſkej wójnje abo 1870/71 w němſko-franzowſkej wójnje žobu wojowali, njetrjebaju po wobſamknjenju Budyſkeje měſchczańskeje rady wot nětka w Budyſchinje žanych gmejnſkich dawkow wjazy płaczicź, jeli ſo jich létne dokhody 1250 hriwnow njepschekrocza.

— Mkodźi ludźo, wojeŕſkej žłužbje powinowaczi, kotsiž žu žo w lěcze 1886 narodźili, dale cźi ſe ſtarſchich létnikow, wo kotrychž žłužbnej powinowatoſczi žo hiſchcże rosžudźiło njeje, a ſkónczńje rekrutojo kotsiž hacž do 1. februara t. l. žadyn wukas k wojeŕſkej žłužbje dostali njeježu, maja žo na wžach pola gmejnſkeho pſched-ſtejicźerja a w měſtach pola polizije wot 15. januara hacž do 1. februara 1906 ſamolwicź. Sa wojeŕſtwu powinowatych mkodych ludźi, kotsiž žu trajnje prjeczkach, dyrbja jich ſtarſchi, formindźi abo jich wucžbni miſchtrjo abo hospodarjo pschipowjedźenje wobſtaracź. Schtóž ſamolwjenje ſakomdźi, žo ſ 30 hriwnami pjenježneho khoſtanja abo ſ arreſtom hacž do 3 dnjow khoſta.

— **(Wo pczołarſtwje.)** Lubi žerbſzy pczołarjo!

Pczołarſtwo je w poſledńjej połojzy minjeneho létſtotka po wurjadnych naſhonjenjach žławneho Polaka dr. Dźěrſona wulkotnje pokracźiło, też mjes Sserbami. Wo to ſtaj žo wožebje prózowałoj njeboh farař Räda-Bartſki a njeboh wucžeŕ Kulman-Delnjo-Wujeſdźanſki, kotryž bě žerbſkim pczołarjam „Sserbſkeho wuſtojneho pczołarja“ napiżał. Pódla wſcheho teho maſch pak w Sserbach wjele wžow, hdźež pczołarſtwo hiſchcże ſpi abo tola dřema, dokelž njeježu žebi pczołarjo nowe ſažadły pczołarjenja hiſchcże pſchiżwojili, tajkich bych chzył k nowemu žiwjenju wubudźicź. Do něktorych wžow žym też cžaſto pſchiſchoł, hdźež ani jeneho kolcža njewuhladach, a tola bychu pczołki w tamnej ſtronje jara khmanu paſtwu měli. Pohladaſch-li pak do korczmy, dha tam bratrow ſe wžy nakhadźeſch na piwowych a palenzowych lawkach pjenjeſy pſches ſchiju klukotajo. Wo žwoje hospodarſtwo ſtaraja žo tucźi mało. Doma žo žona ſ dźěłom dřeje; a tola by jim husto doſcź wužitne, haj wulzy wužitne było, ſo bychu žnadne dokhody ſ něczim powjetſchili — n. pſch. ſ pczołarſtwom. Snaju něktrehožkuli ratarja ſ malym hospodarſtwom, ale ſ rjanej pczólnizu a cžeſchczu hiſcże dźenža tamneho khěžkarja w Sserbach, pola kotrehož žym do wucžby khodźił, dokelž je ſe žwojej pczólnizu ſa žwoju czrjódku dźěczi něktry pjenježk wuſbytkował. Tola ſo by husto do korczmy khodźił, to njewidźach.

Něktry mudracžk je mi hižo wumjetował: „S pczołarjenjom njeje cźi niczo wjazy; kelko žudow a žmjetankow mjedu žmy ſa cžaży naſcheho nana na jutry naklukali, a ja njeżym léta dołho niczo měł. Bohu dźak, nětko žu mi pczoły ſemrěle, a ſ tym ma luba duſcha měr.“ Tajki ma po žwojej mudroſczi prawje. Paſtwa ſa naſche lube pczołki je dźenža wo wjele žnadniſcha dyżli ſa cžaży naſchich wótzow; a tola maja pczołarjo, kotsiž žwoju pczólnizu po dźěrſonowych ſažadach ſakożichu a ſkożujo žo na nje wjazy dyżli dwójzy telko wuſpěcha kaž ſe ſtarymi žlomjanymi tónami.

S tym pak žebi pczoły wot pczołarja też wjazy žadaja. Wón dyrbi žiwjenje pczołow derje ſ nacźa wjedźecź, kak a w kotrym cžażu ma a może ſ pczołami wobkhadźecź. Hdyż też njetrjebaſch wumjelz abo kumſchtał bycź, tola pczołarjenje, t. r. wuſtojne pczołarjenje njeje žyle lohka wěz.

Płaſt w ramiku je drohotna paczeŕ, hdyż wuſtojny pczołaŕ roſumnje ſ njej wobkhadźuje. Doſtanje-li jón pak njewucżeny a njeleſpanz — hdyż też tajki žwoje pczoły lubuje — do ruki, dha może ſ nim pczoły ſniczicź a jenoż ſchkodu pschihotowacź. S tym pak njeměnju, ſo dyrbi tajki, kotryż je dotal pczoły w korbach měł, pschi tym woſtacź. Ně, praju, wuſpi žo nětko, wukń ſažady noweho pczołarjenja, tu ſ mojich naſtawkow, tam pola žužoda, kotryż je po nowych ſažadach ſe ſbožom ſpytał, a potom tam hdźež wuſtojni pczołarjo na žwojim pczólniku ſapocźerjow wuwucżuja. Kaž žkyſchach, budźa nałéto a w lécze Budyſke pczołaŕſke towaŕſtwo pczołarjow — ſapocźerjow w Budyſchinje ſ podpjeranjom rataŕſkeje ſchule wuwucżowacź. Tam ſhoniſch a dohladaſch, ſchto hodźi žo wſcho ſ płaſtom w ramiku ſapocźecź a kak ma žo ſ wuſpěchom nałożowacź.

Tamne cžaży, ſo móżeſche žebi cźłowjek w heli leżo ſ wowzami a pczołami bohatſtwa nakhopicź, kaž nam ſtare narodne hrónczko ſpěwa, žo nam pſchi dźenžniſchim hoſpodaŕſtwje wjazy njewrócźa. Też pſchi pczołarjenju je tak, jako wſchudźom: Jenoż dźěłacźeŕ, kiž žo na žwoju wěz wuſtoji a ſ mudroſczu ſažady powſchitkownje pſchipóſnate nałożuje, móże trajazy wuſpěch žebi dobycź.

(Pokracźowanje.)

S **Hodźija.** W naſchej wožadže žo loni 112 dźěczi narodźi, mjenujzy 62 hólczkow a 50 holczkow, mjes nimi běchu 3 morwonarodźene a dwójzy dwójnikaj. Sswój kſchcźeńſki žlub wobnowi 99 mkodych kſcheſcźijanow. Pſchipowjedanjow bě 66 a 47 wěrowanjow, ſpowjednych 5859 a 128 woprawjenjow. Semrjelo je 102, najſtarſchi mjes nimi, wumjeńkaŕ Handrij Schuba ſe Zicźenja, ſtejeſche w 98. lécze. W zyrkwinych kollektach je žo 781 hr., ſa Guſtav-Adolfſke towaŕſtwo 245 hr. a ſa ſwonkowne miżionſtwo 553 hr. ſnawdawało. Pſchiſpomnicź je, ſo bě loni narodow wo wjele mjenje, hacž hdy prjedy.

S **Njeżwaczidła.** Na pożledne ſkótne wiki bě žo 399 howjadow, 31 žwini běhakow a 210 prożatow pſchihnało. Wſchě drużiny žo ſpěſchnje kupowachu.

S **Wulkeje Dubrawy.** Saůdźene nowe léto hižo w ſaźnych raŕſchich hodźinach w naſchej wžy żiwe hibanje knjeżeſche. Wokoło $^1/_2$8 hodźin žo tudomne towaŕſtwa ſhromadźichu, a to wojeŕſke towaŕſtwo, podpjeranſke towaŕſtwo, turnowanſke a kolojeſdne towaŕſtwo, ſo bychu ſe ſhromadnym cžahom do Khwacźiz cžahnyke, hdźež žo tutón dźeń naſcha wjeż do tamniſcheje zyrkwje ſafarowa. Na cžole cžaha ſchulſzy pſchedſtejicźerjo ſe 17 konfirmandami krocžachu, potom mkodźina, gmejnſka rada ſ pſchedſtejicźerjom, towaŕſtwa a mnoſy wobydlerjo naſcheje wžy dźěchu. Na Wulkodubrawſko-Khwacźanſkich mjeſach bě Khwacźanſka wožada cžeżne wrota natwarika. Tu žo naſch cžah ſ dołhim cžahom, kotryż žo ſe žobuſtawow Khwacźanſkeho wojeŕſkeho towaŕſtwa, wohnjoweje wobory, žerbſkeho towaŕſtwa a wjele wožadnych tworjeſche, ſetka. Pſchi cžežnych wrotach naž knjes faraŕ Sarjenk ſ wutrobnymi žłowami, najprjedy w žerbſkej a potom w němſkej rěczi powita. Potom žo bjeſkónczńje dołhi cžah ſahiba, ſwony žo ſaſwonichu a ſa krótki cžaž do Khwacźiz doczeżechmy. Tu běchu wo wžy dwoje cžežne wrota ſ napiżmom „Budźcże wutrobnje witani“ poſtajene. W ſcźěhowazej Bożej žłužbje mějeſche knjes faraŕ Sarjenk jimozu hłubokomyżlnu rěcź, na kotrejež kónzu pſchipowjedźi, ſo je Wulka Dubrawa nětko do Khwacźanſkeje wožady ſafarowana. Wulko-Dubrawſka gmejna je k wopomnjenju na dźeń ſafarowanja do Khwacźanſkeje zyrkwje cźěmnocźeŕwjene woltaŕne wodźecże, tudomna mkodźina pak ſpowjedny thelich dariła. Tak je žo dołho wobſtejaze pſchecże naſcheje gmejny ſ Bożej pomozu dopjelniło a nadźijomnje žo też ſchulſke praſchenje bliżſche njedźele k ſpokojnoſczi rosžudźi, ſo žo ſa Wulku Dubrawu žamžna ſchula natwari.

Se **Suberniczki.** Akżijowe towaŕſtwo tudomneje briketaŕnje žo po wobſamknjenju hłowneje ſhromadźiſny rospuſchczi. Briketownja žo nowemu žo tworjazemu towaŕſtwu pſcheda. W Briketaŕni žo mjes tym njepſcheſtawajzy dale dźěła.

S **Różanta.** Tudomne ſchulſke měſtno wot noweho léta ſmėje němſki wucżeŕ Wiſchek ſ Drježdźan ſaſtaracź, kotryż ma tu hacž do jutrow woſtacź.

S **Konjez** pola Różanta. Hdyż minjenu wutoru dopołdnja

kubleŕ Jurij Wiczas ſ pſchatra jeczmjeń na huno mjetaſche, ßo deſka, na kotrejż ſtejeſche, pſchekama. Wiczas ſ tajkim wotmachom do próſdneje komory padże, ſo bjes wědomnja leżo woſta. Po ſdaczu pak żaneje ſtraſchneje ſchkody wſak njeje.

S **Worklez.** Se ßnědanja duzy je ßo ſchtwórtk na tudomnym Domaniz kuble 24lětny wotroczk njeſnateje pſchicziny dla wobwěßnył.

S **Walowow** pola Lubija. Na tudomnym knjezim dworje je ſchtwórtk tydżenja w domſkim woheń wudyrił, ſ kotrymż ßu ßo kóſka ſniczike.

S **Wulkeje Sswońzy.** Póndżelu ſtej ßo domſke a kólnja żiwnoſczerja Liſki wotpaliłej.

S **Draždżan.** Sańdżenu póndżelu je ßo na Marinyu moſcze generalny major Barth, hdyż ſ konjom domoj jěchaſche, ſ jenym automobilom potorhnył. Pſchi tym ſtej ßo jemu wobej noſy ſtraſchnje ſmjatkej a ßo we wobliczu rana wudrěła, kotruż je lěkaŕ dyrbjał hromadu ſchicz.

S **Draždżan.** Na naßlědniſtwo knjeſa biſkopa dr. theol. Jurja Luſczańſkeho ma pjecza dr. Schäfer, profeſſor theologije pſchi Straßburgſkej univerſicze, wuhlady. Dr. Schäfer je wutoru audijenzu pola kralaŕ Bjedricha Auguſta měł.

— Nětczjiſchi pſchedßyda ſakſkeho miniſterſtwa ſ Metzſch chze pjecza lětßa po ſkónczenju nětczjiſcheho ßejma wyßokeje ſtaroby dla ßwoje ſaſtojńſtwo ſłożicz. Hižo pſched dwěmaj lětomaj bě ßo ta ßama powjeſcz rosnjeßła, tola ßo tehdy jako njewěrna wupokaſała. Po wotſtupjenju miniſtra ſ Metzſcha by miniſterſtwowe pſchedßydſtwo pjecza na miniſtra dr. Rügera pſcheſchło. Kultußowy miniſter ſe Seydewitz, kotrehoż je pſched nětkotrymi njedżelemi Boża ruczka ſajała, pjecza ßwoje ſaſtojńſtwo ſłoży, hacz runje je ßo jemu rěcz ſaßo wróczika. Na wuprósdnjene kultußowe miniſterſtwo kral pjecza profeſſora pſchi Lipſczańſkej univerſicze Wacha powoła.

Přilopk.

* (Prozeß wo wulki lóß.) Dżeßatk wulkeho loßa poßlednjeje ſakſkeje loterije je wikowarka Müllerowa w Draždżanach dobyła. Tſjom druhim woßobam, kotrež běchu ſ Müllerowej lóß hromadże hrake, ßo wona ſarjekny, tſi bertlki dobycza wupłaczicz. Wona ßo na to powoła, ſo wſchě wuczinjenja, ſ njej ſczinjene, niczo njepłacza, dokelż ßu ju pſched dwěmaj lětomaj duchakhoroſcze dla pod ßudniſki dohlad ſtajili, czehoż dla je k wobkhodej njekhmana. Hacz runje Müllerowa ßwoje wikowanje ßama wjedże a na nikoho ſacziſchcz duchakhoreje njeczini, ßud ſkórżbu ßobuhraczkow ſaczißny. Po ſakonju je njeważne, hacz je wobſkorżena duchakhora abo niz, na ſałożku aktow Draždżanſkeje rady je ßo wona pod ßudniſki dohlad ſtajiła a njeje po tajkim k wobkhodej khmana. — Praſcha wſchak ßo, hacz budże ßo Müllerowa nad ßwojim dobyczom dokho wjeßelicz; pſchetoż po ßudniſkim wußudżenju tež wuczinjenje, mjes direkziju ſakſkeje ſtatneje lotterije a Müllerowej wobſamknjene, niczo njepłaczi, a fiſkus ma teho dla prawo, wot njeje 42000 hriwnow wróczo żadacz. Napſchecżo temu pod ßudniſki dohlad ſtajena wudawa, ſo je lóß ſ dowolnoſczu ßwojeho pſchedporuczńika (formindy) kupiła, tola ßo praſcha, hacz to njeje hoła wurěcz.

* Sapalerjo wobydlerjow w Kadizach pola Draždżan traſcha. 27. dezembra ßu ßo tam 4 bróżnje wotpaliłe, a 7. januara ßo hižo ſaßo 4 ſe żnjemi połne bróżnje ſ wohnjom ſniczichu. Poßlednje dny ßu ßo gmejnſkemu pſchedſtejiczerjej a fararjej ſ wohnjom hrożaze liſty póßłake.

* Klobukowa jehła, kotraż je hižo wjele njeſboża naczińika, je ſaßo jenu żonu w Barlinje do njeſboża pſchinjeßła. Hdyż wěſta Pjekarjowa ſ Rixdorfa ſ pſchedſtajenja w Buſchowym zyrkußu duzy, runje pſched durjemi ſtejeſche, ßo jena druha na dobo wobroczi a jej pſchi tym ſ wuſtejazej klobukowej jehłu do wóczka kłó. Prjedy hacz mózachu njeſbożownej żonje pomoz podacz, bě wóczko wuběżało.

* (Amerikanſke żony a mormonismus.) Wjazy dyżli milijon amerikanſkich żonow je adreſſu podpißał, kotraż dyrbi ßo ſenatej pſchepodacz. W njej ßo ſ wótrymi ßłowami żada, ſo dyrbi ßo ſaſtupjeŕ Utahſkeho ſtata, Reed Smoot, ſe ſenata hnydom wuſamknycz. Smoot jako mormona wſchudże prěduje, ſo dyrbi ßo wjeleżónſtwo ſawjeſcz, dokelż je po jeho měnjenju „jeniczke prawo“, ſo ßmě ßo muż ſ wjele żonami woženicz. Po ſakonju połnóżnych ſjenoczenych amerikanſkich ſtatow pak je wjeleżónſtwo krucze ſakaſane. Duż drje budże ſenat Reeda Smoota ſakitaŕkam jenożónſkeho mandżelſtwa woprowacz dyrbjecz.

* We wulkim ſtraſche bě żeleſniſki czah, kotryż póndżelu ſ Barlina do Köpenicka jědżeſche. Někotſi njekraßniży běchu ſ pſchimjeſowazeho lěża wjele tramow na koliju ſmjetali, ſo by ßo czah ſwrócził. Poßledni wokomik ßo lokomotivnik hiſchcze tuteho ſadżěwka dohlada. Na Köpenickim ſaſtaniſchczu ßu njedoczinkojo ſkaſyli a ſapuſczili, ſchtoż ßu ſamohli. Woni ßu ßo do woſow druheje klaßy, na pódlanſkej koliji ſtejazych, dobyli, w kupejach puzaki rosrěſali, rjemjenje wutorhali, woknowe ſchkleńzy rosbili a wſchelaku druhu ſchkodu naczinili. Wobżaruje ßo, ſo ßu rjelpußojo njewidżeni twochli. Polizija je na ſaczíſchczanych ſtopach w ſemi ſpóſnała, ſo ßu ßo tſi woßoby pſchi ſapuſczenju wobdżěliłe.

* (Djabołſke hracże.) Sſo wobwěßnywſchi je ßo pſchekupz Jacob w Barlinje ſatſělił, dokelż bě ſa jedyn wjeczor w jenym klubu 114000 hriwnow pſchěhrał. S liſtom, ſ kotrymż je ßwojim dżěczom bożemje prajił, je wón napomina, ſo ßo żenje czaß żiwjenja njebychu khartow dótkle.

* (Dżěſczowe ßamomordaŕſtwo.) W Lignizach ßo póndżelu 11lětna holza ſe ſtarſchiſkeho doma wotßali a ßo ſaßo njewróczi. Bliſko półvroweho magazina je jedyn hólz holzu pſchi kromje rěki Kozuby widżał, wón je ju warnował, ſo njeby do wody padła, tola holza na dobo do rěki ſkoczi a ßo ſhubi. Hacz runje ſ Pfaffendorfa hnydom ludżo na pomoz pſchiběżachu, njemózachu tola holzu wukhowacz, tež njemózachu po czmje czěło namakacz. Czeho dla je ßebi dżěczo żiwjenje wſako, njeje ſnate.

* (Czežke njewjedra w Schwajzaŕſkej.) Sańdżenu ßobotu ßu, każ ſ Züricha pißaju, czežke njewjedra ſ wichorami pſches Schwajzaŕſku czahnyłe. W rańſchej Schwajzaŕſkej ßu ßo ſchtomy ſwuwalałe, tſěchi ßo wotkryłe a khěże ßo wupuſczike. S dobom w Toggenburgu ſemja rżeſche; wobydlerjo ßo ſ někotrymi podſeńſkimi ſtorkami ſe ſpanja wubudżichu. Satraſchnje njewjedro pſchi Bodenſkim jěſorje ſakhadżeſche, wulke krupy padachu a ſchtomy a tſěchi rosbichu. Na Genſkim jěſorje ßu ßo někotre łódże ſ wichorom powróczike a ßo potepichu. Tež ßrjedżna Schwajzaŕſka je ſ krupobiczom czežko czerpika. — Ssobotu popołdnju ßu też w Sakſkej ßylny wětr měli.

* (Ssamomordaŕſtwo.) Wyſchſchi hórſki radżiczel profeſſor dr. Chelius w Darmſtadtu je ßo w jaſtwje wobwěßnył. Jeho běchu njekaſanſtwa dla k jaſtwu na dwě lěcze dwaj měßazaj ſaßudżili.

* (Bohate herbſtwo.) Jena khuda wunoſcherka nowin w Barlinje je wot němſkeho konſula w Kanadże tele dny powjeſcz dostała, ſo je 9 milijonow dollarow herbowała. Jedyn wunoſcherżyny wuj, kotryż je pſched wjele lětami do Ameriki wuczahnył, a w Kanadże bjes żony a dżěczi wumrjeł, je pjecza tole hobrſke ſamożenje ſawoſtajił.

* (Płahowanſki ſkót ſa Kiawczaw.) S Hamburgſkej parnej łódżu „Boruſſia“ ßo tele dny ſa němſku Kiawczawſku koloniju w rańſchej Aſiſkej płahowanſki byk a 10 płahowanſkich ßwini wotpóſczele. S nimi dyrbi ßo w němſkej koloniji ſkót, kotryż tamniſchich wojakow ſ mjaßom ſaſtaruje, polěpſchicz.

* Wichoratu jěſbu ſ New-Yorka do Europy je parna łódź Fricke měła, kotraż je 10. januara do Bordeauxa pſchijěła. 3. januara ßo wulka żołma pſches łódź pſchecżißny a tſjoch matroſow do morja ſtorże. Dwaj offiżeraj ßebi nohu ſłamaſchtaj. 129 ßudow petroleja, kotrež na łódźi leżachu, ßo do morja ſtorżechu.

* (Semjerżenje w ßrjedżnej Amerizy.) W Nikaragua je ßo měſto Maſaya ſe ſemjerżenjom a wubluwanjom vulkana Momotomba do cziſta wupuſcziło a jeho wobydlerſtwo ßo moriło. Měſto Maſaya mějeſche 20000 wobydlerjow, kotſiż ßu ſ wjetſcha pod roſpadankami twarjenjow pohrjebani; druſy ßo ſe żahłym ſchwablowym dymom ſadußychu. Maſaya je ßo na podobne waſchnje ſniczíło, każ pſched tſjomi lětami měſto St. Pierre na ßrjedżoamerikanſkej kupje Martinique. Każ nowiny „Standard“ ſ New-Yorka pißaju, je ßo Maſaya ſ rěku żahłeje lavy, ſ Momotombo wubluwaneje, póczrjeło a ßo dożyła ſahubiło. Boja ßo, ſo je ßo też měſto Granada wupuſcziło. Njeſboże je ßo ſ njewoczakanej nahłoſczu ſtało. Wobydlerjo we wokolnoſczi woheńbluwajeje hory ſ dżiwim ſadwělowanjom czękachu. Tola jich prózowanje, ßebi nahe żiwjenje wukhowacz, bě podarmo. Żahła lavina rěka ßo ſa nimi waleſche a czękazych mużow, żony a dżěczi pſchekhwata a jich żiwych ſpali. Hacz dotal hiſchcze njeje móżno było, wulkoſcz njeſboża ſpóſnacz. Tónle podawk pak je bjes dwěła njeſboże, kotrež k najwjetſchim ßwětowym ſtawiſnam ßłuſcha. S nim je wjele tyßaz cłowjekow żiwjenje ſhubiło.

* (Woheń.) W Mineapoliſu je ßo wulki wjeczorny hoſczenz wotpalił. Hacz dotal je ſnate, ſo je ßo 8 hoſczi ßobu ſpaliło. Boja pak ßo, ſo je hiſchcze wjazy cłowjekow w płomjenjach ßmjercz namakało.

Drjewowa awkzija.

Pónd̆zelu 15. januara 1906 dopołdnja wot 9 hod̆zin ma ƀo na **Njeƀwac̆idliſkim** majoratnym rev̆ěrje

palne drjewo

w knjeźim hoſćenzu w Njeƀwac̆idle ſ wumĕnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, na pſcheƀad̆owanje pſchedawac̆, a to

12 rm palnych ſchćĕpow,
270 = palnych kuluchow,
88 = hakoſow (kuluſchkow),
200 = walc̆iny,
80 dołhich hromadow,
60 rm pjeńkow,

jehlinowe a liſćowe drjewo w 1.—4. wotd̆ĕlenju ſady Holeſchowſkeje Dubrawy, w 22.—26. pſchi Rakec̆anſkim ſchoƀeju, w drjewiſchću 30. wotd̆ĕlenja w Dubinſkim hac̆e a w drjewiſchću 33. wotd̆ĕlenja pola Łomſka.

Kupzy ƀo napominaju, ſo bychu ƀebi drjewo ſ c̆ƀaƀom w holi wobhladali.

Se ƀwobodneje ruki ƀo jenoź hiſchće ſ wuwſac̆om pſchedawa. Hotowe pjenjeſy ƀo po móźnoſći pſcheja. Dalſche podpiƀane ſarjadniſtwo rad wukaſuje.

Hrabinſke hajniſke ſarjadniſtwo.
W. Dreßler, wyſchſchi hajnik.

Drjewowa awkzija.

Pónd̆zelu 15. januara popołdnju wot 2 hod̆zin ma ƀo w hoſćenzu w Hunc̆erizach ſc̆ĕhowaze drjewo

na Huſc̆anſkim rev̆ěrje

w parku, w remiſy pola Holzy a w drjewiſchću 10. wotd̆ĕlenja (ſady d̆ec̆elowych kĕrkow, hnydom pſchi Wjaſońc̆anſkej dróſy) ſeſtajane, na pſcheƀad̆owanje pſchedawac̆, jako:

25 rm twjerdych a 30 rm mjehkich palnych ſchćĕpow,
40 = = a 140 = = = klumpachow,
1½ = = a ½ = = = repuchow,
43 = twjerdeje walc̆iny,
66 twjerdych dołhich hromadow,
6 rm twjerdych pjeńkow.

Huſc̆anſke hajniſtwo, 5. januara 1906.

O. Mendte.

Drjewowa awkzija

pónd̆zelu 15. januara 1906 popołdnju ½1 hod̆liny w Huc̆injanſkim hoſćenzu.

35 kłójnowych klozow, 16/28 cm, 178 mjehkich ſchćĕpow, 148 rm mjehkich klumpachow, 52 rm mjehkich repuchow, 39 rm mjehkich hakoſow, ſeſtajane w boroſchćach, w Brĕſynjanſkej holi a pola Noweje Wſy.

Kral. hajniſki rentſki hamt w Draźd̆anach.
Kral. hajniſke rev̆ěrſke ſarjadniſtwo w Połpizy. 5. januara 1906.

Awkzija palneho drjewa.

W hrabinſkim Lippeſkim **Bartſko-Nowowjeſc̆anſkim** rev̆ěrje ma ƀo **pónd̆zelu 15. januara** t. l.

nĕhd̆e 78 twjerdych dołhich hromadow,
30 mjehkich dołhich hromadow

na měſtnje ƀamym ſ wumĕnjenjemi, prjedy wosjewjomnymi, ſa hotowe pjenjeſy na pſcheƀad̆owanje pſchedawac̆.

Drjewo je w 22. hac̆ 26. wotd̆ĕlenju ſeſtajane.

Shromad̆iſna dopołdnja w 9 hod̆inach w 26. wotd̆ĕlenju (na Bartſko-Wulkoſubornic̆anſkim gmejnſkim puc̆u) njedaloko Bartſkeho knjeźeho dwora.

Rev̆ěrſke ſarjadniſtwo.
Auſt.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 16. januara 1906 dopołdnja wot 9 hod̆zin ma ƀo na **Zymplanſkim** a **Turjowſkim** hajniſkim rev̆ěrje ſe ſpuſchc̆enja 1905

nĕhd̆e 200 rm kłójnowych pjeńkow po 1 mk. 50 np.,
= 350 kłójnowych dołhich hromadow

wjele niźe płac̆iſny na pſcheƀad̆owanje pſchedawac̆.

Shromad̆iſna dopołdnja w 9 hod̆inach na puc̆u ſ Huc̆iny do Zympla pſchi Dubjanſkich mjeſach.

W Turjowſkej hajnkowni pola Klětneho.

Wollenzien, rev̆ěrſki hajnik.

Drjewowa awkzija
na Minakalſkim rev̆ěrje.

Wutoru 16. januara 1906 dopołdnja ½**10** hod̆zin ma ƀo tam

230 kłójnowych dołhich hromadow

ſa hotowe pjenjeſy na pſcheƀad̆owanje pſchedawac̆.

Sapoc̆atk pſchi Adolfſkej Hĕc̆e.

W Minakale, 9. januara 1906. **Mauke.**

Awkzija
wuźitkoweho a palneho drjewa.

Sſrjedu 17. januara 1906 dopołdnja wot 9 hod̆zin ma ƀo w Bismarckowym haju w promenadach ſady Dalokeje Bĕleŕnje nĕhd̆e 80 hromadow kłójnoweho, brĕſoweho a ſchmrĕkoweho wuźitkoweho a palneho drjewa ſa hotowe pjenjeſy na pſcheƀad̆owanje pſchedawac̆.

Shromad̆iſna ƀad̆erjow na tak mjenowanych paſtwiſchc̆owych kukach.

W Budyſchinje, 8. januara 1906.

Mĕſchc̆anſka rada.
Dr. Kaeubler, wyſchſchi mĕſchc̆anoſta.

Drjewowa awkzija.

Pónd̆zelu 22. januara ma ƀo na Dubjanſkim rev̆ěrje w 15.—24. ſahonje

200 mjehkich a twjerdych tołſtych dołhich hromadow

wot 9 hod̆zin ſ wumĕnjenjemi na pſcheƀad̆owanje pſchedawac̆.

Hrabinſke ſ Lippeſke hajniſke ſarjadniſtwo.

Ssynojo ſprawneju ſtarſcheju namakaju **dobru wuc̆bu** we **wójnatni** a **kowatni** woſotwarza **N. Galloweho naƀlĕdnika.**

Ssyn ſprawneju ſtarſcheju móże jutry ſ pſchihódnymi wumĕnjenjemi jako **molerſki wuc̆obnik** do wuc̆by ſtupic̆. Dalſche je ſhonic̆ pola **W. Smidta** na dwórniſchc̆owej dróſy 8.

Wuc̆obnika

k jutram pyta krawſki miſchtr **J. Scheinig** w Budyſchinje na hornc̆eŕſkej haƀy 24.

Pjekarſki wuc̆obnik

ſ pſchihódnymi wumĕnjenjemi wuc̆bu namaka pola

Auguſta Stöby
na Lubijſkej dróſy 22.

Ssylneho hólza ſprawneju ſtarſcheju jutry do wuc̆by wosmje **A. Richter,** tyſcheŕſki miſchtr w Budyſchinje na rĕſniſkej haƀy.

Wuc̆obnika k jutram pyta pjekarſki miſchtr **Lieſke** na kamjeńtnej haƀy 39.

Tyſcheŕſkeho pomoznika a wuc̆obnika

pyta

Auguſt Schubert w Njeƀwac̆idle.

Dźĕlaec̆eŕſku ƀwójbu.

do zyhelnc̆e ſ darmotnym wobyd̆lenjom a wulkej mſdu pyta

O. L. Müller w Hornim Mĕrkowje.

Sa ƀwoju bĕku a tykanzowu pjekarnju **wuc̆obnika** pytam.

A. Bieſold,
pjekarſki miſchtr na bohatej haƀy.

Cźichonjanſki kuježi dwór pyta bórſy porjadneho ſtróſbeho pohonc̆a a jutry jeneho wolazeho.

Pizowar młodeho ſkotu

ſe ženu ƀo hnydom na knjeźi dwór w Lichanju pyta. Starſchim ludźom ƀo lĕpſchina dawa.

Kubłowe ſarjadniſtwo.

Hólc̆ez, kotryž chze **krawſtwo** nawuknyc̆, móże jutry do wuc̆by ſtupic̆ pola **Emila Engelmanna** w Bukezach.

Hólc̆ez, kotryž chze **pjekarſtwo** nawuknyc̆, móże do wuc̆by ſtupic̆ pola pjekarſkeho miſchtra **Jana Spanka** na ƀerbſkej haƀy.

Nowy młyn

w **Budeſtezach** ſ villu, maƀiwnymi hoſpodarſtwowymi twarjenjemi a 10½ kórzom pola, łuki a kĕrkow je pſches konkurƀoweho ſarjadnika **Jacoba** w Budyſchinje na pſchedań.

Pónd̆zelu 15. januara

dopołdnja w **10 hod̆inach** ma ƀo w **Jeńkezach** Hany Khryſtiany Lehmannoweje wulka **fahrodniſka ziwnoſć** ſ domſkim, wjelbowanej hród̆u a ź̆itnej łubju, bróźnju a pinzu, 66 kórzami, 695,02 dawſkimi jenoſc̆eni a 19740 hriwnami wopalneje kaƀy na pſcheƀad̆owanje pſchedawac̆. Teho runja pónd̆zelu 15. januara pſchipołdnju w 12 hod̆. ma ƀo w Jeńkezach **khźa** c̆o. 7, ſawoſtajenſtwu ſemrjeteho J. A. Lehmanna tam, ƀłuſchaza, ſ 22,98 dawſkimi jenoſc̆emi a 1320 hriwnami wopalneje kaƀy na pſcheƀad̆owanje pſchedawac̆.

Wotewrjenje pißarńnje.

S tutym dowolamoj ßebi najpodwolniſcho k wjedźenju dacź, ſo ßnój

w Budyſchinje pſchi žitnych wikach

(w Seehez reſtaurantu „Germania“)

pißarńnju ſa wudźělanje kupjow, hypothekow, teſtamentow a ſa ſawoſtajenſtwowe należnoſcźe

wotewrikoj.

Mój ßo teho dla k wudźělanju **wuczinjenjow** a **pißmow** kóždeho waſchnja, kaž ſ zyka k wuwjedźenju wſchěch pomyßlnych **pißomnych dźěłow** należnje poruczamoj.

Budźemoj ßo horliwje prózowacź, ſo bychmoj ßo ſ krucźe ſprawnym, ßwědomitym a ſpěſchnym wuwjedźenjom ſkſankow a ſ tunim wobliczenjom płaczíſnow ſpožczeneho dowěrjenja hódnaj wopokſakoj.

Proßymoj k namaj dobroczíwje pſchikhadźecź a poruczamoj ßo ſ najwyſchſchim poczeſcźowanjom

Jan Koban, (prjedy dołholětny expedient pola knjeſa rěčnika Weſſera).

Ernſt Koban, (prjedy dołholětny expedient pola wobkhodneho agenta Liebſcha).

— **Rěczimoj ßerbſki.** —

Do Laſa!

Na

kóſlopiwowy ßwjedźeń,

14. januara 1906 ßo ſmějazy, najpſchecźelniſcho pſcheproſchuje

Khorla Scholta we Laſu.

Do Kubſchiz!

Czeſcźenym Serbam k wjedźenju dawam, ſo ßym **Pawlikez korczmarſtwo** pſchedewſał a ſ dobom w nim

rěſniſtwo

pſchiprawił. Dobre picźe a hódne rěſniſke twory lubjo, proſchu moje pſchedewſacźe dobroczíwje podpjeracź.

S poczeſcźowanjom

Hermann Dietrich w Kubſchizach.

Ratarſka ſchula w Budyſchinje.

Bliſchi **lětni ſemeſter** ßo **wutoru 24. haprleje 1906** ſapoczńje. Samolwjenja nowych wuczomzow podpißany direktor pſchijimuje, kotryž je tež rad ſwólniwy, wſcho dalſche wukaſacź.

Profeſſor dr. Gräfe.

Mlyn w Scheſchowje.

Czeſcźenym Serbam w Scheſchowje a wokolnoſcźi ßwój nowy wutwarjeny **mlyn** a **pjekarńnju** poruczam a teho runja ßwój **wowßny mjeczak** a **ſchrótowanſki mlyn.** Rožku po dnjowej płaczíſnje kupuju, a wſchě pizowadła, kaž ßamomlěte **wotrubu, gries a czornu muku** tunjo pſchedawam.

Proſchu ke mni dobroczíwje pſchikhadźecź.

W. Domſchka, mlynk.

Wuczobnik ßo pyta.

Ssyn ſprawneju ſtarſcheju móže ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi wuczbu doſtacź pola **Oty Peemüllera,** tapezěrarja a dekoratěra w Budyſchinje.

Pjekarſkeho wuczobnika

k jutram pyta **P. Ludwig** na Židowje.

Pjekarſkeho wuczobnika

k jutram pyta **E. Böhme,** pjekarſki miſchtr we Wulkej Dubrawje.

W **Czornezach** pola Přěczez je **ſtara ſchula** ſe ſahrodu na pſchedań. Dalſche je pola Jurja Scholty tam ſhonicź.

Dźěłaczerſka ßwójba

ßo do tudomnych ſtron ſ dobrymi wobßwědczenjemi k 1. haprleji pyta. Muž a žona doſtanjetaj na hodźinu 26 np., darmotne wobydlenje, dobre polo a deputat. Dalſche je pola **Lebelta** pſchi žitnych wikach ſhonicź.

Porjadna

dźěłaczerſka ßwójba

darmotne wobydlenje a běrnaze polo namaka na knježim dworje we **Wutołczizach.**

Niz pſchemkloda czíſta **ßłužobna holza,** kotraž ßo na hoſpodarſke dźěła a warjenje wuſteji, ßo do ßłužby pyta. Dalſche je ſhonicź we wudawarńi Serb. Nowin.

Sſłużobna holza,

něhdźe 18 lět ſtara, ßo k 1. febr. t. l. abo poſdźiſcho na Michałſku faru w Budyſchinje, na jerjowej haßy 15, pyta.

Do dobreje penſije

dweju ſchulerjow pyta **Wirthowa** na Pauliſkej haßy czíßło 6.

Dwě ßwinjeczi, ranzy,

(běhakaj) ſtej na pſchedań w **Razkezach** czíßło **115.**

W Budyſchinje ßu ßo na drózy **ßerbſke ſpěwarſke knihi** namakałe. Saßo doſtacź w pißarńi Budyſkeje akzijoweje piwarńje.

Bruny poßz hońtwinſkeje raßy je ßo na Budyſchinſkim rewěrje w paßlach popadnył. Wón je po ſapłaczenju nawěſchtkowych a pizowanſkich khoſtow na knježim dworje w **Budyſchinku** ſaßo doſtacź.

Do Noweje Jaßońzy!

Hejda, hdźe póńdźemy?

Dźenßa **njedźelu 14. wulkeho rózła** póńdźemy wſchitzy do Noweje Jaßońzy na

pampuchi a **reje.**

Tam budźe rjenje.

Pſchecźelnje pſcheproſchuje

Pawoł Hofmann.

Wſitkim lubym krajanam doma a za Łužicomaj a też wſitkim nadobnym přećelam serbskeho naroda z tutym najwutrobniše, přećelske **zbožopřeća k Nowemu lětu 1906** scelu złożiwši z dobom za **„Serbski Dom“** w Budyšinje:

Po **10** hr.: kk. šulski radźićel A. Sedlaček w Piseku, kommerciski radźićel M. Truc w Koburgu.

Po **5** hr.: kk. professor Dr. Frant. Ilešic w Laibachu, Lenik-Rašik, seminarski direktor w Angerburgu, kubleŕ Jurij Herrmann w Khróśćicach.

Po **4** hr.: kk. Jurij Kummer, dwórski prědaŕ w Draždźanach, hajńk Lorenc w Hiesfeldźe.

Po **3** hr.: kk. faraŕ Handrik w Slepom, Mikławš w Zhorjelcu, wučeŕ Wjacsławk w Kamjencu, knihikupc Traugott Pech w Lipsku, wučeŕ Kral w Zaréčcu, Jan Smoła w Małym Wjelkowje, faraŕ Mrózak w Budyšinku, faraŕ Kubica w Bukecach.

Po **2** hr.: kk. faraŕ Kubaš w Njebjelčicach, kubleŕ Jakub Šołta w Kanecach, duchowny Šwela w Khoćebuzu, kubleŕ Skop w Kołwazy.

Po **1** hr.: k. kubleŕ Kokla (Fulk) w Khróśćicach, překupc Wićaz w Budyšinje.

Přispomnjenje. We poslednim čisle kwittowane 25 hr. 50 pj. knjeza professora Adolfa Černeho w Prazy maja so prawje takle kwittować:

5	krónow	k. professor A. Černy w Prazy,
20	„	abiturienći gymnasija w Taborje,
2	„	k. professor T. w Taborje,
1	„	Mir. Bláha,
2	„	J. V.

30 krónow = 25 hr. 50 pj.

(K temu czíßłu pſchiloha.)

Pschiłoha k cźišłu 2 Serbskich Nowin.

Ssobotu 13. januara 1906.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždźanskich skótnych wikach

8. januara 1906.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druźiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacź do 6 lět	43—45	78—82
awstriske	44—46	80—84
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	39—42	74—77
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	35—38	70—73
4. žnadnje pizowane tózdeje staroby	30—34	64—68
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	40—43	75—78
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacź do 7 lět	37—39	70—74
3. starsche, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	33—36	66—69
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	29—32	60—64
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	26—29	54—59
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	43—45	73—78
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	39—42	69—72
3. žnadnje pizowane	34—37	65—68
Cźelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	50—53	78—82
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	46—49	74—77
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich schischiženjow w staroby hacź do 1¼ léta	59—61	76—78
2. mjaßne	57—59	73—76
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	54—56	70—73

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2208 měchow.	W Budyschinje 5. januara 1906. wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.	W Lubiju 11. januara 1906. wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.
Pschenża běła	8	38	8	63	8	24	8	82
" žołta	8	13	8	38	7	65	8	24
Rožka	7	65	7	80	7	50	7	75
Jećmjeń	8	—	8	14	7	—	7	83
Wowß	7	60	7	70	6	50	7	20
Hróch	10	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	50	10	—	8	50	10	—
Jahły	15	—	17	—	15	—	17	—
Hejduschka	16	—	18	—	17	—	18	—
Běrny	1	60	2	10	1	50	2	—
Butra 1 kilogr.	2	30	2	60	2	—	2	30
Pschenična muka 50 "	9	—	18	50	—	—	—	—
Ržana muka 50 "	8	50	14	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	30	2	70	1	90	2	40
Ssioma 100 "	3	—	3	50	12	—	18	—
Proßata 660 schtuk, schtuka	16	—	34	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby 50 kilogr.	—	—	5	30	5	20	5	60
Ržane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	60	5	50	6	—
Pschenčny gris 50 kilogr.	—	—	5	75	—	—	—	—
Ržany gris 50 kilogr.	—	—	6	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacź — hr. — np., pschenża (žołta) wot 8 hr. 50 np. hacź 8 hr. 55 np., rožka wot 7 hr. 80 np. hacź 7 hr. 90 np., jećmjeń wot 8 hr. — np. hacź 8 hr. 25 np., wowß wot 7 hr. 80 np. hacź 8 hr. 13 np.

W Budyschinje płaćeschе: kórz pschenży (běła) po 170 puntach 14 hr. 22 np. hacź 14 hr. 65 np., žołta 13 hr. 80 np. hacź 14 hr. 22 np., kórz rožki po 160 puntach 12 hr. 21 np. hacź 12 hr. 48 np., kórz jećmjenja po 140 puntach 11 hr. 20 np. hacź 11 hr. 39 np.

Wiežne płaczišny w Kamjenzu

4. januara 1906.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 30 np. hacź 7 hr. 75 np., pschenża wot 7 hr. 30 np. hacź 7 hr. 80 np., jećmjeń wot 7 hr. 50 np. hacź 8 hr. — np., wowß wot 7 hr. — np. hacź 8 hr. — np., jahły wot 13 hr. — np. hacź 14 hr. — np. hróch 12 hr. — np., žyno 2 hr. 20 np., běrny 1 hr. 80 np., žłoma (600 kilogr.) 18 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 1 hr. 90 np. hacź 2 hr. 10 np.

Wjedro w **Londonje** 12. januara: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** směje 2. njedźelu po tśioch kralach rano w 7 hodź. farar Ráda němsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin duchowny Tischer němske a w 10 hodź. žerbske předowanje. — Tydźeńske sastojnske dźěła směje duchowny Tischer.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Jan Khorla Jakub, kubler w Kschischowje, s Hanu Khrystianu Gruhlez w Bobolzach. — Gustav Ernst Matsk, fabrikar we Wurizach, s Marju Helenu bywschej swudowjenej Burriowej rodź. Garbarjez s Nadźanez tam. — Ernst August Bébrach, dźěłaćer w Budyschinje, s Marju Dawidowej tam.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Helena Frida, Ernsta Jurja Schuberta, wobydlerja a murjerja m Hrubjelčźizach, dź.

W **katholskej zyrwi:** Ota Waktař, Juliusa Schkleniczki, żeleśowjercźerja w Budyschinje, ž. — Marhata Berta, Emila Bjarnata, molerskeho mischtra w Budyschinje, dź.

Zemrjeli:

W **Michalskej wožadźe:** 4. januara: Bohuměr Oskar Wiczas, samkař na Židowje, 30 l. 10 m. 21 d. — Elisabeth hrabinka s Einsiedel, rodź. Campbellez s doma Treebank, njebo Klimanta hrabje s Einsiedela-Radwořskeho, sawostajena wudowa, † w Draždźanach, khowana we Wulkim Wjelkowje. — 6. Marja Augusta Hejdanez, njebo Khorle Augusta Micźki, khěžkarja a murjerja w Khažowje, sawostajena wudowa pod hrodom, 63 l. 10 d. — 10. Gustav Adolf Rößler, tkalz se Sohlanda nad. Spr., we wokrjeżnym wustawje na Židowje, 47 l. 7 m. 26 d.

W **katholskej wožadźe:** 28. dez.: dr. theol. Jurij Łuscźanski, biskop a tachant w Budyschinje, 66 l. 1 m. 20 d. — 7. januara: Michał Pjekař, wobkhodnik w Budyschinje, 54 l. 4 m. 7 d.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

2. njedźelu po tśioch kralach směje duchowny Voigt rano ½8 hodź. žerbsku spowjednu wucźbu, ½9 hodź. farař Kschižan žerbske a w 10 hodź. němske předowanje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

2. njedźelu po tśioch kralach směje duchowny Kschižan rano w 8 hodź. němsku spowjedź, farař Domaschka dopołdnja w 9 hodź. němske a ½11 hodź. žerbske předowanje. — Kollekta, na tśioch kralow sa žwjate mišionstwo mjes pohanami sčkadowana, je 303 hr. 3 np. wunjeßła.

Smolerjec knihićišćerńja

w Budyschinje w žerbskim domje

knihi, sličźbowanja, wisitne a pschewodnje khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy atd. atd.

we wschěch rěcźach derje a tunjo cźischcźi.

Pruhi s Božeho žwětła,

schpruchi a khěrluschowe schtućki w pyschnych kaschcźikach, k selenemu schtwórtku žo derje pschihodźaze, žu **we wudawarni Serbskich Nowin** dostaćz.

Wisitne khartki

rjane kaž litografowane cźischcźi spěschnje

Ssmolerjez knihicźischcźerńja.

Cżesćenym Sserbam najpodwolnischo k wjedżenju dawam, so ßym ßwoju zyhelnczu **khětro powjetschik** a so mózu nětko pschi trjebanju tudomnych wudżělkow wschě żadanja spokojicz.

Poruczam po najtuńschich konkurenznych placźisnach ſ rukowanjom

wjedrowudżerżaze cźerwjene a módre tšěschne zyhele, plestrowanske zyhele, dżěrate zyhele, studnjaze zyhele, murjerske zyhele, porösne zyhele.

S wobßwědczenjemi wo zyhelach, ſa wyschnoscźowe a privatne twary dawane, mózu poßłużecz.

Tudomne zyhele ßo ßwojeje wulkeje twjerdoscźe rad tam trjebaju, hdżež **dyrbja wjele wudżerżecz,** dale dla ßwojeje twjerdoscźe we wohnju k tepjenjowym pschiprawam. Tole lěto ßym ßo tež podał na dżěłanje

drainěrowanskich rolow, wjerchowych zyhelow.

Pschi trjebanju kóżdy cżaß rad ſ woßebitym wobliczenjom poßłużam a poruczam ßo ſ poczescźowanjom

parna zyhelnczа w Tšjóch Hwěsdach.

Telefon: Budyske ſarjadnistwo cżo. 340.

Pawol Arnold.

Destillazija Adolfa Rämscha naßlěd.

(mějeczel Max Kirschner)

w Budyschinje pschi butrowych wikach

— 1868 ſakłożena —

poruczа ßwoje daloko a schěroko ſnate wubjerne **likěry** k kwaßam, kschcźisnam a druhim ßwjedżeńskim składnoscźam w cźwizach a po wasy. Woßebje dobre ßu dwójny **różowy, nalikowy, hontwinski a jadroselowy, hornjołużiski, żołdkoselowy seleny** a **cźetwjeny, zitronowy, wischnjowy, malenjowy, prußnizowy** a **korwejdowy.** Dale **naturſlokorwejdowy,** dobry **żitny** a **cźisty** cźißło 1 a 2.

Ezwizy k pjelnjenju ßo wupożcźuja.

Kosaze kože,

howjaſe, cźelaze, wowcże, tkhorjaze, konjaze, ſajecże a kaniklaze kože, każ tež wschě druhe kože po najwyschſchich placźisnach kupuje

Heinrich Lange

pschi ßerbſkej katholſkej zyrkwi a pschi żitnych wikach 11 ſ napschecża „ſłoteje hwězdy".

Khoſej,

paleny,

punt po 90—200 np.,

woßebite měſchenje,

punt po 120 np.

ſnateje dobroscże poruczа

Khorle Nowaka naslědnik

Jurij Ritzſche

na żitnej haßy 10.

Pschi hlownym torhoschczu 5.

Reinhold Neugebauer

Pschi hlownym torhoschczu 5.

prjedy **C. Lehmann.**

Dokelż je ſyma postupika, wulku dżělbu

mużazych ſwjerſchnikow, prjedy po 15 hacż 25 mk., nětko po 10 hacż 17½ mk.,

mużazych ſwjerſchnikow, prjedy po 25 hacż 35 mk., nětko po 18 hacż 25 mk.,

pacholaze ſwjerſchniki, prjedy po 13 hacż 20 mk., nětko po 10 hacż 15 mk.,

hólczaze ſwjerſchniki, prjedy po 6 hacż 12 mk., nětko po 4 hacż 8 mk.,

mużaze jupy, prjedy po 8 hacż 10 mk., nětko po 5½ hacż 7 mk.,

dżěcżaze jupy a **mantle,** ßměſchnje tunjo.

tolſte ſymſke kholowy po placźisnje jara ponižene wupſchedawam.

Franz Marschner

cżaßnikar w Budyschinje

na bohatej haßy 9

ßwój skład **cżaßnikow** a **cżaßnikowych rjecżaſow** k dobroczźiwemu wobkedżbowanju poruczа.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje placźisny.

Porjedżenje dobre a tunje.

Jurij Ludwig,

cżaßnikar pschi ßerbſkich hrjebjach 28 (ſ uapschecża ſtarych kaſarmow) pschedawa a porjedża

cżaßniki

derje a tunjo ſ rukowanjom.

Ssuſcheny połcż, 4 porſty tołſty punt po 90 np., **ſuſcheny ßwinjazy brjuch, cżerſtwy łój** punt po 80 np., pschi 5 puntach po 78 np., **bělu kołbaßu** druheje drużiny punt po 60 np poruczа

O. Pětſchka na żitnej haßy.

Spěwarske,

ßerbſke a němſke,

jednorje hižo po 2 hr. a woßebnje do cźelazeje kože ſwjaſane hižo po 6 hacż do 10 hr. ßu na pschedań

we wudawarni Serb. Nowin.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 3. | Sobotu 20. januara 1906. | Lětnik 65.

Swětne podawki.

Spadnjenje ßwjateho dnja Tśjoch kralow a pokutneho dnja pśched Okuli

ßebi petizija Lipśćańskeje rady, sakskemu ßejmej podata, żada. Prěnja komora je ßrjedu wo petiziji jednaka a wobsamkła, petiziju wo spadnjenju ßwjateho dnja tśjoch kralow knjeżerśtwu k wjedźenju dać, petiziju wo spadnjenju pokutneho dnja ßrjedu pśched Okuli pak wotpokazać. Wobsamknjenje je ßo se wśchěmi hłoßami pśchećiwo jenemu hłoßej stało.

Sawjedźenje pśchedawańskeho dawka ża tworownje.

Konserwatiwni a reformarjo w sakskim ßejmje ßu ßo rossßudźili, rossćerjenju wulkich tworownjow ſ woßebitym pśchedawańskim dawkom wobaraćź. Tele tworownje ßu, runje kaž wulke konsumske towarśtwa, hižo tyßazy existenzow śniczike. Sozialdemokrat Goldstein, runje kaž ßwobodomyßlny Günther a nationalliberalni, ßo wě, wot tworownjow woßebity dawk wotwobroćźić pytachu. Runje tak tež ministerialny direktor tajny radźićel dr. Roscher pśhećiwo woßebitemu dawkej tworownjow wustupowaśche. Po jeho roskładowanju ma ßo łabosćź małeho wikowanja w pśchepjelnjenju małeho wikowanja pytać. Wot lěta 1882 hač 1895 je ßo wobydleŕstwo Sakskeje wot 3 na 3,7 milijonow duschow, po tajkim wo 23 prozentow, rosmnožiło. Małe wikowarśtwa bjes pomoznikow ßu pak ża tón cżaß wo 42 prozentow, te ſ jenym pomoznikom wo 265 prozentow a te ſ dwěmaj pomoznikomaj wo 131 pśchibyłe. Duż by ßo tež bjes tworownjow a konsumskich towarśtwow pśchedawanje w małych wikowarńjach dla pśchepjelnjenja pomjeńśchało. S woßebitym dawkom ßo tež tworownje njepotłócża. W Bayerskej je drje ßo po sawjedźenju woßebiteho dawka liczba tworownjow wot 44 na 43, w Pruskej wot 109 na 73 pomjeńśchiła, ża to pak je pśchedawański wobrot w tworownjach wot 1,6 na 2 milijonaj hriwnow ſrośtł. Konserwatiwni sapóßłanzy Kunat, Spieß a Ulrich roskładowanjam dr. Roschera napscheczo rěcżachu a je poßłabichu. Kunath wusběhowaśche, so ßu mějećżeljo jeneje wulkeje tworownje w Draždźanach hromadźe ża lěto jenoż 6000 hriwnow saßłużili. Tak tworownje na płacżisny tłócża. Knjeżerśtwo dyrbjało ſ najmjeńścha do woßebiteho dawka ża Draždźańske tworownje a filialne pśchedawarńje swolićź.

Sakske knjeżerśtwo pśhećiwo dawkej na łódźowanje na němskich rěkach.

Pruske knjeżerśtwo na to dźěła, so by ßo na łódźowanje na němskich rěkach dawk położił. Sakska industrija, kotraž ſ wjetścheho dźěła ßwoje ßyre twory po Łobju dostawa a je pśchedźěłane saßo po Łobju wotwożuje, by ſ tajkim dawkom cżeżko śchkodowała. Na praśchenje, hač ßo Sakska w swjaśkowej radźe pśhećiwo tajkemu dawkej wupraji, finanzny minister dr. Rüger wotmolwi, so Sakska k pśhećelam dawka na łódźowanje njeßłuścha. Ssejmśkich sapóßłanzow tole powjedźenje połnje njespokoji. Boja ßo, so ßebi Sakska w swjaśkowej radźe ßama njeśwěri, ßo Pruskej pśhećiwjećź, kotraž mohła jej teho dla we wśchelakim nastupanju wobcżeżnośćże cżinićź.

Dnjowe pjenjesy ża sapóßłanzow kněžorśtwoweho ßejma

ßrjedu w kněžorśtwowym ßejmje saßo ua dnjowym rjedźe śtejachu. Rěcżniży ßo na knjeżerśtwo hórschachu, so ani kněžorśtwowy kanzler, ani jedyn ſ ministrow njebě do poßedźenja pśchiśchoł. Sapóßłanz Müller ſ Meiningena měnjeśche, so ßo kněžorśtwowy ßejm jenoż teho dla powokuje, so by pjenjesy ża powjetśchenje wójśka a wójnskeho łódźstwa pśchiśwołał. Wón radźeśche, wuradźenje wo dnjowych pjenjesach tak dołho wotśtorkać, hač kněžorśtwowy kanzler da wuradźenja pśchińdźe. Druhy rěcżniży roskładowachu, so wjele sapóßłanzam njeje móżno, wudawki ża ßwój pśchebytk w Barlinje se ßamßneje móschnje sapłacżićź. Teho dla je nusne, so ßo kóždemu ża jeho pśhitomnośćź pśchi wuradźenjach kněžorśtwoweho ßejma wśchědnje 20 hriwnow sarunanja płacźi a so ßo jemu darmotne jěźdźenje po żeleśnizy pśchiśwoli. Sozialdemokratiśzy sapóßłanzy ßo ſ dotalnym njepłacżenjom dnjowych pjenjes njejßu potrjechili, pśchetož ſ pokładniży ßwojeje strony woni dnjowe pjenjesy dostawaju. Teho dla je husto wjazy sozialdemokratow w kněžorśtwowym ßejmje pśhitomnych, hač sastupjerjow wśchitkich druhich stronow hromadźe. Namjet na płacżenje dnjowych pjenjes a darmotneho jěźdźenja po żeleśnizach ßo ſ wulkej wjetśchinu pśchija. Nětko budźe ßo swjaśkowa rada wo wobsamknjenju kněžorśtwoweho ßejma ſ nowa rossßudźićź dyrbjećź. Hač dotal je wona wśchě żadanja kněžorśtwoweho ßejma wo dnjowe pjenjesy kóždy króćź sacźißła. Ssnadź pak budźe tón ras kněžorśtwowemu ßejmej k woli. Njepśhitomnośćź ministrow pśhi jednanju wo tym w ßejmje wśchak wjele wocżakaćź njedawa.

Żeleśniśke njeśboże pola Hródka

pruśku statnu kaßu cżeżko potrjechi. Hižo nastata śchkoda na rosbitych wosach a lokomotiwach je kněžro wulka, wjetśche pak hiśchcże ßu wopory, kotreż ßebi sarunanje śchkody śnjeśboženych a morjenych woßobow żada. Połdra milijona hriwnow, kotreż běchu ßo ſ woprědka na to wobliczike, dołho njedoßahaju. Pruśki żeleśniśki minister budźe drje ßo na 6 milijonow hriwnow pśhihotowaćź dyrbjećź. Sa morjeneho hrabju Pelasa Plauenskeho ßameho $1^1/_2$ milijona hriwnow a ża justizneho radźićela Rochowa se Shorjelza 800 000 hriwnow jenokróćźneho wotnamkanja a 56 000 hr. kóždolětneho sarunanja żadaju.

Sozialdemokratiśke demonstrazije

pśhećiwo wobśtejazemu pruskemu krajnoßejmśkemu wólbnemu prawu maja ßo jutśje njedźelu 21. januara we wśchěch wjetśchich pruskich měśtach wotměćź. Sozialdemokratojo ßu ßebi runje tutón dźeń ża ßwoje demonstrazije wubrali, dokelž ßu na nim loni w Peterburgu prěnje dźěłaćźeŕśke njeměry byłe, kotreż ßo krwawnje porasychu. W Barlinje dyrbi ßo pśchipołdnju w 12 hodźinach na dobo 80 sozialdemokratiśkich shromadźiśnow wotměćź. So ßo wone ſ njeměrami njeśkónćża, kaž loni w dezembrje dwójcy w Draždźanach, ża to je ßo hižo polizija postaraka. Sozialdemokratiśzy wjedniży ßu ßo śrěcżeli, so ßo wśchě shromadźiśny ſ dobom w poślajenym cżaßu śkónćża, a so ßo potom demonstrazije na dróhach sapocżnu. Se wśchěch shromadźiśnow wobdźělniży k hrodowskemu měśtnu pocżahnu. Sozialdemokratiśzy rjadowarjo ſ wobwjaśkom wokoło rukawa dyrbja na porjad hladaćź, tak daloko hač budźe to móżno. Knjeżerśtwo je hižo pśchihoty cżiniło, so ßo sozialdemokratiśke cżahi prjedy ros-

puschcza, prjedy hacz k hrodej doczahnu. Sa sjawne czahi po dróhach je polizajska dowolnosćz trjebna, a ta ßo tón dßeń sa sozialdemokratiske czahi njeda. Jeli so poliziji njebudße mózno, sozialdemokratiske czrjódy rosehnacz, ßo wojazy na pomoz sawokaju. W Barlinskich kasarmach budßa tón dßeń pjeschzy, jeßdni a artilleristojo hotowi shromadßeni, so bychu pschecziwo njemjernikam wuczahnyli. Snate je, so tßelenje se ßlepymi patronami a bicze se schérokej brjendu jenoz lud roshorja. Duz budßa wojazy do spjeczowarjow hnydom s wótrym teßakom rubacz a s kulkami tßelecz. Knjeßerstwo je ßwoje roskasy, wójsku sa 21. januar date, wosjewiko, so bychu wobdßelniczy pschi dróhowych demonstrazijach wjedßeli, schto na nich pschi setkanju s wójskom czaka.

Krwawne sozialdemokratiske njemèry w Hamburgu.

Kaz w druhich wulkich nemskich mestach je tez w Hamburgu sozialdemokratija móznje pschibywaka. Pschi meschczanskich wólbach ßo pschezo wjazy sozialdemokratow wuswolowasche, a do prèdka bè widzecz, so smeja sozialdemokratojo sa nekotre lèta wjetschinu w meschczanskim sastupjerstwje. Senat, kaz ßo meschczanska rada w Hamburgu mjenuje, bè teho dla nowy wólbny sakoń sa meschczanske wólby wudßèkak. Tutón dyrbjesche ßo w bliszichim czaßu w meschczanskim sastupjerstwje pschijecz a pschi pschichodnych wólbach do mozy stupicz. Sozialdemokratiszy wjedniczy bèchu ßo rosßudßili, pschecziwo pscheméenjenju wólbneho sakonja ßrjedu popoldnju w 4 hodßinach w sjawnych shromadßisnach a psched radnej khèßu protestowacz. So bychu ßo tele shromadßisny ßylnje wopytake, dyrbjachu dßèkaczerjo na dobo dßèko wopuschczicz. W pschistawje czołmy s plakatami wokoło jèsdßachu, s kotrymiz ßo dßèkaczerjo napominachu, dßèko popoldnju wopuschczicz, so mohli shromadßisny wopytacz. S dobom ßo na Alsterskej rèzy daloko ßo ßkyschaze hwisdanje sapocza, na czoz ludzi wozaze parne kódße k sastanischczam dojèdßechu a tam stejo wostachu. Wscho jèsdßenje kódßow sasta, a spodziwajo pucowarjo shonichu, so ßo tón dßeń dale njepojèdße. W pschistawje bè runje tak. Wschudße bè ßwjatok. W twarjerni kódßow Blohm a Voß a w twarjerni na Reiherstiegu nèhße 6—7000 dßèkaczerjow dßèko skónczichu, hacz runje bè ßo jim pschipowjedßiko, so ßo hacz do 22. januara s dßèka wusamknu, jeli so jo bjes dowolenja wopuschcza. Popoldnju dßèkaczerjo s tajkimi czrjódami do shromadßisny khwatachu, so na khwilu wosy wjazy jèsdßicz njemózachu. Shromadßisny bèchu tak polne muzow a zonow, so mózachu ßebi w nich nohi woteptacz. Nèhße 90,000 woßobow bè w nich pschitomnych. Do skónczenja shromadßisnow ßo sa ruskich revoluzionarow pjenjesy skladowachu. Potom ßo wobdßèlniczy se shromadßisnow na pucz k radnej khèzi nastajichu. Psched tej bè wyschnosćz ßylne wotdßèlenje polizistow postajika, kotsiz torhoschczo psched radnej khèßu a wschè dróhi, k njej wjedßaze, wschemu wobkhadej sawrjechu. Jenoz wosy dróhoweje ßelesniczy hischcze jèsdßachu, tola njeßmèdßachu na torhoschczu sastacz. Hobrske ludowe czrjódy dróhi pjelnjachu a pytachu ßo do prèdka pscheczischczecz, tola polizistojo kaz njepowalna murja stejachu. Wokoło 6 hodßin pocza lud njemèrnischi bywacz. Polizistojo bèchu nusowani, ßo psched nawalnikami wobaracz. We hórskej drósy dyrbjachu ßo polizistojo do ßwojich nadpadnikow s nahimi teßakami dacz a mnohich srubachu. Mjes tym ludowe czrjódy pschezo bóle roscżechu, a do polizistow ßo blesche a kamjenje mjetachu.

Najhórje bè pschi rybowych wikach. Tu ßo wjele tyßaz hłowow ßylna czrjóda do polizistow dobywasche, do kotrychz deschcz popjekowych bowow, ßelesnych hornzow, bleschow, kamjenjow a schtomowych kolikow lètasche. Wjele polizistow ßo czeßko srani. Policist Gätjens ßo s kamjenjom do sadnjeje hkowy trjechi a sa krótki czaß wumrje. Wobßaromny muz, kotryz je ßkuzbu wukonjejo ßmjercz namakał, ßwójbu po ßebi sawostaji. Njemèrniczy s tßelbow tez s kulkami tßelachu. Jena kulka jeneho jèsdneho polizista do wutroby trjechi, kotryz ßmjertnje sranjeny ßo s konja swjesy. Ssamo s wobydlenjow do polizistow wschelake czeßke wèzy mjetachu, kotrez pak s wjetscha do zivilnych ludzi padachu. Tez mnohe konje jèsdnych polizistow ßu ßo sranike. Pschi Schopenstehlu a wokolnosczi lud barikady pschecziwo polizistam natwari, k temu ßo kawki s njedalokich promenadow, hrjady, koliki, popjekowe bowy, firmowe deski atd. wuzichu. W Brandswiete lud jenu tajku barrikadu sapali. Płomjenja khèßu wyßoko ßapachu, a wohnjowa wobora dyrbjesche woheń salecz. Mjes tym ropoty pschi Schopenstehlu a rybowych wikach dale sakhadßachu. Tam ßo wschè dróhowe lataŕnje rosbichu a haßnychu. Wschè schkleńzy wukladnych woknow ßo rosbichu a klamy w tejle drósy ßo wschè wurubichu. W jenych skótnikarskich, jenych czaßnikarskich a jenych kózkarskich klamach lud wscho pokradny, schtoz tam namaka. Tez woknowe schkleńzy nèkotrych wosow dróhoweje ßelesniczy, kotrez tam jèsdßachu, ßo rosbichu a pohonczojo ßo s nich dele storhnychu. Ropoty hacz do ranschich hodßin trajachu. Dróhi bèchu s wjele stow czapkami, kłobukami, rostorhanymi pschedeschczńikami atd. poßyte. Mnohich herjekarjow ßu polizistojo krwawych sbili, mnohich ßu sajeli. Nastata schkoda ßo hischcze njehodßi pschewidßecz.

Tez w Lipsku a Drazdßanach chzychu sozialdemokratojo wopomnjenje na lètninow wudyrjenja ruskeje revoluzije w sjawnych shromadßisnach ßwjeczicz. Po dotalnym nashonjenju bè do prèdka widßecz, so po shromadßisnach saßo k dróhowym njemèram dóndße. Duz je wyschnosćz w Drazdßanach a Lipsku tele shromadßisny sakasaka. W Sakskej drje ßo pschichodna njedßela bjes njepokojow minje.

Duell w nèmskim wójsku.

W Mühlheimje nad Ruhrskej rèku bè tamnischi korps reservnych offizèrow leutnanta krajnowoborneje artillerije rèczńika a notara dr. Feldhausa s korpsa reservnych offizèrow wusamknył, dokelz wón njebè jeneho offizèra, kotryz bè jeho skschiwdßił, na duell zadał. Zentrumski sapóßłanz Roeren je w khèzorstwowym ßejmje tule naleznosćz k rèczam pschinjeßł a reservnym offizèram czeßneje rady porokował, so offizèrow k duellej nusuja.

Wójnski minister s Einem na khètro njesbozowne waschnje offizèrski korps sakitowasche. W mjenje khèzorstwoweho kanzlera wón praji, so ßo s khèzorstwowym wukasom wot 15. januara 1897 duellam s wuspèchom wobara, hischcze bóle mohło ßo duellam s pscheméenjenjom khostanskeho sakonja sadßèwacz. Tak dołho hacz pak ßo mjes offizèrami duell jako ßrèdk k porjedßenju sranjeneje czescze wobhladuje, njemóze offizèrski korps mjes ßobu zadyn ßobustaw czerpicz, kotryz njeje hotowy, s brónju w ruzy ßwoju czescz poprawicz.

Tole wopowjedßenje wójnskeho ministra ßylny njemèr w ßejmje sbudzi. Zentrumski sapóßłanz Bachem ministrej snapschecziwi, so wußud czestneho ßuda w horka spomnjenym padße runje won wobstejazemu sakonjej napschecziwo steji. Ministrowe ßkowa ßu w ßejmje najwjetsche spodßiwanje sbudßiłe; minister budßische dyrbjał rjez, so offizèrski korps mjes ßobu nikoho czèrpicz njeßmè, schtóz ßo po Bozich a człowskich sakonjach polnje njesłoßuje. Hdyz khèzorstwowy kanzler sa ßebje hischcze mjeno kischescżijanskeho kanzlera zada, dyrbi schkodu porjedßicz, kotruz je nacżinił.

Sapóßłanz Stöcker wobzaromasche, so ßebi wobstejaze nahlady pschi westych wobstejnoscżach zadaja, Boze sakonje pschestupicz. Wójnski minister na to wobkrucżesche, so budße wscho czinicz, so by njedostatki wotstronił.

Sbèzkarszy Hottentottojo w krótkowjeczornej Afrizy

hischcze dale pschecziwo nèmskemu knjejstwu wojuja. Hejtmann s Lettow-Vorbeck je 5. januara pola Hartebrestmunde czrjódu Hottentottow, kotrychz Marenga nawjedowasche, nadpadnył. Sso wobarajzy Hottentottojo zosachu, tsjoch morwych na mestnje wostajiwschi, mjes nimi Marengoweho bratra Mathiaßa a dale 44 konjow. Na nèmskej stronje je jedyn podwyschk padnył, hejtmann s Lettow, leutnant Liny a jedyn wojak ßo czeßko sranichu. Schèscz wojakow bè ßo lohko sranilo.

Nowy gouverneur w krótkowjeczornej Afrizy, s Lindequist, je 1. dezembra Hererow a Hottentottow napominał, so bychu ßo Nèmzam poddali. Wón jim lubi, so budße knjeßerstwo s nimi po prawdße wobkhadzecz a so jich s zyrobu a drastu sastara. Tole napominanje njeje bjes wuspècha wostało. Hacz do 1. januara je ßo 1400 Hottentottow a 737 Hererow, mjes nimi 690 muzi, pod nèmske knjejstwo wrócziło. Sslabsche hererowske czrjódki ßu drje kónz dezembra pola Windhuka farmy nadpadowake, tola ßu ßo wone wotrasyke.

W tu khwilu je nèmske wójsko w krótkowjeczornej Afrizy 14000 muzi ßylne. Sandßeny schtwórtk je parna łódz „Erna Woermann“ s nowym wójskowym transportom, wobstejazeho se 36 offizèrow a 600 podoffizèrow a wojakow, s Hamburga do krótkowjeczorneje Afriki wotjèła.

W nèmskej rauschej afriskej koloniji je sbèzk tamnischich czornochow nimale potkóczeny.

Konferenza wulkomozow w Algeciraſu.

We pſchimórſkim měſcze Algeciraſu na połodniſchim brjoſu Schpaniſkeje, ſ napſchecźa bliſkeho połnóżneho afriſkeho brjoha, ßu ßo ſapočzatk tuteho tydżenja ſaſtupjerjo wulkomozow ſeſchli. Na jich ſkhadżowanzy dyrbja ßo reformy, ſa poſtajenje trajneho porjada, w Marokkowſkej trěbne, pſchewuradźecź. Franzowſke knjeżerſtwo bě loni tajke reformy ßamoſtatnje marokkowſkemu ſultanej pſchinuſowacź ſpytało. Němſka bě ſ cžaßom ſtrach ſpóſnała, ſo by Franzowſka pſchi ſawjedżenju reformow po něcžim Marokkowſku pod ßwoje nadknjejſtwo ſwjedła a pſchi tym w njej ßwoje hoſpodarſke intereßy na ſchkodu druhich krajow, woßebje Němſkeje, ſpěchowała. Němſki khěžor teho dla pſchecźiwo ßamomóznemu poſtupowanju Franzowſow w Marokkowſkej ſakroczi a marokkowſkemu ſultanej w Tangeru ßlubi, ſo budże jeho pſched franzowſkim wumozowanjam ſchkitowacź. Drěmaze njepſchecźelſtwo mjes Němſkej a Franzowſkej ßo ſ khěžorowym wuſtupjenjom pſchecźiwo franzowſkemu wupjeranju w Marokkowſkej na dobo ſ nowa ſbudźi a njejabzy wójnſki ſtrach naſta. Hdyž ßmy ßo wójny ſminyli, mamy ßo ſa to jenoż temu dźakowacź, ſo Franzowſka njebě na wójnu pſchihotowana, a ſo ßo Němſka mórſkeje wójny ſ Jendźelſkej bojeſche, kotraž budźiſche wſchemu němſkemu wikowanju morjo ſawrjeła. Sso dołho kombźiwſchi, franzowſke knjeżerſtwo do němſkeho namjeta ſwoli, po kotrymž dyrbjeſche ßo ſawjedżenje reformow w Marokkowſkej na konferenzy wulkomozow wujednacź. Jako měſtno, w kotrymž mějeſche ßo konferenza wotměcź, ßo ſchpaniſke měſtaczko Algeciras wuſwoli.

Struchliwi ludźo w Franzowſkej wot konferenzy niz měr, ale wójnu wočzakowachu a teho dla ßwoje pjenjeſy ſ nalutowarnjow wſachu a je do jendźelſkeje banki pózßachu. Někotre franzowſke banki a nalutowarnje ßu woprawdźity ludowy nadběh wudżerżecź měle. Też wobydleŕſtwo w Elſaßu a Lothringſkej bě ßo ſ wójnſkej hroſu ſajało. General Stötzer w Metzu teho dla ßwojim offizěram poruczi, wobydleŕſtwo ſměrowacź a jemu wobkrucźicź, ſo njeje trjeba, ßo nětkole wójny bojecź.

Hacž dotal je mjes konferenzynymi ßobuſtawami połna pſchesjenoſcź knjeżka. Sa jeje pſchedßydu je ßo ſchpaniſki wójwoda ſ Almodowara wuſwolił. Po namjecze franzowſkeho ſaſtupjerja Revoila maja ßo ſa ſaklad reformow ſcźěhowaze tſi ſaßady wſacź: Njewotwißnoſcź marokkowſkeho ſultana, njeſranliwoſcź jeho kraja a wotewrjene mjeſy ſa wikowanje wſchěch krajow. Němſki póßłanz Radowitz Revoilowym namjetam pſchihłoßowaſche. Hdyž ßo tale rjana pſchesjenoſcź na konferenzy dale ſdźerži, ßmě ßo wočzakacź, ſo ßo němſko-franzowſka ſwada dla Marokkowſkeje na ſpokojaze waſchnje wujedna.

Cžornowidźazy ludźo njedźiwajzy nětcžiſcheje pſchesjenoſcze nad tym dwěluja, ſo ßo na njej mjes Němſkej a Franzowſkej doroſumjenje dozpije. Dokelž budże ßebi Franzowſka polizajſtu móz w Marokkowſkej żadacź, a dokelž budże ßo Němſka bjes dwěla temu pſchecźiwjecź, ßo konferenza drje bjeſe wſcheho wuſpěcha roſeńdże a njepſchecźelſtwo mjes Němſkej a Franzowſkej ßo ſhórſchi.

Na podpjeru druhich wulkomozow njembże Němſka licźicź. Jendźelſka a Schpaniſka po ſakožku marokkowſkeho dojednanja na franzowſkej ſtronje ſtejitej. Italſka by drje rada Franzowſku ſ Němſkej ſjednała, tola dokelž je jej Franzowſka Tripolis pſchiłubika, budże wona w roßßudnym wokomiku franzowſkim żadanjam połěkowacź. Wo Amerizy je ſnate, ſo nochże Němſkej pomozna bycź, a też Ruſka je Franzowſam prajicź dała, ſo ſ nimi hromadże póńdże. Prjedawſcheho franzowſkeho miniſtra Delcaſſéa, kotryž je marokkowſku ſwadu naczinił, je drje Němſka wotcźiſchcźała, tola ßwój wotpohlad, woßamocźenje Němſkeje mjes wulkomozami, je Delcaſſé do ſkutka ſtajicź wjedźał. W Algeciraſu ßu pódła Awſtriſkeje wſchě wulkomozy ſ njepſchecźelſtwom pſchecźiwo Němſkej ſjednocźene.

Pſchi tajkich wobſtejnoſcźach ma němſki póßłanz Radowiz jara cźeżki nadawk, hdyž dyrbi němſke żadanje pſchecźiwo franzowſkim pſchecźiſchcźecź.

Fallieres ſa noweho preſidenta franzowſkeje republiki wuſwoleny.

We Verſailleßu je ßo ßrjedu ſenatowy pſchedßyda Fallieres ſe 449 hłoßami ſa preſidenta republiki wuſwolił, ſa pſchedßydu deputěrtſkeje komory Doumera bě ßo 371 hłoßow wotedało. Dotalny preſident Loubet, kotryž bě ßo ſapowjedźił, nowowólbu pſchijecź, hacž do 18. februora w ſaſtojńſtwje woſtanje. Nowy preſident je wot ſpočzatka ßwojeho ſtupjenja do politiſkeho żiwjenja k republikanſkej ſtronje pſchißłuſchał a horliwy pſchiwißowar Gambetty był. Wón je hižo wóßom krócź ſ miniſtrom a nětko ßedme lěto pſchedßydſtwo w ſenacze ſaſtawa. Po powołanju je Fallieres rěcźnik. W Néracu, hdźež je wón wjazy lět ſ rěcźnikom był, bě wón muż, kotrehož mějachu tam jeho wjeßelekeho, żortniweho a towarſchneho waſchnja dla rad. Jeho teho dla ſa měſchcźanoſtu wuſwolichu, a hdyž jeho knjeżerſtwo politiſkich pſchicźinow dla 1876 wotßadźi, jeho jako ſapóßłanza do deputěrtſkeje komory wuſwolichu. To bě ſapočzatk Fallieresoweho ſbożowneho politiſkeho běha. Tſi lěta poſdźiſcho bě wón hižo ſ podſekretarom miniſterſtwa ſnutskownych należnoſcźow, potom bu miniſter roswucźenja, miniſter ſnutskownych należnoſcźow a miniſter juſtizy. W lěcze 1890 jeho do ſenata wuſwolichu, w kotrymž wot lěta 1899 pſchedßydſtwo wjedże. Fallieresowi prjedownizy běchu jednori měſchcźenjo. Jeho nan bě ßudniſki regiſtrator a jeho dźěd kowar. W ßwojim tſizecźilětnym politiſkim dźěle je drje Fallieres něſchto ßwojeho wjeßelekeho waſchnja pſchißadźił, tola ßwoju jednoroſcź ßebi wobkhował. Jeho żona ßebi na wikach ßama ßwoju potrjebu do kuchinje kupuje a wón ßam, hdyž na ßwojim kuble w Loupillonje w Gascogni bydli, je kaž jednory bur żiwy. Wón ma najlěpſche winizy w tamniſchej ſtronje a 140 górzow role. Hdyž pſchipadnje hoſcźi doma nima, wón hodźiny dołho w ßwojich winizach khodźo ßebi winowe pjeńki wobhladuje.

S Fallieresowej wólbu ßo w franzowſkej knjeżerſtwowej politizy wjele njepſchemění. W ßwojej prěnjej rěcźi, ſ kotrejž je ßo wón ſbożopſchejerjam dźakował, je wón prajił, ſo budże ßo w ßwojich cźeżkich nadawkach a ſamolwjenjapołnych pſchißłuſchnoſcźach ſ pſchikładom ſtareho republikana bjes bojoſcze a poroka podpjeracź, kotryž je ßydom lět tajki rjany pſchiklad khrobłoſcze, mudroſcze a njeßebicźiwoſcze dawał. Jeho jenicźka cźeſcźelakomnoſcź ſa tym ſteji, ſo by po tym ßamym pucźu, na kotryž je ßo tutón republikan naſtajił, dale ſchoł.

Dopiß wo ruſkej revoluziji.

Lubym Sserbam k powjeſcźi wot *J. M. Holana*.

Niżnij Nowgorod, 30. dez. 1905. / 12. jan. 1906.

Powſchitkowny ſozialdemokratiſki ſtrajk a wobronjena revoluzija ſtej kaž żołma pſches zyku Ruſku pſcheſchłej a ßo runje, hdyž bě we Kužizy hodowny ßwjedżeń, też na Niżnij Nowgorod nawalikej. Póndźelu 12. (25.) dezembra ßo naſchi ſtarſchi ſchulerjo po narańſchej modlitwje do ßwojich klaſſow njewrócźichu, ale ſhromadźiſnu wotměchu, po kotrejž knjeſej direktorej ſdźělichu, ſo powſchitkowneho politiſkeho ſtrajkowanja dla dale njewuknu. Někotſi bóle khrobli do mjeńſchich klaſſow ſtupichu a ſawołachu, ſo maja wſchitzy domoj hicź, ſchtož ßo też ſ radoſtnym dźěcźazym halekanjom ſta. Tak ßo ſchula 5 dnjow do cžaßa pſched hodami ſawrje.

Na drohach potom ſchulerjo a ſchulerki a něktoſi dźěłacźerjo klamy wot klamow běhachu a jich mějecźelow napominachu, ſo dyrbja pſcheſtacź wikowacź, hewak jim wokna roſbija. Rano wokoło 1/2 11 hodźin běchu na tajke waſchnje wſchě wikowanſke klamy ſawrjene, fabriki jena po druhej ſaſtachu dźěłacź, żeleſniży njejeżdźachu, cźiſchcźerńje nowiny njewudawachu, jenoż ſtrajkowy komitej bě woßebne liſtna wocźiſchcźał, w kotrychž ßo wuſpěchi revoluzije w Moſkwje wuſběhowachu a ßo na to pokaſowaſche, ſo je dźěło w fabrikach pſcheſtało. Rtnje ßo pſchi tym powjeſcź roſſchěrjeſche, ſo ßu wojazy w Moſkwje na ſtronu dźěłacźerjow pſcheſchli, ſchtož pak ßo na druhi dźeń jako njewěrne wupokaſa. Klamy ßo naſajtra (13. jan.) ſaßo rano w 10 hodźinach na toßame wunuſowane waſchnje ſawrjechu, ale na tſecźi dźeń (14. jan.) ſaßo wſchitzy wikowachu. Lud bě pſchecźiwo revolnziji.

To je wſchitko, ſchtož ßmy my w hornim dźělu měſta na prawymaj brjohomaj rěkow Oki a Wolgi ſ revoluzije a powſchitkowneho ſtrajka wohladali a ſpytali.

Sskyſcheli pak hiſchcze ßmy tſělecź ſ kanonow. A to mějeſche ßo tak: We wulkej żeleſodźěłarni, dwě hodźinje wot Niżnjeho Nowgoroda ſdalenej, běchu dźěłacźerjo też póndźelu rano dźěło po wotrěcźanym hwiſdanju, kiż hewak k dźěłu woła, ſkożili a na drohi wuſtupili. W tutej wulkej „Sormowo“ rěkazej dźěłarni je pſches 10 000 dźěłacźerjow, ſ wjetſcha ſozialdemokratiſkeho ſmyßlenja. Cźi běchu cźerwjene khorhoje wutykli a ſ cźrjódami do wulkeje khěże ſaſchli, hdźež ßo hewak ſhromadźiſny wotdźerżowachu. Tam bě ßo wjele piwa, wina a palenza a wſchelakeje jědże nanoßyło. Cźi, kiż revoluziju dźěłachu, chżychu najprjedy derje poßnědacź a potom k nam do měſta pſchińcź a arſenal wurubicź, w kotrymž wjele wojeŕſkeje nadoby leżi, potom knjeżerſkich ſaſtojnikow ſajecź a ßwojich poſtajicź, kotſiż běchu hižo wuſwoleni.

Ta wěz bě derje měnjena a dyrbjeſche ßo, kaž ßebi pſchiwißo-

warjo revoluzije myßlachu, też poradźicź, dokelż bě w Sormowje jenoż 70 kosakow a nješchto mało polizije, wokolo 150 pěschkow pak jenoż w měsće, kotrež je jara schěroko twarjene a ma 100000 wobydlerjow. Druhy běchu runje dla skónczeneje wójny domoj puschczeni, a s Mandżurskeje żo wójsko hischcże njeje wróczilo. Jenoż dwě batteriji artillerije, kiż tu też stejitej, sběżkarjam kusk khowubolenja czinjeschtej, ale wo nimaj żo nadźijachu, so njebudźetej do luda tsělecź. Kak běchu żo k temu narěczecź dali, njewěm. Dźěłaczerjo běchu żebi też kanonu naleli, ale, każ praja, bě żo wona tajka poradźiła, s kajkimiż jow jutrowniczku psched zyrkwjemi bjes kulow tsěleja. Duż żo wona pschecźiwo artilleriji trjebacź njehodźesche.

Po tajkim żo ta wěż najprjódzy 12. dez. w Sormowje sapocża, a najprjedy żo dźěłaczerjo na drohach s poliziju setkachu, kotraż psched tymi s dźěła s revolvrami a pikami wobrónjenymi cźrjódami zosasche. Ke kosakam żo deputazija póßła, so bychu żo njetrjebawscheho krejpschelecża wostajili a żwoje tsělby pschepodali a to sa dwě hodźinje. Tak dołho měješche żnědanje tracź. Patrouilla kosakow (8 mużow), kiż bě prěnja na měsće wokolo shromadźeŕnje, pak wotmolwi, so budże tsělecź, jeli so żo lud sa 5 mjeńschinow njeroseńdże. To nawjedowarjam revoluzije tola do khowy sajědże a woni wotmolwichu, so żo sa pol hodźiny rossżudża. Na to pak kosakojo wotmolwichu, so budża sa tsi mjeńschiny tsělecź, hdyż żo lud njeroseńdże a woprawdże żo komando pli! (żerbski pal, daj woheń) żkyschecź da a moji kosakojo, kiż w tej patrouilli běchu, wotedachu 8 salwow, jenu sa druhej. To měješche tajki wuspěch, so wschitzy ludźo s torhoschcża do domow roscźěkachu a wot tam s revolvrami a tsělbami do kosakow „palicź“ sapocżachu. Kosakojo żo też seńdźechu a s derje wuswolenych khowankow dale tsělachu. Tak dźěsche to zyły dźeń 12. dezembra. Wutoru 13. dez. bě potom artillerija dóschła, kiż dyrbjesche żo na parokódźi psches Oku pschewjesćz. Wona bě też jenu mortiru (mörser) pschiwjesła, a jedyn jeniczki wutsěł do shromadźeŕnje, hdźež běchu żo wobronjeni dźěłaczerjo se żwojimi nawjedowarjemi wożebje sażydlili a s barikadami saracźili, dospołnje dożahasche, zykej wězy wokolo tuteho twarjenja kónz sczinicź. Wjazy żo s tuteje mortiry njeje tsělało. Artilleristojo praja, so by wona sa krótki czaż zyke Sormowo sahubicź mohła. Dom żo sapali a żo wotpali. Woheń w nozy wot 14. na 15. jan. zyke njebjo wußwětlowasche. S nascheho wyżkoleżazeho městoweho dźěła bě to njewjeżeły napohlad, ale ludźo żo tak mało bojachu, so s cźrjódami do kremla pschihladowacź běhachu, a też ja se żwojimi wucźomzami, s kotrymiż mějach w nozy we wustawje spacź, hladacź dźěch. Schto żo w Sormowje palesche, nichtó njewjedźesche. Hudachu tak a hinak. Woheń bě 8 kilometrow sdaleny. Někotsi měnjachu, so żo zyła droha khěżow pali. Tak wulki żo woheń bycź sdasche.

Dale potom też 15. dez. w Sormowje s bóle lohkimi kanonami do domow tsělachu, w kotrychż běchu żo spjecżowarjo skhowali. Wożebje bě jich wjele w derje saracżenym kamjeńtnym schulskim twarjenju, kotrež je żo zyle rostsělało. Spjecżowarjow pak bu bórzy pomĕrnje mało; s wjetscha żo rosběżachu, ranjeni też do lěżow cźeknychu, hdźež żo pschezo hischcże morwe cźěła pod żněhom namakaja. Pschichodne dny bě potom w Sormowje wscho nimo a sażo měr a cźischina wjetscha hacź hewak, dokelż bě wjele luda cźekko. Schtoż woporу tuteje Sormowskeje revoluzije nastupa, konserwatiwni abo „cźornaja żotnja“ praja, so je jich wokolo 400 było. Sozialdemokratojo licża jenoż wokolo 25 morwych a wokolo 40 ranjenych. Wěrnosćz drje żrjedża leži. To jene je wěste, so je mjes wojakami mało padnyło, wobżarowacź pak je, so je khrobły nawjedowar kosakow, wyschk (podesaul) tutych 70 khrobłych sakitowarjow Nižnjeho Nowgoroda, morwy. Wón bu s wulkej cześcźu pohrjebany.

So sběżkarjo se Sormowa njejżu k nam do města dóschli, mamy żo pódla kosakow lětuschej cźopkej symje dźakowacź. Oka njebě hischcże samjersnyła a na parokódźi njeby tak lohko było, psches tutu schěroku rěku nješchto tyżaz sběżkarjow pschewjesćz, wożebje hdy bychu jich kanony s druheho brjóha witałe. Hdy pak byschtej Oka a Wolga samjersnjenej byłej, by njemóżne było, tute żyły, kiż bychu każ mrowje naběżałe, sadźeržecź.

Pódla Sormowa bě jenoż hischcże na napschecźnym (nawjecżornym) brjosy rěki Oki sběżk wudyrił. Strajkowarjo na żelesnizy běchu żo s ludźimi, kiż běchu zarej żwěrni wostali, wokolo dwórnischcża 17. dez. setkali a do nich poczeli s revolvrow tsělecź. Tutón dźěl města je hižo bliżschi k nam a nimale 4 kilometry sdaleny. W nim żo hermank wotměwa. Tam bě hischcże wjele mjenje wojakow a polizije, hacź w Sormowje, jenoż 20—30 mużow. Ale też sběżkarjow bě tam mało. Tucźi běchu żo do wulkeho dwórnischcżoweho twarjenja sażydli a wschě durje s barikadami saracźili a s njeho s revolvrami a tsělbami tsělachu. Wot tam bě tsělenje s kanonami też pola naß żłyschecź, hacź runje je to hodźinu daloko. Kule bórzy wulku dźěru do murje wudrěchu. Jena granata bě psches zyke twarjenje pschescha a wobej tołstej muri pschedrěła. Po někotrych wutsělenjach běchu sběżkarjo běku khorhoj wutykli, ale hdyż běchu żo wojazy pschiblížili, sażo do nich s tsělbami tsělachu. Hdyż bě potom dźěra wokoło khownych duri wulka doscź, wojazy do dwórnischcża sakroczichu. Ale hlej, hnědo bě nimale próżdne. Jenoż jedyn morwy żo namaka a jedyn mały sastojnik na żwojim stólzu żedżesche a wojakow proschesche, so bychu městneho polizajskeho sastojnika sawołali. Tutón tu też bě a jemu sběżkaŕ rjekny: „My żo pschepodamy.“ W hornich poskhodach wulkeho twarjenja potom hischcże 8 sběżkarjow s pomozu sajateho sastojnika se wschelakich kutow wucżahachu. Praja, so je jich tam s zyła jenoż 60 było. Morwych a ranjenych s wobeju stronow je tam wokolo 10 było. S wojakow żadyn morwy njeje. Cżeknjeni sběżkarjo sażydnychu żo w schuli, na kotrejż cżerwjenu khorhoj wutyknychu, kiż bě też s druheho (nascheho) brjoha rěki Oki widźecź. Dołho njetrajesche a dyrbjachu żo poddacź. Tak bu jow bórzy kónz.

Hewak żu w měsće někotrożkuliż, kiż bě jako wożebity herjekaŕ snaty, do jastwa wsali, pschi cźimż żu 6 bombow (druhy praja 22) a wjele revolvrow a nješchto tsělbow, pikow a teżakow wotewsali, praji żo, tsi wosy połne.

Hdy bychu Sormowszy do města dóschli, by wěso to wscho też tsělało, kałało a rubało, dokelż běchu też s nascheje pschedawaŕnje hońtwaŕskeje nadoby, kiż jedyn Němz wobżedźi, wokolo zentnarja pólvra wukradnyli. Tak pak żo njeje w naschej bliskosczi měr kasył, a knjeżeŕstwo je na pomoz wojakam a poliziji s měschczanow 700 dobrowólnikow wobroniło, kotsiż nětk pomhaja strażowacź. Też polizija s tsělbami khodźi. W Sormowje, do kotrehoż je bataillon pěschkow w czażu strajka żelesnizarjow s dźěła pěschi dóschoł, hischcże njedźěłaja, hewak je wscho sażo w połnym rjedże, a wschě druhe fabriki sażo w połnym dźěle a żelesnizy jěźdża, póst a telegraf dźěłataj.

W zykej guberniji je wójnske sakitanje postajene a nadźijamy żo, so żo s Božej pomozu wscho sażo spokoji.

Revoluzija w Ruskej

dale a bóle żkabnje. Jenoż w Kawkaskej, hdźež wschelake njeruske połdźiwje rubjeżniske ludy bydła, njeje hischcże porjad zyle postajeny. Zar chze pjecża generała Kuropatkina do Kawkaskeje s wurjadnej połnomozu póżłacź, so by tamnischich njeměrnikow skludźił.

W kawkaskich městach je revoluzija potłóczena. Hłowni schkarakojo żu w nich Armenojo byli. W Tiflišu żu w armenskim seminarje wulki skład bombow wußlědźili. Někotre bomby běchu żo do wojeŕskich patrouillow cźiżke, a někotsi ludźo běchu żo s nimi morili. Na to artillerija do seminara a do żußodnych armenskich khěżow tsělesche. Pschi tym żo 60 wożobow mori a něhdże 100 żo rani.

W baltiskich provinzach żu żo wjedniży lotyschskeje republiki s procha měli. Sastupjerjo gmejnow wschědnje k ruskim generalam pschikhadźeja a pschipowjedaju, so żu żo ruskemu knjejstwu podcżiżke. Walkska gubernija, w kotrejż żu sběżkarjo hród barona Vietinghoffa spalili, je żo s ruskimi wojakami wobżadźiła. Jenoż w kuronskej provinzy njeje hischcże sběżk zyle slemjeny. Wjele sběżkarskich wjednikow je żo sajało.

Hody.

(Pokracżowanje.)

3. Nahły kónz.

Cżitaŕ budże żebi nětkole sawěscże myßlicź, so je nětko wschitko nanajlepje srjadowane, a so je bórzjaty lekaŕ hischcże w nasymje żwojeho żiwjenja żwoju njeżwěrnu njewjestu k woktarjej wjedł. Ale tak temu njebě. Wudowa staresche żo jara pilnje wo lekarjowe derjemecże; wón też bórzy do teho pschińdże, so je to zyle hinascha wěz, hdyż sdźěłana żónska hospodarstwo wjedże, hacź hdy by stara Pischczakowa wězy wjedła. Pischczakez macź wschak pschewostaji też rad wudowje Alakowej knjejstwo, dokelż bě hižo stara a hubjena; doktor pak płacżesche jej też dale, każ prjedy, jeje dobru msdu na tydżenje.

Sa wudowine dźěczi pak staresche żo doktor, jako budźichu to jeho żamżne byłe. Hólzam da gymnasijum wopytowacź, holzam

pak prěnju holczu schulu w měšcze, a hdyž bě najstarscha džowka ſ mkodym schwarnym pschekupzom po ßlubje, da jej telko ßobu, so budźiſche to jeho ßamßna džowka sawěſcze njemohła lěpje doſtacź, ale wudowy ßo ſdalowaſche. Dźěćźom da wjazy króćź ſe ßobu jěſcź a wjeßeleſche ßo wutrobuje nad jich živym blabotanju, ale wudowa ßama njeſaſtupi ženje do jſtwy, hdyž bě wón w njej. Wſcho, ſchtožkuli mějeſche ſ nim wucźinjecź, wucźinjeſche ßo pißomnje, a hdyžkuli ßo ſetykaſchtaj, kiwaſche lědma ſymnje ſ hkowu na nju. Hdyž pak bychu jeje dźěćźi chzyke, so dyrbi tón dom wopuſchćźicź, potom by rjekka: „Nė, wón je naß pſchiwſak, hdyž běchmy my njedoſtatkej a khudobje pſchewoſtajeni, a budźe=li ſ waß nėſchto, macźe ßo to jeno ßamemu dźakowacź. So wón ſo mnu ſymnje a ſazpiwajo wobkhadźa, to ßym ßebi doſpoknje ſaßkužiła.“

Sswojeho pſchijateho ßyna Pětra lubowaſche doktor nimo měry; tón dyrbjeſche wokoło njeho bycź, hdyžkuli by to móžno było. Jeho najlubſchi wotpohlad bě, ſo by Pětr lėkaŕ był a jeho naßlėdnik w ſaſtojúſtwje. Wón cźinjeſche, ſchtož móžeſche, ſa jeho wuwucźenje, a ſaßo też mějeſche Pětr tajki wliw na doktora, ſo wón jeniczki móžeſche jeho pohnucź, dyß a dyß dom Boži wopytacź. Hólz, na mkodźenza doroſtſchi, móžeſche jeniczki ßam ßebi ſwėricź, jemu rosßudnje napſchecźiwo ſtupicź, hdyžkuli doktor ßwoje měnjenja pſchecźiwo nabožniſtwu wußypowaſche. Ale bjes mała kóžda rosmołwa by ßo ſkónczika ſ tymi ßłowami: „Alle to cźi praju, hólcźe, ſo mi ty duchowny njebudźeſch; byrnje tebje hiſchcźe bóle lubo měŕ, bych tebje ſaſtorczik a wjazy cźi na wocźi pſchińcź njedał, pſchetož duchowni ßu tajeńzy, łharjo, jebazy, ßym to na ßwojim ßamßnym bratru naſhonik!“

Mkodźenz też ani myßle njemėjeſche, ſ duchownym bycź, pſchetož mějeſche hižo wot ſpocźatka ſa wėſte, ſo je najrjeńſche powokanje, ſ lėkarjom bycź, a jeho macź bė dźė jemu doſcź huſto napowjedała, kak rjenje ßo lėkaŕ ma. So móže donjeſcź wjeßele do telko domow, telko wurudźenych poſbėhnycź, a je=li prawy muž ſa tym, wjele duſchow ke Knjeſej dowjeſcź. Wona bė ßo derje wo to ſtaraka, ſo budźe jeje ßyn prawy muž. Wona bė jeho ſtajnje ſaßo k bojoſczi Božej měła. Wot ſaźneje mkodoſcźe ßem bė jeho wucźika, kolenje ſhibowacź, a hdyž by naſpomnik lėkarjowe njewėriwe rėcźe, by k njemu prajika: „Moje dźėcźo, wón je hórke wėzy naſhomk, ale wón je cźeſtny muž, wón wſchak ßo ſaßo na prawy pucź wrócźi!“

Hdyž nėtkole ßyn na univerſitu woteńdźe, bėſche jeho macź jeho ßobu wſaka do ßwojeje modleŕſkeje komory a ſa njeho wuproſchała žohnowanje njebjeſkeho Wótza. Bėſche jeho proßyła, ſo by jej ruku na to ſawdał, ſo nochze ani dnja ßwojeho živjenja bjes modlitwy pſcheživicź, ſo pak pſchede wſchėm dyrbi pucźowacź, napſchecźo kóždemu cźlowjekej bycź ſjawny a ſprawny, a ſo ßebi ženje njeßmė myßlicź, ſo ßmė nėſchto ſekhacź abo ſo ßmė wėrnoſcź ſamjelcźecź, ſo by ßebi abo druhim njeluboſnoſcź ſalutował. „Hdyž budźeſch poſdźiſcho po mojej ßmjercźi moje liſty cźitacź a hdyž ſ nich ſpóſnajeſch ſtawiſny mojeho živjenja, pſchińdźeſch do teho, mój ßyno, cźeho dla ßym runje ja tebje k temu tak napominała. Sſym jara cźeżzy ſa to pokucźika a ßym nėtkole hižo 29 lėt na to wjele cźeŕpika. Njemóžu ßo ſmėrowacź, njechaſch=li mi to ßlubicź, a ßo nadźijam, ſo budźeſch pſchezo ſprawny a ſo budźeſch dźeržecź, ſchtož dźenźa ßlubiſch.“ Sſyn ßlubi ßwojej macźeri płaczo, ſo jeje pſchecźa dopjelni, a ſ poknej móſchnju, kotruž jemu jeho wuj dari, poda ßo na pucź na univerſitu.

S wopredka pſchikhadźachu ſ univerſitneho měſta wjeßeke liſty na jeho wuja, jeno to ſkorźeſche, ſo jemu nimo měry cźeżko bywa, na anatomiji rosrėſowanju cźėkow pſchihladowacź. Potom powjedaſche ſaßo wo kraßnych prědowanjach wėſteho prědarja Hatraka, na kotrež khodźachu ſtudentojo ſe wſchėch wotdźėlow univerſity. Wjazy króćź ſdźėlowaſche wujej zyke wucźahi a woßebje rosdźėlenja tehole duchapokneho muža. Haj, napoßledku njebė w jeho liſtach nicźo druhe, khiba tajkele wucźahi, a wón rjekny, ſo bórſy kollegu Hatraka wopyta. Jeho wuj ßaßo jemu pißaſche, ſo dyrbi wjazy wo medizinſkich pſchednoſchkach pißacź, dokelž jeho to tola bóle ſajimuje, dyžli prědowanja ſtareho duchowneho. Ale napoßledku pſchińdźe liſt, kotryž nahle ſkónczi rjany poměr mjes wujom a bratrowym ßynom. Bratrowy ßyn pißaſche ßwojemu wujej woßudne ßłowa:

„Luby wujo!

Dźenźa budu dyrbjecź tebje ſe ßwojim liſtom jara cźeżzy ſrudźicź, ale ßym ßwojej macźeri ßlubik, ſo chzu pſchezo ſjawny a wėrnoſcźiwy bycź, a chzu ßwój ßlub dźeržecź. Luby wujo, na lėkaŕſtwo njemóžu wuknycź; ſchto to pomha, ßo cźwilowacź, cźinicź, ſchtož tola njemóžu. Prawy lėkaŕ ženje njebudu. Wujo, daj mi po mojej wutrobje hicź, daj mi ſ duchownym bycź. Luby wujo, ty maſch wopſchim pſchedſtajenja wo duchownych, ach, ty dyrbjak ras ßam pſchincź a ßłyſchecź teho dla prědarja, ty by ßebi ſawėſcze hinak myßlik. Mój luby, drohi wujo, dźiwajo na luboſcź, kotruž ßy pſchezo ke mni měł, njebudź mi ſły, daj mi hicź po pohnuwanjach ßwojeje wutroby. Sſym ſ Hatrakom rėcźak w njeſapomnitej hodźinje, też wón je mi to radźił, ſo bych na pohnuwanja wutroby dźiwak a ßo pſcheßydlik. Luby ſłoty wujo, njebjeŕ mi ßwojeje luboſcźe, ja woprawdźe hinak njemóžu.

S wutrobnej luboſcźu twój

Pětr Alak.“

Wuj pyrjeſche ßo ſe ſłobami; potom ßo ßyže a napiża ßwojemu bratrowzej:

„Sswėrnych ludźi wjazy njeje, cźi ßu wotemrjeli; widźu, ſo ßy też ty ſnjekhmanik, ſo ßy ſabył na wſchu luboſcź, kotruž je cźi twój wuj wopokaſał. Cźiń, ſchtož chzeſch, wſchako ßy ßwój knjes, ale jeli ſo tebi ßłowo twojeho duchowneho wjazy płacźi, dyžli moje ßłowo, dha dyrbi tebje tón duchowny też živicź; na žadyn pad mi njepſchińdź wjazy na wocźi.“

4. Dobry kónz.

Saßo bė Boži wjecźor; ſwony klinczachu tak rjenje, tak luboſnje, kaž bychu dźenźa wjecźor mėke woßebitu radoſcź. Randowjenjo khwatachu ſ cźrjódami do zyrkwje, dokelž mějeſche tón wjecźor mkody ſtudenta, Randowjan, ſa duchowneho prědowacź, kiž bė ſkhorik. Ach, kak rad budźiſche wudowa Alakowa tam ſchła, ſo by ßwojeho lubowaneho ßyna ßłyſchała ßwjate ßłowo prědowacź, ale nochzyſche ſtareho doktora roshnėwacź. Wona dźė wſchėdnje widźeſche, kak cźėźko jemu bė ſnjeſcź „pſcheradu“, kotruž bė na nim wobeſchoł jeho wukubkanz. Woprawdźe bė hladajzy ſa ſchtyri lėta ſeſtarik, kiž běchu ßo minyke ſ cźaßa, ſo bė jemu jeho pſchijaty ßyn też tule ſtaroſcź naczinik. To bė ju jara bolało, ſo dyrbjeſche nėtkole ſaßo pſches jeje dźėcźo telko cźeŕpicź. Wona bė też wſcho móžne cźiniła, ſo by ſaßo ßwojeho ßyna k jeho powokanju wrócźiła. Wona bė jemu ſakaſała, ſtupicź do lėkarjoweho domu, potajkim też do jeje wobydlenja, teho dla bydleſche też na próſdninach pola ßwojeje wudateje ßotry, a tam bė ſ nim rėcźała.

Lėkaŕ bė hižo popołdnju ſ cźaßom na wßy wuſchoł. Wón dyrbjeſche wuhladacź, ßo wrócźejo, ſo ßo w jeje wobydlenju ßwėcźi. Wona ßebje ſaprė a też tón wjecźor mnoho ſapowje niz ſa ßwoje dźėcźo, ale ſa teho muža, kotrehož bė nėhdy tak hanibnje wojebała, kotremuž bė ſboże živjenja ſ nohomaj teptała. A ßnadź bė też lėpje tak, pſchetož wutroba jej pukotaſche ſe ſtrachom wo jeje dźėcźo. Lėpje bė, ſo móžeſche ßo tu ſa ßwojeho ßyna modlicź, hacź w zyrkwi ſ macźeŕſkej hordoſcźu na njeho poßkuchacź.

Zyrkej bė pokna hacź na poßlednje měſtno, ßamo w pſchedhali ſtejachu ludźo. Wſchėch wocźi běchu na mkodeho mužſkeho ſkożene, kiž jara blėdy na klėtku ſtupi, a tak njepytnychu ſapoſdźeneho hodownoho hoſcźa, kiž hłuboko ſababjeny ſaſtupi, mjes tym ſo dachu piſchcźele poßlednje ſwuki doklinczecź po ſpėwje woßady. Wón ßo ſtupi ſa durjemi pſchi ſaſtupje. Ale też tale poſtawa ſhladowaſche njemylena na klėtku, a ſdychnjenje wudoby ßo jemu ſ wutrobna, hdyž mkodeho ſróſtneho mužſkeho na klėtzy wuhlada.

(Pokracźowanje.)

Za Serbski Dom w Budyšinje

je so w lěće 1906 dotal zaso nahromadźiło: 11 hr. 10 np.

Dale za njón dari:

W 2. čisle „Katholskeho Pósła“ lěta 1906 hižo kwittowane:

Hana Cyžec w Draždźanach . . . . . 1 hr. — np.

Hromadźe: 12 hr. 10 np.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Sa naßlėdnika kultußoweho miniſtra ſe Seydewitza ßo pjecza tudomny knjes wokrjeßny hejtman ſe Schlieben wuſwoli. Sa pſchichodneho tudomneho wokrjeßneho hejtmana ßo hamtſki hejtman ſ Craushaar w Draždźanach, kotryž je prjedy ſ hamtſkim hejtmanom w Lubiju byk, pomjenuje.

— (Nowowólby do ſynody.) Pſchichodnu meju ßo cźaß minje, na kotryž ßu paſtor prim. Wjazka, ryczeŕkubleŕ Schrybaŕ=

Žiczenski a měschczanosta Herrklotz w Budyschinje do krajneje synody wuswoleni.

S **Budyschina.** Scheschczoreho mordarstwa dla saßudzeny schkleńczerski mischtr Bjedrich Wylem Reinhold Linka s Kamjenza je pjatk ßwój czertowski njeskutk psched semskimi ßudnikami se ßmjerczu sapokucził. Kaž je snate, je Linka w nozy 30. auguśta ßwoju żonu, 4 dźeczi a pschichodnu macz se ßekeru sarasył a potom dom, w kotrymž bydlesche, sapalił. Jako pokladnik jeneho spěwarskeho towarstwa bě wón někotre sta towarstwowych pjenjes pschekschiwił. Sso ßudniskeho khostanja bojo bě wón na czertowsku myßl pschischoł, ßwoju zyku ßwójbu skónzowacz a potom w domje woheń sakoźicz. S tym chzyschе wón měnjenje sbudźicz, so ßu ßo rubjeżnizy do jeho domu łamali, jeho ßwójbnych skónzowali, pjenjesy rubili a potom dom sapalili. Se ßudniskim pschepytanjom je ßo poradźiło, Linzy dospołnje dopokasacz, so je wón ßam ßwojich ßwójbnych morił. Pschiżażny ßud jeho schěsćz krócz k ßmjerczi a k khostarni na 5 lět saßudźi. Tež po saßudźenju je Linka njepschestawajcy prěć, so je winowaty. Wón bě njewěriwy człowjek a je duchowny troscht wote wscheho spoczatka wotpokasował. Tež psched ßmjerczu ßo wón njeje duchownemu, knjesej kaplanej Schołcze, spowjedał. Hischcze dźeń do wotprawjenja ßebi wón jěsć jara derje ßłodźecz dasche a poßlednju nóz derje spasche. Hakle hdyż ßo ßmjertna hodźina pschibliži, jeho hrosa saja. Wón wschón stuleny dźěsche, hdyż jeho duchowny, jastwowy inspektor Ruhland a dwaj jastnikaj rano $^3/_4$ 8 hodźin s jastwa do jastwoweho dwórczka pschewodźachu. Guillotinu wohladawschi, ßo wón widomnje stróżi, strach a bojosć ßo na jeho wobliczu pokasowaschtej. Wyschschi statny rěcznik Martini skasanym ßwědkam wosjewi, so je ßo schkleńczerski mischtr Linka scheschczoreho mordarstwa dla prawomózne k ßmjerczi saßudźił, a so kral ßwoje wobhnadźeńske prawo njeje wużił. Na to wón katej Brandej, kotryż se ßwojim ßynom a wujom sady Linki stejesche, saßudźeneho pschepoda, jemu pschikasawschi: „Krajny kato, dokonjejcze ßwoje dźěło!" Kat a jeho pomoznikaj Linku, kotremuż běschtej ruzy na khribjet swjasanej, pschimnychu a jeho po schěsćz skhodźenkach na guillotinu dowjedźechu. Po sdaczu sadwělowawschi Linka jenoż s khluboko nakhilenej khowu satschaßy, tola hdyż jeho na wotprawjeńsku desku stajichu a jeho k njej spěschnje pschipaßachu, wón wospjet wótsje sastona: „Ow, ow!" A hdyż hižo mordar pod ßekeru leżesche, hischcze saßo wótsje sażałosczi: „Ow, moja ..." Prjedy hacz wón poßlednje ßkowo dorjekny, ßekera dele sajědźe, a wotczata khowa do kaschcza, sady guillotiny stejazeho, padźe. Pschitomni ßwědzy ßu jeho poßlednje ßkowa wschelako srosumili. Jeni ßu jeho ßłyscheli prajicz: „Ja bjes winy wumru!" Druzy ßu srosumili: „Duż dyrbju tola wumrjecz, mój Bożo, mój Bożo!" Hdyż bě ßo mordar wotprawił, kat wyschschemu statnemu rěcznikej wosjewi, so je wußud wukonjeny. Wotprawjenje bě lědma něhdźe poldra minuty trało. Na to ßo ßwědzy wotßalichu. Hdyż bě ßo cźěło w arrestowni sezěrowało, jo dwaj ßłużbakaj do wulkeho njewothěblowaneho kaschcza położischtaj a jo na dwórnischczo dowjeseschtaj. Wot tam je ßo wone hischcze tón ßamy dźeń do Lipsczanskeje universitneje kliniki dowjesło. — Krajny kat Brand je s Linku hižo 32. człowjeka wotprawił. Wón je ßrěnjowulki muż pschecźelneho waschnja a je nětkole 61 lět stary. W Oederanje ma wón kubło a ßo hewak s rataŕstwom żiwi.

S **Jenkez.** 22lětny ßyn Ernst tudomneho hoscźenzarja Rostoka bě ßebi staru tšélbu kupił, s kotrejež chzyschе wutoru pschipołdnju na pruhu tšélecz. Pschi tym tšélbina roka rosleczi a Rostokej palz lěweje ruki wottorże. Cźeżko ranjeny ßo w Budyskej měschczanskej hojerni hoji.

S **Bórka.** Hdyż tydźenja tudomny invalid Micklich s wosyczkom wuhło po Mużakowskej dróży domoj wjesesche, jeho tšjo kolojěsdni pschescźěhnychu. Jedyn s nich Micklicha k semi potorże, kotryż padnywschi ßebi scźěhno praweje nohi skama. Kolojěsdni snjesbożeneho bjes pomozy na dróży leżazeho wostajichu. Posdźischo jeho ludźo, kotsiż po dróży pschińdźechu, sběhnychu a jeho do Budyskeje hojernje dowjesechu.

S **Hodźija.** Kublerjej J. Hennersdorf a M. Laraß staj ßebi wotmyßlikoj, pschadownju schnórow natwaricz a teho dla w Czornizy haczenischczo pschiprawicz.

S **Dubrawki** pola Barta. Póndźelu wjeczor je ßo ßuscheŕnja tudomneje Köderez zyhelnicze wotpalika. S wohnjowych woborow, kotreż na haschenje pschijědźechu, ßebi Bukonjanska prěnje a Bartska druhe myto dobu.

S **Łuska pola Pomorz.** Hrajkanje s tšélbu je w naschej wßy sańdźenu njedźelu pschi ßamym człowjeske żiwjenje sniczilo. Cźeladnik Gleisberg, pola tudomneho kublerja Kmocha ßkużazy, ßo s nabitym ßerzerolom saběrasche. Najskerje je pschi tym honacz naczahnył, kotryż je ßo jemu wußunywschi dele praßnył. S powoczenjenymi durjemi kulka do stwizy sleczi a tu 13lětneho bratra kublerja Kmocha trjechi. Wona pod lěwym wóczkom pscheś lizo do njebjeskow sajědźe. Lěkarjam w Budyskej hojerni je ßo poradźiło, kulku s operaziju wotstronicz.

S **Kalbiz.** Hižo dlějschi cźaß sdasche ßo tudomnemu krawzej Grosje, so njesnaty pschecźel do jeho drjewjenza khodźi, so by ßebi prawje tunjo ßwoju stwu wutepił. Teho dla wón wutoru wjeczor drjewjenz samkny. Tola, hdyż ßrjedu rano na dwór pohlada, widźesche, so ßu durje wußadźene a roskamane. Paduch bě wěso runje na ßwojim dźěle był, hdyż G. samkacz pschińdźe. Schkoda, so njeje ßo jemu poradźiło, paduschneho ptaczka popadnycz a jemu kschidła pschitsihacz!

S **Biskopiz.** Njedźelu w nozy ßo ludźazy żelesniski cźah mjes Delnjej Wjasońzu a Pózkowami s nusnym spinadłom sastaji. Kupejowe durje s njewědomoscźu wocźiniwschi bě jedyn hólz s wosa padnył. Hólz, ßyn żelesniskeho dźěłacźerja Heimerta w Biskopizach, bě tak sbożownje padnył, so móżesche se ßwojim nanom domoj doběżecz. Wón bě ßebi jenoż kożu troschku wobodrěł, dalscheje schkodu pak po lěkarjowym spósnaczu njebě poczerpił.

S **Kamjenza.** W fabriskej pišarni Kamjeńskich wołmowych pschadownjow je ßo 17 lětny wucźobnik Fritz Petasch wobwěßnył. Pschi njewoczakanym pschehładanju knihow ßo wukopa, so bě wón 400 hriwnow pschekschiwił. Sso khostanja bojo, je ßebi wón żiwjenje wsak. W jeho drascze 225 hriwnow namakachu, kotreż bě wón dyrbjał na pósczе wotedacz, kotreż pak bě wobkhował, dokelż je s wopręddka myßle měł, s nimi czeknycz. W sawostajenym liscze je wón ßwojimaj starschimaj pišał, so je ßo chzył polěpschicz, so pak jemu to njeje mózno było. S pschekschiwjenych 400 hriwnow njeje ßo niczo namakało, wón drje je tele pjenjesy, dokelż bě njedźiwajcy ßwojeje młodoscze jara s lohka żiwy, do poßlednjeho pjenjeżka pschecżinił.

S **Drażdżan.** Tydźeńscha powjescz, w Lipsczanskich nowinach wunjeßena, so je kral professora dr. Schäfera se Straßburga do audienzy k ßebi pscheproßył, je hola wumyßlenka była. Runje tak je njewěrne, so je professor Schäfer hižo sa naßlědnika njebo biskopa Łuscźanskeho postajeny. Sakske ministerstwo by drje tuteho knjesa kralej sa biskopske sastojństwo porucziło, tola wjazy hacz ministerstwo ma wo tymle praschenju sakske katholske duchownstwo rosßudźicz. Teho dla ßo dźenßa hischcze njehodźi rjez, koho kral sa noweho biskopa pomjenuje.

— Na město w prěnjej komorje, se ßmjerczu knjesa biskopa Łuscźanskeho wuprósdnjene, je kral knjesa seniora Skalu pomjenował. Póndźelu je ßo tutón jako ßobustaw prěnjeje komory do pschißahi wsak a je tón ßamy dźeń audienzu pola krala měł.

S **Drażdżan.** Ssrjedu je druha komora sakskeho ßejma pjenjesy, kotreż knjeżerstwo sa twar **żelesnizy s Rakez hacz k krajnej mjesy** żada, pschiswolika. Nasch sapósłanz, knjes **Kokla-Khroscźanski,** mějesche pschi tym scźěhowazu rěcz:

Moji knjeża! Hacz dotal je w komorje waschnje było, so, hdyż jena krajina nowu żelesnizu dostanje, ßo sastupjeć tejele strony w mjenje ßwojich wuswolerjow kralowskemu knjeżerstwu podźakuje. Tež mi ßu moji wuswolerjo w Rakecźanskich stronach poruczili, so bych ßo kralowskemu knjeżerstwu sa pschedłohu tejele noweje żelesnizy podźakował, schtoż njech je ßo s tutym stało.

K tutemu dźakej pak tež wschelake pschecza pschidawam, kotreż ßu s dźěła hižo kralowskemu finanznemu ministerstwu snate, a tež cźiche Bohu skorżeno dla żadanych pschimjesowanskich pschinoschkow. Proschu kralowske knjeżerstwo, so by sa tule khudu krajinu kschescźijansku ßmilnosć nałożowało a so njeby saßadźe placzicz dało: „Pak placzicz, pak na bok!"

Moji knjeża, tale żelesniza je drje pomérnje krótka w naschim kraju, tola hłowna wěz pschi tym je, so tež Pruska k nam żelesnizu natwari, a so ßo sakska a pruska hornja Łużiza, Budyschin, Rakezy, Kulow, Wojerezy, Hródk hacz ßamo Barlin s tejle żelesnizu swjasaju. S tym budźe ßo tale cźara, dokelż budźe na njej nadźijomnje wjele wobkhoda, derje danicz.

Wulke wumjelske twary njeßu na nowej cźarje trěbne, teho runja njeje żanych wobcźeżnoscźow w krajinje, khiba so by ßo żelesniza, kaž je naczißnjene, na haczenjach wulkich Komorowskich hatow twarika. Tele wobcźeżnoscze bychu pak ßo wotstronike, hdy by ßo na żadanja s dźěła Komorowskich jamow a ßußodnych gmejnow Trupina, Konjez a Schunowa dźiwało, so by ßo

železniza na wječor ſ wječora Komorowa město rańſcheje ſtrony ſałožiła; jenož potom by Komorowſke dwórniſchćo ſa mjenowane dwórniſchćo ſa mjenowane gmejny něſchto hódne było; na wopak bychu wone dale kaž hač dotal Rakečanſke dwórniſchćo ſa ſwój wobkhad wužiwałe.

Hdy by ſo też železniza na tajke waſchnje něſchto podrožika a ſo wo někotre ſta metrow podlějſchika, by tola hoſpodarſki wužitk ſa lud čim wjetſchi był. Pſchiſpomnicź ma ſo, ſo ſtaj dwaj Komorowſkaj kublerjej powjedźiłoj, ſo byſchtaj, hdy by ſo dwórniſchćo na wječornej ſtronje twariło, tak daloko hač by na jeju ležomnoſćach ſtało, trěbnu ležomnoſćź darmo wotedałoj. Tak ſłě drje ſ tonidłatymi łukami njebudźe, kaž ſo w dekrecźe praji.

Jeli ſo pak by ſo Komorowſke dwórniſchćo na rańſchej ſtronje natwariło, potom by wone jenož ſa Komorow něſchto hódne było, pſchetož Kamjenej ma wubjerny rjany ſchoßej do Rakez a na tamniſche dwórniſchćo też niz daloko.

Schtož pak powjetſchenje Rakečanſkeho dwórniſchća naſtupa, njebudźe ſo to cźežko činicź; pſchetož tam je wotewrjena runa krajina.

Wuraſnje wuſběhuju, ſo nimam też pſchecźiwo powjetſchenju Budyſchſkeho dwórniſchća niczo prajicź, hač runje je ſo wone hižo woſpjet powjetſchiło a hač runje ſo tam powjetſchenje cźežko wuwjeſcź hodźi.

Pſchibywazeje zentraliſazije na Budyſkim dwórniſchcźu mohło pak ſo ſminycź, hdy by kralowſke knježeŕſtwo połnózno-rańſchu železnizu wot Radworja do Kamjeńza hnydom dale twaricź dało. Wjele tworow, kotrež bychu ſo ſ ranja a ſ połnózy po Wósborkſko-Radwoŕſkej železniźy do Radworja pſchiwjeſke, bychu ſo wot tam pſches Kamjeńz wotwjeſke, a pſchimjeſowaze ſtrony bychu ſo pſchi tym wobdźěłike. Proſchu kralowſke knježeŕſtwo, ſo by powſchitkowne doprědne dźěła ſa daletwar połnóznorańſcheje železniźy wot Radworja do Kamjenza tak bórſy hač móžno wuwjeſcź dało. W finanznej deputaziji B, kotrejž ſo tónle dekret pſchipokaže, budźe ſkładnoſcź, hromadźe ſ knježeŕſtwom wo ſpomnjenych należnoſcźach dale wuradźicź.

S **Draždźan.** Nětcźiſchi miniſterſtwowy pſchedſtyda ſ Metzſch po ſkónczenju nětcźiſcheho ſtejma wot ſwojeho ſaſtojnſtwa wotſtupi. Sa jeho naſtłědnika je ſtebi kral dotalneho pósłanza pſchi Barliniſkim dworje, hrabju ſ Hohenthala, wubrał. Kral je jemu ſchtwórtk tydźenja miniſterſtwowe ſaſtońſtwo pſchi jeho pſchitomnoſći w Draždźanach poſkicźił. Liberalni na hrabju Hohenthala wulku nadźiju ſtajeja. Wón ma pjecźa myſle, induſtriji a pſchemyſle ſtylniſche ſaſtupjeŕſtwo w ſtejmje dacź, w kotrymž ma nětkle ratarſtwo pſchewahu. W tymle ſmyſle je ſo pjecźa hrabja Hohenthal jenemu dopiſowarjej Lipſcźanſkich nowin wuprajił a pſchiſpomnił, ſo na ſawjedźenje powſchitkowneho runeho a tajneho wólbneho prawa ſa krajny ſtejm žanych wuhladow njeje.

Sa naſtłědnika hrabje Hohenthala w Barliniſkim pósłanzſtwje je kral jeho ſtwaka, hrabju Bitzthuma Eckſtädtſkeho pomjenował.

Přilopk.

* Hłowne dobycźe Shorjelſkeje wuſtajenzy, 10000 hr. hódne, ſwójbna khěža, je jejnemu dobycźerjej wjele mjerſanja a pjenježnych wudawkow naczinilo. Wón njemóžeſche nihdźe ſa nju ani khmaneho twarſkeho měſtna, ani kupza namakacź. Jedyn kupz drje ſo ſamolwi, tola ſa 10000 hriwnow hódnu khěžku jenož 500 hriwnow ſadźi. Skónczńje ſtebi ſbožowny dobycźeŕ jeneho agenta naja, kotryž khěžu baronej ſ Bodenhauſena ſa 3000 hriwnow narěcźa. Agent bě ſtebi ſa ſwoju prózu wulke ſarunanje wucźinił. Khěži pak njebě dołhe bycźe wotſtudźene. Baron ju do ſwojeho parka ſtajicź da, hdyž ſo wona ſa krótki cźaſ do procha a popjeła pſchewobroczi. Skóſtniſka ruka bě ju ſapalika. Dobycźeŕ powjeda, ſo njeje hiſchcźe cźaſ žiwjenja telko mjerſanja měł, kaž ſe ſwojim hłownym dobycźom.

* (Saſtudźeny ſozialdemokratiſki redaktor.) Druha khoſtanſka komora we Wrótſławju je redaktora Löbu ſozialdemokratiſkich nowin „Volkswacht“ k jaſtwu na jene lěto ſaſtudźika. Wón bě w jenym naſtawku wo pruſkim tſiklaßnym wólbnym prawje dźěłacźerjow napominał, tſiklaßne wólbne prawo po ruſkim waſchnju, to rěka ſ revoluziju, wotſtronicź.

* (Sso woßlepicź dał, ſo by ſo ſ wojeŕſtwa wußwobodźił.) W Tunifu je franzowſki wójnſki ſud wojaka Papu k khoſtańi na 8 lět ſaſtudźił. Pape je wojakej Delbaſſej po jeho žadanju ſe žałkej jehłu wócźko wupalił, dokelž chzyſche tón ſ wojeŕſkeje ſłużby. Delbaſſe je na wobej wocźi woßlepił. S wupalenjom jeneho wócźka je wón też widźenje na druhim ſhubił.

* (Wußlědźenje rubjeżneho mordaŕſtwa.) Wyſchka Rooſa w Gladbachu, kotryž bě ſo loni w oktobrje bjes ſłěda ſhubił, ſu, kaž je ſo nětko wußlědźiło, jeho domownik Blömers, teho žona a bratr ſkónzowali. Mordarjo ſu cźěku hłowu wotrěſli a rosrubane cźěłowe cźaſcźe pſchi dróſy ſahrjebali. Skóſtnikow ſu ſajeli.

Spodźiwne njeſboże je ſo na jenym nowotwarje w Nürnbergu ſtało. S khwatkom ſtebi jedyn blidaŕ ſwoju ſamßnu ruku pſchibi. Wón dołhi hóſdź pſches ruku do drjewa ſabi. S wulkej prózu hóſdź ſaßo wucźeżechu.

Drjewowa awkzija.

Pónđelu 22. januara ma ſo na Dubjanſkim revěrje w 15.—24. ſahonje

200 mjehkich a twjerdych tołſtych dołhich hromadow

wot 9 hodźin ſ wuměnjenjemi na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Hrabinſke ſ Lippeſke hajniſke ſarjadniſtwo.

Drjewowa awkzija.

Sſrjedu 24. januara 1906 dopołdnja wot 9 hodźin ma ſo na **Cźichonjanſkim a Libuchowſkim** revěrje

něhdźe 95 twjerdych dołhich hromadow,
= 12 rm brěſowych a dubowych ſchcźěpow,
= 12 wurubanych ſbytkowych hromadow
a dźělba pjeńkow

na pſcheßadźowanje pſchedawacź. Sapoczatk w Helaßu.

W Cźichońzach, 18. januara 1906. **May.**

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 1. februara t. l. ma ſo **dopołdnja wot ½10 hodź.** w Hucźinjanſkim hoſcźenzu ſcźěhowaze

na Maleſchanſkim revěrje

we 18. wotdźělenju (w Stróżanſkej holi), we 28. wotdźělenju (w Porſchiſkich kerkach) w Dubinje, w dróhowym hacźe a w Pětſchez hatach ſeſtajane drjewo na pſcheßadźowanje pſchedawacź, jako:

270 khójnowych krutych žerdźow, 8—15 cm delnjeje tołſtoſcźe,
31 rm twjerdych palnych ſchcźěpow,
52 = = = kuluchow,
35 = mjehkich palnych kuluchow,
5 = mjehkich repuchow,
103⁶⁰ ſtotnjow twjerdych walcźkow,
120 twerdych dołhich hromadow.

Huſcźanſke hajniſtwo, 20. januara 1906.

O. Mendte.

Ssyn ſprawneju ſtarſcheju móže jutry ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi jako **moleŕſki wucźobnik** do wucźby ſtupicź. Dalſche je ſhonicź pola **W. Smidta** na dwórniſchcźowej dróſy 8.

Wucźobnika

k jutram pyta krawſki miſchtr **J. Scheinig** w Budyſchinje na hornczeŕſkej haßy 24.

Cźichonjanſki knježi dwór pyta bórſy porjadneho ſtróſbeho pohonca a jutry jeneho wolazeho.

Pjekarſkeho wucźobnika

k jutram pyta

Ernſt Lahoda

na zyhelnſkej haßy
na rózku promenadow.

Pjekarſkeho wucźobnika

k jutram pyta **P. Ludwig** na Židowje.

Pjekarſkeho wucźobnika

k jutram pyta **E. Böhme,** pjekarſki miſchtr we Wulkej Dubrawje.

Pjekarſki wucźobnik

ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi wucźbu namaka pola

Auguſta Stöby

na Lubijſkej dróſy 22.

Hólcźez, kotryž chze **krawſtwo** nawuknycź, móže jutry do wucźby ſtupicź pola **Emila Engelmanna** w Bukezach.

Wucźobnik ſo pyta.

Ssyn ſprawneju ſtarſcheju móže ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi wucźbu doſtacź pola **Oty Peemüllera,** tapezěrarja a dekoratěra w Budyſchinje.

Pizowaŕ młodeho ſkotu

ſe žonu ſo hnydom na knježi dwór w Lichanju pyta. Starſchim ludźom ſo lěpſchina dawa.

Kubłowe ſarjadniſtwo.

Kóždu dźělbu

brěſowych prutow

kupuje

H. Keller w Rakezach.

Ratarske wohenjawěsćzaze towarstwo w sakskim kralestwje w Draždźanach.

Wobkhod w lěcze 1905.

Pschibywk: 14622 polisow se sawěsćenskej sumu Mk. 111,569,773.—
Sawěsćenski wobkhad po wotcźehnjenju haßnjenych a ponowjenych sawěsćenjow . . . . . = 802,856,742.—
Dokhody s premijow a bjernow . . . . . = 1,278,613.50
Sarunanje schkodowanjow Mk. 647,784.91 wotcźehnjeny podźěl nasad sawěsćazych towarstwow = 420,480.51 = 227,304.40
Wobkhodny wusbytk a fondowy wunoschk . . = 338,944.77
Premije a reserwy . . . . . = 511,547.35
Hlowny a spezialny reserwny fond . . . . . = 1,508,727.76
Shromadne samoženje (reserwny fond a premijowe reserwy) . . . . . = 2,359,219.88
Sarunanje schkody, wot wobstacza wustawa wudate = 11,037,645.03
Sawěsćenym pschi lětnym płaćenju premijow = hacź dotal dawane darmotne lěto a pschiswolene dividendy . . . . . = 2,560,375.40

Na lěto 1905 ßo sawěsćenym saßo nadźija na 15% dividendy cźini.

K pschijimanju sawěsćenjow też sa mobilija a twory w měsćze ßo poručźeja:

C. Meisel w Budyschinje. F. E. Locka w Błožanezach. Rychtař w Khrósćizach. Bělk w Brěsy.

Hólcźez, kotryž chze **pjekarstwo** nawuknyć, móže do wucźby stupicź pola pjekarskeho mischtra **Jana Spanka** na ßerbskej haßy.

Wěnz k slotemu kwaßej

cźesineho mandźelskeho
Handrija Milla,
ßiwnoscźerskeho wumjeńkarja w Minakale,
a jeho cźesineje mandźelskeje
Khrystiany rodź. Lehmanez
s Porschiz,
pschißwjeczuja jeju dźěcźi
Jan, August, Handrij, Ernst, Pawol, Marja a Hana
s wulzy dźakownoje wutroby
na dnju 20. januara 1906.

Bóh spožcź kraßne ßohnowanje
Wam do kwaßu slotetho!
Pok sta lět wón kryk je hnadnje
S njebjeß Wasche mandźelstwo.
Boża mikoscźiwa ruka
Je Wam była schcźedriwa,
Waß psched slymi njesbožemi
Kryła jeho prawiza.
Wěso njejßu ßtónczne byłe
Wschitke Wasche sprózne dny,
Scźe pak wjeßelicź ßo móhli
Stajnje Božej pomozy.
Bóh da diwanacźe Wam dźěcźi
Mandźelskeje wobrady;
Dźenża ßmy jich ßydom hischcźe,
Kiž ßo sa Waß modlimy.
Haj my wołamy ßo k Bohu:
Wón chzył dale s Wami bycź,
Waß psched frudobu a horjom
S milym swarnowanjom krycź.
Sapłacźicź Wam njemóžemy,
Schtoż scźe sa naß cźinili,
Dźerżeli naß k Božom ßkowu,
K schuli, k zyrkwi, k modlitwi.
Nam wschak ženje móžno njeje,
Sarunacź tu dobrotu.
Sapłacź Bóh Wam wschitku luboscź,
Prózu, na naß waženu!
Wužiwajcźe w slotym měrje
Wasche lěta pschichodne!
Njech, hdyž k wjeczoru ßo bliži,
Serja ßwěcźa slotojte!

Pjekarskeho wucźobnika
s dobrymi wuměnjenjemi hnydom
abo k jutram pyta **Handrij Kerl**
w Droždźiju.

---

15 lětneho pachoła
do trajneho dźěła pyta **Ota Heber**
na ßerbskej haßy 9.

Kowarskeho wucźobnika
pyta
Pawoł Rychtar w Delnjej Hórzy,
pruhowany konjekowař.

Sa ßwoju běłu a tykanzowu pjekarnju **wucźobnika** pytam.
A. Biesold,
pjekarski mischtr na bohatej haßy.

Tyscherskeho pomoznika a wucźobnika
pyta
August Schubert w Njeßwacźidle.

Kucharki, stwinske a ßłužobne holzy, mlokowe holzy a tajke k ßwinjom, hródźne dźowki s wulkej msdu, ßrěnkow, rólnych pohonczow do tudomnych a Draždźanskich stron pyta pschistajerka **Görlichowa** na schulskej drósy 7 s napschecźa theatra.

Niz pschemkoda cźista **ßłužobna holza,** kotraž ßo na hospodarske dźěła a warjenje wusteji, ßo do ßłužby pyta. Dalsche je shonicź pola **dr. Roebera** w Budyschinje na bohatej haßy.

Młoda holza, 16 lětna abo starscha, ßo k 1. měrzej do ßłužby w **Hornjowujesdźanskej schuli** pyta.

14—15 lětna **ßłužobna holza** ßo k jutram do ßłužby pyta na **Lubijskej drósy 14** delka.

Cźistu porjadnu

ßłužobnu holzu

pyta

M. Walther

w Budyschinje na bohatej haßy 20.

Spěwarske towarstwo „Meja“

w Radworju wuhotuje **28. januara 1906** wjeczor 1/2 8 hodź. we „Wjesnej korcmje“

spěwny swjedźeń

a přeprošuje z tutym wšěch lubowarjow serbskeje zabawy na njón.

Ptaczi kwaß

je dostacź we **wudawarni Serb. Nowin.**

Pjekarnju

wo wßy w najwjetschej blischosći Budyschina mataj s pschihódnymi wuměnjenjemi hnydom na pschedań.

J. a E. Koban
pschi žitnych wikach 4 po 1 skhod.

Dźěłacerku ßwójbu.
do zyhelnicze s darmotnym wobydlenjom a wulkej msdu pyta
O. L. Müller w Hornim Měrkowje.

Dźěłacerska ßwójba
ßo do tudomnych stron s dobrymi wobßwědczenjemi k 1. haprleji pyta. Muž a žona dostanjetaj na hodźinu 26 np., darmotne wobydlenje, dobre polo a deputat. Dalsche je pola **Lebelta** pschi žitnych wikach shonicź.

Porjadna
dźěłacerska ßwójba
darmotne wobydlenje a běrnaze polo namaka na knježim dworje we **Wutołczizach.**

Pensiju
dostanjetaj 2 schulerjej. Dalsche je shonicź na **Mužakowskej haßy** cźißło **14** pola wobßedźerja.

Do dobreje pensije
dweju schulerjow pyta **Wirthowa** na Pauliskej haßy cźißło 6.

Bukečanske serb. tow.

změje njedźelu za tydźeń **28. januara** popołdnju w 4 hodźinach **posedźenje.** K. wučeŕ Schütza z Rachlowa je přednošk dobroćiwje přilubił.

Wo bohaty wopyt prosy
předsydstwo.

Rakečanske serb. tow. „Lipa“

změje da-li Bóh, **jutře** njedźelu **21. wulkeho rózka** popołdnju z dypkom 4 hodź. w Křižanec hosćencu swoju

hłownu zhromadźiznu.

Dnjowy porjad: Rozprawy, nowowólby, namjety. Dowuradźenje wo zabawnym wjeczorje. Wšě lube sobustawy a hosći wutrobnje přeprošuje
předsydstwo.

„Herbska grychta“ w Ralbizach.

Njedźelu 21. januara 1906
kóstopiwowy ßwjedźeń
a **reje.**
Najwutrobnischo pscheproschuje
Jurij Walda.
Ssobotu: **pschedńwjedźeń.**

Do Noweje Jaßońzy!

Hejda! Hdźe dźenża njedźelu póńdźemy? Wschitzy do **Noweje Jaßońzy** póńdźemy. Tam budźe rjenje.

Pschecźelnje pschepróschuje
Pawoł Hofmann.

Wšitkim lubym krajanam doma a za Łužicomaj a też wšitkim nadobnym přećelam serbskeho naroda z tutym najwutrobniše, přećelske **zbožopřeća k Nowemu lětu 1906** scźelu złożiwši z dobom za **„Serbski Dom“** w Budyšinje:

Po **10** hr. **90** pj.: k. fotograf Duras a přećeljo w Słonem.
Po **5** hr.: kk. Dr. med. Szablewski w Drježdźanach, P. Metoděj Halabala a P. Prokop Šup w Rajhradźe, Dr. med. Kral w Budyšinje.
Po **3** hr.: kk. farař Jan Šołta w Birkenbruck, kapłan Kratochvil w Popojcach, Jakub Libš w Hornim Wunjowje, farař Th. Birnich w Klukšu.
Po **2** hr.: k. kapłan Kozellek w Plessu.
Po **1** hr. **65** pj.: k. Dr. phil. A. Vozárik w Gradcu.
Po **1** hr. **14** pj.: k. wučeŕ Fr. Neliba w Neměsvice.
Po **1** hr.: k. Dr. Frant. Procházka w Jindr-Hradcu.

Po Božej njewuslědźomnej radźe je ßo dźenża w nozy 1/2 1 hodźiny moja lubowana dźowka

Marja

21 lět stara do wěcźnoscźe sawołała.

Khowanje budźe njedźelu popołdnju w 3 hodźinach.

We Wulkich Sdźarach, 17. januara 1906.

Hłubokosrudźeny nan **Jan Scholta.**

(K temu cźißku pschiłoha.

Pschiloha k czišku 3 Serbskich Nowin.

Ssobotu 20. januara 1906.

Placišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

15. januara 1906.

Placišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Wóły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	42—44	78—80
awstrisle	43—45	79—83
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	38—41	74—77
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	34 37	69—73
4. ßnadnje pizowane kóždeje staroby	30—33	64—68
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	39—42	74—77
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	36—38	70—73
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	32—35	65—69
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	28—31	60—64
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	25—28	53—58
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	41—43	72—76
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	37—40	68—71
3. ßnadnje pizowane	33—36	64—67
Cželata:		
1. najlěpsche z mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	50—53	78—82
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	46—49	74—77
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacž do 1¼ léta	58—59	75—77
2. mjaßne	56 47	72—74
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	53—55	69—72

Placišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2114 měchow.	W Budyschinje 13. januara 1906. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 18. januara 1906. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża běła	8	38	8	63	8	24	8	82
" žołta	8	13	8	38	7	65	8	24
Rožka	7	65	7	80	7	50	7	75
Jećmjeń	8	—	8	14	7	—	7	83
Wowß	7	70	7	80	6	75	7	40
Hróch	10	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	50	10	—	8	50	10	—
Jahły	15	—	17	—	15	—	17	—
Hejduschka	16	—	18	—	16	50	17	50
Běrny	1	60	2	10	1	50	2	—
Butra 1 kilogr.	2	10	2	40	2	—	2	30
Pschenična muka 50 "	9	—	18	50	—	—	—	—
Ržana muka 50 "	8	50	14	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	30	2	70	1	90	2	20
Ssioma 100 "	3	—	3	50	14	--	19	—
Prošata 900 schtuk, schtuka	14	—	32	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby 50 kilogr.	—	—	5	30	5	20	5	60
Ržane wotruby	—	—	5	60	5	50	6	—
Pschenčny gris	—	—	5	75	—	—	—	—
Ržany gris	—	—	6	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenża (žołta) wot 8 hr. 54 np. hacž 8 hr. 50 np., rožka wot 7 hr. 90 np. hacž 8 hr. — np., jećmjeń wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 13 np., wowß wot 7 hr. 80 np. hacž 8 hr. — np.

W Budyschinje płaćesche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 14 hr. 22 np. hacž 14 hr. 65 np., žołta 13 hr. 80 np. hacž 14 hr. 22 np., kórz rožki po 160 puntach 12 hr. 21 np. hacž 12 hr. 48 np., kórz jećmjenje po 140 puntach 11 hr. 20 np. hacž 11 hr. 39 np.

Wiežne placišny w Kamjenzu

11. januara 1906.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 40 np. hacž 7 hr. 65 np., pschenża wot 7 hr. 30 np. hacž 7 hr. 80 np., jećmjeń wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr 80 np, wowß wot 7 hr. — np. hacž 8 hr. — np., jahły wot 13 hr. — np. hacž 14 hr. — np. hróch 12 hr. — np., ßyno 2 hr. 20 np., běrny 1 hr. 80 np., ßloma (600 kilogr.) 18 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 1 hr. 70 np. hacž 2 hr. — np.

Wjedro w **Londonje** 19. januara: Deschćojte.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smeje 3. njedźelu po tśioch kralach rano w 7 hodź. duchownny Tischer ßerbsku spowjednu rěč, ½9 hodźin farar Răda ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Tydźeńske sastojnske dźěła smeje farar Răda.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi**: Khorla Waktař, Khorle Herrmanna Adolfa Reicha, monteura na Zidowje, ß. — Hańža, Bohumiła Wylema Jeschki, kamjenjećeßarja w Nadźanezach, dź. — Erich Wylem, Wylema Ferdinanda Gabberta, fabrikarja na Zidowje, ß.

W **katholskej zyrkwi**: Wylem, Ignaza Hermanna, fabrikskeho dźěłaćerja tu, ß. — Frida Hilžbjeta, Handrija Pawoła Klina, dźěłaćerja tu, dź. — Jan, Michała Pjetascha, fabrikskeho dźěłaćerja tu, ß.

Zemrjeli:

W **Michałskej wožadże**: 11. januara: Hańža Kreczmarez, bywscha swud. Brühlowa, njebo Augusta Kolschera, hoscenzarja w Bolborzach, sawostajena wudowa na Zidowje, 57 l. 8 m. 1 dź. († w měschćańskej hojeźni). — 15. Bertha Hedwiga, Jana Augusta Kaspera, žiwnoscerja w Dźěžnikezach, dź., 22 d. — 17. Jan Schołta, khěžet a skałar w Delnjej Kinje, 57 l. 8 m. 16 d.

W **katholskej wožadże**: 12. januara: Hana swud. Semikowa rodź. Prskavez tu, 57 l. 11 m. 11 d. — 14. Hańža swudowjena Mrósowa rodź. Kralez tu, 84 l. 11 m. 13 d.

Zyrkwinske powjesće z Hodźija.

3. njedźelu po tśioch kralach směje farar Kschižan rano ½8 hodź. ßerbsku spowjednu wucžbu, ½9 hodź. duchownny Voigt ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Schtwórtk 25. januara jako na Pawoła wobroczenje budże rano ½9 hodź. ßerbska spowjedź a ½10 hodź. ßerbske kemschenje.

Zyrkwinske powjesće z Budestez.

3. njedźelu po tśioch kralach směje farar Domaschka rano ⅓8 hodź. ßerbsku spowjedź, duchowny Kschižan dopołdnja ½9 hodź. ßerbske a ¼11 hodź. němske prědowanje.

Smolerjec knihićišćerńja

w Budyschinje w ßerbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a pscheproscheńske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy atd. atd.

we wschěch rěczach derje a tunjo czischczi.

ff. likeury,

dwójny a jednory

palenz

snateje dobroscze

po najtuńschich placišnach najlěpschi porucza

Franz Wölfle

(prjedy Moritz Mörbe.)

Pschispomnjenje: W czwizach palenz, wot 10 litrow ßo sapoczejo franko sa hotowe pjenjesy roseszelu.

Darmo 3000 jědźnych talerjow.

Kóždy kupz punta **„Buttmy“** hacź do **njedźele 28. januara** 1 wošebny jědźny talerk darmo dostanje!

Slutniwe hospody!

Pruhujcże a wobkhowajcże najlěpsche.

Cžehodla jěscże w drohim cžaßu butru?
Jenoź teho dla, dokelž phi wołacże, hdyž ßłowo

margarinu

saßłyschicże. Spytajcże pak ras k jědźi na khlěb, k pjecženju atd. wošebnu a wospjet se słotej medailln wusnamjenjenu ßłódkoßmjetanowu margarinu

Buttmu.

Njeßłodźi wona kaž najlěpscha jědźna butra? Dyrbicże temu hnydom bjes komdźenja pschihłoßowacź. Wona sa niczim njesaßłodźuje, kaž wschě druhe druźiny, wona je najdokonjenischa, najhódnischa ßłódkoßmjetanowa margarina pschitomneho cžaßa, hischcże se žanej konkurrenzu njedoscžehnjena a teho dla też najdospołnische sarunanje sa najlěpschu jědźnu butru, kaž ßu to hižo tyßazy hospodow pschipósnałe.

Zyły punt **„Buttmy“** płacźi 75 np.,
potajkim 1/2 punta, telko kaž kschinczka butry, jenoź 38 np.

S tym lětnje wjazy dyžli 100 hriwnow salutujecże a tajkeho dobytka dyrbicże hladacź. Proßymy, spytajcże ras **„Buttmu“**, a to doßahnje, so Waß jako trajnu wotebjerarku dostanjemy.

„Buttma“ je dostacź

pola Hermanna Kirstena w Budyschinje pschi drjewowych wikach 5,
pola Augusta Wolfa w Budyschinje na schulerskej haßy,
pola Adolfa Michalka na Židowje pod hrodom.

Khofej,
paleny,
punt po 90—200 np.,
woßebite měschenje,
punt po 120 np.
snateje dobroscże porucza
Khorle Nowaka
naslědnik
Jurij Ritzsche
na žitnej haßy 10.

Majßowy schrót
cžisteje twory tunjo porucza
Khorla Preißer jun.
pschi žitnych wikach.

Spěwarske,
ßerbske a němske,
jednorje hižo po 2 hr. a woßebnje do cželazeje kože
swjasane hižo po 6 hacź do 10 hr. ßu na pschedań
we wudawarni Serb. Nowin.

Cześćenym Sserbam najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym ßwoju zyhelnczu **khětro powjetschił** a so mózu nětko pschi trjebanju tudomnych wudźełkow wschě žadanja spokojicz.

Poruczam po najtuńschich konkurenznych płaczisnach s rukowanjom

wjedrowudźerżaze cźerwjene a módre tšěschne zyhele, plestrowanske zyhele, dźěrate zyhele, studnjaze zyhele, murjerske zyhele, porösne zyhele.

S wobßwědczenjemi wo zyhelach, sa wyschnoscźowe a privatne twary dawane, mózu poßłużecz.

Tudomne zyhele ßo ßwojeje wulkeje twjerdoscźe rad tam trjebaju, hdźež **dyrbja wjele wudżerżecz**, dale dla ßwojeje twjerdoscźe we wohnju k tepjenjowym pschiprawam. Tole lěto ßym ßo tež podał na dźěłanje

drainěrowanskich rołow, **wjerchowych zyhelow.**

Pschi trjebanju kóżdy cźaß rad s woßebitym wobliczenjom poßłużam a poruczam ßo s poczescźowanjom

parna zyhelncza w Tšjóch Hwězdach.

Pawoł Arnold.

Telefon: Budyske sarjadnistwo cźo. 340.

Pschi hlownym torhoschczu 5.

Reinhold Neugebauer

prjedy **C. Lehmann.**

Pschi hlownym torhoschczu 5.

Dokelž je syma postupika, wulku dźělbu

mużazych swjerschnikow, prjedy po 15 hacz 25 mk., nětko po 10 hacz 17½ mk.,

mużazych swjerschnikow, prjedy po 25 hacz 35 mk., nětko po 18 hacz 25 mk.,

pacholaze swjerschniki, prjedy po 13 hacz 20 mk., nětko po 10 hacz 15 mk.,

hólezaze swjerschniki, prjedy po 6 hacz 12 mk., nětko po 4 hacz 8 mk.,

mużaze jupy, prjedy po 8 hacz 10 mk., nětko po 5½ hacz 7 mk.,

dźěczaze jupy a **mantle,** ßmješchnje tunjo.

tolste symske kholowy po płaczisnje jara ponižene wupschedawam.

Maschinski wolij,

mydło

do hospodarstwa,

kožowy mas,

kopytowy mas,

najlěpscheje druziny po najtuńschich płaczisnach poruczа

Arthur Grubann

pschi drjewowych wikach 8.

Woßebne

nawożeńske wobleczenja

ßamßneho dźěła, wubjerneho rěsa, tunjo poruczа

Ota Preuß w Budyschinje

na žitnej haßy 4.

Privilegowane

Pohlowe mydło

psche ßwjerbjenje, drjenje, jětseschka, kusk po 1 mk., pakczik 3 mk., je sakońšzy sakitane pod cźo. 69937 s „hadom" jako se satitanskej snamku.

Jenož woprawdźite wschědnje cźerstwe roseseźela

R. Tschernich

w Draždźanach A. 16.

Sa rěsnikow!

Wschě druziny **cźrjewow** ßu cźerstwe doschłe.

Cźrjewowa pschedawarnja pschi mjaßowych jědłach cźißko 2, w khěži **Arthura König a.**

Rěcźi ßerbski!

Libsch, ßudniski aktuar sw. ßł. na ßukelnskej haßy 34, na koßu s napschecźa piwneho hroda.

Pißarnja sa kupne, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajenstwowe atd. wězy.

Telefon cźißko 324.

Rěcźi ßerbski!

Khěžorowy ßłodowy khofej

njepschetrjecheny,

punt jenož po 25 np.

Kaiserowa khofejowa pschedawarnja,

najwjetscha khofejowa palerńja w Europje.

Filiala w Budyschinje na bohatej haßy 5.

Franz Marschner

cźaßnikar w Budyschinje

na bohatej haßy 9

ßwój skład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczasow** k dobroczinwemu wobkedźbowanju poruczа.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczisny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pruhi s Božeho ßwětła,

schpruchi a khěrluschowe schtuczki w pyschnych kaschczikach, k selenemu schtwórtkej ßo derje pschihodźaze, ßu **we wudawarni Serbskich Nowin** dostacz.

Wotewrjenje pißarńnje.

S tutym dowolamoj ßebi najpodwolniſcho k wjedźenju dacź, ſo ßmój

w Budyſchinje pſchi žitnych wikach

(w Seehez reſtaurantu „Germania“)

pißarńnju ſa wudźĕlanje kupjow, hypothekow, teſtamentow a ſa ſawoſtajenſtwowe naležnoſcźe

wotewrikoj.

Mój ßo teho dla k wudźĕlanju **wucźinjenjow** a **pißmow** kóždeho waſchnja, kaž ſ zyla k wuwjedźenju wſchĕch pomyßlnych **pißomnych dźĕłow** naležnje poruczamoj.

Budźemoj ßo horliwje prózowacź, ſo bychmoj ßo ſ krucźe ſprawnym, ßwĕdomitym a ſpĕſchnym wuwjedźenjom ſkasankow a ſ tunim wobliczenjom płaczíſnow ſpožźeneho dowĕrjenja hódnaj wopokasakoj.

Proßymoj k namaj dobroczíwje pſchikhadźecź a poruczamoj ßo ſ najwyſchſchim poczeſcźowanjom

Jan Koban, (prjedy dołholĕtny expedient pola knjeſa rĕcźnika Weſſera).

Ernſt Koban, (prjedy dołholĕtny expedient pola wobkhodneho agenta Liebſcha).

— **Rĕezimoj ßerbſki.** —

Hrodowſka haptyka

na hoſchiz haßy 27

Kaſchel, katarrh, dybawoſcź

ßo ſpĕſchnje połožeja

ſ thymuſinom

Bleſcha po 75 np. a 1 hr. 40 np.

Jurij Ludwig,

czaßnikaŕ

pſchi ßerbſkich hrjebjach 28

(ſ napſchecźa ſtarych kaſarmow)

pſchedawa a porjedźa

czaßniki

derje a tunjo ſ rukowanjom.

Koſaze kože,

howjaſe, czelaze, wowcže, tkhorjaze, konjaze, ſajecźe a kaniklaze kože, kaž tež wſchĕ druhe kože po najwyſchſchich płaczíſnach kupuje

Heinrich Lange

pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach 11 ſ napſchecźa „ſłoteje hwĕzdy“.

☛ Jako najlĕpſche ßo poruczeja

dr. Roeberowe lĕkaŕſtwa:

Hablowy a jehlinowy ſpirituß pſche drjenje w rukomaj a nohomaj, kſchižu, bjedrach a ſhibadłach.

Pepſinowe wino pſche tłóczenje žołdka, wróczenje, mjeknjenje, bjesappetitnoſcź.

Benediktinſka eſſenza pſche žiwotowe bolenje, driſtawu.

Czaj farfara pſche kaſchel.

Bjenchlowy mĕd a **brĕczka czornych Janſkich jahodow** pſche kaſchel a dybawoſcź dźĕczi.

Žołdźowy kakao pſche driſtawu a žiwotowe bolenje.

Jakorzowa (jĕchibĕrnowa) **brĕczka** k czíſczenju krwe.

Mydło pſche liſchawu.

Mydło pſche njerodź pola cźłowjeka a ſkotu.

Kopſchiwowy ſpirituß
Arnikowy ſpirituß
Brĕſowy balſam
} pſche wupadanje włoßow a ſchupiſny.

Kupanſke ſela ſa ßłabe dźĕczi.

Teho runja wſchĕ **lĕkowanſke łopjena, ſela, korjenja,** dale **wobaladła** (wotu, wobalki atd.) **mineralowe wody, ſchleńczane ßylawy** a **apparaty k wothladanju khorych.**

Dr. Roeber,

Germania drogownja

ſ napſchecźa „winoweje kicze“ na bohatej haßy.

Wubjerne jĕdźne ßadło, punt po 65 np., pſchi 5 puntach po 60 np.,

wubjerny połcź krajnych ßwini, punt po 1 mk., pſchi 10 puntach, po 90 np.,

ßadło punt po 90 np., pſchi 5 puntach po 85 np.

poruca

Emil Gräfe w Budyſchinje na ſwonkownej lawſtej haßy.

Ssuſcheny połcź, 4 porſty tołſty punt po 90 np., **ßuſcheny ßwinjazy brjuch, czerſtwy kój** punt po 80 np., pſchi 5 puntach po 78 np., **bĕłu kołbaßu** druheje druźiny punt po 60 np. poruca

O. Pĕtſchka na žitnej haßy.

Sczele ßo na wßy.

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry a tuni czaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k czaßnikarjej

Curtej Jenczej

na ſwonkownej lawſkej haßy 5.

Jencz pſchedawa a porjedźa ſa ßwoje dźĕło ſprawnje rukujo. —

Prochu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczíſnami wupołożene, wobhladacź.

Deſtillazija Adolfa Rämſcha naßlĕd.

(mĕjeczel Max Kirſchner)

w Budyſchinje pſchi butrowych wikach

— 1868 ſałożena —

poruca ßwoje daloko a ſchĕroko ſnate wubjerne ☛ **likery** ☚ k kwaßam, kſchczíſnam a druhim ßwjedźeńſkim ſkładnoſczam w czwizach a po waſy. Woßebje dobre ßu dwójny **rózowy, nalikowy, hońtwinſki a jadroſelowy, hornjołużiſki, žołdkoſelowy ſeleny** a **czetwjeny, zitronowy, wiſchnjowy, malenjowy, prußnizowy** a **korwejdowy.** Dale **natrurſkokorwejdowy,** dobry **žitny** a **cziſty** czißko 1 a 2.

Ezwizy k pjelnjenju ßo wupožczuja.

Młyn w Scheſchowje.

Czeſczenym Sserbam w Scheſchowje a wokolnoſczi ßwój nowy wutwarjeny **młyn** a **pjekaŕnju** poruczam a teho runja ßwój **wowßny mjeczak** a **ſchrótowanſki młyn.** Rožku po dnjowej płaczíſnje kupuju, a wſchĕ pizowadła, kaž ßamomlĕte **wotruby, gries** a **czornu muku** tunjo pſchedawam.

Proſchu ke mni dobroczíwje pſchikhadźecź.

W. Domſchka, młynk.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smolerj.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 4. Sobotu 27. januara 1906. Lětnik 65.

Swětne podawki.

Sakoń wo ſwjećenju njedźele

chzedźa wjazore sakske města pscheměnjeny měcź. Žitawska, Grimmaska, Limbachska, Lubijska a Pirnaska měschćanska rada ſu ſejmej petiziju pschepodałe, so ſměle njedźelu a ſwjate dny klamowe wukładne wokna wočinjene wostacź. Deputazija, kotraž bě wo petiziji wuradźowała, namjetowasche, ju saćišnyć. Zwikowski, Lipscźanski a Draždźanski měschćanosta pak sa nju rěčzachu a wukožowachu, so ſo se sawjeranjom wukładnych woknow ſkužobnym jenož wjazy njedźelskeho dźěła naćinja. Też ſebi to napscheczo rěći, so dyrbja wukładne wokna sawrjene bycź, mjes tym so ſu wschě móžne wustajeńzy njedźelu wotewrjene.

Wyschschi dwórski prědar dr. Ackermann po tymle rozkładowanju powjedźi, so je ſ wopředka sa namjet deputazije był, so pak je ſo nětko pscheſwědčił, so ſo njedźelski měr njepschikrótscha, hdyž wukładne wokna wočinjene wostawaju. W tym ſamym smyſle też tajny radźićel Wäntig rěčzesche. Komora na to wobsamkny, petiziju knježerstwu k wjedźenju pschipokasacź.

Sakonjowy naćisk wo wuběranju płahowanskich bykow

je ſo prěnjej komorje sakskeho ſejma pschedpoložił. Po tymle sakonju dyrbjał ſo kóždy pschipuschćeny byk wuběracź, to rěka, wězywustojni maja pruhowacź, hač je khmany, so ſměł ſo k zusym krowam pschipuschćecź.

Tajny ratarski radźićel Steiger-Budyschinski budźische sa to był, so dyrbjake ſo też te byki wuběracź, kotreż ſu w privatnym wobſedźeństwje a ſo k zusym krowym njepschipuschćeja, tola to by po jeho měnjenju njeprawe sapschimanje do prawow jenotliweho było. — Komornik hrabja Rex poruczesche pastwischća sa konje a howjada saložicź. — Dr. Hübel sa to rěčzesche, so dyrbjako ſo pódła Simmenthalskeje, hollandskeje a oldenburgskeje raſy też na sdźerženje vogtlandskeje raſy pomyſlicź.

Draždźanski wyschschi měschćanosta Beutler spomni, so je pschiwos sakskeho ſkotu na měschćanskich rěsarnjach jara wotebjeral, ſ městnami je zusy ſkót ſ 90 prozentami zyłeho pschiwosa wiki wobknježał. To dyrbi ſ dźěła też na pohubjenschenju sakskeho ſkotarstwa ležecź. Wón ſam, kaž hrabja Rex, měni, so dyrbja ſo wschě byki wuběracź. Nadźijomnje ſo poradźi, ſ tutym sakonjom ſkotarstwo w Sakskej posběhnycź.

Tajny ratarski radźićel Steiger na tole pschispomnjenje wotmolwi, so je ſo wotebjeranje sakskeho ſkotarstwa wožebje ſ njedožahanjom pizy w lěcźe 1904 sawinowało.

Khěžor Wylem II.

dźenża ſwoje 47. narodniny ſwjećźi. Mjes mnohimi wjerchowskimi hosćźemi, kotsiž ſo tutón dźeń w khěžorskim hrodźe w Barlinje shromadźa, ſo też sakski kral Bjedrich August namaka. Wón w mjenje też ſwojeho sakskeho luda khěžorej Wylemej do pschichoda najwutrobnische ſbožopschecźa pschinjeſe. W nětčźischich njeměrnych cźażach, hdźež ſnutska a ſwonka němskemu khěžorstwu wjele strachow hrosy, njech khěžor ſ wobſwědčenjom ſwěrnosćźe, kotreż ſo jemu pschi ſkładnosći narodninow dawaju, pschezo nowe mozy sa ſwoje cźeźke nadawki cźerpa.

Debatta wo mjaſowej drohoćze

je ſo ſrjedu w khěžorstwowym ſejmje ſ nowa měła. Sswobodomyſlny sapósłanz Oeser knježerstwo na to kedźbliwe cźinjesche, so ſu mjaſowe płacźišny hischcźe pschezo jenak wyſoke. Poměrnje wobydlerstwu ſu wschě ſkótne družiny wotběrake, tak so też w normalnych cźaſach mjaſowa płacźišna wyſoka wostanje. Wón knježerstwu radźesche, so by ſo zło na ſkótnu pizu sběhnyło a ſo pschiwos wukrajneho ſkotu powyschił.

Ratarski minister ſ Podbielski snapschecźiwi, so je hłowne praschenje, hacź ſmy dosć ſylni, so móhli na ſamſnymaj nohomaj stejecź. To ſu nam poſlednje měſazy ſ płomjenjatymi ſłowami pokasake: „Njespuschćejcźe ſo na wukraj!“ Hdyž chzychmy pschiwos ſkota ſ Awſtriskeje polóźicź, awſtriske nowiny pisachu, so Awſtriska wuwoženje ſkotu potom sakaże. S pschiſwoleneje liczby ruskich ſwini je ſo sa prěnje tſi njedźele januara město 6800 jenož 3449 ſwini pschiwjesło. Chzył hischcźe sapósłanzej Oeserej praschenje ſe ſtatistiki pschedpoložicź. Wě wón, so ſu ſo w cźaſu najwyschschich płacźišnow ſwini hischcźe ſwinje ſ Němskeje do wukraja wuwosyłe? Po tajkim ſu płacźišny we wukraju hischcźe tola wyschsche byłe.

My dyrbimy ſo mrětwy ſwini po móžnosći wobaracź. Bjes dwěla je wobhladowanje mjaſa płacźišny powyschiło. Dokelž je ſo wupokasało, so ſo jenowuhrate howjada njetrjebaja, kaž je ſo hacź dotal stawało, zyłe abo skoro zyłe sacźišnycź, budu pola ſwjaſkoweje rady namjetowacź, so ſměło ſo jenowuhrate howjaſe mjaſo po jedynadwazycźidnjownym khowanju w khłódźeńnjach pschedawacź. Dale mam myſle, namjetowacź, so ſměło ſo howjaſe mjaſo pschi zyłe lohkej tuberkulosy wužiwacź, a so bychu ſo postajenja pschi ſwinjazym mórje polóźiłe.

Spowjedanje pólskich wojakow w němskim wójſku.

Pólski sapósłanz Stychel je ſo w khěžorstwowym ſejmje na to wobcźežował, so ſo pólskim wojakam pocźežuje, ſo w pólskej rěći spowjedacź. W porjedźe zyrkwineje ſłužby je wurasnje sakasane, dohladowacź abo posdźišcho ſo wobhonjecź, w kajkej rěći je ſo wojak spowjedał. Tole postajenje njeſměło ſo po poruczności generalneho komanda pscheměnicź. Pólskim wojakam ſo ſ zyła pschemało składnosće dawa, ſo pólski spowjedacź. To ſo zyle sda, so chzedźa wyschnosće spowjedź k politiskim wotmyſlenjam wuwužicź. Swucźowanje němskeje rěcźe wěsće do spowjedźe njeſłuscha. Poklad ſłowow, kotryž ſo w spowjedźi trjeba, je wjetschi a wobschěrnischi, hacź poklad ſłowow, kotryž ſo we wobkhodnej rěći nałožuje. Dokelž ſo doprědka wě, w kotrychž garnisonach pólszy wojazy leża, móže ſo wot spocźatka wschěch zyrkwinych poruczenjow sminycź, kotreż politiszy saſłodźuja.

Pruski wójnski minister ſ Einem wotmolwi, so w pruskim wójſku saſada płacźi, so ſměło ſo kóždy pólski wojak w ſwojej macźerńej rěći spowjedacź. W garnisonach, w kotrychž ſu pólskeje rěcźe mózni duchowni, ſo ſ zyła sa tym njepraſcheja, schtó chze ſo pólski abo němski spowjedacź. Hdyž je pak ſo to ras stało, njeje ſo to poruczilo, so by ſo ſ tym do nabožinskeho žiwjenja sapschimnyło.

Nowy sakoń pschecźiwo sozialdemokratam

nima knježerstwo sa trěbny. W pruskim ſemjanskim ſejmje wjerch Bülow na praschenje, hacź mělo ſo sozialdemokratiji saſo ſ wuwsacź-

nym ſakonjom wobaraeż, wotmolwik, ſo je móżno, ßo ſ wobſtejazymi ſakonjemi ſozialdemokratiju na wuſdże ſdżerżecż.

Njedżelſke demonſtrazije ſozialdemokratow w Pruſkej

ßu ßo bjes wjetſchich njemĕrow minyke. W Barlinje, hdżeż ßo najhórſche ropoty wocżakowachu, bĕchu wſchitzy wojazy w kaſarmach na ſnamjo k wucżehnjenju pſchihotowani. Khèżorſki hród jèſdni a batterija artillerije ſchkitachu. Wojakam bĕ ßo pſchikaſako, ſo dyrbja, jeli ſo bychu ßo jim njemĕrnizy ſpjecżowali, hnydom ſ kulkami tſĕlecż a ſ wótrym rubacż. Poliziſtojo bĕchu ſ revolvrami wobronjeni a bĕchu ßo poßlednje njedżele na tſĕlenje ſ nich ſwucżowali. Pſchi tychle pſchihotach mĕjachu ſozialdemokratojo ſa mudriſche, cżicho wostacż. Kóżdy ropot by wſchak ßo też na krwawne waſchnje potkóczik. W Barlinje w 93 ludowych ſhromadżiſnach ſozialdemokratiſzy rĕcżnizy pſchecżiwo tſiklaßowemu krajnoßejmſkemu ſakonjej proteſtowachu a ruſku revoluziju pſchekraßnjachu. Bebel w jenej ſhromadżiſnje praji, ſo je bayerſki prynz Ludwig w bayerſkej prĕnjej komorje ſa powſchitkowne wólbne prawo wuſtupował. Hdyż też ſozialdemokratojo tón krócż na dróhu njepóńdu, móże ßo tola ras ſtacż, ſo woni junu na dróhu poczahnu a powſchitkowny ſtrajk wuwołaju, każ je ßo to w Ruſkej ſtako.

Njemĕry w Hamburgu

njejßu ßo woſpjetowake. Pſchi nich je ßo 40 poliziſtow mjenje abo bóle cżężko ſraniko. Tak daloko hacż je ßo naſhoniko, ßu poliziſtojo nĕhdże 88 njemĕrnikow ſ dżĕla cżężko ſrubali.

So bychu ßebi żiwjenje wukhowali, dyrbjachu ßo poliziſtojo ſ mjeczom wobaracż, tola jim huſto njebĕ móżno, pſchecżiwo pſchemozy nĕſchto wucżinicż. Wot ſady jich k ſemi ſtorżechu a jim teßak wuwinychu. Jim bróń wotewſawſchi, do nich kopachu a ſ pjaſczemi pjerjechu. Do nĕkotrych ſ bleſchemi a ſ murjerſkimi kamjenjemi bijachu. Poliziſtej Gädzy ßo ſ jenym murjerſkim kamjenjom hłowa rosbi. Sa morweho jeho do hojerńje pſchinjeßechu; jemu ßnadż ßo hiſchcże żiwjenje ſdżerżi. Jenemu polizajſkemu ſtrażmiſchtrej ßamo ſe ſchkleńzowym cżrjopom krk pſcherĕſnychu. Herjekarjo też do poliziſtow tſĕlachu. So by ßo poliziſtam njemóżno ſcżiniko, w nĕkotrych dróhach njemĕrnikow wróczo honicż, bĕchu ßo na wſchelakich mĕſtnach barrikady natwariḱe. Hdyż chżychu tu jèſdni poliziſtojo cżrjódy wróczo cżiſchcżecż, konja ſa wuſdu hrabnychu a poliziſta ſ njeho ſtorżechu a ßo do njeho potom ſ pukami dachu.

Najhórje je ludowa cżrjóda w Schopenſtehlſkej dróſy ſakhadżała. Najprjedy ſchkleńzy wukladnych woknow klamow a potom wulke wokna korczmow rosbichu. Mnoſy herjekarjo twory, we woknach leżaze, kradnychu a ßo ſ nimi ſhubichu. Wobßedżerjo njemóżachu rubjeżnikam wobaracż. Prak najprjódzy wokna ſamknjenych klamow rosbi a wobßedżerjow do hornjeho poſkhoda wuhna, jim je ſarażenjom hrożo. Potom ßo kaſchcże rospaczichu a wurubichu. Najbóle je ſkótnik Roſenbrock ſchkodował. Jemu ßu ſa 30 000 hr. tworow kradli. Też w ßußodnych dróhach njejßu ßo wobßedżerjo klamow pſchelutowali. W Brandsmiete ßo wſchĕ wokna jeneje pjenjeżneje banki rosbichu. S pißaŕnje murjerſkeho miſchtra Wartenberga ludowa cżrjóda wſchu nadobu a ßamo durje na dróhu wunjeße, na hromadu ſmjeta a ſapali.

Powjeſcże ſ nĕmſkich kolonijow

hiſchcże pſchezo njejßu ſpokojaze. Prjedy hacż budża ſbĕżkarſzy Hottentottojo pſchewinjeni, drje ßo hiſchcże khwila pominje. W kotrych ſtronach ßo ſbĕżkarſke cżrjódy pod Morengu a Korneliußom khowaju, Nĕmzy nĕtkole ſ zyka njewjedża. Korneliuß je pſched krótkim cżaßom Nĕmzam wulke ſtadło ſkotu rubił, kotrez pak je ßo jemu ſ wjetſcheho dżĕla ſaßo wotehnako.

Też w nĕmſkej rańſcho-afriſkej koloniji njeje hiſchcże móżno byko, ſbĕżk zyle ſlemicż. Po depeſchi gouverneura, hrabje Götzena, ßu ſbĕżkarjo nĕmſku ſtrażu w Lihininda nadpadli a 12 ſudaneſkich wojakow, w nĕmſkim wójſku ßłużazych, morili. Hdyż wyſchſchi leutnant ſ Krieg ſtraži na pomoz pſchicżeże, ſbĕżkarjo cżeknychu.

Sjednanje Nĕmzow ſ Cżechami,

kotrez je awſtriſki miniſterſtwowy pſchedßyda Gautſch ſpytał, je ßo po dołhim wuradżowanju ſaßo njeporadżiło. Do miniſterſtwa dyrbjeſche ßo cżeſki ſapóßłanz Pazak pſchijecż ſ wuměnjenjom, ſo cżeſzy ſapóßłanzy potom njebudża wjazy miniſterſtwu pſchecżiwnoſcże cżinicż. Prjedy hacż Cżechojo tole poſkicżenje pſchijachu, ßo Gautſcha wopraſchachu, hacż móże jim ßłubicż, ſo ßo żadanja Cżechow dopjelnja, ſo cżeſka rĕcż runoprawoſcż ſ nĕmſkej rĕczu na ßudniſtwach w cżeſkich ſtronach doſtanje, a ſo ßo cżeſka univerſita na Morawje ſałoży. Dokelż ßo Gautſch njemóżeſche na to ſwjaſacż, ſo ßo tele cżeſke żadanja dopjelnja, ßu Cżechojo dalſche jednanja ſaſtajili.

Konferenza wulkomozow w Algeciraſu

je ßo najprjódzy ſ mjenje ważnymi należnoſcżemi ſaběraka. Hacż dotal je ßo wobſamkko, na kajke waſchnje ma ßo pſcheßmykanju brónjow do Marokkowſkeje ſadżĕwacż, ſ kotrymiż ßo ſbĕżkarjo wobrónjeja. Praſchenjam, w kotrychż ßebi nĕmſke a franzowſke intereſſy napſchecżo ſteja, je konferenza hacż dotal ſ pucża ſchła. Duż ßo hiſchcże rjez njemóże, hacż ſmĕje wona nĕkajki wuſpĕch.

Mróczno nad Balkanom.

Mjes tym ſo ſaſtupjerjo wulkomozow w Algeciraſu pytaju nĕmſko-franzowſku ſwadu wujednacż, je ßo na dobo njebjo nad Balkanom ſ cżornym mróczknom ſacżahnyko. Wot teho cżaßa, ſo Pĕtr Karadżordżewicż na ßerbſkim trónje ßedźi, ßu ßo tamniſche wobſtejnoſcże do cżiſta pſcheměnike. Pod ßlĕpzowſkim Milanom a runje tak pod Milanowym ßynom Alexandrom bĕ Sſerbija zyle do wotwißnoſcże Awſtriſkeje pſchiſchła. Te cżaßy ßu po ſdacżu na pſchezo nimo. Kral Pĕtr njeje awſtriſkeje hnady hladał, ale ßo prózował, Sſerbiju njewotwißnu wot jejneho awſtriſkeho ßußoda ſcżinicż. Jeho prĕnja ſtaroſcż je teho dla była, Sſerbiju ſe ßußodnej Bołharſkej wujednacż. Tónle cżężki nadawk je wón ſkónczńje wuwjedł, a ſe ßerbſko-bołharſkej złownej jednotu je ßo wujednanje mjes wobĕmaj ßłowjanſkimaj ludomaj krónowako.

Powjeſcż wo wobſamknjenju ßerbſko-bołharſkeje złowneje jednoty je w awſtriſkim knjeżerſtwje każ njejabke rosbuchnjenje bomby ſkutkowało. We Winje ßo nahle ſe ßonjenja wo nadknjejſtwu Awſtriſkeje nad balkanſkimi ludami ſtorhnychu. Tola tak ſlĕ ßebi wĕzy hiſchcże tola njemyßlachu, kajkeż wone woprawdże ßu. Najprjódzy awſtriſke knjeżerſtwo na krala Pĕtra ſe wſchej mozu tłócżeſche, ſo by ßerbſko-bołharſku jednotu ſaßo ſpuſchcżik. Tola Pĕtr ßo ſ lubjenjemi ani ſ hrożenjom njehnu a njebĕ Awſtriſkej k woli. Na to je Awſtriſka pokna hnĕwa pſchiwós howjaſeho ſkotu, ßwini a pjeriſny ſe Sſerbije ſakaſako. Sſerbſzy pſchekupzy na to ſ tym wotmolwichu, ſo wſchĕ ſkaſanja tworow w Awſtriſkej wotſkaſachu. Sawrjecże awſtriſkich mjeſow ßerbſkemu ſkotu je ßame machnjenje do powĕtra byko. Sſerbſke knjeżerſtwo je hižo, hdyż je wo ßerbſko-bołharſkej złownej jednocże ſ Bołharſkej poczało jednacż, na to pomyßliko, kak mohło po druhim puczu ſkót ßwojeho kraja wotbycż. Tajki pucż po Dunaju a Cżornym morju do wjecżorneje Europy wjedże. W Italſkej a Franzowſkej ßu ßo hižo wotebjerarjo ſa ſkót ſe Sſerbije namakali. Sſerbſke knjeżerſtwo ßo też njeprózuje, ßo ſaßo ſ Awſtriſkej ſdobricż. Wone je ßwojich wotpóßłanzow, kotſiż mĕjachu we Winje wo nowym ßerbſko-awſtriſkim wikowanſkim wucżinjenju jednacż, domoj ſawołało. To je ſnamjo, ſo ßo njenadżije, ſo ßo ſwada ſ Awſtriſkej bórſy wuruna.

Awſtriſke knjeżerſtwowe nowiny Sſerbiju na ſchkódne ſcżĕhwki pokaſuja, kotrez ſmĕje ſawrjecże awſtriſkich mjeſow ſa ßerbſke ratarſtwo. W pſcherĕſku je drje ßo lĕtnje ſa 28 milijonow hriwnow ſkotu ſe Sſerbije do Awſtriſkeje wuwoſyko, to pak awſtriſke nowiny ſabuchu wopomnicż, ſo je awſtriſka induſtrija lĕtnje w Sſerbiji ſa 48 milijonow hriwnow tworow wotbywała. Tele twory móże Sſerbija w druhich krajach wjecżorneje Europy runje tak derje doſtawacż, każ w Awſtriſkej, na wopak budże Awſtriſkej cżężko, ſa ßerbſki ſkót, ſ kotrymż je ßo jejne wobydlerſtwo ſaſtaraḱo, nĕhdże druhdże narunanje namakacż. W Sſerbiji wjedża, ſo w Awſtriſkej wupkody ßerbſkeho ratarſtwa a ſkotarſtwa bóle trjebaju, dyżli w Sſerbiji wudżĕłki awſtriſkeje induſtrije. Teho dla też napſchecżo wſchĕm awſtriſkim hrożenjam ſymni woſtawaju. Ssamo hdy by Awſtriſka ſpytała, Sſerbiju ſ wójnu traſchicż, njeby to ſacżiſchcża cżiniko. Kral Pĕtr je ßo też na tule móżnoſcż pſchihotował. Dopósnawſchi, ſo je wſcha wotwißnoſcż wot Awſtriſkeje Sſerbiji ſe ſchkodu, je ßo wón ſa ſwjaſkarjemi pſchecżiwo Awſtriſkej roshladował. Tych je wón w Bołharſkej, Cżornej Horje a Italſkej a ſkónczńje też w Franzowſkej namakał. Powjeſcż ſ Cżorneje Hory je na dobo wuſpĕch politiſkich prózowanjow krala Pĕtra wotkryła. W njej ßo praji, ſo ßu italſzy pjenjeżnizy Cżornej Horje trĕbne pjenjeſy k nakupjenju nowych kanonow pożcżili. So by wójnſku hotowoſcż wójſka po jeho polĕpſchenju dopokaſał, je wjerch Miłkawſch wójſko na pruhu mobiliſował. Mobiliſazija ßo jara derje poradżi. Wjerch na cżole 20 000 muži ßylneho wójſka ſtejeſche. W lĕhwje ßerbſzy a italſzy offiżerojo ſwucżowanjam cżornohórſkeho wójſka pſchihladowachu. Schto drje

ßu ßebi we Winje wo tejle mobiliſaziji a wo ßiwym wobdźělenju italſkich a ßerbſkich offizěrow pſchi njej myßlili?

Franzowſko-venezuelſka ſwada.

Preſident połodnjoamerikanſkeje republiki Venezuele wě, ſo ßo europiſke staty njemóża do Venezuele dobywacź. Teho dla wón ſo ſazpiwanjom ſ jich póßłanzami wobkhadża. Najhórſchi kuſk je drje wón franzowſkemu póßłanzej ſejhrał, kotryż bě ßo na parnu łódź, w pſchiſtawje měſta La Gayra leżazu, podał, ſo by depeſche ſ Pariſa pſchijał. Hdyż chzyſche ßo póßłanz do měſta wróćźicź, jemu preſident Caſtro na brjóh ſtupicź njeda. Na tajke waſchnje chzyſche Caſtro njelubeho pominarja wotbycź, kotryż jemu na ſtajnoſcźi dla ſapłaćźenja dołha, pola franzowſkich pjenjeżnikow napraſkaneho, we wuſchomaj leżeſche. Franzowſki póßłanz je nuſowany był, ßo k franzowſkej kupje Martinique w ßrjedźoamerikanſkim morju dowjeſcź dacź. Wo tymle njeßłyſchanym ſkſchiwdźenju Franzowſkeje ſhoniwſchi, je franzowſke knjeżerſtwo hnydom venezuelſkeho póßłanza ſ Franzowſkeje wupokaſało. Hižo raz ſtej Franzowſka a Venezuelſka ſchěſcź lět bjes ſaſtupjerja byłej. Venezuelſka drje by rad widźała, hdy by też póßłanzow druhich europiſkich wulkomozow wotſchaſcź mohła, każ franzowſkeho; pſchetoż też w Němſkej a Jendźelſkej ma wona wjele dołha. Němſka je pſched někotrymi lětami ßwoje wójnſke łódźe k venezuelſkemu brjóhej póßłała a měſto La Guayra bombardowacź dało. S tym je Caſtra nuſowała, ſo wot teho cźaßa dołh pola němſkich pjenjeżnikow dani. Hacź ßo też Franzowſka k tajkej kročźeli roßßudźi? Najſkerje niz; pſchetoż nětkole wona ßwoje wójnſke łódźſtwo nuſnje w Europje trjeba.

Rubjeżny nawal Chineſow do franzowſkeje tonkinſkeje kolonije.

Do Pariſa je naſtróżaza powjeſcź pſchiſchła, ſo ßu ßo cźrjódy chineſkich wojakow do franzowſkeje kolonije nawaliłe a tam nětotre wßy wurubiłe. Wjele żonow a dźěcźi je ßo ſarubało. 400 muži ßylne franzowſke wotdźělenje, mjes kotrymż bě 250 Anamitow, je pod wjedniſtwom majora Lacointra rubjeżnikow pſchekhwatało, hdyż runje jenu wjeß ſapuſcźachu. Chineſojo běchu ſ Mauſerſkimi tſělbami wobrónjeni a ßo ſe ſaßałkoſcźu pſchecźiwjachu. Wojowanje 3 hodźiny trajeſche. Chineſojo něhdże 300 morwych a runje telko ſranjenych leżo woſtajiwſchi cźeknychu. Na franzowſkej ſtronje je 45 muži padło, mjes nimi 16 muži zuſobniſkeje legije a 4 podoffizěrojo. Majorej ßo noha a ruka ſraniſchtej.

Dobycze liberalnych w Jendźelſkej.

Pſchi nowowólbach do ßejma ßu konſerwatiwni wulke poraženje poczerpili. Liberalni a dźěłaczeńſka ſtrona ßu konſerwatiwnym 206 wokrjeßow wotdobyli. Konſerwatiwni pod prjedawſchim miniſtrom Chamberlainom pſchi wólbach ſa ſawjedźenje ſakitanſkeho zła wojowachu. Wulka wjetſchina jendźelſkeho luda pak ßo ſa dotal wobſtejaze ßwobodne wikowanje roßßudźi a wulkemu dźělej konſerwatiwnych kandidatow pſchepadnycź da. Wo liberalnych ßo nadźijeja, ſo budźa napſchecźo Němſkej pſchecźeznjiſcho ſmyßleni, dyżli konſerwatiwni. Pſchewulke wocźakanja pak njech na liberalnych w Němſkej njeſtajeja; pſchetoż w Jendźelſkej w tu chwilu wola jendźelſkeho krala ſwonkownu politiku wodźi.

Żeńtwa ſchpaniſkeho krala Alfonſa.

Schpaniſki kral Alfons je do franzowſkich móriſkich kupjelow Biaritz wotjěł. Tam ßo wón ſe ßwojej njewjeſtu, jendźelſkej prynzeßu Battenbergſkej, kotraż jeho hižo w Biaritzu wocźakuje, ſjawnje ßlubi. Kwaß budźe pjecźa w meji.

Pſchi kwaßu ſchpaniſkeho krala ßo pjecźa też němſki chěżor wobdźěli. Wón chze ſ tym wobßwědczicź, ſo je ſchpaniſkemu kralej pſchecźelnje pſchikhileny, a ſ dobom chze wón powjedanje wonjemóżnicź, ſo wón tule żeńtwu rad njewidźi, ale ſo budźiſche ßebi pſchał, ſo by ßo ſchpaniſki kral ſ jenej ſ mecklenburgſkich prynzeßow woženił.

Potłoczenje revoluzije w baltiſkich provinzach

je ßo ſańdźeny tydźeń rucze dale wjedło. Wſchitzy wjedniży, a cźi, kiż ßu ßo pſchi wurubjenju abo pſchi ſapalenju wobdźělili, ßo ſatſěleja. Mjenje winowatych wojazy gubernatorej pſchepodawaju, kotryż pak kóżdeho ſběżkarja k ßmjerćźi ſaßudźi. Na tajke waſchnje je ßo ſběżkarſke wobydleŕſtwo ſ hroſu ſajało. Hdźeż ßo wojazy pokaſaja, wobydlerjo na kolenach kleczo wo ßmilnoſcź proſcha a zarej ßwěrnoſcź pſchiſßahaju.

Też w Ssibirſkej je ßo ſběżk mjes tym do cźiſta porazył. Hłowne ßydło ſběżkarjow bě tam w Kraßnojarſku. Napoßled běchu ßo tam ſběżkarjo w dwórniſchczowych twarjenjach ſaraczili, tola ßu ßo po ſchtyridnjownym wobaranju poddali. 470 muži je ßo ſajako.

Wulke hromady bombow a dynamita

je ruſka polizija poßlednjej měßazaj revoluzionaram ſebrała. Wußlědźiło je ßo wóßom dźěłarnjow bombow, 252 hotowych abo njepjelnjenych bombow, něhdże 2000 puntow pólvra, wjazy dyzli 4000 puntow dynamita, wjele patronow, na dwórniſchczu Moſkowſko-Rjaſanſkeje żeleſnizy ßamo 100000 patronow a w Jekatorinoßlewje 2 woſaj patronow, dale tſělby, revolwry, mjecze, a w Prochorowowej fabrizy w Moſkwje 3 polěpſchene jendźelſke revolwrowe kanony.

Rosbuchnjenje helſkeje maſchiny w Odeſſy.

W nozy 23. januara ßu revoluzionarojo polizajſtwo w Odeſſy ſ helſkej maſchinu do powětra buchnyli. Maſchina pak měſto pſchipołdnju hižo rano w 7 hodźinach rosbuchny, tak ſo ßo nichtó njeje wobſchkodźił.

Revoluzija w Kawkaſkej.

Horaty kawkaſki kraj poraženje ſběżka jara poczeżuje. Wójſku je ßo ſkónczńje poradźiło, żeleſnizu ſaßo do mozy doſtacź, kotraż je prěki pſches Kawkaſku ſ brjoha Kaſpiſkeho morja k Czornemu morju natwarjena. Tale żeleſniza pſches wjele tunelow wjedże. Sa wojakow bě cźeżke dźěło, ſběżkarjow ſ tunelow wuhnacź. Pola Kwirili wojazy do ſběżkarjow ſraſychu a wjele ſ nich morichu. Kwirili ßo wotpali. W Ssocźni ßu ßo ſběżkarjo poddali.

6000 chineſkich prynzow

chze ßebi chineſka ſwudowjena khěżorka chineſke nowe lěto pſchedſtajicź dacź. Woni móża wſchitzy jako naßlědniży tróna do praſchenja pſchińcź. Khěżorka chze ßebi tſjoch abo ſchtyrjoch najkhmańſchich ſ nich ſwuběracź a potom jeneho ſ nich ſa naßlědnika tróna pomjenowacź.

Hłód w Japanſkej.

W połnóznej Japanſkej ßu ßo lětßa żně do zyła njeporadźiłe. W huſto wobydlenym kraju je teho dla żałoßny hłód wudyrił. Wſchědnje ſta ſ hłodom a ſymu wumrěwaju. Hłód je ßebi hižo wjazy woporow żadał, hacź poßlednja krwawna wójna.

Hody.

(Pokracźowanje a ſkónczenje.)

Hdyż rěcźnik tſchepotajo ſapocźa, dyrkotaſche hladajcy zyłe cźěło tuteho poßłucharja ſa durjemi, a wón dyrbjeſche ßo na ſkhodże ßydnycź, kotryż na khor wjedźeſche. Ale dale jaßniſchi, dale krucźiſchi bywaſche rěcźnikowy pſchednoſchk; prědowaſche dźenßa wjecźor wo khwalbnym ſpěwje ßwjatych jandźelow, tola zyle woßebje woſta ſtejo pſchi druhim dźělu khwalbneho ſpěwa: „Pokoj na ſemi!“ a bě cźucź, ſo jemu ßkowa, kotreż wo tym rěcźeſche, ſ hłuboko hnuteje wutroby pſchikhadźachu a teho dla też mnohe wutroby pohnuwachu. Wón wopißowaſche, kak je wutroba Boża ſa tym żedźiła, cźłowjekam pokoj daricź, kak je Bóh, tak cźeżzy ranjeny, ßwojeho ßamßneho Ssyna k tym póßłał, kiż jeho ranichu, ſo by jim pokoj pſchinjeßł. Pſchi żłobje w Bethlehemje měli teho dla też wſchitzy bycź dźěcźi pokoja, a ſo wón njemóże wopſchijecź, kak mohła tón wjecźor pſchi Bethlehemſkim żłobje też hiſchcze jena wutroba njepſchecźelſzy pukotacź. By-li cźe twój bratr hiſchcze bóle roshněwał, by-li cźi twój njepſchecźel ſboże twojeho żiwjenja ſnicził, ſchto je wſchitke ranjenje pornjo boloſcźi, kotruż ßy ßwojemu Bohu naczinił, pornjo ſrudźbje, kotruż ßy ſawinył wótzowſkej wutrobje tam horka? Wón pak je na to wotmolwił ſ tym, ſo je tebi dał ßwoje najlěpſche. Cźiń, ſo by twój Bóh dźenßa mohł hladacź na wutroby, kiż ſ luboſcźu pukotaju, a prěnje, ſchtoż maſch dźenßa pſchi żłobje w Bethlehemje położicź, to budź wſchitke hramjenje, wſcha hida, a byrnje ju też léta dołho pſchi ßebi noßył. Cźiń, ſo by był měr na ſemi, prjedy hacź budźeſch wotwołany, ſo by měł měr tam horka; wupſcheſtrěj dźenßa ruzy ßwojemu njepſchecźelej napſcheczo a njecźakaj, doniż by tebi ßwoju ruku podał. Hlej, kak twojej ſbóżnaj ſtarſchej dźenßa ſhladujetaj ſ tamneho ßwěta na ßwoje dźěcźo, kak twoja macź pokaſuje na rjane Boże wjecźory w ſtarſchiſkim domje, a kak dźěcźo, kotreż horka pſchi trónje Bożim ßo ſa tebje modli a woła: O, budź dźěcźo pokoja, kajkeż ßy był pod hodownym ſchtomom we wótznym domje! Cźiń, ſo móhli ßo jandźelio Boži junu radowacź a wyſkacź nad dźěſcźom pokoja, kotreż też wopruje ßwoje najlěpſche, ſo by pokoj do ßwojeje ßamßneje wutroby doſtało, a poſtaraj ßo wo to,

so by to dźenža wječor była twoja kralowna radoscź, měcź to sbože, so žy pokoj pschihotował. Możeśch dźenža wječor bycź tak sbožowny, kaž žnadź ženje we žwojim žiwjenju, pytaj to sbože, sčźiń žo sbožowny!

Doktor, — tón to bě, kiž žedźeśche na skhodźe — poßkuchaśche njedychajo napjaty, žem bě jeno teho dla schoł, dokelž jemu njebě hischcźe we wutrobje luboscź k bratrowemu žynej dowotemrjeła, a ta jeho pohnuwaśche, žkyschecź jeho prěnje prědowanje. Sskowa jeho hłuboko pohnuwachu, ſ poßlednjeho dźěła prědowanja niczo njeßkyschesche, zyke jeho žiwjenje žuwaśche žo dźenža nimo jeho *wocžow, a wón* cźujeśche, schto jeho žiwjenju *pobrachowaśche:* pokoj, pokoj. Wón stany a we nim nješchto rjekny: „Sčźiń pokoj!“ Bjesdźak žahny se žwojej ruku sa žwojej wutrobu. Tam wojowaśche žo horzo a cźeżky, ale napoßledku bě zyle swěscźene: Haj, wón chzyśche pokoj, hischcźe dźenža wječor pokoj!

Ludźo žo ſ zyrkwje tłóczachu; Boże žkužby běchu nimo. Doktor žkyschesche, kak žebi ludźo hischcźe na drósy powjedachu: „Schtó budźische žebi tole myßlił! To budźe schwarny duchowny, tón je woprawdźe prawje cźinił, so je k duchownstwu pscheschoł.“

Doktor khwataśche, so by jeho nichtó njeśpósnał, do žwojeho wobydlenja. K njemu žo bliżo, wuhlada, so žo we wudowinej stwě žwěża žwěcźi. Potajkim žebi njebě swěrika, žkyschecź prěnje prědowanje žwojeho žyna, wona žebi to njebě jeho dla swěrika. Radscho chzyśche žwoje dźěcźo dyžli mužskeho wostajicź, kiž bě ju jeno poßlednje lěta rudźił. Hischcźe ras pschi saſtupje do žwojeho wobydlenja posasta, potom khwataśche horje po skhodźe a sakłapa do jeje duri. Na jeje „dale!“ saſtupi do jstwy a stejeśche snapschecźa žónskeje, na kotrejž wobliczu žo hischcźe błyschcź bliskoscźe a luboscźe Božeje wobrasowaśche. S njeßměrnym dźiwanjom hladaśche na njeho.

„Hana“, rjekny wón, ruku jej napscheczo tykajo, „nasch Pětr budźe duchowny, kajkichž je mało; runje žym jeho prědowacź žkyschał, zyke město je połne jeho khwalby!“

„Knjes doktoro — wy scźe Pětra — prědowacź žkyscheli?“

„Ach schto“, rjekny doktor, „wostaj »wy«, žmój dźě žo prjedy hižo snakoj!“

Wona słoži wocži k semi.

„Hana, ras dyrbi žo tola sabycź; ty žy mi žurowe žiwjenje naczinika, to je wěrno, ale chzu to sabycź, a chzu žo prózowacź, na to sabycź, so je mój bratr duchowny byk.“

„Cźeho dla?“ rjekny wona, „wostaj morwych w pokoju, twój bratr bě cźesczowny muż!“

„Hana“, rjekny wón, „— cźestny muż, a je mi žkowo słamał —“

„Niz słamak, wón je wumrjeł, hinje se srudobu, hdyž bě wěrnoscź shonił. Ssy ty jemu hdy prajił, so žy mje lubo měł? Ssy dha ty jemu hdy sdźělił, kajki poměr mjes namaj běsche?“

„Ně, to niz, ale wón je tola dyrbjał wo tym sdacźe měcź.“

„Ně, to wón njeje měł, njeje wjedźak, komu moje wopyty płacźa, pschetoż ty bě mi pschikasał, so dyrbju napscheczo njemu pschecźelna bycź, so bych nana myliła!“

„Ale njejžy dha ty jemu to prajika?“

„Knjes doktoro!“

„Ach schto, praj tola skónczńje ras saßo Khorla.“

„Nó, duż njerecźmoj tola dźenža jako Boži wječor dale wo tej wězy, ta wěz je pschejara srudna.“

„Ně“, rjekny wón, „dźenža wječor dyrbju dopósnacź, kak žo ſ tej wězu ma, moja duscha je lacźna sa pokojom, chzu pokoj měcź, prjedy hacź wumru; tak je dźenža wječor twój žyn prědował, a to je mi psches wutrobu schło!“

Tu dźěsche žo po skhodźe horje; doktor rjekny: „Nochzu, so by mje tu nětkole schtó widźał“, a woteńdźe do jstwy pschipódła. Wón hischcźe žkyschesche, kak žo saklepa, potom strowjesche derje snaty hłóž, prajo: „Macźi, njeżwał, so pscheczíwo twojemu sakasanju žem du, ale žym pobył pola stareho lubeho wuja, dyrbju pokoj měcź; dźenža wječor žym wo pokoju prědował, a tón pobrachuje mi žamemu; ale w jeho wobydlenju je cźma, a durje žu samknjene. Njemóżeśch mi prajicź, hdy wón saßo pschińdźe?“

Tu wotewrichu žo durje pódlanskeje stwy; doktor khwataśche na žwojeho pschijateho žyna. „Mój Pětrje!“ wón sawoła a ruzy wupschestrèwajo stłóczi młodźenza k žwojej wutrobje, „dźenža wječor žym tebje prědowacź žkyschał, ty žy prawje sčźinił, so žy na duchownstwo wuknył, a runje žym hischcźe wjazy žkyschał. Cźeżki žón žym we žwojim žiwjenju žonił, ale dźenža wječor žym wotucźił, a je-li mi też hischcźe mnoho cźémne, to tola zyle jaßnje widźu, so duchowni njejßu žami lucźi jebazy, a mój bratr drje to tola też był njeje.“

Student stejeśche kaž ſ kamjenja, ale jeho macź praji jemu: „Mój luby žyno, dźakuju žo tebi, so žy khwatał k žwojemu wujej, ale potom drje wostajisch naju na khwilu žameju, dokho dźě njejžmoj hromadźe rěcźakoj.“

„Nè, dokho niz“, rjekny doktor.

„A duż mam jemu nješchtożkuli prajicź.“

„Poßkuchaj, Pětrje“, rjekny doktor, jěmy dźenža wječor w mojim wobydlenju, chzu cźi rezept napißacź, dóńcź ſ nim do haptyki, abo dźi tola jeno radscho ſ nim do hoscźenza a praj, so nam sa hodźinu póscźelu lěkarstwo, a potom dźi k žwojim bratram a žotram a pscheprosch jich w mojim mjenje, pschetoż na dźěło žkuscha też hoscźina, a tu chzu dźenža ja, twój wukubkowazy nan, wuhotowacź.“

Student wopuschcźi wobydlenje, modlo žo dźakujo we wutrobje, so bě Bóh jeho modlitwu tak derje wußkyschał, kaž žo teho njebě mohł nadźijecź. Jeho macź pak nětkole lěkarjej stawiśny žwojeho žiwjenja powjedaśche, kiž bě žo kožuch žlekł a žo do stoła žydnył. Wona powjedaśche: so bě ras wječor khartku wot žwojeho njebo muża dostała, na kotrejž jej žwoju luboscź wusnawaśche a ju wo žeństwu proschesche. So je žo jara wustrózała a so je ſ hłožom płakała, so je k temu pschischoł jeje nan, so je list cźitał a so je potom jej prajił, so drje tu tola njebudźe móz dwělowacź, schto cźinicź. So pak je wona prajika, so je hižo ſ medizinarjom Allakom po žlubje. Tu je nan rjekł: „To je slě, moje dźěcźo, dha žym ja shubjeny!“

„Ty shubjeny? Schto masch ty ſ tym cźinicź?“

„Ssmy hłuboko sadołżeni“, wón rjekny, „ty wěsch, so žu mi poßlednje mokre lěta wulkeje schkody naczinike. Tśi lěta dołho žym jene po druhim pschißadźował, žym skót ſ pastwy sa hrajku pschedawacź dyrbjał, a ty dźě wěsch, kelko skotu je mi wot skaženeho žyna spadało. Nichtó nětkole na leżomnoscźe pjenjesy nochze wudawacź a požcźowacź, a nimo teho je twój bratr hacź nanajlohkomyßlnischo wjele dołha napraskał. Jeho wěricźeljo mje nusuja, a jeli so njesapłacźu, je shubjeny a po mojej cźesczi je žo stako. Wěricźelow žym ſ nadźiju na twoje wudacźe směrował, myßlach žebi też, so žebi chzesch kandidata bracź; hrabi žym žo wusnał, a tón je mi žlubił, so dostanje patronatske městno; to ma dobre dokhody a wěricźeljo chzedźa cźakacź, jeli so wón žobu rukuje!“

„Nano“, sawołach, „kak chzyła žwěru słamacź, kak chzyła wohańbicź ſ tajkimle jednanjom —.“

„Dha je slě, moje dźěcźo, dha je žo po wschěm stako!“

„Nasch nan dźěsche potom sahe lehnycź, a też ja dźěch do žwojeje spanskeje komory, kiž bě pódla jeho stwy, ale wußnycź njemóżach, dyrbjach płakacź, bjes pschestacźa płakacź. Tu nadobo sažkyschach, kak nasch nan stany; njedźiwach na to dale, tola žkyschach jeho ſ hłuboka sdychowacź, potom žkyschach, kak žebi stólz pschißuwa a na njón lěse, a sa khwilu žkyschach swuki — tych ženje njesabudu — slecźach ſ koża a dokhwatach do jeho komory, tu wuhladach w měßacźkowym žwětle — ow, na tónle napohlad! — žwojeho nana wißajo na haschpje na scźěnje, na kotrejž hewak schpihel wißasche. Sakschiknywschi hrabnych britej, kiž na hrjadźe wißasche, pscherěsnych rubjeschko a wón padźe na semju. Wsach jeho na ruzy a sa dołhi cźaž pschińdźe pschi mojim płakanju k žebi. W tamnej nozy žym jemu wschitko pschilubiła, žlubich jemu, so twojemu bratrej wo tym niczo njerjeknu, kak žo k tebi mam, žlubich jemu, žebi bracź twojeho bratra, jeho k temu pohnuwacź, so by rukowanje pschiwsał žobu na žebje, a wón mi pschilubi, so chze žiwy wostacź. Ssym wopak cźiniła, ale tu jednasche žo wo mojeho nanowe žiwjenje; hłowa bě mi smucźena, a běch jemu to pschißahała.“

„Hrósbno“, rjekny doktor, „a ja žym tebje sakliwał; tola praj, njeje dha to mój bratr ženje shonił?“

„Haj, po lětach je jemu to nasch nan prajił, hdyž wjazy njemóżeśche žuroweje lichowańskeje danje nabycź, kotruž smjenka (wechsel) póżerasche. Tu chzyśche wón, so dyrbi mój nan wjazy dawacź, dyžli móżeśche, ale ow, widźu hischcźe to wobliczo, to bě kaž skamjenjene, hdyž wón wschitko shoni; wołasche na stajnoscźi jeno: „Mój bratr, mój wbohi bratr! Nětkole je mi wschitko jaßne, schto jeno žebi wón wo mni myßli!“ Wón je tebi jedyn list po druhim pißał!“

„Haj, žym je do khachlow smjetał, jich njecźitajo“, rjekny doktor pscheđ žebje.

„Wón žebi myßlesche, so ty jemu nochzesch wodacź, a na

srudobu je hinyk, lěto posdźišcho bě morwy. Pšcheměnjenje bě pšchejara nahle. Hacź do tamneho cźaßa bě ßebi myßlił, so bě wón ranjeny, dokelź ty njeda nicźo wo ßebi ßłyšchecź, tu nadobo spósna, kak jara bě tebje srudźił. Rukowanje spóźera teź moje samóźenje, nasch nan bě bankrot sczinił, a ja sczežech do Randowa, so mohła tam bóle njesahańbjena źiwa bycź. W ßwojej domišnje nochźych ßo dacź widźecź."

Doktor ßedźešche w ßwojim stole, wulke ßylsy ßo jemu do brody ronjachu. Delka wotewrjachu ßo durje, hosczo pschikhadźachu. Wón rjekny wudowje: „Hischcźe dyrbju ßam bycź, dowjedź jich do mojeje bydlazeje stwy a pschihotuj tam wscho, wostaj mje ßameho."

Hdyž bě stwu wopuschczíka, sawrje durje a cźißny ßo na kolenje. Wón chzyšche ßo modlicź, bě ruzy stykнył, ale móżešche jeno płakacź a hikacź: „Wótcźe, wodaj, wodaj! Myßlach, so ßym ja pscheradźeny, cźežko ranjeny, a ja ßym ranjeŕ."

Delka hosczo na lěkarja cźakachu. Wudowa bě prajiła, so ma wón hischcźe cźinicź; skóncźnje dóńdźe, blědy a pschewsaty. Mało ßobu bießadowasche, tola to njenadpadźe, dokelź bě teź hewak mjelczaty, ale ke kónzej wjeczerje stany a rjekny: „Hana, ßym ßo nad tobu a nad twojimi dźěcźimi jara pscheschok."

Wona wotpokasowasche to, prajo: „Ty wěsch, so je nawopak!"

„Hana", wón rjekny, „wostaj to, runje ßym ßebi pschekładk, schto nětkole cźinicź, tak tola njemóżemoj pódla ßebje dale źiwaj bycź; ßmój wobaj sestarikoj, tola s najmjeńscha wjeczor źiwjenja pscheźiwimoj w pokoju, a teho dla ßo prascham waß, lube dźěcźi, schto k temu měnicźe, hdyž hischcźe waschej maczeri ruku k swjaskej sawdam, so móżemy s najmjeńscha hischcźe kaž jena ßwójba hromadźe bydlicź. Ty, Hana, drje ßo mi tola njesapowjesch dźěcźi dla?"

Dźěcźi wjeßeke wokachu: „To je kraßnje!" a tłóczachu ßo k nimaj.

Macź pak poßměwasche ßo bolostnje a rjekny: „Ssmój tola jara staraj k żeństwje, to pschewostajimoj dźěcźom."

„Pschistojnoscźe a pokoja dla!" wón rjekny.

Kandidat wunjeße na nawoženju a njewjestu ßkawu, a tak ßo miny srudnje sapocźaty wjeczor s wulkim wyskanjom.

Sa krótke dny da so doktor swěrowacź, schtoź wußměschachu jeho pschecźeljo a cźemu ßo dźiwachu Randowszy měschcźenjo, a schtoź bě ßebi pschak, ßo jemu hischcźe dosta: cźichi, pokojny wjeczor źiwjenja. Hischcźe na stary dźeń bu sakożeŕ pokoja, hdźežkuli móżešche, a někomužkuli je dak napominanje na pucź:

Ach, lubuj, doniż lub'wacź móżesch,
Ach, lubuj, doniż lubosczź móżesch dawacź;
Hodźina wschak pschińdźe, hodźina wschak pschińdźe,
So budźesch na rowach stejo płakacź!

Hdyž pak stara Pischcźakowa pschińdźe sboże pschecź, rjekny: „To dźě wjedźach, knjes doktoro, so hischcźe na prawy pucź pschińdźecźe. Wutroba bě dobra, a Knjes Jesuß njewopuschcźa żaneho ßmilneho Samaritana."

Ze Serbow.

S Budyschina. Pschi tudomnym krajnostawskim seminarje ßo jutry druha schesta rjadownja sakoži. Teho dla ßo hischcźe hacź na dalsche wucźomzy pschijimaju. Duż ßo teź ßerbskim hólzam, kotsiż ßu trěbnu schulsku wucźbu dostali, składnosczź k sastupjenju do seminara poskicźa. Hischcźe pschezo ßu ßerbszy wucźerjo żadni. Duż ßo pscheje, so by ßebi woßebje wjazy ßerbskich, duchownje derje wobdarjenych hólzow wucźerstwo sa powołanje wuswoliło. Pschijimanske pruhowanje budźe hižo 5. a 6. februara.

— S Bożej ruczku sajata je 24. januara swud. mandźelska wuhloweho wikowarja Panacha, rodź. Hantuschez, nahle wumrjeła.

— (Wohań.) W sadnim twarjenju konditora Schradera na swonkownej lawskej haßy je 24. januara w jenej stwje najskerje s prjeczcźißnjenej schwabliczku woheń nastał, s kotrymž je ßo jene łožo a něschto drasty spaliło. Na sboże ßo hischcźe s cźaßom wohnja dohladachu a jóu salachu.

Se Esmoliz. W tudomnej wokrjeßnej dźěłacźerni je wóndano tkalz Rößler se Sohlanda nad Spr. s njewobhladniwosczu nahku ßmjercź poczerpił. Wón hromadźe s wěstym Gnauckom len trějesche. Hdyž bě ßo pschipołdnjo pschibliżiło, Gnauck k wobjedu dźěsche. Rößler pak chzyšche hischcźe do wobjeda wutrjene pasdźerje do něscźe parneho tepjenja smjetacź, njewjedźo, so ßo pasdźerje njeßmědźa w khachlach spalicź, dokelź ßo, runje kaž jehlina, s rosbuchazy pala. Hdyž teho dla Rößler łopacź pasdźerjow do něscźe cźißny, płomjo s durjow wupraßnywschi ßo pódla leżazeho wutrjeneho dźěła popadźe. Bliżschi wokomik bě ßo teź hižo Rößlerowa drasta sapalika. S womoru ßo wobjawschi, Rößler do jamy, w kotrejż hischcźe njetrjeny len leżeschе, padźe. Tón ßo teho runja sapali, a prjedy hacź móżachu Rößlera s jamy wucźahnycź, bě ßo wón hižo spalił. Njech je tónle srudny podawk druhim s powuczenjom, so ßo pasdźerje njeßmědźa w khachlach spalicź. Hódnosczź spaleneho lena ßo na 90 hriwnow wobliczа.

S Radworja. Sańdźenu njedźelu rano je ßo bróżeń tudomneho hosczenzarja Delanka wotpalika. Ssykawy, kotreż na pomoz pschijědźechu, pschitwarjenu hródź płomjenjam wobróchu. Lutobcźańska ßykawa je ßebi prěnje, Kamjenjanska pak druhe myto dobyła.

S Maleschez. Pschi ßwjedźenju tudomneho wojeŕskeho towarstwa ßo herz Hohlfeld s Budyskeje wojeŕskeje kapały po skhodźe dele duzy na kruchu wotteptaneho ßněha wobßuże a padnywschi ßebi rjap jara straschnje srani, so ßo lěkaŕ wo jeho źiwjenje bojesche. Dokelź ßo njesboženy s swoprědka s bolosczemi ani hibnycź njemóżesche, je wón někotre dny w Maleschezach na khorołożu leżecź dyrbjał; hakle kónz tydźenja bě ßo sranjenje tak daloko polěpschiło, so móżachu Hohlfelda s wosom do Budyskeho wojeŕskeho lazareta dowjesczź.

S Dźěžnikez. Na tudomnym dwórnischczu je schtwórtk dźěłacźeŕ Stanga s Wjeleczina do njesboża pschischok. Pschi wotnoschenju tramow jemu jena trama na lěwu ruku padże a jejny palz wotmjecźe.

— Mjes ßwinjemi jeneho tudomneho źiwnosczerja je czeŕwjeny poběžk wudyrił. 7 ßwini je ßwikło.

S Wulkich Debßez. Jedyn dźěłacźeŕ s němskich Czech ßo hižo dlějschi cźaß s dźowku jeneho tudomneho dźěłacźerja wodźesche. Dokelź nan wěstych pschicźinow dla do jeju żeństwy nochzyšche swolicź, je młody cźłowjek tele dny se ßwojej lubej czeknył. Hacź dotal ßo njeje nawjedźiło, hdźe staj młodaj cźłowjekaj wucźek namakałoj.

S Rjeßwacźidła. Tu je ßo sańdźenu njedźelu turnarske towarstwo sałożiło. Jemu je 26 woßobow pschistupiło. Sa pschedßydu ßu wyschscheho hajnika Dreßlera wuswolili. Baron s Vietinghoff-Riesch je towarstwu turnowansku nadobu darił a salu w knjeźim hosczenzu k swucźowanjam pschewostajił. Jako sałożk k pokładnizy je towarstwowy pschedßyda nahładny pjenjeżny dar słożił.

Se **Subornicźki.** Akzionarjo tudomneje brikettarnje budźa khětry dźěl ßwojich akzijow woprowacź dyrbjecź. Dźěłanje brikettow sda ßo w tudomnych dźěłarnjach pschedrohe bycź, a teho dla ßu wudawki wjetsche dyźli dokhody. Tudomne brunizowe akzijowe towarstwo je, kaž je snate, s towarstwa brunizowych jamow „Union" nastało, kotreż bě ßo w lěcźe 1902 w Budyschinje sałożiło. Tole towarstwo teź podkopki „hrabja Lippe" w Subornicźzy pschedewsa a wulku brikettarnju a dźěłarnju elektrizitety natwari. Hižo sa lěto dyrbjesche towarstwo dźěło sastajicź, dokelź bě ßo dźěłanski kapital pschetrjebał. So by ßo dźěło saßo sapocźało, towarstwowi wobdźělnizy dźěl ßwojeho kapitala spuschczichu a nětczische Hornjołużiske brunizowe akzijowe towarstwo s 433,000 hriwnami akzijoweho kapitala sałożichu. Generalna shromadźisna loni 30. měrza wobsamknу akzijowy kapital na 1,350,000 hriwnow powjetschicź. Tole wobsamknjenje njeje pak mohło towarstwu s cźeßnosczе wupomhacź. Jeli so akzionarojo dobrowólnje wjetschi dźěl njespuschcźa, njebudźe ßo towarstwo swrěschczenja sminycź móz.

S Koporz. Sańdźenu njedźelu ßu pschi pólnym pucźu na leżomnosczach tudomneho rycźerkubła w njewobhrodźenej jamje, w kotrejż ßo něhdy wowzy pławjachu, 50 lětneho njeżenjeneho wobydlerja Khorlu Husaka se Zornoßyk morweho namakali. Wón bě ßo póndźelu na pucź se Zornoßyk do Bukez nastajił, ßo duzy s bludom wobeschoł a pschi tym do spomnjeneje jamy padnył, w kotrej bě něschto mało wody. Cźěło pschepytawschi je lěkaŕ spósnał, so je Husak s Bożej ruczku ßo sajawschi wumrjeł. Wón je hižo dlějschi cźaß duchaßłaby byk.

S Kotez. Tudomny gmejnski pschedstejicźeŕ sańdźenu njedźelu 25lětny jubilej ßwojeje gmejnskeje służby ßwjecźesche. Knjeża farar Garbaŕ, rycźerkubleŕ Wilhelmi a kantor Gräfa jemu w mjenje gmejny sboże pschejachu a jemu drohotny wukhodźowanski kij darichu.

S Wósborka. Sso twarjazy wodowód dyrbi wot měrza nasche městaczko s cźerstwej dobrej wodu sastaracź.

S Minakała. Psches prusku holu k nam husto zyganjo cźahaju a ßo s prosscheŕstwom a paduschstwom na naschu schkodu źiwja. Wóndano bě saßo ras cźrjóda zyganow do wßy pschicźahnyła. S kur se wßy chzychu ßebi rad wobjed swaricź a teho dla kury k ßebi wabjachu, jim khlěbowe drjebjenczki mjetajo. Jedyn tudomny źiwnosczeŕ, na kotrehoż puty běchu ßebi wotmyßlili, ßo hischcźe s cźaßom dohlada, so ßo paduschne pasory na nje wupscheschcźeraju. Duż ßo wón hnydom wobroni a brunych pakostnikow wotehna.

S Minakała. Tudomny 79lětny žiwnoscźeŕ Handrij Mikla a jeho 67lětna mandźelska rodź. Wicźasez ſ Porschiz ſtaj ſańdźenu njedźelu w ſrjedźišnje ſwojich dźěćźi a dźěćźidźěćźi ſtrowaj a cźerſtwaj ſwój ſloty kwaſ ſwjecźiłoj. Knjes-ſarař Ssykora jeju ſ wutrobujimazej rěcźu požohnowawſchi jimaj jako dar krajneho konſiſtorſtwa kraſnu bibliju pſchepoda. Bóh chzyk jubjelſkimaj mandźelſkomaj, kotrajž móźetaj hiſchcźe kóždu njedźelu do Božeho doma khodźicź, dale duchownu a cźělnu cźiłoſcź a cźerſtwoſcź ſpožcźicź a jimaj wjecźor žiwjenja hiſchcźe wjele wjeſela na ſwojich dźěcźoch a potomnikach doczakacź dacź.

S Ralbiz. Dźeń 20. jan. wotmě tudomne „Towaŕſtwo k ſawěſcźenju ſkotu“ ſwoju generalnu ſhromadźišnu. Pſchedſeda, knjes Schelz-Schunowſki, ju wotewriwſchi, poda krótki pſchehlad wo minjenym lěcźe. Na to pſchecźita k. zyrkw. wucźeŕ Schewcźik ſliczbowanje, ſ kotrehož bě widźecź, ſo běſche: 672.— hr. dokhodow a 450 hr. 23 np. wudawkow; po tajkim 221 hr. 77 np. ſbytka. Knjeſaj Cźornak ſ Ralbiz a Wowcźeŕk ſe Schunowa mataj ſliczbowanje pſchehladacź.

W ſańdźenym lěcźe doſta ſaſo 9 ſobuſtawow ſarunanje, a to 8 po 50 hr. a 1 po 31 hr. 60 np. Shromadźišna wobſamknu jenohłóſnje, ſo § 5 wuſtawkow powſchitkownje płacźi, mjes tym ſo ma ſo § 6 jenož na n o w e ſobuſtawy nałožowacź.

Dale ſo poſtaji, ſo maja ſo w y ſ o k o ſ u cź e l n e jakojzy jako kruwy wobhladacź a ſo ſawěſcźicź, a ſo ſo młódſche do zyła njetrjebaja ſawěſcźicź.

Kóždy wubjerkownik, hdyž ſwój ſamſny ſkót ſawěſcźa, je winowaty, ſkót druhemu ſobuſtawej pokaſacź.

Jako wubjerkownizy na lěto 1906—08 buchu pomjenowani: Sa Laſk: M. Brěſan, ſa Rózant: Jak. Wicźas, ſa Pěſkezy P. Bartſch, ſa Nowoſlizy: J. Zyž a ſa Hrańzu a Sſernjany: M. Zyž; druſy ſłuża hiſchcźe dale.

Sarunanja ma ſo ſaſo 50 abo 40 hr. płacźicź, kaž dotal. Dawka ma ſo na kruwu po 1 hr. 20 np. ſběhacź.

Ssobuſtawow ma towaŕſtwo tu khwilu 103, kotſiž maju ſawěſcźenych 259 kruwow.

W minjenych 9 lětach ſwojeho wobſtacźa je towaŕſtwo ſobuſtawam 5760 hr. 54 np. ſarnnanja wupłacźiło.

Se Žitawy. W tudomnych kaſarmach je ſo wojak Filve ſe 6. kompagnije njeſnatych pſchicźinow dla wobwěſnył. Filva w prěnim lěcźe ſłużeſche. Po ſwojim powołanju bě wón hródźny ſchwajzaŕ a bě ſo we Wehlenje pola Pirny narodźił.

Tudomneho 60lětneho wyſchſcheho wucźerja Rudolfa Ludwiga je polizija ſajała. Jeho winuja, ſo je ſ pokładnizy tudomneje wucźeŕſkeje nalutowaŕnje 22000 hriwnow pſchekſchiwił.

S **Kulowa.** Woſadne ſpěwaŕſke towaŕſtwo „Bratrowſtwo“ mějeſche njedźelu 14. t. m. ſwój 8. ſałożeńſki ſwjedźeń. „Bratrowſtwo“ je jene ſ najpilniſchich a najpłódniſchich ſerbſkich towaŕſtwow. Pſchedſeda, k. Woko, wſchědny cźłowjek ſ luda, je wurjadnje wobhladniwy a dobry wjednik a ſkutkuje ſ wulkim wliwom na ſwoju cźrjódku ſpěwarjow a ſpěwaŕkow a tak też na zyłu wokolnoſcź. Wón ſam dźěła pilnje a wuſtojnje w ſpěwje a w hrě ſobu a pyta ſtajnje radu pola naſhonitych ludźi. — 24. min. lěta wuſtupi „Bratrowſtwo“ prěni raz ſ měſchanym khorom a nětko ſaſo hižo wuſtupi tamna nam ſympatiſka cźrjódka w Braunerez ſali. Hdyž ſo ſawěſchk ſběha a wuhladaſch tam luboſny wobraz: w prěnim rynku do koła ſeſtupanych knježnow w ſwjedźeńſkej narodnej pyſchnej draſcźe, ſa nimi mužſkich w cźornych woblekach, wſchitkich ſe ſwojimi cźeŕwjenymi mapkami a pſched nimi knjes dirigent ſe ſwojim kuſkaŕſkim kijeſchkom — to je harmoniſki wobraz, kotryž dyrbi ſwjeſelicź wutrobu kóždeho ſprawneho Sserba. Tajki wobraz ſjewja ſo nam hižo dlějſchi cźaſ na mnohich ſerbſkich towaŕſtwowych ſwjedźenjach — dopokaz to, ſo też Sserb na wſach wě w kulturje poſtupowacź, haj, naſche towaŕſtwa móźa bjes ſtracha wuſtupowacź w měſchcźanſkich ſalonach, niz jenož po ſwonkownym napohladźe, ale też ſe ſwojimi ſkutkami.

W ſpěwach poſkicźi nam wjecźor měſchane khory „Wórſchulka hiſchcźe ſwěcźeſche“ na hłóſ „Ha zyła wjeſ ſo ſkhadźuje“, „Sapaliczki“, „Lubſcha moja Katyržinka“ a „So by wucźakała Janka“. Poſlednej khoraj ſpěwaſchtaj ſo woſebje derje w pſchednoſchku a też w cźiſtoſcźi. Khor lěpje kedźbuje na dirigenta, dyžli prjedy. To je wulki wuſpěch a wěſo wužitk ſa pſchednoſchk. Wyſche khorow ſłyſchachmy ſopranowej ſoli „Pod běłej brěſyczku“ a „Sſłyſch Leńka, ſchto cźi prajicź.“ Spěwaŕka ma rjany hłóſ, ale měka hiſchcźe wjazy žiwjenja ſapołožicź do ſwojeho pſchednoſchka a ſ wjetſchej lohkoſcźu ſpěwacź. Poſledni žortniwy ſpěw — budźiſche-li na kónz kóždeje ſchtucźki ſpěſchniſcho ſpěwany był — budźiſche wjele rjeńſchi effekt cźinicź mohł.

W ſrjedź ſpěwow widźachmy hrě „Cźeſny bóncźk“ a „Jědźk a lěnjoch“. Wſchitzy hrajachu derje naſtudowanaj kruchaj žiwje a běžnje, tak ſo ſo kóždy ſ pſchipoſłucharjow do ſnytu wokſchewi.* Bohacźe bě ſo luda naſchło. Wulka ſala bě napjelnjena hacź do kucźikow.

Woſebje hiſchcźe pſchipóſnawam ſjawnje wulku prózu knjeſa dirigenta kantora Tilcźa, kotryž jako Němz a naſch ſwěrny pſchecźel wutrajnje a woporniwje ſwoje mozy poſwjecźuje naſchemu ludej: wón ma rjane myto we ſwojich ſkutkach. Khor poſtupuje wubjernje w ſpěwje. Sſkawa a dźak „Bratrowſtwu“ a dirigentej ſa rjany wjecźor!

Fidelis.

S **Hródka.** Tu na wopycźe pſchebywaza mandźelſka juſtižneho radźicźela Rockau w Shorjelzu je tudomnemu dwórniſchcźowemu rjadowarjej Sprejzej ſe Sſkomjenja ſkoty cźaſnik ſe ſarytymi wopomnjeńſkimi ſłowami ſ pſchicźinu ſbožowneho wukhowanja ſwojeje dźowcźicźki pſchi želeſniſkim njeſbožu loni 7. auguſta darika. Sprejzej je ſo tehdy poradźiło, maku holcźku ſ cźěžna woſowych roſpadankow wuſwobodźicź.

S **Kinsbórka.** Wulke wojeŕſke ſwucźowaniſchcźo ſa ſakſke wójſko ſo ſ połnozy Kinsbórka pſchiprawi. Wono ſo hacź k pruſkim mjeſam wupſcheſtrje. Kupowanju leżomnoſcźow žanych pſchecźiwnoſcźow napſchecźo njeſteji, dokelž tudomni ratarjo ſwoje pěſki rad pſchedawaju, hdyž ſo jim trochu ſapłacźa.

---

* Tule radu, kotraž pak njedyrbi bycź porok, njech pſchiſamknu, mjenujźy dialektiſke wuraſy a ſłowa njech ſo krucźe wukorjenjeja na jewiſchcźu.

Přilopk.

* Kaž je ſ nawěſchtkow widźecź, ſtaj knjeſaj Jan a Ernſt Koban w Budyſchinje pſchi žitnych wikach 4 po 1 poſkhodźe (w domje reſtauranta Germania) pišaŕnju ſa ſeſtajenje wſchěch pišomnych dźěłow atd. wotewriłoj. Wobaj knjeſaj ſtaj Sserbaj a w ſwojim powołanju hižo dołhe lěta ſkutkujetaj.

* Pſched tydźenjom něktore nowiny ſelharnu powjeſcź wocźiſchcźachu, ſo ſu prjedawſcheho ſkałoweho wotnajerja Thomſchku w Oberſteina ſajeli, dokelž je wón pjecźa 12. dezembra 1904 ſwojeho pſchichodneho nana, 70 lětneho žiwnoſcźerja a tkalza Freudenberga, Freudenbergowu žonu a 18 lětnu dźowku a 14 lětneho ſyna, ſwoju ſamſnu žonu a ſwojej dźěſcźi ſaraſył a potom twarjenja ſapalił. Thomſchku běchu bórſy po njeſkutku ſajeli, tola jeho njedoſahazych dopokaſmow dla ſ jaſtwa ſaſo puſchcźili. W jenej Semicźanſkej ſkale je wón potom dźěło namakał a tam, wo tym niczo njewjedźo, pjecźa ſ jenym kriminalnym poliziſtu hromadźe dźěłał. Tón je pjecźa wjedźał ſebi Thomſchkowe dowěrjenje dobycź a je pſchi ſkładnoſcźi rěcź na mjes tym wotprawjeneho mordarja Linku ſ Kamjeńza wjedł. Pſchi tym je Thomſchka pjecźa prajił: „Tón je ſebi to hłupje ſawjedł; pola mje je ſo lěpje cźiniło. Wſach 7 puntow petroleja, a buda ſo wotpali.“ Na to ſu Thomſchku pjecźa ſajeli. — Na tejle zyłej powjedańzy ani ſłowcźka wěrnoſcźe njeje. S Thomſchku njeje žadyn potajazy poliziſt hromadźe dźěłał a ſ nim wo mordarju Linzy rěcźał, duž jemu też njeje Thomſchka prajicź mohł, ſo je dom ſ petroleom polał a ſapalił. Wyſchnoſcźi njeje ſ zyła do myſlow pſchiſchło, Thomſchku ſaſo do pſchepytanja wſacź. Schtó jenož je ſebi tajke blady wumyſlił a nowiny ſabłaſnił, ſo ſu na tajki lěp ſaleſłe!

* Póndźelu je na dwórniſchcźu w Bjedrichowym měſcźe w Draždźanach lokomotiva jeneho tworoweho cźaha ſ boka do jeneje ranžěrowanſkeje lokomotiwy ſajeła. Pſchi tym ſo wobej lokomotiwje ſwrócźiſchtej a koliju ſaracźiſchtej. Sa dwě hodźinje bě ſadźěwk ſaſo wotſtronjeny.

* (S s o t ſ i n y m o r d a ŕ.) W Miſteku w Cźechach je jedyn 14 lětny ſchulſki hólz ſwojej ſchěſcźilětnej ſotſicźzy ruzy a noſy ſwjaſał a ju do wody ſtorcźił, hdźež je ſo tepiła. Njekraźnik praji, ſo je chzył ſotru wotbycź. Wón je ſo na nju hněwał, ſo je ſo dyrbjał pſchezo ſ njej wukhodźowacź. Zandarma, kotryž hólza ſaja, ſo wón praſcheſche, hacź dha jeho wobwěſnu.

* (B r a ſ i l ſ k a w ó j n ſ k a ł ó d ź „A q u i d a b a n“ je ſo ſ r o ſ ſ b u c h n j e n j o m p o t e p i ł a.) Pſchi njeſbožu ſu łódźſtwowy naměſtny admiral Norono, tſjo konteradmiralojo, dale kapitan „Aquitabana“, dwaj fregattowaj kapitanaj a ſkoro wſchitzy offižerojo potepjeneje łódźe žiwjenje ſhubili. Wſcho hromadźe je ſo 196 morwych naliczyło. Sranjenych je ſo 36 wukhowało.

* Jeneho ſ najhórſchich panzarow wina, ßwobodomyßlneho khežorſtwoweho ſapóßklanza Sartoriußa w Wußbachu, ßu dla falſchowanja wina k 3000 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja ſaßudžili. Powſchitkownje wobżaruja, ſo jeho njejßu do dżěry tykli, pſchetoż pjenjeżne khoſtanje ſamożity cżłowjek lohko ſnjeße. Sartoriuß je wino ſ wodu ſ Mußbachſkeje rěcżki, do kotrejež ßo njerjad ſ nuſnikow puſchcżeſche a do kotrejež ßlaknjene pßy a kócżki mjetachu, poczeńſchował a tule měſcheńzu ſ glyzerinom, zitronowej kißalinu a druhimi ßrědkami porjedżił. Jemu je ßo dopokaſało, ſo je wón 80 zentnarjow glyzerina, 80 zentnarjow winoweje kißaliny, zitronoweje kißaliny a ſchtó wě ſchto dale k dżěłanju wina w pinzach pſchetrjebał. Sartoriuß bě knjeżerſtwowy wężywuſtojny we winowych wężach, a hdyż ßo w ßejmje nowy ſakoń pſcheczíwo falſchowanju wina wuda, wón w debattach wulke ßłowo wjedżeſche. Wón je ſe ßwojim falſchowanym winom kóżde lěto wjele tyßaz hriwnow ſaßkužił, teho dla je jemu nopałożene khoſtanje jara łahodne.

* Wużitk polizajſkich pßow je ßo w Hamburgu ſaßo ras jaßnje dopokaſał. Tam běchu ßo paduſchi do jeneho doma dobyli. Na jeneho mużſkeho drje ßo hrěſchachu, tola tón ſe ſaßakłoſczu prějeſche. Na to poliziſtojo ſ jenym ßlědżazym pßom do domu, hdżež bě ßo kradło, pſchińdżechu. Potom pßa do jſtwy dowjedżechu, w kotrejż dwanacze woßobow pſchebywaſche, mjes nimi też cżłowjek, na kotrehoż tukachu. Sslědżazy poß ßo hnydom pſched tuteho ſtaji a ſe ſtrachom ßo paduch paduſchſtwa wuſna.

* (Kódź ßo potepiła.) Amerikanſka parna kódź „Valencia“ je na wjeczornym brjoſy połnózneje Ameriki na ſkały ſraſyła a ßo roſłamała. Na njej bě 154 woßobow, 60 mużſtwow a 94 puczowarjow. Jenoż 15 woßobow je ßo wukhowało. Satraſchny wichor druhim parnym kódżam njemóżne cżinjeſche, ludźi ſ „Valencia“ wukhowacź. Wjele cżołmow a pławidła ßo ſ kódże puſchczichu, tola jenoż ſchtyri k brjohej dojědżechu. Po ſrażenju kódże wjele żonow ſe ſtrachom do morja ſkoczi. Offizěrojo podarmo ßwoje revolvry wużichu, ſo bychu porjad ſdżerżeli.

* Schpaniſki powětrojěſdnik Duro je póndżelu ſe ßwojim balonom ſ Franzowſkeje pſches wyßoke Pyrenäiſke hory do Schpaniſkeje pſchileczał.

* (Mordarſtwo w żeleſniſkim woſu.) Wobßedżerja Dureta w Genſje ßu w żeleſniſkim woſu mjes Roſſilonom a Virieux le Grand ſkónzowancho namakali. Dureta mějeſche 350,000 frankow pſchi ßebi, kotrež bě ſ pſchedaczom leżomnoſczow w Nizzy doſtał, Mordar je Duretej krk pſcherěſnył a cżěło na żeleſniſku koliju cżißnył. Duret wjele khěżow a leżomnoſczow w Genfje, Lyonje a Nizzy wobßedżeſche. Jeho ſamożenje ßo na 7 milijonow mobliczuje, tola bě wón ſtajnje w pjenjeżnych wuſkoſczach. Teho dla bě ßo wón roſßudżił, ßwoje leżomnoſcże w Nizzy pſchedacź. Wutoru wón telegram doſta, ſo ßu akty k podpißanju hotowe, a ſo móże ßebi teho dla po pjenjeſy pſchińcź. Wón hnydom na to ſ Genfa do Nizzy wotjědże. Pjatk pſchipołdnju wón wot tam do Genfa telegrafowaſche, ſo ßo na poł nozy domoj wróczi. Dokelż ßłużobnik jeho na dwórniſchczu njenadeńdże, ßo ſa nim wſchě woſy pſchehladachu, a pſchi tym Duretowy mantel a puczowanſku potrjebu w jenym woſu prěnjeje klaſſy namak achu. Puczowanſki pſchikryw a puzaki běchu ſ krwju pomaczane. Rano w 2 hodżinomaj żeleſniſke ſarjadniſtwo powjeſcź doſta, ſo ßu Duretowe cżěło na żeleſniſkej koliji namakali. Na dweju pachołkow, kotrajż ſtaj w Virienje ſkote pjenjeſy ſameńkoj a potom ſ bliżſchim cżahom w kupeju prěnjeje klaſſy do Lyona dale jěkoj, ßo hrěſcha, ſo ſtaj Dureta ſkónzowałoj.

* Wulke lěßy ßu ßo w awſtralſkej koloniji Viktoriji ſpalike. Woheń ßo na měſta roſſcheri, mnohe twarjenja ßu ßo ſniczike, a wjele cżłowjekow je w płomjenjach kónz wſako. Woheń ßo ſe ſatraſchnym wětrom pſches měſto Mount Pleaſant cżerjeſche. Jenoż mało twarjenjow je ßo wohnjej wobrółko, wſchě druhe ßu ßo ſpalike. Schěſcź dżěczi, kotrež ſe ſchule domoj dżěchu, je ßebi woheń ſa wopor żadał. Podobnych ſrudnych podawkow je ßo wjele w druhich měſtach a wßach ſtało, kotrež ßu ßo ſ wohnjom wupuſcźike.

Drjewowa awkzija.

Na **Wutołczańſkim revěrje** ma ßo **ßrjedu 31. januara dopołdnja wot 9 hodżin**

400 khójnowych, ſchkowroncźich a ſchmrěkowych żerdżow,
93 = = a brěſowych kuluchow,
31 = = dołhich a hałoſowych hromadow

na pſcheßadżowanje pſchedawacź.

Drjewowa awkzija

na Łupjańſkim revěrje.

Wutoru 30. januara t. l. dopołdnja 1/2 10 hodżin ma ßo **280 khójnowych dołhich hromadow**

ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadżowanje pſchedawacź.

Sapoczatk pola ſchcźerkoweje jamy pſchi Łupjańſko-Pßowjańſkim puczu.

W Minakale, 23. januara 1906. **Mauke.**

Drjewowa awkzija

na **Dobroſchczańſkim revěrje** pola Njeßwaczidła.

Póndżelu 29. januara 1906 dopołdnja wot 9 hodżin ma ßo

25 rm khójnowych ſchcźěpow,
22 = = pjeńkow,
77 = = hałoſow,
16 = = wurubanych dołhich hromadow

a ſtejate twjerde loßy k wukopanju

ſe ſwuczenymi wuměnjenjemi ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadżowanje pſchedawacź.

Shromadżiſna w drjewiſchczu pſchi Różenczańſkej kemſchazej ſchcźeżży pola Nowoßliczańſkich mjeſow.

Hajniſke ſarjadniſtwo.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 1. februara 1906 dopołdnja wot 9 hodżin ma ßo na Njeßwaczidliſkim majoratnym hajniſkim revěrje ſeſtajane

palne drjewo

w Njeßwaczidliſkim knjeżim hoſcźenzu ſ wuměnjenjemi, do awkzije woſjewjomnymi, na pſcheßadżowanje pſchedawacź, a to:

148 rm kuluchow liſcźoweho a jehlinoweho drjewa } w 32.,
55 = hałoſow } 33. a 34.
60 = walczíny } w 33. wotdżělenju
50 = pjeńkow } wotdżělenju.

Na kupjenje ſmyßleni chżyli ßebi drjewo ſ cżaßom w lěßu wobhladacź. Se ßwobodneje ruki ßo jenoż hiſchcże ſ wuwſacźom pſchedawa. Saplacźenje ſ hotowymi pjenjeſami ßo pſcheje. Dalſche rad podpißane ſarjadniſtwo wukaſuje.

Hrabinſke hajniſtwo w Njeßwaczidle.
W. Dreßler, wyſchſchi hajnik.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 1. februara t. l. ma ßo **dopołdnja wot 1/2 10 hodż.** w Hucźinjanſkim hoſcźenzu ſcźěhowaze

na Maleſchanſkim revěrje

we 18. wotdżělenju (w Stróżanſkej holi), we 28. wotdżělenju (w Porſchiſkich kerkach) w Dubinje, w dróhowym hacźe a w Pětſchez hatach ſeſtajane drjewo na pſcheßadżowanje pſchedawacź, jako:

270 khójnowych krutych żerdżow, 8—15 cm delnjeje tołſtoſcże,
31 rm twjerdych palnych ſchcźěpow,
52 = = = kuluchow,
35 = mjehkich palnych kuluchow,
5 = mjehkich repuchow,
103 60 ſtotnjow twjerdych walczkow,
120 twerdych dołhich hromadow.

Huſcźanſke hajniſtwo, 20. januara 1906.

O. Mendte.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 6. februara budże ßo w **Nowobóſchiczańſkej** holi ſjawnje na pſcheßadżowanje pſchedawacź:

120 rm. khójnowych kuleczkow,
26 = = ſchcźěpow,
50 = = pjenkow,
50 khójnowych hałoſowych hromadow,
34 twjerdych hałoſowych hromadow.

Sapoczatk w 9 hodżinach w hajnkowni, hdyż ßo hnydom ſaplaczi 5% rabatta.

Bóſchiczańſke knjejſtwo pola Njeßwaczidła.

Jan a Ernſt Koban

w Budyſchinje pſchi žitnych wikach 4

w domje Seehez reſtauranta „Germania“.

Pišarnja ſa wudžełanje kupjowych, ſamënjenjowych, dismembraziſkich wuczinjenjow, wuczinjenja pſchi rosrunanju herbſtwow atd., ſa wudžełanje pißmow wſcheje druziny, ſa ſapodacże próſtwow, ſawoſtajenſtwowych ſapißow, formindžiſkich ſliczbowanjow, dawkowych reklamazijow a ſ zyła wſchěch podobnych pißomnych džełow.

Seſtajenje teſtamentow, ſaradženje pſchi kupowanju a pſchedawanju leżomnoſczow.

Saradženje hypothekow, ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow, ſehnawanje pjenjeżnych žadankow, wukaſanje w prawnych wězach atd.

Wěſte wobſtaranje wſchěch dowěrjenſkich naležnoſczow.

— **Najtuńſche płaczißny.** —

Najſpěſchniſche a ſprawne poßłużenje.

Wopyty do wonka bjes powyſchenja płaczißnow.

Pišarnja je wotewrjena njepſcheſtawajzy rano wot 7 hodž. hacž wjeczor do 9 hodž.; njedželſke a ßwjate dny wot 1/2 11 hacž popołdnju do 4 hodžin ſ wuwſacżom pſchipołdnju wot 12—2 hodžiny.

Rěczimoj ßerbſki.

Spěwarſke towarſtwo „Meja“

w Radworju wuhotuje jutře njedželu **28. januara 1906** wječor 1/2 8 hodž. we „Wjesnej korčmje“

spěwny swjedźeń

a přeprošuje z tutym wšěch lubowarjow serbskeje zabawy na njón.

Burſke towarſtwo w Rakezach

ſměje **jutſje njedželu 28. januara** popołdnju ſ dypkom **3** hodžin w Gäblerez hoſczenzu **poßedženje.** Dnjowy porjad: 1. pſchedpołoženje sliczbowanja. 2. wſchelake dopißy dla ſkaſankow. 3. Skaſanki na hnójniſchcża a ßymjenja ßo pſchiwoſmu. 4. Sabawny wjeczor.

Wo bohaty wopyt proßy **pſchedßydſtwo.**

Wuležany len a džełko, kruſchenjowe a wólſchowe drjewo,

niz mjenje 18 cmt. delnjeje tołſtoſcże pſchezo kupuje **Jakub Brankacz** w Radworju, ßobotu pola korczmarja **Ernſta Teicha** w Budyſchinje.

12000 mk. a 4000 mk.

mamoj k 1. haprleji na dobru hypotheku wupožczicz.

1000 mk. po 4 1/2 % danje na dobru wjeßnu hypotheku pytamoj.

J. a E. Koban

pſchi žitnych wikach 41.

Drjewowe awkzije budža: 29. januara dopołdnja w 9 hodž. na knježim Wulkodubrawſkim rewěrje. — 30. januara dopołdnj. 1/2 10 hodžin na Jitrowſkim rewěrje.

Drjewowa awkzija.

Pondželu 29. januara dopołdnja 1/2 10 hodžin maja ßo w drjewiſchczu na **Hermanczanſkim rewěrje**

135 klozow, 20 hacž 38 cmtr. tołſtych,
105 hrjadow twarſkeho drjewa, 15 hacž 27 cmtr. tołſtych,
dołhe hromady a płotowe ryhele,
16 wjerſchkowych hromadow, 22 hromadow walczíny,
15 metrow ſchczěpow, 22 hromadow pjeńkow

ſ wuměnjenjemi, do awkzije woſjewjomnymi, ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadžowanje pſchedawacz.

Shromadžiſna w Hermanczanſkim hoſczenzu.

J. Schiman.

Kuchařki, ßłużobne a ſtwinſke holzy, ßłużobne a hródžne džowki a tajke k ßwinjom, mlokowe holzy, wotroczkow, ßrěnkow, tſeczakow a wolazych hnydom ſ wulkej mſdu do tudomnych a Draždžanſkich ſtron do dobreje ßłużby pyta pſchiſtajerka **Schmidtowa** na ßukelnſkej haßy 24 po 1 ſchodže.

Hólczez, kotryž chze **ſchewſtwo** nawuknycz, może jutry wuczbu namakacz pola **A. Fähle** na ſwonkownej lawſkej haßy 3.

Schewſkeho wuczobnika pyta **Milank** w Njeſdaſchezach.

Wuſtojneho

tyſcherſkeho pomoznika

pyta **A. Lorenz** w Małym Wjelkowje.

Pjekarſki wuczobnik.

Młody człowjek, kotryž chze běłe a tykanzowe pjekarſtwo nawuknycz, może ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi do wuczby ſtupicz pola jednoczineho miſchtra

E. Grundmanna

w Draždžanach na Reißigſtr. 23.

Pjekarſkeho wuczobnika

k jutram pyta **E. Böhme,** pjekarſki miſchtr we Wulkej Dubrawje.

Hólczez, kotryž chze **pjekarſtwo** nawuknycz, może do wuczby ſtupicz pola pjekarſkeho miſchtra **Jana Spanka** na ßerbſkej haßy.

Pjekarſkeho wuczobnika

ſ dobrymi wuměnjenjemi hnydom abo k jutram pyta **Handrij Kerk** w Droždžiju.

15 létneho pachoła

do trajneho džěła pyta **Ota Heber** na ßerbſkej haßy 9.

Kowarſkeho wuczobnika

pyta

Pawoł Rychtar w Delnjej Hórzy, pruhowany konjekowar.

Pjekarnju

w najwjetſchej bliſkoſczi Budyſchina mamoj ſ nadobu ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi hnydom na pſchedań.

J. a E. Koban

pſchi žitnych wikach 4 po 1 ſchod.

Něhdże 1000 zentnarjow

brěſowych khoſchczowych prutow

ßo po małych džělbach wot nětka kupuje we **wokrjeßnym wuſtawje** na **Židowje** pola Budyſchina.

Kóždu džělbu

brěſowych prutow

kupuje

H. Keller w Rakezach.

Khěža w **Budyſchinje** ſe 4 wobydlenjemi a ſahrodu je wobßedžerjoweje khoroſcże dla tunjo na pſchedań. Dalſche je ſhonicz we wudawarni Serb. Nowin.

Kuchařki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy a tajke k ßwinjom, hródžne džowki ſ wulkej mſdu, ßrěnkow, rólnych pohonczow do tudomnych a Draždžanſkich ſtron pyta pſchiſtajerka **Görlichowa** na ſchulſkej drózy 7 ſ napſchecża theatra.

Sſłużobna holza

ßo do kuchiny pyta w hoſczenzu **běłeho konja** na ſwonkownej lawſkej haßy.

Młoda holza, 16lětna abo ſtarſcha, ßo 1. měrza do ßłużby pola ſahrodnika w Scheěrachowje pyta.

Dwě Draždžanſkej ßwójbje kóžda cziſtu dowěrnu **ßłużobnu holzu,** niz ſtarſchu hacž 18 lětnu, k 1. abo 15. februarej pytatej.

Theo Berg

na Prażſkej drózy (Pragerſtr. 1).

Anton Larisch

na Viktoria drózy 6.

Porjadna

džełaczerſka ßwójba

darmotne wobydlenje a běrnaz polo namaka na knježim dworje we **Wutołczizach.**

Džełaczerſka ßwójba

pyta ßo na knježi dwór w Žiczenku.

1 rólny pohoncz, 2 hródžnej džowzy

ßo hnydom pytaju na knježim dworje w **Delnjej Kinje.**

Rólny pohoncz

ßo pyta na knježi dwór do **Wichowow** pola Wósborka.

Do dobreje penſije

dweju ſchulerjow pyta **Wirthowa** na Pauliſkej haßy czíßło 6.

Wobydlenje

je na pſchenajeczе k 1. haprleji w **Dżěchorezach 10.**

Wutrobny džak

wyßokodoſtojnemu knjeſej fararjej Sſykorje w Minakale ſa rjane poſběhowaze prědowanje a ſa wſchu luboſcz, namaj pſchi naju ſkotym kwaßu wopokaſanu, prajimoj.

Handrij Mikla a **mandželſka** w Minakale.

Wšitkim lubym krajanam doma a za Łužicomaj a też wšitkim nadobnym přećelam serbskoho naroda z tutym najwutrobniše, přećelske **zbožopřeća k Nowemu lětu 1906** scélu złożiwši z dobom za **„Serbski Dom“** w Budyšinje:

Po **2** hr.: k. pjekarski mištr Kerk w Droždžiju.
Po **3** hr.: k. farař Krügar w Poršicach.

(K temu czíßłu pſchiłoha.

Pschiloha k czišku 4 Serbskich Nowin.

Ssobotu 27. januara 1906.

Placišny rěsneho skotu na Draždžanskich skotnych wikach

22. januara 1906.

Placišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa hr.	Rěsna waha hr.
Wóły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	42—44	78—80
awstrisle	43—45	79—83
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	38—41	74—77
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	34—37	69—73
4. žnadnje pizowane kóždeje starosty	30—33	64—68
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	39—42	74—77
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	36—38	70—73
3. starsche, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	32—35	65—69
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	28—31	60—64
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	25—28	53—58
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	41—43	73—76
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	37—40	68—72
3. žnadnje pizowane	33—36	64—67
Cželata:		
1. najlěpsche z mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	51—54	80—84
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	48—50	76—79
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich schischižejow w starosty hacž do $1\frac{1}{4}$ léta	60—61	77—79
2. mjaßne	57—59	72—74
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundrošy	54—56	70—73

Placišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2194 měchow.	W Budyschinje 20. januara 1906. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np	W Lubiju 25. januara 1906. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np
Pschenica běła	8	38	8	63	8	24	8	82
" žołta	8	13	8	38	7	79	8	24
Rožka (50 kilogr.)	7	65	7	80	7	50	7	75
Jačmjeń (50 kilogr.)	8	—	8	14	7	07	7	83
Wowš (50 kilogr.)	7	70	8	—	7	—	7	50
Hróch (50 kilogr.)	10	—	11	—	10	—	11	—
Woka (50 kilogr.)	8	50	10	—	8	50	10	—
Jahły (50 kilogr.)	15	—	17	—	15	—	17	—
Hejduschka (50 kilogr.)	16	—	18	—	16	50	17	50
Bérny (50 kilogr.)	1	60	2	10	1	50	2	—
Butra 1 kilogr.	2	—	2	40	2	—	2	20
Pschenična muka 50 "	9	—	18	50	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	8	50	14	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	30	2	70	2	—	2	40
Ssloma 100 "	3	—	3	50	14	—	19	—
Proßata 600 schtuk, schtuka	20	—	36	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	30	5	20	5	60
Rjane wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	60	5	50	6	—
Pschenični gris (50 kilogr.)	—	—	5	75	—	—	—	—
Rjany gris (50 kilogr.)	—	—	6	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenża (žołta) wot 8 hr. 45 np. hacž 8 hr. 50 np., rožka wot 7 hr. 90 np. hacž 8 hr. — np., jačmjeń wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 13 np., wowš wot 7 hr. 80 np. hacž 8 hr. — np.

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach 14 hr. 22 np. h .cž 14 hr. 65 np., žołta 13 hr. 80 np. hacž 14 hr. 22 np., kórz rožki po 160 puntach 12 hr. 21 np. hacž 12 hr. 48 np., kórz jačmjenja po 140 puntach 11 hr. 20 np. hacž 11 hr. 39 np.

Wiczne placišny w Kamjenzu

18. januara 1906.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 40 np. hacž 7 hr. 80 np., pschenża wot 7 hr. 30 np. hacž 7 hr. 80 np., jačmjeń wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 80 np, wowš wot 7 hr. — np. hacž 8 hr. — np., jahły wot 13 hr. — np. hacž 14 hr. — np. hróch 12 hr. — np., žyno 2 hr. 20 np., bérny 1 hr. 80 np., žloma (600 kilogr.) 18 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 1 hr. 90 np. hacž 2 hr. 20 np.

Wjedro w **Londonje** 26. januara: Deschcź.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smje 4. njedźelu po tśioch kralach rano w 7 hodź. farar Răda žerbsku spowjednu rěč, $\frac{1}{2}$9 hodźin duchowny Tischer žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Tydźeńske sastojnske dźěła smje duchowny Tischer.

Wěrowani:

W **katholskej zyrkwi:** Jan Brida, pólverniksti dźěłaćeŕ tu, z Hilžbjetu Marhatu Emmu Leujez na Zidowje.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi:** Oskar Waktaŕ, Khorle Oskara Bara, kowałskeho mischtra w Dobruschi, ž. — Pawoł Alfred, Khorle Augusta Domscha, fabrikarja w Dźěžnikezach, ž. — Bjedrich Hermann, Bjedricha Wylema Kerna, piwałskeho dźěłaćerja na Zidowje, ž. — Ernst Richard, Hermanna Wicźasa, pohonca na Zidowje, ž. — Hana Marja, Jurja Ernsta Klecža, dźěłaćerja w Delnjej Kinje, dź. — Emma Ella, Emila Roberta Drasda, zigarnika na Zidowje, dź.

W **katholskej zyrwi:** Jurij, Benedikta Pospiesczyka, vizefeldwebla w Budyschinje, ž.

Zemrjeli:

W **Michałskej wožadże:** 19. januara: Augusta swud. Wowczerjowa rodź. Nitzschmanez z Biskopiz, we wokrjeżnej hojeźni na Zidowje, 47 l. 6 d. — 21. Khorla Ernst Kluga, kublaŕ w Zyžezach, 56 l. 8 m. 20 d. — Margareta Helena, Jana Manjoka, žiwnoscźerja w Libuchowje, dź., 3 m. 6 d. — 22. Morwa narodź. dź. Arthura Hüttiga, samkarja na Zidowje.

W **katholskej wožadże:** 22. jan.: Marja Klara, Jana Bruna Grzibona, draschlerja we Wrótžławju, dź., wumrje w Budyschinje, 1 l. 9 m. 2 d. — 23. Khorla Handrij Broda, murjeŕ w Budyschinje, 52 l. 11 m. 14 d.

Zyrkwinske powjesćze z Hodźija.

4. njedźelu po tśioch kralach smje duchowny Voigt rano $\frac{1}{2}$8 hodź. žerbsku spowjednu wuczbu, $\frac{1}{2}$9 hodź. farar Kschižan žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Pjatk 2. měrza jako na Marje wuczišćenje budże rano $\frac{1}{2}$9 hodź. žerbska spowjedź a $\frac{1}{2}$10 hodź. žerbske kemschenje.

Zyrkwinske powjesćze z Budestez.

4. njedźelu po tśioch kralach smje rano $\frac{1}{2}$8 hodź. duchowny Kschižan žerbsku spowjedź, farar Domaschka dopołdnja $\frac{1}{2}$9 hodź. žerbske a $\frac{1}{4}$11 hodź. němske prědowanje.

Smolerjec knihićišćerńja

w Budyschinje w žerbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a pscheproscheńske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy atd. atd.

we wschěch rěczach derje a tunjo čischczi.

Pruhi z Božeho žwětła,

schpruchi a khěrluschowe schtuczki w pyschnych kaschczikach, k selenemu schtwórtkej žo derje pschihodźaze, žu **we wudawatni Serbskich Nowin** dostacź.

Jěsdne kola

najlěpšch znamkow
kaž

Opelowe a Prestowe.

Sklad
wschěch pschißluschnych dźělow,
swonow, latarńjow, ßedlow, rjeczasow, mantlow, schlawchow, gratowych toschow, gamaschow,
atd.

Schijaze maschiny

najwubjernischich wudźělkow
kaž

Pfaffowe, Phönix, Grützerowe Viktorie

s najnowschimi lěpschinami a polěpschenkami.

Na wschěch wustajenzach s najwyschschimi mytami wusnamjenjene, sa trjebanje ßwójbow a rjemjeßlnikow.

Pschihódne wotplaczenje po dźělbach. Pschi hotowych pjenjesach najwjetschi rabatt.

5lětne rukowanje.

Dokładne roswuczenje w schiczu, kaž tež we wumělskim wuschiwanju.

Optiske a mechaniske twory

kaž

bryle, tłóczniki, operowe schkleńzy, dalokowidy, barometry, thermometry, ryßowadła, wschelake dźěle, bantowe a metrowe měry, mechaniske hrajki
atd.

Clemens Jäckel mějeczel Gustav Klöppel w Budyschinje

pschi žitnych wikach 2.

Telefon 435. **ßamßna wuporjedźetnja a dźěłatnja, mechanikus a optikus, ßamßna wuporjedźetnja a dźěłatnja.** Telefon 435.

Jako najlěpsche ßo poruczeja

dr. Roeberowe lěkaŕstwa:

Hablowy a jehlinowy spirituß psche drjenje w rukomaj a nohomaj, kschiżu, bjedrach a shibadłach.
Pepsinowe wino psche tłóczenje żołdka, wróczenje, mjeknjenje, bjesappetitnosćz.
Benediktinska essenza psche żiwotowe bolenje, dristawu.
Czaj farfara psche kaschel.
Bjenchlowy měd a **brěczka czornych Janskich jahodow** psche kaschel a dybawosćz dźěći.
Żołdźowy kakao psche dristawu a żiwotowe bolenje.
Jałorzowa (jěchiběrnowa) **brěczka** k czisczenju krwe.
Mydło psche lischawu.
Mydło psche njerodź pola człowjeka a skotu.
Kopschiwowy spirituß, **Arnikowy spirituß**, **Brěsowy balsam** } psche wupadanje włoßow a schupisny.
Kupanske sela sa ßłabe dźěći.

Teho runja wschě **lěkowanske kopjena, sela, korjenja,** dale **wobaladła** (wotu, wobalki atd.) **mineralowe wody, schkleńczane ßykawy** a **apparaty k wothladanju khorych.**

Dr. Roeber,
Germania drogownja
s napschecża „winoweje kicze“
na bohatej haßy.

Ptaczi kwaß

je dóstacź we **wudawarni Serb. Nowin.**

Doprědnje wosjewjenje.

Moje kóždolětne, sa lěto ßo jenoż ras ßo mějaze

inventurske wupschedawanje

ßo **wutoru 6. februara** sapoczńje.

W nastupanju płaczisnow a hódnosćze saßo něschto wurjadne poskiczam.

Proschu tunje płaczisny, kotrež ßo w pschichodnym czißle tychle nowin wosjewja, wobkedźbowacź.

S. Beer, prjedy Messow & Waldschmidt,
na snutskownej lawskej haßy 6.

Khěžorowy ßlodowy khofej

njepschetrjecheny,

punt jenož po 25 np.

Kaiserowa khofejowa pschedawarnja,

najwjetscha khofejowa palernja w Europje.

Filiala w Budyschinje na bohatej haßy 5.

Privilegowane

Pohlowe mydło

psche ßwjerbjenje, drjenje, jětseschka, kusk po 1 mk., pakčik 3 mk., je sakońšzy sakitane pod čzo. 69937 s „hadom" jako se satitanskej snamku.

Jenož woprawdźite wschědnje czerstwe rosescźela

R. Tschernich

w Draždźanach A. 16.

Wubjerne jědźne ßadło, punt po 65 np., pschi 5 puntach po 60 np.,

wubjerny połcz krajnych ßwini, punt po 1 mk., pschi 10 puntach, po 90 np.,

ßadło punt po 90 np., pschi 5 puntach po 85 np.

porucza

Emil Gräfe w Budyschinje na swonkownej lawskej haßy.

Pistne khartki

rjane kaž litografowane

czischczi spěschnje

Ssmolerjez knihiczischczetnja.

Woßebne

nawoženske wobleczenja

ßamßneho dźěła, wubjerneho rěsa, tunjo porucza

Ota Preuß w Budyschinje

na žitnej haßy 4.

Poručam ßamodźělane

ff. mlóczniki, mlokowe karany, mlokowe hornzy, wódne khany, wódne czerpawy, fazynowane wódne khany a hornzy.

Mam wulki sklad

krjepjawkow (krjepjenskich khanow) a **emaillowanych tworow, fazynowanych bowow** a **juchowych czerpakow. Tšěschne žłoby** a **roly** a kóždе do twarstwa ßluschaze klampnarske dźěła shotowjam.

Želeso sa tšěschne žłoby mam na skladze.

Spěschne poßłuženje. Najtuńsche placźisny.

M. Schulz.

10 pschi ßerbskich hrjebjach 10.

Wuporjedźetnja.

Schtwórtk 1. februara t. l. ßo nasche

inventurske wupschedawanje

po wurjadnje tunich placźisnach sapočznje a jenož krótki czaß traje. Ssmy ßwoje placźisny khětro ponižili a mjes druhim poručamy:

Dźěczaze rukajzy na wubjerk po **10** np.,
mužaze soki, połwołmjane, po **30, 35, 45** np.,
rukawate lazy sa mužskich, hižo po **150** np.,
normalne koschle, dweju wulkosczow, po **70, 80** np.,
barchentowe koschle sa frosczenych, **95** np.,
kalmukowe ßuknje, jara czežke, po **80** np.,
blidowe pschikrywy (deki), barbunjepuschczate, po **45** np.,
blidowe pschikrywy, gummijowe, po **30** np.,
tüllowe pschikrywy, na wubjerk, po **2** np.,
wupjerki a **zychi,** hotowe, po **225** np.,
kožowe plachty, barbunjepuschczate, běle a pißane,
twjelki, dobreje kruteje twory, meter po **30** np.,
blidowe ruby, kruteje twory, hižo po **60** np.

Něhdže

2000 schórzuchow

kóždeje pomyßlneje družiny, wulkosczе a barby

woßebje jara tunje.

Sbytki gardinow, portierow, barchenta, poßleschczowych tkaninow, zankow, banta a wobßadźenja

nadpadnje tunje!

Philippi & Co.

na bohatej haßy 3, delka a po 1 skhodźe.

Telefon 488.

Cześczenym Sserbam najpodwolnischo k wjedżenju dawam, so ßym ßwoju zyhelnczu **khětro powjetschił** a so mózu nětko pschi trjebanju tudomnych wudżélkow wschě żadanja spokojicz.

Poruczam po najtuńschich konkurenznych płaczińnach ſ rukowanjom

wjedrowudżerżaze czerwjene a módre tšěschne zyhele, plestrowanske zyhele, dżěrate zyhele, studnjaze zyhele, murjerske zyhele, porösne zyhele.

S wobßwědżenjemi wo zyhelach, sa wyschnoszowe a privatne twary dawane, mózu poßłużecz.

Tudomne zyhele ßo ßwojeje wulkeje twjerdoszże rad tam trjebaju, hdżež **dyrbja wjele wudżerżecz,** dale dla ßwojeje twjerdoszże we wohnju k tepjenjowym pschiprawam. Tole lěto ßym ßo też podał na dżěłanje

drainěrowanskich rolow, **wjerchowych zyhelow.**

Pschi trjebanju kóżdy czaß rad ſ woßebitym wobliczenjom poßłużam a poruczam ßo ſ poczeszczowanjom

parna zyhelnicza w Tšjóch Hwězdach.

Telefon: Budyske ſarjadnistwo czo. 340.

Pawoł Arnold.

ſł. likeury,

dwójny a jednory

palenz

ſnateje dobroszże

po najtuńschich płaczińnach najlěpschi poruczа

Franz Wölfle

(prjedy Moritz Mórbe.)

Pschiſpomnjenje: W cźwizach palenz, wot 10 litrow ßo ſapoczejo franko ſa hotowe pjenjesy roseszczelu.

Jurij Ludwig,

czaßnikaŕ pschi ßerbſkich hrjebjach 28 (ſ uapschecza ſtarych kaſarmow) pschedawa a porjedża **czaßniki** derje a tunjo ſ rukowanjom.

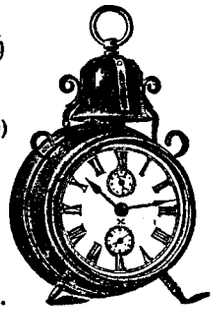

Khoſej,

paleny,

punt po 90—200 np.,

woßebite měſchenje,

punt po 120 np.

ſnateje dobroszże poruczа

Khorle Nowaka naslědnik

Jurij Ritzſche

na żitnej haßy 10.

Maſchinſki wolij,

mydło

do hoſpodarſtwa,

kożowy mas,

kopytowy mas,

najlěpſcheje drużiny po najtuńſchich płaczińnach poruczа

Arthur Grubann

pschi drjewowych wikach 8.

Rěczi ßerbſki!

Libſch, ßudniſki aktuar ſw. ßł. na ßukelnſkej haßy 34, na koßu ſ napſchecza piwneho hroda.

Pißarnja ſa kupne, hypotheſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajenſtwowe atd. wězy.

Telefon czißło 324.

Rěczi ßerbſki!

Schto ßobotu budże?

Wulke

inventurſke wuſchedawanje

měchow, ßłomnikow, konjazych pschikrywow (dekow), **ſchórzuchow** atd. wjele niże płaczińny pola

Ludwiga Wintera & Co.

pschi żitnych wikach czo. 36.

Brodowſka haptyka

na hoſchiz haßy 27

Kaſchel, katarrh, dybawoſcz

ßo ſpěſchnje połóżeja ſ thymuſinom

Blesche po 75 np. a 1 hr. 40 np.

Spěwarſke,

ßerbſke a němſke,

jednorje hižo po 2 hr. a woßebnje do czelazeje kože ſwjaſane hižo po 6 hacz do 10 hr. ßu na pſchedań

we wudawarni Serb. Nowin.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 5. Sobotu 3. februara 1906. Lětnik 65.

Swětne podawki.

Pschißažne ßudy w Němskej wostanu.

Mnohim prawisnikam ßu pschißažne ßudy, pschi kotrychž lud wo cžežkich pscheßtupjenjach ßobu ßudźi, ſ pohorschkom. Juſtizny miniſter dr. Otto je w ſakſkim ßejmje na praſchenje, hacž ßo pſchißažne ßudy wotſtronja, wotmolwił, ſo ßu němſke knjeżerſtwa loni dowěrne rosrěčenje měle a ſo móże ſ nich ſdźělicź, ſo je ßo wjetſchina němſkich knjeżerſtwow na to wuprajiła, ſo dyrbja pſchißažne ßudy woſtacź.

Žitawſko-Oybinſko-Johnsdorfſka żeleſniza

do ſakſkeho ſtatneho wobßedźeńſtwa pſcheńdże. Druha komora ſakſkeho ßejma je 800,000 hriwnow ſa kupjenje tuteje żeleſnizy pſchiſwoliła.

Powjeſcź wo wotſtupjenju ratarſkeho miniſtra Podbielſkeho

ßu nowiny ſwjaſka ratarjow „Deutſche Tageszeitung“ wocźiſchcźake. Sa dołhi cźaß njeje żadyn ratarſki miniſter tak horliwje ratarſtwo ſpěchował, kaž Podbielſki. Teho dla je ſrosumicź, hdyž ßo ſozialdemokratojo a liberalni prózuja, Podbielſkeho ſtejiſchcźo podrycź. S padom Podbielſkeho by ratarſtwo jeneho ſ najkhroblischich a najſrěcźniwiſchich ſaſtupjerjow w knjeżerſtwje ſhubiło. Duż by pſchecź było, hdy by ßo powjeſcź wo jeho wotſtupjenju ſ knjeżerſtwa jako njewěrna wupokaſała.

Saköń wo zigarettowym dawku

je ßo w dawkowej komißiji khěżorſtwoweho ßejma pſchewuradźił. Zentrumſzy a nazionalliberalni rěcźniży měnjachu, ſo móże zigarettowa induſtrija tajki dawk ſnjeſcź, mjes tym ſo ſozialdemokratojo a nationalliberalni pſchecźiwo dawkej rěcźachu. Zentrumſzy město dawka na zigarettowu papjeru dawk na zigarettowy tobak namjetuja. Knjeżerſtwo by, jeli trjeba, tutemu namjetej pſchihłoßowało.

Toleranzny namjet zentrumſkeje ſtrony,

w kotrymż ßo ſa katholikow we wſchěch krajach němſkeho khěżorſtwa nabożeńſka ßwoboda żada, je ßo w khěżorſtwowym ßejmje ſacźißnył.

Sapißy podhladnych woßobow w Elſaßu a Lothringſkej.

Pſched krótkim je polizajſki komißar Stephany, kotryż je pjecża pſchekſchiwjenja dla wotßadżeny, knihu wo němſkej ſpionaži w Elſaßu a Lothringſkej wudał. W tejle kniſy ßo też praji, ſo knjeżerſtwo ſapißy wo wobydlerjach wjedże, kotrychž po wudyrjenju wójny ſ kraja wupokaże. Pódla teho ßo w kniſy wſchelake druhe wěży wo njeprawym wužiwanju Straßburgſkeje polizije, wo offizěrach, wo njekaſanſtwje atd. wotkrywaju.

W krajnym wubjerku je duchowny Wetterle ßo ſaſtupjerjow knjeżerſtwa praſchał, hacž je wěrno, ſo knjeżerſtwo liſcźiny podhladnych woßobow wjedże. Wón ßo wobcźežowaſche, ſo woßebje wſchitzy duchowni pod polizajſkim dohladowarſtwom ſteja. Statny podſekretar Mendel njeprějeſche, ſo tajke liſcźiny woprawdże wobſteja. Samożiczi ludźo, kotſiż njejßu němſzy ſmyßleni, abo kotſiż maja na wobydlerſtwo njepſchecźelſki wliw, ßo po wudyrjenju wójny ſ kraja wupokaſaja abo ßo do jaſtwow ßadża. Tole wopowjedźenje je w zyłym kraju wulke ſpodźiwanje ſbudźiło a mjeſe wſchitkimi ſtronami krajneho wubjerka ſłu krej naczińiło.

Gouverneur němſkeje Kamerunſkeje kolonije ſ Puttkamer

ma ßo w Barlinje dla njeprawdow w ßwojim ſaſtojńſtwje ſamolwicź. Wón je cžornochow, kotſiż běchu ßo pola njeho na němſkich ſaſtojnikow wobcźežowali, teho dla na wjazy lět do jaſtwa ßadźicź dał. Skórżby cžornochow ßu ſkónczńje pſched khěżorſtwowy ßejm pſchiſchke, a wot teho cžaßa je ſ Puttkamerowym knjejſtwom nimo. Knjeżerſtwo je Puttkamera do Barlina ſawołało. Wón je ſ Kameruna wotjěł, tola do Hamburga njeje dojěł. Prjedy hacž je łódź k Europje pſchijěła, je ßo wón na brjóh wußadźicź dał. Ssnadź ma mało požadanja ſa Barlinſkimi ßudnikami a je ßebi na njewěſty cžaß wotpuſk wſał.

W němſkich afriſkich kolonijach

dyrbja ßo Němzy hiſchcże pſchezo ſe ſběżkarjemi bědźicź. Do krótkowjecżorneje Afriki bliżſchi cžaß nowa wjeſba wojakow wotjědże, a też ſa němſku rańſchu Afriku tamniſchi gouverněr hrabja Götzen wjazy wojakow żada. W roſprawje, kotruż je hrabja Götzen khěżorſtwowemu ßejmej podał, ßo praji, ſo ßo ſběżk w rańſchej Afriży njeje wot wonka ſbudźił, ale ſo je w kraju ßamym naſtał. Sběżkarjo ßu ſ dźěła ſe ſtarymi tſělbami, ſ dźěła pak hiſchcże ſ hlebijemi a prokami a ſe ſajědojcżenymi ſchipami wobronjeni. Kraj móże ßo jeniżży ſ twarjenjom żeleſnizow ſpěchowacź.

Němſka parna łódź ſ płuwazym torpedom ßo ſniczíła.

Parna łódź „Silvia“ Hamburgſko-Amerikanſkeje linije, kotraż bě ſ wulkim transportom ruſkich wojakow póndźelu ſ Wladiwoſtoka wotjěła, je do płuwazeho torpeda ſawadźiła. Sſo tepjo ßo wona do Wladiwoſtoka wrócźi, hdyż je ßo na brjóh ßadźiła, ſo ßo njeby podnóriła. Prěni kuchar Schweibold je pſchi tym żiwjenje ſhubił. Łódź je ſ zyłej hódnoſcźu pſche torpedowy ſtrach ſawěſcźena.

W awſtriſkim khěżorſtwowym ßejmje

je hrabja Sternberg najwyſchſchich wójſkowych offizěrow a khěżora na njeßłyſchane waſchnje hanił. Pſchiſwolenje rekrutow wón wot wuměnjenja wotwißne cžinjeſche, ſo ßo ſchěđżiwzy ſ cžoła wójſka a ſtata wotſtronja. Awſtriſke wójſko je nětkole ſozialiſtiſka ſchula. Pſchicžiny teho ßu hižo w kadettſkich ſchulach pytacź, hdyż ßo kadettojo njewocźehnjeja, ale ßo jenoż drilluja. Offizěr dyrbi do Boha wěricź a tale wěra ßo jemu njeßmě hižo ſa młode lěta wſacź, tak ſo wón poſdźiſcho we wójſku do Boha njewěri a jeho ſaprěwa. Temu ma ßo pſchipißacź, ſo ßo naſchi burſzy ßynojo ſ wojeńſkeje ßłużby jako ſozialdemokratojo domoj wrócźeja. Najwjetſchi ſtrach ſa ſtatne żiwjenje je knjejſtwo ſchěđżiwzow. Schěđżiwz bywa tak ßwojeje hłowy kaž woßoł a tak naſdaty kaž żónſka. Wón ßebi dawa liſchcźicź, ßebi hiſchcże wſcho móżne dowěrja a ſtat ſahubja. Wón bywa ſchłova ßwojich ſwucźenjow a ßo wutrjebanemu automobilej runa. Khěżor Franz dyrbjał wotſtupicź a regentſtwo arzywójwodże Leopoldej Salvatorej pſchepodacź. S wołanjom ſ preſidentſkeho bl ida ßo hrabja Sternberg we ßwojej rěcźi njeda ſamylicź. Ssejm dyrbi ßebi żadacź, ſo ßo pola wójſka ſtaroſtna mjeſa poſtaji, njedźiwajzy na to, hacž je něchtó ßobuſtaw khěżorſtwoweje ßwójby abo niż. Jedyn general,

kotryž je psches 65 lět stary, sady pjezy žłuscha abo do kabineta wójskowych figurow, ale ženje na čzoko brónitego wójska. Ministerstwowemu pschedžydže Gautschej wón pod nóž pikasche, so je jedyn ſ jeho pschiwusnych paduch a so jeho pschichodny žyn ſ disposizistego fonda ministra swonkownych należnosczow létnje 12,000 krónow dostawa. Lépje by bylo, hdy by minister tele pjenjesy sa dorych agentow w Serbiji wužiwał, so žo njeby ſ tamnischimi podawkami pschekhwatał. — Ministerstwowy pschedžyda Gautsch dyrbjesche pschidacz, so je jedyn ſ jeho bližschich pschiwusnych statne pjenjesy pschekschiwił, tola žo hnydom se žłužby wotžadźił. Jeho žyn je konzipist pola pódžłanzstwa w Parisu a swuczene wukrajne pschiložki dostawa.

Awstrisko-žerbska złowna wójna

njeje hischcze wujednana. Sserbske knježerstwo je žo sarjekło, złownej jednocze ſ Bolharskej spadnycz dacz. Wulka wjetschina wobydlerstwa na knježerstwowej stronje steji. Shromadźisnu wikowarjow, kotsiž chzychu sa spschecželenje ſ Awstriskej a podczišnjenje pod jejne žadanje wustupicz, je Belgradske wobydlerstwo rosehnało. Belgradske „Wikowanske nowiny“ pišaja: Na Sserbiji je, so by žwojim pschecželam a pschecziwnikam pokasała, so je žylna a k žiwjenju khmana. Sserbscy wikowarjo a hospodarjo budża w tymle woždubnym wokomiku žwoje winowatosczе snacz. Sserbija njemóže zofacz. Cžaž žerbsko-awstriskeho wikowanskeho wuczinjenja žo hakle 1. měrza minje, njedźiwajcy teho je Awstriska dowos žerbskeho skotu a mjaža sakasała a ſ tym ſ dobom dopokasała, kak mało žebi czescz žwojeho mjena a podpišma waži, kak mało jeho podpišma a swjasanja płacza.

Awstriska sa pschiczinu žwojeho sadžerženja naschn złownu jednotu ſ Bolharskej wudawa. Ale w naschim wikowanskim wuczinjenju ſ Bolharskej njeje niczo, schtož by awstrisko-wuherskim interessam w tajkej měrje schkodźiło, so by jejna krocžel woprawnjena była. Bjes dwěla je nasche wikowanske wuczinjenje ſ Němskej sa awstrisko-wuherske wikowanje wjele straschnische a schkódnische, hacz nasche wuczinjenje ſ Bolharskej. To sa to žwědczi, so maja žo pohnuwadła sadžerženja Awstriskeje w jejnych politiskich samerach pytacz, kotrež žu nam hischcze se srudnych Milanowych cžažow snate. Sserbija dyrbi Awstriskej zyły wjeczorny Balkan pschewostajicz, a sa to jej Awstriska dowola, žo ſ Bolharskej wadźicz. Pschecziwo tejle awstriskej politizy je žerbska jednota ſ Bolharskej namerjena.

Dyrbi žo wopomnicz, so je Awstriska žwoje nadknjejstwo tez naschemu wikowanju natlóczicz chzyła. Po wumenjenjach noweho wikowanskeho wuczinjenja ſ Awstriskej njeby nam mózno było, žito a žlowki do Wuherskeje wuwosycz. Wuwos nascheho skotu wona po žwojim dobrosdaczu wobmjesuje a jón se wschelakimi wudawanjemi sakasuje, a hdyž chzychmy žebi ſ wuwoženjom mjaža město žiweho skotu pomhacz, je na to tsikrócz wjetsche zło waliko. Wuwos žlowkoweho palenza je nam do zyła njemózno sczinjeny. Awstriska njeje nam niczo dała a wscho žebi žadała, a nětko žebi žada, so bychmy po jejnej woli a po jejnym wusdaczu žwoje wuczinjenje ſ Bolharskej pscheměnili a žwoje prawo spuschczili, po kotrymž ſ druhimi statami žwobodnje wuczinjenja wobsamkujemy. Alе tole prawo, kotrež žmy žebi my a naschi prjedownizy ſ telko woporami dobyli, njedamy žebi wsacz a wobmjesowacz. My nochzemy bycz wot Awstriskeje wotwižni, ani ſ wikowanjom, ani ſ politiku.

Danski kral Kschesczijan IX.

Danski kral Kschesczijan je póndželu 88 lět stary wumrjeł. Wón bě žyn 1831 semrjeteho schleswigsko-holsteinsko-sonderburgsko-glücksburgskeho wójwody Bjedricha Wylema. Pschi danskim kralowskim dworje žo wocžahnywschi, wón Dansku jako žwoju wótczinu wobhladowasche. Se schleswigsko-holsteinskeho doma bě wón jenicžki prynz, kotryž w němsko-danskej wójnje w danskej wójnskej žłužbje wosta. Dokelž prjedawschi danski kral Bjedrich VII. dżeczi njemějesche, jeho danske knježerstwo sa jeho žwěrnosez sa trónskeho nasłédnika postaji, a 15. novembra 1863 wón na danski trón stupi. Hižo léto posdźischo žo wón do wójny ſ Pruskej a Awstriskej saplecze, kotrejž jeho nusowaschtej, wójwodstwa Schleswigsku, Holsteinsku a Lauenburgsku wotstupicz. Tez posdźische léta jeho knježerstwa běchu njemérne a žo ſ wótrym bědženjom wo wustawne prawa shórczichu. Runjež nad malym krajom knježesche, wón tola psches žwoje dżeczi wulku politisku samožnosez w Europje dosta. Jeho mandželstwo ſ hessensko-kasselskej prynzežu Luisu bě se žynami a dżowkami žohnowane, kotrež wón ſ prynzami a prynzežami wjazorych europiskich wjerchowskich domow woženi. Jeho dżowka Dagmar jako mandżelska zara Alexandra III. na ruski trón pschinże, jenu druhu dżowku žebi žyn prjedawscheho hannoverskeho krala, kumberlandski wójwoda, sa žonu wuswoli. Prjedy stej pjecza zarowa Dagmar a wójwodka Thyra němskonjepschecželskej politizy po mózności polěkowałej, posledni czaž pak bě žo danski kral ſ němskim khežorom sdobrił. Zenje drje žo wón njeje ſ podawkom, so žu jemu Prusy Schleswigsku, Holsteinsku a Lauenburgsku wsali, wujednał, a tola bě nadžiju spuschcził, so žo jemu tele wójwodstwa ſ wójnu saso wrócza.

Se žwojej knježerskej dżeławosczu je žebi kral Kschesczijan lubosez a pschipósnacze žwojeho luda dobył. W krajnym žejmje president wuspěschne skutkowanje semrjeteho krala wusběhowasche, prajiwschi, so je žo jeho knježerstwo ſ wulkim njesbožom sa Dansku sapoczało, a so kral ženje njeje tule rann pschewinył. Posdźische léta jeho knježerstwa žu pokne khutneho dżeła byke a žu krajej spěchowanje a roswiwanje pschinješke. Kral Kschesczijan je w zyłym žwěcze wulku nahladnosez wužiwał, a jeho zyły lud je jeho lubował. Wo jeho žynu žo nadžijeja, so budże wón do jeho stopow stupacz.

Jeho žyn je knježerstwo jako kral Bjedrich VIII. pschedewsał. S balkona kralowskeho hroda je wón rěcz měł, w kotrejž praji, so chze w duchu žwojeho nana knježicz a to cžinicz, schtož budże ludej a krajej se sbožom a žohnowanjom. Tale rěcz je žo mjes ludom se sahorjenjom powitała.

Dżelenje zyrkwje wot stata w Franzowskej.

Sakoń wo dżelenju zyrkwje wot stata w Franzowskej je do mozy stupił. Zyrkwje a jich nadoba do wobžegdżenstwa gmejnow pscheńdu. Knježerstwowi sastojnizy nětkole nadobu zyrkwjow sapišuja. Pola wěriweho wobydlerstwa sapižanje zyrkwineje nadoby psches statnych sastojnikow wulke roshorjenje sbudżuje; na wjele městnach žu spytali, sastojnikow ſ zyrkwjow wuhnacz. Ssrjedu je žo we 28 Parižskich zyrkwjach nadobo sapižowało. Psched zyrkwju žwjateje Klotildy bě žo něhdże 3000 ludži shromadźiło, kotsiž chzychu pschecziwo sapižanju protestowacz. Do direktora Seineskeje prefektury, Menenta, kotryž pschinże sapiž sestajecz, žo ſ pukami dachu a jemu žuknju rósdrjechu. Tez do poliziſtow, kotsiž sastojnikej na pomoz pschinżechu, lud pjerjesche. Powschitkowna pschimanza nasta. Jězdna republikanska garda pschijěcha, a polizajski prefekt Lepine spyta lud směrowacz, kotryž w zyrkwi a psched zyrkwju sa lěžyzami, zyrkej wobdawazymi, stejesche. Lud pak jemu ſ protestowanskim wołanjom wotmolwi a do poliziſtow kamjenje, kije, pschedeschczniki a druhe wězy mjetasche. Nětotsi poliziſtojo žo sranichu. Polizajski prefekt po dwě parnej wohnjowej žykawje pósła. Tej bórsy pschijéhdżeschtej, tola žo ſ nimaj njeżykasche. Wohnjowi woborniży se žekerami lěžyzy, sady kotrychž lud stejesche, rosrubachu. Lud do poliziſtow, do zyrkwje žo dobywazych, zyrkwine stoły mjetasche. Pomału postupajo žo poliziſtojo skónczne pschitwara (sakristaje) a chora smozowachu. Něhdże 100 wożobow je žo sranilo, wokolo 150 wożobow je žo sajało.

Na wójnu ſ Franzowskej

žo venezolanski president Castro hotuje. Kaž je snate, je Castro franzowskemu póžłanzej wobarał, ſ łódże na venezolanski brjóh stupicz. President je na tajke waschnje njewustateho pominarja wotbył, kotryž jeho njepschestawajcy nadběhowasche, so by w Franzowskej požczene pjenjesy danił. Franzowske knježerstwo je po tymle njehańbicziwym skutku venezolanskeho póžłanza ſ Franzowskeje wupokasało. Po prawom dyrbjała ſtschiwdżena Franzowska nětko Venezuelskej wójnu pschipowjedźicz a ſ kanonami žwojich wójnskich łódżow venezolanske pschimórske města wobtsělecz. Tajke něschto president Castro wocžakuje a teho dla wójsko mobilisuje. Tola wójsko skoro ſ lutych offizěrow wobsteji. Tak je na pschikład w provinzy Carabobje 7000 offizěrow mjes nimi 449 generalow a 627 wyschkow. Kóždy general něhdże 50 mužam roskasuje. Ssedmy dżel wobydlerstwa provinzy Caraboby ſ offizěrow wobsteji. Jednori wojazy žu w venezolanskim wójsku žadni ludżo.

Revoluzija w baltiskich provinzach

je drje porażena, tola se sběžkarskimi czrjódami žo hischcze kraj mjerwi. W Risy je žo wutoru do polizajstwa, w kotrymž pjecz czežkich politiskich jatych žedżesche, czrjóda ludži dobyła, kotsiž wudawachu, so maja tam něschto wosjewicz. Woni žłužbu cžinjazeho polizajskeho serżanta a jeneho strażnika sranichu a druheho strażnika morichu. Potom žo do jastwa dobuchu a jatych wušwobodżichu. Nadpad, pschi kotrymž žo tez żónske wobdżělichu, žo tak rucże wuwjedże, so wotdżělenje pěschkow, kotrež bě wucżahnyło, polizajstwo strażowacz, pschepossże pschinże.

General Dubaßow wo nastaczu ruskeje revoluzije.

Židowske nowiny pißaju, so je ßo Moskowski generalny gubernator njedawno w jenej ßwojich rěczow mjes druhim wuprajił: „Hłowny winik wscheho revoluzionarneho hibanja w Ruskej je „židowski ßwětowy swjasł“ a židowski revoluzionarny swjask sa Rusku. Židźi ßu na Rusku nětczischе czeżke wobstejnoscże pschinjeßli, so bychu ju sahubili.

Židam njepschecżelske njeměry w Homelu.

W Homelu w pokodnischej Ruskej běchu židźi jeneho polizajskeho sastojnika morili. Hnydom na to tam židam njepschecżelske njeměry wudyrichu. Ludowe czrjódy židowske wobydlenja a klamy wupuscżowachu a je spalicź spytachu. Ratarjo s wokolnych wßow do města czahachu, so bychu pomhali revoluzionarnych židow pschescżěhacź. Lud město Homel we wschěch stronach sapali. Měschczanszy hascherjo njesamochu woheń salecź. W něktorych židowskich khěżach dynamit, kotryż ßo tam khowasche, rosbuchny. S druhich židowskich khěżow bomby mjetachu a tsělachu. Dżeßacź woßßbow je ßo pschi tym sranikо, jena woßoba je ßo morika. Wojazy njejßu żanych ludźi shubili. W měscże naczinjena schkoda ßo na něhdże tsi milijony hriwnow wobliczа.

Położenje židam w Ruskej.

Ministerstwowa rada pod pschedßydstwom hrabje Witty je poßledni czaß wjele wuradżenjow wo židowskim praschenju měka. Witta, kotrehoż żona je kschczena židowka, ßo sjawnje wo to prózowasche, so by ßo židam pokna runoprawoscź s kschescźijanami daka. Druzy ministrojo na to pokasowachu, so by Ruska židam myto sa revoluziju wupłaczika, hdy by jim nětkole wscho pschiswolika. Njedźiwajzy teho ßo wobsamknу, so maja ßo židam położenja poskicźicź, kotrez budża w tym wobstejecź, so ßo mjesa židowskich ßydleschczow wo liczbu dalschich městow a městaczkow rosscheri, hdżez budże jim dowolene, ßo saßydlicź, a so ßo židowskim puczowazym pschekupzam zyła Ruska wotewri.

Hłód w Japanskej.

Sa hłodu mrejaze wobydlerstwo w poknóżnej Japanskej je japanski khěżor 200000 hriwnow darił. To je ßnadna suma, hdyż ßo pomyßli, so wjazy dyżli milijon człowjekow khlěba trada. Wjele ludźi je hižo sahłódniko.

Wěschczenje.

Sa dokhe lěta mojeho skutkowanja jako notar njeje ßo mi żenje niczo podobne stako; ta wěz ßo mi, runjez běch hakle ßwoju praxiß sapoczał, jako zyle njewopschijomna tak twjerdże saczischcża do pomjatka, so tez dżenßa hischcże s wěstej pschiwěriwej bojoscżu na to spominam.

Mój s pschecżelom, s kotrymż na universicże studowachmoj, wotewrichmoj w Neaplu notarsku kanzliju. S wopředka ßo njehodżesche prajicź, so ßo wěz schlachcźi, tola ßo scźerpnje nadźijachmoj, so ßo namaj poradźi, pschiwiska nabycź, kiż by namaj sežiwjenje sawěscźił.

Dżeń 9. novembra lěta .... — teho dnja żenje njesabudu — běch popołdnju ßam w pißarni, dokelż dyrbjesche ßo mój pschecżel wotßalicź notarskich należnoscżow dla. Tu sastupi do pißarnje mały ßłużobnik s rosomnym wurasom wobliczа a s zusym wurjekowanjom; tón mje požada, so dyrbju pschińcź do domu jeho knjesa, professora Charentona, wězy dla, kotrejez dla je moja pschitomnoscź zyle nusna.

S powjedanja snajach tuteho zuseho knjesa, kotryż nęschto lět w měscże bydlesche, dokelż bě trochu dźiwnje żiwy, a dokelż ßo wo jeho woprawdże kolwrotnje sważliwych kruchach, kiż wuwjedowasche, powjedasche. Jeno jedyn pschikład chzu powjedacź. Ras bě wulki swěrjeńz pschischoł do města, a wón wunusowa ßebi, so jemu da wobßedżeŕ do khlěwa ßuroweje lawizy sastupicź, a to jemu zyle ßamemu a bjes brónje. Wěso dyrbjesche najprjedy sapołożicź sawěscźenje, kotrez bě pjecź krócź wjetsche, hacż płacźisna wulkotneho swěrińka. Nowiny pak rosprawjachu nasajtra, kak běchu ßo skludżeŕ a dwaj ßłużobnikaj s pistolijemi a hlebijemi psched khlěw stupili, so bychu swěrjo pschi najmjeńschim strachu, kotryż mohł professorej hrosycź, porasyli, ale kak je ßebi professor s njesniczomnym měrom zigarettu sażehlił a w tejle kurjeŕskej stwě dowukurił.

Duż móże ßebi kóżdy człowjek myßlicź, kajke wězy mi na myßli leżachu, czeho dla běchu po mnje póßkali, a mjes tym so napißach ßwojemu towarschej khartku, na kotrejż jemu sdźělich, czeho dla ßym njepschitomny, a ßo pschihotowach, so bych ßo se ßłużobnikom nastajił k professorej.

Salěschmoj na woßebny wós, kotryż na naju psched khěżnymi durjemi czakasche, a sa něschto mjeńschinow běchmoj na drósy, hdżez professor bydlesche. Wón mje pschija s luboscżiwej pschecżelnoscżu, każ stareho znateho. To bě rjany, něhdże schěscźdźeßacźlětny mużski s běłymi kudźerjowymi włoßami a s nadobnym wurasom. Ssněhběłe włoßy woteſtawachu wótrje wot barby woblicza, kiż bě ßłónzo spaliko. Jeno w jeho módro-scherymaj woczomaj bě, hdyż ßo ßmějesche, něschto dźiwne, něschto hudańczkojte, schtoż mi hnydom napadże.

„Waß je mi zyle woßebje wukasał hrabja Sangallo, kotryż je naju shromadny znaty“, wón rjekny, hdyż pytny, so bě mi jeho njenadżita pschecżelniwoscź naczinika dźiwanja a wuskoscże. „Wón da mi dżenża rano na hońtwje waschu adressu a wobkrucźi mi, so ßměm ßo wam w měrje a bjes wuměnjenja dowěricź.“

Pokłonich ßo a prajach něktore ßłowa dźaka.

„Chzu wam“, professor dale rjekny, „sdźělicź, wo czo ßo jedna. Ssnadź budźecże ßo dźiwacź, so hischcże, runjez ßym dwajaschescźdźeßacź lět, njejßym ßebi na to myßlił, ßwoju poßlednju wolu postajicź. Tak budźische ßo stako, so, njebudźich-li psched dwěmaj dnjomaj list s Noweho Orleansa dostał, kotryż mje nusuje, so dyrbju ßo w tej wězy rosßudźicź, budźische moje khětro wulke samóżenje pschipadko mojemu wujej w Mexiku, kotryż je hižo wjazykróczny milijonar. Duż dyrbju ßwoje kubła lěpje nakożicź a, dokelż jutsje wjazy njebudu to czinicź móz ...“

Poskoczich se ßwojeho ßydła, wudźěrach na njeho se sprostnjenymaj woczomaj a praschach ßo wschón ßo dźiwajo: „Schto wy rěczicże?“ dokelż ßebi myßlach, so ßym jemu wopak srosymił.

Na professora Charentowym wobliczu pokasa ßo s nowa tamne dźiwne, hudańczkojte poßměwanje; sdasche ßo, so ßebi něschto pschekładuje, potom rjekny: „Macże prawje; dokelż dyrbicże wobßwědczicź, so ßym tole wotkasanje sczinił pschi poknych duchownych khmanosczach, macże prawo na to, wote mnje ßebi żadacź, so bych wam wujaßnił te ßłowa, kiż ßo mi wußunychu.“ Dokelż pak spósna, so jeho ßłowam lěpje njerosymjach, dyżli jeho prjedawschemu naspomnjenju, rjekny dale: „Hlejcże, wy budźecże prěni a najskerje tež poßledni, kiż shoni moje potajnstwo, pschetoż jutsje njebudu wjazy mjes żiwymi.“

„Ach, na waß tola“, ja sawołach, hdyż ßo mi skónczнje poradźi, nęschto ßłowow prajicź, „njeczińcże mi tola bojoscże, macże ßnadź myßle, ßo moricź?“

„Ach ně, to njebudże trěbne“, wotmolwi wurasnje Charenton. „Na to wschak njetrjebamy czakacź, nětkole njetrjebamy ßo dale wo to staracź. Nětkole pak pijmoj schkleńzu schampanskeho wina, luby pschecżelo, to budże wam derje czinicź.“

Saklinka a da makemu ßłużobnikej pschinjescź schampanskeho wina, kotrez tež s wulkim wokschewjenjom pijesche. Na dobo ßo pokhmuri a rjekny: „To je jara srudna stawisna, kotraż ßo psched nęhdże schtyrzyczi lětami sapocża a jutsje, dżeń 10. novembra, ßo skónczi. Wusnaju ßo wam, so ßym dyrbjał wokomiki najhórscheho styska pschętracź a so dyrbjach ßwoje żiwjenje schtoż móżno swjerschnje pschiprawicź, so bych wot ßebje wotdżerżował dopomnjeńki je ßwojej sańdżenoscże a so bych ßwoju boloscź psched ßwětom potajił.

Dyrbicże wjedżecź, so je mje jako maku ßyrotu mój porucznik, pschecżel mojeho nana, wukubłał, kotryż mje wsa ßobu s Toulu, hdżez ßym ßo narodźił, do Parisa, so bych tam sdźěłanoscże nabył. Młodoscź ßo mi miny wjeßeła pschi studijach a czělnych s poczowanjach. S dwajadwazyczi lětami buch lawrejat pschirodowanych wědomoscżow, kotrez mějach hižo se sapocżatka woßebje rad. Zyle ßwobodny a żadajo ßebi, nęschto praktiszy wuwjesczi, p dach ßo na pucżowanje — a runje na jenym s prěnich pucżowanjow poda ßo ßama na ßebi njewažna wěz, kiż pak dyrbjesche w a zyłe moje żiwjenje rosßudny wliw měcź. Hižo měßaz běch w Kairu, hdżez wobkhadżach se ßwojimi krajanami a woßebje s wěstym Aurontelom, kiż bě we ßłużbje pschi franzowskim łódźniskim tow arstwje a kiż bě s nęschto lět wudowz. Setkawachmoj ßo czasto w ar abiskej khotejowni, so bychmoj „domino“ hromadże hrakoj. Ras ßedżachmoj s Aurontelowej dżowku, lubosnej dżewjeczźlětnej holczku, pschi ßwojej schalzy khoseja, tu pokasa ßo na prosy durjow Arabjan njepostajomneje staroby a tobak-żołteje barby s wulkim běłym turbanom na hłowje. To bě jedyn amu el baht, s druhimi ßłowami: jedyn s tamnych wěschczerjow, kotsiż na rózkach dróhow abo w khotejownjach sa nęschto piastrow ludżom jich pschichod wěschczachu. Posasta na

prosy, wobhlada ßebi ſ cžornymaj wocžomaj pſchitomnych a pſchińdže na naß.

„Tehole ſcharlatana (njewědžaka) maja ſa woprawdžiteho widžerja“, powjedaſche Aurontel. „Powjedaju, ſo ßo jeho wěſchcženja woprawdže trjechuja. Teho dla ßo jeho ludžo boja, ſ druheje ſtrony pak ßo ſaßo na njeho wobrocženja, proſcho jeho wo wěſchcženja, kotrymž ßlepje wěrja.“

„Rad chzył wjedžecź, ſchto by mi prajił tónle druhi Mohamed“, naſpomnich, hdyž wěſchcźeŕ nimo naß džěſche.

Muž, kotryž trochu franzowſki roſymjeſche, cžehož ßo njeběch nadžał, ſaſta pſchede mnu, a wudžěraſche na mnje ſymnje a pſcherywajo, „Sſym ſwólniwy“, wón rjekny a ſapocža roswjaſowacź pißane rubiſchko, w kotrymž bě drobny frinkotaty pěſk.

„Wucžěrcže jeho!“ mój pſcheczel ſ cžicha rjekny. „Tucźi ludžo ßu druhdy niz jeno wobcźežni, ale tež njepſchijomni.“

Ale mějach tu wěz ſa ſabawnu a dowolich jemu.

* * * (Skónczenje pſchichodnje.)

Za Serbski Dom w Budyšinje

je so w lěce 1906 dotal zaso nahromadźiło: 12 hr. 10 np.

Dale za njón dari:

W 5. čisle „Katholskeho Pósła“ lěta 1906 hižo kwittowane:

Radwořska Hórnikowa komisija . . . . 1 hr. 50 np.

Hromadže: 13 hr. 60 np.

Z džakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Knjes wokrjeßny hejtman ſe Schlieben, kotrehož je kral na měſto ſkhorjeneho kultußoweho miniſtra ſe Seydewitza do miniſterſtwa powołał, hižo 1. haprleje ßwoje ſaſtojńſtwo naſtupi. Sa noweho Budyſkeho wokrjeßneho hejtmana je ßo dotalny Nowodraždžańſki hamtſki hejtman tajny knjeżeŕſtwowy radźicźel ſ Craushaar pomjenował.

— Móſt pſches Sprejiny dol w Budyſchinje je ßo wutoru w druhej komorje ſakſkeho ßejma do debatty ſapleteł. Sapółłanz Rudelt ſ Dubina ßo na to wobcźežowaſche, ſo chze ſtat k twarej tuteho moſta 400000 hriwnow pomozy dacź. W ſeſtajenju ſtatnych dokhodow a wudawkow njeje pak nicžo wo tajkej pomozy naſpomnjene, a tola ßo ſda wěſte bycź, ſo dyrbi ſtat khětry pſchinoſchk wotedacź. W kraju je wjele dodźerżanych moſtow a drohow. Wjeßne a měſchcźańſke gmejny dyrbjake doſpołnje jenak wjele pomozy doſtawacź. Sapółłanz Hartmann ſ Budyſchina ßwojeho kollegu Rudelta powucźi, ſo ßo njetrjebawſchi roshorja. Móſt pſches Sprejiny dol budża niz jenož měſchcźenjo, ale tež wobydlerjo wokolnych wßow jenak wjele wužiwacź.

— Na pſchedkupne prawo ryczeŕkublow je knjes ſapółłanz Kokla pſchi jednanju wo juſtiznym etatu w druhej komorje ſakſkeho ßejma knjeżeŕſtwo kedźbliwe cźinił. Pſchedkupnemu prawu ma ßo pſchipißacź, ſo ßrěnje rataŕſtwo pſchezo bóle wotebjera. W něktorych wßach, na pſchikład w Lipſczańſkich ſtronach ßu ryczeŕkublerjo wjazy dyžli połojzu burſkich leżownoſczow pokupili.

— Polizija je džěłacźerja Jana Kucharja ſ Wósbórka ſajała, kotrehož paduchſtwa dla pytaju. Mjes druhim je wón jenemu tudomnemu wobßedžerjej cžumpjelow jedyn worcźik kradnył.

— W Lětonju ßu knihiwjednika Mudru ſajeli. Wón je ßłużbu pola jeneho tudomneho twarſkeho miſchtra měł, kotremuž je pjenjeſy pſchekſchiwił.

— Tudomneju džěłacźerjow Oskara Kriegela a Jurja Pietſchmanna ßu ſajeli. Wonaj ſtaj mſdowe papjerki džěłacźerjow jeneho tudomneho twarſkeho miſchtra ßamaj napißałoj a ſtaj ſpytałoj, mſdu džěłacźerjow ßebi wupłacźicź dacź.

S **Radworja.** Radwořſke ſpěwarſke towarſtwo »Meja« wotmě 28. wulkeho rózka t. l. ßwój 11. ſałożeńſki ßwjedźeń we „Wjeßnej korczmje“. Sjawnje a jednorje běſche ßo jenicžzy w naſchimaj tydźenikomaj pſcheproſchowało. A ludu bě nadoſcź. Sala běſche pſchepjelnjena. Program wopſchijeſche 11 cźißkow, mjes nimi wjeßelohru: „Wona pſchijédže“, khory: „Chzemoj mój do drjewa jěcź“, „Wórſchulka hiſchcže ßwěcźeſche“, „Ach był ja Marja Madlena, mój ſbóżnik a ſkała“ a „Cžeho dla ßo njewjeßelicź“ — běchu wubjerne a knjes wucźeŕ Nawka ſ Hajniz je wſchitko miſchtrowſzy na klavirje pſchewodżał. Tenorowej ſoli: „Dwě rózicžzy mi kcźéjeſchtej“ a „Daj mika pſchi Tebi mi bydlicź“ ſpěwaſche dirigent »Meje« a to kraßnje. Nimo dweju baßnjow Cźiſchinſkeho buchu tež 4 bajki w njewjaſanej rěcži wot Handrija Sejlerja pſchednjeßene. Saßo něſchto nowe — a poßłuchaŕſtwu ßo ſpodobaſche. Hra: „Wona pſchijédže“ je nam ſ Khróſcźiz ſnata, ale wuſnacź ßměm: miſchtrowſzy bu wěz pſched-ſtajena. A k temu hiſchcže: ſo njebyſchtaj nakładnikaj hry: M. Z. a J. D. tola pſchemnoho kroſchkow pſchißadźiłoj, je ſpěwarka H. A. wjecžor mjes poßłuchaŕſtwom cžŕjódu exemplarow rospſchedała. Druhe towaŕſtwa mohłe ßo tež trochu hibacź — hdyž je podobna pſchileżnoſcź. W Jaßeńzy a w Kulowje tajka ſa „Cžeſtny bóńcžk“ běſche! S krótka: Měſchany khor w pyſchnej narodnej draſcže — ſtejo na jewiſchczu, rjany ſeleny park pſchedſtajowaze, jakož »Meja« we „Wjeßnej korczmje“ jewiſchczo ma — a k temu jaßna běła płunowa ßwěza — to je hižo wobkuſłaze, a nětko hiſchcže harmoniſke ſynki Smetanoweje opery ſ pſchewodom piana: „Pójcže ſ nami k rejam, k ſpěwej! Njedajmy dženß knjeżicź hněwej. Muſika ſaklincza! Do koła!“ To běſche rjenje! Druhi raz ſaßo tak! W.

S **Wulkich Debßez.** Tu ßo bliżſchi cžaß dobrowólna wohnjowa wobora ſakoži.

S **Budeſtez.** Tudomny Kſchižanez młyn je wobßedžeŕ tkajeŕnje Kalauch w Koblizach ſa 38000 hriwnow kupił.

S **Hodžija.** Něhdže ſto krocžel wot drohi ßrjedź Spytez a Brěſy leži kruch knjeżeho Brěſanſkeho lěßa, kotremuž mordaŕſki dół rěkaju. Tam ßu ſańdżeny pjatk pſchi hońtwje pſched wjecžorom cźěło jeneho muża, 59 lět ſtareho Wünſcha ſe Schönbacha pola Lubija, namakali. Wünſcha, kotryž bě wucżeny tkalz, by huſto po Hodżijſkej woßadże jako dźěławy muž wokoło cžahał. Tak bě tež pſched połdra tydźenjom do ſpomnjeneho lěßa pſchiſchoł a ßo ſ tamniſchimi lěßnymi dźěłacźerjemi do powjedanja dał. Wón je jim prajił, ſo je jemu pſchiſłahe na pſchenozowanje do Cźeŕwjeno-noßliczańſkeje korczmy hicź. Dźěłacźerjo ßu potom domoj ſchli, wón pak je w lěßu leżo woſtał a wußnywſchi ſmjerſnył. Bliżſche dny njejßu ßo knjeżi dźěłacźerjo do lěßa wróczili, a hońtwarjo hakle pjatk na měſtno pſchińdżechu, hdźež bě Wünſcha wumrjeł. Cźěło do Brěſy dowjeſechu. Tam dachu ſa njo kaſchcź wudźěłacź, w kotrymž ßo ßobotu do Hodżija dowjeſe. Tam je ßo wono póndżelu pohrjebało. Dokelž je Wünſcha wojak był, a jeho ſ wojeŕſkeho cžaßa někotſi wobydlerjo Hodżijſkeje woßady ſnajachu, ßu jeho cźěło někotre ßobuſtawy Hodżijſkeho wojeŕſkeho towaŕſtwa ſ khorhoju k rowu pſchewodźiłe. Na pſchewodżenje běchu pódła teho ſemrjeteho jedyn ßyn a dwaj pſchichodnaj ßynaj pſchiſchli.

Wo mordaŕſkim dole, w kotrymž je Wünſcha wumrjeł, njech je pſchiſpomnjene, ſo ßu 13. ſeptembra 1801 na tym ßamym měſtnje cźěło njeſnateho ſaraženeho muża namakali, kotrehož je Brěſanſka gmejna tež do Hodżija khowacź dała. Wopomnik ſ pißmom, na tónle podawk ßo poczahowazym, hiſchcže dżenßa na měſtnje ſteji, hdźež je ſaraženy leżał.

S **Hodżija.** Wóndano ßo tu cźěło morwonarodżeneho dźěſcźa khowaſche. Hdyž ßo pſchi tym ſ wěże ſaſwoni, ßo konjej kucże, ſ kotrejż bě ßo cźěło pſchiwjeſło, ſpłóſchiſchtaj a ſ kucžu po wßy dele cźerjeſchtaj. Na dźiwjej jěſbje ßo ſapſchah po nahłym brjoſy dele wali. Prědnje ßniza ßo wotlemichu a wobſcherjenej ſkocźeczi ſ nimi dale hanjeſchtej. Pſched Eignerez hoſcźenzom wonaj do jenopſcheżneho ſapſchaha ryczeŕkublerja Schrybarja-Zicżeńſkeho ſawadżiſchtaj a jón ſ konjom a pohonczom powrocźiſchtaj. Se ßylnym ſtorkom ßo wós do kruchow roſßypa, tola ſpodźiwne bě, ſo ani pohoncž ani kóń pſchi tym njeběſchtaj do ſchkody pſchiſchkoj. Spłóſchenaj konjej ſtaj ßo poſdźiſcho w Spytezach ſadżeržałoj. Na wulke ſboże běſchtaj pſchi ſtraſchnej hanjenzy njewobſchkodżenaj woſtałoj.

S **Łupjanſkeje Dubrawy.** Sańdżenu njedźelu ßwjecźeſche tu żiwnoſcźeŕ Hendrich ſe ßwojej mandźelſkej rjany ßwjedźeń ſłoteho kwaßa.

S **Rakojd.** Jutſje njedźelu ſa tydźeń, 11. małeho rózka, ſmeje naſcha nalutowaŕnja a wupożcźeŕnja ſaßo jenu ßwojich ſajimawych hłownych ſhromadźiſnow. Shonimy w njej, kak je mjenowane towaŕſtwo ſańdżene lěto dźěłało a ßo dale roswiło, a w kajkim rjedže je jo reviſor Frika ſ Draždżan namakał. Po ßlědowazych nowowólbach ſwjeßeli pak naß naſch krajan, knjes ryczeŕkubleŕ J. Wjela-Strawałdſki, ſ rjanym pſchednoſchkom. Wſchelalich pſchicźinow dla ſapocźnje ßo ſhromadźiſna hižo w **2** hodźinomaj. Hoſcźo ßu wutrobnje witani!

S **Klukſcha.** Mandźelſka tudomneho żiwnoſcźerja Merſtowſkeho je pod koła woſa, ſ hnojom pokładżeneho, pſchiſchła a ßo cźeżko wobſchkodźiła. Njeſboże je ßo ſ tym ſtało, ſo ſtej krowje, do woſa ſapſchehnjenej, ßo ſpłóſchiłej a żonu k ſemi ſtorhnyłej.

S **Raschowa.** Sańdźeny schtwórtk je najstarscha wożoba nascheje wożady, khěžkarka Kubaschowa w Raschowje, 93 lět stara wumrjeła.

S **Delnjeho Wujesda.** Nasche wojerske towarstwo je njedźelu khěžorowe narodniny s kemschikhodom a wjeczor se zwjedźenjom w Haschkez hosćenzu zwjeczika. Na tutym mějesche knjes farar Ryczeŕ, kotryž bě hižo na kemschach na khěžorowe narodniny spominał, zwjedźeńsku rěcz. Wón wschitkich napominasche, so bychu khěžorej a kralej dale zwěru wobkhowali. Knjesej fararjej Ryczeri njech zo tu sa jeho natwarjaze prědowanje a napominaze zkowa wutrobny dźak praji.

S **Lejna** pola Khrósćiz. W tudomnym ratarskim towarstwje je zo w poźedźenju 21. januara woźebity zwjedźeń wotměł. Sastupjerjej direktorija hornjoluziskeho wokrjeznego towarstwa, tajny ratarski radźicźel Hähnel-Koporczanski a professor dr. Gräfa-Budyski běschtaj poźedźenje se zwojej pschitomnosczu poczeszikoj, so byschtaj někotre wusnamjenjenja wudźělikoj. Hdyž bě towarstwowy pschedźyda, ryczeŕkubleŕ Ssmoła-Nukniczanski, poźedźenje wotewrił, tajny ratarski radźicźel Hähnel dołholětnemu městopschedźydźe Lejnjanskeho ratarskeho towarstwa, kublerjej Pjechej-Libonjanskemu „bronsowu medaillu sa saźkużby wo ratarstwo“ se spožczenskej liszinu a sbožopschejazymi zkowami pschepoda, wusběhujo woźebite saźkużby, kotrez je zebi kubleŕ Pjech w 53lětnej dźěławosczi wo towarstwowe spěchowanje dobył. W poźedźenju zo też někotsi zwěrni czeladnizy wusnamjenichu. Poskoczany zkěborny kschiž dostachu: dźowka Madlena Winizarjez, wot 16 lět pola kublerja Jana Czěźle w Khrósćizach zkużaza; dźowka Madlena Lohrez, wot 16 lět pola kublerja Michała Pjecha w Libonju zkużaza; dźowka Marja Hennigez, wot 15 lět pola kublerja Jurja Czěźle w Khrósćizach zkużaza a dźowka Madlena Rychtarjez, wot 15 lět pola kublerja Jana Wolenka w Kukowje zkużaza. Czeźne wopiźmo zo pschipósna: czeladnikej Janej Schubertej, wot 14 lět pola kublerja Jurja Czěźle zkużazemu, a dźowzy Marji Kubizez, wot 11 lět pola kantora Jurja Pětra Hile w Khrósćizach zkużazej. Mjenowanym czeladnikam zo tele wusnamjenjenja se zkowami pschipósnacza sa jich zwěrne zkużenje, tola też s napominanjom, so bychu s tejźamej zwěrnosczu dale zwoju zkużbu sastawali, pschepoda.

S **Draždźan.** Tajny radźicźel zwobodny knjes se Salza a Lichtenau je se swonkowneje krajneje zkużby do snutskowneho krajneho sarjadnistwa sastupił a zo sa pschedźyda Nowodraždźanskeho hamtskeho hejtmanstwa pomjenował.

Se **Žitawy.** Tudomna swudowjena jakmožniza Geyerowa je njedźelu zwój stoty narodny dźeń zwjeczika. Měschczańska rada jej s dwěmaj měschczańskimaj radźicźelomaj sbožepschecza a dar pschepodacź da, wobstejazy s pjenjes, blesche wina a torty. S dobom zo stolětnej tydźeńska jakmožina wo 50 np. powyschi.

S **Wojerez.** 10. a 12. februara směje zo tu wustajeńza pjerisny a kaniklow.

Se **Shorjelza.** (Khostanska komora.) Rěsnikej Höntzkej w Czikezach pola Bukowa bě zo jedyn wok splóschił a do lěża czeknył. Tam skoczo satželichu. Pschi wobhladanju skoczeczoweho mjaza skótny lěkaŕ praji, so je wono mjenje hódne, dokelž zo njebě wukrwawiło. Rěsnik teho dla k hamtskemu pschedstejiczerjej s Götzej do Bukowa dźěsche, so by zo jeho dla pschedacza mjaza wo radu praschał. Tón po namjecze pschitomneho wyschscheho hajnika Lehmanna poruczi, mjazo Wojerowskej zwobodnej kawje na pschedań pschepodacź. Höntzke pak měnjesche, so je mjazo bjes poroka a jo na zwoju ruku rospscheda. Teho dla jemu 60 hriwnow pjenjezneho khostanja abo jastwo na 6 dnjow pschizudźichu. Rěsnik zo na druhu instanzu powoła, tola ta prěni wuzud wobkrucźi.

S **Rowneho** pola Sslepeho. Sańdźenu zobotu 27. wulkeho rózka tudomne wojerske towarstwa w Kowarjez korczmje khěžorowe narodniny zwjeczesche. Popołdnju w 3 hodźinach zo shromadźiwschi, k Sslepjanskemu Božemu domej czehnjechu. Wjeczor zo se Sslepjanskim a Brěsowskim wojerskim towarstwom sjednoczichu a po wšy saklowy czah czehnjesche, na czoz zo dźiwadłowe pschedstajenje wotbywasche. M. Kónzan „Zortny Michał“, a H. Rulka „Rekruta“ deklamowaschtaj. Wjeselohru „Na straži“ zydom wożobow pschedstajesche. K temu zo wjeselohra „Dwejo wo jenu“ pschisamkny. Też na spěw zo njesabu. Spěwasche zo solo s měschanym chorom „S dychom zwjatoh' Jana“, měschany chor „Luby pola rowa“, solo s mužskim chorom „Zedźenje sa měrom“. Hrajerjo a spěwarjo zwój nadawk wubjernje dokonjachu. Jich pschednoschki zo se živym plazanjom pschewodźachu, a wjeselke woblicza poźkucharjow wo tym zwědczachu, kak zo kózdemu wutroba radowasche. Sskawa jim s pschecźom, so bychu bórsy saźo s podobnymi pschednoschkami w sjawnosczi wustupili. Powschitkownje bě žadanje zkyschecź, so by pschi zwjedźenju pschichodnje rěcz serbska była a so by zo też zkawa na khěžora w serbskej rěczi wunjeźła. Runje tak dyrbjała zo Boża zkużba w serbskej rěczi wotměcź, wschak w naschich stronach wschitzy serbski rěcza.

S **Rowneho.** Tu je M. Sprejz fabriku zementowych tšěschnych zyhelow założił. Zyhele, po najnowschej formje zo dźěłaze, zo s grotom k tšěschnym łatam pschitwjerdźeja, tak so zo s najzylnischim wětrom wottorhnycź njemóża. Też na tšěsche tak derje pschilěhuja, so zo njemóże najdrobnischi zněh psches nje zacź.

I. **Kak zu pczoły mjes zobu a też zame sa zo žiwe.**

1. Ludstwo abo pczoły. Nascha pczoła (apis mellifica) je pschekaźanz s kschidleschkami czeńkimi kaž kózka a se zikkami na nimi. Pczołka njemóże zama živa bycź, wona by bórsy wumrjeła. Jeje živjenje wukhowa zo jenoz, hdyž wona do luda zkuscha. Ludstwo twori zo s jeneje matki, s mnohich tyźaz pczołkow, kotrez maju wschě dźěła wobstaracź, a druhdy hischcze s někotrych stow abo też tyźaz trutow. Tele tsi druzziny móżesch lohko też do dweju druzzinow dźělicź: matka a pczoły zu zónske stworjeńcźka, truty pak zu pczołaze muzziki; abo też tak: pczoły zu pczołaze pjerachi (schamałe), dokelž njejźu zyle dorostke, matka pak a truty zu pczołaze dospołnje dorosczene bycza. Tehodła móżetej też jenoz matka a truta pczołaze živjenje dale płodźicź. Pczołki pak maju, dokelž njejźu po rodźe dospołne bycza, jenoz dźěłacź, schtoz je sa sakhowanje pczełazeho rodu trěbne. Wone zu dójki, ježiwjenje a wojazy mjes pczołazym ludstwom. Muz — snamjo mozy a khrobłosczе nimale we wschej Božej stwórbje — njeje pola pczołow niczo; truty zu jenoz mamle, kotrychž pczoły hnydom po znjach sabiju, sakuźaju a sakloju, so njebychu dlěje lěnikow a zracźkow mjes zobu měli.

So mohłe pczołaze ludstwo zwoje shromadne živjenje wobkhowacź a sakhowacź, trjeba kryjazy domczk, kotryž my Sserbja kołcź, w Sslepjanskich stronach, jeli zo prawje dopomnju, po druhich zkowjanskich narěczach wal a wulik mjenujemy. W kołczu natwarja pczoły s wóska twar abo mnohe płasty s mjeńschimi a wjetschimi, se schěsczе stron se sczěnami wobrubjenymi kortkami, hłubokimi jako khanka, kotrymz panki narjeknjemy. Do pankow wulinu pczoły naźrěbany měd, abo sateptaju do nich kwětzynu mucźku, abo wukuklaju w nich jako w kolebkach zwoje młodźatka. Pódła je twar s wóska pczołam kryjazy hród, s kotrymz zo psched mnohimi njepschecźelemi wobhrodźa.

Wschě stawy pczołazeho luda s twarom a wobydlenjom mjenujemy kołcź, wobźadźeny kołcź abo też pczoły. Tak prajimy: „Mam tsi kołcze (wobźadźene kołcze),“ abo: „Mam troje pczoły.“ Hdyž pschichodnje wuras „ludstwo“ nałożuju, měnju stajnje wschě žive bycza, kotrez zu w jenym kołczu sjednoczene. Kaž hižo naspomnich, njemóże ani pczoła, ani matka, ani truta zama živa bycź. Wschě tute jednotliwe stworjeńcźka s ludstwa trjebaju pomoz zwojich bratrow a zotrow pschi płodźenju živjenja a pschi ježiwjenju, też móża trěbnu czopłotu sa zwoje živjenje jeniczzy swjesćź, hdyž zu w ludstwu k towarschnemu živjenju sjednoczene. A runje tole je sa nje czim bóle trěbne, dokelž pczoły k symskemu spanju njewużnu, jako jich zotry czmjely a woży.

Tak dha dyrbisch stajnje wopomnicź, hdyž wo pczołach rěczimy, so je to wulka jednota s mnohich stawow, a so do tuteje jednoty też jeje twar jako dźěł tuteho wjelestawskeho dźěła zkuscha, podobnje kaž schlinkowy kónk k schlinkej zkuscha, bjes kotrehoz njemoże živy wostacź.

W pczołach płodźi zo živjenje na dwoje waschnje dale. S jejkow abo nacźiska wulahnu zo jednotliwe pczołaze bycza: matka, pczoły a truty, a druhdy saźo wuroji zo s ludstwa dźěł. Tutón rój załoži tam, hdźez zo jemu pschihodźi, nowe pczołaze zydło.

Pczoły živja zo s mjedom a kwětzynej mucźku. Měd sticźi jim wuhlik, mucźka pak duźyk. Wuhlik, hdyž zo spali, t. r. hdyž zo s kizlikom s powětra sjednoczi, dawa pczołam czopłotu a wutepi jim tak jich domczk a shreje jich czełko, duźyk s mucźki pak natwari woźebje jich czełko. S wobeju zredkow pschihotuja zebi też wósk, so mohłe s njeho zwój domczk s płastami wutwaricź.

Schtóz s mojich lubych czitarjow wschemu doscź njedorosemi, njech da zebi to wot zuźoda-pczołarja pokasacź.

(Pokraczowanje.)

Přilopk.

* Někotsi rěsnizy w lěźu pola Moritzburga dźeźaczlětneho hólza s Bärwalde naheho k schtomej swjasaneho namakachu. Kaž wón powjedasche, běschtaj jeho dwaj paczeŕskaj hólzaj, kotrejuž fantasija

bě drje žo ſ čitanjom indianſkich powjedančkow pſchepinaka, nadpadkoj, nabikoj a k ſchtomej ſwjaſakoj. Też běſchtaj jemu hroſykoj, ſo jeho do bliſkeho hata čišnjetaj.

* W Draždźanach je žo lakowa fabrika Franza Pillnaya na Wulkohajnſkej dróſy žobotu wječor wotpalika. Miſchtr Bernhard jako wohenjowy ſtolp wo pomoz kſchičžo ſ twarjenja ſkočži a na dworje na ſemju čišny. Wón je žo žmjercz ſtraſchnje wopalik.

* Pſchi žwjedženju khěžorowych narodninow žu pjeni hoſcžo korczmarjowu džowku a ſchěſcz hoſczi ſtraſchnje ſkalali a ſ piwowymi karanczkami cžežko ſrěſali. Hlowneho winika žu ſajeli.

* (Mordarſtwo.) We Wrechowje w Pruſkej žu 26létneho kubleŕſkeho žyna Geſcha ſ rosražanym nopom pſchi jenej pólnej mjeſy morweho namakali. Saražaneho běchu krótki cžaž prjedy teho po 5létnej žłužbje pola wójnſkeho kódźſtwa puſchcźili. Dwejn kowarſkeju, na kotrejuž tukaju, žu ſajeli. — Na jenej kódźerni w Kielu je jedyn dźěłacžeŕ, kotrehož miſchtr pjanoſcže dla nažwari, tuteho ſakkoł. Mordarja žu ſajeli. — W Metzu žu biczžy leutnanta Wolfa ſe 16. pionerſkeho bataillona nadpadli a tak cžežko ſranili, ſo žo wo jeho žiwjenje boja.

* (Njeſbože na hońtwje.) Pſchi jenej hońtwje pola Anspacha hońtwaŕ Fiſcher jeneho honjerja tak njeſbožownje do delnjeho žiwota trjechi, ſo wón ſa nětkore mjeńſchiny wumrje. Hońtwaŕ chžyſche žo na to žam ſatſělicz, tola jeho towarſchojo jemu wobarachu a jemu tſělbu wotewſachu. Fiſcher ſadwělowawſchi nětkore dny po lěžach bludźeſche a ſkónczńje do Uſinga pſchińdźe, hdźež žo na polizajſtwje ſtaji, tola jeho hnydom ſaža puſchczichu.

* W Schenkelez mlynje w Niedergorpu pola Žahana žo 18létny mlynſki Hampel ſ transmižiju ſhrabny a žo ſ walu wokolo wjerhaſche. Wón žo hnydom ſaraſy. Cžélo je žo žałoźnje roskhartowało.

* Wyſchſchi wójnſki žud w Nürnbergu je wyſchſcheho leutnanta Oppelta, njekaſanſtwa dla wobſkorženeho, k jaſtwu na 2 njedźeli ſaždźił a ſe žłužby wuſtorczik.

* Dźiwnuſchki cžłowjek je ſnaty italſki hrabja byk, kotryž je pſched krótkim jara ſtary wumrjeł. Wón bě pſcheżwědczeny, ſo teho dla ſymu a horzotu bjes ſchkody wudźerżowaſche, dokelž by wſchědnje kamperowy napoj wupił. Tónle napoj měješche wón jako ſarunanje ſa cžopku draſtu, ſ kotrejž žo druſy ludźo pſched ſynu ſchkituja. W ſymje a lěcžu wón bjeſe wſcheho pſchikrywa pſchi wocžinjenych woknach ſpaſche a w žwojej wulkej ſahrodźe žo wón też w ſymnym wjedrje jenož koſchlu wobleczeny hodźiny dołho wukhodźowaſche.

* (Ssamomordarſtwo ſchulſkeho hólza.) 13létny žyn želeſniſkeho wothladarja Wilhelma w Oberlungwizach bě žo póndźelu ſe ſtarſchiſkeho wobydlenja wotžalik. Prjedy teho bě žwojim bratram, hdyž ſe ſchule domoj džěchu, žwoju pjenježnu móſcheń, nóż a ſchantko dał a napožled hiſchcže papjerku, na kotrejž ſtarſchimaj k wjedženju da, ſo dyrbi do žmjercze hicz. Na to do jeneje ſkały džěſche, hdźež je žo ſe 7 metrow wyſokeho kamjenja do wody cžižnył. Wutoru žu džěkacžerjo jeho cžélo namakali. Schto je wobdarjeneho a hewak pětneho hólza k ſrudnemu ſkutkej pohnuło, je zyle njeſnate.

* Pſchi cžehnjenju ruſkich prämijowych obligazijow (ſtatnych papjerow) je hlowny dobytk, ſ 200 000 rublow wobſtejazy, inženieurej Alexandrej Ssokolowiczej, hlownemu wjednikej revoluzionarneho hibanja w Ruſkej, pſchipadnył. Sbožowny dobycžeŕ w tu khwilu w Pětro-Pawlowſkej twjerdźiſnje jaty žedźi, hdźež je też khěžorſtwowa banka powjeſcz wo pſchipadnjenym dobytku pózłała.

* Kupa Helgoland w połnóžnym morju, kotruž je Jendźelſka pſched 13 létami Němſkej ſa wulku koloniju w ranſchej Afriży pſcheſtajiła, žo ſ kóždym létom pomjeńſchuje, Kupa ſ krydowych ſkałow wobſteji, kotrež žo pſchi brjoſy ſ morjom podmlěwaju, ſ džěła pak žo też ſ deſchczom a mjerſnjenjom rosžypaju. To je pſched krótkim ſaža wotwalwjenje wulkeje ſkały dopokaſało, kotraž je žo do hłubiny ſhubiła. Nawały žołmow žo tam, hdźež ſ najwjetſchej mozu do brjoha pjeru, ſ tym njeſchkódne cžinja, ſo wokolo ſkałow murje twarja, kotrež žu žołmam hacz dotal krucže napſcheczo ſtake. Też wumurjowanje ſchkałobow a murjow je roſpadnjenju brjoha wobarało. Dale žu brjoh pod ſkałami ſ zyhelemi wupleſtrowali. Tele džěła, žo wě, milijony hriwnow žadaju. Duż je Helgoland jara drohi jendźelſki dar. Ženje drje njeje pſchiſłowo, ſchtóż žo rady měnja, rad jeba, bóle wěrne było, hacz hdyž žu Jendźelcženjo Němſkej Helgoland narěcželi.

* (Njewjeſta žo ſkónzowała.) S Budapeſta piſaju: 17 létna nadpadnje rjana džowka jeneho kublerja w Temos a Fürjeſu, Favetta Peſtrecku, je žo kwažny dźeń ſatſělika, dokelž nochžyſche žo ſ nawoženju, jej poſtajenym, k woltarjej dowjeſcz dacz.

* Na ſakſkim póžłanzſtwje w Barlinje je žo tamniſchi žłužobnik Robert Cauſt ſatſělik. 35 létny cžłowjek bě hižo někotre léta w póžłanzſtwje poſtajeny a bě žłužbu k ſpokojnoſczi ſaſtarał, hacz žo pſched krótkim cžaſom do picža da. Jemu teho dla woſpjet rjeknychu, ſo njemóže tak dale hicz, na cžož lubjeſche, ſo žo polépſchi. Poždlednje dny dyrbjachu jeho ſ nowa jeho wopikſtwa dla naždwaricz, a puſchczenje ſe žłužby bě jemu nětko wěſte. Prjedy pak hacz žo jemu žłužba wupowjedźi, njeſbožownu žwojemu žiwjenju kónz ſcžini. Jeho ſ rosražanym nopom na kožu leżażeho namakachu. Pódla njeho hońtwinſka tſělba jeho knjeſa leżeſche, ſ kotrejž bě žo tſělik.

* Krajneje pſcherady dla žu 32 létneho ſamkarja Weidnera w Eiſenachu ſajeli. Weidner je hotowe dźěle kanonow, ſa pruſke wójſko ſkaſanych, ſ jeneje Eiſenachſkeje fabriki kradnył a je zuſym knježeŕſtwam ſa pjenjeſy podtykował.

* (Saždženy žudniſki radźicžel.) Khoſtanſka komora w Beuthenje je žudniſkeho radźicžela Blumenberga dla pſcheſtupjenja w ſaſtojńſtwje, jebanſtwa, pſchekſchiwjenja a ſkamanja ſyglow k jaſtwu na 5 lět ſaždźiło a jemu cžežne prawa na 4 léta wotrjekło. Blumenberg je žebi wo wjele měſtnach najdróżſche wěży nakupował a je potom ſaſtajał. Na tajke waſchnje je žebi wón pjenjeſy k žwojemu rosbrojeŕſkemu žiwjenju wobſtarał. Pódla teho je wón wobſkorženym woždobam ſa pjenjeſy wopſchijecže wobſkorženych aktow woſjewił, pjenjeſy pſchekſchiwjał atd.

* (Smjerſli.) W zyłym Gomoerirſkim wokrjeżu we Wuheŕſkej wot nětkotrych dnjow ſatra chna ſyma knježi. Sedmjo wikowarjo, kotſiž běchu žo pěſchi na hermank do Spendro naſtajili, žu na dróſy ſmjerſli.

* Drohotny poklad je w Kolumbiji (w połodniſchej Amerizy) general Manuel Joſe Santos wužlědźił. Na jeho kuble w Charali ſtaj dwejo ſ jeho džěkacžerjow jamu nadeſchłoj, kotraž je ſ wumětkſkimi wężami ſe ſłota a dejmantow napjelnjena. N anka je pjecža něhdže połdra milijona hriwnow hódna. Mjes namkanymi wężami je wjele pſchibohow ſe ſłoto. Kaž žo ſda, žu pohanſzy indianſzy měſchniży poklad ſkhowali, hdyž žu Schpaniſzy kraj dobyli. General Santos je knježeŕſtwu powjeſcz wo žwojej namakanzy dał a wo wojakow prożył, kotſiž bychu poklad ſtražowali.

* (Młody muž je žo ſhubił.) Ssobotu tydženja žo hamtſki žudnik von der Mehden ſ Hamburga ſ młodej knježnu ſ Brehmerhavena ſwěrowacz da. Młodaj mandželſkaj wjecžor do Hamburga wotjědźeſchtaj, ſo byſchtaj tam bliżſche dny pſchebywałoj. Póndźelu wjecžor je žo hamtſki žudnik wot žwojeje mandželſkeje wotžalił, ſo by, kaž wudawaſche, telegram na póſcže wotpóſłał. S póſta pak žo wón njeje do hoſczenza wrócził, a je hudanczko, hdże je žo ſhubił. Schto je žo ſ nim ſtało, njeje ſnate.

* (Scherjazy kralowy wobras.) Hróſbnje klinczaze podawki, kotrež ſ njedawnym pſcheměnjenjom na norwegſkim kralowſkim trónje ſwižuja, žo w Khryſtijaniji, w norwegſkim hlownym měſcze, powjedaju. Na dnju, na kotrymž nowowuſwoleny norwegſki kral Haakon VII., prjedawſchi danſki prynz Khorla, ſe žwojej mandželſkej do Khryſtijanije pſchijědźe, běchu žo w kaſſinowym ſalu tamniſcheje Akerhuſkeje twjerdźiſnje mnoſy offižerojo ſhromadźili, ſo bychu kralowy pſchikhad wocžakali. Mjes tym ſo wſchitzy na prěnje powitanſke kanonſke wutſělenje cžakachu, žo nadobo ſpodźiwny wrjeſkot a pikot žłyſchecz da. Lědma mějachu khwilu, žo k ſadnjej ſcženje wohladnycz, hdyž tam pſchibity krónowanſki wobras dotalneho ſchwedſko-norwegſkeho krala Oskara hrimotajo k ſemi padže. Wobras njewobſchkodženy woſta, jenož k wobkukej pſchicžinjena króna bě žo na wjele kruchow rosbika. Pſchitomnych ſpodźiwne ſacžucže wobja, tola žo podawk w žwjedženjowej měſcheńzy ſ myżłow puſchczi. — Někotre dny poſdźiſcho běchu někotſi ſ tych ſamych knježi, kotſiž běchu w ſali hromadże byli, na ſabawny wjecžor k prjedawſchemu miniſterſtwowemu pſchedžydże Hagarupej pſcheproſcheni. Pſchi wjecžeri rěcž też na ſpodźiwny podawk w Akerhuſkej twjerdźiſnje dóńdże, a jedyn nowinaŕ wěż wužměchujo rjekny, ſo žu ſcžěny kaſinoweje ſale drje khětro porjedženja trěbne. Hiſchcže mjes tym ſo wo tej wěży žortowachu, žo ſaža pikotanje žłyſchecz daſche, na kotrež wſchitzy bjesdžak pſchipożłuchachu. Bliżſchi wokomik žo pſchi woknje pſchicžinjeny podſtawk ſ büſtu krala Oskara wot ſcžěny puſchczi a buchotajo k ſemi padże. Saczíſchcz tehole dźiwneho ſetkanja bě pſchemóžazy a na wſchěch wobliczach žo hróſbny ſaczíſchcz ſjewjeſche, pod kotrymž hoſczo ſtejachu, a prjedy hacz bě wotmyżlene, žo woni ſ hoſpodarjom roſžohnowachu.

* (Nadpad na offizěra.) Sańdżeny tydżeń 2. kompagnija 162. regimenta w Lübecku paradny stup wuknjesche. Rekrut Gloy ſ Kellinghufena pola Altony pschi tym tak hubjenje stupasche, so jemu leutnant Herrlein na měrne waschnje kasasche, swuczowanje wospjetowacź. Rekrut ßo ſ tym rosſlobiwschi na dobo na offizěra pschihna a wospjet do njeho ſ tſělbinym toporom dyri. Po prěnim dyrjenju, ſ kotrymž ßo leutnantej wobliczo krwawe ſbi, ßo tón na semju swjesy. Druhe rany na jeho ruzy, ſ kotrymajź ßo wobarasche, padachu. Druſy rekrutojo nadpadnika wupschimachu a jemu tſělbu wuwinychu. Sranjeneho leutnanta dyrbjachu ſ dwora wotnjesćź. Pschi pscheßkyschenju jateho ßo naſhoni, ſo bě Gloy tón ßamy dźeń rano ßwojeho podwyschka bił, ſo pak tón jeho njebě wobſkorźił; teź ßwojemu serźantej je Gloy ſ pukami hrosył. Leutnant Herrlein je w ßwojej kompagniji lubowany a je ßo hakle w naléczu offizěr ſczinił.

* (Hobrſka ßlěbrowa poßyłka.) Němska parna łódź „Khěźor Wylem Wulki" je 10. januara ſ New-Yorka do Jendźelskeje najwjetſchi naklad ßlěbra pschiwjeſka, kotryž je ßo hdy ſ jenej łódźu do Jendźelskeje dowjeſł. Drohotna poßyłka, kotraž bě sa London postajena, ſ 1017 kaſchczow połnych mexikanſkich dollarow a 834 ßlěbrowych pokrutow wobſtejesche. Wone běchu 4 milijony hriwnow hódne a 2200 zentnarjow ważachu.

* S naddróhoweje żelesnizy w New-Yorku ßo poßledni wós jeneho cźaha ſwróczi, kotryž bě ſ ludźimi husto wobßadźeny. Wón 18 łohczi wyßoko na dróhu dele padźe a ßo dospołnje rosbi. Rospadanki ßo ſapalichu, tola ßo poradźi, ludźi wukhowacź. 12 woßobow je ßo ſraniło, jena je morwa.

* (Nowa jěsba ſ ballonom pſches połnózny pol.) Pſched něłotrymi lětami bě ſchwedſki powětrojěſdny Andrée ſpytał, ſ powětrowym ballonom połnózny pol pſcheleczicź. Jeho khrobła ſważliwosć pak njeje k wotmyßlenemu ſaměrej dowjedła. Andrée je ſe ßwojim ballonom do morja padnył. Nětko je ßo powětrojěſdźeŕ Walter Wellmann rosßudźił, ſtraſchnu jěſbu ſ ballonom pſches połnózny pol ſ nowa ſpytacź. Louis Godard, wupruhowany powětrojěſdny w Pariſu, powětrowy ballon ſa Wellmanna twari a jón w haprleji dotwari. W juniju Wellmann k Schpicherkam wotjědźe. Jeho ballon budźe wjetſchi, hacź ßu ßo hdy twarike, wón je 68 łohczi dołhi a w pſcherěſku 20 łohczow ſcheroki a móże 80 zentnarjow njeſcź.

* Mór je w Perſiſkej wudyrił. Hacź dotal je něhdźe 300 cźłowjekow na njón wumrjeło.

Drjewowa awkzija.

Wutorn 6. februara budźe ßo w **Nowobóſchiczanſkej** holi ſjawnje na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

120 rm. khójnowych kuleczkow,
26 = = ſchczěpow,
50 = = pjenkow,
50 khójnowych hakoſowych hromadow,
34 twjerdych hakoſowych hromadow.

Sapoczatk w 9 hodźinach w hajnkowni, hdyż ßo hnydom ſapłaczi 5% rabatta.

Bóſchiczanſke knjejſtwo pola Njeßwaczidła.

Drjewowa awkzija.

Sſrjedu 7. februara t. l. **dopołdnja w 10 hodź.** ma ßo na wuſtawowym hajniſkim revěrje w **Pſchiwczizach** w nowym hacźe

100 twjerdych hromadow a twjerdych kuluchow

a hotowe pjenjesy ſjawnje na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Revěrſke ſarjadniſtwo.
Toepfer.

Drjewowa awkzija
na Minakalſkim a Drobjanſkim revěrje.

Schtwórtk 8. februara t. l. **dopołdnja wot 1/2 10 hodź.** ma ßo

125 dołhich hromadow,
12 rm brěſowych ſchczěpow,
50 khójnowych dołhich hromadow,
22 brěſowych wużitkowych kónzow, 16—24 cm hornjeje tołſtoſcze,

ſa hotowe pſenjesy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

W Minakale, 31. januara 1906.

M. Mauke.

K cżeßnemu wopomnjenju

na **lětny ßmjertny dźeń** njebo **Handrija Patoka,**
żiwnoſcźerja a gmejnſkeho pſchedſtejicźerja w Njeßwaczidle,
* ßo 31. wulkeho rózka 1841, † 1. makeho rózka 1905,
ßwojeje ſtaroby 64 lět.

Kak Bóh tu jara dźiwnje wodźi
Naß ßwoje dźěczi na ſemi,
Kak njerunje wón ſ nami khodźi
Tón pucź pſches naſche żiwjenje,
Kak husto cźłowjeka ßmjercź wjedźe
Do rowa bje wſchoh' ßmilenja,
Někotry ſrudny ſa njej żedźi,
Ta ßmjercź pak jeho njeżada.
Każ w pſchirodźe wſcho khwatnje
Je ſachodnoſczi podate, [hinje
Sso cźłowſke żiwjenje też minje,
Jed'n ſa druhim woteńdźe,
Tu „někotry ma cźerpicź wjele
A wutracź wulke boloſcze,
Saß druhemu Bóh ſ hnady ſczele
Tak měrne, cźiche wußnjenje.
O mandźelſtı, ßy wuwjedźeny
Tak cźiſche ſ teje cźaßnoſcze,
O derje cźi, nětk ſhromadźeny
Ssyktwojim ßwójbnym, ktowaŕſtwje
We khoroſczi tak woßkabnjeny
A dołhim cźeźkim bědźenju,
Wot naſchich ßylſow pſchewodźeny
K tym lubym, kiż prjed wuńdźechu.
Sso minyło je hižo lěto
So w ßmjercźi woczi ſandźeli,
Dha płacze ßo mi ſ nowa nětko,
Hdyż mandźelſki mje wopuſchczi,
Pſched ßmjercźu wón mi prajił běſche
Mój Jeſuß ßej nětk po mnje dźe,
Tak ſ Jeſußom też wón dom dźěſche
Do njebjeſkeje kraßnoſcze.
W Jaßońzy bě narodźeny
Wot ſprawnej' ſtarſchej' pobożnej',
We wſchitkim dobrym roswucźeny
We ſchuli tamnej Bóſchczańſkej,
Sswój ſchczeńſki ßlub wón wobno-
We Njeßwaczidłskej ßwjatnizy [wił je
A bórſy po tym wón nětk dźěſche,
To tyſcheŕſtwo wón wuknjesche.
Sa wjazy lět bu wuſběhnjeny
Do Draždźan wójſka ſakſkeho,
Bě k kanonéram postajeny,
Hdźeż ſchěſcź lět ſ cźeſcźu ßłużił je,
Pak běchu tehdom wójnſke cźaßy
Wón dyrbjeſche do Holſteinſkej',
A ſa dwě lěcze po tym ſaßy
Do tamnej wójny awſtriſkej'.
Po wójnſkim cźaßu ſa dwě lěcze
Bě ſaſtupił do mandźelſtwa,
Kiż żohnowane bě, bjes dźěczi
Wſchak wone tudy ſawoſta,
A hlaj, ſaß' hižo ſa dwě lěcze
Prjecź dyrbjeſche wot mandźelſkej',
Saß' wojowacź we zuſym ßwěcze
W tamnej wójnje franzowſkej.
Wón khroble ßobu wojowaſche
A njeſranjeny ſawoſta,
Sso ſtrowy dom ſaß' podawaſche,
Hdźeż doſta cźeßne ſnamjenja,
Kak mandźelſka ßo wießeleſche
So jeho ſaßo ſtrowoh' ma,
Nětk w měrje wón ſ njej żiwy běſche
S njej żiwnoſcź ßwěru dźełaſche.
Hdyż poſdźiſcho bě ſakożene
To wojeŕſke tu towaŕſtwo,
Sa pokładnika wuſwoleny
Sso ſa njo ßwěru ſtarał je
Do ßmjercze je w tym hamcze woſtał
To dwazyczi a pjecź bě lět,
Diplomy cźeßne běſche doſtał
Wot towaŕſtwa a ſwjaſka nětk.
Też hiſchcze w tutych lětach běſche
Wón tudy gmejnſki pſchedſtejeć.
Hacź ſe ßmjercźu wón wotßał
A doſta nětko wěcźny měr, [dźěſche
Nětk je joh' dźěło dokonjane,
Nětk ßo jom' ßabat ſapocźnje,
To jehnjo je wſcho dokonjało
Nětk je wſcho ſa njo' cźinjene.
O wudowa, kak cźeźko tebi
Je tola nětko ßamotnej,
Hdyż ßy nětk żiwa ßama ßebi,
Twój mandźelſki tu nihdźe njej,
Dha wſchak hdyż k jeho rowej dońdźeſch,
A Wótcźenaſch tam wuſpěwaſch,
Dha ſtroſchtna ſaßo domoj póńdźeſch,
Wſchak jeho row tu blisko maſch.
Dużnjerudź wſchak ßo pſche wſchu
A dopomń ßo na Sbóżnika, [měru
Tón tebi w prawym cźaßu ßwěru
Wſchě twoje ßylſy ſetrěwa,
Haj, měj to wěſte pſcheßwědczenje
Schtoż cźini Bóh, wſcho dobre je,
Po cźaßu ty też wěſcze rjenje
Tam ſa nim póńdźeſch wjeßele.
Nětk horzy dźak ßo praji w mjenje
Tej' wurudźenej' mandźelſkej'
Sa pſchewod a ſa wobſtaranje,
Tom' wojeŕſkemu towaŕſtwej,
Knjes ſararjej ſa prědowanje,
Sa ßmilnej' ßotry wopyty,
To wſchak ßo njeſabudże żenje,
To bě jej troſcht do wutroby.
Da ſpi nětk dobru nóz we rowje
Hacź na dźeń horjeſtawanja,
Hdyż ſtanu junu wſchitzy morwi
Na ranju wěcźnoh' żiwjenja,
Tam ſmějemy po Bożim ßlubje
Te ſbóżne ſaßowidźenje,
Hdyż ſ rowow póńdu naſchi lub
Cźi, kotrychż ßmjercź nam rubjeſche

Naß pak, o Bożo, wucź ſaß' ſ nowa
So wſchitzy wumrjecź dyrbimy,
A my, na tamnej ſtronje rowa
Pſches hnadu ſbóżni budźemy,
Sso ßwěru chzemy pſchihotowacź
K tej' ßmjercźi, kiż też pſchińdże k nam
Naß ſtarych, mkodych wotßal wołacź
A dowjeſcź naß tam k njebjeßam.

W mjenje wurudźeneje wudowy Ernſt Helaß.

S tutym ßebi dowolam najpodwolnischo k wjedźenju dacź, so ßym ßo w Budyschinje jako **rěčnik** saßydlik.

Ssym pschipuschčeny pola kralowskeho krajneho ßuda w **Budyschinje** a pola kralowskeho hamiskeho ßuda tam.

Moje pißarnje a wobydlenje stej w domje knjesa pjekarskeho mischtra **Wetziga** na

seminarskej drósy 1 po 1 skhodźe.

Dr. jur. Weissflog, rěčnik

Telefon czißło 139.

12000 mk. a 4000 mk.

mamoj k 1. haprleji na dobru hypotheku wupožčicź.

1000 mk. po 4½ % danje na dobru wjeßnu hypotheku pytamoj.

J. a E. Koban

pschi žitnych wikach 41.

Pjekarnju

w najwjetschej bliskoscźi Budyschina mamoj s nadobu s pschihódnymi wuměnjenjemi hnydom na pschedań.

J. a E. Koban

pschi žitnych wikach 4 po 1 skhod.

Něhdźe 1000 zentnarjow

brěsowych khoschczowych prutow

ßo po makych dźělbach wot nětka kupuje we **wokrjeßnym wustawje** na **Židowje** pola Budyschina.

Kóždu dźělbu

brěsowych prutow

kupuje

H. Keller w Rakezach.

Hólczez, kotryž chze **schewstwo** nawuknycź, móże jutry wuczbu namakacź pola **A. Fähle** na swonkownej lawskej haßy 3.

Pjekarskeho wuczobnika

k jutram pyta **E. Böhme,** pjekarski mischtr we Wulkej Dubrawje.

Hólczez, kotryž chze **pjekarstwo** nawuknycź, móże do wuczby stupicź pola pjekarskeho mischtra **Jana Spanka** na ßerbskej haßy.

Pjekarski wuczobnik

ßo pyta na garbarskej haßy 2.

K 1. měrzej abo k 1. haprleji

czistu wustojnu ßluzobnu holzu pyta **dr. Röberowa** na bohatej haßy 27.

Sprawna, pilna **ßluzobna holza,** niz młódscha hacź 16 lět, po możnosczi se wßow, ßo k 1. měrzej pyta. S knihu ßo samolwicź na Walskej drósy 11 delka.

Młoda holza, 16lětna abo starscha, ßo 1. měrza do ßluzby pola sahrodnika w Schěrachowje pyta.

14—15lětnu **holzu** se wßow k 15. haprleji abo posdźischo pyta G. Nowak na Flinzowej drósy 14.

Schewskeho wuczobnika

pyta **Milank** w Njesdaschezach.

Wustojneho

tyscherskeho pomoznika

pyta **A. Lorenz** w Makym Wjelkowje.

Pjekarski wuczobnik.

Młody czlowjek, kotryž chze běže a tykanzowe pjekarstwo nawuknycź, móże s pschihódnymi wuměnjenjemi do wuczby stupicź pola jednoczineho mischtra

E. Grundmanna

w Draždźanach na Reißigstr. 23.

Rěsniskeho wuczobnika

k jutram pyta **Ernst Löhnert** w Makym Wjekkowje.

Ssedlarskeho wuczobnika

pyta **K. A. Pietsch** pschi žitnych wikach 8.

Protektor Se. Majestät der König v. Sachsen

DRITTE DEUTSCHE KUNST-GEWERBE-AUSSTELLUNG

DRESDEN 1906

12. MAI – 31. OKT.

•KUNST•KUNSTHANDWERK•KUNSTINDUSTRIE•

ILL. AUSSTELLUNGS-ZEITSCHRIFT D. D. BUCHHANDEL

Kuchařki, stwinske a ßluzobne holzy, mlokowe holzy a tajke k ßwinjom, hródźne dźowki s wulkej msdu, ßrěnkow, rólnych pohonczow do tudomnych a Draždźanskich stron pyta pschistajerka **Görlichowa** na schulskej drósy 7 s napschecza theatra.

Sslužobna holza

ßo do kuchiny pyta w hosczenzu **běłeho konja** na swonkownej lawskej haßy.

Dwě Draždźanskej ßwójbje kóžda czistu dowěrnu **ßluzobnu holzu,** niz starschu hacź 18 lětnu, k 1. abo 15. februarej pytatej.

Theo Berg

na Prazskej drósy (Pragerstr. 1).

Anton Larisch

na Viktoria drósy 6.

Sslužobnu holzu

psches 16 lět staru, czistu a dowěrnu, k 15. februarej abo 1. měrzej pyta seminarski wyschschi wucžer **Wotruba** pschi zyhelnskim walu czißło 5 po 1 skhodźe.

K 1. haprleji ßo strowa, pilna a dowěrna holza, niz młódscha 15 lět, sa domjaze dźěko do Khwaczanskeje schule pyta.

Sslužobna holza

ßo hnydom abo posdźischo do katholskeho seminara pyta.

Ssyn sprawneju starscheju se wßow, kotryž chze **tyscherstwo** nawuknycź, móże wuczbu dostacź, pola **A. Richtera,** tyscherskeho mischtra na rěsniskej haßy w Budyschinje.

Do Noweje Jaßonizy!

Hejda! Hdźe póńdźemy?

Njedźelu 4. februara wschitzy do **Noweje Jaßonizy** na

reje

póńdźemy.

Pschecźelnje pscheproschuje

Pawoł Hofmann.

Do Kubschiz!

Njedźelu 4. a **póndźelu 5. februara** budźe ßo

kóslopiwo

toczicź. K temu budźa

kóstowe kołbaski

dostacź.

Jenoż s tutym pschecźelnje pscheproschuje

Dietrich a **mandźelska**

(prjedy Pawlik).

Žiwnosćz

w **Nowym Łuscu** czißło 10 pola Njeßwaczidła je s 18 kórzami pola se ßwobodneje ruki hnydom na pschedań.

Wobydlenje

je na pschenajecze k 1. haprleji w **Dźěchorezach 10.**

We Wulkich Sdźarach ma **žiwnosćz** s 18 jutrami pola na pschedań twarz **Jan Jurk** tam.

Porjadna

dźěłaczerska ßwójba

darmotne wobydlenje a běrnaze polo namaka na knjeźim dworje we **Wutołczizach.**

Dźěłaczerska ßwójba

pyta ßo na knježi dwór w Žiczenku.

---

1 rólny pohonczź, 2 hródźnej dźowzy

ßo hnydom pytaju na knjeźim dworje w **Delnjej Kinje.**

Rólny pohonczź

ßo pyta na knježi dwór do **Wichowow** pola Wósborka.

Do dobreje pensije

dweju schulerjow pyta **Wirthowa** na Pauliskej haßy czißło 6.

Dźěłaczerska ßwójba

ßo pyta. Muž dyrbi dobry rólnik bycź. Saßłužba se žonu 1000 hr. Darmotne wobydlenje a polo. Sso samolwicź pola **Lebelta** pschi žitnych wikach.

Swinjazu lěßyzu

ßym ßo samyliwschi na zusy wós stajił. Wona chzyła ßo mi w hosczenzu **„stoteje hwězdy"** w Budyschinje saßo wróczicź.

Schuster.

Wutrobny dźak

czujemoj ßo hnutaj wuprajicź wschitkim pschecźelam a snatym, kaž tež Wulkosdźarowskej młodźinje sa wschu wopokasanu czescź a luboscź pschi pohrjebje naju horzyluboważeje dźowki Marje, woßebje naschemu knjesej fararjej sa hnujaze troschtne ßłowa, a knjesej kantorej se schulskimi dźěcźimi sa spěwanje rjanych khěrluschow a arijow na dworje a pola rowa.

Hłubokosrudźenaj starschej

Handrij Scholta a mandźelska.

Ssuche pjeńkowe drjewo

po snatych tunich płaczisnach pschedawa

hrabinske Lippeske hajniske sarjadnistwo w Dubom.

Drjewowa awkzija.

Na **Sderjanskim hajniskim revěrje** ma ßo **póndźelu 5. februara 1906 dopołdnja wot 9 hodźiu**

něhdźe 35 tołstych brěsowych hromadow,
= 60 khójnowych = =

sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna w hosczenzu w Sderi.

Hajniske sarjadnistwo.

(K temu czißłu dwě pschiłohy.

Prěnja pschiłoha k czišku 5 Serbskich Nowin.

Ssobotu 3. februara 1906.

Placzišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

29. januara 1906.

Placzišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	41—43	76—79
awstriske	42—44	78 80
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	37—40	72—75
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	34—36	66—70
4. ßnadnje pizowane kóžbeje starohy	30—33	63—66
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	38—40	72—75
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	35—37	68—71
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	31—34	64 67
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	27—30	60—63
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	25—27	53—58
Byli:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	40—42	73—75
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	37—39	67 70
3. ßnadnje pizowane	33 36	63 66
Cželata:		
1. najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	51—53	80—83
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	47—50	76—79
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich ſchchižењow w starobje hacž do 1¼ léta	60 61	77—79
2. mjaßne	58 59	75—77
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	54—57	70—74

Placzišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2194 měchow.	W Budyschinje 27. januara 1906. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 1. februara 1906. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza běła	8	38	8	63	8	24	8	82
Pschenza žołta	8	13	8	38	7	79	8	24
Rožka	7	65	7	80	7	50	7	75
Jeczmjeń	8	—	8	14	7	07	7	83
Wowß	7	80	8	—	7	—	7	50
Hróch	10	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	50	10	—	8	50	10	—
Jahły	15	—	17	—	15	—	17	—
Hejduschka	16	—	18	—	16	50	17	50
Běrny	1	60	2	10	1	50	2	—
Butra 1 kilogr.	2	10	2	50	2	—	2	20
Pschenczna muka 50 "	9	—	18	50	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	8	50	14	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	30	2	70	2	—	2	40
Ssloma 100 "	3	—	3	50	14	—	19	—
Proßata 600 schtuk, schtuka	18	—	32		—	—	—	—
Pschenczne wotrubY 50 kilogr.	—	—	5	30	5	20	5	60
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	60	5	50	6	—
Pschenczny gris 50 kilogr.	—	—	5	75	—	—	—	—
Rjany gris 50 kilogr.	—	—	6	50	—	—	—	—

Na burzy w Budyschinje pschenza (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenza (žołta) wot 8 hr. 45 np. hacž 8 hr. 50 np., rožka wot 7 hr. 90 np. hacž 8 hr. — np., jeczmjeń wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 13 np., wowß wot 7 hr. 80 np. hacž 8 hr. — np.

W Budyschinje placzesche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 14 hr. 22 np. hacž 14 hr. 65 np., žołta 13 hr. 80 np. hacž 14 hr. 22 np., kórz rožki po 160 puntach 12 hr. 21 np. hacž 12 hr. 48 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 11 hr. 20 np. hacž 11 hr. 39 np.

Wiežne placzišny w Kamjenzu

25. januara 1906.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 40 np. hacž 7 hr. 80 np., pschenza wot 7 hr. 30 np. hacž 7 hr. 80 np., jeczmjeń wot 7 hr. 50 np hacž 7 hr 80 np, wowß wot 7 hr. — np. hacž 8 hr. — np., jahły wot 13 hr. — np. hacž 14 hr. — np. hróch 12 hr. — np., žyno 2 hr. 20 np., běrny 1 hr. 80 np., ßloma (600 kilogr.) 18 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 1 hr. 90 np. hacž 2 hr. 20 np.

Wjedro w **Londonje** 2. februara: Deschcź.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smje 5. njedželu po tsjoch kralach rano w 7 hodź. duchowny Tischer ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin farar Räda ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Tydźenske sastojnske dźěła smje farar Räda.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Jan Hermann Kalauch, fabrikar w Hornjej Hórzy, ſ Hanu Helenu Sommerez ſ Delnjeje Kinje. — Jan Bohuměr Gruhl, wulki sahrodnik w Bobolzach, ſ Klaru Floru Kempez w Nowych Bobolzach.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Arthur Horst, Arthura Hüttiga, samkarja na Zidowje, dwójn. ß. — Gertrud Helena, Pawoła Bjedricha Kliemta, samkarja na Zidowje, dź.

W **katholskej zyrkwi:** Waltar Benno, Wylema Pawoła Josefa Hübnera, ßukelnika w Budyschinje, ß. — Jan, Mikławscha Jakubascha, fabr. dźěłaczerja na Zidowje, ß. — Hana Madlena, Roberta Pawoła Josefa Ottlingera, schkleńczerja w Delnim Pózkowje, dź.

Zemrjeli:

W **Michalskej wožadze:** 25. januara: Marczin Rudolf, Khorle Augusta Čžecha, murjerja w Kelnje, ß., 2 m. 23 d. — 27. Hańža Pjechez, njebo Handrija Rohacza, khěžerja a dźěłaczerja na Zidowje, sawostajena wudowa we wokrjeßnej khorowni tam, 77 l. 4 m. 2 d.

Zyrkwinske powjesće ſ Hodźija.

5. njedželu po tsjoch kralach smje duchowny Voigt rano ½8 hodź. němsku spowjednu wuczbu, ½9 hodź. farar Kschižan němske a ¾10 hodź. ßerbske prědowanje.

Zyrkwinske powjesće ſ Budestez.

5. njedželu po tsjoch kralach smje farar Domaschka rano ½8 hodź. ßerbsku spowjedź, duchowny Kschižan dopołdnja ½9 hodź. ßerbske a ¼11 hodź. němske prědowanje.

Pruhi ſ Božeho ßwětła,

schpruchi a khěrluschowe schtuczki w pyschnych kaschczikach, k selenemu schtwórtku ßo derje pschihodźaze, ßu **we wudawarni Serbskich Nowin** dostacź.

Jan a Ernſt Koban

w Budyschinje pschi žitnych wikach 4

w domje Seehez restauranta „Germania“.

Pißarnja sa wudźěłanje kupjowych, saměnjenjowych, dismembrazijskich wuczinjenjow, wuczinjenja pschi rosrunanju herbstwow atd., sa wudźěłanje pißmow wscheje družiny, sa sapodacze prózstwow, sawostajenstwowych sapißow, formindźijskich sliczbowanjow, dawkowych reklamazijow a ſ zyła wschěch podobnych pißomnych dźěłow.

Sestajenje testamentow, saradźenje pschi kupowanju a pschedawanju ležomnoscżow.

Saradźenje hypothekow, srjadowanje sawostajenstwow, sehnawanje pjenježnych žadankow, wukasanje w prawnych wězach atd.

Wěste wobstaranje wschěch dowěrjenskich należnoscżow.

— **Najtunsche placzišny.** —

Najspěschnische a sprawne poßłużenje.

Wopyty do wonka bjes powyschenja placzišnow.

Pißarnja je wotewrjena njepscheſtawajzy rano wot 7 hodź. hacž wjeczor do 9 hodź.; njedželske a ßwjate dny wot ½11 hacž popołdnju do 4 hodźin ſ wuwsaczom pschipołdnju wot 12—2 hodźiny.

Rěczimoj ßerbski.

Dźělba **cžajowych kschidkow** po 6 np.

Moje lětusche

rumowanske wupředawanje

Pschihódna składnosćz kwuhotowanju konfirmandow.

Někotre sta

sbytkow

a **dźělenych sbytkow cžornych** a **pišanych drastnych tkaninow.**

Kattunowe
barchentowe
wupjerkowe
trjenjowe
běłe tkaninowe
poßleschczowe
tkaninowe

sbytki

po njeßměrnje tunich płaczišnach.

sapoczuje ßo **wutoru 6. februara rano**

a pschedwidomnje jenoż krótki cžaß traje.

S. Beer, prjedy Messow & Waldschmidt,

w Budyschinje

na sunkskownej lawskej haßy 6.

Sa cžaß wupschedawanja ßo twory na wobhladanje njeschelu a ßo njesaměnjeja. Twory ßo, tak dołho hacž skład doßaha, po delka spomnjenych

wurjadnje tunich płaczišnach pschedawaju.

Dźělba **ßłonkow a mucžnizow** módrych a rosa, prjedy po 85 np., nětko 59 np.,

Dźělba **plokanskich schudrowakow** s woßebje tołstymi sapołožkami, nětkole po 33 a 38 np.

Dźělba **laschczow sa rjedźenske schczětki** nětkole po 33 a 38 np.

Dźělba **cžwiczkow s zyblowym mustrom** nětkole po 31 np., s módrym wudebjenjom po 28 np.

Dźělba **polzow** nětkole po 31 a 78 np.

Dźělba **schalkow s zyblowym mustrom** Bremenskeje a Mischnjanskeje formy, nětkole po 15 np.

Dźělba **lawkow sa rjedźenje nožow,** s twjerdeho drjewa a s linolejowej sapołožku, nětkole po 23 np.

Dźělba **nožowych kaschczikow,** 2 dźělatych, s twjerdeho drjewa, nětkole po 31 np.

Dźělba **plotowanskich deskow sa rukawy,** nětkole po 31 np., polstrowanych po 48 np.

Dźělba **twjelowych dźerżakow,** s twjerdeho drjewa, s porzlinowym schkitom, nětkole po 58 np.

Dźělba **haptykarja Döringowcho mydła,** nětkole po 15 np.

Dźělba **schatowych klamorow,** kopa po 10, 15, 23 np.

Dźělba **sčzinowych wicžnych toschow** po 82 np.

Dźělba **schatowych powjasow,**
10 metrow nětkole po 12 np.,
25 metr. woßmorych po 92 np.,
40 = dwanaczorych po 143 np.

Dźělba **rěsanskich deskow** s twjerdeho drjewa, nětkole po 7, 13, 15, 18 np.

Dźělba **listnych kaschczikow** blachowych, rjenje lakowanych, nětkole po 33 np.

Dźělba **běrnjazych běłakow,** nětkole po 3 np.

Dźělba **porzlinowych schalkow** s małymi smylkami, po 7 np.

Dźělba **jenotliwych warjenjowych cžwiczkow,** s małymi smylkami, nětkole po 18 np.

Dźělba jenotliwych **schklow s zyblowym mustrom,** wulkich, nětkole po 43 np.

Ssadźba **schklow,** běłych, 6 schtuk po 107 np., s zyblowym mustrom 6 scht. po 132 np.

Dźělba **mużazych manschettow,** po 28 np.

Dźělba hotowych **taillowych bantow** se spinu, pschestajliwych, nětkole po 5 np.

Dźělba **pschedryßowanych paradnych twjelow** s kruženkami nětko po 31 np.

Elektriske ßwěży, ßo njeżehlaze, pakcžik, 6 schtuk, nětkole po 35 np.

Dźělba běłych **porzlinowych talerjow,** s małymi smylkami, nětkole po 6 np.

Dźělba **wuhlowych kopatkow** s drjewjanej kwótku, nětko po 15 np.

Dźělba **khośejowych młynow** s kowanej zyłu nětkole po 88 np. a 113 np.

Dźělba **wuhlowych kaschczow** nětkole po 98 np.

Dźělba **spiritußowych warjakow** nětkole po 38 np.

Dźělba **schkleńczanych ßudobjow** sa kompott, nětkole po 6 np.

Dźělba **ßelowych a pópjerjowych menażow** nětkole po 6 np.

Dźělba **kuchińskich nožow** nětkole po 4 a 7 np.

Dźělba **rybowanskich maschinow** nětkole po 148 np.

Dźělba **kuchińskich wahow** s regulěrowanskim schrubom po 193 np.

Dźělba wulkich **emaillowanych bowow,** 28 cm wulkich, schěrych, cžěmnomódrych, jaßnomódrych, marmorowanych, nětkole po 87 a 98 np.

Dźělba **wódnych karanow,** kamjeninowanych, wulkeje najnowscheje faßony, prjedy po 125 np., nětkole po 78 np.

Dźělba jenotliwych **myjnych schklow,** kamjeninowych, s kraßnym wudebjenjom a rjaneje faßony nětkole po 87 a 100 np.

Dźělba **mydłowych schkliczkow,** kamjeninowych, nětkole po 6 np.

Dźělba **schkleńczanych butrowych kschinczkow** bjes wěka, nětkole po 10 np.

Dźělba **rěsanskich deskow,** kamjeninowych s hrónczkami a kwětkami, nětk. po 18 np

Mandlowe mydło, ryhel po 17 np.

Glyzerinowe mydło, ryhel po 17 np.

Njedźiwajcy njeßměrnje tunich płaczišnow tele dny pschi kupjenju wot 2 mk. ßo sapoczazym, dar wschelakich praktiskich wěcow pschidawam. Pschi kupjenju sa 15 mk. sčzěnski cžaßnik pschidam, kotryż prawje dźe. Jeli so by ßo na dar pschi sawalenju sabyło, njech ßo wón woßebje żada.

Dźělba **schkleńczanych talerjow** po 5 np.

Moje lětusche

inventurske wupschedawanje

budźe

pjatk 9. februara t. l. a

sobotu 10. februara t. l.

Jan Jurij Pahn

pschi hlownym torhoschczu w Budyschinje.

Budyska meblownja a na pscheßadźowanje pschedawarńja

Pawola Henſela w Budyſchinje

pſchi lawſkich hrjebjach 4 w ßerbſkim domje

porucza

nadobu do **bydlanſkich** a **ſpanſkich ſtwow** a **kuchinjow, polſtrowane meble, ſchpihele, ſtoły, poßleſchcza** atd., kaž tež wſchelake jenotliwe meble.

Skladnoſtne kupje!

Najlěpſche dźěło. Tunje płaćizny. Sprawne poßłużenje.
Wobhladanje je bjes kupjenja dowolene.

Deſtillazija Adolfa Rämſcha naßlěd.

(mějeźel Max Kirschner)

w Budyſchinje pſchi butrowych wikach

— 1868 ſałożena —

porucza ßwoje daloko a ſchěroko ſnate wubjerne **likěry** k kwaßam, kſchćizinam a druhim ßwjedźeńſkim ſkladnoſćam w ćwizach a po waſy. Woßebje dobre ßu dwójny **różowy, nalikowy, hońtwinſki a jadroſelowy, hornjołużiſki, żołdłoſelowy ſeleny** a **ćerwjeny, zitronowy, wiſchnjowy, malenjowy, prußnizowy** a **korwejdowy.** Dale **naturſkokorwejdowy,** dobry **żitny** a **ćiſty** ćiſßko 1 a 2.

Ćwizy k pjelnjenju ßo wupożćuja.

Franz Marſchner

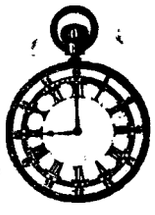

ćaßnikat w Budyſchinje

na bohatej haßy 9

ßwój ſklad **ćaßnikow** a **ćaßnikowych rjećazow** k dobroćiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaćizny.
Porjedźenje dobre a tunje.

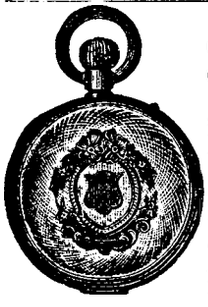

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni ćaßnik** kupić, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźić** dać, njech dźe k ćaßnikarjej **Curtej Jenćej** na ſwonkownej lawſkej haßy 5.

Jenć pſchedawa a porjedźa ſa ßwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Prochu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaćizſnami wupołożene, wobhladaćz.**

Valeny

parlojty khoſej

punt po **100** np. wubjernje ßłodźazy, porucza

C. F. Dietrich

na jerjowejhaßy 3.

Maſchinſki wolij,

mydło

do hoſpodarſtwa,

kožowy mas,

kopytowy mas,

najlěpſcheje druźiny po najtuńſchich płaćizſnach porucza

Arthur Grubann

pſchi drjewowych wikach 8.

Kwětki do wopomnjenſkich knihow,

reliefowe albumy,

ſapißne albumy,

pěßnjaze albumy,

ſapißne knižki,

knižki ſ warjenſkimi rezeptami

na wulki wubjerk po tunich płaćizſnach poruczataj

A. & W. Neuhahn

w Budyſchinje na ßerbſkej haßy 4.

Saßopſchedawarjo doſtawaju rabatt.

Dźělbu naſad ſtajenych tworow,

poßleſchczowe zychi, wupjerki, lama, polwolmjane ßuknjowe tkaniny, jaki, barchenty, draſtne tkaniny,

po płaćizſnje khětro poniżene, pſchedawam jara tunjo, ſo bych je rucże wotbył.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Smolerjec knihićišćerńja

w Budyſchinje w ßerbſkim domje

knihi, ſliczbowanja, viſitne a pſcheproſcheńſke khartki, ſaſtojnſke formulary, wuſtawki, blidne ſpěwy atd. atd.

we wſchěch rěczach derje a tunjo ćiſchczi.

Najwjetſchi ſklad!

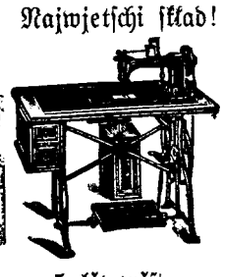

5 lět wěſte rukowanje.

Biesoltowe a Lockowe ſchijace maſchiny,

najlhmańſchu maſchinu nětćiſcheho ćaßa! Swětoßławnu! Njepſchetrjechenu w naſtupanju dokonjenja a dźerżenja! S premijemi mytowanu na wſchěch wuſtajeńzach, porucza

Richard Otto, mechanikus,

na ßukelnſkej haßy 13.

Ssamßna wuporjedźerńja ſa ſchijaze maſchiny wſchěch ſyſtemow.

Njesakomdźeże wurjadny dobytk!

Wot dženża

wulke rumowanske wupschedawanje s inventurskimi płaczišnami.

Dźěczaze wobleczenja, schuleŕske wobleczenja, mužaze wobleczenja, kholowy, jupy, swjerschniki.

Konfirmandske wobleczenja.

Holczaze wobleczenja, žakety, mantle, khornarje, khapy, klobuki, mězy, płóczliwe wobleczenja, płóczliwe blusy, płóczliwe kholowy, płóczliwe wobleczenja.

Dźěczaze schórzuchi, žonjaze schórzuchi, spódnje tkaniny, schtrympy, rukajzy, schaty, krawatty.

Dźěczaze spódnje ßuknje, žonjaze spódnje ßuknje, barchentowe koschle sa dźěczi, mužskich a žónske.

Dla wuwostawazeje shmy ßo też wscha shmska twora bjes wužitka pschedawa, dokelž ßu składownje hischcze pschepjelnjene. Też sa lěcžnu potrjebu ßo njewróczna składnosć k kupjenju hódnych tworow po ßměschnje tunich płaczišnach ßo porucža. — Wobhladanje je rad dowolene.

Hlowne torhoschczo czo. 9. **Ernst Jenke.** Hlowne torhoschczo czo. 9.

Jako najlěpsche ßo poručeja

dr. Roeberowe lěkaŕstwa:

Hablowy a jehlinowy spirituß psche drjenje w rukomaj a nohomaj, kschižu, bjedrach a shibadłach.
Pepsinowe wino psche tłóczenje žołdka, wróczenje, mjeknjenje, bjesappetitnosćz.
Benediktinska essenza psche žiwotowe bolenje, dristawu.
Czaj sarsara psche kaschel.
Bjenchlowy měd a **brěczka czornych Janskich jahodow** psche kaschel a dybawosćz dźěczi.
Žołdzowy kakao psche dristawu a žiwotowe bolenje.
Jakorzowa (jěchiběrnowa) **brěczka** k czišczenju krwě.
Mydło psche lischawu.
Mydło psche njerodź pola człowjeka a skotu.
Kopschiwowy spirituß, **Arnikowy spirituß**, **Brěsowy balsam** } psche wupadanje włoßow a schupisny.
Kupanske sela sa ßłabe dźěczi.

Teho runja wschě **lěkowanske kopjena, sela, korjenja,** dale **wobaladła** (wotu, wobalki atd.) **mineralowe wody, schkleńczane ßylawy** a **apparaty k wothladanju khorych.**

Dr. Roeber,
Germania drogownja
s napschecża „winoweje kicże“
na bohatej haßy.

Khofej,
paleny,
punt po 90—200 np.,
woßebite měschenje,
punt po 120 np.
snateje dobroscże porucża
Khorle Nowaka naslědnik
Jurij Ritzsche
na žitnej haßy 10.

Rěczi ßerbski!
Libsch, ßudniski aktuar sw. ßł. na ßukelnskej haßy 34, na kožu s napschecża piwneho hroda.
Pißarnja sa kupne, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajenstwowe atd. wězy.
Telefon czišło 324.
Rěczi ßerbski!

Ssuscheny połcž, 4 porsty tołsty punt po 90 np., **ßuscheny ßwinjazy brjuch, czerstwy kój** punt po 80 np., pschi 5 puntach po 78 np., **bělu kołbaßu** druheje družiny punt po 60 np porucża
O. Pětschka na žitnej haßy.

Brodowska haptyka

na hoschiz haßy 27
Kaschel, katarrh, dybawosćz
ßo spěschnje polóžeja
s thymusinom
Blescha po 75 np. a 1 hr. 40 np.

Spěwaŕske,
ßerbske a němske,
jednorje hižo po 2 hr. a woßebnje do czelazeje kože swjasane hižo po 6 hacž do 10 hr. ßu na pschedań
we wudawaŕni Serb. Nowin.

Khěžorowy ßlodowy khofej

njepschetrjecheny,

punt jenoż po 25 np.

Kaiserowa khofejowa pschedawarńja,
najwjetscha khofejowa palerńja w Europje.

Filiala w Budyschinje na bohatej haßy 5.

Privilegowane
Pohlowe mydło

psche ßwjerbjenje, drjenje, jětseschka, kusk po 1 mk., pakčik 3 mk., je sakońšzy sakitane pod čzo. 69937 s „hadom" jako se satitanskej snamku.

Jenoż woprawdźite wschědnje czerstwe rosescźeła
R. Tschernich
w Draždźanach A. 16.

Wubjerne jědźne ßadło, punt po 65 np., pschi 5 puntach po 60 np.,
wubjerny połcź krajnych ßwini, punt po 1 mk., pschi 10 puntach, po 90 np.,
ßadło punt po 90 np., pschi 5 puntach po 85 np.
poručza
Emil Gräfe w Budyschinje
na swonkownej lawskej haßy.

Wisitne khartki

rjane kaž litografowane
czischczi spěschnje
Ssmolerjez knihiczischczerńja.

Woßebne
nawoženske wobleczenja

ßamßneho dźěła, wubjerneho rěsa, tunjo poručza
Ota Preuß w Budyschinje
na žitnej haßy 4.

Poručzam ßamodźělane
ff. mlócźniki, mlokowe karany, mlokowe hornzy, wódne khany, wódne czerpawy, sazynowane wódne khany a hornzy.
Mam wulki skład
krjepjawkow (krjepjenskich khanow) a **emaillowanych worow, sazynowanych bowow** a **juchowych czerpakow. Tšěschne žłoby** a **roły** a kóždе do twarstwa ßluschaze klampnarske dźěła shotowjam.
Želeso sa tšěschne žłoby mam na skladze.
Spěschne poßłuženje. Najtuńsche płaczišny.
M. Schulz.
10 pschi ßerbskich hrjebjach 10.
Wuporjedźernja.

Schtwórtk 1. februara t. l. ßo nasche
inventurske wupschedawanje

po **wurjadnje tunich płaczišnach** sapočznje a jenož krótki czaß traje. Ssmy ßwoje płaczišny khětro ponižili a mjes druhim poručzamy:

Dźěczaze rukajzy na wubjerk po **10** np.,
mužaze soki, połwołmjane, po **30, 35, 45** np.,
rukawate lazy sa mužskich, hižo po **150** np.,
normalne koschle, dweju wulkosczow, po **70, 80** np.,
barchentowe koschle sa srosczenych, **95** np.,
kalmukowe ßuknje, jara czežke, po **80** np.,
blidowe pschikrywy (deki), barbunjepuschczate, po **45** np.,
blidowe pschikrywy, gummijowe, po **30** np.,
tüllowe pschikrywy, na wubjerk, po **2** np.,
wupjerki a **zychi,** hotowe, po **225** np.,
ložowe płachty, barbunjepuschczate, běłe a pišane,
twjelki, dobreje kruteje twory, meter po **30** np.,
blidowe ruby, kruteje twory, hižo po **60** np.

Něhdže
2000 schórzuchow
kóždeje pomyßlneje družiny, wulkosczе a barby
woßebje jara tunje.

Sbytki
gardinow, portierow, barchenta, poßleschczowych tkaninow, zankow, banta a wobßadźenja
nadpadnje tunje!

Philippi & Co.

na bohatej haßy 3, delka a po 1 skhodźe.
Telefon 488.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 6. | Sobotu 10. februara 1906. | Lětnik 65.

Swětne podawki.

Sakski zejm wo jězdźenju z automobilemi.

Bělschanske burske towarstwo je zejmej petiziju wo sakońskim srjadowanju automobilneho wobkhada na sjawnych dróhach podało. Druha komora wo tejlej petiziji hromadźe z druhej petiziju Wylema Kellera a towarschow w Naundorfu pola Freiberga jednasche, kotsiž zebi pó cźmje wobzwětlenje cźišłow pschi automobilach a powyschenje rukowanje sa sarunanje schkody žadaju. Wo woběmaj petizijomaj je zwobodomyślny Günther rosprawjak. Hacź runje zu někotre zobustawy deputazije, kotrejž běschtej petiziji pschipokasanej, z wulkim pohórschenjom wo dźiwim jězdźenju automobilow rěcźake, je tola deputazija wobsamkła, wobej petiziji na zebi lezo wostajicź. S wobstejazymi sakonjemi zo po měnjenju deputazije hodźi, pschecźiwo njewuschnemu jězdźenju z automobilemi sakrocźicź. Duž njeje nowych sakonjow trjeba. Wozebje ratarjo budźa wobzarowacź, so je zejm wobsamknjenju petizije pschihłosowak.

Sapózłanz **Soba**-Cźornjowski pschi debacźe wo petizijomaj z pschihłosowanjom wjele sapózłanzow praji: Bělschanska petizija je zo z prawej pschicźinu pschepodała. Wona zo na njesboże pocźahuje, kotrež je z porjadnje zo wospjetowazym na pruhu jězdźenjom z automobilnymi zykawami firmy Busch w Budyschinje sawinowało. S tymile jězbami je zo hižo pjecź njesbožow stało. Duž maja wotpózłarjo petizije zyle prawje, hdyž zebi pscheja, so by zo na sakońske postajenje prawje dźiwało, pschetož hewak wone postajenja wostawaju, kotrež niczo njepomhaju. Hdyž zo tak porjadnje na pruhu jězdźi, dyrbjałoj zo tola nastupnym gmejnam cźaz a hodźina jězby wosjewicź. Husto zu jězdźerjo na automobilach jenož sportsźy ferjo, kotrymž wo to dźe, po móžnosći wjele kilometrow pschejěcź, a zo mało wo to staraju, hacź jich zobucźlowjekojo z jich sportom z cźełom a kubłom do schkody pschińdu. Knježerstwo dyrbjało kóžde pschestupjenje automobilnych pschedpisźmow krucźe khostacź. Trěbne by było, so by po sakonju na kóždym automobilu spěschnosćowy měrjak pschiprawjeny był.

Konserwatiwny sapózłanz Horst wobsamknjenje deputazije wobzarowasche. Njewuschnosće automobilow njepschestanu, doniž zo pschestupjerjo postajenjow wo automobilowym wobkhadźe krucźe njekhostaju. Nětkole zo tajke pschestupjenja jenož z pjenjesami khostaju, a automobilist móże zo pschecźiwo temu sawěsćicź dacź. Tu, hdźež husto strowosćź a žiwjenje cźłowjekow na hracźkach steji, dyrbjało zo też z jastwom khostacź. Wón proży na tule wěz wschu kedźbliwosćź složowacź, a zo niz z knježerstwowymi wukasami spokojicź, kotrež drje zu dobre, tola po kotrychž zo automobilistojo njesłožuja.

Sapózłanz Hartmann z Budyschina firmu Busch sakitowasche. Njesboże, na kotrež zo petizija pocźahuje, je zo wodnjo stało. Pschało zo by, so bychu też pohonczojo kedźbliwi byli a z cźazom znamjenja dawali. Parna zykawa firmy Busch je z cźazom signale dawała, a z pohonczowej kedźbliwosću budźische zo mohło njesboža sminycź. W druhej petiziji zo žada, so automobile njedyrbjake spěschnischo jěcź hacź wosy. To je žadanje, kotrež zo tola njeźmětko dokonjanej parnej zykawje cźinicź. Wot wjednika automobila dyrbi zo žadacź, so na druhich dźiwa, tola też wot wobzjedźerja konjow.

Sapózłanz Horst Hartmannej znapschecźiwi, so sjawne drohi tola k temu njejzu, so by zo na nich z automobilemi na pruhu jězdźiło.

Sapózłanz Langhammer měnjesche, so dyrbjeli automobilistojo bóle na zwojich zobucźlowjekow kedźbowacź a wobhladniwischo jězdźicź, kaž hacź dotal. Schtóž chze z automobilom sportej holdowacź, dyrbi to na pscheběhańzy cźinicź.

Förster se Spremberga zebi pscheje, so by zo za wunamakanje khmaneho spěschnosćowcho měrjaka statna premija wustajiła.

Ministerialny direktor tajny radźicźel Schelcher praji, so zo z khěžorstwowym sakonjom njehodźi automobilowe jězdźenje srjadowacź, dokelž sjawny wobkhad a sjawne prawne wězy, pod pschiběžuschnosćź khěžorstwa njeźłuscheja. Hižo dlějschi cźaz pak zo hižo wukas pschihotuje, kotryž swjaskowej radźe k wobsamknjenju pschedleži. Tónle wukas zo po dowujednanju jednotliwych knježerstwow sawjedźe. Wo sakładnych cźarach zo hižo wuradźuje. Telko móże wón pscheradźicź, so złabsche postajenja, hacź je nětkole w Sakskej mamy, njebudźa. We wukasu je zo na wjele pomyślko, z cźimž dyrbi zo automobilowym njewuschnosćam z wuspěchom napscheczo stupicź. Tak najskerje postajenje do mozy stupi, po kotrymž zo automobilnemu jězdnemu, kotryž je wospjet postajenja pschestupił, prawo k automobilnemu jězdźenju wosmje. Też wo srjadowanju rukowanskeje pschiźłuschnosće swjaskowej radźe sakonjowy nacźisk pschedleži, kotryž jara wótre postajenja wopschija. Rukowanska pschiźłuschnosćź budźe po nim z najmjeńscha tajka, kaž pola železnizow a schtož sarunanje schkody nastupa, hischcźe wótrische. Pschedrěcźnikam wón naspomni, so njeje pschezo tak lohko, pschestupjerjow postajenjow automobiloweho wobkhada saźłapicź. Wyschnosći njepobrachuje na dobrej woli, pschecźiwo tajkim pschestupjerjam sakrocźicź, tola tak daloko zo tola njemóże hicź kaž w Ameriźy, so zo polizajskim sastojnikam pschikaże, cźěkazym automobilam do kołow tłecź. Schtož khostanske postajenje nastupa, zo tu wo polizajske pschestupjenja jedna, kotrež zo jenož z pjenjesami abo z arrestom khostaju. Sa wjetsche njesboże powschitkowne khostanske prawo doźaha. Hacź dotal hischcźe njeje pschikasane, spěschnosćowe měrjaki pschiprawicź, sakske knježerstwo je pak hižo zwojemu połnomóznikej w swjaskowej radźe porucziło, so chzył wón pschiprawjenje spěschnosćowych měrjakow namjetowacź. W spomnjenym nacźisku je zo też na prědknu latarnju a pschicźinjenje cźišłow na prědknej stronje pomyślko.

Nowy wodowy sakoń

ma zo w Sakskej sawjesćź. Sańdźeny tydźeń je druha komora sakskeho zejma wo sakonjowym nacźisku prěni krócź jednała. Knježerstwo je zo pschi wudźełanju nacźiska zobu po sakonjowych postajenjach druhich statow složowało a na roswiwanje interessow techniki, ratarstwa a industrije dźiwało. Nowy sakoń drje zo w komorje pschiwosmje. W mjenje konserwatiwnych městopschedsyda Opitz jemu hacź na někotre dypki pschihłosowasche. Wjazy maju na nim nationalliberalni jako sastupjerjo industrije wustajecź. Sapózłanz Förster se Spremberga zo bojesche, so budźe sakoń sakskim barbjerjam, běleŕnjam, pschiprawjerjam, tkajerjam atd. dźěło pocźežowacź. Tutym pschemysłam njeźmědźa zo pschi wuźiwanju wody cźežkoty cźinicź. Industrija se zwojimi wopłóckami rěki tak mało hacź móżno sanjeschwarnja. Wón zo nadźija, so deputazija wo tym z derjeměnjenjom wobsamknje. Sapózłanzaj Grumbt a Gleisberg sa to rěcźeschtaj, so by schkodu, z wulkej wodu nacźinjenu, powschitkow-

nosćj njeßka, a so ßo njeby gmejnam, pschi rěkach leżazym, wotstronjenje wobschkodżenjow nakładowało.

Nasch ßerbski sapóßłanz **Kokla** na to pokasowasche, so w sakonju postajenjow wo rybastwje a rybaskim prawje njeje. We Łużizy maja wobßedżerjo knjeżich dworow prawo rybyłojenja, gmejny pak dyrbja rěčne brjohi a rěčnischcża w rjedże dżerżeć. Hdże dha tu rjana saßada wostawa: dżěło a sarunanje? Tele wobstejnosćże husto k swadam a prozeßam w gmejnach wjedu. Rybaske prawo mějaze knjejstwa husto ßwoje prawo lubowarjam rybastwa pschenajimaju. Tuczi we wěstych cżaßach k rěkam khodża, na pschirěčnych łukach trawu rosteptaju a rěčne brjohi wobschkodżeja. Cżaß by był, so by ßo tymle wobschkodżenjam ras kónz cżinił. Kubłowe knjejstwa ßu we Łużizy tak pschecżelne a mile, so drje by jenoż podótknjenje se strony knjeżerstwa doßahało, so bychu ßo ßwojich prawow wotrjekle. Wón statne knjeżerstwo proschesche, so bychu tajke njelube wobstejnosćże pschestałe.

Ludliczenje w Pruskej.

Po pschedběżnym sliczenju wunoschka ludliczenja 1. dezembra 1905 wobydlerstwo Pruskeje 37,383,762 duschow wuczinja. Psched 5 létami bě ßo jenoż 34,372,509 duschow naliczilo.

Konferenza wulkomozow w Algeciraßu,

kotraż dyrbi němsko-franzowsku swadu wurunacź, najskerje bjese wscheho wuspěcha wostanje. Němska ßo pschecźiwja namjetej pschihłoßowacź, so by ßo polizija w Marokkowskej Franzowskej a Schpaniskej pschenjeßła. Runje tak njeje żaneje myßle na to, so by Němska do teho swolika, so by Franzowska reorganisaziju marokkowskeho wójska pschewjedła. Teho dla dże je Němska nastork k konferenzy wulkomozow daka, so by ßo měschenju Franzowskeje do marokkowskich wojerskich należnosćzow sadżěwało. Każ pak ßo sda, Němska na konferenzy lutka ßama franzowskim wotmyßlenjam na Marokkowsku napscheczo steji. Cźi, kotsiż ßu se wscheho spoczatka mało nadżije na Algecirasku konferenzu stajeli, ßu drje pschichodne podawki do prědka widżeli. Němskemu knjeżerstwu blisko stejaze nowiny teho runja na dobo móżnosćź rospominaju, so ßo na konferenzy pschesjenosćź mjes Němskej a Franzowskej njedozpi. K wójnje mjes Němskej a Franzowskej pak hischcże teho dla njetrjeba dóńcź. Franzowsojo ßebi sćżeżka swěrja, po njeradżenju konferenzy, njedżiwajo na protesty Němskeje, ßo ßamomóżnje do snutskownych statnych należnosćzow Marokkowskeje tykacź. Duż tam hacź na dalsche wscho w nětczischim njeporjedże wostanje.

Hacź dotal ßu sastupjerjo wulkomozow jenoż mjenje ważne wězy pschewuradżili. Wo pschemykanju (paschowanju) brónjow, s kotrymiż ßo marokkowszy sběżkarjo wobronjeja, ßu ßo s połnej pschesjenosćzu postajenja wobsamkle. Spodżiwne pak je, so runje nětkole ßo brónje s hromadami s Europy do Marokkowskeje pschemykaju. Dżěło wikowarnjow europiskich pschekupzow w połnóznej Marokkowskej po sdaczu s hłownego dżěła w pschemykanju brónjow a munizije wobsteji.

Italsko-cżornohórski swjask.

S woženjenjom ßwojeje dżowki s italskim kralom je ßo cżornohórski wjerch Nikita niz jenoż s italskim kralowskim domom wusko spschecżelił, ale też cżornohórske politiske saměry s tymi Italskeje swjasał. Mjes Italskej a Cżornej Horu je ßo pjecża, każ Winske nowiny wobkrucżeja, tajny wojerski swjask scżinił. K tutemu swjaskej, kotryż ßo pschecźiwo dalschemu rosschěrjenju awstriskeje mozy na Balkanje měri, stej pjecża też Sserbija a Bołharska pschistupiłej. Myßl k sałoženju tuteho swjaska je pjecża s Cżorneje Hory wuschła. Wona ma wschu pschicżinu, so ßo wo wobaranje psched Awstriskej postaruje. Awstriska je Cżornu Horu nimale se wschěch stron s twjerdżiznami wobdała, a bjes dwěła by posdżischo, hdy by też Albansku wobßadżiła, Cżornohórsku nusowała, ßo pod awstriske knjeżerstwo stajicź. Tehole stracha chze ßo cżornohórski wjerch s pomozu Italskeje sminycź. Sserbija a Bołharska, kotrymajż tónßamy strach każ Cżornej Horje s Awstriskeje hrosy, stej se żadosczu sa politiskej njewotwißnosczu nucżenej, k italsko-cżornohórskemu swjaskej pschistupiłej.

S Italskej ßo swjasawschi, je Cżorna Hora ßwoju wojersku móz njepschestawajcy poßylnjała. Najprjódzy je ßo mjes Cżornej Horu a Italskej bjesgrotne telegrafiske sjednocźenje pschiprawiło. Potom je ßebi Cżorna Hora 66 hórskich kanonow ßydomzentimetriskeho kalibra a 12 woblehnjeńskich kanonow dwanaczezentimetriskeho a pjatnaczezentimetriskeho kalibra wobstarała. Cżeżke kanony dyrbja ßo pschecźiwo awstriskej twjerdżiznje Kattarej wužicź. Na rjapje dróhi, s Kattaro do cżornohórskeho hłowneho města Cetinje wjedżazeje, ßo wobtwjerdżenje twari, na kotreż ßo tsi cżeżke kanony postaja. Wone budża ßwoje kule hacź do Kattara tšelecź móz. Artilleriszy offizěrojo s Italskeje cżornohórskich wojakow na tšelenje s kanonami wuwuczeja.

Pschecźiwnistwo mjes Awstriskej a Italskej je Albanskeje dla nastało. Tutón kraj, kotryż nětkole hischcże pod turkowskim knjejstwom steji, je s ludom wobydleny, kotryż na italsku podobnu rěcź rěcźi. Teho dla Italska měni, so ma na Albansku prěnje prawo, mjes tym so ßo Awstriska, kotraż direktnje s Turkowskej mjesuje, jako pschichodna wobknjeżerka zyłeho Balkana, potajkim też Albanskeje, wobhladuje. Hdy by italsko-awstriska wójna wudyrika, by ßo italske wójsko do Boßnije a Herzegowiny dobycź spytało, so by revoluziju tamnischeho ßerbskeho wobydlerstwa pschecźiwo awstriskemu knjejstwu sbudżiło. Cżorna Hora ma też mórski pschistaw sa wußadżenje italskeho wójska na cżornohórski brjóh pschiprawicź. Hacź runje cżornohórske wójsko jenoż se 16 regimentow wobsteji, ßo Italska nadżija, so by s nimi pschezo khětry dżěl awstriskeho wójska pschetrjebała. Hischcże je w ßławnym wopomnjenju, so je w poßlednjej rusko-turkowskej wójnje małe cżornohórske wójsko 100,000 muži ßylne turkowske wójsko sbiło. Towarstwo italskich pjenjeżnikow je ßebi też hižo na to pomyßliło, s mórskeho brjoha do snutskowneje Cżornohórskeje żelesnizu natwaricź. Doma Italska też njeje lenja.

Sapißanje nadoby w franzowskich zyrkwjach

psches statnych sastojnikow je ßo na wjele městnach jenoż s nałożenjom brónjow pschewjescź hodżało. Wěrjazy lud je se saßakosczu pytał njewěrjazym sastojnikam pucź do zyrkwjow sastupicź. Polizistojo ßu mnohich ludźi, kotsiż ßo jim spjecżowachu, sajeli. Khostanski ßud je jatych s dżěła jara cżeżko khostał. Tak je wón semjanow de la Chevallerie a de Torqueville k jastwu na 4 měßazy saßudźił. Ssyn generala Petita je ßamo 6 měßazow dostał.

Statnym sastojnikam je ßo pschi sapißanju zyrkwineje nadoby w Symphorierskej zyrkwi w Versailles saßakle pschecźiwjenje na pschecżo stajiło. Hdyż präfekt Poirson a finanzni sastojniży do zyrkwje stupichu, lud do nich kamjenje a stoły mjetasche. Präfektej ßo khětro hłowa srani. Żandarmojo a wojazy ßo do zyrkwje dobuchu a nětkotrych młodych ludźi sajachu.

W deputěrtskej komorje chzedża ßo zyrkwi pschecżelnje smyßleni sapóßłanzy knjeżerstwo wopraschecź, cżeho dla hacź dotal hischcże knjeżerstwowi sastojniży njejßu w żanym żidowskim templu nadobu sapißowali. W knjeżerstwowych nowinach ßo pische, so żidowske temple na liscźinje zyrkwjow njesteja, w kotrychż dyrbi ßo nadoba sapißacź. Pschezo jaßnischo bywa, so ßo sakoń wo dżělenju zyrkwje wot stata jenoż na kschescźijanske wěrywusnacża nałożuje. Żidow s nim na pokoj wostajeja, dokelż nětczische knjeżerstwo pod żidowskim wliwom steji.

Njeßoże pschi mórskim manevrje franzowskeho wójskeho łódźstwa.

Pschi manevrach podmórskich cżołmow je ßo franzowske wójnske łódźstwo hižo wospjet s njeßożom podeschło. Pola Toulona je sańdżeny tydżeń podmórski cżołm „Otite“ do panzerowaneje łódże „Suffren“ sawadźił. Do panzerowaneje łódże ßo s tym dżěra wuraßy, tak so dyrbi ßo w ßuchim doku wuporjedżicź. Też podmórski cżołm je ßo khětro wobschkodźił.

Ruske nowiny wo awstrisko-ßerbskej złownej wójnje.

Ruske nowiny pschi awstrisko-ßerbskej złownej wójnje na stronje Sserbije steja. „Nowoje Wremja“ pische: Khorhoj sady wikowanja dże. Awstriska je tule saßadu, saßadu hospodarskeho podcżißnjenja Sserbije tak jara wuwużiła, so by ßo Sserbija sa 10 lět bjes bolosczow a wobaranja pod awstriske knjejstwo stajiła. Poßledni wokomik ßu Sserbjo wotucżili. Pschichod pokaże, hacź woni cżeżke njerune wojowanje wobsteja. Nadżijamy ßo, so budże tole wojowanje hacź k seńdżenju khěżorstwoweje dumy (ßejma) tracź, kotraż naß wot njenaturskeje awstriskopschecżelneje politiki hrabje Lamsdorffa wußwobodźi.

Revoluzionarne gymnasiastki.

Revoluziju w Ruskej ßu żidźi lěta dołho pschihotowali a s njeßożownej wójnu roshněwany młody lud do njeje saschczuwali. Wschudże běchu ruske studentki, studentojo, gymnasiastojo, gymnasiastki kotsiż běchu prjedy wo wójnskej njepschewinliwosczi Ruskeje pscheßwědczeni, prěni na żidowski lěp schli. Jich narodna cżesćź bě

ßo ſ poražkami w Mandžurskej franika, ſa kotrež zara a jeho radźiczelow ſamolwitych cžinjachu. Tule njeſpokojnoſcź ßu židźi mudrje wuwužili. Skoro wſchě gymnaſije a univerſity ßu ſańdžene lěto ſawrjene byke, dokelž ſtudentojo a gymnaſiaſtojo po radže židow ſtrajkowachu. Hakle poßledni cžaß je ßo wucženje na gymnaſijach ſaßo ſapoczało. Tež w žónſkim Pokrowſkim gymnaſiju w Peterburgu dyrbjeſche ßo wucženje wobnowicź. Gymnaſiaſtki ßo prjedy teho do ſchulſkeje kapały dowjedźechu, ſo bychu tam modlitwu wuſpěwale. Wone pak njeſpěwachu a ßo ſarjeknychu ſpěwacź. Hdyž próſtwy njepomhachu, jim wucžerka pſchikaſa. Gymnaſiaſtki na to ſaſpěwachu, tola niz modlitwu, ale revoluzionarnu marſeillaiſu. Na to ßu ßo ſchulerki tſjoch wyſchſchich rjadownjow ſ gymnaſija wuſamkle.

Kaž ſtudowazu mkodźinu ßu židźi tež lohkowěrjazy wjeßny lud naſchcźuwali, knježe kubła ſpalicź a ßo do jich ležomnoſcźow dźělicź. S falſchowanymi zarſkimi wukaſami ßu buram nakželi, ſo je jim zar ſemjanſke kubła darik. Teho dla ßu w něktorych gubernijach wjele knježich kubłow ſpalili. Wſchudże wſchak njeßu židowſkim ſchcźuwakam wěrili. Jenemu ſ nich je ßo we wokolnoſcźi Warſchawy ſlě ſeſchło. Hdyž chzyſche falſchowany zarſki wukas cźitacź, hižo warnowani burjo na njeho ſawołachu: „Sſy ty žid?“ „Sſym prawoßławny kſcheſcźijan!“ žid wotmolwi. Burjo pak jemu njewěrjachu, dowjedźechu jeho do jeneje kněže, wußlěkachu jeho a móžachu ßo pſcheßwědčicź, ſo mějachu woprawdźiteho žida pſched ßobu. S revoluziju chzedźa ßebi židźi politiſku runoprawoſcź w Ruſkej dobycź a kaž je widźecź, ßu jim kſcheſcźijenjo, kotſiž ßu ſ zarowej politiku njeſpokojom, pſchi tymle wotmyßlenju pomozni.

Podtłóczenje revoluzije w baltiſkich provinzach.

Němſzy ſemjenjo w baltiſtich provinzach ßo ſa ſpalenje ßwojich kubłow krwawnje wiecźa. S cźrjódami dragunarjow woni wſchitkich, kotſiž ßu ßo pſchi revoluziji wobdźělili, ſoja a pak wobwěßnycź, pak ſatſělicź dawaju. W Prezkulu pola Libawy je ßo 12 ſběžkarjow ſatſěliło, a jich wjednika Strauża ßu wobwěßli. W Dubenalkach je ßo wjele burſkich dworow ſpaliło a jedyn bur a jedyn brodutruhaŕ ſtaj ßo ſatſělikoj. Tule expediziju baron Schröder nawjedowaſche. Baron Drachenfels je ſ dragunarjemi do Bliedena pſchicźahnył, hdźež bě wſchudże měr, pſchehladowaſche ſchule a gmejnſke wyſchnoſcźe, ſaja wucžerja a gmejnſkeho pißarja a ſatſěli jeneho muźkeho, kotryž na jeho praſchenje: „Schtó ßy?“ wotmolwi: „Cźłowjek!“ Baron Sievers je w Tarwaſtu 6 woßobow a w Fellinje 24 woßobow bjes ßudniſkeho pſchepytanja ſatſělicź dał, hacź runje płakajo wobkrucźachu, ſo ßu njewinowacźi. Mjes wotprawjenymi běſchtaj dwaj 15 a 17 lět ſtaraj hólzaj, ßynaj jeneho bura ſ Oberphalena. Jeju teho dla ſatſělichu, dokelž bě jeju nan ſ kakańzy do jeneho offizěra tſělił, kotryž do domu ſtupi, ſo by ſa ſkhowanymi ſběžkarjemi pytał. Nan bě cźeknył. Město njeho dyrbjeſchtaj jeho ßynaj ßmjercź poczerpicź. Dźewjecź buram je baron Sievers 25—200 pukow wotložicź dał. W Leegenje dyrbjachu ßo 3 cźeladnizy ſatſělicź. Dokelž ßo wojazy komdźachu, do nich, k ſchtomam ſwjaſanych, tſělecź, offizěrojo to ßami cźinichu. W Riſy ßo wſchěbnje jecźi ſběžkarjo ſ patrouillemi na pohrjebniſchczo wodźa a ßo tam ſatſěleja.

W jenym liſcźe ſ baltiſkich provinzow jena němſka knježna piſche: „Revoluzionarojo ßu 52 kubłow ſpalili. Sa to nětko dragunarjo wjeßnanjow bjes hnady a ßmilnoſcźe ſatſěleja, jich bija a jich ſtatoki ſapaleja. Ssamo ſkót njepſchepuſchczeja, ale jón ßobu ſpala. Kelko hórkoſcźe a hidy wutrobu dźěcźi a žonow napjelnja, kotſiž ßu ßwojich nanow, bratrow a mužow k ſchtomej pſchiwjaſanych ſatſělicź widźeli. Kelko ſtarych kamornych ſtarſchich je proßnyło, ſo bychu tež jich morili, hdyž běchu pſched jich wocžomaj jich ßylnych ßynow a ſaſtararjow ſatſělili. Žony ßu ßo pſched pſchiwjaſanych mužow ſtajiłe a ſ mozu ßu je wotwjedli.“ Pißarka, jena telegrafowarka, piſche dale: „Powſchitkowne revoluzionarne hibanje bě tež naß ſajało. Saſtojnizy ſtrajkowachu, a ja dyrbjach, byrnjež pſchecźiwo ßamßnej woli, ßobu ſtrajkowacź. Kóždy dźeń běchu ſhromadźiſny. W nich naß, kotſiž nochzychmy ſtrajkowacź, wohanjachu a ſakliwachu, bojkottowachu, a hdyž to wſcho niczo njepomhaſche, do naß tſělachu. To bě mi pſche wjele a ja baltiſkemu krajej božemje rjeknych.“

We Wendenſkim a Welkſkim wokrjeßu ßu ſběžkarjo po wotcźehnjenju wojakow ſ nowa počeli na ſaſtojnikow mordarſke nadpady cźinicź. Satſělenje ſběžkarjow je po tajkim mało ſtutkowało, a pſchichodnje drje ßo pſcheczźiwo ſběžkarjam hiſchcźe ſ wjetſchej ßurowoſcźu ſakrocźi. General Orlow je wotdźělenje wojakow do tamnych ſtron póßłał.

W Riſy po ſdacźu revoluzionarojo tež ſaßo potajne pſchihoty k nowym nadpadam cźinja. Ssrjedź města je w mechaniſkej dźělarni wěſteho Kahna dynamit rosbuchnył. Tam drje ßu ßo nowe bomby dźěłake.

Rosbuchnjenje bombow w Odeſſy.

W jenym Odeſkim pſchedměſcźe ßu w jenym domje něktore bomby rosbuchłe. Dwě dźěſcźi ßo ſ rosbuchnjenjom moriſchtej a wóßom doroſcźenych ßo cźežko ſrani. Cźłowjek, kotryž bomby we wobydlenju khowaſche, je ßo teho runja cźežko ſranił. Bomby ßu pjecźa ſa nadpad na poliziju pſchihotowane byke.

Odeſſa bě do revoluzije bohate, wulke město, kotrež ſ namóŕſkim a nakrajnym wikowanjom kcźějeſche. Tole derjeměcźe njedaſche wobydleŕſtwu, ſ wjetſcha ſe židow wobſtejazemu, ſměrom ſpacź. Židźi po „cźornomóŕſkej republizy“ žadachu. Tu njejßu doßahnyli, tola ſchtož ßu doßahnyli, je ſnicźenje Odeſkeho wikowanja na morju a na kraju. Wotbywanje tworow do ſnutskowneho kraja wſchědnje bóle wotebjera a teho dla ßo jich w měſcźe mjenje wudźěkuje, a dowos ſ morja je mjeńſchi. Prak Odeſkeho wobydleŕſtwa nětko na wßy a do mjeńſchich městow wucźahuje. Woßebje paduſchny lud knježe kubła domapyta. Duž ßu kublerjo ßwojeje wěſtoſcźe dla ſ khětrymi pjenjeżnymi woporami cźrjódy ſtražnikow, ſ wjetſcha wojeŕſkich reſerviſtow, najeli, kotſiž wot města k městu cźahnu a na porjad hladaju.

Odeſki měſchcźanoſta je Odeſkeho druheho měſchcźanoſtu ſajecź dał, dokelž je tón pſchi poßlednim ſběžku póſtſkim ſaſtojnikam měſchcźanſkeho ſarjadniſtwa kaſał, ſo bychu k podpjeranju ſtrajkowarjow 1000 rublow wudźělili.

Kubło miniſtra Akimowa ßo ſpaliło.

Wulke kubło juſtizneho miniſtra Akimowa w ßaratowſkej guberniji ßu ſběžkarjo ſpalili.

Knjeŕſtwo je nětko wukas wudało, ſo tam, hdźež ßo jene kubło ſpali, tež ſtatoki wjeßnjanow ſpalicź da.

Krejpſchelecźe w dworje.

W Lódzi wotdźělenje wojakow 17 k ßmjercźi ſaßudźenych mkodźenzow pſched město wjedźeſche, ſo bychu ßo tam ſatſělili. Cźah nimo d.ma pſchińdźe, kotrehoż wrota běchu napſchecźiwo krutemu pſchedpißej polwocźinjene. Mkodźenzojo tule ſkładnoſcź wužiju do dwora cźeknychu. Wojazy ſa cźeknjenzami khwatachu a jich, dokelž cźi žaneho wupucźa njenamakachu, w dworje potſělachu.

Nadpad ſběžkarjow na póſt.

W Blonju pola Warſchawy ßu ſozialiſtojo w nozy póſtownju nadpadli, póſtſkeho pſchedſtejicźerja ſatſělili, pomoznika ſranili, nózneho ſaſtojnika wuputali a ſ kaßy 1300 rublow kradli. Rubježni mordar o wupjerchnychu. — We wokrjeßnym měſcźe Konſku w Pólſkej ßu offizěra Cźorniezkeho ſatſělili.

Morjeńza mjes Tatarami a Armenami

je ßo ſ nowa ſapocźała. W Sangeſurſkim wokrjeßu w Kawkaſkej ßu Tatarojo pjecźa 200 armeniſkich dźěcźi a žónſkich ſkónzowali. Armenojo jim napſchecźo cźehnjechu, pſchi cźimž k krwawnej rubańzy dóńdźe. Tatarojo zofachu, 10 morwych ſawoſtajiwſchi.

Sběžk w krótkowjecźornej Afriziy

pſchezo bóle ßkabnje. Po rosprawje, kotruż je němſki wulki generalny ſtab khěžorſtwowemu ßejmej wo ſběžku podał, ßu ßo 2374 Hererojo a něktore cźrjódy ſběžkaŕſkich Hottentottow Němzam poddali. Sběžkaŕſkaj wjednikaj Korneliuß a Morenga ſtaj pſchezo wjedźałoj, Němzam wupjerchnycź. Korneliuß je wospjet ſkótne ſtadła a farmy nadpadnył, wjazy krócź ßu jeho Němzy wobſtupili, tola kóždy krócź je wón wucźek namakał. W najpołodniſchim dźělu němſkeje krótkowjecźorneje Afriki ſteji ſběžkaŕſki wjednik Morenga. Pſchecźiwo njemu major Eſtorff wſchě mozy ſhromadźuje. Němzy ßebi njeſamjelcźa, ſo ſměja hiſchcźe cźežke dźěło, prjedy hacź tuteho pſchekłepaneho ſběžkaŕſkeho wjednika do ßwojeje mozy doſtanu.

Tajne wotmyßlenje Japaniſkich na Awſtraliſku.

Jendźelcźenjo budźa ßnadź hiſchcźe hórko wobžarowacź, ſo ßu japaniſku wojeŕſku móz ſe wſchěmi ßrědkami ßylnili. Wot Japaniſkich ſa to junu hubjeny dźak doſtanu. Njemało ſpodźiwanje je w Jendźelſkej powjeſcź ſbudźiła, ſo ßu w Melbournje w Awſtraliſkej w brěmjenjach dweju Japanow, kotrajž ßo jako pſchekupzaj wudawaſchtaj, doſpołne wotcźiſchcźe tajnych planow wobtwjerdźenja města Sydneya wußlědźili. Krajny ſakitanſki miniſter wěz pſchepytowacź dawa. Japanſzy ßo potajkim ſkradźu na to hotuja, pſchi ſkładnoſcźi Jendźelcźanow

ſ Awſtralſkeje wuhnacź. Wo tajkich daloko ßahazych japanſkich planach drje ßebi Jendźelcźenjo njejßu dali dźecź.

Wěſchcźenje.

(Stónczenje.)

Wěſchcźeŕ ßyže ßo, noſy na prěki ſkožujo, pſchikry rubjeſchko zyle ſ pěſkom, potom naryßowa ſ pokaſowarjom do pěſka něſkotre pornjo ßebi leżaze ßmuhi, kotreż tu a tam ſ runymi ßmuhami ſjednocźi. Potom pſchenjeße tuto ryßowanje ſ cźerwjenej tintu na papjeru, pſchekładowaſche ßebi trochu a napißa ſ arabiſkim pißmom na druhu ſtronu papjery, kotruż mi pſchepoda ſe ßkowami: „Tole je waſch woßud!“

Na to wuńdźe won, pjenjes wote mnje njewſawſchi. „Kajki to dźiwny cźlowjek!“ ſawołach a podach Aurontelej papjeru, ſo by wěſchcźenje pſchekožik. Ale hdyž bě jo pſcheczitał, pſcheměni ßo jemu barba na wobliczu, a na jeho wobliczu wobraſowaſche ßo hłuboke ſazpěcźe.

„Schto dha tam ſteji?“ ßo wopraſchach.

„Niczo!“ bě wotmołwa. „Tón muż chzyſche waß ſa błaſna poměcź.“

Nuſowach jeho, ſo dyrbi mi wěſchcźerjowe ßkowa pſchekožicź, a tu ſhonich, ſo drje njeſnaju, khoroſcźe cźerpjecź, ſo pak budźa mi cźeźke rany żiwjenje wobcźeżne cźinicź. So budu ßebi ſa dźewjecź lět rjanu wóßomnacźelětnu holzn bracź, kotruż pak bórſy na to na morju pſchißadźu. So dźěcźo ſ tehole mandźelſtwa, rjany hólz, we wójnje ſahinje, a ſo ja runje ſa dwanacźe lět po nim wumru.

Hdyž Aurontela wopuſchcźich, pſchińdźe mi njejabzy na myßle, ſo budźe ſpodźiwnje Aurontelowa dźowka ſa dźewjecź lět runje wóßomnacźe lět, ßmějach pak ßo temu cźim bóle, dokelž na żeńtwu myßle njemějach a ßebi ſnutskownje ßlubich, ſo ßo njewoženju. Sa dwě njedźeli wopuſchcźich Egiptowſku a zyła wěż bě ſabyta.

* * *

Nochzu waß rudźicź, wopißujo ßwoje dalſche pucźowanja, a pſcheńdu hnydom k ßwojemu druhemu pucźowanju do Ameriki, hdźež pſchi rězy Miſiſipi roſtliny ſtudowach. Bydlach w New-Orleanſu pola normaniſkeje ßwójby, kotraż wobſtejeſche ſ mandźelſkeho, mandźelſkeje a pſchijateje dźowki. Běchu jara, jara pſcheczelni a kedźbni napſcheczo mi, jeno Julijana, pſchijata dźowka, ßo ſdaſche ſe ſamyßłom ßo mi wuhibowacź ... Hdyž ras ſ njeju ßam woſtach, wopraſchach ßo jeje, cźeho dla ßo tak ſadźerži. Wona hladajży ſblědny, ſhraba pak ßo bórſy ſaßo a ſamołwi ßo.

S tamneho dnja pak ßo ſdaſche, ſo ßo jeje cźoło wujaßnjeſche, bywaſche dale luboſcźiwſcha a powjedaſche rad ſo mnu. Potom ſkoro wſchědnje hromadźe powjedachmoj. Jeno hdyž bych ßo jeje praſchał na prjedawſche żiwjenje, pokaſowaſche ßo ßaßo pokhmurjenje, a njemóżach ßebi wujaßnicź tutych njenadźitych pſcheměnjenjow.

Njedźiwajo teho a też ßnadź runje teho dla mějeſche tuta holza na mnje tajki wliw, ſo po něcźim pytnych, ſo wſchě moje wotmyßlenja, ßwobodny woſtacź, ßo ſapocźachu khabkowacź, a napoßledku ßo jeje wopraſchach, hacź by do teho ſwolika, moja mandźelſka bycź.

Na wokomik pytnych w jeje rjanymaj wocźomaj radoſtny błyſchcź, na to ßo jeju błyſchcź ſ nowa pokhmuri a wona ſapocża ſdychowacź a chzyſche to ſ mozu pſchewinycź.

Zyle pſchetworjeny ja proſchach, ſo by mi wſchitko prajiła, a tu mi wupowjeda to, ſchtoż mi po prawom nochzyſche ſdźělicź. Wona bě — Sara Aurontelez, dźowka mojeho pſcheczela, ſ kotrymż ßo ſetkach pſched dźewjecź lětami w Kairu, a pſchebywaſche dwě lěcźe w New-Orleanſu w domje ßwojich dalſchich pſchiwuſnych, kotſiż ßo wo nju ſtarachu po njeſbożu jeje nana.

Nětkole to roſymjach. Mjenujży dwě lěcźe prjedy běch cźitał w nowinach, ſo bě ßebi Aurontel, kiż bě na hłowneho pokładnika poſtupił, żiwjenje wſak, hdyž ßo njeprawidłownoſcźe wukopachu. Tu ſadyrkotach, ßo dopomniwſchi na wěſchcźerja, a podawk ſtejeſche mi ſaßo zyle jaßny pſched wocźomaj. Mějeſche dha ßo jeho pokhmurne wěſchcźenje woprawdźe dopjelnicź? Sara ſpósna, ſo je moje komdźenje ſnamjo mojeho pſcheczíwjenja, ſapocża ſ nowa hikacź a rjekny: „Woſtajcźe mje, widźicźe dźě, ſo żenje waſcha żona bycź njemóżu.“

Dlěje njemóżach ßo ſdźerżecź; wſach jeje ruzy do ßwojeju a rjeknych: „Sara, każ ßamo wot ßo je naju ſjednocźenje pſchiſchło; wuhladawſchi waß, njeſpósnach waß wěſo jako tamne rjane a wjeßele Kairoſke dźěcźo, wuhladawſchi pak waſchej wocźi, wjedźach, ſo běch waß hižo ras widźał, ßnadź w ßonje. Cźujach, ſo ßmój jedyn druhemu pſchißudźenaj, proſchu waß hiſchcźe ras wo waſchu ruku a pſcheju ßebi nutrnje, ſo byſchcźe moje namołwjenje pſchijeli.“

* * *

Měßaz poſdźiſcho běchmoj ſwěrowanaj a w pſchekraßnych dnjach prěnjeho cźaßa mandźelſtwa ſabych na hróſbne wěſchcźenje. Sa lěto a dźeń doſta Sara rjaneho ßylneho ßynka, kiż bě naju radoſcź a hordoſcź. Tak miny ßo dalſchich pjecź lět w bjes maka doſpołnym ſbożu, tu dóńdźe ras wjecźor telegram, kiż mi woſjewi, ſo bě mój něhduſchi ſaſtaracźeŕ w Pariſu wumrjeł a ſo bě wulki dźěl ßwojeho ſamóżenja ſawoſtajił. Sarinej ſaſtaracźeŕſkej ſtarſchej ju proſcheſchtaj, ſo dyrbja na moje wrócźenje w New-Orleanſu cźakacź, wona pak ßo wupraji, ſo chze mje do Pariſa pſchewodźecź. Tak wopuſchcźichmoj kraj Luwiſianu a pſchińdźechmoj do New-Yorka, hdźež ſtupichmoj na franzowſku łódź „Rapide“, kotraż do Europy jědźeſche.

Sara ßo na Paris wjeßeleſche, kotrehoż wot ßwojich dźěcźazych lět ßem njebě wohladaka. Makemu Jankej bě pucźowanje jara rjane a jara ſabawne. Kak budźich mohł tehdom ßo nadźecź ßurowehо njeſboża, kotreż na naß cźakaſche?

Běchmy pſchi kupach Azorach, tu naſcha łódź praßny w cźěmnej, mhłowej nozy ſ jendźelſkej łódźu hromadu, kotrejeż ßo hakle dohladachmy na tak maku ſdalenoſcź, ſo njemóżachmy ßo wjazy wrócźo wuhibowacź. Praßnjenje bě ßurowe a woßudne. Přědkowny dźěl jendźelſkeje łódźe rosmjecźe naſchu ſtronu, tola móżeſche hiſchcźe dźěl pucźowazych pſchiwſacź a wukhowacź. Wěſo myßlach ßebi jeno na Saru a Janka, a poradźi ßo mi po ſadwělowazej próży, wobeju na jendźelſkej łódźi wukhowacź. Sara wſchak bu cźeżży ranjena na ſadnjej hkowje, ſchtoż lěkaŕ ſa ßmjertne wuſna. Naſajtra wudychny ducha a morjo pokry jeje cźěło każ cźeźki wokojany kaſchcź.

* * *

S teho wokomika ſtejeſche mi poſtawa tamneho egiptowſkeho wěſchcźerja, kotraż ßo mi w New-Orleanſu a też na morju pokaſa, bjes pſchetorhnjenja pſched wocźomaj, a njedwělowach na tym, ſo ßo też druhe wěży dopjelnja. To bě bojoſcź ſnateho pſchichoda. Tu wudyri němſko-franzowſka wójna. Tyßazy młodych ludźi cźehnjechu k Rheinej. Jan chzyſche do wójſka jako dobrowólnik ſaſtupicź. Połny ſtracha jemu wotradźach, a mi ßo poradźi, jeho tak daloko ſamóż, ſo ßo ßwojeho ſamyßła woſtaji. S kónz oktobra pak, hdyž Gambetta ſhromadne wuſběhowanje pſchiſjewi, cźekny Jan, ale padźe napoßledku we wojowanju ſe pſchedpoſtajenymi ſtražemi generala ſ Tann. Też tu ßo dopjelni wěſchcźenje.

Tole mje zyle ſrudźi. Potom ſpósnach, ſo dyrbi bědźenje pſcheczíwo temule ßurowemu dóńtej bjes wuſpěcha woſtacź, cźeknych ſ Franzowſkeje a ſapocźach ſ nowa njewobſtajne ſwažliwe żiwjenje. Pytach ßo wuſnamjenicź ſ někotrymi ſwažliwymi wěżami, kotreż chzych wuwjeſcź; nadźijach ßo tak, ſo wucźeknu temu, ſchtoż mje wſchudźom ſcźěhowaſche.

Jenicźki ßrědk, kotryż namakach po telko njewuſpěſchnych poſpytach, běſche podacźe. To je larva, kotraż widliſchcźojcźe ſcźehnjene wobliczo najlěpje pſchikrywa.

* * *

Profeſſor Charenton mjelcźeſche. Potom nala ſchkleńzy ſ nowa a rjekny: „Wodajcźe, jeli ſo je wam moje powjedanje woſtudke. To budźe ßo wam njewěrjomne ſdacź, ale jutſje njeſbudźe wam dwěla. Jutſje budźe dwanaty ßmjertny dźeń mojeho ßyna a teho dla ... teho dla njeſměju wjazy khwile, ßebi na ßwoje wotkaſanje myßlicź. Liſt, wo kotrymż rěcźach, je mi pſchiſchoł wot ſeſtarjeneju ſtarſcheju mojeje żony, ſtaj w nuſy, duż je moja ßwjata winowatoſcź, ſa njeju ßo ſtaracź.“

Profeſſor da potom pſchińcź dwěmaj ßłużobnikomaj, kotrajż mějeſchtaj bycź ßwědkaj teſtamenta, ſa kotrehoż wuwjedźeńku mje pomjenowa. Hdyž bě wſchitko hotowe, pſchewodźi mje do duri, ſtkóczi mi něſchto krócź ruku, podźakowa ßo mi a proſcheſche mje, ſo bych wſchě ſakońſke wěży, ſchtoż móżno, rucźe ſkóncził.

* * *

Do ßwojeje pißańnje ßo wrócźiwſchi, nadeńdźech tam ßwojeho pſcheczela a ſdźělich jemu, ſchtoż bě mi profeſſor powjedał. Mój pſcheczel ßo temu poßměwaſche. Naſajtra pak nadeńdźech we wjecźornych nowinach tule powjeſcź:

„Ssmjertne njeſboże. Dźenßa rano pſchejeſdźowaſche ßo profeſſor Charenton każ hewak, tu ſpłoſchiſchtaj ßo konjej, ſtadło wowzow wuhladawſchi. Njembraj leczeſchtaj ſ woſom po dróhach. Tón ßo pſchi tym pſcheczißny, profeſſor padźe pſchi tym ſ woſa na ſ kamjenjemi pokładźenu podłohu a bě hnydom morwy. Wón bě

ßo narodźił w Toulu a pschebywasche nješchto lět tule, hdyž bě ſ trochu dźiwnym žiwjenjom derje ſnaty."

Położich tule powjesćź ßwojemu pschećelej na blido. Wón mjelčeſche.

Za Serbski Dom w Budyšinje

je so w lěće 1906 dotal zaso nahromadźiło: 13 hr. 60 np.

Dale za njón dari:

Čisty wunošk nowolětnych darow	560*hr. — np.
Knjez farař Wencka w Sprejicach	3 hr. — np.
Knjez Augustin Bedřich, theolog w Kralowym Hradcu, a jeho přećeljo	2 hr. — np.
Hromadźe:	578 hr. 60 np.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

* Za čišć a porto je so zapłaćiło 11 hr. 95 np.

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Khoſejownja w ßerbſkim domje ßo hakle 1. haprleje wotewri, dokelž ßo prjedy njehodźi trěbna nadoba wobſtaracź. — Jutrowna hłowna ſhromadźiſna Macźizy Sserbſkeje wotměje ßo prěni króćź w kraßnej ſali Sserbſkeho doma.

— Sa naßlědnika ſemrjeteho knjeſa biſkopa dr. theol. Luſczańſkeho ßu profeſſora dr. Schäfera w Straßburgu wuſwolili. Dokelž ma biſkop w ſakſkich herbſkich krajach mało dokhodow, je wón hacž dotal ſ wuwſacźom lětow 1840—1845 ſ dobom tachantowe ſaſtojńſtwo Budyſkeho tachantſtwa ſaſtawał. Sa tachanta móže pak ßo jenož jedyn tachantſki kanonikus wuſwolicź. Tale dostojnoſcź ßo dr. Schäferej njeje hiſchće dostała, a teho dla jeho też njemóža ſa tachanta wuſwolicź. Tachantſtwowi kanonikoju ßu pak ßebi wupucź namakali. Woni ßu ßo ßwojeho wólbneho prawa wotrjekli a bamžej rosßudźenje pſchewoſtajili.

— S nakładom ßerbſkeho lutherſkeho knihowneho towaŕſtwa je ßo runje nowy wudawk „Domjazeho woltarja" docźiſchcźał. Nadźijomnje budźe ßo wón ſa tydźeń ſwjaſany w Ssmolerjez knihaŕni pſchedawacź móz. S dobom budźe jón towaŕſtwowy poßyłnik rosnoſchecź.

— (Pjenjeżna namakanka.) Na jerjowej haßy je ſchewz Wjenk w ßwojej khěži wjetſchu liczbu ßlěbornych pjenjes ſe 16., 17. a 18. lětſtotka a dwaj ßlěbornaj khelichaj namakał. Sslěborny poklad je drje wot ßydomlětneje wójny w ßwojej khowanzy ležał.

— (Jěſdne koło ßo kradnyło.) S jeneje korczmy pſchi ßerbſkich hrjebjach je ßo pſched tydźenjom cźeladnikej Kubje ſe Subornizy jěſdne koło ſnamjenja „Stabil" ſ cźißkom 4229 kradło. Wone je 75 hriwnow hódne.

— (Strajk.) Měješćeljo mebloweje fabriki pſchi běleŕnſkej dróſy, w kotrejž běchu blidarjo dźěło ſłożili, ßu ſańdźeny tydźeń 25 druhich blidarjow ſ Draždźan do dźěła ſtajili. Strajkowazy blidarjo budźa ßebi teho dla druhdźe dyrbjećź dźěło pytacź.

— (Jebak.) Njeſnaty, něhdźe 20lětny cźłowjek je ſańdźeny tydźeń do wſchelakich tudomnych klamow khodźił a ßebi něſajku maliczkoſcź ſa 10—20 np. kupił. Saplacźił je kóždy króćź ſ dwazyćźi hriwnowſkim ſłotym. Hdyž ßu jemu na ſłoty pjenjes wuplacźili, je wón dwazyćźihriwnak hromadźe ſe ßlěbornymi pjenjesami do ſaka ßypnył. Na tajke waſchnje je ßebi něhdźe ſto hriwnow wujebał.

— Wo pſchichodnym wjedrje Falb w ßwojej protyczźy w druhej tſećźinje małeho rózka ſymniſche wjedro wocźakuje. Sſněh budźe ßo ſ wjetſcha w rańſchich hodźinach ßacź. Měrne, ſymne wjedro pjecźa hacž do 26. małeho rózka wudźerži, na cźož womjaknje.

— Naléczo njeje wjazy daloke. Pupki na ſchtomach hižo ſ mozu bubnja, a ſańdźeny pjatk hižo jedyn mjetl w kerkach pola Hornjohórczańſkeho papjernika wjeßele wokoło lětaſche. Bórſy drje nam też ſchkórzy ſaſiſola.

— (Mytowanje ßwěrnych cźeladnikow.) Kommunalny ßejm pruſkeho hornjołużiſkeho markhrabinſtwa je mjes druhimi myto po 75 hriwnach pſchipóſnał: ſkótnemu pizowarjej Khorli Schröterej w Hornim Hbjelſku, lamborje Guſtavej Macźźy w Mużakowje a parkowemu dźěłacźerjej Auguſtej Jurkej w Kobelinje; po 50 hriwnach: dźowzy Marji Schmidtez we Wunſchowje, Khryſtijanje Milkez w Sagorju, dźowzy Ruhnerez w Delnjej Wólſchinje, a dźowzy Hanje Kubiſchez w Mocholzu; po 40 hriwnach dźěłacźerjej Wylemej Medźerej w Radſchowje, Juliußej Preuſkerej w Hornim Hbjelſku, Janej Kaſperej w Jamnom; po 30 hriwnach Marji Mawkſchez w Radſchowje, Hanje Laduſchowej rodź. Sſikſchez w Jamnom; po 20 hr. Madlenje Jurkez w Hornim Hbjelſku.

S **Tšelan.** Tudomna kobłaŕnja budźe wot 15. februara hacž do 22. julija ſe ſrěbzami (hengſtami) „Witboi", „Normann" a „Findling" wobßadźena. „Findling" ßo k plahowanju wojeŕſkich a woßebje artilleriſkich cźehnitych konjow pſchihodźa.

S **Dobroſchez** pola Delnjeje Hórki. Sso ſ dźěła domoj wrócźiwſchi, ßebi tudomny dźěłacźeŕ Heleſch drjewo rubaſche. Pſchi tym jemu jena ſchcźěpka tak njeſbožownje do wóczka ſlecźi, ſo je ßo widźenje na nim ſhubiło.

S **Njeßwacźidła.** Na poßlednje ſkótne wiki je ßo 479 howjadow, 84 ßwini (běhakow) a 220 proßatow na pſchedań pſchiwjedło. Wſchě ſkótne druźiny ßo žiwje kupowachu.

S **Lucźa.** Někotryžkuli kóń je worakawe ſkocźo, kotrež ßamo ſ cźežkej khoroſcźu na ßwoje ßamopaſchnoſcźe njeſabywa. Tajki kóń bě wóndano na tudomnym knježim dworje ſkhorił. Kaž hewak pſchi tajkich njelubych podawkach, tak też pſchi tutym po ſkótneho hojerja, rěſnika a kožoweho wikowarja wſcheje druźiny póßłachu. Wón dyrbjeſche ſe ßwojej wědomoſcźn konjowym boloſcźam wotpomhacź. Mudry muž, konja pſchepytawſchi, praji, ſo je pſchede wſchěm nuſne, ſo ſ nim wujěchaju. Pohoncź, kotryž je proſty na noſy a jěchacź nawuknył njeje, ßebi na konja njeſwěri. Duž ßo knjes ſkótny hojeŕ ßam roſßudźi, ſ konjom wujěchacź. Kaž pak ßo ſda, je kóń ßwojeje hłowy a nikoho nad ßobu ſnjeſcź njemóže. Prjedy hacž ßo hojeŕ dohlada, bě njedźakowne ſkocźo jeho do błóta wotcźißko. K temu hiſchcźe jeho ſe wſchej mozu do hwiſdźele kopny. Stonajo ßo hojeŕ ſaßo na nohi ſhraba a žałoſcźejo ßo k konjemzej walbaſche. Hdyž tam ſkóncźnje docźampa, hižo tam dawno khory kóń ſtejeſche, a, kaž by ßo jemu woſchcźerjał, na njeho rjehotaſche. Haj, tajke wězy móže cźłowjek nawjedźicź, hdyž ßo ſ wězami nakładuje, na kotrež ßo njewuſteji.

S **Daliz.** Na tudomnym Lorenzez kuble je ßo ſchtwórtk tydźenja žałoßne njeſboże ſtało. 30 lětny ratarſki dźěłacźeŕ Jan Frenzel ſ Khwacźiz, kotryž je ßwojeje cźělneje běbnoſcźe dla we wokrjeßnej dźěłacźeŕni na Židowje ſaſtarany, na Lorenzez kuble pſchi ratarſkich dźěłach pomhaſche. Mjenowany dźeń wón do ßykanjoweje maſchiny, ſ göpelom ßo wjercźazeje, woklepy tykaſche. Pſchi tym ßo jeho prawa ruka ſ walzami ſhrabny a ßo k nožam pſchecźeże. Prjedy hacž bě móżno, maſchinu ſaſtajicź, běchu noże njeſbožownemu po kruchach dłoń wotßykaſe, a ſ walzami bě ßo jemu ruka hacž do łokcźa rosmjatka.

S **Hornjeje Hórki.** Tudomnemu papjerniſkemu dźěłacźerjej Hungerej běchu wóndano pjenjeżnu móſcheń ſ 20 hriwnami pjenjes kradnyli. Hunger paduſchſtwo pola żandarma woſjewi, a teho je drje ßo padnch nabojał. Tele dny je wón Hungerej kradnjene pjenjesy potajnje do jeho draſty tyknył. Pakoſcźakowe mjeno njeje hiſchcźe ſnate.

S **Korſymja.** Mjes tudomnym wobydleŕſtwom je tyfus wudyrił. Někotre dźěcźi ßu na njón ſańdźeny tydźeń wumrjeke.

S **Ralbiz.** Tudomne burſke towaŕſtwo je lětßa naſtupiło ßwoje 19. lěto. Na to dopomni knj. pſchedßyda Wicźas ſ Rózanta ſańdźenu njedźelu w Konjezach ſhromadźenych ßobuſtawow a pytaſche jim dopokaſacź, kak towaŕſtwo ſpěchuje duchowne a materialne ſbožo rataŕſkeho ludu a wupraji nutrne pſchecźo, ſo by towaŕſtwo dale roſtło a kcźěło pod heßłom: „Wſchitcy ſa jeneho a jedyn ſa wſchitkich." W ſańdźenym lěcźe mějeſche towaŕſtwo 12144,86 hr. dokhodow a 11084,65 hr. wudawkow, po tajkim 1060,21 hr. ſbytka. Towaŕſtwowe ſamoženje wucźinja w tu khwilu 2758,81 hr. Sliczbowanje pſchehladataj knjeſaj J. Schołta a J. Wjazßławk ſ Konjez. W ſhromadźiſnje ßo jenohłóßnje wobſamknu, ſo ma ßo towaŕſtwo pſches woßadu roſſcheŕicź. Dale rěcźeſche ßo wo kupowanju ßymjenja a hnojow, kotrež maja ßo hacž nanajpoſdźiſcho do 18. februara pola wubjerkownikow abo pola pokładnika ſkaſacź. Shromadźiſna běſche żiwa a ſajimawa, hacźrunje móżeſche tam hiſchcźe wjazy ßobuſtawow pſchitomnych bycź, dokelž naležnoſcźe towaŕſtwa ßo jenož w ſjawnej ſhromadźiſnje najlěpje wuradźeja. Ssobuſtawow ma towaŕſtwo 147.

— Hdyž njedawno zyganjo pſches naſchu wjeß cźehnjechu, ßo jenej zyganzy ſchlachcźi, burowzy K. ſ dypſaka móſchnicźku ſ něhdźe 12 hr. kradnycź.

S **Lubija.** Na tudomnym hamtſkim hejtmanſtwje ßo kóżdy ſchtwórtk dopokdnja wot 9 hacž 12 hodźin rěcźne hodźiny ſa twarſke naležnoſcźe wotbywaju. Schtóž chże twaricź, njech je na to kedźbliwy ſcźinjeny.

S Dažinka. Pónd̓elu rano 1/2 2 hod̓in je ꝑo na tudomnym knježim dworje wjetſche twarjenje, konjemz, ꝑwinjaze khlěwy a woſowu kólnju wopſchijaze. ſ wohnjom ſnicžiło. Twarjenje dyrbjeſche ꝑo bližſche dny powjetſchicž; twarſka potrjeba bě hižo nawoženа.

S Cžělneho. W Kětańzy bě njedawno wulki kwaß, wo kotrymž je ꝑo w naſchich ſtronach hižo do prědka dołhi cžaß powjedako. Na njón běchu ꝑo najwoßebniſchi a najbohatſchi ludžo ſ daloka a ſ bliſka pſcheproßyli. Kaž je to na tudomnych kwaßach waſchnje, ꝑo pſchi hoſcžinje pjenježne dary ſkładowachu. Po klinkotanju, ſ kotrymž pjenjesy na taleŕ padachu, bě ꝑo khětra ſumiczka ſkładowała, a woprawdže, hdyž liczachu, ꝑo — 30 nowych pjenježkow naliczi a mjes nimi běſchtaj hiſchcže dwaj ſtaraj bramborſkaj kroſchkaj, kotrajž ſtaj dawno ſpadkoj. Potom 17 muži radu ſkładowaſche, ſchto dha bychu ſ tajkej mozu pjenjes ſapočzeli. Woßobni kwaßarjo ꝑo rosßudžichu, ſo mějeſche ꝑo ſklad na ſchcžipak nakložicž. Ale ſa 30 np. ꝑo tola njeby wulka łuža doſtała. Duž chžyſche gmejnſki pſchedſtejicžeŕ hiſchcže někotre ßleborniki pſchidacž. Tola dokelž ꝑo tón njemóže wobcžežowacž, ſo jeho pjenjesy hewak cžiſchcža, ꝑobukwaßarjo hiſchcže někotre koporniki woprowachu. We wulkej bleſchi, ſ kotrejž po ſchcžipak póßłachu, pak hiſchcže wjele próſnoty woſta. Duž ꝑmědžachu kwaßarjo, ſo by ßłódkeje dobroty rucže kónz njebyło, ſ woprědka jenož do bleſche cžuchacž, prjedy hacž ꝑo kóždemu ſ někotrymi kapkami ſuby pomacžachu.

Přilopk.

* (Ssamomordaŕſtwo.) Wutoru rano je ꝑebi w Delnich Oderwitzach 55létny khěžeŕ Wagner na drósy ſ britwoju krk pſcherěſnył. Pytnywſchi, ſo ludžo ſa nim dž̓eja, wón ſ krwju polaty do rěki ſkocži. Morweho jeho ſ wody wucžežechu. Wón bě hižo dlěiſchi cžaß do cžežkich myßlow ſamyßleny.

* Pſched tyd̓enjom ꝑo pißaſche, ſo je jakmožniza Geyerowa w Žitawje ßwój ſtołétny narodny d̓eń ßwjeczíła. W Spitzendorfje w delnjej Bayerſkej ma wona konkurrentku, ſwudowjenu Joſefu Ederowu. Ta je ꝑo 19. měrza 1787 narodźiła a budže po tajkim ſa měßaz 119 lět ſtara. Stara žona je hiſchcže cžělnje a duchownje cžerſtwa. — Najſtarſcha žona w Schleſynſkej je ſwudowjena Joſefa Schajorowa w Sabiſu. Wona móžeſche tele dny ßwoje 105. narodniny ßwjecžicž. Wona ꝑo hiſchcže cžika a cžerſtwa cžuje a ſkoro wſchě domjaze d̓ěła cžini.

* Hrósbne mordaŕſtwo je ꝑo pſched tyd̓enjom w Draždžanach wotkryło. W januarje 1904 ꝑo ſ Lipſka młody ſawěſcženſki ſaſtojnik Hartmann ſhubi, kotryž mějeſche ſaſtupjeŕſtwo Magdeburgſkeho towaŕſtwa „Wilhelma". S dobom bě ꝑo też Hartmannowy pjenježny khamor wocžiniłk, ſ kotrehož bě ꝑo 1400 hriwnow wſako. Spod̓iwne wobſtejnoſcže, pod kotrymiž bě ꝑo Hartmann ſhubił, na to pokaſachu, ſo ßnadź ßu jeho ſkónzowali, tola dokelž wſcho ßłéd̓enje bjes wuſpěcha woſta, ßebi ſkónczńje myßlachu, ſo je ßebi Hartmann ßam žiwjenje wſak. Nětko je ꝑo hudanczkojty podawk wujaßnił. Hartmannowe cžółko ßu w jenej ſkładowni w Draždžanach w ležomnoſcži 14 pſchi jěſorje wuryli. Tale ſkładownja je poßlednjej dwě lěcže dwěmaj młodymaj cžłowjekomaj, kotrajž ꝑo jako artiſtaj (keklerjej) wudawaſchtaj, pſchenajata była. Hacž runje njejſtaj ſkładownju wužiwałoj, ſtaj wotnajenſki pjenjes ſtajnje ſa nju płacžiłoj. Poliziji bě ꝑo powjeſcž daka, ſo je ꝑo na mjenowanym měſtnje Hartmannowe cžółko ſahrjebako. Dalſche ßłéd̓enje je wupokaſało, ſo ſtaj Hartmanna wěſty Arno Hoffmann a wěſty Blecha w domje 12B na Thalſkej dróſy w Lipſku ſkónzowałoj. Blecha je mjes tym na ducha ſkhorił a je nětkole w jenej błudnizy pola Wina ſaměſcženy. Hoffmann a Blecha běſchtaj ꝑebi plan ſa ſkónzowanje Hartmanna derje pchemyßlikoj. Wonaj ſtaj ꝑebi pola wěſteje Herzogoweje, kotraž bě doſpołnje błucha, wobydlenje wotnajałoj a do njeho Hartmannej pſchińcž dałoj, jemu woſjewiwſchi, ſo chże ꝑebi tam něchtó žiwjenje ſawěſcžicž dacž. Njeſbožownehо ßu, hdyž je do jeju bydła ſtupił, ſadajikoj a jeho cžółko w koffrje do Draždžan dowjeſkoj. S kluczemi, w Hartmannowej draſcže namakanymi, ſtej jeho pißaŕnju a w njej pjenježny khamor wocžiniłoj, ſ kotrehož ßu 1400 hriwnow kradłoj. Hoffmanna je polizija wóndano w Draždžanach ſajeła, hdyž bě ſpytał pſchi d̓iwadle jenej knjeni jenu toſchku wutorhnycž.

* W Dohna pola Draždžan je ꝑo 21. lětna holza ſ nahladneje ßwójby ſatſelika. Holza bě ßlubjena a pſched bliſtim kwaßom ſteješche. Wona je ꝑo zyle njeſnatych pſchicžinow dla morika.

* (Ssamomordaŕſtwo.) Jedyn rekrut Wulkohajnſkeho huſarſkeho regimenta je ꝑebi wulke žiły a krk pſcherěſnył. Pſchicžiny jeho ꝑamomordaŕſtwa njejßu ſnate.

* (Milionar ꝑo tepił.) Wjazykróczny milionar, 72 létny Jakub Preßner w Gingenje ꝑo wjecžor ſ korczmy na domojpucž naſtaji. Pſchi tym drje je pucž mißnył a do wjeßneje rěczki padnył, hd̓eż jeho cžółko naſajtra namakachu. So je ꝑo Preßner tepił, njemóže ꝑo teho dla wopſchijecž, dokelž je rěczka zyle nikka.

* (Duchowny d̓ěſcžu žiwjenje wukhował.) W Einbecku duchowny Bordemann jeneho khoreho wopytawſchi domoj duzy widžeſche, kak ꝑo ſchtyrilétny hólczk jeneho d̓ěłacžerja na lod̓e pſchekama a ꝑo we wod̓e ſhubi. Sſo rucže rosßud̓iwſchi, duchowny do wody ſkocži a d̓ěcžo ßmjercži tepjenja wukhowa.

* Žona poliziſta Wackera w Baden-Badenje je ßwoje tſi d̓ěcži a ßebje ßamu wobwěßka. D̓ěcži ßu morwe, žonu ßu hiſchcže žiwu ſ powjaſa wotrěſli.

* (Nutſkamanje pola ſłótnika.) S klamow ſłótnika Vigeota w Nanzy w Franzowſkej ßu ſa něhd̓e 100.000 ſkotnych a ßlěbornych tworow a 3500 frankow papjerjanych pjenjes kradli. Paducha ßu hižo wußlěd̓ili a ſajeli.

* 655,010 hriwnow pßowjeho dawka ßu ſañd̓ene lěto wobydlerjo Barlina do měſchcžańſkeje kaßy wotedali. Sa nětcžiſche lěto ꝑo dawk wo 11,000 hriwnow wyſchſchi wobliczа.

* (15,000 hriwnow w drožzy ꝑo leżo woſtajike.) S wurjadnej namakanku je ꝑo w Barlinje dróżkaŕ Wilka ſwjeßelił. Wón we woſu pakcžik namaka, kotryž 15,000 hriwnow wopſchijeſche. Bjes dwěła bě jón jedyn knjes ſhubił, kotryž bě ꝑo poßledni w drožzy wjeſt. Wilka hnydom k polizajſtwu jěd̓eſche a tam namakanku woteda. Pakcžikowy wobßed̓eŕ, kotryž bě mjes tym hižo na polizajſtwje woſjewił, ſo bě pjenjesy ſhubił, ſprawnemu dróżkarjej 500 hriwnow myta póßła.

* (W lawjazej klětzy ꝑo holza roſtorhaka.) Měſtno roshorjazeho hrósbneho podawka bě tele dny menažerija w Aury w Franzowſkej. Pſchi jenym pſchedſtajenju ſkłud̓eŕ d̓iwich ſwěrjatow ßwoju cžetku, rjanu 11 létnu holczku do lawjazeje klětki pſchiwjed̓e. Mjes tym ſo ꝑo holza pſched pſchihladowarjemi pokłoni, jedyn bur ſ kijom pſches léßyzy do lawa d' Artagnana dyri. Law ꝑo rosnjemdriwſchi na holczku ſkocži. Pſched wocžomaj pſchihladowarjow law d̓ěcžo ſe ſubami ſhrabny a do kuta morßny. Dwaj khrobłaj pſchihladowarjej do klětki pſchihnaſchtaj a ſ pomozu ſkłud̓erja lawej jeho wopor wutorhnyſchtaj. Wón pak d̓ěcžo prjedy njepuſchcži, hacž jemu njeběchu żelesnu žerd̓ do žiwota ſtorczili. Jedyn lěkaŕ na holczżzynym cžéle 22 kußnjenjow naliczi. D̓ěcžo we wulkich boloſcžach ſa někotre hod̓iny w hoſpitalu wumrje. Skłud̓erja ßu ſajeli.

* Podawk njewěrjomneje hruboſcže je ꝑo póndželu wjecžor pola Frankfurta nad Mainom ſtał. Jedyn automobil ſ Wiesbadena je pohoncža jeneho piwoweho woſa pſchejeł. Pohonc̓ je ꝑo morił. Na to ßu ludžo, kotſiž ꝑo ſ automobilom wjeſechu, jeho na polo donjeßli a konjow ſ piwoweho woſa wupſchahnyli, ſo by ꝑo ſdako, kaž ſo je ꝑo na piwowy wós rubjeżny nadpad ſcžinił. Na to ßu automobilniзy wotjěli. Cžółko namakawſchi ßebi ludžo ſ woprědka woprawdže na rubjeżny nadpad myßlachu, hacž wſchelake ſnamjenja wěż rosjaßnichu. Kaž ꝑo ſda, je automobil do woſa ſawadźił. Se ßylnym ſtorkom je ꝑo pohoncž ſe ßwojeho ßydła cžißnył a mjes konjow padnył. Taj ſtaj ꝑo ſtróżiłoj a pohoncža ſ pódkowami ſkopałoj.

* (Wubluwanje lavy a pěſkowy deſchcž.) Veſuv pola Neapla wot někotrych dnjow ßylnje pucha. Wón hromady lavy wubluwa, kotraž je na tſjoch měſtnach veſuvowu żeleſnizu póczrjeła. S tym je też dwórniſchczo groczano powjaſoweje żeleſnizy do ſtracha pſchiſchło. Lavina rěka pak je ꝑo ſaſtajiła. — Na ſicilſku kupu je ꝑo pěſkowy deſchcž naſchoł. Drobnuſchki pěſk je ꝑo najſkerje w puſcžinje Saharje ſ wichorom do mróczelow ſcžahnył a ꝑo ſ nimi pſches ßrjed̓oſemſke morjo pſchenjeßł. Wobydleŕſtwo je ꝑo ſe ſtróżelemi ſajako.

* We ſchwajzarſkich wjecžornych Alpach pſchi ſatraſchnym wichorje thermometer na dobo na 22 gradow po Celſiju pod null padże. Sa někotre hod̓iny ꝑo khěžu wyßoke ßepje nawěchu.

* Wulki lěßowy woheń, kotryž je ꝑo ſe ſchkrjemi jeneje lokomotivy ſamiſchkorił, wot njed̓ele pſchi Gotthardſkej żeleſnizy w poknóznej Italſkej ſakhad̓a. Woheń je ꝑo na 30 kilometrow daloko rosſchěrił. Wjele twarjenjow je ꝑo ſpaliło, mjes nimi też někotre zyrkwje. Wobydleŕſtwo cžéka.

* Dla ſtaroſcžow wo wſchědny khléb je ßebi kamjenjecžeßaŕ Schmidt w Neuhofu pola Erfurta dynamitowu patronu do huby tyknył a jej rosbuchnycž dał. Jeho cžółko ꝑo dospołnje roſtorha.

* Pola Kamjeńza w hornjej Schleſyſkej na kuble Alt-Altmannsdorfje, pruſkemu prynzej Albrechtej ßluſchazym, je w konjenzu woheń wudyrił, pſchi cžimž je ꝑo 25 létny pohoncž a 10 koni ſ kurom ſadußyło

* (Mordarstwo.) Kuchařka Marja Meierez we Winje bě psched krótkim 10,000 krónow namrěła. S wjeßełoscžu wona wo ßwojim herbstwje dwěmaj ßłužobnymaj holzomaj Friederizy a Marji Zellnerez powjedasche. Tej ju narěčeschtaj, s nimaj do horow wulečzicz. Tam stej ßłužobnej holzy kuchařku skónzowałej a wurubiłej.

* (Nadpad w ßudniskej sali.) Psched khostanskej komoru w Mnichowje rěsnik Franz Wörsching, hižo wjazy krócz paduschstwa dla khostany, stejesche, so by ßo dla nutskłamanja samolwik. Mjes tym so ßudnizy radu składowachu, wobskorzeny na dobo k ßwědkowskemu blidu skoczi, shrabny tam leżazy pjecz puntow czežki hamor, kotryž bě pschi nutskłamanju trjebak a jón k hłowje statneho rěčznika, do aktow hladazeho, czišny. Hamor pak saměr mišny a statneho rěčznika jenož na boku trjechi. Wobskorzeny ßo potom s njemdroscžu saja, so mózachu jeho lědma pjeczo polizistojo pschemóz. Jeho k khostarni na pjecz lět saßudzichu a jemu czeßne prawa na dżeßacz lět wotrjeknychu. Dokelž ßo wón sapowjedži, s wobskorzbneje kawy stanycz, dyrbjachu jeho s mozu se ßudniskeje sale wuwjesc.

Drjewowa awkzija.

W **hrabinskim Lippeskim Bartsko-Nowowjesczanskim** hajniskim revěrje ma ßo

póndżelu 12. a wutoru 13. februara t. l.

něhdże 12 rm twjerdych kuluchow,
36 twjerdych hakosowych hromadow,
95 = dołhich hromadow,
200 mjehkich dołhich hromadow

na městnje ßamym s wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, na pscheßadżowanje pschedawacz.

Drjewo je sestajane pschi Lubacze mjes Bartom a Rakojdami, pschi něhduschej hajnkowni w Nowej Wjesży w 3., 4., 8. a 9. wotdżělenju.

Shromadżisna póndżelu 12. februara t. l. pschi Bartskim hrodże a wutoru 13. februara t. l. w 9. wotdżělenju pschi starym Dubjanskim puczu dopołdnja w 9 hodżinach.

Revěrske sarjadnistwo.
Aust.

Drjewowa awkzija
na Kupjanskim revěrje.

Ssrjedu 14. februara 1906 ma ßo sczěhowaze drjewo na pscheßadżowanje pschedawacz:

28 rm twjerdych schczěpow,
71 = = kuluchow,
54 = = klumpachow,
60 twjerdych dołhich hromadow.

Saplaczenje s hotowymi pjenjesami ßo pscheje, tola njeje to s wuměnjenjom.

Shromadżisna w 9 hodżinach w hosczenzu w Komorowje.

Hainiske sarjadnistwo.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 15. februara t. l. ma ßo na **Wutołczanskim** revěrje
400 schmrěkowych żerdżow a żerdkow,
40 dołhich a hakosowych hromadow, mjes nimi 13 brěsowych,
20 rm klumpachow, mjes nimi 7 brěsowych,
na pscheßadżowanje pschedawacz.

Drjewowa awkzija.

Pjatk 16. februara 1906 ma ßo na **Hrodżischczanskim** revěrje
23 rm khójnowych kuluchow,
42 khójnowych a 80 twjerdych dołhich hromadow
sa hnydom hotowe pjenjesy na pscheßadżowanje pschedawacz.

Shromadżisna w Libschiz kerkach dopołdnja w 10 hodżinach.

Uhras, hajnik.

12—15 kop
dwěłeczných karpow (galizistich)

k wußadżenju ma w naležcu 1906 tunjo na pschedań

hrabinske Lippeske hajniske sarjadnistwo
w Barcze.

Ssuche a selene pjeńkowe drjewo,

rm po 2 mk. 25 np., pschi wotewsaczu wjetschich dżělbow pomérnje tuńscho, ma na pschedań

hrabinske Lippeske hajniske sarjadnistwo
w Barcze.

Ssuche pjeńkowe drjewo

po snatych tunich płaczisnach pschedawa

hrabinske Lippeske hajniske sarjadnistwo
w Dubom.

12000 mk. a 4000 mk.
mamoj k 1. haprleji na dobru hypotheku wupożczicz.
1000 mk. po 4½ % danje na dobru wjeßnu hypotheku pytamoj.
J. a E. Koban
pschi żitnych wikach 41.

Pjekarnju

w najwjetschej blischoscži Budyschina mamoj s nadobu s pschihódnymi wuměnjenjemi hnydom na pschedań.
J. a E. Koban
pschi żitnych wikach 4 po 1 schod.

Něhdże 1000 zentnarjow
brěsowych khoschczowych prutow
ßo po małych dżělbach wot nětka kupuje we **wokrjeßnym wustawje** na **Židowje** pola Budyschina.

Kóżdu dżělbu
brěsowych prutow
kupuje
H. Keller w Rakezach.

Runkliza

je na pschedań we **Wulkej Dubrawje** czišło **2.**

Ssykanjowa maschina

mało trjebana, je na pschedań pola **Bieriga** w Holeschowskej Dubrawje.

Pjekarski wuczobnik.

Młody człowjek, kotryž chze běłe a tykanzowe pjekarstwo nawuknycz, móże s pschihódnymi wuměnjenjemi do wuczby stupicz pola jednoczineho mischtra

E. Grundmanna
w Draždżanach na Reißigstr. 23.

Sslužobnu holzu

16—17 lětnu, wustojnu a sprawnu, k 1. měrzej pyta pschekupz **Wölfle** pschi mjaßowym torhoschczu.

Sslužobnu holzu

14—16 lětnu k 1. haprleji pyta **Khorla Broda** pschi żitnych wikach 32.

14—15 lětnu **holzu** se wßow k 15. haprleji abo posdżischo pyta **G. Nowak** na Klinzowej drósy 14.

Rěsniskeho wuczobnika

k jutram pyta **Ernst Löhnert** w Małym Wjekkowje.

Ssedlarskeho wuczobnika

pyta **K. A. Pietsch** pschi żitnych wikach 8.

Hólczez, kotryž chze **schewstwo** nawuknycz, móże jutry wuczbu namakacz pola **A. Fähle** na swonkownej lawskej haßy 3.

Pjekarskeho wuczobnika

k jutram pyta **E. Böhme,** pjekarski mischtr we Wulkej Dubrawje.

Schewskeho wuczobnika

pyta **C. Hautz** w Małym Wjelkowje.

Pjekarskeho wuczobnika

k jutram pyta **J. Schołta** na garbarskej haßy 10.

Klampnarskeho wuczobnika

k jutram s pschihódnymi wuměnjenjemi pyta **Arno Lehmann,** klampnar a installateur na swonkownej lawskej haßy 28.

Ssyn sprawneju starscheju se wßow, kotryž chze **tyscherstwo** nawuknycz, móże wuczbu dostacz, pola **A. Richtera,** tyscherskeho mischtra na rěsniskej haßy w Budyschinje.

Wustojneho
tyscherskeho pomoznika

pyta **A. Lorenz** w Małym Wjelkowje.

Sslužobna holza

15 hacz 16 lětna ßo hnydom abo k 1. měrzej pyta na bohatej haßy 20 po 1 schodże.

Młódscha ßłužobna holza

ßo hnydom abo posdżischo pyta w Budyschinje na Mättigowej drósy 13 po 1 schodże na lěwizy.

Kuchařki, ßłužobne a swinske holzy, ßłužobne a hródżne dżowki a tajke k ßwinjom, mlokowe holzy, wotroczkow, ßrěnkow, tsczakow a wolazych hnydom s wulkej msdu do tudomnych a Draždżanskich stron do dobreje ßłużby pyta pschistajerka **Schmidtowa** na ßukelnskej haßy 24 po 1 schodże.

Do Wujeźka pod Czornym Bohom!

Njedźelu 11. a **póndźelu 12. februara**

wulki kóšlopiwowy ßwjedźeń,

k temu ff. **kóšłowe kołbaški**

a

pjeczene kołbaßy,

k temu hudźbna ßabawa. Ssobotu ßo kóšlopiwo natoczi.

Na bohaty wopyt jenož ſ tutym najpſcheczelniſcho pſcheproſchuje

A. ſwud. Mětrachowa.

Sa kónz měrza a ſapočatk haprleje mam mjeńſche a wjetſche kapitalije ſ privatneje ruki na dobre hypotheki wupožčicź a rad darmo wſcho dalſche wukaſuju.

Hypothekowe pożčzonki krajnoſtawſkeje banki kral. ſakſkeho hornjołužiſkeho markhrabinſtwa hižo wot wobſtacza mojeho agentſtwa kóždy cżaß bjerjerjam pożčzonkow bjes proviſije ſaradźam.

Hermann Libſch,
ßudniſki aktuar ſw. ßł.

Kuchańki, ſtwinſke a ßkužobne holzy, mlokowe holzy a tajke k ßwinjom, hródźne dźowki ſ wulkej mſdu, ßrěnkow, rólnych pohonczow do tudomnych a Draždźanſkich ſtron pyta pſchiſtajerka **Görlichowa** na ſchulſkej dróſy 7 ſ napſchecza theatra.

Dwě Draždźanſkej ßwójbje kóžda cżiſtu dowěrnu **ßkužobnu holzu,** niz ſtarſchu hacź 18 lětnu, k 1. abo 15. februarej pytatej.

Theo Berg
na Pražſkej dróſy (Pragerſtr. 1).

Anton Larisch
na Viktoria dróſy 6.

K 1. haprleji ßo ſtrowa, pilna a dowěrna holza, niz młódſcha 15 lět, ſa domjaze dźěło do Khwacźanſkeje ſchule pyta.

Sskužobna holza
ßo hnydom abo poſdźiſcho do katholſkeho ſeminara pyta.

K 1. měrzej abo k 1. haprleji **cżiſtu wuſtojnu ßkužobnu holzu** pyta **dr. Röberowa** na bohatej haßy 27.

Młoda holza, 16lětna abo ſtarſcha, ßo 1. měrza do ßkužby pola ſahrodnika w Schěrachowje pyta.

Dla woženjenja nětcżiſcheje k 1. haprleji cżiſtu **ßkužobnu holzu** pytam.

Fr. A. Stephan
na Hoſchiz haßy 31.

Kmótſaze dźaki

ßu doſtacź

we wudawarni
Serb. Nowin.

Mała żiwnoſcź

ſe 4 kórzami pola a łuki je dla dźělenja herbſtwa hnydom na pſchedań w **Jatſobju** cżiſło **17** pola Minakała.

Khěża w **Barcze** cżiſło 31 ſe ſahrodu a łuku, bliſko dwórniſcheża a drohi leżaza, je na pſchedań. Dalſche wukaſuje Sſerb na Židowje 64.

Khěża

cżiſło 6c we **Łupoj** ſ 3 kórzami pola je pſches herbow płaczišny hódno na pſchedań.

Nowa khěża

w **Hrubjelcżizach** pola Budyſchina leżaza, je pſchi 1500 mk. napłaczenja na pſchedań.

Dalſche je ſhonicź pola ßudniſkeho aktuara ſw. ßł. **Libſcha** w Budyſchinje.

Żiwnoſcź

w **Nowym Łuſcżu** cżiſło 10 pola Njeßwaczidła je ſ 8 kórzami pola ſe ßwobodneje ruki hnydom na pſchedań.

Wobydlenje

je na pſchenajecże k 1. haprleji w **Dźěchorezach 10.**

We Wulkich Sdźarach ma **żiwnoſcź** ſ 18 jutrami pola na pſchedań twarz **Jan Jurk** tam.

Dźěłaczerſka ßwójba

pyta ßo na knježi dwór w Żicżenku.

---

1 rólny pohoncź, 2 hródźnej dźowży

ßo hnydom pytaju na knježim dworje w **Delnjej Kinje.**

Do dobreje penſije

dweju ſchulerjow pyta **Wirthowa** na Pauliſkej haßy cżiſło 6.

S tutym ßebi dowolam najpodwolniſcho k wjedźenju dacź, ſo ßym ßo w Budyſchinje jako **rěcźnik** ſaßydlił.

Ssym pſchipuſchczeny pola kralowſkeho krajneho ßuda w **Budyſchinje** a pola kralowſkeho hamtſkeho ßuda tam.

Moje piſańnje a wobydlenje ſtej w domje knjeſa pjekarſkeho miſchtra **Wetziga** na

ſeminarſkej dróſy 1 po 1 ſkhodźe.

Dr. jur. Weissflog, rěcźnik
Telefon cżiſło 139.

Budyska Bjesada

změje **wutoru 20. februara** t. l. na třěleŕni w Budyšinje

zymske zwjeſelenje

z **koncertom** a **balom,** tola bjez hoſćiny. Započatk wječor we 8 hodźinach. Přećelnje přeprošuje

předsydstwo.

Schewſkeho wucźobnika pyta **Milank** w Njeſdaſchczach.

Pjekarſki wucźobnik
ßo pyta na garbarſkej haßy 2.

Cżeknył

je ſchottiſki wowcżerſki poß (kollie), cżerwjenobrunu, na mjeno „Belko“ poßłuchazy. Wón je ßo w nozy 1. februara ſhubił a je bjes wołołoſchijazeho paßa a bjes pranza.

Schtóż pßa paßo pſchinjeße abo wě powjeſcź wo jeho nětcżiſchim pſchebytku dacź, doſtanje myto

w knježim hrodźe we Łuſy pola Budyſchina.

Do Radworja.

Njedźelu 11. a **póndźelu 12. februara** budźe ßo

kóšlopiwo

toczicź a póndźelu budźe

wulka kołbaßa.

Pſcheczelnje pſcheproſchujetaj

Domanja a **mandźelſka.**

Bukečanske serb. tow.

změje njedźelu za tydźeń 18. februara popołdnju w 5 hodźinach posedźenje. K. wučeŕ Schütza z Rachlowa je přednošk dobroćiwje přilubił.

Wo bohaty wopyt prosy

předsydstwo.

Wulkeho

ßylneho konja

pytataj kupicź

Emil Pötschke & Co.

ſpeditijonſki wobkhod w Budyſchinje na Móltkowej dróſy.

Wróćenje cżeſcże.

Sſchiwidźaze rěcże, kotreż ßym wo Mari Wollmannowej rodź. Libuſchiz w Rakezach cżiſło 68 wunjeßł, ſ tutym ſ wobžarowanjom jako zyle njewoprawnjene a njewěrne wróćam a warnuju, je dale roſſchěrjecź.

W Rakezach cżiſło 68, 8. febr. 1906.

Handrij Schneider,
khěžeŕ a tepjeŕ.

Wutrobny dźak.

Sſo wróćiwſchi wot rowa naſcheje lubeje macźerje a ßotry

Hany ſwud. Běbrachoweje
w Pſchiwcżizach

hnuje naß, wſchitkim, kotſiž ßu drohu njebocźiczku k poßlednjemu wotpocźinkej pſchewodźili, ſa ßmjertnu pychu a napſcheczo ſwonjenje, wožebje pak knjeſej fararjej Mroſakej ſa troſchtowaze prědowanje w Božim domje najwutrobniſchi dźak prajicź.

Srudźeni ſawoſtajeni.

(K temu cżiſłu pſchiłoha.

Pschiloha k czißlu 6 Serbskich Nowin.

Ssobotu 10. februara 1906.

Płaczišny rěsneho slotu na Drażdżanskich slótnych wikach

5. februara 1906.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Slótne družiny a wosnamjenjenje.	Żiwa waha	Rěsna waha
Wóły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacż do 6 lět	41—44	77—80
awstriske	43—45	78—82
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	38—40	73—76
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	34—37	67—72
4. ßnadnje pizowane tóżdeje staroby	30—33	63—66
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	39—41	73—76
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacż do 7 lět	36—38	68—72
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	32—35	65—67
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	28—31	60—64
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	25—27	53—58
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	42—44	73—76
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	39—41	68—72
3. ßnadnje pizowane	34—38	63—67
Cźelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	50—53	79—83
2. ßrěnje kormjene abo tež bobre wot zyza	46—49	75—78
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich fischiżenjow w starobje hacż do $1\frac{1}{4}$ léta	61—62	78—80
2. mjaßne	58—60	75—77
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	55—57	71—74

Płaczišna żitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Żitowy dowos w Budyschinje: 2263 měchow.	W Budyschinje 3. februara 1906. wot hr.	wot np.	hacż hr.	hacż np.	W Lubiju 8. februara 1906. wot hr.	wot np.	hacż hr.	hacż np.
Pschenża běła (50 kilogr.)	8	38	8	63	8	24	8	82
Pschenża żołta (50 kilogr.)	8	13	8	38	7	79	8	24
Rožka (50 kilogr.)	7	65	7	80	7	50	7	75
Jeczmjeń (50 kilogr.)	8	—	8	14	7	—	8	—
Wowß (50 kilogr.)	7	70	7	90	7	—	7	50
Hróch (50 kilogr.)	10	—	11	—	10	—	11	—
Woka (50 kilogr.)	8	50	10	—	8	50	10	—
Jahły (50 kilogr.)	15	—	17	—	15	—	17	—
Hejduschka (50 kilogr.)	16	—	18	—	16	50	17	50
Běrny (50 kilogr.)	1	60	2	10	1	50	2	—
Butra 1 kilogr.	2	20	2	50	2	10	2	20
Pschenična muka 50 =	9	—	18	50	—	—	—	—
Rżana muka 50 =	8	50	14	50	—	—	—	—
Ssyno 50 =	2	30	2	70	2	—	2	40
Ssłoma 100 =	3	—	3	50	14	—	19	—
Prošata 810 schtuk, schtuka	18	—	32	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	30	5	20	5	60
Rżane wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	60	5	50	6	—
Pschenični gris (50 kilogr.)	—	—	5	75	—	—	—	—
Rżany gris (50 kilogr.)	—	—	6	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacż — hr. — np., pschenża (żołta) wot 8 hr. 45 np. hacż 8 hr. 50 np., rožka wot 7 hr. 90 np. hacż 8 hr. 10 np., jeczmjeń wot 8 hr. — np. hacż 8 hr. 10 np., wowß wot 7 hr. 80 np. hacż 8 hr. — np.

W Budyschinje wlacźesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach 14 hr. 22 np. hacż 14 hr. 65 np., kórz rožki 13 hr. 80 np. hacż 14 hr. 22 np., kórz rožki po 160 puntach 12 hr. 21 np. hacż 12 hr. 48 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 11 hr. 20 np. hacż 11 hr. 39 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu

1. februara 1906.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 40 np. hacż 7 hr. 80 np., pschenża wot 7 hr. 30 np. hacż 8 hr. 20 np., jeczmjeń wot 7 hr. 50 np. hacż 7 hr. 80 np., wowß wot 7 hr. — np. hacż 8 hr. — np., jahły wot 13 hr. — np. hacż 14 hr. — np. hróch 12 hr. — np., ßyno 2 hr. 20 np., běrny 2 hr. 20 np., ßłoma (600 kilogr.) 18 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. — np. hacż 2 hr. 20 np.

Wjedro w **Londonje** 9. februara: Pomročene.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje njedźelu Septuagesimä rano w 7 hodź. duchownY Tischer němsku spowjednu rěcź, $\frac{1}{2}$9 hodźin farar Räda němske a w 10 hodź. ßerbske prědowanje. — Zyrkwiny chor spěwa: Wostań ßwěrny hacż do ßmjercże wot D. H. Engela. — Tydźeńske sastojnske dźěła smeje duchownY Tischer.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Bjedrich Wylem Nowak, fabrikar na Żidowje, s Madlenu Hädlerez s Łasa. — Ernst Bohuwěr Schkleńczeŕ, kamjenjeczeßar w Delnjej Kinje, s Madlenu Matsez s Hór pola Wojerez.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Ota Pawoł, Khorle Jurja Gruhla, khěżerja a murjerja w Delnjej Kinje, ß. — Jan Bohuwěr, Jana Ernsta Michalka, kamjenjeczeßarja w Delnjej Kinje, ß. — Susanna Margareta, Adolfa Hermanna Juliusa Měrscha, maschinista we Wurizach, dź. — Marja Gertrud, Pawoła Ernsta Nowaka, połverniskeho dźěłaczerja na Żidowje, dź.

Zemrjeli:

W **Michalskej wožadże:** 31. januara: Jan August Janasch, fabrikski cźěßla w Dobruschi, 80 l. 10 m. 25 d. — 2. februara: Handrij Sswora, fabrikar w Dobruschi, 71 l. 7 m. 25 d. — 3. Ida Augusta, Handrija Wyrgacża, fabrikarja w Dobruschi, dź., 11 l. 9 m. 1 d. — Arthur Horst, Arthura Hüttiga, samkarja na Żidowje, ß., 10 d.

Zyrkwinske powjesćze s Hodźija.

Njedźelu Septuagesimä smeje rano $\frac{1}{2}$8 hodź. duchownY Voigt ßerbsku spowjednu wuczbu, $\frac{1}{2}$9 hodź. farar Kschiżan ßerbske a $\frac{3}{4}$10 hodź. němske prědowanje.

Zyrkwinske powjesćze s Budestez.

Njedźelu Septuagesimä smeje duchownY Kschiżan rano $\frac{1}{2}$8 hodź. němsku spowjedź, farar Domaschka dopołdnja $\frac{1}{2}$9 hodź. němske a w 10 hodź. ßerbske prědowanje.

Dźělbu nasad stajenych tworow,

poßleschczowe zychi, wupjerki, lama, połwolmjane ßuknjowe tkaniny, jaki, barchenty, drastne tkaniny,

po płaczišnje khětro ponižene, pschedawam jara tunjo, so bych je rucże wotbył.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Kwětki do wopomnjenskich knihow,

reliefowe albumy, sapißne albumy, pěßnjaze albumy, sapißne knižki,

knižki s warjenskimi rezeptami

na wulki wubjerk po tunich płaczišnach poručataj

A. & W. Neuhahn

w Budyschinje na ßerbskej haßy 4.

Saßopschedawarjo dostawaju rabatt.

Khěžorowy ßłodowy khofej

njepſchetrjecheny,

punt jenoż po 25 np.

Kaiſerowa khofejowa pſchedawarńja,
najwjetſcha khofejowa palerńja w Europje.

Filiala w Budyſchinje na bohatej haßy 5.

Schtwórtk 1. februara t. l. ßo naſche

inventurske wupſchedawanje

po **wurjadnje tunich płaczíſnach** ſapoczńje a jenoż krótki czaß traje. Ssmy ßwoje płaczíſny khětro ponižili a mjes druhim poručamy:

Dźěczaze rukajzy na wubjerk po **10** np.,
mužaze ſoki, połwołmjane, po **30, 35, 45** np.,
rukawate lazy ſa mužſkich, hižo po **150** np.,
normalne koſchle, dweju wulkoſczow, po **70, 80** np.,
barchentowe koſchle ſa froſczenych, **95** np.,
kalmukowe ßuknje, jara czežke, po **80** np.,
blidowe pſchikrywy (deki), barbunjepuſchczate, po **45** np.,
blidowe pſchikrywy, gummijowe, po **30** np.,
tüllowe pſchikrywy, na wubjerk, po **2** np.,
wupjerki a **zychi,** hotowe, po **225** np.,
łožowe płachty, barbunjepuſchczate, běłe a pißane,
twjelki, dobreje kruteje twory, meter po **30** np.,
blidowe ruby, kruteje twory, hižo po **60** np.

Měhdźe
2000 ſchórzuchow
kóždeje pomyßlneje družiny, wulkoſcze a barby
woßebje jara tunje.

Sbytki gardinow, portierow, barchenta, poßleſchczowych tkaninow, zankow, banta a wobßadźenja
nadpadnje tunje!

Philippi & Co.

na bohatej haßy 3, delka a po 1 ſchodźe.
Telefon 488.

Privilegowane
Pohlowe mydło

pſche ßwjerbjenje, drjenje, jětſeſchka, kuſk po 1 mk., pakčik 3 mk., je ſakońſzy ſakitane pod čzo. 69937 ſ „hadom" jako ſe ſatitanſkej ſnamku.
Jenoż woprawdźite wſchědnje čzerſtwe roſeſczeła
R. Tschernich
w Draždźanach A. 16.

Wubjerne jědźne ßadło,
punt po 65 np., pſchi 5 puntach po 60 np.,
wubjerny połcj krajnych ßwini,
punt po 1 mk., pſchi 10 puntach, po 90 np.,
ßadło punt po 90 np.,
pſchi 5 puntach po 85 np.
poručza
Emil Gräfe w Budyſchinje
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Viſitne khartki

rjane kaž litografowane
čziſchczi ſpěſchnje
Ssmolerjez knihiczifchczetnja.

Woßebne
nawožeńſke wobleczenja

ßamßneho dźěła, wubjerneho rěſa, tunjo poručza
Ota Preuß w Budyſchinje
na žitnej haßy 4.

Poručam ßamodźělane
ff. mlóčzniki, mlokowe karany, mlokowe hornzy, wódne khany, wódne czerpawy, ſazynowane wódne khany a hornzy.
Mam wulki ſklad
krjepjawkow (krjepjenſkich khanow) a **emaillowanych tworow, ſazynowanych bowow** a **juchowych czerpakow. Tſeſchne žłoby** a **roły** a kóžde do twarſtwa ßłuſchaze klampnarſke dźěła ſhotowjam.
Želeſo ſa tſeſchne žłoby mam na ſkładze.
Spěſchne poßłuženje. Najtuńſche płaczíſny.
M. Schulz.
10 pſchi ßerbſtich hrjebjach 10.
Wuporjedzetnja.

Njesakomdźeże wurjadny dobytk!

Wot dźenża

wulke rumowanske wupschedawanje ſ inventurſkimi płaczišnami.

Dźěczaze wobleczenja, ſchuleŕſke wobleczenja, mužaze wobleczenja, kholowy, juby, ſwjerſchniki.

Konfirmandſke wobleczenja.

Holczaze wobleczenja, żakety, mantle, khornarje, khapy, klobuki, mězy, płóczliwe wobleczenja, płóczliwe blusy, płóczliwe kholowy, płóczliwe wobleczenja.

Dźěczaze schórzuchi, żonjaze schórzuchi, spódnje tkaniny, schtrympy, rukajzy, schaty, krawatty. Dźěczaze spódnje ßuknje, żonjaze spódnje ßuknje, barchentowe koschle ſa dźěczi, mužſkich a żónſke.

Dla wnwoſtawazeje ſymy ßo tež wſcha ſymſka twora bjes wužitka pſchedawa, dokelž ßu ſkładownje hiſcheze pſchepjelnjene. Tež ſa lěčnu potrjebu ßo njewróčna ſkładnoſcz k kupjenju hódnych tworow po ßměſchnje tunich płaczišnach ßo porucza. — Wobhladanje je rad dowolene.

Hłowne torhoſchčo čo. 9. **Ernst Jenke.** Hłowne torhoſchčo čo. 9.

Ssuſcheny połcz, 4 porſty tołſty punt po 90 np., **ßuſcheny ßwinjazy brjnch, čerſtwy kój** punt po 80 np., pſchi 5 puntach po 78 np., **bětu kołbaßu** druheje druźiny punt po 60 np porucza

O. Pětſchka na žitnej haßy.

Jako najlěpſche ßo poručeja

dr. Roeberowe

lěkaŕſtwa:

Hablowy a jehlinowy ſpirituß pſche drjenje w rukomaj a nohomaj, kſchižu, bjedrach a ſhibadłach.
Pepſinowe wino pſche tłóčenje žołdka, wróčenje, mjeknjenje, bjesappetitnoſcź.
Benediktinſka eſſenza pſche žiwotowe bolenje, driſtawu.
Čaj farfara pſche kaſchel.
Bjenchlowy měd a **brěčka čornych Janſkich jahodow** pſche kaſchel a dybawoſcź dźěčźi.
Žołdźowy kakao pſche driſtawu a žiwotowe bolenje.
Jałorzowa (jěchiběrnowa) **brěčka** k čiſčenju krwě.
Mydło pſche liſchawu.
Mydło pſche njerodź pola čłowjeka a ſkotu.
Kopſchiwowy ſpirituß, **Arnikowy ſpirituß**, **Brěſowy balſam** } pſche wupadanje włoßow a ſchupiſny.
Knpanſke ſela ſa ßłabe dźěčźi.

Teho runja wſchě **lěkowanſke kopjena, ſela, korjenja,** dale **wobaladła** (wotu, wobałki atd.) **mineralowe wody, ſchkleńčane ßykawy** a **apparaty k wothladanju khorych.**

Dr. Roeber,

Germania drogownja

ſ napſchečża „winoweje kiče“ na bohatej haßy.

Jurij Ludwig,

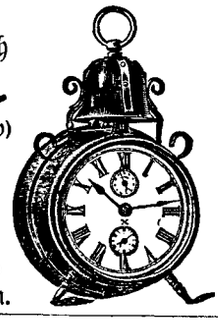

čaßnikaŕ pſchi ßerbſkich hrjebjach 28 (ſ uapſchečża ſtarych kaſarmow) pſchedawa a porjedża

čaßniki

derje a tunjo ſ rukowanjom.

Budyſka meblownja a na pſcheßadźowanje pſchedawaŕnja

Pawola Henſela w Budyſchinje

pſchi lawſkich hrjebjach 4 w ßerbſkim domje

porucza

nadobu do **bydlanſkich** a **ſpanſkich ſtwow** a **kuchinjow, polſtrowane meble, ſchpihele, ſtoły, poßleſchcza** atd., kaž tež wſchelake jenotliwe meble.

Składnoſtne kupje!

Najlěpſche dźěło. Tunje płaczišny. Sprawne poßłužnje. Wobhladanje je bjes kupjenja dowolene.

Pruhi ſ Božeho ßwětła,

ſchpruchi a khěrluſchowe ſchtučźki w pyſchnych kaſchčźikach, k ſelenemu ſchtwórtkej ßo derje pſchihodźaze, ßu **we wudawatni Serbskich Nowin** dostacź.

Spěwaŕske,

ßerbſke a němſke,

jednorje hižo po 2 hr. a woßebnje do čelazeje kože ſwjaſane hižo po 6 hacź do 10 hr. ßu na pſchedań

we wudawaŕni Serb. Nowin.

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni cżaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cżaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ßwonkownej lawßkej haßy 5. **Jenczej** pßchedawa a porjedźa ßa ßwoje dźełko ßprawnje rukujo. — **Prochßu, ßebi moje wukkadne wokno, ſ płaczißnami wupołożene, wobhladacź.**

S. Beer,

prjedy

Meſſow & Waldſchmidt,

w Budyſchinje na ſnutſkownej lawſkej haßy 6.

Wupſchedawanje hižo poſkiczenych wězow po njeßměrnje tunich płaczißnach **ßo dale wotmětwa,** tak daloko hacź ßu hiſchcże na ſkładze. ☛ Pſchi kupjenju, ſ 2 mk. ßo ſapoczazym, jako dar jenu praktiſku wěz pſchidawam. ☚

Khofej,

paleny,
punt po 90—200 np.,
wożebite měſchenje,
punt po 120 np.
ſnateje dobroſcże porucza

Khorle Nowaka naſlědnik
Jurij Ritzſche
na žitnej haßy 10.

Brodowſka haptyka

na hoſchiz haßy 27

Kaſchel, katarrh, dybawoſcź
ßo ſpěſchnje połóżeja
ſ thymuſinom
Bleſcha po 75 np. a 1 hr. 40 np.

Maſchinſki wolij,
mydło
do hoſpodarſtwa,
kožowy mas,
kopytowy mas,
najlěpſcheje družiny po najtuńſchich płaczißnach porucza

Arthur Grubann
pſchi drjewowych wikach 8.

ff. likeury,

dwójny a jednory

palenz

ſnateje dobroſcze
po najtuńſchich płaczißnach najlěpſchi porucza

Franz Wölfle
(prjedy Moritz Mörbe.)

Pſchiſpomnjenje: W cżwizach palenz, wot 10 litrow ßo ſapoczejo franko ſa hotowe pjenjeſy roſeſcżelu.

Paleny

parlojty khofej

punt po **100** np.
wubjernje ßłodżazy, porucza

C. F. Dietrich
na jerjowejhaßy 3.

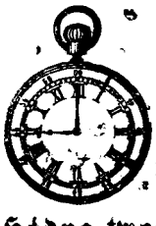

Franz Marſchner

cżaßnikat w Budyſchinje
na bohatej haßy 9
ßwój ſklad **cżaßnikow** a **cżaßnikowych rjeczaſow** k dobrocżiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczißny.
Porjedźenje dobre a tunje.

Rěcżi ßerbſki!
Libſch, ßudniſki aktuar ſw. ßł. na ßukelnſkej haßy 34, na koßu ſ napſchecża piwneho hroda.
Pißarnja ſa kupne, hypotheſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajenſtwowe atd. wězy.
Telefon cżißło 324.
Rěcżi ßerbſki!

Deſtillazija Adolfa Rämſcha naßlěd.

(mějeczel Max Kirschner)
w Budyſchinje pſchi butrowych wikach
— 1868 ſałożena —

porucza ßwoje daloko a ſchěroko ſnate wubjerne ☛ **likěry** ☚ k kwaßam, ſchcżißnam a druhim ßwjedźeńſkim ſkładnoſcżam w cżwizach a po waſy. Woßebje dobre ßu dwójny **rózowy, nalikowy, hontwinſki a jadroſelowy, hornjołużiſki, żołdkoſelowy ſeleny** a **cżetwjeny, zitronowy, wiſchnjowy, malenjowy, prußnizowy** a **korwejdowy.** Dale **naturſkokorwejdowy,** dobry **žitny** a **cżiſty** cżißło 1 a 2.
Cżwizy k pjelnjenju ßo wupożcżuja.

Smolerjec knihicżiſcżerńja

w Budyſchinje w ßerbſkim domje

knihi, ſlicżbowanja, viſitne a pſcheproſcheńſke khartki, ſaſtojnſke formulary, wuſtawki, blidne ſpěwy atd. atd.

we wſchěch rěcżach derje a tunjo cżiſchcżi.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 7. | Sobotu 17. februara 1906. | Lětnik 65.

Swětne podawki.

Pschetworjenje sakskeje krajneje kulturneje rady

bě ßo w jeje poßledniim lońschim poßedźenju namjetowało. Knjeżerstwo je na tole žadanje dźiwazy sakonjowy naczisk wudźěłacź dało, wo kotrymž je prěnja komora schtwórtk jednała. Po nowym sakonju śměje kulturna rada prawo se ßamostatnymi namjetami, pschecźemi a nastorkami napschecźo knjeżerstwu interessy ratarstwa a sahrodnistwa sastupowacź. Prawo wuswolenja ma kóždy poknolětny a cźeßne prawa mějazy ratarski a hajniski pschedewsacźel, kotrehoż wobßedźerstwo s najmjeńscha 120 dawskich jenoscźow wopschija. Sahrodnistwo śměje s woßebitym wubjerkom sastupjerstwo w kulturnej radźe. Pschichodnje śměje krajna kulturna rada sastupjerjow w pschedßydstwach a płaczisny sapißowazych komißijach měschczańskich wikow rěsneho skotu. Lipscźańska měschczańska rada a wikowanska komora, runje tak Plauenska měschczańska rada a sakske wokrjeßne towarstwo němskeho rěsniskeho swjaska běchu ßejmej petizije pschepodałe, s kotrymiž proschachu, so by ßo postajenju njepschihłoßowało, po kotrymž dyrbja sastupjerjo kulturneje rady pschi sapißanju płaczisnow rěsneho skotu na měschczańskich skótnych wikach ßobu skutkowacź. Tajny ratarski radźicźel Kasten k tymle petizijam pschi debacźe pschispomni, so je knjeżerstwo s pschedpokoženym sakonjowym naczistom dawno wobstejaze žadanje ratarstwa dopjelniło. Pschi tym je ßo na to dźiwało, so je ßo ßamostatnoscź ratarskich wokrjeßnych towarstwow sakhowała. Wón měješe sa prawe a sdobne, so ßo pschi sapißanju płaczisnow niz jenoż kupza, ale tež pschedawarja prascheja. Wón wobžarowasche, so ßu ßo města pschecźiwo tutemu postajenju pschecźiwjake. Sakonjowy naczisk ßo jenohłóßnje pschija.

Wudospołnjaze wólby do khěžorstwoweho ßejma w Kamjenicźanskim sakskim wólbnym wokrjeßu.

S wumrjecźom dotalneho sozialdemokratiskeho sastupjerja bě ßo mandat Kamjenicźanskeho (Chemnitzskeho) wokrjeßa wuprósdnił. Liberalni ßebi wulku nadźiju cźinjachu, so tónle wokrjeß sozialdemokratam wotdobudu. Teho dla běchu krajnoßejmskeho sapółłanza Günthera sa ßwojeho kandidata postajili, kotryž w sakskim ßejmje knjeżerstwu pschi tóždej składnoscźi pschecźiwjenje cźini. Pola sozialdemokratow pak ßebi Günther se ßwojim ßantorjenjom njeje pschiwißa dobył. Tucźi s 31,730 hłoßami sozialdemokratiskeho redaktora Noßku wuswolichu, mjes tym so Günther jenoż 9639 hłoßow a konserwatiwny komerzijski radźicźel Hermsdorf 10,395 hłoßow dostaschtaj. Kamjenicźanski wokrjeß budźe drje jedyn s najpoßlednischich, s kotrychž budźe móżno, sozialdemokratow wucźischcźecź.

Finanzna reforma němskeho khěžorstwa

do wjele sadźěwkow sawadźuje. Dawkowa komißija khěžorstwoweho ßejma ßo sakneslowana napschecźo knjeżerstwowym namjetam pokasuje. Po wobsamknjenjach komißije nowe dawki dołho telko milijonow njewunjeßu, kaž bě ßebi knjeżerstwo wuliczyło. Swjaskowe staty ßebi teho dla staroscźe cźinja, na kajke waschnje dyrbi ßo njedostatk w khěžorstwowych finanzach wotstronicź. Finanzny minister dr. Rüger je w prěnjej komorje sakskeho ßejma na to pokasał, so ßu wuhlady na reformu khěžorstwowych finanzow hischcźe zyle njewěste, a pschispomnił: „Tak dołho hacź dyrbimy ßo bojecź, so budźemy dyrbjecź njeliczene milijony sa khěžorstwowe saměry do Barlina ßłacź, budźemy se ßrědkami ßwojeho ßamßneho hospodarstwa jara lutowacź dyrbjecź.“ — Podobnje je tež wóndano statny minister s Dusch w badiskej druhej komorje rěcźał.

Město 200 milijonow je komißija wunoschk nowych dawkow, kotrež khěžorstwowemu ßejmej poruczi, se 120 milijonami wobliczyła. S nowych dawkow dyrbi wunjesć: Brónjowy dawk 30 milijonow, dopißnizowy dawk 10 mil., dawk na tantièmy dohladowanskich radow 6 mil., wuwożne zło na kali a lapy 14 mil., dawk na hońtwinske patrony 3 mil., powyschenje dawka na schampanske wino 4 mil., akzijowy stempel na tak mjenowane njewupißane akzije 5 mil., reforma piwarskeho dawka 10 milijonow; dawk na żelesniske jěźdne khartki je komißija se ßamßneho pohnucźa powyschiła, tak so wón město 13 mil. něhdźe 47 mil. wunjeße. Na kóždu dopißnizu (pohladnizu) dyrbi ßo 2 np. dawka płaczicź. Wulzy ßo prascha, hacź budźe khěžorstwowy ßejm wobsamknjenjam komißije pschihłoßowacź.

Hłowna shromadźizna swjaska ratarjow

je ßo sańdźeny tydźeń w Buschowym zyrkußu w Barlinje wotměła. Druhi swjaskowy pschedßyda dr. Rösicke shromadźiznu wotewri, na kotruž bě ßo něhdźe 6000 woßobow seschło. Na minjene lěto wróczo pohladawschi wón na agitaziju dla mjaßoweje nuzy spominasche. Njedźiwajzy wscheho ropota pschecźiwnikow je ßo ratarjam poradźiło, wěrnoscźi k dobycźu dopomhacź. So ßu khěžorstwowy kanzler, ratarski minister a wschě ministerstwa jenotliwych statow nadběhej napschecźo stali, sa to ßo jim shromadźizna dźakuje (hrimotaze pschihłoßowanje). Jim ßo njesabudźe, kak ßu najnjokniczomnische nadpady a hanjaze poroki snjeßli a njepowalnje pschi prawje wostali. Woni ßu nětko ßami spóznali, schto rěka, w ssawnoscźi Němskeje sa prawo burstwa wustupowacź. Tola ßu też pytli, so je wużitne, derje organisowanych pschecźelow měcź. Revoluzionarne żołmy s Ruskeje ßu ßo też psches němske mjezy pschenjeßle. So by ßo nasch wótzny kraj psched nimi sakitał, trjebamy strowe khmane burstwo. Wone najlěpje wustawu a trón sakituje.

Prěni swjaskowy pschedßyda s Wangenheim na to pokasowasche, so je ßo stejischcźo ratarstwa k knjeżerstwu poßlednje lěta polěpschiło. Dyrbimy temu sadźěwacź, so ßo krwawne podawki s Ruskeje k nam pschenjeßu. Khěžorstwowy kanzler je ßo pschecźiwo pschewrótej krucźe a jaßnje wuprajił. Nadźijamy ßo, so po jeho ßłowach też skutki ßlěduja.

Skandale w awstriskim khěžorstwowym ßejmje.

Hrabja Sternberg, kotryž je hižo njedawno w ßejmje awstriskeho khěžora na hacź dotal njeßłyschane waschnje wohanił, je wutoru s nowa skschiwdźiwschi khěžora njeßměrny skandal sbudźił. W ßejmje dyrbjesche ßo wo wólbnej reformje jednacź. So by ßo wólbna reforma wotstorcźiła, běchu Wschoněmzy nusny namjet stajili, so by ßo shromadne awstrisko-wuherske wójsko do ßamostatneho awstriskeho a ßamostatneho wuherskeho wójska dźěliło. Hižo prěni rěcźnizy hołk sbudźichu, dokelž khěžora do debatty cźahachu. Wschoněmski sapółłanz Stein mjes druhim praji: „Posdźischi ßwět budźe ßo dźiwacź, s kak mało rosumom je ßo nad awstriskimi ludami w tymle straschnym cźaßu knjeżiło. Jako swjaskarjo němskeje dyrbimy na to hladacź, so ßo nasche wójsko na skhodźenku brónitoscźe dźerži, na kotrymž němske wójsko steji.“ Potom ßo hrabja Sternberg ßłowa jimasche.

Wón praji, so wulkomóz Awstriska jenoż na papjerje steji. Awstriska něhduscheho khěžora Ferdinanda njeje Awstriska nětczischeho khěžora Franza Josefa. Tu niczo njeje hacz protekzija a skaženoscz. W Awstriskej nichtó wjazy njeje, kotryż by do pschichoda tuteho sanjerodżencho stata wěrił. Nasch nadawk, nadawk młodżiny je, nowu Awstrisku stworicz. My dżě njejßmy 76 lět stari (S tym měni khěžora.) Teho dla pschecźiwo paßmu tychle wuklukarjow wojujemy. (Wulki hołk. Presidենt rěczńika tychle ßłowow dla k porjadej sawoła.) Nascha khoroscz dżě je cżeżka; pschetoż jutsje mózemy wotkhoricz (k njebju hladajo) ta w Bożej radże leżi. (Nowy hołk. Pschedßyda rěczńika dla tychle ßłowow, ßo na khěžora Franza Josefa poczahowaze, s nowa k porjadej sawoła.) Hnydom ministerstwowy pschedßyda s Gautsch stany, so by Wschoněmzam prajił, so chzedża se ßwojim namjetom jenoż wuradżenju wo wólbnej reformje sadźěwacz. To je jich hłowny wotpohlad. Wschoněmzy s pohłuschazym hołkom wotmolwichu. S pjasczu ministerstwowemu pschedßydże hrożo na njeho wołachu: „Paducho! Sslěpzo! Charjo! Jebako!“ Hrabi Sternbergej Gautsch snapschecźiwi, so tajki srudny pschikład każ dżenża, njeje ßejm hischcże żenje dawał.

Kanony jako dary.

Italska je loni Cżornej Horje batteriju hórskich kanonow darika. Sso ßamo wě, so dyrbja ßo tele kanony pschecźiwo awstriskemu wójsku wužicz, jeli so by mjes Italskej a Awstriskej Albanskeje dla wójna wudyrika. Awstriski khěžor je ßo Italskej sa jejnu pschecźelnoscz wotrunacz pytał. Wón je teho runja batteriju hórskich kanonow abessynskemu kralej jako dar póßłał. Tutón je, każ je snate, Italskich pola Aduy sbił. Awstriski khěžor drje chze abessynskeho krala se ßwojim darom namołwjecz, so by, hdy bychu ßo Italszy do wulkeje europiskeje wójny saschmatali, jich s nětczischeje italskeje kolonije pschi Czerwjenym Morju wuhnał.

Němsko-ßerbske wikowanske wucźinjenje

je skupschtina (ßejm) se 76 pschecźiwo 5 hłoßam pschijała. Jeli so Awstriska bórsy zkownu wójnu se Sserbiju njeskónczi, němska industrija awstrisku se Sserbije wucźischczi.

Czěło semrjeteho danskeho krala Khrystiana

je ßo pjatk khowało. Khěžor Wylem bě ßo s wójnskej łódżu „Pruska“ pschiwjesł. W mjenje sakskeho krala jeho sastupjeł, wyschschi hrodowy hejtman s Carlowitz, wěnz pschi kralowych marach położi.

Pschecźiwnistwo Jendżelczanow pschecźiwo Němskej

njeje też po wólbnym dobyczu liberalneje strony woßłabło. Liberalne nowiny runje tak każ konservatiwne nusnoscz rospominaju, so dyrbi Jendżelska wupinanju němskeje industrije wobaracz. Nowiny jendżelskeje knjeżazeje liberalneje strony „Morning post“ wospjet w sawodnym nastawku dopokasuja, so dyrbja ludy, jeli so chzedża ßwoju njewotwißnoscz wobkhowacz, ßo s druhimi ludami sjednoczicz, hdyż jim se strony pschemózneho stata strach hrosy. Hacz dotal je ßo Jendżelska tsi krócz nuczena widżała, ßo sa podobnym swjaskom na woboru roshladacz. Prěni krócz je to było, hdyż jej móz schpaniskeho krala Filippa II. hrożesche, potom pschecźiwo franzowskemu kralej Ludwigej XIV. a napoßled pschecźiwo Napoleonej I. Móz, kotraż mohła dżenża do spytowanja pschińcz, so by po pschikładże tychle tsjoch móznarjow cżiniła, je — Němska, dopokasuje „Morning-post“ a dale praji: S njerosumom by było, wocźi psched tym saczinicz, so podobne spytanje němskeho khěžora Wylema II. wobkhodżuje. Ruska je w tu khwilu neutralisowana abo wokhromjena. Němske wójsko, kotrež bě na wójnu pschecźiwo Ruskej a Franzowskej pschihotowane, mohło wubjernu pschileżnoscz k wójnje jenoż pschecźiwo Franzowskej wužicz. Jendżelska mohła sa Franzowsku, też hdy by jej chzyła na pomoz pschińcz, mało wucźinicz. Jejne łódźstwo mohło ßo s cżeżka němskemu łódźstwu pschibliżicz, hdy by ßo wone do baltiskeho morja wróczo sczahnyło, hdyż ma někotre ßwojich njedobytnych Port Arturow. Jendżelske krajne wójsko pak, kotrež je ßo k wjeżelu wschěch ßwojich njepschecźelow wjele lět hubjenje wuwucźowało, je ßo dżenża lěpje wukhmaniło a je wustojnische dyżli hdy prjedy, tola niz mjenje je wone pschezo hischcże małe a lědma budże jemu mózno, ßo w tej měrje wudospołnicz, so mohło we wójnje na europiskej twjerdżinje ßwoju móz dobycżerszy na wahu położicz. Wone by lědma doßahało, so by po porażenju naschcho wójska Jendżelsku psched zusym nawalom sakitało. Spytowarjo němskeho khěžora maja tu dosez pschicźinow sa ßwoje wotmyßlenja, a loni je hižo blisko temu było, so jeho nimale sa nje dobuchu.

„Hamburgske nowiny“ k temule powjedanju pschispomnja, so „Morningpost“ jenoż teho dla wojeńsku móz Jendżelskeje poniżuje, so by Němsku na lód swjedła, to rěka, so by ju nawabiła, s Jendżelskej nětkole wójnu wjesez, hdżeż ßo němske wójnske łódźstwo s jendżelskim do zyła měricz njemohło. Wójnu s Němskej maja Jendżelczenjo wschěch politiskich stron sa nusnu. Po jich nahladże dyrbi ßo tale wójna skerje lěpje wjesez, tak dołho hacz je Němska pornjo Jendżelskej na morju ßłaba. Wjednik jendżelskeje konservatiwneje strony, Balfour, pschedßyda prjedawscheho ministerstwa, je póndżelu w Londonje rěcz měł, w kotrejż zyle sjawnje praji, so budże Jendżelska dla sakhowanja wukrajnych wikow, na kotrychż ßwoje twory wotbywa, wójnu wjesez dyrbjecz. Němska se ßwojej industriju jendżelskej industriji najwjetschu konkurrenzu we wschěch dżělach ßwěta cżini a ju s Malaje Asiskeje wucźischczecz hrosy. Duż dyrbi ßo Němska, tale najstraschnischa konkurrentka jendżelskeje industrije, woßłabicz. To ßo hinak njehodźi, hacz s wójnu. Se ßwojim móznym wójnskim łódźstwom bychu Jendżelczenjo němski móństi brjóh wobstupili, so Němska wudżěłki ßwojeje industrije njemohła wjazy do wukraja wosyez. S dobom by ßo s wukraja też pschiwosej tworow, němskej industriji trěbnych, pucz salehnył. Loni hižo běchu Jendżelczenjo wójnu mjes Němskej a Franzowskej Marokkowskeje nimale naparali. Dokelż ßo Franzowsojo w rosßudżenym wokomiku wójny nabojachu, kotrejeż khósty bychu woni na kraju tola ßami njesez dyrbjeli, njcje k krwawnemu rosrißanju dóschło.

Nětko hischcże Jendżelczenjo poßledniu nadżiju na konferenzu wulkomozow w Algeciraßu stajeja. Franzowskich sastupjerjow tam nadpjeraju, so bychu ßo żadanjam Němskeje njepodwolili. Němska chze tam Marokkowskej, kotraż dyrbjesche po franzowsko-jendżelskim wucźinjenju pod franzowske nadknjejstwo pschińcz, njewotwißnoscz swěsczicz. Teho dla ma ßo polizija w Marokkowskej po namjecże Němskeje niz pod franzowsku kontrollu, ale pod dohladowanje wschitkich wulkomozow stajicz. Jeli so Franzowska, na radu Jendżelskeje poßłuchajo, na tym wobsteji, so ßo jej jenicżkej srjadowanje polizije w Marokkowskej pschewostaji, je mózno, so konferenza w Algeciraßu żaneho wuspěcha njesměje.

Jendżelska generalna pruha sa wójnu

dyrbi ßo pschi lětuschich jendżelskich manevrach cżinicz. S dobom s wulkimi łódźstwowymi manevrami ßo wojazy krajneho wójska mobilisuja. Wójnski minister Haldane chze wjedżecz, kak by jendżelske wójsko brjohi sakitało, hdy by ßo njepschecźelske wójsko na jendżelski brjóh wußadżicz chzyło. Na porjadne wójsko Jendżelska pschi tym njemóże liczicz, dokelż wóże ßo to kóżdy cżaß do wukraja, do Indiskeje abo nehdże druhdże sawołacz. Duż dyrbi ßo kraj na milizy a dobrowólnikow spuschczecz, kotrež móża hromadże 200,000 muži swjesez.

Nowa jendżelska wójnska łódź „Dreadnought“

je ßo ßobotu we wójnskim pschistawje Portsmouthu poßwjecźiła. Wona po wulkoscźi a móznoscźi wschě dotalne wójnske łódże pschessahuje. „Dreadnought“, po ßerbski: „Njeboj ßo niczeho“, je nimale 19,000 tunow wulka a s 10 tsizecźiapołzentimetriskimi a 18 ßydomapołzentimetriskimi kanonami wobrónjena. Pod wodu je jejne cżełko s 30 zentimetry tołstymi panzerowanymi platami schkitane. Nowa łódź ßo s turbinowymi maschinami cżeri a sa hodżinu 21 ßukow pschepkuwa. S tajkej spěschnoscżu żana druha wulka wójnska łódź njejeżdżi. Wona je ßo sa jara krótki cżaß, sa 4 a poł mężaza, natwariła, schtoż dyrbi ßo jako wulkotna dokonjanoscz jendżelskeho łódźetwarstwa pschipósnacz. Jendżelczenjo ßu s twarom noweje łódże drje teho dla tak khwatali, so mohli ju wupruhowacz, prjedy hacz ßo do twarjenja wjazy łódźow dadża. Na morju njemóże ßo nětko żana ßwětna móz s Jendżelskej wjazy měricz. Wona je ßwoje łódźstwo, kotrež je hižo wot wjele lět wjetsche, hacz wschě druhe wójnske łódźstwa, njepschestawajzy poßylnjała.

Burske njeměry w Ruskej

ßu wocźichłe. Krute sakroczenje ministra Durnowa je jim kónz cżiniło. Sběżkarjo ßu pjecża 1800 knjeżich kubłow spalili. Schkoda nehdże 134 milijonow wucźinja.

Nadpad na admirala Czuchnina w Sebastopolu.

Na admirala cżornomórskeho wójnskeho łódźstwa, Czuchnina, w Sebastopolu je revoluzionarna żónska, Krupninska rěkaza, mordarski nadpad sczinika. Wona bě s Moskwy do Sebastopola jěła a

ßo jako dżowka ſemrjeteho admirala Cżelejeſchewa wudawaſche, kotraż chżyſche Cżuchninej próſtwowne pißmo pſchepodacź. Pſchi tym wona na admirala ſchtyri kulki ſ revolvra wutſěli. Admiral je drje ßo cżežko franił, tola ßo jemu żiwjenje ſakhowa. Po nadpadże ßo Krupninſka pod ſofa ſkhowa, hdżeż ju wojazy wußlědżichu. Ju hnydom k ſchtomej pſchiwjaſachu a ſatjělichu.

S revoluzionarnych dnjow.

W dezembrje je ſkoro kóżde ruſke měſtacźko ßwoju revoluziju měko a republiku wuwołało. Tak bě też w baltiſkich provinzach. Schtyrzecźi wjerſtow wot Mitawy leži lotyſchſko-żidowſke měſto Banſka, hdżeż ßo na cżoło revoluzije ſubjaza lěkarka Rachel Wolperwa ſtaji. Wſcho derje do prědka dżěſche, doniż ßo wójſko njepſchibliżi. Shoniwſchi, ſo wojazy njejßu daloko, Rachel Wolperwa ſ měſta cżekny. Hdyż wójſko do Banſka pſchińdże, bě hižo ſ revoluziju nimo.

W Riſy je wójnſti ßud Arnoſchta Steinberga a Marcżina Wadſe k ßmjercźi ſaßudźił, dokelž ſtaj do koſakſkeje patrouille tſělakoj. Teho runja ſtaj ßo k ßmjercźi němſki poddan Johannſon a Lotyſch Sengal dla nadpada na polizajſku patrouillu ſaßudźikoj.

Hrożaze krejpſchelecże w Chinje.

W Chinje ßo pjecża Chineſojo pſchihotuja, wſchitkich wukrajanow ſkónzowacź. Dowěrnik 6 chineſkich towaŕſtwow w San Franciſko w połnóznej Amerizy je ßwojim pſcheczełam w Chinje telegrafował, ſo bórſy k najhórſchemu krejpſchelecżu dóńdże, a je jim radźił, ſo bychu po móżnoſcźi do 24. februara Chinu wopuſchcźili. Tale powjeſcź je wulke ſnjepokojenje nacziniła, dokelž maja ſa to, ſo ßo zyle powjeſcźi runa, kotruż je amerikanſke knjeżerſtwo doſtało.

680,000 Japanſkich je w ſtraſche, hłodu wumrjecź.

Wjele Japanſkich, kotſiž ßu ßo ſ Mandżurſkeje domoj wrócźili, ma ßo w domiſnje hórje ſ hłodom bědźicź, dyżli we wójnje. S pſchicżinu hłoda je njeporadżenje rajßowych żnjow. W tſjoch provinzach Fukuſchima, Miyagi a Iwate, w kotrychż něhdże 3 milijony cżłowjekow bydli, je ßo lědma dżeßaty dżěl hewaſchich żnjow domoj khowało. Wjele wobydlerjow ßo ſ tkalſtwom żiwi, a njedoßahaze dżěło nuſu powyſcha. Wubjerk wukrajanow, kotſiž ßu w Sendai ſeſtupili, ßu napominanje do wukraja póßłali. W nim praja: „Tyßazy ludźi w mjenowanych provinzach ßu nuſowane, ßo ſ korjenjemi a ſchtomowej ſkoru żiwicź, ſ kotrejż ßebi njemóża na dlějſchi cżaß żiwjenje ſdźerżecź.“

Kak je ßo do Napoleona tſělilo.

To njebě radoſtne ſwonjenje w lěcźu 1866. To płacźeſche ßynam naſcheje wßy, kotſiž běchu padnyli w Cżechach a w Schleſkej. W zyrkwi ſtejachu mary. Ale kaſchcź bě próſdny, płakaza macźerna wutroba pak widźeſche w nim cżěło ßwojeho ßyna, kotryż bě pſched mało měßazami ſ lóſchtom a ſ wutrobitoſcźu do wójny wucźahnył, a tuto ſrudne pſchedſtajenje ſacźiſchcża hróſbny wobras mnohotnych rowow pola Kraloweje Hradża.

Hdyż — tehdom ſtudenta na próſdninach — po żarowańſtich Božich ßłużbach ſ zyrkwje wuſtupich, napadże mi mólcźicźki ſtary mużik, kotryż ßo pſchi pohrjebniſchcźowej muri na ßłónzu hrějeſche a ſtajnje pſched ßobu bórbotaſche. Se ſamyßłom pſchiſtupich k njemu bliże a tu ßłyſchach, kak rjekny: „Runje tak derje każ ja, ßu też woni ßwoje żiwjenje ſtrachej wuſtajeli; ale ßwoje żiwjenje ßu derje pſchedali, a ja ßwoje hiſchcże pſchezo mam — to je tón roſdźěl. To je wutrajne, moje, ale ßu je też derje cżwilowali — to niczo njepomha!“

Sa ſchtyri lěta pſchińdźech ſaßo do wßy. Ludźo běchu roſbudźeni, każ prěni ras, ale wjeßelſcho. Runje bě dóſchła powjeſcź wo ſajecźu Napoleona III. pola Sedana. Pſchi pohrjebniſchcźowej muri bě ſaßo cżapnjeny mólcźicźki praſtary mużik a bórbotaſche bjes pſcheſtacża mjeno „Napoleon“.

Hdyż ßo wobhonjach, ſchtó dha nażołtny mólcźicźki ſtaruſchk je, kotryż je ſtajnje cżapnjeny pſchi pohrjebniſchcźowej muri, rjeknychu mi, ſo dyrbju ßo jeno bóle ſeſnacź ſe ſtaruſchkom, ſo ſmeju jeho hiſchcże ſańcź, ſo je to Napoleonowy tſělz. So mam ſtareho jeno ßobu wſacź do korcźmy, ſo rady póńdże, a ſo dyrbju jemu něſchto ſchkleńzow piwa porjedźicź, ſo budu potom něſchto ßłyſchecź, ſchtoż po prawom njeßłuſcha ſa piwowe blido, ale do ßwětowych ſtawiſnow.

Doſchedſchi k ſtaruſchkej, ßo jeho wopraſchach, hacź nochże ſo mnu ßobu do khłódka hicź.

„Jeli ſo je ſa tym“, wotmolwi ſtary mużik, ſaſběże ßwoje ßněhběłe brjowki a hladaſche dele na ßwětku ſchindźelowu tſěchu korcźmy. Mój ßebi ſroſymichmoj, dźěſche ſo mnu a dźěſche ſpěſchnje, ſtupotajo a nakhileny, każ by rjekł, ſo na ſemi něſchto pyta. Schulſke dźěcźi rěkachu jemu „Tſělz — Lip“ a jeho ſtrowjachu — běchu wjetſche dyżli wón. Hdyż prěnju ſchkleńzu k ertej ſaſběhowaſche, widźach, ſo to njeje ruka tſělza, dyrkotaſche jara.

Bě drje ſhódał, ſchto ßebi myßlu, pſchetoż hdyż bě wupił, a to ſ krótkim roſßudnym ſtorkom hacź do dna, wón rjekny: „Haj, knjeże, nětkole wſchak niz wjazy! Nětkole, hdyż chzu tſělecź do tarcże, dyrbju wjeßeły bycź, ſo trjechju do praweje wobſoroſtrony, — prjedy ßym to hižo trochu lěpje mohł.“

„Sawěſcże ſcże też wojak był?“ wopraſchach ßo, korcźmarjej próſdnu ſchkleńzu pſchißuwajo.

„Schtó? ja?“ ſtary wotmolwi a hladaſche na mnje tak prěki, każ by chzył pruhowacź, hacź to měnju ſe żortom abo khutnje. „Myßlcże dha ßebi woprawdże, ſo budźich ßo hodźił do wojakow? Ssym też prjedy runje tajki kamel był każ nětkole. Wot ſtaroby to pola mje njeje, nawopak, ßym rjeńſchi, wjele rjeńſchi dyżli tehdom. Tſělał ßym derje, to bě moje żyłe. Ale do wojakow mje njejßu rodźili. Burſki muż měri załty pola pjekarja po dołhoſcźi, měſto tołſtoſcże. Wojeſtży namołwjerjo ßu też tak cżinili. Sa druhimi, każ żerdź dołhimi pachołami, ßu hanjeli po horach, pſcheſe mnje, Lipa, ßu ßo potkali a tola njejßu mje widźeli. Franzowſki cżaß! Rjani hólzy dyrbjachu prjecź, braſchinzy a hłupazy ßu doma woſtali; to móże ßebi myßlicź, kak ſlě je to było! To pak je hłupoſcź wot namołwjerjow, ßym prajił, żerdże a dołhi hłupakojo njetſěleja niczo lěpje hacź mólcźicźkojo, ßu pak franzowſkim kulkam pſche wjele ſaměra. Dokelž je to wěrno!“

Nětkole ßo ſaßo napi, mój ſtaruſchk. Dach jemu rěcźecź, a wón powjedaſche dale:

„To je mje jara mjerſało, ſo ßym jeno jara ſchpatny był na wojaka, a bórſy je ßo wupokaſało, ſchto ßu żerdź dołhi pacholjo wucźinili. Sa wokomik bě njepſcheczeł do kraja a krajina wokoło rěki Maas ßo módrjeſche ſ Franzowſami. To bě lěta 1801 abo hiſchcże něſchto prjedy. Wonka w měſcże Leobenje je hłowna kwartěra a Napoleon — to je prěni był, hladaj, temu hiſchcże dźenża rěkaju Wulki, runjeż bě mały ſroſcźeny! — Bonaparte ßo ſaßydli w klóſchtrje Goeſom a cżini, każ by rjekł, ſo chże ßo na pſchezo ſaßydlicź w naſchej Styrſkej, kotraż ßkuſcha na kóżde waſchnje dobremu khěżorej Franzej. Mje ßu doma pſchezo wußměſchowali, ſo njejßym khmany, ſ druheje ſtrony bě mi ſaßo khěżora Franza hacź do wutroby żel, a ſ tſecża je mi było: To by tola wěcżna hańba była, hdy bychmy chzyli temule njekniczomnemu franzowſkemu rubjeżniſkemu hejtmanej ßwoju domiſnu tak dobrowólnje pſchewoſtajicź. Tehdom hiſchcże njejßym khodźił na piwo, ale na dobo je mi było, każ był wopojeny. Khodźach wokoło a njewjedźach ßam, hdże. Dźěło mje wjazy njewjeßeleſche, měſchach ßo do módrokholowatych a honjach ßo wokoło po Leobenje a łacźach ßo po ſahrodże pſched klóſchtrom Goeſom tam a ßem a hladach pſches keŕki nuts do woknow, hdże hlada mały běłolazaty general hdyß a hdyß do krajiny. A hdyż tak hladam, pſchińdże mi na myßle — —“

Stary tſchaßeſche ſ hłowu a kukaſche wjeßele na ßwoju ſchkleńzu, ſ kotrejeż jemu po ſdacźu wſchě dopomnjecże wuſtupowaſche. Potom ßo kichotaſche.

„Schto dha je wam na myßle pſchiſchło?“ jemu dopomhach.

„Tehdom běch hiſchcże ßurowje pſcheklepany cżłowjek“, pokracźowaſche. „Milijony Rakuſchanow je w kraju a nichtó ßebi na to njepomyßli. Jeno pſchezo na franzowſke wójſko ßo měrja. Schto móże ßebi franzowſke wójſko pſche to? Na jenym wſchitko wißa — runje na jenym. Na wojakow tſěleja, każ bychu ßebi ſ tym chzyli cżaß ſahnacź, tſěleja do tarcże, trjechja do pola, trjechja druhdy też do cżorneho. Ale woßrjedź cżorneho je zyle mały běły dypk — do teho njetrjechja. Dobre woko njeßmě ßo dacź ßlepicź ſe ſkotej hwězdu, krutu ruku — kulka ßedźi tam, hdżeż ßkuſcha a morgaŕ wupraßnje, ſo ßo wutorhnje wſchón ßwět!“

Hižo je pſchedołho pił, ßebi myßlach.

„Derje doliwacź, hoſcźenzarjo“, rjekny ſtary, ſ dwěmaj porſtomaj próſdnu piwowu ſchkleńzu pſches blido ßuwajo, „to wſchak budże ſapkacźene.“

„Mój luby Lipje“, wotmolwi korcźmaŕ, „w nowinach je było woſjewjene, ſo ßo njeßmě pſchedołho w korcźmje ßydacź.“

„Schto?“ rjekny staruschk a poklepa mi na ramjo, „tónle knjez chze to žłyschecź a wěscze to też sapłaczi!“

„Ty žo njeżměšch we žwojej stawisnje tak komdźicź, „Lipje“, naspomni korczmaŕ. „Ras běsche cžaž, so žy žwoju stawisnu wo Napoleonu na jedyn ras wupowjedał.“

„Ale tehdom je mi to tola też jeno po jenej schkleńzy sestupiło,“ wotmolwi Lip na schkleńzu kukajo, „nětkole žym mudrischi. Chzu picź ſ teho, doniż budu żiwy. Hewak žo ſ niczim njemóżu wupokasacź. Nó, potajkim tole. Kotryż takle horka w klóschtrskim woknu Bonapartu tam a žem khodźo widźach, pschiúdże mi na myżle: Pachołko, schto mi dacze, tebje hischcze potsélu! Tu je na mnje pschischko, tu běsche mi tak: Lip, ty žy wojak, ty žy wjazy hacź wojak, ty žy wjazy hacź general, ty žy wójsko. Popadnu a wobwěżnu cze. Ale po Napoleonu je žo stało a wjazy dyźli jedyn krócź cze njemóże wobwěżnycź. Pomyżli žej na žwoju wótczinu, na khěžora Franza. Sswoju kulkowu tsélbu žej pschiprawich; hdyž ju nabiwach, psche bolosczе, na kotrež nětkole skorźi žwět, je tale jeniczka pila dożahaza. Wo dnjo a na schěrokim polu jemu jeje njedadźa, tam tu wożrjedź generalneho stawa (staba), a generalny stab tczi sażo mjes jěsdnikami, pěschkami, wosami a kanonami. Na Leobenskim polu k Trosaiachej nuts žym tu wěz husto widźał se žwojeje schibjeńzoweje hory. Nó, potajkim, tam to niczo njeje, ale w klóschtrje Göżu bě Napoleon swuczeny hluboko do nozy studowacź, kak mohł žej zyku žwětowu kulu podczińznycź. S jeho jstwy žwěczeschе žo žwěza do sahrody a hacź do rěki Mury, kotraż sa sahrodu nimo běži. Też jeho postawa bě cžasto widźecź; tón muż žo ani ſ najmjeńscha njebojesche, so mohło žo jemu schto stacź. To je czim lěpje, žej pomyżlich, a w nozy pschi hrosnym wjedrje — woda běżesche wyżoko a wichor czumpasche se starymi schtomami w sahrodże tam a žem, so praskasche, a w jeho jstwi je hischcze žwěza — pschepławich žo na czołmje psches Muru, pschiwjasach czołm a dołacźich žo psches kerki hacź do jeho wokna a wudźeram. Sswětko pada runje na staru lipu won a jeho sczin mika žo sażo a sażo nimo tam a wróczo. Jeho sczin, žebi pomyżlich, tón mi niczo njepomha a salěsech na lipu. Schtom ma rykolnik (žo dźěli), tam žo žydźech a pschiprawich žej žwoju tsélbu. Hladam do jeho stwy, na sczénje wiża jeho běły płaschcź a jeho teżak. Nětkole pschiúdże žem, stupi žo do wokna a hlada won do hrosneje nozy. Jemu je najskerje horzo, nětkole wotewri jedyn bok wokna a da žej wětsikej a se symnymi deschczikowymi kapami schlipacź do woczow. Skożich tsélbu k lizu. Měrjenje na lědma dżeżacź krocżeli daloko je hracźka. Wulki Napoleonje, žej myżlach, nětkole dostanjesch žwój kónz — a wotczischczach honacź.“

Staruschk žo wotmjelcża a wudźěrasche na blido.

„Wy jeho njejscze trjechili!“ rjeknych.

„Schtó dha to wě?“ žo wón hórschesche.

„Sswětowe stawisny,“ wotmolwich.

„Tak?!“ wón rjekny a wobroczesche žo wołożeny tam a žem, każ by jeho na dobo horb sapoczał tłóczicź. „Potajkim tole! Potajkim w stawisnach žwěta je sapižane, so je Lip był schpatny tsélz! Dźicze mi se žwojimi knihemi. Na dżeżacź krocżel mižnycź wutrobnje, to bychu mi byłe wězy! Ssedźał wschak budźische wutsél, ale hdyž ma cžłowjek worzlowy panzar, schto chzesch sapoczecź? —“

(Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Pschedwobhladanje (pschedmustrowanje) kon směje žo w Budyskim hamtskim hejtmanstwje wot 3. měrza hacź do 4. haprleje. Wot wobhladanja žu wusamknjene: a) konje młódsche 4 lět, b) hengsty, c) pschisrěbne kobły, kotrež žo sa 4 njedźele wosrěbja abo kotrež žu žo sa poślednjej dwě njedźeli wosrěbiłe; d) połnokrejne kobły, kotrež žu w powschitkownych němskich kobłarńskich knihach sapižane; e) konje, na wobej wocži žlepe; f) konje, kotrež w tu khwilu khorosczе dla njemóża khodźicź; g) konje, kotrež žu žo pschi prjedawschim wobhladanju jako .trajnje k wójnje njekhmane spósnałe; h) konje, kotrež maja mjenje $1\frac{1}{2}$ metra bantoweje měry.

— Na Nowosalzskej drósy schtwórtk bjes knjesa ruczny wós nadeńdźechu, na kotrymż 6 měchow běrnow leżesche. Posdźischo žo wupokasa, so běchu žo běrny na knjezim dworje w Dobruschi kradłe. Na dźełacźerja Janascha na Židowje žo hrěscha, so je paduschstwo skucził.

— Pjatk tydźenja wjeczor bě žo 55lětny cžěžła Radza ſ Hornjeho Kumwałda horzeje kołbażoweje juschki napił a žo ſ nutska sparił. K drogowym klamam duzy, w kotrychž chzyschе žebi hojazy žrědk kupicź, wón na drósy padże a hnydom wumrje.

S **Njeżwaczidła.** Wólby pschedžydstwa tudomneje městneje khorobneje kassy, kotrež žu žo psched 4 létami wotměłe, žu žo jako njepłacżaze spósnałe, dokelż žo njejžu tajnje stałe.

S **Dobroschiz** pola Njeżwaczidła. Mjes tym so bě sańdźenn njedźelu tudomny skałaŕ Jurij Schuster se žwojimi žwójbnymi w Rózencze w kemschach, žu žo jeho domske, brózeń a kólnja wotpałiłe. Twarjenja běchu ſ zyhelemi kryte. Każ žo sda, je ſ pschiczinu wohnjoweho njesboża dodźeržany wuheń był.

S **Budestez.** Sańdźenu žrjedu w nozy žu žo paduschi do pižaŕnje tudomneho wuhlowego wikowarja Pożelta dobyli a pižanske pulty rospacżili. W nich pak podarmo sa pjenjesami žlědźachu. Te běchu do żelesneho pjenjeżneho kaschcża sawrjene, kotryż paduschi podarmo rospacżicź spytachu.

S **Roswodez.** Ssobotu w nozy žo wobydlerjo tudomneho Gruhlez kubła se žylnym rjehotom konjow se spanja wubudźichu. Stanywschi do hródże khwatachu, kotraż bě ſ tołstym kurom napjelnjena. W hródźi bě woheń nastał, kotryż žo poradźi bórsy salecź. Hdy budźichu konje njeporjehotali, budźische žo wschón skót saczknył a hródź budźische žo wotpaliła.

Se **Sahorja.** Mucźinkez 7lětna holczka žo po lodże na hacże žmykajo na hłubokim městnje pschepadże. Hdy budźichu ju druhe dźěcźi hnydom ſ wody njewucźahnyłe, budźische žnadź žo tepiła.

S **Zokowa.** Pjatk tydźenja wjeczor je tudomny kubler Albin Müller, do žwojeje žony a žyna tsélwschi, do žebje žameho tsélił. Mjes tym so kulka žonu a žyna mižny, žo Müller žmjertnje srani a hnydom wumrje. Każ žo powjeda, je žo Müller roscżercził, dokelż bě jeho nan kubło niz jemu, ale jeho žynej sapižał. W hněwje bě tsi žwinje pschedał a pjecża pjenjesy pschetrjebał. Potom bě spytał żonu a žyna skónzowacź a skónczńje žam na žebje ruku skoži.

Se **Semiz.** Pschi hracźu ſ khartami žo tu dwaj dźěłacźerjej swadźischtaj. Skałaŕ Kunsch, kotryż bě 12 pjenjeżkow pschěhrał, bě žo do dobyczerja ſ nożom dał a jemu hłowu a ruku tak straschnje skałał, so budże sranjeny dlějschi cžaž k dźěłu njekhmany.

S **Rakojd.** Tudomna nalutowańnja a wupożczeŕnja mějesche sańdźenu njedźelu hłownu shromadźisnu. Po rosprawje knjesa kantora Wehsera je towaŕstwo sańdźene lěto 89411 hr. 54 np. pschedźełało. Dokhodow bęsche 45646 hr. 12 np., wudawkow 43765 hr. 42 np., tak so bě w kassy 1880 hr. 70 np. wobstatka. Czisty wunoschk 323 hr. 10 np. wucżini. Na lutowanje je žo dało 14658 hr. 54 np., wupłacźiło je žo 7395 hr. 56 np. Towaŕstwo je shromadnje kupiło 60 zentnarjow amoniakoweho superphosphata, 200 zent. koscżiny, 86 zent. Domaschoweje mucźki, 493 zent. kalija, 411 zent. kalka, 328 zent. rżanych wotrubow, 200 zent. skótneje žele, 200 zent. melassoweje pizy, $1\frac{1}{2}$ zent. rěpoweho žymjenja, sa 608 hr. hrocha a woki, 9300 zent. brikettow, 400 zent. wuhla, dale k shromadnemu wužiwanju kucżne bróny. Ssobustawaj pschedžydstwa, Lodny a Loko, a žobustawaj dohladowaŕskeje rady, Ramsch a Zyž, kotrajž dyrbjeschtaj wustupicź, žo ſ nowa wuwolischtaj. Po wotbyczu towaŕstwowych należnosczow mějesche ryczeŕkubler Wjela pschednoschk wo „hospodaŕskich cžažowych praschenjach“.

S **Wujesda** pola Pomorz. Sańdźeny schtwórtk je žo tudomne żelesniske sastanischczo wobkhadej wotewriło. Wone bě žo dla žwjedźeńskeho dnja rjenje wupyschiło. Pódla wiele dorosczenych bě žo k žwjedźeńskemu wotewrjenju 130 dźěcźi Wujesdźanskeje schule seschło, kotrež prěni cžah, kiž ſ Wujesdża do Lubija wotjědże, pod nawjedowanjom knjesa wucżerja Ssuschki ſ tsikrócznym hura powitachu. Wjeczor žo w korczmje žwjedźeńska hoscżina wotbywasche. Wujesdżenjo na njej žwojim wjeżełym cżucźam wuras nad tym dawachu, so je žo skónczńje jich dołholetne požadanje sa żelesniskim sastanischczom dopjelniło. Dalokeho pucża do Pomorz žo nětko sminu, hdyž chzedźa do Budyschina dojecź.

S **Khróšta.** W Adolfskej Hěcze je pjatk popołdnju w 3 hodź. galiziski žłużobnik Ssmuda jenu galizisku žłużobnu holzu satsélił. Wobaj pola tudomneho agenta žłużeschtaj, kotryż Adolfskej Hěcze wukrajnych dźěłacźerjow saradźuje. Pjatk popołdnju bě jeju knjes w prjeczkach. Ssmuda w jeho njepschitomnosczi jeho revolwer ſ kaschcża wsa, so by w kuchini kóczku satsélił. Skoczo chzyschе teho dla wotstronicź, dokelż bě žkabe a khipre. Tola žłużobna holza, kotraż žo ſ kóczku rad plenczeschе, ju nochzyschе moricź dacź a žo psched nju stupi. W tym wokomiku bě pak hižo Ssmuda wutsélił. Na njesboże kulka holzu do spanja trjechi a ju hnydom mori. Khostanja žo bojo, je Ssmuda hnydom ſ Adolfskeje Hěty czekнył.

Po druhim powjedanju je Ssmuda holzu se samyżłom morił. Wón je žo pjecża ſ njej hižo dlějschi cžaž wodźił a jeho wuske wobkhadźenje njebě bjes sczěhwkow wostało. So by žo winowatosczam,

ſ teho naſtawazym, wotwlakł, je holzu ſatſělił. S tymle wotmyßlenjom je ßo pjecża hižo dawno noßył a ßebi hižo paß do Ameriki wobſtarał. Se ſpěſchnym cżeknjenjom chżyſche ßo wón ßudniſkeho khoſtanja ſminycź, tola ſ tym je drje ßo ſalicził. Prjedy hacź ſ kłódżu ſ Europy wotjědże, jeho dawno ſaßkapja. Wón je 1 m 70 cm wulki a ma hłubokoleżazej woczi. Wobleczeny je ſchěrobruny ſwjerſchnik a na hłowu ma cżorny kłobuk ſtajeny.

Se **Semiz.** Pjatk tydżenja wjeczor ßu na tudomnym dwórniſchczu někotre lowrije do ßo ſraſyłe, ſ cżimż je ßo khětra ſchkoda naczinika. Ssobujědżazy ſpinał ßo ſ woſa wjerhny, tola tak ſbożownje padże, ſo njewobſchkodżeny woſta.

S **Rjebjelczig.** S hróſbnym podawkom je ßo wobydleŕſtwo naſchich ſtron wutoru 13. februara wuſtróżiło. Njejabzy wobkudniwſchi, je 19lětny cżeladnik Pětr Rjelka, pola tudomneho kublerja Krala (Mara) ßłużazy, ßwojeho 23lětneho běbneho ßobucżeladnika Jana Scheŕaka ſe ßekeru ſaraſył. Wo żałoßnym podawku ßo ſcżěhowaze powjeda: Kral bě ßwojich cżeladnikow na dżěko do hata pózłał. Dwaj ſ nich, Rjelka ſe Schunowa a Scheŕak ſ Hórkow, pſchi hacże walczki rubaſchtaj. Pſchi dżěle Rjelka na dobo wobkłudni a ßo ſe ſkobami ſaja, w kotrychż Kraloweho rjeczaſnika, kiż bě ſ cżeledżu ßobu bżěżał, ſe ßekeru ſaraſy. Na to ßo Rjelka do kerkow ſhubi. Mjes tym bě Kral k ßwojim cżeladnikam pſchiſchoł. Cżi jemu powjedachu, ſo ßu runje njedaloko hata jeho pßa ſaraże-neho namakali, a ſo je ßo ſ dobom cżeladnik Rjelka ſhubił. So bychu nawjedżili, ſchto je ßo ſ Rjelku ſtało, ſa nim pytacź dżěchu, jenoż Scheŕakej ßo poruczi, ſo by dale pſchi hacże dżěkał a wězy ſtrażował. Prjedy pak hacź cżeladnizy Rjelku nadeńdżechu, ßo wón k hatej wróczi, Scheŕaka ſe ßekeru nadpadże a jemu nop rosraſy. Na to Scheŕakowe cżěko ſ liſczom a dornami ſwodżewawſchi ßo ſaßo do ßwojeho prjedawſcheho dżěka da. Sso ſ pytańzy k hatej wróczíwſchi, ßo jeho ßobucżeladnizy njemało dżiwachu, hdyż jeho pſchi dżěle wohladachu. Jich ßo bliżicź wohladawſchi, Rjelka motyku prjecź cżißny a cżekny. Cżeho dla ßo jich ſdalowaſche, jeho ßobucżeladnizy bórſy ſ wuſtróżenjom ſpósnachu. Skhowane pod dornami, ſ kotrychż jenoż jena noha won tcżeſche, Scheŕakowe cżěko ſ krwawej rosbitej hłowu namakachu. Rjelka bě mjes tym do wßy k knjeſej fararjej pſchiběżał a ßo jeho wopraſchał, hacź je hŕěch ſkucżił, hdyż je jeneho cżłowjeka ſaraſył. Fararjowemu cżeladnikej a kóżdemu druhemu, kotryż chżyſche jeho pſchimnycź, wón ſe ßekeru hrożeſche. Se wßy wón do Łuhowſkeho lěża běżeſche a ßo w kerkach ſkhowa. W nozy ßo ſaßo do wßy wróczi, tola pokny njeměra bórſy ſaßo ſ njeje twóchny. Po Paſliczańſkich hórkach wokoło błudżo, wón do Pětrkez ſkały pſchińdże, hdżeż pſchenozowaſche. Ssmjeczkeczenjo, kotſiż pěſk na pucże wożachu, jeho tam rano wohladachu. Dokelż mějeſche ßekeru w ruzy, ßebi na njeho njeſwěrichu. Duż ſ leſczu ſpytachu ßo jeho ſmozowacź. Lubjachu jemu pomaſku k ßnědanju. S tym ßo Rjelka narěczecź da, ßekeru ſ ruki pokożicź. Na to jeho wupſchimnychu a gmejnſkemu pſchedſtejiczerjej pſchepodachu. Mjes tym běchu ſ Kamjeńza ßudniſzy ſaſtojnizy a żandarmojo po jateho pſchiſchli. Hdyż ßo Rjelku praſchachu, cżeho dla je Scheŕaka ſaraſył, wón wotmolwi: „Njeißym ßebi pomhacź mohł.“ Bjes dwěla je pola njeho njejabzy duchakhoroſcź wudyriła. W ßwojej ßłużbje je wón pſchezo porjadny a pilny był; wón bě mjelczity cżłowjek a njeje hacź dotal nikomu kſchiwdy cżinił. Ssnadź ßu ßo jemu dawno moſhy kaſyłe. Dżeń do mordaŕſtwa je Rjelka w Pěſkezach na kekliiji był. Tam ßo kruch hrajeſche, w kotrymż cżłowjeka ſabijeja a do kaſchcża kładu. S hladanjom na hroſnu hru je ßo w duchakhorym cżłowjeku mordaŕſka myßl ſpkodżiła, kotraż je jeho tak ſajała, ſo ßo jeje njeje mohł wobrócź a ſo je dyrbjał mordaŕſtwo ſkucżicź. Ssrjedź keklije bě Rjelka woteſchoł a ßo ſaßo do njeje wrócźiwſchi, je druhim ludżom powjedał, ſo je cżerta na kóſle po wßy jěchacź widżał. Wutoru popołdnju ßu Rjelku do Kamjeńſkeho ßudniſtwoweho jaſtwa dowjedli. K wobhladanju měſtna, na kotrymż bě ßo mordaŕſtwo ſtało, běchu mjes tym wyſchſchi ſtatny rěcznik Martini ſ Budyſchina, ſaſtojnizy Kamjeńſkeho ßudniſtwa a wokrjeßny lěkaŕ dr. med. Böhma ſ Kamjeńza pſchiſchli, ſo bychu rosprawu wo podawku napißali a měſto podawka fotografowali. Potom ßo cżěko ſkónzowaneho Scheŕaka rosrěſa, pſchi cżimż bě wróczo pſchiwjedżeny Rjelka pſchitomny.

S **Dażinka.** W nozy pſched dwěmaj njedżelomaj běchu ßo na tudomnym ryczeŕkuble, wěſtemu Peritzej pſchenajatym, hródże a kólnje wotpaliłe. Njedżelu w nozy je tu ſ nowa woheń w 70 metrow dołhej bróżni wudyrił. Wſchě domoj-khowane żně ßo ſniczichu. Do wulkeho ſtracha wjeß ſe ßo palazymi kruchami papoweje tſěchi pſchińdże, kotrež hrożachu ßłomjane tſěchi ſapalicź. Duż mějeſche ßo wohnjowa wobora niz jenoż na knjeżim kuble, ale też wo wßy ſ wohnjom bědżicź. W bróżni je ßo też młócżaza maſchina firmy Mühle a ßynojo w Lubiju, kotraż bě ßo hakle dżeń prjedy do njeje pſchiwjeſła, ſpaliła. Ta ßama bróżeń je ßo hižo pſched 5 lětami pod tym ßamym najenkom ſ wohnjom do procha a popjeła pſchewobrocźiła. Wot 1. haprleje lětża najenk najenſtwo ſpuſchczi.

S **Kamjeńza.** Dołholětneje khoroſcże dla je ßo tudomna 82lětna wudowa tkalza Körnera w Połcźniſkej rěży tepika.

Se **Sebnizy.** Połkładnika tudomneho ſozialdemokratiſkeho konſumſkeho towaŕſtwa, Pawoła Biewiga, ßu jebanſtwa a njeßwěrnoſcże dla ſajeli.

S **Kinsbórka.** Nowe ſwucżowaniſchczo ſa ſakſke wójſko ßo ſ połnozy Kinsbórka, ſ wjeczora Kinsbórko-Ssepiczańſkeje dróhi ſakoży. Saſiki wójnſki miniſter je ßebi leżomnoſcże, k temu wubrane, tydżenja ſ něktorymi wyßokimi offizěrami wobhladował.

Se **Żitawy.** Żałoßne njeſboże je ßo ßrjedu wjeczor bliſko dwórniſchcża na żeleſnizy, do Lubija wjedżazej, ſtało. 13lětna dżowka pomozneho wuhibarja Alwina Neumanna je ßo ſ ludżazym cżahom pſchejěła a hnydom morika. Dżeſczu běſchtej noſy wotjědżenej a nop bu rosmjecżeny. Holza běchżyła ßwojeho nana, pſchi wuhibaŕni poſtajeneho, wopytacź a bě dyrbjała, ſo mohła k njemu pſchińcź, něktore kolije pſchekroczicź.

S **Kobliz** pola Wojerez. Pſched dwěmaj njedżelomaj ßu tu hajnizy jeneho jelenja tſělili.

S **Mużakowa.** Hrabja Arnim ma pjecża myßle, ßwoje tudomne wobßedżenſtwo pſchedacź. Powjeda ßo, ſo chże je khěżorowy ßyn prynz Eitel Bjedrich kupicź.

Sa Mużakowſke ſtawne knjejſtwo nětcżiſchi wobßedżeŕ pjecża 15 milijonow hriwnow żada. Prjedy je wone $6\frac{1}{2}$ milijona płacziło. Poßlednje lěta je ßo ſa něhdże $1\frac{1}{2}$ milijona leżomnoſczow a drjewa pſchedało. Sa to wſchak ßu ßo wſchelake induſtrialne dżěłaŕnje ſakożiłe. Każ ßo ſda, njeje ßo jednanje ßwo kuþ k ſpokojazemu kónzej dowjedło.

Se **Shorjelza.** Prjedy widżaneho pſchekupza a konkurßoweho ſarjadnika Feldmanna ßu dla njeßwěrnoſcże, jebanſtwa a jednoreho bankrotta k jaſtwu na 3 lěta ſaßudżili.

S **Prahi.** W Praſy budże ßo ſchtwórtk, 22. februara, w ſalonu „Domácnoſti“ ßedma ßkowjanſka bjeßada k poczeſczowanju ßerbſkeho pěßnjerja a ludoweho baßnika Handrija Sejlerja wotměwacź. Wſchitzy lubi łużiſzy krajenjo, woßebje ſaſtupjerjo towaŕſtwow a naſche ßerbſke knjenje a knjeżny w narodnej draſcże ßo ſ tutym na ßwjedżeńſki wjeczor najwutrobniſcho pſcheproſchuja. Pſchipowjedżenja pſchijima Ph. C. J. Serbin, Praha II 1966.

Přilopk.

* (S woknom won padła.) W Drażdżanach je ßobotu pſchipołdnju na kſchiżnej dróſy pſchi rjedżenju woknow jena ßłużobna holza ſ tſecźeho poſkhoda ſ woknom na dróhu padła a ßo ſaraſyła.

* W Roßweinje ßu ßłużobnu holzu ſajeli, kotraż bě, ſo mohła ßo pſchi maſkeradnym balu wobdżělicź, ßwojemu knjejſtwu 1000 hr. kradnyła a ſ dżěła pſcheczinika.

* Pſchekupſki pucżowaŕ J. Härtel w Hamburgu je ßwoju njeßwěrnu żonu a ßwoje tſilětne dżěcżo morił. Na to wón revolver k ßebi nawróczi a ßo tak cżežko do hłowy ſrani, ſo na ranu wumrje. Härtel bě ßo hakle pſched něktorymi lětami woženił.

* Dżěłacźerjo w Kunzez ſchewzowarni w Oſchatzu ſtrajkuja. Schewza Hagedorna, kotrehoż pó cżmje pſchepóſnawſchi ſa kamarja ſtrajka wobhladachu, ſtrajkowarjo ßmjertnje ſranichu. Najſkerje je mordaŕſki nadpad ſchewzej Brunneckej płacźił. Tutón bě wotkhoriwſchi do ſchewzownje na dżěko ſchoł, ſchtoż běchu jemu jeho towaŕſchojo ſa ſło wſali.

* Skutk ſadwělowanja tſinacżelětneje ßyroty w Zwickowje hłuboku żelniwoſcź mjes wobydleŕſtwom ſbudżuje. Holczka, 13lětna Frieda Bianchi, je ßo ßobotu ſe ßamomordaŕſkim wotmyßlenjom pſchi hłubokim měſtnje do rěki cżißka. Něktoſi mużojo ſa dżěſczom ſkocżichu a jo ſa morwe na brjóh pſchinjeßechu. W měſchcżańſkej hojeŕni ßo holczży ſaßo wědomnje wróczi. Prjedy hacź bě do wody ſkocżiła, bě ßwój ſchulſki torniſter wotpokożiła a na njón cżeŕwjenu papjerku pokożiła, na kotruż bě napißała: „Rěkam Frieda Bianchi a ßym ſe ßyrotownje. Njemóżach hinak, dyrbjach tak cżinicź. Schtóż tule papjerku namaka, njech mje w rěży pyta. Prajcże wote mnje bożemje mojim ßotram a bratram a ßobußyrotam, cżeho dla ßym to cżiniła, budże hižo ßyrotowniny nan wjedżecź. Bożemje! Bożemje! Bożemje! W njebjeßach ßo ſaßo wohla-

damy!!! Bożemje!" Zwikowske nowiny k tejle njejaßnej należnosczi pschispomnja: Ssudniske pschepytanje tehole podawka ßo hnydom poruczi. Jeho wunoschk ßo nadźijomnje wobhdleŕsiwu, kotreż ßo wo rosjaßnjenje wobżaromneho podawka jara sajimuje, do drobna k wjedźenju da.

* (Wóßomdźeßaczłětny nawoženja.) W Swěrinje w Meklenburgskej je ßo hudźbny direktor Hepworth s knjeżnu B. woženik. Sbożowny nawoženja je 22. dezembra ßwoje wóßomdźeßate lěto dokonjak, mjes tym so je njewjesta hakle 30 lět stara.

* (Mußbachske wino.) S pinzow prjedawscheho khěžorstwoßejmskeho sapóßkanza Sartoriußa je statne rěčnistwo wino do Mußbacha wuběžecz dako. Dla panzanja wina saßudźeny Sartorius bě wino s pomozu wschelakich chemikalijow dźěłak a jo pódla teho s wodu husto sanjeschwarnjeneho Mußbacha poczeńschik.

* Hońtwinski kuß, kajkiż drje ßo s rědka stawa, je ßo w jenym reverje pola Kinsbórka wotměł. Jedyn hońtwar s Wilsdruffa jeneho jelenja tšeli. Jedyn honjer, kotryż měnjesche, so je jeleń morjeny, k njemu skoku pschiběża. Nadobo jeleń saßo stany. Honjer ßo skoku jeho krótkeje wopusche pschimny. To bě ßměschny wobras, kotremuż hońtwarjo ßo woschczerjejo pschihladowachu. Wjelekróczne hurra se rta hajnikow a lěßnikow saklincza, hdyż ßo jeleń wali, so njeby wjazy stanył, a honjer wot napinanjow na jelenjowym czěle wotpoczowasche, prajizy: „To ßo mi w mojim żiwjenju njeje stało;" tón khadla mózesche hischcze běżecz, tola ja jemu nochzych czeknycz dacz.

* W jenej ludowej schuli w Genfje ßo sa wuczbu wuczeŕ a 48 schulskich dźěczi s womoru wobja. Pschipadnje jedyn druhi wuczeŕ do schulskeje stwy pschińdże a hnydom wokna woczini. Wuczeŕ a dźěczi běchu ßo s wuhlowym dymom sajědojczike. Wschitke dyrbjachu ßo do hojeńnje dowjescz, hdżeż ßu hischcze něktore w ßmjertnym strasche.

* (83 lětny nawoženja.) W Londonje je ßo 83 lětny semjan Sir James Langrishe se 40 lětnej knjeżnu Goochez swěrowacz dał. Hdyż njejenak stary por s zyrkwje stupi, jeju shromadźeny lud wutrobnożortnje powita, sa czoż ßo nawoženja wjeßele dźakowasche. Jeho wo 43 lět młódscha żona bě po sdaczu pschi jeho boku wscha sbożowna.

* (Syma a ßněhowe mjeczele w Italskej.) Se wschěch stron Italskeje ßu do Roma powjesczе wo ßněhowych mjeczelach a mjersnjenju pschischke. Jězdźenje po żelesnizy jo na wjele městnach pschetorhnjeny, telegrafowe groty ßu ßo pod ßněhowej czežu rostorhnyle.

* W Palermo w Italskej je ßo wulki młyn wotpalił, w kotrymż ßo wschědnje 3000 zentnarjow muki namlěwowasche. Zyke młynske twarjenja a składowanja, se żitom a muku napjelnjene, ßo sniczichu. Schkoda ßo na 3 milijony frankow wobliczа.

* Spodźiwny podawk je ßo tele dny w jenym hosczenzu w Kölnje stał. Jedyn inżenieur s Brüssela do hosczenza pschińdże a nasajtra saßy wotjědże, ßwój koffer sabywschi ßobu wsacz. Hdyż jón hosczenzaŕ woczini, w nim sa 84,000 hriwnow statnych papjerow namaka. Inżenieura bórsy wußlědźichu a jemu jeho pjenjesy wróczichu. Wón bě ßo s Ameriki do Europy wrócził, a s klimatiskim pscheměnjenjom bě wón na czuwy (nervy) skhorił.

* Dźowka amerikanskeho presidenta Roosewelta, miß Aliża ßo bliżschi czaß woženi. Jejne njewjesczinske wuhotowanje budże tak błyschczate a wulkotne, kajkeż je hdy prynzeßa s knjeżerskeho doma dostała. Wschitzy knjeżerjo Europy horliwje sa tym steja, so bychu ju wobdarili, a pornjo nim ßo amerikanszy milionarojo nochzedża se ßwojimi darami saczěmnicz dacz. Mjes pschipóßkanymi darami ßu też khěżora Wylema II. porzlinowe ßudobje s Barlinskeje kralowskeje manufaktury. Zar a zarowa ßu wumjelske bronsowe wěży, franzowski president Loubet drohotny gobelin, Amerikanszy milionarojo rjeczas s parlo wa smaragdow, 120,000 hriwnow placzazy, krónu s brillantom, s 500 kamjenjow bjes poroka wobstejazu, darja, kajkaż drje ßo w Europje njenamaka. Wschědnje dary s hromadami pschikhadżeja, s kotrymiż ßo zyły dom pjelni. S dobom pak też listy pschikhadżeja, kotrychż pißarjo miß Aliżu proscha, so by jim ßo njetrjebaze dary pschewostajika. Ssamo jedyn klawěr ßebi jedyn próstwar pscheje, hacz runje sbożowna njewjesta hischcze ßama żadyn mjes darami nima.

* Njewschědna podawisna luboscze ßo tele dny psched ziwilnu komoru Hannoverskeho krajneho ßuda pschinjeße. W jenej meklenburgskej wßy ßyn jeneho dźěłaczerja sa wotroczka ßłużesche. Młodostna dźowka jara bohateho a nahladneho ryczerkublerja ßo do wotroczka salubowa, woßebje hdyż ras w ßwojim wojerskim czaßu w pyschnej gardźinej uniformje do wßy pschińdże. Wschě napominanja a pschedstajenja holzyneju starscheju a pschiwusnych niczo njepomhachu; holza wotroczkej a wón jej ßwěrny wosta. Hdyż bě holza polnolětnosczi dozpika, ßo wona pschecziwo starschiskej woli s wotroczkom woženi. Wona s nim do wulkeho města czehnjesche, hdżeż wón ßebi a ju jako twarski dźěłaczeŕ żiwi. Ryczeŕkubleŕ, kotryż bě ßo wot ßwojeho dźěscza wotrjekł, bě ßwoje kubło pschedał a ßo jako privatny muż do jeneho wulkeho města pscheßydlił. Wón bě ßo hacz dotal stajnje sapowjedźił, ßwoju dźowku s pjenjesami podpjeracz a jej někajke njewjesczinske wuhotowanje dacz. Dźowzyny muż, jeho pschichodny ßyn, jeho na to na wupłaczenje 4500 hriwnow k wobstaranju wuhotowanju sa jeho dźowku wobskorži. Wobskorżeny ßo tej żadanzy sarjekny, wudawajo, so móże ßebi jeho dźowka nětko jenoż hischcze wuhotowanje po ßwojich nětczischich wobstejnosczach żadacz. Skórżbnikowy rěczнik k woprawnjenju jeho żadanki mjes druhim praji: Nětczische czaßowe roswicze żanych tak wuskowobmjesowanych stawnych postajenjow wjazy njesnaje. Jara derje je mózno, so ßebi wotroczk, kotryż je ratarstwo nawuknył, knjeże kubło wotnajima abo ßebi kubleschko kupi. Potom nikomu do myßlow njepschińdże, jemu jeho prjedawscheho stejischcza dla poroki czinicz. Wobskorżeny dyrbjał ßebi s zyła wobmyßlicz, hacz njeby lěpje było, so by s nětczischimi wobstejnosczemi licził a młodymaj mandźelskimaj k lěpschemu żiwjenjowemu stejischczu dopomhał. Ssudniży ßo rěczнikowemu wumjedźenju pschisamknychu a wußudźichu, so ma wobskorżeny pschichodny nan ßwojej dźowzy a teje mandźelskemu 4500 hriwnow k wobstaranju wuhotowanja wupłaczicz.

Pczołarstwo.

(Pokraczowanje.)

W pczołazym twaru abo w płastach ßu trojake panki, runje każ je ludstwo s trojakich byczow tworjene. Tak namakasch w twarje panki sa matki abo matwischcza (daj ßebi to pokasacz!), panki sa pczoły a panki sa truty.

Matwischcza ßu najwjetsche panki, żołdżikam w schkliczży podobne, kotreż na dubach widżisch. Runje tak wißaja wone psched płastom abo po bokomaj, husto też pschi delnjej kromje. W matwischczach wukublaju pczoły jenoż matki. Spoczatk sa matwischczo mjenujemy schkliczku abo nopaschk. Panki sa pczoły maja 6 sczénow a dno, kotreż je ßrjedża najhlubsche. Tola panki ßu jena na druhu a pschi druhej sworschtowane, tak, so leżi wotewrjeny kónz wo něschto mało wyschsche dyżli dno. Tak měd do nich wuzydźeny njemóże lohko s nich wuběżecz. Panki sa truty ßu wo něschto schěrsche, hacz panki sa pczoły, hewak pak runje tak sworschtowane. Tele dwoje panki ßu kolebki sa pczoły a truty.

2. Wo jenotliwych pczołazych byczach, wo jich kajkosczach a jich dźěle.

Pczołaze tsidźělne czěłko je s krutej skórku wobdate, kotraż je pak mjenje, pak bóle s włóskami a koßmikami porosczena. Pschi hłowje wuhladasch woczi, rohaj (różkaj) a hubiczku. Ssrjedźne czěłko twori ßo s tsjoch koleskow. Prěnje hodźi ßo wschelako hibacz, druhe a treczе pak stej sroscżenej. Ssrjedźne kolesko ßo horka nimale schěri, so ma kóżda pczoła na thribjeczе schěroki schkit, na kotrymż mohła mólczke napißmo měcz. Matkam někotsi pczołarjo na tutón schkit s barbu sawěscze něschto napißaja, so bychu je posdźischo saßo spósnali. Wo tym posdźischo! Pschi ßrjedźnym czěle ma pczołka schěscz nóżkow s mnohimi stawczkami a schtyri kschidleschka, dwě a dwě porunjo ßebje. Ssrjedźne a sadne czěłko stej psches czeńki, krótki powjas sjednoczenej, kotryż kijeschk mjenujemy. Psches tutón kijeschk a pódla teho, so je sadne czěłko se scheseżich koleskow tworjene, kotreż ßo mjes ßobu hibaja, móże pczoła ßwoje sadne czěłko jara wschelako hibacz. Wot nastrojow, kotreż sadne czěłko khowa, naspomnju tu jenoż nastroj sa seżiwjenje (żołdk a czrjewka) a sa płodżenje, a pódla też matzyne a pczołaze żahadło s jědowym puscherkom.

W pczołach je dźěło dospołnje dźělene, so je dźěło trojich pczołazych byczow też dospołnje wschelakore. Teho dla pak ma też czěłko tutych trojich pczołazych byczow po jich powołanju też czělnje dospołnje wschelako tworjene byczi. Hižo na pohladanje możesch tute troje byczа lohko rosesnawacz.

Matka.

Matka wusnamjeni ßo woßebje psches dołhe, kónczojte sadne czěłko. Kschidleschka kryja tute jenoż hacz do połowzy. Nóżki ßu dlějsche, dyżli pola pczołow; pódla ßu jaßnische a bóle błyschczate,

runje kaž koleska sadneho cźełka. Je cźi pczołar hdy matku pokasak, ju mjes tyßazami sawěsczże saßo spósnajesch. Matka je jeniczke żónske byczże w kołczu, kotrež je po rodu dospołnje wudokonjane; wona naczińkuje jejka sa wschě pczołaze byczża, njewobdźěli ßo pak pschi żanych dźełach, ani w kołczu, ani wonka. Dokelž je ju Bóh Knjes jenož se ßnadnej hubiczku a se ßnadnymi kschidleschkami wuhotował, njeby sa tajke dźełka ani khmana była. Tež njesakituje wona kołcž psched njepschecźelemi. Se żahadłom je Bóh ju drje wuhotował, tola wona je jeniczży staji, hdyž chze ju ßotra s jeje knjejstwa wutłóczicź. Hdyž masch matku na ruzy a ju ßylnje na sadne cźełko tłóczisch, potom je móżno, so cźi żahadło staji. Tola bjese wscheje prózy wucźehnje wona żahadło saßo s rany, so njetrjeba ßwoje żiwjenje wostajicź, kaž ßo to kóżdej pczołży seńdże, kiž je hdźeżkuli żahadło nětkajkemu njepschecźelej stajika. Matżyne żahadło nima żane napschecźiwne wótre hóczki, kotrež pczołżyne żahadło stajnje na ranje wróczo dźerża.

Snutskowne nastroje, kotrež matku jako żónske stworjeńczko wosnamjenja, ßu jejnikaj abo jejowzaj, jejowaj wjednikaj a póschwiza (vagina; po němsku = die Scheide). Jejnikaj namakasch po bokomaj druheho a tsecźeho koleska sadneho matżyneho cźełka.

Jan a Ernst Koban

w Budyschinje pschi żitnych wikach 4

w domje Seehez restauranta „Germania“.

Pißarnja sa wudźełanje kupjowych, samënjenjowych, dismembrazifkich wucźinjenjow, wucźinjenja pschi rosrunanju herbstwow atd., sa wudźełanje pißmow wscheje drużiny, sa sapodacże próstwow, sawostajenstwowych sapißow, formindźifkich sliczbowanjow, dawkowych reklamazijow a s zyła wschěch podobnych pißomnych dźełow.

Sestajenje testamentow, saradźenje pschi kupowanju a pschedawanju leżomnosczow.

Saradźenje hypothekow, srjadowanje sawostajenstwow, sehnawanje pjenjeżnych żadankow, wukasanje w prawnych wężach atd.

Wěste wobstaranje wschěch dowěrjenskich należnosczow.

— **Najtuńsche płaczisny.** —

Najspěschnische a sprawne poßłużenje.

Wopyty do wonka bjes powyschenja płaczisnow.

Pißarnja je wotewrjena njepschestawajcy rano wot 7 hodź. hacź wjeczor do 9 hodź.; njedźelske a ßwjate dny wot ½11 hacź popołdnju do 4 hodźin s wuwsaczom pschipołdnju wot 12—2 hodźiny.

Rěczimoj żerbsći.

Poruczam ßamodźełane

ff. mlócźniki, mlokowe karany, mlokowe hornzy, wódne khany, wódne cźerpawy, sazynowane wódne khany a hornzy.

Mam wulki skład

krjepjawkow (krjepjenskich khanow) a **emaillowanych tworow, sazynowanych bowow** a **juchowych cźerpakow. Tśeschne żłoby** a **roły** a kóżde do twarstwa ßłuschaze klampnarske dźełka shotowjam.

Żeleso sa tśeschne żłoby mam na składze.

Spěschne poßłużenje. Najtuńsche płaczisny.

M. Schulz.

10 pschi ßerbskich hrjebjach 10.

Ssuche a selene pjeńkowe drjewo,

rm po 2 mk. 25 np., pschi wotewsaczu wjetschich dźělbow poměrnje tuńscho, ma na pschedań

hrabinske Lippeske hajniske sarjadnistwo

w Barcze.

Ssuche pjeńkowe drjewo

po snatych tunich płaczisnach pschedawa

hrabinske Lippeske hajniske sarjadnistwo

w Dubom.

Drjewowa awkzija.

Na **hajniskim revěrje Worzynskeho knjejstwa** ma ßo **wutoru 20. februara** t. l. **dopołdnja wot ½10 hodźin**

127 twjerdych dołhich hromadow,
70 rm dubowych schcźěpow a kuluchow,
4 = dubowych schcźěpow sa bětnarjow a
15 dubowych pjeńkow

s wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacź.

Sapoczatk w Běłej Horje w Hajnikez keŕkach.

W Běłej Horje, 13. febr. 1906. **R. Beschow.**

Drjewowa awkzija.

Na Budysko-Mużakowskej drósy budże ßo **wutoru 20. februara** dopołdnja wot 10 hodźin ßo sapoczejo pschi staziji 11,8

12 jaßenjowych a 7 brěsowych klozow, 20—45 cm ßrjedźneje tołstoscże.
34 hromadow klumpachow, hakosow a pjeńkow,

popołdnju wot ½3 hodźin ßo sapoczejo pola stazije 3,4

13 jaßenjowych, 6 kastanijowych, 3 dźiwjofigowzowych klozow,
20 hacź 58 cm ßrěnjeje tołstoscże a 54 hromadow wużitkowych kruchow, klumpachow, hakosow a pjeńkow

sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Drjewowa awkzija

na **hajniskim revěrje Rodeczanskeho knjejstwa**

pola Pomorz ma ßo **schtwórtk 22. februara** t. l. dopołdnja wot 10 hodźin

86 dołhich hromadow

s wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna pola cźertoweho kamjenja (Geierstein).

W Běłej Horje, 12. febr. 1906. **R. Beschow.**

Drjewowa awkzija.

Póndźelu 26. februara popołdnju wot **3 hodźin** ma ßo w **hoscżenzu w Hunczerizach** scźěhowaze drjewo, sestajane na Huscźanskim hajniskim revěrje w drjewischczu 2. wotdźělenja w cźornych khójnach pola Druźkez, w 5. wotdźělenju w Kocźiczanskim haju, w 15. wotdźělenju w jěsorje, w 20. wotdźělenju w Huscźanskim lěßu a w farskim lěßu, na pscheßadźowanje pschedawacź,

jako: 240 krutych żerdźow, 8—15 cm delnjeje tołstoscże,
15 rm twjerdych palnych klumpachow,
260 = mjehkich = =
240 tyczow, 5—7 cm delnjeje tołstoscże,
400 kopaczowych toporow (akazijowych),
16 mjehkich dołhich hromadow,
360 rm khójnoweje walczíny.

Huscźanske hajnistwo, 15. februara 1906.

O. Mendte.

Pscheßadźowanje żiwnoscże.

Pónđelu 19. februara 1906 dopołdnja wot **9** hodźin budu **Frödźiz żiwnoscź w Libuchowje** pola Budyschina na městnje ßamym na pscheßadźowanje pschedawacź. Żiwnoscź ma maßiwne twarjenja a najlěpsche pschiprawjenja, 20 kórzow najlěpschich polow a łukow a połne żně.

Inventar, 4 krowy, 1 jałowja, 10 ßwini, někotre stadła kur, kosy a wschón hospodarski grat budże ßo s dobom **woßebje na pscheßadźowanje** pschedawacź. Wuměnjenja ßu pola mje shonicź.

Bruno Beutner,

w Budyschinje pola dwórnischcża,

pod pschißahu wsaty a sjawnje postajeny pscheßadźowar.

Budyska Bjesada

zmĕje **wutoru 20. februara** t. l. na třeleŕni w Budyšinje

zymske zwjeselenje

z **koncertom** a **balom**, tola bjez hosćiny. Započatk wječor we 8 hodźinach. Přećelnje přeprošuje

předsydstwo.

Serbske towarstwo „Lipa“ w Rakecach

wuhotuje **njedźelu 25. februara 1906** wječor w 1/2 8 hodźin w hosćencu „Sakskeho domu“ w Rakecach

zabawny wječor.

Wšĕch lubowarjow pĕkneje serbskeje zabawy a wosebje wšĕ serbske towarstwa z blizka a z daloka jenož z tutym najwutrobnišo přeprošuje

předsydstwo.

Khěža

cźišło 6c we **Lupoj** ſ 3 kórzami pola je pśches herbow płaćišny hódno na pśchedań.

We Wulkich Sdźarach ma **žiwnosć** ſ 18 jutrami pola na pśchedań twarz **Jan Jurk** tam.

Kóždu dźĕlbu

bŕĕsowych prutow

kupuje

H. Keller w Rakezach.

Ernst Herkner

cźaśnikaŕ w Budyschinje na **seminaŕskej haśy 17** prjedy pśchi hłownym torhoschću

porucźa swój wulki śklad wschĕch družinow

cźaśnikow a **rjeczaśow**

po tunich płaćišnach ſ wjazylĕtnym rukowanjow.

Porjedźenja derje a **tunjo.**

Rĕčźu śerbśki.

Pjekaŕski wuczobnik.

Młody cźlowjek, kotryž chce bĕłe a tykanzowe pjekaŕstwo nawukнyć, móże ſ pśchihódnymi wumĕnjenjemi do wuczby stupić pola jednocźineho mischtra

E. Grundmanna

w Draždźanach na Reißigstr. 23.

Mała žiwnosć

se 4 kórzami pola a łuki je dla dźĕlenja herbstwa hnydom na pśchedań w **Jatšobju** cźišło **17** pola Minakała.

Nowa khěža

w **Hrubjelcźizach** pola Budyschina leżaza, je pśchi 1500 mk. napłaćenja na pśchedań.

Dalsche je shonić pola śudniśkeho aktuara św. śł. **Libscha** w Budyschinje.

Žiwnosć

w **Nowym Łuscu** cźišło 10 pola Njeśwaćidła je ſ 8 kórzami pola se śwobodneje ruki hnydom na pśchedań.

Wosjewjenje

S tutym cześcźenym Sserbam k wjedźenju dawam, so śym śwoju **kupowańnju kožow** ſ hušazeje haśki k **bohatym wrotam** pśchepołožił.

Ernst Schramm.

Sa kónz měrza a sapoczatk haprleje mam mjeńśche a wjetśche kapitalije ſ privatneje ruki na dobre hypotheki wupožćicź a rad darmo wscho dalsche wukasuju.

Hypothekowe pożćonki krajnostawskeje banki kral. sakskeho hornjołužiskeho markhrabinstwa hižo wot wobstacza mojeho agentstwa kóždy cźaś bjerjerjam pożćonkow bjes provisije saradźam.

Hermann Libsch,

śudniśki aktuar św. śł.

12—15 kop

dwĕlĕcźnych karpow (galizišich)

k wušadźenju ma w naléczu 1906 tunjo na pśchedań

hrabinske Lippeske hajniske sarjadnistwo

w Barcze.

Pĕkna **śerbśka holza** śo do

śerbśkeje khoscejownje

pyta. Dalsche je shonić we wudawarni **Serb. Nowin.**

Sslužobna holza

ſ dobrymi wopiśmami, kotraž śo śobu k hospodarjowej śwójbje liczi, śo na jene łubko blisko Budyschina do dobreje śłužby pyta. Dalsche wukasuje **Lebelt** pśchi žitnych wikach.

15—16lĕtnu **holzu** do lohkeje śłužby k 1. měrzej pyta

E. B. Deutter

w pychaŕniśkich klamach na śerbśkej haśy 1.

Sprawna pilna **śłužobna holza** niz młódscha 16 lĕt, po możnosći se wśow, śo k 1. haprleji pyta. S knihemi śo samolwicź na snutskownej lawskej haśy 8 w pychaŕniśkich klamach.

Kuchaŕki, stwinske a śłužobne holzy, mlokowe holzy a tajke k świnjom, hródźne dźowki ſ wulkej msdu, śrĕnkow, rólnych pohonczow do tudomnych a Draždźanskich stron pyta pschistajerka **Görlichowa** na schulskej drósy 7 ſ napschecza theatra.

Kuchaŕki, śłužobne a stwinske holzy, śłužobne a hródźne dźowki a tajke k świnjom, mlokowe holzy, wotrocźkow, śrĕnkow, tsecźakow a wolazych hnydom ſ wulkej msdu do tudomnych a Draždźanskich stron do dobreje śłužby pyta pschistajerka **Schmidtowa** na śukelnskej haśy 24 po 1 schodźe.

Khachlestajeŕskeho wuczobnika

ſ pschihódnymi wumĕnjenjemi pyta **Nowotny** pschi žitnych wikach 16 w Budyschinje.

Ssyn sprawneju starscheju móże jutry ſ pschihódnymi wumĕnjenjemi jako **molerśti wuczobnik** do wuczby stupicź. Dalsche je shonicź pola **W. Smidta** na dwórnischcźowej drósy 8.

Schewskeho wuczobnika

pyta **P. Pachali** na rĕsniskej haśy 17.

Schewskeho wuczobnika

pyta **Milank** w Njeśdaschezach.

Pjekaŕski wuczobnik

śo pyta na garbaŕskej haśy 2.

Rĕsnistwo

mataj na pschenajecze

J. a E. Koban

pschi žitnych wikach 4.

Sa tyscherjow.

Tyscheŕstwo se spĕschnym wobkhodom, sa sapoczarjow śo pschihodźaze, je 1. haprleje t. l. na pschenajecze w **Drožđżiju** cźišło 8.

Bukečanske serb. tow.

zmĕje jutře njedźelu 18. febr. popołdnju w 5 hodźinach posedźenje. K. wučeŕ Schütza z Rachlowa je přednošk dobroćiwje přilubił.

Wo bohaty wopyt prosy

předsydstwo.

Rakečanske serb. tow. „Lipa“

zmĕje da-li Bóh, jutře njedźelu 18. małeho rózka popołdnju z dypkom 4 hodź. w Křižanec hosćencu swoje

měsačne posedźenje.

Nuznych wuradźenjow dla wšĕ lube sobustawy a hosći wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Pytam

dźĕlaczeŕske śwójby ſ darmotnym wobydlenjom a deputatom, woženjenych a njewoženjenych pohonczow, mlokowych hólzow, wolazych, dźowki k świnjom se msdu hacź do 300 mk. do dobrych śłužbow pyta pschistajeć w Klukschu 53a.

Dobru pensiju

schulerjo, kotśiž chzedźa wyschsche schule wopytacź, pola swudow. **Herzogowcje** na honjeŕskej drósy (Jägerstraße) 25 delka namakaju.

Dźĕlaczeŕska śwójba

pyta śo na knježi dwór w Zicźenku.

1 rólny pohoncź, 2 hródźnej dźowzy

śo hnydom pytaju na knježim dworje w **Delnjej Kinje.**

Cźichonjanski knježi dwór

bórzy abo posdźischo dźĕlaczeŕsku śwójbu ſ wulkej msdu, darmotnym wobydlenjom, sahrodu a bĕrnaznym polom pyta.

Kanikle

śu tunjo na pschedań na **garbaŕskej haśy 17.**

Wulkeho

śylneho konja

pytataj kupicź

Emil Pötschke & Co.

speditijonski wobkhod w Budyschinje na Móltkowej drósy.

Czeknył

je schottiski wowcźeŕski poś (kollie), cźerwjenobrunu, na mjeno „Belko“ pośluchazy. Wón je śo w nozy 1. februara śhubił a je bjes wokoloschijazeho paśa a bjes pranza.

Schtóž pśa saśo pschinjeśe abo wĕ powjesćz wo jeho nĕtcźischim pschebytku dacź, dostanje myto

w knježim hrodźe we Łuscy pola Budyschina.

(K temu cźišku pschiloha.)

Pschiloha k cžišku 7 Serbskich Nowin.

Ssobotu 17. februara 1906.

Placžišny rěsneho skotu na Drajdžanskich skótnych wikach

12. februara 1906.

Placžišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Wóły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscže hacž do 6 lět	41—43	76—79
awstriske	42—44	78—81
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	37—40	72—75
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	34—36	67—71
4. žnadnje pizowane kóždeje staroby	29—31	63—66
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscže	38—41	73—76
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscže hacž do 7 lět	35—37	68—72
3. starsche, wukormjene krowy a žnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	31—34	64—67
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	28—30	60—63
5. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	25—27	53—58
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscže	41—43	72—75
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	38—40	68—71
3. žnadnje pizowane	33—37	63—67
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	51—54	80—84
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	48—50	76—79
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich schischženjow w starobje hacž do $1\frac{1}{4}$ léta	61—62	78—80
2. mjaßne	59—60	76—77
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	56—58	72—75

Placžišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2134 měchow.	W Budyschinje 10. februara 1906. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np	W Lubiju 15. februara 1906. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np
Pschenža . . . . . běła	—	—	—	—	8	24	8	82
" . . . . . žołta	8	13	8	25	7	79	8	24
Rožla	7	50	7	80	7	38	7	66
Jeczmjeń	8	—	8	13	7	—	8	—
Wowß	7	70	7	90	7	—	7	50
Hróch	10	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	50	10	—	8	50	10	—
Jahły	15	—	17	—	15	—	17	—
Hejduschka	16	—	18	—	16	50	17	50
Běrny	1	60	2	10	1	50	2	—
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	30	2	50	2	10	2	40
Pschenična muka 50 " . . .	9	—	18	50	—	—	—	—
Rjana muka . 50 " . . .	8	50	14	50	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	2	30	2	70	2	—	2	40
Ssloma . 100 " . . .	3	—	3	50	14	—	19	—
Proßata 660 schtuk, schtuka . .	18	—	32	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	5	30	5	20	5	60
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	60	5	50	6	—
Pschenčny gris	—	—	5	75	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	6	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenża (žołta) wot 8 hr. 45 np. hacž 8 hr. 50 np., rožła wot 7 hr. 90 np. hacž 8 hr. 10 np., jeczmjeń wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 10 np., wowß wot 7 hr. 80 np. hacž 8 hr. — np.

W Budyschinje placzesche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta 13 hr. 80 np. hacž 14 hr. 02 np., kórz rožki po 160 puntach 12 hr. 00 np. hacž 12 hr. 48 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 11 hr. 20 np. hacž 11 hr. 39 np.

Wiežne placžišny w Kamjenzu

8. februara 1906.

Po 50 kilogr.: Rožła wot 7 hr. 20 np. hacž 7 hr. 60 np., pschenża wot 7 hr. 30 np. hacž 8 hr. 20 np., jeczmjeń wot 7 hr. 30 np. hacž 7 hr. 60 np., wowß wot 7 hr. 60 np. hacž 8 hr. — np., jahły wot 13 hr. — np. hacž 14 hr. — np. hróch 12 hr. — np., žyno 2 hr. 20 np., běrny 2 hr. 20 np., žłoma (600 kilogr.) 18 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. — np. hacž 2 hr. 20 np.

Wjedro w **Londonje** 16. februara: Deschcž.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje njedželu Sexagesimä rano w 7 hodž. farat Räda žerbsku spowjednu rěcž, $\frac{1}{2}$9 hodžin duchowny Tischer žerbske a w 10 hodž. němske předowanje. — Tydženske sastojnske dźěła smeje farat Räda.

Křćenl:

W **Michalskej zyrkwi:** Bjedrich Khorla, Bjedricha Khorle Hartmanna, fabrikarja na Židowje, ž. — Jan Kurt, Jana Wuschka, fabrikarja na Židowje, ž. — Erich Marczin, Jana Janki, khježerja a fabrikarja na Židowje, ž. — Ernst Alfred, njemandž. ž. na Židowje. — Emma, Jana Mersiowskeho, pohonczа w Ratarjezach, dž.

W **katholskej zyrkwi:** Josef, Franza Leßmana, tyscherja tu, ž. — Ota, Aloisisa Floßmana, tyscherja tu, ž.

Zemrjeli:

W **Michalskej wožaze:** 13. februara: Frida Martha, Handrija Mótka, pohonczа na Židowje, dž., 2 l. 10 m. 12 d.

W **katholskej wožadze:** 6. februara: Marja Madlena Laraßowa rodž. Ducžmanez, khježetka tu, 76 l. 4 m. 10 d.

Zyrkwinske powjesćze s Hodžija.

Njedželu Sexagesimä smeje rano $\frac{1}{2}$8 hodž. farat Kschižan žerbsku spowjednu wuczbu, $\frac{1}{2}$9 hodž. duchowny Voigt žerbske a $\frac{1}{4}$11 hodž. němske předowanje.

Zyrkwinske powjesćze s Budestez.

Njedželu Sexagesimä smeje farat Domaschka rano $\frac{1}{2}$8 hodž. žerbsku spowjedž, duchowny Kschižan dopołdnja $\frac{1}{2}$9 hodž. žerbske a w 10 hodž. němske předowanje.

Budyska meblownja a na pscheßadzowanje pschedawarńja Pawola Hensela w Budyschinje

pschi lawskich hrjebjach 4 w žerbskim domje

porucža

nadobu do **bydlanskich** a **spanskich stwow** a **kuchinjow, polstrowane meble, schpihele, stoły, poßleschcza** atd., kaž tež wschelake jenotliwe meble.

Skladnostne kupje!

Najlěpsche dźěło. Tunje placžišny. Sprawne poßkužењe.

Wobhladanje je bjes kupjenja dowolene.

Kwětki do wopomnjenskich knihow, reliefowe albumy, sapißne albumy, pěßnjaze albumy, sapißne knižki, knižki s warjenskimi rezeptami

na wulki wubjerk po tunich placžišnach poručataj

A. & W. Neuhahn

w Budyschinje na žerbskej haßy 4.

Saßopschedawarjo dostawaju rabatt.

Njesakomdźeże wurjadny dobytk!

Wot dżenża

wulke rumowanske wupschedawanje ſ inventurſkimi płaczišnami.

Dźěczaze wobleczenja, ſchuleŕſke wobleczenja, mužaze wobleczenja, kholowy, jupy, ſwjerſchniki.

Konfirmandſke wobleczenja.

Holczaze wobleczenja, żakety, mantle, khornarje, khapy, kłobuki, mězy, płóczliwe wobleczenja, płóczliwe blusy, płóczliwe kholowy, płóczliwe wobleczenja.

Dźěczaze ſchórzuchi, żonjaze ſchórzuchi, ſpódnje tkaniny, ſchtrympy, rukajzy, ſchaty, krawatty.
Dźěczaze ſpódnje ßuknje, żonjaze ſpódnje ßuknje, barchentowe koſchle ſa dźěczi, mužſkich a żónſke.

Dla wuwoſtawazeje ſymy ßo też wſcha ſymſla twora bjes wužitka pſchedawa, do kelž ßu ſkładownje hiſchcze pſchepjelnjene. Też ſa lěčnu potrjebu ßo njewróčna ſkładnoſcz k kupjenju hódnych tworow po ßměſchnje tunich płaczišnach ßo porucza. — Wobhladanje je rad dowolene.

Hłowne torhoſchczo čžo. 9. **Ernst Jenke.** Hłowne torhoſchczo čžo. 9.

K konfirmaziji.

Sswój ſkład

czornych a pišanych draſtnych tkaninow

pſchi wulkim wubjerku po jara tunich płaczišnach poručam,

dwójzy ſchěroku tworu hižo po 7 np.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7.

Brodowſka haptyka

na hoſchiz haßy 27

Kaſchel, katarrh, dybawoſcz

ßo ſpěſchnje połožeja

ſ thymuſinom

Bleſcha po 75 np. a 1 hr. 40 np.

Ssuſcheny połcz, 4 porſty tołſty punt po 90 np., **ßuſcheny ßwinjazy brjuch, czerſtwy kój** punt po 80 np., pſchi 5 puntach po 78 np., **běłu kołbaßu** druheje družiny punt po 60 np poručza

O. Pětſchka na žitnej haßy.

Jězdne koła

najlěpſch ſnamkow

kaž

Opelowe a Preſtowe.

Sklad

wſchěch pſchiſłuſchnych dźělow,

ſwonow, latarnjow, ßedłow, rjeczaſow, mantlow, ſchlawchow, gratowych toſchow, gamaſchow,

atd.

Schijaze maſchiny

najwubjerniſchich wudźěłkow

kaž

Pfaffowe, Phönix, Grützнerowe Viktorie

ſ najnowſchimi lěpſchinami a polěpſchenkami.

Na wſchěch wuſtajenzach ſ najwyſchſchimi mytami wuſnamjenjene, ſa trjebanje ßwójbow a rjemjeßlnikow.

Pſchihódne wotpłaczenje po dźělbach. Pſchi hotowych pjenjeſach najwjetſchi rabatt.

5lětne rukowanje.

Dokładne roswuczenje w ſchiczu, kaž też we wumělſkim wuſchiwanju.

Optiſke a mechaniſke twory

kaž

bryle, tłóčniki, operowe ſchkleńzy, dalokowidy, barometry, thermometry, ryßowadła, wſchelake dźěle, bantowe a metrowe měry, mechaniſke hrajki

atd.

Clemens Jäckel měješczel Guſtav Klöppel w Budyſchinje

pſchi žitnych wilach 2.

Telefon 435. **ßamßna wuporjedźetnja a dźěłatnja, mechanikus a optikus, ßamßna wuporjedźetnja a dźěłatnja.** Telefon 435.

Khofej,
paleny,
punt po 90—200 np.,
wożebite měschenje,
punt po 120 np.
ſnateje dobroſcze porucza
Khorle Nowaka
naſlědnik
Jurij Ritzſche
na žitnej haßy 10.

Paleny
parlojty khofej
punt po **100** np.
wubjernje ßkodżazy, porucza
C. F. Dietrich
na jerjowejhaßy 3.

Piſtne khartki
rjane kaž litografowane
cźiſchczi ſpěſchnje
Esmolerjez kuihicźiſchczetnja.

Jako najlěpſche ßo poruczeja
dr. Roeberowe
lěkařſtwa:
Hablowy a jehlinowy ſpirituß pſche drjenje w rukomaj a nohomaj, kſchižu, bjedrach a ſhibadłach.
Pepſinowe wino pſche tłóczenje żołdka, wróczenje, mjeknjenje, bjesappetitnoſcź.
Benediktinſka eſſenza pſche żiwotowe bolenje, driſtawu.
Czaj farfara pſche kaſchel.
Bjenchlowy měd a **brěczka czornych Janſkich jahodow** pſche kaſchel a dybawoſcź dźěczi.
Żołdżowy kakao pſche driſtawu a żiwotowe bolenje.
Jakorzowa (jěchiběrnowa) **brěczka** k cźiſczenju krwě.
Mydło pſche liſchawu.
Mydło pſche njerodź pola cźłowjeka a ſkotu.
Kopſchiwowy ſpirituß } pſche wupadanje
Arnikowy ſpirituß } włoßow a
Brěſowy balſam } ſchupiſny.
Kupanſke ſela ſa ßłabe dźěczi.

Teho runja wſchě **lěkowanſke kopjena, ſela, korjenja,** dale **wobaladła** (wotu, wobalki atd.) **mineralowe wody, ſchleńczane ßyłkawy** a **apparaty k wothladanju khorych.**

Dr. Roeber,
Germania drogownja
ſ napſchecża „winoweje kicze“
na bohatej haßy.

S. Beer,
prjedy
Meſſow & Waldſchmidt,
w Budyſchinje na ſnutſkownej lawſkej haßy 6.

Wupſchedawanje hižo poſkiczenych wězow po njeßměrnje tunich płaczišnach **ßo dale wotměwa,** tak daloko hacž ßu hiſchcze na ſkładze. Pſchi kupjenju, ſ 2 mk. ßo ſapoczažym, jako dar jenu praktiſku wěz pſchidawam.

Rěczi ßerbſki!
Libſch, ßudniſki aktuar ſw. ßł.
na ßukelnſkej haßy 34,
na koßu ſnapſchecża piwneho hroda.
Pißarnja ſa kupne, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajenſtwowe atd. wězy.
Telefon cźißko 324.
Rěczi ßerbſki!

Woßebne
nawożeńſke
wobleczenja
ßamßneho dźěła, wubjerneho rěſa,
tunjo porucza
Ota Preuß w Budyſchinje
na žitnej haßy 4.

Dźělbu naſad ſtajenych tworow,
poßleſchczowe zychi, wupjerki, lama, polwolmjane ßuknjowe tkaniny, jaki, barchenty, draſtne tkaniny,
po płaczišnje khětro ponižene, pſchedawam jara tunjo, ſo bych je rucże wotbył.
Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Wubjerne jědźne ßadło,
punt po 65 np., pſchi 5 puntach po 60 np.,
wubjerny połcź krajnych ßwini,
punt po 1 mk., pſchi 10 puntach, po 90 np.,
ßadło punt po 90 np.,
pſchi 5 puntach po 85 np.
porucza
Emil Gräfe w Budyſchinje
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Privilegowane
Pohlowe mydło
pſche ßwjerbjenje, drjenje, jětſeſchka, kuſk po 1 mk., pakcźik 3 mk., je ſakońſzy ſakitane pod cźo. 69937 ſ „hadom“ jako ſe ſatitanſkej ſnamku.
Jenoż woprawdźite wſchědnje cźerſtwe roſeſczeka
R. Tſchernich
w Draždżanach A. 16.

Spěwarſke,
ßerbſke a němſke,
jednorje hižo po 2 hr. a woßebnje do cźelazeje koże ſwjaſane hižo po 6 hacž do 10 hr. ßu na pſchedań
we wudawarni Serb. Nowin.

Khěžorowy ßłodowy khosej

njepschetrjecheny,

punt jenož po 25 np.

Kaiserowa khosejowa pschedawarńja,
najwjetscha khosejowa palerńja w Europje.

Filiala w Budyschinje
na bohatej haßy 5.

Naletnje nowoscze

hotowych
mužazych wobleczenjow, paletotow, jupow atd.,
hólczazych wobleczenjow, paletotow, deschczowych mantlow,
konfirmandowych wobleczenjow,
po kóždej płaczisnje,
wulki sklad tkaninow
k schiczu po měrje
porucza

Eduard Fritsche

w ßerbskim domje.

Franz Marschner

czaßnikar w Budyschinje
na bohatej haßy 9
ßwój sklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczasow** k dobroczíwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczisny.

Schtwórtk 1. februara t. l. ßo nasche

inventurske
wupschedawanje

po **wurjadnje tunich płaczisnach** sapocznje a jenož krótki czaß traje. Ssmy ßwoje płaczisny khětro ponižili a mjes druhim poruczamy:

Dźěczaze rukajzy na wubjerk po **10** np.,
mužaze soki, połwołmjane, po **30, 35, 45** np.,
rukawate lazy sa mužskich, hižo po **150** np.,
normalne koschle, dweju wulkosczow, po **70, 80** np.,
barchentowe koschle sa srosczenych, **95** np.,
kalmukowe ßuknje, jara czežke, po **80** np.,
blidowe pschikrywy (deki), barbunjepuschczate, po **45** np.,
blidowe pschikrywy, gummijowe, po **30** np.,
tüllowe pschikrywy, na wubjerk, po **2** np.,
wupjerki a **zychi,** hotowe, po **225** np.,
ložowe płachty, barbunjepuschczate, běłe a pißane,
twjelki, dobreje kruteje twory, meter po **30** np.,
blidowe ruby, kruteje twory, hižo po **60** np.

Něhdże
2000 schórzuchow
kóždeje pomyßlneje druziny, wulkosczе a barby
woßebje jara tunje.

Sbytki gardinow, portierow, barchenta, poßleschczowych tkaninow, zankow, banta a wobßadźenja
nadpadnje tunje!

Philippi & Co.

na bohatej haßy 3, delka a po 1 schodźe.
Telefon 488.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěšćki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 8. | Sobotu 24. februara 1906. | Lětnik 65.

Swětne podawki.

Želesniza ſ Rakez k krajnej mjeſy

je ßrjedu poßledni krócź w ßejmje do wuradźenja pſchiſchła. 790,000 hriwnow ſa jejny twar je ßo jenohłóßnje pſchiſwoliło. Wobžarowacź ßo budźe, ſo ßo na petizije Trupinjanſkeje, Konjeczanſkeje a Schunowſkeje gmejny njeje džiwało, kotrež chzychu želesnizu a dwórniſchczo ſ wjeczora Komorowa natwarjene měcź. Knjes ſapóßłanz K o k l a je petiziju ſ wulkej horliwoſczu w komorje a deputaziji ſaſtupował, tola njemějeſche ſe ßwojim prózowanjom žaneho wuſpěcha. Knjeżeŕſtwo bě finanznej deputaziji B pißmo póßłało, w kotrejž ßo woßebje wuſběhuje, ſo by cžara, hdy by ßo ſ wjeczora Komorowa twariła, wo 600 abo 800 metrow podléſchiła a ſo by ßebi twar, kotryž dyrbjał ßo pſches tonidłate łuki wjeſcź, něhdźe 75,000 hriwnow wjazy žadał. Temu napſchecźo poſkiczenka dweju Komorowſkeju kublerjow do wahi njepada, kotrajž chzyſchtaj ſa twar želesnizy ſ wjeczora Komorowa 600 hriwnow hódne ležomnoſcze daricź. W knjeżeŕſtwowej rosprawje ßo woßebje na to pokaſuje, ſo budźe nowa želesniza pſchejeŕſdnemu wobkhadej ßłužicź. So matej wßy Trupin a Konjezy něhdźe 500 metrow dlějſchi pucź k ſaſtaniſchczu ſ ranja Komorowa, žaneje wulkeje róle njehraje. S wěſtoſczu móže ßo ſ tym liczicź, ſo budźa wobkhad k połnozy ſaſtaniſchcza ſ ranja Komorowa wužiwacź. Runje tak budźe tole ſaſtaniſchczo wobydlerjam Trupina, Konjez a Schunowa, hdyž k połnozy pojědu, ßłužicź, mjes tym ſo budźa ßo woni, hdyž jich pucź k połodnju powjedźe, na Rakeczanſkim dwórniſchczu do cžaha ßydacź. Tele pſchicžiny běchu ſa deputaziju pſcherażaze, a wona ßo teho dla roſßudźi, želesnizu ſ ranja Komorowa twaricź dacź.

Sozialdemokratiſki wólbny ſakoń ſa jenotliwe němſke staty a Elſaſku a Lothringiſku

je kheżorſtwowy ßejm, kaž bě do prědka widźecź, ſacźißnył. Sozialdemokratiſki ſapóßłanz Herzfeld w mjenje ßwojeje ſtrony ſakoń namjetowaſche, po kotrymž dyrbjeſche ßo powſchitkowne tajne wólbne prawo we zyłych Němzach też ſa krajne ßejmy ſawjeſcź. Staroba wuſwolcerjow dyrbjeſche ßo na 20 lět ponižicź, a žonam dyrbjeſche ßo wólbne prawo dacź.

Łódźniſke dawki na rěkach

chze pruſke knjeżeŕſtwo ſawjeſcź. W pruſkim krajnym ßejmje ßu ſańdźeny tydźeń wo nich prěni krócź wuradźeli. Konſerwatiwny ſapóßłanz ſ Pappenheim na nuſnoſcź pokaſowaſche, ſo bychu ßo łódźniſke dawki wot łódźerjow brali. Kaž dyrbi ßo kapital, ſa twarjenje želesnizow wudaty, ſadanicź, tak dyrbi ßo też ſadanjenje pjenjes, na ſpołepſchenje łódźeŕſtwa wudaty, žadacź. Też Jendźelſka, pſchikładny kraj ßwobodneho wikowanja, łódźniſke dawki bjerje. W mjenje konſerwatiwnych ſ Pappenheim pſchipowjedźi, ſo konſerwatiwni ſa ſprawnjenje rěkow žanych pjenjes wjazy njepſchiſwoła, prjedy hač ßo dawk ſa łódźniſtwo na rěkach njeſawjedźe.

Želesniſki miniſter ſ Budde Pappenheimowym žadanjam pſchiłoßujo praji, ſo ma knjeżeŕſtwo twjerdu wolu na rěcźne łódźeŕſtwo dawk położicź. Nationalliberalni a zentrumſzy rěcźnizy teho runja rěcźnemu łódźniſkemu dawkej pſchihłoßowachu, tola ßebi žadachu, ſo by ßo jeho wunoſchk jenož k porjedźenjam rěcźniſchczow wužiwał. Jeniczzy ßwobodomyßlni ſapóßłanzy ßo pſchecźiwo rěcźnemu łódźniſkemu ſakonjej wuprajichu. Po kheżorſtwowej wuſtawje ßo njeßmě tajki dawk łódźniſtwu na němſkich rěkach napołożicź.

Konferenza wulkomozow w Algeciraſu.

Hižo pjecź njedźel ßo ſaſtupjerjo wulkomozow w Algeciraſu prózuja, němſko-franzowſku ſwadu dla Marokkowſkeje wujednacź. Hacź dotal pak ßo Němſka a Franzowſka ani krocžałki njejſtej ſbliżiłej. Němſka je franzowſki namjet, po kotrymž dyrbja offiżěrojo, kotrychž marokkowſki ſultan ſa poliziju wuſwoli, Franzowſojo a Schpaniſzy bycź, wotpokaſała. Wona na tym wobſteji, ſo dyrbi ßebi ſultan offiżěrow ſa poliziju ſ kóždehožkuliž luda wuſwolicź ßměcź. Sso ßamo wě, ſo by wón pſchi tym runje Franzowſow a Schpaniſkich na boku woſtajił, dokelž cźi hižo dawno ſa tym ſteja, ßo Marokkowſkeje ſmozowacź.

Też w naſtupanju pjenježnych bankow ßebi němſke a franzowſke nahlady napſchecźo ſteja. Němſka nochze franzowſkim pjenježnikam, kotſiž ßu hacź dotal ſultanej jeniczzy pjenjeſy požczowali, jich dotal wobknježaze ſtejiſchczo woſtajicź.

Wěžy nětkole tak njepſchihódnje ſteja, ſo ſaſtupjerjo wulkomozow na tym dwěluja, ſo ßo hiſchcze mjes Franzowſkej a Němſkej doroſumjenjenje dozpije. Duž ßnadź ßo hižo ſa dwě njedźeli konferenza roſeńdźe. Schto ßo potom ſtanje, nichtó njewě.

Marokkowſkeje dla wójnu wjeſcź, by hrěſchne ſpoczinanje było. Něktorych millijonow hriwnow dla, ſa kotrež Němſka twory do Marokkowſkeje wotbywa, njeßmědźa ßo tyßazy millijonow na hraczki ſtajicź. Hdy by woprawdźe k wójnje dóſchło, by Němſka ſ Franzowſkej a Jendźelſkej najſkerje ßama wojowacź dyrbjała, pſchetož Awſtriſka a Italſka ſtej ßo ſwjaſałej, jenož potom Němſku pſchecźiwo Franzowſkej ſe ßwojim wójſkom podpjeracź, hdyž ſ dobom Ruſka Němſkej wójnu pſchipowjedźi. Ruſka pak ma nětkole doma doſcź dźěła, ſo ßebi na wójnu ſ Němſkej njemóže pomyßlicź. Duž by dyrbjała Němſka wójnu ßama pſchecźiwo Jendźelſkej a Franzowſkej wjeſcź. Na kraju by wona wulku pſchewahu měła a ßnadź ſ lohkoſczu Franzowſku ſbiła. Cźim ßłabſche bychu pak němſke mozy na morju byłe. Němſke łódźſtwo ßebi ſ zyła njemohło na morſku bitwu ſwěricź.

W nowinach ßo hižo wójnſke mozy Němſkeje, Franzowſkeje a Jendźelſkeje wobliczeja. Po nich móže Němſka 3 milijony wojakow na kraju ſ prěnjej mobiliſaziju wobrónicź. Artillerija ma 3498 kanonow. Wójnſke łódźſtwo ſe 27 bitwiſkich łódźow, 51 ſchižakow, 9 pobrjóžnych panzerowanych łódźow, 41 wulkich a 84 małych torpedowych cźołmow wobſteji.

Franzowſke krajne wójſko 2,500,000 muži ſ 3078 kanonami liczi. Jejne wójnſke łódźſtwo ma 39 bitwiſkich łódźow, 63 ſchižakow, 2 wobrónjenej pobrjóžnej łódźi, 53 wulkich a 260 małych torpedowych łódźow.

Jendźelſke krajne wójſko je jenož 180,000 muži ßylne, ſ kotrychž mohło ßo 80,000 muži do Danſkeje a Němſkeje pſchewjeſcź. Artillerija jeno 628 kanonow liczi. Cźim ßłabſcha je Jendźelſia na kraju, cźim ßylniſcha je na morju. Jendźelſke wójnſke łódźſtwo je ßo na 67 bitwiſkich łódźow, 166 ſchižakow, 116 wulkich a 70 małych łódźow powjetſchiło.

Hacź runje hiſchcze wójnſki ſtrach njewobſteji, chze Jendźelſka na wſchě pſchipady pſchihotowana bycź. Wona je teho dla ßwoje

wójnske ľódźstwo se ƀrjedźoseńskeho morja wsaka a jo w poľnóznym morju shromadźuje, so mohło pschi wudyrjenju wójny hnydom Němskej morjo sawrjeć.

Nětkole njeje hischće móżnosć wusamknjena, so ƀo měr sakhowa. Powschitkownje ƀo měni, so wobstejnosće w Marokkowskej, jeli so němske a franzowske nahlady njebychu psches jene pschischke, pschi dotalnym njeporjedźe wostanu. Marokkowska woprawdźe njeje hódna, so by ƀo jeje dla krej stotyšazow wojakow pschelaka. Schtó pak by s tejele wójny wužitk měł? Jeniczźy Jendźelcźenjo. Woni bychu němske wójnske ľódźstwo sniczźiwschi, němskej industriji wiki jejnych wudźělkow w samórskich krajach wsali. Wo to je jenoż Jendźelskej cźinicź a teho dla wona Němsku a Franzowsku k wójnje schcźuwa.

Rospuschczenje wuherskeho ƀejma.

Wuherska je wutoru nakhwilnje pschestała, parlamentarischy ƀo wodźazy kraj bycź. Khěžor je se ƀwojim komišarom, generalnym majorom Nyiriom, najprjódźy pschedƀyźe wuherskeho ƀejma pišmo, rospuschczenje ƀejma nastupaze, s poruczenjom pschepodał, so by jo ƀejmej cźitał. Ssejmowy pschedƀyda pak ƀo sapowjedźi, pišmo w ƀejmje cźitacź, dokelž pišmo njebě pschedƀyda wuherskeho ministerstwa ƀobu podpisał, kaž ƀebi to wustawa žada. Tež khěžor po wustawje nima prawo, do wuherskeho ƀejma ƀamomóznje pomjenowaneho komišara póslacź. Ssejm teho dla póndźelu khěžorowe pišmo kedźbu njemějo, dale wuradźowasche. Nasajtra generalny major Nyiri ƀejm s wojakami a polizistami wobƀadźicź da a s pschewodom wojakow do wuradźowarnje dźěsche. Sapóslanzy běchu ƀo hižo prjedy srěcźeli, so njebudźa na cźitanje khěžoroweho pišma poslukhacź. Teho dla s cźaƀom s wuradźernje wuńdźechu, a khěžorowy komišar rospuschczne pišmo psched prózdnymi lawami cźitasche. Wot teho cźaƀa je ƀejmownja s wojakami a polizistami wobƀadźena.

Ssejmszy sapóslanzy wschěch stron ƀu jenomyślnje pschecźiwo njesakońskemu rospuschczenju ƀejma protestowali a budźa ƀo hacź na dalsche s wonka ƀejmownje shromadźowacź. Wuherski lud je hotowy, khěžorowemu ƀamomóznemu knježerstwu po móżnosći wjele sadźěwkow napschecźo stajecź. Něhdźe 500 krajnych sastojnikow je njedźelu pod pschedƀydstwom městohejtmana Peštskeho wokrjeƀa, Benitzkeho, shromadźisnu wotměło, w kotrejž ƀu wobsamkli, so njebudźa pschi wunusowanym sběhanju dawkow a wunusowanym rekrutěrowanju pomozni. Nadźachu ƀo, so ƀo w kraju žadyn krajny sastojnik njenadeńdźe, kotryž budźe pschecźiwo tutemu wobsamknjenju cźinicź. Jeli so by ƀo sarjadnistwo wyschnosćow sběhnyło, budźa woni ƀwoje sastojnstwo tak dołho sastawacź, doniž jich s njeho njewucźerja.

S pschicźinu roskory mjes khěžorom a Wuherjemi je němska rěcź we wójsku. Na postajenja wustawy ƀo sałożujo Wuherjo praja, so ƀmědźa ƀebi žadacź, so dyrbi ƀo we wuherskim wójsku wuherska komandowaza rěcź sawjescź. Khěžor pak sakoń na to waschnje wukožuje, so ma wón ƀam wo komandowazej rěcźi rosƀudźicź a so dyrbi ta dale němska wostacź. Wscho jednanje je bjes wuspěcha wostało. Jeli so by nětcźische pschecźiwjenje pschecźiwo khěžorowym wukasam do sjawneje revoluzije pscheschło, drje ƀo khěžor njemohł na wuherske wójsko spuschczecź. Ssejmownja ƀo njeje teho dla s wuherskimi, ale s wojakami romunskeje narodnosće wobƀadźiła. Tež Khorwatojo, Sserbjo a Sskowakojo bychu s cźežka saƀo ƀwoje žiwjenje sa khěžora woprowali, kaž w lěcze 1848. Khěžor je jim sa to hubjeny dźak wjedźał. Město so by jich psched Wuherjemi (Madźarami) schkitował, hdyž bě ƀo s tutymi saƀo wujednał, je jich wón do mozy Wuherjow, jich najƀurowischich njepschecźelow, podał. Duž ƀebi Khorwatojo, Sserbjo a Sskowakojo nětkole praja, so jich Wuherjo njemóża bóle potlócźowacź, tež hdy bychu ƀo wot khěžora wottorhnyli. Mjes tym so wot khěžora njemóża niczo wocźakacź, jim Wuherjo lubja, so ƀo khorwatska rěcź saƀo w Khorwatskej we wschěch sastojnstwach sawjedźe.

Smyślenje wuherskeho luda napschecźo khěžorej prozeƀ we wěrnym ƀwětle pokasuje, kotryž je ƀo pschecźiwo redaktorej wuherskich nowin „Független Magyarorszag", Ladiślawej Fenyesej wjedł. Tutón bě wo njesakońskim rospuschczenju wuherskeho ƀejma pišał: „Na rospadankach wěry, do khěžoroweje pschišƀahi stajeneje, dyrbi ƀo rjez, so je Franz Josef I. ƀwoju pschišƀahu skamał a s tym konstituzionalny sakoń franił." Po wothłoƀowanju pschišƀažnych, kotryž dla skschiwdźenja majestosće wobskorżeneho redaktora njewinowateho spósnachu, dyrbjachu jeho ƀudnizy wuwinowacź.

Italszy spionojo w Awstriskej.

W awstriskich krajinach, s Italskej mjesowazych, ƀo nětkole s italskimi spionami mjeńwi. Italske wobydlerstwo w tychle provinzach ƀo zyle sjawnje pschecźiwo Awstriskej schcźuwa a ƀo na nawal italskeho wójska pschihotuje. Wobstejnosće ƀu runje tajke, kaž psched wójnu w lěcze 1866. Awstriske knježerstwo je wo italskej spionaži derje wobhonjene a pschecźiwo njej po móżnosći sakroczuje. Psched krótkim hakle je wone tsjoch italskich pionerskich offizěrow, kotryž jako inżenieurojo pschi Tauernskej żelesnizy dźěłachu, wupokasało.

Bamž pschecźiwo dźělenju zyrkwje wot stata w Franzwskej.

Bamž je franzowskim biskopam wokolny list póslał, w kotrymž nanajwótrischo sakoń, zyrkej wot stata dźělazy, saƀudźuje. S tymle sakonjom ƀo Bożej wustawje, ƀwobodźe a wobƀedźenskemu prawu zyrkwje kschiwda cźini. Bamž biskopow, duchownych a franzowski lud napomina, so bychu ƀo s pschesjenosću a nadobnej khrobłosću k sakitanju naboźiny sjednocźili.

Wschorusli kongreƀ w Moskwje.

W Moskwje ƀu ƀo sastupjerjo wschěch tych stronow seschli, kotreż chzedźa w Ruskej na sakožku konstituzije porjad postajicź. Shromadźisna, do kotrejež je 38 gubernijow a 36 wokrjeƀow wscho hromadźe 500 sastupjerjow póslała, ma k nětcźischemu knježerstwu jara mało dowěrjenja a woƀebje wot hrabje Witte njewocźakuje, so Rusku s nětcźischeje cźěƀnosće wumóże.

Hrabja Witte a Gapon.

W nowinach „Ruß" je ƀo list dźěłacźerja Nikolaja Pětrowa, něhduscheho pschedƀydy dźěłacźerskeho swjaska, wot Gapona sałożeneho, wocźischcźał, w kotrymž ƀo wotkrywa, so je Witte loni Gaponej 40,000 rublow dał. S kajkim wotpohladom je ƀo to stało, ƀo njepraji. Snate pak je, so je Gapon prěnje krwawne dźěłacźerske njeměry w Peterburgu sbudźił. S dostatych pjenjes je Gapon dźěłacźerjam 1000 rublow dał, se sbytnymi pjenjesami wón we wukraju wješele žiwjenje wjedźe.

Kak je ƀo do Napoleona tšělilo.

(Skónczenje.)

„Hdyž wuhladach, so Bonaparte s wokna wróczo saje, skoczich se schtoma a cźinjach, so do wody pschińdźech. Sa mnu sapocza wscho dźiwje bycź, jako bychu ƀo wschitzy napółscheli a wottorhli. Lehnych ƀo po dołhoscźi do cźołma a dach ƀo wotpławicź po rězy Murje dele k městej Leobenej. K mojemu cźołmikej hwisdaju a padaju kulki. To mi niczo njeschcźini, ƀebi myślu, w mojej kolebzy, ale kak ƀo mi seńdźe delka pschi spuschczadle! Pschejach ƀebi, so bych mohł tak płowacź, kaž mój wuj Schcźěpan. Tón bě rybak a chzyssche mje to pschezo nawucźicź; ale ƀym kóždy ras prajił: rybak a honćwjeř stej dwě wschelakej wězy. Ale nětkole bě to jena wěz, a hdyž dozpěch k Leobenskemu měschcźanskemu mostej, wuhladach pschi měƀacźkowym ƀwětle: zyły móst je połny Franzowsow a łakaja na mój cźołm. Chzych do wody skoczicź, ale ta wěz ƀo wobrocźi, tajki pachoł mje hrabny a dowlecźe mje na brjoh. Nětkole to pschińdźe, Lipje, ƀebi pomyślich, nětkole cźe saraża kaž pža. To je tež prawje, moje žiwjenje je drohо sapłacźene. Ale to sta ƀo hinak. Jara sdwórliwje, a so by ƀo mi niczo njestało, wsachu mje schescźo wojazy do ƀwojeje ƀrjedźisny, dachn mi ƀuchu drastu a dowjedźechu mje w Gößu do cźopkeje stwy a porjedźichu mi wino. Tak rjenje cźinjachu to Franzowsojo so mnu; so ƀym derje sacźuł, so wobwěžnjenje njeje daloko. Na to wsachu mje do pschežłyschowanja, ale cźi ƀlěpzy rěcźachu schpatnje němszy a teho dla ƀym cźinił, kaž bych niczo njerosymił abo kaž bych dospołnje hłuchi był. Hacź ƀym ja to był, kiž je do wokna tšělił? Hacź ƀym to cźinił na ƀwoju ruku? Hacź ƀym był sa to płacźeny? Ludźo, pschi tajkim praschenju je cźežko, mjelcźecź, ale tež to ƀym dokonjał, a hdyž widźachu, so tu steju kaž pjeńk, prajichu, so chzedźa wocźaknycź, schto by Napoleon ƀam cźinił, so bě rěkało, so chze wón cźłowjeka ƀam widźecź. Tak, tak! A tu ƀym shonił, so bě moje tšělenje podarmo było. Dowjedźechu mje do pinzy; psched durjemi bě straża s tšělbu na ramjenju, tež psched woknami bě postajena straża, pódla mje wulki, prósdny ƀud, njeje hewak k niczemu khmany, khiba k temu, so bych ƀo na njón ƀydnył a ƀebi ƀwoje žiwjenje rospominał. Nětkole bu mi wěz hakle tak prawje pschecźiwna. Jeli so ƀo cźłowjek tež ani sa mnoho pjenjes nochze dacź wobwěžnycź, darmo to hischće mjenje rad cźini. Hdyž ƀłyschach, kak wonka hižo ptaczki wotucźeja, a po muri widźach, kak ƀo pocza dnicź, sapocza mi trochu mjaknycź. Ludźo budźa ƀo praschecź: hdźe dha je Lip wostał? Haj, tón mólczki błasn je Franzowsam do rukow saleśt. Wón je chzył krala

tšělzow hracz, potom ßu jeho ſ wody wukojeli, tu rybu, a jeho powßnyli na cžerſtwy powětr."

„Dži mi dži!" praji korczmař, ſtaruſchka pſchetorhujo, „bjeczecz takle! Schto wo tebi rěcža, to drje je tebi mało na myßle lěſko; ale powjaſa ßy ßo ſtrachowak."

„To pak ſawěſcže niz!" ſawoła Lip a dyri ſe ßuchej ruku wo blido. „W ßamßnej nozy ßym ßo hrabnyk ſ woběmaj rukomaj ſa wutrobno a rjekk: Ty maky braſchiwzo, nětkole rěka wumrjecz — ſemrjecz — morwy bycz — precz bycz! Cžißnu cže do džěry a ſamjetaju cže ſ pjerſchczu! Schto ty k temu měniſch? Lip wo mni je prajik: ſchto dha chzyk měnicz? Doſcz hłupa wěz! Hdyž ßo rosdni, pſchińdže duchowny a praſchesche ßo ſa mnu. Dyrbju ßo na ßmjercz pſchihotowacz, ſo jutrow wjazy njedoczakam. Napoleon je jara ſahe ſtanyk, hnydom ßebi mje požada. Bě tola hłowu dlějſchi dyžli ja a ſchwarnje ſaßadžity, w jěſdniſkich ſchtórnjach a w běłych kholowach, wobliczo bě brune a bjes brody, a mějesche napohlad kaž komedijant. Jeno po woczomaj bě ſapodobny na Napoleona. Woprawdže, to ſtej woczi, kajkejž ma ſkludžeŕ hadow! Pſchi ßamym budžich ßo pſchi jeho prěnim wuhladanju do kolen ſwjeſk a jeho wo wodacže proßyk, ſo běch tšělik. Tak hubjeny móže człowjek bycz, hdyž je ſakuſkany. A ſakuſkany ßym byk, hewak budžiſche mój Napoleon na ßamßnym dnju leżak na marach zyle morwy. Nó, hlada na mnje, kaž dracz na pßa, kotryž je chzyk kußacz. Jeno ſ jenym wóczkom wón trjeba ſamiknycz, ßebi pomyßlich, jeno ſ jenym jeniczkim, a ja wißam na ßwojim ſchtomje. Ale w ßamßnym wokomiku ſawoła wonka w ſahrodže hłóß: »Hańbuj ßo, Napoleonje, ſo njepósnajeſch ßwojeho njepſcheczela, a ſo chzeſch połbłaſna na mojim měſcže wobwěßnycz. Ja ßym tšělak a tšělu hiſchcže ras«!"

„Wſchitzy ßo tam ſahladaju a adjutant roſeſtaja Napoleonej, ſchto bě tamny człowjek prajik. Snaju jeho, mój wuj Schczěpan, rybak, to je. Prjedy hacz móže jeho žana kulka dozpěcz, ſlecža do rěki. Franzowſojo honja hiſchcže khwilu ſa nim, ale do wopaczneho kónza. Napoleon kiwny ſ ruku a ja běch wußwobodženy. Du na dróhi, du do ſeleneho lěßa, mi ßo wſcho wjercži. Mi je kaž džěſczu, kotrež chze khodžicz wuknycz ſe ßwojimaj ßłabymaj nóżkomaj, kaž człowjekej, kiž je jara khory byk, kotryž na ßłónzu nimo pohrjebniſchcža dže, hdžež rowak hiſchcže row ryje. Nětkole hakle mje hróſba pſchewſa a ſapoczach ßo ßmjercže bojecz. Běžach tak ſpěſchnje a tak daloko, kaž mje noſy njeßeſchtej, hacz do wyßokich horow horje. Tam horka ßo ßyžech na kamjeń, ßym dele hladak do ſchěrokeho ßwěta, a ßebi prajich: Do człowjeka, Lipje, do człowjeka njetšélej ženje ſaßo. Ně, wotmolwi we mni Lip, ale do Napoleona, jeli móżno budže, tola hiſchcže ras wutšélu. Ale to ßo wjazy njehodžeſche. Moja kulka je jeho tola ſatraſchika; bórſy na to je wotjěk a ſ teho czaßa njeje wjazy w kraju pobyk. Tola w Gößu delka pokaſuja dženßa hiſchcže to wokno, hdžež je ßo na wulkeho Napoleona tšéliko."

Hacz ßu rybaka Schczěpana popadli? ßo wopraſchach.

„Hdže też to. K temu dže móżeſche tón płowacz kaž pſtruha. Tón je płowak pod wodu horje k ßwj. Michałej, a nješchto dnjow poſdžiſcho ßmój ßo ſetkakoj tam nutſka we Vordernbergſkich murjach. Wujo, rjeknych, tebi ßym ßwoje žiwjenje dołżny. To niczo na ßebi nima, wón rjekny, njeißmój=li tehole mózneho człowjeka też wotſtronikoj, ſa błaſna pomękoj ßmój jeho tola, a to ßo hižo prózy płaczi, ſo ßmój ſa to wobaj ras mokraj pobykoj. To bě dobry wuj, tón Schczěpan!"

S tymi myßlemi pſchimny ßo ſtary ſ nowa ſchkleńzy.

„Jeno pijcže, ſtaruſchko, hdyž wam ßkodži, ſda ßo wam derje cžinicz", rjeknych ja, „ale nětkole podajcže mi ras ßwój prawy pokaſowazy porſt. Tón je tehdom honacz wottkóczik?"

„To ßo wě", měnjeſche ſtaruſchk, „tónle ſtary kſchiwy porſczik!"

„Schtó by to na mni ſpósnak, ſo je wot njeho wotwißowako ſpalenje Moſkwy, bitwa ludow pola Lipſka a kupa St. Helena ...!"

Za Serbski Dom w Budyšinje

je so w lěće 1906 dotal zaso nahromadźiło: 578 hr. 60 np.

Dale za njón darichu:

Duchowni k česći knjeza fararja Křižana-Hodźijskeho na jeho 25lětnym zastojńskim jubileju . . . . . 30 hr. — hr.

Hromadźe: 608 hr. 60 np.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

K ßlěbornemu kwaßej khěžorſkeju majeſtoſczow

27. februara 1906.

Hdyž dženßa Waju hłowje kraßnje kryje
Wěnz ßlěborny, ty poro wyßoki,
Też róże luboſne a kwětki wije
Lud ßerbſki Wamaj w dżaknej radoſczi,
A hdyž ſe wſchitkich krajow pſchecża ſboża
A poſtrowjenje Wamaj póſczelu,
Też ßwěrni Sserbja ſbožopſchecża ſkoża
Pſched trónom dženß a hymny ſpěwaju.

Budź dżak a czeſcz a khwalba ſaſpěwana
Najwyſchſchom' Knjeſej, kiž je wobradźił
Jim kraßnych darow Božich ßwjaty manna
A jeju dom ſe ſbožom napjelnik:
So jene běſchtaj ſ luboſczu we wěrje,
So Boże domy ludu twarjachu,
So ßmilnej khodżeſchtaj na jenej cžěri
We ßwjatej nadžiji na wěcżnu mſdu.

Kaž wolijowe halżki drohe dżěczi
We wjeß'kej dżaknoſczi jej' wobſteja,
A kraßniſcho ßo luda luboſcz ßwěczi,
Hacz dejmanty, hacz parle ſybola.
Wot brjohow morja hacz na alpow hory,
Pſches měſtow holk a wjeſkow cžiſchinu
Sſo ſpěwa dženß tón khěrluſch tyßazory:
Bóh žohnuj khěžora a khěžorku!

Wot wſchitkich ſtronow ſtraſchne ſawjedżenje
A nawal njepſcheczela; cžaß je ſky!
My ßwjatu ßwěru ſaß' pſchi Božim mjenje
Dženß ßlubimy ſ zyleje wutroby:
Dóńż wótzow rolu ßerbſka ruka dżěła,
Dóńż ßerbſka próſtwa k Božom' njebju dże,
Dóńż w ßwjatnizy ßo ßerbſki khěrluſch ſpěwa,
Tak dołho Sserbow ßwěra woſtanje!

Duż wſmitaj naſche nutrne poſtrowjenje,
Budź Wamaj radoſcz tu, tam Boži raj,
Waß žohnujemy; a we Božim mjenje
Dženß proßymy: Lud ßerbſki ſchkitujtaj,
Lud ßwěrnych Sserbow, kiž Wam ſboże pſcheje
A žiwjenje a luboſcz ßwjeczi Wam.
Njech ßlěborny wěnz kraßnje dženßa kcżěje,
Bóh chzyk Wam ſticżicz wěcżnu krónu tam!

Jan Waltař.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Na tudomny krajnoſtawſki ſeminar ßu ßo po poßlednich pſchijimanſkich pruhowanjach 4 Sserbjo pſchijeli: Kerk ſ Bukez, Kalich ſ Njeßwaczidła, Pětka ſ Budyſchina a Pětſchka ſ Kubſchiz. Do präparandy ßu jenož 3 Sserbow, Wrobla ſ Lětonja, Schawu ſe Sdżara pola Klukſcha a Wjelu ſ Kubſchiz pſchijeli. Se ſchkodu je, ſo ßo njeje wjazy ßerbſkich hólzow ſa präparandu pſchihotowało. Jeli ſo ſ měſchczańſkich ſchulow k lětu hiſchcže někotſi Sserbjo wucżeriſke powołanje ßebi ujewuſwola, budża ßo ſa lěto jenož 3 Sserbjo do ſeminara pſchijecz móz.

— Nowa katholſka ſchula ßo bliſko ratarſkeje ſchule natwari. Měſchczańſka rada je katholſkej ſchulſkej gmejnje 5300 kóßnych metrow leżomnoſcže, meter po 5 hr., pſchedała.

— Tworowy cżah ſ woženjom ludźi, kotryž nětkole rano 51 mjeńſchinow po 4 hodżinach do Shorjelza jěſdži, budże pſchichodnje hižo 20 mjeńſchinow po 4 hodżinach ſ Budyſchina jěſdżicz, tak ſo w Lubiju 15 mjeńſch. po 4 hodżinach pſchiſamknjenje k ludżazemu cżahej doſtawa, kotryž w tym cżaßu ſ Lubija do Žitawy jěſdži.

— (**Młodostny paduch.**) W tudomnej waggonowej fabriży je jedyn wuczobnik, kotryž by jutry wuwuknył, wjetschu sumu, pjeza 162 hriwn., kradnył. Wón dyrbjesche do tosche, ſ kotrejž fabrikiki póželnik na póſt khodži, měschk pjenjes położicź. To wón też cźinjesche, tola hdyž póželnik runje na njeho njekedźbowasche, pjenjesy sažo ſ tosche wſa a ju samknjenu póželnikej pschepoda. Tón žo, na póſt pschischedschi, njemako dźiwasche, hdyž žanych pjenjes w toschi njenamaka. Paducha ſ lohkej prózu wušlědźichu a hnydom wotehnachu, 30 hriwnow bě wón hižo pschecźinił.

— W tudomnej Weigangez lithografowarni je žebi dźěłacźer Scheibe ſe ſtanzowanſkej maſchinu dwaj porſtaj rosmjatk a žebi jabłuko ſ ramjenja wuwinył.

— **Petizija Bělcźanſkeho burſkeho towarſtwa**, ſakſkemu žejmej dla ſakońſkeho ſrjadowanja wobkhada automobilow na ſjawnych dróhach podata, je žo na žebi leżo wostajiła. Pschecźiwo njewuſchnemu jěſdźenju je knježerſtwo hižo wſchě postajenja, kajkež žebi Bělcźanſke towarſtwo žada, wudako. Petizija žo na podawk poczahuje, kotryž bě žo loni 28. ſeptembra w Bělcźezach ſtał. Hdyž bě tónle dźeń tamniſchi kubleŕ Jan Weickert ſe ſapſchahom na polo jěł, bě jemu pschede wžu na dobo automobilna parna žykawa Budyſkeje waggonoweje fabriki ſ njembrej ſpěſchnoſcźu napſchecźo pschijěła. Prjedy hacź bě žo kubleŕ Weickert dohladał, bě automobilna žykawa pſched nim była a ſ dobom bě žo ſ njeje kur wupuchnył, tak ſo bě jeho hewak njebojaſny kóń wrócźo ſwinył a pod automobilowe koła pschijichoł. Kóń bě žo dyrbjał hnydom moricź. Pódla teho bě žo wós ſłamał, a Weickert bě žo ſ lohka ſranił.

Weickert ſchkodu jara ſacźuwa, dokelž žo automobilowy wobžedźeŕ pſchecźiwja, ſarunanje płacźicź. Hdy budźiſche žo automobilowy wjednik ſakońſkich postajenjow dźerżał, njebudźiſche žo njeſbože ſtało. Po knježerſtwowym wukasu dyrbi žo automobil hnydom ſaſtajicź, hdyž ſapſchahowy kóń, ſ kotrymž žo ſetka, pokhilnoſcź k ſpłóſchenju pokaſuje, abo hdyž žo jemu ſe ſetkazeho ſapſchaha kiwa. Hdyž ſapſchaham automobil pucź ſchižuje, dyrbi automobil tak dołho ſaſtacź, doniž njeje ſapſchah nimo pſchejěł. Wukas dale praji, ſo dyrbi automobil, hdyž ſapſchahi pſcheſcźěhnje, ſ cźažom warnowaze ſignale dawacź, a ſ tym hnydom pſchestacź, jeli ſo bychu žo konje abo druhe ſkocźata ſ tym traſchiłe. Automobile njeżmědźa dale wobkhad kažazu haru cźinicź, ani njepſchijomne wobcźežowaze žmjerdźenje cźinicź, ani na nadpadne waſchnje paru abo kur wot žebje dawacź.

Hdy by žo po tajkim na tele pſchikaſy dźiwało, njebudźiſche žo w Bělcźezach ſpomnjene njeſbože ſtało.

Naſch ſapółłanz **Soba**-Cźornjowſki je petiziju pſchi debacźe ſe ſcźěhowazej rěcźu ſaſtupował:

„Moji jara cźeſcźeni knježa! Rosprawnik deputazije je wěz hižo tak dokładnje wobžwětlił, ſo njeby trjeba było, ſo bych też ja wo njej porěcźał. Jenož to mje k temu cźěri, wo petiziji ſ Bělcźez nětkotre žłowa rjez, ſo žo tu wo porjadnje žo wospjetowaze na pruhu jěſdźenje automobilneje parneje žykawy jedna. Hdyž žo pſchezo a pſchezo tajke jěſby ſ harowazym automobilom cźinja, ſ kotrymž žo konje ſpłóſcha, dyrbjała po mojim měnjenju pſchedſtajena wyſchnoſcź na to hladacź, ſo bychu žo tajke pruhowanſke jěſby ſ tym potrjechenym gmejnam woſjewiłe. Dźeń a hodźina dyrbjałej žo k wjedźenju dacź, na kotrymajž ma žo na pruhu jěſdźicź. Ssamo žo wě, ſo žo fabrikiſkej direkziji njehodži ſakaſacź, na pruhu jěſdźicź. Wona njeżmě maſchinu ſ fabriki dacź, hdyž njemóże ſa to rukowacź, ſo to dokonja, ſchtož je žo pſchi wobſamknjenju kupje wucźiniło, a runje automobilne parne žykawy dyrbja nahłe dróhi k ſpokojnoſcźi teho pſchewinycź, kotryž chże je kupicź. W Bělcźezach a w Budyſchinje pak je žo ſ tej ſamej automobilnej žykawu ſchtyri abo pjecź njeſbožow ſawinowało. Konje žu žo ſpłóſchiłe a cźekłe, ludźo žu mjenje abo bóle do ſtracha pſchiſchli, woni žu na žwojim wobžedźeńſtwje ſchkodu ſ tym cźerpili, ſo žu žo woſy rosraſyłe, a ſo je žo mlčko ſ nich na dróhu cźišło abo žo roſłało. To njejžu pſchijomne podawki. Teho dła žu prósſtwarjo po mojim měnjenju prawje cźinili, hdyž žu žejm wo požrědniſtwo pola kralowſkeho knježerſtwa proſyli, ſo bychu žo ſakońſke postajenja ſe wſchej wótroſcźu nakožowałe. Hewak žu to žame postajenja, kotrež ludźom niczo njepomhaju.

Snate je, ſo žo pſchi žadanju wo ſarunanje automobilniży žyłe rjenje wurěcźecź wjedźa, prajiży: „Haj, pohonczojo žu njelepi ludźo, hdy bychu wjedźeli jěſdźicź, njeby žo tajke njeſbože ſtało.“ Moji knježa, nochżu pſchi tejle ſkładnoſcźi prajicź, ſo roſumju jěſdźicź, tola hdyž žo jene dźěło 15 lět cźini a hdyž žo wot delka pſchi jenej wěży žkuži, potom cźłowjek trochu roſymi, ſ cźehnitym ſkotom wobkhadźecź. Ja žam žym žo dwaj abo tſi krócź ſ automobilemi do cźěžna ſahnał, a prjedy hacź běch žo dohladał, běch na druhej ſtronje pſchěrowa. Tak žo też druhim dźe. To njejžu pſchezo njelepi pohonczojo, kotſiž do ſchkody pſchiňdu, hdyž jich automobile pſcheſcźěhnu. Njeſbože žo ſ tym ſawinuje, ſo automobilniży we wěſtym ſmyžle njejžu dobri jěſdźerjo, ale tak rjez ſportſerojo, kotſiž žwoju cźeſcź w tym pytaju, ſ automobilom po móżnoſcźi wjele kilometrow pſchejěcź. (Jara prawje.) Hacź druſy ludźo pſchi tym na ſtrowoſcźi a wobžedźeńſtwje ſchkoduja, to tychle knježi njemyli. (Jara prawje, na lěwizy.) Dale rěka, wſchak je žo też wulkoſcź cźišłow a wobžwětlenja postajiło. Haj postajenje tu mamy, tola na nje žo njedźiwa. (Jara prawje.) Duž knježerſtwo jara wo to proſchu, ſo by žo kóžde pſchestupjenje tehole postajenja bjes dźiwanja khostało. Njech žo ras ſtanje, ſo žo wodźeŕ ſapſchaha ſ automobilom ſetka. Tajki pohoncź ma hižo telko cźinicź, ſo žebi hakle njemóże wobhladacź, kajke cźišło ma automobil, abo liczba je tak wyſoka, ſo njeje lohko, tele liczbniki w pomjatku wobkhowacź, hdyž tajke njelube roshorjenje hnydom na to pſchiňdże. Posdźiſcho pak ſa tym hladacź, kajka liežba je ſady k automobilej pſchicźinjena, to drje by też ſymnokrejncmu cźežko było, hdyž ma žo ſ konjomaj bědźicź, ſo by jeju ſměrował. (Jara prawje!)

A hdyž je automobil pſchesměrnje rucźe jěł, je też cźežko wobſkorżicź, na cźož žo w postajenju pokaſuje. To je jena koſkocźiwa wěz, kaž ſe žamžneho naſhonjenja wěm. Schtó móże dopokaſacź, ſ kajkej kilometrowej ſpěſchnoſcźu je automobil nimo ſchwórcźał? Hdyž cźłowjek na powyſchenym dróhowym měſtnje njeſteji, hdyž móże cźažnik do ruki wſacź a prajicź: Wot žem hacź tam je tak a tak wjele ſekundow abo mjeńſchinow było, dyrbiſch žebi ſ měrom prajicź dacź: „Ssym ſ zyle porjadnym tempom jěł.“ Pſchiſprawne by było — žwět dźe nětkole tak wjele wunamakuje — hdy by žo nękajki ſpěſchnoſcź měrjazy apparat abo inſtrument wunamakał, kotryž by žo k kóždemu automobilej pſchicźinił, tak ſo mohło žo ſ wěſtoſcźu wotcźitacź, ſ kajkej ſpěſchnoſcźu je žo tajki kruch pucźa pſchejěł.

Rosprawnik je też prajił, ſo žo induſtriji pokne derjeměnjenje napſchecźo njeże. My to wſchitzy cźinimy, tola dyrbi žo to ſ nuſnym ſroſymjenjom cźinicź. Nochżu hiſchcźe žłowo k jěſdźenju ſ automobilemi pſchiſtajicź, ale k njewuſchnemu jěſdźenju ſ automobilemi, pſchetož to wone ſ wjetſcha je. Wobžaruju, ſo žo mnoſy ſ mojimi žłowami ſranjeni ſacźuja, dokelž pſchecźiwo automobilnikam rěcźu. Jenož mało jich je, kotſiž ſ roſumom jěſdźa, ſ najwjetſcheho dźěła žu woni ſportſerojo, kotſiž, kaž hižo prajach, cźeſcź w tym pytaju, po móżnoſcźi daloke pucźe ſa zyle krótki cźaž pſchejěcź, pſchi tym ani na žwoje žamžne žiwjenje trěbnu kedźbliwoſcź njeſkožujo. Wſchědnje je w nowinach wjele pſchikkadow wo njeſbožach cźitacź, kotrež žu žo runje ſ pſchesměrnje ſpěſchnym jěſdźenjom ſawinowałe. Nochżu tu jene ſ nich naſpomnicź.

Ale wo tym, kak žo bjes wutroby druhdy automobilniży hiſchcźe pſchi ſchkodźe a njeſbožach ſadźerżuja, wo tym chżył wyšokemu žejmej maku pruhu dacź. Proſchu knjeſa preſidenta, mi dowolicź, ſo bych maku nowinſku notizu cźitał. Wona budźe temu a tamnemu hižo ſnata. W njej rěka:

„**To móże jenož pjenjesy płacźicź.**“ Podawk bjeſcźucźiwoſcźe, kotryž žwojeho runjecźa pyta, je žwoje wujažnjenje namakał. W nozy k póndźeli žu w Mariendorfje pſchi ſchožejowni njedawno ſ wojakow puſchcźeneho mkodeho cźłowjeka, jeniczkeho žyna pěkneju ſtarſcheju, ſe ſłamanym rjapom morweho namakali. Hnydom hudachu, ſo je mkodeho cźłowjeka, kotrehož běchu ſ wojakow puſchcźili, dokelž bě žebi jeho nan pſched krótkim ruku ſłamał a w měſchcźańſkej hojeźni leżeſche, jedyn automobil pſchejěł. Hdyž žo hižo ſdaſche, ſo žo pſchepytanje w pěſku ſaběži, jedyn nadróżny wothladaŕ kotryž bě prjedy prajił, ſo njeje niczo widżał, wobžwědcźi, ſo je žo w nozy jedyn automobil, ſ Marienfelda pola Barlina jědżo, na dobo ſawrócźił, k měſtnu njeſboża wrócźo jěł a potom ſažo ſe ſpěſchnym tempo na ſtronu k Marienfeldej jěł. Sswědk potom dale wobžwědcźi, ſo je automobil prědku ſažwěcźenu lataŕnju měł, tola ſady njeje žaneje měł, tak ſo njebě automobilowe cźišło ſpósnacź. Dalſche žlědźenje je dowjedło, ſo žu hamtman K. ſ Marienfelda a nětkotre knjenje ſ automobilom njedźelu do Barlina jěli a žo w nozy wokoło 1 hodźiny domoj wrócźili. Knjenje žo wuslědźichu a žo wuſnachu, ſo žu w tym cźažu w Marienfeldże jeneho cźłowjeka pſchejěli. Ssu žo też ſawrócźili a žu pſchejědźeneho hiſchcźe ſtonazeho nadeſchli, žu pak žo wo dóńt ſranjeneho njeſtarajo dale jěli.

(Sskyschcże, ßkyschcże!) Tež hamtman je ßo teho wusnał a k temu pschispomnił: „To dźe móże jenoż pjenjesy płaćicź.“

Moji knježa, to je zyle wołsebje hrosny podawk, tola wjele podobnych ßo stawa. S wjetscha ßo knježa automobilniży, hdyž je ßo njesboże stało, wo teho, kotryž je do schkody pschischoł, njestaraju, ale se wschej bjesdźaknoscźu dale schwórcża (Jara prawje!) a jeho ſ měrom jeho dóńtej pschewostaju.

Nochżu pak dalsche naspomnicź. Wschak ßo hischcże knježa nadeńdu, kotsiž budźa mi napschecźo rěcźecź a moje rospominanje jako pschekritiſke namakaju. To mi bě trěbne, ßo ras wo tym wuprajicź, dokelž ßu mnosy wobßedźerjo sapschahow a je ßam ſ njeßměrnje spěschnym jěsdźenjom automobilow do stracha pschischli. Duž chzych jenoż próſtwu na kralowſke knježerſtwo wospjetowacź, so by na to hladało, so bychu ßo se wschej ßwědomitoscźu tajke pschestupjenja wobstejazych postajenjow krucże khostałe.

Potom pak, moji knježa, chzył, hdyž ßo ras wo automobilach jedna, kralowſkemu ſtatnemu knježerſtwu praſchenje pschedpokłożicź, na kajkim ſtejischcźu by wone k móżnemu dawkej na automobile stało.“ (Powschitkowne bravo!)

Tajny radźicźel knjes dr. Schelcher wotmolwjejo praji, so ßo w ſwjaſkowej radże sakoń wo automobilnym jěsdźenju pschihotuje, kotryž po móżnoscźi wschěm ſkórżbam wotpomha. Dawk na automobile hižo nětcźischi khěžorſtwowy ßejm wobſamknje. Sakſke knježerſtwo je w ſwjaſkowej radże dawkej pschihłoßowało. Dawk budże jara wyßoki. Wón, kaž móże ßo dr. Schelcher dopomnicź, na kóżdy automobil 100 hriwnow a pódla teho ſa kóżdu konjazu móz 5 hriwnow wucźini. Duž potajkim k dawkowym ſumam hacž do 500 hr. a wjazy ſa automobil dóńdźemy. Pschestupjenja postajenjow ſa automobilne jěsdźenje ßu polizajſke a ßo hacž dotal ſ pjenjesami abo ſ arreſtom khostachu. Jaſtwowych khostanjow ſa polizajſke pschestupjenje hischcże nimamy a wěrimy też, so ſa wjetſche pschestupjenja, kotrež maja dalokoßahaze scźěhwki, wjetſche njesboża, cźěło a żiwjenje do stracha ſtajaze, powschitkowne khoſtanſke prawo dospołnje doßaha. W 230. paragrafje khoſtanſkeho sakonja mamy postajenje:

„Schtóž ſ njekedźbliwoscźu ſranjenje něcźeho cźěła sawinuje, ßo ſ pjenjesami hacž do 900 hr. abo ſ jaſtwom hacž do 2 lět khosta.“

A mamy hižo doscź padow, hdźež ßu ßo na sakožku tehole paragrafa automobilniży na cźucźiwe waschnje khoſtali.

S **Tšelan.** Wobhladanje koblow ſměja ßo tu lětßa 20. haprleje pschipołdnju 1/2 1 hodźiny. W Sserbſkich Pawkezach budźa ßo kobły 20. haprleje dopołdnja 1/2 7 hodźin wobhladacź.

S **Małeho Wjelkowa.** Sakoń wo wuſwolenju plahowanſkich bykow je ßo pſched krótkim w prěnjej komorje ſakſkeho ßejma pschijał. W bliżſchim cźaßu ßo wón też w druhej komorje k wuradźenju pſchedpokłoži. Sostupjeŕ Budyſko-Wósborſkeho wjeßneho wólbneho wokrjeßa, knjes **Soba-Cźornjowſki**, bě teho dla hłownu ſhromadźiſnu tudomneje nalutowańnje a wupożcźeńnje powołał, so by naſhonił, kajke nahlady a měnjenja maja jeho wuſwolerjo wo mjenowanym ſakonju. Sakonjowe postajenja wſchě cźitajo, wón jenotliwym paragrafam rosjaßnjaze pschiſpomnjenja dawaſche. Skónczńje pschitomnych proſchesche, so bychu ßwoje měnjenje wo ſakonju ßłyſchecź dali.

Pschi scźěhowazym rosrěcźenju ßo dobry wotpohlad knježerſtwa pschipósnawasche, kotrež chze hódnoscź raßow howjaſeho ſkotu ſe ſakonjom polépſchicź, tola ßo na tym dwělowasche, hacž ßo tónle khwalobny ſaměr ſe ſakonjom dozpicź hodźi. S dobrymi wukrajnymi bykami jenicźzy ßo ſtótne raßy njepolépſcheja. Hłowna wěz je a wostawa dobre wothladanje a pizowanje ſkotu. Prjedawſchi direktor Budyſkeje ratarſkeje ſchule, profeſſor Brugger, je ras w jenym pſchednoſchku w Lejnjanſkim ratarſkim towarſtwje, w kotrymž pódla Hollandſkeho woßebje Simmenthalſki ſkót poruczowasche, ßam prajił, ſo je derje wothladany wubjerny ſkót krajneje raßy w jenej hródźi jeneho Lejnjanſkeho kublerja widźał. Schtóž tajki ſkót plahuje, njetrjeba jón ſ zuſymi bykami kſchiżicź. So wuſwolene byki ßame hódnoscź raßy njepowyſcheja, widźimy też w ßußodnej Pruſkej. Tam knježerſtwowe komißije niz jenoż plahowanſke byki, ale też kundroßy wuſwoleja. To ßo hižo lěta dołho ſtawa, tola wuſpěch je jara ßnadny. Schtóž na wiki do Kulowa a Njeßwaczidła khodźi, wě, ſo je runje ſkót ſ Pruſkeje ſ wjetſcha mjenje hódny, hacž tón ſ druhich ſtron. To je nam ſ dopokaſmom, ſo ßo niz jenoż ſ bykami dobreje raßy, ale pſchede wſchěm ſ dobrym pizowanjom a wothladanjom ſkótna raßa polépſchuje. Teho dla nam w Hornjej Łużiży njebudże żenje móżno, tajki ſkót naplahowacź, kaž w Hollandſkej. Na naſchich łukach tajka wubjerna trawa njeroſcże, kaž na tucźnych łukach Hollandſkeje. Woßebje nam njeje móżno, ſkót zyłe lěto na paſtwje měcź, dokelž ßu naſche leżomnoſcże tak drohe, ſo dyrbja ßo po móżnoſcźi k roli wużicź. Hollandſzy móża ßwoje leżomnoſcże ſ najwjetſchim dobytkom na łuki pſchiprawicź a ſ paſtwy wjele wjetſchi wużitk bjeru dyžli my. Jich plahowanſke byki hacž do 1000 hriwnow płacża, mjes tym ſo ßo naſchim ratarjam jenoż mjaßowa płacźiſna dawa. Małym wobßedźerjam budże ſakonjowe postajenje ſ poſtorkom, ſo ßo wobßedźerjo, kotſiž maja ßami byki a je k zuſemu ſkotej njepſchipuſchcźeja, njetrjebaju ſkótplahowanſkim ſjednoczeńſtwam pſchiſamknycź. Pſchitomni w ſhromadźiſnje ßo bojachu, ſo by nowy ſakoń ſkotowym wobßedźerjam pſchejara ßwobodnu wolu pſchikrótſchał a jim nowe dawki a cźeże napołożił.

S **Hodźija.** Sańdźenu wutoru naſch knjes farař Jan Kſchiżan ßwój 25lětny ſaſtojńſki jubilej ßwjecźeſche. Njedźelu 20. februara 1881 bě ßo w Kamjeńzu wußwjecźił a ßo ſa ßerbſkeho prědarja tam ſapokaſał. Wot 13. januara 1883 ßem je w naſchej woßadże, najprjedy jako kapłan a wot 1. julija 1898 ßem jako farař, dźěkawy. Duž je jemu nětko ſańdźene dny naſcha woßada wulkotny ßwjedźeń wuhotowała. Hdyž bě njedźelu dopołdnja na kemſchenju knjes duchowny Voigt na njeho na jara poczeſcźowaze waſchnje ſpominał a popołdnju knjes ſuperintendent Khěžor ſ Radeberka ſbożopſchecże zyrkwineje wyſchnoſcże pſchinjeßł, ſhromadźi ßo naſajtra na farje 21 duchownych ßerbſkeje hłowneje prědarſkeje konferenzy, kotrejež pſchedßyda, knjes farař Jakub ſ Njeßwaczidła, jubilarej najnutrniſche ſbożopſchecża wupraji a jeho pożohnowa, na cźož druhi ßobuſtaw w mjenje konferenzy cźeſtny diplom a wjazy knihow lubemu ſaſtojńſkemu bratrej pſchepoda. Knjes farař dr. Rjencź ſ Wjeleczina kaž też knjes duchowny Kſchiżan ſ Budeſtez, prěńſchi w mjenje a jako ſenior Budeſczańſkeje, druhi w mjenje měſchczańſkeje němſkeje konferenzy, ſwjeßeliſchtaj jeho kóżdy ſ rjanymi ßkowami a darami, ſa cźož wſcho ßo knjes jubilar podźakowa. Na ſcźěhowazej ßwjedźeńſkej hoſcźinje wunjeßechu ßo wſchelake rjane toaſty, pſchi cźimž ßo też na Maczicźny Dom ſe ſběrku ſpominaſche. Pſched wjecźorom ſaſtupi na faru deputazija woßadźinych wucźerjow, nawjedowana wot knjeſa wucźerja Strjele ſ Cźerwjenych Noßliz, kiž wulkotnje wuhotowany wobras, krajinu ſ Alpow pſchedſtajazy, ſ pſchihódnymi, hłuboko ſacźutymi ßkowami pſchepoda. Nětko pſchińdźeſchtej pſched jubilara, kiž je kurator tudomneho żónſkeho a knježniſkeho towarſtwa, jako jeho ſaſtupjeŕzy knjeni duchownka Voigtowa ſ Hodźija a knježna Hajniz ſ Khanez a darjeſchtaj, prěńſcha ſ němſkimi, poßlednjſcha ſe ßerbſkimi hróncźkami a też ßerbſka ſdraſcźena, żiwe kcźějate kwětki w ßlěbornym korbiku. Tak bě wjecźor pſchiſchoł. Wokoło 1/2 7 hodźin pjelnjeſche ßo fara ſe ßobuſtawami tudomneho mużſkeho a zyrkwinſkeho chora, kiž pod wodźenjom knjeſa kantora Kozora hnujaze ſpěwy ſanjeße, mjes nimi też ßerbſki ſpěw, kiž bě knjes jubilar ßam pſched 3 lětami ſa powitanje ßwojeho nětcźiſcheho kollegi pěßnił. Na to pſchedßyda wobeju towarſtwow, knjes złonſki inſpektor Keller ſ Hodźija, jubilara ſ jadriwymi ßkowami powita. Pſchi hoſcźinje, na kotruż na to wſchitzy ſpěwarjo a ſpěwarki do jſtwy ſaſtupichu a pſchi kotrejż wjazy hodźinow wjeßeli wostachu, ßo hiſchcże ſ wjele rěcźemi na jubilara na wokſchewjaze waſchnje ſpominaſche. Wutoru, jako na woprawdźitym jubilejſkim dnju, pſchekhwatachu knjeſa jubilara knjes ſenior Skala, knjes rěcźnik a notar Zyž a knjes wyſchſchi wucźeŕ Fiedleŕ ſ Budyſchina a poſtrowichu jeho jako Maczicźneho pſchedßydu w mjenje Maczizy na lubosne waſchnje a jemu ſ dobom cźeſtny diplom pſchepodachu. Pſchipołdnju w 12 hodź. ſhromadźi ßo Hodźijſke zyrkwine pſchedſtejicźerſtwo na farje. Knjes ryczeŕkubleŕ ſ Zenker-Darinſki, jako ſenior, a knjes młynſki miſchtr Radza ſe Spytez, najmłódſchi ßobuſtaw, wuprajachu we woßadźinym mjenje ßwojemu lubemu knjeſej fararjej wutrobny dźak ſa wſchě jeho ſaßkużby wo zyku woßadu a pſchepodachu jemu jako widomne ſnamjo woßadźineje luboſcże kraßnje wuhotowany kaſchcźik ſ drohotnym ßlěbornym jědźnym ßudobjom, kiž ma ſwonka na ßlěbornej tafliczzy to napißmo: „Sswojemu wyßokoczeſcźenemu knjeſej fararjej Janej Kſchiżanej k jeho 25lětnemu ſaſtojńſkemu jubilejej, 20. małeho różka 1906, dźakowna Hodźijſka woßada.“ S hnujazymi ßkowami podźakowa ßo knjes jubilar ſa wſchě wulkotne wopokaſma woßadźineje pſchikhilnoſcże. Shromadna hoſcźina wobſamknu ßwjedźeń, kotryž wſchěm wobdźělenym njeſapomnity wostanje. Pſchiſpomnicź je, ſo je w tych dnjach też hiſchcże wjele druhich ſbożopſcheczow, liſtow, telegramow a darow pſchiſchło, na pſchikład rjany ßerbſki ſpěw w drohotnym wobłuku wot knjeſa Ssmoły w Małym Wjelkowje; kaž też, ſo je ßrjedu rano na paczeŕſkej wucźbje paczeŕſka holczka Schuſterez ſ Janez ſ jara rjanym ßerbſkim hróncźkom knjeſa fararja ſwjeßeliła.

Wěsće je knjes farař Kschižan žo pschežwědźik, kak luby a drohi wón žwojej wožadźe a wjele druhim je. Bóh dał, so by, kaž w nimale wschitkich rěčach žo wuprajł, strowy wostał a hischće dołhe lěta skutkował k žohnowanju žwojeje lubeje Hodźijskeje wožady!

S **Hornjeje Hórki.** Strajk, wo kajkimž hischće drje žo njeje žłyschało, bě sańdźenu njedźelu w tudomnej Hänselez rejwarni wudyrił. Dokelž žebi herzy město dotalnych 5 pjenježkow sa reju 10 pj. žadachu, žo hólzy rossudźichu, niz wjazy rejwacź. Skónčnje žo s herzami swadźichu a jich se sale wuhnachu. Bórsy pak běchu žo hólzy strajkowanja nabyli a tehodla někotrych towarschow napominachu, so bychu po žwoje harmoniki schli a jim k rejam piskali. Po synkach harmoniki žo potom zyku nóz rejwasche. Herzy budźa žebi powyschene płaćišny s hłowy stajicź dyrbjecź.

S **Brěsy.** Wutoru popołdnju w 4 hodźinach žo nasch korčmar na sahrodźe wukhodźujo na dobo wulke dźěćaze wołanje sažłyscha: Sso roshladujo, widźesche, so bě žo 5lětny hólčźk dźěłaćerja Schołty na lodźe gmejnskeho hata pschepadnył. Dźěćo hacź k hłowje we wodźe tćesche a mózesche žo kóždy wokomik pod lód žunyćź. Duž žo korčmar rossudźi, do symneje wody, kotraž jemu hacź do brjucha doßahasche, saléśćź. Jemu žo poradźi, hólza shrabnyćź a jeho na žuche won donjesćź. Hdy budźische korčmar pschipadnje po sahrodźe njekhodźił, budźische žo hólz lohko tepicź mohł. Hat je na městnje, hdźež bě žo hólz pschepadnył, najhłubschi.

S **Khróšta.** Galizišeho dźěłaćerja Jana Ssmudu, kotryž je sańdźeny tydźeń pjatk popołdnju žwoju lubu, dźěłaćerku Firku Jenskez s revolvrom satšélił, žu tónžamy dźeń w nozy wokoło 12 hodźin w Sderjanskej korčmje sajeli. Čžeho dla je Ssmuda žwoju lubu satšélił, njeje hischće wujaßnjene. Po nowschim powjedanju je wón chzył do Ameriki wucźahnyćź. Khartu sa jěsbu psches morjo bě žebi wón hižo wobstarał. Sswoju lubu chzyschе wón žobu do Ameriki wsacź, dokelž je žo wona pjecža temu sapowjedźiła, je ju wón s hněwom satšélił.

S **Hucziny.** Sańdźenu wutoru rano w 3 hodźinach tu na Hilbjenzez kuble woheń wudyri, kotryž stare, njewobydlene domske. nětkole pschekupzej Krawčźikej žłuschaze, do procha a popjeła pschewobrocźi. Domske běsche wyžoke, drjewjane, se žłomu kryte twarjenje. Dokelž blisko pola žužoda stejesche, běsche wone sa njeho s wulkim strachom. Hacź runje žo s wulkej horzotu žužodej wschě woknowe schkleńzy rospukachu, žo jeho statok tola wohnjej wobró. Se žykawow bě Bukojnjanska prěnja a Maleschanska druha.

S **Rakeczanskich stron.** Sastarsku bě waschnje, so bur, hdyž bě wumkóčźił, tak mjenowaneho stareho k žužodej donjesćź da. Tole waschnje njeje žo hischće zyle shubiło. Tak wóndano jedyn bur „stareho“ k žwojemu žužodej póžła. Tón pak žo na to roshněwawschi žłomjaneho pscheměnka na sahrodu cźižny. W nozy žo wuwotpoczowawschi, žo stary na njeżedłaneho konika žyže, dokelž pak bě sabył, žebi wusdu wobstaracź, konik s nim psches tšěchi jěchasche, hacź na ponoschk domskeho prěnjeho žužoda pschijěcha. Tu žo do wuhenja sakopnywschi, žwojeho jěsdneho wottschaße. So njeby s tšěchi padnył, žo tón spěšchnje wuhenja pschimny. Ale wuheń žo wotlemi, a stary žo do dwora bura, kotryž bě jeho wudźełał, kuli. Rano wobradu wohladawschi, bur stareho rucže do bróžnje donjeße. K lětu jeho nochze saßo k njehospodliwemu žužodej póßłacź.

S **Kamjeńza.** Lětusche wobhladanje młodych ludźi, kotsiž dyrbja pod měru hicź, budźe 5. a 6. měrza w Połcźnizy. 10. měrza wot $^1/_2$8 hodźin, 12. měrza wot $^1/_2$9 hodźin, 13. měrza wot $^1/_2$8 hodźin a 15. měrza wot $^1/_2$9 hodźin w Kamjeńzu. 16. měrza dop. w 9 hodź. budźe wuložowanje w Kamjeńzu.

S **Lubija.** Rekrutěrowanja sméja žo w Lubijskim hamtskim hejtmanstwje wot 1. měrza hacź do 16. měrza, a to w Lubiju žamym wot 12. hacź do 17. měrza.

S **Lubija.** Pschi wuprósdnjenju wosa měschćańskeho hnojoweho wotwoženja je žo cźełko do cźaßa porodźeneho dźěsćźa namakało. Jako macź žu žłužobnu holzu wußlědźili, kotraž pola jeneho Lubijskeho pschekupza žłuži. Holza je žo, kaž wudawa, s porodom pschekhwatała.

S **Kulowa.** Na tudomne skótne wiki bě žo 20. februara 123 kruwow, 51 jałojzow a bykow a 58 žwini a běhakow na pschedań pschiwjedło.

Se **Sabroda.** W Rawiczu je jedyn Sserb, Fritz Ungar, kotryž je žo w Sabrodźe narodźił, žwoje wucžerske pruhowanje derje wobstał. Nadźijamy žo, so žo po cźaßu jako wucžeŕ do Sserbow wróćźi.

S **Warnocźiz.** Tudomny ryčzerkubleŕ Friesa je wschón žwój lěß wobhrodźił a do njeho wschelaku šwěrinu naßadźał. Jelenja a dźiwje žwinje žu žo s dalokich stron po želesniznu pschiwjeske. Tudomnym wobydlerjam žo njelubi, so njemóže ani krocžele wjazy do lěža stupicź.

S **Běłeje Wody.** Ssobotu popołdnju žebi někotre dźěćźi pschi Khwalischu w pěskowych jamach hrajkachu. Do pěska jamy wurywachu, do kotrychž nuts kažachu. Jena tychle jamow, do kotreje bě 14lětny Tietz salěsł, žo soßypny, tak so pěsk Tietzu zyłeho sahrjeba. Jeho towarschojo sroscźenych na pomoz sawołachu. Prjedy pak hacź mózachu jeho cźi wuhrjebacź, bě žo wón hižo sadußył.

Se **Shorjelza.** (Khostanska komora.) Loni bě žo mandźelstwo dźěłaćerja Emila Buhlera w Borschćźi dla łamanja mandźelstwa dźěliło. Buhlera běchu žudnizy sa jenicźkeho winowateho spósnali. Prjedy hacź žo skórźba wußudźi, bě Buhler wschě žrědki nałožił, so by dopokasał, so žo wón se žłužobnej dźowku Mirlez, kotraž bě pola jeho starscheju žłužiła, njeje nakładował. Po jeho wudawanju běchu jejne rěcže wo nim njewěrne. Molerjej a agentej Schmeckej, prjedy w Klětnom bydlazemu, bě wón poručźił, so by dyrbi holzu narěčźecź, so by psched žudom wopak žwědcźiła. Wona dyrbjesche rjez, so njeje s Buhlerom wobkhadźała, tak so by Buhlerowa žona skórźbu pschěhrała. Holza pak žo njeda wot wěrnosće hnucź a agentej snapschecźiwi, so hižo budźe Buhler žam wjedźecź, schto je s njej cźinicź měł. Druhich ludźi wón s darmotnym piwom pohnucź spyta, so bychu k jeho lěpschemu psched žudom žwědcźili. Teho dla Buhlera, kotryž je hižo wospjet khostany a na kotrehož žo hrěschachu, so je twarjenja žwojeje žiwnosće sapalił, dla spytaneho sawjedźenja k wopacźnej pschišasy wobskorźichu. Se žwědkow žo dźowka Mirlez wotwlakowasche, pschecźiwo njemu žwědcźicź, a hakle, hdyž jej statny rěcźnik s pjenježnym khostanjom a arrestom hrožesche, žo wona podwoli, pschišahu wotpołożicź. Wobskorźeneho, kotryž ma hischće jastwowe khostanje, jemu wot Budyskeho žuda pschišudźene, wotpokucźicź, s pschiliczenjom tuteho khostanja k khostarni na $1^1/_4$ lěta saßudźichu a jemu cźeßne prawa na 5 lět wotrjeknychu. Buhler pschipowjedźi, so pschecźiwo wußudej revisiju poda.

Se **Sslepeho.** Nasche towarstwo „Spěwny wěnz“ sańdźenu njedźelu w Nowakez hoscźenzu žwój 10lětny sałożeńsku žwjedźeń žwjecźeische. Wón žo s małym konzertom sapocža. Spěwasche žo „Hólczik běži psches hórki“, „Sady naschej' pjezy kuntwory hraja“, „Nimo žwjateho Marcźina“, „Schtó wě, schto moja luboscź je?“. Pschi hoscźinje mějesche knjes farař Handrik žwjedźeńsku rěcź. Wón na to spominasche, kak je žo towarstwo sa minjene 10 lět roswiko a kajku waznoscź je žebi w Sserbach dobyło. Na bliski waźny dźeń žlěborneho kważa khěžorskeju mandźelskeju nascu kedźbliwoscź potom složiwschi, wón žwoju rěcź se žławu na khěžora skónczi. Jako druhi rěcźnik Hanß Kónzan na sadźěwki pokasowasche, s kotrymiž mějesche žo towarstwo bědźicź, prjedy hacź mózesche žwój nadawk dopjelnicź. Krótku rosprawu wo towarstwowym skutkowanju podawschi, wón saßkužby wusběhowasche, kotrež bě žebi wo njo jeho sałožeŕ a prjedawschi wodźeŕ, knjes wucžeŕ Haschka, dobył. Runje tak wón dźakownje prózowanje jeho naßlědnika, knjesa wucžerja Neumanna-Rownjanskeho, pschipósnawasche a knjesomaj Haschzy a Neumannej žławu poßwjecźi. Po wuspěwanju spěwa „Rjana Luźiza“, knjes wucžeŕ Neumann wosjewi, so je towarstwo tsjoch knjesow, kk. fararja Handrika-Sslepjanskeho, molerja Krausa s Draždźan a kantora Haschku, dźiwajo na jich saßkužby wo nasche towarstwo, sa cźeßne žobustawy wuswoliko. Woni žo s tsikrócźnej žławu jako nowe žobustawy počźesćźichu. Knjesej Haschzy pódla teho wobsamknychu, adressu pschepodacź, kotruž 143 žobustawow podpiža. S hoscźiny naß herzy k wjeßelej reji wabjachu, pschi kotrejž žo hacź do pósdneje nozy wjeßelachmy.

Přilopk.

* (Sso satšélił.) W Magdeburgu je žebi jedyn leutnant tamnischeho pěscheho regimenta psched schpihelom žwojeho wobydlenja kulku do hłowy tšélił. Wón bě žo hakle psched 4 měßazami s dźowku jeneho wyschscheho statneho rěcźnika woženił. Kaž žo sda, je žebi wón na ducha skhoriwschi žiwjenje wsał.

Wußudźenja.

Khostanska komora. Dźěłaćeŕ Jan Kuchaŕ s Wósborka, kotryž na poßled w Budyschinje bydlesche, bě w Budyschinje wěstemu Urbanej wosowu wijawu kradnył a ju pschedał. Wospjetneho paduchstwa dla wobskorźeneho k jastwu na poldra lěta saßudźichu a jemu cźeßne prawa na 3 lěta wotrjeknychu.

Drjewowa awkzija.

Na **Sdersanſtim hajniſkim revěrje** ma ßo **pónđzelu 26. febr. dopołdnja wot 9 hođzin**
nětyđže 80 ſchmrěkowych krutych žerđžow, 8—10 cm delnjeje tołſtoſcže,
30 rm twjerdych palnych klumpachow,
100 twjerdych a mjehkich dołhich hromadow a
120 rm twjerdych a mjehkich halosow
ſa hnydom hotowe pjenjesy na pſcheßadžowanje pſchedawacź.
Shromadźiſna pola Röſigera pſchi Bronjanſkim puczu.

Hajniſke ſarjadniſtwo.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 27. februara dopołdnja wot 9 hođzin ma ßo **w Dubjanſkim hajniſtim revěrje**
150 khójnowych dołhich hromadow
w ſahonomaj 13 a 20 ſ wuměnjenjemi na pſcheßadžowanje pſchedawacź.
Shromadźiſna w 20. ſahonje pſchi Zymplanſkim puczu (ſakſkej krajnej mjeſy). **Hajniſke ſarjadniſtwo.**

Drjewowa awkzija
na Kupjanſkim revěrje.

Sſrjedu 28. februara 1906 ma ßo ſcźěhowaze palne drjewo na pſcheßadžowanje pſchedawacź:
20 rm twjerdych ſchcźěpow,
40 = twjerdych a mjehkich kuluſchkow,
36 twjerdych a mjehkich halosowych hromadow,
40 rm derje rosſchcźěpjenych khójnowych pjeńkowża
ſ lońſcheho ſtareho ſpuſchcźenja
ßuche khójnowe ſchcźěpy, khójnowe kuluchi a dołhe hromady.
Hnydomne ſapłacźenje ßo pſcheje, tola njeje to ſ wuměnjenjom.
Se ßwobodneje ruki ßo jenož hiſchcźe ſ wuwſacźom pſchedawa.
Shromadźiſna: w 9 hođž. w drjewiſchcźu pſchi knježej ſkale.

Kupjanſke hajniſke ſarjadniſtwo.

Drjewowa awkzija
na Drobjanſkim revěrje.

Schtwórtk 1. měrza 1906 dopołdnja 1/2 10 hođzin ma ßo tam **300 khójnowych dołhich hromadow**
ſa hotowe pjenjesy na pſcheßadžowanje pſchedawacź.
Sapočzatk 1/2 10 hođzin pſchi Kupjanſko-Drobjanſkim puczu.
W Minakale, 21. februara 1906. **M. Mauke.**

Drjewowa awkzija.

5. měrza 1906 popołdnju 1/2 1 hođzin ma ßo w **Hućinjanſkim hoſcźenzu** 30 khójn. ſchtomow 16/24 cm, 248 khójn. ſtotowych ryhelow, 231 khójn. moſtowych tramow, 278 mjehk. klozow 16/30 cm, 94 rm mjehkich ſchcźěpow, 90 rm mjehkich klumpachow, 81 mjehkich repuchow, 37 rm mjehkich halosow, 4100 walcźkow, 113 rm mjehkich pjeńkow na pſcheßadžowanje pſchedawacź, ſeſtajanych w drjewiſchcźach pola Noweje Wßy a pola Kißlizy. „Dobre wotwoženje."

Kral. hajniſki rentſli hamt w Draždžanach.
Kral. hajniſke revěrſke ſarjadniſtwo w Połpizy. 21. febr. 1906.

Awkzija.

Sſrjedu 28. februara 1906 popołdnju wot 2 hođzin maja ßo **inventar, hoſpodarſki grat, domjaza nadoba, meble** atd. prjedawſcheho hoſcźenzarja Ramſcha w Nižej Wßy, kotryž nětko w Komorowje cźišło 25 pola Rakez bydli, ſa hotowe pjenjesy na pſcheßadžowanje pſchedawacź.

Na pſcheßadžowanje pſchińdu wſchelake maſchiny, rólny grat, 1 nimale nowy wós, 1 grammophon ſ 13 kopjenami, 2 piwowaj apparataj ſ dwěmaj rokomaj, 1 ventil k ſprawjenju wuhloweho kißlika a wſchelake meble.

Pſchedporučnik (forminda) **Khorla Kral**
w Komorowje.

Sſuche pjeńkowe drjewo

po ſnatych tunich płacźiſnach pſchedawa
hrabinſke Lippeſke hajniſke ſarjadniſtwo w Dubom.

Drjewowa awkzija.

Pónđzelu 26. februara popołdnju wot **3 hođzin** ma ßo w **hoſcźenzu w Hunczerizach** ſcźěhowaze drjewo, ſeſtajane na Huſcźanſkim hajniſkim revěrje w drjewiſchcźu 2. wotđźělenja w cźornych khójnach pola Družkez, w 5. wotđźělenju w Kočiczanſkim haju, w 15. wotđźělenju w jěſorje, w 20. wotđźělenju w Huſcźanſkim lěßu a w farſkim lěßu, na pſcheßadžowanje pſchedawacź,
jako: 240 krutych žerđžow, 8—15 cm delnjeje tołſtoſcže,
15 rm twjerdych palnych klumpachow,
260 = mjehkich = =
240 tyczow, 5—7 cm delnjeje tołſtoſcže,
400 kopačzowych toporow (akazijowych),
16 mjehkich dołhich hromadow,
360 rm khójnoweje walczíny.

Huſcźanſke hajniſtwo, 15. februara 1906.

O. Mendte.

Ernst Herkner

cźaßnikař w Budyſchinje
na **ſeminarſkej haßy 17**
prjedy pſchi hłownym torhoſchcźu
poruča ßwój wulki ſkład wſchěch druźinow
cźaßnikow a **rjecźaſow**
po tunich płacźiſnach ſ wjazyłětnym rukowanjom.
Porjedźenja derje a **tunjo.**
Rěcźu ßerbſki.

Prußnizy a holandſke jahody

ſ zokrom warjene,
pſchi wotewſacźu wjetſchich dźělbow tuńſcho poruča
Pawoł Pětſchka
pſchi drjewowych wikach
a na Nowoſalzſkej drózy.

Kóždu dźělbu
brěſowych pruthow
kupuje
H. Keller w Rakezach.

Sſuſcheny połcź, 4 porſty tołſty punt po 90 np., **ſuſcheny ſwinjazy brjuch, cźerſtwy kój** punt po 80 np., pſchi 5 puntach po 78 np., **bělu kołbaßu** druheje druźiny punt po 60 np poruča
O. Pětſchka na žitnej haßy.

Rěſniſtwo

mataj na pſchenajecźe
J. a E. Koban
pſchi žitnych wikach 4.

Sa tyſcherjow.

Tyſcherſtwo ſe ſpěſchnym wobkhodom, ſa ſapočzarjow ßo pſchihođźaze, je 1. haprleje t. l. na pſchenajecźe w **Drožđžiju** cźišło 8.

Łapy
a wſchón **ſtary cźapor ſ łubjow** po najwyſchſchich płacźiſnach kupuje a po nje ßam jěđźi
W. Ritter na jerjowej haßy.

Drjewowy popjeł
kupuje horncźeńnja w **Bóſchizach** pola Njeßwacźidła.

40 zentn. běrnow

ßu na pſchedań w **Nowej Wjeſzy** cźišło **20** pola Worklez.

Khěža cźišło 2 w **Delnjej Kinje** je ſ polom abo bjes njeho na pſchedań. Dalſche je ſhonicź na wowcźerſkej drózy (Schäferſtraße) 11 delka pola E. Scholtу.

Žiwnoſcź
ſ 9 kórzami pola w **Małßezach** cźišło 8 je ſe žiwym a morwym inventarom na pſchedań.

Žiwnoſcź
cźišło 19 w Poczaplizach ſe 7 1/2 kórzom pola je pſcheměnjenja dla hnydom na pſchedań.

Maka žiwnoſcź
ſe 4 kórzami pola a łuki je dla dźělenja herbſtwa hnydom na pſchedań w **Jatſobju** cźišło **17** pola Minakała.

Nowa khěža

w **Hrubjelcźizach** pola Budyſchina leżaza, je pſchi 1500 mk. napłacźenja na pſchedań.

Dalſche je ſhonicź pola ßudniſkeho aktuara ſw. ßł. **Libſcha** w Budyſchinje.

Žiwnoſcź
w **Nowym Luſcźu** cźišło 10 pola Njeßwacźidła je ſ 8 kórzami pola ſe ßwobodneje ruki hnydom na pſchedań.

Pjekarſkeho wucźobnika
ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi pyta **E. Böhme,** pjekarſki miſchtr we Wulkej Dubrawje.

Hólz ſprawneju ſtarſcheju, kotryž chze **tyſcherſtwo** nawuknycź, jutry wucźbu namaka pola tyſcherſkeho miſchtra **A. Richtera** na rěſniſkej haßy w Budyſchinje.

Rěſniſki wucźobnik.
Ssyn ſprawneju ſtarſcheju móže pola mje jutry ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi wucźbu namakacź.
Klemens Gärber,
rěſniſki miſchtr w Rakezach.

Serbske towarstwo „Lipa“ w Rakecach

wuhotuje **njedźelu 25. februara 1906** wječor w 1/2 8 hodźin w hosćencu „Sakskeho domu“ w Rakecach

zabawny wječor.

Wšěch lubowarjow pěkneje serbskeje zabawy a wosebje wšě serbske towarstwa z blizka a z daloka jenož z tutym najwutrobnišo přeprošuje

předsydstwo.

Wosjewjenje

S tutym čěsćenym Serbam k wjedźenju dawam, so ßym ßwoju **kupowarnju kožow** ſ hußazeje haſki k **bohatym wrotam** pſchepołożił.

Ernſt Schramm.

Sa kónz měrza a sapočatk haprleje mam mjeńſche a wjetſche kapitalije ſ privatneje ruki na dobre hypotheki wupožčicź a rad darmo wſcho dalſche wukasuju.

Hypothekowe pożčonki krajnoſtawſkeje banki kral. ſakſkeho hornjołużiſkeho markhrabinſtwa hižo wot wobſtacża mojeho agentſtwa kóždy czaß bjerjerjam pożčonkow bjes proviſije ſaradźam.

Hermann Libſch,
ßudniſki aktuar ſw. ßł.

We **Wulkim Wožyku** pola Hornjeho Wujeſda je **ßwobodne kubło** czißko **17/18** ſ 80 kórzami najlěpſchich ležomnoſczow ſe żiwym a morwym inventarom na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola Hermanna Schkody w Ledźborezach pola Biſkopiz.

Khachleſtajerſkeho wuczobnika

ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi pyta **Nowotny** pſchi żitnych wikach 16 w Budyſchinje.

Ssyn ſprawneju ſtarſcheju móże jutry ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi jako **moleŕſki wuczobnik** do wuczby ſtupicź. Dalſche je ſhonicź pola **W. Smidta** na dwórniſchczowej drósy 8.

Holzy, kotrež chzedźa żonjazu draſtu ſchicź nawuknycź, ßo pſchijimaju.

Emma Hajnowa
na Tſělanſkej drósy 6 po 2 ſkhod.

Kuchaŕki, ßłużobne a ſtwinſke holzy, ßłużobne a hródźne dźowki a tajke k ßwinjom, mlokowe holzy, wotroczkow, ßrěnkow, tſeczakow a wolazych hnydom ſ wulkej mſdu do tudomnych a Draždźanſkich ſtron do dobreje ßłużby pyta pſchiſtajeŕka **Schmidtowa** na ßukelnſkej haßy 24 po 1 ſkhodże.

Podßobna kruwa

je na pſchedań w **Ssemichowje** czißko **10**.

Ssuczelna jałojza

je na pſchedań w **Huczinje** czißko **41**.

Proßata

ßu na pſchedań na **ßwobodnym kubłe** w **Jeſchizach.**

Pytam

dźełaczeŕſke ßwójby ſ darmotnym wobydlenjom a deputatom, woženjenych a njewoženjenych pohonczow, mlokowych hólzow, wolazych, dźowki k ßwinjom ſe mſdu hacź do 300 mk. do dobrych ßłużbow pyta pſchiſtajeŕ w Klukſchu 53a.

Sſłużobna holza,

ßylna dowěrna, niz młódſcha 16 lět, ßo k 1. haprleji do ſaſtojniſkeje ßwójby ſ dwěmaj dźeſczomaj a małym hoſpodarſtwom pyta. Sso ſamolwicź pola **R. Siegemunda** w Budyſchinje na Jurjowej haßy (Georgſtr.) 23 po 2 ſkhod.

Sſłużobna holza,

pilna a dowěrna, ßo k 2. haprleji pyta na **horuczeŕſkej haßy 23** po 2 ſkhod.

Kuchaŕki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy a tajke k ßwinjom, hródźne dźowki ſ wulkej mſdu, ßrěnkow, rólnych pohonczow do tudomnych a Draždźanſkich ſtron pyta pſchiſtajeŕka **Görlichowa** na ſchulſkej drósy 7 ſ napſchecża theatra.

Sſłużobna holza

ſ dobrymi wopißmami, kotraż ßo ßobu k hoſpodarjowej ßwójbje liczi, ßo na jene kubło bliſko Budyſchina do dobreje ßłużby pyta. Dalſche wukaſuje **Lebelt** pſchi żitnych wikach.

Do Klětneho!

Na

kóſlopiwowy ßwjedźeń

pjatt 2. a **njedźelu 4. měrza,** na kotrymż ßo rjetkej a kóſkowe mězy darmo pſchidawaju, pſchecźelnje pſcheproſchuje

F. Fuder w Klětnom.

Towarſtwo ßerbſkich burow.

Pobocżne towarſtwa, kiž maja pſchinoſchk (5 hr.) do hłowneje kaßy Towarſtwa Sſerbſkich Burow na lěto **1905** hiſchcże płaczicź, ßo ſ tutym raſnje napominaja, ſo bychu jón bórſy do hłowneje pokładniży wotedali. — Porjad dyrbi bycź!

W Khróſczizach, 20. febr. 1906. **Hłowne pſchedßydſtwo.**

Burſke towarſtwo w Rakezach

ſměje **jutſje njedźelu 25. małeho rózła** pop. ſ dypkom **4** hodźin w Gäblerez hoſczenzu **poßedźenje.** Wo ſkaſanju parneje młóczażeje maſchiny ma ßo jednacź atd.

Wo bohaty wopyt proßy **pſchedßydſtwo.**

Dobru penſiju

ſchulerjo, kotſiž chzedźa wyſchſche ſchule wopytacź, pola ſwudow. **Herzogoweje** na honjeŕſkej drósy (Jägerſtraße) 25 delka namakaju.

Pěkna **ßerbſka holza** ßo do

ßerbſkeje khofejownje

pyta. Dalſche je ſhonicź we wudawarni **Serb. Nowin.**

Ssylna **holza** ſe wßow, ſprawna a pilna, ßo do wjetſcheho hoſpodarſtwa k 15. haprleji pyta. Dalſche je ſhonicź na kamjeńtnej haßy 18 po 2. ſkhod. na lěwizy.

Do khěże ſe ſahrodu a 4 wobydlenjemi w Budyſchinje ßo **domownik** pyta, kotryż by ßebi ju zyle wotnajał a ſa ßwoje dźěło ſarunanje doſtał. Khěża by też tunjo na pſchedań była. Dalſche je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Dla ſemrjecża ßwojeje żony pytam ſprawnu porjadnu **hoſpoſu** do ßwojeho hoſpodarſtwa, ſ kotrymż je małe rataŕſtwo ſjednoczene. Dalſche je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Sſłużobnu holzu,

niz pſchemkodu, ſ dobrej mſdu pyta pjekaŕſki miſchtr **Bieſold** na bohatej haßy.

1 rólny pohonecź, 2 hródźnej dźowzy

ßo hnydom pytaju na knjeżim dworje w **Delnjej Kinje.**

Cźichonjanſki knjeżi dwór
bórſy abo poſdźiſcho dźełaczeŕſku ßwójbu ſ wulkej mſdu, darmotnym wobydlenjom, ſahrodu a běrnazym polom pyta.

2 dźełaczeŕſkej ßwójbje
pyta knjeżi dwór we **Wutołczizach.**

Sso wróczíwſchi wot rowa mojeje lubowaneje mandźelſkeje

Marje Madleny Heczikoweje

wſchěm lubym pſchecźelam a ſnatym ſa wopokaſma luboſcże, pſchewodźenje k poßlednjemu wotpoczinkej, kaſchczowu pychu a woßebje knjeſej fararjej Krügarjej ſa troſchta połnu rěcź **najwutrobniſchi dźak** praju.

Hłubokoſrudźeny mandźelſki
Jan Auguſt Heczik w Porſchizach.

Doßłowo nad rowom.

12. februara je po krótkej khoroſczi dźełaczerka

Madlena ſwud. Kſchiżanowa,

mějecźelka noſchneho czeßneho ſnamjenja ſa ßwěrnoſcź w dźěle, wumrjeła.

Njebocźiczka je namaj 40 lět dołho ſe żadnej ßwěrnoſczu ßłużiła, budźemoj jej ſtajnje czeſczaze wopomnjecże ſakhowacź.

A. Steiger a mandźelſka
na knjeżim kubłe w Budyſchinku.

(K temu czißku pſchiłoha.

Pschiloha k czišku 8 Serbskich Nowin.

Ssobotu 24. februara 1906.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

19. februara 1906.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	40—42	75—78
awstriske	41—43	77—80
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	36—39	70—74
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	33—35	66—69
4. žnadnje pizowane kóždeje staroby	29—32	62—65
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	37—40	72—75
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	34—36	67—70
3. starsche, wukormjene krowy a žnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	31—33	63—66
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	27—30	59—62
5. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	24—26	52—58
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	40—42	71—74
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	36—39	67—70
3. žnadnje pizowane	32—35	62—66
Čželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	52—54	81—85
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	49—51	77—80
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich schižењow w starobje hacž do 1¼ léta	60—61	77—79
2. mjaßne	57—59	74—76
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	55—56	70—74

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy bowos w Budyschinje: 2134 měchow.	W Budyschinje 17. februara 1906. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 22. februara 1906. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża běła	—	—	—	—	8	24	8	82
" žołta	8	13	8	25	7	79	8	24
Rožka	7	50	7	65	7	38	7	66
Jeczmjeń	8	—	8	13	7	—	8	—
Wowß	7	70	7	90	7	—	7	50
Hróch	10	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	50	10	—	8	50	10	—
Jahły	15	—	17	—	15	—	17	—
Hejduschka	16	—	18	—	16	50	17	50
Běrny	1	60	2	10	1	50	2	—
Butra 1 kilogr.	2	30	2	50	2	10	2	40
Pschenična muka 50 "	9	—	18	50	—	—	—	—
Ržana muka 50 "	8	50	14	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	30	2	70	2	—	2	40
Ssłoma 100 "	3	—	3	50	14	—	19	—
Prožata 844 schtuk, schtuka	18	—	36		—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	5	30	5	20	5	60
Ržane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	60	5	50	6	—
Pschenični gris	—	—	5	75	—	—	—	—
Ržany gris	—	—	6	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenża (žołta) wot 8 hr. 45 np. hacž 8 hr. 50 np., rožke wot 7 hr. 90 np. hacž 8 hr. 10 np., jeczmjeń wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 10 np., wowß wot 7 hr. 80 np. hacž 8 hr. — np.

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta 13 hr. 80 np. hacž 14 hr. 02 np., kórz rožki po 160 puntach 12 hr. — np. hacž 12 hr. 24 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 11 hr. 20 np. hacž 11 hr. 39 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu

15. februara 1906.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 20 np. hacž 7 hr. 60 np., pschenża wot 7 hr. 30 np. hacž 8 hr. 20 np., jeczmjeń wot 7 hr. 30 np. hacž 7 hr. 60 np., wowß wot 7 hr. 50 np. hacž 8 hr. — np., jahły wot 13 hr. — np. hacž 14 hr. — np. hróch 12 hr. — np., žyno 2 hr. 20 np., běrny 2 hr. 20 np., žłoma (600 kilogr.) 18 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. — np. hacž 2 hr. 30 np.

Wjedro w **Londonje** 23. februara: Mjerśnjenje.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** směje njedźelu Estomihi rano w 7 hodź. duchowny Tischer žerbsku spowjednu rěč, ½9 hodźin farar Räda žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Tydźenske sastojnske dźěła směje duchowny Tischer.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Ernst Klemt, fabrikar w Hrubjelčzizach, s Marju Marthu Bartschez tam.

W **katholskej zyrwi:** Pětr Lubk, dźěłaczeŕ w Budyschinje, s Hanu swud. Schěrowej rodź. Ptaczekez, schwalčju tu. — Jurij Zur, murjeŕ w Budyschinje, s Marju Franzišku Jenczez, schwalčju tudy. — Khorla Hermann Gottlöber, pschekupz w Budyschinje, s Paulinu Hanu Pětschez tudy.

Křóeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Jan Ernst, Jana Augusta Fröddy, žiwnoscźerja w Libuchowje, ž. — Rudolf Max, Maxa Bruna Wirtha, žukelnika na Zidowje, ž. — Martha Hilžbjeta, Oskara Hermanna Haufy, dźěłaczerja na Zidowje, dź. — Johana Hildegard, Augusta Sshkory, fabrikarja w Dobruschi, dź.

W **katholskej zyrkwi:** Jurij Albert, Josefa Walzika, schewza w Budyschinje, ž. — Martha, Jakuba Menzela, fabrikskeho dźěłaczerja na Zidowje, dź. — Martha Hedwig, Michaka Winklera, žiwnoscźerja w Sslonej Borschczi, dź.

Zemrjeli:

W **Michalskej wožaze:** 16. februara: Herrmann Müller, krajnokhudy žedkaŕ s Pietschena, we wokrjeżnej khorownj na Zidowje, 52 l. 7 m. 27. d. — 19. Madlena Ssymankez, njebo Matěja Handrika, khěžerja a ležomnoscźerja na Zidowje, sawostajena wudowa tam, 84 l. 18 d.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

Njedźelu Estomihi směje rano ½8 hodź. duchowny Voigt žerbsku spowjednu wuczbu, ½9 hodź. farar Kschižan žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Pjatk 2. měrza budże rano ½9 hodź. němska spowjedź a ½10 hodź. němske kemschenje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

Njedźelu Estomihi směje duchowny Kschižan rano ½8 hodź. žerbsku spowjedź, farar Domaschka dopołdnja ½9 hodź. žerbske a ¼10 hodź. němske prědowanje.

Budyska meblownja a na pscheżadźowanje pschedawarńja Pawoła Hensela w Budyschinje

pschi lawskich hrjebjach 4 w žerbskim domje

porucza

nadobu do **bydlanskich** a **spanskich stwow** a **kuchinjow, polstrowane meble, schpihele, stoły, poßleschcza** atd., kaž tež wschelake jenotliwe meble.

Składnostne kupje!

Najlěpsche dźěło. Tunje płaczišny. Sprawne poßłużenje.

Wobhladanje je bjes kupjenja dowolene.

ff. likeury,

dwójny a jednory

palenz

znateje dobroscże

po najtuńschich płaczišnach najlěpschi porucza

Franz Wölfle

(prjedy Moritz Mörbe.)

Pschispomnjenje: W cžwizach palenz, wot 10 litrow žo sapočzejo franko sa hotowe pjenjesy roseščelu.

Porjedźenje dobre a tunje.

Seelenfreund & Co.

pschi lawskich hrjebjach 12

snapschecza měschcz. theatra

Emaillowane khachlowe hornzy

něhdže 1/2 3/4 1 1 1/2 2litrske

po 28 40 45 54 np.

něhdže 2 1/4 2 2/3 3 3 1/2 4litrske

po 60 68 75 85 90 np.

Emaillowane bowy

28 cm pscherěška

schěre 88 np., nowomódre 93 np.

Sazynkowane bowy

po 83, 95, 120, 140, 160 np.

po 83, 95, 120, 140, 160 np.

Brune swjasane hornzy

(6 schtuk w swjasku)

38 np.

Lampowe zylindry

6 linijate, 8 linijate, 10 linijate,

po 3 np.

Porzlinowe hnězdowe jeja

po 5 np., duz. 55 np.

Dobytkna kupowarnja sa saßopschedawarjow.

S. Beer,

prjedy

Messow & Waldschmidt,

w Budyschinje na snutskownej lawskej haßy 6.

Wupschedawanje hižo poskiczenych wězow po njeßměrnje tunich placzisnach **ßo dale wotměwa,** tak daloko hacž ßu hischcze na skladze. Pschi kupjenju, s 2 mk. ßo sapoczazym, jako dar jenu praktisku wěz pschidawam.

Pistne khartki

rjane kaž litografowane

czischczi spěschnje

Ssmolerjez knihiczischczetnja.

Woßebne

nawožeńske wobleczenja

ßamßneho dźěła, wubjerneho rěsa, tunjo porucza

Ota Preuß w Budyschinje

na žitnej haßy 4.

Czrije a schkórnje

k konfirmaziji

kaž tež wschěch jenož pomyßlnych družinow czrijow sa muzskich, žónske a dźěczi porucza hobrski wubjerk po jara tunich placzisnach

Pawoł Kristeller

na bohatej haßy 29.

K konfirmaziji a k nalětnej potrjebje

poruczam

czorne a pißane drastne tkaniny

wschelakich družinow, meter hižo po 80 np.

Wulki wubjerk

muzazych a hólczazych wobleczenjow

s dobrych tkaninow derje dźěłanych,

konfirmandskich wobleczenjow hižo po 13 1/2 mk.

muzazych zwjernowych kholowow

hižo po 1 mk. 45 np.,

kaž tež **wulku dźělbu jenotliwych hólczazych a dźěczazych zakettow a kholowow** hižo po 80 np.,

mězy po 30 np.,

czorne a pißane klobuki na wulki wubjerk.

M. swudowjena Pilzowa

w **Khrósczе** pola Minakała.

K konfirmaziji

porucza ßwój wulki sklad

wokoloschijazych rjeczasow

najnowschcje mody s **wutrobiczkami, kschižikami, medaillony, narucznizy, broschow** a **nawuschnikow,**

czaßnikowych rjeczasow,

muzazych a žonjazych pjerschczenjow,

kneflow do pschedkoschliczkow a manschettow

se skoteho, ßlěbra a doubleja

po najtunischich placzisnach

Guido Reiche

w Budyschinje pschi hlownym torhoschczu 2.

Wěrowanske pjerschczenje

ßamßneho wudźělka jara placzisny hódno.

Wuporjedzenja derje a tunjo.

Njesakomdźeże wurjadny dobytk!

Wot dżenża

wulke rumowanske wupschedawanje ſ inventurskimi płaczišnami.

Dźěczaze wobleczenja, schuleŕske wobleczenja, mužaze wobleczenja, kholowy, jupy, swjeŕschniki.

Konfirmandske wobleczenja.

Holczaze wobleczenja, żakety, mantle, khornarje, khapy, klobuki, mězy, płóczliwe wobleczenja, płóczliwe blusy, płóczliwe kholowy, płóczliwe wobleczenja.

Dźěczaze schórzuchi, żonjaze schórzuchi, spódnje tkaniny, schtrympy, rukajzy, schaty, krawatty.

Dźěczaze spódnje żuknje, żonjaze spódnje żuknje, barchentowe koschle ſa dźěczi, mužskich a żónske.

Dla wnwostawazeje symy żo też wscha symsła twora bjes wužitka pschedawa, dokelž żu składownje hischcze pschepjelnjene. Też ſa lěčnu potrjebu żo njewróčna składnosć k kupjenju hódnych tworow po żmĕschnje tunich płaczišnach żo poručza. — Wobhladanje je rad dowolene.

Hłowne torhoschćo čžo. 9. **Ernst Jenke.** Hłowne torhoschćo čžo. 9.

Dźělbu nasad stajenych tworow,

poßleschežowe zychi, wupjerki, lama, polwolmjane żuknjowe tkaniny, jaki, barchenty, drastne tkaniny,

po płaczišnje khětro poniżene, pschedawam jara tunjo, so bych je rucže wotbył.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Wubjerne jědźne żadło,
punt po 65 np., pschi 5 puntach po 60 np.,
wubjerny połcž krajnych żwini,
punt po 1 mk., pschi 10 puntach, po 90 np.,
żadło punt po 90 np.,
pschi 5 puntach po 85 np.
poručza
Emil Gräfe w Budyschinje
na swonkownej lawskej haßy.

Privilegowane

Pohlowe mydło

psche żwjerbjenje, drjenje, jětseschka, kusk po 1 mk., pakžik 3 mk., je sakońšzy sakitane pod čžo. 69937 ſ „hadom“ jako se satitanskej snamku.

Jenož woprawdźite wschědnje czerstwe roseseżeka

R. Tschernich
w Draždźanach A. 16.

Kwětki do wopomnjenskich knihow,

reliesowe albumy,

sapißne albumy,

pěßnjaze albumy,

sapißne knižki,

knižki ſ warjenskimi rezeptami

na wulki wubjerk po tunich płaczišnach poručataj

A. & W. Neuhahn

w Budyschinje na żerbskej haßy 4.

Saßopschedawarjo dostawaju rabatt.

Rĕczi żerbski!

Libsch, żudniski aktuar sw. żł. na żukelnskej haßy 34, na kožu ſ napschecža piwneho hroda.

Pißarnja ſa kupne, hypothekske, dismembraziške, testamentske a sawostajenstwowe atd. wězy.

Telefon čžišło 324.

Rĕczi żerbski!

Spěwarske,

żerbske a němske,

jednorje hižo po 2 hr. a wošebnje do czelazeje kože swjasane hižo po 6 hacž do 10 hr. żu na pschedań

we wudawarni Serb. Nowin.

Kmótsaze dżaki

ßu dostacź
we wudawarni
Serb. Nowin.

Jurij Ludwig,

czaßnikar
pschi ßerbskich
hrjebjach 28
(ſ napschecża
starych kasarmow)
pschedawa
a porjedża
czaßniki
derje a tunjo
ſ rukowanjom.

Brodowska haptyka

na hoschiz haßy 27
Kaschel,
katarrh,
dybawosćź
ßo spěschnje polóżeja
ſ thymusinom
Blescha po 75 np. a
1 hr. 40 np.

☛ Jako najlěpsche ßo poruczeja
dr. Roeberowe
lěkarstwa:

Hablowy a jehlinowy spirituß psche drjenje w rukomaj a nohomaj, ſchižu, bjedrach a ſhibadlach.
Pepſinowe wino psche tłóczenje żołdka, wróćenje, mjeknjenje, bjesappetitnosćź.
Benediktinſka eſſenza psche żiwotowe bolenje, driſtawu.
Czaj farfara psche kaschel.
Bjenchlowy měd a **brěczka czornych Janſkich jahodow** psche kaschel a dybawosćź dżěczi.
Żołdżowy kakao psche driſtawu a żiwotowe bolenje.
Jakorzowa (jěchiběrnowa) **brěczka** k cziſćenju krwě.
Mydło psche liſchawu.
Mydła psche njerodź pola człowjeka a ſkotu.
Kopſchiwowy spirituß
Arnikowy spirituß
Brěſowy balſam
} psche wupadanje włoßow a ſchupiſny.
Kupanſke ſela ſa ßłabe dżěczi.

Teho runja wſchě **lěkowanſke kopjena, ſela, korjenja,** dale **wobaladła** (wotu, wobalki atd.) **mineralowe wody, ſchkleńczane ßyławy** a **apparaty k wothladanju khorych.**

Dr. Roeber,
Germania drogownja
ſ napschecża „winoweje kicże“
na bohatej haßy.

Jan a Ernſt Koban

w Budyſchinje pschi żitnych wikach 4
w domje Seehez reſtauranta „Germania“.

Pißarnja ſa wudżěłanje kupjowych, ſaměnjenjowych, dismembraziſtich wucżinjenjow, wucżinjenja pschi rosrunanju herbſtwow atd., ſa wudżěłanje pißmow wſcheje drużiny, ſa ſapodacże próſtwow, ſawoſtajenſtwowych ſapißow, formindżiſkich ſliczbowanjow, dawkowych reklamazijow a ſ zyła wſchěch podobnych pißomnych dżěłow.
Seſtajenje teſtamentow, ſaradżenje pschi kupowanju a pſchedawanju leżomnoſćźow.
Saradżenje hypothekow, ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow, ſehnawanje pjenjeżnych żadankow, wukaſanje w prawnych wězach atd.
Wěſte wobſtaranje wſchěch dowěrjenſkich należnoſćźow.
— **Najtuńſche płaczißny.** —
Najſpěſchniſche a ſprawne poßłużenje.
Wopyty do wonka bjes powyſchenja płaczißnow.
Pißarnja je wotewrjena njepſchestawajcy rano wot 7 hodź. hacź wjeczor do 9 hodź.; njedźelſke a ßwjate dny wot 1/2 11 hacź popoldnju do 4 hodźin ſ wuwſaczom pſchipoldnju wot 12—2 hodźiny.
☛ **Rěczimoj ßerbſki.** ☚

Nałětnje nowoſcze

hotowych
mużazych wobleczenjow, paletotow,
jupow atd.,
hólężazych wobleczenjow, paletotow,
deſchczowych mantlow,
konfirmandowych wobleczenjow,
po kóżdej płaczißnje,
wulki ſklad tkaninow
k ſchiczu po měrje
porucża
Eduard Fritsche
w ßerbſkim domje.

K konfirmaziji.

Sswój ſklad
czornych a pißanych draſtnych tkaninow
pschi wulkim wubjerku po jara tunich płaczißnach poruczam,
dwójzy ſchěroku tworu hižo po 7 np.
Emil Wehrle
na jerjowej haßy 7.

Poruczam ßamodżěłane
ff. mlócźniki, mlokowe karany, mlokowe horuzy, wódne khany, wódne czerpawy, ſazynowane wódne khany a horuzy.

Mam wulki ſklad
krjepjawkow (krjepjenſkich khanow) a **emaillowanych tworow, ſazynowanych bowow** a **juchowych czerpakow. Tſěſchne żłoby** a **roły** a kóżde do twarſtwa ßłuſchaze klampnarſke dżěła ſhotowjam.
Żeleſo ſa tſěſchne żłoby mam na ſkładze.
Spěſchne poßłużenje. Najtuńſche płaczißny.
M. Schulz.
10 pschi ßerbſkich hrjebjach 10.

Deſtillazija Adolfa Rämſcha naßlěd.

(mějeczel Max Kirschner)
w Budyſchinje pschi butrowych wikach
— 1868 ſałożena —
poruczа ßwoje daloko a ſchěroko ſnate wubjerne ☛ **likěry** ☚ k kwaßam, ſchczißnam a druhim ßwjedźeńſkim ſkładnoſcźam w czwizach a po waſy. Woßebje dobre ßu dwójny **różowy, nalikowy, hontwinſki a jadroſelowy, hornjołużiſki, żołdkoſelowy ſeleny** a **czetwjeny, zitronowy, wiſchnjowy, malenjowy, prußnizowy** a **korwejdowy.** Dale **naturſkokorwejdowy,** dobry **żitny** a **cziſty** czißko 1 a 2.
Ezwizy k pjelnjenju ßo wupoczinja.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěšćki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 9. Sobotu 3. měrca 1906. Lětnik 65.

Swětne podawki.

Wotstronjenje ßwjateho dnja tśjoch kralow.

Lipśańska rada a towarśtwo Lipśańskich knihikupzow ßu ßejmej petiziju pśchepodali, w kotrejž prosćha, so byśchtaj ßo dźeń tśjoch kralow a pokutny dźeń ßrjedu do Okuli wjazy njeßwjećźikoj. Deputazija druheje komory, kotraž je petiziju pruhowała, je namjetowała, petiziju, tak daloko hač ßo na njeßwjećenje tśjoch kralow poćahuje, knježeŕstwu k wjedźenju dać, tola tak daloko hač njeßwjećenje pokutneje ßrjedy nastupa, sačißnyć.

Knjes sapółkanz Kolla-Khrósćański a knjes Soba-Čornjowski staj ßo w ßejmje pśchećiwo namjetej deputazije wuprajiłoj a sa to wustupowałoj, so by ßo dźeń tśjoch kralow dale ßwjećił. Knjes Kolla w debaće praji:

„So njebych ſ postorkom był a wopaćnym měnjenjam nastać dał, na to pokasuju, so ßu moji wuswolerjo po $^2/_3$ evangelśkeho kśeśćijenjo. To je woprawdźe rjane ſnamjo ſnjeßliwosće. Duchowni mojeho wólbneho wokrjeßa, woßebje evangelsko-lutherśky, ßu mi pißmo półkali, so bych pśchećiwo Lipśańskej petiziji hłoßował. Tole měnjenje je też moje měnjenje; pśchetoż w zyrkwinskim ſmyßlenju ßu Sserbjo wobeju wěrywusnaćow solidarisy.

Hewak mohło ßo hischće wjele wo petiziji rjeć, tola chzu jenoż wośjewićź, so ßo ßłowam połnje pśchisamkuju, kotrež je knjes hrabja Brühl w 1. komorje tak wubjernje rěčał. Tola to chzył jenoż pśchipomnićź, so petizija na mnje sačiśchcź cźini, kaž so zyrkwinske ſmyßlenje pśchezo bóle wotebjera. Ssnadź budźe knjes pśchedßyda tak pśchećeźelny, so wo woběmaj dypkomaj petizije woßebje wothłoßowaćź da.“

Sozialdemokrat Goldstein a ßwobodomyßlny Günther namjetowaśchtaj, ßwjećenje pokutneho dnja a tśjoch kralow wotstronićź. Napśchećźo temu knjesaj Kolla a Soba sa to rěčeśchtaj, so byśchtaj ßo taj ßwjataj dnjej dale ßwjećikoj. Pśchi wothłoßowanju ßejm ſ wulkej wjetśchinu namjet deputazije pśchija.

Dale ßejm wobsamkny, namjetej deputazije pśchihłoßowaćź, so by ßo petizija knježeŕstwu k wjedźenju dała, po kotrejž měźe ßo premije žiwjenjosaweśćenja hač do 200 hr. ſ dokhodow wuwostajićź, na kotrež dyrbi ßo dokhodny dawk dawaćź.

Sswobodna deputazija ſa wólbne prawo druheje komory sakſkeho ßejma

je saßady postajiła, po kotrychž ma ßo nowy wólbny sakoń wudźełaćź. Po nim ßo njeßmě nikomu wólbne prawo wſaćź, kotryž je jo hač dotal měł. Pśchißłuschnikam tśeźeje wuſwoleŕskeje klaßy ma ßo pśchistup do ßejma powjetśchićź, tola niz w tajkej měrje, so ßo — dźiwajźy na pśchewahu sozialdemokratije w tejle wólbnej klaßy — spomoźne dalewjedźenje statneho ſarjadnistwa njepoćeźi abo ßamo njemóźne njeśćini. Nowe wólbne prawo dyrbi powśchitkowne, direktne a tajne bycź, to rěka, kóždy wuſwoleŕ niz pśches wólbnych mužow, ale ßam ſ wólbnej papjerku ßwojeho sastupjerja w ßejmje woli. Po starobje, sdźěłanosći a dawkidawanju ßo wuſwolerjam wólbne hłoßy pśchidawaju. Liczba wólbnych wokrjeßow ma ßo woßebje we wulkich městach powjetśchićź. Namjet liberalnych, so by ßo niz po nětčźišchich wokrjeßach, ale so by w zyłym kraju kóždy wuſwoleŕ 42 sapółkanzow wuſwolił, a so by ßo dale 48 sapółkanzow po powołanju wuſwoliło, je ßejm sačißnył.

Sakſki krajny ßejm

je ßrjedu wo dwěmaj petizijomaj jednał, kotrejž ßo po namjećźe deputazije na ßebi leźo wostajiśchtej. Prěnju petiziju bě pjekaŕski mischtr Schaarschmidt w Kamjenizy podał. Kak ßo śda, njeje Schaarschmidt měśchćańskim wučerjam pśchećelnje smyßleny. Wón ßo na to wobćeźuje, so wučerjo wśchelaku pódlansku saßłužbu hladaju. Woni maju w městach sa tydźeń jenoż 28 hodźin schulskeje ßłužby, wužiwaju śchtwórcź lěta próśdninow, maja doßahazu mšdu a śkónčnje pensiju. Kajku pódlansku saßłužbu maja druhdy wučerjo, dokelž maja wjele próśdneho čaßa, je spodźiwno. Jeho próstwje, so by ßo wučerjam sakasało, ßebi pódla saßłužby nęśchto saßłužićź, njemóźeśche ßo pśchihłoßowaćź, dokelž hižo schulski sakoń postajenja wo pódlanskim dźěle wučerjow wopśchija.

Druha petizija, kotruž bě kubleŕ Lehmann w Delnjej Hórzy podał, ßo na pścheměnjenje 7 § hońtwinskeho sakonja poćahuje a wo pomjeńśchenje hońtwinskich wokrjeßow proßy. Hońtwinske prawo ryćeŕkubłow je poßledni zbytk semjanskich pśchedprawow ſ čaßow njewólnistwa. Mjes ratarjemi ßo njespokojnosć a roshorjenje budźuje, hdyž sa hońtwu doßahaze sarunanja dostaćź njemóźa, dokelž ju njemóźa ßwobodnje pśchenajećź. Teho dla dyrbjał ßo sakoń tak pścheměnićź, so ßmęke hižo gmejny, kotrež maja 100 akrow świßowazych leżomnosćow, hońtwinski wokrjeß tworićź.

Sa petiziju jenoż śchtyrjo ßwobodomyßlni sapółkanzy hłoßowachu.

Dwójny kwaß w kheźorskim domje

je ßo wutoru rano w Barlinje ſe ſwonjenjom wśchěch zyrkwinskich ſwonow sapoćał. Schule ßłěborny kwaß kheźorskeju mandźelskeju ſ woßebitymi ßwjatoćnosćemi ßwjećachu. Wobźarowasche ßo, so bě wjedro njepśchihódne. Skoro zyły dźeń ßo njepśchestawajźy deschćź dźěsche; duž njebě rjenje, po dróhach khodźićź. Njedźiwajźy teho bě wobkhad żiwy, woßebje tam, hdźež móźachu, ßo ludźo nadźećź, so budźa wjeŕchowskich hosći widźećź móz. Wokoło pśchipołdnja kheźorskaj mandźelskaj zbożopśchećźa kralowskeje ßwójby pśchijeśchtaj. Posdźiśicho bě ßwójbna hosćina.

Prynzej Eitelej Bjedrichej a oldenburgskej wójwodźy Sofiji Charloće dopołdnja $^1/_2$11 hodźin w hrodźe pśchedßydstwa kheźorstwoweho a pruskeho krajneho ßejma zboże pśchejachu. $^1/_2$3 hodźin wjeŕchowszy hosćo, diplomatiśy sastupjerjo wukrajnych statow a ministrojo k wěrowanskej ßwjatoćnosći jěsdźachu. Hodźinu posdźiśicho stawnik mandźelstwo prynza Eitela Bjedricha ſ oldenburgskej wójwodku swjasa. Na to ßo zyrkwinske śwěrowanje w hrodowskej kapali wotmě. Hosćo potom nimo śwěrowaneju cźehnjechu. Wječor we 8 hodźinach bě faklowa reja w běłej sali. W 9 hodźinach ßo ßwjedźeń skónći a poł hodźiny posdźiśicho prynzowskaj mandźelskaj do Hubertusstocka wotjědźeśchtaj.

Wobßwětlenje Barlina bě wulkotnische dyźli hdy prjedy. Statne twarjenja, kotrež hewak cźmowe wostachu, ßo w jaßnosći ßwěžow błyschćachu. Wobßwětlenje dróhow „pod lipami“, Bjedrichoweje a Lipśańskeje dróhi, Parižskeho a Lipśańskeho torhoschća bě kraßne.

Khěźor Wylem je dla njewěstych politiskich wobstejnosćow ßwoje pućowanje wotstorcźił.

Sastupjerjo wulkomozow w Algeciraſu budźa drje hischće dołho wo Marokkowskej radu składowaćź. W Barlinje ßo boja, so ßo do

meje njeroseńdu. Tak dołho pak hacź ßo wo pschichodźe Marokkowskeje njerosßudźi, ßo Europa ſ wójńſkim ſtrachom traſchi. Němſki kheźor je teho dla pjecźa wſchě pucźowanſke plany ſpuſchćźił. Teź wo jeho wopycźe pola ſchpaniſkeho krala njeje ßo hiſchćźe niczo rosßudźiło. Wſcho wot wuſpěcha konferenzy w Algeciraſu wotwißuje.

W krótkowjeczornej Afrizy

ßo hiſchćźe pſchezo njejßu ſběžkarſzy Hottentottojo Němzam poddali. Powjeſcź, ſo je ßo ſběžkarſki wjednik Kornelius Němzam podcźißnył, njeje ßo jako wěrna wopokaſała. Po jenej jendźelſkej powjeſcźi ſ Kapſtadta je ſběžkarſki wjednik Morenga ſpytał, Němza we Varagalu ſkót kradnycź. Pſchi tym ßu jeho němſzy wojazy wobſtupili, tola je ßebi wón, 25 muži ſhubiwſchi, wupucź pſches nich pſchedobył.

Jednanje ſaſtupjerjow wullomozow w Algeciraſu

bóle wróczo hacź do prědka du. Franzowſke nowiny němſkim ſaſtupjerjam porokuja, ſo ßebi jenicźzy na to myßla, kak bychu ſamózноſcź Franzowſkeje w Marokkowſkej poßkabili. W Franzowſkej teho dla wjele nadźije wjazy na nju njeſtajeja. To je wěſte, ſo němſzy ſaſtupjerjo njejßu do Algeciraſa ſchli, ſo bychu k franzowſkim namjetam haj a hamjeń prajili a franzowſke nadknjejſtwo nad Marokkowſkej pſchipóſnali. Wo ſrjadowanju pjenjeżnych bankow a polizajſtwje Němzy a Franzowſojo żenje pſches jene njepſchińdu, woni ßebi tak wótrje napſchecźo ſteja, ſo teź najwjetſchi optimiſtojo do doroſumjenja wjazy njewěrja. Duż ßo konferenza najſkerje ſkónczнje wotſtorczi. Franzowſzy diplomatojo widźa w jejnym wotſtorczenju wotpohlad někotrych ſaſtupjerjow, kotſiż chzedźa ßo njelubeje pſchißluſchnoſcźe ſminycź, ßo pſchecźiwo Němſkej wuprajicź. To by woßebje italſkim ſaſtupjerjam njelube było, kotſiż ßu franzowſkim żadankam polékowali.

Awſtriſko-ßerbſka złowna ſwada

je ßo wurunała. Sſerbſke knjeżeŕſtwo je do wjetſcheho dźěła awſtriſkich żadanjow w naſtupanju ßerbſko-bołharſkeho złowneho ſwjaſka ſwoliło. Awſtriſka je na to mjeſy pſchiwoſej ßerbſkeho ſkotu a mjaßa wotewrila.

W Bołharſkej ßu ßo ſe ſwólniwoſcźu ßerbſkeho knjeżeŕſtwa napſchecźo Awſtriſkej ßylnje roshněwali. Wo bołharſko-ßerbſkej złownej jednocźe njemóże drje wjazy żanych rěcźow bycź, a runje tak je ßo ßerbſko-bołharſko-cźornohórſki ſwjaſk ßylnje ſtſchaßk.

Burſke njemĕry w Galiziſkej.

Po nowym wólbnym ſakonju ßo, jeli ſo budźe jemu awſtriſki kheźorſtwowy ßejm pſchihłoßowacź, rutenſki lud pornjo wſchěm druhim ludam jara pſchikrótſchuje. Polazy, potkóczerjo Rutenow, ßu ßo pola awſtriſkeho knjeżeŕſtwa ſa to poſtarali, ſo móża Rutenojo po móżnoſcźi mało ſaſtupjerjow do ßejma wuſwolicź. W Nižniowje běchu ßo rutenſzy burjo ſeſchli, ſo bychu pſchecźiwo pſchikrótſchenju Rutenow w nowym wólbnym ſakonju proteſtowali. Polizija ſhromadźiſnu rospuſchcźi a tych, kotſiż na njeſakońſke rospuſchcźenje ßwarjachu, ſaja. Hdyż wotdźělenje wojakow 14 ſajatych do Tlumacza wjedźeſche, ßo pſchecźiwo wojakam něhdże 300 woßobow poſtaji, mjes nimi żony ſajatych burow. Pſched offizěrom, kotryż wojakow wjedźeſche, ßo klaknywſchi proſchachu, ſo ßo ſajecźi njebychu wotwjedli. Offizěr ludowu cźrjódu napominaſche, ſo by ßo roſeſchła, a hdyż ßo po jeho roskaſu njecźinjeſche, pſchikaſa, ſo bychu ßebi wojazy ſ bajonnetom pucź wuprósdnili. Lud pak ſ pucźa njeńdźeſche a wojakam hrożeſche. Na to wojazy ſalvu wutſělichu, ſ kotrejż ßo 4 woßoby morichu a ßo wjazy dyżli 50 ſrani. Potom hakle lud cźěkaſche. Krwawny podawk je po zyłym kraju wulke roshorjenje ſbudźił, a dokelż ßo wokrjeßny hejtman dalſchich njemĕrow boji, je ſa wjazy wojakami na pomoz żadał.

Wotſtronjenje pukow w jendźelſim wójnſkim wójſku.

W jendźelſkim wójſku ßo wojazy hižo wot 25 lět wjazy njeßmědźa bicź. We wójnſkim kódźſtwje pak mĕnjachu, ſo njeje móżno, matroſow bjes pukow na wuſdźe ſdźeržecź. W lěcźe 1901 je ßo na kódźſtwje 250 krócź ſ prutom a 8000 krócź ſ kijom biko. Pſched pukowym khoſtanjom dyrbi ſaßudźeneho lěkaŕ pſchepytacź, hacź móże jeho cźěko khoſtanje ſnjeſcź. W poßledním parlamencźe je ßo k rěcźam pſchinjeßło, kak żałoßnje puki na młodych pachokow ſkutkuja. Nětcźiſche liberalne knjeżerſtwo je w parlamencźe ſa namjet wjetſchinu dobyło, po kotrymż ßo na 12 měßazow puki we wójnſkim kódźſtwje ſakaſaja. Hdyż ßo ſa tón cźaß pokaże, ſo ßo diſziplina hodźi bjes pukow ſdźeržecź, potom dyrbi ßo pukowe khoſtanje na pſchezo wotſtronicź. Něhdy hdyż knjeżerſtwo do mużſtwow wójnſkeho kódźſtwa paduchow a dundakow tykaſche, drje ßo njeje porjad bjes pukow ſdźeržecź mohł, tola cźaßy ßu ßo pſchemĕnile, nětkole mużſtwa jendźelſkeho kódźſtwa ſ njekhoſtanych njenaßwarjenych ludźi wobſteja, ſa kotrychż ßu puki wohanjaze khoſtanje.

Revoluzionarne njemĕry w Ruſkej

ßu nětko wſchudźe wocźichłe. Jenoż rubjeżne nadpady na banki a bohatych ludźi na to dopominaju, ſo je ßo Ruſka hakle pſched krótkim cźaßom ſ revoluzionarnymi mozami w ßwojich ſakkadach ſtſchaßka. 26. februara ßu w Helſingforſu w Finnlandſkej někotſi rubjeżnizy do tamniſcheje ruſkeje banki pſchiſchli, jeneho ſtrażnika morili, jeneho banzyneho ſaſtojnika ſ wutſělom ſ revolwra ſranili a 75,000 rublow kradnywſchi cźekli. Schtyrjoch rubjeżnikow ßu poliziſtojo w lěßu pola Helſingforſa ſaßkapili. W jich draſcźe wjetſchi dźěł kradnjenych pjenjes namakachu.

W baltiſkich provinzach ßo ſběžkarjo po porażenju revoluzije w lěßach khowaju a wot tam do wßow na kradnjenje cźahaju. W Grobinſkim wokrjeßu je tajka zwólba dwór ſamożiteho bura nadpadła a jemu porucźiła, ſo by jej 4000 rublow dał, nochze-li kubło ſpalene měcź. Pjenjeſy doſtawſchi ßo rubjeżnizy ſhubichu. Woßebje hanibny nadpad ßu 5 něhduſchi ſběžkarjo na kublerja Grünberga ſcźinili. Hoſpodarja a jeho żonu wuwjaſawſchi, ſebrachu 50 rublow a jeju 19létnu dźowku ßobu wotwleczechu.

W Kijewje je ßo tajna cźiſchcźeŕnja ukrajnſkeje ſozialneje revoluzionorneje ſtrony wußlědźiła.

Wólby do ruſkeje kheźorſtwoweje rady (dumy)

maja ßo po zarowym wukaſu 5. měrza ſapocźecź a dyrbja 23. měrza ſkónczene bycź. Sa wólby ßu ßo wſchě narodne ruſke ſtrony ſjednocźiłe, ſo bychu w kheźorſkej radźe jenu wulku politiſku ſtronu pſchedſtajałe.

Hižo w lěcźe 1881 je zar Alexander II. ruſkemu ludej konſtituziju ſpożcźicź chzył. Każ ruſke nowiny „Ruß“ piſaju, je jemu tehdy němſki kheźor Wylem I. wotradźił, to cźinicź. Prjedy pak hacź móżeſche Alexander II. ßwój wotpohlad do ſkutka ſtajicź, jeho nihiliſtojo morichu. Po zarowej ßmjercźi ßo w krónſkej radźe 8. měrza 1881 dale wo nacźiſku konſtituzije jednaſche. Wójnſki miniſter hrabja Miljutin wo nacźiſku roſprawu dawajo praji: „Wſchitzy derje mĕnjazy ludźo ßu tule pſchedłohu ſ wutrobu powitali a ſ pſchihłoßowanjom pſchijeli. Powjeſcź wo namjetowanych nowych naprawjenjach je ßo teź do wukraja donjeßła ...“ Tu zar Alexander III. hrabju Miljutina pſchetorże, prajizy: „Haj, ale kheźor Wylem, kotryż je teź wo tym ßłyſchał, ſo chze mój nan Ruſkej konſtituziju dacź, je jeho ſe ßamorucźnym liſtom należnje proßył, ſo to njeby cźinił; jeli ſo pak by hižo pſchedaloko pokrocźene było a ßo njehodźiło wjazy wróczo ſtupicź, je němſki kheźor radźił, ſo dyrbjało ßo ludowemu ſaſtupjeŕſtwu po móżnoſcźi mało prawow dacź, ſo by knjeżeŕſtwo ßwoju móz wobkhowało.

Roskuſkowanje knjezich kubłow.

Ruſzy ſemjanſzy kublerjo ßo boja, ſo w naléczu ſ nowa burſke njemĕry wudyrja. Ruſzy burjo ſ wulkeho dźěła nimaju doſcź role, ſo mohli ßo żeżiwicź. Teho dla revoluzionarni ſchcźuwarjo pola burow ſwólniwej wuſchi namakaju, kotrychż napominaju, ſo bychu ſemjanow wuhnali a ßo do jich kubłow dźělili. Semjanſzy kublerjo do prědka hrożazy ſtrach widźa a bychu ſkerje lěpje ßwoje kubła wotbyli. Teho dla ßu k zarej deputaziju póßłali a jeho ſ njej proßyli, ſo by knjeżeŕſtwo hnydom roskuſkowanje wulkeho dźěła ſemjanſkich kubłow wuwjedło. Sswoje leżomnoſcźe chzedźa ſemjenjo buram ſa tuni pjenjes pſchewoſtajicź.

Sekta Mariawitow w ruſkej Pólſkej.

Mjes katholſkim wobydleŕſtwom w ruſkej Pólſkej je nowa ſekta naſtała, kotrejż pſchißluſchniży ßo Mariawitojo mjenuja. Tejle ſekcźe je ßo wjele niżſchich duchownych pſchiſamkło. Mariawitojo prěduja, ſo dyrbja duchowni khudobnje żiwi bycź, wěſchcźa bliſki ßudny dźeń a pſchikhad antichriſta a chzedźa wyſchſchich duchownych wotſtronicź. Sozialiſtojo ßo próżuja, nowe nabożinſke hibanje ſa ßwoje wotpohlady wuwużicź a burow pſchecźiwo duchownym a ſemjanſkim kublerjam ſchcźuwaju.

Njemĕry w Chinje.

W Nanchanje w Chinje ßu hiſchćźe njeſnatych pſchicźinow dla Chineſojo kſcheſcźijanſkich miżionarow ſkónzowali a miżionſke domy ſpalili. Scheſcźo katholſzy miżionarojo, jedyn jendźelſki miżionar, jeho

žona a dwě dźěsćźi ßu psches mordarśku ruku wumrjeli. 14 Amerikanskich je ßo na cžołmy wukhowało.

Amerikanszy ßo boja, so ßu njeměry w Nanchanje jenoż sapoczatk pschesćźěhanja a wuhnacża wschěch běłych ſ Chiny. Hižo psched dlěſſchim cžaßom je Chinesa Wong Fong, dowěrnik „Scheſćźich towarſtwow“ w San Franciſku powjeſćź ſ Chiny dostał, so ßo tam 25. februara wuhnacże zuſobnikow sapoczinje. Wón je teho dla ßwojich amerikanſkich pschećźelow, w Chinje pschebywazych, psched hrożazym ſtrachom warnował a jich napominał, so bychu ßo ſ cžaßom wukhowali.

Woprawdże ßu tutón dźeń Chineſojo běłych w Nanchanje ſtónzowali. Wo dalſchich njepschećźelnoſćźach pschećźiwo běłym pak hiſchće njeje powjeſćźow dóſchło.

Kuježeŕſtwo ſjednoczenych ſtatow połnózneje Ameriki ma wobſtejnoſće w Chinje ſa jara ſtraſchne. Wone je hižo někotre regimenty na Filippinſke kupy wotpóßłało a pſchiprawy cžini, ſo by wjetſche wójſko ſa wójnu pschećźiwo Chinje hotowe měło. Schkitanje žiwjenja a wobßedźeńſtwa běłych w Chinje njebudże lohki nadawk. Chineſojo budża nětko lěpje dyžli hdy prjedy wojowacź. Roſćźazy wójnſki duch njemóże ßo lěpje mjes nimi wobkedźbowacź, dyžli w chineſkim wójſku. Wone je ßo ſa poßledne pjecź lět jara rucże wuwiko, a dźenßa ma China 250,000 muži ßylne a khmane wójſko, kotreż po ßylnoſćźi ſ kóždym dnjom pſchibywa.

Scheſty ſmyßł.

Hdyž běch hiſchćże hólcžez, běſche mi najlubſcha ſabawa, poßłuchacź na ßwojeho dźěda, hdyž wo ſpodźiwnych podawkach powjedaſche. Wón wjedźeſche mnoho tajkich wězow. Hacž bě je ßam wſchě naſhonił, njewěm; tola to je zyle wěſte, ſo cžinjachu mózny ſacźiſchcź niz jeno na mnje, ale też na wſchitkich tych, kotſiž pſchikhadźachu do domu mojeho dźěda a wowki a ſtarzej tajku ſtawiſnu wunuczachu. Mój dźěd bě mnoho tajkich wězow doživił a bě ßo dołho roshladował po ßwěcże — ale nimo teho běſche też dobry powjedał, kiž wjedźeſche žiwje wopißowacź.

Hłuboko je ßo mi ſacźiſchcżako do pomjatka, kak wón ras wjeczor, hdyž bě kaž wſchědnje ßwoju khěžu wobkhodźił, kotraž jara wyßoko a woßamoczena ſtejeſche, cžichi a němy do jſtwy ſaſtupi, kaž to kóždy ras cžinjeſche, hdyž bě to abo wone widźał. Snajachmy wſchitzy jeho waſchnja a teho dla jeho k niczemu njenuczachmy; ale naſajtra rano powjedaſche ßam wot ßo wowzy, ſchto budźemy bórſy noweho ßłyſchecź. Něchtó mějeſche wumrjecź, dźěd bě pſchewodźenje widźał. Najprjódzy bě jěł wjeßny prjódkſtejeŕ ſe ßwojim nowym woſom, potom dźěd ßam ſ wowku, na to Wonakez nan ſe ßwojim ßynom a tak dale. Jeno to prawje njeroſymjeſche, cžeho dla bě mjes pſchewodnymi korejtami też rěblowany wós był. Někak njewjeßeke nam wſchěm běſche, dokelž běchmy cžaſto naſhonili, ſo ßo dźědowe wěſchczenja dopjelnjachu. Też tón krócź ßo to dopjelni, ſchtož bě do cžaßa prajił, pſchetož tydźeń poſdźiſcho namakachu wjeßneho kowarja wobwjeßnjeneho w jeho dźěłarni, a jeho cžěło bu, kaž bě to tehdom pola ßamomordarjow waſchnje, na rěblowanym woſu k pohrjebniſchczu dowjeſene.

Hdyž buch ſtarſchi, ſabych najwjazy dźědowych ſtawiſnow. Dźeńßniſchi dźeń też nichtó wjazy jara kedźbu nima tajkich podawkow. Njedźiwajo pak teho ſda ßo tola, ſo ſaßo k cžeſćźi pſchińdże dźědowe ſtare prajenje, ſo je mjes njebjom a ſemju wjazy wězow, dyžli móże cžłowjek wopſchijecź.

Naſch dźěd Abraham wożeſche we ßwojej młodoſćźi póſtowy wós po dźělu pucża Wonezy-Něhdźezy. S Wonez wotjěſdźowaſche wós wjeczor w dźeßatej hodźinje a jěſdźeſche tak wo ßrjedź nozy pſches wulke lěßy. W ſtarych cžaßach běchu ßo w tej krajinje khowake wuwołane rubjeżniſke cžrjódy; ale ſa mojeho dźěda, hdyž póſt ſ wjetſcha ſ zyłeho cžaha woſow wobſtejeſche — najprěnja póſtowa korejta ſe ſchtyrjomi konimi, kotruž dźěd ßam wożeſche, a potom ſa njej dwaj abo tſi póđlanſke woſy — běſche to jara žadne, ſo bychu póſt nadpadowali. We Wonowſkim lěßu ßo dróha dźěli na dwaj pucźej, kotrajž ßo cžehnjetaj ſ kóždeho boka wokoło hórki, a milu dale ßo ſaßo ſjednoczataj. Póſt, kotryž pſchikhadźeſche ſ połnozy, mějeſche pſchezo jěſdźicź po narańſchim pucżu, ale ſ połdnja pſchikhadźazy po nawjeczornym pucżu. Na deſchćźowatej novemberſkej njedźeli lěta 1844 pſchijědże dźěd runje ſ połnozy pſches lěß a bliżeſche ßo k měſtnu, hdyž ßo dźěli pucź, tu pſchewja jeho nadobo ßylne cžucże ſtyſka. Ruzy jemu dyrkotaſchtej a po zyłym cžěle jeho ſyma wobběhowaſche. Běſche, kaž budźiſche jeho ſymiza nadpadnyła, a hižo pomyßli ßebi na to, ſe ßydła ſłeſćź, ſo by ßebi wuwſał lěkarſtwo, tu wuhlada nadobo něſchto, cžehoż dla ſ wuſtróżenjom bjes maka ſproſtny. Na polach widźeſche na lěwizy w kurjawje zyle jaßnje ßurowje roskuſkowane wobliczo ſkoro 40-lětneho mużſkeho. Se ſchěrokeje rany na cžole ronjeſche ßo krej mużſkemu po wobliczu a pſcheßakowaſche pſches jeho brodu. Sdaſche ßo, ſo jeho na poł wotewrjeny ert ſ cžicha žałoſćźeſche, a dźiwje wudźěrazej wocži proſcheſchtej mohł rjez wo pomoz. Abraham wobkedźbowaſche tón wujew ſekundu, potom ßo hubjeſche a ſhubi ßo; ale běſche pſcheßwědczeny, ſo je to napominanje, ſo je ßo něhdże njeſbože ſtało.

Mjes tym ſo konje ſahrabowachu, pſchekkadowaſche ßebi Abraham, hacž bě tamny wuras woblicża hižo ras widźał, tola ßo njewjedźeſche dopomnicź. Ale k cžemu bě ßo jemu tole pokaſało? Bě dha jemu mózno, pomhacź? Wón dźě njeßmědźeſche ßwojeje krucże poſtajeneje cžěrje wopuſchcźicź abo jeneje mjeńſchiny ſkomdźicź, hewak by ßwarjenje dostał. Ale ßnadź bě ßo na tym pucżu njeſbože ſtało, po kotrymž mějeſche jěcź! Haj, tak to dyrbjeſche bycź, hinak to njebě, a wón ßebi wotmyßli, ßo wótrje roshladowacź. Ale njeměr nochzyſche ßo jemu minycź, ale to ßo warjeſche a parjeſche jemu w myßlach, a widźenje ſtejeſche ſtajnje pſched jeho ſnutſkownym wóczkom, doniž ßo nadobo njedopomni na prěcźny pucź pſchi hórzy. Mějeſche kaž pſchezo k wjeczoru jěcź abo ßo ſawrócźicź k ranju, do teho kónza, hdyž bě ßo widźenje pokaſało? By-li jeno jeniczki póđlanſki wós měł, ale to bě njedźelu, a póſt wobſtejeſche jeno ſ póſtneje korejty.

Bliże pſchikhadźeſche k temu měſtnej, hdyž dyrbjeſche ßo ſawrócźicź, cžim bóle dwělowaſche. Jemu běſche, kaž by jeho cžahnyła njewidźomna móz k narańſchemu pucżej, a to niczo njepomhaſche, ſo ßebi ßam praji, ſo ßu to jeno wobraſy ſymizy, kotreż ßu ßo wunórike ſ njewjeßekeho cžucża w nozy. Hdyž konje teptachu po kamjenjach na pucżu, ßłyſchešche žałoſćźenje ranjenych, ſcźiny, kotreż cžehnjechu nimo měßaczka, wutworjachu ßo w jeho rosbudźenej wobraſnoſćźi na rubjeżnikow, kotſiž po nóznym njeſkutku cžěkachu.

Nětkole ſaſta na roſpucżach. Wutroba jemu pukotaſche we wutrobnju, a wocži wuſtróżanej wudźěraſchtej do cźmy. Bě-li nětkole cžłowjek w nuſy, ßmědźeſche tu ſanjechacź, jeho pytacź? Njebě dha jene cžłowjeſke žiwjenje dźeßacź krócź wjazy hódne, hacž dźeßacź póſtowych měchow? Wón njemóżeſche hinak, ſcźeże wotežki a da konjom k ranju běžecź.

Běſche, kaž by Abrahamowy njeměr konje natykował. Bróſdnik, bruny kóń, Abrahamowy lubuſchk, njemóżeſche tu nóz ſ druhim konjom nihdy ßobu. Torhaſche ſa hryſadło a poſkoczowaſche na bok, hdyžkuli ßo pſchi ſawěcżu wětſika ßuche liſcże ſchudrowaſche. Mróczele běchu měßaczk pſchikryłe, pucź bě cžorny kaž wuhlo, a Abraham móżeſche ßo roshladacź jeno pſchi poſkakowazym ßwětle latarnjow. Pſchi tym ſnajeſche kóždy ſahib, kotryž pucź mějeſche, kóžde próſdne měſtno w lěßu, a póſtowy wós bliżeſche ßo ſpěſchnje tam, hdyž lěßny pucź do dróhi wuběhowaſche. Tu ßo nadobo ſpkóſchiſchtaj prědkownaj konjej, bróſdnika njemóże wjazy ſ měſtna ſchiknycź, a wós ſaſta. Abraham wotcźißny wotežku, ſłeſe, niczeho dobreho ßo njenadźijejo, ſe ßydła a wſa jenu ſ latarnjow. Jedyn pucżowazy khelpa ſaſparny ſ woſa, ßwari na ſaſtacże a wſa druhu latarnju. Wětſik wobduwa wós ſymny kaž lód a hroſy latarnje wuhaßnycź; ale Abraham chże na kóžde waſchnje ſhonicź, ſchto bě konje naſtróżiło. Mużſkaj krocżitaj pomału do prědka a roshladujetaj ßo kedźbnje do wſchěch kónzow. Tu wuhladaſchtaj nadobo pſched ßobu w cžěmnym wobryßu póſtoweho woſa ſ Wonez. Wós ſteji prěki pſches pucź a ſaſchlahuje jón zyły. Sapſchah je precź, ſbytki woſrěſnjenych khomotow wißaja hiſchće na poſtronkach, a pakety a kofry ßu roſmjetane w dźiwim njeporjedże po pucżu. Ale ſchto leži tu na ßydłu, ſ dźěła na ſwjerchu póſtoweho woſa? Haj, woprawdże, Jan Wožak, jedyn ſ poſtilijonow. Je dha morwy? Abraham ſtnpi na prědkowne koło. Haj, dawno, mużſki je zyle ſymny. S wutſłeleneje rany we wutrobnju je ßo tak krwě roniło na ſwjerch woſa a ſ tam na ſemju.

Kak bě ßo měko, bě nimale jaßne. Rubjeżnizy běchu drje wós, kotryž měwaſche njedźeliſke dny pſchezo mało pucżowarjow, nadpadnyli, pohonczа morili, póſt wurubili, konje puſchcźili a ſ wurubkom cžekli. Ale ſchto bě ßo ſtało ſ pucżowazymi, njeběchu cźi ſchkodu wſali a běchu pěſchi dale ſchli? To bě lědma wěricź, wjele ſkerſcho bě ßo też jim ſeſchło kaž poſtilijonej. Abraham ſaßłyſcha łahodne ſtonanje. Satorże ßo. Swuk ßo ſdaſche pſchikhadźecź ſ lěßa, a wón poßwěcźi ſ latarnju pod ſchtomy. Tu wuhlada, ſchtož ženje ſabycź njemóżeſche. Pod ßylnej jědlu leżeſche mużſki na ſemi wupſcheſtrjeny. Se ſchěrokeje rany na cžole bě ßo krej roniła po wobliczu a jemu ßakła do brody. Jeho wocži wudźěraſchtej

Abrahamej napschecžo se symizowym strachom, a tutej woczi, tónle wuras woblicža, to bě žamžne, schtož bě hodžinu prjedy widžał w kurjawje. Abrahamej žo saczmi na wokomik psched woczomaj, a dyrkotasche se strachom. Potom pak žo sebra s móznym napjeczom wole. Tu wschak žo njetrjebasche niczeho dale bojecz; sawěsče bě drje sa žrědk k wumoženju teho mužskeho wuswolenych. Bóh žam bě jeho žem dowjedł. Nětkole bě jeno wo to czinicz, khwatajzy jednacz a spytacz ranjenemu živjenje wukhowacz. Abraham dowjedže se žwojim puczowazym ranjeneho do póstoweho wosa; pschiprawi jemu khwatnje lěhwo, sawróczi wós a dojědže nanajspěschnischo do Wonez.

* * *

Wo tym podawku bě tehdom wjele powjedanja. Skóstnizy buchu popadnjeni a khostani; Abraham powjedasche wschitko sjawnje a sprawnje. Jeni jemu to wěrjachu, druzy niz, ale nichtó s dwělowazych njemóžesche wujažnicz, czeho dla bě runje tsecži wjeczor Abraham žwoju winowatosez pschekrocził, so bě město k wjeczoru k ranju jěł. Hdyž bě žo ranjeny pschekupz sažo shrabał, bu tež pschežkyschany a wupraji, so bě žo w tamnej nozy, po žurowym njesbožu sažo k žebi pschischedschi, wsdał wscheje nadžije na wumoženje. Potom pak žebi pomyžli na Wonezanski póstowy wós. Se wschej mozu sapschija nadžiju, so by wós jěł po narańschim puczu, runje wjedžesche, so to tak njebywasche. Ssu dha pucze, po kotrychž myžle a wola jeneho czlowjeka k druhemu czlowjekej žo podawaju? — Sawěsče, my jako wěriwi kschesczijenjo wěmy, so Bóh, wschehowědomny, wschehomózny a dobrocziwy, ma wjazy hacz jedyn žrědk a pucz k temu.

Ze Serbow.

S Budyschina. Tudomna waggonowa fabrika ma sa 25,000 hriwnow automobilnych wosow sa Barlinsku wohnjowu woboru po jejnych wosnamjenjach natwaricz. Posdžischo, hdy bychu žo tele automobilne wosy sa khmane wupruhowake, by Barlinske měschczanske sastupjerstwo sa nowu skasanku sažo 25,000 hriwnow pschiswolilo.

— Skórzby dla mjažoweje drohoty njejžu po sdaczu zyle bjes wuspěcha wostake. Sakske knježerstwo je hacz na dalsche dowoliko, howjada a wowzy, s Awstriskeje a Wuherskeje pschiwjesene, w rězarnjach w Budyschinje, Annabergu, Kamjenizy, Döbelnje, Draždžanach, Freibergu, Glauchawje, Lipsku, Meeranje, Plawnje w Vogtl., Zitawje a Zwikowje rězacz.

— Mokry žněh, kotryž je žo schtwórtk w nozy naschok, je w lěžach wulku schkodu naczinił. Pod jeho czežu je žo wjele schtomow skamało. Tež telegrafowe groty jón njejžu mohle wudžerzecz; wone žu žo na wjele městnach rostorhnyle.

— Vizefeldwebel Taggesell žo 21. febr. popoldnju se žwojimi tsjomi džěczimi po Lubijskej drózy wukhodžowasche. Hdyž wón nimo „Karolineje sahrody" pschińdže, jedyn automobil po drózy pschijědže. S dobom žo konjej jeneho sapschaha, psched mjenowanej restawraziju stejazeho, korto powali. S tym žo kóń splóschi. Dla nimojědžazeho automobila njemóžesche vizefeldwebel s džěczimi doscz rucže na bok skoczicz. Tak žo sta, so žo jeho 9lětna džowka s wosom pschejědže a žo pschi tym czežko wobschkodži.

— Tudomny 18lětny pjekarski wucžobnik Opiz s Worklez je spytał, jenu 15lětnu holzu wumozowacz. Wón směje žo teho dla psched žudom samolwicz.

— 18lětny molerski wucžobnik Lux je žo 26. februara pschi džěle na tudomnym nowym žudnistwje wobwěžnył. Schto je jeho k žamomordarstwu pohnuło, njeje znate.

— Džěłaczerka Rjelzyna se Zidowa, pola tudomneho pschekupowarja Altmanna džěłaza, je žo pschi žwojim džěle wobžunywschi žebi nohu skamała.

— (K polěpschenju domowinskeho žadarstwa.) Swježelaze je, so žo w naschej Kužizy też poczinaju prózowacz, so bychu žadarstwo na wyschschi skhodžeńk sběhnyli. Pódla žwojeho hospodarstwa móže žebi ratar se žada žwoje pjenježne dokhody khětro pschisporicz. Duž dyrbi žo s wježelom powitacz, so chzedža we Kusy žadarske towarstwo salożicz, kotrehož samer je, žadarstwo hajicz a sajimanje mjes ratarjemi sa njo sbudžowacz.

S Dobrusche. Ssrjedu tydženja semrjety generalny major s wonka žlužby s Trosky je žwoje tudomne rycerskubło, kotrež je pjecža 80,000 abo 100,000 hriwnow hódne, městu Budyschinej wotkasał. Nědy je tole kubło hižo ras Budyschinej žluschało. Pódla teho je semrjety 6000 hriwnow tudomnej gmejnje wustajił. Dań tuteho kapitala dyrbi žo kóžde lěto mjes gmejnskich khudych wudželicz. — Generalny major s Troski je žo w lěcze 1822 narodźił, je žwoju wojerslu žlužbu w gardžinym jězdnym regimencze sapoczał, s kotrymž je žo w prusko-awstriskej wójnje w Czechach wobdželił. W němsko-franzowskej wójnje bě wón s kommandeurom 18. ulanskeho regimenta. Jako wyschk wón s aktiwneje žlužby stupi, tola wón hischcze sa lěta 1885—1891 sastojnstwo remontoweho inspektora sastawasche. Jako tajkemu žo jemu titul generalneho majora spožczi. Prjedownizy semrjeteho běchu czěžzy semjenjo, kotrymž hród Troski w poknózuych Czechach žluschesche. Hdyž běchu Hužitojo Troski dobyli a wupuscżili, jeho wobžedžerjo do Sakskeje wucżežechu.

S Makeho Wjelkowa. Živy wobkhad je minjene lěto tudomna nalutowarnja a wupožczerńja měka. Na lutowanje je žo do njeje dako: 35,775 hriwnow, wróczo je žo płaczilo 26,288 hr. Wupožczilo je žo 31,490 hr., mjes tym so je žo 10,213 hr. wupožczenych pjenjes wróczilo. Wschě wupožczonki wucžinjeja nětkole 102,962 hr., lutowanki pak 103,580 hr. Sa towarstwowe žobustawy je žo sa 5030 hr. 824 zentnarjow koszciny a sa 7080 hr. 1290 zentnarjow pizowadkow nakupiło. Czisteho wunoschka je žo 691 hr. 42 np. dozpiło. Po wustawkowych postajenjach je žo sakoženy fond na 3285 hr. 16 np. a reserwny fond na 1149 hr. 68 np. powyschik.

S Maleje Borschcze. Póndželu w nozy 1/21 hodžiny je žo prósdna brózeń njewobydleneje Wroblez živnoscze wotpalika. S twarjenja bě hižo wscho khmane drjewo wubrane.

S Khwaczig. Najmlódscha nalutowarnja a wupožczerńja w Serbach je Khwaczanska. Hacz runje je hakle 36 žobustawow žylna, je žo wona sa nasche ratarske wobydlerstwo jako jara žohnowanja polna wopokasała. 18. februara mějesche towarstwo pod pschedsydstwom knjesa kublerja Wjeraba žwoju lětnu khownu shromadžisnu. Po wopominanju semrjeteho žobustawa kublerja Lorenza-Daliczanskeho pokkadnik J. A. Kschižan sliczbowanje wo lěcze 1905 poda. W nim je žo 1818 hriwnow s wjetscha po małych džělbach wupožczilo. S wulkeho džěła žu žo wupožczene pjenjesy k nakupjenju skotu trjebake, kotrež bě dla njedožahanja pizy w lěcze 1904 we wjele hospodarstwach wotebjerako. S tym běchu wschě towarstwowe wupožczonki na 29,572 hriwnow srostke. Tež lutowanje je žo na swježelaze waschnje dale roswiło. Sa sandžene lěto žu s wulkeho džěła džěczi a czeladnizy 10,523 hr. do nalutowarnje pschinježli, tak so ualutowanki nětko 21,945 hriwnow wucžinjeja. K towarstwowemu swěsczenju je žo hižo 1112 hriwnow nahromadžiło, k kotrymž žo hischcze lětuschi dobytk, 350 hriwnow wucžinjazy, pschiliczi. Shromadnje je žo 3000 zentnarjow wuhla a 850 zentnarjow wschelakeho hnojidła sa 4680 hriwnow nakupiło a žo s towarstwom saradžiło. Bóh daj, so by mohło towarstwo kaž hacz dotal žwojim žobustawam też dale w pschichodže pschi trjebanju pjenjes sa hospodarske samery žlužicz a s tym derjemecze nascheje zyleje wožady spěchowacz.

S Lejna pola Budestez. Na spodžiwnu khorosez bě tu tele dny jedyn kozor skhorił. Mjawczak žo motasche, kaž by pjany był. A woprawdže, hdyž jeho pschepytachu, pytnychu, so wón sa palenzom žylnje wonjesche. Na lisankami czuschło bě wón bleschu baldrianoweho palenza powalił a žłódku brěczku seżrěbał. Jeho hospodar, kotryž je pschiwižował naturskeho hojenja, natutaneho kožmaka do mokrych wobalkow sawali. S tymle žrědkom žo s kozora kocže mjersanje bórzy wuhna. Do baldrianoweho palenza pak kozor po tymle lěkowanju wjazy njeczaha.

S Bukez. Sswoje 30 lětne wobstacze budže tudomne žerbske towarstwo 7. měrza s džiwadłowym pschedstajenjom žwjeczicz. Tón krócz žu žo jeho žobustawy na czežschi a wjetschi kruch na czinohru „Na Hrodžischczu" swěrili. Ta žama hra je žo hižo ras psched dlejschim czažom w Budyschinje a psched dwěmaj lětomaj w Radworju hrała. W njej žo do džewjateho lětstotka wróczo dowjedžemy, hdyž Sserbjo s Frankami wojowachu. Na Hrodžischku knježi w žwojim hrodze kral Miliduch, a žerbszy wjerchojo žo tam k rycerskim hram sjesdžuja. Miliduchoweho žyna Wjeleżkawa sa wjednika wuswola, kotryž dyrbi žerbske wójsko pschecziwo Frankam wjesc. Tutón je žo potajnje k kschesczijanstwu wobrocził. Wón žo teho sjawnje wusnawa a dyrbi žo teho dla pschibohej woprowacz. Hdyž chze jeho runje pohanski měschnik moricz, žo sahrima, a s błyskom saraženy měschnik na semju padnje. Měschnikowu žmjercz wschitzy jako dobycze kschesczijanskeho boha nad pschibohami wobhladuja a s Wjeleżkawom namołwjeni žo k kschesczijanskej wěrje pschiwobrocza. Pschedstajenje tejele hry wjetsche žadanje na hrajerjow staja. Wyżokosnoschowaza rěcz dyrbi žo derje pschestudowacz, jeli so chzedža

hrajerjo ſ połnym dorosumjenjom ßwoje róle pschedstajecź. Też pjenjeżne wudawki ſa garderobu ßu khětro wulke. Duż njech Sserbjo ſ blíska a ſ daloka ßebi kraßnu hru wobhladacź pschińdu; wona kóżdeho, kotryż ßo jako Sserb cźuje, móznje sahorja a trajny sacźíschcź sawostaja. Składnosćź, „Hrodźíschcźo“ ßłyschecź a wobhladacź, ßo bórsy saßo njeposkiczi. So by po móżnosći mnohim móżnosć data była, dźiwadłowe pschedstajenje wopytacź, śmeje ßo wone prěni króć ßrjedu 7. měrza a budże ßo njedźelu 11. měrza wospjetowacź. Wobaj króć ßo wone wjeczor w 7 hodźinach sapocźnje.

S **Łuſka** pola Pomorz. Pjatk tydźenja w nozy je ßo njewobydlena khěża semrjeteho schewza Gartnarja dospołnje wotpaliła.

S **Komorowa** pola Klukscha. W cźeżkich myßlach je ßebi 50-lětny dźěłacźeŕ J. A. Lorenz ſ wobwěßnjenjom źiwjenje wsak. Wón ßonu a 4 dźěcźi sawostaji.

S **Rakez.** Sserbske towarſtwo „Lipa“ wuhotowasche njedźelu 25. febr. w hosćenzu „Sakskeho domu“ sabawny wjeczor. Schtoż je nam wědomne, je drje to prěni króć abo tola po dołhim cźaßu saßo prěni króć, so „Lipa“ we wjetschej sjawnosći wustupi. W poßlednich lětach wotměwasche wona ßwoje ßwjedźenje w Kschiżanez hosćenzu, hdźeż ma też ßwoje shromadźisny. Tola k sjawnemu ßwjedźenjej njedoßaha tam městno. Jenicźki pschihodny sal je w knježim hosćenzu pschi drosy, w „Sakskim domje“. — Hdyż so wjeczor ſ dypkom $^1/_2$8 hodź. wotewri, běsche sal napjelnjeny hacź do sady a mnosy njenamakachu wjazy městna na parkecźe, ale dyrbjachu ßo pschi scźénje tołkacź abo na galeriju slěscź. Tola też tam ßo jim wubjernje lubjesche. S tajkeho powyschenego městacźka to ßo tak rjenje hlada do pißaneho źiwjenja dele, to ßy ßwobodny każ ptacźk w liscźojtym schtomje. — Na programje běchu 4 cźißka: „Sbożowne hody“, „Tsjo wo jednu“, „Cźłowjek móże ßo mylicź“ a „Jurk a Marka“. Tute hry ßu mjenje a bóle snate w naschim towarſtwowym źiwjenju. W Rakezach ßo też nětko ſ nimi sesnajachmy. „Lipa“ je ßo khwalobnje prózowała wschitko rjenje a źiwje podacź. A so je to dozpěła, njech je jej dopokas pschihłoßowanje publika a też tudy nasche pscheßwědcźenje, so je „Lipa“ tón ras tak derje ßwoje skutki poskicźiła, każ je to po wobstejnosćach jenoż móżno. W prěnim kruchu běsche pschipoßłuchaŕstwo trochu rospjeŕschene. Se żortnym wustupom „Tsjo wo jednu“ pak sjewi ßo wjeßeła myßl a sajimanje a źiwjenje běsche hacź do kónza. „Cźłowjek móże ßo mylicź“ hrajesche ßo najlěpje, haj móżu wusnacź, runje tak, każ by ßo w źiwjenju pletko. Knjes doktor Narcźik móżesche jenoż kusk cźoplischu wutrobu też swonkownje ßwojej Hanzy sjewicź. „Katka“ a jeje „Jakub“ to pak běschtaj woprawdże lubosny „por“. Pschi nimaj rěcźesche kóżda żitka horzu lubosćź. „Jurk a Marka“ je hra nimale do zyła w spěwje. To bě po prawym najcźeżschi kruch sa „Lipu“, dokelż dotal njeje hudźbne wězy pschedstajała. Nětko pak je pokasała, so też to dokonja. Knjes kantor Rjelka běsche „Jurka“ a „Marku“ wuwucźował a też na klawěrje pschewodźesche. „Marka“ spěwasche ſ rjanym cźistym kłoßom a pschi tym źiwje dosć, tak so jenoż njespěwasche, ale też hrajesche. Kak dha by było, hdy by pschichodny króć rjany solo-spěw sanjeßła? Też duett abo kwartett ßnadź pschichodnje saßłyschimy! Knjes kantor to sawěscźe każ tón króć luboscźiwje nawucźi. Hdyż też njeje khor ſ dobom mózny, něschto pak ßo sawěscźe hodźi spěwacź. Sabawny wjeczor trochu se spěwom je tola kraßnischi. Spěwajmy dźě, hdyż je naß Bóh ſ kłoßom wobdarił! Spěw rosraduje cźłowjeka. — S „meju“ wotewri ßo druhi dźěl sabawy a dźerżesche wjeßeły ludźik hacź bliże k ranju hromadże. Ssußodna „Lilija“ běsche każ stajnje sastupjena. — „Lipje“ ßława a bórsy na saßowidźenje pschi pschichodnym ßwjedźenju! Vicinus.

S **Rakez.** Sańdźenu ßobotu wjeczor $^1/_4$11 hodźin ſ maßiwneje bróżnje, swudowjenej Davitowej ßłuschazeje, woheń wudyri. Wón ßo na pschitwarjenu hródź a na pódla stejaze twarjenje Jurja Wirtha wupschestrje. Davitez bróżeń ßo hacź na murje sniczi, mjes tym so ßo Wirthowe twarjenje jenoż hacź do murjowanych ßwißlow spali. Hdy budźische woheń hodźinu posdźischo wuschoł, budźische wjele wjetscha schkoda nastacź mohła. Na bětnarja Talkenberga, kotryż pola Davitoweje bydli, ßo hrěscha, so je woheń sakożił. Jeho ßu do pschepytanskeho jastwa wotwjedli.

S **Wullich Sdźar.** Sańdźenu ßobotu wjeczor staj ßo hródź a wumjeńk tudomneho kublerja Jana Hajnka do cźista wotpaliłoj.

S **Bórkamora.** Dwělětna holcźka formara Khrystiana Krawza je do Sprewje padła a ßo tepiła.

Se **Sprejiz.** Tudomna gmejnska khěża ſ bróżnju je ßo wóndano wotpaliła.

S Rósborſkeho wokrjeża. Lětusche rekrutěrowanje budże 17., 19. a 20. měrza w Niskej, 21. a 22. měrza w Rósborku, 23., 24., 26. a 27. měrza w Běłej Wodźe a 28. a 30. měrza w Mużakowje.

S **Rowneho pola Sslepeho.** W naschich stronach je hischcźe starske waschnje, so młodźi hólzy póstnizy jako ßamprarjo pschedrascźeni po dworach wokoło khodźa a ßebi jejka, połcź, warjenja a tykanz nażebrjeja. Wjeczor ßebi ſ nasběrankow hosćinu wuhotuja, na kotruż ßebi młode holzy pscheproscheja. Tak běchu ßo sańdźene póstnizy też naschi hólzy na ßamprowanje podali. Pschi tym ßo ſ cźrjódu zyganow setkacha, kotsiż ßo runje hotowachu, po ßwojim waschnju wjeßnjanow wuklukacź. Naschi hólzy halekujo a ßwoje tryski cźinjo do zyganow saběżachu. Cźi ſ wopręd̆ka se ströżelemi wschitzy sprostnychu, potom pak kschiczo roscźékachu. Myßlachu drje ßebi, so je hela cźrjódu słych duchow wublumaka, kotsiż dyrbja do cźłowjekow sajécź a jich cźwilowacź. Hakle sady wßy na khwilku wujachleni sastachu, tola dycha ßo trochu nahrabawschi skoku dale cźahnychu. Duż mamy ßo naschim hólzam dźakowacź, hdyż ßu naß tón króć zyganjo na pokoj wostajili. Tak je nětkotryżkuli ßlěbornik w saku wobkhował, kotryż bychu jemu zyganjo wuwěschcźili, a nětkotra kokoschka hischcźe jejka njeßy, kotraż by ßo hižo w zyganskim kótle warika.

Se Shorjelza. Komunalny ßejm pruskeje Hornjeje Łužizy je ſ pschicźinu ßlěborneho kwaßa khěżorskeju mandźelskeju wobsamknył, 30,000 hriwnow sa dawanje darmotnych městnow khudym hornjołużiskim dźěcźom w schlesyskej wukhowarni bědnych dźěcźi w Rósbórku postajicź. — S tej ßamej pschicźinu je Mużakowska rada 10,000 hriwnow jako sałożk k twarej khudownje a khorownje wustajiła.

Se Shorjelza. W běhu tsjoch dnjow staj na tudomnym dwórnischcźu dwaj sastojnikaj do żałoßneho njesboża pschischłoj. 23. februara dopołdnja wuhibaŕ Hüttner pod kola jeneho nakładzeneho wosa pschińdże, a 26. februara ßo ranźéraŕ Pfalz ſ tworowym cźahom pschejédże. Snjesboženymaj ßo nosy wotjédżeschtaj a wobaj krótki cźaß po njesbożu wumrjeschtaj.

Se **Shorjelza.** (Khostanska komora.) Żiwnosćźeŕ Jan Schiman ßo loni 1. nov. w korcźmje w Hermanezach ſ khěżkarjom Mrosakom swadźi. Pschi tym Schiman ßwojemu pschecźiwnikej ſ kschudom dźěru do hłowy narasy. Wojerowski kawniski ßud bě teho dla Schimana k 100 hriwnam pjenjeżneho khostanja abo k jastwu na 20 dnjow saßudźił. Saßudźeny ßo na druhu instanzu powoła, wudawajo, so wón ſ zyła njeje do Mrosaka dyrił. Ssudniziy pak jemu njewěrjachu a teho dla jeho powołanje sacźißnychu.

— **Sejlerjowy ßławnostny wjeczor w Prasy.** „Sejlerjowy ßwjedźeń we Łasu pak sawostanje sawěscźe kóżdemu w njesakhódnym wopomnjecźu cźaß źiwjenja, pschetoż bě hódny teho skutka, a dostojny narodneje lubosćze, kotruż ßmy poßwjecźili k jeho pocześcźowanju: stotych narodninow ßerbskeho pěßnjerja Handrija Sejlerja“ — ſ tutymi ßłowami słożich njedawno hakle ßwój protokoll narodneho ßwjedźenja ad acta, a dźenßa pschimam ßo ſ nowa pjera, so bych po srjadowanju aktow Prażskeho ßławnostneho wjeczora saßo naschim lubym krajanam rosprawy podał.

Schtwórtk 22. małeho rózka bě mjenujzy tudomny swjasł Prażskich intelligentnych worschtow „Slovanský Klub“ w salonu „Domácnosti“ na Nowym Měscźe wuhotował VII. Sskowjansku Bjeßadu. Kóżdolětnje wołkławuje ßo na tajkim ßławnostnym wjeczoru w Prasy wopomnjecźe wjelesaßłużbneho ßkowjanskeho narodowza, muża, kiż ma wulki wusnam a ßławne mjeno jako sa ßwój narod, tak ſ dobom sa zyłe Sskowjanstwo.

Też ßerbski narod ma tajkich wusnama połnych wótcźinzow njeßmjertneho wopomnjecźa, kiż ßu ßwojemu ludej sawostajili dźédźistwo (herbstwo) njesakhódnych duchownych pokładow a w ßwojich skutkach a dźełach ßebi ßami hižo w źiwjenju sakożili pomnik dźaka a lubosćze we wutrobach wscheho luda. Pola kóżdeho naroda wschěch cźaßow nadeńdźemy teho dla to cźucźe cźestneje winowatosćze a dźakowneje lubosćze, so tajkim mużam twarja a stajeja widźomne pomniki na rowy, pucźe a hory, haj, wschudże na městna, hdźeż jich ßławne wopomnjecźe ßwětej hnydom bywa wocźi-widomne. Tak dopjelnja to kóżdy lud ßwój nadawk k ßwojej cźesćźi! —

Jenoż nascha rodna Łużiza je hischcźe wscha pusta a prosta tajkich widźomnych wosobow naroda; duż też ßerbski krajan mało hdy nadeńdże cźestneje składnosćze: ſ dźakom teho wopomnicź, cźehoż wótcźinska lubosćź je w skutkach a dźełach ßerbskich narodowzow ßerbskemu ludu a zyłemu Sserbowstwu wotkasała. Sa wěrnosćź tutych ßłowow ßwědcźi nasch Macźicźny „Sserbski Dom“ w Budyschinje, kiż dźe je ßo natwarił jako epochalny wułkotny pomnik wscheho shromadneho ßerbskeho wótcźinstwa k wopomnjecźu ßławnych

wótczinzow wschěch cžaßow, so w nim bychmy měli sczěleßnjeny widžomny sawdawk ßerbskeje lubosczе! Tola njejßmy wschak pschi tym wjele dobroh' porosumjenja w ßerbskim ludu nashonili, s najmjeńscha w skutkach njeje wocžiwidžomneho dopokasa, so Sserbja ßami ßebi waža ßwoje narodnostne kubla, so by prawa rodna, ßwjata luboscz pola nich doma byla, kotraž ßo rospkomjeni na wohnischczu domjazeho sboża, tam, hdžež žiwjenje wobknježi, hdžež je narodny czisty žiwjok: we wobßydstwje ßerbskich poczinkow a namrětych waschnjow, w sakhowanju ßerbskeje maczerschcziny, we wobkruczenju ßerbskeho myßlenja a wědomja, w roskczěwu a wuwiczu ßerbskeho wuknjenja a wjedženja, s krótka wscheho sbožowneho narodnostneho sakkada, kiž ßu nam ßerbsky wótczinzy sakožili, mjes kotrymiž bě ßobu najprěnischi nasch njesapomnity Handrij Sejler. —

S dobrym pschikkadom, kak ma ßo luboscz wótczinzam napschecžo wobßwědczicz, budže nam sawěscze też Sejlerjowy ßlawnostny wjeczor w Prasy, hdžež je ßo tónkróczy na Sslowjanskej Bjeßadže naschemu pěßnjerjej tak rjez žiwy pomnik stajił.

W ßwjedženskej rěczi pokasa knjes farar M. Andrizki s Hajniz s wutrobnymi ßlowami na žiwjenje a skutkowanje woßlawjenza naschego baßnika Sejlerja a wusběhowasche wusnam jeho baßnjenja sa nasch ßerbski lud, kotryž jeho spěwy spěwa jako ßwoje narodne pěßnje a hymny. Kaž Czescha — woßlawujzy w ßamßnym tydženju 60lětne narodniny ßwojeho baßnika — Sswatopolka Czecha czesczuje jako narodneho pěßnjerja, tak teho runja ßebi też Sserbja waža Handrija Sejlerja jako wótza ßerbskeje poesije a narodneho spěwarja. Doniž potajkim klinczecz budža ßerbske synki maczerneje rěcze a narodnych spěwow swuki roslěhowacz ßo po ßerbskich Lužizach, budže też Sejlerjowe mjeno žiwe we rcze ßerbskeho luda. Sserbska studowaza młodoscz je džak knjesej dr. Muzy Sejlerjowe spißy shromadžika a wudała a nasch luby pschecžel, knjes Ad. Czerný, je wubrał jeho najrjeńsche baßnje w knižzy „Výborpísní“ w czěskim pschekožku a sa to ßlusscha wschěm nasch wutrobny džak. Rěczník dale hischcze poßluchařstwu swobrasowa to žiwjenje a narodnostne bycze lužiskich Sserbow, pokhwali ßwěru woßebje naschich ßerbskich maczerjow a jich ródnu luboscz a skónczi s pschecžom w narodnej hymni ßo wuprajazym w ßlowach: „O, so bychu też s klina ßerbskeho luda pschezo s nowa saßo wuschli mužojo, hódni wěcznoh' wopomnika.“

Na to wustupi student bohoßlowstwa knjes Jan Cyž, starschi Sserbowki, se Sejlerjowej baßnju „Moja wótczina“, pschedßwědczinschi pschipoßlucharjow s jaßnym pschiswukom wo nježnoszi ßerbskeje maczerschcziny. Na konzu pschednjeßeschtaj knježna Ludmila Schillerova a knjes Geitler to lubosne duetto: Pastyř a holiczo na Sejlerjowe ßlowa „Hdy bych ja była róžiczka“ složene, a s móznym pschikleskanjom wopokasa poßlucharstwo ßwoje dospokne pschipójnacze sa rjane, wustojne pschednjeßenje. Wschě knježny dostachu kraßne kwěczele s wěnowazym hrónczkom a ßerbskimi barbami. Psched dwojospěwom pak sahra najprjedy hischcze knježna Milada Czelakovská „Humoresku“ wot B. Ssmetany a A. Dvořakovu „Fantasiju na narodne pěßnje“ na piano. Potom sawjeßeli też dramatiska wumjelka knjeni M. Laudova-Hořicova s solowym žortom pschihladowarjow; jako najßlawnischa hrajerka Narodneho džiwadła doda wona pśches jeje ßobuskutkowanje sabawnemu dželu wjeczora wumjelskeho rasu a błyschcza. —

Po wuczerpanju programa pschißydny ßo zyła towarschnoscz, něhdže se 100 woßobow wschelakich wuczenych stawow a worschtow, k hoscžinje, kotraž trajesche na wschě tři hodžiny; pschi žiwej, wjeßelej rosmołwje ßo czaß bórsy pominy. Na tutej VII. Sslowjanskej Bjeßadže běchu ßo seschli sastupjerjo wschelakorych ßlowjanskich narodnoszow, dželawe stawy wschěch wotrjadow Pražskeje sjawnoscze a najprěnischich czěskich towarstwow a ßlowjanskich do zyła.

Woßebje wosnamjenimy tu ßlawne a najßlawnischе mjena kaž: nasch luby pschecžel Ad. Czerný s knjenju, najprědnischi czěski poeta dr. Jaroßlav Vrchlický, za towarstwo spißowaczelow „Maj“ a dr. Borecký, sa „Oguisko Polskie“ dr. Prusík s knjenju, sa Bołharsku „Sedjansku“ kn. Jankov, sa „Ruskij kružok“ kn. Orloff, s wubjerka „Slovanského Klubu“ dr. J. Scheiner, dr. Vrat. Czerný a sekretař kn. St. Forman, kotremuž ßlusscha nasch woßebity džak sa wustojne swuhotowjenje zyłeho Sejlerjoweho wjeczora!

Mjes hoscžinu pschecžitachu ßo ßwjedženske dopißy a postrowjaze telegramy, kotrychž bě wscho hromadže 12 dóschło, mjenujzy dopißaj, a telegramy wot Sejlerjowych džowkow, Leńka Weber se Straßburga a ßwójba: Sslawa wschěm czesczowarjam mojeho njeboh' nana a Prażskim pschecželam na Sslowjanskej Bjeßadže.

S Ljubljanje Marka Kirchschlagerowa a ßwójba: Sláva Slovanům a Lužickým Serbam k dnešní slavnosti!

S Wina wot generalneho konsula Kudrijaczeva: Horzo džakuju ßo sa lubosne pscheproschenje. „Slovanskému Klubu“ pscheju roskczěw a dołhe lěta.

S Budyschina: Sserbske studentstwo Budyschske pschiwoła „Sslawa a nasdał!“ wschittim czesczowarjam nascheho pěßnjerja Sejlerja na ßlowjanskej bjeßadže Prażskej shromadženym!

Sbožopschejaze dopißy s postrowom pschipóßlachu: dr. Muka s Freiberga, sa Lipsczanske „Sorabicum“ stud. theol. Wyrgacz, t. cž. hk. starschi, s Neveklova dr. med. kn. Handrik-Czěßla, s Piska czěski baßnik a spißowaczel kn. Adolf Heyduk, a skónczinje s Londona Jendželczan Fr. P. Marchaut. Hižo do czaßa běchu nam też naschi delnjolužiśy krajenjo wscheho sboża a dobreho poradženja swupscheli. Wobžarujemy, so wot naschich Hornjoluziczanow nimo studentskich towarstwow njeje ani jeniczke ßwjedženja s postrowom wopomnike, haczrunje ßu tola byke wschitke sjawnje a woßebicze pscheproschene: jara charakteristiske sa naß Sserbow!

Tola njedžiwajzy trochu teje hórkoscze, kiž wotkapnje s kóždym ßwjedženjom ßobu, ßměmy drje se ßlowami kujenje M. Laudově-Hořicově powschitkownje wusnacz, so na VII. Slovanské Besede: bylo vše znamenité!

Kóždemu je ßo tam lubiło, kóždy je byk wjeßeły a spokojom, wscho běsche wubjernje! Serbin.

Přilopk.

* Žałoßny krwawny njeskutk je ßo we Wilkowje pola Zwikowa stał. Modelski blidar Stemm je tam ßwoju žonu a dźěczo se ßekeru sarasył a ßebi potom ßam žiwjenje wsał. Wón bě ßo hakle psched něhdže lětom woženik a bě se ßwojej žonu po sdaczu w pschesjenoszi žiwy, druhdy pak je wón pjecza na žonu žarliwy byk. W Schedewizach wón w jenej fabrizy dźěkasche, hdžež jeho jako pilneho a hódneho dźěkaczerja khwalachu. S mandželstwa bě dźěczo wuschko. Wutoru wjeczor wokoło 10 hodžin domowi wobydlerjo ßłyschachu, so ßo Stemmez mandželskaj wadżeschtaj, pschi tym něschto cżežke padnycz błyschachu, na czož bu s měrom. Domowi wobydlerjo po poliziju póßlachu, kotraž w 11 hodžinach do Stemmez wobydlenja stupi. Tej ßo hróßbny napohlad poskiczi. Psched ložom w krwi płuwaza Stemmowa mandželska s hłubokej ranu we hłowje leżesche, njedaloko njeje Stemm s pscherěsnjenym krkom a k noham loża pollětne dźěczo leżesche, kotremuž bě ßo nop rosrasył. Maku ßekeru, s kotrejž bě ßo mordarstwo skucziło, wó jstwje namakachu. Stemm ßam bě ßo s kuchinskim nožom ßmjertnje franił. Mandželskaj a dźěczo hischcze dychachu. Žonje ßo hłowa sawobali, muž pak pod lékarjowymaj rukomaj wumrje, mjes tym bě też dźěczo dodychało. Žonu ßu do Zwikowskeje hojetnje dowjesli; dwěluja, hacž ßo jej žiwjenje sdžerži. Kaž ßo sda, je ßo Stemm se žarliwoszu k žałoßnemu njeskutkej storhnycz dał.

* Njedawno semrjety direktor Zwikowskeje banki Julius Stohn je hromadże s banzynym pokładnikom lěta dołho pjenjesy pschekschiwjał. Po Stohnowej ßmjerczi je ßo pokładnik, dokelž ßo pschekschiwjenje njehodżesche dale potajicz, ßam wobskorżił. Stohn je 8000 hr. lětneje msdy měł.

* Njekasanstwa dla ßu hłownehо wuczerja Nießera w Ottersheimje pola Mainza sajeli.

* (Snjesboženje.) W jenej fabrizy w Mannheimje ßo tepjer Brenneis s kołom parneje maschiny popadże a ßo s tajkim wotmachom wo semju rěsny, so ßo jemu zyła hłowa rosrasy. — We Winje ßo 18lětnemu pachołej, kotryž ßo s jědžazeho wosa elektriskeje żelesnizy s woknom won wukhili, s napschecżoježdżazym wosom hłowa wottorże.

* Samolwiteho redaktora „Lipsczanskich ludowych nowin“, Hrimiga, ßu dla skschiwdženja druheje komory sakskeho ßejma a dla naschczuwanja k naßylnoszam w pjeczich nastawkach k jastwu na 1¾ lěta saßudzili. „Lipsczanske nowiny“ tónle wußud „krwawny wußud“ mjenuja.

* Mórski kanal mjes Jendželskej a Franzowskej chzedża s dwěmaj tunelomaj podtoczicz. Tunelaj, kotrajž ßo pśches kalkowe skały a twjerdy ton powjedżetaj, dyrbitaj 5½ metra schěrokaj a 54 kilometrow dołhaj bycz.

* (Ssamomordarstwo.) Měschczanski sekretar Steinsalz w Rostoku je ßo satšélił. Pschi revisiji měschczanskeje nalutowarnje ßo wupokasa, so je wón 80000 hriwnow pschekschiwił.

* (Sprostnjenje tyła) W pruskej hornjej Schlesyskej je lětża saßo wjele woßobow na sprostnjenje tyła skhoriło. Schěszcz cłowjekow je hižo wumrjeło. Też w rheinskej provinzy ßo hróßbna khoroscz rosschěrja. W Duisburgu a Ruhrortu ßu hižo 55 skhorjenjow sapißali. Někotre woßoby ßu wumrjele.

* Tyßazy ẑonow w Schefieldu khowanju nahladneho lubowaneho měſchczana pſchihladowachu, kotryż bě na njeßwěrnoſcź ßwojeje ẑony ßo roshněwawſchi, ßo ſatſělił. Ẑony do wudowy a do jejneho lubkarja ſ hruſlemi mjetachu, do njeju ſ pſchedeſchczńikami a pjaſczemi bijachu a jeju ſkónczńje ſ pohrjebniſchcza wotehnachu.

* Hrajkanje ſ tſělbu je ßebi ſaßo wopor ẑadał. Dźeßaczłětny ßyn tudomneho ſahrodnika Kahla bě njedźelu rano, mjes tym ſo jeho ſtarſchej ßwoje dźěło hladaſchtaj, ſtanył a ſe ſamknjeneho kamora revolver wſał. Potom bě ſ nim do ẑoża ſchoł a ßebi ſ nim hrajkał. Na dobo ßo ſ revolvra wutſěli a kulka hólzej pod wutrobu do cźěła ſajědźe. Sa něhdźe hodźinu je ßmjertnje ſranjeny wudychał.

* W hracźkowni w Monte Carlo ſtaj pſched krótkim dwaj Draždźanſkaj mandźelſkaj ßwoje wulke ſamoẑenje pſchěhrałoj. Muż bě ſa krótke łěta ſ khěẑemi a leẑomnoſcźemi wikujo ßebi wulke ſamoẑenje nahromadźił. Pſched dwěmaj lětomaj po pſchikładze bohatych ludźi ſymu w Rivierje w Italſkej bydleſche. Wot tam wón ſ wcźipnoſcźu Monte Carlo a tamniſchu hracźkownju wopyta. Też tam ßo jemu ſboẑe ßmějkotaſche, ſa něktore dny bě wón 10,000 frankow dobył. Loni naſymu, hdyż bě ßo ſaßo do Draždźan wrócźił, jeho hracźkowſka poẑadliwoſcź tak móẑnje cźwilowaſche, ſo ſe ẑonu do Monte Carlo wotjědźe, wſchě pjenjeſy ßobu ſebrawſchi. Dźěcźi běſchtaj mandźelſkaj do jeneho penſionata dałoj. S wopředka ſaßy něktore tyßazy dobuſchtaj, potom pak jeju na dobo ſboẑo wopuſchcźi. Jedyn tyßaz po druhim na ſelenym blidźe woſta, a ſa něktore njedźele bě ßo zyłe wulke ſamoẑenje pſchěhrało. Ssamo pucźowanſki pjenjes bě ßo na hracźki ſtajił, tak ſo dyrbjeſchtaj mandźelſkaj do Draždźan dobrym pſchecźelam pißacź a jich proßyć, ſo bychu jim pjenjeſy na domojpucź póſłali. Nětko ſtaj ßo zyłe wokhudnywſchi do Draždźan wrócźiłoj a moẑetaj jenoż na rospadanki lohkomyßlnje ſniẑeneho ẑiwjenjoweho ſboẑa ſ hladacź.

* (Sliwki, njewjedra a krupy w pohreinſkim kraju.) 26. februara w nozy je ßo ſapuſcźazy ſliwk nad Aachenom a wokolnoſcźu ſpuſchcźił. W Stolberku je jena ẑona ſ dwěmaj dźěſcźomaj pucź mißnywſchi do rěki padła a ßo tepiła. 27. februara popołdnju njewjedro ſ krupobicźom cźehnjeſche.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Dźěłacźeŕ K. A. Pětſchka, 1834 w Koßańni narodźeny a napoßled w Hunczerizach bydlazy, a dźěłacźeŕ E. Tannert, 1870 w Nowych Poczaplizach narodźeny a napoßled w Biſkopizach bydlazy, běſchtaj wobſkorżenaj, ſo ſtaj ßo w lětach 1902 a 1903 na jenej ſchulſkej holzy na njepózcźiwe waſchnje pſchepſchimałoj. Pětſchku k jaſtwu na 1 lěto 6 měßazow ſaßudźichu a jemu cźeßne prawa na 2 lěcźe wotrjeknychu. Tannerta, kotryż bě holzyny nan, pak k khoſtańni na 3 łěta a k ſhubjenju cźeßnych prawow na 5 lět ſaßudźichu.

Ssuche pjeńkowe drjewo

po ſnatych tunich płacźiſnach pſchedawa

hrabinſke Lippeſke hajniſke ſarjadniſtwo w Dubom.

Po namjecźe herbow ſemrjeteho ẑiwnoſcźerja Handrija Schěra w Dźěžnikezach ma podpißany

ſchtwórtk 15. měrza 1906 popołdnju w 5 hodź.

khěžkarſku ẑiwnoſcź cźo. 6 w Dźěžnikezach, 3 akry 275 □ prutow wulku, ſ 5000 mk. k krajnej wopalnej kaßy takſěrowanu, bjes inventara na měſtnje ßamym na dobrowólne waſchnje na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Pſcheßadźowanſke wuměnjenja ßo w termiji woſjewja.

Herm. Liebſch, ßudniſki aktuar ſw. ßł.
pod pſchiſißahu wſaty a ſjawnje poſtajeny pſcheßadźowaŕ.

Drjewowa awkzija.

5. měrza 1906 popołdnju ½1 hodźin ma ßo w **Hucźinjanſkim hoſcźenzu** 30 khójn. ſchtomow 16/24 cm, 248 khójn. płotowych ryhelow, 231 khójn. moſtowych tramow, 278 mjehk. klozow 16/30 cm, 94 rm mjehkich ſchcźěpow, 90 rm mjehkich klumpachow, 81 mjehkich repuchow, 37 rm mjehkich halloſow, 4100 walcźkow, 113 rm mjehkich pjeńkow na pſcheßadźowanje pſchedawacź, ſeſtajanych w drjewiſchcźach pola Noweje Wßy a pola Kißlizy. „Dobre wotwoẑenje."

Kral. hajniſki rentſli hamt w Draždźanach.
Kral. hajniſke revěrſke ſarjadniſtwo w Połpizy. 21. febr. 1906.

Drjewowa awkzija.

Pjatk 9. měrza t. l. dopołdnja wot ½**10** hodźin ma ßo w **Hucźinjanſkim hoſcźenzu** ſcźěhowaze drjewo na Maleſchanſkim revěrje w 6. a 7. wotdźělenju (w Hlinjanſkej holi), w 18., 19., 20. a 21. wotdźělenju (w Stróżanſkej holi) ſeſtajane, na pſcheßadźowanje pſchedawacź, jako

40 krutych żerdźow, 8—9 cm delnjeje tołſtoſcźe,
3 rm twjerdych palnych ſchcźěpow,
18½ = twjerdych kuleczkow,
129 = mjehkich kuleczkow,
1 = twjerdych repuchow,
19½ = mjehkich repuchow,
182½ = mjehkeje walczźiny,
13 twjerdych dołhich hromadow,
11 mjehkich dołhich hromadow,
52 rm mjehkich pjeńkow.

Huſcźanſke hajniſtwo, 26. februara 1906.

O. Mendte.

Holzy, kotrež chzedźa ẑonjazu draſtu ſchicź nawuknycź, ßo pſchijimaju.

Emma Hajnowa
na Tſělanſkej drózy 6 po 2 ſkhod.

Kóżdu dźělbu
brěſowych prutow
kupuje
H. Keller w Rakezach.

W **Hornjej Borſchczi** je **khěża** cźišło 16 ſ 2 kórzomaj pola na pſchedań. Dalſche je w cźišle 7b ſhonicź.

We **Wulkim Woßyku** pola Hornjeho Wujeſda je **ßwobodne kubło** cźišło **17/18** ſ 80 kórzami najlěpſchich leẑomnoſcźow ſe ẑiwym a morwym inventarom na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola Hermanna Schkody w Ledźborezach pola Biſkopiz.

Ẑiwnoſcź

w **Nowym Luſczu** cźišło 10 pola Njeßwacźidła je ſ 8 kórzami pola ſe ßwobodneje ruki hnydom na pſchedań.

Ẑiwnoſcź

w **Nowej Wßy** cźišło 2 pola Njeßwacźidła 18½ kórzow wulka, ſ maßiwnymi twarjenjemi, je ſe ẑiwym a morwym inventarom bjes hoſpody a wumjeńka pſcheměnjenja dla na pſchedań.

Ẑiwnoſcź w Haßlowje cźo. 15 ſ 13 kórzami pola a łuki je na pſchedań.

Ẑiwnoſcź na pſchedań.

Ẑiwnoſcź cźišło 10 w **Niżej Wßy** pola Rakez ſ maßiwnymi twarjenjemi, 38 kórzami leẑomnoſcźe, 206 dawſkimi jenoſcźemi je ſe ẑiwym a morwym inventarom ſe ßwobodneje ruki na pſchedań.

Ẑiwnoſcź

něhdźe 17—20 kórzow wulka, najradſcho ſ kruchom łěża, ßo kupicź pyta. Dalſche je ſhonicź we wudawańni Serb. Nowin.

Khěża cźišło 2 w **Delnjej Kinje** je ſ polom abo bjes njeho na pſchedań. Dalſche je ſhonicź na wowcźeŕſkej drózy (Schäferſtraße) 11 delka pola E. Scholty.

Nowa khěża

w **Hrubjelcźizach** pola Budyſchina leẑaza, je pſchi 1500 mk. napłacźenja na pſchedań.

Dalſche je ſhonicź pola ßudniſkeho aktuara ſw. ßł. **Libſcha** w Budyſchinje.

Rěſniſtwo

mataj na pſchenajecźe
J. a E. Koban
pſchi ẑitnych wikach 4.

Sa tyſcherjow.

Tyſcheŕſtwo ſe ſpěſchnym wobkhodom, ſa ſapocźarjow ßo pſchihodźaze, je 1. haprleje t. l. na pſchenajecźe w **Drożdźiju** cźišło **8.**

Łapy
a wſchón **ſtary cźapor ſ łubjow** po najwyſchſchich płacźiſnach kupuje a po nje ßam jěſdźi
W. Ritter na jerjowej haßy.

Drjewowy popjel

kupuje hornczeŕnja w **Bóſchizach** pola Njeßwacźidła.

40 zentn. běrnow

ßu na pſchedań w **Nowej Wjeſzy** cźišło **20** pola Worklez.

Starſche
ratarſke hoſpoſy

na ſkotarſtwo a mlokarſtwo ßo wuſtejaze, teho runja tajke na dobre warjenje ßo wuſtejaze, ßo k 1. haprleji na knjeże kubła pytaja.

Młódſcha ſdźěłana holza ſ dobreje ßwójby ßo k 1. haprleji jako podpjery ẑony w hoſpodarſtwje ſ pſchiſamknjenjom k ßwójbje bórſy pyta. Dalſche wukaſuje na pſchedpołożene wopißma

Khorla Meiſel w Budyſchinje na hornczeŕſkej haßy cźišło 21.

Wupožčerńja a nalutowańja ſa Khwaczizy a wokoln.

ſapißane towaŕſtwo ſ njewobmjeſowanym rukowanjom.

Bilanza 31. dezembra 1905.

Aktiva:

1. Pokkadnizyny wobſtatk . .	140	mk.	99 np.
2. Wupožčonki	29572	=	23 =
3. Wobkhodna nadoba . . .	5	=	— =
4. Wobkhodny podžĕl pſchi krajnej tow. pokkadnizy	600	=	— =
	30318	mk.	22 np.

Paſſiva:

1. Podžĕle towaŕſchow . .	1621	mk.	95 np.
2. Reſervny fonds	750	=	— =
3. Džĕkanſki fonds	362	=	69 =
4. Lutowanki	21945	=	36 =
5. Dołh na banzy	5223	=	88 =
6. Dobytk	414	=	37 =
	30318	mk.	22 np.

Liczba ſobuſtawow kónz lĕta 1905: pſchikhad 9, wotkhad 1, wobſtatk 38.

W Khwaczizach, 20. februara 1906.

J. E. Wjerab. **J. A. Kſchizan.**

Bukečanske serbske towaŕſtwo

budže přichodnu **ſrjedu 7. měrca 1906** w Heimrichec hoſćencu

załoženſki ſwjedźeń

ſwojeho 30 lětneho wobſtaća z dźiwadłom a balom ſwjećić. Hrać budže ſo wječor wot 7 hodźin činohra z dźewjateho lětſtotka **„Na Hrodźišću“.**

Njedźelu 11. měrca wječor wot 7 hodźin budže ſo hra „Na Hrodźišću“ wospjetować.

Wšě ſebuſtawy a hoſći, woſebje wšě bratrowſke towaŕſtwa a horliwych Serbow z blizka a daloka jenož z tutym najwutrobniſo přeproſuje **předsydſtwo.**

Shromadźiſna

„ſhadaŕſkeho towaŕſtwa ſa Luh a wokolnoſć“

njedźelu 11. měrca popołdnju w 4 hodź. w Mitaſchez hoſćenzu we Łuſy. Dnjowy porjad: Pſchedniſchk knjeſa wučerja Domaſchki wo hódnoſći ſhadaŕſtwa. Wólby atd.

Lubowarjo ſhadaŕſtwa ſu wutrobnje witani. Swołaŕ: **Forgel.**

Sa kónz měrca a ſapočzatk haprleje mam mjeńſche a wjetſche kapitalije ſ privatneje ruki na dobre hypotheki wupožčić a rad darmo wſcho dalſche wukaſuju.

Hypothekowe pożčonki krajnoſtawſkeje banki kral. ſakſkeho hornjołužiſkeho markhrabinſtwa hižo wot wobſtacża mojeho agentſtwa kóždy cżaſ bjerjerjam pożčonkow bjes proviſije ſaradźam.

Hermann Libſch,
ſhudniſki aktuar ſw. ſł.

W **Demjanach** pola Huſki je **kněža** cżišło 5 ſe ſwobodneje ruki na pſchedań.

Mała żiwnoſć
ſe 4 kórzami pola a łuki je dla dźĕlenja herbſtwa hnydom na pſchedań w **Jatſobju** cżišło **17** pola Minakała.

Sſo pſchihodźaze ſa hoſćenz abo kublo!

Dla pſchiprawjenje płunoweho ſwětła ſu tunjo na pſchedań: 1 woſebny petrolejowy krónojty ſwěcźnik ſe ſłĕbroweje bronſy ſ cżahadłom, ſ boka 3 ruki ſ lampami ſ kulojtym palakom, 2 ſcźĕnſkej rukojtej lampje ſe ſloteje bronſy, 1 ſtejaza lampa ſ petrolejowym żehlazym ſwětłom, kotrež runje każ płunowe żehlaze ſwětło ſwěcźi, wſchelake małe lampy na **Pauliſtrośy 37** po 2 ſkhod. na prawizy.

Ssyn ſprawneju ſtarſcheju móże jutry ſ pſchihódnymi wumĕnjenjemi jako **moleŕſki wuczobnik** do wuczby ſtupicź. Dalſche je ſhonicź pola **W. Smidta** na dwórniſchcźowej ſtrośy 8.

Do khěže ſe ſahrodu a 4 wobydlenjemi w Budyſchinje ſo **domowník** pyta, kotryż by ſebi ju zyle wotnajał a ſa ſwoje dźĕło ſarunanje doſtał. Khěža by tež tunjo na pſchedań była. Dalſche je ſhonicź we wudawaŕni Serb. Nowin.

Běrny,

dobre wulke, ſwubjerane a něhdże 60 zentnarjow ſymjeńcźkow ma na pſchedań **Marja** ſwudowjena **Patokowa** w Njeßwaczidle.

Jenu **khěžu** w Komorowje pola Kluſcha ma dla dźĕlenja herbſtwa pſchedacź ſhudniſki aktuar ſw. ſł. **Liebſch.**

Sſłużobna holza,
pilna a dowĕrna, ſo k 2. haprleji pyta na **hornjećerſkej haßy 23** po 2 ſkhod.

Kuchaŕki, ſtwinſke a ſłużobne holzy, mlokowe holzy a tajke k ſwinjom, hródźne dźowki ſ wulkej mſdu, ſrĕnkow, rólnych pohonczow do tudomnych a Draždźanſkich ſtron pyta pſchiſtajerka **Görlichowa** na ſchulſkej ſtrośy 7 ſ napſchecźa theatra.

Sſłużobnu holzu,
niz pſchemkodu, ſ dobrej mſdu pyta pjekaŕſki miſchtr **Bieſold** na bohatej haßy.

Wuſtojna holza
kotraż waricź roſumi, ſo pyta. S knižku ſo ſamolwicź w **hrodowſkej haptyzy** po 1 ſkhodźe.

Pjekaŕſkeho wuczobnika
k jutram pyta **Jan Spank** na ſerbſkej haßy.

Sſedlaŕſkeho wuczobnika
k jutram pyta **Hermann Sommer** pſchi ſerbſkich hrjebjach 26.

Rĕźniſki wuczobnik.
Ssyn ſprawneju ſtarſcheju móże pola mje jutry ſ pſchihódnymi wumĕnjenjemi wuczbu namakacź.

Klemens Gärber,
rĕźniſki miſchtr w Rakezach.

Hólz ſprawneju ſtarſcheju, kotryż chze **tyſcherſtwo** nawuknyćź, jutry wuczbu namaka pola tyſcherſkeho miſchtra **A. Richtera** na rĕźniſkej haßy w Budyſchinje.

Pjekaŕſkeho wuczobnika
pyta
Richard Pfennigwerth
w Budyſchinje na kamjeńtnej haßy.

Khachleſtajerſkeho wuczobnika
ſ pſchihódnymi wumĕnjenjemi pyta **Nowotny** pſchi żitnych wikach 16 w Budyſchinje.

Duchownje wobdarjeny hólz, kotryż chze **pißmikiſtajerſtwo** nawuknyćź, jutry wuczbu namaka w **Ssmolerjez knihićiſchćekni.**

Sſłużobna holza,
ſpilna dowĕrna, niz młódſcha 16 lĕt, ſo k 1. haprleji do ſaſtojniſkeje ſwójby ſ dwĕmaj dźĕćźomaj a małym hoſpodaŕſtwom pyta. Sſo ſamolwicź pola **R. Siegemunda** w Budyſchinje na Jurjowej haßy (Georgſtr.) 23 po 2 ſkhod.

Cźiſta holza, něhdże 18lětna, ſo do lohkeho domjazeho dźĕła ſ pſchiſamknjenjom k ſwójbje pyta w hoſćenzu „Błónza“ w Barcźe.

Holzu ſe wßow, kotraż jutry ſchulu wukhodźi, do lohkeje ſłużby pyta **H. Kaiſer,** rjemjenjeŕ pſchi żitnych wikach.

Dwaj ſchulerjej
dobru **penſiju** a pomoz pſchi ſchulſkim dźĕle namakataj na Pauliſkej drośy 6 po 1 ſkhodźe.

Dobru penſiju
ſchulerjo, kotſiž chzedźa wyſchſche ſchule wopytacź, pola ſwudow. **Herzogoweje** na honjeŕſkej drośy (Jägerſtraße) 25 delka namakaju.

Cźichonjanſki knježi dwór
borſy abo poſdźiſcho dźĕlaćerſku ſwójbu ſ wulkej mſdu, darmotnym wobydlenjom, ſahrodu a bĕrnazym polom pyta.

Dwě dźĕlaćerſkej ſwójbje
ſo k 15. měrzej ſ wulkej mſdu a darmotnym bĕrnazym polom pytatej na ſwobodne kubło w **Konjezach** pola Kubſchiz.

2 dźĕlaćerſkej ſwójbje
pyta knježi dwór we **Wutołcźizach.**

Dźĕlaćerſka ſwójba
ſo pyta, muż a żona na hodźinu 26np. mſdy ſ darmotnym wobydlejom a deputatom doſtanjetaj. Sſo ſamolwicź pola Lebelta pſchi żitnych wikach.

Tyſcherſkeho pomoznika
pyta **H. Roßak** w Rakojdach.

Młódſcheho pohonca
ſ porjadneje ſwójby k 1. haprleji pyta ſkótny lĕkaŕ **Schmidt** w Rakezach.

Proßata

ſu na pſchedań na **ſwobodnym kuble** w **Jeſchizach.**

Kruwa
ſrĕnich lĕt, bliſko k wocźelenju, je na pſchedań we **Wujezku** cźo. 40 pod Cźornym Bohom.

2 pjećlĕtnej
ſylnej konjej
cźĕmnobrunaj, jenopſcheżnje a dwojopſcheżnje khodźażej, ſtaj na pſchedań w **Bronju** cźišło 9.

Ssylnaj konjej
do dźĕła ma pſcheměnjenja dla na pſchedań **C. G. Hanske** w Budyſchinje pſchi żitnych wikach 34.

(K temu cźišłu pſchiłoha.

Pschiloha k czišku 9 Serbskich Nowin.

Ssobotu 3. měrza 1906.

Placišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

26. februara 1906.

Placišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
	hr.	hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	41—43	76—79
awstriske	42—44	78—82
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	37—40	72—75
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	34—36	67—71
4. ßnadnje pizowane tóžbeje staroby	30—33	62—66
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšeje rěsneje hódnosće	39—41	73—76
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	35 38	68—72
3. starše, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódše krowy a jałojzy	31—34	64 67
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	27—30	60 63
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	24—26	52—58
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšeje rěsneje hódnosće	41 43	73—76
2. ßrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	37—40	68 72
3. ßnadnje pizowane	33 36	63 67
Čelata:		
1. najlěpše s mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	52—54	81—85
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	49—51	77—80
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich sćišćenjow w starobje hač do 1¼ léta	61 63	80—82
2. mjaßne	59 60	77—79
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	55 58	72—76

Placišna žitow a produktow w Budyšinje a Lubiju.

Žitowy dowoz w Budyšinje: 2163 měchow	W Budyšinje 24. februara 1906. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju 1. měrza 1906. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšeńca běła	—	—	—	—	8	24	8	71
Pšeńca žołta	8	13	8	25	7	65	8	12
Rožka	7	50	7	65	7	25	7	56
Jačmjeń	8	—	8	13	7	—	8	—
Wowß	7	70	7	80	7	—	7	50
Hród	10	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	50	10	—	8	50	10	—
Jahły	15	—	17	—	15	—	17	—
Hejduschka	16	—	18	—	16	50	17	50
Běrny	1	60	2	10	1	50	2	—
Butra 1 kilogr.	2	30	2	60	2	10	2	40
Pšeńčna muka 50 "	9	—	18	50	—	—	—	—
Ržana muka 50 "	8	50	14	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	30	2	70	2	10	2	40
Ssłoma 100 "	3	—	3	50	14	—	19	—
Prošata 840 schtuk, schtuka	18	—	40		—		—	
Pšeńčne wotruby 50 kilogr.	—	—	5	30	5	20	5	60
Ržane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	60	5	50	6	—
Pšeńčny gris 50 kilogr.	—	—	5	75	—	—	—	—
Ržany gris 50 kilogr.	—	—	6	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyšinje pšeńca (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pšeńca (žołta) wot 8 hr. 45 np. hač 8 hr. 50 np., rožka wot 7 hr 90 np hač 8 hr. 10 np., jačmjeń wot 8 hr. — np. hač 8 hr. 10 np., wowß wot 7 hr. 80 np hač 8 hr. — np

W Budyšinje płaćeše: kórz pšeńcy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., žołta 13 hr. 80 np. hač 14 hr. 02 np., kórz rožki po 160 puntach 12 hr. — np. hač 12 hr. 24 np., kórz jačmjenja po 140 puntach 11 hr 20 np. hač 11 hr. 39 np.

Wiczne placišny w Kamjenzu

22. februara 1906.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 20 np. hač 7 hr. 60 np., pšeńca wot 7 hr. 30 np. hač 8 hr. 20 np., jačmjeń wot 7 hr. 30 np. hač 7 hr 60 np, wowß wot 7 hr. 50 np. hač 8 hr. — np., jahły wot 13 hr. — np. hač 14 hr. — np. hród 12 hr. — np., ßyno 2 hr. 20 np., běrny 2 hr. 20 np., ßłoma (600 kilogr.) 19 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. — np. hač 2 hr. 30 np.

Wjedro w **Londonje** 2. měrza: Desch-ž.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smje njedźelu Invocavit rano w 7 hodź. farat Räda ßerbsku spowjednu rěč, ½9 hodźin duchowny Tischer ßerbske a w 10 hodź. němske předowanje. — Wutoru popołdnju w 5 hodź. budźe we Wulkim Wjelkowje ßerbska póstna nutrnosć. — Tydźenske sastojnske dźěła smje farat Räda.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi**: Jan Pawoł Schuster, fabrikar na Židowje, s Marju Marthu Ssykoriz tam.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Khorla Wylem, Khorle Bohuwěra Blažija, želeśnistkeho dźěłaćerja w Brěsowje, ß. — Ernst Waltar, Bjedricha Ernsta Henniga, skakarja w Hněwßezach, ß. — Jan Richard, Jana Augusta Wirtha, dźěłaćerja na Židowje, ß. — Johana Klara, Hendricha Hermana Hübnera, žiwnosćerja a murjerja w Sstonej Borschći. — Max Erich, Jana Augusta Mětracha, sahrodnika a želeśnistkeho dźěłaćerja w Rabozach, ß.

W **katholskej zyrwi**: Marja Martha, Michala Domaschki, fabrikskeho dźěłaćerja w Budyschinje, dź. — Marhata, Wjazßlawa Doležała, skakarja w Semizach-Tumizach, dź.

Zemrjeli:

W **Michalskej wožadźe**: 21. febr.: Ewald Hermann s Trosky, kral. sakski generalny major sw. ßł. nad Dobruschu, 82 l. 7 m. 20 d. — Ernst Richard, njemandź. ß. na Židowje, 1 l. 5 m. 23 d — Alma Hildegard, Wylema Oskara Riedela, měschćana a měschćanskeho pokładnika tu, dź., 3 l. 6 m. 9 d. — Morwonarodź. dź. na Židowje. — 27. Marja Pinzelez, Jana Augusta Nowaka, khěžkarja a skakarja w Sstonej Borschći, mandźelska, 60 l. 8 m. 2 d. († w měschćanskej hojekni).

W **katholskej wožadźe**: 26. februara: Pětr Khorla, Arthura Miklawscha Pětra Vizki, vizefeldwebla w Budyschinje, ß., 1 l. 9 m. 25 d. — Max Ota Lux, molerški wučžomz w Budyschinje (ßamomordar), 17 l. 3 m. 25 d. — 1. měrza: Benno, Pětra Brankača, fabrikskeho dźěłaćerja w Hrubjelčźach, ß., 11 m. 7 d.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

Njedźelu Invocavit smje rano ½8 hodź. duchowny Voigt němsku spowjednu wučbu, ½9 hodź. farat Kschižan němske a ¾10 hodź. ßerbske předowanje. — Popołdnju w 2 hodź. budźe katechismusowa wučba sa ßerbsku mužsku młodźinu.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

Njedźelu Invocavit smje farat Domaschka rano ½8 hodź. ßerbsku spowjedź, duchowny Kschižan dopołdnja ½9 hodź. ßerbske a ¼11 hodź. němske předowanje.

Smolerjec knihićišćernja

w Budyschinje w ßerbskim domje

knihi, liczbowanja, visitne a pscheproschenske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy atd. atd.

we wschěch rěčzach derje a tunjo čišchći.

Pruhi s Božeho ßwětła,

schpruchi a khěrluschowe schtučzki w pyschnych kaschćžikach, k selenemu chtwórtkej ßo derje pschihodźaze, ßu **we wudawarni Serbskich Nowin** dostacź.

Njesakomdźeże wurjadny dobytk!

Wot dżenża

wulke rumowanske wupschedawanje s inventurskimi płaczišnami.

Dźěčźaze wobleczenja, schuleŕske wobleczenja, mužaze wobleczenja, kholowy, jupy, swjeŕschniki.

Konfirmandske wobleczenja.

Holčźaze wobleczenja, żakety, mantle, khornarje, khapy, klobuki, mězy, płóčźliwe wobleczenja, płóčźliwe blusy, płóčźliwe kholowy, płóčźliwe wobleczenja.

Dźěčźaze schórzuchi, żonjaze schórzuchi, spódnje tkaniny, schtrympy, rukajzy, schaty, krawatty.
Dźěčźaze spódnje żuknje, żonjaze spódnje żuknje, barchentowe koschle sa dźěčźi, mužskich a żónske.

Dla wuwostawazeje symyżżo też wscha symska twora bjes wužitka pschedawa, dokelž żu składownje hischcze pschepjelnjene. Też sa lěčnu potrjebu żo njewróčna składnosć k kupjenju hódnych tworow po żměschnje tunich płaczišnach żo porucza. — Wobhladanje je rad dowolene.

Hlowne torhoschčo čžo. 9. **Ernst Jenke.** Hlowne torhoschčo čžo. 9.

Franz Marschner

čażnikat w Budyschinje
na bohatej haży 9
żwój skład **čażnikow** a **čażnikowych rjeczażow** k dobroćiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pižomne rukowanje. Tunje płaczišnu. Wuporjedźetnja.

Kwětki do wopomnjenskich knihow, reliesowe albumy, sapižne albumy, pěžnjaze albumy, sapižne knižki, knižki s warjenskimi rezeptami

na wulki wubjerk po tunich płaczišnach poručataj

A. & W. Neuhahn

w Budyschinje na żerbskej haży 4.

Sażopschedawarjo dostawaju rabatt.

Wubjerne jědźne żadło,
punt po 65 np., pschi 5 puntach po 60 np.,
wubjerny połcž krajnych żwini,
punt po 1 mk., pschi 10 puntach, po 90 np.,
żadło punt po 90 np.,
pschi 5 puntach po 85 np.
porucża
Emil Gräfe w Budyschinje
na swonkownej lawskej haży.

Privilegowane
Pohlowe mydło
psche żwjerbjenje, drjenje, jětseschka, kusk po 1 mk., pakćik 3 mk., je sakońšzy sakitane pod čžo. 69937 s „hadom" jako se satitanskej snamku.
Jenož woprawdźite wschědnje čerstwe rosescźela
R. Tschernich
w Draždźanach A. 16.

Rěči żerbski!
Libsch, żudniski aktuar sw. żł.
na żukelnskej haży 34,
na kożu s napschecźa piwneho hroda.
Pižarnja sa kupne, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajenstwowe atd. wěży.
Telefon čžiło 324.
Rěči żerbski!

Spěwarske,

żerbske a němske,

jednorje hižo po 2 hr. a wożebnje do czelazeje kože swjasane hižo po 6 hacž do 10 hr. żu na pschedań

we wudawarni Serb. Nowin.

Koschle, pschedkoschliczki, khornarje,
manschetty, krawatty
dobre a tunje porucza
A. Tschentscher na bohatej haßy rózk theaterskeje haßy.

Sklad drainérowanskich rolow w Lětonju.
Poručam
drainérowanske roły
wschěch wulkosćow,
kruwjaze korta,
ßwinjaze korta,
proßaze korta,
ſ prékuschom a bjes njeho,
plestrowanske platy,
wudymowanske roły,
ſhibnjene a rune,
Brockmannowy pizowanski kalk,
ßelowe lisanske kamjenje,
ſćinowe plećenje
ſe ſazynkowanym grotom
— po fabrikſkich płaćiſnach —
Emil Dietrich
w hoſćenzu w Lětonju.

☛ Jako najlěpſche ßo poručeja
dr. Roeberowe
lěkarſtwa:
Hablowy a jehlinowy ſpirituß pſche drjenje w rukomaj a nohomaj, kſchižu, bjedrach a ſhibadłach.
Pepſinowe wino pſche tłóčenje żołdka, wróćenje, mjeknjenje, bjesappetitnoſćz.
Benediktinſka eſſenza pſche żiwotowe bolenje, driſtawu.
Čaj farfara pſche kaſchel.
Bjenchlowy měd a **brěčzka čzornych Janſkich jahodow** pſche kaſchel a dybawoſćz dźěćzi.
Żołdźowy kakao pſche driſtawu a żiwotowe bolenje.
Jałorzowa (jěchiběrnowa) **brěčzka** k čziſćenju krwě.
Mydło pſche liſchawu.
Mydło pſche njerodź pola čzłowjeka a ſkotu.
Kopſchiwowy ſpirituß | pſche wupadanje włoßow a ſchupiſny.
Arnikowy ſpirituß |
Brěſowy balſam |
Kupanſke ſela ſa ßłabe dźěćzi.
Teho runja wſchě **lěkowanske kopjena, ſela, korjenja,** dale **wobaladła** (wotu, wobalki atd.) **mineralowe wody, ſchkleńczane ßylkawy** a **apparaty k wothladanju khorych.**
Dr. Roeber,
Germania drogownja
ſ napſchecza „winoweje kicze"
na bohatej haßy.

Čzrije a ſchkórnje
k konfirmaziji
kaž tež wſchěch jenož pomyßlnych
družinow čzrijow
ſa mužſkich, żónſke a dźěćzi
porucza hobrſki wubjerk po jara tunich płaćiſnach
Pawoł Kristeller
na bohatej haßy 29.

Poručam ßamodźělane
ff. mlócznik, mlokowe karany, mlokowe hornzy, wódne khany, wódne čzerpawy, ſazynowane wódne khany a hornzy.
Mam wulki ſklad
krjepjawkow (krjepjenſkich khanow) a **emaillowanych tworow, ſazynowanych bowow** a **juchowych čzerpakow. Tšeſchne žłoby** a **roły** a kóžde do twarſtwa ßluſchaze klampnarſke dźěła ſhotowjam.
Želeſo ſa tšeſchne žłoby mam na ſkładze.
Spěſchne poßłuženje. Najtuńſche płaćiſny.
M. Schulz.
10 pſchi ßerbſkich hrjebjach 10.

K konfirmaziji
porucza ßwój wulki ſklad
wokoloſchijazych rjećzaſow
najnowſcheje modY ſ **wutrobiczkami, kſchižikami, medaillony, naruczniznY, broſchow** a **nawuſchnikow,**
čzaßnikowych rjećzaſow,
mužazych a żonjazych pjerſchćenjow,
kneflow do pſchedkoſchliczkow a manſchettow
ſe ſkoteho, ßlěbra a doubleja
po najtuniſchich płaćiſnach
Guido Reiche
w Budyſchinje pſchi hłownym torhoſchczu 2.

Wěrowanſke pjerſchćenje
ßamßneho wudźěłka jara płaćiſny hódno.
Wuporjedźenja derje a tunjo.

Th. A. Wällnitz
w Budyſchinje
na ßulelniſkej haßy 9.
Najwjetſchi ſkład a wubjerk
1durjatych a 2durjatych
draſtnych khamorow,
vertiki,
ſchkleńczane khamory,
komody,
jednore a lěpſche **ſofy**
po 26, 30, 32, 37, 45, 55, 63
hač 120 mk.,
ſtoły
po 2,50 mk. hač 8 mk.,
łoža,
matrazy,
jědźne, ſofowe a
roſćzahanſke blida,
ſchpihele
po 3 mk. hač 60 mk.,
kuchińſke khamory,
kuchińſke blida,
a **druhu nadobu,**
pódla teho poručam
Ia poßleſchćzowe pjerje
po waſy,
hotowe poßleſchcza,
linoleum, tworu po kruchach,
běhacze a **teppichi,**
wóſkowane ßukno
ſ trubY a ſbytki,
wóſkowe ßuknowe a gumijowe pſchikrywy,
podpołożne tkaniny.
W pſcheßadźowarni je ſtajna ſkładnoſćz k tunjemu kupowanju.
— Najtuńſche płaćiſny. —
— Najkedźbliwiſche poßłuženje. —
Njech ßo mjeno a khěžine čzišło wobkedźbuje.

K wußywej:
Woprawny
Ligowſki wowß,
Ligowſki wowß,
druhi krócz wußyty,
ſchtyrſki
czerwjeny dźeczel,
ſchleſynſki
czerwjeny dźeczel
bjes židy,
hróch,
wokU,
porucza
Guſtav Heinke
w Budyſchinje
pſchi žitnych wikach.

Ernst Herkner

cžaßnikaŕ w Budyschinje
na **ſeminaŕſkej haßy 13**
prjedy pſchi hłownym torhoſchczu
porucza ßwój wulki ſkład wſchĕch družinow
cžaßnikow a **rjeczažow**
po tunich płaczišnach ſ wjazylĕtnym rukowanjow.
Porjedženja derje a **tunjo.**
Rĕczu ßerbſki.

Woßebne

nawoženſke wobleczenja

ßamßneho dźĕła, wubjerneho rĕſa,
tunjo porucza
Ota Preuß w Budyſchinje
na žitnej haßy 4.

Brodowſka haptyka

na hoſchiz haßy 27
Kaſchel, katarrh, dybawoſcź
ßo ſpĕſchnje połóżeja
ſ thymuſinom
Bleſcha po 75 np. a 1 hr. 40 np.

Prußnizy a holandſke jahody

ſ zokrom warjene, punt po 32 np.,
pſ..i wotewſaczu wjetſchich dźĕlbow
tuńſcho porucza
Pawoł Pětſchka
pſchi drjewowych wikach
a na Nowoſalzſkej dróſy.

Kmótſaze dźaki

ßu doſtacź
we wudawaŕni
Serb. Nowin.

Maſchinſki wolij,
mydło
do hoſpodaŕſtwa,
kožowy mas,
kopytowy mas,
najlĕpſcheje družiny po najtuńſchich płaczišnach
porucza
Arthur Grubann
pſchi drjewowych wikach 8.

Paleny
parłojty khofej

punt po **100** np.
wubjernje ſkłodźazy, porucza
C. F. Dietrich
na jerjowejhaßy 3.

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni cžaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicz** dacź, njech dźe k cžaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haßy 6.
Jencz pſchedawa a porjedźa ſa ßwoje dźĕło ſprawnje rukujo. — **Prochſu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczišnami wupołożene, wobhladacź.**

Budyſka meblownja a na pſcheßadźowanje pſchedawaŕnja

Pawoła Henſela w Budyſchinje

pſchi lawſkich hrjebjach 4 w ßerbſkim domje
porucza
nadobu do **bydlanſkich** a **ſpanſkich ſtwow** a **kuchinjow, polſtrowane meble, ſchpihele, ſtoły, poßleſcheza** atd.,
kaž tež wſchelake jenotliwe meble.

Składnoſtne kupje!

Najlĕpſche dźĕło. Tunje płaczišny. Sprawne poßłuženje.
Wobhladanje je bjes kupjenja dowolene.

Nałĕtnje nowoſcze

hotowych
mužazych wobleczenjow, paletotow, jupow atd.,
hólczazych wobleczenjow, paletotow, deſchczowych mantlow,
konfirmandowych wobleczenjow,
po kóždej płaczišnje,
wulki ſklad tkaninow
k ſchiczu po mĕrje
porucza

Eduard Fritsche

w ßerbſkim domje.

K konfirmaziji a k nałĕtnej potrjebje

poručam
cžorne a pißane draſtne tkaniny
wſchelakich družinow, meter hižo po 80 np.
Wulki wubjerk
mužazych a hólczazych wobleczenjow
ſ dobrych tkaninow derje dźĕłanych,
konfirmandſkich wobleczenjow hižo po 13½ mk.
mužazych zwjernowych kholowow
hižo po 1 mk. 45 np.,
kaž tež **wulku dźĕlbu jenotliwych hólczazych a dźĕczazych zakettow a kholowow** hižo po 80 np.,
mĕzy po 30 np.,
cžorne a pißane klobuki na wulki wubjerk.

M. ſwudowjena **Pilzowa**
w **Khróſcze** pola Minakała.

K konfirmaziji.

Swój ſklad
cžornych a pißanych draſtnych tkaninow
pſchi wulkim wubjerku po jara tunich płaczišnach poručam,
dwójzy ſchĕroku tworu hižo po 7 np.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 10. | Sobotu 10. měrca 1906. | Lětnik 65.

Swětne podawki.

Sakſke ſtatne żeleſnizy

ßu w finanznej periodźe 1902/1903 nimale 79½ milijona hriwnow dobytka wunjeßke. Sakkadny kapital je w tym něhdźe 999 milijonow hriwnow wuczinił a je ßo ſ 3,706 prozentami ſadanił. W lěcźe 1903 ſakkadny kapital 1 milijardu 377,355 hr. wuczinjeſche a ßo w pſcheréſku ſ 4,416 prozentami ſadani. Najbóle wunoſchne běchu cźary: Zeithein-Elſterwerda ſ 9,6 prozentami; Stollberg-St. Egidin ſe 7,6 prozentami; Gaſchwitz-Meuſelwitz ſe 6,6 proz.; Lipſk-Hof ſe 6,7 proz.; Waldheim-Kriebetal ſe 6,7 proz.; Bodenbach-Draždźany ſ 5,5 proz.; pſchichodnje chze ſtat jenoż tam żeleſnizy twaricź, hdźež ßu intereſſentojo ſwólniwi, ſ wjetſchimi pjenjeżnymi woporami twar połóżicź. Pruſka, Bayerſka a Württembergſka ßebi ſa twar żeleſnizow, wo kotrež pſchileżerjo proſcha, doſpołnje darmotne pſchewoſtajenje wſchěch leżomnoſcźow, kotrež ßu ſa żeleſnizu trěbne, żadaja. Tak budźe ßo pſchichodnje też w Sakſkej cźinicź. Stat njebudźe ſa twar hubjenje ßo danjazych żeleſnizow żanych leżomnoſcźow kupowacź. Hdźež ßo leżomnoſcźe darmo njepſchewoſtaju, njebudźe ßo wjazy żaneje żeleſnizy twaricź.

Naczíſk ſakonja ſa ſawěſcźenje rěſneho ſkota

je druha komora po namjecźe deputazije, kotraż je jón wuradźowała, pſchijała. Sarunanje po pſcheměnjenym ſakonju też pſchichodnje jenoż 80 % wuczini. Sa muźſke a żónſke howjada budźe pſchichodnje jenak wulka ſawěſcźenſka płacźiſna.

W nowym ſakonju ßo żaneho rosdźěla mjes domjazym a rjemjeßkowym rěſanju njecźini, ſchtoż běchu ßebi rěſnizy w ßwojich petizijach pſcheli.

Spożcźenje ſemjauſtwa ſchtyrjom żidam.

Żidowſkim pjenjeżnikam Friedländerej, Carowej, Weinſchenkej a Schwabachej je khěżor pſchi ſkładnoſcźi ßwojeho ßlěborneho kwaßa ſemjanſtwo ſpożcźił. To je myto ſa to, ſo ßu tucźi nowopjecźeni ſemjenjo wjetſchi pjenjeżny pſchinoſchk k dźeßacźmilijonſkemu darej dali, ſa kotryż ßo k podpjeranju němſkich offiźerow pjenjeſy ſkładuja.

Sběžk w němſkej krótkowjecźornej Afriziy

ßo po něcźim k kónzej bliži. Sběžkarſki wjednik Cornelius je ßo ſ 75 muźemi a 56 żonami a dźećźimi Němzam poddał. Nětko Morengo pſcheciwo Němzam wojuje. Kak ßylna jeho cźrjóda je, njeje ſnate, tola wjazy dyźli nětotre ſta muźi wón pod ßobu njeſměje. S nimi wón njebudźe dołho wjazy 14,000 muźi ßylnemu němſkemu wójſku napſchecźo ſtejecź móz.

Konferenza w Algeciraſu

ßo hiſchcźe pſchezo ſ praſchenjom ſaběruje, na kajke waſchnje ma ßo polizija w Marokkowſkej ſrjadowacź. Němſka ſ wopŕědka na tym wobſtawaſche, ſo by ßo polizija jenoż w jenym marokkowſkim pſchiſtawje Franzowſam podſtajiła, ſo pak by wona w druhich pſchiſtawach pod dohladowaŕſtwom druhich ſtatow ſtała. Skónczńje pak je Němſka do teho ſwolika, ſo by ßo polizajſka móz Franzowſkej a Schpaniſkej pſchewoſtajiła, ſ rukowanjom, ſo ſ tym ßwobodne wikowanje druhich ſtatow w Marokkowſkej njeſchkoduje. Němſzy ſaſtupjerjo njejßu ßwoje żadanje pſchecźiſchcźecź mohli, dokelż ſ wuwſaczom Awſtriſkeje a Marokkowſkeje wſchě druhe ſtaty pſchecźiwo němſkemu namjetej hłoßowachu. Na konferenzy je ßo nawjedźiło, ſo ma Němſka w ßwěcźe jara mało pſchecźelow. W Europje ßo jeje wſchitzy boja, a teho dla ßo ſjednocźeja, ſo bychu jejny politiſki wliw po móżnoſcźi poßłabili. Tak dyrbi Němſka nětko k franzowſkim namjetam haj prajicź, a njebudźe móz ſadźěwacź, ſo Franzowſojo Marokkowſku ßwojej woli podwolnu cźinja.

Złowna wójna mjes Awſtriſkej a Sſerbiju

dale traje. Wuměnjenja, kotrež je Awſtriſka ſa nowe wikowanſke wuczinjenja naſtajiła, ßu tak cźeżke, ſo ßu ßo wot ßerbſkeho knjeżerſtwa wotpokaſacź dyrbjałe. S dobom je ßerbſke miniſterſtwo wotſtupiło.

Pſchecźiwjenje Wuherjow

pſchecźiwo awſtriſkemu knjeżerſtwu hižo popuſchcźuje a ßłabnje. Wuherſki ßejm bě ßo khěżorej ſapowjedźił, rekrutow a dawki pſchiſwolicź, jeli ſo khěżor njeby wuherſku komandowazu rěcź we wuherſkim wójſku ſawjedł. Po roſpuſchcźenju ßejma a ſpjecźiwych ſaſtojnikow pak ßo we wjele wokrjeßach rekrutojo ßami k ßłużbje ſamolwjeja. Też dawki gmejny bjes komdźenja khěżorſkim ſaſtojnikam pſchepodawaju. Budapeſtſke banki ßu ßamo knjeżerſtwu 100 milijonow krónow jako pożcźonku poſkicźiłe.

Na awſtriſkeho trónſkeho naßłědnika Franza Ferdinanda njejßu Wuherjo derje k rěcźam. Wón je pjecźa prajił: „Wuherſka je kraj, kotryż dyrbi ßo ſa kóżde ſto lět ſ nowa dobycź.“ Hižo pſched 3 lětami je wón pjecźa rjekł: „Do Wuherſkeje jenoż na cźole ßwojich generalow pſchińdu.“ Tehdy wuherſke nowiny pißachu: Na wuherſki lud je kral, kotryż je Franz abo Ferdinand rěkał, pſchezo jenoż njeſboże pſchinjeßł. Schto móżemy nětko wot krala woczakacź, kotryż budźe Franz a Ferdinand rěkacź.

Też na němſkeho khěżora Wuherjo nóß krenja. Wón je pjecźa pſchi khowanju danſkeho krala Khryſtiana awſtriſkemu arzywójwodźe Ferdinandej Salvatorej rjekł, ſo dyrbi awſtriſki khěżor wuherſkim żadanjam njepſchiſtupny bycź, a je pſchi móżnym ſběžku Wuherjow khěżorej ßwoju podpjeru poſkicźił.

W Debrecźinje, hdźež ßu pſched měßazom khěżorſkeho wotpóßłanza Kowacza pſchi ßamym ſaraſyli, ßu też khěżorſkeho komißara Naszadya ſ deſchcźom kamjenjow powitali, hacź runje ßo wón ſ wojakami pſchewodźeſche. Żandarmojo ſ teßakami do njeměrnikow pjerjechu a mnohich ſranichu. Město je ſ wojakami wobßadźene.

Kulturne wojowanje w Franzowſkej.

Knjeżerſtwowym ſaſtojnikam, kotſiž maja nadobu w zyrkwjach ſapißowacź, ßo lud cźim dale, cźim bóle pſchecźiwja. Wěrjazy ſcheſcźijenjo nochzedźa ßebi lubicź dacź, ſo ßo njewěrjazy ſaſtojnizy do zyrkwinych wězow tykaju. W Bellveauxu ßo 8 żandarmojo pſchi ſapißanju nadoby ſranichu. W Brechepe żandarmojo do luda, kotryż chzyſche jim wobaracź, tſeleſche. Jeneho muża ßu ſatſelili, pjecź wożobow je ßo ſraniło, mjes nimi duchowny. Na dróhach lud potom barrikady natwari.

W Borre dyrbjachu wojazy pſched rosnjemdrjenej cźrjódu zoſacź. W rybaſkej wßy Grand Fort Philippe tyßaz żonow, kotrychž mużojo běchu dyrbjeli na rybyłojenje wujěcź, zyrkej wobßadźi. W druhich ſtronach knjeżerſtwowych ſaſtojnikow ſe ßynowymi wi-

dlami, koßami a podobnym gratom rosehnachu. Žony mějachu w kótkach krop pschihotowany, kotryž chzychu na wojakow lecź, hdy bychu ßo do zyrkwje dobywali. Ssamo liberalni sapóßkanzy knjeżerſtwo napominachu, sapißanje zyrkwineje nadoby saſtajicź, dokelž ßo lud pschezo bóle pschecźiwo temu njemdri. Na to je knjeżerſtwo poruczilo, ſo ma ßo sapißanje w zyrkwjach wotſtorczicź. Někotſi offizěrojo, kotſiž běchu dyrbjeli wojakow do zyrkwje pschecźiwo ludej wjesć, ßu ßo tutej pschikaſni sapowjedźili. Runjež ßu ßo teho dla pokhoſtali, je jich pschikład wěrjazych kſchesćijanow w jich pschecźiwjenju pschecźiwo njezyrkwinſkemu knjeżerſtwu poßylnił. Ssamo hacź do najwyſchſchich ſkhodźenkow zyrkwinſka smyßlenosćź pschecźiwo knjeżerſtwowemu sapißanju w zyrkwjach doßaha. Sskławny jésdny general Gallifet, něhduſchi wójnſki miniſter, je wubjernje wo nětcźiſchich njeměrach w zyrkwjach rěcźał, prajizy: „Hdy bych ja ſe ßudnikom był, njebych offizěrow saßudźił; pschetož kak dyrbjał jich Boha ſ nohomaj teptacź, k kotremuž budźa ßo na bitwiſchcźu wokacź, hdyž ßo wot nich żada, ſo bychu ſa wótzny kraj wumrjeli.

Franzowſke wójnſke łódźſtwo

ßo rucźe powjetſchuje. W deputěrtſkej komorje łódźſtwowy miniſter Thomſen k ſměrowanju kraja wobkrucźesche, ſo je franzowſke łódźſtwo w naſtupanju wobronjenja ßylniſche dyžli němſke. Franzowſka pſchewaha wucźini 190 cźeźkich, 296 ßrěnich a 780 małych kanonow. Dwě nowej panzerowanej łódźi ßo kónz tuteho lěta dotwaritej a dalſche 4 kónz pſchichodneho lěta. Pódla teho ßo 18,000-tunowſke kſchižaki ſe ſpěſchnosćźu 18 ßukow ſa hodźinu twarja. Schtóž ßebi myßli, ſo je wobrónjenje franzowſkeho łódźſtwa mjenje hódne dyžli poßlednjeje w Jendźelſkej natwarjeneje łódźe, ßo myli. Franzowſke kanony rucźiſcho tſeleja a cźeźkosćź kulow, kóždu minutu ſ nich wutſělenych budźe wjetſcha, dyžli ta jendźelſkich kanonow.

Jendźelſki kral Eduard w Pariſu.

Do Biarritzkich kupjelow, w połodniſchej Franzowſkej leżazych, pucźujo, je jendźelſki kral Eduard do Pariſa pſchijeł. Tam je nětcźiſcheho preſidenta Falieresa wopytał. Prjedawſcheho preſidenta Loubeta a prjedawſcheho franzowſkeho miniſtra ſwonkownych naležnosćźow Delcaſſèa je wón k ßebi pſcheproßył a ſ nimaj dołhe rosrěcźenje měł. Kaž je ſnate, je Delcaſſé Franzowſku k Jendźelſkej sblížił a franzowſko-jendźelſki ſwjaſk ſtworił. Na ſałożku tuteho ſwjaſka Franzowſka Egiptowſku Jendźelſkej pſchewoſtaji, mjes tym ſo Jendźelſka Marokkowſku do mozy Franzowſkeje poda. Pſchecźiwo tutemu wucźinjenju je němſki khěžor ſakrocźił. Na jěſbje po ßrjedźoſeſmſkim morju je wón w Tangeru marokkowſkemu ſultanej njewotwißnosćź wot Franzowſkeje ſarucźił a pſchecźiwo wſchěm franzowſkim pſchedprawam w Marokkowſkej pola franzowſkeho knjeżerſtwa proteſtował. Delcaſſé nochzyſche tehdy na němſke proteſty dźiwacź, ßamo na ſtrach, ſo Němſka Franzowſkej wójnu pſchipowjedźi. Khwilu ßo ſdaſche, ſo woprawdźe k wójnje dóńdźe. Druſy franzowſzy miniſtrojo pak ßo bojachu, ſamolwjenje ſa tajku wójnu pſchedewſacź. Delcaſſé teho dla wotſtupi; po dołhim jednanju ßo mjes Němſkej a Franzowſkej na to dowujedna, ſo maja ſaſtupjerjo wulkomozow w Algeciraſu wo pſchichodźe Marokkowſkeje wobſamknycź. Hdyž je jendźelſki kral ſ Delcaſſéom rosrěcźenje měł, je wón bjes dwěla ſ nim marokkowſke naležnosćze a mózny němſko-franzowſku wójnu rospominał. Delcaſſé drje njeje wjazy ßobuſtaw franzowſkeho knjeżerſtwa, tola w Franzowſkej ßu wobſtejnosćze njewobſtajne, a ſchtož dźenßa njeje, móże ßo jutſje hižo ſkutk ſcźinicź. Jendźelſkemu kralej wo to dźe, ſo by Franzowſku ſ Němſkej do wójny ſaſchmatał. Potom bychu Jendźelcźenjo němſkim łódźam morjo ſawrjeli a němſkej induſtriji pſchiwos a wuwos ſalehnyli. Tak bychu němſku induſtriju, kotraž nětkole jendźelſkej induſtriji w ſamórſkich krajach mordarſku konkurrenzu cźini, ſahubili a ſnicźili. Delcaſſé tele jendźelſke wotpohlady podpjeruje, měnjo, ſo ßu wone tež Franzowſkej ſpomożne. Hdy by wón ſaßo do knjeżerſtwa ſtupił, by teho dla nowy wójnſki ſtrach naſtał. Franzowſka burſa je ßo hnydom ſ jeho wopytom pola krala Eduarda ſatraſchika, a kurßy ſtatnych papjerow hnydom ſpadowachu.

Wulki dźěl Franzowſow wſchak Delcaſſéowym nahladam njepſchihłoßuje. Tak nowiny „Eclair“ pißaju:

Jendźelſki kral je ſaßo ras jako ſpytowar pſchiſchoł, ſo by ßebi wutrobu franzowſkeje republiki dobył a jejnym ſtatnikam pakt poſlicźił, kotryž bě hižo Delcaſſé pſchijał. Pſchesjenosćź ſ Jendźelſkej by drje hódny triumf był, hdy mohła Franzowſka, ßo ſepjerajo na ßwoju wojerſku pſchewahu, ſ Němſkej wójnu ſapoczecź. Tak pak ßo ſ němſkim poraženjom na morju franzowſke poraženje pola Nancya jenoż hiſchcźe cźeźſche ſcźini. Němſka by ßebi potom ſ Franzowſkej ſchkodu ſarunała, a Jendźelcźenjo bychu tak na khósty Franzowſkeje ßwětowe knjejſtwo na wſchěch morjach doſtali.

Njewjeſta ſchpaniſkeho krala Alfonſa

prynzeſſa Erna Battenbergſka je w Miramarſkej hrodowej kapali k katholſkej wěrje pſcheſtupiła. Schtwórtk je ßo wona firmowała. Jendźelſkeho krala běchu ſ petizijemi nadběhowali, ſo by tajkich wuměnjenjow dla żeńtwje ßwojeje cźetki ſe ſchpaniſkim kralom ſadźewał. Kral Eduard njeje pak na tole napſchecźiwjenje dźiwał. Wón wot tejele żeńtwy politiſki dobytk wocźakuje. Runje ſ Madrida powjeſcźe pſchikhadźeja, ſo ßo po żeńtwje ſchpaniſkeho krala politiſki ſwjaſk mjes Schpaniſkej a Jendźelſkej ſcźini. Po něcźim Schpaniſka runje tak kaž Portugalſka pod jendźelſke nadknjejſtwo pſchińdźe.

Swrócźenje franzowſkeho miniſterſtwa.

Franzowſke miniſterſtwo, ſ kotrehož pſchedßydu bě Rouvier, je wotſtupiło. S pſchicźinu jeho pada je ſakoń wo dźělenju ſtata wot zyrkwje. Radikalni běchu ſ Rouvierom njeſpokojom, dokelž wón pſchecźiwo wjednikam zyrkwinſkeje ſtrony, kotſiž ſpjecźowanje pſchecźiwo naſtajenju inventury (ſapißanju nadoby) w zyrkwjach nawjedowachu, doſcź krucźe njewuſtupowaſche. Zyrkwinſzy ſmyßleni a nazionaliſtojo (franzowſzy narodowzy) ſaßo knjeżerſtwu porokowachu, ſo bě bjes prjedawſcheho doroſumjenja ſ bamžom počzało ſtat wot zyrkwje dźělicź. Rouvier bě drje poměrnemu republikanſkemu Ribotej ßlubił, ſo naſtajenje inventury w zyrkwjach tak dołho wotſtorcźi, hacź budźe lud ſměrowany, w deputěrtſkej komorje ßo wón komdźeſche, ßo ßlubjenja wuſnacź. Poměrni republikanſzy teho dla Rouvierej ßwoje njedowěrjenje wuprajichu, a radikalni ßo jim pſchiſamknychu, tola ſ nawopacźneje pſchicźiny. Namjet ſapóßkanza Pereta, ſo by ßo miniſterſtwu dowěrjenje wuprajiło, ßo ſ 267 pſchecźiwo 234 hłoßam ſacźißny. Woßoby, ſ kotrychž ßo nowe miniſterſtwo ſeſtaja, njejßu hiſchcźe ſnate. S miniſterſtwowym padom ßo ſtejiſchcźo Franzowſkeje w marokkowſkim praſchenju ſ cźeźka pſchemeni.

Wólby do ruſkeje khěžorſtwoweje dumy (ßejma)

ſměja ßo w haprleji a meji. Pódla duma budźe khěžorſtwowa rada, kotrejež ßobuſtawy zar pomjenuje, wo khěžorſtwowych naležnosćach wuradźecź. Prjedy hacź ßo ſakoń zarej k wobtwjerdźenju pſchedpołoži, dyrbi wón w dumje a khěžorſtwowej radźe pſchijaty bycź. Ssobuſtawy wobeju ſaſtupjerſtwow njeßmědźa ßo ſa cźaß poßydanja ſajecź, jeli ſo k temu duma dowolnosćź njeda. Dumine ßobuſtawy wſchědnje ſa cźaß wuradźenjow 25 rublow ſarunanja doſtanu.

Njeměry w Kawkaſkej ßu ßo potłócźiłe. Wobydleŕſtwo woſy polne brónjow wyſchnosćźi pſchepodawa. Agitatorojo a wojerſzy cźeknjenzy ßo wudawaju. Wobydleŕſtwo je pſcheßwědcźene, ſo je ſ njeſbožom ſa njo było, ſo je na ſchcźuwarjow poßłuchało a jim wěriło.

Koſakojo, kotſiž ßu ſběžki w Ruſkej poraſyli, njejßu ſańdźene lěto ßwoje pola wobdźěłacź mohli. Knjeżerſtwo je teho dla wobſamkło, jim $5\frac{1}{2}$ milijona rublow ſarunanja wuplacźicź.

W połodniſchej Ruſkej ßu ſ nowa burſke njeměry wudyriłe. W Chersonſkej guberniji ßu ßo někotre knjeże kubła wurubiłe a ſkót ßo ſarěſał abo wotehnał. Wjele tyßaz deßjatinow knjeżich leżomnosćźow ßu burjo ſworali.

Mlokowa holza ſe Sslawkowa.*

Se ſchěreho njebja padachu łahodne, małe, zyle kulowate krupy a pſchikrywachu ſ mhłowej bělinu runinu, kotraž ßłuſcha k dołhej wyßokej krajinje, kotraž leži mjes Brnom a Proſcźějowom (Proßnitz). Spodźiwnje ſrudno běſche to po ſchěrokej runinje. Mólcźke krupy padachu na tſěchi domow, tu a tam rosbrojenych ſtejazych, a naczinjachu zyle zuſobne ſchudrowanje.

Cźeźki a ßylny wothłóß dawachu krocźele franzowſkich połkow, kotrež po twjerdźe ſmjerſkej pódźe Morawſkeho kraja do prědka cźehnjechu, niż pak wěſteje kedźbnosćze. Po ſchpatnych, ſchkropawych dróhach pohibowaſche ßo cźah kanonow, na kotryž ßo dźiwnje pſchi-

* Sslawkow, němſki: Auſterlitz, cźeſki: Slavkov, wjeß na Morawje; bitwa lěta 1805.

hladowaſche, cźah pſchejara nakkadźenych woſow a próſdnych woſow ſa khorych ſ wobdźiwajomnej, ale njemyslenej pomakkoſcźu.

Tute błuke ſchudrowanje cźlowjeſtich cźrjódow, kotrež cźehnjechu po ſmjerſkej pódźe, pſchetorhnje njejabzy hruby hłóß. Trompejtaŕ piſkaſche wótſje do powětra. Pſchiſjewi Napoleonowy pſchikhad do ßrjedź jeho wulkeje armeje.

Wokoło pjecźich ſ wjecźora běchu dźiwnje ſdraſcźeni khěźorowowi mamelukojo ſ jaßoweho lěßa wujěchali a khwatachu pſched khěźorowu korejtu, kotruž cźehnjechu ſchtyri pyſchne fuchſy. Korejta jědźeſche ſpěſchnje a ſa njej pokaſowachu ßo wyßoke ſcźiny khěźorowych gardowych kěraſěrow.

Hdyž ßo khěźor bliźeſche, woſtachu wojazy ſtejo a tworjachu ſpaléŕ; preſentěrowachu ſ tſélbu a ſa ſchkleńcźanymi woknami korejty wuhladowaſchtej dźiwnje błyſkatej wocźi, kotrejź wójſka pſchehladowaſchtej. Na dobo wós ſaſta.

Napoleon ßam wotewri duŕcźka. Wuſkocźi, njedótknywſchi ßo ſ prawej nohu woſoweho ſtupa, ſ woſa a pſchikiwa ßebi ſ ruku bjes rukajzy wobſtararja kwartěrow k ßebi.

Furěr ßo pſchibliźi, ſtrowjeſche a rjekny:

„Majeſtoſcź, tule je to měſtno, kotrež je mi waſcha majeſtoſcź k ſaſtacźu pſchipokaſała. Poſorliź — póſt je tſi mile wot Brna, runje tak daloko leźi wot Sſkawkowa. S tehole dypka móże cźlowjek pſchi jaßnym wjedru jara daloko do kraja widźecź. Dowoli waſcha majeſtoſcź, ſo du do prědka? ...."

Napoleon ſcźěhowaſche furěra. Stupi do nimale wulkeho ruma, kotrehoż ſcźěny běchu běłe wobělene. Dołhe blido, ſchěſcź ſtólzow, dwě ławzy a pólne kožo běſche zyła nadoba ſtwy, w kotrejź chzyſche Napoleon woczakacź pſchibliźenje rakuſkich wójſkow. Pſched wulkimi běłymi khachlemi ſtejeſche Berthier, major generalneho ſtaba, a wohrjewaſche ßo.

Khěźor pokaſchlowa a jeho prěni adjutant ßo wopraſcha:

„Pſcheje ßebi majeſtoſcź, rěcźecź ſ lěkarjom?"

„Ně, generalo. Mi budźe doßahacź ſchkleńza cźerſtweho mloka, ſo bych ſtajił tónle kaſchel. Dajcźe mi ſe wßy wudejene krumjaze mloko pſchinjeſcź. Schtóž budźe jo mi dodawacź, ma mi jo kóždy wjecźor wokoło dźewjecźich a kóžde ranje wokoło ßedmich pſchinjeſcź.

* * *

Pjecź dnjow poſdźiſcho, dźeń 1. dezembra 1805, ſcźeże ßo Napoleon do biwaka; nochzyſche měcź we wulkej Morawſkej runinje druheho koźa, khiba pódu, druheho ſtana, khiba njebjo, ani druheho wohniſchcźa, khiba płomjenjaze ſchcźěpy pólneho wohnja. Zyle wojak bycź, woprawdźe a wěcźnje jako wojak żiwy bycź, to bě jemu najwjetſche wjeßele.

Wjecźor pſchiſjewi major Berthier: „Jutſje pſchi dniczu budźe naß njepſchecźel pſchimacź, kotryż wobſteji ſe ſchtyri a wóßomdźeßacź tyßaz muži. Jutſje budźe ßo mój prawy rózk ſhibowacź, hdyž do njeho ruſke cźrjódy praßnu. Jutſje móże ßo ſtacź, ſo moje ßrjedźiſchcźo popuſchcźi. Jutſje móże lěwy rózk ...."

Hłóß da ßo pſchecźiwo temu ſaßłyſchecź: „Majeſtoſcź, jutſje budźa dobywacź waſche worjoły, jutſje budźa waſche worjoły dobycźeŕſke!"

To bě Murat, kotryż ßebi ſwěri, khěźora pſchetorhnycź.

Hłuboko ßo wſchitko wotmjelkny, jeno bórſy pſchetorże ßo tuto mjelcźenje ſ wojeŕſkim ſawołanjom: „Quivive?" (Schtó tu je?)

Pſchi ßwětle wulkeho biwakſkeho wohnja wuhladachu marſchalojo, kotſiž ſtejachu wokoło Napoleona, ſcźin, kotryż ßo pohibowaſche po pucźu, po hórzy, a kotryż ßo bliźeſche khěźorſkemu pſchebytkej.

Spěwny hłóß wotmolwi na nowe praſchenje ſtraże:

„To je mloko khěźorej ...."

Hauſer, Berthierowy tajomnik, pſchekoźi holzyne ßkowa do franzowſkeho.

Furěr dźěſche na Napoleonowy pſchikas pſchikhadźazej napſcheczo a pſchiwjedźe młodu holzu pſched Napoleona.

Pſchikhadźaza běſche młoda woßoba mjes wóßomnacźemi a dwazyczimi lětami. Mějeſche jaßnej, módrej wocźi, kotrejź wuhladowaſchtej pod rjenje wuſhibnjenymi brjowkami ſ nimo měry kraßneho wobliczka. Woßebnej ruzy pokaſowaſchtej na to, ſo bě ſe ſemjanſkeho, ſ najmjeńſcha pak ſ měſchcźanſkeho ßempſchińdźenja. Cźeźke żołte pletwy wobrubjachu ſchěroke běłe cźoło. Holza bě wulka a běſche ſdraſcźena każ Morawſka burowka; mějeſche fakdaty ſchěry płaſchcź, kotryż padaſche pſches wutrobno a ſwjerćha ßuknje, cźornej ſchkórni, kotrejź běſchtej ſ rjemjenjemi twjerdźe ſpſchipinanej. Rubjeſchko, każ cźěpz ſwjaſane, pſchikrywaſche jeje hłowu. —

Napoleon bě holzu w Poſorlizach pſcheczelnje pſchijał a wjedźeſche, ſo bě pſchiſchła ſe Schlapaniz, ſo by jemu mloko pſchinoſchała, kotrež bě wſchě ſjeſchcźiło duzy po nimale dołhim pucźu.

* * *

Napoleonowej ßylnej woli ßo na něktore mjeńſchiny poradźi, wojaka wotpokożicź a wojeŕſke myßle podcźiſchcźecź, kotrež jeho zyle ſajimowachu; wſa ſ woßebneju rukow porzelinowy hornz połny mloka a poſtrowi ſ wulkim poczeſcźowanjom młodu holzu, każ budźiſche jemu hižo ſnata była. S dźiwnym pſchiſwukom rjekny: „Dźeń dobry, moja dźowka!"

Potom ßo wobhonjeſche, kóždu ſłóżku pſchejara ßylnje wurjekujo:

„Njemóżecźe rěcźecź po franzowſku?"

Młokowa holza ſkoži wocźi do ſemje a mjekotaſche jara mjelcźo: „Ně, majeſtoſcź!"

Ale wuſkoſcź, kotruž pſchi tychle ßkowach ſacźu, wobraſowaſche ßo tak jaßnje na jeje wobliczu, ſo marſchal Lannes Junot jemu do wucha ſchukotaſche:

„Hej, mój luby, tuta młoda woßoba je jara pſcheczelna a je ſawěſcźe jeno pſchiſchła k temu, ſo by roſpóſnała naſche poſtajenja. To drje je tola wußlědźeŕka."

Khěźor, wupiwſchi ſe ßlěborneje ſchalki mloko, da młokowej holzy ſłoty, luwidor, a wotpóßła ju ſe ßkowami: „Bożemje, knjeżna! Jutſje ſaßo ..."

Tola rjana wjeßna holza wopraſcha ßo Hauſera: „Hdźe ma jutſje mloko jeho majeſtoſcźi pſchinjeſcź?"

Khěźor roſßudźi, hdyž běchu jemu praſchenje do franzowſkeho pſchekożili:

„Nó, ſaßo jowle ... to rěka, njebudźe-li mje nuſowacź rakuſko-ruſke wójſko, ſe ßwojim biwakom dale poſtupowacź. Sa tón pad dam ßwojej młokowej holzy to wjedźecź."

A jako woßebny mużſki doda khěźor k temu:

„Junot, dajcźe podwyſchkej pſchewodźecź tule wutrobitu holzu. Wona dyrbi pſches naſche lěhwo pſchekroczicź, ſo by wróczo dóſchła do ßwojeje wßy, a mi by to jara wopak było, hdy by ſ něſajkim pſchipadom napity wojak ßo njeczeſcźownje pſcheczíwo njej ſadźerżał."

* * *

Tſecźeho dezembra wokoło pſchipołdnja wotbywaſche Napoleon w hrodowſkim dworje we Sſkawkowje pſchehladanje jatych, kotrychż bě jemu Murat póßłał. Dźeń prjedy běchu franzowſke brónje njeſapomnicźe dobyli nad ſjednoczenej „njeßměrnej armeju"

Na dobo ſcźeże Napoleon cźěmnje brjowki.

W cźrjódźe rakuſkich wyſchkow bě ßwoju młokowu holzu ſpóſnał. Ale njebě wjazy w Morawſkej narodnej draſcźe, każ tehdom w biwaku pola Surowa, ale we woßebnej ßuknjanej draſcźe po najnowſchej módźe, w kajkejź tehdom ſemjanki khodźachu.

„Knjeni", ſarěcźa khěźor na żónſku, „chzecźe mi wujaßnicź ..."

Młoda holza ſtupi pſched khěźora a rjekny w pſchekładnej franzowſchcźinje:

„Waſcha majeſtoſcź ſhonicźe nětkole, cźeho dla ßym ßo pſchedraſcźika; na Morawſku burſku holzu ßym ßo pſchehotowała, ſo bych ßwojej wótcźinje ßkużika. Mój nan je połkownik hrabja Arbery, ſ krótka buch njewjeſta hejtmana hrabje Wojnowa, mje a něktore ſemjanſke holzy proſchachu, ſo bychmy waſche poſtajenja wußlědźili. Prjedy hacź Franzowſojo do Brna pſchińdźechu, doſtach wot bura w Schlapanizach dowolnoſcź, ſo ßměm pola njeho bydlicź. Pſchipadnje pſchińdźe adjutant waſcheje majeſtoſcźe na proh mojeho wucźekniſchcźa; żadaſche ßebi cźerſtwe mloko ſa khěźora Napoleona — a ja ßo namołwich, ſo chzu jo dodawacź a wſchědnje pſchinoſchowacź, dokelž ßo nadźijach, ſo mohła ßo na tuto waſchnje, majeſtoſcź, k wam pſchibliźicź! Ale njewußłyſchach niczo wulkeho, a teho dla niczo ßwojim ſwjaſkarjam njeſdźělich. Wcźera pſched pſchimanjom ſetkach ßo ſe ßwojimi pſchiwuſnymi ... Woni ßu ſa tón cźaß na polu cźeſcźe padnyli ... Duż móżu jeno hiſchcźe ßwoju macź pytacź, ſo bych jej to pſchiſjewika, ale ſo bych tule jako wojak wumrjeła, jeli ſo ſcźe, majeſtoſcź, tak po ßwojich wójnſkich ſakonjach poſtajili ..."

Dźeßacź ſekundow wotmjelkny ßo khěźor a potom rjekny:

„Hordoſcź waſcheje duſche ßo mi lubi, dokelž njeſcźe proßyła wo miłoſcź, dopokaſ, ſo ſcźe woprawdźe ßylna, horda duſcha. Dźicźe w měrje k ßwojej macźeri, moja knjeżna, a prajcźe hrabinzy Arbery, ſo jej khěźor Franzowſow dawa wróczo dźěczo, kotrež je cźeſcźenja hódne. Ja njejßym, każ to moji njepſcheczelio roſnoſchuja, krwělacźny tyran. Dźenßa wopłakuju ſ wami wſchěch muži, kotſiž ßu woſtali na bitwiſchcźu pola Sſkawkowa ..."

Tón krócź poklakny ßo „mlokowa holza“ pśched Napoleonom a jemu ruku cześćowonje wokoschejo rjekny:

„Majestośćź, dowolćże mi, so ßměm waß mjenowacź Napoleona Wulkomyßlneho!“

Za Serbski Dom w Budyšinje

je so w lěće 1906 dotal zaso nahromadźiło: 608 hr. 60 np.

Dale za njón dari:

Spěwarske towarstwo „Lipa“ w Rakecach . 25 hr. — np.

Hromadźe: 633 hr. 60 np.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Ze Serbow.

S Budyschina. Sańdźenu póndźelu ßu měschćańsźy sastupjerjo a rada noweho kralowskeho wokrjeßneho hejtmana, knjesa s Craushaara w radźinej poßedźerni powitali. Knjes wyschschi měschćańosta dr. Käubler knjesa s Craushaara jako prěnjeho kužiskeho kralowskeho sastojnika a jako wobydlerja Budyschina postrowi. Knjes wokrjeßny hejtman ßo dźakujo wotmolwi, so ßo do krajiny wróćźi, kotraž je jemu wot mkodośće derje snata; wón na to dopominasche, so je wón ßwoju sastojńsku dźěławosćź jako referendar w Budyschinje sapoczał a so je wón posdźischo w Lubiju jako hamtski hejtman skutkował.

S Budyschina. Nalětnje rekrutěrowanje budźe w Budyskim hamtskim hejtmanstwje 17., 19., 20. a 21. měrza w Biskopizach, 22. a 23. měrza w Hornjej Wjasońźy, 24. a 28. měrza dopołdnja wot 8 hodźin w Schěrachowje, 27. měrza dopołdnja wot 8 hodźin w Njeßwaczidle; w Budyschinje dopołdnja wot 8 hodźin 28., 29., 30. a 31. měrza, 2., 3., 4., 5. a 6. haprleje.

— Kavalleriski regiment ßo w Budyschinje hischće lětßa saloži, jeli so khěžorstwowy ßejm sa twar kasarmow ßo žadaze pjenjesy pschiswoli. Sakski wójnski minister ßwobodny knjes s Hausen je krajnoßejmskemu sapółklanzej Hartmannej na jeho wopraschenje wobkrućźił, so žanych myßlow na to njeje, tónle regiment do Kinsbórka położicź, dokelź ßo tam wulke wojerske swuczowanischćźo pschiprawi.

— Po cźopłych ßłónczńych dnjach je ßo pjatk na dobo syma saßo se ßněhowym mjeczelom a njewjedrom wrócźiła. Ratarjo, kotsiź hižo pilnje worachu a ßyjachu, budźa nětko saßo khwilu ßwjeczicź dyrbjecź. Prawidło, so njewjedro w naléczu nowu symu pschinjeße, hdyž ßo na nahe drjewo hrima, je ßo s wjetscha jako wěrne wopokasało.

— Draždźanske wokrjeßne ratarske towarstwo hižo wot nětotrych lět pospyty s plahowanjom jědźnych běrnow cźini. Wo wunoschku tychle pospytow w lěcźe 1905 je professor dr. Steglich psched krótkim cźaßom rosprawu podał. S pospytow je ßo wupokasało, so je ßo wunoschk s deschcźowym wjedrom w hlinjanej roli a we wyschschich stronach pomjeńschił, mjes tym so je wunoschk w pěskowej roli jara dobry a s dźěła wjetschi dyžli w druhich lětach był. Druźinje „Upto date“ a „Leo“ stej drje ßo, kaž prjedawsche léta, na wjerschku sdźerźałej, tola ßo s nowymi druźinami s městnami doscźěhuja a pschetrjechuja. Pschi tychle pospytach ßo też pokasuje, so wunoschk druźinow cźim bóle wotebjera, cźim dlěje ßo wone ßadźeja. „Bruce“, „Magnum bonum“, „Koppe Wollup“ a „Record“ pschezo dale wrócźo wostawaju. W nastupanju wudźerźliwosćze běrnazych khorosćźow s nowych druźinow jenož „wjerch Bismarck“ wustupuje, mjes tym so ßo „kralowa Karola“ a „Abdul Hamid“ s khorosćźemi natykujetej. Woßebje lohko skhorja „Saxonia“, „Koppe Wollup“ a „Leo“. Powschitkownje najßkódnische druźiny najmjenje wunoscheja a ßu najßkabsche napschecźo khorosćźam. Po wopschijecźu muki (schterki) ßo „wjerch Bismarck“ wusnamjenja, mjes tym so stej „kralowa Karola“ a „Abdul Hamid“ w tym mjenje hódnej. Druźiny, kotreź ßu na pěskowych polach rostke, maja schkropawu bělisnu, mjes tym so je bělisna běrnow s hlinjaneje role hładka.

S Džěžnikez. Na spodźiwnc waschnje je w tudomnym papjerniku 16létna dźěłacźerka Schołcźiz do njesboża pschischła. Hdyž wona s wocźinjenym woknom won hladasche, ßo wone njejabzy s wětsikom sapraßny; holza s hłowu psches wokno sajédże a ßebi wobliczo a ruzy tak slě srěsa, so dyrbjachu ju domoj dowjesćź a lékarja k njej sawołacź.

S Njeßwaczidła. Na poßlednje stótne wiki je ßo 90 wołow, 414 kruwow, 155 ßwini (běhakow) a 350 proßatow na pschedań pschiwjedło. Kupowanje ßrěnjo dźěsche.

S Husli. Kralowske ministerstwo je hornczerskemu pomoznikej G. A. Stiebitzej, pola tudomneho hornczerskeho mischtra Fischera hižo 41 lět dźěłazeho, noschomne cźeßne snamjo sa ßwěrnosćź w dźěle spožcźiło. Knjezerstwowy assessor Schäffer s Budyskeho hamtskeho hejtmanstwa je Stiebitzej pjatk w pschitomnosćźi dźěłodawarja, ßobudźěłacźerjow a wjeßneje wyschnosćze mjenowane wusnamjenjenje ßwjedźeńszy pschepodał.

S Debriz. Njedźelu w nozy po 1 hodźinje s domskeho khěžkarja a herza Měrcźka woheń wudyri. Płomjenja ßo też kólnje a bróžnje popadźechu a wschě tsi twarjenja do procha a popjeła pschewobrocźichu. Měrcźk w korcźmje runje na rejwanskej łubi piskasche, hdyž ßo sawoła, so ßo wo wßy pali. Jeho žona a tsi dźěcźi ßo s palazeho doma lědma s woknom won wukhowachu.

S Hucźiny. Listynoscherjej Bjedrichej w Hucźinje je wyschscha póstska direkzija w Draždźanach, jeho ßwěrnosćź w ßłużbje pschipósnawschi, khěžorowy wobras darika.

S Bukez. Ssrjedu 7. měrza hrajachu ßobustawy Bukecźanskeho ßerbskeho towarstwa cźinohru „Na Hrodźischcźu“ Jakuba Cźischinskeho. Ssamón skutk, hdyž ßo Bukecźenjo na tajki cźežki dramat smuża, je wulkotny. Heimrichez sala běsche s poßłucharstwom hižo wjele do sapoczatka w 7 hodźinach njedźiwajcy dźěławeho dnja pschepjelnjena. A tak lud pschipósnawa wulku prózu towarstwa. S krótka: w Bukezach ßu Sserbjo něschto epochalne wuwjedli. Do pschedstajenja ßameho poda dołholětny saßłużbny pschedßyda k. Wojnar se Zornoßyk, powitawschi poßłuchařstwo, krótki wobßah a smyßł hry — dźiwadła, kotraž naß wjedże na ßerbski hród Hrodźischcźo a pokasuje nam ßerbskich kralow a rycźerstwo. A hrali ßu Bukecźenjo po wobstejnosćźach jara derje. Wschitzy hrajerjo ßu jednori rólnisźy ludźo. Miliduch ßnadź tak swjertliwy bycź njetrjebasche. Wjeleßław, Milena, Brónmil a rycźerjo rěcźachu jaßnje a s wurasom. Woßebje dobry běsche Měrko, ale włoßy běsche jemu friser khětro scheschcherjate stworił. Lada drje ßo někak strachowasche. Saboj pak njedyrbjesche ßo jako putnik a starz pokasowacź, a wěschcźerka běsche dosćź sababjena. Měrnusch s měschnikomaj njemějachu dosćź cźaßej pschimérjeneje drasty. Garderoba njeběsche tak słożena, jako to 9. létstotk žada — a ßłowjanska. Khodźachu tehdom jako w cźaßu Khrystuża, woßebje žónske jenicźzy s płachtami a w podobnym wodźete. Włoßy dyrbjachu knjenje roscźeßane noßycź a s parlemi wupyschene. Tajke je po ßłowjansku. A skónczńje je jewischcźo w Bukezach sa tajke dźiwadło nimo měry niske, małke — a njedostatk drje ßo derje wotstronicź njehodźi. Ssobu wuwuczował a smyßł dramata hrajerjam wukožił je k. kantor Kerk — sa to ßłuscha jemu wulki dźak — prosty lud mějesche tak s najmjeńscha jenu sejeru s worschty sdźěłanych. A jutsje, njedźelu 11. měrza, chzedźa hru wospjetowacź. Sawěscźe budźe też tón krócź bohaty wopyt. Ssrjedu běsche se strony druhich towarstwow Radworska „Meja“ sastupjena a Draždźanski „Cźornobóh“ telegram póßłał. Nasch lud chze też něschto woßebnische widźecź a niz stajnje tryski a ßměschki, a duž Bukecźanam k tutemu slutkej: ßława! Do pschichoda wjele sboża! Nowa dlějscha hra „Gero“, jednaza saßo wo starych Sserbach, wukhadźa w tutym létniku cźaßopiża „Łužicy“, a wocźakujemy duž wěscźe, so pschichodnej symje tutu nowu kraßnu hru na ßerbskim jewischcźu wohladamy. R.

S Wjeleczina. Póndźelu w nozy je ßo buda wotpaliła, kotruž je twarz Philipp s Lubija pschi twarje Friesez żelesniży postajił. W njej bě pólna kowarnja pschiprawjena. Mjes tym so ßo hascherjo prózowachu, woheń podubyczź, ßo na dobo s wohnja s mozu wubuchny. Ssudobje s benzinom bě rosbuchło, a rosbitki tsjoch hascherjow, Ernsta Gröschela, Ernsta Meldu a K. Schołtu franichu. Kak je woheń nastał, njeje ßo hischcźe nasnonko.

S Panczicz. W poßedźenju tudomneho ratarskeho towarstwa, kotreź ßo 2. měrza t. l. wotmě, sastupjerjej direktorija wokrjeßneho ratarskeho towarstwa, knjesaj professor dr. Gräfa a tajny ratarski radźiczel Hähnel, dźěłacźerjej Jurjej Wicźasej a jeho mandźelskej, kotrajž staj 26 a pocź. 25 lět na knjezim kuble we Worklezach ßwěru ßłużiłoj, pschipósnawazy diplom s pokhwalazymi ßłowami pschepodałoj.

Knjes professor dr. Gräfa pschi tymle swjeßelazym podawku składnosćź wuži, pschitomnych s pschednoschkom wo „spezifiskim skutkowanju pizowadkow“ powuczicź. Schtóż chze wotmyßleny dobytk wot skocźecźa docźakacź, dyrbi hódnosćź pizowadkow snacź. Pódla pizowadkow, kotreź hospodar ßam plahuje, ßo pizowadła kupuja. S rěpow je runkliza woßebje lohko pschetłajomna, wona na mloko cźěri, runje tak kulrěpa mloko pschisporja a jeho tucznosćź powjetscha, wobej rěpje sahorjenje schije a żołdka hojitej a waki wotehnawatej.

Najwjazy zyroby morchej dawa. Tola je se schkodu, pschewjele morcheje dawacź. Ssyre běrny na mloko cźerja, tola ßmě je skót jenoż s měru wuźiwacź, dokelž hewak na dristawu skhori. Njesrake, kiferate abo s kikrami pscheroscźene běrny ßu dla solanina, kotryž wopschijeja, skotej schkódne, dokelž s nimi cźuwy wokhromjeja; teho dla je woßebje noschazy skót njeßmě dostawacź. Běrnaza woda ßo njeßmě do picźa lecź, skót psches nju na wumpjeru nohow skhori. Pichi pizowanju dyrbi ßo na to hladacź, so piza bělk, tuk a zokor (schterku) wopschija. Kruwy, kotrež wschu pizu do mloka pschedźěkaju, lohko skhorja (na tuberkulosu). Wowß koscźe ßylni, jadriwe mjaßo cźini a źiwjensku móz sbudźuje, woßebje je mlodemu skotej strowy, tola ßo njeßmě ßamón dawacź, ale se ßykanjom směschany, kotryž pak njeßmě pschedróbny bycź, dokelž hewak koliku cźini; teź je wowß kłabje womaczany lěpschi dyźli ßuchi. Rožka drje podobnje kaž wowß skutkuje, tola nima jeho woźiwjazu móz. Konje druhdy s njej wohkupja a lěnja. Kruwam dyrbi ßo rožka pschezo rosmjecźena a namokana dawacź, pola ßuproschnych ranzow wona horzotu cźini, sa mlody skót ßo wona njehodźi, dokelž ßo cźežko pschetkaje. Jecźmjeń kormi, mjaßo po nim saßłódkuje. Mjes kupnymi pizowadkami maja ßo w prěnim rjedźe lane woßuchi a lana mucźka mjenowacź, tola ßo wone husto s rizinußowym tokcźom falschuja. Semskoworjechowe woßuchi najwjazy bělka mjese wschěmi pizowadkami (43 prozentow) wopschijeja. Wone dyrbja ßo ßuche w makych hromadkach khowacź. We wjetschich hromadach ßo lohko saparja a ßo skaża. Kruwy, kotrež tajke skażene woßuchi wuźiwaju, lohko pomjetaju. Mlěte semskoworjechowe woßuchi dyrbja ßo stajnje se ßykanjom směschane dawacź. Mucźka a woßuchi bawlmoweho ßymjenja njech ßo dejnym kruwam a ßo kormjazym wołam dawa, tola niz cźelatam. Woßuchi a mucźki s palmowych sornow ßu jara strowe a ßmědźa ßo we wjetschej měrje dawacź. Hdyž pak ßu palmosornowe woßuchi brune, je to snamjo, so ßu ßo skasyke. Ripikowe (rapßowe) woßuchi a mucźka ßo njeßmědźa kruwam dawacź, z kotrychž mloka ßo butra dźěła. Ripikowe woßuchi njeßmědźa ßo womaczecź, hdyž ßo skotej dawaju. Melassa, ßłodowe kołochi a piwowe ßłodźisny ßmědźa ßo jenoż njeskażene dawacź a pizu ßłódnu a tyjazu cźinja. Na kónzu knjes rěcźnik wusběhowasche, so ßo skutkowanje pizowadkow na skót hischcźe dołho njeje połnje wußlědźiło. Wucźba a nawjedźitoscź dyrbitej ßebi ruku podawacź. Jenoż se stajnym wobkedźbowanjom a pruhowanjom móże wucźba powschitkownje płacźaze saßady postajicź. To pak je wěste, so ßu a wostanu ßamonaplahowane pizowadła najlěpsche.

S Lubija. S njewitanym darom je ßo sańdźenu ßobotu wjecźor wobßedźeŕ tudomneje restawrazije „Město Budyschin", Pawoł Härtel, pscheßłapił. Hdyž běchu runje někotsi hoscźo s korcźmy wuschli, do njeje źónska s brěmjenjom pod pažu stupi a ßebi schkleńzu piwa žadasche. Korcźmaŕ po piwo dźěsche. Mjes tym bě žona ßwoje brěmjo na billard położiła a ßo shubiła. Sso s piwom wrócźiwschi, korcźmaŕ žonu njenadeńdźe. Brěmjo na billardźe wohladawschi, bě wón wcźipny, wjedźecź, schto ßo w nim khowa. Wón jo roswjasa, a schto w nim namaka? Make dźěcźo, něhdźe 2 abo 3 měßazy stare, s pjelnjenej mlokowej bleschu. Pschi dźěsczu dźěcźaza drasta a papjerka se ßłowami: „Härtelowej" leżeschtej. Korcźmaŕ hnydom poliziji powjescź wo podawku póßła. Korcźmarjowa žona, kotraž bě se ßwojimi dźowkami mjes tym na jenym rejwanskim swjeżelenju była, ßo njemało dźiwasche, hdyž ßo wrócźiwschi makeho schkrěcźaka wohlada.

Jako dźěsczowu macź ßu jenu holzu w Shorjelzu wußlědźili a jej jejne dźěcźo saßo dowjesli. Wona bě jo w najwjetschej nusy do korcźmy położiła. Bjes pjenjeżnych srědkow smějetej ßo macź a dźěcźo jara hubjenje.

S Lubija. Ssebi nowotwar ßwojeje khěże pschi kralowskej drósy wobhladujo, je sańdźenu ßobotu wyschschi wucźeŕ Krecźmaŕ s pomjersnjeneje deski padnył. Pschi tym je ßebi prawu ruku wysche łokcźa skamał a ßebi hłowu cźežko sranił. Snjesboženeho s womoru wobjateho do jeho wobydlenja donjeßechu.

Se Žitawy. Skażeny poß, kotryž je tu psched tydźenjom ßwiknył, je 17lětneho gymnasiasta Gottschlinga a jeneho měschcźana kußnył. Wobaj staj do Barlina wotjěłoj, so byschtaj ßo w tamnischim Pasteurskim institucźe pschе skażenosczź hojicź dałoj.

S Běłeje Wody. S wěschcźazym prucźikom je tu ßobotu žórłapytaŕ trajny radźicźel s Bülow wodu pytał. Na hórzy pola knjeżeho dwora ßo prucźik pschewróczi a trajny radźicźel rjekny, so je 130 metrow hłuboko ßylna wodowa žiła. Na tymle městnje hdźeż ßu hižo ras podarmo wodu pytali, budźa s nowa sa njei hacź do mjenowaneje hłubokosczże wjercźecź. Ludźo ßu wcźipni, hacź ßo prajenje krajneho radźicźela jako wěrne wupokaże.

Přilopk.

— Wo saßowoženjenju sakskeho krala ßu ßebi Draždźanske nowiny blady jako wěrnosczź napowßnycź dałe. Wone sańdźeny tydźeń pißachu, so je tajny legaziski radźicźel se Salza do Roma pucźował, so by bamža wo dowolnosczź k druhemu woženjenju proßył. Tale powjesczź je hižo teho dla njewěrna, dokelž bamž móz nima, tajku dowolnosczź dacź. Na ßłowa Khrystuża a japoschtołow ßo sałożujo, ma katholska zyrkej mandźelstwo sa njerosdźělne, doniž jo ßmjercź njedźěli. Trientski konzil je tule wucźbu wobkrucźił. Hdyž je ßo mandźelstwo katholikow dźěliło, njeje ßo sesamknjenje mandźelstwa w prawym rjedźe stało, abo ßo mandźelstwo njeje dla njemozy wjesczź hodźiło. Stawisny katholskeje zyrkwje pak žadyn pad njesnaja, so je ßo jako płacźaze pschipósnate a hižo lěta dołho wjedźene mandźelstwo s bamžowym wotpuschcźenjom dźěliło.

* Draždźanski wójnski ßud je ßudniskeho assessora a reserwneho leutnanta Heerklotza s Budyschina k twjerdźisnje na 3 měßazy dla wužadanja k duellej saßudźił. Heerklotz bě ßo s jenym studentom, kotryž bě do njeho bjes pschicźiny w jenej restauraziji w Freibergu dyrił s pistoliju tšelał. Hacź je ßo pschi duellu jedyn s duellantow sranił, njeje snate.

* (Dźělenje mandźelstwow w Sakskej.) Mandźelstwow ßo w Sakskej wjazy dźěli, hacź ßebi mjes ludom powschitkownje myßla. W lěcźe 1904 je ßo w Sakskej 37109 mandźelstwow samkło, dźěliło ßo 1323, pódla teho je ßo 18 mandźelstwow sa njepłacźaze spósnało. Na 1000 samknjenych mandźelstwow je po tajkim 36 dźělenych mandźelstwow pschischło. Schtoż pschicźiny dźělenja nastupa, steji łamanje mandźelstwa w 615 padach w prěnim rjedźe, sa winowatych ßu w 313 padach mužskich spósnali, w 233 padach žony, w 69 padach wobeju mandźelskeju. Skomyßlne wopuschcźenje bě 249 krócź s pschicźinu dźělenja, 140 krócź bě muż winowaty, 109 krócź žona. 155 krócź je ßo mandźelstwo dla pukow dźěliło. Wopitosczź muża 155 krócź k dźělenju dowjedźe, druha wina 280 krócź, 192 krócź pola muża, 69 krócź pola žony, 19 krócź na woběmaj stronomaj. Wscho hromadźe ßu muża 824 krócź, žonu 411 krócź a 88 krócź wobaj dźělej winowatych spósnali.

* Jena morbaŕka ßwojeho dźěsczża je ßo na spodźiwne waschnje pohnuła, so je ßo ßwojeje winy wusnała. Holza bě psched 3 lětami w Schleizu ßłużiła a tehdy dźěcźo porodźiła. Wona bě jo w bowje tepiła a potom pódla jeneje sahrody sahrjebała. Na pośled holza w Plawnje ßłużesche, hdźež ßo k jenej naboženskej sekcźe pschisamknu. Tu ju pocźa ßwědomje hrjebacź, a wona na ßudnistwo do Schleiza pschińdźe a ßo ßwojeho hrěcha wusna. Ssobotu ßu sa dźěsczowym cźěłom pódla sahrody ryli a jeho kosczowz namakali. Holzu ßu w pschepytanskim jastwje wostajili.

* W Lipsku je njedźelu w nozy dwazycźilětny student Walter Müller se ßwojeho bydła w tsecźim poskhodźe s woknom won padnył a ßo sarasył. — Na to ßame waschnje je we Wulkim Hajnje 40lětny lakeŕaŕ Meinig źiwjenje shubił. Wón se ßwojeho bydła s woknom na dróhu padże a bě hnydom morwy. Snjesboženy žonu a wulku ßwójbu sawostaji.

* Żelesolijerjo w Draždźanach strajkuja. Woni ßebi krótschi dźěłanski cźaß a wjetschu msdu żadaju.

* Mecklenburgsko-Schwerinski wulkowójwoda je mecklenburgskeho wójwodu Bjedricha a jeho mandźelsku dla rosbrojenja samoženja pod ßudniske sastaranstwo stajicź dał. Sa pschedporucźnika (formindu) je ßo wyschschi krajny konjenzski mischtr ßwobodny knjes se Stenglin pomjenował.

* (Sswoju žonu sarasył.) W Brěsy w Delnjej Łužizy je dźěłacźeŕ Dubek ßwoju žonu, ßo s njej swadźiwschi, s kijom na hłowu praßnył, so je ßo bita morwa na semju swjesła. Muż cźekny, tola ßu jeho sałapili.

* W Lyonje ßo 2. měrza jena khěża sałypny. Pjecź dźěcźi ßo pohrjeba.

* W Börnigu pola Dortmunda je žona jeneho żelesniskeho wothladarja njejabzy wobkludniwschi se ßwojimaj dźěsczomaj, 4 njedźele a 18 měßazow starymaj, s tsecźeho poskhoda na dróhu dele skocźika. Wschě tši ßo sarasychu.

* (Wjecźenje.) W khofejowni Ragno w Romje je w pschitomnosczi wjele hosczi jedyn se ßłużby puschcźeny pincźnik direktora khofejownje s nożom kłok. Sa někotre mjeńschiny direktor wumrje.

* Rěmska parna łódź „Servia“ je ſ wonka Wladiwoſtokſkeho pſchiſtawa do pluwazeje miny ſtorczika. Do łódźe ßo ſatraſchna dźěra wudrě, a bórſy po rosbuchnjenju ßo łódź ſe 100 muźemi potepi.

* W Schwajzarſkej je ßo hoſczenz „Barregg“ pola Grindelwalda ſ powětrowym ſtorkom jeneje laviny (padazeje ßněhoweje ßepje) wupuſcził. Nadoba je ſ wjetſcha rosbita. Tež wjetſchi dźěl noweho hoſczenza je ßo wupuſcził.

* (Wichory.) Kónz ſańdźeneho tydźenja ßu we wſchelakich ſtronach ſemje ſatraſchne wichory ſakhadźake. W połnóznej Amerizy w ſtacze Alabamje je wichor pjatk ſa $1\frac{1}{2}$ milliona dollarow ſchkody nacźinił. W měſcze Meridianje w Miſſiſſippiſkim ſtatu ßo ſ wichorom wjele khěžow a żeleſniſke dwórniſchczo wupuſczi. 21 běłych a wjazy dyžli 100 czornochow je ßo ſaraſyło.

Franzowſka kupa Madagaſkar ſ ranja Afriki je teho runja ſ wichorom czežko czerpika. Měſto Mahanoro je ßo do cziſta wupuſcziło. Wjazy dyžli 30 domoródnych a něktoſi Europjenjo ßo morichu, wſchitzy druſy Europjenjo ßo ſranichu.

Tež towarſtwowe kupy w Czichim morju, teho runja Franzowſkej ßluſchaze, ßu ßo czežko ſ wichorom potrjechike. Na najwjetſchej kupje Tahiti je ßo pſchiſtawne měſto Papeete do cziſta wupuſczilo. Papeete ßo ſ móriſkimi żołmami, ſ wichorom na kraj ßo honjazymi, póczrje. 75 domow je ßo ſaßypło, mjes nimi amerikanſki konſulat a franzowſke knjeżerſtwowe twarjenje. Wjele wßow je morjo do zyła wotpławiło. Po dalſchich powjeſczach je morjo něktore kupy póczrjeło; něhdże 10,000 człowjekow je ßo morilo.

Wjeß Tarona pola Papeete, kotraż ſ mißionſkich twarjenjow a ſaßydlenjow kſchczenych domoródnych wobſtejeſche, je ßo do zyła wotpławiła. Tónßamy woßud je ſaßydlenje něktorych ſtow domoródnych Cookſkich kupow potrjechił. Strażnik quarantänſkeje ſtazije na kupje Motauta, pſched Papeete leżazej, dyrbjeſche ſe ßwojej żonu na wjerſchk kokußoweje palmy ſaléſcz, mjes tym ſo ßo móriſke żołmy 15 łohczi wyßoko pſches kupu honjachu. Mandźelſkeju ſkónczńje wyſchſchi matroſa André a ſchtyrjo khoſtanzy Papeeteſkeho jaſtwa wukhowachu.

* (Wotwalenje ſkały.) Delni dźěl wßy Tavernola w ßrjedźnej Italſkej nad jěſorom Iſoe je ßo ſ wotwalenej ſkału tak wobſchkodźił, ſo budże nuſne, tež te twarjenja, kotreż ßu hiſchcze ſtejo woſtałe, potorhacz. Hdyž ßo ſkała wotwali, měſchczanoſta a jedyn rybak pſchi jěſorowym brjoſy ſtejeſchtaj. Na dobo ßo jimaj ſdaſche, każ ſo by ßo brjoh pomału do jěſora ponuril, brjohowe murje ßo ſaßypnychu, ſatraſchne praſkotanje a pikotanje bě ßkyſchecz a nade wßu a nad jěſorom ßo tołſta mróczel kura wupſcheſtrje. Haptyka a póſtſke twarjenje ßo do morja ponuriſchtej. Zyrkwina wěża, klóſchtr a druhe twarjenja ßo roſpuknychu. — S wotwalenjom druheje wulkeje ſkały je ßo hiſchcze wjazy twarjenjow wupuſczilo. Wobydlerjo ßu do ßußodnych wßow roſczekali.

* (Luboſcziwy mandźelſki.) W Rondsburgu bě jenemu dźěłaczerjej żona wumrjeła. Wón ßebi hnydom potrjebny pjenjes wupłaczicz da, wobſtara ßebi potom legitimaziſke papjery ſa wotwjeſenje czěła a łapi jednoru kaſchcz. Naſajtra wón czěło w kaſchczu na ruczny woſyk ſtaji a ſ nim wotjědże, ſo by jo w anatomiji w Kielu pſchedał! Polizija jeho ſadżerża a jemu pſchikaſa, ſo dyrbi czěło na czěłowym woſu wotwjeſcz dacz.

* (Nana ſkónzowali.) S Wulkeho Waradina we Wuherſkej pißaju: W lěßu bliſkeje wßy Dobreſtu wóndano ratarja Trippa wobwěßnjeneho namakachu. Polizajſke pſchepytanje dopokaſa, ſo bě Trippa jeho ßyn ſabajił. Pſchi njeſkutku běſchtej mordarjej żona a dźowka ſkónzowaneho Trippa pomhałej. Czěło běchu do měcha tykli, do lěßa donjeßli a tam wobwěßli, ſo by ßo ſdało, ſo je ßebi ſtary Tripp ßam żiwjenje wſak. Wſchitkich tſjoch ßu ſajeli.

* Wulke lěßowe wohnje ßu w Awſtralſkej daloke ſtrony ſapuſczile. Woßebje ſtej ßo Gippsland a kolonija Viktoria potrjechikej. Wohnja ßo dale roſchěrjeja a ßo njehodźa podußyczć. Wjele ſtow burſkich kubłow je ßo ſpaliło. Mnoſy człowjekojo ßu ßo ſpalili.

* Na Lofotſkich kupach, k Schwedſkej ſłużazych, ßu ßo ſe ßněhowym mjeczelom něktore rybaſke khalupy ſaßypałe. Hacz dotal je ßo 21 czěłow a 39 czežkoſranjenych wuhrjebało; 61 woßobow je ßo ſaßypało.

* W Raiblu w Awſtriſkej ßu ßo w knjeżich podkopkach 40 hórnizy a jedyn inżenieur morili. Hacz dotal ßu ſchtyri czěła wuczahnyli.

* W finniſkim móriſkim ſaliwje je ßo ſ wichorom pſchi eſtonſkim brjoſy hobrſka lodowa ſchkruta wottorhnyła, na kotrejż bě něhdże 1000 rybakow, 120 człowjekow a 5 koni je ßo wukhowało. Poſdźiſcho bě hiſchcze mózno, něktorych rybakow a konje na brjóh dowjeſcz, tak ſo je ßo wſcho hromadże 200 woßobow a 75 koni wukhowało. Druhim 800 woßobam njebudże drje ßo pomhacz móz, boja ßo, ſo ßmjercz w morju namakaju.

* (Jeneho hrabju jako ſajědojczerja ſajeli.) Hrabju Nayhauſa-Cormonſa ßu ſajeli. Wón je pjecza ßwojej czeczе, woßomdźeßaczlětnej ſ wudowjenej knjeni ſ Beniczky w Priboczu we Wuherſkej ſ jědom ſawdał, ſo by jejne miliony wucżinjaże ſamożenje namrěł. Wo podawku ßo ſczěhowaze piſche: W Priboczu dwaj hrodaj ſtejitaj, kotrajż wudowje wuherſkeho ſemjana Kolmana Beniczkeho ßluſchataj. Wjetſchi hród próſdny a wopuſchczeny pſchi rěczży ſteji, ſa něktore lětſtotki njeje żadyn człowjek do njeho ſtupił. Jeho wobżedżerjo, jeneho prjedownika Beniczkich běchu rubjeżnizy na żałoßnje hroſne waſchnje morili. Najprjedy czwilowachu a potom jeho czěło w pjezy ſpalichu. Wot teho czaża je hród wopuſchczeny, a Beniczkowi potomnizy ßebi mjeńſchi hród natwarichu, w kotrymż je ßo nětko teho runja njeſkutk ſtał. Swudowjena knjeni Beniczkowa ſměrom a ßamotna w ßwojim hrodże bydleſche. Po ßmjerczi ßwojeho muża ßo wona wot wſcheho towarſchneho żiwjenja wróczo ſczeże a ßo jenoż ſe ßwojim hoſpodarſtwom ſaběraſche a ßo wo khudych ſtaraſche. Jejne ſamożenje wjazy dyžli 3 milijony krónow wucżinja. Wudowu wjele ßłużobnikow, ßłużomnizow a jena bjeßadowarka wobdawachu. Loni w lěczu ſaſtojniſki dom na kuble pódła hroda leżazeho, noweho wobydlerja doſta, hrabju Otu Nayhauſa-Cormonſa, kotryż bě hacz dotal w ßußodnej wßy Rako bydlił, ſo by ßwojej czeczе w hoſpodarſtwie pomhał. Hrabja jenej najwoßobniſchej khěżorſtwowych němſkich ßwójbow pſchiſłuſcha, kotraż pſchedprawo khěżorſtwoweho njepoßrědniſtwa wużiwa. Jemu budźiſche po ßmjerczi jeho nana majoratne knjejſtwo pſchipadnucz dyrbjało, tola bě ßo wón ſe ßwojimi ßwójbnymi roſkoril. Hrabja Nayhauſ-Cormon ßo ſtajnje wo pſchikhilnoſcz ſtareje czety prózowaſche; wón dźě wjedźeſche, ſo by po jejnej ßmjerczi jeho żona jejne ſamożenje namrěła. Stara knjeni bě pak ſtrowa a czika, a jejne wóßomdźeßacz lět njebě na njej widżecz. Loni naſtmu hrabja Nayhauſ wjetſchu hromadu jěda ſkaſa, ſo by, każ wudawaſche, rubjeżnej ſwěrinje ſawdał. Ta bě ßo pjecza jara pſchiſporika. Żeleſniſke ſarjadniſtwo nochżyſche ſ woprědka jěd wudacz a hakle poſdźiſcho jón hrabi, dźiwajo na jeho wyßoke ſemjanſtwo, pſchewoſtajichu. 14. februara ſtara knjeni po ſwucżenym waſchnju hromadże ſe ßwojej bjeßadowarku wobjedowaſche. Hdyž wona do jědżernje ſaſtupi, jej hrabja napſchecżo pſchińdże, kotryż tam njeby wobjedował. To pak njenadpadże; pſchetož njemějachu pſchicżiny, ßebi na něſchto ſle myßlicz. Stara knjeni ßo ſ měrom k blidu ßnże. Poliwka pak ſpodźiwje ßkodźeſche; teho dla ju ſtara knjeni ſ blida wotnjeſcz da. Kuchařka teho runja ſpóſna, ſo jara hubjenje ßkodźeſche. Ju ßebi bliże wobhladujo w njej kulku wohlada, kotruż, měnjo, ſo je to popjerjowe ſorno, won czißny. Poliwku pßej da. Tón ßamy dźeń poß ßlakny, kuchařka ſkhori, ſtara knjeni pak dyrbjeſche wróczecz a ßo ſ widliſchczemi wijeſche. Sawołachu lěkarja, kotremuż ßo ſnamjenja khoroſcze jara podhladne byczć ſdachu. Telegrafowachu po jeneho univerſitneho profeſſora, tola prjedy hacz tón do Pribocza pſchijědże, bě ſtara knjeni w żałoßnych czwilach ducha ſpuſchczika.

* (Semrjerżenje na kupje Martinique w ßrjedżo-amerikanſkim morju. Woheń-bluwaza hora Mont Pel'ee, kotraż je ſe ßwojim wohnjowym deſchczom pſched ſchtyrjemi lětami měſto St. Pierre do zyła wupuſczika a ſe ſchwablowym dymom jeho wobydleŕſtwo morika, ſ nowa popjeł, kamjenje a lavu wumjetuje. Zyłemu wobydleŕſtwu je teho dla ſatrach. Pjecz człowjekow ßu wucżißnjene kamjenje dele padnywſchi ſranili. W Fort de France je ßo wjele twarjenjow wupuſczilo. Tež woheń-bluwaza hora La Soufriere na kupje Saint Vincent bóle hacz w lěcze 1902 pucha. Semja na kupach Martinique, Saint Vincent, Guadeloupe, Santa Lucia a Dominica ßylniſcho dyżli pſched 4 lětami rżi. Wobydlerjo měſtow na wßy czekaju, dokelż ßo boja, ſo jich w měſtach murje ſaraża. Semjerżenje ßo hacz do Kolumbije wupſcheſczera. W Tuqueres ßu 21. februara 12 podſemſkich ſtorkow naliczili. 12 człowjekow je ßo tam ſe ſaßypnjenjom murjow morilo. Tež w Tumaco ßu ßo něktoſi ludźo ſaraſyli.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Konditorſki pomoznik Dlouſły bě, hdyž pola konditora Stillera w Budyſchinje dźěłaſche, ſ prjeczczißnjenej hiſchcze ßo palazej ſchwabliżku woheń ſaparał, ſ kotrymż ßo zyła

ſtwa wupali. Wobſkorżeneho teho dla k 20 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja abo k jaſtwu na 5 dnjow ſaſtudźichu.

Njekaſanſtwa dla kamjenjeczeſarja F. A. B. Hornoffa, 1864 w Poczaplizach narodżeneho a na poſled w Biſkopizach bydlazeho, k khoſtarni na 3 lěta a k ſhubjenju cżeſnych prawow na 5 lět ſaſtudźichu. Hornoff je ſo pſchecżiwo ſwojej 15lětnej pſchirodnej dźowzy pſcheſchoł.

Dla ſkſchiwodżenja majeſtoſcże ma fabrikař Böhma ſe Žitawy 5 měſazow 2 njedźeli jaſtwa wotpokucżicż.

Hižo tſi krócż khoſtanu Berthu Selmu Raſchkez. na poſled w Shorjelzu bydlazu, k jaſtwu na 1 lěto 3 měſazy ſaſtudźichu, dokelż bě ſwojeho 3lětneho hólza Waltarja na njeczłowſke waſchnje biła.

B. A. Kleinhempela ſ Karlsdorfa a jeho pſchirodnu dźowku Marju Linckertez, kotraż na poſled w Cżornych Noſlizach ſkużeſche njekaſanſtwa dla ſaſtudźichu, a to Kleinhempela k jaſtwu na dźeſacż měſazow a k ſhubjenju cżeſnych prawow na 3 lěta, a Lieckertez k jaſtwu na 6 njedźel.

Ssuche pjeńkowe drjewo

po ſnatych tunich płaczíſnach pſchedawa

hrabinſke Lippeſke hajniſke ſarjadniſtwo w Dubom.

Drjewowa awkzija.

Pónđżelu 12. měrza 1906 dopołdnja wot **9** hodźin ma ſo na **Njeſwaczidliſkim majoratnym revěrje**

palne drjewo

w knjeżim hoſcżenzu w Njeſwaczidle ſ wuměnjenjemi, do awkzije woſjewjomnymi, na pſcheſadźowanje pſchedawacż:

něhđże 93 rm. palnych ſchcżěpow,	)	liſcżowehe drjewa pſchi ſtarej
= 76 = = kuluchow,	)	Kamjenſkej dróſy, zyhelnczim
= 262 dołhich hromadow,	)	hacże, Cżorniży a ſtarej hrjebi
= 5,5 rm. pjeńkow.		ſady knjeżeho młyna hacż k Scheſchowſkej zyhelnczi.

Na kupjenje ſmyſleni ſo proſcha, ſo bychu ſebi drjewo ſ cżaſom wobhładali.

Se ſwobodneje ruki ſo jenoż hiſchcże ſ wuwſacżom pſchedawa.

Saplacżenje ſo po móżnoſczi pſcheje.

Dalſche podpiſane ſarjadniſtwo wukaſuje.

Hrabinſke hajniſke ſarjadniſtwo w Njeſwaczidle.
W. Dreßler, wyſchſchi hajnik.

Drjewowa awkzija

na Kupjanſkim revěrje.

Wutoru 13. měrza dopołdnja ½10 hodźin ma ſo pſchi Mjetlczan hacże

220 khójnowych dołhich hromadow,
15 rm dubowych ſchcżěpow,
25 hromadow dubowych hałoſow,
23 hromadow dubowych wotrěſkow

ſa hotowe pjenjeſy na pſcheſadźowanje pſchedawacż.

W Minakale, 7. měrza 1906. **Mauke.**

Pſcheſadźowanje leżomnoſcże.

Po żadanju herbow ſemrjeteho khěżkarja **Jana Schołty w Delnjej Kinje** ma podpiſany

ſchtwórtk 28. měrza 1906 dopołdnja wot 10 hodźin

1. khěżu kataſterſke cżiſło 2 w Delnjej Kinje, cżiſło 15 ſahonſkich knihow, ſ 2340 mk. k krajnej wopalnej kaſy takſěrowanu, ſe ſahrodu cżiſło 15b ſahonſkich knihow, wſcho hromadże 6,1 ara abo 32 □prutow wopſchijazu,
2. polo cżiſło 22 ſahonſkich knihow ſa Boſankezy, 39,4 ara abo 213 □prutow wulke,

w khěži kat. cżiſło 2 w Delnjej Kinje na dobrowólne waſchnje na pſcheſadźowanje pſchedawacż.

Pſcheſadźowanſke wuměnjenja ſo w termiji woſjewja. Wobhładanje do teho cżaſa je pſchezo dowolene.

Hermann Liebsch, ſudniſki aktuar ſw. ßł.,
pod pſchiſahu wſaty a ſjawnje poſtajeny pſcheſadźowař.

Po namjecże herbow ſemrjeteho żiwnoſcżerja Handrija Schěra w Dźěżnikezach ma podpiſany

ſchtwórtk 15. měrza 1906 popołdnju w 5 hodź.

khěżkarſku żiwnoſcż cżo. 6 w Dźěżnikezach, 3 akry 275 □ prutow wulku, ſ 5000 mk. k krajnej wopalnej kaſy takſěrowanu, bjes inventara na měſtnje ſamym na dobrowólne waſchnje na pſcheſadźowanje pſchedawacż.

Pſcheſadźowanſke wuměnjenja ſo w termiji woſjewja.

Herm. Liebſch, ſudniſki aktuar ſw. ßł.
pod pſchiſahu wſaty a ſjawnje poſtajeny pſcheſadźowař.

Sa kónz měrza a ſapoczatk haprleje mam mjeńſche a wjetſche kapitalije ſ privatneje ruki na dobre hypotheki wupożczicż a rad darmo wſcho dalſche wukaſuju.

Hypothekowe pożczonki krajnoſtawſkeje banki kral. ſakſkeho hornjołużiſkeho markhrabinſtwa hižo wot wobſtacża mojeho agentſtwa kóżdy cżaß bjerjerjam pożczonkow bjes proviſije ſaradżam.

Hermann Libſch,
ſudniſki aktuar ſw. ßł.

J. a E. Koban

w **Budyſchinje**
pſchi żitnych wikach 4
(w Seehez reſtaurantu „Germania").

Expedizija

ſa pißomne dźěła w kupnych, dismenbraziſkich, hypotheſkich, teſtamentſkich a ſawoſtajenſtwowych wěżach atd.

Rěczimoj też ſerbſki.

Najlěpſchi **połcż krajnych ßwini,** punt po 90 np., ſ wjetſchimi dźělbami tuńſcho, **ßwinjaze ßadło,** punt po 85 np., pſchi 10 puntach po 80 np., **wuſchkrjeny jerchenjowy kój** punt po 60 np., wjetſche dźělby tuńſcho porucża

Emil Gräfe w Budyſchinje
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Łapy

a wſchón **ſtary cżapor ſ łubjow** po najwyſchſchich płacżiſnach kupuje a po nje ßam jěſdźi

W. Ritter na jerjowej haßy.

Rěſniſtwo

mataj na pſchenajecże
J. a E. Koban
pſchi żitnych wikach 4.

---

40 zentn. běrnow

ßu na pſchedań w **Nowej Wjeſzy** cżiſło **20** pola Worklez.

Sſo pſchihodżaze ſa hoſcżenz abo kublo!

Dla pſchiprawjenje płunowehe ßwětła ßu tunjo na pſchedań:

1 woßebny petrolejowy krónojty ßwěcżnik ſe ßlěbrowеje bronſy ſ cżahadłom, ſ boka 3 ruki ſ lampami ſ kulojtym palakom, 2 ſcżěnſkej rukojtej lampje ſe ſkoteje bronſy, 1 ſtejaza lampa ſ petrolejowym żehlazym ßwětłom, kotrež runje każ płunowe żehlaze ßwětło ßwěcżi, wſchelake małe lampy na **Pauliſtrójy 37** po 2 ſkhod. na prawizy.

Żiwnoſcż w Haßlowje cżo. 15 ſ 13 kórzami pola a łuki je na pſchedań.

Kóżdu dźělbu

brěſowych prutow

kupuje

H. Keller w Rakezach.

W jenej wßy, pſchi Budyſko-Kamjenſkim ſchoßeju leżazej, je wot 1. haprleje abo poſdźiſcho

rěſniſtwo

ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi dale na pſchenajecże. Dalſche je ſhonicż pola **J.** a **E. Kobana** w Budyſchinje pſchi żitnych wikach 4.

Dla dźělenja herbſtwa je **khěża** ſ wulkej ſahrodu a 1½ kórzom pola w jenej wßy pola Budyſchina tunjo na pſchedań pſches

J. a **E. Koban**
pſchi żitnych wikach 4.

Dla wucżehnjenja nětcżiſcheho wobßedźerjo mamoj **khěżu** ſe ßadowej a ßadźeńſkej ſahrodu we wjetſchej wßy w Budyſkim wokrjeßu tunjo na pſchedań. Khěża ßo ſe 6% dani.

J. a **E. Koban**
pſchi żitnych wikach 4.

Sbytne burſke kublo

něhđże 85 kórzow wulke, ſ maßiwnymi twarjenjemi a ſe żiwym a morwym inventarom je ſa 25 500 mk. pſchi napłacżenju 9000 mk. hnydom na pſchedań.

Dalſche darmo wukaſuje **Liebſch,** aktuar ſw. ßł. w Budyſchinje.

Sahrodniſka żiwnoſcż,

něhđże 14 kórzow wulka, we Łuſy pola Njeſwaczidła, je ſe żiwym a morwym inventarom ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi hnydom na pſchedań.

Dalſche darmo wukaſuje **Liebſch,** aktuar ſw. ßł. w Budyſchinje.

Żiwnoſcż

w **Nowej Wßy** cżiſło 2 pola Njeſwaczidła 18½ kórzow wulka, ſ maßiwnymi twarjenjemi, je ſe żiwym a morwym inventarom bjes hoſpody a wumjeńka pſcheměnjenja dla na pſchedań.

Provinzialne towařstwo ſa ſnutskowne mißionſtwo.

Na **lětnu ſhromadźiſnu** provinzialneho towařſtwa ſa ſnutskowne mißionſtwo w Budyſkim knježeŕſtwowym wokrjeżu, kotraž żo

póndźelu 19. měrza t. l. popołdnju w 4 hodźinach

w auli Budyſkeho gymnaſija wotměje, żo niz jenož żobuſtawy, ale też hoſćżo ſ tutym podwólnje pſcheproſchuja.

Dnjowy porjad:

1. Lětna rosprawa.
2. Rosprawa wo pokładnizy a wobſamknjenje wo rosdźělenju do wole datych pjenjes.
3. Wobſamknjenje wo pſcheměnjenju wuſtawkow.
4. Pſchednoſchk knjeſa dwórſkeho prědarja konſiſtorialneho radźiczela Kretzſchmara ſ Draždźan wo „Mjeſy wocźehnjenſkeho wliwa wumělſtwa na lud".

W Budyſchinje, 5. měrza 1906.

Pſchedſżydſtwo.
Clemens hrabja ſ Lippe.

Shromadźiſna

„żadarſkeho towařſtwa ſa Luh a wokolnoſcź"

njedźelu 11. měrza popołdnju w 4 hodź. w Mitaſchez hoſćenzu we Luſy. Dnjowy porjad: Pſchednoſchk knjeſa wučerja Domaſchki wo hódnoſcźi żadarſtwa. Wólby atd.

Lubowarjo żadarſtwa żu wutrobnje witani. Swołar: **Forgel.**

Jenu **khěžu** w Komorowje pola Klukſcha ma dla dźělenja herbſtwa pſchedacź żudniſki aktuar ſw. żł. **Liebſch.**

W **Demjanach** pola Huſki je **khěža** cźišło 5 ſe żwobodneje ruki na pſchedań.

Nowa khěža

je na pſchedań we **Luſy** cźo. 40.

Khěža cźišło 2 w **Delnjej Kinje** je ſ polom abo bjes njeho na pſchedań. Dalſche je ſhonicź na wowcźeŕſkej dróſy (Schäferſtraße) 11 delka pola E. Scholty.

Nowa khěža

w **Hrubjelcźizach** pola Budyſchina leżaza, je pſchi 1500 mk. napłacźenja na pſchedań.

Dalſche je ſhonicź pola żudniſkeho aktuara ſw. żł. **Libſcha** w Budyſchinje.

Se ſchifrom kryta dwajſchożna **khěža** cźišło 2 w **Koporzach** njedaloko Pomorſkeho dwórniſchcza ſ rjanej żadźeńſkej ſahrodu je pſcheżadźenja dla hnydom na pſchedań.

Pſches żudniſtwo ma żo na dyrbjenſke waſchnje na żudniſtwje w Budyſchinje na pſcheżadźowanje pſchedawacź: 21. haprleje dopołdnja 1/2 10 hodźin **hoſćeńz** ſe 7 hektarami 47,6 arami leżomnoſcźe w Plużnikezach, na mjeno Ewalda Dorniga ſapiżany a na 36 000 hr. takſěrowany.

Žiwnoſcź

něhdźe 17—20 kórzow wulka, najradſcho ſ kruchom lěża, żo kupicź pyta. Dalſche je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Kuchařki, ſtwinſke a żłużobne holzy, mlokowe holzy a tajke k żwinjom, hródźne dźowki ſ wulkej mſdu, żrěnkow, rólnych pohonczow do tudomnych a Draždźanſkich ſtron pyta pſchiſtajeŕka **Görlichowa** na ſchulſkej dróſy 7 ſ napſchecźa theatra.

Pytam hnydom a poſdźiſcho woženjenych pohonczow, dźěłacźeŕſke żwójby, 2 pizowarjow młodeho ſkota, żwójbne, kuchińſke a żłużobne holzy, hródźne dźowki a tajke k żwinjom ſ wulkej mſdu do dobrych měſtow.

Bryčza, pſchiſtajeŕ w Klukſchu.

Pjekařſkeho wuczobnika

k jutram pyta **Jan Spank** na żerbſkej haży.

Sedlařſkeho wuczobnika

k jutram pyta **Hermann Sommer** pſchi żerbſkich hrjebjach 26.

Wojnařſkeho wuczobnika

pyta

wojnařſki miſchtr **G. A. Steglich** na ſwonkownej lawſkej haży cźo. 60.

Pjekařſkeho wuczobnika

pyta **Jurij Nowak** na garbařſkej haży 21.

Schewſkeho wuczobnika

k jutram pyta **E. Hautz** w Małym Wjelkowje.

Do khěże ſe ſahrodu a 4 wobydlenjemi w Budyſchinje żo **domownir** pyta, kotryż by żebi ju zyle wotnajał a ſa żwoje dźěło ſarunanje doſtał. Khěža by też tunjo na pſchedań była. Dalſche je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Mała žiwnoſcź

ſe 4 kórzami pola a łuki je dla dźělenja herbſtwa hnydom na pſchedań w **Jatſobju** cźišło **17** pola Minakała.

Do Bukec!

Sobuſtawy Bukečanſkeho ſerbſkeho towařſtwa budźa činohru

„Na Hrodźišću",

hižo ſańdźenu ſrjedu w Heimrichec hoſćencu předſtajenu, přichodnu **njedźelu 11. měrca** wospjetować. Započatk wječor w 7 hodźinach.

Wšě ſebuſtawy a hoſći, woſebje wšě bratrowſke towařſtwa a horliwych Serbow z blizka a daloka jenož z tutym najwutrobniſo přeproſuje **předſydſtwo.**

Proßata

żu na pſchedań na **żwobodnym kuble** w **Jeſchizach.**

Cźiſta holza, něhdźe 18 lětna, żo do lohkeho domjazeho dźěła ſ pſchiſamknjenjom k żwójbje pyta w hoſćenzu „Klónza" w Barcźe.

Wuſtojnu dowěrnu

żłużobnu holzu

do domjazeho dźěła k 1. haprleji pyta **Pawol Arnold** w parnej zyhelnczi w Tſjoch Hwěſdach.

Młodu pilnu **żłużobnu holzu** do lohkeho dźěła pyta

Ota Linka
korcźmař w Cźichońzach.

Żſłużobnu holzu,

pſchiſtojnu a ródnu, ſ wulkej mſdu k 1. haprleji lěkař w Draždźanach pyta. Wſcho dalſche je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Żſylnu cźiſtu **pěſtończu** k 1. haprleji pyta **dr. Jenczowa** na Hoſchiz haży 46.

Żſłużobnu holzu

ſ dobrej mſdu k 1. haprleji pytam.

Dr. Wildowa
na Karolinej dróſy (Carolaſtraße) cźišło 1 po 1 ſkhodźe.

Běrny,

dobre wulke, ſwubjerane a něhdźe 60 zentnarjow żymjeńczkow ma na pſchedań **Marja** ſwudowjena **Patokowa** w Njeżwacźidle.

Dwaj ſchulerjej

dobru **penſiju** a pomoz pſchi ſchulſkim dźěle namakataj na Pauliſkej dróſy 6 po 1 ſkhodźe.

Młódſcheho pohonczа

ſ porjadneje żwójby k 1. haprleji pyta ſkótny lěkař **Schmidt**
w Rakezach.

Tyſcheŕſkeho pomoznika

pyta **H. Bożal** w Rakojdach.

15 żylnych dźěłacźerjow k ryczu ſemje

żo do trajneho dźěła ſ wulkej akkordowej mſdu a darmotnym wobydlenjom pyta.

Knježi dwór we **Luczu**
pola Delnjeho Wujeſda.

Kubłowe ſarjadniſtwo.
Schubert.

Do Měrkowa!

Njedźelu 11. a **póndźelu 12. měrza** żo

kóſłopiwo toczi,

k temu ff. **kołbaſki** a **żamoſpjeczene tykanzy.**

Pſcheczelnje pſcheproſchujetaj

O. Rauſendorf a **mandźelſka**
w Měrkowje.

Ssuproſchna ranza

bliſko k proßatam, je na pſchedań w Jitku cźišło 9.

Młoda koſa

je na pſchedań w Bónezach cźišło 22.

Ssuproſchna ranza

je na pſchedań w Trupenje cźišło 3.

K 25 lětnemu

duchownemu a woßadnemu jubjelſkemu żwjedźenjej

wyżokodoſtojneho
knjeſa duchowneho **Mateka**
w Hucźinje.

Hlaj, kraßny dźeń dźenß ſaßwita,
Dźeń wulkej' radoſcźe,
Dźenß, dźenß je kraßna njedźela,
Każ dołho njeběſche.

Waß dźenßa ſwony wokaju
Haj rjeńſcho, kraßniſcho,
Hacź hewak druhu njedźelu
Do domu Božeho.

Hlaj, dźenß lět pjecźadwazyczi
Nětk hižo ſaſchło je,
So ſcźe Wy tudy mjes nami,
So Wy naſch paſtyŕ ſcźe.

Haj dźenßa zyła woßada
We horzej modlitwi
Sa żwojoh' duſchowpaſtyrja
Sſo k Bohu pſchibliži.

A proßy: luby Sbóżniko,
Ach żohnuj mjes nami
Tón wußyw żłowa Božeho
We zykej woßadźi.

Ach, ſdźerż też dale po hnadźi
Wam ſtrowoſcź wobſtajnu,
So wobdźělacź by ſamohli
Tu żwjatu winizu.

Haj, żohnuj też Waſch zyły dom,
Njech we nim ſboże kcźe,
A ſwarnuj jón pſched njeſbożom,
A wſchěch, kiż we nim ſcźe.

Duż żwěru dale dźěłajcźe
We tutej winizy,
Wam kraßna mſda żo doſtanje,
Hdyż żwjatok cźinimy.

Lubowař Božeho żłowa.

(K temu cźišłu pſchiłoha.

Pschiłoha k czišku 10 Serbskich Nowin.

Ssobotu 10. měrza 1906.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

5. měrza 1906

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha		Rěsna waha	
	hr.		hr.	
Woły:				
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	41	42	76	78
awstriske	41	43	78	81
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	36	39	72	75
3. šrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	33	35	67	71
4. šnadnje pizowane kóždeje starosty	29	32	62	66
Jałojzy a krowy:				
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	38	41	72	76
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	34	37	67	71
3. starsche, wukormjene krowy a šnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	31	33	63	66
4. šrěnjo pizowane krowy a jałojzy	26	30	59	62
5. šnadnje pizowane krowy a jałojzy	24	26	52	58
Byki:				
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	40	43	72	76
2. šrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	37	39	67	71
3. šnadnje pizowane	33	36	63	66
Cželata:				
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	52	54	81	85
2. šrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	48	51	77	80
Swinje:				
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skhižењow w starosty hacž do 1¼ léta	61	63	80	82
2. mjaßne	59	60	77	79
3. šnadnje wuwite, tež ranzy a kundrošy	55	58	72	76

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2084 měchow.	W Budyschinje 3. měrza 1906. wot hr.	wot ny.	hacž hr.	hacž ny	W Lubiju 8. měrza 1906. wot hr.	wot ny.	hacž hr.	hacž ny
Pšeńca běła	—	—	—	—	8	24	8	71
" žołta	8	13	8	25	7	65	8	12
Rožka	7	50	7	65	7	25	7	56
Jeczmjeń	8	—	8	13	7	—	8	—
Wowß	7	90	8	—	7	—	7	50
Hróch	10	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	50	10	—	8	50	10	—
Jahły	15	—	17	—	15	—	17	—
Hejduschka	16	—	18	—	16	50	17	50
Běrny	1	60	2	10	1	50	2	—
Butra 1 kilogr.	2	40	2	60	2	10	2	40
Pšeńczna muka 50 "	9	—	18	50	—	—	—	—
Ržana muka 50 "	8	50	14	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	30	2	70	2	10	2	40
Ssioma 100 "	3	—	3	50	14	—	19	—
Proßata 720 schtuk, schtuka	18	—	36		—	—	—	—
Pšeńczne wotruby	—	—	5	30	5	20	5	60
Ržane wotruby	—	—	5	60	5	50	6	—
Pšeńczny gris	—	—	5	75	—	—	—	—
Ržany gris	—	—	6	50	—	—	—	—

(50 kilogr.)

Na bursy w Budyschinje pšeńza (běła) wot — hr. — ny. hacž — hr. — ny., pšeńza (žołta) wot 8 hr. 45 ny. hacž 8 hr. 50 ny., rožka wot 7 hr. 90 ny hacž 8 hr. 10 ny., jeczmjeń wot 8 hr. — ny. hacž 8 hr. 10 ny., wowß wot 7 hr. 80 ny hacž 8 hr. — ny.

W Budyschinje płaczesche: kórz pšeńzy (běła) po 170 puntach — hr. — ny. hacž — hr. — ny., žołta 13 hr. 80 ny. hacž 14 hr. 02 ny., kórz rožki po 160 puntach 12 hr. — ny. hacž 12 hr. 24 ny., kórz jeczmjenja po 140 puntach 11 hr. 20 ny. hacž 11 hr. 39 ny.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu

1. měrza 1906.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 20 ny. hacž 7 hr. 60 ny., pšeńza wot 7 hr. 30 ny. hacž 8 hr. 20 ny., jeczmjeń wot 7 hr. 30 ny. hacž 7 hr. 60 ny, wowß wot 7 hr. 50 ny. hacž 8 hr. — ny., jahły wot 13 hr. — ny. hacž 14 hr. — ny. hróch 12 hr. — ny., žyno 2 hr. 20 ny., běrny 2 hr. 20 ny., šioma (600 kilogr.) 19 hr. — ny., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. — ny. hacž 2 hr. 40 ny.

Wjedro w **Londonje** 9. měrza: Deschcź.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smjeje njedźelu Reminiscere rano w 7 hodź. farat Räda němsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin duchowny Tischer němske a w 10 hodź. šerbske předowanje.

Pokutny dźeń smjeje rano w 7 hodź. duchowny Tischer němsku spowjednu rěcź, ½9 hodź. farat Räda šerbske a w 10 hodź. němske předowanje.

Křćeni:

W Michałskej zyrkwi: Alfred Arthur, Bjedricha Augusta Sswory, samkarja w Dobruschi, š. — Richard Ernst, Jana Khorle Ernsta Karolskeho, tyscherja w Hrubjelcźizach, š. — Jurij Max, Jana Bohuwěra Krawza, kublerja w Bosankezach, š. — Hendrich Waltar, Hendricha Louisa Menzela, horncźerja w Budyschinje, š., (šo narodźił w Delnjej Kinje). — Alma Gertrud, Maxa Bjarnata Thiele, wyschscheho hródźneho schwajzarja w Małšezach, dź. — Martha Erna, Gustava Maxa Krawza, kamjenjecźischćerja na Zidowje, dź. — Hana Meta, Bjedricha Maxa Müllera, kopornikarja w Dobruschi, dź. — Hana Marja Helena, Augusta Jokuscha, fabrikarja w Dobruschi, dź. — Helena Bertha, Ignaza Bjarnata Krawza, zigarnika na Zidowje, dź.

W katholskej zyrkwi: Herta, Jana Franki, schewskeho mischtra na Zidowje, dź. — Emilija Hana, Josefa Kosojeda, fabr. kowarja tu, dź. — Franz Josef Konrad, Jana Pawoła Syndy, khěžerja tu, š. — Khorla Sylvester, Leopolda Weneningera, wjednika hudźbneje kapały tu, š.

Zemrjeł:

W Michałskej wožadze: 7. měrza: Waltar Ota, Jana Fiedlerja, khěžerja a fabrikarja na Zidowje, š, 2 m. 18 d.

Zyrkwinske powjesćze s Hodźija.

Njedźelu Reminiscere smjeje rano ½8 hodź. duchowny Voigt šerbsku spowjednu wucźbu, ½9 hodź. farat Kschižan šerbske a w 10 hodź. němske předowanje. — Popołdnju w 2 hodź. budźe katechismusowa wucźba sa šerbsku žónsku młodźinu.

Pokutny dźeń smjeje rano ½8 hodź. duchowny Voigt šerbsku spowjednu wucźbu, ½9 hodź. farat Kschižan šerbske a w 10 hodź. němske předowanje. Psched zyrkwinymi durjemi budźe šo kollekta sa snutskowne mišionstwo składowacź. — Popołdnju w 4 hodź. budźe němska spowjedź.

Zyrkwinske powjesćze s Budestez.

Njedźelu Reminiscere smjeje duchowny Kschižan rano ½8 hodź. němsku spowjedź, farat Domaschka dopołdnja ½9 hodź. němske a w 10 hodź. šerbske předowanje.

Pokutny dźeń smjeje duchowny Kschižan rano ½8 hodź. šerbsku spowjedź, farat Domaschka dopołdnja ½9 hodź. šerbske a ¼11 hodź. němske předowanje. Psched zyrkwinymi durjemi šo kollekta sa snutskowne mišionstwo sběra. — Popołdnju w 5 hodź. smjeje duchowny Kschižan němsku spowjedź.

ff. likeury,

dwójny a jednory

palenz

snateje dobroscże

po najtuńschich płaczišnach najlěpschi porucza

Franz Wölfle

(prjedy Moritz Mörbe.)

Pschispomnjenje: W cźwizach palenz, wot 10 litrow šo sapoczejo franko sa hotowe pjenjesy roseścźelu.

Franz Marschner

cźaßnikar w Budyschinje

na bohatej haßy 9

šwój skład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczaßow** k dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczišny. Wuporjedźenja.

Koschle, pschedkoschliczki, khornarje, manschetty, krawatty

dobre a tunje poruczа

A. Tschentscher na bohatej haßy rózk theatersleje haßy.

Rěczi ßerbſki!

Libſch, ßudniſki aktuar ſw. ßk. na ßukelnſkej haßy 34, na koßu ſ napſchecźa piwneho hroda.

Piſßarnja ſa kupne, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajenſtwowe atd. wězy.

Telefon cźißko 324.

Rěczi ßerbſki!

Privilegowane

Pohlowe mydło

pſche ßwjerbjenje, drjenje, jětſeſchka, kuſk po 1 mk., pakěźik 3 mk., je ſakońſzy ſakitane pod cźo. 69937 ſ „hadom" jako ſe ſatitanſkej ſnamku.

Jenož woprawdźite wſchědnje cźerſtwe roſeſcźeła

R. Tschernich

w Draždźanach A. 16.

☛ Jako najlěpſche ßo poruczeja

dr. Roeberowe

lěkarſtwa:

Hablowy a jehlinowy ſpirituß pſche drjenje w rukomaj a nohomaj, kſchižu, bjedrach a ſhibadłach.

Pepſinowe wino pſche tłóczenje žołdka, wrócźenje, mjeknjenje, bjesappetitnoſcź.

Benediktinſka eſſenza pſche žiwotowe bolenje, driſtawu.

Cźaj ſarſara pſche kaſchel.

Bſenchlowy měd a **brěcźka cźornych Janſkich jahodow** pſche kaſchel a dybawoſcź dźěcźi.

Žołdźowy kakao pſche driſtawu a žiwotowe bolenje.

Jalorzowa (jěchiběrnowa) **brěcźka** k cźiſcźenju krwě.

Mydło pſche liſchawu.

Mydło pſche njerodź pola cźłowjeka a ſkotu.

Kopſchiwowy ſpirituß } pſche wupadanje
Arnikowy ſpirituß } włoßow a
Brěſowy balſam } ſchupiſny.

Kupanſke ſela ſa ßłabe dźěcźi.

Teho runja wſchě **lěkowanſke łopjena, ſela, korjenja,** dale **wobaladła** (wotu, wobalki atd.) **mineralowe wody, ſchleńcźane ßyłkawy** a **apparaty k wothladanju khorych.**

Dr. Roeber,

Germania drogownja

ſ napſchecźa „winoweje kicźe" na bohatej haßy.

Cźrije a ſchkórnje

k konfirmaziji

kaž tež wſchěch jenož pomyßlnych

družinow cźrijow

ſa mužſkich, žónſke a dźěcźi

porucźa hobrſki wubjerk po jara tunich płacźiſnach

Pawoł Kriſteller

na bohatej haßy 29.

Poruczam ßamodźěłane

ff. mlócźniki, mlokowe karany, mlokowe hornzy, wódne khany, wódne cźerpawy, ſazynowane wódne khany a hornzy.

Mam wulki ſkład

krjepjawkow (krjepjenſkich khanow) a **emaillowanych tworow, ſazynowanych bowow** a **jnchowych cźerpakow. Tšěſchne žłoby** a **roły** a kóždе do twarſtwa ßłuſchaze klampnarſke dźěła ſhotowjam.

Želeſo ſa tšěſchne žłoby mam na ſkładze.

Spěſchne poßłużenje. Najtuńſche płacźiſny.

M. Schulz.

10 pſchi ßerbſkich hrjebjach 10.

K konfirmaziji

porucźa ßwój wulki ſkład

wokoloſchijazych rjecźaſow

najnowſcheje mody ſ **wutrobicźkami, kſchižikami, medaillony, narucźnizy, broſchow** a **nawuſchnikow,**

cźaßnikowych rjecźaſow,

mužazych a žonjazych pjerſcheńenjow, kneflow do pſchedkoſchliczkow a manſchettow

ſe ſkoteho, ßłěbra a doubleja

po najtuniſchich płacźiſnach

Guido Reiche

w Budyſchinje pſchi hłownym torhoſchcźu 2.

Wěrowanſke pjerſcheńenje

ßamßneho wudźěłka jara płacźiſny hódno.

Wuporjedźuja derje a tunjo.

Th. A. Wällnitz

w Budyſchinje

na ßukelnſkej haßy 9.

Najwjetſchi ſkład a wubjerk

1durjatych a 2durjatych

draſtnych khamorow,

vertiki,

ſchkleńcźane khamory,

komody,

jednore a lěpſche **ſofy**

po 26, 30, 32, 37, 45, 55, 63 hacž 120 mk.,

ſtoły

po 2,50 mk. hacž 8 mk.,

koža,

matrazy,

jědźne, ſofowe a

roſcźahanſke blida,

ſchpihele

po 3 mk. hacž 60 mk.,

kuchińſke khamory,

kuchińſke blida,

a **druhu nadobu,**

pódla teho poruczam

Iª poßleſchcźowe pjerje

po waſy,

hotowe poßleſchcźa,

linoleum, tworu po kruchach,

běhacźe a **teppichi,**

wóſkowane ßukno

ſ truby a ſbytki,

wóſkowe ßuknowe a gumijowe pſchikrywy,

podpołožne tkaniny.

W pſcheßadźowarni je ſtajna ſkładnoſcź k tunjemu kupowanju.

— Najtuńſche płacźiſny. —

— Najkedźbliwiſche poßłużenje. —

Njech ßo mjeno a khěžine cźißko wobkedźbuje.

K wußywej:

Woprawny

Ligowſki wowß,

Ligowſki wowß,

druhi krócź wußyty,

ſchtyrſki

cźerwjeny dźeczel,

ſchleſyńſki

cźerwjeny dźeczel

bjes židy,

hróch,

woku,

poruczа

Guſtav Heinke

w Budyſchinje

pſchi žitnych wikach.

Sklad drainěrowanskich rolow w Lětonju.

Poručam
drainěrowanske roły
wschěch wulkosćow,
kruwjaze korta,
ßwinjaze korta,
proßaze korta,
ſ prěkuſchom a bjes njeho,
pleſtrowanske platy,
wudymowanske roły,
ſhibnjene a rune,
Brockmannowy
pizowanſki kalk,
ßelowe liſanſke kamjenje,
ſcźinowe plecźenje
ſe ſazynkowanym grotom
— po fabrikſtich placźiſnach —

Emil Dietrich
w koſcźenzu w Lětonju.

Paleny
parlojty khofej
punt po **100** np.
wubjernje ßkodźazy, porucza
C. F. Dietrich
na jerjowejhaßy 3.

Ernst Herkner

cźaßnikaŕ w Budyſchinje
na **ſeminarſkej haßy 13**
prjedy pſchi hłownym torhoſchcźu
porucza ßwój wulki ſklad wſchěch družinow
cźaßnikow a **rjecźaſow**
po tunich placźiſnach ſ wjazylětnym rukowanjom.
Porjedźenja derje a **tunjo.**
Rěcźu ßerbſki.

Khěžorowy cźaj (tee)

najnowſchich žnjow ßamßneho pſchiwoſa
po nowym niſkim pſchiwoźnym zlu pſchezkonjene
po khětro poniženych placźiſnach

runje doſchoł. Njech ßo žada:

Khěžorowy cźaj punt po **1** mk., prjedy $1\frac{1}{2}$ mk.,
Khěžorowy cźaj = = $1\frac{1}{2}$ = = 2 mk.,
Khěžorowy cźaj = = **2** = = $2\frac{1}{2}$ mk.,
Khěžorowy cźaj = = **3** = = $3\frac{1}{2}$ mk.,
Khěžorowy cźaj = = **4** = = $4\frac{1}{2}$ mk.

po waſy a w pakcźikach

Khěžorowy Ceylonſki cźaj w $\frac{1}{5}$ puntowſkich pakcźikach po **30** np.
Khěžorowy Ceylonſki cźaj w $\frac{1}{10}$ a $\frac{1}{5}$ puntowſkich pakcźikach po **25** a **45** np.

Khěžorowa khofejowa předawarnja

towarſtwo ſ wobmjeſowanym rukowanjom
najwjetſcha khofejowa paleŕnja w Europje.
Fabriki **w Vierſenje, Barlinje, Wróćławju, Heilbronnje, Baſelu.**
Schokoladowa fabrika w Vierſenje.
Filiala w Budyſchinje na bohatej haßy 5.

Hiſchcźe ženje ßo ßkyſchałko!

Najlěpſche **mantle ſa jěſdne koła** po 3 mk. 75 np.,
najlěpſche **ſchlawchi ſa jěſdne koła** po 2 mk. 75 np.,
jenož najlěpſcheje družiny,
kaž tež wſchu **potrjebu ſa jěſdne koła**
po najtuniſchich placźiſnach porucza

Ota Büttner
pſchedawarnja koże, cźerjeńſkich rjemjenjow a techniſkich gumijowych wěžow
w Budyſchinje pſchi hłownym torhoſchcźu 9.

Deſtillazija Adolfa Rämſcha naßlěd.

(mějeczel Max Kirschner)
w Budyſchinje pſchi butrowych wikach
— 1868 ſałożena —

porucza ßwoje daloko a ſchěroko ſnate wubjerne **likěry** k kwaßam, ſchcźiſnam a druhim ßwjedźeńſkim ſkładnoſcźam w cźwizach a po waſy. Woßebje dobre ßu dwójny **rózowy, nalikowy, hontwinſki a jadroſelowy, horjołużiſki, zołdkoſelowy ſeleny** a **cźerwjeny, zitronowy, wiſchnjowy, malenjowy, prußnizowy** a **korwejdowy.** Dale **naturſkokorwejdowy,** dobry **žitny** a **cźiſty** cźißko 1 a 2.

Cźwizy k pjelnjenju ßo wupožcźuja.

Najtuńſche | Serbſke a němſke | **płacźiſny!**

ſpěwarſke knihi

w trajnych jednorych a najwoßebniſchich ſwjaſkach,
nabožne wobraſy, hrónczka na ſcźěnu,
wopomnjeńſke a natwarjaze knihi,
ſłotu dublowu pychu,
jako: **broſche, kſchiże, nawuſchnizy** atd.,
konfirmaziſke, ſpowjedne
a **jutrowne kharty**
porucza

E. A. Wetzke,
knihiwjaſatnja
na bohatej haßy 17.

Najbohatſchi | **wubjerk!**

Kmótſaze dżaki

ſu dostacź
we wudawarni Serb. Nowin.

Prußnizy a holandſke jahody

ſ zokrom warjene, punt po 32 np., pſ . i wotewſacźu wjetſchich dźělbow tuńſcho porucża

Pawol Pětschka
pſchi drjewowych wikach
a na Nowoſalzſkej dróſy.

Spěwarſke,
ſerbſke a němſke,
jednorje hižo po 2 hr. a woſebnje do czelazeje koże
ſwjaſane hižo po 6 hacź do 10 hr. ſu na pſchedań
we wudawarni Serb. Nowin.

Budyſka meblownja a na pſcheßadźowanje pſchedawarnja
Pawola Henſela w Budyſchinje
pſchi lawſkich hrjebjach 4 w ſerbſkim domje
porucża
nadobu do **bydlanſkich** a **ſpanſkich ſtwow** a **kuchinjow, polſtrowane meble, ſchpihele, ſtoły, poßleſchcza** atd.,
kaž tež wſchelake jenotliwe meble.
Składnoſtne kupje!
Najlepſche dźěło. Tunje płaczišny. Sprawne poßłuženje.
Wobhladanje je bjes kupjenja dowolene.

Wſchitzy ſu wo tym pſches jene,
ſo ſo **w draſtowej fabrizy**
Oty Preußa w Budyſchinje
na žitnej haßy 4
najrjeńſche
konfirmandſke wobleczenja,
mużaze a hólczaze wobleczenja a kholowy
kaž tež najnowſche **żonjaze a holczaze żaketty** kupuja.
Elegantny ſrěs, modne a dźerżaze tkaniny, dobre ſchicze.
Wurjadnje tunje płaczišny.
Seſchicze po měrje ſ rukowanjom.

Pruhi ſ Bożeho ßwětła,
ſchpruchi a khěrluſchowe ſchtuczki w pyſchnych kaſchczikach, k ſelenemu ſchtwórtkej ſo derje pſchihodźaze, ſu **we wudawatni Serbskich Nowin** dostacź.

K nalětnjemu
wuſßywej
poruczam w dobrej, derje ſkhadźazej tworje:
runklizowe ßymjo,
Eckendorfſke, žolte a czeŕwjene hoborſkowalzowe, Oberndorfſke kopjeno-kulojte, žolte, Lutyjeczanſke žolte, kulojte; Erfurtſke modellſku a pizowanſku rěpu;
czeŕwjenokalowe ßymjo,
Erfurtſkeho krwejczeŕwjeneho, ſaźneho, twjerdeho, hollandſkeho, krwej-czeŕwjeneho, póſdnjeho, wulkeho, Zitawſkeho hobrſkeho, czěmnoczeŕwje-neho kala a czornoſchazu hłowu;
běłokalowe ßymjo,
braunſchweigſkeho, wubjerneho, twjerdeho, wulkeho kala;
woprawne Erfurtſke warjenjowe ßymjo,
wulki wubjerk bunow, hrochu atd.,
woßebitoſcze woprawnych Erfurtſkich kwětkowych ßymjenjow,
w 10 np. tyſkach a ſ plahowanſkim wukaſanjom.
Wulki wubjerk lětża jara tunich
Draždźanſkich ßadźeńſkich zyblow.
Jan Bjedrich w Kolwaſy,
pola Pomorz.
Kóždy wicźny dźeń w Budyſchinje a Lubiju.

K konfirmaziji.
Swój ſklad
czornych a pißanych draſtnych tkaninow
pſchi wulkim wubjerku po jara tunich płaczišnach poruczam,
dwójzy ſchěroku tworu hižo po 7 np.
Emil Wehrle
na jerjowej haßy 7.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěšćki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 11. Sobotu 17. měrca 1906. Lětnik 65.

Swětne podawki.

Eugen Richter,

wjednik ßwobodomyßlneje ludoweje strony, je po dołhej khorosćži wumrjeł. S nim je ßo jedyn ſ najstarschich ßobustawow pruskeho a němskeho khěžorstwoweho ßejma minył. W lěće 1880 je wón też pschi wólbach w Budyschinje rěčał. Wón běše pódla Windhorsta a Bebela jedyn ſ najsrěčniwischich ludowych sastupjerjow. Woßebje ßo wón se ßwojim snaćom krajneho pjenježneho hospodarstwa wusnamjenješe. Hdyž rěkaše, so Eugen Richter rěči, ßo hnydom ßejmownja se sapóßłanzami pjelnješe. Jeho rěče běchu tak sajimawe, so też jeho pschećiwnizy rad na nje poßłuchachu. S wjerchom Bismarckom je wón husto wótre rosrěčowanje měł. Jeho schćipata srěčniwosć Bismarcka poßlednje lěta tak roshori, so by wón stajnje se sale schoł, hdy by Richter sarěčał. Richterowa politiska móz ßo slemi, hdyž ßo wón se ßwojimi pschiwißowarjemi sakitanskemu zlu napschećo staji. Wot teho cžaßa ßu ßwobodomyßlni bóle psches pomoz druhich politiskich stronow, woßebje zentrumskeje, hač psches ßamßnu móz hischće cžrjódku sastupjerjow w ßejmje wobkhowali, tola ßo do dweju podstronow dźělichu, dokelž wschitzy Richterowe krute liberalne saßady dłeje jako prawe pschipósnawać nochzychu. Pschezo pak Richtera jako sprawneho kharaktera bjes poroka cześćachu, a też jeho najwótrischi politiszy pschećiwnizy ßebi jeho jako cześneho muża bjes falscha a poroka ważachu.

Powjesće wo wotstupjenju wjerćha Bülowa.

Barlinski dopißowar danskich nowin „Politiken“ pische, so je stejischćo wjerćha Bülowa ßylnje stschaßene. Bülow pjecza hnydom po marokkowskej konferenzy wotstupi, dokelž je khěžor ſ jejnym běhom nanajwyschscho njespokojom.

Hižo psched někotrymi njedźelemi běchu hłoßy ßłyschećź, so je wjerch Bülow dla marokkowskeje należnosće pola khěžora do njehnady padnył. Tajke powjesće pak ßo sdadza jenoż hołe blady bycź. Niz khěžorstwowy kanzler, ale khěžor ßam němsku politiku wodźi. So ßo jemu jednanja na marokkowskej konferenzy njelubja, ßo ßamo wě. Wójnu pak khěžor Marokkowskeje dla nochze wjesćź. Tele dny je pjecza kommandowazy general jeneho armeekorpsa ſ provinzy někajkeje pschicžiny dla k khěžorej skasany był. Pschi tym je ßo wón swěrił, ßo khěžora wopraschećź, hač budże wójna abo niz. Khěžor je na to ſ krótka wotmolwił: „Marokkowskeje dla njetśełamy.“

Wobdźělenje žónskich pschi politiskich towarstwach a shromadźisnach

je po wobstejazym sakonju sakasane. Khěžorstwowy ßejm je po namjecze ßwobodomyßlneho sapóßłanza Pachnicka wobsamknył, khěžorstwoweho kanzlera napominaćź, so by na ko skutkował, so by ßo tale sakasnja se sakonja wotstroniła.

Też § 130 khostanskeho sakonja dyrbi ßo pscheměnićź. Wón jedna „wo wohroženju sjawneho měra“ a „wo nadpjeranju k naßylnosćźam“. Polak Chesanowski ßo na to wobcźežowasche, so ßo § 130 k potłóčenju njepschihódnych politiskich stronow wužiwa. Wocźischćenje spěwow, kotrež ßu ßamo w schulskich knihach stałe, rosschěrjenje wobrasow ßobustawow pólskich towarstwow ßo khosta. Dla noschenja pólskeje mězy je ßo jedyn Polak wobskorżił, a pschi wuwinowanju wobskorżeneho je statny rěčnik revisiju sapołożił. Danski sapóßłanz Jessen teho runja skorżesche, so ßo spěwanje zyle njewinowatych danskich spěwow a pschednjeßenje danskich pěßnjow sakasuje a ßo pschescźeha. Wón někotre pěßnje pschecźita, kotrež powschitkowne ßmjecze sbudźichu. Ssejm wobsamknu, so maja ßo němske swjaskowe knježerstwa napominaćź, so bychu khěžorstwowemu ßejmej sakonjowy nacźisk, pscheměnjenje § 130 nastupazeho pschedpołożike.

Sakońsła mjesa sa sadołženje ratarskich a hajniskich leżomnosćzow.

Pruski semjanski ßejm je sakoń, ſ kotrymž ma ßo sadołženje ratarskich a hajniskich leżomnosćzow samjesowaćź, jenej komißiji k wuradźenju pschipokasał. S tymle sakonjom dyrbi ßo sadźewaćź, so wjetschi dźěł ratarskich leżomnosćzow do wobßedźenstwa měschćanskich pjenježnikow pschińdże, a so burja na ßwojich pschedołženych kubłach jenoż jako inspektorojo hospodarja. Nětcźischе herbske prawo k temu wjedże, so ßo po kóždym herbskim pschekhodże dołh wo 10 abo 20 prozentow powyschi. Nětkole ßu hižo w rańschej Pruskej tśi schtwórcźiny wjeßnych leżomnosćzow ſ wjazy dyžli 60 prozentami pschedołżene. Hač pak budże mózno, dalschemu pschiběranju pschedołženja se sakonjom wobaraćź, je hischće dwělne. Wobßedźeŕ njemohł drje ßwoje leżomnosće ſ wjazy hypothekami pocźežicź, tola na ßwoju woßobu mohł wón dołh cźinicź, a jeho wobßedźenstwo mohło ßo jemu psches ßudnistwo na pscheßadźowanje pschedawaćź.

18. měrza, wopomnjeński dźeń revoluzije lěta 1848 w Barlinje,

chzedża sozialdemokratojo w Barlinje ſ 82 shromadźisnami ßwjecźicź. S 450,000 lecźazymi listami, ſ titlom: „Dźěłacźerjo, proletarjo!“ ßo sozialdemokratojo napominaju, ßo pschi shromadźisnach wobdźělicź. Dnjowy porjad sa shromadźisny rěka: „Wobydleŕska revoluzija lěta 1848/49 a pruske tśiklassowske wólbne prawo.“ W lecźazym lisće ßo mjes druhim praji: „Wam je nawdate, skutk naschich prjedownikow dokonjecź. Wam je nawdate, absolutnemu regimentej w Pruskej kónz cźinicź a ßo sa to postaraćź, so ßo ludowa wola najwyschscha wola scźini. Dźěłacźerjo ßu jenicžzy, w kotrychž je hischće wopomnjenje rjekow lěta 1848 žiwe.“

Pruske knježerstwo budże na to pschihotowane, so budże ßo na shromadźisnach jenoż rěcźeć, a so k njeměram njedóńdże, kaž w lěće 1848.

Konferenza w Algeciraju

ßo se ßwojimi wuradźenjemi ſ městna njehiba. Hižo dwě njedźeli ßo wo srjadowanju pjenježneje banki jedna, tola k někajkemu wobsamknjenju hischće njeje dóschło. Němska nochze w banzy telko franzowskeho wliwa cźerpicź, kaž ßebi to Franzowsojo žadaja. Runje tak njemóžetej Němska a Franzowska wo srjadowanju polizije w marokkowskich pschistawach pschesjene pschińcź. Němzy ßu drje do teho swolili, so ßo marokkowska polizija pod roskas franzowskich a schpaniskich offizěrow staji, tola woni na tym wobsteja, so ßo zyła polizija pod dohladowarstwo sastupjerja jeneho druheho europiskeho knježerstwa staji. Franzowsojo pak ani tutemu namjetej nochzedża pschihłoßowaćź. Hdyž Franzowsojo tak saßakle na ßwojim stejischću sawostanu, njemóże ßo konferenza w Algeciraju se spokojazym wuspěchom skóncźicź.

Pschećziwjenje Wuherjow pschećziwo awstriſkemu khèžorej

ßo rospuſchćuje kaž ßněh pſched nalětnim ßłónzom. Na ſpjećowanje pſchećziwo khèžorſkim komißaram ßebi nichtó njemyßli. Saſtupjerjo Szilagyſkeho wokrjeßa ßu wobſamkli, dobrowólnje wotedate dawki khèžorowym ſaſtojnikam pſchepodacź a wuheŕſkim ſaſtojnikam dowolicź, ſo ßmědźa na khèžorowe poruczenje poßłuchacź. Jenoż wuheŕſzy reſervni (honvedſzy) offizěrojo nimaju hiſchće myßle, ßo podwolicź. Na jenej ſhromadźiſnje je 900 reſervnych offizěrow ßo roſßudźiło, ſo ſ wójſka wuſtupja. Hrabja Julius Andraſſy je ſapoczatk cźinił a ßwój rjad jako huſarſki wyſchſchi leutnant ſłożił.

Wotmyßleny mordarſki nadpad na italſkeho krala.

Italſka polizija je pſchißahanſtwo pſchećziwo źiwjenju italſkeho krala wußlědźiła. W jaſtwje w Turinje je jedyn pſcheſtupnik mrějo ßo wuſnał, ſo anarchiſtiſkemu ſwjaſkej pſchißłuſcha, kotryž je ßebi wotmyßlił, krala Viktora Emanuela pſchi wotewrjenju wuſtajeńzy w Mailandźe w haprleji ſtónzowacź. Wón je też ßwojich ßobuwinikow mjenował.

Nowe franzowſke miniſterſtwo,

ſ kotrehoż pſchedßydu je Sarrien, budźe hiſchće njepſchećelniſcho pſchećziwo zyrkwi wuſtupowacź, dyžli minjene miniſterſtwo. Do noweho miniſterſtwa je radikalny Clemenceau ſaſtupił, kotryž je jedyn ſ najhórſchich pſchećziwnikow zyrkwje. Po mjenje drje miniſterſtwo Sarrien, woprawdźe pak jo Clemenceau powjedźe. Duž drje ßu nowe njemĕry pſchi ſapißanju nadoby w zyrkwjach wočakacź. To je wobžarowacź, tola ßnadź ßo ſ pſcheſćěhanjom zyrkwje kſcheſćijanſzy ſmyßleni Franzowſojo ſkerje do jeneje politiſkeje ſtrony ſjednocźa. To by zyrkwi ſ móznym poßtylnjenjom było. S hłownym nadawkom noweho miniſterſtwa budźe, runje temu pſchi nowowólbach ſadźĕwacź. Wone budźe knjeżeŕſku móz k temu nałożecź, ſo by ßo po móżnoſcźi wjele radikalnych ſozialiſtiſkich ſapóßłanzow wuſwoliło.

Grichiſzy banditojo w Mazedonſkej

ßu ſ Bołharami wobydlenu wjeß Praniani nadpadli. Bołharjo ßo wobarachu, tola Grichojo, kotſiž běchu derje wobronjeni a kotrychž bě jich wjele wjazy, jich pſchemóchu. Wſchitkich wobydlerjow ſkónzowawſchi a jich wobßeđźeńſtwo rubiwſchi ßu grichiſzy rubježnizy wſchĕ ſtatoki Bołharow ſpalili. Grichojo ßu wjele hórſchi njepſchećeljo Bołharow, dyžli Turkojo.

Nowe ßerbſke miniſterſtwo

je ßo pod pſchedßydſtwom generala Grujicźa ſeſtajało. Staroradikalni pod Paſchicźoma ßu ßłubili, ſo budźa nowe miniſterſtwo podpjeracź.

Spĕſchnjetſĕlaze kanony ſa balkanſke ſtaty.

Do Romunſkeje je ßo 12 ſpĕſchnjetſĕlazych Kruppowych kanonow pſchiwjeſło. Wone ßu ßo hnydom wójſku pſchepodałe. Wone dyrbjachu hižo pſched lětom hotowe bycź. S doboom je Bołharſka 12 ſpĕſchnjetſĕlazych kanonow ſ Franzowſkeje doſtała.

Hłód w połodniſchej Marokkowſkej.

Mjes tym ſo ßo diplomatojo w Algeciraſu wo dóńt Marokkowſkeje wadźa, wobydlerjo połodniſchich ſtron tuteho kraja ſatradaju. Pſcheńza a jeczmjeń ſtej ßo njeporadźikej, a pódla teho ßu ſtóczki wſcho, ſchtož je narоſtko, ſežrałe. Wjele ſtow cźłowjekow w Marekeſchu a druhich měſtach je hłodu wumrjeło. Sa khlĕba tradazych ßu drje pſchekupzy pjenjesy ſkładowali, tola ſultanowi ſaſtojnizy ßu je pſcheſchiwili.

Sbĕžkarjo w baltiſkich provinzach

ßu ſymu w lĕßach a wſchelakich khowankach pſchebyli. Dźĕl ſbĕžkarjow je do Schwedſkeje cźeknył, dźĕl do ßußodneje Kowjenſkeje gubernije a cźakaju jenoż na lĕcźo, ſo bychu ſbĕžki wobnowili. Wotdźĕlenje dragunarjow bě ßo do Kowjenſkeje gubernije póßłało, ſo by tam ſa ſbĕžkarjemi ſlĕdźiło. Nĕkotſi dragunarjo chżychu w hromadźe ßyna pſchenozowacź. Seßydachu ßo ſ konjow a bjerichu ßyno, ſo bychu jo konjom dali. Na dobo ßo ſe ßyna tſĕleſche. Jedyn dragunaŕ padźe druſy móżachu ßo lĕdma na konje poßydnycź a wotjĕchacź. Rano ſa ſbĕžkarjemi ſlĕdźachu a ſhonichu, ſo je ßo w ßynowej hromadźe banda ſbĕžkarjow, Baumannow, khowała. Sa jejnym ſlĕdom pytajo, tſjoch ſbĕžkarjow doſcźeżechu a ſatſĕlichu.

W Riſy je polizija wodźerja techniſkeho wotdźĕlenja revoluzionarneho komiteja ſajała. W jeho domje ßo wulka tajna cźiſchcźeŕſkeje namaka, wjele cźiſchcźeŕſkeje nadoby, wjele tyßaz revoluzionarnych lecźazych liſtow a ſpißow kotrež běchu ſawalene a pſchiprawjene, ſo bychu ßo do Riżſkeje wokolnoſcźe roſeßłali.

Mjes pólſkimi katholikami ſekta Mariawitow ßebi pſchezo wjazy pſchiwißowarjow dobywa. S Strykowje pola Lodźe ßu ßo woſpjet Mariawity ſ katholikami pſched zyrkwju bili. Schĕſcź woßobow je ßo morikło a pjecź ßo ſraniko.

Powjeſcźe ſ Ruſkeje.

Požcźonka pola klóſchtrow.

S pomozu metropolita Antonija je ßo ruſkemu knjeżeŕſtwu poradźiło, ßebi wot ruſkich klóſchtrow 200 milijonow rublow bjes danje požcźicź. Požcźonka je ßo hižo do knjeżeŕſtwowych kaſſow pſchewjedła.

Woženje wójſka ſ Mandźurſkeje

do europiſkeje Ruſkeje ma ßo po morju a po kraju nětkole do ſpĕcha. General Lenewicź je ßo wuprajił, ſo budźe Ruſka w raŕſchej Aſiſkej 200,000 muži jako ſtajnu wobßadku wudźerżecź dyrbjecź. Hdy budźiſche Ruſka to pſched tſjomi lětami cźiniła, njebudźiſche ßebi Japanſka ſwěriła, jej wójnu pſchipowjedźicź.

Semjenjo we wjele gubernijach

ßo prózuja, ſo bychu ßwoje leżomnoſcźe buram pſchedali. W Kijewſkej guberniji 64,000 dźeßacźinow leżomnoſcźow buram podtykuja.

W Tulſkej guberniji ſkótna piza njedoßaha. Burjo teho dla ßłomjane tſĕchi wotkrywaju, ſo bychu ſ jich ßłómu ſkót pizowali.

Schtó je mój bliżſchi?

Powjedańczko ſ Wuheŕſkeje.

1. ſtaw. **Błaſń.**

Jaßnje ßo błyſchcźo ſtejeſche połny měßaz na njebju a ſapławjeſche ſe ßlĕbornym ßwětłom ſchĕroki dok, pſches kotryž ßo rěka Wah w rjanych wobraſach k połodnju wije. Kaž ſtražnik cźiłych, jaßnych žołmow a pěkneho ludu Sſkowakow, w tym dole bydlazych, poſbĕhuja ßo na lĕwym brjoſy horiſny, kotrež ßłuſcheja k hordej, wožebnej hórſkej ßwójbje Kharpatow. Sakožk horow njedoßaha nihdźe hacź do brjoha; jeno na jenicźkim měſtnje ßo wobaj bótkataj, tam, hdźež jĕſda (Fähre) wobſtaruje wobkhad mjes wobĕmaj ſtronomaj; hewak brjohaj jeno ſ naſdala na ßo hladataj a ßo ſtrowitaj.

Sſlĕborne měßacźkowe ßwětło roſliwaſche ßo nětkole na hory, na pok ſe cźmu pſchikryte, a woßamocźene roſpadanki hrodu, kiž ſtejeſche na wjerſchku hory. Nózny ſcźin wojowaſche ſ kahodnym ßwětłom, roſcźahowaſche a wupſcheſtrĕwaſche twórby, ſwjaſowaſche je ſ twórbami mróczelow na njebju, a tak ſdachu ßo bycź zyle zuſe hobrſke poſtawy.

Na dróſy, do hór wjedźazej, ſtejeſche pucźowaŕ, pſchihladujo tutej hry ſtwórby. Bĕ wulki a ßylny, runje tak bĕ ſ woblicźa ſpóſnacź, ſo bĕ tu we cźłowjeku horda móz a runje tak horde ßebjewĕdomje. Wobliczo wobdawachu jara mnohe a połne brune włoßy, bjes maka pſchejara mnohe po wopſchijecźu naſcheho cźaßa. Wotwobroczi nětkole wóczko wot hórſkich hłowow, ſ měßacźkom wobßwětlenych, a ſhladowaſche pomaku po dróſy horje hacź do teho měſtna, kotrež ßo tak jaßnje ßwětleſche do krajiny, jako by chżyło pſchetrjechicź ßlĕborne njebjeſke ßwětło.

Na tym měſtnu bĕ hród rjany a nahladny, ſ wĕžu, wĕžicźkami a róžkownymi wutwarkami wuhotowany a ſtejeſche na hórzy. Dróha dźĕſche pſches ßłowakſku wjeß, kotraž jemu k nohomaj leżeſche, na horu a na hród. Se wſchĕch mnohich woknow dobywaſche ßo jaßny błyſchcź, a ßamo na dworje palachu ßo w prawidłownej ſdalenoſcźi ßmolane fakle, kotrež wobßwětlachu ſ njemĕrnym ßwětłom cźrjódy ludźi, kiž ßo tam tłócźachu pſched woknami. Lakajowje, komorne holzy a Sſkowakojo to bĕchu, kotſiž ſo prózowachu, ſ woknami nuts hladacź. Tam nutſka mjenujży ßwjecźachu mjeniny baronki, jenicźkeje dźowki wobßedźerja dwora, barona Morawana.

Swuki cźardaßa klincźachu daloko won pſches dwór, a wcźipne woka mózachu nanajlĕpje widźecź, kak ßo rejowazy pohibowachu. Na zyle małym rumje rejowaſche dźeßacź abo dwanacźe porow, runjeż to jara njewĕrjomnje klincźi, mjes tym ſo bĕ ſbytkny rum ſala próſdny a njewużiwany. Pſchi tym njepohibowachu ßo rejowazy ani ſ měſtna, a to je ſaßo dźiwna wĕz; kóżdy knjes ſtejeſche pſched ßwojej knjeni a wobjimaſche ju pak ſa ramjeni, pak pod pażu.

Po takcze hudźby, najprjedy pomaku a ßwjatoczńe, potom dale spěschnischo, kolebachu ßo ſ hornym cźěłom tam a ßem, wjercźachu ßo tak a satorhowachu pschi tym ſ nohomaj a ſ rukomaj. Na poßledku cźěri hłóß cźardaßa ſ dźiwjej nahłoſcźu, a na rejowazych satorhuje kóżdy ſtaw woßebje, tak ſo mohł jich cźłowjek ſa bjes maka wrótnych měcź. To je ſacźischcź, kotryż wuherſka narodna reja na zuſeho cźini. Domjazy pak pschihladuja wſchelakim jednorym poſtupam reje ſ njepſchipóſnajomnym wjeßelom, dale bóle ßo rosradujo a tež plazajo pschihłóß. Tak to cźinjachu tež pschihladowarjo tam pod woknami hrodu.

Stara Sſkowacźka bě hižo wjazy raſow ſpytała, ßo bliże k woknam dobycź, ale pſchezo ſaßo běchu ju młodźi ludźo wotſtorcźili. Nětkole ſmozowa ßo ſtólza a ſaléſe horje, ſ wcźipnym wuraſom we ßwojim ſmorſchcźenym wobliczu. Teho dohlada ßo lakaj we ſkototreßatej ßukni. Skóſtniwje ßo poßměwajo ſtupi ſa ſtaru — ſtorże a ſtólz ſe Sſkowacźku padźe k ſemi.

Żałoſcźo tu leżeſche, njemóżeſche ſtanycź, cźrjóda hrubje ßo woſchcźerazych hłoßow pohłuſchesche jeje żałoſcźenje. Ssamo nětotſi ſ jeje ßkowakſkeho ludu pſchihłoßowachu temule woſchcźeranju, ſ dźěła ßo bojo, ſ dźěła ßo wjeßelo nad tajkim ſtraſchnym hrubym żortom. Jeno jedyn ſ nich, ßylny mkody pachoł wuſtupi, pomhaſche ſtaruſchzy ſtawacź a rjekny k temu, kotryż bě to ſawinył:

„Woſtajcźe moju macź napokoj — to rjenje proſchu!“

„Dżerż hubu, pßyczi Sſkowako!“ wotmolwi lakaj. W ßamßnym wokomiku pak bu dyrjeny do wobliczа, to bě tak kruta pliſta, kajkejež ßo njewjedźeſche ſa cźaß żiwjenja dopomnicź, jeli ſo bě ßo to ſ zyła hižo hdy ſtało. Jemu ßo pſched wocźomaj cźeŕwjene a módre ſaßwěcźi a njemóżeſche hnydom pliſtowarja ſpóſnacź. Něſchto mjeńſchinow ßo miny; tu ſpohladny njewěſcźe, a pſched nim ſtejeſche zuſy, wulka ſróſtna poſtawa ſ hněwnje hrożazym wuraſom wobliczа, naſch pucźowaŕ ſ tamneje dróhi, kiż bě po ſdacźu ßem pſcheßadżeny każ ſ kuſkom.

Lakaj ſhladowaſche na zuſeho mużſkeho ſ pruhowazym wócźkom. We woßebnej knjeżſkej draſcźe wſchak běſche, ale ſ hoſcźi na hrodźe wón njebě, a tež k jeho knjeżſtwu wón njeßkuſchesche; tule bě jeho pŕeni krócź wuhladaŕ. Teho dla ſruna ßo ßkużobnik khroble k wobaranju a ſaſběże ruku, ſo by doſtatu pliſtu wrócźo daŕ. Ale nětko ſapocźa ßo hibacź a żiwe bycź hacź dotal ſatraſchene, njehibite towaŕſtwo, kotrež bě ßo ſa wokomik do dweju ſtronow roſeſchło. Wuherjo pomhachu lakajej, Sſkowakojo zuſemu. Doſcź jara hrożazy bě napohlad, a ſawěſcźe budźiſche roshorjene wojowanje naſtało, kajkež pod wuherſkim horzym ßłónzom niczo żadne njeje, hdy njebudźiſche ßo na dobo ſaßo něſchto njenadżite ſtało.

Hudźba w ſalu bě mjenujzy wotmjelkła, ale to njebě pytła tu wonka rosbudźena cźrjóda. Nětkole ßo wotewrichu durje, kotrež dźěchu ſe ſala na wutwaŕk, a ßwětła poſtawa ſchwižneje holzy wuſtupi do wudwjernow duri. Draſta ſe ßwětleje żidy wobdawaſche w mjehkich faŕdach mkodoſtnu poſtawu. Na lěwym ramjenju leżeſche błěda róża, hižo trochu ſwjadła wot horzoty w ſalu.

Lubośnu hłowu mkodeje knjeni pyſcheſche pletwowa króna hłuboko cźorneje barby, a wobliczo běſche na bruń barbjene, każ pola jużnych ludźi, ſchtoż je na ſkotu bronſu ſapodobne. Jeno zyle ſ waha cźeŕwjenjeſchtej ßo lizy, cźim bóle ſa to lubośny ert, kotryż ßo prózowaſche dozpěcź prawe cźeŕwjene koralle. S wulkimaj cźěmnymaj wocźomaj hladaſche, ßo praſchejo a dźiwajo, na wobras k ßwojimaj nohomaj; ale prjedy hacź móżeſche hubje k błowu wotewricź, bě ßo tutón wobras hižo pſchemėnił. So bě ßo mkoda knjeni pokaſała, bě cźiniło każ błyſk; lakajej njejabzy ruka dele ſjędźe, jeno pohlada hiſchcźe ſkóſtniwje a wjecźiwje na pſcheczźiwnika, potom ßo baronzy pſchiwobrocźi a wuſkorži ßwoju wěz wuherſkej rěcźi. Jako wotmolwjenje pſchiwobrocźiſchtej ßo nětkole wulkej cźěmnej wocźi na zuſeho, kotryż ßo nětkole k wutwarkej pſchibliżi a ßebi kłobuk wotewſa.

„Dobry dźeń, baroneßa“, rjekny ſe ſwucźnym hłoßom; „ßym jeno cźinił, ſchtoż dyrbjeſche kóżdy cźeſtny a ßwědomity muż cźinicź, ßym błabu żónſku ſakitaŕ.“

„Koho?“ ßo wona praſcheſche.

„Tule tu“, wón wotmolwi, pokaſujo na ſtaru Sſkowacźku, kotraż bě ßo, ſ cźicha hikajo, w ßamej bliſkoſcźi ßwojeho wjecźerja dżerżała.

Ale mkoda wuherſka knjeni ßo njepoßměwaſche, hdyż bě tole ſhoniła, tež zuſeho njewobdźiwowaſche, jeno dodźiwacź ßo na żane waſchnje njemóżeſche. A takle jara ßo nad tym dźiwajo hladaſche na Němza, tak kedźbnje a tak dołho, ſo jemu ſapocźa woprawdźe mjaknycź pſchi tutym jeje dźiwnym hladanju. Potom pak ßo ſdaſche, ſo wona do teho pſchińdźe, ſo je jeje ſadżerżenje wopacźne; wotwobrocźi ßo khwatnje a pſchikaſa něſchto ſ krótka wokoło ſtejazym, na cźoż ßo cźi hnydom roſeńdźechu.

Nětkole wona a zuſbnik ßebi ßamaj ſnapſchecźa ſtejeſchtaj. Cźakaſche na wußudk ſ jeje erta, a teho dla ßo komdżeſche woteńcź, a podarmo njecźakaſche.

„Macźe hoſpodu na tule nóz?“ woprascha ßo, němcźinu ſchpatnje rěcźo, „abo dyrbju waß dowjeſcź k ßwojemu nanej?“

„Dźakuju ßo, baroneßa“, rjekny pſcheczźelnje. „Tule nóz pſchebudu w korcźmje tamle delka, jutſje ßnadź w druhej, a to tak dale, doniż ßo njejßym wokoło nabundał, a potom budu ßo domoj cźebolicź.“

Wona pokłoni ſ lohkej pſchiſtojnoſcźu hłowu, a wón ßebi myßleſche, ſo je ſ tym wotpuſchcźeny, a wobrocźi ßo k hicźu.

Tu ſarěcźa wona hiſchcźe ras. „Bjerćźe ßo na kedźbu“, ſ waha rjekny, trochu ßo k njemu nakhilejo. „Bjerćźe ßo Ssaba na kedźbu; tón żenje ranjenja njeſabudźe.“

Dźaknje hladaſche wokomik na nju, potom tſchaßeſche ſ hłowu a ſaſběże prawu ruku. „Tule tęźi móz“, wón rjekny, „dobra němſka móz, a ta ßo njeboji.“ Na to ſejmowaſche kłobuk, pokłoni ßo pſched ſemjanſkej knjenju a woteńdźe pŕeki pſches roſßwětleny dwór.

Wona woſta hiſchcźe khwilu ſtejo a hladaſche ſa nim, potom wotßali ßo tež wona ſ měſtna a wrócźi ßo do ſala.

(Pſchichodnje dale.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Tudomny bankier Schmidt je ßo w Draždżanach ſatiėlił. Wón je pjecźa do cźeżkich myßlow ſamyßleny był.

— Njeſbożowneje luboſcźe dla je ßebi jena tudomna pincźniza ſ foſforom, wot ſchwabliczkowych hłowczkow wotpuſchcźenym, ſawdała. Na ßmjercź khoru holzu ßu do měſchcźanſkeje hojerńje pſchijeli.

— (Jěſdne koło ßo kradło.) S jeneje khěże w Budyſchinje je ßo ßrjedu jěſdne koło ſ Opeloweje fabriki, pohonczej Joſefej Garbarjej w Hajnizach ßłuſchaze, kradnyło. Pod ßedłom je koło-jěſdna kharta, na Garbarjowe mjeno wuſtajena, ſkhowana była.

— Njepołėpſchomny paduch je wěſty cźěßla Grünberg ſe Schleſynſkeje. Póndźelu běchu jeho ſ Budyſkeho jaſtwa puſchcźili, a hižo tón ßamy dźeń wón po proſchenju khodźo ſ jeneho doma na rybowej haßy jedyn łożowy pſchikryw, jedyn blidowy pſchikryw a jene rubiſchczo kradny. Hdyż jeho ſadżerżachu, wón kradnjene wězy do Spreje cźißny, tola ßo poradźi, je ſ wody wukojicź.

— Póſtnizy drje hiſchcźe mkodemu pachołej, wěſtemu Herzogej ſe Żidowa, we hłowje khodźachu, kotryż w „krónje“ ſańdżenu njedźelu żonjazu draſtu wobleczeny, rejwaſche. Jeho pak ſkónczńje ſpóſnachu a ſe ſala wupokaſachu. Polizija jeho tejele njewuſchnoſcźe dla pokhoſta.

— Hižo woſpjet běchu ßo w rańſchim pſchedmėſcźe ßnėdanſke korbiki a měſchki, do kotrychż pjekaŕſzy ßłużobni ßnėdanſke pokrutki kładu, wobkradnyke. Skónczńje je ßo poradźiło, paducha, 12lėtneho ſchulſkeho hólza, ſaßłapicź.

— Pſchichodnu ßrjedu ſmėje ßo nowowuſwolenje na ſynodu w Sakſkej. Naſche ßerbſke woßady je prjedy naſch njeboh Jmiſch na ſynodźe ſaſtupował. Pſched 10 lėtami pak bu Budyſki knjes primarius wuſwoleny a Sſerbjo żaneho duchowneho ſaſtupjaŕja poßlednje 10 lėt w ſynodźe njemėjachu. Hdyż ßo pſched 10 lėtami nowowuſwolenje mėjeſche, ßo tehdy wot němſkich knjeſow duchownych w Budyſko-Kamjeńſkim ſynodalnym wokrjeżu wupraji, ſo dyrbi ßo tež jim junkrócź to prawo woſtajicź, němſkeho knjeſa duchowneho do ſynody póßłacź a ſo mohł ßo němſki a ßerbſki ſaſtupjeŕ wotmėnjecź. Po tymle wuprajenju a wotrėcźenju mėł ßo tón krócź ßerbſki duchowny jako ſynodalny ſaſtupjeŕ wuſwolicź. A tola nětko, hdyż wuſwolenje pſchińdźe, njeje ßo ani na naſche ßerbſke woßady dźiwało, ale dotalny němſki knjes ſaſtupjeŕ je ßo ſaßo k wuſwolenju poſtajił a zyrkwinſkim pſchedſtejicźerjam je ßo woſjewjenje pſchipóßłało, ſo ßu tež wſchitke duchownſke konferenzy temu pſchihłoßowałe. Pſchi tymle woſjewjenju pak je ßo na to ſapomniło, ſo naſcha ßerbſka duchownſka konferenza, kotraż duchowne naležnoſcźe naſcheho ßerbſkeho luda ſaſtupuje, temu pſchihłoßowała njeje, ſo by ßo ſaßo němſki duchowny ſaſtupjeŕ ſa naſche ßerbſke woßady wuſwolił. Hdyż wſchak maja němſke woßady pſchewahu, je tola wobżarowacź, ſo ßo nam naſche dobre prawo njewoſtaji, ſo naſche ßerbſke woßady jeneho ßerbſkeho ſaſtupjerja, kiż naſche wobſtejnoſcźe a potrjebnoſcźe ſnaje, doſtanu. A njeſaßkłuži ßebi naſch ßerbſki lud ſe ßwojim żiwym zyrkwinſkim żiwjenjom, kiż je ſaßo w ſańdże-

nym lěcże 9000 hriwnow ſa miſſionſtwo mjes pohanami woprował, ſo by jeho ſaſtupjeŕ pſchi bliſchim wuradźenju w ſynodże wuprajicź mohł, kak naſchi Sſerbja na ßwjedźenju tſjoch kralow wißaja, każ je ßo to wot ßerbſkeju ſapóßłanzow na ßejmje wuprajiło? Też druhe ważne wězy, kotreż Sſerbow woßebje jimaja, maja ßo na tutej ſynodże wuradźowacź, n. pſch. Łużiſke zyrkwinſke ſarjadowanja a najſkerje też ſakoń wo zyrkwinych dawkach w měſchanych woßadach. Sſerbſke woßady a naležnoſcże móże jeniczki ßerbſki knjes duchowny ſaſtupicź. Tele prawo ßebi naſche ßerbſke woßady ſaßłuża a hdyż ßo nam nětko też ſoßo to prawo njedoſtanje a je wěſte, ſo poſtajeny němſki knjes duchowny ßo wuſwoli, je tola pſchißłuſchnoſcź naſchich ßerbſkich woßadow, ſo woni ßwědczenje pſchi wuſwolenju ſa naſche dobre prawo wotpołoża a němſkemu namjetowanemu knjeſej duchownemu ißwój hłoß njedadża, ale jako ſpomnjene ßwědczenja bělu papjeru bjes mjena wotedadża.

Se **Sſkoneje Borſchcże.** Pjatk popołdnju a wjeczor je Budyſki pěſchi regiment cźißko 103 wokoło naſcheje wßy wjetſche pólne ſwuczowanja měło. K njemu bě ßo też pionĕrſki komando 1. pionĕrſkeho bataillona cźißko 12 pſchiwſak, kotryż je naßyppanzy natwarił. Pionĕrojo, 20 muži, 1 leutnant a 2 ſerżantaj ßu w ſtarych kaſarmach w Budyſchinje kwartĕr měli.

S **Dźěżnikez.** S Bożej ruczku ſajaty je ſańdźenu njedźelu popołdnju tudomny póſtſki agent Hennig nahle wumrjeł.

S **Budeſtez.** Ssobotu w nozy ßu tudomnej wobydleŕzy Stoprinej 2 hußyzy ſ khlĕwa kradli.

S **Brĕſynki** pola Huſki. W hródźi Kóczkez hoſcźenza ßu póndźelu pſchipołdnju kamjenjetoczerja Hermanna Liebſchera ſ Dażina morweho namakali. Liebſcher, kotryż je ßo w Dażinje narodźił, bě bjes wobydlenja a bě w hródźi pſchenozował. Jeho bě w nozy Boża ruczka ſajała.

S **Łuha.** Wobßedźetka tudomneho młyna je konkurß pſchipowjedźiła. Ssobotu 28. haprleje dopołdnja $^1/_2$10 hodźin budże ßo młyn, na 19,650 hriwnow takſĕrowany, na ßudniſtwje na pſchebadźowanje pſchedawacź.

S **Rakojd.** Tudomna ſchula je ßo dla woßypizow (maſrow) ſamknyć dyrbjała. Se 120 dźĕczi je 85 ſkhoriło. Woßypizy ßu lětßa pola naß jara ſleho waſchnja.

S **Bukez.** Njeſapomnite Sſerbam Bukecźanſkeje woßady a dalſcheje wokolnoſcże dźiwadłowa hra woſtanje, kotruż ßu ßobuſtawy Bukecźanſkeho ßerbſkeho towaŕſtwa ſańdźenu njedźelu druhi krócź w Heimrichez ſali pſchedſtajili. Schtóż ßerbſki cźuje a ßerbſki myßli, je ßo połny ſahorjenja ſ njeje domoj wrócił. Hrajerjo a hrajeŕki běchu ßo zyle do ßwojich rólow ſamyßlili a je ſ tajkim ſroſumjenjom pſchedſtajachu, ſo ßo pſchihładowarjam na khwilu ſdaſche, jako bychu do tamnych cźaßow pſcheßadźeni byli, hdźeż ßo Frankojo na wójnu pſchecźiwo Sſerbam hotowachu a ßo ßerbſky ryczerjo na Hrodźiſchku ſjĕſdźowachu. Sſkowa, kotreż Miliduch, Wjeleßław a Mirko ſe Skaliſka na jewiſchczu ſ hłubokim ſacźuczom rĕczachu, poßłucharjow ßobu ſtorhnychu a w nich płomjo wótczinſkeje ſahorjenoſcże ſapalichu. Jewiſchczo w Bukezach je drje ſa tule hru pſchewuſke a pſcheniſke, tola wubjerne pſchedſtajenje tónle njedoſtatk poßłucharjam ſkoro pytnycź njeda. Ssamo ſjĕſdźowanje ryczerjow ßo njedźiwajcy wſcheje wuſkoſcże doſpołnje poradźi. Sſerbſky ryczerjo ßo ſ mjeczemi ſ tajkej wobwjertliwoſczu bijachu a ßo ſ hlebiju ſ tajkej wuſtojnoſczu kałachu, ſo pſchi tymle żiwym wobraſu na małoſcź jewiſchcźa zyle poſabuchmy. A kajki lubosny napohlad ßerbſke knjeżny dawachu! W cźahu, brodatych, żeleſne kabaty wobleczenych ryczerjow, běchu wone podobne młódnym ſatcźětym różam w cźerńjowym wĕnzu. Graziojnje ßo ſnoſchujo wone po jewiſchczu cźehnjechu a ßo na ßwoje ßydła ſ woßebnym waſchnjom ſeßydachu, jako bychu wſchĕdnje we ſemjanſkim wobkhadże byłe. Pſchi poßlednim wuſtupje budźiſche ßo ßylniſcho hrimacź dyrbjało, hdyż ßo měſchnik Mĕrnuſch, kotryż chzyſche Wjeleßławа Sſwjatowitej woprowacź, ſ błyſkom ſaraſy. Tydźenja w roſprawje wo prĕnim pſchedſtajenju „Hrodźiſchcźa“ łahodny porok cźitachmy, ſo draſta, kotruż běchu ryczerjo a knjeżny wobleczeni, ßo tamnej njeruna, kotruż ßu w 8. lětſtotku Sſerbjo noßyli. Nam je ßo draſtna wĕz mjenje ważna bycź ſdała. Hacź je wona cźaßej a wobſtejnoſcźam zyle pſchimĕrjena była abo niz, to njeje na hru wliwa mĕło. Jenoż to bě nuſne, ſo bě draſta ſ ryczerſkeho cźaßa wſata. Miſchtrſke hracże wſchitkich pſchedſtajerjow nam też njeje khwile woſtajiło, ßo ſ draſtu ſaběracź. Naſchu zyłu kedźbliwoſcź ßkowa jimachu, kotreż ſ jewiſchcźa ßłyſchachmy. Póndła teho wubjernje pſchewjedźene pſchedſtajenje wocźi na najwyſchſcho ſpokoji. Bukecźanſke ßerbſke towaŕſtwo je ßebi ſ tejle hru, każ ryczerjo pſchi ſjĕſdźowanju na Hrodźiſchku, dobyczeŕſki wĕnz ſaßłużiło. Kotre ßerbſke towaŕſtwo budże jemu jón chzyć wotdobycź? Wopornjwe prózowanje je ßo Bukecźanam ſ doſpołnym wuſpĕchom mytowało. Njech tónle rjany wuſpĕch Bukecźanſke towaŕſtwo k nowej dźeławoſcźi ſa naſche lube Sſerbowſtwo pohonja!

Se ſaſtarſka. Kubſchizy mějachu w lĕcże 1559 dźewjecź burow a dweju ſahrodnikow. Knjeżeho dwora tam żenje njeje było. Wyſchſchu ßudnu móz nad nimi mějeſche Budyſke ßudniſtwo. Dawki dyrbjachu ßo do Stołpna dawacź, dokelż Kubſchizy, hacź runje wo ßrjedź Łużizy leżachu, k Miſchnjanſkemu krajej a njepoßrĕdnje pod Stołpnjanſke ßudniſtwo ßłuſchachu. Dawki, kotreż mějeſche wjeßny ßudnik ſbĕracź a wotedawacź, ſ dźĕła ſ pjenjes, ſ dźĕła ſ wupkodow rataŕſtwa wobſtejachu. Kubſchiſki bur Hans **Wujk** mějeſche na pſchiklad Walporu 10 groſchow a Michała 16 groſchow płacźicź a pódła teho ſa lĕto kórz pſcheńzy, kórz rożki, 6 kur a 20 jeji wotedacź. Mjena dźewjecź burow, kotſiż w lĕcże 1559 Kubſchizy wobydlachu, ßu ßo w ſtarym ſapiſu ſakhowałe. Wone rĕkaju: Hans Korba, Hans Wujk, Jurij Bjar, Mjertyn Rĕżny, Jurij Sswora, Mots Wujk, Łukaſch Schpótka, Pětr Schołta, Wjazßław Kotok. Sajimawe by było, ſhonicź, hacź jena ſ tychle ßwójbow hiſchcże w Kubſchizach bydli.

P.

S **Wósborka.** Pjatk tydźenja dopołdnja ßu ſwudowjenu Nitſchzynu w jejnym wobydlenju ſa durjowej klinku wißazu morwu namakali. Każ ßo ſda, je ßebi żona w cźeżkich myßlach żiwjenje wſaka.

S **Łubija.** Doſpołnje bĕłeho ſchkórza ßu tu tele dny w cźrjódże druhich fifołakow widźeli.

S **Kinsbórka.** Nowe ſwuczowaniſchczo ſa ſakſki 19. armeekorps je pjatk tydźenja pruſki wójnſki miniſter ſ Einem wobhładował.

Se Żitawy. Ssrjedu rano je ßo tu Vetterleinez żaluſijowa fabrika wotpaliła. S wohnjom je ßo ſa 100,000 hriwnow ſchkody naczinilo.

S **Draždżan.** Schtwórtk popołdnju bě w kralowſkim dworje pola krala hoſcźina, k kotrejż ßo mjes druhimi knjeżimi ſ pſcheproſchenjom poczeſczichu: kk. tachantſki ſenior Skała ſ Budyſchina, pſchekupz Hartmann ſ Budyſchina a gmejnſki pſchedſtejicźeŕ Soba ſ Cźornjowa.

S **Draždżan.** „Wukupcże ßebi ſprawny cźaß; pſchetoż tón cźaß je ſły“, tak budźemy też my Draždżanſky Sſerbjo napominani, pod cźeżkimi ſhonjenjemi naſchich dnjow. Wulki lud je tudy, kiż teho ſbóżnika hidźi, a hiſchcże wjetſcha je cźrjóda tych, kotſiż chzedża ſe ßwětnym waſchnjom a wjeßelom naß wotwjeſcź wot naſchich ßerbſkich wótzow pobóżneho waſchnja. Też nětk w póſtnym cźaßu! My Sſerbjo pak w Draždżanach a we wokolnoſcźi chzemy ßebi ſprawny cźaß wukupicź a nětk w póſtnym cźaßu k ſpowjedźi a k Bożemu blidu hicź a nutrnje na prědowanje poßłuchacź, hdyż budża nam tute dary w macźeŕnej rĕcźi poſkicźane. Pſchichodnu njedźelu Lätare, 25. měrza, wotměja ßo w kſchiżnej zyrkwi w Draždżanach wot $^1/_2$12 hodźin ßem ßerbſke kemſche. Spowjednu wucźbu ſmĕje knjes farar Jakub ſ Njeßwacźidła; prědowanje knjes duchowny Tiſcher ſ Budyſchina. Duż pſchikhadźmy tehdy pſched Boże wobliczo!

S **Lipſka.** Pſchi poßlednich pruhowanjach w Lipſcźanſkej univerſicźe je jedyn ßerbſki ſtudent bohawucźenoſcże, knjes Kapleŕ ſ Budyſchina, ßyn tamniſcheho knjeſa kantora pſchi Michałſkej zyrkwi, ßwoje pruhowanje khwalobnje wobſtał. Knjes Kapleŕ budże najpŕódzy w Zidowſkej a poſdźiſcho w Hrodźiſchcźanſkej ſchuli ſ wucźerjom.

Se Spłóſka. Póndźelu w nozy je ßo tudomna njewobydlena gmejnſka khĕża wotpaliła. Po wſchĕm ſdaczu je ßo woheń ſe ſtej wolu ſakożił. Mjeſchicźanſka wohnjowa ßykawa prĕnja a Schönbergſka druha k wohnjej pſchijĕdże.

S **Bĕłeje Wody.** Jedyn tudomny ſchulſki hólz bě nĕſchto pjenjes, kotreż běchu ßo jemu dowĕrike, pſchekhłóſchcźił. Sso khoſtanja teho dla bojo, je ßo hólz wobwĕßnył.

Se Sſtaho Komorowa. W Anhaltſkich wuhlowych podkopkach ſtaj ßo hewjeŕ Tomczak a wożeŕ Barowſki ſ wotwalenym pĕſkom ſaßypłoj. Wobeju po wjazyhodźinſkim dźĕle morweju wurychu. Tomczak bě ßo pſched dwĕmaj lĕtomaj woženił, Barowſki bě hiſchcże nježenjeny.

Se **Sſlepeho.** Sańdźeny wulki różk je knjes moleŕ Krawſa ſ Drježdżan ſe ßwojimi Sſkepjanſkimi wobraſami w Barlinje w domje wumĕłſtwa (Künſtlerhaus) na wulku ſjawnoſcź ſtupił a je ßebi powſchitkownje wulku khwalbu dobył; wſchitke wulke nowiny ßu ſ wuſnamjenjom wo nim piſałe a jeho jako nowy talent ßławiłe.

Sajimawe je, so „Němska Straža“ (Deutsche Warte) Sslepjanske waschnja a drasty do pokodnischeje Franzowskeje pscheßadża. Wona mjenujzy pische: „Krause je ßebi jako wobmjesowane polo ßwojeje dźěławosće molerske ryßowanje woßobow, žiwjenja a waschnjow pokodnischeho franzowskeho luda wuswolił, kotrehoż wjeßeły kharakter ſ jeho ßlónčzno-pódnej domisnu je wón w harmouiskim swisku sjawnje se ßwědomitej pilnosću pscheßlědźił. Wón srosymi jich mózne schtalty we wschědnej kaž ßwjedźeńskej drasće se žiwej wěstosću a ſ prawym ryßowanjom w dobrej technizy na plat kuskowacź. Harmonija w komposiziji jeho pschedstajenjow njepscheradźi jenoż pschirodźenja k temu wobdarjeneho wumělza, ale też pilnje ßo wo dospołnjenje prózowazeho; psched jeho wobrasami masch spokojaze saczućże, so psched hotowej wězu stejisch, wjeßele, kotrež jenoż mało molerjow wobhladowarjej pschihotuja.“ — So kritikar Sslepjanskich ludźi a drastu w Franzowskej pyta, ma w tym ßwoju pschiczinu, so knjes Krawsa po waschnju nowych ßlawnych franzowskich molerjow dźěła. Teho dla też je jeho jedyn ſ najwjetschich molerjow nascheho czaßa „Luciena Simona Kužizy“ mjenował. Lucien Simon je snaty burski molerˇ w pokodnischej Franzowskej.

Se **Sslepeho.** Nasche druhe wuczerske městno ßo k 1. haperl. wuprósdni, dokelž je knjes Reche, nasch dotalny wuczeŕ, do Shorjelza powołany. Kaž ßłyschimy, ßo to městno njehodźi wobßadźicź, hacž runje je tu 225 dźěczi; w ßußodnym Dźěwinje wot nasymja druheho wuczerja nimaja. Tajki pobrach je na wuczerjach w tu khwilu!

Se **Sslepeho.** Tudomne Raiffeisenske towarstwo je ßo sa prěnje lěto ßwojeho wobstacza ſ Boha jara rjenje wuwiko. Pschi saloženju běsche 29, nětko je 82 ßobustawow. — Dokhodow běsche 71100,95 hr., wudawkow 69704,88 hr.. wobstatk pokladnizy 1. wulkeho rózka 1906: 1412,18 hr., tak so je sa 1. lěto 140805,83 hr. pschedźělało. — Na nalutowarnju je ßo 18028,70 hr., na běžaze sliczbowanje 15476,27 hr. nadało, na podźělach ßo 750,00 hr. saplacźiło, tak so je ßo do zyła 34254,97 hr. tutej nowosałoženej pokladnizy wot naschich ludźi dowěriło. Czisteho wunoschka je 160,05 hr. — W pschedßydstwje je ßo to pscheměnjenje stało, so je ßo město dotalneho pschedßydy polbur Matej Schimko sa pschedßydu wuswolił; do dohladarstwa je ßo město semrjeteho gmejnskeho prjódkstejerja Budarja w Brěsowzy, murjerski polěr Matej Panoscha se Sslepeho wsał. — Bóh dał, so by tuto towarstwo dale rostło a pschibjeralo k sbożu nascheho wobydlerstwa.

Přilopk.

* 98lětny hantwjerski tele dny w Hołbinje (Taubenheim) khwilu wotpoczowasche. Wobstarny muž bě ßo w lěcze 1828 se ßwojeho wótzneho města na pucź do ßwěta nastajił a je wot teho czaßa skoro we wschěch krajach semje pobył. 6 lět wón w franzowskej zusobniskej legiji a 14 lět w sakskim wójsku ßłużesche. Sa tón czaß ßo wón pod sakskim krónprynzom a posdźischim kralom Albertom 1849 pschi dobyczu Düppelskich naßypow wobdźěli. Kulka, kotraž bě ßo jemu tehdy do ramjenja tjěłika, je ßo jemu hakle 50 lět posdźischo ſ kolenoweho shibadła wurěsła. Starz ßo nadźija, so budże ſ poßrědnistwom něktorych sarěcznikow ßwoje žiwjenje w Draždźanskim statoku dokónczicź móz.

* Skaženy poß je w Pirnaskej wokolinje człowjekow a pßy skußał, doniž jeho njeßu w Lohmenje satsělili. Skótny lěkar je jeho pschepytał a sa skaženeho spósnał. Skußało je ßo pjecź woßobow, a to tsi dźěczi a dwaj doroscźenaj człowjekaj.

* S rosbuchanskej patronu ßo parajo, je podwyschk pjateje schwadrony Großenhajnskich husarow do njesboża pschischoł. Patrona rosbuchnywschi jemu někotre stawczki lěweje ruki wottorże.

* Semrjety direktor Stohn Zwikowskeje banki je ſ wědomosću banzyneho pokkadnika něhdże 300,000 hriwnow pschekschiwił. Stohn je pjecza pschekschiwjene pjenjesy na lubki rosmjetał, kotrež ßu jeho na wotpucze sawjedle.

* Nowu wulku rěsarnju a skotownju chzedźa w Draždźanach na jenej kupi wulkeho wostrowskeho haja natwaricź. Twarske khósty ßu na 15 milijonow hriwnow wobliczene.

* W ßwójbje jeneho murjerja w Prinewizach pola Ziegenhaina je sa 24 hodźin 5 dźěczi na diphteritis wumrjeło. Poßlednjej dwě dźěsczi stej teho runja czežko sthoriłej.

* Błysk je pjatk tydźenja w Kolmarje w Pósnańskej tsjoch pohonczow sarasył.

* Na Regensburgskim dwórnischczu stej ßo sastanischczowemu ßłużobnikej Kempfej ſ lokomotivu nosy wotjěłej. Snjesboženy hnydom wumrje.

* (Wopiłstwo.) S Kothena w Rhónskich horach pißaju Žona prjedawscheho gmejnskeho pschedstejiczerja w Altglashüttenje je ßo ſ Kothena domoj duzy sa jedyn schtom wobwěßka. Wona bě ßebi w Khotenje tworˇy nakupiła. Pod schtomom korb ſ tworami a blescha palenza leżeschtej. Njedaloko njeje jejny muž wopojeny spasche. W pjanosczi njebě niczo wo žoninej ßmjerczi shonił a bě ßo wuspawschi ßam domoj schoł. Hakle nasajtra wón wot żandarmow shoni, schto bě ßo stało.

* (Rubježneho mordarja Henniga sajeli.) W Schczecźinje (Stettin) je ßo tamnischej poliziji ßrjedu poradźiło, dołho pytaneho rubježneho mordarja Henniga sajecź, hdyž bě runje jěsdne koło kradnył. Wo jeho sajeczu ßo pische: Ssrjedu pschipołdnju ßo pokladnik strażowazeho a samkarskeho towarstwa, kotryž bě runje do jeneje khěże stupił, dohlada, so jedyn njesnaty człowjek jeho koło kradny. Hromadźe ſ jenym mužom ßo wón sa paduchom puschczi. Hdyž tutón pytny, so jeho sczěhuja, wón koło stejo wostaji a do jeneje druheje dróhi běžesche. Tam wón jenemu poliziſtej do rukow saběża, kotryž jeho hnydom pschimny. Jateho do bliższcheho polizajskeho revěra wjedźechu. Psched polizajstwom Hennig revolver wuczeże a do poliziſty tšeli, kotremuž pak kulka jenoż lizo schtrychny. Poliziſt se ßukatym kijom Henniga ſ tajkim wotmachom psches hłowu dyri, so ßo tón bjes wědomnja na semju wali. Jeho do polizajstwa donjeßechu, hdyž ßo jemu wědomje saßo wróczi. W jeho drasce domowinske wopißmo, kotrež bě Barlinska polizija na jeho mjeno wustajiła, namakachu, dale wschelake wupjelnjene falschowane a njewupjelnjene sastawne papjery na mjeno Otto Well w Barlinje. Pódla teho ſ jeho drasty listy, wo jeho żentwinskich jebankach, jedyn dobry revolver amerikanskeho systema, nowy kalacź, nutskamarski grat a wjele wótrych patronow swuczahachu. Hennig měješche w Schczecźinje dwě wobydleni. Prěnje wobydlenje wón w nozy skradźu wopuschczi, hospodarjej czaßnik a schpihel kradnywschi. W pjenježnej móschni měješche wón 38 hr. 35 np. Se Schczecźina ßu Henniga do Barlina dowjesli. Tam je ßo wón pschi pscheßłyschenju wusnał, so je pinczˇnika Giernotha w Barlinje skónzował. Hdyž běchu jeho posdźischo paduschstwa dla sajeli, je wón poliziſtej, jeho wjedźazemu, czeknył a ßo psches tšechi ßwojim pscheschczěharjam wukhował. Na to je wón wschón ßwobodny po Barlinje khodźił a ßebi jupu, kajkuž ßo ratarjo woblekaja, a czrije kupił. Hižo dźeń posdźischo je wón do Schczecźina wotjěł. Na dwórnischczu je wjele sastojnikow a pucźowarjow było, tola nichtó njeje jeho spósnał. W Schczecźinje je Hennig potom njepscheschtawajzy bydlił a ßo ſ kradnjenjom jěsdnych kołow žiwił.

* Herbstwo milijonow je dźěłaczerjej Kruchej ſ Czernowiz w Czechach pschipadło. Jan Kruch wot něktorych lět w jenej pschadowni w Augsburgu dźěła. Jeho starschej měješchtaj ßydom dźěczi, ſ kotrychž ßu wón, dwaj bratraj a jena ßotra žiwe, też stara macź je hischcze žiwa. Dźěd měješche burske kubło w Jěrischowje a tsjoch ßynow a jenu dźowku sawostaji. Jedyn ſ tychle ßynow, Franz Kruch wokoło 1860 do Ameriki wucźeże, tam bě ſ woprědka drjewjeŕ a słónczˇnje ßobuwcbßedźeŕ drjewoweje wikowarnje. Jeho žona a dwě dźowzy ßu hižo wumrjele. Psched dwěmaj lětomaj Franz Kruch teho runja wumrje, 60 milionow dollarow samoženja sawostajiwschi, kotrež bě ſ wjetscha se spekulazijemi w słotych podkopkach dobył. Dokelž herbow a testamenta njenamakachu, amerikanske knjeżeŕstwo sa herbami w nowinach pytasche. Na to ßo 102 Kruchow samolwi, kotsiž pak na herbstwo żaneho prawa njemějachu. Měschczanosta w Czernowizach teho runja wosjewjenje ſ Ameriki czitasche a wo tym pschedżerjej Kruchej w Augsburgu powjesćź da. Rěczˇnik Krous w Prasy wěz do ruki wsa. Tsjo Kruchojo, kotsiž ßu wschitzy khudźi fabrikszy dźěłaczerjo, jich ßotra a 81 lětna macź ßo do hobrskeho samoženja dźěła.

* Wobludniwschi je w Dortmundże jena wudowa ßwoju wósomlětnu dźowku se schtwórteho poskhoda na dróhu czišła, hdyż je dźěczo ſ rosraženej hłowu morwe leżo wostało. Potom chzysche wowrótnjena też ßwoje $^3/_4$lětne dźěczo na tošame waschnje moricź, tola ludźo ju wot teho wotdźeržachu.

* (Powodźenje pschibrjoha połnózneho morja.) Pónd̄zelu popołdnju je ßylny wětr mórske žołmy na belgiski, hollandski a němski brjóh honił. Pola Bremerhavena ßo Geesteske hacźenje straschnje wobschkodźi. Kucźne hacźenje w Geestorfje a Wulsdorfje ßo wottorhny; wjele skotu je ßo tepiło. Też w Geestemündże ßo dróhi a pinzy póczrjechu.

W Nordenhamje je ßo hacźenje pschedrěło. Twarjenje Eimswarderskeje łódźeŕnje je ßo ſ wjetscheho dźěła wotpławiło. Wulki nowotwar parneho rybaskeho towarstwa „Połnózne morjo“ je ßo

ſ mórſkimi žołmami podmlěł a žo sažypnył. Želesniza mjes Nordenhamom a Blexenom je podmlěta. Twarjenja nakhwilneho dwórnischcza w Eimswarderje žu žo wotpkawiże a žu žo sažypże. W Hamburgu mórſke powodženje nimale 8 metrow wyžoko ſtupi. W Altonje woda rano pſchi pſchiliwje ſa 10 mjeńſchinow wo tſi metry pſchibywaſche.

Sahubjazy wětr pſchi belgiſkim a hollandſkim brjosu ſakhadżeſche. Dróhi w Bliſſingenje a Oſtendże žo doſpoknje póčžrjechu. Jena rybaſka łódź žo 500 metrow wot brjoha ſe 6 mužemi potepi. Pſchi wuliwje Scheldeſkeje rěki žo jena žona a jene dźěčžo do morja ſtorže. Naſtata ſchkoda wjele milijonow wučžinja.

Tež w Jendżelſkej je we wſchěch ſtronach wichorojty wětr ſakhadżał. Pſchi jendżelſkich a irſkich brjohach je žo widle łódżow potepiło. Mnoſy cžłowjekojo žu žiwjenje ſhubili. We wjele městach žu žo twarjenja wobſchkodźiże a ſ dźěła zyle wupuſcžiże. Pſchi danſkim brjosu je wjele łódżow do njeſboża pſchiſchło, a mužſtwa na nich žu žo tepiże. S Kopenhagena piżaju, ſo je žo njedaloko města 12 łódżow potepiło.

* W Braunſchweigu je moleŕ Niemann žwojimaj dźěſcžomaj, 2 a 5 lět ſtarymaj, kŕt pſcherěſnył a žo potom žam wobwěžnył.

* W Mnichowje je pſchiżažny žud wěſteho Schelhaaſu a jeho žonu mordaŕſtwa dla k žmjercži ſažudźił. Schelhaaſowa žona, kotraž je žo prjedy ſ njekaſanſtwom žiwiła, bě ſ bohacžkom Cramerom karu měła. Kaž žo ſda, ſtej wona a jejny muž Cramerej, kotryž ſ nimaj w tej žamej khěži bydleſche, ſ zyankaliom ſawdałoj a jeho potom wurubiłoj. Schelhaas bě 5. měrza zyankali kupił a 22. měrza bě žo Cremer ſhubił. Po jeho žmjercži Schelhaas a jeho žona, kotrajž běſchtaj žo prjedy pſchezo ſ khudobu žiwiłoj, wjele pjenjes wudawaſchtaj. Wudawaſchtaj, ſo ſtaj wulki łóž dobyłoj, po wěrnoſcži pak běſchtaj Cremerej 83,000 hriwnow rubiłoj. Cremerowe cžěło njeje žo hacž dotal wužlědźiło. Wobſtejnoſcže na to pokaſuja, ſo ſtaj Schelhaaſej mandżelſkaj Cremerowe cžěło rosrubałoj a w khachlach ſpaliłoj. Hacž runje žo njeje Cremerowe cžěło namakało, žu Schelhaaſej mandżelſkeju winowateju ſpóſnali. Wonaj njemóžeſchtaj dopokaſacž, ſ wotkal ſtaj žo nadobo wobohacžiłoj.

* Rubježny nadpad je žo 7. měrza w ſpěſchnym żeleſniſkim cžahu pola Eberswalde na komornika ſ Zitzewitza, kotryž žo we wosu 1. rjadownje wjeſeſche, cžiniḱ. Rubježnik je do nadpadnjeneho dwě kulzy ſ revolvra tſělił a dokelž jeho njeje morił, ſ wosa ſkocžił. Na jeho wuſlědźenje je wyſchnoſcž 1000 hriwnow myta wuſtajiła.

* Wjedniza ſozialdemokratiſkich žónſkich w Němſkej bě žo do Ruſkeje Pólſkeje ſwěriła a tam wobydleŕſtwo k revoluziji ſchcžuwała. Sapočžatk měrza je ruſka polizija Rosu Luxenburgez we Warſchawje ſajała a do jaſtwa žadźiła.

* S wulkim powodženjom je žo Heydekrugſki wokrjeż w rańſchej Pruſkej potrjechił. Memelſka rěka bě žo tam hacž do dna ſ lodowymi ſchkrutami ſatykała. S tym bě woda pſches brjohi ſtupiła a wjele mil daloko krajinu póžrjeła. Na torhoſchczu w Heydekrugu bě woda jenož 20 zentimetrow nižſcha hacž pſchi wulkim powodženju lěta 1888. W něktorych wžach je ſtót w hródźach hłuboko we wodże ſtał a pſchimjerſnył. Domy žo njehodża wjazy wobydlicž. Wobydleŕſtwo je na cžołmach cžełko.

* W połodniſchej Hollandſkej je žo wjazy dyžli 150 najenkſkich kubłow powodźiło a wupuſcžiło. Na wjele městnach je żeleſniza podmlěta. Na żeleſnizy rólny grat, tepjeny ſtót, ſchtomy atd. leża, ſchkoda w połodniſchej Hollandſkej 50 milijonow hriwnow wučžinja. W domach, ſ mórſkimi žołmami wobſmahowanych, je wjele ludźi w žmjertnym ſtraſche.

* (Sſo ſpaliłoj.) W Steinawje w hornjej Schleſyſkej je žo młynk Cziogo ſ kważa domoj jědžo ſe žwojim 4lětnym dźěſcžom ſpalił. S rosbuchnjenjom lataŕnje bě žo wós ſapalił.

* Załožny njeſkutk je žłužobna dżowka Franziſka Lechnerez w Eggerdingu ſkučžiła. Wona je po žamžnym wuſnaczu žwoje nowonarodżene dźěčžo w khlěwje žwinjom do korta cžišła, kotrež žu jo ſa krótki cžaž ſežrake. Potom je wona ſ měrom na polu dźěłała, kaž ſo by žo niczo dale njeſtało. Wona wudawa, ſo je ſ bojoſcžu a ſadwělowanjom dźěčžo ſkónzowała.

* (Skónzowanje jeneho němſkeho farmera.) Němſki farmer Schäffer w Kappſtadtu w krótkowjeczornej Afriży je pſches mordaŕſku ruku žiwjenje ſhubił. Jedyn kaplandſki wobydleŕ, wěſty Baſſon, je Schäffera do žwojeho wobydlenja ſwabił a jeho potom ſkónzował. Naſajtra mordaŕ hnydom na žudniſtwje pſchipowjedźi, ſo je jemu Schäffer 20,000 hriwnow winojty. Tale žadanka žo tež jako prawa pſchipóſna. Bjesmjenite liſty žónſkeje ruki pak poliziju na njeſkutk kedźbliwu ſcžinichu. Polizija na Baſſonowej leżomnoſcži hrjebaſche a pſchi tym morjeneho cžěło wužlědźi. S dalſchim pſchepytanjom wo Baſſonowym pſchedžiwjenju žo wukopa, ſo bě pjecž wožobow ſkónzował, kotrychž žiwjenje bě wón prjedy ſawěſcžicž dał. Potom bě je, ſo by ſawěſcženſki pjenjes doſtał, ſkónzował, mjes nimi tež žwojeho žamžneho bratra.

* Jara njelube podeńdżenje ſtaj mkodaj mandżelſkaj měkoj, kotrajž běſchtaj do Pariſa pſchijěkoj. W jenym měſtaczku njedaloko Pariſa žo ſwěrowawſchi, žo wonaj ſe ſbožopſchecžemi ſtarſcheju a pſchiwuſnych na jěſbu podaſchtaj. Do hoſcženza w Pariſu pſchiſchedſchi, žo hiſchcže khwilu po měſcže wukhodżowaſchtaj, w jenej reſtawraziji powjecžerjeſchtaj, dźiwadło wopytaſchtaj a žo ſkónczńje do hoſcženza wróczíſchtaj. Tu do žwojeje ſtwy duzy žo w poſkhodach ſamyliſchtaj a poſkhod pſchewyžoko pſchińdżeſchtaj. Tu durje ſtwy wocžiniſchtaj, kotraž bě jimaj po jeju měnjenju k pſchenozowanju pſchipokaſana. Hdyž pak bě mkody mandżelſki lědma něktre krocžele pſches proh ſtupił, žo je jſtwy wutſěli, a wón ſ krwju polaty žo ſwjeſy. Muž, kotryž wó jſtwje ſpaſche, bě měnił, ſo ma rubježnika pſched žobu. Duž bě rucže ſa revolwer pſchimnył a k wotewrjenym durjam tſělił. Sranjenje mkodeho mandżelſkeho drje njeje žmjertne, tola jeho dołho doſcž na khorokožo ſputa, ſo žo mandżelſtwowe mjedowe njedżele prjedy minu, hacž rana sażije.

* (Drohi billardowy ſtork.) W jenej korczmje w Gehrdenje pola Hannovera pſched něktrym cžažom dwaj ratarjej billard hrajeſchtaj. Bliſko billarda ſa jenym blidom hoſcžo ſkat hrajachu. Jedyn ſ billardowych hrajerjow žo pſchehladawſchi jeneho khartowego hracžka, jeneho lěkarja, ſ billardowym kijom tak ſa wucho ſtorcži, ſo žo žłyſchenje ſhubi. Lěkaŕ na ſarunanje ſchkody ſkorżeſche. Hannoverſki krajny žud je nětko wobſkorżeneho ratarja ſažudźił, ſo dyrbi lěkarjej na kóžde lěto žiwjenja 1600 hriwnow renty wupłacžicž. Najſkerje pak žo mjes woběmaj rosrunanje dozpi, po kotrymž žo lěkaŕ ſ 13,000 hriwnami jenokróčneho wotnamakanja ſpokoji.

* (Semjerżenje.) S Lahory w Indiſkej piżaju: W baſcharſkim kraju a Simlaſkich horach je žłyne ſemjerżenje było. W měſcže Rampurje ſtaj žo dwaj cžłowjekaj morikoj a 24 je žo jich ſranikło. W Karkrola na dróhy ſ Hindoſtana do Tibeta je žo ſchěſcž wožobow morikło. Ssudniſtwo, póſta a polizajſtwo žu žo wupuſcžiże.

* (Něhdże 1200 dźěłacžerjow žmjercž w podkopkach namakało.) Załožne njeſboże je žo w podkopkach Courrieres w połnóžnej Franzowſkej ſtało. Ssobotu rano žo ſ jeneje jamy, w kotrejž bě pſched dlějſchim cžažom woheń naſtał, płomjenja na žužodne jamy wupſcheſtrěchu a ſke powětry ſapalichu. S rosbuchnjenjom powětra žo podpjeranſke roſchty porajychu, ſo žo podkopki ſažypnychu. S 1800 dźěłacžerjow, kotſiž běchu na dźěło do jamow ſajěli, je žo nědhże 650 wukhowało, 80 ſ nich je cžežko ſranjenych, 5 je wobkudnikło. Jich draſta bě ſpalena a rostorhana a woni ſ wjetſcha njemóžachu ſe ſtróželemi rěcžecž. S jamow, do kotrychž žo hiſchcže njejžu płomjenja dobyłe, wotdźělenje dźěłacžerjow ſpyta, ſažypnjenych wumóz. Wukhowanſke mužſtwa hiſchcže njedżelu ſažypnjenych do wodowych rołow kopacž žłyſchachu, tola móžachu žo jenož hacž do 130 metrow k nim pſchibliżicž.

Kelko cžłowjekow je žo ſažypło, njehodźi žo ſ wěſtoſcžu prajicž. K woporam dyrbja žo tež wothladarjo koni liczicž, kotſiž konje w podkopjach wothladachu. W jamach je 600 koni było, kotrež mějachu po pjecžich jeneho wothladarja. S tychle 120 wothladarjow žu ſkoro wſchitzy žmjercž namakali.

Po prěnich khroblych ſajěſdach njeje wſcho dalſche wukhowanſke dźěło žaneho wuſpěcha měło. S nim bě jenož móžno, 90 cžołow ſ jamow wuwjeſcž. Pſchi tym pak je 17 wukhowarjow žmjercž namakało.

Jedyn jeniczki wuſpěſchny poſpyt je inżenieur Léon ſe ſcžěhowazymi žłowami wopiżał: „Rano ſahe ſpytach do 2. jamy ſajěcž, kotraž je najmjenje cžerpiła. Tola hakle popołdnju w 5 hodźinach žo mi poradźi, k městnu dozpicž, ſ kotrehož žo hodźi nutskhód do khodow namakacž. Tam mějach hnydom žałožny napohlad. W njerosſchmatajomnej měſcheńzy hrjadow a katow cžěła cžłowjekow a koni leżachu, ſkuſchene, ſwuhlene a njeſpóſnajomne, tola ſ teje hromady žo hiſchcže ſtonaſche a žałoſcžeſche. Skludżachmy žwoje cžuwy, kotrychž móz chžyſche naž wopuſchcžicž a žo do prědka dobywachmy. Se žekeru něktrych ſattužnjenych wurubachmy. Běſche jich 12 muži, kotrychž móžachmy do žiwjenja wróczo ſawołacž, tola to běchu bohužel jeniczży, kotrymž móžachmy pomoz pſchinjeſcž. Bjeſtroſchtni a ſadwělowawſchi dyrbjachmy žo na běły dżeń wróczicž.“

Roshorjenje luda, kotryž městno njesboža wobstupuje, je žo powjetschiko, hdyž žo wukhowanske dźěło na jedyn dźeń sastaji. Dźěłaćerjo, kotsiž žo wot wukhowanskeho dźěła w jamach wróćichu, powjedachu, so žu we hłubokosći 280 metrow s hamorom bicź žłyscheli. Teź žo wudawa, so žu hischće njedźelu w nozy s jamow po pomoz wołacź žłyscheli. Srosumicź je, so tajke powjesće žwójbnych snjesbożenych najhłubscho roshorjeja, a wospjet je žo hižo stało, so žu sawostajeni snjesbożenych wobkudnike. Tak je jena žona, kotraž je s njesbožom w jamach žydom žynow shubiła, s bolosću a sadwělowanjom wobkudnika.

S Herne a Gelsenkirchena we Westfalskej žu němszy hewjerjo do Courrieres pschijěli, so bychu pschi wukhowanskim dźěle pomhali. Woni žu s lěpschimi pschiprawami psche kur a jědojte dymy wuhotowani, dyžli franzowszy hewjerjo a mózachu teho dla hłubscho do jamow sajěcź. Woni žu něhdźe 40 cźełow s hłubiny wucźahnyli. K trajnemu wopomnjenju na jich pomozne dźěło stej žo dwěmaj khodomaj w podkopkach Courrieres mjenje „Herne“ a „Gelsenkirchen“ narjekłej.

Wo pschicźinach njesboža žo měnjenja hischće stajnje roskhodźeja. Prěnje měnjenje, so je rosbuchazy powětr njesboże sawinował, žo na sakkadźe noweho pschepytanja njewudźerżuje, a do njeho wjazy njewěrja. Po wschěm sdaću je žo sły powětr w podkopkach s lampu jeneho dźěłaćerja sapalił, a rosbuchnywschi tramy a wuhlowe scźěny spowalał. Hakle psched krótkim je jedyn inżenieur jamy pschepytał a pschi tym wscho w najlěpschim rjedźe namakał. Srjadowanje w podkopkach w Courrieres žo powschitkownje sa najlěpsche žwěta wobhladowasche.

Se sawostajenych snjesbożenych dźěłaćerjow je franzowski žejm pół milijona frankow pschiswolił. Wobžedźerjo fabrikow w ruhrskim wokrjeżu žu sa sawostajenych woporow w Courriereju wscho hromadźe 350,000 hriwnow składowali. Němski khěžor je 2000 hriwnow sa sawostajenych pósłał. Sa sastaranje sawostajenych je wjele pjenjes trjeba. S njesbožom je 6000 dźěcźi wožyrocźiło.

Podsemske wohnje pschezo dlějschi cźaš traja, hdyž žu žo ras wupschestrěłe. Jamy žu snate, hdźež je žo lětdźežatki dołho paliło. S wjetscha tajke wohnje se saparjenjom nastawaju. Pschicźina ma žo w žamownosći wuhla pytacź, kotrež kiślik s powětra szyza a žo s nim sjednocźi. Pschi tym žo horzota dźěła.

Jeli so wuhło, kaž žo to husto nadeńdźe, schwablowy schcźerk wopschija, žo hischće druhi dźěłał horzoty pschidawa a wuhło žo potom cźim skerje sapari. Hdyž je palaza wuhlowa worschta blisko pod seminym swjećhom, žo semja bórsy tak scźopli, so móža ju sa tepjeńske sahrodnistwo wužiwacź, schtož je žo na pschiklad w Planizach pola Zwickowa, w Staffordshirje w Jendźelskej a druhdźe stało. „Wohniwa hora“ w Dudweileru pola Saarbrückena je teho runja wjele snata.

Teź w Courriereskim reviérje je žo jena wuhlowa worschta dlěje dyžli schtyrzecźi lět palika.

Wukhowanske dźěło w saźypnjenych jamych je žo sastajiło. dokelž wudymanja cźełow njejžu wjazy snjesć. Zyłej krajinje cźěła s natykowazymi khoroscźemi hroża.

Sozialdemokratojo žu njesboże w Courriereskich podkopkach sa žwoje samery wužijo tamnischich dźěłaćerjow namołwili, strajkowacź. W tu khwilu hižo 10 000 hórnikow strajkuje.

Wuńdźenja.

Khostanska komora. Hižo dźewjecź krócź khostany dźěłaćeŕ Khorla August Brüdermann s Rakez bě w nozy 26. februara s Wirthez statoka, kotryž bě žo sapalił, domjazu nadobu wunoschecź pomhał. Pschi tejle składnosći bě wón konjazy paš, něhdźe 15 hr. hódny, kradnył a jón w žwojej kólni skhował. Wirthowemu wudawanju, so je žo w tamnej nozy tak žylnje wopił, so s pjanosću njeje wjedźał, schto cźini, njewěrjachu. Wospjetneho paduschstwa dla jeho k jastwu na 8 měžazow saźudźichu a jemu cźežne prawa na 2 lěcźe wotrjeknychu.

Skałał Julius Alwin Böhmer, hižo schtyri krócź kradnjenja dla khostany, bě žo s nowa paduschstwa dla psched žud žadał. Wón bě pola skałoweho najeńka Kubańka w Kamjenej dźěłał. S jenym druhim dźěłaćerjom hromadźe měješe loni w lěcźu skału wuprósdnicź, a pschi tym bě żelesny klin, 80 np. hódny, namakał a do khowanki wotnjeńł. Posdźischo wón klin žobu domoj wsa. Wospjetneho paduschstwa dla ma wón 3 měžazy jastwa wotžedźecź a cźežne prawa na tśi lěta shubi.

Dla do stracha stajenja żelesniskeho cźaha a dla lohkomyślneho morjenja dweju cźłowjekow měješchtaj žo lokomotivnik K. E. Rudolf s Khrósta a Khorla Ernst Kónz s Wujesda samolwicź. Wobskorżeneju winowachu, so staj loni 23. sept. w Khrósće pschi ranžěrowanju na cźahu žo namakazeju lokomotivnika a tepjerja tak sraniłoj, so staj sa krótki cźaš wumrjełoj. Psched žudom pak žo wupokasa, so njeběschtaj wobskorżenaj njesboże sawinowałoj, ale so staj snjesbożenaj se žamžnej winu žmjercź poczeŕpiłoj. Duž žudnizy wobskorżeneju wuwinowachu.

Nałětnje nowosće

hotowych

mužazych wobleczenjow, paletotow, jupow atd.,

hólczazych wobleczenjow, paletotow, deschczowych mantlow, konfirmandowych wobleczenjow,

po kóždej płaczisnje,

wulki sklad tkaninow

k schiczu po měrje

porucza

Eduard Fritsche

w žerbskim domje.

Ssuche pjeńkowe drjewo

po snatych tunich płaczisnach pschedawa

hrabinske Lippeske hajnske sarjadnistwo w Dubom.

Drjewowa awkzija.

Na **Sderjanskim hajnskim revěrje** ma žo **póndźelu 19. měrza 1906 dopołdnja wot 9 hodźin** něhdźe 70 khójnowych hromadow kruteho drjewa,
= 100 rm. khójnoweje walczíny
pola Czelchowa a Brěmjenja sestajanych, sa hotowe pjenjesy na pscheżadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna w 16. wotdźělenju pola Czelchowa.

Hajnske sarjadnistwo.

Drjewowa awkzija
na Wujezkowskim revérje
na Wujezkowskej stronje.

Pjatk 23. měrza t. l. pschipołdnju w 1 hodźinje ma žo **w hosćenzu we Wujezku** na pscheżadźowanje pschedawacź:

12 rm. mjehkich wužitkowych schcźěpow,
55 = twjerdych, 105 rm. mjehkich palnych schcźěpow,
54 = = 175 = = = kuluchow,
13 = twjerdeje } rubaneje walczíny (žłabych klumpachow),
59 = mjehkeje }
11 = twjerdeje } njerubaneje walczíny (hałosowych hromadow),
294 = mjehkeje }
11 dołhich hromadow twjerdeje walczíny,

sestajanych w drjewischcźach 25. wotdźělenja (pschi Dazinskej dróšy) a 46. wotdźělenja (w Delnjokinjanskim lěžu), dale jenotliwje w 31., 35., 46. a 47. wotdźělenju.

Dla kupjenja drjewa chzyli žo na kupjenje smyśleni dźeń pscheżadźowanja dopołdnja w 10 hodźinach pschi Wujezkowskej hajnkowni sećź.

We Wujezku, 13. měrza 1906.

Měschczanske hajnistwo.

Pscheßadzowanje leżomnoscżow semrjeteho khěžkarja Jana Scholty w Delnjej Kinje, na 23. měrza 1906 dopołdnja w 10 hodź. postajene, ßo ſ tutym ſběhnje.

Herm. Liebſch, ßudniſki aktuar ſw. ßł.

Zbytne burſke kubło

něhdże 85 kórzow wulke, ſ maßiwnymi twarjenjemi a ſe żiwym a morwym inventarom je ſa 25 500 mk. pſchi napłaćenju 9000 mk. hnydom na pſchedań.

Dalſche darmo wukaſuje **Liebſch,** aktuar ſw. ßł. w Budyſchinje.

Sahrodniſka żiwnoſcż,

něhdże 14 kórzow wulka, we Łuſy pola Njeßwaćidła, je ſe żiwym a morwym inventarom ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi hnydom na pſchedań.

Dalſche darmo wukaſuje **Liebſch,** aktuar ſw. ßł. w Budyſchinje.

Łapy

a wſchón **ſtary cżapor ſ kubjow** po najwyſchſchich płaćiſnach kupuje a po nje ßam jěſdźi

W. Ritter na jerjowej haßy.

Najlěpſchi **połcż krajnych ßwini,** punt po 90 np., ſ wjetſchimi dźělbami tuńſcho, **ßwinjaze ßadło,** punt po 85 np., pſchi 10 puntach po 80 np., **wuſchkrjeny jěrchenjowy kój** punt po 60 np., wjetſche dźělby tuńſcho porucża

Emil Gräfe w Budyſchinje na ſwonkownej lawſkej haßy.

Rěcżi ßerbſki!

Libſch, ßudniſki aktuar ſw. ßł. na ßukelnſkej haßy 34, na koßu ſ napſchecża piwneho hroda.

Pißańnja ſa kupne, hypotheſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajenſtwowe atd. wěży.

Telefon cżißło 324.

Rěcżi ßerbſki!

Drjewowa awkzija.

Pónd̆żelu 18. měrza popołdnju wot 2 hodźin ma ßo w Torońzy něhdże 30 brěſowych dołhich hromadow na pſcheßadzowanje pſchedawacż.

J. P. Scholta.

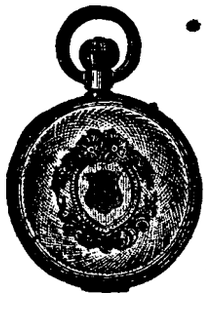

Kóżdy, kotryż chze ßebi **dobru** a **tuni cżaßnik** kupicź, abo kotryż chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cżaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haßy 5. **Jencz** pſchedawa a porjedźa ſa ßwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Prochſu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaćiſnami wupołożene, wobhladacż.**

Nowa khěża

je na pſchedań we **Łuſy** cżo. 40.

Se ſchifrom kryta dwajſchoßna **khěża** cżißło 2 w **Koporzach** njedaloko Pomorſkeho dwórniſchcża ſ rjanej ßadźeńſkej ſahrodu je pſcheßadźenja dla hnydom na pſchedań.

Dla dźělenja herbſtwa je **khěża** ſ wulkej ſahrodu a 1½ kórzom pola w jenej wßy pola Budyſchina tunjo na pſchedań pſches

J. a E. Koban

pſchi żitnych wikach 4.

Dla wucżehnjenja nětcżiſcheho wobßedźerja mamoj **khěżu** ſe ßadowej a ßadźeńſkej ſahrodu we wjetſchej wßy w Budyſkim wokrjeßu tunjo na pſchedań. Khěża ßo ſe 6% dani.

J. a E. Koban

pſchi żitnych wikach 4.

Żiwnoſcż

w **Małßezach cżo. 8,** ſ 9 kórzami pola, je ſe żiwym a morwym inventarom na pſchedań. Dalſche je tam ſhonicź.

Sperlingez **żiwnoſcż** w Małej Borſchcżi cżo. 5, něhdże 15 kórzow wulka a ſe 145,55 dawſkimi jenoſcżemi wobcżeżena, ma ßo **wutoru 20. měrza t. l.** dopołdnja w 10 h. na měſtnje ßamym w Małej Borſchcżi na pſcheßadzowanje pſchedawacż. Brózeń, kólnja a hródź ßu ßo wotpalike. Wopalna kaßa ſa nje 1130 mk. wucżini.

Moja żiwnoſcż

cżißło 5 w **Cżornych Noßlizach** je na pſchedań. Wona 16 kórzow leżomnoſcże, a to 12 kórzow łuki a ſahrody a 4 kórzy łéßa wopſchija. Twarjenja ßu w dobrym rjedźe. Domſke je pažene a ſe ſchifrom kryte, brózeń je maßiwna a ſe ſchifrom kryta.

Auguſt Muczeŕ.

W **Brěſhnzy** cżißło 25 pola Delnjeje Hórki, ½ hodźiny wot Margareczineje Hěty ſdalenej, je 1. haprleje wobydlenje na pſchenajecże. Podružnik móże ßebi 2 koſy dźeržecź.

W jenej wßy, pſchi Budyſko-Kamjenſkim ſchoßeju leżazej, je wot 1. haprleje abo poſdźiſcho

rěſniſtwo

ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi dale na pſchenajecże. Dalſche je ſhonicź pola **J. a E. Kobana** w Budyſchinje pſchi żitnych wikach 4.

---

40 zentn. běrnow

ßu na pſchedań w **Nowej Wjeſzy** cżißło **20** pola Worklez.

Kowarſkeho wucżobnika

pyta k jutram

Ota Sſymank

w Bóſchizach pola Njeßwaćidła.

Ssynam ſprawneju ſtarſcheju, kotſiż chzedźa rěſniſtwo nawuknycź, wuſtojnych wucżbnych miſchtrow ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi wukaſuju.

Ernſt Gröſchel,

wyſchſchi miſchtr rěſniſkeje jednoty w Budeſtezach.

Sſłużobne holzy, dźowki, wotrocżkow a pohonczow pyta

M. Pfuhl

pſchi Michalſkej zyrkwi.

Sſłużobnu holzu,

pſchiſtojnu a ródnu, ſ wulkej mſdu k 1. haprleji lékař w Draždźanach pyta. Wſcho dalſche je ſhonicź we wudawańni Serb. Nowin.

Kuchańki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy a tajke k ßwinjom, hródźne dźowki ſ wulkej mſdu, ßrěnkow, rólnych pohonczow do tudomnych a Draždźanſkich ſtron pyta pſchiſtajerka **Görlichowa** na ſchulſkej dróſy 7 ſ napſchecża theatra.

Sſłużobnu holzu

do lohkeho dźěła k 1. haprleji abo k jutram pyta magnetiſeur **Thomas** w Budyſchinje na ßukelnſkej haßy 1a po 1 ſkhodźe.

Schulerjo

doſtanu dobru penſiju pſchi drjewowych wikach cżißło 14 po 1 ſkhodźe.

Něhdże 2500 zentnarjow pizowanſkeje runklizy

ſ dwora ma na pſchedań

Kurt Gießner

na knjeżim dworje w Boranezach.

---

15 ßylnych dźěłaczerjow

k ryczu jemje

ßo do trajneho dźěła ſ wulkej akkordowej mſdu a darmotnym wobydlenjom pyta.

Knjeżi dwór we **Łuczu**

pola Delnjeho Wujeſda.

Kubłowe ſarjadniſtwo.

Schubert.

Duchownje wobdarjeny hólz, kotryż chze **pißmiliſtajeſtwo** nawuknycź, jutry wucżbu namaka w **Ssmolerjez knihicżiſchczerni.**

Krawſkeho wucżobnika

k jutram pyta

Ernſt Schenk, krawſki miſchtr w Budyſchinje na ßukelnſkej haßy, rózk żitnych wikow po 1 ſkhodźe.

Wot 24. měrza na ßukelnſkej haßy 21 delka.

Dźěłaczerſka ßwójba

ßo ſ darmotnym wobydlenjom, běrnazym polom a wulkej mſdu ſkerje łépje pyta w Konjezach cżißło 1 pola Kubſchiz.

Dźěłaczerſka ßwójba

ßo pyta, muż a żona na hodźinu 26 np. mſdy ſ darmotnym wobydlenjom a deputatom doſtanjetaj. Sſo ſamolwicź pola Lebelta pſchi żitnych wikach.

Domjazeho pachoła

niż młódſcheha 16 lět, do trajneje ßłużby pyta **Wacker** w Albertſkej ſahrodże w Tſélanach.

Sſylnaj konjej

do dźěła, ma pſchemėnjenja dla na pſchedań **C. G. Hanske** w Budyſchinje pſchi żitnych wikach 34.

Proßata

ßu na pſchedań na **ßwobodnym kuble** w **Jeſchizach.**

Noſchena ſtarſcha katholſka **njewjeſcżinſka drasta** ßo ſa dobru płaćiſnu kupicź pyta. Dalſche je ſhonicź we wud. Serb. Nowin.

Knotaze paßle

ßu tunjo na pſchedań w **Dźiwocżizach** cżißło 7.

Doſpołny **jěcharſki koniazy grat** ma tunjo na pſchedań **Hennig** pod bórklinom 6 po 1 ſkhodźe.

Bukečanske serb. tow.

změje njedźelu za tydźeń 25. měrca popołd. w 5 hodź.

posedźenje.

Knj. kantor Keŕk je přednošk dobroćiwje přilubił.

Wo bohaty wopyt prosy

předsydstwo.

Wczera w nozy je po dlějſchej khoroſcżi naſch lubowany nan, pſchichodny nan a dźěd, kubleŕſki wumjenkař

Jan Bohuwěr Schütza

cżicho wußnył.

To ſ próſtwu wo cżiche dźělbracże k wjedźenju dawaju

ſrudźeni ſawoſtajeni.

W Delnim Hunjowje, 15. měrza 1906.

Khowanje ſměje ßo njedźelu popołdnju w 2 hodźinomaj wot żarowanſkeho doma.

(K temu cżißłu dwě pſchiloſy.

Prěnja pschiloha k czißku 11 Serbskich Nowin.

Ssobotu 17. měrza 1906.

Placzißny rěsneho skotu na Draždzanskich skótnych wikach

12. měrza 1906

Placzißny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druzhiny a wosnamjenjenje.	Żiwa waha	Rěsna waha
Wóły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 6 lět	39—40	74—76
awstriske	40—41	75—78
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	35—38	70—73
3. ßrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	32—34	65—69
4. ßnadnje pizowane kózdeje starosby	28—30	60—64
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	36—39	70—74
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 7 lět	32—35	66—69
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite mlódsche krowy a jałojzy	29—31	62—65
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	25—28	57—60
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	22—24	50—56
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	38—41	70—74
2. ßrěnjo pizowane, mlódsche a derje pizowane starsche	35—37	65—69
3. ßnadnje pizowane	31—34	60—64
Cźelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	52—55	82—86
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	49—51	78—81
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich schichizenjow w starosbje hacz do 1¼ léta	58—60	76—78
2. mjaßne	56—57	73—75
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	53—55	70—72

Placzißna zitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Żitowy dowos w Budyschinje: 2152 měchow.	W Budyschinje 10. měrza 1906. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju 15. měrza 1906. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenza běła (50 kilogr.)	—	—	—	—	8	24	8	68
Pschenza żołta (50 kilogr.)	8	13	8	25	7	65	8	09
Rożka (50 kilogr.)	7	50	7	65	7	25	7	50
Jeczmjeń (50 kilogr.)	8	—	8	13	7	07	8	—
Wowß (50 kilogr.)	7	90	8	—	7	10	7	60
Hróch (50 kilogr.)	10	—	11	—	10	—	11	—
Woka (50 kilogr.)	8	50	10	—	8	50	10	—
Jahły (50 kilogr.)	15	—	17	—	15	—	17	—
Hejbuschka (50 kilogr.)	16	—	18	—	16	50	17	50
Běrny (50 kilogr.)	1	60	2	10	1	50	2	—
Butra 1 kilogr.	2	30	2	60	2	10	2	40
Pschenczna muka 50 "	9	—	18	50	—	—	—	—
Rżana muka 50 "	8	50	14	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	30	2	70	2	10	2	40
Ssioma 100 "	3	—	3	50	14	—	19	—
Proßata 674 schtuk, schtuka	18	—	36	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	30	5	20	5	60
Rżane wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	60	5	50	6	—
Pschenczny gris (50 kilogr.)	—	—	5	75	—	—	—	—
Rżany gris (50 kilogr.)	—	—	6	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot 8 hr. 30 np. hacz 8 hr. 38 np., pschenza (żołta) wot 8 hr. 13 np. hacz 8 hr. 25 np., rożka wot 7 hr. 60 np. hacz 7 hr. 75 np., jeczmjeń wot 8 hr. — np. hacz 8 hr. 10 np., wowß wot 7 hr. 70 np. hacz 7 hr. 90 np.

W Budyschinje placzesche: kórz pschenizy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np., żołta 13 hr. 80 np. hacz 14 hr. 02 np., kórz rożki po 160 puntach 12 hr. — np. hacz 12 hr. 24 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 11 hr. 20 np. hacz 11 hr. 39 np.

Wiczne placzißny w Kamjenzu

8. měrza 1906.

Po 50 kilogr.: Rożka wot 7 hr. 40 np. hacz 7 hr. 60 np., pschenza wot 7 hr. 60 np. hacz 8 hr. 20 np., jeczmjeń wot 7 hr. 50 np. hacz 8 hr. — np., wowß wot 7 hr. 60 np. hacz 8 hr. — np., jahły wot 13 hr. — np. hacz 14 hr. — np. hróch 12 hr. — np., ßyno 2 hr. 20 np., běrny 2 hr. 20 np., ßioma (600 kilogr.) 19 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. — np. hacz 2 hr. 30 np.

Wjedro w **Londonje** 16. měrza: Pomrocżene.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje njedzelu Oculi rano w 7 hodź. farat Răda ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin duchowny Tischer ßerbske a w 10 hodź. němske předowanje.

Sstjedu popołdnju ½5 hodźin budże w Brěsowje a schtwórtk popołdnju ½5 hodźin w Kelnje póstna nutrnosćź. — Tydźeńske sastojnske dźěła smeje farat Răda.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Max Waltat a Kurt Richard, Matěja Frenzla, fabrikarja we Wurizach, dwójnikaj. — Khorla Max, Augusta Meldy, pohonczа na Zidowje, ß. — Hellmuth, njemandź. ß. w Dobruschi. — Erich Waltat, Jurja Cźorneho, tyscherja w Hrubjelczizach, ß. — Marja Khrystiana, Ernsta Jana Bohuwěra Rausendorfa, khěżerja a fabrikarja w Hrubjelczizach, dź. — Emma Helena, Handrija Bohota, khěżerja a kopornikarja na Zidowje, dź.

W **katholskej zyrkwi:** Hilżbjeta, Hendricha Josefa Andrsejaka, wojnarja tu, dź. — Marhata Marija, Michata Rjedy, pschekupskeho pucźowarja tu, dź. — Marja Martha, Bjedricha Wylema Fromy, dźěłaczerja tu, dź.

Zemrjeli:

W **Michalskej wożadże:** 9. měrza: Jan Ernst Senda, pohonczь w Libuchowje, 21 l. 7 m. 11 d. — Helena Kralic, wucźerka ruczných dźěłow Ssokolanskeje schule w Hrubocźizach, 64 l. — 11. Marja Ernestina Ducźmanez, dźěłena Ssykorina na Zidowje, 41 l. 7 m. 19 d. — Gustav Adolf Hennig, póstski agent w Dźěżnikezach, 67 l. 11 m. — Martha Hana, Hendricha Bjedricha Oswalda Piwarza, hoscźenzarja w Scźijezach, dź., 9 m. 9 d. — 12. Jurij Marcźin, Bjedricha Wylema Roberta Lauscha, hospodarja w dźěcźazej hladatni na Zidowje, ß., 6 m. 12 d.

W **katholskej wożadże:** 9. měrza: Johanna Khata, Augusta Silscha, khěżerja a murjerja na Zidowje, dź., 1 l. 1 m. 1 dź.

Zyrkwinske powjescze s Hodźija.

Njedźelu Oculi smeje rano ½8 hodź. farat Kschizan ßerbsku spowjednu wucźbu, ½9 hodź. duchowny Voigt ßerbske a w 10 hodź. němske předowanje. — Pschipołdnju w 2 hodź. budże katechismusowa wucźba sa němsku mużsku młodźinu.

Popołdnju w 4 hodź. budże w Noßlizach w schuli němske předowanje a po tym němska a ßerbska spowjedź.

Pjatk 23. měrza budże rano ½9 hodź. ßerbska spowjedź a ½10 hodź. ßerbske póstne kemschenje.

Zyrkwinske powjescze s Budestez.

Njedźelu Oculi smeje farat Domaschka rano ½8 hodź. ßerbsku spowjedź, duchowny Kschizan dopołdnja ½9 hodź. ßerbske a w 10 hodź. němske předowanje.

Pjatk smeje farat Domaschka dopołdnja ½9 hodź. ßerbske póstne kemschenje.

Max Schückel

w Budyschinje na bohatej haßy 18

k konfirmaziji, kaž tež pschi hewaschej potrjebje ßwój bohacze wuhotowany sklad

czrijow a schkórnjow

najnaležnischo porucza.

ff. likeury,

dwójny a jednory

palenz

snateje dobroscze

po najtuńschich placzißnach najlěpschi porucza

Franz Wölfle

(prjedy Moritz Möfbe.)

Pschispomnjenje: W cźwizach palenz, wot 10 litrow ßo sapoczejo franko sa hotowe pjenjesy rosescźelu.

Jěsdne koła

najlěpšch ſnamkow
kaž
Opelowe a Preſtowe.

Sklad
wſchěch pſchißłuſchnych dźělow,
ſwonow, latarńjow, ſzedłow, rjeczaſow, mantłow, ſchławchow, gratowych toſchow, gamaſchow,
atd.

Schijaze maſchiny

najwubjerniſchich wudźěłkow
kaž
Pfaffowe, Phönix, Grützнerowe Viktorie
ſ najnowſchimi lěpſchinami a polěpſchenkami.
Na wſchěch wuſtajenzach ſ najwyſchſchimi mytami wuſnamjenjene,
ſa trjebanje ſzwójbow a rjemjeßlnikow.
Pſchihódne wotpłaczenje po dźělbach. Pſchi hotowych pjenjeſach najwjetſchi rabatt.
5lětne rukowanje.
Dokładne roswuczenje w ſchiczu, kaž tež we wumělſkim wuſchiwanju.

Optiſke a mechaniſke twory

kaž
bryle, tłóczniki, operowe ſchkleńzy, dalokowidy, barometry, thermometry, ryßowadła, wſchelake dźěle, bantowe a metrowe měry, mechaniſke hraſki
atd.

Clemens Jäckel mějeczel Guſtav Klöppel w Budyſchinje

pſchi žitnych wikach 2

Telefon 435. **ſamßna wuporjedźetnja a dźěłatnja, mechanikus a optikus, ſamßna wuporjedźernja a dźěłatnja.** Telefon 435.

Hiſchcze ženje ßo ßłyſchało!

Najlěpſche **mantle ſa jěſdne koła** po 3 mk. 75 np.,
najlěpſche **ſchławchi ſa jěſdne koła** po 2 mk. 75 np.,
jenož najlěpſcheje druźiny,
kaž tež wſchu **potrjebu ſa jěſdne koła**
po najtuniſchich płaczißnach porucza

Ota Büttner

pſchedawarńja koże, cźerjeńſkich rjemjenjow a techniſkich gumijowych wěžow
w Budyſchinje pſchi hłownym torhoſchczu 9.

Najwjetſcha
ſpezialna pſchedawarńja
w Budyſchinje.

K nałětnjemu cźaßej ßu ßaßo ſcźěhowaze wěży najmodniſchich firmow a barbow a ſnatych jenož dobrych druźinow a tunich płaczißnow doſchłe:

zylindrowe, ſtłóczne, honćwarſke a dźěczaze kłobuki, poßlednjſche hižo po 1 mk.,
pißane a cźorne
mjehke a ſtwjerdźne mužaze filzowe kłobuki,
ratarſke, kolojeſdne, dźěłaczerſke a dźěczaze mězy
hižo po 45 np.,

konfirmandske kłobuki

ſnateho wuwjedźenja hižo po 1 mk. 40 np.
Kedźbujcze na wałkadne wołna!
Wuporjedźenje ßo derje a tunjo wuwjedźe.

Hugo Lehmann

na bohatej haßy 22 pódła hoſcźenza winoweje kicze.
Telefon cźißko 461.

Franz Marſchner

cźaßnikat w Budyſchinje
na bohatej haßy 9
ßwój ſkład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczaſow** k dobroczińwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczißny.

Konfirmandske wobleczenja

ſ najtuniſchich hacź do najwoßebniſchich.
Prjedy hacź kupujecze, pruhujcze hódnoſcź a tunjoſcź.
Tłaniny, dźěło, ſzedźenje kóždu konkurrenzu pſchetrjecha.
Dźěczaze, pacholaze, mužaze wobleczenja, jenotliwe kholowy, ſchaty, krawatty, mězy, **kłobuki** na hobrſki wubjerk.

Ernst Jenke.

Pſchi hłownym torhoſchczu 9. Pſchi hłownym torhoſchczu 9.

Najtuńſche | Sserbſke a němſke | płaczißny!

ſpěwarſke knihi

w trajnych jednorych a najwoßebniſchich ſwjaſkach,
nabožne wobraſy, hrónczka na ſcźěnu, wopomnjeńſke a natwarjaze knihi, ſłotu dublowu pychu,
jako: **broſche, kſchiże, nawuſchnizy** atd.,
konfirmaziſke, ſpowjedne
a **jutrowne kharty**
porucza

E. A. Wetzke,

Najbohatſchi | **knihiwjaſatnja na bohatej haßy 17.** | wubjerk!

Konfirmandske kłobuki.

Nowoscze mjehkich cžornych a **stwjerdženych kłobukow**
kaž tež **hólcžaze kłobuki** wschěch płacžisnow.

Měžy

sa **mužskich** wschěch žuknowych barbow, **dźěcžaze měžy**
hižo po 50 np. na wulki wubjerk,
měžy sa kołojěsdnych najtuńscho porucža

C. E. Rinke

na bohatej haßy
ſ napschecža pschekupza Sachſy.

K konfirmaziji

porucža žwój wulki ſkład

žonjazych a mužazych ſchkórnjow a cžrijow

wschěch pomyßlnych družinow a płacžisnow
ſ najjednoriſchich hač do najwoßebniſchich.

Wobhladajcze žebi moje 5 wukładnych woknow!

Wschě lětuſche nowoscze žu hižo dóſchłe a na wobhladanje wuſtajene.

Lětuſchi wubjerk je pornjo prjedawſchim lětam hiſchcže bohatſchi a wjetſchi.

Namakacže wſcho, ſchtož žebi pſchejecže

a tež po najtuniſchich płacžisnach hódnu tworu a wulki wubjerk.

Cžrijownja Heinricha Mohra

w Budyſchinje pſchi žitnych wikach
rózk žukeluſleje haßy.

K konfirmaziji

porucža žwój wulki ſkład

wokoloſchijazych rjeczažow

najnowſcheje mody ſ **wutrobiczkami, kſchižikami, medaillony, narucznizy, broſchow** a **nawuſchnikow,**
cžaßnikowych rjeczažow,
mužazych a žonjazych pjerſchczenjow,
kneſlow do pſchedkoſchliczkow a manſchettow
ſe ſkoteho, žłěbra a doubleja
po najtuniſchich płacžiſnach

Guido Reiche

w Budyſchinje pſchi hlownym torhoſchczu 2.

Wěrowanſke pjerſchczenje

žamßneho wudžełka jara płacžiſny hódno.
Wuporjedzenja derje a tunjo.

Poručamoj

po **wurjadnje tunich płacžiſnach** jenož dobre, dźeržaze družiny

k ſelenemu ſchtwórtkej:

Dźěcžaze ſchórzuchi, wjele ſtow na wubjerk hižo po **30** np.,
dźěcžaze wobleczenja, ſchtrykowane, po **45** np.,
dźěcžaze wobleczenja ſ barchenta, po **60** np.,
dźěcžaze wobleczenja, wołmjane, žomocžane a plyſchowe,
dźěcžaze měžy a khapy po **25** np.,
dźěcžaze koſchliczki a **ſpódnje žuknicžki** wſchěch wulkoſcžow,
dźěcžaze ſchtrympiczki hižo po **10** np.

K jutram:

Gardiny, běłe a na žołcž, meter po **25** np.,
meblowy kattun, kraßne muſtry, meter po **35** np.,
rulowowe tkaniny, žmuhate, meter po **50** np.,
tkaniny ſa cžehnite gardiny, běłe a na žołcž, meter po **35** np.,
ſpachtlowane kromy, běłe a na žołcž, meter po **25** np.,
blidowe pſchikrywy (deki) ſ płócžliwych tkaninow po **25** np.,
blidowe pſchikrywy ſ wuſchiwaneho žukna po po **2** mk. **50** np.,
ložowe pſchikrywy, běłe, pißane, po **1** mk. **35** np.,
wattowe pſchikrywy ſ kattuna a ſatina, po **2** mk. **50** np.,
ſofowe pſchikrywy, najwjetſchi wubjerk,
teppichi, nowe poßyłki, hižo po **5**.mk.,
linoleum, wulki wubjerk, meter po **75** np.,
pſchikrywy ſ wóſkowaneho barchenta po **35** np.

Gardinowe ſbytki

1—15 metrow dołhe, běłe a na žołcž,
kaž tež **portierowe ſbytki**
wurjadnje płacžiſny hódne.

Philippi & Co.

na bohatej haßy 3, delka a po 1 ſkhodže.
Telefon 488.

Th. A. Wällnitz

w Budyschinje
na ſzukelnſkej haßy 9.

Najwjetſchi ſkład a wubjerk
1durjatych a 2durjatych
draſtnych khamorow,
vertiki,
ſchkleńczane khamory,
komody,
jednore a lěpſche **ſofy**
po 26, 30, 32, 37, 45, 55, 63
hacž 120 mk.,
ſtoły
po 2,50 mk. hacž 8 mk.,
łoža,
matrazy,
jědźne, ſofowe a
roscžahanſke blida,
ſchpihele
po 3 mk. hacž 60 mk.,
kuchińſke khamory,
kuchińſke blida,
a **druhu nadobu,**
pódla teho poručam
Ia poßleſcheczowe pjerje
po waſy,
hotowe poßleſcheča,
linoleum, tworu po kruchach,
běhacže a **teppichi,**
wóſkowane ſzukno
ſ truby a ſbytki,
wóſkowe ſzuknowe a
gumijowe pſchikrywy,
podpołožne tkaniny.

W pſcheßadźowańi je ſtajna ſkładnoſcž k tunjemu kupowanju.
— Najtuńſche płacžiſny. —
— Najkedźbliwiſche poßłużenje. —
Njech ſo mjeno a **khěžine** cžißło wobkedźbuje.

K wuſzywej:

Woprawny
Ligowſki wowß,
Ligowſki wowß,
druhi krócž wuſzyty,
ſchtyrſki
czerwjeny dźeczel,
ſchleſynſki
czerwjeny dźeczel
bjes židy,
hróch,
woku,
porucža
Guſtav Heinke
w Budyſchinje
pſchi žitnych wikach.

Najwjetſchi ſkład!

5 lět wěſte rukowanje.

Biesoltowe a Lockowe
ſchijace maſchiny,

najlhmańſchu maſchinu nětcžiſcheho cžaſa! Swětoßławnu! Njepſchetrjechenu w naſtupanju dokonjenja a dźerženja! S premijemi mytowanu na wſchěch wuſtajeńzach, porucža

Richard Otto, mchanikus,
na ſzukelnſkej haßy 13.

Ssamßna wuporjedźerńja ſa ſchijaze maſchiny wſchěch ſyſtemow.

Jako najlěpſche ſo poručeja
dr. Roeberowe
lěkarſtwa:

Hablowy a jehlinowy ſpirituß pſche drjenje w rukomaj a nohomaj, ſchižu, bjedrach a ſhibadłach.
Pepſinowe wino pſche tłóčenje žołdka, wróčenje, mjeknjenje, bjesappetitnoſcž.
Benediktinſka eſſenza pſche žiwotowe bolenje, driſtawu.
Cžaj farfara pſche kaſchel.
Bjenchlowy měd a **brěčzka cžornych Janſkich jahodow** pſche kaſchel a dyhawoſcž dźěcži.
Žołdžowy kakao pſche driſtawu a žiwotowe bolenje.
Jakorzowa (jěchiběrnowa) **brěčzka** k cžiſčenju krwě.
Mydło pſche liſchawu.
Mydło pſche njerodź pola cžłowjeka a ſkotu.
Kopſchiwowy ſpirituß
Arnikowy ſpirituß
Brěſowy balſam
} pſche wupadanje włoßow a ſchupiſny.
Kupanſke ſela ſa ſłabe dźěcži.

Teho runja wſchě **lěkowanſke łopjena, ſela, korjenja,** dale **wobaladła** (wotu, wobałki atd.) **mineralowe wody, ſchleńczane ſyłkawy** a **apparaty k wothladanju khorych.**

Dr. Roeber,
Germania drogownja
ſ napſchecża „winoweje kicže“
na bohatej haßy.

Kóždu dźělbu
brěſowych prutow
kupuje
H. Keller w Rakezach.

Cžrije a ſchkórnje
k konfirmaziji

kaž tež wſchěch jenož pomyßlnych
družinow cžrijow
ſa mužſkich, žónſke a dźěcži
porucža hobrſki wubjerk po jara tunich płacžiſnach

Pawoł Kriſteller
na bohatej haßy 29.

Spěwańſke knihi

němſke a **ſzerbſke** w najjednoriſchich a najlěpſchich ſwjaſkach ſnateho ſolidneho wuwjedźenja.

Modleńſke a natwarjaze knihi,
konfirmaziſke wopomnjenki,
konfirmaziſke kharty
na wubjerk pſchi trjebanju naležnje porucža

Moritz Weiser
w Budyſchinje na žitnej haßy 5.

Koſchle, pſchedkoſchliczki, khornarje,
manſchetty, krawatty
dobre a tunje porucža

A. Tſchentſcher **na bohatej haßy rózk theaterſkeje haßy.**

Sklad drainěrowanskich rolow w Lětonju.

Poručam
drainěrowanske roły
wschěch wulkosćow,
kruwjaze korta,
ßu injaze korta,
proßaze korta,
ſ prěkuſchom a bjes njeho,
plestrowanske platy,
wudymowanske roły,
ſhibnjene a rune,
Brockmannowy pizowanski kalk,
ßelowe liſanske kamjenje,
ſćinowe plećenje
ſe ſazynkowanym grotom
— po fabrikſtich płaćiſnach —

Emil Dietrich
w hoſćenzu w Lětonju.

Ernst Herkner

cźaßnikaŕ w Budyſchinje
na **ſeminarſkej haßy 13**
prjedy pschi hłownym torhoſchću
porucza ßwój wulki ſkład wschěch druźinow
cźaßnikow a **rjeczaſow**
po tunich płaćiſnach ſ wjazylětnym rukowanjom.
Porjedźenja derje a **tunjo.**
Rěcźu ßerbſki.

Maſchinſki wolij,
mydło
do hoſpodarſtwa,
kožowy mas,
kopytowy mas,
najlěpſcheje druźiny po najtuńſchich płaćiſnach
porucza
Arthur Grubann
pschi drjewowych wikach 8.

Viſitne khartki
rjane kaž litografowane
cźiſchcźi ſpěſchnje
Ssmolerjez knihicźiſchcźernja.

Smolerjec knihićišćerńja
w Budyſchinje w ßerbſkim domje
knihi, ſliczbowanja, viſitne a pſcheproſcheńſke khartki, ſaſtojnſke formulary, wuſtawki, blidne ſpěwy atd. atd.
we wſchěch rěcźach derje a tunjo cźiſchcźi.

Jurij Ludwig,
cźaßnikaŕ
pschi ßerbſkich hrjebjach 28
(ſ uapſchecźa ſtarych kaſarmow)
pschedawa
a porjedźa
cźaßniki
derje a tunjo
ſ rukowanjom.

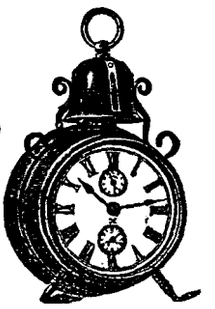

Ssuſcheny połcź, 4 porſty tołſty punt po 90 np., **ßuſcheny ßwinjazy brjuch, cźerſtwy łój** punt po 80 np., pschi 5 puntach po 78 np., **běłu kołbaßu** druheje druźiny punt po 60 np porucza
O. Pětſchka na žitnej haßy.

Khěžorowy cźaj (tee)
najnowſchich žnjow ßamßneho pſchiwoſa
po nowym niſkim pſchiwožnym ßu pſchezkonjene
po khětro poniženych płaćiſnach
runje doſchoł. Njech ßo žada:

Khěžorowy cźaj punt po 1 mk., prjedy 1½ mk.,
Khěžorowy cźaj = = 1½ = = 2 mk.,
Khěžorowy cźaj = = 2 = = 2½ mk.,
Khěžorowy cźaj = = 3 = = 3½ mk.,
Khěžorowy cźaj = = 4 = = 4½ mk.

po waſy a w pakcźikach
Khěžorowy Ceylonſki cźaj w ⅕ puntowſkich pakcźikach po **30** np.
Khěžorowy Ceylonſki cźaj w 1/10 a ⅕ puntowſkich pakcźikach po **25** a **45** np.

Khěžorowa khofejowa předawarńja
towaŕſtwo ſ wobmjeſowanym rukowanjom
najwjetſcha khofejowa paleŕnja w Europje.
Fabriki w Bierſenje, Barlinje, Wrótßławju, Heilbronnje, Baſelu.
Schokoladowa fabrika w Bierſenje.
Filiala w Budyſchinje na bohatej haßy 5.

Kmótſaze dźaki

ßu dostacź
we wudawarni
Serb. Nowin.

Prußnizy a holandske jahody

ſ zokrom warjene, punt po 32 np.,
pſ.. i wotewſacźu wjetſchich dźělbow
tuńſcho porucźa
Pawoł Pětschka
pſchi drjewowych wikach
a na Nowoſalzſkej dróſy.

Spěwarske,

ßerbſke a němſke,
jednorje hižo po 2 hr. a woßebnje do cźelazeje kože
ſwjaſane hižo po 6 hacź do 10 hr. ßu na pſchedań
we wudawarni Serb. Nowin.

Budyſka meblownja a na pſcheßadźowanje pſchedawarnja Pawoła Henſela w Budyſchinje

pſchi lawſkich hrjebjach 4 w ßerbſkim domje
porucźa
nadobu do **bydlanſkich** a **ſpanſkich ſtwow** a **kuchinjow, polſtrowane meble, ſchpihele, ſtoły, poßleſchcza** atd.,
kaž tež wſchelake jenotliwe meble.

Skladnoſtne kupje!

Najlěpſche dźěło. Tunje płaczišny. Sprawne poßłuženje.
Wobhladanje je bjes kupjenja dowolene.

Wſchitzy ßu wotſtympſches jene,
ſo ßo **w draſtowej fabrizy**
Oty Preußa w Budyſchinje
na žitnej haßy 4
najrjeńſche
konfirmandſke wobleczenja,
mužaze a hólczaze wobleczenja a kholowy
kaž tež najnowſche **žonjaze a holczaze žaketty**
kupuja.
Elegantny ſrěs, modne a dźerżaze tkaniny, dobre ſchicźe.
Wurjadnje tunje płaczišny.
Seſchicźe po měrje ſ rukowanjom.

Pruhi ſ Božeho ßwětła,

ſchpruchi a khěrluſchowe ſchtuczki w pyſchnych kaſchczikach, k ſelenemu ſchtwórtkej ßo derje pſchihodźaze, ßu **we wudawatni Serbskich Nowin** dostacź.

K nalětnjemu

wuſßywej

porucźam w dobrej, derje ſkhadźazej tworje:

runklizowe ßymjo,
Eckendorfſke, žołte a cźerwjene hoborſkowalzowe, Oberndoffke kopjenokulojte, žołte, Lutyjecźanſke žołte, kulojte; Erfurtſke modellſku a pizowanſku rěpu;

cźerwjenokalowe ßymjo,
Erfurtſkeho krwejcźerwjeneho, ſaźneho, twjerdeho, hollandſkeho, krwejcźerwjeneho, póſdnjeho, wulkeho, Zitawſkeho hobrſkeho, cźěmnocźerwjeneho kała a cźornoſchazu hłowu;

běłokalowe ßymjo,
braunſchweigſkeho, wubjerneho, twjerdeho, wulkeho kała;

woprawne Erfurtſke warjenjowe ßymjo,
wulki wubjerk bunow, hrochu atd.,

woßebitoſcźe woprawnych Erfurtſkich kwětkowych ßymjenjow,
w 10 np. tyſkach a ſ plahowanſkim wukaſanjom.

Wulki wubjerk lětża jara tunich
Draždźanſkich ßadźeńſkich zyblow.

Jan Bjedrich w Kolwaſy,
pola Pomorz.
Kóždy wicźny dźeń w Budyſchinje a Lubiju.

K konfirmaziji.

Swój ſklad
cźornych a pißanych draſtnych tkaninow
pſchi wulkim wubjerku po jara tunich płaczišnach porucźam,
dwójzy ſchěroku tworu hižo po 7 np.

Emil Wehrle
na jerjowej haßy 7.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 12. Sobotu 24. měrca 1906. Lětnik 65.

Swětne podawki.

Pšemjenjenje sakskeho wudospołnjazeho dawkoweho sakonja

je po pschikładze prěnjeje komory też druha komora wobsamkła. Po tymle pschemjenjenju dyrbi ßo sa kapital, kotryž w ratarskim inventarje tczi, samoženjowy dawk dawacz, hdyž je inventar wjazy hacz 12,000 hriwnow hódny.

Położenje dawka na wulke tworownje.

Niz mjenje hacz 173 petizijow, kotrež sawjedženje dawka sa wulke tworownje w Sakskej žadaja, je ßo nětczischemu sakskemu ßejmej pschepodało. Druha komora je schtwórtk wo tym jednaka a wobsamkła, so ma ßo knježerstwo namołwicz, so by blizschemu ßejmej sakonjowy nacziśk położenje dawka na wulke tworownje nastupazy, pschedpołożiło. Wulkim tworownjam, kotrež w małym wikowanju zyrobu, wuživadła, drastu, tepidło a ßwěczidło a podobne twory wschědneho trjebanja pschedawaju, dyrbja gmejny pschedžełanski dawk napołożicz. Dawk ßo po liczbje wobydlerstwa složuje a gmejnam sawostanje. Wot tehole dawka ßu wuwsaczi wulke wikowarnje, kotrež jenož pschemyßłu tworu saradźuja, a towarstwa a sjednoczenstwa, kotrež jenož ßwojim ßobustawam twory podawaju. Sapółłanz dr. Spieß rosestajesche, so je pschedžełanski dawk skutknitwy ßrědk, s kotrymž ßo wužitk wulkich tworownjow a konsumskich towarstwow pomjenschuje. W Pruskej je ßo dawk na tworownje jako khmany wupruhował. Wuspěschnje hižo tajki dawk skutkuje, hdyž ßo wulke tworownje njepschisporja. Dawk ßo pschecziwo kapitalej njeměri, wón chze jenož dalschemu wołhudnjenju a sahubjenju ßrěnjeho stawa wobaracz."

Sakoń wo palenju cźełow

je prěnja komora sakskeho ßejma pschijała. Wyschschi dwórski předar Dr. Ackermann, tajny radźicźel Meusel, tajny wyschschi zyrkwiny radźicźel Hofmann a tajny zyrkwinski radźicźel Pank pschecziwo palenju cźełow rěczachu. Deputaziju, kotraž je ßo sa palenje cźełow rossßudźiła, je duch saprěcza, nabożinskeje bjesdžaknosce, jeli so niz njepschecźelstwa pschecziwo nabożinje wodźił. Evangelszy duchowni ßo njebudźa pschi palenju cźełow wobdźelicz. Tachantski kapitular Skala praji, so tschescźijenjo do stanjenja s morwych wěrja a so je teho dla palenje cźełow tschescźijanskemu sacžuwanju pschecziwne.

Sakoń wo wuswolenju plahowanskich bykow

je druha komora sakskeho ßejma wutoru pschijała. Deputazija, kotrejž bě ßo sakoń k wuradźenju pschipokasał, bě ßo dla § 2 do dweju stron dźěliła. Wjetschina deputazije bě ßo sa dyrbjenske sjednoczenstwo (wužitkarstwo) rossßudźiła. Też ryczerkublerjo bychu potom dyrbjeli dyrbjenskemu sjednoczenstwu pschißłuschecz, hdy by małym wobßedźerjam bjes wulkich khóstow njemózno było, wuswoleneho byka ßebi dźerżecz a jeho k plahowanju ßwojeho skotu wužicz. Ryczerkublerjo pschecziwo tutemu pschistawkej rěczachu, mjes tym so jón sapółłanz Frenzel, Bär, Greulich, Rühlemann, Ullrich, Langhammer a Kokla poruczachu. Pschi wothłosowanju pak 19 sa pschistawk a 38 pschecziwo njemu hłosowasche. 24 sapółłanzow njebě w poßedženju pschitomnych. Hdy budźichu ßo wschitzy sapółłanzy pschi wuradźenju wobdźelili, budźische ßnadź wothłosowanje hinak wupadło.

W tym ßamym poßedženju ßo namjet pschija, nastupazy dźěłacźerjow a cźeladnikow, kotrymž ma ßo noschne cźeßne ßnamjo spožczicz. Jim dyrbi ßo dźěłanski cźaß w jenej a tej ßamej ßłużbje niz wot 25., ale hižo wot 18. lěta wobliczicz a ßo w aktivnej wojerskej ßłużbje pschebyty cźaß ßobu liczicz, hdyž je ßo dźěłacźer abo cźeladnik hnydom po wojerskim cźaßu do tejele ßłużby wrócźił.

Powjetschenje liczby wokrjeßow sa pruski krajny ßejm.

Dźiwajo na pschibywanje wobydlerstwa dyrbi po knježerstwowym namjecze Barlin pschichodnje tsjoch sapółłanzow wjazy dostacz. Dale ma Teltowsko-Storkowski wokrjeß dweju sastupjerjow, hornjoschlesyski wokrjeß jeneho sapółłanza a rheinsko-westfalski industrijowy wokrjeß schtyrjoch sastupjerjow wjazy do pruskeho ßejma wuswolecz. Liberalni njejßu s tymle polěpschenjom spokojeni. Po jich žadanju dyrbjała tsillaßna wólba spadnycz a ßo direktna wólba sawjesczc. Na to pak nětkole s zyła žanych wuhladow njeje. Knježerstwo budze ßo tak dołho hacz móżno psched móżnosczu wobaracz, so ßo do pruskeho ßejma sozialdemokratojo dobudu.

Nowe kanony w němskim wójsku.

S nowymi kanonami ßu hižo nětkotre armeekorpsy němskeho wójska wuhotowane. Tele kanony ßu ßo hacz dotal jako wubjerne wupruhowake. Hacz budźa wone prjedy abo posdźischo w zyłym wójsku sawjedżene, wot teho wotwißuje, kak rucze khěžorstwowy ßejm trěbne pjenjesy k temu pschiswoli.

Też tsělby s pscheměnjenym samkom ßu ßo hižo s wulkeho dźěła we wójsku sawjedke. Kulki s tejele tsělby 4000 metrow daloko lecza.

Franzowski wobhonjet.

W Essenje ßu zuseho cźłowjeka sajeli, kotrehoż maja sa franzowskeho wobhonjerja. Wón je ßo jenemu wojakej tamnischeho wokrjeßneho komanda pschicźischcźak a tuteho wobrěczecz spytak, so by jemu wotpiß mobilisazije w Essenskim wokrjeßu wobstarak. Sa to wón wojakej nětkotre tyßazy hriwnow lubjesche. Wojak pak ßo njeda sawjesczc, ale wěz ßwojemu pschedstajenemu wosjewi. Na to zuseho pschimnychu.

Dotalny gouverneur němskeje Kamerunskeje kolonije, s Puttkamer,

je w khěžorstwowym ßejmje slě pod koła pschischoł. Pschi wuradženju wo pjenjeżnych žadankach sa Kamerun ßwobodomyßlny sapółłanz Kopsch wo Puttkamerowym sarjadnistwje w Kamerunje rěczesche. Każ je snate, ßu Puttkamera do Barlina powołali, so by ßo tam dla wschelakich njesakonjoscźow samolwił. Nastork k temu je wobcźežowanje Akwaskich hłownikow pola khěžorstwoweho ßejma dało. Tuczi ßu ßo k khostarni na wjele lět saßudźili, dokelž běchu ßo pola knježerstwa na nětkotrych němskich sastojnikow hórschili. Knjes s Puttkamer je hižo pißomnje spytał, wschě wobstórżby porasycz, tola ßo jemu to njeje schlachcźiło. Sapółłanz Kopsch Puttkamerej porokowasche, so jeho pißmo jenož dopokasuje, so wón ani kraj ani lud w Kamerunje njesnaje a so njeje khwile měł, ßo s knježerstwowymi dźěłami nakładowacz. Wo Puttkamerowych młodostnych skutkach ßo njetrjeba rěczecz, te njech ßo s płaschczom tschescźijanskeje lubosce

ſawodża. So pak je wón jako gouverneur wopaczny paß (legitimaziſke papjery) napißał — we wſchědnym žiwjenju ßo to cžežke falſchowanje liſcžiny mjenuje — wo tym dyrbi ßo tola rěcžeć. Knjes ſ Puttkamer je jenu žónſku, wěſtu Eckardtez, ſ kotrejž je pjecža hižo w Barlinje bliſki wobkhad měł, do Kameruna ßobu wjak a jej paß na mjeno knježny ſ Eckardſteinez napißał. Wón je to pjecža w dobrej wěrje činił. To wěricž, dże pak pſches cžłowſku móz. Knjes ſ Puttkamer dyrbjał w liczbje ßwojich „kuſinow“, byrnjež była tale liczba wulka, ßwědomny bycž. „Braunſchweigſke nowiny“ ßu praſchenja ſeſtajałe, kotrychž dla dyrbjałoj kolonialne ſarjadniſtwo a ſ Puttkamer pſches ßudniſtwo ſakroczicž.

Naměſtny kolonialny direktor, herbſki prynz ſ Hohenlohe, mějeſche jara njedžakowny nadawk, knjeſa ſ Puttkamera pſched tymile cžežkimi wobſtórżbami ſakitacž. Wón temu pſchihłoßowaſche, ſo je khoſtanje hłownikow Afrwaſkeho luda pſchekrute. Teho dla je ßo wußud ſběhnył a ßo njewotwißnemu ßudej pſchipokaſał. Knjeſa ſ Puttkamera nochzyſche prynz Hohenlohe dla falſchowanja liſcžiny hižo ſa winowateho ſpóſnacž. Jeho ſakitaze ßkowa pak w ßejmje jenož powſchitkowne ßmjecže ſbudžichu. Na to njeje žanych myßli wjazy, ſo by ßo ſ Puttkamer ſaßo jako gouverneur do Kameruna wrócžił. Wobžarowacž ma ßo, ſo ßu jeho dołhe lěta we ważnym ſaſtojńſtwje woſtajili.

Wobſtejnoſcže w němſkej krótkowjeczornej Afrizy

ßu hiſchcže pſchezo njeſpokojaze. Wyſchk Deimling, kotryž je pſchecžiwo Hereram a Hottentottam wojował, je w khežorſtwowym ßejmje nadróbnje ſběžk wobßwětlił. SSo jeho roſeſtajenju je ßo Hererow hacž do ßrjedž februara 10,700 woßobow Němzam poddało, tola ßu ßo, to je wobmyßlicž, jenož 500 tſělbow wotedałe. Wjetſchich Hereroſkich cžrjódow, kotrež bychu khmane byłe, nam napſchecžo ſtupicž, wjazy njeje. Sběžk Hererow móże ßo teho dla jako poraženy wobhladacž. Pſchecžiwo Hereram maja Němzy hiſchcže 1000 muži. Tule liczbu pomjeńſchicž, ßo njehodži; pſchetož ſběžk mohł kóždy wokomik ſ nowa wudyricž, a ßußodny Owamboſki lud by ßo jemu pſchiſamknył. Tſělbow a mužow je tam doſcž. Sběžk Hottentottow w połodnju pod Morengu ßo hiſchcže ſ poknym wohnjom pali. Morengu njeßmědža jako wſchědneho rubježnika wobhladacž. Wón ma nadobne khaракterowe ßamownoſcže a na Rinaldo Rinaldinia dopomina. Mjes druhim je wón jenemu farmerej, kotremuž bě wſchón ſtót ſebrał, 600 hriwnow darił, ſo mohł na łódži w prěnjej kajucže do Curogo wrócžo jěcž. Morenſy je pſchihódne, ſo ma ſady ßebje jendželſku mjeſu, a ſo ſady Oranjeſkeje rěki druhe hottentottiſke ludy bydła, kotrež jeho ſ zyrobu a muniziju ſaſtaraju. Major Eſtorff ſ 1200 mužemi napſchecžo Morenſy ſteji. Wot 8. hacž do 13. měrza je ßo wojowało, tola jenož ſ tym wuſpěchom, ſo je ßo Morenſy ſaßo ſchlachcžiło, ſ mjeńſchimi cžrjódami k połnozy zofacž. Jenož mały dżěl je pſches jendželſke mjeſy cžeknył a drje ßo tam pſchimnył. Hottentottow ſajecž je runje tak cžežko, kaž hdy by cžłowjek wodu pſchimnycž abo — dowolcže wuraß — tkhi do měcha ſawrjecž chżył. Rubježnizy móża ßo jenož pſchimnycž, hdyž ßmy jim pſchezo na ſchiji, to rěka, hdyž mamy żeleſnizu hacž do Keetmannshopa, kotraž by naſchich wojakow ſ zyrobu ſaſtarała. Nětkole ßu naſchi wojazy jenož ſ ruki do huby żiwi. Woni ßo nětko też njemóża ſa Morengu k połnozy puſchcžicž; pſchetož woni dyrbjeli hłodu wumrjecž, hdy bychu ßo wot Oranjeſkeje rěki wotßalili. Nětkole bjes żeleſnizy ßo też 14,000 muži roſpjerſchi, kotrychž tam wſcho w hromadże mamy. Wojowacž móże jenož 3200 muži, potajkim ſchtwórcžina. Druhe tſi ſchtwórcžiny ßo k temu mużija, ſo bychu ſadnje pucže ſchkitałe. Pſchezo ſaßo dyrbi ßo na to pokaſacž, ſo je jenož ſadunjenja trjeba, ſo by ſběžkowe płomjo ſ nowa ſaßapło. Duż njeje móżno, němſke wójſko tam poßkabicž.

Marokkowſka konferenza w Algeciraſu

njeje też ſańdżeny tydżeń ani krocžałki ſe ßwojimi wuradżenjemi do prědka poſtupiła. Franzowſzy ſaſtupjerjo ßu wot noweho miniſterſtwa poručnoſcž doſtali, ſo njeßmědża Němſkej w niczim żanych konzeßijow cžinicž. Poßrědniſki namjet awſtriſkeho ſaſtupjerja, po kotrymž dyrbjeſche ßo polizija franzowſkim a ſchpaniſkim inſtruktoram podſtajicž a ßo nad tuthymi hłowny inſpektor jeneje tſecžeje mozy poſtajicž, ßu Franzowſojo ſacžißli. Franzowſke knježeŕſtwo je wſchitkim namjetam njepſchiſtupne, ſ kotrymiž ßo trochu na němſke żadanja dżiwa. Pſchi tymle ſaßałkym wobſtacžu na ßwojim ſtejiſchcžu Franzowſojo wſchu podpjeru pola Jendželſkeje a Ruſkeje namakaju. Jendželſke a ruſke knježeŕſtwo ſtej ſjawnje pſchecžiwo měnjenju wuſtupiłej, ſo ſtej na někajke waſchnje na franzowſke knježeŕſtwo tłócžiłej, ſo by do awſtriſkeho poßrědniſkeho namjeta ſwoliło. To ſ druhimi ßkowami rěka, ſo móże ßo Franzowſka ſe wſchej wěſtoſcžu na Jendželſku a Ruſku ſepjeracž, hdyž ßo němſkim żadanjam pſchecžiwja. Tak ßo jednanja w Algeciraſu woprawdżitej komediji runaja. Někajki wuſpěch ßo wot konferenzy ſkoro njehodži wjazy wocžakacž. Snadž ßo wona, hdyž żaneho druheho wupucža njeje, wotſtorcži. To by marokkoſkemu ſultanej najlubſchi kónz Algeciraſkich wuradżenjow był. Wón ßo nadżija, ſo na tajke waſchnje dohladowańſtwo wukrajnych ripßow wotbudże. Jenož ſo to njebudża hołe nadżije! Franzowſojo wſchak ßo ſa to poſtaraja, ſo w Marokkowſkej ſběžki njepſchеſtanu. Najnowſche powjeſcže ſ Marokkowſkeje runje powjedaju, ſo ſběžkaŕ Bu Hamara dobycžeŕſzy pſchecžiwo marokkowſkemu hłownemu měſtu poſtupuje. Snate je, ſo jeho jedyn franzowſki pſchekupz ſ tſělbami, muniziju a wſchej druhej wójnſkej potrjebu ſaſtaruje. So franzowſke knježeŕſtwo ſady tuteho pſchekupza ſteji, njehodži drje ßo dopokaſacž, tola wobſtejnoſcže ſa to rěcža, ſo franzowſke knježeŕſtwo tajkemu podawanju tſělbow a munizije ſa marokkowſkich ſběžkarjow połěkuje. Cžim wjetſchi budże njeporjad w Marokkowſkej, cžim wjazy pſchicžiny ſměje Franzowſka, ſe ßwojim wójſkom w Marokkowſkej ſakrocžicž a tutón kraj ßwojemu nadknjejſtwu podſtajicž.

Khabłaze ſadżerżenje italſkich ſaſtupjerjow na konferenzy w Algeciraſu

je w Němſkej wulki pohórſchk ſbudżiło. Němſke nowiny ßu ſ italſkim knježeŕſtwom a ſe ſtejiſchcžom italſkich nowin w Marokkowſkej naležnoſcži njeſpokojom. Němzy Italſkej ludanſtwo porukuja a ju winuja, ſo potajnje Franzowſku podpjera.

Italſke nowiny „Tribuna“ na tele poroki wotmolwjejo, na Bismarkowe ßkowa dopominaja, ſo němſko-awſtriſko-italſki trojoſwjaſk njebudże wěcžnje tracž. Jeho wobſtacže pſcheſtanje, hdyž ßo pſchicžiny ſhubja, kotrychž dla je ßo wón ſakożił. Italſka ßebi němſke pſchecželſtwo waži, tola nochże ßo jeho dla niż mjenje drohich pſchecželnych ſwjaſkow woſtajicž a ßebi ßwobodnoſcž ſkutkowanja ſakhowacž. Němſka je pſchejara ßebicžna, a Italſka ßo njemóże jeho intereßam woprowacž.

Hiſchcže wótriſcho nowiny „Voce della Verita“ wuſtupuja. Wone Němſku winuja, ſo chże italſke wikowanje ſ Tripoliſa wucžiſchcžecž. Duſcha němſkich pſchedewſaczow je wěſty Oppenheim, w Kairje bydlazy. Marokkowſki ſultan němſke wikowanje na ſchkodu Italſkeje podpjeruje. Se ſultanowym pſchihłoßowanjom ßo němſka wikowanſka expedizija do Tripoliſa póſcžele. Wſchě tele wobſtejnoſcže roshorjenje w Italſkej ſbudżuja a mało k wobtwjerdżenju jejneje ſtſchaßeneje pſchikhilnoſcže ßłuża.

Cžeſcžowanje němſkich wulkowanſkich mużſtwow w Courrières.

Němſkim hórnikam, kotſiž ßu ſe ßmjertnym ſtrachom cžeła morjenych hórnikow ſ podkopkow wunoſcheli, ßo w franzowſkich nowinach pſchipóſnacže a cžeſcž dawa. Wjetſcha liczba ſenatorow namjetuje, němſkim hórnikam jako ſnamjo dżakownoſcže wopomnjenſku medaillu ſpożežicž. Wunoſchenje cžełow ſ podkopkow je ßo hižo tydżenja ſaſtajicž dyrbjało, dokelž cžeła hižo ßylnje tłajachu.

Strajk hórnikow w połnoznej Franzowſkej.

W Courrieres, hdżež je we wuhlowych podkopkach něhdże 1400 hórnikow ſ rosbuchnjenjom ſkeho powětra ßmjercž namakało, hórnizy ſtrajkuja. Dżełacžerjo w ßußodnych jamach ßu ßo ſtrajkej pſchiſamkli. Nětkole je liczba ſtrajkowarjow hižo na něhdże 52,000 muži ſroſtka.

Wurubjenje pjenježnoje banki w Moſkwje.

Pónđżelu wjecžor krótko do ſawrjecža ßu ßo do banki kreditneho towarſtwa w Moſkwje 20 wobronjeni mużizy dobyli a pjecža 800,000 rublow rubili. Direktor a někotſi bankowi ſaſtojnizy běchu hiſchcže pſchitomni.

Leutnanta Schmidta, naſchkararja ſběžka ruſkeho łódżſtwa pſched Sebaſtopolom,

ßu hromadże ſe ſchtyrjomi matroſami wutoru ſatſělili. Schmidt hakle po tſecžej ſalwje padże.

Pſchepytanje kapitulazije Port Artura.

Dżěło pſchepytowanſkeje komißije rucže poſtupuje. Sa ſchěſcž njedžel budże dokónczene. General Ssmirnow, kotryž bě woprawdże ſ roskaſowarjom Port Artura a kotryž je nětko hłowny ßwědk pſchecžiwo Stößelej, je hižo ßwědcžił. Nětkole ßo general Ssemenow, wyſchk Żerebzow a druſy offizěrojo pſcheßłyſchuja. Schtož je ſnate,

ßu wschitzy generalej Stößelej njepschihódnje ßwědčili. W pschichodnych poßedźenjach budźa Stößela pscheßłyschećz, na to generala Foka a druhich generalow, kotsiž ßu ßo pschi sakitanju Port Artura wobdźělili. S wobschěrnych wuprajenjow ßo potom jadro wuczehnje a ßo zarej k rosßudźenju poda, schto ma ßo w tej wězy dale cźinicź. Sajimawe je wusnacźe, so staj generalaj Kondratenko a Fok chzyłoj Stößela dla pscherody sajecź. Tola prjedy hacź je ßo to stało, je ßo Kondratenko s njepscheczelskej bombu morił.

Schtó je mój bliźschi?

Powjedańczko s Wuherskeje.

(Pokračowanje.)

Lědma so bě knjeżna baroneßa saßo do sala sastupiła, slecźa jej młody muźski napscheczo, kiž bě swonkownje trochu na jeje ßwójbnych sapodobny. Też wón bě schwižnje, rjenje sroscźeny, jeho włoßy a broda běschtej cźornej kaž wuhlo, jeho barba bě na bruń a jeho wocźi wulkej a cźémnej. Ale w tymajle wocźomaj płomjenjesche ßo njemérny woheń, kotryż mějesche runje nětkole nješchto njewjeßełeho na ßebi.

„Hdźe wy běschcźe, Irma*?" ßo woprascha. „Njescźerpny ßym waß pytał."

„Na wutwarku ßym była", wona wotmolwi. „Tule bě w salu tak horzo a żedźach sa cźerstwym nóznym powětrom."

„Cźeho dla to mi njejscźe prajili?" ßo wón s nowa woprascha. „Ja budźich waß pschewodźał, hdźeżkuli budźischcźe chzyli, a byrnje budźische było do lodoweje pinzy."

Wona niczo njewotmolwi, a mjes tym so wón, horliwje powjedajo pornjo njej dźésche, hladasche wona psches pißanu mjerwjenzu tak liwka a bjes dźélbranja, kaž budźichu jeje myßle pschebywake w druhim ßwécźe.

„Koloman", woprascha ßo potom njejabzy, „byschcźe wy sakitowali staru Sskowaczku, jeli so bychu ju ranili?"

„Schto? ja? staru Sskowaczku?" wón wospjetowasche, ßo poßmějwajo; „wy chzecźe żortowacź, hnadna baronka."

„Ně, njeżortuju", wona wotmolwi, „prascham ßo khutnje a chzu woprawdźe ßłuschecź waschu wotmołwu. Hdy bychu staru Betu k semi porasyli, byschcźe ßo wy sa to wjecźili?"

„Dźiwne praschenje", wón wotmolwi, pschezo hischcźe ßo poßmějwajo. „Nihdy na nihdy, staru Betu sakitowacź — ně, to by pschewjele żadane było."

„Němz je to cźinił", rjekny Irma.

„Madjar (Wuherz) to njebudźische cźinił", wotmolwi Koloman.

„Ně, tón to cźinił njeby", wospjetowasche s cźicha, kaž ßama sa ßebje. Hłóß, s kotrymż to rjekny, pohnu jeje pschewodnika, so by kedźbnischo na nju hladał, a nětkole hakle napadźe jemu, kak samyßleny a khutny je wuras jeje wobliczа.

„Cźeho dla ßebi to tak na staroscź bjericźe?" ßo wón woprascha. „Chzedźa-li Němzy ßo błasnicź, niech to cźinja; my ßebi s tym wjeßełeje hodźiny njedamy skrótschicź. Pójcźe, baronka, nowa reja ßo sapocźina.

„Ssym mucźna", wona rjekny, „nochze ßo mi wjazy rejowacź."

„Wuherka njesnaje mucźnoscźe, hdyż ßo cźardaß sapiska", wón snapschecźiwi, a hdyż ßo wona tola wotwlakowasche, wsa ju trochu njedocźakliwje a knjesojcźe sa ruku a scźeże jeje ruku pod ßwoju. Pschi ßebi ßo dźiwasche, so ßebi wona to dasche lubicź; pschetoż Irma běsche kruta a mějesche ßwoju hłowu a wjele ßylneje wole, kotraż ßo tak ßnadnje druhemu njepodwolesche. Tukasche prawje, so mějesche wona hischcźe Němza na myßlach, a wotmyßli ßebi, ßo wobhonjecź po tutym błasnje. Potom chzyńsche jemu to tak pod ruku dacź shonicź, so by jemu wużitnische było, hdy by do wokoliny Morawana wjazy njepschikhadźał.

Dwě hodźinje posdźischo běsche cźma we woknach hrodu; próstny a prosty leżesche schěroki dwór. Kotsiž běchu ßo ßmjeli, jědli a rejowali, cźi, kotrymż bě ßo poßłużowako, kaž też cźi, kotsiž běchu poßłużowali, spachu hłuboki spar. Měßaczk ßam hischcźe bě wotucźeny na njebju a wobknjeżesche nětkole njemyleny hory a doły.

2. staw. Pschi rězy.

To bě nasajtra, cźaßnik na hrodowskej wěži bě rańschu woßmu hodźinu wotbił, tu wotewrichu ßo pódlanske durcźka, so mohła baroneßa do cźerstweho ßo ßmějazeho ranja wustupicź. Niz pschezo pokasowasche ßo tak sahe, hdyż bě ßo wjecźor a s dźéla też do nozy na rejach sawjeßelała, ale dźenßa bě mako spała; jeno lědma bě wußka a pschi tym bě ßo jej hischcźe dźiwnje ßoniło, so bě ju traschiło. Wo ßnje bě stara Beta była, kotruż bě Ssabo wo semju cźißnył a s njeju slě sakhadźał, potom saßo wuhlada zuseho, wobdateho wot sta wjecźiwych Ssabow, a wschitke jeje napinanja, jeho wukhowacź, běchu podarmo; na poßledku bě wona we ßonje jako ßokoł k módremu njebju ßo posběhnyła, wyßoko a pschezo wysche, delka pak stejesche Koloman, kiž ßwoju tsélbu sasběże a sa njeju wołasche: „A byrnjez by ty hischcźe wyschsche postupika, wosmu ßebi tebje tola saßo dele!" Tak běsche na poßledku spanje a ßony wopuschcźika a bě stanyła. Psches sale a stwy, kotrez mějachu nětkole pschi dźeńskim ßwětle se ßlědami, kiž běchu po ßwětle sańdźeneho dnja wostałe. na żołcź a jara njeluby napohlad, khwatasche se spěschnej krocźelu a stejesche nětkole tu, so by lacźna ßrěbała rańscheho powětra.

Powětr tam nad horami dyrkotasche tak na módri, połny wónje, kaž sawěschk, s kotrymż bě ßo pschikrył młody dźeń a kotryż nětkole da smahowacź, a ßtónczne ßwětko frinkotasche w roßowych kapach na trawniku a na kwětkowych kheluschkach, kotrez ßo żedźiwe napscheczo posběhowachu kralowazemu ßwětku dnja!

Pomału stupasche Irma po sahrodnej scźeżzy dele. Jeje wóczko, kiž bě prjedy, radujo ßo, wokoło hladało, słoży ßo saßo dele, a jeje wobliczo bu saßo khutne a samyßlene. Ach, haj, wona mějesche dobru pschicźinu k temu, samyßlena bycź. Wczera běsche dźewjatnacze lět dozpěła a baron bě jej ßam prajił: „To drje je nětkole najdléje trało, jo ßym tebje ßwoju njenowak, moje lube, drohe dźéczo; bórsy drje něchtó pschińdźe, kiž budźe ßebi tebje żadacź."

Dobry nan! Wona bě jemu wscho a wschitko, to wona derje wjedźesche; tak daloko, kaž jeje dopomnjecźe doßahasche, běsche ju hacź nanajnéżnischo lubował, a s teho cźaßa, so běchu tam s tamneho boka jeje macź pokhowali, běsche jemu zyle njeparujomna. Kóżde pschecźe jej dopjelni, a wona saßo pschewodźesche jeho jako ßwérna towarschniza po wschěch pucźach. Njemóżesche dha to pschezo tak wostacź? Ale Koloman! — Wón bě jeniczki ßyn jeniczkeho Morawana, kotryż bě nimo jeje nana hischcźe na ßwécźe, a Irma bratra njemějesche. Icho nanej ßo, każ ßo sdasche, spodobasche; běsche dźé tola też wschěch wumjekstwow hońtwy a jěchanja jara ßwědomity a sabawny, luboscźiwy muźski, kotryż wjedźesche staremu knjesej cźaß sahnacź. Też bě schikowany, někotsi měnjachu, so je ßamo rjany. Na wschě ßwjedźenje bu puschcźeny, jara cźasto też njeproscheny ßem pschikhadźesche. Haj, Koloman!

S tajkimi myßlemi bě Irma hacź do kónza sahrody dozpěła; tam sasta a shladowasche ßonjo won psches ßwobodne polo a k horam snapschecźa. Na rospadanki hrodu ßo sahlada.

„Dobre ranje, baroneßa! Hižo tak sahe na pucźu?" sarěcźa ßo na dobo pódla njeje. Wustróżenje, pschi kotrymż ßo pschi njenadźitym sarěcźenju trochu satorże, pscheměni ßo do poßmějwa, hdyż spósna Němza se sańdźeneho wjecźora. Wona postrowi saßo na jeho pschecźelne postrowjenje, a woprascha ßo wróczo, „cźeho dla dha je też wón hižo tak sahe na pucźu?"

„Ow", wón wotmolwi, „ßym hižo mnoho dokonjał: ßłónzo skhadźecź ßym widźił, ßym ßo w rězy wukupał a ßym wopytał ßwoju sakitarku s wczerawscheho dnja, so bych shonił, hacź ßnadź pschi padźe njeje do schkody pschischła."

„Wy scźe pola stareje Bety byli?" woprascha ßo Irma, mjes tym so ßo saßo na jeje wobliczu njetajene dźiwanje pokasowasche.

„Haj; abo njeßměł ja to?" ßo wón woprascha. „Je sakasane, wopytacź waschich wjeßnych poddanow?"

„To niz, knjes doktoro", snapschecźiwi a pohibny sanjechujo s hłowu. S nowa hladasche khwilku pscheh ßobu na semju, sjawnje ßebi pschekładujo, kak to najpschistojnischo do ßłowow sestajecź, nad cźimż ßo tak jara dźiwasche.

„Knjes doktoro", wona potom rjekny, rosßudźena shladujo, „schto je waß samohło, ßo staracź wo staru Betu?"

„Dźiwne praschenje", wón wotmolwi, runje tak, każ bě wczera Koloman wotmolwił, hdyż ßo namołwjenju sapowje, so dyrbi staru Sskowaczku sakitacź. „Njeje dha to jene s najprěńschich żadanjow luboscźe k cźłowjekej a k bliźschemu, ßłabych sakitowacź?"

„Sskowazy naschi bliźschi njejßu", wotmolwi Wuherka s horda.

Kornelijuß něschto wokomikow njerěczo na nju hladasche a jeho ßylne brjowki ßo pschi tym trochu scźeżechu. „Potajkim ani wy, baroneßa —", na to pokhmurjenje rjekny, „ani wy, kotraż macźe pschi prěnim napohladźe wuras dobrocźiwoscźe a mikoscźe, njejscźe bjes madjarskeje hordoscźe, kiž praji: „Ja a ßwět, też hischcźe wy

---

Wuherska twórba sa „Marja".

pomhaćże tónle wbohi, podtłóčżeny lud poniżecź? Ow, kak jara wsdawaćże žo wy jeneho s najnadobniśchich počžinkow žónskeje wutroby, žobučžućža a žmilnoscże s zusej nusu!"

Irma stupi krocžel do sady a měrjesche khrobłeho rěčžazeho wot nohow hacž do hłowy. „To mi hischće nichtó njeje prajił", wona wotmolwi, „hischće ženje njeje mi nichtó prajił, so mam Sskowakow sa žwojeho runjecža měcź; cźi žu —"

„Naschi žobučžlowjekojo", dopraji Kornelijuž dorasnje, hdyž žo jej hacźesche. „Wěso maja mało sdźěłanoscże a žu na niski skhodźeńk waschnjow spadnyli; ale kelko je stolětne podtłóčžowanje k temu dopomhało, to měli žebi jich podtłóčžerjo rospominacź, runje kaž smęja to tež samolwicź. A s cźim wukhwaluja dha žo hordźi Madjarojo? Woni žu potomnizy dźiwjeho barbariskeho ludu, kotryž žo doby do tehole kraja a sacźischća pilnych wobydlerjow, prjedownikow Sskowakow, s jich žydlischćžow. Saßakli a žurowi běchu Hunojo, a saßakłoscź a žurowoscź je tež dźenža hischće jena žamownoscź madjarskeje powahi. Hladajće tamle horje", wón pokasowasche na rospadany hród, „tež to bě Wuherka, kotraž je tam sakhadźała."

S płomjenjom žo roscžeŕwjeni pschi tychle žkowach wobliczo Morawanowej džowzy. Hubje běschtej žo jej dale krucźischo scźischcźakej, cźim ryswischo bjes dźiwanja Němz žwoje pscheßwědčenje wupraji; pschi poßlednich žkowach jeho rěčže pak roshněwa žo wona tak jara, so žaneho wotmolwjenja njenamaka. Wěso bě jej snata, na cźož wón pokasowasche, hrósbna powjesćź tamneho hrodu. Pšched nětkole dwěmaj stomaj lět běsche tam Hilža Batoryjowa žiwa, kotrož žo kupasche w krwi mkodych knježnow, so by žebi dobyła wěčžnu mkodoscź. Jeje katojo cźahachu po kraju wokoło, łojachu žkowakske holzy a pschiwlekowachu je na njedobytnu twjerdźisnu, hdźež je njeczłowjeska žónska sarěsacź dasche kaž skót.

Hdyž Kornelijuž spósna, kak jeho žkowa na knježnu skutkowachu, kotreiž mějesche žo žam jeno sa dobre džakowacź, bu jemu žel jeho nahkeje horliwoscże, a wón rjekny: „Wodajcże, baroneßa, jeli je wam moja rěcź hrubje a twjerdźe klinczaka; wona je pschischka s wutroby a se rta" — poßměwasche žo trochu — „němskeho mjedwjedźerja, kotrehož bě rosmjersało, so móže tež pschinarodźenje tak dobroćiwej wutrobje, kajkaž je wascha, namrěta wopacžnoscź takle hrosycź."

Ale Irma žo wotwobrocźi.

„Ja žym Wuherka", wona rjekny, „a wy scże njepschecźel Wuherjow."

„Njepschecźel Wuherjow", wón snapschecźiwi, „jeno njepschecźel wuherskeje nadutoscże a wscheje njesprawnoscże. Hdyž tajke wězy nadeńdu, dyrbju pschecźiwo nim wustupowacź, njech khoschtuje, schtož khoschtuje. Wěm drje, so potom na niczo njedźiwam, a mnohi pokojcźny pschecźel je mi teho dla hižo shramił, a mnoheho hórkeho njepschecźela žym žebi s tym naczinił. Mój pak chzemoj žo roseńcź w pokoju — abo niz?"

Wón sticźi jej ruku. Wotwlakujo žo jeno połoži žwoju do njeje, potom połkoni hłowu na krótki postrow a woteńdże. Kornelijuž scźeże s ramjenjomaj sa njeju hladajo, niz hněwny abo hanjo, ale wobžarujo. Potom, hdyž bě žo sa kerkami shubiła, pschiwobrocźi žo horam, samachny s kijom dwaj — tsi krócź psches powětr a saspěwa žebi dale krocžo:

„Bóh, kiž je dał żeleso,
Nochzyšche žanych wotrocžkow."

(Pschichodnje dale.)

Ze Serbow.

S **Budyšchina.** Pschecże mnohich Sserbow žo skónczńje dopjelni. Ssobotu 31. měrza žo w Sserbskim Domje khofejownja wotewri. Sserbjo smęja nětko w Budyschinje žrjedźischcźo, w kotrymž móža žo skhadźowacź. Najprjódzy wschak dyrbja žo w žerbskej khofejowni s khofejom, cźajom, limonadami a druhimi bjesalkoholnymi napitkami spokojicź, kotreż nikomu hłowu njesamucźa. Posdźischo, hdyž žo Sserbskemu Domej korczmarske prawa dostanu, budże žo tež piwo a wino porjedźecź. Sserbska khofejownja s wulkeje wyšokeje žwětkeje stwy a s pódlanskeje mjeńscheje stwy wobsteji. Duž wona wjele hoscźom rjany, pschijomny pschebytk poskicźa. Njech je w njej pschezo prawje žiwy žerbski wobkhad, njech Sserbjo do njeje husto pschikhadźejo dopokasaja, so žebi žerbsku khofejownju waža. Duž na sažowidźenje w žerbskej khofejowni!

— Kanonikojo Budyskeho tachantskeho kapitla žu s bamžowej dowolnoscźu a po bamžowym pscheczu knjesa prälata profesora **Dr. Aloisija Schäfera**, pschichodneho katholskeho biskopa w Satskej, sa Budyskeho tachanta wuswolili. Sapoczatk meje žo tutón ssa biskopa wuswjecźi.

— Mjes schulskimi kandidatami, kotsiž lětża s krajnostawskeho seminara wuńdu, je jedyn jenicźki Sserb, knjes Domaschka s Wichowow.

— Sańdźenu žrjedu mějesche žo popoldnju w 2 w Biskopizach nowowuswolenje na sakisku synodu sa Budysko-Kamjeństi wokrjeż. Wuswolikoj staj žo knjes primarius Wjazka w Budyschinje a knjes rycźerkubleŕ Hanovsky nad Makym Woždykom. 9 žerbskich wolerjow pschi wuswolenju duchowneho sastupjerja běku papjerku woteda a s tym sjawne žwědczenje sa to wotpokoži, so ma a móže jenož žerbski duchowny nasche žerbske woždy na synodże sastupicź.

— Wutoru a žrjedu mějesche žo wotkhadne pruhowanje na Budyskim gymnasiju. Wschitzy pruhowani žu pruhowanje wobstali. Mjes abiturientami je tež Sserb, žyn k. kantora Kaplerja w Budyschinje.

— Sa nowotwor kavalleriskich kasarmow w Budyschinje je budgetowa komišija khežorstwoweho žejma jako druhu ratu 600 000 hriwnow pschiswolika. Duž móže žo s twarom kasarmow bórsy sapoczecź.

S **Židowa.** Nad samoženjom tudomneho pjekarskeho mischtra K. E. Wähnera je žo konkurs pschipowjedźił.

S **Wulkich Debžez.** Wulka woda, kotruž mějesche tydźenja Sprewja, bě wobkhad mjes Wulkimi a Makymi Debžezami pschetorhnyła. Psches kamjeńtny móst pschi tudomnym mkynje žo wyšoko woda walesche. Mnischonski nózny straźnik, kotryž pschipadnje we Wulkich Debžezach pschebywasche, pak žo nochzysche s tymle sadźěwkom wottraschicź dacź, so by w runej měrje psches móst do Makych Debžez a wot tam domoj schoł. Prajiwschi: „Wulkeje wody žo njeboju", wón psches móst stupasche, hacž runje jemu woda hacž pod pažu dožahasche. Dale mosta pak bě woda hischće hłubscha a bóle torhaza. Džiwje schucźaże žołmy njebojasneho straźnika powalichu a jeho do hłubokoscże scźeżechu. Khrobły muž bě w žmjertnym strasche. Na žoże mkynski wotrocźk a pohonc widźeschtaj, kak žo wón ponuri a sa nim skoku pschi brjosy dele běżeschtaj. Jimaj žo poradźi, pok tepjeneho nózneho straźnika doscźahnycź a na brjóh wucźahnycź.

S **Běłeje.** Do tudomneje Hantuschez (prjedawscheje Schpótkez) korczmy tele dny mkody pachoł pschińdże a žebi karancźk piwa žadasche. Korczmarka po piwo woteńdże, hoscźa wó jstwje žameho wostajiwschi. Njemało žo wona dźiwasche, so pachoł s najstwy dele nimo njeje s khěže won běżesche, hdyž chzysche wona karancźk piwa do hoscźowskeje stwy donjesćź. To njemóżesche po dobrym bycź. A hlej, hdyž žo w najstwje roshladachu, pytnychu, so bě zusy pachoł něhdże 200 hriwnow kradnył. Korczmarjej Michalkej w Roswodezach je tón žamy ripž něhdże 100 hriwnow wuwjedł. Dale je wón w Bójžwezach na jenym městnje 65 hr. a w Hornjej Kinje s jeneho doma pjecża 60 hriwnow žobu hicź kasał. Mkodostny pakostnik je pjecża pjekarski wucžobnik, kotryž Hennig rěka. Kaž žo sda, ma wón woželitu pjenjeżnu cźuchawu. Ludźom je hudancźko, so je wón tak rucże pjenjeżne khowanki wucźuschlik. W jenym hoscźenzu w Budyschinje, w kotrymž Hennig s rosbrojenjom pjenjes nadpadowasche, žu jeho poliziśtojo sajeli. Na polizajstwje žo wón Hoffmann mjenowasche.

S **Cźornych Noßliz.** Wuhlo do kólnje wožo je tudomny džěłacźeŕ Nedon schtwórtk do njesboża pschischoł. S karu s roschtow dele padnywschi je žebi wón dwě rjeble skamak.

S **Kschischowa.** Pónděelu wjecźor je žo maživna bróžeń ratarja Fiedlerja spalika. Sa sakožerja wohnja žu 14lětneho schulskeho hólza Pawoka Schuberta wuželědźili, kotryž dyrbjesche žo do jutrow konfirmérowacź. Sswojemu wucźerjej je žo na to njedocźink wusnał, so je pšched nětkotrymi njedźelemi tež w statoku ratarja Scheiby woheń sakožił. Tehdy pak žu žo ludźo płomjenjom s cźažom dohladali a je saleli. Njekhmanika žu do jastwa Rychbachskeho žudnistwa dowjedli.

S **Rakez.** Kaž hižo pšched dlějschim cźažom druha komora, tak je nětko tež prěnja komora krajneho žejma 790,000 hriwnow sa twar želesnizy s Rakez hacž k pruskej mjesy pschiswolika. Budyski wyschschi měschcźanosta, dr. Käubler, džak a wješkelosćź wupraji, so žo skónczńje Budysko-Rakecźanska želesniza k pruskej želesnizy pschisamknje. Hórka kapka wschak je do powschitkowneje wješkelosće s tym padła, so finanzne ministerstwo wot wobdźělnych gmejnow dźěl pjenjes, sa kupjenje ležomnoscźow wudatych (16,000 hriwnow), wróczo žada. W tymle padże žo wschelake jara khude gmejny potrjechja, podźělne khósty pak Budyschin a nětkotre lěpje stajene gmejny pschewosmu.

Temu napschecžo finanzny minister dr. Rüger praji, so ma

knjeżerſtwo ſa pſchiſprawne, ſo gmejny, pſchi żeleſniſkim twarje wobdźělene, dźěl pjenjes, ſa kupjenje leżomnoſćow nakoženych, ſtatej ſarunaja, kaž ßo to we wjele wjetſchej měrje w druhich ſtatach, woßebje w Pruſkej, Bayerſkej, Badenſkej atd. ſtawa.

Komornik ſ Boxberg-Wulkowjelkowſki ßo nadźija, ſo je wunoſchnoſcź noweje żeleſnizy ſaruczena. Wona budźe jena ſ najkrótſchich żeleſnizow mjes Winom a Barlinom, a poſdźiſcho budźa na njej też ſpěſchne a błyſkne cźahi jěſdźicź.

S **Krjepjez** pola Halſchtrowa. Sańdźenu ßobotu tudy ſ rěcźki Mikczanki cźěło wuczahnychu. Něhdźe 54 lět ſtary Fryz Ulbricht běſche ſ moſta do njeje padnył Pſchi wulkich wichorach bě to bjes dźiwa, woßebje dokelž njeboczičźki ſkoro ſtajnje wichoraty wokoło khodźeſche. Najſkerje běſche hižo někotre dny w tamnej hrjebi leżał, pſchetož jenu cźapku běchu hižo 2 dnjej prjedy namakali.

S **Kinsbórka.** Nowe wojeŕſke ſwuczowaniſchcźo, kotrež ßo ſ połnozy Kinsbórka pſchiprawi, budźe kóßnu milu wulke. Wone też kruch ſtatneje hole wobßaha, kotryż budźe khěżorſtwowy fiſkus ſakſkemu ſtatej wotkupicź dyrbjecź. Wſcho hromadźe budźe ßo ſa kupjenje trěbnych leżomnoſćow 5 milijonow hriwnow wudacź. K temu měło ßo hiſchcźe 5 milijonow hriwnow ſa poſtajenje twarjenjow wudacź, tak ſo bychu wſchě khóſty ſa nowe ſwuczowaniſchcźo něhdźe 10 milijonow hriwnow wuczinikе. S najwjazy burſkimi wobßedźerjemi je ßo hižo doroſumjenje dozpiło. Tſi mjeńſche wßy, kotrež we wobßahu noweho ſwuczowaniſchcźa leża, dyrbja ßo do zyła ſhubicź. Wone budźa, hdyž budźa próſdne wobydlerjow, artilleriji pſchi tšělenju jako ſaměry ßłużicź.

S **Bórka** pola Wojerez. W naſchej holi ßo najſkerje bórſy wuhlowe podkopki ſakoża a pódla nich ßo brikettownja ſakoži. Hižo pſched 10 lětami je jedyn wěſty Rietze ſe Stěho Komorowa na tudomnych burſkich leżomnoſcźach ſa wuhlom wjercźecź dał a 60 hacź 70 metrow hłuboko móznu wuhlowu worſchtu namakał. Hižo tehdy ßu mnoſy wobßedźerjo ſ Rietzom wuczinjenja wujednali, kotrež dyrbjachu 15 lět płacźicź. Woni jemu jutro hole po 250 hriwnach pſchedachu ſ wuměnjenjom, ſo dyrbi ßo kupny pjenjes wupłacźicź, tak bórſy hacź ßo na leżomnoſcźi ſa wuhlom rycź póczinje. Nětko ſtaj pſchekupz Grünthal a Rentier Smochow ſ Koczebuſa Rietzowe wuczinjenje pſchedewſakoj a pódla teho ſ druhimi wobßedźerjemi, kotſiž ßo tehdy njeběchu k pſchedaczu ßwojich leżomnoſcźow rosßudźili, nowe wuczinjenja wujednakoj. Po nich wobßedźerjo teho runja ſa jutro po 250 hriwnach doſtanu, tola ſ tym rosdźělom, ſo ßo jim prěnja tſecźina hnydom po ßudniſkim ſapißanju, druha tſecźina dwě lěcźe poſdźiſcho a poßlednja tſecźina ſa ſchtyri lěta wupłacźi. Nětko dyrbi ßo hiſchcźe ras na 5000 jutrach hole ſa wuhlom w krótkich wotſtawkach wjercźecź, ſo by mohło ßo měſtno poſtajicź, kotrež by ßo najlěpje ſa twar briketownje pſchihodźiło.

Se Stěho Komorowa. Cźěło murjeŕſkeho miſchtra Drabanta ſ Barlina je revěriſki hajnik ſ jeneho jěſora pola Großbeſtena wucźahnył. Drabant je loni w novembrje ſ automobilom jědźo pucź mißnył a pó cźmje do jěſora ſajěł, w kotrymž je ßo tepił. Jeho automobil najſkerje hiſchcźe we hłubokim jěſorje leži. Pola cźěła, kotrež mějeſche jenož ſ lohka ſmjecźenu ranu, wjetſchu ſumu pjenjes, někotre ſměnki (wechſle) na wulke ſummy, ſkote pjerſchcźenje a ſloty cźaßnik namakachu.

We Wojerowſkim wokrjeżu budźa nalětne kontrole reſerwy 23. haprleje dopołd. w 11 hodźinach w Delnim Wujeſdźe, 23. haprleje pop. w 4 hodź. w Běłym Khołmzu, 24. haprl. dop. w 9 hodź. w Kulowje, 24. haprl. pop. w 3 hodź. w Njedźichowje, 25. haprleje w Ruhlandźe, 26. haprleje w Hóſnje, 26. haprl. pop. w 2 hodźin. w Blunju, 27. haprl. dop. w 9 a 11 hodź. we Wojerezach.

Se Shorjelza. (Khoſtanſka komora.) Dźěłacźeŕ Fiedler ſ Kropnje a cźeladnik Pawoł Pjekař ſ Kulowa běſchtaj na khóſty druhich ludźi tucźnje żiwaj. Wobaj rad połcź jědźeſchtaj, kotryż ßebi ſ zuſnych kurnikow nakradowaſchtaj. Mjes druhim też kurnik kublerja Wowcźeŕka w Ssulſchezach wopytaſchtaj. Pucź k njemu bě khětro wobcźeżny; dyrbjeſchtaj pſches wokno ßłomjaneje tšěchi jeneje kólnje pſcheléſcź, prjedy hacź k połczam dóńdźeſchtaj. Pola jeneho druheho kublerja Fiedler durje ſ murje wupacźi, tola wulka próza ßo jemu hubjenje ſapłacźi, dokelž kurnik próſdny namaka. Dale bě Pjekař pola jeneho brodutruharja w Kulowje bleſchku włoßoweje barby kradnył, kotruž bě Fiedleŕ pſchi ßebi khował. Woběmaj ßo khoſtanje, paduſchſtwa dla lětßa 6. januara pſchiſßudźene, powyſchi, a to Fiedlerjej na 1 lěto a Pjekarjej na 6 měßazow.

S **Běleje Wody.** Wutoru popołdnju je korczmař reſtawrazije pſchi Brunez hacźe cźěło 28lětneho dźěłacźerja Mühlmeiſtera ſ hata wucźahnył. Mühlmeiſter je ßobotu pjecźa wſchě ßwoje pjenjeſy pſchi khartach pſchěhrał. To je jemu tak bliſko ſchło, ſo je ßmjercź we wodźe pytał a namakał.

Se Sabroda. Njedźelu je ßo tu 3lětne dźěcźo cźěßle Matěja Janaſchka w dźěrje, ſ deſchcźowej wodu połnej, tepiło.

Přilopk.

* V. S **Budyſchina.** W tudomnym hoſcźenzu „króńje“ khěżorſtwoßejmſki ſapóßłanz Gräfa wo „finanznej reformje a nowych dawkowych pſchedłohach“ a khěżorſtwoßejmſki a krajnoßejmſki ſapóßłanz Zimmermann wo „pſchichodźe němſkeho luda“ rěcźeſchtaj. Knjes Gräfa ßo pſchecźiwo dawkam na piwo, tobak, jěſdne khartу, frachtowe liſty a dopißnizy wupraji, tola je wón ſa herbſtwowy, automobilny a khěżorſtwowy woborny dawk.

* Na ſpodźiwnu khoroſcź, tſchepotańzu, ßu dźěcźi, jeneje ſchule w Miſchnje ſkhoriłe. Schulu běchu teho dla na khwilu ſamkli. Tele dny běchu w njej ſaßo wucźicź ſpytali, tola ßu wucźbu ſaßo ſaſtajicź dyrbjeli, dokelž ßo ſnamjenja tſchepotańzy też na dźěcźoch pokaſowachu, kotrež běchu hacź dotal ſtrowe woſtałe.

* Wo żałoßnym njeſkutku je tele dny pſchißażny ßud w Düſſeldorfje ßudźił. W ßußodnym München-Gladbachu mějeſche 48lětny wyſchkowy leutnant Rooſe villu, w kotrejž ßam bydleſche. Wón bě cźuwoweje khoroſcźe dla ſe ßłużby ſchoł a bě hižo lěta dołho wot ßwojeje żony dźělony. Jako hejtman a też jako major bě wón dlějſchi cźaß pola wulkeho generalneho ſtaba w Barlinje był. So njeby ßam był, wón młodeju mandźelſkeju, fabrikarja Adolfa Blömera a jeho żonu, do ßwojeje trochu ßamotnje leżazeje ville wſa. Blömerowa dyrbjeſche wyſchkowemu leutnantej poßłużowacź, ſa to bě wón mandźelſkimaj delnje wobydlenje pſchewoſtajił. Pódla teho wón Blömerowej měßacźnje 15 hriwnow płacźeſche. Loni w oktobrje ßo nahrabnaj cźłowjekaj roſsßudźiſchtaj, wyſchkoweho leutnanta ſkónzowacź, ſo mohłaj ßo jeho pjenjes ſmozowacź. Blömerowa dyrbjeſche wyſchkowemu leutnantej jěd do khoſeja ſměſchecź. Dokelž pak njemóżeſchtaj jěd bjes jědoweho wobßwědczenja doſtacź, ßo ſrěcźeſchtaj, wyſchk. leutnanta wobwěßnycź, ſo by ßo ſdało, ſo je ßam ruku na ßebje ſkożił. Tola też tole wotmyßlenje bórſy puſchcźiſchtaj, dokelž ßo cźeżko wumjeſcź hodźeſche. Blömerez mandźelſkaj teho dla wobſamknyſchtaj, wyſchk. leutnanta rano 23. oktobra w pinzy ſkónzowacź. Blömerowy bratr, poleŕař Leopold Blömer, ßo naręczecź da, pſchi ſkónzowanju pomozny bycź. Wjeczor 22. oktobra bě wyſchkowy leutnant hiſchcźe w jenym towarſtwje khěżorzyne narodniny ßobu ßwjecził. Naſajtra rano bórſy po 8 hodźinach Blömerez bratraj w pinzy wulku haru cźinjeſchtaj. Pjerjeſchtaj ſ hamorom do tam ſtejazych próſdnych ßudow, ſo njebě móżno, ßwoje ßamßne ßłowo ſrońumicź. Ssylnje nervoſny wyſchkowy leutnant běżeſche, ſo by měr kaſał. Hdyž pak bě lědma do pinzy ſtupił, jeho mużej, ſ kotrejuż kóżdy hamor w ruzy dźeržeſche, ſ tajkim wotmachom do hłowy pjerjeſchtaj, ſo wón bórſy pohłuſchenу na ſemju padźe. Njedźiwajcy teho mużej dale do njeho pjerjeſchtaj, doniż njeběſchtaj pſcheßwědczenaj, ſo je morwy. Na to njekraßnikaj do Blömerez ſtwy dźěſchtaj, ſo byſchtaj ßnědakoj. Ssnědanje je mordarjomaj derje ßłodźało. Składowaſchtaj radu, kak byſchtaj cźěło njenadpadnje wotſtronikoj. Pſchi tym ßo namjetowaſche, ßo najprjedy pjenjes ſmozowacź, potom poliziji wojſewicź, ſo je ßo wyſchkowy leutnant ſ pukami do Adolfa Blömera dał, cźehož dla je tutón ßo wobarajo wyſchk. leutnanta ſaraſył. Na dobo ßo cźiche ſtonanje ſ pinzy ſaßłyſcha. Mordarjow hroſa saja. Stonanje ßo woſpjetowaſche. Bjes dwěla, wyſchkowy leutnant bě hiſchcźe żiwy. Blömerowa ßo roſpyrjwſchi ſawoła: „To ſtaj hubjenje cźinikoj! Nětko kharlu doſaražtaj! Hdyž ſtaj wěz ras ſapocźałoj, ju dokonjejtaj.“ Blömeraj do pinzy běżeſchtaj. Wyſchkowy leutnant bě mjes tym ſe ßwojeho pohłuſchenja wotucźił a bě ßo ſa ſkhodowe wobłożenje ſe ſemje horje ſcźahnył. Zadławaj ſ nowa do njeho ſ hamorom a ßekeru bijeſchtaj. Potom hiſchcźe ßo ſtorhowazemu cźěłu hłowu wotrěſaſchtaj. Dokelž ßo ſloty pjerſchcźeń njehodźeſche ſ porſta ſcźahnycź, porſt cźěłu wotrěſnyſchtaj. Mordarjej ßo prózowaſchtaj, krejne ßłěby wotſtronicź. Popołdnju hłowu ſkónzowaneho w jeho koffrje na Vierſenſke polo donjeßeſchtaj a ju tam ſahrjebaſchtaj. Koffer, draſtu, wotrubnjeny porſt atd. mordarjej ſpaliſchtaj. Mjes tym bě nózna cźmowota měſtno njeſboża pſchikryła. S kajkim pſchemyßlenjom mordarjej njeſkutkowe ßłěby ſamaſacź wjedźeſchtaj, je ſ teho ſpósnacź, ſo najprjedy ſpytaſchtaj, cźěło bjes hłowy do dźěłacźerſkeho wobleczenja tyknycź, ſo by tak, hdy by ßo cźěło namakało, měnjenje njenaſtało, ſo je to cźěło wyſchkoweho leutnanta Rooſy. Dźěłacźerſke wobleczenje pak bě cźěłu pſchemałe. Duż cźěło do ßuroweho płata ſaſchiſchtaj. W nozy jo na karje ſ měſta wuwjeſeſchtaj

a jo blisko městna sahrjebaschtaj, hdžež bě hižo hkowa sahrjebana. W Roosowym wobydlenju běschtaj wonaj jenož 280 hriwnow namakałoj, dokelž bě wyschkowy leutnant swoje samoženje na statne papjery nałožił.

Bórsy nadpadže, so wyschkowy leutnant njebě wjazy widžeć. Wčžipnym prascherjam prajachu, so je leutnant na dlějschi čzaß wotpuczował. Skónczńje běschtaj mordarjej tak njewobhladniwaj, so drohotne wězy skónzowaneho pschedawaschtaj. Pschi tejle składnoscži jedyn lichowaŕnik w jenym medaillonu wobras skónzowaneho wohlada a wo tym poliziji powjesć da. Na to polizija najprjódzy Blömerez mandželskeju saja. Najprjódzy so taj wusnaschtaj, so staj wězy wyschkoweho leutnanta kradnyłoj a so skónczńje we swojich wuprajenjach tak saschmataschtaj, so dyrbjeschtaj so mordaŕstwa wusnacž. Na to tež Blömeroweho bratra sajachu.

* (Dwójzy bjes winy k khostaŕni saßudženy.) Pschißažny sud w Dortmundže schtwórtk tsecži króć czeladnika Hendricha Quasta s Hamma sudżesche, kotrehož winowachu, so je w nozy 5. januara 1903 jeneho korbarja nadpadnył a wurubił. Wobskorženeho tehole njeskutka dla hižo w měrzu 1903 k khostaŕni na 6 lět saßudžichu.

Khežorstwowy sud wußud sběhny a wěz k pschißažnemu sudej wróczo pokasa. Tón wobskorženeho, dokelž so žanych pschihódnischich dopokasmow njepoda, s nowa k khostaŕni na 6 lět saßudži.

Próstwa wo s nowa sudżenje so najprjódzy wotpokasa, potom so saßudženemu poradži, nowe wolózaze dopokasma swjesć, tak so dyrbjachu do wospjetneje próstwy wo s nowa sudżenje swolicž. W tymle wußudżenju bě Quastej mózno, pokńje dopokasacž, so je njewinowaty. Pruhowanje dopokasmow dowjedže, so běschtej dwě druhej woßobje nadpad wuwjedkej. Sswědzy, na kotrychž sakożku wuprajenjow je so to spósnako, su so hakle nětko pola sudnistwa samolwili, dokelž chzychu so prjedy „běhanja" na sudnistwo sminycž. Quast, kotrehož wuwinowachu, je hižo 3 lěta khostaŕnje wotpokucził.

* (Pjecž japanskich městow je semjerženjom wupuscženych.) Semjerženje, kotrež je sobotu japansku kupu Formosu potrjechiło, je pjecž městow wupuscziło a pódla teho druhu wulku schkodu naczinilo. Wjele tyßaz człowjekow je smjercž namakało, hacž runje w tym czaßu s wjetscha pod hokym njebjom pschebywachu.

* W Schczecžinje (Stettin) dyrbjesche so wobydlenje dźěłacžerja Walthera pschepytacž, na kotrehož tukachu, so je so na jenym městnje nutskamak. Walther a jeho žona tsjoch kriminalnych sastojnikow, kotsiž mějachu pschepytanje wuwjesć, se sekeru nadpadnyschtaj. Po dołhim bědženju pak jimaj sekerje wuwinychu. Walther potom nóž shrabny a s nim kriminalneho polizista Hotzu czežko skaka. Jenemu druhemu kriminalnemu polizistej wón hkowu a wutrobno srani. Polizistojo njemózachu swoje revolwry wužicž, dokelž so Waltherowe dźěczi mjes starscheju a policistow czischczachu. Waltherej so poradži, czeknycž. Po dźiwjej honjeńzy jeho w jenej khěži saßkapichu.

* (Njesboże na želesniznu.) Pola Pueblo w Colorado w połnóznej Ameriži stej pjatk dwaj želesniscaj czahaj do so srasyłoj. Pschi tym je so něhdže 40 woßobow morilo a 100 so ranilo. Jenož 15 puczowarjo su njesranjeni wostali. Jedyn s czahow mějesche dwě lokomotiwje, a dokelž czahaj se wschej mozu do sebje srasyschtaj, so wschě tsi lokomotiwy rosrasychu. Wschě wosy so swróczichu a so rosbichu. Ssněhoweho mjeczela dla mózachu lokomotiwnizy hakle w dalokoscži 200 metrow strach spósnacž. Wjele puczowarjow so hnydom mori. Mnosy běchu do rosbitkow satkußnjeni, kotrež so hnydom sapalichu. Stonanje a kschiczenje žiwych so spalazych człowjekow bě žałośne. Mnosy so do popjela spalichu a njeběchu wjazy spósnacž. Druzy połspaleni wuczeknychu a so, s kowrótnjazymi bolosczemi czwilowani, do sněha sahrjebachu a smjersnychu. Lokomotiwnikaj jeneho czaha staj s lokomotiwy skoczniwschi so wukhowałoj. Na dalokoscž 200 metrow so napscheczo jědžazeho czaha dohladawschi hnydom napscheczny paru daschtaj. Tola bě hižo pschepozdže; bliżschi wokomik so hižo sraženje sta. — Njesboże je pjecža jedyn telegrafist w skužbje wußnywschi sawinował.

* W Burgu pola Lübecka sebi dźěłacžer Rose hubu s czornym pólvrom napjelni a sebi hkowu rosbuchny.

Pczołaŕstwo.

(Pokracžowanje.)

Płódnoscž khmaneje matki je spodźiwna. Matka móže sa najlěpschi czaß naczińskowanja wschědnje wjazy dyžli 3000 a sa swoje žiwe dny — matka je lědma pjecž lět žiwa — něhdže 1,000,000 jejkow naczińskowacž. Najpłódnischa je matka prěnje a druhe léto. Tehodla njekhowaj matku w pczołach dlěje dyžli dwě symje. So bychu ju derje spósnali a wjedželi, kak stara matka je, pomoluja ju někotsi pczołarjo s barbu na khribjecže srjedźneho czełka. Namakasch sa czaß njewobmolowanu matku, dha wěsch naměscže, so su pczoły staru matku s mkodej wuměnike, a ty njebě dotal hischcže niczo wo tym shonił, a njeby tež niczo shonił. Take molowanje je jara rjana wěz, tola jenož sa ludži, kotsiž maju czaß k temu. Matku njepomolowawschi mózesch tež khmany pczołar bycž; hkowna wěz je, so masch jenož stajnje khmanu matku w pczołach. Dobru matku spósnawasch na tym, so wona na płastach stajnje naczińskuje, tak so prósdne panki njewostawaju. Na takich płastach jeji pschikryty czerw kaž deska a nima nihdže žanych dźěrow.

Tu chzu tež naspomnicž, so so porědko stawa, so matki saportki (sapotli) naczińskaju, s kotrychž so žane czerwiki njewulahnu.

Hdyž móže matka ludstwo dale płodzicž a sdźerżecž, tak dołho ju pczołki haja a pěstonja; hdyž pak wona swoje pschißkuschnoscže njedokonja, potom ju tež jeje lud wjazy njeczesczi a njehlada. Maju li srědki k temu, wukubłaju sebi pczołki mkodu matku a wucžerja staru braschniwu s mozu s kolcža. Tola tele prawidło pczołki telko króć powaleja a njewobkedźbuja, so so pczołaŕ njeßmě ženje na nje spuschczecž, hewak je so jemu se wschěm sbožom bórsy nimo kuliko. Husto ma so pczołaŕ sam wo to staracž, so pczoły nowu, mkodu matku dóstanu.

Prawidło je, so je w jenym ludu jenož jena matka. Druhdy pak so stawa, so staru matku pódla mkodeje płódneje hischcže czaß czerpja. S wjetscha stawa so to pola pczołow, kotrež so rad roja, kaž na psch. pola Krajnskich a Limborskich pczołow.

Spodźiwne je, so matka po sdaczu swoju blisku smjercž czuje. Nětko wona s pczołami hischcže wscho pschihotuje, so mohle sebi pczołki mkodu matku wulahnycž. Tak poda so junu w pczołach, kotrež běchu srěnjoßylne a kotrež mějachu dwělětnu matku, tole: Na płascže běchu pczołki pschi kromje schkliczku sa matwischczo sałożike, a matka bě tam naczißka. Spósnach na měscže, so so tele pczoły na rojenje njehotuja. So pak mohł dale spósnacž, schto budže s pczołami a woßebje s matku, wsach jim matwischczo, hdyž bě pschikryte. Matka naczińskowasche dale. Hižo na druhi dźeń běchu pczołki na samym měscže, hdźež běch jim matwischczo wurěsnył, nowu schkliczku sa matwischczo sałożike. Tež tuto matwischczo jim wsach, hdyž běchu jo pczołki pschikryke. Na druhi dźeń běchu pczołki saßo schkliczku sa matwischczo sałożike, a saßy jeniczke we swojim zykym hnězdže, tola na druhim městnje. Na wjeczor tu hischcže ras pohladach; matka bě naczißka, ale nětko sasta nahle s naczińskowanjom. Najspodźiwnische pak běsche, so tuta matka na dobo po płastach khodżesche, jako bychu jej nahle nohi sprostke, a tola sdasche so do teho czaßa, hdyž běch ju wospjet wohladał, hischcže czerstwa a czika bycž. Wóßom dnjom posdźischo bě so s kolcža shubika. Schto bě ji swadźiło, a schto bě so s njej stało, njewěm; ale sa poßlednje wóßom dnjom bě jenož porědko a rědko na płascže hischcže někotre jejka naczińskowała.

So pczołki matku po swojej woli s mkodej wuměnjeju, stawa so husczischo, hacž sebi to njenashoniczi pczołarjo s wjetscha myßla. Czi, kotsiž matku pomoluja, su nam to jaßnje dopokasali. Teho dla maju tež wschelazy s pczołami w korbach lěta dołho wjele sboża, hdyž so tež wo pczoły njestarachu. Wo sbožu pak njeßmě rěczecž, kotryž s pczołami na ramikach pczołari. Tam maju pczołki nowu matku wukubłacž, hdyž to pczołaŕ sebi žada, a tón dyrbi wjedžecž, hdy je to trěbne a prawy czaß sa take wuměnjenje.

Wußudženja.

Khostanska komora. 30lětny formaŕ J. E. Lehmann, w Klukschu narodżeny, kotryž w lijeŕni Budyšteje waggonoweje fabriki dźěłasche, bě loni wot augusta hacž do dezembra 25 puntow kopora kradnył. Lětża w nozy 12. novembra wón psches fabriske wrota salěse a s dwora 106 puntow kopra a 32 puntow czerwjeneho slimka pod wrotami na pucž seßuwa a kradnjeny metall na sobupschiwjesenym wosu do swojeho bydła dowjese. Wobskorženeho k jastwu na 6 měßazow 2 njedźeli saßudžichu a jemu czeßne prawa na 3 lěta wotrjeknychu.

W Schimankez hoscženzu w Komorowje pola Rakez loni 3. dez. hospodaŕski pomoznik Khorla Hendrich Błaži se Stróže pola Rakez na rejwanskej kubi herjekajo porjad każesche. Dohladowazemu gmejnskemu pschedstejicžerjej so wón sarjekny, swoje mjeno mjenowacž. Gmejnski pschedstejicžeŕ a wjeßny skužobnik jeho teho dla pschimnyschtaj. Sso jimaj spjeczujo Błažij na njeju sawołaj: „Tsi krocžele

wot cźěła!" a ſ nohomaj a rukomaj wotoło ſebje pjerjesche. Hakle hdyž ſebi pſchedſtejiczeŕ cźrjódu pachołkow na pomoz wſa, bě mózno, rosnjemdrjeneho khłopza wuwjasacź a wotwjesćź. Lawniſki ſud bě hacź dotal njekhoſtaneho wobſkorżeneho dla każenja měra k 15 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja abo k arreſtej na 3 dny a dla ſpjecźowanja wyſchnoſćźi k 60 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja abo k jaſtwu na 10 dnjow ſaßudźił. Błażijowe powołanje pſchecźiwo tutemu wußudej ſo ſacźißny.

Jan a Ernſt Koban

w Budyſchinje pſchi żitnych wikach 4,

w domje Seehez reſtauranta „Germania".

Pißarńja ſa wudźěłkanje kupjowych, ſaměnjenjowych, dismembraziſkich wucźinjenjow, wucźinjenja pſchi rosrunanju herbſtwow atd., ſa wudźěłkanje pißmow wſcheje druźiny, ſa ſapodacźe próſtwow, ſawoſtajenſtwowych ſapißow, formindźiſkich ſliczbowanjow, dawkowych reklamazijow a ſ zyła wſchěch podobnych pißomnych dźěłow.

Seſtajenje teſtamentow, ſaradźenje pſchi kupowanju a pſchedawanju leżomnoſcźow.

Saradźenje hypothekow, ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow, ſehnawanje pjenjeżnych żadankow, wukaſanje w prawnych wěcach atd.

Wěſte wobſtaranje wſchěch dowěrjenſkich należnoſcźow.

— **Najtuńſche placźiſny.** —

Najſpěſchniſche a ſprawne poſtkuſenje.

Wopyty do wonka bjes powyſchenja placźiſnow.

Pißarńja je wotewrjena njepſchеſtawajcy rano wot 7 hodź. hacź wjecźor do 9 hodź.; njedźelſke a ſwjate dny wot ½11 hacź popołdnju do 4 hodźin ſ wuwſacźom pſchipołdnju wot 12—2 hodźiny.

☛ **Rěcźimoj ſerbſći.** ☚

Drjewowa awkzija.

Scźěhowaze palne drjewo ma ſo ſa hotowe pjenjeſy na pſcheſadźowanje pſchedawacź:

ſchtwórtk 29. měrza w Jeńſchecźanſkim revěrje pola Rakez

něhdźe 175 rm khójnowych ſchcźěpow I. kl.
300 = khójnowych pjeńkow
a hakoſata walcźina po loßach.

Shromadźiſna: dopołdnja w 9 hodź. w drjewiſchcźu w rocźizy.

W knjeżej Kołbicźanſkej wyſchſchej hajnkowni,
21. měrza 1906.

Wyſchſchi hajnik **Schaller.**

Drjewowa awkzija

na Drobjanſkim revěrje.

Wutoru 27. měrza t. l. **dopołdnja ½10 hodźin** ma ſo tam něhdźe 120 dołhich hromadow tołſteho khójnoweho drjewa,
60 wurubanych dołhich hromadow,
4 rm khójnowych ſchcźěpow
ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Sapoczatk pſchi Łupjanſko-Drobjanſkim puczu.

W Minakale, 20. měrza 1906. **Mauke.**

Drjewowa awkzija.

Na **Kürſchnerez ſahonje w Połpizach** nad Sprewju ma ſo **póndźeln 26. měrza 1906 dopołdnja w 10 hodź.** ſcźěhowaze drjewo:
30 rm khójnowych kuluchow,
120 = khójnowych pjeńkow,
60 kop khójnowych walcźkow
ſ wuměnjenjemi na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Jara rjane drjewo. Dobre wotwoźenje.

Shromadźiſna: w 10 hodźinach w Garbarjez hoſcźenzu.

W Hucźinje, 16. měrza 1906.

Robert Mička.

Drjewowa awkzija.

W hrabinſkim **Lippeſkim Bartſko-Nowowjeſcźanſkim** hajniſkim revěrje ma ſo ſcźěhowaze palne drjewo

póndźelu 26. měrza t. l. **dopołdnja wot 9 hodźin**

a to 65 mjehkich dołhich hromadow,
1 twjerda dołha hromada,
115 mjehkich hałoſowych dołhich hromadow

na měſtnje ſamym ſ wuměnjenjemi na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Drjewo je ſeſtajane w 1., 4., 6., 7., 10. hacź 13., 17., 18. wotdźělenju a w drjewiſchcźu 10. a 14. wotdźělenja.

Shromadźiſna w drjewiſchcźu 14. wotdźělenja (pſchi Wulkodubrawſkej mjeſy.

W Barcźe, 18. měrza 1906.

Revěrſke ſarjadniſtwo.
Anſt.

Drjewowa awkzija

w Hucźinjanſkej holi.

Pjatk 30. měrza t. l. ma ſo **dopołdnja** w **11 hodźinach** ſcźěhowaze palne drjewo, w Hucźinjanſkej holi w 11. a 12. wotdźělenju ſeſtajane, na pſcheßadźowanje pſchedawacź. Shromadźiſna w drjewiſchcźu 12. wotdźělenja ſ połodnja Delnjowujeſdźanſkeho pſcheddwórniſchcźa. Pſcheßadźowacź budźe ſo

62 rm mjehkich palnych kuluchow,
165 = mjehkich repuchow,
300 = mjehkeje walcźiny.
120 = mjehkich pjeńkow.

Huſcźanſke hajniſtwo, 19. měrza 1906.

O. Mendte.

☛ Jako najlěpſche ſo poruczeja

dr. Roeberowe

lěkaŕſtwa:

Hablowy a jehlinowy ſpirituß pſche drjenje w rukomaj a nohomaj, ſchižu, bjedrach a ſhibadłach.

Pepſinowe wino pſche tłóczenje żołdka, wrócźenje, mjeknjenje, bjeſappetitnoſcź.

Benediktinſka eſſenza pſche żiwotowe bolenje, driſtawu.

Cźaj ſarfara pſche kaſchel.

Bjenchlowy měd a brěcźka cźornych Janſkich jahodow pſche kaſchel a dyhawoſcź dźěcźi.

Żołdźowy kakao pſche driſtawu a żiwotowe bolenje.

Jałorzowa (jěchiběrnowa) **brěcźka** k cźiſcźenju krwě.

Mydło pſche liſchawu.

Mydło pſche njerodź pola cźłowjeka a ſkotu.

Kopſchiwowy ſpirituß, **Arnikowy ſpirituß**, **Brěſowy balſam** } pſche wupadanje włoßow a ſchupiſny.

Kupanſke ſela ſa ßłabe dźěcźi.

Teho runja wſchě **lěkowanſke kopjena, ſela, korjenja,** dale **wobaladła** (wotu, wobalki atd.) **mineralowe wody, ſchleńcźane żykawy** a **apparaty k wothładanju khorych.**

Dr. Roeber,
Germania drogowńja
ſ napſchecźa „winoweje kicźe"
na bohatej haßy.

Do Pancźiz!

Dobry cźiſcźe ßłodźazy

khoſej

punt po **75** np. hacź **150** np.,
paleny, punt po **90** np.
hacź **180** np.,

drobny zokor

punt po **195** np.,

raiß

punt po **14** np.,
ſaruczeny cźiſty

kakao

punt po **100** np.
poruczа

Pawoł Glauſch
w Pancźizach.

Konfirmandske wobleczenja

ſ najtuniſchich hacz do najwoßebniſchich.

Prjedy hacz kupujecze, pruhujcze hódnoſcz a tunjoſcz.

Tkaniny, dźěło, ſzedźenje kóždu konkurrenzu pſchetrjecha.

Dźěczaze, pacholaze, mužaze wobleczenja, jenotliwe kholowy, ſchaty, krawatty, mězy, klobuki na hobrſki wubjerk.

Ernst Jenke.

Pſchi hlownym torhoſchczu 9. **Pſchi hlownym torhoſchczu 9.**

Max Schückel

w Budyſchinje na bohatej haßy 18

k konfirmaziji, kaž tež pſchi hewaſchej potrjebje ßwój bohacze wuhotowany ſkład

czrijow a ſchkórnjow

najnaležniſcho porucza.

Ssuche pjeńkowe drjewo

po ſnatych tunich placźiſnach pſchedawa

hrabinſke Lippeſke hajniſke ſarjadniſtwo w Dubom.

Dźěłaczerjow

do trajneho dźěła pyta

Budyſka meblowa fabrika

pſchi Bělerniſkej dróſy (Bleichenſtraße) 7.

Kubło

czißło 17 a 18 w **Hrubocźizach,** 1/2 hodźiny wot Budyſchina, 105 kórzow wulke, ſe 1026 dawſkimi jenoſczemi wobczeżene, je ſe ßwobodneje ruki na pſchedań Dalſche je tam ſhonicz.

Żiwnoſcz je w **Sarěczu** ſe 7 kórzami dobrych leżomnoſczow ſtaroby dla ſe ßwobodneje ruki na pſchedań. Dalſche je ſhonicz pola wobßedźerki w Sarěczu czo. 4.

Rěczi ßerbſki!

Libſch, ßudniſki aktuar ſw. ßł. na ßukelnſkej haßy 34, na koßu ſ napſchecźa piwneho hroda. Pißarnja ſa kupne, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajenſtwowe atd. wězy. Telefon czißło 324.

Rěczi ßerbſki!

Khěża na pſchedań.

W zyrkwinej wßy Hodźiju je hnydom ſ pſchihodnymi wumènjenjemi pſchi Draždźanſkej dróſy leżaza khěża ſ pſchitwarjenymi khlamami a pſchimjeſowazej trawowej a ßadźeńſkej ſahrodu na pſchedań.

Wona ßo jara derje ſa jeneho rjemjeßlnika abo wiſowarja hodźi. Dalſche je ſhonicz w Hodźijſkej ſchuli.

Stólzy

na wulki wubjerk po najtuńſchich placźiſnach porucza

Aug. Wagnerowa wud.

w Budyſchinje pſchi Michalſkej zyrkwi czo. 6.

Burſke towaŕſtwo w Rakezach

ſměje **jutſje njedźelu 25. měrza** popołdnju ſ dypkom 4 hodźin w Gäblerez hoſczenzu poßedźenje.

Wo bohaty wopyt proßy **pſchedßydſtwo.**

Krawſkeho wuczobnika

k jutram pyta

Ernſt Schenk, krawſki miſchtr w Budyſchinje na ßukelnſkej haßy, rózk žitnych wikow po 1 ſkhodźe. Wot 24. měrza na ßukelnſkej haßy 21 delka.

Kowaŕſkeho wuczobnika

pyta k jutram

Ota Sſymank

w Bóſchizach pola Njeßwaczidla.

Ssynam ſprawneju ſtarſcheju, kotſiž chzedźa rěſniſtwo nawuknycz, wuſtojnych wuczbnych miſchtrow ſ pſchihódnymi wumènjenjemi wukaſuju.

Ernſt Gröſchel,

wyſchſchi miſchtr rěſniſkeje jednoty w Budeſtezach.

Kuchaŕki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy a tajke k ßwinjom, hródźne dźowki ſ wulkej mſdu, ßrěnkow, rólnych pohonczow do tudomnych a Draždźanſkich ſtron pyta pſchiſtajerka **Görlichowa** na ſchulſkej dróſy 7 ſ napſchecźa theatra.

Sſłużobne holzy, dźowki, wotroczkow a pohonczow pyta

M. Pfuhl

pſchi Michalſkej zyrkwi.

Rěhdže 2500 zentnarjow pizowanſkeje runklizy

ſ dwora ma na pſchedań

Kurt Gießner

na knježim dworje w Boranezach.

40 zentn. běrnow

ßu na pſchedań w **Nowej Wjeſzy** czißło **20** pola Worklez.

Najlěpſchi **połcz krajnych ßwini,** punt po 90 np., ſ wjetſchimi dźělbami tuńſcho, **ßwinjaze ßadło,** punt po 85 np., pſchi 10 puntach po 80 np., **wuſchkrjeny jerchenjowy kój** punt po 60 np., wjetſche dźělby tuńſcho porucza

Emil Gräfe w Budyſchinje na ſwonkownej lawſkej haßy.

Bukečanske serb. tow.

změje jutře njedźelu 25. měrca popołdnju w 5 hodź.

poſedźenje.

Knj. kantor Keŕk je přednošk dobroćiwje přilubił.

Wo bohaty wopyt prosy

předsydstwo.

Duchownje wobdarjeny hólc, kotryž chze **piſmikiſtajetſtwo** nawuknycz, jutry wuczbu namaka w **Ssmolerjej knihiczijſchczetni.**

Wożenjeny ſtróſby, ßylny muž, ſrěczniwy a ßerbſkeje rěcze doſpołnje mózny, ßo k jutram tuteho lěta jako

piwowy pohonicz

ſ dobrej mſdu a darmotnym wobydlenjom pyta.

Samolwjenja ſ wotpiſanymi wopißmami chzyłe ßo we wud. Serb. Nowin wotedacz.

Ssylny **plahowanſki byk,** Oldenburgſkeje raßy, 1 1/2 lěta ſtary, je na pſchedań w Rakezach czo. 87.

Doſpołny **jěcharſki konjazy grat** ma tunjo na pſchedań **Hennig** pod bórklinom 6 po 1 ſkhodźe.

Czeßny a ſpěſchny **domjazy pachoł,** niz młódſchi dyžli 17 lět, ßo hnydom pyta w konditaŕni **W. Müllera** na Hoſchiz haßy 44.

Z Božej pomocu je so namaj strowa **dźowčička** narodźiła.

Pawoł Wićeżk, duchowny a mandźelska Frieda rodź. Severinec.

We Łupoji, 12. měrca 1906.

Wſchitkim tym, kotſiž ßu nam pſchi ſaźnym wotßalhiczu naſcheho dobreho a ſtaroſczíweho ßwěrneho nana, hoſczenzarja

Khorle Ernſta Bährа

wutrobne dźělbracze wopokaſali, ſ tutym ßwój najwutrobniſchi dźak wuprajamy. Woßebity dźak knjeſej duchownemu ſa troſchtowaze ßłowa pſchi rowje.

S Khróſcze p. Minakała, 21. měrza 1906.

Żarowazy ſawoſtajeni.

(K temu czißłu dwě pſchiloſy.

Prěnja pschiloha k czißku 12 Serbskich Nowin.

Ssobotu 24. měrza 1906.

Płaczišny rěsneho skotu na Drażdżanskich skotnych wikach

19. měrza 1906

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skotne druźiny a wosnamjenjenje.	Żiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
WolY:		
1 połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacż do 6 lět	39—41	74—77
awstriske	40—42	76—80
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	35—38	70—73
3. žrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	32—34	65—69
4. žnadnje pizowane kóżdeje starosby	28—31	60—64
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	37—39	70—74
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacż do 7 lět	33—36	66—69
3. starsche, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite mlódsche kruwy a jałojzy	29—32	62—65
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	25—28	57—61
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	22—24	50—56
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	38—41	70—74
2. žrěnjo pizowane, mlódsche a derje pizowane starsche	35—37	65—69
3. žnadnje pizowane	31—34	60—64
Czelata:		
1. najlěpsche z mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	52—54	82—86
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	49—51	78—81
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich schischenjow w starosbje hacż do 1¼ léta	59—61	78—80
2. mjaßne	57—59	75—77
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	54—56	70—74

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2134 měchow.	W Budyschinje 17. měrza 1906. wot hr.	wot np.	hacż hr.	hacż np.	W Lubiju 22. měrza 1906. wot hr.	wot np.	hacż hr.	hacż np.
Pschenża běła	—	—	—	—	8	24	8	68
" żołta	8	13	8	25	7	65	8	09
Rožka	7	50	7	63	7	25	7	50
Jeczmjeń	8	—	8	13	7	07	8	—
Wowß	7	70	8	10	7	10	7	60
Hróch	10	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	50	10	—	8	—	9	—
Jahły	15	—	17	—	15	—	17	—
Hejduschka	16	—	18	—	16	50	17	50
Bérny	1	60	2	10	1	50	2	—
Butra 1 kilogr.	2	40	2	60	2	10	2	40
Pschenična muka 50 "	9	50	18	25	—	—	—	—
Rżana muka 50 "	9	—	13	75	—	—	—	—
Sžyno 50 "	2	30	2	70	2	10	2	40
Sžoma 100 "	3	—	3	50	14	—	19	—
Proßata 900 schtuk, schtuka	13	—	36	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	5	30	5	20	5	60
Rżane wotruby	—	—	5	60	5	50	6	—
Pschenični gris	—	—	5	75	—	—	—	—
Rżany gris	—	—	6	50	—	—	—	—

(50 kilogr.)

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. 30 np. hacż 8 hr. 68 np., pschenża (żołta) wot 8 hr. 25 np. hacż 8 hr. 83 np., rožki wot 7 hr. 60 np. hacż 7 hr. 75 np., jeczmjeń wot 8 hr. — np. hacż 8 hr. 10 np., wowß wot 7 hr. 70 np. hacż 7 hr. 90 np.

W Budyschinje płaczeschże: kórz pschenży (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacż — hr. — np., żołta 13 hr. 80 np. hacż 14 hr. 02 np., kórz rožki po 160 puntach 12 hr. — np. hacż 12 hr. 19 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 11 hr. 20 np. hacż 11 hr. 39 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu

15. měrza 1906.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 40 np. hacż 7 hr. 60 np., pschenża wot 7 hr. 60 np. hacż 8 hr. 20 np., jeczmjeń wot 7 hr. 50 np. hacż 8 hr. — np., wowß wot 7 hr. 60 np. hacż 8 hr. — np., jahły wot 13 hr. — np. hacż 14 hr. — np. hróch 12 hr. — np., žyno 2 hr. 20 np., bérny 2 hr. 20 np., žłoma (600 kilogr.) 19 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 10 np. hacż 2 hr. 30 np.

Wjedro w **Londonje** 23. měrza: Rjane a symne.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smėje njedźelu Lätare rano w 7 hodź. farat Räda žerbsku spowjednu rěcz, ½9 hodźin cand. theol. Bójz se Židowa žerbske a w 10 hodź. němske předowanje. — Zyrkwiny chor budże spěwacź: K tebi, Knježe, chzu žo wołacź. — Popołdnju ½2 hodźin budże farat Räda němske paczerske dźěćźi pruhowacź. — Tydźeńske sastojnske dźěła smėje duchowny Tischer.

Wutoru 27. měrza popołdnju w 5 hodź. budże w Jeńkezach žerbska póstna nutrnosć.

Schtwórtk 29. měrza budże dopołdnja w 9 hodź. žerbska a ½11 hodźin němska spowjedź. Spowjednej rěczi smėje farat Räda.

KřćenI:

W **Michalskej zyrkwi**: Pawoł Waltař, njemandź. ž. na Ssokolzy. — Marja Herta, Bjedricha Gustawa Kóczki, fabrikarja na Židowje, dź. — Emma Dora, Ernsta Augusta Meinerta, zyhelnika na Židowje, dź. — Hana Martha, njemandź. dź. na Židowje.

W **katholskej zyrkwi**: Hana Helena, Jurja Hajny, tepjerja tu, dź.

Zemrjeći:

W **Michalskej wožadże**: 18. měrza: Hańża Pětkez, Augusta Michalka, radźineho dźěłaczerja tu, mandźelska, 68 l. 11 m. 20 d. — 20. Max Ernst, Jana Scholty, pohonca na Židowje, ž., 8 m. — 21. Hana Traniz, Jana Ernsta Scholty, khěžerja a fabrikskeho wojnarja w Dobruschi, mandźelska, 53 l. 11 m. — Ernst Alfred, njemandź. ž. na Židowje, 2 m. 1 dź. — 22. Ernst Hermann Sachsa, żelesniski wothladaŕ w Sćižjezach, 52 l. 8 m. 12 d.

Zyrkwinske powjesće z Hodźija.

Njedźelu Lätare smėje rano ½8 hodź. duchowny Voigt žerbsku spowjednu wucżbu, ½9 hodź. farat Kschižan žerbske a w 10 hodź. němske předowanje. — Pschipołdnju w 2 hodź. budże katechismusowa wucżba za němsku žónsku mlodźinu. — Popołdnju w 4 hodź. budże w Bolborzach w schuli žerbske póstne předowanje a žerbska spowjedź.

Pjatk 30. měrza budże rano ½9 hodź. žerbska spowjedź a ½10 hodź. žerbske kemschenje.

Zyrkwinske powjesće z Budestez.

Njedźelu Lätare smėje duchowny Kschižan rano ½8 hodź. žerbsku spowjedź, farat Domaschka dopołdnja ½9 hodź. žerbske a ¼11 hodź. němske předowanje. Pjatk dopołdnja ½9 hodź. budże němske póstne kemschenje.

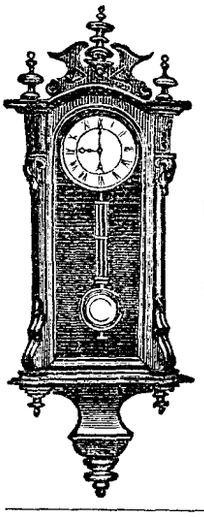

G. Nagerowy naßlědnik

mějeczel **Th. Hippe**

w Budyschinje na žerbskej haßy 11

wschě druźiny **czaßnikow** po wurjadnje tunich płaczišnach z dwělětnym pißomnym rukowanjom pschedawa, teho runja

rjeczasy, brosche, nawuschnizy, pjerscheżenje.

Czaßniki žo najßwědomiczniwischo a najtuńscho z jenolětnym rukowanjom wuporjedźeja.

Destillazija Adolfa Rämscha naßlěd.

(mějeczel Max Kirschner)

w Budyschinje pschi butrowych wikach

— 1868 założena —

porucża žwoje daloko a schěroko znate wubjerne ☛ **likěry** ☚ k kwaßam, kschczišnam a druhim žwjedźeńskim składnosczam w czwizach a po wasy. Wožebje dobre žu dwójny **rózowy, nalikowy, hontwinski a jadroselowy, hornjołużiski, żołdkoselowy seleny** a **czetwjeny, zitronowy, wischnjowy, malenjowy, prußnizowy** a **korwejdowy.** Dale **naturskokorwejdowy,** dobry **žitny** a **czisty** czißko 1 a 2.

Ezwizy k pjelnjenju žo wupożczuja.

Kmótſaze dżaki

ßu dostacź
we wudawarni Serb. Nowin.

Prußnizy a holandſke jahody

ſ zokrom warjene, punt po 32 np., pſ . i wotewſaczu wjetſchich dżělbow tuńſcho porucża

Pawoł Pětschka
pſchi drjewowych wikach
a na Nowoſalzſkej dróſy.

Spěwarske,
ßerbſke a němſke,
jednorje hižo po 2 hr. a woßebnje do czelazeje koże ſwjaſane hižo po 6 hacź do 10 hr. ßu na pſchedań
we wudawarni Serb. Nowin.

Budyſka meblownja a na pſcheßadżowanje pſchedawarnja Pawola Henſela w Budyſchinje
pſchi lawſkich hrjebjach 4 w ßerbſkim domje
porucża
nadobu do **bydlanſkich** a **ſpanſkich ſtwow** a **kuchinjow, polſtrowane meble, ſchpihele, ſtoły, poßleſcheża** atd.,
każ tež wſchelake jenotliwe meble.
Składnoſtne kupje!
Najlěpſche dźěło. Tunje płaczińy. Sprawne poßłużenje.
Wobhladanje je bjes kupjenja dowolene.

Wſchitzy ßu wo tym pſches jene,
ſo ßo **w draſtowej fabrizy**
Oty Preußa w Budyſchinje
na žitnej haßy 4
najrjeńſche
konfirmandſke wobleczenja,
mużaze a hólczaze wobleczenja a kholowy
każ tež najnowſche **żonjaze a holczaze żaketty**
kupuja.
Elegantny ſrěs, modne a dźerżaze tkaniny, dobre ſchicże.
Wurjadnje tunje płaczińy.
Seſchicże po měrje ſ rukowanjom.

Pruhi ſ Božeho ßwětła,
ſchpruchi a khěrluſchowe ſchtuczki w pyſchnych kaſchczikach, k ſelenemu ſchtwórtkej ßo derje pſchihodżaze, ßu **we wudawatni Serbskich Nowin** dostacź.

K nalětnjemu
wußywej
poruczam w dobrej, derje ſkhadżazej tworje:
runklizowe ßymjo,
Eckendorfſke, żołte a czerwjene hoborſkowalzowe, Oberndoffſke kopjenokulojte, żołte, Lutyjeczańſke żołte, kulojte; Erfurtſke modellſku a pizowanſku rěpu;
czerwjenokalowe ßymjo,
Erfurtſkeho krwejczerwjeneho, ſażneho, twjerdeho, hollandſkeho, krwejczerwjeneho, póſdnjeho, wulkeho, Zitawſkeho hobrſkeho, czěmnoczerwjeneho kała a czornoſchazu hłowu;
běłokalowe ßymjo,
braunſchweigſkeho, wubjerneho, twjerdeho, wulkeho kała;
woprawne Erfurtſke warjenjowe ßymjo,
wulki wubjerk bunow, hrochu atd.,
woßebitoſcże woprawnych Erfurtſkich kwětkowych ßymjenjow,
w 10 np. tyſkach a ſ plahowanſkim wukaſanjom.
Wulki wubjerk létża jara tunich
Draždżanſkich ßadżeńſkich zyblow.
Jan Bjedrich w Kolwaſy,
pola Pomorz.
Kóżdy wiczny dżeń w Budyſchinje a Lubiju.

K konfirmaziji.
Swój ſkład
czornych a pißanych draſtnych tkaninow
pſchi wulkim wubjerku po jara tunich płaczińach poruczam,
dwójzy ſchěroku tworu hižo po 7 np.
Emil Wehrle
na jerjowej haßy 7.

Th. A. Wällnitz

w Budyschinje
na ſtukelniſtej haſzy 9.

Najwjetſchi ſkład a wubjerk
1durjatych a 2durjatych
draſtnych khamorow,
vertiki,
ſchkleńezane khamory,
komody,
jednore a lěpſche **ſofy**
po 26, 30, 32, 37, 45, 55, 63
hacž 120 mk.,
ſtoły
po 2,50 mk. hacž 8 mk.,
łoža,
matrazy,
jědźne, ſofowe a
roſcžahanſke blida,
ſchpihele
po 3 mk. hacž 60 mk.,
kuchińſke khamory,
kuchińſke blida,
a **druhu nadobu,**
pódla teho poručam
Ia poſzleſchczowe pjerje
po waſy,
hotowe poſzleſchcža,
linoleum, tworu po kruchach,
běhacže a **teppichi,**
wóſkowane ſukno
ſ truby a ſbytki,
wóſkowe ſzuknowe a
gumijowe pſchikrywy,
podpołožne tkaniny.

W pſcheſadźowarni je ſtajna ſkładnoſcž k tunjemu kupowanju.
— Najtuńjche płacźiſny. —
— Najkedźbliwiſche poſzkuženje. —
Njech ſo mjeno a khěžine cźiſzko wobkedźbuje.

K wuſzywej:

Woprawny
Ligowſki wowſz,
Ligowſki wowſz,
druhi krócź wuſzyty,
ſchtyrſki
cźerwjeny dźeczel,
ſchleſynſki
cźerwjeny dźeczel
bjes židy,
hród,
woku,
poručа
Guſtav Heinke
w Budyſchinje
pſchi žitnych wikach.

Koſchle, pſchedkoſchliczki, khornarje,
manſchetty, krawatty
dobre a tunje poručа
A. Tſchentſcher na bohatej haſzy rózk theaterſkeje haſzy.

Cźrije a ſchkórnje

k konfirmaziji

kaž tež wſchěch jenož pomyſzlnych
družinow cźrijow
ſa muſzkich, žónſke a dźěcźi
poručа hobrſki wubjerk po jara tunich płacźiſnach

Pawoł Kriſteller
na bohatej haſzy 29.

Najtuńſche | Sſerbſke a němſke | płacźiſny!

ſpěwarſke knihi

w trajnych jednorych a najwoſzebniſchich ſwjaſkach,
nabožne wobraſy, hrónczka na ſcźěnu,
wopomnjeńſke a natwarjaze knihi,
ſlotu dublowu pychu,
jako: **broſche, kſchiže, nawuſchnizy** atd.,
konfirmaziſke, ſpowjedne
a jutrowne kharty
poručа

E. A. Wetzke,

knihiwjaſarnja
na bohatej haſzy 17.

Najbohatſchi | wubjerk!

Poručam ſamodźěłane
ff. mlócźniki, mlokowe karany, mlokowe hornzy, wódne khany, wódne cźerpawy, ſazynowane wódne khany a hornzy.
Mam wulki ſkład
krjepjawkow (krjepjenſkich khanow) a **emaillowanych tworow, ſazynowanych bowow** a **juchowych cźerpakow. Tſěſchne žłoby** a **roły** a kóždе do twarſtwa ſłuſchaze klampnarſke dźěła ſhotowjam.
Želeſo ſa tſěſchne žłoby mam na ſkładze.
Spěſchne poſzkuženje. Najtuńſche płacźiſny.

M. Schulz.
10 pſchi ſzerbſtich hrjebjach 10.

Kóſlaze kóžki,
koſaze koże,
howjaſe a cźelaze koże,
wowcže koże a wowcžu
wołnu,
kaniklaze koże,
kaž tež wſchě druhe družiny kožow
po najwjetſchich płacźiſnach kupuje
Heinrich Lange,
11 pſchi žitnych wikach 11
ſnapſchecža „ſłoteje hwězdy“ a pſchi
wowſzných wikach pſchi ſzerbſkej
katholſkej zyrkwi.

Privilegowane
Pohlowe mydło
pſche ſzwjerbjenje, drjenje, jětſeſchka,
kuſk po 1 mk., pakcźik 3 mk., je
ſakońſzy ſakitane pod cźo. 69937
ſ „hadom“ jako ſe ſatitanſkej ſnamku.
Jenož woprawdźite wſchědnje
cźerſtwe roſeſcźeka
R. Tſchernich
w Draždźanach A. 16.

Kóždu dźělbu
brěſowych prutow
kupuje
H. Keller w Rakezach.

Žitne měchi,

mukowe měchi,
ſłomniki a ſłomnikowe
hłowaki,
konjaze pizowe měſchki,
woſowe płachty,
ſchěry płat k ložowym
płachtam
a komodowy płat,
woſazu a woknjazu
cźiſcźazu kožu
po fabrikſkich płacźiſnach pſchedawa
Heinrich Lange
pſchi žitnych wikach
ſnapſchecža ſłoteje hwězdy.

Jěsdne kola

najlěpsch snamkow
kaž
Opelowe a Prestowe.

Sklad
wschěch pschißkuschnych dźělow,
swonow, latarńjow, ßedlow, rjeczasow, mantlow, schlawchow, gratowych toschow, gamaschow,
atd.

Schijaze maschiny

najwubjernischich wudźělkow
kaž
Pfaffowe, Phönix, Grützner owe Viktorie
s najnowschimi lěpschinami a polěpschenkami.
Na wschěch wustajenzach s najwyschschimi mytami wusnamjenjene,
sa trjebanje ßwójbow a rjemjeßlnikow.
Pschihódne wotplaczenje po dźělbach. Pschi hotowych pjenjesach najwjetschi rabatt.
5lětne rukowanje.
Dokladne roswuczenje w schiczu, kaž tež we wumělskim wuschiwanju.

Optiske a mechaniske twory

kaž
bryle, tlóczniki, operowe schkleńzy, dalokowidy, barometry, thermometry, ryßowadla, wschelake dźěle, bantowe a metrowe měry, mechaniske hrajki
atd.

Clemens Jäckel mějeczel Gustav Klöppel w Budyschinje

pschi žitnych wilach 2.
Telefon 435. **ßamßna wuporjedźetnja a dźělatnja, mechanikus a optikus, ßamßna wuporjedźetnja a dźělatnja.** Telefon 435.

Naležnje nowoscze

hotowych
mužazych wobleczenjow, paletotow, jupow atd.,
hólczazych wobleczenjow, paletotow, deschczowych mantlow,
konfirmandowych wobleczenjow,
po kóždej placzisnje,
wulki sklad tkaninow
k schiczu po měrje
porucza
Eduard Fritsche
w ßerbskim domje.

Hischcze zenje ßo ßłyschało!

Najlěpsche **mantle sa jěsdne kola** po 3 mk. 75 np.,
najlěpsche **schlawchi sa jěsdne kola** po 2 mk. 75 np.,
jenož najlěpscheje druźiny,
kaž tež wschu **potrjebu sa jěsdne kola**
po najtunischich placzisnach porucza
Ota Büttner
pschedawarnja koże, cžerjeńskich rjemjenjow a technischich gumijowych wěžow
w Budyschinje pschi hlownym torhoschczu 9.

Najwjetscha
spezialna pschedawarnja
w Budyschinje.

K nalětnjemu czaßej ßu ßaßo scžěhowaze wězy najmodnischich firmow a barbow a snatych jenož dobrych druźinow a tunich placzisnow doschke:
zylindrowe, stlóczne, honćwarske a dźěczaze klobuki, poßlednische hižo po 1 mk.,
pißane a czorne
mjehke a stwjerdźne mužaze filzowe klobuki,
ratarske, kolojěsdne, dźělaczerske a dźěczaze mězy hižo po 45 np.,
konfirmandske kłobuki
snateho wuwjedźenja hižo po 1 mk. 40 np.
Kedźbujcze na wakkadne wolna!
Wuporjedźenje ßo derje a tunjo wuwjedźe.
Hugo Lehmann
na bohatej haßy 22 pódla hosczenza winoweje kicze.
Telefon czißko 461.

Franz Marschner

czaßnikat w Budyschinje
na bohatej haßy 9
ßwój sklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczasow** k dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.
Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje placzisny.

Spěwarske knihi

němske a **serbske** w najjednorischich a najlěpschich swjaskach snateho solidneho wuwjedźenja.
Modlerske a natwarjaze knihi,
konfirmaziske wopomnjenki,
konfirmaziske kharty
na wubjerk pschi trjebanju naležnje porucza
Moritz Weiser
w Budyschinje na žitnej haßy 5.

Skład drainěrowanskich rolow w Lětonju.

Poručam
drainěrowanske roły
wschěch wulkosczow,
kruwjaze korta,
ßwinjaze korta,
proßaze korta,
ſ prěkuſchom a bjes njeho,
pleſtrowanſke płaty,
wudymowanſke roły,
ſhibnjene a rune,
Brockmannowy
pizowanſki kalk,
ßelowe liſanſke kamjenje,
ſczinowe pleczenje
ſe ſazynkowanym grotom
— po fabrikſkich płaczißnach —

Emil Dietrich
w hoſczenzu w Lětonju.

Ernst Herkner

czaßnikař w Budyſchinje
na ſeminarſkej
haßy 13
prjedy pschi hłownym
torhoſchczu
poruča ßwój wulki ſkład wſchěch
druzinow
czaßnikow a rjeczaſow
po tunich płaczißnach ſ wjazylětnym
rukowanjom.
Porjedzenja derje a tunjo.
Rěczu ßerbſki.

Maſchinſki wolij,
mydło
do hoſpodarſtwa,
kožowy mas,
kopytowy mas,
najlěpſcheje druziny po
najtuńſchich płaczißnach
poruča
Arthur Grubann
pſchi drjewowych wikach 8.

Viſitne khartki
rjane kaž litografowane
czißchczi ſpěſchnje
Ssmolerjez knihiczißchczerńja.

Smolerjec
knihićišćerńja
w Budyſchinje w ßerbſkim domje
knihi, ſliczbowanja, viſitne a pſcheproſcheńſke
khartki, ſaſtojnſke formulary, wuſtawki,
blidne ſpěwy atd. atd.
we wſchěch rěczach derje a tunjo czißchczi.

Jurij Ludwig,
czaßnikař
pschi ßerbſkich
hrjebjach 28
(ſ napſchecza
ſtarych kaſarmow)
pſchedawa
a porjedża
czaßniki
derje a tunjo
ſ rukowanjom.

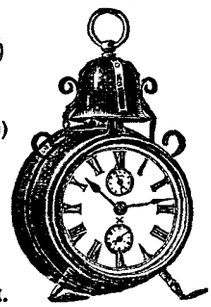

Ssuſcheny połcz, 4 porſty tołſty
punt po 90 np., **ßuſcheny ßwinjazy**
brjuch, czerſtwy kój punt po
80 np., pſchi 5 puntach po 78 np.,
běłu kołbaßu druheje druziny punt
po 60 np poruča
O. Pětſchka na žitnej haßy.

Khěžorowy czaj (tee)
najnowſchich žnjow
ßamßneho pſchiwoſa
po nowym niſkim pſchiwožnym zlu pſchezkonjene
po khětro poniženych płaczißnach

runje doſchoł. Njech ßo žada:

Khěžorowy czaj punt po **1** mk., prjedy $1\frac{1}{2}$ mk.,
Khěžorowy czaj = = $1\frac{1}{2}$ = = 2 mk.,
Khěžorowy czaj = = **2** = = $2\frac{1}{2}$ mk.,
Khěžorowy czaj = = **3** = = $3\frac{1}{2}$ mk.,
Khěžorowy czaj = = **4** = = $4\frac{1}{2}$ mk.

po waſy a w pakczikach

Khěžorowy Ceylonſki czaj w $\frac{1}{5}$ puntowſkich pakczikach po **30** np.
Khěžorowy Ceylonſki czaj w $\frac{1}{10}$ a $\frac{1}{5}$ puntowſkich pakczikach
po **25** a **45** np.

Khěžorowa khofejowa předawarńja

towarſtwo ſ wobmjeſowanym rukowanjom
najwjetſcha khofejowa palerńja w Europje.
Fabriki **w Viersenje, Barlinje, Wrótßławju, Heilbronnje, Baſelu.**
Schokoladowa fabrika w Viersenje.
Filiala w Budyſchinje **na bohatej haßy 5.**

Konfirmandske klobuki.

Nowoscze mjehkich cžornych a **ſtwjerdženych klobukow**
kaž tež **hólcžaze klobuki** wſchěch plaćiſnow.

Měžy

ſa **muſſkich** wſchěch ſuknowych barbow, **dźěcžaze mèzy**
hižo po 50 np. na wulki wubjerk,
mèzy ſa kolojěſdnych najtuńſcho porucža

C. E. Rinke

na bohatej haſzy
ſ napſchecža pſchełnpza Sachſy.

K konfirmaziji

porucža ſwój wulki ſklad

žonjazych a mužazych ſchkórnjow a cžrijow

wſchěch pomyſlnych družinow a plaćiſnow
ſ najjednoriſchich hač do najwoſebniſchich.

Wobhladajcze ſebi moje 5 wukładnych woknow!

Wſchě lětuſche nowoſcze ſu hižo dóſchłe a na wobhladanje wuſtajene.

Lětuſchi wubjerk je pornjo prjedawſchim lětam hiſchcže bohatſchi a wjetſchi.

Namakacže wſcho, ſchtož ſebi pſchejecže
a tež po najtuniſchich plaćiſnach hódnu tworu a wulki wubjerk.

Cžrijownja Heinricha Mohra

w Budyſchinje pſchi žitnych wikach
rózk ſukelnſkeje haſzy.

K konfirmaziji

porucža ſwój wulki ſklad

wokoloſchijazych rjeczažow

najnowſcheje mody ſ **wutrobiczkami, kſchižikami, medaillony, narukžnizy, broſchow** a **nawuſchnikow,**

cžaßnikowych rjeczažow,
mužazych a žonjazych pjerſchczenjow,
kneflow do pſchedkoſchliczkow a manſchettow

ſe ſkoteho, ſlěbra a doubleja
po najtuniſchich plaćiſnach

Guido Reiche

w Budyſchinje pſchi hłownym torhoſchczu 2.

Wěrowanſke pjerſchczenje

ſamßneho wudžełka jara plaćiſny hódno.
Wuporjedzenja derje a tunjo.

Poručamoj

po **wurjadnje tunich plaćiſnach** jenož dobre, dźeržaze družiny

k ſelenemu ſchtwórtkej:

Dźěcžaze ſchórzuchi, wjele ſtow na wubjerk hižo po **30** np.,
dźěcžaze wobleczenja, ſchtrykowane, po **45** np.,
dźěcžaze wobleczenja ſ barchenta, po **60** np.,
dźěcžaze wobleczenja, wołmjane, ſamocžane a plyſchowe,
dźěcžaze mèzy a khapy po **25** np.,
dźěcžaze koſchliczki a **ſpódnje ſuknicžki** wſchěch wulkoſczow,
dźěcžaze ſchtrympiczki hižo po **10** np.

K jutram:

Gardiny, běłe a na žołcź, meter po **25** np.,
meblowy kattun, kraßne muſtry, meter po **35** np.,
rulowowe tkaniny, ſmuhate, meter po **50** np.,
tkaniny ſa cžehnite gardiny, běłe a na žołcź, meter po **35** np.,
ſpachtlowane kromy, běłe a na žołcź, meter po **25** np.,
blidowe pſchikrywy (deki) ſ płóczliwych tkaninow po **25** np.,
blidowe pſchikrywy ſ wuſchiwaneho ſukna po po **2** mk. **50** np.,
ložowe pſchikrywy, běłe, pißane, po **1** mk. **35** np.,
wattowe pſchikrywy ſ kattuna a ſatina, po **2** mk. **50** np.,
ſofowe pſchikrywy, najwjetſchi wubjerk,
teppichi, nowe poßylki, hižo po **5** mk.,
linoleum, wulki wubjerk, mèter po **75** np.,
pſchikrywy ſ wóſkowaneho barchenta po **35** np.

Gardinowe ſbytki

1—15 metrow dołhe, běłe a na žołcź,
kaž tež **portierowe ſbytki**
wurjadnje plaćiſny hódne.

Philippi & Co.

na bohatej haßy 3, delka a po 1 ſkhodže.

Telefon 488.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 13. | Sobotu 31. měrca 1906. | Lětnik 65.

Čjesćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedźa sa nje na

2. schtwórtlěto 1906

do prědka płaćićź, njech nětko **80 np.** we wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa.

Čźi, kotsiž žebi Serbske Nowiny psches **póst** pschinjesćź dadźa, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórzy skasać. Na schtwórtlěto sapłaćźi žo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho khěžorstwa **90 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwna 5 np.**

Serbske Nowiny s pschikohu „Serbski Hospodar“ płaćźa na póśćże **1 hriwnu 5 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwnu 20 np.**

Serbske Nowiny s pschikohu „Pomhaj Bóh“ płaćźa na póśćże **1 hr. 30 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwnu 45 np.**

Serbske Nowiny s pschikohomaj „Serbski Hospodar“ a „Pomhaj Bóh“ płaćźa na póśćże **1 hriwnu 45 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwnu 60 np.**

Redakzija Serbskich Nowin.

Swětne podawki.

Sakski krajny žejm

žobotu 7. meje žwoje wuradźenja skónczi. Poslednji tydźeń je žo druha komora s kopizu petizijow saběrała. Wěsty Wylem Männecke w Halli bě komorje petiziju pschepodał, w kotrejž žo wo to prošby, so bychu žo puki w sjawnych schulach sakasałe. Sozialdemokrat Goldstein žo pschi debaćże na to hórschesche, so žo w sakskich ludowych schulach pschewjele bije. W realnych schulach a gymnasijach dźě bjes pukow dźe. Kultušowy minister se Schlieben Goldsteinej snapschećźiwi, so we wyschschich schulach bjes pukow dźe, dokelž tam njepošłuschneho schulerja wucźerja. Tutón jara skutknjwy žrědk pak ludowe schule njemóža nałožećź, duž žo pola spjećźiwych, sanjerodźenych a skaženych dźěćźi njehodźa zyle puki parowacź. Naschi wucźerjo jenož, hdźež žo hinak njehodźi, s pukami khostaju. Sakska ma 12000 wucźerjow, a ministerstwu je žo jenož 13 padow wo pschekroczenju pukoweho khostanja wosjewiło a jenož w 6 padach žu žo wucźerjo teho dla khostali. Ssnadź budźe posdźischo ras móžno, bjes pukow w ludowych schulach wuńcź, nětkole žo to hischcże njehodźi. — Komora da po dołhim rosrěčźowanju, do kotrehož sapóšłanzy Günther, Wittig, Langhammer, Goldstein, Ullrich, Rühlmann a minister se Schlieben sapschimowachu, skónczne petiziju pschećźiwo schtyri kłoßam na žebi ležo wostajićź.

Prěnja komora sakskeho žejma

je wobsamkła, dźěl statneje hole, kotryž je sa nowe wojeńske swucźowanischcźo pola Kinsbórka trjeba, khěžorstwu pschedacź. — Pscheměnjenju sakonjow wo sawěsćenju rěsneho skota je prěnja komora pschihłosowała. — Petiziju wo pschedpołoženje sakonja wo spomožeńske wocźehnjenje sanjerodźenych dźěćźi wona knježeństwu k rosmyślenju pschepokasa.

Plan twara Radworsko-Kamjeńskeje želesnizy

je s pschisjewjenjom wulkeho wojeńskeho swucźowanischcźa pola Kinsbórka na dobo blisko k žwojemu wuwjedźenju dowjedł. Hischcże psched někotrymi njedźelemi žo finanzny minister w žejmowej druhej komorje dalewjedźenju želesnizy s Radworja k Kamjeńzej pschećźiwjesche. Mohł rjez psches nóz žu žo wobstejnosće pscheměnike. Wote wscheho spočzatka je žo plan sa tule želesnizu mjenje sa potrjebnosće wobydleństwa hač sa wójsko nacźišnył. Pschi mobilisazji dyrbi žo s njej wobkhad na Shorjelsko-Draždźanskej liniji wołóźićź. Nětko po pschiprawjenju Kinsbórskeho wojeńskeho swucźowanischcźa budże tak mjenowana połnózno-rańscha želesniza hižo w měrje sa woženje wójska jara trěbna. W tymle smyśle je žo wójnski minister psched někotrymi sapóšłanzami žłyschećź dał. Petizijska komišija, kotraž ma wo petizijach, na dohotowjenje twara połnózno-rańscheje želesnizy žo počzahowazych, rosžudźićź, teho dla wobsamknje, tele petizije knježeństwu k rosmyślenju pschipokasacź.

Petizija Draždźanskeho honjerskeho towarstwa

wo pschiswolenje statnych mytow pschi honjenzach Draždźanskeho a Lipscźanskeho honjerskeho towarstwa je žo w druhej komorje sakskeho žejma se 34 pschećźiwo 27 hłosami wotpokasała. Finanzna deputazija A bě namjetowała, petiziju knježeństwu k rosmyślenju pschipokasacź, woženbje dokelž bě hižo knježeństwo spósnacź dało, so by petiziji pschihłosowało. Hač runje žo tak petizija s dweju stron žejmej poručzowasche, žo tola wjetschina pschećźiwo njej wupraji. Pódla sapóšłanzow Günthera, Goldsteina a Ulbricha pschećźiwo njej sapóšłanz **Soba-Cźornjowski** rěčźesche. Poslednischi se wschej rossudźenosću wotradźowasche, sa petiziju hłosowacź. S wukožowanjow rosprawnika Andräa žo wón njeje mohł pscheswědčźićź, so žo s honjenzami plahowanje koni spěchuje. Sa njeho je honjenza konjow jenož draczowanje skočatow. Honjerske towarstwa dyrbjake žame pjenježne žrědki sa žwoje pschedewsaće składowacź. Kaž wone, móhli tež drusy pschińcź a wot stata podpjeranje žadacź, na to pokasujo, so chzedźa wjetsche dozpićź.

Sakske statne podkopki a schkrějetnje

žu wot lěta 1890 prěni krócź sažo dobytk, 140,000 hriwnow wuczinjazy, wunjeśle. Tutón wuspěch ma žo mudremu sawjedźenju sarjadnistwa, kaž tež wyschschim žlěbornym płaćźisnam džakowacź. Na to pak, so metallowe płaćźisny nětcźischu płaćźisnu wobkhowaju, žo knježeństwo njemóže spuschcźićź. Duž budże žo dźěło w podkopkach dale po něcźim pomjeńschecź.

Pjenjesy sa twar nowych wójnskich łódźow

je khěžorstwowy žejm žrjedu pschiswolił. Někotre dny prjedy bě hižo wón wo poślynjenju wójnskeho łódźstwa wothłosował, tola žo tehdy pokasa, so bě licźba pschitomnych sapóšłanzow k wobsamknjenju pscheśłaba. Teje žameje pschicźiny dla njeje khěžorstwowy žejm wo sałoženju khěžorstwoweho kolonialneho sastojństwa wobsamknyć mohł.

Pschi wuradźenju wo němskich kolonijach, zentrumski sapóšłanz Erzberger wo Nowo-Guinejaskej koloniji k rěčźam pschinježe, so tam na dweju farmerow jedyn sastojnik pschińdźe. To je nježměrne. Dale pschińdźe na kóždeho farmera lětnje 22000 hr. khěžorstwoweje pjenježneje podpjery. Wot tam žo lětnje sa 2 milijonaj hriwnow

tworow do Němskeje pschiwożuje, mjes tym so žo ſ Němskeje jenož sa $1\frac{1}{4}$ milijona hriwnow do Noweje Guineje wuwożuje. Shromadny wuwos do tejele kolonije je po tajkim jenož tak wulki kaž khěžorſtwowa lětna podpjera. Hdy by jedyn pschekupz tak hospodarił, by bórſy bankrott činił. Rěčznik dale němſkich ſaſtojnikow w Nowej Guineji winowaſche, ſo žo pſcheklóčź dawaju. Tamniſche Jaluitſke towarſtwo móže ſa někotre bleſche wina wot tamniſchich ſaſtojnikow wſcho dostacź. Na krajneho hejtmana Brandeiſe žo wón wobcźežowaſche, ſo žu žo pod nim domoródni wobydlerjo ſ pukami khoſtali. S pukowym khoſtanjom jenož ſtrach ſběžkow naſtawa.

Herbſki prynz Hohenlohe pſcheczíwo wobſkoržbje proteſtowaſche, ſo žo ſ bleſchu ſchampanſkeho wina pſcheklóčź dawaju. Zentrumſki ſapóžłanz Dasbach pak jemu ſnapſchecźiwi, ſo Erzbergerowe wobſkoržby njejžu porasyle. W tamniſchej koloniji dyrbi žo ſe želeſnym khoſchczom mjeſcź. Njeprawda a krjudowanje mjes domoródnymi najwjetſchu hórkoſcź ſbudžuje.

Po ſkónczenju debatty žo žadanka 10000 hriwnow k podpjerje běłych ſaſzydlerjow w Noweje Guineji wotpokaſa, wſchě druhe žadanki žo pſchiſwolichu.

Hrabja Witte wotſtupi.

Liberalne ruſke nowiny ſe wſchej wěſtoſcźu wobkrucźeja, ſo miniſter hrabja Witte wotſtupi. Naßlědnik ſa njeho je pjecźa hižo poſtajeny.

Konferenza w Algeciraſu

žo nětko tola hiſchcźe k rosrunanju němſko-franzowſkeje ſwady dowjedže. Němſzy ſaſtupjerjo žu na konferenzy ſa Němſku telko dobycź pytali, kaž je po wobſtejnoſcźach móžno byko. Němſka ma w Algeciraſu nimale zyły žwět pſcheczíwo žebi. Jenicźzy Awſtriſka němſke žadanja podpjeruje, wſchě druhe ſtaty na ſtronje Franzowſkeje ſteja. Pſchi tajkej móznej pſcheczíwnoſczi njeje Němſka ſamohła, na žwojich žadanjach wobſtacź. Franzowſka je žebi wunuſowała, ſo žo ſrjadowanje polizije w Marokkowſkej franzowſkim a ſchpaniſkim ſaſtojnikam pſchewoſtaji. Jedyn wuſpěch na ſdocźe je drje Němſka w polizajſkim praſchenju dozpika. Jeje namjet, ſo ma žo nad franzowſkimi a ſchpaniſkimi polizajſkimi inſtruktorami pak hollandſki, pak ſchwajzarſki inſpektor poſtajicź, je Franzowſka pſchijała. Tónle inſpektor je pak, hdyž žebi jeho pſchi žwětle wobhladujemy, jara žłabuſchka woßoba. Wón nima franzowſkim a ſchpaniſkim ſaſtojnikam niczo roskaſowacź, ale jich dźěło jenož dohladowacź a wo tym rosprawy podawacź. Wuradźenje wo ſakožomnej marokkowſkej ſtatnej banzy hiſchcźe njejžu ſkónczene. Tež pſchi nich Franzowſojo njejžu pytnycź dali, ſo bychu chžyli Němſkej k woli bycź. Němſka jim dwaj podźěle w banzy poſticza, woni pak na ſchtyrjoch wobſteja, kotrež žu žebi ſe wſcheho ſpocźatka žadali. Duž je dobytk, kotryž němſzy ſaſtupjerjo ſ konferenzy domoj njeßu, mało ſpokojazy. Konferenza w Marokkowſkej drje žo bórſy ſkónczi, tola němſko-franzowſka ſwada je jenož na ſdacźe wujednana. Hdy bychu žo nětcziſche njepſchihódne politiſke wobſtejnoſcźe pſchemėniłe, by žebi Němſka wot Franzowſkeje ſa Algeciras doſcźczinjenje žadała. Wójnſki ſtrach je žo na khwilu wotwobrocźił, tola wón móže žo bórſy ſaßo wrócźicź.

Hacź budźa Franzowſojo a Schpaniſzy ſrjadowanje polizije w Marokkowſkej tak lohko pſchewjeſcź móz, kaž žebi to myßla, je tež hiſchcźe wulke praſchenje. Marokkowſki ſultan wobſamknjenjam Algeciraſkeje konferenzy njepſchihłoßuje a budže žo jim po móžnoſczi pſchecźiwjecź. So by Franzowſam a Schpaniſkim do prědka pſchiſchoł, je wón žam poczał žwoju žamžnu poliziju ſrjadowacź. Někotrym žylnym ſplaham je wón porucził, ſo dyrbja žo k wójnje pſchihotowacź. Sultan je žebi pjecźa wotmyßlił, franzowſkim a ſchpaniſkim ſaſtojnikam ſ zyła niz na marokkowſki brjóh ſtupicź dacź.

Awſtriſki arzywójwoda Franz Ferdinand,

pſchichodny awſtriſki khěžor, je wutoru ſakſkeho kſala w Draždźanach wopytał. Wjeczor bě w kralowſkim hrodże hoſcźinc. Pſchi njej kral Bjedrich Auguſt awſtriſkeho khěžora Franza Joſefa žławjeſche, na cžož arzywójwoda Franz Ferdinand ſe žłakbu na ſakſkeho krala wotmolwi. Arzywójwoda je rowniſchczo w katholſkej dwórſkej zyrkwi wopytał a tam na kaſchczej kralow Alberta a Jurja wěnzaj położił.

Wólby do hoſzudarſtwjeneje dumy (khěžorſkeje rady)

žo nětkole po zyłej Ruſkej wotmėwaju. S wunoſchka wólbow wólbnych mužow móže žo žudźicź, kajki budže wunoſchk ſapóžłanzow. Hižo nětkole žo jara ważna wěz pokaſuje, ſo je prawoßławne duchownſtwo ſtaw, na kotrež žo dowěrjenje ruſkeho burſkeho wobydleŕſtwa ſjednocźa. We Wjenjewſkim wokrjeżu Tulſkeje gubernije žu žebi burjo ſa wólbnych mužow jenož duchownych wuſwolili.

W Staroběłſtim wokrjeżu Charkowſkeje gubernije je mjes 20 wólbnymi mužemi 18 duchownych, w Roſtowſkim wokrjeżu Paroßławſkeje gubernije je mjes 40 wólbnymi mužemi 24 duchownych, w Penſenſkim wokrjeżu 9 duchownych a jenož 2 buraj, w Odojewſkim wokrjeżu Tulſkeje gubernije ſ 22 wólbnych mužow 12 duchownych, w Pokrowje Wladiměrſkeje gubernije 11 wólbnych mužow, žamych duchownych atd.

Napſchecźo temu w měſtach duchowni mało hłoßow doſtawaju. Univerſitne měſta ſ wjetſcha profeſſorow wuſwoleja.

Sda žo, ſo maja tež litwinſzy a pólſzy burjo pſchi wólbach najwjazy dowěry k duchownym. Po tym budže w ruſkej khěžorſtwowej radże wjele duchownych žedźecź.

Potkóczenje revoluzije w Ruſkej.

W Rieſy (w baltiſkich provinzach) je polizija daloko rosſchěrjene pſchižahanſtwo wußlědźika. Wjele brónjow, ważnych liſtow a revoluzionarnych proklamazijow je žo namakało. Wójnſki žud je žydom žobuſtawow wojowanſkeje organiſazije, mjes nimi dwojakeho mordarſtwa dla wobſkorženu žonu, k khoſtarni na 15 lět ſaßudźił.

Nowy nadpad na banku.

Do pjenježneje banki w Charkowje je žo czrjóda wobronjenych pachołow dobyła, ſo by ju wurubiła. W banzy pak běchu tajni poliziſtojo poſtajeni. Tucźi do nadpadnikow tšělichu a jeneho ſ nich ſranichu. Na to žo rubježnizy do cźěkanja dachu. Schtyrjoch ſ nich ſajachu. Pſchi pſcheßłyſchenju žo wukopa, ſo běchu nadpadnizy ſchulerjo jeneje Charkowſkeje realneje ſchule.

Tež w Odeſſy žu wobronjeni młodźi ludźo jenu banku wurubicź ſpytali. Woni žebi 2000 rublow žadachu. Hdyž pak pokładnik do nich tšeli, woni mydło wjeſechu. Polizija je tjjoch ſ nich na dróſy ſajała.

Revolnzionarojo w Finſkej

pjecźa jenož na ſkładnoſcź łakaju, ſo bychu pſcheczíwo Ruſkej poſtanyli a Finiku wot njeje wottorhnyli. Poßlednje lěta je žo wjele brónjow ſ Jendźelſkeje, Belgiſkeje a Němſkeje do Finſkeje woſyło a žo mjes tamniſchim wobydleŕſtwom rosdawało. Knježeŕſtwo budže teho dla domy w Finſkej ſa brónjemi pſchepytacź dawacź a je, hdźeżkuli je namaka, ſebjerje. Tež kóžda łódź, kotraž pſchichodnje k finſkemu brjohej pſchijėdže, žo ſa brónjemi pſchehlada. Do Finſkeje žo zyła diviſija wojakow pod generalom Sarubajewom póſcźele.

Nowa wójna Japanſkeje pſcheczíwo Ruſkej

žo pjecźa pſchihotuje. Rußojo žo boja, ſo k nowej wójnje ſ Japanſkej dóńdže. Ruſka teho dla 350000 muži w rańſchej Aſiſkej woſtaji, a jenož 150000 muži žo domoj wróczi. Tola tež to hiſchcźe nětkole njeje móžno, dokelž žebi žibirſka želeſniza ſ woženjom wojakow cžaž bjerje. „Ssamo hižo w tutym lěcźu móżemy," je jedyn wyßoki, ruſkemu knježeŕſtwu blisko ſtejazy ſaſtojnik prajił, „wójnu ſ Japanſtimi wocźakacź, kotſiž chzedźa zyłu pſchimórſku Ssibiriku, Kamczatku a zyły Ssachalin wobžadźicź." Nowiny „Nowoje Wrjemje" k temu pſchiſpomnja: Byrnjež niz w tutym lěcźu, je tola wójna w bliſtim pſchichodże móżna, na cžož žmy hižo wjazy krócź pokaſali.

So žo Japanſka na nowu wójnu hotuje, mohło žo tež ſ teho žudźicź, ſo žo w rańſchej Aſiſkej ſ japanſkimi ſpionami mjeŕwi. We Wladiwoſtoku žu w jenym wobtwjerdźenju dweju matroſow japanſkeho łódźſtwa ſajeli, pola kotrejuž žu plany wobtwjerdźenjow a pſchiſpomnjeńki wo nich namakali.

Schtó je mój bliżſchi?

Powjedańczko ſ Wuheŕſkeje.

(Potracźowanje.)

Němz pak žo mylesche, jeli ſo žebi myßlesche, ſo běchu žo jeho łkowa wotraſyłe wot Wuheŕzyneje hordoſcźe, a ſo njeběchu jej hłuboko do wutroby ſchłe. Irma žo do hrodu wróczi, wjele bóle ſamyßlena a rospominaza, hacź bě pſched lědma poł hodźiny ſ njeho wuſchła, a hdyž žo poſdźiſcho Koloman jej pſchida, běſche jeho pſchiwuſna roſſchkaraneje a wadźenje myßle. Dokelž bě jemu prawa pſchicźina teje myßle njeſnata, mėjeſche to ſa wumyßlenoſcź, „žonjazu wumyßlenoſcź", kaž rjekny, a pytaſche žo ſ tym troſchtowacź, ſo na hońtwu woteńdže.

Na popołdnje bě ſhromadne wujěchanje wotrěczane byko. Hdyž cźi tſjo na konja ſlěſechu, poſtupi na hacź dotal jaßne njebjo ſ ranja ſcźin, kotryž žo ſdaſche pſchiběracź ſe ſdalenoſcźu, kotraž naſtawaſche mjes jėſdnymi a mjes domowinſkej tſěchu. Irma jěchaſche na

ſchumeku k lěwizy ßwojeho nana. Dołha wleczka jeje drasty a ſchlewjeŕ jeje kłobuka powěwaſchtej po ſ cźicha ſejhrawazym powětſje, kotryż bě jej ſcźerwjenił lizy a jeje wocźomaj dał pruhowy błyſchcź. Wona mějeſche jara rjany napohlad, a Koloman, kiž jej po boku ßwojeho wohniweho konja ſdźerżowaſche, ſhladowaſche druhdy ſe ſpodźiwanjom na nju.

Jich pucź dźěiche pſchi ſkalnej hórſkej ſcźěnje a wobrocźeſche ßo potom k rěży Wah na bok, pornjo kotrejż krótki kruch wjedźeſche. Njedaloko měſtna, hdźež ßo rěka na dobo wótrje wobrocźa a ßo k wjecźoru naſtaja, ſteji korcźma, kotruż wjele wopytuja hoſcźo kupjele, kotrejež ſtrowjaze żórka ßo żórla na napſchecźnym brjoſu. Nimo korcźmy poſtupuje pucź pſches ſkalnu ſchkałobu k zyganſkej hěcźe, w kotrejż bydleſchtej dwě ßwójbje. Brune dźěcźi ſkakaja wokoło na horżym ßkónżu; pſchijimaju a pſchewodźeja kóżdeho zuſeho ſ proſchażym wołanjom, mjes tym ſo mużſzy pſched niſkimi durjemi kotoły płataju abo nicźonjecźinjo ßebi ßwój cźaß ſahonjeju. Hacź ßem běchu dozpěli naſchi jěſdniży, tu ſajě njejabży ſ ranja wichorowy ſtork nad nich, a powětr ßo ſa wokomik ſacźmi. S dobom ſaßłyſchachmy ſ naſdała błuke howrjenje. Baron, rjana ſemjanſka poſtawa ſ dołhej ſmahowatej běłej brodu, wobrocźi ßo na ßedle a hladaſche ßlědźo k njebju.

„To je k radźenju, ßo wrócźicź“, rjekny k ßwojemu młodoſtnemu pſchewodnikej, „ſchtoż ſ tamneho kuta k nam pſchikhadźa, to ženje nicźo dobre njeje.“ Sawrócźichu ßwojeho konja. Hdyż hacź ke korcźmje dojěchachu, nacźißny Koloman, tam ſakożicź a wucźakacź bliżaze ßo njewjedro. Staremu baronej drje ßo lubjeſche namjet, Irma pak hladaſche dwělujo a njerosßudna do niſkich woknow, ſa kotrymiż leżeſche hoſcźowſka ſtwa każ cźěmna jama. Bok wokna bě wotewrjeny a ſ njeho dobywaſche ßo tobakowy kur a hłóßna, rosmjerwjena hara hłoßow. To ſeſda ßo ſapleńcźenemu knjeżſkemu dźěſcźu ſchpatny pſchebytk. Duż ßo jeje pſchewodnikaj rosßudźiſchtaj, najprjedy tam ßamaj ſaſtupicź a ßlědźicź, kajke to towaŕſtwo je. Hdy by ßo pſchihodźało a pſchiſtojne było, ßwój ſchkit w tej korcźmje pytacź, ſo měł Koloman pſchińcź a Irmu nuts pſchiwjeſcź, jeli ſo niż, ſo chzedźa wſchitzy tſjo hacź nanajſpěſchniſcho domoj dojěchacź.

Wobaj knjeſaj potajkim ſ konja ſlěſeſchtaj, pſchepodaſchtaj njeſcźerpnej běhakaj konjazemu a ſhubiſchtaj ßo pokhilejo do khěżnych duri. Irma woſta ſtejo a cźakaſche. Jeje kóń ſ waha ſ rohom hrjebaſche a nadumwaſche nóß, każ by wocźakował pſchikhadźaze njeſboże.

Poßkuchaj, tu hwiſdaſche a wujeſche to pſches powětr każ wójſko dźiwjeho hońtwjerja. Wohnjowy had ſlětowaſche ßo wijo ſ njebja na ſemju a ſahrimanje ſcźěhowaſche, tak ſo ſemja ſarża a woknowe ſchkleńży ſchcźerczachu. S dźeßatorym wothłoßom wotrażowaſche praſkanje wot horow. Tak nahle a ſ tajkej ßurowej mozu wubuchny njewjedro, ſo tu ludźo a ſkót ſtejeſche pohłuſcheny. Pola koni pak trajeſche pohłuſchenje jenoż wokomik, potom tſchaßechu dźiwje poßłuchajo ſ hriwami, ſtawachu ſ prědkom a torhachu ſa wotežki, kotreż jim cźeknycź njedachu. Konjazy tajkemu wotmachej froſcźeny njebě, puſchcźi wotežki, a nětkole roſpjerchnyſchtaj rjanaj konjej, jedyn na prawizu, druhi na lěwizu. Też Irminy kóń da ßo ßobu ſtorhnycź ſe ſtym pſchikkadom; jeſchcźeſche do hrymadka a ſapocża ſtawacź, a hdyż jeho ſ krutej rutu ſaßo potorże, ſlecża na dobo do prědka, każ kłok ſ proka, ſ dworom won dźiwje cźěkajo.

Irma njeměješche khwile, ßo wo pomoz wobhladnycź; wſchu móz a ducha pſchitomnoſcź dyrbjeſche nałożecź, ſo by ßo w ßedku dodźeržała. Napłóſchene ſkocźo cźěrješche dale po pucźu, kiž wjedźe pſchi ßamej rěży Wah. Tam delka walachu ßo wody, cźěmne a njewjeßełe, ßwoju hłubokoſcź pſcheßadźujo, a nad wodami ſtejeſche hrimanje, kotreż woda ſ dobom pſchicźahowaſche a też wotſtorkowaſche.

Tu pſchihna ßo wot rěki cźrjóda howjaſeho ſkotu; w prědku byk ſe ßylnymaj rohomaj, kotrajż jemu bjes maka runje pornjo ſemi woteſtawaſchtaj. Sa nimi paſtyŕ, Sſkowak, w ſchěrokich, ſlětowatych kholowach ſ hrubeho płatu, we wuſchiwanym módrym łazu a w naduwanych koſchlazych rukawach.

Hacź do tam bě Irmjny ſchumel runje won każ pohłuſcheny a bjes wědomja leżał; nětkole pak, wuhladawſchi běłe frinkate ſtadło, kotreż tak wótrje wot wołoj=ſchěreho njebja woteſtawaſche, napłóſcha ßo a ſapocża ſ nowa ſtawacź. Ale też byk ßo płóſcheſche, rosbudźeny ſe ſpěſchnymi pohibami konja a ſe ſmahowanjom jěchaŕzyneje wleczki a drasty. Wón ſaru a ſtkoni rohatu hłowu do boka —, ſ dobom ſapocźachu deſchcź a krupy dźiwje do hromady praſkotacź. Tu cźujeſche wutrobita holza, ſo ßo jej mozy ſhubjowaju. Hiſchcźe ras ſpyta ſpjecźiwe ſkocźo wobknjeżicź, dyri ſ kijom, potom kóń dźiwje ſlecża a — kóń a jěchaŕka ſlecźeſchtej po nahłym brjoſu dele do ſchumjazeje rěki.

Byk, ſpokojom, ſo bě mjerſazy pſchedmjet ßo tak njenadźizy ſhubił, a trochu naſtróżany ſe ſymnej kupjelu, kotraż jemu na kożu padaſche, khelpaſche nimo, ſa nim najwjetſchi dźěl ſtadła.

Ale poßlednje ſkocźata tłóczachu ßo na brjoh a wudźěrachu hłupe a wcźipne do cźěmnych ſmohow. Tam delka bě jich paſtyŕ. Wón bě nimo nich ſlecźał, ſpěſchnje każ myßliczka, a na tymle měſtnje bě dele ſlěſł a napoßledku dele ſkocźił. Ale we wodźe njebě niczo widźecź, ani ſ njeho, ani ſ jěchaŕki, jeno woßrjedź ſchěrokeje rěki pokaſa ßo běła konjaza hłowa, kotraż ßo pomaku, ale ſtajnje k napſchecźnemu brjohej dobywaſche.

A nětkole pſchilecża ſaßo něchtó nimo dźiwazych ßo ſkocźatow, mużſki, kotremuż bě wichor kłobuk ſ hłowy wſak, tak ſo brune włoßy w njeporjadku wokoło njeje ſmahowachu. Mózńje ſkakajo khwataſche po brjoſu dele a potom ſpkuwnychu też nad nim cźěmnoſelene żołmy hromadu. Ale niż dołho, a wón ßo ſ nowa wunóri, zyły kruch dale delka. W lěwej ruży dźeržeſche poſtawu bjes żiwjenja, mjes tym ſo prawiza ſe ßylnym napinanjom dźěłaſche, ſo by donjeßła jeho a jeho brěmjo k brjoſu.

Kruwy, pſchiſchedſchi do teho, ſo ßo jich paſtyŕ njewrócźi, wopuſchcźichu jena po druhej njewjeßełe měſtno a khelpachu ſa druhimi, kotreż běchu do prědka wuſchłe. Wocźichny kołwokoło, jeno hrimanje hiſchcźe howrjeſche, a deſchcź ſchumjeſche ſ jenajkim ſwukom dale.

Na mokrej trawje na brjoſu leżeſche Irma wupſchestrjena, hiſchcźe we womorach, runjeż ßo jej hižo ſaßo wutrobno ſběhaſche a ſpadowaſche ſ prawidłownym dychanjom. Khětro cźucźiwje ju nětkole ſyma woběhowaſche a wotewri jej wocźi. Tu ßo dohlada ſe ſmylenym pohladom němſkeho doktora, kiž ßo ſe ſtyſknej ſtaroſcźu nad njeju pokhileſche.

„Bohudźakowano!“ wón ſawoła, „duż dźě ſcźe ßo ſaßo k żiwjenju wrócźiła! Aj, aj, knjeżna baroneßa, to bě tola ſtraſchny kuſk jěchanja, kotryż ſcźe tule ßobu cźiniła!“

Irma ßo ſ jeho pomozu poſběże a ſhladowaſche ßo praſchejo a dźiwajo wokoło ßebje; hakle po něcźim dopomni ßo na to, ſchtoż bě ßo ſtało.

„Hdźe je mój Belo?“ wopraſcha ßo napoßledku.

„Waſch ſchumel?“ ßo wón woprascha. „Njeßwěrne ſkocźo, kiž je wſchitko ſawinyło, je was hanibnje wopuſchcźiło a jeno ßebje ßame wukhowało. Tón drje tam po tamnym brjoſu něhdźe wokoło błudźi. Hdy by radſcho kóń na najhłubſchim dnje rěki leżał a hdy by byk radſcho żiwy město njeho ſchwarny pachoł, kiž je tak ſmużicźe ſa wami ſlecźał.“

Kornelijuß khutnje pſchikiwny a pokracźowaſche: „To wſchak bě jeno hubjeny Sſkowak, krumjazy paſtyŕ; jeli ſo ßo zyle njemylu, ßyn mojeje ſtareje Běty; widźach jeho hiſchcźe dźenża rano w jeje khěży. Pſched hrożazym njewjedrom běch ßo do tamneje ſkalneje próſdnjeńzy wukhował, tam wuhladach, kak wy pſchimaſcheźe, a pomyßlich ßebi hnydom, ſchto móże ßo ſtacź. Ale mój pucź po ſkale dele bě daloki a napinazy, a młody Sſkowak, mje wuhladawſchi a drje też ſpóſnawſchi, kiwaſche mi żiwje, ſo dyrbju ſady woſtacź. W ſcźěhowazym wokomiku bě ßem ſlecźał, ſo by waß ſ wody wucźahnył. Ja pak ſa nim khwatach, ſchtoż mózach, ale hdyż ßem dozpěch, bě ßo njeſboże hižo ſtało. Bohudźakowano, mózach waß hiſchcźe mokremu rowej wutorhnycź; waſcha draſta bě ßo wokoło korjeni we wodźe leżazeho ſchtoma ſaſchlipła, wutrobiteho pachoła pak bě torhaza woda hižo hrabnyła a do hłubiny ſtorhnyła; je ßo ſatepił.“

Styſkniwa a ſ proſchazymaj wocźomaj hladaſche Irma k njemu horje, hdyż wón mjelcźeſche. Potom cźißny, ſ hnucźom ſtorhnjena, wobej ruży pſched wobliczo.

„Sſkowak!“ hórbotaſche wona, a pſches ſtyknjene porſty dobywachu ßo jej ßłowa. Kornelijuß njerečzo na nju ſhladowaſche, połny ßohużelnoſcźe. Hakle hdyż ſ nowa ſadyrkota, wjedźechu jeho myßle do druheho kónża. „Schto cźinicź?“ wón rjekny, bjes pomozy ßo wobhladujo. „Wopuſchcźicź dyrbimoj tole měſtno a tola — wſchě mozy ſhubiwſchi, wſcha pſchemaczana a takle daloko wot kóżdeho cźłowjeſkeho wobydlenja. Ale to niczo njepomha. Pójcźe, baroneßa, ſepjerajcźe ßo jeno bjes ſtracha na njepſchecźela Wuhrow!“

Wón ju wobja a ſběże ju ſe ſemje; jeje nozy drje nochzyſchtej błużicź, a pſched woczomaj mikachu ßo jej pißane ßwětła; ale niż podarmo khwalachu jeje ßylnu wolu; wona pſchedoby mucźnoſcź a ßo ſepjerajo na doktorowej ßylnej ruży poſtupi někotre krocźele. Wſchón ſtaroſcźiwy hladaſche jeje pſchewodnik na nju dele; wón cźitaſche ſ jeje rěcźazeho wuraſa, kak ßo napina a bědźi. — Hlej,

tu pschińdźe njenadźizy pomoz. Wós ßo pschihna wrjeskotajo, a wobaj hladaschtaj jemu pokłaj nadźije napschecźo. Nětkole nakhili ßo ſ wosa hłowa, cźeſcźowna, běłowłoßna hłowa. —

„Mój nan!“ Irma sawoła.

S jenym storkom sasta wós, a stary knjes wuskoczi ſ njeho; styſk a wjeßełoſcź cźinjeschtaj jeho hibiteho kaž mkodźenza. Wonaj ßo wobjimaschtaj, praschejo ßo, wokajo, wyskajo, kaž to cźinja żiwi južni wobydlerjo. Němſkemu doktorej bu wokoło wutroby cźopko. Wěſo drje njeroſymjesche jeju wuherſke ßkowa, ale napohlad mějesche něschto hnujazeho, hdyż ſestarjeny nan saßo a saßo ßwoje dźěcźo k ßebi tłócźesche, a hdyż, ſ radoſcźe wutorhnjeny, na jeje blěde wobliczo ſhladowasche. Skónczńje pschińdźe też na njeho rjad. Stary baron k njemu pschistupi a ſtłóczi jemu ruku. Se ßamßnej łamanej němcźinu, kajkuż też jeho dźowka rěcźesche, wupraji ßwój dźak, a pschi wschěch hubjenych ßkowach ßwjeßeli dźak Němza, dokelż cźujesche, ſ kak hłuboko hnuteje, sbożowneje nanowſkeje wutroby pschikhadźesche.

Potom ßyżechu ßo wschitzy tſjo do wosa a spěschnje jědźechu do Morawana.

„Też mój wuj“, rjekny baron duzy po pucźu Kornelijej, „budźe ßo wam dźakowacź, ale wón budźe bjes maka to hidźicź, so scźe móhli wy moju dźowku wumóźicź a niz wón.“ Na to ßo wón k Irmje wobroczi a rěcźesche dale: „Koloman cźe na druhim boku pyta; kak budźe wón we dwělowanju!“

(Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Budyska Bjeßada ßwojim ßobustawam ßrjedu po jutrach w sali „měschczańskeje sahrody“ dźiwadłowy a spěwanski wieczor wuhotuje. Pschedstajecź budźetej ßo hrje „Winy woßud“ a „Ssym Sserbow ßeibske holiczo“. Bjeßadźine pschedßydstwo je sa tónle sabawjenski wieczor ßrjedu po jutrach wubrało, dźiwajo na to, so śmeje na tutón dźeń Maczicza Sserbska ßwoju hłownu shromadźisnu. Pscheje ßo, so by po móżnoſcźi wjele ßobustawow Maczicy Sserbſkeje Bjeßadźiny wieczor wopytało.

— Na Schuhmannez nowotwarje pschi Tšélanskej drósy ßu tam dźěłazeho dźěłaczerja Schneidera sajeli. Wón je ſe samknjeneje twarskeje budy 42 hriwnow kradnył a tele pjenjesy njedaloko twarskeje budy sahrjebał. Pjenjesy ßu ßo tam saßo namakałe a ßo wobkradnjenemu, polěrej Michałkej, wróczike.

— (Strajki.) 23 dźěłaczerjow na Weigangez fabrikſkim nowotwarje pschi Lubijſkej drósy je 20. měrza dźěło wopuschczikło, dokelż ßo jim njeje żadana wjetscha msda pschiſwolika.

— Na rybowej haßy bydlazy zigarnik Dudźik je njeczłowiszy ßwojich ßwójbnych bił a traschił. Jeho je tehodła polizija sajała. — To ßamo je ßo ſ kowarjom Mattkom stało. Wón bě ßo na njepózcźiwe waschnje na schulskich holzach pschepschimał.

— Tydźenja podata rosprawa wo abiturientnym pruhowanju w tudomnym gymnasiju njeje dospołna była. Pódła knjesa Kaplerja, staj hischcźe knjes Kubiza ſ Bukez a knjes Kschižan ſ Hodźija pruhowanje khwalobnje wobstałoj. Prěńschej budźetaj theologiju, poßledniſchi pak foiologiju (stare rěcźe) studowacź.

— Swjaſk něhduſchich wucźomzow Budyſkeje ratarſkeje schule mějesche 25. měrza w Gudźiz hotelu ßwoju 6. hłownu ſhromadźisnu. Na nju běchu ßo 150 ßobustawow a jako sastupjerjo wucźerſkeho kollegija kk. wyſchſchej wucźerjej Manskopf a Neumann a wucźeŕ Grützner ſeschli. Po cźitanju lětneje a pokładnizyneje rosprawy a po někotrych nowowólbach ßo wo dalſchim ſwjaſkowym ſkutkowanju wuradźowasche. W lěcźu dyrbi ßo wulět na wustajeńzu němſkeho ratarſtwoweho towarſtwa cźinicź. Też je wotmyßlene, někotre wosjewjenja a ſapiß ßobustawow ſdźělicź. Knjes prof. dr. Gräſe bě khoroſcźe dla wotdźerżany, ßlubjeny pschednoſchk dźerżecź, tola běſchtaj knjesaj wyſchſchej wucźerjej Manskopf a Neumann tak pschecźelnaj, so wo někotrych ważnych praſchenjach ratarſtwa rěcźeſchtaj. Swjaſkej w ſhromadźiſnje 50 nowych ßobustawow pschistupi, tak so je wón něhdźe 220 ßobustawow ßylny. Njech wón w pschichodźe, runje kaž w sańdźenym lěcźe, roſcźe a kcźěje.

— Lětuſche nalětnje kontrolſke ſhromadźiſny budźa ßobotu 7. haprleje dopołdnja ¼12 hodźin w **Budeſtezach,** pónd̄zelu 9. haprl. dopołdnja ¾9, 10 a ¼12 hodźin w Schěrachowje, wutoru 10. haprl. w Sohlandźe, ßrjedu 11. haprl. w Hornjej Wjaſońzy, ßrjedu 18. haprl. dopołdnja 20 minutow po 10 a 25 minutow po 11 hodźin a pschipołdnju 25 minutow po 12 hodź. w Biſkopizach, schtwórtk 19. haprl. dopołdnja 20 minutow po 10 hodź. a 20 minutow po 11 hodź., a pschipołdnju ½12 hodźin w Biſkopizach, pjatk 20. haprl. dopołdnja ¾8 a ½9 hodźin w **Njeßwacźidle,** ßobotu 21. haprl. dop. w 9 a ¼11 hodźin w **Klukſchu,** pónd̄zelu 23. haprl. dopołd. ¼10 hodźin w **Drożdźiju,** wutoru 24. haprl. dopołdnja w 8, ½10 a ¼12 hodź. w **Budyſchinje,** ßrjedu 25. haprl. dopołdnja w 8, ½10 a 11 hodź. w Budyſchinje, schtwórtk 26. haprl. dopołd. w 8, ½10 a 11 hodź. w Budyſchinje, pjatk 27. haprleje dopołdnja w 8, ½10 a 11 hodź. w Budyſchinje.

Se **Zidowa.** Na łubi khěże tudomneho dźěłaczerja Liſchki bě pónd̄zelu popołdnju woheń wudyrił. W drjewje, pod tšechu leżazym, a w ſtarym cźaporje płomjenja wjele zyroby namakachu, tola ßo ßußodam njedźiwajzy kura poradźi, płomjenja podußycź. Kósła a tšeſchne łaty ßu khětro cźerpike. Woheń je ſ njekedźbliwoſcźu nastał.

S **Bórka.** Tudomnemu żiwnoſcźerjej Hilbjenzej ßłuſchaze domſke a hródźe ßu ßo pónd̄zelu dopołdnja ſ wohnjom wupuſcźike. Schěſcźlětny ßyn cźěßle Huſchmanna, kotryż w hornim poſkhodźe w domſkim bydleſche, je ſe ſchwabliczkami hrajkajo pjecźa woheń sałożił. Něhdźe 300 zentnarjow żita je ßo płomjenjam wukhowało, mjes tym so ßo wjele pschikupneho hnoja śniczi. Se ßykawow prěnja Budyſka, Khwacźanſka druha a Daliczanſka tſecźa k wohnjej pschijědźechu.

S **Radworja.** S njewědomoſcźu ludźo huſto jara njewobhladnjwje ſe straſchnymi rosbuchadkami wobkhadźeja. Scźěhowazy rudźazy podawk to saßo pokasuje. Dźowka Emma dźěłaczerja Simbärgera w Kamjenej ßebi sańdźenu ßrjedu ſ roburitowej patronu hrajkasche. Wcźipna, schto w patronje tcźi, wona do jejneje wobałki ſ włoßowej jehłu kałasche. S tym patrona rosbuchny a 11lětnemu dźěſcźu 4 porſty a palz praweje ruki straſchnje ſrani. Też wobliczo a woßebje lěwo wóczko ſtej wobſchkodźenej. Dźěcźo ſ nuſnym wobałkami wobwjasane do Budyſkeje hojeŕnje dowjesechu. Pschi twarje żeleſniczy, je ßo w naſchich ſtronach wjele kamjenjow ſ roburitom rosbuchało. Patrona, ſ kotrejż je ßo njeſboże nacźiniło, je w ſchtyrjoch ßwójbach pſches dźěcźaze ruzy ſchła, tola nichtó ſe ſroſcźenych ßo njeje straſchneje hrajki dohladał.

S **Wulkeje Dubrawy.** W naſchej wßy ßo 1. junija żanl darmeriſka ſtazija pschiprawi.

S **Mniſchonza.** Pjatk tydźenja wieczor je tudomny nózny ſtražnik Muka ſ Bożej rucźku sajaty nahle wumrjeł. Wo njeho wudowa a někotre njedoroſcźene dźěcźi płakaju. Hischcźe krótko do ßwojeje ßmjercźe ßo wón połnje ſtrowy a cźiły cźujesche. Teho dla bě ßo też pschi poßlednjej wulkej wodźe ſwěrił, we Wulkich Debßezach powodźeny móſt pschekroczicź. Tónle podawk bě ßo w tydźeńſchim dopißu zyle wopak wopißał. Nózny ſtražnik ßo njeje ſ torhazej wodu ßobuſtorhnył, ale je ſbożownje pſches żołmy do Małych Debßez dóſchoł. Teho dla też njeje wěrno, so staj jeho pohoncź a cźeladnik Debßecźanſkeho młyna ſ wulkeje wody wucźahnycź dyrbjałoj.

S **Khołmbjerka** pola Korſymje. Ssobotu tydźenja je do napjateje Sprewje ſchulſka holza Joſefa Schönez, dźowka tudomneho dźěłaczerja Schöny, padła. Po ławje, pola Renczez młyna pſches Sprewju wjedźazej, do ſchule duzy, je ßo holzy najſkerje hłowa sawjercźała, hdyż je pod ßobu torhaze żołmy wuhładała. Njedźelu dopołdnja ßu holzyne cźełko w Korſymju ſ rěki wucźahnyli.

wobjaty, wobwěßnył.

S **Wjeleczina.** Sa ßwoje kroßna je ßo tudomny murjeŕ a khěżeŕ Jäckel w ßwojim wobydlenju, najſkerje ſ cźeżkimi myßlemi

Se **Stróże pola Hucźiny.** Wutoru w nozy ßo w naſchej wßy wobydlerjo ſ wohnjowym piſkanjom ſe ſpanja budźachu. Twarjenja tudomneho ſahrodniſkeho żiwnoſcźerja a gmejnſkeho pſchedstejicźerja w płomjenjach stejachu. Domſke, hródź a bróżeń ſ domjthowanymi żnjemi ßo do cźiſta ſpalichu. Wobſtejnoſcźe na to pokasuja, so je ſłóſtniſka ruka woheń sałożika. Ssykawa ſe Suborniczki prěnja k wopalniſchcźu pschijědźe, po njej Maleſchanſka a druhe wohnjowe ßykawy ſe ſwonkownych wßow pschijědźechu.

Se **ſastarſka.** Wjeß Drjecźin w lěcźe 1559 ſe schtyrnacźe kubłow a schtyrjoch khěżkaŕſkich żiwnoſcźow wobſtejesche. Pódła k wobydleóſtwu hischcźe tſjo podrużniży pschißłuſchachu. Cźi 14 burjo rěkachu: Hans Zygan, Broſij Libuſch, Mikławſch Patok, Lukaſch Rencź, Lordnz Marks, Alex Schuleŕ, Błażij Lajcźka, Mots Bowak, Hrjehor Pěta, Schiman Schlowak, Hans Nowak, Mjetyn Koſtan, Hans Schpihel a Handrij Jenſch. Spodźiwne je, so je mjes naturalnej danju, kotruż dyrbjachu Stołpnjanſkemu ßudniſtwu dawacź, pódła rożki, wowßa, jecźmjenja, kur a jejow bértl maka. Někotre Drjecźinſke kubłowe leżomnoſcźe ßo w 16. lětſtotku pokupichu a ßo k Warnocźanſkemu ryczeŕkubku pschiraſychu, pschi kotrymż ßu hacź do dźenßniſcheho dnja ſawoſtałe. Mjes tutymi

ležomnosćemi bě tež tak mjenowany biskopski hat, Na jeho wuwodźenym dnje nětkole póstska korčma steji. P.

S **Jeńschez.** Tudomnemu žiwnosćerjej Polanej je jena krowa spodźiwnje stworjene cźelo porodźiła. Wone ma jenu hłowu, 3 hłamy, 3 jasyki a 3 nožby. Se žrjedźnej hłamu cźelo zyrobu s blesche k žebi bjerje, dwě druhej hłamje stej samknjenej, tola jasykaj s njeju wißataj. Cźelo je hižo dwě njedźeli stare.

S **Worklez.** Wulke wohnjowe njesboże je schtwórtk popoldnju naschu wjeß podeschło. Popoldnju 1/4 4 hodźin s bróžnje Zyžez žiwnosćze woheń wudyri, kotryž žo s dobom s wětrom na twarjenja Kranzez, Schofkez, Brěsanez a Schusterez žiwnosćze pschenjeße a je do procha a popjeła pschewobrocźi. Dokelž běchu wschě twarjenja se žlomu kryte, žo woheń se žałoßnej spěschnosćzu rosschěrjesche, tak so dyrbjachu žebi ludźo najprjódzy na to myßlicź, so skót a potom hakle nadobu wukhowachu. Njedźiwajcy teho žu žo dwě žwinjecźi, jena kosa a jene hußo spališe a žo tež wjele domjazeje nadoby sniczilo. Se žykawow Wudworjanska prěnja a Khrósćzanska druha k wohnjej pschijědźeschtej. Potom scźěhowaschtej Jaßeńczanska a Rózenczanska. Tej telko wody na twarjenja, wohnjej najbliže stejaze, žykaschtej, so žo wone płomjenjam wobróchu. Dale žo hischcze mużstwa Panczišteje, Wotrowšteje, Kaneczanšteje, Sserbšťopasliczanšteje, Njebjelczanšteje, Mitoczanšteje, Lejnjanšteje a Hornjowujesdźanšteje žykawy prózowachu, płomjenja podußycź. Wschitcy pjeczo s wohnjowym njesbožom potrjecheni nimaju niczo psche wohnjowu schkodu sawěscźene. Duž žu pomozy a podpjeranja jara potrěbni. Nasche žerbske wobydlerstwo budźe drje jim wulke wobczežnosćze, kotrež na nich cźakaju, pschewinycź pomhacź.

S **Jitra.** Sańdźena wutora bě wulzy ważny dźeń sa naschu schulsku wožadu, dokelž popoldnju w 4 hodźinach bu salożny kamjeń noweho schulskeho doma žwjatocźnje kładźeny. Stari a młodźi běchu žo k temu seschli. Schulske dźěcźi w žwjedźeńskej drascźe buchu wot knjesa wucźerja Mudry a schulskeho pschedstejerstwa k městnu noweho twara pschewodźene a saspěwachu tam khěrluschi, wot naschego duchowneho, knjesa fararja Waktarja, sa tutu žwjatocźnosćź baßnjeny:

Pschińdź, Knježe Jesußo,
Praj žwoje mózne hamjeń;
Na tebje shladujo
Tu salożimy kamjeń.
Ty žam wschak salożk žy
Wschoh' naschoh' žiwjenja,
We wěrje twoje žmy,
Ty nascha nadźija.
My tudy schulski dom
Nětk žwěru twaricź chzemy;
Se žwojim proschenjom
Duž, Knježe, k tebi dźemy.
Daj sbožo, pomoz, měr,
Pschi tebi swarnuj naß;
Haj, nutskhód, wonkhód, cźěr
Nam žohnuj kóždy cźaß.
Nam žohnuj wucźerja,
Nam žohnuj nasche dźěcźi,
So tu bjes pschestacźa
Cźi žłuża na tym žwěcźi.
Ty žwjata Trojiza,
Pschińdź tudy hnadnje k nam,
Budź tu nam schkit a msda,
Daj wěcźnu sbóžnosćź tam!

Jako běchu tele schtucźki lubosnje wuklincźake, pokasa knjes duchowny Waktař s hnujazymi žłowami na ważnosćź tuteje hodźiny, ważneje sa dźěcźi a starschich, sa zyku schulsku a zyrkwinu wožadu. Se Samuelowym dźakom „hacź dotal je tón Knjes pomhał" rěcźesche wo dobrych a srudnych cźaßach schulskeje wožady a nascheho žerbskeho luda a wo Knjesowej cźělnej a duchomnej, cźaßnej a wěcźnej hnadnej pomozy. Se Salomonowej próstwu: „Knježe, mój Bożo, daj, so byschtej twojej wocźi wocźinjenej stajej w nozy a wo dnjo na tym měscźe, wo kotrymž prajił žy: tu budźe moje mjeno", proschesche Boże swarnowanje a žohnowanje, žwěrko a měr, móz a sboże dele na nowy schulski twar jako městno modlenja a spěwanja, wukńenja a pschihotowanja sa wěcźny wótzny kraj a s Josuowym žlubjenjom: „Ja a mój dom chzemy temu Knjesej žłużicź" njeßesche, psched Boże wobliczo žlubjenje wěry a žwěry. Schulske holczki a cźeßne młode holczki w kraßnej žerbskej druschczej drascźe wobwěnzowachu na to sakładny kamjeń a s khěrluschom: „Njech Bohu dźakuje" a s modlitwu knjesa duchowneho skónczi žo rjana žwjatocźnosćź, kotraž wschitkim wobdźělenym njesapomnita wostanje. Boże žohnowanje wotpocźuj na nowym schulskim twarjenju, so budźe: Bohu k cźesczi, Sserbam k wužitku!

S **Draždźan.** 25. měrza 1906. Dźenžnischa njedźela Lätare pschinjeży sa město Draždźany njeměr hermanka, kotryž žmě hižo pschipoldnju se žwojim wikowanjom sapocźecź. Tola wulka liczba Sserbow s Draždźan a s wokolnosczi waži žebi na tutym dnju žwoje kemsche w lubej macźerńej rěcźi. Tež dźenža bě žo wulka žerbska wožada w kschižnej zyrkwi dopoldnja 1/2 hodź. shromadźika, kotrejž knjes farař Jakub s Njeßwacźidła spowjednu wucźbu, a knjes duchowny Tyschcź s Budyschina žerbske prědowanje dźerżesche. Spowjednych bě 143, mjenujcy 58 mużow a 95 žonow.

S **Draždźan.** Sserbske towarstwo „Cźornybóh" w Draždźanach je knjesa fararja Jakuba w Njeßwacźidle do liczby žwojich „cźeßnych žobustawow" pschijało a jemu to psches towarstwowe pschedžydstwo wosjewicź dało.

S **Draždźan.** Sserbske towarstwo „Cźornobóh" bě schtwórtk 22. měrza na žwój nalětni žwjedźeń žwoje žobustawy a lubych hosczi se Sserbow pscheproßyło. Knjes žejmski sapóßłanz Soba, knjes wucźeŕ Krawz s mandźelskej, knjes wucźeŕ Hołbjan a druzy běchu towarstwo se žwojim wopytom poczeschcźili. Tež Bukecźanske towarstwo bě nětkotrych sastupjerjow wotpóßłało. Pschednoschki, kotrež bě nasch žobustaw, knjes Handrik, wubrał, žo jara lubjachu a žo s pschipósnawazym plazanjom pschewodźachu. Po nich žo Sserbjo hacź do rańschich hodźin pschi rejach wjeżelachu. Njech je tola „Cźornobóh" tež w pschichodźe žrjedźischczo Sserbow w Draždźanach a wokolnosczi! S njeho njech Sserbjo w zusbje pschezo nowu lubosćź a žwěrnosćź k žwojej macźerńej rěcźi cźerpaju!

S **Draždźan.** Psched wójnskim žudom wojak Dittrich s 8. kompagnije 4. pěschkowskeho regimenta cźiżło 103 w Budyschinje dla cźeżkeho falschowanja liscźiny a dla jebanstwa wobskorżeny stejesche. 7. februara bě kompagnijowy pißař do mużstwoweje stwy, w kotrejž wobskorżeny leżesche, pschischoł a žo wopraschał, hacź je tam rekrut, Dittrich rěkazy, pschitomny. Wobskorżeny žo samolwi a na to wotrěsł póstskeje paketoweje kharty dosta. S tym wón do wobkhodneje stwy dźěsche a s póstom pschipóßłany paket dosta. Tón pak njebě sa wobskorżeneho postajeny, ale sa wojaka teho žameho mjena w tej žamej kompagniji žłużazeho, kotryž pak žo k rosdźělej wot wobskorżeneho Dietrich II. mjenowasche. To je wobskorżeny derje wjedźał, tola njedźiwajcy teho do póstskich kwitowanskich knižkow s mjenom Dietrich II. kwitował. Paket jědź, schaty a drastu wopschijesche. S teho je wobskorżeny jenož por manschettow jenemu towarschej sa 20 np. pschedał, wscho druhe je žo jemu saßo wotewsałe. Dietricha k jastwu na 6 njedźel saßudźichu a jeho do druheje wojerskeje klaßy pscheßadźichu.

Přilopk.

* Papjernik w Niedereinsidelnje pola Ssebnizy je žo wutoru wotpalił. Wón je žo w lěcźe 1558 natwarił.

* Pschi wottorhanju jeneje ville w Golisu pola Lipska žo jena murja saßypny a pod žwojimi rospadankami schtyrjoch dźěłacźerjow pohrjeba. Jedyn s nich je žo sarasył, dwejo staj žo cźeżko franiłoj, mjes tym so je žo jedyn lohko wobschkodźił.

* (W powětrowym ballonje psches morjo.) Wojazy němskeho powětro-jězdneho ballona dyrbja po doßahazym wuwucźenju žo pruhowacź dacź. Tajke pruhowanje žo žobotu pschipoldnju na Tegelskim tšelniku pola Barlina wotměwasche. Dwaj wojakaj žo s wojerskim powětrowym ballonom horje puschczíschtaj a žo w mróczelach shubischtaj. Póndźelu wjeczor žwojemu bataillonej telegrafisku powjesćź póßłaschtaj, so staj žo w Karlskrónje w Schwedskej na semju puschczíłoj. W hustych mróczelach bě žo jeju ballon k polnozy hnał. Hdyž žo ballon pocza dele puschczecź, wonaj pytnyschtaj, so nad rańschim morjom leczeschtaj. So žo njebyschtaj tepiłoj, rucźe korb wotrěsnyschtaj a wschě njetrěbne wězy wucźißnyschtaj. Na tajke waschnje wołóżeny ballon žo saßo sběhasche. Po tsinacźehodźinskej jězbje wojakaj s ballonom na jedyn schwedski łěß dele pschileczeschtaj a žo najprjódzy prózowaschtaj, ballon sakhowacź. Hakle potom móżachu do Karlskrony hicź.

* (Morjenje dźěsćza w żelesnischim wosu.) W spěschnym cźahu, kotryž rano s Belgrada do Wiena jědźesche, je žo njewschědny njeskutk stał. Australisko-wuherski generalny konsul w Trapezuncźe w Małej Asiskej, baron Miske, wot tam psches Konstantinopel do Belgrada jědźesche a chzyschce do St. Gotthárda dale jecź, hdyž chze žwoje prósdniny pschebycź. Se žwójbu generalneho konsula tež dwě žłużobnej holzy žobu jědźeschtej. Hdyž bě cźah s Belgrada wotjěł

jena ſ teju ßkužobneju holzow dźěćźo porodźi, kotreż do rubiſchćźa ſawali a ſ woſowym woknom won cźißny. Jedyn żeleſniſki wothladaŕ ßo podawka dohlada, dźěćźo, kotreż bě h ſchćźe żiwe, ſběwny a jo do ſaſtaniſchćźa donjeße. Mjes tym ſpěchny cźah do Semuna pſchijědźe, hdźež bě poliźija hižo telegrafiſku powjeſćź ſ Belgrada doſtała. Semuniſka poliźija ßkužobnu holzu ſoja, teho runja też druhu holzu, dokelż ßo na nju hrěſcha, ſo je pſchi porodźe a pſchi wotſtronjenju dźěſćźa pomozna była. Nowonarodźene dźěćźo je ßo do Belgradſkeje hojeŕnje donjeßło. Sskužobnej holzy ſtaj ßo do ßudniſkeho pſchepytanja wſakej.

* (20 dnjow dołho ſaßypnjeni hórnizy.) S jamy II Courtereſkich podkopkow w Franzowſkej, w kotrychž je ßo 10. měrza żałoßne njeſboże ſtało, ßu 30. měrza 14 hórnikow hiſchćźe żiwych na běły dźeń wuwjeſli. Woni ßu po rosbuchnjenju ſkeho powětra a po ſaßypnjenju jamy 20 dnjow pod ſemju ſamknjeni byli. Sa tón cźaß ßu ßo ſ zyrobu, kotruż ßu pola ſaraźenych towaŕſchow namakali a ſ wowßom ſ konjenzow żiwili. Wukhowani ßu cźerſtwi hacź do jeneho, kotryż je ſkhorił.

* (Ssamomordaŕſtwo.) We Winje je ßo mandźelſka univerſitneho profeſſora Beera ſatšélika. Wona bě ßo njeßměrnje roshorika, dokelż běchu jejneho muża njekaſanſtwa dla k jaſtwu na tſi měßazy ſaßudźili.

* (Rubjeżne mordaŕſtwo.) Na dróſy ſ Halouna do Mißeka w Cźechach je jedyn zuſy pucźowaŕ, kotremuż bě pohoncź Wjazßław Samraſil dowolił, ßo k njemu na wós ßydnycź, ſ hamorom ſaraſył. Mordaŕ je pohłuſchenemu potom krk pſcherěźnył a jemu 78 krónow a cźaßnik rubił, na cźoż je ſopſchah ßebi ßomemu pſchewoſtajił. Na cźłowjeka, kotrehož ßu hakle pſched krótkim ſ khoſtaŕnje puſchcźili, tukaju, ſo je mordaŕſtwo ſkucźił.

* (Sswoju żonu pſchedaŕ.) Krajny ßud w Altonje je wěſteho Kramera ſe Schiffbecka k jaſtwu na jene lěto ſaßudźił, dokelż je ßwoju żonu jenemu pjenjeżnikej ſa 2000 hriwnow pſchedaŕ. Wo pſchedacźu bě ßo woprawny kupny liſt napiſał.

* (Podraźowarjo pjenjes ßo ſaßudźili.) W Myßlowizach pſchi ruſkich mjeſach jenu żonu ſaßłapichu, hdyż ſ podraźowanymi pjenjeſami płacźeſche. W żoninym wobydlenju zyłe podraźowaŕſke paßmo lepichu, wobſtejaze ſ jeneho poliźajſkeho wachtmiſchtra, jeneho poliźiſta, jeneho wikowarja a dweju żonow. Pſchi tym je ßo hromada falſchowanych němſkich a ruſkich pjenjes namakała.

* (Sśněh w Schpaniſkej a Franzowſkej.) W połnóznej a rańſchej Schpaniſkej je ßo njeßměrnje wjele śněha naſchło. Jedyn ludźazy cźah połnóżneje żeleſnizy w 3 metry hłubokim śněſu tcźazy woſta. Pucźowarjo ßu dwaj dnjej bjes jědźe byli. Wobkhad na wjele żeleſnizach je ßo pſchetorhnył. W krótkowjecźornej Franzowſkej ßu śněhowe mjecźele a mjerſnjenja wulku ſchkodu w ßadźeńſkich ſahrodach naczińiłe.

* (Muż dweju wudowow.) Wulke ſpodźiwanje w New-Yorku wotkrycźe ſbudźuje, ſo je ſnaty direktor „North ſide banki“, wulkopſchekupz Domaſch Kiley w dwójnym mandźelſtwje żiwy był a w dwěmaj khěžomaj, jenož pok hodźiny mjes ßobu ſdalenymaj, bydleſche a mějeſche w kóždej żonu a dźěćźi. Kiley, kotryż je 65 lět ſtary, ßo najprjódzy ſ wudowu ßwojeho bratra woženi, a potom pſched tſjomi lětami ßo wón ſ jenej druhej wudowu ſwěrowacź da. Wobej żonje wón narěcźa, ſo mandźelſtwo ſ nim potajnje dźerżitej. So by wotkrycźe dwójneho mandźelſtwa poczeżił, ßo wón pſched jenej żonu bankier Kiley a pſched druhej jako fabrikant Kiley wudawaſche a powjedaſche, ſo ſtaj wobaj bratraj ßmjertnaj njepſchecźelej a ſo ßo teho dla żenje njewopytaſchtaj. S pſchipadom ßo dwójne mandźelſtwo wotkry. Kilej je ſe ßwojej druhej mandźelſkej cźeknył.

* (Ssamomordarſtwo jeneho referendara.) Na kromje lěża blizko měſta Lauſigka ßu referendara dr. Dietzu ſatšélenecho namakali. Pſchicźina k njeſbożownemu ſkutkej ma ßo w tym pytacź, ſo běchu dr. Dietzu dla njeſpokojnych pißomnych pruhowanſkich dźěłow wot ertneho aſſeſſorſkeho pruhowanja wuſamkli.

* Strachej, ſo je ßo żiwa pohrźbała, je każ ju New-Yorka pißaju, młoda żona Sherwoodowa w La Croſſe we hłownym měſcze wiſkonſinſkeho ſtata, lědma wuſchła. Hdyż chzyſche ßo druhi krócź woženicź, wona ſkhoriwſchi ßo ſ tak ßylnej womoru wobja ſo mějachu ju lěkarjo ſa morwu. Tak młodu żonu cźělnu draſtu wobleczechu, ſo bychu ju pohrjebali. W nozy do dnja, na kotrymž dyrbjeſche khowanje bycź, nětotſi pſchiwuſni a jejne pſchecźelnizu wó ſtwje ſtražowachu, kotraż ſ tej ſtwu mjeſowaſche, w kotrejż měnliwe cźěło leżeſche. Na dobo ſapikotacź ſaßłyſchachu, ßo bojaſnje w cźěłowej ſtwje roshladowachu, tola ßo tam niczo njebě pſchemėnko. Sa khwilu pak ſakſchikńycź ſaßłyſchachu a nětko „cźěło“ w kaſchcźu ßedźaze wohladachu. Hnydom lěkarja ſawołachu, a ſ pomozu horzych kupjelow ßo wbohej khorej bórſy połne wědomje wrócźi. Potom wſchak ßo wona ſ nowa ſ njemozu wobja, kotraż pak ßo miny, hdyż běchu ßo żonine roshorjene cźuwy ſměrowałe. Wona powjedaſche, ſo je jej ſtajnje wědomne było, ſchtoż je ßo ſ njej ſtawało, a kak ßu ßo pſchihoty k jejnemu khowanju cźiniłe. Jej pak njeje móżno było, ſtawcźk hibnycź. Pſchi tym mějeſche też ſacźucźe, każ ſo by dremała, tak ſo ßo pohrjebanja njeje bojała. Hakle wot teho cźaßa, hdyż ſ dremanja wotucźi, wona ſtrach ſpóſna, kotryż jej hrożeſche. — Wona je hiſchćźe pſchezo jora ßłaba, tola ßo nadźijeja, ſo ßo jej żiwjenje ſdźerżi.

* (Njeſboże na żeleſniźy.) Ssobotu popołdnju ßo żeleſniſki naßypp pola Paßawy ſwjeſe. To bě ſ pſchicźinu, ſo żeleſniſki cźah po naßypje dele ſjědźe. Pjecź pucźowarjow je ßo pſchi tym morikło, wjazori ßu ßo ſranili.

* (Woheń we wuhlowych jamach w Courriéres.) Ssudniſke pſchepytanje wo pſchicźinach njeſboża w Courriéreſkich wuhlowych jamach ßo dale wjedźe. Po wobßwědczenju jeneho hewjerja, kotryż je we hłubinje tſecźeje jamy dźěłał, njeje woheń we wuhlowej hromadźe naſtał, każ ßo powjedaſche, ale w jenym ſkhodźe, w kotrymż ßo drjewo khowaſche, kotreż ßo k wuroſchtowanju runje njetrjebaſche. Tole drjewo ßu ſabyli ſ jamy wunjeſcź. Dźěłacźeŕ wobkrucźa, ſo je runje pſchi wudyrjenju wohnja wulka hromada drjewa w khodźe leżała, a ſo je ßo woheń ſ njekedźbliwoſcźu jeneho wożerja ſawinował

Pcźołaŕſtwo.

(Pokrocź wanje.)

Nimaju-li pcźoły żaneje matki, ßu wone wotmacźiłe. Hdyż tajkim pcźołam ſ jich nuſy njewupomhaſch, je bórſy po nich. Stare pcźoły ſwotemrěwaju bórſy a młode njemóża ßo wjazy wulahnycź.

Spomjatkuj ßebi wo matzy:

1. Każ w hródźi, tak cźiń też w pcźółniźy: Jenož doſpołnje a rjenje wuroſcźenu matku cźerp pſchi ßwojich pcźołach; braſchniwe matki pak ſkónzuj a bychu-li też młode były.

2. Matku khowaj jenož pſches dwě ſymje. W pſchichodnym lěcźe poſtaraj ßo ſ cźaßom, ſo pcźoły młodu matku doſtanu. Tola njeſcźel pjenjeſy do zuiby, ale plahuj ßam matki; potom wěſch, ſchto maſch, a ſo je matka młoda, a pódla wobkhowaſch pjenjeſy w Sserbach. Hacź cźe zuſy wikowaŕ ſe ſtarej, wußłużenej macźerku njejeżeba, to njewěſch, hdyż też cźi ſa młodu bjes bracha ſ hordymi ßłowami rukuje. Ty njeby prěni był, kotryż bu truhnjeny, a bohużel njebudźeſch też poßledni.

Pcźołki.

Pcźołki ßu mjeńſche dyżli matka. Jich naliczińſch w ßylnych pcźołach (ludſtwach) 50,000 hacź do ßamych 80,000. Wone ßu po rodźe njewuroſcźene żónſke bycźa. Naſtroje, ſ kotrychž ród bycźa ſpóſnawamy a kotreż ßebi pola matki roſpomnichmy, ma pcźołka też, ale wone njejßu ji doroſłe. Wopłodźicź njemoże truta żanu pcźołku, dokelż je pcźołazyna póſchwiza pſche wuſka. Też pucherk ſa ßymjo pcźołzy njepobrachuje. Tola tón je tak mólcźki, ſo jón cźłowſke wóczko bjes wótreje ſchkleńzy njepóſnaje. Ssymjo pcźołka w nim njemohła hoſpodowacź, hdyż by ju też truta mohła wopłodźicź. S teho póſnajeſch, ſo njeje Bóh pcźołkam porucził, ſo měli ßwój narod płodźicź. Pódla pak ßo tola hodźi, ſo pcźołka, hdyż je hiſchćźe młoda, a hdyż wěſte wobſtejnoſcźe w kolczu k temu nucźa, ſapocźina naczińſkowacź. Tola żenje njenaſtanje ſ tuteho naczińſka bycźe, kotreż by ßo pcźołzy runało. Sswoju družinu njemoże pcźołka żenje płodźicź. (Wo tym hiſchćźe poſdźiſcho!)

Sa to pak ßu ßo pcźołkam wſchě macźerne dźěła a powołanja pſchipokaſałe, kotreż matka njemóże wukonjecź: Pcźoły maju wſchě młodźatka ſaſtaracź a wukublacź. Tak doſtanje ßo matzy ſ pcźołami to, ſchtoż jej pobrachuje ſa doſpołne żónſke powołanje, a nawopak pcźołki ſ matku to, ſchtoż jim pobrachuje.

Pcźołzyne jenicźke powołanje je dźěło. Tajke cźaka na nju w kolczu a pſched kolczom. Pcźołki maju wſcho noßycź, ſchtoż je trěbne ſa twar a ſa ſeźiwjenje, wone maju to, ſchtoż ßu do kolcza inoßyłe, wſchelako pſchedźěłacź a pſchetworicź, wone maju młode pcźołki hacź do druheho dnja a matku, truty a wſchón cźerw w kolczu ſeźiwicź a pizowacź, wone maju wobydlenje rjedźicź a cźiſcźicź, wulke ſchkalbiſny ſalěpicź, ſkaženy powětr w kolczu ſ cźerſtwym wuměnicź a ßwój dom ſtražicź a ſakitowacź. Hlej, njeje to kopiza wſchelakich dźěłow ſa tak małe Boże ſtworjeńcźka!

Tola Bóh njenapołoži žanemu ßwojich ſtworjenjow pſche cźežke brěmjo! Po tutym powołanju je też pčołzyne cźěłko ſtworjene, kaž drobne też je. Pčołka ma ßylniſche kſchidleſchka hacź matka; duź móże pčołka dołho a khětſe leczecź. Wona leczi ſpěſchniſcho dyžli ſpěſchny liſtny hołb a leczo pſcheſcźehnje najſpěſchniſchi żeleſniili cźah. Hornja pčołzyna huba je ßylna a kaž kłeſchcźe ſtworjena, ſo móże ſ njej wóſk roskußacź. Dokelź ma dołhi jaſyk, móże ßo ſ nim do wuſkich kwětkow ſdobywacź. Na ſadnymaj nóźkomaj ma ſchkliczku abo korbik, kotryž je ſ koßmikami wobrubjeny; ſ korbikomaj noßy muczku ſ kwětkow a ßnadnu druźinu wóſka k ſalěpjenju ſchkałbijnow. Ssylne żahadło pſchi kónzu ſadka móże pčoła jako bróń ſtajicź, pſched kotrejź ßo njepſcheczel boji.

Dźiwja żona na Pichowje.

Njeboh Michał Roſtok ſ Běłczeż,
Sskamny ßerbſki roſtlinaŕ,
Mudry ſnajeŕ Bożej' ſtwórby,
Bě też ſkładny powjedaŕ.
Se wſchěch cźaßow ſtaroh' ßwěta
Wjedźeſche wón powjeſcź dacź,
K ſabawje a k powuczenju
Wużitne też baßnje bacź.
Wo Lubinje, wo Pichowje
Bě to wjele powjeſczow.
Schkoda, ſo jich wjazy njeje
Napißał nam do knihow.
Jenu 'żo pſchěd dołhim cźaßom
Do pißma wón ſeſtoja,
Kiž Jan Wjela ſe Żidowa
Potom takle ſhróncźkowa:
S Wjeleczina k Woſtaſchezam
Studniczka ßo nadeńdźe;
Ta njej' żenje ſamjerſnjena,
Njech też wjelcża ſyma je.
S lěßa běła dźiwja żona
Khodźeſche tu něhdy k njej,
Pijeſche tu khłódnu wodu
S laczjnej ſchiju horjazej.
Wſchědnje hdyž ßo wjeczorjeſche,
Pſchińdźe dele ſ Pichowa,
Saliwaſche laczjnoſcź dołho,
Prjedy hacź bě ſhaſchana.
„Wěczjnje laczna! Wěczjnje laczna!"
Duzy k ſtudni wołaſche;
Hdyž bě ſkónczjnje napojena,
Hakle mjelczo woteńdźe.
Wrócźeſche ßo potom ſaßo
S „rěczjnej ſchcźežku" do ſchmrěkow,
Do ßwojeho lěßnoh' lěhwa
Horu horje na Pichow.
Horka w huſczu wużłobjeny
Wulki dołhi kamjeń bě.
To bě jejne nózne łożo;
Mjehke njebě, to ßo wě.
Wo njej, kajka hewak běſche,
Wjele prajicź njewjedźa;
S wěſtoſczu 'nož powjedaja,
So njej' niczo ſtuczała.
Hribańkam a jahodańkam
W lěßu ſběracź pomhaſche,
Tak jo bórſy polne běchu
Karany a kobjele.
Hewak běſche mało k ludźom;
S nikim ßo rad njeſetka,
Winy huj ßo kóźdom' ſ pucźa
Na bok hižo naſdala.
K Libuſchizom noż do Sdźara
K tutym duſchnym ludźiczkam,
Dyß a dyß ßo podawaſche,
Swadźi-li ſchto krumom tam.
Pſchinjeße jim ſtrowych ſelow,
Skotej bórſy pomhazych,
Ale njemſa żanych pjenjes,
S lubym dźakom ſticźanych. —
Něhdy w ßměrkach młoda holza
S Wjeleczina ſetka ju,
Kiž bě njeßka do Woſtoſchez
Mjehkoh' khlěba ſa womku.
Holza noboja ßo khětro
Scheſcherjatej dźiwiży;
Ta pak dźeſche: „Lubſcha holczka,
Nětak ßo mje njeſtróż ty!"
„Budź tak pěkna, a mi hłowu
Scheſcherjatu runje ſhładź.
Sa tu robotu chzu radu
Rjanu ſaplaczeńku dacź!"
Holiza bě lubje ſwólna
A ju ſradnje wuhkadźi,
A ta lěßniza ji ſa to
Horſtki liſcźa poſkicźi.
„Wſmi to w ſchórzuſche ßej ßobu,"
Prajeſche ji ſe ßměwkom —
„Njeměj to ſa ſchpatne mytko;
Njeß te kopjena ßej dom!" —
Hdyž ta dźiwja żona běſche
Sſo ji ſ woczow minuła,
Holza na ſchcźežku to liſcźe
Se ſchórzucha wußypa.
„Wichako ſ darmo budźech radu
Po próſtwje to ſcźinika!
Sa dźak horſtka hołoh' liſcźa
Na niczo njej podobna!"
Tola dohłoda ßo doma
Na ſchěroke kopjeno,
Kiž bě pſchi tym wußypnjenju
Na ſchórzuſche woſtało.
A to kopjeno żdyn běſche
Ryſy ſtoto ßwěcźate. -
Wona ſkakaſche ßo wróczo
Po to liſcźe ßypnjene.
Pytaſche tam na tej ſchcźežy —
Pytaſche pak pedarmo;
Njenamaka ſe wſchej prózu
Liſcźiczka niz żaneho. —
Sa tón ſłoty liſcź pak doſta
Ssadźaki wot ſłótnika,
Sa te kwaßny ſchat ßej kupi,
Hdyž bě k lětu njewjeſta.

Wußudzenja.

Khoſtanſka komora. 18lětny pſchekupſki pomoznik J. A. R. Oßwald, w Hnaſchezach narodźeny, mějeſche ßo cźežkeho paduſchſtwa dla ſamolwicź. Wobſtorżeny bě wot 1903 hacź do 17. februara lětßa na kontorje tudomneje waggonoweje fabriki poſtajeny. 17. februara wón ſ kontora ſtupiwſchi pſched nim jěſdne koło tontorſkeho ßłużobnika ßame ſtejaze wuhlada. Jemu bě ſnate, ſo bě kontorſki ßłużobnik ſapißany liſt, pokdra ſta hriwnow wopſchijazy, do toſche jěſdneho koła tyknył. Składnoſcź wużiło wón ſapißany liſt ſ toſche wza a ßo ſ nim na domojpucź k ßwojej wowzy poda, pola kotrejež bydleſche. Hakle na póſcźe kontorſki ßłużobnik pytny, ſo bě ßo jemu liſt kradnył. Fabrizyny direktor hižo naſajtra wſchitkich kontoriſtow pſcheßłyſchesche a pſchi tym ßo tukanje na Oßwalda wobrocźi. Tutón ßo też bórſy paduſchſtwa wuſna. S kradnjenych pjenjes bě wón hižo 28 hriwnow 50 np. pſchecźinił. Jeho nan je potom ſchkodu ſarunał. Cźežkeho paduſchſtwa dla młodeho hacź dotal njekhoſtaneho cźłowjeka k jaſtwu na 5 měßazow ſaßudźichu.

Drjewowa awkzija.

Sſrjedu, 4. haprleje 1906 dopołdnja wot **9 hodźin** ma ßo **palne drjewo,** na Njeßwaczidliſkim majoratnym hajniſkim revěrje ſeſtajene

w **knjeżim hoſczenzu w Njeßwaczidle**

ſ wuměnjenjemi, do awkzije wojſjewjomnymi, na pſcheßadźowanje pſchedawacź, a to

42 rm. twjerdych ſchcźěpow,
22 = mjehkich ſchcźěpow,
37 = twjerdych kuluchow,
67 = mjehkich kuluchow,
440 = walczjny,
3 = twjerdych dołhich hromadow,
26 = mjehkich dołhich hromadow,
12 ſtotnjow walczkow,
150 rm. pjeńkow.

w 2.—11., 13., 14., 16. (drjewiſchcźu) 17.—26., 29.—34., 37., 38. wotdźělenju, kaž też pſchi Cźornizy pola Scheſchowa.

Dalſche rad podpißane ſarjadniſtwo wukaſuje.

Hrabinſke hajniſke ſarjadniſtwo w Njeßwaczidle.
Dreßler, wyſchſchi hajnik.

Ssuche pjeńkowe drjewo

po ſnatych tunich płaczišnach pſchedawa
hrabinſke Lippeſke hajniſke ſarjadniſtwo
w Dubom.

Skótna awkzija.

Wutoru 3. haprleje t. l. dopołdnja maja ßo na knjeżim dworje w Rakezach **25 połnomjaßnych kormych bykow,** pſches 10 zentn. cźežkich, kaž też nětotre **ranſcho-friſiſke plahowanſke byki** na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Rakeczanſki knjeżi dwór.

Maſchinſki wolij,
mydło
do hoſpodarſtwa,
kožowy mas,
kopytowy mas,
najlěpſcheje druźiny po najtuńſchich płaczišnach porucza
Arthur Grubann
pſchi drjewowych wikach 8.

Rěczi ßerbſki!
Libſch, ßudniſki aktuar ſw. ßł. na ßukelnjej haßy 34,
na koßu ſ napſchecza piwneho hroda.
Pißarnja ſa kupne, hypotheſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajenſtwowe atd. wěży.
Telefon cźißko 324.
Rěczi ßerbſki!

Sſłużobne holzy, dźowki, wotroczkow a pohonczow pyta
M. Pfuhl
pſchi Michalſkej zyrkwi.

Zentrifugowy wolij
najlěpſcheje hódnoſcźe, tunjo porucza
Ernſt Glien
pſchi żitnych wikach 44.

Rózowe běrny
ßu na pſchedań w **Krakezach** cźißko 9.

Cześćenym Sserbam dowolam ßebi k wjedźenju dać, so je ßo

ßerbſka khofejownja,

kotrejež hospodarſtwo ßym pſchedewſaka, dźenßa wotewrika.

S próſtwu, so bychu cześćeni Sserbjo a Sserbowki prawje husto do njeje pſchikhadźeli

poručam ßo ſ poczeſczowanjom

W Budyſchinje, 1. haprl. 1906.

W. zwud. **Klemmowa.**

Woſſjewjenje.

W hrabinſkich Schall-Riaucourſkich hajniſkich revěrach w Kroſtawje, Pózkowach a Huſzy ſ Maleſchezami a Trjechowami je ſakaſane ßuche hakoſy, jahodki a hriby ſběracź.

W tych wßach, kotrychž wobydlerjo ßu dowoleńſke khartki doſtali, ßu na to ßo poczahowaze woſjewjenja w korczmach wupowßnjene.

Hrabinſke Schall-Riaucourſke hajniſtwo w Huſzy,
29. měrza 1906.
Wyſchſchi hajnik **O. Mendte.**

Dźěłaczerjow

do trajneho dźěła pyta

Budyſka meblowa fabrika

pſchi Bělerſkej dróſy (Bleichenſtraße) 7.

Wuſtojni

.murjerjo

ßo do trajneho dźěła pytaju
we **Wownjowſkim młynje.**

Mała žiwnoſcź

w Małym Wjelkowje cźißko **1,** pſches 9 górzow wulka, je khoroſcźe dla na pſchenajecźe abo na pſchedań.

Khěža na pſchedań.

W zyrkwinej wßy Hodźiu je hnydom ſ pſchihódnymi wumělenjenjemi pſchi Draždźanſkej dróſy ležaza thěža ſ pſchitwarjenymi thlamami a pſchimjeſowazej trawowej a ßadźeńſkej ſahrodu na pſchedań.

Wona ßo jara derje ſa jeneho rjemjeßlnika abo wikowarja hodźi. Dalſche je ſhonicź w Hodźijſkej ſchuli.

Žiwnoſcź

je w **Sarěczu** ſe 7 górzami dobrych ležomnoſczow ſtaroby dla ſe ßwobodneje ruki na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola wobßedźerki w Sarěczu cźo. 4.

Dawkowe reklamazije

wudźěłataj
J. a E. Koban
w Budyſchinje pſchi žitnych wikach 4.

Něhdże 2500 zentnarjow
pizowanſkeje runkliży
ſ dwora ma na pſchedań
Kurt Gießner
na knježim dworje w Boranezach.

Khěžu

cźißko 52 w **Kelnje** ſ něhdźe górzom ſahrody a pola mamoj placźiſny hódno pſchedacź.

J. a E. Koban
pſchi žitnych wikach 4.

Khěža

cźißko 52 w **Kelnje,** nowa ſ zyhelom kryta, ſ górzom pola je na pſchedań.

Wopalniſchczo

w **Dobroſchezach** pola Njeßwaczidła ſ dwěmaj górzomaj pola, 2280 mk. wopalneje kaßy a ſe wſchěm twarſkim materialom je na pſchedań.

Kubło

cźißko 17 a 18 w **Hrubocźizach,** 1/2 hodźiny wot Budyſchina, 105 górzow wulke, ſe 1026 dawſkimi jenoſcźemi wobcźeżene, je ſe ßwobodneje ruki na pſchedańi Dalſche je tam ſhonicź.

Sſłużobnu holzu,
14—16 l., hnydom pyta **E. Glien**
pſchi žitnych wikach 441.

Woženjeny ſtróſby, ßylny muž, ſrěcźniwy a ßerbſkeje rěcźe doſpołnje mózny, ßo k jutram tuteho lěta jako

piwowy pohoncź

ſ dobrej mſdu a darmotnym wobydlenjom pyta.

Samolwjenja ſ wotpißanymi wopißmami chzyłe ßo we wud. Serb. Nowin wotedacź.

Cześćenym Sserbowkam k wjedźenju dawam, ſo ßym wot knjenje Aurichowеje

wjaſanje trodlikow

pſchedewſaka. Duž proſchu ßo pſchi trjebanju na mnje wobroczicź.

Hana Ssuchez w Budyſchinje na ſadnjej bohatej haßy 14 II.

Pſches ßudniſtwo ma ßo na pſcheßadźowanje pſchedawacź: 12. haprleje 1906 **khěžlatſka žiwnoſcź** cźißko 45 w Nowej Jaßońzy na mjeno Mikławſcha Leſchawy ſapißana a na 1600 hr. takſérowana.

Khěža w **Splóſku** cźißko **9** je na pſchedań. Dalſche je ſhonicź w Lubjenzu cźißko 8.

Kedźbu!

M. Khlingowa ſ Draždźan, kotraž ſ ruki pſchichod cźita, je hermank wot **7.** hacź **9. haprleje** w hoſczenzu „ſłoteho ßłónza“ w Budyſchinje wó jſtwje cźißko 1 po 1 ſkhodźe rano wot 9 hacź do 9 hodźin wjeczor k rěcźam.

1 pohonecź, 1 hólz a 1 holza

kotrajž jutry ſchulu wukhodźitaj, ßo na jene kubło do dobreje ßłużby pytaja. Dalſche je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Pohonczojo

dowěrni a ſtróſbi ſ wulkej mſdu pytaju we **Wětrowſkich tonowych dźěłarnjach** pola Njeßwaczidła.

Sſylny **plahowanſki byk,** Oldenburgſkeje raßy, 1 1/2 lěta ſtary, je na pſchedań w Rakezach cźo. 87.

Sſuproſchnej ronzy

ſtej na pſchedań w **Bronjn** cźißko **13.**

Młoda kruwa

bliſko k wocźelenju je na pſchedań w **Hnaſchezach** cźißko **7.**

Czaßnik

je ßo we Kupjanſkich abo Drobjanſkich khójnach **ſhubił.** Sprawny namakaŕ chzył jón ſa myto we Kupjanſkej farje wotedacź.

Sſo wrócźiwſchi wot rowa ßwojeje lubowaneje macźerje

Hany Wójtoweje rodź. Wujez

w Radſchowku

wſchitkim, kotſiž ßu jejny kaſchcź ſ kwětkami pyſchili, jeje cźěło k poßlednjemu wotpocźinkej pſchewodźili, naſchu ſrudźenu wutrobu ſ dźělbracźom a troſchtom směrowali, najwutrobniſchi dźak prajimy, teho runja ßo też knjeſej fararjej Malinkej ſa troſchtowaze prědowanje wutrobnje dźakujemy.

W Rychwałdże, Budyſchinje, Tſělanach, Dyrbachu a Nowej Wßy pola Krjebje, 26. měrza 1906.

Srudźeni ſawoſtajeni.

Dźak.

Sa mnohe dopokaſma luboſcźe a dźělbracźa, kotrež ßu ßo namaj pſchi khowanju naſcheho wutrobnje lubowaneho bratra, wulkoſahrodnika

Pawoła Guſtava Kokuſchki,

ſ bliſka a daloka w bohatej měrje doſtałe, hnuje naju, najwutrobniſchi dźak wuprajicź, woßebje ßo dźakujemy knjeſej fararjej Krygarjej ſa troſchtapołne ßłowa, teho runja Zyżeczanſkej a Boſchczanſkej mkodźinje ſa hudźbu a ſpěwanje arije a ſa wſchu cześcź, drohemu njebocźiczkemu wopokaſanu.

W Boſchezach, 28. měrza 1906.

Hłubokoſrudźenaj bratraj:
Guſtav a Auguſt Kokuſchka.

(K temu cźißłu dwě pſchiloſy.

Prěnja pschiloha k czišłu 13 Serbskich Nowin.

Ssobotu 31. měrza 1906.

Placzišny rěsneho slotu na Drażdżanskich słótnych wikach

26. měrza 1906

Placzišny po zentnarju a hriwnach.

Słótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1 **połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacż do 6 lět**	39—40	74—76
awstriske	40—41	76—79
2. **młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene**	35—38	70 73
3. **krěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche**	32 34	65 69
4. **ßnadnje pizowane łóżdeje starohy**	28—30	60—64
Jałojzy a kruwy:		
1. **połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże**	37—39	70 74
2. **połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacż do 7 lět**	33—36	66 69
3. **starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy**	29—32	62 65
4. **ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy**	25—28	57—61
5. **ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy**	22—24	50—56
Byki:		
1. **połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże**	38 41	70 74
2. **ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche**	35—37	65—69
3. **ßnadnje pizowane**	31 34	60 64
Cźelata:		
1. **najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza**	51—54	82—86
2. **ßrěnje kormjene abo też dobre wot zyza**	48—50	78—81
Swinje:		
1. **połnomjaßne lěpschich raßow a jich ſkschiżenjow w starobje hacż do 1¼ léta**	58 60	76 78
2. **mjaßne**	55 57	73 75
3. **ßnadnje wuwite, też ranzy a kundroßy**	53—55	69—72

Placzišna żitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Żitowy dowos w Budyschinje: 2145 měchow.	W Budyschinje 24. měrza 1906. wot hr	wot np	hacż hr	hacż np	W Lubiju 29. měrza 1906. wot hr	wot np	hacż hr	hacż np
Pschenża běła	—	—	—	—	8	24	8	68
" żołta	8	13	8	25	7	65	8	09
Rožła	7	50	7	63	7	25	7	50
Jeczmjeń	8	—	8	13	7	13	8	—
Wowß (50 kilogr.)	7	75	8	—	7	20	7	60
Hróch	10	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	50	10	—	8	—	9	—
Jahły	15	—	17	—	15	—	17	—
Hejduschka	16	—	18	—	16	50	17	50
Běrny	1	60	2	10	1	50	2	—
Butra 1 kilogr	2	40	2	60	2	20	2	40
Pschenična muka 50 "	9	50	18	25	—	—	—	—
Rżana muka 50 "	9	—	13	75	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	30	2	70	2	10	2	40
Ssłoma 100 "	3	—	3	50	14	—	19	—
Proßata 870 schtuk, schtuka	13	—	36		—	—	—	—
Pschenične wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	30	5	20	5	60
Rżane wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	60	5	50	6	—
Pschenični gris (50 kilogr.)	—	—	5	75	—	—	—	—
Rżany gris (50 kilogr.)	—	—	6	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. 30 np. hacż 8 hr 68 np, pschenża (żołta) wot 8 hr. 25 np. hacż 8 hr. 83 np., rožła wot 7 hr 60 np hacż 7 hr. 75 np., jeczmjen wot — hr. — np. hacż — hr. — np., wowß wot 7 hr. 80 np hacż 7 hr 90 np

W Budyschinje placzejsche: kórż pschenża (běła) po 170 puntach — hr — np hacż — hr. — np., żołta 13 hr 80 np. hacż 14 hr 02 np., kórż rožki po 160 puntach 12 hr. — np. hacż 12 hr. 19 np., kórż jeczmjenje po 140 puntach 11 hr. 20 np. hacż 11 hr. 39 np.

Wiczne placzišny w Kamjenzu

22. měrza 1906.

Po 50 kilogr.: Rožła wot 7 hr. 40 np. hacż 7 hr 80 np., pschenża wot 7 hr 60 np. hacż 8 hr. 20 np., jeczmjen wot 7 hr 50 np hacż 8 hr — np, wowß wot 7 hr. 60 np. hacż 8 hr. — np jahły wot 13 hr. — np hacż 14 hr. — np. hroch 12 hr. — np., ßyno 2 hr 20 np., běrny 2 hr 20 np., ßłoma (600 kilogr.) 19 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 20 np. hacż 2 hr 40 np.

Wjedro w **Londonje** 30. měrza: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smje njedźelu Judika rano w 7 hodź. duchowny Tischer ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin farat Räda ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Popołdnju ½2 hodźin budże duchowny Tischer ßerbske paczerske dźěći pruhowacź. — Tydźenske sastojnske dźěła smje farat Räda.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Gustav Ernst Frenzel, maschinist w Heidenawje pola Pirny, ſ Marthu Selmu Krečzmarjez na Ssokolzy.

W **katholskej zyrkwi:** Jan Jurij Krempka, dźěłaczeŕ w Budyschinje, ſ Marju Hemplez, ßłužobnej w Kluschu.

Křeńi:

W **Michalskej zyrkwi:** Kurt, Michała Kubizy, fabrikarja na Židowje, ß. — Jan Ernst, Jana Ernsta Budarja, żiwnoszerja w Małym Wjelkowje, ß. — Max, Ernsta Pawoła Rychtarja, fabrikarja na Židowje, ß. — Ernst Richard, Khorle Hermanna Fahra, fabrikarja na Židowje, ß. — Bertha Hana, Jana Hendricha Thannerta, zyhelnskeho mischtra w Delnjej Kinje, dź. — Emma Helena, Jana Khorle Horna, khěżerja a murjerja w Sslonej Borschczi, dź.

W **katholskej zyrkwi:** Marja Madlena, Josesa Bräuera, dźěłaczerja na Židowje, dź.

Zemrjeli:

W **Michalskej wožadże:** 23. měrza: Elias Božiměr Rychtař, schewz ſ Rynarnje, we wokrjeßnej khorowni, 77 l. 8 m. 2 d.

Zyrkwinske powjesće ſ Hodźija.

Njedźelu Judika smje rano ½8 hodź. duchowny Voigt němsku spowjednu wuczbu, ½9 hodź. farat Kschižan němske a w 10 hodź. ßerbske prědowanje. — Pjatk 6. haprleje budże rano ½9 hodź. ßerbska spowjedź a ½10 hodź. ßerbske kemschenje.

Zyrkwinske powjesće ſ Budestez.

Njedźelu Judika smje farat Domaschka rano ½8 hodź. ßerbsku spowjedź, duchowny Kschižan dopołdnja ½9 hodź. ßerbske a ¼11 hodź. němske prědowanje.

Pjatk dopołdnja ½9 hodź. smje duchowny Kschižan pruhowanje ßerbskich a ½10 hodź. farat Domaschka pruhowanje němskich paczerskich dźěći.

Smolerjec knihićišćernja

w Budyschinje w ßerbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a pscheproscheńske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy atd. atd.

we wschěch rěczach derje a tunjo cźischczi.

Poručzam ßamodźělane **ff. młócznik, młokowe karany, młokowe hornzy, wódne khany, wódne cźerpawy, fazynowane wódne khany a hornzy.**

Mam wulki skład **krjepjawkow** (krjepjenskich khanow) a **emaillowanych tworow, fazynowanych bowow** a **juchowych cźerpakow. Tšeschne žłoby** a **roły** a kóżde do twarstwa ßłuschaze klampnarske dźěła shotowjam.

Želeso sa tšeschne žłoby mam na składze.

Spěschne poßłuženje. Najtuńsche placzišny.

M. Schulz.

10 pschi ßerbskich hrjebjach 10.

Konfirmandske kłobuki.

Nowoscze mjehkich cžornych a **stwjerdženych kłobukow**
kaž tež **hólczaze kłobuki** wschěch płaczišnow.

Měžy

sa **mužskich** wschěch žuknowych barbow, **dźěczaze měžy**
hižo po 50 np. na wulki wubjerk,
měžy sa kołojěsdnych najtuńscho poruča

C. E. Rinke

na bohatej haßy
ſ napschecža pschekupza Sachsy.

K konfirmaziji

poruča žwój wulki skład
žonjazych a mužazych schkórnjow a cžrijow
wschěch pomyßlnych družinow a płaczišnow
ſ najjednorischich hač do najwoßebnischich.

Wobhladajcze žebi moje 5 wukładnych woknow!

Wschě lětusche nowoscze žu hižo dóschke a na wobhladanje wustajene.

Lětuschi wubjerk je pornjo prjedawschim lětam hischcže bohatschi a wjetschi.

Namakacže wscho, schtož žebi pschejecže
a tež po najtunischich płaczišnach hódnu tworu a wulki wubjerk.

Cžrijownja Heinricha Mohra

w Budyschinje pschi žitnych wikach
rózk žukelnjeje haßy.

K konfirmaziji

poruča žwój wulki skład
wokoloschijazych rjeczašow
najnowscheje mody ſ **wutrobiczkami, kschižikami, medaillony, narucznizy, broschow** a **nawuschnikow,**
cžaßnikowych rjeczašow,
mužazych a žonjazych pjerschczenjow,
kneflow do pschedkoschliczkow a manschettow
se skoteho, žłěbra a doubleja
po najtunischich płaczišnach

Guido Reiche

w Budyschinje pschi hłownym torhoschczu 2.

Wěrowanske pjerschczenje
žamžneho wudžełka jara płaczišny hódno.
Wuporjedženja derje a tunjo.

Poručamoj

po **wurjadnje tunich płaczišnach** jenož dobre, dźeržaze družiny

k selenemu schtwórtkej:

Dźěczaze schórzuchi, wjele stow na wubjerk hižo po **30** np.,
dźěczaze wobleczenja, schtrykowane, po **45** np.,
dźěczaze wobleczenja ſ barchenta, po **60** np.,
dźěczaze wobleczenja, wołmjane, žomoczane a plyschowe,
dźěczaze měžy a khapy po **25** np.,
dźěczaze koschliczki a **spódnje žuknicžki** wschěch wulkoscžow,
dźěczaze schtrympiczki hižo po **10** np.

K jutram:

Gardiny, běłe a na žołcž, meter po **25** np.,
meblowy kattun, kraßne mustry, meter po **35** np.,
rulowowe tkaniny, žmuhate, meter po **50** np.,
tkaniny sa cžehnite gardiny, běłe a na žołcž, meter po **35** np.,
spachtlowane kromy, běłe a na žołcž, meter po **25** np.,
blidowe pschikrywy (deki) ſ płóczlivych tkaninow po **25** np.,
blidowe pschikrywy ſ wuschiwaneho žukna po po **2** mk. **50** np.,
ložowe pschikrywy, běłe, pißane, po **1** mk. **35** np.,
wattowe pschikrywy ſ kattuna a ſatina, po **2** mk. **50** np.,
sofowe pschikrywy, najwjetschi wubjerk,
teppichi, nowe poßyłki, hižo po **5** mk.,
linoleum, wulki wubjerk, meter po **75** np.,
pschikrywy ſ wóſkowaneho barchenta po **35** np.

Gardinowe sbytki

1—15 metrow dołhe, běłe a na žołcž,
kaž tež **portierowe sbytki**
wurjadnje płaczišny hódne.

Philippi & Co.

na bohatej haßy 3, delka a po 1 skhodže.
Telefon 488.

Kóslaze kóžki,
kosaze kože,
howjaſe a czelaze koże,
wowcże kože a wowczu wolmu,
kaniklaze koże,
kaž tež wſchě druhe druzíny kožow po najwjetſchich płaczíſnach kupuje
Heinrich Lange,
11 pſchi žitnych wikach 11
ſnapſchecża „ſkoteje hwězdy" a pſchi wowßnych wikach pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi.

Sklad drainěrowanſkich rolow w Lětonju.
Poručam
drainěrowanſke roły
wſchěch wulkoſczow,
krowjaze korta,
ßwinjaze korta,
proßaze korta,
ſ prěkuſchom a bjes njeho,
plestrowanſke płaty,
wudymowanſke roły,
ſhibnjene a rune,
Brockmannowy pizowanſki kalk,
ßelowe liſanſke kamjenje,
ſczinowe pleczenje
ſe ſazynkowanym grotom
— po fabrikſtich płaczíſnach —
Emil Dietrich
w hoſczenzu w Lětonju.

Kóždu dźělbu
brěſowych prutow
kupuje
H. Keller w Rakezach.

Žitne měchi,
mukowe měchi,
ßlomniki a ßlomnikowe hłowaki,
konjaze pizowe měſchki,
woſowe płachty,
ſchěry płat k łožowym płachtam
a komodowy płat,
woſazu a woknjazu cziſczazu kožu
po fabrikſtich płaczíſnach pſchedawa
Heinrich Lange
pſchi žitnych wikach
ſnapſchecża ſkoteje hwězdy.

Konfirmandſke wobleczenja
ſ najtuniſchich hač do najwoßebniſchich.
Prjedy hač kupujecze,
pruhujcze hódnoſcz a tunjoſcz.
Tkaniny, dźěło, ßedzenje kóždu konkurrenzu pſchetrjecha.
Dźěczaze, pacholaze, mužaze wobleczenja,
jenotliwe kholowy, ſchaty, krawatty, mězy,
klobuki na hobrſki wubjerk.
Ernst Jenke.
Pſchi hlownym torhoſchczu 9. **Pſchi hlownym torhoſchczu 9.**

Pſchihódnje nakupiwſchi, mózu wſchě ßwoje twory hiſchcze po ſtarych płaczíſnach pſchedawacz.
Poſkiczam jara wulki wubjerk
6/4 **ſchěrokich zychow,** ſtary łohcz po 18 np.,
zychi, hładke czerwjene, pódla teho 7/4, 8/4, 9/4 ſchěroke,
módroczíſchcz, najnowſchich muſtrow, hižo po 20 np.,
koſchlazy barchent ſa lěczo a ſymu hižo po 18 np.,
hotowe **běle** a **piſzane koſchle** ſa hólzow a holzy kóždeje ſtaroby hižo po 30 np.,
mužaze koſchle ſchtworych wulkoſczow,
wojerſke koſchle ſ módrymi a czerwjenymi ßmužkami,
žonjaze koſchle 3 wulkoſczow,
nahłowjaze rubiſchcza ſe židy, polžidy, wołmy a bawłmy,
kattunowe rubiſchcza na wulki wubjerk.
Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Rožku a pſchenzu
po najwyſchſchich płaczíſnach kupujetaj
Heinke a syn
w hamorſtim młynje w Budyſchinje.

Franz Marſchner
czaßnikar w Budyſchinje
na bohatej haßy 9
ßwój ſklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczazow** k dobroczíwemu wobkedźbowanju porucza.
Hódna twora. **Pißomne rukowanje.** **Tunje płaczíny.**
Porjedzenje dobre a tunje.

Th. A. Wällnitz
w Budyſchinje
na ſzulelnſkej haßy 9.
Najwjetſchi ſkład a wubjerk
1durjatych a 2durjatych
draſtnych khamorow,
vertiki,
ſchkleńczane khamory,
komody,
jednore a lěpſche **ſofy**
po 26, 30, 32, 37, 45, 55, 63 hač 120 mk.,
ſtoły
po 2,50 mk. hač 8 mk.,
koža,
matrazy,
jědzne, ſofowe a
roſczahanſke blida,
ſchpihele
po 3 mk. hač 60 mk.,
kuchińſke khamory,
kuchińſke blida,
a **druhu nadobu,**
pódla teho poručam
Ia poßleſchczowe pjerje
po waſy,
hotowe poßleſchcza,
linoleum, tworu po kruchach,
běhacze a **teppichi,**
wóſkowane ßukno
ſ truby a ſbytki,
wóſkowe ßuknowe a gumijowe pſchikrywy,
podpołożne tkaniny.
W pſcheßadźowarni je ſtajna ſkładnoſcz k tunjemu kupowanju.
— Najtuńjche płaczíſny. —
— Najkedźbliwiſche poßłużenje. —
Njech ßo mjeno a khěžine czißło wobkedźbuje.

K wußywej:
Woprawny
Ligowſki wowß,
Ligowſki wowß,
druhi krócz wußyty,
ſchtyrſki
czerwjeny dźeczel,
ſchleſynſki
czerwjeny dźeczel
bjes židy,
hróch,
woku,
porucza
Guſtav Heinke
w Budyſchinje
pſchi žitnych wikach.

Jako najlěpsche ſo poruczeja

dr. Roeberowe

lěkarſtwa:

Hablowy a jehlinowy ſpirituß pſche drjenje w rukomaj a nohomaj, kſchižu, bjedrach a ſhibadlach.
Pepſinowe wino pſche kłóčenje žołdka, wróčenje, mjeknjenje, bjesappetitnoſcž.
Benediktinſka eſſenza pſche žiwotowe bolenje, driſtawu.
Čaj farfara pſche kaſchel.
Bjenchlowy měd a **brěčka čornych Janſkich jahodow** pſche kaſchel a dybawoſcž dźěči.
Žołdźowy kakao pſche driſtawu a žiwotowe bolenje.
Jakorzowa (jěchiběrnowa) **brěčka** k čiſčenju krwe.
Mydło pſche liſchawu.
Mydło pſche njerodź pola čłowjeka a ſkotu.

Kopſchiwowy ſpirituß
Arnikowy ſpirituß } pſche wupadanje włoßow a ſchupiſny.
Brěſowy balſam

Kupanſke ſela ſa ßłabe dźěči.

Teho runja wſchě **lěkowanſke kopjena, ſela, korjenja,** dale **wobaladła** (wotu, wobalki atd.) **mineralowe wody, ſchkleńčane ßykawy** a **apparaty k wothladanju khorych.**

Dr. Roeber,

Germania drogownja

ſ napſchećža „winoweje kičze“ na bohatej haßy.

Jěſdne kola

wot najjednoriſcheho dźěłanſkeho koła hač k najwoßebniſchej luxuſoweje maſchiny kupujecže najtuńſcho pola

J. T. Čabrana

w Porſchizach

hłowneho ſaſtupjerja Dürkoppſkich dźěłarnjow w Bielefeldźe,

pſchezo 30—40 kolow na ſkładowni,

pneumatiki

a pſchißłuſchne dźěle

derje a tunjo.

Sa kóždy kruch ſo rukuje.

Dale wſchě

ratarſke maſchiny

woßebje ßławne

Alfa-ſeparatory.

Stólzy

na wulki wubjerk po najtuńſchich płaćižnach poruča

Aug. Wagnerowa wud.

w Budyſchinje pſchi Michałſkej zyrkwi čo. 6.

Dobre a dźerżaze! **Sprawne poßłużenje!**

Konfirmandske moblečenja

na wulki wubjerk

jara tunjo

po 7½ mk., 8½ mk., **10** mk., **12** hač **18** mk.

poruča

w Budyſchinje pſchi hłownym torhoſchcžu 5.

R. Neugebauer

prjedy **Kurt Lehmann.**

w Budyſchinje pſchi hłownym torhoſchcžu 5.

Najwjetſcha ſpezialna pſchedawarnja

w Budyſchinje.

K nalětnjemu čaßej ßu ſaßo ſčěhowaze wězy najmodniſchich formow a ſnatych jenož dobrych hódnoſčow doſchłe.

Po zylinach nakupiwſchi, njedźiwajcy wulkeho powyſchenja fabrikſkich płaćižnow, hiſchče po ſtarych, jara niſkich płaćižnach pſchedawam

zylindrowe, tłóčne, dźěłanſke a dźěčźaze klobuki a dźěčźaze mězy

wſchěch pomyßlnych barbow a formow jara płaćižny hódno.

Kedźbujcze na wukładne wokna!

Wuporjedźenja ßo derje a tunjo wobſtaraju. Twjerde filzowe klobuki ßo po kóždej hłowowej formje pſchihodźaze pſcheměnja.

Hugo Lehmann

na bohatej haßy 22, pódla hoſcežeza winoweje kičze.

Max Schückel

w Budyſchinje na bohatej haßy 18

k konfirmaziji, kaž tež pſchi hewaſchej potrjebje ßwój bohaće wuhotowany ſkład

črijow a ſchkórnjow

najnaležniſcho poruča.

Ružaze wobleczenja

po 12, 15, 18, 20, 25 hač 34 mk.,

pacholaze wobleczenja

po 9, 10, 12, 15 mk. atd.,

jenož nowoſcze a derje ſhotowjene,

hólčaze wobleczenja

po 6½, 8, 10 mk. atd.

dźěčźaze wobleczenja

po 2½ hač 10 mk.

na hoborſki wubjerk ßo najtuńſcho a ſ najwjetſchim dobytkom kupuja pola

w Budyſchinje pſchi hłownym torhoſchcžu 9.

R. Neugebauera

prjedy **Kurt Lehmann**

w Budyſchinje pſchi hłownym torhoſchcžu 9.

Jan a Ernſt Koban

w Budyſchinje pſchi žitnych wikach 4,

w domje Seehez reſtauranta „Germania“.

Pißarnja ſa wudźěłanje kupjowych, ſaměnjenjowych, dismembraziſkich wučinjenjow, wučinjenja pſchi roſrunanju herbſtwow atd., ſa wudźěłanje pißmow wſcheje druźiny, ſa ſapodaće próſtwow, ſawoſtajenſtwowych ſapißow, formindźiſkich ſličbowanjow, dawkowych reklamazijow a ſ zyła wſchěch podobnych pißomnych dźěłow.

Seſtajenje teſtamentow, ſaradźenje pſchi kupowanju a pſchedawanju leżomnoſčow.

Saradźenje hypothekow, ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow, ſehnowanje pjenježnych žadankow, wukaſanje w prawnych wěcach atd.

Wěſte wobſtaranje wſchěch dowěrjenſkich naležnoſčow.

— **Najtuńſche płaćižny.** —

Najſpěſchniſche a ſprawne poßłużenje.

Wopyty do wonka bjes powyſchenja płaćižnow.

Pißarnja je wotewrjena njepſchestawajcy rano wot 7 hodź. hač wječor do 9 hodź.; njedźelſke a ßwjate dny wot ½11 hač popołdnju do 4 hodźin ſ wuwſaćom pſchipołdnju wot 12—2 hodźiny.

Rěčimoj ſerbſki.

Piſitne khartki

rjane kaž litografowane

čiſčeči ſpěſchnje

Esmolerjez knihičiſčerńa.

Ssuſcheny połcž, 4 porſty tołſty punt po 90 np., **ſuſcheny ſwinjazy brjuch, čerſtwy kój** punt po 80 np., pſchi 5 puntach po 78 np., **běłu kołbaßu** druheje druźiny punt po 60 np poruča

O. Pětſchka na žitnej haßy.

Druha pschiloha k czißlu 13 Serbskich Nowin.
Ssobotu 31. měrza 1906.

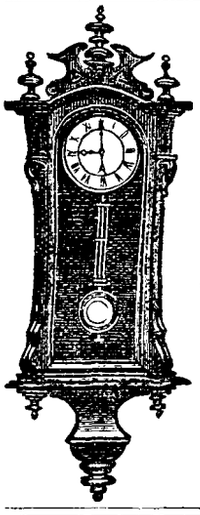

G. Nagerowy naßlědnik

mějeczel **Th. Hippe**
w Budyschinje na ßerbskej haßy 11

wschě druzinу **czaßnikow** po wurjadnje tunich płaczisnach ſ dwělětnym pißomnym rukowanjom pschedawa, teho runja

rjeczasy, brosche, nawuschnizy, pjerschczenje.

Czaßniki ßo najßwědomiczliwischo a najtuńscho ſ jenolětnym rukowanjom wuporjedzeja.

Najtuńsche | Sserbske a němske | **płaczisny!**

ſpěwarske knihi

w trajnych jednorych a najwoßebnischich ſwjaſkach,
nabožne wobrasy, hrónczka na ſczěnu,
wopomnjeńske a natwarjaze kuihi,
ſlotu dublowu pychu,
jako: **brosche, kſchiże, nawuſchnizy** atd.,
konfirmaziske, ſpowjedne
a **jutrowne kharty**
poruczа

E. A. Wetzke,

knihiwjaſatnja
na bohatej haßy 17.

Najbohatſchi | **wubjerk!**

Czrije a ſchkórnje

k konfirmaziji

kaž tež wſchěch jenož pomyßlnych druzinow czrijow
ſa muzſkich, zónſke a dźěczi
porucza hobrſki wubjerk po jara tunich płaczisnach

Pawoł Kristeller

na bohatej haßy 29.

Hischcze zenje ßo ßłyſchalo!

Najlěpſche **mantle ſa jěſdne koła** po 3 mk. 75 np.,
najlěpſche **ſchlawchi ſa jěſdne koła** po 2 mk. 75 np.,
jenož najlěpſcheje druzinу,
kaž tež wſchu ☛ **potrjebu ſa jěſdne koła** ☚
po najtuńſchich płaczisnach porucza

Ota Büttner

pſchedawarnja koże, czerjeńſkich rjemjenjow a techniſkich gumijowych wězow
w Budyſchinje pſchi hłownym torhoſchczu 9.

Pruhi ſ Bożeho ßwětła,

ſchpruchi a khěrluſchowe ſchtuczki w pyſchnych kaſchczikach, k ſelenemu ſchtwórtkej ßo derje pſchihodźaze, ßu **we wudawarni Serbskich Nowin** dostacz.

Jěſdne koła

najlěpſch ſnamkow
kaž
Opelowe a Preſtowe.

Sklad
wſchěch pſchißłuſchnych dźělow,
ſwonow, latarńjow, ßedłow, rjeczasow, mantłow, ſchlawchow, gratowych toſchow, gamaſchow,
atd.

Schijaze maſchiny

najwubjerniſchich wudźěłkow
kaž
Pfaffowe, Phönix, Grützнerowe Viktorie
ſ najnowſchimi lěpſchinami a polěpſchenkami.
Na wſchěch wuſtajenzach ſ najwyſchſchimi mytami wuſnamjenjene,
ſa trjebanje ßwójbow a rjemjeßlnikow.
Pſchihódne wotpłaczenje po dźělbach. Pſchi hotowych pjenjeſach najwjerſchi rabatt.
☛ **5 lětne rukowanje.** ☚
Dokładne roswuczenje w ſchiczu, kaž tež we wumělſkim wuſchiwanju.

Optiſke a mechaniſke twory

kaž
bryle, tłóežniki, operowe ſchkleńzy, dalekowidy, barometry, thermometry, ryßowadła, wſchelake dźěle, bantowe a metrowe měry, mechaniſke hrajki
atd.

Clemens Jäckel mějeczel Guſtav Klöppel w Budyſchinje

pſchi zitnych wilach 2.
Telefon 435. **ßamßna wuporjedzetnja a dźěłarnja, mechanikus a optikus, ßamßna wuporjedzetnja a dźěłarnja.** Telefon 435.

Kmótſaze dżaki

ſu dostacź
we wudawarni Serb. Nowin.

Privilegowane
Pohlowe mydło
pſche ſwjerbjenje, drjenje, jětſeſchka, kuſk po 1 mk., pakźik 3 mk., je ſakońſzy ſakitane pod cźo. 69937 ſ „hadom" jako ſe ſatitanſkej ſnamku.
Jenoź woprawdźite wſchědnje cźerſtwe roſeſcźeła
R. Tschernich
w Draždźanach A. 16.

Spěwarſke,
ſerbſke a němſke,
jednorje hižo po 2 hr. a woſebnje do cźelazeje koże ſwjaſane hižo po 6 hacź do 10 hr. ſu na pſchedań
we wudawarni Serb. Nowin.

Wſchitzy ſu wo tym pſches jene, ſo ſo **w draſtowej fabrizy**
Oty Preuß w Budyſchinje
na žitnej haſy 4
najrjeńſche
konfirmandſke wobleczenja,
mužaze a hóležaze wobleczenja a kholowy
kaž tež najnowſche **žonjaze a holcźaze žaketty** kupuja.
Elegantny ſrěs, modne a dźerżaze tkaniny, dobre ſchicźe.
Wurjadnje tunje płaczišny.
Seſchicźe po měrje ſ rukowanjom.

K nalětnjemu
wuſhywej
poruczam w dobrej, derje ſkhadźazej tworje:
runklizowe ſymjo,
Eckendorfſke, žołte a cźerwjene hoborſkowalzowe, Oberndofſke łopjenokulojte, žołte, Lutyjecźanſke žołte, kulojte; Erfurtſke modellſku a pizowanſku rěpu;
cźerwjenokalowe ſymjo,
Erfurtſkeho krwejcźerwjeneho, ſaźneho, twjerdeho, hollandſkeho, krwejcźerwjeneho, póſdnjeho, wulkeho, Zitawſkeho hobrſkeho, cźěmnocźerwjeneho kała a cźornoſchazu hłowu;
běłokalowe ſymjo,
braunſchweigſkeho, wubjerneho, twjerdeho, wulkeho kała;
woprawne Erfurtſke warjenjowe ſymjo,
wulki wubjerk bunow, hrochu atd.,
woſebitoſcźe woprawnych Erfurtſkich kwětkowych ſymjenjow,
w 10 np. tyſkach a ſ plahowanſkim wukaſanjom.
Wulki wubjerk lětża jara tunich
Draždźanſkich ſadźeńſkich zyblow.
Jan Bjedrich w Kolwaſy,
pola Pomorz.
Kóždy wicźny dźeń w Budyſchinje a Lubiju.

Spěwarſke knihi
němſke a **ſerbſke** w najjednoriſchich a najlěpſchich ſwjaſkach ſnateho ſolidneho wuwjedźenja.
Modleŕſke a natwarjaze knihi, konfirmaziſke wopomnjenki, konfirmaziſke kharty
na wubjerk pſchi trjebanju naležnje poruczа
Moritz Weiser
w Budyſchinje na žitnej haſy 5.

K konfirmaziji.
Sswój ſklad
cźornych a piſanych draſtnych tkaninow
pſchi wulkim wubjerku po jara tunich placźiſnach poruczam,
dwójzy ſchěroku tworu hižo po 7 np.
Emil Wehrle
na jerjowej haſy 7.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěšćki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 14. | Sobotu 7. haprleje 1906. | Lětnik 65.

Swětne podawki

Statne myta sa honjerśkej towarśtwje w Draždźanach a Lipsku.

Prěnja komora je petiziji pschihłoßowała, so by ßo honjerśkimaj towarśtwomaj w Draždźanach a Lipsku lětnje statne myto po 15000 hriwnach wupłaćiło. Na to je ßo taßama petizija hischćże ras druhej komorje pschedpołożiła. Ta bě ju hižo tydźeń prjedy wot pokasała, dokelž wjetschina sapóßłanzow měnjesche, so ßo pschi honjenjach konje dračźuja. Pschi druhim wuradźenju wo tej ßamej petiziji wójnski minister ſ Hausen a statny minister ſ Metzsch petiziju sastupowaschtaj. Jimaj ßo poradźi, wulku wjetschinu ßejma sa petiziju dobyć. Pschi wothłoßowanju 53 sapóßłanzow sa nju hłoßowasche. Jenož 12 ßo pscheßwědčićź njeda, so ßo konje pschi honjenzach njedračźuja a so tajke honjenzy w Sakśkej samyßła nimaju. Mjes tutymi dwanaćźemi bě tež nasch sapóßłanz Soba-Čźornjowśki.

Reforma prěnjeje komory sakśkeho ßejma,

kajkuž knjeżerśtwo namjetowasche, njeje ßo w druhej komorje pschijała. Knjeżerśtwo chzyschе pjećź ßydłow sastupjerjam industrije pschewostajićź. Tola nationalliberalni w druhej komorje njeběchu ſ tejle posćiźenku spokojom a pschećźiwo njej hłoßowachu. Tak je ßo stało, so ßo sa knjeżerśtwowy namjet wjetschina njenamaka. So knjeżerstwo hdy 16 ßydłow w prěnjej komorje industriji pschewostaji, kaž ßebi nationalliberalni žadaju, do teho drje woni ßami njewěrja. Kaž ßo sda, jim jenož wo to dźe, so bychu pschi pschichodnych wólbach macźisnu sa agitaziju pschećźiwo konserwatiwnym měli. Kaž hižo pschi poßlednich wólbach, budźa psched wuswolerjemi barbicź, so industrija pola knjeżerśtwa a konserwatiwnych žaneho ſrosumjenja njenamaka a so dyrbi ßo teho dla wjazy nationalliberalnych sapóßłanzow do ßejma wuswolećź.

Khěžor Wylem w Krefeldźe.

Khěžor Wylem bě psched lětom Krefeldśkim wobydlerjam wojakow do garnisony a tamnischim holzam rejwarjow ßlubił. Pónđźelu je khěžor ßwoje ßlubjenje dopjelnił. Wón ßam ſ Düsseldorfa 2. westfalski husarski regiment cźišło 11 do Krefelda pschiwjedźe. Wyschschi měschćźanosta ßo khěžorej sa pschepołożenje husarskeho regimenta do Krefelda đźakowasche. Wotmolwjejo khěžor praji, so je ßo regimentej po jeho pschikhadźe tak błyschćźate powitanje dostało, jako by ßo ſ dobyćźeŕśkeje wójny wróćźił. Městu je wón garnisonu a młodym holzam rejwarjow pschinjeßł.

Khěžor Wylem a hórnizy.

Hdyž khěžor pónđźelu w Krefeldźe pschebywasche, wón westfalskich hórnikow k ßebi skasa, kotsiž ßu ſ Courriereskich podkopkow w Franzowskej se ßmjertnym strachom cźěła snjesboženych hórnikow wunoschowali. Khěžor k nim rěcźesche: „Sshym wam dał tu pschińćź, so bych ßo wam w mjenje zyłeho wótzneho kraja wutrobnje đźakował a wam ßwoje wobdźiwanje a pschipósnaćźe sa skutk wuprajił, kotryž scźe wuwjedli. Scźe dopokasali, so psches mjesy nješchto dźe, schtož ludy sjednocźa, kajkejeżkuli raßy tež ßu, to je luboscź k bliżschemu. Wy scźe po pschikasni tejele Sbóżnikoweje wucźby cźinili. So ßo to pola němskich hórnikow ßamo wot ßo rosumi, njetrjebam hakle rjez. Njedźiwajźy teho ßmy ßo wutrobnje wjeßelili. Teho dla ßo Wam đźakuju sa Waschu wopornіwoscź a pschede wschěm sa Wasche ßmjercźe-sazpicźe, ſ kotrymž scźe sa zusnych bratrow pod semju ßo puschcźili. So Wam njeje wotßudźene było, hischcźe żiwych wukhowacź, njech Waß njesrudźi. Apparaty, kotrež scźe sawostajili, ßu k temu dopomhake, so ßu ßo hischcźe żiwi ſ hłubiny na swjerch semje wunjeßli. Jako pschipósnacźe sa Wasch pěkny skutk ßym ßo rosßudźił, Wam đźenßa wusnamjenjenja wudźělicź, kotrež Wam ſ tutym pschepodam.“

Khěžor na to hórniskemu mischtrej Engelej krónski rjad 3. rjadownje, hórniskemu direktorej Meyerej cźeŕwjenoworjokśki rjad 4. rjadownje wudźěli. Mužstwa kschiże powschitkowneho cźeßneho snamjenja a cźeßne snamjenja dostachu.

Nowe khěžorstwowe dawki.

Komißija khěžorstwoweho ßejma, kotraž wo nowych dawkach wuradźuje, je dawkej na zigaretty a herbstwa pschihłoßowała. Krajni wjerchojo a wjerchowki njebudźa trjebacź herbstwowy dawk płacźicź, kaž je to knjeżerśtwo namjetowało.

Diäty sa sapóßłanzow němskeho khěžorstwoweho ßejma.

Swjaskowa rada je skónczńje ßwoje pschecźiwjenje pschecźiwo žadanju spuschcźiła, so bychu ßobustawy khěžorstwoweho ßejma sa jich dźěło pjenjeżne sarunanje — diäty — dostawała. Wschо hromadźe dyrbi jedyn sapóßłanz 3000 hriwnow dostacź. Sa kóždy dźeń njepschitomnoscźe ßo jemu 30 hriwnow wotcźehnje. Do teho pak, so by ßo sapóßłanzam darmotna jěsba na wschěch němskich żelesnizach sa cźaß poßedźenjow dała, njeje ßo swoliło. Tež pschichodnje dyrbi postajenje wostacź, po kotrymž ßmě sapóßłanz jenož wot ßwojeho bydlischcźa do Barlina a saßo wróćźo darmo jěđźicź.

Skhorjenje khěžorstwoweho kanzlerja wjerćha Bülowa.

W schtwórtkowskim poßedźenju khěžorstwoweho ßejma, w kotrymž ßo wo marokkowskej naležnoscźi jednasche, je wjerch Bülow nahle cźeżko skhorił. Wón bě němsku politiku w Marokkowskej w dlějschej rěcźi wobßwětlił, zentrumski sapóßłanz ſ Hertliny bě jej pschihłoßował a sozialdemokrat Bebel bě runje na tym, so by khěžorowu jěsbu do Tangera a njewuspěch němskeje politiki rospominał. Tu ßo na dobo wjerch Bülow na stole ßedźo ſ njemozu wobja. Něhdźe sa pjećź mjeńschinow ßo jemu saßo wědomje wróćźi. Lěkarjej dr. Mugdan a dr. Becker, ßobustawaj khěžorstwoweho ßejma, běschtaj hnydom na pomoz khwatałoj. Městopschedßyda hrabja Stollberg měješche sa trěbne, poßedźenje na schtwórcź hodźiny pschetorhnjećź. W pschestawźy wjercha Bülowa na stole ſ poßedźerńje wunjeßechu.

Hdyž bě ßo poßedźenje saßo sapocźało, pschedßyda hrabja Ballestrem wosjewi, so je ßo khěžorstwowy kanzler poßlednje dny ßylnje nasymnił a tež ſ đźěłami pschenapinany był. Wón je ßo napscheczo radźe lěkarjow pschi poßedźenju wobdźělił, dokelž ßo w nim wo swonkownej politizy jednasche. Dla horzoty w sali je jeho ßylna njemóz wobjała. Lěkarjo pak ßo nadźijeja, so budźe ßo sa $1\frac{1}{2}$ hodźiny domoj dowjesć dacź móz. Bórsy po tutym wosjewjenju khěžor a prynz Eitel Friedrich psched khěžorstwowu ßejmownju pschijěđźeschtaj, so byschtaj ßo wo khěžorstwowym kanzlerowym strowju

wobhonikoj. Tež kněžorka pschijědže a žo ſa ſtrowoſczu kněžorſtwoweho kanzlera praſchesche. Dokelž mjes tym wjerch Bülow twjerdže ſpasche a žo jeho ſpanje njeßmědžesche kaſyczˊ, kněžor ¼ na 3 hodž. žejmownju wopuſchczi a ſwojeho czělneho lěkarja, dr. Ilberga k ſkhorjenemu póßka. Pol hodžiny posdžiſcho móžesche žo kněžorſtwowy kanzler domoj podaczˊ. W nozy žo derje naſpawſchi je wón pjatk rano czerſtwy a ſ polnym wědomnjom wotuczˊik. Lěkarjo žu ſ jeho ſtrowjom dospolnje ſpokojom. Po jich měnjenju budže wón ſwoje ſaſtojnſtwo dale ſaſtawaczˊ móz. Sa jeho naßlědnikom njebudža žo hiſchcze roshladowaczˊ trjebaczˊ.

Sběžk w němſkej krótkowjeczornej Afrizy

je žebi ſaßo liczbu němſtich wojakow ſa wopor žadak. Czrjóda Hottentottow je 26. měrza, transport někotrych prósdnych wosow pola Arianna nadpadnywſchi, leutnanta Kellera a 10 jěſdnych morika, 1 powyſchka a 1 dżeßatnika cżežko a 3 jěſdnych lohko ſranika.

Wo pſchedſtawiſnach marokkowſkeje konferenzy

žu jene Winſke nowiny ſczěhowazy ſajimawy pſchinoſchk doſtake: W lěcze 1904 bě franzowſke knjeżerſtwo ſ wjozorym wuczinjenjemi afriſke brjohi žrjedžoſemſkeho morja rosdželiko. Franzowika bě žebi Marokkowſku wſaka. Schpaniſka Rif doſta, Italſka Tripolis a Jendželſka Egiptowſku. Khěžor Wylem njebudžiſche temu prěkuſche dżěkat, hdy budžichu Němſkej Maku Aſiſku pſchewoſtajili. Němſki póßkanz Radolin w Pariſu a wjerch Bülow ſpytaſchtaj ſ franzowſkim knjeżerſtwom wo tym jednaczˊ, tola hkuchej wuſchi namakaſchtaj. Němſka žebi žadaſche, ſo bychu ju ſ najmjeńſcha w Turkowſkej na pokoj woſtajili. Turkowſka pola Kruppa 142 batterijow ſkaſa, želeſniſka konzeſſija w Syriſkej a požczonka w Němſkej žo pſchiſwoli. Tu pak Franzowſojo Němſkej prěki pſchinždžechu a ſ pomozu jendželſkeho póßkanza Němſkej pokojzu ſkaſanych batterijow, dale twar móřſkeho brjoha w Konſtantinoplu a ſyriſku želeſnizu wotewſachu. To Němſka ſa ſko wſa. „Hdyž žo mi w Turkowſkej pſcheczˊiwja, chzu žo Franzowſkej w Marokkowſkej pſcheczˊiwjeczˊ“, žebi němſki khěžor praji a do Tangera wotjědže. —

„Norddeutſche Allgem. Zeitung, nowiny němſkeho khěžorſtwoweho kanzlera, na to dopominaju, ſo žu žo prózowanja Franzowſkeje, žo w Marokkowſkej ſaßydliczˊ, hižo po Krimſkej wójnje jaßnje pokaſake. Tehdy je žo jim jenož ſ pſcheczˊiwniſtwom jendželſkeho miniſtra Palmerſtona ſadżěwako, kotryž wjedžeſche, ſo je hižo franzowſki kral Ludwig Philipp žebi wotmyßlik, žo Marokkowſkeje ſmozowaczˊ. Palmerſton žo wotmyßlenjam Napoleona III. na Marokkowſku pſcheczˊiwjeſche, dokelž w nich ſchkodowanje jendželſkich intereſſow widžeſche. Nětždže pol lětſtotka žu tele wotpohlady drěmake, doniž žo franzowſke požadanja njejßu ſ franzowſko-jendželſkim dowujednanjom nakhwilnje dopjelnike.

Jene franzowſke wojerſke nowiny wobžaruja, ſo je na konferenzy w Algeciraſu tola hiſchcze k ſjednanju dóſchło. Franzowſka budžiſche dyrbjała k wójnje dóńczˊ dacz, franzowſke nowiny pißaju; pſchetož němſki khěžor, kotryž je jenož na naſchu ſłaboſczˊ liczˊik, budžiſche žo ſjebak. Wón nětczˊiſchu maku hódnoſczˊ němſkeho wójſka pornjo Franzowſkej ſnajeſche a njebě doſczˊ khrobolaty, ſo by ſ wotmyßlenjom Franzowſku a Jendželſku nadpadnyk. Tcjele wójny žo tola njemóżemy ſminyczˊ, prjedy abo posdžiſcho, khiba ſo žo ſkažena Franzowſka pomaku ſniczˊicz a bjes pſchecżiwjenja wuzyzaczˊ da, bjes wojowanja žo krejpſchelecża bojo? Franzowſka žebi niczˊo wjazy njeſwèri. Czim hórje! — Hdyž je ſtrach nimo, je lohko žebi hubu torhaczˊ.

Konferenza w Algeciraſu

bliżſche dny ſwoje wuradżenja ſkónczˊi. Czim dlěje je wona traka, czim bóle žu w Němſkej k dopósnaczu pſchiſchli, ſo njeje trjeba było, Marokkowſkeje dla žo do njeměra dawaczˊ. W khěžorſtwowym ſejmje je ſchtwórtk khěžorſtwowy kanzler roſeſtajak, ſo Němſka žanych politiſkich intereſſow w Marokkowſkej nima, kaž Schpaniſka a Franzowſka. Duž Němſka njetrjebaſche Marrokowskeje dla wójnu wjeſczˊ, runjež žo pſchi ſrjadowanju polizije w pſchiſtawnych městach a pſchi ſakoženju marokkowſkeje ſtatneje banki němſke žadanja njejßu pſcheczˊiſchczake. Hlowna wěz je, ſo njejßu hoſpodarſke intereſſy Němſkeje w Morokkowſkej ſchkodowake a žo pſchikrótſchike. Tak móże po měnjenju khěžorſtwoweho kanzlera Němſka ſ wunoſchkom Algeciraſkeje konferenzy połnje ſpokojom byczˊ. Hdyž je temu wopraždže tak, by wſchak mudriſcho było, hdy budžiſche žebi Němſka konferenzu njeżadała. So wulka wjetſchina europiſkich knjeżerſtwow njeje Němſkej pſcheczˊelnje ſmyßlena, žu němſzy póßkanzy we wukraju wjedžecz dyrbjeli a budžichu teho dla khěžorſtwowemu kanzlerej wotradżecz měli, na konferenzy zujych mozow wo němſkich žadanjach roſßudżicz dacz.

Njeſboże w Courriereſkich wuhlowych podkopkach

na khwilu němſko-franzowſkemu pſchecżiwniſtwu do ſady ſtupicz dawa. Pichikhad němſtich hórnikow na měſtno njeſboża a jich khrobke wukhowanſke dżěło žo mjes franzowſkim ludom ſ dżakom pſchipósnawa. Miniſter ſjawnych dżěłow, Barthou, je 17 wukhowanych w hojerni wopytał. Wjednikomaj hórnikow, kotſiž žu ſaßypnjenych wukhowali, wón kſchiž czežneje legije na wutrobno pſchityknu, druhim wón ſkote medaille pſchepoda. Pódla teho direkzija podkopkow kóždemu wukhowanemu po 200 hrywnach dari. Wukhowani weſtfalſkim hórnikam telegram póßkachu, w kotrymž žo ſ zykej wutrobu ſa wopokaſanu woporniwoſczˊ a khrobkoſczˊ dżakuja.

Miniſter Barthou je wjednika weſtfalſkich hórnikow ſa ruczˊerja czežneje legije pomjenował a druhim ſkote medaille ſpożczˊik. Němſki nowinaŕ Korte žo w mjenje weſtfalſkich hórnikow dżakowaſche a žebi pſchejeſche, ſo byſchtaj wobaj ludaj pſchichodnje pſcheczˊelnje ſe žobu wobkhadżakoj. Miniſter Barthou wotmolwi: „Tež my žebi to žiwje pſchejemy! Weſtfalojo žu khrobli ludżo.“

Jendželſka a žerbſzy ſpſchißahanzy.

Hižo dwě lěcze ſtej žo minyłej, ſo žu někotſi žerbſzy offizěrojo ſpytali, něhduſcheho žerbſkeho krala nuſowaczˊ, žo žerbſkeje króny wotrjez. Hdyž kral tehdy offizěra, kotryž jemu wotrjekneńſke pißmo k podpißanju pſchedpokoži, ſ revolvrom ſatſěli, ſpſchiß hanzy do krala a kraloweje tſělichu a wobeju morichu. Wſchě ſtaty žu mjes tym nowy porjad w Sſerbiji prjedy abo posdžiſcho pſchipósnake, jenož Jendželſka hiſchcze njeje ſwojeho tehdy wotwołaneho póßkanza ſaßo do Belgrada póßłała. Wona hiſchcze pſchezo na tym wobſtawa, ſo ſ nowym žerbſkim knjeżerſtwom ujebudże prjedy wobkhadżecz, doniž žo offizěrojo, kotſiž žu krala Alexandra wotſtronili, ſ wójſka njepuſchcza. Wulka wjetſchina žerbſkeho luda pak ma wo morjenju krala Alexandra zyle hinaſche měnjenje, hacz jendželſke knjeżerſtwo. Sſejm je hižo woſpjet wobžwědczˊik, ſo je žo kral Alexander dla derjemécza Sſerbije wotſtronicz dyrbjak. Spichißahanzy žebi njejßu wotmyßlili, jeho moricz, ale jeho jenož nuſowaczˊ, Sſerbiju wopuſchczicz. Lud ma ſpichißahanzow ſa mużow, kotſiž žu kraj wot tyrana wuzwobodżili, a teho dla woni hiſchcze nětkole wyżoke městna we wójſku ſaſtawaju. Jendželſka drje lědma doczˊaka ſo budże jej žerbſke knjeżerſtwo k woli.

Nowe ruſke ſtatne požczˊonki

žo w Němſkej wjazy njepſchipuſchczˊeja. Na wopraſchenje ruſkeho knjeżerſtwa je němſke knjeżerſtwo wotmolwiło, ſo chze žame tole lěto ſa 600 milijonow hrywnow ſtatnych papjerow wotbyczˊ, a ſo teho dla njemóże do teho ſwolicz, ſo bychu žo němſke pjenjezy do wukraja žłake. Samjelczˊicz žo njehodži, ſo niſto žo danjaze němſke ſtatne papjery jara czežko wotebjerarjow namakaju, a ſo bychu kupzy hiſchcze żadniſchi byli, hdy by Ruſka ſ nowa 4½ % požczˊonku na němſke pjenjezne wiki pſchinjeßła. Pódla teho chze žo Němſka pſchi tejle ſkładnoſczˊi ſa to wotnamakaczˊ, ſo je ruſke knjeżerſtwo na konferenzy w Algeciraju Franzowſku pſcheczˊiwo Němſkej podpjerało.

Schtó je mój bliżſchi?

Powjedańczko ſ Wuherſkeje.

(Pokraczˊowanje měſto ſkónczˊenja.)

3. ſtaw. **Sswèrne roszohnowanje.**

W niſkej khěżzy ſtareje Bety běſche czicho, jara czicho; žamo trodlaty poß, kotryž hewak kóždeho nimo pſchekhadżazeho wótije ſchczˊowkajo poſtrowjeſche, leżeſche dżenża ſrudny a wopuſch k žebi ſczˊahnywſchi k nohomaj drjewjaneho łoża, w kotrymž ſprostnjeny a žo njehibajo leżeſche jeho knjes. S małym woknjeſchkom dobywaſche žo jenotliwa žłónczˊna pruha a padaſche leżazemu runje do wobliczˊa, ale njewuwabi wjazy żiwjeńſkeje czˊopkoty do wóſkobarbneju lizow. Mil pucża dale dele běſche jeho rěka puſchczˊika ſe ſwojeho mokreho, ſymneho wobjimanja, ſprostneho a morweho. A tajkeho běchu jeho donjeßli domoj k jeho ſtarej maczˊeri, kotruž bě czrjóda żakoſczˊażych żonow hižo pſchihotowała na tónle pſchikhad. S derje měnjenej žurowoſczˊu, kajkaž je waſchnje mjes njeſdżěłanym ludom, běchu žo potom ſběżeli ſußodża, bliſzy a dalozy, ſo bychu njeſbożownej ſtaruſchzy wokajo ſwoju žobuželnoſczˊ wopokaſali. Njepſchestachu pſched njeju pſchezo ſaßo powjedacz a wukożowaczˊ ſtawiſnu morweho, a žebi jedyn druhemu wumolowaczˊ, kak wulka je maczˊerna boloſczˊ.

Nětkole pak bě wocźichko. Stara Beta kleczeſche pſched kſchižikom, a modleſche ßo ſa ſemrjeteho, kiž bě tak nohle ſe žiwjenja wotſchoł.

Tu bližachu ßo wot wonka kroczele; kedźbnje pſchihladźachu po pleſtrowanej thěži, a kedźbnje ßo wotewrichu durje. Lahodne ſchudrowanjé, kaž wot žonjazeje draſty, da ßo ßłyſchecź. Stara Beta ſpohladny horje.

„Ach, na to tola, baroneſka!“ Tak wona ſawoła.

To bě Irma, kiž ſtejeſche na proſy, blěda a dyrkotajo, ſ boka njeje ſteji němſki doktor. Knjeżninej wocźi běſchtej bórſy namakałej morweho a wotpoczowaſchtej na nim ſ njewopißajomnym wuraſom.

„Beta“, rjekny doktor, „baroneſka je pſchiſchła, ſo by cźe troſchtowała.“

Stara ßo bliżeſche a wſa knjeni ſa ruku, ſo by ju cźeſcźownje wokoſchała. Irma pak ſpohladny na nju dele, wotewri ßwój ert a ſawrje jón ſaßo, kaž by žaneho ßłowcźka wuprajicź njemohła. Srudna ſ hłowu tſchaßo hladaſche na ßwojeho pſchewodnika, a wón jej pſchińdźe na pomoz. „Beta“, wón ſaßo rjekny, „ty ßy ſhubiła podpjeru ßwojeje ſtarobu, ale niebudźeſch teho dla wopuſchcźena; baronka budźe ßo wo tebje ſtaracź.“

„Sapłacź Bóh!“ bórbotaſche ſtaruſchka, tola ßo wuronichu jej pſchi tym ßylſy ſ wocźow, a wona wobroczi ßo k ſtronje, ſo njeby ſ napohladom ßwojeje boloſcźe knjeni raniła. „Hanka!“ ſawoła potom do cźmoweho kucźika.

S tym kedźbnaj ſcźinjenaj, pohladaſchtaj tam wobaj a dohladaſchtaj ßo hakle nětkole poſtawy ßłowakiſkeje holzy.

„Twoja dźowka?“ woprašcha ßo Kornelijuß. Beta ſanjechajo wotmolwi a kiwny holzy, ſo dyrbi pſchińcź. Pomału a ßo wotwlakujo poßłuchaſche ta, ſe ſubami krucźe hromadu ſakußujo.

„Schto to ſ tobu je?“ woprašcha ßo doktor, hdyž pſched nim ſtejeſche, „bě dha morwy tebi luby?“

„Janko bě mój ßlubjeny nawoženja“, wuraſy wona, „ſa dwě njedźeli dyrbjeſche kwaß bycź!“ A horzo płakajo ſwjeſe ßo ſ nowa pódla koża a krjepjeſche ſe ßylſami ſproſtnjenu ſymnu ruku.

„Ach, pójmoj“, ſcheptaſche Irma, „to dlěje njewutraju.“

Kornelijuß ju won pſchewodźeſche. Pſched ſtwinymi durjemi ſetkaſchtaj ßo ſ dźeſcźom, holcźku, kotraž hladaſche ſ bjesbłyſchcźowymaj wocźomaj na njeju a maßajo do powětra pſchimaſche.

„Mojeje dźowzyne dźěcźo“, ſtara Beta rjekny, kiž bě ſcźěhowała ſa hoſcźomaj, „nicźo njewidźi, je ßlepa, wboha Hańźka, nima nikoho hacź ſtaru womku.“

Njerěcźo dźěſchtaj wobaj po dróſy horje k hrodej: Kornelijuß drje widźeſche, kak ßo mjelcźo ßylſa ronjeſche po lizu rjaneje knjenje, ale wón ju woſtaji mjelcźo we woli a njemyleſche jeje roſtſchaßene myßle ſ tym, ſo budźich pſchehe do teho rěcźał.

Hdyž ſaſtupiſchtaj do hrodowſkeho dwora, pſchińdźe jimaj napſchecźo ſ druheho kónza teho ßameho Koloman. Jemu ßo ſakhmuri wobliczo, hdyž wuhlada Němza, kotryž pódla teje, kotruž mějeſche w myßlach hižo ſa ßwoju njewjeſtu, tak wuſtupowaſche, kaž by rjekł, ſo wona ßłuſcha k njemu a wón k njej. To bě na hordym Wuhru ßnadnje pytnycź, ſo to njeběchu derje měnjaze ſmyßlenja, kotreż mějeſche pſchecźiwo hoſcźej ßwojeje pſchiwuſneje, a ſo runje jeno tuta hoſpodliwoſcź jemu ſadźěwaſche, ſo njeby jaßniſcho pokaſał ßwojich cźucźow. Se ſymnej ſdwórliwoſcźu ſcźeże kłobuk ſnapſchecźa Kornelija a wobroczi ßo na to k Irmje ſ praſchenjom, hacź chze jeho pſchewodźecź na krótkim wukhodźe.

Tola holza tſchaßeſche ſ hłowu. „Doniž budźe naſch hóſcź hiſchcźe pſchebywacź pod naſchim krywom“, rjekny wona, „ßłuſcha mój cźaß jemu.“

Hněwne pohladnjenje ſapkomjeni ßo Madjarej ſ wocźow. Kornelijuß to derje pytny a ßo ſ cźicha zyle ſ waha poßměwkny.

„Njebudu dołho wjazy waſcheho cźoßa wužiwacź, baroneßa“, wón rjekny, „dyrbju ßo do Wina wrócźicź. Moja žona a moji ßynoja doma budźa hižo dawno žedźiwje na mnje cźakacź.“

Kaźkuli też tute ßłowa na knjeżnu ſkutkowachu, wona to njeda ßebi pytnycź; cźicho hladaſche pſched ßobu na ſemju. Kolomanej pak ßo wudoby ßłyſchomne ſdychnjenje ſ wolóżeneho wutrobna. Pſchecźelniſcho, haž bě ßebi to ßam ſa móżne měł, poda doktorej ruku a rjekny: „Pſcheju wam wjele ſboża na pucź!“

Kornelijuß poßměwkny ßo ſ nowa, ruku bjerjo, a wotmolwi: „Dźakuju ßo wam; drje ſ rědka je pſchecźe tak ſ wutroby pſchiſchło kaž tuto.“

Na to woteńdźe, ſo by ßo ſe ſtarym baronom roſžohnował, a Koloman woſta ßam ſ Irmu. Ale wjeßeła rosmołwa, kotruž młody muži ſapocźa, nochzyſche ßo prawje roswinycź, a napoßledku ßo woprašcha: „Irma, na cźo ßebi myßlicźe?“

„To wy njewěſcźe?“ ßo wona woprašcha.

„Nizwěrno, na Němza“, wón rjekny, „teho ßo nochzu nadźecź; hewak ßo hiſchcźe nětkole do njeho dam.“

„A cźeho dla njeßměm ßebi na njeho myßlicź?“ woprašcha ßo trochu ſpiccźiwje. „Mam ßo jemu dźakowacź ſa wumóżenje ßwojeho žiwjenja, a ßnadź hiſchcźe ſa wjazy, hacź to.“

„Haj, to je to, hiſchcźe wjazy!“ ſawoła Koloman. „S teho cźoßa, ſo je ßo wón tule pokaſał, ſcźe ßo wy zyle pſcheměniła; wy ſcźe ſabyła ßo ßmjecź.“

„Niz ſ jeho winu“, wotmolwi Irma. „So bych ſaßo nawukła ßo ßmjecź, dyrbju prjedy ſabycź móz, ſo je moje dla kcźéjaze žiwjenje do rowa ſpadnyło, a ſo bu dwěmaj druhimaj ſboże jeju žiwjenja wſate.“

„Ach na waß tola!“ rjekny Kolman, „telkole hary pſche niczo a ſa niczo!“

To bě zyle wurjadne a ſpodźiwne pohladnjenje, kotreż jeho trjechi ſ hłubokeju, wuhloczorneju wocźow, hdyž bě tuto ßłowo wuprajił. Hinaſcheho wotmolwjenja wón njedoſta, a niczo njeręczo dóńdźeſchtaj wobaj do hrodowſkich duri, hdźeż ßo roſeńdźeſchtaj.

(Skónczenje pſchichodnje.)

Za Serbski Dom w Budyšinje

je so w lěče 1906 dotal zaso nahromadźiło: 633 hr. 60 np.

Dale za njón darichu:

Serbske blido w Draždźanach 21. 3. 06 . .	6 hr. — np.
Sejmski zapósłanc Michał E. Bjar w Cwikowje	9 hr. 50 np.
Dr. Pilk w Draždźanach	2 hr. — np.
Knjez farař Betlejewski	2 hr. — np.
Dwórski radźićel Holan w Nižnim Nowgorodźe	1 hr. — np.

Hromadźe: 654 hr. 10 np.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Naležne wabjenje a pohnuwanje — paczérſkim dźěczom pſchi wobnowjenju kſchcźeńſkeho ßluba na wutrobu położene.

Palmarum Knjeſowy dźeń je
Wſchěm dźeńßa wobradźeny,
O lube dźěczi paczérſke,
Wam k ſbožu poßwjecźeny!
Jón ſ dźakownoſcźu witajcźe,
Sso wobhnadźene ſradujcźe,
Czěř žohnowanu dźicźe! —
Waſch Bóh a Sbóžnik woła waß,
Ert ſ duſchu jemu wotmolw waſch,
Hlóß k wutrobje joh' wſmicźe! —

Nětk, dźěczi ſ Boha ſbožowne,
We ßwjatej kſchcźeńzy jemu
Wſchak ßwjecźene, — ßo roſßudźcźe
Dom ſpěſchnje khwatacź k njemu!
Wſchej wotrjekńcźe ßo khrobłoſcźi,
Sso k njemu dźerżcźe w ßwěrnoſcźi;
Wón pſchecźelnje waß woła!
Tak ßwjecźcźe jom' ßo woprawdźe;
Wón wußwjecźicź waß ßebi chze,
— Waſch Knjes a waſcha hłowa! —

Dom radoſcźe wam njebjeſki
Je wſchitkim wotewrjeny,
Wam ſaſtup k Bożej kraßnoſcźi
Pſches Knjeſa ſawěſcźeny;
Schtoż žane woko widźiło,
A wucho žane ßłyſchało,
Też do wutroby njeje
Tu pſchihchło hiſchcźe žaneje,
To doſtatk junu duſche je,
Jom' ſwólnje poßłuſchneje.

Do paradiſa Bożeho
Cźěř wjedźe Sbóžnikowa;
Hdyž poddate ſcźe jemu ßo,
Dźěl pſchi nim wam ßo khowa:

To njesmasane herbstwo je,
Tež njesachodne, njeswjadne,
Kiž mikoscź skiczi jeho!
— Duž dobry dźěl ßej wuswolcźe,
Jón, — Jesußa dźě lubujcźe!
Wschо dostawacźe s njeho. —

Jerusalema kraßnjenje
Je wukhadźaze s Boha;
Tam ßwěza jehnjo Boże je,
Knjes pycha sbóžnych droha.
Budź duscha jako njewjesta
Jom' wascha lubje pyschena,
So ßwěrne wostanjecźe! —
O lube dźěcźi pacźerske,
Do kraßnoscźe dom khwatajcźe!
— Tak sbóžnje pschewinjecźe! —

Ze Serbow.

S Budyschina. Pschi tudomnym hamtskim hejtmanstwje je knjezerstwowy radźicźel s Polenz ßwoje sastojnstwo jako prěni juristiski pomozny dźěłacźer nastupił.

— Sserbska khofejownja w ßerbskim domje je ßo sańdźenu ßobotu wotewrika. Hižo sahe dopołdnja tam Sserbjo pschikhadźachu, wjeßeli, so maja skónczńje dołho lubjene městacźko, na kotrymž móża ßo po napinanjach pucźa a wiczneho dnja wuwotpocźowacź. Dokelž nad durjemi ßerbske napißmo stejesche, ßo ßamo wot ßo rosumjesche, so budźe ßo w khofejowni ßerbski rěczecź. Sa ßerbsku khofejownju dźě běchu ßo dary składowake a lěta dołho bě ßo powjedało, so budźe w ßerbskej khofejowni ßerbskeje rěcźe mózna poßkužobniza. Duž bě cźim wjetsche nastróżenje, hdyž ßobotu w ßerbskej khofejowni ßerbskich hosczi Draždźanska poßkužobniza witasche, kotraž runje telko ßerbski rosumjesche, kaž ßnadź wobydlerjo měßacźka. Sserbjy hosczo, w ßwojich wocźakanjach njelubje sjebani, teho dla roshorjeni s khofejownje woteńdźechu. Praschamy ßo, kak dha je mózno było, so ßu ßo wobsamknjenja pschedßydstwa a wubjerka Macźizy Sserbskeje na tajke waschnje wobeschke? Pschedßydstwo ßo sa to postara, so ßo nětcźische wobstejnoscźe w ßerbskej khofejowni do zyła pscheměnja. Schtož je ßo lubiło, dyrbi ßo dopjelnicź. Khofejownja dyrbi pschede wschěm sa wopytarjow se wßow pschiprawjena bycź a khofejowe płacźiny dyrbja jim pschiměrjene bycź. Nětcźisicha ßerbska khofejownja ma wschelake njedostatki, kotrež njech ßo cźim skerje, cźim lěpje wotstronja.

— Hdyž tele dny konje tudomneho póstownika żelesniski ludźazy wós na dwórnischczo wjesechu, dwaj konjej padnyschtaj. Jedyn ßo na worcźik cźißny a ßebi nohu skama. Sawołany wokrjeßny skótny lěkaŕ poruczi, něhdźe 700 hriwnow hódne skoczo sakłócź.

— Hosczenz „Tsjoch lipow" w Budyschinje, na 76,319 hriwn. takšerowany a s 72,880 hriwnami pola krajnej wopalnej kaßy sawěscźeny, budźe ßo ßobotu 19. meje 1906 dopołdnja ½10 hodźin na ßudnistwje na dyrbjenske waschnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

— Pschi tudomnym ßudźe postajeneho dr. H. Müllera, ßyna jeneho Lipscźanskeho pschekupza, ßu wutoru rano we łožu morweho namakali. 27lětny młody cźłowjek bě na wokhromjenje wutroby wumrjeł. Wjecźor bě hischcźe pola jeneho tudomneho bankiera na sabawje był.

— W měschcźanskej turnaŕni na kamjeńtnej haßy běchu ßo wospjet turnarjam s drasty, do drastownje powěßnjeneje, pjenjeżne móschniczki kradłe. Skónczńje ßu jeneho blidaŕskeho wucźobnika, wěsteho Scheuera, pschi pakoscźenju saßłapili. W jeho wobydlenju ßu kradnjene móschniczki s pjenjesami namakali.

— W 17. porjadnej hłownej shromadźisnje Lubijskeje banki, 5. haprleje wotmětej, je ßo pschedpołożena bilanza sa prawa spósnała. Pschitomni 22 akzionarjo banzynych sarjadnikow wotwjasachu a cźisty dobytk po jich namjecźe rosdźělichu. S dohladowaŕskeje rady mějeschtaj po wustawkach kk. měschcźanski radźicźel Richard Schönbach a fabrikski wobßedźeŕ Alfred Hoffmann w Neugersdorfje wustupicź. Wobaj ßo do njeje s nowa wuswolischtaj. Na 6% postajena dividenda ßo na dividendsku papjeru cźißko 17 pschi snatych městnach hnydom wupłacźi.

Se Židowa. Tudomna żandarmeriska brigadna stazija je ßo do Hornjeje Wjasońzy pschepołożika.

S **Dźěžnikez.** W tudomnym starym młynje, papjernikej **ßluschazym, w kotrymž** dźěłacźerjo na podrużstwje bydła, je tele dny jedyn paduch pobył. Popołdnju, hdyž nichtó doma njebě, je ßo wón do wobydlenja wudowy Pětrkoweje a dźěłacźerki Adamskez dobył a s pośleschczow pjerje sebrał.

S **Kelna.** Na tudomnym reverje staj wutoru popołdnju dwaj paduschnaj hońtwjerjej do tudomneho hosczenzarja Běrka tśělikoj a jeho franikoj. Wotnajeŕ hońtwy temu, kotryž jemu mjenje paduschneju hońtwarjow mjenuje, 100 hriwnow myta lubi.

S **Radworja.** Njedźelu w nozy je ßo Budyskemu pschekupzej Neulingej ßłuschazy hosczenz, w kotrymž bě knjes Domanja s hospodarjom, do cźista wotpalił. Kak je woheń nastał, njeje snate. Sskużobna dźowka Hana Donkez s Wjeßela, s wohnjowym praskotanjom prenja wotucźiwschi, hosposu sawoła, měnjo, so ßo w ßußodstwje pali. Hakle hdyž ta s woknom won pohlada, pytny, so ßo tśecha wysche njeje palesche. Hdyž pschi rumowanju domjazeje nadoby dźowka Donkez s durjemi won stupi, jej s tśechi kruch ßo palożeho drjewa na hłowu padże a ju k semi porasy. Holza ßebi ruzy a wobliczo straschnje wopali. Domanja ma drje sawěscźene, tola njedźiwajcy teho wón wjetschu schkodu poczerpi. K haschenju bě schěscź ßykawow pschijěło. S nich ßu ßo woßebje mużstwa Łuhowskeje dobrowólneje wohnjoweje wobory wusnamjenike.

S **Baczonja.** Na tudomnym Pjechez kuble hižo wjele lět ßłużazej Madlenje Wokarkez je ministerstwo snutskownych należnoscźow cźeßne snamjo sa ßwěrnoscź w dźěle spożcźiło. Knjes hamtski hejtman s Carlowitz je ßwěrnej ßłużobnej w pschitomnoscźi gmejnskeho pschedstejicźerja a hospodarja a hosposy wosnamjenjenje na ßwjedźeńske waschnje pschepodał.

S **Rjeßwaczidła.** Na poßlednje skótne wiki je ßo 476 howjadow, 114 ßwini (běhakow) a 320 proßatow na pschedań pschiwjedło. Kupowanje bě ßrenje.

S **Rakez.** Muż bjes poruka a falscha, nasch horzolubowany a wjeleczesczeny farar na wußłużbje, knjes Julius Hermann Gólcź, je sańdźenu póndźelu, 2. haprleje, zyle cźische a s měrom wumrjeł. Żelna powjescź ßo spěschnje każ błysk po zyłej Rakecźanskej woßadźe rosnjeße. Hacź runje bě njebocźiczki hižo dlějschi cźaß khorowaty a tež we wyßokich lětach, dha tola jeho ßmjercź wschitkich sastróży a s wulkej srudobu napjelni. Dokelž bě wschudźe lubowany a cześczeny, ßebi woßadni pschejachu, so by jemu Bóh luby Knjes po mózności dołhe żiwjenje spożcźił, a nochżychu myßli k ßebi pschistupicź dacź, so by ßo jeho semski běh kónzej bliżił. S jeho wumrjeczom ßo woßyroczeni saczuwaju każ dźěcźi, kotrymž je ßwěrny luby nan wumrjeł. Haj, lěpje hacź je ßo njebocźiczki wo ßwoju woßadu starał, njemóże ßo najßwěrnischi nan wo ßwoju ßwójbu staracź. Wón běsche duschow pastyŕ w poknym smyßle słowa a njesnajesche rosdźěla mjes wyßokimi a niskimi, mjes bohatymi a khudymi. Wschitlich wón jenak ßwěrnje lubowasche a derjeměcźe kóždeho, duchowne a cźělne, jemu stajnje na wutrobje leżesche. Jemu żadyn pucź pschedaloki, żane wjedro pschehrosne a żana hodźina pschepóźdna njebě, hdyž jeho khori k ßebi żadachu. Na njeho móżesche ßo kóżdy se ßwojej nusu a staroscźemi wobrocźicź, wón dawasche pomoz a radu, hdźeżkuli bě to mózno. Schtož bě ske, wón ßwarjesche, a schtož bě dobre, wón khwalesche, njedźiwajo na woßobu. Hdyž bě wón jenu wěz sa prawu spósnał, ju wón tež na najwyschschim městnje sastupowasche a potom żenje njezofasche, ßo wo to njestarajo, so jemu teho dla pschecźiwnoscźe nastawachu.

Jako Sserb a ßerbski duchowny we s wjetscha ßerbskej woßadźe, mějesche wón sa ßwoju ßwjatu winowatoscź. ßerbsku rěcź w schulach schkitacź. Wón bě spósnał, so ßo dobre poczinki ßerbskeho luda, jeho pobożnoscź, zyrkwinska myßl a ßwěrnoscź najlěpje tam sdźerża, hdźeż ßo wucźba nascheho Sbóżnika w schuli do wutrobow dźěcźi s pomozu jich ßerbskeje macźerneje rěcźe schcźěpi. Wón ßo teho dla wo to prózowasche, so dźěcźi w schuli katechismus, schpruchi a khěrlusche ßerbski nawuknychu, a jeho staroscź bě pschezo na to skożena, so bychu schulske městna w Rakecźanskej woßadźe s wucźerjemi, ßerbskeje rěcźe móznymi, wobßadźene byłe. So by Sserbowstwo poßylnjak, wón tež Rakecźanske ßerbske towaŕstwo „Lipu" po mózności spěchowasche, a bě ßwěrny ßobustaw ßerbskeho lutherskeho knihowneho towaŕstwa, pomozy studowazych Sserbow a Macźizy Sserbskeje, kotraž bě jeho pschi składnoscźi ßwojeho skoteho jubileja sa ßwojeho cześneho ßobustawa pomjenowała. Runje tak ßo wón tež pschi ßejmschich wólbach pschezo jako Sserb wusnawasche a ßwój hłoß ßerbskemu kandidatej dawasche, njehladajo na to, hacź je wón katholskeho abo evangelskeho wěrywusnacźa. Jemu jenoż wo to dźěsche, so mějachu Sserbjo jeneho khmaneho sarěczńika psched knjezerstwom, kotryż tam runje tak należnoscźe evangelskich, każ katholskich Sserbow sastupowasche.

Bjes dźiwa je, so muża tajkich żadnych ßamownoscźow ßebi

wożadni wyšoko wažachu a ſa ßwojeho wodźerja wobhladowachu, kotremuž móžachu ßo ſe wſchěm dowěricź, kaž dźěćźi nanej. Hdyž wón pſched dwěmaj lětomaj po 41lětnym žohnowanym duſchowpaſtyrſkim ſkutkowanju ſaſtojńſtwo ſkoži, jeho teho dla nadběhowachu, ſo by ſmĕrzowſtwo w Rakezach pſchedewſał. Tole cźeßne ſaſtojńſtwo je wón ſ wulkim wuſpĕchom hacź do ßmjercźe ſaſtawał. Jenje njeje tak mało ſkórźbow dla ſkſchiwdźenja ſ Rakeczańſkich ſtron na ßudniſtwo pſchikhadźało, kaž w cźaßu, ſa kotryž je wón ſe ſmĕrzom był.

Sańdźeny ſchtwórtk ßu ßo jeho cźĕlne powoſtanki na naſchim pohrjebniſchcźu ſ wulkej cźeſcźu khowale. Žaneho doma w zyłej woßadźe drje njeje było, kotrehož wobydlerjo njebychu ßwojemu nĕhduſchemu duſchowpaſtyrjej poßledniu dźakownu luboſcź a cźeſcź wopokaſali a jeho k cźichemu wotpocźinkej pſchewodźili. Na cźole dołheho pohrjebneho cźaha dźĕchu noſcheŕ Bożeje martry a chorſke dźĕcźi ſ knjeſom kantorom. Potom pſchińdźe ßerbſke towarſtwo „Lipa" ſe ßwojej khorhoju, ſ kotrehož cźeßnym ßobuſtawom je njebocźiczki był, dale burſke towarſtwo, k kotremuž ßo pſchiſamknychu prĕnje ſchtyri rjadownje ſchulow a knježa duchowni; zyrkwini pſchedſtejicźerjo wokoło cźĕlneho woſa dźĕchu. Sa kaſchcźom kroczachu ſawoſtajeni a njeßmĕrnje wulka ßyła pſchewodźerjow. Hdyž bě wós hacź k zyrkwi dojeł, zyrkwini pſchedſtejicźerjo kaſchcź ſ woſa na wołtarniſchcźo ſtajichu. Tam mĕjeſche po wuſpĕwanju khĕrluſcha „Jeſußa ja njepuſchcźu" knjes archidiakonus Dobruzki žarowanſku ßerbſku rĕcź na ſakožku ßłowow: „Knježe, nětk puſchcźiſch ßwojeho wotrocźka po ßwojim ßłowje ſ mĕrom". Hdyž bĕchu dźĕcźi „Kak w cźichim mĕrje ſbóžnje ſpja" wuſpĕwale, mĕjeſche knjes farař Räda ſ Budyſchina nĕmſku žarowanſku rĕcź na ſakožku ßłowow: „Ja chzu Tebje ſa ßwojej prawej ruku wjeſcź". Po wuſpĕwanju khĕrluſchoweje ſchtucźki zyrkwinſzy pſchedſtejicźerjo kaſchcź k rowu donjeßechu a do khłódneje ſemje puſchcźichu. Njebocźiczkeho ßyn, naſch knjes farař, nad nim žohnowanje wupraji, a ſ wuſpĕwanjom ßwjateho wótcźenaſcha ßo ßwjatocźnoſcź ſkónczi.

W Rakeczańſtej woßadźe budźa ſ dźakownoſcźu a luboſcźu na njebocźiczkeho ſkutkowanje a pſchikkadne žiwjenje ſpominacź, doniž narod, kotryž je jeho ſnał, njewotemrje.

S Wósborka. Njedźelu wjeczor je ßo na poßlednim żeleſniſkim cźahu, wot Lubija do Wósborka jĕdźazym, cźeźke njeſboże ſtało. Mjes tym ſo cźah mjes Luwocźizami a Maleczizami jĕdźeſche, chzyſche cźeladnik Seibt, hižo wjele lĕt we Wodowej kłużazy, ſ woſa, w kotrymž ßo wjeſeſche, na ßußodny wós pſcheſtupicź. Pſchi tym wón ſ woſa padnywſchi pod koła żeleſniſkeho woſa pſchińdźe, kotreż jemu wobej ruzy wotjĕdźechu.

S Wjeleczina. Na żeleſnizy, kotruž Frieſez bratraj w Korſymju wot tam k Wjeleczańſkemu dwórniſchcźu twaricź dataj, je ßo tele dny lokomotiva ſ naßypa dele waliła. Pjeczo mužojo, kotſtż na lokomotiwje ſtejachu, ßu ßo pſchi ſtraſchnym ſwróczenju jenož ſ lohka ſranili.

Se ſaſtarſka. Snate je, ſo dyrbjachu w prjedawſchich cźaßach wjeßni ßudnizy wſchĕ dawki ſběracź. Jena ſ najcźeźſchich tajkich pſchißłuſchnoſcźow na Hodźijſkim wjeßnym ßudniku (rychtarju) leżeſche. Miſchnjanſzy biſkopjo, w ßwojim Stołpnjanſkim hrodźe ßudlazy, mĕjachu wot wſchelakich wßow dawk żadacź, kotryž ßo biſkopſki dźeßatk (decima episcopalis) mjenowaſche. Wón ſe żita a wowßa, pak młócźeneho, pak w ßnopach, wobſtejeſche. Bjes napominanja jón nichtó njedawaſche. Wjeßny ßudnik dyrbjeſche teho dla konja do woſa ſapſchahnycź a dom wot doma, wjeß wote wßu tónle duchowny dawk ſehnawacź a potom do Stołpna podacź. Tak bě tež w prĕnjej połojzy 16. lĕtſtotka. Stare pißmo ſ lĕta 1559 nam wßy mjenuje, kotreż dyrbjeſche Hodźijſki wjeßny ßudnik pſcheſjĕdźicź. Bĕchu to: Wucźkezy, Mały Woßyk, Kopſchin, Njeradezy, Syjizy, Cźaßezy, Dźĕbrachcźizy, Halſchtrow, Ruſchiza, Protezy, Talpenberg, Njeßwacźidło, Dobroſchezy, Hora, Wyßoka, Lĕſka, Nowoßlizy, Bukowz a Prawocźizy. S tychle wßow dyrbjeſche Hodźijſki wjeßny ßudnik wſcho hromadźe 45 kórzow rożki, 35 kórzow wowßa, 3½ kop rożkowych ßnopow a runje telko wowßnych ßnopow ſehnacź. Wſchón dawk njebĕ ßo hižo wot wjele lĕt naſbĕracź mohł. Hdy by Hodźijſki wjeßny ßudnik ſe ßwojim woſom pſchijeł, by wón pſchezo toßame ſrudne naſhonjenje cźinił. Nĕkotſi bychu wudawali, ſo njetrjebaju dawk dawacź, druſy bychu prajicź dali, ſo njejßu doma. Tjecźi dźĕl wjeßnjanow by drje winowaty dźeßatk wotedał, tola jara ſchpatneje druźiny, wowß tak njecźiſty a lohki, kaž bychu jón nĕkat doſtacź mohli a rożku hubjenſchu hacź łobodu. Duž njeby dawkowy wunoſchk oni prózu ſběranja ſapłacźił. A hdy by Hodźijſki wjeßny ßudnik potom ßwój ſrudnuſchki nakład w Stołpnjanſkim ßudniſtwje wotedał, by ſawĕſcźe ſa ßwoju prózu a mjerſanje hiſchcźe porokowanje a ßwarjenje ßłyſchał. Kak zyle hinak tola nĕtkole ſ kombźatymi a ſpjecźiwymi dawkidawarjemi wobkhadźeja. P.

Se Sslepeho. Pruſke kralowſke knjeżerſtwo w Lĕhnizy je na tudomne druhe wucźerſke mĕſtno jako ſaſtupjerja knjeſa wucźerja Biſchoffa ſe Shorjelza na bĕrtl lĕta pózłało.

— (Wužitne ſa hoſpodarſtwo.) Wo wothladanju patow. Druhdy ßo ßłyſchi na to ſkorźicź, ſo je pata ßwoje hnĕſdo wopuſchcźika a ſo ßo njeda pohnucź, dale ßydacź. Na tym je wina, ſo kokoſch ſ zyła njeßyda, pak ſo je hiſchcźe pſchemkoda (jenolĕtna), pak ſo raßy pſchißłuſcha, kotraž ßo k ßydanju njehodźi, kaž na pſchikład Minorkaſka abo italſka, pak ſo kokoſch, ſchtož je najbóle mĕrje podobne, wſchi cźwiluja. Duž dyrbjało ßo kóždej pacźe ßuchi drjewowy popjeł, abo, ſchtož je hiſchcźe lĕpſche, inſektowy pólver do pjerjow a do hnĕſda naßypacź, ſo by ßo naſtacźu njerodźe wobaraco. Hnĕſdo dyrbi w połcźĕmnym a cźichim mĕſtnje bycź. Piza (majß a pſcheńza) a woda dyrbitej ßo tak ſeſtajecź, ſo dyrbi kokoſch, hdyž chze jeſcź a picź, hnĕſdo wopuſchcźicź, tola njeje trjeba, ſo ßo wona won puſchcźi. Kury ßo hodźa k ßydanju nawabicź, hdyž ßo do hnĕſdow po móžnoſcźi wjele porzlinowych jejow kładźe.

Se Sslepeho. K rosprawje wo Barlinſkej wuſtajeńzy Sslepjanſkich wobraſow knjeſa Krauſy ma ßo hiſchcźe pſchidacź, ſo ßu jeho wobraſy we wulkej ſali „doma wumjelzow" wuſtajene byle, hdźež bĕſche też profeſſor Bohrdt ſe ßwojimi ryßowankami, kotreż je na pucźowanju ſ naſchim khĕžorom do Norwegſkeje ryßował, ſaſtupjeny. Dokelž mĕjeſche teho dla pſchedßydſtwo domu wopyt naſcheho khĕžora ſa móžny a na njón liczeſche, je wono do tuteje ſale jenož prĕnjoklaßne, najlĕpſche wĕzy wſako a knjeſej Krauſy ßwoje polne pſchipóſnacźe ſa jeho dobre dźĕła wuprajiło, jemu jenu zyku ſcźĕnu pſchewoſtajiwſchi. Khĕžor Wylem je też pſchi wopycźe „domu wumjelzow" hnydom pſchi Sslepjanſkich wobraſach ſtejo woſtał a je ßebi ſe ſajimanjom wobhladował. — Mĕſto Shorjelz je wobraſ „kemſcherki", kotryž bĕſche ſ 2000 hriwnami wuſnamjenjeny, ſa ßwój „khĕžora Bjedrichowy muſej" kupiło; wyſche teho je knjes hrabja Arnim Mužakowſki „ßwjatok" a jedyn knjes w Barlinje „holczo pſchi Sslepjanſkim hacźe" kupił. — Tak je kn. Krauſa niz jenož idealny, ale też pjenjeżny wunoſchk mĕł, a pſchejemy jemu, ſo mohł dale ſ prawej mozu dźĕłacź a rjanoſcź naſcheje Sslepjanſkeje kraiiny pſched wulkim ßwĕtom ſjewicź.

S Mužakowa. 20lĕtny ſchkleńczeŕ a herz Ota Walther je ßo njedźelu w nozy ſ rejow, pſchi kotrychž bě piſkał, domoj duzy do pukow ſaſchmjatał, pſchi cźimž jeho do ruki wyſche kohcźa kłochu. Sranjeny tak ſakhadźeſche, ſo njebĕ móžno, jeho na hrawe waſchnje ſwobalicź. Wobalka ßo pſchezo ſaßo roſpuſchcźi. W hojeŕni, do kotrejež bĕchu jeho dowjeſli, wón hacź do ßwojeho kónza wĕdomnje wobkhowa. Sawoławſchi: „Spuſchcźu ßwojeho ducha!" wón wudycha. Dźĕłacźerjow Freudenberga a Umerſkeho, na kotrejuž ßo hrĕſcha, ſo ſtaj Walthera ſranikoj, ßu ſajeli. Kajkich pſchicźinow dla je k pukam dóſchło, njeje ſnate.

Přilopk.

* (Strajk w Draždźanach.) Dokelž w Draždźanach dźĕł dźĕłacźerjow metalloweje induſtrije ſtrajkuje, je ſwjaſk Draždźanſkich metallowych induſtrialnych wſchitkich organiſowanych dźĕłacźerjow w Draždźanſkim wokrjeßnym hejtmanſtwje ſ dźĕła puſchcźił. Wſcho hromadźe je ßo 25,000 muži ſ dźĕła puſchcźiło.

* (Dwójne morđarſtwo.) W jenej villi w Schönebergu pola Barlina ßu 76lĕtn. rentiera Reicherta a jeho 68lĕtnu žonu w pinzy ſaraženeju namakali. Njeſnaty mordaŕ je w Reichertowej njepſchitomnoſcźi žonu na nĕkajke waſchnje do pinzy dele wabił a ju tam ſ kopacźom ſaraſył. Domoj pſchiſchedſchi, je Reichert ßwoju žonu pytajo do pinzy pſchiſchoł. Tam je mordaŕ jeho na to ßame waſchnje kaž jeho žonu morił. Na wußlĕdźenje mordarja je wyſchnoſcź 1000 hriwnow myta wuſtajiła. Hacź dotal njeje móžno było, njekraßnika ſapłapicź.

* W Gelmsdorfe pola Jeny ßu 76lĕtneho ratarja Hahnemanna a jeho mandźelſku ſkónzowaneju a wurubjeneju namakali. Sa mordarjom njeje žaneho ßlĕda.

* (Njeſboże w japanſkich podkopkach.) S Tokio ßo telegrafuje: We wuhlowych podkopkach pola Takaſchima bliſko Nagaſaki ßu ſke powĕtry rosbuchłe. Pſchi tym je 250 cźłowjekow žiwjenje ſhubiło.

* Woßudne ſamĕnjenje je we Weißenfelſu ßmjercź dweju cźłowjekow ſawinowała. Tamniſcha „jelenjowa haptyka" je ſ Lipſka „Karlowarſku ßól" doſtała, kotraž je ßo pſchi pſchepytanju jako ſtraſchnje jĕdojta wupokaſała. Korbaŕ Thieme w Corbetha, kotryž

bě ßobotu tu ßel wuźił, bě njejabźy ſkhorił a njedźelu wumrjeł. Runje tak je ßo nahle ſemrjety lěkař dr. Eßlinger wopor ſajědojcźeneje ßele ſcźinił. Dokelž „jelenjowa haptyka“ tu ßel hižo wot oktobra pſchedawa, je ßnadź pſches nju ſchtó wě kelko cźłowjekow wumrjeło.

* (Hróſbny njeſkutk zyganow.) S Unruhſtadta w Pósnańſkej pißaju: Na kuble Wirbelshofje ßu 74lětneho ſtótneho pizowarja Greiſera, jeho žonu a dźowku ſ pſcherěſnjenej ſchiju w domſkim namakali. Dźowka hiſchcźe ſnamjenja žiwjenja dawaſche a powjedaſche, ſo ßu zyganjo njeſkutk ſkuźili. Żandarmojo ſa zyganſkej bandu ßlědźa, kotraž je pſched krótkim pſches Schwibus cźahnyła. W Unruhſtadtu ßu 8 zyganow ſaßkapili, kotſiž ßu tamnej bandźe pſchißluſcheli, jeje wjetſchi dźěł pak je ßo ſhubił.

* W Herfordźe je dźěłacźeŕ Vinka wonjemdriwſchi ßwojel dźěſcźi, 9 a 14 lět ſtarej, ſe ßekeru ſaraſył. Jeho žona ſ młódſchim tſilětnym dźěſcźom na kubju cźekny. Dźiwuch pak ſa njej pſchihna a žonu a dźěcźo mori. Naiajtra twarſźy dźěłacźerjo, kotſiž mějachu w kheži dźěłacź, cźěła w krwi płuwaze nadeńdźechu. Žonu a ſtarſcheho hólza, kotrajž hiſchcźe ſnamjenja žiwjenja pokaſowaſchtej, do hojeŕnje donjeßechu, tola tam bórſy wudychaſchtaj. Wo pſchicźinach hróſbneho ſkutka njeje niczo ſnate. Vinku hacź dotal ſa porjadneho a dźěławeho muža ſnaja. Móžno, ſo ßu jeho pjenjeżne ſtaroſcźe k mordaŕſtwu nawabiłe. Wón wulku khežu wobßedźeiſche, na kotrejž khětry dołh wotpoczowaſche. Poßlednje pak lěta běchu wſchitźy podružniźy wucźahnyli, a Vinka drje njeje wjedźał, ſ wotkal dyrbi pjenjeſy k ſadanjenju dołha wſacź. Poßledńje dny je wón ſe ßwojim njeměrnym ludźi ßo ſdalowazym waſchnjom nadpadował. Mordarjo, kotrehož ßu na dróſy do Salzuflena ſ powjaſom w ruzy běžecź widźeli, njeſßu hiſchcźe namakali. Kaž ßo ſda, je ßebi wón žiwjenje wſał.

* (Droha ßamopaſchnoſcź.) W Lüttichu bě praktiſki lěkař dr. Sury, kotryž bě ßo wóndano do jeneho druheho lěkarja w korczmje ſ pukami dał, tutemu ſ pſchedeſchcźnikom wóczko wuſtorcził. Sranjeny bórſy po tym wumrje. Ssud je dr. Surya k jaſtwu na 18 měßazow a k ſaplacźenju 100,000 frankow ſaßudźił. kotrež dyrbja ßo do kónz lěta wotedacź. Tule ſumu ſawoſtajeni morjeneho lěkarja doſtanu.

* (Se ſpłóſchenjom jeneho konja ſchěſcź woßobow ßo morilo.) Hdyž dźěłacźeŕ Fuſetti tele dny ſe ßwojimi ſchtyrjomi ßynami a jenej dźowku ſe ſapſchahom ſ Coronna do Saronna pola Milana (w Italiſkej) jědźeſche, ßo kóń na dobo ſpłóſchi a cźekny. Tón ßamy wokomik dróhowy żeleſniſki cźah po dróſy pſchijědźe. Lokomotiva do ſapſchaha ſraſy, kotryž ßo do wjele ſakraßnjenych tyßaz kruchow rosraſy. Dźěłacźeŕ Fuſetti a jeho dźěcźi, kotſiž na wosu ßedźechu, ßo pſchi żałoßnym ſawadźenju wyßoko do powětra wjerhnychu a ßo ſaraſychu.

* Pſchecźiwniźy alkohola (palenza) ſcźěhowaze ſpomjatkowanje rosſchěrjeja:

„Macźerje, njedawajcźe ßwojim dźěcźom alkoholiſke napitki (piwo, palenz, wino)! Po měnjenju lěkarjow je też pomerne wužiwanje palenza dźěcźom ſchkódne. Dźěcźi niże 14 lět njeßmědźa ani piwo, ani wino, a hiſchcźe wjele mjenje palenz, likeur abo kognak doſtacź, też niż w maćej měrje. Alkohol, kotryž ßo we wſchěch tychle napitkach namaka, je jěd. Schóž liter piwa wupije, runje telko alkohola k ßebi bjerje, kaž něchtó, kotryž pok běrtlka palenza wupije. Swucźeny picźk ßwojemu cźěłu, woßebje wutrobje, jatram, jěrchenjam a żołdkej ſchkodźi a lóże ſhori a ſ wjetſcha ſahe wumrje. W němſkich błudnizach a hojeŕnjach ßo něhdźe 12,000 khorych ſ wopiłſtwom wobłudnjenych, hoſpoduje. Tſecźina hacź pokojza wobydlerjow błudnizow ma ßwoje hubjenſtwo ßamßnemu wopiłſtwu abo wopiłſtwu ſtarſcheju a prjedownikow pſchipißacź. Dajcźe dźěcźom wodn, zokrowanu wodu, mloko, kakao a ßad a dajcźe jim ſahe ſpacź khodźicź.

* (Mordaŕſtwo.) W Rauenje ßu 48lětneho dźěłacźerja Khorlu Korna ſe ßekeru ſaraźeneho w ſahrodnej khežy jeho wobßedźenſtwa namakali. Jeho ſtarſchi ßyn je jeho ſ wědomoſcźu a pſchihłoßowanjom ßwojeje macźerje a ßotrow ſkónzował. Kornowi ßwójbni běchu ßo ſ nim roſkorili, dokelž wón jich pſchecźinjenju ſ měrom njepſchihladowaſche.

* Měſto Mailand w połnóžnej Italiſkej je ßo ſe ſatraſchnym wichorom wupuſcźiło. W Bergamo je ßo 9 woßobow do rěki ſwěło a ßo w njej tepiło.

* (40 cźłowjekow ßo ſaraſyło a 72 ßo cźeżko ſranilo.) W měſtaczku Nagoldźe w Badenſkej bě ßo ßrjedu nowotwar hoſcźenza „jelenja“ ſeſběhał. Hoſcźenzaŕ bě k temu ßwinjo ſarěſał a wjeßnjanow na wulku kołbaßu pſcheproßył. Pſchi tejle ſkładnoſcźi ßo w njedotwarjenej khěži rejwaſche a ßo wjele luda ſběża. Pod wulkej cźeżu ßo hrjadły ſkomachu a murje ßobu potorżechu. 42 woßobow ßo ſaraſy a 70 ßo cźeżko ſrani.

* (Duell.) Khoſtanſka komora we Wrótßławju je ßudniſkeho referendara Beſelera, ßyna nětcźiſcheho juſtizneho radźicźela, dla jeneho duella na piſtolije k twjerdźiźnje na 4 měßazy ſaßudźiła. Wójniſki ßud Beſelerowemu pſchecźiwnikej twjerdźiſnu na tſi a pół měßaza pſchipóſna. K duellej bě dla jeneho ſwadźenja w korczmje dóſchło.

* (Njeſboże ſ automobilom.) W Niederaſpachu je automobil fabrikanta Japi ſ Audincourta do jeneho ſapſchaha ſawadźił. Automobilowy wjednik ßo mori. Japi, jeho bratr a pohoncź ßo cźeżko ſranichu.

* (Ssmjertny wußud.) Se Schwedſkeje pißaju: Póſtiſki póßelnik Abery, kotryž je ſapoczatk februara póſtſku kuczu, do Haparandy jědźozu nadpadnył a pſchi tym poſtillona a jeho pomoznika ſlónzował, ßu k ßmjercźi ſaßudźili.

* Cźornohórſki wjeŕch Mikławſch je na wicź ſkhorił.

* Njeſprawneho ſlicźbowarja je „ſbóžnikowa zyrkej“ w Draždźanach měła. Jako naměſtnik njepſchitomneho pokładnika je wjednik zyrkwinych knihow, Hugo Wild, wokoło 1100 wſchelakich zyrkwnych a khudobnych pjenjes pſchekſchiwił. W ßwojim ſaſtojńſtwje mějeſche wón 2000 hriwnow lětnych dokhodow. Pſchekſchiwjerja k jaſtwu na 1 lěto ſaßudźichu.

* (Wonjecźeſcźenje cźěła ſ pſchiwěru.) W Pecſe we Wuherſkej pſched tydźenjom 19lětny burſki hólz Troila Kapecſan na ßuchocźiſnu wumrje. Po khowanju ßo powjedanje rosſchěri, ſo Kapecſan njeje naturſku ßmjercź wumrjeł. Na to wyſchnoſcź poruczi, cźěło wuhrjebacź. Hdyž kaſchcź wocźinichu, mějachu ßobuſtawy wyſchnoſcźineje komißije żałoßny napohlad. Pſches cźěłowu wutrobu, pſches hłowu a pſches noſy běchu ßo 25 zentimetrow dołhe hoſdźe pſchebite, ſ kotrymiž bě cźěło k kaſchcźowej deſzy pſchibite. Hoſdźe běchu ſ tajkim wotmachom pſchebite, ſo běiſche ßo ſemrjeteho nop do zyła rosbił. Na macźerju a bratra ſemrjeteho ßo hrěſchachu, ſo běſchtaj ſkutk ſkuźiłoj. Dołho prěwſchi ßo wobſkorżenaj wuſnaſchtaj, ſo ſtaj cźěło na wopißane waſchnje k kaſchcźej pichibiłoj, ſo njemohło ßo cźěło ſemrjeteho domoj wrócźicź. Pſchepytanje cźěła wupokaſa, ſo bě Kapecſan woprawdźe na ßuchocźiſnu wumrjeł.

* S Courriereſkich wuhlowych podkopkow, kotrež ßu ßo 10. měrza ſ rosbuchnjenjom ſtych powětrow ſaßypke a ßo ſpaliłe, ßu 4. haprleje, potajkim ſa 25 dnjow, hiſchcźe jeneho ſaßypnjeneho dźěłacźerja żiweho wukhowali. 13 dźěłacźerjo, kotſiž ßu ßo pſched tydźenjom wukhowali, po něcźim wotkhorjeja. Najbóle ſ nich je 14lětny Anſelm Pruvoſt woßłabił. Wón njeje ſa 6 dnjow niczo jědł.

Na poßled wukhowany hórnik rěka Berton. Wón je 32 lět ſtary. Wón praji, ſo je jeniczki, kotryž je w tamnej jamje żiwy woſtał. Jeho ſtrowje je ſpokojoze. Po jeho prěnim powjedanju je wón w ßwojim dołhim ſawrjecźu mjenje cźerpił, dyžli prěni 13 wuthowani. Powjeſcź wo jeho wukhowanju ßo ſe ſpěſchnoſcźu błyſka rosſchěri a wurjadne roshorjenje pſchecźiwo inżenieuram ſbudźi, dokelž běchu cźi hižo pſched tſiomi njedźelemi prajili, ſo ſe ſaßypnjenych nichtó wjazy żiwy njeje.

Prěnje nadrobniſche powjeſcźe wo Bertonowym wukhowanju praja: Jene wotdźělenje hórniſkich dźěłacźerjow ßrjedu rano w 4. jamje w 331. khodźe dźěłaſche. Wokoło 8 hodźin jedyn ſ dźěłacźerjow pytny, ſo jeho něchtó ſa ramjo tſchaßeſche a na njeho ſawoła: „Sshm wukhowany!“ Dwaj inżenieuraj, jedyn miſchtr a jedyn dohladowaŕ k temu pſchiběżeſchtaj, kotryž bě ßo tak żiwjenju wróczo dał a jeho k jěſdnemu korbej dowjedźechu, kotryž hnydom horje ſjědźe. Wukhowaneho na noßydło położichu a ſ pſchikrywami wodźechu, kotrež też jeho wobliczo pſchikrychu, ſo by ßo wón pſched błóncźnym ßwětłom ſchkitał. Tak jeho do lazareta pſchinjeßechu. Wulka ludowa cźrjóda ßo k njemu cźiſchcźeſche. K jeho wobarnowanju dyrbjachu ßo dragunarjo na pomoz ſawołacź. Teleſoniſzy ſawołanaj lěkarjej Bertona, kotryž po ſdacźu njeje jara cźerpił, hladataj. Berton je w ſaßypnjenej jamje pola morwych towaŕſchow doßahazu żrobu namakał. Po jeho prěnim wuprajenju, ſo je wón jeniczki żiwy w jamje, ßu nadźiju ſpuſcźiłi, ſo budźa hiſchcźe dalſchich ſaßypnjenych wukhowacź móz. Bertonowej noſy ſtej ſ wjele małymi, tola niż hłubokimi ranami pſchikrytej. Bertonej je ßo ſdało, ſo njeje nimale ſchtyri njedźele, ale jenoż jedyn tydźeń w jamje ſawrjeny był. Sa tutón cźaß je wón khoſej a palenz pił, kotryž je w pólnych bleſchach morwych towaŕſchow namakał. Hdyž ßebi

skónčnje myßlesche, so njemóže wjazy dočakać, so jeho wukhowaju, wón sa ßekeru pytasche, so by ßebi ruku wotrubnył a tak ßwoje žiwjenje pschikrótschik. Hdyž běchu Bertona wukhowali, ßo wón płačižy se ßwojej žonu wobjimowasche a chzysche ßebi s jeje pomozu tołsty wuhlowy proch wotmyć, s kotrymž bě pschikryty. Berton powjeda, so je po prěnim rosbuchnjenju słych powětrow padnył a potom wußnył. Hdyž je wotuczik, je ßamlutki w jamje był. Wón durbjesche wróćeć a potom saßo w jenym wuwožnym wosu wußny. Sso naspawschi je wón po galerijach wokoło bludžił a ßebi se ßekeru něktore časće mjaßa wot jeneho morjeneho konja wotrubał. Wón pak je njeje mohł jěsć. Na běły dźeń njemóżesche ßo wjazy dopomnić. Hdyž bě saßo spał, wón s nowa wokoło khodżesche a do Josefinskeje jamy pschińdże, w kotrejž zyrobu namaka. Tam wón też morwym towarschom drastu a čžrije wsa, so by symu njemrěł.

* W jenym dźiwadle w Parisu ßo rěčnikej Boullairej, hdyž ßo w pschestawzy na schodże psches wobkoženje nakhili, khowa sawjercża. Psches wobkoženje ßo pschewalischi, wón jedyn poskhód dele padże a s rosraženej khowu leżo wosta.

* (S koßu khowu wotrubnył.) Kubler Fikha w Zalafgerszeg (we Wuherskej) na ßwojeho njepschecželskeho ßußoda, kotryž s rejow domoj dźěsche, s koßu kakasche a jemu s jenym rubnjenjom khowu wotcża. Mordař je čžeknył.

* (Potajnosće jeneje hračžkownje.) W Madridże ßu Juana Aldiga a jeho towarscha Munoga dla schěsćkróćneho mordarstwa, w jenej hračžkowni bliško Seville skuceneho, k ßmjerći saßudźili. Mordarjej bohatych ludźi do ßwojeho salona wabjeschtaj, słónzowaschtaj jich tam, wurubischtaj jich a jich cžéła w ßwojej sahrodże w jamach, prjedy wurytych, sahrjebaschtaj. Wschelazy snaczi mužoju běchu ßo se Seville shubili, a podarmo ßlěd sa nimi pytachu. Žona jeneho muża, kotryž bě ßo teho runja shubił, poliziju na ßlěd mordarjow skónčnje dowjedże, prajiwschi, so je jejny muž hračž był. Jeho ßlěd hač do Aldigoweho wobydlenja sćěhowachu a cžéła pytanych mužow w sahrodże namakachu. Dwě cžéle běschtej hižo dwě lěcże w semi leżakej.

* (Statneho rěčnika we wotprawjenskim stole morili.) Statny rěčnik Ellow w Chikago w połnóznej Amerizy, kotryž je s wjele mordarskich prozessow znaty, sańdźeny tydźeń Chikagoske khowne jastwo wopyta, so by jeho pschiprawjenje dokładnje pschehladował. Mjes druhim wón też do wotprawjeńskeje zelle stupi a ßo na elektriski stoł ßydże, na kotrymž ßo k ßmjerći saßudźeni s elektrizi etu morja. Mjes tym so statny rěčnik na stole ßedżesche, ßo na dobo elektriska réka do stoła puschći. Statny rěčnik ßo hnydom morwy swjese. Njedźiwajzy nadrobneho pschepytanja njeje hischće wujaßnjene, kak je ßo elektriska réka do stoła puschćiła, tola ßebi myßła, so ßo tu wo skutk wjeczenja jedna.

* (Lěßowe wohnje w Awstralskej.) Połodnische staty Awstralskeje ßu hrózbne dny pschětrałe, kajkež ßu tamnischi wobydlerjo lědma wohladali. Tele lěßowe wohnje ßu niz jenoż milijony samoženja spózerałe, ale też wjele cžłowšticzkich žiwjenjow sniczike a wjele stow ludźi skhripiłe. We wulkej horzoće, kotraž bě po hodźoch w sćěnje na 56 gradow po Celsiju a na 72 gradow na ßlónzu stupiła a zyły wulki rózk wutrała, wohnje, s prjecž cžißnjenymi schwablicžkami abo s druhej ßnadnej pichicžinu nastawaze, wschudże wjele zyroby namakachu. Viktoria, Awstralija felix, ßo najcžeżischo podeńdże. W Gippslandskim wokrjeßu ßamym 17 cžłowjekow cžwilnu ßmjerć w płomjenjach poczerpi, s zyła liczba tajkich woporow 50 pschekroczi. Nastróżaza je liczba s kurom a horzotu woßlepjenych, a žałoßnje jimaza bu, hdyž ßo w Toorje farmar Lonsdale se sawjasanymaj woßlepjenymaj wocžomaj k khowanju ßwojich schěsćz dźeczi pschiwjedże, s kotrychž bě jene po druhim na domoipucžu se schule s morjazymi płomjenjemi doscźěhnyło. We wjele wotležanych wokrjeßach ßu ßo zyłe ßwójby spalike. Jedyn nan ßwoju žonu a dźeczi na jenej ßwětlinje pod pschikrywami skhowa, a je njepschestawajzy poliwasche, njedźiwajzy teho pak ßo pschikrywy saparichu. W dalokej krajinje mjes Tooru a Korumburru želesniski cžah woprawne płomjenjojte morjo pschejědże, tak so ßo wschě woknowe schkleńzy rospukachu, a so woheń do wosow schwihasche, tola s połnej paru wjednik cžah sbožownje pschewjedże. Hdyž žahła murja, wjele kilometrow schěroka, s powłuschazym bubotom a howrjenjom a se spěschnosću khwatneho cžaha, pschischumi, běchu wschě hewak ßo nałożowaze ßrědki, kaž rycże pschěrowow, napscheczne wohnje atd. podarmo, potom rěkasche, ßebi nahe žiwjenje wukhowacź. Wjele tyßaz ludźi je ßo s lěßnymi wohnjemi na prosceršli kij pschinjeßło. Město Melbourne je ßo na cžoło wschudże ßo sałożowazych pomoznych towarstwow stajiło.

Destillazija Adolfa Rämscha naßlěd.

(mějeczel Max Kirschner)

w Budyschinje pschi butrowych wikach

— 1868 sałożena —

porucża ßwoje daloko a schěroko znate wubjerne ☛ **likěry** ☚ k kwaßam, kschcżišnam a druhim ßwjedżeńskim składnosćam w cžwizach a po wasy. Woßebje dobre ßu dwójny **rózowy, nalikowy, hontwinski a jadroselowy, hornjołużiski, žołdkoselowy seleny a cžetwjeny, zitronowy, wischnjowy, malenjowy, prußnizowy a korwejdowy.** Dale **naturskokorwejdowy,** dobry **žitny** a **cžisty** cžißko 1 a 2.

Ezwizy k pjelnjenju ßo wupožczuja.

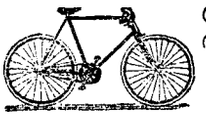

Jězdne koła

wot najjednorischeho dźěłanskeho koła hač k najwoßebnischej luxusoweje maschiny kupujecże najtuńscho pola

J. T. Čabrana

w Porschizach

khownego sastupjerja Dürkoppskich dźěłarnjow w Bielefeldże, pschezo 30—40 kołow na składowni,

pneumatiki

a pschißluschne dźěle

derje a tunjo.

Sa kóżdy kruch ßo rukuje.

Dale wschě

ratarske maschiny

woßebje ßławne

Alfa-separatory.

Do Panczizy!

Dobry cžisćze ßłodżazy

khosej

punt po **75** np. hač **140** np., paleny, punt po **95** np. hač **180** np.,

drobny zokor

10 puntow po **195** np.,

raiß

punt po **14** np.,

saruczeny cžisty

kakao

punt po **100** np.

porucża

Pawoł Glausch

w Panczizach.

Rěcži ßerbšći!

Libich, ßudniski aktuar sw. ßł. na ßukelnskej haßy 34, na koßu s napschecża piwneho hroda. Pißarnja sa kupne, hypothekske, dismembraziske, testamentske a sawostajenstwowe atd. wězy. Telefon cžißko 324.

Rěcži ßerbski!

Žiwnosćz je w **Sarěcżu** se 7 kórzami dobrych ležomnosćow staroby dla se ßwobodneje ruki na pschedań. Dalsche je shonicź pola wobßedźerki w Sarěcżu cžo. 4.

Zentrifugowy wolij

najlěpscheje hódnosćze, tunjo porucża

Ernst Glien

pschi žitnych wikach 44.

Dawkowe reklamazije

wudźěłataj

J. a E. Koban

w Budyschinje pschi žitnych wikach 4.

Ssuche pjeńkowe drjewo

po znatych tunich płaczišnach pschedawa

hrabinske Lippeske hajniske sarjadnistwo

w Dubom.

Wosjewjenje.

W hrabinskich Schall-Riaucourskich hajnischich revěrach w Krostawje, Pózkowach a Huszy s Maleschezami a Trjechowami je sakasane ßuche hałosy, jahodki a hriby sběracź.

W tych wßach, kotrychž wobydlerjo ßu dowoleńske khartki dostali ßu na to ßo počzahoważe wosjewjenja w korczmach wupowßnjene.

Hrabinske Schall-Riaucourske hajnistwo w Huszy.

Wyschschi hajnik **O. Mendte.**

Maćica Serbska

změje swoju lětušu

hłownu zhromadźiznu

srjedu po jutrach, 18. haprleje, w **Budyšinje** w **„Serbskim Domje“** w salu po 1. poskhodźe. Započatk pop. 1/2 3 hodź.

Dźeński porjad: 1. Rozprawy. 2. Nekrolog. 3. Namjety.

Wšitke sobustawy należnje přeprošuje

předsydstwo.

Wječor we 8 hodź. pak zarjaduje **Budyska Bjesada** **zabawny wječor** ze **spěwom** a **dźiwadłom** w salu **„Měšćanskeje zahrody“**, na kotryž so wopytowarjo Maćičneje zhromadźizny a serbscy přećeljo wutrobnje přeprošuja.

Předsydstwo Budyskeje Bjesady.

XXXII. nalětnja skhadźowanka

serbskeje studowaceje młodźiny

budźe **srjedu 18. haprleje 1906** dopołdnja w 10 hodźinach w **Serbskim Domje** w Budyšinje.

Wšitcy přećeljo serbskich studowacych so z tutym najwutrobnišo přeprošuja. Studowacy so proša, zo bychu w dospołnej ličbje přišli.

W Hornim Wunjowje, 2. haprleje 1906.

Khorla Wyrgač, stud. theol.
t. č. hłowny štarši.

Dividenda naščeje banki na lěto 1905 ßo

ſe 6% = 60 mk. — np.

na dividendowu papjeru cźišło 17 wot dźenża pšchi naščich kaßach a druhich ſnatych měſtnach wupłaćuje.

W Lubiju, 6. haprleje 1906.

Lubijſka banka.

Geißler. **Dr. Weber.**

---

15 zentnarjow

ßyna

ma na pšchedań
Freund w Brěſynje
pola Hucźiny.

Rěhdźe 1500 zentnarjow
pizowanſkeje runklizy
ſ dwora ma na pšchedań
Kurt Gießner
na knježim dworje w Boranezach.

Žiwnoſcź na pšchedań.

W **Rakojdach** je žiwnoſcź cźišło **25** ſ maßiwnymi twarjenjemi a 23 hórzami pola płaćišny hódno na pšchedań.

W **Cźornezach** pola Přěčźez je prjedawſchi **ſchulſki dom** na pšchedań. Dalſche je ſhonicź pola Jurja Scholty tam.

Twarjenja

cźišło 36 w **Cźornych Roßlizach** ßu ſ polom abo bjes njeho na pšchedań pſches
Libſchu,
ßudniſkeho aktuara ſw. ßł.

Khěža w **Splóſnu** cźišło **9** je na pšchedań. Dalſche je ſhonicź w Lubjenzu cźišło 8.

Wopalniſchcźo

w **Dobroſchezach** pola Njeßwacźidła ſ dwěmaj hórzomaj pola, 2280 mk. wopalneje kaßy a ſe wſchěm twarſkim materialom je na pšchedań.

Pohonczjo

dowěrni a ſtróſbi ſ wulkej mſdu pytaju ßo we **Wětrowſkich tonowych dźełatnjach** p. Njeßwacźidła.

Holza, kotraž jutry ſchulu wukhodźi, ßo do ßłužby pyta na **Rowoſalzſkej droſy 30** po 1 ſkhodźe na prawizy.

K 1. meji **młodu holzu** do domjazeho dźěła pyta
B. Märckelowa w Budyſchinje
pſchi lawſkich hrjebach 6
w klobukarni.

Sſkužobne holzy, dźowki, wotroczkow a pohonczow pyta
M. Pfuhl
pſchi Michalſkej zyrkwi.

Rózowe běrny

ßu na pſchedań w **Krakezach** cźišło 9.

Cźeſcźenym Sserbowkam k wjedźenju dawam, ſo ßym wot knjenje Aurichowoje

wjaſanje trodlikow

pſchedewſała. Duž proſchu ßo pſchi trjebanju na mnje wobroćźicź.
Hana Ssuchez w Budyſchinje
na ſadnjej bohatej haßy 1411.

---

1 pohonc̆, 1 hólz a 1 holza

kotrajž jutry ſchulu wukhodźitaj, ßo na jene kubło do dobreje ßłužby pytaja. Dalſche je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Schewſkeho wucźobnika
pyta
Auguſt Scholta
pſchi žitnych wikach 44.

Sſucźelna kruwa

je na pſchedań w **Srěſchinje** cźišło 8.

Dwaj ſchulerjej

dobru **penſiju** doſtanjetaj na ſeminarſkej haßy 2 po 3 ſhod. na lěwizy.

Dźećźazy wós
derje ſdźerżany, je na pſchedań pſchi Michalſkej zyrkwi 3.

Kedźbu!

M. Kylingowa ſ Draždźan, kotraž ſ ruti pſchichod cźita, je hermank wot **7.** hacź **9. haprleje** w hoſcźenzu „ſkoteho ßłónza“ w Budyſchinje wó jſtwie cźišło 1 po 1 ſkhodźe rano wot 9 hacź do 9 hodźin wječor k rěcźam.

Dźenża dopołdnja 1/2 9 hodź. wſa Bóh naju lubeho

Gerharta

po cźeźkim cźerpjenju do ßwojeho kraleſtwa.

We Wulkich Sdźarach, 5. haprleje 1906.

J. Mrósak, farař,
a mandźelſka.

Khowanje budźe njedźelu popołdnju w 4 hodź.

✝

Sa wutrobne wopokaſma luboſcźe a dźělbracźa pſchi ßmjerćźi naſcheho lubeho mandźelſkeho, nana, dźěda, bratra a pſchichodneho nana

knjeſa fararja em. Gólcźa

w Rakezach

prajimy hnuty dźak.

W Rakezach, 5. haprleje 1906.

Srudni ſawoſtajeni.

(K temu cźišłu pſchiłoha.

Pschiloha k czißku 14 Serbskich Nowin.

Ssobotu 7. haprleje 1906.

Placzißny rěsneho slotu na Drazdzanskich slótnych wikach

2. haprleje 1906

Placzißny po zentnarju a hriwnach.

Slótne druzíny a wosnamjenjenje.	Zíwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1 polnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 6 lět	39—41	75—77
awstriske	40—42	77 80
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	35—38	70 74
3. zrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	32—34	65 69
4. znadnje pizowane kózdeje starosty	28—31	60—64
Jalojzy a kruwy:		
1. polnomjaßne, wukormjene jalojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	38—40	71 75
2. polnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 7 lět	34—36	67 70
3. starsche, wukormjene kruwy a znadnje wuwite mlódsche kruwy a jalojzy	29—33	62 66
4. zrěnjo pizowane kruwy a jalojzy	25—28	57 61
5. znadnje pizowane kruwy a jalojzy	22—24	50—56
Byki:		
1. polnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	39 42	72—75
2. zrěnjo pizowane, mlódsche a derje pizowane starsche	36 38	66 70
3. znadnje pizowane	32 35	61 65
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	51 54	82—86
2. zrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	48—50	78—81
Swinje:		
1. polnomjaßne lěpschich raßow a jich stschiżenjow w starosty hacz do $1\frac{1}{4}$ léta	58 60	76—78
2. mjaßne	57 58	74 76
3. znadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	53 55	69—73

Placzißna zitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Zitowy dowos w Budyschinje: 2143 méchow		W Budyschinje 31. měrza 1906. wot hr	wot np	hacz hr	hacz np	W Lubiju 5. haprleje 1906. wot hr	wot np	hacz hr	hacz np
Pschenza	bela	—	—	—	—	8	24	8	68
"	zołta	8	13	8	25	7	71	8	09
Rozka	50 kilogr.	7	50	7	63	7	31	7	50
Jeczmjeń		8	—	8	13	7	13	8	—
Wowß		7	80	8	—	7	20	7	60
Hróch		10	—	11	—	10	—	11	—
Woka		8	50	10	—	8	—	9	—
Jahły		15	—	17	—	15	—	17	—
Hejbuschka		16	—	18	—	16	50	17	50
Bérny		1	60	2	10	1	50	2	—
Butra	1 kilogr.	2	40	2	60	2	20	2	50
Pschenična muka	50 "	9	50	18	25	—	—	—	—
Rjana muka	50 "	9	—	13	75	—	—	—	—
Ssyno	50 "	2	30	2	70	2	10	2	40
Ssloma	100 "	3	—	3	50	14	—	19	—
Proßata 921 schtuk, schtuka		18	—	36			—		—
Pschenične wotrubы	50 kilogr.	—	—	5	30	5	20	5	60
Rjane wotrubы		—	—	5	60	5	50	6	—
Pschenicny gris		—	—	5	75	—	—	—	—
Rjany gris		—	—	6	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (béla) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pschenza (zołta) wot 8 hr. 25 np. hacz 8 hr 38 np., rozka wot 7 hr 70 np hacz 7 hr. 80 np., jeczmjen wot — hr. — np. hacz — hr. — np., wowß wot 7 hr. 80 np hacz 8 hr. — np

W Budyschinje placzesche: korz pschenzy (béla) po 170 puntach — hr. — np hacz — hr — np., zołta 13 hr. 80 np. hacz 14 hr 02 np., korz rozki po 160 puntach 12 hr. — np. hacz 12 hr. 19 np., korz jeczmjenje po 140 puntach 11 hr. 20 np. hacz 11 hr. 39 np.

Wiczne placzißny w Kamjenzu

29. měrza 1906.

Po 50 kilogr.: Rozka wot 7 hr. 40 np. hacz 7 hr 80 np., pschenza wot 7 hr. 60 np. hacz 8 hr. 20 np., jeczmjen wot 7 hr. 50 np. hacz 8 hr — np, wowß wot 7 hr. 60 np. hacz 8 hr. — np., jahły wot 13 hr. — np hacz 14 hr. — np. hroch 12 hr. — np., zyno 2 hr. 20 np., bérny 2 hr 20 np., zloma (600 kilogr.) 19 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 20 np. hacz 2 hr. 60 np.

Wjedro w **Londonje** 6. haprleje: Czopke.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje njedzelu Palmarum rano w 7 hodź. duchowny Tischer němsku spowjednu rěcz, $\frac{1}{2}$9 hodźin budze farar Räda němske a $\frac{1}{2}$11 hodźin duchowny Tischer zerbske paczerske dźěczi konfirměrowacź. — Tydzeńske sastojnske dźěła smeje duchowny Tischer.

Seleny schtwórtk rano w 7 hodź. budze němska spowjedź, pschi czimz smeje farar Räda němsku spowjednu rěcz, w 10 hodź. budze zerbska spowjedź, pschi kotrejz smeje duchowny Tischer zerbsku spowjednu rěcz.

Czichi pjatk smeje rano w 7 hodź. farar Räda zerbsku spowjednu rěcz, $\frac{1}{2}$9 hodźin duchowny Tischer zerbske a w 10 hodź. němske předowanje.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Khorla August Schramm, fabrikar na Zidowje, s Hanu Bertu Selmu Siegemundez tam.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Jan Kurt, Jana Ernsta Gruhla, khěžerja a mlynka we Wurizach, z. — Ernst Kurt, Khorle Ernsta Scholtu, ziwnoscerja we Wowjerowje, z. — Pawol Richard, njemandź. z. na Ssokolzy. — Luisa Charlotta, Oskara Pawola Harnapa, zelesotocžerja w Hrubjelczizach, dź. — Emma Selma Berta, Ernsta Wylema Hohlfelda, khěžerja a kamjenjecźeßarja w Jenkezach, dź. — Margareta Berta, Khorle Pawola Porsche, dźěłacźerja na Zidowje, dź. — Minna Frieda, Jana Janschka, ziwnoscerja w Libuchowje, dź.

W **katholskej zyrkwi:** Erich Emil Hugo, Emila Huga Lomacza, fabr. wjednika w Budyschinje, z. — Arnoscht Walter, Hellmuta Khorle Heidecka, hudźbnika w Budyschinje, z.

Zemrjeli:

W **Michalskej wozadze:** 1. haprleje: Willy Alfred, Bjedricha Hermanna Scherza, zukelnika na Zidowje, z., 3 m. 13 d.

W **katholskej wozadze**, 29. měrza: Marta Jadwiga, Michała Winklera, ziwnoscerja w Sslonej Borschczi, dź., 1 m. 13 d.

Zyrkwinske powjesće z Hodźija.

Njedzelu Palmarum budze rano $\frac{3}{4}$8 hodź. spowjedź za pschiwusnych němskich paczerskich dźěcźi, we 8 hodź. němska a w 10 hodź. zerbska konfirmazija.

Seleny schtwórtk smeje rano $\frac{1}{2}$9 hodź. duchowny Voigt zerbsku spowjednu wuczbu a $\frac{1}{2}$10 hodź. farar Kschizan zerbske předowanje.

Czichi pjatk smeje rano $\frac{1}{2}$8 hodź. farar Kschizan němsku spowjednu wuczbu, $\frac{1}{2}$9 hodź. duchowny Voigt němske a $\frac{3}{4}$10 hodź. zerbske předowanje. — Popoldnju w 3 hodź. budze zerbska liturgiska Boza złużba.

Zyrkwinske powjesće z Budestez.

Njedzelu Palmarum smeje duchowny Kschizan rano w 7 hodź. němsku spowjedź, farar Domaschka popoldnja we 8 hodź. konfirmaziju němskich a duchowny Kschizan popoldnja $\frac{3}{4}$10 hodź. konfirmaziju zerbskich paczerskich dźěcźi. — Psched zyrkwinymi durjemi zo kollekta za wozadzinu ludowu knihownju sběra.

Seleny schtwórtk smeje farar Domaschka dopoldnja we 8 hodź. zerbsku a $\frac{1}{2}$10 hodź. němsku spowjedź.

Czichi pjatk smeje farar Domaschka rano w 7 hodź. zerbsku spowjedź, duchowny Kschizan dopoldnja we 8 hodź. zerbske a $\frac{3}{4}$10 hodź. němske předowanje. — Popoldnju w 2 hodź. smeje farar Domaschka zerbski liturgiski nyschpor.

Poruczam zamodźětane

ff. mlócznik, mlokowe karany, mlokowe hornzy, wódne khany, wódne czerpawy, zazynowane wódne khany a hornzy.

Mam wulki skład

krjejzjawkow (krjejzjenskich khanow) a **emaillowanych tworow, zazynowanych bowow** a **zuchowych czerpakow. Tischne zloby** a **roły** a kózde do twarstwa zkuschaze klampnarske dźěła zhotowjam.

Zelezo za tischne zloby mam na składze.

Spěschne poßłuzenje. Najtuńsche placźißny.

M. Schulz.

10 pschi zerbskich hrjebjach 10.

Hischcze zenje zo złyschało!

Najlěpsche **mantle za jězdne koła** po 3 mk. 75 np., najlěpsche **schlawchi za jězdne koła** po 2 mk. 75 np., jenoz najlěpscheje druzíny, kaz tez wschu **potrjebu za jězdne koła** po najtuńschich placźißnach poruczа

Ota Büttner

pschedawarnja koze, czerjeńskich rjemjenjow a techniskich gumijowych wezow

w Budyschinje pschi hlownym torhoschczu 9.

Kóslaze kóžki,
kosaze koże,
howjaſe a czelaze koże,
wowcże koże a wowczu wołmu,
kaniklaze koże,
kaž tež wſchě druhe druźiny kožow
po najwjetſchich płaczíſnach kupuje
Heinrich Lange,
11 pſchi žitnych wikach 11
ſnapſchecża „ſkoteje hwězdy“ a pſchi
wowßnych wikach pſchi ßerbſkej
katholſkej zyrkwi.

Sklad drainěrowanſkich rolow w Lětonju.
Poručam
drainěrowanſke roły
wſchěch wulkoſczow,
kruwjaze korta,
ßwinjaze korta,
proßaze korta,
ſ prěkuſchom a bjes njeho,
pleſtrowanſke płaty,
wudymowanſke roły,
ſhibnjene a rune,
Brockmannowy pizowanſki kalk,
ßelowe liſanſke kamjenje,
ſcźinowe pleczenje
ſe ſazynkowanym grotom
— po fabrikſtich płaczíſnach —
Emil Dietrich
w hoſczenzu w Lětonju.

Kóždu dźělbu
brěſowych prutow
kupuje
H. Keller w Rakezach.

Žitne měchi,
mukowe měchi,
ßlomniki a ßlomnikowe hłowaki,
konjaze pizowe měſchki,
woſowe płachty,
ſchěry płat k ložowym płachtam
a komodowy płat,
woſazu a woknjazu cziſczazu kožu
po fabrikſkich płaczíſnach pſchedawa
Heinrich Lange
pſchi žitnych wikach
ſnapſchecża ſkoteje hwězdy.

K konfirmaziji

porucża ßwój wulki ſklad
žonjazych a mužazych ſchkórnjow a czrijow
wſchěch pomyßlnych druźinow a płaczíſnow
ſ najjednoriſchich hač do najwoßebniſchich.

Wobhladajcze ßebi moje 5 wukładnych woknow!
Wſchě lětuſche nowoſcze ßu hižo dóſchłe a na wobhladanje wuſtajene.
Lětuſchi wubjerk je pornjo prjedawſchim lětam hiſchcże bohatſchi a wjetſchi.

Namakacże wſcho, ſchtož ßebi pſchejecże
a też po najtuniſchich płaczíſnach hódnu tworu a wulki wubjerk.

Czrijownja Heinricha Mohra
w Budyſchinje pſchi žitnych wikach
rózk ßukelnſteje haßy.

Pſchihódnje nakupiwſchi, mózu wſchě ßwoje twory hiſchcże po ſtarych płaczíſnach pſchedawacź.

Poſkiczam jara wulki wubjerk
6/4 **ſchěrokich zychow,** ſtary łohcź po 18 np.,
zychi, hładke czerwjene, pódla teho 7/4, 8/4, /4 ſchěroke,
módroczíſchcź, najnowſchich muſtrow, hižo po 20 np.,
koſchłazy barchent ſa lěczo a ſymu hižo po 18 np.,
hotowe **běłe a piſane koſchle** ſa hólzow a holzy kóždeje ſtaroby hižo po 30 np.,
mužaze koſchle ſchtworych wulkoſczow,
wojerſke koſchle ſ módrymi a czerwjenymi ßmužkami,
žonjaze koſchle 3 wulkoſczow,
nahłowjaze rubiſchcża ſe židy, połžidy, wołmy a bawłmy,
kattunowe rubiſchcża na wulki wubjerk.
Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Rožku a pſcheńzu
po najwyſchſchich płaczíſnach kupujetaj
Heinke a syn
w hamorſkim młynje w Budyſchinje.

Franz Marſchner
czaßnikar w Budyſchinje
na bohatej haßy 9
ßwój ſklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow** k dobroczíwemu wobkedźbowanju porucża.
Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczíſny.
Porjedzenje dobre a tunje.

Th. A. Wällnitz
w Budyſchinje
na ßukelnſkej haßy 9.
Najwjetſchi ſkład a wubjerk
1durjatych a 2durjatych draſtnych khamorow,
vertiki,
ſchkleńczane khamory,
komody,
jednore a lěpſche **ſofy**
po 26, 30, 32, 37, 45, 55, 63
hač 120 mk.,
ſtoły
po 2,50 mk. hač 8 mk.,
koža,
matrazy,
jědźne, ſofowe a
roſczahanſke blida,
ſchpihele
po 3 mk. hač 60 mk.,
kuchińſke khamory,
kuchińſke blida,
a **druhu nadobu,**
pódla teho poručam
Ia poßleſchczowe pjerje
po waſy,
hotowe poßleſchcża,
linoleum, tworu po kruchach,
běhacże a **teppichi,**
wóſkowane ſukno
ſ truby a ſbytki,
wóſkowe ßuknowe a gumijowe pſchikrywy,
podpołożne tkaniny.
W pſcheßadźowarni je ſtajna ſkładnoſcź k tunjemu kupowanju.
— Najtuńjche płaczíſny. —
— Najkedźbliwiſche poßkuženje. —
Njech ßo mjeno a khěžine czíßło wobkedźbuje.

K wuſzywej:
Woprawny
Ligowſki wowß,
Ligowſki wowß,
druhi krócź wuſzyty,
ſchtyrſki
czerwjeny dźeczel,
ſchleſynſki
czerwjeny dźeczel
bjes židy,
hróch,
woku,
porucża
Guſtav Heinke
w Budyſchinje
pſchi žitnych wikach.

Kmótſaze dżaki

ſu dostacź
we wudawarni Serb. Nowin.

Privilegowane
Pohlowe mydło

pſche ſwjerbjenje, drjenje, jětſeſchka, kuſk po 1 mk., pakćik 3 mk., je ſakońſzy ſakitane pod cźo. 69937 ſ „hadom" jako ſe ſatitanſkej ſnamku.

Jenoź woprawdźite wſchědnje cźerſtwe roſeſćeka

R. Tschernich
w Draždźanach A. 16.

Spěwarske,

ſerbſke a němſke,

jednorje hižo po 2 hr. a woſebnje do cźelazeje koźe ſwjaſane hižo po 6 hacź do 10 hr. ſu na pſchedań

we wudawarni Serb. Nowin.

Wſchitzy ſu wo tym pſches jene, ſo ſo **w draſtowej fabrizy**

Oty Preuß w Budyſchinje

na žitnej haźy 4

najrjeńſche

konfirmandſke wobleczenja,

mužaze a hólczaze wobleczenja a kholowy

kaž tež najnowſche **žonjaze a holczaze žaketty** kupuja.

Elegantny ſrěs, modne a dźerźaze tkaniny, dobre ſchicźe.

Wurjadnje tunje placźiſny.

Seſchicźe po měrje ſ rukowanjom.

K nalětnjemu

wuſchywej

poruczam w dobrej, derje ſkhadźazej tworje:

runklizowe ſzymjo,

Eckendorfſke, žołte a cźerwjene hoborſkowalzowe, Oberndoſſke kopjenokulojte, žołte, Lutyjecźanſke žołte, kulojte; Erfurtſke modellſku a pizowanſku rěpu;

cźerwjenokalowe ſzymjo,

Erfurtſkeho krwejcźerwjeneho, ſaźneho, twjerdeho, hollandſkeho, krwejcźerwjeneho, póſdnjeho, wulkeho, Zitawſkeho hobrſkeho, cźěmnocźerwjeneho kała a cźornoſchazu hłowu;

bělokalowe ſzymjo,

braunſchweigſkeho, wubjerneho, twjerdeho, wulkeho kała;

woprawne Erfurtſke warjenjowe ſzymjo,

wulki wubjerk bunow, hrochu atd.,

woſebitoſcźe woprawnych Erfurtſkich kwětkowych ſzymjenjow,

w 10 np. tyſkach a ſ plahowanſkim wukaſanjom.

Wulki wubjerk lětſa jara tunich

Draždźanſkich ſadźeńſkich zyblow.

Jan Bjedrich w Kolwaſy,

pola Pomorz.

Kóždy wicźny dźeń w Budyſchinje a Lubiju.

Spěwarſke knihi

němſke a **ſerbſke** w najjednoriſchich a najlěpſchich ſwjaſkach ſnateho ſolidneho wuwjedźenja.

Modleŕſke a natwarjaze knihi, konfirmaziſke wopomnjenki, konfirmaziſke kharty

na wubjerk pſchi trjebanju naležnje porucźa

Moritz Weiser

w Budyſchinje na žitnej haźy 5.

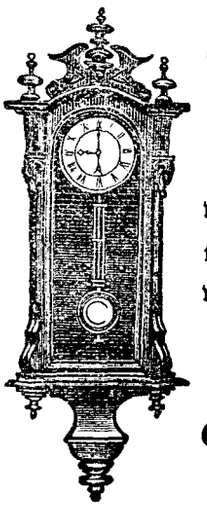

G. Magerowy naſlědnik

mějeczel **Th. Hippe**

w Budyſchinje na ſerbſkej haźy 11

wſchě druźiny **cźaſznikow** po wurjadnje tunich placźiſnach ſ dwělětnym piſomnym rukowanjom pſchedawa, teho runja

rjecźaſy, broſche, nawuſchnizy, pjerſchcźenje.

Cźaſzniki ſo najſzwědomicźiwiſcho a najtuńſcho ſ jenolětnym rukowanjom wuporjedźeja.

Mužaze wobleczenja po 12, 15, 18, 20, 25 hacz 34 mk.,

pacholaze wobleczenja po 9, 10, 12, 15 mk. atd.,

jenoz nowoscze a derje shotowjene,

hólczaze wobleczenja po $6\frac{1}{2}$, 8, 10 mk. atd.

dźěczaze wobleczenja po $2\frac{1}{2}$ hacz 10 mk.

na hoborski wubjerk zo najtuńscho a s najwjetschim dobytkom kupuja pola

w Budyschinje pschi hlownym torhoschczu 9. **R. Neugebauera** prjedy **Kurt Lehmann** **w Budyschinje pschi hlownym torhoschczu 9.**

Konfirmandske klobuki.

Nowoscze mjehkich czornych a **stwjerdzenych klobukow** kaz tez **hólczaze klobuki** wschěch placzisnow.

Mězy

sa **mužskich** wschěch zuknowych barbow, **dźěczaze mězy** hizo po 50 np. na wulki wubjerk,

mězy sa kolojesdnych najtuńscho poruczа

C. E. Rinke

na bohatej haszy

s napschecza pschekupza Sachsy.

K konfirmaziji

poruczа swój wulki sklad

wokoloschijazych rjeczasow

najnowscheje mody s **wutrobiczkami, kschizikami, medaillony, narucznizy, broschow** a **nawuschnikow,**

czazhnikowych rjeczasow,

mužazych a žonjazych pjerschczenjow,

kneflow do pschedkoschliczkow a manschettow

se stoteho, zlěbra a doubleja

po najtunischich placzisnach

Guido Reiche

w Budyschinje pschi hlownym torhoschczu 2.

Wěrowanske pjerschczenje

zamzneho wudzělka jara placzisny hódno.

Wuporjadzenja derje a tunjo.

Poruczamoj

po **wurjadnje tunich placzisnach** jenoz dobre, dzerzaze druzziny

k selenemu schtwórtkej:

Dźěczaze schórzuchi, wjele stow na wubjerk hizo po **30** np.,

dźěczaze wobleczenja, schtrykowane, po **45** np.,

dźěczaze wobleczenja s barchenta, po **60** np.,

dźěczaze wobleczenja, wolmjane, zomoczane a plyschowe,

dźěczaze mězy a khapy po **25** np.,

dźěczaze koschliczki a **spódnje zukniczki** wschěch wulkosczow,

dźěczaze schtrympiczki hizo po **10** np.

K jutram:

Gardiny, běle a na žołcz, meter po **25** np.,

meblowy kattun, kraßne mustry, meter po **35** np.,

rulowowe tkaniny, zmuhate, meter po **50** np.,

tkaniny sa czehnite gardiny, běle a na žołcz, meter po **35** np.,

spachtlowane kromy, běle a na žołcz, meter po **25** np.,

blidowe pschikrywy (deki) s płóczliwych tkaninow po **25** np.,

blidowe pschikrywy s wuschiwaneho zukna po po **2** mk. **50** np.,

ložowe pschikrywy, běle, pißane, po **1** mk. **35** np.,

wattowe pschikrywy s kattuna a satina, po **2** mk. **50** np.,

sofowe pschikrywy, najwjetschi wubjerk,

teppichi, nowe poßylki, hizo po **5** mk.,

linoleum, wulki wubjerk, meter po **75** np.,

pschikrywy s wóskowaneho barchenta po **35** np.

Gardinowe sbytki

1—15 metrow dołhe, běle a na žołcz,

kaz tez **portierowe sbytki**

wurjadnje placzisny hódne.

Philippi & Co.

na bohatej haßy 3, delka a po 1 skhodze.

Telefon 488.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 15. Sobotu 14. haprleje 1906. Lětnik 65.

Halleluja jutrowne wumoženi saspěwajmy!

Tón dźeń sbóžny radosćże
Sesthadźał je ludu wschemu,
Kotryž pó cźmje khodźesche;
Swětło saßwěcźi ßo jemu:
Jesuß s rowa stanył je,
Wumoženych žiwjenje! —

Knjes je swaski pschekamał
Ssmjertne, stanył žiwy s rowa,
Nadźiju nam žiwu dał,
So cźěř knjebju wjedźe nowa,
Dokelž hłowa we njebju
Stawy cźehnje sa ßobu.

Je dźeń kraßny dobycźa
Jutrowniczka, połna měra,
Dokelž fěrschtu žiwjenja
Stanjeneho widźi wěra;
Rycźeř Boži Jesuß je,
Dawa s Boha žiwjenje!

Stanył ßwět by se ßmjercźe
Wumoženy k cźesćzi jeho,
By-li sesnał woprawdźe,
So jom' posticza ßo s njeho
Prawdosćz, měr a žiwjenje,
Kotrež nihdy njeschinje.

Wón, Knjes wscheho stworjenja,
Do ßmjercźe sa cźłowństwo daty,
Žórko nam je žiwjenja,
Ssyn a herba, Boži ßwjaty,
Duž hrěch, ßmjercź a poklecźe
Psches njeho ßu sniczene.

Jeho wumoženi ßu,
Kotsiž pósnali ßu jeho
A s cźmy hrěschnej postanu
Dostawschi dźěř ßwětło s njeho;
Jaßnosćz, móz a žiwjenje
Jutrowny dar jeho je!

Woprawdźe ßmjercź pózrěta
Je do dobycźa psches njeho;
Njeßmjertnosćz ßo woblekła
Duscha we wěrje je s njeho;
Dźěl a dobytk jutrowny
Měr je jejny Knjesowy!

Stanył Knjes je woprawdźe
Na tsećzi dźeń s rowa žiwy;
Pschewinjeř wón ßmjercźe je,
Cźini nowe pschezo dźiwy,
Hdyž ßwět morwy wobnowja
Pschez wěru do žiwjenja.

Halleluja wyskajmy
S Boha sbóžnje wobhnadźeni!
Dźak a khwalbu spěwajmy
Knjesej, jeho wumoženi! —
Fěrschtu mamy žiwjenja,
Kiž nam njebjo wotewrja! —

U.

Swětne podawki.

Naschi ßerbszy sapóßłanzy w krajnym ßejmje,

knjes Kokla a knjes Soba w druhej a knjes kanonikus senior Skala w prěnjej komorje, ßu jenomyßlnje pschecźiwo wschěm namjetam rěcźeli a hłosowali, s kotrymiž ßo stejischcźo zyrkwje w kraju poßłabi. Jedyn s tychle namjetow wotstronjenje ßwjecźenja tsjoch kralow zadasche. Rěcź, kotruž je knjes Kokla pschecźiwo tutemu namjetej měł, je ßo hižo wocźischcźała. Duž njech ßo też ßłowa knjesa Soby, kotrež je wón k rěcźi knjesa Kokle pschisamknył, do sjawnosćze dadźa. Knjes **Soba** praji:

„Moji jara cźesćzeni knježa! Rosestajenjam knjesa sapóßłanza Kokle ßo do zyła pschisamkuju. Chzu jenoź wusběhnycź, so ßo mi sda wobmyßlenja hódne bycź, hdyž ßo w kraju wo to prózuja, najlěpschu sepjeru, najlěpschi sakład stschasćz, kotrajž móżetaj mjes ludom pschecźiwo pschewrótej a revoluzionarnym myßlam wobstacź. A to ßo spyta, hdyž ßo zyrkwinska myßl, njech je direktnje abo njedirekńje, s tajkim spocźinanjom podrywacź spyta. To nimam jenoź sa wobmyßlenja hódne, ale ßamo sa straschne. Chzu hischcźe naspomnicź, so ßo pschezo pilnje prózuja, ßrědki a pucźe wumyßlicź, so by ßo lud směrował a so by spokojom był. Boju ßo, so ßo to ženje njeporadźi, doniž njebudźemy saßo tak daloko, so směje nasch lud dobry kschesćzijanski sakład."

Sakonjowy nacźisk wo palenju cźěłow

je ßo, kaž hižo w prěnjej komorje, też w druhej komorje sakskeho ßejma pschijał. Prěnja komora bě wobsamkła, so ßo paleńnje cźěłow njeßmědźa w bliskosćzi zyrkwjow a pohrjebnischcźow jeneje pschijateje kschesćzijanskeje gmejny natwaricź. Druha komora je tole postajenje wotstronika. Po jejnym wobsamknjenju ßmědźa ßo paleńnje na wschěch pohrjebnischcźach natwaricź. Pschi sjednocźeńskim jednanju je też prěnja komora tutemu pscheměnjenju pschihłosowała. Naschi tsjo ßerbszy sastupjerjo w ßejmje, knjes senior Skala w prěnjej komorje a knjes Kokla a knjes Soba w druhej komorje, ßu pschecźiwo palenju cźěłow hłosowali. Knjes Kokla je w debacźe pschecźiwo tutemu sakonjej, kotryž rosprawnik deputazije, knjes Hartmann s Budyschina, sastupowasche, scźěhowazu rěcź měł:

„Sakonjowy nacźisk wo palenju cźěłow mi njeje sympathiski. Wón drje je poßłódcźeny se ßłowom wohnjowe khowanje; prawischo dyrbjało rěkacź: palenje cźěłow. Mi ßo sda, kaž so by to konzessija ßwobodomyßleństwu była. Hdyž pak ßo tajkim ludźom ras mały porst da, potom ßebi hnydom zyku ruku žadaju. Kak bjes troschta je tola tajka cźěłowa paleńnja s hlinjanymi popjelnizami a s popjelom cźłowjekow, kotryž móże ßo do niczeho rospróschicź a s tym wosnamicź, so wscho je sa niczo. Wjele troschta bohatsche a nadźije połnische je mi kschesćzijanske pohrjebnischcźo, hdźež cźěła

ßwojich lubych do poßwjeczeneje ſemje khowamy a jich rowy ſ kwětkami pyſchimy. So pak bych ßebi kóždy porok ſalutowak, chžu naſpomnicz, ſo cžěkowe paleŕnje w Jenje, Gocže a Hamburgu hiſchcze dołho doſcz dźěła nimaju. Schtóž chže ßo potajkim po ßwoje ßmjercži ſpalicz dacz, tón daj ßwoje cžěło tam dowjeſcz. Po mojim měnjenju je ſpalenje cžěłow ſa ludźi, kotſiž na ſtejiſchcžu ſteja:

Tu wjeßelcže ßo žiwjenja,
Wſchak njeje ſ morwych ſtanjenja.

Kſcheſcžijan a wěriwy cžłowjek budże ſtare kſcheſcžijanſke waſchnje pſchezo wobkhowacz chcyc. S tuteho ſtejiſchcža budu pſchecžiwo ſakonjowemu nacžiſkej hłoßowacz."

Saſki krajny ßejm

je ßo ßobotu ſ trónſkej rěcžu ſkóncził. W njej ßo wuſběhuje, ſo je ßebi knjeżerſtwo pſchedewſako, po naſtupjenym pucžu dale hicz a wſchě ßwoje mozy na to nakožicz, ſo ßo pſchibywanju ſtatneho dołha ſadźěwa, a ſo ßo runowaha w ſtatnym hoſpodarſtwje ſ porjadnymi dokhodami trajnje ſdżerži.

Nowe ſakonje, kotrež knjeżerſtwo po ßejmowych wobſamknjenjach wuda, pſcheměnjenje ſawěſczenja rěſneho ſkotu, ſawjedżenje wuſwolenja płahowanſkich bykow a pſcheměnjenje poſtajenjow wo khóſtach a płacžiſnach w ſarjadniſkich wězach a palenje cžěłow naſtupaju.

Wo něktorych ſakonjach a namjetach je prěnja komora hinak wobſamkła hacž druha komora. Pſchi ſjednoczenſkim jednanju je prěnja komora wobſamknjenjam druheje komory w naſtupanju pſcheměnjenja krajneje kulturneje rady a palenja cžěłow pſchihłoßowaka. Po wobſamknjenju druheje komory budża ßo paleŕnje cžěłow tež na pohrjebniſchcžach natwaricz ßměcz. Nawopak je druha komora na ßwojim namjecže wobſtała, ſo ma ßo knjeżerſtwo napominacz, ſo by na ſtatnych żeleſnizach woſam ſchtwórteje klaſſy tež njedżelu a ßwjate dny jěſdżicz dało a ſo by ßo petizija wo ſakoženju hamtſkeho ßudniſtwa we Wósborku knjeżerſtwu k wjedżenju pſchipokaſała. Prěnja komora je tule petiziju na ßebi leżo woſtajiła. Tež wo wudoſpołnjenju prěnjeje komory ßo njeje pſchesjenoſcz mjes prěnjej a druhej komoru dozpiła. Duž ſeſtajenje prěnjeje komory toßame kaž hacž dotal woſtanje.

Khěžorſtwowy kanzlet wjerch Bülow

je ßo wot ßwojeje njemozy, kotraž bě jeho tydżenja w khěžorſtwowym ßejmje ſajała, bórſy ſaßo ſhrabał. Noshorjenje a mjerſanje marokkowſkeje konferenzy bě mozy khěžorſtwoweho kanzlera pſchejara wucžerpało. Wjele njedżel trajazu napjatoſcz cžuwow krótka wotpjatoſcz ſcžěhowaſche. W khěžorſtwowym ßejmje, hdżež mějeſche khěžorſtwowy kanzler marokkowſku politiku ſjawnje ſaſtupowacz, bě drje jeho roshorjenoſcz a napjatoſcz na najwyſchſche ſtupika, ſo jeho cžělne mozy na khwilu podlěžachu.

Kaž chżedża Barlinſke nowiny wjedżecz, je khěžorſtwowy kanzler pſchi jednanju wo marokkowſkej konferenzy w khěžorſtwowym ßejmje hiſchcže chżył druhu rěcz pſchednjeſcz. Tale rěcz je dyrbjała po khěžorſtwowym żadanju wótre wupady pſchecžiwo Rußowſkej wopſchijecz. Khěžor je ßo pjecża na ruſke knjeżerſtwo hłuboko roshorił, dokelž je wone na marokkowſkej konferenzy w Algeciraſu Franzowſku pſchecžiwo Němſkej podpjerało. Němſki njewuſpěch konferenzy ßo ſadźerżenju Ruſkeje pſchipißuje. W Němſkej ßo wobżaruje, ſo khěžorſtwowy kanzler njeje mohł ßwoju druhu rěcz njejabkeje njemozy dla złyſchecz dacz. Franzowſke a ruſke nowiny pak woßłabnjenje khěžorſtwoweho kanzlera na ßwoje waſchnje wukożuja, měnjo, ſo je wón jenoż teho dla ſkhorił, dokelž wón njeje pſchecžiwo Ruſkej ſjawnje njepſchecželnje wuſtupicz chżył. Wón je ßo pjecża dyrbjał pſchecžiwo temu wuprajicz, ſo by ßo nowa ruſka pożczonka w Němſkej pſchipuſchczika. Wobkrucża ßo, ſo je khěžorſtwowy kanzler do ßwojeho ſkhorjenja tajnemu kommerziſkemu radżicželej Mendelſohnej, kotryż ruſke pożczonki w Němſkej ſaradżuje, wosjewił, ſo wón nima ſa dobre, ſo ßo němſke pjenjeżne wiki nětkole nowym ruſkim ſtatnym pożczonkam wotewrja. Dokelž Němſka runje ßama 560 miliyonow hriwnow wulkej $3^1/_2$ prozentowſkej pożczonzy w Němſkej wukładuje, je bjes dżiwa, ſo ßebi nochże konkurrenzu ſe $4^1/_2$ prozentowſkimi ruſkimi pożczonkami cžinicz dacz. Temu drje tež w Ruſkej ſroſumja, a tola ſměje tam pſchecžiwnoſcz, kotraž ruſka pożczonka w Němſkej namakuje, ſa wuras njepſchecželſkeho ſmyßlenja. W Ruſkej runje nětkole nicžo nuſniſcho njetrjebaju, hacž wukrajne pjenjesy. Ruſka budże ßo, hdyż je w Němſkej njedoſtanje, w Franzowſkej a Jendżeſſkej pytacz dyrbjecz, a po tym budże ßo tež jejna ſwonkowna politika ſkożowacz.

Wotſtupjenje khěžorſtwoweho kanzlerja wjerſcha Bülowa

ßo hnydom po jeho khoroſczi w němſkich a tež wukrajnych nowinach roſpominaſche. Ludźo, kotſiž bychu drje ßo ßami rad na jeho měſto itajili, jemn ſtaroſcziwje radża, ſo by wobczežne ſaſtojńſtwo ſkożił. „Hamburgiſke nowiny" na to dopominaju, ſo je nan nětko 57 lětneho khěžorſtwoweho kanzlera, ſtary ſtatny ſekretar ſ Bülow, ſnamjenity ßobudżěłacžer wjerſcha Bismarka, tehorunja ſ Božej ruczku ſajaty jako wopor pſchenapinanja w dżěle wumrjeł. Se ſbożownym herdſtwom je khěžorſtwowy kanzler pſched nětkotrymi lětami milijony doſtał. Duž móże ßo w poknej pjenjeżnej njewotwißnoſczi wróczo ſczahnycz a ßwoje żiwjenje w měrje a pokoju ſkónczicz. Dale ßo w naſtawku jenych Zürichſkich nowin, kotryż je ßo ſ Barlina pſchipóßłał, praji, ſo khěžor njemóże muża, kotryż je ßo w ßwojej ſtrowoſczi potrjechił, ſa kanzlera pódla ßebje trjebacz. Ton drje khwilu póńdże, potom pak budże na wſchěch rózkach klozacz, a kanzler pſched krótkim wotkhoriwſchi budże pſched ſtrachom noweho a cžežſcheho ſajecża ſtejecz. Wjerch Bülow njeje ſe 57 lětami żadyn młodżenz wjazy, a wón je ßo poßledni cžaß ßylnje wotdrěł. Wón njebudże tak ßylnje na ſaſtojńſtwje wißacz, ſo by jako kanzler niczo płaczazy muż był, k temu je drje jeho mużike ſaczucże a jeho cžeſcželakomnoſcz pſchewulka. — Wjerch Bülow budże ſ cžežka ßwojim dobrym pſchecželam k woli. Dołho drje budża cžakacz dyrbjecz, prjedy hacž ſe ſaſtojńſtwa póńdże. Jutſje a ſajutſiſchim hiſchcże njedoczakaju, ſo khěžor noweho kanzlerja pomjenuje.

Nowa němſka khěžorſtwowa a pruſka ſtatna $3^1/_2$ prozentowſka pożczonka

ſtej ßrjedu k podpißanju wupołożenej byłej. Němſka khěžorſtwowa pożczonka 260 milijonow hriwnow a pruſka ſtatne pożczonka 300 milijonow hr. wuczinja. Někotre wulke němſke banki běchu ßo na to ſwjaſake, ſo ſa pożczonzy wotebjerarjow ſaradża. Tola mjes tym ſo bě ßo loni pod khěžorſtwowu a pruſku pożczonku pjecz krócz wjetſcha ſuma podpißała, ſtej ßo tón krócz pożczonzy ſ podpißanjom wo ßnadnu ſumu pſchekroczikej. Pjenjeſy ßu nětkole na pjenjeżnych wikach żadne, a pjenjeżnizy, ßo wě, radſcho 4 abo 5% danje bjeru, hacž $3^1/_2$ %, ſ kotrymiż němſke khěžorſtwo a Pruſka ßwoje pożczonki danitej. Pódla teho ßu Franzowſoſo poßledni cžaß, hdyż marokkoſkeje ſwady dla wójna hrożeſche, wjele němſkich ſtatnych papjerow pſchedali. Te ßu nětko nowymaj pożczonkomaj ſe ſadżěwkom. Na tajke waſchnje ßo wukożicz hodźi, cžeho dla je ßo tak mało wotebjerarjow ſa nowej pożczonzy namakało.

Wujednanje awſtriſkeho khěżora ſ Wuherſkej.

Pjenjeżna cžěßnoſcz je awſtriſkeho khěżora nuſowała ſe ſpjecżiwym wuherſkim ludom měr cžinicz. Bankowy preſident, żid Kornfeld, je miniſterſtwowemu pſchedßydże generalej Fejervaryej woſjewił, ſo njemóże knjeżerſtwu wjazy pjenjeſy pożczowacz, dokelż by ſtatny bankrott wudyrił, jeli ſo by njeporjad we Wuherſkej dale trał. Na to je khěżor hnydom ſ nowa ſ wjednikami wuherſkich politiſkich ſtron jednał. Kornfeldoweho pſchecželа Wekerla je khěżor ſa miniſterſtwoweho pſchedßydu a żida Polonyja ſa juſtižneho miniſtra pomjenował. Koſſuth, wjednik radikalneje ſtrony je ßłubił, ſo ßejm rekrutow a nowe kanony pſchiſwoli. Sa to je khěżor Koſſutha wikowanſkeho miniſtra, hrabju Andraſſya miniſtra ſnutſkownych naležnoſczow a hrabju Apponyja kultußoweho miniſtra ſczinił.

Suajerjo wuherſkich wobſtejnoſczow njewěrja, ſo ßo ſ poſtajenjom prjedawſcheho porjada bankrott wuherſkeho ſtata wotdżerżecz da. Wuherſka je tak pſchedołżena a wuzyżana, ſo tež nowe knjeżerſtwo njebudże ſtatne finanzy porjedżicz móz. Hižo nětkole dyrbja ßo ſaſtate dawki na najßurowiſche waſchnje ſehnawacz. Wyſchnoſcz ßnadnych njeſapłacżenych dawkow dla buram pola a ſkót ſepſchedawacz dawa. Do ruki żidowſkich pjenjeżnikow nětkole ſa ßměſchnje ţunje pjenjeſy wobßedżenſtwo wuherſkich burow pſcheńdże. Teho dla ßu burjo nuſowani, do Ameriki wucžahnycz. W pſcherešku wſchědnje něhdże 2000 wuherſkich burow ßwój wótzny kraj wopuſchczi, dokelż je jich ßudniſtwo ſ jich ſtatokow wuhnało.

Strajk póſtſkich nowinynoſcherjow

je w Pariſu wudyrił, dokelż knjeżerſtwo jich ſwjaſk nochże pſchipóſnacz. Poßledne dny njeje ßo żanych cžiſchczanych wězow wjazy ſ póſtow wunoſchało. Boja ßo, ſo tež liſtynoſcherjo bórſy ßwoje dżěło ſaſtaja. Knjeżerſtwo ßo na to pſchihotuje, ſo budże liſty wojakam wunoſchowacz dacz.

Revoluzionarja w Ruskej

hiſchcźe pſchezo ſ mordarſtwom a rubježniſtwom hroſu rosſchěrjeja. W Twjerje je 18lětny ßyn Ssaratowſkeho měſchczana Bugaczewa gubernatora Sslěpzowa ſ bombu morik. Nadpad ßo ſta, hdyž Sslěpzow do wólbneje ſhromadźiſny jědźeſche, w kotrejž dyrbjeſche ßo jedyn ßobuſtaw khěžorſtwowej rady wuſwolicź. S rosbuchnjenjom bomby je ßo tež gubernatorowy pohoncź ßmjercź ſtraſchnje ſranik. We wokolnoſczi ßo wſchě woknowe ſchkleńzy puknychu. S ludźi, kotſiž po dróſy dźěchu, ßo 1 knjeni a 4 dźěczi ſranichu.

Wólby do ruſkeje khěžorſtwoweje rady

jaßnje vokaſuja, kajku wulku móz maja židźi w Ruſkej. Se 481 wólbnych mužow, w měſtach wuſwolenych, je hižo nětko 108 židow, hacź runje hiſchcźe wunoſchk wólbow ſ tych měſtow ſnaty njeje, w kotrychž maju židźi wjetſchinu. W Poltawſkej guberniji je ßo 21, w Kiſchenewſkej guberniji 24 židowſkich wólbnych mužow wuſwoliło. Dla tychle dybyczow židow, kotſiž ßu hacź do poßlednjeho muża k wólbam pſchiſchli, je ßo kſcheſczijanſke wobydleŕſtwo ßylnje roshoriło. Lěwizu w khěžorſtwowej radźe budźa doſpołnje židźi wobknježecź. Ruſkim ſtudentam drje ßo bórſy jaßnicź ſapoczńje, ſo ßu revoluziju na wužitk židow a na ßwoju ſchkodu czinili.

Ruſke wójſko w Mandźurſkej woſtanje.

Hižo pſched nětkotrymi njedźelemi ruſke nowiny powjeſcź pſchinjeßechu, ſo Ruſka w narańſchej Aſiſkej ßylne wójſko woſtaji. Japanſka je ßebi ſ poßlednjej wójnu hobrſki dołh naczińika a wjele wojakow ſhubika, tola tak wjele kaž niczo dobyła. Japanſkeje tajne wotmyßlenje pjecza na to dźe, zyku rańſchu pſchimórſku Aſiſku Ruſkej wutorhnycź a ſ njej teho dla ſ nowa wojowacź. To je ruſkemu knjeźerſtwu derje ſnate a teho dla ßwoje wójſko ſ rańſcheje Aſiſkeje njewróczi. Kaž jendźelſke nowiny „Daily Telegraf“ pißaju, Ruſka ßamo žanych pſchihotow njeczini, ßwojemu wójſku ſ Mandźurſkeje wucźahnycź dacź. Rußojo tam wjele bóle ſ czicha wobtwjerdźenja twarja. W Charbinje ßu woni pjecza wjazy dyžli 20 kaſarmow natwarili, wulke hromady żeleſniſtich tramow nakupili a ßo ſ zyka na trajne pſchebywanje w Mandźurſkej pſchiprawjeja.

W pſchepytanju pſchecźiwo generalej Stößelej,

něhduſchemu Port-Arturſkemu roskaſowarjej, je general Fok pjeczu pſchihódne wuprajenja ſa wobſkorżeneho czinik. Hromada njepſchihódnych wuprajenjow je pak pjecza ſaczińſchczowaza. General Ssmirnow bě ßebi pjecza wotmyßlik, Stößela ſajecź, a jena tódź je pjecza hižo hotowa ſtaka, ſo by jeho do Czifu wotwjeſka. Na wokomik je ßo jenož czakało, w kotrymž by Stößel woſjewik, ſo je ßo k kapitulaziji roſßudźik. Stößel pak je mudrje mjelczał a wobtwjerdźenja po nězim wopuſchczicź dawawſchi je k temu dowjedł, ſo ßo kapitulazija na poßled njeje wotwobroczicź hodźika.

Schtó je mój bliżſchi?

Powjedańczko ſ Wuherſkeje.

(Skónczenje.)

4. ſtaw. **Wěz ßo wobroczi.**

„Woheń! Woheń!“ wołaſche ßo hróſbnje na czichim wjeczoru a wuſtróżane wobliczа pſchikhwatachu do wſchěch woknow a do wſchěch duri. Kóżdy człowjek ßo praſcheſche ſe ſtyſknoſczu: „Hdźe?“ a kóżdy ßo ſtyſknje nadźijeſche, ſo by ßo na to wotmolwiko: „Pola ßußoda!“ A hdyž ßo wobkruczi, mějachu měſto njekſcheſczijanſkeho pſchecźa nadobo ßobuželnoſcź, kotraž chzyſche ßo czim żiwiſcho wuprajicź, czim wjetſcha bě radoſcź nad tym, ſo běchu ßami pſchelutowani.

„Pola ſtareje Bety ßo pali“, tak ßo wſchudźom po wßy horje a dele powjedaſche. Haj, tam wuſtupowaſche czerwjeny ſtołp, hróſbnje rjany a ſchěroko a daloko ßwěcźa w ßměrkach ſaźneho naſymſkeho wjeczora. Żedźiwje pożeraſche płomjo ßuche tſěſchne ſchindźele, kaž by rjekł, ſo njemóże doſcź ſpěſchnje ſahubicź popad, kiž ßo jeho njemóże wobaracź.

Pſched palazym ßo domom ſehna ßo bórſy żołmowata czrjóda ludźi, kotſiž ſ wjetſcha niczo njeczinjo pſchihladowachu, kak woheń ſahubja.

„Tu ßo njehodźi wjazy mnoho wukhowacź“, powjedaſche jedyn druhemu, „to ßo pali kaž ßužoh.“

„A Běta ani doma njeje“, ſaßo rěkaſche. „Ta w hrodźe płoka.“

Sa domom, njewidźana wot druhich, ſtejeſche mużſka poſtawa, kotraž kaž wſchitzy wohnjej pſchihladowaſche. Woheń wobßwětleſche ſtotretßatu ßuknju a wobliczo, kotreż ßo ſtóſtniwje poßmějwaſche „Pliſta by nětkole była wjeczena, a jeli ſo też niz na tym, kotryž je ju dak, dha tola na tej, kotraž je ju ſawinyła.“ To rjeknywſchi, ßo měſchcheſche, bjeſe wſcheho hnucza, do czrjódy, kaž by rjekł, ſo je runje ſ hrodu dele pſchiſchoł.

Nětkole pſchiwrjeſkota wjeßna ßykawa a roſehna pſchihladowarjow. Prjedy pak, dyžli móżeſche ſapoczecź dźěkacź, pſchi czimž bě wuſpěch ſawěſcźe jara dwělomny, ſlecza żónſka pſches wurumowany kruch měſtna, ſtara Beta, kotraž ſ hkoßom a ruzykamajo żałoſcźeſche.

„Hańżka!“ wona wołaſche, „hdźe ßy ty, moje jenicźke, moje zyke wjeßele? Wukhowajcźe Hańżku! Ta wſchak je ßlepa, njemóże ßo won namakacź.“ Wona padże na kolenje a poſběhowaſche ßwojej ßuchej ruzy, wo pomoz proſcho.

Bórbotaſche ßo po czrjódźe, napoł ßobuželnje, napoł njeroſßudnje, ſo bychu ßlepeho dźěſcźa dla do płomjenjow ſkoczili, to ßo nikomu jara wabjaza wěz bycź njeſdaſche. Hdyž to ſtaruſchka widźeſche, poſkoczi a chzyſche ßama hicź, ſchtož bě ſawěſcźe jara ſtraſchne, dokelž njemějeſche żadyn mużſki doſcź wutrobitoſcźe na to. Ale wokoło ſtejazy ju woldźerżowachu.

„Njeczińń ßo błasna!“ na nju wołachu, „to dźěczo je ſawěſcźe hižo dawno ßo ſadußyło. Jemu dźě je też wjele lěpje, ſo jo Bóh k ßebi wosmje; ſchto dha by też mohło bycź ſe ßlepym kurjatkom?“

Beta wołaſche a wobaraſche ßo ſ mozu luboſcźe a ſ mozu ſadwělowanja pſchecźiwo dżerżazym rukam.

Tu nakhili ßo nětchto jej k wuchu, a mjehki troſchtowazy hłóß rjekny: „Směruj ßo, Beta, ja ßym młoda a ßylna, pſchinjeßu tebi twoju Hańżku!“

Czi, kotſiž najbliże ſtejachu, wuhibowachu ßo wróczo. Kaž ſjewjenje ſ zyle druheho ßwěta khwataſche nimo nich wyßoka poſtawa baronżyna. Czerwjeny ſcźěn płomjenjow padże na wokomik jej do rjaneho wobliczа, tak ſo bu kóżdemu ſpóſnajomne, potom pak bě ßo ſhubika w palazym ßo domje.

„Baroneſka!“ ſcheptaſche ßo wot erta k ertej a wſchitzy ßo dźiwachu a wuſtróżachu, njemějachu to ſa móżnu wěz, a kaž ſlemjeni ſtejachu tu ludźo něſchto wokomikow. Potom pak ſapocza ßo rěczecź.

„Do prědka, mużſzy! Dyrbi dha naß wohańbicź żónſka? Dyrbi ßo dźowka naſcheho knjeſa ſpalicź?“

Mużſzy ßo czifſchczachu do prědka. Pucź, po kotrymž bě nuts ſchka wulkomyßlna holza, běſche nětko ſa tón czaß hižo zyle njepſchiſtupny. Huſty, duſchazy dym waleſche ßo ſ khěžnymi durjemi a woßamoczene płomjenja lětachu tu a tam nuts. Hinaſchi pucź dyrbjachu ßebi pytacź. Sa mjenje hacź ſa mjeńſchinu běchu wokna roſbite, a nětkole dźěkachu mnohe ßylne ruzy, ſo bychu kruch murje pod nimi wottorhake. Tu bu ßkyſchecź, ſo nutska w domje dołho a wótſje praſkaſche a wrjeſkaſche, tak ſo bu wſchitka druha hara pſchehłuſchena, a hdyž bě ßurowe dudkawe wrjeſkanje woněmiło, wuhladachu wuſtróżeni pſchihladowarjo na měſtnje tſěſchneho ſtoka jeno hiſchcźe dżiwje howrjaze wohnjowe morjo.

Ssmażaza horzota pyrjeſche wot wohnja ßem a lemjeſche njerěczo czakazym ruzy a wutrobu. Też Ssabo ſtejo woſta a wobhladowaſche ßo wróczo. Woprawdźe tu ſtejeſche Irma pſchi wotewrjenym woknu, mějo dźěczo na rukomaj, kotrehoż hłowa bě mucźna a bjes wědomnja jej na ramjeni ſpadnyła. Czerwjene płomjo pſchekraßnjeſche ju wokoło hłowy.

Na dźeßacź pomhazych rukow ßo jej napſchecźo wupſcheſtrěwachu; wotnjeßechu ju pſches dymjaze ßo roſpadanki. Wona khabkaſche, hdyž ſaczu pod nohomaj wěſte dno, tola dóńdźe k ſtarej Becźe, kotraž ßo poklakny pſched njeju a płakajo jej wokoſchi kromu jeje draſty. S waha położi jej dźěczo na kolenje.

„Nětkole ßmój ßebi wurunakoj, niżwěrno?“ hiſchcźe ſ czicha rjekny a potom ſwjeſe ßo pódla ſtaruſchki k ſemi, a wocźi ßo jej ſandźeliſchtej ſ hłubokej womoru.

Hdyž ſaßo wotucźi, leżeſche wo jſtwje ßwojeho nana, ſtaroſcźiwje poßłana. Wokoło hłowy ßo jej wjeſche wobalka, czujeſche, ſo pod njeju ju ßylnje paleſche, a dopomni ßo, kak bě ju mórnyła padaza hrjada, hdyž bě khwataka ſ dźěſcźom k wotewrjenemu woknu. Nan ßo nad nju ſkhileſche, a mějeſche wuras wulkeje ſtaroſcźe we wobliczu. Pſchi ſtronje jeje koża pak bě czapnjeny Koloman. Jeje ſwißowazu ruku bě do ßwojeju rukow wſak a ſhladowaſche k njej ſ horzymaj, ßapazymaj wocźomaj.

„Irma“, wón rjekny, „pſchekrośbe dźěczo, ſchto ßy ty czinika! S teho czaßa, ſo ßu cźe ßem nuts pſchinjeßli, ßym czwile wuſtak, kajkichż hiſchcźe żenje w ßwojim żiwjenju měk njejßym. Ty budźiſche wot teho mohła wumrjecź. Irma, kak ßy mohła tole czinicź!“

Wona ßo poſběže a hladaſche ſ dołha khutnje na njeho. „Telko hary tajkeje maliczkoſcże dla“, wona potom ſ njewopißajomnym hanjenjom rjekny a wotwobroczi ßo wot njeho.

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** W tudomnej prjedawſchej Götjeſez lijerni a maſchinſkej fabriży je ßo wutoru pſchi leczu żeleſa żałoßne njeſbożе ſtało. Dźěłaczer A. Ssmoła ſe Židowa, kotryż hromadże ſ jenym druhim dźěłaczerjom bow roſeſchkrjeneho żeleſa njeßeſche, ßo ſakopny a padże. Pſchi tym wón bow powróczi, ſ kotrehoż ßo żeleſo na njeho wula. Wobżaromnemu cżłowjekej ßo cżęło, a woßebje noſy na żałoßne waſchnje wopalichu.

— Poßledni hermank ßu poliziſtoju jeneho dźěłaczerja, wěſteho Thomaſa ſ Demjan, ſajeli. Wón je jenemu tudomnemu krawſkemu miſchtrej, kotremuż bě wobleczenje wotkupiwſchi něſchto pjenjes winojty woſtał a jemu wopaczne mjeno a bydliſchczo prajił, tak ſo jeho krawſki miſchtr njemóżeſche namakacz.

— Do cżeżkeho njeſbożа je 5. haprleje na nowotwarje Weigangez lithografiſkeho wuſtawa 24lětny dźěłaczer Roharк ſ Brěſowa pſchiſchoł. Wón mějeſche beton dźěłazu maſchinu, kotraż ßo ſ paru cżerjeſche, wodżicz. Pſchi tym ßo jeho draſty maſchinine wokſchidła popadżechu a jeho do gratu ſcżeżechu. Roharkej ßo jena ruka ſkama a zyłe cżęło ßo jemu na żałoßne waſchnje ſmjecże. Na puczu do hojerńje jeho womora wobja, ſ kotrejež njeje wjazy wotucżił. Naſajtra je wón wumrjeł.

— Cżeſcżeni cżitarjo namakaju dżenßa ſaßo pſchiłohu ſa dźěcżi, podobnu każ hody. „Sahrodka“ ßo dżenßa tuta pſchiłoha mjenuje. Cżeho dla? Wona chże bycz ſahrodka ſa naſche dźěcżi, w kotrejż móża pilnje kwětki a różiczki ſchcżipacz: kwětki ßerbſkich powjedańczkow, różiczki ßerbſkich pěßniczkow a ſela ßerbſkeho powuczenja. Njech ßo naſchim dźěcżom w tutej ſahrodzy prawje ſpodoba — njech pilnje ſchcżipaju! — Hlajcże, Sſerbja, to je jara ważna wěż, ſo ßo naſchim dźěcżom ßerbſke ſpiży do rukow dawaju. Jenoż tajke móża luboſcz a ſahorjenoſcz dźěſcża ſa naſch drohi lud ſbudżicz a hłubſcho ſkorjenicz. Naſcha młodżina dyrbi naſcha bycz, potom „hiſchcże Sſerbſtwo njeſhubjene“. Sſerbſzy ſtarſchi maja potajkim ważny, haj ßwjaty nadawk — tuta pſchiłoha chże jim trochu pomhacz. R.

— Petizija kublerja Lehmanna w Delnjej Hórzy, w kotrejż ßo wo to proßy, ſo by ßo § 7 hońtwinſkeho ſakonja pſcheměnił a ßo hońtwinſke wokrjeży na 100 akrow ſwiżowazných leżomnoſczow pomjeńſchiłe, je ßejm knjeżerſtwu k rosmyßlenju pſchipokaſał. Wulka wjetſchina deputazije, kotraż bě wo petiziji jednała, drje ſa żadanja małych ratarjow doßahazeho ſroſumjenja nima a bě teho dla poruczika, petiziju na ßebi leżo woſtajicz. Hdyż bě ßo w prěnjej komorje wo petiziji kublerja Lehmanna jednało, bě knjeżerſtwo wjele pſchecżelniſcho k petiziji ſtało, hacż deputazija druheje komory. Statny miniſter ſ Metzſch bě w prěnjej komorje pſchipóſnał, ſo nětcżiſchi hońtwinſki ſakoń wſchelake krutoſcże napſchecżo mjeńſchim gmejnam wopſchija. Knjeżerſtwo by teho dla ſwólniwe było, niż jenotliwe paragrafy, ale hnydom zyły hońtwinſki ſakoń pſchedżěłacz dacz. Prěnja komora bě na to, każ nětko też druha komora, petiziju knjeżerſtwu k rosmyßlenju poruczika.

Knjes ſapóßłanz **Soba** je, hacż runje běchu wuhlady ſa petiziju w druhej komorje po wobſamknjenju deputazije doſcz hubjene, ſa ßwoju winowatoſcz měł, petiziju ſaſtupowacz a je ſ tym rjany wuſpěch dozpił. Druha komora njeje po namjecże deputazije petiziju na ßebi leżo woſtajiła, ale ju po napominanju knjeſa Soby knjeżerſtwu k rosmyßlenju pſchipokaſała. Knjes Soba petiziju ſe ſcżěhowazej rěcżu poruczowaſche:

Moji knjeża! Nochżu waß dołho ſe ßwojej rěcżu wotdżerżowacz. W tymle na dźěle tak pſchebohatym cżaßu njeje wſchak radicz, ßo ſ należnoſczemi na ßejm wobroczecz, kotrež w nim tak mało luboſcże namakaju. Njemóżu pak ßo woſtajicz, żiwje wobżarowacz, ſo cżeſcżena deputazija ſa wobcżeżowanje a petizije njeje k temu ßamemu wobſamknjenju dóſchła, każ prěnja komora! Tu petiziju, każ hewak pſchezo, na ßebi leżo woſtajichu. Po roſſeſtajenju ßwojeho roſprawnika je drje deputazija dopóſnała, ſo móże ſakoń ſe ßwojimi poſtajenjemi w § 14 a 16 wulku krutoſcz ſa gmejny wopſchijecz, na kotrež ßo wone nałożuja, tola njedżiwajcy teho ßo njeje deputazija jenohłóßnje każ deputazija prěnjeje komory roſßudżicz mohła, tule petiziju ßejmej k rosmyßlenju ſa wyßoke ſtatne knjeżerſtwo poruczicz.

W roſprawje je ßo wuſběhnyło, ſo ßo jenoż wo jenu jeniczku gmejnu jedna, a ſo ßo teho dla njemóże hnydom ſakoń pſcheměnicz. Ja měnju: runje tak móże też w kóżdym druhim padże, hdżež ßo tale ſakonjowa krutoſcz pokaſuje, ſ tym potrjechena gmejna ßama jeniczka bycz. (Jara prawje! ßo pſchiwoła). Hdżež njejednota abo ſawiſcz mjes ßobuſtawami hońtwinſkeho ſjednocżenſtwa jeneje gmejny wobſteji, a kak huſto ßo to ſtawa, tam ßo tola pſchezo dwě ſtronje wutworitej, a jena ſ njeju móże to wobſamknycz, ſ cżimż druha ſchkoduje. Ja mam ſa prawe a ſobne, hdyż ßo hońtwinſki vjenjes niż po jenoſcżach, ale po wulkoſcżi leżomnoſcżow roſdżěła. W pſchedležazej petiziji je też wuraſnje roſeſtajene, na kajke waſchnje a kak jara móże jenotliwa gmejna ſchkodowacz. Měnju, ſo niczo njeprawo njepraju, hdyż wuſběhuju: Hižo wjele petizijow je ßo ßejmej pſchepodało, w kotrychż ßo wo to proßy, pak tón, pak tamny paragraf hońtwinſkeho ſakonja pſcheměnicz. Wo wſchěch tychle petizijach ßo jara njehnadnje ßudżeſche. S najmjeńſcha ßo to mi tak ſda. To drje ſ wulkeho dźěła na tym leżi, ſo je pſchemało ratarjow w deputaziji ſa wobcżeżowanja a petizije. Nětkole w njej jenoż dwoje ßedżitaj. A tale petizija je tola jenoż wot ratarjow pſchiſchła.

Dokelż ßu ßo tutemu ßejmej nětkotre petizije wo pſcheměnjenje wſchelakich paragrafow hońtwinſkeho ſakonja pſchepodake, je to tola ſ najlěpſchim dopokaſmom ſa to, ſo je najwjetſchi cżaß, kěžtro ſeſtarjeny ſakoń ras pſchehladacz. Hdyż budże ßo wo pſcheměnjenje jednacz, njebudże wſchak ßo ßměcz na jene měnjenje ſepręcz, każ je ßo bohużel w prěnjej komorje ſtało. Tam je ßo prajiło, ſo njeje prawje, hdyż ßo tajke petizije wokoło ſcżelu, dokelż wone jenoż njeſpokojnoſcz a ßamo roskoru mjes małymi a wulkimi leżomnoſcżerjemi ſbudżuja. Moji knjeża, ja ſa ßwoju woßobu drje ſ poknym prawom praju: To njeje wěrno! Wſchě tele petizije ſ hižo wobſtejazeje njeſpokojnoſcże małych ratarjow wukhadżeja. Hakle potom, hdyż ßebi mali ratarjo żaneje rady wjazy w ßwojej nuſy njewjedża, hdyż nihdże na nich njepoßkuchaju, hakle potom ßo w poßlednjej inſtanzy na njeſtroniſke ßudżenje a wobſamknjenje wyßokeho ßejma wobroczа. Ja ßam najlěpje wěm, kak cżężko je naſchim ludżom, jenu petiziju wotpóßłacz.

Hdy by nětko deputazija druheje komory też k temu dóſchła, ſo by ßejmej poruczika, ju knjeżerſtwu k rosmyßlenju pſchipokaſacz, potom by tola lohko było, ſo by kralowſke knjeżerſtwo po ßkowach knjeſa ſtatneho miniſtra ſ Metzſcha w prěnjej komorje hońtwiſki ſakoń pſchehladało a bliżſchemu ßejmej na to ßo poczahowazy ſakonjowy pſcheſtawk pſchedpokożiło. Potom by jara derje mózno było, ſo bychu ßo wſchě pſchecża naſcheho wjeßneho wobydleŕſtwa pſchi doprědnim wuradżenju knjeżerſtwu k wjedżenju dałe. Potom bychu też pſchezo ßo ſaßo wróczaze petizije, ſ kotrymiż je ßo hacż dotal deputazija wjele ſaběracz dyrbjała, wuwoſtałe.

Měnju, hdy by ßo wyßoka komora mojemu namjetej pſchiſamkła, ſo by ßo tale petizija knjeżerſtwu k rosmyßlenju pſchipokaſała, by ßo dobry dźěł ſpokojnoſcże a ſměrowanja do naſcheho wjeßneho wobydleŕſtwa pſchinjeßł, a to ſ pſchedewſacżom, ſa kotrež ßo njetrjeba żanych pjenjes wudacz.“ (Bravo! ßo rěcżnikej ſ komory pſchiwoła.)

Komora na to namjet deputazije wotpokaſawſchi namjetej knjeſa Soby pſchihłoßowaſche, po kotrymż ma ßo petizija kublerja Lehmanna w Delnjej Hórzy knjeżerſtwu k rosmyßlenju pſchipokaſacz.

Niż jenoż wuſwolerjo, kotſiż ßu knjeſa Sobu do ßejma póßłali, ale też mnoſy druſy ratarjo budża ßo nad wuſpěchom knjeſa Soby wjeßelicz. Wón je ſa jich wěż wulke dobycże ſcżinił. Tak ßnadż ßo tola hońtwinſki ſakoń, kotryż je mnohim ſ wulkim pohórſchkom był, ſkónczńje k ſpokojnoſczi ratarſkeho wobydleŕſtwa pſcheměni.

S **Kelna.** Każ ßo hižo tydżenja pißaſche, ſtaj do tudomneho hoſcżenzarja Běrka wutoru tydżenja popołdnju w 3 hodżinach, hdyż wón na polo dźěſche, dwaj paduſchnaj hońtwjerjej na dalokoſcz 80 krocżel tſělikoj a jemu ſ kulku ruku wyſche łohcża cżężko ſranikoj. Běrk běſche widżał, kak ßo w khójnach Mikkecżanſkeho reněra jedyn mużſki do njeho ſ tſělbu ſaměri, pódla kotrehoż druhi mużſki ſtejeſche. Po wutſělenju wobaj cżeknyſchtaj. Wutoru je ßo poradżiło, wěſteho Gleisberga a wěſteho Konrada jako paduſchneju hońtwarjow ſajecz, kotrajż ſtaj do Běrka tſělikoj. Wobaj ſtaj hakle pſched krótkim ſ Nikriſcha pola Shorjelza do Budyſchina pſchicżahnyłoj a na różku Moltkoweje a ſahrodneje dróhi produktowu klamaŕnju pſchewſakoj, w kotrejż też ſwěrinu pſchedawaſchtaj. Pódla teho je żandarmerija jeneho techniка, wěſteho Branda ſ Budeſtez, ſajaka, kotryż je jeju paduſchnemu hońtwjerſtwu pjecża połékował.

S **Radworja.** Naſch póſtſki wuſtaw ma nětko pſchiſtawk: „Budyſke hamtſke hejtmanſtwo“, potajkim niż wjazy pſchiſtawk: Draždżanſki wokrjeß.

Se **Ssmeczkez.** Njedżelu Miſericordias domini, to je 29. haprleje t. l. ſmějemy tudy w naſchej evangelſkej zyrkwi ßerbſke kemſche. Tuta ſwjeßelaza powjeſcz njech ßo mjes Sſerbami we wokolinje roſpſcheſcżera. W ſwuczenych hodżinach nam pak k. farař Kſchižan,

pak k. duchowny Voigt ſ Hodźija ſpowjedź a ßwj. hamt a ßerbſke prědowanje poſkiczi, a po tym tež hiſchcże němſzy prěduje. Bóh wobradź dobre poradźenje.

S Rakojdow. Hólzy ßo rad ſ tſělbami ſaběraju. Hižo wjele je ſ tajkej ſtraſchnej hrajku do ſchkody pſchiſchło. Tak je ßo tež wolazemu Ocże Kſchižanej ſ Borſchcże, kotryž na tudomnym knježim dworje ßkuži, ſeſchko. Na polu wlóczo, ßo wón ſ piſtoliju do wrónow měrjeſche. Měſto do wrónow pak kulka do pokaſowarja jeho lěweje ruki trjechi a jón wottſěli.

S Bukojny. Pjatk wjeczor je ßo fajma ßkomy, tudomnemu knježemu dworej ßkuſchaza, wotpalika.

Se **Žitawy.** W Žitawje a wokolnoſczi je ßo wjele Czechow ſaßydliło. Jim ßo w tamniſchej Marjinej zyrkwi cźěſki prěduje.

S **Běłeho Khołmza.** Tudomny wucźeŕ Scholz, kotryž je we Wojerowſkim wokrjeßu mnohe pſchednoſchki měł, ßwoje wucźeŕſke ſaſtojńſtwo 1. julija wopuſchczi. Knježeŕſtwo je jeho do Hornjeje Schleſynſkeje powołało, ſo by tam ßwój rěczniſki dar k pſchenjemczenju Polakow nałożował.

S **Běłeho Khołmza.** W naſchej wßy ßo w bliżſchim czaßu póſtſka ſtazija ſałoži.

Se **Sslepeho.** Wot 1. haprleje ßem je k. Krauſa ßwoje Sslepjanſke wobraſy w Draždźanach w Richterowym wumělſkim ſalonje, na Prażſkej dróſy, wuſtajił. Sapiß wobraſow je rjana knižka, kotraž ma na czole holczo w Sslepjanſkej draſcże a ma jako pſchedßkowo naſtawczk wo Sserbach ſ pjera ſnateho ethnograſy, k. profeſſora Seyferta ſ Draždźan. — Wuſtajeńża je powſchitkowne ſpodobanje ſbudźiła; na dnju wotewrjenja je ju prynz Jan Jurij wopytał. Wſchelake wobraſy ßu ßo pſchedałe. Plakat, kotryž je na wuſtajeńzu kedźbliwy czinił, je ßo pokupił; jene czißko je ßo w měſchczańſkim Draždźanſkim muſeju ſaměſtniło; a tež naſch ßerbſki muſej jene doſtanje. — Knjes Krawſa, kiž w tu khwilu w Krkonoſchach dla krajnoſtnych ſchtudijow pſchebywa, ßo bórſy ſaßo k nam k dalſchemu dźěłu wróczi.

Přilopk.

* (Podražowarjej papjerjanych pjenjes.) Polizija w Lipſku je fotografa Schippela a pſchekupſkeho pomoznika Schradera ſajała. Schippel je poſtahriwnowſke a ſtohriwnowſke pjenjeżne papjery ſ pomozu fotografowanja dźěłał a Schrader je ſ nimi ludźom płacził abo ßebi je ſ prawymi pjenjeſami ſaměnicź dawał.

* W Pähnitzach pola Lipſka je ßo dźowka Wiedemannez mandźelſkeju, kotraž dyrbjeſche ßo njedźelu konfirmirowacź, ſ błyſkom ſaraſyła.

* **Wubluwanje woheń=bluwazeje hory Veſuva pola Neapla w Italſkej.** 4. haprleje w nozy je Veſuv ſ nowa woheń ßapacź ſapoczał. Na ſtronje měſtaczka Pompeji nowe wubluwaniſchczo (krater) naſta, kotreż wulke hromady lavy (żahłeho błóta) wumjetowaſche, kotreż ſa hodźinu 100 metrow daloko k wßy Boſcotrecaſe běżachu. S khownehо wubluwaniſchcza mózne mróczele popjeła wukhadźachu, kotreż ßo na Reſinu a Portici miholachu. Se ſnutſkownym ſaßypowanjom ßo khop na wjerſchku hory do hłubiny ſtorhny. Lava wjeß Boſcotrecaſe póczrje, kotrejež wobydlerjo czeknychu a na to měſto Torre Annunciata wupuſczi. Wobydlerjo Neapela, Boſcoreale, Terzigno, San Guiſeppe, Poggiomarin a Pompeji pod czwilu popjełoweho deſchcza wotuczichu.

Se ſatraſchnym howrjenjom, kotreż bě hacź do Neapela ßkyſchecź a tam hroſu a bojoſcź roſſchěrjeſche, ßo ſ Veſuva na wokolne wßy a měſta popjeł, kamjenje a horza woda wnmjetowachu. Pſched měſtom Torre Annunciata ßo lavina rěka dźěli a něktore měſtowe dźěle ſapali. Najprjódzy ſ wulkeho hroda Roſſi płomjenja ßapachu. Dokelź ßo ſemja njepſcheſtawajzy ſ podſeńſtimi ſtorkami tſchaßeſche, wobydlerjo w Neapelu pod holym njebjom pſchenozowachu. Modlachu ßo, kſchiczachu a ßo k ßwjatym wołachu. Khoſtanzy, kotſiż w jaſtwje w Boſcotrecaſe jeczi ßedźachu, ßo ſ wotdźělenjom wojakow do Torre Annunziata dowjedźechu. S Neapelſkeho brjoha njeběchu popjełowych mróczelow dla Veſuv, Capri a Sorrentſka połkupa ſpóſnacź.

Nóz hroſy a ſtracha w Neapelu.

Nóz wot ßoboty k njedźeli k najżałoßniſchim ßkuſcha, kotruż ßu wobydlerjo Neapela a Campaniſkeje provinzy doczakali. Wjeczor bě cźěßno. Horze kamuſchki, ſchwablowy proch a popjeł hodźiny dołho njepſcheſtawajzy na měſto a wokolnoſcź padachu. Njebjo bě czorne a powětr tak cźeżki a cźěßny, ſo bě lědma móżno dychacź. Wokolo połnozy pocza ſemja ßylniſcho rżecź, ßo tſchaſcź a ßo khablacź. To bě ſemjerżenje, kotreż běchu dawno ſ hroſu woczakowali. Ale hiſchcże bóle hacź ſe ſemjerżenjom ßo wobydlerjo ſ hrimotom, ſ Veſuva wukhadźazym, traſchachu, a ſ błyſkami, kotreż ſ khwilemi czorny powětr wobßwětlachu. Kſchiczo wobydlerjo ſ khěżow do wuſkich dróhow k móŕſkemu brjohej a na torhoſchcża běżachu, żony ßo k próſtwowym khodam ſhromadźowachu a ſ hłoßom ßo modlo do zyrkwjow czehnjechu. Mjes tym ſo ßo to w Neapelu ſtawaſche, ßo na wjeczornej Veſuvowej krajinje njeſboże ſta. Vulkanowy popjełowy khop bě ßo ſaßypnył, ſ dobom ßo ſcźěny woheńbluwazeje hory na tſjoch nowych měſtnach puknychu, a njeßměrne lavowe rěki ßo ſatraſchnje ſkoku do doła dele walachu, wſchitko pſched ßobu ſapalejo. Ludźo mčjachu lědma khwile, ßo wukhowacź. Sa něktore wokomiki ßo Boſcotrecaſe ſe żahłej rěku póczrje a ſniczi. Obſervatorium (wobkedźbowarńja pſchi Atrio del Cavallo, ſ kotrejež wucźenzy Veſuv wobkedźbowachu), Veſuvowa żeleſniza, korczmy koło wokoło a żandarmeriſke kaſarmy ßo w lavowej żahłoczе ponórichu. Saſtojnizy a wojazy ßwoje měſtna hakle poßledni wokomik wopuſchczichu a ßebi jenoż nahe żiwjenje wukhowachu.

Wſcho ſ popjełom pſchikryte.

Póndźelu bě Neapel ſe ſchěrym dymom napjelnjeny. Dróhi ßu ſ popjełom pſchikryte a měſto deſchcża błóto padaſche. Ani ſawołacź, ani ſ kſchudom ſapraſkacź njebě ßkyſchecź. Wośy ſ dudkawym rżenjom po baſaltowym pleſtrje jěždźachu. Schtóż wocźi ſaczini, temu bě, jako budźichu po runje napadanym ßněży jěkе. Tola ſchwablojty, ſa ßmudźenym wonjazy dym bórſy ſaßo myßle do woprawdźitoſcże pſcheßadźi. Veſuv ßam njebě ſpóſnacź, wón bě do czorneje, cźeżkeje, po ſdaczu njehibicźiweje mróczele ſawaleny. Dyß a dyß ßo pſches njón ſchěre kurowe ſtołpy honjachu. Człowjek wjazy huda, hacź widźi, ſchto tam horka ſchumi a ßo pari. Pod mróczelu ßo ſchěra worſchta podßuwa. To je lavina żahłoſcź, kotraž ſ popjełoweho a kamuſchkowehо deſchcża ßwěcźi. Każ měſto, ßu tež pola a ſahrody ſ popjełom pſchikryte. Ssamo na żeleſniſkich woſach wón błóń wyßoko leži.

Saßypnjenje domow a zyrkwjow.

Pod popjełowej cźeżu ßu ßo w Ottajano, Somna a San Guiſeppe khěże a zyrkwje ſaßypke. Ottajano je do cźiſta wupuſcźene. Boja ßo, ſo je něhdże 200 cźłowjekow pod roſpadankami pohrjebanych. Mnoſy cźeżkoſranjeni ßo njehodźa wotnjeſcź, dokelź ani woſow, ani ſkota k wotwjeſenju nimaju.

Wo ſaßypnjenju zyrkwje w Ottajanje ßo piſche: „Wokoło 5 hodźin ßo popjeł miholicź pocza, kotryž w nozy huſcźiſchi padaſche, tak ſo farał próſtwownu mſchu pſchipowjedźi. Nichtó ßo njebě na popjełowu cźeżu dopomnił, kotraž na zyrkwinej tſěſche leżeſche. Hdyž duchowny wokoło 9 hodźin ludowej cźrjódźe wobraſ ßwjateho Antonija pokaſa, ßo tſěcha ſaßypny. Zyrkej mějeſche jenoż dwaj wukhodaj, duchowny do pſchitwara cźekny, lud ßo k khownemu wukhodej cźiſchcźeſche. 100 cźłowjekow cźekny, 300 pak ßo pjecza ſ popjełom pohrjeba, kotryž ßo na nich ßypny. Popjeł ſa něktore mjeńſchiny tſi metry wyßoko w zyrkwi leżeſche. Każ běchu ßo ludźo k khownemu wukhodej wobrocźili, tak běchu ßo njeſbożowni ſtejo ſadußyli.

W San Guiſeppe Veſuvianna je ßo teho runja jena zyrkej pod popjełowej cźeżu ſaßypła. Pod roſpadankami je ßo hacź dotal 79 cźłowſkich cźełow ſwuczahało. Präfekt (wokrjeßny hejtman) je tamniſcheho měſchczańoſtu wotßadźił, dokelź je ßo wot ßwojeho měſtna wotßalił, wyſchſchej wyſchnoſczi wo njeſbożu powjeſcże njedawſchi.

W Neapelu je ßo pod popjełowej cźeżkoſczu torhoſchczowa pſchedawarńja Monteolivet ſaßypła. Pod roſpadankami ßu hacź dotal 12 morwych a něhdże 124 ſranjenych namakali. Wjele khěżow w Neapelu dyrbja wobydlerjo wopuſchczicź, dokelź ßo boja, ſo ßo tež wone bórſy ſaßypnu.

Nowe vulkanowe wumjety.

Póndźelu rano Veſuv ſ nowa kamjenje, popjeł a lavu wumjetowacź pocza. Neapel pak mějeſche póndźelu měrnu nóz, dokelź połnózny wětr dymy a popjeł wot měſta honjeſche. Czim hórje bě w Tereſina, Torre Annunciata a Pompeji. W Reſina popjeł póndźelu nimale poł metra, w Torre Annunziata a Pompeji něhdże 1 meter wyßoko leżeſche. Wobkhad mjes Neapelom a měſtami, pod Veſuvom leżazymi, ßo ſ tym ſkoro njemóżny ſczini. Kolije elektriſkeje żeleſnizy ßu ſ popjełom wyßoko pſchikryte. Po Neapelſkej ſtatnej żeleſnizy ßo jenoż hiſchcże ſ najwjetſchej próżu jěždźi. W ſdaleniſchich gmejnach ludźo khlěba tradaju, dokelź ßo zyroba po dróhach, ſ huſtym błótom pſchikrytych, njehodźi pſchiwożowacź.

W gmejnach pod Vesuvom je woprawdźita hela. We wuskich haßach ßo cłowjekoju ſ tołſtym powětrom duscha, a nad nimi ßo njebjo pak wokojſchěre, pak krejczerwjene wupina. Popjekowy deſchcź do woczow, huby a wuſchow pada. Też najkhrobliſchemu by ßo napſcheczo żiwjelam (elementam) duchapſchitomnoſcź ſhubiła.

Veſuvowa wyßokoſcź

je ßo wo nĕhdźe 200 metrow pomjeńſchiła. Khop ßo ſda każ ſ britwju wotrĕſnjeny bycź, tak ſo ma hora zyle hinaſchi napohlad.

Cźĕkanje pſched lavu.

S Reſiny a Portici wobydlerjo pſches hkowu a pſches ſchiju cźĕkaju. S hromadami doroſcźeni a dźĕcźi, ſ brĕmjenjemi wobcźeżeni, pſches błóto a deſchcź ſadwĕlujo khwataja. Schtóż ma hiſchcźe nĕkotre pjenjeżki, ßo ſ wosom wotwjeſcź da. Na poßled dźeja wopuſchcźeni ſchĕdźiwzy a płakaze dźĕcźi, kotrež ßu ßwoju macź ſhubiłe, proſcherjo, nĕmi, ßlepi a khromi, też pok ſahlódnjene pßy. Ssmilni wojazy khorych a ßłabych, kotſiż ßo njemóża na nohomaj ſdźerżecź, na noßydłach wotnoſcheja.

Wo ſahubjenju Boſcotrecaſe

wobydlerjo, kotſiż ßu ßo ſ njeho wukhowali, powjedaju: W nozy 9. haprleje ßo ſatraſchne howrjenje ſaßłyſcha a ſemja ßo ſatſchaßy, ſ dobom ßo durje a wokna w twarjenjach woczinichu. Potom horze kamjenje każ ſ deſchcźom padachu. Wſcho ſ domow cźĕkaſche. Mjes tym ßo lavina rĕka ſkoku k wßy bliżeſche, ßo do dweju pokojzow dźĕliwſchi. Wjetſcha rĕka bĕ nĕhdźe 200 metrow ſchĕroka. Se ſtrachom ſkoro wobłudnjeny lud ſ hłoßom wokajo po puczu k Torre Annunziata cźĕkaſche. Hdyż bĕchu wobydlerjo Boſcotrecaſe lĕdma wopuſchcźili, ßo khĕże ſ lavu ſapalichu. Lavowej rĕzy ßo potom ſjednoczíſchtej a ßo k Torre Annunziata hibaſchtej. Mjes tym ſo poßledni żeleſniſki cźah ſ Boſcotrecaſe wotjĕdźe, ßo nowe wubluwaniſchczo wotewri. Cźah ßo ſ kamjenjowym deſchcźom pſchekhwata a móżeſche lĕdma do Sarno dojĕcź. S Veſuva wohnjowa trubjel hacź 150 metrow wyßoko ßapaſche a ſ hłownehо wubluwaniſchcźa wulke, bĕłożahłe kamjenje 560 metrow wyßoko lĕtachu.

Wo ſahubjenju wßy Boſcotrecaſe je jedyn italſki leutnant ſcźĕhowazy ſrudny wobras podał: Mĕſto zyle ſmĕrom leżeſche a wobydlerjo ßebi myßlachu, ſo ßu bjes ſtracha pſched lavowej rĕku. Krótko po poknozy bĕ na dobo móżne podſeńſte kulenje ßłyſchecź, kotrež ſeńſki ſtork pſchewodźeſche. S dobom ßo wſchĕ wokna wo wßy rospuknychu. Hnydom na to ßo ſe ſ nowa naſtateje ſchkakoby Veſuvowa lava wuliwacź poczа. Nowe wubluwaniſchczo żahłe wulke kamjenje do powětra mjetaſche, a dwĕ wohnjowej lavowej rĕzy, ſ kotrejuż bĕ jena 200 metrow ſchĕroka, ßo ſkoku k njeſbożownej wßy waleſchtej. Wuſtróżene wobydleŕſtwo na ſtronu k Torre Annunciata cźĕkaſche, mjes tym ſo wojazy kóżdy jednotliwy dom pſchepytachu, ſo bychu ßo pſcheßwĕdcźili, hacź ßu wſchitzy cźekli. Na taſke waſchnje nĕkotrych ſtarych ludźi wukhowachu. Hdyż bĕchu wojazy lĕdma ſe wßy wuſchli, żahła rĕka khĕże doßahny, ſ kotrychż hnydom płomjenja ßapachu. Nĕkotre mjeńſchiny poſdźiſcho bĕ Boſcotrecaſe jene wohnjowe morjo. Saniczazy ſkutk dokonjawſchi, ßo lavowej rĕzy ſaßo ſjednoczíſchtej a ßo k Torre Annunciata dale waleſchtej. Dróha mjes Cercola a Ottajano je wupuſcźena a ſe żahłym błótom polata. Cźeknjenzy ſ Ottajano powjedaju, ſo je ßo tam 5 zyrkwjow ſaßypko, mjes nimi ßkawna zyrkej ßwjateho Michała.

Italſkaj kralowſkaj mandźelſkaj

ſtaj ſ automobilom gmejny wopytałoj, kotrež ßu ßo ſ njeſbożom domapytałe. Wonaj ſtaj też do Torre Annunziata pſchijełoj, hdyż bĕ lavowa rĕka jenoż hiſchcźe 100 metrow ſdalena. Burjo ſ cźrjódami pſchibĕżachu a kralowej kromu jejneje ßuknje koſchachu. Njedźiwajzy wſcheho wotradźenja chzyſche kral Somma Veſuviana wopytacź, tola wot tam tak traſchaze powjeſcźe pſchikhadźachu, ſo dyrbjeſche ßo ßwojeho wotmyßlenja woſtajicź. Wobydleŕſtwo wſchudźe kralowſkeju mandźelikeju wutrobnje witaſche. Kral je khudym 100 000 frankow darił.

Wobojane wobydleŕſtwo w Neapelu.

W Neapelu je ßo ßrjedu rano w ſchulach a ßudniſtwach dźĕło ſkónczíło. Tele twarjenja ßu ßo hacź na dalſche cźeknjenzam ſ podveſuvſkich wßow jako pſchebytk pſchipokaſałe. Po tyßazach hiſchcźe cźeknjenzy do Neapela pſchikhadźeja. W Caſtellamare ßamym 25,000 tychle wbohich pſchebywa.

Torre del Greco ſapuſcźeny.

Poßlednje powjeſcźe ſ podveſuvſkich wßow jara ſrudnje klincźa. W Torre del Greco je liczba ſaſtojnikow a wojakow ſe żahłej lavu wobdata, tak ſo jim ani wody, ani żyroby njemóża podacź. Tamniſchi wobydlerjo ßu polni ſtróżelow ſ popjekom ſaprójſcheni do Neapla pſchiſchli. Woni powjedaju, ſo je w Torre del Greco ſatraſchny wichor ſakhadźał. Woda je ßo ſawariła, ſ powětra ßu wulke kamjenje padałe. Wjele khĕżow je ßo ſaßypko. 40 hodźin dołho je ßo popjek pospochi ßał. Wón 1½ metra wyßoko leżi. Kóżdy kubikmeter wjazy dyżli 40 zentnarjow woży. Wotmjecźenje tſĕchow je ſ tym poczeżene, ſo ßo żahłe kamjenje a popjek do twjerdeje ſkory ſpjeku, kotraż ßo cźeżko ſ kilopom a łopaczom wotſtronicź hodźi. Grat je ſ zyła cźeżko doſtacź, dokelż je we winizach a na polach pod popjekom ſahrjebany. Dale też ludźi k dźĕłu a rĕblow nimaju. Prĕńſche je na tym wina, ſo je njeſbożе tajkich rosmĕrow nabyło.

Żeleſniſki cźah, kotryż dyrbjeſche cźeknjenzow ſ Torre del Greco do Neapela dowjeſcź, je njejabzy w popjeku tcźazy woſtał. Podarmo ßo lokomotiva próżowaſche, pſches popjekowe hromady ßo wona njemóżeſche pſchedobycź. Mnoſy wuſtróżeni cźeknjenzy ſ wosow ſkoczichu, na kotrychż tſĕchi żahłe kamjenje praſkotachu. Cźah bĕ runje na jenym moſcźe ſaſtał. Wjele woßobow ſ moſta do hłubiny padże.

W Neaplu ßo hiſchcźe pſchezo popjek ſ mróczelow ßaje, ſo wo dnjo njeje ßwĕtliſcho hacź na ßmĕrkach.. Powĕtr je duſchaty. Veſuv njeje ſpósnacź. Wjele ſtow wojakow a dźĕłacźerjow popjek a pĕſk ſ tſĕchow mjecźe. Nowe wójſkowe wotdźĕlenja ßo ſ Florenza, Roma, Bologny, Caſale a Meſſiny wocźakuje. Żeleſniza mjes Salerno a Neaplom je ſ popjekom ſaßypana, ſo ßo po njej njehodźi wjazy jĕſdźicź.

Njebjo je w Neaplu tak cźmowe, ſo dyrbi ßo wodnjo ßwĕża ſaßwĕcźicź, hdyż chzedźa dźĕłacź.

W zyrkwi ßwjateho Gennara, Neapelſkeho patrona, je ßo prozeßiona wotmĕła. Zyrkej bĕ hacź do poßlednjeho mĕſtna polna. Lud wokaſche a płakaſche, ßwoju draſtu roſtorhowaſche a ßo do wutrobna bijeſche. Wjele ſakraßnjenych ßwĕżow ßo pſched poſtawu ßwjateho Gennara ßwĕcźeſche. Se wſchĕch ſtron ßo wokaſche: „Chzemy prozeßionu!“ Lud ßo k woltarjej cźiſchcźeſche, ßlĕbornu poſtawu ßwjateho pſchimny a ju ſ zyrkwje wunjeßy. Holzy a dźĕcźi ſe ſaßwĕcźenymi ßwĕżami ſa njej dźĕchu. Potom pſchińdźechu duchowni a ſkónczńje njeliczomny lud, 30,000 cźłowjekow drje dróhi pjelnjeſche. Lud płakaſche, wokaſche a ſtonaſche. Tak k moſtej San Giovanni cźehnjechu a tam ßwjateho poſtajichu. Tu ßo nĕſchto dźiwne ſta! Popjelowe mróczele roſpłunychu a ßwĕtke ßłónzo ßo pokaſa. — Sa nĕkotre hodźiny pak ßo ſaßo popjek ßajeſche.

3 zyrkwje a 50 khĕżow w Somna je ßo ſaßypko,

mjes nimi je też radna khĕża. Popjek dwaj metraj wyßoko leżi; wobydleŕſtwo cźeka. W San Guiſeppe napadany popjek a pĕſk hacź do tſecźiny wyßokoſcźe khĕżow doßaha.

Mĕſto Sarno wupuſcźene.

S popjekowym deſchcźom je ßo mĕſto Sarno, w kotrymż nĕhdźe 20 000 cźłowjekow bydleſche, wupuſcźiło. Wjetſchi dźĕł wobydlerjow je ßo wukhował. Sarno je induſtrialne mĕſto, w kotrymż 8000 tkalzow dźĕłaſche. Teho runja je ßo też mĕſto San Genaro ſ popjekowym deſchcźom wupuſcźiło.

Veſuvowe wubluwanja

hiżo w ſaſtarſku mĕſta a wßy, kotrež bĕchu pod horu natwarjene, traſchachu. Hacź do lĕta 63 do Khryſtußoweho narodźenja mĕnjachu, ſo je Veſuv haßnjena woheńblowaza hora, hacź w tutym lĕcźe wuvuchana lava a popjekowe mróczele mĕſto Pompeji ſ dźĕła wupuſcźichu. Lĕto poſdźiſcho Veſuv ßamo ſdalenemu Neapelej hrożeſche, a w lĕcźe 79 po Khryſtußowym narodźenju ßo nowe wubuchnjenje ſta, pſchi kotrymż ßo Pompeji hłuboko ſ popjekom ſaßypa. Poſdźiſcho je Veſuv kóżde ſto abo dwĕ ſcźĕ lĕt wobydleŕſtwo njepokojił. W lĕcźe 1139 wón poßledni krócź ſtrach a bojoſcź wokoło ßebje roſſchĕrjeſche. Potom ßo ſdaſche, ſo je wón woprawdźe woczichnył. Tola to bĕ jenoż ludanje. Kónz lĕta 1631 Veſuv ſaßo lavu a popjek wubluwaſche, 3000 cźłowjekow pſchi tym żiwjenje ſhubi. Też tón krócź wupuſcźene Torre del Greco je ßo hiżo raz w lĕcźe 1794 ſe żahłej lavu do cźiſta ſniczíło. W poſdźiſchim lĕtſtotku bĕ najhórſche wubluwanje w lĕcźe 1822. S wubluwaniſchcźa, na poknóznej ſtronje pukņjeneho, w lĕcźe 1872 żahłe kamjenje 1300 metrow wyßoko lĕtachu. Wot teho cźaßa je ßo ſ hory hiichcźe huſto puchało, tola ßo ſ tym njeje wjetſcheje ſchkody naczíniło, hacź je Veſuv ſ nĕtczíſchim wubluwanjom ſ nowa ßwoju ſtraſchnoſcź a worakawoſcź pokaſał.

Snate najlěpsche a najtuńsche
jěsdne kola
kupuja ßo pola
W. Fuchsa
w Budyschinje
na Drazdßanskej drósy.

Jako najlěpsche ßo poruczeja
dr. Roeberowe
lěkarstwa:

Hablowy a jehlinowy spirituß psche drjenje w rukomaj a nohomaj, kschiżu, bjedrach a shibadłach.
Pepsinowe wino psche tłóczenje żołdka, wróczenje, mjeknjenje, bjesappetitnosćz.
Benediktinska essenza psche żiwotowe bolenje, dristawu.
Cżaj farfara psche kaschel.
Bjenchlowy měd a **brěczka czornych Janskich jahodow** psche kaschel a dybawosćz dżěći.
Żołdżowy kakao psche dristawu a żiwotowe bolenje.
Jakorzowa (jěchiběrnowa) **brěczka** k cżisczenju krwě.
Mydło psche lischawu.
Mydła psche njerodż pola cżłowjeka a skotu.

Kopschiwowy spirituß } psche wupadanje włoßow a schupiny.
Arnikowy spirituß }
Brěsowy balsam }

Kupanske sela sa ßłabe dżěći.

Teho runja wschě **lěkowanske kopjena, sela, korjenja,** dale **wobaladła** (wotu, wobalki atd.) **mineralowe wody, schleńczane ßyławy** a **apparaty k wothladanju khorych.**

Dr. Roeber,
Germania drogownja
ſ napschecża „winoweje kicże“
na bohatej haßy.

Żitne měchi,
mukowe měchi,
ßłomniki a ßłomnikowe hłowaki,
konjaze pizowe měschki,
wosowe plachty,
schěry płat k łożowym plachtam
a komodowy płat,
wosazu a woknjazu cżisczazu kożu
po sabriſkich płaczisnach pschedawa
Heinrich Lange
pschi żitnych wikach
ſ napschecża słoteje hwězdy.

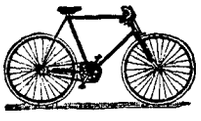

Jěsdne kola

wot najjednoriſcheho dżěłanskeho kola hacż k najwoßebniſchej luxuſoweje maſchiny kupujecże najtuńſcho pola
J. T. Čabrana
w Porschizach
hłowneho sastupjerja Dürkoppſkich dżěłarnjow w Bielefeldże,
pschezo 30—40 kolow na ſkładowni,
pneumatiki
a pschißluſchne dżěle
derje a tunjo.
Sa kóżdy kruch ßo ruknje.
Dale wschě
ratarske maschiny
woßebje ßławne
Alfa-separatory.

Darmo

pola mje niczo njedoſtanjecże, tež niż
jěsdne kola.

Woßebne honjerske kola 58 mk., ßedło 1.80, wodżidło 2.50, azetylenowu lampu 1.90, ßwón 18, plumpu 27, rjeczas 1.30, pedal 1.— běhanſki mantl 3.—, ſchlawchi 2.25 mk. atd. Żadajcże ßebi płaczisnowy ſapiß. Risiko je wuſamknjeny, wróczam pjenjesy.

J. Schibak w Budyschinje
na Fichtowej drósy 7.

Ssuche pjeńkowe drjewo

po ſnatych tunich płaczisnach pschedawa
hrabinske Lippeske hajniske ſarjadnistwo
w Dubom.

Mužaze wobleczenja
po 12, 15, 18, 20, 25 hacż 34 mk.,

pacholaze wobleczenja
po 9, 10, 12, 15 mk. atd.,

jenoż nowoſcze a derje ſhotowjene,

hólczaze wobleczenja
po $6\frac{1}{2}$, 8, 10 mk. atd.

dżěczaze wobleczenja
po $2\frac{1}{2}$ hacż 10 mk.

na hoborſki wubjerk ßo najtuńſcho a ſ najwjetſchim dobytkom kupujo pola

w Budyschinje pschi hłownym torhoſchczu 9. **R. Neugebauera** **w Budyschinje pschi hłownym torhoſchczu 9.**
prjedy **Kurt Lehmann**

Ssuſcheny tołſty połcż punt po 85 np., **ßuſcheny tuczny ßwinjazy brjuch** punt po 80 np., **cżerſtwy ßwinjazy brjnch** punt po 75 np., **ßadło** punt po 75 np., **tuczny dobru kołbaßu** punt po 60 np., wſcho pschi wotewſaczu 3 puntow poruczа
Ota Pětſchka na żitnej haßy.

Do Panczig!
Dobry cżisćże ßłodżazy
khoſej
punt po **75** np. hacż **140** np.,
paleny, punt po **95** np.
hacż **180** np.,
drobny zokor
10 puntow po **195** np.,
raiß
punt po **14** np.,
ſaruczeny cżiſty
kakao
punt po **100** np.
poruczа
Pawoł Glausch
w Panczigach.

Dawkowe reklamazije
wudżělataj
J. a E. Koban
w Budyschinje pschi żitnych wikach 4.

Zentrifugowy wolij
najlěpscheje hódnoſcże, tunjo poruczа
Ernst Glien
pschi żitnych wikach 44.

Khěża
ſ polom a bróżnju je na pschedań w **Rakezach** cżißło 113.

Wotawa
rjana dobra, je na pschedań pola **Jana Jokuſcha** w Delnjej Hórzy.

Rózowe běrny
ßu na pschedań w **Krakezach** cżißło 9.

Rěhdże 1500 zentnarjow pizowanskeje runklizy
ſ dwora ma na pschedań
Kurt Gießner
na knjeżim dworje w Boranezach.

Drjewo na pschedań.
Schtwórtk 19. haprleje 1906
dopołdnja wot 10 hodżin budże ßo w hoſcżenzu „ſłoteje hwězdy“ we **Wojerezach** wużitkowe drjewo Nowoměſcżanskeje, Kinajchtſkeje, Cżornokuhowſkeje, Horjanskeje, Nowokholmcżanskeje, Cżornokholmcżanskeje a Lipjanskeje hole pschedawacż.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 17. haprleje popołdnju wot 3 hodż. ma ßo w hoſcżenzu w **Mjedżojſu** ſcżěhowaze drjewo, w Mjedżojſkim hajniſkim rewěrje ſeſtajane, na pschebadżowanje pschedawacż:

62 krutych żerdżow, 8—15 cm delnjeje tołſtoſcże, 9—12 m dołhe,
6 rm twjerdych palnych kuluchow,
112 = mjehkich = =
12 ſahonow pjeńkow.

Huſcżanske hajniſtwo, 11. haprleje 1906.

O. Mendte.

Protektor Se Majestät der König v. Sachsen

DRITTE DEUTSCHE KUNST-GEWERBE-AUSSTELLUNG

DRESDEN 1906

12. MAI – 31. OKT.

•KUNST•KUNSTHANDWERK•KUNSTINDUSTRIE•

ILL. AUSSTELLUNGS-ZEITSCHRIFT D. D. BUCHHANDEL

Wotewrjenje słótniſkich kłamow.

Cześćenym Serbam w Budyſchinje a wokolnoſćži najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ßym dźenßa na

ſeminarſkej drósy 7

pſchedawańnju ſlotych, ßlěbornych a alfenidowych tworow

wotewrił.

Dołholětne naſhonjenja w ſłótniſtwje mi mózne cźinja, wſchě żadanja, na mnje ßo ſtajaze, dopjelnicź.

S dobom ßwoju dźěłańnju ſa nowe dźěła, porjedźenja a gravěrowanja poruczejo, najſprawniſche poßłużenje a cźaßej pſchiměrjene tunje płaćźiſny lubju. Pſchi trjebanju proſchu moje pſchedewſacże dobroćźiwje podpjerać.

S poczeſćowanjom najpodwolniſcho

Reinhold Kappel,

ſłótnik a gravěr.

Wosjewjenje.

W hrabinſkich Schall-Riaucourſkich hajniſkich revěrach w Kroſtawje, Pózkowach a Huſzy ſ Maleſchezami a Trjechowami je ſakłane ßuche hałoſy, jahodki a hriby sběracź.

W tych wßach, kotrychž wobydlerjo ßu dowoleńſke khartki doſtali ßu na to ßo poczahowaze wosjewjenja w korczmach wupowßnjene.

Hrabinſke Schall-Riaucourſke hajniſtwo w Huſzy.

Wyſchſchi hajnik **O. Mendte.**

Pſcheńczne a wowßne pluwy

tunjo pſchedawa

kralowſki młym w **Delnjej Kinje.**

Khěža ſ 5 kórzami pola a łuki je na pſchedań pſches **Jana Nowaka** w Jeńkezach cźišło 39.

W **Czornezach** pola Prěczez je prjedawſchi **ſchulſki dom** na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola Jurja Scholty tam.

Twarjenja

cźišło 36 w **Czornych Roßlizach** ßu ſ polom abo bjes njeho na pſchedań pſches

Libſchu,

ßudniſkeho aktuara ſw. ßł.

Wopalniſchczo w **Dobroſchezach** pola Njeßwacźidła ſ dwěmaj kórzomaj pola, 2280 mk. wopalneje łaßy a ſe wſchěm twarſkim materialom je na pſchedań.

Żiwnoſcź

ßnano ſ 10 abo 12 kórzami pola ßo kupicź pyta. Adreſſy chžyłe ßo we wudawańni Serb. Nowin. wotedacź.

Mała żiwnoſcź

w Hodźijſkej woßadźe ſ dwěmaj kruwomaj a něhdźe 9 kórzami dobreho pola a łuki je ſe wſchěm żiwym a morwym inventarom na pſchedań. Twarjenje maja twjerdy krym a ßu w dobrym rjedźe. Dalſche je ſhonicź we wudawańni Serb. Nowin.

Żiwnoſcź na pſchedań.

W **Rakojdach** je żiwnoſcź cźišło **25** ſ maßiwnymi twarjenjemi a 23 kórzami pola płaćźiſny hódno na pſchedań.

Żiwnoſcź ſ 15 kórzami njedaloko Budyſchina je na pſchedań pſches

Hermanna Klemma

w Budyſchinje.

Maćica Serbska

změje swoju lětušu

hłownu zhromadźiznu

srjedu po jutrach, 18. haprleje, w **Budyšinje** w „**Serbskim Domje**“ w salu po 1. poskhodźe. Započatk pop. 1/2 3 hodź.

Dźeński porjad: 1. Rozprawy. 2. Nekrolog. 3. Namjety.

Wšitke sobustawy należnje přeprošuje

předsydstwo.

XXXII. nalětnja skhadźowanka

serbskeje studowaceje młodźiny

budźe **srjedu 18. haprleje 1906** dopołdnja w 10 hodźinach w **Serbskim Domje** w Budyšinje.

Wšitcy přećeljo serbskich studowacych so z tutym najwutrobnišo přeprošuja. Studowacy so proša, zo bychu w dospołnej ličbje přišli.

W Hornim Wunjowje, 2. haprleje 1906.

Khorla Wyrgač, stud. theol.
t. č. hłowny štarši.

Budyska Bjesada

změje srjedu po jutrach, **18. haprleje,** wječor 1/2 8 hodźin w **měšćanskej** (Thiermannec) **zahrodźe**

zabawny wječor

z dźiwadłowym předstajenjom, koncertom a rejemi,

Předsydstwo.

Serbſka holza

ßo k poßłużowanju hoſcźam do ßerbſkeje khoſejownje pyta. Dalſche wukaſuje notar **Zyž** pſchi lawſkich hrjebach.

Pytam ſkerje lěpje porjadnu pilnu

kuchińſku holzu,

kotraž njetrjeba waricź móz, kotraž pak dyrbi pſchi tym pomozna bycź. Měßacźnje 15 mk.

S. Höckner,

na knježim dworje w Milkezach.

Holza, kotraž jutry ſchulu wukhodźi, ßo do ßłużby pyta na **Nowoſalzſkej drósy 30** po 1 ſkhodźe na prawizy.

K 1. meji **młodu holzu** do domjazeho dźěła pyta

B. Märckelowa w Budyſchinje pſchi lawſkich hrjebach 6 w klobukańi.

Jedyn ſchuler

ßo pola ſwudowjeneje Rädźineje na Tſělanſkej drósy pſchi Albertſkej ſahrodźe, hdźež ſtaj dwaj druhaj ßerbſkaj ſchulerjej, do dobreje a tunjeje penſije pyta.

W Budyſchinje je pſched garbarſkimi wrotami **khěža** ſ wulkej ſahrodu tunjo na pſchedań. Dalſche je ſhonicź we wudawańni Serb. Nowin.

Kowarńja ſ wjele dźěłom je ſ doſpołnym gratom a něhdźe 4 kórzami jara dobreho pola, łuki a ſahrody dla khoroſcźe wobßedźerja w **Běcźizach** pola Hodźija na pſchedań.

Pjekarńju w zyrkwinej wßy, ſ 3 1/2 kórzom pola a khlamarńju ma na pſchedań **J. Hauptmann** w Njeßwacźidle.

Bukečanske serb. tow.

změje njedźelu za tydźeń, (młode jutry) 22. haprleje popołdnju w 6 hodź.

posedźenje.

Dla wuradźenja wo wuléče wo bohate wobdźělenje prosy

předsydstwo.

Rakečanske serb. tow. „Lipa“

změje da-li Bóh, druhi dźeń jutrow, 16. jutrownika, popołdnju z dypkom 5 hodź. w Křižanec hoscźencu swoje

měšačne posedźenje.

Wšě lube sobustawy a hoſći wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Ssylnych dźěłaczerjow

ſ wulkej mſdu pytaja **tonowe jamy** we **Wětrowje** pola Njeßwacźidła.

Kucźowy wós,

pok ſacźinjeny, jenopſchežnje a dwajpſchežnje ßo jěſdźazy, hiſchcźe zyle khmany, ma tunjo na pſchedań **A. Schumann** na Tſělanſkej drósy 5.

Pytam ſa pjenjesy **popjelniziy** (urny) **bronſowu nadobu** a **kamjeńtne bróny.**

Dalſche je ſhonicź we wudawańni Serb. Nowin.

Wuſtojneho

pohonczа

pytatej

Emil Pötschke & Co.

ſpediteurſtwo w Budyſchinje

na Moltkowej drósy 1a.

(K temu cźišłu pſchiłoha.

Pschiloha k czißu 15 Serbskich Nowin.

Ssobotu 14. haprleje 1906.

Placźišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

9. haprleje 1906.

Placźišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1 połnomjaßne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	38—40	74—76
awstriske	40—41	76 79
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	35—37	70—73
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	32—34	65 69
4. žnadnje pizowane kójdeje staroby	28—31	60—64
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšeje rěsneje hódnosće	37—40	70 74
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	34—36	67 70
3. starše, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódše kruwy a jałojzy	29—33	62—66
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	25—28	57—61
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	22—24	50—56
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšeje rěsneje hódnosće	38—41	70—74
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	35—37	65 69
3. žnadnje pizowane	31 34	61—64
Cźelata:		
1. najlěpše ſ mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	53—56	85—88
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	49—52	80—84
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich ſchižењow w staroby hač do 1¼ léta	57—58	75—77
2. mjaßne	55 56	72—74
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	52—54	68—71

Placźišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2143 měchow.	W Budyschinje 7. haprleje 1906. wot hr	wot np	hač hr.	hač np	W Lubiju 11. haprleje 1906. wot hr.	wot np.	hač hr	hač np
Pšeńca běła	—	—	—	—	8	24	8	82
" žołta	8	25	8	38	7	71	8	24
Rožka	7	63	7	82	7	35	7	66
Jeczmjeń	8	—	8	13	7	17	8	—
Wowß	7	80	8	—	7	20	7	70
Hróch	10	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	50	10	—	8	—	9	—
Jahły	15	—	17	—	15	—	17	—
Hejduschka	16	—	18	—	16	50	17	50
Běrny	1	60	2	10	1	50	2	—
Butra 1 kilogr.	2	50	2	70	2	20	2	60
Pšeničzna muka 50 "	9	50	18	25	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	9	—	13	75	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	30	2	70	2	10	2	40
Ssloma 100 "	3	—	3	50	14	—	19	—
Proßata 1158 schtuk, schtuka	16	—	34		—	—	—	—
Pšeničzne wotruby 50 kilogr.	—	—	5	30	5	20	5	60
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	60	5	50	6	—
Pšeničzny gris 50 kilogr.	—	—	5	75	—	—	—	—
Rjany gris 50 kilogr.	—	—	6	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pšeńca (běła) wot — hr. — np. hač — hr — np., pšeńca (žołta) wot 8 hr. 25 np. hač 8 hr 38 np., rožka wot 7 hr. 70 np hač 7 hr. 80 np., jeczmjeń wot — hr. — np. hač — hr. — np, wowß wot 7 hr. 80 np hač 8 hr. — np

W Budyschinje placźeſeche: korz pšeńcy (běła) po 170 puntach — hr. — np hač — hr. — np., žołta 14 hr. 02 np. hač 14 hr 24 np., korz rožki po 160 puntach 12 hr. 19 np. hač 12 hr. 49 np., korz jeczmjenja po 140 puntach 11 hr 20 np. hač 11 hr 39 np.

Wiczne placźišny w Kamjenzu

5. haprleje 1906.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 40 np. hač 7 hr. 80 np., pšeńca wot 7 hr. 60 np. hač 8 hr. 20 np., jeczmjeń wot 7 hr. 50 np. hač 8 hr — np, wowß wot 7 hr. 60 np. hač 8 hr. — np., jahły wot 13 hr. — np. hač 14 hr. — np. hroch 12 hr. — np., žyno 2 hr. 20 np., běrny 2 hr. 20 np., ßloma (600 kilogr.) 19 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 40 np. hač 2 hr 60 np.

Wjedro w **Londonje** 13. haprleje: Cźopke a rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** śmeje jutrownicźku rano w 7 hodź. duchowny Tischer žerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin farar Räda žerbśe a w 10 hodź. němśke prědowanje. Zyrkwiny khor spěwa: „O najßwjecźišcha, hnadu dawatka jutrownicźka" a „Mój Jesuß żiwy ſ rowa stanje".

Druhi dźeń jutrow śmeje rano w 7 hodź. farar Räda němsku spowjednu rěcź, ½9 hodź. duchowny Tischer němśke a w 10 hodź. žerbśe prědowanje. Pšed zyrkwinymi durjemi budźe žo kollekta sa saměry sakskeho hłowneho biblišeho towarstwa sběracź.

Tśeźi dźeń jutrow śmeje dopołdnja w 9 hodź. farar Räda žerbśe prědowanje. — Tydźeńske sastojnśe dźěła śmeje farar Räda.

Křóeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Max Ota, Ernsta Bohuwěra Schmidta, khěžerja a murjerja na Židowje, ž. — Ida, Khorle Bruna Hambscha, samkarja na Židowje, dź. — Hana Martha, Ernsta Michaka Herzoga, khěžerja a želeśniskeho dźěłacźerja w Brěsowje, dź.

Zemrjeół:

W **Michalskej wožadźe**: 5. haprleje: Madlena Kalichez, rjebo Jana Khorle Bohumèra Mehnerta, khěžerja a kowarskeho mischtra na Židowje, sawostajena wudowa tam, 76 l. 7 m. 2 d. — Jan August Scholta, žiwnoscźer w Delnjej Kinje, 59 l. 11 m. 24 d. — 6. Jan Ernst Hrjehort, dźěłacźer ſ Brěsowa († w měschcźanskej hojeńni), 24 l. 7 m. — 10. Johana Kristiana Seeligerez, Pětra Linaka, khěžarja w Kelnje, mandźelska, 68 l. 11 m. 12 d. — Marja Madlena Lipkez, Pětra Bohuwěra Bara, kublerja w Hornjej Kinje, mandźelska, 58 l. 5 m. 22 d.

Zyrkwinske powjesće ſ Hodźija.

Jutrownicźku śmeje rano ½8 hodź. duchowny Voigt žerbsku spowjednu wucźbu, ½9 hodź. farar Kschižan žerbśe a w 10 hodź. němśke prědowanje.

Druhi dźeń jutrow śmeje rano ½8hodź. farar Kschižan němsku spowjednu wucźbu, ½9 hodź. duchowny Voigt němśke a ¾10 hodź. žerbśe prědowanje. Pšed zyrkwinymi durjemi budźe žo kollekta sa sakśke hłowne biblište towarstwo składowacź.

Tśeźi dźeń jutrow śmeje rano w 9 hodź. farar Kschižan žerbśe prědowanje.

Zyrkwinske powjesće ſ Budestez.

Jutrownicźku śmeje duchowny Kschižan rano w 7 hodź. žerbsku spowjedź, farar Domaschka dopołdnja we 8 hodź. žerbśe a ¾10 hodź. němśke prědowanje. Zyrkwiny khor spěwa: „Jutry, jutry nałětnjenje" wot Zehrefelda, pschełožk wot Wjele.

Druhi dźeń jutrow śmeje farar Domaschka rano w 7 hodź. žerbsku spowjedź, duchowny Kschižan dopołdnja we 8 hodź. žerbśe a ¾10 hodź. němśke prědowanje. Pšed zyrkwinymi durjemi žo kollekta sa sakśke hłowne biblište towarstwo sběra.

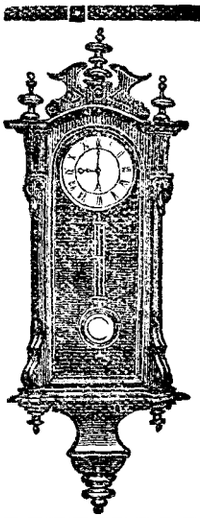

G. Magerowy naßlědnik

mějecźel **Th. Hippe**

w Budyschinje na žerbśej haßy 11

wschě družiny **cźaßnikow** po wurjadnje tunich placźišnach ſ dwělětnym pißomnym rukowanjom pschedawa, teho runja

rjecźasy, brosche, nawuschnizy, pjerschcźenje.

Cźaßniki žo najßwědomicźiwischo a najtuńscho ſ jenolětnym rukowanjom wuporjedźeja.

Franz Marschner

cźaßnikar w Budyschinje

na bohatej haßy 9

žwój skład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjecźasow** k dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucźa.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje placźišny. Porjedźenje dobre a tunje.

Wolijowe barby

wschěch znatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdże skhnyjaze,

molerske a murjerske barby,
terpentinowy wolij
(němski a franzowski),
najlěpschi
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdże skhnyjate,
jantarjowe laki,
kopallaki,
damarlaki,
żeleßowe laki,
Kölnski klij kaž tež
murjerski klij,
drobnu krydu,
gyps,
portlandski zement,
najlěpschi karbolineum,
barbicże wscheje druźiny,
schablony
ßa molerjow a murjejow
porucża a ma pschezo na składże
po najtunischich płaćiznach

Emil Mërsch,

drogowe khlamy
24 na kamjentnej haßy 24.

Kóslaze kóżki,

kosaze kože,
howjaze a czelaze koże,
wowcże kože a wowczu wolmu,
kaniklaze koże,
kaž tež wschě druhe druźiny kožow po najwjetschich płaćiznach kupuje

Heinrich Lange,
11 pschi žitnych wikach 11 znapschecża „słotneje hwězdy" a pschi wowßnych wikach pschi ßerbskej katholskej zyrkwi.

Skladownja
drainěrowanskich rolow
w Lětonju
porucża
drainěrowanske roły
wschěch wulkosczow,
konjaze, krowjaze a ßwinjaze
korta wschelakich wulkosczow,
sczinowe plecżenje,
sczinowe hosdże a
sazynkowany grot
po fabrikskich płaćiznach.

Emil Dietrich.

K nalětnjemu

wußywej

poručam w dobrej, derje skhadżajej tworje:

runklizowe ßymjo,
Eckendorfske, żołte a czerwjene hoborskowalzowe, Oberndofske kopjenokulojte, żołte, Lutyjeczanske żołte, kulojte; Erfurtske modellsku a pizowansku rěpu;

czerwjenokalowe ßymjo,
Erfurtskeho krwejczerwjeneho, sażneho, twjerdeho, hollandskeho, krwejczerwjeneho, pósdnjeho, wulkeho, Zitawskeho hobrskeho, czěmnoczerwjeneho kala a czornoschazu hłowu;

běłokalowe ßymjo,
braunschweigskeho, wubjerneho, twjerdeho, wulkeho kala;

woprawne Erfurtske warjenjowe ßymjo,
wulki wubjerk bunow, hrochu atd.,

wożebitosczże woprawnych Erfurtskich kwětkowych ßymjenjow,
w 10 np. tyskach a s plahowanskim wukasanjom.

Wulki wubjerk lětża jara tunich.

Drażdżanskich ßadżeńskich zyblow.

Jan Bjedrich w Kolwasy,

pola Pomorz.

Kóżdy wiczny dżeń w Budyschinje a Lubiju.

Pschihódnje nakupiwschi, mózu wschě ßwoje twory hischcże po starych płaćiznach pschedawacź.

Poskiczam jara wulki wubjerk
6/4 **schěrokich zychow,** stary łohcź po 18 np.,
zychi, hładke czerwjene, pódla teho 7/4, 8/4, 9/4 schěroke,
módroczischcź, najnowschich mustrow, hižo po 20 np.,
koschlazy barchent ßa lěczo a symu hižo po 18 np.,
hotowe **běłe** a **pißane koschle** ßa hólzow a holzy kóżdeje staroby hižo po 30 np.,
mużaze koschle schtworych wulkosczow,
wojerske koschle s módrymi a czerwjenymi ßmużkami,
żonjaze koschle 3 wulkosczow,
nahłowjaze rubischcża se židy, połżidy, wołmy a bawłmy,
kattunowe rubischcża na wulki wubjerk.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Rożku a pschenżu

po najwyschschich płaćiznach kupujetaj

Heinke a syn
w hamorskim młynje w Budyschinje.

Th. A. Wällnitz

w Budyschinje
na ßukelnskej haßy 9.

Najwjetschi skład a wubjerk
1durjatych a 2durjatych
drastnych khamorow,
vertiki,
schkleńczane khamory,
komody,
jednore a lěpsche **sofy**
po 26, 30, 32, 37, 45, 55, 63 hacž 120 mk.,

stoły

po 2,50 mk. hacž 8 mk.,

koža,
matrazy,
jědżne, sofowe a
roscżahanske blida,

schpihele

po 3 mk. hacž 60 mk.,
kuchińske khamory,
kuchińske blida,
a **druhu nadobu,**
pódla teho poručam
Ia pożleschczowe pjerje
po wasy,
hotowe pożleschcża,
linoleum, tworu po kruchach,
běhacże a **teppichi,**
wóskowane ßukno
s truby a sbytki,
wóskowe ßuknowe a gumijowe pschikrywy,
podpołożne tkaniny.

W pscheßadżowarni je stajna składnosć k tunjemu kupowanju.
— Najtuńjche płaćizny. —
— Najkedżbliwische pożkużenje. —
Njech ßo mjeno a khěžine czišćo wobkedżbuje.

K wußywej:

Woprawny

Ligowski wowß,

Ligowski wowß,

druhi krócź wußyty,
schtyrski
czerwjeny dżeczel,
schlesynski
czerwjeny dżeczel
bjes židy,

hróch,

woku,

porucża

Gustav Heinke

w Budyschinje
pschi žitnych wikach.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 16. | Sobotu 21. haprleje 1906. | Lětnik 65.

Swětne podawki.

Sswojemu jeniczkemu zwěrnemu pschecželej na marokkowskej konferenzy,

hrabi Welsersheimej, sastupjerjej Awstriskeje, je němski khěžor wulkoschiž cžerwjeneho worjokoweho rjada se scžěhowazym telegramom, awstrisko-wuherskemu ministrej swonkownych należnoscžow, hrabi Goluchowskemu, pósłanym, spožczik:

„We wokomiku, w kotrymž s dowolnoscžu Waschcho najhnadnischeho knjesa hrabi Welsersheimej wulkoschiž cžerwjeneho worjokoweho rjada pschepodam, mje nucži, zo Wam s wutrobu dzakowacž sa njekhabłaze podpjeranje mojich sastupjerjow. Njany skutk zwěrneho swjaskarja! Scže zo jako brillantny sekundant na mensurje wopokasali a mózece zebi na to zame waschnje moje podpjeranje dobycž."

W Italskej zu tónle telegram tak srosumili, so zo Italskej porokuje, so wona njeje, kaž Awstriska, na marokkowskej konferenzy Němsku podpjerała a so njeje zwěrna swjaskarka była. Poslednje zkowa khěžoroweho telegrama w tym smyzle wukožuja, so mohła Awstriska němskeje pomozy wěsta bycž, hdy měła s Italskej wójnu wjescž. Wschelake italske nowiny teho dla s najwjetschej njepschecželnoscžu pschecžiwo Němskej pisaju. Druzy zu khěžorej sa zło wsali, so wón zam njeje dla Wesuwoweho załoznjeho wubuchnjenja italskemu kralej zwoju zobuželniwoscž a zobusaczucze wuprajił, ale so je to němske khěžorstwowe knježerstwo psches němskeho pósłanza w Romje cžiniło.

Strowoscž khěžorstwoweho kanzlera wjetcha Bülowa

je zo dale polěpschiła. Po pscheswědczenju lěkarjow njesměje jeho njemóz, kotraž bě jeho w khěžorstwowym zejmje sajała, zanych scžěhwkow.

Nowy trojoswjask.

Dotalny němsko-awstrisko-italski trojoswjask je po sdaczu dotrał. Italska je zo jako jara khabłata swjaskarka wupokasała, kotrejež pschikhilnoscž ju k Franzowskej a Jendželskej cžehnje. Němska a Awstriska zo s Italskej wjazy z jenakimi interesami njewjasatej, a teho dla swjask tuteju statow s Italskej zaneho samyzka wjazy nima. Duž chze Italska pjecža s Franzowskej a Jendželskej swjask scžinicž. Nowy italski pósłanz w Londonje, Tittoni, je do Londona s poruczinoscžu jěł, so by wo swjaskowych postajenjach jednał. Sbliženje zo w najbližschim czasu stanje a zo posdžischo k porjadnemu swjaskej wutwori. Mózno tež je, so k jendželsko-franzowsko-rusko-italskemu swjaskej dóńdże.

Hottentottojo w krótkowjeczorucj Afriziy

kotrychž zu Němzy hižo wjele krócž psches mjesy do jendželskeho wobzedženstwa sahnali, zo wot tam pschezo sazo wrócžeja a na němske wotdželenja nadpady cžinja. Tak je zo pscheklepany sběžkarski wjednik Morenga se 70 muzemi s jendželskich mjesow zo wróciwschi w Fettklufcze wotdželenje 2. pólneho regimenta nadpadnył. Wozmjo jězdni a leutnant Gäde zu pschi tym padli, 4 jězdni zo lohko sranili a 1 podwyschk a 1 jězdny staj zo shubiłoj. Dwaj dnjej posdžischo staj zo na czahu sa sběžkarjemi sazo dwaj jězdnaj shubiłoj. Najwjetschi czaz je, so by nětko woporow kónz byko, a so by zo porjad w tejle koloniji sazo postajił.

Japanski spion w Kielu.

Japanska zamo do němskich wójnskich pschistawow zwojich wobhonjerjow scžele. W Kielu zu wutoru jeneho Japana a jeneho Danskeho, kotryž jeho pschewodżesche, spionaże dla sajeli.

Strajk hewjerjow w połnóznej Frauzowskej

dale pschibywa. Strajkowarjo zu zo w Lensu do doma tamnischeho hórnischeho direktora dobyli. Direktorowa žona, kotraž bě zama doma, mózesche zo hischcže s poslednizu wukhowacž. Na pomoz sawołani wojazy njedachu direktorowy dom strajkowarjam wurubicž. Tola bě zo tutym poradziło, zo do wrótnikoweho doma dobycž, w kotrymž wschitko, schtož namakachu, skónzowachu. Se sazakkoscžu zo wobarawschi, zu strajkowarjo skónczinje wotczahnyli. Psched Lensom zu woni tramy pod schěnami swutorhali a jedyn czah sadżerżawschi, lokomotiwnika nusowachu, jich do Lensa dowjescž. Dżełaczerjow, kotsiž woheń w sapalenych jamach pola Courrieres hascheja, zu strajkowarjo nadpadli. Někotrych wojakow, kotsiž jim wobarachu, zu sranili a w Lievinje wiki wurubili.

S 12,000 njestrajkowazymi dżełaczerjemi zu zo strajkowarjo do krwawych pukow dali a jich wobstupili. Strajk zo hrósbnje rosschěrja.

Wopyt Bołharow w Belgradze.

Do Belgrada je 67 bołharskich profesorow na wopyt k zwojim zerbskim kollegam pschischło. W universicze zo bołharske a zerbske pschednoschki we wyschschich schulach wotměwaju.

Ministerstwo generała Gruicza

je wotstupiło. Powschitkownje zebi myzła, so zo wjednikej stareje radikalneje strony, Paschiczej, sestajenje noweho ministerstwa dowěri. W tym padze budze zo skupschtina rospuschczicz a nowowólby zo wupisacz dyrbjecž. Stari a nowi radikalni zu pschecžiwniziy Awstriskeje. Hdy by zo s jich pschiwizowarjow nowe ministerstwo sestajiło, by zo zkowna wójna s Awstriskej sazo sapoczała. Nawopak zebi radikalni wobeju stron pscheja, so by zo Sserbija k Bołharskej pschiblizika.

Spjeczenza w portugalskim wójnskim łódźstwje.

Kaz psched pok létom w ruskim wójnskim łódźstwje, tak zu zo muzstwa na dwěmaj portugalskimaj wójnskimaj łódźomaj spjeczowake. W Ruskej zu zo spjeczowarjo skónczinje poddacz dyrbjeli, w Portugalskej zu pak woni po sdaczu s knjesom wostali. Po powjescžach s Madrida bě zo muzstwo na najwjetschej portugalskej wójnskej łódźi „Vasco de Gama" a jeneho kanonskeho czołma, k panzerowanej łódźi „Don Carlos" zkuschazeho, dla krutoscže offizěrow spjeczowało, hdyz psched Lissabonom leżeschtaj. Offizěrojo zebi se snamjenjemi pomoz zadachu. Duž druhe wójnske łódże jim na pomoz jědżechu. Dokelž pak do nich s łódże „Vasco de Gama" tsělachu, zebi njeswěrichu, zo k łódźi pschibliżicz. Muzstwo na łódźi „Vasco de Gama" je jeneho leutnanta morilo, so by zo sa to wjecžiło, so bě tón jeneho matrosu satsělił. Spjeczowarjo zebi zadachu, so dyrbjachu zo offizěrojo, kotrychž jich krutoscže dla hidżachu, wotstronicz. Dokelž spjeczowarjo hrożachu, do města Lissabona tsělecz, hdy by zo jich zadanje njedopjelnike, bě knježerstwo

nuſowane, ßo jim podwolicź. „Vasco de Gama“ je najwjetſcha łódź portugalſkeho łódźſtwa a budźiſche móhła njeßmĕrnu ſchkodu naczinicź, hdy by ßo ſpytako, ſpjeczenzu ſ mozu potkóczicź. Portugalſkemu knjeżeŕſtwu drje ßo teho dla ßłaboſcź porokuje, po wobſtejnoſczach pak jemu niczo druhe njewubu, hacź ßo podwolicź a poſdźiſcho ſpjeczowarjow ſ łódźſtwa wotſtronicź.

2½ milijardow wuczinjazu ruſku pożczonku

ßu franzowſzy, jendźelſzy, hollandſzy a awſtriſzy pjenjeżnizy pſchedewſali. Wona ßo 26. haprleje po kurſu 88 % k podpißanju wupoloži a ßo ſ 5 % ſadani. Pjenjeżnizy ſa wulkej danju du a teho dla ßo wocżakuje, ſo ßo doſcź wotebjerarjow ſa pożczonku nadeńdże. Němſke knjeżeŕſtwo ruſku pożczonku w Němſkej njeje pſchipuſchczíło, dokelź je ßo lĕdma ſa poßlednju němſku a pruſku pożczonku doſcź podpißmow namakało.

Wuſamknjenje noweje ruſkeje pożczonki ſ Němſkeje je drje tež dyrbjało wotmolwjenje na ſtejiſchczo Ruſkeje na Algeciraſkej konferenzy bycź. To je zar derje ſroſumił a hrabju Caſſinia, kotryż je na marokkowſkej konferenzy Franzowſku pſchecźiwo Němſkej podpjeraŕ, ſa woprawneho tajneho radźicźela pomjenował. We wukaſu, na to ßo pocżahowazym, ßo w naſtupanju wobdźĕlenja Ruſkeje pſchi konferenzy praji: „Ruſka, kotraż nima żanych żiwjenjowych intereßow w Marokkowſkej, móżeſche zyle njeſtroniſka bycź; wona je na jenej ſtronje ſwjaſkowanu Franzowſku podpjeraka a na druhej pſchecźelne poměry k Němſkej na żane waſchnje njeſranika.“ Każ je ſnate, je hrabja Caſſini na to dźĕkał, ſo ßu ßo żadanja Němſkeje w naſtupanju ſrjadowanja polizije a ſtatneje pjenjeżneje banki w Marokkowſkej ſacźißke. A potom ßo hiſchcże praji, ſo ßo njejßu dobre poměry k Němſkej ſranike.

W ruſkej khĕżorſtwowej dumje (radże)

ſmĕja po wſchĕm ſdacźu konſtituzionalni demokratojo wjetſchinu. W khĕżorſtwowej radże nochzedża pjecża konſtituzionalni demokratojo żidowſke praſchenje roßßudźicź dacź, dokelź burjo njejßu ſwólniwi, żidam wjazy prawow dacź.

Nowe njepſchecźelnoſcże mjes Ruſkej a Japanſkej.

Po wobſamknjenju mĕra ßu Japanſzy najwjazy bĕłym, we wſchĕch padach ruſkim poddanam, wobarali, do pokodniſcheje Mandźurſkeje pſchikhadźecź. Nawopak Ruſzy połnóznu Mandźurſku, kotruż maja hiſchcże wobßadźenu, wſchitkim ludam wotewrichu. Japanſzy ßu tule dobrocźiwoſcź Rußow w połnym mĕrje wuwużiwali a w tu khwilu ßo we wſchĕch wjetſchich wikowanſkich mĕſtach połnóznje Mandźurſkeje ſ japanſkimi pſchekupzami a rjemjeßłnikami mjeŕwi. Na napominanje nĕtczíſcheho ruſkeho hłowneho roskaſowarja, generala Grodeka, ſo bychu ßo Rußojo do pokodniſcheje Mandźurſkeje puſchczili, je japanſke knjeżeŕſtwo ſnapſchecźiwiko, ſo Japanſka njeby ſa ſło mĕła, hdy by Ruſka tež połnóznu Mandźurſku ſawrjeła. Na to je General Grodekow Japanſkim ſakaſał, po połnóznej Mandźurſkej pucźowacź abo tam bydlicź. Na to, ſo bychu Ruſzy abo Japanſzy ßwoje wójſko ſ Mandźurſkeje domoj póßłali, njeje żanych myßlow. Ani jeni ani druſy ßo wucźinjenja njedżerża, po kotrymż dyrbi ßo Mandźurſka hacź do kónz tuteho lĕta Chinje pſchepodacź.

Pódła Japanſkich ßu Rußojo tež żidow ſ Wladiwoſtoka wupokaſali. Tutych maja ſa pſchecźelow a ſapłacźenych wobhonjerjow Japanſkich. Pſchichodnje njebudże nichtó wjazy bjes dowolenſkeho pißma do Wladiwoſtoka pucźowacź ßmĕcź. Każ ßo ſda, ßo Rußojo noweje wójny boja a ßo teho dla ſpionow hładaju.

Ruſki ſpißacźel Maxim Gorki

je pſches Barlin a Paris do New-Yorka pſchijĕł. W Barlinje a Pariſu jeho ſ wulkimi cżeſcźemi witachu. Tam wón jako revoluzionar a njepſchecźel wſcheho porjada w Ruſkej ſroſumjenje namaka. Tež w New-Yorku jeho najprjedy jako ſpißacźela ßławjachu. Tejle kraßnoſczi pak ßo na dobo kónz ſcźini. Maxim Gorki, kotryż je ßo wot ßwojeje żony dźĕlicź dał, ſe ſpĕwarku Andrejewej hromadże pucźowaſche. W New-Yorkſkim hotelu ßwoju lubku jako ßwoju mandźelſku ſapißa. W Barlinje a Pariſu bĕ to tež cźinił. Myßleſche, ſo to wſchudże tak hładko pójdże. Jemu njebĕ ſnate, kak twjerdże ßo w Ameriży pózcźiwoſcże a cźiſteho ßwójbneho żiwjenja dżerża. Maxima Gorkeho ſ hotela wupokaſachu a w zykym New-Yorku nikoho njenamaka, kotryż by jemu hoſpodu poſkicźił. Gorki chzyſche ſjawne pſchednoſchki wotmĕwacź. Tola hdyż ſhonichu, ſo je ſa ruſku revoluziju brónje nakupił, jemu komiteje, kotrež bĕchu ßłubike, ſa nje pſchihoty cźinicź, wotrjeknychu. Na to je ßo Gorki ſ New-Yorka bjes ßłĕda ſhubił.

Pſchepytanje kapitulazije Port Artura

pſchezo wjazy dopokaſmow wo winje generala Stößela podawa. Ruſke nowiny jeho hižo ruſkeho Bazaina mjenuja. W Port Arturje je pſchi kapitulaziji telko provianta byko, ſo by wón ſa ſeżiwjenje wobßadki hiſchcże nĕkotre mĕßazy doßahał. S tym je dopokaſane, ſo njeje trjeba byko, Port Artur Japanſkim hižo loni w januarje pſchepodacź. Hdy budźiſche ßo Port Artur do najpoßledniſcheje móżnoſcże dżerżał, bychu na morju a na kraju zyle hinaſche wobſtejnoſcże byłe.

Japanſka ßo na wójnu pſchecźiwo ſjednoczenym ſtatam połnózneje Ameriki hotuje.

General Mack, ſaſtupjeŕ ruſkeho wotdźĕlenja towarſtwa Cżeŕwjeneho kſchiża, je ßo ſ Japanſkeje do Moſkwy wrócźił. Wón je powjeſcź pſchinjeßł, ſo ßo Japanſka ſaßo na wójnu hotuje a pſchiſpomina k temu, ſo budże ßo pſchecźiwo Ameriży wojowacź, kotrejż chzedża Japanſzy Filipinſke kupy wſacź. Amerika, kotraż je Japanſku na wſcho móżne waſchnje pſchecźiwo Ruſkej podpjeraka, budże ßnadź prĕnja, kotraż ſmĕje ſniczenje ruſkeho łódźſtwa wobżarowacź.

Kaffrojo w Natalſkej

w pokodniſchej Natalſkej ßu ſ jendźelſkim knjeżſtwom njeſpokojom a ßu pſchecźiwo njemu poſtanyli. Brónje, ſ kotrymiż ßu Jendźelcźanjo Kaffrow we wójnje pſchecźiwo Buram wobroniłi, Kaffrojo nĕtko pſchecźiwo Jendźelcźanam ßamym wużiwaju. Dokelź njeje poßlednje dny żanych powjeſcźow ſ Natalſkeje dóſchło, je jendźelſke knjeżeŕſtwo w njemĕrje. ⁊ Wone dawa na hłowu a na ſchiju miliży w Natalſkej mobiliſĕrowacź.

Sbożowny dobywaŕ.

(Ssměſchk.)

Ras wjecźor, hdyż ßedżeſche knjes Mĕrnik ſa ßwojim ſwucźenym blidom w korcźmje, a hdyż bĕ hižo trochu ſkurjeny, bĕſche wikowaŕ, kiż w korcźmje na pſchedań poſkicźeſche wſchelakore wużitne a njewużitne wězy, wużił ſkładnoſcże a knjeſej Mĕrnikej potykował a narĕcźał lóß Sſerbohródſkeje konjazeje loterije, ſ wopŕĕdka wſchak bĕ ßo wjeßeły pjenjeżnik wobaraŕ, napoßledku pak podleża tola wikowarjowej kopizy ßłowow a kupi lóß, kiż bĕ po wudawanju zyle najpoßledni.

Poſdźiſcho njebĕ ßebi knjes Mĕrnik na lóß ani wjazy myßlił, a hakle hdyż bĕ dźeń wuloßowanja nimo a hdyż buchu dobytki we wokrjeßnych nowinach woſjewjene, ßo hakle dopomni ſaßo, ſo ma lóß. Wucźeże liwzy ßwoju liſtownju a pſchirunowaſche cźißka. Na dobo pak ſhubi ßo tale liwkoſcź, pſchetoż jeho lóß bĕ wuloßowany ſ hłownym dobytkom dweju tyßazow hriwnow.

Knjes Mĕrnik ſawoła ſ tajkim ſynkom, kotryż mĕjeſche dźiwanje a wjeßele ſ dobom wuprajicź, kotryż pak tež hnydom to ſawiny, ſo buchu korcźmaŕ a bliże ßedżazy ſwucźeni hoſcźo hnydom na to kedźbni.

Sa wokomik ſhoni zyke worcźiſnowe towarſtwo, ſchto bĕ ßo knjeſej Mĕrnikej pſchijomne doſtako, a ſa krótke mjeńſchiny wobda zyły dwanatk ſbożopſchejazych ſbożowneho dobycźerja, a wón móżeſche ßo ſa telko pſchecźow lĕdma doſcź ſpĕſchnje dodźakowacź; wĕſo dyrbjachu tola tak wjeßeły podawk tež pſchißłuſchnje woßławicź, a duż da rjek wjecźora nanoßycź a porjedźowacź, ſchtoźkuli jeno mĕjeſche korcźmaŕ k dawanju; a dokelź ßo pſchi tajkich ſkładnoſcźach pſchezo ſeńdu picźzy ſ wubjernej lacźnoſcźu, naſbĕra ßo po nĕcźim baterija próſdnych bleſchow, kotraż lacźnoſcźi wobdźĕlenych wſchu cźeſcź cźinjeſche.

Duż pſchińdże po wjecźoru a nozy wjeßeke ranje, a njebudźichu-li wobſtaranja powołanja wobdźĕlenych wot pitneho blida wotehnałe, bychu ßnadź hiſchcże dźenßa hromadże pſchi ſchkleńzy ßedżeli.

Hdyż bĕ knjes Mĕrnik ßwoju móſcheń wucźahnył, ſo by worcźiſnu płacźił, tu hakle pſchińdże do teho, ſo bĕ bjes maka pjaty dźĕł k lĕpſchemu dał; tola ßo troſchtowaſche ſ tym, ſo bĕ ta wĕż nĕtkole tola ſkónczena.

Naſajtra jĕdźeſche do Sſerbohroda, ſo by pſchijał ßwój dobytk, ſapſchehnjeny jenopſcheżny hońtwjerſki wós, a ſo by jón ſchtoż móżno derje pſchedał.

Hłowny kolekter, ke kotremuż najprjedy dóńdże, dowjedże jeho won na wuběhaniſchczo pſched wrotami, hdźeż dobytki khowachu, a hdyż nĕtkole knjes Mĕrnik ſchikowany wós a ſpĕſchneho konja wu-

hlada, ſechze ẞo jemu nimo měry, w ẞwojim nahladnym rjanym nowym wobẞedźeńſtwje ẞo trochu pſchejeſdźowacź; duž namołwi k temu knjeſa Mikacža, hłowneho kolektera, ſalěſe ſ nim na lohki wós a pſchimny ẞo woẞebnje a horliwje woteźkow — jeho hordoſcź a wutrobitoſcź ſ kóždej mjeńſchinu pſchibywaſche — chzyſche ras Sſerbohródſkim buram pokaſacź, ſo móže wulkoměſchczan też jěſdźicź.

A woprawdźe ẞo jemu to poradźi. S lohka a khwatnje pſchejěźe pſches měſtaczko, wobdźiwany wot ſta wcźipnych wobliczow; wěſo wupraji ẞo pſchi tym też mnohe wuẞměſchaze ẞłowo, a mnohi bur rjekny: „Jeno ſo to też derje woteńdźe!“ — Ale ſbožowny dobycźeŕ wo tym niczo njedoẞłyſcha, ſ horda jědźeſche ſ knjeſom Mikaczom ſ wrotami won, na krajnu dróhu, do khłódneho lěża won, k lěẞnej korczmje, hdźež ſaſtaſchtaj a hdźež knjes Měrnik ẞwojemu hoſcźej jěſcź a picź porjedźicź da.

Wěſo njewoſta to pſchi jenej ſchkleńzy, dokelž tajkemu loterijowemu kolekterej chze ẞo też druhdy picź, a hdyž ẞo na dompucź hotowaſchtaj, běſchtaj wobaj knjeſaj khětro roswjeẞelenaj.

S woprědka wſchak jědźeſche ẞo hiſchcźe zyle rjenje ſpěſchnje, hdyž pak kóń pytny, ſo pohończowa ruka woteźki wjazy zyle krucźe njedźerži, bywaſche roſpuſchczeny a ſkakaſche do bokow, a hdyž hacž pſches torhoſchczo dojědźeſchtaj, a hdyž chzyſche knjes Měrnik woẞebnje a rěſnje rózk wobjěcź, ẞo na dobo ſatorže a praẞny: wós ſwjeſe ẞo do boka, kóń ſaſta, a kiž we wosu ẞedźeſchtaj, ẞunyſchtaj ẞo dale do prědka. Hdyž wuléſeſchtaj a ẞebi ſchkodu wobhladaſchtaj, wukopa ẞo, ſo běſchtaj do rózkneho kamjenja ſajěkoj; lěwe ſadnje koło bě doſpołnje roskamane, tak ſo myẞle njeběchu, dale jěcź.

Knjes Měrnik bě runje tak mjerſazy kaž wohańbjeny, dokelž widźeſche ſ wobliczа wokoło ſtejazych, kak ẞo nad jeho ſchkodu wjeẞelachu, a ſo by tutej wuſkoſczi ſkerje a lěpje wucźeknył, pſchepoda konja a wós pódla ſtejazemu dźěłacźerjej, ſo by wobej do hoſcźenza dowjedł.

Tak bě pojěſdźił prěni ras ſbožowny dobycźeŕ, kotrehož myẞl bě nětkole khětro pokhmurjena. Ale pſchecźelny knjes Mikacž bě žortniwy muž, ſežortowa něſchto krócź a dozpě ſ tym ſa krótke wokomiki, ſo ẞo knjes Měrnik pſches prěnju boloſcź pſchenjeẞe; a hdyž potom hakle pſchi bleſchi ẞedźeſchtaj, běſche make njeſboże bórſy ſabyte.

To pak praji ſymny roſom tola ſbožownemu dobycźerjej: jeno pſchedaj konja a wós tak khětſje kaž móžno!

A hnydom po jědźi pſchińdźechu też kupowarjo, ſo bychu wikowali ſ knjeſom Měrnikom, a tu wukopa ẞo ſajimawa wěź, ſo bě pomjenowana pkacźiſna ſ dwěmaj tyẞazomaj hriwnow trochu wyẞoko wobliczena, pſchetož po dołhim wikowanju dozpě ſbožowny dobycźeŕ ſa wós 300 hriwnow a ſa konja 600 hriwnow; to wſchak bě jara boloſtna wěź, ale pſchezo bě to tola wuſpěch, a potom bě ta wěź tola ſ tym wotbyta. Duž wſa knjes Měrnik dźewjecź ſtow hriwnow a wotjědźe, njech też trochu wojebany, tola zyle wjeẞeły domoj.

Něſchto dnjow njeda ẞo w ſwucźenej korczmje widźecź, ſo njetrjebał pſchezo ſaẞo pſchepiczu dawacź, woẞebje pak teho dla niz, ſo njetrjebał ẞo wuſnacź, kelko pjenjes je ſ dobytka ſcźahnył.

Ale pſchipodnje ſetka ẞo ſ jenym, kiž bě ẞobu worczíſnu dźěłał. —

„Nó, luby knjes Měrniko“, ſapocźa wjeẞeły ẞobuworczíſnaŕ, „ſchto dha ſcźe ſ dobytka ſcźahnyli?“

„Ow, tak něhdźe ẞydomnacźe ſtow hriwnow“, wotmolwi ẞo trochu komdźo knjes Měrnik, ſo ẞebi njeby pytnycź dał ẞwoje wojebanje.

Ale tu ſawyſka tutón druhi: „Schto! 1700 hriwnow!? To dźě je wulkotne! Wy macźe ſboże! To dyrbi ẞo hnydom dokładnje wobliwacź!“

Ale ſ tymi ẞłowami wſa ſbožowneho dobycźerja pod pažu a wlecźeſche jeho, runjeż ẞo wobaraſche, do ſwucźeneje korczmy, hdźež ẞo nowinka ſ wyſkanjom ſjawna ſcźini.

Duzy domoj bě knjes Měrnik ſto hriwnow lóžſchi. Ale pſchekwapjaze dohracźe hakle dóńdźe.

Naſajtra pſchiúdźe kupz konja a požada ẞebi pjenjeſy wrócźo, dokeż bě kóń padnył na nahlizu, a lěkaŕ bě dopokaſał, ſo bě kóń hižo na to khory był, hdyž bu pſchedaty. To wſchitko mějeſche wobhladniwy bur cźorne na běłym, wot lěkarja a wot wyſchnoſcźe wobẞwědcźene, hdyž ẞo nětkole knjes Měrnik wobaraſche, 600 hr. ſaẞo dacź, hrožeſche bur jara krucźe ſ wobſkorženjom.

Knjes Měrnik pak lubowaſche měr, dóńdźe k ẞwojemu rěcźnikej, a wuwopraſchawſchi ẞo na wſcho zyle jaẞnje, ſhoni, ſo ma bur prawje, ſmjeta 600 hriwnow bjes ſadźěwka wrócźo, a bur woteńdźe.

Nětkole pak wobſkorži knjes Měrnik loterijowu komiẞiju w Sſerbohrodu na ſarunanje ſchkody, ſo bě jemu khoreho konja jako dobytk daka.

Ale wbohi knjes Měrnik pſchěhra też tu ſaẞo.

Loterijowa komiẞija da pſches ẞwojeho lěkarja wobẞwědcźecź, ſo bě kóń ſtrowy był, hdyž bu wotedaty, jeli ſo je potajkim na nahlizu ſkhorił, ſo je na to hakle ſkhoricź mohł potom, hdyž je dobycźeŕ jeho hižo wobẞedźał, a ſo potajkim loterijowa komiẞija njemóže bycź ſamolwita ſa žanu ſchkodu.

Tak wuẞudźi ẞudniſtwo, a duž bě ſbožowny dobycźeŕ pſchiẞadźił niz jenoż ẞwoje rjane pjenjeſy, ale wón dyrbjeſche nětkole też hiſchcźe rjany pjenjes ſapkacźicź ſa ẞudniſke a rěcźniſke khóſty.

S teho cźaſa roſmjerſa ẞo knjes Měrnik, hdyžkuli ẞo jemu lóẞ konjazeje loterije poſkicza.

Za Serbski Dom w Budyšinje

je so w lěće 1906 dotal zaso nahromadźiło: 654 hr. 10 np.

Dale za njón darichu:

Zběrka na hłownej zhromadźiznje Maćicy Serbskeje 18. haprleje 1906	46 hr. — np.
Knjez kantor Jordan w Popojcach jako wěnc na row knjeza fararja Gólča w Rakecach	5 hr. — np.
Hromadźe:	705 hr. 10 np.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Móſt pſches Sprejiny doł ẞo ẞnadź bórſy twaricź ſapocźnje. Poẞledni tydźeń ẞwojich wuradźenjow je ſakſki ẞejm 400 000 hriwnow krajnych pjenjes ſa moſtowy twar pſchiſwolił.

S Budyſchina. 32. nalětnja ſkhadźowanka ẞerbſkeje ſtudowazeje młodoſcźe wotmě ẞo ẞrjedu 18. jutrownika w ſali Sſerbſkeho Doma. Wuradźowaſche ẞo woẞebje wo gymnaſialnym towaŕſtwje Societas Slavica Budysinensis. Hłowna ſkhadźowanka budźe w Njeẞwacźidle. Namjety: pſchichodny hłowny ſtarſchi k. stud. theol. Zyž. Měſto 33. hł. ſkhadźowanki Bukezy. — Ralbizy.

S **Budyſchina.** To bě kraẞnje poradźena ſabawa, kotruž je Budyſka Bjeẞada ẞwojim hoſcźam a ẞobuſtawam ẞrjedu 18. haprleje w měſchcźańſkej ſahrodźe wuhotowacź dała! Sſyła ſtudowazych Sſerbow a ſahorjenych Sſerbowkow bě ſaẞo ras Bjeẞadźe ẞwoje mozy ſa tónle wjecźor poſkicźiła. Bjes nich wſchak njebudźiſche móžno było, tajki ſabawny wjecźor w Budyſchinje wuwjeſcź. Program w prěnim dźělu 5 ſpěwow wopſchijeſche a to 1. Sſerbſke witanje krala Bjedricha Auguſta III. Měſchany khor wot dr. Pilka. 2. Ja ẞym khuda ẞyrotka a Schko je holczo po piwo. Narodny ſpěw ſa holzy. 3. Na horje ſteji khójza. Solo ſa ſopran a tenor ſ khorom wot Kozora. 4. Tón Skyczańſki lud. Narodny ſpěw ſa mužſkich. 5. Hdźe ẞu mi banty cźeŕwjene. Měſchany khor wot Kozora. Hdyž je ẞo konzert wubjernje derje poradźił, je to hłowna ſaẞłužba knjeſa kantora Rjecźki, kotryž je ſpěwarjow a ſpěwarki na wopornjwe waſchnje wuwucźował. Woẞebje derje běchu žónſke hłoẞy ſaſtupjene, jim pſchipóſnacźe pſchiſteji, ſo je ẞo ſ nimi konzert na wyſchſchi ſtopjeń ſběhnył. Po ſpěwanju ẞlědowaſche dźiwadłowe pſchedſtajenje. Prěni krócź w ẞerbſkej rěcźi jenu ſtruchłohru „Winy woẞud“ ẞłyſchachmy. Swjeẞelenſke towaŕſtwo, kajkež je Bjeẞada, drje njeje runje prawe měſto ſa ſtruchłohru, tola to nam njeje ſe ſadźěwkom, pſchipóſnacź, ſo ẞo jenotliwe role bjes poroka hrajachu. Kelko pilnoſcźe je ẞo na to nałożiło, prjedy hacž je ẞo tajka dokonjanoſcź pſchedſtajenja dozpiła! S wjeẞelohru: „Sſym Sſerbow ẞerbſke holiczo“ ẞo ſrudne myẞle poẞłucharjow khětro nahle do wjeẞeloſcźe pſcheměnichu. Pſchedſtajerka hłowneje role je runje tak ſrěcźniwa hrajerka kaž ſpěwarka. Cźerſtwa wjeẞna holza, kotraž ẞo do měſchcźańſkeho žiwjenja ſwucźicź nochzyſche, poẞłucharjow wospjet do wjeẞeloho ẞmjecźa ſtorhny, hdyž ẞebi waſchnje a žiwjenje na wẞach pornjo měſchcźańſkemu khwaleſche. Hdy bychu wſchě wjeẞne holzy tajkich nahladow byłe, njebychu ratarjo ſkoržicź trjebali, ſo młody lud ſe wẞow do měſta cźeka. Hdyž ẞo ſawěſchi dele puſchcźi, žiwe rukow plazanjc wo tym ẞwědcźeſche, ſo běchu ẞo pſchihladowarjo ſ poſticźenku ſpokojili. Dźak, wutrobny dźak wſchitkim, kotſiž ẞu pſchi wuhotowanju tejele rjaneje ẞerbſkeje ſabawy pomozni byli. S wjeẞełej rejku ẞo ſabawny wjecźor ſtónczi.

— Bartkowa ẞerbſko-němſka cźitanka, kotruž

ſtaj w nowym wudawku knjes kantor Kapleŕ a knjes wučeŕ Kral po wobſamknjenjach ſerbſkeje wučeŕſkeje konferenzy pſchedžełakoj, je runje wuſchła a je w Ssmolerjez knihaŕni po 50 np. dostacź.

— V. Po wobſamknjenju měſchczańſkich ſaſtupjerjow ma ſo pſchi bliſchich kralowych narodninach ſa 150 hriwnow khlěba mjes měſchczańſkich khudych wudželicź. 5000 □metrow wulke městno ſ poknozy noweho ſudniſtwa budże fiskus ſa 10 hriwnow lětneho wotnajeńſkeho pjenjeſa městu pſchenajecź. Městno ſo jako hrajniſchczo ſa dźěcźi pſchiprawi. 1550 hriwnow, k temu trěchnych, ſu měſchczańſzy ſaſtupjerjo jenohłóſnje pſchiſwolili.

— V. Tudomne „towaŕſtwo pſche khudobinu nuſu a proſcheŕſtwo“ je na Moltkowej dróſy 21 ſaradźeŕnju ſa dźěłodawarjow a dźěłopytarjow wotewrikło a dźěło darmo wukaſuje. Też cźeledźi ma ſo ſłużba na wſach wukaſacź. Saradźeŕnja je wſchědnje wot 8—10, 12—2 a 4—7 hodźin wotewrjena.

— Dźěła nowotwara kavalleriſkich kaſarmow w Budyſchinje maja ſo twarzam pſchepodacź.

— (Wuſnamjenjenje ſa dołholětnu ſłużbu.) Składownikej J. A. Kolpje pola Klemma a Britzy w Budyſchinje, mlokowej pſchedawaŕzy Nowotnowej we Wulkowjelkowſkej knježej pſchedawaŕni na ſadnjej bohatej haſzy w Budyſchinje, fabrikſkemu kowaŕſkemu miſchtrej Hoffmannej w Budyſkej waggonowej fabrizy a ſłużobnej dźowzy Madlenje Hermannez na Schpitankez kuble w Cźaſzezach, kotſiž ſu dlěje dyžli 30 lět na tym ſamym městnje dźěłali, je ſo cźeſzne ſnamjo ſa ſwěrnoſcź w dźěle ſpožczikło.

S **Bóſchiz.** W tudomnych knježich torfowych jamach dźěłacźerjo ſtrajkuja. Woni njejchu ſ mſdu ſpokojom, kotraž ſo jim nětkole wupłacźuje.

S **Dźěžnikez.** Proběrowanje dźe pſches ſtuděrowanje, měnjeſche jedyn tudomny ratař. Wón chzyſche rad wjedźecź, hacź ſo běrny lěpje na poln abo w pinzy pſches zymu dźerża. Duž je wón teho dla loni běrny w ſemi woſtajił a je hakle nětkole po jutrach ſeſběrał. Na ſwěcźe ſo wſchelko ratericź hodźi, cźłowjek dyrbi jenož poſpytacź.

S **Cźornych Noßliz.** Srudne jutry je tudomny 20 lětny dźěłacźeŕ Mjen měł. S jězdnym kołom do Sſkónkez jědźo je wón padnył a ſebi nohu ſłamał.

S **Maleſchez.** Po dlějſchim cźaſu ſwjecźeſche ſo tu ſaſo ſłoty mandźelſki jubilej. 13. haperleje 1906 běſche 50 lět, ſo běſche tudyſchi rjemjenjeŕ, też w dalſchej wokolinje ſ cźeſcźowanjom mjenowany, Bjarnat Wylem Cźech, ſ Johann rodź. Ssymankez do ſwjateho mandźelſtwa ſtupił. Jubilejſkaj mandźelſkaj ddſtaſchtaj jutrowniczku w ſwojim domje bjes dźěcźimi a dźěcźidźěcźimi Knjeſowe požohnowanje.

Se **Subornizy.** Tu ſu ſo pſchedſańdźeny tydźeń ſchtyri małe ſiwnoſcźe wotpalike.

S **Jeſchiz.** Cźichi pjatk je żandarm na tudomnym Pohriſchez kuble ſłużazeho hródźneho ſchwajzarja a jeho żonu ſajał. Wobeju wyſchnoſcź ſ kojeŕſkim liſtom kojeſche. Na poſłednju ſłużbu běſchtaj ſo wobaj ſ wopacźnym mjenom pſchiſtajikoj.

Se **Skaſkowa.** Fabrikſki wuheń prjedawſcheje Skaſkowſkeje brikettownje je wóndano wotdźělenje pioněrow, ſ 3 offizěrow a 15 muži wobſtejaze, rosbuchło.

S **Polpizy.** Druhi dźeń jutrow wokoło 9 hodźin ſ domſkeho dźěłacźerja Pawoła Auguſta Roberta Matthesa woheń wudyri, kotryž ſo na pſchitwarjenu hródź a bróżeń rucże wupſcheſtrje. Wſchě tſi ſe ſłomu kryte twarjenja ſo do cźiſta ſpalichu. Matthesowa żona, kotraž khora we łożu leżeſche, je ſo ſ wulkej nuſu ſmjercźi w płomjenjach wukhowała. Wobſtejeŕ Hoffmann, kotryž nima niczo ſawěſcźene, w cźaſu wudyrjenja wohnja w brikettowni w Subornicźzy dźěłaſche. K haſchenju běchu ſykawy ſ Noweje Wſy n. Spr., ſ Lěſkeje, ſ Kupoje a Hucźiny pſchijěte.

S **Wósborka.** Knihiwjednik Nyczez parneho młyna, 23lětny Adolf Elſel, je pjenjeſy pſchekſchiwiwſchi ſ jězdnym kołom cźeknył.

S **Wjeleczina.** Pohoncź Gottſchalk ſ Hünlichez palenzpaleŕnje ſańdźeny tydźeń ſe ſapſchahom na tudomne dwórniſchczo pſchijěde. Hdyž chzyſche wón tam, mjes tym ſo ſudy ſ woſa kładźeſche, konjow ſa jenu rynku ſwjaſacź, ſo na dobo hoka puſchczi, a pohoncź do konjow padźe, ſ cźimž ſo taj ſpłóſchiſchtaj. Jedyn kóń ſo wottorże a domoj cźeŕjeſche, druhi pohoncza kruch ſobu wleczeſche, pſchi cźimž jeho kóń do hłowy kopny, a też wós pſches njeho pſchejěde. Sa Gottſchalka dyrbjeſche ſo hnydom lěkaŕſka pomoz pytacź. Konjej njewobſchkodźenaj woſtaſchtaj.

S **Kamjenza.** Ssrjedu dopołdnja je ſo wojak Pomp ſ tudomneho pěſcheho regimenta cźiſło 178 njeſnatych pſchicźinow dla wobwěſnył.

S **Kulowa.** Sańdźeny pjatk pſchi běleŕni něhdźe 2lětna dźowcźicźka krawſkeho miſchtra Joſefa Klimanka do Cźorneho Halſchtrowa padźe. Macź, ſa dźěſcźom ſkocźiwſchi, ſama do ſtracha, ſo ſo tepi, pſchińdźe. Wobej budźiſchtej ſmjercź we wodźe namakakej, hdy budźiſche horncźeŕki pomoznik Pawoł Leibner ſo jeju njedohladał a ſe ſamym ſmjertnym ſtrachom na brjóh njewucźahnył.

S **Kukowa.** Schtwórtk dopołdnja 1/2 9 hodźin je w ſiwnoſcźi ſwudowjeneje Bartoweje woheń wudyrił. Bróżeń a hródź ſo ſ płomjenjemi ſniczeſchtej, tola domſke ſo ſe ſpěſchnej pomozu wohnjej wukhoła. W bróżni je ſo dźěł ſyna a ſkomy ſobu ſpalił. Pſche wohnjowu ſchkodu njeje niczo ſawěſcźene. Jedyn 12 lětny hólcźez je ſe ſchwabliczkami hrajkajo woheń ſaparał.

Se **Zitawy.** Kral Bjedrich Auguſt je ſchtwórtk wjecźor ſ woſebitym cźahom ſ Draždźan do Zitawy pſchijěł a ſo wot tam do Dybina podał. W tamniſchim reverje je wón dwaj dnjej hromadźe ſ kronprynzom na honitwu ſa hłucharjemi khodźił.

Se **Zitawy.** Jutrowniczku je w Oberſeifersdorfje pola Zitawy 34lětny murjeŕ a khěžeŕ Heinrich Engler w ſwojich bliſkich kerkach ſwojej młódſchej dźěſcźi, dwělětnu Eliſabethu a ſchěſcźlětneho Maxa, wobwěſnył. Potom je ſo wón ſam wobwěſnył. Druhi dźeń jutrow rano ſu cźeła namakali. S tſecźim dźěſcźom bě Englerowa żona do ſuſodneje wſy woteſchła. Englera jako porjadneho a ſlutniweho muża wopiſuja. Wón bě ſebi někotre ſta hriwnow wulutował a ſebi khěżu natwaricź dał. Dokelž pak ſebi nowa khěża wjazy dyžli 6000 hriwnow żadaſche a ſo mało danjeſche, bojeſche ſo Engler, ſo njebudże ſo wjazy ſeżiwicź móz. Tale myſl je jeho k żałoſnemu njeſkutkej pohnuła.

S **Běleje Wody.** S teſchingowej piſtoliju ſebi hrajkajo je ſebi 13lětny ſyn tudomneho bura Budźika kulku do delnjeho żiwota tſělik. Dokelž lěkaŕ, kotrehož hnydom ſawołachu, njemóżeſche kulku wucźahnycź, ſu ſranjeneho do Shorjelza dowjeſli.

Přilopk.

* (Njewjedra.) W Radebergu je wutoru w nozy błyſk w fabrizy łódźicźkow ſa ſchijaze maſchiny, Khorle Barta, do wuhenja dyrił a 17 metrow dołhi kruch wotraſył. Tutón je na fabriku padnył a njeſmérne ſapuſcźenje nacźinił. Fabrikſka ſkładownja je ſo do zyła rosbiła. Hiſchcźe ſtejate murje dyrbja ſo wottorhacź. Hdy budźiſche wuheń wodnjo padnył, budźiſche ſo wjele cźłowjekow pod rosbitkami pohrjebało. Khěże w ſuſodſtwje ſo tak ſylnje ſatſchaſechu, ſo někotre zyhele ſ tſěchow padźechu.

* Njewjedro ſ krupobicźom je w Hornjej Schleſyſkej někotre ſtrony Raczíborſkeho a Rybniſkeho wokrjeſa podeſchło. Pódla ſylneho deſchcza cźeźke krupy padachu, kotreż ſa někotre mjeńſchiny ſemju 3 zentimetry wyſoko pſchikrychu. W Pjezy w Rybniſkim wokrjeſu ſo domſke jeneho tamniſcheho ratarja ſ błyſkom ſapali a ſo do procha a popjeła pſchewobrocźi.

* (Njeſboże ſ automobilom.) W Zitawje je ſo 70lětny tkalz Florian Arlt ſ automobilom pſchejeł a ſo hnydom morił. Arlt runje na trottoirje ſtejeſche, hdyž automobil ſ jeneje khěże wujěde a jeho potorże.

* Wo hrabinzy Montignoſo (prjedawſchej ſakſkej krónprynzeſy) ſo ſaſo we wſchěch nowinach piſche. Wona je do jutrow ſ jězdnym kołom w Florenzu wokoło ſwojeje ville jěžo padnyła a ſebi lěwu nohu cźeźko wobſchkodźiła. S woſom dyrbjachu ju do jejneje ville dowjeſcź. — Pſchi tejle ſkładnoſcźi ſo ſaſo powjeſcźe roſſchěrjeja, ſo ſo ſakſki kral pola bamża wo to prózuje, ſo by ſo jeho mandźelſtwo nětko też zyrkwinſzy dźěliko. W tu khwilu ſu wěży pjecża tak daloko dóſchłe, ſo wyſchſchi duchowni, kotſiž maja je pſchepytacź a pruhowacź, bamżej namjetuja, mandźelſtwo dźělicź, hdy by hrabinka ſ pſchiſłahu wobkrucźicź chzyła, ſo je to wěrno, ſchtož je wona prěnje dny po ſwojim cźeknjenju ſ Draždźan rtnje pſched ſwědkami a piſomnje w dwěmaj liſtomaj prajiła. Wona je wudawała, ſo je ſo wona ſ hroženjemi ſwojich ſtarſchich k mandźelſtwu ſ tehdomniſchim ſakſkim krónprynzom nuſowała a ſo je wona tehdy w ſonojtych woſtejnoſcźach była. Dobrowólnje wona njeje do mandźelſtwa ſwoliła. Hrabinka pak ſo hacź dotal njeje pohnucź dała, tele wudawanja pſched zyrkwinej wyſchnoſcźu woſpjetowacź. Runjež je wona dyrbjała myſlicźku puſchcźicź, ſo ſo hdy ſaſo ſe ſwojim něhduſchim mandźelſkim ſjednocźi, dha ſo tola pſchecźiwo temu wobara, ſo by ſo wón ſ nowa woženił. Woſpjet je ſo wona na wyſokich duchownych w Romje ſ próſtwu wobrocźiła, ſo bamż njeby jejne mandźelſtwo jako njepłacźaze ſpóſnał. Nětko pak ſu pjecża kralowe wuhlady lěpſche. Jene nowiny chzedźa ſaſo wjedźecź, ſo hrabinka Montignoſo ſ Draždźanſkim dworom wo tym jedna, ſo

by ßo jej prynzeßa Monika, kotruž by po prjedawschich wuczinjenjach kralej dyrbjała wróczicz, na dalschi czaß pschewostajika.

* (Se simson saraženaj.) Ssobotu do jutrow je ßo w Nossenje žałoßne njesboże stako. Wjeczor wokoło 3/4 10 hodżin staj ßo schewski mischtr Weichold a jeho jenicžki na wopyczże pschebywazy ßyn, wuczeŕ Weichold, se simsom, kotryž bě ßo na hornim torhoschczu s Kielwagenez khěże puschczik, sarasykoj.

* Vesuvowy popjek je profesior Zinno chemiszy pschepytak. Wón wobsteji s schemjenjoweje pjerschcże, aluminioweho oxyda, kalkowehu kamjenja, magnesije, żelesa a mangana. Wón je bjes ßwobodneje kißaliny, elementarneho schwabla, s zyka schkódnych wězow. Roscżenju rastlinow wón hoji, pschede wschém wón roscżenje wina, trawy a seleninow spěchuje, kaž je ßo to hižo wospjet po popjekowych deschczach spósnako.

* (Sajaz w zyrkwi.) Jedyn sajaz, kotrehoż wjeßni hólzy honjachu, bě ßo wóndano njedżelu do Scherenbostelskeje zyrkwje wukhował. Kemscherjo runje khěrluschi spěwachu, tu na dobo jena burowka sakschikniwschi wokoło ßebje pjerjesche, bórsy tak też druha a tsecża czinjesche. Byrgle pschestachu piskacz, spěwanje wuczichny a mużojo stanychu. Nichtó njewjedżesche, schto ßo stawasche. Na dobo jena burowka sawoła: „Ja jeho s nohomaj dżeržu!" Kantor a někotsi burjo pschiběżachu, a woprawdże, sajaz ßo njemóżesche s czeßna nohow wuhusacz. Njeplecha s zyrkwje wuhnachu, tola nutrnoscz bě tón krócz skażena. Pschichodnje dyrbja zyrkwine durje sawrjene bycz, so bychu tajke mylenja njemózne byke.

* (Czerczizа [rospuk=schierling] město kalmußa.) Srudne jutry je ßwójba hewjerja Rohloffa w Leopoldshagenje w Pomorskej měła. Dwaj Rohloffowaj ßynaj, 6 a 10 lět staraj, hromadże se schěscźlětnym wujom na łuku dżěschtaj, so bychu kalmußowe korjenje pytali. Zyle podobne czerczizyne korjenje mějachu sa kalmußowe a je jědżachu. Schěscźlětny Rohloffowy wuj domoj duzy na sajědojcźenje wumrje, 10lětny a 5lětny Rohloffowy ßyn ßamaj domoj pschińdżeschtaj, hdżeż 5lětny po wulkich bolosczach wumrje. 10lětny Rohloff je czeżko skhorił, a ßo prascha, hacż saßo wotkhori.

* (Wopor maczerneje luboscże.) W Silberbachu w poknóznych Czechach je ßo pjatk w nozy khěża czěßle Siedbindera wotpalika. Woheń ßo w drjewjanym twarjenju se satraschnej spěschnoscżu rosscherí. Delkach bydlazy wobßedżeŕ móżesche ßo se ßwojej ßwójbu wukhowacz, tola w tsěschnej komorje lěhazy woženjeny ßyn, kotrehoż hakle jeho żona s hłubokeho spanja wubudźi, w najstwje, s kurom napjelnjenej, żaneho wupucża njenamaka a s woknom won skoczi. Wón ßwojej żonje pschiwoła, so dyrbi runje tak czinicz. Żona pak najprjedy do pódlanskeje komory běżesche, so by ßwojej dżěsczi, 3 a 4 lětnej, sawołała. Tola hižo ßo palaza tsěcha ßo saßypny a wbohu macz s dżěsczomaj w żahloscźi pohrjeba. Rano ßu tsi swuhlene czěła s rospadankow wuczahali. Muż ßam je s woknom won skoczíwschi ßo czeżko sranił.

* Nalutowarnja a wupożczowarnja w Mostach w poknóznych Czechach je slě hospodarika. Wona je kubła kupowała a je roskuskowawschi rospschedawała. Kupzy drje wulku płaczisnu dachu, tola njemóżachu ani dań ani wotplaczenje dawacz. Tak bě kaßa nusowana, leżomnoscże s wulkej schkodu wróczo kupowacz. Na tajke waschnje je ßo wokoło dweju milijonow krónow pschißadżiko. Kaßa psched bankrottom steji.

* Wójnski ßud w Hohensalza w Pósnańskej je bataillonskeho pißarja k jastwu na 6 měßazow saßudźił, dokelż je pschekupowarjej Behrendsej 188 starych tselbow pschedał. Behrends je tele tselby ruskim revoluzionaram dale pschedał.

* Wutoru do Züricha w Schwajzarskej se spěschnym żelesniskim czahom młody Ruża pschijědże, kotryż bě ßo tak ßylnje s kognakom wopił, so kaž dżiwi sakhadżesche. Polizija jeho pod ßwój schtit wsa a też jeho smachi skhowa. Dokelż bě jedyn waczok s ruskimi papjerjanymi pjenjesami połny natykany, ßo zuſbnik poliziji podhladny bycz sdasche. Hdyż bě młody człowjek pjanoscz wuspał a ßo do pschebłyschenja wsa. ßo wón wusna, so je tamnu bandu nawjedował, kotraż je sapoczatk měrza Moskowsku wikowansku banku wurubika. Pschi tym je ßo 875,000 rublow rubiko.

* Na pionerskim swuczowanischczu w Torunje je ßo sańdżeny tydżeń czeżke njesboże stako. Pschi spytowanskim rosbuchanju jena mina pschesahe wubuchny. Jenemu pionerej ßo wóczko wutorże a ßo wobliczo czeżko wobschkodźi. Druhi pioner ßo teho runja we wobliczu wobßmudźi.

* W Babizach w Hornjej Schlesyskej je ßo 50 dworow wotpaliło. Dwě żonje a tsi dżěczi ßu ßo spalike.

* (Se żelesniskim czahom ßo morika.) Na żelesnizy pola Gevelsberga je ßo něhdże 22lětna holza s jěsdnej khartu do Hagena s czahom ßrjedź czěła pschejěła.

(Semjerżenje na Formosa.) Na japanskej kupje Formosy je ßo w Kagi se semjerżenjom 1697 twarjenjow saßypko abo ßylnje wobschkodźiło. 9 wosobow je ßo moriło a 43 ßo sraniło. S dobom je też na jenej s Kanariskich kupow, na la Palmas (s wjeczora połnózneje Afriki), jena hora, kotraż je něhdy vulkan była, kur wupuchacz sapoczała. Też je schwabloway dym sacżucz. Każ ßo sda, semrżenje w Formosy a na La Palmas s wubuchami Vesuva pola Neapela swißuje.

* (Żiwi pohrjebani.) S Neapela pißaju: Někotre burske ßwójby, kotrež běchu pschi wudyrjenju Vesuva do semskeje prósdnjenzy czekke, ßu ßo wukhowale. Wone běchu drje s popjekom pschikryte, kotryż pak powětrej njesadżěwasche, do prósdnjeńzy pschistupowacz. W prósdnjeńzy 5 dnjow wostachu a ßo s korjenjemi żiwjachu. Skónczńje njemějachu niczo wjazy jěsczа ßo lehnychu, so bychu wumrjeli. Někotsi běchu hižo wumrjeli, hdyż wojazy poßypanu prósdnjeńzu wotkrychu. Żiwe dżěczo ßo wopschimnjene w rukomaj morweje maczerje namaka. Hischcże żiwi ratarjo běchu tak błabi, so dyrbjachu ßo do bliżscheje hojeŕnje donjesczа.

Vesuv, kotryż je se ßwojim wubuchanjom zyku krajinu wokoło ßebje wupuscżił, ßo po nczżim směruje. Żahła lava ßo wjazy s hory njewubluwa, jenoż popjek ßo s njeje hischcże wumjetuje, kotryż na wßy Ottajano a Santa Anastasija pada. W Neapelu ßo s nim wjazy njewobczeżuja. Strach je po sdaczu nimo.

Wupuscżenje města San Francisco se semjerżenjom.

San Francisco, najwjetsche město Kalifornskeje a najważnische wikowanischczo pschi Czichim Morju je ßrjedu semjerżenje podeschko, kotrež ßamo we wupuscżenju Lissabona w lěcże 1755 runjecża njenamaka. Dokelż ßu telegrafowe wodżenja rostorhnjene, njeje hischcże njesboże w ßwojej zyłej wulkoscżi snate. Ale tak wjele je wěste, so je semjerżenje jene s najżałoßnischich było, kotrež człowjestwo pomni. Skoro ßo sda, so ßmy do czaßa móznych vulkanskich wubuchow nascheje semje pschischli. Wot teho czaßa, so je Mont Pelée se ßwojim żahłym dymom wobydlerstwo města St. Pierra na Martiniqueskej kupje sadußył, nochże ßo semje wjazy zyle směrowacz. Niech ßo dopomina na lońsche semjerżenje w połnodnischej Italskej, na kupje Formosy a na ßo wospjetowaze Vesuvowe wubuchi. Pschiczіny wubuchow nascheje semje njeißu hischcże wujaßnjene. Wjedrawuczeni hudaja, so wone se skutkowanjom ßłónza na naschu semju świßuja. Hdyż ßo na ßłónzu czorne blaki pokasuja, ßo semina snutskownoscz do njeměra dawa. Też ßrjedu rano ßu na ßłónzu czrjódku blakow wußlědżili. 29. meje ßo s nowa blaki na ßłónzu wocżakuja.

Prěnja powjescz, kotraż se San Francisco pschińdże, rěkasche: Ssrjedu rano, najskerje 15 mjeńschinow po 5 hodżinach, pschetoż wschě czaßniki ßu w San Francisco w tym czaßu stejo wostałe, ßo semjerżenje sta, kotrež ßo na wjele stow mil rosscherí. Někotre tyßazy człowjekow ßu drje żiwjenje shubili. Se semjerżenjom ßu ßo wschě wjetsche twarjenja w San Francisco spowalałe, mjes nimi wulki hospital, a ßydom milijonow płaczaza nowa radna khěża. Roky wodoweho a płunoweho wodżenja ßo skamachu. S dobom na wjazorych městnach woheń wudyri. Dokelż ßo woheń njehodżesche teho dla s wodu haschecz, woheń haschcerjo někotre ßo palaze khěże s dynamitom rostsełachu. Bojoscz a hrosa wobydlerjow ßo wopißacz njehodźi. S wjele twarjenjow wobydlerjo lohku nóznu drastu wobleczeni wuběżachu. Wjele twarjenjow ßo na dobo sakhabka a ßo wrjeskotajo saßypny, wobydlerjow pod rospadankami pohrjebajo. W hoscżenzach w snutskownym měscże satraschna měscheńża nasta.

Wupuscżenje s wohnjom.

Schtoż ßo njebě se semjerżenjom sniczіko, to ßo s wohnjom wutupi. Zyke město, tak daloko hacż ßo s morja hodżesche pschewidźicz, bě jene wohnjowe morjo. Woheń ßo njeßměrnje skoku rosscherjesche, boja ßo, so ßo zyke město spali. Ssydom poskhodow wyßoki hoscżenz ßo saßypny, pschi tym ßo 70 człowjekow pod rospadankami pohrjeba, kotrež ßo potom spalichu. Na podobne waschnje wulki dom padże, pschi czimż něhdże 80 człowjekow żiwjenje shubi. S połodnja Market dróhi wulki płunowy (gasowy) ballon rosbuchny, s czimż wulki woheń nasta.

W nozy płomjenja na najbohatschi dżěl města pscheskoczichu. Se ßmjertnym strachom wobjaty lud s khěżow czerjesche, drohotne wězy, kotrež ßo hodżachu wotnjescz, ßobu wsawschi. Lud do prome-

nadow a na torhoschcza cžékasche. Wschě dźiwadła ßu ßo wupuscžile a ßo potom spalile. Kelko cžłowjekow je pschi semjerženju wumrjeło, njebudże ßo ženje móz ſ wěstoscžu prajicž, dokelž je ßo wjele stow spaliło. Po swjerschnym wobliczenju je pak **6= abo 10000 cžłowjekow žiwjenje shubiło.**

Po poßlednich powjescžach je ßo skoro zyke město ſ wohnjom sniczilo, něhdże **300000 wobydlerjow je bjes hospody.**

Pschi rostscělenju jeneho twarjenja ßo 15 muži sarasy. Terminalhoscženz je ßo saßypnył. Dwazeczi cžłowjekow, kotrež ßo pod rospadankami pohrjebachu, je ßo spaliło. Tež pjenjesybijerńja w pkomjenjach steji.

Zyły chinesti dźěl, w kotrymž 20000 Chinesow bydlesche, je ßo wupuscžił. Dale staj ßo zyrkej a kollegij San Ignatius, jedyn ſ najwjetschich jesuitskich wnstawow, kotrehoż twar je 2 milijonaj dollarow płacžił, saßypkoj. Standfordska universita je ßo cžežko wobschkodźiła. wschě murje ßu ßo rospukale. Woheń sawěscžaze towarstwo budże sa 250 milijonow dollarow schkody sarunacž dyrbjecž.

Truppa němskich spěwarjow,

mjes nimi Marcella Sembrich, runje w San Francisco konzerty wotměwasche. Spěwarjo a spěwarki ßu drje ßo pschi saßypnjenju hoscženza wukhowali, tola ßu wschě ßwoje wězy shubili. Tež ßławny cžěski hußleŕ Kubelik je pschi semjerženju pjecža w San Francisco pschebywał. Hacž je wón tam ßmjercž namakał abo ßo wukhował, njeje hischcže shonicž było.

Rubježniży

ßu hnydom po njesbožu njeporjad w měscže wužili. Woßebje je ßo wjele žonow na drohach wurubiło. Město je ßo teho dla pod woblehnjenstwo stajiło. Dwaj regimentaj wojakow dyrbitaj nadobu strażowacž, kotruż ßu wobydlerjo wohnja dla na dróhi snoßyli.

Wjele łódžow w pschistawje

je ßo rosbiło. S kóżdym semskim storkom ßo wone na brjóh cžißnychu a ßo se ßo wrócžazym wotliwom do morja ſ nowa storhnychu. Wjele ſ nich ßo po morju bjes prawidła honi. Amerikanske cžichomórske wojnske łódźstwo, kotrež teho runja w pschistawje stejesche, je ßo wukhowało.

Wobßaha semjerženja.

W Oaklandże ſ napschecža San Francisca na tamnym brjosy mórskeho pschistawa, ßu wschě wjetsche twarjenja rostschaßene, druhe ßu ßo ſ wohnjom wutupiłe. Tež wjele druhich městow w Kalifornifkej je ßo se semjerženjom wupuscžiło. W Salinas, 100 mil ſ połodnja wot San Francisca, ßu ßo někotre twarjenja spowalałe. Se Sacramento je powjescž doschła, so je ßo pschedměsto Santa Rosa se semjerženjom wupuscžiło. Wjazy dyžli 200 cžłowjekow je pschi tym žiwjenje shubiło, 10000 je bjes hospody. Puczowarjo, kotsiż ßu do Oaklanda pschijěli, powjedaju, so ßu ßo město Nevada City, Santa Cruz, Monterej, Gileoy a Hollister wupuscžiłe. W Aguew pola San José je ßo błudniza saßypła. 120 cžełow ßu hacž dotal ſ rospadankow wucžahali, dalschich 150 ßnadź hischcže pod rospadankami leži.

Poßlednje semjerženje w Kaliforniskej

je w lěcže 1868 było. Wot teho lěta je ßo w San Francisko wożebita industrija wutwika, mjenujzy twar psche semjerženje swěscženych twarjenjow. Radna kněža w San Francisco, najrjeńsche twarjenje Ameriki, je ßo po tajkich saßadach na móznej betonowej worschcže natwarika, kotraż ßama 6 milijonow hriwnow płacži. Tež „Palace hotel," kotryż po wulkoscži kóżdy druhi hotel w Ameriki pschetrjechi, je ßo po tym ßamym waschnju natwarił, teho runja wulka opera, najwjetsche tworownje a tak mjenowane njebjoschkrabaki. Se wschěch tychle wulkotnych twarjenjow njeje ani jene semjerženje pschětrało; wone ßo wschě każ khartowe khěžki saßypnychu.

Wopißanje jeneho wocžiteho ßwědka.

Jedyn dopißowaŕ nowin „New-York-Herald," kotryż je njesboże ßam pschětraŕ, w ßwojej rosprawje praji: Ssrjedź hromady rospadankow a kamjenjow pódła telegrafista ßedźu a tule rosprawu pischu: Město je ßo dźenßa hrano tam a jow tschaßko, każ pjero we wětsiku. Najprjedy ßo wokomik sdasche jako by chzyko do semje wjasnycž, potom ßo twarjenja saßo do powětra horje storczichu jako ballony, a potom saßo wjasnychu, każ tu cžłowjek ženje prjedy njeje sacžuł. Każ topoły we wichorje ßo měschczanske khěže tschaßechu. Tsi minuty posdźischo bě San Francisco hromada rospadankow. Wulke wohnje wudyrichu, so bychu sniczile, schtoż bě semjerženje pschepuschczilo. Njesboże pschińdże każ błysk ſ jaßneho njebja. Sa jenu hodźinu ßo na 20 milijonow dollarow domow a tworownjow wutupi. Wutoru bě kraßny kalifornifki nałětni dźeń, jaßny a ßwětły ſ wulkotnym khowanjom ßłónza. Nóz bě mika a směrom.

Wulke dźiwadła běchu napjelnjene ſ bohatymi ludźimi. Stejach na hkownych promenadach, hdyž ßo semja hibacž sapocža. Najprjódzy na to njekedźbowachmy. Na dobo pak počzachu swißle twarjenjow dele padacž. Do wrjeskota ßo žałoscženje franjenych měschesche. Mjes tym so pißam, dyrbju spytacž, so bych ßo ſ hłubokeje womory shrabał. S wospjetnymi podseńskimi storkami hkowne póstske twarjenje khabkasche. My wschitzy ßmjercž bjes pomozy a do woßuda poddacži wocžakowachmy. Napohlad na tyßazy ruinowanych khudych ludźi, morwych a sapuscženjow cžłowjekej wutrobu kama. Na dróhach cžrjódy ludźi klaknywschi ßo modła. Žony sadwělowawschi po dróhach běhaju sa ßwojimi ßwójbnymi pytajo, rosstorhane elektrizitetne groty na plestrje leża, a dokelž je w nich hischcže elektriska rěka, ßo ſ nimi wjele bjes myßlow wokoło bludźazych ludźi mori, hdyž na nje stupja.

Radna kněža je pusta hromada rospadankow. Valencia-hotel, pjecž poskhodow wyßoke twarjenje w želesnej konstrukziji, je ßo saßypnył. Někotre sta hoscži a ßłużobnikow w thm cžaßu w twarjenju spasche. Wschitzy ßu pjecža nahku ßmjercž wumrjeli. 13 poskhodow wyßoke twarjenje nowin „San Francisco Call," widżenja hódnoscž w San Francisco, je sniczene. Wjele nowinarjow a techniskich sastojnikow je pschi tym žiwjenje shubiło. Měschczanska plunarnja (gasowa dźěłarnja) je wczera wjeczor rosbuchła. Elektrizitetne dźěłarnje ßu ßo wupuscžiłe. Město nima ßwětła, pluna a picžneje wody. Najwjetsche hojerńje ßu ßo saßypłe, ludźo jědże tradaju.

Pomozne dźěło sa San Francisco.

Depescha generala Funstona, wyschscheho roskasowarja amerikanskich wojakow w San Francisco žada ßebi wot wójnskeho deparmenta stany (zelty) a zyrobu sa hkodu mrějazych ludźi.

Ludowe sastupjerstwo we Washingtonje je milijon dollarow (4 milijony hriwnow) sa nusu cžerpjazych w San Franzisko pschiswoliło.

Wußudżenja.

Khostanska komora. 20 lětny dźěłacžeŕ Jan Smuda ſ Galizifkeje w Adolfskej Hěcže w Khróscže dźěłasche. Tam ßo wón ſ dźěłacžerku Rosaliu Firkez wodźesche. Tónle wobkhad njebě bjes scžěhwkow wostał. 16. februara Smuda ßwoju lubu w jejnym wobydlenju wopyta, w kotrymž běschtej hischcže dwě druhej dźěłacžerzy pschitomnej. Smuda mějesche natykany revolver pschi ßebi, schtoż drje jeho na myßliczku pschiwjedże, kóczku satsělicž, kotraż po jstwje wokoło běhasche. Najprjódzy ßo wón do durjow saměri a wottkóczi, tola ßo njewutseli. Na to Smuda kjeschk ſ revolvra wucžeże a ßo ſ nowa do duri saměri. Nětko ßo wutseli, tola kulka do durjow njeslecži, ale dźěłacžerku Firkez, kotraż na kožu ßedźesche, do hkowy trjechi. Holza bě hnydom morwa. Lohkomyßlny tsěleŕ ßo potom wotßali, wudawajo, so po lěkarja póńdże. Město teho pak wón w nozy k ßwojemu psčecželej do Sderje dźěsche, hdźež jeho sajachu. Smudu, kotryż prějesche, so je ſ wotmyßlenjom do ßwojeje lubeje tsělik, dla lohkomyßlneho morjenja k jastwu na 10 měßazow saßudźichu.

Skałaŕ K. F. Lindner ſ Trjechowow bě w zyrkwi w Ssmilnej jako kmótr duchowneho pschi kschcženizy ſ njehornymi rěczemi mylik. Teho dla ma měßaz jastwa wotßedżecž.

Stare wěrnoscze.

Sso duschny sda na prěni wokomik
Ssnadź wocžam tón a tamny njeduschnik.

Hdyž krawz je skepßak njelepy,
Wón ßuwa to na nožizy.

Schtóż kedźbu nima pjenježka,
Tón njeje hódny tolerja.

Hdyž druhom' kasysch wjeßele,
Ssam njejßy hódny radoscže.

Njech radscho dźěcži płaczu na nana,
Hacž so wón něhdy na nje płakacž ma.

Schtóż ßadża schtomik ßadowy,
Tych płodow jěscž b'dże malo hdy.

Schtóż ſ rěblom chze do wyßoka,
Tón nisko delka poczecž ma.

Schtóż Boże ßłowo lubo ma,
Ssej cžłowjskoh' mudra njeżada.

Pczołarśtwo.

(Pokraczowanje.)

Dokelž je pczołka ſa pczołarja najwažniſche ſtworjenczko, je hódno, ſo ßebi ju bliže wobhladamy. Hdyž tebi pczołku trochu na drobnje pokaſam, dopomń, ſo to ſ dżĕla tež tohodla cžinju, ſo by ſ dobom Bożu uudroſcž w Bożej ſtwórbje póſnał. Tuž pohladajmy

a) Kak je pczołzyne cżĕłko kryte.

Pczołzyne cżĕłko je ſ krutej kóżku pſchikryte, kotrejež je ßo we wĕdomoſcži chitin narjekło. W tutej kóżzy je wjele dußyka nakhopjeneho, ſo móże wjele wucżerpjecž a ſo jej ani woda, ani alkohol niczo njeſchkodżitej; jenož w najßylniſchich wodżiczkach, kotrež cżlowjek dotal ſnaje, w krop horzej ßelinej a ſalpetrowej kißalinje tale chitiu=kóżka roſeńdże. Tak je wona ſa pczołku kraßny ſchkit, a pod njej ßu ſnutskowne naſtroje derje wukhowane.

Wobhladaſch ßebi tule kóżku krucżiſcho, bórſy pytnjeſch, ſo je to dwoja kóżka, ſwonkowna krucżiſcha abo ſwjeŕſchna kóżka, kotraž je ſ naſpomjeneho chitina tworjena, a ſpódna mjehſcha, ma mnohe panki. Kóżka njeje wſchudżom jenak kruta, dokelž tež njeje wſchudżom jenak tołſta. Hdżež je ſhibadło, tam je kóżka mjehka a mika.

Pczołka je po wſchĕm cżĕle ßylnje koßmata. Tola njeßu koßmy tajke kaž pola ſwĕriny. Dokelž ßu koßmy ßame dżĕle pczołzyneje kože, ßu tež ſ chitina. Tele koßmiczki ßu jara wſchelakore, dokelž maja pczołzy wſchelako poßłużowacž. Tohodla ma pczołka woßebje dwoje koßmiczki, jednore a wjazore. Jednore ßu hładke, pſchi kónzu wótre kaž cżeŕn a trochu naſhibjene. Druhdy ßu tež, woßebje pſchi nóżkach, krótke ale pſchi ſapoczatku jara tołſte, ſo ßu tak cżeŕnam woprawdże podobne.

Wjazore koßmiczki ßu pjerkam wulzy podobne. Wotmĕnjejo ßo ſ jednorymi kryja zyły cżĕłko. Wone pak njeßu wſchĕ jenajke ale dżĕła ßo do tſjóch druzinow. Nĕkotre ßu krótke a maju jenož 12 abo 16 koßmiczkow kaž pjerka po bokomaj; druhe pak ßu wjele dlĕjſche a ßylniſche a maja poboczne kóßmiczki hacž dele; tſecże pak ßu cżeńke a maju jenož na hornim kónzu po bokomoj krótke koßmiczki.

Bóh njeje pczołku podarmo takle wuhotował. Jenož tak móże wona ſe ßwojimi ßotrami to w Bożej ſtwórbje wukonjecž, ſchtož je Bóh jim ſa powołanje a dżĕło poſtajił. Wone maju w nĕkotrych kwĕtkach mucżku ſ mucżnych mĕſchkow na pĕſku noßycž a tak roſtliny wopłodżicž pomhacž. S tutym ſamyßkom je tež Bóh=ſtworicżel do tutych drobnych ſtworjenczkow wulke požadanje ſa ßłódkej brĕczku, ſa mjedom, ſałożił, kotrež ſ mnohimi nakhopjenymi bohatſtwami ßo njeſpokoji, ale ſ kóżdym młodym dnjom pczołku ſaßy ſ nowa pohonjuje, ſo k różiczkam na wopyt khodźi. Tola kwĕtkowe żalsy, ſ kotrychž mjedowa brĕczka cżecże, ßu ſ wjetſcha hłuboko w kwĕtkach ſkhowane. Tohodla dyrbi pczołka, hdyž chże ßebi tute ßłódke brĕczki ſdobywacž, hłuboko do kwĕtkow łaſycž. S dobom wotmjecże wona ſe ßwojim koßmikatym kabaczikom ſ kwĕtkowych mucżnych mĕſchkow mucżku a to cżim lóżo, cżim bóle ßu koßmiczki pjerkam podobne. Spodżiwna mudroſcž Boża! Hdyž pczołki mucżku ſ jeneje kwĕtki na druhu noſcha, njepoßłużuja wone jenicżzy roſtlinam, ale dokelž ßebi tež wobnożki nahromadża, ſaſtaraju ßo tež ßame ſ zyrobu. Huſto móżemy w Bożej ſtwórbje wobkedżbowacž, ſo ma jene ſtworjenczko druhemu poßłużowacž, ſo njemóże jene bjes druheho żiwjenje ßwojeje druziny do wĕcżnoſcże wukhowacž.

Drjewowa awkzija.

Sſrjedu 25. haprleje 1906 dopołdnja w **9** hodżinach ma ßo na **Njeßwaczidliſkim majoratnym hajniſkim revĕrje** ſeſtajane

palne drjewo

w hoſcżenzu w Njeßwaczidle ſ wumĕnjenjemi, do awkzije woſſjewjomnymi, na pſcheßadżowanje pſchedawacž:

21 rm. ſchcżĕpow liſcżoweho drjewa,		jenotliwje w 4., 5., 10—14., 16., 17., 19—21., 24., 29., 30., 34., 37., 38. wotdżĕlenju, w drjewiſchcżach: 16. Cz (Żurez hat), 35. (wĕtrnikowa hora) a 38. (Kucżankez haty) a pſchi Cżornizy pola Scheſchowa.
13 rm. = = jehlinoweho =		
23 rm. kuleczkow liſcżoweho drjewa,		
130 rm. = = jehlinoweho =		
90 rm. jehlinowych hakoſow,		
77 dołhich hromadow liſcżoweho drjewa,		
15 = = = jehlinoweho =		
790 rm. jehlinoweje walcżiny,		
270 rm. jehlinowych pjenkow,		

Sapłacżenje ſ hotowymi pjenjeſami ßo pſcheje, pſchichodne lĕto budże wone ſ wumĕnjenjom.

Dalſche podpißane ſarjadniſtwo wukaſuje.

Hrabinſke hajniſke ſarjadniſtwo w Njeßwaczidle.
W. Dressler, wyſchſchi hajnik.

Woſſjewjenje.

W hrabinſkich Schall=Riaucourſkich hajniſkich revĕrach w **Kroſtawje, Pózkowach a Huſzy** ſ Maleſchezami a Trjechowami je ſakaſane ßuche hakoſy, jahodki a hriby ſbĕracž.

W tych wßach, kotrychž wobydlerjo ßu dowoleńſke khartki doſtali ßu na to ßo poczahowaze woſſjewjenja w korczmach wupowßnjene.

Hrabinſke Schall=Riaucourſke hajniſtwo w Huſzy.
Wyſchſchi hajnik **O. Mendte.**

Woſſjewjenje.

Firma **Ludwig Winter & Co.**, towaŕſtwo ſ wobmjeſ. rukow. w **Biſkopizach** ma tež w **Budyſchinje pſchi żitnych wikach 36** kóżdu ßobotu rano wot 7 hodżin do 3 hodżin popołdnju na pſchedań

mechaniſzy tkane a dżĕłane mĕchi, woſaze płachty, markiſy, konjaze pſchikryeża atd.

Pſchi najtuńſchich płacżiſnach jenož dobre twory.

Do Panczizy!

Dobry cżiſcże ßłodżazy

khoſej

punt po **75** np. hacž **140** np.,
paleny, punt po **95** np.
hacž **180** np.,

drobny zokor

10 puntow po **195** np.,

raiß

punt po **14** np.,
ſaruczeny cżiſty

kakao

punt po **100** np.
porucża

Pawoł Glauſch
w Panczizach.

Dawkowe reklamazije

wudżĕlataj
J. a E. Koban
w Budyſchinje pſchi żitnych wikach 4.

Żiwnoſcž

ßnano ſ 10 abo 12 kórzami pola ßo kupicž pyta. Adreſſy chzyke ßo we wudawarni Serb. Nowin. wotedacž.

Mała żiwnoſcž

w Hodżijſkej woßadże ſ dwĕmaj krowomaj a nĕhdże 9 kórzami dobreho pola a łuki je ſe wſchĕm żiwym a morwym inventarom na pſchedań. Twarjenje maja twjerdy kryw a ßu w dobrym rjedże. Dalſche je ſhonicž we wudawarni Serb. Nowin.

Khĕża

ſ polom a bróżnju je na pſchedań w **Rakezach** cżiſło 113.

Pſcheńcżne a wowſite pluwy

tunjo pſchedawa
kralowſki młym w **Delnjej Kinje.**

Nĕhdże 1500 zentnarjow pizowanſkeje runklizy
ſ dwora ma na pſchedań
Kurt Gießner
na knjeżim dworje w Boranezach.

Cżerſtwy łoj, punt po 40 a 50 np., **ßuſcheny tucżny ßwinjazy brjuch,** pſchi 3 puntach po 82 np., **ßadło** punt po 75 np., **dobru kołbaßu** II. druziny, punt po 60 np., jara **tołſty połcż**, punt po 90 np., porucża
Ota Pĕtſchka na żitnej haßy.

Cżeſtny wĕnz

na row
njeboczicżkeje **Hany Wójtoweje,**
kſchesczijanſkeje hoſpoſy
w Małym Radſchowku,
poßwjeczeny
wot jeje dżakownych ſawoſtajenych.

Bożmje! Bożmje, ſbóżna duſcha!
Bożmje, ßwĕrna wutroba!
Khwalba ſ dżakom tebi ßłuſcha
Na wſchón pſchichod do rowa.

Bóh tón Knjeż je k ßebi ſwołał
Cże do paradiſa dom,
Tebje pſched wſchĕm horjom ſkhował,
Sbĕhnył k raju njebjeſkom.

Ssy tak ßwĕru ſkutkowała,
Spĕwała a dżĕkała,
Wſchĕch naß lubje ſaſtaraka,
Mika macž a mandżelſka.

Saplacżicż wſchak njemóżemy
Skutki tajkej' ßwĕrnoſcże.
Wobradź Bóh, tak ſdychujemy,
Wjeßela cżi jandżelſke! —

Wĕcżnje budżemy cże ſkhowacž
W dżakapołnym pomjatku,
Hacž naß Bóh wſchĕch budże wołacž
K ſbóżnom' ſaßowidżenju.

Njech je ſemja wußnjenej cżichi
Wotpocżink hacž na dżeń naſcheho
Knjeſa a Sbóżnika Jeſom Khryſta.

We mjenje wſchitkich żarowazych
poſkiczene wot dżakowneho ßyna
Mateja.

Wosjewjenje.

Wójnske ministerstwo ma myßle, tole lěto konje w Sakskej jako remonty kupowacź dacź.

Remontske wiki śmeja ßo:

ßrjedu 2. meje dopołdnja w 9 hodźinach w **Budyschinje** na městnje pscheď tśěleŕnju,
schtwórtk 3. meje dopołdnja w 9 hodźinach w **Kamjenzu** na Albertskim městnje.

Kupowanske wuměnjenja:

1. Konje dyrbja 3—4 lět stare bycź. S wuwsacźom ßo woßebje ßylnje roswite schtyrilětne kupuja. Kupujomne konje dyrbja — ſ kijowej měru měrjene — ſ najmjeńscha 1 meter 50 zentimetrow wulke bycź. Najwjetscha měra njeßmě 1 mtr. 60 zentimetrow pschekrocźicź.
2. Wulka waźnosćź ßo na to kładźe, so ßo pschipuschćźne abo śrěbcźe wopißma ßobu pschinjeßu.
3. Śrěbzy (hengsty), pschisrěbne kobły a konje ſ pschirubnjenej wopuschu ßo njekupuja, schumjele jenoź ſ wuwsacźom.
4. Pschedawarjo maja sa wschě hłowne brachi po wukasni, nastupajej hłowne brachi a rukowanski cźaß pschi skótnym wikowanju, wot 27. měrza 1899 — kopjeno khěźorstwoweho sakonja na stronje 219 — a wotpowjedajej §§ 459 hacź 493 ludoweho sakonja na cźaß dweju njedźel rukowacź.
5. Jako khmane spósnate konje ßo pschedawarjej hnydom sapłacźa a ßo na měsćźe wotwosmu.
6. K kóždemu konjej ma pschedawaŕ bjes woßebiteho sarunanja pschidacź:
   1 nowu wusdu ſ dźeržazeje howjaseje koźe,
   1 nowu gurtowu abo powjasowu hłowojzu a
   2 konopjanaj postronkaj.

Wójnske ministerstwo.

Ralbičanska „Lilija“

změje **njedźelu 29. haprleje 1906** wječor wot 7 hodź. w Ralbičanskej herbskej grychće

spěwny wječor.

Wšěch přećelow našich swjedźenjow wutrobnje přeprošujemy. **Lilija.**

Lahowska wupožcźerńja a nalutowaŕńja

sjedn. ſ njewobmjes. rukowanjom,
śmeje **njedźelu 29. haprleje** popołdnju w 4 hodźinach

hłownu shromadźisnu

we Lahowskim hosćźenzu.

Dnjowy porjad: 1. Lětna rosprawa a pschedpołoženje sliczbowanja a bilanzy sańdźeneho lěta, 2. druhe należnosćźe towaŕstwa.

Sliczbowanja a bilanza ßo wot 22.—29. haprleje pola sliczbowarja kóždemu na žadanje pokaże.

Pschedßydstwo.

Burske towaŕstwo w Rakezach

śmeje **jutsje njedźelu 22. haprleje** popołdnju ſ dypkom **5** hodźin w Gäblerez hosćźenzu poßedźenje.

Wo bohaty wopyt proßy **pschedßydstwo.**

Płaczeńske dny
Łasowskeho hajniskeho sarjadnistwa.

Wutoru 1. meje t. l.

we **Wulkich Sdźarach** w Ssykoriz hosćźenzu dopołdnja wot 8 hacź $^1/_2$10 hodźin,
w **Stróźi** w piwaŕni dopołdnja wot 10 hacź $^1/_2$12 hodźin.

Ssrjedu 2. meje t. l.

w **Slyczinje** w hosćźenzu dopołdnja wot 8 hacź 9 hodźin,
w **Radskej** w hosćźenzu dopołdnja wot $^1/_2$10 hacź 11 hodźin,
we **Łasu** w knjeźim hosćźenzu wot 1 hacź 2 hodźin.

Sapłacźicź ßu wschě sbytki sa drjewo, hewak ßo wone se ßudnistwom secźerja.

We Łasu, 30. haprleje 1906.

Wyschschi hajnik **Schittmer.**

Pjekaŕnju

w zyrkwinej wßy, ſ 3$^1/_2$ kórzom pola a khlamaŕnju ma na pschedań **J. Hauptmann** w Njeßwacźidle.

Twarjenja

cźišło 36 w **Cźornych Roßlizach** ßu ſ polom abo bjes njeho na pschedań psches

Libschu,

ßudniskeho aktuara sw. ßł.

Rózowe bérny

ßu na pschedań w **Krakezach** cźišło 9.

Do Krakez!

Njedźelu 22. haprleje 1906
pschi pschihódnym wjedrje

wukulenje kolbaßow.

Pschecźelnje pscheproschuje

A. Gödan.

Wopalnischcźo

w **Dobroschezach** pola Njeßwacźidła ſ dwěmaj kórzomaj pola, 2280 mk. wopalneje kaßy a se wschěm twarskim materialom je na pschedań.

Sbytne kubło

něhdźe 88 kórzow wulke ſ maßivnymi twarjenjemi a żiwym a morwym inventarom je sa 25 500 mk. pschi 9000 mk. napłacźenja hnydom na pschedań.

Dalsche wukasuje **Libsch,** aktuar sw. ßł.

Kucźowy wós,

pok sacźinjeny, jenopscheźnje a dwajpscheźnje ßo jěsdźazy, hischcźe zyle khmany, ma tunjo na pschedań **A. Schumann** na Tśělanskej drósy 5.

Pytam sa pjenjesy **popjelnizy** (urny) **bronsowu nadobu** a **kamjeńtne bróny.**

Dalsche je shonicź we wudawaŕni Serb. Nowin.

Ssucźelnej ranzy

stej na pschedań w **Jitku** cźo. **11.**

Wot dźenża

telefon
cźišło 60.

Skótny lěkaŕ Bierig
w Budyschinje.

Holza,

kotraż jutry schulu wukhodźi, ßo do ßłużby pyta na **Nowosalzskej drósy 30** po 1 ſkhodźe na prawizy.

Sslużobna holza,

14—16lětna, ßo k 1. meji pyta na Flinzowej drósy 14 delka.

Dźěłacźerśku ßwójbu

ſ darmotnym bydlenjom a polom k běrnam ſ dobrej mſdu k 1. meji abo prjedy pyta

kubler **Skop** w Kolwasy.

Wustojneho
hejtmana

dla skhorjenja nětcźischeho hnydom pytam.

Baron ſ Uckermann
na knjeźim dworje
w Lutobcźu.

Wustojneho
pohonca

pytatej

Emil Pötschke & Co.
speditenrstwo w Budyschinje
na Moltkowej drósy 1a.

Dźak.

Sa wurjadnje rjanu konfirmaziisku rěcź, Palmarum a duschuhnujaze prědowanje, jutry w Klukschanskim Bożim domje dźeržane, ßo knjesej fararjej **Birnichej** mnosy kemscherjo dźakuja. Bóh luby Knjes daj, so bychu ßebi dźěcźi kraßne ßłowa do ßwojeje młodeje wutroby wsake.

Najwutrobnischi dźak

prajimy wschěm cźesćźenym **knjeźnam** a **knjesam**, kiž ßu nam sańdźenu ßrjedu ſ hracźom dźiwadła a se spěwom Bjeßadźiny wjecźor tak wulkotnje porjeńschili. Woßebje pak ßo tež knjesej kantorej **Rjecźy** tudy sa jeho na roswucźowanje nałożenu prózu dźakujemy. Sskława wschitkim!

Pschedßydstwo Budyskeje Bjeßady.

(K temu cźišłu pschiłoha.

Pschiłoha k czišłu 16 Serbskich Nowin.

Ssobotu 21. haprleje 1906.

Placzišny rěsnego skotu na Draždžanskich skótnych wikach

18. haprleje 1906

Placzišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druhiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacz do 6 lět	37—39	73—75
awstriske	39—40	75—78
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	34—36	70—72
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	31—33	64—68
4. žnadnje pizowane kóžbeje staroby	28—30	60—64
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	37—39	70—73
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacz do 7 lět	33—36	66—69
3. starsche, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	29—32	62—65
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	25—28	57—61
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	22—24	50—55
Byli:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	38—40	70—73
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	35—37	65—69
3. žnadnje pizowane	30—34	61—64
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	52—54	83—86
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	48—51	78—82
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich sčischenjow w starobje hacz do 1¼ léta	57—59	76—77
2. mjaßne	56—57	74—76
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	53—55	70—73

Placzišna žitow a produktow w Budyšchinje a Lubiju.

Žitowy bowos w Budyšchinje: 2134 měchow.	W Budyšchinje 14. haprleje 1906. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np	W Lubiju 19. haprleje 1906. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pšeńca . . . . . běła	—	—	—	—	8	47	8	82
" . . . . . žołta	8	38	8	53	7	88	8	24
Rožka	7	75	7	94	7	38	7	75
Jećmjeń	8	—	8	13	7	17	8	—
Wowš . . . . . 50 kilogr.	7	80	8	10	7	25	7	75
Hróch	10	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	50	10	—	8	—	9	—
Jahły	15	—	17	—	15	—	17	—
Hejduschka	16	—	18	—	16	50	17	50
Běrny	1	60	2	10	1	50	2	—
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	50	2	70	2	30	2	60
Pšeńczna muka 50 " . .	9	50	18	50	—	—	—	—
Rjana muka 50 " . . .	9	50	14	—	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	2	30	2	70	2	—	2	50
Sšoma . . 100 " . . .	3	—	3	50	14	—	19	—
Prošata 912 schtuk, schtuka . .	16	—	34	—	—	—	—	—
Pšeńczne wotruby	—	—	5	30	5	20	5	60
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	60	5	50	6	—
Pšeńczny gris	—	—	5	75	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	6	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyšchinje pšeńca (běła) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pšeńca (žołta) wot 8 hr. 25 np. hacz 8 hr. 38 np., rožka wot 7 hr. 70 np. hacz 7 hr. 80 np., jećmjeń wot — hr. — np. hacz — hr. — np., wowš wot 7 hr. 80 np. hacz 8 hr. — np.

We Budyšchinje płaćejsche: kórz pšeńcy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np., žołta 14 hr. 22 np. hacz 14 hr. 48 np., kórz rožki po 160 puntach 12 hr. 19 np. hacz 12 hr. 49 np., kórz jećmjenja po 140 puntach 11 hr. 20 np. hacz 11 hr. 39 np.

Wiczne placzišny w Kamjenzu

12. haprleje 1906.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 40 np. hacz 7 hr. 80 np., pšeńca wot 7 hr. 60 np. hacz 8 hr. 20 np., jećmjeń wot 7 hr. 50 np. hacz 8 hr. — np., wowš wot 7 hr. 60 np. hacz 8 hr. — np., jahły wot 13 hr. — np. hacz 14 hr. — np. hróch 12 hr. — np., žyno 2 hr. 20 np., běrny 2 hr. 20 np., žłoma (600 kilogr.) 19 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 50 np. hacz 2 hr. 70 np.

Wjedro w **Londonje** 20. haprleje: Pomročene a khłódne.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smeje njedźelu Quasimodogeniti rano w 7 hodź. farat Räda žerbsku spowjednu rěcz, ½9 hodźin duchowny Tischer žerbske a w 10 hodź. němske předowanje. — Popołdnju ½2 hodźin budże katechismusowe rozrěčenje s konfirměrowanej němskej młodźinu. — Tydźenske sastojnske dźěła smeje duchowny Tischer.

Wěrowani:

W **Michałskej zyrkwi**: Hermann Ota Schlettig, fabrikat na Židowje, s Marju Augustu Kißalez tam. — Kurt Pawoł Görlich, cźišła tu, s Wyleminu Augustu Donathez na Židowje. — Max Jan Čech, hospodarski pomoznik we Wulkim Pschěsdrjenju, s Emmu Theresiju Poickez w Kelnje.

W **katholskej zyrkwi**: Pawoł Richard Delenk, bětnat w Budyschinje, s Metu Blajez, žłužobnej tu.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi**: Max Alfred, Franza Michała Hoheisela, khěžerja a fabrikarja na Židowje, ž. — Bjedrich Pawoł, Khorle Bohuwěra Groža, khěžerja a dźěłaćerja w Hrubjelčizach, ž. — Erich Kurt, Jana Augusta Rychtarja, žiwnosćerja we Wulkim Wjelkowje, ž. — Pawoł Kurt, Khorle Augusta Nowaka, fabrikarja na Židowje, ž. — Ernst Jan, njemandź. ž. w Hněwježach. — Pawoł Erich, njemandź. ž. na Židowje. — Hana Martha, njemandź. dź. w Bobolzach. — Lisbeth Liddy, Jana Augusta Neubusa, khěžerja a wósnika w Jeńkezach, dź. Lina Elsa, Jana Bohuwěra Kaplerja, želesnisteho dźěłaćerja w Tšelanach, dź. — Frida Klara, Khorle Nickela, žiwnostneho najenka we Wownjowje, dź. — Alma Gertrud, Khorle Hermanna Rychtarja, kublerja w Hornjej Kinje, dź.

W **katholskej zyrkwi**: Franz Alwin, Josefa Langera, dźěłaćerja w Lětonju, ž. — Max Waktat, Schćěpana Fleischera, dźěłaćerja w Lětonju, ž. — Berta Hana, Josefa Grünera, domownika tu, dź.

Zemrjeli:

W **Michałskej wožadze**: 10. haprleje: Pawoł Richard, njemandź. ž. na Ssokołzy, 18 d. — 13. Wylem August Wagner, khěžer a schkrjeř emaille w Dźěžnikezach, 49 l. 6 m. 25 d. — 16. Hana Piwarzez, njebo Handrija Brody, dźěłaćerja w Pšowjach, sawostajena wudowa we Wurizach, 75 l. 11 m. 20 d.

W **katholskej wožadze**: 8. haprleje: Marja Hutterowa rodź. Fabler w Budyschinje, 36 l. 7 m. 20 d. — 11. Alois Khorla Finster, trubki dźěłaćeř tu, 43 l. 7 m. 10 d.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

Njedźelu Quasimodogeniti smeje rano ½7 hodź. duchowny Voigt žerbsku spowjednu wučbu, ½8 hodź. farat Kschižan žerbske a w 9 hodź. němske předowanje. Popołdnju w 2 hodź. budże katechismusowa wučba sa žerbsku mužsku młodźinu.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

Njedźelu Quasimodogeniti smeje duchowny Kschižan rano w 7 hodź. žerbsku spowjedź, farat Domaschka dopołdnja we 8 hodź. žerbske a ¾10 hodź. němske předowanje. Popołdnju w 2 hodź. smeje duchowny Kschižan wučbu se žerbskej mužskej młodźinu.

Poručam žamodźěkane

ff. młócžniki, mlokowe karany, mlokowe hornzy, wódne khany, wódne cžerpawy, sazynowane wódne khany a hornzy.

Mam wulki skład

krjepjawkow (krjepjenskich khanow) a **emaillowanych tworow, sazynowanych bowow** a **juchowych cžerpakow. Tšěšchne žłoby** a **roły** a kóžde do twarstwa žłuschaze klampnarske dźěła shotowjam.

Želeso sa tšěschne žłoby mam na składže.

Spěschne poßłuženje. Najtuńsche placzišny.

M. Schulz.

10 pschi žerbskich hrjebjach 10.

Hischcze ženje žo žłyschało!

Najlěpsche **mantle sa jěsdne koła** po 3 mk. 75 np., najlěpsche **schlawchi sa jěsdne koła** po 2 mk. 75 np., jenož najlěpscheje druhiny, kaž tež wschu **potrjebu sa jěsdne koła** po najtuńschich placzišnach poruča

Ota Büttner

pschedawarnja koże, cžerjeńskich rjemjenjow a techniskich gumijowych wězow w Budyschinje pschi hłownym torhoschczu 9.

Jěsdne kola

najlěpsch ſnamkow
kaž
Opelowe a Preſtowe.

Sklad
wſchěch pſchißluſchnych dźělow,
ſwonow, latarńjow, ßedlow, rjeczaſow, mantlow, ſchlawchow, gratowych toſchow, gamaſchow,
atd.

Schijaze maſchiny

najwubjerniſchich wudźělkow
kaž
Pfaffowe, Phönix, Grützner owe Viktorie
ſ najnowſchimi lěpſchinami a polěpſchenkami.
Na wſchěch wuſtajenzach ſ najwyſchſchimi mytami wuſnamjenjene,
ſa trjebanje ßwójbow a rjemjeßlnikow.
Pſchihódne wotplaczenje po dźělbach. Pſchi hotowych pjenjeſach najwjetſchi rabatt.
5lětne rukowanje.
Dokładne roswuczenje w ſchiczu, kaž tež we wumělſkim wuſchiwanju.

Optiſke a mechaniſke twory

kaž
bryle, tłóczniki, operowe ſchkleńzy, dalokowidy, barometry, thermometry, ryßowadła, wſchelake dźěle, bantowe a metrowe měry, mechaniſke hrajki
atd.

Clemens Jäckel

mějeczel Guſtav Klöppel w Budyſchinje pſchi žitnych wikach 2.
Telefon 435. **ßamßna wuporjedźetnja a dźěłatnja, mechanikus a optikus, ßamßna wuporjedźetnja a dźěłatnja.** Telefon 435.

Rožku a pſcheńzu

po najwyſchſchich płaczišnach kupujetaj
Heinke a syn
w hamorſkim młynje w Budyſchinje.

Mužaze wobleczenja

po 12, 15, 18, 20, 25 hacž 34 mk.,

pacholaze wobleczenja

po 9, 10, 12, 15 mk. atd.,

jenož nowoſcze a derje ſhotowjene,

hólczaze wobleczenja

po $6\frac{1}{2}$, 8, 10 mk. atd.

dźěczaze wobleczenja

po $2\frac{1}{2}$ hacž 10 mk.

na hoborſki wubjerk ßo najtuńſcho a ſ najwjetſchim dobytkom kupuju pola

w Budyſchinje pſchi hłownym torhoſchczu 9. **R. Neugebauera** **w Budyſchinje pſchi hłownym torhoſchczu 9.**
prjedy **Kurt Lehmann**

Naumannowe
jěſdne kola
a ſchijaze maſchiny
ßu pſchipóſnate najlěpſchi wudźěłk.
Saſtupjer
wumělſki jěſdźer **Marſchner**
w Budyſchinje na Nowoſalzſkej drohi 36.

Pſchihódnje nakupiwſchi, mózu wſchě ßwoje twory hiſchcze po ſtarych płaczišnach pſchedawacz.

Poſkiczam jara wulki wubjerk
$\frac{6}{4}$ **ſchěrokich zychow,** ſtary łohcz po 18 np.,
zychi, hładke czerwjene, pódla teho $\frac{7}{4}$, $\frac{8}{4}$, $\frac{9}{4}$ ſchěroke,
módroczišchcz, najnowſchich muſtrow, hižo po 20 np.,
koſchlazy barchent ſa lěczo a ſymu hižo po 18 np.,
hotowe **běle a piſßane koſchle** ſa hólzow a holzy kóždeje ſtaroby hižo po 30 np.,
mužaze koſchle ſchtworych wulkoſczow,
wojerſke koſchle ſ módrymi a czerwjenymi ßmužkami,
žonjaze koſchle 3 wulkoſczow,
nahłowjaze rubiſchcza ſe židy, połžidy, wołmy a bawłmy,
kattunowe rubiſchcza na wulki wubjerk.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

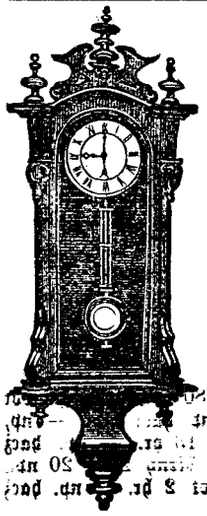

G. Magerowy naßłědnik

mějeczel **Th. Hippe**
w Budyſchinje na ßerbſkej haßy 11

wſchě druziny **czaßnikow** po wurjadnje tunich płaczišnach ſ dwělětnym pißomnym rukowanjom pſchedawa, teho runja

rjeczaſy, broſche, nawuſchnizy, pjerſchczenje.

Czaßniki ßo najßwědomicziwiſcho a najtuńſcho ſ jenołětnym rukowanjom wuporjedźeja.

Brodowska haptyka

na hoschiz haßy 27

Kaschel, katarrh, dybawoscź

ßo spěschnje polóżeja

ſ thymuſinom

Bleſcha po 75 np. a 1 hr. 40 np.

Maſchinſki wolij,

mydło

do hoſpodarſtwa,

kožowy mas,

kopytowy mas,

najlěpſcheje druźiny po najtuńſchich płaćiſnach porucza

Arthur Grubann

pſchi drjewowych wikach 8.

Kóſlaze kóžki,

koſaze koże,

howjaſe a cźelaze koże,

wowcże koże a wowcźu wolnu,

kaniklaze koże,

kaž tež wſchě druhe druźiny kožow po najwjetſchich płaćiſnach kupuje

Heinrich Lange,

11 pſchi žitnych wikach 11 ſnapſchecźa „ſłoteje hwězdy“ a pſchi wowßnych wikach pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi.

Smolerjec knihićišćerńja

w Budyſchinje w ßerbſkim domje

knihi, ſlicźbowanja, viſitne a pſcheproſcheńſke khartki, ſaſtojnſke formulary, wuſtawki, blidne ſpěwy atd. atd.

we wſchěch rěcźach derje a tunjo cźiſchcźi.

---

ff. likeury,

dwójny a jednory

palenz

ſnateje dobroſcze

po najtuńſchich płaćiſnach najlěpſchi porucza

Franz Wölfle

(prjedy Moritz Mörbe.)

Pſchiſpomnjenje: W cźwizach palenz, wot 10 litrow ßo ſapoczejo franko ſa hotowe pjenjeſy roſeſcźelu.

Franz Marschner

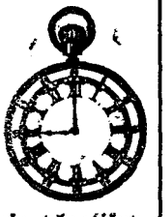

cźaßnikar w Budyſchinje

na bohatej haßy 9

ßwój ſklad **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczaſow** k dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaćiſny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Darmo

pola mje niczo njedoſtanjecze, tež niz

jěſdne koła.

Woßebne honjerſke koła 58 mk., ßedło 1.80, wodźidło 2.50, azetylenowu lampu 1.90, ſwón 18, plumpu 27, rjeczas 1.30, pedal 1.— běhanſki mantl 3.—, ſchlawchi 2.25 mk. atd. Zadajcze ßebi płaćiſnowy ſapiß. Riſiko je wuſamknjeny, wróćam pjenjeſy.

J. Schibak w Budyſchinje

na Fichtowej drózy 7.

Najwjetſchi ſklad!

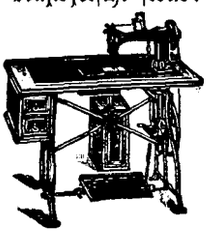

5 lět wěſte rukowanje.

Biesoltowe a Lockowe **ſchijace maſchiny,**

najlhmańſchn maſchinu nětcźiſcheho cźaßa! Swětoßławnu! Rjepſchetrjechenu w naſtupanju dokonjenja a dźerżenja! S premijemi mytowanu na wſchěch wuſtajeńzach, porucza

Richard Otto, mechanikus,

na ßukelnſkej haßy 13.

Ssamß na wuporjedźeńnja ſa ſchijaze maſchiny wſchěch ſyſtemow.

Th. A. Wällnitz

w Budyſchinje

na ßukelnſkej haßy 9.

Najwjetſchi ſklad a wubjerk

1durjatych a 2durjatych draſtnych khamorow, vertiki, ſchkleńczane khamory, komody,

jednore a lěpſche **ſofy**

po 26, 30, 32, 37, 45, 55, 63 hacž 120 mk.,

ſtoły

po 2,50 mk. hacž 8 mk.,

koža, matrazy,

jědźne, ſofowe a

roſczahanſke blida,

ſchpihele

po 3 mk. hacž 60 mk.,

kuchińſke khamory, kuchińſke blida,

a **druhu nadobu,**

pódla teho poručam

Ia poßleſchczowe pjerje

po waſy,

hotowe poßleſchcźa, linoleum, tworu po kruchach, **běhacze** a **teppichi, wóſkowane ßukno**

ſ truby a ſbytki,

wóſkowe ßuknowe a gumijowe pſchikrywy, podpołożne tkaniny.

W pſcheßadźowarni je ſtajna ſkładnoſcź k tunjemu kupowanju.

— Najtuńſche płaćiſny. —

— Najkedźbliwiſche poßłużenje. —

Njech ßo mjeno a khěžina cźißło wobkedźbuje.

K wuſßywej:

Woprawny

Ligowſki wowß,

Ligowſki wowß,

druhi krócź wuſßyty,

ſchtyrſki

cźerwjeny dźecźel,

ſchleſynſki

cźerwjeny dźecźel

bjes židy,

hróch,

woku,

porucza

Guſtav Heinke

w Budyſchinje

pſchi žitnych wikach.

Jan a Ernst Koban

w Budyschinje pschi zitnych wikach 4,

w domje Seehez restauranta „Germania“.

Pißarnja sa wudźěłanje kupjowych, saměnjenjowych, dismembraziskich wuczinjenjow, wuczinjenja pschi rosrunanju herbstwow atd., sa wudźěłanje pißmow wscheje druzˇiny, sa sapodacze próstwow, sawostajenstwowych sapißow, formindźiskich sliczbowanjow, dawkowych reklamazijow a s zyła wschěch podobnych pißomnych dźěłow.

Sestajenje testamentow, saradźenje pschi kupowanju a pschedawanju leżomnosczow.

Saradźenje hypothekow, srjadowanje sawostajenstwow, sehnawanje pjenjeżnych żadankow, wukasanje w prawnych wězach atd.

Wěste wobstaranje wschěch dowěrjenskich naležnosczow.

— **Najtuńsche placzisny.** —

Najspěschnische a sprawne poßłużenje.

Wopyty do wonka bjes powyschenja placzisnow.

Pißarnja je wotewrjena njepschestawajcy rano wot 7 hodź. hacˇ wieczˇor do 9 hodź.; njedźelske a ßwjate dny wot 1/2 11 hacˇ popołdnju do 4 hodźin s wuwsaczˇom pschipołdnju wot 12—2 hodźiny.

Rěczˇimoj ßerbski.

Ernst Herkner

czˇaßnikaŕ w Budyschinje na **seminarskej haßy 13** prjedy pschi hlownym torhoschczˇu porucza ßwój wulki skład wschěch druzˇinow **czˇaßnikow** a **rjeczˇasow** po tunich placzˇisnach s wjazylětnym rukowanjom.

Porjedźenja derje a **tunjo.**

Rěczˇu ßerbsku.

Jurij Ludwig,

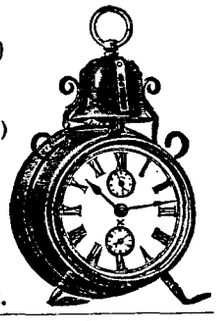

czˇaßnikaŕ pschi ßerbskich hrjebjach 28 (s wapschecza starych kasarmow) pschedawa a porjedźa **czˇaßniki** derje a tunjo s rukowanjom.

Skladownja drainěrowanskich rokow w Lětonju

poruecza **drainěrowanske roły** wschěch wulkosczˇow, **konjaze, kruwjaze a ßwinjaze korta** wschelakich wulkosczˇow, **sczˇinowe pleczˇenje, sczˇinowe hosdźe** a **sazˇnikowany grot** po fabrikskich płaczˇisnach.

Emil Dietrich.

Wolijowe barby

wschěch snatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdźe skhnyjaze,

molerske a murjerske barby, terpentinowy wolij (němski a franzowski), **najlěpschi lanowolijowy firniß,** jara derje a twjerdźe skhnyjate, **jantarjowe laki, kopallaki, damarlaki, zˇelesowe laki, Kölnski klij** każ tež **murjerski klij, drobnu krydu, gyps, portlandski zement, najlěpschi karbolineum, barbicze** wscheje druzˇiny, **schablony** sa **molerjow** a **murjejow** porucza a ma pschezo na skladźe po najtunischich placzˇisnach

Emil Měrsch,

drogowe khlamy

24 na kamjentnej haßy 24.

Pistne khartki

rjane każ litografowane czˇischczˇi spěschnje

Ssmolerjez knihiczˇischczˇetnja.

Destillazija Adolfa Rämscha naßlěd.

(mějeczˇel Max Kirschner)

w Budyschinje pschi butrowych wikach

— 1868 sałożena —

porucza ßwoje daloko a schěroko snate wubjerne **likery** k kwaßam, kschczˇisnam a druhim ßwjedźeńskim skladnosczˇam w czˇwizach a po wasy. Woßebje dobre ßu dwójny **rózˇowy, nalikowy, hontwinski a jadroselowy, hornjołuzˇiski, zołdkoselowy seleny** a **czˇetwjeny, zitronowy, wischnjowy, malenjowy, prußnizowy** a **korwejdowy.** Dale **naturskokorwejdowy,** dobry **zˇitny** a **czˇisty** czˇißko 1 a 2.

Czˇwizy k pjelnjenju ßo wupozˇczˇuja.

Do Budyschina!

Pschedbězˇny

zyrkußowy nawěschtk.

Czˇesczˇenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosczˇi najpodwolnischo k wjedźenju dawamoj, so se ßwojim ßławnym, starosnatym

zyrkußom E. swud. Blumenfeldoweje

(Guhrau)

28. haprleje t. l.

s woßebitym czˇahom do Budyschina pschijědźemoj, so bychmoj jenoż **4 dny pschedstajenje** dawakoj. Pódla konjemza se **115 krasnymi konjemi,** kotrychż zyle nowe dressury wschudże najwjetschu kedźbliwosczˇ a powschitkowne wobdźiwanje sbudźuje, ßmój wumělczow a wumělzy se wschěch krajow ßwěta do ßwojeje ßłużby wsakoj, kotsiż wschitzy tu prěni króczˇ wustupja, mjes nimi

knjeżna **Gusta se Szulkiewicz,**

najlěpscha schulska jěchatka Rusleje,

direktnje s Cinisellioweho zyrkuża w Peterburgu na jene hóstne pschedstajenje.

Ssmy krucze pscheßwědczˇenaj, so, tak daloko hacˇ to zyrkußowe pschedstajenje nastupa, tak wurjadny program posskiczˇamoj, kotryż żane podobne pschedewsacze njemóże po bohatosczˇi, nowosczˇi a wschelakorosczˇi lěpje posskiczˇicˇ. Nasche dżeńßnische pschedewsacze hižo psches 100 lět w jenej ßwójbje wobsteji, wot pradźěda na naß pscheherbowane; duż w zyrkußowych wězach tak twjerdźe stejimoj, so jara derje wěmoj, schto móże zyrkuß wopytowazy publikum wot tajkeho wulkeho pschedewsacza, kajkeż je nasche, żadacˇ. Budźemoj pschedstajenja pokasowacˇ, kotreż ßo hischcze żenje prjedy njejßu widźałe, pschi nich budże pycha widźecˇ, kotraż budże powschitkowne spodźiwanje sbudźowacˇ.

Proßymy, żebi nasche nawěschtki a plakaty wobhladacˇ.

Psched kóżdym pschedstajenjom wulki dwójny konzert dweju ßamßneju kapałow, hußłowarskeho a piskarskeho orchestra.

Pschebywanje w zyrkußu pschi kóżdym wjedrje pschijomne.

Wo dobroczˇiwe derjeměnjenje proßy

direkzija.

Bratraj Blumenfeldez s firmu: E. swud. Blumenfeldowa, Guhrau.

Jenoż 4 dny wulke pschedstajenja

wot 28. haprleje t. l. hacˇ ßobu do 1. meje.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 17. Sobotu 28. haprleje 1906. Lětnik 65.

Swětne podawki.

Dźěłaćerske njeměry w Mischnje.

We wulkim dźělu wječorneje Sakskeje hischće psched tydźenjom metallowi dźěłaćerjo strajkowachu. Tež dźěłaćerjo fabriki schijazych maschinow Biesolda a Locki w Mischnje běchu so k strajkej pschisamkli. Fabrizynemu sarjadnistwu bě so poradźiło, zebi s druhich stron dźěłaćerjow wobstaracź, kotsiž běchu póndźelu dźěłacź sapoćeli. S tym so strajkowarjo rozcerćichu. Woni villu fabrizyneho direktora s deschćom kamjenjow namjetachu. Hdyž jich policistojo prjecź honjachu, so dwaj policistaj s cźišnjenym kamjenjom cźežko na hłowje sranischtaj. Dźěłaćerjo su so s ludźipaćerjemi naschćuwali, kotsiž su po sdaću s Draždźan pschischli.

Sakoń wo diätach sa zobustawy němskeho khěžorstwoweho zejma

je so khěžorstwowemu zejmej pschedpołožił. Ssobustawy dyrbja sa cźaš poćedźenjow darmotnu jězbu a sa jene protyćne lěto po 3000 hriwnach dostacź. Tele pjenjesy so 1. januara, 1. februara, 1. měrza a 1. haprleje po 500 hriwnach a na kónzu wuradźenjow s 1000 hriwnami wupłaćeja. W pscherěsku so něhdźe wschědnje 20 hriwnow sarunanja wupłaćeja, cźim spodźiwnischo je potom, so ma so sapóstłanzam 30 hriwnow na kóždy dźeń wotcźahnyć, kotryž njejsu pschi wuradźenjach pschitomni byli. Kóždy zobustaw dyrbi swoje mjeno do jeneje liscźiny sapisać a dyrbi pschi wschěch wothłosowanjach pschitomny bycź. Cźi, kotsiž maja s dobom też mandat sa jedyn druhi němski zejm, změdźa tam jenož diäty bracź, hdyž njejsu w khěžorstwowym zejmje njepschitomni byli. Pschi skónczenju abo wotstorczenju nětcźischich wuradźenjow kóždy sapóstłanz 2500 hriwnow dostanje. Ssobustawy, kiž su so hakle po tym wuswolili, hdyž je sakoń hižo do mozy stupił, maja kóždy dźeń 20 hriwnow sarunanja dostacź.

Khěžorstwowy zejm budźe s cźežka s tymile wuměnjenjemi posćicźene diäty pschijecź chcyć. Po postajenjach sakonjoweho nacźisća so hódnosć wobdźělenja jeneho zobustawa pschi połnych poćedźenjach s 20 hriwnami woblicźa, tym pak, kotsiž so pschi poćedźenjach njewobdźěla, so tele 20 hriwn. wotcźahnu a pódla teho so jim hischće 10 hriwnow khostanja napołoži. Kelko dyrbjał dha jedyn sapóstłanz płacźicź, kotryž by zyle lěto khory był? Sakoń žaneho rozdźěla njecźini, hacź sapóstłanz khorosće abo jeneje druheje pschicźiny dla s poćedźenja wuwostanje. To je wulki njedostatk knježerstwoweho nacźisća, kotryž budźe so dokładnje pscheměnicź dyrbjecź, prjedy hacź budźe so pschijecź móz.

Schtwórtk je khěžorstwowy zejm sakonjowy nacźisć wo diätach prěni krócź wuradźił. Sozialdemokrat Singer nochźysche na nim ani dobreje nitki wostajicź. Po jeho nahladźe so s nim zobustawy khěžorstwoweho zejma na skhodźeńk schulskich hólzow stłócźa. Singer ma sa wohanjenje khěžorstwoweho zejma, hdyž so sapóstłanzy dla jich pschitomnosće kontroluja. Pschi kóždym Singerowym wótrym wupadźe jeho towarschojo se sahorjenjom pschihłosowachu, a hdyž wón praji, so so kóždy sapóstłanz womaže, kotryž tónle sakoń pschiwosmje, woprawny wichor se sozialdemokratiskich lawow wukhadźesche.

Konservativnemu s Richtofenej teho runja knježerstwowy nacźisć njebě sympathiski, tola wón jón nima sa wohanjazy. W komišiji so to a tamne pscheměni.

Hrabja Posadowski rozkładowasche, so je němske knježerstwo so rozsudźiło, zobustawam khěžorstwoweho zejma diäty pschiswolicź, so bychu so s tutym srědkom sapóstłanzy pohnuli, so pschi poćedźenjach wobdźělicź. Wotebje so to na sapóstłanzow s pokodnischeje Němskeje poćahuje, kotsiž su dla dalokosće wot Barlina nasad stajeni. Połnowobsadźeny zejm je najlepsche rukowanje sa jenosć khěžorstwa. Straschne je, hdyž jenoź cźrjódka sapóstłanzow najważnische sakonje pschijimuje abo wotpokasuje. Nacźiskowe kontrolske postajenja su wjele milische hacź postajenja wustawy amerikanskeje republiki, kotraž dowola, so změ so sapóstłanz, kotryž swoju pschisłuschnosć njedopjelnja, sajecź. Hdyž chce Singer amerikansku wustawu pschijecź, by zebi knježerstwo tónle namjet se wschej khutnosću pschemysliło. Wo dwójnych mandatach wón praji, so khěžorstwowy sakoń prjedy krajneho dźe. Njech khěžorstwowy zejm s nacźiskom s wobhladniwosću wobkhadźa, w sakladnych cźarach pscheměnjeny sakoń njebychu sjednocźene knježerstwa na žane waschnje pschijake.

Zentrumski sapóstłanz Spahn mějesche jenoź mało na nacźisku wustajecź, tola je wjesely, so je so skónczenje k njemu dozpiło. W tym samym smysle też druhi rěcźnizy rěcźachu, jenoź Polak Kulerski je pschecźiwo sakonjej, dokelž so s nim 28. paragraf pscheměni. Wotebje male frakzije dyrbja na to kedźbowacź, so so jim s namjetowanjom skónczenja debatty zkowo njewosmje.

Sapóstłanzej Trägerej je nacźisk teho runja njepschijomny, tola so wón nadźija, so so w komišiji něschto khmańsche wudźěła. Nacźisk so dostojnosće sapóstłanzow dótka. Po jeho měnjenju je někajki kalkulator najnižscheje druziny nacźisk wudźěłał. Nacźisk je policajski sakoń, kotryž chce k wobsamknjenju khmany zejm kupicź. Sa zyku swoju dołholětnu dźěławosć w parlamencze hischće wón njeje tak njedosahazy nacźisk widźał.

Nacźisk so skónczenje komišiji pschipokasa.

Sběžk w němskej krótkowjeczornej Afriży

zebi hischće pschezo cźłowske woporv žada. Po knježerstwowej rosprawje je rano 14. haprleje něhdźe 50 sběžkarskich Hottentottow pola Nurudasu w karskich horach jenu patrouillu 2. regimenta nadpadło. Pschi tym je so jedyn podoffižer morił, 4 jězdni su so cźežko a 2 lohko sranili. Hnydom wupósłkana Nurudska kompagnija a wobsadka njemóžesche sběžkarjam wobaracź, so woni dźěl konjow wotehnachu. Němzy njewjedźa, hacź je Morenga pschi tymle wotdźělenju był.

Pschinoschki němskich dźěłaćerjow sa ruisku revoluziju.

Po rosprawje sozialdemokratiskich nowin „Vorwärts“ su němszy sozialdemokratojo sa ruskich revoluzionarow 307,399 hriwnow nasběrali a jim póslali. S wužitkom tele pjenjesy ruskim revoluzionaram njejsu byle. Po poraženju revoluzije někotryžkuli hórko wobžaruje, so je so s njej sobu storhnyć dał. Tysazy su w njej swoje žiwjenje shubili, njeliczomne existenzy su so sniczile a milijony samoženja su so sahubile. Revoluzionarojo su zyle podarmo wojowali. Ruske knježerstwo zebi njeje niczo wotnusowacź dało.

Němzam njepschecźelne hibanje we Wuherskej.

Na dwórnischćach a na druhich sjawnych městnach we Wuherskej su cźischćane papjery pschilepjene, s kotrymiž so lud napo-

mina, so by ſ Němzami wjazy njewobkhadźał. Pſched němſkimi pſchekupſkimi pucźowarjemi ßo woßebje warnuje, wot nich kupowacź ßo ßamo ſakaſuje. Khěžorſzy kralowſzy dwórſzy lifrantojo ßo napominaju, ſo bychu awſtriſkeho worjoła ſ wopona wotſtronili. Na kubłach wuheŕſkich ſemjanow ßo wſchitzy, kotſiž ßu Awſtriſzy a Němzy, ſe ßkłużby puſchćeja.

Dźěłacźerſke njeměry w Franzowſkej.

Strajk wuhlowych dźěłacźerjow w połnóznej Franzowſkej je po něcźim do revoluzionarneho hibanja pſcheſchoł. Strajkowarjo ßu pſchecźiwo wojakam barrikady twarili, pſches dróhi tołſte groty ſcźahali, ſo bychu je jěźdnym ſawrjeli; na wjele měſtnach do wojakow kamjenje mjetachu. W Haveluy je k krwawnej pſchimańzy dóſchło. Někotre tyßazy ſtrajkowarjow běchu ſchwadronu dragunarjow wobſtupili. Jedyn offizěr a dwaj wojakaj, kotſiž běchu ßo cźeźko ſranili, ßu naſajtra na ßwoje rany wumrjeli. W Haveluy ßu ſtrajkowarjo někotre khěže wurubili, w Cantinje ßu na wikach jejowe a rybowe korby wobkradnyli a do ßußodnych khěžow kamjenje mjetali. Pola Denaine ßu ſtrajkowarjo dwaj żeleſniſkaj cźahaj nadpadli a ſadźerżeli. Na wjele měſtnach je k krwawnemu ſraženju mjes dźěłacźerjemi a wojakami dóſchło. Khěže k dźěku ſwólniwych dźěłacźerjow ßu ßo ſ rosbuchnjenjom dynamitowych patronow wobſchkodźiłe. Wobydleŕſtwo je jara ſatraſchene a ßebi doßahazu wojeŕſku pomoz żada.

Dla ſměrowanja dźěłacźerjow je miniſter ſnutſkownych naležnoſcźow, Clemenceau, ßam do ſtrajkowanſkeje krajiny pſchijěł, tola hacź dotal njeje ſe ßwojej ſrěcźniwoſcźu niczo dozpił.

Jendźelſki kral w Grichiſkej.

Jendźelſki kral je do Athena k grichiſkemu kralej na wopyt pſchijěł. W Konſtantinoplu ßu ßo ſ tutym wopytom mało ſwjeßelili. Turkowſka ma tu khwilu ſ Jendźelſkej ſwadu dla mjeſy na Sinaiſkej połkupje; wona je ßamo hotowa, tam Jendźelcźanam ſ wójńſkej mozu napſchecźo ſtupicź. W Konſtantinoplu tehodla hudaja, ſo ßnadź chze jendźelſki kral Grichiſku wobrěcźecź, ſo by Turkam w Mazedonſkej wobcźeżnoſcźe cźiniła.

Rosrěcźenje ruſkeho miniſtra hrabje Witte ſ jenym němſkim nowinarjom.

Jedyn dopißowaŕ Barlinſkich nowin „Voſſiſche Zeitung“ je ßo hrabju Wittu wo ſnutſkownych ruſkich podaŕokach wuwopraſchał. Witta jemu powjedźi, ſo ßu ludowe ſběžki w Ruſkej njemóżne, a ſo wón njewěri, ſo ſaßo wudyrja. Burjo wocźakuja, ſo ßo jich hoſpodaŕſke wobſtejnoſcźe po ſakońſkim pucźu połěpſcha. Woni budźa pſchecźiwo wſchelakemu nowotaŕſtwu, tak na pſchikład pſchecźiwo wußwobodźenju żidow hłoßowacź. Na dopißowarjowe pſchiſpomnjenje, ſo dyrbi knjeżeŕſtwo żidow wußwobodźaze ſakonje ßamo pſchecźiwo woli wulkeje ludoweje wjetſchiny pſchewjeſcź, hrabja Witte wotmolwi:

„Ně, tónle nadawk njeje knjeżeŕſtwowy. Ja ßam ſteju żidam napſchecźo jara ſympathiſzy a ßebi pſcheju, ſo bychu doſpołnje ßwobodni byli, tola żidźi ßu ßami na tym wina, hdyž ßo nětkole njewußwobodźa. Woni wſchudźe w revoluziji na prěnim měſtnje ſteja.“

„Ale, knjes hrabja, to je tola zyle naturſzy!“ dopißowaŕ ſnapſchecźiwi.

„Sawěſcźe theoretiſzy“, hrabja Witte pſchihłoßowaſche, „tola knjeżeŕſtwo njeßmě w tu khwilu niczo w żidowſkim praſchenju pſchecźiwo ludowej woli cźinicź. Lud by prajił, żidźi ßu ßo wußwobodźili, dokelž ßu miniſtrow a gubernatorow kónzowali. Hdyž chzemy my Rußojo po tajkim něſchto dozpicź, dyrbimy też revoluziju cźinicź a miniſtrow a gubernatorow moricź.“

Na ſnapſchecźiwjenje, ſo mohło ßo revoluzionarne ſmyßlenje żidow pſcheměnicź, hdy bychu runoprawoſcź ſ kſcheſcźijanami doſtali, miniſter praji: „Pſchecźiwo ludowej woli njebudźe knjeżeŕſtwo niczo ſa żidow cźinicź, tuteho měnjenja je też zar.“

Skhadźowanka „ſwjaſka ruſkich ludźi“ w Moſkwje.

W Moſtwje je ßo 20. haprleje ſkhadźowanka „ſwjaſka ruſkich ludźi“ wotměła. Někotſi rěcźnizy roſpominachu, kak měł ßo ſwjaſk k běžnym zyrkwinym a ſtatnym praſchenjam ſadźerżecź. Se ßłyſchanych rěcźow je woßebje ſajimawa Jeßipowa rěcź, kotryż wobßwětli, kak ßu ſnutſkowni njepſchecźeljo ſa cźaß wójny Japanſkim dobycź pomhali. Widźecź je, ſo je pucźowanje wokoło ßwěta, na kotrež je ßo Maxim Gorki ſ wotmyßlenjom naſtajił, ſo by ruſkej pożcźonzy we wukraju ſadźěwki cźinił a ju pſchekaſył, jenož jenotliwe ſjewjenja w njeſkónczným rjedźe njewótcźinſkich, pſcheradnych a runjewon ßamomordaŕſkich ſkutkow, ſ kotrymiž je ßo dźěł ruſkeho luda na ſrudne waſchnje w ßwětowych ſtawiſnach ſwěcźnik. Revoluzionarojo ßu hižo wot ſpocźatka wójny pódla ßibirſkeje żeleſnizy ſa Japanſkich dźěłali. Woni cźahi, wożaze ruſkemu wójſku w Mandźurſkej zyrobu a druhe potrjeby, ſadźerżowachu a je ſpalichu, kónzowachu żeleſnizu a pſchihotowachu ſraženja cźahow. Revoluzionarne ſpißy a liſty ßo na wſchěch ſaſtaniſchcźach roſcheŕjachu a ßo wojakam a woßebje reſerviſtam dawachu. Wojakow ſjebachu ſ bajkami wo połnym dobyczu revoluzije w europiſkej Ruſkej. Wjele wojakow łżam wěrjeſche. Hdyž pak bě ßo wójna ſkónczika a ßo hanibny měr ſcźinił, revoluzionarni ſchkarazy wojakow a dźěłacźerjow naſchcźuwachu, ſo ſaſtaniſchcźa wupuſcźichu, twory na nich pokradnychu, żeleſnizu ſtónzowachu, dwórniſchcźowe twarjenje a ſkładownje ſapalichu. W poßlednim cźaßu wójny bě ßo ruſke wójſko móżne a hróſbnje ßylne ſcźiniło a ſa Japanſkich bě ßoże, ſo jim Portsmouthſki měr wuſpěch ſwěſcźi, kotryż bychu prjedy dobyli. Temu revoluzionarojo derje ſroſumichu. Njechachu ruſkim brónjam dobycź dacź. Wójſku pißaju, ſo zyła Ruſka ßebi ſkónczenje cźeźkeje wójny żada, ſo nima żanych pjenjeżnych ßrědkow a ſo je wójna ſahubjenje Ruſkeje. Woßebje ßo żidźi wo to ſtarachu, ſo ßo revoluzija po zyłej Ruſkej roſſcheŕi. Mandźurſke wójſko je hakle nětko ßo domoj wrócźiwſchi widźało, kak je ßo po wěrnoſcźi měło, a ßwojich ſawjednikow ſakliwa.

Rěcźnik ßo ſ wótrym kleſkanjom rukow mytowaſche, woßebje hdyž praji, ſo je ßo w Charbinje ßłowjanſke wotdźělenje ſwjaſka ruſkich ludźi ſakoźiło.

Bitwy mjes mariawitami a katholikami w Pólſkej.

W měſcźe Bloni njedaloko Warſchawy ßu ßo ſaßo mariawity ſ katholikami bili. Na měſcźe je ſ katholikow 10 ſabitych mużow woſtało, 27 je ßo cźeźko ſraniło, ſ kotrychž ßu 3 wumrjeli. Pódla teho je ßo 50 lohko ſraniło, kotſiž ßo doma lěkuja. Kelko ludźi ßu mariawitoju ſhubili, njeje ſnate, dokelž woni to ſatajuja a ßwojich ranjenych khowaju.

Druha bitwa je ßo w Leſchnje měła. Tam chżychu katholikoju żyrkej mariawitam wſacź, kotrejež ßu ßo tucźi ſmozowali. Mariawity běchu wo tymle wotpohladźe ſhonili a běchu ßo k ſakitanju żyrkwje pſchihotowali. Dwě ſcźě ſ nich bě żyrkej wobßadźiło. Wſchitzy běchu ſ tšélbami a revolvrami wobrónjeni. Też jako brón żyrkwinſke ſtupki, ſ kotrehoż ßo ßwjedźeń Božeho cźěła tšéła, wuźiwachu. Katholikoju nadběh ſpytachu. Bitwa bě krwawna. 7 katholikow ßo mori a 40 ßo ſrani, mjes nimi 4 duchowni.

Bamž je nětko ſa nuſne ſpóſnał, pſchecźiwo mariawitſkej ſekcźe ſakrocźicź. Jutry je ßo w ruſkej Pólſkej bamżowy liſt pſchecźiwo mariawitam pſchedcźitał, w kotrymż ßo tucźi wotpadnizy mjenuja.

Druhu ruſko-japanſku wójnu

wubjeŕny ſnaječ rańſcheje Aſiſkeje, Bażenow, do prědka praji. Po jeho měnjenju ma ßo Portsmoutſki měr jenoż jako pſchiměr wobhladacź, a ſa pjecź abo ſchěſcź lět ßo Ruſka do noweje wójny ſ Japanſkej ſaſchmata.

Bażenow bě hižo w lěcźe 1897 ruſkemu wójnſkemu miniſterſtwu wopominanſke pißmo pſchepodał, w kotrymż na bliſkoſcź wójny ſ Japanſkej pokaſowaſche a pſchipomni, ſo Ruſka w tejle wójnje podleži, dokelž njeje na nju pſchihotowana.

Bażenow praji, ſo Japanſka druhu wójnu Ruſkej pſchipowjedźi ſ wotmyßlenjom, ſo by Ruſku wot brjohow Cźicheho morja wotcźiſchcźaka. S tutym wotmyßlenjom je wona hižo poßlednju wójnu wjedła. Bażenow teho dla ruſke knjeżeŕſtwo napomina, ſo dyrbitej dwě tſecźinje nětkole w rańſchej Aſiſkej ſtejazeho wójſka na pſchezo we wójnſkej hotowoſcźi w rańſchej Aſiſkej woſtacź. Pódla teho dyrbi ßo ſ pſchiſprawnej koloniſaziju rańſcheje Aſiſkeje ſa ponowjenje tehole wójſka na měſtnje ßamym poſtaracź. Ruſke żeleſnizy w rańſchej Aſiſkej dyrbja druhu koliju doſtacź. Wladiwoſtok dyrbi ßo jako ßrjedźiſchcźo ſakitanja a jako ſepjeraniſchcźo wójnſkeho łódźſtwa wutwaricź. Nowe łódźſtwo njeßmě ſtat ßam twaricź, ale jeho twar dyrbi ßo wukrajnym łódźetwarzam ſ wuměnjenjom pſchepodacź, ſo dyrbja ßo nowe łódźe we Wladiwoſtoku natwaricź.

Po powjeſcźach, kotrež ßu poßledni cźaß ſ rańſcheje Aſiſkeje pſchikhadźake, ßo ruſke knjeżeŕſtwo tam hižo po Bażanowej radźe ſkożuje. Wjetſchi dźěł wójſka ßo w połnóznej Mandźurſkej woſtaji, hdźež ßo ſa njo wulke kaſarmy twarja.

Schrótowa kulka.

W „Módrej Hwězdźe“, prěnim hoſcźenzu rjaneho hórſkeho měſtacźka, běſche cźike żiwjenje. W hrajeŕni kulachu ßo biljardowe

kule a klepotachu kehele, w kutach witachu se žiwym pschiwokanjom a žmĕchom solo a grand, prĕdku pschi schenkwasu (wudawazym blidom) dźĕkasche a rjadowasche hosćenzać, Cžerwjenjakez nan, s wulkim hołkom a haru, a sady w schikowanej, wubitej woßebnej stwi ros mołwjachu žo lĕkać a haptykać, hamtski žudnik a schulski rektor. Do wicheho teho mĕschesche žo hdyž a hdyž schćowkanje jeneho s mnohich pßow, kotrež žo mjes blidami honjachu, abo tež sanjeßeny akkord s hornjeho posthoda, hdźež spĕwarske towarstwo „Ssokołobika kóß“ žwoju shromadźisnu wotbywasche.

„Haj, haj, na tu poliziju“, rjekny runje rektor Kruty k druhim stajnym hosćom, „wulki hót a mały kwaß! Cžitam, kaž knježa wĕsće, Barlinske a wokrjeßne nowiny, a žlĕduju we wobĕmaj se statistiskej wótrosću skóstniske pady. Nó, moji knježa, wobkrucžam wam, jara mało skóstnikow popadnu. Najwjazy jich twochnje tym knjesam, a hdyž woprawdźe ras jeneho lepja, cžinja, kaž by rjekł, so je žo dźiw stał.“

„To wam njemóžu dacz prawje bycz“, snapschecžiwi hamtski žudnik Lubcžinski, kiž žo jako prawisnik cžujesche pschiwusny poliziji a teho dla trochu ranjeny. „To njemóžu prawje dacz bycz, knjes rektor! Mamy wubjerne mozy a nowe žrĕdki a waschnja, kaž n. psch. waschnje po Bertillonu, wotmĕrjenje, sacžischće palzow atd. Na sboże je to pola naß zyle jeno wĕz wucženosće. Tu wschak sa dołhe lĕta njeje žadyn khutny skóstniski pad wjazy był, a pschewostajamy wschak tež mordarstwa a nutskamanja jara rady knjesam wulkomĕschcžanam.“

Haptykać Khowarski a doktor Mudrak kiwaschtaj pschihłoßujo.

„Haj — haj — niczo njeje nad mĕr. Pokoj w naschim mĕstaczku, to je najlĕpsche. Hižo hdyž dostawamy ras wojakow abo na žudnistwje pschehladowanje pokkadnizy — kak to myli mĕrniwosćz. Hdy by po mni schko, mohł tež żelesnizu parowacz.“

„A cžakajće — pschehladanje pokkadnizy — jutsje tu budże tajke pschehladanje w naschim mĕsće“, snapschecžimi rektor. „Wĕjo niz na žudnistwje, ale w lĕžnistkich wĕzach. Wyschschi lĕžny mischtr Kamjeński budże pschehladowacz wyschschu hajńkownju, kaž to kóżde lĕto cžini.“

„Tak — tak“, rjekny doktor. „Teho dla drje tež nasch pschecžel Wichrowski, cžesćeny wyschschi hajnik w Dubowje, dźenża tule sa blidom njeje. Wón drje rjaduje žwoje knihi.“

„Psched hodźinu žym jeho setkał tule w mĕsće“, snapschecžimi haptykać. „Skorżesche na kusk drjenja, a žym jemu namjetował wĕsty žrĕdk, ale nochzysche jara temu wĕricz.“

„Budźischće mĕli jeho ke mni pósłacz“, rjekny doktor.

„Ach, luby Mudrako, na masy njeje trjeba rezepta. To budże jemu tež tak pomhacz.“

„Ale mi niz, knjes haptykarjo! Pschetoż wy móhli to hižo dawno wjedźecz, so lĕkarstwa najlĕpje pschezo lĕkarjej pomhaju.“

Knježa žo žmĕjachu, dokelž Mudrak bĕ tola jeno žortował; bĕ snaty jako samóżity muż, kiž rady darmo lĕkowasche. —

Mjes tym, so hischće powjedachu, dźĕsche wyßokosrosćeny starschi knjes psches stwu, kotremuž hosćenzał, cžesćzownje žo kłonjo, durje wotewri.

„Hdy chzecże, knjes wyschschi lĕžny mischtro, jutsje budźeny bycz?“

„Prajmy, wokoło woßmich, luby knjeże! A w dźewjecžich žnĕdanje. Hdyž žym nĕhdże w dźeßacžich w Dubowje, to je hischće cžaßa dosćz.“

„Jara derje, knjes wyschschi lĕžny mischtro!“

„Dobry wjecžor, luby Knjeże!“ — —

S dypkom w postajenej hodźinje pschiwrjeskota knjeżski wós „Módreje Hwĕzdy“ psched wyschschu hajńkownju horka w lĕžu. Stara žónska, hosposa wyschscheho hajnika, a młody mużski, hajńkski pomoznik, powitaschtaj wyschscheho lĕžniskeho mischtra.

„Dobry dźeń. Je knjes wyschschi hajnik Wichrowski doma?“

„Wobžarujomnje tu njeje, knjes wyschschi lĕžniski mischtro. Knjes wyschschi hajnik je drje hischće na łakańzy.“

„Dopołdnja w dźewjecžich? A žym žwój pschikhad tola hižo psched wjazy dnjemi pschijjewił.“

„Knjes wyschschi hajnik je wo tym pißmje tež rĕczał; wón je powjedał wo pschehladowanju.“

„Tak! — Ssnadź hischće dóńdże. — Chzu hodźinu woczaknycz.“ —

Hodźina žo miny, pschińdże pschipołdnje a popołdnje. Na pschikasanje wyßokeho sastojnika buchu do wschĕch kónzow drjewarjo a wjeßnjenjo wupósłkani, pschetoż wyschschemu hajnikej by žo mohło njesboże stacz, a žnadź leżesche bjes pomozy w lĕžu. Dołho njetrajesche a powjesćz dóńdże. Pschi lipach, žnadź tyßaz krocželow wot wyschscheje hajńkownje, bĕchu Wichrowskeho namakali, symneho a sprostnjeneho. Schrótowy wutsĕl bĕ jemu lĕwu stronu wutrobna rostsĕlił. —

Hodźinu posdźischo bĕ žudnistwo na mĕstnje. Kóżdu maliczkosćz dokkadnje sapißachu; a mjes druhim bu tež wußlĕdźene, so Wichrowskeho tĕlba pódla njeho wutsĕlena leżesche, a so krwawe žlĕdy dźĕchu k jeho cžĕłu. Wyschschi lĕžniski mischtr wsa klucże morweho k žebi, a wjecžor pschehladowasche pokkadnizu a knihi, hdyž mĕjachu drusy s cžĕłom cžinicz.

A hladaj: schĕścz stow toleŕ pobrachowasche! Po knihach wo pschedawanju drjewa dyrbjesche tu 750 toleŕ bycz, ale jeno połdra sta toleŕ leżesche w żelesnym kaschcžiku. — —

Ludźo w mĕsće bĕchu jara rosbudźeni; po dróhach cžahachu ludźo s cžrjódami tam a žem, w „Módrej Hwĕzdze“ rosbudźeni s hłoßom rĕcžachu, a wschitzy sajimowachu žo sa hamtskeho žudnika, sa tajneho poliziſtu, kiž bĕ hakle wjecžor dóschoł, a sa statneho rĕcznika. —

Nasajtra rano buchu na wyschschej hajńkowni wschitke woßoby pscheßkyschowane, kotrež bĕchu poßlednje dny s Wichrowskim cžinicz mĕle. Pschi tym wupraji haptykać Khowarski, so bĕ wjecžor dźeń do žmjercże Wichrowskeho w mĕsće setkał. So je wón był wopłóschany a so bĕ žwoje rosbudźenje na žylne drjenje storkał, so pak bĕ na dźiwne waschnje žrĕdk wotpokasał, a so tež k lĕkarjej njeje schoł. So je to hischće wjecžor žamßneho dnja w hosćenzu powjedał. Sswĕdzy: rektor, hamtski žudnik, lĕkać atd.

Knjeni Mina, hotowarka, bĕ Wichrowskeho poßledni ras wjecžor w dźewjecžich sa wjecžerju wohladała. Potom bĕ lehnycz schła.

Pomozny hajnik Mokry bĕ žwojeho pschedstajeneho wjecžor w dźeßacžich widźał, hdyž pilnje liczesche a pißasche; bĕ jara rosbudźeny a blĕdy. So bĕ rano napoł schesćzich žłyschał, kak je Wichrowski mjelczo maßajo po skhodźe dele schoł; so je žo bórsy na to wutsĕliło. So je wón — Mokry — žebi myßlił, so chze Wichrowski nĕschto bakutow k žnĕdanju natsĕlecz.

Wyschschi lĕžniski mischtr wupraji, so w pokkadnizy schĕścz stow toleŕ pobrachuje; so bĕ pokkadnizu žam s kluczemi wotamknył, kotrež bĕ s kapży w kholowach morweho wumsał.

Doktor Mudrak wupraji žwój wußudk, so bĕ žmjercz nĕhdże dźeßacz abo dwanacże hodźin psched namakanjom cžĕła sastupika, potajkim rano; schrótowy wutsĕl bĕ wutrobu a lĕwu stronu wutrobna rosdrĕł.

Póstowy direktor rjekny, so bĕ Wichrowski s krótka schtyrzyczi toleŕ žwojemu žynej do Barlinje póßłał.

Hamtski žudnik Lubcžinski pokasa na to, so drje stopy žu wot pytazych drjewarjow.

Dźiwajo na tute wĕrne wobstejenja, wupraji žo pschitomny statny rĕcznik, so móże dalsche wußlĕdźowanje tuteho pada wostajicz. Sjawnje je tu žamomordarstwo. So bĕ Wichrowski widźał, so budże pschi pschehladanju pokkadnizy potajenje 600 toleŕ wotkryte, a so je teho dla radscho žam se žiwjenja woteschoł. So staj jeho rosbudźenje haptykać a pomozny hajńk wobkrucźiłoj, so bĕ žo žam satsĕlił, s tym, so je stupił na honacz a žebi stajił rokku k wutrobnu.

Wschitzy knježa pschistupichu k temule mĕnjenju a wobžarowachu, so bĕ muż, kotryż bĕ sa tak cžestneho płacźił, takle hanibnje skóncził. Jeno jedyn jeniczki tschaßesche s hłowu, Barlinski tajny poliziſta.

„Njejsće wy nascheho mĕnjenja, knjes Rakowski?“ woprascha žo statny rĕcznik.

Tajny poliziſta žo dźiwnje poßmĕwasche:

„Dowolcże mi, moji knježa, nĕkotre pschispomnjenja. S prĕnja: Je knjes Wichrowski huscźischo drjenje mĕł? Knjeni Mina praji haj. Njerosymju, cžeho dla potajkim dyrbi jeho wobkrucźenje psched knjesom haptykarjom njewĕrne bycz. Reumatißmuß móże cžłowjeka dospołnje wobożneho scźinicz. S druha: Je-li žo knjes Wichrowski žam satsĕlił, je dyrbjał žwoju drastu jara spalicz, dokelž bĕ rokka psched žamym wutrobnom. Widźimy pak jeno rany, a tak derje kaž žanych spalenych blakow. To je drje napadne. Skónczńje pak, moji knježa: Knjes pomozny hajńk je žłyschał napoł schesćzich wyschscheho hajnika po skhodźe dele hicz; nichtó druhi dźĕ w domje njebydli. Kak pak žebi potom tón podawk wujaßnimy, so je knjes Wichrowski hižo schtwórcz na pjecz wumrjeł?“

„S wotkel wy to wĕsće?“

Se wschĕch kónzow žo tłóczachu mużzy k Barlinskemu tajnemu poliziſtej, kiž tu smĕrom stejesche a žwojeje wĕzy žebi wĕsty.

„Zyle jednorje, moji knježa! Wutšěl, kotryž je njesbožowneho Wichrowskeho morił, je sastajił też hischcże druhe žiwe pohibowanje, khód kapžowego cžaßnika wyschscheho hajnika. Schrótowe sorno je pscherasyło cžaßnik, a tón je sastał runje schtwórcź na pjecź!“

„A!“ — Wschitzy žo wótsje dźiwachu.

„Haj, moji knježa! Wyschschi hajnik je potajkim hižo do schtyrjoch hodźin s domu wuschoł a tam morjeny był. Wot koho? Jeno wot někoho, schtóž je wschě wobstejenja a městna snał. Wot někoho, schtóž je njesbožowneho scžěhował, je potšěleny, s jeho kluczemi derje snatu pokładnizu wotamknu, pjenjesy pokradże, kluczże saßo morwemu do kapßy tyknu a potom napoßledku, so by žwoju sdalenosćź wobkrucźał, žo wo to sajimowasche, so je Wichrowskeho žkyschał napoł scheścźich žiweho po skhodże dele hicź.“

Statny rěczník stany a kiwny žobu pschiwjedženemu policistej.

„Pomozny hajko Mokry, jimam waß w mjenje sakonja.“

Ale prjedy hacź mózesche policista jeho dohrabnycź, bě Mokry s durjemi wuleczał a žo w lěžu shubił. Wjeczor nadeńdźechu jeho na khójnje wobwěßnjeneho; tón ras njehodźesche žo žamomordaŕstwo wotpokasacź.

W mordarjowym łožu wukopa policija też parowane pjenjesy, tak so bě cžesćź wboheho Wichrowskeho zyle porjedżena.

Rektor Kruty pak wsa w hosczinskim towaŕstwje wschitko wróczo, schtož bě pschecźiwo policiji a statistizy skóstnikow prajił. A woboje, jeho wobroczeuje kaž też wukopanje skóstnika, bě mały, njenahladny kusk wokoja wuskutkował: schrótowe sorno w cžaßniku.

Za Serbski Dom w Budyšinje

je so w lěče 1906 dotal zaso nahromadźiło: 705 hr. 10 np.

Dale za njón dari:

Rachlowc na Bjesadźinej zabawje 18. haprleje 1906 z pohladnicow	3 hr. — np.
Knj. wučeŕka Mina Kramatova w Prazy . .	3 hr. 40 np.
Knjez kantor C. Šwjela w Skjarboscu . . .	1 hr. — np.
Knježna Melanija Parczewska	10 hr. — np.
Hromadźe:	722 hr. 50 np.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Ze Serbow.

S Budyschina. (Hłowna schromadźisna Maćizy Sserbskeje w Sserbskim Domje 18. haprleje 1906.) Hłowna schromadźisna wotmě žo, kaž hewak, też lětża jutrownu žrjedu. Popołdnju w 3 hodźinach wotewri pschedsyda, knjes farař Kschižan-Hodźijski, schromadźisnu, powitajo wschitkich pschitomnych, s Hornjeje a Delnjeje Łužizy. Hnydom pak też pschispomni, so naß někotsi, nam woßebje lubi a hewak stajni wopytowarjo Maćizy tón krócź njemóża se žwojej pschitomnosćźu swjeßelicź. Tak staj sadźěwanaj nasch žwěrny pschecźel knjes prawisnik Parczewski a jeho knježna žotra Melanija a staj też s Krakowa pózłakoj telegram. Teho runja staj žo samołwiłoj kk. profesśor Dr. Muka a tachantski prědaŕ Schewczik, kotrajž w tu khwilu pschebywataj na wustrowjenju w Italskej.

Knjes pschedsyda wupraji žwoju wjeßełosćź nad tym, so móże towaŕstwo nětko hižo druhi krócź w towaŕstwowym (Sserbskim) domje powitacź, a to lětża prěni krócź w salu.

Dźeństi porjad bě po swuczenym waschnju postajeny: 1. rosprawy, 2. nekrologaj, 3. namjety.

Hłowna rosprawa minjeneho lěta žo podacź njemóżesche, dokelž tu prěni pißmawjedźeŕ abo sapißowaŕ, knjes Schewczik, njebě, khorwatosćze dla sadźěwany a pschebywajo w Italskej, a woßebje też teho dla njemóżne sa knjesa, kiž bě to cžinicź chzył, dokelž bě druhi abo městopißmawjedźeŕ protokolle žobu wsał a je ani w žwojim cžaßu, byrnjež był wjazy krócź pominany, njepózłał — (dóńdźechu wjeczor post festum)! Knjes Schewczik pak bě pózłał list, w kotrymž s krótka spomina na najwažnische podawki sańdźeneho lěta, kak je žo pschedsydstwo Maćizy Sserbskeje w sańdźenym lěcze sthadźowało a prózowało wo dopjelnjenje nascheho idealneho nadawka, kak je žo postarało wo wobkrucźenje a cžischcź rosschěrjenych wustawkow, kak je sarjadowało žwjedźeńske hołdowanje Sserbow Jeho Majestosćźi kralej Bjedrichej Augustej, kak je žo wjele prózowało wo dostacźo korczmaŕskeje konzessije sa nasch Sserbski Dom, kak je skóncźnje mohło s najmjeńscha kofejownju w domje wotewricź — kak je žarowało nad rowom cžestneho pschedsydy, knjesa Dr. theol. Łuscźanskeho, kak je žo radowało pschi žlěbornym jubileju jeho naßlědnika w pschedsydstwje atd. So je žo w Maćicźnych naležnosćźach wjele dźěłało, też to dopokasuje, so buchu wot jutrow sańdźeneho lěta hacź do tónza teho žameho žamo jeno 162 listow a khartow roseßłanych.

Nětk scžěhowasche rosprawa pokładnika towaŕstwa Maćizy Sserbskeje, knjesa Cžecźa. Dokhodow bě 3427 hr. 34 np. a wudawkow 2505 hr. 34 np., tak bě wusbytka w minjenym lěcze 922 hr., mjes tym so samóženje Maćizy Sserbskeje dohromady wucźini 4710 hr. 35 np. Tele pjenjesy žu pak w nalutowaŕskich knižkach, pak w papjerach.

Knjes faraŕ Kubiza pokhwali žwěrne dźěło pokładnika, woßebje też, so je žo tak pilnje prózował, sastate pschinoschki žobustawow nutscźahnycź, bě žo jemu poradźiło, saßo wot 67 žobustawow na 124 lět dostacź, schtož 496 hr. wucźini. Shromadźisna pak pschipósna sliczbowanje pokładnika jenohłóßnje.

Na to poda rosprawu knjes notar Zyž, sarjadnik Maćizy Sserbskeje a Sserbskoho Domu. Sańdźene lěto mjenuje wón kritiske, druhdy běchu bydlenja prósdne a staroscźow bě wjele, tola skóncźnje móże wunoschki hischcże spokojaze mjenowacź, hdyž tola nětko samóženje Maćizy Sserbskeje na Sserbskim Domje 111800 hr. wucźini. Dokładne sliczbowanje namaka žo w prěnim seschiwku Časopisa M. S. 1905. Sarjadnik napomina, so mamy hromadźicź a lutowacź, doniž s najmjeńscha njebudże połoja domu sapkacźena. Hdyž je tak materialna strona naschego domu spokojaza, njemóże žo to zyle wa idealnej stronje prajicź, woßebje niz nastupajo kofejownju a spěchowanjo też tu žerbschcźiny. Porokow je dźěn žo w tym nastupanju hižo wjele cžiniło. Knjes sarjadowaŕ je wotpokasujo praji, so žu to njesaßkuzene poroki, dokelž žo njehodźesche wschitko na dobo tak idealnje pschiprawicź, kaž žo žada.

Knjes faraŕ Kubiza jako pschedsyda wubjerka rosprawjesche wo wubjerkowym skutkowanju, pokasuje na pschehladowanje domu a jeho rumow, rěcźi wo łubi abo salu a wobžaruje, so tu njeje hischcże konzessija. Też spomina na pschehladowanje sliczbowanja pola sarjadowarja domu, notara Zyža, kotreż bu w najlěpschim rjedże namakanc. Skóncźnje spomina też hischcże na kofejownju a wschelake jeje njedostatki.

Knjes pschedsyda faraŕ Kschižan dźakuje žo woběmaj, knjesej Cžecźej sa jeho žwěrne dźěło jako pokładnikej a notarej Zyžej sa jeho njesprózne dźěło a staroscże jako sarjadnikej w mjenje Maćizy.

(Skóncźenje pschichodnje.)

— **Wulkotny zyrkuß E. Blumenfeldoweje** je na žitnych wikach žwój hoborski stan postajił. Tutón zyrkuß je hižo dwójzy w prjedawschich lětach w Budyschinje pobył a je wot teho cžaża w dobrym wopomnjenju. Mjes tym je žo wón s kóždym létom powjetschał. W Shorjelzu, hdźež je wón sańdźeny tydźeń pschedstajenja dawał, tamnische nowiny s wulkej khwalbu wo nim pißaju. Woßebje na triumfnu jězbu s romskeho khěžorskeho cžaża spominaju. Schtyri romske triumfne wosy žo se spodźiwnej wěstoscźu, s dźěła skoku, wodźachu, wschelake figury wocźi na žo cžehnjechu a njeswucźeny wobras žo hischcże pokraßni, hdyž žo schtyri knjenje na konju pschidachu. Wulke dźiwanje žo s wobjedom konjow sbudźi. Schěscź koni, wulke a małe, žo na wulke stoły k wobjedu seżydachu, s pschedwjasanej serviettu dachu žebi pincźnikam poßłużecź a pschedstajene „beafsteeki“ s dobrym appetitom sjěchu. Jako poßlednje cžiżko dołhi program „wohnjoweho ryczerja“ pschinjeży. We wohnjowym deschczu wón žwojeho konja wokoło honjesche, s kotrehoż noża teho runja njepschestawajzy woheń žapasche, kaž też s ryczerjoweho helma, wschо bě do morja schkrow sawalene. A se spodźiwnym měrom skóncźnje kóń stejesche, se wschěch stron s wohnjom wobżyczeny. Połnje spokojeny móżesche kóldy zyrkuß wopuschczicź, kotryž budże sa žwoje krótke pschebywanje wěscże wjele ludu k žebi wabicź.

S Tšelan. Pschi wobhladanju kobkow a srěbjatow, sańdźeny pjatk wotmětym, žo 26 kobkow a 11 srěbjatow pschedwjedże. 100 hr. wucźinjaze prěnje myto dostaschtaj kubleŕ Wicźas w Delnjej Hórzy a kubleŕ Hórnik w Hornjej Kinje, druhe myto po 75 hriwnach wudźěli žo kublerjej Michałej Delanej w Baczonju, kublerjej Janej Hantuschej w Porschizach a kublerjej Janej Kasperej w Bórku. Dale dostachu prěnje myto po 100 hriwnach kubleŕ Hórnik w Hornjej Kinje sa 3 srěbjata wot jeneje kobły, druhe myto po 75 hriwnach kubleŕ Bar w Bobolzach a tsecże myto po 50 hriwnach kubleŕ Bar w Bónezach.

S Łupoje. Sańdźeny schtwórtk pschipołdnju w 12 hodźinach je w statoku žiwnosćźerja Kocża woheń wudyrił, kotryž je domske, hródź a brózeń do procha a popjeła pschewobrocźił. Woheń je pjecża s dobžeržanym wuhenjom nastał.

S Budestez. Do nascheje wßy staj dwaj dźeßatkaj 50 000 hriwnowskeho dobytka sakskeje krajneje lotterije padłoj. Jedyn je rěsbaŕ

Pětschka dobył, kotremuž žo wón runje pschihodźi, dokelž chze nowe twarjenje stajicź. Do druheho dźeżatka žo krawz Witek a plumpaŕ Gruhl dźělitaj.

S **Korsymja.** Na tudomnej Friesez želesnizy je žo schtwórtk pschi žamym wjetsche njesboże stacź mohło. Dwě lowriji běschtej žo wot cžaha wosow puschczílej a ſ pschezo žo powjetschazej spěschnosczu k fabrizy dele czérjeschtej. Psched fabriku pschi želesnizy 8 dźěłacźerjow a dwaj konjej stejachu. Runje na tutym městnje žo lowriji swróczíschtej, tola na wulke sboże na ludźi a konjow njepadźeschtej, ale žo na druhu stronu želesnizy walischtej.

S **Radworja.** 30. haprleje žo Radworſko-Bartſka želesniſka cžara na žwjedźeńſke waschnje wotewri. Wutoru žu ju hižo saſtojnizy finanzneho ministerſtwa a želesniſkeje generalneje direkzije pruhowali.

Wotewrjenski žwjedźeń směje žo po scźěhowazym porjedźe: Póndźelu 30. haprleje dopołdnja 9 hodź. 15 mjeńsch. žo žwjedźenjowi wobdźělnizy na dwórnischczu we Wósborku shromadźa. 10 hodźin 22 mjeńschinow wotjědźe woženbity cžah do Radworja. Wón wotjědźe 10 hodź. 30 m. wot Hrodźischcza, 10 hodź. 41 m. wot Barta, 10 hodź. 51 m. wot Hucźiny, 11 hodź. 2 m. wot Klukscha, 11 hodź. 13 m. wot Wulkeje Dubrawy, 11 hodź. 20 m. wot Lutobcza a 11 hodź. 26 m. wot Radworſkeho saſtanischcza. Na wschěch tychle saſtanischczach budźe cžah žwjedźenjowych wobdźělnikow pschijimowacź.

Dopołdnja 11 hodź. 33 m. cžah do Radworja pschijědźe. Tam žo saſtupjerjo finanzneho ministerſtwa a želesniſkeje generalneje direkzije powitaju, kotsiž 12 hodź. 5 m. ſ Budyschina do Radworja pschijědu.

Popołdnju 1 hodź. 30 m. žwjedźeńſki woženbity cžah wot Radworja do Wósborka wotjědźe. Wón pschijědźe na Radworſke saſtanischczo w 1 hodź. 36 m., do Lutobcza w 1 hodź. 45 m., do Wulkeje Dubrawy w 1 hodź. 54 m., do Klukscha w 2 hodź. 7 m., do Hucźiny w 2 hodź. 19 m., do Barta w 2 hodź. 32 m., do Wósborka w 2 hodź. 52 m.

Popołdnju $^1/_2$4 hodź. budźe w sali Wósborskeje tšeleńje žwjedźeńſka hoscźina. Pschi njej žmědźa žo jenož cźi wobdźělicź, kotsiž žo ſ pokasanjom žwjedźeńſkeje kharty wupokasaja. Tajka kharta je po 3 hriwnach we Wósborskej radźinej pišarni a pola pschedsteji-cźerjow wobdźělenych gmejnow dostacź.

S **Wulkeje Dubrawy.** Sańdźenu žobotu nascha wjeżna gmejnſka wyschnoscź wjeżeku powjescź dosta, so je kultužowe ministerſtwo wobsamkło, Wulku Dubrawu wot Khwacźanskeje schulſkeje gmejny dźělicź a sa Wulku Dubrawu žamžnu schulſku gmejnu sakładźicź. Radostna powjescź žo rucże kaž błysk po wšy rosschěri, khorhoje žo wupowěžnychu, haj žamo dźěcźi žwoje khorhojczki ſ woknom won tykachu a wyžoko saſkakujo wołachu: „Schula žo natwari!“ Tak je žo skónczńje horze žadanje nascheje gmejny dopjelniło. Bóh luby Knjes chzył tež dale nasche wotmyślenje žohnowacź a naž pschi twarje wuczeŕnje pschede wschěm njesbožom wobarnowacź. — Do noweje schule budźa žerbſke a němſke dźěcźi khodźicź. Duž budźe žo w njej žerbſkeje rěcże mózny wuczeŕ postajicź dyrbjecź. Po schulſkim sakonju dyrbi žo we wschěch schulach žerbſkim dźěcźom naboženſka wuczba žerbſki podawacź, tak dołho hacź žo we wožadnej zyrkwi porjadnje žerbſki prěduje. To žo w Khwacźanskej zyrkwi stawa; duž budźe wuczeŕ we Wulkodubrawskej schuli žerbſkeje rěcże mózny bycź dyrbjecź.

Se **Ssmjeczkez.** Jutsje, njedźelu Miserikordias Domini smějemy w naschej evangelſkej zyrkwi tu rano $^1/_2$8 hodź. žerbſku spowjedź a $^1/_2$9 hodź. žerbſke kemschenje. Prědowacź budźe nam da-li Bóh, k. faraŕ Kschižan ſ Hodźija. Nětko w rjanym nalětnim cžažu tež wěscże cźi lubi Sserbja, kiž maju daloki pucź, pschińdu, so bychu Boże žkowo w žwojej maczeŕnej rěcźi pschipowjedacź žkyscheli.

Se **Ssmjeczkez.** Tudomne Janske kupjele je pschi dyrbjeńſkim pscheżadźowanju zyhelnzaŕ w Plawnje w Voigtl. sa 90 000 hriwnow pschiražene dostał. Ssudnischzy běchu žo wone na 268,400 hriwnow takšérowale.

S **Wósborka.** Wot 1. meje směja žo tu skótne wiki kóždu poželednju póndźelu w měžazu, a hdyž je tón dźeń žwjaty dźeń, póndźelu prjedawscheho tydźenja.

S **Pěskez.** Póndźelu rano žu generalneho majora ſ Planitz na tudomnym ryczeŕkuble w jeho wobydlenju morweho namakali. Wón běsche žo do cźežkich myślow samyślił a dyrbjesche žo póndźelu do Sswódniczańskeje błudniny dowjescź, dokelž běchu žo psched nim wschě brónje skhowałe, je žebi wón ſ wobwěžnjenjom žiwjenje wsał. Generalny major ſ Planitz, kotryž na poželed 2. kavalleriſkej brigadźe cźiško 24 pschiškuschesche, je žo 20. septembra 1904 k dispoſiziji stajił. Wón bě mějeczel wjele wyžokich rjadow (ordenow), mjes druhimi ryczeŕſkeho kschiża Hindrichſkeho rjada a želesneho kschiża. Hižo psched lětom žo pola njeho snamjenja duchowneho skhorjenja pokasowachu.

S **Rakez.** Sa směrza sa wšy Rakezy, Komorow, Truppin, Jitk, Niżu Wjeż, Kamjenej, Nowu Wjeż a Jeńschezy je justizne ministerſtwo knjesa farara Gólcża w Rakezach pomjenowało.

S **Lubija.** Ryczeŕkubleŕ Rudolf Müller nad Oberbischdorfom je žo satšélił. Po sdaczu je žebi wón w duchakhoroscźi žiwjenje wsał, kotrejež dla je žo wón dlějschi cžaž w krajnej błudnizy we Wulkej Sskódnizy lěkował.

W Ralbizach směje „Lilija“ jutsje njedźelu, kaž nam nawěschk sdźěluje, spěwny wjeczor. To je w naschich towaŕstwach prěni nalětni žwjedźeń a mózemy tež pscheradźicź, so je program w žwojim rasu wjeżeknemu lubosnemu naléczu pschimerjeny. Rjane wjedro, kaž je nětko wužiwamy, nawabi sawěscże mnoheho, tež ſ dalscheje wokoliny, njedźelu wopytacź konzert Lilije.

S **Delnjeho Wujesda.** Dla twara tudomneho wulkeho Sprejineho mosta je wschón wobkhad, kotryž je hewak pśches njón schoł, pśches Ssepschezy a Lěsku pokasany.

S **Draždźan.** Póndźelu je žo pomnik krala Alberta, psched nowej žejmownju postajeny, na žwjedźeńſke waschnje wotkryt. Pomnik ſ bronsy laty njebo krala jako pólneho marschalla na konju jěchazeho pokasuje.

— Nětsischi wójnſki minister, žwobodny knjes ſ Hausen, chze khorowatoscże dla wotstupicź. Jako jeho naślědnik žo generalny leutnant hrabja Witztum ſ Eckstädt, bratr komandowazeho generala 19. armeekorpsa, a wyschk gardźineho jězdneho regimenta Krug ſ Nidda, kralowy kschidłowy adjutant mjenuje.

S **Draždźan.** Dla falschowanja liscźinow žu sarjadnika sozialdemokratiſkeho swjaſka metallowych dźěłacźerjow k jaſtwu na 4 měžazy saždźili. Hoffmann bě kwitowanku falschował, so by njedostatk w swjaſkowej kaſy pschikrył.

S **Wochos.** Do cźežkeho njesboża je tele dny schulſki hólz Jan Měto pschischoł. S wólnoscźu wón želesniſkemu cźahej tak bliſko pschińdże, so jeho jedyn wós potorhny a wo jedyn schtom rěsny. Hólz žebi mohł cźežko sischaž, tak so žu jeho strowotneho stawa dla w staroscźi.

Se Shorjelza. (Khostanſka komora.) Do njepolěpschomnych pakostnikow krawz Wylem Pólnik ſ Mikowa žłuscha. Wschelakich paduschstwow dla bě wón na požled 2 lěcże w khostarni wotžedźał, tola kradnjenje žo jemu ſ tym hischcże njeje wotwucźiło. W februarje jeho saślapichu, hdyž bě runje w Nowowjeżnjanskej papowej fabrizy se želesnizy pok měcha wuhla kradnył. Wuhlo bě ſ pódła stejazeho wosa padło. Pólnik wudawasche, so je runje w nusy był a so njeje niczo tepicź měł. Tutemu samolwjenju pak njedachu žudnizy płacźicź a jeho k jaſtwu na 3 měžazy saždźichu.

Dźěłacźerja Hermanna Matizu ſ Łucża paduschstwa dla k jaſtwu na jedyn měžaz saždźichu. Wón bě ſ woknom do jſtwy pjekarja Bartscha saléšł a jemu ſ pschedawarnje 16$^1/_2$ hriwny kradnył.

Se Shorjelza. W tudomnej hornjołužiſkej wuczbnej kowarni žo kowarjo konje kowacź wucza. Wuczbny cžaž nětdże 13 njedźel traje. Wuczbny pjenjes wscho hromadźe 45 hriwnow wucźinja. Sa tuto lěto je rataŕſke zentralne pschedžydstwo pruſkeje hornjeje Łužizy tſi darmotne wuczbne městna we wuczbnej kowarni pschiſwolilo. Schulerjam žo 45 hriwnow wuczbneho pjenjesa spuschczi a pódla teho žo jim 30 hriwnow k seżiwjenju pschepoda. Kowarjo, kotsiž chzedźa tele darmotne městna wužicź, maju žo pola krajneho radźicźela ſ wopišmami wo sadźerżenju a potrěbnoscźi samolwicź a wo žwojim samolwjenju pschedžydźe komišzije sa hornjołužiſku wuczbnu kowarnju, majorej ſ Witzlebenej w Moysu pola Shorjelza, powjescź póžłacź.

Se Sslepeho. Pschichodnu njedźelu směje tu knjes dr. Brasa ſ Wrótžławja sa Rownjanske, Sslepjanske a Brěsowczańske towaŕstwo pschednoschk wo plahowanju pjerisny. S dobom budźe žo pjerisna knjenje faraŕki Handrikoweje wobhladowacź. W jejnej pjerisnownji žo w lehnischczach jeja po stach wulehnjeja a kurjata žo w kurjatownjach bjes paty wukubłaju. Sajimawa je tež kontrolla ſ kojazymi hnězdami. Knjeni faraŕzy Handrikowej je žo poradźiło, ſ wjazylětnym pscheplahowanjom dozpicź, so jejne běże italſke paty ſ różojtym rjemjenjom 150 hacź 200 jejow wob lěto nanježu.

Poželednje jutry je žo w tudomnej zyrkwi 69 žerbſkich a 17 němſkich paczeŕſkich dźěcźi konfirměrowało.

Přilopk.

* Lětuſche nalětnje njewjedra ßu na nadpadnje wjele měſtnach ludźi ſaraſyke a twarjenja ſapalike. W njewjedrje, kotrež je pſched tydźenjom w Lipſczańſkich ſtronach byke, tamniſche nowiny pißachu: Kubleŕ Wiedemann w Pähnizach bě ſe ßwojej dźowku na polu. Hdyž njewjedro pſche ſlě ſakhadźeſche, pſcheſtaſchtaj dźěłacź. Mjes tym ſo nan konje ſ płuha pſchahaſche, ßo ſabłyſkny, ſo Wiedemann na wokomik niczo njewidźeſche. Sſo ſe ſtróżelow ſebrawſchi, ßo kubleŕ ſa ßwojej dźowku roshladowaſche. Wón ju morwu pſchi wosu na polu leżazu wohlada. Błyſk bě do hnojowych widłow, kotrež holza na ramjenju njeßeſche, ſajeł a holzu morił. Druhi błyſk je wotroczka Matthesa, pola kublerja Kippinga we Wyhrje ßkužazeho, hromadźe ſ jeho dwěmaj konjomaj ſaraſył. Duž kubleŕ dweju druheju cźeladnikow ſa nim na polo póßła. Taj wotroczka pódła konjow, na polu leżazeju, nadeńdźeſchtaj. Wſcho bě morwe. Poſpyty, wotroczka ſaßo woživicź, bjes wuſpěcha woſtachu.

* (Njeſbožowny wutſěł.) Jedyn ße ßobuwobßedźerjow Lipſczańſkich „Illuſtrowanych nowin," J. J. Weber je ſ wobźaromnym njeſbožom žiwjenje ſhubił. W ſahrodźe Weberez khěže w Lipſku bě pſched dwěmaj njedźelomaj wjetſche towaŕſtwo ſhromadźene. Někotſi ſ pſchitomnych ßo ſ tſělenjom ſ revolwrow ſabawjachu. J. Weber ßwoju mandźelſku napominaſche, ſo by jemu revolwer podała. Na dobo ßo ſ revolwra wutſěli, a kulka Webera do žiwota trjechi. Lěkarjo kulku wucźežechu, a operazija bě ßo po ſdaczu poradźiła, tola dwě njedźeli poſdźiſcho ßo ſranjenemu cźrjewo rózdrje, a bórſy po tym wón wumrje.

* S hiſchcźe njewujaßnjenym rosbuchnjenjom jeneje bomby w Stranderſkim ſaliwje pſchi němſkim brjoſy je ßo komandant torpedowſkeho cźołma „S. 105" kapitänſki leutnant Waltaŕ Pfeiffer nahłu ßmjercź namakał. Jedyn druhi offizěr a dwaj matroſaj ßo ſ rosſunknjenymi żeleſowymi tſchěſkami ſranichu.

* (Sſo ſatſěłił.) W ßwojim wobydlenju w Barlinje je ßo 32lětny wyſchſchi leutnant Alfons Girody ſ Gaudi wot 1. gardźineho ulanſkeho regimenta ſatſěłił. Gaudi je hižo ſ młodych lět ßamomordaŕſkim myßlam pſchikhileny był.

* Hróſbne njeſboże je ßo w Eſſenje w Kruppowej fabrizy ſtało. Tam chzychu żahły worzl do formow lecź. Na něſkajke waſchnje jedyn dźěłacźeŕ ßo ſakopnywſchi do żahłeho worzla padże. Snjeſboženy żonu a 9 dźěcźi ſawoſtaji.

* (Mordaŕſki poſpyt a ßamomordaŕſtwo.) Nataŕ Bauer w Rechtenbachu w Pfalzy, kotryž bě ſe ßwojej żonu w roskorje żiwy, ßo ſ njej pſcherěcźa a jej hrożeſche, ſo ju ſkónzuje a ſo ßo potom wobwěßnje. Hnydom na to ßwoju żonu ſ nożom do hłowy wjazu krócź kłó. Cźeżko ſranjena żona do ßußodneje khěže cźekny; Bauer na to ßwojemu żiwjenju ſ wobwěßnjenjom kónz ſcźini.

* (Kłódź ßo potepiła.) Belgiſka wójnſka ſchulſka kłódź „Hrabja de Smet de Nayer" je ßo potepiła. Kłódź „Dunkerque" je ſ njeje 26 muži wukhowała, 28 muži je ßmjercź w morju namakało.

* (Mordaŕſtwo.) W Jindrichowym Hradzu w Cźechach bě ßo 42 lětny liſtonoſcheŕ Ignaz Zoudek ſhubił. Sa nim pytajo żandarmojo kónz wßy ßamotnje leżazu khěżku murjerja Nowotneho pſchepytachu. Do khěže dyrbjachu ßo ſ mozu dobycź. Hižo w khěži wulku łużu krwě namakachu. Wó jſtwje běchu ſchpundowanje a ſcźěny ſ krwju wopluſkane. Żałoßnje rosrażene liſtonoſcherjowe cźěło we kožu ſe ſahłwkami wodźete wußłědźichu. Liſtonoſcherjowa toſcha na blidźe leżeſche, něhdźe 600 krónow bě ßo ſ njeje rubiło. Mordarjej ßo hnydom wußłědźiſchtaj a ßo ſajeſchtaj. Běſchtaj to 29lětna żona murjerja Nowotneho a teje luby, 24lětny kowaŕſki pomoznik Scherpel. Nowotnoweje muż nakhwilnje we Winje dźěła. Mordaŕka je ßo hižo njeſkutka wuſnała. Wona bě hromadźe ſe Scherpelom na liſtonoſcherja łakała. Hdyž wón do khěže ſtupi, wona jeho ſe ſchcźěpu k ſemi poraſy, na cźož jemu Scherpel ſ cźeźkim kowaŕſkim hamorom hłowu rosraſy. Skónzowany żonu ſ 9 njeſaſtaranymi dźěcźimi ſawoſtaji.

* (Sſněh w alpach.) S awſtriſkich alpow ßu powjeſcźe pſchiſchłe, ſo je ßo tam wulki ßněh naſchoł, kotryž daloko hacź k połodnju doßaha. Tež w Meranu je wjele ßněha napadało, w Gaſteinje wón meter wyßoko leži, tak ſo je ßo twar Tauernſkeje żeleſnizy wyſche Gaſteina pſchetorhnycź dyrbjał. W Salzburgu ßo njepſcheſtawajzy ßněh dźe, pod kotrymž ßu ßo ßamo ſchtomy ſtamake. Tež w Semmeringu pola Wina wulki ßněh leži. Runje tak ßu w połnóznych Němzach Sſmólne Hory (Harz) ſe ßněhom pſchikryte.

* (Nowa wohenpluwaza hora w połodniſchej Amerizy.) S Rio de Janeiro pißaju, ſo je we wßy Minas Geras w Braſiliſkej ſańdźeny tydźeń na dobo nowy vulkan w bliſkoſcźi měſta Pot-Poco d' Auta naſta. Měſto pod wyßokej nahłej horu leži, kotraž bě hacź k wjerſchkej ſe ſtarymi wulkimi ſcźytomami poroſcźena. Sańdźeny tydźeń ßo wobydlerjo ſe ſatraſchnym hrimotom ſe ſpanja wubudźichu. Widźachu, ſo bě ßo wjerſchk hory wotwalił a ſo ſ njeje kur a płomjo ßapaſche. Rěka Coquita, pódła hory běžaza, je ßo ſ wotwalenymi ſchtomami a hromadami pjerſchcźe ſe ßwojeho rěcźniſchcźa wucźiſchcźała.

* (Wupuſcźenje San Franciſco.) Tſi ſchtwórcźiny San Franciſco ßu ßo ſe ſemjerżenjom a wohnjom wutupiłe. S njeſbožom ßu ßo najwoßebniſche měſtowe dźěła potrjechiłe, mjes tym ſo je tón dźěł, w kotrymž niſke twarjenja ſteja, najmjenje cźerpił. Semjerżenju ßu nalěpje twarjenja, kotrychž murje ßu do żeleſnych hrjadow ſatwarjene, pſchětrake. Schěſcź tajkich dwazycźi poſkhodow wyßokich twarjenjow ſ wohnjom ſcźornjene kaž ſcherjenja mjes rospadankami ſteji.

5000 khorych żonow je w njewobſchkodźenych hoſpitalach a ſchulach hoſpodu namakało; tam je ßo poßlednje dny 50 dźěcźi narodźiło.

200,000 cźłowjekow pod ſtanami w Gate parku bydli. Wſchitzy dyrbja tam na jenakim ſthodźenku mjes ßobu wobkhadźecź, njedźiwajzy na to, hacź bohacźzy abo khudźi dźěłacźerjo. Kóždy dyrbi to dźěło cźinicź, ſchtož jemu ſtražowazy offizěr koże.

Porjad je ßo ſe ßurowej krutoſcźu dżerżał. Jeneho muża ßu ſatſěłili, dokelż bě ßebi ruzy w picźnej wodże wumył, kotraž bě prěnje dny po njeſbožu dróżſcha dyżli ſkoto. Palenz, piwo a wino picź, je ſakaſane. Někotſi mužojo běchu ſ jenych klamow bleſche palenza kradli. Hdyž je woni po offizěrowej pſchikaſni do hrjebje njecźißnychu, pſchikaſa tón do nich tſělicź. Po wotedatej ſalwje ßo 5 muži w krwi waleſche. Wojazy ßu wjele paduchow ſatſěłili, kotſiž we wopuſcźenych domach kradnychu.

W Němſkej a w Kanadże hnydom po njeſbožu ſa Sau Franciſco pjenjeſy hromadźachu. Preſident Rooſevelt je pak ſ dźakom wſchu podpjeru wotpokaſał, dokelż je amerikanſki lud ßam doſcź bohaty, ſo móże San Franciſco ſ nowa natwaricź.

Każ je ßo nětko wobliczikło, ſměja wohenſawěſcźaze towaŕſtwa w San Franciſco něhdźe 250,000 dollarow = 1000000 (milijardu) ſarunanja płacźicź.

Sſrjedu je ßo San Franciſco ſ nowa ſe ſemjerżenjom ſtſchaßł. S nim ßo murje a wuhenje roſpadanych twarjenjow dopowalichu. Pſchi tym ßo jena żona w ßwojej kuchini ſaraſy.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Alwinu Erneſtinu Engelhardtowu rodź. Schrybarjez w Biſkopizach, 1872 w Hnaſchezach narodźenu, bě Biſkopſki kawniſki ßud dla falſchowanja żyroby k 10 hr. pjenjeżneho khoſtanja abo k arreſtej na dwaj dnjej ſaßudźił. Wobſkorżena bě pjecża loni w novembrje mloko, kotrež pſchedawaſche, ſ wodu měſchała. Poliziſt Arnold bě pruhu jejneho mloka wotewſał, kotrež bě ßo pſchi pruhowanju jako ſ wodu poczeńſchene wupokaſało. Wobſkorżena ßo pſchecźiwo wußudej powoła a pſched druhej inſtanzu wudawaſche, ſo je jenoż hiſchcźe ſbytk mloka w kuchini měła, ſ kotrehoż je poliziſtej pruhu wotedała. Dokelż ßo wobſkorżenej wina njehodźeſche dopokaſacź, ju wuwinowachu.

Pjekaŕſki wucźobnik H. F. A. Hoffmann, 1. meje 1889 w Draždźanach narodźeny a hižo dwójzy khoſtany, bě lětża 8. februara ßwojemu miſchtrej Luzy w Seifhennersdorje 14 hriwnow pſchekſchiwił a potom ſ wucźby cźekny. Wot teho cźaża je Hoffmann po wßach wokoło cźahajo na wſchelakich nóſtnach pjenjeſy kradnył. 26. februara wón we Weigsdorfje w Margaretſkim dworje, hdźež pichenozowaſche, ſ jeneje komory 54 hriwnow ßobu kaſaſche. Dwaj dnjej poſdźiſcho wón pola gmejnſkeho pſchedſtejicźerja Lorenza w Bójßwezach, hdźež bě priedy ßłużił, ſ holcźeje komory ſe 4 wſchelakich kſchinjow 75 hriwnow wſa. 13. měrza wón w Roswodezach blidarjej Michałkej ſe ſpanſkeje komory 105 hriwnow, 16. měrza w hoſcźenzu 2 lipow w Hornjej Kinje 80 hriwnow, 7. měrza hoſcźenzarjej Scholcźe 120 hriwnow a Scholtowemu ßynej 14 hriwnow a jedyn revolwer kradny. W Bělcźezach chzyſche Hoffmann korcźmarja Hantuſcha teho runja wo někotre hriwny połóżicź, tola tam jeho pſchi paduſchnym wobhonjenju mylachu. W Budeſtezach bě wón k dwórniſchcźowemu korcźmarjej pſchiſchoł a tam pſchenozował. Naſajtra bě niczo njeſapłacźiwſchi ßo ſ procha měł. Poſdźiſcho Hoffmann w Budyſchinje w hoſcźenzu „połměßaza" bydleſche. Tam ßo wón ſ cźrjódu młodych ludźi ſeſna, kotrymž ja ßwoje pjenjeſy jěſcź a picź dawaſche. Pſchecźelnoſcź pincźnizy ßebi wón ſe wſchelakimi darami dobycź pytaſche. Jebanſtwa, paduſchſtwa a pſchekſchiwjenja dla jeho k jaſtwu na dwě lěcźe ſaßudźichu.

Jěsdny plan želesnizow
wot 1. meje 1906.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada

Se Shorjelza do Draždžan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4	2. 3.
Se Shorjelza	2.05	—	4,20	8,55	7,58	10,56	2,14	2,21	4,25	6,58	9 10	11 15
Rychbacha	—	—	4,43		8,22	11,20	—	2,45	4,49	7,22	9,34	11.56
Lubija	2,30	—	5 03	9,20	8,44	11,41	2,39	3,07	5,09	7,43	9,54	12,40
Budyschina	2,51	3,58	5,37	9,41	9,21	12,20	3 00	3,45	5,43	8,22	10,26	1,31
Biskopiz	—	4.30	6,11		10,04	12,54	—	4,18	6,16	8,56	1 01	—
Arnsdorfa	—	4,53	6,32		10,25	1,16	—	4,40	6,36	9,19	11,21	—
Radeberga	—	5,02	6,40		10,33	1,24	—	—	6,44	9,27	11.29	—
Do Draždžan	3,44	5,27	6,58	10,34	10,51	1,43	3,54	5,04	7,02	9,45	11.53	—

Se Shorjelza wotjědže špěšny cžah wjecžor 8,57, ſ Lubija 9,21, ſ Budyschina 9,42, do Draždžan 10,31.

S Budyschina rano 6,52, ſ Biskopiz 7,24, ſ Arnsdorfa 7,48, ſ Radeberga 7,56, do Draždžan 8,20.

S **Lubija** wotjědze kóždu **ßobotu rano** w 6,32, ſ Pomorz 6,49 a ſ Kubschiz 6,58 woßebity cžah do Budyschina, kotryž je 7,07 w Budyschinje.

S Draždžan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	2. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.
S Draždžan	12,20	1,10	—	6,14	9,09	10,30	12,35	3,14	5,09	5,33	8,10	9,46
Radeberga	12,52	—	—	—	9,41	—	—	—		—	8,37	—
Arnsdorfa	1,00	—	—	6,48	9,50	—	1,08	3,48		6,06	8 45	10,19
Biskopiz	1,25	—	—	7,14	10,15	—	1,34	4,11		6,30	9 10	10,48
Budyschina	1,49	2,02	4,20	7,46	10,45	11,27	2,05	4,42	6,05	7,01	9,41	11,18
Lubija	—	2,24	5,33	8,25	11,23	11,50	2,47	5,15	6,28	7,59	10, 17	11,52
Rychbacha	—	—	6,02	8,41	11,38	—	2,58	5,31		7,55	10, 33	12,8
Do Shorjelza	—	2,47	6,43	9,03	12,00	12,14	3,20	5,52	6,52	8,17	10, 54	12,29

S Draždžan rano 7,11, ſ Radeberga 7,43, ſ Arnsdorfa 7,54, ſ Biskopiz 8,18 do Budyschina 8,43.

S Draždžan wotjědže špěšny cžah rano 8,53, ſ Budyschina 9,46, ſ Lubija 10,08, do Shorjelza 10,31.

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Budyschina	5,00†	5,56*	7,12	10,47	1,20†*	2,06	4,39	7,25	9,12
Dźežnikez	5,08†	6,08*	7,24	10,56	1,32†*	2,14	4,47	7,34	9,20
Budestez	5,14†	6,17*	7.35	11,03	1,41†*	2,21	4,55	7,41	9,27
Roswodez	5,18†	—	7.41	11,08	—	2,26	5,00	—	9,32
Do Wjeleczina	5,25†	—	7,50	11,16	—	2,34	5,07	—	9,40

† Jěsdźi jenož ßobotu a póndźelu.
* Jěsdźi kóždu póndźelu, abo ddyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru.
†* Jeisdzi jenož ßobotu, kaž tež njedźelu a ßwjate dny.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	2.—4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Wjeleczina	—	6,05†	8,25	12,16	—	2,59	5,20	—	10,06
Roswodez	—	6,12†	8,31	12.12	—	3,09	5,30	—	10,12
Budestez	5,13*	6,17†	8,36	12 17	12,42†*	3,17	5,40	7,50	10.17
Dźežnikez	5,22*	6,23†	8,42	12,23	12,52†*	3,28	5,51	7,56	10,23
Do Budyschina	5,33*	6,30†	8,49	12,30	1,04†*	3,38	6,01	8,03	10,30

* Jěsdźi kóždu póndźelu, abo ddyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru.
† Jěsdźi jenož ßobotu a póndźelu.
†* Jěsdźi jenož ßobotu, kaž tež njedźelu a ßwjate dny.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina	6.37	7,53	11,42	2,10†	3,20	5,10	8,25	10,35
Ratarjez	6,44	8,00	11,49	2,18†	3,29	5,08	8,32	10,43
Zidowa	6,49	8,05	11,54	2,23†	3,35	5,14	8,37	10,48
Mal. Wjelkowa	6,57	8,13	12,02	2,33†	3,45	5,22	8,45	10,56
Radworja	7,08	8,23	12,14	2,44†	3,56	5,34	8,55	11,07
Kaßowa	7,15		12,20	2,50†		5,41		11,13
Njeßwaczidla	7,25		12,29	3,00†		5,51		11,23
Scheschowa	7,33		12,37	3,08†		5,59		11 31
Do Rakez	7,40		12,44	3,16†		6,07		11,39

† Jěsdźi jenož ßobotu, njedźelu a ßwjate dny.

S Rakez do Budyschina.

S Rakez	5,16		7,55		12,54		3,26†	6,50	
Scheschowa	5 24		8,03		1,02		3,34†	6,59	
Njeßwaczidla	5 32		8,10		1,09		3,42†	7,08	
Kaßowa	5,42		8,19		1,18		3,51†	7,19	
Radworja	5,49	7,06	8,27	11,04	1,25	2,18	3,59†	7,27	7,37
Mal. Wjelkowa	6,00	7,16	8,37	11,15	1,35	2,30	4,10†	—	7,49
Zidowa	6,08	7,24	8 44	11,22	1,42	2,37	4,18†	—	7,58
Ratarjez	6,13	7,28	8 49	11,27	1,47	2,42	4,23†	—	8,03
Do Budyschina	6,20	7,35	8,56	11,34	1,54	2,49	4,30†	7,52	8,10

† Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny.

Kamjenz-Halschtrow-Biskopizy.

S Kamjenza	5,50	11,34	2,03	7,02
Halschtrowa	6,17	12,02	2,35	7,36
Do Biskopiz	7,03	12,48	3,26	8,27

Biskopizy-Halschtrow-Kamjenz.

S Biskopiz	7.30	1,40	4,20	9,15
Halschtrowa	8,15	2,29	5,30	10,08
Do Kamjenza	8,39	2,58	6,06	10,36

S Radworja do Lubija.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4	2-4.	2-4.	2. 3.
S Radworja dwórn.	—	—	8,28	12,17	—	4,06	—	8,56	—
Radworja sast.	—	—	8,36	12,24	—	4,15	—	9,03	—
Lutobcza	—	—	8,42	12,31	—	4,25	—	9,10	—
Wulk. Dubrawy	—	—	8,50	12,40	—	5,00	—	9,18	—
Kluschca	—	—	9,01	12,51	—	5,10	—	9,29	—
Huczíny	—	—	9, 2	1,01	—	5,23	—	9,39	—
Barta	—	—	9,59	1,13	—	5,45	—	9,50	—
Hrodźischcza	—	—	10,10	1,24	—	5,56	—	10,01	—
Wósborka	5,35*	7,23	10,28	1,36	4,10	—	6,30	—	10,11†
Maleczíz	5,42*	7,30	10,35	1,43	4,17	—	6,37	—	10,18†
Luwoczíz	5,49*	7,39	10,42	1,50	4,24	—	6,46	—	10,25†
Hluschiny	5,57*	7,47	10,50	1,58	4,32	—	6,54	—	10,33†
Radmeriz	6,02*	7,53	10,55	2,03	4,37	—	7,01	—	10,38†
Ketliz	6,13	8,06	11,06	2,14	4,48	—	7,14	—	10,49†
do Lubija	6,25*	8,18	11,18	2,26	5,00	—	7,26	—	11,01†

* Jěsdźi jenož schtwórtk, abo ddyž je tehdy ßwjaty dźeń, dźeń prjedy hacž do kónz augusta. — † Jěsdźi njedźelu a ßwjate dny.

S Lubija do Radworja.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Lubija	—	8,45	12,00	3,09	5,20	7,45	11,15†
Ketliz	—	8,56	12,11	3,21	5,32	7,56	11,26†
Radmeriz	—	9,06	12,21	3,31	5,42	8,05	11,35†
Hluschiny	—	9,12	12,27	3,37	5,48	8,11	11,41†
Luwoczíz	—	9,20	12,35	3,47	5,57	8,19	11,49†
Maleczíz	—	9,27	12,42	3,54	6,04	8,26	11,56†
Wosborka	5,51	9,38	12,55	—	6,15	—	—
Hrodźischcza	5,59	9,46	1,03	—	6 23	—	—
Barta	6,10	10,02	1,18	—	6,36	—	—
Huczíny	6,20	10,13	1,29	—	6,47	—	—
Kluschca	6,31	10,24	1,40	—	6,58	—	—
Wulk. Dubrawy	6,44	10,36	1,54	—	7,12	—	—
Lutobcza	6,51	10,43	2,01	—	7,19	—	—
Radworja sast.	6,57	10,49	2,07	—	7,25	—	—
do Radworja dwórn.	7,04	10,56	2,14	—	7,32	—	—

† Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny.

S Kamjeńza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Kamjenza	5,45	8,43	12,16	3,02	7,15	**9,25**
Połcznizy	6,06	9,04	12,39	3,23	7,37	9,48
Großröhrsdorfa	6,15	9,12	12,48	3,32	7,47	9,57
Do Arnsdorfa	6,25	9,22	12,58	3,42	7,57	10,07

S Arnsdorfa do Kamjeńza.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	1-4.
S Arnsdorfa	6,56	10,38	1,21	5,02	8,08	**11,44**
Großröhrsdorfa	7,09	10,50	1,33	5,14	8,20	11,56
Połcznizy	7,18	10,58	1,42	5,23	8,28	12,04
Do Kamjeńza	7.35	11.15	1,59	5,40	8,45	12,21

Privilegowane

Pohlowe mydło

psche ßwjerbjenje, drjenje, jětseschka, kusk po 1 mk., pakžik 3 mk., je sakońšzy sakitane pod cžo. 69937 ſ „hadom" jako se satitanskej snamku.

Jenož woprawdźite wschědnje cžerstwe roseschela

R. Tschernich

w Draždžanach A. 16.

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobrz a tuni cžaßnik** kupicz, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźiez** dacz, njech dźe k cžaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ßwonkownej lawskej haßy 5. **Jencz** pschedawa a porjedža sa ßwoje dźěło sprawnje rukujo. — **Prochu, ßebi moje wukladne wokno, ſ płaczišnami wupołożene, wobhladacz.**

Nowa khěža

w **Khaßowje** cžißło **33** ſ 3/4 kórzom pola a sahrody je na pschedań. Dalsche je shonicz w Bronju cžo. 3.

Rajß, nudle, grupy, jahły, hejduschku, hróch, ßoki, buny, dobru muku

porucza

Khorla Kahrowe

w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Wubjerk

darmotneje wukasarnje dźěła w Budyschinje

ßebi dowolo, cześćenych Sserbow w Budyschinje a wokolnosći na ßwoju **wukasarnju dźěła** na ☛ **Moltkowej drósy 21** ☚ nowosałożenu, kedźbliwych cinicź.

Wukasanje wschelakich dźełaćerjow, dźełaćerkow, rjemjeßlnikow a rjemjeßlniskich pomoznikow wscheje druźiny, dale ßłużobneje a kuchinskeje cześledźe, ßłużobnych holzow sa město a wßy je sa dźełodawarjow a dźełobjerjerjow zyle darmo.

W interessy dobreje wězy ßo wschitzy dźełodawarjo kaź tez dźełopytarjo, dźełaćerjo a dźełaćerki a cześledź napominaju, so bychu, hdyż je jim trjeba, **darmotnu wukasarnju dźěła w Budyschinje na Moltkowej drósy 21** wuźiwali.

Do Maleschez a wokolnosćze!

Cześćenym Sserbam w Maleschezach a wokolnosći k wjedźenju dawam, so ßym ßo s Afriki do Sserbow wróćił a so nětko w Maleschezach ßwoje **tyscherstwo** dale powjedu.

Budu ßo prózowacź, so bych ßebi tych saßo sa wotebjerarjow dobył, kotsiż ßu pschi khorosći mojeho bratra wuwostali.

S dobom k wjedźenju dawam, so mam skladownju **hotowych meblow,** kotreż po tunich płaćisnach poruczam.

S pocześcźowanjom

tyscherski mischtr **Ernst Schuster** w Maleschezach.

Płaczeńske dny
Łasowskeho hajniskeho sarjadnistwa.

Wutoru 1. meje t. l.

we **Wulkich Sdźarach** w Ssykoriz hosćenzu dopołdnja wot 8 hacź $^1/_2$10 hodźin,
w **Stróźi** w piwarni dopołdnja wot 10 hacź $^1/_2$12 hodźin.

Ssrjedu 2. meje t. l.

w **Slyczinje** w hosćenzu dopołdnja wot 8 hacź 9 hodźin,
w **Radskej** w hosćenzu dopołdnja wot $^1/_2$10 hacź 11 hodźin,
we **Łasu** w knjeźim hosćenzu wot 1 hacź 2 hodźin.

Sapłaćicź ßu wschě sbytki sa drjewo, hewak ßo wone se ßudnistwom secźerja.

We Łasu, 30. haprleje 1906.

Wyschschi hajnik **Schittmer.**

Awkzija.

Póndźelu 30. haprleje popołdnju wot 3 hodźin budźe ßo w **Debischkowje** cźišło 5 ßót a wschón ratarski a hospodarski grat na pscheßadźowanje pschedawacź, mjes nim

2 krowje, 1 ßuczelna jałoja,
2 hospodarskaj wosaj, 1 kryty wós,
1 wuješdźowanske ßanje, 1 ruczny wós,
1 juchowa plumpa a 1 ßud,

1 dezimalna waha, 1 pladrawa, 1 běrny wuběraza maschina, 1 młócźaza, 1 pizu rěsaza a 1 ßykanjowa, 1 wějaza, 1 butrudźělaza a 1 ßykaza maschina.

A. Pětschka.

Ssym ßo wróćił.

Rěcznik a notar Wesser.

Ziwnosć w **Krónzy** s něhdźe 15 kórzami pola je hnydom na pschedań. Dalsche je cźišło 13 tam shonicź.

Kubło cźišło **6** w **Nowej Wßy** pola Huski, 42 kórzow wulke, je semrjecźa dla na pschedań.

Kubło
cźišło **21** w **Sskonej Borschczi,** 81 kórzow wulke, je na pschedań psches Bruno Beutnera w Budyschinje pschi dwórnischczu.

Khěża
cźišło **109** w **Rakezach** je wumrjecźa dla na pschedań.

Ralbičanska „Lilija“

změje **njedźelu 29. haprleje 1906** wječor wot 7 hodź. w Ralbičanskej herbskej grychće

spěwny wječor.

Wšěch přećelow našich swjedźenjow jenož po tutym puću wutrobnje přeprošujemy. **Lilija.**

Pěkna

ßerbska holza

ßo k poßkużowanju hosćam pyta

w ßerbskej khosejowni

w Budyschinje.

Sslużobna holza

14—15 létna, ßo pyta w **mydłowych klamach** pschi mjaßowym torhoschczu 13.

Holza, kotraż jutry schulu wukhodźi, ßo do ßłużby pyta na **Nowosalzskej drósy 30** po 1 skhodźe na prawizy.

Sslużobna holza

po móżnosći tajka, kotraż dźěći lubuje, ßo pyta w tonowych dźełarnjach we **Wětrowje** pola Njeßwaczidła.

Dobra starscha ßłużobna holza ßo sa domjaze dźěło w hosćenzu „radneje pinzy“ w Schěrachowje pyta.

Schewskeho wuczobnika

pyta **Gusta Scholta** pschi žitnych wikach 44 w domje pschekupza Gliena.

Krawskeho wuczobnika

pyta **J. Scheinig,** krawski mischtr na hornczerskej drósy 24.

Tyscherskeho wuczobnika

pyta

Ernst Schuster w Maleschezach.

Khěża w Hrodźischczu cźišło 29 je dla semrjecźa wobßedźerja hnydom na pschedań.

Hana Junkerowa.

Maßivna khěża

cźišło **34** w **Kukowje** pola Panczizi, pschi drósy leżaza, klóschtrej Marijneje Hwězdy ßłuschaza, 87,80 dawskich jenosczow wopschijaza a 2,4 ara wobßahaza, a sahon cźišło 36 Panczizkich sahonskich knihow, mataj ßo jako shromadny zyłk schtwórtk 3. meje popołdnju $^1/_2$3 hodźin po namjecźe Kukowskeje schulskeje gmejny w Smijez hosćenzu w Panczizach dobrowólnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

Dobra **ßuczelna kruwa** je na pschedań w Hněwßezach cźišło 1.

Cześćenym Sserbowkam najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym

dźełanje trodlikow

do mojeho bydła na

małej bratrowskej haßy cźo. 4

sady stareho katholskeho seminara pschepołożika. **Hana Ssuchez.**

Pschecźelne wobydlenje

s pschißłuschkom je hnydom abo k 1. julijej na pschenajecźe w Měrkowje cźišło 5.

Pizu rěsaza maschina

je prjecźcźehnjenja dla na pschedań w **Drobach** cźišło **16.**

Porjadna

dźełaćerska ßwójba

ßo hnydom pyta. Dalsche je shonicź pola restaurateura **Lebelta** pschi žitnych wikach.

Dźełaćersku ßwójbu

s darmotnym bydlenjom a polom k běrnam s dobrej msdu k 1. meji abo prjedy pyta

kubler **Skop** w Kolwasy.

Wustojneho

hejtmana

dla skhorjenja nětczischeho hnydom pytam.

Baron s Uckermann
na knjeźim dworje
w Lutobcźu.

Wustojneho

pohonca

pytatej

Emil Pötschke & Co.
speditenrstwo w Budyschinje
na Moltkowej drósy 1a.

Do Łasa!

Njedźelu 29. haprleje budźa

reje.

Pschecźelnje pscheproschuje

Khorla Scholta, hosćenzar.

Do Barta!

1. meje wschitzy Radworcźenjo, Wulkodubrawjenjo a Klukschenjo na

Bartski hermank

pojědu, hdźež ßo wschitzy łužischy ßerbschy bratrja pola

wjeßełych spěwarjow
w hosćenzu „ßłónza“
seńdu.

Wobžaruju, so ßym 26. febr. 1906 na rejwanskej lubi Ssernjanskeho hosćenza herza Mikławscha Paschku s tym wußměschował, so ßym prajił, so je ßo trójzy jako leutnant wudawał.

Jakub Nowak.

(K temu cźišłu pschikloha.

Pschiloha k czißku 17 Serbskich Nowin.

Ssobotu 28. haprleje 1906.

Placzißny rèsneho skotu na Drażdżanskich skótnych wilach

23. haprleje 1906

Placzißny po zentnerju a hriwnach.

Skótne druzíny a wosnamjenjenje.	Żiwa waha hr.	Rèsna waha hr.
Woły:		
1 wołnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rèsneje hódnoscże hacż do 6 lèt	38–40	74–76
awstriske	40–42	76–79
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	35–37	71–73
3. żrènjo pizowane młode, derje pizowane starsche	32–34	66–70
4. żnadnje pizowane tóżdeje staroby	28–31	60–65
Jałojzy a kruwy:		
1. wołnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rèsneje hódnoscże	37–40	70–74
2. wołnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rèsneje hódnoscże hacż do 7 lèt	34–36	66–69
3. starsche, wukormjene kruwy a żnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	30–33	63–65
4. żrènjo pizowane kruwy a jałojzy	26–29	58–62
5. żnadnje pizowane kruwy a jałojzy	22–25	50–56
Byki:		
1. wołnomjaßne, najwjetscheje rèsneje hódnoscże	39–41	72–75
2. żrènjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	36–38	66–71
3. żnadnje pizowane	31–35	62–65
Cźelata:		
1. najlèpsche z mlokom wukormjene abo najlèpsche wot zyzy	54–57	87–90
2. żrènje kormjene abo tez dobre wot zyza	48–50	78–81
Swinje:		
1. wołnomjaßne lèpschich raßow a jich sćichżenjow w starobje hacż do 1¼ léta	55–57	73–75
2. mjaßne	54–55	70–72
3. żnadnje wuwite, tez ranzy a kundroßy	50–53	66–70

Placzißny żitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Żitowy dowos w Budyschinje: 2423 miechow.		W Budyschinje 21. haprleje 1906. wot hr.	wot np.	hacż hr.	hacż np.	W Lubiju 26. haprleje 1906. wot hr.	wot np.	hacż hr.	hacż np.
Pschenża	bèła	—	—	—	—	8	47	8	82
"	żołta	8	38	8	53	7	94	8	38
Rożka	50 kilogr.	7	81	8	—	7	50	7	81
Jeczmjeń		8	—	8	13	7	20	8	—
Wowż		7	90	8	10	7	40	7	80
Hróch		10	—	11	—	10	—	11	—
Woka		8	50	10	—	8	—	9	—
Jahły		15	—	17	—	15	—	17	—
Hejduschka		16	—	18	—	16	50	17	50
Bèrny		1	60	2	10	1	50	2	—
Butra	1 kilogr.	2	60	2	70	2	30	2	60
Pschenczna muka	50 "	9	50	18	50	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	9	50	14	—	—	—	—	—
Ssyno	50 "	2	30	2	70	2	—	2	50
Ssioma	100 "	3	60	3	80	15	—	20	—
Proßata 1032 schtuk, schtuka		18	—	86			—		—
Pschenczne wotruby	50 kilogr.	—	—	5	30	5	20	5	60
Rżane wotruby		—	—	5	60	5	50	6	—
Pschenczny gris		—	—	5	75	—	—	—	—
Rżany gris		—	—	6	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (bèła) wot — hr. — np. hacż — hr. — np., pschenża (żołta) wot 8 hr. 50 np. hacż 8 hr 69 np., rożka wot 7 hr. 75 np hacż 8 hr. — np., jeczmjeń wot — hr. — np. hacż — hr. — np, wowż wot 7 hr. 80 np hacż 8 hr. — np

W Budyschinje placżesche: kórż pschenży (bèła) po 170 puntach — hr. — np hacż — hr. — np., żołta 14 hr. 22 np. hacż 14 hr. 48 np., kórż rożki po 160 puntach 12 hr. 49 np. hacż 12 hr. 80 np., kórż jeczmjenja po 140 puntach 11 hr. 20 np. hacż 11 hr. 39 np.

Wiczne placzißny w Kamjenzu

19. haprleje 1906.

Po 50 kilogr.: Rożka wot 7 hr. 40 np. hacż 7 hr. 80 np., pschenża wot 7 hr. 60 np. hacż 8 hr. 20 np., jeczjmeń wot 7 hr. 50 np. hacż 8 hr. — np, wowż wot 7 hr. 60 np. hacż 8 hr. — np., jahły wot 13 hr. — np. hacż 14 hr. — np. hroch 12 hr. — np., żyno 2 hr. 20 np., bèrny 2 hr. 20 np., żloma (600 kilogr.) 19 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 40 np. hacż 1 hr. 60 np.

Wjedro w **Londonje** 27. haprleje: Rjane a khłódne.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smèje njedżelu Miserikordias Domini rano w 7 hodź. duchowny Tischer żerbsku spowjednu rècź, ½9 hodźin farat Räda żerbsce a w 10 hodź. nèmske prědowanje. — Popołdnju ½2 hodźin budże katechismusowe rosrèczenje z konfirmèrowanej żerbskej młodźinu. — Tydźeńske sastojnske dźěła smèje farat Räda.

Křćeni:

W Michałskej zyrkwi: Gustav Ernst, Handrija Rjelki, khèżkarja a skakarja w Rabozach, ß. — Max Pawol, njemandź. ß. w Hornjej Kinje.

W katholskej zyrkwi: Hańża Marija Hildegard, Pawoła Augusta Riedla, żelesotoczerja tu, dź.

Zemrjeół:

W Michałskej wożadże: 19. haprleje: Max Bèbrach z Hucźiny, we wokrjeżnej khorowni na Zidowje, 20 l. 7. m. 22 d. — 21. Madlena Hoschkez, Adolfa Bartka, kowarskeho mischtra w Delnjej Kinje, mandżelska, 24 l. 7 m. 8 d. — 23. Ota Julius Hetzer, ryczerkubleŕ a kral. sakski ratarski radźiczel nad Delnjej Kinu, 74 l. 6 m. 16. d. — 26. Emma Gertrud, Ernsta Bjarnata Matsa, dźěłaczerja na Zidowje, dź., 9 m. 11. d.

W katholskej wożadże: 21. haprleje: Jan Jakub Kral, żiwnoscźeŕ w Czemjerzach, 45 l. 7 m. 5. d. — 25. Ota, Alosja Floßmanna, tyscherja tu, ß. 2 m.

Zyrkwinske powjesćze z Hodźija.

Njedżelu Miserikordias Domini smèje rano ½7 hodź. duchowny Voigt żerbsku spowjednu wucżbu, ½8 hodź. żerbske a w 9 hodź. nèmske prědowanje. — Popołdnju w 2 hodź. budże katechismusowa wucżba za żerbsku żónsku młodźinu.

Wutoru 1. meje, jako na Filipa a Jakuba budże rano ½8 hodź. żerbska spowjedź a ½9 hodź. żerbske kemschenje.

Zyrkwinske powjesćze z Budestez.

Njedżelu Miserikordias Domini smèje farat Domaschka rano w 7 hodź. nèmsku spowjedź, duchowny Kschiżan dopołdnja we 8 hodź. nèmske a ½10 hodź. żerbske prědowanje. — Popołdnju w 2 hodź. smèje farat Domaschka wucżbu se żerbskej żónskej młodźinu.

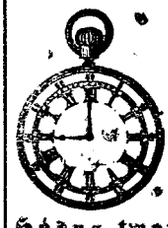

Franz Marschner

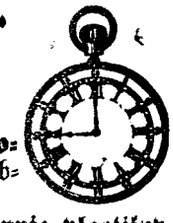

cźaßnikat w Budyschinje
na bohatej haßy 9

swój skład **cźaßnikow a cźaßnikowych rjeczaßow** k dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucża.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje placzißny.
Porjedżenje dobre a tunje.

Poruczam żamodźěłane
ff. mlócźniki, mlokowe karany, mlokowe hornzy, wódne khany, wódne cźerpawy, sazynowane wódne khany a hornzy.
Mam wulki skład
krjejawkow (krjejenskich khanow) a **emaillowanych tworow, sazynowanych bowow** a **juchowych cźerpakow. Tśeśchne żłoby** a **roły** a kóżde do twarstwa żłuschaze klampnarske dźěła shotowjam.
Zeleso sa tśeśchne żłoby mam na składze.
Spěschne poßłużenje. Najtuńsche placzißny.

M. Schulz.
10 pschi żerbskich hrjebjach 10.

Darmo pola mje niczo njedostanjecze, tez niz **jeśdne kola.**

Woßebne honjerske kola 58 mk., żedko 1.80, wodźidko 2.50, azetylenowu lampu 1.90, swón 18, plumpu 27, rjeczas 1.30, pedal 1.—, běhanski mantl 3.—, schlawchi 2.25 mk. atd. Zadajcze żebi placzißnowy sapiß. Risiko je wusamknjeny, wróczam pjenjesy.

J. Schibak w Budyschinje
na Fichtowej drózy 7.

Jěsdne kola

najlěpsch snamkow
kaž
Opelowe a Prestowe.

Skład
wschěch pschißluschnych dźělow,
swonow, latarńjow, ßedlow, rjeczāsow, mantlow, schlawchow, gratowych toschow, gamaschow,
atd.

Schijaze maschiny

najwubjernischich wudźělkow
kaž
Pfaffowe, Phönix, Grützner owe Viktorie
ſ najnowschimi lěpschinami a polěpschenkami.
Na wschěch wustajenzach ſ najwyschschimi mytami wusnamjenjene,
sa trjebanje ßwójbow a rjemjeßlnikow.
Pschihódne wotplaczenje po dźělbach. Pschi hotowych pjenjesach najwjerschi rabatt.
5lětne rukowanje.
Dokładne roswuczenje w schiczu, kaž tež we wumělskim wuschiwanju.

Optiske a mechaniske twory

kaž
bryle, tlóczniki, operowe schkleńzy, dalokowidy, barometry, thermometry, ryßowadła, wschelake dźěle, bantowe a metrowe měry, mechaniske hrajki
atd.

Clemens Jäckel mějeczel Gustav Klöppel w Budyschinje

pschi žitnych wilach 2.
Telefon 435. ßamßna wuporjedźernja a dźěłarnja, mechanikus a optikus, ßamßna wuporjedźernja a dźěłarnja. Telefon 435.

Rožku a pschenzu

po najwyschschich płaczisnach kupujetaj
Heinke a syn
w hamorskim młynje w Budyschinje.

Mužaze wobleczenja

po 12, 15, 18, 20, 25 hacž 34 mk.,

pacholaze wobleczenja

po 9, 10, 12, 15 mk. atd.,
jenož nowosčze a derje shotowjene,

hólczaze wobleczenja

po $6\frac{1}{2}$, 8, 10 mk. atd.

dźěczaze wobleczenja

po $2\frac{1}{2}$ hacž 10 mk.

na hoborski wubjerk ßo najtuńscho a ſ najwjetschim dobytkom kupuja pola

w Budyschinje pschi hlownym torhoschczu 5.
R. Neugebauer
prjedy **Kurt Lehmann.**
w Budyschinje pschi hlownym torhoschczu 5.

Naumannowe jěsdne kola a schijaze maschiny

ßu pschipósnate najlěpschi wudźělk.
Sastupjeŕ:
wumělski jěsdźeŕ **Marschner**
w Budyschinje na Nowosalzskej drózy 36.

Pschihódnje nakupiwschi, mózu wschě ßwoje twory hischcze po starych płaczisnach pschedawacz.

Poskiczam jara wulki wubjerk
$^6/_4$ **schěrokich zychow,** stary łohcz po 18 np.,
zychi, hładke czerwjene, pódla teho $^7/_4$, $^8/_4$, $^9/_4$ schěroke,
módroczischcz, najnowschich mustrow, hižo po 20 np.,
koschlazy barchent sa lěczo a symu hižo po 18 np.,
hotowe **běle** a **pißane koschle** sa hólzow a holzy kóždeje staroby hižo po 30 np.,
mužaze koschle schtworych wulkoscżow,
wojerske koschle ſ módrymi a czerwjenymi ßmužkami,
žonjaze koschle 3 wulkoscżow,
nahłowjaze rubischcza se židy, połžidy, wołmy a bawłmy,
kattunowe rubischcza na wulki wubjerk.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

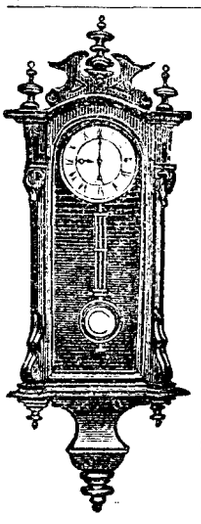

G. Magerowy naßlědnik

mějeczel **Th. Hippe**
w Budyschinje na ßerbskej haßy 11
wschě druziny **czaßnikow** po wurjadnje tunich płaczisnach ſ dwělětnym pißomnym rukowanjom pschedawa, teho runja
rjeczasy, brosche, nawuschnizy, pjerschczenje.
Czaßniki ßo najßwědomiczliwischo a najtuńscho ſ jenolětnym rukowanjom wuporjedźeja.

Wulki zyrkuß E. Blumenfeldoweje wud. ſ Guhrawy, w Budyſchinje:

na žitnych wikach.

Ssobotu 28. haprleje: prěnje wulke pſchedſtajenje.

Wutoru 1. meje popołdnju ½5 hodźin:
Wulke woßebite pſchedſtajenje
ſa ſchulerjow a ſwójby.

Wutoru 1. meje popołdnju ½5 hodźin:
Wulke woßebite pſchedſtajenje
ſa ſchulerjow a ſwójby.
Wječor we 8 hodźinach: Woßlednje wulke pſchedſtajenje.

Njewróćźliwje jenož 4 dny pſchedſtajenje.

Ssobotu 28. haprleje wječor we 8 hodźinach:

Prěnje wulke gala wotewrjeńſke pſchedſtajenje.

Njedźelu 29. haprleje popołdnju w 4 a wječor we 8 hodźinach:

Wulke dwójne parforße-pſchedſtajenje.

Póndźelu 30. haprleje a wutoru 1. meje wječor we 8 hodźinach:

Njewróćźliwje poßlednje wulke pſchedſtajenje.

Sswětoměſchčanſki program! **Kóždy program jenak wubjerny!** Pſchetwapjaze wabjaze kruchi!

Pſched kóždym pſchedſtajenjom **wulki dwójny konzert** 2 ßamßneju domjazeju kapałow, 1 hußleŕſkeho a 1 piſkaŕſkeho orcheſtra.
S programa, 15 cźißkow wopſchijazeho, njech ßo woßebje naſpomni:

Nowe! **Njeje ßo hiſchcze w žanym druhim zyrkußu pokazało!**

Triumfowa jězba ſ romſkeho khěžorſkeho cźaßa.

Knježna **Gusta ze Szulkiewicz.**
Najlěpſcha jěchaŕka Ruſkeje, direktnje ſ Ciniſellioweho zyrkußa w Peterburgu ſ dwěmaj ßamßnymaj poknokrejnymaj konjomaj.

Knjes direktor A. Blumenfeld
ſe ßwojimi zyle nowymi originalnymi dreſſurami w ßwobodźe mjes druhim **wobjedowanje konjow.**

Rejwarſki ſwjaſk, mjenowany 10 modnych knježnow.

Wuſtupjenje ßotrow Marco.

Rosa a **Pina**
w ßwojich plaſtiſkich ſtejiſchcźach na njeßedłowanych konjach.

Wuſtupjenje zyle ſnamjenitych Richterez gymnaſtikow.

Wulka jockeyska konkurrenca
knjeſow **Artura, Alfonſa** a **Charleya.**

Mſtr. Hedjes, wulkotny njepſchetrjechany nohowy wumělc.

Cźorny ryčeŕ.
Wulkotny jězdny kruch, njewopißomnje kraßny napohlad, kajkiž ßo rjeńſchi njehodźi wumyßlicź.
atd. atd.

W kóždym pſchedſtajenju 15—16 jenož prěnjoklaßnych kruchow.

Wotewrjenje kaßy w 7 hodź., ſapočatk konzerta ½8 hodź., ſapočatk pſchedſtajenja we 8 hodź.

Płaczíſny měſtnow: Ssydło w ložach 3 mk., ſawrjene měſtno 2 mk., 1. měſtno 1,50 mk., 2. měſtno 1 mk., galerija 50 np. Schulerjo niže 10 lět a wojazy bjes ſcharže płacźa ſa ſawrjene měſtno 1 mk., 1. měſtno 80 np., 2. měſtno 50 np., galerija 30 np.

Pſchebytk je kraßny w ſtanowym zyrkußu ſ elektriſkim wobßwětlenjom a w kóždym wjedrje pſchijomny.

Podpißana direkzija ßo wjeßeli, ſo móže móznje rosroſcźeny hobrſki wuſtaw tu pokaſacź w dobrej nadźiji, ſo budźe ſajimanje ſa tónle ſtaroſnaty ßławny zyrkuß powſchitkowne.

Bratſja S. A. H. Blumenfeldez ſ firmu E. Blumenfeldowa wud. ſ Guhrawy.

Brodowska haptyka

na hoschiz haßy 27

Kaschel, katarrh, dybawoscź

ßo ſpěſchnje polóžeja

ſ thymuſinom

Bleſcha po 75 np. a 1 hr. 40 np.

Maſchinſki wolij,

mydło

do hoſpodarſtwa,

kožowy mas,

kopytowy mas,

najlěpſcheje družiny po najtuńſchich płaćišnach porucža

Arthur Grubann

pſchi drjewowych wikach 8.

Kóſlaze kóžki, koſaze koże, howjaſe a čelaze koże, wowčże koże a wowču wolmu, kaniklaze koże,

kaž tež wſchě druhe družiny kožow po najwjetſchich płaćišnach kupuje

Heinrich Lange,

11 pſchi žitnych wikach 11 ſnapſchećža „ſłotеɹe hwězdy" a pſchi wowßnych wikach pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi.

Składownja drainěrowanſkich rołow w Lětonju

porucža

drainěrowanſke roły

wſchěch wulkoſćzow,

konjaze, krowjaze a ßwinjaze korta wſchelakich wulkoſćzow,

ſćzinowe pleczenje, ſćzinowe hoſdże a **ſazynkowany grot**

po fabrikſkich płaćišnach.

Emil Dietrich.

Th. A. Wällnitz

w Budyſchinje na ßukelnſkej haßy 9.

Najwjetſchi ſkład a wubjerk **1durjatych a 2durjatych draſtnych khamorow, vertiki, ſchkleńczane khamory, komody,** jednore a lěpſche **ſofy** po 26, 30, 32, 37, 45, 55, 63 hač 120 mk.,

ſtoły

po 2,50 mk. hač 8 mk.,

łoža, matrazy,

jědźne, ſofowe a rosczahanſke blida,

ſchpihele

po 3 mk. hač 60 mk.,

kuchińſke khamory, kuchińſke blida,

a **druhu nadobu,**

pódla teho poručam

Iª poßleſchćźowe pjerje

po waſy,

hotowe poßleſchćża, linoleum, tworu po kruchach, **behaće** a **teppichi, wóſkowane ßuknо** ſ truby a ſbytki,

wóſkowe ßuknowe a gumijowe pſchikrywy, podpołożne tkaniny.

W pſcheßadźowarni je ſtajna ſkładnoſćź k tunjemu kupowanju.

— Najtuńſche płaćišny. —

— Najkedźbliwiſche poßłuženje. —

Njech ßo mjeno a khěžine čišło wobkedźbuje.

K wußywej:

Woprawny

Ligowſki wowß, Ligowſki wowß,

druhi krócź wußyty,

ſchtyrſki

čerwjeny dźeczel,

ſchleſynſki

čerwjeny dźeczel

bjes židy,

hróch, wokʻu,

porucža

Guſtav Heinke

w Budyſchinje pſchi žitnych wikach.

Hiſchcże ženje ßo ßłyſchało!

Najlěpſche **mantle ſa jěſdne kola** po 3 mk. 75 np., najlěpſche **ſchlawchi ſa jěſdne kola** po 2 mk. 75 np., jenož najlěpſcheje družiny, kaž tež wſchu **potrjebu ſa jěſdne kola** po najtuńſchich płaćišnach porucža

Ota Büttner

pſchedawarnja koże, čerjeńſkich rjemjenjow a techniſkich gumijowych wězow w Budyſchinje pſchi hłownym torhoſchću 9.

Woſjewjenje.

Firma **Ludwig Winter & Co.**, towarſtwo ſ wobmjeſ. rukow. w **Biſkopizach** ma tež w **Budyſchinje pſchi žitnych wikach 36** kóždu ßobotu rano wot 7 hodźin do 3 hodźin popołdnju na pſchedań

mechaniſzy tkane a dźełane měchi, woſaze płachty, markiſy, konjaze pſchikrycża atd.

Pſchi najtuńſchich płaćišnach jenož dobre twory.

Wolijowe barby

wſchěch ſnatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdźe ſkhnyjaze,

moleŕſke a murjeŕſke barby, terpentinowy wolij

(němſki a franzowſki),

najlěpſchi lanowolijowy firniß,

jara derje a twjerdźe ſkhnyjate,

jantarjowe laki, kopallaki, damarlaki, żeleſowe laki, Kölnſki klij kaž tež **murjeŕſki klij, drobny krydu, gyps, portlandſki zement, najlěpſchi karbolineum, barbicże** wſcheje družiny,

ſchablony

ſa molerjow a murjejow

porucža a ma pſchezo na ſkładže po najtuńſchich płaćišnach

Emil Měrſch,

drogowe khlamy

24 na kamjeńtnej haßy 24.

Ernst Herkner

cžaßnikař w Budyſchinje na **ſeminarſkej haßy 13** prjedy pſchi hłownym torhoſchću

porucza ßwój wulki ſkład wſchěch družinow **cžaßnikow** a **rjeczažſow** po tunich płaćišnach ſ wjazyłětnym rukowanjom.

Porjedźenja derje a **tunjo.**

Rěču ßerbſki.

Twarjenja

cžišło 36 w **Czornych Roßlizach** ßu ſ polom abo bjes njeho na pſchedań pſches

Libſchu,

ßudniſkeho aktuara ſw. ßł.

Sbytne kubło

něhdźe 88 kórzow wulke ſ maßiwnymi twarjenjemi a žiwym a morwym inventarom je ſa 25500 mk. pſchi 9000 mk. napłaćenja hnydom na pſchedań.

Dalſche wukaſuje **Libſch,** aktuar ſw. ßł.

Maka žiwnoſćź

w Hodźijſkej woßadźe ſ dwěmaj kruwomaj a něhdźe 9 kórzami dobreho pola a łuki je ſe wſchěm žiwym a morwym inventarom na pſchedań. Twarjenje maja twjerdy kryw a ßu w dobrym rjedźe. Dalſche je ſhonićź we wudawarni Serb. Nowin.

Khěža

ſ polom a bróžnju je na pſchedań w **Rakezach** čišło 113.

Rózowe běrny

ßu na pſchedań w **Krakezach** čišło 9.

Něhdźe 1500 zentnarjow pizowanſkeje runklizy

ſ dwora ma na pſchedań

Kurt Gießner

na knježim dworje w Boranezach.

Czerſtwy łoj, punt po 40 a 50 np., **ßuſchcheny tuczny ßwinjazy brjuch,** pſchi 3 puntach po 82 np., **ßadło** punt po 75 np., **dobru kołbaßu** II. družiny, punt po 60 np., jara **tołſty połcź,** punt po 90 np., porucža

Ota Pětſchka na žitnej haßy.

Dawkowe reklamazije

wudźěłataj

J. a E. Koban

w Budyſchinje pſchi žitnych wikach 4.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smolerˇ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 18. | Sobotu 5. meje 1906. | Lětnik 65.

Swětne podawki.

Khěžor Wylem a khěžorstwowy kanzler.

Khěžor Wylem je wjerćhej Bülowej wožebnu porzlinowu vasu k jeho narodninam darił a k jeho bydłu pschijěł, so by jemu ßam ßwoje sbožopschećze wuprajił. Se strowjom khěžorstwoweho kanzlera ßo wschědnje polěpschuje.

Nowe dawki

ßu ßo w komißiji khěžorstwoweho ßejma ſ nowa pschewuradźike. Pschi tym ßu brónjowy dawk puschćźili, kotryž dyrbjachu cźi płaćizcź, kotsiž njejßu we wójsku ßłużili. Runje tak je ßo wot wuwožneho zła na kali a lapy wothladako. Nowe dawki, kotrež ßu ßo pschijake, dyrbja 180 milijonow hriwnow wunjesćź, a to powyschenj piwarski dawk 29 milijonow, zigarettowy dawk 14 milijonow, stempel na frachtowe listy 14 milijonow, dawk na żelesniske jěsdne khartki 50 milijonow, dawk na automobile 3 milijony, tantiemowy dawk 10 milijonow, powyschenje póstskich płaćizsnow 12 milijonow a herbski dawk wscho hromadźe 72 milijonow, ſ kotrychž 48 milijonow khěžorstwu a 24 milijonow swjatkowym statam pschipadnje. Hacź budźe khěžorstwowy ßejm dawkej na żelesniske jěsdne khartki pschihłoßowacź, je hischcźe jara dwělne. W komißiji je tónle dawk jenoż ſ tym pschescholł, so běchu runje někotsi sapółßłanzy njepschitomni, kotsiž bychu pschećźiwo tutemu dawkej hłoßowali. 1. julija 1906 dyrbja nowe dawki hižo do mozy stupicź.

Rukowanska winowatosćź ßa automobile.

Po ßakonju, kotryž je khěžorstwowy ßejm ßobotu po prěnim wuradźenju wobßamknył, smęja wobßedźerjo automobilow pschichodnje ßa wschu schkodu rukowacź, kotraž ßo ſ nimi ßawinuje. Wschelake postajenja knjeżerstwoweho ßakonjoweho nacźiska ßo hischcźe pschi wuradźenju w komissiji pscheměnja, woßebje dyrbjało postajenje spadnycź, po kotrymž ßo make automobile, kotrež na runej dróhy spěschnosćź 15 kilometrow ßa hodźinu njepschekrocźa, wot rukowanskeje winowatosćze wußwobodźa. Posdźischo budźa ßo wobßedźerjo automobilow pschе schkodu, kotruž mohłe automobile nacźinicź, saweschcźicź dyrbjecź. Wobschkodźeny potom ßarunanje dostanje, też hdy by wobßedźeŕ automobila njeßamożity był.

Samjeßowanje rukowanskeje winowatosćze dźerżerjow skocźatow

je ßo po knjeżerstwowym ßakonjowym nacźisku w khěžorstwowym ßejmje wobßamkło. Rukowanska winowatosćź njepłacźi, hdyž ßo schkoda ſ domjazym skocźecźom nacźini, kotrež je postajene, dźěłu abo seźiwjenju skocźecźoweho dźerżerja ßłużicź a hdyž je skocźecźowy dźerżeŕ we wobkhadźe trěbnu wobhladniwosćź nałożił, abo hdy by schkoda też bjes nałożenja tejele wobhladniwosćze nastała. Něcźnizy wschěch stron ßo ßa namjetowane samjeßowanje rukowanskeje winowatosćze wuprajichu, jenoż sozialdemokratiszy něcźnizy ſ njepschecźelstwom pschecźiwo ratarjam ßo na druhe stejischcźo stajichu a też pschecźiwo temu hłoßowachu. Sapółłanz Storz ſ połodnoněmſkeje ludoweje strony a jeho pschecźelio ßebi hischcźe żadachu, so by ßo ßada, nastupazu „dźěłu abo seźiwjenju skocźecźoweho dźerżerja“ wuwostała.

Żelesniski minister ſ Budde †.

Ssobotu rano je pruski żelesniski minister ſ Budde po cźeżkej khorosćźi a wjazorych operazijach wumrjeł. We wojeŕskej ßłużbje bě wón rjad generalneho majora dozpił a bě w lěcźe 1902 ſ wójska wustupiwschi, generalnu direkziju němskeje brónjoweje a munizionskeje fabriki pschedewsał. Jako wyschk bě wón żelesniske wotdźělenje wodźił. Tole jeho skutkowanje je drje ſ pschicźinu było, so je jeho khěžor w lěcźe 1902 ßa ministra sjawnych dźěłow a żelesnizow pomjenował.

Wupokasanje ruskich poddanow ſ Pruskeje.

Po wudyrjenju politiskich njeměrow w Ruskej je wot tam wjele politiskich cźeknjenzow wukhow w Pruskej namakało. Psched někotrymi njedźelemi je pruske knjeżerstwo někotre tyßazy tychle wukrajanow wupokasało. Dokelž ßu woni ſ wulkeje wjetschiny židźi, ßu Barlinske židowske nowiny a židowski ßwětowy swjask ßo wěźy wupokasanych pschimnyke, a sozialdemokratojo ßu ju w khěžorstwowym ßejmje k rěcźam pschinjeßli. Bebel je pschi tym skoro njewěrjomnu wobskorźbu pschecźiwo pruskej poliziji cźinił, so je wona jeneho bohateho ruskeho żida jenoż ſ tym wuměnjenjom na pokoj wostajicź chcźyła, hdy by ßo wón jako wobhonjeŕ w Ruskej wužicź dał. Jemu je ßo ßa to lětnje 16 hacź 17 000 hriwnow poskicźiło. Wobżarowacź je, so statny sekretar ſ Posadowsky na tule wobskorźbu njeje chcźył wotmolwicź, dokelž po jeho nahladże wupokasanje ruskich cźeknjenzow psched khěžorstwowy ßejm njeßłuscha, ale psched pruski krajny ßejm. Něcźnizy konserwatiwneje a reformarskeje strony mějachu wupokasanje ruskich židowskich cźeknjenzow ßa nusne. Wjazy dyžli milijon ruskich židow je ßo pjecźa w Němskej saßydliło, a mnosy ſ nich do revoluzionarow ßłuscheja.

Hobrski strajk metallowych dźěłacźerjow

ßo po sdacźu pschihotuje. We wjele wjetschich němskich městach ßebi metallowi dźěłacźerjo wyschschu msdu żadaju, kotruž dźěłodawarjo nochzedźa pschiswolicź. Swjask dźěłodawarjow chze njepokojej kónz cźinicź, kotryž njepscheſtawajcy ſ organisowaneho swjaska metallowych dźěłacźerjow wukhadźa. Dale chze wón dźěłacźerjow ſ dźěła wusamknycź, kotsiž ßu 1. meje ßwjecźili. S tutym wusamknjenjom by ßo 300,000 muži potrjechiło.

Sswjedźeń 1. meje

je ßo w Němcach wschudże bjes wjetschich njeměrow minył. W Němskej njeje polizija nihdże sakrocźicź trjebała. Też w druhich krajach njeje ßo měr kasył, khiba w Franzowskej. Też tam pak je polizija jenoż někotrych herjekarjow sajała.

Sběźk w němskej rańschej Afriźy

je ßo nimale potkócźił. Po telegramje ſ Dar-es-Salama ßu ludźipacźerjow Madibira, Mahiggu a Mwanambaga w Mrogoro wotprawili. Sběźkoweho naschkaraka, sultana Makongola, ßu sajeli.

Němska rańscha Afrika ßo husto ſe skopcźkami domapyta. Hdyž skopcźki pschilecźa, wone wscho hacź do drjewa wotżeru. K wotscherjenju skopcźkow na pistonach a trubach piskaja. Hdyž skopcźki piskacź saßłyscha, ßo wone sawrócźa a cźeknu.

Awstriske ministerstwo padło.

Sswobodny knjes ſ Gautsch je ſe ßwojim ministerstwom psches pschecźiwnistwo Polakow padnył. Polazy ßu ßo rossßudźili, pschecźiwo powschitkownemu wólbnemu prawu hłoßowacź, kotrež chcźyschе

Gautsch sawjesćz. Bjes podpjery Polakow pak njebě mózno, sa nowy wólbny sakoń w kněžorstwowym ßejmje doßahazu liczbu hłoßow dostacz. Gautsch budźiśche hischćze mohł ßejm rospuschćićz a nowowólby wupißacz. Tola ſ tym by ſ cźeźła wobstejnoścze sa powschitkowne wólbne prawo polěpschił. Duż je radscho wotstupił.

Sa jeho naßlědnika je awstriski kněžor prynza Konstantina Hohenlohe Schillingsfürst, wuja tsećźeho němskeho kněžorstwoweho kanzlera, pomjenował. Też tutón ßo jako pschiwißowaŕ powschitkowneho wólbneho prawa wobhladuje. Jako podkrejßny hetman w Cźoplizach je ßebi wón we wobcźeźnym strajkowym cźaßu sympathije wschěch ludowych worschtow dobył. Mjes semjanami jemu „cźerwjeny prynz“ rěkaju.

Wjerch Hohenlohe, kotryż bě napoßled kněžorowy naměstnik w Triescźe, je hakle 43 lět stary. Wón je ßo w lećźe 1888 ſ Franzilku hrabinku Schönborn-Buchheim woženił a je ßwak wjerćha Maxa Egona Fürstenberga, pscheczela němskeho kněžora.

Nowowólby we Wuherśkej

ßu Kossutowej stronje, kotroż chze Wuherśku wot Awstriskeje wottorhnycź, wulke dobycźe pschinjeßke. Kossutowi pschiwißowarjo ßu ßo w 223 wokrjeßach wuswolili. Też w Khorwatskej je knjeźerśtwowa strona dospołnje podležała.

Ssejmske nowowólby w Franzowskej

śmeja ßo ßrjedź meje. Nětcźiśche radikalne a sozialdemokratiske knjeźerśtwo ßo boji, so mohło ßo ſ nimi knjejśtwu radikalnych a sozialdemokratow kónz cźinicź. Dźělenje zyrkwje wot stata a dźěłacźerśke njeměry w połnóznej Franzowskej ßu někotreho Franzowsu wot nětcźiścheho knjeźerśtwa wotwobrocźiłe. So bychu wuswolerjo k pschecźiwnym stronam njepscheschli, je knjeźerśtwo jich ſ bajku satraschicź spytało, so tele strony statny pschewrót pschihotuja. Wone je wobydlenja antißwobodnychmurjerjow, monarchistow, zyrkwinszy smyßlenych a anarchistow polizajszy pschepytacź dało. S tym dyrbjesche ßo dopołasacź, so ßu zyrkwinszy smyßleni a monarchistojo dźěłacźerśke njeměry naschkarali. Někotre pißma ßu drje ßo namakali, tola te ßu ßo jako falschowanki knjeźerśtwowych nawabnikow wupokasałe. Też namakany plan k powrócźenju republikanskeho knjeźerśtwa a proklamazija na wójsko njejśtej na lud sacźiśchcźa cźinitej. Sakrocźenje pschecźiwo njerepublikanskim stronam ßo powschitkownje jako njelepy wólbny manever wobhladuje.

Rosbuchnjenje bombow we Vincennskim lěsku pola Parisa.

Młodaj cźłowjekaj, po swonkownym napohladźe studentaj, dźěschtaj schtwórtk po Vincennskim lěsku. Jedyn ſ njeju bombje pschi ßebi njeßesche, kotrejź běschtaj najskerje w lěsku ſ khowanki wukopałoj. Na dobo ludźo buchnycź saßłyschachu a młodeju cźłowjekow na semi leżazeju wohladachu. Jenemu ſ njeju bě ßo brjuch rosdrěł, nosy běschtej ßo skamałej a prawa ruka ßo rostorhała. Druhi młodźenz bě ßo mjenje sranił. Cźeźko sranjeny bě bombu w ruzy njeßł, kotraź bě rosbuchła. Pschi nim hischćze druhu bombu a revolver namakachu. Lohko sranjeny praji, so staj ruskaj studentaj a so Strigow a Ssokolow rěkataj.

Jendźelsko-turkowska swada.

Mjes Jendźelskej a Turkowskej je dla Sinaiskeje połkupy wótra swada wudyrika. Turkowski sułtan je něhdy Sinaisku połkupu ßwojemu městokralej w Egyptowskej wotstupił. Nětkole ma wón sa wużitkne, Sinaiski kraj saßo pod ßwoje knjejśtwo wsacź. Wón je ßwojich wojakow tam pósłał, kotsiź ßu měsniki tak pschestajili, so ßo Sinaiska połkupa hacź do Suezskeho kanala Arabskej pschidźěli.

Sinaiska połkupa je 59,000 kóßnych kilometrow wulka puscźina. Lědma 15,000 cźłowjekow we wobschěrnym kraju bydli. Jendźelcźanam je tale puscźina teho dla wjele hódna, dokelź wona hacź k Suezskemu kanalej doßaha.

Po jendźelsko-franzowskim wucźinjenju lěta 1904 je Franzowska nadknjejśtwo w Egiptowskej Jendźelskej pschewostajiła a ßebi sa to nadknjejśtwo w Marokkowskej pschilubicź dała. Jendźelska pak je ßo wo egiptowske nadknjejśtwo jenoż teho dla prózowała, so by Suezski kanal zyle do ßwojeje mozy dostała. Tutón je jedyn ſ najważnischich dypkow, na kotrychž jendźelske nadknjejśtwo na morju wotpocźuje. Psches Suezski kanal najkrótschi pucź k jendźelskim kolonijam w Afriziy a Asiskej wjedźe, runje kaž ſ rańscheho brjoha połnózneje Ameriki k Philippinam.

Duż Jendźelskej wjele wo to dźe, ßebi Suezski kanal sa wójnske pschipady swěsćicź. Jendźelcźenjo nochzedźa teho dla pschidacź, so by turkowski sułtan Sinaisku połkupu se ßwojimi wojakami wobßadźił, kotsiź mohli Suezski kanal pschejéźdej jendźelskich łódźow sawrjecź. Kaž ßo sda, je Jendźelska ßamo hotowa, Sinaiskeje połkupy dla sułtanej wójnu pschipowjedźicź. Na hłowu a na schiju dyrbi ßo jendźelske wójsko w Egiptowskej poßyłnicź, a jendźelskemu wójnskemu łódźstwu w ßrjedźoseḿskim morju je ßo pschikasało, w runej měrje k Suezskemu kanalej wotjěcź.

Turkowski sułtan drje chze Sinaisku połkupu jenoż teho dla saßo do ßwojcje mozy dostacź, so by Jendźelcźanam pucź do Arabskeje a Małeje Asiskeje saracźił. Jendźelcźanam mohło, hdyż ßo jim niczo napschecźiwo njestaja, do myßlow pschińcź, ßwoje knjejśtwo ſ Egiptowskeje k ranju wupschestrjecź. Jendźelske knjeźerśtwo pak nochze nahladej płacźicź dacź, so sułtan tejele pschicźiny dla měsniki na Sinaiskej połkupje pschestaja. W Londonje sjawnje němskeho kněžora winuja, so wón sady sułtana steji, kotrehoż k wójnje pschecźiwo Jendźelskej wabi. Jendźelska dyrbi w Egiptowskej ßwoje wotpłacźenje sa Marokkowsku dostacź. Mózno wschak je, so Turkojo na podpjeru Němskeje licźa, hdy by k wójnje dóschło. Tak daloko pak hischćze njeje. Sułtan drje ßebi pschemyßli, prjedy hacź ßwoje pschimórske města sapuscźenju jendźelskich bombow pschewostaji.

Nowa ruska pożcźonka,

kotroż $2^1/_2$ milijardy wucźini, je ßo ſ wulkim wuspěchom na pjenjeźne wiki pschinjeßła. Wotebjerarjo ßu ju wjele krócź pschepißali. Pjecź prozentow, ſ kotrymiż ßo wona dani, a niski kurß 88 % ßu pjenjeźnikow jara wabiłe. Tajku hobrsku sumu, kaž tón krócź Rusła, njeje ßebi hacź dotal žadyn stat pożcźił. Njedźiwajcy teho je pschicźiśchcź k tejle pożcźonzy njewocźakany wulki był. To wo tym ßwědcźi, so maja pjenjeźnizy do pschichoda Ruskeje hischcze wulku dowěru. Němske knjeźerśtwo njeje poßlednju rusku pożcźonku k němskim bursam pschipuschcźiło. Rußojo njetrjebaju teho dla Němskej to ſa sło wsacź. Němska ßwoje pjenjesy ßama jara nusnje trjeba, a wschako je ßo Ruskej w druhich krajach, woßebje w Franzowskej, dosćź a nadosćź pjenjes podtykowało. Hacź na dalsche je nětko Ruskej se wschěch pjenjeźnych wuskosćzow wupomhane.

Hrabja Witte wotstupił.

Hrabja Witte je nětko skóncźnje tola ßwoje sastojńśtwo skożił. Jeho pschecźiwnik w ministerśtwje, Durnowo, je nad nim dobył. W pißmje, w kotrymž Witte zara proßy, jeho puschcźicź, je ßo wón na to wobcźeżował, so je Durnowo ważne wukasy ſ wobeńdźenjom jeho woßoby wuwjesćź dawał. To je wschak Durnowo se wscheho spocźatka cźinił, dokelź ma wón Wittowu politiku sa wopacźnu a straschnu. Se ßwojim krutym sakrocźenjom pschecźiwo revoluzionaram je Durnowo Rusku psched sahubjenjom wobarnował. Pschecźiwnistwo mjes nim a Wittu je ßo na poßled tak pschiwótsiło, so dyrbjesche jedyn ſ njeju woteńcź.

Mjes ruskim ludom ma Witte mało pschecźelow. Jeho winuja, so je wón zara narěcźał, ſ Japanskej hanibny měr sćzinicź w cźaßu, w kotrymž bě ruskemu wójsku dobycźe wěste. Sa Wittoweho naßlědnika je zar Goremykina pomjenował. Tutón je hižo ras ßobustaw ministerśtwa był.

Skónzowanje prjedawscheho popa Gapona.

„Revoluzionarny ßud“ je nowinam „Nowoje Wrjemja“ list pósłał, w kotrymž ßo praji, so ßu Gapona jako pscheradnika skónzowali. Gapon je ſ woprédka dźěłacźerjam ßłużił, tola posdźischo je jich pscheradźił. Wón je pjecźa poliziji schtyri ważne potajnstwa dźěłacźerjow pscheradźił a sa to 96,000 rublow myta dostał. Teho dla ßu dźěłacźerjo wobsamkli, jeho skónzowacź. Tajki je kónz muża, kotryż je prěni nastork k krwawnym dźěłacźerśkim njeměram w Peterburgu dał. Pschi nich je wón dźěłacźerjow psched tsělby wojakow wjedł, a hdyż kulki hwisdachu, na hanibne waschnje cźeknył. Krej, kotraź je ßo tehdy pschelała, ma Gapon ſ wulkeho dźěła samolwicź.

Nowe strajki w Ruskej.

W knjeźerśtwowej tšélbowej fabrizy w Tuli dźěłacźerjo strajkuja. Jim ßu ßo żelesniszy dźěłacźerjo pschisamkli. Shromadźisnu strajkowarjow ßu poliziśtojo a kosakojo rosehnali. Jeneho dźěłacźerja ßu pschi tym morili, wjele sranili a pjecźoch sajeli. Też w Risy w baltiskim kraju je ßo generalny strajk wuwołał. W 244 fabrikach pak ßo dale dźěła, jenoż w 81 fabrikach ßo strajkuje. We wjetschinje tychle fabrikow ßu dźěłacźerjo schtwórtk pod kótkami saßo satepili. Kaž ßo sda, ßo dźěło saßo sapocźnje.

Kolebzyna Marja.

1.

„Ssy hižo nowinku se wšy žłyschaka?“ woprascha žo dźěkačeŕ Pětr Jansak žwojeje žony, kotraž bě runje na tym, wjeceŕ stajicź žwojemu spróznemu mužcj. „Ssy hižo žłyschaka, Hana, kak žurowje khětšje je wudowa njebo Mikławscha Hermsyka sa žwojim mužom wumrjeła?“

„Schto ty powjedasch?“ žona praji, stajejo hornczeŕsku schklu ržaneho wušmuža na blido, „khroma Madlena je njebo? Taj dwaj žo njejstaj dołho žameju wostajikoj. Mikławsch je wumrjeł naléto a Madlena — to je nětkole runje schěsćz měžazow posdźischo. Ach, to je slě sa wbohu Marju! Hdźe žo podacź? Nima niczo, ani słamaneho pjenjezka; schicź a plescź móże, to pak je też wscho, a myžlu žebi, so też ani to pschejara derje njemóże. — Na, nětkole směrom, dźěczi!“ rěczeșche dale, wobroczejo žo k žwojim pjecź dźěczom, kotreż se žlěnowym ertom hladachu, kak para wustupuje s poliwkoweje schklě; „macź njemóże wschitko na dobo shrabacź. Czaž živjenja njejžym niczo tajkeho žłyschaka! Madlena drje je w pjecźdźesatych lětach była a Marja budźe na pschichodneho žwjateho Jana wóžomnacze lět we wšy. — Modlmy žo najprjedy, Pětrje, dźěczi njemóża doczakacź a sakhadźeja, so człowjek ani žwojeho žłowa njerosymi.“

Jansak wsa dymku se rta, stłóczi žebi czapku do woczow a jeho žona storczi najstarscheho hólza do boka, a pohrosy jemu s pokiwom, so dyrbi woczi sandźelicź.

Modlachu žo. Pětr žo modlesche khutnje a s dźakownej wutrobu; Wilski, jeho žužod, sawěsce njemějesche tak bohateje wjeczerje žonje a dźěczom. Bě hižo žo domodlił, ale hdyž swjećcha psches kromu žwojeje čapki wuhlada czeŕwjenej lizy žwojeje žony a žwojich kčejazych dźěczi, sandźeli s nowa woczi a rjekny, posběhujo wutrobu k dawarjej wscheho dobreho: „Džakuju žo tebi, dobry a wulki Bože! Hamjeń.“

Jansakowa bě žo też modlika, ale bě była trochu wutorhnjena. Khroma Madlena dźe bě wumrjeła a nětkole myžlesche žebi na to, hdy budże najkerje khowana a hacź na jeje pschewodźenje nětkotsi jeje pschiwušnych pschińdu, doniž jej njepschińdże napožledku na myžle, so budźiške mohł Bóh też ju wotwołacź, a kak hubjenje budźiške potom Pětrej było s dźěczimi, a pschi tej myžliczźy stupi jej žylsa do lěweho wóczka — s lěwym płakasche pschezo najprjedy — a džakowasche žo Bohu wutrobnje, so bě hischcże ras wostała pschelutowana, a modlesche žo s cźicha k njebjeskemu Wótzej: „Džakuju žo tebi, dobroczźiwy a wulki Bože! Hamjeń.“

Dźěczi běchu žwoju modlitwu spěschnje wuspěwałe a hladachu se žedźiwymaj wóczkomaj pak na žo kurjazu schklu polimki, pak sažo na žwojej starschej, so bychu žo pschepokasałe, hacź tola hischcże žo njejstaj domodlikoj.

Nan žebi staji žwoju czapku sažo na hłowu, macź da snamjo k jědźenju, a prjedy hacź bě žo pjecź mjeńschinow minyło, bě žo poliwka podała se schklě do žołdkow.

Pojědźene bě a dźěczi buchu bórsy k měrej donjeżene. Pětr składże sbytki wohnja na wohnischczu hromadu, so žo woheń s nowa wjeżele płomjenjesche, a sažechli žebi sažo dymku.

„Ach, na to tola“, rjekny Jansakowa, shladujo staroscźiwje na najmłódsche dźěczo, „kak mólczke tola to dźěczo hischcże je!“

„Kak ty to měnisch, Hana?“ woprascha žo Pětr pomaku.

„Kak to měnju? Haj, hladaj jeno, hdy by ty nětkole ras niczo wjazy sažkužicź njemohł, abo by tu leżał khory, kaž nasch žužod Wilski, abo hdy by Bóh wotwołał tebje abo mje, schto dha by potom było s wbohimi dźěczimi? Hanž, najstarschi, je runje hakle dźewjecź lět, a mólczki w kolebzy njeje hischcże ani jědnacze měžazow.“

„Nó, nó, to tola njeje tak slě“, rjekny směrnujo Pětr, „wschako tola Bóh wschitko, a sawěsce też naš, sežiwi, niz, Hana!“

„Tak prajicze wy mužizy pschezo“, rjekny žona, „ale hdy byschcże žebi trochu chžyli na staroscź bracź . . .“

„Dźěczi žu dar Božji; dyrbisch je bracź, kaž pschińdu“, pschetorže muž staroscźiwu žonu.

„A potom bywaja tola dźeń a wjetsche a wotrostu do dźěła. Ty wschak budźesch widźecź, Hana, hdyž budźemy něschto lět dale . . .“

„Tebi žo lohzy rěczi“, pschetorže jeho žona. „Make dźěczi maka cźeża, wulke dźěczi wulka cźeża. A potom cźim wjazy jich je, cźim židscha bywa poliwka!“

„Ale jeno pomaku, Hana! Hacź dotal tola njejžmy hischcże ženje hłodu tradali a też hewak njejžmy měli njedostatk nusnych wežow. Ja žym strowy a mam dobru sažkužbu, ty žy strowa a dźěczi žu, bohudźakowano, strowe a czerstwe, kaž ryby we wodże.“

„To wschak je wschitko doscź derje, Pětrje, ale hdy by žo nam ras seschko, kaž Hermsykezom?“

„Haj, hdy, hdy! Bóh je nam pomhał hacź dotal, czeho dla njechał nam też dale pomhacź? Ty žebi prjedy pomyžl, so mohko pschewjele dźěczi bycź, ale hdy by nětkole jene skhoriko a Bóh jo k žebi wsał . . .?“

„Ale schto ty rěczisch, Pětrje, njepschehrěsch žo!“ žona wustróżana sawoła a slhili žo khwatnje psches korbowu kolebku, so by tam spjazeho makeho wokoschała, kaž by žo bojała, jso ma žmjercź najprjedy na njeho myžle. Mały lubuschk pak, mało swježeleny s tutej maczeŕskej nježnoscźu, scżeże jara wobožne wobliczko a bě zyle na tym, wótsje sapkakacź, njebudźische-li macź khwatnje sakolebała a jeho sažo se spěwom do spanja nawabiła.

Ale hdyž bě dźěczo sažo směrowane, rjekny dobra žona hnuta: „Ty mi tola njesmějesch sa sło, Pětrje, ale hlej, myžle mi pschezo na Hermsykowu du, a hdy by žo namaj ras tak seschko, njeby dha žo naju dźěczom hischcże wjele hórje wjedło, hdyžkuli nětkole Marji? Bohudźakowano, so žmój hischcże strowaj!“

Mandźelskej hischcże khwilu powjedajo hromadże žedźeschtaj, ale hdyž cžažnik na zyrkwinej wěži dźežacź cźepjesche, spaschtaj hižo w měrje a cżakaschtaj w žonje na pschichodne ranje.

2.

Wschitzy we wšy wjedźachu, so bě khroma Madlena wumrjeła, a wschitzy wjedźachu też to, so bě Marja nětkole zyle wopuschcźena; kóždy žamo wobžarowasche rjanu holzu, kotraž nětkole na žwěcże nikoho njemějesche, schtóž by žo sa nju starał — ale so dyrbisch žam a to najprěni pomhacź, na to žebi nichtó njepomyžli.

Schtó Marja poprawom bě, nichtó njewjedźesche, ale kak bě žem pschischła, wjedźesche korczmaŕ s „Czežaka“ se wschěch najlěpje powjedacź.

Bjes dźiwa, dokelž korczmaŕ a Hermsykowa běschtaj pschezo w jara dobrym pschecźelstwje bykoj, a wón pomnjesche to hischcże tak derje, kaž by to wczera było, so bě Mikławsch — to bě runje žydomnacze lět było — ras rano wokoło scheścźich k njemu na huno pschiběžał. Pomnjesche to hischcże jažnje, kak bě Mikławsch bjes maka s dycha wuběžany prajił: „Požkuchaj, Handrijo, — to dyrbju cźi ras dźiwnu nowinku powjedacź“, a kak bě Mikławsch był wustróżany a kak běschtaj potom schkoj do makeje kuchinje sa wulkej hosczinskej stwu, a kak bě Mikławsch potom s nowa sapočžał: „Požkuchaj ras, Handrijo, ty žy muž, na kotrehož móże žo człowjek spuschczecź — pomyžl, dźenža rano“, — ale Mikławsch bě prjedy sa durjemi pohladał, hacź žnadź tam nichtó sady njesteji a njepožkucha, a hdyž bě jemu Handrij wobkruczik, so móże zyle w měrje powjedacź, tu bě s nowa sažo sapočžał powjedacź a prajił: „Dženža rano potajkim w tsjoch hodźinach, hdyž běch žebi konja sapschahnył, so bych hnój wosył, a hdyž mějach wós nakładźeny a hdyž běch se wšy, so bych wjesbu dowjesł na »dołhe polo«, tu wuhladach, — bě cźi to dźiwna wěz! — wožrjedź pucza pschi žamym starym pucźniku maku želesnu kolebku se selenym rubjeschkom wodźetu. Pschistupich bliže, wotkrych rubjeschko a hlej, — tu leżesche nutska make dźěczatko, s khójczku, kaž by to jandźelk było, a spasche. To móżesch žebi myžlicź, Handrijo“, bě Mikławsch dale powjedał, „so žo njemóżach dodźiwacź, hdyž dźěczo takle psched žobu leżo widźach. Sapocża płakacź, a ja njewjedźach, schto cźinicź. To bě dobra rada droha — stajich kolebku do hrjebje pschi puczu, dowjesech žwoju wjesbu hnoja tak spěschnje, kaž móżesche kóń doběžecź, na »dołhe polo«, a hdyž žo sažo wróczich, stejesche kolebka hischcże na žamžnym městnje, a stajich ju — s dźěsczom w njej — na žwój wós.“

„Hdyž domoj dojědźech“, bě Mikławsch dale powjedał, „myjesche moja žona runje butru, a hdyž wuhlada kolebku a w njej dźěczo, sakschicża, so žebi myžlach, so žu ju widlischcża pschimnyke. Wupowjedach jej w runej měrje, kak žo wěz mějesche, a so dyrbjała žo hańbowacź, tak jara tukacź, a na to žmój žebi wěz hromadże pschekładkoj, Handrijo, a žmój žebi myžlikoj, so mamoj pschedstejicźerjej tu wěz wosjewicź. To žym też sczinił, a pschedstejicźeŕ a jeho pižał staj potom bykoj pola naš w domje, ale njejstaj w žykej kolebzy niczo dale namakałoj, hacź to dźěczo, kónzu žyna a papjeru, kotraž bě derje sasyglowana a na kotruž běchu swonka napižane te žłowa:

„Tole dźěczo porucza žo namakazemu; Bóh budże jemu sa to mytowacź. Dźěczo je kschcżene; jeho mjeno je Marja. Tale

kolebka ma jemu wostacź wobžedźeństwo; a niz prjedy, hacź je pokne lěta dozpěło, njeßmě žo tónle sasyglowany list wot njeho wotewricź."

To bě na liscze stako, a Mikkawschej bě na to pschedstejiczer rad dowolił, wbohe wopuschczene kurjatko wukubkowacź, dokelž njebě sa tsinacze lět žwojeho mandźelstwa žaneho dźěsća doživił, a „duž drje też bjes žamžnych dźěcźi wostanje". (Pokračowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. (Hłowna shromadźisna Macźizy Sserbskeje w Sserbskim Domje 18. haprleje 1906.) (Skónczenje.) Prjedy hacź žo wjazori wotžala, dla wotjědźenja cźahow, dosta nětko žkowo knjes senior Skala k nekrologej wo semrjetym cźesnym pschedžydźe Macźizy Sserbskeje, biskopu Dr. theol. Kuscźanskim, kotrehož živjenjoběh spomnjeny knjes też dokkadnje pschede wschitkim s poczahowanjom na narodne stejischczo poda a kotryž žo dokkadnje wožebje wocźischczi w Časopisu M. S.

Knjes pschedžyda pak na to poda hischcze krótki nekrolog wo njedawno semrjetym fararju k. Gólczu sen. w Rakezach, dokelž běsche tón knjes, kotryž bě nekrolog pschewsak, sadźěwany, shromadźisnu wopytacź.

Semrjety farař Julius Herman Gólcź narodźi žo 5. julija 1831 w Dubom, hdźež bě jeho nan inspektor. Wón studowasche w Budyschinje a potom w Lipsku. Jako kandidat poby wucźeŕ pschi žrotowni w Lipsku a na měschczańskej schnli w Budyschinje. W lěcze 1862 bu jako farař do Rakez powołany. Tu sastawasche žwoje sastojństwo na 40 lět se žwěru hacź do Michała 1902, hdźež žo na wumjeńk poda. Jako pschipósnacze žwěrneho skutkowanja dosta wot knjeżerstwa wusnamjenjenje I. rjadownje Albrechtoweho rjadu. Krótki cźaž jeno wumjeńka wuživasche, hdyž hižo 2. haprleje t. l. wumrje. Bě jedyn s tamnych žynow žerbskeho naroda, knjes pschedžyda pschisłuchał, kiž drje do sjawnosce njewustupowasche, cźim rjeńscho pak doma we wožadze skutkowasche. Wón bě też psched 59 lětami žobusałožeŕ Macźizy Sserbskeje a 9 lět cźestny žobustaw tuteho towarstwa.

K cźesći wobeju semrjeteju knjesow shromadźisna postaże.

Po nekrologomaj poda knjes wyschschi wucźeŕ Fiedleŕ rosprawu wo knihowni. Wón sdźěli, so bu wot 1. januara 1905 hacź do jutrow 1906 do Macźicžneje knihownje wot 11 daricźelow 66, wot 22 towarstwow a wustawow pak 168 knihow darjenych, tak so je knihownja Macźizy Sserbskeje naspomnjeny cźaž wo 234 cźišćkow pschibyła.

Na to posticźi knjes kantor Kapleŕ pschehlad wo knihisłkładze, so je žo na 6882 wschelakich spižow wudało, a pokasa na dokkadnischu rosprawu też w Časopisu M. S. t. l. w I. zeschiwku. Spomnjeny knjes wobžaruje, so nowy nakład Cźitanki žo tola njeje hacź do shromadźisny dohotowił.

Knjes kantor Jordan rosprawjuje wo Delnjołużiskim wotrjadze Macźizy Sserbskeje, kotryž je minjene lěto wožebje pilnje dźěłał a ma nětko też filologiskeho wotrjada. Spomina też na to, so je tutón Delnjołużiski wotrjad Macźizy Sserbskeje w minjenym lěcze žwój 25lětny jubilej žwjatocźnje žwjecźił, kiž bu też wot Hornjołużiskich Sserbow wopytany.

Knjes Schwjela rosprawja wo nowosałożenym filologiskim wotrjadze (potajkim prěni krócź) a wusnawa radostnje, so je wopyt był bohaty, měžacźnje wot 8—25 žobustawow; też naspomni, so je žo tam knihownja sałożika.

S wježelosću a s pschipósnacźom tajkeje pilnosce wupraja knjes pschedžyda sa tute sdźělenja woběmaj knjesomaj dźak.

Po skónczenju rosprawow wosjewi knjes pschedžyda, dokelž někotsi hižo salu wopuschczuja, so je towarstwo „Budyska Bjeßada" wožebje sa žobustawow a wopytowarjow Macźizy sabawny wjeczor w salu „Měschczańskeje sahrody" wuhotowało, a duž žo też wschitzy na tutu sabawu pscheproschuja. — Też bě žo nětk hromadźenje dobrowólnych darow sa Sserbski Dom wotměko, kotrehož wunoschk bě 46 hriwnow.

Namjety běchu nětko na rjedze. Tola běchu žo wschelake hižo prjedy pschi wschelakich debatach pschi rosprawach sažuwake. Wožebje leżesche mnohim na wutrobje kofejownja, so njeje žo dotal tajka pschiprawiła, kaž bě žo wocźakowało, so je nětkle tak rjez zyle němska. Tola njemóże žo tu winy pschizpěcź sarjadnikej. Kofejownja je žo wupiżowała w Nowinach a Pożole, ale samołwjał žo žadyn Sserb wo nju njeje, duž je žo potom wotnajała wudowje Klemmowej, kiž ma też hischcze nětk němsku pożłużowarku. Nětk pak žo powschitkowny namjet staji: „Kofejownja w Sserbskim Domje ma bycź žerbska a niz němska, kaž dotal, a ma žo nětcźischim wobstejenjam bórsy wotpomhacź." Namjetej žo wěso też powschitkownje pschihłożowasche.

Wo salu bě hižo knjes farař Kubiza pschi rosprawach porěcźał a namjetował, so by žo, hdyž konzessija njeje, tutón sa musej wužił a potom žo dotalne musejowe rumy na dalsche wotnajake, tola žo to powschitkownje wotpokasa.

Nětk sdźěhowazy namjet knjesa pschedžydy wo pschiwsacźu pjecźoch samołwjenych nowych žobustawow žo jenohłóžnje pschiwsa.

Dalschi namjet knjesa Dr. Rjencźa, fararja we Wjeleczinje, so by žo po pschecźu knjesa profesora Dr. Muki lětnje k Časopisej M. S. pschiwdała pschikoha s wosjewjenjemi ważnych sastarskich rukopižow, Sserbow nastupazych, tak mjenowany „Codex Sorabicus diplomaticus", nasłoni wschelake wukožowanja, a po wschelakich rosjaßnjenjach žo tutón namjet, kaž też tón knjesa pschedžydy, so by Macźiza Sserbska k tomu lětnje s najmjeńscha 60 hr. pschiswoliła, jenohłóžnje pschiwsa.

Dodawk namjetom pschiwda hischcze skónczenje knjes farař Kubiza, so by žo pschezo hischcze wulka liczba sastatych pschinoschkow tola na pschihódne waschnje na sapłaczenje pominała, a ma žo to po powschitkownym měnjenju najlěpje s khartkami stacź.

Wjeczor po 6 hodźinach bu shromadźisna skónczena. Wopytowarjow bě žo 61 do präsentneho listna sapižało.

Bóh žohnuj dale Macźizu Sserbsku a jeje skutkowanje sa spomoženje žerbskeho luda.

S Budyschina. Pschi remontskich wikach, kotrež žu žo tu 2. meje wotměle, bě žo 16 koni na pschedań pschiwjedło. S nich žu žo 4 kupiłe, a to wot kublerjow Pětschki w Torońzy, Bara w Bobolzach, Schmidta w Radworju a Bara w Bónezach. Sapłaczilo je žo sa nje po 900—1000 hriwnach.

— Nowy japoschtołiski vikar w sakskim kraleństwje, knjes prälat dr. theol. Alois Schäfer, žo 6. meje w Metzu sa biskopa wußwjecźi.

— Pschi sozialdemokratiskim mejskim žwjedźenju žu dźěłacźerjo w meblowej fabrizy Schmidta a žyna žwjecźili, dokelž žo tón žamy dźeń też inventura w fabrizy wotbywasche. — We wschěch druhich dźěłarnjach a fabrikach je žo dźěłało.

— (Podražowane pjenjesy.) 28. haprleje a 1. meje staj žo w dwěmaj tudomnymaj korczmomaj dwaj podražowanaj pjecźhriwnowskaj pjenjesaj wudałoj. Wonaj staj s zyna lataj a mataj cźornomódry napohlad. Na jenym boku pokasujetaj wobras württembergskeho krala Khorle a pjenjesybijeŕske znamjo E a na druhim boku němskeho khěžorstwoweho worjoła. S falschowanymaj pjenjesomaj je pjecźa njesnaty něhdźe 20lětny cźłowjek žrěnjeje wulkosćze a žwižneho srósta s blědym wobliczom bjes brody. Wón je wotnoschenu drastu wobleczeny był.

— Tudomna pschekupska schula je póndźelu jubilej žwojeho 50lětneho wobstacźa žwjecźika. Jejnemu direktorej profesorej Hellbachej je žo ryczerski kschiž 1. rjadownje Albrechtskeho rjada a wyschschemu wucźerjej Schreyerej professorski titul spožcźił. Jako wustajenja žu schuli 12,500 hriwnow pschepodali.

— (Koło žo kradło.) Na póstskim městnje je žo 1. meje jěsdne koło, něhdźe 30 hriwnow hódne, kradnyło. — Druhe jěsdne koło je jedyn paduch s khěže radneje pinzy žobu kasak Pożlednische koło je wot Seidela a Naumanna a ma cźišćko 364627.

Swjedźeń wotewrjenja żelesnizy s Wósborka do Radworja.

Po dołholětnych prózowanjach wokolnych wšow a naschoju sapósłanzow k. Kokle a k. Ssmoły se Spytez — kotryž ma najwjetsche sosłużby, so cźara runje takle nětkle w Radworju wuběhnje — bu 30. jutrownika tuta nowa żelesniza poßwjecźena. Po 9 hodź. dopoldnja běsche s Wósborka cźah wotjěł a pschijimowasche na jednotliwych stazijach hosći, so by wschitko do Radworja na dwórnischczo dowjesł. Tudy pschijědźechu potom s Budyschina pschip. cźestni hosćo s Draždźan a s Budyschina. Nětko běsche na dwórnischczu darmotna žnědań, pschihotowana wot wšy Radwórskeje, Adolfoweje a Margarecźineje hěty. Pożłużowacź dyrbjesche žebi kóždy žam a duž běsche napohlad mjenje žwjatocźnischi. Jědźe pak běsche nadosćź a najlěpscheje družiny. Piwko běsche też darjene a najlěpsche. Na 600 pschitomnych njemóżachu cźakańnje hospodowacź a duž běsche też stan natwarjeny — cźischczenza běsche hischcze dosćź wulka. Wyšokich knježich powita Radwórski gmejnski pschedstejiczer Hantusch se sdźěhowazej sahorjenej rěcźu: „Jako sastupjeŕ Radworja mam cźestny nadawk, najwutrobnischo powitacź wschitkich, kotsiž žu pschitomni pschi poßwjecźenje noweju cźary.

Wožebje płacźi nasche witanje knj. wokrjeßnemu hejtmanej,

saſtupjerjam kral. finanzneho ministerija a generalneje direkzije želeſnizow, ſ zyła wſchěm wyßokim knježſtwam, kotſiž dźenßa pſches wužiće noweje želeſnizy ju tež poßwjecża. Wjeleczeſczeni! S dźenßniſchim dnjom pſchepodawa ßo nowy ważny kulturny ßwědk k potrěbnoſczam tuteje krajiny, ßwědk, ſa kotrymž ßmy dołho žadali a na kotrychž ßewjerna Łužiza, wulke nadźije ſtaja. A bjes dwěła ßo tež ſ tutej želeſnizu nowa aera — hoſpodarſkeho wužitka a dobytka wotewri. Nochzu ſpominacź na pſchiczinu, kotrež naß nuſuja, knjeżerſtwu ßo dźakowacź; jenicźzy to chzu naſpomuicź, ſo ma wjeß Radwór wſchu pſchiczinu, dźenßa ßo wjeßelicź, dokelž ma zentralne dwórniſchczo. Tehdom, hdyž ſwjeßelaze poßelſtwo pſchińdże, ſo my centralu doſtanjemy, dha naſche wojerſke tow. ſ kanonu to woſjewjeſche (30. III. 1906.) a tak njech je tež dźenßa. A nětko naſch dźak njech wuklinczi ſe ßławu na krala Bjedr. Auguſta.“ Radwórſki połk piſkaſche hymnu a pſchitomni ſpěwachu. Kanona tſělesche ſaßo! Wokrjeßny hejtmann Craushaar ßo podźakowa rěcznikej a njech ßo jeho pſchecża dopjelnja. W Radworju wotjědże potom woprawdźity ßwjedźeńſki cźah 1/2 hodź. na Radwórſke ſaſtaniſchczo — na rańſchej ſtronje wßy tu ßo ſmahowaſche ßerbſka khorhoŵ — druhdże nihdże. — W Lutobcźu witaſche pſchedſtejicźer Żur — w mjenje ßwob. knjeſa ſ Uckermann. Hdy běſche ßerbſki knježſtwa poſtrowił — njebě ſchkodźało — kaž wyßozy hoſczo měnjachu, by jim lubo było — ſa pſchichod wuczba! (hdyž pojědźemy ſ Radworja do Kamjeńza.) We Wulkej Dubrawje běchu ſchulſke dźěcźi a wſchě mózne towarſtwa najpyſchniſcho k poſtrowjenju pſchiſchkle. — Pſchedſtejicźer Frenzel witaſche — dźakuje ßo knježerſtwu ſe ßławu na krala. Połk ſ Adolfoweje hěty piſkaſche hymnu. Na to tež ſaſtupjer knježerſtwa wßam a hětomaj „ßławu“ wunjeße. Pſched nětkotrymi wulkotnymi moſtami a w ſarěſkach do ſemje abo ſkały běſche jěſba ſchła. Ale ſeſad Klukſcha — Sdźerje — hdźež nětko pojědźemy, tak njeje. — Klukſchanike ſaſtaniſchczo maju Sdźerjanſzy doma — ſa to pak maja Klukſchenjo mjeno. Tu witaſche knjes ſ ryczerkubła — a radowaſche ßo, ſo mamy poſtronk, kotryž budże ras wjaſacź kraje ßwěta — mamy wuhlad ſa ekſpreßne cźahi. We wotmołwje ſpomni ſaſtupnik knježerſtwa: So bychu wſchě pſchecża, w rěcźi wuprajene, bohacże k wužitku pſchiſchkle wokolnym ryczerkubłam, tachantſtwu a wßam — ſo by rataŕſtwu tuta cźara ſpomożna była. Po mnohich moſczikach kołßachmy ßo dale do Hucźiny. K połnozy je hola wupſcheſtrjena a k połdnju kraßne wjeßki a ſtary hwěżaty Budyſchin a we wobſoru widźimy wěnz łužiſtich horow. Panorama hacź do Wósbórka bywa nětko wulkotne. W Hucźinje poſtrowjeſche cźah k. Sachſa nad Bukonju, pſchejo, ſo by tuta cźara ſtajnje ßłużiła k pěſtowanju a hajenju „měra“ a duž ſchkitarjej měra, kralej budź „ßława!“ Hymnu pſchewodźeſche Lubiſki měſchczańſki hudźbny połk, kotryž je nam zyły pucź — tež w Radworju a we Wósbórku muſiku dźěła, — w želeſniſkim woſu.

Wulkotnu wobſchěrnu rěcź mějeſche potom w Barcze k. farar Mättig: ſpominajo na dołholětne prózowanja wo tutón ſwiß ſ wjeczornej Łužizu — krocźimy tola ke kónzej. — Dźakujo ßo naſchim ſapóßłanzam a knježerſtwu — dopomni naß na palenje khodojtow dźenßa — (ſchtoż ßmy potom wjeczor duzy domoj też tak kraßnje widźeli), pſchejeſche ßebi, ſo by też tuta želeſniza ſ juſtiſchim jaßnym dnjom wotewrika tute kónczźiny wſchemu wuwiczu a ſeſkhadźake ſ njej ſbożowne cźaßy, jako je ſ tamnych pohanſkich cźaßow palenje khodojtow ſeſchła hwěſda kſchesczanſtwa k nam. A kaž mjeno wßy „Bart“ wosnamjenja paſtwu ſa pczoły, tak njech też tuta želeſniza pſchinjeße knježerſtwu ßłódki płaſt mjeda, pjenježneho dobytka. Tuta cźara wot Barta do Wósborka drje je hižo jědźika, ale ßwjatocźnje pſches ſaſtupjerjow knježerſtwa je ßo hakle dźenßa wotewrika. W Hrodźiſchczu ſwony ſwonjachu — a pſchedſtejicźer Pawlik naß witaſche — wukónczujo ſe ßławu na krala. Potom jědźechmy pſches ſnatu romantiſku krajinu ſkaku. A tu mamy wulki želeſniſki móſt ſ 10 wobłukami. —

We Wósborku běſche potym hoſczina a mjes druhim ſpominam na rěcź k. fin. radźicźela Dr. Bauera: Skónczźnje je knježerſtwu mózno, cźaru wotewricź, kotraž je trěbna w połnozy Łužizy, kotraž wjedże tam, hdźež je něhdy hiſtoriſka „via regia“ ſchła — pſches Shorjelz — Wósbork — Radwoŕ — Kamjenz atd. a njech bywa tuta želeſniza „kralowſka droha“ ſa wokolne wßy a twornje, njech ßłuži też rataŕſtwu — a hdyž kroniſt w knihach biblioteki klóſchtra Oſſegga praji: Łužiza ſteji pod ſbożownej hwěſdu — tak njech tuta hwěſda ſboża ſ nowa nětko jaßniſcho ßwěcźi nad Łužizu. Pſchipiwam na ſboże a ßławu „markhrabinſtwa Łužizy.“

Želeſnizu mamy a Bóh daj, ſo pſches to njeby zuſy duch k nam pſchiſchoł, ale ſtare ſboże, wótzow rěcź, waſchnje a cźeſcź pſches nju ſtajnje roſtka a kźěła hacź do najdalſcheho pſchichoda.

S Pißaneho Doka. Pſchi twarje želeſnizy pola Pißaneho Doka je pſchi wotwoženju pjerſchcże jedyn ſapſchah na podkopki ſajěł a pſchi tym do hłubiny wjaſnył. Jedyn kóń móżeſche ßo hiſchcże żiwy wukhowacź, druhi pak, kotryž ßo njehodźeſche wucźahnycź, dyrbjeſche ßo ſakłócź.

S **Delnjeje Hórki.** W kurniku żiwnoſczerja Jana Zehra je tele dny woheń wuſchoł. Hdyž běchu ßo płomjenja na pſchimjeſowazu ſtwu roſſchěrike, ßo wohnja dohladachu a jón ſbożowne ſalachu.

S **Měrkowa.** Na tudomnym Młynkez kuble ſwudowjena Madlena Bartowa hižo 40 lět dźěła. Miniſterſtwo ſnutſkownych naležnoſczow je tejle ßwěrnej dźěłaczerzy cźeßne ſnamjo ſa ßwěrnoſcź w dźěle ſpożcźiło. Hamtſki hejtman ſ Carlowitz ſ Budyſchina, kotryž tele dny do Měrkowa pſchijědże, je Bartowej w pſchitomnoſczi Młynkez ßwójby wuſnamjenje pſchepodał.

S **Lěſkeje.** Njedźelu popołdnju je w tudomnej knježej holi pſchi Skaſkowſko-Wyßokowſkim puczu woheń naſtał. Dźěłaczerjo tudomneje dźěłaczerſkeje kolonije mózachu pak jón w naſtaczu poduſyczź, tak ſo je jenoż ſa 40 hriwnow ſchkody naſtało.

Se **Sombarka.** Sańdźenu njedźelu ludźo ſ cźrjódami ſe wſchěch ſtron do Sombarka cźehnjechu. Na ſahrodźe tamniſcheje korczmy ſozialdemokratiſki khěžorſtwowy ſapóßłanz Sündermann pod hołym njebjom rěcźeſche. S druhich politiſkich ſtron ßo żadyn rěcźnik k ßłowu njeſamołwi.

S **Koßłowa.** Pjatk tydźenja je ßo 5 kórzow młodźiny w holi, Rakeczańſkemu knjejſtwu ßkuſchazej, ſpaliło. Knjes kubleŕ Schneider, kotryž njedaloko woraſche, ßo wohnja dohlada a k njemu ſkoku pſchiběżawſchi ſ hakoſami płomjo ſabi. Hdy budźiſche ßo woheń rucźe njepoduſył, budźiſche ßo wón daloko roſſchěricź a wulku ſchkodu naczinicź mohł.

Se **Sſulſchez.** Tudomny kubleŕ Wicźas je wóndano na pſchikupjenej něhduſchej Syndźiz żiwnoſczi hornczk ſtarych ßlěbornych pjenjes namakał. Stare twarjenja wotorhawſchi wón tam nowe konjemzy twari. Pſchi tym ßu pod hlinjanej ſemju hornczk wukopali, kotryž ßlěborne make a wulke pjenjeſy ſe 16. lětſtotka wopſchijeſche. Pjenjeſy ßu drje ßo w tſizecźilětnej wójnje ſahrjebake a ßu hacź do nětczźiſcheho cźaßa w ſemi woſtake, dokelž ßu ßnadź jich wobßedźerja rubjeżni wojazy ſkónzowali.

S **Nèczina.** Sańdźenu póndźelu wokoło 11 hodźin je ſ khěże tudomneho khěżkarja Mjele woheń wudyrił, kotryž je ſe ßkomu kryte twarjenja do procha a popjeła pſchewobrocźił. Wobßedźeŕ, kotryž chze ßo do Jeńkez pſchecźahnycź, njebě doma, hdyž płomjenja jeho dom ſniczichu.

S **Bukez.** Wutoru wjeczor w 11 hodź. je ßo we Włoßanczkach njewobydlena khěża ſwudowjenej Schuſterowej ßkuſchaza, kotraž w Ketlizach pola ßwojeho ßyna pſchebywa, wotpaliła. Njeſnaty cźłowjek je woheń ſakożił.

Se **Sſmjeczkez.** Tudomne Janſke kupjele je Ed. Hager w Draždźanach kupił.

Se Stróżiſchcża. Tele dny do naſcheje cźicheje wjeſki njewitani hoſczo pſchińdźechu. S Haßlowa cźrjóda zyganow pſchicźeże. S woknom won ßo dohladachmy, kak jena ſtara zyganka a jena zyganſka holczija kury kojeſchtej. Holczizy ßo kokoſch ſaßo wotehna, ſtare zyganſke drjechmo bě pak putku, prjedy hacź k njej doběżachu, pod ßuknju ſkhowało Żoniſko ßo ſchkrěczo ſaroczowaſche, ſo kokoſch nima a k dopokaſmu pſchi tym na njehańbicźiwe waſchnje ßuknje ſběhaſche, kotrež běchu ſpody hiſchcże bóle maſane a ſabrudźene, hacź ſwjerčha. Duž bě mużam graw, je pſchepytacź, tola wohidmo khětro pſchemorſkachu, prjedy hacź jo ſ kradnjenej kokuſchu puſchczźichu. Zygan bě mjes tym ſe ßwojim woſom ſkoku ſe wßy k Mikkezam wotjěł, pytnywſchi, ſo běchu żonu pſchi kradnjenju lepili.

S **Kamjeńza.** Na remontſke wiki, kotrež ßo tu 3. meje wotměchu, je ßo 7 koni pſchiwjedło. S nich ſtaj ßo 2 ſa remonty kupiłoj. Sa kóżdeho konja je ßo 800 hr. ſapłacźiło.

S **Warnoczźiz.** S zyganſkej cźwilu ßo nětkole też wßy wyſche Budyſchina domapytaju. Sańdźeny ſchtwórtk ßu zyganjo w naſchej wßy ſ tajkej njehańbicźiwoſczu kradnyli a ludźi ſ proſcherſtwom a druhimi njepocźinkami pſchecźeżehali, ſo ßu dyrbjeli żandarmow na pomoz ſawołacź. Cźi ßu zyłu paduſchnu zwolbu wjeczor w 10 hodź. do Budyſchina wotwjedli.

S Hornjeho Wujeſda. Sańdźenu njedźelu je ßo 15lětna dźowka tudomneho hoſczeńzarja Fr. ſhubiła, mjes tym ſo bě ßo jejny nan na pucźowanje podał. Hdyž wjeczor domoj pſchińdże, ßo njemało dźiwaſche, ſo bě dźowka nanowy dom wopuſchczźiła a wſchě

ßwoje wězy ßobu wſaka. Jena žónſka, kotraž pjecža dźowzy jara blisko ſteji, je ju pjecža narěčžaka, ſo je ſ njej do zuſby woteſchła.

S Hornich Prußow. Tudomne ryčerkubło je młody knjes ſe Schau ſ Wokrančiz kupił.

S Mužakowa. W Běłej Wodźe a Derbnom ßu hračžzy hižo dłějſchi čžaß ſakaſane ſbožohry wo wulke ſumy hrali. Jeneho hoſčenzarja w Běłej Wodźe je tele dny Mužakowſki ławniſki ßud k 100 hriwnam pjenježneho khoſtanja ſaßudźił. W jeho hoſčenzu běchu hračžzy jenemu ſchłeńčerjej 800 hriwnow hotowych pjenjes a 600 hriwnow w ſmėnkach wuklukali.

S **Hermanez.** Duchakhory khėžkaŕ J. Mroſak bė wóndano po želeſniziy do Hórki wotjėł a bė wot tam boßy a bjes klobuka do Schönwaldawy pola Zarowa ſchoł. Bliſko Zarowſkeho dwórniſchčza wón pſchi želeſniziy dundaſche. Dwórniſchčzowy pſchedſtejeŕ jeho tehodla ſajecź a do jaſtwa wotwjeſčź da. Tam duchakhory blido a wokno roſbi. Mjes tym ſo jeho ßudnik pſcheßłyſchešche, gmejniſki pſchedſtejičeŕ a ławniziy ſ Hermanez do Zarowa dońdźechu, kotſiž běchu ßo ſa čžeknjenzom puſchčžili. Jich wohladawſchi, ßo khory jara wjeßeleſche a ßo ſ nimi ſwólniwje do Hermanez wróčži. Póndźelu ßu jeho do Wojerez dowjeſli, ſo bychu jeho tam w hojeŕni wobkedźbowali.

Přilopk.

* (Rubjeżneho mordarja ſajeli.) Draždźanſka polizija je garbaŕſkeho dźėłačerja Max Dittricha jako ſłóſtnika wußłėdźiła, kotryž je loni 17. oktobra wėſtu Oppitzowu pola Königſteina ſkónzował a wurubił. Tutón je ßo wuſnał, ſo je 26. meje 1899 ſchėſčžłėtnu Hedwigu Schönherrez bliſko tſėleŕnje w Rieſy wumozował a ſkónzował. Na Dittricha ßo hrėſcha, ſo je hiſchče nėkotre druhe mordaŕſtwa ſkučžił.

Max Dittrich je jedyn ſ najhórſchich ſłóſtnikow, kotrychž w Nėmſkej ſnaja. Wón je ßo hacž dotal hižo 8 mordaŕſtwow wuſnał. Pódla hižo ſnateju mordaŕſtwow je wón w lėčže 1900 žonu kóždźnika-Graſnika w Čžechach ſkónzował. Graſnikowu 25. měrza 1900 na dróſy ſe pſcherėſnjenej ſchiju hacž do rjapa morwu namakachu. Dale je Dittrich po ßwojim wuſnaczu 1899 a 1900 ſchtyrjoch čžłowjekow w Awſtriſkej a 1905 jeneho čžłowjeka bliſko Barlina morił.

W Rieſy je powjeſčź, ſo ßu mordarja 6lėtneje Hedwigi Schönherrez, pſched nėhdže 7 lėtami w jenym žitnym polu ſkónzowaneje namakaneje, wußłėdźili, wulke roſhorjenje ſbudźiło. Dittrich je ßo hižo wuſnał, ſo je dźėčžo ſkónzował. Najmłódſche dźėčžo młynka Schönherra, Hedwiga, tſečži dźeń ßwjatkow 1899 pſchipołdnju 3/4 12 hodźin wot doma na tſėlnik dźėſche, hdyž běchu karuſſelle poſtajene. Hdyž chzyſche mačź tſi bėrtłi hodźiny poſdźiſcho dźėčžo k wobjedu domoj dowjeſčź, jo wona njemóžeſche namakačź. Starſchej ſadwėlowanaj ſa ßwojim dźėſčžom pytaſchtaj. Mėnjo, ſo je do wody padnyło, rėku Jehnu ſa nim pſchepytaſchtaj, ßo w Rieſy a wokolnoſčži ſa nim wobhonjeſchtaj, też ßo ſa nim pola wobßedźerjow budow na tſėlniku praſcheſchtaj — dźėčžo woſta ſhubjene. Nėkotre dny běchu ßo po tym minyłe, hacž jedyn knjes ſ Rieſy ſ jėdnym kołom nimo žitneho pola jėdźeſche, do kotrehož jeho poß wótſje ſchčžowkajo ſabėža. Knjes, ſa ßom duzy, čžėło ſhubjeneho dźėſčža namaka. Mordaŕ pak, kotryž bė njewinowate dźėčžo morił, njedźiwajzy wſcheho pytanja njewußłėdźeny woſta. Nėtko hakle po 7 lėtach je wjeczaza ruka prawdy njekraßnika pſchimnyła.

* Pſched wyſchſchim wójnſkim ßudom w Draždźanach mėjeſchtaj ßo dźeßatnik H. K. Meutzner a wojak M. A. Gäbiſch wot 5. kompagnije 178. pėſcheho regimenta w Kamjeńzu dla ſpjeczenzy, pſchepſchimanja na pſchedſtajenym a dla ſkſchiwdźenja pſchedſtajeneho ſamolwičź. Wonaj běſchtaj wjeczor 27. februara ſ póſtnizow w Brėſy do Kamjeńza duzy pó čžmje do ſerżanta Manna wot 3. kompagnije ſawadźiłoj. Meutzner je pjecža ſe ſamyßłom do ſerżanta ſtorčžił Na to je tón Meutznera hnydom ſa khornaŕ ſhrabnył a jemu pſchikaſał, jemu čžißko ßwojeho teßaka pokaſačź. To Meutzner čžinjeſche. Hdyž pak bė ßo ſerżant nėhdže 50 krocželow daloko wotßalił, ßo ſa nim wołaſche: „Ty, tu je hat w bliſkoſčži!“ a hnydom na to: „Tu je też pſchėrow!“ Potom ßo hiſchče ſawoła: „Njewėm hiſchče, ſchto ſ tym pßom ſapočznu!“ Hnydom na to ſerżant ſady ßebje teho wojaka ſpėſchnje ſtupačź ßłyſcheſche, kotryž bė poßlednje ßłowa prajił. Bližſchi wokomik čžłowjek ſ čžmowoty wuſtupi, pſchimny jeho ſa ruku a na njeho hawtowaſche: „Kak ßmėčže ßebi dowolič, mojeho towaŕſcha ſa teßakowym čžißkom ßo wopraſchečź? Runjež ſčže podoffiżėr, nimačže namaj tola niczo rjez!“ Serżant bė doſčź mudry, ſo nawalnikej, kotrehož jako Gäbiſcha ſpósna, jenož ſnapſchečžiwi, ſo wón naſajtra wėz wotčžini. Pſched ßudom ſerżant njemóžeſche wobßwėdčžičź, hacž bė ßo do njeho ſe ſamyßłom ſawadźiło, też wón njemóžeſche prajičź, hacž bėſchtaj jena abo dwė woßobje ſa nim wołakej. Wójnſki ßud 32. diviſije bė teho dla jenož Gäbiſcha dla pſchepſchimanja na pſchedſtajenym, dla ſranjenja ſańčźmėčža a dla ſkſchiwdźenja k jaſtwu na 1 lėto 1 mėßaz ſaßudźił, mjes tym ſo bė Meutznera wuwinował. Gäbiſch bė ßo pſcheczźiwo wußudej na wyſchſchi wójnſki ßud powołał, tola tón prėńſchi wußud wobkruczži.

* Theologojo w Sakſkej ßu počzeli žadni byčź. To ßo w tym pokaſuje, ſo ßu nėtkole nėkotre pomozne duchownſke mėſtna njewobßadźene. K bližſchemu theologiſkemu pruhowanju ſa wólbokhmanoſčź je ßo hakle 15 wobdźėlnikow pſchipowjedźiło. Sa nėkotre lėta wſchak budźe jich wjazy. W Lipſku je kónz ſymſkeho poklėta 35 kandidatow pruhowanje wobſtako.

* (Sswoje dźėčžo ſpaliła.) W Klippatez mkynje pola Kroſſena je 20lėtna ßłużobna holza R. ßwoje 7. haprleje nowonarodźene dźėčžo w khachlach ſpaliła. Hacž do 11. haprleje je wona čžėłko we kožu khowała, 18. haprleje ßo dohladachu, ſo njebė wjazy ßamodruha a ßo teho dla ßandarmej w Nadenickelu powjeſčź da. Pſchi pſchepytanju w khachlach ſbytki koſčžow a kruch nopa ſpaleneho dźėſčža namakachu. Holza je ßo wuſnała, ſo je ſ wotročžkom, w mkynje ßłużazym, wobkhadźała, ſ kotrymž je jutry hižo ſaßo na rejach pobyła.

* (Mordaŕſtwo a ßamomordaŕſtwo.) W Klein-Zſchocheru pola Lipſka je ſamkaŕ Otto ßrjedu w nožy domoj pſchiſchedſchi ßo ſe žonu ſwadźił a ßo roshoriwſchi ju ſe ßekeru ſaraſył. Hiſchče tu ßamu nóž chzyſche Otto ßwojeho pſcheczela Näglera ſkónzowačź. Jemu bė ſnate, ſo Nägler tu nóž w jenym ſpėwanſkim towaŕſtwje ſpėwaſche. Otto ßo teho dla do drohoweho pſchirowa na łakańzu lehny, hdyž dyrbjeſche Nägler domoj duzy nimo pſchińčź. Wón ßo njebė mylił. Nägler pſchińdźe ſa jenym towaŕſchom. S bliſkoſčže Otto do njeho tſėli. Kulka pak jenož Näglerowu ßuknju a ruku ſchtrychny a kožu jenož lohko wobodrje. Otto prėki pſches polo čžekny. W jenej pėſkowej jamje w Groß-Zſchocheru bė wón do ßebje tſėlił. Kulka bė jeho do žiwota trjechiła. Schtwórtk rano jeho tam hiſchče žiweho namakachu. W hojeŕni jemu ſ operaziju kulku wučžežechu. Hacž ßo jemu žiwjenje ſdźerži, je hiſchče dwėlne.

* (Had mjes póſtſkimi brėmjenjemi.) So ßo ſ kwėtkowymi pjeńkami a drjewom ſe ſamóŕſkich krajow druhdy hady k nam pſchiwjeſu, je ſnate. Nėſchto zyle nowe pak bė póſtſkim ſaſtojnikam w póſtſkim wosu Mnichowſko-Würzburgſkeho želeſniſkeho čžaha, hdyž pſchi pſchekładźenju póſtſkich walčžkow na dobo meter dołhi had wulėſe. Poßykła, ſ kotrejež bė ſwėriſko čžėłko, ßo njehodźeſche wußłėdźičź.

* (Njeſboże ſ automobilom.) Wutoru hoſčenzaŕ Seeger w Barlinje pſchi rózku Turmſkeje drohi ſ wosa ſtupi, ſo by pſches trottoir do khėže ſtupił. Tón ßamy wokomik jedyn automobil tak blisko nimo wosa pſchijėdźe, ſo Seegera k ſemi ſtorhny. Tutemu ßo nop rosraſy, tak ſo je mało nadźije, jemu žiwjenjenje ſdźerżečź.

* Sliwk ſ krupobičžom je pola Szatmara we Wuheŕſkej padnył. Nėhdže 8000 hektarow ßywow je ßo pjecža wupuſčžiło.

* Bliżſche khėžorſke manevry budźa ßo w Liegnitzſkich ſtronach wotbywačź. Sa khėžora a jeho wjerchowſkich hoſčži ßo hižo nėtkole woßebita kuchin twari, w kotrejž budźe ßo ſa 150 woßobow jėdź waricź.

* (Wjerchowka a zyrkußowy jėſdny.) Wėrowanje, kotrež ßo hižo nėtkole mjes woßebnymi ludźimi w Budapeſtu wjele roſpomina, ßo 30. junija we wuheŕſkim khownym mėſčže wotmėje. Wjerchowka Hana Marja Petrow ſnatemu zyrkußowemu jėcharjej Fontanej, ſ kotrymž je ßo w Pariſu ſeſnała, ruku k wėčžnemu ſwjaſkej poda. Fontana je ſ Italſkeje.

* (Spytane ſ jėdom ſawdačže.) W Elberfeldźe mėjeſche woženjeny wyſchſchi mėſchčžańſki twarſki aſſiſtent Fuhrmann ſe žonu korčžmarja Göbela karu. Wobaj běſchtaj ßo ſrėčžakoj. Göbelej ſ jėdom ſawdačź. S pſchipadom pak ßo tón ßmjerčže ſminy. Jeho žona bė jemu ſe ßyrym mjaßom potkładźenu a ſ arſenikom poßypanu pomaſku dała. Wón pak bė, dokelž ßo jemu jėčź nochzyſche, pomaſku k ßwojemu dźėſčžu ßunył. Mačžeri ßo poradźi, pomaſku na njenadpadne waſchnje prjecž wſačź. Spytane mordaŕſtwo ßo ſ njewobhladniwoſčžu wyſchſcheho aſſiſtenta Fuhrmanna na ßwėtko pſchińeße. Wón bė na krótku khwilku ſe ßwojeje pißarnje w radnej thėži wuſchoł a na ßwojim pißanſkim blidźe liſt Göbeloweje ležo woſtajił. W tutym liſčže Göbelowa pißaſche, ſo je jejny muž khoſej a ſchokoladu pił a ſo na ſofje leżo wrócža. Po ſdačžu njeje „pólver“, kotryž je nakožiła, „doſčź ßylny“ byk. Duž njech wón hiſchče

nĕkotre „pólvry“ wobstara. Wona chžyła jeho we wĕstej hodžinje na wĕstym mĕstnje wočakacź. Pschipadnje tutón list jenemu młodemu sastojnikej na wočži pschińdże. Wón jón hnydom poliziji pschepoda, kotraž Fuhrmanna a Göbelowu saja. Prjedy hač Fuhrmanna sajachu, bĕ wón list k ßebi tyknył. Na polizajstwje jón wón na małe kuski rostorha. Tola je ßo poradźiło, papjerowe kuski sesbĕracź a tak sestajecź, so je mózno, listowe wopschijecże cźitacź. Fuhrmann a Göbelowa staj ßebi w jastwje žiwjenje wsacź spytałoj. Fuhrmann je ßebi nožizy do žiwota sakkoł, a Göbelowa je ßo wobwĕßnycź spytała. Lubkowanje sajateju je hižo dlĕjschi cźaß trało.

* Wo cźwilowanju jeneho dźĕłacźerja Pilsenske nowiny pißaju. Pschedßyda swjaska piwarskich dźĕłacźerjow, kotryž w tu khwilu w Pilsenje pschebywa, bĕ porucził, so dyrbja dźĕłacźerja Wjazßława-Kopejtka, dokelž ßo k strajkej njepschisamknu, k warnowanju druhich do schcźipalzow wsacź. Tónle pschikaz ßo na najßurowische waschnje wuwjedże. Kopejtku do towarstwoweje jstwy korczmy „Róże“ dowjedźechu a jeho tam cźwilowachu, kaž ßu to sastarizy katojo cźinili. Njesbožowneho dźĕłacźerja dwaj mużej dźerżeschtaj, mjes tym so jemu druhy stupnje wusuchu a jemu se schwabliczkami porsty nohow wopalichu, jemu sapalene schwabliczki do noßa tykachu a jemu browy a mikawczki wotßmudźichu. Tole cźwilowanje s nĕkotrymi pschestawkami tsi połne hodźiny trajesche. Na to cźwilowaneho do pinzy sawrjechu a jeho tam hač do druheho dnja bjes jĕdże wostajichu. Nasajtra jeho bjes wĕdomnja namakachu. Jeho draczowarjo ßo prózowachu, jemu wĕdomnje saßo wróczicź, schtož ßo jim skónczinje poradźi. Na to jemu ßlubicź dachu, so budże wo tym podawku wĕczinje mjelczecź a so k sozialdemokratiskej organisaziji pschistupi. Kopejtka wscho ßlubi, duž jeho na żelesnizu pschewodźichu a jeho do jeho domizny dowjesc dachu. Tam pak Kopejtka wscho wyschnosczi wosjewi a ßo lĕkarjej hojicź dasche. Jeho widźenje je po lĕkarjowym spósnaczu khĕtro woßłabło. Njecźłowskich cźwilowarjow ßu sajeli.

* (Ssamomordarstwo.) W Kreuztalu pola Kelna je ßebi jena polstalĕtna na njesahojnu khorosc cźerpjaza żona na załoßne waschnje żiwjenje wsała. Sswoju drastu s petrolejom womaczawschi, ßo do pinzy samknu a potom drastu sapali. Woheń pytnywschi, domowi wobydlerjo dospołnje swuhlene cźĕło njesbožowneje namakachu.

* Załoßnu nóż je sańdźenu njedźelu kołojĕsdny Josef Hlubeczek s Dlokosch pschĕtracź dyrbjał. Po drózy jĕdźo, wón s kołom do jeneho schtoma sawadźi a tak njesbožownje padże, so ßo jemu jena wustejaza schtomowa hakosa niże wóczka hłuboko do hłowy sastorczi. Wobżaromny zyku nóż bjes pomozy k schtomej pschischtapnjeny wosta, hač jeho nasajtra ludźo wohladachu a do hojernje donjeßechu.

* Wichor w Texaßu je wßy Bellevue a Stoneburg do cźista wupuscźił. Wjele cźłowjekow je ßo pschi tym sarasyło. Po wichorje woheń wudyri. Bellevue mĕjesche 1500 wobydlerjow. W nim je ßo 266 twarjenjow wupuscźiło, 47 cźłowjekow je ßo morilo a 100 ßo cźeżko sraniło. Też wjeß Hamilton je cźeżko cźerpiła.

Wußudźenja.

Khostanska komora. Maschinist Emil Beyer s Otterschütz pola Kamjenza bĕ lĕtßa 31. januara na Wyßokowskim revĕrje pola Kamjenza ßorny honik. Hajnik Finsterwalder bĕ jeho pschi tym lepił. Hdyż bĕ jemu hajnik teschin wotewsał, jemu wón praji: „Wy mje tola njesbožowneho njescźinicze a mje njepscheradźicze, na 20 hriwnow njebych hladał.“ Beyera, na kotrehoż ßo hrĕscha, so je też wloka swĕrinje powlakował, dla paduschneho honjenja k jastwu na 8 mĕßazow saßndźichu a jemu cźeßne prawa na 3 lĕta wotrjeknychu. Też ßo wobsamknu, jemu tsĕlbu a pßa, s kotrymajż bĕ na hontwu thodźił, wsacź.

Hermank! **Do Rakez!** Hermank!

Cźesczenym Sserbam w Rakezach a wokolnosczi najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so **póndźelu 7. meje do Rakez**

s mużazymi, pacholazymi a dźĕczazymi wobleczenjemi a dźĕłacźerskej drastu

na hermank pschińdu. Schtóż drastu trjeba, chžył mje poczesczź.

S poczesczowanjom

w Budyschinje pschi hłownym torhoschczu 9. **R. Neugebauer** prjedy **Kurt Lehmann** **w Budyschinje pschi hłownym torhoschczu 9.**

Do Malesschez a wokolnosczje!

Cźesczenym Sserbam w Malesschezach a wokolnosczi k wjedźenju dawam, so ßym ßo s Afriki do Sserbow wrócził a so nĕtko w Malesschezach ßwoje **tyscherstwo** dale powjedu.

Budu ßo prózowacź, so bych ßebi tych saßo sa wotebjerarjow dobył, kotsiż ßu pschi khorosczi mojeho bratra wuwostali.

S dobom k wjedźenju dawam, so mam składownju **hotowych meblow,** kotrež po tunich płaczisnach poruczam.

S poczesczowanjom

tyscherski mischtr **Ernst Schuster** w Malesschezach.

Wubjerk

darmotneje wukasarnje dźĕła w Budyschinje

ßebi dowola, cźesczenych Sserbow w Budyschinje a wokolnosczi na ßwoju **wukasarnju dźĕła** na ☛ **Moltkowej drósy 21** ☚ nowosakoženu, kedźbliwych cźinicź.

Wukasanje wschelakich dźĕłacźerjow, dźĕłacźerkow, rjemjeßlnikow a rjemjeßlnistich pomoznikow wscheje druźiny, dale ßłużobneje a kuchinskeje cźeledże, ßłużobnych holzow sa mĕsto a wßy je sa dźĕłodawarjow a dźĕłobjerjerjow zyle darmo.

W interessy dobreje wĕzy ßo wschitzy dźĕłodawarjo kaž też dźĕłopytarjo, dźĕłacźerjo a dźĕłacźerki a cźeledź napominaju, so bychu, hdyż je jim trjeba, **darmotnu wukasarnju dźĕła w Budyschinje na Moltkowej drósy 21** wużiwali.

Wotewrjenje mebloweho magazina a molerstwa.

Cźesczenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosczi najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym w ßwojim ßamßnym domje na **hornczerskej haßy 11**

mebłowy magazin

se ßamßnej **molerńju a lakĕrarńju** wotewrił.

Stajnje budu ßo prózowacź, so bych cźesczenym Sserbam pschi wobliczenju tunich płaczisnow s hódnej tworu poßłużował.

Pschi trjebanju dobrocźiwe podpjeranje wočakujo

s poczesczowanjom

Khorla Kästner, molerski mischtr.

Pschispomnjenje: Moja molerńja a lakĕrarńja ßo bjes pschetorhnjenja dale wjedże.

Swjask ratarjow.

Ssobotu 12. meje popołdnju w **3** hodźinach smėje so w sali hosćenza **„běłeho konja“ w Budyschinje**

wokrjesna shromadźisna

swjaska ratarjow se sćěhowazym programom:

1. Wotewrjenje psches pschedsydu.
2. Rěcź knjesa khěžorstwoszejmskeho sapósłanza Gräfy s Biskopiz.
3. Pschednoschk kn. sapósłanza fararja Heckenrotha wo „stejischczu swjaska ratarjow k najważnischim hospodarskim praschenjam pschitomnosćze.“
4. Rosmołwjenje wo dypkach 1., 2. a 3.

Wschitzy kraloswěrni mužojo s města a se wsow so najpodwolnischo pscheproschuja.

A. Steiger, tajny ratarski radźiczel, wokrjesny wotpósłanz.

Br. Böhme, hłowny wotpósłanz.

Přeprošenje.

Póndźelu 14. meje 1906 budźe so w Prazy II. representny

łužisko-serbski wječor ze serbskim koncertom

wotměwać, při kotrymž skutkuja sławne mocy Pražskich virtuosow a virtuoskow kaž wosebje najprěniše spěwarske towarstwo „Hlahol“. Tutón wječor wuhotuje sebi studowaca češka akademiska młodosć, zjednoćena w „Zwjazk studenstwa“ a to w **Małym Salu na kupje** (ostrově) **Žofinje**, wječor w 8 hodźin.

Štóžkuli ze Serbow měł traš žadosć a lubosć, jónu za žiwjenje do kralowskeje Prahi zawitać, zo by sebi chcył stowěžatu słowjansku metropolu ze zajimowosću za jeje starosławnosć wosebitu krasu a historiske starožitnosće wšě, kiž bywaju z wuznamom „złoteje Prahi“ mjez europskimi wulkoměstami, wobhladać, temu poskića so „serbski wječor“ z najlěpšej přileżnosću. Nazajtra wutoru 15. meje wotewri so też w Prazy „Česko-zemska narodnohospodarska wustajeńca“, kotruž serbscy hosćo składnostnje wopytaju.

Kóždy hosć z Łužicy, wosebje serbske knjenje a knjeżničky w swojej narodnej swjatočnej drasće, budźa tu přećelnje witani. Pućowanje móže so najpřihodnišo a jara tunjo wot Budyšina nastupić, z wotkelž ćah wokoło 5 hodź. rano wotjědże a je po 1^{20} hodź. w Prazy; přestupować ma pak so w Lubiju abo we Wjelećinje do Georgswalde-Ebersbach. Wottud potom direktnje do Prahi. Wězo móža też dopołdnja na Drježdźany.

Připowjedźenja přijimaju so pod adressu:

Stud. fil. **J. Serbin,**
Praha II.—196b. Kgr. Böhmen.

Zuse suby,

plompy se slota, sslěbra, emaille

dźěła

Eugen Wienecke,

w Ameriźy approbowany subjazy lěkar

18 na Hoschiz haśy 18.

Khěža w Hrodźischczu cźišło 29 je dla semrjecza wobsedźerja hnydom na pschedań.

Hana Junkerowa.

Nowa khěža

w **Khażowje** cźišło **33** s $^3/_4$ kórzom pola a sahrody je na pschedań. Dalsche je shonicź w Bronju cźo. 3.

Pschecźelne wobydlenje s pschisłuschkom je hnydom abo k 1. julijej na pschenajecźe w Měrkowje cźišło 5.

Kowarnja s wjele dźěłom je s dospołnym gratom a 4 kórzami jara dobreho pola, łuki a sahrody semrjecza dla płaćizny hódno na pschedań w **Prècźezach** pola Hodźija.

Kubło

cźišło **21** w **Sstonej Borschczi,** 81 kórzow wulke, je na pschedań psches Bruno Beutnera w Budyschinje pschi dwórnischczu.

Czerstwy łój, punt po 30, 40 a 50 np., **sžuscheny tołsty połcź**, punt po 85 np., **sžuscheny sžwinjazy brjuch**, punt po 80 np., **czerstwe sžadło**, punt po 75 np., **dobru kołbasu**, II. družiny, punt po 60 np., pschi wotewsaczu 5 puntow tuńscho porucza

Ota Pětschka na žitnej haśy.

Składownja drainěrowanskich rołow
w Lětonju
porucza
drainěrowanske roły
wschěch wulkosćzow,
konjaze, kruwjaze a sžwinjaze korta wschelakich wulkosćzow,
sćzinowe plecźenje,
sćzinowe hoschdże a
sazynkowany grot
po fabrikskich płaćizsnach.

Emil Dietrich.

Sbytne kubło

něhdże 88 kórzow wulke s maśiwnymi twarjenjemi a žiwym a morwym inventarom je sa 25500 mk. pschi 9000 mk. napłaćenja hnydom na pschedań.

Dalsche wukasuje **Libsch,** aktuar sw. sł.

K 1. junijej so cźista pilna **sžłužobna holza** do swonkownych stron pyta. Dalsche je shonicź pola konditarki Nauckoweje na sserbskej haśy.

Młódschu sžłužobnu holzu do pjekarnje pyta **Jan Rjencź** na Mužakowskej drósy cźišło 29.

Dobra starscha sžłužobna holza so sa domjaze dźěło w hosćenzu **„radneje pinzy“ w Schěrachowje** pyta.

Sslužobna holza

po możnosći tajka, kotraž dźěći lubuje, so pyta w tonowych dźěłarnjach we **Wětrowje** pola Njeswaczidła.

Wulku liczbu sžłužobnych holzow, něktre schwalcze, 2 pschedawarzy a wschelake dźěłaczerki pyta

darmotna wukasarnja dźěła
na Moltkowej drósy 21.

Něktrych woženjenych a njewoženjenych pohonczow, dźěłaczerske sžwójby, młodych domjazych pachołow a kruwarjow pyta

darmotna wukasarnja dźěła
na Moltkowej drósy 21.

Sslužobnu holzu

15—16 létnu hnydom pyta **Ota Döring** na Židowje 252.

Sslužobna holza,

niż pschemkoda, so k 1. junijej pyta. Sso samolwicź
we **wyschschej hajnkowni w Huszy.**

Dźěłaczersku sžwójbu

s darmotnym bydlenjom a polom k běrnam s dobrej msdu k 1. julijej abo prjedy pyta

kubler **Skop** w Kołwasy.

Dźěłaczerska sžwójba

so pyta na knježim dworje we **Wulkim Wjelkowje.**

Dźěłaczersku sžwójbu,

porjadnu a dowěrnu, pyta

K. Herrmann
w Tšelanach cźišło 5.

Wucźobnik so pyta.

Sa sžwoju pschedawarnju kolonialnych tworow s wulka s maka, sjenoczenej ¶ destillaziju, bórzy pilneho khmaneho wucźobnika s dobrej schulskej wucźbu pytam.

F. A. Schaumann
w Biskopizach.

(K temu cźišku pschiloha.

Pschiloha k czišłu 18 Serbskich Nowin.

Ssobotu 5. meje 1906.

Placišny rěsneho skotu na Draždźanskich skótnych wikach

30. haprleje 1906.

Placišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druźiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	38—40	74—76
awstriske	40—43	76—80
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	35—37	71—73
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	32—34	66 70
4. žnadnje pizowane łóžeje staroby	28—31	60—65
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšcheje rěsneje hódnosće	37—40	70—74
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetšcheje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	34—36	66—69
3. starše, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódše kruwy a jałojzy	30—33	63—65
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	26—29	58—62
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	22—25	50—56
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšcheje rěsneje hódnosće	39—41	72—74
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	35—38	66 71
3. žnadnje pizowane	31—34	62—65
Cjelata:		
1. najlěpše s mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	52—54	84—87
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	48—51	80—83
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich sćišćenjow w starobje hač do 1¼ léta	49—50	66—68
2. mjaßne	46—48	63 65
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	42—45	60—62

Placišna žitow a produktow w Budyšchinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyšchinje: 2275 měchow.	W Budyšchinje 28. haprleje 1906. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju 3. meje 1906. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšeńcža běła	—	—	—	—	8	65	8	—
" žołta	8	53	8	68	8	35	8	68
Rožka	7	81	8	—	7	81	8	—
Jećmjeń	8	—	8	13	7	33	8	—
Wowß	8	—	8	40	7	60	8	—
Hróch	10	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	50	10	—	8	—	9	—
Jahły	15	—	17	—	15	—	17	—
Hejduschka	16	—	18	—	16	50	17	50
Bérny	1	60	2	10	1	50	2	—
Butra 1 kilogr.	2	50	2	70	2	30	2	60
Pšeńcžna muka 50 "	9	50	18	50	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	9	50	14	—	—	—	—	—
Sžyno 50 "	2	30	2	70	2	—	2	50
Ssioma 100 "	3	60	3	80	15	—	20	—
Proßata 990 schtuk, schtuka	18	—	36		—	—	—	—
Pšeńcžne wotruby 50 kilogr.	—	—	5	30	5	20	5	60
Rjane wotruby	—	—	5	60	5	50	6	—
Pšeńcžny gris	—	—	5	75	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	6	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyšchinje pšeńza (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pšeńza (žołta) wot 8 hr. 68 np. hač 8 hr. 83 np., rožka wot 7 hr. 90 np hač 8 hr. 15 np., jećmjeń wot — hr. — np. hač — hr. — np., wowß wot 8 hr. — np hač 8 hr. 10 np

W Budyšchinje płaćeše: kórz pšeńzy (běła) po 170 puntach — hr. — np hač — hr. — np., žołta 14 hr. 48 np. hač 14 hr. 73 np., kórz rožki po 160 puntach 12 hr. 49 np. hač 12 hr. 80 np., kórz jećmjenje po 140 puntach 11 hr. 20 np. hač 11 hr. 39 np.

Wićzne placišny w Kamjenzu

26. haprleje 1906.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 80 np. hač 8 hr. 10 np., pšeńza wo 8 hr. — np. hač 8 hr. 50 np., jećmjeń wot 7 hr. 50 np. hač 8 hr. — np, wowß wot 7 hr. 80 np. hač 8 hr. 20 np., jahły wot 13 hr. — np. hač 14 hr. — np. hroch 12 hr. — np., žyno 2 hr. 20 np., bérny 2 hr. 20 np., žloma (600 kilogr.) 19 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. — np. hač 2 hr. 50 np.

Wjedro w **Londonje** 4. meje: Rjane a cźopke.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** směje njedźelu Jubilate rano w 7 hodź. farar **Räda** žerbsku spowjednu rěč, ½9 hodźin duchowny Tischer žerbske a w 10 hodź. němske předowanje.

Wěrowani:

W **katholskej zyrkwi:** Friedrich Hermann Kusche, schewz tu, s **Marju** Martu Wildez, schwalcźu tu. — Khorla Gustav Bjedrich Lene, fahrodnik w Draždźanach, s Jadwigu Sofiju Gersten s Draždźan.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi:** August Ota, Hendricha Augusta Tupacźa, kublerja a wojnařskeho mischtra w Sslonej Borschczi, ž. — Hilžbjeta Gertrud, njemandź. dź. na Židowje.

W **katholskej zyrkwi:** Johanna Jadwiga, Franza Zitzmana, kamjenjecźischczerja tu, dź. — Hilžbjeta Johanna, Khorle Augusta Wjenki, dźěłaczerja tu, dź. — Pawoł Josef Khorla, Khorle Arthura Gorille, sekretara tu, ž. — Hilžbjeta, Miklawscha Krawczika, dźěłaczerja tu, dź. — Alfons, Miklawscha Schustera, tosloweho fabrikanta tu, ž.

Zemrjeli:

W **Michałskej wožadźe:** 27. haprleje: Madlena Marja Picźuliz, Khorle Augusta Urbana, fabrikarja na Židowje, mandźelska, 64 l. 6 m. 5 d. — 28. Morwy narodź. ž. Eduarda Pawola Jurja Kelma, samkarja w Dobruschi. — 30. Marczin Richard, Bjedricha Ernsta Seiferta, dźěłaczerja w Czichońzach, ž., 8 m. 26 d. — 1. meje: Johanna Karolina Krjenzez, njebo Jana Schellinga, listynoscherja w Małej Wólschinje pola Klětneho, sawostajena wudowa w Nowych Czichońzach, 80 l. 4 m. 9 d.

W **katholskej wožadźe:** 29. haprleje: Marja swudowjena Zurowa rodź. Zimmerez, dźěłaczerka tu, 60 l.

Zyrkwinske powjesćze s Hodźija.

Njedźelu Jubilate směje rano ½7 hodź. duchowny Voigt němsku spowjednu wucźbu, ½8 hodź. farar Kschižan němske a w 9 hodź. žerbske předowanje. — Popołdnju w 2 hodź. budźe katechismusowa wucźba sa němsku mužsku młodźinu.

Zyrkwinske powjesćze s Budestez.

Njedźelu Jubilate směje duchowny Kschižan rano w 7 hodź. žerbsku spowjedź, farar Domaschka dopołdnja we 8 hodź. žerbske a ¾10 hodź. němske předowanje. — Popołdnju w 2 hodź. směje duchowny Kschižan wucźbu s němskej mužskej młodźinu.

Smolerjec knihićišćerńja

w Budyšchinje w žerbskim domje

knihi, sliczbowanja, wisitne a pscheproschenske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy atd. atd.

we wschěch rěczach derje a tunjo czischczi.

Naumannowe jěsdne kola a schijaze maschiny

žu pschipósnate najlěpschi wudźěłk.

Sastupjeć:

wumělski jěsdźeć **Marschner**

w Budyšchinje na Nowosalzskej dróży 36.

Th. A. Wällnitz

w Budyschinje
na ßukelnjskej haßy 9.

Najwjetschi skład a wubjerk
1durjatych a 2durjatych
drastnych khamorow,
vertiki,
schkleńczane khamory,
komody,
jednore a lěpsche **sofy**
po 26, 30, 32, 37, 45, 55, 63 hacz 120 mk.,
stoły
po 2,50 mk. hacz 8 mk.,
koža,
matrazy,
jědźne, sofowe a
roszczahanske blida,
schpihele
po 3 mk. hacz 60 mk.,
kuchińske khamory,
kuchińske blida,
a **druhu nadobu,**
pódla teho poruczam
Ia poßleschczowe pjerje
po wasy,
hotowe poßleschcza,
linoleum, tworu po kruchach,
behacze a **teppichi,**
wóskowane ßukno
s truby a sbytki,
wóskowe ßuknowe a
gumijowe pschikrywy,
podpołożne tkaniny.

W pscheßadźowarni je stajna składnosć k tunjemu kupowanju.
— Najtuńjche płaczisny. —
— Najkedźbliwische poßkuženje. —
Njech ßo mjeno a khěžine czißko wobkedźbuje.

Rajß,
nudle, grupy,
jahły, hejduschku,
hróch, ßoki, buny,
dobru muku
porucza
Khorla Kahrowe
w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Brodowska haptyka

na hoschcz haßy 27

Kaschel,
katarrh,
dybawosć
ßo spěschnje połožeja
s **thymusinom**
Blescha po 75 np. a 1 hr. 40 np.

Jan a Ernst Koban

w Budyschinje pschi žitnych wikach 4,
w domje Seehez restauranta „Germania".

Pißarnja sa wudźěkanje kupjowych, saměnjenjowych, dismembraziskich wuczinjenjow, wuczinjenja pschi rosrunanju herbstwow atd., sa wudźěkanje pißmow wscheje druzziny, sa sapodacze próstwow, sawostajenstwowych sapißow, formindźiskich sliczbowanjow, dawkowych reklamazijow a s zyła wschěch podobnych pißomnych dźěkow.
Sestajenje testamentow, saradźenje pschi kupowanju a pschedawanju ležomnosczow.
Saradźenje hypothekow, srjadowanje sawostajenstwow, sehnawanje pjenjeżnych żadankow, wukasanje w prawnych wězach atd.
Wěste wobstaranje wschěch dowěrjenskich należnosczow.

— **Najtuńsche płaczisny.** —
Najspěschnische a sprawne poßkuženje.
Wopyty do wonka bjes powyschenja płaczisnow.

Pißarnja je wotewrjena njepscheztawajzy rano wot 7 hodź. hacz wjeczor do 9 hodź.; njedźelske a ßwjate dny wot 1/2 11 hacz popołdnju do 4 hodźin s wuwsaczom pschipołdnju wot 12—2 hodźiny.

Rěczimoj ßerbski.

Muzaze wobleczenja

po 12, 15, 18, 20, 25 hacz 34 mk.,

pacholaze wobleczenja

po 9, 10, 12, 15 mk. atd.,

jenoz nowoscze a derje shotowjene,

hólczaze wobleczenja

po 6 1/2, 8, 10 mk. atd.

dźěczaze wobleczenja

po 2 1/2 hacz 10 mk.

na hoborski wubjerk ßo najtuńscho a s najwjetschim dobytkom kupuja pola

w Budyschinje pschi hlownym torhoschczu 5.

R. Neugebauer

prjedy **Kurt Lehmann.**

w Budyschinje pschi hlownym torhoschczu 5.

Rožku a pscheńzu

po najwyschschich płaczisnach kupujetaj

Heinke a syn
w hamorskim młynje w Budyschinje.

Franz Marschner

czaßnikat w Budyschinje
na bohatej haßy 9

ßwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczasow** k dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. **Pißomne rukowanje.** **Tunje płaczisny.**
Porjedzenje dobre a tunje.

Jako najlěpsche ßo poruczeja
dr. Roeberowe
lěkarstwa:

Hablowy a jehlinowy spirituß pscheje drjenje w rukomaj a nohomaj, kschižu, bjedrach a shibadlach.
Pepsinowe wino pscheje tłóczenje żołdka, wróczenje, mjeknjenje, bjesappetitnosczu.
Benediktinska essenza pscheje żiwotowe bolenje, dristawu.
Czaj sarsara pscheje kaschel.
Bjenchlowy měd a **brěczka czornych Janskich jahodow** pscheje kaschel a dybawosczu dźěczi.
Żołdźowy kakao pscheje dristawu a żiwotowe bolenje.
Jakorzowa (jěchiběrnowa) **brěczka** k czisczenju krwě.
Mydło pscheje lischawu.
Mydło pscheje njerodź psola człowjeka a skotu.

Kopschiwowy spirituß, **Arnikowy spirituß**, **Brěsowy balsam** } pscheje wupadanje włoßow a schupisny.

Kupanske sela sa ßłabe dźěczi.

Teho runja wschě **lěkowanske kopjena, sela, korjenja,** dale **wobaladła** (wotu, wobalki atd.) **mineralowe wody, schkleńczane ßyławy** a **apparaty k wothladanju khorych.**

Dr. Roeber,

Germania drogownja
s napschecza „winoweje kicze"
na bohatej haßy.

Kóslaze kóžki,
kosaze koże,
howjaze a czelaze koże,
wowcze koże a wowczu wołmu,
kaniklaze koże,

kaž tež wschě druhe druzziny kožow po najwjetschich płaczisnach kupuje

Heinrich Lange,
11 pschi žitnych wikach 11
snapschecza „skoteje hwězdy" a pschi wowßnych wikach pschi ßerbskej katholskej zyrkwi.

Meblowy magazin
Khorle Kästnera
na ſzukelnſkej haſzy 11
porucza ſwój wulki ſklad
meblow wſcheje druzhiny, jako
draſtne khamory,
ſchkleńczane khamory,
ſtolpowe khamory,
ſofy,
vertiki,
komody,
jědźne, ſofowe
a wuczahanſke blida,
trumowowe, ſtolpowe a druhe
ſchpihele,
draſtne hrabje,
drjewjane koffry,
loža
ſ matrazu a bjez njeje,
ſtoły wſchěch druzhinow,
kuchińſke khamory a blida
a wſchelake druhe,
ſamtzhu molernju a **lakěrarnju.**
Tunje placźiſny.
Sprawne poſtl uženje

Wolijowe barby,
wſchěch ſnatych nuanſzow, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdźe ſkhnyjaze,
molerſke a murjerſke barby,
terpentinowy wolij
(němſki a franzowſki),
najlěpſchi
lanowolijowy firniſz,
jara derje a twjerdźe ſkhnyjate,
jantarjowe laki,
kopallaki,
damarlaki,
zelesowe laki,
Kölnſki klij kaž tež
murjerſki klij,
drobnu krydu,
gyps,
portlandſki zement,
najlěpſchi karbolineum,
barbicze wſcheje druzhiny,
ſchablony
ſa **molerjow** a **murjejow**
porucza a ma pſchezo na ſkladźe
po najtuniſchich placźiſnach
Emil Aěrſch,
drogowe khlamy
24 na kamjentnej haſzy 24.

Pſchihódnje nakupiwſchi, mózu wſchě ſwoje twory hiſchcze po ſtarych placźiſnach pſchedawacź.

Poſkiczam jara wulki wubjerk
6/4 **ſchěrokich zychow,** ſtary lohcź po 18 np.,
zychi, hładke czerwjene, pódla teho 7/4, 8/4, 9/4 ſchěroke,
módroczíſchcź, najnowſchich muſtrow, hižo po 20 np.,
koſchlazy barchent ſa lěczo a ſymu hižo po 18 np.,
hotowe **běle** a **piſzane koſchle** ſa hólzow a holzy kóždeje ſtaroby hižo po 30 np.,
mužaze koſchle ſchtworych wulkoſczow,
wojerſke koſchle ſ módrymi a czerwjenymi ſmužkami,
žonjaze koſchle 3 wulkoſczow,
nahłowjaze rubiſchcźa ſe židy, połžidy, wołmy a bawłmy,
kattunowe rubiſchcźa na wulki wubjerk.
Emil Wehrle na jerjowej haſzy 7.

Hiſchcze ženje ſo ſłyſchało!
Najlěpſche **mantle ſa jěſdne koła** po 3 mk. 75 np.,
najlěpſche **ſchlawchi ſa jěſdne koła** po 2 mk. 75 np.,
jenož najlěpſcheje druzhiny,
kaž tež wſchu **potrjebu ſa jěſdne koła**
po najtuniſchich placźiſnach porucza
Ota Büttner
pſchedawarnja koże, cźerjeńſkich rjemjenjow a techniſkich gumijowych wězow
w Budyſchinje pſchi hłownym torhoſchczu 9.

Poruczam ſamodźěłane
ff. mlócźniki, mlokowe karany, mlokowe hornzy, wódne khany, wódne cźerpawy, ſazynowane wódne khany a hornzy.
Mam wulki ſklad
krjepjawkow (krjepjenſkich khanow) a **emaillowanych tworow, ſazynowanych bowow** a **juchowych cźerpakow. Tšěſchne žłoby** a **roły** a kóždе do twarſtwa ſłuſchaze klampnarſke dźěła ſhotowjam.
Zeleſo ſa tšěſchne žłoby mam na ſkładze.
Spěſchne poſłuženje. Najtuńſche placźiſny.
M. Schulz.
10 pſchi ſerbſkich hrjebjach 10.

Ernst Herkner

cžaſznikař w Budyſchinje
na **ſeminarſkej haſzy 13**
prjedy pſchi hłownym torhoſchczu
porucza ſwój wulki ſklad wſchěch druzhinow
cžaſznikow a **rjeczaſow**
po tunich placźiſnach ſ wjazyłětnym rukowanjom.
Porjedženja derje a **tunjo.**

Piſtne khartki
rjane kaž litografowane
cźiſchczi ſpěſchnje
Smolerjez knihicźiſchczetnja.

Maſchinſki wolij,
mydło
do hoſpodarſtwa,
kožowy mas,
kopytowy mas,
najlěpſcheje druzhiny po najtuńſchich placźiſnach porucza
Arthur Grubann
pſchi drjewowych wikach 8.

Seelenfreund & Co.
pſchi lawſkich hrjebjach 12
ſ napſchecźa měſchcź. theatra
Sa
hoſcźenzarjow!

Piwowe karanczki,
3/10 literſke duzend po 230 np.,
4/10 literſke duzend po 250 np.,
1/2 literſke duzend po 275 np.,
piwowe łžizy duz. po 75 a 90 np.

Piwowe bjecharje,
1/4 literſke, ſchkrjene, duz. po 1 mk.,
1/4 litr., ſe ſłot. krom., duz. p. 120 np.,
3/10 litr., ſchkrjene, duz. po 110 np.,
3/10 litr., ſ maſz. nohu, duz. 225 np.,
1/2 literſke, ſchkrjene, duz. 180 np.,
3/10 literſke, **Valeria,** duz. 250 np.,
3/10 litr., **Bismarck,** duz. 420 np.,

Stajne bjecharje
3/10 literſke ſe ſłotej kromu a ſłotymi piſzmikami po 22 a 30 np.

Winowe ſchkleńzy
wſchědne hładke, duz. po 110 np.,
praſzowane duzend po 135 np.,
jabłukoweje formy praſz.,
duzend po 195 np.,
Mathildſkeje formy, běłe, 290 np.,
Mathildſkeje formy, ſelen., 320 np.,

Talerje
ſ kamjeniny, nikke a hłuboke, 9 np.,
ſporzlina, hładke, duz. po 230 np.,
ſporzlina, tołſte, duz. po 260 np.,

Britannia łžizy
po 14, 17, 20 a 22 np.
Solingſke
noże a widliczki
duz. po 240, 350, 540, 650, 750, 100 np.
Tabletty
p. 23, 32, 45, 65, 75, 135, 195 np.

Jurij Ludwig,
cžaſznikař
pſchi ſerbſkich hrjebjach 28
(ſ napſchecźa ſtarych kaſarmow)
pſchedawa
a porjedža
cžaſzniki
derje a tunjo
ſ rukowanjom.

Jěsdny plan železnizow
wot 1. meje 1906.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždźan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4	2. 3.
Se Shorjelza	2,05	—	4,20	8,55	7,58	10,56	2,14	2,21	4,25	6,58	9,10	11,15
Rychbacha	—	—	4,43		8,22	11,20	—	2,45	4,49	7,22	9,34	11,56
Lubija	2,30	—	5 03	9,20	8,44	11,41	2,39	3,07	5,09	7,43	9,54	12,40
Budyschina	2,51	3,58	5,37	9,41	9,21	12,20	3,00	3,45	5,43	8,22	10,26	1,31
Biskopiz	—	4,30	6,11		10,04	12,54	—	4,18	6,16	8,56	11,01	—
Arnsdorfa	—	4,53	6,32		10,25	1,16	—	4,40	6,36	9,19	11,21	—
Radeberga	—	5,02	6,40		10,33	1,24	—	—	6,44	9,27	11,29	—
Do Draždźan	3,44	5,27	6,58	10,34	10,51	1,43	3,54	5,04	7,02	9,45	11,53	—

Se Shorjelza wotjědże spěšchny cžah wjecžor 8,57, ſ Lubija 9,21, ſ Budyschina 9,42, do Draždźan 10,31.

S Budyschina rano 6,52, ſ Biskopiz 7,24, ſ Arnsdorfa 7,48, ſ Radeberga 7,56, do Draždźan 8,20.

S Lubija wotjědże kóždu ßobotu rano w 6,32, ſ Pomorz 6,49 a ſ Kubschiz 6,58 woßebity cžah do Budyschina, kotryż je 7,07 w Budyschinje.

S Draždźan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	2. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.
S Draždźan	12,20	1,10	—	6,14	9,09	10,30	12,35	3,14	5,09	5,33	8,10	9,46
Radeberga	12,52	—	—	—	9,41	—	—	—		—	8,37	—
Arnsdorfa	1,00	—	—	6,48	9,50	—	1,08	3,48		6,06	8.45	10,19
Biskopiz	1,25	—	—	7,14	10,15	—	1,34	4,11		6,30	9,10	10,48
Budyschina	1,49	2,02	4,20	7,46	10,45	11,27	2,05	4,42	6,05	7,01	9,41	11,18
Lubija	—	2,24	5,33	8,25	11,23	11,50	2,42	5,15	6,28	7,39	10, 17	11,52
Rychbacha	—	—	6,02	8,41	11,38	—	2,58	5,31		7,55	10, 33	12,8
Do Shorjelza	—	2,47	6,43	9,03	12,00	12,14	3,20	5,52	6,52	8,17	10, 54	12,29

S Draždźan rano 7,11, ſ Radeberga 7,43, ſ Arnsdorfa 7,54, ſ Biskopiz 8,18 do Budyschina 8,43.

S Draždźan wotjědże spěšchny cžah rano 8,53, ſ Budyschina 9,46, ſ Lubija 10,08, do Shorjelza 10,31.

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Budyschina	5,00†	5,56*	7,12	10,47	1,20†*	2,06	4,39	7,25	9,12
Dźěžnikez	5,08†	6,08*	7,24	10,56	1,32†*	2,14	4,47	7,34	9,20
Budestez	5,14†	6,17*	7 35	11,03	1,41†*	2,21	4,55	7,41	9,27
Roswodez	5,18†	—	7,41	11,08	—	2,26	5,00	—	9,32
Do Wjeleczina	5,25†	—	7,50	11,16	—	2,34	5,07	—	9,40

† Jěsdźi jenož ßobotu a póndźelu.
* Jěsdźi kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru.
†* Jěsdźi jenož ßobotu, kaž tež njedźelu a ßwjate dny.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	2.—4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Wjeleczina	—	6,05†	8,25	12,16	—	2,59	5,20	—	10,06
Roswodez	—	6,12†	8,31	12.12	—	3,09	5,30	—	10,12
Budestez	5,13*	6,17†	8,36	12.17	12,42†*	3,17	5,40	7,50	10,17
Dźěžnikez	5,22*	6,23†	8,42	12,23	12,52†*	3,28	5,51	7,56	10,23
Do Budyschina	5,33*	6,30†	8,49	12,30	1,04†*	3,38	6,01	8,03	10,30

* Jěsdźi kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru.
† Jěsdźi jenož ßobotu a póndźelu.
†* Jěsdźi jenož ßobotu, kaž tež njedźelu a ßwjate dny.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina	6,37	7,53	11,42	2,10†	3,20	5,00	8,25	10,35
Ratarjez	6,44	8,00	11,49	2,18†	3,29	5,08	8,32	10,43
Židowa	6,49	8,05	11,54	2,23†	3,35	5,14	8,37	10,48
Mal. Wjelkowa	6,57	8,13	12,02	2,33†	3,45	5,22	8,45	10,56
Radworja	7,08	8,23	12,14	2,44†	3,56	5,34	8,55	11,07
Kaßowa	7,15		12,20	2,50†		5,41		11,13
Njeßwaczidła	7,25		12,29	3,00†		5,51		11,23
Scheschowa	7,33		12,37	3,08†		5,59		11 31
Do Rakez	7,40		12,44	3,16†		6,07		11,39

† Jěsdźi jenož ßobotu, njedźelu a ßwjate dny.

S Rakez do Budyschina.

S Rakez	5,16		7,55		12,54		3,26†	6,50	
Scheschowa	5.24		8,03		1,02		3,34†	6,59	
Njeßwaczidła	5 32		8,10		1,09		3,42†	7,08	
Kaßowa	5,42		8,19		1,18		3,52†	7,19	
Radworja	5,49	7,06	8,27	11,04	1,25	2,18	3,59†	7,27	7,37
Mal. Wjelkowa	6,00	7,16	8,37	11,15	1,35	2,30	4,10†	—	7,49
Židowa	6,08	7,24	8,44	11,22	1,42	2,37	4,18†	—	7,58
Ratarjez	6,13	7,28	8 49	11,27	1,47	2,42	4,23†	—	8,03
Do Budyschina	6,20	7,35	8,56	11,34	1,54	2,49	4,30†	7,52	8,10

† Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny.

Kamjenz-Halschtrow-Biskopizy.				Biskopizy-Halschtrow-Kamjenz.			
S Kamjenza	5,50	11,34	2,03	7,02	S Biskopiz	7.30	1,40	4,20	9,15
Halschtrowa	6,17	12,02	2,35	7,36	Halschtrowa	8,15	2,29	5,30	10,08
Do Biskopiz	7,03	12,48	3,26	8,27	Do Kamjenza	8,39	2,58	6,06	10,36

S Radworja do Lubija.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Radworja dwórn.	—	—	8,28	12,17	—	4,06	—	8,56	—
Radworja sast.	—	—	8,35	12,24	—	4,15	—	9,03	—
Lutobcža	—	—	8,42	12,31	—	4,25	—	9,10	—
Wulk. Dubrawy	—	—	8,50	12,40	—	5,00	—	9,18	—
Klukscha	—	—	9,01	12,51	—	5,10	—	9,29	—
Hucžiny	—	—	9,12	1,01	—	5,23	—	9,39	—
Barta	—	—	9,59	1,13	—	5,45	—	9,50	—
Hrodźischcža	—	—	10,10	1,24	—	5,56	—	10,01	—
Wósborka	5,35*	7,23	10,28	1,36	4,10	—	6,30	—	10,11†
Maleczíz	5,42*	7,30	10,35	1,43	4,17	—	6,37	—	10,18†
Luwoczíz	5,49*	7,39	10,42	1,50	4,24	—	6,46	—	10,25†
Hluschiny	5,57*	7,47	10,50	1,58	4,32	—	6,54	—	10,33†
Radměriz	6,02*	7,53	10,55	2,03	4,37	—	7,01	—	10,38†
Ketliz	6,13*	8,06	11,06	2,14	4,48	—	7,14	—	10,49†
do Lubija	6,25*	8,18	11,18	2,26	5,00	—	7,26	—	11,01†

* Jěsdźi jenož schtwórtk, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, dźeń prjedy hač do kónz augusta. — † Jěsdźi njedźelu a ßwjate dny

S Lubija do Radworja.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Lubija	—	8,45	12,00	3,09	5,20	7,45	11,15†
Ketliz	—	8,56	12,11	3,21	5,32	7,56	11,26†
Radměriz	—	9,06	12,21	3,31	5,42	8,05	11,35†
Hluschiny	—	9,12	12,27	3,37	5,48	8,11	11,41†
Luwoczíz	—	9,20	12,35	3,47	5,57	8,19	11,49†
Maleczíz	—	9,27	12,42	3,54	6,04	8,26	11,56†
Wósborka	5,51	9,38	12,55	—	6,15	—	—
Hrodźischcža	5,59	9,46	1,03	—	6,23	—	—
Barta	6,10	10,02	1,18	—	6,36	—	—
Hucžiny	6,20	10,13	1,29	—	6,47	—	—
Klukscha	6,31	10,24	1,40	—	6,58	—	—
Wulk. Dubrawy	6,44	10,36	1,54	—	7,12	—	—
Lutobcža	6,51	10,43	2,01	—	7,19	—	—
Radworja sast.	6,57	10,49	2,07	—	7,25	—	—
do Radworja dwórn.	7,04	10,56	2,14	—	7,32	—	—

† Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny.

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Kamjenza	5,45	8,43	12,16	3,02	7,15	9,25
Potczniza	6,06	9,04	12,39	3,23	7,37	9,48
Großröhrsdorfa	6,15	9,12	12,48	3,32	7,47	9,57
Do Arnsdorfa	6,25	9,22	12,58	3,42	7,57	10,07

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	1-4.
S Arnsdorfa	6,56	10,38	1,21	5,02	8,08	11,44
Großröhrsdorfa	7,09	10,50	1,33	5,14	8,20	11,56
Potczniza	7,18	10,58	1,42	5,23	8,28	12,04
Do Kamjenza	7,35	11,15	1,59	5,40	8,45	12,21

ff. likeury,

dwójny a jednory

palenz

ſnateje dobrosčze

po najtuńschich placžisnach najlěpschi porucza

Franz Wölfle

(prjedy **Moritz Möfbe.**)

Pschispomnjenje: W cžwizach palenz, wot 10 litrow ßo ſapočžejo franko ſa hotowe pjenjesy rosesčželu.

Wossjewjenje.

Firma **Ludwig Winter & Co.**, towarſtwo ſ wobmjeſ. rukow. w **Biskopizach** ma tež w **Budyschinje pschi zitnych wilach 36** kóždu ßobotu rano wot 7 hodźin do 3 hodźin popoldnju na pschedań

mechaniſzy tkane a dźělane měchi, wosaze plachty, markiſy, konjaze pschikrycža atd.

Pschi najtuńschich placžisnach jenož dobre twory.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 19. | Sobotu 12. meje 1906. | Lětnik 65.

Swětne podawki.

Prozeß dla krajneje pscherady

je ßo pscheđ Lipscžanskim khěžorstwowym ßudom pschecźiwo wußkuženemu knježerstwowemu sekretarej Senfftlebenej, w Steglitzu bydlazemu, pschecźiwo monteurej Konradej ſ Barlina a pschecźiwo pschekupskemu đźěłacźerjej Lucke w Barlinje, Senfftlebenowemu pschichodnemu ßynej, wjedł. Wobskorženych winowachu, ſo ßu hłubokostajak podmórſkeje miny, w němskim wójnskim łódźstwje sawjedźeny, ruskemu a franzowskemu knježerstwu a pósłanzstwu sjednocźenych statow połnózneje Ameriki na pschedań poskicźili. Monteur Konrad, kotryž je w němskim wójnskim łódźstwje ßłužił, je pjecža hłubokostajak ſa podmórſke miny ſ pomjatka sdźěłał a jón Senfftlebenej pschedał. Senfftleben je wot franzowskeho knježerstwa ſa hłubokostajak 2200 hriwnow, a Lucke něhđźe 5000 hriwnow dostał. Dokelž Lucke wjetschi đźěl tejele sumy wobkhowa, ßo Senfftleben ſ nim swađźi a jeho dla wupłacźenja pjenjes wobskorži. Pșches to knježerstwo wo wězy ſhoni a Senfftlebena, Lucku a Konrada sajecź da. Wußudźenje ßo ſ tym skónczi, ſo Senfftlebena krajneje pscherady dla k khostarni na 4 lěta a k 1800 hriwnam pjenježneho khostanja a monteura Konrada na 3 lěta khostarnje saßudźichu. Pódla teho ßu ßo woběmaj cžeßne prawa na 5 lět wotrjekłe. Lucku ßu wuwinowali, dokelž jemu njemóžachu dopokasacź, ſo je jemu wědomne było, ſo ßo wo pscheradźenje potajnſtwa němskeho wójnskeho łódźstwa jedna.

Khěžorstwowy kanzleŕ wjerch Bülow wotkhorjeł.

Khěžorstwoweho kanzlera je póndźelu pschedßyda khěžorstwoweho ßejma, hrabja Bellestrem, wopytał. Wón je jeho, kaž w khěžorstwowym ßejmje rospraji, w poknej duchownej a cźělnej cžerstwoscźi nadeschoł, runje tak kaž w cžaßu jeho ſkhorjenja. Wjerch Bülow je ßo w khěžorstwowym ßejmje ſa đźěłbracźe podźakował, kotreż je ßo jemu pschi ſkhorjenju w ßejmje dostałe.

Nowe khěžorstwowe dawki.

Dawki na zigaretty, jěsdne khartki, automobile, tantiemy akzijowych a komanditnych towarſtwow a herbſtwowy dawk je khěžorstwowy ßejm też w druhim wuradźenju pschijał. Dawk na jěsdne khartki je pola ßwobodomyßlnych a sozialdemokratow ßylne pschecźiwjenje namakał, dokelž wón wobkhad poczeżuje. Nationalliberalny sapóßłanz napscheczo temu na to pokasowasche, ſo mataj Franzowska a Jendźelska hischcże wjele wjetschi dawk na jěsdne khartki. Zentrumski sapóßłanz Herold a konſerwatiwny hrabja Kanitz roſeſtajachu, ſo sozialdemokratiſzy a ßwobodomyßlni rěcźniży wěrnoscźi do wobliczа bija, hdyž praja, ſo ßo ſ tymle dawkom k noschenju khmane ramjenja najmjenje poczeżeja. Po liczbje drje budźa samożiczi najmjenje k temule dawkej płacźicź, dokelž w 1. klaſſy jenoż 3 milijony ludźi jěsdźa, w 3. klaſſy pak 220 milijonow. Na najwótrischo reformarſki Gräfa-Biſkopſki pschecźiwo dawkej na jěsdne khartki rěczeſche. Wón ma tutón dawk ſa najnjeprawischi a najnjeſdobnischi. S nim ßo wobkhad do ſchpaniſkich ſchkórnjow kłóczi. Runje ßrěni ludowy ſtaw ßo ſ nim najcźeżscho potrjechi. Jeli ſo nowe dawki trjebamy, by khěžorstwowy brónjowy dawk najprawischi był. Jeli ſo budźe knježerſtwo po nětcźiſchim pucźu dale krocźicź, po bliżſchich wólbach saweſcże khěžorſtwu njepſchecźelna wjetſchina do khěžorſtwoweho ßejma pſchińdźe, kotraž žanych dawkow wjazy njepſchiſwoli. Tajke dawki ßu woda na młyn ſozialdemokratow, ſ nimi ßo ſozialdemokratiſkej krajnej pſcheradźe polěkuje. — Pſchi wothkłoßowanju ßo namjet nationalliberalneho ſapóßłanza Beckera pſchija. Po nim ma ßo ſa jěſdne khartki ſcźěhowazy dawk dawacź:

Sa khartki, płacźaze

	3. klaſſa.	2. klaſſa.	1. klaſſa.
wot 60 np. hacź do 2 hriwnow	5,	10,	20 np.
wjazy 2 hriwn. hacź do 5 „	10,	20,	40 „
„ 5 „ „ „ 10 „	20,	40,	80 „
„ 10 „ „ „ 20 „	40,	80,	160 „
„ 20 „ „ „ 30 „	60,	120,	240 „
„ 30 „ „ „ 40 „	90,	180,	360 „
„ 40 „ „ „ 50 „	140,	270,	540 „

Dokelž ßu khěžorſtwowe kaſſy próſdne, ßo nowe dawki hižo 1. julija ſawjedu.

Setkanje němſkeho a awſtriſkeho khěžora we Winje.

Němſki khěžor bliżſchi cžaß awſtriſkeho khěžora we Winje wopyta. 20. meje wón ſ nim na wojerſke ſwucžowanje w Brucku pojěđźe.

Nowy pruſki żeleſniſki miniſter.

Khěžor je ſa naßlědnika ſemrjeteho żeleſniſkeho miniſtra ſ Budde preſidenta żeleſniſkeje direkzije Breidenbacha w Kölnje pomjenował.

Wudoſpołnjaze wólby do khěžorſtwoweho ßejma

w Darmſtadſko-Großgerauſkim wokrjeßu je ſozialdemolrat Berthold ſe 16598 hłoßami nad nationalliberalnym dr. Strinom ſ 15798 hłoßami dobył. Sswobodnomyßlni ßu něhđźe 6000 hłoßow ſozialdemokratej pſchiwobrocźili. Pſched 3 lětami ßu ßwobodnomyßlni, kaž drje je hiſchcże ſnate, też w Budyſkim wokrjeßu ſ wulkeho đźěła ſa ſozialdemokrata hłoßowali abo běłu papjerku wotedali.

Sswjeczenje 1. meje

je někotrehožkuli đźěłacźerja ſ đźěła cźißko. Mnoſy đźěłodawarjo ßu đźěłacźerjam, kotſiž ßu tón đźeń bjes dowolnoſcże ßwjecźili, ſ đźěła puſchcźili. Powjeſcź pak, ſo je ßo 300,000 metallowych đźěłacźerjow ſ đźěła wuſamkło, njeje wěrna. Mnoſy ſ nich wſchak hižo do 1. meje njeđźěłaju, dokelž ſtrajkuja. Jednanje đźěłodawarjow ſ nimi je bjeſe wſcheho wuſpěcha woſtało.

Metallowym đźěłacźerjam dlějſche ſaſtajenje đźěła hroſy. Đźěłodawarjo ßu ßo roſßudźili, jich żadanja wotpokasacź, kotreż w tym wobſteja, ſo dyrbi ßo po zyłej Němſkej wſchitkim formarjam ſ najmjeńſcha po 21 hriwnach mſdy na tydźeń dawacź. Mſda dyrbi we wulkich drohich měſtach a na wßach, ſa pilnych a lěnich, wuſtojnych a njelepych, ſtarych a młodych formarjow jenaka bycź. Đźěłodawarjo ßo boja, ſo by ſ dopjelnjenjom tehole požadanja konkurrenzna khmanoſcź němſkeje induſtrije na ßwětowych wikach jara poßłabiła. Swjaſk đźěłodawarjow metalloweje induſtrije we Wrótßławju je hižo wobſamknył, đźěło ſaſtajicź a đźěłacźerjam, kotſiž njejßu ſtrajkowali, hacź na dalſche 15—20 hriwnow podpjery na tydźeń wupłacźicź.

Mnoſy đźěłacźerjo w Němſkej ßu wobſamkli ſtrajkowacź, mjes nimi wuhlowi đźěłacźerjo w Meuſelwizach, kowarjo w Frankfurcże nad Mainom a ſchkleńcźerjo w Fürthu.

W Awſtriſkej ßu wobßedźerjo wuhlowych jamow dla ſtrajka podkopki ſamkli a 15,000 đźěłacźerjow puſchcźili.

Sawjedźenje bayonneta w němskim wójsku.

W rusko-japańskej wójnje je husto k wojowanju sbayonnetom dóschło. Też w pschichodnych wójnach budźe ßo najskerje bayonnet k wojowanju trjebacź dyrbjecź. Dokelž ßu teßaki němskich wojakow k natyknjenju na tselbu pschecźežke a ßo lohko s hibnu, je ßo němske wójskowe knjeżerstwo rosßudźiło, saßo woßebity bayonnet sawjescź.

Turkowska wyschnoscź němsku płachtatu łódź saßkapiła.

Turkowska wyschnoscź je s němskej płachtatej łódźu „Odisseus“ na njepschecźelske waschnje sakhadźała, kotrež płacźaze mjesy ludne wucźinjenja łama. „Odisseus“ njedźelu s Cźorneho morja s něhdźe 1000 kaschcźemi benzina do Bosspora pschijeźdźe. Hdyž bě złowna wyschnoscź s nim po pschedpißmje wobkhadźała, wón dale jeźdźesche, so by połozu ßwojeho nakłada jenej němskej firmje w Konstantinoplu a druhu połozu na Thasoskej kupje wudała. Hdyž bě „Odisseus“ lědma ßwoje kótwizy wucźahnyła, turkowszy sastojnizy na jejnu łubju pschińdźechu a, hacź runje łódźine papjery w rjedźe namakachu, pschipowjedźichu, so je łódź saßkapjena. Kapitan se wschej rasnoscźu protestowasche a chzyschе němsku khorhoj horje scźahnycź, schtož ßo hischcźe njebě stało, dokelž hischcźe ßłónzo njebě jesthadźało. Turkowszy sastojnizy pak jemu to sadźěwachu. Jena hižo hotowa stejaza turkowska cźehnita łódź na to němsku łódź sa powjas wsa a ju pod Bosporuske wobtwjerdźenja dowjese, hdźež ju wojazy strażowachu. Němski pósßłanz hnydom pola turkowskeho knjeżerstwa sakroczi a ßebi s wótrymi ßłowami żadasche, so by ßo němska łódź hnydom puschcźiła. Turkowske knjeżerstwo na to njewotmolwi. Na to němski pósßłanz protestowanske pißmo pschepoda. W nim pschipowjedźi, so budźe ßebi němske khèżorstwo ßame se ßwojim wójnskim łódźstwom puschcźenje saßkapjeneje łódźe wuskutkowacź. Na to ßu turkowszy sastojnizy łódź wutoru rano puschcźili.

Njeměry na Admiralitetnych kupach.

Psched někotrymi njedźelemi ßu domoródni na Admiralitetnych kupach, pod němskim knjejstwom stejazych, němskeho wikowarja Schlehahna morili a sežrali. Wotdźělenje muzstwa jeneje němskeje wójnskeje łódźe je na to ßydleschcźo tychle ludźiźracźkow, kotsiž s cźaßom psched němskimi matrosami roscźěkachu, spaliło. Hdyž běchu ßo Němzy saßo na ßwoju łódź wrócźili, ßu ludźiźracźzy tamnische druhe domoródne splahi nadpadli a sajatych a sranjenych sežrali. Němszy matrosojo ßu ßo tehodla hischcźe ras sa ludźiźracźkami puschcźili, jich s khowankow wuhnali a mnohich s nich morili Njepschestawaze mordarstwa ludźiźracźkow na płódnych, po wuloźnych tworach bohatych Admiralitetnych kupach ßebi nusnje żadaju, so by ßo na nich polizajska stazija sałożiła.

Generalny strajk w Italskej.

W Turinje, Bologni, Mailandźe a wschelakich druhich městach je ßo generalny strajk dźěłacźerjow pschipówjedźił. Bologna ßrjedu hodźiny dołho pod knjejstwom strajkowazych dźěłacźerjow a prósdnikow stejesche. Hdyž kavallerija spyta lud rosehnacź, buschtaj dwaj offizěraj cźežko s kamjenjemi sranjenaj. Jedyn leutnant jene wócźko shubi, pódla teho ßu ßo jemu s cźißnjenym kamjenjom moshy stschaßke. Też schescźom wojakam je ßo hłowa straschnje sraniła. Jeneho jěsdneho, kotryż s konja padźe, ßu s nożemi skakali. W Mailandźe strajka dla żanych nowin njewukhadźesche a wosy dróhoweje żelesnizy njejěsdźachu. Wustajeńza je ßo nakhwilnje sawrjeła a ßo wscho dźěło na njej sastajiło. W Romje je wójsko njeměry rucze potłóczisło. Sozialdemokratiszy sapósßłanzy ßu ßo pschecźiwo generalnemu strajkej wuprajili a dźěłacźerjow napominali, so bychu ßo k dźěłu wrócźili. W Budrio ßu strajkowarjo jeneho jěsdneho s konja tsělili a jeho potom sakaknyli. Jedyn druhi jěsdny pschiběża a s revolvrom jeneho s nadpadnikow satsěli.

Nowowólby w Franzowskej

njejßu knjejstwo radikalno-židowskeje strony poßłabiłe; skerje móże ßo rjeż, so ßu radikalni a sozialdemokratojo s wólbow poßylnjeni wuschli. Wulka wjetschina Franzosow je ßo tola pschesßwědczicź dała, so ßu konservativni a revoluzionarojo s jena a so statny pschewrót pschihotuja. Duż ßu radikalnych a sozialdemokratow wuswolili.

Anarchistojo w Franzowskej.

Franzowszy strajkowazy dźěłacźerjo po pschikładźe ruskich revoluzionarow bomby dźěłacź poczinaju. Pschi tymle straschnym dźěle je we wobydlenju strajkowazeho cźěßle Haberta jena bomba rosbuchła. Habertej je ßo jenoż ruka wobschkodźiła. Poliziśtojo, kotrymż ßo s rosbuchnjenjom potajna dźěłarnja bombow pscheradźi, w njej dwě hotowej bombje namakachu. Haberta, Habertoweho bratra a wěsteho Bouchardа, kotrychż w Habertowym wobydlenju nadeńdźechu, ßu sajeli.

Polizija je bjes dwěla anarchistiske hnězdo wußlědźiła. Hdyž posdźischo Habertowe wobydlenje pschepytachu, wjele anarchistiskich pißmow poliziji do rukow padźe, dale wobras anarchista Bresсia, kotryż je něhdy italskeho krala Humberta skónzował.

Politiska njespokojnoscź w Portugalskej

pjecza na nastróżaze waschnje pschiběra. Lud je roshorjeny, dokelž polizija wschě sjawne shromadźenja a demonstrazije s wulkej ßurowoscźu a s mozu potłóczuje. Pschi wojowanju s bykami pschitomny lud portugalsku kralowu wuhwisda. Kral njebě hru wopytał, dokelž wjedźesche, so by jeho pschitomnoscź njepschecźelske wustupowanje sbudźiła. Tola dla jeho njepschitomnoscźe ßo lud teho runja rosstłobi, a hanjaze wußmějchaze wołanje na krala bě ßłyschecź.

Nowe ruske ministerstwo.

Tydźeń wot woistupjenja hrabje Witte ßu też wschitzy jeho drusy ßobuministerjo sastojnstwo słożili. W nowym ministerstwje budźa scźěhowazy mużojo: Geremykin jako pschedßyda, Stolizin jako minister snutskownych należnoscźow, wjerch Golizin jako minister rosßwěcźenja, Schcźeglomitow jako minister justizy, Kokowjew jako minister finanzow, Iswolski jako minister swonkownych należnoscźow, Ruchlow jako minister wikowanja, Steschinski jako minister ratarstwa, hrabja A. P Ignatěw jako wyschschi prokurator ßwjateho synoda.

Wotewrjenje ruskeje khèżorstwoweje dumy.

Schtwórtk je jeyn s najważnischich dnjow w stawisnach ruskeho luda byk. Na nim ßu ßo ludowi sastupjerjo shromadźili, so bychu po zarowym namołwjenju pschi dawanju sakonjow ßobu skutkowali. W Peterburgu hižo wot ranja ßwjedźenska myßl knjeżesche, wobydlerstwo cźujesche, so je ßo rosrißowaza hodźina sa Rusku pschibliżiła. Domy běchu s khorhojemi wupyschene. Schule, banki a sastojnstwa běchu sawrjene. W zyrkwjach ßo ßwjedźeńske Boże ßłużby wotbywachu. Dopołdnja w 10 hodźinach zar a zarowa s Peterhofa s łódźu do Peterburga pschijěźdźeschtaj a potom pěschi do symskeho hroda dźěschtaj, hdźež mějesche ßo duma (ßejm) wotewricź. Wokolne měschcźanske drohi běchu ßylnje s wojakmi w paradnej drasсe wobßadźene.

Hdyž běchu ßo dumine ßobustawy w Jurjowej sali w symskim hrodźe shromadźiłe, zar a zarowa do sale sastupischtaj. Přědku dźěsche zar, sa nim zarowa, zarowa macź a wulkowjeńchojo. Psched wołtarjom, ßrjedź sale stajenym, zar a zarowa kschiż wokoscheschtaj, na cźoż metropolitojo Peterburgski, Moskowski a Kijewski ßwjedźeńsku Bożu ßłużbu wotměchu.

Zar potom na trón stupi, mjes tym so ßo zarowa, zarowa macź a wulkowjeńchojo s boka tróna sestupachu. Zar s hłoßom scźěhowazu rěcź cźitasche:

S Bożim pschedwidźenjom mi napołożena staroscźiwoscź wo derjeměcźe wótcźiny je mje pohnuła, so bych k ßobudźěłanju w sakonjedawarstwje mużow s luda wuswolenych powołał. S płomjenjazej wěru do jaßneho pschichoda Ruskeje we Waß najlěpschich ludźi witam, kotrychż ßym mojim lubowanym poddanam dał wuswolicź. Cźeźke a wobcźeżne dźěło na njej sastajiło. Nadźiju ßo, so Waß luboscź k domowisnje napjelni a sjednocźi. Ja pak budu nad wustajenjom, wote mnje spożcźenym, njekhabłajzy strażowacź w twjerdym pscheßwědczenju, so budźa wużiwacź wschě mozy w ßebjewopornjej ßłużbje sa wótzny kraj k wujaßnjenju požadanjow ratarskeho luda, mojej wutrobje bliskeho, k rosschěrjenju rosßwětlenja mjes ludom a k roswiczu jeho derjeměcźa.

Pomyßlmy ßebi, so sa wulkoscź a sboże stata njeje jenoż trjeba ßwobody, ale też porjada na prawnym sakładźe. Njech ßo moje horze pschecźa dopjelnja, so bych ßwój lud sbożowny widźał a so mohł ßwojemu ßynej jako herbstwo twjerdy derje srjadowany a rosßwětleny stat sawostajicź. Bóh żohnuj dźěło, mi nastawaze hromadźe s khèżorowej radu a dumu: tutón dźeń njech wosnamjeni womkodźenje Ruskeje a w smyßle dobrych poczinkow s nowa narodźenje jeje najlěpschich mozow. Sapocźcźe dźěło, k kotremuż ßym Waß powołał a wopokażcźe ßo hódni zaroweho a ludoweho dowěrjenja. Bóh budź pschi mni a pschi Waß“.

Shromadźeni na zarowe ßłowa se sahorjenym dołhotrajazym

hurawokanjom wotmolwichu. Na to ßo dumine ßobuſtawy do Tawriſkeho hroda k wotewrjenju prěnjeho dumineho poßedźenja podachu.

Zar je w rěčźi, ſ kotrejž je dumu wotewrił, ludowym ſaſtupjerjam jenož powſchitkownje nadawki woſjewił, kotrež maja dopjelnicź. Najprjódzy ſměja wo tym wuradźecź, kak mohłe ßo wobſtejnoſćze ratarſkeho luda polěpſchicź a ßo mjes ludom rosßwětlenje rosſchěricź. Hewak jim zar niczo njeporucza tola na ſ rosumliwe waſchnje wón na mjeſy pokaſuje, kotrež ludowe ſaſtupjerjo nimaju pſchekroczicź. Woni maju pſchi dawanju nowych ſakonjow ßobu dźěłacź, tola rosßudźenje zarej ſawoſtanje, kaž knježerjam druhich konſtitutionalnych ſtatow. Wot ludowych ſaſtupjerjow budże wotwißowacź, hacź budże duma ßwoje prawo na rosumne waſchnje ſa ludowe ſboże nałożecź. Duma móże runje tak wulku ſamoźnoſćź dozpiz kaž druhe europiſke ßejmy. Zar je drje ßebi rosßudźenje wo płaczíwoſczi wuradźenych ſakonjow wuměnił, ſkónczńje pak budże wón tola na wobſamknjenje ludowch ſaſtupjerjow dźiwacź dyrbjecź. Duž móże ßo ſ polnym rjez ſo ßnadź je móz dumy doſcź wulka, ſo móhła pſchichodne roswicze Ruſkeje wodźicź a ſprawicź.

Pſchewaha burow w ruſkej khěžorſtwowej dumje.

W ruſkej dumje (radźe) maja burſzy ſapółłanzy wjetſchinu. S 371 ſapółłanzow je 190 ratarjow. Po wſchěm ſdaczu budża jich tam po ſkónczenju wólbow pſches 200 ratarjow, a jeli ſo ßo w dumje ratarſki ſwjaſk, kotſiž něktoſi ratarſzy ſapółłanzy namjetuja, ſakoži, budże ratarſka ſtrona w dumje najßylniſcha. Teho dla budże ßo pſchede wſchěm wo nuſnym polěpſchenju ratarſkich wobſtejnoſczow jednacź. Ruſzy ratarjo ßebi wjazy ſemje żadaju, jich nětczíſche wobßedźenſtwo jim wjazy k ſeźiwjenju njedoßaha. W Ruſkej pak je hiſchcze doſcź ſemje a wjele wjazy milijonow człowjekow mohło ßo tam ſ ratarſtwom żiwicź, hdy by ßo dźěł ſemje, wulkim ſemjanam a ſtatej łkuſchazeje, mjes ratarſki lud rosdźělił.

S Němzow je ßo w zykej Ruſkej jenož jedyn ſapółłanz ſa Cherſon, Münnich, do dumy wuſwolił. W tſjoch baltiſkich provinzach, w kotrychž ßu wſchě knjeże kubła a nimale wſchě ſaſtojuſtwa w němſkej ruzy, njeje ßo ani jedyn Němz pſchi wólbach pſchecźiſchcźał. Wjeßne wobydleŕſtwo, ſ Eſtow a Lotyſchow wobſtejaze, w Němzach ßwojich pſchecźiwnikow widźi, ſ kotrymiž dyrbi wo ßmjercź a żiwjenje wojowacź.

Njeſkutki ruſkich revoluzionarow

ßu runje nětkole pſchiběrake, hdyž je ßo czaß wotewrjenja wuradźenjow khěžorſtwoweje dumy (rady) pſchibliżake. Revoluzionarojo chzedźa, jeli móżno, ſe ßwojimi żadławoſcźemi wotewrjenju khěžorſtwoweje dumy ſadźěwacź. W Moſkwje ßu ßobotu na generalneho gubernatora Dubaßowa mordarſki nadpad ſcźinili. Hdyž wón ſe ßwojej kuczu pſched hrodom w Kremlu ſaſta, ßo młody człowjek, uniformu łódźwoweho leutnanta wobleczeny, pſchibliži a pod wós ſ cźeŕwjenym bancźikom wobwitu tyſu cźißny, w kotrejž bomba tczeſche. Gubernaterowy adjudant na lěwej ſtronje, potajkim nadpadnikej najbliże ßedźeſche a teho dla jeho rosbuchnjenje najßylniſcho trjechi. Wón bu morjeny, mjes tym ſo ßo Dubaßow ſ wosa cźißny. Też wón bě ßo ſranił, tola bě jemu móżno, pěſchi hacź k hrodej doczampacź, hdźež ßo pſchi durjach ſwjeſe. Dubaßow je wjedźał, ſo běchu jeho revoluzionarojo k ßmjerczi ſaßudźili, tola poßledni cźaß ßo jich wón mjenje hladaſche, dokelž bě polizija wjazorych ſtraſchnych revoluzionarow ſajała. Mordaŕ je ßo pſchi nadpadże morił. Jemu ßo wjeŕſchk nopa wottorże. Poßledni cźaß je wón pod mjenom Mitz w Moſkwje żiwy był.

Naſajtra ßu na tym měſtnje, na kotrymž je ßo nadpad ſtał, młodu revoluzionarku ſajeli. Wona bě nadpadnje cźeŕwjenu draſtu wobleczena a żałoſcźeſche, ſo bě Dubaßow żiwy woſtał. Wokoło njeje ßo wulka cźrjóda ludźi ſběża. Hdyž ju poliziſtojo lepichu, wona rucże jenu papjeru do wjele ſtow małych kuſkow roſtorha. Poliziſtojo kuſki ſeſběrachu a je ſaßo hromadu ſeſkładźechu. Tu widźachu, ſo bě liſt, kotrýž bě holza ßwojemu nanej napißała. Wona w nim woſjewi, ſo je jej nadawk pſchipadnył, nětkotrych wyßokich ſaſtojnikow moricź, ſo pak njeje doſcź khrobła, ſo by ßwoju winowatoſcź dopjelnika.

Dale ßu revoluzionarojo nadpad na ſměrza Kumina we Wulkich Łukach ſcźinili. Kumin njeſranjeny woſta, tola ßo polizajſki dohladowaŕ Blagowěſczanſki ßmjertnje ſrani.

Kolebzyna Marja.

(Pokraczowanje.)

Na to wſchitko ßo korczmaŕ dopomni, kotryž mějeſche, kaž bě ſnate, woßebje dobry pomjatk, hiſchcze zyle derje a wjedźeſche też, ſo bě w nozy pſched tym, jako bě Mikławſch Hermſyk potom na ranje dźěczo nadeſchoł, knježiłki wós pſched jeho khěžu ſaſtał a ſo bě pohoncź jeho ſ łoża wububnował; tón bě ſchkleńzu palenza wupił a prajił, ſo dyrbi do Wonez. Handrij bě poſdźiſcho do teho pſchiſchoł, ſo bě pohoncź to jeno tak prajił, ſo by jeho na wopaczny cźěŕ dowjedł, pſchetoż khorejta bě naſajtra rano ſ zyle druheho kónza pſches Něhdźezy pſchijěła. Nichtó njebě poſdźiſcho teho wosa wjazy wohladał.

Wopuſchczene dźěczo běſchtaj ſchwarnaj człowjekaj, kotrajž ßamaj dźěczi njemějeſchtaj, jako ßwoje ßamßne dźěczo wukubłałoj, a wono bě, dźiwajo na jeho dźiwne namakanje, wot wjeßnych ludźi doſtało powſchitkownje mjeno „Kolebzyna Marja“.

3.

To bě runje ſchtyri njedźele po tym wjeczoru, na kotrymž ßmy pſchi wjeczeŕnej poliwzy naſchli Pětra Janſaka a jeho ßwójbu: To bě hiſchcze rano ſahe, a dokelž ßłónzo ſ kónz novembra hakle wokoło woßmich ſkhadźa, budźiſche to tołſta cźma była, njebudźiſche-li połny měßaczk ßwoje blěde ßwětło na ſemju wuliwał.

Pětr Janſak wuſkoczi ſ pjerja a wotſtorczi wokeńzu.

„Hejda, ßněh!“ bě prěnje, ſchtož rjekny. „Nó, hladaj jeno, to dźě je dźenßa w nozy na dobo ſyma pſchiſchła! Pój won, żona“, rěczeſche dale a wohladny ßo hiſchcze ras ſa cźopkej ſtwu, kotruž bě runje wopuſchcził, „pój won, Hana; ßněh zyle wěſcze na połdra ſtopa wyßoko leži, a ty dyrbiſch khwataizy pſched durjemi trochu ſcźeżku wumjeſcź.“

Poßłuſchna żona cźinjeſche, ſchtož ßebi muż pſchejeſche, a hdyž bě tołſchi ßněh na wjeßnej dróſy pſched khěžu na bok ſmjeczeny, powßny kotoł wody nad woheń, ßypny lut ſemlěteho khofeja do mjeńſcheho kótlika, a hdyž ßo na wodże bórſy puchełki pokaſowachu a woda ßo ſchuczo warjeſche, dola maku khanku hacź do kromy, ſawjercza khofej, kiž na njej płowaſche, ſ drjewkom, ſo by ßo ßadźił, da ſawrjeny hiſchcze khwilu na wohniſchczu cźahnycź, a hdyž bě Pětr prěnju ſchalku ſ wokſchewjenjom a pomaku — „to bě hiſchcze ßurowje horze“ — ſeßrěbaŕ a ßebi da druhu ſchalku nalecź, rybowaſche ßebi ſ wjeßełoſczu ruzy a rjekny, ſo jemu to derje łkodźi.

„Poßłuchaj, Pětrje“, rjekny żona, hdyž bě ſkónczńje też do měra pſchiſchła, „mi je ßo dźenßa něſchto dźiwne dźało, to dyrbju cźi tola powjedacź. Potajkim mi ßo dźijeſche, ſo muźſki w ßwětłej, běłej draſcze, runje kajkuž ma jandźel, kotryž w zyrkwi nad dupu ſteji, na dobo do kuchnje pſchińdźe. Hacź mějeſche ſchidle, to ſe ſtrachom njeßßym ßo dohladaka, a hacź ßym jemu ſtólz poſkicźika, to też wjazy njewěm, ale to łkyſchach jaßnje, kak rjekny: »Żona, ty dyrbiſch wumrjecź a też Pětr dyrbi wumrjecź; duž ſrjadujtaj ßwoje naležnoſcze!« — Hdyž běch to ſaßkyſchaka, bě mi, jako budźich ßo dyrbjała do ſemje pſchepadnycź, a ja rjeknych: »Ale ſchtó dha chze ßo potom wo naſche małe dźěczo ſtaracź?« Czujach, Pětrje, kak poczach wo ßnje płakacź, ale tu rjekny jandźel ſ pſcheczelnym wobliczom: »Dobri ludźo budża ßo wo waſche dźěczi ſtaracź, ale ſchtož wój chzetaj, ſo dyrbja ludźo wamaj cźinicź, to dyrbicze też jim cźinicź!« Na to, Pětrje, ja wotuczich, a pſchekładowach ßebi ßón, a tu pſchińdże mi na myßle, ſo dyrbi ßo dźenßa wſchitko, ſchtož je khroma Madlena ſawoſtajika, wot ſkupych herbow pſchedawacź, a pomyßlich ßebi na muźſkeho w běłej draſcze a na kolebzynu Marju, a hladaj, Pětrje ....“

„A ty ßebi na to myßleſche, ſo dyrbimoj wbohu wopuſchczenu holzu do domu wſacź“, pſchekhwata ju Pětr w rěczi.

„Haj“, wotmolwi żona, „pſchetoż tón ßón, to ßym ßebi hnydom prajiła, woſnamjenja dwoju wěz: ſ prěnja pſchilubjenje dołheho żiwjenja a ſ druha napominanje, ßo wo wbohe jehnjo ſtaracź, kaž wo ßwoje ßamßne dźěczo.“

Tak pſchińdźeſchtaj wobaj dobraj człowjekaj, kotrajž mějeſchtaj tola ſawěſcze ßamaj doſcź dźěczi, wo tym pſchesjene, k ßwojim ßamßnym pjeczim dźěczom też hiſchcze wopuſchczenu holzu do domu pſchiwſacź, a wonaj wěrjeſchtaj twjerdże, ſo je to tak wola Boża a ſo budże jimaj poſdźiſcho hižo Bóh ſa to mytowacź.

Prjedy hacź Pětr ſ domu wuńdże, bu hiſchcze wotrěczane, ſo dyrbi ſa nalutowane żonine ßlěborne żeleſnu kolebku na awkziji kupicź: — „dokelž pleczena kolebka bě hižo tajka ſtara, khabłata wězka.“ Wěſo bě też ſ tym Pětr zyle pſchesjene.

4.

Ssněh drje leżeſche na połdra ſtopa wyſoko. To běſche, jako by był pſcheſtrěny běły cźěkowy rub na wotemrjetu ſtwórbu. Schtomy, dźeń prjedy hiſchcźe ſuche a nahe, běchu w nozy ſaſo kraſnu draſtu doſtałe, a ſamo najrjeńſche hałźki mějachu porſt tołſty ſněh. To bě njeſwucźeny, ale tola rjany napohlad, jeno dołho hladacź tam cźłowjek njeſmědźeſche, hewak boleſchtej wocźi.

Po wjeſnej dróſy běchu hižo bórſy ſcźeźku wuteptali, ale konjom pſched nakładźenym woſom bywaſche cźeźko, a młynk, kotrehoż Pětr ſetka duzy na awkziju, mějeſche dwaj konjej do woſa ſapſchehnjenaj.

Janſakowa běſche prawje měła; zyłe ſawoſtajeńſtwo khromeje Madleny mějeſche ſo dźenſa rano pſches awkzijonſkeho komiſara ſ měſta roſpſchedacź najwjazy ſadźazym.

Skupy Schcźěpan Helmſki ſ Dalokowa a jeho dołha ſotra Greta běſchtaj jenicźkaj herbaj. Ale we wſy njedwělowaſche nichtó nad tym, ſo drje njebudźiſchtaj mnoho doſtałoj, njebudźiſche-li khroma Madlena tak njejabzy wumrjeła; hewak budźiſche kolebzyna Marja wſchitko doſtała a wonaj budźiſchtaj ſ próſdnym woteſchłoj.

Wſchitku nadobu a pſchiprawy, kotrež běchu njebocźicźkej ſkuſchake, běchu pſchinjeſli a ſ cźiſłami woſnamjenjeli. Awkzijonſki komiſar ſe ſwojim piſarjom w kuchni ſedźeſche, ſo by mjena kupzow a też kupne pjenjeſy ſapiſował; pſched khěžu běchu ſněh trochu wotmjetli a nad woknami na prawizy duri bě wupſcheſtrjene rubjeſchko, pod kotrymž ſtejachu blido a někotre ławki. Na ławkach ſedźachu někotſi źidźa a wcźipni burjo a burowki, kotſiž mějachu lóſcht kupowacź; wuwołał Lipak ſtejeſche na ławzy pſchi ſamym woknje, ſ kotrymž jeho pſchedmjety podawachu, a prózowaſche ſo, wukhwalowacź ludźom ſtary retomas ſe wſchěmi móžnymi woteſtatymi žortami.

Ludźom bě mało na kupowanje; ſmějachu drje ſo wuwołarjowym žortam a truchnjenjam, ale ſadźecź ſo jim nochzyſche. Najwjazy pokupi antikwaŕ Pereles, kotryž bě hižo na ſto krocźeli po noſku ſnajomny a kotrehoż bě hižo na tſizycźi krocźeli cźucź, ſo běſche ſe źidowſkeho ſempſchińdźenja.

„Tu njejſy niczo wjazy ſhubił!“ ſareji na dobo hruby hłóſ Schcźěpana Helmſkeho. „Haj, to by było rjenje, też kolebku nětkole hiſchcźe ſobu wſacź, ty ſpóźeraze holcźiſko! Njejſy hiſchcźe doſcź dołho pola cźety Madleny darmo jědła a piła, a jej bjes wužitka na ſchiji leżała?“ — S dobom wuhlada też Pětra, kotryž pſchedawanju ſ naſdala pſchihladowaſche, kak ſkupy herba kolebzynu Marju, kiž bě powſchitkownje lubowana, ſa ruku hrabny a ſ domu wjerchny, w kotrymž bě bjes mała pſched wóſomnacźe létami wutrobnje pſchiwſata była.

S roſhněwanjom ſakſchikhnychu cźrjódy kupowazych, a to bě ſboże Schcźěpana Helmſkeho, ſo ſo hnydom ſaſo poda do domu, hewak budźiſche wot wokołoſtejazych, a niz najmjenje wot Pětra Janſaka, najſkerje hiſchcźe wſchelakore njelubośne wězy ſłyſchał a ſnadź też ſacźuł.

Tu nětkole ſtejeſche wboha Marja, ſama a wopuſchcźena w ſcěrokim ſwěcźe, a běſche tak ſyma, a nahrabny herba jeje druheje njeſapomniteje macźerje bě był tak hruby pſchecźiwo njej — a mjehka cźucźiwa holza ſapocźa bórſy płakacź na prohu wobydlenja, hdźež bě huſto a cźaſto jako ſbożowne dźěcźo ſebi hrajkała.

(Stónczenje pſchichodnje.)

Za Serbski Dom w Budyšinje

je so w lěce 1906 dotal zaso nahromadźiło: 722 hr. 50 np.

Dale za njón darichu:

Knjez kan. a farař Jak. H. we Wotrowje na dnju swojich 70. narodninow . . . . . 100 hr. — np.

Dań z Kraszewskeho fonda . . . . . — hr. 50 np.

Hromadźe: 823 hr. — np.

Z džakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Poſledni hornjołużiſki Wałporſki ſejm je pod pſchedſydſtwom hrabje ſ Lippe-Debrkeczańſkeho w pſchitomnoſcźi 82 ſobuſtawow ryczeŕſtwa, 8 ſaſtupjerjow měſtow a 54 wotpóſłanzow wjeſnych gmejnow pſchiſwolił 36000 hriwnow ſa ſaměſcźenje khorych w hojeńnjach, 61000 hr. ſa ſaměſcźenje duchakhorych, ſlepych, hłuchoněmych a hłupikojtych w krajnych wuſtawach, 37000 hr. k podpjerje hornjołużiſkich ſchulow, 20500 hr. k podpjeranju hornjołużiſkich khudobnych ſwjaſkow pſchi ſaměſcźenju bědnych we wuſtawach, 38000 hr. k podpjerje gmejnow a ryczeŕkubkow pſchi twarjenju puczow, 16000 hr. k podpjerje wjeſnych gmejnow pſchi ſaměſcźenju ſanjerodźenych a woſyrocźenych dźěcźi, 9500 hr. ſa rataŕſke ſaměry, 2100 hr. ſa pſchemyſłowe ſchule a 7450 hr. ſa wukhowaŕnje dźěcźi a druhe powſchitkowne wužitne ſaměry.

S **Budyſchina.** Saſke ſtatne żeleźniſke ſarjadniſtwo je pola tudomneje waggonoweje fabriki 400 tworowych woſow ſa $1^1/_2$ milijuna hriwnow ſkaſało. Wone chze pjecźa też ludźaze woſy ſkaſacź.

— Tudomni poliziſtojo ſu njedźelu jeneho rólneho pohoncza ſ Drožđźija ſajeli, kotryž je ſ khěže jeneje tudomneje korczmy jěſdne koło kradnył.

— Pjatk tydźenja w nozy ſu ſo na ſukelniſkej haſy do Geyerez ſchokoladowych klamow tſjo paduſchi nuts dobycź ſpytali, tola ſo wotehnali. Naſajtra rano ſo dohladachu, ſo běchu ſo durje do klamow pſchetocźiłe.

— (Njeſboże na nowotwarje.) Murjeŕ a khěžeŕ Büttner ſ ryboweje haſy ſnutſka w jenym nowotwarje na Wettinſkej dróſy wobmjetowaſche. Pſchi tym je ſo pak ſ Bożej ruczku ſajawſchi, pak ſo ſawjercźawſchi ſ wokna 3. poſkhoda dele padnył a ſo ſnutſka pſcherasył. Padnywſchi ſo wón jenoż hiſchcźe ſłabje hibaſche a bórſy po tym wumrje.

— W lěcźe 1846 ſałożichu ſahorjeni ſerbſzy ſtudencźa w Prahu towaŕſtwo, kotrež mjenowachu „Sserbowku“. To bě ważny ſkutk ſa Sserbſtwo — to płody tuteho towaŕſtwa najlěpje pokaſuja. Katholſzy Serbja doſtawachu wot tam ſahorjenych ſerbſkich duſchipaſtyrjow, a mnoſy ſ tutych ſu byli ſa zyłe naſche Sserbſtwo wulzy ważni. Schto je dźěłał ſa ſwój narod Michał Hórnik, naſch njeſapomnity wulki wótcźinz — w „Sserbowzy“ je ſrěbał ſahorjenoſcź ſa naſchu wěz! A naſch njedawno ſemrjety biſkop Jurij Kuſcźańſki cźeſtny pſchedſydźyda Macźizy Sserbſkeje — ſwěrny a pilny ſyn ſerbſkeje ſemje — też jeho je „Sserbowka“ wukubłała! A hdyž na žiwych ſpominam: Jakub Cźiſchinſki, naſch wulkotny pěſnjeŕ, kotrehoż ſawěrno klaſiſke baſnje ſo runje ſaſo pola Cźechow ſławja a cźeſcźa nanajwyſchſcho — też wón je w „Sserbowzy“ ſapocźał pěſnicź, tam je ſo ſahorjał! A móhli hiſchcźe na wjele ſwěrnych, dźěławych Sserbowcźanow ſpominacź, tola k temu nimamy ani měſtna. To pak ſpóſnawamy, ſo je Prażſka „Sserbowka“ wulzy ważna ſa naſche narodne žiwjenje. A duž też jeje ſwjedźeń 60 létneho wobſtacźa naſ ſ radoſcźu napjelnja a ſ nadźijemi ſa dalſchi ſbożowny pſchichod. A tak njech roſcźe a kcźěje Prażſka „Sserbowka“ Bohu k cźeſcźi, Sserbam k wužitku! Rachlowc.

S **Khelna** pola Radworja. Hižo ſaſo je ſłóſtniſka ruka khudu ſerbſku ſwójbu wo ſtatok a bjes mała też wo žiwjenje pſchinjeſła. Ssrjedu, 9. meje, wjecźor wokoło 11 hodźin wudyri tudy ſ hródźe murjerja a dźěłacźerja Mikławſcha Rjeka woheń, kotryž ſo też, dokelž bě wſcho ſe ſłomu kryte a ſuche, ſ wulkej ſpěſchnoſcźu na wumjeńk, brózeń a domſke wupſcheſtrje. Płomjenjam móžachu ſo jenoż dwě poſłeſchcźa a ſ wulkej próżu jena krowa wutorhnycź; wſcho druhe: 1 koſa, někotre kanikle a kury, wſcha domjaza nadoba, wſchědna a njedźelſka draſta, 60 hriwnow ſ wulkej próżu nalutowanych pjenjes, wſchón hoſpodaŕſki grat atd. je ſo ſpaliło. Rjekowa mandźelſka, kotraž ſe ſwojim mužom na najſtwje ſpaſche, ſo prěnja ſ kurom, horzotu a ſwětłoſcźu płomjenjow ſe ſpanja wubudźi, ſawoła hnydom muża a wobaj potom ſ khwatnje ſhrabnjenymaj poſłeſchcźomaj a nuſnje ſwoblekanaj po ſkhodźe dele na dwór wuběżeſchtaj. Widźo, ſo ſo hižo zyły ſtatok pali a ſo běſchtaj ſo wobaj pſchi ſamym ſobu ſpalikoj, ſtejeſchtaj na wokomik kaž ſproſtnjenaj, potom pak běżeſchtaj hnydom k ſo palazej hródźi, ſo byſchtaj ſłót wukhowakoj. Lědma pak bě Rjek do hródźe ſaſtupił a krowu ſ powjaſa wottorhnył, tu ſaſypny ſo ſ pohłuſchazym wrjeſkom tſěcha a jena padaza ſo palaza hrjada ſrani a wopali khrobłemu wukhowarjej hłowu, prawu ruku a wobej noſy tak ſtraſchnje, ſo je na dlějſchi cźaſ k dźěłu njekhmany, też krowa je ſo khětro wopalika. Koſu, kury a kanikle njebě móžno płomjenjam wutorhnycź. Rjekezy, kotrejuž dwě dźowzy a dwaj ſynaj ſu pola burow na ſłužbje, nimaju niczo ſaměſcźene a ſu pſches tuteho hacź dotal njeſnateho ſtóſcźiweho ſapalerja tak rjez na proſcheńſki kij pokaſani. Teho dla proſymy wſchitkich Sserbow, ſo bychu ſo nad tutej wbohej, khudej ſwójbu ſmilili, a tak bórſy hacź móžno darniwu ruku wotewrili, kóždy po ſwojej ſamóžnoſcźi. Bóh budźe to wſchěm ſaſo bohacźe ſarunacź. Schtóž hnydom pomha, je dwójzy pomhał! Ssmilne dary, też najmjeńſche, móža ſo też we wudawaŕni „Sserbſkich Nowin“ w Budyſchinje wotedacź.

S **Khwacźiz.** We wokolnoſcźi naſcheje wſy ſu hižo woſpjet

popjelnizy ſ pohanſkich cžaßow namakali. Tele ßudobja ßu pjecža nëhdže 2000 lët ſtare. Duž je bjes dźiwa, ſo ßo lohko rosßypaju, hdyž ßo do nich ſtorcži. Tele dny je ſaßo jedyn tudomny žiwnoſcžer pëſk ryjo, dźeßacž popjelnizow wuryk, kotreż je jemu jedyn Budyſki kachleſtejeŕ wotkupił.

S **Hliny.** Ssrjedu w nozy ßu ßo tudomnemu žiwnoſcžerjej Handrijej Jeſchzy domſke, bróżeń a wumjeńk wotpalike. Tele twarjenja bëchu wſchë ſe ßkomu kryte. Jeſchka a jeho ßwojbni ßu ßebi jenož nahe žiwjenje wukhowali. Nimale zyła nadoba je ßo ſpalika. 20 kur a nëkotre hußy ßu w pkomjenjach kónz wſake. Hacž runje ma Jeſchka ſawëſcžene, wón njedźiwajzy teho cžëžko ſchkoduje. S Jeſchkez twarjenjow ßu ßo pkomjenja na ßußodnu Ssykoriz khëžu rosſchërike a ju do procha a popjeła pſchewobrocžike. K haſchenju bëchn ßykawy ſ Bukojny, Hucžiny, Maleſchez a Barta pſchijëke.

S **Njeßwacžidła,** 3. meje 1906. Zyrkwine knihi (agenda) naſcheje evangelſko-lutherſkeje krajneje zyrkwje mëjachu w druhim wudawku wunćž. Te ßame ſwopſchijeja w I. dźëlu: porjad Bożeje ßkužby, dale powſchitkowne zyrkwine modlitwy a ſkónczńje hudźbny pſchiſtawk; w II. dźëlu woßebite bożoßkužbne ſkutki, to je cžitanje a modlenje po Bożim pißmje pſchi kſchcženizach, wobnowjenju kſchcženſkeho ßluba, woprawjenjach, wërowanjach, khowanjach a pſchi nëkotrych druhich zyrkwinych ßwjatoczńych ſkutkach. Evangelſko-lutherſke krajne konſiſtorſtwo bë wulkomyßlnje wobſamkło, nowy wudawk agendy ſaßo też ßerbſkim woßadam ßerbſki poſkiczicź, hacžrunje bë tu wot prënjeho wudawka hiſchcže doſcź ekſemplarow na ſkładże. Wono wſa nowy wudawk ßerbſkeje agendy ſaßo do ßwojeho nakłada a ſapkacži ſ wulkim pjenjeſom, ſchtož je pſchi małym ßerbſkim nakładże pódła małych dokhodow wot pſchedatych agendow ſapkacźicź.

W poßlednich dnjach mëßaza novembra 1905 wobrocži ßo krajne konſiſtorſtwo na knjeſa ſararja Jakuba w Njeßwacžidle ſ powjeſcźu, ſo je ßo rukopiß pſchemënjeneje nëmſkeje agendy do cźiſchcźeńje dał, a ſ tym praſchenjom, hacž chze ſarař Jakub, kaž nëhdy knjes D. Imiſch, ßerbſki wudawk agendy ſ pſchekoženjom, ſ napißanjom a ſ pſchehladanjom cźiſchcża ſhotowacž. S wutrobnym dźakom ſa poſtaranje naſcheje najwyſchſcheje zyrkwineje wyſchnoſcże ſa naß Sserbow ſarař Jakub to pſchija. Jeho próſtwa k Bohu bëſche, ſo by tón Knjes pomoz a radźenje ſ hnadu wobradźił. Woßebje leżeſche jemu na ſtaroſcži, ſo by ßo woprawdże radźiło, ßerbſku agendu ſ nëmſkej hromadże, też w cźiſchcźu hotowu, woßadam pſchepodacž. To je ßo ſ Bohom ſtako. Njedźelu Miſericordias Domini, 29. haprleje t. l., bu nowa agenda w zykej Sakſkej w krajnej zyrkwi do trjebanja wſata.

Pſchi tejle ſkładnoſcži dyrbimy naſpomnicź, ſo je knjes Marko Ssmoleŕ (kotryż je, kaž jeho njebo nan prëni, tak tutón druhi wudawk ßerbſkeje agendy cźiſchcźał) zyle we wucžinjenym cžaßu a wſcho hacž nanajrjeńſcho dokonjał. Tutón cźiſchcź jeho woprawdże cżeſcži. Pſchi tym na žane waſchnje nochcemy ſabycź, na ßwërne dźëło hudźbneho wotrjada ſpomnicź, kotryż je ſ redaktorom ßerbſkeje agendy te liſtna ſ dypkami (hudźbny wotdźël) ſeſtajał, mjenujzy: knjes ſarař Mrózak ſ Hrodźiſchcża, knjes ſeminarſki wyſchſchi wucžeŕ Fiedleŕ ſ Budyſchina a knjes kantor Kalich ſ Njeßwacžidła. Jim wſchëm budź wutrobny dźak prajeny, woßebje pak knjeſej Fiedlerjej, kiž je, ſ luboſcžu k Sserbam, jara cżëžke dźëło ſ najßwërniſchej próżu kraßnje dokonjał.

3. meje ßmëdźeſche ſarař Jakub ſ Njeßwacžidła ßo do Draždźan podacź a nowu ßerbſku agendu konſiſtorſtwu w Draždźanach prjódkpokłożicź a ju wotedacž. Pſchi tym ßmëdźeſche też ßkyſchecź, ſo krajne konſiſtorſtwo ßwoje ſpodobanje nad tym wupraji, ſo je ßo ßerbſka agenda w poſtajenym cžaßu a też hewak we wſchëm tajka, kaž bë do prëdka wucžinjene, dohotowała. Knjes ſarař Jakub pak ßo wyßokemu krajnemu konſiſtorſtwu w mjenje ßerbſkich woßadow podźakowa ſa poſtaranje konſiſtorſtwa ſa naß Sserbow.

Bohu budź cżeſcź, khwalba a dźak ſa wſcho!

S **Njeßwacžidła.** Na poßledńje ſkótne wiki bë ßo 462 howjadow, 111 ßwini (bëhakow) a 330 proßatow pſchihnako. Howjada ßo ßrënjo, ßwinje ſpëſchnje kupowachu.

S **Khróſta.** Jena wokołocžahaza 16lëtna wikowarka Frieda Paulez bë njedźelu popołdnju dwëlëtnu holcžku tudomneje ſwudowjeneje Schołcźiny ßobu wabiła. Żandarmej je ßo poradźiło, zuſu žónſku w Boranezach ſaßkapicź a jej dźëcžo wotewſacź. Dundarka wudawaſche, ſo je dźëcžo ßobu wſaka, dokelż ma dźëcźi rad. Wona ßo dla wotwjedźenja dźëſcża pſched ßud ſtaji.

S **Huſki.** Sańdźenu njedźelu popołdnju je ßo w naſchej zyrkwi konzert tudomneho zyrkwineho chora pod nawjedowanjom zyrkwineho wucžerja Cžornaka wotmëł. Ke konzertej ßo poßedźenje Budyſkeho ſwjaſka zyrkwinych chorow pſchiſamknu. Jeho pſchedßyda, paſtor ſek. Haebler ſ Budyſchina, ſhromadźiſnu wotewriwſchi ſ dźakownym wjeßelom wo ßkyſchanym zyrkwinym konzercże rëcžeſche. Kantor Biehle-Budyſki roſprawu wo hudźbje noweje agendy poda, kotraž ßo w bliżſchim poßedźenju ſwjaſka zyrkwinych chorow w Hucžinje lëtßa ßrjedź junija na dnjowy porjad ſtaji. Skónczńje ßo naſch knjes ſarař Handrik zyrkwinemu wucžerjej Cžornakej, kantorej Hanzy, kantorej Biehli a paſtorej ſek. Haeblerej na wutrobne waſchnje dźakowaſche.

S **Wujeſda** pola Pomorz. Na tudomnym żeleſniſkim ſaſtaniſchcżu ßo wot 15. meje też ſjawny wobkhad ſa ſkót a twory ſawjedże.

S **Wotrowa.** Minjenu njedźelu, 6. meje, ßwjecżeſche tu wyßokodoſtojny knjes kanonik a farař ryczeŕ **Jakub Herrmann** ßwój 70lëtny narodny dźeń. Hdyž je ßo to ras nëtk w najnowſchim cžaßu trochu ſawjedko, tajki ważny wopomnjeńſki dźeń ßwjecźicź, móżeſche ßo jemu cźim mjenje dacź nimo hicź pola tajkeho ſtareho muża a wótcžinza, kaž je naſch knjes kanonikus Herrmann. Duž jemu też wurjadnje ſe ßwjedźeńſkim cźißkom hołdowaſche cžaßopiß „Łużica“, ſa kotruž dźën je telko woporow pſchinjeßł. Hołdowachu jemu naſchi ßkawni ßerbſzy wótcžinzy a też jeho ſnacži duchowni bratſja, kotſiž bëchu jemu jako wopomnjeńku kupili rjane bëłe rymo, kiž bu jemu też na ßamßnym dnju ßwjatoczńje pſchepodate. Wyßokodoſtojneho knjeſa chzył nam Bóh hiſchcże prawje wjele lët cźiłeho a ſtroweho ſdżerżecź, kaž je wón to cźinił dotal k ſbożu ßwjateje zyrkwje a też ßerbſkeho luda. A duž też pſcheja jemu „Serbske Nowiny“ ſ tutym hiſchcże najwutrobniſche „daj Bóh ſboże!“

S **Rakez.** Sſerbſzy ſchewzy maja dobru khwalbu. Wucžobnik tudomneho ſchewſko miſchtra Zawnike je pſchi pomozniſkim pruhowanju ſa wuſtojne dźëło jara dobre wopißmo a k temu pjenjeżne myto doſtał. To je ſ dopokaſmom, ſo ßerbſzy rjemjeßlnizy nëſchto hódne dokonjeja.

Se **Schcżeńzy.** Tudomne wojeńſke towaŕſtwo 8. julija ßwoju khorhoj poßwjecźi. Sa ßwjedźeńſke mëſtno je ßo tudomny knjeżi dwór wubrał,o na kotrymż ßo k temu khłódniży natwarja. Khorhoj je ßo w Hanover-Mindenje ſa 400 hriwnow dźëłała.

W **Ralbizach** wuhotowaſche ſpëw. tow. „Lilija“ njedźelu 29. haprleje ſpëwny wjecżor. Dokelż „Lilija“ jara produktiwnje na polu ßerbſkeje hudźby, kaž też ſ zyła ßwërnje ſa naſch narod dźëła, chzu moje myßliczki a naſhonjenja tuteho wjecżora tu naryßowacź. Pſchede wſchëm wuſbëhnu, ſo pſched konzertom a w pſcheſtawkach njeßkyſchachmy herzow piſkacź. To ßo mi a też mnohemu druhemu jara ſpodobaſche. Njechaṁ ſ tym nihdy naſchich herzow ranicź, ale to pak kóżdy wuſnaje, ſo ſtaj tajki nëżny harmoniſki khor a kruch na blachowych inſtrumentach zyle napſchecźiwnej wëży. Hdyž pak ßo wobej podawatej w mëſcheńzy krótko ſa ßobu, njemóże ßo wucho, hdyž jemu hiſchcże klinczi wot ßylnych ſwukow blacha, njemyślenje a poknje wokſchewicź na luboſnych ſwukach ſpëwaneho ßkowa. Mjes ſaſtawkami chze też pſcheczel ſ pſcheczelom a ßußod ſe ßußodom bjes napinanja pobjeßadowacź. A tak ſ tutej dwojej pſchicżiny ſtajnje ßo wjeßelu wſchudźom na ſpëwnych wjecżorach, hdyž hudźbu do reji ſ zyła njeßkyſchu a pſchi tym mje ſwjeßeluje, ſo ßu też mnoſy ßamßneho mënjenja. —

Program wotewri ßo ſ wëcżnje młódnym ſawodnym khorom ſe Ssmetanoweje „Pſchedateje njewjeſty,“ ale ſ podpokłożenymi ßkowami wo naléczu. Sskowa je wëſty P. P., kaž program ſdźëluje, ßwobodnje po Sejlerjowym naléczu ſeſtajał a derje ßo jemu to poradźi. Lohki, wjeßely tekſt a luboſna melodija — to ſacżuwachmy poknje w kraßnym młodym naléczu. „Wyſk a radoſcź wſchudźinko, witaj młode naléczo“ — to wſcho wyſkaſche a hiſchcże mi dżenßa we wuſchomaj klinczi. Poruczam tule myßliczku, rjanej melodiji podpokłożicź pſchihodny ſkładnoſtny tekſt. Na to powitachu ßo wſchitzy hoſcźo ſ bliſka a ſ daloka w mjenje Lilije a rëcżnik ſpominaſche na woßadnu zyrkej, kotraž ma ßo lëtßa ponowicź pſches dobrowolne dary. Napominaſche woßadnych k darniwoſcźi a ſpomni, ſo też wunoſchk konzerta ma k temu ßłużicź. To je zyle pëknje, ſo woßadne towaŕſtwo k temu pſchinoſchuje, hdyž je nuſne, trëbne ponowjenje jenicżzy „bohużel“ (!) na „dobrowólne“ pſchinoſchki pokaſane. Hdyž mam runje kritiſke pjero dżenßa w ruzy, njemóżu ßo też tu kritiki ſminycź. Rëcżnik rëcżeſche wſchak wjele wërnoſcżow, ale po mojim ſdacźu bëſche rëcź na tajkim konzercże pſche dołha a ſkónczńje też nëkotre woßebinſke abo lëpje towaŕſtwowe należnoſcże bëſche lëpje było, hdy bychu njerospominane woſtałe. Też „ßława“ — „Lilija“ wſchak ju poknje

popscheju a pschipósnawam — běsche formalnje na sapoczatku wunjeżena na wopaczným městnje. Snaju dobre smyślenje rěczníka a wěm, so wón wscho na najlěpje měni, ale někotsi njechaja to tak srosymicz, ale wukožuja jeho żkowa w zyle niskim smyślenju, rosomneho cłowjeka njedostojnym. S zyka njejżym pschecżel „żkawjenja," najmjenje se strony domjazych. To je żkawjenym pschezo fatalne, dokelż mnosy to wuwołaja w runje naspomnjenym njedorosymjenju. Radżeny skutk a dobry wuspěch a pschipósnacże cżażopiżowej kritiki — to je naschim spróznjowym towarstwam nadosez myta. Cżażopiżowa kritika dyrbi scżěhowacz po kóżdym sjawnym wustupje, to je waschnje po zyłym żwěcże. — Nětko scżěhowachu měschanaj khoraj „Ha Limborczenjo s wójny dom cżehnjechu" a „Ssylsow żym dosez ronik" a żónski 2 hł. khor „S domom w Delanach: W horach tam horjeka" — pożlednaj dwaj staj něm. lud. hłożaj na Sejlerjowe żkowa. Beethovenowy spěw: „Ow, krażny je nasch żwět: Na kóżdu hałżku lěha żo młódna seleń po kraju" — na programje jako měschany kwartett — spěwany pak jako mały khor, běsche wulkotne cżiżko. Tak cżisce a derje pschednjeżeny spěw, to je woprawdże wokschewjenje. Sskowa běsche k temu sażo podstajał njesnaty P. D. Sskyschach ras, hdyż chzemy rjany klassiski spěw w żerbskim spěwacz, njemóżemy hinak, hacz němski spěw spěwacz. Hlej, tu widzimy, so tez to je po żerbsku móżno a wumjelstwo njeczerpi, każ mi hudźbnik — Němz w Ralbizach rukowasche. Sejlerjowy spěw „Njeżwěrny: We Wotrowje wětsik mi jabłuko stschażk" spěwasche żo na khóż „Jědnacże cżepjesche" jako 2 hł. żónski khor. Na to scżěhowasche jenicżki mużiki khor „Bolostne spominanje: Mi je, każ měł ja płakacz" wot P. D. Jadrowskeho — a wón mějesche tak spodźiwne kusko w żebi, njewěm bě to w żkowach abo w khożu. Ralbicżanski mużiki khor drje njeje żyłny, ale tola skutkowasche spěw poměrnje derje. II. tenor móżesche kusk krucźischo spěwacz a żnadź tez I. baż. II. baż pak tu każ tez w Beethovenowym „Ow, krażny je nasch żwět" żo wusnamjeni a to dokonja knjes Mrós = Ralbicżanski se żwojim swonojażnym bażom. Wón je, tak dołho hacz Ralbicżanow żłyschu psches 11 lět spěwacz, kruty a wěsty stołp a „Liliji" jeho pscheju hischcże mnohe lěta, doniż njenamaka naślědnika a tez potom hischcże.

Druhi dźěł wotewri żo se spěschnym Krawzowym měsch. khorom „Reja w meji: Hlej, do korczmy kiwaja piwko, winko, reje." Schkoda, so mějesche rjany spěw jenoż dwě schtucżzy. Scżěhowaze partije se Schillerowcho swona po Ducżmanowym pschełożku w Rombergowej kompozizii poskicżichu kusk cżeżscheje hudźby — tak mjenowaneje wumjelskeje. Njebě to tez tak spěwane, każ to wumjełz dokonja, je tola wjele, so żebi na to sważa. Sopranowe solo „We żkawnym synkow radowanju" drje w sapoczatku mały kusk khabłasche, tola to pak skoro hinak njebě móżno. Wina njebě na spěworzy, ale na pian scże — pschewodżerju. Jako pschedhru trjebasche wón pschełhod s klawěrneho wucżaha skónczazy w F-dur a hnydom na to ma sastajicz spěwarka s A-dur. To mi wón żam tez wusna jako pschehładanje a sawěscże bě sche wón temu smylkej sadźěwacz mohł. Sopranowe solo „Wot holcża pachoł hordże cżěri" a nježny duett „O żłódka nadźej" spěwaschtaj żo poměrnje derje, duett, schtoż je hłowna wěz — cżisce. Sbytkny dźěł pschinjeże żortne cżiżko w spěwje a we żkowje. „Boscżij s wukażenym subom" spěwasche a powjedasche we żwojim cżeżkim cżerpjenju, we nałożenych żrědkach bjes wuspěcha a wo njesměrnych strachu psched torhanjom pola Dr. Dracżowskeho a hdyż sub pschesta bolecz, hischcże někotre hróncżka wuspěwa.

„Hansk a Leńka" běsche sażo nowa mała hra se spěwom, runje tak tez „Boscżij". Hansk chze jako żkużownik s knjesom hrabju do Ameriki a s Leńku żo roszohnowawschi skónczinje żo hinak rossżudźi: „Wsmi żebi mje a wostanu tu" a wona tez po krótkim napscheczizwjenju měni: „lěpje je, so je Hansk doma żenjeny hacz w żwobodnym kraju njeboh" Klumbumbuża wot dźiwich swěrjatow sezrany." Krótka wjeżeła hra skónczi żo se żłódkim duettom s Mendelsohnowej opery „Hatem a Suleika." Cżiżko polne żorta w żkowach a we khożu běsche 3 hł. żónski khor „Bojasny Hansk: Hansk prěni ras na żentwicżku," sestajany wot krawza po lud. khożu, żkowa je skożił P. D. Tak spěschnje, każ mějachu żo někotre schtucżki spěwacz, to dokonja wěso żónski splah jenoż — niczo sa sko! —, tehodła bě derje so to żónski khor spěwasche. Jara żo woprawdże tutón spěw lubjesche a bych hischcże hnydom sażo żłyschecz chzył. To bě prawje, so żo hnydom sażo zyły wospjetowasche. Njejżym hewak pschecżel wulkich pschidawkow, ale tu pak zyły spěw s radosczu hischcże junu żłyschach. S Pulkowej 5 hł. Sserbskej reju „Chzemoj mój s kijom a s karu do drjewa jěcz," żo derje radżeny wjeczor skónczi. To bě effektne cżiżko, sa to rukuje hižom mjeno komponisty a tez tuto żłyschachmy s wulkim spodobanjom dwójzy. — Rjane nalětne wjedro a schěroki Ralbicżanski sal s dobrej akustiku, derje sestajany a pschijomnje spěwany konzert mytowaschowulku żyku pożkucharstwa s někotrymi wokschewjenja pólnymi hodźinkami. Na sażowidżenje! Kritikus.

S **Łasa.** Bliśko nascheje wży żu cżěło jeneho mużskeho namakali. S papjerow, pola njeho namakanych, żu morweho jako Gustava Schmidta, 1859 w Derbnje narodżeneho, spósnali.

S **Klětneho.** Póndźelu rano w 1 hodźinje żo wobydlerjo nascheje wży s wokańzu, so je woheń, se spanja wubudźichu. W blizkim Dyrbachu s khěże prjedawscheho rybaka Nowotneho płomjenja żapachu. Wohnjej je żo jara mało wukhowało. Jena kosa je żo spalika. Kak je woheń nastał, njeje znate.

— Wobżaromne njesboże je psched krótkim żydomlětneho żynka swudowjeneje Krawzoweje w Dyrbachu podeschło. Hdyż chzyschе żebi hólz krjeżu kłeba wotkracz, żo jemu nóż wużuże a jemu do wócżka sajedże, kotrez żo rosrěsny. Wbohe dźěcżo żu do Shorjelskeje wocżneje kliniki dowjeli.

S **Běłeho Khołmza.** W tudomnym rěsaku żu żo psched někotrymi njedżelemi gratmischtrej Hanschej s kuloitej piku tsi porsity lěweje ruki wotrěsłe. — W tym żamym rěsaku někotre dźěcżi s lowriju hrajkachu, s kotrejż żo schtomy na rěsak woża. Pschi tym żo lowrija wot horka dele swjese a tsilětneho Seltmannez hólza pschejedże, kotremuż żo nosy straschnje sranischtej.

S **Połpizy.** Wutoru popołdnju je pschi żyłnym hrimanju błysk w Obstez holi do jeneje khójny a do dweju telegrafoweju żerdżow dyrił. Khójna żo jenoż wobodrě, telegrafowej żerdźi pak żo na tschěiki rosrasyschtej.

S **Mikowa.** Schtwórtk popołdnju je tu Boże njewjedro do bróżnje tudomneho korboweho wikowarja Pětscha dyriko a sapaliło. Prjedy hacz móżesche żo woheń rosschěricz, jón salachu. Prjedy hacz móżesche żo woheń rosschěricz, jón salachu.

S **Běłeje Wody.** Holza tudomneho schkleńczerja Neumanna je wutoru do żmjertneho njesboża pschischła. S druhimi dźěcźimi na jenym dworje hrajkajo, chzyschе wona s wrotami won wuběżecz. W tym żamym wokomiku wětr wrota saprażny, kotrez dźěscżowu hłowu satłużnychu.

S **Mużakowa.** Tudomne dwórnischczo ma żo powjetschicz. 3. meje żu teho dla żedmio wyschschi żelesniszy sastojnizy dwórnischczo wobhładowali.

S **Tschadowa** pola Hródka. Wutoru popołdnju je błysk do tudomneho wětrnika dyriwschi jene wokschidko wottorhnył. Wětrnik hnydom zyły w płomjenjach stejesche. Někotrym mużom, kotsiż na pomoz pschiběżachu, żo hischcże poradźi, dwaj kórzaj żita wukhowacz; wscho druhe je żo s wohnjom snicżiło. Wětrnikar, kotryż bě hischcże krótki cżaż dobłyskoweho dyrjenja we wětrniku, jara cżeżko schkoduje, dokelż nima sawěscżene a tez niz telko pjenjes, so mohł młyn s nowa natwaricz.

Přilopk.

* (Woheń.) W Hartensteinje pola Zwikowa żu żo 4 khěże wotpalike. 17 żwójbow, kotrez s wjetscha nimaju niczo sawěscżene, je bydło shubiło.

* S błyskom je żo w jenym młynje w Erkelenzu 21lětny żyn młynka Mevissena saraził. Młyn żam żo żyłnje wobschkodźi, a kruchi kamjenjow żo hacz 80 metrow daloko funknychu.

* (S cżělnym cżahom pruskeho żelesniskeho ministra żo sajeł.) Se Stendala 2. meje pisaju: Wczera popołdnju spěschny cżah s cżełom żelesniskeho ministra s Budde psches sastanischczo jedżesche. Cżah s tsjoch ludźazych wosow a s wěnzami wupyscheneho cżelneho wosa wobstejesche. Krótko psched Rathenowskim sastanischczom je tutón cżah jenemu żelesniskemu rjadowarjej nop rosmjatł. Muż hnydom wumrje.

* Khěżorka je krónprynzeży, kotraż wjeżełemu podawkej napscheczo hlada, dźěcżazy korb dariła. Wón wscho wopschija, schtoż cżłowjek na żwět stupiwschi, potrjeba.

* (Ratarszy dźěłacżerjo njedożahaju.) W Pósnańskej a sakskej provinzy pjecża něhdże 3000, w Braniborskej skoro 3000, w Schlesyskej, rańschej Pruskej a Pomorskej 2000 a w Hannoverskej uěhdże 1000 dźěłacżerjow ratarstwu pobrachuje.

* (Żałożne njesboże.) Jena żona w Dargunje w Mecklenburgskej bě bow s kropom do kuchinje stajiła, hdyż ju płakanje młódscheho dźěscża wot dźěła wotwoła. Hnydom na to tsilětny żynk do kuchinje pschiběża, snak duzy do bowa sawadźi a do njeho padże. Hólczk żo pschi tym tak żałożnje wopari, so sa někotre hodźiny wumrje.

Cżeżke njewjedra żu w Hessenskej wożebje w stronach wokoło Mainza wjele schkody nacżinike. W Gonzenheimje żo tak cżeżki

ſliwk nańdże, ſo dyrbjachu ludźo ſ delnich wobydlenjow pſched wodu cźekacź. Wjeß Gundersheim ßo teho runja ſe ſliwkom tak póczrja, ſo dyrbjeſche wohnjowa wobora wohroženym ludźom ſ wódneje nuſy pomhacź. Dwaj na polu dźěłazaj ratarjej ßo ſ błyſkom ſaraſyſchtaj. Też w Niederflörsheimje je ßo jedyn dźěłacźeŕ w jenej ſkale ſ błyſkom ſaraſył.

W bayerſkej Pfalzy ßu cźeźke njewjedra na polach, łukach a ſahrodach wjele ſchkody nacźiniłe. W Mußbachu je błyſk jeneho na polu dźěłazeho winizarja hromadże ſ jeho konjom morił.

Sliwki a ßylne njewjedra ßu wokoło Detmolda ßywy wupuſcźiłe. Rańſchi dźěł měſta Detmolda je ßo póczrjeł. Sahrody a pola ßu powodźene.

Też w Schleſyſkej ßu nękotry ſtrony pod ſatraſchnymi njewjedrami cźeźko cźerpiłe. Najcźežo je ßo krajina wokoło Goldberga potrjechiła. Tam je krupobicźe njeßměrnje wulku ſchkodu nacźiniło. Młode ßywy ßu do cźiſta ſniczeny a ſe ßadowych ſchtomow je kcźenje ſdrjene. Semja bu ſ hakoſami a hałźkami kaž poßyta. Krupy běchu tak wułke kaž hołbjaze jeja a ſ měſtnami kohcź wyßoko leżachu. ataRrjo dyrbja ſ nowa wußycź.

* (Krwawna mandźelſka ſwada w Innsbrucku. Krwawny mandźelſki podawk je ßo tu njedźelu w nozy ſtał. Krajneho radźicźela Wylema Rutthofera, kotryž bě hižo dołhi cźaß ſe ßwojej mandźelſkej Luiſu w ſwadźe a roskorje žiwy, je ta ſ nožom k wutrobje kłoła a jeho morika. Krajny radźicźel bě ßo njedźelu wjecźor ſ wuléta pſches kraj domoj wrócźił, jeho žona nękotre minuty poſdźiſcho pſchińdże. Na to ßo Rutthofer puſoleſche. Sso ſe žonu pſcherěcźawſchi, wón do korcźmy dźěſche, ſ kotrejež w nozy domoj pſchińdże. Dokelž žona hnydom njewocźini, wón roshněwany ſawoła: „Wſcho ſapalu!“ Jene ßłowo druhemu wotmołwjeſche, a na dobo wón revolver ſhrabny, mjes tym ſo ßo wona ſ dołhim kuchińſkim nožom wobroni. Wón potom žonu na ſofa dowlecże a chzyſche ju ſadajicź. Wona wołaſche: „Hladaj ßo, mam nóż!“ Rutthofer ſnapſchecźiwi: „Revolver dale dże, hacź nóż!“ Na najbóle wohroženа wona muża do brjucha a k wutrobje kłó. Rutthofer ſtany, tola hnydom ſnak padże a ſa nękotre wokomiki wudycha. Rutthoferowa potom po lěkarja běżeſche, tola tón móżeſche jenož wobkrucźicź, ſo je jejny muż morwy. Dołhi cźaß žona w lijazym deſchcźu po próſdnych měſchcźanſkich dróhach błudźeſche a rano wokoło 2 hodźin k ſpſchecźelenej ßwójbje pſchińdże. Tam powjedaſche, ſchtož bě ßo ſtało, a proſcheſche, ſo bychu jej pſchenozowacź dali, ſchtož pak ßo jej ſapowjedźi. Na to ßo wona do ßwojeho wobydlenja wrócźi a ſbytnu nóż w jenej ſadnjej ſtwje pſchebu, mjes tym ſo jejny muż morwy w jenej prědkownej ſtwje leżeſche. Najſajtra rano Rutthoferowa na ßudniſtwo dźěſche a ßo ßama wobſkorži. Po jejnym wuſnaczu ju hnydom w arreſcże wobkhowachu. Kaž ßo powjeda, je jejny muż, ſe ſaſtojniſkimi dźěłami ßo pſchepinawſchi, jara nerwoſny a pódła teho też na ßwoju žonu jara žarliwy był. Też je ßłyſchecź, ſo je jena tſecźa wołoba ſaſchmatana. Morjeny bě hižo 20 lět w ſaſtojńſtwje a 11 lět woženjeny. Mandźelſtwo bě bjes dźěcźi.

* (Dźeßacź mordarſtwow.) Wjelekrócźny mordaŕ Dittrich kotryž w jenym Draždźanſkim jaſtwje ßedźi, je ßo hižo 9 mordarſtwow wuſnał. Wón je Oppitzowu pola Königſteina, ſchěſcźłětnu holcźku Schönherrez w Rieſy, žonu kłódźnika Graßnika ſ Goſena, žonu domownika Schürma ſ Zeuthena, jenu žonu pola Kiela a 4 žónſke w Awſtriſkej morił. Nětkole ſakſka polizija měni, ſo ma dopokaſmo wo tym w ruzy, ſo je Dittrich lětża w haprleji 30lětnu Graßowu w Zöblizach morił. Hacź budźa móz Dittricha ſ guillotinu njeſchkódneho ſcźinicź, je hiſchcże jara njewěſte. Wón je ßo prjedy dlějſchi cźaß w błudnizy hojił, cźehoż dla měnja, ſo wón ženje njeje zyle ſtroweho ducha był. Jeli ſo by temu tak było, mohli Dittricha jenož na cźaß žiwjenja do błudnizy ſawrjecź.

S **Draždźan.** Podoffizěr Moritz Erwin Ebert, wot 11. kompagnije 4. pěſcheho regimenta 103 w Budyſchinje mějeſche ßo pſched wójnſkim ßudom dla krjudowanja wojakow ſamolwicź. Wjecźor 4. haprleje bě ßo mużſtwam kompagnije pſchikaſało, ſo maja naſajtra k ſtajenju w helmje a w najlěpſchich ſchkórnjach pſchińcź. Njedźiwajzy teho běſchtaj wojakaj Gäbler a Kieſchleck, kotrajž pjecża njeběſchtaj wukas ßłyſchałoj, w ſtarych ſchkórnjach k ſtajenju pſchiſchłoj. Feldwebel Voigt tehodła wobſkorženeho podoffizěra Eberta poßwari. Po ſkónczenej ßłużbje Ebert k mużſtwam do jſtwy dźěſche a tam wojaka Gäblera, kotryž pſched ßwojim khamorom ſhileny ſtejeſche, ſa włoßami horje ſcźeże, ſhrabny jeho potom ſa wutrobnjo, tſchaßeſche jeho a jeho dwójzy do khamora ſtorczi. Druhi krócź Gäbler ſ hłowu do jeneje hrany ſawadźi, ßo ſ tym cźeźko ſrani a dyrbjeſche ßo, dokelž jemu ſtawy hrajachu, ſe ßłużby wupuſchcźicź. Gäblera ſmorſkawſchi podoffizěr Ebert wojaka Kieſchlecka k ßebi ſawoła, naßwari jeho dla jeho njekedźbliwoſcże a jemu tſi tak ßylne pliſty wotkoži, ſo biteho hacź do wjecźora hłowa boleſche. Eberta dla krjudowanja podſtajenych k 18 dnjam ßrěnjeho arreſta ſaßudźichu.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Hižo 12 krócź khoſtany ſkałaŕ P. O. R. Kunſch, na poßled w Biſkopizach bydlazy, bě lětża 1. februara ſe ſkały na Semicźanſke dwórniſchcźo duzy ßo do ſkałarja Heinricha ſ nožom dał a jeho tak ſtraſchnje ſkałał, ſo dyrbjachu Heinricha hnydom do hojeŕnje dowjeſcź. Cźělneho ſranjenja dla Kunſcha k jaſtwu na 1¼ léta ſaßudźichu.

Želesny

nowy młynecź,

kotryž ßo k ſchrótowanju a też mjecźenju wowßa ırjebacź hodźi a ſa hodźinu 2 zentnarjej naſchrotuje a ßo ſ ruku abo też ſ göpelom cźěricź hodźi, je na pſchedań w **Dobroſchezach** cźišło **2** pola Njeßwacźidła.

Duſchne wobydlenje

je w **Měrkowje** cźišło **5** na pſchenajecźe a 1. julija wobcźahnycź.

Najlěpſchi **tołſty połcź** punt po 90 np, pſchi 5 puntach po 85 np., **ßadło** punt po 85 np., pſchi 5 puntach po 80 np., **ječmjenjowy kój** punt po 60 np., wuſchkrjeny punt po 55 np., pſchi 5 puntach po 50 np.

Emil Gräfe w Budyſchinje na ſwonkownej lawſkej haßy 15.

Cźerſtwy kój, punt po 30, 40 a 50 np., **ßuſcheny tołſty połcź**, punt po 85 np., **ßuſcheny ßwinjazy brjuch**, punt po 80 np., **cźerſtwe ßadło**, punt po 75 np., **dobru kołbaßu**, II. družiny, punt po 60 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow tuńſcho porucża

Ota Pětſchka na žitnej haßy.

W Dobruſchi je **khěža** cźišło 24e ſ 5 wobydlenjemi na pſchedań.

Khěža na pſchedań.

Khěža cźo. 50 w **Nowej Jaßońzy** pola Njeßwacźidła ſ 1½ kórzom pola je na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola wobßedźerja, tola jenož njedźelu popołdnju.

W Hunczerizach je **khěža** cźišło 24 ſe ſahrodu na pſchedań. Wſcho dalſche je ſhonicź pola **Khorle Hauſy** w Semizach cźo. 16c.

Khěža cźišło 109 w **Rakezach** ſ wułkim ſadnim twarjenjom, połom a łuku je na pſchedań.

Swjaſk ratarjow.

Ssobotu 12. meje popołdnju w **3** hodźinach směje ßo w ſali hoſcźenza **„běłeho konja“ w Budyſchinje**

wokrjeßna ſhromadźiſna

ſwjaſka ratarjow ſe ſcźěhowazym programom:

1. Wotewrjenje pſches pſchedßydu.
2. Rěcź knjeſa khěžorſtwoßejmſkeho ſapółłanza Gräfy ſ Biſkopiz.
3. Pſchednoſchk kn. ſapółłanza fararja Heckenrotha wo „ſtejiſchcźu ſwjaſka ratarjow k najwažniſchim hoſpodarſkim praſchenjam pſchitomnoſcże.“
4. Rosmołwjenje wo dypkach 1., 2. a 3.

Wſchitzy kraloßwěrni mužojo ſ měſta a ſe wßow ßo najpodwolniſcho pſcheproſchuja.

A. Steiger, tajny ratarſki radźicźeł, wokrjeßny wotpółłanz.

Br. Böhme, hłowny wotpółłanz.

II. Representny serbski wječor w Prazy,

wotměwa so hižo přichodnu **póndźelu 14. meje 1906** we **wulkim salu na Zofinje** (Sofieninsel) kaž je so to nadrobnišo posledni króć wozjewiło.

Serbscy krajenjo přeprošuja so hišće raz należnje na tutón sławnostny wječor na počesćowanje serbskeho mjena a za našu dobru wěc.

Wosebje wočakuja so zastupjerjo serbskich towarstwow a njemóža-li nokoho pósłać, njech so znajmjeńša ze serbskim strowjenjom na sławnosć dopomnja, kiž přijima so pod adressu:

Pán Ph. C. **J. Serbin,**
Praha II.—196b. Kgr. Böhmen.

(Přileżnosć pućowanja je wot Budyšina (póndźelu rano jězdźi ćah w 5 hodź. abo tež připołdnju w 10^{45} hodź.) na Georgswalde-Ebersbach a je w 1^{20} abo 7^{15} hodź. w Prazy; potom je tež móžno na Drježdźany, hdźež připołdnju wokoło 11 hodź. jedyn wosobowy abo 11^{30} hodź. spěšny ćah do Prahi wotjědże.)

Póndźelu 14. meje 1906 we wulkim salu na Zofinje,
pod protektoratom knjeza A. Černeho,
redaktora „Słowjanskeho přehlada".

Porjad.

Powitanje hosći ze Slezskeje a z Łužicy. — Předsłowo wo łužiskich Serbach. K. A. Černý. — Słowo wo Slezsku.

I.

1. B. Krawc-Jitrowski: a) Wbogi plějar: „Za Kamjencom", delnjołužiska nar. pěseń. b) Zbožowny pastyř: „Pasech ja konika". c) Wójnski spěw: „Naše hólcy z wójny jědu". — 2. Čisło na klavěru, zahraje knježna Režábková. — 3. H. Zejleř: Podarmo lubosć. O mój lubši ludo serbski. Bréza přede wsu. Deklamuje knjeni dram. wumjełk. Táborská-Neumanová. — 4. P. Hodźijski: a) Ave Maria. Sopranowe solo knj. Schillerová, z přewodom klavěra k. Kurzová, na harmoniju k. St. Pokorný. B. Krawc: b) Postrow domowiny. Tenorowe solo k. Ryćeř. — 5. Fantasija z opery „Lucia dí Lamermo", solo za husle, hraje k. Rezek. — 6. K. A. Kocor: Husleř pod woknami. Kwintett.

II.

7. J. Čišinski: „Budyšin" (serbski přednjese J. Serbin) Serbski Dom. (Delnjołužiski.) — 8. F. Chopin: a) Nocturno (D-dur) virtuos na husle k. J. Rezek. N. Rayamus: b) Reja kuzłarničow, z přewodom klavěra. — 9. B. Jitrowski: a) Přaza: „Šwórčo, bórčo, šćebotajo". b) Jaty šapor: „Šapor ten paso". c) Limborski kwas. Danske oktello „Hlahola". — 10. J. Čišinski: a) Pohrjeb lěta. b) Wótčinska česć. c) W zymicy. d) Asterka. K. Táborská. — 11. B. Krawc: a) Dźělenje. b) Hajd u kola (khorwatska), k. Schillerová. P. Hodźijski: Modlitwa stareho bura, k. J. Ryćeř. — 12. J. Słodeńk: W jednej rucy Hanku. Stup dale. Hornjo- a delnjołužiske reje.

Měšane, žónske a mužske khory spěwa sławne spěwarske towarstwo „Pražski Hlahol".

Započatk we 8 hodźinach.

Postrowy z Łužicy k serbskemu wječoru přijimaju so na adressu:

Lužicko-srbský večer. Žofín. (Sophieninsel). Prag.

Dopomńće so na nas, łužiscy krajenjo!

Žiwnosć

ſ 15 kórzami pola je ſe wſchěm inventarom a ſkotom na pſchedań w **Brěſezach** cźišło **6** pola Hrodźiſchcźa.

Na ſudniſtwje w Budyſchinje ma ſo na dyrbjenſke waſchnje 23. junija dopołdnja w 10 hodź. **kubło** J. E. Scholty w Trjebjeńzach pola Pomorz, ſ 654 dawſkimi jenoſcźemi poczežene a na 30,000 hr. takſěrowane, na pſcheſadźowanje pſchedawacź.

Kowarńja

ſ wjele dźělom je ſ doſpołnym gratom a 4 kórzami jara dobreho pola, łuki a ſahrody ſemrjecźa dla pracźiſny hódno na pſchedań w **Běcźizach** pola Hodźija.

Dla dźělenja herbſtwa ma ſo w Hornim Wujeſdźe **khěža** cźišło 45 ſ 2 kórzomaj pola a łuki pſchedacź. W khěži je ſo wot 10 lět ſzedłarſtwo ſ dobrym wuſpěchom wjedło. Dalſche je ſhonicź pola hoſcźenzarja E. T. Lehmana w Hornim Wujeſdźe.

Protektor Se. Majestät der König v. Sachsen
DRITTE DEUTSCHE KUNST-GEWERBE-AUSSTELLUNG
DRESDEN 1906
12. MAI – 31. OKT.
KUNST · KUNSTHANDWERK · KUNSTINDUSTRIE
ILL. AUSSTELLUNGS-ZEITSCHRIFT D. D. BUCHHANDEL

Nataŕſke woheń ſawěſcźaze towaŕſtwo w ſakſkim kraleſtwje w Draždźanach.

Sawěſcźenſki wobſtatk 1. januara 1906 . .	Mk.	802,856,742,—
Lětne dochody a ſamoženja	=	3,549,598,84
Sarunanja ſchkodowanjow hacź do 1. jan. 1906	=	11,037,645,03
Darmotne lěta a dividenda ſawěſcźenych . .	=	2,629,557,30

Dividenda 15% na podźěl prawo mějazeje premije, wot generalneje ſhromadźiſny 24. haprleje t. l. wobſamknjena, ſo wot 1. junija t. l. wot lětneho ſapłacźenja premijow wotliczi, mjes tym ſo ma ſo wona na do prědka ſapłacźene premije pola agentow wupłacźicź.

K pſchijimanju niz jenož nataŕſkich ale tež ſawěſcźenjow mobiliara a tworow na wſach a w měſtach ſo jako ſaſtupjerjo poručeja:

C. Meiſel w Budyſchinje, **Locka** w Błózanach, **Pawlik** w Hrodźiſchcźu, **Belka** w Brěſy, **Sommer** w Hrubocźizach, **Kěta** we Wjeſelu, **Krätſchel** w Nowych Demjanach.

Wulku liczbu ſłużobnych holzow, někotre ſchwalcže, 2 pſchedawarzy a wſchelake dźěłacźerki pyta **darmotna wukaſarnja dźěła** na Moltkowej drózy 21.

Někotrych woženjenych a njewoženjenych pohonczow, dźěłacźerſke ſwójby, młodych domjazych pachołow a kruwarjow pyta **darmotna wukaſarnja dźěła** na Moltkowej drózy 21.

Młódſchu ſłużobnu holzu do pjekarnje pyta **Jan Rjencź** na Mužakowſkej drózy cźišło 29.

Dobra ſtarſcha ſłużobna holza ſo ſa domjaze dźěło w hoſcźenzu „radneje pinzy" w Schěrachowje pyta.

Holza, kotraž je jutry ſchuln wukhodźiła, ſo pyta na ſwonkownej lawſkej haſy 28 w Budyſchinje.

Młódſcha pěkna **ſłużobna holza** ſo k 1. junijej pyta na ſnutſkownej lawſkej haſy 5 po 3 ſkhodach.

Kuchaŕki, ſtwinſke a ſłużobne holzy, mlokowe holzy a tajke k ſwinjom, hródźne dźowki ſ wulkej mſdu, ſrěnkow, rólnych pohonczow do tudomnych a Draždźanſkich ſtron pyta pſchiſtajetka **Görlichowa** na ſchulſkej drózy 7 ſ napſchecźa theatra.

Ssylna ſtucźelna kruwa je na pſchedań w **Budyſchinku** cźišło **34**.

Harmonium

je tunjo na pſchedań w hoſcźenzu Mnichowſkeho dwora (Münchener Hof) w Budyſchinje.

Sſłużobnu holzu

15—16 lětnu hnydom pyta **Ota Döring** na Židowje 252.

Sſłużobna holza,
niz pſchemkoda, ſo k 1. junijej pyta. Sſo ſamolwicź we **wyſchſchej hajnkowni w Huſzy.**

Na jene ryczeŕkubło ſo po mózhoſczi bórſy **dźěława žona** abo **holza** k woženju mloka pyta. Poſkicźenja chzyle ſo pod **N. Y.** we wudawarni Serb. Nowin. wotedacź.

Sſerbſki rěcźaza
pſchedawarka

ſo do jeneje khlamarnje we wjetſchej zyrkwinej wſy pola Budyſchina k 15. meji abo k 1. junijej pyta. Poſkicźenja chzyle ſo pod **A. B.** we wudawarni Serb. Nowin. wotedacź.

Dźěłacźerſka ſwójba

ſo pyta na knježim dworje we **Wulkim Wjelkowje.**

Hródźny
ſchwajzarſki wucźobnik

ſo na Lichanjanſke knježe kubło pyta. Dalſche je ſhonicź pola wyſchſcheho ſchwajzarja **Liſta.**

Wucźobnik ſo pyta.

Sa ſwoju pſchedawarnju kolonialnych tworow ſ wulka ſ mała, ſjenocźenej ſ deſtillaziju, bórſy pilneho khmaneho wucźobnika ſ dobrej ſchulſkej wucźbu pytam.

F. A. Schaumann
w **Biſlopizach.**

(K temu cźišłu pſchiloha.

Pschiłoha k czišłu 19 Serbskich Nowin.

Ssobotu 12. meje 1906.

Placžišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

7. meje 1906

Placžišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druzhiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha		Rěsna waha	
Woły:	hr.		hr.	
1 **połnomjašne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět**	38	40	74	76
awstriske	40	43	76	80
2. **młode, mjašne, njewukormjene, — starsche wukormjene**	35	37	71	73
3. **žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche**	32	34	66	70
4. **šnadnje pizowane kóždeje starosty**	28	31	60	65
Jałojzy a krowy:				
1. **połnomjašne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże**	37	39	69	73
2. **połnomjašne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět**	33	36	65	68
3. **starsche, wukormjene krowy a šnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy**	30	32	62	64
4. **žrěnjo pizowane krowy a jałojzy**	26	29	58	62
5. **šnadnje pizowane krowy a jałojzy**	22	25	50	56
Wyli:				
1. **połnomjašne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże**	39	41	72	74
2. **žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche**	35	38	66	71
3. **šnadnje pizowane**	31	34	62	65
Čželata:				
1. **najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza**	53	56	85	90
2. **šwenje kormjene abo tež dobre wot zyza**	50	52	82	85
Sewinje:				
1. **połnomjašne lěpschich rašow a jich stschižењow w starosty hacž do $1\frac{1}{4}$ leta**	51	52	69	72
2. **mjašne**	49	50	66	68
3. **šnadnje wuwite, tež ranzy a kundrošy**	44	48	62	65

Placžišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 1556 měchow.		W Budyschinje 5. meje 1906. wot		hacž		W Lubiju 3. meje 1906. wot		hacž	
		hr.	np.	hr.	np.	hr.	np.	hr.	np.
Pschenża	běła	—	—	—	—	8	71	9	—
„	žołta	8	68	8	83	8	38	8	68
Rožka	50 kilogr.	8	—	8	13	7	81	8	—
Jeczmjeń		8	—	8	13	7	33	8	—
Wowš		8	25	8	40	7	70	8	10
Hróch		10	—	11	—	10	—	11	—
Woka		8	50	10	—	8	—	9	—
Jahły		15	—	16	—	14	—	16	—
Hejduschka		16	—	17	—	16	50	17	50
Bérny		1	60	2	10	1	50	2	—
Butra	1 kilogr.	2	50	2	60	2	20	2	50
Pschenična muka	50 „	9	50	18	50	—	—	—	—
Rjana muka	50 „	9	50	14	—	—	—	—	—
Ssyno	50 „	2	30	2	70	2	—	2	50
Ssioma	100 „	3	60	3	80	16	—	20	—
Proßata	1320 schtuk, schtuka	16	—	34		—	—	—	—
Pschenične wotruby	50 kilogr.	—	—	5	30	5	20	5	60
Rjane wotruby		—	—	5	60	5	50	6	—
Pschenični gris		—	—	5	75	—	—	—	—
Rjany gris		—	—	6	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenża (žołta) wot 8 hr. 68 np. hacž 8 hr. 93 np., rožka wot 8 hr. 13 np. hacž 8 hr. 25 np., jeczmjeń wot — hr. — np. hacž — hr. — np., wowš wot 8 hr. 10 np. hacž 8 hr. 15 np.

We Budyschinje płaczesche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta 14 hr. 73 np. hacž 14 hr. 99 np., kórz rožki po 160 puntach 12 hr. 80 np. hacž 12 hr. 99 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 11 hr. 20 np. hacž 11 hr. 39 np.

Wiczne placžišny w Kamjenzu

3. meje 1906.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 80 np. hacž 8 hr. 10 np., pschenża wo 8 hr. — np. hacž 8 hr. 50 np., jeczmjeń wot 7 hr. 50 np. hacž 8 hr — np, wowš wot 7 hr. 80 np. hacž 8 hr. 20 np., jahły wot 13 hr. — np. hacž 14 hr. — np. hroch 12 hr. — np., šyno 2 hr. 20 np., bérny 2 hr. 20 np., šioma (600 kilogr.) 19 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. — np. hacž 2 gr. 50 np.

Wjedro w **Londonje** 11. meje: Deschćikolte a khłódne.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smje njedželu Cantate rano w 7 hodž. duchowny Tischer němsku spowjednu rěč, $\frac{1}{2}$9 hodźin farar Răda němske a w 10 hodž. šerbske prědowanje. — Popołdnju $\frac{1}{2}$2 hodźin budże katechismusowe rosrěčenje s konfirměrowanej němskej młodźinu. Tydźeńske sastojnske dźěła smje farar Răda.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi**: Pawoł Oswald Habel, rěsnik w Budyschinje, s Marthu Marju Urbanez w Dobruschi. — Wylem Max Huste, rěsnik w Khwaczizach, s Emmu Augustu Urbanez w Dobruschi.

W **katholskej zyrkwi**: Josef Wowšnik, dźěłaczer w Budyschinje, s Emmu Hanu Rößlerez, šluzobnej s Pančzig. — Jan Andrizki, wucžer w Radworju, s Madlenu Zyžez se Stróžischcza.

Křćeni:

We **Michalskej zyrkwi**: Erich Willy, Augusta Barscha, dźěłaczerja na Židowje, š. — Helena, Pawoła Woldemara Rěpki, šahrodnika na Židowje, dź. — Martha Helena, njemandź. dź. w Delnjej Kinje. — Margaretha Martha, Ersta Augusta Woity, fabrikarja na Židowje, dź. — Charlotta, Gustava Maxa Heringa, hosćenzarja w Delnjej Kinje, dź.

W **katholskej zyrkwi**: Erna Sofija, Ernsta Pawoła Maxa Wartenberga, samkarja tu, dź.

Zemrjeli:

W **Michalskej wožadże**: 2. meje: Baronka Hilžbjeta s Zedtwitz rodź. Gould, njebo barona Alfreda s Zedtwitz sawostajena wudowa w Draždžanach, 91 l. 6 m. 6 d. (pohrjebana we Wulkim Wjelkowje). — 5. meje: Johana Khrystiana Illigez, njebo Handrija Dorżana, ležomnoscżerja a kowarskeho mischtra na Židowje, sawostajena wudowa tam, 78 l. 18 d. — 7. meje: Waltar Kurt, Khorle Hendricha Serba, khěžerja a tyscheršeho mischtra na Židowje, š., 9 m. 14 d.

Zyrkwinske powjesče s Hodźija.

Njedželu Cantate smje rano $\frac{1}{2}$7 hodž. duchowny Voigt šerbsku spowjednu wucžbu, $\frac{1}{2}$8 hodž. farar Kschižan šerbske a w 9 hodž. němske prědowanje. — Popołdnju w 2 hodž. budże katechismusowa wucžba sa němsku žónsku młodźinu.

Zyrkwinske powjesče s Budestez.

Njedželu Cantate smje farar Domaschka rano w 7 hodž. němsku spowjedź, duchowny Kschižan dopołdnja we 8 hodž. němske a $\frac{1}{2}$10 hodž. šerbske prědowanje. — Popołdnju w 2 hodž. smje farar Domaschka wucžbu s němskej žónskej młodźinu.

Otto Osswald,

fabrika schtrympowych tworow

na kamjentnej hažy 7

porucża

swój wulki skład rjanych dźerżazych

schtrympow a sokow.

Moje wukładne wokna sestajeńzu lětuschich nowoscżow pokasuja.

Th. A. Wällnitz

w Budyschinje
na ſtukeluſkej haßy 9.

Najwjetſchi ſkład a wubjerk
1durjatych a 2durjatych
draſtnych khamorow,
vertiki,
ſchkleńczane khamory,
komody,
jednore a lěpſche **ſofy**
po 26, 30, 32, 37, 45, 55, 63
hacž 120 mk.,

ſtoły

po 2,50 mk. hacž 8 mk.,
łoža,
matrazy,
jědźne, ſofowe a
roscžahanſke blida,
ſchpihele
po 3 mk. hacž 60 mk.,
kuchińſke khamory,
kuchińſke blida,
a **drnhu nadobu,**
pódla teho poruczam
Ia poßleſchczowe pjerje
po waſy,
hotowe poßleſchcža,
linoleum, tworu po kruchach,
behacže a **teppichi,**
wóſkowane ßukno
ſ truby a ſbytki,
wóſkowe ßuknowe a
gumijowe pſchikrywy,
podpołožne tkaniny.
W pſcheßadźowarni je ſtajna ſkładnoſcž k tunjemu kupowanju.
— Najtuńſche płaczińy. —
— Najkedźbliwiſche poßkuženje. —
Njech ßo mjeno a khěžina cžißło wobkedźbuje.

Rajß,
nudle, grupy,
jahły, hejduſchku,
hróch, ßoki, buny,
dobru muku
poručza
Khorla Kahrowe
w Budyschinje pſchi žitnych wikach.

Brodowſka haptyka

na hoſchiz haßy 27
Kaſchel,
katarrh,
dybawoſcž
ßo ſpěſchnje połožeja
ſ thymuſinom
Bleſcha po 75 np. a 1 hr. 40 np.

Jan a Ernſt Koban

w Budyſchinje pſchi žitnych wikach 4,
w domje Seehez reſtauranta „Germania“.

Pißarńja ſa wudźěłanje kupjowych, ſaměnjenjowych, dismembraziſkich wucžinjenjow, wucžinjenja pſchi rosrunanju herbſtwow atd., ſa wu žěłanje pißmow wſcheje družiny, ſa ſapodacže próſtwow, ſawoſtajenſtwowych ſapißow, formindźiſkich ſliczbowanjow, dawkowych reklamazijow a ſ zyła wſchěch podobnych pißomnych dźěłow.
Seſtajenje teſtamentow, ſaradźenje pſchi kupowanju a pſchedawanju leżomnoſczow.
Saradźenje hypothekow, ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow, ſehnawanje pjenježnych žadankow, wukaſanje w prawnych wěžach atd.
Wěſte wobſtaranje wſchěch dowěrjenſkich naležnoſczow.
— **Najtuńſche płaczińy.** —
Najſpěſchniſche a ſprawne poßłużenje.
Wopyty do wonka bjes powyſchenja płaczińow.
Pißarńja je wotewrjena njepſchеſtawajzy rano wot 7 hodź. hacž wjeczor do 9 hodź.; njedźelſke a ßwjate dny wot 1/2 11 hacž popołdnju do 4 hodźin ſ wuwſaczom pſchipołdnju wot 12—2 hodźiny.
Rěczimoj ßerbſki.

Mužaze wobleczenja po 12, 15, 18, 20, 25 hacž 34 mk.,
pacholaze wobleczenja po 9, 10, 12, 15 mk. atd.,
jenoż nowoſcže a derje ſhotowjene,
hólczaze wobleczenja po 6 1/2, 8, 10 mk. atd.
dźěczaze wobleczenja po 2 1/2 hacž 10 mk.
na hoborſki wubjerk ßo najtuńſcho a ſ najwjetſchim dobytkom kupuja pola
w Budyschinje pſchi hlownym torhoſchczu 5.
R. Neugebauer
prjedy **Kurt Lehmann.**
w Budyschinje pſchi hlownym torhoſchczu 5.

Rožku a pſcheńzu

po najwyſchſchich płaczińnach kupujetaj
Heinke a syn
w hamorſkim młynje w Budyschinje.

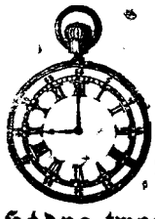

Franz Marſchner

czaßnikar w Budyschinje
na bohatej haßy 9
ßwój ſklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow** k dobroczińiwemu wobkedźbowanju poručza.
Hódna twora. **Pißomne rukowanje.** **Tunje płaczińy.**
Porjedźenje dobre a tunje.

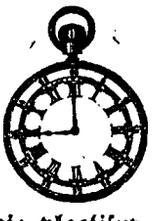

Jako najlěpſche ßo poruczeja
dr. Roeberowe
lěkarſtwa:

Hablowy a jehlinowy ſpirituß pſche drjenje w rukomaj a nohomaj, kſchižu, bjedrach a ſhibadłach.
Pepſinowe wino pſche tłóczenje žołdka, wróczenje, mjeknjenje, bjesappetitnoſcž.
Benediktinſka eſſenza pſche žiwotowe bolenje, driſtawu.
Czaj farfara pſche kaſchel.
Bjenchlowy měd a **brěczka czornych Janſkich jahodow** pſche kaſchel a dybawoſcž dźěczi.
Żołdźowy kakao pſche driſtawu a žiwotowe bolenje.
Jakorzowa (jěchiběrnowa) **brěczka** k cziſczenju krwě.
Mydło pſche liſchawu.
Mydło pſche njerodź pola **cžłowjeka** a ſkotu.
Kopſchiwowy ſpirituß
Arnikowy ſpirituß
Brěſowy balſam
} pſche wupadanje włoßow a ſchupiſny.
Kupanſke ſela ſa ßłabe dźěczi.
Teho runja wſchě **lěkowanſke łopjena, ſela, korjenja,** dale **wobaladła** (wotu, wobalki atd.) **mineralowe wody, ſchleńczane ßylawy** a **apparaty k wothladanju khorych.**

Dr. Roeber,
Germania drogowanja
ſ napſchecža „winoweje kicže“
na bohatej haßy.

Snate najlěpſche a najtuńſche
jězdne kola
kupuja ßo pola
W. Fuchsa
w Budyschinje
na Draždźanſkej droſy.

Kóſlaze kóžki, koſaze kože, howjaſe a czelaze kože, wowcže kože a wowczu wołnu, kaniklaze kože,

kaž tež wſchě druhe družiny kožow po najwjetſchich płaczińnach kupuje
Heinrich Lange,
11 pſchi žitnych wikach 11
ſnapſchecža „ſloteje hwězdy“ a pſchi wowßnych wikach pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi.

Chenillowe
rubischcza
rjanych nowych mustrow
płaczišny hódno pschedawa
Otto Osswald
na kamjentnej haßy 7.

Privilegowane
Pohlowe mydło
psche ßwjerbjenje, drjenje, jětseschka, kusk po 1 mk., pakczik 3 mk., je sakońšzy sakitane pod czo. 69937 s „hadom" jako se satitanskej snamku.
Jenož woprawdźite wschědnje ezerstwe rosescźeka
R. Tschernich
w Draždźanach A. 16.

Maschinski wolij,
mydło
do hospodarstwa,
kožowy mas,
kopytowy mas,
najlěpscheje druźiny po najtuńschich płaczišnach porucza
Arthur Grubann
pschi drjewowych wikach 8.

Wisitne khartki
rjane kaž litografowane czischczi spěschnje
Ssmolerjez knihiczischczetnja.

Dawkowe reklamazije
wudźěłataj
J. a E. Koban
w Budyschinje pschi žitnych wikach 4.

Naumannowe
jěsdne kola
a schijaze maschiny
ßu pschipósnate najlěpschi wudźělk.
Sastupjeŕ:
wumělski jěsdźeŕ **Marschner**
w Budyschinje na Nowosalzskej drósy 36.

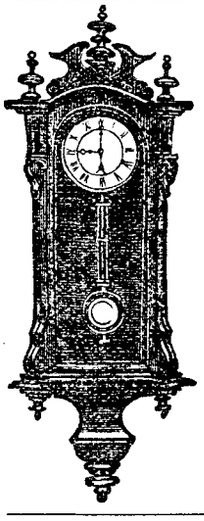

G. Nagerowy naßlědnik
mějeczel **Th. Hippe**
w Budyschinje na ßerbskej haßy 11
wschě druźiny **czaßnikow** po wurjadnje tunich płaczišnach s dwělětnym pißomnym rukowanjom pschedawa, teho runja
rjeczasy, brosche, nawuschnizy,
pjerschczenje.
Czaßniki ßo najßwědomicźiwischo a najtuńscho s jenolětnym rukowanjom wuporjedźeja.

Pschihódnje nakupiwschi, mózu wschě ßwoje twory hischcze po starych płaczišnach pschedawacź.

Poskiczam jara wulki wubjerk
6/4 **schěrokich zychow,** stary łohcź po 18 np.,
zychi, hładke czerwjene, pódla teho 7/4, 8/4, 9/4 schěroke,
módrocźischcź, najnowschich mustrow, hižo po 20 np.,
koschlazy barchent sa lěczo a symu hižo po 18 np.,
hotowe **běłe** a **pißane koschle** sa hólzow a holzy kóždeje starosty hižo po 30 np.,
mužaze koschle schtworych wulkosczow,
wojerske koschle s módrymi a czerwjenymi ßmužkami,
žonjaze koschle 3 wulkosczow,
nahłowjaze rubischcza se židy, połžidy, wołmy a bawłmy,
kattunowe rubischcza na wulki wubjerk.
Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Meblowy magazin
Khorle Kästnera
na ßukelnskej haßy 11
porucza ßwój wulki sklad
meblow wscheje druźiny, jako
drastne khamory,
schkleńczane khamory,
stołpowe khamory,
sofy,
vertiki,
komody,
jědźne, sofowe
a wuczahanske blida,
trumowowe, stołpowe a druhe
schpihele,
drastne hrabje,
drjewjane koffry,
łoża
s matrazu a bjez njeje,
stoły wschěch druźinow,
kuchińske khamory a blida
a wschelake druhe,
ßamßnu moletnju a lakěratnju.
Tunje płaczišny.
Sprawne poßłužnje

Wolijowe barby
wschěch snatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdźe schnyjaze,
molerske a murjerske barby,
terpentinowy wolij
(němski a franzowski),
najlěpschi
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdźe schnyjate,
jantarjowe laki,
kopallaki,
damarlaki,
želesowe laki,
Kölnski klij kaž tež
murjerski klij,
drobnu krydu,
gyps,
portlandski zement,
najlěpschi karbolineum,
barbicze wscheje druźiny,
schablony
sa **molerjow** a **murjejow**
porucza a ma pschezo na składze po najtuńschich płaczišnach
Emil Měrsch,
drogowe khlamy
24 na kamjentnej haßy 24.

Najwjetschi sklad!

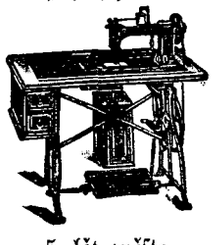

5 lět wěste rukowanje.

Biesoltowe a Lockowe
schijace maschiny,
najkmańschu maschinu nětczischeho czaßa! Sswětoßławnu! Rjepschetrjechenu w nastupanju dokonjenja a dźerženja! S premijemi mytowanu na wschěch wustajeńzach, porucza
Richard Otto, mechanikus,
na ßukelnskej haßy 13.
Ssamßna wuporjedźerńja sa schijaze maschiny wschěch systemow.

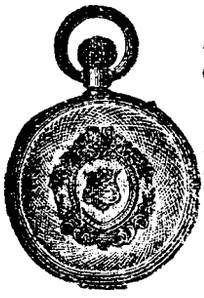

Kóždy, kotryž chce žebi **dobry a tuni cžaßnik** kupicź, abo kotryž chce žebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cžaßnikarjej **Curtej Jenecžej** na ſwonkownej lawſkej haßy 5.

Jencz pſchedawa a porjedźa ſa ſwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Prochſu, žebi moje wukładne wokno, ſ płacźiſnami wupołożene, wobhładacź.**

Ernst Herkner

cžaßnikaŕ w Budyſchinje na **ſeminaŕſkej haßy 13** prjedy pſchi hłownym torhoſchczu porucza ſwój wulki ſkład wſchěch druźinow **cžaßnikow** a **rjeczaſow** po tunich płacźiſnach ſ wjazylětnym rukowanjom.

Porjedźenja derje a **tunjo.**

K nalětnemu a lětnemu cžaßej

poruczam ſwój wulki ſkład

wobucźa

ſa muźſkich, žónſke a dźěcźi

wot najjednoriſcheho hacź do najwoßebniſcheho wſchěch pomyßlnych druźinow a płacźiſnow.

Wobhladajcze ßebi moje 5 wukładnych woknow.

Wubjerk w póduſchowych formach a faßonach je lětßa hiſchcze bohatſchi.
Woßebje wulki wubjerk wobucźa po ßrěnich a niſkich płacźiſnach namakacze.

Nowoſcze w ſandalach a turnowanſkich cžrijach.

Jeniczke pſchedawanje G. Engelhardtowych cžrijow ſ Kaſſela.

Jeniczke pſchedawanje
Engelhardtowych Caſſala a normalnych ſchkórnjow
(parle normalneho wobucźa).

Najwjetſchi ſkład **kolojeſdnych a motorſkokolowych gamaſchow.**

Sapołožki ſa ſplaznjenu nohu po lěkaŕſkim pſchedpiſmje.

Dźěłanje po měrje. Wuporjedźenje ßo ſa jedyn dźeń wobſtara, po žadanju tež prjedy.

Heinrich Mohr, cžrijownja

w Budyſchinje pſchi žitnych wikach, na rózku ßukeinſkeje haßy.

Teleſon 384.

Woſſewjenje.

Firma **Ludwig Winter & Co.**, towaŕſtwo ſ wobmjeſ. rukow. w **Biſkopizach** ma tež w **Budyſchinje pſchi žitnych wikach 36** kóždu ßobotu rano wot 7 hodźin do 3 hodźin popołdnju na pſchedań

mechaniſzy tkane a dźěłane měchi, woſaze płachty, markiſy, konjaze pſchikrycza atd.

Pſchi najtuńſchich płacźiſnach jenoź dobre twory.

---

ff. likeury,

dwójny a jednory

palenz

ſnateje dobroſcze

po najtuńſchich płacźiſnach najlěpſchi poruczа

Franz Wölfle
(prjedy Moritz Möbe.)

Pſchiſpomnjenje: W cžwizach palenz, wot 10 litrow ßo ſapocžejo franko ſa hotowe pjenjeſy roſeſcželu.

Wotewrjenje mebloweho magazina a moleŕſtwa.

Cžeſcženym Serbam w Budyſchinje a wokolnoſczi najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ßym w ßwojim ßamßnym domje na **hornjeŕſkej haßy 11**

meblowy magazin

ſe ßamßnej **moleŕnju a lakěraŕnju** wotewrił.

Stajnje budu ßo prózowacź, ſo bych cžeſcženym Serbam pſchi wobliczenju tunich płacźiſnow ſ hódnej tworu poßłużował.

Pſchi trjebanju dobrocźiwe podpjeranje wocžakujo

ſ poczeſczowanjom

Khorla Kästner, moleŕſki miſchtr.

Pſchiſpomnjenje: Moja moleŕnja a lakěraŕnja ßo bjes pſchetorhnjenja dale wjedźe.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 20. | Sobotu 19. meje 1906. | Lětnik 65.

Swětne podawki.

Diäty za khěžorstwoshejmskich sapóshłanzow

shu sho po tsechim wuradzenju w khěžorstwowym shejmje pschijate. Ludowi sastupjerjo dyrbja lětnje 3000 hriwnow sarunanja sa shwoju pschitomnosć w khěžorstwowym shejmje dostacz. Dokelž sapóshłanzy s wjetscha poshlednje měshazy poshydanja pochinaju s wuradzenjow wuwostawacz, je sho wobsamkło, so shu sarunanje s kóždym měshazom powyschuje. S tym shamym wotpohladom dže tež kublerjo se shwojimi cželadnikami stupazu msdu wuchinjeja, so bychu jich zyke lěto w shkužbje sdźerželi. Tónle pschikład je drje komišija, kotraž wo diätach wuradzowasche, psched wochomaj měła. Khěžorstwowy shejm sho s wjetscha w novembrje s nowa shromadža; duž je sho postajiło, so ma sho jako sarunanje 1. dezembra 200 hriwnow, 1. januara 300 hr., 1. februara 400 hr., 1 měrza 500 hr., 1. haprleje 600 hr. a sbytk 600 hr. hakle kónz poshydanjow wupłacźicz. Shesskónchne bě jednanje wo sumu, kotraž ma sho sa kóždokróchne wuwostache wotchahnycz. Knjeżerstwo bě 30 hriwnow namjetowało, tola komišiji sho tónle pjenjes pschewulki sdasche a jón teho dla na 20 hriwnow poniži, posdźischo pak jón sasho na 25 hr. powyschi, khěžorstwowy shejm pak skónchnje wjazy hacž 20 hriwnow njepschiswoli. Po želesnizy chzedža khěžorstwowi sapóshłanzy zyke lěto do wschěch stron darmo jěsdźicz. Snapschecha knjeżerstwoweho namjeta, kotryž jenož darmotnu jěsbu se sapóshłanzoweho bydlischcha do Barlina a wróchó snajesche, je shejm na tym wobstał, so maja sa zyły chaš poshydanjow, po tajkim też, hdyž sho wone pschetorhnu, khěžorstwoshejmshy sapóshłanzy darmotnu jěsbu do wschěch stron Němskeje.

Hdyž ludowi sapóshłanzy njebudža chzycz se shamshneje móschnje, kaž hacž dotal, pschidawacz, njebudža shměcz brojicz, pschetož s 3000 hr. sho njehodźi w Barlinje zyke lěto s pokna žiwy bycz.

Nowy piwowy dawk

chzedža piwarnje na pijerjow wotwalicz a shebi s dobom hischcże pschi tym móscheń napjelnicz. Nowy dawk na hektoliter pola najwjetschich piwarnjow 75 np. wuchini. Město so bychu nětkole płaczišnu hektolitra wo 75 np. powyschike, shu piwarnje wobsamkle, płaczišny hnydom wo 2 — $2^1/_2$ hriwny wysche stajicz. Barlinshy korczmarjo shu teho dla jara roshorjeni a jim porokuja, so chzedža shebi s nowym dawkom shami saki natykacz. Tež w druhich městach korczmarjo pschecźiwo tutemu wulichowanju piwopijerjow protestuja.

Nowy schulski sakoń w Prusskej.

Konservativni, zentrum a nationalliberalni shu sho wo nowym schulskim sakonju dorěcheli. Pschecźiwjenje liberalnych pschecźiwo § 40, kotryž chze prawo postajenja schulskich direktorow wot gmejnow na knjeżerstwo pschenjesch, je wuspěch měło; tónle paragraf sho najskerje se sakonja zyle wuwostaji. W druhich praschenjach shu sho liberalni, woshebje schtož wuchenje nabožiny w ludowych schulach nastupa, dowujednanju podcźili, tak so sho sakoń se wschěmi hłoshami pschecźiwo hłoshom shwobodomyshlnych pschiwosmje.

Sozialdemokratojo pschecźiwo nowemu schulskemu sakonjej shylne pschecźiwjenje pschihotuja. W Barlinje shu póndźelu wječor 42 protestnych shromadźišnow wotměli. W nich sho žadasche, so njedyrbi schula wot knjeżerstwa njewotwisna bycz a so dyrbi sho s njeje naboženska wuchba wusamknycz.

Njeměrne hibanje mjes domoródnymi w połodnischej Afriziy.

Hottentottojo, kotrychž shu Jendźelchenjo psched schtyrjomi lětami we wójnje pschecźiwo Buram wobronili, chzedža jendźelske knjeżerstwo wottschasch. W krajinje mjes natalskej mjesu a zuluskim krajom njeměry njepschestawajzy pschibywaju. Kuskarjo domoródnych k wójnje schcźuwaju.

Wjednik shběžkarskich Hottentottow Morenga sho franił a sho sajał.

Skónchnje je sho němskemu wójsku w krótko-wjechornej afriskej koloniji poradźiło, dalschim nadpadam najkhroblischeho wjednika shběžkarskich Hottentottow, Morenga, kaž sho sda na pschezo kónz czinicz. Morenga bě sho s njewulkim wotdźelenjom shwojich ludźi s jendźelskeje kapskeje kolonije do němskeje kolonije nawalił. Hejtman Baech jemu pucz salehny. Morenga teho dla do kapskeje kolonije zofasche. Hejtman Baech pak sho sa nim psches mjesy puschczi a jeho pola Romisolay w kapskej koloniji pscheshłapi. S Hottentottow pschi tymle nadpadże 26 muži padże. Morenga sham sho s tsjomi kulkami schtrychny, tola se 6 njewobronjenymi pschewodnikami czekny. Hejtman Baech sho na to se shwojimi ludźimi do němskeje kolonije wróczi. Němzam bě drje sho Morenga sasho wukhował, tola tón krócz wón s deschcza do błóta pschińdże. Jendźelszy kapszy polizistojo jeho khowanku w kapskej koloniji wushlědźichu a jeho s jeho pschewodnikami sajachu.

Jendźelske knjeżerstwo je sho dla pschekrocźenja jendźelskich mjesow s němskim wójskom w Barlinje hnydom wobchežowało. Němske knjeżerstwo je shwojemu póshłanzej w Londonje poruczilo, so je wone kóžde pschekrocźenje mjesow sakasało. Hejtman Baech sho dla pschestupjenja tuteje sakasnje pokhosta. Posdźischo pak drje czim wjetsche myto sa to dostanje, so je Morengu, najstraschnischeho njepschechżela Němzow w krótkowjechornej Afriziy, njeschkódneho sczinił.

Nowy awstriski ministerstwowy pschedshyda prynz Hohenlohe

je sho w khěžorskej radże a też w semjanskim shejmje se shwojim knjeżerstwowym programom pschedstajił. Niczo noweho wón njeje wjedźał prajicz. Kaž jeho prjedownik baron Gautsch chze też wón Awstrisku s nětczischich schmatańzow s pomozu powschitkowneho direktneho tajneho wólbneho prawa wuwjesch. W semjanskim shejmje, hdyž je pschecźiwnistwo pschecźiwo powschitkownemu wólbnemu prawu najshylnische, wón porok seshłabicz pytasche, so maja sho s wólbnej reformu wulkolechomnoschczerjo se sjawneho žiwjenja wuczischczech. Knjeżerstwo ma winowatosch, na wulke czhashowe hibanja kedźbowacz. S wólbnej reformu sho žadanja sozialneje a politiskeje prawdosche dopjelnja, s dobom maja sho s njej politiske njedorosumjenja mjes awstriskimi ludami wotstronicz.

Prynz Hohenlohe je jenož pola sozialdemokratow se shwojej wólbnej reformu pokne pschihłoshowanje namakał. Druhe strony chzedža jenož s wěstymi wuměnjenjemi do wólbneje reformy swolicz. Polazy, Czechojo, Němzy, Sslowenojo atd., wschitzy shebi žadaju, so dyrbi sho se sawjedźenjom powschitkowneho wólbneho prawa liczba jich sastupjerjow w shejmje powjetschicz. Tele žadanja pak sho njehodża dopjelnicz. Hdyž sho Němzam wjazy shydkow pschiswoli, dyrbja sho wone shkowjanskim ludam prjecz wsacz, a Sskowjenjo potom wólbnu reformu postorcża. Prynz s Hohenlohe smeje s czežka s njej

wjazy wuspěcha hacź jeho prjedownik. Hižo ſ tym licza, ſo jeho ministerſtwo bórſy padnje.

Dźěłaczerſki lud bjes dźěła w Londonje.

W Hyde-parku w Londonje je ßo jena ſ tych hobrſkich demonſtrazijow dźěła njemějazych ludźi wotměła, kajkeż ßo w Londonje ſkoro kóžde lěto wospjetuja. Londonſki dźěłaczerſki wubjerk a towarſtwo „Prawo na dźěło“ tónle wustup ſrjadowachu, pſchi kotrymž ßo 7000 woßobow wobdźěli. W czahu ßo khorhoje ſ napißmami njeßechu. Na jenej ſtejeſche: „Schklovojo ßu naßyczeni, ßwobodni dźěłaczerjo hłodu mrěja.“ Na czole czaha něhdźe 1000 žonow dźěſche, kotreż na rukomaj dźěczi njeßechu. Mnoſy běchu rostorhane czrije wobute a lapy wobleczene. W Hyde-parku bě wjednik njewotwißnych dźěłaczerjow Keir Hardie hłowny rěcznik. Wón praji, ſo ßo njemóže nihdźe druhdźe tajki wobras hubjeńſtwa pokaſacź. Tyßazy mužow a žonow niczo druheho njeżadaju, hacź ſo bychu ßebi ſ dźěłom khlěb ſaßkužili. To by ßo wſchudźe ſtako, tola w bohatym Londonje dyrbja tyßazy khlěba tradacź. Dźěłaczerjo mjelczißy ßwoje czerpjenje njeßu. Rěcznik ſ hórkoſczu na to ſpominaſche, ſo w trónſkej rěczi ßlubjeny ſakoń wo dźěłonjemějazych ßo njeje hacź dotal ßejmej pſchepodał, hacź runje ßo poßedźenje k kónzej bliži.

Jendźelſko-turkowſka ſwada dla Sinaiſkeje pokkupy

je ßo wurunaka. Sultan je ßo kanonow jendźelſkich wójnſkich kódźow, kotreż k Sinaiſkej pokkupje jědźechu, nabojak. Wón je ßwojich wojakow, kotſiž běchu měſniki pſchestajili, wróczo ſawołał. Mjeſa mjes Egiptowſkej a Arabſkej ßo poſdźiſcho ſaßo ſprawi. Też je ſultan wotmyßlenje ſpuſchczik, pſches Sinaiſku kupu żeleſnizu k ßrjedźoſeńſkemu morju natwaricź. Tejele żeleſnizy dla bě zyły njeměr naſtał. Jendźelczenjo ßo bojachu, ſo mohło ßo po njej turkowſke wójſko rucże k Suezſkemu kanalej dowjeſcź a jón ſa pſchejěſd jendźelſkich wójnſkich kódźow ſawrjecź. Pſchi tejle ſwadźe je Jendźelſka ſe ßwojim móznym wójnſkim kódźſtwom hrožo, ſultana nuſowała, jej pod kij lěſcź.

Njeměry na Balkanje.

W Starej Sſerbiji, hiſchcże pod turkowſkim knjejſtwom ſtejazej, albanſke rubjeżne czrjódy po kraju czahajo wßy kſcheſczijanow wurubjeja. Žónſke a dźěczi tamniſchich ßerbſkich wobydlerjow ßu teho dla do ßußodneje Sſerbije czekke, mužojo pak ßu ßo ſjednoczili a nětko, ſo bychu Albanſkim wotpłaczili, albanſke wßy ſapaleja.

Jendźelſka a Ruſka.

Starej njepſcheczelniży, Jendźelſka a Ruſka, chżetej ßo pjecża ſjednacź. Ruſka je ſwólniwa Jendźelſkej a Jendźelſka nawopak Ruſkej jejne nětcziſche wobßedźeńſtwa w Aſiſkej ſaruczicź. Tónle nowy ſwjaſk, kotremuż bychu Franzowſka, Italſka a Schpaniſka pſchiſtupiła, by ßo pſchecźiwo wobſtaczu Turkowſkeje měrił, do kotrejež bychu ßo tele ſtaty rady dźěliłe.

Ruſka khěžorſtwowa duma

je ſ revoluzionarnym duchom wobknježena. Wulka wjetſchina dumy tak dalokodoßahaze a hłuboko pſchimaze żadanja ſtaja, ſo dyrbjał ßo wſchón wobſtejazy porjad w Ruſkej powróczicź, hdy bychu ßo wone do ſkutka ſtajiłe. Dumina wjetſchina njech ßo na pſchißłowo dopomni, ſo tón niczo njedoſtanje, kotryż ßebi na dobo pſchewjele żada. Hnydom w prěnim poßedźenju je duma wobſamkła, zara napominacź, ſo by wſchitkich politiſkich jatych wobhnadźił, ßmjertne khoſtanje ſběhnył a ſtatne a ſemjanſke kubła mjes rataŕſke wobydleŕſtwo roſdźělił. Adreſſa, ſ kotrejž ßo żadanja ludowych ſaſtupjerjow zarej woſjewja, je ßo ſchtwórtk dowuradźiła. Jedyn ſ rěcznikow ßebi żadaſche, ſo bychu ßo też leżomnoſcże zyrkwjow k polěpſchenju rataŕſkich wobſtejnoſczow wužiłe, dale wón namjetowaſche, ſo by ßo też żonam wólbne prawo dało. Druhi rěcznik adreßowemu naczińſkej bjesbarbnoſcź wumjetowaſche. Wón je jenoż wuras nahladow dumy, tola niz zyłeho luda. Tſeczi rěcznik temu napſchecżo wobkruczeſche, adreſſa program dumy wobßahuje. Dwaj rěcznikaj ßebi żadaſchtaj, ſo by ßo wobhnadźenje na nabożeńſke pſchestupjenja a tajke wupſcheſtrěło, kotreż ßu ßo pſchi rataŕſkich njeměrach ſtałe. Jedyn ſaſtupjeŕ dźěłaczerjow mějeſche ſa doßahaze, ſo ßu ßo w adreſſy dźěłaczerſke praſchenja naſpomnili, dokelž budźa ſaſtupjerjo dźěłaczerjow ßami ßwoje intereßy hladacź. W dalſchej rěczi profeſſor Kowaleſki njedoſtatki adreßneho naczińſka wutykowaſche. Wón mjelczi wo ſakonjedawazym a petizionſkim prawje dumy a na to njepokaſuje, ſo je khěžorſtwowa rada drje jenoż najwyſchſcha ſarjadniſka, ale niz ſakonjedawaza wyſchnoſcź. Dale tam njeje pokaſane na njedoßahazu kontrolu nad miniſtrami. Skónczńje rěcznik namjetowaſche, ſo by ßo w adreſſy naſpomniło, ſo ßo duma prózuje, doroſumjenje wſchěch Sſkowjanow dozpěcź. (oDhotrajaze pſchihłoßowanje.)

Po jenohodźinſkej pſcheſtawzy ßo wuradźenje ſaßo wotewri. Mjes druhimi biſkop ſ Wilny, baron Roop, rěczaſche, kotryż dumu napominaſche, ſo bychu ßo do adreſſy nětkotre ßkowa wo luboſcże poknym wobkhadźe wſchěch ludowych worſchtow, narodnoſczow a wuſnaczow pſchijake.

Dokelž bě ßo k adreßnej debacże pſchewulka liczba rěcznikow ſamolwika, duma wobſamkny, ſo ma ßo kóždemu jenoż 5 mjeńſchinow k rěczenju pſchiſwolicź.

Jara czežko budźa ßo żadanja burow dopjelnicź hodźicź. Burjo nochzedźa, każ je ßo to w druhich krajach ſtało, leżomnoſcże, kotreż maja ßo mjes nich wudźělicź, ſ wotpłaczenjom rentow ſapłaczicź. Hdy pak by ßo wulkoleżomnoſcźerjam a klóſchtram jich wobßedźenſtwo bjeſe ſarunanja ſebrało, by to ßame rubjeżniſtwo było. Też ßmjertne khoſtanje ßo njehodźi ſběhnycź, tak dołho hacź revoluzionarojo kóždeho ſ bombami morja, kotryż ßo jim pſchecźiwja.

Wobhnadźenje politiſkich pſcheſtupnikow

nochże pjecża zar do zyła wotpokaſacź. Zar je pjecża prajił, ſo chże wobnadźenje ſe ßamßneho pohnucża wudźělicź, jeli ſo wſchě dalſche mordarſke njeſkutki pſchestanu. Mózno je, ſo zar dalſchich krocżelow dumy njewocżaka a ſe ßamßnym wukaſom wobhnadźenje ſ někotrymi ſamjeſowanjemi wudźěli. Wobhnadźenſki manifeſt ßo pjecża 19. meje woſjewi, wot wobhnadźenja pak ßu rubjeżnizy, ſapalerjo a mjetarjo bombow wuſamknjeni.

Gapon ßo namakał.

Gaponowe cźełko ßu w villi knjenje Swěrinſkeje na Olginſkej dróſy w Oſerkach wußłědźili. Swěrinſkowa bě ßwoju villu cźłowjekej pſchenajała, kotryż ßo Winogradow mjenowaſche. Villa ßama w ſchmrěkowym haju ſteji, kotryż hacź k jěſorej doßaha. Villa ma dwaj poſkhodaj, je ſtara a ßamotna we hłubinje haja leži. Villina wobßedźerka bě poliziji poruczika, ſo by ſaſtojniſzy durje wotewrika, dokelž běchu durje ſamknjene a najeńk ßo njebě dlějſchi cźaß wjazy pokaſał. Villu wotamknywſchi, ßu Gaponowe cźełko wó jſtwje hornjeho poſkhoda nadeſchli. Wone bě na powjas powěßnjene, kotryż bě na hóſdź żeleſneho wěſchaka pſchiwjaſany. Wó jſtwje ſa cźełom ßmjerdźeſche, tola niz ßyłnje. Po fotografiji poliziſtojo hnydom ſpóſnachu, ſo mějachu Gaponowe cźełko pſched ßobu, hacź runje bě wobliczo hróſbne a ßo ſczorniko a na wóſkowu figuru podobne. Łěwe wóczko bě wuběżako. Na wobliczu běchu ßłědy běděnja. Nóßˇ bě pſcherażeny a trochu ſkſchiwjeny. Wkoßy běchu wottſihane. Poliziſtam nadpadże, ſo běſchtej hubje ſkónzowaneho hižo twjerdźe ſaczinjenej, hacź runje maja wobwěſchenzy wocżinjenej hubje a jaſyk wußuhnjeny. Cźełko poł ßedźo na powjaſu wißaſche.

Mordarjow je w kóždym padże někotrych dyrbjało bycź, niz jenoż dwajo. Woni ßu cźełko pſches haj wot jěſora wotnjeſcź mohli, wot nikoho njewobkedźbowani.

Bomby w automobilach.

W Peterburgu je polizija w ſkładowni automobilow ua Waßilewſkej kupje někotre automobile połne bombow wußkědźiła, kotreż dyrbjachu ßo k nadpadam wužicź. Wobßedźerja ſkładownje ßu ſajeli.

Kolebzyna Marja.

(Stónczenje.)

„Žadny rjany kruch!“ ſawoła wuwołał, hdyż jemu podachu ſ woknom ſtaru żeleſnu kolebku. „Woprawdźita żadnoſtka“ wukładowaſche dale, „a to ſ woßebneho ßempſchiuńdźenja! Praj, Pereles, nochżeſch jeje kupicź a hiſchcże droho na pjenjeſy ſtajicź.“

Wſchitzy ßo ßmějachu.

„Ale žiđża tak na lohke njeńdu“, pſchiſpomni mudry bur Łamanſki.

„Jeno kuraźu, Pereles, ßadź tola ras ſchěßnak!“ honjeſche wuwołał.

„Ně, Lipako“, wotmolwi ſtary žid, „kup jeno radſcho tón kruch nadoby ßam; ßnadź móżeſch jón trjebacź.“

Nětkole mějeſche žid ßmějakow na ßwojim boku.

„Żeleſna kolebka; ſchtó na to ßadźi?“ rejeſche Lipak do ßmjecża.

„Pjecź ßlěbornych!“ wotwoła ßo nutska w khěži.
„Hischcźe jedyn ßlěborny!“ rjekny Pětr Jansak.
„Hischcźe jedyn na to!“ sawoła žid Pereles.
„Tsi ßlěborne!“ sawoła ßo nutska.
„Jedyn schěßnak!“ sawoła Pětr nahle.
„A hischcźe jedyn ßlěborny!“ honjesche žid.
„A hischcźe jedyn!“ rěkasche w khěži.
„Tsi wězy ßu psche wscho dobre!“ sawoła Pětr a pschikiwny wuwokarjej.
„Nichtó wjazy? Prěni, druhi a poßledni krócź!“
Sskowo bě wupraßnjene, a wuwokar pschepoda Pětrej kupjenu kolebku.
Mjes tym, so žony ßebi kolebku dokkadnje wobhladowachu, hacź je tež hischcźe telko pjenjes hódna, pschistupi Pětr k holzy, kiž hischcźe pschezo płakasche. Sawěscźe bě kolebzynej Marji tež jara cźežko, widźecź a ßłyschecź, so bě skupy nahladny Schcźěpan Helmski kolebku, jeje njeprějomne wobßedźeństwo a jenicźku dopomnjeńku na jeje njesnateju starscheju, do pscheßadźowanja ßobu dał; nimo teho bě ßo tak hrubje na nju wottorhnył a ju tak njekhmanischy ſ domu wuhnał. Sawěscźe, wschěm bě jara žel dobreje holzy a wschitzy běchu tež jara njembri na Schcźěpana, ale — Pětr Jansak bě jej tola prěni ßobuželnje ruku dał, jej poskicźił ßwoju pomoz a bydlenje w ßwojim domje a ju troschtował ſ jednorymi ßłowami.

5.

Wono bě ſ kónz małeho róžka. Kolebzyna Marja bě nětkole bjes mała hižo dwaj měßazaj tam w domje, běsche žonina ßwěrna pomozniza a lubuschk dźěcźi, kotreż wißachu na rjanej wulkej holzy kaž klěschcź.
Pětr sastupi nuts; wón bě w měscźe był a cźißny pakcźik na blido. „Tule žona“, wón rjekny, „je nowe wobcźehnjenje na kolebku. Jeli so chze to Marja schicź, móżetej zyku wěz sa wokomik hotowu měcź.“
„To ßy derje scźinił“, rjekny Jansakowa a wotewri pakcźik, „a ta lapka je tež dobra“, pokraczowasche, wobmaßujo płat. „Schto ßy sa łohcź dał?“
„Pok schěßnaka ßebi njehańbity žid žadasche, ale ßym jemu wjele mjenje sa njón dał, a wón ßo rad spokoji.“
„Haj, woni to wot živych bjeru“, rjekny Jansakowa, „ale sjebacź ßo tež njejßy dał, dyrbimy cźe huscźischo wotpóßłacź. A nětkole, Marja, pschinjeß namaj ras tu staru kolebku ſ hornjeje łubje, potom chzemoj ſ njeje stare wobschicźe wotprócź a nowe wokoło seschicź.“
Kolebzyna Marja khwatasche, schtož móżesche, so by ßwoje prěnje wobydleńko ſ hornjeje łubje pschinjeßła, pschińdźe bórsy na to ſ kolebku do jstwy a da ßo hnydom do dźěła.
„Podschow je pak ßurowje krucźe spody saschity“, rjekny holza, hdyž bě ßo sawěscźe hižo poł hodźiny dołho cźwilowała, jón wotprócź. „To ßo sda, jako by papjera abo hewak něschto tam ßrjedźa tcźało; hladajcźe jeno, Pětrje ...“
„Schto?“ rjekny Pětr, kotryž chzyschе runje ßwoje cźrije ßo wusucź a ßo drjewjane cźrije wobucź, „tam tcźi papjera spody? Pokasaj ras — woprawdźe, mi ßo sda, holza, ty masch prawje — woprawdźe, tu něschto ßrjedźa tcźi! ... To je kruch papjery, hladaj jeno, žona, a kak cźeńka a pißana! Hana, pschinjeß mi ras spěschnje moje bryle! Tule je hischcźe jena tajka papjera, a tule hischcźe jena! Woprawdźe, to dźě ßu runje kaž papjerjane pjenjesy, kotreż ßym hakle wóndy pola běrza widźak. Tule, Marja, cźitaj ras, schto na nich steji, ty masch hischcźe dobrej wocźi.“ A hdyž ras kobebzyna Marja rjekny, so ßu to tsi papjery Hollandskeje banki, kóžda po tyßaz schěßnakach, tu ßo njemóżesche Pětr dodźiwacź a hladasche khwilu njerěcźo a ert wotwěrajo na holzu.
Njenadźite wotkrycźe rosbudźi hacź nanajbóle dobru, ale khudu ßwójbu. Marja njebě dobrym ludźom, kotsiž běchu ju tak lubosczіwje do domu pschiwsali, powěka, so bě jej na swonkownym boku sasyglowaneho lista, kotryž ßebi ßwěrnje khowasche hacź do ßwojich połnych lět, żelesna kolebka jako njepschedajomne wobßedźeństwo pschiporucźena. Njebě chzyła niczo wo tym prajicź, pschetoż budźischе-li sto krócź płacźisnu kolebki měka, budźischе tola rad wschitko daka sa wěsty pschebytk pola porjadnych ludźi.
Nahladny pjenjes tsjoch tyßaz schěßnakow, kotreż běchu byłe mjes futrom swjercha saschite, naczinichu sprawnemu Pětrej njemałe wuskosczе.
„Haj“, pomyßli ßebi ßam pschi ßebi, hdyž bě ßo prěnje dźiwanje dako, „ßym kolebku na awkziji kupił a ju ſ hotowymi pjenjesami sapłacźił. Kolebka je moja, a potajkim tež to, schtož bě w kolebzy skhowane, ale ...“, pomyßli ßebi dale, „ale chzu-li cźestny muž wostacź, potom dyrbju ...“ Tola żadosćź sa pjenjesami, wo kotrejž bě duchowny tak husto prědował, so Pětr na poßledku wjazy na to njepoßkuchasche, — schto tež trjebasche ßo tutón khudy cźłowjek wo żadosćź sa pjenjesami staracź! — sapocza ßo saßo ßylnje w nim hibacź a jeho pohonjecź, so by ßebi sdźeržał wschitko ßam ßebi!
Hischcźe njebě Pětr ani ßłowa prajił, tu žona ruzyłamajo nad hłowu sawoła: „Widźisch, Marja, nětkole pak ßy ty schwarnje se wscheje nusy wutorhnjena! Holza, schto to budźe! Jeno so ty nětkole pschejara njeshordźisch, tak so ßo cźi pola naß wjazy lubicź njebudźe! Tsi tyßaz schěßnakow, to dźě je woprawdźite samóżenje!“ A żona ßebi hischcźe ras dźiwne papjery wobhlada, kotreż běchu jim tak njejabzy do domu padnyłe, kruch po kruchu.
Hdyž běchu ßo dołho rosrěcźowali, rosßudźichu ßo skónczńje, sasyglowany list wotewricź, kotryž bě kolebzyna Marja pschinjeßła. W liscźe niczo dale njestejesche, hacź so dyrbi holza futr seleneho swjercha kolebki pschepytacź; so tam namaka tsi tyßazy schěßnakow a a so budźe to doßahacź, so by jej pomhało sałożicź sboże živjenja na stronje schwarneho burskeho cźłowjeka — so ßo Marja pschi tutych ßłowach sacźeńwjeni, ßo ßamo wot ßo rosymi — a so by wona mohła ſ dobom ßwój dźak sa luboscźiwe pschijecźe wotkożicź.
Marji stupichu pschi tutych ßłowach wulke ßylzy do wocźow; pomyßli ßebi na schwarneho Hermsykez Mikławscha a na khromu Madlenu, kotrajž wobaj dźaka wjazy njetrjebaschtaj.
Pětr bě bórsy sku żadosćź sa pjenjesami pschewinył a nochzyschе ſ pjenjes niczo wjazy měcź; Marja pak wobkrucźesche, so bě Pětr ſ kolebku tež ſ dobom nabył te pjenjesy, a nochzyschе tež niczo ſ nich měcź.
„Holza, ßy dha ty bjes rosoma?“ naczißny Jansakowa po ßwojim rosßudnym waschnju do teho, „schtó dha je hdy na ßwěcźe ßłyschał, so może ßebi cźłowjek sa dwaj schěßnakaj tsi tyßazy schěßnakow kupicź“, a ſ tutymi ßłowami pschißuny holzy tsi bankowe papjery.
„Ale to mohło mi na myßle pschińcź“, rjekny Marja a połoži dwě ſ njeju Pětrej, ale Jansakowa wsa jenu ſ njeju a da ju holzy wrócźo. A pschi tym tež wosta.
Kolebzyna Marja wosta pschi dobrych ludźoch w domje. Pětr da jej dwaj tyßazaj schěßnakow do nalutowarnje, doniż njeby pschischoł burski hólz, wo kotrymž bě w liscźe rěcź, — „a tón njeda dołho na ßo cźakacź“, měnjesche wón ßo poßměwajo. Tsecźu papjeru da wuměnicź, kupi ßebi sa to kruch pola, dwě krowje a konja. Wón wschěm, kotsiž ßo nad tym dźiwachu, rjekny, so ßo jemu derje wjedźe a so bě jeho Bóh „tyßaz krócź“ żohnował, a so ßebi to hinak myßlicź njemóże, hacź jeno sa to, so bě ßo wo wopuschcźenu holzu postarał.
Něschto posdźischo wobradźi Bóh Jansakezom maku holcźku, kotrejž bě kolebzyna Marja kmótra, a dźěcźatko w ſ nowa wobcźehnjenej kolebzy rjenje wotroscźe, so bě to ßama radosćź.
A tež „schwarny burski hólz“ pschińdźe, pschetoż hdyž bě ßo lěto posdźischo Jansakoweje bratr ſ wojakow wrócźił, sahlada ßo ſ dobrym wócźkom na Marju a Marja na njeho, a lědom lěto ßo miny, dha běschtaj swěrowanaj. Staru żelesnu kolebku dostaschtaj ßobu.

Dary za Serbski Dom w Budyšinje.

W poslednim čisle „Serbskich Nowin“ je so wopak kwitowało. Dyrbi rěkać:
Dań z Kraszewskeho fonda . . . . . 50 hr. — np.
nic 50 np. Potajkim

Hromadźe: 872 hr. 50 np.

Zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Ze Serbow.

S **Budyšina.** Kóždu wutoru wot 5 hacź do 7 hodź. budźe wot nětka w naschim Domje w khofejowni **ßerbske blido.** Wschitzy lubi Sserbjo ſ města a se wßy njech jo pilnje wopytuja. Woßebje proßymy wo to naschu intelligenzu.

S **Budyšina.** Wot ßoboty 19. hacź do 26. meje ßo w tudomnej ratarskej schuli knihiwjedniski kursus wotměje. Tež hischcźe nětkole je ratarjam móżno, ßo pschi tejle wucźbje wobdźělicź. Wona je zyle darmo. Wobdźělniży tež trěbne knihi darmo dostanu. Wucźobniży dyrbja jenoż ßlubicź, so w hospodarstwje knihiwjedniſtwo ſ najmjeńscha 2 lěcźe dale powjedu. Njeßamostatni młodźi ratarjo dyrbja ßo pak ſ dowolnoscźu nana abo macźerje wupokasacź, pak dyr-

bja wobšwědčicy, so chzedža šo sa poł lěta šamostatni sčinicy. Jěsdne khósty po železnizy do Budyschina a wróčo do domisny šo wobdželnikam sarunaju a pódla teho šo jim 15 hriwnow pomozy dostanje. Sa dwělětne porjadne wjedženje knihow šo 20 hriwnow, a sa tsilětne 30 — 40 hriwnow myta lubi. S wučbu wo knihiwjednistwje šu pschednoschki wo rólnistwje, hnojenju, pizowanju a hospodarjenju sjednočene.

S **Budyschina.** Na shromadžisnu swjaska ratarjow bě šo sandženu šobotu wjele ratarjow a hosči do sale hosčenza „běłeho konja" w Budyschinje seschko. Knjes tajny ratarski radžičel Steiger shromadžisnu wotewriwschi po powitazych šłowach na nowe wikowanske wučinjenja pscheńdže, kotrež šu 1. měrza do mozy stupike. Drohota, kotruž šu pschečiwnizy do prědka prajike, je pod nowymi wikowanskimi wučinjenjemi wuwostaka. Ratarjo šu knježerstwu džakowni, so wone njeje loni, hdyž bě tak mjenowana mjašowa nusa, mjesy wotewriko. Tak je šo němske ratarstwo stracha sminyło, kotryž jemu se sanješenjom skótnych khorosčow s wukraja hrožesche. Se šławu na němskeho khežora a sakskeho krala rěčnik skónči. — Ryčerkubleŕski najeńk Böhme-Deberkečanski rospominasche, so je swjask ratarjow šwoju winowatosčz dopjelnił. Runjež njeje šo wscho, wo čož je šo prózował, dozpěło, dha je šo tola wjele dokonjało. Nusne pak je, so šobustawy dale hromadu džerža a nowe šobustawy dobywacy pytaju. Swjask ratarjow steji šwěru k kralej a khežorej a na ratarjach dyrbi šo sozialdemokratija rosrasyčz. — Na to tajny ratarski radžičel Steiger wosjewi, so khežorstwošejmskemu sapóšłanzej Gräfje nusne dźěła w khežorstwowym šejmje sadźěwaju, shromadžisnu wopytacy. Shromadžisna sapóšłanzej Gräfje s telegramom džak sa jeho sprózniwe a wuspěschne dźěło praji. Pschednoschk bě farař Heckenroth pschewsak. Wón rěčesche wo stejischču swjaska ratarjow k najwažnischim hospodarsko-politiskim praschenjam. Dopomniwschi na poslednje wólby do khežorstwoweho šejma w lěče 1903, wón Budyskemu wokrježej khwalbu dawasche, so je dobyčerišzy pschečiwo sozialdemokratiji wojował. Njech kóždy po šwojich mozach sa to dźěła, so by šo to sakhowało, schtož je šo w horzym bědženju dobyło. Sakoženje swjaska pod khežorstwowym kanzlerom Capriviom bě politiska nusnosčz. Tehdy njemóžachu ratarjo dosčz husto knježerstwo na to dopominacz, so Němska njeje jenož industrijowy, ale tež ratarski stat. Rěčnik potom bědženje swjaska ratarjow pschi nowych wikowanskich wučinjenjach, pschi mjašowej nusy a pschi nowych dawkach wobšwětli. Wón khwalesche knježerstwo, so njebě pschi wulkej wokańzy dla droheho mjaša wukrajnemu skotej mjesy wotewriło a tak strach nakaženja skota w Němzach se skótnymi khorosčemi wotwobročiło. Khežorstwowe knježerstwo ma srosumjenje sa to, so dyrbi šo ratarstwo živjenja khmane sdžeržecz, s kotrehož wójsko s wulkeho džěła wukhadža. W Němskej je pak šo pódla ratarstwa tež industrija móznje roswika. Ta woteběrarjow w samórskich krajach trjeba. Teho dla dyrbi Němska šylne wójnske łódźstwo měcz. Trěbne pjenjesy sa wójsko a łódźstwo maja nowe dawki podawacz. S napominanjom, so bychu ratarjo swjaskej jako šobustawy pschistupili, rěčnik skónči. Po sčěhowazej živej debacže tajny knježerstwowy radžičel Steiger shromadžisnu s tsikróčnej šławu na khežora Wylema a krala Bjedricha Augusta rospuschči.

S **Budyschina.** Po dlejschej šuchoče je njedželu popołdnju w Budyskich krajinach prěni króčz deschčik poprószchik. Nasajtra krótke hrimanje saso něschto deschča pschinješe a sčěhowaze dny, wošebje je šo pjatk saso deschča naschko. Hač runje šo s tym njeje šucha semja na došahaze waschnje namačała, je deschčz tola dalschemu pschibywanju šuchoty sadžěłał. Ratarjo chzychu hižo sadwělowacz a bojachu šo, so budža lětša hischče mjenje domojkhowacz hač w šuchoče lěta 1904. Bohu budž džak, so je tónle strach nětko po sdaču wotwobročeny. Mjes tym so w krajinje wokolo Budyschina na šuchotu skorža, je šo we wječornej Sakskej, wošebje w Rudnych horach skoro wschědnje deschcz s hrimanjom a błyskanjom schok. W Annabergu je błysk do wěže St. Hanineje zyrkwje dyrił a wěznikowe wobydlenje wobschkodźił.

Tež s druhich krajow Němskeje a swonka njeje wschědnje powjesče wo čežkich njewjedrach a sliwkach pschikhadžeja. Wutoru je w Eislebenje a wokolnosči čežke njewjedro bylo. Pola Wormslebena je błysk do črjódy 25 pólskich dźěłačerjow dyrił, kotsiž na poln dźěłachu. Jedyn 18lětny dźěłačer bě hnydom morwy. Schtyri dźěłačerjo šo pohłuschichu, tola šo bórsy saso sebrachu.

Dołaj Suhleskeje a Werraskeje rěki staj powodženaj. Suhla je s rěčnischcža stupiła a wjele mostow šobu storhnyła. Twarz Eckardt a žona hosčenzarja Voglera staj šo s błyskom sarasyłej.

W Halberstadtu a wokolnosči njemdre njewjedro sakhadžesche. Delni městowy dźěl šo póčrje. Na najwjazy polach we wokolnosči dyrbi šo rola s nowa dźěłacz. W Boernecke buschtej dwě holzy s błyskom saraženej. Skoro w kóždej wšy šu šo twarjenja wobschkodźiłe.

S Frankfurta nad Mainom pišaju: Poślednje njewjedra šu w dole rěkow Mainskeje rěki, w Kinzigskim dole, w Odenskim lěšu a w stronach Lehnskeje rěki wulku schkodu načinike. Pola Limburga šo jedyn muž s błyskom mori, teho runja jedyn w Steinawje w Schlesynskej. W Bielwiesy pola Steinawy błysk do domskeho ratarja Scharty dyri, hdyž muž, žona a schěsčz dźěči sa blidom wó jstwje šedžachu. Błyskowa pruha psches hłowy wschěch pscheleczjwschi macz wo šrjedž dźěči šedžazu mori a sčěński čažnik, schpihel a druhe wězy na kruchi rosbi. Pjecz dźěrow do murje wudrěwschi wona do semje sajědže. Hač runje bě dom se šłomu kryty, njebě šo wón sapalił.

W Kamjenizy (Chemnitz) je Boże njewjedro šobotu a njedželu něhdže 30 króčz do telefonowych grotow dyrko. W blišim Reichenbrandže je šo s błyskom khěža rěsniskeho mischtra Rychtarja sapalika a šo do procha a popjeła pschewobročika. S městnami wulke krupy padachu. W Hohensteinje-Ernstthalu šo někotre khěže s wulkej wodu póčrjechu. S krupobiczom je šo kčenje šadowych schtomow sniczko. Tež žitne a běrnaze pola šu čežko čerpike. W Hohensteinje-Ernstthalu je błysk Rotherez brózeń sapalił. W njedalokim Ursprungu do nowonatwarjenej korczmy dyri a ju do procha a popjeła pschewobroči.

S München-Gladbacha pišaju, so je tam póndželu sliwk padnył. We błubscho leżazym městowym džělu woda do jstwow stupasche, tak so dyrbjachu wohnjowi wobornizy wohroženym wobydlerjam pomozni bycz.

W Katowizach w hornjej Schlesyskej stej šo njedželu popołdnju žona a džěčzo hórnika Labusa s błyskom sarasyłej.

S **Budyschina.** Pschi njewjedrje, kotrež sandženu póndželu popołdnju nad Budyschinom čehnjesche, błysk na hornczerskej drósy praskotajo a buchotajo do jeneho błyskowoda dyri. Powětrowy čišcz bu pschi tym tak šylny, so šo ludžo, po drósy duzy, nimale k semi stłoczichu. S dobom šo powětr se schwablowym kadom napjelni, so móžesche šo lědma dychacz. Schkody šo njeje načiniło.

— V. W pschewodže dweju dwórskeju knjenjow je schtwórtk dopołdnja šotra Jeho Majestosče krala, sakska prynzeša Mathilda, s automobilom s Draždžan do Budyschina pschijěła. Knjenje najprjódzy do Drožďžijskeho hroda dale jědzechu, hdyž pola wjerchowki s Hanau wobjedowachu. Popołdnju šo knjenje saso do Budyschina wróčichu a na khwilu wyschka s Hollebena mjenowaneho s Normanna wopytachu. Potom šo do Draždžan wróčichu. Automobil, 45 konjazych mozow šylny, bě pod wěstym chauffeurowym wjednistwom dalokosčz s Draždžan do Budyschina sa tsi schtwórcz hodžiny pschejěł.

— (Wotkasanje.) Semrjety wosotwarz Gall je Budyskej industrijowej a pschemyšlowej schuli 3000 hriwnow k kupowanju wučidłow wotkasał.

S **Kelna.** K tydženjschej rosprawje wo wohnjowym njesboži, kotrež je 9. meje naschu wješ podeschko, ma šo hischče pschispomnicz, so je wošebje tež zyhelnski dźěłacer Urban čežko schkodował. Wón pola Kobaniz na podružstwje bydlesche. Hakle hdyž hižo zyły dom w płomjenjach stejesche, jeho se spanja wubudźichu, tak so šu šebi wón a jeho šwójbni jenož nahe živjenje wukhowacz mohli. Wón je teho dla podpjery jara potrěbny, a šmilni kscheseczenjo chzyli jemu s najwjetscheje nusy po móžnosči wupomhacz.

S **Hornjeje Hórki.** Jedyn murjer s Budyschina je s jěsdnym kołom po Mnischońzu dele jědžo straschnje do njesboža pschischoł. Wón s kołom psches jenu karu, na puczu stejazu, slecza. Pschi tym šebi wón nóš wotrasy a šeki zyke wobliczo žałošnje rosbi. Hdyž jeho ludžo namakachu, wón jako morwy na semi leżesche, hakle sa hodžinu šo jemu wědomje saso wróči. Wječor w 7 hodžinach šu snjesboženeho do Budyskeje hojerńje dowjesli.

S **Čzelchowa.** Tudomny ryčerkubleŕ Goldammer je šwoje kubło sa 228000 hr. jenemu pjenježnikej w Kamjenizy (Chemnitz) pschedał. Tutón jo hižo 1. junija pschewsa a na nim fabriku sa zementowe twory natwari.

S **Kubschiz.** Sandženu šobotu wječor je tu 18lětny čzeladnik J. E. Soba, pola tudomneho kublerja Pětschki šłužazy, do šmjertneho njesboža pschischoł. Soba hromadže s Pětschkez pohonczom s dwěmaj prósdnymaj wosomaj, s kotrejuž bě jedyn k druhemu pschipowěšnjeny, s pola domoj jědžesche. Pschi želesniskim pschejědže šo konjej pscheč čahom, s Budyschina do Lubija jědžazym, splóschischtaj. Pschipowěšnjeny wós pschi tym na nawišowatej drósy do prědkowneho wosa sajědže a s wojom prědku šedžazeho pohonča na drohu dele storči. S dobom čzeladnik Soba, na sadnim wosu šedžazy, s tuteho

dele skoczi, tola tak njesbožownje, so ßebi schiju swinywschi hnydom wumrje. Pohonc̆, kotryž bě s prědkowneho wosa dele padnył, bě ßo jenoż s lohka sranił. Konjej a wosaj běchu njewobschkodżene wostałe.

S **Bukez.** Poßledni tydżeń junija směje ßo w Bukezach wobhladowanje howjaseho skotu a kosow. Dżeń ßo posdźišcho postaji. Srjadowanje wobhladańzy je ßo Bukezańskemu ratarskemu towarstwu do ruki dało. Pódla mytow ministerstwa a wokrjeßneho ratarskeho towarstwa je Bukezańske ratarske towarstwo 50 hriwnow sa myta wustajiło. Hacz do 8. junija ma ßo skót pschipowjedźicz. Wobhladańza budże ßnadź 1 dżeń tracz.

S **Khaßowa.** Psched 50 létami, 15. meje 1856, běschtaj ßo Handrij Krawz a Karolina Ernestina Hartmannez cżestnaj swěrowacz dakoj. Duż móżeschtaj sańdżenu njedżelu ßwój sloty kwaß ßwjeczicz. Dokelż je jimaj Bóh luby Knjes we wyßokej starobje strowosc̆ a cżiłosc̆ spożczik, móżeschtaj s pschewodom 2 ßynow a woženjeneje dżowki pěschi do Njeßwacżidlskeho Božeho doma pschińcz. Jubjelika njewjesta bě runje każ jejna dżowka rjanu ßerbsku narodnu drastu wobleczena. S zyrkwineje wěże powitanske swonjenje klinczesche a na woltarju běchu k poczesczenju jubjelskeju mandżelskeju ßwězu saßwěczene. Knjes farar Jakub jimaj na sałożku schprucha, tón dżeń w biblifkim pucźniku wocżischczaneho, rěcz dżerżesche a jeju požohnowa. W domje jeju pschichodneho ßyna Wrobla w Khaßowje ßo na to kwaßny ßwjedżeń wotměwasche. Bóh chzył Krawzez mandżelskimaj dale cżelnu a duchownu strowosc̆ a cżiłosc̆ spożczicz a jeju na pucżu żiwjenja dale pschede wschěm skym hnadnje wobarnowacz.

S **Njeßwacżidła.** Wutoru, 19. junija t. l., ßwjeczi ßo, da-li Bóh, pola naß ßwjedżeń Gustav-Adolfskeho towarstwa. Sserbski ßwjedżeński prědar budże knjes farar Domaschka s Budestez, němski knjes superint. D. Dibelius s Draždżan.

S **Wjeleczina.** Póndżelu dopołdnja je ßo tudomny cżeßla J. K. J. Schöna, sakasnje njedżiwajo, na lokomotivu Friesez żelesniży ßynył a s njeje dele padnywschi pod koła pschischoł. Sawołany lékar móżesche jenoż wobkrucżicz, so je snjesboženy morwy. Schöna żonu a schtyri dżeczi sawostaji.

S **Wjeleczina.** Pohonczej Hempelej, w Hünlichez fabrizy tu ßłużazemu, ßo sańdżenu ßobotu, hdyż na dwórnischczo jeżdżesche, konjej spłóschischtaj. Hempel ßo k semi morßny a ßo tak cżeżko wobschkodźi, so dyrbjesche ßo hnydom do hojernje dowjesc̆.

S **Wjeleczina.** Jeneho tudomneho wobydlerja ßu tele dny sajeli, dokelż je ßo pschecżiwo holzam na njekasanske waschnje pschescholł.

S **Wotrowa.** W poßlednim cżißle „Serbskich Nowin“ stejesche, so běchu snacżi duchowni bratsja knjesej kanonikej a fararjej rycżerjej Jakubej Herrmannej na dnju ßwjedżenja jeho 70létnych narodninow jako wopomnjeńku darili rjane běłe „rymo“, wěso je to pschecżischczane a ma rěkacz: **rysmo.**

S **Lipsła.** „Sserbske blido“ w Lipsku směje pschichodnu wutoru, 22. meje, mały ßwjedżeń. Wopytowarjo skhadźuja ßo k 500. rasej. Njenje ßo trjechi, so je runje w nětczischim semestrje wjazy ßerbskich studowazych tu, hacz w poßlednich létach, tak so ßo nadźijomnje maka cżrjódka „blidarjow“ w „Bavariji“ seńdże. Tez budże ßobusałożer, knjes farar Ducżman, na tutym dnju mjes nami.

S **Radsłeje.** Ssrjedu tydżenja wjeczor wokoło 10 hodźin s khęże, Łasowskemu knjejstwu ßłuschazeje, w kotrejż dżełacżer Aust bydlesche, woheń wudyri. Płomjenja ßo na twarjenja Wirthez, Sorez, Ssymankez a Kowarczikez statoka rosschěrichu a że do procha a popjeła pschewobrocżichu. Wobydlerjo ßo s dżěła w spanju s wohnjom pschekhwatachu a mózachu ßebi lědma nahe żiwjenje wukhowacz. Wscha domjaza nadoba je ßo sniczika. Jenoż skót ßu mohli s dżěła wohnjej wutorhnycz, tola ßu ßo Wirthej 1 ßwinjo, Austej 1 ßwinjo a 1 kosa a Ssymankej 2 ßwinjecżi spalike. Wschu skótnu pizu, ßyno, ßkomu atd. ßu płomjenja spożeraka. Woheń je po sdaczu njesnaty słóstnik sałożił, kotryż je, każ hudaja, tez psched krótkim Madlenschez statok sapalił.

Se **Sdżarkow.** Na rańschej stronje Wußmużoweje hory chze jene towarstwo Barlinskich pjenjeżnikow basaltowu skału wotkrycz a k njej koliju, k Lubijsko-Wósborkskej żelesniży ßo pschisamkazu, natwaricz.

S **Běłeje Wody.** W tudomnym hosczenzu „króny“ je ßo wóndano roshorjaza houtwa sa hadom wotměła. Tam někotre dny jedyn panoramowy wobßedżer, Walter, pschebywasche, kotryż bě ßebi jako najnowische wobidło jeneho wulkeho hada skasał. Ssrjedu derje sawrjeny korb pschińdże, w kotrymż 4 metry dołhi had leżesche. Hdyż chzychu hada s korba wsacz, wón czekny, jenu holzu do hłowy a ruki kußnywschi. Hdyż chzychu jeho popadnycz, wón k wulkim żelesnym khachlam schuskny a ßo do nich skhowa. Do khachlow klepachu a schkarachu, so by ßo had s nich dał wuhnacz, tola wscha próza bě podarmo. Skónczinje ludżom myßliczka pschipadże, hada s dobrym kuskom s khowanki wuwabicz. Duż ßo knjes Walter na pucz nastaji, so by dweju kaniklow kupił. Hłuschataj woporaj bórsy po sali skakaschtaj, njewjedżo, kajki strach na njeju kakasche, mjes tym so pschitomni ludżo s napjatosczu na wokomik czakachu, hdżeż had s khachlow wulecżi. Ton pak směrom w ßwojim żelesnym pschikrywje wosta a ßo hischcże sa 7 hodźin njehibny. Skónczinje ßo naczakawschi ßo rosßudźichu, swěrisko, se ßasneje dżěry wukadźicz. Satepichu w khachlach, a hdyż ßo sa 5 mjeńschinow had hischcże pschezo njepokasa, někotre kopacże wuhła pschipokożichu. Had pak njepschińdże. Khachle hižo duschnu czopkotu dawachu — s nowa ßo wuhło pschipokoży — — khachle pschezo bóle hrějachu — saßo ßo wuhło pschida — czopkota hižo ßapasche, — hižo bě ßo 15 mjeńschinow minyko — sakschikny ßo — a had ßo s wohnja wuwi a ßo ßyczo na jeneho kanikła wali, kotrehoż s prochom a mochom spożera. Mots, ßwěrny domownik, s klumpachom wobronjeny a s wulkim konjazym pschikrywom pod pażu, ßo njebojasny sa schlebordżatej waku puschczi, saßłapi ju a ju sbożownje saßo do korba stłóczi.

Přilopk.

—* Japoschtolski vikar w sakskim kraleſtwje a Budyski tachant prälat profeſſor dr. theol. Schäfer je ßo ßrjedu 16. meje w Straßburgu sa titularneho biskopa s Abila wußwjecził. Sswjatoczny skutk je Straßburgski biskop dr. Fritzen wukonjał. Pschi ßwjatoczności běchu prynz Max, jako kralowy sastupjer wyschk Wehle, kk. senior Skala, kanonik Rjencz s Wostrowza, konsistorialny präses kanonik Plewka a konsistorialny radżiczel Manfroni s Draždżan pschitomni.

— Hkowne jednanja pschißażneho ßuda směja ßo 21., 22., 23., 28. a 29. meje. Póndżeln 28. meje dopołdnja $^3/_4$10 hodż. budże ßo wo skakarju a żiwnosczerju A. E. Sperlingu se Ssmochczis dla sapalenja a sawěsczenskeho jebanstwa a wutoru 29. meje dopołdnja $^3/_4$10 hodźin wo bětnarskim mischtrje Talkenbergu s Rakez dla sapalenja ßudżicz.

* Skótne płaczisny njepschestawajzy spaduju. Nětkole rěsnizy ßwinje wo 15 np. kg po rěsnej wasy tuńscho kupuja, hacz psched dwěmaj měßazomaj. Rěsnizy w Lubiju ßu teho dla płaczisny sa ßwinjaze mjaßo a kołbaßy ponizili. To ßame je ßo tez we wschelakich druhich městach stake, jenoż w Budyschinje hischcże rěsnizy ßwinjaze mjaßo po dotalnej drohej płaczisnje pschedawaju.

* Czżeko jeneho dżěsczża je w Hornjej Wjasońzy w sahrodże hosczenza króny tamnischi domownik njehłuboko w semi ryjo namakał. Po lékarjowym spósnaczu je ßo czżeko bórsy po porodże psched něhdże 6 abo 8 njedżelemi sahrjebało.

* W Hornich Pózkowach je schtwórtk tydżenja błysk bróżeń kublerja K. A. Marza sapalił. Bórsy po tym druhi błysk do maßiwneje bróżnje M. Michela dyri. Wobej bróżni ßo wotpalischtej. Jenoż Michel ma sawěsczene.

* (Sso spalika.) We Waldu pola Żitawy njedżelu wjeczor s khęże swudowjeneje Auguſtinoweje na dotal njesnate waschnje woheń wudyri. Wohnjowi hascherjo 80létnu Auguſtinowu se spanja wubudżichu a ju s płomjenjow wunjeßechu. Stara żona pak ßo bjes teho, so by něchtó wo tym pytnył, do ßo palazeje khęże wróczi, so by ßwoje pjenjesy wukhowała. Pschi tym wona w płomjenjach ßmjercz namaka. Khęża ßo do czista spali. Swuhlene sbytki njeżbożowneje, kotraż bě w jara dobrych samożenjowych wobstejnosczach żiwa, pod rospadankami namakachu.

* (W jastwje dżěczo skónzowała.) 22létna ßłużobna holza Karolina Zornez mějesche wschelakich pschestupjenjow dla 9 měßazow jastwa wotpokucżicz. W jastwje wona dżěczo porodźi, kotrez wona hnydom sadußy. Pschißażny ßud je mordarku k khostarni na 4 léta saßudźił.

* (Rosbuchnjenje w Barlinje.) W Barlinje je psched jenej khężu na prynzowskej drósy bleścha, po sdaczu s nitrogryzelynom pjelnjena, s wulkim wrjeskotom rosbuchła. Na sboże tehdy runje nichtó w bliskosczi njebě, duż ßo njeje nichtó sranił. Jenoż wokna a durje jeneho pinczneho sakhoda a jene domowe wokno ßo rosrasychu.

* (Skonjom ßo sarasył.) S Georgensgmünda pißaju: 40létneho rěsniskeho mischtra Bierleina je w dworje Seitzez korczmy jeho ßamßny kóń sarasył.

* (Dżěsczi s automobilom ßo pschejěłoj.) We Wörringenje pola Kölna nad Rheinom je jedyn automobil s Düsſeldorfa 13létnu holzu a 4létneho ßynka dżełacżerja Wintera pschejěł a hnydom morił. Dżěsczi ßebi na drósy hrajkaschtej.

* (Khěža ßo ſaßypka.) W Halli je ßo jedyn nowotwar powalił a pjecź dźěkačerjow ſaßypnył. Jedyn bě hnydom morwy, dwejo běſchtaj ßo cźežko wobſchkodźikoj.

* (W pohrjebniſchczowej kapali ßo ſ błyſkom ſaraſykoj.) W Gundelfingenje je błyſk ßrjedu do kapały na tamniſchim pohrjebniſchczu dyrił a privatiera Buchera a jeho dźowku, kotraž runje w kapale pſchebywaſchtaj, morił. Tſi druhe woßoby ßo lohko ſranichu.

* (Njeſbože ſ motorſkim kołom.) W Zerfu w pſchirheinſkej krajinje jedyn ßudniſki radźicźel ſe ßwojim motorſkim kołom do jeneho ſchtoma ſawadźi. Wón ßebi nop rosraſy a bě hnydom morwy.

* Němſke rybaſke płachtate łódźe „Elſa“, „Jupiter“ a „Móřſka ßu ßo po woſjewjenju móřſkeje wyſchnoſcźe potepiłe. Wobßadka, ſ 29 muži wobſtejaza, je ßo tepiła.

* Spodźiwny ßlěbrowy poſkład je ſtatne rěčźniſtwo w hrodźe w Baſedowje w Mecklenburgſkej pſchi domowym pſchepytanju wußlědźiło. Baſedowſki hród wjerchej Wrede, w tu khwilu w Schpaniſkej pſchebywazemu, ßluſcha. Pſchepytanje doma, kotreż ßo po wobſkorźenju ſta, bě pſcheßłapjaze. Namakachu ßlěborne ßudobja a blidowu nadobu ſe 6 a blidowe ſchaty ſ 9 hotelow. Hromada namakaneho ßlěbra je tak wulka, ſo je ßo dyrbjała w něſkotrych kaſchczach a korbach do cźaſownje Güſtrowſkeho ßudniſtwa dowjeſeź. S dźěła ßu ßo prěnjotne ſtemple wotraſyłe. Dźěł ßlěbornych ßudobjow je ſ jeneho wulkeho Pariźkeho hoſcźenza, ſ hotela d' Orſay. Druhe kradnjene wězy ßu ßo ſ palaſtſkeho hotela a Khěžorſkeho hotela w Barlinje ſebrałe. Powjeſcź wo nakradnjenym ßlěbrje je ßłužobnik Glaſe, kotrehoż bě wjerch Wrede ſe ßłużby puſchcźił, Barlinſkej poliziji dał. Glaſu pak ßu ſajeli, dokelž bě wjerchej Wrede hroſył, ſo paduchſtwo pſcheradźi, jeli ſo jemu 50,000 hriwnow njepóſcźele. Wjerch Wreda jeho liſt poliziji pſchepoda, kotraž na to Glaſu nuſowanja dła ſaja. Tutón wjerchowu żonu winuje, ſo je ßudobja ſ hotelow brała. Wjercha Wrede a jeho mandźelſku ßu w Madridźe do pſcheßłyſchenja wſali, tola ßu jeju ſaßo puſchcźili. Měſto njeju ßu něſkotrych ßłužobnikow ſajeli. Wjerch Wrede je druhi krócź ſ bohatej argentińſkej knjenju, ſe ſwudowjenej Carmen Dolores Joſefu de Benitez, rodźenej de Alvear y Pachezo woženjeny. W Madridźe ma wjerch Wrede hród, kotryż je ſ wumělſtwowymi drohotnoſcźemi napjelnjeny. Wjerchowzy tſi indianſke holzy poßłużeja, kotreż ßo każ ſchklovinki ßwojej knjeni kleczo bliża. Tele holzy ßu pjecźa ßlěbro pokradnyłe.

* W Praſy je ßrjedu popołdnju ſatraſchny ſlimk padnył. W nižſchich měſtowych dźělach ßu ßo pinzy a pſchiſemſke wobydlenja póczrjełe. Wobydlerjo dyrbjachu do wyſchſchich poſkhodow cźěkacź. Wjaßłkawſke torhoſchczo bě na torhazu rěku podobne. Woda ßo też do zyrkwje ßwjateho Hendricha dobu a w njej něhdźe poł metra wyßoko ſtupaſche. W zyrkwi něhdźe 70 woßobow pſchebywaſche, ſ wjetſcha ſtarych żonow, kotreż běchu pſched deſchczom w zyrkwi wucźek pytałe. Wuſtróżane dyrbjachu wone na ławki ſlěſcź. Stare żony wo pomoz wołajo ßo modlachu. Tola pomoz hnydom njepſchińdźe, dokelž běchu dróhi próſdne luda. Skónczńje ßo jedyn měſchczański ſaſtojnik ſkhrobli, do ſlimka boßy wuńcź. Pſched zyrkwinymi kłownymi durjemi wón ſ boßymaj nohomaj kanalowu wotewrjenzu nadeńdźe. Wón ſ njeje ſpław a błóto wotſtorka, tak ſo móżeſche jěſor, wokoło zyrkwje naběżany, wotběżecź. Powodźenje zyrkwje ßo ſ tym wußwětluje, ſo je jejne dno niżſche hacź dróhowy pleſtr. Woda w zyrkwi wyßoko ſtejeſche a pſchipławjene błóto powětr każeſche. Teho dła ßo wohnjowe wobory ſawołachu, kotreż ſe ßykawami wodu wucźerpachu a njerjad wumjecźechu. Pſchi tym ßo ſta, ſo kamjeńtna plata, na kotrejż jena ßykawa ſtejeſche, wjaſowaſche. Ssykawu teho dła hnydom wotwjeſechu a widźachu, ſo bě wona na rowniſchczach něhduſchich Prażſkich měſchczanoſtow a fararjow ſtawa. — Najcźežſcho ßu ßo ſ powodźenjom wobydlerjo podſemſkich a pſchiſemſkich wobydlenjow potrjechili. Woni hyrbjachu woſtajiwſchi ſcheho pſches hłowu a pſches ſchiju pſched wodu cźěkacź, nochzychu-li ßo tepicź.

* Ke krwawnej ſwadźe je pjatk wjecźor w Liberzu (Reichenbergu) w połnóżnych Czechach w jenej tamniſchej reſtawraziji mjes ſawěſcźeriſkim agentom Hillerom a wyſchſchim leutnantom Reinhartom dóſchło. Sſo ſ Hillerom pſcherěcźawſchi jeho wyſchſchi leutnant Reinhart ſ mjecźom pſches hłowu rubny a jeho do brjucha kłó. Hillerowe ſranjenje je tak cźežke, ſo dwěluja, hacź ßo ſaßo wot njeho ſebjerje. Jeho ßu hnydom do Schcźěpanſkeho hoſpitala dowjeſli, hdźež ßu jeho hiſchcźe w nozy operěrowali. Pſched reſtawraziju bě ßo wulka cźrjóda ludźi ſběżała, kotſiž wótſje na wyſchſcheho leutnanta ßwarjachu.

Pczołarſtwo.

(Pokracźowanje.)

b.) Kajku ma pczołka hłowu.

Hłowa ma wſchelake naſtroje, kotreż pczołka nuſnje trjeba, hdyž chże ßwoje powołanje wukonjecź, ſ rohomaj maßa, ſ wocźomaj a ſ wocźemi widźi, wona ma naſtroje, ſo móże dźerżecź, kußacź a ſchcźipacź, ßrěbacź a zyrobu ſa żołdk pſchihotowacź.

Pczołzyna hłowa ma mjeſwocźo ſ cźołom, wjerch, ſadnu hłowu, lipa a pózeradło. Wobhladajmy ßebi wſchelake dźěle pſchi pczołzynej hłowje trochu na drobniſcho!

1. Mjeſwocźo. Dokelž ßu woßebje wocźi a huba pola trojich pczołazych bycźow jara wſchelake tworjene, je pczołzyne mjeſwocźo doſpołnje hinaſche hacź matzyne a trucźine. Trucźine mjeſwocźo je kulojte każ koło, dokelž ma truta dwoje jara wulke ßakate wocźi, kotreż na hłowinym wjerchu lědma mjeſu próſdnu woſtaja. Tehodła ßu trucźine tſi pódlanſke wocźi ſ hornjeje hłowy trochu dele do mjeſwocźa ſtłócźene, ſo zyle bliſko pſchi rohomaj ßedźa. So ma truta dwoje, tak jara wulke ßakate wocźi, njeje ſpodźiwne, dokelž ma wona matku, hdyž tuta na żeńtwu wulětuje, ſe dwojimi wulkimi wocźemi pytacź. Stawa ßo huſto w Bożej ſtwórbje, ſo ßu mużſke bycźa tak doſpołnje wuhotowane, ſo mohłe ßwoju drużinu w pſchirodźe wukhowacź. Pczołzyne a matzyne mjeſwocźo njeje kulojte, ale je bóle na wutrobu podobne. Dwoje wocźi ßu pola njeju wo wjele mjeńſche, ſo je na hłowinym wjerchu ſchěroki pucź mjes nimi. Na nim ßu ßo tſi pódlanſke wocźi ſaměſtnike. Te njehladaju do prědka każ pola truty, ale do wjercha. Truta je mjeſwocźi brodata każ mużojo, matka pak a pczołka matej bóle nahe mjeſwócźko, każ to żónſkim pſchiſteji.

2. Wocźi a wócźka. Pczołka ma dwojake wocźi, dwoje wulke ßakate wocźi po bokomaj hłowy a tſi jednore, małe wócźka na cźole.

Pczoła njemóże ßwoje wocźi hibacź, dokelž ßu wone we wěſtym ſmyßku dźěle cźělneje koże, pod kotrejż ßu tamne naſtroje ſaměſcźene, do kotrychż ßo cźuwy ſa widźenje wukóncźa. Cźuwy maju wobraſy, kotreż we wócźkach ßo ſjewja, hacź do moſhow wodźicź, hdźež wſchě cźucźa widźenja ßo pczołzy wědomnje ſjewja. Wobhladaſch-li ßebi dwoje ßakate wocźi pſches wótru ſchkleńzu, ſpóſnajeſch bórſy, ſo ßu ſ mnohimi, małymi, ſchěſcź rózkojtymi pólkami pokryte, a ſo maju tak ſkoro wot wonka napohlad każ płaſt, kotryż bu wot pczołow ſ wóſka zyle ſtajnje natwarjeny. Kóżde wocże pólko je na ſwonkownej ſtronje nabubnjene, ſo je ßocźemu ſornjatku podobne. Ssocże ſornjatko maſch też woßrjedź cźłowěkeho wócźka. Pod kóżdym wocźim pólkom ſteji kehelcźk jaßny każ kriſtal a pod nim na jeho kónzu kolik ſa widźenje. Wſcho tole hromadźe je jednotliwe wócźko. Takich jednotliwych wócźkow ma pczołaze ßakate něhdźe 5000 (hižo mucha ma jich 4000).

Wſchě ſteja jako dalokowidźaze trubjele na jenym ßrjedźiſchczu. Byli móżno było, ſ jenicźkim pohladanjom do dwójzy 5000 dalokowidźazych trubjelow pohladacź, by něhdźe wopſchijał, kak je pczołzy móżno widźecź. Kóżde wocże pólko doſtawa a ſapſchija jenoż dźěł widźomneho wobraſa, a ſ tutych dźělow twori ßo doſpołny wobraſ, zyku wokolinu wopſchijazy.

Dokelž je kóżde ſ wobeju wocźow trochu kulojte, doſtawa też ßwěżu a wobßwětlenje ſe wſchěch ſtron a tak też wulzy wobſchěrny wobraſ wſcheho, ſchtoż je koło wokoło pczoły. Duż też pczoła runje tak derje widźi każ mucha. Cźólnych abo dypkojtych wócźkow ma pczoła tſi wyßoko horka na cźole mjes dwojimi ßakojtymi wocźemi, jene prědku a dwě dale ſady. Kóżde ſ tutych wócźkow je nabubnjeny jaßny dypk a njepólkowane. Tola po ſnutſkownym twarje je kóżda kopiza wocźich pólkow, kotreż pak ßu wot jenicźkej jednorej koże pokryte.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. W Žitawje wot lěta 1868 wupożcźerńja a nalutowarńja tamniſchich wucźerjow wobſteji. Jejny ſaměr je, wucźerjam w cźaßu nuſy ſ pożcźonkami wupomhacź. Wot lěta 1869 hacź dotal je wyſchſchi wucźeŕ Leberecht Rudolf Ludwig ſ pokładnikom był. Wot lěta 1900 je Ludwig, kotryż na wocźehnjenje a ſaſtaranje ßwojich 6 dźěcźi wjele pjenjes nałożowaſche, njepſcheſtawajzy pjenjeſy ſ pokładnizy ſa ßwoje ßamßne potrjebnoſcźe brał. Pſchi poßlednjej reviſiji ßo wukopa, ſo bě w pokładnizy 23,285 hr. 70 np. njedoſtatka. So by ßwoje pſchekſchiwjenja potajił, bě Ludwig kwitowanki wſchelakich wucźerjow falſchował, kotrymż bě pjecźa 24,535 hr. ſ pokładnizy pſchepodał. Wobſkorźeneho k jaſtwu na 3 lěta ſaßudźichu a jemu cźeßne prawa na 5 lět wotrjeknychu.

Přjedawschi wósnik Eduard Oskar Urban w Budyschinje ßo se ßwojej żonu husto wadżesche. Nas wón ßwoju żonu ża krk shrabny, storczi ju k semi a ju se schkórnjomaj do pażow kopasche. Urbana bě straschneho cźělneho sranjenja dla kawniski ßud k jastwu na dwaj měßazaj saßudźił. Khostanska komora, na kotruż bě ßo wobskorżeny pschecźiwo wußudej powołał, wußud wobkrucźi.

Runje tak mało wuspěcha mějesche se ßwojim powołanjom na druhu instanzu toczeŕ porzlina Khr. Suffa s Wulkeje Dubrawy. Hižo 11 krócź khostaneho wobskorżeneho s Bayerskeje bě korczmaŕ Nowak we Wulkej Dubrawje lětża 31. januara njehorneho sadżerżenja dla se jstwy wupokasał. Suffa pak na korczmarjowe kasanje njedźiwajo na korczmarja sawoła: „Wy scźe zyle wschědny lapak!" Psched ßudom ßo Suffa s tym samolwjesche, so je wón tehdy pjany byk. Kawniski ßud bě wobskorżeneho dla każenja domjazeho měra a sschiwdżenja dla k jastwu na 10 dnjow saßudźił. Tónle wußud ßo po druhim ßudżenju njepschemèni.

Hižo trójzy, a to dwójzy s khostaŕnju khostany pjekaŕski pomoznik Faber s Oberlachsa bě loni 18. septembra psches Husku duzy 9lětneho hólza Haasu do lěża wabił a s nim na njekasanske waschnje wobkhadźał. Fabera dla tuteho pschestupjenja s pschiliczenjom tsiměßaczneho jastwa, jemu w Glatzu dla falschowawanja liscźiny pschißudżeneho, k jastwu na 1 lěto saßudźichu a jemu cźeßne prawa na 3 lěta wotrjeknychu.

Zedżenje lubeje.

Ha pod lipami sa hajom steji dom;
Tam hlada holczo s wokneschkom sa mkodżenzom.
„Hdyż najrjeńschemu po Sserbach
Cźi luby ßwoju luboscź dach,
O lubschi luby, skoro pój,
Ty budżesch mój!"
Wón bróssdźi, wkóczi s konjomaj ßerbski kraj,
Hłóß jeho pěßnje rźi pśches haj mi k wuschomaj:
„O so by byka njedżela,
So shladnu tebi do wóczka,
O lubschi luby, skoro pój,
Ty budżesch mój!"
Hłóß ßołobiczi wußłyschach po nozach,
Schtó rjeńscho spěwa po Sserbach wo luboscźach?
Sslyschach, ptaczik spěwa wo namaj,
So budżemoj też mandżelskaj;
O lubschi luby, skoro pój,
Ty budżesch mój!"

Po n. L.

8—10 dźełaczeŕskich ßwójbow

trajne a derje ßo płaczaze dźěło w **Adolfskej hęcze w Khróscze** namaka. Nowonatwarjene wobydlenja s hródżu a sahrodu ßo do wole dadża.

Drjewowa awkzija.

Pónd̄zelu 21. meje t. l. ma ßo **popołdnju wot 3 hodźin w hoscźenzu w Hunczerizach** scźěhowaze drjewo, na **Huscźanskim hajnistim revěrje** sestajane, na pschedawacź, jako

210 krutych żerdżow, 8—15 cm tołstych a 8—15 m dołhich,
3 rm palnych schcźěpow,
30 = twjerdych a 275 rm mjechkich palnych klumpachow,
25 = mjechkich repuchow.

Drjewo je sestajane we wotdźělenjach 1: (we wowczeŕni), 2: (w cźornych khójnach), 3 a 4: (pola Nowych Druźkez), 5 a 6: (w Kaczanskim haju), 8—14: (na Demjanskej horje), 16: (w skale), 17—22: (w Huscźanskim lěßu), 23: (w Hoppenez khójnach), 25—27: (w Żiczanskim haju).

Huscźanske hajnistwo, 15. meje 1906.

O. Mendte.

Dobrowólne pschedawanje.

Po żadanju herbow 23. augusta 1905 semrjeteje Marje Lehnertoweje ma ßo k jejnemu sawostajenstwu ßłuschaza **żiwnosćź cźišło 11 w Dźěżnikezach,** 2 hekt. 40,8 ara = 4 akry 106 □prutow wulka s 90,35 dawskimi jenoscźemi poczeżena,

wutoru 22. meje 1906 popołdnju w 3 hodźinach

na městnje ßamym pśches podpißaneho s wuměnjenjemi, w termiji wosjewjomnymi, na pschedawacź. Kóżdy cżaß je dowolene, ßebi leżomnosćź wobhladacź.

H. Liebsch, ßudniski aktuar sw. ßł.,
pod pschißahu wsaty a sjawnje postajeny pschedawaŕ.

Dobrowólne pschedawanje leżomnoscźe.

Pónd̄zelu 21. meje 1906 popołdnja w 3 hodźinach ma podpißany knjesej Hermanej Boßakej w Rakojdach ßłuschazu **żiwnosćź** cźišło 25 w **Rakojdach,** 6 hekt. 45,7 ara = 11 akrow 199 □prutow wopschijazu, s 243,52 dawskimi jenoscźemi wobcźeżenu, s inwentarom a żnjemi, — bjes skota — na městnje ßamym, s wuměnjenjemi, w termiji wosjewjomnymi,

na dobrowólne waschnje na pschedawanje pschedawacź.

Kóżdy cżaß je dowolene, ßebi leżomnosćź wobhladacź.

H. Liebsch, ßudniski aktuar sw. ßł.,
pod pschißahu wsaty a sjawnje postajeny pschedawaŕ.

Na dyrbjenske waschnje ma ßo na ßudnistwje w Budyschinje na pschedawanje pschedawacź **ßrjedu 27. junija 1906** dopołdnja w 10 hodźinach **khęża** Selmy Schönoweje rodź. Hartmannez w Bóschizach. Hódnosćź khęże je na 9000 hriwnow taksérowana.

Na pschedawanje pschedawanje sahrodniskeje żiwnoscźe.

I. Leżomnoscźe, na mjeno **Marje Mrosoweje w Sswinaŕni** sapißane, jako

a) **sahrodniska żiwnosćź** kopjena 16 leżomnostnych knihow sa **Sswinaŕnju,** cźišło 16 wopalneho katastra, cźišło 30$\frac{a}{=}$ sahonskich knihow, se sahonami cźišło 29$\frac{d}{=}$, 30$\frac{b}{=}$, 31, 46, 142 a njewotdźělený podźěl s 3/32 cźišło 160$\frac{b}{=}$ sahonskich knihow, 1 ha 60,2 a = 2 akraj 268 □prutow wulki, s 69,77 dawskimi jenoscźemi,

b) **półny sahon** kopjena 34 leżomnostnych knihow sa **Nowy Dwór,** cźišło 141 sahonskich knihow sa Mały Wośyk s Njeradezami a Nowym Dworom, — ha 52,6 a = — aker 285 □prutow wulki, se 17,08 dawskimi jenoscźemi.

c) **półna leżomnosćź** kopjena 40 sahonskich knihow sa Nowy dwór, cźišło 158 a 156$\frac{b}{=}$ sahonskich knihow sa Mały Wośyk s Njeradezami a Nowym Dworom, — ha 40,1 a = 217□prutow wulka, s 12,12 dawskimi jenoscźemi,

d) **półna leżomnosćź** kopjena 41 leżomnostnych knihow sa Nowy dwór, cźišło 162 sahonskich knihow sa Mały Wośyk s Njeradezami a Nowym Dworom, — ha 221 □prutow wulka, s 16,64 dawskimi jenoscźemi,

II. na mjeno **Pětra Mrosa w Sswinaŕni** sapißany **półny sahon** kopjena 16 leżomnostnych knihow sa Skanezy cźišło 29$\frac{b}{=}$ sahonskich knihow tam, — ha 28,2 a = — aker 153 □prutow wulki,

III. na mjeno **Jakuba Schneidera w Sswinaŕni** sapißany **półny sahon** kopjena 25 leżomnostnych knihow sa Sswinaŕnju, cźišło 95$\frac{b}{=}$ sahonskich knihow tam — ha 3,9 a = — aker 21 □prutow wulki, s 1,62 dawskimi jenoscźemi

maja ßo jako shromadny zyłk s inventarom

28. meje 1906 dopołdnja w 10 hodźinach

na městnje ßamym **w Sswinaŕni w sahrodniskej żiwnoscźi cźišło 16** wopalneho katastra na dobrowólne waschnje na pschedawanje pschedawacź.

Pschedawanske wuměnjenja ßu shonicź s woswjewjenja, w hoscźenzu w Sswinaŕni wupowěßnjeneho, wone móża pak ßo też w ßudniskej pißaŕni tudomneho kralowskeho hamtskeho ßudnistwa shonicź.

W Kamjenzu, 15. meje 1906.

Kralowske hamtske ßudnistwo.

Wschitzy ßu wo tym ſ jena,

ſo ßo **„Excelſiorſke“** a **„Schipowe“ jězdne koła** najtuńſcho **na połnóznej dróſy 16 delka,** ſ napſchecźa „ſkotemu ßkónzu“ kupuja. Žane khlamy, teho dla wjele tuńſcho.

Wſchě pſchißłuſchne dźěle a wuporjedźenja.

Mantl 3 hriwny, ſchlawch 2 mk. 75 np.

Pſchihódne wotpłaćenje. Rěčzu ßerbſki.

J. Nowotny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Skótna awkzija.

Wutoru 22. meje popołdnju $\frac{1}{2}$**2 hodzin** ma ßo na **knjeźim dworje** w **Rakezach** w Sakſkej

50 rańſcho-frieſiſkich połnomjaßnych bykow

k plahowanju, k dalſchemu kormjenju a k rěſu ßo pſchihodźazych, 8—11 zentnarjow cźeźkich, ſ wuměnjenjemi, do awkzije woſſewjomnymi, na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Pódla teho

10 na nowe dejazych kruwow a jałojzow

rańſcho-friſiſkeje raßy na pſchedań pſchińdźe.

Rakezjanſke ryćźerkubło.

Na ßudniſtwje w Budyſchinje ma ßo na dyrbjenſke waſchnje 23. junija dopołdnja w 10 hodź. **kubło** J. E. Scholty w Trjebjeńzach pola Pomorz, ſ 654 dawſkimi jenoſcźemi poćźežene a na 30,000 hr. takſěrowane, na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Dla dźělenja herbſtwa ma ßo w Hornim Wujeſdźe **khěža** cźišło 45 ſ 2 kórzomaj pola a łuki pſchedacź. W khěži je ßo wot 10 lět ßedlaŕſtwo ſ dobrym wuſpěchom wjedło. Dalſche je ſhonicź pola hoſcźenzarja E. T. Lehmana w Hornim Wujeſdźe.

Wósk

po najwyſchſchich płaćišnach kupuje

Otto Engert

w Budyſchinje.

Dobru pſcheńczuu muku

po zyłych měchach a po puntach porucza

Khorla Kahrowe

pſchi žitnych wikach.

Najlěpſchi **tołſty połcź** punt po 90 np., pſchi 5 puntach po 85 np., **ßadło** punt po 85 np., pſchi 5 puntach po 80 np., **jěrchenjowy łój** punt po 60 np., wuſchkrjeny punt po 55 np., pſchi 5 puntach po 50 np.

Emil Gräfe w Budyſchinje na ſwonkownej lawſkej haßy 15.

Železny nowy młynczk,

kotryž ßo k ſchrótowanju a też mjeczenju wowßa trjebacź hodźi a ſa hodźinu 2 zentnarjej naſchrotuje a ßo ſ ruku abo też ſ göpelom cźěricź hodźi, je na pſchedań w **Dobroſchezach** cźišło **2** pola Njeßwaczidła.

Žiwnoſcź

ſ 15 kórzami pola je ſe wſchěm inventarom a ſkotom na pſchedań w **Brěſezach** cźišło **6** pola Hrodźiſchcźa.

Rjana žiwnoſcź

w induſtrijowej wßy pola Budyſchina, něhdźe 26 kórzow wulka, ſ doſpołnym inventarom a žnjemi je płaćišny hódno na pſchedań. Dalſche darmo wukaſuje

H. Libſch,

ßudniſki aktuar ſw. ßł.

Žiwnoſcź na pſchedań.

W **Dobranezach** pola Hornjeho Wujeſda je žiwnoſcź cźišło 1 ſ 8 kórzami pola a łuki a ſ zyhelom krytym domſkim hnydom na pſchedań.

Khěža cźišło 109 w **Rakezach** ſ wulkim ſadnim twarjenjom, polom a łuku je na pſchedań.

W Dobruſchi je **khěža** cźišło 24e ſ 5 wobydlenjemi na pſchedań.

Duſchne wobydlenje

je w **Měrkowje** cźišło **5** na pſchenajecźe a 1. julija wobcźahnycź.

Sa **wotpalenych w Kelnje** ßu ßo w redakziji Serb. Nowin. wotedake:

ſ Plußnikez 3 hriwny.

Hródźny ſchwajzarſki wucźobnik

ßo na Lichanjanſke knjeże kubło pyta. Dalſche je ſhonicź pola wyſchſcheho ſchwajzarja **Liſta.**

Pohonczja

ſa cźeźſche woženje pyta **ſchamottowa a tonowa dźełatnja** akzijowe towaŕſtwo w Thonbergu a Kamjenzu w Sakſkej.

Służobna holza

14—16 létna, ßo do lohkeje ßłużby pyta na ſeminarſkej dróſy 11 po 2 ſhod.

Młódſcha pěkna **ßłużobna holza** ßo k 1. junijej pyta na ſnutſkownej lawſkej haßy 5 po 3 ſkhodach.

Kuchaŕki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy a tajke k ßwinjom, hródźne dźowki ſ wulkej mſdu, ßrěnkow, rólnych pohonczow do tudomnych a Draždźanſkich ſtron pyta pſchiſtajerka **Görlichowa** na ſchulſkej dróſy 7 ſ napſchecźa theatra.

Sſylna ßueźelna kruwa

je na pſchedań w **Budyſchinku** cźišło **34.**

Cźehnita kruwa

dobra dójka, mjes dwěmaj na wubjerk, je na pſchedań w **Dźiwoczizach** cźišło 16.

Schtóž chze ßebi **ſłót wureſacź** dacź, njech ßebi nunwarja **Schäfera** ſkaſa. Pißomne a rtne ſkaſanja ſa njeho pſchijimuje wikowaŕ **Sommer** w Rakezach.

Khěža na pſchedań.

Khěža cźo. 50 w **Nowej Jaßońzy** pola Njeßwaczidła ſ $1\frac{1}{2}$ kórzom pola je na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola wobßedźerja, tola jenoż njedźelu popołdnju.

W Hunćźerizach je **kheza** cźišło 24 ſe ſahrodu na pſchedań. Wſcho dalſche je ſhonicź pola **Khorle Haufy** w Semizach cźo. 16c.

Rakečanske serb. tow. „Lipa“

změje da-li Bóh, jutře njedźelu 20. rózownika, popołdnju z dypkom 5 hodź. w Křižanec hoſćencu swoje

měšačne posedźenje.

Přednošk je knjez Kruža dobroćiwje přilubił.

Wšě lube sobustawy a hoſći wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Wucźobnik ßo pyta.

Sa ßwoju pſchedawaćnju koloniałnych tworow ſ wulka ſ maka, ſjenoczenej ſ deſtillaziju, bórſy pilneho khmaneho wucźobnika ſ dobrej ſchulſkej wucźbu pytam.

F. A. Schaumann

w **Biſkopizach.**

Hejtman,

kotrehoż žona ma ſ pomozu jeneje dźowki ſa cźeledź waricź a młody ſłót pizowacź, ßo na jedyn pódlanſki knježi dwór pyta. Wo poſlicźenja proßy ſa K. ſwud. Rickowu K. Ludwig na knjeźim dworje we Kupoji pola Radworja. (Budyſke hamtſke hejtmanſtwo).

Dwajpſchežny wós

zyle nowy, ma na pſchedań **Jan Kobanja** w Cźemjerzach.

Kołcze!

Dla pſcheměnjenja pcźólnizy ßu *trjebane a nowe kołcze na pſchedań* w Nowych Porſchizach cźišło 82.

Do Noweje Jaßońzy!

Hejda! Hdźe póńdźemy?

Póńdźemy wſchitzy **njedźelu 20. meje** do **Noweje Jaßońzy** na

reje

a popołdnju na

wukulenje kołbaßzy.

Pſchecźelnje pſcheproſchuje

Pawoł Hofmann.

Wutrobny dźak.

Sa wſchě wopokaſma wutrobneho dźělbracźa, kotreż ßu ßo nam pſchi ſaßnym wumrjecźu naſcheho horzolubowaneho ßyna a bratra

Hermanna Jeremiaßa

doſtake, woßebje Pſchiwcźanſkej młodźinje ſa rjane spěwy, njeßenje k rowu a wſchitku wopokaſanu cźeſcź, teho runja knjeſej fararjej Mrósakej ſa troſchtapołne prědowanje, hnuje naß, ßwój najhłubſcho ſacźuty dźak wuprajicź.

W Pſchiwcźizach, 16. meje 1906.

Hłubokoſrudźeni ſawoſtajeni.

(K temu cźišku pſchiłoha.

Pschiloha k czißku 20 Serbskich Nowin.

Ssobotu 19. meje 1906.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

14. meje 1906.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	38—40	74—76
awstriske	39—42	76 - 80
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	35—37	71—73
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	32—34	66 70
4. žnadnje pizowane kóždeje starosty	28—31	60 - 65
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	37—39	69—73
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	33 - 36	65 - 68
3. starsche, wukormjene krowy a žnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	30—32	62 - 64
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	26—29	58—62
5. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	22—25	50—56
Byli:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	38—41	72—74
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	35—37	66—70
3. žnadnje pizowane	31—34	62—65
Cźelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	52—55	84—88
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	49—51	80—83
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich sschižењow w starosty hacž do 1¼ léta	49 - 50	67 - 69
2. mjaßne	46 48	64 - 66
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundrošy	43 - 45	61—63

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2064 měchow.	W Budyschinje 12. meje 1906. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np	W Lubiju 17. meje 1906. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np
Pschenża běła	—	—	—	—	8	71	9	—
Pschenża žołta	8	68	8	83	8	38	8	68
Rožka	8	—	8	13	7	81	7	90
Jeczmjeń	7	75	8	—	7	33	8	—
Wowš	8	30	8	40	7	70	8	10
Hróch	10	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	50	10	—	8	—	9	—
Jahły	15	—	16	—	14	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	50	17	50
Běrny	1	60	2	10	1	50	2	—
Butra 1 kilogr.	2	50	2	70	2	20	2	50
Pšeničžna muka 50 "	9	50	18	50	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	9	50	14	—	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	30	2	70	2	20	2	50
Ssioma 100 "	3	60	3	80	16	—	20	—
Prožata 1140 schtuk, schtuka	16	—	32	—	—	—	—	—
Pšeničžne wotruby 50 kilogr.	—	—	5	30	5	20	5	60
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	60	5	50	6	—
Pšeničžny gris 50 kilogr.	—	—	5	75	—	—	—	—
Rjany gris 50 kilogr.	—	—	6	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenża (žołta) wot 8 hr. 68 np. hacž 8 hr. 93 np., rožka wot 8 hr. 13 np hacž 8 hr. 25 np., jeczmjeń wot — hr. — np. hacž — hr. — np., wowš wot 8 hr. 10 np hacž 8 hr. 15 np

W Budyschinje płaczesche: korž pschenży (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta 14 hr. 73 np. hacž 14 hr. 99 np., korž rožki po 160 puntach 12 hr. 80 np. hacž 12 hr. 99 np., korž jeczmjenja po 140 puntach 10 hr. 85 np. hacž 11 hr. 20 np.

Wiežne płaczišny w Kamjenzu

10. meje 1906.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 80 np. hacž 8 hr. 10 np., pschenża wo 8 hr. — np. hacž 8 hr. 50 np., jeczmjeń wot 7 hr. 50 np. hacž 8 hr. — np, wowš wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 50 np., jahły wot 13 hr. — np. hacž 14 hr. — np. hróch 12 hr. — np., žyno 2 hr. 20 np., běrny 2 hr. 20 np., žłoma (600 kilogr.) 19 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 30 np. hacž 2 hr. 60 np.

Wjedro w **Londonje** 18. meje: Pomróčene.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smje njedželu Rogate rano w 7 hodź. duchowny Tischer žerbsku spowjednu rěč, ½9 hodźin žerbske a w 10 hodź. němske předowanje. — Tydźeńske sastojnske dźěła smje duchowny Tischer.

Boże stpicże smje rano w 7 hodź. duchowny Tischer žerbsku spowjednu rěč, ½9 hodźin farar Räda žerbske a w 10 hodź. němske předowanje. Psched zyrkwinymi durjemi budże kollekta sa wožadnych khudych. — Popołdnju ½2 hodź. budże katechismusowe rosrěčenje sa konfirmérowanu němsku młodźinu.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi**: Khorla Wylem Pětsch, fabrikar na Zidowje, s Marju Kumpertez tam. — Ernst Wylem Naumann, rycżerkubleński inspektor w Dobruschi, s Huldu Melaniu Köhlerez s Konjez pola Oschatza.

W **katholskej zyrkwi**: Miklawsch Pawol Cźórlich, dźěłacźer tu, s Hanu Piskorez tudy. — Jan Alfred Riedel, tyscher tu, s Hanu Bjedrichez, schwalcźu tudy.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Pawol Jan, Jana Augusta Nowaka, khěžerja a nadróżneho wothladarja w Jeńkezach, ž. — Jan August, Jana Augusta Nowaka, fabrikarja na Zidowje, ž. — Jurij Kurt Erich, Ernsta Hermanna Němcźka, sawalerja na Zidowje, ž. — Julius Kurt, njemandź. ž. na Zidowje. — Hedwiga Lisbetha, Ernsta Hendricha Lindnera, skakarja we Wurizach, dź. — Gertrud Ottilia, Jurja Höhrenza, fabrikarja na Zidowje, dź.

W **katholskej zyrkwi**: Pawol, Jana Khilana, dźěłacźerja tu, ž. — Jan Hendrich, Hendricha Pawola Stöbera, fabr. kowarja tu, ž. — Jurij Rudolf, Jana Jurija Wölsle, pschekupza tu, ž.

Zemrjeli:

W **Michalskej wožadze**: 12. meje: Martha Alma, Ernsta Bohuwěra Nowaka, nadróżneho dźěłacźerja w Jeńkezach, dź., 7 m. 28 d.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

Njedźelu Rogate smje rano ½7 hodź. farar Kschižan žerbsku spowjednu wucźbu, ½8 hodź. duchowny Voigt žerbske a w 9 hodź. němske předowanje. — Popołdnju w 2 hodź. budże katechismusowa wucźba sa žerbsku mužsku młodźinu.

Boże stpicże smje rano ½7 hodź. duchowny Voigt žerbsku spowjednu wucźbu, ½8 hodź. farar Kschižan žerbske a w 9 hodź. němske předowanje. — Popołdnju w 2 hodź. smje duchowny Voigt žerbsku mišionsku hodźinu.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

Njedźelu Rogate smje duchowny Kschižan rano w 7 hodź. žerbsku spowjedź, farar Domaschka dopołdnja we 8 hodź. žerbske a ¾10 hodź. němske předowanje. — Popołdnju w 2 hodź. wucźba se žerbskej mužskej młodźinu.

Boże stpicże smje farar Domaschka rano w 7 hodź. žerbsku spowjedź, duchowny Kschižan dopołdnja we 8 hodź. žerbske a ¾10 hodź. němske předowanje. — Popołdnju w 2 hodź. wucźba se žerbskej žónskej młodźinu.

Naumannowe jěsdne kola a schijaze maschiny

šu pschipósnate najlěpschi wudźěłk.

Sastupjer:

wumělski jěsdźer **Marschner**

w Budyschinje na Nowosalzskej drózy 36.

Wosjewjenje.

Firma **Ludwig Winter & Co.**, towarstwo s wobmjes. rukow. w **Biskopizach** ma tež w **Budyschinje pschi žitnych wikach 36** kóždu sobotu rano wot 7 hodźin do 3 hodźin popołdnju na pschedań

mechanisžy tkane a dźěłane měchi, wosaze płachty, markisy, konjaze pschikryeża atd.

Pschi najtuńschich płaczišnach jenož dobre twory.

Th. A. Wällnitz

w Budyschinje
na ßukelnßej haßy 9.

Najwjetschi ßklad a wubjerk
1durjatych a 2durjatych
draßtnych khamorow,
vertiki,
schkleńczane khamory,
komody,
jednore a lěpsche **sofy**
po 26, 30, 32, 37, 45, 55, 63
hacz 120 mk.,
stoły
po 2,50 mk. hacz 8 mk.,
łoża,
matrazy,
jedźne, sofowe a
roscżahanske blida,
schpihele
po 3 mk. hacz 60 mk.,
kuchińske khamory,
kuchińske blida,
a **druhu nadobu,**
pódla teho poručam
Ia poßleschczowe pjerje
po wasy,
hotowe poßleschcża,
linoleum, tworu po kruchach,
behacze a **teppichi,**
wóskowane ßukno
ſ truby a sbytki,
wóskowe ßuknowe a
gumijowe pschikrywy,
podpołożne tkaniny.

W pscheßadżowarni je stajna ßkladnoscz k tunjemu kupowanju. — Najtuńjche płaczisny. — — Najkedżbliwiſche poßkuženje. — Njech ßo mjeno a khěžine czißko wobkedżbuje.

Rajß,
nudle, grupy,
jahły, hejduschku,
hróch, ßoki, buny,
dobru muku
porucża
Khorla Kahrowe
w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Brodowska haptyka

na hoschiz haßy 27

Kaschel,
katarrh,
dybawoſez
ßo spěschnje połožeja
ſ thymuſinom
Blesche po 75 np. a
1 hr. 40 np.

Otto Osswald,

fabrika schtrympowych tworow
na kamjeńtnej haßy 7
porucża
ßwój wulki ßklad rjanych dżerżazych
schtrympow a ſokow.

Moje wukładne wokna ſeſtajeńzu lětuſchich nowoſczow pokaſuja.

Pschihódnje nakupiwschi, mózu wschě ßwoje twory hiſchcże po ſtarych płaczisnach pschedawacz.

Poſkiczam jara wulki wubjerk
6/4 **ſchěrokich zychow,** ſtary łohcz po 18 np.,
zychi, hładke czerwjene, pódla teho 7/4, 8/4, 9/4 ſchěroke,
módroczisschcz, najnowſchich muſtrow, hižo po 20 np.,
koſchlazy barchent ſa lěczo a ſymu hižo po 18 np.,
hotowe **běle** a **piſzane koſchle** ſa hólzow a holzy kóždeje ſtaroby hižo po 30 np.,
mużaze koſchle ſchtworych wulkoſczow,
wojerſke koſchle ſ módrymi a czerwjenymi ßmużkami,
żonjaze koſchle 3 wulkoſczow,
nahlowjaze rubiſchcża ſe żidy, połżidy, wołmy a bawłmy,
kattunowe rubiſchcża na wulki wubjerk.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Hiſchcże żenje ßo ßłyſchało!

Najlěpſche **mantle ſa jěſdne koła** po 3 mk. 75 np.,
najlěpſche **ſchlawchi ſa jěſdne koła** po 2 mk. 75 np.,
jenož najlěpſcheje drużiny,
każ tež wſchu **potrjebu ſa jěſdne koła**
po najtuniſchich płaczisnach porucża

Ota Büttner

pſchedawarnja koże, czerjeńſkich rjemjenjow a techniſkich gumijowych wężow
w Budyſchinje pſchi hłownym torhoſchczu 9.

Jako najlěpſche ßo poručam
dr. Roeberowe
lěkarſtwa:

Hablowy a jehlinowy ſpirituß pſche drjenje w rukomaj a nohomaj, kſchižu, bjedrach a ſhibadłach.
Pepſinowe wino pſche tłóczenje żołdka, wróczenje, mjeknjenje, bjesappetitnoſcz.
Benediktinſka eſſenza pſche żiwotowe bolenje, driſtawu.
Czaj farfara pſche kaſchel.
Bjenchlowy mèd a **brèczka czornych Janſkich jahodow** pſche kaſchel a dybawoſcz dżeczi.
Żołdżowy kakao pſche driſtawu a żiwotowe bolenje.
Jakorzowa (jěchibèrnowa) **brèczka** k cziſczenju krwe.
Mydło pſche liſchawu.
Mydło pſche njerodż pola człowjeka a ſkotu.
Kopſchiwowy ſpirituß, **Arnikowy ſpirituß**, **Brěſowy balſam** } pſche wupadanje włoßow a ſchupiſny.
Kupanſke ſela ſa ßłabe dżeczi.

Teho runja wſchě **lěkowanſke kopjena, ſela, korjenja,** dale **wobaladła** (wotu, wobalki atd.) **mineralowe wody, ſchkleńczane żykawy** a **apparaty k wothladanju khorych.**

Dr. Roeber,
Germania drogownja
ſ napſchecża „winoweje kicze“
na bohatej haßy.

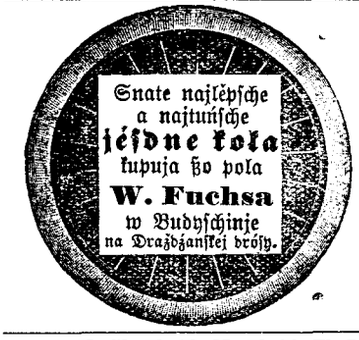

Kóſlaze kóżki,
koſaze koże,
howjaſe a czelaze koże,
wowcże koże a wowczu wołmu,
kaniklaze koże,
każ tež wſchě druhe drużiny kożow po najwjetſchich płaczisnach kupuje

Heinrich Lange,
11 pſchi žitnych wikach 11
ſnapſchecża „ſkoteje hwězdy“ a pſchi wowßnych wikach pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi.

Składowńja drainěrowańskich rołow
w Lětońju
poruča
drainěrowańske roły
wšěch wulkosćow,
łonjaze, krowjaze a šwinjaze łorta wšelakich wulkosćow,
sćinowe pleczenje,
sćinowe hosdże a
sazynkowany grot
po fabrikšćich płaćišnach.
Emil Dietrich.

Privilegowane
Pohlowe mydło
pšeche šwjerbjenje, drjenje, jětšeschka, kušk po 1 mk., pakćik 3 mk., je sakońšzy sakitane pod čzo. 69937 ſ „hadom" jako se satitańskej šnamku.
Jenož woprawdźite wšěhdnje čzerstwe roseśćeka
R. Tschernich
w Draždźanach A. 16.

Jurij Ludwig,
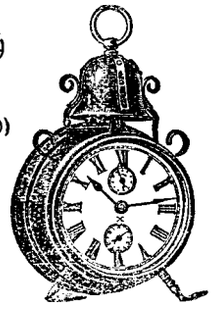
čzaßnikař
pšchi šerbšćich hrjebjach 28
(ſ uapšechcza starych kasarmow)
pšchedawa
a porjedża
čzaßniki
derje a tunjo
ſ rukowanjom.

K nalětnemu a lětnemu czaßej
poručam šwój wulki šklad
wobucźa
ša mužšćich, žónske a dźěćźi
wot najjednoriščeho hač do najwoßebniščeho wšěch pomyßlnych družinow a płaćišnow.
Wobhladajcze šebi moje 5 wukładnych woknow.
Wubjerk w pódnšchowych formach a faßonach je lětßa hišcheze bohatšchi.
Woßebje wulki wubjerk wobucza po šrěnich a niškich płaćišnach namakacze.
Nowoscze w šandalach a turnowańskich czrijach.
Jeniczke pšchedawanje G. Engelhardtowych czrijow ſ Kaſſela.
Jeniczke pšchedawanje
Engelhardtowych Caſſala a normalnych ſchkórnjow
(parle normalneho wobucza).
Najwjetšchi šklad **kołojěšdnych a motorskokołowych gamaschow.**
Šapołožki ša šplaznjenu nohu po lěkařskim pšchedpißmje.
Dźěłanje po měrje. Wuporjedźenje šo ša jedyn dźeń wobšłara, po žadanju tež prjedy.
Heinrich Mohr, czrijownja
w Budyšchinje pšchi žitnych wikach, na rózku šukelnšceje haßy.
Telefon 384.

Dawkowe reklamazije
wudźěłataj
J. a E. Koban
w Budyšchinje pšchi žitnych wikach 4.

K. R. Lory,
rukajzař a bandagišt
w Budyšchinje na šchuleršcej haßy
poruča pšchi potrjebje wšchě družiny **rukajzow, šlow, paßow pšche pšchetorhnjenu šytku** (bruchband), **czělnych paßow** a wšěch wězow, do jeho dźěła šluschazych. Wuporjedźenje a dźěłanje po měrje ša krótki czaß — tunjo. —
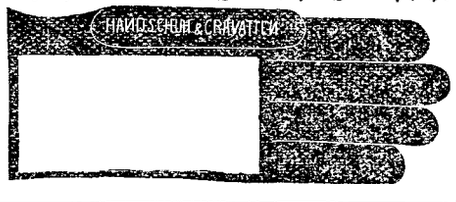

So bych šwój wulki šklad trochu pomjeńšchił, šym wulku dźělbu woßebnych
mužazych a hólczazych wobleczenjow, jenotliwych žaketow a kholowow, teho runja **žonjazych a holczazych žaketow** po hišchće ženje šlyschanych płaćišnach ša špěšchne
wupšchedawanje postajił.
Otto Preuss
w Budyšchinje na žitnej haßy 4.

Słomjane kłobuki
ša mužšćich a hólzow w najmodniščich formach po jara tunich płaćišnach w jara wulkim wubjerku poruča
Hugo Lehmann
na bohatej haßy 22,
pódla hoscźenza „winoweje kicze".

Mužaze wobleczenja
po 12, 15, 18, 20, 25 hač 34 mk.,
pacholaze wobleczenja
po 9, 10, 12, 15 mk. atd.,
jenož nowoscze a derje šhotowjene,
hólczaze wobleczenja
po $6\frac{1}{2}$, 8, 10 mk. atd.
dźěćźaze wobleczenja
po $2\frac{1}{2}$ hač 10 mk.
na hoborški wubjerk šo najtuńšcho a ſ najwjetšchim dobytkom kupuja pola
w Budyšchinje pšchi hłownym torhoščcu 5.
R. Neugebauer
prjedy **Kurt Lehmann.**
w Budyšchinje pšchi hłownym torhoščcu 5.

Buse suby,
plompy se šlota, šlěbra, emaille
dźěła
Eugen Wienecke,
w Amerizy approbowany šubjazy lěkař
18 na Hoschiz haßy 18.

Meblowy magazin
Khorle Kästnera
na ſzukelnſkej haſzy 11
porucza ſwój wulki ſklad
meblow wſcheje druzyny, jako
draſtne khamory,
ſchkleńczane khamory,
ſtolpowe khamory,
ſofy,
vertiki,
komody,
jědźne, ſofowe
a wuczahanſke blida,
trumowowe, ſtolpowe a druhe
ſchpihele,
draſtne hrabje,
drjewjane koffry,
loža
ſ matrazu a bjez njeje,
ſtoły wſchěch druzinow,
kuchińſke khamory a blida
a wſchelake druhe,
ſamźnu moleŕnju a **lakěraŕnju.**
Tunje płaczińy.
Sprawne poźłuženje

Chenillowe rubiſchcza
rjanych nowych muſtrow
płaczińy hódno pſchedawa
Otto Osswald
na kamjeńtnej haſzy 7.

Lubijſka banka.
Danimy pjenjeſy na ſapołożenſke knižki:
pſchi wſchědnym wupowjedźenju 3%
pſchi 1 měźaczn. = 3¼%
pſchi 3 měźaczn. = 3½%
pſchi 6 měźaczn. = 4%
Wjetſche ſumy na dalſche termije woźebitemu wucźinjenju podleża.

Filiala Lubijſkeje banki
w Budyſchinje w ſerbſkim domje.

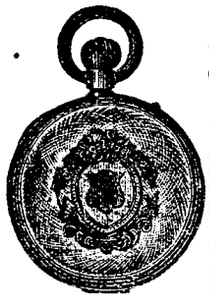

Kóždy, kotryż chze ſzebi **dobry** a **tuni cźaſzník** kupicź, abo kotryż chze ſzebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cźaſznikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haſzy 5.

Jencz pſchedawa a porjedźa ſa ſwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Prochſu, ſzebi moje wukładne wokno, ſ płaczińſnami wupołożene, wobhladacź.**

Ernst Herkner

cźaſznikař w Budyſchinje
na **ſeminarſkej haſzy 13**
prjedy pſchi hłownym torhoſchczu
porucza ſwój wulki ſklad wſchěch druzinow
cźaſznikow a **rjecźaſow**
po tunich płaczińſnach ſ wjazylětnym rukowanjom.
Porjedźenja derje a **tunjo.**

Rožku a pſchenźu
po najwyſchſchich płaczińſnach kupujetaj
Heinke a syn
w hamorſkim młynje w Budyſchinje.

Franz Marschner
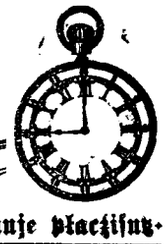
cźaſznikař w Budyſchinje
na bohatej haſzy 9
ſwój ſklad **cźaſznikow** a **cźaſznikowych rjecźaſow** k dobroczińwemu wobkedźbowanju porucza.
Hódna twora. **Pilźomne rukowanje.** **Tunje płaczińy.**

Poruczam ſamodźěłane
ff. młócźniki, mlokowe karany, mlokowe hornzy, wódne khany, wódne cźerpawy, ſazynowane wódne khany a hornzy.
Mam wulki ſklad
krjepjawkow (krjepjenſkich khanow) a **emaillowanych tworow, ſazynowanych bowow** a **juchowych cźerpakow. Tſeſchne žłoby** a **roły** a kóžde do twarſtwa ſłuſchaze klampnarſke dźěła ſhotowjam.
Želeſo ſa tſeſchne žłoby mam na ſkładźe.
Spěſchne poźłuženje. Najtuńſche płaczińy.

M. Schulz.
10 pſchi ſerbſtich hrjebjach 10.

Wotewrjenje mebloweho magazina a moleŕſtwa.

Cźeſcźenym Serbam w Budyſchinje a wokolnoſczi najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ſym w ſwojim ſamźnym domje na **ſzukelnſkej haſzy 11**

meblowy magazin

e ſamźnej **moleŕnju a lakěraŕnju** wotewrił.

Stajnje budu ſo prózowacź, ſo bych cźeſcźenym Serbam pſchi wobliczenju tunich płaczińſnow ſ hódnej tworu poźłużował.

Pſchi trjebanju dobroczińwe podpjeranje woczakujo

ſ poczeſczowanjom

Khorla Kästner, moleŕſki miſchtr.

Pſchiſpomnjenje: Moja moleŕnja a lakěraŕnja ſo bjes pſchetorhnjenja dale wjedźe.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 21. | Sobotu 26. meje 1906. | Lětnik 65.

Swětne podawki.

Nowy sakski rjad.

Kral Bjedrich August je ſ wukasom 15. meje nowy rjad sakožił, kotremuž je „Marijny Haniny rjad“ k wopomnjenju na ßwoju macź, 5. februara 1884 ſemrjetu, narjekuł. Tutón rjad dyrbi ßo žonam a holzam ſpožčićź, kotreź ßu ßebi saßłužby wo ſjawne interesſy dobyłe.

Nowe khěžorſtwowe dawki

na piwo, zigaretty, automobile, tantiemy, jěſdne khartki, frachtowe liſćiny a herbſtwa je khěžorſtwowy ßejm ßobotu tſećźi króćź pſchewuradźił. Wot teho cźaßa, ſo ßo ludowym ſaſtupjerjam jich dźěło płaćźi, ßu woni widomnje pilniſchi ßamo pſchi pſchiſwolenju nowych dawkow. Te dyrbja khěžorſtwowej kaßy lětnje něhdźe 200 milijonow wunjeſćź. Wſchě tele dawki hižo 1. julija do mozy ſtupja, jenož dawk na jěſdne kharty budźe ßo hakle wot 1. auguſta ſběhacź. Pſchihoty ſa tónle dawk njehodźa ßo prjedy pſchewjeſćź. Hacź jěſdne kharty ſkónčnje telko wunjeßu, kaž ßu w khěžorſtwowym ßejmje wuliczili, ſda ßo jara dwělne bycź. S dawkom ßo jenož prěnje tſi klaſſy potrjecha, mjes tym ſo ßo ſchtwórta pſchepuſchćźi. Dokelž je podroženje wjeſby do dalokich ſtron khětro wulke, budźe drje pſchichodnje někotryžkuli w ſchtwórtej klaſſy jěſdźićź, kotryž je hacź dotal tſećźu klaſſu wužiwał. Kóždy po móžnoſćźi pyta ßo nowych dawkow ſminyćź. Piwarńje chzedźa piwowe płaćźiſny powyſchićź. Hoſćźenzarjo pak ßo ſe wſchěmi mozami pſchećźiwo temu wobaraju a hroža, towarſtwowe piwarńje ſakožićź, jeli ſo njebychu piwarńje dawk njeſćź chzyłe. Zigarettowy dawk je hižo ſke ſćěhwki měł, wjele dźěłaćźerjow je ßo ſ dźěła puſchćźiło.

S dawkami, kotreź je khěžorſtwowy ßejm pſchiſwolił, pak hiſchćźe njeje doſćź. Ponižene płaćźiſny ſa póſtſke kharty a cźiſchćźane wězy w měſtnym wobkhadźe dyrbja ßo wotſtronićź. Pódła teho ma brónjowy dawk najlěpſche wuhlady, ſo by jón khěžorſtwowy ßejm pſchijał, hdy by ßebi jón knježerſtwo žadało.

Njedoſtatk w khěžorſtwowej kaßy

ßo po ſawjedźenju nowych dawkow nadźijomnje na pſchezo ſhubi. Khěžor je teho dła tón króćź ſ dźěławoſcźu khěžorſtwoweho ßejma jara ſpokojeny. Wón je khěžorſtwowemu kanzlerej dła pſchijećźa nowych dawkow ſ jara pſchećźelnymi ßłowami ſboże pſchał. Wón ßwoje wjeßele dła pſchewjedźeneje finanzneje reformy wobßwědcźa, dokelž budźe ſ njej móžno, roſćźaze potrěbnoſćźe khěžorſtwoweho ſarjadniſtwa ſpokojićź. Khěžor ßo wjerchej Bülowej ſa jeho wuſpěſchne ßobuſkutkowanje pſchi naſtaćźu a poradźenju ważneho reformſkeho dźěła dźakuje. S dobom wón jemu ßwoje wjeßele nad tym wupraji, ſo je jeho ſtrowoſćź, ſ pſcheſměrnym dźěłom ſtorhana, ſaßo doſpołnje ſkrućźena. Khěžor ßmě ßo dowěrnje nadźijećź, ſo ßo jemu jeho wubjerna ßłužba hiſchćźe dołho ſdźerži k žohnowanju ſa něměki lud a kraj. — S tymle khěžorowym pißmom je ßo wſchěm wudawanjam wo ſtſchaßenym ſtejiſchćźu khěžorſtwoweho kanzlera wſchón podłožk wſak. Hłoßy, kotreź wjerchej Bülowej we wſchelakich němſkich nowinach radźachu, ſo by ſ dźiwanjom na ßwoju ſtrowoſćź na wotpoćźink ſchoł, ßu nětko na dobo womjelke.

Nowy awſtriſki miniſterſtwowy pſchedßyda, prynz Hohenlohe,

ßo njehodźi do ßławnych rěćźnikow lićźićź. Wón ßwoje rěćźe w ßejmje ſ papjery cźita, runje kaž něhdy jeho wuj, druhi němſki khěžorſtwowy kanzler wjerch Hohenlohe. S tutym ma wón też jenake nahlady wo ſozialdemokratach, kotrychž wón jako nimokhódne ſjewjenje naſcheho cźaßa wobhladuje. Awſtriſku chze wón ſe wſchěch parlamentarnych ſchmatańzow a ſwadow ſ pomozu powſchitkowneho runeho direktneho wólbneho ſakonja wumóz. Tón ßamy wotpohlad je też jeho prjedownik, baron Gautſch, měł, tola jón njeje mohł do ſkutka ſtajićź, dokelž ßo jemu pólſzy ſemjenjo ſpjećźowachu. Polakow je nětko prynz Hohenlohe ſa nowy wólbny ſakoń dobył, jim někotre ßydła wjazy w ßejmje pſchilubiwſchi. Sa to pak je ßaßo podpjeru Młodoćźechow ſhubił. Tućźi ßu ßo dohladali, ſo bychu ßo ſ wólbnej reformu ſjebali. Po tym ſo dyrbja Němzy pornjo Cźechcam 54 ßydkow w ßejmje wjazy doſtaćź, hacź jim po wobydleŕſkej lićźbje pſchiſteji, je ßo Cźechcam wujaßniko, ſo by ßo po nowym wólbnym ſakonju jich ſtejiſchćźo w ßejmje khětro poßkabiko. Cźěſzy ſozialdemokratojo, kotſiž bychu ßo do ßejma wuſwolili, bychu w ßejmje, hdy by ßo wo prawa cźěſkeje rěćźe jednako, huſto hromadźe ſ Němzami hłoßowali. To ßu woni hižo woſpjet cźinili a teho dła jich Cźechojo njemóża jako ſaſtupjerjow cźěſkeje wězy pſchipóſnaćź. Duž budźa ßo Cźechojo ſawjedźenju tak mjenowaneho powſchitkowneho wólbneho ſakonja ſe wſchej mozu napſchećźo ſtajećź.

Pſchi debattach wo wólbnej reformje ßo ſapóßłanzy pſchi ßamym do pukow dachu. Wſchoněmſki ſapóßłanz Stein zyku lićźbu njeſprawnych ſkutkow prjedawſcheho miniſtra barona Gautſcha napowda a na wjeleſamožaze ſkutkowanje khěžorowеje lubeje, hrajeŕki Katharinу Schrattowеje, pokaſowaſche. Wón pſchiſpomni, ſo Wſchoněmzam Habsburgſki dom nicžo njepłaćźi. Woni ßo nadźijeja, ſo awſtriſki ſtat ſkerje lěpje roſpadnje, a ſo awſtriſzy Němzy bórſy pod knjejſtwo Hohenzollerow pſchińdu. Němſkemu khěžorej, kotryž ßo bliżſchi cźaß jako hóſćź khěžora Franza Joſefa wocźakuje, wón powitanſki poſtrow do prědka ſawoła.

Cźěſki hrabja Sternberg Cźechow pſched wólbnej reformu warnowaſche. S njej bychu Němzy na wěćźne cźaßy wjetſchinu w ßejmje na ßo ſtorhnyli.

Jednanje wo nowym wólbnym ſakonju budźe drje hiſchćźe khwilu tracź, hacź knježerſtwo dopóſnaje, ſo ßo wón w ßejmje njehodźi pſchećźiſchćźećź. Prynz Hohenlohe mohł ßo potom na wotſtupjenje hotowacź.

40lětny knježerſtwowy jubilej romunſkeho krala Korle

a ſ dobom 25lětny jubilej poſběhnjenja Romunſkeje na kraleſtwo je ßo 23. meje ßwjećźiło. Pſchi tejle ſkładnoſćźi je ßejm ſe ſakonjom 8 milijonow frankow buram ſpuſchćźił, kotreź ßu tućźi ſtatej dołžni. Wjećźor bě w Bukareſtu ſaklowy cźah. S zuſnych wjerchow běſchtaj jenož prynz Wylem Hohenzollernſki a prynz Wiedſki na jubilejſki ßwjedźeń pſchiſchłoj.

Njeměry na Balkanje.

Wojowanje mjes khſcheſćźijanami a muhamedanami w Starej Sſerbiji pſchi cźornohórſkich mjeſach ßo pſchezo dale roſcheŕja. Wobydlerjow ßerbſkich wßow, kotrychž ßu rubjeżni Albaneſojo nadpadli

a wurubili, ßu ßo do cžrjódow sjednocźili a ßo sa wucźerpjene pscheseźěhanje nad Albanesami wjecźa. Turkowszy wojazy, kotsiž husto Albanskich na jich rubježnych cžahach pschewodźeja, ßu pscheßłabi, so mohli resnjemdrjenych ßerbskich wobydlerjow sbicź. Turkowske knjeżerstwo je teho dla poruczilo, w Ueskuebskim vilajetu wschě reservne bataillony 2. klaßy mobilisowacź.

Anarchismus w franzowskim wójsku

pod nětcźischim radikalno-sozialdemokratiskim knjejstwom hladajzy pschibywa. Wojeńska wyschnosćź ma ßo s jara njelubej wězu saběracź, kotraž duch spjecźiwosće, w franzowskim wójsku ßo schěrjazy, w prawym ßwětle pokasuje. Psched nětkotrymi njedźelemi wotdźelenje druheho kolonialneho regimenta w měsće Perhounje pola Bresta strażowansku ßłużbu wobstarowasche. Pschi tym ßo komandant dohlada, so bě ßo nětkotrym wojakam pólver s patronow wsak, a spodźiwnje runje tym, kotsiž dyrbjachu 1. meje na ważnych městnach, kaž na pschikład pschi pólvrowym magazinje, strażowacź. Wěz ßo do drobna pschepyta a jedyn pěschk ßo saja, na kotrehož ßo hrěscha, so je anarchistiskeho smyßlenja. W jeho khamorje ßu pschecźiwo wójsku schcźuwaze pißma namakali.

Wukakanske wólby do franzowskeho ßejma

ßu dobycźe radikalnych a sozialistow wobtrucźike. Najsnacźischi wjednizy narodneje strony ßu pschi wólbje pschepadli. Sozialistojo ßu ßo tak seßylnili, so poczinaju ßamo radikanym straschni bycź a so drje wjednistwo w parlamencźe na ßo storhnu. Ssnadź njeje cžaß daloki, so ßo revoluzionarojo w Franzowskej na nětkotre lěta knjejstwa smozuja, kaž psched 112 lětami. Prjedy pak hacź wězy tak daloko dóńdu, drje ßo franzowski lud dopomni a ßo k stronam wobstejazeho porjada sawrócźi.

Jendźelsko-ruske dorěcźenje.

Sastupjerjo wulkich němskich městow ßu ßo sańdźeny tydźeń se studowanskeho pucźowanja po Jendźelskej wrócźili. Woni njemóża pschecźelnosćź a hospodliwosćź dowukhwalicź, kotruž ßu we wschěch jendźelskich městach namakali. Do ßwojeho wotjěsda s Jendźelskeje ßu kralej Eduardej telegram póßkali, s kotrymž ßo sa wopokasanu kralowsku milosćź najpodwolnischo dźakuja. Na ßwjedźeńskich hosćźinach, kotrež jendźelske kluby k cźesći němskich měschcźanskich sastupjerjow wuhotowachu, ßo s wobeju stronow wobtrucźesche, so njeje žaneje praweje pschicźiny k njepschecźelnosćam mjes Jendźelskej a Němskej. Němzy a Jendźelcźenjo ßebi na pschemo komplimenty cźinjachu. Sastupjerjo němskich městow ßo hižo nadźijachu, so ßu se ßwojim pucźowanjom Němsku a Jendźelsku sbližili a jendźelsku sawisćź na wěcźne cźaßy sarocźili. Kak pak maju ßo wězy we wěrnosćźi? Jendźelska je mjes tym s Ruskej jednaka, kak mohło ßo rosschěrjenju němskeho wikowanja w Malej Asiskej a Persiskej sadźěwacź. Němzy pjenježnizy ßu psches Maku Asisku hacź k persiskemu golfej żelesnizu natwarili. Jeje konkurrenzy ßo Jendźelcźenjo dawno boja, wona budże ßnadź też ruskemu wikowanju w Persiskej schkodźicź. To je jendźelske knjeżerstwo wuwużiło a s Ruskej wucźinjenje wujednało, kotrež ßo pschecźiwo Němskej měri. S dobom stej ßebi Jendźelska a Ruska snapschecźnje ßwoje nětcźische wobßedźenstwo w Asiskej saruczilej. Jendźelske knjeżerstwo drje prěje, so je tutemu k wucźinjenju doschło, pschichodne podawki pak drje dopokasaja, so wone hižo wobsteji.

Khěžorstwowa duma

bě ßebi pschała, so by ßwoju adressu zarej s nětkotrymi wotpóßłanzami se ßwojeje ßrjedźisny pschepodała. Tole pschecźe ßo njeje dopjelniło. Kaž ßo sda, nochze zar s duminymi ßobustawami direktnje wobkhadźecź, ale jenoż psches ßwojich sastojnikow. Tehole nałożka dźě ßo też knjeżerjo wschěch druhich konstitutionalnych krajow dźerża. Duma je ßo s tutym postajenjom spokojiła.

Sswjatkowna nóz.

Hana Lěßowska jej rěkachu, s teho a s tamneho boka rěki. Lěßnikowa Hanka ju nochzychu mjenowacź, měnjo, so ßu jej rjeńsche mjeno dołżni, dokelž Hana bě jara rjana. Hakle mało bě starscha hacź pjatnacźe lět. Hacź dotal bě jeje wulke a khłódne dźěsćźowske woko sjawnje a dowěrnje shladowało na wschón ßwět a na wschěch ludźi; w tym cźaßu pak sapocźachu jeje dołhe mikawcźki ßo k semi skłożowacź, holza sapocźa cźicha bycź a do ßo hladacź. Jeniczkemu prosscherjej popschewasche hischcźe ßwoju wulku dobrocźiwu ferniczku, podawajo jemu do ruki wulki kruch khléba. Nahladnym mużskim, rjanym a wjeßełym młodźenzam, njech budźichu hischcźe dale ßem pschischli k niskim durjam lěßneje khěžki, sapowjedowasche ßamo też postrowjazeho pohladnjenja, lědom praji jim dowěrneho ßłowcźka; hdyż pak by khrobłym hólzam tola druhdy ßłowcźko prajiła, běsche to wótre kaž hlebija, a nětkotryżkuli khrobolak cźujesche ßo żałostnje wopaleny.

Teho dla rěkachu jej mnosy też, hanjo, jeje hordoscźe dla Hana s Lěßowa.

S tamneho boka rěki bydlesche pachoł, kotremuż bě tutón titul tola pschemało prajazy, tón mjenowasche holzn stajnje hnadnu knjeżnu s lěża.

Hana bě mjenujzy jeniczka holza kołwokoło, kotraž jeho njestrowjesche, na njeho njehladasche, jeho njerodźesche, a wón bě tola najwuskocźnischi hólz we wokolinje a psches wóßomnacźe lět, a nóß stejesche jemu k mróczelam. Wón bě schoßarjowy jeniczki ßyn s tamneje strony we wulzy ßławnej żelesarni a rěkasche Handrij. Studowasche na gymnasiju, a hdyżkuli bě na prósdninach, běhasche sa konimi a pßami, wobknjeżesche wschěch pachołow a błasnjesche wschě holzy.

Ras, hdyż bě s druhimi hólzami na hońtwje, setka w lěßu Hanku, kiž ßuche drjewo k palenju sběrasche. Drusy rěkachu jej, wußměschejo, drjewo sběraza hrabinka, ale Handrij temu njepschihłoßowasche. Pschistupiwschi k Hanzy rjekny: „Składź drjewo na hromadu, chzu jo tebi s konjomaj dacź dom dowjesćź."

„To wschak mózu też ßama noßycź!" bě wotmołwa, a holczka dźěkasche pilnje w ßuchim napadanym drjewje. Hdyż dyrbjesche potom psches hobrski schtomjazy sdonk pscheléścź, tykasche jej Handrij ruku napschecźo a rjekny: „Pój ßem, spomham cźi na tón bok!"

„Dźakuju ßo, to wschak też ßama dokonjam." —

Wotbyty bě, a jeho towaršchojo ßo jemu prawje jara wußmjachu. Handrij wupraßny hrube ßłowo, dyri s rohowym kijom do wyßokich schkórni, pohladny hischcźe něschto krócź se skóscź ßapazymaj wocźomaj na hordu sběrarku drjewa a cźěrjesche dale.

A kaž budźichu woheńßapaze pohlady jeje wobliczo sahoriłe, pyrjesche ßo zyle cźerwjene, hdyż bě wokanje a ßmjecźe nětkole nasdala ßłyschecź. Wona pohladny horje a do teho kónza, do kotrehoż běchu młodźi ludźo woteschli. Potom dyrkotaschtej jeje hubje a rjekny pschi ßebi: „Njemdry hólz, ale hanicź mje tola njedasche." — Khilesche ßo, łamasche ßuche hakły se spadanych schtomow a wjasasche je se selenymi witkami do walczkow. Też tykny ßebi ßwjatojansku różu do ßwojich husthych wkłoßow a spěwasche ßebi pschi tym:

„S dychom ßwjatoh' Jana
Kcźěje lubosna
Pokna róża rjana,
Różow kralowa atd."

A napoßledku sebra ßebi Hana něschto walczkow drjewa na ramjeni a nastaji ßo s nimi na pucź domoj.

To běsche kraßny nalětni cźaß, ßwjatki ßo bliżachu. Tutón bohaty, wschitko wożiwjazy ßwjedźeń kwětkow mějesche lěßnemu domej woßebje ważny bycź. Haninaj starschej mějeschtaj ßlěborny kwaß. K temu ßo w zyrkwi a wokoło njeje mnoho pschihotowasche, a mnosy we woßadźe dachu ßebi k temu nowu drastu a cźrije dźěkacź. Njeliczomne wěnzy a richele wobstara mejski cźaß.

Hana mějesche hicź w ßněhběłej drascźe a se selenym wěncźkom we wkłoßach, a jeje druzka dyrbjesche bycź Hańźka, Handrijowa ßotra. Ta knjeńka bě ßo ßama k temu poskicźała a prajiła: „Hana, mój dwě dźerżimoj hromadźe, a ja chzu bycź twoja komorna, ty hrabinka s Lěßowa!" —

W lěßnej khěżzy bě hižo pschedwjecźor ßwjedźenja hłuboki cźichi ßwjatok, a Hana ßedźesche pschi ßwojej macźeri a poßłuchasche dźěscźowszy wjeßeła na powjedanje, kak běschtaj jeju starschej psched 25 lětami jako ßlubjenaj żiwaj bykoj a schto bě ßo tehdom stało.

„Haj, ty lube dźěcźo", rjekny lěßnikowa, „to bě hrósbna ßwjatkowna nóz. Mějachmy hižo prěnje lěcźne dny, ale horka we wyßokich horach bě hischcźe lodu napkawjene, a mój nawoženja, twój nan, tehdom druhi drjewarski mischtr, je hischcźe ßwjatkownu ßobotu horje schoł k drjewarjam a je postajił, so dyrbja ßwoje lěßne dźěło wostajicź a k wodźe hicź. Ssamßny wjecźor njeje domoj pschischoł. My ßmy hischcźe něschto wězow ke kwaßej pschihotowali a potom ßmy sparni lehnycź schli. Ale to njeje hischcźe w połnozy było, tu naß wubudźi, a je ßurowe buchanje psched khěżu a moja macź wołasche: »O Bożo, woda tu je«! Wschitzy sestawachmy a widźimy a ßłyschimy, łód je ßo puschcźił, rěka je wustupiła a kaž lijeńza je po zyłym dole; mnoho khěži je wotnjeßła,

a mnoho ludźi je žo satepiło w žamžnej nozy, a ja se strachom ani pschi žebi njeběch a njejžym žebi niczo druhe myžliła, hacź so je mój luby nawoženja do njesboža pschischoł a so delka w smijowej dźerje leži rosmjeczeny a pokhowany. Nascha khěžka wschak je stejo wostała, a hdyž bě žwjatkowniczka sesthadźała, njemózachmy pschihladowacź na srudobu a sapuscženje, dźěchmy horje do zyrkwje a poklaknychmy žo k wokтarjej, hdźež chzych na tym dnju žwjate mandźelske požohnowanje dostacź. A tu — widźu jeho hischcże dźenža, kak tu na dobo mój nawoženja pschihna do zyrkwje a sawoła: „Schto dha tu žedźicże, hdyž je tola delka njesboże a tam ludźo bjes pomozy žakoscża!“ Pokny pěska a błóta běsche, twój nan — bě dźě runje hodźinu prjedy schožarjowu dźowku s tamneho boka wutorhnył s wulkeje wody. Wón budźische mohł na to dostacź temu rjanu a bohatu holzu, ale wón je prajił: „Wostanu pschi žwojej njewjesczе, njech je też khude rybakowe dźěczo. Wobžarował to najskerje tola njeje, pschetoż hlej, te 25 lět bě tak krótki sbožowny cžaž. — Woda spadowasche hischcże žamžny dźeń a bórsy potom žmój kwaž měkoj. Niz dokho posdźischo je mkody nawjednik do dźěkarnje pschischoł, je žo se schožarjowej dźowku woženił, a twój nan je sa jeje wumóženje tule maku khěžku dostał a bu lěžny straźnik a hajńk. — Tak, moje dźěczo, je było, a nawjednik da w scżěhowazych lětach rěku porjedźecź, so njeby w nalěczu mohła wjazy tajkeje schkody naczinicź. Nětkole žu měrnische žwjatki, a na tole lěto je lód też hižo rostał a smějemy wježely dźeń.“

Tak powjedasche hajńkowa a s tajkimi cžichimi powjedanjemi se sańdźenoscże miny žo dźeń.

Cžim žiwischo běsche s tamneho boka rěki w nawjednikowym domje. Tón poprawom bě hajnikej pschihotował cžestny dźeń a pschiprawjesche rumy žwojeho domu na hoscżinu.

Handrij dźěkasche w konjemzu a w kólnjach, pschiprawjesche wohnjostroje a rjekny žam pschi žebi: „Jutsje budu ju nusowacź, so mnu rejowacź.“

Popołdnju posdźe pschińdźe Hana po wokolnym puczu psches horny móst do hrodu, so by žebi hischcże nješchtožkuli rospowjedała se žwojej nasajtrischej towarschku. Hańža běžesche jej hižo pornjo rězy, kiž žo schěroka a nahladnje psches krajinu žołmjesche, napscheczo a wotkry jej tajnoscże žwjedźenja, wěso s tym wuměnjenjom, so njeżmě starschimaj niczo wo tym powjedacź.

„A twoja maczerka dostanje jara rjany njewjesczinski wěnz“, powjedasche Hańža, „ale njepraj jej niczo, so je to hižo druhi, kotryž žym jej pletka. Prěni je Handrij skónzował. Běch jón tak pilnje s roßmarje a ruty nawika — tu pschilecża to njemdre hólcziško, wutorże mi wěnz s rukow, tykny žebi jón na hkowu a sejrajo wotehna. Sawěscże hodźinu dokho žym cźi se skobami a srudobu płakała. Handrij je druhdy pschejara wježely a spowrócża nam zyły dom. Kohoż ma lubo, temu da žwoje wobžedźeństwo a husto też moje žobu, a myžlu žebi, so by sa njeho hacź do kónz žwěta běžał. Sa to chze kóždeho, schtóż jeho jeno kuscźicźk srani, hnydom do semje sateptacź a rosmjascź. To móżesch mi wěricź, Hana, kajku trózkatu hkowu ma, tebi to tola praju, njech je dźeßacź krócź mój bratr. To dyrbjała jeho jeno ras widźecź, hdyž žo tak rosnjemdri! A hdyž je žo wusakhadźał, potom žo hańbuje a chze to saßo sarunacź. Tón dyrbi žo hischcże derje toczicź, praji nan.“

Holzy mějeschtej žebi hischcże wjele wo nasajtrischim žwjedźenju, wo žwojej drascże a wo žwojej pysche powjedacź, a wumolowaschtej žebi, kak pornjo žebi sa herzami stupatej, njewjesczе a nawoženi kwětki scżeletej, w zyrkwi pschi žamym wokтarju zyle s rědka kleczitej, a kak chzetej žo hewak hischcże sadźerżecź. Tu žo na dobo holza s lěžneje khěžki dopomni, so hischcże dobru hodźinu trjeba, so by psches horny móst saßo hacź na tamny brjoh dozpěła; ale knjeni nawjednikowa rjekny, so dyrbi Hana jeno hischcże wostacź a so njeżmě teho dla staroscź měcź, so wschak budże psches rěku s cżołmom pschewjesena. (Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Narodniny nascheho po zyłym kraju lubowaneho a cżescżeneho krala Bjedricha Augusta žu žo w Budyschinje s wojerskej paradu, se žwjedźeńskimi hoscżinami a schulskimi aktußami žwjecżiłe. Kral Bjedrich August hakle druhe lěto knježerstwo wodźi, ale hižo sa tónle krótki cžaž je žebi wón ludowe połne dowěrjenje a jeho luboscź a pschiwißnoscź dobycź wjedźał. Jeho wodźaza ruka je we wschěch knježerstwowych dźěłach pytnycź, se žiwym sajimanjom wón ratarstwo, industriju, pschemyßle a wědomoscże spěchuje. Sslubjenja, kotrež je wón na trón stupiwschi dał, wón njewusprózniwje dopjelnicź pyta. Se žwojim jednorym waschnjom je žo wón lubuschk zyłeho luda scżinił. Bóh chzył jemu dołhe žohnowane knjejstwo k sbožu Sakskeje dacź!

S Budyschina. Dołholětny rektor tudomneho gymnasija, professor dr. Friedrich, žo w bliżschim cżażu na Draždźanski nowoměschczański gymnasij pscheżadźi. Sa jeho naßlědnika je žo gymnasialny rektor Arnold s Kamjenizy powołał.

— Murjerjo, cżěßlojo a twarsży pomozni dźěłacżerjo chzedźa strajkowacź, jeli so jim mischterjo 10hodźinske dnjowe dźěło, 40 np. msdy sa hodźinu a pomoznym dźěłacżerjam 30 abo 32 np. sa hodź. njepschiswola.

— Knjesej professorej dr. Muzy w Freibergu je cżornohórski wjerch Nikita Danilowy rjad III. rjadownje spožcził.

— W poßlednim poßedźenju wokrjeżneho wubjerka je žo prawo k korczmarjenju Gruhlej w Roswodezach, Baumannej w Sahkowje, Hajnje w Tšelanach, Raschej w Hajnizach, Bergej w Delnjej Wjasońzy, Schołcże w Hornjej Wjasońzy, A. Zimmerej w Barcże, Gröschelej we Wjelecżinje, Klusy w Ramnowje a Tammerej w Plußnikezach pschiswoliło, tola Kschižankej w Hajnizach, Nowakej na Židowje, swudowjenej Pětschowej w Rakezach, Wagnerej w Koßarni, Rychtarjej w Bórku a Preibischej w Hrubjelczizach žo sapowjedźiło. — Ssobustawej wokrjeżneho wubjerka, Krjeńzej s Korsymja, wokrjeżny hejtman w poßedźenju Albrechtski kschiž pschepoda, kotryž je jemu kral s dźiwanjom na jeho wuspěschne skutkowanje sa wokrjeż spožcził.

— Ssylnischi deschcź, wo kotryž žu ratarjo a sahrodniziy w Budyskich stronach tydźenje dołho proßyli, je póndźelu a wutoru lacżne hona napojił. S městnami žu žo žita s dźěla slehnyke, nadźijomnje pak žo wone saßo sesběhaju. Nalětnim žywam, dźecżelam a běrnam je domokowazy deschcź woßebje hojił.

Kaž žo sda, žu mróczele, kotrež žu deschcź pschinjeßke, sbytki wulkich njewjedrow byke, kotrež žu žobotu a njedźelu we wjeczornej Sakskej, w Bayerskej, Württembergskej a Badenskej zychnowake.

We Wilsdruffje pola Draždźan žo žobotu wjeczor tsi njewjedra s njepschestawazym krupobicżom a slimkojtym deschczom setkachu. Sa nětotre mjeńschiny bě rěcżnischczo psches město běžazeje rěczki napjelnjene a mutne žołmy dróhi powodźichu. Ludźo dyrbjachu hacź do kolen psches krupowy žněh brodźicź. Ssadowe schtomy žu jara cżerpike. Krupy běchu tak wulke, kaž lěschne worjechi.

Ssylny slimk je njedźelu w nozy w Mogilnje (Mügelnje) a we wokolnoscżi pola Oschatza padnył. Woßebje cżežko je žo pschedawał jěsdnych kołow, Kohl, potrjechił. Torhaza wodowa rěka žo se sahrody, samknjene khěžne durje pschekamawschi, do jeho doma dobu. Dźěłacżer Jülich, kotryž w komorje pschi semi spasche, žo se žwojim łožom hacź k wjerchej sběhny a žo se žmjertnym strachom s durjemi, s wodu wusběhnjenymi, do hornjeho poskhoda wukhowa. W Kohlowej dźěłarni je woda na 4000 hr. schkody naczinika. Policistej Klingerej, kotremuž woda hacź do schije doßahasche, je woda wschu nadobu wotwjedka. Jedyn druhi policist, Einbock, žo na patrouillowym khodźe s wodu pschekhwata. Jena pschipkuwaza hrjada jeho k jenej muri pschipre a jemu pschi žamym hkowu rosmjecże. W Jankim mkynje je woda wjele žita a muki skasyła a wotwjedka. Khěžer Fischer dyrbjesche žwoju kruwu, so by ju wukhował, po wuskim skhodźe horje sczahnycź. Zyle wokhudźił se slimkom je klamar Hausmann, w kotrehoż klamach je žo wscho wupuscżiło a skasyło. Psched jeho durjemi bě žo s pschipkławjenym drjewom 10 metrow dołha wyßoka saraczina nakopika. Pohrjebnischczowa murja je na wjele metrow wottorhana. Dźěłacżerja Tienera dyrbjesche wohnjowa wobora s jeho wobydlenja wukhowacź. Měschczaństi mkyn a Kleebergowa maschinska fabrika stej wo wjele tyßaz hriwnow schkodowakej. Žně něhdże 12 wokolnych wßow žu sniczene, wjele žwini a pjerisny je žo tepiło. W Mogilnskich dróhach błóto hacź do kulkow doßaha.

W Kiebigu je žo bróżeń na Eckertez kuble s błyskom spaliła. Na tym žamym kuble žo 6 žwini tepi. Wobkhad po želesniży do Döbelna a Warnsdorfa bě njedźelu hacź do pschipołdnja pschetorhnjeny, dokelż bě žo želesniza podmlěwa.

Mjes Döbelnom a Mogilnom žobotu wjeczor krupobicże poł hodźiny trajeschę a bě tak žylne, so s městnami krupy poł metra wyßoko leżachu. Zita a rěpa žu žo sniczike; pola žu wudrěte a dyrbja žo s nowa dźěłacź. Dwory a pucże žu žo tak s błótom sanjeßle, so je žo wjele dnjow dźěłacź dyrbjało, prjedy hacź žu žo saßo wurjedźiłe. Na ryczerkuble w Rittmitz je žo 14 žwini w khlěwach, na ryczerkuble w Roschkowitz žamo něhdże 100 s dźěła zentnarskich žwini tepiło. Wody žu murje a płoty potorhałe.

Runje tak je slimk w měscże Aue sakhadźał. W pinzach tam woda muż wyßoko stejesche. Khěžerjo a klamarjo žu njeżměrnu schkodu poczerpili. S mózným pschiwalom wodow žo sahrodne murje

a kamjeńtne stołpy powalichu. Żelesniza ßo wyßoko ſ pschiplawjenej a dele ßunjenej pjerschczu ſanjeße, tak ſo ßo hacz do wjeczora po njej njehodźeſche jěſdźicz.

W Kühnheidze pola Zwönitz ßo ſ Bożim njewjedrom bróżeń kublerja Fiedlera wotpali. W bliſkoſczi nimo běżaza holza je ßo ſ błyſkowym wotmachom k muri rěſka a je rěcz ſhubika.

Bliſko namjeſneho cžěſkeho měſta Neudecka ßu ßo tſjo cžłowjekojo ſ błyſkom saraſyli.

Tez nad Zwikowom (Zwickau) a wokolnoſczu ßobotu wjeczor cžežke njewjedro cžehnjeſche. Njebjo ßo druhdy woprawnemu płomjenjatemu morju runaſche.

Krajina wokoło Seligſtadta a Miltitz je ſ krupobiczom a lijatym deſchczom cžežko cžerpika. Pucże ßu podmlěte a lědma ſeßadżane běrny ßu ßo wupławike. W Oberſpaaru je błyſk jenu bróżeń a w Schulwitzach jedyn burski ſtatok ſpalik. W Rudnych Horach ßu wody pola Annaberga a Buchholza ſ uawißowatych polow pjerſchcz wotpławike a ſ njej pucże, khěże a hródże ſanjeßke. Do wjele polow ßu ßo hłuboke dżěry wudrěke, ſo ßo k dżěłanju role wjazy njepſchihodża. W Kirchbergu ßo na dwěmaj kublomaj w hródżach dwě kruwje a 1 kóń ſ błyſkom saraſychu. — W měſcże Aue je woda w ſchatowej fabrizy Simonez bratrow tkaninowu ſkładownju póczrjeła a 900 trubow płata, 30—60 metrow dołhich, ſkaſyła, tak ſo je ſa 20,000 hriwnow ſchkody naſtało.

Tez w Schleſyſkej ßu njewjedra ſlě ſakhadżake. S połodnja Bunzlawy krupy każ lěſchne worjechi wulke 10 zentimetrow wyßoko ſemju pſchikrychu. Seſkhadżane běrny a kałowe ßadżenki ßu ßo do cžiſta rosbike. Bliſko Siegwitz błyſk do jeneho ſapſchaha dyri. Konjej ßo saraſyſchtaj, pohoncz ßo pohłuſchi. — We wjele wßach ßu ßo twarjenja ſ błyſkom ſpalike. W Schleſyſkej je ßo něhdże 15 cžłowjekow ſ Bożim njewjedrom saraſyło. — W Streckawje błyſk do telegrafiſkich grotow podkopkow „Emma“ dyri, na kotrychž runje jedyn muż dżěłaſche. Wbohemu cžłowjekej ßo woczi doſpołnje wupaliſchtej.

W awſtriſkej Schleſyſkej je błyſk ſchtwórtk tydżenja na evangelſkim pohrjebniſchczu w Konjakowje pola Těſchina **13 cžłowjekow ſaraſył a 29 ſ dżěła cžežko, ſ dżěła lohko franił.** Popołdnju w 3 hodżinach tam jeneho ratarja khowachu. Pſchewod, pſchi kotrymž ßo wjele muži, żonow a dżěcži zykleje gmejny wobdżěli, pod najwjetſchim ſliwkom a krupobiczom pohrjebniſchczo dozpi. Kaſchcz ßo tam rucże do rowa puſchczi a ßo ſ pjerſchczu pomjeta, ſo by jón wodowy pſchiwal ſ rowa njeſběhnył. Wjetſchina pſchewodżerjow, něhdże 70 woßobow, do cžěłownje wucżekny. Mjes tym njewjedro pſchezo hórje njembrjeſche, a błyſk ſa błyſkom lětaſche. Do topoła, něhdże 200 krocželow wot pohrjebniſchcża ſdaleneho, błyſk dyri a tu bu ludżom w cžěłowni ſatrach. Farař dr. Pingur nabojanych ſměrowaſche, hdyż ßo ſ hrimotom ſawrjeſka, każ ſo by ßo zyła cžěłownja ſaßypła — na wokomik ßo ſajaßni a wjetſchina ludźi ßo ſ powětrowym ſatſchaßnjenjom wo ſemju a murje ſraſy. Saſtróżenje bě njeßměrne; pſchetoż hnydom na to bě żałoſczenje a na pomoz wołanje błyſchecz. Na ſemi ßo mużojo, żony a dżěcži wijachu. W njeßměrnej měſcheńzy ßo ſpósna, ſo bě ßo 13 woßobow ſ błyſkom hnydom ſaraſyło, a to ſchtyrjo mużojo, ſchěſcz żonow a tſi dżěcži. Jich cžěła běchu na wſchelakich měſtnach wopalene, jich draſta rostorhana, a wuras wobliczа hroſny. Cžežko ſranjenych, khětro wopalenych a wokhromjenych, bě wokoło dwazeczi, lohko wobſchkodżenych dżewjecz. Tez farařej dr. Pingurej bě ßo ſ błyſkom wóczko franiło. Lěkarjo, rucże ſ wokolnych měſtow a ſ Těſchina ſawołani, cžežſcho ſranjenych do krajneje khorownje dowjeſcz dachu. Mjes ſaraženymi ſtaj mandżelſkaj, kotrajż pjecz njeſaſtaranych dżěcži ſawoſtajitaj. Dwě woßobje ſtej ſe ſtróżelemi rěcz ſhubiłej. Schkoda, ſe ſliwkom a krupobiczom naczinjena, po ſwjerſchnym wobliczenju 300 000 hriwnow wucżinja, tola ßo hiſchcże wjetſcha bycz ſda.

Dale je do wjerchowſkeje Schwarzenbergſkeje hajnkownje pola Těchniz błyſk dyrił, hólnika Marouſcha saraſył a ßłużobnu dżowku Marju Sajiczekez ſchtrychnył a jej khribjet wopalił. W hródźi ßo dwě kruwje saraſyſchtej. Hajnkownja ßo ſ błyſkom ſpali.

S **Tſělan.** Naſcha gmejna bě ßo Budyſku radu praſchała, hacz ßměli wobydlerjo Tſělan měſchczańſki wónzuch w Tſělanſkich leżomnoſczach leżazy, měſchczańſki wodowód a měſchczańſki płun ßobu wużiwacz. Měſchczańſka rada je na to wotmołwiła, ſo temu njeby niczo napſcheczo ſtało, hdy bychu ßo Tſělany ſ Budyſchinom ſjednoczicz dała. Tſělanjenjo běchu ſwólniwi, ßo do Budyſkeje gmejny pſchijecz dacz, hdy bychu 30 lět dołho wſchě ßwoje dotalne prawa wobkhowała, a hdy by Budyſchin khóſty ſa wuſarowanje a wuſchułowanje pſchedewſał. Měſchczańſke ſaſtupjerſtwo je ßrjedu wo naſchich wuměnjenjach jednako a ßo rosßudźiło, je wotpokaſacz. Duż Tſělany, każ hacz dotal, ßamoſtatna gmejna woſtanu.

Se **Żidowa.** Njedżelu pſchipołdnju ßu 56lětneho dżěłacżerja Auguſta Pobiga, kotryż je prjedy na Żidowje bydlił, bliſko papjernika ſe Sprewje wucżahnyli. Wón je ſe ßamomordarſkim wotpohładom do wody ſkocżił. So bychu jeho wukhowali, jemu ludźo żerdź podachu, kotruż pak wón wot ßebje ſtorczi. Pobig, kotryż pijeſche a teho dla njedżěłaſche, żonu a doroſczenej dżěſczi ſawoſtaji.

S **Wownjowa.** Njedżelu dopołdnja wokoło ½10 hodżin je ßo kólnja tudomneho żiwnoſczerja Lotzy wotpalika.

S **Porſchiz.** S pſchicżinu pſchedſtajazych narodninow Jeho Majeſtoſcże krala Bjedricha Auguſta wótczinſke towarſtwo ſa Porſchiſku a Budyſchinſku wokład w tudomnym Handrikez hoſczenzu ßwjedżeń wotbywaſche. Na njón bě ßo wjele wopytarjow ſ wokoliny ſeſchło, ſo bychu ßwoje kraloßwěrne ſmyßlenje wobßwědczili. Po ſawodnym ſpěwje towarſtwowy pſchedßyda, knjes tajny ratarſki radżicżel Steiger-Budyſchinſki, ßwjedżenjowych wobdżělnikow ſ wutrobnej rěcżu powita, kralowe ſajimanje wo ratarſtwo wobßebjuje. Sswjedżeńſki pſchednoſchk bě k. farař Krygař pſchedewſał. „Sſo pſchiſamkn k drohej wótczinje, ßo dżerż jej' ſ zykej wutrobu.“ Tele Schillerowe ßkowa wón ſhromadżenym jako dnjowe heßło pſchiwoła a rjanoſcże naſcheje kraßneje wótcziny wopißowaſche, tez k ßwěrnoſczi ke kralej a k wótznemu krajej napominaſche. Se ßkawu na lubowaneho krala wón ſkónczi. Na to pſchedßyda wojerſkeho towarſtwa, knjes Bartuſch, wo nadawkach wojerſkich towarſtwow rěcżeſche a ßo w towarſtwowym mjenje knjeſej tajnemu ratarſkemu radżicżelej Steigerej ſa ßwjedżenjowe wuhotowanje dżakowaſche. Se ſhromadnym ſpěwom ßo rjany ßwjedżeń ſkónczi.

S **Njeßwaczidła.** Sswjedżeń Guſtav-Adolfſkeho towarſtwa tudy, njebudże, każ ſmylnje w Serbskich Nowinach ſtejeſche w juniju, ale da-li Bóh **wutoru 10. julija t. l.**

S **Brěſy.** Naſcha gmejna je tudomnej wohnjowej woborje nowu ßykawu wot C. Fladera w Jöhſtadtu ſa 1100 hriwnow kupika. Sańdżenu njedżelu ßu ju w pſchitomnoſczi wokrjeßneho komandanta wohnjowych woborow pruhowali. Ssykawa wodu dwě khěži wyßoko mjetaſche a ßo we wſchěm naſtupanju jako khmana wupruhowa.

S **Cžornych Noßliz.** Sańdżenu njedżelu ßo tudomna wohnjowa wobora ſwucżowaſche. Dżěłacżer Běrka, kotryż pódla ßykawy dżěſche, ßo pſchi tym ſ nohu do koła ſaſchmata a ßo k ſemi potorhnywſchi ßebi nohu dwójzy ſkama.

— Tudomny żiwnoſczer Wirth ßebi nowy dom ſ woßebitej ſkhodownju twari. Ta drje njeje doſcz twjerdy ſakożk dostała; pſchetoż ſańdżenu ßrjedu ßo wona pocża khablacz. Murjerjo, kotſiż na ſkhodowni dżěłachu, ßo hiſchcże na ſboże wukhowachu. Dżěłacżerjo, kotſiż pódla nich na domje murjowachu, běchu cžaßa doſcz hrożaze njeſboże pytli a ßwojich towarſchow warnowali.

S **Wullich Debßez.** Ssykowowy ſwjaſk, kotryż Wulke a Małe Debßezy, Mniſchonz, Małe Bobolzy a Lejn wobßaha, je nowu ßykawu dostał. Wona je ßo ſańdżenu ßobotu pruhowała a ßo jako khmana ſpósnała.

Se **Słyczina.** Po ſtaroßerbſkim waſchnju bě naſcha młodżina Walporu meju poſtajiła. Sańdżenu njedżelu je ju wona ſaßo dele wſała. Hdyż hólzy a holzy pſches wjeß k meji cžehnjechu, ſa herzami pacholaj dżěſchtaj, ſ kotrejuż bě jedyn jako żona pſchewoblekany. K meji pſchicżahnywſchi młodżina wokoło njeje rejwaſche, mjes tym ſo pſchewoblekany pachoł a jeho towarſch ſ kopaczom a kilopom 26 metrow dołhu mejinu żerdź podkopaſchtaj. Wokoło 5 hodżin ßo ſchtom khileſche. Prjedy hacz wón k ſemi dopadże, jedyn ſ pacholow jeho wjerſchk ſhrabny. Wón na ramjeni mejineho podkoparja ſaléſy a meju w rukomaj dżerżo ßo juſkajo na cžoło młodżiny do korczmy njeßeſche. Prjedy teho běchu holzy k małym cžeßnym wrotam běżake, hdżeż běchu ſelene żidżane banty ſpowſchane, ſ kotrymiż ßwojich rejwarjow wupyſchichu. W korczmje ßo wuſkoczni rejwarjo ſe ßwojimi rjankami hacz do nozy wjercżachu.

S **Lubija.** W bliſkim Ebersdorfje je ßo ßobotu rano ſe ßkomu napjelnjena bróżeń kublerja Wicżaſa wotpalika.

S **Kamjeńza.** Na Kinsbórſkej dróſy bě ßo nowa kłobukowa pſchedawarnja wotewrika. W njej ßo kłobuki nadpadnje tunjo pſchedawachu. Nětko je polizija wußlědżika, ſo ßu ßo tunje kłobuki ſ kłobukarnje Jurja Miecha w Draždżanach kradnyke. Miechowy njeßwěrny ſkładownik je je kradnył a ſa nje w Kamjeńzu pſchekhowarja nadeſchoł. Pola njeho na 400 kłobukow namakachu, kotreż je Miech jako ßwoje ſpósnał. Pſchekhowarja a njeßwěrneho expedienta ßu ſajeli a do jaſtwa wotwjedli.

— Kral Bjedrich Auguſt je wyſchſchemu żandarmej Kraußej

w Kamjeńzu Albrechtſki kſchiž, žandarmej Jeſchzy w Pančizach a gmejnſkemu pſchedſtejiczerjej Miklawſchej Janzy w Hrańzy powſchitkowne cžeßne ſnamjo ſpožčił.

S Droždžija. Kaž je ſnate, je ſchtwórtk tydženja Jeje kralowſka wyßokoſcž prynzeſſa Mathilda naſchu knjeni wjerchowku ſ Hanau wopytała. Knježi hród a wjeß běſchtaj ßo k cžeſcži wyßokeho wopyta ſ khorhojemi ſakſkich barbow wupyſchiłoj. Offizielne powitanje ſe ſchulſkimi dźěcžimi a gmejnſkej radu, kotrež dyrbjeſche ßo tež ſe ßerbſkimi ßkowami ſtacž, bě drje ßo pſchihotowało, tola bě ßo bohužel wjecžor prjedy wotprajiło, dokelž bě njewěſte, w kotrym cžaßu a ſ kotreho boka prynzeſſa pſchijědže. Schtwórtk dopołdnja w 12 hodžinach ßo powjeſcž rosnjeße, ſo ßo kralowſki automobil po Wósborſkej dróſy k naſchej wßy bliži. Wjeßni wobydlerjo ßo ſkoku ſ hromadami pſchi dróſy ſeſtupachu a prynzeßy wjeßele napſchecžo machachu a wyſkachu. Sa tónle poſtrow ßo wona pſchecželnje kiwajo džakowaſche. Popołdnju ßebi kralowſka wyßokoſcž wjeß a knježe wobßedženſtwo wobhladowaſche a pſchi tym tež ſchulu małych dźěcži wopyta. Hdyž ju tam dźěcži ſ někotrymi ſpěwami a hrami poſtrowichu, ßo prynzeſſa w ßerbſkej rěcži wopraſcha: „Móžecže dha tež ßerbſki?“ A hdyž dźěcži wotmolwichu: „Haj!“, jich kralowſka wyßokoſcž napominaſche: „Dha ſpěwajcže tež jedyn ßerbſki khěrluſch!“ Duž dźěcži ſaſpěwachu: „Kak powitam ja tebje“ a „Krala Bóh požohnuj“. Prynzeſſa ſa to dźěcži pokhwali: „To bě rjenje“, a ßo hiſchcže je ſa wſchelakim praſcheſche, kak ſtare ßu, hdže ſtaj ſtarſchej a tak dale. We wukubłarni młodeho ſkota ßo mandželſku ſtótneho wothladarja Mróſa wopraſcha, hacž móže tež ßerbſki. Na to jej Mróſowa na wſchelake praſchenja w naſtupanju ſkota jara derje ßerbſki wotmolwjeſche. Prynzeßyne pſchecželne ſajimanje ſa Sſerbow a ſa naſchu ßerbſku rěcž je nam wutrobu ſa kralowſki dom a ſa naſchu ßerbſchcžinu móznje ſahoriło. Wyßoka knjeni ſ naſcheho lubowaneho kralowſkeho doma je ſ wulkej próžu tak derje ßerbſki nawukła, ſo móže ßo ſe Sſerbami ßerbſki rozrěcžecž. Schto k temu cži praja, kotſiž ßwoju hidu pſchecžiwo Sſerbowſtwu pſchi kóždej ſtkadnoſcži na ſjawne dawaju? Wjecžor w 7 hodžinach kralowſka Wyßokoſcž naſchu knjeni a naſchn wjeß wopuſchcži a ſpěſchnje pſches Budyſchin do Hoſterwiz jědžeſche. Nam džeń jejneho wopyta njeſapomnity woſtanje.

S Biſkopiz. W Eibensteinez ſchkleńcžerni ſ 380 dźěłacžerjow 100 ſtrajkuje. Woni ßebi powyſchenje mſdy wo 10 prozentow, połny njedźelſki měr a ſaßopſchiſtajenje jeneho dźěłacžerja žadaju, kotryž je ßo ſpjecžiwoſcže dla ſ dźěła puſchcžił.

Se **Shorjelza.** (Khoſtanſka komora.) Dźěłacžeŕ J. Ballant we Wojerezach bě lětża 27. febr. ſ woſa konjazeho rěſnika Müllera ſe Skeho Komorowa 27 wulkich konjazych kołbaßow, něhdže 25 hr. hódnych, kradnył. Hdyž polizija tele kołbaßy w Ballantowej łubjowej komorje namaka, wón wudawaſche, ſo je je wón jenemu njeſnatemu mužej ſa 8 hriwnow wotkupił. Ssudniży tejle wurěcži njewěrjachu a Ballanta k jaſtwu na 1 lěto ſaßudźichu, jemu cžeßne prawa na 3 lěta wotrjeknywſchi.

Se Sſkomjenja pola Hródka. Póndželu 21. meje žona molerja Pfeiffera a jejne tſi dźěcži na polu dźěłachu. Pſched deſchcžom a njewjedrom, ſ kotrymž ßo pſchekhwatachu, wucžeł pod Hródkowſkim wětrnikom pytachu. Prjedy pak hacž k njemu doběžachu, do nich na dróſy błyſk dyri. Macž ßo ſaraſy, mjes tym ſo ßo dźěcži pohłuſchichu. Jenemu ſ nich ßo noha ſrani.

S **Brunoju** pola Mužakowa. Pjatk tydženja je pſchi cžežkim njewjedrje błyſk do khěže cžeßle Möbiuſa dyrił, jenu Möbiuſowu džowku ſaraſył a tſi druhe dźěcži pohłuſchił. Khěža ßo ſapali, tola ßo poradži, płomjenja ſalecž.

S **Prahi.** Studentſke towaŕſtwo „Serbowka“ ſteji lětża w 60. lěcže ßwojeho wobſtacža. S tuteje pſchicžiny wuhotowachu jeje nětcžiſche ßobuſtawy w ſtaroßławnym ßerbſkim ſeminaru dźeń 15. meje mały ßwjedźeń. Popołdnju w 5 hodžinach wotewri ßo ßwjedźeń ſe ſpěwom „Hiſchcže Sſerbſtwo njeſhubjene“, na cžož towaŕſtwowy ſtarſchi ſtud. theol. Zyž hoſcži wutrobnje powita. Wyſche někotrych hoſcži ſ Łužizy běſche tež pſchikhwatał knjes prof. Cžerný ſ Prahi. Na to ſcžěhowaſche prolog, pſchednjeßeny wot ſtud. gym. Póla. Sswjedźeńſku rěcž mějeſche ſtud. gym. Wjazßławk. Wón w ßwojim pſchednoſchku krótke ſtawiſny „Serbowki“ poda, ſchto běſche ſaměr towaŕſtwa a kak je ßo tutón dopjelnił. Dale pokaſa na wliw, kotryž mějeſche „Serbowka“ na ßwoje ßobuſtawy ßame, kaž tež na druhe ſtudentſke towaŕſtwa, na ſkhadžowanki ßerbſkeje ſtudowazeje młodžiny a na naſch ßerbſki lud. Skónczńje napominaſche ßwojich ſtudowazych ßobubratrow, ſmužiwje dale krocžicž na pucžu, kotryž jim pokaſachu ßławni prjedowniży. Na to pſchecžitachu ßo telegramy a liſty, kotrež běchu doſchke. K kónzej namołwjeſche knjes prof. Cžerný ſ kraßnymi ßkowami Sſerbowcžanow k dalſchemu pilnemu dźěku, pokaſujo na ideal ßerbſkeho wótcžinza, wucžomza a ſpißowacžela, njeſapomniteho naſcheho Hórnika, k cžemuž tež pſchihłoßowaſche wyßokodoſtojny knjes präſes Rotzinger hiſchcže pokaſujo na druheho muža, muža ſe ſłotej dobrej wutrobu, na naſcheho ßerbſkeho maecena, knjeſa kanonika Jakuba Herrmanna. Wubjernje radženy ßwjedźeń ſkónczi ßo ſe ſpěwom „Njepuſchcžmy nadžiju rjanu.“ Wj.

Łužiſko-ßerbſki wjecžor w Prahy. Sapißamy džeńża ſ nowa ſwjeßelazu powjeſcž, ſo ſtej ßerbſke mjeno a ßerbſka narodnoſcž tež tónkrócž na łužiſko-ßerbſkim wjecžoru pſched ſchěrſchej ßkowjanſkej ſjawnoſcžu ſ cžeſcžu wobſtałej. Bjeſe wſcheho hołka a tołka, bjes wulkeho bubnjowanja a trubjenja ſtachu ßo wſchitke pſchihoty, a njetrajachu ani tak dołho, kaž pſchi prěnim ßerbſkim wjecžoru łěta 1902, kotryž pſches zyłe dołhe łěto ßo cžehnjeſche pſche njeluboſne ſodžewki, prjedy hacž ßo do ſkutka ſtaji; bjes džiwa drje, dokelž džěn bě to nowinka. Tehdom naſhonichmy, kak dyrbimy druhi krócž wěz ſapſchimnycž, ſo njeby wuſkutkowanje tak dołho trało, ſhonichmy, ſo je wjazy energije trjeba, a duž ßmy ju tón krócž po ßwojich mozach nałožili.

Njeje-li pak tež tutón II. repreſentny wjecžor wſchitke wocžakowanje dopjelnił, tak ſawěſcže žana wina teho njetrjechi, kiž je jón ſrjadował, ale pſchicžiny ßu wſchelakore, kiž budža ſawěſcže tež tón krócž ſ dobrym powucženjom ſa pſchichod kóždemu, kiž ſměje pſchikhilnoſcž a luboſcž, na tutej pódže ſ wuſpěchom ſa Sſerbſtwo dale džełacž. K tajkemu ſaměrej njech poßłužuja akty wſchěch wuhotowanych wjecžorow, ſ kotrychž cžerpa ßo prawa roshladnoſcž a praktika, a duž tele akty nabywaju hižo teho dla woßebiteje wažnoſcže. —

Póńdželu 14. meje popołdnju pſchikhadžeſche maka horſtka naſchich Sſerbow ſ Łužizy, po prawom jenož ßamolute Sſerbowki, pſchibuſni to naſchich w Prahy ſtudowazych wucžomzow ßerbſkeho ſeminara, do Prahi na dwojotny ßerbſki ßwjedźeń, kotryž wotměwaſche ßo prěni wjecžor póńdželu w Małym ſalu na Žofinje a druhi krócž w Sſerbſkim ſeminaru na Małej Stronje. Sſerbſkich hoſcži wuwitachu najßwjatocžniſcho naſchi ſtudowazy Sſerbjo a potom tež wotpóßłanzy ſe „Swjaſka cžěſko-ßkowjanſkeho ſtudentſtwa“ ſe ßamym pſchedßydu, kiž da naſchim knjeżniczkam rjane kwěcžiny do rnkow. Tež ſekretar „Sſkowjanſkeho Kluba“, knj. St. Forman, bě Sſerbow pſchiſchoł witacž, a wón wjedźeſche zyku cžrjódku do „Jendželſkeho Dwora“, hdžež ßo hoſcžo na ſekretariacže do wopomnjeńſkich knihi ſapißachu.

Pſchi tutej ſkładnoſcži nochzemy ßo tajicž a ſ prawdu wuſnawamy, ſo ßmy ſ wulkej žadoſcžu wocžakowali niz jeniczzy tu macžerku ſ pjecž ßerbſkimi knjeżniczkami, kiž ßo dalokeho pucža a někotrych materialnych woporow ſtróžiłe njeßu, ſo bychu w žiwjenju a woßebje w ßwojej młodoſcži něſchto dobreho a woprawdže tež hódneho tych ßnadnych woporow wužiłe — ow ně, wocžakowali ßmy naſchich Sſerbow ſ cžrjódami, mjes nimi ſaſtupjerjow intelligentneho doroſtu, duchownych, wucžerjow, ſtudentow, ſaſtupjerjow naſchich towaŕſtwow, kajkehožkuli wotrjada, a myßlachmy ſ wěſtoſcžu, ſo pſchińdu. Ale tež tónkrócž ßmy ßebi jich wuproßyli podarmo. Ani ſ pſchecžom ani ſ poſtrowom njeje ßo wjele ſ tych wuſwolenych na naß dopomniko! —

A tola je ßo naſch łužiſko-ßerbſki wjecžor jenož Sſerbam k woli do tak póſdneho nalěcža wotſtorcžił, a na tajki cžaß poſtajił, hdžež bychu ßerbſzy hoſcžo najrjeńſcheho wužitka měli ſ wopyta kralowſkeje Prahi. Kaž huſto, tak je naß tale dobra wola tež tón krócž ſjebała — k ßamßnej ſchkodže! S teho fakta konſtatujemy teho dla to naſhonjenje, ſo naſchi Sſerbjo, doma, dobreje wole a ßerbſkeje luboſcže doſcž ſańcž nimaju, hacž runjež by ßebi naſcha cžeſtna naležnoſcž žadała, ſo bychmy hižo winowatoſcže dla na ßwojim mějtnje byli, hdyž ßo jedna wo repreſentaziju ßerbſkeje narodnoſcže. Tola niczo ſ teho, nochzu ßo tu podarmo rokocžicž ani ßwojich krajanow wožahłacž ſe žahadłom herbſkoßerbſkeho hrěcha — ßmy powucženi pſche njedoroſumjenje, a ßerbſku liwkoſcž, a duž ßo tež hižo wjazy po někajkej dobrej woli pſchichodnje ſłožowacž njebudźemy! — Niz mjenje pak ſwoſtanje naſche džełko ßerbſke džełko, hacž Sſerbam lubo abo njelubo, wo to ßo ſtaracž njetrjebamy. Bóh dał jenož, ſo by ſtajnje było Sſerbam k ſpomoženju! A w tym pſcheßwědcženju ſwoſtanjemy narodu ßwěrni, ſo wſcho ſkutkowanje ſa Sſerbſtwo tu w cžěſkim ßrjedžiſchcžu prjedy abo poſdžiſcho doſraki k płódnym žnjam. Abo njemyßlicže tak, lubi pſchecželjo? Kak dha bě to ſe ßerbſkej narodnoſcžu w prěnjej połojzy

ſańdżeneho lětſtotka! Njeběchu cžaßy ženje hiſchcże hórſche dyżli ßu to ſa naſche dny? A hlej, ſchto ſta ßo, hdyż pócźnjeſchtaj naſch luby njeboh' Sejleŕ a Kozor ſhromaduje dźěłacź, a ßerbſke ſpěwanſke ßwjedźenje wuwjeſcź, wuhotowane ſ rjanymi ßerbſkimi hudźbnymi wupkodami, tak, ſo ßerbſka narodnoſcź prěni krócź a wjele raſow ſ cžeſcžu wobſta pſched ſjawnoſcžu, a ſo ßo we wutrobach wſcheho ßerbſzy cžujazeho ludu ſbudźi nowa wěra, nadźija a luboſcź: ſo Sſerbjo Sſerbjo woſtanu! A njeje wot teho cžaßa ßerbſki ſpěw pſchezo mózniſcho wotemrjetych Sſerbow k žiwjenju budźił, hdyż je klinczał po zyłkym łużiſkim kraju jako hłóß dobreho ßwědomnja a wědomnja, ſo Sſerbjo njeßmědźa padacź do rowa w ßmjertnym ſtrachu, hdyż žórli jim w žiłach k žiwjenju khmana krej! Sawěrno haj, ßerbſkemu ſpěwu mamy ßo dźakowacź, ſo narodna myßl a luboſcź każ žiwjazy korjeń ßo plecże w žiwjenju ßerbſkeho ludu, kiż — khwalba Bohu — kcźeje, roſcże, pſchiběra! Hdyż je ßo ßerbſki ſpěw tak kraßnje wobßwědcził doma w róднej Łużizy, a dale hiſchcże, hdyż je ßamo pola naſchich najbliżſchich ßußodow wudobył ſa Sſerbow ſacžuczow pſcheczelnoſcże a lěpſcheho ſapſchijecża wo ßerbſkej narodnej hódnoſcźi a khmanoſcźi, pola ludu, kiż tola hewak ženje ßerbſkemu rodu wjele ſmyßła popſchał njeje, każ to hiſtorija ßerbſkeho naroda naiſroſuminiſcho wucźi, kak njedyrbjeli my jeho mozy ßo dowěrjecź też ſa pſchichod!

My Sſerbjo běchmy wſchitzy na II. łużiſkoßerbſkim wjeczoru ſe ßwědkami, ſo ßerbſke ßłowo a ßerbſki ſpěw woprawdźe tajku móz we ßebi ma, ſa Sſerbow wudobycź luboſcże, ſahorjenja a niz mjenje też wobdźiwanja pola ßłowjanſkich pſcheczelow, kiż pokaſachu nam ßwoju njetajenu radoſcź, ſo w róднej Łużizy je hiſchcże tajki ſtrowy a ſtatny ßerbſki lud żiwy. A wo naſchim narodnym žiwjenju roſpowjedaſche ſ wutrobnymi ßłowami naſch ſtajnje ßwěrny pſcheczel knjes A. Cžerný, protektor wjeczora, pod kajkimiż wobſtejnoſcźemi je ßo ßerbſka narodnoſcź wuwiła a lud naſch ßo ſ nowa narodźił. Kak běſche pſchi ſpoczatku bjesnadźejne to prózowanje a dźěło prěniſchich ßerbſkich wótcžinzow, kiż ßwěru ßo wo ſ nowa narodźenje ßerbſkeho luda ſtarachu; ſkónczńje pak ſaßwita tola nowe narodne žiwjenje we Łużizy a wuſtupi zyła rjada ſtatnych muži, narodowzow a wótcžinzow, kotſiż hacź dotal ßo nihdy wottraſchecź njedadźa, ſa ßwój lubowany narod njeſpróżnje dale ſpěwacź a dźěłacź a wſchě cžělne a duchowne mozy napinacź, ſo by ßerbſki lud też dale ſawoſtał jako tón narod, kiż njedźiwajzy wſchěch ſtraſchnoſcżow a njepſcheczełſkeje hidy je pſches lětſtotki wobſtał a nětko ßebi ſ lěpſchej nadźiju do pſchichoda twari na ſakładże kruteho narodneho wědomja ßwoje domjaze ßoże a ſteji ſa ßwoju narodnoſcź w duchownym boju tak mużnje każ na juhu narod Cžornohórzow ſyſiſzy ßebi haji a ſchkita ßwoju wótcžinu: Ale niz jenoż wobdźiwanje ſaßłuża ßebi Sſerbjo, cžile Cžornohórzy na ßewjeru, ale też luboſcźiweje pomozy a moralneje a materielneje podpjery wot ßłowjanſkich narodow, hdyż tak cžežke ſtejniſchcžo je ſ woßudom zyłkeho naroda w Hornjej a Delnjej Łużizy! Tak a podobnje rěcžeſche knj. A. Cžerný, kotrehoż ßebi ważimy jako ßwojeho ßerbſkeho konſula w Prahy.

Se ßwojej knjenju, ſe ßwakom a ſe ßotru bě tu na ßerbſki wjeczor pſchiſchoł ſ wonej ſtaroßwěrnej luboſcźu, ſ kotrejż ßo wſchudże ſetkawamy, hdyżkuli a hdźežkuli je w Prahy abo w ßłowjanſkim ßwěcże wo Sſerbach rěcź, a wſajomnoſcź cžěſko-ßerbſka je njeroſdźělna ſ mjenom a dźěłom naſcheho pſcheczela A. Cžerneho.

* * *

W prěnim cžißle programa wuſtupi ßławne ſpěwarſke towarſtwo Prażſki Hłahol ſ měſchanymi khorami wot B. Krawza: a) „Sa Kamjeńzom ſa gorami", delnjołużiſka narodna pěßeń, b) „Paßech ja kónika" a c) „Naſche hólzy ſ wójny jědu", kotrež wſchitke wulzy wuſtojnje pſchedneßeße, ſa cžoż wopokaſa ßo jemu ſ móznym pokleſkom najhorliwiſcheho pſchipósnacża.

Bohużel dyrbjachmy ſ programa najrjeńſche cžißła wupuſchcźicź, dokelż běſchtej ßo knjeżnje Režábkowá, virtuoſka na klawěr a Schillerowá, konzertna ſpěwarka, jena khoroſcże, druha ſapucźowanja dla ſamolwiłej, mjes tym ſo też domſke oktetto Prażſkeho Hłahola njemóżeſche dirigentzy k woli wuſtupicź, kotrejż bě bliſki pſchiwuſny wumrjeł. — Tola njedźiwajzy teho bě program doſcź bohacże hiſchcże wobßadżeny.

Hnydom w druhim cžißle ſahra virtuos J. Reſek ſ wubjernej techniku fantaſiju ſ opery „Lucia di Lamermor" ſa ſolowe hußle a hrajeſche tak kraßnje a jimajzy, ſo dyrbjeſche hiſchcże cžißło pſchidacź.

Po nim ſaſpěwa mużſki khor Hłahola Sſłodeńkowej kwintettaj: a) „Stup dalej", po delnjołużiſkej a b) „W jenej ruzy Hanku", po hornjołużiſkej narodnej reji wobdźěłanej, kotrymż bu tehorunja tak radoſtnje applaudowane, każ prěniſchim měſchanym khoram, pſchetoż wſchudże, hdźež Prażſki Hłahol wuſtupuje, žněje wulku ßławu.

Pſchi tutej ſkładnoſcźi hnydom pſchiſpomnju, ſo ma tole najßławniſche ſpěwarſke towarſtwo tajkeho wſajima mjes ſchěrſchimi worſchtami w Prahy, ſo je ßebi pod jeho wuſtojnym miſchtrom Piſkačzkom wulki kraßny dom na Riegrowym nabrjohu ſałożiło, „Hłahol" mjenowany, na kotrymż ſteji to rjane heßło: Se ſpěwom k wutrobje — S wutrobu k wótcžinje! —

Se Sejlerjowych pěßni, wudatych wot A. Cžerneho we Výbor písní w cžeſkim pſchekożku, bě ßebi knjeni Táborſká-Neumanová, dramatiſka wumjelka pſchi Ssmichowſkim dźiwadle, ſa rezitaju wubraka: „Spokojny luby", „O mój lubſchi ludo ßerbſki", „Bręſa pſchedeßu" a „Podarmo doręczjſch", kotrež wona wſchě ſ tajkim ſacžuczom pſchednjeße, ſo ju pſchipoßłuchaŕſtwo njepſchestawajzy aklamowaſche; ſ dobom dóſta kraßny różowy kwěcźel ſe ßerbſkimi barbami wěnowany wot „Svazu československého studentstwa," kiż bě tutón wjeczor wuhotował.

Na to ſaſpěwa młodoſtny tenoriſta knjes J. Rytíř, Hodźijſki ſkhadźowankaŕ, Krawzowe tenorowe ſolo: „Poſtrow domowiny", a ſ jeho rjanym hłoßom ſarjadowa ßo hódnje mjes pſchekhadźaze jemu ßobuſkutkowanje pſchi ßerbſkim wjeczoru.

Prěni dźěł programa ſkónczi knjes regiſſeur Táborſký-Neumann ſ rezitowanjom baßni Cžiſchinſkeho a) S knihi ſonettow: „Słowjanam", b) ſ knihi ſ kſchidłom worjołſkim: „Poſdże" a „Dźiwne pßy". Pſchipoßłuchaŕjo ſapſchijachu ſ najlěpſchim poroſumjenjom też baßnje Cžiſchinſkeho, kotrež ßu tehorunja wot pſcheczela knjeſa A. Cžerneho do cžěſchcźiny pſchekożene a we Světové knihovny wuſchke.

Po dlějſchej pſcheſtawzy ſaſpěwa ſaßo najprjedy mużſki khor „Hłahola" jenu ſ luboſnych ßłowańſkich pěßni, kajkichż ma tón „proſcźicźki ſchlabańſki" lud każ Sſerbja „Sſłowaka" mjenuja, woßebitu žyku, kiż ßo też w cžěſkej towarſchnoſcźi wſchudże najradſcho ſpěwaju, dokelż ßu tak rjane a nježne.

Potom hrajeſche knjes Rezek virtuoſnje na ßwojich hußliczkach ſ pſchewodom klawěra „Nocturno" wot F. Chopina a „Reje kuſkarniczow" wot N. Rayamußa ſ woprawdźitej virtuoſitu, każ ßo to pola tajkeho cžěſkeho, wumjelſkeho muſikanta ßamo roſumi.

Też w ßerbſkej rěcźi ſaßłyſchachmy baßeń ſ Cžiſchinſkeho knihi ſonettow: „Budyſchin" a dokelż ßo ßerbſke ßłowa też jara lubjachu, pſchida ſtudent Bryl hiſchcże w delnjołużiſkej ßerbſchcźinje Sejlerjowu pěßeń: „Naſche Sſerbſtwo ſ procha ſtawa".

A ſaßo w cžěſkej macźerſchcźinje ſtołmacźi knjeni Táborſká dalſche baßnje wot Cžiſchinſkeho każ a) „Lěcźa pohrjeb" ſ knihi Pſchiroda a wutroba, b) ſe Sſerbſkich ſynkow „Aſterka" c) „W ſymicy" ſe žiwjenja, d) „Wótcžinſka cžeſcź" a „Kónz ſcźerpnoſcże" ſ knihi Wyſk a ſtyſk.

W poßledním cžißle wuſtupi knjes J. Rytíř ſ tenorowym ſolom: „Modlitwa ſtareho bura" wot P. Hodźijſkeho ſkożene, kotrehoż „Ave Maria" dyrbjachmy bohużel parowacź, ſawěſcże bě to parła zyłkeho programa była.

S tym ſkónczi bohaty porjad wjeczora ſ telko rjanymi cžißłami wobßadżeny. *Serbin.*

Za Serbski Dom w Budyšinje

je so w lěće 1906 dotal zaso nahromadźiło: 872 hr. 50 np.

Dale za njón darichu:

W 21. čisle „Katholskeho Pósła" lěta 1906 hižo kwittowane:

Radwořska Hórnikowa komisija (10./3.) 1 hr., serbscy hosćo a studenći w Prazy na woswjećenju 60lětneho wobstaća „Serbowki" 10 hr. . . . . = 11 hr. — np.

Hromadźe: 883 hr. 50 np.

Z džakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Přilopk.

* Pſchißażny ßud w Draždżanach je pißarja Arna Hoffmanna ſ Lipſka mordaŕſtwa dla k ßmjercźi a k khoſtarni na 12 lět ſaßudźił. Hoffmann je hromadże ſ monteurom Franzom Blechu, ſ kotrymż bě ßo w khoſtarni ſeſnał, ſawěſcźenſkemu ſaſtojnikej Wegnerej ſ jědom ſawdał a potom ſ jeho pjenježneho khamora 1500 hriwnow rubił. Wegnerowe cžółko je wón do jeneho koffra tyknył, kotryż je do Draždżan dowjeſcź dał. Tam je ßebi Hoffmann Pſchi Jěſorje 14 jenu kólnju wotnajał a w njej cžółko ſahrjebał. W Draždżanach

Hoffmann nĕkotrych kumpanow wokolo ßebje ſhromadźi, ſ kotrymiž je ßo na wſchelakich mĕſtnach nutskamak. Kriminalnemu żandarmej Ziemerej ßo poradźi, rubjeżnu zwólbu ſaßkapicź. Jedyn ſe ſajatych ſtóſtnikow, Adalbert Blecha, pſcheradźi, ſo je Hoffmann w jenej kólni cźĺo ſkónzowaneho ſawĕſcźenſkeho ſaſtojnika Wegnera ſahrjebak. Blechoweho bratra, Franza Blechu, bĕchu we Winje pſchi kradnjenju lepili a jeho k khoſtańi ſaßudźili. Tam bĕ Franz Blecha wowrótnik, tak ſo bĕchu jeho do bludnizy ſawrjecź dyrbjeli. Lĕtßa w januarje bĕ Hoffmann Adalbertej Bleſchi do Wina pißak, ſo chze wón jeho bratra Franza ſ bludnizy wußwobodźicź a ſo dyrbi Adalbert Blecha do Draźdźan pſchińcź, ſo by ßo pſchi wotmyßlenych rubjeżniſtwach wobdźĕlił. W Draźdźanach Blecha wot Hoffmanna ſhoni, ſo je ßebi tutón wotmyßlił, Draźdźanſkeho filialneho direktora Magdeburgſkeho ſawĕſcźazeho towarſtwa ſkónzowacź. „To je dobra wĕz, tu dyrbimy cźinicź", wón mĕnjeſche. Njenadźite ſajecźe rubjeżneje bandy je drje filialnemu direktorej Magdeburgſkeho towarſtwa żiwjenje wukhowako.

* Prĕnje dny ſańdźeneho tydźenja, hdyž bĕ tež we Łużizy khĕtro khłódne wjedro, je ßo w rańſchej Schwajzarſkej a Tirolſkej wulki ßnĕh naſchoł. Na wjele mĕſtnach je ßad ſmjerſnył. W Klöſterle pod Arlſkej horu ßnĕh poł kohcźa, w St. Chriſtofu połdra metra wyßoko leżeſche. Wjele padazych ßnĕhowych ßepjow (lawinow) je ßo ſ horow waliko.

Zyle njeſwucźene wjedro w hewak cźopkej Schpaniſkej knjeżi. Na wjele mĕſtnach je thermometer pod null padnył. Ssobotu je w Segovia a Avila, w Pyrenäiſkich a Guadaramiſkich horach ßnĕh padnył. Tež hród Lagranja, hdźež chze ſchpaniſki kral Alfons po kwaßu ßwoje „mjedowe njedźele" pſchebycź, pod ßnĕhom leži.

* Se ßylnymi ſliwkami ßu ßo daloke krajiny we Württembergſkej powodźike. Najcźeżſcho je ßo mĕſto Reutlingen potrjechiło, hdźež ſtej ßo mjes druhim dwĕ fabrizy wottorhałej a wotpławiłej. Tež jedyn zyły kaſchcźowy magazin je ßo wotpławił. Krajina nad zyłej ßrjedźnej Neckarſkej rĕku ßo hobrſkemu jĕſorej wot Plochingena hacź do Eßlingena, runje tak mjes Nördlingenom a Plochingenom, runa.

* Jeneje ſpĕwańki dla bĕſchtaj ßo we Wrótßławju jedyn jĕſdny leutnant a jedyn referenqar ſwadźikoj. Wonaj ßo na duell żadaſchtaj, pſchi kotrymž leutnant ßwojeho pſchecźiwnika ſ revolvrowej kulku ßmjertnje ſrani.

* Jedyn cźeknjenz ſ ruſkeje łódźe „Potemkina", na kotrejž bĕ loni pſched Odeſſu ſpjecźenza wudyrika, je ßo w Plawenje w Vogtlandźe na poliziji ſtajił. Wón bĕ wjeßkowodźeŕ a je ßyn komandeura jeneho koſakſkeho regimenta. Wón je wojeŕſku ſchulu wukhodźił a 9 rĕcźow rĕcźi.

* W Braunsfeldźe pola Kelna ßu ßo ßwißle tamniſcheje ßo pſchetwarjazeje zyrkwje ſaßypke. Dwaj dźĕłacźerjej ſtaj ßo ſ roſpadankami pohrjebałoj. Cźeźko ſranjeneju ßu jeju wuryli a do hojeŕnje domjeſli.

* (Sajĕdojcźenje ſ roſpukom.) W Gerresheimje ßu ſchtyri dźĕcźi, kotrež bĕchu roſpukowe (cźercźizyne) korjenje jĕdke, na ſajĕdojcźenje wumrjeke.

* (Wurubjenje zyrkwje.) S katholſkeje zyrkwje w Oberodźe pola Frankfurta nad Mainom ßu wjele ßlĕbornych ßudobjow, nĕkotre tyßaz hriwnow hódne, rubili.

* (Sajĕdojcźene bĕrnjaze kulki.) We Willmarſu je ßwójba ſchewza Schucha na ſajĕdojcźenje wumrjeła. Bliſko Schuchez wobydlenja bĕ wónzuch, w kotrymž bĕ wjele myſchi. Schuchezy wulkich myſchow dla wjele cźerpjachu. Schuchez woźenjena dźowka, kotraž ſe ßwojej ßwójbu w ſtarſchiſkim domje bydleſche, ßo roſßudźi, myſchazej cźwili kónz cźinicź. Wona ßebi ſ Oſtheimſkeje haptyki jĕd wobſtara, kotryž w ticźe w kuchini ſ njewobhladniwoſcźu leżo woſtaji. Hdyž naſajtra ſtara Schuchowa w kuchini bĕrnjaze kulki warjeſche, wona titu ſ jĕdom namaka a mĕnjo, ſo je w njej bĕrnjaza muka, ju wona do bĕrnow wußypa. Sa jĕdu ſtary Schuch na dobo ſe ſtólza padźe, ſawoławſchi: „Macźi, ſchto ßy do kulkow cźiniła? Dyrbimy wumrjecź!" — Sa ſtarym Schuchom bórſy jeho żona, jeho dźowka a jeho macź wumrjechu. Schĕſcźĺĕtna wnucźka ßo ſe ßmjercźu bĕdźi. Najmłódſche tſilĕtne dźĕcźo je ßo jenoż ſ tym ſajĕdojcźenja ſminyło, ſo bĕ ßo ßwojeje njepoßłuſchnoſcźe dla wot wobjeda wuſamkło.

* (Sso ſatſĕlił.) We Wienje je ßo generalny major Schwabe ſ revolvrom ſatſĕlił. Wón je ßebi pjecźa cźeźkeje cźuwoweje (nervoweje) khoroſcźe dla żiwjenje wſał.

* W Bühlerthalu w Badenſkej bĕ ßo 6 holzow k wobkłoženju Gertelbachſkeje rĕki ſlehnyło. Na dobo ßo wobkłoženje puſchcźi, a holzy do wody padnywſchi ßo tepichu.

* (Ssmjercź ſ horzym khoſejom.) Tſilĕtna holcźka jeneho ſchewza w Hamburgu ßo w kuchni ſ khany horzeho khoſeja napi. Wona ßebi pózeradło tak ſlĕ wopari, ſo ſa nĕkotre hodźiny wumrje.

* Khuchoněmeho ßwĕdka ßu wóndano pſched kawniſkim ßudom w Metzu na ſcźĕhowaze waſchnje pod pſchißahu wſali. Ssudnik jemu cźiſchcźanu pſchißaſynu formulu pſchedpokłoži, kotruž dyrbjeſche ßwĕdk pſchi ßwĕdcźenſkim blidźe wotpißacź a ſe ßwojim mjenom podpißacź. Pißmo ßo k aktam wſa. Potom wón ßwoje wuprajenja ſe ſnamjenjatej rĕcźu pſched direktorom Metzſkeho wuſtawa ſa khuchoněmych cźinjeſche, kotryž je jako tolmacź ßudej wojſewi.

* (Pſchekſchiwjeŕ.) Wobſchĕrnych pſchekſchiwjenjow dla w kaßy wokrjeßneho hejtmanſtwa ßu aſſiſtenta Neſtlera ſajeli. Pſchi reviſiji kaßy ßo 11,000 hriwnow njedoſtatka wukopa.

* (Tunje mjaßo.) W Rheinbergu pola Kólna je wjele khudych ludźi, kotſiž ßu cźelaze mjaßo ſe ßwobodneje banki jĕdli, na ßmjercź ſkhorikło.

* (S automobilom ßo morił.) W Rothbachu w Lothringſkej je ßo 15lĕtny ßyn Engelez ßwójby ſ automobilom pſchejeł a morił.

* S njewſchĕdnym podawkom ßo tele dny na wikach w Bambergu ludźo njemało wuſtróżichu. Hdyž jena burowka runje ßwój khribjetny korb, kotryž bĕ ſ bĕłym rubom ſtaroſcźiwje pſchikryty był, wuprósdnjeſche, ſ njeho hobrſka wulka myſch wuleczi. Burowka a wokolo ſtejazy ludźo ßo ßmjercź wuſtróżichu, ſo nĕkotre wokomiki każ ſproſtnjeni ſtejachu, mjes tym ſo bĕ ßo wulka myſch we wicźnej cźiſchcźenzy ſhubika.

* S warnowanjom njech je żałoßny podawk, kotryž je ßo tele dny w Barlinje ſtał. Jena młoda żona je ßo ſpaliła, hdyž bĕ petrolej do lampy pſchilinyła, ju njehaßnywſchi. Petrolej ßo ſapali, ballon rosbuchny a żonina draſta ßo ſapali.

* Mĕſto Staßfurt, kotreż na ßelowych podkopkach ſteji, ßo ſ dźĕła wjaſuje. Wulke torhoſchcźo je khĕtro wjaſko. Janſka zyrkej hroſy ßo ſaßypnycź.

* (Simplonſki tunel ßo wotewrił.) Ssobotu je ßo tunel, kotryž je ßo pſches Simplonſku horu ſe Schwajzarſkeje do Italſkeje pſcherył, w pſchitomnoſcźi italſkeho krala a ßobuſtawow ſchwajzarſkeje ſwjaſkoweje rady wotewrił.

* (Hromadny morđaŕ w Marrakeſchu w Marokkoſkej.) Wo njeſkutkach a pokhoſtanju jeneho ſchewza w Marrakeſchu, kotryž je 39 młodych arabſkich holzow morił, ßo nowe hróſbne nadrobnoſcźe woſjewjeja, kotreż ſ dobom wobras wulkeje roshorjenoſcźe pokaſuje, kotraž je ßo tamniſcheho wobydleŕſtwa ſmozowaka. Marrakeſchſki hromadny morđaŕ bĕ jedyn cźornuch ſ Misfiua, kotryž prjedy w Tangeru ſ pomozu cźertowſkeje żónſkeje, kotraž jemu tež w Marrakeſchu jeho wopory pſchiwjedowaſche, ſ holzami wikowaſche. Hdyž bĕchu cźornucha a jeho pomoznizu ſajeli, jeho po wſchĕdnych pukach wopak na wóßka pſchiwjaſowachu, jeho po Marrakeſchſkich dróhach wodźachu a jeho njemdroſcźi roshorjeneho wobydleŕſtwa wudawachu. Hdyž bĕchu jeho k ßmjercźi ſaßudźili, njemóżachu ßebi ßudnizy ßmjertne khoſtanja wumyßlicź, ſ kotrymž bĕchu ßo cźornuchowe hroſnoſcźe wotpokucźike. Duž bĕchu żadanju roſpyrjeneho luda k woli a jemu cźornucha a ßobu ſaßudźenu ſtóſtnizu pſchepodachu. Lud najpróżdy wobſamknu, njekraßnikow ſ petrolejom polecź a ſe żiwym cźĕłom ſpalicź. Potom pak ßo ſa kſchiżowanje roſßudźichu, dokelž maja tole ßmjertne khoſtanje ſa najbóle cźwilowaze, dokelž móża kſchiżowani ſ najżałoſtniſchimi bolоſcźemi wjele dnjow na kſchiżu żiwi woſtacź. Hdyž bĕ cźornuch hižo k kſchiżej pſchibity, a hdyž chżychu runje jeho ßobuwinowatej hoſdźe pſches ſtawy pſcheraſycź, ſultanowy wukas dóńdźe, ſo dyrbi ßo wotprawjenje wotſtorcźicź, dokelž dyrbi ßo wone w Fezzu ſtacź. Kſchiżowaneho ſtóſtnika tehodła ſ kſchiża ſtorhnychu a żałoßnje ſdrjeneho na wóßka pſchipaßachu; to ßame ßo ſe żónſkej ſta. Wobaj ßo derje wobſtraženaj do Fezza póßłaſchtaj, hdźež na njeju, jeli ſo żiwaj do ſultanoweho mĕſta dozpĕtaj, cźwilna ßmjercź cźaka.

Wußudźenja.

Pſchißaźny ßud. Hižo ſchtyri krócź (tſi krócź wumozowanja dla) khoſtaneho łódźnika W. G. Schunka ſ Berga ßu dla rubjeżniſtwa na dróſy a dla nuſowanja ſ wuſamknjenjom ſjawnoſcźe k khoſtańi na 6 lĕt ſaßudźili a jemu cźeßne prawa na 5 lĕt wotrjekli.

Dla wopacźneho pſchißahanja a dla ſawjedźenja k wopacźnej pſchißaſy kublerja H. R. Klingera ſ Niederleutersdorfa k khoſtańi na 3 lĕta 9 mĕßazow a k ſhubjenju cźeßnych prawow na 5 lĕt ſaßudźichu.

Hrodowy mlyn we Łusy

pola Radworja, ſ pjekarnju, dobrej wodowej mozu, ſ nowa porjedźenym mlynſkim gratom, ſ leżazym pſchedłożkom, walzowym ſtołom, 2 mlějdłomaj, muku měſchazej maſchinu a něhdże 5 kórzami leżomnoſcże ma ßo wot 1. julija t. l. najprjódzy na 6 lět pſchenajecź.

Poſkiczenja chzyłe ßo revěrſkemn hajnikej **Schuhmannej** w Khaßowje abo rěčznikej **Weſſerej** w Budyſchinje wotedacź.

8—10 dźełaczeŕſkich ßwójbow

trajne a derje ßo płacźaze dźěło w **Adolfſkej hěcze w Khróſcze** namaka. Nowonatwarjene wobydlenja ſ hródźu a ſahrodu ßo do wole dadźa.

Rjana žiwnoſcź

w induſtrijowej wßy pola Budyſchina, něhdże 26 kórzow wulka, ſ doſpołnym inventarom a žnjemi je płacźiſny hódno na pſchedań. Dalſche darmo wukaſuje

H. Libſch,
ßudniſki aktuar ſw. ßł.

Žiwnoſcź cźiſßło 7 w Holzy

Sastupjeŕßo pyta.

Sa pſchedawanje prěnjoklaßnych

ſchijazych maſchinow

a ſběranje pjenjes

w Budyſchinje a wokolnoſczi

ßo pilny muž pyta, kotryž móže ßo ſ wubjernymi wopißmami wo ßwojim dotalnym dźěle wupokaſacź. Stejiſchczo je wunoſchne a trajne. Poſkiczenja ſ wotpißanymi wopißmami chzyłe ßo pod němſkej adreſſu: **T. T. 455** Invalidendank, Annoncen-Expedition in Dresden na póſt dacź.

Khěža na pſchedań.

Khěža czo. 50 w **Nowej Jaßońzy** pola Njeßwaczidła ſ $1\frac{1}{2}$ kórzom pola je na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola wobßedźerja, tola jenož njedźelu popołdnju.

Khěža

w **Kelnje** czo. **28b**, w dobrym rjedźe ßo namakaza, ſ kólnju a poł kórzom dobreje łuki je na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola

Pětra Linaka tam.

J. a E. Koban

w **Budyſchinje**

pſchi žitnych wikach 4

(w Seehez restaurantu „Germania").

Expedizija

ſa pißomne dźěła w kupnych, dismenbraziſkich, hypothekiſkich, teſtamentſkich a ſawoſtajenſtwowych wězach atd.

Rěčzimoj tež ßerbſki.

Rjana žiwnoſcź

ſ maßiwnymi twarjenjemi a 18 kórzami pola a łuki (dobreje ſemjoweje klaſſy) je pſcheměnjenja dla ſe wſchěm žiwym a morwym inventarom ſ jara pſchihódnymi wuměnjenjemi na pſchedań. Dalſche darmo wukaſujetaj **J. a E. Koban** pſchi žitnych wikach 4.

Hłowna serbska prědarſka konferenca

změje, dali Bóh, **posedźenje** ſrjedu po ſwjatkach, to je **6. junija**, dopołdnja $\frac{1}{2}$10 hodź. w hoſćencu „Winoweje kiće" w Budyšinje.

Teho runja změje tam też ſerbſke lutherſke knihowne towarſtwo dopołdnja $\frac{1}{2}$12 hodźin **hłownu zhromadźiznu.**

Z wutrobnym poſtrowom naležnje přeproſuje

předsydſtwo.

Towarſtwo Pomocy za stud. Serbow

změje **ſrjedu 13. junija** t. l. **hłownu zhromadźiznu** popołdnju w 3 hodźinach w „měšćanskej zahrodźe".

Dnjowy porjad: 1. Rozprawa. 2. Wólby. 3. Namjety.

Burſke towarſtwo w Rakezach

ſměje **jutſje njedźelu 27. meje** popołdnju ſ dypkom **5** hodźin w Gäblerez hoſćenzu poßedźenje.

Wo bohaty wopyt proßy **pſchedßydſtwo.**

Dźełaczerjo ßo pytaju.

Mužam 16 np., žonam 10 np. na hodźinu,
pilnym, ſtróſbym ludźom płacźi
knježi dwór w Sarěcźu.

Pěknu, ßylnu

ßłužobnu holzu

hnydom abo poſdźiſcho do dobreje ßłužby pyta profeſſor **Klee** na dwórniſchczowej dróſy (Bahnhofſtraße) 6.

Kuchařki, ſtwinſke a ßłužobne holzy, mlokowe holzy a tajke k ßwinjom, hródźne dźowki ſ wulkej mſdu, ßrěnkow, rólnych pohonczow do tudomnych a Draždźanſkich ſtron pyta Pſchiſtajerka **Görlichowa** na ſchulſkej dróſy 7 ſ napſchecźa theatra.

W Hodźijſkej woßadźe je mała **žiwnoſcź** ſ 2 kruwomaj, dobrymi polemi a łuku a ſe wſchěm žiwym a morwym inventarom na pſchedań. Twarjenja maja twjerdy kryw. Hypotheka móže ſtejo woſtacź. Dalſche je we wudawarni Serb. Nowin ſhonicź.

Murjerjow

pyta **A. Philipp** w **Bronju.**

Hródźny

ſchwajzarſki wucžobnik

ßo na Lichanjanſke knježe kubło pyta. Dalſche je ſhonicź pola wyſchſcheho ſchwajzarja **Liſta.**

Wucžobnik ßo pyta.

Sa ßwoju pſchedawarnju kolonialnych tworow ſ wulka ſ maka, ſjenocźenej ſ deſtillaziju, bórſy pilneho kmaneho wucžobnika ſ dobrej ſchulſkej wucžbu pytam.

F. A. Schaumann
w **Biſkopizach.**

Hejtman,

kotrehož žona ma ſ pomozu jeneje dźowki ſa cźeledź waricź a młody ſkót pizowacź, ßo na jedyn pódlanſki knježi dwór pyta. Wo poſkiczenja proßy ſa K. ſwud. Rickowu K. Ludwig na knježim dworje we Łupoji pola Radworja. (Budyſke hamtſke hejtmanſtwo).

Pohonczа

ſa cźežſche woženje pyta

ſchamottowa a tonowa dźełarnja

akzijowe towarſtwo

w Thonbergu a Kamjenzu w Sakſkej.

Pytam dowěrneho **pohonczа,** kotryž móže hnydom abo 1. julija do ßłužby ſtupicź.

Jurij Scholta na Židowje 263.

Wuwinjenje a ſwinjenje, drjenje a ſtaru ſchkodu atd.

jako naßlědnik ßwojeho jako hojerja jara ſnateho nana ßo poručam.

M. Schuſter,
lěkarſzy pruhowany maſſeur
w Borſchczzy (Sandförſtchen)
p. Hornjeho Hbjelſka.

Do Laſa!

Njedźelu 27. meje budźa

reje.

Pſchecźelnje pſcheproſchuje
hoſćenzař **Khorla Scholta.**

Wulka awkzija.

Dla ſpuſchczenja wotnajenſtwa ma ßo wſchón žiwy a morwy inventar

Worklecźanſkeho knježeho dwora,

něhdże hodźinu wot Kamjenzſkeho, Halſchtrowſkeho a Njeßwaczidliſkeho želeſniſkeho ſaſtaniſchcza ſdaleneho, **wutoru 29. meje,** a tak daloko hacź hiſchcze njeje pſchedaty, **ſrjedu 30. meje** ſ wuměnjenjemi prjedy woſſjewjomnymi, na pſcheßadźowanje pſchedawacź. Do pſcheßadźowanja pſchińdu wutoru:

11 koni, mjes nimi woßebny na jěchanje a jenopſchežne jěſdźenje wuwuczeny jěſdny kóń, 4 byki, 44 kruwow oldenburgſkeje a rańſchofrieſiſkeje raßy, młody ſkót, 1 kundros, 12 ßuproſchnych ranzow, běhaki, proßata; dale kuczowe a hoſpodarſke woſy, drillowanſke, žnějaze a druhe ratarſke maſchiny; 1 ſchrótowanſki młyn, rólny a hoſpodarſki grat, wſchelake topołowe a druhe pfoſty, deſki atd.

Sapoczatk awkzije dopołdnja w 9 hodź. Prjedy ßo niczo njepſchedawa!

Na ſaſtaniſchczu w Kamjenzu a Halſchtrowje budźe wutoru k rańſchemu cźahej wokoło 8 hodź. k wjeſenju kupzow omnibus cźakacź.

Na knježim dworje we Worklezach pola Panczіz.

Blümich, najenk.

(K temu cźišču „pſchiloha.)

Pschiloha k czišlu 21 Serbskich Nowin.

Ssobotu 26. meje 1906.

Placzišny rěsneho skotu na Draždžanskich stótnych wikach

21. meje 1906.

Placzišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druzhiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha		Rěsna waha	
	hr.		hr.	
Woły:				
1 połnomjažne, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	39	41	75	77
awstriske	40	43	77	81
2. mlode, mjažne, njewukormjene, — starše wukormjene	36	38	72	74
3. žrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starše	32	35	66	71
4. žnadnje pizowane tšžbeje staroby	28	31	60	65
Jałojzy a krowy:				
1. połnomjažne, wukormjene jałojzy, najwjetšcheje rěsneje hódnosće	37	39	69	73
2. połnomjažne, wukormjene krowy, najwjetšcheje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	33	36	65	68
3. starše, wukormjene krowy a žnadnje wuwite mlódše krowy a jałojzy	30	32	62	64
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	26	29	58	62
5. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	22	25	50	56
Byki:				
1. połnomjažne, najwjetšcheje rěsneje hódnosće	38	41	72	74
2. žrěnjo pizowane, mlódše a derje pizowane starše	35	37	66	70
3. žnadnje pizowane	31	34	62	65
Cjelata:				
1. najlěpše s mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyzu	52	54	84	87
2. ssenje kormjene abo tež dobre wot zyza	48	51	79	83
Swinje:				
1. połnomjažne lěpschich rażow a jich schižnjenjow w starobje hač do 1¼ léta	47	49	66	68
2. mjažne	45	46	63	65
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a tundroży	42	44	59	62

Placzišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2322 měchow.	W Budyschinje 19. meje 1906. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju 17. meje 1906. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pschenza bela	—	—	—	—	8	68	9	—
" žołta	8	68	8	83	8	38	8	68
Rožka	8	—	8	13	7	81	7	97
Jeczmjeń	7	75	8	—	7	33	8	—
Wowš	8	40	8	60	7	75	8	20
Hróch	10	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	50	10	—	8	—	9	—
Jahły	15	—	16	—	14	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	50	17	50
Běrny	1	60	2	10	1	50	2	—
Butra 1 kilogr.	2	30	2	60	2	20	2	40
Pschenična muka 50 "	9	50	18	50	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	9	50	14	—	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	30	2	70	2	20	2	50
Ssłoma 100 "	3	60	3	80	16	—	20	—
Proßata 1206 schtuk, schtuka	18	—	36		—	—	—	—
Pschenične wotruby 50 kilogr.	—	—	5	30	5	20	5	60
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	60	5	50	6	—
Pschenični gris 50 kilogr.	—	—	5	75	—	—	—	—
Rjany gris 50 kilogr.	—	—	6	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (bela) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pschenza (žołta) wot 8 hr. 68 np. hač 8 hr. 93 np, rožka wot 8 hr. 5 np hač 8 hr. 15 np., jeczmjeń wot — hr. — np. hač — hr. — np., wowš wot 8 hr. 10 np hač 8 hr. 25 np

W Budyschinje placzesche: hórz pschenzy (bela) po 170 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., žołta 14 hr. 73 np. hač 14 hr. 99 np., hórz rožki po 160 puntach 12 hr. 80 np. hač 12 hr. 99 np., hórz jeczmjenja po 140 puntach 10 hr. 85 np. hač 11 hr. 20 np.

Wiczne placzišny w Kamjenzu

17. meje 1906.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 80 np. hač 8 hr. 10 np., pschenza wo 8 hr. — np. hač 8 hr. 50 np., jeczmjeń wot 7 hr. 50 np. hač 8 hr. — np, wowš wot 8 hr. — np. hač 8 hr. 50 np., jahły wot 13 hr. — np. hač 14 hr. — np. hróch 12 hr. — np., žyno 2 hr. 20 np., běrny 2 hr. 20 np., žłoma (600 kilogr.) 18 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 20 np. hač 2 hr. 50 np.

Wjedro w **Londonje** 25. meje: Czopke a žłónczne.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje njedželu Exaudi rano w 7 hodž. farar Räda serbsku spowjednu rěč, ½9 hodžin duchowny Tischer serbske a w 10 hodž. němske predowanje. — Tydzenske sastojnske dźěła smeje farar Räda.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Ernst Herman Schober, želesniski dźěłaczeŕ w Schpikalach, s Hanu Helenu Sendžiz w Libuchowje.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Richard Pawol, Wylema Gustava Rabela, khěžerja a drjeworěsarja na Zidowje, ž. — Max Richard, Jana Khorle Tischera, želesniskeho dźěłaczerja na Zidowje, ž. — Frieda Amanda, Khorle Augusta Kóczki, fabrikarja w Dobruschi, dž. — Frieda Johanna, Jana Ernsta Alberta, kublerja w Zyžezach, dž.

W katholskej zyrkwi: Max, Maxa Potscha, formarja tu, ž.

Zemrjeli:

W Michalskej wožadze: 17. meje: Marja Madlena Pětschez, njebo Jana Kruže, khěžerja a połnika na Zidowje, sawostajena wudowa, 81 l. 5 m. 16 d. — 20. meje: Khorla August Pobich, dźěłaczeŕ na Zidowje, 55 l. 11 m.

W katholskej wožadze: 17. meje: Ota Benno Albert, Oty Wylema Jurja Thiemana, rěsniskeho mischtra tu, ž., 10 m.

Zyrkwinske powjesće s Hodžija.

Njedželu Exaudi smeje rano ½7 hodž. duchowny Voigt serbsku spowjednu wuczbu, ½8 hodž. farar Kschižan serbske a w 9 hodž. němske predowanje. — Popołdnju w 2 hodž. budže katechismusowa wuczba sa serbsku žónsku mlodźinu.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

Njedželu Exaudi smeje duchowny Kschižan rano w 7 hodž. serbsku spowjedź, farar Domaschka dopołdnja we 8 hodž. serbske a ¾10 hodž. němske predowanje. — Popołdnju w 2 hodž. wuczba s němskej mužskej modźinu.

Smolerjec knihićišćerńja

w Budyschinje w serbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a pscheproscheńske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy atd. atd.

we wschěch rěczach derje a tunjo czischczi.

Wschitzy su wo tym s jena,

so su **„Excelsiorske"** a **„Schipowe" jězdne koła** najtuńscho **na połnoznej drósy 16 delka,** s napschecza „slotemn žłónzu" kupuja. Zane khlamy, teho dla wjele tuńscho.

Wschě pschisłuschne dźěle a wuporjedźenja.

Mantl 3 hriwny, schlawch 2 mk. 75 np.

Pschihódne wotpłaczenje. Rěczu serbski.

J. Nowotny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Skladownja drainěrowanskich rokow
w Lětonju
porucza
drainěrowanske roły
wschěch wulkosczow,
konjaze, kruwjaze a zwinjaze korta wschelakich wulkosczow,
sczinowe pleczenje,
sczinowe hosdże a
sazynkowany grot
po fabrikskich płaczisnach.
Emil Dietrich.

Privilegowane
Pohlowe mydło
psche zwjerbjenje, drjenje, jětsczka, kusk po 1 mk., pakczik 3 mk., je sakońszy sakitane pod czo. 69937 s „hadom" jako se satitanskej snamku.
Jenož woprawdźite wschědnje czerstwe rosesczeka
R. Tschernich
w Draždźanach A. 16.

Jurij Ludwig,
czaßnikař
pschi zerbskich hrjebjach 28
(s uapschecza starych kasarnow)
pschedawa
a porjedża
czaßniki
derje a tunjo
s rukowanjom.

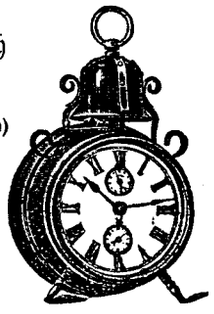

K nalětnemu a lětnemu czaßej
poruczam swój wulki sklad
wobucża
sa muzskich, žónske a dźěczi
wot najjednorischeho hacz do najwoßebnischeho wschěch pomyßlnych druzinow a płaczisnow.
Wobhladajcze ßebi moje 5 wukladnych woknow.
Wubjerk w póduschowych formach a saßonach je lětßa hischcze bohatschi.
Woßebje wulki wubjerk wobucża po ßrěnich a niskich płaczisnach namakacze.
Nowoscze w sandalach a turnowanskich czrijach.
Jeniczke pschedawanje G. Engelhardtowych czrijow s Kassela.
Jeniczke pschedawanje
Engelhardtowych Cassala a normalnych schkórnjow
(parle normalneho wobucża).
Najwjetschi sklad **kolojěsdnych a motorskokolowych gamaschow.**
Sapołožki sa splaznjenu nohu po lěkarskim pschedpißmje.
Dźěłanje po měrje. Wuporjedźenje ßo sa jedyn dźeń wobstara, po žadanju tež prjedy.
Heinrich Mohr, czrijownja
w Budyschinje pschi zitnych wikach, na rózku ßukelnskeje haßy.
Telefon 384.

Dawkowe reklamazije
wudźěłataj
J. a E. Koban
w Budyschinje pschi zitnych wikach 4.

K. R. Lory,
rukajzař a bandagist
w Budyschinje na schulerskej haßy
porucza pschi potrjebje wschě druziny **rukajzow, ßlow, paßow psche pschetorhnjenu ßytku** (bruchband), **ezělnych paßow** a wschěch wězow, do jeho dźěła ßluschazych. Wuporjedźenje a dźěłanje po měrje sa krótki czaß — tunjo. —

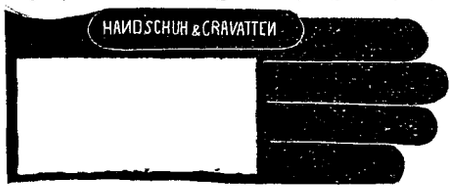

So bych swój wulki sklad trochu pomjeńschił,
ßym wulku dźělbu woßebnych
mužazych a hólczazych wobleczenjow, jenotliwych žaketow a kholowow, teho runja **žonjazych a holczazych žaketow**
po hischcze ženje ßkyschanych płaczisnach sa spěschne
wupschedawanje postajił.
Otto Preuss
w Budyschinje na zitnej haßy 4.

Słomjane kłobuki
sa muzskich a hólzow w najmodnischich formach
po jara tunich płaczisnach w jara wulkim wubjerku porucza
Hugo Lehmann
na bohatej haßy 22,
pódla hosczenza „winoweje kicze".

Mužaze wobleczenja po 12, 15, 18, 20, 25 hacz 34 mk.,
pacholaze wobleczenja po 9, 10, 12, 15 mk. atd.,
jenož nowoscze a derje shotowjene,
hólczaze wobleczenja po $6\frac{1}{2}$, 8, 10 mk. atd.
dźěczaze wobleczenja po $2\frac{1}{2}$ hacz 10 mk.
na hoborski wubjerk ßo najtuńscho a s najwjetschim dobytkom kupuja pola
w Budyschinje pschi hlownym torhoschczu 5.
R. Neugebauer
prjedy **Kurt Lehmann.**
w Budyschinje pschi hlownym torhoschczu 5.

Zuse suby,
plompy se slota, ßlěbra, emaille
dźěła
Eugen Wienecke,
w Amerizy approbowany subjazy lěkař
18 na Hoschiz haßy 18.

Th. A. Wällnitz

w Budyschinje
na ßukelnikej haßy 9.

Najwjetschi skład a wubjerk
1durjatych a 2durjatych drastnych khamorow,
vertiki,
schkleńczane khamory,
komody,
jednore a lěpsche **sofy**
po 26, 30, 32, 37, 45, 55, 63 hacž 120 mk.,
stoły
po 2,50 mk. hacž 8 mk.,
koža,
matrazy,
jědźne, sofowe a roscžahanske blida,
schpihele
po 3 mk. hacž 60 mk.,
kuchińske khamory,
kuchińske blida,
a **druhu nadobu,**
pódla teho poručam
Ia poßleschczowe pjerje
po wasy,
hotowe poßleschcża,
linoleum, tworu po kruchach,
behacže a **teppichi,**
wóskowane ßukno
ſ truby a sbytki,
wóskowe ßuknowe a gumijowe pschikrywy,
podpołożne tkaniny.

W pscheßadźowarni je stajna składnosćz k tunjemu kupowanju.
— Najtuńjche płaczisny. —
— Najkedźbliwische poßkuženje. —
Njech ßo mjeno a khěžine czißko wobkedźbuje.

Rajß,
nudle, grupy,
jahły, hejduschku,
hróch, ßoki, buny,
dobru muku
porucža
Khorla Kahrowe
w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Brodowska haptyka

na hoschiz haßy 27
Kaschel,
katarrh,
dybawosćz
ßo spěschnje połožeja
ſ **thymusinom**
Blescha po 75 np. a 1 hr. 40 np.

Otto Osswald,

fabrika schtrympowych tworow
na kamjentnej haßy 7
porucža
ßwój wulki skład rjanych dźerżazych
schtrympow a sokow.
Moje wukładne wokna sestajeńzu lětuschich nowosćzow pokasuja.

Pschihódnje nakupiwschi, mózu wschě ßwoje twory hischcże po starych płaczisnach pschedawacź.

Poskiczam jara wulki wubjerk
6/4 **schěrokich zychow,** stary łohcź po 18 np.,
zychi, hładke czerwjene, pódla teho 7/4, 8/4, 9/4 schěroke,
módrocźischcź, najnowschich mustrow, hižo po 20 np.,
koschlazy barchent sa lěczo a symu hižo po 18 np.,
hotowe **běle** a **pißane koschle** sa hólzow a holzy kóždeje staroby hižo po 30 np.,
mużaze koschle schtworych wulkosćzow,
wojerske koschle ſ módrymi a czerwjenymi ßmużkami,
żonjaze koschle 3 wulkosćzow,
nahłowjaze rubischcża se židy, połżidy, wołmy a bawołmy,
kattunowe rubischcża na wulki wubjerk.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Hischcże żenje ßo ßłyschako!

Najlěpsche **mantle sa jěsdne koła** po 3 mk. 75 np.,
najlěpsche **schlawchi sa jěsdne koła** po 2 mk. 75 np.,
jenož najlěpscheje drużiny,
kaž tež wschu **potrjebu sa jěsdne koła**
po najtuńischich płaczisnach porucža
Ota Büttner
pschedawarnja koże, czerjeńskich rjemjenjow a techniskich gumijowych wężow
w Budyschinje pschi hłownym torhoschczu 9.

Jako najlěpsche ßo poručeja
dr. Roeberowe
lěkarstwa:

Hablowy a jehlinowy spirituß pschе drjenje w rukomaj a nohomaj, kschižu, bjedrach a shibadlach.
Pepsinowe wino pschе tłóczenje żołdka, wróczenje, mjeknjenje, bjesappetitnosćz.
Benediktinska essenza pschе żiwotowe bolenje, dristawu.
Czaj farfara pschе kaschel.
Bjenchlowy měd a **brěczka czornych Janskich jahodow** pschе kaschel a dybawosćz dźěczi.
Żołdźowy kakao pschе dristawu a żiwotowe bolenje.
Jakorzowa (jěchiběrnowa) **brěczka** k czisczenju krwě.
Mydło pschе lischawu.
Mydła pschе njerodź pola cłowjeka a skotu.
Kopschiwowy spirituß, **Arnikowy spirituß**, **Brěsowy balsam** } pschе wupadanje włoßow a schupiny.
Kupanske sela sa ßkabe dźěczi.

Teho runja wschě **lěkowanske łopjena, sela, korjenja,** dale **wobaladła** (wotu, wobalki atd.) **mineralowe wody, schkleńczane ßykawy** a **apparaty k wothladanju khorych.**

Dr. Roeber,
Germania drogownja
ſ napschecża „winoweje kicze“
na bohatej haßy.

Kóslaze kóżki,
kosaze koże,
howjaze a czelaze koże,
wowcże koże a wowczu wołmu,
kaniklaze koże,
kaž tež wschě druhe drużiny kożow po najwjetschich płaczisnach kupuje
Heinrich Lange,
11 pschi žitnych wikach 11
znapschecża „kloteje hwězdy“ a pschi wowßnych wikach pschi ßerbskej katholskej zyrkwi.

Naumannowe jěsdne koła a schijaze maschiny

žu pschipósnate najlěpschi wudźěłk.

Sastupjeŕ:
wumělski jěsdźeŕ **Marschner**
w Budyschinje na Nowosalzskej drósy 36.

Franz Marschner

cžaßnikaŕ w Budyschinje
na bohatej haßy 9
žwój skład **cžaßnikow** a **cžaßnikowych rjeczasow** k dobroczíwemu wobkedźbowanju porucža.

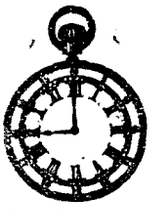

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje placžisny.

Poručam žamodźěłane
ff. mlócžniki, mlokowe karany, mlokowe hornzy, wódne khany, wódne cžerpawy, sazynowane wódne khany a hornzy.
Mam wulki skład
krjepjawkow (krjepjenskich khanow) a **emaillowanych tworow, sazynowanych bowow** a **juchowych cžerpakow. Tšěschne žłoby** a **roły** a kóždе do twarstwa žłuschaze klampnarske dźěła shotowjam.
Želeso za tšěschne žłoby mam na składze.
Spěschne poßłuženje. Najtuńsche placžisny.

M. Schulz.

10 pschi žerbskich hrjebjach 10.

Kóždy, kotryž chce žebi **dobry** a **tuni cžaßnik** kupicź, abo kotryž chce žeby jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cžaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haßy 5.

Jencz pschedawa a porjedźa za žwoje dźěło sprawnje rukujo. — **Prochn, žebi moje wukładne wołuo, s placžisnami wupołożene, wobhladacź.**

Chenillowe rubischcža

rjanych nowych mustrow placžisny hódno pschedawa

Otto Osswald
na kamjeńtnej haßy 7.

Rožku a pschenżu

po najwyschschich placžisnach kupujetaj

Heinke a syn
w hamorskim młynje w Budyschinje.

Wosjewjenje.

Firma **Ludwig Winter & Co.**, towaŕstwo s wobmjes. rukow. w **Biskopizach**
ma tež w **Budyschinje pschi žitnych wikach 36** kóždu žobotu rano wot 7 hodźin do 3 hodźin popołdnju na pschedań
mechaniszy tkane a dźěłane měchi, wosaze płachty, markisy, konjaze pschikryeża atd.
Pschi najtuńschich placžisnach jenož dobre twory.

Wolijowe barby

wschěch snatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdźe schnyjaze,
moleŕske a murjeŕske barby,
terpentinowy wolij
(němski a franzowski),
najlěpschi
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdźe schnyjate,
jantarjowe laki,
kopallaki,
damarlaki,
želesowe laki,
Kölnski klij kaž tež
murjeŕski klij,
drobnu krydu,
gyps,
portlandski zement,
najlěpschi karbolineum,
barbicže wscheje druźiny,
schablony
za molerjow a murjejow
porucža a ma pschezo na składze po najtunischich placžisnach

Emil Mèrsch,

drogowe khlamy
24 na kamjeńtnej haßy 24.

Meblowy magazin Khorle Kästnera

na žukelnskej haßy 11
porucža žwój wulki skład
meblow wscheje druźiny, jako
draßtne khamory,
schkleńczane khamory,
stołpowe khamory,
sofy,
vertiki,
komody,
jěd'zne, sofowe
a wucžahanske blida,
trumowe, stołpowe a druhe
schpihele,
draßtne hrabje,
drjewjane koffry,
loža
s matrazu a bjez njeje,
stoły wschěch druźinow,
kuchińske khamory a blida
a wschelake druhe,
žamžnu moleŕnju a lakěraŕnju.
Tunje placžisny.
Sprawne poßłuženje.

Wósk

po najwyschschich placžisnach kupuje

Otto Engert
w Budyschinje.

Dobru pschenczżu muku

po zykych měchach a po puntach porucža
Khorla Kahrowe
pschi žitnych wikach.

Stajnje czerstwy
lany wolij

porucža **Khorla Karowe**
pschi žitnych wikach.

Najlěpschi **tołsty połcz** punt po 90 np., pschi 5 puntach po 85 np., **žadło** punt po 85 np., pschi 5 puntach po 80 np., **jerchenjowy tój** punt po 60 np., wuschkrjeny punt po 55 np., pschi 5 puntach po 50 np.
Emil Gräfe w Budyschinje na swonkownej lawskej haßy 15.

Czerstwy tój, punt po 30, 40 a 50 np., **žuscheny tołsty połcz,** punt po 85 np., **žuscheny žwinjazy brjuch,** punt po 80 np., **czerstwe žadło,** punt po 75 np., **dobru kołbaßu,** II. druźiny, punt po 60 np., pschi wotewsaczu 5 puntow tuńscho porucža
Ota Pětschka na žitnej haßy.

Želesny
nowy młynczk,

kotryž žo k schrótowanju a tež mjeczenju wowša trjebacź hodźi a za hodźinu 2 zentnarjej naschrotuje a žo s ruku abo tež s göpelom cžeŕicź hodźi, je na pschedań w **Dobroschezach** cžišło **2** pola Njeßwacžidła.

Dla dźělenja herbstwa ma žo w Hornim Wujesdźe **khěža** cžišło 45 s 2 kórzomaj pola a luki pschedacź. W khěži je žo wot 10 lět žedkarstwo s dobrym wuspěchom wjedło. Dalsche je shonicź pola hosćenzarja E. T. Lehmana w Hornim Wujesdźe.

Žiwnosćz

s 15 kórzami njedaloko Budyschina s poknymi žnjemi je placžisny hódno na pschedań psches G. Sperlinga w Hodźiju.

Hosćenz

w **Nižej Wšy** s 35 kórzami leżomnosćze je na pschedań. Dalsche je pola formindy tam shonicź.

Schtóž chce žebi **słót wuréšacź** dacź, njech žebi nuntwarja **Schäfera** skasa. Pißomne a rtne skasanja za njeho pschijimuje wikowaŕ **Sommer** w Rakezach.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 22. | Sobotu 2. junija 1906. | Lětnik 65.

Sswjatkowny hóšcź ſ njebja pſchińdźe.

S Zioua ßo jaßnoſcź Boža
Sswjatoczniczku ſabłyſchcźi;
S Duchom ßwjatym žórko ſboža
Cźłowjeſtwu ßo wotewri;
— **Skhadźa** nowe žiwjenje
S nim a ſbóžne wjeßele,
Dokelž deſchcźik wokſchewjazy
Duch je ſ njebja pſchikhadźazy.

Jaßnoſcź ßłónza njebjeſkeho
Do naß ſ nim ßo wuliwa,
Sskabych móz a ßylnoſcź jeho
Na bědźenje wobrónja;
Boža jeho miłoſcź je,
Kiž nam dawa dobycźe,
Hdyž do wojowanja dźemy,
So pſches njeho pſchewinjemy.

Pſchińdźe w ßłowje Božim ſ nowa
Pſchezo ſaßo pſcheczelny;
Podróżnych wón domoj woła
Do njebja naß ſ zuſoby,
A dom Boži wutroba
Pſches njeho je ßwjecźena,
Hdyž ma duſcha doſtatk měra,
Kotryž žiwa dawa wěra.

* * *

Ta naß hnada wobſbožaza
S troſchtarjom ßo poſkicźa,
So móz ſ njeho poßylnjaza,
Sskabym nam ßo doſtawa;
Rjana młódnoſcź naſtawa
Duchowneho naležźa,
Hdyž hóſcź ſ njebja pſchińdźe ßwjaty,
Nam ſa ſawdawk herbſtwa daty.

* * *

Naſch je wodźeŕ wón a wucźeŕ,
Sbóžnika nam pſchekraßnja;
K njeſwjadnemu herbſtwu nucźeŕ
Cźehnje k njebju ſe ßwěta;
Bóh ßam wot wěcźnoſcźe je
W najſbóžniſchim towarſtwje,
Wot Wótza a Ssyna daty
Troſchtaŕ w ſrudźbje ſ nim nam ßwjaty.

* * *

Njemjelczi tež němy ženje,
Hdyž ßej radźicź njewěmy;
Proßycź w Jeſußowym mjenje
Wucźi wodźeŕ lubosny;
Halleluja ſanjeße
We naß troſchtaŕ wyſkaze,
So w dom cźehnjemy do raja,
Hdyž dźěł Boże dźěcźi maja! —

U.

Swětne podawki.

Kral Bjedrich August

je pſchi ſkładnoſcźe ßwojich narodninow 64 jatych wobhnadźił, mjes nimi 28 woßobow, kotrež běchu na dołhe lěta k khoſtańi ſaßudźene.

Ssrjedu je kral do Zwikowa pſchijeł, ſo by wot tam někotre vogtlandſke a rudnohórſke města wopytał. W Zwikowje ßo w jeho pſchitomnoſcźi pſchemyßłowa a induſtrijowa wuſtajeńza wotewri. Wot Zwikowa je ßo kral do Mylau podał. Měſchcźanoſta dr. Junck, kotryž krala powita, ſ dobom pſchiſpomni, ſo je jedyn Mylauſki měſchcźan 10,000 hriwnow, pod mjenom „Bjedrichowe Auguſtowe wuſtajenje“ městu pſchipokaſał, kotrehož dań dyrbi ßo kóžde lěto 25. meje k dobroczelſkim ſaměram wužicź. S Mylau wotjěwſchi je kral Netzſchkau a Glauchau wopytał.

Khěžorſtwowy ßejm

je póndźelu ßwoje wuradźenja ſkónczíwſchi ßo do próſdninow podał. 13. novembra ßo wón ſaßo ſeńdźe. Se ßwojimi poßlednimi wobſamknjenjemi je wón pola pſcheczelow němſkich kolonijow wulke pohorſchenje ſbudźił. Wón je pjenjesy ſa twar żeleſnizy ſ Kububa do Keetmannshoopa w krótkowjecźornej Afriziy a $10^1/_2$ milijony hriwnow k ſarunanju ſchkody němſkich koloniſtow w krótkowjecźornej Afriziy ſapowjedźił. Nanajbóle pak je pſcheßłapiło, ſo khěžorſtwowy ßejm njeje mſdu ſa poſtajomneho ſtatneho ſekretara kolonialneho ſaſtojnſtwa, ſa kotrehož bě herbſki prynz Hohenlohe poſtajeny, pſchiſwolił. Duž ſarjadniſtwo kolonijow dale wotdźělenje ſaſtojnſtwa ſwonkownych naležnoſcźow woſtanje.

Ssejmowu pſcheczíwnoſcź pſcheczíwo kolonialnym żandankam je piecźa rěcź wyſchka ſ Deimlinga ſawinowaka. Tón bě ſa twar żeleſnizy ſ Kububa do Keetmannshoopa na ſcźěhowaze waſchnje wuſtupił: Póńdu ſa někotre dny ſaßo do krótkowjecźorneje Afriki. (Sozialdemokratoju jemu pſchiwołaju: Sbożowne pucźowanje! — Preſident tule njepěknoſcź poßwari). Nadźijam ßo, ſo ßo mi poradźi, ſběžkarjow podcźißnycź, ale tež potom budźe hiſchcźe ßylna wobßadka w połodnju nuſna. Domoródni ßu nadpadnje mało tſělbow wotedali, woni chzedźa je wěſcźe pſchi ſkładnoſcźi wuhrjebacź a ſ nowa poſtanycź. Ätiopiſke hibanje (Afrika ßłuſcha Afrikanſkim) ßo ſ płomjenjom pali. Połodnjo njeßměmy zyle puſchcźicź, ſ tym bychu ßo ſta exiſtenzow ſniczíte a naſcha zyła nahladnaſcź pſched wukrajom by ſchkodowała. Tak dołho hacź budu žiwy, (wótſje a na blido bijo) a komando wonka wjedu — móżecźe wobſamknycź ſchtoż chzecźe — ßo połodnjo njepuſchcźi, jeli ſo ßebi to khěžor njeżada, kotryž ma to ßam poſtajicź. (Wulki hołk na lěwizy.) Hdyž 5 milijonow ſa żeleſnizu ſalutujecźe, dyrbicźe wjele milijonow wjazy ſa jendźelſku zyrobu płacźicź. Dla njedoßahazeho ſaſtaranja ſ zyrobu mamy telko khorych kaž hiſchcźe żenje. S domojßłanjom wojakow ſapocźnu, tak bórſy hacź to wobſtejnoſcźe dowola.

Dyrbicże pak najprjedy żeleſnizu pſchiſwolicź. Dyrbju hakle najprjedy nětotre cźěła ſahłódnjenych na żejmowe blido położicź? Dyrbju wojakam rjez, khěžorſtwowy żejm żeleſnizu pola Kububa w błócźe tcźazy woſtaji?

Na tele żelene żłowa żwobodomyżlny dr. Müller wotmolwi: Wot jeneho knjeżerja mohli żebi tajku rěcź lubicź dacź. Hdyż pak jedyn offizěr tak rěcźi, njeje to parlamentarismus, ale ſoldateſka. Kak móże żebi jedyn wyſchk ſwěricź, nam tajke jednanje poſkicźicź. Nětkole chzedźa kolonialni horliwzy wſcho, ſchtoż je żo ſ nowymi dawkami dobyło, na żo ſtorhnycź. Bychmy tak ſ pumpoweho do lumpoweho hoſpodarſtwa pſchiſchli.

Statny ſekretar ſ Poſadowſky ſwrócźenje „afrikanſkeho“ wyſchka ſ tym ſamolwi, ſo je wón wojak, tola niz politikus.

Pruſki ſchulſki ſakoń

żo njedźiwajcy pſchecźiwnoſcźow zentrumſkeje ſtrony, żwobodomyżlnych a Polakow pſchecźiſchcźi. Konſervativni a nationalliberalni żu wo powołanju rektorow w ludowych ſchulach k pſchesjenoſcźi dóſchli. Po tym dyrbi ſtat poſtajenſke prawo doſtacź, a jenoż měſta, kotrež żu hacź dotal poſtajenſke prawo měli, tele prawo wobkhowaju.

Wojowanje metallowych dźěłacźerjow wo wyſchſchu mſdu

żo kónzej bliži. Fórmarjo żu żwoje żadanje, ſo dyrbja wſchitcy fórmarjo w Němſkej bjes dźiwanja na ſtarobu, dokonjanoſcź a wuſtojnoſcź jenaku mſdu doſtawacź, ſpuſchcźili. Dźěłodawarjo żu teho dla żwoje wobſamknjenje wrócźili, po kotrymž chzychu 2. junija t. l. něhdźe 35,000 metallowych dźěłacźerjow ſ dźěła wuſamknycź. Sa dźěłodawarjow, runje kaž ſa dźěłacźerjow je tónle wukhód wojowanja wo mſdu jara ſwjeżelazy. Do nětotrych żadanjow dźěłacźerjow, kotrež żu prawe a ſdobne, żu dźěłodawarjo ſwolili.

Nowa němſka bitwiſka łódź

je żo 28. meje w pſchitomnoſcźi khěžora w Gdanſku (Danzigu) na morjo puſchcźiła. Wójwodka ſ Pleż je nowu łódź na mjeno „Schleſyſka“ wukſchcźiła.

Sběžk Hottentottow w němſkej krótkowjecźornej Afrizy

dale traje, njedźiwajcy na to, ſo żu Jendźelcźenjo ſranjeneho hottentottſkeho wjednika Morengu ſajeli. Pſchi nowſchich bitwicźkach ſ Hottentottami żu na němſkej ſtronje wot 15. hacź do 21. meje 22 jěſdni a 2 offizěraj padnyli a 21 muži je żo ſraniło, mjes nimi 2 offizěraj. Padnjenaj offizěraj rěkataj Engler a Fürbringer. Pożledniſcheho a 8 jěſdnych w Tſamabje ſatſělenych namakachu. Jich żu Hottentottojo najſkerje pſcheżłapili, hdyż żu bjesgrotowu telegrafowu ſignalnu liniju mjes Kububom a Ukamaſom twarili. Sběžkarjo żu něhdźe 300 muži żylni byli a żo bjes żłěda ſhubili.

So by żo dźěł němſkeho wójſka nětko ſ krótkowjecźorneje Afriki domoj do Němſkeje wrócźił, na to njeje hiſchcźe żanych myżlow. Khěžorſtwowe knjeżerſtwo dyrbi tež hiſchcźe nětkole k narunanju ſa padnjenych, ſranjenych a ſkhorjenych nowe pożylnjenja woteżłacź. Tak ſtej żrjedu ſażo dwě parnej łódźi, „Profeſſor Wörmann“ a „Piſa“ ſ Hamburga ſ 20 offizěrami a wojeŕſkimi ſaſtojnikami, 292 podwyſchkami a mużſtwami a 1000 konjemi k krótkowjecźornej Afrizy wotjěcź. Mjes wſchědnymi wojakami żu nětotſi, kotſiż żu hižo raz w krótkowjecźornej Afrizy pobyli a tam ſkoriwſchi do Němſkeje żo póżłali. Wotkhoriwſchi, żo ſażo do Afriki wrócźa, ſo bychu ſ nowa pſchecźiwo ſběžkarjam wojowali.

Awſtriſki miniſterſtwowy pſchedżyda, prynz Hohenlohe,

je wotſtupił. Jeho miniſterſka krażnoſcź je lědma měżaz traka. Jako prěnja pſchicźina jeho pada żo khěžorowa ſwólniwoſcź napſcheczo ſběžkarſkim Madźaram wobhladuje. Khěžor je tutym dowolił, ſo żmědźa wuherſkemu żejmej żamoſtatny wuherſki zkowny tariſ pſchedpokłožicź. S tym je żo roſżudźenje k lěpſchemu hoſpodarſzy doſpołnje njewotwiżneje Wuherſkeje ſtako. Doſpołna żamoſtatnoſcź Wuherſkeje tež w politiſkim naſtupanju je jenoż praſchenje cźaża. S njejednoty Němzow a Sſkowjanow móż Madźarow roſcże, wona je jim k dobycźu pſchecźiwo khěžorej dopomhała. Dokelž je awſtriſki żejm dla ſwady mjes Sſkowjanami a Němzami k dźěłu njekhmany, je khěžor nuſowany był, żo Madźaram poddacź. Pſchepoſdże je żo awſtriſki żejm dohladał, ſo je lěta dołho hrěſchił. Nětko podarmo pſchecźiwo nowemu wucźinjenju khěžora ſ Wuherſkej proteſtuje, hdyż je ſe żwojej prjedawſchej njepſcheſtawajcej ſwadu żwoje prawa a żwoje mozy pſchecźiwo Madźaram njewužiwał.

Khěžor je żo mjes tym prózował, nowe miniſterſtwo ſeſtajecź. Najprjódzy je ſchefa rataŕſkeho miniſtra dr. Wladiměra Becka napominał, ſo by ſpytał, ſe żejmowych ſtron muži ſa nowe miniſterſtwo wubracź. Beck je hižo ſ wjednikami jednotliwych ſtronow roſrěcźenje měł.

Strajk rataŕſkich dźěłacźerjow w Italſkej.

W ſtronach Mortara a Barcelli, w kotrychž żo rajż plahuje, 6000 rataŕſkich dźěłacźerjow ſtrajkuje. Leżomnoſcźerjo żu żo roſżudźili, żanych pſchiſwolenjow cźinicź. Kavallerija je wokołocźahaze żyły roſſehnała. Mjes ſtrajkowarjemi roſhorjenje pſchibywa.

W Italſkej ſkoro wſchě leżomnoſcźe makej liczbje bohacźkow żłuſcheja, kotſiż rataŕſkim dźěłacźerjam po móżnoſcźi niſku mſdu, lědma k ſeżiwjenju dożahazu, płacźa. Teho dla żo kóżde lěto powjeſcźe wo njeměrach rataŕſkich dźěłacźerjow w Italſkej woſpjetuja.

Mordaŕſki nadpad pſchi kważu ſchpaniſkeho krala.

Kważny żwjedźeń ſchpaniſkeho krala ſ prynzeżu Enu Battenbergſkej, kotryż żo ſ wulkej pychu w Madridże wotbywaſche, je żo ſ krwawnym anarchiſtiſkim njeſkutkom pſchetorhnył. Hdyż po wěrowanju w zyrkwi kralowſkaj mandźelſkaj do kralowſkeho hroda jědźeſchtaj, żo w dróży Calle Major k woſej, w kotrymž kral a jeho mandźelſka żedźeſchtaj, jena abo dwě bombje cźiżnyſchtej. Nadpad żo ſta, hdyż kralowſki wós runje na wokomik poſaſta. W tymle wokomiku něchtó ſ hornjeho poſkhoda lhěże cźiżko 78 jenu abo dwě bombje cźiżny, kotrejż na woſowym prawym boku mjes ſadnimaj konjomaj a woſowymaj prědkownymaj kołomaj na ſemju padnyſchtej a roſbuchnyſchtej. Jěſdny wotrocźk a konjej żo morichu, mjes tym ſo żo wyſchſchi konjeŕnik, marquis de Sotomeyor, kotryż na woſowym prawym boku jěchaſche, jenoż ſ łohka ſrani. S wojakow, ſ bokomaj dróhi ſtejazych, żo ſchtyrjo na měſcźe morichu. Leutnant, kotryż we wokomiku, hdyż kralowſki wós nimo ſědźeſche, ſnamjo k wopokaſanju poczeſcźenja da, je żo żmjertnje jranił. Jenemu poliziſtej żo hłowa wottorhny. S pſchihladowazeho luda żo dwě żónſkej, kotrejż bliſko woſa ſtejeſchtej, moriſchtej. Něhdźe 50 wożobow je żo ſraniło, mjes nimi 5 żmjertnje. Mjes pożledniſchimi je żyn generalneho kapitana Weylera. Wſchitcy ſaſtupjerjo wukrajnych mozow żu njeſranjeni woſtali.

Hnydom po roſbuchnjenju wójwoda Cornachuelos pſchihna a woſowe durje wotewri, ſo by widżał, hacź je kral njeſranjeny woſtał. Wón krala wobja a jeho a kralowu Viktoriju, kotrejež wobliczo bě ſe ſtróżelemi wobjate, ſ woſa wucźeże. Hdyż kral Alfons a młoda kralowa po ſkhodźe do kralowſkeho hroda dźěſchtaj, wonaj ſ kłożom płakaſchtaj. Zuſy wjerchojo żo k kralowſkimaj mandźelſkimaj cźiſchcźachu a jimaj ſboże k ſbożownemu wukhowanju pſchejachu.

Dom, ſ kotrehoż běſchtej żo bombje cźiżkej, żo hnydom wobſtupi. Jako winika żu młodeho cźłowjeka ſajeli, kotryż żo Manuel Duran mjenuje a wudawa, ſo je ſ katoniſkeje provinzy. Stwu, ſ kotrejež je wón bombje cźiżnył, bě żebi wón 22. meje wotnajał. Wón na dźeń 25 peſetow podružniſkeho pjenjeſa płacźeſche a bě ſ 500 peſetaſkej papjeru do prědka ſapłacźił. Wón bě wożebnje ſwoblekany a wſchědnje kwětki domoj noſcheſche. Wón je do nich bomby khował. Cźiżnjenej bombje w kwětkowymaj buketomaj tcźeſchtaj.

Londonſke nowiny „Evening Standard“ hižo żrjedu wo anarchiſtiſkim mordaŕſkim wotmyżlenju, pſchecźiwo kralej Alfonſej żo měrjazym, piżachu. Londonſka polizija bě ſhoniła, ſo żu nětotſi anarchiſtojo ſ Londona do Madrida wotjěli a ſo tam ſhromadźijny wotměwaju. Anarchiſtojo, ſ wjetſcha ſchpaniſzy cźeknjeńzy, něhdźe 50 muži licźazy, běchu żo roſżudźili, kralowy kważny dźeń nadpad wuwjeſcź a krala moriwſchi republiku wuwołacź. Każ je polizija dale ſhoniła, żu tež nětotſi wyżozy offizěrojo do ſpſchiżahanſtwa ſapleczeni.

Khěžorſtwowa duma

je żo ſ zarowym wotmolwjenjom na adreſſu w żwojich wocźakanjach ſjebała. Zarowe wotmolwjenje, kotrež miniſter Goremykin cźitaſche, praji, ſo je duma ſe żwojimi żadanjemi mjeſy żwojich prawow pſchekrocźiła. Praſchenja, każ na pſchikład ſběhujenje wuwſacźnych ſakonjow, wotſtronjenje żwojowólnoſcźe ſaſtojnikow atd. do wobżaha ſtatneho ſarjadniſtwa żłuſcheja. Rataŕſke praſchenje żo njeda w tym ſmyżle roſriżacź, ſo żo zarowe a zyrkwine kubła mjes burow roſdźěła. Nieſranliwoſcź wobżedźenſtwa je w zyłym żwěcźe a na wſchěch ſkhodźenkach roſwicza ſjawneho żiwjenja ſ różżnym kamjenjom ludoweho derjeměcźa a ſe ſakłożkom ſtatneho żiwjenja. Wobhnadżenje

je zarowa wěz. Ministerska rada ma sa to, so žo ludowe derjeměcze njeby spěchowako, hdy bychu žo pschi njepschestawazych njeměrach ludžo wobhnadźili, kotsiž žu žo pschi mordarstwach a naležlnosczach wobdźělili. Ludžo, kotsiž sjawnej bjesstraschnosczi njehroža, žo s jastwow puschcza.

Wjetschina dumy žo wupraji, so njeje s ministrowym wopowjedźenjom spokojena a žebi s wótrymi žkowami žadasche, so by ministerstwo wotstupiko. Nowe ministerstwo dyrbjako žo s dumineje wjetschiny sestajecz. Tole žadanje, žo wě, zar njedopjelni.

Ruszy revoluzionarojo

hischcze pschezo s mjetanjom bombow wobhdleństwo trascha. Pschi wobhladanju wójska staj žo do generala Njeplinjewa dwě bombje cžižkoj. Ani Njeplinjew, ani pódla stejazy offizěrojo žo njesranichu, tola s pschihladowazych ludži žo 6 wožobow mori, 14 žo czežko a 40 lohko frani. 4 mužizy žu žo sajeli, s kotrychž staj dwejo bomby cžižkoj, dwejo pak snamjo k temu dakoj. Wschitzy schtyrjo běchu s Peterburga pschijěli.

Sbězk Kaffrow w Natalskej.

W Natalskej w pokodnischej Afrizy žu Kaffrojo hižo dawno s jendželskim knjesstwom njespokojom. 28. meje žu sbězkatszy Kaffrojo wotdželenje jendželskich wojakow nadpadli. Po dwěhodzinskim wojowanju žu Jendželczenjo Kaffrow wotrasyli, kotsiž mějachu 70 padnjenych a sranjenych. Na jendželskej stronje je jedyn muž padnyk, někotsi žu žo sranili.

Swjatkowna nóz.

(Pokračowanje.)

Holzy žo hischcze pschekhodźowaschtej po kčejazej sahrodže, hdžež žo hižo kčenja počzachu sandželecz pschi wjeczornej khłódnosczi. Sczíny bosowcho kerka lehuychu žo psches kwětkaze rjadki a pschi płocze schkrěczachu schwjercze.

„Hdy jeno by nóz hižo nimo byka", Hana skaczo rjekny, „njesandželu sawěscze wóczka, doniž tu žkónzo saso njebudže. Pschiúdu rano sahe k tebi, so budźemoj žebi pomhacz a so doczinimoj psched wotkhadom do zyrkwje. A nětkole budź božemje, Hańža?"

Wona wsa wumjekszy a wusnamnje plecženy kwažny wěnz maczeri w korbiku a khwatasche precz. We wrotach hischcze ras posasta, wobroczi žo a požměwasche žo: „Ruku dyrbju czi tola też hischcze dacz — tak! spi strowa, Hańža!"

„Haj, spi strowa, a njepowróc mi czołmika; mokreje towarschki njemóžu sa druzku trjebacz!"

Wonka bě žo Handrij s maczerju swadžik. Chzyhsche holzu pschewješkowacz psches rěku; ale macz jemu porokowasche, so je k temu jara njelepy; napožledku bě jemu tola po woli, pachoł czišny žwoju jěcharsku pajczu, swuhorny žebi rukawje, doběža k bliskemu brjohu, ponóri czołm do wyšokeje wody a wukotwi jón.

A hdyž Hanka s korbikom dóńdže, sejmowasche kłobuk a dowjedže ju wobhladniwje po deszy do žo czumpazeho czołmika.

„W Božim mjenje, lubej dźěsczi, ale bjertaj žo na kedźbu, a ty, Handrijo, nawjeduj derje! Ně, doczakajtaj, pósczelu wamaj tola radscho rybaka žobu!"

Tu bě pachoł hižo czołm wotstorcził a bórbotasche: „Runje, kaž bych hischcze schuler był." S wobrotnej ruku wješkowasche psches brunoselene žołmy, a czołm žo žuwasche na kóž psches rěku.

Holczka žedžesche na kawzy a strowjesche se žwojim běłym rubješchkom hischcze na brjoh wróczo, doniž njebě Hańža s maczerju s wrotami do sahrody stupika. Potom hladasche Hanka do wody. Njemóžemy prajicz, hacz je czinika, so by widžała w žołmach žwoju khłojczku abo teho dla, so njeby trjebała hólzej do wocžow hladacz. Tola wón też na nju njehladasche. Khadka měrna woda pschitulesche žo jara zunje k czołmej a tworjesche sa nim schikowanje witu žmuhu.

Na dobo, hdyž běschtaj nimale hacz do poł rěki dojěkoj, wostaji Handrij wješko w měrje a rjekny Hanje: „Nětkole chzu s tobu něschto porěczecz, Hana!"

Ta posběže žwoju khłojczku. Czołmik žo sdasche směrom stejo na wodže, ale wjerby czehnjechu pomaku dale horje.

„Hanka", rjekny Handrij pohłuschenje, „ty dyrbisch mje lubo měcz!" S wocžow jemu žapasche.

Holza mjelczesche.

„Hanka, ty mje dyrbisch lubo měcz!" wón wospjetowasche.

„Czeho dla dha niz?" wotmolwi holczka. „Ty dže mi niczo czinik njejžy. Ale běch žebi myžlika, so hnadnej knježniczzy s Lěžowa nježměsch hnydom tak s »dyrbjenjom« pschińcz."

„Hana, njehań mje takle — to ja njesnježu — žym hižo muž!"

„To chzu wěricz, hdyž budźesch hischcze hkowu dležischi."

Pachoł žo sruna a bě rjana schwižna postawa.

„Ty njechasch pschestacz mje błasnicz" wón rjekny, „ja pak chzu tebi pokasacz, so žym dosez kruty, so mam s najmjenscha też telko rosoma a kharaktera, kaž kóždy druhi, kiž sa tobu wudźěra a běha — žnadz hischcze tójschto wjazy. Hladaj mi do wóczka, Hana!"

„O, ja hižo wěm, kajki ty žy."

„Pohladaj na mnje, Hana, hewak žo něschto stanje!"

Wón seprje wješko do czołma, jeho wóczko žehlesche žo dale bóle.

„Nó, schto dha ma žo stacz? Alha, chzesch žnadz mi też tónle njewjesczinski wěnz mojeje maczerje hischcze rostorhacz, kaž žy žwojej žotsje hižo tamny skónzował?" Wona skowa korbik sady žebje.

„Woni dyrbja žami kwažowacz, tamle horka!" wón wupražny, potom wotrubny wot wješka desku, dyrkotajo a s napoł pohkuschenym hkožom dźesche:

Jeli so nochzesch na mnje hladacz, mje nochzesch lubowacz, Hana, wjerhnu tule desku do wody!"

Tu wobroczi ruku a žkowa njerěczo puschczi desku psches kromu. Ta sapluskota w žołmach a płowasche dale. Handrij slehny žo do kuczika czołma a skoži ruzy hromadu na wutrobno.

Hana bě poskoczika a spytaka wješko popadnycz; nětkole tu stejesche blěda.

Czołmik žuwasche žo s czicha dale, kaž jón njeżechu žołmy. Schtomy a kerki po woběmaj brjohomaj czehnjechu žo pomaku wróczo, twarjenja dźěkarnjow, kiž běchu do sady stupike, pschikrywasche po něczim se wschěmi wyžokimi wuhenjemi kerczina.

Hana bě něma s wustróženjom; Handrij seprjewasche žo, po sdaczu jara spokojeny, s napoł sandželenymaj wocžomaj na kschiwej podkosy, a jeho dołhe žołte wkožy padachu psches kromu a dótkachu žo s waha wody. S porstami bubnowasche po drjewjanej scženje.

Schěroki doł tu leżesche czichi a lubosny. Tamle wupschestrěwachu žo selene pola a łuki a najwyschsche stejaze schtomowe rjady nórjachu se žwojimi wjerschkami hischcze do morja pruhow wjeczorneho žkónza. Ssame stejaze dwory žwjeczachu žwjaty wjeczor a na jich drjewjanych wuhenjach smahowachu módre schlebjerdki domjazeho wohnischcza.

Hana pschikry žebi wobliczo a płakasche.

Handrij postany na poł a rjekny: „Nětkole žmój žamaj na žwěcze, ty a ja!" Jeho hkóž sapocza mjehzy klinczecz.

Tu žo holza shraba a sawoła: „Ty dyrbisch mje psches wodu pschewjescz, Handrijo, ty žy tola to na žo wsak, a muž nježmě žwojeho žkowa skamacz!"

„Tak chzu cze psches rěku pschewjescz."

„Ty masch mje runje s napschecza na brjoh pschewjescz!

„Směruj žo, Hana, ty widźisch, so je to nětkole njemóžna wěz; nasch dom je daloko sady. Sa krótki czaž dojědžemoj hacz k rybakskim khěžkam, tam sastanjemoj. Potom žebi wosmu pola bura konjej a wós, a sa hodzinu budźesch domoj. Nětkole budź saso dobra, hladaj, ty drje tola žort rosymisch. Nusowacz dže tebje njemóžu, so by mje lubo měła!"

A czołmik žnowasche dale a dale.

Pschezo wožrjedź połneje rěki džěsche to dale, a s kóždeho boka pluskotachu žołmy do pěskoweho brjoha. Husto by rybiczka hkojczku wutykka a sa kuntworu schlapka a potom by žo woda wariła na tym městnu.

Sstónzo bě Boži domczk schło, po njebju czehnjechu žo skote mróczelowe kawki a tehdom snoschowasche žo czołm po purpurnych žołmach. Czerwjenjesche žo holczky wurudžene wobliczo, a czerwjenjesche žo też samyžlenemu pachołej jeho wobliczo — wschitko wschak kčeje, hdyž je nalěczo . . .

Skónczenje, hdyž žo czmische, hdyž žo doł dale bóle wužesche a czołm k rybakskim khěžkam dozpěwasche, sapocza Handrij s hkožom wokacz. W lěžu žo s napschecza žkabje wotwokasche, ale na pomoz nichtó njepschińdže. Tu sapocza Handrij czołmik pohibowacz horje a dele, so by jemu druhi samer dak; sapocza sa žedžnej desku torhacz, so by měł wješko — ale wschitko bě twjerdže, kaž do hromady skowane, a czołmik žuowasche dale a dale.

Nětkole stykny pachoł ruzy hromadu a padže na kolenje psched Hanku. „A hdy bych dał žwoje žiwjenje sa to", wokasche, „njemóžu to wjazy pscheměnicz. Hanka, nóz tu je, a jeli so hischcze

něschto hodźin psches lěßy pkowamoj, dha — Hanka, lubo měcź, to mje nětkole wjazy njeßměsch, pschetoż ja ßym twoje njesboże. Mój dyrbimoj wobaj wumrjecź w tejle nozy. Jeli so pojědźemoj něschto hodźin takle dale, Hanka", wón wsa ju dyrkotajo sa ruku, „sajědźemoj do smijazeje jamy!"

„Do smijazeje jamy?" sakschicźa Hana, wotwobroczi ßo najprjódzy a hrósba ju woběża a dźerżesche ßo potom se symizu ßo tschaßo Handrija, jako budźische hižo w tutym wokomiku měła ßo pschepadnycź do hłubinow bjes dna.

Cźicho bě na cźołmje, jeno woda pluskotasche, zyrcźesche, warjesche ßo, a w lěßu wołasche nózny ptak.

Smijowa dźěra rěkasche satok rěki do tamnych ßurowych prósdnjeńzow, psches kotrež běži hórska rěka, so by hodźiny dołho pod semjn dale schumiła a hakle sa horami, hdźež ßo runina sapocźina, saßo na ßwětło pschischła.

Rěka wukhadźa s tamneho boka mjeńscha, dyžli ßo s tehole boka tłóczi psches wotewrjeny satok, druhdy wupławja błóto, rosdrjebjene kamjenje, nakapane wutwory a swěrjaze kosćze do runiny. Powjeda ßo bajka, so běchu w tutych njepschestłudźenych prósdninach w starych cźaßach wulke smije s domom, po cźimż satok hischcźe dźenßa smijowa dźěra rěka. So běchu w prósdnjeńzach swěrjata zuseje druźiny żiwe byłe, pokasowachu dźiwne wutwory wupławjenych kosći. Hižo dawno běchu ßebi wucźeni wotmyßlili, tute podseńske rumy pschestłudźicź, ale ta wěz njebě wabjaza, haj, ßnadź njebě ani móżna. Nichtó njemóżesche skały w snutskownym wuměricź, ani bjesdna; ale so běchu hrósbne, na to pokasowasche błuke howrjenje, kotrež ßo se satokow wudobywasche.

A na tute ßonjaze njewjeßełe městno cźerjesche woda nasch cźołmik, kiž bě bjes pomozy. (Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. (Strajk twarskich dźěłacźerjow.) Twarszy mischtrojo njejßu do żadanjow twarskich dźěłacźerjow swolili. Po nich dyrbjesche ßo nětcźischi 11hodźinski dźěłanski cźaß na 10hodźinski pschikrótschicź a murjerjam a cźěßlam na hodźinu ßo 40 np., pomoznym dźěłacźerjam pak 30 abo 32 np. na hodźinu płacźicź. Duż je ßobotu něhdźe 300 twarskich dźěłacźerjow dźěło složiło. Pschi wothłoßowanju bě ßo se 170 wothłoßowarjow 169 hłoßow wotedało. S nich bě 142 hłoßow sa strajk, 25 pschecźiwo njemu, dwaj hłoßaj ßo jako njepłacźazaj spósnaschtaj. Strajkowazy murjerjo, kotsiž dleje dyžli lěto murjerskemu swjaskej pschißkuscheja, na tydźeń po 10 hriwnach, kotsiž krótschi cźaß jemu pschißkuscheja, po 8 hriwnach wob tydźeń strajkowanskeho pjenjesa dostawaju. Pódla teho ßo na kóżde dźěcźo po 1 hriwnje wupłacźuje. Strajkowarjo ßebi njesamjelcźeja, so budźe ßnadź strajk dołho tracź. Hischcźe ßobotu ßu wschitzy młódschi njewoženjeni strajkowazy dźěłacźerjo do dalschich stron wotjěli, so bychu ßebi dźěło pytali.

Strajkowarjo psched nowotwarami, dwórnischcźom a pschi dróhach straźnikow postajeja, kotsiž dźěłacźerjow, kotsiž bychu swólniwi byli, pola Budyskich twarzow dźěłacź, wot teho wotdźerżowacź pytaju. Ssobotu w nozy ßu strajkowarjo njedaloko nowych kasarmow na jenym nowotwarje jene kałowe scherjenje sa hrjadu powěßli. Dźěłacźerjo na tymle twarje dale dźěłaju, a s bimbazym scherjenjom chzychu drje strajkowarjo k dźěłu swólniwym dźěłacźerjam wosnamjenicź, s kajkimi myßlemi ßu pschecźiwo nim napjelnjeni. Pschi Hartsteinez nowotwarje na różowej haßy je ßo hižo tsi wjecźory sa ßobu wokoło 7 hodźin, hdyž k dźěłu swólniwi ßwjatok cźinichu, wulka cźrjóda strajkowazych sběżała. Strajkowarjo chzychu ßwojich dale dźěłazych towarschow nusowacź, dźěło wopuschcźicź a ßo k strajkej pschisamknycź. Pschi twarje postajeni policistojo ßu strajkowarjow, kotsiž ßo na dale dźěłazych njemdrja, wotdźerżeli, k naßylnoscźam pschencź. Hacź dotal njejßu strajkowarjo wjele wuspěcha s postajenjom strajkowarskich straźnikow a napominazymi rěcźemi měli, njedźiwajzy wscheje agitazije ßo na najwjazy twarach pilnje dale dźěła.

Twarszy dźěłacźerjo w Döbelnje a Meeranje teho runja strajkuja. Woni te ßame żadanja kaž Budyszy twarszy dźěłacźerjo cźinja.

— Nowy biskop a tachant dr. theol. Aloys Schäfer je sańdźenu njedźelu popołdnju ßwjedźeńszy do Budyschina sacźahnył. W jeho wobydlenju jeho duchownstwo wocźakowasche.. Biskop ßo tam ßwjedźeńsku drastu swobleka, mjes druhim jemu s dejmantami a rubinami wußadźeny kischiž na wutrobno powěßnychu, kotryż bě sakski kurwjerch něhdy biskopej Włóskemu sa poßwjecźenje bocźneju kapałow katholskeje dwórskeje zyrkwje darił. Sswjatocźny cźah, kotryż biskopa do zyrkwje pschewodźesche, wotewrichu towarschojo se ßwojej khorhoju, sa kotrymiž seminaristojo s nowej khorhoju dźěchu. Na woběmaj stronomaj dróhi stejachu schulske dźěcźi, schulerki w běłej drasce. Mitra a stab ßo psched biskopom njeßeschtej. Zyrkej bě ßwjedźeńszy wupyschena. S woktarja knjes senior Skala biskopa powita. Tutón na woltarł stupiwschi wotmolwi, so je wulzy swjeßeleny nad tutym powitanjom, nad ßkowami, kotreż je senior tachantskeho kapitula rěcźał. Po tym biskop prěni krócź biskopske požohnowanje wudźěli. Po zyrkwinej ßwjatocźnoscźi ßo biskop saßo na tachantstwo do ßwojeho wobydlenja wrócźi. Tam jemu duchowni, sastojnizy a towarstwa holdowachu a sbożopschecźa wuprajichu. — Sańdźenu ßrjedu je biskop w tachantskim konsistoriju ßwjatocźnu pschißahu složił a bu s tym s tachantom Budyskeho tachantstwa s poknymi prawami.

— Knjesej tachantskemu komornikej seniorej Skali je ßo króna k ryczerskemu kschižej Albrechtskeho rjada 1. rjadownje spożcźiła.

— Druhi łużiski hudźbny ßwjedźeń ßo w juniju 1907 wotměje. Budyski garnisonski komando je saßo wuhłady na to cźiniło, so ßo wojerska swucźowańnja saßo sa ßwjedźeń pschewostaji.

— Tudomni rěsnizy ßebi njedźiwajzy padazych ßwinjazych płacźisnow na to njemyßla, płacźisny sa ßwinjaze mjaßo a kołbaßu pomižicź. Lubijszy rěsnizy dyrbjeli jim s pschikładom bycź. Tucźi nětko ßwinjaze mjaßo, połcź a kołbaßy po puncźe 10 np. tuńscho pschedawaju. Jedyn rěsnik punt dobreje kołbaßu hižo po 60 np. porucźa.

— (Wojerski cźeknjenz.) Wojaka Seiferta s 5. kompagnije tudomneho regimenta, kotryż bě ßo 28. meje s kasarmow wotßalił, ßu dźeń posdźischo w Lubiju sajeli.

— Włóżne a pomërnje cźopke mejske wjedro je roswicźu rostlinow móznje hojiło. Wone pornjo druhim lětam lětża dwě njedźeli prjedy kcźejeja. S městnami ßu hižo poczeli trawu na łukach poßycź. Żito hižo tydźeń dołho kcźeje. Duż by trěbne było, so by ßo skerje lěpje sczopliło a ßo saßo wuwjedriło. Hewak budźe żitowe kcźenje cźerpicź, a ßyno ßo njebudźe hodźecź dźěłacź.

— Lětża smějemy mokre lěcźo. Lětża mjenujzy je ßo dub wjele prjedy jaßenje saselenik. Stare ludowe prajidmo pak praji: „Hdyž dub prjedy jaßenje seleni ßo w nałecźe, budźe lěcźo deschcźojte." Njepschestawaze deschcźe sańdźeneho tydźenja na to pokasuja, so mohło tole prajidmo lětża wërne bywacź.

—* Wokoschenje w lawjazej klětzy. Niz ßnadź „ßłódka holza", ale doroscźeny law ßo w Fischerez menażeriji, kotraż je ßobotu ßwoje pschedstajenja na tśělniku sapocźała, wokoscha. Delnjoschlesyske nowiny pišaju: Fischerez menażerija wopschija wjele derje wothladanych swěrjatow. Dressury woprawnjene pschipósnacźe namakachu a ßo wjele wopytachu. Pschedstajenje tśjoch berberskich lawow bě jimaze a roshorjaze. Cźasto drje suby schcźerjo a hrósbnje korcźo, rubjeżne swěrjata tola na pokiwy ßwojeho mischtra poßłuchachu, woßrjedź praskateho wohnjoweho deschcźa wone psches wobrucźe skakachu. Dalschu wubjernu dressuru pschedwjedźenja dweju lawow pokasowasche. Tu skludźeł lawa wokoscha, położi ßwoju hłowu do wotewrjeneje khlamy, na cźoż ßo mjes lawomaj spacź lehny, mjes tym so horka na skale jedyn law straźowasche. K temu ßo afrikanski wobjed pisamknu; pschistojnje ßo law a lawiza sa blido ßydnyschtaj a se spodobanjom wobjed spóżeraschtaj. A hrosa wobhładowarki jimasche, hdyž dyrbjesche ßo law do mjaßa dźělicź; runjeż bęsche jemu cźeżko, wón to tola cźinjesche. Też je wón nawuknył, so je sakasane, kradnycź. Skónczńje ßo hischcźe dwaj lawaj na cźumpjeli cźumpaschtaj. Nęschto żadne ßu w menażeriji też hobrske hady, s kotrychż je jedyn 250 puntow cźeżki. Menażerija je jenoż hacź do ßrjedu 6. junija wobhładacź.

S Delnjeje Hórki. Ssobotu popołdnju je wósnik Hörenz s Klětneho, Budyschina domoj jědźo, mjes Bórkom a Delnjej Kinu njesboże měł. Wojo jeho wosa ßo skama, pschi cźimż jeho kóń padźe a ßebi nohu skama. Skocźo dyrbjesche ßo sakłócź.

S Korsymja. Hdyž rěsnik Rabowski wutoru se ßwojim spschahom nimo Friesez fabriki pschijědźe, ßo jeho kóń psched dźěłacźerjemi, kotsiž runje s fabriki dźěchu, splóschi. S dobom jedyn kołojesdny po drósy pschijědźe, kotryż do spschaha s tajkej mozu sawadźi, so ßo wotrasywschi do pschěrowa cźißny. Tam khwilu s womoru wobjaty leżesche, doniż ßo jemu wědomje njewrócźi.

S Barta. Wutoru, 12. junija t. l., ßwjecźi ßo, da-li Bóh, pola naß ßwjedźeń pohanskeho mißionstwa. Sserbski ßwjedźeński prědar budźe knjes farar Waktař s Wóßlinka, němski knjes duchowny Berg s Budyschina.

Se Ssemichowa. Sańdźenu njedźelu je naschu nowu rjanu ßykawu fabrikski inspektor s Draźdźan pruhował a nam rospokasował, kak mamy s njej wobkhadźecź. Wona je 1100 hriwnow płacźika a ma 110 metrow schlawcha. Hacź dotal mějachmy s Bře-

sowskej gmejnu jenu ßykawu hromadźe. Sa tu njeje žana gmejna wjele pjenježnych wudawkow měła, tak dołho hač mjes woběmaj gmejnomaj pschesjenosćź knježesche. Hdyž pak ßo gmejnje roskoršchtej, njeběsche shromadna ßykawa wjazy prawa. Duž dyrbjesche ßebi kóžda gmejna nowu wulku ßykawu kupićź. S Brěsy, hdyž bě ßo wona psched tydźenjom pruhowała, pišachu, so je wona dwě khěži wyßoko wodu mjetała. Kelko metrow to je, njewěmy. — My ßmy s naschej nowej ßykawu jara spokojom, hač runje wschak stej dwě ßykawje sa tajkej małej wßy, kajkejž stej Brěsa a Ssemichow, khětra wobćežnosćź a morwy kapital. Ale kóžda wjeß chzyshce wot druheje njewotwißna bycź. Teho dla ma kóžda nětko teź ßwojeho ßamßneho nózneho straźnika, mjes tym so mějeschtej prjedy jeneho hromadźe.

S **Błožan.** Sańdźenu póndźelu je ßo pola naß dwělětna dźowćićzka murjerja Rjenćza w gmejnskim hacźe tepika. Wona běsche k hatkej doběžała, so by s khanku wodu naćzrěła; pschi tym je ßo do hatka ßunyła a ßo tepika. Wschitke nałożene ßrědki njemóžachu młode žiwjenje saßo wróćzićź.

S **Wudworja.** Ssrjedu rano w 3 hodźinach je statoka tudomneho žiwnosćerja Schwarza woheń wudyri, s kotrymž ßo domske, hródź, kólnja a brózeń do cźista sniczichu. Na kajke waschnje je woheń nastał, njeje hischcźe wujaßnjene.

S **Wósborka.** Na poßlednje stótne wiki bě ßo 142 howjadow a 10 ßwini na pschedań pschiwjedło.

S **Lubija.** Dwě nalutowańskej knižzy se sapołożenymi 3000 hriwnami jenemu pschiwusnemu w Lubiju kradnywschi je psched někotrymi dnjemi jedyn 18lětny pišał se Židowa s pschewodom jeneho 26lětneho pschekupskeho do Lipska cźeknył. Prjedy teho bě ßebi wón s knižkow pjenjesy wupłaćźićź dał. W Lipsku staj młodaj cźłowjekaj kradnjene pjenjesy s njerodnymi žónskimi sa krótki cźaß do cźista pschecźiniłoj. Skónćnje je jeju Lipscźańska policija saßłapika, Lohkaj ptacźkaj mějeschtaj jenož hischcźe někotre pjenježki pschi ßebi.

S **Biskopiz.** Wutoru rano ßo na Stołpnjanskej dróży kóń sapschaha, kublerjej Rjelzy w Małych Trjebjenzach ßkuschazeho, s lokomotivu jeneho nimo jědźazeho želesniskeho cźaha spłóschi. Wós ßo pschi tym powróćzi a dwaj mužikaj, kotrajž na nim ßedźeschtaj, ßo s njeho won wjerhnyschtaj. Jedyn s njeju ßebi dźěru do cźoła wuraży, druhi na bołoscźe we wutrobnju skorźesche.

S **Khróśćziz.** Tydźenja je ßo tu Cźěßliz fajma wotpalika. Woheń je pjecźa jedyn cźeladnik s njewobhladniwosću saparał.

S **Rakez.** W njewobkedźowanym wokomiku je sańdźeny tydźeń ßyn tudomneho wobhdlerja a cźěßle Augusta Sturma do wjeßneje hrjebje padnył. Ssylnje běžaza woda dźěcźo ßobu spody mosta storhny a jo 8 łohcźi dale na druhim kónzu wustorcźi. Listynoschoć a tudomny wojnaŕ Buscha, kotrajž tam runje nimo pschińdźeschtaj, ßo dźěśćza dohladaschtaj a jo wucźeżeschtaj. Wone sdasche ßo hižo morwe bycź, tola po dlějschim prózowanju ßo jimaj poradźi, njebožatku saßo žiwjenje wróćzićź. Potom jo jeho macźeri pschepodaschtaj, kotraž jo s wulkej wjeßełosću do ßwojeho wobhdlenja donjeßy.

S **Ralbiz.** Njedawno jědźesche cźěßła Michał Schejda s jěsdnym kołom do Kołłowa na dźěło. Na małym lěßnym pucźiku psched Ralbizami widźesche dźiwjeho kaikla na ßo běžecź a chzyshce ßo jemu s koleßom wuwinycź, so njeby śwěrjatko pschejěł. S tym pak ßo sta, so kanikl runje do koleßa saběža, a Schejda tak njesbožownje s koleßom padźe, so ßebi prawu ruku wuwali. Budźe drje dołho tracź, prjedy hač ßo ruka dospołnje sahoji. — Haj, cźłowjek ženje njewě, kak khětśje jeho njesboże potrjechi!

W bliśšim cźaßu ma ßo nasch Boži dom, kotryž wschak je pornjo druhim tak jara khuduschki, dospołnje wobnowicź. Je ßo k temu hižo mnoho dobrowólnych darow składowało. Bóh daj ßwoje žohnowanje!

S **Kóśkow.** Ssobotu wjecźor wokoło 10 hodźin je ßo khěža, tudomnemu gmejnskemu śłużobnikej ßkuschaza, wotpalila. Se śłomu kryte twarjenje bě hižo dlějschi cźaß njewobhdlene.

— Se **Žitawy.** Paleŕnju cźełow chzedźa teź sa Žitawu natwaricź. Jako twarske městno je ßo hórka we Weinauskim měschcźańskim parku postajika.

S **Kulowa.** Sańdźenu wutoru popołdnju w 4 hodźinach je Boże njewjedro w Budyskim pschedměśćze do bróžnje ratarja Mikławscha Scholtu dyriło, njeje pak ani sapaliło, ani druheje schkody naczińiło.

S **Wojerez.** Ssrjedu tydźenja psched wjecźorom je ßo bliśko noweho pohrjebnischcźa jedyn ballon powětrojěsdneho wotdźělenja na semju dele puschćźik. W korbje ßedźaze wožoby běchu jedyn offizěr, jedyn dźeßatnik a jedyn wschědny wojak. Ballon bě ßo pschipołdnju w Barlinje do powětra puschćźił a wokoło schtyrjoch do Hródkowskich stron pschileceźał. W bjeswětśikowej cźischinje ballon pomału nad holu leceźesche. K semi pschijěwschi ßo wón bórzy sawali a w 10 hodźinach ßo powětrojěsdni s nim po želesnizy do Barlina wróćzichu.

S **Trjebina.** Dla pschepjelnjenja Sslepjanskeho schulskeho doma, do kotrehož dźěćzi se Sslepeho a Trjebina khodźa, ßo w naschej wßy woßebity schulski dom natwari.

S **Trjebina.** Kaž je śłyschećź, ßo w naschej wßy wuhlowa stazija sałoži, a to najskerje na tym měśćze, hdźež je něhdźe psched 10 lětami brunizowa jama była, w kotrejž pak ßu tehdy njesnatych pschicźinow dla dźěłacź pscheshtali. Nětko je knjes Schweig s Běkeje Wody leżomnosćze k ranju a k połnozy wot tejle jamy pokupił. Na nich ßo mjenujźy dobra bruniza we wjetschej mnohosćzi namaka. Hdyž ßo wěz do skutka staji, ßmě ßo wocźakacź, so ßo sa naschu wjeß pschi Barlinsko-Shorjelskej želesnizy mjeńsche dwórnischcźo natwari.

S **Cźorneho Khołmza.** Wobžaromne njesboże je ßwójbu tudomneho Augusta Kóślika podeschło. Kóślikej 5lětny hólcźk je po sdacźu na někajke waschnje dynamitowu patronu do ruki dostał a do njeje klepał. Rosbuchnywschi je patrona dźěśćzowe wobliczo cźežko sraniła. Sawołany Wojerowski lěkaŕ je poručźił, so ma ßo dźěcźo k spezialnemu lěkarjej do Shorjelza dowjesćź. Tak staj ßo starschej to ßame popołdnje s hólcźkom srudnaj do Shorjelza podałoj.

— Na praschenje, hač ßu pohanšzy Sserbjo ßwojich morwych pohrjebali abo spalili a sbytki do popjelnizow khowali, je ßo s wjetscha wotmolwjało, so ßu je woni s dźěła spalili s dźěła pohrjebali. W nowschim cźaßu ßu woßebje w sakskej Hornjej Łužizy kosćzowzy namakali, pódła kotrychž ßudobje a debjenki bjesdwělnje ßerbskeho pokhada leżachu, schtož je s dopokasmom, so ßu Sserbja tam ßwojich morwych pohrjebali. Jedyn tajki kosćzowz ßu psched krótkim w Steinbachu w Rósborkim wokrjeßu wuryli. Pódła njeho tonowe schklě a cźrjopy leżachu. Bliśsche wobhladanje je scźěhowaze podało: Dołhi kosćzowz 1 meter pod semju leżesche. Prjedy pak drje je wón hłubscho pohrjebany byk, dokelž je ßo tam psched někotrymi lětami pjerschcź wotwosyła. Hkowa po starym waschnju k wjecźorej leżesche, nosy k ranju, tak so by morwy, hdy by stanył, skadźazemu ßłónzu napschecźo hladał. Kosćze drje njeßu hischcźe rospadke, tola ßu jara prochnake a lohke. Snutskowny zelowy twar je wupadnył. S dołhim cźaßom ßu ßo kosćze tak pscheměnike, so ßu wone spalenym kosćam, w popjelnizach leżazym, podobne. Pódła hkowy dwě na wjercźeli dźěłanej schklě, w pscherésku 11 zentimetrow schěrokej a 6 zentimetrow wyßokej a cźrjopy někotrych schklow leżachu. Poßlednische ßu se žołmatymi a ßeklatymi cźarami, ßerbskim ßudobjam kharakteristiskimi, wudebjene. Najskerje ßu schklě po pohanskim waschnju jědź sa morwych wopschijake.

Přilopk.

* W Sakskej bě sapoczatk tuteho lěta 653 millionarow. Woni po jich ßamßnym sapißu 1251 millionow wobßedźa. S tejle sumu mohł ßo zyły sakski statny dołh saplacźićź.

* Wo mandźelstwje prynza Schönburgsko-Waldenburgskeho s prynzeßu Bourbonskej, kotrež bě ßo 1897 wobsamkło a ßo 1903 w Draždźanach dźěliło, je bamž na sałožku lěkarskeho spósnacźa rossudźił, so wone po prawom ženje njeje wobstało a so teho dla njeplacźi. Sa cźaß mandźelstwa narodźeny ßyn njeßmě ßo prynz Schönburg mjenowacź.

* Cźežke njewjedra a śliwki ßu wutoru popołdnju saßo we wjazorych stronach Schlesyskeje wulku schkodu naczińike. W Beuthenje je błysk jeneho pohoncza a jeho konjow sarasył.

S Brěsezach pola Zahanja je ßo wulka bróžeń kralowskeho kubła s wjele ratarskimi maschinami s błyskom spalika. — W Brěsynzy pola Katowiz błysk do wobhdlenja khěžkarja a hórnika Schwiergotta dyri a wobßedźerja sarasy. Žona a dźěcźi, kotrež běchu teho runja wó jstwje pschitomni, ßo pohłuschichu.

* Satraschne njewjedro je pjatk tydźenja saksku Schwizu s dźěła sapuscźiło. Ssrjedźny dźěł Uttewaldskeho doła ßo jěsorej runasche. Se Schrammez restawrazije — w lěßnym idyllu — woda meter wyßoko wo jstwach stejesche. Wjele schkody je woda na mostach, schcźežkach a pucźach naczińika. Załoßnje je wona w Sathewalde sakhadźała. Wot Büttnerez hoscźenza, kotryž bě s dźěła pócźrjety, hač k Koßowemu wodopadej ßu ßo wschě twarjenja wobschkodźiłe. Najbóle drje je ßo wjele wopytowazy Rathewaldski młyn, snata khofejownja, wupuscźika. Murje twarjenjow ßu ßo s wodowym nawalom wutłócźiłe, nadobo

je ẞo ſe ẑołmami wotwjedła abo ẞo ſniczika. Rjana ſahroda je ẞo khopjenza wſchelakeho pſchipławjeneho drjewa ſczinika. Runje tak je ẞo pſched khěžu meter wyẞoka murja pſchipkuwaneho drjewa ſkopika. Korczmař a hoſczo mózachu ẞwoje żiwjenje jenoż na to waſchnje wukhowacź, ſo rucże cźeknychu. Rjany Koẞowy dok hacź k Koẞowemu wodopadej je nětkole ẞama puſtota. Snata Koẞowa korczma pſchi Koẞowym wodopadże je ſe wſchěmi ſkładowanjenymi a nadobu ſniczena. S twarjenjow jenoż hiſchcże nětkotre murje ſteja. Wody ẞo ſ tajkej mozu pſchiwalachu, ſo mózachu korczmarjezy a jich ẞkużbni jenoż ẞwoje żiwjenje wukhowacź. Na żitowych polach je ẞo żito na wulke dalokoſcże ſ wodami ſtkóczika, ſ měſtnami ẞu ẞo pola kłuboko wudrěłe a pſchedrěłe, Běrny ẞu ẞo wupławiłe a rólna pjerſchcź ẞo wotwjedła.

* Prěnja paleŕnja cźełkow w Sakſkej ẞo w Kamjenizy (Chemnitz) twari. Tamniſcha měſchczańſka rada je ſa twar 200 000 hriwnow darika a 300 000 hriwnow pożczika.

* (Njeſbożе ſ automobilom.) W Neußu jedyn automobil do jeneje prozeßije ſajędże. Jena żona ſ Kölna ẞo mori, někotſi ludźo ẞo ſranichu.

Blisko Barlina ẞo pſchi ſawinjenju pucża jedyn automobil ſwróczi. Wodźeŕ ẞebi ſchiju ſwiny, něktore druhe woẞoby ẞo ſranichu.

(Njeſbożе ſ automobilom.) Njedaloko Brisniga automobil lěkarja dr. Sulzbergera ſ Oſchatza do jeneho ſchtoma ſawadźi. Schtom ẞo ſłama a automobil do pſchěrowa ſajędże. S dobom wón w płomjenjach ſtejeſche. S woẞobow, w automobilu ẞedźazych, wokrjeßny lěkař dr. Schmidt a automobilowy wodźeŕ Adam pod automobil padnyſchtaj, mjes tym ſo ẞo druhe woẞoby ſ njeho won cźißnychu. Wokrjeßny lěkař dr. Schmidt ẞo ſ płomjenjom paleſche a je na ẞwoje żałoßne rany w hojeŕni wumrjeł. Wodźeŕ w hojeŕni teho runja cźeżko wopaleny leži. Dr. Sulzberger je ẞebi pſchi wukhowanſkim dźěle ruży a noſy wopalił. Hamiſki ẞudnik Benndorf ſ Döbelna, teho runja wěſty Wichenberg ſ Lipſka běſchtaj ẞo jenoż mało ſranikoj. Referendar Facius ſ Döbelna bě ſa jěſbu wuſtupił, ſo by ẞwój ſhubjeny kłobuk pytał, a je ẞo ſ tym wulkeho ſtracha ſminył.

Pſchekupz Biſoird pola Dijona ſe ẞwojim automobilom, kotrehoż wobruczь bě ẞo pukka, ſwróczi a ẞo pſchi tym ſaraſy. — W Meuſu je ẞo jena żona ſ jenym automobilom pſchejěła a hnydom morika.

* Wodźliwy powětrowy ballon je pruſki major ſ Perſeval natwariŕ. Sswoju pruhu je ballon pſched mnohimi offizěrami, mjes kotrymiż bě też pruſki wójnſki miniſter ſ Einem, jara derje wobſtał. Ballon něhdże 300 metrow wyẞoko ſleczi a potom nad Tegelſkim tſělniku tam a ẞem lětaſche, ẞo do wſchěch ſtron wodźicź dawajo. Skónczńje ẞo bjeſe wſchěch wobcźeżnoſczow na ſemju puſchczi. Schtwórtk je ẞo nowy wodźliwy ballon khěżorej pſchi paradże pokaſał.

* Braunſchweigſka lotterija 1909 pſchеſtanje a ẞo ſ pruſkej ſjednoczi. Braunſchweigſka potom prěnje 5 lět 475,000 hr. lětneje renty, poſdźiſcho 450,000 hr. dóſtanje.

* Wulki żitowy pſchekładowak pola Port Williama w Ontarioſkim ſtatu w połnóznej Amerizy je ſ pół milijonom buſhelow pſcheńzy do rěki padnył a ẞo jako ſhubjeny wohladuje.

* 30 lětna mandźelſka blidarja Lindenaua w Barlinje je w njepſchitomnoſczi ẞwojeho muża ẞwojej dźěſczi, 2 lěcże a něktore njedźele ſtarej, wobwěßła a ẞebi potom na ẞamßne waſchnje żiwjenje wſaka. Njeſahojna khoroſcź je ju pjecża k njeſkutkej pohnuła.

* Pſchißażny ẞud w Lübecku je dźěłaczerja Burmeiſtera, kotryż je hromadże ſe ẞwojej maczerju ẞwojeho nana ſkónzował, k khoſtarni na 15 lět ſaßudźił. Burmeiſterowa je ẞebi w jaſtwje żiwjenje wſaka.

* W Schwajzarſkej je ẞo poßlednje dny wjele lawinow ſ horow ſwalało. Pola Züricha je ẞo jene zyłe ſtadło wowzow do hłubiny ẞobu ſtorhnyło.

* Khoſtanſka komora 1. Barlinſkeho krajneho ẞuda je kriminalneju poliziſtow Petſchaka a Wolfa, kotrajż ſtaj pſched něktorymi měßazami rubjeżnemu mordarjej Hennigej cźeknyczь dałoj, k 300 a poczeżnje k 100 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja ſaßudźika.

* Jendźelſka wójnſka łódź „Montage“ je ẞo pſchi manöwrje powróczika. Jeje dno je doſpołnje rósdrjene. Łódź je ſ wodu póczrjeta. Jejne mużſtwo je ẞo na druhe łódże pſchewjeſło. Łódź je ẞo pjecź lět dołho twarika a je 30 milijonow hriwnow płaczika. Měſtno, na kotrymż je ẞo njeſbożе ſtało, je ſa jara ſtraſchne ſa łódże ſnate.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. S wuſamknjenjom ſjawnoſcże ẞo wo cźeladniku P. H. Sozy, 1885 w Lubiju narodźenym a na poßled w Rakojdach ẞkużazym, ẞudźeſche. Wobſkorżeneho njekaſanſtwa dla k jaſtwu na 6 měßazow ſaßudźichu.

Dźěłaczerka Selma Madlena Kubizez, 1882 w Krakezach narodźena, hižo 4 krócź khoſtana, a jejny bratr, 1888 w Lětonju narodźeny, kotrajż nětko w Budyſchinje bydlitaj, běſchtaj lětża 23. februara Thomaſowej na rybowej haßy ſchaty kradnykoj. Wobſkorżenu Kubizez woſpjetneho paduſchſtwa dla k jaſtwu na $1\frac{1}{4}$ lěta a k ſhubjenju cźeßnych prawow na 3 lěta, jejneho hacź dotal njekhoſtaneho bratra pak k jaſtwu na 4 měßazy a 3 dny ſaßudźichu.

Hoſpodaŕku pomoznizu Hańżu Marju Neſchkez ſ Wyßokeje dla pſcheńdźenja pſcheczіwo § 49a khoſtanſkeho ſakonja k jaſtwu na 6 měßazow ſaßudźichu a jej cźeßne prawa na 3 lěta wotrjeknychu. Dokelż je wona też dla ſawjedźenja k wopacźnej pſchißaſy wobſkorżena, a je ſtrach, ſo mohła wona cźeknycź, ju hnydom ſajachu.

Dla woſpjetneho paduchſtwa, ſkſchidźenja żandarma Schwarzkopfa w Koprizach a dla kaźenja njedźelſkeho měra hižo 6 krócź khoſtaneho dźěłaczerja Jana Auguſta Mikanju ſ Kopriz k jaſtwu na 6 měßazow 3 njedźele a k arreſtej na 4 dny ſaßudźichu. Cźeßne prawa ẞo jemu na 3 lěta wotrjeknychu.

Pſchißażny ẞud. Skałarjej A. E. Sperlingej, 1862 w Ssmochczizach narodźenemu, ſadołżena żiwnoſcź w Dźiwocźizach ẞkuſchеſche. Sperling ẞo podarmo prózowaſche, ju pſchedacź. Hacź runje bě wona jenoż něhdże 9000 hriwnow hódna, na njej 11 600 hriwnow hypothekow ſtejeſche. Hdyż ẞo Sperlingej 1200 hriwnow wucźinjaza hypotheka wupowjedźi, wón njewjedźeſche, ſ wotkal by tele pjenjeſy ẞebi wobſtaraŕ. W nozy 25. februara ſe żiwnoſczinych twarjenjow, kotrež běchu njewobydlene, woheń wudyri. Wulku ſchkodu njemózeſche woheń nacźinicź, dokelż ẞo w twarjenjach jenoż ẞykanjowa maſchina a něhdże 12 zentnarjow ẞkomy a ẞyna khowaſche. Prjedy hacź ẞo płomjenja pſches wſchě twarjenja roſſchěrichu, Zicźanſka wohnjowa wobora pſchijěhdże. Sperling, kotryż bě pſchi wohnju pſchitomny, ſe ẞwojimi rěczemi tukanje ſbudźi, ſo je woheń ſakożik. Na Zicźenczańſku wohnjowu woboru wón ẞwarjeſche: „Wy ſczerby ſe Zicźanſkeje wohnjoweje wobory kóżdy krócź pſchеſahe pſchińdźecże; tak ẞo njemóże domſke wotpalicź.“ Hdyż haſcherjo do domſkeho ſtupichu, wón hrożeſche: „ſo khěżne durje ſamknje, ſo bychu ẞo ſpalili“. Wón haſcherjam ſ doma kaſaſche, wołajo: „Wy ſaklate ſczerby, hdyż hnydom dele njepóńdźecże, waß po ſkhodże dele cźißnu.“ Hdyż ẞo hródź bórſy njeſapali, ẞebi wón wótſtje pſchejeſche, ſo by něchtó kruch ẞo palazeho drjewa do hnoja cźißnył, ſo by ẞo woheń na hródź pſchenjeßł. Prjedy hacź bě wohnjowa wobora pſchijěła, bě wón naměſtnemu gmejnſkemu pſchedſtejiczerjej kaſak, ſo dyrbja haſcherjo najprjódzy domſke roſtorhacź. Hdyż Sperlinga warnowachu, tak rěczecź, wón wotmołwi: „To je mi wſcho jene, a hdy bychu mje na něktore njedźele do khoſtaŕnje ſawrjeli. Pola druhich ẞu domſke potorhali, pola mje pak ẞu haſcheli. Hdy budźichu do domſkeho dźěru wuſtorczili, by ẞo wone wotpaliło.“ Hdyż Sperlinga do pſcheßkyſchenja wſachu, wón ſ wopręďka wſchu winu prějeſche, ſtónczńje pak ẞo wuſna, ſo je wón ẞebi myßlił, ſo by ẞwoju żiwnoſcź ſkerje wotbył, hdy bychu ẞo jejne twarjenja wotpaliłe, a hdy by jejny kupz ſ wopalneje kaßy pjenjeſy k nowotwarej doſtał. S tajkimi myßlemi je wón w něktorych korczmach pobywſchi 25. februara rano w 1 hodź. nimo ẞwojeje żiwnoſcże pſchiſchoł. Sso roſßudźiwſchi, ju ſapalicź, je wón ẞo żehlazu zigaru do ẞyna w kólni cźißnył a potom cźeknył. Poſdźiſcho Sperling ẞwoje wuſnacże wróczi a pſchi hkownym wußudźenju wudawaſche, ſo je ẞo palazu zigaru ſadwělowawſchi do wuhloweje kólnje cźißnył, hdżeż pak njeje mohł woheń naſtacź. Pſchi tym ẞo wón na ẞwědczenje jeneho pſchipadnje pſchitomneho wobydlerja ſ Małeje Borſchcże powoła. Tutón ẞo hnydom jako ẞwědk pſched ẞud żadaſche, tola měſto ſo by wón wobſkorżeneho ſe ẞwojim wuprajenjom połóżił, jeho wón hiſchcże bóle poczeżi. Pſchißażni wobſkorżeneho ſa winowateho ſapalenja ſpósnachu, tola jemu połóżaze wobſtejnoſcże pſchizpichu. Ssudnizy jeho na to k jaſtwu na poŕtſecża lěta a k ſhubjenju cźeßnych prawow na pjecź lět ſaßudźichu.

Dźěłaczeŕ Guſtav Emil Klotſcha ſ Łukez pola Kamjeńza, hižo ſa 3 krócźne ſapalenje w Khoczebuſu ke khoſtarni na 4 lěta 3 měßazy ſaßudźeny, bě loni w nozy 30. oktobra we Wyßokej Jungrichterez brózeń a Höntzkez żiwnoſcź a brózeń żiwnoſcźerja Rötſchki we Wóßlinku ſapalił, Klotſchu ke khoſtarni na 4 lěta a k ſhubjenju cźeſtnych prawow na 5 lět ſaßudźichu.

W nozy 24. februara ẞo w Rakezach brózeń ſwud. Davidoweje a brózeń khěżerja Wirtha wotpaliſchtej. Woheń bě na hunje Davidoweje brózńje naſtał a ẞo na Wirthez brózeń roſſchěrił.

Dawidowa bě tamny dźeń wječor wokoło 1/2 10 hodźin lehnyć ſchła, ſaßuh khěžnych durjow ſaßunywſchi. We ložu leža wona ßkyſcheſche, ſo jejny podružnik bětnar Talkenberg w khěži khodźeſche, khěžne durje wočini a poſdźiſcho ßwoje ſtwine durje wočini a ſačini. Hdyž bě lědma ſdrěmnyła, ju ſe ſpanja wubudźichu, wokajo, ſo ßo jejna bróžeń pali. Rucže ßo k nuſy ſwoblekawſchi wona do khěže wuběža a khěžne durje wočinjene namaka. Sa njej Talkenberg pſchiběža, tola wo khěži ſtejo woſta. Na Talkenberga, 1849 w Kölnje nad Lobjom narodźeneho, ßo hnydom tukanje wobrocži, ſo je woheń ſakožił. Jeho ßu hižo raz w lěcže 1900 dla ſapalenja k khoſtarni na 3 lěta ſaßudźili. Wón ſ khwilemi pije a w tajkim cžaßu njedźěła. Dawidowa bě jemu po możnoſczi wobaraka picz. Wón bě teho dla na nju hněwny a bě ßebi druhdże wobydlenje wotnajał. Najſkerje ſo by jej něſchto khlubu ſčinił, bě jej wón do ßwojeho wucžehnjenja bróžeń ſapalił. Talkenberg pſched ßudom wudawaſche, ſo wón wot teho cžaßa, ſo je ßo ſ khoſtarnje puſchczył, wjazy njepije, a jenož hdyž je jemu womjakko, je druhdy ſchkleńczku palenza wupił. Sswědży pak napſchecžo temu wuprajichu, ſo je wón ſ khwilemi, tak tež do wohnja, pił, ſa to pak niczo dźěłał a mało jědł. Pſchiſßažni wobſkorženeho ſa winowateho ſapalenja ſpósnachu, tola jemu połožaze wobſtejnoſcze pſchizpěchu. Ssud jeho k jaſtwu na 2 lěcže ſaßudźi a jemu cžeßne prawa na 5 lět wotrjekny.

Protektor Se. Majestät der König v. Sachsen

DRITTE DEUTSCHE KUNST-GEWERBE-AUSSTELLUNG

DRESDEN 1906

12. MAI – 31. OKT.

•KUNST•KUNSTHANDWERK•KUNSTINDUSTRIE•

ILL. AUSSTELLUNGS-ZEITSCHRIFT D. D. BUCHHANDEL

8—10 dźěłaczeŕskich ßwójbow

trajne a derje ßo płaczaze dźěło w **Adolfſkej hěcže w Khróſczu** namaka. Nowonatwarjene wobydlenja ſ hródźu a ſahrodu ßo do wole dadźa.

Guido Reiche

ſłótnik a ßlěbornik

pódla hoſczenza **„ſłoteho hodlerja“**

pſchi hłownym torhoſcheźu 2

porucza ßwój wulki ſkład

debjenkow a ßlěbornych wězow

wot najjednoriſeheho hacž do najwoßebniſcheho po wurjadnje tunich płaczišnach.

Wěrowanſke pjerſchczenje

po kóždej płaczišnje,

ßlubowe, kwaßne, ßlěborne, jubilejſke dary

na wulki wubjerk.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 5. junija (3. dżeń ßwjatkow) ma ßo na měſtnje ßamym w **Dubrawzy** pola Barta ſcžěhowaze drjewo:

- něhdże 40 rm. khójnowych kuluchow,
- = 30 = khójnowych pjeńkow,
- = 80 = tołſtych khójnych hromadow

ſ wuměnjenjemi na pſcheßadźowanje pſchedawacž.

Shromadźišna popołdnju w 2 hodź. w hoſczenzu w Dubrawzy.

Jara dobre wotwoženje.

W Hucžinje, 26. meje 1906.

Robert Miczka.

Měſchany ßad

punt po 30, 40 a 50 np.,

ßłowki

punt hižo po 20 np.,

kaž tež wſchě druhe ßadowe druźiny

porucza tunjo

Otto Sachse

na bohatej haßy 4.

Najlěpſchi

ßwjatkowny khoſej

ma jenož

Otto Sachse

na bohatej haßy 4.

Na ßudniſtwje w Kamjenzu ma ßo 17. junija 1906 dopołdnja w 9 hodźinach **kubło W. A. H. Melchera** w **Nowoßlizach** cžo. 7, 25 hektarow 51,1 ara wulke a na 13615 mk. takſěrowane, na dyrbjenſke waſchnje na pſcheßadźowanje pſchedawacž.

Na ßudniſtwje we Wojerezach ma ßo 13. julija 1906 dopołdnja w 10 hodźinach **ziwnoſcz** pokleńka **Augusta Lukaßa** w **Horach,** něhdże 6 hektarow wulka na dyrbjeńſke waſchnje na pſcheßadźowanje pſchedawacž.

J. a E. Koban

w **Budyſchinje**

pſchi žitnych wikach 4

(w Seehez restaurantu „Germania“).

Expedizija

ſa pißomne dźěła w kupnych, dismembraziſtich, hypothekiſkich, teſtamentſkich a ſawoſtajenſtwowych wězach atd.

Rěcžimoj tež ßerbſki.

Rjana ziwnoſcz

ſ maßiwnymi twarjenjemi a 18 kórzami pola a łuki (dobreje ſemjoweje klaſſy) je pſcheměnjenja dla ſe wſchěm žiwym a morwym inwentarom ſ jara pſchihódnymi wuměnjenjemi na pſchedań. Dalſche darmo wukaſujetaj **J. a E. Koban** pſchi žitnych wikach 4.

Khěža

w **Kelnje** cžo. **28b,** w dobrym rjedźe ßo namakaza, ſ kölnju a pół kórzom dobreje łuki je na pſchedań. Dalſche je ſhonicz pola

Pětra Linaka tam.

Rjana ziwnoſcz

w induſtrijowej wſy pola Budyſchina, něhdże 26 kórzow wułka, ſ doſpołnym inwentarom a žnjemi je płaczišny hódno na pſchedań. Dalſche darmo wukaſuje

H. Libſch,

ßudniſki aktuar ſw. ßł.

Ziwnoſcz cžiſło 7 w Holzy

něhdże 13 kórzow wułka, je ſ inwentarom hnydom na pſchedań pſches **Liebſcha,** ßudniſkeho aktuara ſw. ßł.

Khěža na pſchedań.

Khěža cžo. 50 w **Nowej Jaßenzy** pola Njeßwaczidła ſ 1 1/2 kórzom pola je na pſchedań. Dalſche je ſhonicz pola wobßedźerja, tola jenož njedźelu popołdnju.

Kucharki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy a tajke k ßwinjom, hródźne dźowki ſ wułkej mſdu, ßrěnkow, rólnych pohonczow do tudomnych a Draždźanſkich ſtron pyta pſchiſtajerka **Görlichowa** na ſchulſkej dróſy 7 ſ napſchecža theatra.

Khěža na pſchedań.

Maßiwna khěža ſ dwěmaj wobydlenjomaj je na pſchedań w **Dźiwoczizach** pola Žiczenja cžo. 4b.

Ziwnoſcz

w **Kelnje** cžiſło **46** ſ 11 1/2 kórzom pola je wobſtejnoſczow dla na pſchedań.

Hoſczenz w Nižej Wßy

něhdże 35 kórzow rjanych polow łukow a lěža wobßahaży je wobſtejnoſczow dla ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi na pſchedań. Dalſche je ſhonicz pola formindy w **Komorowje** cžo. **26** pola Rakez.

Kubło ßo kupicz pyta!

Kubło ſ něhdże 40 kórzami pola a maßiwnymi twarjenjemi ßo kupicz pyta. Poſficzenja chžyłe ßo we wudawarni Serb. Nowin wotedacz.

Murjerjow

pyta **A. Philipp** w **Bronju.**

Dźěłaczerjo ßo pytaju.

Mužam 16 np., žonam 10 np. na hodźinu,

pilnym, ſtróſbym ludźom płaczi **kuježi dwór w Sarěczu.**

Pytam dowěrneho **pohoncža,** kotryž móže hnydom abo 1. julija do ßłużby ſtupicz.

Jurij Scholta na Židowje 263.

Wuwinjenje a ſwinjenje, drjenje a ſtaru ſchkodu atd. jako naßłědnik ßwojeho jako hojerja jara ſnateho nana ßo poruczam.

M. Schuſter,

lěkarſky pruhowany maſſeur w Borſchczy (Sandförſtchen) p. Hornjeho Hbjelſka.

Kedźbu!

Jako **praktiſki runar** a lěkarſky pruhowany **maſſeur** ßym ßo hižo pſched dołhimi lětami we **Wokranczizach** pola Borſchcže w Rósborſkim wokrjeßu ſaßydlił. W ßwojim powołanju mam dołholětne naſhonjenje w kóždym naſtupanju.

S poczeſczowanjom

G. Scholta.

Cześćenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosći najpodwolnischo k wjedźenju dawamoj, so wot 28. meje **wjasanje wěnzow a pletwow a pschedawarnju żiwych kwětkow w hornzach**

w nowotwarjenej khěži na Moltkowej drósy 27

ſ firmu E. J. Hentschel

po njepscheměnjenym waschnju dale wjedźemoj. Sso ſa derjeměnjenje, kotrež je ßo namaj ſ dołhich lět dostało, ßo wutrobnje dźakujo, proßymoj jo nam tež dale wopokasowacź.

S pocześćowanjom

Hana a Martha Hentschelez
ſ firmu **E. J. Hentschel.**

Khrósćanska nalutowarnja

wotměje **njedźelu 10. junija** popołdnju w 4 hodźinach we **Wjenkec sali** w **Khrósćicach** swoju 28. porjadnu

generalnu zhromadźiznu.

Dnjowy porjad: 1. Zličbowanje a bilanza 1905. 2. Wotzwjazanje předsydstwa a dohladowarstwa. 3. Rozdźělenje čisteho wunoška. 4. Rozprawa zakońskeje revisije. 5. Wólby. 6. Wozjewjenja abo namjety.

Towarstwowe předsydstwo.
M. Kokla.

Bukeczanske ßerbske a burske towarſtwo

ſmějetej ßwój **zhromadny wulět** njedźelu po ßwjatkach. **10. junija,** na horu **„Czornobóh“.** Shromadźenje popołdnju w 2 hodźin w Mětrachez hosćenzu we Wujeźku.

Wo hohate wobdźělenje proßytej **pschedßydstwje.**

Mißionski ßwjedźeń w Barcze.

Wutoru 12. junija směje ßo, da-li Bóh, w naschim Bożim domje **ßwjedźeń mißionſtwa mjes pohanami.** Serbska Boża ßłużba ßo popołdnju w 2 hodź., němska w 4 hodźinach sapoczynje.

Sserbske ßwjedźeńske předowanje je knjes farar **Waltar** ſ **Wóßlinka,** němske knjes duchowny **Berg** ſ **Budyschina** pschecźelnje na ßo wsak.

Wschitzy pschecźeljo mißionſtwa ßu k temu pscheproscheni.

Bartske zhrkwine pschedstejicźerſtwo.

Sserbska khofejownja!

Cześćenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosći najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so wot nětka tež **khofej po khankach** ſ zaktu podawam a proschu wo dobrocźiwy wopyt.

W. Klemmowa w ßerbskej khofejowni.

Ssuproschna ranza,

mjes dwěmaj na wubjerk je na pschedań w **Rjeßwaczidle** czo. **20.**

Tón snaty muż se wßow, kotryż je 16. haprleje 1904 w jenych tudomnych klamach sa ßwojeho 13 létneho ßyna, kotryż tehdy do tachantskeje schule khodźesche schěre wobleczenje kupił, ßo ſ tutym napomina, so by hischcże winojte wostajene 16 hr. 50 np. wěsće hacź do **1. julija t. l.** w klamach **pschi hłownym torhoschczu** czißło **5** saplacźił.

Dźełaczerſku ßwójbu

po możnosći na zyhelnſke dźěło ßo wustejaza, k 1. julijej t. l. ſ darmotnym wobydlenjom, tepjenjom a ßwěczenjom pyta **Pawoł Arnold** w parnej zyhelnczi w Tſjoch Hwěſdach (Dreiſtern).

Do Noweje Jaßońzy!

Hejda! Hdźe pójdźemy?

2. dźeń ßwjatkow pójdźemy wschitzy do **Noweje Jaßońzy.** Tam budźe rjenje.

Pschecźelnje pscheproschuje

Pawoł Hofmann.

Hłowna serbska prědarska konferenca

změje, dali Bóh, **posedźenje** srjedu po swjatkach, to je **6. junija,** dopołdnja ½10 hodź. w hosćencu „Winoweje kiće“ w Budyšinje.

Teho runja změje tam tež serbske lutherske knihowne towarstwo dopołdnja ½12 hodźin **hłownu zhromadźiznu.**

Z wutrobnym postrowom należnje přeprošuje

předsydstwo.

Towarstwo Pomocy za stud. Serbow

změje **srjedu 6. junija** t. l. **hłownu zhromadźiznu** popołdnju w 3 hodźinach w „měšćanskej zahrodźe“.

Dnjowy porjad: 1. Rozprawa. 2. Wólby. 3. Namjety.

Budyska Bjesada

změje wutoru po swjatkach, **5. junija,** wječor ½9 hodźin w „liščej jamje“ **hłownu zhromadźiznu.**

Dnjowy porjad: Rozprawy a nowowólby.

Předsydstwo.

Hnydom abo pozdźischo ßo pschezo ßłużobne, kuchińske a stwińske holzy, dźowki, ßrěnzy a krumarki, kucharki, pschedawarki a schmalcze a hospozy pytaju.

Darmotna wukasarnja dźěła
w Budyschinje na Moltkowej drósy 21,
wotewrjena rano wot ½8—1 a 4—½8 hodźin wjeczor.

Dźak.

Sa wschě wopokasma luboscze a wutrobneho dźěłbracźa, kotrež ßu ßo nam pschi wumrjecźu a khowanju nascheje horzolubowaneje dźowki a ßotry

Hany Marje Ssymankez

w lětach kćěcjazeje młodosce nam njejabzy po Bożej njewuslědźomnej radze wsateje, dostałe, ßwój najwutrobnischi dźak prajimy, wosebje ßo dźakujemy Kubschiſkej młodźinje sa cześny pschewod, kraßne wupyschenje kaschcza, pohrjebne piſkanje a spěwanje ßmjertnych arijow, teho runja tež knjesej fararjej Krygarjej w Porschizach sa hłuboko do wutroby pschimaze a troschtapołne předowanje.

Hłubokosrudźenaj starschej
a bratſja a ßotry.

(K temu czißłu pschiłoha.

Pschiłoha k czišłu 22 Serbskich Nowin.

Sobotu 2. junija 1906.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždźanskich skotnych wikach

28. meje 1906.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druzhiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hódnoscze hacz do 6 lět	40—42	77—79
awstriske	43—45	80 81
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	38—39	73—75
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	34—36	67—70
4. žnadnje pizowane kóždeje staroby	30—32	62—66
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšcheje rěsneje hódnoscze	38—40	70—74
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetšcheje rěsneje hódnoscze hacz do 7 lět	34 37	68—69
3. starše, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódše kruwy a jałojzy	31—33	63 65
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	27—30	59—63
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	24—26	55—57
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšcheje rěsneje hódnoscze	40—42	73—75
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	36—38	68—71
3. žnadnje pizowane	31—34	62—65
Čelata:		
1. najlěpše s mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	55—58	87—90
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	48—50	80—81
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich schižењow w staroße hacz do 1¼ léta	50 52	68—70
2. mjaßne	49 50	65—67
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	47 48	64—65

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2322 měchow.		W Budyschinje 26. meje 1906. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju 23. meje 1906. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pšeńca	běła	—	—	—	—	8	68	9	—
"	žołta	8	53	8	68	8	38	8	68
Rožka		7	83	8	—	7	81	7	97
Jeczmjeń		7	75	8	—	7	33	8	—
Wowß	50 kilogr.	8	30	8	50	7	75	8	20
Hróch		10	—	11	—	10	—	11	—
Woka		8	50	10	—	8	—	9	—
Jahły		15	—	16	—	14	—	16	—
Hejduschka		16	—	17	—	16	50	17	50
Běrny		1	60	2	10	1	50	2	—
Butra	1 kilogr.	2	30	2	50	2	20	2	40
Pšeńcžna muka	50 "	9	25	18	25	—	—	—	—
Rjana muka	50 "	9	25	13	75	—	—	—	—
Ssyno	50 "	2	30	2	70	2	20	2	50
Ssłoma	100 "	3	60	3	80	16	—	20	—
Proßata 6960 schtuk, schtuka		15	—	22	·	·	—	·	—
Pšeńcžne wotrubY	50 kilogr.	—	—	5	30	5	20	5	60
Rjane wotrubY		—	—	5	60	5	50	6	—
Pšeńcžny gris		—	—	5	75	—	—	—	—
Rjany gris		—	—	6	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pšeńca (běła) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pšeńca (žołta) wot 8 hr. 68 np. hacz 8 hr. 93 np., rožka wot 8 hr. 5 np hacz 8 hr. 15 np., jeczmjeń wot — hr. — np. hacz — hr. — np., wowß wot 8 hr. 10 np hacz 8 hr. 25 np.

W Budyschinje płaczeschе: kórz pšeńcy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np., žołta 14 hr. 48 np. hacz 14 hr. 63 np., kórz rožki po 160 puntach 12 hr. 49 np. hacz 12 hr. 80 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 10 hr. 85 np. hacz 11 hr. 20 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu

28. meje 1906.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 60 np. hacz 7 hr. 90 np., pšeńca wo 8 hr. — np. hacz 8 hr. 50 np., jeczmjeń wot 7 hr. 50 np. hacz 8 hr. — np, wowß wot 8 hr. — np. hacz 8 hr. 50 np., jahły wot 13 hr. — np. hacz 14 hr. — np. hróch 12 hr. — np., žyno 2 hr. 20 np., běrny 2 hr. 20 np., łoma (600 kilogr.) 18 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 40 np. hacz 2 hr. 50 np.

Wjedro w **Londonje** 1. junija: Pomrócžene, cžopke.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smeje žwjatkownicžku rano w 7 hodž. duchowny Tischer žerbšku spowjednu rěcž, ½9 hodźin farar Räda žerbske a w 10 hodž. němske prědowanje. Zyrkwiny khor budże spěwacź: „Pój, žwjaty ducho, napjelń nasche wutroby", wot Bortnjanskeho.

2. dźeń žwjatkow smeje rano w 7 hodž. farar Räda němsku spowjednu rěcž, ½9 hodźin duchowny Tischer němske a w 10 hodž. žerbske prědowanje. 1. a 2. dźeń žwjatkow budże kollekta sa powschitkowny saschi zyrkwiny fond.

3. dźeń žwjatkow budże duchowny Tischer žerbšli prědowacź. — Tydźeńske sastojnske dźěła smeje duchowny Tischer.

Wěrowani:

W **Michałskej zyrkwi:** Jan Pawoł Kießlich, murjeŕ w Nabozach, s Augustu Wünschez s Budyschinka we Wurizach.

W **katholskej zyrkwi:** Franz Jurij Hessa, tachantski hajnik w Schèrachowje, s Theklu Hedwigu Gudźiz s Hornjeje Kiny.

Křóeni:

W **Michałskej zyrkwi:** Alwin Arthur, Ernsta Hermanna Balzera, cžežliskeho polèra w Hornjej Kinje, ž. — Bruno Erhard, njemandźelski žyn we Wulkim Wjelkowje. — Ernst Willy, Ernsta Augusta Thomasa, telegrafoweho dźěłacźerja w Dobruschi, ž. — Bjedrich August Hermann, Khorle Hermanna Reinharda, twarskeho dźěłacźerja na Židowje, ž. — Margareta, Jana Oskara Keila, khèžerja a murjerja we Wurizach, dź. — Hedwiga Hana, Gustava Hermanna Dittricha, wósnika na Židowje, dź.

W **katholskej zyrkwi:** Hilžbjeta Philomena, Hawschtyna Antona Gerlinga, kamjenjecźischcźerja tu, dź. — Benno, Pětra Pětki, khèžerja a skakarja w Nowych Bobolzach, ž. (nusna tschcźeńza psches babu). — Irmgard Marja Elsa, Maxa Emila Krawza, płaczeŕskeho aspiranty tu, dź. — Marja Helena, Ernsta Wylema Maxa Steglicha, fabrikskeho dźěłacźerja tu, dź. — Richard Albert, Jana Laraßa, khèžerja a skakarja w Dźěžnikezach, dź.

Zemrjeli:

W **Michałskej wožadże:** 23. meje: Khorla August Kujaw, murjeŕ na Židowje, 36 l. 11 m. 22 d. — 24. Gustav Kurt, Gustava Emila Wicźasa, fabrikarja a khèžkarja we Wulkim Wjelkowje, ž., 1 l. 8 m. 13 d. — Madlena Krależ, Pětra Augusta Pjecha, wumjenkarja w Małym Wjelkowje, mandźelska, 54 l. 5 m. 8 d. — 27. Eugenia Dora Melania, Ernsta Wylema Naumanna, inspektora na knjeżim dworje w Dobruschi, dź., 5 m. 6 d. — 28. Julius Kurt, njemandź. ž. na Židowje, 22 d.

W **katholskej wožadże:** 24. meje: Benno, Pětra Pětki, khèžerja a skakarja w Nowych Bobolzach, ž.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

1. dźeń žwjatkow smeje rano ½7 hodž. duchowny Voigt žerbsku spowjednu wucźbu, ½8 hodž. farar Kschižan žerbske a w 9 hodž. němske prědowanje.

2. dźeń žwjatkow smeje rano ½ hodž. farar Kschižan němsku spowjednu wucźbu, ½8 hodž. duchowny Voigt němske a w 9 hodž. žerbske prědowanje. Na 1. a 2. dnju budże žo kollekta sa krajny zyrkwiny pokład składowacź.

3. dźeń smeje rano we 8 hodž. farar Kschižan žerbske prědowanje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

Swjatkownicźku smeje duchowny Kschižan rano w 7 hodž. žerbsku spowjedź, farar Domaschka dopołdnja we 8 hodž. žerbske a ¾10 hodž. němske prědowanje. Zyrkwiny khor spěwa: „Schto žwjatosćz ma najwjetschu na žwěcze?" wot Kreuzera.

2. dźeń žwjatkow smeje duchowny Kschižan dopołdnja we 8 hodž. žerbske a ¾10 hodž. němske prědowanje. Prěni a druhi dźeń žwjatkow žo kollekta sa zyrkwiny pokład sběra.

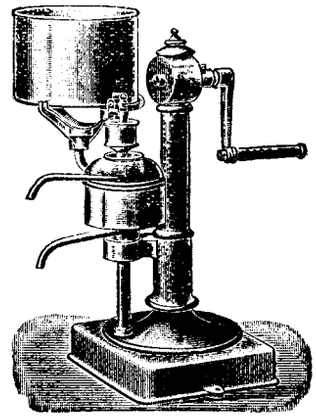

„Thuringia" zentrifugi

žu a wostanu najlěpsche a najjednorische.
Hrajizy lohke cžerjenje.
Najwjetsche wotsběranje.
Jenož pokhwalaze pschipósnacże.

Weckowe apparaty

wschu zyrobu cžerstwe dźerżaze.
Jednore, hódne, spuschcźomne!
We wjele tyßaz žwójbach wupruhowane.

Jeniczka pschedawarnja w Budyschinje

pola **Oskara Buttera**

pschi žitnych wikach 12
a na Tšelanskej drósy 18.

Mariascheinske
a **Wožeczanske**
wuhlo,
salonowe,
kuskojte a worjeschkojte
briketty,
drjewo,
rosrubane a po zykych
schczěpach tunjo kóždu dźělbu
pschedawa
Gustav Heinke
pschi zitnych wikach 34.
Telefon 385.

Skladownja
drainěrowanskich rolow
w Lětonju
porucza
drainěrowanske roły
wschěch wulkosczow,
konjaze, kruwjaze a zwinjaze
korta wschelakich wulkosczow,
sczinowe pleczenje,
sczinowe hosdże a
sazynkowany grot
po fabriskich placzisnach.
Emil Dietrich.

K nalětnemu a lětnemu czažej

poruczam zwój wulki sklad

wobucźa

za mužskich, žónske a dźěczi

wot najjednorischeho hacž do najwožebnischeho wschěch pomyžlnych družinow a placzisnow.

Wobhladajcze zebi moje 5 wukladnych woknow.

Wubjerk w póduschowych formach a sažonach je lětža hischcze bohatschi.
Wožebje wulki wubjerk wobucza po zrěnich a niskich placzisnach namakacze.

Nowosczе w sandalach a turnowanskich czrijach.

Jenicžke pschedawanje G. Engelhardtowych czrijow z Kassela.

Jenicžke pschedawanje
Engelhardtowych Cassala a normalnych schkórnjow
(parle normalneho wobucża).

Najwjetschi sklad **kolojěsdnych a motorskokolowych gamaschow.**

Zapołožki za splaznjenu nohu po lěkarskim pschedpismje.

Dźěłanje po měrje. Wuporjedzenje zo za jedyn dzeń wobstara, po žadanju tež prjedy.

Heinrich Mohr, czrijownja

w Budyschinje pschi zitnych wikach, na rógu zukelnskeje haže.

Telefon 384.

Otto Osswald,

fabrika schtrympowych tworow
na kamjentnej haži 7
porucza
zwój wulki sklad rjanych dzeržazych

schtrympow a sokow.

Moje wukladne wokna sestajenzu lětuschich nowosczow pokasuja.

Wosjewjenje.

Firma **Ludwig Winter & Co.**, towarstwo z wobmjes. rukow. w **Biskopizach**
ma tež w **Budyschinje pschi zitnych wikach 36** kóždu zobotu rano wot 7 hodźin do 3 hodźin popołdnju na pschedań
mechanischy tkane a dźělane měchi, wosaze płachty, markisy, konjaze pschikryczа atd.
Pschi najtuńschich placzisnach jenož dobre twory.

Franz Marschner

czažnikat w Budyschinje
na bohatej haži 9
zwój sklad **czažnikow** a **czažnikowych rjeczazow** k dobroczinemu wobkedźbowanju porucza.
Hódne twora. Pižowne rukowanje. Tunje placzisny.

Chroniske trajne czerpjenje

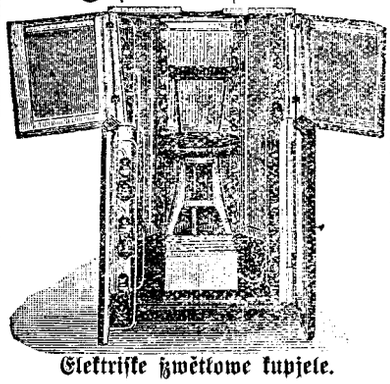

Elektriske zwětlowe kupjele.

jako płuzowe, žołdkowe a jerchenjowe czerpjenja, pschi rheumatiskich nasymnjenskich khorosczach, wožebje pschi czerpjenju delnjeho zywota, žonjazych czerpjenjach, pucherowych močenjowych czerpjenjach zu nasche jara pschijomne podźělne kupjele, kaž zmy njepschestawajcy wobkedźbowali, husto hnydom połoženje wuskutkowake.

Naturske hojenje hoji bjes lěkarstwowych jědow, bjes ziweho zlěbora, bjes sažykanja helskeho kamjenja atd., njepotkócza khorosczе ale trajne wuhojenje dozpicz pyta.

Dobry wuspěch zo mjes druhim dozpi pschi **akutnym a chroniskim pncherowym katarrhu,** pschi **czežkim žołdkowym skhorjenju** z wulkej padawosczu a wožuchnjenjom **pschi jerchenjowym czerpjenju z wódnizu a czwilowazym shibadkowym a muskłowym rheumatismje** se sprostnjenjom shibadkow, pschi kožinych khorosczach (lischawach wscheje družiny) pschi czežkich **zonjazych khorosczach** a **splahowych khorosczach.** — Dalsche wukasanje a wopisanje je pschezo dostacz **w naturskohojazej staziji w Budyschinje pschi nowych hrjebjach 3.**

Rěczne hodźiny a hojerski czaž wschědne dny rano wot 9 hacž 8 hodźin wjeczor, njedźelu jenož dopołdnja wot 9 hacž 12 hodźin. Wopyty zo wschudże czinja.

Reinhold Walther,

wustojny na naturske hojenje.

Jenoż 5 dnjow! **Na tšělniku** (Schießbleiche). **Jenoż 5 dnjow!**

Ssobotu 2. hacž ſrjedu 6. junija.

Jěſba pſches Němſku.

Najlěpſcha puczowanſka zoologiſka ſahroda ſwěta a najlěpſche ſkludźenje rubjeżnych ſwěrjatow pſchitomnoſcze!

Th. Fischerowa wulka menażerija pſchedſtaja wjazy dyžli 100 žiwych eksemplarow

ſe wſchěch ſtron ſwěta; wone ſu we woſzebje k temu natwarjenym hobrſkim ſtanje wuſtajene, ſo bychu prěnje ſkludźerki a ſkludźerjo pſchitomnoſcze najdźiwniſche dreſſury ſ **lawami, kralowſkimi tigrami, leopardami** atd. pſchedſtajeli. Mjes nimi:

Wuſtupjenje ſwětoſkawneho ſkludźerja ſwěrjatow **Mr. Garreta** ſ jeho 6 doroſcźenymi hobrſkimi lawami.

Jeniczka dreſſura zyleho ſwěta bjes konkurrenzy. Wona we wſchěch wulkich měſtach najwjetſche ſajimowanje ſbudźowaſche a ſo wſchudźe wo njej powjedaſche. Dale:

Wuſtupjenje wſchudźe ſ wulkim pokhwalenjom pſchijateje hadowſkeje kraloweje **Missy Welle.**

Nowe! Tu njeje hiſchcze było! **Ssamoſtejaze w zylym ſwěcze!**

Lěſny cžert ſ praléſzow Ameriki.

Dale: **Najwjetſcha zoologiſka žadnoſcź! Najwjetſchi reptil w ſwěcze!**

Hobrſki had 20 metrow dołhi a 250 puntow cžežki.

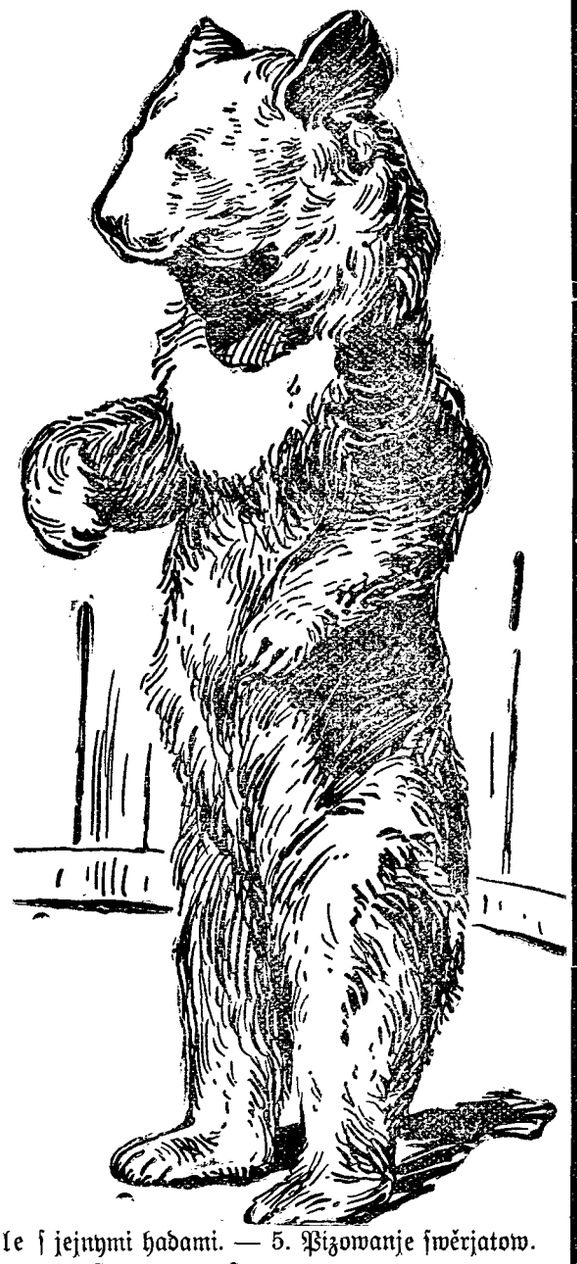

Wuſtajene ſu: **Aquariſke ſwěrjata** ſe ſymnych krajow, **amphibije** ſ horzych krajow, **rubjeżne ſwěrjata** ſ połnózneho pola, **howjada** ſ Indiſkeje, **hróſbuiſka** ſ afrikanſkich praléſzow, **wulka ſběrka hobrſkich hadow, najžadniſche a najſpodźiwniſche rubjeżne ſwěrjata** ſe wſchěch ſtron ſwěta, mjes nimi woſzebje widźenja hódne: **15 lawow a lawizow ſ jich młodymi, panthery, leopardy, kralowſke tigry, jaguary, gepardy, pumy abo ſlěbrowe lawy, ſmuhate a krjepjene hyäne, wjelki, lodowe mjedwjedźe** (bary), **barialne mjedwjedźe, malayſke mjedwjedźe, podkowate mjedwjedźe, khornarjate mjedwjedźe, muffłony, biſony, lamy, zebu, büffle, antilopy a gazelly wſchelakich druźinow, 20 wopizow, barimateje, ſcherjenjate wopizy** atd. Zykk najwjetſchu, najdoſpołniſchu a najdrohotniſchu ſběrku najwjetſchich, najžadniſchich a najſpodźiwniſchich ſtworjenjow pſchedſtaja.

Radoſcź dźěcźi a dźiwanje wuczenych.

Program pſchedſtajenjow: 1. Nadróbniſche wědomoſtne powuczenje wo wſchěch ſwěrjatach. — 2. Wuſtupjenje ſwětoſkawneho ſkludźerja ſwěrjatow Mr. Garreta ſ jeho w najwjetſchej dokonjanoſcźi dreſſěrowanej gruppu lawow: a) Lubowańza abo lawowe wokoſchenje. (Najwjetſche wabidło ſkludźenja rubjeżnych ſwěrjatow.) b) Měnjenje. c) Hkowa mjes lawowymi wótrymi ſubami. (Najwjetſche wabidło ſkludźenja rubjeżnych ſwěrjatow.) d) Wotpocźink ſkludźerja lawow w puſcźinje. e) Lawowa ſtraża. f) Afrikanſki wobjed. g) Lawy na kakłatej cźumpeli. — 3. Pſchedſtajenje tſjoch berberſkich lawow ſe ſkawnym ſkludźerjom Fiſcherom. — 4. Wuſtupjenje ſwětoſkawneje hadowſkeje ſkludźerki miſzy Welle ſ jejnymi hadami. — 5. Pizowanje ſwěrjatow.

Wſchědnje 3 wulke pſchedſtajenja dreſſurow rubjeżnych ſwěrjatow:

popołdnju w 4 a 6 a wjeczor we 8 hodźinach.

Pizowanje wſchěch rubjeżnych ſwěrjatow w **4 a 8 hodźinach.**

Njedźelu wot 3 hodźin popołdnju kóždu hodźinu:

Wulke dreſſurſke pſchedſtajenje rubjeżnych ſwěrjatow.

Menażerija je wot **1. hacž do ſrjedy 6. junija** wuſtajena a je dopołdnja wot 10 hacž wjecžor do 10 wotewrjena.

Saſtupny pjenjes: 1. měſtno 50 np., 2. měſtno 30 np. Dźěcźi: 1. měſtno 30 np., 2. měſtno 20 np.

Wo bohaty wopyt proſzy

direkzija: Th. Fischer.

Konje k rěſu ſo kupnja.

Najlěpschu
warjenſku a ſkótnu
ſzel
porucza tunjo
Gustav Heinke
w Budyſchinje
pſchi žitnych wikach 34.
Telefon 358.

Th. A. Wällnitz

w Budyſchinje
na ſzukelniſkej haſzy 9.
Najwjetſchi ſkład a wubjerk
1durjatych a 2durjatych
draſtnych khamorow,
vertiki,
ſchkleńczane khamory,
komody,
jednore a lěpſche **ſofy**
po 26, 30, 32, 37, 45, 55, 63
hacž 120 mk.,
ſtoły
po 2,50 mk. hacž 8 mk.,
ložа,
matrazy,
jědźne, ſofowe a
roſczahanſke blida,
ſchpihele
po 3 mk. hacž 60 mk.,
kuchińſke khamory,
kuchińſke blida,
a **druhu nadobu,**
pódla teho poruczam
Ia poſzleſchczowe pjerje
po waſy,
hotowe poſzleſchcža,
linoleum, tworu po kruchach,
behaže a **teppichi,**
wóſkowane ſzukno
ſ truby a ſbytki,
wóſkowe ſzuknowe a
gumijowe pſchikrywy,
podpołožne tkaniny.
W pſcheſzadźowarni je ſtajna ſkładnoſcź k tunjemu kupowanju.
— Najtuńſche płaczišny. —
— Najkedźbliwiſche poſkuženje. —
Njech ſzo mjeno a khěžine cźišło wobkedźbuje.

Wóſk

po najwyſchſchich płaczišnach kupuje
Otto Engert
w Budyſchinje.

Dobru pſcheńczu muku
po zykych měchach a po puntach
porucza
Khorla Kahrowe
pſchi žitnych wikach.

Lubijſka banka.

Danimy pjenjesy na ſapołożenſke knižki:

pſchi wſchědnym wupowjedźenju 3%
pſchi 1 měſzacžn. = 3¼%
pſchi 3 měſzacžn. = 3½%
pſchi 6 měſzacžn. = 4%

Wjetſche ſumy na dalſche termije woſzebitemu wucžinjenju podleža.

Filiala Lubijſkeje banki
w Budyſchinje w ſzerbſkim domje.

Naumannowe
jěſdne koła
a ſchijaze maſchiny
ſzu pſchipósnate najlěpſchi wudźěłk.
Saſtupjeŕ:
wumělſki jěſdźeŕ **Marschner**
w Budyſchinje na Nowoſalzſkej dróſy 63.

Poruczam ſamodźěłane
ff. mlócžniki, mlokowe karany, mlokowe hornzy, wódne khany, wódne cžerpawy, ſazynowane wódne khany a hornzy.
Mam wulki ſkład
krjepjawkow (krjepjenſkich khanow) a **emaillowanych tworow, ſazynowanych bowow** a **juchowych cžerpakow. Tſěſchne žłoby** a **roły** a kóžde do twarſtwa ſzluſchaze klampnarſke dźěła ſhotowjam.
Zeleſo ſa tſěſchne žłoby mam na ſkładže.
Spěſchne poſkuženje. Najtuńſche płaczišny.

M. Schulz.
10 pſchi ſzerbſkich hrjebjach 10.

K. R. Lory,

rukajzaŕ a bandagiſt
w Budyſchinje na ſchulerſkej haſzy
porucza pſchi potrjebje wſchě družiny **rukajzow, ſzlow, paſzow pſche**
pſchetorhnjenu ſzytku (bruchband), **cžělnych paſzow** a wſchěch wězow, do jeho dźěła ſzluſchazych. Wuporjedźenje a dźěłanje po měrje ſa krótki cžaſz — tunjo. —

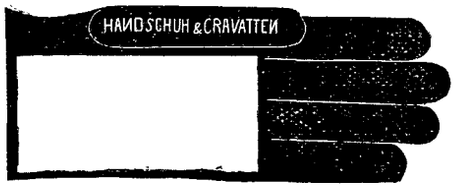

Kóſlaze kóžki,
koſaze koże,
howjaſe a cželaze koże,
wowcže koże a wowcžu wołmu,
kaniklaze koże,
kaž tež wſchě druhe družiny kožow po najwjetſchich płaczišnach kupuje
Heinrich Lange,
11 pſchi žitnych wikach 11
ſnapſchecža „ſloteje hwězdy" a pſchi wowſznych wikach pſchi ſzerbſkej katholſkej zyrkwi.

Najlěpſchi **tołſty połcž** punt po 90 np., pſchi 5 puntach po 85 np., **ſzadło** punt po 85 np., pſchi 5 puntach po 80 np., **jerchenjowy kój** punt po 60 np., wuſchkrjeny punt po 55 np., pſchi 5 puntach po 50 np.
Emil Gräfe w Budyſchinje
na ſwonkownej lawſkej haſzy 15.

Cžerſtwy kój, punt po 30, 40 a 50 np., **ſzuſcheny tołſty połcž,** punt po 85 np., **ſzuſcheny ſwinjazy brjuch,** punt po 80 np., **cžerſtwe ſzadło,** punt po 75 np., **dobru kołbaſzu,** II. družiny, punt po 60 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow tuńſcho porucza
Ota Pětſchka na žitnej haſzy.

Rajß,
nudle, grupy,
jahły, hejduſchku,
hróch, ſzoki, buny,
dobru muku
porucza
Khorla Kahrowe
w Budyſchinje pſchi žitnych wikach.

Stajnje cžerſtwy
lany wolij
porucza **Khorla Karowe**
pſchi žitnych wikach.

Tučne ſwinjaze mjaſzo punt po 75 np.,
ſzadło pſchi 3 puntach punt po 70 np.,
połcž, cžerſtwy pſchi 5 puntach punt po 75 np.,
połcž, ſzuſcheny pſchi 5 puntach punt po 80—85 np.,
ſzuſchene mjaſzo punt po 80 np.,
dobru kołbaſzu punt po 60 np.,
běłu kołbaſzu pſchi 3 puntach po 70 np.,
mettowu kołbaſzu, pſchi 3 puntach po 70 np.,
kobołkawu kołbaſzu pſchi 3 puntach po 70 np.
porucza
Richard Nierth
na ſzerbſkej haſzy 18 pſchi ſtarych kaſarmach

Želeſny
nowy młynčk,
kotryž ſzo k ſchrótowanju a tež mjeczenju wowſza trjebacź hodźi a ſa hodźinu 2 zentnarjej naſchrotuje a ſzo ſ ruku abo tež ſ gópelom cžěricź hodźi, je na pſchedań w **Dobroſchezach** cžišło **2** pola Njeſzwacžidła.

Žiwnoſcź
w Drobach cžišło 15 ſ 15 kórzami pola a łuki je ſ doſpołnymi žnjemi na pſchedań. Kupzy móža ſzwjatki ſ wobſzedźerjom w Drobach rěčeźcź, hewak je wſcho dalſche pola **Jana Schuberta** w Libuchowje ſhonicź.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 23. | Sobotu 9. junija 1906. | Lětnik 65.

Swětne podawki.

Kral Bjedrich August

je sc ßwojimi tśjomi ßynami na kupu Rujanu (Rügen) pschijěł. Wot tam ßo wróćejo chze wón w Salzwedelu 16. ulanski regiment wobhladacź, ſ kotrehoż schefom wón je.

Khěžor Wylem we Winje.

Khěžor Wylem je ßrjedu k ßwojemu ßwěrnemu swjaskarjej, awstriskemu khěžorej, na wopyt pschijěł. Khěžor Franz Josef němskeho khěžora na połnóznym dwórnischću wocźakasche. Anarchistiski nadpad, psched tydźenjom w Madridźe na schpaniskeju kralowskeju mandźelskeju sćinjeny, je drje ſ pschicźinu był, so bě dwórnischćo se wschěch stron ludej samknjene. Dalschi pucź, po kotrymž khěžoraj ſ cźahom hromadźe k Penzigskemu dwórnischću jědźeschtaj, bě po zyłej dołhosći ſ polizistami wobßadźeny, kotsiž ludej wobarachu, ßo żelesnizy pschibliżicź. Też Penzigske dwórnischćo bě koło wokoło ſ polizistami husto wobdate. Pódla teho bě mjes ludom wjele polizajskich agentow, zivilnu drastu swoblekanych, rosdźělenych. Na Penzigskim dwórnischću běchu k powitanju schtyrjo awstrisźy arzywójwodojo, Franz Salvator, Rainer, Bjedrich a Josef, pschitomni. Khěžor Wylem woßebje schědźiweho Rainera jara wutrobnje powita a jeho wospjet wokoscha. S dwórnischća khěžoraj a arzywójwodojo ſ pschewodom we wocźinjenych wosach do Schönbrunnskeho hroda wotjědźechu. Penzigske dróhi, po kotrychž khěžorske wosy jědźechu, běchu wschemu wobkhadej sawrjene a ſ polizistami wobßadźene. Teho runja w Schönbrunnskej alleji hacź k hrodowym wrotam po kóždym boku dróhi dwaj rjadaj wojakow stejeschtaj, sady kotrychž bě hischće polizajski spalěr sestajeny. Hacź dotal ßo hischće ženje we Winje tajke wobschěrne wobhladniwostne pschiprawjenja njejßu cźiniłe. Duź myßl blisko leźi, so je awstriska polizija pokiw dostała, so je anarchistiski nadpad móżny. Jenoż na tajke waschnje ßo hodźi kruty polizajski wukas, so dyrbjesche ßo lud nasdala khěžorskeju wosow dźerżećź, rosjaßnicź. Lud němskeho khěžora pschi pschijěsdźe do Schönbrunnena żiwje witasche. Tutón bě ſ wutrobnym postrowjenjom widomnje hnuty a njepschestawajcy kiwajo ßo pschecźelnje dźakowasche.

Winske nowiny němskeho khěžora ſ wutrobnje spißanymi nastawkami witaju jako swjaskarja kraja, ſ kotrymž je Awstriska nětkole dlěje hacź schtwórcź lětstotka swjasana. Wopyt němskeho khěžora ßo niz jenoż jako wěz sdwórliwosće a pschecźelneje pschikhilnosće wobhladuje, jemu ßo też politiska ważnosć pschipißuje. So je statny sekretar ſ Tschirschky w khěžorowym pschewodźe, dopokasuje, so ßo politiski saměr tuteho setkanja khěžorow njesakrywa. Němski khěžor je rosrěcźenje ſ ministrom swonkownych należnosćow, hrabju Goluchowskim, ſ pschedßydu wuherskeho ministerstwoweho pschedßydu, dr. Weckerlom, ſ awstriskim ministerstwowym pschedßydu, wójnskim ministrom Pitterichom a druhimi sastojnikami měł. Pódla teho je němski statny sekretar ſ Tschirschky hrabju Goluchowskeho a awstriskeho a wuherskeho ministerstwoweho pschedßydu wopytał. Khěžor Wylem je ſ wuspěchom ßwojeho wopyta we Winje po sdacźu jara spokojom. To je ſ teho widźećź, so je wón awstriskim a wuherskim ministram a druhim sastojnikam wyßoke rjady spożcźił.

We Winje je ßo bjes dwěła wo dalschim wobstacźu trojoswjaska jednało. Po Algeciraskej konferenzy bě ßo sałożł tuteho swjaska ßylnje sakhabłał. Mjes tym pak je drje ßo wón saßo skrucźił. Hewak njebudźischtaj khěžor Wylem a Franz Josef italskemu kralej scźěhowazy telegram pósłałoj:

„Mój dwaj swjaskarjej ßwojemu tśecźemu ßwěrnemu swjaskarjej wuras ßwojeho njepscheměnliweho pschecźelstwa scźelemoj.“

Italski kral ſ telegramom wotmolwi, w kotrymž khěžoromaj ßwěrne a njeskamne pschecźelstwo lubi. W tu khwilu je po tajkim trojoswjask saßo ſ nowa skrucźeny. Na kak dołhi cźaß pak? W Němskej je dowěrjenje k Italskej, kotraž ßo hižo lěta dołho ſ Franzowskej helczi, ßylnje stschaßene. Sswěrne a njeskamne pschecźelstwo, kotrež italski kral Němskej a Awstriskej lubi, drje ßo potom wupowjedźi, hdyž ßo lěta pominu, na kotrež je trojoswjask samknjeny. Italska nima wjazy jenake interesßy ſ Awstriskej a Němskej a teho dla ras trojoswjask, kotryž hischće nětkole po sdacźu wobsteji, ßamo wot ßo rospadnje.

Zionistojo.

W Hannoverje maja w tu khwilu židźi skhadźowanku. Woni ßo zionistojo mjenuja a chzedźa po něcźim Palästinu saßo židam dobycź. S wjetschinu dweju tśecźinow ßu wobsamkli, wot židow palästinaski dawk sběracź. S nim dyrbja ßo w Palästinje leżomnosće kupowacź, so bychu ßo we nich židźi saßydlili. Mnoſy židźi nochzedźa wo tym wotmyßlenju niczo wjedźećź, dokelž ßo jim w Němskej lěpje lubi, dyžli w nětcźischim ßlubjenym kraju.

Nowe awstriske ministerstwo

je baron Beck sbożownje hromadu swjedł. Do njeho staj dwaj sastupjerjej cźěskeho luda, Forscht a Pazak, dwaj sastupjerjej Němcow, Derschatta a Prade, dwaj Polakaj, Dzieduszycki a Korytowski, sastupili. Pódla teho jemu pschezo sastojnizy a jedyn general pschiłuscheja. W Awstriskej ßu wcźipni, kak dołho budźe tole ministerstwo, w kotrymž ßo skoro wschě politiske strony namakaju, wobstejećź. Baron Beck chze pschede wschěm wólbnu reformu pschewjesćź. Kak pak budźe jemu to móżno, hdyž w ministerstwje też sjawni pschecźiwnizy powschitkowneho direktneho wólbneho prawa ßedźa? Kak budźetaj ßo Derschatta a Prade, njemdraj pschecźiwnikaj Sskowjanow, ſ Cźechomaj a Polakomaj snjesćź móż? To je wschitkim hudańcźko. S połnym prawom ßo teho dla skutkowanju noweho ministerstwa ſ njedowěrjenjom napschecźo hlada. Polazy runje każ Cźechojo ßu w ßwojich stronskich nowinach wotpowjedźili, so ßo na to njewjasaja, so budźe ßo ministerstwo na nich sepjeracź móż, hacź runje staj ßo dwaj Cźechaj a dwaj Polakaj do njeje pschijeli. Staroczěske nowiny Pazakej a Forschtej jako wulki politiski smył porukuja, so staj ßo bjes wěstych wuměnjenjow sa nowe ministerstwo dobycź dakoj. Knjeżerstwo budźe Cźechow ßwojim wotmyßlenjam skużobnych cźinicź chzycź, a hdyž budźe to dozpite, jich ſ prósdnymaj rukomaj domoj pósćele.

Sskowjanske dobroczinjaze towarstwo w Peterburgu

je ßwjatki shromadźisnn wotmełko. W njej Spirodowicź rosprawu wo wunoschku ßwojeho pucźowanja do wjecźorneje Europy poda. Wón je poboczne towarstwa w Triestu, Bukarestu, Parisu a Romje sałożił. So w Prasy ruskeho konsula njeje, je ruskemu wikowanju a nahladnosći Ruskeje se schkodu. Dale wón wusběhowasche, so ßu ßo pjenjesy, ſ Ruskeje grichiskim klóschtram darjene, k podpjeranju

grichiſkich bandow wuzike, kotrež pſchecźiwo Sserbam a Bolharam wojuja. We ßwojej rěcźi wón dale praji, ſo je reviſija Barlinſkeho měra trěbna, ſo by ßo europiſkej wójnje wobrólo, Boßniju a Herzegowinu dyrbja Awſtriſzy wopuſchcźicź, Mazedonſka dyrbi ßo jako ßamoſtatna wuwolacź. Sa towarſtwowaj cźeßnaj ßobuſtawaj ßo cźornohórſki prynz Mirko a duminy ßobuſtaw Kowalewſki pomjenowaſchtaj.

Franzowſka a Marokkowſka.

W marokkowſkim měſcźe Tangeru ßu pſched dwěmaj njedźelomaj franzowſkeho bankoweho ſaſtojnika Charbonniera ſkónzowali. Jako doſcźcźinjenje ſa tole mordarſtwo ßebi franzowſke knjeżerſtwo wot marokkowſkeho ſultana żada, ſo bychu ßo mordarjo ſe ßmjercźu khoſtali, a ſo by ßo Charbonnierowym ſawoſtajenym 400000 frankow wupłacźiło. Dale ßebi franzowſke knjeżerſtwo żada, ſo dyrbi ßo tón kuſk kraja, na kotrymž je ßo mordarſtwo ſtało, Franzowſkej wotſtupicź a ßo na nim Charbonnierowy pomnik ſtajicź.

Ratarſzy dźěłacźerjo w Ruſkej do wjecźorneje Europy cźahnu.

Po njeměrnych cźaßach ſańdźeneho lěta nětkole cźrjódy ludźi 200 hacź ßamo 500 hłowow ßylne, ſ muźſkich, żónſkich a holzow wobſtejaze, do wjecźorneje Europy na dźěło wucźahuja, kotrež doma njemóża namakacź. To je ſcźěhwk hibanja ratarſkeho luda na wßach. Wjele kubłow, loni ſpalenych a wupuſcźenych, w roſpadankach a puſtych leźi. Ale też tam njeje dźěłacź, hdyż ßu wulkoležomnoſcźerjo ßwoje pola ratarjam pſchenajeli, dokelž burſzy najenzy hladaju, dźěła bjes żuſeje pomozy dokonjecź, jenož ſ rukomaj ßwojich ßwójbnych. Duż ßu cźi wjeßnjenjo, kotſiž żaneho pola nimaju, nuſowani, ratarſke dźěło daloko wot ßwojeje domiſny hladacź.

Maja-li Żidźi w Ruſkej we wójſku ßłużicź?

Nowiny „Nowoje Wrjemja“ ſa to rěcźa, ſo bychu Żidźi w Ruſkej wot wojeńſkeje ßłużby wußwobodźeni byli, ſa to měła ßo jim druha cźeża napołożicź. Kajka cźeża měła to bycź, nowiny njepraja, tola ſ roſßudźenjom ßo pſchecźiwo temu wobrocźeja, ſo bychu ßo Żidźi woje ńſkej ßłużbje wukupili, każ je to general Dragomirow namjetował, kotryž je teho runja ſa to był, ſo bychu ßo Żidźi ſ wójſka puſchcźili. „Nowoje Wrjemja“ dopokaſuje, ſo ßu Żidźi, kotſiž w ruſkim wójſku ßłuża, jemu na ſchkodu ſa cźaß měra a ſa cźaß wójny. Revoluzionarne myßle ßu Żidźi do wójſka ſanjeßli. Mjes nimi je, hdyż ßo jim njeporadźi, ßo woje ńſkeje ßłużby ſminycź, najwjazy tajkich, kotſiž khoroſcź ludaja abo napinanjow njeſnjeßu, ſ cźimž druhim wojakam njedobry pſchikład dawaju. Njedoſcźehnjeni ßu we wunamakanju pucźow, po kotrychž bychu woje ńſkej ßłużbje wucźekli. Też to je ſtraſchny pſchikład ſa druhich. Ssu-li jich pſchezo woje ńſku ßuknju woblekli, we wójſku njepěkne rjemjeßko dale wjedu, kotrež w zivilu wjedźechu — lichowarſtwo. Dobri wojazy mjes Żidami ßu njewſchědne wuwſacźe. Kóżdy pſchikład żidowſkeje khrobłoſcźe je tak żadny, ſo ßo wo nim rěcźi, jako wo dźiwje. W japanſkej wójnje běchu to ſ wjetſcha Żidźi, kotſiž ſ ruſkeho wójſka cźěkachu a k Japanſkim pſcheběhachu, kotrymž wußlědźerſke ßłużby cźinjachu. S někotrymi wuwſacźemi ßu Żidźi lud, kotrehož kharakteriſtiſka ßamownoſcź je bojaſnoſcź a teho dla ßo k woje ńſkej ßłużbje njehodźi.

Khěżorſtwowa duma a ruſki lud

počźinaju ßo w ßwojich nahladach dźělicź. Mjes tym ſo ßebi dumina wulka wjetſchina wobhnadźenje wſchěch politiſkich mordarjow żada, je duminy pſchedßyda, profeſſor Muromzew, ſ Odeſſy telegrafiſki proteſt pſchecźiwo wobhnadźenju politiſkich mordarjow doſtał. Podpißani ßu ſaſtupjerjo wſchěch wobydleŕſtwowych worſchtow.

Naſtork k tutemu proteſtej je bombowy nadpad na roskaſowarja Ssebaſtopolſkeje twjerdźiſny, generala Njeplujewa, dał. Njeplujew a offizěrojo ßo jenož lohko ſranichu, ſa to pak je ßo ſ pſchihladowazeho luda 8 woßobow morilo a pſches 60 je ßo ſraniło.

Paßmo nadpadnikow, kotſiž ßu chżyli Njeplujewa moricź, ſ Lotyſchow ſ baltiſkich provinzow wobſteji; ſ jeho wjednikom je żid Ssubotin był. Kulki revolvra, pola Ssubotina namakaneho, běchu ſajědojcźene.

Poßledni tydźeń ßu ßo nowe bombowe nadpady w Odeſſy cźiniłe. S bombu je ßo Reiderowa pſchedawarnja na Nowym Baſarje wupuſcźiła, kotruž je hižo ras rubjeżniſka banda nadpadła. W měſcźe Nikolajewje pola Odeſſy je wobrónjena banda Ferberowu pjekarnju nadpadła.

W Riſy w baltiſkich provinzach bě ßo cźrjóda rubjeżnikow wo dnjo do jeneje banki dobyła a ſ njeje někotre ſta rublow rubika. Banzyny perſonal ſa rubjeżnikami wołaſche: „Pſchimńcźe jich! Dźerżcźe jich!“ Rubjeżnizy ſkoku běżachu a ßebi pucź ſ tym próſdnjachu, ſo ſ revolvrami wokoło ßebje tſělachu. Někotre woßoby ßu ßo na tajke waſchnje morili abo ßo ſranili. S rubjeżnikow jenož jedyn poliziji do rukow padże, a tón hakle, hdyż bě ßo cźeżko ſranił. Po dowjeſenju do hojeńnje wumrje. Rubjene pjenjeſy pola njeho namakachu.

Wo bombowym nadpadże na generala Alichanowa w Kutaiſu na drobniſcho pißaju, ſo ßu ſa nim wóßom bombow cźißli, hdyż je ſe ßwojim bratrom po dróſy ſchoł. Alichanow ßo ſ bombowymi tſcheſkami do boka ſrani.

Pólſke nowiny wo ruſkej dumje

jara roſumnje ßudźa. „Kurjeŕ Pólſki“, we Warſchawje wukhadźazy, piſche, ſo je ruſka duma hnydom w ſpocźatku dwaj wulkaj ſmyłkaj ſcźiniła. Prěni ſmyłk je był, ſo je ßebi wobhnadźenje żadała. Sadacź je ßebi měła, ſo bychu ßo ſajecźi pſched porjadny ßud ſtajili. S tym by ſkerje ßwój ſaměr dozpika a ßo do twjerdźiſny ſawrjeła, do kotrejež ßo knjeżerſtwo njemohło dobycź. Druha ſmyłka je, ſo ludowi ſaſtupjerjo w ruſkej dumje njejßu ßwoje pohorſchenje nad tym na ſjawne dali, ſo ßo mordarſtwa a nadpady też po ſwołanju dumy ſtawaju, ſchtož je wuras njeſpokojnoſcźe ſ jejnym dźěłom. Wěrno je, ſo by to wojowanje na dwě fróncźe było, tola wono by runje na woběmaj frontomaj dumu poßylniło. W konſtitutionalnym ſtacźe ßo ſłóſtniſtwo a mordarſtwo ſ niczim njeſamolwja. Jenož revoluzionarojo móża hiſchcźe politiſkim mordarſtwam połěkowacź a je jako nuſne wudawacź. Tola njeda ßo myßlicź, ſo by zyła Ruſka abo wjetſchina jeho wobydleŕſtwa ſa revoluziju była.

„Dźeń dobry“ (we Warſchawje) pólſke ßobuſtawy ruſkeje dumy napomina, ſo ßo njebychu poddawali komandej kadettow (tak ßo pſchiwißowarjo konſtitutionalnych demokratow mjenuja), a ſo ßo njebychu ſ nimi do lohkomyßlnych dyrdomdejow puſchcźili, ale ſo bychu ßo wot lěwizy wotdźělili.

Jendźelſko-ruſke pſchecźelſke ßbliżenje

ſda ßo hotowe bycź. W bliżſchim cźaßu ruſke wójnſke łódźſtwo do Jendźelſkeje na wopyt pojědże a bórſy po tym jendźelſke wójnſke łódźſtwo k Kronſtadtej pſchipłuwa. Jendźelſki kral Eduard pyta ßo ſ zyłym ßwětom ſpſchecźelicź, ſo by Němſku woßamocźił.

Wójna Jendźelcźanow ſ Kafframi.

W Natalſkej w krótkowjecźornej Afrizy ßu Kaffrojo pſchecźiwo Jendźelcźanam poſtanyli a jendźelſke wotdźělenje pod wyſchkom Makenzieom nadpadli. Kſchiczo a rejo, woni na dobo ſ kerkow pſchihnachu. Jendźelſzy wojazy jich ſe ſaniczazym wohnjom powitachu, njedźiwajzy teho woni Jendźelcźanam bliſko pſchińdźechu. Dóńdźe k pſchimańzy, w kotrejž Kaffrojo ſpytachu, wojakam tſělby ſebracź. Skónczńje pak ßo poradźi, cźornych ſběżkarjow wotehnacź. Jendźelcźenjo ßu 4 morwych ſhubili, ſraniko je ßo 7 wojakow.

Nowy ſakoń pſchecźiwo anarchiſtam w Schwedſkej.

W nowiſchim cźaßu je w Schwedſkej politiſka ſtrona naſtała, kotraż ßo młodoſozialiſtiſka mjenuje. Młodoſozialiſtoja njejßu niczo druhe, hacź ſababjeni anarchiſtojo. W ßwojich ſhromadźiſnach, do kotrychž też k woje ńſkemu ſwucźowanju ſwołanych reſerviſtow pſcheproſcheja, woni tutych ſjawnje napominaju, ſo njebychu offizěram poßłuchali, ale jich ſatſělili. Rekrutojo ßo pſched naboźinu a luboſcźu k wótcźinje warnuja a ßo namołwjeja, ſo ßo njeßmědźa tak daloko poniżicź, ſo bychu wótzny kraj pſched njepſchecźelſkimi nadpadami ſakitali. Tajke rěcźe ßo w nowoſozialiſtiſkich nowinach ſe ſjawnym napominanjom k mordarſtwu a uażylnoſcźam wocźiſchcźowachu. Schwedſki ßejm je nětko ſakoń pſchijał, ſ kotrymž ßo ſchcźuwanje k naßylnoſcźi, wohroženju a ſpjecźiwoſcźi pſchecźiwo ſtatnej mozy a podobne pſcheſtupjenja krucźe khoſtaju.

Ssamomordarſtwo ſchpaniſkeho nadpadnika Mattea Morana.

Anarchiſta Mattea Morana, kotryž je pſched tydźenjom w Madridźe ſ dwěmaj bombomaj ſchpaniſkeju kralowſteju mandźelſkeju moricź ſpytał, njeje, każ ſ woprědka rěkaſche, polizija ſajała. Moran bě bombje cźißnywſchi ſe ßwojeho wobydlenja ſměrom po ſkhodźe dele ſchoł a jenu holzu, ſ kotrejž ßo ſetka, ßo wopraſchał, cźeho dla ßo na dróſy tſěła Na jejne wotmołwjenje, ſo je ßo bomba cźißka a ſo je ßo wjele ludźi morilo, wón praji, ſo budże wojakam pomhacź a

so slóstnika popadnje. To rjeknywschi wón na dróhu wuńdże a žo mjes ludom shubi. Kaž je polizija wußlědźika, je wón w runej měrje do redakzije republikanskich nowin „El Moti" schoł a jejneho redaktora Nakensa proßył, so by jemu pschi cźeknjenju pomhał. Nakens je na to s Moranom po dróhowej želesnizy do jeneho Madridskeho pschedměsta jěł. Tam je wón jeneho pschecźela setkał, kotryž je po jeho próstwje Morana psches nóz wobkhował. S Madrida je Moran do wßy Torrejon de Ardoz schoł. Ssobotu popoldnju tam młodeho cźłowjeka, módru płatowu drastu wobleczeneho po wßy hicź widźachu. Psched tamnischim želesnischim sastanischcźom žo wón praschesche, hdy bliżschi cźah do Barcelony wotjědże. Hdyž žo jemu wotmolwi: „Wjeczor po 8 hodźinach", wón pschi želesnizy někotre sta krocźele dale dźěsche, doniž k jenej khěži njedóńdże. Dokelž žo w Schpanischej na wßach we wjele domach zusy hospoduje, wón do domu sastupi, so by we nim powjeczerjał. Mjes tym so žebi wón jejo na butsje skasa, někotsi burjo a jedyn pólny strażnik s tsélbu na khribjecźe sastupi. Tutemu najprjedy dźěłacźerjowe nowe wobleczenje a po dlějschim wobkedźbowanju też jeho podobnosću s wopißanym nadpadnikom Moranom a jeho wopalena ruka nadpadże. Wón buram scheptny, so ma zuseho sa nadpadnika Morana a buram kasasche, so bychu gmejnskej wyschnosći wo tym powjesć dali. Hdyž žo na to jedyn bur wotzali, žo jeho zusy njedowěriwje wopraschа: „Hdże dha dźecźe?" a wotmolwjenja njedostawschi, chzysche wón pohlad, kotryž jeho wobwalena ruka sbudźowasche, potłóczicź, spomniwschi: „Njejßym arnachist, žym žo jenoż pschi dźěle sranił." S tym pak bě cźerta na scźěnu namolował. Pschetoż hrósbne žłowo „anarchist" jenoż podhlad poßylni. Duž žo jeho pólny strażnik Vega wopraschа, hacź ma papjery pschi žebi, a hdyž wotmolwi, so žanych nima, jemu kasasche, so dyrbi s nim hicź. To zusy bjes pschecźiwjenja cźinjesche. Strażnik dwě krocźeli sa Moranom dźěsche. Tutón duzy na dobo revolver wucźeże a žo wobrocźiwschi strażnika mori, jemu fulku do hłowy tsélíwschi. Potom mordar k jenemu pschěrowej běžesche, w kotrymž budźische drje žo wukhował, hdy budźichu pólni dźěłacźerjo sa nim njeběželi a jemu nadźiju njesniczili. Duž jemu druhe njewubu, hacź žo s nowa sajecź dacź, abo žo moricź. Wón žo sa poßledńische rosßudźi a žebi fulku do žołdka tsěli. Wón bě na měscźe morwy. Jeho cźěło do Madrida dowjesechu. Tam hospodar, pola kotrehoż je Moran bydlił, morweho sa cźłowjeka spósna, kotrehoż je wón hospodował. Też druhy wobydlerjo doma *jeho spósnachu. Duž je bjes dwěła, so je* Moran cźłowjek, kotryž je bombje do wosa kralowskeju mandźelskeju cźißnył. Lěkar, kotryž jeho cźěło pschepyta, namaka, so je s tajnej khorosću natyknjeny był.

Polizija je wußlědźika, so je Moran też bombowy nadpad skucźił, kotryž je žo loni 31. meje na schpanischeho krala a presidenta Loubeta w Parisu sčinił.

25000 pesetow, kotrež žu žo na Moranowe sajecźe postajiłe, žo wudowje a dźěcźom skónzowaneho pólneho strażnika Vegi wupłacźa.

Dalsche podrobnosćze wo nadpadźe.

Wscho hromadźe je žo pschi nadpadźe 103 wožobow moriło a sraniło. Někotsi ludźo žu se stróżelemi rosuma, drusy rěcźe sbyli. Moran je, kaž je nětko dopokasane, dwě bombje cźißnył, kotrejž stej, kaž prjedawsche rjeczasate kule, s rjeczasom swjasanej bykej. Kralowy wós budźische žo do kruchow rosbił, hdy budźichu kryw a bocźne scźěny s worzlowymi płatami pokładźene njebyłe. Wós je tak s wjetscheho dźěła psche bomby swěscźeny był.

Kralej je jeho njebojasne sadźerženje pschi nadpadźe a po nim nowe sympathije mjes ludom dobyło. Kral pjatk popoldnju khorownje wopyta, w kotrychž pschi nadpadźe sranjeni leżachu. Też je žo kral chzył pschi pohrjebje morjenych wojakow wobdźělicź, tola ministrjo jemu wotradźachu. Do khowanja kral s nowa do hojerńje pschińdże a žo pschi kaschczach morjenych wojakow modlesche, schtoż na wschitkich jimazy sacźischcź cźinjesche.

Nasajtra kral a kralowa we wocźinjenym wosu po měscźe jěsdźeschtaj. Hdyž na městno pschijědźeschtaj, hdźež bě žo nadpad stał, wo cźimž tamnische wobschkodźene khěże swědcza jimaj lud s howrjazym wyskanjom holdowasche, kotrež njewomjelkny, doniž kralowskaj mandźelskaj k hrodej njedojědźeschtaj.

Sajědojcźenej bombje.

W ranach, pschi nadpadźe sranjenych, je symny woheń nastał. Duž maja sa to, so stej bombje sajědojcźenej bykej.

Ministerska rada je wobsamkła, so ma žo wschěm žwójbam, s kotrychž je žo pschi nadpadźe jedyn žobustaw morił, na cźaž żiwjenja renta płacźicź.

Njeschwarnosćze pschi pschihotowanju amerikanskich mjaßowych konserwow

wschědnje New-Yorkske nowiny wotkrywaju. Ludźom je žo appetit sa mjaßowymi konservami dokładnje skasył. Kokoschaze pastety žo w Chikago se shniweho kokoschazeho mjaßa a skaženeho cźelazeho mjaßa, schinkowe pastety s hubjeneho howjaseho mjaßa a běrnazych bělisnow dźěłaju. Grawocźiwej měscheńzy žo s derje wumyßlenym žrědkom žmjerdźata wóń bjerje.

Präsident Roosevelt chze temule bjesßwědomitemu panzanju rěsniskich towarstwow, kotrež žo trusty mjenuja, konz cźinicź. Wón je žo krucźe rosßudźił, sakoń wo mjaßowym wobhladowanju w kongreßu (žejmje) pschecźischcźecź. Tónle sakoń žebi žada, so žo k pschihotowanju mjaßa barby a strowoscźi schłódne chemikalije njeßmědźa wužiwacź, a so dyrbi žo mjaßo khorych skocźatow sniczicź. Rěsniske towarstwa (trusty) wschě žrědki nakožeja, so bychu pola kongreßowych žobustawow pschecźiwjenje pschecźiwo tutemu sakonjej sbudźili. Pjenjesy w Amerizy pschi tajkich pschileżnosćach wjele samożeja.

Pódla Němskeje woßebje Jendźelska najwjazy amerikanskich mjaßowych konserwow pschetrjebuje. Duž je bjes dźiwa, so wotkrywanja amerikanskich nowinow wo grawowanje sbudźowazych wobstejnosćach w hobrskich rěsarńjach amerikanskich konserwowych fabrikow njewopißomne roshorjenje w Jendźelskej nacźinjeja. W jendźelskim žejmje žu knjeżerstwo napominali, so by jendźelske wobydlerstwo pschecźiwo strowoscźi straschnemu amerikanskemu konserwowanemu mjaßu wobarnowało. Woßebje dyrbja žo amerikanske mjaßowe konserwy pschi lifrowankach sa jendźelske wójsko a wójnske łódźstwo wusamknycź.

W Londonskich khudownjach a na jendźelskich wójnskich łódźach, hdźež žo wjele amerikanskeho konserwowaneho mjaßa wužije, žu žo khudźi a wojazy sapowjedźili, amerikanske mjaßo dale jěscź, wo grawocźiwosćach shoniwschi, kotrež žo w amerikanskich rěsarńjach stawaju. W Londonje žu teho dla do zyła pschestali, amerikanske mjaßowe konserwy s nowa skasacź. Žadyn cźłowjek je wjazy njekupuje. Amerikanske rěsarńje budźa s tym cźěžko schkodowacź; poßlednje lěto běchu wone $22^1/_2$ milijona tysow mjaßa do Londona pschedałe.

Njemèry hórniskich dźěłacźerjow w Amerizy.

Mexikanszy dźěłacźerjo w Canavea w połnodnischim kraju sjednocźenych statow połnózneje Ameriki žu žo pschi wólbach s dźěłodawarjemi roskorili a sa 25,000 dollarow schkody nacźinili. Durje k pólwrowej wěži s dynamitom rosbuchnychu, so bychu žebi brónje a muniziju wobstarali. S poliziju žo dźěłacźerjo do pukow dachu, pschi cźimž žu žo na woběmaj stronomaj někotre woßoby morili. Njedźěłazych dźěłacźerjow je něhdże 50,000. Amerikanszy wobydlerjo žu psched Mexikanskimi nawalnikami do presbyterianskeje zyrkwje cźekli.

Swjatkowna nóz.

(Pokracźowanje.)

Hischcźe žuwasche žo po miłych, s waha scheptazych žołmach, hischcźe nežnje machotasche powětr mejskeje nozy, hischcźe błyschcźesche žo na njebju w žwjatym pokoju króna hwězdow — ale cźołmik žnowasche dale a dale.

„Wjeßko płowa sa namaj, a dyrbi saßo k cźołmej pschistorcźicź, to njeßmě hinak bycź!" rjekny Handrij.

„Hinak to bycź njemóże!" sawoła Hana. „So by ty prawje měł! Tónle rjany žwět a moje młode żiwjenje! Jutsje je kwaß a mam pschi žebi žwojeje macźerny njewjesćinski wěnz! Ma to mi žmjertny wěnz bycź?"

Cźołmik bu trochu na prawu ruku k brjohu sehnaty. Handrij pospyta s rukomaj žołmy pschewinycź, wón machasche do wody a proschesche Hanku, jemu pschi tym pomhacź; napoßledku rospiny žwoju žuknju kaž płachtu — wschitko podarmo, cźołm cźerjesche wróćźo na wyßoke smohi.

„To je žměschne, kak žo napinamoj", rjekny Handrij a setrě žebi s rózkom žuknje sapocźene wobliczo; „nasch nan je namaj do prědka jěł se schtyrjomi konimi a scźehnje naju daloko psched smijazej dźěru na brjoh."

Ale s wotkel chze wjedźecź, so žmój wjeßko do wody cźißkoj? pomyßli žebi Hana, a hdy budźische to też widźał, do teje pusteje hole wós njemóże jěcź. Woda dże žwoju wěstu scźěžku, to naju nichtó njepschekhwata ... Tutych myßli njewupraji, nochzysche jemu hischcźe wjazy bolosćze cźinicź.

„Jutsje budźemoj žo tej wěźy prawje žmjecź“, snapschecźiwi Handrij njejabzy; „to budźesch widźecź, Hana, po tajkim podawku je cźłowjek dwójzy tak wježely. Popołdnju budźa herzy, wjecźor je wohnjostroj a też hewak budźe hischcźe něschto — schto, to cźi njepscheradźu?“

„Wostaj to, Handrijo“, nětkole holcźka srudna rjekny, „ja žebi psche to njemóžu a ty žebi nětkole też wjazy psche to njemóžesch, ty žy był kaž w roshorjenju, ty žebi njejžy mohł myślicź tak daloko, kaž je žo nětkole stało. A dokelž dyrbi to hižo tak bycź na tymle žwjatkownym wjecźoru, so mój młodaj cźłowjekaj na tymle cźołmje dale pojědźemoj do wěcźnoscźe, nochzu žo bojecź!“

Sažo mjelcźeschtaj. Po brjohu snoschowachu žo na cźerwjeń schkriczki žwjatojanskich muschkow; na njebju dyž a dyž hwězda hažny.

Tu dyrkotasche s daloka psches lěžy hłóž swona. Niz hranow bě žłyschecź, ale snoschowaze žo, wotemrěwaze swuki — te pschikhadźachu wěscźe s dalokeho městna.

Dołho poskhaschtaj łódźnikaj sdacźa połnym swukam. A hdyž bě poźledni synk doklincźał, žo směschał w liwkich wětrach nozy, rjekny Handrij: „To drje je hižo posdźe, hdyž pola žwjateho Jana wjecźor swonja!“

Potom sažo niczo hacź pleskot a warjenje wody. Cźumpanja cźołma po runinje, kiž žo stajna dale cźehnjesche, bě lědma pytnycź.

S wobeju bokow žo nětkole posběhowachu lěžnate hory.

„To cźłowjek njewěri, kak spěschnje tajkale woda běži“, bórbotasche Handrij, kaž by žam sa žo rěcźał; „nětkole hižo pschińdźemoj do doliny.“

Potom stany a sapocza wótsje a wótrischo wołacź. To bě wothłóž a swuk na wotwiskach horow, w schtomach — potom sažo niczo hacź warjenje wody a cźołmik žnowasche dale.

„Lědom dwazycźi krocźeli wot naju na woběmaj stronomaj je kraj a naju žiwjenje, a mój jědźemoj žrjedźa psches njej, Hana, nije je hańba! Nawuknył žym, kak žo łasy a rejuje a honi, ale kak žo we wodźe płowa, to njejžym nawuknył.“ Tak pachoł porěcźa. Potom žyže žo krucźe, so móżesche žo cźołm pschekiwknycź.

„Jenu nadźiju mam hischcźe“, rjekny Hanka, pschetorhujo njewježelu cźischinu, „hdyž je dźežata hodźina a nascha macź lehnycź dźe, cźesczi wožebje pjecź ranow Jesušowych a modli žo sa wschěch, kotsiž žu w tej hodźinje w žmjertnym strachu. Handrijo, žnadź pschińdźe jandźel a dowjedźe naju na žuchi kraj ...“

Njewježelе cźicho bywasche dale. Nóz bu dale hłubscha a cźěmnischa, woda pleskotasche a schucźesche, cźołmik kiwkasche a žnowasche žo spěschnischo dale.

Hana dźerżesche žo twjerdźe Handrijowoje ruki, Handrij rjekny: „Jeli so cźe nětkole pschimnu a mój skocźimoj do žołmow, dobudźemoj žo žnadź tola hacź na brjoh.“

„Ty widźisch, kak njeměrna je woda hižo tule, a brjoh je nahły. S wólnoscźu nochzemoj do žmjercźe hicź, Handrijo, to njeby prawje było. Ja chzu nětkole wocźi sandźelicź, potom njech Bóh luby Knjes cźini, kaž wón chze.

„Ow, ty móżesch to lohzy cźinicź, Hanka“, snapschecźiwi młodźenz, hacź nanajhłubscho hnuty. „Ale ja dyrbju wumrjecź jako mordař.“

Móznischo to schucźesche, žołmy žo wotražowachu a w skalnych scźěnach brjohow dostawasche schumjenje žwój wothłóž.

Cźołm žo kolebasche, sjedźowasche horje, spadowasche a bu wjerhnjeny wo skalnu scźěnu. Handrij žo seprě, slěse horje, pschimny žo korjeni kerka, slěse na kamjenje a sawyskny. Ale Hanka — so by ju pschimnył, na brjoh hrabnył, skocźi hischcźe raz do cźołma — tu bu cźołmik s woběmaj cźłowjekomaj w žamžnym wokomiku sažo wotstorcźeny a lecźesche žo kolebajo dale.

Nětkole žo młodźenz wujachleny do cźołmika swjese: „Nětkole, Hanka, je wschitko nimo, nětkole njeje wjazy wumóženja na tymle žwěcźe.“

Wón wsa jej kedźbnje korbik s ruki, sběže wobhladnje kwažny wěnz s njeho a połoži jón holcźzy na cźoło.

Tu sawoła holcźka s njewurjekniczе hnutym wutrobnym hłožom to žłowo: „Handrijo!“

Cźołmik lecźesche dale, nježeny, storkany, mjetany s jeschcźatymi žołmami. To schucźesche a warjesche žo wscho kaž žiwe we wodźe, a horka pschewižowachu skalne scźěny a dyž a dyž pschikrywachu jažne hwězdy na njebju.

Na dobo slecźa cźołmik nuts do najhłubscheje nozy a žurowje to schucźesche a hołcźesche, a cźołm rźesche a poskakowasche; žołmy jeschcźachu nad cźłowjekomaj, kotrajž twjerdźe žo pschimajo cźapnyschtaj do kolebazeho žmjertneho pschebytka.

Sajěkoj běschtaj do smijoweje dźěry.

Pschi njewopižomnym hołkocźe njebě žłyschecź, kak stonasche cźołm; cźasto prażny do hranatych skałow, bywasche sahnaty s njemdrymi žołmami do wěrjow, ale njerosžypny žo — wuwiwowasche žo pschezo sažo s móznych howrjazych smohow, a žnowasche spěschnje kaž s błyskom dale — dale a hłubscho do roskolinow a próśdnjeńzow — schtó wě, do kajkich hrósbnoscźow.

Skónczenje sapocźachu žo žołmjenja sažo trochu runacź, schucźenje wožłabnjesche a shubi žo do pleskotanja a zyrcźenja. Cźołm jědźesche po směromnym dnu — žnadź stejesche směrom. Lodowy wějesche powětr, jako bychu žo měke kapy, kiž s horka padachu, duzy po pucźu do sornow lodu pscheměnicź.

Sdasche žo, so Hana drěma, ale Handrij cźujesche, kak jeje hubje s waha dyrkotaschtej. Tak cźehnjesche cźołm a kolebasche žo. Prósdnjeńza bu tak niska, so žo prědk cźołma wjazy krócź dyri do swižowazych kamjeni. Ale schucźenje wody bu bórsy sažo wótrische a budkawsche, kapy pschikhadźachu cźežke s horka. Prósdnjeńza sdasche žo rosschěrjecź. Nasdala sapocza błuki hołk, kiž pschikhadźesche dale bliže a žo pscheměni sa straschnje krótki cźaž do porażazeho schucźenja wichora. Husta, włóžna mhła, proch s rosmjecźenych žołmow žo pschiwalowasche a hołkanje pschibywasche na hrimanje. Spěschnischo lecźesche łódźka dale — tu postany Handrij na pok a sawoła: „Nětkole, Hanka, wołam cźe hischcźe ras wo wodacźe!“

Wona tych žłowow njeżłyschesche; prjedy hacź poželstwo s poźlednim postrowom k lubowanemu samérej dozpě, pohłuschi jo schucźaza hara. — Nětkole poskocźi cźołmik horje, nětkole storcźi sažo dele, kaž s błyskom slecźa do hrożazeje hłubiny — móżny stork a cźołmik wosta krucźe žedźo.

Handrij poskocźi, wutorže holcźku k žebi a sběže ju na kamjenite dno. Cźołm bě sascheźěpnjeny do skalneje rospukliny, nad jeho žwobodnje stejazym prědkom žnczesche jeschcź.

Ale cźłowjekaj běschtaj na twjerdym dnu a lěseschtaj po kamjenjach horje w hrósbnej nozy hacź na rune, hładke městno — tam žo swjeseschtaj k semi. Běschtaj sažo na wěstym dnu, runje tyžaz žahow hłuboko pod semju pokhowanaj, a wobžucźenaj s howrjazymi smohami.

„Ssnadź namakamoj wupucź, Hana!“ rjekny Handrij, s nowej nadźiju woživjeny.

Holza na dobo saschkrěcźa a dźerżesche žo widlischcźojcźe młodźenza. Lódsymne swěrjo běsche k jeje nohomaj dolěsko, wona wottschaže jo wot žebje.

(Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Towarstwo Pomozy sa studowazych Serbow mějesche, kaž kóžde lěto, też lětża žrjedu po žwjatkach, 6. junija, žwoju hłownu shromadźisnu. Běsche to 26. Shromadźisna bě jara derje wopytana. Pschedžyda, knjes farar Räda, krótko po 3 hodźinach shromadźisnu wotewri a wutrobnje powita. Spomni na semrjecźe knjesa fararja em. Gólcźa-Rakecźanskeho, kiž je w prjedawschich lětach žobustaw był. K wopomnjecźu semrjeteho pschitomni postanychu. Dale wosjewi knjes pschedžyda, so je Jeho Majestosćź kral dołholětnemu pišmawjedźerjej Towarstwa, knjesej seniorej Skali, wusnamjenjenje spožcźił; s pschihłožowanjom pschitomnych wupraji pschedžyda, so ma zyłe Towarstwo na tym radostny podźěl a žo žobu cźesczene cźuje. Knjes pišmawjedźeŕ žo sa wuprajene sbožepschecźa wutrobnje podźakowa a žlubi, so chze Towarstwu też dale žwěrnje służicź. Hdyž bě po namjecźe knjesa fararja Kubizy sa dźeński porjad žo wobsamkło, so maja pschichodnje hłowne shromadźisny też nascheho Towarstwa žo w Sserbskim Domje wotbywacź, poda pišmawjedźeŕ rosprawu wo skutkowanju Towarstwa w minjenym 26. lěcźe. Rosprawa na to pokasa, so drje nasche Towarstwo, kotreż tola jenicźzy sa spomoženje nascheho serbskeho ludu skutkuje, runje mjes ludom telko kedźbnoscźe njenamaka, kaž by žebi sažłużiło, so pak je tola s nadobnymi darami wótcźinjzy smyślenych dobroczelow derje sałożene a jeho dalsche spomožne skutkowanje sawěscźene. Se žwojim cźichim žwěrnym skutkowanjom pak wone tola dale a bóle derje sažłuženeje ważnoscźe a kedźbnoscźe a s tym też podpjery nabudźe. Towarstwo je w minjenym lěcźe 600 hr. pomozy studowazym wudźělicź mohło, a to 2 theologomaj po 75 hr., jenemu 90 hr. a jenemu studentej filosofije 120 hr., dale 5 wucźerskim seminaristam: dwěmaj po 40 hr.,

dwěmaj po 50 hr. a jenemu 60 hr. — S rosprawy pokładnika, knjesa wučerja Polana, žo shoni, so je Towarstwo pódla wupłaćenje podpjery sažo wjetschi pjenjes ke kapitalej pschipokładnicź mohło, tak so jeho samoženje nětko 23404 hr. 98 np. wučinja. Knjesej pokładnikej sa jeho žwěrne a njewustawaze dźěło pschedžyda a wschitzy pschitomni wutrobny dźak wuprajichu. Po jeho namjecźe shromadźizna wobsamkny, so ma žo na revers, kotryž dyrbi student, hdyž podpjeru dostanje, podpisacź, pschidawk stajicź. S reversom mjenujzy podpjerany žlubi, so chze dostatu pomoz Towarstwu sažo wrócicź, hdyž žam do lěpschich wobstejenjow pschiňdźe, so by žo tajka pomoz sažo druhim studowazym mohła pschiwobrocicź. Na to mnosy njedźiwaja a na žwoju moralisku winowatosć sabywaju, haj, někotsi s nich ani žobustawy Towarstwa njejžu. Kóždy widźi, so žo to s niczim samolwjecź njehodźi. Dosćahnywschi dobrych, cźasto wunoschnych sastojnistwow a wopuschćiwschi Sserbow, njespominaja wjaz na podpjeru, kotraž je jim k temu dopomhała. Teho dla dyrbimy žo prózowacź, pomjatk tajkich nježwěrnych trochu požylnicź. Duž ma žo na spomnjenych reversach pschidacź, so kóždy žlubi, so chze žobustaw Towarstwa bycź, s najmjenscha tak dołho, hacź žwoju pomoz Towarstwu njewróći. Shromadźizna žo 1/2 5 hodź. wobsamkny. — Lubych Sserbow pscheproschujemy, so bychu Towarstwu jako žobustawy pschistupili. Pschinoschk jeno 1 hr. na lěto wučinja. Rjech žwój pschistup wosjewja žwojemu wožadnemu fararjej, kiž wscho dalsche rady wobstara.

S **Budyschina.** Wusběhanje rekrutow směje žo sa wšy Budyskeho a Scherachowskeho hamtskeho hejtmanstwa 11., 12., 13., 14., 15. a 16. junija dopołdnja wot 1/2 8 hodźin w tšelerni w Budyschinje.

— Wokoło žwjatkow je lětža symnischo było, hacź druhdy wokoło hód. Jěra syma je s dźěla w Němskej póndźelu wjeczor tschěskała. Na horach je w žrjedźnej Němskej thermometer 3 grady, w nižinach 1 grad symy pokasował. Hischcźe žurowischo je w Alpach duchało. Hory běchu hacź do dołow se žněhom pschikryte. W Korutanskej thermometer hacź na 6 gradow symy spadźe. Město kuntworow žněhowe mjetele w powětsje hrajachu.

S **Kelna.** Pjatk tydźenja žu naschu wjeź sažo ras zyganjo domapytali. W domje tudomneho žiwnoscźerja Rjencźa woni wo wolij proschachu a sa nim stwy a komory pschepytachu. Mjes tym so Rjencźowa mandźelska, kotraž bě žama doma, zyganam w stwizy wobarasche kradnycź, žu wó jstwje pjenježnu mósceň s 20 hriwnami wučuschlili. Woni žu s njeje 10 hriwnow žlěbornych pjenjes wsali a so by žo paduschstwo njepytko, sa něhdźe 2 hriwnje nikla do móschnje žypli. Žiwnoscźer Rjencź, kotryž domoj pschischedschi wo zyganskim wopycźe shoni, hnydom pohlada, hacź njejžu móscheň žobu wsali, tola ju njewocźini. Hakle nasajtra, hdyž chzyschce pjenjes s njeje wsacź, žo dohlada, so běchu ju zyganjo w ruzy poměli a do njeje město kranjenych žlěbornych pjenjes nikla stykali. Mjes tym běchu pak zyganjo schtó wě hdźe wotjěli, tak žo drje by cźežko było, jich sažlapicź, hdy by žo sa nimi žlědźiło.

S **Hucźiny.** Privatny ludźazy póstiski sapschah, kotryž dopołdnja 9 hodźin 45 mjeńschinow s Hucźiny do Budyschina a 12 hodźin 40 mjeńschinow pschipołdnju s Budyschina do Hucźiny jěsdźesche, njebudźe wot 11. junija wjazy jěsdźicź.

S **Budestez.** Mjes tymi, kotsiž žo druhi dźeń žwjatkow w naschim Božim domje swěrowacź dachu, běschtaj tež žlubjenaj, kiž staj wobaj hłuchoněmaj. Wožebje mózesche nawoženja žwoje „haj“ pschi wěrowanju jenož psches žwoje znamjenje sjewicź.

S **Budestez.** Druhi dźeń žwjatkow je w Sahorju sahorjeny Sserb, Michał Bjenada, na kotrehož žu „Sserbske Nowiny“ wjazy krócź pschi wschelakich składnoscźach spominałe, nahle semrjeł. Psches 82 lět stary, bě wón žnadno jenicźki po wschěch Sserbach, kiž je wschě wulke ludowe žerbske žwjedźenje a konzerty wot prěnjeho hacź do poslednjeho wopytał. Teź pschi poswjecźenju Sserbskeho Domu bě wón se žwojej běłej, schědźiwej hłowu mjes poskucharjemi. Pschebywajo w narodnej wšy nascheho Kozora bě wón wožebity lubowar žerbskeho spěwa. S zyła bě njebo Bjenada muž originalneje postawy a njewschědneho waschnja, napadny psches žwoje mudre, jažne wócźko, snaty psches žwoju horjazu luboscź sa wschě narodne naležnoscźe. Psched dwěmaj lětomaj je se žwojej nětk hižo semrjetej mandźelskej słoty kwaž w žrjedźisnje wschěch žwojich dźěcźi s radoscźu žwjecźił. Wožebje žo na žwjatki sradowasche. Druhi dźeń bě kwaž jeho młódscheho žyna w Boschezach. Hižo bě žo žwoju njedźelsku drastu swoblekał, so by na kwaž žyna jěł, dha bu po Božej woli nahle wotwołany. Pschezo bě proržył, so njeby dołho cźerpicź trjebał, a Bóh je jeho próstwy wušłyschał. Sańdźeny schtwórtk bu na Budesczanskim pohrjebnischczu k měru położeny. Wón spi w Božim měrje!

S **Běłych Rožliz.** Sańdźenu wutoru wokoło 10 hodźin stej žo brózni, papjerniskimaj dźěłacźerjomaj Teichej a Barej žłuschazej, wotpalikej. Brózni běschtej k žebi pschitwarjenej a se žłomu krytej. Woheň je žo se słóstniskej ruku sakożił.

S **Koporz.** K dźěławym žonam na naschim knježim dworje bě też powjesć pschischła, so chzedźa žebi měschczanszy twarszy dźěłacźerjo se strajkom msdu polěpschicź. Hižo dawno běchu dźěławe žony se žwojej msdu njespokojom, a strajk w Budyschinje k temu dowjedźe, so skónczinje tale potajna njespokojnosć na sjawne wuraszy. Žony žo rosžudźichu, so njebudźa po dotalnej msdźe dale dźěłacź. Póndźelu tydźenja do žwjatoka dźěłacź pschestachu a žo bližsche dny wjazy na dwór njewrócźichu. Dokelž pak swjaskoweje kassy nimaju, kotraž by kóždej strajkowarzy wob tydźeń 8 abo 10 hriwnow podpjeranja wupłacźiła, mějachu sa lěpsche, s knježim sarjadnistwom wo wyschschu msdu jednacź. Po dołhich wuradźowanjach žo skónczinje žonam na hodźinu nowy pjenježk wjazy msdy pschiswoli. S tym žo spokojichu a nětko sažo porjadnje na dźěło khodźa.

S **Rakez.** Tydźenja žo pisasche, so bě jene dźěcźo do wješneje hrjebje padnyło, kotreż běschtaj pak dwaj mužej žmjercźi wukhowałoj. Pjatk popołdnju wokoło 3 hodźin je žo podobne njeschoże stało, tola je žo tón krócź bohužel cźłowiske žiwjenje sahubiło. Hdyž w spomnjenym cźasu dźěcźi žebi hrajkajo k rěžy Cźorniziy pschiňdźechu, jene s nich, 3lětna holcźka tudomneje swudowjeneje žiwnoscźerki Mětoweje do rěki padże a žo w njej ponóri. Mjes tym so na pomoz sawołani ludźo sa dźěsćom pytachu, bě jo žylnje běžaza woda hižo 500 metrow dale wotnjesła. Pschi rěžy na poln dźěłazy žyn žiwnoscźerja Dittricha žo tam we wodźe pluwajeho dźěsćźa dohlada. Jemu žo poradźi, jo dožahnycź a wucźahnycź, tola bohužel bě hižo morwe. Bolosćź macźerje a žwójbnych njeje wopisacź, hdyž dźěcźo morwe domoj pschinjesechu, kotreż bě pscheď poł hodźiny cźiłe a strowe wot nich schło.

S **Lubija.** W cźežkich myšlach je žo 37 lětna mandźelska tudomneho kłobukarja Hähna s wobydlenja w schtwórtym poskhodźe na dróhu dele cźišła. Wobžaromna žona je žebi nop rosraszyła a žo snutskownje cźežko wobschkodźiła.

S **Kamjenza.** Dla horncźerskeho strajka we Wrótžławju je swjask 150 němskich khachlowych fabrikantow wobsamknył, wschěch organisowanych khachlowych horncźerjow s dźěła puschcźicź. W Kamjenzu žo 100 organisowanych horncźerjow s wusamknjenjom s dźěła potrjecha.

S **Wyšokeje** pola Kamjenza. Wucźerske městno pschi tudomnej dwěklažnej schuli ma žo s nowa wobžadźicź. Sakładna msda 1200 hriwnow wučinja, pódla teho 100 hriwnow sa bydło a 110 hr. sa wučbu w pokracźowanskej schuli.

S **Lukez** pola Kamjenza. Sańdźenu wutoru cźežke njewjedro psches nasche strony cźehnjesche. Błysk do domskeho a hródże žiwnoscźerja Mayera dyriwschi, Mayerowu žonu pohłuschi, dwě krowje sarasy a wjele schkody w twarjenju nacźini, tola njesapali.

S **Draždźan.** Prěnju njedźelu po žwjatej Trojizy, 17. junija smějemy tudy da-li Bóh žwoje lubowane žerbske kemsche dopołdnja 1/2 12 hodź. w kschižnej zyrkwi. Sserbszy prědowacź budźe nam knjes farař Kubiza s Bukez, spowjednu rěcź směje knjes farař Jakub s Njeżwacźidła. Bóh daj žoże!

Se Sleho Komorowa. Pjatk wjecźor je kótkowy tepjeł H. B. jenu holzu do kerkow pschi Hródkowskej drósy scźahnycź spytał, so by ju tam wumozował. Ludźo, po drósy duzy, holzyne wokanje saštyschachu a jej na pomoz khwatachu. Njekražnik drje cźekny, tola sa nim pytajo jeho wušlědźichu, so mózesche jeho žandarm sajecź a žudnistwu pschepodacź.

Se Sslepeho. Sańdźenu žrjedu wjecźor wokoło dźewjecźich hodźin je žo tu brózeň, sahrodnikej Hanžej Dajnzej žłuschaza, wotpalika. Tójschto žita, žłomy, žyna a jenu ruczinu mlócźazu maschinu žu płomjenja snicźiłe. Mjes žykawami, kotreż běchu k haschenju pschijěłe, bě Rowniska prěnja. Kaž žo druhdy stawa, so žo do stracha a srudoby žměschk měscha, tak běsche też tu. S Trjebina běchu teho runja se žykawu na pomoz khwatali. Hdyž pak chzychu sapocźecź wodu do wohnja žykacź, žo dohladachu, so běchu s khwatkom sabyli, schlawchi žobu wsacź. Duž dyrbjachu s dołhim mjeswocźom njedobrowólnje prózdni pschihladowacź, kak druzy płomjenjam wobarowachu.

S **Rowneho** pola Sslepeho. Pola naž bě hacź dotal sastarske waschnje, so pschi wohnjowym strachu w žužodnych wšach kóždy mužski woheň haschecź běžesche, kotryž mózesche někak woteńcź.

Wóndano je pak žo nowa žykawa kupika a žo ſ dobom dobrowólna wohnjowa wobora ſakožika. Sa pſchipad wudyrjenja wohnja žu žo nowe ſnamjenja poſtajike. Te jenož ſa žobuſtawy wohnjoweje wobory płacza, mjes tym ſo žo druſy wobydlerjo nimaju wo nje ſtaracź. To je žo kóždemu doroſczenemu roskkadowako. Tajke powuczenje pak je pola mnohich ludźi ſ jenym wuchom nuts a ſ druhim wuchom won ſchko. Hdyž žo wóndano mużſtwa wohnjoweje wobory ſe ſignalemi k ſwuczowanku wołachu, žo nichtó wjazy na nowy porjad njedopomni. Pſches hłowu a pſches ſchiju ludźo ſ khežow wuſkakachu a žo wuſtróżeni praſchachu, hdże žo pali. Nowu žykawu a žo woſchczerjaze mużſtwa wohnjoweje wobory wuhladawſchi, ludźom žwitaſche, czeho dla bě žo na woheń ſapiſkako. Na nowy porjad žwarjo žo domoj žnowachu. Tam widźachu, ſo mějachu k žměchej hiſchcże hnėw a ſchkodu. Jena hoſpoſa, kotraž runje połcź ſchkrějeſche, hdyž žo wohnjowe piſkanje ſaßłyſcha, bě ſe ſtróżelemi tuk do wohnja wulaka, druhej bě žo wußmuž na wohniſchczo wukidnył, tſeczej bě žo khoſejowy hornz powalił a ſaßo druhim bě žo nėſchto druhe ſke njedobre ſzofako. Nėtko drje žo powuczenje tak rucze ſ pomjatka njeſhubi.

S Trjebina. W tydźeńſchej rosprawje wo ſ nowa wotkrycźu wuhloweje jamy ma žo porjedźicź, ſo žo w tejle jamje njeje pſched 10, ale hižo pſched 40 lėtami dźėłako.

S Trjebina. Schtož žo tydźenja wo nowotwarbje naſcheje ſchule pißaſche, hiſchcże zyle njetrjechi, dokelž w tu khwilu žebi nichtó na wuwjedźenje nowotwara njemyßli. Ale hdyž žo podkopki wotewrja a žo kopiza zuſeho luda žem pſchicźehnje, potom dyrbi žo hnydom nowa ſchula twaricź. Teho dla by jara wużitne byko, hdy by žebi gmejna wot towarſtwa pjenježnikow, kotſiž chzedźa na naſchich polach bohatſtwa wudobycź a nadobycź, wėſtu ſummu a niz pſche maku ſa nowotwar ſchule žadaka. Snate wſchak je, ſo dźėławy lud žanych dawkow njepłacźi, a duž dyrbja naſchi burja te zyke wudawki njeſcź, mjes tym ſo cźi, kotſiž ſ wuhlom pjenjeſy ſaßkužeja, daloko wot naß žedźa a žo wjeżela, ale na naſche ſchulſke płacźenje žo njedopomnja.

Přilopk.

Žałożny njeſkutk je žo njedaloko Kamjenizy (Chemniz) ſtał. 18lėtnu Linu Jägerez w jenym hacże pola Pleiſſe tepjenu namakachu. Prjedy teho bě na rejach była a žo ſe ſchtyrjomi pachołami domoj pſchewodźała. Cźi žu ju duzy po pucźu najſkerje wumozowali a do wody cźiżli. Statne rėcźniſtwo wėź pſchepytuje.

* Wożebite žwjatkowne pſcheżłapjenje žo žwjatkownym wulėtarjam w Altenburgu w ſakſkich rudnych horach doſta. Druhi žwjaty dźeń na dobo do žnėhoweho mjeczela pſchińdźechu. 4. junija a žnėh — kak žo to hromadże hodźi? — W Gaſteinje w Awſtriſkej bě žobotu žylne njewjedro; potom žo žnėh dźėſche, kotryž łohcź wyżoko ſemju pſchikrywaſche.

* „Schtóž dyrbi njeſboże měcź, žebi nohu we łożu ſłama", praji ludowe pſchiżłkowo. Podawk, kotryž je žo w Georgswaldże ſtał, pſchiżłkowowu wėrnoſcź wobkrucza. W tamniſchej khorowni je žebi jena 84lėtna żona, kotraž hižo 3 lėta khora leži, we łożu ſcźehnjo lėweje nohi ſłamała.

* S Plauena w Vogtlandſkej piżaju: Strajk tudomnych ſchewſkich pomoznikow je žo ſ njewuſpėchom ſkóncził. Strajkowanſka kaſſa je žo bórſy wuczerpała. Połojza pomoznikow njebė žo pſchi strajku wobdźėliła.

W Plauenje bě wóndano ſa jedyn dźeń na žudniſtwje 79 termijow dla dźėlenja mandźelſtwa poſtajenych.

* W Rathenowje jene dźėczo ſe żeleźniſkeho woſa padże. Macź ſa nim ſ woſa ſkoczi. Wbohej żonje žo pſchi tym lėwa noha wotjėdże, mjes tym ſo žo dźėczo po ſdaczu jenož ſ łohka wobſchkodźi.

* W nahłym hnėwje je w Altłužheimje pola Heidelberga ratař Bühnau ſe žwojim jenicźkim młodoſtnym žynom žo ſwadźiwſchi tuteho ſatſėlił. Wón žo potom žam žudniſtwu ſtaji.

* Njewobhladniwe wobkhadźenje ſ tſėlbu je w Langenbruchu cźłowſke żiwjenje ſnicziło. 15 lėtny cźeladnik Bertholđ na tamniſchim Richterez kuble ſ teſchinkom do hołbjow tſėlejo Richterez tſilėtneho hólza do hłowy trjechi. Dźėczo tón žamy dźeń wjeczor wumrje.

* (Njeſboże ſ automobilom.) 26-lėtny Groh ſ Großzöberna pola Plauena žwjatkowniczku ſ jenopſcheżnym woſom domoj jėdźeſche. We woſu nutſka Grohowa macź ſ dwėmaj dźėſczomaj žedźeſche. Na dobo woſej automobil napſcheczo pſchihna. Kóń žo ſpłóſchi a do pſchėrowa ſkoczi. Wós žo powrócźi a žo rosbi. Groh žebi ruku ſłama, mjes tym ſo žebi jeho macź wobruczku ſłama a bjedro ſcźiſchcża. Dźėſczi ſtej na dźiwne waſchnje njeſranjenej woſtałej. Automobil, kotryž je pjecza ſ rheinſkeje provinzy pſchijėł, dale jėdźeſche. Mjeno jeho wobżedźerja njeje žo mohło naſhonicź.

Na dróſy ſ Gothy do Eiſenacha ſtaj wutoru dwaj franzowſkaj automobiliſtaj jene dźėczo pſchejėłoj. Jemu žo noha ſłama a hłowa žo ſrani. Franzowſaj 1000 hriwnow kawzije ſapokożiwſchi dale jėdźeſchtaj.

W Neuhofje pola Wiesbadena jedyn ſe ſchtyrimi wożobami wobżadźeny automobil po kołatym pucźu jėdźeſche. Pſchi tym žo automobil powróćźi a žo rosbi. Jedyn Wiesbadenſki wobydleŕ žo ſaraſy, automobilowy wjednik a jedyn żobujėdźeŕ žo ſraniſchtaj.

* Se ſliwkami je žo zyka Salzburgſka wupuſczika. Wjele moſtow je žo ſ wulkej wodu żobu wſako, żywy žu wſchudże ſniczene. S burſkich domow žu žo tſėchi ſwottorhake a žo ſ wėtrom rosmjetake. S błyſkom žu žo nėkotſi ludźo ſaraſyli. Jene dźėczo je žo w żołmach napjateje Salzachſkeje rėki tepiko.

* (Se żeleſniſkim cźahom žo rosmjatk.) Wóſnik Anders pola Cźopliz w połnóznych Cźechach žrjedu do Ullersdorfſkich wuhlowych podkopkow jėdźeſche. Hdyž wón runje na kolije Cźopliczanſko-Uſtjanſkeje żeleſniży ſajėdże, pſched nim a ſady njeho ſawjera dele padże, tak ſo wón ani do ſady ani do prėdka njemóżeſche. Jedyn tworowy cźah pſchijėdże a wobżedźerja a konja rosmjecże. Anders njebė ſwonjazy ſignal ſaßłyſchał.

* Cźeżke żeleſniſke njeſboże je žo druhi dźeń žwjatkow wjeczor mjes Nowej Paku a Bělohradom na awſtriſkej połnóznej żeleſniży ſtało. Tam žo ludźazy cźah, ſ wopytarjemi Liberzſkeje wuſtajeńzy wobżadźeny, ſwróćźi. Dwaj woſaj žo powrócźiſchtaj a žo po naßypje dele waliſchtaj. Jedyn póſtſki ſaſtojnik žo mori, jedyn pucźowař, dwaj póſtſkaj ſaſtojnikaj a jedyn żeleſniſki ſaſtojnik žo cźeżko ſranichu, lohke ſranjenje 25 pucźowarjow pocźerpi.

* W Zellu w Bayerſkej je žo ſ błyſkom tamniſcha zyrkej ſpaliła. Najſkerje je błyſk njedźelu dopołdnja do zyrkwje dyrił a ſapalił, tola je nózny ſtražnik hakle póndźelu rano w 4hodźinach woheń pytnył. Sso palaza wėża a kóſka žo do zyrkwje walichu, kotraž žo hacź do woltarja wupuſcźi. Nadobu a monſtranzu wukhowachu. Sa twar noweje zyrkwje ſtej žo hižo dwė lotteriji wuhrałej.

* Cźeżke njewjedra ſe ſliwkami žu w krajinje pſchi Werraſkej rėzy ſakhadźałe. Satraſchny wichor wodowu trubjel žobu wjedźeſche, ſ kotrejež žo ſ rėku woda na ſemju lijeſche. We Wórbižu žo na dwórniſchcźowej dróſy kaſtanijowe ſchtomy wot korjenjow wotwjercźichu. Semja je žo ſ mėſtnami meter hłuboko wudrėła, a pjerſchcź ſ polow je wotpławjena. Łuki a paſtwiſchcża žu tołſto ſ błótom ſanjeżene.

* Loni bě žo ſ mėſchcźanſkeje hłowneje kaſſy we Wbohowje w ſakſkej provinzy 30,000 hriwnow rubiło. Tele pjenjeſy žu žo nėtkole ſ Halle bjes mjena kažy wrócźo póżłałe. Jako rubjeżnika žu nėtko kowařſkeho miſchtra Springera ſ Wbohowa wułlėdźili.

* (Jeneho cźornocha w Barlinje lynchowali.) W Barlinje bě w jenej pſchedawańi pokodniſchich płodow w parku „Połnózna Hwėſda" jedyn cźornoch jako pſchedawař poſtajeny. Dźėcźi jemu klubu cźinjachu a do njeho tſchėſki mjetachu. S tym žo cźornoch roſkobi a do nich zyhel cźiżny. Jena holza žo ſ nim do hłowy trjechi, ſo ſ krwju polata na ſemju padże. Teho dla žo ludźo w parku roscźercźichu. Sso do pſchedawańje dobywſchi cźornocha ſ njeje wucźeżechu a jeho na żałożne waſchnje pſchemorſkachu. S wulkim hołkom jeho potom na polizajſtwo dowjedźechu.

* Morweho ſkażeneho pża pſchepytajo, je žo wokrjeżny ſkótny lėkař Schleger natyknył a je w Paſteurſkim wuſtawje w Barlinje pomoz pytał.

* (Milionowe herbſtwo.) Jedyn njeſamożity ſaſtojnik galiziſkeho krajneho wubjerka je powjeſcź doſtał, ſo je jedyn pſchiwuſny w Ameriży, kotryž je nėtkole wumrjeł, jemu a jeho 6 dźėcźom 16 milijonow dollarow wotkaſał. Sbożowny herba je ſ dobom wot jeneje Frankfurtſkeje banki telegrafiſku pſchipokaſanku na 6000 hr. jako pucźowanſki pjenjes do Ameriki, do kotrejež je hižo wotjėł, doſtał.

* (Ssmjerty pad ſ jeneho balkona.) Dr. prawiſnow Muzgli w Bernje, jedyn ſ najwyſchſchich żeleſniſkich ſaſtojnikow w Schwajzarſkej pſched nėkotrymi dnjemi na balkonje žwojeho doma, pſched 5 lėtami natwarjeneho, ſtejeſche, hdyž žo hubjenje twarjeny balkon ſ nim dwaj poſkhodaj dele wotwali. Dr. Muzgli paduwſchi wumrje.

* (Khoſtane wokoſchenje.) Jedyn pſchekupz bě w żeleſniſkim woſu jenu ſchwalczu bjes jejneje dowolnoſcże wokoſchił. Eſſenſka khoſtanſka komora jeho teho dla k jaſtwu na dwė njedźeli ſaßudźi.

* (Psche bohacże žohnowany ſ dźěćźimi.) S Wulkeho Waradima we Wuheŕſkej piſaju: W-tudomnej porodźeŕni-žu žo ſchtwórniki ſ njewſchědnymi wobſtejnoſćźemi do wukublanja pſchijake. Ratarja Siegmunda Szekela ſ Jlenczfalva bě jeho mandźelſka pſched někotrymi njedźelemi ſe ſchtwórnikami wobdarika. Sa tónle njewoczakany pſchibywk njemějeſche ſbožowny znan žaneho měſtna, dokelž dyrbjeſche jeho dom pódla jeho mandźelſkeje hiſchće 44 dźěćźi hoſpodowacź. Szekely, kotryž je 51 lět ſtary, ma ſchtwórtu žonu a ſ jeho ſchtyrjoch mandźelſtwow je 52 dźěćźi wuſchło, ſ kotrychž žu jenož 5 wumrjeke. Se žiwych dźěćźi je 31 hólzow a 17 holzow. Hiſchće ženje žo njeje Szekelej jene dźěćźo žame narodźiło, pſchetož jeho žony jeho ſtajnje ſ trójnikami, ſchtwórnikami a ras žamo ſ pjećźakami wobſbožile.

Wuſzudźenja.

Khoſtanſka komora. 19 létny, ras khoſtany blidaŕ Burke bě 11. měrza pſched „tſjomi lipami" ſpytał, jeneho draſchlerja pohnucź, ſo by žo pſchi ſtrajku w Budyſkej meblowej fabrizy wobdźělił. Pſchi tym bě wón jemu ſkſchiwdźaze wudma nadawał. Lawniſki žud bě Burku dla pſcheńdźenja pſchećźiwo § 153 pſchemyſłoweho porjada ſaſzudźił. Wobſkorźeneho powołanje pſchećźiwo wuſzudej žo ſacźiſzny.

Hoſpodaŕſki pomoznik J. F. A. Rößler ſ Noweje Wſy pola Rakez bě loni 22. oktobra ſ jěſdnym kolom po dróſy pſches Rakezy jědźo 9 létnu dźowczičźku gratmiſchtra Nowaka potorhnył, kotraž bě žebi pſchi tym nohu ſkamała. Rößler žo dla lohkomyſłneho cźělneho ſranjenja wobſkorźi, tola žo pſched lawniſkim žudom wuwinowa. Nan dźěćźa, kotreż bě do ſchkody pſchiſchło, pak žo na druhu inſtanzu powoła a ſ tym dozpi, ſo Rößlera k 10 hriwnam pjenježneho khoſtanja abo k jaſtwu na dwaj dnjej a k ſapłaćźenju khoſtow ſaſzudźichu.

Hiſchće ženje žo ſkyſchało!

Najlěpſche **mantle ſa jěſdne kola** po 3 mk. 75 np.,
najlěpſche **ſchlawchi ſa jěſdne kola** po 2 mk. 75 np.,
jenož najlěpſcheje druźiny,
kaž tež wſchu **potrjebu ſa jěſdne kola**
po najtuniſchich płaćźiſnach porucźa

Ota Büttner

pſchedawaŕnja koże, cźěrjeńſkich rjemjenjow a techniſkich gumijowych wěžow
w Budyſchinje pſchi hłownym torhoſchću 9.

Tućźne žwinjaze mjažo punt po 75 np.,
žadło pſchi 3 puntach punt po 70 np.,
połcź, cźerſtwy pſchi 5 puntach punt po 75 np.,
połcź, žuſcheny pſchi 5 puntach punt po 80—85 np.,
žuſchene mjažo punt po 80 np.,
dobru kołbažu punt po 60 np.,
běłu kołbažu pſchi 3 puntach po 70 np.,
mettown kołbažu, pſchi 3 puntach po 70 np.,
kobołkawn kołbažu pſchi 3 puntach po 70 np.
porucźa

Richard Nierth

na žerbſkej haſzy 18 pſchi ſtarych kaſarmach

Měſchany žad

punt po 30, 40 a 50 np.,

žłowki

punt hižo po 20 np.,
kaž tež wſchě druhe žadowe druźiny
porucźa tunjo

Otto Sachse
na bohatej haſzy 4.

Stajnje cźerſtwu

lanowolijowu muku

porucźa **Khorla Karowe**
pſchi žitnych wikach.

Najlěpſchi

khoſej

ma jenož

Otto Sachse
na bohatej haſzy 4.

Dźěłaćźerſku žwójbu
po móžnoſćźi na zyhelnſke dźěło žo wuſtejaza, k 1. julijej t. l. ſ darmotnym wobydlenjom, tepjenjom a žwěćźenjom pyta **Pawoł Arnold** w parnej zyhelnćźi w Tſjoch Hwězdach (Dreiſtern).

Tón ſnaty muž ſe wžom, kotryž je 16. haprleje 1904 w jenych tudomnych klamach ſa žwojeho 13 létneho žyna, kotryž tehdy do tachantſkeje ſchule khodźeſche ſchěre wobleczenje kupił, žo ſ tuttym napomina, ſo by hiſchće winojte woſtajene 16 hr. 50 np. wěſće hač do **1. julija t. l.** w klamach **pſchi hłownym torhoſchću** cźiſzło 5 ſapłaćźił.

Guido Reiche

ſłótnik a žłěbornik
pódla hoſćźenza **„ſłoteho hodlerja"**
pſchi hłownym torhoſchću 2
porucźa žwój wulki ſkład

debjenkow a žłěbornych wězow

wot najjednoriſcheho hač do najwožebniſcheho po wurjadnje tunich płaćźiſnach.

Wěrowanſke pjerſchćźenje
po kóždej płaćźiſnje,

žlubowe, kwažne, žłěborne, jubileiſke dary na wulki wubjerk.

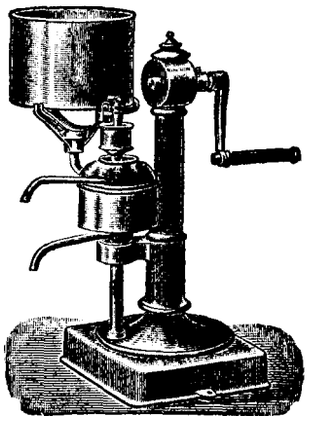

„Thuringia" zentrifugi

žu a woſtanu najlěpſche a najjednoriſche.
Hrajizy lohke cźěrjenje.
Najwjetſche wotſběranje.
Jenož pokhwalaze pſchipóſnacźe.

Weckowe apparaty

wſchu zyrobu cźerſtwe džeržaže.
Jednore, hódne, ſpuſchćźomne!
We wjele tyžaz žwójbach wupruhowane.

Jeniczka pſchedawaŕnja w Budyſchinje
pola **Oskara Buttera**
pſchi žitnych wikach 12
a na Tſělanſkej dróſy 18.

Meblowy magazin Khorle Käſtnera

na žukelnſkej haſzy 11
porucźa žwój wulki ſkład
meblow wſcheje druźiny, jako
draſtne khamory,
ſchkleńcźane khamory,
ſtołpowe khamory,
ſoſy,
vertiki,
komody,
jědźne, ſoſowe
a wuczahanſke blida,
trumowowe, ſtołpowe a druhe
ſchpihele,
draſtne hrabje,
drjewjane koffry,
kožа
ſ matrazu a bjez njeje,
ſtoły wſchěch druźinow,
kuchińſke khamory a blida
a wſchelake druhe,
žamžnu moleŕnju a **lakěraŕnju.**
Tunje płaćźiſny.
Sprawne poſłužnje.

Wolijowe barby

wſchěch ſnatych nuanžow, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdźe ſkhnyjaze,
moleŕſke a murjeŕſke barby,
terpentinowy wolij
(němſki a franzowſki),
najlěpſchi
lanowolijowy firniž,
jara derje a twjerdźe ſkhnyjate,
jantarjowe laki,
kopallaki,
damarlaki,
želeſowe laki,
Kölnſki klij kaž tež
murjeŕſki klij,
drobnu krydu,
gyps,
portlandſki zement,
najlěpſchi karbolineum,
barbicźe wſcheje druźiny,
ſchablony
ſa molerjow a murjejow
porucźa a ma pſchezo na ſkładźe po najtuniſchich płaćźiſnach

Emil Měrſch,

drogowe khlamy
24 na kamjentnej haſzy 24.

Bukeczańske ſerbſke a burſke towarſtwo

ſmějetej ſwój **ihromadny wulět** njedźelu po ſwjatkach. **10. junija,** na horu **„Czornobóh“.** Shromadźenje popołdnju w 2 hodźin w Mětrachez hoſczenzu we Wuježku.

Wo hohate wobdźělenje proſzytej **pſchedźydſtwje.**

Mißionſki ſwjedźeń w Barcze.

Wutoru 12. junija ſměje ſo, da-li Bóh, w naſchim Božim domje **ſwjedźeń mißionſtwa mjes pohanami.** Sſerbſka Boža ſłužba ſo popołdnju w 2 hodź., němſka w 4 hodźinach ſapočnje.

Sſerbſke ſwjedźeńſke prědowanje je knjes farař **Waltař** ſ **Wóßlinka,** němſke knjes duchowny **Berg** ſ **Budyſchina** pſcheczelnje na ſo wſak.

Wſchitzy pſcheczeljo mißionſtwa ſu k temu pſcheproſcheni.

Bartſke zyrkwine pſchedſtejiczerſtwo.

Konzert

w zyrkwi w Huczinje

njedźelu 17. junija popołdnju w **4** hodźinach Huczinjanſki zyrkwiny chor ſ pſcheczelnym ſobuſtutkowanjom ſwonkownych knjenjow a knjeſow wuwjedźe.

Płaczišny měſtnow:

we woltarniſchczu 1 mk., na ławjach 50 np, we łódźi 30 np.

Do prědka pſchedawanje w ſchuli.

Budyska Bjesada

změje **njedźelu 17. junija** ☛ **wulět** ☚ **přez Zemic na Klóſtrsku Horu do Huski,** hdźež budźa **reje.** Wotjězd po železnicy z Budyšina připołdnju 12 hodźin 20 mjeńšinow do Zemic.

Předsydſtwo.

Holzu,

17—18 lětnu jako druhu do lohkeho domjazeho dźěła k 1. julijej abo poſdźiſcho pyta

rěſnikowa **Kſchižanowa**
na Židowje.

Sſužobnu holzu

hnydom abo k 15. junijej ſ wulkej mſdu pyta

Wacker w Budyſchinje
w Albertſkej ſahrodźe.

Jednoru, cziſtu

ſłužobnu holzu

k 1. julijej pyta

Pfennigwerth
w Budyſchinje na kamjeńtnej haßy.

Pěſtończa

młoda, ſo k 3 a 2 lětnemu dźěſczu do bliſkoſcze Budyſchina pyta. Dalſche je ſhonicz we wudawarni Serb. Nowin.

Žiwnoſcz

w **Nowym Luſczu** czišło 8 je na pſchedań.

Žiwnoſcz

czišło 10 w **Bóſchizach** je na pſchedań.

Žiwnoſcz

w **Drobach** czišło 15 ſ 15 kórzami pola, łuki a rjanej ſadowej ſahrodu je na pſchedań. Dalſche je ſhonicz pola **Jana Schuberta** w Libuchowje.

Žiwnoſcz

w **Kubſchizach** czo. **8** ſ 19 kórzami pola a wulkej ſadowej ſahrodu a maßiwnymi twarjenjemi je ſe žiwym a morwym inventarom na pſchedań.

Rjana žiwnoſcz

ſ maßiwnymi twarjenjemi a 18 kórzami pola a łuki (dobreje ſemjoweje klaſſy) je pſcheměnjenja dla ſe wſchěm žiwym a morwym inventarom ſ jara pſchihódnymi wuměnjenjemi na pſchedań. Dalſche darmo wukaſujetaj **J. a E. Koban** pſchi žitnych wikach 4.

Rjana žiwnoſcz

w induſtrijowej wßy pola Budyſchina, něhdźe 26 kórzow wulka, ſ doſpołnym inventarom a žnjemi je płaczišny hódno na pſchedań. Dalſche darmo wukaſuje

H. Libſch,
ſudniſki aktuar ſw. ſł.

Žiwnoſcz czišło 7 w Holzy

něhdźe 13 kórzow wulka, je ſ inventarom hnydom na pſchedań pſches **Liebſcha,** ſudniſkeho aktuara ſw. ſł.

Žiwnoſcz

w **Keluje** czišło **46** ſ 11½ kórzom pola je wobſtejnoſczow dla na pſchedań.

Shromadźišna

ſad plahowanſkeho towarſtwa ſa Luh a wokoln.

Jutſje, njedźelu 10. junija popołdnju w **4** hodźinach ſměje knjes wučer Domaſchka w **hoſczenzu we Lahowje** pſchednoſchk wo ſchkódnikach ſadowych ſchtomow.

Hoſczo ſu witani. **Forgel.**

Hnydom abo poſdźiſcho ſo pſchezo ſłužobne, kuchińſke a ſtwińſke holzy, dźowki, ſrěnzy a krumarki, kucharki, pſchedawarki a ſchwalcze a hoſpoſy pytaju.

Darmotna wukaſarńja dźěła
w Budyſchinje na Moltkowej drózy 21,
wotewrjena rano wot ½8—1 a 4—½8 hodźin wjeczor.

Knježi hoſczenz w Rakezach

je wot 1. oktobra na 10 lět dale pſchenajecz. Dalſche wukaſuje

knježi rentſki hamt w Rakezach.

Hoſczenz w Niżej Wßy

něhdźe 35 kórzow rjanych polow łukow a łěża wobßahozy je wobſtejnoſczow dla ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi na pſchedań. Dalſche je ſhonicz pola formindy w **Komorowje** czo. **26** pola Rakez.

Žiwnoſcz

w Drobach czišło 15 ſ 15 kórzami pola a łuki je ſ doſpołnymi žnjemi na pſchedań. Wſcho dalſche je ſhonicz pola **Jana Schuberta** w Libuchowje.

Khěža

w **Keluje** czo. **28b,** w dobrym rjedźe ſo namakaza, ſ kólnju a poł kórzom dobreje łuki je na pſchedań. Dalſche je ſhonicz pola

Pětra Linala tam.

Khěža na pſchedań.

Khěža czo. 50 w **Nowej Jaßońzy** pola Njeßwaczidła ſ 1½ kórzom pola je na pſchedań. Dalſche je ſhonicz pola wobßedźerja, tola jenoż njedźelu popołdnju.

Khěža na pſchedań.

Maßiwna khěža ſ dwěmaj wobydlenjomaj je na pſchedań w **Dźiwoczizach** pola Zicženja czo. 4b.

Rjane wobydlenje

je w Měrkowje czišło 5 k 1. jul. na pſchenajecze a k wobczehnjenju.

Jara rjane, rucze roſczaze

proßata

ma na pſchedań

Hunnius
na ſwobodnym kuble
w Jeſchizach.

Młoda kruwa

bliſko k czelenju je na pſchedań w Pſchiwczizach czišło 37.

Nowy porjad

Božeje ſłužby

je po **3 np.** we wudawarni Serb. Nowin dóſtacz.

J. a E. Koban

w **Budyſchinje**
pſchi žitnych wikach 4
(w Seehez reſtaurantu „Germania“).

Expedizija

ſa pißomne dźěła w kupnych, diſmenbraziſkich, hypotheſkich, teſtamentſkich a ſawoſtajenſtwowych wězach atd.

Rěczimoj tež ſerbſki.

Kedźbu!

Jako **praktiſki runar** a lěkarſzy pruhowany **maſſeur** ſym ſo we **Wokranczizach** pola Borſchcze w Rósborſkim wokrjeßu ſaßydlił. W ßwojim powołanju mam dołholětne naſhonjenje w kóždym naſtupanju.

S počeſczowanjom

G. Scholta.

Pſchiſpomnjenje: Pſched tydźenjom bě ſo ſmylnje wocziſchczało, ſo je ſo knjes Scholta hižo pſched wjele lětami we Wokranczizach ſaßydlił. Redakzija.

W Nowych Błohaſchezach je rjane **wobydlenje** na pſchenajecze. Dźěło je bliſko w Tſjoch Hwězdach w zyhelnczi. Dalſche je ſhonicz pola **Böhmiz** w Nowych Błohaſchezach.

Wuwinjenje a ſwinjenje, drjenje a ſtaru ſchkodu atd.

jako naßlědnik ſwojeho jako hojerja jara ſnateho nana ſo poruczam.

M. Schuſter,
lěkarſzy pruhowany maſſeur
w Borſchczy (Sandförſtchen)
p. Hornjeho Hbjelſka.

Kucharki, ſtwinſke a ſłužobne holzy, mlokowe holzy a tajke k ſwinjom, hródźne dźowki ſ wulkej mſdu, ſrěnkow, rólnych pohonczow do tudomnych a Draždźanſkich ſtron pyta pſchiſtajerka **Görlichowa** na ſchulſkej drózy 7 ſ napſchecza theatra.

(K temu czišku pſchiloha.)

Pschiloha k czißlu 23 Serbskich Nowin.

Sobotu 9. junija 1906.

Płaczišny rěsneho słotu na Draždžanskich słótnych wikach

5. junija 1906.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Słótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	41—43	77—79
awstrisle	44—45	80—81
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	38—40	73—76
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	34—36	67—70
4. ßnadnje pizowane łóžeje staroby	31—33	62—66
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšeje rěsneje hódnosće	40—41	72—75
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	36—38	68—70
3. starše, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódše krowy a jałojzy	33—34	64—66
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	29—31	59—62
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	54—58
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšeje rěsneje hódnosće	40—42	73—76
2. ßrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	37—39	70—71
3. ßnadnje pizowane	32—35	63—66
Čělata:		
1. najlěpše s mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	55—57	87—88
2. ßwinje kormjene abo tež dobre wot zyza	48—50	80—81
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich słichiženjow w starobje hač do $1\frac{1}{4}$ léta	49—50	67—68
2. mjaßne	47—48	65—66
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	42—44	58—60

Płaczišna žitow a produktow w Budyšchinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyšchinje: 2322 měchow.	W Budyšchinje 2. junija 1906. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju 7. junija 1906. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšeńca běła	—	—	—	—	8	68	9	—
" žołta	8	53	8	68	8	38	8	68
Rožka	7	83	8	—	7	75	7	85
Jeczmjeń	7	75	8	—	7	33	8	—
Wowß	8	40	8	50	7	80	8	20
Hróch	10	—	11	—	10	—	11	—
Wika	8	50	10	—	8	—	9	—
Jahły	15	—	16	—	14	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	50	17	50
Běrny	1	60	2	10	1	50	2	—
Butra 1 kilogr.	2	30	2	50	1	90	2	20
Pšeńczna muka 50 "	9	25	18	25	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	9	25	13	75	—	—	—	—
Sžno 50 "	2	30	2	70	2	—	2	50
Sžoma 100 "	3	60	3	80	17	—	21	—
Prožata 1260 schtuk, schtuka	18	—	22	—	—	—	—	—
Pšeńczne wotruby	—	—	5	30	5	25	5	60
Rjane wotruby	—	—	5	75	5	50	6	—
Pšeńczny gris 50 kilogr.	—	—	5	75	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	6	60	—	—	—	—

Na bursy w Budyšchinje pšeńza (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pšeńza (žołta) wot 8 hr. 68 np. hač 8 hr. 93 np., rožka wot 8 hr. 5 np. hač 8 hr. 15 np., jeczmjeń wot — hr. — np. hač — hr. — np., wowß wot 8 hr. 18 np. hač 8 hr. 25 np.

W Budyšchinje płaczeše: hórz pšeńzy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., žołta 14 hr. 48 np. hač 14 hr. 63 np., hórz rožki po 160 puntach 12 hr. 49 np. hač 12 hr. 80 np., hórz jeczmjenja po 140 puntach 10 hr. 85 np. hač 11 hr. 20 np.

Wjeźne płaczišny w Kamjenzu

31. meje 1906.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 20 np. hač 7 hr. 60 np., pšeńza wot 7 hr. 80 np. hač 8 hr. 20 np., jeczmjeń wot 7 hr. 25 np. hač 7 hr. 75 np., wowß wot 8 hr. — np. hač 8 hr. 50 np., jahły wot 13 hr. — np. hač 14 hr. — np. hróch 12 hr. — np., ßyno 2 hr. 2 np., běrny 2 hr. 20 np., ßloma (600 kilogr.) 18 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 10 np. hač 2 hr. 40 np.

Wjedro w **Londonje** 8. junija: Rjane a horze.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** směje njedźelu ßwjateje Trojizy rano w 7 hodź. duchowny Tischer němsku spowjednu rěč, $\frac{1}{2}$9 hodźin farar Räda němske a w 10 hodź. ßerbske předowanje. Popołdnju $\frac{1}{2}$2 hodźin budźe katechismusowe rosrěčenje s němskej młodźinu.

Wěrowani:

W **Michałskej zyrkwi:** Gustav Adolf Schczěpan, murjer w Budyšchinje, s Marju Marthu Keilez s Hrubočiz. — Jan Zyž, dźěłaczer na Zidowje, s Marju Jawrichez s Khaßowa na Zidowje. — Marczin Schlenkat, póstski poßelnik we Wopalej, s Hanu Theresiu Philippez na Zidowje. — Jan August Horst, kubler w Scheschowje, s Hanu Ramschez w Dobruschi.

W **katholskej zyrkwi:** Alfred Otto Weßely, formar w Budyšchinje, s Fridu Martu Domschez, schwalcžu w Budyšchinje.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi:** Arthur Erich, Pawoła Hermanna Töpfera, fabrikarja na Zidowje, ß. — Hellmuth, Bjedricha Khorle Josefa Franatzkeho, tyscherja w Dobruschi, ß. — Hermann August, Augusta Hobki, hejtmana w Małßezach, ß. — Pawoł Hermann, Ernsta Bohuwěra Mužika, žiwnosczerja w Czichońzach, ß. — Helena Elsa Hedwiga, Bjedricha Pawoła Preschera, kopornikeho dźěłaczerja na Zidowje, dź. — Elsa Dora, Juliusa Ernsta Klugi, fabrikarja w Dobruschi, dź. — Hedwiga Marja, Rochusa Pieprsa, dźěłaczerja w Hrubjelczižach, dź. — Hana Lisbeth, Ernsta Augusta Domaschki, skałatskeho kwarja w Hornjej Kinje, dź. — Elsa Helena, Jana Augusta Kobanje, žiwnosczerja w Sstonej Borschczi, dź. — Melanija Frieda, Oty Hermanna Liebsche, khěžerja a klampnarja w Dobruschi, dź.

W **katholskej zyrkwi:** Ernst Hermann, Ernsta Hermanna Fričzlera, dźěłaczerja w Barlinje, ß. — Selma Ernestina Cäcilia, Bohumiła Hermanna Steinerta, dźěłaczerja tu, dź.

Zemrjeli:

W **Michałskej wožadźe:** Dźeń 1. junija: Handrij Kluska, strażnik s Kempena, we wokrjeßnej khorowni na Zidowje, 65 l. 6 m. — 4. Alma Zyžez, hospodarska pomozniza w Czemjerzach, 22 l. 6 m. 4 d. — Marja Madlena Pětkez, Jana Augusta Roßiata, dźěłaczerja na Zidowje, mandźelska, 53 l. 7 m. 27 d.

Zyrkwinske powjesče s Hodźija.

Na ßwjatu Trojizu směje rano $\frac{1}{2}$7 hodź. duchowny Voigt němsku spowjednu wuczbu, $\frac{1}{2}$8 hodź. farar Kschižan němske a w 9 hodź. ßerbske předowanje. Popołdnju w 2 hodź. budźe katechismusowa wuczba sa němsku mužisku młodźinu.

Zyrkwinske powjesče s Budestez.

Sswjedźeń ßwjateje Trojizy směje farar Domaschka rano w 7 hodź. němsku spowjedź, duchowny Kschižan dopołdnja we 8 hodź. němske a $\frac{3}{4}$10 hodź. ßerbske předowanje. — Popołdnju w 2 hodź. směje farar Domaschka wuczbu s němskej žónskej młodoscu.

Kollekta sa zyrkwiny pokład je 146 hr. wunjeßła.

Poručam ßamodźěłane

ff. młócžniki, mlokowe karany, mlokowe hornzy, wódne khany, wódne czerpawy, sazynowane wódne khany a hornzy.

Mam wulki skład

krjepjawkow (krjepjenskich khanow) a **emaillowanych tworow, sazynowanych bowow** a **juchowych czerpakow. Tšěschne žłoby** a **roły** a kóžde do twarstwa ßkuschaze klampnarske dźěła shotowjam.

Želeso sa tšěschne žłoby mam na składze.

Spěschne poßkuženje. Najtuńsche płaczišny.

M. Schulz.

10 pschi ßerbskich hrjebjach 10.

K. R. Lory, rukajzar a handagist w Budyšchinje na schuleriskej haßy porucža pschi potrjebje wschě družiny **rukajzow, ßkow, paßow pschi pschetorhnjenju žytku** (bruchband), **czělnych paßow** a wschěch wězow, do jeho dźěła ßkuschazych. Wuporjedźenje a dźěłanje po měrje sa krótki czaß — tunjo. —

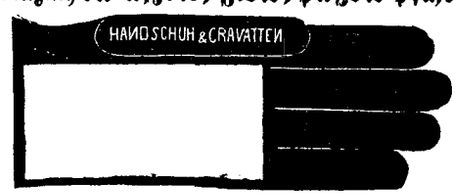

Najlěpšchu
warjenſku a ſtótnu
ßel
porucza tunjo
Gustav Heinke
w Budyſchinje
pſchi žitnych wikach 34.
Telefon 358.

Th. A. Wällnitz

w Budyſchinje
na ßukeluſkej haßy 9.
Najwjetſchi ſkład a wubjerk
1durjatych a 2durjatych
draſtnych khamorow,
vertiki,
ſchkleńczane khamory,
komody,
jednore a lěpſche **ſofy**
po 26, 30, 32, 37, 45, 55, 63
hač 120 mk.,
ſtoły
po 2,50 mk. hač 8 mk.,
koža,
matrazy,
jědźne, ſofowe a
roſczahanſke blida,
ſchpihele
po 3 mk. hač 60 mk.,
kuchińſke khamory,
kuchińſke blida,
a **druhu nadobu,**
pódla teho poruczam
Ia poßleſchczowe pjerje
po waſy,
hotowe poßleſchcza,
linoleum, tworu po kruchach,
behacze a **teppichi,**
wóſkowane ßukno
ſ truby a ſbytki,
wóſkowe ßuknowe a
gumijowe pſchikrywy,
podpołožne tkaniny.
W pſcheßadźowarni je ſtajna ſkładnoſcź k tunjemu kupowanju.
— Najtuńjche płaczišny. —
— Najkedźbliwiſche poßłuženje. —
Njech ßo mjeno a khěžine cźišło wobkedźbuje.

Wóſk
po najwyſchſchich płaczišnach kupuje
Otto Engert
w Budyſchinje.

Dobru pſcheńczuu muku
po zyłych měchach a po puntach
porucza
Khorla Kahrowe
pſchi žitnych wikach.

Najwjetſchi ſkład!

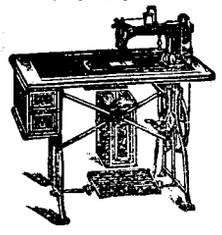

5 lět wěſte rukowanje.

Biesoltowe a Lockowe
ſchijace maſchiny,

najlhmańſchu maſchinu nětcźiſcheho cźaßa! Sſwětoßławnu! Njepſchetrjechenu w naſtupanju dokonjenja a dźerźenja! S premijemi mytowanu na wſchěch wuſtajeńzach, porucza

Richard Otto, mechanikus,
na ßukeluſkej haßy 13.

Ssamßna wuporjedźeńnja ſa ſchijaze maſchiny wſchěch ſyſtemow.

Tunjo. # Buſe ſuby, **Tunjo.**

plompy ſe ſkota, ßlěbra, emaille

dźěła
Eugen Wienecke,
w Amerizy approbowany ſubjazy lěkař
18 na Hoſchiz haßy 18.

So bych ßwój wulki ſkład trochu pomjeńſchił, ßym wulku dźělbu woßebnych
mužazych a hólcžazych wobleczenjow, jenotliwych žaketow a kholowow, teho runja **žonjazych a holcžazych žaketow** po hiſchcze ženje ßkyſchanych płaczišnach ſa ſpěſchne
wupſchedawanje poſtajił.

Otto Preuss
w Budyſchinje na žitnej haßy 4.

Pſchihódnje nakupiwſchi, mózu wſchě ßwoje twory hiſchcze po ſtarych płaczišnach pſchedawacź.

Poſkiczam jara wulki wubjerk
6/4 **ſchěrokich zychow,** ſtary łohcź po 18 np.,
zychi, hładke cźerwjene, pódla teho 7/4, 8/4, 9/4 ſchěroke,
módrocźiſchcź, najnowſchich muſtrow, hižo po 20 np.,
koſchlazy barchent ſa lěczo a ſymu hižo po 18 np.,
hotowe **běle a piſzane koſchle** ſa hólzow a holzy kóždeje ſtaroby hižo po 30 np.,
mužaze koſchle ſchtworych wulkoſczow,
wojeńſke koſchle ſ módrymi a cźerwjenymi ßmužkami,
žonjaze koſchle 3 wulkoſczow,
nahłowjaze rubiſchcza ſe židy, połžidy, wołmy a bawłmy,
kattunowe rubiſchcza na wulki wubjerk.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Jako najlěpſche ßo poruczeja
dr. Roeberowe
lěkařſtwa:
Hablowy a jehlinowy ſpirituß pſche drjenje w rukomaj a nohomaj, kſchižu, bjedrach a ſhibadłach.
Pepſinowe wino pſche tłóczenje žołdka, wróczenje, mjeknjenje, bjesappetitnoſcź.
Benediktinſka eſſenza pſche žiwotowe bolenje, driſtawu.
Cźaj ſarfara pſche kaſchel.
Bjenchlowy měd a **brěczka czornych Janſkich jahodow** pſche kaſchel a dybawoſcź dźěcźi.
Žołdźowy kakao pſche driſtawu a žiwotowe bolenje.
Jakorzowa (jěchiběrnowa) **brěczka** k cźiſczenju krwě.
Mydło pſche liſchawu.
Mydło pſche njerodź pola cźłowjeka a ſkotu.
Kopſchiwowy ſpirituß
Arnikowy ſpirituß
Brěſowy balſam
pſche wupadanje włoßow a ſchupiſny.
Kupanſke ſela ſa ßłabe dźěcźi.
Teho runja wſchě **lěkowanſke łopjena, ſela, korjenja,** dale **wobaladła** (wotu, wobałki atd.) **mineralowe wody, ſchlleńczane ßykawy** a **apparaty k wothładanju łhorych.**

Dr. Roeber,
Germania drogownja
ſ napſchecźa „winoweje kicze“
na bohatej haßy.

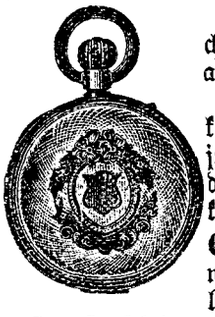

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni cźaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cźaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haßy 5.
Jencz pſchedawa a porjedźa ſa ßwoje dźěło ſprawnje rukuje. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczišnami wupołożene, wobhładacź.**

K nalětnemu a lětnemu czaßej

poručam ßwój wulki ſklad

wobucźa

ſa muźſkich, źónſke a dźěczi

wot najjednoriſcheho hacź do najwoßebniſcheho wſchěch pomyßlnych druźinow a placźiſnow.

Wobhladajcze ßebi moje 5 wukladnych woknow.

Wubjerk w póduſchowych formach a faßonach je lětßa zhiſcheze bohatſchi.

Woßebje wulki wubjerk wobucza po ßrěnich a niſkich placźiſnach namakacze.

Nowoſcze w ſandalach a turnowanſkich czrijach.

Jeniczke pſchedawanje G. Engelhardtowych czrijow ſ Kaſſela.

Jeniczke pſchedawanje

Engelhardtowych Caſſala a normalnych ſchkórnjow

(parle normalneho wobucźa).

Najwjetſchi ſklad **kołojeſdnych a motorſkokołowych gamaſchow.**

Zapołožki ſa ſplaznjenu nohu po lěkarſkim pſchedpißmje.

Dźěłanje po měrje. Wuporjedźenje ßo ſa jedyn dźeń wobſtara, po zadanju tež prjedy.

Heinrich Mohr, czrijownja

w Budyſchinje pſchi žitnych wikach, na rózku ßukelnſkeje haßy.

Telefon 384.

Mariaſcheinſke a Woßeczańſke

wuhlo,

ſalonowe,

kuſkojte a worjeſchkojte

briketty,

drjewo,

rosrubane a po zykych ſchczěpach tunjo kóždu dźělbu pſchedawa

Gustav Heinke

pſchi žitnych wikach 34.

Telefon 385.

Składownja drainěrowanſkich rolow w Lětonju

porucza

drainěrowanſke roły

wſchěch wulkoſczow,

konjaze, kruwjaze a ßwinjaze korta wſchelakich wulkoſczow,

ſczinowe pleczenje,

ſczinowe hoſdźe a

ſazynkowany grot

po fabrikſkich placźiſnach.

Emil Dietrich.

Otto Osswald,

fabrika ſchtrympowych tworow

na kamjeńtnej haßy 7

porucza

ßwój wulki ſklad rjanych dźerźazych

ſchtrympow a ſokow.

Moje wukladne wokna ſeſtajeńzu lětuſchich nowoſczow pokaſuja.

Woſſewjenje.

Firma **Ludwig Winter & Co.**, towarſtwo ſ wobmjeſ. rukow. w **Biſkopizach** na tež w **Budyſchinje pſchi žitnych wikach 36** kóždu ßobotu rano wot 7 hodźin do 3 hodźin popołdnju na pſchedań

mechaniſzy tkane a dźěłane měchi, woſaze płachty, markiſy, konjaze pſchikrycza atd.

Pſchi najtuńſchich placźiſnach jenoż dobre twory.

Franz Marſchner

czaßnikat w Budyſchinje

na bohatej haßy 9

ßwój ſklad **czaßnikow a czaßnikowych rjeczaſow** k dobroczińwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje placźiſny.

Chroniſke trajne czerpjenje

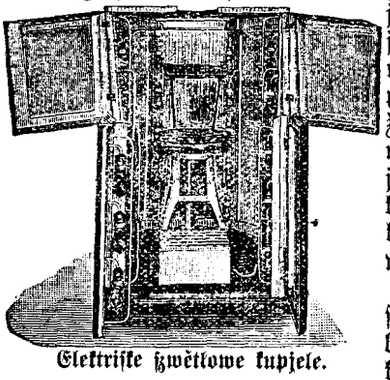

Elektriſke ßwětłowe kupjele.

jako płuzowe, žołdkowe a jěrchenjowe czerpjenja, pſchi rheumatiſkich naſymnjeńſkich khoroſczach, woßebje pſchi czerpjenju delnjeho žiwota, žonjazych czerpjenjach, pucherowych moczenjowych czerpjenjach ßu naſche jara pſchijomne podźělne kupjele, kaž ßmy njepſcheſtawajźy wobkedźbowali, huſto hnydom połoženje wuſkutkowake.

Naturſke hojenje hoji bjes lěkarſtwowych jědow, bjes žiweho ßlěbora, bjes ſaßykanja helſkeho kamjenja atd., njepotkócza khoroſcze ale trajne wuhojenje dozpicź pyta.

Dobry wuſpěch ßo mjes druhim dozpi pſchi **akutnym a chroniſkim pucherowym katarrhu,** pſchi **czeźkim žołdkowym ſkhorjenju** ſ wulkej padawoſczu a woßuchnjenjom **pſchi jěrchenjowym czerpjenju ſ wódnizu a czwilowazym ſhibadłowym a muſkłowym rheumatiſmje** ſe ſproſtnjenjom ſhibadłow, pſchi kožinych khoroſczach (liſchawach wſcheje druźiny) pſchi czeźkich **žonjazych khoroſczach** a **ſplahowych khoroſczach.** — Dalſche wukaſanje a wopißanje je pſchezo dóſtacź **w naturſkohojazej ſtaziji w Budyſchinje pſchi nowych hrjebjach 3.**

Rěczne hodźiny a hojeriſki czaß wſchědne dny rano wot 9 hacź 8 hodźin wjeczor, njedźelu jenoż dopołdnja wot 9 hacź 12 hodźin. Wopyty ßo wſchudże cźinja.

Reinhold Walther,

wuſtojny na naturſke hojenje.

Ernst Herkner

cžaßnikař w Budyschinje
na **seminarskej haßy 13**
prjedy pschi hlownym torhoschczu
porucža ßwój wulki skład wschěch družinow
ezaßnikow a rjeczasow
po tunich placžisnach s wjazylětnym rukowanjom.
Porjedženja derje a tunjo.

Pistne khartki

rjane kaž litografowane
czischczi spěschnje
Esmolerjez knihiczischczerња.

Lubijska banka.

Danimy pjenjesy na sapoložense knižki:

pschi wschědnym wupowjedženju 3%
pschi 1 měßaczn. = 3¼%
pschi 3 měßaczn. = 3½%
pschi 6 měßaczn. = 4%

Wjetsche sumy na dalsche termije woßebitemu wuczinjenju podleža.

Filiala Lubijskeje banki
w Budyschinje w ßerbskim domje.

Jěsdne koła

najlěpsch fuamkow
kaž
Opelowe a Prestowe.

Sklad
wschěch pschißluschnych dželow,
swonow, latarńjow, ßedlow, rjeczasow, mantlow, schlawchow, gratowych toschow, gamaschow,
atd.

Schijaze maschiny

najwubjernischich wudželkow
kaž
Pfaffowe, Phönix, Grützerowe Viktorie
s najnowschimi lěpschinami a polěpschenkami.
Na wschěch wustajenzach s najwyschschimi mytami wusnamjenjene,
sa trjebanje ßwójbow a rjemjeßlnikow.
Pschihódne wotplaczenje po dželbach. Pschi hotowych pjenjesach najwjetschi rabatt.
5lětne rukowanje.
Dokladne roswuczenje w schiczu, kaž tež we wumělskim wuschiwanju.

Optiske a mechaniske tworу

kaž
bryle, tlóczniki, operowe schkleńzy, dalokowidy, barometry, thermometry, ryßowadła, wschelake džěle, bantowe a metrowe měry, mechaniske hrajki
atd.

Clemens Jäckel mějeczel **Gustav Klöppel** w **Budyschinje** pschi žitnych wikach 2
Telefon 435. **ßamßna wuporjedžerња a dželatnja, mechanikus a optikus, ßamßna wuporjedžerња a dželatnja.** Telefon 435.

ff. likeury,

dwójny a jednory

palenz

snateje dobrosczе
po najtuńschich placžisnach najlěpschi porucža

Franz Wölfle
(prjedy Moritz Möbe.)

Pschispomnjenje: W cžwizach palenz, wot 10 litrow ßo sapoczejo franko sa hotowe pjenjesy rosesczelu.

Czerstwy łój, punt po 30, 40 a 50 np., **ßuscheny tołsty połcž,** punt po 85 np., **ßuscheny ßwinjazy brjuch,** punt po 80 np., **czerstwe ßadło,** punt po 75 np., **dobru kołbaßu,** II. družiny, punt po 60 np., pschi wotewsaczu 5 puntow tuńscho
porucža
Ota Pětschka na žitnej haßy.

Rajß, nudle, grupy, jahły, hejdnschku, hróch, ßoki, buny, dobru muku
porucža
Khorla Kahrowe
w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Privilegowane
Pohlowe mydło

psche ßwjerbjenje, drjenje, jětseschka, tuść po 1 mk., pakczik 3 mk., je sakońszy sakitane pod czo. 69937 s „hadom" jako se satitanskej snamku.
Jenož woprawdžite wschědnje czerstwe rosesczela
R. Tschernich
w Draždžanach A. 16.

Chenillowe rubischcza

rjanych nowych mustrow
placžisny hódno pschedawa
Otto Osswald
na kamjentnej haßy 7.

Najlěpschi **tołsty połcž** punt po 90 np., pschi 5 puntach po 85 np., **ßadło** punt po 85 np., pschi 5 puntach po 80 np., **jerchenjowy łój** punt po 60 np., wuschkrjeny punt po 55 np., pschi 5 puntach po 50 np.
Emil Gräfe w Budyschinje na swonkownej lawskej haßy 15.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 24. | Sobotu 16. junija 1906. | Lětnik 65.

Swětne podawki.

Puczowanje kněžora Wylema.

Kněžor Wylem budże pschichodne njedźele njepschestawajzy na puczowanjach. 15. junija wón do Hannovera pojědże a budże zebi tam kralowy ulanski regiment wobhladowacź. Wot tam wón tón zamy dźeń popołdnju do Hamburga pschijědże. Tam budże wón we wobydlenju zwojeho prjedawscheho pobocznika, nětczischeho direktora Hamburgsko-Amerikanskeje wjesby, korvettoweho kapitana Grummy, jeho młódschemu zynej kmótsicź. Ssobotu w nozy budże kněžor na łódźi „Hamburg" pschenozowacź a njedźelu dopołdnja k gardistowemu appellej do Altony pojědże. Potom zo wón na Helgolandsku kupu k pschijimanju yachtow poda. Wutoru 19. junija zo kněžor na parnu łódź „Amerika" Hamburgsko-Amerikanskeje parołódźneje wjesby dowjesć da, so by tam po pscheproschenju zwojeho dowěrnika Ballina hacź do zrjedy pschipołdnju pschebywał. Potom jeho jena wójnska łódź do Kiela dale powjese. Tam zo kněžor s nowa na łódź „Hamburg" poda, s kotrejež budże napschemojědźenju cźołmow pschihladowacź. 3. julija zo wón na wjesbu do połnóżneho morja puschcźi. Hakle zrjedź augusta zo wón do Kiela wróći. Aktiwne wójnske łódźstwo sa cźaz kněžoroweho puczowanja pschi něktorych norwegskich pschistawach sastanje.

Ratarstwowa wustajeńza w Barlinje

je ratarstwowemu ministrej Podbjelskemu składnosć dała, so je mohł s hordosću na zwoje stejischćo pschi jednanju wo nowych wikowanskich wucźinjenjach a pschi lońschej mjazowej nusy pokasacź. Wón s dowěrjenjom do pschichoda hlada zo nadźějo, so nowa zkowna politika ratarstwu w Němskej lěpsche cźasy pschinjeze. Něktorymżkuli wustojny ratar je hacź dotal njedźiwajzy wscheho prózowanja swrěschćźał, tola też w pschichodze budża ratarjo pilnje dźěłacź dyrbjecź, so bychu zo nad wodu sdźerżeli. Wurasnje wón wusběhowasche, so ma ratarstwo, hdyž je psched wukrajnej konkurrenzu schkitane, pschisłuschnosć, wótzny kraj s dobrej a tunjej zyrobu sastaracź. — Jenemu nowinskemu dopisowarjej minister s Podbjelski praji: Podeńdźenja w Chikago běchu nam derje znate, s hrosu mózesche zo cźłowjek s tajkimi rosprawami wobjecź. Njemózachmy wo tym sjawnje zudźicź, ale dyrbjachmy jenoż hladacź, so bychmy nasche wobydlerstwo schkitali. Wschědnje zo w Chikago něhdże 25,000 skocźatow pschedźěkuje. Wjele skocźatow hižo złaknjenych do rěsarnje pschińdże. K pschepytanju wschědnje zo sarěsazych 10,000 zwini zu jenoż tsjo skótni lěkarjo postajeni. Schto drje móża cźi widźecź. Pola naz njezmě skótny lěkar a mjazowobhladowar wschědnje zenje wjazy dyżli 20 pschepytacź. Wóndano wulka parna łódź do Emdena s mjazom pschijědże, kotrež dyrbjesche zo do zyła sacźiznycź, wjele skocźatow bě zo morwych abo khorych sarěsako. Ssamo na wokolpuczach, na pschiklad psches Dansku, zu spytali tajke mjazo do Němskeje sawjesć. Też s Ruskeje dyrbjesche zo podobne mjazo k nam pschiwjesć. Tak je zo nashoniło, so jena łódź do Schczeczina mjazo skocźatow pschiwjese, kotrež běchu na zibirski mór skhorike. W Ruskej je wulka liczba skótnych lěkarjow postajenych, kotsiž wo lěkowanju skotu niczo njerosumja.

Pólske dobycze w Hornjej Schlesyskej.

W Bytomsko-Tarnogorskim wokrjezu je pschi dopjelnjowazej wólbje do kněžorstwoweho zejma zo pólski redaktor Adam Napieralski se 26,000 kłoźami wuswolił. Zentrumski kandidat Muschallik je 6775, nationalliberalny Remy 6305 a sozialdemokrat Scholtyzek 6385 kłozow dostał. Napieralski je potajkim wjazy dyżli 5000 kłozow absolutneje wjetschiny na zwoju wozobu sjednocźił. Hacź dotal bě wokrjez zobustaw zentrumskeje strony pólski dźěłacźeŕ Królik sastupował, kotryż bě zo zwojeho mandata wsdał. W pschedpozłednej wólbje w lěcze 1903 bě zo sa Królika 20,145, sa sozialdemokratu Wintera 10,000 a sa pólskeho narodowza dr. Steźlizkeho 7000 kłozow wotedało.

Wotkrywanja sozialdemokratiskich nowin „Vorwärts" wo spjecziwoscźach němskich wojakow w krótkowjeczornej Afrizy

zo w knjeżerstwowych nowinach jako njewěrne wotpokasuja. Po listach, kotrež zu zo pjecza redakziji nowin „Vorwärts" k wocźischcźenju pschepodake, zu zo wojazy wospjet pschedstajenym spjeczowali. W jenym padze zu wojazy pjecza jeneho wachtmischtra krawego sbili a jeneho offizěra saktóli. Spjeczowarjo zu wojazy byli, kotsiž zu cźaz, na kotryż zu zo dobrowólnje do krótkowjeczorneje Afriki samolwili, po zwojim měnjenju pjecza hižo dawno wotzkużili, tola zo njejzu njedźiwajzy teho domoj pózkali, wjele bóle zu jich offizěrojo pjecza zylnje dreli. S zyła zo w tychle listach wjele na krjudowanje wojakow skorzi. S dźěła zu zo s winizy teho dla do pensije pózkali, s dźěła zu zo s arrestom khostali.

Nowiny „Vorwärts" zame samolwjenje sa to na zebje njebjeru, so je wopschijecze tamnych listow wěrne. Wone knjeżerstwu pschewostajeja, tele wězy wobzwětlicź. Knjeżerstwo je hižo wosjewiko, so jemu wo podawkach, wo kotrychž „Vorwärts" rosprawy podawa, njeje niczo znate. Jeli so zo knjeżerstwu zamemu njeje wěrnosć samjelcźaka, drje zo wotkrywanja jako wumyślenki wupokaza.

Njepschecźelske demonstrazije we Winje pschecźiwo Wuherjam (Madźaram).

Njedźelu zu Winjzy antisemitojo s wulkim ropotom a hołkom Madźaram dopokasmo zwojeje pschecźiwnoscze a roshorjenoscze dali. Po shromadźisnje, w kotrejž běschtaj psched něhdże 15,000 antisemitami prynz Lichtenstein a měszanosta Lueger wo politiskim wupjeranju Madźarow rěczałoj, zo ziwjenjowulka papjerjana figura s napismom Kossuth psched radnej khězu no jenu latarnju powěsny. Dr. Lueger pschitomnych napominasche, so bychu figuru s latarnje sazo dele wsali, so by demonstrazija njedostojneho kónza njemeła. Na to „Kossutha", — nětczischi wjednik madźarskeje radikalneje strony tak rěka — s latarnje wotrěsnychu, na semju cźisnychu, rosteptachu a do kruchow rostorhachu. Mjes tym so zo wjetschina shromadźenych směrom rosběża, něhdże 3000 wozobow do bankowneje dróhi cźehnjesche. W tej je dom wuherskeho ministerstwa, w kotrymż runje madźarszy wotpózkanzy, do delegazijow wuswoleni pschebywachu. Wołajo: „Prjecź s Madźarami! Prjecź s Kossuthom! Phi Kossuth!" ludowa cźrjóda psched dom wuherskeho ministerstwa pschicźeże. Herjekarjo hwisdachu, wołachu a s kijemi pschecźiwo domowym woknam machachu. Domowe wrota zo rucze samknychu. Dokelž

ßo ſ druheho poſkhoda někotſi ſaſtojnizy a ßkužobnizy na lud woſchczerjachu a ßamo na njón dokhe noßy czinjachu, ßo tón pſchezo bóle roſczerczi. Hdyž potom hiſchcze jedyn ſchkorń ſ druheho poſkhoda dele pſchileczi, lud ſpyta domowe durje roſpaczicź. Na ſhoże pak wone wſchě ſtorki wudżerżachu. Mjes tym druſy kije, noże, ſchkleńczane tulpy a papjerjane kule, do kotrychž bě konjazy njerjad ſawaleny, do domu ſ woknom nuts mjetachu. Ssylne wotdżělenje poliziſtow njeměrnikow roſehna, prjedy hacź k hórſchim wukroczenju dóńdże.

Hnydom po tychle podawkach miniſter ſnutſkownych naležnoſczow ſ Bienert a miniſterſtwowy pſchedßyda baron Beck do wuheŕſkeho miniſterſtwa pſchińdżeſchtaj a wuheŕſkemu miniſterſtwowemu pſchedßydże Weckerli ßwoje wobżarowanje nad tym wuprajiſchtaj, ſo je ßo tajki podawk, kotryž ßo njemóże doſcź ſaßudżicź, njedżiwajzy wſchěch naprawjenjow ſtacź mohł.

Poſdżiſcho je tež hiſchcze khěżor Franz Joſef demonſtrazije pſchecźiwo wuheŕſkim wotpóßłanzam wobżarował. Tuczi ßu na to wopowjedżili, ſo je ßo ſ tym wěz wotbyła, a ſo ßo pſchi wuradżenjach delegazijow we Winje dale wobdżěła. Hinak wſchak Madżarojo we Wuheŕſkej myßla, kotſiž ßu ßo roſßudżili, iſchiwdu wjecźicź, kotraž je ßo jich ſaſtupjerjam we Winje ſtała. Khutniſcho měło ßo tež wo Winſkich demonſtrazijach ßudżicź, hdy by wěrno było, ſo je jim awſtriſki trónſki naßlědnik, arzywójwoda Franz Ferdinand, pſchihłoßował. Tutón hewak njedżelu popołdnju po Winſkich dróhach njejěżdżi, ſańdżenu njedżelu pak je wón runje k radnej khěži pſchijěł, hdyž ßo tam pſchecźiwo Madżaram ludowa ſhromadżiſna wotměwaſche a ßo Koſſuthowa figura na latarńju powěßny. Lud arzywójwodu ſeſna a ſe ſahorjenjom powita. Tutón njepſchеſtawajzy ſtrowjo a ſ ruku kiwajo ßo dżakowaſche. Trónſki naßlědnik ma ßylnu politiſku ſtronu ſa ßebje, kotryž chze nětcziſcheho khěżora nuſowacź, ſo by hižo nětkole knježeŕſtwo arzywójwodże Franzej Ferdinandej pſchepodał.

Wowrótnjenje wobydleŕſtwa w Trapani w Italſkej.

Něhduſcheho italſkeho miniſtra Naſia běchu dla njehańbicźiweho jebanſtwa ſaßudżili. Do wukraja czeknywſchi bě wón ſpytał, ßwój prozeß ſ nowa pſched ſenatom wußudżicź dacź. Jeho powołanje pſcheczíwo wußudej je pak ßo ſaczißko. W Sizilſkej, hdżež wobſchudżerja Naſia jara czeſcza, je tole wotpokaſanje wulke pohorſchenje ſbudżiło. W Trapani, hdżež ßu Naſia do ßejma wuſwolili, hrody, domy a klamy ſamknychu a poßwětlenje dróhow ſaſtajichu, ſo bychu ſ tym ßwoje żarowanje wobßwědczili. Revoluzionarne ſpěwy a rucże ſpěßnjeny Naſia khwalazy ſpěw ſanoſchujo, njeßměrnje wulka ludowa czŕjóda pſched radnu khěżu pſchicźeże, hdżež měſchczanoſta a něktoſi měſchczańſzy radźicźeljo ſaßłużby czeknjeneho miniſtra wukhwalowachu. S domow ßo czorne khorhoje wutykowachu. Lud wſchudże kralowſke wopony wottorhowaſche, jedyn póſtſki wós ſ kralowſkim woponom do morja ſtorczi a ßo do radneje khěże dobu, hdżež kralowy wobraz ßrjedź radneje ſale ſpalichu. W dżiwim hołku napißma dróhow pſcheměnichu, dróſy krala Viktora Emanuela narjeknychu Naſiowa dróha, dróſy kraloweje Heleny Emmina Naſiowa dróha. (Naſiowa żona Emma rěka.) K czeſczi nowonarodżeneho prynza ßadżeny ſchtomik wutorhnychu a do morja czißnychu. Wſchudże ßo wołaſche: „Sſkawa franzowſkej republizy!“ a Naſiowu büſtu na balkonje radneje khěże ſ franzowſkimi khorhojemi wobdachu. Parne łódże w pſchiſtawje dyrbjachu italſke khorhoje ſpuſchczicź, to ßame też jenemu torpedowemu czołmej kaſachu, kotryž pak njepoßłuchaſche a ßo wotßali. Ssobuſtawy gmejnſkeje rady a wikowanſkeje komory ßu wopowjedżili, ſo wotſtupja, ſo bychu tak ßwoju pſchesjenoſcź ſ paduchom Naſiom wobkruczili. Klamy, ſchule, pißarńnje atd. ßu ſawrjene. — W połodniſchej Italſkej pózczíwoſcź na jara niſkim ſkhodżeńku ſteji, czim wjetſchi paduch a czim wjazy czeſcze ßo jemu wopokaſuje.

S dżělenjom zyrkwje wot ſtata w Franzowſkej

ßo woßebje katholſzy duchowni do khudoby ſtorcża. Avignonſki arzybiſkop je teho dla wěriwych ßwojeje diözeſy napominał, ſo bychu ſa khorych a wobſtarnych duchownych pjenjeſy ſkładowali.

Hibanje pſcheczíwo Jendżelczanam w Egiptowſkej.

Pſchi poßlednjej ſwadże mjes Jendżelſkej a Turkowſkej dla mjeſy na Sinaiſkej połkupje ßu něktoſi egyptowſzy offizěrojo hotowi byli, Jendżelſku pſcheradźicź, hdy by k wójnje ſ Turkowſkej dóſchło. Jendżelſke knježeŕſtwo je teho dla wjetſchu liczbu egyptowſtich offizěrow, kotrymż njemóże dale wojakow dowěricź, ſe ßłużby puſchczíło. Też mjes egyptowſkim wobydleŕſtwom ßo njepſchecźelſke hibanje pſchecźiwo jendżelſkemu knjejſtwu pokaſuje. W jenej egyptowſkej wßy pola Tenta ßu wobydlerjo jendżelſkim offizěram, kotſiž tam hołbje tſělachu, tſělby ſebrali a ßo ſ nimi do pukow dali. Tjo offizěrojo ßu ßo ſ klumpachami cźežko ſranili, jedyn ſ nich, jedyn hejtman, je na poczérpjene ſranjenje wumrjeł.

Anarchiſtojo w Jendżelſkej.

W jendżelſkim delnim ßejmje je ßo na knježeŕſtwo praſchenje ſtajiło, hacź budże wono dale w Jendżelſkej ſnatych anarchiſtow cźerpicź a jim hoſpodu dawacź. Wopraſchenje ſwißuje ſjawnje ſ pſchiježdom něhdże 30 anarchiſtow w Newhavenje, kotſiž ßu ßo ſ Franzowſkeje wupokaſali a pſchi ſtupjenju na jendżelſki brjoh woſjewili, ſo ßu politiſzy cźeknjeńzy.

Pſchetorhnjenje diplomatiſkeho wobłhada mjes Romunſkej a Grichiſkej.

Grichiſke wobrónjene cźrjódy w europiſkej Turkowſkej niz jenoż Bołharow a Sſerbow, ale też Kuzowalachow pſcheſcźěhaju. Kuzowalachojo tu ßamu rěcź rěcza każ Romunojo. Romunſke knježeŕſtwo, kotrež ma teho dla ſympathiju ſa Kuzowalachow, je ßo dla jich pſcheſcźěhanja pola grichiſkeho knježeŕſtwa wobcźežowało. Tak je ſwada mjes Grichiſkej a Romunſkej naſtała. K wójnje pak wona ſ cźežka powjedże, dokelž mjes Romunſkej a Grichiſkej Sſerbija, Bołharſka a europiſka Turkowſka leża. Po kraju potajkim Grichojo a Romunojo njemóża napſchecźiwo ßebi wojowacź, to mohło ßo jenoż na morju ſtacź. Dokelž pak matej Romunſka a Grichiſka jenoż někotre ſtare wójnſke łódże, ßo też żanych wulkich mórſkich bitwow njemóże wocźakacź.

Nadpad na ſchpaniſkeju kralowſkeju mandżelſkeju.

Se ßlědżenjom je ßo nawjedżiło, ſo ßu do bomboweho nadpada też radikalni republikanſzy ſapleczeni.

Hacź dotal je ſ woßobow, pſchi nadpadże ſranjenych 31 wumrjeło a 9 je hiſchcze w ßmjertnym ſtraſche.

Ruſzy revoluzionarojo

ſ wjetſcha we wukraju bomby dżěłaju, kotrež ßo potom w Ruſkej wužija. Najwjazy ruſkich revoluzionarow w Schwajzarſkej pſchebywa. Po poßlednim nadpadże na ſchpaniſkeho krala ſchwajzarſke knježeŕſtwo na ßwojich ruſkich hoſczow wjetſchu kedżbliwoſcź ſłożuje. W Zürichu ßu pſched někotrymi dnjemi wobydlenje tamniſchich ruſkich ſtudentow pſchepytali, pſchi cźimż ßu dżěłańnju bombow wußlědżili. Wjele ſtudentow ßu ſajeli a najprjódzy ſcheſczoch w jaſtwje wobkhowali.

Ruſka duma

je ſchtwórtk zychnowate poßedżenje měła. Wyſchſchi prokurator wójnſkeho miniſterſtwa woſjewi, ſo ßo *njehodźi ßmjertne khoſtanje wotſtronicź*. Demokratojo po tymle wopowjedżenju każ dżiwi ſakhadżachu, wołajo: „Mordarjo! Katojo!“ Preſident hrożeſche, poßedżenje ſkónczicź. Po namjecże ſapóßłanza Winawere dumina wjetſchina ſcźěhowaze wobſamknjenje pſchija: „Duma woſjewjenje wójnſkeho miniſtra jako ſapowjedżenje wobhladuje, ſo ßo jejne żadanja njedopjelnja, a ßwoje pohorſchenja nad ſwukom a formu woſjewjenja wupraji a k dnjowemu porjadej pſcheńdże. Knježeŕſtwo ßo ſ tajkimi wobſamknjenjemi ſamylicź njeda. Wono ani do wotſtronjenja ßmjertneho khoſtanja ani do wobhnadżenja bjes wuměnjenjow njeſwoli. Wono móże ßo hiſchcze krucze na wójſko ſpuſchczecź, kotrež by, hdy bychu revoluzionarojo a jim bliſkoſtejazy demokratojo nowe ſběżki ſbudżicź ſpytali, revoluziju na krwawne waſchnje potłóczíło. Doniž politiſke mordaŕſtwa njepſchеſtanu, knježeŕſtwo politiſkich pſchеſtupnikow njewobhnadżi a hiſchcze wjele mjenje ßmjertne khoſtanje wotſtroni.

Podawki ſ Ruſkeje.

W Sebaſtopolu je *wobßedżeŕ* knihicźiſchcźerńje, Spiro, wyſchnoſczi woſjewił, ſo je do jeho cźiſchcźerńje wjecźor 33 wobronjenych njeſnatych muži pſchiſchło. Cźi ßu jeho wumjaſali, wſchě durje ſamkli a pißmikiſtajerjam ſe ßmjercźu hroſyli, jeli ſo bychu ßo kombżili, po jich pſchikaſni 5000 lecźazych liſtow „Wojak“ ſeſtajecź a wocźiſchcźecź. S tymile nowinami dyrbi ßo revoluzija do wójſka njeſcź. Jich roſkas je ßo dopjelnił.

W jenym ſ Moskowſkich dżiwadłow ßu ßo ludźo bjes dżěła ſhromadżili. Seſchło bě ßo něhdże 1000 woßobow, mjes woprawdże dżěło njemějazymi dżěłacźerjemi bě wjele ſtudentow a ſtudentkow, kotſiž wot teho cźaßa, ſo do ſchule njekhodża, ßo teho runja do

ludźi bjes dźěła licza. Woni pschecźiwo kapitalismu, měschczanam a khěžorstwowej dumje rěczachu, kotrejž „šejm měschczanow“ rěkachu. Tež Moskowska měschczańska duma poroki dosta ša to, so bě 40 000 rublow ša jědźerńnje ša khudych a ša pschenozowarńnje pschiswolika, wošebje pak na nju šwarjachu, so te pjenjesy njebě direktnje do rukow dźěło njemějazych daka. Dźěło njemějazym pschi tajkich wobstejnoscźach niczo druhe njewubywa, hacź so šo šami na šebje sepjeraju, šo organisuja a šebi sjawne dźěło s mozu wosmu.

Wjetsche dokhody ša presidenta Roosevelta

šu sastupjerjo sjenoczenych statow poknózneje Ameriki sapowjedźili. President Roosevelt, kotryž ma lětnje 200,000 hriwnow dokhodow, šebi lětnje 100,000 hriwnow ša puczowanske wudawki žadasche. Dokelž wón wjetscheho samoženja nima, je jemu cźežko, wudawki ša puczowanje do wschelakich provinzow se šamšneje móschnje płaczicź. Želesniske towarstwa šu drje swólniwe, jemu darmo wošebite cźahi posticźicź, tola wón měni, so šo jemu jako presidentej njesaleži, tajke posticźenja pschijecź, dokelž by šo s tym želesniskim towarstwam sawjasał.

Njeschwarnoscźe w amerikanskich rěsarnjach.

President Roosevelt je šo na grawocźiwoscźe w amerikanskich rěsarnjach s jenym powjedańczkom, w kotrymž šo wone nadrobnje wopisaju, kedźbliwy scźinił. Roosevelt je na to jenemu dowěrnikej wobstejnoscźe we wulkich rěsarnjach stradźu wobkedźbowacź dawał. Tole wobkedźbowanje je njewěrjomne masanoscźe na šwětko pschinješko. W rosprawje, kongressej wo tym podatej, Roosevelt na to spomina, so ma rěsniski swjask wjele agentow, kotsiž wschudźe w draczownjach abo druhdźe šlaknjene skocźata pokupuja, jich mjašo kuhuja a jo potom s chemikalijemi njewonjate cźinja. Tole mjašo šo potom na drobne rosruba a šo do kołbašow styka. Dohladowanje, kajkež šo nětkole w New-Yorkskich a Chikagoskich rěsarnjach měwa, je zyle njedošahaze a šo jenož po mjenje stawa. W New-Yorku šu sańdźene lěto scheseźo inspektorojo 493,000 waggonow pschedźěkaneho mjaša pruhowacź a pódla teho hischcźe wschědnje někotre tyšazy howjadow wobhladowacź měli. Hdyž šo wóndano Chikagoske rěsarnje pschepytachu, šo 11 milijonow puntow khoreho abo k jědźi njekhmaneho mjaša namaka. Jedyn s tajnych komissarow presidenta Roosevelta widźesche, kak inspektorojo 31 khorych howjadow wobhladowachu, kotrež mějachu wulke dule w cźelešnach; s tychle 31 skocźatow šo jenož 7 wróczo pokasa. Sekretar New-Yorkskeho rěsniskeho swjaska w jenym rosrěczenju praji, so šu w New-Yorkskich kołbašarnjach grawocźiwe wobstejnoscźe. Wjele dźěłarnjow nima žaneho swiša s kanalisaziju, ale jenož wulke jamy, napjelnjene se šmjerdźazymi a hnijazymi wotpadankami. W jenej rěsarni wulke mysche po blidach běhaju, na kotrež šo mjašo k rosrubanju mjeta, a nichtó šebi na to njepomyšli, njerjad, wot wulkich myschow sawostajeny, wotnjescź. Hdyž ras někotre wulke mysche do rubanskeje maschiny pschińdu, šo wone s mjašom rosrubaju. S hoscźenzow a restawrazijow šo wotpadanki s wulkimi hromadami kupuja a šo s kołbašowym mjašom měscheja. Žadyn kołbašar njeby šo tak daloko pschewinył, so by šwoje wudźěłki šam jědł. Prjedawschi rěsarnski direktor Domasch Dolan, kotryž bě s wodźerjom jenych najwjetschich Chikagoskich rěsarnjow, praji, so dohladowarjo tyšazy skocźatow, na tuberkulosu, skosynoscź a druhe khoroscźe khorjazych, pschepuschczeja. Sa pšowju pizu njekhmane mjašo šo wari a juschka šo k poliwkowym a mjašowym ekstraktam wužije, mjes tym so šo šuche wuwarjene mjašo se želatinu měscha, šo do tysow pjelni a šo jako studźene mjašo pschedawa. Khore mjašo, kotrež šu inspektorojo pschikasali sniczicź, šo wróczo pschešmykuje a šo dale wužije.

Kak zyle bjes hańby je dźěłanje we wulkich rěsarnjach, je wošebje se scźěhowazeje pschepytanskeje rosprawy spósnacź: „W rěsarnjach je włóžny powětr napjelnjeny se satraschnymi šmjerdami njerjado, steptaneho na s krwju hnijaze schpundowanje, a hnijaze mjašo je polne khoroscźe porodźakow ša cźłowjekow a skót. Mjes dźěłacźerjemi w rěsarnjach jich wjele na šuchocźinu cźerpi, a khori na schpundowanje pluwaju, na kotrymž mjašo leži, kotrež šo potom k zyrobje wužije.“

Spomnjenja hódne je, so runje šwobodomyšlne a sozialdemokratiske nowiny po móžnoscźi mało wo tychle grawocźiwoscźach pišaju. K temu wschak maju doscź pschicźiny. Tehdy, hdyž sastupjerjo ratarstwa w khěžorstwowym šejmje kontrollu a wobhladanje ša wscho mjašo, s Ameriki do Němskeje šo wožaze, žadachu, šwobodomyšlni a sozialdemokratojo njemało šantorjachu. A hdyž sastupjerjo ratarstwa sakoń pschecźischeźachu, s kotrymž šo pschiwos amerikanskich mjašowych konserwow, kołbašow, našelenych jasykow a wschěch měscheńzow s rosrubaneho mjaša sakasa, njemóžachu šwobodomyšlni a sozialdemokratojo tule tunju a strowu amerikansku ludowu zyrobu dowukhwalicź.

Njeměry w Korejskej.

Japanšzy njejšu nihdźe lubowani. Chinesojo a Korejšzy, kotrymž chzedźa wušwobodźenje s ruki běłych pschinjescź, jich jako šwojich najhórschich potlóczerjow hidźa. W połodnischej Koreji je wobydlerstwo pschecźiwo japanskemu nadknjejstwu postanyło. Sběžkarjo šu šo Tamjenga smozowali a šu spytali Noydźu wobšadźicź.

Sswjatkowna nóz.

(Skónczenje.)

Lědom móżeschtaj šo šłyschecź jedyn druheho. S nadźiju pschibywasche tež šašo strach. S zyłej duschu šo šašo dźerżeschtaj myšliczki wumoženja. Potom šašo běsche jimaj, jako by wschitko było šón, cźežki, hrósbny šón. Ale njewroczišchtaj, njewuwinyschtaj šo nozy, kotraž jeju wobjimasche se šwojim pjelšim, rowosmnym dychom. Jeju tyschena duscha stonasche po schkriczźy šwětka. — Tam šu ludźo žiwi we šwojich šwětkych wobydlenjach pschi swuczazej hudźbje, nichtó nima sdacźa we wěczne nozy, wo šurowje móznej hudźbje žołmjazych wodow we hłubinach semje. — Jeniczka sašwěczena tschěška na wohnischczu — kajke bohatstwo! — Sswětko šłónza a morjo hwězdow, a jašne šwjatki, kotrež na šwěcźe šwjecźa wopominaju pschikhad šwjateho Ducha — wschitko je sapowjedźene — s njepschedobytnymi scźěnami samknjenaj we cźmi! . . .

Hdy by tola woda shniły kolik wonka na brjohomaj wottorhła a jón šem pschipławika do kamjeni, so by šwěcźił se šwojim fošforowym šwětkom!

Pytaschtaj šuschicź šwoju drastu. Hdyž Handrij šwoju šuknju wobroczi, pschińdźe jemu do rukow lohki, s papjeru wobwity kijeschk. Wón sawyska, to bě wohnjostrojowa rołka, kiž bě na šwjedźeń pschiprawjena; tu bě šebi popołdnju pschihotował a šebi pschi hrajzy s wěnzom s Hańžu sabywschi nuts tyknył. Nowe myšle jemu pschińdźechu, khwatnje pschepyta wschě šwoje kapšy a namaka tež wohnjowu hubizu, kajkuž by rady na hońtwach pschi šebi nošył.

Hubiza bě šucha wostała, dokelž bě mjes tołstymi fałdami ležała.

„Hana, smějemoj šwětko!“ sawoła Handrij holzy do wucha, a potom sapocza s wotkamanym kamuschkom do skały klepacź. Ale jako budźische skała w tutej włóžnej nóznej prósdnjeńzy móz šwětka shubiła, kotraž hewak wschudźom w kamjenjach wotpocźuje; schkriczkow njebě.

Handrij dźěłasche njewustawajzy, pospytowasche na wschelakich městnach, a hlej, tu šo sabłyskny wušwobodźena hwězda.

Sawyska s wješełoscźu, prózowasche šo njepschestawajzy dale, schkrě lětachu huscźischo a na pošledku žehlesche šo hubiza.

Jako budźischtaj we šwojim shubjenju namakałoj wjednika, tak šo radowaschtaj, a najprjedy pytaschtaj pschi mutnym šwětle šwojej wocźi — a wuhladaschtaj, so šo w nich nadźija a žiwjenje šwěcźi . . . .

„Nětkole, Hana, nětkole šo rosdni, kedźbuj!“ sawoła Handrij s horjazym lóschtom a staji rołku na kamjeń a pschipołoži tam kusk žehlazeje šo hubizy. Potom stupi na bok a storcźi holzu do sady.

Kołwokoło je hischcźe nóz. Niczo, khiba błuke, stajne schucźenje a pschižołmowanje włóžnych parow. Tu na dobo sabłyskńje šo s rołki a poskoczi we wošlepjazej prusy a wyšoko horje po schěrych, rospaczenych scźěnach — wscho šo žehli, šwěcźi; spodźiwne postawy tu steja we wschěch barbach w njepschehladnje schěrokej prósdnjeńzy, a w bjesdnu wari šo a kiša wohnjowa jeschcź horzeho toka. — Blěda kaž spadowaze wutwory kapalneho kamjenja tu steji Hana; jeje włošowe pletwy wišaja roszuchane a mokre psches ramjeni a na nich wišaja hischcźe někotre łopjena a kcźenja njewjesczinskeho wěnza.

Nětkole rosleczi horka w šubatych wjelbach błyschcźaty dypk do tyšaz pišanych šnopow a hwězdow, a napoł wuhašnjeny wohnjowy deschcź spaduje; někotre schkrě wostawaja na scźěnach wišajo a mischkrja šo hischcźe khwilu dale; druhe spłunu sa hrosnymi skalnymi postawami, kotrež šo wupinaju a woschcźeraju a hroža kaž sprostnjena, džiwja myšl skóscźe. Potom šnowaju šo, snoschuja šo a skakaju hischcźe hobrske scźiuowe wobrasy nimo a satorhuja a slětuja a sjednoczuja šo a pschikrywaju na pošledk wschitko. Sašo je cźma, tołscha a cźežscha, hacź hdy prjedy.

Duschaza wón bě wscho, schtož bě sbyło s wulkeho wokomika.

„Nětkole ßmój wschu rjanoscź a hrosnoscź na dobo widźakoj!“ praji Handrij, „a nětkole wěmoj, kajki je naju dom. Ruma smějemoj doscź, horzoty a lacźnoscźe dla njebudźemoj tradacź.“

Wón ßam njeßłyschescheße ßwojich ßłowow, a tola bě tak cźicho — niczo wjazy njeschuczeße a njestorkasche. Maßaschtaj ßo na ßuche městno a ßo ßyżeschtaj na kamjeń. Handrij scźeże holzu k ßebi a jemu na ruzy padachu jeje horze ßylsy.

Tak ßedźeschtaj dołho — dołho. Hana sapocza drěmacź. „Wodaj mi, wodaj mi, moja lubowana holczka! — Ty ßy nadobny jandźel w kraleſtwje scźinow. Twoja duscha postupuje do jaßneho raja dźěcźatſtwa, wopytuje poßledni krócź městno kolebki, krocźi poßledni krócź pódla nana, wotpocźuje poßledni ras na lubosczźiwej macźerńej wutrobje — prjedy hacź woteńdźe ſ tehole ßwěta.“

„Hdy by ty tajkale ſemrjeka“, dychasche Handrij, „chzył ßo ja ſ twojim morwym cźółom ßobu ponóricź do żołmow. Smohi bychu dyrbjake ßwój wurubk wróczo dacź a naju cźółko won wukolebacź na ßwětły dźeń k cźłowjekam.“

Hana ßo ſ drěmanja wutorże, poskocźi wuſtróżana ſ kamjenja precź wot jeniczkeho cźłowjeka, kiż tu bęsche. Wołasche na pomoz, ale njeßłyschescheße ani ßwojeho ßamßneho hłoßa.

Hdyż bě ßo, trochu směrowana, saßo na tamny kamjeń ſwjeſka, wupyta Handrij ſkhowanu wohnjowu hubizu, sadźěła woheń a dźěsche pschi tutym ßłabym ßwětle wobhladnje do hłubiny. Chzyſche hladacź, schto bě ßo ſ réku stako, so bě woněmika. Ssnadź bě jeho wukhod saracźeny, so by tam ßwobodny wustup był. — Ně, jemu hischcźe ßo próschescheße mokry deschcź napschecźiwo, pytny k ßwojimaj nohomaj jeschcźenje żołmow, a ßłaba pruha hubizy pokasa jemu żołmjenje a njembrjenje wodow.

Wón stejeschce we błócźe, jemu bě, jako by ſtupał po łażazych wakach, woběhny jeho hrósba. Postupowasche hischcźe hłubje a hacź k cźołmej dele, kotryż tcźeſche mjes kruchami ſkały, saduwasche ßwoju hubizu a wudźěrasche do frinkotazeho żołmjenja réki a kak woda padasche do bjesdna. Na dobo wuhlada na ſmohach błyschcźatu liliju, na módri ßo mischkrazu taflu ſ hwězdami, jako budźiſche jena jeniczka ßwěrna ſmoha wěrny wobras nózneho njebja w ßebi wukhowała. Tafla ßuwasche ßo tam a ßem, bliżeſche ßo bjesdnej, scźeże pak ßo saßo wróczo. Potom bęsche, jako by ſa tymle ſjewjenjom dołhe, cźeńke cźěleßo, ſmijiza scźěhowała — potom saßo njebě niczo rospósnacź. We włóżnych parach hrożeſche tež hubiza wuhaßnycź.

Bjes nadźije tu młodźenz ſtejeſche; nětkole chzyſche saßo horje lěscź, hdźež bě Hana. Tu wuhlada we wodach saßo na módri mischkrjenje, a to ßo bliżeſche; to ſwjeſe ßo wróczo — skónczńje poſkakowasche bliże a hacź ke kamjenjam na brjohu. Saßo wijeſche ßo ſmijiza. Tu pschińdźe młodźenzej myßliczka. Hacź do paßa ßuny ßo do wody a łojeſche ſa błyschcźatym pschedmjetom; wón nahrabny klozk drjewa a powjas.

Horzo pschewſa jeho radoscź, ſ woběmaj rukomaj scźeże cźeźki powjas k ßebi, cźiżny klozk drjewa do cźołma a ſwjaſa kónz powjaſa pſches żeleſnu rynku cźołma, so by powjas krucźe hromadu ſpletk.

To ßo ſta w tajkim ſbożownym wopojenju, so ßo njehodźi wopiżacź; a potom khwataſche Handrij horje po rospadanych kamjenjach k Hanje, tſchaßeſche ju a wołasche jej ſe wſchej mozu ßwojeho dybaweho hłoßa do wucha, so dyrbi hnydom ſ nim hicź, so je jimaj pomhane.

Hdyż na to k cźołmej dóńdźeſchtaj, sapocza ßo tón hižo wot brjoha wotkolebowacź; pschi poßlednim żehlenju hubizy ſlecźeſchtaj hischcźe w prawym cźaßu do cźołma, kiż bě ſ dźěła ſ wodu napjelnjeny, a dźerżeſchtaj ßo twjerdźe drjewa a krucźe napjateho powjaſa — cźeżzy a pomału ßo cźumpajo jědźeſche łódźka horje.

Sa khwilu ßuwasche ßo po měrnych ſmohach, pokhileſche ßo pod ſwißowaze ſkaliny, potom dozpě k hrósbnym měſtnam wyßokich żołmow a wótrych kamjenjowych kónzow. Hischcźe mózniſcho wone jeſchcźachu, dyżli pſched něktotrymi hodźinami, ale lemjachu ßo na cźołmje, ßurowe, dźiwje rosbrósdźene ſcźěny wuſtupowachu a bywachu ſchěre a bywachu dale jaßniſche a ßwětliſche.

Powjas cźehnjeſche ßylnje, do prědka to dźěſche, horje k ſkotemu ßwětku — a ſkónczńje — wukhowanaj pſchimnyſchtaj ßebi ſ ruku pſched wocźi — ſkónczńje ſtejeſchtaj na ßuchim brjohu, wośrjedź miłeho, ßwobodneho, ſ njebjom wobdateho ßkónczńeho dnja ... Mnoho ludźi bě ßo ſhromadźiło na woběmaj brjohomaj rěki pſched ſmijazej próſdnjeńzu. Mnoſy běchu ſaléſli na ſkalne ławki, ſo móhli widźecź cźołm, hdy by pſchiſchoł. Nětkole ßo tež wſchitko wujaßni.

Wjecźor prjedy běchu rybazy njedaloko podkopkow wjeßko płowacź widźeli, a hdyż bęſchtaj młodaj cźłowjekaj ſhubjenaj, bórſy njeſbože ſhódachu. Po zyłej nozy běchu ſta ludźi po a na brjohomaj réki, ſo bychu pytali ſhubjeneju, a na poßledku bě jaßne, ſo bęſchtaj byłoj ſahnataj do ſmijazeje próſdnjeńzy. Tola tež nětkole hiſchcźe myßlachu ßebi na pomhanje, cźwilowanym ſtarſchiſkim wutrobam na poßledni troſcht, a wumyßlichu ßebi ßrědk, ſo bychu njeſbożownymaj, hdy byſchtaj hiſcheźe, haj, hiſchcźe żiwaj byłaj, podali dołhu ruku.

Hodźiny dołho běchu cźakali, prjedy hacź bě bjeskónczny powjas wotwity a do ſmijazeje próſdnjeńzy puſchcźeny ſe ſhniłym, ßo miſchkrazym kruchom drjewa. Powjas ßo napinasche, bywasche saßo popuſchcźeny, a lęſesche pschezo dale nuts.

Potom jón wjercźachu wróczo, ſchtyrjo ßylni mużſzy wjercźachu windu. Njewěrjachu ßebi pomyßlicź na najlěpſchi wuſpěch, to bě jara mało k wěrje podobne; a hdyż kónz powjaſa wróczo pſchińdźe, njebě na nim niczo, khiba ſhniły kruch drjewa, do kotrehoż ßo ſmohi jeſchcźachu. Wěſo sapocza poßlednja nadźija ſpadowacź; ale wjednik podkopkow poruczi, powjas hiſchcźe ras nuts puſchcźicź, měnjeſche, ſo hinak bycź njemóże, a ſo dyrbi ßo jeho dźěczo pſchimnycź wumożazeje kótwizy.

To njeje żana móżnoscź wjazy, wſchitko je nimo!“ ſawoła lęßny ſtrażnik; „moje lube, lube dźěczo je ſhubjene. Bóh je jo wſak, podam ßo do teho!“

Ale hdyż powjas ſkónczńje saßo wróczo pſchińdźe, tu wujędźe ſ cźmoweje khlamy próſdnjeńzy — cźołm.

A hdyż jón wuhladachu, a hdyż buſchtaj młodaj cźłowjekaj na brjoh wuſběhnjenaj, běſche wyſkanje ßylniſche, hacź ſchumjenje wody.

Kak wobjimachu ſtarſchi ßwojej saßo namakanej dźěſczi wótſje płakajo! Ale taj bęſchtaj ßmjercź błędaj; ſ dybawym hłoßom wołaſchtaj mjena ßwojich, wudźěraſchtaj na praſchazych ßo a dawaſchtaj wopaczne wotmołwy. — Bęſchtaj pohłuſchenaj.

Hakle po nęczim ßo womora ſhubi, kiż bě jeju pſchewſała, a pſchińdźeſchtaj saßo doſpołnje k ßebi. —

„O Bożo, kajki dar k ßłębornemu kwaßej!“ ſawoła lęßny ſtrażnik, a jeho żona rjekny: „Niż podarmo ßym tule nóż ßo modliła!“

Za Serbski Dom w Budyšinje

je so w lěče 1906 dotal zaso nahromadźiło: 883 hr. 50 np.

Dale za njón dari:

Serbske blido w Myšečanskej šuli . . . . 1 hr. 60 np.

Hromadźe: 885 hr. 10 np.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Naſchemu muſeju w Sserbſkim Domje ßu ßo w poßlednim cźaßu saßo wſchelake ſaſtarſke wězy dariłe. Najſajimawſche ſ nich njech ßu tu pomjenowane: ſtary żeleſny wopon (Ducźmanowy?), darjeny wot knjeſa Nutniczańſkeho ſ Zyżez, nětko w Budyſchinje; ſkotaj pjerſchcźenjej a poſkocźena ßłęborna wumjełſka broſcha, darjena wot knjenje Wicźaſoweje ſ Janez; doſpołna ſaſtarſka ßwjedźeńſka żonjaza draſta, jara rjana a derje dźerżana, ſ běłej ſchidłatej a cźornej zankatej kapu, darjena wot knjenje Bjaroweje ſ Brěſy; wułkej ſaramowanej fotografiji: kral Friedrich Auguſt w Marijnej Hwězdźe, darjenej wot knjeſa probſta P. Leopolda; jena tajka na dopomnjecźe kraloweho wopyta w Khróſcźizach, darjena wot kubleria M. Schewcźika we Wudworju; bleſchka ſ motedliczkom, darjena wot knjenje Hermanoweje ſ Worklez; paczerkate wěſcheńcźko, darjene wot ſem. Krala ſ Budyſchina atd. Sa wſchitke tele dary wupraja ßo ſ tutym ſjawny dźak. Njech ßo tež druſy na naſch ßerbſki muſej dopominaja a ſaſtarſke wězy jemu pſchewoſtaja. **Woczinjeny** je muſej kóżdu **1. a 3. ßrjedu měżaza** popołdnju wot **2** hodźin.

— Dla podrożenja piwa ſ powyſchenjom piwarſkeho dawka běchu ßo póndźelu popołdnju Budyſzy korczmarjo a piwarzy w hoſcźenzu „ſkoteho jandźela“ ſeſchli. Pſchi wuradźenju direktor Budyſkeje piwarnje Seidel a wobßedźer piwarnje měſchczańſki radźicźel Litter namjetowaſchtaj, nowy dawk na pijerjow wotwalicź a pak płaczińſnu piwa powyſchicź pak ſa dotalne płaczińſny mjeńſchu měru dawacź. Skónczńje korczmarjo roſßudźenje pſchijachu, w kotrymż ßo pſchecźiwo powyſchenju piwa, wot hornjołużiſkich piwarzow wobſamknjenemu, wuprajichu, dokelż hoſcźenzarjam pſchi nětczińſchich wob-

stejnosćach njeje móžno, so bychu ßami žadane powyschenje njeßli. Dale hosćenzarjo namjetowachu, so by ßo płaćišna bleschoweho piwa po 2 np. po bleschi powyschika a ßo cźasa sa blesche sawjedła. Poßledníschi namjet ma w tym ßwoju pschiczinu, so wikowarjo ſ bleschowym piwom hosćenzarjam wulku konkurrenzu cźinja.

S **Hornjeje Hórki.** Ssobotu wjeczor wokoło 1/2 10 hodźin je ßo wulka fajma ßkomy, tudomnemu knjeźemu dworej ßkuschaza, wotpalika.

S **Hajniz.** Pschi twarje tudomneje noweje Porakez fabriki je jedyn Porakez ſapſchah, kotryž kamjenje pschiwoźowaſche, do njeſboża pschiſchoł. Młody rjany kóń, kotryž bě ßo hakle ſa drohn płaćišnu kupił, ßebi nohu ſłama a dyrbjeſche ßo hnydom ſakłócź. Hdyž pak wón na polo won jěźeſche, jeho kóń k ſemi potorhny, ſo ßebi Fiebiger prawu ruku ſ ramjenja wuwali. Po lěkarjowej pschikaſni ßo ſnjeſboženy hnydom do Budyſkeje hojeńnje dowjeſe. Konje maju nětkole lěni cźaß; duž ſ wólniwoſcźu njewjeźa, ſchto bychu ſapoczałe.

S **Barta.** Sańdźenu wutoru, 12. junija, ßwjeczachmy mißionſki ßwjedźeń w naſchim lubym Bożim domje. Hdyž też nam jaßnoſcź ßłónza na njebju na naſch pucź njeßwěcźeſche, dha tola ßłónzo Boźeho žohnowanja a wjeßela ßo nam najrjeńſcho błyſchcźeſche. Wjeßele běſche, wulku woßadu widźecź, kiž na kemſchenjomaj Boži dom napjelni, mjes njej wjetſcha liczba ſe ßußodnych woßadow, wjeßele rjane poradźenje ßwjedźenja — rjany ſchtyrihłósny thórſki ſpěw hnydom je wutrobje ſdźěli, jako ſaklincza: „Wjeßelcźe ßo w tym Knjeſu!“ A požohnowane běſche bohacźe ßłowo ßwjedźeńſkeju prědarjow kaž ßwjedźeńſka kollekta. W 2 hodź. cźah, wobſtejazy ſ něhdźe 18 duchownych, kotrymž ßo zyrkwinſke pſchedſtejicźeŕſtwo woßady pſchiſamkny, do Božeho doma na ßerbſku Bożu ßłużbu cźehnjeſche. Po wokłarnej Božej ßłużbje, wot knjeſa ſararja Domaſchki-Budeſcźanſkeho dźeržanej, knjes ſarař Waklař-Wóßliczanſki, kiž je naſchim ßerbſkim woßadam hižom na wſchelkich ßwjedźenjach ſ Bożim ßłowom na poſběhowaze, wutrobu ſapſchijaze waſchnje ßłużił, prědowaſche po ſałožku texta Nehem. 8,10. S móznym ßłowom wón wutroby nutrnje poßłuchazych ſa ßwjaty ſkutk mißionſtwa ſ nowa wohrjewaſche, jim pſchiwołajo: Miſſionſkeje woßady ßylnoſcź je wjeßele na tym Knjeſu — tehodła, miſſionſka woßada, 1) ſ wjeßelym dźakom pohladaj na ßwojeho kraßneho knjeſa, 2) ſ wjeßelej ßwěru pſchinjes też pohanam bohatſtwo jeho hnady, 3) ſ wjeßelej nadźiju budź wěſta ſkónczneho kraßneho dobycźa. Na žohnowanje ſchcheſcźijanſtwa, kiž ßami wuživamy, pokaſujo, kaž na woßebje wabjaze ſnamjenja: na Ziegenbalga, naſcheho kužiſkeho wěrybratra, kiž pſched 200 lětami jako prěni evangelſkolutherſki miſſionar do Indiſkeje wucźahny, a też biſkopa Benna-Miſchnjanſkeho, kiž ßerbſkim wótzam ev☰gelij pytaſche pſchinjeſcź (ßobotu 16. junija je runje 800 lětny ßmjertny dźeń Benna), namołwjeſche, niz wuſtacź ſ dobroproſchenjom kaž ſ woprowanjom ſa tónle najwobſchěrniſchi ſkutk zyrkwineje luboſcźe. Wokłarnu ſkónczną Bożu ßłużbu k. ſarař Jakub Njeßwacźidliſki wobſtara. Sſerbſka woßada ſkładowaſche pſchi wukhodźe 277 hr. 72 np. ſa miſſionſtwo, k czemuž hiſchcźe ſ němſkeje Božeje ßłużby 124 hr. 67 np. pſchińdźe, tak ſo běſche w hromadźe 402 hr. 39 np. — Na němſkej, w 4 hodź. ßo ſapoczazej Božej ßłużbje knjes duchowny Berg ſ Budyſchina prědowaſche. Po ſałožku ßłowa Khryſtußoweho wo wucźehnjenju a ſchcheńenju japoſchtołow, Matth. 28, 18 — 20, wukładowaſche na ſahorjaze, žiwjenja-polne waſchnje: Pſchikaſnja Jeſom Khryſta hiſchcźe pſchezo ſtary ſałožk wſcheho miſſionſkeho ſkutkowanja na kónzu druheho miſſionſkeho lětſtotka, a dźeſche: Wona dawa prawo a pſchiſłuſchnoſcź ſa miſſionſke ſkutkowanje, a ſawěſcźi jeho žohnowanje a płód. Sswědcźenje wěry, luboſcźe a nadźije klinczeſche ſ prědarjowych ßłowow. Wokłarnu liturgiju pſchi tym knjeſaj ſararjej Mrósak-Hrodźiſchcźanſki a Kubiza-Bukeczanſki wobſtaraſchtaj. Kaž běſche ßo ßwjedźeńſke měſtno ſ cźeßnymi wrotami wupyſchiło ſ pißmom: „Bóh žohnuj ßwjate miſſionſtwo!“, też wěża ſ khorhojemi a wokłarniſchczo ſe ſelenymi roſtlinami, tak chzył Bóh tón Knjes naſchu woßadu kaž też dale wſchitke naſche lube ßerbſke woßady pſchezo dale pyſchicź ſ myßlu a luboſcźu ſa wulki ſkutk miſſionſtwa. Kaž ſ dźakownej wutrobu na žohnowanje ſpominamy, kiž je ßo nam na rjanym ßwjedźenju poſkicźiło, tak chzemy ßobu ſkutkowacź, ſo by ßo dopjelniło też ſ naſchej pomozu: Bóh žohnuj ßwjate miſſionſtwo!

S **Lahowa.** „Sſadarſke towarſtwo ſa Łuh a wokolnoſcź“ je ſańdźenu njedźelu w tudomnym hoſcźenzu poßedźenje wotmělo. Knjes Domaſchka „wo ſchkódnikach ßadowych ſchtomow“ na lohko ſroſymliwe waſchnje rěcźeſche. Schkoda, ſo bě wjedro njepſchihódne, a ſo ßnadź je teho dła někotryžkuli doma woſtał. Njedźiwajzy teho bě pak ßo tola nahladna cźrjódka ſeſchła, kotraž ßo njebě ſ deſchcźom a żumpatym pucźom dobreje wězy dła wotdźerźecź dała. Sſerbſkich ratarjow dyrbjało ßadarſtwo bóle ſajimowacź, woni dyrbjeli ſpóſnacź, ſo je ßadarſtwo wunoſchne a prózu płaćí. S nim dyrbja ßo jenož hinak ſaběracź hacź je ßo to hacź dotal we Łużizy ſtało. Nětkole ßo hiſchcźe to njewužiwa, ſchtož ßu wótzojo ſałożili. Na ratarſtwo ßo ſkorźi, ſo mało wunoſcha, ratarjo njech ßo jenož teje wotnožki pſchimnu, kotraž je woprawdźe ſa nałożene dźěło dźakowna. Dyrbja dha ßo na naſchich polach pſchezo jenož żita a běruy wotměnjecź? Njeby hiſchcźe měſtna ſa rjad ſchtomow pſchi kromje nětkotrehožkuli pola było? Wjele jich rjeknje, to wunoſchnoſcź polow pſchikrótſcha. Lubi pſchecźeljo, ſchto wam wjazy wunoſcha, zentnar běrnow abo zentnar dobrych jabłukow. A kelko měſtna ßebi zentnar běrnow ża da pornjo zentnarjej jabłukow! Njedźiwajzy teho móża pak ßo pólne płody hiſchcźe wjele lět pod ßadowymi ſchtomami płahowacź. Nětkotryžkuli ſnapſchecźiwi, ſo jabłonje tola hakle ſa 10 lět njeßu, pólne płody pak kóżde lěto. To je tak, kaž ſo by chzył ßwojim dźecźom khlěba tradacź dacź, dokelž njeje ßam niczo jěſcź měł. Schtóž hiſchcźe pſchezo k ßadarſtwu dowěrjenja nima, měnjo, ſo ßadowe ſchtomy druhdy mało a druhdy niczo njenjeßu, tón njech tola wopomni, ſo ßo w tajkich lětach ſa malu měrn ßadu tak wjele płacźi, kaž hewak ſa wulke hromady, woßebje hdyž ſ nim prawje wobkhadźecźe. Duž hladajmy tule wotnožku, kotraž móże runje małemu ratarjej jeho dokhody pſchiſporjecź, hdyž ßo ſ njej na prawe waſchnje wobkhadźa. Duž ßerbſzy hoſpodarjo, pſchiſamkúcźe ßo towarſtwu, hdźež móżemy w tymle naſtupanju nawuknycź. Bliżſche poßedźenje Łuhowſkeho ßadarſkeho towarſtwa budźe 8. julija we Łuhowſkim hoſcźenzu.

F.

S **Khróſcźiz.** Porjadna generalna ſhromadźiſna naſcheje Raiffeiſenſkeje nalutowarnje a wupożcźerńje je ßo tudy we Wjenkez hoſcźenzu 10. junija popołdnju wotmělа. Pſchedßyda nalutowarnje, k. Michał Kokla wotewriſchi ſhromadźiſnu, wobžarowaſche, ſo njebě lěpje wopytana. Wón wujaßni dźenßniſcheje generalneje ſhromadźiſny pſchedmjet, pſchipódla prajizy, ſo ßu ßo wuſtawki naſcheje nalutowarnje cźiſchcźecź dałe a ſo móże je kóżdy ßobuſtaw pola knjeſa ſliczbowarja doſtacź a je potom prawje ſpomjatkowacź a ßo po nich derje nałożicź, ſo by tak ßwoje a ßwoj ch ßobuſtawow materialne a bóle hiſchcźe moraliſke ſbožo ſpěchował; pſchetož to njeje hiſchcźe wucźeny muż, kiž jenož ſtuduje, ale tón, kotryž ßwoje naſhonjenja też praktiſzy wuwjeduje k ßwojemu a ßwojich bliżſchich ſbožu. Pſchedpołożene ſliczbowanje na lěto 1905 wupokaſa, ſo je naſcha nalutowarnja měła w běhu lěta 304 603 hr. 83 np. dokhodow a 294 468 hr. 17 np. wudawkow, tak ſo w njej 10 135 hr. 66 np. ſbytka woſta. Bilanſa pokaſa, ſo ma towarſtwo 457 996 hr. 20 np. aktivow a 454 678 hr. 50 np. paſſivow. Cźiſty wunoſchk 3317 hr. 70 np. wucźinja. S njeho pſchińdźetej dwě tſecźinje po wobſamknjenju ſhromadźiſny na ſałożeńſki fond. — Sliczbowanje ßo powſchitkownje ſa prawe ſpóſna a knjes ſliczbowar ßo wot ſliczbowanki pſches pſchedßydſtwo wotwjaſa. Kónz lěta běchu wußłużili ſcźěhowazy knjeża a to ſ pſchedßydſtwa: Michał Kokla ſ Khróſcźiz, Jan Ssmoła ſ Nukniz a Jakub Nowak ſ Wudworja, ſ dohładowarſtwa: Miłkawſch Schewczik ſ Wudworja, Michał Ssymank ſe Ssmjeczkez a Jurij Rychtař Khróſcźiz. S aklamaziju ßo wſchitzy cźile knjeża jenohłósnje ſaßy wuſwolichu. Woni ſaſtojnſtwo ſ dźakom ſaßo pſchijachu. Hdyž běchu ßo ßobuſtawy hiſchcźe khwilku rosmołwjeli, miny ßo cźaß a ſkónczi ßo dźenßniſcha porjadna ſhromadna ſhromadźiſna ſ tym pſcheczom, ſo bychu ßo pſchichodnje wjazy ßobuſtawow ſeſchli; pſchetož ſ 337 ßobuſtawow na lěto 1905 bě tu jenož 56 pſchiſchło, ſaſtupiło je do towarſtwa 24 ßobuſtawow, wuſtupiło pak — 10 ßobuſtawow, duž je naſcha Raiffeiſenſka nalutowarnja na 351 ßobuſtawow ſroſtła.

S **Hrodźiſchcźa.** Naſch knjes kantor Sarjeńk na Michała t. l. ßwoje ſaſtojnſtwo ſkoži, ſo by ßo na wotpocźink podał. Wón je

33 lět w naschej wožadźe s wulkim žohnowanjom skutkował a wožebje też stajnje sa prawo žerbskeje rěcže wustupował. Bóh spožčk jemu hischcže mnohe lěta dobru strowosć a měrny wotpočink! Samolwjenja wo wuprósdnjene městno, kotrež ma wysche schulskich psches 900 hr. zyrkwinskich dokhodow, maju žo hacž do 22. junija pola k. wyschscheho schulskeho radžičela Schütza w Budyschinje stacž.

S **Lubija.** Žona tudomneho klobukarja Hähnela, kotraž je se schtwórteho poskhoda s woknom na dróhu skočiła, je na scžěhwki padnjenja wumrjela.

S **Mischna.** Wopomnjenje 800 lětneho žmjertneho dnja Mischnjanskeho biskopa Benna budže žo žobotu a njedželu w Mischnje w pschitomnosći biskopa Schäfera žwjećicž.

Se **Shorjelza.** (Khostanska komora.) Pschi žwjećenju tsjoch narodnych dnjow běchu žo někotsi skakarjo w Čzornym Khołmzu troschku napili. Hdyž khojczka njeje zyle jažna wjazy, čzłowjek bórsy něschto swora, a tak też woni na myšl pschiňdžechu, w čzmowej nozy džowkam korčmarja Kubscha na wopyt hicž. Kubschiz čzeladnizy pak njeproschenym hosćom pucž sastupichu a žo s Reinholdom Hausmannom, Augustom Tupačom a Ernstom Tužnym do pukow dachu. Tutych tsjoch bě Wojerowski kawniski žud dla kaženja měra k jastwu na 2 hacž do 4 njedžel sažudźił, mjes tym so běschtaj skakarjej Max Požoła a Hermann Koboda, kotrajž běschtaj bjes dowolnosće do Kubschiz dwora stupikoj, tola žo pschi pukach njewobdźělikoj, dla kaženja domjazeho měra jenož jastwo po jenym tydženju dostakoj. Sažudźeni žo pschečiwo wužudej powołachu, wudawajo, so žu jenož w skurjenosći do Kubschiz dwora sastupili, a so puki njejžu tak sle byle, kaž bě je kawniski žud sa to měł. Powołanska komora po nowym pschepytanju a jednanju powołanje sačišny a wobskorženym khosty napoloži.

S **Wojerez.** S twarom želesnizy s Hósdnizy (Petershain) do Wojerez a Hródka žu sańdźeny tydžeń s dobom na někotrych městnach sapočzeli.

S **Lasa.** S tudomneho knježeho dwora je žo čzeladnik Br. shubił. Wón je piecza čzeknył, dokelž na njeho tukaju, so je s knježeje lubje wowž kradnył.

S **Běłeho Khołmza.** Njedželu 9. junija je wokoło 12 hodźin w tudomnym knježim parnym rěsaku woheń wudyrił, s kotrymž je žo wón hacž do mažiwnych murjow do čzista spalił.

S **Hródka.** W Nowej Wjelzej žu wumjenkarka Gerlachowa, jejna njewoženjena džowka Helena a jejny žyn Rudolf žwojeho muža a nana, wumjenkarja Gerlacha, s klumpachami saraschli.

Wo mordarstwje žo nadrobnischo pische: Studnjeŕ Gerlach, kotryž bě też herz, bě žylny wulki čzłowjek a bě žo do picža dał. Husto by pjany domoj pschischoł a potom žwoju žwójbu na njesnjeżne waschnje pschesćěhował, hacž žo jeho žona wot njeho dźěli. Wón potom do zusby czehnjesche, posdźischo žo wróczi a chžysche po sdaczu jako porjadny čzłowjek žiwy bycž. Poślednj czaž wón sažo žylnje pijesche a wospjet žwojim žwójbnym s pukami hrožesche. Tjeczi dźeń žwjatkow w nozy Gerlach pjany domoj pschiňdže a spyta žo se žekeru do bydła žwojeje žony dobycž. Jeho žyn, Rudolf Gerlach, jemu napschecžo stupi. Ssekeru w nanowej ruzy wohladawschi, wón kuleczk shrabny a nana s tajkim wotmachom psches hłowu praženy, so tón na semju padže a bórsy po tym wumrje. Kak daloko stej žo Gerlachowa žona a džowka pschi mordarstwje wobdźělikoj, pschepytanje dopokaže.

Přilopk.

* S njepschestawazym deschczowym wjedrom je žo Sprewja s wodu napjała, kotraž je s městnami na łuki a pola wustupiła. Ssynowe kopjena žu, so bychu žo s wodu žobu njewsake, teho dla na wyschsche ležaze městna wotnjesć dyrbjeli.

* Wójnski žud w Draždžanach je serżanta Schirmela, 1878 w Bunzlawje narodżeneho, dla pschesćěhanja podstajenych wojakow k jastwu na 1 lěto a k degradaziji sažudźił. Schirmel, kotryž w 6. batteriji 32. pólneho artilleriskeho regimenta w Riesy žłużesche, je s rekrutami na najhrubische waschnje wobkhadźał. Najradscho wón žwoje słósće na wbohich wojakow puschczesche, hdyž žanych njelubych wobkedźbowarjow w bliskosći njebě. Ras w symje žo wón žwojim ludźom na jěchanischczu sestupacž da a kasasche jim, samjersnjene łuže rosteptacž, s rukomaj wodu wuczerpacž a do kanala nožycž. Jedyn s wojakow je žebi pschi tym ruku swosabił. Jěsdneho Paula Schirmel ras žnadneje wězy dla s kschudom w konjenzu pschebi. Hdyž Paul spyta czeknycž, jemu serżant pschikasa, směrom stejecž, jemu hrožo, so jeho hewak dla sapowjedźeneje poślušchnosće wobskorži. Hdyž wojak potom poślušchasche, jeho Schirmel džeżacž krócž s kschudom praženy, so mějesche bity wjele pruskelow na czele. Druhi krócž dyrbjesche jedyn wojak je serżantom do gratownje hicž. Tam wón wojakej praji: „Kak by było, hdy bych tebi jenu wotkložił? Ty njeby žwědkow měł!" Wón drje jeho potom njeje bił, tola jeho na džeżacž mjeńschinow do gratownje samknył. Hdyž žo wón wróczi, a wojak žo po jeho měnjenju rucže dosć njestaji, jeho serżant plistowasche. So wojak njemohł scžěhwki plistow žwojim towarschom pokasacž, jeho wón s nowa na dlějschi czaž samknu. We wjele druhich padach je Schirmel wojakow plistował, jim na nosy teptał a jich do sadka kopał, jich s kijom bił abo žo na druhe waschnje na nich pschepschimał. Pódla druheho klubuczinjenja je wón husto wojakow po skónczenej wieczornej žłużbje žamowólnje do konjenza skasał a jim tam instrukzije dawał. Ani jeneho dnja žo skoro bjes serżantowych njemuschnosćow njeminy. Wojakow wón tak satraschicž wjedźesche, so žebi czi njeswěrichu, žo wobczežowacž, tak so mózesche jich wón zyle lěto krjudowacž. Schirmel, kotryž je hižo žwoje thostanje nastupił, žo posdźischo hischcže ras psched žud dla krjudowanja wojakow staji, wo kotrychž je wojerska wyschnosć hakle nětko shonika.

* (Njesboże na sakskej želesnizy.) Njedželu rano je se spěschneho czaha mjes Hohenstein a Ernstthalom jena schtyrilětna holczka won padła. Jejna macž hnydom sa njej skoczi. Mjes tym so bě žebi dźěczo na semju padnywschi wobroczku stamało, bě žebi macž moshy stschażka. Wobej žo do hojernje dowjesechtej.

Na želesnizy mjes Mörsom a Hombergom je czaj jenemu želesniskemu nižschemu sastojnikej, kotryž bě mjes schěnami ležo wužnył, wobej nosy wotjěł. Pschejědženy sa krótki czaž wumrje.

* (Spytane wurubjeuje pjenježneje banki.) Kappellerowu pjenježnu banku w Mnichowje (München) žu pjatk dopołdnja dwaj pacholaj wurubicž spytakoj. W banzy žo džeżaczdollarskeje pjenježneje papjerje smozowawschi wonaj personal s wuczehnjenym revolwrom do sady czerjeschtaj a žebi žadaschtaj, so by žo jimaj pjenježny khamor wočinił. W tymle wokomiku jedyn s banzynych poślokow sastupi, psched kotrymž rubježnikaj skoku czeknyschtaj. W pinzy žužodneje khěže jeju bórsy wušlědźichu a sajachu. Wonaj staj pschekupski wuczobnik Wilhelm Hockert s Lipska, kotryž je psched krótkim czažom 2000 hriwnow pschekschiwiwschi czeknył, a pschekupski wuczobnik Otto Wingeż s Lipska.

* (Sajědojczenje.) W Apfelstädtu pola Gothy je žo jena zyła žwójba s arsenikom sajědojczika. Hosćenzaŕ Ritter, kotryž je swudowjeny, pjatk sa žwojich žwójbnych a hosczi wobjed, s hrocha a žwinjazeho mjaža wobstejazy, warjesche. So by žo hróch skerje roswarił, žo wón žłużobnu holzu sa wuhliczнatym natronom praschesche. Ta jemu běły pólvr da, s kotrehož wón něschto do hrocha žypny. Wschitzy, kotsiž běchu hroch jědli, skhorichu. Jedyn s nich, 79lětny wobydleŕ Hartung, hižo tónžamy džeń wieczor wumrje. Sawołanaj lěkarjej w hrochu arsenik namakaschtaj. Sslužobna holza bě jón s wuhliczнatym natronom saměnika. Ssobotu popołdnju je hosćenzarjowy 63lětny bratr wumrjeł. Druhe wožoby czežko khore leža.

* Hobrski plan chzedža Amerikanszy wuwjesć. Woni chzedža pod Behringskim mórskim pschejěsdže tunnel pscherycž, so mohła s Ameriki do ruskeje Ssibirskeje lokomotiva jěsdźicž. W Behringskim pschejěsdže tsi małe kupki leža. S nimi je mózno, podmórski tunnel do tsjoch dźělow, po 20 kilometrach dołhich, dźělicž. Amerikanszy twarzy chzedža wscho k tunnelej trěbne želeso, něhdže sa 300 milijonow frankow, w Ruskej kupicž a k twarej jenož ruskich dźěłaczerjow pschistajecž. Sa to dyrbjała Ruska jim tunnel 90 lět dołho wužicž dacž. Po tym czažu by žo wón bjese wscheho sarunanja Ruskej wrócził. Wjele ruskich sastojnikow je sa tónle projekt, mjes druhim też prjedawschi želesniski minister Chilkow a druzy.

* Hobrska parna łódź „Lusitania" je žo w Jendželskej sa Cunardsku czaru natwarika. Wona je najwjetscha łódź, kotraž je žo hdy natwarika. S pomozu turbinowych maschinow je mózno było, czerjensku móz na 70000 konjazych mozow powyschicž.

* Frieselowa khorosć je žo w Charentskim wokrjeżu w Franzowskej rosscherika. Na 2000 wožobow je na nju skhorika; někotsi ludźo žu na nju wumrjeli. W někotrych wžach je pokoja wobydlerjow skhorika.

* (25,000 rublow žo rubiło.) Pokładnika a schtyrjoch druhich sastojnikow Floraskeje a Kaziměrskeje jamy w Ssožnowizach pschi rusko-pruskich mjesach je czrjóda rubježnikow na sjawnej drósy nadpadła a jim s revolwrami hrožyła. Sastojnikam žu 25000 rublow kradli, kotrež běchu k wupłaczenju mjdy postajene. Sababjeni rubježnizy na to wschě telegrafowe groty na dróhach rosrěsnychu.

Poručam ſamodźěłane
ff. mlócžniki, mlokowe karany, mlokowe hornzy, wódne khany, wódne cžerpawy, ſazynowane wódne khany a hornzy.
Mam wulki ſkład
krjepjawkow (krjepjenſkich khanow) a **emaillowanych tworow, ſazynowanych bowow** a **juchowych cžerpakow. Tſěſchne žłoby** a **roły** a kóžde do twarſtwa ſkuſchaze klampnarſke dźěła ſhotowjam.
Želeſo ſa tſěſchne žłoby mam na ſkładze.
Spěſchne poſkuženje. Najtuńſche płacžiſny.

M. Schulz.
10 pſchi ſerbſtich hrjebjach 10.

Mariaſcheinſke
a **Woſſecžanſke**
wuhło,
ſalonowe,
kuſkojte a worjeſchkojte
briketty,
drjewo,
rosrubane a po zykłych ſchcžěpach tunjo kóždu dźělbu pſchedawa
Gustav Heinke
pſchi žitnych wikach 34.
Telefon 385.

Najlěpſchu
warjenſku a ſkótnu
ſel
porucža tunjo
Gustav Heinke
w Budyſchinje
pſchi žitnych wikach 34.
Telefon 358.

Chenillowe rubiſchcža

rjanych nowych muſtrow płacžiſny hódno pſchedawa
Otto Osswald
na kamjeńtnej haſy 7.

Privilegowane
Pohlowe mydło
pſche ſwjerbjenje, drjenje, jětſeſchka, kuſk po 1 mk., pakžik 3 mk., je ſakońſzy ſakitane pod čo. 69937 ſ „hadom" jako ſe ſatitanſkej ſnamku.
Jenož woprawdźite wſchědnje cžerſtwe roſeſcžeka
R. Tschernich
w Draždźanach A. 16.

Th. A. Wällnitz

w Budyſchinje
na ſukelnſkej haſy 9.
Najwjetſchi ſkład a wubjerk
1durjatych a 2durjatych
draſtnych khamorow,
vertiki,
ſchkleńcžane khamory,
komody,
jednore a lěpſche **ſofy**
po 26, 30, 32, 37, 45, 55, 63 hacž 120 mk.,
ſtoły
po 2,50 mk. hacž 8 mk.,
loža,
matrazy,
jědžne, ſofowe a
roſcžahanſke blida,
ſchpihele
po 3 mk. hacž 60 mk.,
kuchińſke khamory,
kuchińſke blida,
a **drnhu nadobu,**
pódla teho poručam
Ia poſſleſchcžowe pjerje
po waſy,
hotowe poſſleſchcža,
linoleum, tworu po kruchach,
behacže a **teppichi,**
wóſkowane ſukno
ſ truby a ſbytki,
wóſkowe ſuknowe a
gumijowe pſchikrywy,
podpołožne tkaniny.
W pſcheſadźowarni je ſtajna ſkładnoſcž k tunjemu kupowanju.
— Najtuńſche płacžiſny. —
Njech ſo mjeno a khěžine cžiſło wobkedźbuje.

Kóždy, kotryž chce ſebi **dobry** a **tuni cžaſnik** kupicž, abo kotryž chce ſebi jón **porjedžicž** dacž, njech dźe k cžaſnikarjej
Curtej Jenczej
na ſwonkownej lawſkej haſy 5.
Jencž pſchedawa a porjedža ſa ſwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ſebi moje wukładne wokno, ſ płacžiſnami wupołožene, wobhladacž.**

Trawowa awkzija.

Pónd̄zelu, 18. junija rano wot 8 hodźin ma ſo **trawjenje** na něhdže 90 jutrach łukow, **Běłokholmcžanſkemu knjejſtwu** ſkuſchazych, ſa hotowe pjenjeſy na pſcheſadźowanje pſchedawacž.
Shromadźiſna rano wot 8 hodźin pſchi Sprejinym moſcže pola Tyglinka.
W Běłym Kholmzu, 11. junija 1906.
Knježi wyſchſchi hajnik.

Cžerſtwy łój, punt po 30, 40 a 50 np., **ſuſcheny tołſty połcž,** punt po 85 np., **ſuſcheny ſwinjazy brjuch,** punt po 80 np., **cžerſtwe ſadło,** punt po 75 np., **dobru kołbaſu,** II. druźiny, punt po 60 np., pſchi wotewſacžu 5 puntow tuńſcho porucža
Ota Pětſchka na žitnej haſy.

Měſchany ſad
punt po 30, 40 a 50 np.,
ſłowki
punt hižo po 20 np.,
kaž tež wſchě druhe ſadowe druźiny porucža tunjo
Otto Sachse
na bohatej haſy 4.
Stajnje cžerſtwu
lanowolijowu muku
porucža **Khorla Karowe**
pſchi žitnych wikach.

Najlěpſchi
khoſej
ma jenož
Otto Sachse
na bohatej haſy 4.

Dobru pſcheńcžnu muku
po zykłych měchach a po puntach porucža
Khorla Kahrowe
pſchi žitnych wikach.

Składownja
drainěrowanſkich rołow
w Lětonju
porucža
drainěrowanſke roły
wſchěch wulkoſcžow,
konjaze, kruwjaze a ſwinjaze korta wſchelakich wulkoſcžow,
ſcžinowe pleczenje,
ſcžinowe hoſdže a
ſazynkowany grot
po fabrikſkich płacžiſnach.
Emil Dietrich.

Jara rjane, rucže roſcžaze
proſzata
ma na pſchedań
Hunnius
na ſwobodnym kuble
w Jeſchizach.

Wuwinjenje a ſwinjenje, drjenje a ſtaru ſchkodu atd. jako naſlědnik ſwojeho jako hojerja jara ſnateho nana ſo poručam.
M. Schuſter,
lěkarſzy pruhowany maſſeur
w Borſchcžźy (Sandförſtchen)
p. Hornjeho Hbjelſka.

Sſłužobna holza

mkoda, ſtrowa a cžiſta ſo do jara dobreho měſta w Kamjeńzu pyta. Dalſche je ſhonicž pola ſchulſkeje radźiczelki Hartmannowe je w Kamjeńzu, we wudawarni Serb. Nowin abo pola profeſſora Naumanna w Budyſchinje pſchi lawſkich hrjebjach 14.

Młódſcha ſerbſka **ſłužobna holza** ſo k 1. julijej do dobreho měſchcžańſkeho doma pyta w Budyſchinje na **Jurjowej dróſy** (Georgſtraße) 20 po 1 ſkhodźe.

Sſužobnu holzu

hnydom abo k 15. junijej ſ wulkej mſdu pyta
Wacker w Budyſchinje
w Albertſkej ſahrodźe.

Pěſtońcža

mkoda, ſo k 3 a 2 lětnemu dźěſcžu na jene burſke kubło w bliſkoſcži Budyſchina pyta. Dalſche je ſhonicž we wudawarni Serb. Nowin.

Stara žona ſo jako **pěſtońcža** k dwěmaj dźěſcžomaj do ſchoſejowe je khěže na **Małowjelkowſkim ſchoſeju** pola Cžichońz pyta.

Dźěłaczerjow

do lěcžneho a ſymſkeho dźěła pytaju
tonowe jamy
we Wětrowje
pola Njeßwaczidła.

Kucharki, ſtwinſke a ſłužobne holzy, mlokowe holzy a tajke k ſwinjom, hródźne dźowki ſ wulkej mſdu, ſrěnkow, rólnych pohonczow do tudomnych a Draždźanſkich ſtron pyta pſchiſtajerka **Görlichowa** na ſchulſkej dróſy 7 ſ napſchecža theatra.

Rjane wobydlenje
je w Měrkowje cžiſło 5 k 1. jul. na pſchenajecže a k wobcžehnjenju.

Budyska Bjesada

změje **njedźelu 17. junija** ☞ **wulět** ☜ **přez Zemic na Klóštrsku Horu do Huski,** hdźež budźa **reje.** Wotjězd po železnicy z Budyšina připołdnju 12 hodźin 20 mjeńšinow do Zemic.

Předsydstwo.

Konzert
w zyrkwi w Huczinje

njedźelu 17. junija popołdnju w **4** hodźinach Huczinjanski zyrkwiny chor ſ pschecźelnym ſobuſkutkowanjom ſwonkownych knjenjow a knjeſow wuwjedźe.

Płaczišny měſtnow:
we wołtarniſchczu 1 mk., na kubjach 50 np, we kłódźi 30 np.
Do prědka pſchedawanje w ſchuli.

Rakečanske serb. tow. „Lipa“

změje da-li Bóh, jutře njedźelu 17. ſmažnika popołdnju z dypkom 5 hodź. w Křižanec hoſćencu swoje

měsačne posedźenje.

Knj. čestny sobustaw Šibak z Lichanja swój přednošk „Rańše zera“ skónči.

Wšě lube sobustawy a hoſći wutrobnje přeproſuje

předsydstwo.

Do Krakez!

Njedźelu 17. junija 1906 budźe ſo pſchi pſchihodnym wjedrje

kołbaſa wukulecź.

Pſchecźelnje pſcheproſchuje

A. Gödan.

Do Rakez!

42% pizowanſki kalk, **pſcheńcznu muku,** hachtl po 85 np., ¼ zent. po 3 mk. 40 np., **jerje,** po 4 np., mandel po 50 np., **łój,** punt po 55 np. **ſłótnu ſoł,** zentnar po 200 np.

porucza

Ernſt Czech w Rakezach.

Awkzija.

Njedźelu 17. junija popołdnju ½3 hodźin budźa ſo w **Boſchezach** cźišćo 5 b mužaza draſta, 2 ſchini, polza, żeleſne thachle atd. na pſcheſadźowanje pſchedawacź.

Trawowa awkzija.

Lětuſche trawjenje gmejnſkeje łuki w **Hněwſezach** ma ſo **njedźelu 17. junija** popołdnju w 4 hodźinach po ſahonach ſa hotowe pjenjeſy na pſcheſadźowanje pſchedawacź.

Gmejnſki pſchedſtejicźer.

Trawowa awkzija.

Pſchichodnu **póndźelu 18. junija** popołdnju w 4 hodźinach budźe ſo trawa (ł ſynu a wotawje), na młynſchczach ſtejaza po łoſach ſa hotowe pjenjeſy na pſcheſadźowanje pſchedawacź.

W Rakezach, 12. junija 1906.

Klara ſwud. **Kſchižanowa.**

Žiwnoſcź

ſe 14 jutrami leżomnoſcźow, wobſtejazych ſ dobrych polow, łukow a kruch łěża, dwora, wulkeje ſahrody ſ wjele ſadowymi ſchtomami, je hnydom abo poſdźiſcho zyła abo dźělena na pſchedań. Twarjenja ſu w najlěpſchim rjedźe. Dalſche wukaſuje hoſćenzaŕ **Ernſt Schneider** w **Manjowje** pola Delnjeho Wujeſda (Ulhyſt a. S. in Schleſien).

Žiwnoſcź cźo. 7 w Holzy

něhdźe 13 kórzow wulka je ſ inventarom hnydom na pſchedań. Dalſche je ſhonicź w Holzy cźo. 7.

Žiwnoſcź

w Nowym Luſczu cźišćo 8 je na pſchedań.

Žiwnoſcź

cźišćo 10 w **Bóſchizach** je na pſchedań.

Žiwnoſcź

w **Kubſchizach** cźo. 8 ſ 19 kórzami pola a wulkej ſadowej ſahrodu a maſiwnymi twarjenjemi je ſe žiwym a morwym inventarom na pſchedań.

Rjana žiwnoſcź

ſ maſiwnymi twarjenjemi a 18 kórzami pola a łuki (dobreje ſemjoweje klaſſy) je pſcheměnjenja dla ſe wſchěm žiwym a morwym inventarom ſ jara pſchihódnymi wuměnjenjemi na pſchedań. Dalſche darmo wukaſujetaj **J. a E. Koban** pſchi žitnych wikach 4.

Rjana žiwnoſcź

w industrijowej wſy pola Budyſchina, něhdźe 26 kórzow wulka, ſ doſpołnym inventarom a žnjemi je płaczišny hódno na pſchedań. Dalſche darmo wukaſuje

H. Libſch,
ſudniſki aktuar ſw. ſł.

Khěża na pſchedań.

Maſiwna khěża ſ dwěmaj wobydlenjomaj je na pſchedań w **Dźiwoczizach** pola Žiczenja cźo. 4b.

Protektor Se. Majestät der König v. Sachsen

DRITTE DEUTSCHE KUNST-GEWERBE-AUSSTELLUNG DRESDEN 1906

12. MAI – 31. OKT.

•KUNST•KUNSTHANDWERK•KUNSTINDUSTRIE•

ILL. AUSSTELLUNGS-ZEITSCHRIFT D. D. BUCHHANDEL

Hnydom abo poſdźiſcho ſo pſchezo ſłużobne, kuchińſke a ſtwińſke holzy, dźowki, ſrěnzy a kruwaŕki, kucharki, pſchedawaŕki a ſchwalcźe a hoſpoſy pytaju.

Darmotna wukaſarńja dźěła
w Budyſchinje na Moltkowej drózy 21,
wotewrjena rano wot ½8—1 a 4—½8 hodźin wjecźor.

Woſſewjenje.

Póndźelu 18. junija 1906 dopołdnja w 8 hodźinach budu w **Małym Wjelkowje** cźo. 1 po wobſtedźerjowej poruczńoſći **7 pólnych a łukowych ſahonow,** w Małowjelkowſkich a Kelnjanſkich honach leżazych, ſe ſtejatymi žnjemi dobrowólnje ſjawnje na pſcheſadźowanje pſchedawacź.

Pódla teho budźe ſo inventar w žiwnoſći cźišćo 1 (młócźaza maſchina ſ göpelom, wós ſ juchowym ſudom, wějaza maſchina, bróny, ſykanjowa maſchina, exſtirpetor, płuhi, pſchewobroczak, butrowanſka maſchina, mjaſowy ſud atd.) ſ dobom na pſcheſadźowanje pſchedawacź.

Shromadźiſna ſadźerjow w leżomnoſći cźišćo 1 w Małym Wjelkowje.

Bruno Beutner
w Budyſchinje
pſchi dwórniſchczu
rěcźniſki ſekretar ſw. ſł.

Tón ſnaty muž ſe wſoſow, kotryž je 16. hapreje 1904 w jenych tudomnych klamach ſa ſwojeho 13 lětneho ſyna, kotryž tehdy do tachantſkeje ſchule khodźeſche ſchěre wobleczenje kupił, ſo ſ tutym napomina, ſo by hiſchcźe winojte woſtajene 16 hr. 50 np. wěſcźe hacź do **1. julija t. l.** w klamach **pſchi hłownym torhoſchczu 5** ſapłacźił.

Nowy porjad
Božeje ſłużby

je po **3 np.** we wudawaŕni Serb. Nowin doſtacź.

Mały katechismuß,

ſerbſko-němſki,

je ſaſo doſtacź

we wud. **Serb. Nowin.**

J. a E. Koban

w **Budyſchinje**
pſchi žitnych wikach 4
(w See hez reſtaurantu „Germania“).

Expedizija

ſa pißomne dźěła w kupnych, dismenbraziſkich, hypotheſkich, teſtamentſkich a ſawoſtajenſtwowych wěžach atd.

Rěcźimoj tež ſerbſki.

Kedźbu!

Jako **praktiſki runaŕ** a lěkaŕſky pruhowany **maſſeur** ſym ſo we **Wokranczizach** pola Borſchcźe w Rósborſkim wokrjeżu ſaſydlił. W ſwojim powołanju mam dokholětne naſhonjenje w kóždym naſtupanju.

S počeſcźowanjom

G. Scholta.

Dźeń naju **ſłěborneho kwaſa** ſu naju wſchitzy dźěłacźerjo a ryczerkubłowi ſaſtojnizy ſ jara wjele dopokaſmami luboſcźe a pſchiwißnoſcźe, kotrež ſu ſo woſebje ſe wſchelakimi darami, wupyſchenjom dwora a wuhotowanjom rjaneho ſwjedźeńſkeho cźaha wobſwědcźiłe, wulzy ſwjeżelili. Kóždemu jednotliwemu ſo ſ tutym

najwutrobniſcho dźakujemoj.

We Worzynje, 15. junija 1906.

Ratarſki radźicźel **Zſchucke**
a **mandźelſka.**

(K temu cźišću pſchiloha.)

Pschiloha k czišlu 24 Serbskich Nowin.

Ssobotu 16. junija 1906.

Placišny rěsneho słotu na Draždžanskich słótnych wikach

11. junija 1906.

Placišny po zentnarju a hriwnach.

Słótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
	hr.	hr.
Wóły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	45–46	80–82
awstriske	46–47	82 83
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	42—43	77–78
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	38–40	72– 74
4. ßnadnje pizowane kóždeje staroby	33–35	65 - 68
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšeje rěsneje hódnosće	41–43	73 -76
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	38–39	70–72
3. starše, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młóbše krowy a jałojzy	34—36	66–68
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	30–32	60–62
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	56—58
Byli:		
1. połnomjaßne, najwjetšeje rěsneje hódnosće	43 45	76 77
2. ßrěnjo pizowane, młóbše a derje pizowane starše	39–41	71– 72
3. ßnadnje pizowane	36 38	66 70
Cželata:		
1. najlěpše ſ mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	55—57	87—88
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	53—54	83—84
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich ſchižењow w staroße hač do $1^1/_4$ léta	51– 52	69 –70
2. mjaßne	49 50	66 – 67
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	46–47	60 – 61

Placišny žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2230 měchow.	W Budyschinje 9. junija 1906. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np	W Lubiju 14. junija 1906. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np
Pšeńca běła	—	—	—	—	8	68	9	—
" žołta	8	53	8	59	8	38	8	68
Rožka	7	75	7	68	7	75	7	85
Jačmjeń	7	75	8	—	7	33	8	—
Wowß	8	50	8	60	7	80	8	25
Hróch	10	—	11	—	11	—	13	—
Woka	8	50	10	—	8	—	9	—
Jahły	15	—	16	—	10	—	11	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	60	2	10	1	50	2	—
Butra 1 kilogr.	2	10	2	30	1	90	2	20
Pšeńčna muka 50 "	9	25	18	—	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	9	25	13	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	30	2	70	2	—	2	50
Ssioma 100 "	3	60	3	80	17	—	21	—
Proßata 1050 schtuk, schtuka	18	—	30	—	—	—	—	—
Pšeńčne wotruby	—	—	5	60	5	25	5	60
Rjane wotruby	—	—	5	75	5	50	6	—
Pšeńčny gris	—	—	5	75	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	6	60	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pšeńca (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pšeńca (žołta) wot 8 hr. 59 np. hač 8 hr. 68 np, rožka wot 7 hr. 80 np hač 7 hr. 94 np., jačmjeń wot — hr. — np. hač — hr. — np, wowß wot 8 hr. 25 np. hač 8 hr. 50 np.

W Budyschinje płaćejesche: hórz pšeńcy (běła) po 170 puntach — hr — np hač — hr. — np., žołta 14 hr. 48 np. hač 14 hr. 63 np., hórz rožki po 160 puntach 12 hr. 49 np. hač 12 hr. 80 np., hórz jačmjenja po 140 puntach 10 hr. 85 np. hač 11 hr. 20 np.

Wiczne placišny w Kamjenzu

7. junija 1906.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 20 np. hač 7 hr. 60 np., pšeńca wot 7 hr. 80 np. hač 8 hr. 20 np., jačmjeń wot 7 hr. 25 np. hač 7 hr 75 np, wowß wot 8 hr. — np. hač 8 hr. 50 np., jahły wot 13 hr. — np. hač 14 hr. — np. hróch 12 hr. — np., ßyno 2 hr. — np., běrny 2 hr. 20 np., ßloma (600 kilogr.) 18 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 1 hr. 80 np. hač 2 hr. 30 np.

Wjedro w **Londonje** 15. junija: Pomróčene, symne.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smje 1. njedželu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. farař Räda ßerbsku spowjednu rěč, $^1/_2$9 hodźin duchowny Tischer ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Popołdnju $^1/_2$2 hodźin budże katechismusowe rosrěčenje ſ konfirměrowanej młodźinu. — Tydźeńske sastojnske dźěła smje duchowny Tischer.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Wylem Max Nowak, koporniski dźěłaczeł na Zidowje, ſ Hanu Augustu Běliz ſ Hamora.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Hermann Alfred, Hermanna Richarda Burkhardta, khěžerja a rěsniskeho mischtra w Dobruschi, ß. — Max Rudolf, Ernsta Hermanna Neumanna, fabrikarja na Zidowje, ß. — Richard Pawoł, Khorle Augusta Khěžnika, fabrikarja na Zidowje, ß.

W **katholiskej zyrkwi:** Johanna, Emila Oty Linki, korčmarja w Čichońzach, dź.

Zemrjeli:

W **Michalskej wožadże:** Dźeń 8. junija: Johana Rosina Bertramez, njebo Pětra Holana, wumjenkarja w Hornim Hunjowje, sawostajena wudowa na Zidowje, 76 l. 9 m. 4 d. — 9. Erna Hildegard, Oty Arthura Teicha, klampnarja na Zidowje, dź., 3 l. 5 m. 15 d. — Hermann August, Augusta Hobki, hejtmana w Małßezach, ß. — Johana Khrystiana Panachez, njebo Jana Kschižana, kublerja w Sčžijezach, sawostajena wudowa w Hornjej Hórzy, 80 l. 5 m. 10 d.

Zyrkwinske powjesče ſ Hodźija.

1. njedželu po ßwjatej Trojizy smje rano $^1/_2$7 hodź. farař Kschižan ßerbsku spowjednu wucžbu, $^1/_2$8 hodź. duchowny Voigt ßerbske a w 9 hodź. němske prědowanje. — Popołdnju w 2 hodź. budże katechismusowa wucžba ſa němsku žónsku młodźinu.

Zyrkwinske powjesče ſ Budestez.

1. njedželu po ßwjatej Trojizy smje duchowny Kschižan rano w 7 hodź. ßerbsku spowjedź, farař Domaschka dopołdnja we 8 hodź. ßerbske a $^3/_4$10 hodź. němske prědowanje. — Popołdnju w 2 hodź. smje duchowny Kschižan wucžbu ſe ßerbskej mužskej młodoscžu.

Guido Reiche

słótnik a ßlěbornik

pódla hosćenza „**słoteho hodlerja**“

pschi hłownym torhoschczu 2

porucža ßwój wulki skład

debjenkow a ßlěbornych wězow

wot najjednoriscšeho hač do najwoßebniscšeho po wurjadnje tunich placžišnach.

Wěrowanske pjerschczenje

po kóždej placžišnje,

ßlubowe, kwaßne, ßlěborne, jubilejske dary na wulki wubjerk.

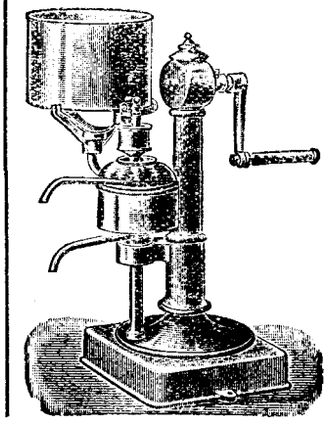

„Thuringia“ zentrifugi

ßu a wostanu najlěpsche a najjednoriscše.

Hrajizy lohke czěrjenje.

Najwjetsche wotsběranje.

Jenoż pokhwalaze pschipósłacże.

Weckowe apparaty

wschu zyrobu czerstwe dżeržaze.

Jednore, hódne, spuschczomne!

We wjele tyßaz ßwójbach wupruhowane.

Jeniczła pschedawarnja w Budyschinje

pola **Oskara Buttera**

pschi žitnych wikach 12

a na Tšelanskej drósy 18.

K lětnemu czaßej

poručam ßwój wulki ſkład

wobucźa

ſa muźſkich, źónſke a dźěćźi

wot najjednoriſcheho hacź do najwoßebniſcheho wſchěch pomyßlnych druźinow a płaćźiſnow.

Wobhladajcźe ßebi moje 5 wukładnych ßwoknow.

Wubjerk w pódſchowych formach a faßonach je létßa zhiſchcźe bohatſchi.
Woßebje wulki wubjerk wobucźa po ßrěnich a niſkich płaćźiſnach namakacźe.

Nowoſcźe w ſandalach a turnowanſkich cźrijach.

Jeniczke pſchedawanje **G. Engelhardtowych cźrijow** ſ Kaſſela.

Jeniczke pſchedawanje

Engelhardtowych Caſſala a normalnych ſchkórnjow

(parle normalneho wobucźa).

Najwjetſchi ſklad **kołoješdnych a motorſkokołowych gamaſchow.**

Zapołožki ſa ſplaznjenu nohu po lěkarſkim pſchedpißmje.

Dźěłanje po měrje. Wuporjedźenje ßo ſa jedyn dźeń wobſtara, po zadanju też prjedy.

Heinrich Mohr, cźrijownja

w Budyſchinje pſchi źitnych wikach, na rózku ßukelnſkeje haßy.

Telefon 384.

Ernſt Herkner

cźaßnikaŕ w Budyſchinje na **ſeminarſkej haßy 13** prjedy pſchi hłownym torhoſchcźu

porucźa ßwój wulki ſklad wſchěch druźinow **cźaßnikow** a **rjecźaſow** po tunich płaćźiſnach ſ wjazylětnym rukowanjom.

Porjedźenja derje a **tunjo.**

Wóſk

po najwyſchſchich płaćźiſnach kupuje

Otto Engert

w Budyſchinje.

Chroniſke trajne cźerpjenje

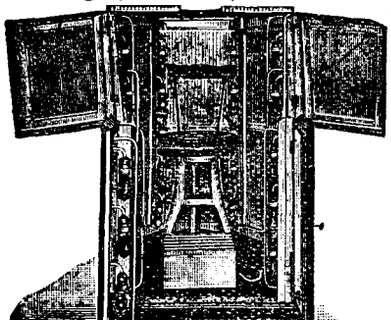

Elektriſke ßwětłowe kupjele.

jako płuzowe, żołdkowe a jěrchenjowe cźerpjenja, pſchi rheumatiſkich naſymnjeńſkich khoroſcźach, woßebje pſchi cźerpjenju delnjeho źiwota, żonjazych cźerpjenjach, pucherowych mocźenjowych cźerpjenjach ßu naſche jara pſchijomne podźělne kupjele, kaź ßmy njepſchestawajźy wobkedźbowali, husto hnydom połoźenje wuſkutkowake.

Naturſke hojenje hoji bjes lěkarſtwowych jědow, bjes źiweho ßlěbora, bjes ſaßykanja helſkeho kamjenja atd., njepotkócźa khoroſcźe ale trajne wuhojenje dozpicź pyta.

Dobry wuſpěch ßo mjes druhim dozpi pſchi **akutnym a chroniſkim pucherowym katarrhu,** pſchi **cźeźkim żołdkowym ſkhorjenju** ſ wulkej padawoſcźu a woßuchnjenjom **pſchi jěrchenjowym cźerpjenju ſ wódnizu a cźwilowazym ſhibadłowym a muſkłowym rheumatiſmje** ſe ſproſtnjenjom ſhibadłow, pſchi kożinych khoroſcźach (liſchawach wſcheje druźiny) pſchi cźeźkich **żonjazych khoroſcźach** a **ſplahowych khoroſcźach.** — Dalſche wukaſanje a wopißanje je pſchezo dóſtacź

w naturſkohojazej ſtaziji w Budyſchinje pſchi nowych hrjebjach 3.

Rěcźne hodźiny a hojeńſki cźaß wſchědne dny rano wot 9 hacź 8 hodźin wjecźor, njedźelu jenoź dopołdnja wot 9 hacź 12 hodźin. Wopyty ßo wſchudźe cźinja.

Reinhold Walther,

wuſtojny na naturſke hojenje.

So bych ßwój wulki ſklad trochu pomjeńſchił, ßym wulku dźělbu woßebnych

muźazych a hólcźazych wobleczenjow, jenotliwych źaketow a kholowow, teho runja **żonjazych a holcźazych źaketow**

po hiſchcźe żenje ßłyſchanych płaćźiſnach ſa ſpěſchne

wupſchedawanje poſtajił.

Otto Preuss

w Budyſchinje na źitnej haßy 4.

K. R. Lory,

rukajźaŕ a bandagiſt w Budyſchinje na ſchulerſkej haßy

porucźa pſchi potrjebje wſchě druźiny **rukajźow, ßłow, paßow pſche pſchetorhnjenu ßytku** (bruchband), **cźělnych paßow** a wſchěch wěźow, do jeho dźěła ßłuſchazych. Wuporjedźenje a dźěłanje po měrje ſa krótki cźaß — tunjo. —

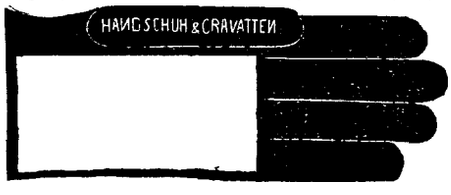

Hiſchcźe żenje ßo ßłyſchało!

Najlěpſche **mantle ſa jéſdne koła** po 3 mk. 75 np., najlěpſche **ſchlawchi ſa jéſdne koła** po 2 mk. 75 np., jenoź najlěpſcheje druźiny, kaź też wſchu **potrjebu ſa jéſdne koła** po najtuniſchich płaćźiſnach porucźa

Ota Büttner

pſchedawarnja koże, cźerjeńſkich rjemjenjow a techniſkich gumijowych wěźow w Budyſchinje pſchi hłownym torhoſchcźu 9.

Woſſjewjenje.

Firma **Ludwig Winter & Co.**, towarſtwo ſ wobmjeſ. rukow. w **Biſkopizach** ma też w **Budyſchinje pſchi źitnych wikach 36** kóźdu ßobotu rano wot 7 hodźin do 3 hodźin popołdnju na pſchedań

mechaniſzy tkane a dźěłane měchi, woſaze płachty, markiſy, konjaze pſchikrycźa atd.

Pſchi najtuńſchich płaćźiſnach jenoź dobre twory.

Franz Marſchner

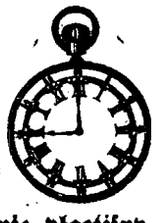

cźaßnikaŕ w Budyſchinje

na bohatej haßy 9

ßwój ſklad **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjecźaſow** k dobroćźiwemu wobkedźbowanju porucźa.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaćźiſny.

S. Beer, prjedy Messow & Waldschmidt

na ſnutskownej lawſkej haßy cžißło 6.

Wulke

lěcźne wuprósdnjeńſke wupſchedawanje

po zyle njeßmèrnje tunich płaczíſnach

wot ßrjedy 13. junija hacž do njedźele 24. junija

tak daloko hacž ſkłady doßahaju.

Tole lěcźne rumowanſke wupſchedawanje

wopſchija wſchě wězy, kotrež ßu ſ dźěła **modźe** podcźißnjene, abo kotrychž je hiſchcźe wulka hromada na ſkładźe.

So by ßo ſpěſchne **wuprósdnjenje** mojich ſkładow dozpiło, wobſteji tale jenicžźy ſtejaza

poſkiczeńka ſ tunich ſkładnoſtnych płaczíſnow

prjedy ſe žanym poſkiczenjom njedoßahnjenych.

Dźělba **ſchatowych wobßadźeńkow** běłych a pißanych k wuběranju, kruch po 10 metrach, nětkole 15 a 18 np.

Dźělba **blidowych rubow,** žaquardowych, prima polplatowych, nětkole po 115 np.

Dźělba **Khěžoroweho cźrijoweho krêma,** we wulkich ſchkleńcźanych tyſach, pißany po 15 np., cźorny w blachowych tyſach po 11 np.

Dźělba **hólcźazych ſłomjanych klobukow** po 32, 40, 50—75 np.

Dźělba **cźornych žonjazych ſchtrumpow,** por po 28, 38, 42, 50, 60 np.

Dźělba **mužazych ſokow** por po 5, 28, 35, 40, 50, 60 np.

Dźělba **dźěcźazych ſchtrumpow,** wſchěch wulkoſcźow a barbow, nětkole wjele tuńſcho.

Dźělba **rukajzow,** pſchekamanych, wſchěch barbow, por po 19, 27, 35, 45 np.

Dźělba **žonjazych rukajzow,** cźornych, běłych a pißanych, por po 25, 30, 40, 50 np.

Dźělba **žonjazych ſchtrumpow,** woßebje twſtych ſ dwójnej pjatu a kónzom ſchěrych a na žołcź, por po 43 np.

Dźělba **mužazych ſłomjanych klobukow** po 150, 175, 200, 300 np.

Dźělba **hólcźazych a holcźazych ſportſkich mězow,** běłych a módrych, 40 a 60 np.

Dźělba **mužazych mako=ſpódnich kholowow** por po 120, 150, 175 np.

Dźělba **pſchikrywow ſ wóſkowaneho ſukna** nětkole kruch po 28, 68, 98 np.

Žonjaze ſpódnje ſukńje ſ płócźliwych a wołmjanych tkaninow nětkole wjele tuńſcho.

Dla poſtupjenja lěcźneho cźaßa wupyſchene a njewupyſchene žonjaze klobuki

po jara **poniženych płaczíſnach.**

Žonjaze ſportſke a puczowanſke klobuki.

Njeßmèrny wubjerk. Jara tunje.

Dźělba **žonjazych płócźliwych blufow** nětkole po 142 hacž 450 np

Dźělba **draſtnych hrabjow,** po 32, 42, 58, 65, 75 np.

Dźělba **draſtnych wohłukow,** ſ twjerdeho drjewa po 4 a 7 np.

Dźělba **wuhlowych kopaczow** po 16 a 18 np.

Dźělba **jenotliwych porzlinowych hornich ſchalkow** po 4 np.

Dźělba **dźěcźazych woſowych pſchikrywow,** po 70, 90, 115—300 np.

Wobucźe.

Žonjaze niſke ſtupnje, ſchěre, por po 365 np.

Dźělba **pißanych žonjazych ſchnórowanſkich ſchkórniczkow** por po 395 hacž 495 np.

Dźěcźaze ſchnórowanſke ſchkórniczki, ſchěre por po 260, 285, 300, 325 np.

Sandale, najlěpſcheje hódnoſcźe, ſa hólzow 275, 325, 360 np., ſa žónſke 385 np., ſa mużſkich 475 np.

Žonjaze, kožane, domjaze promenadowe ſtupnje ſe ſpinu a kožanym pjeńkom por po 250 np.

Lohke filzowe toſle ſa dźěcźi por po 34, 42 np., ſa žónſke 48 np., ſe ſomocźanym kopjenkom a wuſchiwanjom por po 98 a 115 np.

Kordowe toſle, filzowe toſle ſ kožanej póduſchu por po 105 np.

Jan Jurij Pahn

w Budyschinje.

Tſi ſbytkowe (reſtowe) dny:

ſchtwórtk 21., pjatk 22., ſobotu 23. junija t. l.

Lětſa nakopjene **ſbytki** (reſty) a **jenotliwe wobleczenja**, kaž tež **ſbytki lětuſcheje lěcźneje žonjazeje draſty** kaž

žakety, koſtumy, mantle, bluſy, wobleczenjowe ſukne, ſpódnje ſukne, rańſche ſukne, matineje

maja ſo po ☛ ſmĕſchnje tunich placźiſnach ☚ tele dny wupſchedawacź.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihičišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěšćki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 25. | Sobotu 23. junija 1906. | Lětnik 65.

Čłeščeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedźa sa nje na

3. schtwórtlěto 1906

do přědka płaćićź, njech nětko **80 np.** we wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa.

Čźi, kotsiž ßebi Serbske Nowiny psches **póst** pschinjesćź dadźa, njech tola njesapomnja, ßebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaćźi ßo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž teź w druhich krajach němskeho kněžorstwa **90 np.,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwna 5 np.**

Serbske Nowiny s pschikłohu „Serbski Hospodař“ płaćźa na pósćze **1 hriwnu 5 np.,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwnu 20 np.**

Serbske Nowiny s pschikłohu „Pomhaj Bóh“ płaćźa na pósćze **1 hr. 30 np.,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwnu 45 np.**

Serbske Nowiny s pschikłohomaj „Serbski Hospodař“ a „Pomhaj Bóh“ płaćźa na pósćze **1 hriwnu 45 np.,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwnu 60 np.**

Redakzija Serbskich Nowin.

Swětne podawki.

Sakski prynz Jan Jurij ßo ßlubił.

Prynz Jan Jurij je ßo w Cannes w połodnischej Franzowskej s prynzessu Marju Immakulatu Bourbonskej ßlubił. W prěnim mandźelstwje je prynz s württembergskej wójwodku Isabellu woženjeny był, kotraž je 1904 wumrjeła. Prynzowa 32lětna njewjesta je dźowka hrabje Caserty, młódscheho bratra poßlednjeho Neapelskeho krala, kotrehož ßu Garibaldi a italszy sběžkarjo s tróna wuhnali, na cźož stej ßo Neapel a Sizilska s italskim kralestwom sjednocźiłej. Hrabja Caserta ßo hischcźe dźenża prawy knjeźeŕ wobeju Sizilskeju mjenuje.

Khějor Wylem

je póndźelu Hamburg wopytawschi k Helgolandskej kupje pschijěł a wot tam khěžorstwoweho kanzlera wjerćha Bülowa w Norderneyskich mórskich kupjelach wopytał. Wjerćh Bülow pschi brjosy khěžora wocźakowasche, kotryž jeho potom do jeho wobydlenja we Wedelskej villi pschewodźesche, hdźež wyßoki hósćź dlějschi cźaß pola wjerćhowskeju mandźelskeju pschebywasche. Wobydlerstwo khěžora pschi wotjěsdźe do Cuxhavena se sahorjenjom powita. Khějor je ßo nad strowym napohladom khěžorstwoweho kanzlera jara swjeßelił.

Kónz žitownje w Halli.

Wulka žitownja w Halli, kotruž je pruske kněžerstwo pscheð nětkotrymi lětami sa 400,000 hriwnow na Halleskim tworowym dwórnischcźu natwaricź dało a potom Halleskemu žitarskemu towarstwu pschenajało, na poßled pak prósdna stejesche, dyrbjesche ßo ßobotu na pscheßadźowanje k wottorhanju pschedawacź. Najwyschsche ßadźenje jenoź do 13,000 hriwnow dźesche.

Bremenszy wucźerjo pschecźiwo nabożinje w schuli.

Bremenszy wucźerjo ßu teź na wucźerskej skhadźowanzy w Mnichowje sa to rěcźeli, so by ßo nabożinska wucźba se schulow wusamkła. Schulska deputazija Bremenskich měschcźanow pak je zyle druheho měnjenja. Wona je ßo wuprajiła, so by s wotstronjenjom naboženskeje wucźby se schulow duchowne sdźěłanje a wocźehnjenje jara schkodowało. Bremenski senat (rada) je tutemu nahladej pschihłoßował a je wobsamknył, naboženstu wucźbu w Bremenskich schulach bórsy s nowa srjadowacź. Duž naboženska wucźba ßwoje dotalne prawo w Bremenskich schulach wobkhowa.

Setkanje němskeho khěžora s carom.

Barlinske nowiny, kotreż maja swiß se statnym sastojństwom, ßu s Kiela powjesćź dostałe, so njedźiwajcy wscheho prěcźa mjes namórskimi offizěrami ßo wo tym powjeda, so ßo khěžor Wylem a car kónz junija na morju w pschitomnosći němskeho wójnskeho łódźstwa seńdźetaj, kotreż ma nětkole w ßrjedźnym dźělu baltiskeho morja ßwoje swucźowanja. Skhadźowanka knjeźerjow budźe někotre dny tracź. Car budźe manevram němskeho wójnskeho łódźstwa pschi kupje Rujanje (Rügen) pschihladowacź.

Awstriski khěžor w Czechach.

Khěžor Franz Josef je schtwórtk psches Czechi na wustajeńzu do Liberza jěł. We wschěch cźěskich městach, psches kotreż ßo wón pschewjesy, woßebje w Němskim Brodźe, Cźaßlowje, Ssedlezu, Kutnej Horje, Kolinje, Podebradu, Nymburzy, Młodej Boleßławje a Turnowje khěžora w cźěskej rěcźi, cźěsku narodnosćź wusběhujo, powitachu. Khějor na cźěske powitanje, cźěski wotmolwjesche. W Liberzu khěžora měschcźanosta a mnosy němszy sapósłanzy khěžora wocźakowachu. Khěžor chze se ßwojim pucźowanjom psches Czechi sbliženje a sjednanje mjes Czechami a Němzami spěchowacź. Teho dla cźěskaj ministraj, Pazak a Forscht khěžora do Liberza pschewodźetaj. Teź cźěske wobydlerstwo w Liberzu a druhich cźěskich industrialnych stron je ßo pschi powitanju khěžora w Liberzu ßylnje wobdźěliło. Tamnischi Czechojo chzychu khěžorej pokasacź, so je w Liberzu a wokolnosći ßylne cźěske wobydlerstwo.

Anarchista w Italskej sajeli.

W Pisy ßu straschneho anarchista Skaranellia na dwórnischcźu saßłapili, hdyž chzyschе do Ancone dale pucźowacź. Tam je sa 24. junija wopyt italskeho krala pschipowjedźeny. Pola sajateho schěsćźrołkaty revolver a pißma namakachu, w kotrychž ßo skónzowanje prjedawscheho italskeho krala Humberta ßkawjesche.

Wuwinowanje něhdyscheho franzowskeho hejtmana Dreyfußa.

W lěcźe 1894 sajecźe franzowskeho kapitana Alfreda Dreyfußa, po narodźe žida, wulke dźiwanje sbudźowasche. Dreyfußa winowachu, so je s nahrabnosćźu tajny mobilisaziski plan, żelesniske jěsdne plany sa wójsko a wotmyßlene pschecźehnjenje psches Belgisku w pschipadźe wójny Němskej pscheradźił. Se ßydom offizěrow wobstejazy wójnski ßud w Parisu Dreyfußa jenohłóßnje sa winowateho krajneje pscherady spósna a jeho k wuhnanstwje na jenym wobtwjerdźenym městnje a k degradaziji saßudźi. Dreyfuß na cźertowu kupu pschińdźe. Židźi zyłeho ßwěta njejßu pschestali dźěłacź, doniž ßo Dreyfuß njeje wobhnadźił a nětko ßu wuskutkowali, so ßo Dreyfuß pscheð nowy wójnski ßud staji, kotryž jeho bjes dwěła sa njewinowateho spósnaje.

Spjeczowanje wojakow w Sebastopolu.

W Sebastopolu ßo podoffizěrojo jeneho twjerdźišnišfeho artillerišfeho regimenta njesnatych pschiczinow dla sarjeknychu, offizěram poßłuchacź. Zyłemu bataillonej ßo teho dla brónje sebrachu a ßo pschepytanje sawjedźe. Na to druhi bataillon wosjewi, so je ſ prěnim ſ jena a poknózne pschibrjóßne batterije wobßadźi, tola ßo saßo do kasarmow wróczi, wohladawschi, so je ßo ſ pěschkami wobstupił. — Też w Rjasanje a w Peterburgu ßu ßo wojazy spjeczowali. Woni prjedy na straźu njeczehnjechu, doniż ßo jich żadanja njeběchu dopjelnike.

Njeměry w Rusko-Pólskej.

W rusko-pólskim měsczе Bělostoku ßu 14. junija krwawne njeměry wudyrike. Po ruskim „Knjeżerstwowym Powěstniku“ je ßo tutón dźeń ſ tsecźeho poskhoda doma Rachilißowa a Makowskeho wjazy krócź do nimoduzeho prozeßiona tsělako S tutymi wutsělemi ßu ßo 3 żony a 2 dźeśczi morike a někotsi ludźo ßo sranili. Pódla teho je ßo na Tykozkej drósy do katholskeho prozeßiona tsělako, tola ßo njeje nichtó ſ jeho wobdźělnikow sranił. Na torhoschczu żidźi dwě bombje cźißnychu, tola ßo ſ jeju rosbuchnjenjom nichtó njewobschkodźi. Na to w měsczе njeměry wudyrichu, kotrež zyły dźeń trajachu. Na mnohich městnach k krwawnym pukam mjes židami a kschesczijanami dóńdźe, rosnjemdrjeny lud pocza żidowske klamy wupuscźicź. S poliziju ßo wojazy na pomoz sawołachu, tola na nich żidźi ſ pinzow, ſ hornich poskhodow a tsěchow tsělachu, na cźoż wojazy ſ tsělenjom wotmolwjachu. Wjeczor w 7 hodźinach ßo poměrny porjad wobnowi, hacź runje běchu też potom hischcze wutsěle ßłyschecź a ßo tu a tam jenotliwe woßoby nadpadowachu.

15. junija ßo njeměry a puki mjes židami a kschesczijanami wospjetowachu. Někotsi żidźi na łubju jeneho doma ſ napschecza polizajistwa saléschu a do njeho tsělachu, tola nikoho njetrjechichu. Też ßo do wojakow ſ nowa tsělesche. Sapuscźenje żidowskich klamow ßo sastaji, porjad ßo postaji.

16. junija Grodnenski gubernator město wobjědźe a khorowni wopyta, kschesczańsku a żidowsku, pschi cźimż ßo wscho hromadźe schěscźdźeßacź sranjenych a wokoło ßydomdźeßacź morjenych naliczi.

Gubernator wosjewjenje wobydlerstwu wuda, so ßo kóżdy skutk sjawneho kaźenja měra a naßylnosce pokhosta a w tymle smyßle też ſ hkowami żidowskeho wobydlerstwa rěcźesche. Gubernator da zyrobu pschiwjesecź, kotruż mjes potrěbnych rosdźěli. Město je ßo směrowało.

So tón dźeń prawoßławni (grichisko-katholszy) a katholikojo prozeßion cźinjachu, ßo ſ teje pschicźiny wußwětluje, so prawoßławni nawrót uniatow k ßwojej zyrkwi a katholszy ßwjedźeń Bożeho Cźěła ßwjecźachu.

Mjes kschesczijanskim wobydlerstwom je powjesecź pohorschenje sbudźiła, so je gubernator Kister wot żidow pjenjesy dostał, so by satuschował, so ßu żidźi njeměry sawinowali. S tym ßo wußwětluje, so je gubernator ßwoju ßamßnu rosprawu, Peterburgskej telegrafowarni póßłanu, jako njewěrnu wrócźił.

Napschecźo wyschnosczinemu wosjewjenju, so ßu Běłostokske njeměry skónczene, nowiny „Dwazety lětstotetk“ telegram wosjewjeja, kotryż je pschedstejeŕ Běłostokskeho dwórnischcza sarjadnikej Peterburgsko-Warschawskeje żelesniży póßłał. Dźěłacźerjo na żelesniży, kotsiż ßu ßo do Běłostoka sběżeli żidow bicź, pschehladaju żelesnike wosy, wucźahuja ſ nich żidow a jich bija. Wjesba ßo ſ tym sadźerżuje a ſ tym ßo też njemóżne cźini, rucźe wjetschu licźbu wojakow do Běłostoka dowjesecź.

Żidowske nowiny wschudźe powjesce rosschěrjeja, so ßu ruszy sastojniży njeměry w Běłostoku naschkarali. Napschecźo temu kschesczijanske nowiny na to pokasuja, so wobydlerstwo w Běłostoku po tsjoch schtwórcźinach se żidow wobsteji, a so je jenoż jena schtwórcźina kschesczijanska. Żidźi ßu po knjeżerstwowej rosprawje sapocźatk ſ njeměrami cźinili, do prawoßławneho prozeßiona tsělowschi, ſ kotrehoż ßu hnydom někotsi ludźo padli. Ludźo ßo ſ prozeßiona wustróżeni rosběżachu. Hdyż dźěłacźerjo shonichu, schtoż bě ßo stako, ßo ſ cźrjódami na żidow walichu, kotsiż běchu na to pschihotowani a sa kotrychż tak njenowane „żidowske ßebjesakitanje“ dźěłasche. Hakle wójsko roshorjenosci směrowa.

S pólskich nowin, kotrež ßu pschi njeměrach w Ruskej ſ wjetscha na stronje revoluzionarow stejake, pische „Warschawski dźenik sa wschitkich“:

„Kónzowanje żidow je ßo do kónzowanja kschesczijanow pscheměniło. Zidowska „wojowaza cźrjóda“ (revoluzionarna), někotre tyßazy wobrónjenych muży ßylna, w měsczе sakhadźa a nadpaduje a kónzuje kschesczijanow.“

Rosprawnik „Pólskeho Swona“ telegrafuje: Pjatk zyły dźeń a w nozy na ßobotu żidźi do wschěch knjeżerskich sarjadnistwow a wustawow tsělachu. Woni też do hascherjow tsělachu, hdyż woheń haschachu.

Warschawski „Dźeń dobry“ woblicza ßylnosci „żidowskeho ßebjesakitanja“ na 6000 muży.

Ssamomordar.

San Romano! kajki je to rjany kraj! — Tam rosemisch, schto chze franzowski baßnik Flaubert prajicź, pißajo: „Ssu městna na semi, kotrež ßu tak rjane, so mohł ßebi je pschitkócźicź k wutrobje.“ — Schkoda, so ßo runa San Romano kraßnemu płodej, kotryż hórzy płodźi, so cźłowjeka njemóże wokschewjecź ſ dźiwami stwórby bjes druhich myßli, so naß tu ßmjercź a njesboże wobdawa. Pschetoż wjeßeły pokoj, kiż ßo wupschestrěwa nad krajinu, njeknjeżi w cźłowschkich myßlach.

Tu setkawasch jeno ßame staroscźiwe woblicza cźłowjekow, kotsiż scheptaja ſ hubomaj dźiwne. potajne ßkowa: „Ach, hdy budźich ßadźił jeno na ßydomnacźe! ... Tuto njesbożowne „cźerwjene“, dźeßacź krócź sa ßobu je dobyło, a ja hraju cźornu barbu.“

Cźi mako dźiwaja na krajnisku rjanoscź San Romana. Semja ßo sda jim bycź jenicźke wulke hrajaze koło a njebjo tarcź ſ tsizycźi a schtyrzycźi. Pschetoż tu je kralestwo mamona, ßydko pschipada.

Też ja pobych nješchto měßazow jeho poddan, pschißadźich małe samoženje a dobych nješchto běłych włoßow. Ras wotucźich rano ſ dwanacźimi frankami w kapßy a pjatnacźe běch hospodarjej dołżny. Tu pschepytach ßwój revolwer a wußlědźich, so bě nabity se schésc kulkami. Wotewrich wokno ...

„Mój poßledni dźeń“ bě kraßny. Njebjo bě rjane módre, na seleń mischkrachu ßo móŕske smohi. Powětr wonjesche sa oranżemi a fijowkami.

Dóńdźech k pschistawej móŕskeho powětra ßrěbacź, pschekhodźich ßo trochu a buch jara hłódny.

Prjedy hacź ßo do ßwojeho hoscźenza wrócźich, kupich ßebi nowiny „Anti San Romano“. Sa ßnědanjom pschehladach je khwatnje.

Wotdźěl „Ssamomordarstwa tehole tydźenja“ scźeże moju kedźbnosci na ßo.

Wosjewjenje, ſ wulkej cźornej kromu wobrubjene, mi nadpadźe a cźitach:

„Wcźera w jědnatej hodźinje nadeńdźechu na jenej ſ palmow, kotrež steja na terassy, powßnjeneho Americźana Josuwu Jakobsona. Tsi tyßaz frankow tcźesche w jeho kapßy, ... to ßo wě ...!“

Josuwa Jakobson! Ale teho tola jara derje snajach!

Běchmoj dźě, jedyn pschi druhim ßydajo, jedyn frank po druhim pschěhrawakoj. Wjeczor prjedy w kaßinje, hdźeż drje bě nješchto ßwojich poßlednich pjenjeżkow shubił, bě mi krucźe a dołho ruzy tłócźił a mi hłuboko do wocźow hladajo, ßo poßměwajo, tola se srudnym hłoßom prajił:

„Ssym sniczeny ... zyle a dospołnje ... Měj ßo derje, mój pschecźelo ...“

A wón woteńdźe a ßo wobwěßny.

Ale kak mózachu pschi nim namakacź tsi tyßazy frankow, a schto jeno mějesche „to ßo rosemi“ rěkacź?

Sa nješchto wokomikow do teho pschińdźech. To dyrbjał cźłowjek jara hłupy bycź, hdy by to hnydom njeshódał. Wěso ßu jemu ludźo kaßina pjenjesy pschitykli, so ßebi drusy njebychu myßlili, so je ßebi żiwjenje wsał, dokelż je pjenjesy shubił. To bě jaßne. A rad budźich wjedźał, kak wyßoko bychu moje ßamomordarstwo wotważowali, hdy bych ßebi ja chzył żiwjenje wsacź blisko kaßina. Běch dźě ſ najmjenscha runje telko pjenjes pschißadźił każ Jakobson. A tu — na dobo pschińdźe mi prawa myßliczka. Rosbudżeny, tola ſ lózschej wutrobu, jědźach ßwoje ßnědanje dale. Potom dóńdźech k hoscźenzarjej a prajich jemu, so wjecźor dostanje ßwojich pjatnacźe frankow.

„Mój knjeże, mamy dospołnu dowěru k wam.“

„Tak?“ ja rjeknych, „dha mi, proschu, pożcźe sto hriwnow hacź do dźenßnischeho wjecźora, wocźakuju pjenjesy ſ Parisa.“

„To ßo ßamo wě!“

Pschisporichu moje sliczbowanje, a pscheczinich popołdnje na móŕskim brjohu, hdźeż ßebi wschitko derje pschekkadźech, kak mohł też ja sa pospytane ßamomordarstwo wjazy tyßaz frankow dostacź.

Wjecźor wokoło dźewjateje hodźiny tyknych na ßo ßwój najlepje ßedźazy frak, swjasach ßebi najrjeńschu krawatu a dóńdźech do kaßina.

Sjawnje wudach ßwoje poßlednje słote kruchi a budźiſche mi wopak było, hdy budźich je njepſcěhrał. Mój poßledni słoty bě ſhubjeny. — Najprjedy cźinjach zyle ſamylene, potom njemdre a na poßledku njewjeßeke wobliczo.

Saſtojnik, kiž mje ſnajeſche, ſajimowaſche ßo wo to, kak ßo mi wjedźe. Powjedach jemu ſ błukim hłoßom wo ßwojim ſahubjenju. Wón mje wobžarowaſche a chzyſche mje troſchtowacź:

„Wam tola hiſchcźe woſtanje prawo na pucźowanſke pjenjeſy. — Kaßino śměje to ſa cźeſćź.“

Pſchetorźech jeho ſ cźmowej khutnoſcźu:

„Na tón pucź, kotryž ja naſtupju, njeje billeta trjeba . . .“

Wón pak potrjechený pohlada na mnje:

„Wy tola tak njeměnicźe, kaž rěcźicźe? Wy tola niczo hłupe a njeroſomne cźinicź njebudźecźe, ßo nadźijam . . .?“

Mjelcźach a wobrocźich ßo ſ khribjetom k njemu. Něſchto wokomikow poſdźiſcho, hdyž ßo ſe ſhubjenym wóczkom wobhladowach, pytnych, kak faſtojnik někotrych ludźi ſ kaßina na mnje kedźbnych cźinjeſche.

Wokoło jědnacźich wotbywaſche cźrjóda hrajerjow. Ja dźěch, jako jedyn ſ najpoßledniſchich, hłowu ſkhilejo a ſe ſwjeſenej poſtawu.

Cźujach, ſo bywam wobkedźbowany . . . Nóz bě kraßna, měßacźk ponórjeſche lěß a morjo do kuſkazeho ßwětka.

S daloka klinczachu hußle do nozy. Spěſchnje ßo rosßudźiwſchi khwatach k wulkemu różowemu kerkej, kiž njebě daloko wot kaßina.

Khwatajźy wſchitko pſchihotowach a — piſ, paf, dwaj wutſělej praßnyſchtaj . . . Padźech ſ wěſtej wuſtojnoſcźu na ławku a cźakach . . . Hłoßy naſdala, kiž ßo bližachu . . . a pſched mojimaj ſandźelenymaj wocźomaj ſcźiny . . . ſadźerźach dych.

„Ow, wón to je.“

„Kak hłupje! S dwěmaj kulkomaj trjechený!“

Na to rěcźeſche ſaſtojnik, kotrehoż hłóß ſpóſnach:

„Khwatnje, khwatnje, prjedy hacź ſchtó pſchińdźe. Ach na tajkeho hinaſcheho, njebudźiſche to mohł tež druhdźe ſcźinicź.“

Wón ßo nakhili pſcheſe mnje a cźujach, kak mi něſchto do kapßy ßuny.

„Běda! Schto naß tola cźi njekhmanizy khoſchtuja.“

Bjes maka budźich ßo ſadußył. Saſtonach ſ dołha, potom hiſchcźe ras . . . pomaku wotewrjach wocźi, runach ßo ſpróznje a wobhladowach ßebi ſ dźiwanjom wokoło ſtejazych. — Se ſymnej krwju wſach ßwój kobuk, ßwój hiſchcźe ßo dymjazy revolwer a ſtejach ſaßy na nohomaj. Ludźo hladachu na mnje, dale bóle ßo dźiwajo. Wudźěrachu na mnje kaž na ſpodźiwne ſwěrjo.

„To ßwět ßłyſchał njeje“, nacźißnych. „Ani wumrjecź tu cźlowjek njeßmě bjes hołka a hary.“

Saſtojnik, kiž mje ſnajeſche, pſchińdźe njemdry na mnje: „Mój knježe, ja waß . . .“

„Nó, wy . . .“

Wón mjekotaſche ſamyleny:

„Schto ma to tajenje rěkacź? Dam waß ſajecź nózneho mylenja dla!“

„Nózne mylenje“, woſpjetowach wótrje, „to je derje prajene, to budźe heßko ſeſony.“

A woteńdźech doſtojnje a ßmějach ßo ſnutſkownje nad cźrjódu ludźi, kotſiž běchu wcźipni ßem pſchiběželi.

Wrócźich ßo do ßwojeho hoſcźenza a ſapłacźich ßwój dołh ſ pjenjeſami tſjoch tyßaz frankow, kotrež běch ſa tajene mordarſtwo doſtał.

Poſdźiſcho bu ſa to mjenje dawane, a też nichtó njeje na podobnu myßliczku pſchiſchoł, kaž ja.

Za Serbski Dom w Budyšinje

je so w lěće 1906 dotal zaso nahromadźiło: 885 hr. 10 np.

Dale za njón darichu:

Na serbskim wječorje w Kraloweje Dworje
přez knjeza cand. phil. Bryla . . . . . 50 hr. — np.

Hromadźe: 935 hr. 10 np.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Rektorat Budyſkeho gymnaſija, kotryž ßo ſ powołanjom rektora profeſſora dr. Friedricha na jedyn Draždźanſki gymnaſij wuprózdni, ßo 1. oktobra ſ nětcźiſchim wyſchſchim wucźerjom pſchi Draždźanſkim. nowoměſchcźanſkim gymnaſiju profeſſorom dr. Bochmannom wobßadźi.

S Budyſchina. Njedźiwajźy wſcheje agitazije ſtrajkowazych twarſkich dźěłacźerjow murjerjo ſe ſwonkownych ſtron do Budyſchina pſchikhadźeja a ßo tu do dźěła pſchijimaju. Lohko je ſroſumicź, ſo ßo ſtrajkowarjo na tychle pſchikhadnikow hněwaju. W hoſcźenzu k ſłotemu jehnjecźu ſtrajkowarjo zuſych murjerjow ſ kałatymi rěcźemi ſchkrějachu, a mjes woběmaj ſtronomaj budźiſche k pukam dóſchło, hdy budźiſche hoſcźenzaŕ ſtrajkowarjow ſ durjemi njewupokaſak. Póndźelu ſtrajkowarjo k dźěłu ſwólniwych ſaßo ſchkrějachu, hdyž pſches torhoſchczo nimo Pětrowſkeje zyrkwje k hrodowſkej haßy dźěchu. K dźěłu ſwólniwi teho dla na poliziju po pomoz póßłachu. Mjes tym pak běchu ßo ſtrajkowarjo do Büttnerez reſtawrazije ſhubili a ſ njeje do mało-bratrowſkeje haßy cźekli. Tam ßo woni ſ nowa ſ zuſymi murjerjemi do ſwady dachu a ßo ſ nimi pſchimnychu. Dwaj poliziſtaj pak pſchezo ſwadnikow dźěleſchtaj a někotrych ſtrajkowarjow ßobu na polizajſtwo wſaſchtaj, ſo bychu ßo tam jich mjena naſhonike. K dźěłu ſwólniwi ßobu dźěchu. Hdyž ßo k Büttnarjez reſtawraziji pſchibliżichu, ſ njeje jedyn ſtrajkowaŕ wuſtupi, kotryž jenemu murjerjej ſ blachowej khanku krwawu ranu do hłowy wubi. W ßwojej njemdroſcźi drje ßebi nahły cźłowjek njeje pomyßlił, ſo ßo tajke cźełne ſranjenje cźeżko ſ jaſtwom khoſta.

— Dla ſkhadźowanki ſwjaſka hornjołużiſkich wohnjowych woborow w Budyſchinje ßobotu 23. junija wjecźor woßebity cźah ſ Wósborka 9 hodźin 25 min. a 10 hodź. 35 min. ſ Radworja do Budyſchina pojědźe.

— Po Mużakowſkej dróſy duzy, ludźo ſańdźenu ßrjedu korb dźěcźazeho woſa ſ poßleſchcźemi na dróſy leżo nadeńdźechu. Bojachu ßo hižo, ſo je ßo něſkajke njeſboże ſtało. Poſdźiſcho ſhonichu, ſo wěz njebě tak ſtraſchna, kajkaż ßo bycź ſdaſche. Jena żona ſ Boſankez, kotraż we woſyku dźěcźo domoj wjeſeſche, bě jedyn Boſanczanſki mlokowy ſapſchah pſcheſcźahnyła a bě ßwój woſyk k mlokowemu woſej pſchiwjaſawſchi, ßo ſ dźěſcźom k mlokowej holzy ßydnyła. Sa krótki cźaß pak ßo pſchiwjaſany woſyk ſwrócźi, pſchi cźimż ßo jeho korb wot kołow puſchcźi a ſ poßleſchcźemi na dróſy ſtejo woſta. Żona na woſu njebě wo tym niczo pytka.

S Dobruſche. Póndźelu wjecźor dźěłacźeŕ Dienel ſ Warnocźiz w tudomnym papjerniku papjeru do hładkowazeje maſchiny tykaſche. Pſchi tym walzy porſty jeho praweje ruki ſhrabnychu a kónczk druheho a tſeczeho porſta roſmjeczechu.

S Małych Debßez. Jedyn tudomny rjemjeßlnik je ßo po ſdacźu w cźeżkich myßlach wot doma wotßalił a njeje ßo hacź dotal ſaßo wrócźił.

S Błohaſchez. Wobžaromne njeſboże je ſańdźenu ßobotu pſchipołdnju tudomneho kublerja Strehlu podeſchło. Hdyž ſ Budyſchina pſches wjeß domoj jědźeſche, ßo na nawißowatym pucźu wojo wuhokny. S dobom ßo kóń, kotremuż worcźik do nohow praßny, ſpłóſchi a wós ſwrócźi. Pſchi tym ßo knjes Strjehla ſ woſa cźißny a ßo ſ hłowu wo jedyn kamjeń ſ tajkim wotmachom dyri, ſo bjes wědomnja leżo woſta. Sawołany lěkaŕ ßo ſ wopředka najhórſcheho bojeſche a mějeſche mało nadźije, ſo ßo ſnjeſboženemu żiwjenje ſdźerżi. Dźeń poſdźiſcho pak ßo jemu wědomnje ſaßo wrócźi a ſ Bożej pomozu ßo wón nadźijomnje do zyła ſaßo ſhraba.

S Hodźija. Schtwórtk tydźenja ßu tu jeneho dźěłacźerja ſe Semicźanſkich ſkałow ſajeli. Wón je bórſy po ßwjatkach w naſchim Bożim domje kaſchcźik ſa miſionſtwo, ſady woltarja wißazy, a klětki, pſchi durjach ſtejaze, wurubił. S miſionſkeho kaſchcźika bě wón dno wotpacźił. Dwě holcźzy ſtej bjeſbóżnika pſcheradźilej. Wón bě jeju, ſchtó wě, ſ kajkim ſłym wotpohladom, k zyrkwi wabił. Hdyž pak bě wón ſ wulkimi wěżinymi durjemi ſaſtupił a pſches ſnutſkowne żeleſne lěżyzowe durje ſaléſt, jemu holcźzy na ſboże cźekny-ſchtej. Poſdźiſcho, hdyž ßo wo wßy wo paduſchſtwje rěcźeſche, wonej powjedaſchtej, ſo je jedyn muźki, kotrehoż móżeſchtej do drobna wopißacź, do zyrkwje pſches lěżyzowe durje ſaléſt. Tak bě móżno, njekhmanika wuźlědźicź a ſajecź.

S Njeßwacźidła. Njedźelu ßo tu 78-létny prjedawſchi żiwnoſcźeŕ Nycźa ſe ßwojej njewjeſtu, jenej 43létnej wudowu, ſwěrowacź da. Schědźiwz ßo żeńtwy njeboji, kotrejež ßo někotryźkuli młody ſtrachuje.

S Holeſchowa. Saſtupjerjo hornjołużiſkeho wokrjeßneho ratarſkeho towarſtwa ßu pſched krótkim hródźe ßobuſtawow tudomneho ſłót-plahowanſkeho towarſtwa wobhladowali. Wuſpěch młodeho hakle tſi lěta wobſtejazeho towarſtwa ßo jako jara dobry ſpóſna. Knjes profeſſor dr. Gräfe w ßwojej roſprawje pſched ſhromadźenymi hoſpodarjemi a hoſpoſami wuſběhowaſche, ſo je wón

we wschèch wobhladanych 13 hródźach khwalobne prózowanje widźał a pschejeschе, so by tole wobhladanje ſ nowym pohonjenjom ſa polèpschenje skótneho plahowanja było. S wudźělenych mytow dóstachu 1. myto kk.: kubleŕ Mučźink w Holeschowje, kubleŕ Krawz w Holeschowje, žiwnoſćeŕ Čěčź w Holeschowſkej Dubrawje, žiwnoſćeŕ Schokta w Holeschowſkej Dubrawje; 2. myto: žiwnoſćeŕ Michał Rjenčź a kubleŕ Huschmann w Holeschowje, žiwnoſćeŕ Wódnaŕ, žiwnoſćeŕ Jurij Urban a žiwnoſćeŕ Jan Pětſch w Holesch. Dubrawje; 3. myto: mlynk Jan Schokta a žiwn. Kral w Holeschowje, žiwn. Jan Urban a žiwn. Auguſt Schokta w Holeschowje; 4. myto: žiwn. Auguſt Budaŕ w Holeschowje, žiwnoſćerjo Auguſt Bierig, Jan Klara a Handrij Urban w Holesch. Dubrawje. Pódla teho žo ryčźerſkubłowemu najeńkej Leupoldej čežny diplom ſa jeho towaŕſtwo spěchowazu dźěławoſć pschipóſna. Spomnjenja hódne je, so bě ſ wobhladanych skočatow 70 prozentow ſamoplahowanych, kotrež wschě dobre pscheherbowanje Oldenburgſkeje raßy spósnaču dawachu.

S Brěſowa. Naschu hońtwu je na dalſche 6 lět hejtman Eiſiger ſ Budyſchina wotnajał. Wón na lěto 410 hriwnow najeńſkeho njenjeſa płaći. Prjedawſchi najeńk bě 510 hriwnow na lěto dawał.

S Brěſy. Tudomnemu žiwnoſćerjej Rychtarjej a jeho žonje ſańdźeny tydźeń dwójzy njeſbože hrožeſche. Póndźelu popołdnju chžyſche Rychtarka tak mjenowany jěž ſ jeneho pola na druhe donjeſć. Pſchi tym jej jěž na lěwu nohu padže a jej briſtwju tak roſtorha, ſo dyrbjeſche lěkaŕ ranu ſaſchičź. Mjes tym ſo Rychtarka běšna doma leżeſche, žrjedu wječor ſažo jejny muž do wulkeho ſtracha pſchińdže. Dokelž žo wječor mróčeſche, chžyſche Rychtaŕ wós dźeczela ruče domoj dowjeſć. Jeho kruwomaj pak žo po ſdaču póſdne dźěło njelubjeſche. Do Rychtarja žo tłóčo jeho powaliſchtej, ſo wón pod koła pſchińdže. Ssužodźa žo njeſboža dohladachu a jeho ſe ſtraſchneho połoženja wukhowachu, w kotrymž budźiſche mohł žwoje žiwjenje woſtajičź.

S Bukez. Póndźelu 9. julija ſmèje žo tu ſkótna wobhladańža ſ mytowanjom ſe ſtatnych žrědkow. Ratarjo zykeje Bukečźanſkeje krajiny k wobhladańzy ſkót pſchiwjedu. Duž wona lubi, ſo žo na njej wěrny wobraſ ſkotaŕſtwa tudomneje ſtrony poda. Ratarjam, kotſiž ju wopytaja, wona doſcź ſajimaweho poſkiči.

S Worzyna. Schtwórtk 14. junija knjes rataŕſki radźičźel Zſchucka ſe žwojej knjenju mandźelſkej žlěborny kwaž a ſ dobom 40lětny najeńſki jubilej na hrabinſkich Solmſkich kubłach we Worzynje, Njechornju a Běkej Horje žwječeſche. Mnohe kraßne kwětkowe a drohotne praktiſke dary, teho runja wulka liczba ſbožopſchejazych telegramow ſ bliſka a ſ daloka rěčźniwje wo powſchitkownym čeſčźowanju a wyšokowaženju jubjelſkeju mandźelſkeju žwědčachu. Dopołdnja mjenowaneho dnja pod wjedniſtwom knjeſa ſararja Mróſaka w Hrodźiſchčźu ſaſtupjerjo zyrkwineho a ſchulſkeho pſchedſtejičźeŕſtwa žwoje ſbožopſchečźa wuprajičź pſchińdźechu. Knjes faraŕ w jich mjenje ſ wutrobnej rěčźu jubjelſkimaj mandźelſkimaj dary dopomnjenja pſchepoda. Wyſchſchej rjadowni Worzynſkeje ſchule, kotrejž běſchtej ſ dobom ſe žwojimaj knjeſomaj wučerjomaj pſchiſchkej, někotre ſpěwy wuſpěwaſchtej. Popołdnju wobydlerjo ſ Worzyna, Njechornja a Běkeje Hory jubjelſkimaj mandźelſkimaj žwoju luboſć a pſchiwiſnoſć ſ derje poradźenym holdowanſkim čahom wopokaſachu. Dźěłačerjam žo mjaßo a tykanz, ſchulſkim dźěčźom čźopke kołbaſki, zakty a piwo podawachu. Wječor žo ſtari a młodźi k rejźy w hoſčźenzu ſeńdźechu. Sswjedźeńſki podawk bě ſ rjanym dopokaſmom wo nětkole žadnej dobrej pſchesjenoſči mjes dźěłodawarjom a dźěłobjerjemi!

S Ketliz. Hoſčźenzarjej Johnej ſ Wósborka žo póndźelu na Lubiſko-Wósborſkim ſchoßeju konjej jeho rěſniſkeho ſapſchaha ſpłóſchiſchtaj. Telegrafowy dźěłačeŕ Schütza ſ Ketliz, kotryž konjow ſpyta ſadźeržečź, žo k ſemi ſtorhny a pod koła pſchińdže. Jemu žo wutrobno a hłowa čežko ſranischtej, ſo žo wo jeho žiwjenje boja. Wulku ranu na hłowje ſawołany lěkaŕ hnydom ſaſchi. Schütza je woženjeny a ma tſi dźěčźi.

S Pózkowow pola Biſkopiz. Jedyn wojak 177. regimenta, kotryž njedźelu wječor na jěſdnym kole njeſaßwěčźiwſchi lataŕnju a ſignale njedawajo ſkoku wokoło rózka dróhi pſchiježdże, je ſchěſčźlětneho žyna tudomneho klamarja Krala pſchejeł. Dźěſčźu je žo nop puknył a pódla teho je wone hiſchčźe druhe ſranjenja poczerpiło.

S Kóſłow. W jenej tudomnej ſkale je ſkalaŕſki miſchtr Wujanz do njeſboža pſchiſchoł. Wón žo ſ palzatym kołom motora, kotryž žerawz (kranich) čźeri, ſhrabny. Koło jemu zyke mjaßo ſe ſčźehna jeneje nohi ſwottorha.

S Draždźan. Kral Bjedrich Auguſt je žo wutoru ſ Oldenburgſkeje do Draždźan wróčźił. Wón žo popołdnju do žwojeje vile we Wachwizach poda.

S Draždźan, 17. junija 1906. Dźenža mějachmy tu wot pſchipołdnja 1/2 12 žem w kſchižnej zyrkwi žwoju lubowanu žerbſku Božu žłužbu. Zadyn žwěrny Sserb, žana žwěrna Sserbowka tudy tute kemſchenja njeſkomdźi, hdyž žylne ſadźěwki k temu njenuſuja. Tež dźenža, luboſnu žłónčźnu njedźelu, bě žo žylna žerbſka woßada ſhromadźiła, kotraž tež kedźbliwje wotmołwjenja po nowej agendźe žobuſpěwaſche. Porjad Božeje žłužby bě na khěrluſchowych kopjenach žobu wotčźiſchčźany. Prědowanje měješe knjes faraŕ Kubiza ſ Bukez; ſpowjednu wučźbu knjes faraŕ Jakub ſ Njeßwačźidła; ſpowjednych bě 120, měnujzy 50 mužſkich a 70 žónſkich. — Bóh woſtań dale pſchi žwojim ludu w zuſbje, kaž domach!

Se **Shorjelza.** Na Nyßy hromadźe ſ dwěmaj pſchečźelomaj ſ čžołmom jěžo je žo pjatk póſtſki pomoznik Mützon tepił. Hdyž čžołm k brjohej pſchijěžde, žo wón ſačźumpa, a Mützon žo do žołmow čźißny. Jeho towaŕſchej jeho njemóžeſchtaj wukhowačź.

Se Skeho Komorowa. W holi pola Skeho Komorowa je njedźelu něhdźe 32lětny muž bjes brody jenu žonu ſ Kamjeńza wumozował a wurubił. Polizija je hačź dotal bjes wuſpěcha ſa njekraßnikom žlědźiła.

S Wojerez. W něktorych wßach Wojerowſkeho wokrježa je žo krwawa woſch na žadowych ſchtomach roſſchěrika. Wojerowſki krajny radźičźel teho dla gmejnſkich pſchedſtejičźerjow napomina, ſo bychu žo wo to ſtarali, ſo by žo ſtraſchna njerodź ſkerje lèpje morika.

S Wojerez. Tudomny krajny radźičźel Schwarz pječa do ſarjadniſtwa khěžorſtwoweje banki pſcheſtupi. Wón je nětkole na tſi měßazy dowoleńzu dóſtał, ſo mohł žo w direktoriju khěžorſtwoweje banki ſ dźěłami ſeſnačź. Hdy by žo kraјne radźičźelſtwo wuprózdniło, njeby žo wokrjeżowe ſaſtupjerſtwo žwojeho namjetowanſkeho prawa wſdało a pſchihódnu woßobu ſa tole ſaſtojńſtwo we wokrjeżu pytało.

S Hór pola Wojerez. Nowa khorhoj tudomneho wojerſkeho towaŕſtwa je žo njedźelu na žwjedźeńſke waſchnje poßwječźiła. We wupyſchenej wßy žo popołdnju w 2 hodźinomaj žwjedźeńſki čźah ſeſtupa. Poßwječźazu rěčź měješe major Mauerhoff ſ Wojerez. Čžežne młode hołzy khorhoji rjany khorhojny bani darichu, a wot towaŕſtwow a deputazijow wona 25 khorhojnych hoſdźow doſta.

S Wochos. Pſchi čźiſčźenju ſtudnje na tudomnym pohrjebniſchčźu žu hižo tłajaze dźěčźaze čźěło namakali. Hdyž dyrbjeſche žo po poručźnoſčźi gmejnſkeho pſchedſtejičźerja wječor ſtražnik pſchi ſtudni ſtajičź, bě žo dźěſčźowe čźěło ſhubiło. Sslědźenje ſa nim njemějeſche wuſpěcha.

S Noweho Měſta. K poßwječźenju khorhoje tudomneho wojerſkeho towaŕſtwa bě žo tu ſańdźenu njedźelu wjele žußodnych wojerſkich towaŕſtwow ſeſchło. Wjeß bě ſ mnohimi čźežnymi wrotami a pletwami wupyſchena. Po wuſpěwanju khěrluſcha knjes hamtſki pſchedſtejičźeŕ Domela towaŕſtwo a žwjedźeńſkich hoſčźi powita. Sswjedźeńſki prolog knježna Domelez praji. Na to pſchedžyda delnjoſchleſyſkeho łužiſkeho towaŕſtwa, knjes Röder ſe Shorjelza, khorhoj poßwječźi. Knjes wyſchkowſki leutnant Rudorff wot wokrjeżneho komanda w Mužakowje ſbožopſchečźa offizěrſkeho korpſa wupraji a ſe žławu na khěžora ſkónčźi. Hrabja Arnim-Mužakowſki, kotryž bě w uniformje čźeŕwjenych huſarow pſchiſchoł, měješe rěčź, w kotrejž wón pſchitomnych k žwěrnoſčźi k khěžorej a khěžorſtwu napominaſche. Sswoju rěčź ſkónčźiwſchi, wón jedyn khorhojny hóſdź pſchepoda. Hdyž bě mužſke ſpěwarſke towaŕſtwo ſpěw wuſpěwało, žo dary ſa khorhoj, rjany khorhojny bant wot Nowoměſčźańſkich čźežnych hołzow a 20 hoſdźow, pſchepodachu. Wječor bě konzert na žwjedźeńſkim měſtnje a reje we woběmaj hoſčźenzomaj.

S Góſdźa pola Hródka. 14. junija žo powjeſcź roſnjeże, ſo ſtaj pólſkaj dźěłačerjej Kaldonſki a Ptak, w jamje „Klara II." dźěłažaj, dźěłačerku Marju Turſchikowu, kotraž w tej žamej jamje dźěłaſche, morilo. Po nowſchej powjeſči pak žo pſchi tymle podawku wo mordaŕſtwo njejedna. Něhdźe 30lětna wot žwojeho muža dźělena Turſchikowa je w nozy ſ Ptakom a Kaldowſkim hromadźe była a ſ nimaj bleſchu palenza wupiła. Hdyž běſchtaj žo Ptak a Kaldowſki wot njeje wotžaliłoj, je wona najſkerje po ſkhodźe dele padnyła a žo ſaraſyła. Pſchi žudniſkim wobhladanju čźeła widźachu, ſo bě Turſchizyna hłowa ſranjena a ſo bě ſ jeneho wucha krej wuběžała. Ptak a Kaldowſki wudawataj, ſo ſtaj wot Turſchizyneje žo wotžaliwſchi žylny buchot ſaßłyſchałoj.

Se ſaſtarſka. Pſched 500 lětami w Dubrjeńku, klóſchtrej Marijnej Hwězdźe ſłuſchazym, bur bydleſche, kotremuž dla jeho amožitoſće „bohaty Pawoł“ rěkachu. Wón bě tež dla ſwojeje pobožnoſće ſnaty. Jemu na wutrobje leżeſche, ſo bychu jeho prjedownizy a wón ſbóžni byli. Wón teho dla 1413 w farſkej zyrkwi w Kulowje woltař k czeſći ſwjateje Marje poſtajicź da. W tamnym czaſu hewak jenož ſamožiczi ſemjenjo tajke wuſtajenja czinjachu. So móżeſche tež jedyn burſki muž jedyn woltař wuſtajicź, na to pokaſuje, ſo běchu hižo pſched 500 lětami mjes klóſchtrſkimi burami ſamožiczi ludźo. Kóždemu wuſtajenemu woltarjej dyrbjachu ſo ſ dobom doſahaze dokhody daricź. S tymi ſo woltarnik, kotrehož mějeſche kóżdy woltař, dale ſwońk, wino, woblatki a paramenty płaczachu. Dubrjeńſki „bohaty Pawoł“ k temu 10 hriwnow groſchow, to je po nětcziſchich pjenjeſach něhdźe 420 hriwnow, k ſadanjenju woprowaſche, ſchtož je khětry pjenjes, hdyž ſo tunje płaczińſny tamniſchich czaſow wopominaju. Wuſtajene pjenjeſy wón na 3 kubła wupożczi, pola Kaſchpora ſ Schreibersdorfa w Njeſwaczidle, pola Henczła ſ Koſarjez we Wulkich Sdźarach a pola Henczła Goera w Stróži. Potom „bohaty Pawoł“ tehdomniſcheho Miſchnjanſkeho biſkopa, kotrehož diözeſy Kulow ſłuſcheſche, proſcheſche, ſo by wón wobkrucził, ſo jemu nowy wuſtajeny Marijny woltař w Kulowje jako wobſedźenſtwo ſłuſcha. Na tajke waſchnje dyrbjeſche ſo wobſtacze woltarja na póſdźiſche czaſy ſwěſcźicź. Biſkop Rudolf tule próſtwu ſ liſczinu, 17. haprleje 1413 napiſanej, dopjelni, ſ kotrejž ſ dobom kollaturſke prawo na tamnym woltarju „bohatemu Pawołej“ a jeho potomnikam ſpożczi. Tole piſmo ſo do jeneho ſwjaſka ſapiſa, kotryž ſo hiſchcze dźenża w kralowſkim ſakſkim hłownym ſtatnym archiwje pod mjenom „Liber Rudolphi episcopi Misnensis“ khowa. Po łaczańſkich ſłowach na łopjenje 54e je ſo tu woltarne wuſtajenje pſchełożiło. P.

Přilopk.

* (Draczowař ſkotu.) Czeladnik Gröbner, pola kublerja Gollera w Oſſeku ſłużazy, bě jeneho dwělětneho woła bił, 11. haprleje bě wón ſkoczo ſ brěſowym klumpachom pſches nóż dyrił, ſo krej ſ njeho zyrczeſche a dźeń poſdźiſcho wón w hródźi to ſame ſkoczo ſ tajkim wotmachom do ſadnjeje nohi dyri, ſo ſo kóſcź rosbi, a ſo dyrbjachu woła ſakłócź. Jeho wobſkodźer ſ tym wo 150 haiwnow ſchkodowaſche. Wobſkorżeny dla wězywobſchkodźenja a dla czwilowanja ſkoczecza jaſtwo na 3 měſazy a arreſt na 3 dny doſta.

* Wopaczne pjenjeſy ſo hižo dlějſchi czaſ w Mitweidze roſſchěrjachu. Sańdźeny tydźeń ſu jako podražowarja wěſteho Geſella wuſłědźili. W tſěſchnej łubi jeho wobydlenja polizija formy k pjecź-hriwnowſkim, dwěhriwnowſkim a jenohriwnowſkim pjenjeſam.

* (Pſchekſchiwjeć.) Pſchiſażny ſud w Bieleſeldze je naluto-warnineho rendanta Biermanna dla pſchekſchiwjenja 55,791 hriwnow k jaſtwu na dwě lěcze ſażudźił.

* (Spytane mordarſtwo.) We Welſchlebenje ſo burowka Möllerowa do ſwojeje pſchichodneje maczerje da a ju ſ kopokom do hłowy pjerjeſche. Potom ju do czehniteje ſtudnje czišny. Ssebi myſłło, ſo je ſtara żona morwa, ſłóſtniza ſ měrom do domſkeho dźěſche. Pſchipadnje pak ludźo k ſtudni pſchińdźechu a żonu wuczežechu. Ta móżeſche hiſchcze wupowjedacź, ſchto bě ſo ſtako a ſo potom ſ womoru wobja. Möllerowu ſu ſajeli. — Pſchiſażny ſud w Hanawje je 30 lětneho fabrikſkeho dźěłaczerja Weidemüllera ſ Biſchofsheima, kotryž je ſpytał, ſwojej żonje ſ jědom ſawdacź, k khoſtarni na 5 lět ſażudźił. Wobſkorżeny w chemiſkej fabrizy dźěłaſche a tam ſ jenej dźěłaczerku lubkowaſche. Wón je, ſo mohł ſo ſ njej woženicź, woſpjet ſpytał, ſwoju żonu ſ jědom moricź.

* W Beuthenje w Schleſyſkej ſu ſo pſchi jenym nowotwarje ſchtyri metry wyſoke roſchty powaliłe. 13 dźěłaczerjow a dźěłaczerkow, kotſiž na nich dźěłachu, ſo ſranichu. Jedyn dźěłaczeŕ je hižo wumrjeł.

* Jedyn ſkażeny poſż je w Hornjej Schleſyſkej w Bauerwitz, Jermanje, Tſchirmkau a Zükowitz wjele njeſboża naczinił. Wón je 24 woſobow ſkużał, kotrež ſu ſo wſchě do Paſteurſkeho wuſtawa w Barlinje podacź dyrbjałe.

* Sliwki a ſłylne njewjedra ſu njedźelu Beneſchowſki wokrjeż w Czechach a hornju Schleſyſku wupuſcźiłe. Haty pola Beneſchowa a Konopiſchta ſo ſa krótki czaſ tak napjachu, ſo njemóżachu nawale żołmow wudżerżecź a ſo ſo pſchedrěchu. Daloka krajina ſo póczrje. Każ je ſo hacź dotal naſhoniło, je ſo 15 człowjekow tepiło. W Konopiſchtu ſo 5 metrow wyſoke haczenje 15 metrow ſchěroko pſchedrě. Hat je nětko próſdny, park pſched nim do zyła póczrjety, teho runja ſu wjeſ Porſchizy powodżene. W Poſtupizach żołmy zyły młyn wotnjeżechu. Młynkej, kotremuż je ſo ſ jeho zyłeho ſamożenja jenoż jedyn kóń wukhował, je na proſcheŕſki kij pſchiſchoł. Młynkowa w Měſteczku je ſo ſwojimi dźěczimi tepika. Schożej mjes Beneſchowom a Wlaſchinom je do zyła pſchedrěty a wudrěty. Tež wobkhad po żeleſnizy je tam pſchetorhnjeny Tež w Byſtrizach je ſo haczenje pſchedrělo a tamniſchi młyn je ſo do zyła wupuſcźił. Dźiwje żołmy młynſke koła hacź do ſdaleneho papjernika wotnjeżechu. Pola Plihalez młyna njedaloko Beneſchowa woda 80 kolczow wſa. Po rězy domjaza nadoba a ſkót płuwaſche. — Sleczańſka krajina w Czechach je ſo ſ krupopiczom a ſlimkom ſapuſcźiła.

Tež hornja Schleſyſka je pod ſlimkom czežko czerpika. S Katowiz piżaju: Schěſcź hodźinſki ſlimkojty deſchcź je tu wulku ſchkodu naczinił. Woda poldra metra wyſoko w dróhach ſtejeſche. Někotre nowotwary ſu ſo powaliłe. Ludźo, kotſiž běchu w zyrkwi, njemóżachu wjazy domoj hicź. Jaſtwowe murje ſo ſ dźěła ſażypnychu. Żeleſniſki naſyp bliſko měſta je ſo ſunył, a jedyn czah je ſo na tutym měſcze tehodła ſwrócził. Pucźowarjo dyrbjachu pěſchi dale pucźowacź. Żeleſniſki wobkhad je ſo na wjele měſtnach pſchetorhnył. Tež w druhich ſtronach hornjeje Schleſyſkeje ſu ſlimki wjele ſchkody naczinile. Mnoſy ludźo ſu ſo jenoż ſ nuſu wukhowali. Ssyno je ſo wotnjeżło a łuki, na kotrychż hiſchcze njebě trawa pożyczena, ſu ſo ſ błótom abo pěſkom ſanjeżke, żałoſnje je na żitne a běrnaze pola hładacź.

* Satraſchne krupobicze je krajinu pola Melitowe w Tawriſkej guberniji (w połodniſchej Ruſkej) potrjechiłe. Krupy ſ zychnowatym wichorom pſchicźežechu a něhdźe 100,000 dźeżaczinow polow a winizow ſapuſcźichu. Wone dwaj puntaj czežke padachu a wjele ſkotu ſaraſychu.

* (Ssamomordarſtwo w żeleſniſkim woſu.) Dwazecźiletny ſtudent mathematiki Hirſchfelder pjatk krótko pſched Luckenwalde w żeleſniſkim woſu na dobo revolver wucżeże a ſebi pſched woczomaj wuſtróżenych ſobupucźowarjow kulku do hłowy tſěli. Hdyž chżyſche żiwjenja-żyty hiſchcze ras wutſělicź, jemu revolver wſachu. Czežkoſranjeneho do Luckenwaldſkeje hojeńnje pſchepodachu.

* Jedyn czeknjeny byk je wóndano w Montmorency pola Pariſa czežke njeſboże naczinił. Skoczo bě na dwórniſchczo w Deuilu we ſkótnym transportſkim woſu pſchiječko. Wot tam dyrbjeſche jeho rěſniſki pomoznik rěſniſkeho miſchtra Clauenta do rěſańnje dowjeſcź. S njekedźbliwoſczu rěſniſkeho pomoznika ſo bykej poradźi, ſ woſa twochnycź a hłowu nakhiliwſchi wón do Montemorency czerjeſche. Pſchi rózku jeneje dróhi młoda żona Pellerotowa ſtejeſche. Njemdrje ſkoczo ju na rohi wſa a ju ſe ſatraſchnym wotmachom wo ſemju rěſny. Wona je ſo ſmjertnje ſraniła. Jedyn jěſdny podoffizěr a dwaj żandarmaj běchu ſo ſa bykom puſchczili, tola jim njebě móżno, ſ revolvra do njeho tſělicź, dokelż bě ſtrach, ſo mohli jeneho człowjeka ſranicź. Na to ſo byk ſawróczi a do Deuile wróczo czerjeſche, hdźež ſo na torhoſchczo ſameri. Tu żałoſne njeſboże hrożeſche, pſchetož na runje ſo wotměważym hermanku bě wjele ludźi. Spodźiwne bě, ſo ſo ſkoczo pſched ludźimi ſawróczi a do bliſkeje winizy czerjeſche. Żandarmaj, kotrajž běſchtaj njepſcheſtawajzy byka ſcźěhowałoj, móżeſchtaj tu ſwój revolver wużicź. To ſo ſ dobrym wuſpěchom ſta. S někotrymi kulkami ſranjeny byk poſledni krócź dźiwje ſaſkoczíwſchi ſo na ſemju wali.

* Po ſylnym ſlimku ſo w Orawizy we Wuherſkej hora ſuny. Na to woda ſ napjatych rěczkow wuſtupi a měſto powodźi. Dwě dźěſczi ſtej ſo tepiłoj. We pinzach je ſo wjele tworow ſkaſyło. Dwě khěži ſtej ſo ſażypłej a druhe ſu bliſko, ſo ſażypnycź.

* W Enghienje w Belgiſkej je ſo jena żona, kotraż bě ſe żeleſniſkeho czaha na wopaczným boku wuſtupiła, hromadże ſ jenym ſwojich dźěczi ſe ſpěſchnym czahom, ſ Brüſſela pſchijědźazym, roſmjatka. Jejnej dwě druhej dźěſczi ſo czežko ſraniſchtej.

* (Njeſboże ſ automobilom.) Pola Brucka je jedyn automobil bydleńſki wós jeneho ſudobjerſchedawarja powrócził, kotryž ſ 5 dźěczimi pod rosbitkami leżo woſta.

* Najſtarſchi offizěr bayerſkeho wójſka, wußłużeny rytmiſchtr Pfeiffer, je wutoru 98 lět ſtary wumrjeł. Wón bě pódła wyſchkowſkeho leutnanta Franka, w Barlinje bydlazeho druhi najſtarſchi offizěr němſkeho wójſka. Wón je w lětach 1828—1883 ſłużił.

* (Nowotwar ſo ſażypnył.) W Oranje w Algieru je ſo jedyn nowotwar ſażypnył. 35 dźěłaczerjow ſo pod roſpadankami pohrjeba. Se 16 dźěłaczerjow, ſ nich wucźehnjenych, je pjatnacze czežkoſranjenych a 1 morwy.

* Se ſwojej żonu ſo ſwadźiwſchi je jedyn hórnik w Homburgu najprjedy ſebi ſamemu a potom ſwojej żonje krk pſcherěſnył. Muż bě hnydom morwy, żona na ſmjercź ſranjena w hojeńni leži.

* Wukhowarnja ſa wopikzow je ßo pola Moritzburga wotewrika. Wona Seefrieden rěka a ßrjedź lěßa leżo ßo ßaneje wßy njedótka. Měſtno, na kotrymž je natwarjena, je Draždźanſke wokrjeßne towarſtwo pſche njewužitne wužiwanje alkoholiſkich napojow ſa 8500 hriwnow kupiło. Sa ſakſke kraleſtwo, w kotrymž ßo na 9 wopikzow jena wopika žónſka liczi, je hiſchcże tež wukhowarnja ſa wopike žónſke jara trěbna.

* (Dwaj cžlowjekaj ßo ſpalikoj.) Pſchi wohnju, kotryž ßrjedu w nozy ſ ludoweje ſchule w Lötzenje wudyri, ſtaj ßo wucžeŕ a jeho 18lětna dźowka ſpalikoj.

* (Rubjeżny nadpad.) W Hamburgu ſtaj w Elſaßowej pſcheßadźowarni dwaj mkodaj cžlowjekaj pſchekupſkeho pomoznika Cyruſa k ſemi porasykoj a jeho wuputakoj. Pódla 500 hriwnow hotowych pjenjes ſtaj wonaj wſchelale drohotne wězy rubikoj. Nadpadnikaj ſtaj ßo bjes ßlěda ſhubikoj.

* W plunowni (gaſowej fabrizy) w Zwenkawje ßo dźěłacžerjo Käſer, Thiemecke a Heilmann ſ plunom pohkuſchichu, kotryž ßo wudobu, hdyž chzychu jedyn ventil ſaßunycź. Inſpektorej Schmahlej a ſamkarjej Poppej ßo poradźi, dźěłacžerjow Thiemecku a Heilmanna hnydom wunjeſcź, dźěłacžerja Käſera pak njemóżeſchtaj wukhowacź, dokelž ßo jimaj ßamymaj wědomje ſhubjowaſche. Duž móżeſche ßo njeſbożowny jenož morwy wunjeſcź. Wón żonu a 4 dźěcži ſawoſtaji. Taj dwaj druhaj dźěłacžerjej w horjeŕni leżitaj, tola dwěluja nad tym, hacž ßo jimaj żiwjenje ſdźerži.

* (Pjecžo wojazy ßo tepili.) Ssrjedu woßmjo pioněrojo a jedyn podwyſchk w Ingolſtadtu ſe ſchtyridźělatym pontonom pſches wyßoko napjatu dunajſku rěku jědźechu. Pſchi tym do jeneho ſtołpa měſchczańſkeho moſta ſawadźichu. Ponton ßo do dweju dźělow roſkama. Jena połojza pſchi moſtowym ſtołpje wißajo woſta, druha pak wotpkuwa. Dwaj mużej ßo ßamaj ſ wody wudobuſchtaj, dweju móżachu hiſchcże ſ cžaßom wukhowacź, pjecź muži pak ßo tepi.

* (Bacžon w ßwinjażym khlěwje.) So móża pſchelětowaze ptacžki niż jenož w cžopłych połodniſchich krajach, ale tež w ſymje pola naß żiwe bycź, jedyn bacžon dopokaſuje, kotryž je hižo dwě lěcże pod Ptacžej Horu pſchebył. Njedźiwajcy mjerſnjenja a ßněha ßo jemu po ſdacžu w ſymſkim kwartěrje derje lubi. Pſched dwěmaj lětomaj naſymu wón lecžizy do telegrafoweho grota ſawadźi a ßebi pſchi tym nohu ſrani. Jedyn ſahrodnik w Lauterbachu ßo nad invalidom ßmili a jemu ßwinjazy khlěw jako pſchebytk pſchipokaſa. A tež, hdyž bě ſranjeny wotkhorił a hdyž bě ſaßo lětacź nawuknył, je wón w Lauterbachu woſtał. Rano jemu jeho domcžk wocžinja, na cžoż do wokolnoſcże wulecži a ßebi wſchelake ſchcżěkanje młodźiny lubicź dawa. Hdyž ßo wjecžor domoj wrócźiwſchi durje ßwojeho bydlenczka ſamknjene namaka, wón ſ měrom cžaka, hacž jemu je wocžinja.

* (Njenatykliwoſcź cželatow pſched tuberkuloſu.) Profeſſoraj Calmette a Guerard w Paſteurſkim wuſtawje w Lillu ſtaj woſjewiłoj, ſo je ßo jimaj poradźiło, cželata na to waſchnje pſched tuberkuloſu njenatykliwe cžinicź, ſo ſtaj jim do mlokoweje pizy maku dźělbu tuberkelowych bazillow dawałoj. Hdy by ßo tónle ßrědk jako ſkutkowny wupruhował, by to ſa ratarſtwo jene ſ najważniſchich wußlědźenjow było. S nim by ßo hodźiło, tuberkuloſu, najſtraſchniſchu a najbóle roſſchěrjenu khoroſcź mjes howjaſym ſkotom, potłóczicź. Profeſſor Calmette ßo nadźija, ſo budże móżno, tež dźěcži na to ßame waſchnje njenatykliwe ſ tuberkuloſu cžinicź.

* Njeroſumnu wjetu je jedyn dźěłacžeŕ w Lengefeldźe w Vogtlandſkej ſe ßwojim żiwjenjom ſapłacźił. Wón ßo ſ dwěmaj towarſchomaj wjetowaſche, ſo móże tſi ſrěſki żitneho palenza bjes ſchkody wupicź. Wón tež tſi karanczki wupi, tola potom bjes wědomnja na ſemju padże a ſa něktore hodźiny wumrje. Dźěłacžerjow, kotrajż ſtaj ßo ſ nim wjetowałoj, ßu ſajeli.

* (Strajk pohonczow.) W Frankfurcże nad Mainom pohonczojo ſtrajkuja. Do pohonczow a wósnikow, kotſiż ßo k ſtrajkej njepſchiſamknychu, ßo ſtrajkowarjo ſ pukami dachu. Tež do konjow bijachu. Ssamo ludźo, kotſiż je ſtrajkom ſwißa nimaju, puki doſtachu. Jenemu korczmarjej wuchowy bubończk rosbichu. Poliziſtojo dyrdyrbjachu do njeměrnikow ſ nahimi teßakami rubacź.

* (Wutſěł do offizěrſkeho kaſina.) W Cavaleſe w Awſtriſkej je ßo póndźelu w nozy do offizěrſkeho kaſina, hdźež běchu offizěrojo a ſaſtojniży ſhromadżeni, ſ woknom nuts kulka ſ revolwra tſěliła. Wona jeneho leutnanta do ruki trjechi. Tſělz njeje ßo hacž dotal mohł wußlědźicź.

* (Mordarſtwo.) W Untermeiderichu pola Eſſena je jedyn hórnik ßwojeho ßwaka ſe żarliwoſcźu ſatſělił. Mordaŕ ßo potom ßam na ßudniſtwje ſtaji.

* (145000 litrow wina do hrjebje wuběżało.) Winoweho wikowarja Koppela w Neuſtadtu ßu dla falſchowanja wina k jaſtwu na 3 njedźele a k 4000 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja ſaßudźili. Pódla teho ßu ßudniży wobſamkli, ſo ma ßo jemu wſcho falſchowaue wino ſebracź. Tak ßu ſ Koppelowych pinzow ßudy ſ 145000 litrami wina wunjeßli a jemu do hrjebje wuběżecź dali. Wěżywuſtojni ßu wobliczili, ſo je Koppelej ſ jeho prozeſſom ſa 50000 hriwnow ſchkody naſtało.

* S hobrſkim wohnjom, kotryż w Londonje w jenej drjewowni wudyri, je ßo wjele khěżow wotpaliło. Dwě ſcźě woßobow je wobydlenje ſhubiło. Něhdże 100,000 ludźi ßo wokoło wopalniſchcża ſběża a haſcheŕſkemu dźěłu ſadźěwaſche. Dokelž polizija njemóżeſche wcźipnych kawkarjow roſehnacź, dyrbjeſche wohnjowa wobora druhdy do luda ßykacź.

* (Hróſbne rubjeżne mordarſtwo.) W Janowje w ruſkej Pólſkej ßu Belzingerez ßwójbu, muża, żonu, jeneho ßyna a dwě dźowży ſkónzowali a 20,000 rublow rubili. 13lětneho ßyna, jeneho gymnaſiaſta rubjeżnizy nuſowachu, jim pſchi pytanju ſa pjenjeſami ßwěcźicź. Mordarjow, dweju żidow, dweju burow a jenu żonu ſ Kijewa, ßu ſajeli, pſchi cžimž ßu jeneho żida ſobili, druhich móżachu żandarmojo lědma pukam rosnjemdrjeneho luda wobrócź.

* (Indianſke krwawne puki w Peſtu.) Ssrjedu w nozy na Kerepecźſkej dróſy w Peſtu k prawej indianſkej bitwje dóńdże. Něktoſi Indianojo ſ zyrkuſa Buffalo Bill po pſchedſtajenju wobkhad na trottoirje hacźachu. Poliziſtojo teho dla pſchecźiwo Indianam ſakrocźichu. Indianojo ſa noże a revolwry pſchimnychu. Něktoſi ludźo ßo ſranichu, mjes nimi dwaj mużſkaj cžežko. Indianojo na to cžeknychu. Pſchecźiwo nim je ßo khoſtanſke pſchepytanje ſawjedło.

* (Żiwy ßo pohrjebał.) Marokkowſki mordaŕ żónſkich, ſchewz Meſſewi, kotryż je něhdże 30 żonow a holzow ſkónzował, je ßwoje njeſkutki ſe ßwojim żiwjenjom wotpokucźił. Meſſewi, kotryż ßwoje wopory do ßwojich ſchewſkich klamow wabjeſche, je tam wumozowaſche, je morjeſche a je potom w pinzy ßwojeje khěże hrjebaſche, dyrbjeſche ßo najprjedy kſchiżowacź. Poſdźiſcho pak Marokkowſke ßudy wußudźichu, ſo dyrbjeſche ßo wón żiwy ſamurjowacź. Prjedy teho jeho wſchědnje wuſchwikachu. Samurjowanje ßo pſched zykym ludom ſta. Wokoło murjerjow, kotſiż Meſſewija ſamurjowachu, ßo lud ſ cźrjódami ſběża, a ſ bojoſcźu tſchepotazeho ſkóſtnika wußměchowaſche. Dwaj dnjej wón njepſcheſtawajcy w ßmjertnym ſtyſku wołaſche, mjes tym ſo jemu wot wonka ſ wußměſchowazymi rěcźemi wotmolwjachu. Tſecźi dźeń żiwy pohrjebany wjazy njeſykny.

* Wo nowym ſemjerżenju w San Franciſku, ſ kotrymž ßu ßo něktore khěże, ſ njedawnym wulkim ſemjerżenjom roſpadnjene, powaliłe, ßo piſche: Sańdźeny pjatk w nozy ßylny podſeńſki ſtork w San Franciſku ſacžuchmy, ſ kotrymž ßo zyłe wobydleŕſtwo wuſtróżi. Wón njeje nowu ſchkodu nacźiniŕ, jenož roſpadane khěże, kotreż bychu ßo dyrbjałe wottorhacź, ßo wrjeſkotajo ſaßypnychu. Khudźi ludźo, kotſiż hiſchcże pod ſtanami bydła, ßu ßo ſ nowa ſ bojoſcźu wobjeli.

* Na njewujaßnjene waſchnje je milijonar Charles Speyer w New-Yorku wumrjeł. Jeho ßu w jeho hrodże ſatſělenehy namakali. Wón je pjecża rano ropot ſaßłyſchawſchi ſ pſchewodom pßa a ſ revolwrom wobronjeny ſe jſtwy wuſchoł. Jeho żona bědźenje ſaßłyſcha. Hdyž po ſkhodże ſa nim dele pſchińdże, jeho tam ſ jeho ßamßnym revolwrom ſatſěleneho namaka. Po druhej powjeſcźi je ßo wón pjecża ßam ſatſělił.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Paduſchſtwa dla hižo tſi krócź khoſtany, 24. oktobra 1866 we Wulkich Sdźarach narodźeny a na poßled we Wulkej Dubrawje bydlazy zyhelniſki dźěłacžeŕ Ernſt Hanko ßo lětża 26. meje ſ zyhelniſkim dźěłacžerjom Trommerom w korczmje ſetka. Wobaj tam ßylnje palenz ſchklenczkowaſchtaj a ßo wokoło połnozy cžumpataj na dompucź naſtajiſchtaj. Trommer, kotryż bě ßo najbóle wopił, ßo hnydom do ſchoßejoweho pſchěrowa k ſpanju wali. To pytnywſchi, ßo Hanko ſawrócźi a ßwojemu ßobupicźkej pjenjeżnu móſcheń ſ 10 hriwnami a ßlěborny cžaßnik ſ laza kradny. Wobſkorżeneho k jaſtwu na 6 měßazow a k ſhubjenju cžeßnych prawow na 3 lěta ſaßudźichu.

Ratarſki dźěłacžeŕ Ernſt Bjedrich Brauer, 22. auguſta w Brěſynje pola Hucźiny narodźeny a w Zarkach bydlazy, bě pſchekſchiwjenja a njeßwěrnoſcże dla wobſkorżeny. Wón bě, hdyž bě pola wuhloweho wikowarja Neumanna w Niederleutersdorfje ßłużił, 18 hriwnow pſchekſchiwił. Pola ſamkarja Wenzela w Johnsdorfje

bě ßebi wón jeßdne koło ßa 50 hriwnow kupił a 5 hriwnow napkacził, ßlubiwschi, so sbytk bórsy dopkaczi. Hdyž pak Brauer ſ kołom padże a ßo koło kheˇtro wobschkodźi, jo wón dale pscheda. Dostate pjenjesy wón na ßwój wužitk pschetrjeba. Wón ma ßa to 2 měßazaj jaſtwa wotßedźecź.

Pczołarſtwo.

(Pokraczowanje.)

Bjes dwěla widźi pczoła ſ dwojimi wulkimi woczemi do dalo koſcze, ſ tſjomi małymi woczemi pak hlada na tu, schtož je blisko Pczoła widźi derje pschi jaßnym ßlónczku, ßnadnje na mntnych dnjach, hubjenje, hdyž hižo ßmerki padaju, a niczo pó czmje. Tehodla ſtawa ßo husto na nntnych dnjach a hdyž ßmerki padaja, ſo ßo pczołki do druhich kołczow ſabkudźa, abo ſo wjazy domoj njedolecza, hdyž ßmerki padaju.

Tu chzemy ßebi też ſpomjatkowacź, ſo maja pczoły dobry rosom ſa barby, ſa twórby a ſa měſtnoſcź.

Pczołarjo, kotreż ßwoje pczoły derje wobkedźbuja, wjedźa, ſo móża pczoły wſchelake barby derje rosnamjenicź. Tehodla njeje trjeba, ſo ßwoje pczoły po zyłej ſahrodże roſeſtajeſch a ſ tym na ſahrodże mjenje ßyna žnjejeſch. Pczołarjo na Krajnſkich Alpach ſworſchtuja ßwoje kołcze („twarożkowe kaſchczíki“) do pczólnizy, kaž my ßnopy do worſchty kładźemy, ale pczoły ßo do zuſych kołczow njeſabkudźa, dokelž pczołarjo deſki ſa pſchilět abo też zyku prědkownu kołczowu ſtronu ſe wſchelakej barbu pobarbja. Po ſdaczu pczoły žoltu barbu najbóle lubuja, wo czornej pak njerodźa. Tehodla njeje mudrje, hdyž w czornych draſtach do kołczow dźeſch; ſ tym pczoły njetrjebawſchi roshněwaſch. Tuž woblecź ßebi radſcho něſajki kabat ſ jaßnej barbu.

Hiſchcze lěpſchi roſom maja pczoły ſa twórby. To ſpósnawaſch ſ teho, ſo czi rój wjele radſcho w korbje (tunje) woſtanje, hdyž je ſ korba wucźahnył, a nawopak woſtanje w rózkojtym kołczu ſ hinajſcheje barbu radſcho, hdyž je ſ rózkojteho kołcza wucźahnył.

Nadpadny je też pczołazy roſom ſa měſtnoſcź. Hdyž pczołarjo ſ hornich ſtron w podlěczu ßwoje pczoły do hole na wrjóß dowjeſu, móża widźecź, ſo ßu pczołki ſa někotre mjeńſchiny hižo na nowej měſtnoſczi doma a ſo najpoſdźiſcho ſa hodźinu hižo pilnje noſcha Je=li ßo pak pczołka na měſtno ſwucźika, mozuje ßo jeho też, doniž je ſ dobrej wolu ßama njewopuſchczi, hdyž ßo pczoły roja. Staješch=li pak kołcź też jenož kóhcź dale, lětaju pczołki dlějſchi czaß kaž kłudne na ſtare měſtno, doniž ßo po czaßu njedohladaju, ſo je ßo někajke pſcheměnjenje ſtało. Donjeßeſch=li pak pczoły do ßußodnej wßy, ſ zyła do teje wokoliny, hdeź ßu pczoki dotal lětake, radźi ßo czi, ſo czi wſchě pczoły, kotreż ßu dotal wulětake, na wuprójſdnjene měſto domoj pſchilecza. Tohodla nejeje móżno, ſo „ſalětane pczoły po ßwojej woli na druhe měſto w ſnatej wokolinje pſcheſtajiſch. To móżeſch ßebi jenoż ſwěricź, hdyž ßu pczoły w ſymje dołho w kołczu ßedźała a tak ßwoje ſtare měſto po tydźenjach měra trochu ſabyłe.

Stara žona ßo jako **pěſtończa** k dwěmaj dźeſczomaj do ſchożejowje kheˇže na **Małowjelkowſkim ſchożeju** pola Czichońz pyta.

Pizowanſki kalk

wot **Brockmanna** w **Lipſku**, ſnamjo A a B, teho runja **ſczinowe pleczenje, ſczinowe hoſdże** a **fazynkowany grot** po fabrikſkich płaczisnach porucza **Emil Dietrich** w **Lětonju.**

Dźełaczerjow

do lěczneho a ſymſkeho dźěła pytaju

tonowe jamy we Wětrowje pola Njeßwaczidła.

Pilni ſchtrychowarjo a dźěłaczerjo ßo pytaju w **Meſchiczanſkej zyhelnczi.**

Kaſchczojty wós

nimale nowy, je w **Njeßwaczidle** czišło **45** na pſchedań.

Też je tam **wobydlenje** na pſchenajecze.

Kruwa,

dobra dójka, blisko k czelenju, je na pſchedań w **Maleſchezach** czišło **100.**

Kóń,

9 létny czornak, 170 cm wyßoki, dobry rólny kóń je dla pſchipkłodźenja na pſchedań w **Jeſchizach** czišło **6.**

Czerſtwy kój, punt po 40 np., **ßuſcheny ßwinjazy brjuch,** punt po 80 np., **ßadło** po 70 np., **dobru kołbaßu** po 60 np., **mettowu kołbaßu** po 70 np., **kołbaßowy tuk** po 48 np., **połcź** po 83 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow tuńſcho porucza

Ota Pětſchka na žitnej haßy.

K czeßnemu wopomnjenju

na létny ßmjertny a pohrjebny dźeń

njebo **Auguſta Langi,** žiwnoſczerja w Leſchawje pola Hodźija, wumrje dźeń 21. junija 1905, pohrjebany dźeń 24. junija ßwojeje ſtaroby 53 l. 4 m. 19 d.

My czehnjemy kaž dróhaŕ dale
Po dróſy ſemſkej czaßnoſcze,
Wot ranja žiwjenja tu nahle
Do morja tamnej' wěczноſcze,
K tom' pſchiſtawej, kiž ſ tamnej ſtrony
Sſo ducha wóczku błyſkota,
Do kotr'hož naſchej' wěry ßony
Naß w kraju žiwych kiwaja.

Kak wußnje w měrje, kiž je khodźił
We wěrje ßwěrnje ſ Jeſußom,
Hdyž też na njeho běſche ſkłożił
Tu dołhu khoroſcź ſ hubjenſtwom,
Hdźež człowſka mudroſcź, naſho=[njenje,
'Schcze lěkaŕſtwa ßu podarmo.
Njej' nadźija na wuſtrowjenje,
Tam w ſrudnoſczi ßmjercź wita ßo.

Czim twjerdſcho luboſcź ſawjaſuje
Tu ſwjaſki w człowſkim žiwjenju,
Czim wjetſchu wona boloſcź czuje,
Hdyž jeje ſwjaſki róſno du,
Człow'k ſrudny do rowa da teho,
Kiž ſe ßmjercźu je woteſchoł,
Ta luboſcź njepuſchczi pak teho,
Joh'pſchewodźa pſches ßmjercź arow.

Tak też na tebje ſpominamy,
Naſch luby bratſje, mandźelſki,
Nětk ſrudnje, hórko ſacźuwamy,
Schto ſ tobu wſcho ßmy ſhubili.
Naß twoja ßmjercź do ſrudźby ſtaji,
My wěrimy pak ſ wutrobu
Tym ßłowam, kiž Knjes Jeſuß praji:
Kiž w Knjeſu wumru, ſbóžni ßu.

Wón w Leſchawje bě narodźeny
Wot ſprawnej' ſtarſchej kſcheſcźańſkej,
We wſchitkim dobrym roswucźeny
Bu wón we ſchuli Bolborſkej',
Pſched woltarjom ßlub wobnowił
Sswój kſchcźeńſki w zyrkwi w Hodźiju
A potom bórſy ſ domu dźeſche,
Je ßłużił też wón tam a tu.

Hacž k wojakam bu wuſběhnjeny
Do wójſka ſakſkoh' kralowſkoh'.
Hdyž jeho lěta wußłużene,
Je ſaßo domoj wrócził ßo,
Hdźež ſtarſchej dom ßej wuſwoleſche
A nana žiwnoſcź pſchedewſa.
Na njej ßo ßwěru próżowaſche
Hacž do ßwojeho ſkónczenja.

Wón Bieſoldez ßej wuſwolił je
Sa mandźelſku ſe Ssem'chowa,
Lět ſchěßnacze nětk wón ſ njej dźeſche
Pſches wjeß'le, ſrudźbu, žiwjenje,
To mandźelſtwo pak bě bjes dźěczi,
Ssej jenu dźowku pſchiwſachu,
Nětk mandźelſka, bratr, ßotra w ßwě='Schcze ſrudnje wo njoh' žaruja. [czi

Pſches dołhu khoroſcź woßłab=
Wón žadaſche ßej wotßal hicź, [njeny
We próſtwje k Bohu wobroczeny
Wón ſdychowaſche: ‚Bożo pſchińdź!‘
Duž Bóh jo wußłyſchał nětk běſche
A jeho domoj powoła,
Lóß jom' na měſtno padnył běſche
Tam ſa njoh' połno wjeßela.

Na czeßne waſchnje pokhowany
Bu wón nětk dźenßa pſched létom,
A ſ wulkej' czeſczu pſchewodźany
Też ſ wojeńſkim tym towaŕſtwom,
We kotrymž ßobuſtaw wón běſche,
Hdyž wójſku běſche wußłużił,
Tak pſchewodźerjow wjele dźěſche
Sa jeho kaſchczom pyſchenym.

Tu po ßebi wón ſawoſtaji
Tu nětko ſrudnu wudowu.
A też do wulkej' ſrudźby ſtaji
Toh' bratra, ßotru, dźowku tu.
O troſchtuj waß Bóh ſ njebjeß dele,
Wſchak jemu nětko derje je.
Hdyž też Bóh wam tu ſrudźbu ſczele,
Dha wſchak waß tola lubuje.

Duž njerudźcze ßo pſche wſchu
A mějcze myßle na Boha, [měru
Tón wam we prawym czaßu ßwěru
Wſchě waſche ßyłſy ſetrěwa,
Hdyž też waſch luby Boż'mje praji
Na puczu ſemſkoh' žiwjenja,
Dha ßo wam tola wěſtoſcź ſtaji
Na ſbóžnoh' ſaßowidźenja.

Na tamne ſbóżne wohladanje
Na ßudnym dnju ſe ßwojimi,
Hdyž ßo to wonowjenje ſtanje,
Sſo wjeßelimy wutrobnje.
Naſch duch po wumóżenju hlada
Se ſwjaſkow czéła hrěſchneho,
So ſkoro pſchińcź mohł, ßebi żada,
Do teho czéła kraßniſchoh'.

Spi derje nětk, tam ſkórżby żane
A boloſcze wjaz' njeſnajeſch.
Sa ßyłſy tudy wupłakane
Sſo wyſkajo nětk ſradujeſch.
My żarujo drje womaczamy
Tu hórku, kiž cze pſchikrywa,
Pſchi tym pak wěrnoſcź ſaczuwamy,
Ssmjercź je czi ſboże pſchinjeßła.

Naß pak, o Bożo, chżył tu wucźicź,
So wſchitzy wumrjecź dyrbimy.
Naß ſ duchowneho ſpanja ſbudźicź,
Tón hnadny czaß ßej wopomńmy,
Sſo ßwěru chzemy pſchihotowacź
K tej ßmjercźi, kiž też pſchińdże [k nam,
Naß wſchitkich tudy wotßal wołacź,
So mohli hicź ſ njej k njebjeßam.

W mjenje ſrudnych ſawoſtajenych
Ernſt Helaß.

Burske towarstwo w Rakezach

smeje **jutsje njedzelu 24. junija** popołdnju s dypkom **5** hodzin w Gäblerez hosczenzu posedzenje.

Wo bohaty wopyt prosy **pschedsydstwo.**

Wosjewjenje.

Ratarske wokrjesne towarstwo kralowskeho sakskeho hornjołužiskeho markhrabinstwa budze

pondzelu 2. jul. t. l. dopołdnja wot 10 hodzin w Biskopizach

a **pondzelu 9. julija t. l. dopołdnja wot 9 hodzin w Bukezach**

skótnu wobhladanzu s mytowanjom se statnych srědkow wotbywacz, k czemuz so sobustawy ratarskich towarstwow a skótplahowanskich sjednoczenstwow, kaz tez druzy interesjentojo s tutym pscheproscheja.

W Budyschinje, 16. junija 1906.

Direktorij
hornjołužiskeho ratarskeho wokrjesneho towarstwa.

Tajny ratarski radzicel **Hähnel.** Professor **dr. Gräfe.**

Hnydom abo posdzischo so pschezo sługowne, kuchińske a stwińske holzy, dzowki, srěnzy a krumarki, kucharki, pschedawarki a schwalcze a hosposy pytaju.

Darmotna wukasarnja dzěła
w Budyschinje na Moltkowej drozy 21,
wotewrjena rano wot 1/2 8—1 a 4—1/2 8 hodzin wjeczor.

Do Lejna

pola Khrósczizy!

Pschichodnu njedzelu Jana, 24. junija budze w Lejnje

rózowy bal.

Pschecželnje pscheproschuje

Marja swud. **Schołczina.**

Do Lasa!

Njedzelu 24. junija budza

reje.

Pschecželnje pscheproschuje

Khorla Scholta.

Do Rakez!

42% pizowanski kalk, pschenicznu muku, hachtl po 85 np., 1/4 zent. po 3 mk. 40 np., **jerje,** po 4 np., mandel po 50 np., **łój,** punt po 55 np. **skótnu sól,** zentnar po 200 np.

porucza

Ernst Czech w Rakezach.

Na **Minakalski hród** so **kucharka** pyta.

Młódscha serbska **słužobna holza** so k 1. julijej do dobreho měschczanskeho doma pyta w Budyschinje na **Jurjowej drozy** (Georgstraße) 20 po 1 schodze.

Kucharki, stwinske a słužobne holzy, mlokowe holzy a tajke k swinjom, hródzne dzowki s wulkej mjdu, srěnkow, rólnych pohonczow do tudomnych a Draždzanskich stron pyta pschistajerka **Görlichowa** na schulskej drozy 7 s napschecza theatra.

Kublo

czisło **47** we **Wolezschnizy** pola Lubija, 1/4 hodziny wot Lubija sdalene, s 50 korzami pola, luki a pěskowej samu je se wschěm žiwym a morwym inventarom staroby dla na pschedań.

Kublo,

dobre pol hodziny wot Budyschina, 63 korzow wulke, mjes nimi 12 korzow dobreje luki, je se žiwym a morwym inventarom a žnjemi, kaz steji a leži khorowatosce dla na pschedań. Dalsche je shonicz we wudawarni Serb. Nowin.

Žiwnosć

se 14 jutrami lezomnosczow, wobstejazych s dobrych polow, łukow a kruch lěża, dwora, wulkeje sahrody s wjele sadowymi schtomami, je hnydom abo posdzischo zyła abo dzělena na pschedań. Twarjenja su w najlepschim rjedze. Dalsche wukasuje hosczenzar **Ernst Schneider** w **Manjowje** pola Delnjeho Wujesda (Uhyst a. S. in Schlesien).

Žiwnosć czo. 7 w Holzy

nehdze 13 korzow wulka je s inventarom hnydom na pschedań. Dalsche je shonicz w Holzy czo. 7.

Rjana žiwnosć

s maziwnymi twarjenjemi a 18 korzami pola a łuki (dobreje semjoweje klassy) je pschemenjenja dla se wschěm žiwym a morwym inventarom s jara pschihódnymi wumenjenjemi na pschedań. Dalsche darmo wukasujetaj **J. a E. Koban** pschi žitnych wikach 4.

Sa wotpalenych w Kelnje je dale darika:

Krecžmarka . . . . . 5 hr.

Wosjewjenje.

Wschitzy, kotsiž hischcze njejsu sastate pjenjesy sa drjewo sapłaczili, so s tym napominaju, so bychu swój dołh hacž do **30. junija** pola pschisłuschnych revěrskich sarjadnistwow w Pózkowach, Krostawje a Maleschezach a pola podpisaneho hajnistwa wurunali, hewak dyrbi so sudniske napominanje poruczicz.

Hrabinske Schall-Riaucorske hajnistwo
w Huszy, 21. junija 1906.

Wyschschi hajnik **Mendte.**

Wosjewjenje.

S tutym so s nowa wosjewja, so je sakasane, w hrabinskich Schall-Riaucourskich hajniskich revěrach w Krostawje, Pózkowach, Huszy, Trjechowje a Mjedojsu drjewo sběracz, hriby pytacz a jahodki schczipacz.

Hrabinske Schall-Riaucourske hajnistwo
w Huszy, 21. junija 1906.

Wyschschi hajnik **Mendte.**

Nowy porjad

Bożeje słužby

je po **3 np.** we wudawarni Serb. Nowin dostacz.

J. a E. Koban

w **Budyschinje**

pschi žitnych wikach 4

(w Seehez restaurantu „Germania").

Expedizija

sa pisomne dzěła w kupnych, dismenbrazistich, hypothekstich, testamentstich a sawostajenstwowych wězach atd.

Rěczimoj tez serbski.

Wuwinjenje a swinjenje, drjenje a staru schkodu atd. jako nasledník swojeho jako hojerja jara snateho nana so poruczam.

M. Schuster,

lekarszy pruhowany masseur

w Borschczizy (Sandförstchen)

p. Hornjeho Hbjelska.

Czehniteho pza

młodeho, ma na pschedań **Ernst Miesnat** w Hucžinje.

Maly katechismusz,

serbsko-němski,

je sazo dostacz

we wud. **Serb. Nowin.**

We wud. Serbskich Nowin je po 30 np. dostacz:

Bartoń Zigenbalk,

prěni lutherski misionar.

K jeho

200 letnemu narodnemu dnjej

s powjescžemi

wo lutherskim misionstwje

spisał

Jurij Jaknb,

farar w Njeswaczidle.

Wutrobny dzak

Hucžinjanskemu zyrkwinskemu chorej sa krasny konzert, 17. junija w Hucžinjanskim Bożim domje wuhotowany, praji

wjele poslucharjow.

Sa wschě wopokasma dzělbjerjazeje luboscze a sa krasnu kwětkowu pychu pschi khowanju nascheho lubowaneho bratra, swaka a wuja, knjesa pschekupza

Juliusa Mjerwy w Minakale,

najwutrobnischi dzak. Wosebje so dzakujemy knjesej fararjej Ssykorje sa troschtapolne słowa pschi domje, kaz tez knjesej kantorej Krawzej sa wutrobuhnujazy spěw pschi rowje, wot měschaneho chora rjenje spěwaneho.

W Minakale, 21. junija 1906.

Hłubokosrudzeni sawostajeni.

(K temu czisłu pschiloha.)

Pschiloha k czišku 25 Serbskich Nowin.

Ssobotu 23. junija 1906.

Placišiny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

18. junija 1906.

Placišiny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	41—43	76—78
awstriske	43—45	78 80
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	38—40	72—74
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	34—36	66—70
4. ßnadnje pizowane kóždeje staroby	30—32	60—63
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	38—40	69—70
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	35—37	66—68
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	32—34	60—65
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	28—30	56—59
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	52—54
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	39—41	70—72
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	36—38	66 69
3. ßnadnje pizowane	33 35	62 65
Cželata:		
1. najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	52—54	82—84
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	48—50	79—81
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich ſchchižењow w staroßje hacž do $1\frac{1}{4}$ léta	50—51	68—69
2. mjaßne	48 49	64—66
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	44 46	58—60

Placišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2230 měchow.	W Budyschinje 16. junija 1906. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 21. junija 1906. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża běła	—	—	—	—	8	68	9	—
Pschenża žołta	8	53	8	59	8	38	8	68
Rožka	7	75	7	68	7	75	7	85
Jeczmjeń	7	75	8	—	7	33	8	—
Wowß	8	70	8	80	7	80	8	30
Hróch	10	—	10	50	10	—	11	—
Woka	8	50	10	—	8	—	9	—
Jahły	15	—	16	—	14	—	15	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	60	2	10	1	50	2	—
Butra 1 kilogr.	2	—	2	20	1	90	2	20
Pschenična muka 50 "	9	25	18	—	—	—	—	—
Rżana muka 50 "	9	25	13	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	30	2	70	2	—	2	50
Ssłoma 100 "	3	60	3	80	18	—	22	—
Prošata 1356 schtuk, schtuka	20	—	32	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby 50 kilogr.	—	—	5	60	5	25	5	60
Rżane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	75	5	50	6	—
Pschenični gris 50 kilogr.	—	—	5	75	—	—	—	—
Rżany gris 50 kilogr.	—	—	6	60	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenża (žołta) wot 8 hr. 59 np. hacž 8 hr. 68 np., rožka wot 7 hr. 80 np. hacž 7 hr. 94 np., jeczmjeń wot — hr. — np. hacž — hr. — np., wowß wot 8 hr. 25 np. hacž 8 hr. 50 np.

W Budyschinje placżesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta 14 hr. 48 np. hacž 14 hr. 63 np., kórz rožki po 160 puntach 12 hr. 49 np. hacž 12 hr. 80 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 10 hr. 85 np. hacž 11 hr. 20 np.

Wiežne placišiny w Kamjenzu

14. junija 1906.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 20 np. hacž 7 hr. 60 np., pschenża wot 7 hr. 80 np. hacž 8 hr. 20 np., jeczmjeń wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 75 np, wowß wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 50 np., jahły wot 13 hr. — np. hacž 14 hr. — np. hróch 12 hr. — np., ßyno 2 hr. — np., běrny 2 hr. 20 np., ßłoma (600 kilogr.) 18 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 1 hr. 80 np. hacž 2 hr. 30 np.

Wjedro w Londonje 22. junija: Horze.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje 2. njedželu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodž. farar Rěda žerbsku spowjednu rěč, $\frac{1}{2}$9 hodźin žerbske a w 10 hodž. němske předowanje.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Hermann Max, Ernsta Hermanna Hockera, saniklowarja na Židowje, ß. — Richard Pawol, Augusta Kubascha, knježeho pohonca w Ratarjezach, ß. — Martha Hana, Jana Bohuwěra Krujaza, žiwnoscżerja w Sréschinje, dž.

W **katholskej zyrkwi:** Marja Marhata a Richard Karl, Josefa Bara, knježskeho pohonca w Barcże, dwójnikaj.

Zemrjeli:

W **Michalskej wožadże:** Dżeń 19. junija: Khorla Hendrich Meißner, kubler w Pschischezach, 59 l. 5 m. 23 d. — Emma Hilžbjeta, Gustava Adolfa Rychtarja, kowarja na Židowje, dž., 7 m.

Zyrkwinske powjesće ſ Hodžija.

2. njedželu po ßwjatej Trojizy smeje rano $\frac{1}{2}$7 hodž. duchowny Voigt žerbsku spowjednu wucżbu, $\frac{1}{2}$8 hodž. farar Kschižan žerbske a w 9 hodž. němske předowanje.

Zyrkwinske powjesće ſ Budestez.

2. njedželu po ßwjatej Trojizy smeje farar Domaschka rano w 7 hodž. žerbsku spowjedź, duchowny Kschižan dopołdnja we 8 hodž. žerbske a $\frac{3}{4}$10 hodž. němske předowanje. — Popołdnju w 2 hodž. smeje farar Domaschka wucżbu se žerbskej žónskej młodoscżu.

Smolerjec knihićišćerńja

w Budyschinje w žerbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a pscheproscheńske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy atd. atd.

we wschěch rěczach derje a tunjo czischczi.

Guido Reiche

słótnik a žlěbornik

pódla hoscżenza „**słoteho hodlerja**“

pschi hłownym torhoschczu 2

porucża ßwój wulki skład

debjenkow a žlěbornych wězow

wot najjednorischeho hacž do najwoßebnischeho po wurjadnje tunich placżišnach.

Wěrowanske pjerschczenje

po kóždej placżišnje,

klubowe, kwaßne, žlěborne, jubilejske dary na wulki wubjerk.

K lětnemu czaßej

poruczam ßwój wulki ſkład

wobucźa

ſa muźſkich, źónſke a dźěczi

wot najjednoriſcheho hacź do najwoßebniſcheho wſchěch pomyßlnych druźinow a płaczíſnow.

Wobhladajcze ßebi moje 5 wukładnych woknow.

Wubjerk w póduſchowych formach a faßonach je lětßa hiſchcze bohatſchi.
Woßebje wulki wubjerk wobucza po ßrěnich a niſkich płaczíſnach namalacze.

Nowoſcze w ſandalach a turnowanſkich czrijach.

Jeniczke pſchedawanje **G. Engelhardtowych czrijow** ſ **Kaſſela.**

Jeniczke pſchedawanje

Engelhardtowych Caſſala a normalnych ſchkórnjow

(parle normalneho wobucźa).

Najwjetſchi ſkład **kołojeſdnych a motorſkokołowych gamaſchow.**

Zapołožki ſa ſplaznjenu nohu po lěkarſkim pſchedpißmje.

Dźěłanje po měrje. Wuporjedźenje ßo ſa jedyn dźeń wobſtara, po žadanju też prjedy.

Heinrich Mohr, czrijownja

w Budyſchinje pſchi žitnych wikach, na rózku ßukelnſkeje haßy.

Telefon 384.

Ernst Herkner

czaßnikar w Budyſchinje na **ſeminarſkej haßy 13** prjedy pſchi hłownym torhoſchczu poruczа ßwój wulki ſkład wſchěch druźinow **czaßnikow** a **rjeczaſow** po tunich płaczíſnach ſ wjazylětnym rukowanjom.

Porjedźenja derje a **tunjo.**

Wóſk

po najwyſchſchich płaczíſnach kupuje

Otto Engert

w Budyſchinje.

Chroniſke trajne czerpjenje

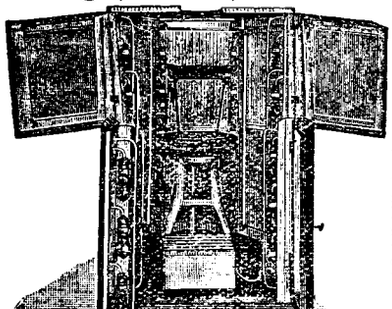

Elektriſke ßwětłowe kupjele.

jako płuzowe, žołdkowe a jěrchenjowe czerpjenja, pſchi rheumatiſkich naſymnjeńſkich khoroſczach, woßebje pſchi czerpjenju delnjeho žiwota, žonjazych czerpjenjach, pucherowych močenjowych czerpjenjach ßu naſche jara pſchijomne podźělne kupjele, kaž ßmy njepſcheſtawajcy wobkedźbowali, husto hnydom połoženje wuſkutkowałe.

Naturſke hojenje hoji bjes lěkarſtwowych jědow, bjes žiweho ßlěbora, bjes ſaßykanja helſkeho kamjenja atd., njepotłócza khoroſcze ale trajne wuhojenje dozpicź pyta.

Dobry wuſpěch ßo mjes druhim dozpi pſchi **akutnym a chroniſkim pucherowym katarrhu,** pſchi **czežkim žołdkowym ſkhorjenju** ſ wulkej padawoſczu a woßuchnjenjom **pſchi jěrchenjowym czerpjenju ſ wódnizu a czwilowazym ſhibadłowym a muſkłowym rheumatiſmje** ſe ſproſtnjenjom ſhibadłow, pſchi kožinych khoroſczach (liſchawach wſcheje druźiny) pſchi czežkich **žonjazych khoroſczach** a **ſplahowych khoroſczach.** — Dalſche wukaſanje a wopißanje je pſchezo dóſtacź **w naturſkohojazej ſtaziji w Budyſchinje pſchi nowych hrjebjach 3.**

Rěčne hodźiny a hojerſki czaß wſchědne dny rano wot 9 hacź 8 hodźin wječor, njedźelu jenož dopołdnja wot 9 hacź 12 hodźin. Wopyty ßo wſchudźe činja.

Reinhold Walther,

wuſtojny na naturſke hojenje.

Franz Marſchner

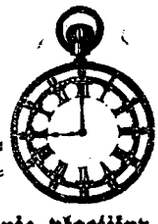

czaßnikar w Budyſchinje
na bohatej haßy 9
ßwój ſkład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow** k dobroczíwemu wobkedźbowanju poruczа.

Hódna twora. **Pißomne rukowanje.** **Tunje płaczíſny.**

Koſchle!

Swój wulki ſkład

hotowych koſchlow

bělych, pißanych, ßmužkatych, kaſchczíkatych
po tunich płaczíſnach poruczam.

Mužaze koſchle a módroběłe a czerwjenoběłe ßmužkate **wojerſke koſchle** w ſchtyrjoch wulkoſczach hižo po 1 mk.

Žonjaze koſchle ſ paſkom abo ſe ſchnóru, w tſjoch wulkoſczach hižo po 95 np.

Hólczaze koſchle hižo po 45 np.

Holczaze koſchle hižo po 30 np.

Nahlowjaze rubiſchcza,
tibetowe, židźane, połžidźane, wołmjane a połwołmjane,

6/4 **wulke kattunowe rubiſchcza,** wobrubjene, hižo po 25 np., ſ małymi kraßnymi muſtrami.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

So by ßwój wulki ſkład trochu pomjeńſchił, ßym wulku dźělbu woßebnych **mužazych a hólczazych wobleczenjow, jenotliwych žaketow a kholowow,** teho runja **žonjazych a holczazych žaketow** po hiſchcze ženje ßłyſchanych płaczíſnach ſa ſpěſchne **wupſchedawanje** poſtajił.

Otto Preuss **w Budyſchinje na žitnej haßy 4.**

Wschě 1. julija t. l. sapłaczomne

kupony

hižo wot nětka bjes khostow po najwyschschim kurßu ſ hotowymi pjenjesami saměnjamy.

Filiala Lubijskeje banki

w Budyschinje w ßerbskim domje.

Chenillowe rubischcza

rjanych nowych mustrow płaczisny hódno pschedawa

Otto Osswald

na kamjeńtnej haßy 7.

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni cżaßnik** kupicz, abo kotryž chze ßebi jón **porjedzicz** dacz, njech dże k cżaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ßwonkownej lawskej haßy 5. **Jencz** pschedawa a porjedża sa ßwoje dżélo sprawnje rukujo. — **Proschu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczisnami wupołożene, wobhladacz.**

Najlěpschu

warjenſku a ſkótnu

ßel

porucza tunjo

Gustav Heinke

w Budyschinje

pschi żitnych wikach 34.

Telefon 358.

Pistne khartki

rjane kaž litografowane

czischczi spěschnje

Esmolerjez kuhiczischczetnja.

K. R. Lory,

rukajzar a bandagist

w Budyschinje na schulerſkej haßy

porucza pschi potrjebje wschě druzinu **rukajzow, ßlow, paßow pſche pſchetorhnjenu ßytku** (bruchband), **cżělnych paßow** a wschěch wězow, do jeho dżěła ßluschazych. Wuporjedżenje a dżělanje po měrje sa krótki cżaß — tunjo. —

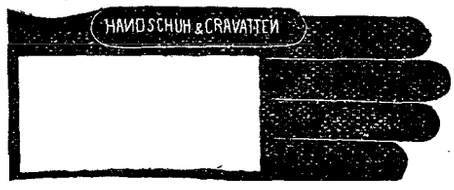

Hischcze zenje ßo ßłyschało!

Najlěpsche **mantle ſa jězdne koła** po 3 mk. 75 np., najlěpsche **ſchlawchi ſa jězdne koła** po 2 mk. 75 np., jenoż najlěpscheje druzinu, kaž tež wschu **potrjebu ſa jězdne koła** po najtunischich płaczisnach porucza

Ota Büttner

pschedawarnja koże, cżerjeńskich rjemjenjow a technischich gumijowych wězow

w Budyschinje pschi hłownym torhoschczu 9.

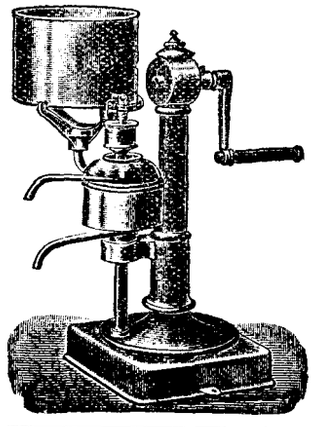

„Thuringia“ zentrifugi

ßu a wostanu najlěpsche a najjednorische. Hrajizy lohke cżerjenje. Najwjetsche wotsběranje. Jenoż pokhwalaze pschipósnacże.

Weckowe apparaty

wschu zyrobu cżerſtwe dżerżaze. Jednore, hódne, spuschczomne! We wjele tyßaz ßwójbach wupruhowane.

Jeniczka pschedawarnja w Budyschinje

pola **Oskara Buttera**

pschi żitnych wikach 12 a na Tšélanskej drósy 18.

Poruczam ßamodżělane

ff. mlócżniki, mlokowe karany, mlokowe hornzy, wódne khany, wódne cżerpawy, ſazynowane wódne khany a hornzy.

Mam wulki ſkład

krjepjawkow (krjepjenskich khanow) a **emaillowanych tworow, ſazynowanych bowow** a **juchowych cżerpakow. Tšéſchne żłoby** a **roły** a kóżde do twarstwa ßluschaze klampnarske dżěła ſhotowjam.

Zeleſo ſa tšéſchne żłoby mam na ſkładze.

Spěschne poßkuzenje. Najtunſche płaczisny.

M. Schulz.

10 pschi ßerbskich hrjebjach 10.

Th. A. Wällnitz

w Budyschinje

na ßukelnſkej haßy 9.

Najwjetschi ſkład a wubjerk

1durjatych a 2durjatych draſtnych khamorow, vertiki, ſchkleńczane khamory, komody,

jednore a lěpsche **ſofy** po 26, 30, 32, 37, 45, 55, 63 hacž 120 mk.,

ſtoły

po 2,50 mk. hacž 8 mk.,

koża, matrazy,

jědźne, ſofowe a roſczahanſke blida,

ſchpihele

po 3 mk. hacž 60 mk.,

kuchińſke khamory, kuchińſke blida,

a **druhu nadobu,**

pódla teho poručzam

Ia poßleſchczowe pjerje

po wasy,

hotowe poßleſchcża, linoleum, tworu po kruchach, **behacże** a **teppichi, wóſkowane ßukno**

ſ truby a sbytki,

wóſkowe ßuknowe a gumijowe pschikrywy, podpołożne tkaniny.

W pschešadżowarni je stajna ſkładnosć k tunjemu kupowanju. — Najtuńſche płaczisny. — Njech ßo mjeno a khěžine cżißło wobkedżbuje.

Maraiſcheinſte a Woßeczanſke

wuhło,

ſalonowe,

kuſkojte a worjeſchkojte

briketty,

drjewo,

rosrubane a po zylych chcż ěpach tunjo kóżdu dżělbu pschedawa

Gustav Heinke

pschi żitnych wikach 34.

Telefon 385.

Privilegowane

Pohlowe mydło

pſche ßwjerbjenje, drjenje, jětſeſchka, kuſk po 1 mk., pakczik 3 mk., je ſakońſzy ſakitane pod cżo. 69937 ſ „hadom“ jako ſe ſatitanſkej ſnamku.

Jenoż woprawdźite wschědnje cżerſtwe roſeſczela

R. Tschernich

w Draždżanach A. 16.

Meblowy magazin
Khorle Käſtnera
na ſzukelnſkej haſzy 11
porucza ſzwój wulki ſklad
meblow wſcheje druźiny, jako
draſtne khamory,
ſchkleńczane khamory,
ſtołpowe khamory,
ſofy,
vertiki,
komody,
jědźne, ſofowe
a wuczahanſke blida,
trumowowe, ſtołpowe a druhe
ſchpihele,
draſtne hrabje,
drjewjane koffry,
łoża
ſ matrazu a bjez njeje,
ſtoły wſchěch druźinow,
kuchińſke khamory a blida
a wſchelake druhe,
ſamźnu moleknju a **lakěratnju.**
Tunje płaczińy.
Sprawne poßłuźenje

☛ Jako najlěpſche ſo poruczeja
dr. Roeberowe
lěkaŕſtwa:

Hablowy a jehlinowy ſpirituß pſche drjenje w rukomaj a nohomaj, ſchižu, bjedrach a ſhibadłach.
Pepſinowe wino pſche tłóczenje żołdka, wróczenje, mjeknjenje, bjesappetitnoſcź.
Benediktinſka eſſenza pſche źiwotowe bolenje, driſtawu.
Czaj farfara pſche kaſchel.
Bjenchlowy měd a **brěczka czornych Janſkich jahodow** pſche kaſchel a dybawoſcź dźěczi.
Żołdźowy kakao pſche driſtawu a źiwotowe bolenje.
Jałorzowa (jěchiběrnowa) **brěczka** k cziſczenju krwě.
Mydło pſche liſchawu.
Mydło pſche njerodź pola człowjeka a ſkotu.
Kopſchiwowy ſpirituß } pſche wupadanje włoßow a ſchupiſny.
Arnikowy ſpirituß }
Brěſowy balſam }
Kupanſke ſela ſa ßłabe dźěczi.

Teho runja wſchě **lěkowanſke łopjena, ſela, korjenja,** dale **wobaladła** (wotu, wobalki atd.) **mineralowe wody, ſchkleńczane ßyławy** a **apparaty k wothladanju khorych.**

Dr. Roeber,
Germania drogowńja
ſ napſchecźa „winoweje kiczе“
na bohatej haßy.

Najwjetſchi ſklad!

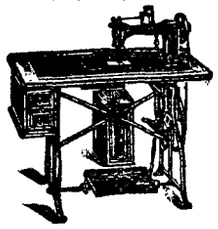

5 lět wěſte rukowanje.

Biesoltowe a Lockowe
ſchijace maſchiny,

najlhmańſchn maſchinu nětcziſcheho czaßa! Sswětoßławnu! Njepſchetrjechenu w naſtupanju dokonjenja a dźerźenja! S premijemi mytowanu na wſchěch wuſtajeńzach, porucza

Richard Otto, mechanikus,
na ſzukelnſkej haßy 13.

Ssamßna wuporjedźeńnja ſa ſchijaze maſchiny wſchěch ſyſtemow.

Otto Osswald,
fabrika ſchtrympowych tworow
na kamjentnej haßy 7
porucza
ſwój wulki ſklad rjanych dźerźazych
ſchtrympow a ſokow.
Moje wukładne wokna ſeſtajeńzu lětuſchich nowoſczow pokaſuja.

Żslomjane klobuki
ſa mużſkich a hólzow nětko wjele
tuńſcho porucza
Hugo Lehmann
na bohatej haßy 22
pódla hoſczenza **winoweje kicze.**

Najlěpſchi
khofej
ma jenož
Otto Sachſe
na bohatej haßy 4.

Najlěpſchi **tołſty połcź** punt po 90 np., pſchi 5 puntach po 85 np., **ßadło** punt po 85 np., pſchi 5 puntach po 80 np., **ſerchenjowy łój** punt po 60 np., wuſchkrjeny punt po 55 np., pſchi 5 puntach po 50 np.

Emil Gräfe w Budyſchinje na ſwonkownej lawſkej haßy 15.

Jurij Ludwig,
czaßnikaŕ
pſchi ßerbſkich hrjebjach 28
(ſ uapſchecźa ſtarych kaſarmow)
pſchedawa a porjedźa
czaßniki
derje a tunjo
ſ rukowanjom.

Dobru pſcheńczu muku
po zykłych měchach a po puntach
porucza
Khorla Kahrowe
pſchi żitnych wikach.

Stajnje czerſtwu
lanowolijowu muku
porucza **Khorla Karowe**
pſchi żitnych wikach.

Rajß,
nudle, grupy,
jahły, hejduſchku,
hróch, ßoki, buny,
dobru muku
porucza
Khorla Kahrowe
w Budyſchinje pſchi żitnych wikach.

Maſchinſki wolij,
mydło
do hoſpodarſtwa,
kožowy mas,
kopytowy mas,
najlěpſcheje druźiny po najtuńſchich płaczińnach
porucza
Arthur Grubann
pſchi drjewowych wikach 8.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěšťki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 26. | Sobotu 30. junija 1906. | Lětnik 65.

Čzesćzeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedźa sa nje na

3. schtwórtlěto 1906

do prědka płaćzicź, njech nětko **80 np.** we wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa.

Čzi, kotsiž ßebi Serbske Nowiny psches **pósť** pschinjesćz dadźa, njech tola njesapomnja, ßebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaćzi ßo sa Serbske Nowiny na sakschich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho khěžorstwa **90 np.,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwna 5 np.**

Serbske Nowiny s pschikłohu „Serbski Hospodar“ płaćza na pósćze **1 hriwna 5 np.,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwna 20 np.**

Serbske Nowiny s pschikłohu „Pomhaj Bóh“ płaćza na pósćze **1 hr. 30 np.,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwna 45 np.**

Serbske Nowiny s pschikłohomaj „Serbski Hospodar“ a „Pomhaj Bóh“ płaćza na pósćze **1 hriwna 45 np.,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwna 60 np.**

Redakzija Serbskich Nowin.

Swětne podawki.

Kral Bjedrich August w Vogtlandskej.

Kral Bjedrich August je ßo 27. junija na ßwoje dalsche pućzowanje po Vogtlandskej nastajił. Na wschěch městach je jemu wobydlerstwo se sahorjenjom hołdowało. Čzim dłeje kral Bjedrich August knježi, čzim bóle lud na nim s woprawnej luboscźu wisa a jeho ßebi wyßoko waži. Kral je Halschtrowske kupjele, Adorf, Markneukirchen, Schöneck a Oelsnitz wopytał. W Adorfje, Markneukirchenje a Schönecku ßu ßo k wopomnjenju kraloweho wopyta pjenjeżne wustajenja czinike, kotrychž dań ßo k lěpschemu khudych nałoži. Kral ßo woßebje wutrobnje sa tele dary dźakowasche, kotreż ßu postajene, nusu wołóžicź a hospodarśzy ßłabym pomhacź.

Pscheradźenje wojerskich potajnosczow.

Dla pscheradźenja wojerskich potajnosczow ßu dweju dźełaczerjow Kruppez dźełarnjow w Essenje sajeli. Wonaj staj twar nowych kanonow wotryßowałoj, a tele ryßowanki jenemu wukrajnemu knjeżerstwu pschedałoj.

Dale ßu jeneho pißarja w knjeżerstwowym sekretariacźe we Wiesbadenje sajeli. Wón je wjele tajnych mobilisazijskich aktow wotpißał, so by je do wukraja pschedał.

Psched khěžorstwowym ßudom w Lipsku budźe ßo 4. julija 22 lětny schuler Jakub Dolfer s Essena dla spytaneho pscheradźenja wojerskich potajnosczow ßudźicź.

Wotběranje ßrěnjeho stawa w Němskej

najbóle w młynstwje a piwarstwje na sjawne stupa. Kóžde lěto tyßazy małych młynow a piwarnjow sastawa. Sa poßlednje 10 lět je 8400 němskich młynow dźełacź pschestało a wjele druhich tyßaz młynow ßo wo hubjenu existenzu bědźi. Tele srudne wobstejnosćze ßu nastałe s roswiczom wulkich młynow, kotreż njejßu s hospodarskeje potrěbnosćze wuschkle, ale s njestroweho požadauja, wscho na ßo storhnycź a spóźrjecź. Na poßlednjej młynskej skhadźowanzy w Barlinje ßo namjetowasche, wupjeranju wulkich młynow wobaracź. Mali młynzy dyrbja kupowanske sjednoczeństwa sałożicź. Na tymle pućzu ßu hižo w Schwajzarskej do prědka pschischli, teho runja w Amerizy a w nowschim czaßu tež w Hornjej Italskej.

Setkanje němskeho khěžora s zarom.

W Barlinje ßo ßłyschi, so khěžor ßo wróczíwschi s Norwegskeje ßo s ruskim zarom w baltiskim morju setka. Zar Mikławsch s Peterhofa na łódźi „Polarnej hwězdźe“ wotjědźe, budźe někotre dny po morju jěsdźicź a potom khěžorej Wylemej napscheczo pojědźe, so by jemu lońschi wopyt w Berkiö wotpłaćził. Setkanje knjeżerjow budźe pjecza kónz julija abo sapoczatk augusta. Město skhadźowanki ßo w najwjetschej tajnosczi dźerži.

Nowe sozialdemokratiske dobycze.

We 8. hannoverskim wólbnym wokrjeßu je sozialdemokratiski redaktor Berg se 1600 hłoßami wjetschinu dobył. Tale wólba pak ßo s czeźka jako płaćziwa spósnaje. Kaž je hižo nětkole dopokasane, njeje wokoło 4000 wuswolerjow we wuswolerskich liscźinach sapißanych było. Nadpadne je, so ßu ßo runje tajzy wuswolerjo se sapißow wuwostajili, kotsiž njejßu sozialdemokratoju. Wokrjeß je dotal hižo jedyn sozialdemokrat sastupował.

Njelube wězy s němskich kolonijow

je zentrumski sapóßłanz Erzberger pscheb ßwojimi wuswolerjemi w Lüdenscheidu wotkrył. Wón praji, so ßu ßo s darow luboscze sa afrikanskich wojakow podpjeranske pjenjesy Barlinskim sastojnikam a offizěram k wobdźělenju pschi jenym kolonialnym ßwjedźenju wupłaćźile, so pak wjele naschich afrikanskich wojakow njeje nicźo s darow luboscze wohladało. Podawk kousiny knjesa s Puttkamera daloko sady druhich padow steji. Wono je ßo nawjedźiło, so ßu ßebi offizěrojo a sastojniźy w Kamerunje sa pjenjesy němskich dawkidawarjow komory sa ßwoje pschiłożnizy natwaricź dali. Hdyž je ßo knjeżerstwo sarjekło, pschecźiwo knjesej s Puttkamerej disziplinarne pschepytanje sawjescź, jenoż teho dla, dokelž ßebi wón to njepscheje a dokelž je jemu wone njelube, by khěžorstwowy ßejm najlěpje cźinił, hdy by ßebi wón ßam akty pschepodacź dał a ßam sa njedostatkami ßlědźił. Knjeżerstwowy ßejm je ßnadź ßo pschemało wo kolonije starał. Wón, Erzberger, budźe se wschěmi mozami na tym dźełacź, se žadanych pjenjes sa kolonije po móżnosczi wjele sapowjedźicź.

Podobne wobskórżby ßu Biberachske nowiny „Anzeiger vom Oberland“ wocźischczake. Nastawk, kotryž je s E. podpißany, je po sdaczu Erzberger ßam napißał. Tam ßo praji: Wěruo je, so ßu ßo w Argentinskej zyle nowa wojerska drasta, tornistry a wscho druhe pschedawake. Sa ßměschnje tunje pjenjesy ßu tele wězy tamnischi farmarjo dostali. Knjeżerstwo je uam, hdyž ßo sa tym praschachmy, s powjedańczkom wo pschibrjóżnych rubjeżnikach wotmolwiło. Po nim běchu domoródni wobydlerjo tele wězy s jeneje łódźe rubili, kotraž bě pschi brjohu sajěła, wojersku drastu ßobu wjesła, kotraž je ßo w Argentinskej pschedawała. Duž je ßo wěz dyrbjała po druhim waschnju měcź. Herbski prynz Hohenlohe je ßlubił, so

ßo nadrobniſche pſchepytanje ſawjedźe. Hižo w dezembrje 1905 je ßo to ſtako, hdyž bě w lěču prjedy teho jedyn nětko na ſboże wußłuženy kolonialny ſaſtojnik ſaſtupjerja jenych kolonialnych nowin proßył, ſo njeby tola niczo wo tej wězy wocźiſchczał. Praſchamy ßo teho dla nětkole: Kak ſteji ſ pſchepytanjom? Khěžorſtwowy ßejm budźe ßo ſawěſće ſ tymile wězami ſaběracź dyrbjecź.

Wo wobſtejnoſczach w krótkowjeczornej Afriziy naſtawk wudawa:

„So ßo wójſko ſanjerodźuje, ßo ßamo wě! Próſdniſtwo je wſcheho ſkeho ſapoczatk, woßebje hdyž ßo hiſchcźe wulka msda pſchidawa. Schto ßo tam delka alkohola pſchetrjebuje, da ßo lědma wopſchijecź. Palenzowi korczmarjo a njerodne žónſke ſe wſchěch krajow ßwěta tam najwjazy ſaßkužeja. Jaſtwa ßu pſchepjelnjene, a to niz ſ czornymi, ale ſ běłymi. W pjanoſczi wojazy huſto wězy ſkucźeja, ſ kotrymiž ßo na czaß živjenja njeſbožowni czinja. Pjenjeſy němſkich dawkidawarjow ßo na ſke waſchnje rosbroja. Wſcho ſliczbowanſtwo je ßo do zyła ſwróczíło; lifrowanki ßo ſ wjetſcha porjadnje njewoteběraju. Směnki na khěžorſtwowu banku ßo wuſtajeja, wone ßo pſchepodawaju a ßo teź ſapkaczeja, tola kontrolle žaneje njeje, hacź ßu ßo twory woprawdźe wotedake. Wobydlerjo kapſkeho kraja ßu ſ wójnu milijony ſaßkužili. S njerosumnym tam a ßem honjenjom wojakow a ſ teho naſtawazymi wobczežnoſczemi ſaſtaranja ſ zyrobu ßo ſběžkarjam jenož nowe ßrědki k ſeživjenju dawaju; tuczi kóždy pucź ſnaja a němſke transporty kradnu, je Jendźelczanam pſchedawaju a ſa to ſaßo muniziju doſtawaju. Tak bórſy hacź bychu ßo naſchi wojazy k pokodnju ſczahnyli a ßo w nětotrych wobtwjerdźenych měſtnach ſhromadźili, by ſběžk ſaſtał, dokelž bychu Hottentottojo hłodu wumrjecź dyrbjeli. Sa wójnu budźemy hiſchcźe dyrbjecź 100 milijonow hriwnow wudacź. Nadźijomnje pak khěžorſtwowy ßejm kruty woſtanje a žanych pjenjes wjazy njepſchiſwoli. Potom bychu ßo dyrbjeli wojazy wróczicź. Hacź do měrza 1906 je ßo 93000 hriwnow ſa afrikanſkich wojakow naſběrako, ſ nich pak je ßo do teho czaßa jenož 42000 hriwnow wudako; ſchto ßo ſe ſbytkom ſtanje, nichtó njewě.“

Khěžorſtwowe knježerſtwo budźe na tele czežke poroki wotmolwicź a pſchepytanje ſawjeſcź dyrbjecź. Nadźijomnje ßo wobſkoržby, kotrež ßo khěžorſtwowemu ſarjadniſtwu w kolonijach wjeczorneje Afriki czinja, ſ wjetſcheho dźěła jako njewèrne wupokaſaja. Tajke wobſkoržby, kajkež ßo tu ſjawnje w ſhromadźiſnach a nowinach czinja, ßo hiſchcźe njejßu ßłyſchake, tak dołho hacź němſke khěžorſtwo ſteji.

Puczowanje awſtriſkeho khěžora do Liberza

je ważny politiſki ſamèr měło. W ßwojim bědźenju pſchecźiwo ſpjecźiwym Madźaram, kotſiž chzedźa Wuherſku wot Awſtriſkeje wottorhnycź, khěžor pomoz Czechow trjeba. Teho dla je wón na ßwojim puczowanju do Liberza w czěſkich měſtach ſ Czechami nadpadnje pſchecźelnje wobkhadźał a w Liberzu ßamym je wón we wuſtajeńzy prajił, ſo wuſtojnoſcź a dźěłanſka wjeßełoſcź wobydlerjow czěſkeho kraleſtwa (potajkim Němzow a Czechow) „jenak wjele“ wuſnamjenja. Tajke pſchipósnacze czěſkeho dźěła njejßu drje Czechojo ßami wocźakali. Czěſzy dźěłacźerjo drje ßu ſ wulkeho dźěła w ßłužbje němſkich fabrikantow wuſtajene wězy wudźěłali, tola czěſzy fabrikantojo ßami njejßu ßo na wuſtajeńzy wobdźělili. Teź w ruczným pißmje, kotrež je khěžor czěſkemu naměſtnikej hrabi Coudenhove póßłał, wón ſe ſpokojenjom wo wulkotnych poſtupach rěczi, kotrež ßu Czechojo a Němzy czinili. Czim bóle pak ßo wobaj ludaj do wyßokoſcze ſběhataj, czim bóle je nuſne, ſo ßebi wonaj doroſumitaj. To by kraleſtwu k wſchěm jeho bohatym pokładam hiſchcźe drohotny dar ſnutskowneho měra pſchinjeßło. Wurunanje narodnych napſchecźnoſczow njeby niz jenož czěſkemu kraleſtwu dalſchi kćěw ſwěſcźiło, wone by teź zyłemu ſtatej powyſchenu móz dało. Khěžor ſkónczńje nadźiju wupraja, ſo by ßo jemu wjeßele doſtało, ſo mohł dźeń ſbliženja wobeju ludow doczakacź.

Tole ſbliženje Czechow a Němzow by runje nětkole khěžorej jara witane było. Zadanja Madźarow ßu dźeń a wjetſche, a khěžor ßo jim njemóże ſarjez, hdyž ßo njemóże na pomoz Czechow a Němzow ſepjeracź. Snajerjo czěſkich wobſtejnoſczow pak ßo boja, ſo ßo khěžor ſe ßwojej nadźiju na ſjednanje Němzow a Czechow ſaßo ſjeba. Tajke ſjednanje njeje móżne, dokelž Němzy na nadknjejſtwje w Awſtriſkej wobſteja a na žadyn pad czěſkej rěczi runoprawoſcź ſ němſkej rěczu w Czechach njepſchiſwola. W khěžorſtwowym ßejmje je wſchoněmſki ſapóßłanz Iro hižo pſchipowjedźił, ſo ßebi Němzy runoprawoſcź czěſkeje rěcze ſ němſkej rěczu na ßudniſtwach njebudźa lubicź dacź. Wón nowe ludowe hibanje wěſchczeſche, kotrež budźe wjele ßylniſche, hacź tamne, kotrež je Badeniowe miniſterſtwo powaliło a ßebi wunuſowało, ſo je ßo czěſkej rěczi runoprawoſcź ſ němſkej rěczu na ßudniſtwach ſaßo wſaka. Nětczíſchim němſkim miniſtram Iro hrożeſche, ſo jim Wſchoněmzy bórſy jich ſtoły ſpowróczа. Mjes tym ſo Iro rěczeſche, jemu jeho politiſzy pſchecźeljo wótſje pſchihłoßujo, němſkim miniſtram a ſozialdemokratam wſchelake wudma pſchiwołachu, łaž: ſchubjakojo, lapakojo, czornožołczi lakajojo, czerwjeni ßlěpzy, czerwjena rubježna banda, krajni pſcheradnizy, pßowje duſche atd. Ssamo w ruſkej dumje, kotraž ſ wjetſcheho dźěła ſ revoluzionarow wobſteji, ßo tajke wudma hacź dotal njejßu ßłyſchake.

Nětczíſcha politiſka ſchmatanza w Awſtriſkej

je prawy wuras w awſtriſkich delegazijach namakała. Wſchoněmſzy ſapóßłanzy živje ſa to rěczachu, ſo by ßo němſka Awſtriſka k němſkemu khěžorſtwu pſchiſamkła. Habsburgſzy njebychu ßebi trjebali jako němſzy ſwjaſkowi wjerchojo tajke ponižowanje lubicź dacź, łaž poßledni czaß wot Madźarow. Nadźija je, ſo pſchichodny narod wjeßeły dźeń doczaka, hdyž budźa Awſtriizy pod ßławnym hohenzollernſkim ſzeptarjom kraßneho khěžora Wylema ſjednocźeni.

Hrabja Schönburg wſchoněmſkim rěcźnikam napſchecźo ſtupi. Wón měnjeſche, ſo ßo wſchoněmſke ßony na ſjednocźenje němſkich awſtriſkich provinzow ſ němſkim khěžorſtwom czim mjenje do ſkutka ſtaja, dokelž by ßo ſ tym krwawna wójna Němzow a Sſkowjanow w Europje ſapaliła, a dokelž njebychu na to ßo měrjaze wotmyßlenja Wſchoněmzow pola němſkeho khěžora wothłoßa namakałe.

Czěſki ſapóßłanz Kramař mějeſche ſwjaſk Awſtriſkeje ſ Němſkej ſa njetrěbny, ſa Awſtriſku-Wuherſku dobra pſchesjenoſcź ſ Ruſkej a Italſkej doßaha. So by Awſtriſka ſe ßwojimi ßußodami w měrje žiwa była, k temu njeje trojoſwjaſk nuſny, kotryž je dźenßa jenož doſtojna reliquia ſe ſtareho czaßa.

Sapóßłanz Schuſterſchicź ma ſa to, ſo ſwjaſk ſ Němſkej woßebje teho dla wobſteji, dokelž Němſka Awſtriſko-Wuherſku nuſnje trjeba. Wſchě druhe mozy ßo prózuja, ſo bychu Němſku woßamoczíke. W naſtupanju poměrow k Italſkej je wěſte, ſo ßebi nichtó w Awſtriſkej wójnu ſ Italſkej njepſcheje. Awſtriſka dyrbjała ßwoje wójnſke kódźſtwo poßylnicź, potom ßo njetrjebała nadpada Italſkeje bojecź. Na Balkanje njedyrbjała awſtriſka politika ßłowjanſke wobydleſtwo podtkóczecź.

We wuherſkich delegazijach ſapóßłanz Hallo na ſtrachi pokaſowaſche, kotrež Wuherſkej ſ wupinjazej politiku Němſkeje hroża. Němzam k woli dyrbi Awſtriſko-Wuherſka ßwoje wójſko powjetſchecź. Pódla teho wliw Němſkeje temu napſchecźo ſteji, ſo prawa Wuherſkeje płaczíwoſcź doſtanu. Němſka njeje ßo niz jenož ſ prjedawſchim njeſakońſkim wuherſkim knježerſtwom ſjednocźíła, ale němſki khěžor je poſdźiſcho jenotliwe ßobuſtawy tuteho knježerſtwa wuſnamjenjał. Němſka chze w awſtriſko-wuherſkim wójſku reſervu ßwojeho ßamßneho wójſka měcź. Na Balkanje dyrbjała Awſtriſko-Wuherſka ſadźěwacź, ſo by ßo tam jena zuſa móz (Italſka) ſaßydlika. Měſto teho pak je miniſterſtwowy pſchedßyda hrabja Goluchowſki ſaczucza balkanſkich Sſkowjanow ſranił. Hallo ſkónczńje na nuſnoſcź pokaſowaſche, ſo dyrbi ßo měnjenje ſpuſchczicź, ſo je Awſtriſko-Wuherſka jedyn němſki ſtat.

Sapóßłanz Tuſkan awſtriſku politiku w Chinje a Marokkowſkej roſpominaſche a ßebi žadaſche, ſo by ßo Awſtriſka wot němſkeho ſwjaſka wotwjaſała.

Hrabja Bathyany ßo na konferenzu w Algeciraſu poczahujo měnjeſche, ſo ßo dale njehodźi, ſo by Awſtriſko-Wuherſka jenož ſa druhich kaſtanije ſ wohnja czahała a ſo Němſka w naſtupanju hoſpodarſkich a politiſkich ſympathijow najwjetſchi wužitk czehnje. We Wuherſkej je ſahorjenje ſa trojoſwjaſk poßledni czaß wotebjerało, woßebje dla wulkich wudawkow ſa wójſko, kotrež ßo po měnjenju Madźarow ſ wjetſcha jenož trojoſwjaſka dla ſtawaju.

Pſchecźiwo wſchitkim tutym nadpadam na Němſku a trojoſwjaſk jeniczży miniſterſtwowy pſchedßyda Weckerle ſa ſawoſtacze Awſtriſko-Wuherſkeje w trojoſwjaſku rěczeſche. Smyßlenje Madźarow k Němſkej a trojoſwjaſkej je nětkole najnjepſchecźelniſche, dokelž ßo na khěžora Wylema hrěſcha, ſo woßebje wón temu napſchecźo ſteji, ſo by ßo němſka rěcź ſ wuherſkeho wójſka wuſamkła.

Generalny ſtrajk dźěłacźerjow w Awſtriſkej,

ſ kotrymž ſozialdemokratojo hrożachu, hdy by ßo nowy wólbny ſakoń nětkole w ßejmje njepſchijał, njeje wudyrił. Wón dyrbjeſche jenož 3 dny tracź, tola wulka wjetſchina dźěłacźerjow ßamo tutón krótki czaß nochzyſche wólbneho ſakonja dla ßwjecźicź.

Daloko rospschestrjene pschißahanstwo pschecźiwo ziwjenju italskeho krala

je italska polizija wußlědźika. Pola jeneho anarchista w Mailandźe, kotrehoż běchu podhladneho wustupowanja dla sajeli, ßu list, na ßlěd pschißahanstwa wjedźazy, namakali. Hdyž na to dom snateho anarchista Aurelia Landi pschepytachu, někotre bomby nadeńdźechu. Dalsche ßlědźenja zyły plan wotkrychu, kotryż na to dźěsche, krala poßlednju njedźelu na jeho puczowanju do Anconu abo po jeho pschijěsdźe do Anconu skónzowacź. Najprjódy dyrbjachu ßo bomby pschecźiwo kralowskemu wosej cźißnycź, a hdy by ßo tónle nadpad njeporadźił, dyrbjachu ßo nowe nadpady w Anconje cźinicź. Někotrych ludźi ßu dla wobdźělenja pschi tymle spschißahanstwje sajeli.

Njedźelski měr w Franzowskej.

W Franzowskej žancho sakońskeho njedźelskeho měra nimaju. Tam móže ßo njedźelu wot ranja hacź posdźe do nozy njepschestawajzy dźěłacź. Hižo prjedy njebě dźěło sa cźaß Božich ßkužbow samjesowane, a nětko, hdyž je ßo zyrkej wot stata dźěliła, wyschnoscź s zyła wjazy na zyrkej njedźiwa. W Franzowskej murjerjo njedźelu sjawnje na twarach dźěłaju a plestrowarjo na dróhach s ropotom plestruja. Listynoscherjo njedźelu kaž wschědny dźeń wot ranja hacź do wjecźora listy wunoscheja, runje tak njedźelu wjecźor nowiny wukhadźeja. W Italskej a w druhich pokodnischich krajach njeje wjele lěpje. Nětko dyrbi ßo sa dźěłacźerjow sa tydźeń sakoński wotpocźowanski dźeń postajicź, tola tón s njepschecźelstwom pschecźiwo kschesczijanstwu najskerje na njedźelu njepokoża, ale na jedyn druhi dźeń w tydźenju. W deputěrtskej komorje ßo hižo wo tym wuradźuje.

W ruskej dumje ßo ßrjedźna strona twori.

Professjor Miljukow je do Moskwy pschijěł, hdźež je sjawny pschednoschk wo wobstejnoscźach w dumje měł. Wón je dopokasował, so ani radikalni a sozialdemokratojo, ani konserwatiwni w njej niczo njedosłutkuja, a so je trjeba, ßrjedźnu stronu sakožicź, kotraž by ßo prózowała wo powschitkowny postup, ale niz wo pschewrót.

Prózowanje professora Miljukowa wo sakoženje ßrjedźneje strony je kedźbliwoscź w Peterburgskich rosßudźazych kruhach nadeschke a nětkole hižo jeho mjeno jako pschedßyda nastawazeho ministerstwa wustupuje, kotryż by ministerstwo s duminych ßobustawow sestajał. Žadanje, so by ßo parlamentne ministerstwo wutworiło, nima žanych pschecźiwnikow. Tola dumine ßobustawy hižo ßami spósnawaju, so je dźakowniscźo, w dumje ßwětsapalaze rěcźe pschednoschecź, hacź w knježerstwje ßydacź a dźěło dokonjecź. Nětcźischi duminy pschedßyda a wjednik radikalneje kraloßwěrneje strony, professor Muromzew, je namjet wotpokasał, so by ministerstwo sestajał. Wón praji, so je kadetska strona, kotraž jenož 150 ßobustawow licźi, pschesßkaba, so mohła dumu wobknjeźicź. Powjeda ßo, so je s tym Muromzew hněw póßlanzow najswonkowniscźeje lěwizy pschecźiwo ßebi sbudźił, a so je revoluzionarny komitej nad nim hižo ßmjertny wußud wuprajił.

Pólszy póßlanzy ßu też w ßwojej luboscźi k ßwojim radikalnym kollegam a k tak mjenowanym „dźěłacźerjam" wustudli. Wopraschachu ßo pola sozialdemokrata Aladjina, schto ßebi wo pólskim ßamosarjadnistwje myßli. Aladjin wotmolwi, so je sa njo kaž sa kóžde ßamosarjadnistwo, so pak dyrbi ßo najprjódy po zyłej Ruskej a też po Pólskej shromadne wobßedźeństwo semje wutwołacź. To pak pólszy sapóßlanzy nochzedźa. Duž drje ßu ßo wot powrócźeńskeje strony wotdźělike.

Wojerske spjecźeńzy w Ruskej.

Po njeßławnje skónczenej wójnje s Japanskej je ßo ruskeho wójska wulka njespokojnoscź s nětcźischimi wobstejnoscźemi w Ruskej smozowała. Tule njespokojnoscź revoluzionarni wuźiwaju, so bychu wójsko do ßwojeho lěhwa scźahnyli. Njepschestawajzy woni mjes wójskom agitaziju wjedu a s dźěła maja s tym też wuspěch. W Kraßnoßelskim lěhwje pola Peterburga stej wóndano dwě kompagniji gardoweho preobraženskeho regimenta shromadźisnu wotměłej a potom divisionskemu generalej ßwoje žadanja wosjewiłej, mjes druhim też, so dyrbi ßo mjes rólnikow semja rosdźělicź. Pschi shromadźisnje ßo też někotsi podoffizěrojo Ssemjenowskeho regimenta wobdźělichu. Powjeda ßo, so stej ßo wobej kompagniji — 290 muži — s pschewodom offizěrow do wßy Mjedwěda w Nowgorodskej guberniji hacź do pschepytanja dowjedłej.

Po druhej powjesczi je prěni bataillon preobraženskeho regimenta, kotryż zarowy bataillon rěka, a ma ßwoje kasarmy w symskim hrodźe, disziplinu w tak wulkej měrje sranił, so ßu ßo grenaděrojo, ulanojo a tsélzy a jena artilleriska brigada do Kraßneho Ssela sawołali, so bychu bataillonej brónje sebrali.

Dale stej ßo w Batumje pschi makoasiskej mjesy dwě kompagniji artilleriskeho regimenta spjecźowałej. Mužstwo ßebi žadasche, so by ßo jemu jědź polcźpschika a ßkužba ßo polóżika. Hdyž napominanje pschedstajenych offizěrow njepomhasche, ßo wotdźělenje kosakow sawoła, so by kasarny wobßadźiło a sadźěwało, so by ßo mužstwo tsélbow a kanonow smozowało. Na to ßo mužstwo směrowa, tola někotsi wojazy k druhim kompagnijam s dwěmaj zivilistomaj wupjerchnychu a selharnu powjesczi rosscherjachu, so ßu kosakojo do druheje kompagnije tsěleli. Na to ßo też ßbytkne kompagnije spjecźowachu. Spjecźiwe mužstwo zyło nóz s wójskom wobstupjene wosta. Nasajtra ßwoje sadźerženje pokornje wobžarowasche a saßo porjadnje ßkužbu cźinjesche.

Też w Wladikawkasu bě duch spjecźiwoscźe do wojakow sajěł. 18. hórska batterija 22. junija wjecźor wjazy krócź s kanonow a revolwrow do druhich batterijow wutsěli. Dwě kompagniji Agscheronskeho regimenta spjecźowarjam bjes krejpschelecźa bróń sebraschtej.

W Ssamarje je mjes tamnischim pěschim regimentom woprawny sběžk wudyrił. Offizěrojo běchu ßrjedu wjecźor dweju wojakow sajecź dali, kotfiž jich njeběchu postrowili. Druhy wojazy jateju wußwobodźichu a ßo potom s pschewodom hudźby seńdźechu. W shromadźisnje sapiß ßwojich žadanjow nastajichu. Nasajtra ßkužbu njecźinjachu.

Sběžk Kaffrow w Natalskej.

Jendźelcźanam nětkole sběžk Kaffrow w Natalskej wjele staroscźow cźini, kotrychž ßu psched někotrymi lětami pschecźiwo buram wobronili. Cźrjódy Kaffrow po Natalskej cźaha a na jendźelskich farmach rubja, pala a konzuja. W Noodsbergu ßu woni khlamy wurubili. Farmarjo psched Kafframi wucźek w městach pytaju.

Psched pschißaźnym ßudom.

We wßy pola města Grenoblea w pokodnischej Franzowskej běsche bur Nakop. Bohaty drje runje njebě, tola njebě też runje potrěbny. Mějesche tsjoch ßynow a dźowku, kotfiž jemu pilnje pomhachu dźěłacź. Sswójba mějesche ßwój wschědny khlěb a cźehoż hewak hischcźe trjebasche. Tola w jich domje njebě runje najlěpje. Tam njebě Božeje bojoscźe, kotraž je tola wužitna k wschěm wězam a kotraž ma ßlubjenje tehole a pschichodneho ziwjenja. Tam njebě a njeknjeżesche pokoj, ale swada a pschekora, sakliwanje a hanjenje. To ßo rosßymi, so ßo dźěcźi njekubłowachu w cźehnidbje a Božich napominanjach. Wo tym ani bur, ani jeho žona niczo njewjedźesche. Runje tak ßo ßamo rosßymjesche, so ßebi wokolni ßußodźa zyłeje ßwójby ani njewažachu, ani dowěry k njej njemějachu. Wschitzy wjedźachu, so dźiwinu kradnjechu, psches mjesu mjelczo twory pschinoschowachu a so też hewak po sakasanych puczach khodźachu. Ale nichtó ßebi njewěrjesche, to wótsje wuprajicź, dokelž ßo to njehodźesche runje dospołnje dopokasacź a dokelž ßo ludźo bojachu psched jich skóscźu a wjecźenjom.

Njeměr we ßwójbje bu hischcźe wjetschi a hórcźi, hdyž ßo najmkódschi s tsjoch ßynow, Jakub, s hewak jara schwarnej holzu w blisej wßy Valjouffray ßlubi, schtož nan nihdy na nihdy nochzyschce cźerpicź. Ssyn pak wosta pschi tym, ßo s holzu woženicź, a to też sczini pschecźiwo woli starscheju. Wěso roshněwaschtaj ßo taj nad tym jara a wupokasaschtaj ßyna s domu. Jakub Nakop scźeże ßo na ta do wßy Valjouffray a wikowasche jako rosnoschował se wschelakimi drobnymi tworami. S wopředka noschesche kaschczik, w kotrymž mějesche ßwoje twory, na khribjecźe a tak khodźesche w ßußodstwje wokoło. Ale wikowanje dźěsche dale lěpje. Duž kupi ßebi wóßka, kotryż noschesche twory we dwěmaj wulkimaj korbamaj, kotrajž běschtaj pschicźinjenaj s wobeju bokow. A tak cźahasche rosnoschował dale a pschezo dale po wschelakich krajinach a kónzach Franzowskeje. Wostawasche wot domu cźasto schěscź, wóßom a dźewjecź měßazow, doniž ßo njewrócźesche saßo do ßwojeje domisny a k ßwojej žonje, a kóždy ras pschinoschesche rjany dobytk se ßwojeho puczowanja.

Starschej a też bratsja mkodeho mužskeho, kotfiž ßo mjes tym też woženichu, njestarachu ßo wo Jakuba Nakopa wjazy. Wón pak njedźiwasche na nich. A tak to wosta wjazy lět bjes teho, so by wotebjerało njepschecźelstwo, kotreż wobstejesche na woběmaj stronomaj. Bórsy pak ßo hischcźe wjele pohórschi. Stary Nakop bě ßebi wokoło lěta 1805 rjaneho mkodeho wóßka kupił, kotryż ßo wusnamjenjesche s wutrajnoscźu a ßylnoscźu a kotryż jeho derje podpjerowasche pschi jeho pólnych dźěłach. Ras rano w symje s lěta 1805

na lěto 1806 pschischedschi do hródže, so by jeho pizował, pytny, so běchu hródźne durje pschekamane a so bě wožoł pokradnjeny. Wón se žwojimi žynami hnydom tukachu, so bě paduschstwo Jakub wuwjedł, kotryž bě runje w tym cžaßu ſ nowa wotcžahnył do daliny se žwojimi tworami. Móže bycź, so bě žebi chzył na tuto waschnje dźěl nanowskeho herbstwa, kotrež bu jemu jeho žeńtwy dla wobstajnje sapowjedźene, ſ mozu pschißwojicź. Najdźiwischi hněw a słoby hrubych cžłowjekow, wožebje nana a wobeju bratrow, wudyri nětkole hacź nanajhórje. Dachu w domje a też swonka njeho žkyschecź najhórsche hanjenja a najwohidnische hroženja na žwojeho žyna a bratra. Tola, tón bě w dalinje a ſ tym we wěstoscźi. A też žußodźa drje budźichu tute hroženja po cžaßu sabyli, njebudźische-li žurowy podawk jich ſ nowa na to dopomnił.

W bliskoscźi steji wyßoka a nimale nahła hora Ramas. Pśches jeje wjerschk wjedźe wjele žo wijo krajna dróha, po kotrejž bě w lěcźe mnoho wobkhoda. Ale w symje to njebě. Dla nahłeho spadowanja skalnych scźěnow bywachu tu husto žněhowe lawiny, kotrež hrožachu žiwjenju pucźowazych. Bjes maka niz jeneje symy žo njeminy, w kotrejž njebudźische tón abo tamón pucźowazy do njesboża pschischoł, wožebje hdyž dźiwje žněhowe (wichory) wějeńzy sakhadźachu, abo hdyž w naléczu lawiny hrimajo ſ jeje wjerschka padachu. Teho dla w tym cžaßu žo tehole pucźa bojachu a po nim lědma khodźachu abo jěsdźachu. Jeno schtóž to nihdy hinak njemóżesche, trjebasche straschneje dróhi pśches horu. A duž žo sta, so w tajkich cžaßach sa mnohe njedźele ani pucźowař, ani wosa na njej widźecź njebě.

W měßazu juniju lěta 1806 paßechu někotsi pastyrśzy hólzy žwoje kosy na selenych trawnikach tuteje hory. Ras pschińdźechu wustróżeni do wßy a powjedachu, so běchu na jenym se swiskow morweho mužskeho naschli, kotrehož cźěło bě hižo khětro natkako. Wěso khwatachu wschitzy wobydlerjo wßy won, so bychu to se žwojimaj wocžomaj wohladali. Jeno bur Nakop a zyła jeho žwójba wostachu doma, nichtó njewjedźesche, cźeho dla. Ludźo wobhladowachu žebi cźěło wcźipni a wustróżeni, a bórsy žo w cźrjódźe cźische a njewjeßele bórbotasche. Morwy bě w drascźe, kajkaž běsche we wßy Valjouffray swucźena. Wobliczo wěso bě ſ dźěla sahubjene a njesnajomne. A tola měnjachu, so žu w nim młodeho Jakuba Nakopa spósnali. Sa to žwědczachu brune włoßy, kotrež morwy mějesche a kajkež mějesche też rosnoschowař. Sa to rěcźesche dale, so bě na cźěle lěwa noha trochu jara won wobwjertnjena, wěz, kotruž běchu žußodźa a krajenjo pola młodeho Nakopa derje pytli. Najprjedy ſ waha, potom wótrischo a dale wótrischo wuprajowasche žo hłóß ludu sa to, so morwy nichtó druhi njeje, khiba Jakub Nakop.

Tak žebi myßlo, měnjachu, so budźa też bórsy wjedźecź, kak je žiwjenje pschißadźik. Trjebachu dźě žebi jeno pomyßlicź na hidu a njepschecźelstwo, kotrejž běschtej stajnje byłej w tamnej žwójbje. Trjebachu žo jeno dopomnicź na hanjenja a hroženja, kotrež běchu stary Nakop a jeho žynojo pschecźiwo žwojemu žynej a bratrej wustorkowali. A tak też bórsy mjese wschěm ludom nichtó wjazy njedwělowasche, so běchu skradźu na Jakuba łakali, jeho słóstniwje do bjesdna storcźili a jeho tak morili.

Po sakonju njeßmědźische žo nichtó cźěła dótknycź, doniž njeběschtaj měschcźanosta a pißař se žudniskim lěkarjom na tym městnje žamym wschitko dokładnje pschehladałoj a wußlědźiłoj, kak žo wěz ma. Cźi tam też bórsy pschińdźechu a scźinichu po žwojim sastojństwje. Dokelž bě Valjouffray w žamej bliskoscźi, bě žo srudna powjescź też tam bórsy rosnjeßła. Jakubowa žona pschińdźe płaczo a skoržo. Njebě wot jeho wotpucźowanja wjazy powjesćze wo žwojim mužu dostała, ale njebě žebi też staroscźe cźiniła, dokelž bě to pschezo tak cźinił. Wuhladawschi pak nětkole cźěło, da žo ſ hłoßom do płakanja a žałoscźenja. Pschetož tajki bě sdrascźeny był, a to bě też jeho postawa, jeho włoßy a jeho noha. A tola hischcźe trochu w myßli dwělowasche. Wona žudnikej rjekny, so ma jeje muž na prawym ramjenju wulku a hłuboku błusnu, kotraž je ſ padnjenja w jeho młodoscźi sbyła. Ssudnik da sa tym hladacź, a hlej! też błusna namaka žo runje tajka a na žamžnym městnje, kaž bě to žona wopißała. Nětkole njedwělowasche žo ani ſ najmjeńscha, so bě to Jakub Nakop, a też to powschitkownje wěrjachu, so běsche wjecźiwoscź jeho žwójby tule žmjercź sawinyła. Też sawěscźe njebě to bjes pschicźiny, so njebě nichtó ſ Nakopez domu won pschischoł a žebi cźěło wobhladał. Sastojnizy žo hnydom do podhladneho domu podachu. Sajachu tych tśjoch mužskich, kotsiž wěso wo niczim niczo wjedźecź nochzychu. Runje tak pschepytachu zyły dom jara dokładnje a staroscźiwje, hacź njebychu něhdźe něschto ſ rosnoschowarjowych tworow namakali, kotrež jeho žona zyle wěscźe snajesche. Ale ani próschka ſ nich njenamakachu. Jeno nóż namakachu, kotryž mějesche na žwojej breńtwje sersawe krwawne blaki. To bě cźim waźnische, dokelž mějesche wobliczo morweho wjazore rany, kotrež běchu najskerje wot wótreho noża. Tych tśjoch mužskich stajichu psched cźěło. Ale hladachu na nje zyle směromni, prějachu, so wo Jakubowej žmjercźi niczo njewjedźa, a dwělowachu też na tym, so mohł wón to bycź. Praschachu žo jich, cźeho dla njeběchu kaž drusy ludźo k cźěłu schli a žebi morweho wobhladali. Wotmolwichu, žo skobjo, so njejßu wcźipni a so maja něschto lěpsche sa dźěło, dyžli prósdni wokoło běhacź. So běchu radscho wostali pschi žwojim dźěle, ſ kotrymž dyrbja žo žiwicź. Runjež horliwje a wobstajnje wobkrucźachu, so žu njewinowacźi, běchu pschicźiny podhlada pschecźiwo nim tola tak khutne a waźne, so buchu na žudnikowe pschikasanje do jastwa wotwjedźeni. Jich žwójby wěso žałoscźachu a na to ſ wótrymi žkowami skoržachu. Ale nichtó jich teho dla njewobžarowasche, ale wschitzy žo na njecźłowjekow rosnněwachu, kotsiž běchu žwojeho žamžneho žyna a bratra morili. Jakuba Nakopoweho žona žebi nětkole myßlesche, so je wudowa. Wona wo žwojeho muża hłuboko a wutrobnje žarowasche, kotrehož bě nutrnje lubowała. Też da jeho žwjatocźnje pohrjebacź. Mjes tym bu prozeß na žudnistwje we Frenobleu pschihotowany, a bliżsche poßedźenje pschißažnych mějesche wußudk wo wězy wuprajicź, kotraž bě schěroko a daloko wulke rosbudźenje nacźiniła a powschitkownu kedźbnoscź a dźělbracźe sbudźiła. (Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Sańdźenu njedźelu běschtaj nasch saksti kronprynz Jurij, 14lětny, a jeho lěto młódschi bratr Bjedrich Khrystian, 6 hodźinow w Budyschinje, hdźež 1/2 12 hodźin pschijědźeschtaj, so byschtaj žynow Budyschskeho wokrjeßneho hejtmana ſ Kraushaar, kiž staj wjazy lět ſ nimaj na „prynzowsku schulu“ khodźikoj, se žwojim wopytom swjeßelikoj a žebi wožebje stare město Budyschin wobhladakoj. Nan bě jimaj pjecza prajił: „Wobhladajcźe žebi tola wschitko nadrobnje! Chzu widźecź, kak žo w Budyschinje wschitko ma.“ Duž dyrbjeschtaj w najhorzyschim žkónzu na wobhladanje města wujěcź. Lubi Sserbja budźa ſ wjeßelom žkyschecź, so kralowaj žynaj njejstaj jenož do měschcźańskeho museja abo do hroda, ale pod hrodom wokoło pschischedschi też do Michalskeje zyrkwje sastupiłoj, hdźež staj składnoscź, žo sa žerbskej rěcźu praschecź, jara pilnje wužiwałoj. Kronprynz rjekny, so drje je žerbska rěcź jara cźeźka, a jeho bratr proschesche, so by duchowny, kiž jimaj zyrkej pokasa, něschto žerbšzy rěcźał. Duchowny jimaj wo starobje zyrkwje a Hußitach, kotsiž žu něhdy Budyschin wobleńnyli a też wo pobožnoscźi žerbskeje rěcźe powjedasche, kotraž praji: „Boži khlěb“, „Boži woheń“ atd. W drastkomorje žo jimaj wulki a drohotny stary Boži woltař pokasa, teho runja stara ſ pěskowza wudypana dupa, na kotrejž stare wodźecźe leži se schpruchom Mark. 16, 16. Tutón schpruch dyrbjesche duchowny dwaj krócź wucźitacź, a prynzaj žo sa žerbske pißmo sajimaschtaj a wschelake praschenja stajeschtaj. Skónczńje prynz Bjedrich Khrystian, kiž žo sda žiwischi a wjeßelschi bycź hacź kronprynz a je też něschto mało wjetschi, saßo proschesche: „Dźerźcźe namaj žerbsku rěcź!“ A duchowny jimaj, hdyž w drastkomornych durjach stejeschtaj, hischcźe prajesche: „Mi je wulke wjeßele a wulka cźeścź była, so žym kralowskimaj wyßokoscźomaj žměł naschu zyrkej pokasacź. Zenje na tón dźeń njesapomnju.“ Prynzaj na wscho wjeßele kedźbowaschtaj a pschecźelnitwje kóždemu do wócźka hladaschtaj. Pschi wotžalenju krónprynz pschecźelnje rjekny: „Tale zyrkej je jara rjana“. Prynzaj mějeschtaj cźerwjenej lizy a wjeßele waschnje. Schtóž jeju wohlada, temu dyrbjeschtaj žo wulzy lubicź. Bóh sdźerź tule nadźiju kralowskeho doma a sakskeho kraja!

S Budyschina. Sańdźenu žobotu wjecźor bě kapała bayerskeho chevaux-legerskeho regimenta w „měschcźańskej sahrodźe“ konzert wotměła. Jejne žobustawy ſ dźěla w hoscźenzu „poł měßaza“ pschenozowachu. Jedyn serźant žo tam w druhim poschodźe na woknowu desku slehny. Pschi tym wón runowahu shubiwschi ſ woknom won na plestr padźe. Wbohi cźłowjek jako morwy leżo wosta. Wón bě žebi hłowu wobrasył, jenu ruku a někotre rjebła skamał a žo snutska pscherasył. Cźeźkosranjeneho žu do lazareta dowjesli.

— Nowy dawk sa automobile a automobilne koła, a zigaretty hižo 1. julija do mozy stupi. Dawk sa automobile dyrbi žo najposdźischo hacź do 15. julija sapłacźicź. Dźěkarjo zigarettow, zigarettoweho tobaka a zigarettowych trubkow a jich pschedawarjo maja žwoje dźěłarnje a pschedawarnje pola zkonskeje a dawkoweje direkzije w Draždźanach hacź do 1. julija pschipowjedźicź.

— Budyske měschczańske tšělenje směje ßo po swuczenym waschnju wot 1. hacź do 8. julija.

Se Židowa. W krótkowjeczornej Afriźy je jedyn Židowczan, 25lětny jěsdny Pawoł Hänsel, ſ kulku sběžkarſkich Hottentottow trjecheny padnył. Jeho macź je ßobotu ſrudnu powjesć dostała, so ßu sběžkarjo jeho pola Warmbada, hdyž je skót strażował, satšělili. Cžežkopruhowana macź je khěžorej prósstwu póßłała, so ßměła cžěko ßwojeho ßyna w domisnje pohrjebacź. W zusbje padnjeny bě njesbożownje woženjeny a dwě dźěsczi sawostaji, kotrejž jara lubowasche. W ßwojim poßlednim liscže ſ Warmbada wón 14. meje pische: „Nětkole mam skót strażowacź, to je jara rjenje. Wczera njedźelu mějachmy honjenzu ſ konjemi, to pak bě žortne; wjeczor kóždy muž schěsczi bleschow piwa dosta. To je nam, ßo wě, jara derje ßłodźiło; pschetoż sa schěsczi měßazow njejßmy žanecho wjazy wohladali. Sběžk je nimale na kónzu; jenoż wokoło 100 sběžkarjow ßo hischcže w horach ryboweje rěki khowa. Kónz meje ßo poßledni krócź pschecźiwo nim wuczehnje, potom ßo wotměnimy. Hacź do kónz septembra ßo ſ wěstoscźu k Wam na Židow wróczu. Na saßowidźenje!“ Tale nadźija na saßowidźenje njeje ßo bohużel dopjelniła. Hänsel je w dalokim zusym kraju ßwoje žiwjenje psched njepschecźelom wostajił.

S Hrubjelczicz. Na pucźowanskej wustajeńzy němskeho ratarſtwoweho towarſtwa je najeńk tudomneho tachantſkeho kubła, Schwarz, sa plahowansku pjerisnu a sa pschiprawjenje k wjeßnemu plahowanju wużitkoweje pjerisny dwě prěnjej mycze a jene cžeßne myto dostał.

S Wulkich Debßez. W naschej wßy ma ßo jedyn ratař tak derje, so ßebi po prawom lěpje žadacź njemóże. Wo cželedź, kotraž je nětkole tak jara žadna, ßo wón njetrjeba staracź. Jeho dobroczinwy ßußod jemu, hdyž ßo hodźi, wscho dźěko na wocžomaj wothladuje. Kóżde lěto jemu pomha sahrodowu mjesu ßyz a ßyno ßuschicź, kotrež wón tež hnydom domoj bjerje, so by ratarjej měſtno w bróżni prjecź njebrało. Hdyž bě ratař wóndano traßu poßykł, ßußodowa dźowka ſ dołhim ßynowym widłom wjazy hacź meter psches mjesu cžahasche. To wohladawschi ratarjowy ßyn ßwoju macź sawoła. Hdyž ta ßwoju trawu pytacź pschińdże, jej ßußod ſ koßu machajo napscheczo pschilecža. Žona wustróżena cžekny, měnjo, so ßmjercź sa njej ßadża. A so by ratař ſ płuhom abo koßu do měsnikow njesawadźał, ßußod měsniki wobjésdźuje a ratarjej bróſdu psches mjesu ſ rożku wobßywa. To luby ßußod wscho jenoż tehodła cžini, so by ratarjej dźěło salutował.

S Cžornych Noßliz. Schtwórtk wjeczor ½7 hodźin je do domſkeho tudomneho žiwnoſcźerja Augusta Kubki Boże njewjedro dyrikło a w hródźi jenu krowu a jene ßwinjo sarasyło. Se ßłomu kryte domske ßo sapali a ßo do cžista wotpali. K haschenju wohnjowa wobora ſ Hornjeje Hórki prěnja, Hornjohórcžańska papjerniſka druha a Hajniczańska fabrikſka tsecża pschijéżże.

W **Subornizy** je ßo pola brikętownje nowa dźěłarnja sałożiła. Wona jako njewużitnu wotßypanu kschemjenjowinu (Kieſelguhr) sa wschelake ſameŕy pschedźěłuje. Kschemjenjowina ßo k wulěpjenju rokow a k dźěłanju rosbuchadkow trjeba.

S Krónzy. Swójba tudomneho žiwnoſcźerja Bara je ßo pjatk tydźenja ſ wulkim njesbożom potrjechiła. Hnydom dwě dźěſczi je wona tutón dźeń shubiła. Barez mandźelſkaj na polu dźěłaschtaj, mjes tym so jena ßußodźina jeju 3 dźěczi hladasche. Dokelž bě młódsche połłětne dźěczo khore, ßußodźina wschu kedźliwoſcź na njo słożowasche. Duž wona njepytny, hdyž běschtaj połdralětny a schtyrilětny hólz k bliſkej młynſkej hrjebi wuběžałoj. Tam je połdralětny hólczk do wody padnywschi ßo tepił, tola tež khore dźěczo tón ßamy dźeń wumrje.

S Wětrowa. Schtwórtk popołdnju je błysk do drjewjaneje wěże, na triangulaziſkej staziji ſtejazej, dyrił a ju rosraſył, žiwnoſcźeŕ Wenzel, kotryž něhdże 50 krocželow dale na polu kał wobkopowasche, ßo ſ powětrowym ſatschaßnjenjom k semi cžißny, tola hewak njeje žaneje schkody pocźerpił.

S Bukez. Sańdźeny schtwórtk popołdnju běsche knjes ſe Salza nad Žornoßykami ßwoje dźěczi ſ wucźerku do Wujeźka na wopyt póßłał. Na dompucźu ßo konjej spłóschischtaj a w skoku k Bukezam cžérjeschtaj. Tola ßo pohoncźej a někotrym mužam poradźi, konjow sdźerżecź, so mózachu dźěczi rucże ſ wosa wuléscź. Lědom pak běchu na semi, dha konjej saßo pohoncźej woteńdźeschtaj. Tutón skoczi ſ wosa, hdyž widźesche, so jeju njemóże wobknjezicź, a skoczeczi cžérjeschtej spłóschenej ſ próſdnym wosom psches Bukezy k Pomorzam. Na horje pod Bukezami sawadźi wós do schtoma a ßo rosłama. Konjej cžérjeschtaj ſe ſbytkom dale psches Pomorske dwórnischczo. Tudy jimaj napscheczo pschijéżdżeschtaj 2 małaj próſdnaj wosyczkaj, kotrajž do zyła słamaschtaj. Hakle nětko ßo poradźi, wustateju konjow sdźerżecź a směrowacź. Dźiw je, so njeběschtaj žane wjetsche njeſboże naczinikoj.

Se **Zornoßyk.** Sańdźenu wutoru jedyn tudomny hospodaŕ ßwojim cželadnym pschikasa, pßyczu khěžku wupalicź, dokelž ßo wbohi Ali njemóżesche cžornych skakatych ripßow wjazy wobrócź. Psched wjecžorom ßo tale pschikasnja ßwědomicże wuwjedże. Tola schtó budźische ßebi prjedy teho myßlił, so by ſ wuschkrjeneho tuka cžornych skakakow tajki wulki woheń a kur nastał. Jedyn wobßedźeŕ, kotryž je 5 mjeńschinow wot wßy sdaleny, wulku mróczel cžorneho kura wuhladawschi rucże na woheń pikasche. Dokelž ßebi myßlesche, so ßo zyke Zornoßyki wotpala, wón ſe wschej mozu dujesche; powjeda ßo, so je ßo wón tak napinał, so je ßebi ſ ducźom laz puknył. Ssylny piskot ßo po zykej wokolnoſcźi ßłyschesche, a ſe wschěch stron ludźo wustróżeni hromadu běžachu. S Lejna wohnjowa wobora prěnja ſe ßykawu pschijédże, so by sniczazym płomjenjam wobaraka a Zornoßyki ſ wohnjoweho stracha wumohła. Prjedy pak hacź k wopalniſchczu dojédże, běchu ßo cžorne skakaki hižo doschkrěke a dokurike. To bě mjersaze cžinjenje! Lejnjanska wohnjowa wobora budźische ßebi tola ſ pokunym prawom prěnje myto saßkużiła. Duž bě sdobne a prawe, so ßebi wot hospodarja, kotryž bě pßyczu khěžku wupyricź kasał, 7 hriwnow sarunanje žadachu. Tón tež hnydom saplacźi, dokelž ßo bojesche, so mohli jemu posdźischo ßeleniſche sliczbowanje póßłacź. Kelko cžornych skakakow je ßo spaliło, njeje hischcže wuliczene.

S **Myschez.** Ssyn tudomneho kublerja Kschižana, kotryž jako dźeßatnik w 64. artilleriſkim regimencże ßłużesche, je ßo ßrjedu tydźenja pschi tšělenju ſ revolvrom ſ wutšělom, pschesahe spuschczenym, ßmjertnje sranił a w Pirnaſkim lazarecże njedźiwajzy poradźeneje operazije wumrjeł. Jeho cźěło je ßo na Hodźijiſkim pohrjebniſchczu khowało. Na jeho pohrjebje je ßo wjetsche wotdźělenje mużſtwow, podoffizěrow a offizěrow regimenta, w kotrymž je semrjety ßłużił, wobdźěliło. Major Devrient drohotny wěnz w mjenje offizěrſkeho korpsa na kaschczź położi, a hejtman Kretschmar nahle ſ kčźejazeho žiwjenja storhnjenemu cžeſczaze dźělenske ßłowa do rowa praji.

S **Dubrawki** pola Barta. W Bartſkich stronach poczinaju bohatſtwo, kotrež ßo w naschej semi namakuje, pschezo ßylniſcho wuwużiwacź. Sjednoczeństwo Barliſkich pjenježnikow je leżomnoſcże tudomneje Młynkez zyhelnicże pokupiło, so by na nich leżazy kaolin wotkrywacź dało. W tu khwilu na wschelakich měſtnach ſ njebosom do semje wjercźa, so bychu nawjedźeli, kak hłuboko kaolin leži.

S **Wósborka.** 23. a 24. junija je ßo tu wokrjeßna ſkhadźowanka łużiſtich wohnjowych woborow wotměła. S podateje létneje rosprawy ßo ſhoni, so ſwjaſk 81 woborow a 3908 wohnjowych wobornikow ſ Budyſkeho a Lubijſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa liczi. S mużſtwami ßo poßłużowasche 134 ßykawam ſ 31,102 metrami ſchlawchoweje macźiſny a 261 ſtupanſkim rěblam, 237 pschiſtajenſkim rěblam, 59 podpjeranſkim rěblam, 19 mechaniſkim rěblam, 62 gratowym wosam, 22 hydrantowym wosam. 58 wohnjowych woborow ma ſtupanſkich khěžow, w 14 wßach a měſtach ßu wodowody. Wobory ßu pschi 49 wohnjach w měſtnje a 142 krócź ſwonka njeho dźěłake. Pschi wohnjach je ßo 7 a pschi ſwucźowanjach 5 ſranjenjow ſtako. Swjaſk 121 ſamaritow liczi. Swjaſkowa kaſſa je 671 hr. 97 np. dokhodow a 226 hr. 56 np. wudawkow měła, tak so 445 hr. 41 np. ſbytka wosta. Inſpekzija směje ßo pschichodne lěto pola dobrowólnych wohnjowych woborow w Budyſchinje, Barcże, Bukojnje, Porſchizach, Njeſnarowach, Wulkim Dažinje, Waldorfje, Bukezach a Schönbachu. Bliżſche lěto budże ſwjaſkowa ſkhadźowanka w Porchowje. Namjet na dźělenje pschewulkeho ſwjaſka ßo ſ 62 pschecźiwo 12 khołami wotpokaſa, sa to ßo namjety, so ma ßo liczba pschedßydſtwowych ßobuſtawow wot 6 na 9 ßobuſtawow powyschicź, pschija. Lubijſke hamtſke hejtmanſtwo dyrbi ßo ſ 5 a Budyſke hamtſke hejtmanſtwo ſe 4 ßobuſtawami ſaſtupowacź.

S **Lubija.** Wot ßoboty dopołdnja je ßo liſtynoſcheŕ Donath tudomneho póſta ſhubił. Donath mějesche na ßwojim pucźu korcźmy na Lubijſkej horje wobſtaracź. Tam ßu jeho na poßled widźeli.

S **Komorowa** pola Rakez. Pola tudomneho khěžkarja Jana Pjelcha je jene kurjo ſ 3 nohami na ßwět pschiſchło. Wone móże ſe wſchěmi tſjomi nohami běhacź.

S **Rachlowa** pola Kulowa. Sańdźeny schtwórtk popołdnju je Boże njewjedro do konjemza jeneho tudomneho kublerja dyrikło a dweju konjow sarasyło.

S **Lubuſcha** pola Wojerez. Njedźelu tydźenja ſtej ßo tu hródź a domſke khěžkarja Augusta Sahrodnika wotpaliłej.

S **Boschojz** pola Hródka. W lěcże 1865 ſtaj dwaj w pruſkim wójſku ßłużazaj Sserbaj, pioněraj Klinka a Kito, psched nadběhom

na Düppelske naßypy ßo dobrowólnje samolwikoj, so chzetaj palisadowy płót, wokoło naßypow natwarjeny, ſ pólvrom rosbuchnyćź. Na tajke waschnje dyrbjesche ßo pěschkam pucź k nadběhej wotewricź. Klinka je ßwój rjekowski khrobły skutk se ßwojim žiwjenjom sapłaczik. Tutemu ßerbskemu rjekej chze bramborski pionérski bataillon czišło 3, pola kotrehoż je Klinka ßkužił, w Spandawje pomnik sa 8000 hriwnow stajicź. Jedyn ſ nèhduschich pionérow je k temu 2000 hriwnow požczik.

Se Shorjelza. (Khostanska komora.) Wopacźneje pschißahi dla k khostarni na 15 měßazow saßudźeny dźěłaczer Emil Buhler bě, so by nowe pschepytanje ßwojeho prozeßa dozpił, prawneho konsulenta a molerja Schmecka, kotrehoż bě tehdy k wopacźnej pschißasy sawjesćź spytał, wobskorżił, so je w jeho prozeßu wopak pschißahał. Buhler mějesche ßo teho dla wopacźneje wobstórżby dla samolwicź. Jeho sa winowateho spósnachu a k jastwu na 9 měßazow saßudźichu. Molerjej Schmeckej, kotryż je ßo mjes tym do Barlina pscheßydlił, ßo dowolnosćź pschispósna, wußud w nowinach wosjewicź.

Přilopk.

* (Njesbožowny wutsěl ſ kanony.) Na tšélniku w Zeitheinje je ßo ſ jeneje kanony kula ſ njesbožownym pschipadom wutsělika, kotraż je wulke sapuscźenje naczinika. S konja, do kotrehoż je kula trjechika, ßu jenoż hłowa a nohi sbytne wostałe, wschě druhe cźěłowe dźěle ßu ßo do kruchow rostorhnyłe. Wschitzy, kotsiż běchu w bliskosći, běchu ſ rospluskanej krwju a mjaßowymi kuskami pomjetani. Kanoniny wjednik, jedyn jenolětny dobrowólnik, ſ powětrowym wotmachom khětry kruch wotleczi, tola se ßamymi stróżelemi woteńdźe, mjes tym so dyrbjesche ßo jeho kóń sakłóćź. Jenemu mužej ßo delni žiwot rósdrě, tak so cźrjewa wustupichu. Wón je na ßwoje sranjenje wumrjeł. Jedyn tsecźi kóń, kotryż bě ßo sranił, je ßo teho runja dyrbjał moricź. Njesboże je ßo pjecźa na scźěhowaze waschnje stało: Jedyn muż, kotryż mějesche próch ſ kanony wutrěcź, pschi tym swěscźenje wotstaji. Tón ßamy cźaß jedyn kóń wukopny a kanonu trjechi. Se satschaßnjenjom je ßo kula ſ kanony spuschcźika.

* (Wo ſtrajkach.) Kowarjo w Draždźanach a wokolnosći chzedźa strajkowacź, jeli so jim mischtrjo dźewjecź a polhodźinski dźěłanski cźaß a powyschenje msdy wo 10 prozentow njepschiswola. — Strajk knihiwjasaŕskich pomoznikow w Lipsku njeje ßo poradźił. Skoro we wschěch knihiwjasaŕnjach ßu ßo městna strajkowazych pomoznikow ſ k dźěłuswólnymi ludźimi wobßadźili.

* (Khocebuski pschißaźny ßud je 33 lětneho hórnika Maxa Kobliza se Skeho Komorowa dla skónzowanja dweju schulskeju hólzow k ßmjercźi saßudźił.

* Cźeźke njewjedra ßu njedźelu w nozy w Bayjerskej sakhadźake a wulku schkodu naczinike, woßebje pola Mnichowa, w hornim Isarskim dole, pola Sternberga a Partenkirchena, hdźež je sliwk padnył. W Frankenskej ßu błyski cźlowjekow a skót morike a pohkuschike.

* (Roscźěkanje zykeho regimenta.) Mužstwa hollandskeho husarskeho regimenta we Venlo ßu nimale wschě psches bliske pruske mjesy cźekle. W Kaldenkirchenje ßamym je 80 cźeknjenych husarow dźěło namakało. Cźeknjenzy powjedaju, so je nowy wyschk, kotrehoż je regiment dostał, pschekruty.

* Satraschny sliwk je Ronsberg, Linz a Nowy Gramatin we wjecźornych Cźechach potrjechił. Mózne wody ßu pola a łuki sapuscźike, pucźe a dróhi wudrěke a mosty a pschetoki rostorhake. Też na twarjenjach je ßo wjele schkody naczinilo. Wjele skotu a pjerisny, runje tak swěriny je ßo tepiło. Schkoda je njeßměrnje wulka.

* (Horzota a krupy w Schpaniskej.) Wot někotrych dnjow w Schpaniskej njesnjeßna horzota knježi. W Sevilli thermometer w ßłónzu 50 a w scźěnje 40 gradow cźopłoty pokasuje. W Madridźe je ßo 36 gradaw cźopłoty sapißało. Poßlednju nóz bě wokoło 4 hodźin w domach hischcźe 30 gradow cźopłoty. S horzotu je wjele woßobow wobłudniło. Mnosy ludźo ßu ßo błudnizam pschepodali. — S Mailanda ßo telegrafuje: Satraschne krupobicźe je w Hornjej Italskej, woßebje w Mailandźe, Veronje a druhich městach zyke žně sniczilo. W ßławnej winowej krajinje Valpolicella krupy 70 zentimetrow wyßoko leżachu. Wobkhad po żelesniznach ſ Verony k Gardaskemu jězorej je pschetorhnjeny.

* (Skaženy poß 17 cźlowjekow kußnył.) S Marmarosszygeta we Wuherskej pißaju, so je tam skaženy poß jeneho offizéra a 17 woßobow skußał, ſ kotrychž je 8 na skaženosćź skhorilo.

* (Rubjeźne mordarstwo.) W Senkendorfje ßu 23 lětneho pschedawarja jězdnych kołow Walthera w jeho pschedawarni skónzowaneho namakali. Sa mordarjom žaneho ßleda nimaju.

* (Pschecźela sarasył.) W Fruchtu cźěßla Maire w nozy domoj duzy do Diepeldorfa cźłowjeka psched ßobu wohlada, kotryż ßo jemu straschny dundak bycź sdasche. Duž wón ſ jeneho płota katu wottorże, ſ kotrejž ßo do zuseho da a jeho sarasy. Potom hakle ßo Maire dohlada, so bě ßwojeho pschecźela fabriskeho dźěłacźerja Linko, sabił.

* (Nowe semjerżenje w Ameriży.) W Santiago w połodnischej Ameriży je ßo ſ dwěmaj podsemskimaj storkomaj wjele twarjenjow wobschkodźiło a někotre woßoby ßu ßo sraniłe. Wobydleŕstwo je ßo do wulkeho njeměra dało.

Też w Jendźelskej ßu ßrjedu ßylne semjerżenje sacźuli. W połodnischej Walisskej provinzy khěže thabłachu a wuhenje ßo saßypnychu. Wustróżeni wobydlerjo na drohu cźeknychu.

Wußudźenja.

Khostanska komora. Wowcźeŕski mischtr Tonn w Nowej Jaßońzy bě na dźěłacźerku Fryczowu, ſ kotrejž bě ßo swadźił, nawołał: „Ty sa...., ja cźe saražu! S dobom bě wón Fryczowu do woblicźa bił a ju sa wutrobno shrabnywschi ju wo semju rěsnył, so njemóżesche ßama wjazy stanycź. Lawniski ßud bě Tonna lohkeho cźělneho sranjenja a wohroženja dla k 25 hriwnam pjenježneho khostanja abo k jastwu na 5 dnjow saßudźił. Jeho powołanje pschecźiwo tutemu wußudej ßo sacźißny.

Samkaŕ Max Ernst Cźornak ſ Budyschina ma 3 njedźele jastwa wotßedźecź. Wón bě loni w dezembru samkarja Schobu, hdyž wjecźor ſ dźěła domoj dźěsche, sadźerżał, na njeho wołajo: „Nó, ty lapako, nimasch cźistcho ßwědomnja! Ssy psches pola pschischok. Hdy budźische ty do pschěrowa padnyk, budźich tebi cźaj (thee) wuwarił. Wobhladajcźe ßebi ras teho pachoła, wón dźěło wohanja! Phi na łamarja strajka!“ a ſ dobom wón psched nim wupluny. Cźornak chzyschе ſ tymile wohanjazymi ßłowami Schobu wotdźerżecź w Butterez nožowej fabriży w Budyschinje, hdźež wjetschi dźěł dźěłacźerjow strajkowasche, dale dźěłacź. Dla pscheslupjenja pschemyßłoweho sakonja Cźornaka k horka mjenowanemu khostanju saßudźichu. Jeho powołanje njemějesche wuspěcha.

Plecźerja kobjelow Pětra Kijanka, 1880 w Mikowje narodźeneho, 12. meje wjecźor rybazy Rakecźanskeho knjejstwa saßłapichu, hdyž ßo wón hotowasche, w jenym knježim hacźe pola Komorowa tharpy kojicź. W prěnim sastróżenju ßo Kijank wusna, so je hižo wjazy krócź tharpy ſ knježich hatow kranył a so je jemu pschi tym cźěßła a žiwnosćeŕ J. Nowak w Komorowje, pola kotrehoż wón bydlesche, pomozny byk. Nowak, 1872 w Stróži narodźeny, je ßo hižo 4 krócź dla kranjenja rybow pokhostał. Kaž ßo jemu dopokasacź hodźesche, bě wón lětża kónz haprleje jenemu žiwnosćerjej w Komorowje 14 puntow tharpow, 21. haprleje jenemu hospodarskemu pomoznikej w Trupinje 23 puntow tharpow a někotre njedźele posdźischo jenemu žiwnosćerjej a kublerjej w Jitku sa 50 hr. tharpow pschedał. Nowak je ßebi w Komorowje schulski hat wotnajał a pódla teho jeho žona jedyn hat a jenu łužu wobßedźi. Nowak wudawasche, so ßu pschedate tharpy wschě ſ łuže, w kotrejž ßu 3 kopy tharpow pscheſymowake. Hdyž wyschnosćź łužu a hat pschepytacź da, we łuži jenoż 4, w Nowakez hacźe 12 a w schulskim hacźe 43 tharpow nadeńdźe. Napscheczźiwo Nowakowemu wudawanju wyschschi rybak Rakecźanskeho knjejstwa wupraji, so ßu saßłapjene tharpy po wulkosći, barbje a formje ſ Rakecźanskich knježich hatow wuschłe. Po pscheßłyschenju 15 ßwědkow mějachu ßudniży wobskorżeneju sa winowateju a Kijanka, kotryż je hižo 4 krócź prjedy khostany, k jastwu na 1¼ léta a k shubjenju cźeßnych prawow na 5 lět, Nowaka pak k jastwu na 1½ léta a k shubjenju cźeßnych prawow na 5 lět saßudźichu.

Pczołaŕstwo.

(Pokracźowanje.)

3. Rohaj. Prědku na hłowje runje woßrjedź mjeswocza ma kóžde płžołaze bycźe dwaj rohaj, kotrejž pczołku debja. Wot rohow nascheje domjazeje ßwěriny rosměnja ßo pzołaze rohi psches to, so ßu ſ mnohich stawczkow twarjene, mjes kotrymiž ßu shibadła. S teho hižo spósnajesch, so nima pczoła ſ nimi boscź a ßo pschecźiwo njepschecźelej sakitowacź. Prěni staw je najdlěschi; jemu rěkamy rohowe toporo. Sda ßo, so je róh na toporowym kónzu nalemjeny. Dale topora ma pczołzyny a matzyny róh hischcźe 11, trucźiny pak 12 stawczkow. Jim narjekujemy kschud; ſ nim matka maßa a cźuje.

Rohaj stej koßmatej. Koßmy na toporu runaju ßo dospołnje koßmam na cźełku, koßmicźki na kschudu pak ßu mjehsche a mjeńsche

a ßu zyle hinak tworjene. S nimi cžuje pčžołka, dokelž ßo w kóždym koßmiku cžuwa ſa cžućže wukónczi. Na rohomaj ßu dwojake jamki, někotre ßu pſchikryte, druhe wotewrjene; we woběmaj jamkomaj ßo cžuwy wukoncža. Dokelž ßo pčžoła ſ tutymi jamkami njemože niczomu bližicz, maju wucženi ſa to, ſo pčžoła ſ nimi cžucha. Sa to ßwědczi tež, ſo ma truta wjele wjazy tajkich jamkow hacž matka a pčžoła. Truta trjeba wótrischu cžuchawu, hdyž chze matku na žentwu wulětowazu w ſchěrokim powětrje ſa njwjeſtu ßebi namakacz. So móža pčžoły tež hiſchcže hinak cžuchacz, wo tym hiſcheže ſhonimy.

4. Huba. Tež pčžołka ma hubu k temu, ſo by ßo ſ njej ſežiwika. Jeje naſtroje ßu tajke, ſo móže ſ nimi zyzacz a liſacz, ale pódla tež tajke, ſo móže ſ nimi kußacz a ßo tak ſ nimi tež ſaktowacz. Wſcho, ſchtož k pčžołzynje hubej ßłuſcha, dźěli ßo do ſchtyri dźělow. Tele ßu:

1. Swonkowna hornja huba,
2. Dwoja ſnutskowna hornja huba,
3. Dwoja ſnutskowna delnja huba,
4. Swonkowna delnja huba ſ jaſykom.

Swonkona hornja huba je kulowata a twjerda a tak ſ hłowu ſroſtežena, ſo hodźi ßo hibacz. Wona pſchikryje dźěrku, kotraž mjes ſ nutskownymaj hornimaj hubomaj leži, ſo njemože zyroba ſ pčžozynej hubki wjazy won.

Snutskownej hornjej hubje ſtej kaž cžicžzy ſtworjenej. Jeju delnja kroma je wótra, ſo rěſa kaž nóż; pola trutow a matki pak je bóle na piku podobna. Tež tutej ſnutskownej hornej hubje móżetej ßo hibacz, dokelž ßu ſe ſhibadłom k lizu pſchiroſczenej. S tutymaj hubomaj móže pčžołka jenož kußacz, hdyž ßu delnja ſwonkowna huba a delnjej ſnutskownej hubje zyle do ſady ſcžehnjenej. Kak wótrej wonej ſtej, ſpósnajeſch, hdyž cže pčžoła ſnimi do ruki ſcheżipa, abo hdyž cži tołſty powjas roskußa ſ kotrymž ßy traſch płaſt do ramika ſaßadżeny pſchewjaſak. Dokelž móže pčžołka tutej hubje wot ſady do prědka a nawopak hibacz, móže ſ nimaj tež ſa wſchelakim pſchimacz.

Delnjej ſnutskownej hubje ſtej do dołhoſcže wupſcheſtrjenej ſtawaj ſe žłobikom po dołhoſczi, kotrejž delnju ſwonkownu hubu kaž nóżnje wobjimujetej. Hdyž pčžołka tutej ſnutskownej delnjej hubje hromadu połoži, ſtej wonej rołka, w kotrejž ſwonkowna delnja huba ſ jaſykom leži. Pſchi ſwonkownej delnjej hubje wohladaſch brodu, hróżkaj na delnjej hubje, ſ kotrymajž pčžoła wſchelake wobmaßuje, pódlanſkej jaſykaj a jaſyk. Tutón je kaž kſchidleſchko, ma pak kołowokoło prěki ſtejaze ßylne koßmy, ſo je tak ſchcžětkam podobny, ſ kotrymiž bleſchki rjedźimy. Dokelž tute koßmy w rjadach ſteja, ßo jaſyk jara derje hiba a ſhibuje. Na kónzu ma jaſyk cžicžku, ſ kotrejž wón ßłodźi, ſchtož wopta. Pčžołzyny ßłód pak njeje tajki, kaž cžłowſki. W nowiſchim cžaßu je ßo ßrědk wunamakał, kotryž je wulzy ßłódki, ſ kotrymž ßo woßobje w haptykach wſchelake lěkarſtwa ßłódcža; wón rěka ſaccharin. Hdyž ſ tym wodu ßłódcžiſch a pčžołkam ſtajiſch, cži ju wone woſtaja ſtejo, hacž runjež tebi wulzy ßłódzy ßłodźi. Na delnim jaſykowym boku wuladaſch po zyłej dołhoſczi faldu. Pod tutym žłobikom leži rołka, kotraž ßo wot delnjeje huby pſches zyły jaſyk hacž do cžicžki wupſcheſcžéra. Po zyłej dołhoſczi ma tuta rołka pſches ſchkałbiſnu pſchekhad do žłobika ſpody rołki, ſo móże po zyłej jaſykowej dołhoſczi mjedowa brěcžka do tuteje jaſykoweje rołki ßo pſcheczahnycz. Jaſyk ma telko ſhibadłow a ſtawow, ſo móżc jón pčžołka doſady ſcžahnycz, hromadu ſkłaſcz abo wupſcheſtrěcz. W měrje leži jaſyk wo ßrjedźa naſhibnjeny a do ſady wobroczeny w ſchěrokim žłobiku na delnjej hłowinej ſtronje.

Hdyž chze pčžołka ſ kwětkow mjedowu brěcžku ßrěbacz, pſchikhilitej ßo hróżkaj na delnjej hubje k jaſykej a ſnutskownej delnjej hubje k hróżkomaj. Jaſyk pak, je-li wón zyle wupſcheſtrjeny, je dlějſchi, dyžli tamne, runje naſpomnjene ſchtyri ſtawy, něhdże wo tſeczinu. Wobkedźbujeſch pčžołu měd abo wodu liſazu, ßo cži ſtajnje ſda, jako by ßo pčžołzyny jaſyk do pjecz kſchidleſchkow pacžik. Temu njeje tak; kak ßo woprawdże ma, ßym cži runje rosjaßnik. Složi-li pčžołka wupſcheſtrjeny jaſyk w kwětzy do mjedoweje brěcžki, ſahacži ßo něſchto brěcžki w huſtych koßmach. Tež krocži dźěl tuteje mjedoweje brěžki we wuſkich jaſykowych rołkach dale, ſchtož pčžołka ſ zyzanjom hiſchcže podpjeruje. Na to ſcžehnje wona jaſyk do ſady, ſo jaſykowy, ſ mjedom napity kónz ßo do dwojich nóżnjow ſlehnje. Wot tu krocži mjedowa brěcžka pohonjena wot zyzanja w ſchiji do huby a wot tam do mjedoweho pucherka abo mjedoweho żołdka. Tuto ſłożenje jaſyka do mjedoweje brěcžki, liſanje a zyzanje woſpjetuje ßo, doniž żana brěcžka w kwětzy wjazy newoſtanje, abo doniž njeje pčžołzyny mjedowy pucherk ſ mjedowej brěcžku napjelnjeny.

(Pokracžowanje.)

ff. likeury,

dwójny a jednory

palenz

ſnateje dobroſcže

po najtuńſchich płacžiſnach najlěpſchi porucza

Franz Wölfle

(prjedy Moritz Mörbe.)

Pſchiſpomnjenje: W cžwizach palenz, wot 10 litrow ßo ſapočžejo franko ſa hotowe pjenjeſy roſeſcželu.

Naumannowe

jěſdne kola

a ſchijaze maſchiny

ßu pſchipóſnate najlěpſchi wudźěłk.

Saſtupjeŕ:

wumělſki jěſdžeŕ **Marſchner**

w Budyſchinje na Nowoſalzſkej dróſy 36.

Viſitne khartki

rjane kaž litografowane

cžiſchcži ſpěſchnje

Ssmolerjez knihicžiſchczeŕnja.

J. a E. Koban

w **Budyſchinje**

pſchi žitnych wikach 4

(wSeehez reſtaurantu „Germania").

Expedizija

ſa pißomne dźěła w kupnych, dismenbraziſkich, hypotheſkich, teſtamentſkich a ſawoſtajenſtwowych wěžach atd.

Rěcžimoj tež ßerbſki.

Do Rakez!

42% pizowanſki kalk, pſchenicžnu muku, hachtl po 85 np., ¼ zent. po 3 mk. 40 np., **jerje,** po 4 np., mandel po 50 np., **łój,** punt po 55 np. **ſłótnu ßól,** zentnaŕ po 200 np. porucza

Ernſt Cžech w Rakezach.

Cžerſtwy łój, punt po 40 np., **ßuſcheny ßwinjazy brjuch,** punt po 80 np., **ßadło** po 70 np., **dobru kołbaßu** po 60 np., **mettowu kołbaßu** po 70 np., **kołbaßowy tuk** po 48 np., **połcž** po 83 np., pſchi wotewſacžu 5 puntow tuńſcho porucza

Ota Pětſchka na žitnej haßy.

Najlěpſchi ßuſcheny tołſty połcž

punt po 80 np., pſchi wotewſacžu 10 puntow po 75 np. porucza

O. Eigner, rěſniſki miſchtr **na ſwonkownej lawſkej haßy 1.**

Najlěpſchu

warjenſku a ſłótnu

ßel

porucza tunjo

Gustav Heinke

w Budyſchinje

pſchi žitnych wikach 34.

Telefon 358.

Deſkowany wós

nimale nowy, je w **Rjeßwacžidle** cžiſło **45**a na pſchedań.

Tež je tam **wobydlenje** na pſchenajecže.

Kruwa,

dobra dójka, bliſko k cželenju, je na pſchedań w **Maleſchezach** cžiſło **100.**

Kóń, 9 létny cžornak, 170 cm wyßoki, dobry rólny kóń je dla pſchiplodźenja na pſchedań w **Jeſchizach** cžiſło **6.**

Kublo,

dobre poł hodźiny wot Budyſchina, 63 kórzow wulke, mjes nimi 12 kórzow dobreje łuki, je ſe žiwym a morwym inventarom a žnjemi, kaž ſteji a leži khorowatoſcže dla na pſchedań. Dalſche je ſhonicz we wudawarni Serb. Nowin.

Domjazeho njeměra dla ßym nuſowany, ßwoju **žiwnoſcz** cž. **70** w **Barcže** ſe žiwym a morwym inventarom a ſe ſtejatymi žnjemi hnydom pſchedacz. W žiwnoſczi ßo 4 kruwy, 1 jałojza, por ßwini, hußy a kury namakaju. Wſcho dalſche je pola wobßedźerja ſhonicz.

Protektor Se. Majestät der König v. Sachsen
DRITTE DEUTSCHE KUNST-GEWERBE-AUSSTELLUNG
DRESDEN 1906
12. MAI – 31. OKT.
•KUNST•KUNSTHANDWERK•KUNSTINDUSTRIE•
ILLUSTR. AUSSTELLUNGS-ZEITSCHRIFT D. D. BUCHHANDEL

Wosjewjenje.

Ratarske wokrjesne towarstwo kralowskeho sakskeho hornjołužiskeho markhrabinstwa budże

póndżelu 2. jul. t. l. dopołdnja wot 10 hodźin w Biskopizach a **póndżelu 9. julija t. l. dopołdnja wot 9 hodźin w Bukezach skótnu wobhladanżu** s mytowanjom se statnych žrědkow wotbywacź. K czemuż žo žobustawy ratarskich towarstwow a skótplahowanskich sjednoczenstwow, kaž tež druhi interessentojo s tutym pscheproscheja.

W Budyschinje, 16. junija 1906.

Direktorij
hornjołužiskeho ratarskeho wokrjesneho towarstwa.
Tajny ratarski radźiczel **Hähnel.** Professor **dr. Gräfe.**

Wosjewjenje.

Wschitzy, kotsiž hischcże njejžu sastate pjenjesy sa drjewo sapłaczili, žo s tym napominaju, so bychu žwój dołh hacź do **30. junija** pola pschiščłuschnych revěrskich sarjadnistwow w Pózkowach, Krostawje a Maleschezach a pola podpišaneho hajnistwa wurunali, hewak dyrbi žo žudniske napominanje poruczicź.

Hrabinske Schall-Riaucorske hajnistwo
w Huszy, 21. junija 1906.
Wyschschi hajnik **Mendte.**

Wosjewjenje.

S tutym žo s nowa wosjewja, so je sakasane, w hrabinskich Schall-Riaucourskich hajniskich revěrach w Krostawje, Pózkowach, Huszy, Trjechowje a Mjedojsu drjewo sběracź, hriby pytacź a jahodki schczipacź.

Hrabinske Schall-Riaucourske hajnistwo
w Huszy, 21. junija 1906.
Wyschschi hajnik **Mendte.**

Hotowe
schpundowanske deski
wschěch wulkosczow a dołhosczow,
tšěschne katy,
rěsane hranite drjewo,
twarske drjewo
poruczataj
6. a M. Hobjan
pschi Nowosalzskej drósy
snapschecza piwarnje.

Wjeżna piekarnja
se živym wobkhadom žo wotnajecź abo kupicź pyta. Posticzenja chzyke žo **Hermannej Pöhlandej** pola pjekarskeho mischtra Ott w Draždżanach-A., Lindenaustraße pózkacź.

Nowy porjad Božeje žłužby
je po **3 np.** we wudawarni Serb. Nowin dostacź.

Maly katechismuž,
žerbsko-nemski,
je sažo dostacź
we wud. **Serb. Nowin.**

Hospodarski wós
lohki jenopschežny ma na pschedań **Br. Urban** w Trjebjenzach.

Gustav-Adolfski žwjedźeń
w Njeżwaczidle

da-li Bóh **wutoru 10. julija 1906**
w **2** hodź. **žerbske žwjedźeńske predowanje:** k. farar Domaschka s Budestez;
w **4** hodź. **nemske žwjedźeńske predowanje:** k. konsistorialny radźiczel superintendent D. Dibelius s Draždżan.

S prostwu: kschescźijanszy poškucharjo chzyli žo s luboscźu k Jesužej a k wbohim bratram w rospróschenju bohacze seńcź. pscheproschuje wutrobnje

zyrkwine prjódkstejerstwo.
J. Jakub, farar.

Tow. Serbskich Burow.

Po wobsamknjenju poslednjeje hlowneje shromadźisny budże **letusha hlowna shromadźisna niedźelu 8. julija** popołdnju w **3** hodź. **w Rakezach** w hoscźenzu „sakskeho doma" (pschi drósy).

Dnjowy porjad: 1. Sliczbowanje, 2. pschednoschk knjesa sapóžlanza Soby, 3. namjety.

Ssobustawy a hoscźi najwutrobnischo pscheproschuje
pschedžydstwo.

Hnydom abo poźdźischo žo pschezo žłužobne, kuchińske a stwińske holzy, dźowki, žrěnzy a krumarki, kucharki, pschedawarki a schwalcze a hosposy pytaju.

Darmotna wukasarnja dźěła
w Budyschinje na Moltkowej drósy 21,
wotewrjena rano wot ½8—1 a 4—½8 hodźin wjeczor.

Pilni schtrychowarjo a dźěłaczerjo
žo pytaju w **Meschiczanskej zyhelnczi.**

Žiwnosćz czo. 7 w Holzy
nětkodże 13 górzow wulka je s inventarom hnydom na pschedań. Dalsche je shonicź w Holzy czo. 7.

Rjana žiwnosćz
s maživnymi twarjenjemi a 18 górzami pola a łuki (dobreje semjoweje klassy) je pscheměnjenja dla se wschěm živym a morwym inventarom s jara pschihódnymi wuměnjenjemi na pschedań. Dalsche darmo wukasujetaj **J. a E. Koban** pschi žitnych wikach 4.

Kucharki, stwinske a žłužobne holzy, mlokowe holzy a tajke k žwinjom, hródźne dźowki s wulkej msdu, žrěnkow, rólnych pohonczow do tudomnych a Draždżanskich stron pyta z schistajerka **Görlichowa** na schulskej drósy 7 s napschecza theatra.

Pschistojnu **holzu** do lohkeho domjazeho dźěła hnydom abo k 15. julijej do žłužby pyta **Klara** swud. **Nowakowa** na snutskownej lawskej haży 8.

Stara žona žo jako **pěstonca** k dwěmaj dźěsczomaj do schožejowoje khěže na **Makowjelkowskim schožeju** pola Czichońz pyta.

Holza do khlanow
žo hnydom abo k 1. augustej pola pschekupza Hädika w Njeżwaczidle pyta.

Dźěłaczerjow

do lěczneho a symskeho dźěła pytaju
tonowe jamy
we Wětrowje
pola Njeżwaczidła.

Murjerjow

k twarej Něczinskeho želesniskeho mosta žo pytaju. Sso samolwicź pola polěra tam.

Knježu kucharku
bórsy k nastupjenju pyta **knjejstwo w Delnim Wujesdże.**

Starscha žłužobna holza
žo do lohkeho domjazeho dźěła hnydom abo posdźischo pyta w parnej zyhelnczi w Tsjoch Hwězdach (Dreistern) pola Budyschina.

Moje bydło je nětko na Židowje czišło 248 pola **knjenje Bójzoweje.** Proschu, so bychu žo tam czi, kotsiž mje potrjebaju, wobroczeli.

Hana Henkowa,
czélowa žona.

(K temu czišlu pschiloha.)

Pschiloha k czišku 26 Serbskich Nowin.

Sobotu 30. junija 1906.

Placišny rěsneho skotu na Draždžanskich skotnych wikach

25. junija 1906.

Placišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. wolnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	41–43	76–78
awstriske	42–45	78 81
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	38–40	72–75
3. žrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	35—37	66 71
4. žnadnje pizowane kóždeje starosty	30–33	60–64
Jałowjzy a kruwy:		
1. wolnomjaßne, wukormjene jałowzy, najwjetscheje rěsneje hódnosće	38–41	68–72
2. wolnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	35–37	65—67
3. starsche, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite mlódsche kruwy a jałowzy	32—34	60–64
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałowzy	28–30	56—59
5. žnadnje pizowane kruwy a jałowzy	—	52—54
Byki:		
1. wolnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnosće	40–42	71—74
2. žrěnjo pizowane, mlódsche a derje pizowane starsche	37–39	68–70
3. žnadnje pizowane	34–36	63 67
Cźelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	49–52	78—81
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	46–48	74—77
Swinje:		
1. wolnomjaßne lěpschich raßow a jich skhiženjow w starosty hač do 1¼ léta	50 51	68–69
2. mjaßne	48 49	65–67
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundrošy	44–47	60–64

Placišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2540 měchow.	W Budyschinje 23. junija 1906. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju 28. junija 1906. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pschenza běła	—	—	—	—	8	68	9	—
Pschenza žołta	8	53	8	59	8	38	8	68
Rožka	7	75	7	88	7	75	7	85
Jačmjeń	7	65	8	—	7	33	8	—
Wowš	—	—	8	80	7	80	8	30
Hróch	10	—	10	—	10	—	11	—
Woka	8	50	10	—	8	—	9	—
Jahły	15	—	16	—	14	—	15	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	60	2	10	1	50	2	—
Butra 1 kilogr.	2	—	2	10	2	—	2	20
Pschenična muka 50 "	9	25	18	—	—	—	—	—
Ržana muka 50 "	9	25	13	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	30	2	70	2	—	2	50
Ssloma 100 "	3	60	3	80	18	—	22	—
Prošata 900 schtuk, schtuka	18	—	30	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby 50 kilogr.	—	—	5	60	5	25	5	60
Ržane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	75	5	50	6	—
Pschenčny gris 50 kilogr.	—	—	5	75	—	—	—	—
Ržany gris 50 kilogr.	—	—	6	60	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pschenza (žołta) wot 8 hr. 59 np. hač 8 hr. 75 np., rožka wot 7 hr. 80 np. hač 7 hr. 94 np., jačmjeń wot — hr. — np. hač — hr. — np., wowš wot 8 hr. 40 np. hač 8 hr. 60 np.

W Budyschinje placzejesche: kórz pschenizy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., žołta 14 hr. 48 np. hač 14 hr. 63 np., kórz rožki po 160 puntach 12 hr. 49 np. hač 12 hr. 59 np., kórz jačmjenja po 140 puntach 10 hr. 71 np. hač 11 hr. 20 np.

Wiczne placišny w Kamjenzu

21. junija 1906.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 20 np. hač 7 hr. 60 np., pschenza wot 7 hr. 80 np. hač 8 hr. 20 np., jačmjeń wot 7 hr. — np. hač 7 hr. 50 np., wowš wot 8 hr. — np. hač 8 hr. 50 np., jahły wot 13 hr. — np. hač 14 hr. — np. hróch 12 hr. — np., žyno 1 hr. 80 np., běrny 2 hr. 20 np., šloma (600 kilogr.) 18 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 1 hr. 80 np. hač 2 hr. 20 np.

Wjedro w Londonje 29. junija: Deschćiki, horzo.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smjeje 3. njedźelu po žwjatej Trojizy rano w 7 hodź. farar Räda žerbsku spowjednu rěč, ½9 hodźin duchowny Tischer žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Popołdnju ½2 hodźin budže katechismusowe rozrěčenje s němskej mlodźinu. — Tydźenske sastojnske dźěła smjeje duch. Tischer.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi**: Jan August Koch, želesniski dźěłaćer w Brěsowje, s Marju Augustu Ptačźinkej w Brěsowje.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Pawoł Erich, Hendricha Oswalda Bräuera, hoscźenzarja w Scźijezach, ž. — Elsa Gertrud, Jana Ernsta Wicźasa, fabrikarja na Židowje, dź. — Bjedrich August, Khorle Augusta Stolle, fabrikarja na Židowje, ž. — Hana Selma, Augusta Hermanna Sachsy, želesniskeho dźěłaćerja w Tšelanach, dź. — Johana Margareta, Ernsta Bjedricha Augusta Hulcža, skałarskeho kowarja we Wurizach, dź.

W **katholskej zyrkwi**: Ernst Alfred, Hermana Braunera, krawza w Budyschinje, ž.

Zemrjeł:

W **Michalskej wožadźe**: Dźeń 22. junija: Njekschcźeny žyn Jurja Błažija, fabrikarja na Židowje, 1 dź. — Martha Hilžbjeta, Oskara Hermanna Hausy, dźěłaćerja na Židowje, dź., 4 m. 27 d. — Ernst Gustav Köhler, khěžeŕ a murjeŕ na Židowje, 71 l. 8 m. 14 d. — 26. Jan Bohuwěr Bjensch, murjerski polěr, na poßled invalid w Jenkezach, 69 l. 2 m. 12 d. — Khorla Bohuwěr Pětschka, privatier w Budyschinje, 45 l. 9 m. 22 d. (pohrjebany na Michalskim pohrjebnischczu).

W **katholskej wožadźe**: 24. junija: Wylem, Ignaza Hermanna, fabrikskeho dźěłaćerja tu, žyn, 6 m.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

3. njedźelu po žwjatej Trojizy smjeje rano ½7 hodź. duchowny Voigt němsku spowjednu wucźbu, ½8 hodź. farar Kschižan němske a w 9 hodź. žerbske prědowanje.

Póndźelu 2. julija, jako na Marje domapytanje, budže rano ½7 hodź. němska, ½8 hodź. žerbska spowjedź a ½9 hodź. žerbske kemschenje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

3. njedźelu po žwjatej Trojizy smjeje duchowny Kschižan rano w 7 hodź. žerbsku spowjedź, farar Domaschka dopołdnja we 8 hodź. žerbske a ¾10 hodź. němske prědowanje. — Popołdnju w 2 hodź. smjeje duchowny Kschižan wucźbu s němskej mužskej mlodoscźu.

Smolerjec knihićišćerńja

w Budyschinje w žerbskim domje

knihi, sliczbowanja, wisitne a pscheproscheńske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy atd. atd.

we wschěch rěczach derje a tunjo czischczi.

Franz Marschner

czaßnikar w Budyschinje

na bohatej haßy 9

žwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaßow** k dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje placišny.

Rumowanske wupschedawanje.

Wulka dźělba wobleczenjow ša doroscźenych, schulerjow a mužow ßměschnje tunjo!

Wołmjane wobleczenja, płóczliwe wobleczenja, wołmjana drasta, płóczliwa drasta, blusy, kholowy, pótniki, schtrympy, soki, schórzuchi atd. **žaketty, khornarje, pyjeki, paletoty,** tež wschě nowoscze, wjele tuńscho.

SSłomjane klobuki ša dźěczi a doroscźenych

po wurjaduje tunich płaczišnach!

Starsche twory, tola bjes bracha, ſ wulkim schkodowanjom!

Pschi hłownym torhoschczu 9. **Ernst Jenke.** **Pschi hłownym torhoschczu 9.**

Poručam ßamodźěłane

ff. mlócźniki, mlokowe karany, mlokowe hornzy, wódne khany, wódne cźerpawy, sazynowane wódne khany a hornzy.

Mam wulki skład

krjepjawkow (krjepjenskich khanow) a **emaillowanych tworow, sazynowanych bowow** a **juchowych cźerpakow. Tšěschne žłoby** a **roły** a kóžde do twarstwa ßłuschaze klampnarske dźěła shotowjam.

Želeso ša tšěschne žłoby mam na składźe.

Spěschne poßłuženje. Najtuńsche płaczišny.

M. Schulz.

10 pschi ßerbskich hrjebjach 10.

Guido Reiche

słótnik a ßlěbornik

pódla hoscźenza **„słoteho hodlerja“**

pschi hłownym torhoschczu 2

porucza ßwój wulki skład

debjenkow a ßlěbornych wězow

wot najjednorischeho hač do najwoßebnischeho po wurjadnje tunich płaczišnach.

Wěrowanske pjerschczenje

po kóždej płaczišnje,

ßlubowe, kwaßne, ßléborne, jubilejske dary na wulki wubjerk.

Najlěpschi **tołsty połcź** punt po 90 np., pschi 5 puntach po 85 np., **ßadło** punt po 85 np., pschi 5 puntach po 80 np., **jěrchenjowy łój** punt po 60 np., wuschkrjeny punt po 55 np., pschi 5 puntach po 50 np.

Emil Gräfe w Budyschinje na swonkownej lawskej haßy 15.

Dobru pschenčznu muku

po zykych měchach a po puntach porucza

Khorla Kahrowe

pschi žitnych wikach.

Kóždy, kotryž chce ßebi **dobry** a **tuni cźaßnik** kupicź, abo kotryž chce ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cźaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haßy 5.

Jencź pschedawa a porjedźa ša zwoje dźěło sprawnje rukuje. — **Broschu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczišnami wupołożene, wobhladacź.**

Najlěpschi

khofej

ma jenož

Otto Sachse

na bohatej haßy 4.

Maschinski wolij,

mydło

do hospodarstwa,

kožowy mas,

kopytowy mas,

najlěpscheje druźiny po najtuńschich płaczišnach porucza

Arthur Grubann

pschi drjewowych wikach 8.

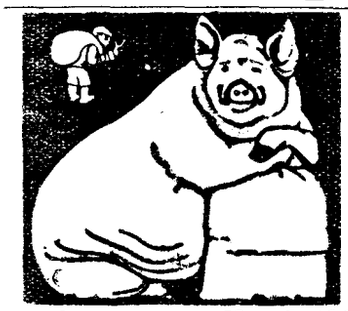

Pizowanski kalk

wot **Brockmanna** w **Lipsku,** snamjo A a B,

teho runja **ßcźinowe pleczenje, ßcźinowe hosdźe** a **sazynkowany grot**

po fabrikskich płaczišnach porucza

Emil Dietrich w **Lětonju.**

Th. A. Wällnitz

w Budyschinje

na ßukelnskej haßy 9.

Najwjetschi skład a wubjerk

1durjatych a 2durjatych drastnych khamorow, vertiki, schkleńczane khamory, komody,

jednore a lěpsche **soły**

po 26, 30, 32, 37, 45, 55, 63 hač 120 mk.,

stoły

po 2,50 mk. hač 8 mk.,

koža, matrazy,

jědźne, sofowe a rosczahanske blida,

schpihele

po 3 mk. hač 60 mk.,

kuchińske khamory, kuchińske blida,

a **druhu nadobu,**

pódla teho poručam

Ia poßleschczowe pjerje

po wasy,

hotowe poßleschcźa, linoleum, tworu po kruchach,

behacze a **teppichi, wóskowane ßukno**

ſ truby a sbytki,

wóskowe ßuknowe a gumijowe pschikrywy, podpołożne tkaniny.

W pschešadźowarni je stajna składnosćz k tunjemu kupowanju. — Najtuńsche płaczišny. — Njech ßo mjeno a khěžine cźišło wobkedźbuje.

Maraischeinske

a **Woßeczanske**

wuhło,

salonowe,

kuskojte a worjeschkojte

briketty,

drjewo,

rosrubane a po zykych chcź ěpach tunjo kóždu dźělbu pschedawa

Gustav Heinke

pschi žitnych wikach 34.

Telefon 385.

Privilegowane

Pohlowe mydło

psche ßwjerbjenje, drjenje, jětšeschka, kusk po 1 mk., pakcźik 3 mk., je sakońšzy sakitane pod cźo. 69937 ſ „hadom“ jako se satitanskej snamku.

Jenož woprawdźite wschědnje cźerstwe rosescźela

R. Tschernich

w Draždźanach A. 16.

K lětnemu czaßej

poručam ßwój wulki ſkład

wobucźa

ſa mužſkich, žónſke a dźěćži

wot najjednoriſcheho hač do najwoßebniſcheho wſchěch pomyßlnych družinow a płaćiſnow.

Wobhladajcze ßebi moje 5 wukładnych woknow.

Wubjerk w póduſchowych formach a faßonach je lětßa hiſchcze bohatſchi.
Woßebje wulki wubjerk wobucza po ßrěnich a niſkich płaćiſnach namakacze.

Nowoſcze w ſandalach a turnowanſkich czrijach.

Jeniczke pſchedawanje **G. Engelhardtowych czrijow** ſ Kaſſela.

Jeniczke pſchedawanje

Engelhardtowych Caſſala a normalnych ſchkórnjow

(parle normalneho wobucza).

Najwjetſchi ſkład **kołojěſdnych a motorſkokołowych gamaſchow.**

Sapołožki ſa ſplaznjenu nohu po lěkarſkim pſchedpißmje.

Dźěłanje po měrje. Wuporjedzenje ßo ſa jedyn dźeń wobſtara, po žadanju tež prjedy.

Heinrich Mohr, czrijownja

w Budyſchinje pſchi žitnych wikach, na rózku ßukelniſkeje haßy.

Telefon 384.

Ernst Herkner

czaßnikaŕ w Budyſchinje na **ſeminarſkej haßy 13** prjedy pſchi hłownym torhoſchczu porucza ßwój wulki ſkład wſchěch družinow

czaßnikow a rjeczaſow

po tunich płaćiſnach ſ wjazylětnym rukowanjom.

Porjedzenja derje a tunjo.

Wóſk

po najwyſchſchich płaćiſnach kupuje

Otto Engert

w Budyſchinje.

Kedźbu. **Wupſchedawanje!** Kedźbu.

So bych ßwój wulki ſkład trochu wuprózdnił, pſchedawam ßměſchnje tunjo:

Mužaze wobleczenja, pacholaze wobleczenja,
po 10 hač 20 mk., po 8 hač 18 mk.

hólczaze wobleczenja,
po 6 hač 14 mk.

Dźěczaze wobleczenja, płóczliwe wobleczenja,
po 3 hač 7 mk., po 2 hač 4½ mk.,

kholowy, wſchěch družinow, jara tunjo.

Wſchě płaćiſny ßu niſke, tak, ſo ßo kóždemu poſkicza, ßebi tunjo a ſ dobytkom dobru tworu nakupicź pola

w Budyſchinje pſchi hłownym torhoſchczu 9. **R. Neugebauer** prjedy **Kurt Lehmann** **w Budyſchinje pſchi hłownym torhoſchczu 9.**

Koſchle!

Swój wulki ſkład

hotowych koſchlow

bělych, pißanych, ßmužkatych, kaſchczikatych
po tunich płaćiſnach poručam.

Mužaze koſchle a módroběłe a czerwjenoběłe ßmužkate **wojerſke koſchle** w ſchtyrjoch wulkoſczach hižo po 1 mk.

Žonjaze koſchle ſ paſkom abo ſe ſchnóru, w tſjoch wulkoſczach hižo po 95 np.

Hólczaze koſchle hižo po 45 np.

Holczaze koſchle hižo po 30 np.

Nahlowjaze rubiſchcza,
tibetowe, židźane, połžidźane, wołmjane a połwołmjane,

6/4 **wulke kattunowe rubiſchcza,** wobrubjene, hižo po 25 np., ſ małymi kraßnymi muſtrami.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Sſłomjane klobuki

ſa mužſkich a hólzow nětko wjele

tuńſcho porucza

Hugo Lehmann

na bohatej haßy 22

pódla hoſczenza **winoweje kicze.**

So bych ßwój wulki ſkład trochu pomjeńſchił, ßym wulku dźělbu woßebnych **mužazych a hólczazych wobleczenjow, jenotliwych žaketow a kholowow,** teho runja **žonjazych a holczazych žaketow** po hiſchcze ženje ßłyſchanych płaćiſnach ſa ſpěſchne

wupſchedawanje poſtajił.

Otto Preuss **w Budyſchinje na žitnej haßy 4.**

Jěsdne koła

najlěpsch ſuamkow
kaž
Opelowe a Preſtowe.

Sklad
wſchěch pſchißłuſchnych dźělow,
ſwonow, latarńjow,
ßedłow, rjeczaſow,
mantłow, ſchlawchow,
gratowych toſchow,
gamaſchow,
atd.

Schijaze maſchiny

najwubjerniſchich wudźěłkow
kaž
Pfaffowe, Phönix, Grützнerowe
Viktorie
ſ najnowſchimi lěpſchinami a polěpſchenkami.
Na wſchěch wuſtajenzach ſ najwyſchſchimi mytami wuſnamjenjene,
ſa trjebanje ßwójbow a rjemjeßlnikow.
Pſchihódne wotplaczenje po dźělbach. Pſchi hotowych pjenjeſach najwjetſchi rabatt.
5lětne rukowanje.
Dokładne roswuczenje w ſchiczu, kaž tež we wumělſkim wuſchiwanju.

Optiſke a mechaniſke twory

kaž
bryle, tłóczniki,
operowe ſchkleńzy,
dalokowidy, barometry,
thermometry,
ryßowadła, wſchelake
dźěle,
bantowe a metrowe
měry, mechaniſke hrajki
atd.

Clemens Jäckel mějeczel Guſtav Klöppel w Budyſchinje

pſchi **žitnych wikach 2.**
Telefon 435. **ßamßna wuporjedźetnja a dźěłatnja, mechanikus a optikus, ßamßna wuporjedźetnja a dźěłatnja.** Telefon 485.

Brodowſka haptyka

na hoſchiz haßy 27
Kaſchel,
katarrh,
dybawoſcź
ßo ſpěſchnje połóżeja
ſ thymuſinom
Bleſcha po 75 np. a 1 hr. 40 np.

Stajnje czerſtwu
lanowolijowu muku
porucza **Khorla Karowe**
pſchi žitnych wikach.

Rajß,
mudle, grupy,
jahły, hejduſchku,
hróch, ßoki, buny,
dobru muku
porucza
Khorla Kahrowe
w Budyſchinje pſchi žitnych wikach.

Nowe
lětne tkaniny

kłoczliwym wobleczenjam,
blußam, dźěczazej draſcze
a **ſchórzuchaм**
na wulki wubjerk porucza
M. Gottwald
pſchi mjaßowym torhoſchczu 11.

Tuczne ßwinjaze mjaßo punt po 75 np.,
ßadło pſchi 3 puntach punt 70 np.,
połcź, czerſtwy pſchi 5 puntach punt po 75 np.,
połcź, ßuſcheny pſchi 5 puntach punt po 80—85 np.,
ßuſchene mjaßo punt po 80 np.,
dobru kołbaßu punt po 60 np.,
bělu kołbaßu pſchi 3 puntach po 70 np.,
mettown kołbaßu, pſchi 3 puntach po 70 np.,
kobołkawu kołbaßu pſchi 3 puntach po 70 np.
porucza
Richard Nierth
na ßerbſkej haßy 18 pſchi ſtarych kaſarmach

Hiſchcze ženje ßo ßłyſchało!

Najlěpſche **mantle ſa jěſdne koła** po 3 mk. 75 np.,
najlěpſche **ſchlawchi ſa jěſdne koła** po 2 mk. 75 np.,
jenož najlěpſcheje družiny,
kaž tež wſchu **potrjebu ſa jěſdne koła**
po najtuniſchich płaczišnach porucza
Ota Büttner
pſchedawarnja koże, cžerjeńſkich rjemjenjow a techniſkich gumijowych wężow
w Budyſchinje pſchi hłownym torhoſchczu 9.

K. R. Lory,

rukajzar a bandagiſt
w Budyſchinje na ſchuleriſkej haßy
porucza pſchi potrjebje wſchě družiny **rukajzow, ßłow, paßow pſche**
pſchetorhnjenu žytku (bruchband), **cžełnych paßow** a wſchěch wężow, do jeho dźěła ßłuſchazych. Wuporjedźenje a dźěłanje po měrje ſa krótki czaß — tunjo. —

Wolijowe barby

wſchěch ſnatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdźe ſkhnyjaze,
moleriſke a murjeriſke barby,
terpentinowy wolij
(němſki a franzowſki),
najlěpſchi
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdźe ſkhnyjate,
jantarjowe laki,
kopallaki,
damarlaki,
żelejowe laki,
Kölnſki klij kaž tež
murjeriſki klij,
drobnu krydu,
gyps,
portlandſki zement,
najlěpſchi karbolineum,
barbicze wſcheje družiny,
ſchablony
ſa molerjow a murjejow
porucza a ma pſchezo na ſkładze
po najtuniſchich płaczišnach
Emil Měrſch,
drogowe khlamy
24 na kamjeńtnej haßy 24.

Meblowy magazin Khorle Käßnera

na ßukelnſkej haßy 11
porucza ßwój wulki ſkład
meblow wſcheje družiny, jako
draſtne khamory,
ſchkleńczane khamory,
ſtołpowe khamory,
ſoſy,
vertiki,
komody,
jědźne, ſofowej
a wuczahanſke blida,
trumowowe, ſtołpowe a druhe
ſchpihele,
draſtne hrabje,
drjewjane koffry,
koža
ſ matrazu a bjez njeje,
ſtoły wſchěch družinow,
kuchińſke khamory a blida
a wſchelake druhe,
ßamßnu moletnju a lakěratnju.
Tunje płaczišny.
Sprawne poßłużenje.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 27. | Sobotu 7. julija 1906. | Lětnik 65.

Swětne podawki

Kral Bjedrich August

je ßrjedu Hamburg wopytał. Ssebi wumjeństwowy dom wobhladawschi je ßo wón ſ parnej łódźu po pschistawje wokoło wjesćź dał. Pschipołdnju jemu Hamburgsko-amerikańske parołódźne towarstwo ßnědanje na parnej łódźi „Oceana" wuhotowa, pschi kotrymž ßo mjes druhimi direktoraj Ballin a ſ Grumme wobdźělischtaj. Kral ßebi też wopalnischczo Michałskeje zyrkwje wobhlada.

Do łódźerńje Blohma a Voßa běchu krala k wukschcźiczu nowonatwarjeneje łódźe ſa Hamburgsko-Amerikańsku parołódźnu liniju pscheproßyli. Kral měješche na łódźi kschcźeńsku rěcź, w kotrejž wón němske łódźowtwarstwo ßławješche. S woßebitym spokojenjom jeho napjelnjeschе, ſo móžeschе to w Hamburgu wobßwědczicź, dokelž ßo tam ſ Lobjowej łódźnej dróhu Saksa njepoßrědnje k samórskemu ßwětowemu wobkhadej pschisamkuje. Mandźelska měschczanosty Burcherta na to schampańsku bleschu wo łódźiny prědk rosrasywschi łódź „Kral Bjedrich August" wukschcźi. Se schumjazym hurra-wołanjom wjele tyßaz pschihladowarjow ßo łódź na to do wody puschcźi. Hdyž kral posdźischo po měscze jědźeschе, jeho wschudźe se žiwym hurra-wołanjom strowjachu.

Ssrjedu je kral do Kiela wotjěł. Tam je ßebi wón 1. mórski bataillon, do kotrehož wojerskeho pschewoda wón ßłuscha, wobhladał. Też prynz Hendrich bě pschi wobhladanju pschitomny. Po jeho skónczenju ßo w bataillonje ßłužazy Saksojo, něhdźe 150 muži, psched frontu sawołachu. Kral ßo ſ nimi nanajpscheczelnischo sabawjeschе. Na to kral a prynz Hendrich do kralowskeje łódźerńje dźěschtaj. Wjeczor měješche ßo w offizěrskim kasinje 1. mórskeho bataillona kralej k czesczi hosczina, pschi kotrejž ßo też prynz Hendrich wobdźěli. Kral je prynza Hendricha ſa sakskeho generała infanterije w pschewodze 2. sakskeho grenaděrskeho regimenta czißko 101 pomjenował.

Dołhody sakskich statnych żelesnizow

ßu lětßa na swjeßelaze waschnje dale pschibywałe. W januarje a februarje ßu żelesnizy něhdźe $1^1/_2$ milijona hriwnow wjazy wunjeßke, dyžli lěto prjedy. Duž drje budźe lětßa saßo móżno, statny dołh wo wjetschu liczbu milijonow pomjeńschicź.

Nowy prynz w khěžorskim domje.

Khěžorskemu domej je ßo wulke wjeßele ſ narodźenjom druheho trónskeho naßlědnika dostało. Mandźelska krónprynza Bjedricha Wylema je ßrjedu dopołdnja $^1/_4$10 hodź. prynza porodźiła. S khěžorskim domom ßo wschitzy wótczinſzy smyßleni Němzy nad wjeßelym podawkom raduja a młodußchkemu prynzej pscheja, ſo by jemu spožczene było, junu krónu němskeho khěžorstwa njesćź a ſ mudrosczu a wustojnosczu knjeżicź. Khěžora je radostna powjesć na jeho jěsbje do połnózneho morja doßahnyła, na kotruž je ßo wón wutoru ſ Kiela podał.

Nowe khěžorstwowe dawki

ſ wuwsaczom dawka na jědne khartki wot 1. julija płacza. Dawki na herbstwa, automobile, tantiemy, zigaretty, piwo, frachtowe listy a wyschschi městny porto ſ milijonami hriwnow khěžorstwowe kassy pjelnja. So ßo njeby nichtó herbstwowemu sakonjej wotwlakł, dyrba ßudnistwa dawkownjam kóždy měßaz woßebite ßmjertne powjesćze ßłacź, ßudnistwa a notarojo dyrbja teho runja wocźinjene testamenty dawkownjam wosjewicź. To ßame dyrbja też herbjo pak ertnje pak pißomnje cźinicź. Wot dawka wußwobodźene ßu jenož herbstwa dźěcźi wot starscheju a starscheju wot dźěcźi. Na herbstwa mjes bratrami a ßotrami dyrbi ßo hižo dawk dawacź. Też na darjenje dyrbi ßo runje kaž na herbstwa dawk dawacź.

Wudospołnjaza wólba do khěžorstwoweho ßejma w Altenaskim Iserlohnskim wokrjeßu

je njerosrißana wostała, dokelž żadyn ſ postajenych pjeczich kandidatow njeje połojzu hłoßow dostał. Duž ma ßo mjes sozialdemokratom Haberlandom a zentrumskim kandidatom Klinku wukałacź. Sa prěnischeho je 10,546, ſa poßledischeho 7,774 wuswolerjow hłoßowało. Pschi wukałanskej wólbje ßwobodomyßlni rosßudźa, hacź wokrjeß sozialdemokratiskeho abo zentrumskeho sastupjerja dostanje.

Na wotkrywanja wo njedostatkach w němskich kolonijach

ßu knjeżerstwowe nowiny „Norddeutsche Allgemeine Zeitung" rucze wotmolwike. Wone wudawaju, ſo ßu ßedła, grat a drasta němskich wojakow, kotrež ßu ßo amerikańskim farmeram tunjo pschedawałe, wotnoschene byke a ſo ßu je wojazy ſ dźěła darmo rosdawali, hdyž běchu nowe wězy dostali. „Bieberachske nowiny", kotrež běchu nastawki wocźischczałe, w kotrychž ßo praji, ſo ßu ßo němſzy wojazy w kolonijach sanjerodźili, ſo wjele palenza pija a ſ njerodnymi żónskimi wobkhadźeja, ßu ßo teho dla wobskorżike.

Sběžk w němskej ranschej Afriziy

je ſ nowa ſnutska kolonije wudyrił. Knjeżerstwo ßo nadźija, ſo jón ſ lohkej prózu podtłóczi.

Złowna wójna mjes Awstriskej a Sserbiju

je ſ nowa wudyrika. Wulka Awstriska ßwoju pschemóz pschecźiwo małej Sserbiji na mało pschistojne waschnje wuwużije. Pschewoženje ßerbskeho skotu a pólnych wupkodow psches Awstrisku chze wona jenož ſ tym wuměnjenjom pschisiwolicź, ſo Sserbija nowe kanony a wschu druhu wójnsku potrjebu w Awstriskej nakupuje. Sserbske knjeżerstwo je ßo rosßudźiło, ſo do tychle ponižowazych a wohanjazych żadanjow njeswoli. Duž je ßrjedu mjes Sserbiju a Awstriskej k złownej wójnje doschło. Sserbija móże jej nětkole měrnischo napschecźo hladacź, dyžli prjedy. Wona je ſa ßwój skót doscź wotebjerarjow w Jendźelskej namakała.

Po nowschich powjesczach je Awstriska złownu wójnu pschecźiwo Sserbiji hižo ßrjedu rano sapocźała, hacź runje je cźaß awstrisko-ßerbskeho wikowanskeho wucźinjenja hakle ßrjedu w nozy wotběžał a je tak wucźinjenje pschestupika. Ssrjedu rano je wona, k cźemuž njeměješche żaneho prawa, schěscź żelesniskim wosam se skotom se Sserbije sawróczicź a do Sserbije wróczo dowjescź dała.

Strajki we Wuherskej.

Wschitzy dźěłacźerjo płunarnjow (gasowych fabrikow) w Budapestu strajkuja, dokelž direkzija nochzysche dweju kschesczijańsko-sozialneju dźěłacźerjow ſ dźěła puschczicź. S dobom ßu ßo też saßwěczerjo lataŕnjow strajkej pschisamkli. Knjeżerstwo dźěło w płunarnjach wojakam cźinicź dawa, kotsiž też lataŕnje saßwěczeja. We wuhlowych jamach Salgo-Turjańskeho towarstwa 4000 hórnikow strajkuje.

Saßudzeni spjeczowarjo w franzowskim wójnskim łódźstwje.

Mórski wójnski ßud w Toulouje je 13 podoffizěrow a matrosow torpedowego cžołma 250, kotsiž běchu ßo na jenej swuczowanskej jěsbje spjeczili a łódź w Bonifacio na Korsizy wopuschczili, k jastwu po 4 dnjach hacž do 6 měßazow saßudźił. Hdyž ßo wußud w pschitomnosczi někotrych stow matrosow czitasche, tuczi ßyczachu, hwisdachu a ßudnikow hanjachu. Tuteho podawka dla ßo ßudniske pschepytanje sawjedże.

Franzowska a Marokkowska.

Po nasnonjenjach, na konferenzy w Algeciras cžinjenych, je marokkowski sultan spósnał, so je najlěpsche, hdyž ßo franzowskim żadanjam podwoli. Psched někotrymi njedżelemi ßu w Marokkowskej franzowskeho pschekupza Charboniera skónzowali. Po żadanju franzowskeho knjeżerstwa je sultanowy wotpóßlanz 4. julija do Tangera na franzowske póßlanzstwo pschischoł, so by w mjenje sultana dla skónzowanja Charboniera wo wodacze proßył. S dobom je wón sa Charbonierowych sawostajenych 100,000 frankow pschepodał a ßlubił, so sultan mordarja wotprawicz da, jeli so jeho saßkapi, a skónczńnje městno postaji, na kotrymż ßo skónzowanemu pomnik staji.

Dale je sultan dowolił, so je wjednik franzowskeho južnoranskeho wójska, general Liauty, marokkowske mjesy pschekrocził, so by pschißkuschnikow Benigilskeho luda sa to pokhostał, so ßu psched někotrym cžaßom pola Figiga někotrych Franzowsow sranili a ßo Lebelowych tschelbow smozowali. Liauty je s 800 wojakami 150 kilometrow do marokkowskeho kraja saczahnył a je Benigilow bjes wuzijwanja brónjow donucził, so ßu rubjene Lebelowe tschelby wudali a ßo s dobom Franzowsam podczißli.

Nowowólby w Serbiji

ßu staroradikalnej stronje dobycze pschinjeßke. Tuta je w 90 wokrjeßach dobyła, mjes tym so ßu ßebi mkodoradikalni 48 mandatow, pokraczowarjo 5 a narodowzy 16 mandatow wubędźili. Duż śmeja staroradikalni wjetschinu w ßejmje, kotryż budże nětko nadżijomnje s wjetschim wuspěchom dyżli prjedy sa lěpsche kraja skutkowacz móz.

Manevry ruskeho Wißlineho łódźstwa

śmeja ßo w baltiskim morju w juliju. Pschi nich ßo zar wobdźěli, kotryż na to do Darmstadta na dlejschi pschebytk pojědże. Wo zarowym setkanju s němskim khežorom njeje hischcze niczo znate. Wschoż, schtoż je ßo hacž dotal wo tym pißało, ßu hoke wumyßleńki byke.

Njebolakoje w ruskej dumje

njepschestawajcy to ßamo hrónczko wo wotstronjenju ßmjertneho khostanja a rosdźělenju semje do jenak wulkich kruchow mjes burow żuja. Na wopraschenje, hdy ßo ßmjertne khostanje wotstroni, justizny minister wotmolwi, so ßmjertne khostanje wostanje, tak dołho hacž budża revoluzionarojo sastojnikow a druhich ludźi moricz. To pak bě wón do scherschenjazeho hnězda kłok. Revoluzionarojo měnja, so je to dobry skutk, hdyż knjeżerstwowym sastojnikam a druhim ludźom, kotsiž ßo jich roskasam njepodwoleja, żiwjenje s dynamitowymi bombami, s revolwrom abo kałaczom pschikrótscheja, tola revolnzionaram ßo njeßmje ani wlóska skschiwicz. Duż revoluzionarojo każ jedyn muż po ministrowych ßłowach stanychu a wulki ropot sehnachu. Rejachu: Won! Kato! Posdźischo spyta wojerski prokurator Pawlow rěczecz, s czimż ßo hołk hischcze podwoji. Dokelż hara njepschestawajcy dale trajesche, ßo poßedżenje pschetorhny. — Posdźischo w nóznym poßedżenju duma namjetej na wotstronjenje ßmjertneho khostanja pschihłoßowasche. So duma niczo khmane dokonjecz njemóże a njecha, je hižo zyły ßwět spósnał. Hdy by na ruskim trónje tajki ßłabuschk kajkiż je nětczischi zar, njeßedżał, by duma hižo dawno rosehnata była.

Wudźělenje leżomnosczow mjes burow.

Mjes tym so khežorstwowa duma w ßwojich poßedżenjach dale niczo njewě, hacž halekowacz a na knjeżerstwo hawtowacz a ßantoricz, je knjeżerstwo sakoń wo wudźelenju leżomnosczow mjes burow wudźěłało. S nim dyrbja ßo burske wobstejnosczе polěpschicz. Knjeżerstwo je ßo rosßudźiło, mjes burow wschě krónske leżomnosczе, sa ratarstwo ßo hodżaze, rosdźělicz, a jeli so wone njebychu doßahake, privatne wulke kubła pokupicz a je po tunjej płaczisnje buram pschedacz. Pschi pscheßydlenju do nowych městnow dyrbja ßo burja se statnymi pjenjesami podpjeracz a ßo kupne formalitety polóżicz. Pschecżahanje burow do Sibiriskeje a Asiskeje, hdżeż je wjele płódneje hischcze njewobdźěłaneje semje, dyrbi ßo se wschěmi ßrědkami spěchowacz. So bychu ßo wobstejnosczе nusu czerpjazych burow polěpschiłe, dyrbja ßo woßebite burske komißije sałożicz. Duma śmeje pschichodne dny wo nowym sakonju wuradźecz. Revoluzionaram wón, ßo wě, njebudże prowy. Tola s tym ßo knjeżerstwo njetrjeba wotdżerżecz, sakonjej do mozy stupicz dacz. Duma śmě dże jenoż wo sakonjach wuradźicz, tola zar ma hischcze rosßudźicz, hacž dyrbja wone płaczicz abo niz.

Je ruske wójsko woprawdże revoluzionarnje smyßlene?

Ruske revoluzionarne a nimale wschě wukrajne nowiny po spjeczeńzy w Preobraženskim regimencze ßudża, so bórsy zyke ruske wójsko knjeżerstwu poßkuschnosczу sapowjedźi a do lěhwa revoluzionarow pschenđże. Tak doloko pak hischcze dołho njeje. Jedyn wocżity ßwědk wo tym powjeda, kak je ßo prěni bataillon Preobraženskeho regimenta wot ßwojeho regimenta dżělił, so by ßo khostanju sa ßwoju spjeczіwosczу podczißnył. Do wojerskeje jěcharnje běchu ßo wschě tsi bataillony a pódla teho hischcze někotre dżěle gardoweje artillerije pschiwjedle. Hdyż ßo zarowy wukas wo khostanju czitasche, prěni bataillon se ßylsami psched druhim a tseczim bataillonom na kolena padże a wołasche: „Wodajcze nam, wodajcze, bratsja, so ßmy nasch ßławny Preobraženski regiment wohanili. Wěmy, so njejßmy wodacża hódni, tola hladajcze na nasche roskacze. Njespominajcze na naß se ślym!" Tež mużstwa druheho a tsecżeho bataillona płakachu. Tež ßwědzy płakachu, gardowi artilleristojo.

Jeli so revoluzionarna agitazija niczo wjazy njedozpi, hacž po podobnych wudyrjenjach njepoßkuschnosczе podczißnjenje spjeczіwych, potom ßo sminje Ruska najhórscheho njesboża, postanjenja zykeho ruskeho wójska a jeho ßebjesniczenja, schtoż by s dobom rospadnjenje zykeje Ruskeje byko.

Zarowe gardowe regimenty w Kraßnoßelskim lěhwje maja spjeczeńzu jeneho bataillona Preobraženskeho regimenta sa najwjetschu hańbu. Tehodła ßu zara proßyke, so by ßo zyły Preobraženski regiment s lěhwa wotßalił. Każ je ßkyschecz, ßu někotsi revoluzionarni dumini sapóßlanzy wojakow k spjeczіwosczi naschkarali. Tež studentojo ßu skradżu do lěhwa khodżili. Město khostaneho prěnjeho regimenta ßo woßebity bataillon s Jurjowych ryczerjow sestaja. Někotrych herzow Preobraženskeho regimenta, kotrymż je dopokasane, so ßu sa spjeczeńzu dżěkali, ßu sajeli. Po zarowym wukasu ßu roskasowar Preobraženskeho regimenta, generalny major Gadon, roskasowar prěnjeje gardżineje pěscheje divisije generalny major Oserow, a roskasowar gardżineho korpsa, wjerch Waßelczikow se ßwojich sastojnstwow wotßadżeni.

Knjeżerstwowa rosprawa wo podawkach w Bělostoku.

Wo Bělostokskich njemerach „Knjeżerstwowy Wěstnik" sczehowazu rosprawu dawa:

14. junija ßu w Bělostoku njemery byke, w kotrychż je ßo 7 kschesczijanow a 75 żidow moriko a 18 kschesczijanow a 75 żidow ßo sraniko. S wurubjenjom a wupuscżenjom klamow je ßo sa 200,000 rublow schkody naczinilo. So bychu ßo nadrobne pschiczіny njemerow wußlědźiłe, je ßo ßobustaw ministerstwoweje rady, Frisch, do Bělostoka póßłał. Bělostok ma něhdże 70,000 żidow. Poßledńje lěto bě wón hkowne ßrjedżischczo revoluzionarneho hibanja wjeczorneje Ruskeje. Skóstniska dżěkawosczу tamnischich revoluzionarow woßebje w lěcze 1905 pschibérasche a ßo se skónzowanjom wjetscheje liczby sastojnikow a wyschnosczinych woßobow pokasowasche. Po sawjedżenju wójnskeho stawa w lońschim lěcze běchu mordarstwa revoluzionarow ßłabsche, tola s wjetschej mozu roscżechu, hdyż ßo 1. měrza 1906 wójnski staw sběhny. Wot 1. měrza hacž do 1. junija je ßo w Bělostoku 45 ßudniskich pschepytanjow dla njeskutkow, pschecżiwo statej a privatnym ludżom namerjenych, sawjedko. Winiczy ßo pschi tym s wjetscha njewußlědżichu, dokelż ßwědzy s bojosczu psched wjeczenjom niczo njepowjedachu. Tajke nadpady w Bělostoku bojosczу sbudżichu, a skónzowanje sastojnika Derbaczewa, kotrehoż kschesczijenjo a żidźi jenak jara czesczachu, mějesche sa scżěhwk roshorjenje, namerjene pschecżiwo każerjam sjawneho porjada. S dobom bě pytnycz, so organisazija polizije schkodowasche; pschetoż najlěpschi sastojniczy ßo morichu, ßo skuschichu abo ßo sranichu, abo ßo wo ßwoje żiwjenje bojo woteńdżechu a na jich město ßo czasto njepschihotowane woßoby stajichu. Roshorjenje měschczańskeho wobydlerstwa a pschetorhnjenje porjada w poliziji bě sałożk, na kotrymż mózachu s najßnadnischej pschiczinu njemery wudyricz a na kotrymż 14. junija po skóstniskim nadpadże roshorjenje wscheho kschesczijanskeho wobydlerstwa wubuchny.

Na prozeßijon ßo 14. junija na dwěmaj abo na tśjoch měśtnach bomby cźißnychu. Teho dla wójśko śakroczi a do domow tśeleśche, ś kotrychž bě ßo do prozeßiona tśelało. S dobom ßo kścheśćijanśke wobydleŕśtwo pśecźiwo židam rosnjemdri a njes winikami a njewinowatymi žaneho rosdźěla njecźinjeśche. Njeměry a jich naśtacźe móże jenož ßudniśke pśchepytanje wukoźicź, kotreź ßo ś najwjetśchej śpěśchnoścźu wjedźe. Nětkole je jenož wěśte, śa ßo woßebje małe jenotliwe cźŕjódki wjeßneho abo měśchcźańśkeho wobydleŕśtwa do židowśkich klamow dobywachu, pśchi cźimž ßo w najwjazy padach śe śawołanjom wojakow wukradnjenju śadźěwa. W 6 hodźinach wjecźor bě kónz njeměrow, kotreź pak ßo naśajtra ponowichu. Popołdnju tehole dnja revoluzionarojo wojakow nadpadźechu, a 18. junija w nozy hakle nadpady pśchestachu. Wścho, śchtož je ßo pśchi pśchepytanju wußlědźiło, je ßo hižo śa śakład k postajenju wobnowjeneho porjadneho skutkowanja měśchcźańśkich wyśchnoścźow wužiło.

Knjeźeŕśtwo wścho cźini, so by ani jena śe ßobuwinowatych woßobow pśchi Běłośtokśkich njeměrach ßudej a khośtanju njewuśchła. Pokne roshorjenja knjeźeŕśtwo powjeśće, wot židow w śjawnoścźi rossćhěrjene, wotpokaśuje, so ßu ßo njeměry w Běłośtoku ś wědomnjom a ßobuskutkowanjom měśtnych wyśchnoścźow a wójśka śtałe. Wone ma śa ßwoju winowatoścź, ßwoje pścheßwědcźenje wuprajicź, so ma ßo hłowna pśchicźina tychle wobžarowanja hódnych podawkow w skutkowanju Běłośtokśkich revoluzionarow hladacź.

Morjenje poliziśtow we Warśchawje.

Kaž prjedy w Běłośtoku, tak ßu nětkole revoluzionarojo we Warśchawje śa ßobu nětkotrych poliziśtow skónzowali. Pónd̄źelu běchu na wśchelakich měśtnach 6 poliziśtow śatśělili, a wutoru ś nowa dweju poliziśtow, kotrajž běśchtaj zivilnu draśtu wobleczenaj, morichu. Mordarjo ßu kóžd̄y krócź cźekli.

Nětkotre anarchiśtiśke bomby

pokodnjoruśke měśta w śtajnej bojoścźi d̄źerža. Jako pśchikład njehańbicźiwoścźe tychle ludźi ßo śćěhowazy podawk powjeda, kotryž je ßo 28. junija śtał. 7 kilometrow dale Odeśśy pśchi brjośy hoścźenz „Arkadia“ leži, 17 woßobnje draścźenych muži tam w dwojopścheżnych wośach pśchijěd̄že a na terraśśu d̄źéśche, na kotrejž 40 hoścźi ßed̄źeśche. Woni ßo śa jene blido śeßydachu a ßebi wjecźeŕ a najlěpśche wina žadachu. Powjecźerjawśchi na dobo śtanychu. Schtyrjo ś nich ś revolvrom w ruzy ßo do wukhodow stupichu, śchtyrjo dwazycźoch pincźnikow wuhnachu a śchtyrjo hoścźow pod roku ßwojich revolvrow wśachu, mjes tym so ßebi druśy klucźe pjenjeżneho kaśchcźa žadachu, ś kotrehož 6000 hriwnow kradnychu. Rubjeżnizy potom ś nicźim njeśad̄źewani ś hoścźenza do Odeśśy wrócźo jěd̄źechu. Podobne podawki ßo śkoro kóžd̄y d̄źeń śtawaju.

Druha kolija śa ßibirśku żeleśnizu.

Wobkhodny miniśter je miniśterśtwowej radźe nacźiśk wo położenju druheje kolije na ßibirśkej żeleśnizy pśchepodał. Duma dyrbi w bliźśchim cźaßu wo tym wuradźecź.

Wo pśchichodnych podawkach w raŕśchej Aśiśkej

ßu nowiny „Nowoje Wrjemja“ wot derje wobhonjeneje woßoby dopiß ś Mandźurśkeje dośtałe. W nim ßo praji: „Po wotcźehnjenju wojakow je w Mandźurśkej wocźichło, tola to je njeśboże pśchipowjedaza cźiśchina. Wójny ßo njemóżemy śminycź, haj ßnadź ßo jeje njebud̄źemy hižo bórśy śminycź móz. Japanśzy ßu ßo rosßud̄źili, nam żeleśnizu na kóžd̄y pad hacź do Charbina wśacź. Pśchi tym kaž prjedy jara politiśzy postupuja. Po jich namjecźe je chineśke knjeźeŕśtwo do Bodune, Zizikara a druhich ważnych měśtow chineśkich wojakow, po europiśkim waśchnju wuwucźenych a ś japanśkimi tśělbami wobrónjenych, póßłało. Tak w Bodune ßamym na pśchikład 1500 muži śteji. S zyła je tu naśche śtejiśchcźo jara njeśpodobne“. „Nowoje Wrjemja“ k temu pśchiśpomni: Hdyž ßo hiśchcźe na to pokaśuje, so cźŕjódy chunchuśkich rubjeżnikow śaßo jara pśchiběraju, njeśboże pśchipowjedaze śnamjo — je wobras zyle jaßny. Pola naß pak ßu, ßo jenož wo śnutśkowne měry śajimujo, na Japanśkich zyle śabyli.

Śtrajk w Tiflisu.

W Tiflisu w Kawkaśu bě ßo 27 wojakow mingreliśkeho regimenta śpjecźowało. Tucźi ßu ßo pśched wojeŕśki ßud śtajili a śchtwórtk ßu jich ßud̄źicź śapocźeli. Dla tuteho prozeßa ßu śozialdemokratojo a druśy revoluzionarojo zyłe wobydleŕśtwo nuśowali śtrajkowacź. Droźki wjazy po drohach njeješd̄źa, pjekarjo a rěśnizy ßu kamy śawrjeli, nowiny ßo wjazy njecźiśchcźa. W měścźe je wścho śmérom, revoluzionarojo, kotśiž ßu zyłe wobydleŕśtwo ßwojej woli podcźißli, ßebi njeśwěrja měr kaśycź, dokelž ßu na drohach na wjele měśtnach kanony a maśchinśke tśélby postajene.

Konkurrenza Japanśkich w Chinje

ßo nětkole najcźeżścho w Jend̄źelśkej, połnóznej Amerizy a w Němśkej śacźuwa. Jend̄źelśka a Amerika, kotreź śtej Japanśku k wójnje pśchecźiwo Ruśkej pohnukej, nětkole wobžarujo widźitej, so Japanśka po wójnje wjele mjenje ruśke wikowanje, hacź jend̄źelśke a amerikanśke ś Chiny wucźiśchcźuje. Japanśka ßwoje bawłmjane twory bjes zła pśches Dalny do Mand̄źurśkeje wośy, mjes tym so dyrbja druhe śtaty zło płacźicź. S dobom japanśke knjeźeŕśtwo japanśkim kód̄źniśkim towaŕśtwam wulku pjenjeżnu podpjeru dawa, so mohłe japanśke twory nimale darmo ś Japanśkeje do Chiny wośycź. Nowy japanśki złowny tarif, kotryž naśymu móz dośtanje, ßo woßebje pśchecźiwo jend̄źelśkemu wikowanju a to pśchecźiwo pśchiwośej żeleśa, worzła a lokomotiwow měri. Na tajke waśchnje ßo śa japanśku induśtriju wścha wukrajna konkurrenza njeśchkódna cźini. Jend̄źelśzy pśchekupzy nětkole praja, so by kóžda nowa japańska pożcźonka w Jend̄źelśkej ßo nożej runała, kotryž Jend̄źelcźenjo Japanśkim dad̄źa, so bychu jend̄źelśkemu wikowanju w Mand̄źurśkej krk pścheréśli.

Nowy śběžk w Chinje.

Po Londonśkich powjeśćach śe Shanghaia je w Chinje wulki śběžk wudyrił. Sběžkarjo ßu pjecźa derje wobrónjeni a 30,000 muži ßylni. Jene 5000 muži ßylne śběžkaŕśke wójśko je měśto Hśeiścheng nadpadło a jo njed̄źiwajzy śaßakkeho wobaranja wojakow dobyło. Na woběmaj śtronomaj je wjele ludźi padło a ßo śraniło. Khěžorowi wojazy ßo prózuja, śběžk podtlócźicź. W nětkotrych wokrjeßach ßu śběžkarjo khěžorowych śaśtojnikow morili. Wjele miśijonśkich zyrkwjow, němśkich, jend̄źelśkich a amerikanśkich miśijonśtwow, evangelśkich a katholśkich, je ßo wupuśćiło.

Śjednocźene śtaty połnózneje Ameriki

ßu wo jedyn śtat pśchibyłe. S dowolenjom preśidenta Rooseveltа je ßo Oklahama ś indianśkej krajinu jako 46. śtat do śjednocźenych śtatow pśchijała. Oklahama je pśchi poßlednim ludliczenju 308,000 wobydlerjow měła a indianśka krajina 392,000 wobydlerjow. Wobej krajinje śtej 70,000 jend̄źelśkich kóßnych mil wulkej.

Pśched pśchiśaźnym ßudom.

(Pokracźowanje a śkónczenje.)

Hdyž Nakopez nan śe ßwojimaj dwěmaj ßynomaj w jaśtwje ßed̄źeśche, wopytowaśche jich pilnje pobożny a cźeścźowny duchowny a jeho ßkowa śkutkowachu śpomožnje a derje na jich bjes maka wotemrjetu duśchn. Po něcźim śpósnawachu a hłuboko ßo kajachu, so běchu bjesbóżne żiwjenje wjedli a so njeběchu na Boże ßkowo a kaśnje d̄źiwali. Ale twjerd̄że a śaßakle prějachu, so běchu na nětajke waśchnje ßmjercź tamneho mużśkeho śawinyli, kotryž bu śa Jakuba Nakopa wudawany. Duchowny ßo prózowaśche, jich wutrobu też w tymle naśtupanju hnucź a jich k śjawnemu wuśnacźu dowjeśćź. Ale woni dale wobkrucźachu, so ßu na śtóśćźi dośpołnje njewinowacźi, kotraž ßo jim pśchizpěwa. Tak bu napoßledku ßam pścheßwědcźeny, so cźi tśjo mużśzy żaneje winy nimaja, a trośchtowaśche jich ś tej nad̄źiju, so budźe potom też mikoścźiwy Bóh nad nimi śtražowacź a so w prawym cźaßu jich njewinowatoścź śjawnu ścźini. Cźaśto ßo ś nimi nutrnje modleśche a poßylnjeśche jich w dowěrje na śprawnoścź a hnadu Božu.

W domje śtareho Nakopa bě w tamnym cźaßu njewurjeknita śrudoba. Stara macź żakoścźeśche pśche ßwojeho ßyna, kotrehož bě njed̄źiwajo pśchekory, kotraž bě prjedy mjes nimaj była, tola wutrobnje lubo měła, a też wo ßwojeho muża a wo dweju druheju ßynow, kotśiž běchu wobśkorżeni ßurowego mordaŕśtwa dla. Pśchichodne d̄źowki płakachu wo ßwojich mand̄źelśkich, nanow ßwojich d̄źěcźi. D̄źowka bě ßo runje měła na śchwarneho mkod̄źenza wudacź; tón pak bě ßo jeje śdalił, dokelž tak hróśbny njeśkutk mjeno a ßwójbu śahańbjeśche, ś kotrejž chzyśche ßo śe żeńtwu śjednocźicź; žónśke běchu wot wścheho ßwěta śaśtorcźene, wot kóžd̄eho hid̄źene a ßami jich najbliźśchi pśchiwuśni a pśchecźeljo ßo jich śdalowachu. To bě cźim śrudniścho, dokelž móżachu, njech běchu też jich mużojo njeśkutk wobeśchli, wone ßame zyle bjes winy bycź. Płakachu hórke a horze ßylśy a modlachu ßo k temu, kotryž móże pomhacź we wśchej nuśy a ś njeje wutorhnycź.

Tak běchu ßo nětkotre njed̄źele minyłe. Tu śtaśchtej ßo dwě wěży, kotrejž ś nowa śbud̄źiśchtej hacź nanajbóle ked̄źbnoścź a d̄źěl-

bracźe zykeje wokoliny. Drjewaŕ nańdźe na horje Ramaßu rubjeschko a pschedpołoži jo ßudnistwej. Wone mějesche jaßnje a njepřejomnje wjazy krwawych blakow. Też bě dyrbjało njebocźičźkemu ßkuschecź dokelž bě njedaloko městna leżało, hdźež běchu jeho naschli, njech też hłubscho dele po horje, ša płotom. Jakubowa wudowa, kotrejž rubjeschko pokasachu, wupraji krucźe a jaßnje, so bě jeje muž, nastajejo ßo na pucź, tajke ßobu wsaŕ. Wobskorženi, kotrymž bu też pschedpołożene, nochzychu jo snacź a niczo wo nim wjedźecź. Runjež běchu w jastwje wot ßebje rosdźěleni, tak so jedyn ſ druhim rěčźecź njemóżesche, wostachu tola pschi zyle jenajkich wuprajenjach. Ssudniziy, kotsiž ßo dale bóle pscheßwědczachu wo jich winowatosczi, roshněwachu ßo na jich twjerdu a njepschewinitu saßakłosczź. Druha wěź, kotraž ßo też poda, bě, jeli móżno, hischcźe spodźiwnischa. Jakuba Nakopowa żona dosta mjenujizy list ſ města Aubenaßa, kotrež je něhdźe schtyri mile wot Grenoblea sdalene. W tym liscźe pißasche Jakub Nakop, so ßo jemu derje wjedźe a so jeho wikowanje derje dźe. Dale ju proschesche, so by jemu něschto ſ tych tamnych tworow do Aubenaßa póßłaka, kotrež jej nadrobnje wopißowasche. Ale tón list bě zusa ruka pißaka a podpißała. Wěso wjedźachu wschitzy ludźo a też wudowa to wobkrucźesche, so Jakub njemóże pißacź a so bě ßebi teho dla kóżdy ras listy, kotrež bě dyß a dyß jej ßłak, dak druhim ludźom pißacź. Pschi tajkich wobstejenjach pak běsche podhlad ßnadnje móżny, so běchu Nakopezy dali list pißacź a wotpóßłacź, so bychu ßudnistwo w jeho pschepytowanjach smylili. Tutón podhlad bu wjele ßylnischi, hdyž też hoscźenzarja, na kotrehoż mějachu ßo tworv ßłacź, w tej wězy pscheßłyschowachu. Tón pak psched ßudnistwom wupraji, so Jakuba Nokopa jara derje snaje, kiž by pschezo, hdyžkuli by do Aubenaßa pschikhadźał, pola njeho bydlik. Tola so jeho dléje hacź lěto se żanym wóczkom wohladał njebě, a so też ßłyschał njebě, so bě ßo w tym měscźe abo w jeho wokolinje widźecź dak. Tuto hoscźenzarjowe wuprajenje rěčźesche jara cźeżzy pschecźiwo wobskorženym. Ssudnikam a wschěm, kotsiž wěz snajachu, njewosta wjazy dwěla, so běchu Nakopezy tamny list ſ teje pschicźiny dali wotpóßłacź.

Skónczńje dóńdźe nětkole też tón dźeń, na kotrymž ßo pschißażni do Grenoblea seńdźechu. Woni mějachu rosßudźicź wo winje abo njewinje, wo żiwjenju abo wo ßmjercźi wobskorženych. To ßo ßamo rosymjesche, so běchu w měscźe a też we wokolinje jara napjeczi na skónczne wupadnjenje wězy. Hewak je to lědma tak, ale tón ras ludźo zyle jenak a jenohłóßnje myßlachu wo winowatosczi wobskorženych. Nichtó na tym njedwělowasche, so běchu to mordarstwo wobeschli. Ale jaßneho a sjawneho dopokasa na to njeběsche, a bojachu ßo, so pschißażni teho dla wuwinowazy wußudk wupraja.

Ssudniske poßedźenje ßo sapocza na postajenym dnju. Ludźi bě ßo se wschěch kónzow ſ wosom a pěschi telko naschło, so dyrbjachu wojakow postajicź, so bychu mjes mnohimi pschihladowarjemi wschón njeporjad wotwobrocźili. Tsi dny trajesche poßedźenje ßudnistwa. Prěni dźeń pscheczita ßo wobskorženje, kotrež bě wěso doscź cźeżke, dokelž kóżdu jenotliwu winu podhlada ßylnje wusběhowasche a jaßnje roskłożesche. Nasajtra buchu wschitzy ßwědzy w tej należnosczi pscheßłyschowani. Wuprajenja bjes maka wschěch tutych ßwědkow běchu hacź nanajbóle pschecźiwo wobskorženym skożene. Jeno saraŕ, kiž bě wschědnje jich wopytował a ſ nimi wobkhadźał, wosta pschi tym, so je twjerdże pscheßwědczeny wo jich njewinowatosczi. Ale ßo sdasche, so jeho ßkowa njeczinjachu saczischcza na pschißażnych. Na tsecźi dźeń rěčzachu sakitowarjo tsjoch wobskorženych. Ale cźi njemóżachu żaneho wobstejenja pomjenowacź a dopokasacź, ſ kotrymž budźichu ßo mohłe wobkrucźenja we wobskorżazym pißmje spowrócźecź abo też jeno seßkabicź. Bjes maka móżesche ßo zyle wěscźe wocźakowacź, so pschißażni winowazy wußudki wupraja. Tu na dobo, hdyž sakitowaŕ stareho Nakopa hischcźe rěčźesche, sawoła ßo wótsje a khwatnje: „Pschestańcźe, bożedla pschestańcźe, so ßo njeby njewinowata krej pscheliwała!“ W ßamßnym wokomiku tłóczesche ßo psches huste cźrjódy pschipoßłucharjow mużski, stupi k wobłożenju ßudnistwa a sawoła:

„Ja ßym Jakub Nakop, kotrehoż ßu sa morweho a morjeneho wudawali!“

Jeho żona, kotraž mjes ßwědkami ßedźesche, poskocźi, wußłyschawschi derje snaty hłóß ßwojeho muża. „Jakubje!“ sawoła, wustróżana a roswjeßelena. Chżysche k njemu dokhwatacź a jeho wobjecź, padże pak ſ pschewulkim rosbudźenjom na dobo do womory.

„Jakub, mój ßyn, mój luby ßyn!“ — „Jakub, luby bratr!“ sawołachu ſ dobom cźi tsjo wobskorženi, pschi cźimż jim hłóß ſ radosczu dyrkotasche. Posběżechu hłowu, kotruż běchu prjedy bjes wutrobitosczе a nadźije spadnycź dali, nětkole na dobo sbożowni a wjeßeli. Tak bě saraŕ tola prawje měł, a miłoscziwy Bóh bě w prawym cźaßu jich njewinosczź sjawnu sczinił.

Jakub Nakop móżesche ßo ſ mucźnosczu a rosbudźenjom lědma hischcźe stejo dodźerżecź. Ludźo ſ jeho narodneho městna a ſ Valjouffraya tłóczachu ßo k njemu, so bychu jeho postrowili a jemu ſ najmjeńscha ruku dali. To bě hibanje w ßudniskim salu, kajkehoż tam żenje hischcźe byko njebě. Wschitzy hladachu se sahańbjenjom a ſ wuskosczu na ßebje, so běchu we ßwojej wutrobje tak njesprawnje a wopacźnje ßudźili. Mnosy pak dźakowachu ßo też ßwěrnemu Bohu, so bě njewinowatych mużskich hischcźe w prawym cźaßu na tak spodźiwne waschnje wukhował. Ssudniske poßedźenje dyrbjesche ßo na pok hodźiny pschetorhnycź, so by ßo hnucźe a rosbudźenje ſ najmjeńscha trochu slehnyło. Hdyž bě ßo Jakubowa żona saßo shrabała a wón ßam ßo wokschewił, jednasche ßo saßo dale. Tsjoch wobskorżenych běchu mjes tym ſ jich rjeczźasow wußwobodźili, a jaßna radosczź ßo jim na wobliczu błyschcźesche.

Jakub Nakop, kotrehoż kóżdy snajesche a spósna, dosta nětkole najprěni ßkowo a rěčźesche: „Najprjedy dźakuju ßo miłosczіwemu Bohu, so je mi popschał, ßem dozpěcź w prawym cźaßu a wußwobodźicź ßwojeho lubeho nana a ßwojich bratrow ſ jastwa, ſ njesaßkużeneje hańby a ſ hrożazeho sahinjenja. A nětkole chzu tak derje każ móżu powjedacź, kak je ßo mi na pucźowanju wjedło. Tón krócź ßym dale hacź hewak wokoło pschischoł. Hdyž psched někotrymi njedźelemi posdźe wjeczor do Aubenaßa pschińdźech, běchu w hoscźenzu, w kotrymž hewak pschebywach, hižo wschě wokna cźmowe. Duż sakożich do druheho hoscźenza a hižo rano sahe tam stanych, dokelž chzych hakle potom na tym městnje rosnoschowacź, hdy budźichu tworv, wot mojeje żony skasane, dozpěke. W tym hoscźenzu nozowasche pucźowazy, kotryž mi na moju prósstwu list mojej żonje napißa. Tworv skasach wěso do swucźeneho hoscźenza, hdźež chzych, każ hewak pschezo, po wrócźenju sakożicź. Tak wopuschcźich, bjes teho, so bě tamny hoscźenzaŕ schto wo tym shonił, město Aubenaß hižo nasajtra, hdyž ßo dnische. Po ßwojim wobliczenju nadźijach ßo, so ßo tam bórsy saßo wrócźu. Tola nasche pucźe njejßu Boże pucźe. W měscźe Milhau, kotrež je něschto dźeńskich pucźow wot Aubenaßa sdalene, njejabzy skhorich a leżach bjes maka schěscź njedźelow cźeżzy khory. Běch hischcźe jara błaby a sprózny, hdyž ßo skóncźnje do Aubenaßa wrócźich. Hoscźenzaŕ ßo saströji a satorże, wuhladawschi mje. Hischcźe bóle pak ßo ja wustróżich a satorżech, shoniwschi wot njeho, schto bě ßo sa tón cźaß w mojej domisnje stało, a schto bě wón ßam psched ßudnistwom wuprajił. To ßo ßamo rosymi, so ßo ani wokomika njedlijach a tak rucźe każ móżno ßem khwatach, so bych hrożaze njesboże wot ßwojeje ßwójby wotwobrocźił. Hłuboko to wobżarowach, so bě pschipadna podobnosczź mjes njesbożownym a mjese mnu ßurowy podhlad sbudźiła. To wschak na wobżarowanje też wěm, so nan a bratsja też na mnje tukachu, so běch jich wóßła pokradnył. Ale wschehomózny Bóh je mi ßwědk, so ßym wot tejle słóscźe zyle ßwobodny a cźisty. Też je hischcźe we Valjouffrayu muż żiwy, wot kotrehoż ßym ßebi ßwojeho wóßła kupił. Schtoż je ßo stało, njehodźi ßo k wobżarowanju wjazy pscheměnicź. Ale to je ßo wěscźe po Bożej woli stało. Njech to nětkole pomha saßo sjednocźicź zyku naschu ßwójbu w měru a w lubosczi, każ je to prawje mjes starschimaj, bratrami a ßotrami psched Bohom a cźłowjekami!“

Nětkole ßo posběże cźesczowny pschedßyda pschißażneho ßudnistwa a rěčźesche k tym tsjom wobskorżenym. Wón rěčźesche hłuboko hnuty: „Wy scźe ßwobodni! Ale njesabudźcźe, so scźe ßami se ßwojim żiwjenjom podhlad sawinyli, kotryž je tak cźeżzy na waß leżał. Budźischcźe-li byli pobożnje a bohabojasnje żiwi, njebudźischcźe-li wuprajili tajkich hanjenjow a hroženjow: nichtó njebudźische ßebi na to pomyßlik, wam tak hrósbneho skutka dowěricź. Wy scźe błyscheli, schto je wasch ßyn a bratr nětkole powjedał. Njech je ßo jeho ßkowo wam do wutroby dobyło, so by ſ nětka bydlika luboscź a pschesjenosczź mjes wami!“

Ssudniziy postanychu, a poßedźenje bě skónczene. Ale nichtó njewuńdźe se sala. Jakub Nakop se ßwojej żonu khwatasche k ßwojemu nanej. Stary muż, kiž bě hacź nanajbóle rosbudźeny, wobjimasche a żohnowasche jeju ronjo horze ßylsy. Potom wobjachu ßo też bratsja a ßlubichu ßebi wutrobnu luboscź hacź do ßmjercźe. Wschitzy, kotsiž to widźachu, běchu ſ tym hłuboko hnucźi. A hdyž nětkole nan se ßwojimi tsjomi ßynami a ſ pschichodnej dźowku ßo sa ruku wjedźo se ßudniskeho sala wustupi a hdyž tak dźěchu psches město Grenoble, hladachu sa nimi se wschěch woknow ludźo wjeßeli a hnucźi. Ale kak wjeßelachu ßo hakle stara macź a dwě druhej

žonje, hdyž cźi pjeczo nětkole we wutrobnej pschesjenoscźi žo hromadźe domoj wróczichu a jim powjedachu, kak bě Bóh w prawym czażu žo postarał a wschitke horjo do sboža a radoscźe pscheměnił!

So njeby najmjeńschi žlěd podhlada we wutrobach wostał, bu bórsy na to też paduch wotkryty, kiž bě staremu mužej wóžka pokradnył. Pokhostachu jeho po krutoscźi sakonja. Ale ženje njeje žo wukopako, schtó je tón njesbožowny był, kotrehož běchu na swisskach hory Ramaža morweho namakali. Tola wujažni žo na požledku jako zyle bjesdwělne, so njebě žiwjenje ſ mordarskej ruku shubił, ale so bě jeho žněhowa lawina do bjesdna storhnyła. S wleczenjom po kamjenjach a skałach běchu sawěscźe tcź we wobliczu rany nastałe, kotrež běchu sa narěsane měli. Napadna sawěscźe wostanje podobnoscź postawy a drasty. Tola prěnischa njeje niczo tak wurjadne, so mohła žo na kóžde waschnje prěcź. A schtož drastu nastupa, je krajna drasta, kiž žo w tamnym kónzu trjeba, jara podobna na tamnu, kotruž maja w Sawojskej, Sardiniskej a w Hornjej Italskej. S tych krajinow žnadź njesbožowny běsche, wo kotrymž ani prjedy, ani posdźischo niczo žłyschecź njebě. Rubjeschko bě tajke rubjeschko, kajkež žu ſ wikowanjom w někotrych kónzach daloko rosschěrjene a husto trjebane.

Najlěpsche bě, so srudny podawk bjes žohnowanja njewosta. Nakopezy pscheměnichu ſ tamneho dnja žwoje žiwjenje a sadźerženje. Buchu bohabojasni a sprawni ludźo a běchu też nětkole mjes žobu we wutrobnym pokoju a w stajnej pschesjenoscźi žiwi. A duž mózachu shromadnje žo Bohu dźakowacź sa domapytanje a wježeli prajicź: „Bóh je wschitko derje scźinił, jemu czescź a khwalbu!“

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Direktor tudomneje realneje schule, professor dr. Olbricht, je žo sa direktora měschczańskeje realneje schule w Kamjenizy powołał.

— Pschedžyda Budyskeho hamtskeho žuda, wyschschi hamtski žudnik wyschschi justizny radźicźel Schuberth je po dołhej khoroscźi w Dražďźanach w tamnischej hojerni wumrjeł.

— Wot 1. julija je žo poniżeny porto sa póstske požyłki snutska městneho póstskeho wokrjeża na jeho prjedawschu wyšokoscź powyschił. Dwěnowopjenjezkowske póstske kharty móża žo dale wužicź, hdyž žo na nje kroschkowska snamka pschilěpi. Też žo hodźi, dwěnowopjenjezkowske snamki (marki) a kharty na póscźe saměnicź.

S **Hodźija.** Sańdźeny schtwórtk je Boże njewjedro pschede wšu do tsjoch telegrafowych žerdźow dyrko a je wobschkodźiło.

S **Darina.** Na tudomnym knježim dworje je schtwórtk popołdnju błysk do žylneho duba sajeł a jón rostschěskał.

S **Wjeleczina.** Schtwórtk tydźenja je pschi žylnym njewjedrje błysk do domskeho žiwnoscźerja Thuniga dyrił a njesapaliwschi do semje sajeł.

S **Pózkowow.** Pschi žylnym njewjedrje je schtwórtk popołdnju błysk do hródże kublerja Alwina Schlenkricha sajeł a jenu kruwu saraził. W twarjenju je wón wschelaku schkodu naczinił. S deschczom też krupy padachu, ſ kotrymiž žu pólne płody khětro schkodowałe.

S **Khróstawy.** W tak mjenowanym klóschtrskim hatku je žo žobotu 4lětny hólczk swudowjeneje schwalcže Heroldoweje tepił.

Se **Ssmjeczkez.** Schtwórtk tydźenja wjeczor je žo ſ Božim njewjedrom maživna hródź žiwnoscźerja Pětra Schołty sapaliła. Twarjenje je žo do cźista spaliło.

S **Rakez.** Kaž je tydźenja pschedžydstwo towarstwa žerbskich burow wosjewiło, směje wone žwoju lětuschu shromadźisnu jutsje njedźelu popołdnju w 3 hodźinach w tudomnym hoscźenzu „Sakskeho doma“. Knjes Soba tam wo dźěławoscźi poźledneho sakskeho žejma rosprawu poda. Duž budże shromadźisna sa kóždeho sajimawa, kotryž žo ſ naschimi krajnymi wobstejnoscźemi saběruje, hoscźo žu w shromadźisnje rad witani.

S **Porchowa.** Ssobotu je žo domske kublerja Wintera do cźista wotpaliło. Woheń je pjecża schěscźlětny žynk Winterowego pohoncża saparał.

S **Kamjenza.** Schtwórtk tydźenja wjeczor je Boże njewjedro do ville wyschka se Suckowa na wjerchowskej drósy dyrił a w jenej pschisenskej stwje wjerch sapalił. Na sboże bě móżno woheń poddużycź. Dale błysti dwaj wuhenjej, ponoschk schulskeho doma, jenu kruscheń a jenu brózeń trjechichu, tola njesapalichu.

S **Kamjenza.** Tudomny 20lětny žukelniski pomoznik Krausy bě njedźelu ſ někotrymi pscheczelemi wulět do sakskeje Schwizy scźinił. Na Bastajskich skałach Krausowi pscheczeljo pytnychu, so bě žo wón shubił, tola žebi njemózachu wujažnicź, hdże bě wostał. Duž dyrbjachu žo bjes njeho na domojpucź nastajicź. Bórsy po tym žu Krausowe cźełko na Rathenowskich sahonach namakali. Do hłowy běschtej jemu dwě ranje wuražene. Kaž žo sda, je Krawsa, ſ jeneje skały dele padnywschi, žo sarasył.

Se **Zitawy.** Schtwórtk wjeczor bě w Zitawje a wokolnoscźi satrasche krupobicze. Na tsjoch městnach w Zitawskej wokolnoscźi je błysk sapalił.

Se **Shorjelza.** Loni w dezembrje bě Khoczebuski žud sastanischczowego assistenta Stullgyža k jastwu na $1^1/_3$ lěta a wuhibarja Schmidta k jastwu na 1 měžaz sažudźił, dokelž běschtaj njesboże na želesnizy pola Hródka sawinowałoj. Wobaj běschtaj pschecźiwo wužudej pola khěžorstwoweho žuda w Lipsku revisiju sapołożiłoj, kotraž je žo sacźižła.

S **Czorneho Khołmza.** Pschi žylnym njewjedrje schtwórtk tydźenja psched wjeczorom mandźelska połbura Matěja Schołty a jeho 16lětny žyn a jeho macź psched deschczom do wobydlenja tudomneho ratarja Jana Ssmolerja cźeknychu. Hdyž pak běchu lědma do jstwy sastupili, błysk do jstwy dyri, kotryž ratarja Ssmolerja, jeho žonu, 13lětneho Schołczicź žyna, Schołtowu žonu a macź k semi porasy. Pytnywschi, so je do Ssmolerjez domskeho Boże njewjedro dyrko, žužod Czech do njeho pschiběża. Wón stwu se schwablowym dymom napjelnjenu a 5 wožobow, po sdaczu morwych na semi leżazych, namaka. Dźeżaczlětny Ssmolerjez a 16lětny Schołczicź žyn běschtaj njesranjenaj wostałoj. Hnydom sawołany lěkar połkuschenym wožobam hischcże tón žamy dźeń wjeczor wědomnje wróczi. — Pola ratarja Khrystiana Pětschika błysk do kólnje dyri, tola teho runja njesapali.

S **Jěžowa.** Tudomny wobžedžeŕ skały, Kapleŕ, je pjatk tydźenja czežko do njesboža pschischoł. Dokelž jedyn nabitk njewutjěli, chzysche jón wón wnwjercźecź. Pschi tym pak žo nabitk wutjěli a Kaplerjej wobliczo a wocźi straschnje srani.

Se **Sslepeho.** Wot meje hacź do oktobra tuteho lěta je w Dražďźanach na Brühlskej terrassy wustajeńza sakskich wumjełzow. W njej staj też dwaj Sslepjanskaj wobrasaj wot k. Krausy wustajenaj, a to: žerbska pschasa a Sslepjanske pokhowanje. K katalogej žu někotre ſ najrjeńschich a najsajimawischich wobrasow jako fotografije pschidate, mjes nimi też wobaj Slepjanskaj wobrasaj. Wobras „pschasa“ je tajke spodobanje na wustajeńzy sbudźił, so žo też jako „pohladniza“ (póstna kharta ſ wobrasom) pschedawa. To je sažo ſ nowa dopokas, kajkeho wulkeho a wožebiteho molerja žmy sa naschu žerbsku krajinu w knjesu Krausy dostali.

S **Hósdnizy** pola Mikowa. Sańdźenu póndźelu dopołdnja na pok jědnaczich hodźin na tudomnym knježim dworje na kruwańni woheń wudyri. Twarjenje, kotrež bě žo loni hakle nowe natwarikło, je žo wotpalikło.

Přilopk.

* Noshorjazy podawk je žo tele dny w Radebergu stał. Starschej běschtaj tam žwojeho tsilětneho hólczka do wobydlenja samkloj. S hrosu ludźo, nimo duzy widźachu, kak hólczk ſ woknom tsecźeho poskhoda na tsěchu won wuléty a pódla tsěschineho žkoba běżesche, žo też ras sakopny, tola žo pschezo na nohomaj sdźerża, kamuschki ſ tsěschineho žkoba (ryny) bjerjesche a je na drohu dele mjetasche a žo nakhilowasche, so by sa nimi hladał. Kóždy wokomik móżesche dźěczo dele padnycź. Na sboże pschihladowarjo směrom wostachu a dźěczo njestróżichu, tak so wono ſ pomozu druhich ludźi saže ſ měrom do jstwy saléże.

* (S revolvrom hrožazy automobilist.) W Dražďźanach studowazy italski hrabja Franco di Akontaglian ſ Florenza njedźelu na jěsbje do Liberza pola Einsiedela pschi cźěskej mjesy ſ automobilom jene dźěczo pschejědże, kotrež žo cźežko srani. Hdyž chzysche žo lud do automobilista ſ pukami dacź, wón revolver wucżeże. Jeho sajachu a wokrjeżnemu žudej w Friedlandże pschepodachu. Tam jeho mjeno sapiżachu a jeho potom puschczichu, so bychu jeho posdźischo psched žud žadali.

* (Prozeż dla wotrubjeneje ruki.) Pschi jenym sozialdemokratiskim ropocże je 19. haprleje we Wrótžławju w Pósnańskej drósy jedyn njesnaty poliziſt dźełaczerjej Biewaldej lěwu ruku wotrubnył. Biewald je na to Wrótžławsku měschczańsku radu na płaczenje renty na czaż žiwjenja wobskorżił. Měschczańska rada je žo sarjekła płaczicź, dokelž Biewald poliziſta njemóże mjenowacź, kotryž je jemu ruku wotrubnył. Ssud je wobsamknył, žo najprjedy sa tym wobhonjecź, hacź je na Pósnańskej drósy krótko do wutrubnjenja ruki hara była, abo hacź je tehdy hołk hižo skónczeny był.

* (Spizy želesnizarjo.) Na želesniskim sastanischczu w Eberswaldże w Pruskej tele dny w nozy w 12 hodźinach něhdże

30 woßobow na cźah cźakasche, so bychu ſ nim do Barlina jěke. Cźah drje pschijědźe a sasta, tola žadyn sastojnik ßo njepokasa, kotryž budźische durje k perronej wocźinik a jěsdne khartki pschedźěrkowak. Cźah saßo wotjědźe. Hakle hdyž pol hodźiny posdźischo cźah ſ Barlina pschijědźe, ßo durje wocźinichu. Pucźowarjo shonichu, so běchu sastojnizy prjedawschi cźah saspali. Na sastanischcźu wostajeni pucźowarjo móžachu hakle ſ blížšim cźahom a ſ wjelehodźinskim sakomdźenjom wotjěcź. Derje jenoż je, so ßo se saspanoscźu sastojnikow njeje podobne njesboże stako kaž loni pola Hródka. Tu ßu sastojnizy pak dundali, pak ßo ſ dźělom pschejara napinali.

* (Hamburgska Michalska zyrkej ßo wotpalika.) W Hamburgu je ßo 3. julija jena ſ najwjetschich tamnischich zyrkwjow, Michalska zyrkej, wotpalika. Woheń je w cźaßnikowej komorje, kotryž ßo hižo wjele njedźel porjedźowasche, nastak. Popoldnju w 3 hodź. ßo 131 metrow wyßoka wěża saßypny a na stronu k Jendźelskej planzy padźe. S wěže ßo woheń na zyrkwinu tšěchu rosscheri a ßo wot tam do snutskownoje zyrkwje pschedobu. Zyrkwiny inventar a zyrkwine knihi ßu ßo wukhowake. Khěže pschi jendźelskej planzy, k kotrejž wěža padźe, ßo sapalichu. W mjerwjeńzy schtyrischoßnych twarjenjow bě wukhowanske dźěło njemóžne. Do ßo seßuwane twarjenja a khody ßu tak wuske a saschmatane, so ßo haschenje jara poczeżuje. — Pólny telegrafist, na wěži strażowazy, dwaj mechanikaj a jedyn cźaßnikaŕ ßu ßo na wěži spalili.

Wo wohnju ßo dale pische: Pschi wohnju Michalskeje zyrkwje je jenoż wěžnik Beule žiwjenje shubił. Popołdnju 22 mjeńschinow po 2 hodźinomaj wón hlownej wohnjowej straži wosjewi, so je wulki woheń we wěži nastak. Potom wón se ßwojeho wyßokeho strażischcźa dele stupasche. To bě 16 posthodow. Tsi posthody wón dele pschińdźe, tu jemu płomjenja pucź salehnychu. Tam jeho hischcźe widźachu, kak wón ſ woknom k ßwojemu bliskemu wobydlenju hladasche. Potom je drje ßo wón pak sadußył, pak je jeho płomjo hrabko. Wón bě ßwěrny sastojnik, kotryž bě hižo 30 lět na ßwojim městnje stak. Cźi tsjo rjemjeślnizy, kotsiž běchu we wěži byli, ßu ßo wukhowali. — Pschicźina wohnja je nětko snata. Pschi letowanju koprowych platow na wěži je ßo jena płata žahła scźinika. S tym je ßo schpundowanje sapaliko. Wěžnik Beule nochzysche tónle woheń wosjewicź, ale ſ wěžineho wódneho ßuda wodu na woheń liny. Sa 5 mjeńschinow wyßoke płomjo se schpundowanja ßapny. Wěžnik na to woheń wosjewi. — Wukhowake ßu ßo ßlěborne ßudobja, dale stare pißma ſ poskoczaneje wěžineje kule, kotraž dele padnywschi ßo do dweju pokojzow rosrasy. Michalska zyrkej njeje pschе wohnjowu schkodu sawěscźena, jenoż inventar je ſ 150 000 hriwnami sawěscźeny. Pschi Jendźelskej planpy, k kotrejž je wěža padła, je ßo 12 khěžow do cźista a 20 ſ dźěla spaliko. W jenej tworowni je jedyn tepjeŕ ßmjercź w płomjenjach namakał. Wohnjowa schkoda ßo na 7 milijonow hriwnow woblicža. — Saksti kral je ſ wohnjom potrjechenym wobydlerjam 500 hriwnow darił.

* (Rubježny nadpad w żelesnischkim cźahu.) W żelesnischkim cźahu, kotryž wutoru w nozy ſ Barlina do Nordinega jědźesche, je ßo rubježnisti nadpad skucźił. Hdyž bě cźah wokoło 1 hodźiny ſ Rathenowa wujeł, na dobo sababjeny mužski do kupeja stupi, w kotrymž tajna radźicźelka Nollowa, jejnej dźěsćji a jejna sababjerka jědźechu. Muž bě do dołheho płaschcża sawaleny, jeho wobliczo bě cźornjene a ſ dźěla ſ masku pschikryte, kotraž jenoż wocźi njesakrytej wostaji. Pschikrywy kupejoweje lampy sběhnywschi wón revolwer wucźeże a na tajnu radźicźelku Nollowu sawoła: „Pjenjesy, abo ja tšelu!“ Wustróżena žona rubježnikej tsi stohriwnowske papjery pschepoda. Tón pak snapschecźiwi: „To njedoßaha. Wy macże hischcże wjazy. Dajcże, abo ja tšelu!“ Na to radźicźelka ßwoje poßlednje schtyristowhriwnowske papjery wuda. Sababjeny ßo potom k dźěsćzomaj wobrocźi, kotrejž dyrbjeschtej jemu teho runja ßwojej pjenježnej móschniczzy pschepodacź. Wonej 2 hr. 25 np. a 3 hr. wopschijeschtej. Też sabawjerka dyrbjesche ßwoju móschniczku ſ 9 hriwnami wudacź. Potom rubježnik kupejowe durje wocźiniwschi ßo do cźmy shubi. Radźicźelka ſ cźaha w Stendalu stupi a podawk hnydom poliziji wosjewi. Hacź dotal pak ßo hischcże njeje poradźiło, błěd sa rubježnikom namakacź.

* Se schwabliczkami hrajkajo je ßebi jedyn do wobydlenja samknjeny tsilětny hólczk w Pallisadowej drósy w Barlinje drastu sapalił. Sso se schule domoj wróczíwschi jeho bratsja jeho w kuchini ßrjedź płomjenjow na schpundowanju leżazeho namakachu, mjes tym so woheń ſ poßleschczow ßapasche. Hólza mrějazeho do hojeŕnje donjeßechu. — Zyle podobne njesboże je ßo w Lausy stało. Tam je ßebi jena tsilětna holczka, kotraž na drósy se schwabliczkami hrajkasche, drastu sapalika a ßo straschnje wopalika. Też rucże sawołana dźěsćzowa macź ßebi pschi haschenju straschnje ruzy wopali.

* 5 milijonow hriwnow, jako njewoczakane herbstwo je 52 woßobam w Barlinje pschipadło. W cźeźkich myßlach bě ßo loni jena 84 lětna wudowa satělika, kotrejž jena khěža pschi nowym torhoschczu ßkuscheshe. Bórsy po tym swudowjeneje njewoženjena 60 lětna jenicźka dźowka wumrje. Pschi sapißanju jejneho sawostajenstwa ßo herbjo njemało pschеßlapichu, hdyž shonichu, so je ßo pódla papjerjanych pjenjes něhdże sa 52 milijonow hódnostnych papjerow namakało.

* W Meiderichu pola Essena běschtaj dwaj hólzaj wuhlo sběrajo pod wosy żelesnischkeho cźaha saléskoj. Hdyž tutón wotjědźe, ßo jedyn hólz pschejědźe, mjes tym so ßo druhi cźeźko srani.

* (Pschekschiwjeŕ cźeknył.) Sozialdemokratisti generalny swjask w Němskej je w Münsteru njesprawneho pokkadnika měł. Tutón je 25,000 hriwnow swjaskowych pjenjes pschekschiwiwschi do Hollandskeje cźeknył.

* S krupobicźom ßu ßo wßy Staffelbach, Stettfeld, Roßstadt a Lauterbach a krajina pódlu reki Maina hacź do Mainleuse cźeźko potrjechike. Krupy kaž kurjaze jeja wulke padachu a ſ wjetscheho dźěla wschě pólne płody snicźichu.

* Njewjedra, sliwki a krupobicźe ßu Pósnansku a pschimjesowazu wjeczornu Prusku potrjechike. W Klarheimje, Wudschinje a na druhich městnach je ßo wjele woßobow na polu ſ błyskom sarasyło. Mnohe twarjenja na wßach ßu ßo ſ błyskom spalike. Schkoda na polach je njeßměrnje wulka.

* (Ssamomordarstwo psched frontu.) S Metza pißaju: Hdrž komandowazy general 173. pěschi regiment wobhladowasche, jedyn wojak ſ paradneho postajenja wustupi a ßo ſ rosbuchanskej patronu satěli. Wón bě ßo pjecża żiwjenja nabył, dokelž bě ßo husto ſ arrestom pokhostak. Psched někotrymi dnjemi bě jemu macź w Dortmundże wumrjeła.

* Zakoßne ßamomordarstwo je w Freibergu 59lětny hórnik Bellmann skucźił. Wón ßebi do huby dynamitowu patronu tykny a ju potom sapali. Ssamomordarjej ßo hłowa rostorha. Jeho cźeło do cźełownje donjeßechu. Tam jo Bellmannowa mandźelska, kotraž bě na poliziji wosjewika, so je ßo jejny muž shubił, spósna. Wón 8 dźěcźi sawostaji. Cźeho dla je ßebi żiwjenje wsak, njeje hischcże snate.

* (10 woßobow se ßłónzom ßo sežahako.) W połnóznej Amerizy satraschna horzota ludźi cźeßni. Něhdże 50 woßobow je ßo se ßłónzom sežahanych do hojeŕnjow pschinjeßko. Dźeßacź ſ nich je wumrjeło. Też w druhich městach je ßo wjele ludźi se ßłónzom sežahako.

* (S błyskom saraženi.) W Reichenawje pola Johanngeorgenstadta w Rudnych horach je błysk w sahrodnej verandże hoscźenza „Sakskeje Schwizy“ tsi woßoby, hoscźenzarku Hofrichterowu, krawza Preislera a herza Maßopusta sarasył. — W Naudorfje pola Zwikowa je Boże njewjedro 30lětnu dźowku kublerja Tetznera sarasyło.

* Satraschne krupobicźe je pjatk krajinu pola Weißenfelsa potrjechiło. Ssad, gurki a żita ßu sniczene. Krupy kaž kurjaze jeja wulke padachu a w sahrodnistwach wjele tyßaz woknowych schkleńzow rosbichu. Krupy tak huste padachu, so ßo na jich praskot poßłuchasche, kaž so bychu wojazy ſ tšělbami tšeleli. Krupy ßu wjele huß, kur a hołbjow sarasyke. Wone něhdże dźeßacź mjeńschinow dołho padachu. — Też Freibergske strony ßu cźeźko ſ krupami cźerpike. W Dittmannsdorfje pola Saydy błysk 12lětnu dźowku murjerja Größela mori a jeho brózeń sapali. — W Sadisdorfje pola Dippoldiswalde je ßo swudowjena Weinholdowa ſ błyskom sarasyła, jejny dom wotpali. S krupobicźom ßu niz jenoż żita, ale też běruy schkodowake, kotrychż selo je do zyła rosbite.

* Do lěhwa pola Zeista w Hollandskej ßobotu ſ dobom dwaj błyskaj dyrischtaj, ſ kotrejuż jedyn do pěscheje krajneje wobory a druhi do pionerow slecźi. S pěschkow ßo 14 woßobow srani, ſ pionerow ßo 3 mużojo morichu a 13 ßo sranichu, mjes nimi 7 cźeźko.

* Njeskutk żarliwosćże je ßo w Parižskim pschedměsćże Buttes-Chaumont skucźił. 26 lětny bankowy sastojnik Derno ßo ſ mosta Buttes-Chaumonteskeho parka do hłubiny cźißny. W drasćże jeho cźeła list namakachu, w kotrymž wón pißasche: „Pschileżaza stofrankowska papjera je sa pohrjeb mojeje żony postajena“. Polizistojo do Dernoweho wobydlenja khwatachu a tam Dernowu żonu we kožu morwu leżazu nadeńdźechu. Derno bě ßwoju żonu, na kotruż tukasche, so je jemu njeßwěrna, se żarliwosćzu skónzował.

* Žałoßne njeſboże na żeleſnizy je ßo pola Salisburya w Jendżelſkej njedżelu ſtało. Jedyn ſpěſchny cžah do jeneho tworowego cžaha ſajědże. 23 cžłowjekow je ßo pſchi tym morilo. Puczowarjo běchu do Plymoutha ſ Ameriki ſ parnej łódżu „New-York“ pſchijěli. Mjes puczowarjemi na parnej łódźi běſchtaj tež New-Yorkſki měſchczanoſta a jeho mandżelſka. Taj pak ſ łódżu ſ Plymoutha do Southamptona dale jědżeſchtaj a ßo tak ſtracha ſminyſchtaj. Pſchi ſraženju ßo někotre woſy ſpěſchneho cžaha do zyka rosraſychu. Morwi a ſranjeni mózachu ßo jenoż ſ najwjetſchej prózu ſ rospadankow wucžahnycź. Lokomotivnik ßo ſe żałoßnym woßudom podeńdże. Se ſatraſchnym ſtorkom we wokomiku ſraženja ßo wón pſches hkowu do wohnja cžißny, w kotrymż ßo żiwy ſpali. Jedyn puczowař ßo pſches rosbity woſowy kryw 10 metrow wyßoko do powětra cžißny a na rospadanki padnywſchi ßo cžežko wobraſy. Rosbitki ßo ſapalichu a wjele woßobow ßo mori.

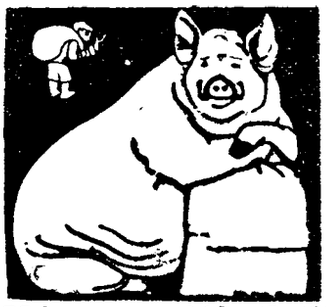

Pizowanſki kalk

wot **Brockmanna** w **Lipſku,**
ſnamjo A a B,
teho runja **ſczinowe pleczenje, ſczinowe hoſdże** a
ſazynkowany grot
po fabrikiſkich płaczišnach porucża
Emil Dietrich w **Lětonju.**

Tuczne ßwinjaze mjaßo punt po 75 np.,
ßadło pſchi 3 puntach punt 70 np.,
połcz, cžerſtwy pſchi 5 puntach punt po 75 np.,
połcz, ßuſcheny pſchi 5 puntach punt po 80—85 np.,
ßuſchene mjaßo punt po 80 np.,
dobru kołbaßu punt po 60 np.,
běłu kołbaßu pſchi 3 puntach po 70 np.,
mettowu kołbaßu, pſchi 3 puntach po 70 np.,
kobołkawu kołbaßu pſchi 3 puntach po 70 np.
porucża
Richard Nierth
na ßerbſkej haßy 18 pſchi ſtarych kaſarmach

Deſtillazija Adolfa Rämſcha naßlěd.

(mějeczel Max Kirschner)
w Budyſchinje pſchi butrowych wikach
— 1868 ſałożena —

porucża ßwoje daloko a ſchěroko ſnate wubjerne ☛ **likery** ☚ k kwaßam, kſchczišnam a druhim ßwjedżeńſkim ſkładnoſczam w cžwizach a po waſy. Woßebje dobre ßu dwójny **różowy, nalikowy, hońtwinſki a jadroſelowy, hornjołużiſki, żołdkoſelowy ſeleny** a **cžetwjeny, zitronowy, wiſchnjowy, malenjowy, prußnizowy** a **korwejdowy.** Dale **naturſkokorwejdowy,** dobry **żitny** a **cžiſty** cžißko 1 a 2.

Ezwizy k pjelnjenju ßo wupożczuja.

Naumannowe
jěſdne kola
a ſchijaze maſchiny

ßu pſchipóſnate najlěpſchi wudżěłk.

Saſtupjeŕ:
wumělſki jěſdżeŕ **Marſchner**
w Budyſchinje na Nowoſalzſkej dróſy 36.

Hiſchcze ženje ßo ßłyſchało!

Najlěpſche **mantle ſa jěſdne kola** po 3 mk. 75 np.,
najlěpſche **ſchlawchi ſa jěſdne kola** po 2 mk. 75 np.,
jenoż najlěpſcheje drużiny,
każ tež wſchu ☛ **potrjebu ſa jěſdne kola** ☚
po najtuniſchich płaczišnach porucża

Ota Büttner

pſchedawarnja koże, cžerjeńſkich rjemjenjow a techniſkich gumijowych wężow
w Budyſchinje pſchi hkownym torhoſchczu 9.

Pſcheßadżowanje kubła a leżomnoſcze.

Wutoru 10. julija dopołdnja wot **10** hodżin maja ßo pólne a łucżne ſahony, k Scholcžiz kuble w **Trjebjenzach** ßłuſchaze, na pſcheßadżowanje pſchedawacź. Teho runja ßo tam tón ßamy dżeń ſbytne kubło, dżělene abo zyke, pſcheda. Kubło je 74 kórzow wulke

Shromadżiſna budże w Schmidtez hoſczenzu tam.

Wobßedżerjej:
E. Säuberlich. H. Keller.

Podpiſany ma
ßrjedu 11. julija 1906 popołdnju $^1/_2$3 hodżin
Madlenje Thereſy ſwudowjenej **Krügerowej** w **Krakezach** ßłuſchazu **ſahrodniſku żiwnoſcź** kat. cžißko 7 ſa Krakezy, něhdże 12 kórzow wulku, ſ 131,47 dawſkimi jenoſczemi a 3060 hriwnami wopalneje kaßy wobcžeżenu, ſ inventarom abo bjes njeho ſ wuměnjenjemi, w termiji woſjewjomnymi, na **měſtnje ßamym dobrowólnje na pſcheßadżowanje pſchedawacź.**

Żiwnoſcź ma wubjerne pola a je bjes hoſpody a wumjenka, tež móża ßo 3500 mk. twjerdże ſtejacych hypothekow pſchedewſacź.

Prjedy teho je dowolene, ßebi leżomnoſcź w kóżdym cžaßu wobhladacź.

Hermann Liebsch, aktuar ſw. ßł.,
pod pſchiſßahu wſaty a ſjawnje poſtajeny pſcheßadżowař.

Mały katechismuß,

ßerbſko-němſki,
je ſaßo doſtacź
we wud. **Serb. Nowin.**

J. a E. Koban

w **Budyſchinje**
pſchi żitnych wikach 4
(w Seehez reſtaurantu „Germania“).

Expedizija

ſa pißomne dźěła w kupnych, diſmenbraziſkich, hypothekſkich, teſtamentſkich a ſawoſtajenſtwowych wězach atd.

Rěcžimoj tež ßerbſki.

Do Rakez!

42% pizowanſki kalk, pſcheńcžnu muku, hachtl po 85 np., $^1/_4$ zent. po 3 mk. 40 np., **jerje,** po 4 np., mandel po 50 np., **łój,** punt po 55 np.
ſłótnu ßół, zentnař po 200 np.
porucża
Ernſt Czech w Rakezach.

Cžerſtwy łój, punt po 40 np., **ßuſcheny ßwinjazy brjuch,** punt po 80 np., **ßadło** po 70 np., **dobru kołbaßu** po 60 np., **mettowu kołbaßu** po 70 np., **kołbaßowy tuk** po 48 np., **połcz** po 83 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow tuńſcho porucża
Ota Pětſchka na żitnej haßy.

Najlěpſchi ßuſcheny tolſty połcz

punt po 80 np., pſchi wotewſaczu 10 puntow po 75 np. porucża
O. Eigner, rěſniſki miſchtr
na ſwonkownej lawſkej haßy 1.

Na ßudniſtwje w Budyſchinje ma ßo na dyrbjeńſke waſchnje na pſcheßadżowanje pſchedawacź: 11. auguſta dopołdnja w 10 hodż. **khěżna leżomnoſcź** cžißko 14 w Sarěczu, na mjeno Jurja Lehmanna ſapißana, 3,5 ara wobßahaza a na 1800 mk. takſěrowana.

Nowy porjad
Božeje ßłužby

je po **3 np.** we wudawarni Serb. Nowin doſtacź.

---

15 000 hriwnow

ßo na prěnju hypotheku pyta pſches rěcźnikow
Weſſera a Spitznera w Budyſchinje
pſchi nowych hrjebjach 16.

Hoſpodarſki wós

lohki jenopſcheżny ma na pſchedań **Br. Urban** w Trjebjenzach.

Domjazeho njeměra dla ßym nuſowany, ßwoju **żiwnoſcź** cž. **70** w **Barcze** ſe żiwym a morwym inventarom a ſe ſtejatymi żnjemi hnydom pſchedacź. W żiwnoſczi ßo 4 krowy, 1 jałoja, por ßwini, hußy a kury namakaju. Wſcho dalſche je pola wobßedżerja ſhonicź.

Khěża ſe ßadowej a ßadżenſkej ſahrodu je khoroſcże dla w **Raſchowje** cžo **14** na pſchedań.

W **Rachlowje** pod Cžornym Bohom je **żiwnoſcź** cžißko 39 ſ 24 kórzami pola, łuki a lěża a rjanej ßadowej ſahrodu, ſ 172 dawſkimi jenoſczemi wobcžeżena, ſe żiwym a morwym inventarom khorowatoſcże dla na pſchedań.

Kuchańki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy a tajke k ßwinjom, hródżne dżowki ſ wulkej mſdu, ßrěnkow, rólnych pohonczow do tudomnych a Draždżanſkich ſtron pyta pſchiſtajeŕka **Görlichowa** na ſchulſkej dróſy 7 ſ napſchecža theatra.

Protektor Se Majestät der König v. Sachsen

DRITTE DEUTSCHE KUNST-GEWERBE-AUSSTELLUNG

DRESDEN 1906

12. MAI – 31. OKT.

•KUNST•KUNSTHANDWERK•KUNSTINDUSTRIE•

ILL. AUSSTELLUNGS-ZEITSCHRIFT D. D. BUCHHANDEL

Sa njewjesty!

Sserbſke a němſke

ſpěwarſke,

jara kraßnje ſwjasane a ſe wſchelakim wudebjenjom wupyſchene,

w czelazej koži hižo **po 6 hr. 50 np.,**
najjednorische = = 2 = — np.

ßu dostacź **we wudawarni Serbskich Nowinow.**

Mała ziwnoſcź cźißko 13 w **Koßlowje**, $9^1/_2$ kórza wulka, na dalſche hoſpodarjenje derje pſchiprawjena, je ſe ßwobodneje ruki na pſchedań. Dalſche je pola wobßedźerja tam ſhonicź.

Dowěrna **ßłużobna holza** ßo ſ 12 mk. měßacźneje mſdy pyta pſchi **nowych hrjebjach 6** po 1 ſkhodźe.

K 1. auguſtej 14—16 létnu

ßłużobnu holzu

pyta mandźelſka ſubjazeho lěkarja **Strobela** na ſchulſkej haßy 7 po 1 ſkhodźe.

Sſłużobna holza

ßo k 1. auguſtej ſ dobrej mſdu pyta na rózku **Pauliſkej drohi 27** na rózku Jurjowej dróhi (Georgſtr.).

Pſchiſtojnu **holzu** do lohkeho domjazeho dźěła hnydom abo k 15. julijej do ßłużby pyta **Klara** ſwud. **Nowakowa** na ſnutſkownej lawſkej haßy 8.

Stara žona ßo jako **pěſtończa** k dwěmaj dźěſćomaj do ſchoßejoweje khěže na **Małowjelkowſkim ſchoßeju** pola Cźichońz pyta.

Holza do khlamow ßo hnydom abo k 1. auguſtej pola pſchekupza Hädika w Njeßwaczidle pyta.

Starſcha ßłużobna holza ßo do lohkeho domjazeho dźěła hnydom abo poſdźiſcho pyta w parnej zyhelnczi w Tſjoch Hwězdach (Dreiſtern) pola Budyſchina.

Knježu kuchařku

bórſy k naſtupjenju pyta knjejſtwo w Delnim Wujeſdźe.

Guſtav-Adolfſki ßwjedźeń w Njeßwaczidle

10. julija 1906.

Cźeſcź, dźak a khwalba budź Cźi
O kralo zyrkwje ßwojeje, ſdata,
Na wutrobnych trunach hrata
Wot žiwej' płódnej' luboſcze
We zyrkwi evangeliſkej,
We woßadźe dźenß ßwjedźeńſkej.

Pſches Khryſta ſbóžnoſcź dostawamy,
My ſwjeßeleni wěrimy;
My wěczny evangelij mamy,
Troſcht Božej' hnady mamy my;
Sslub Boži, měr we Khryſtußu
Je ſa pokutnu wutrobu.

Ty wuſnaj wěru ßwojom' Bohu,
Ju ſtejo ſpěwaj ſ khěrluſchom!
Měj wopor Bohu, khwalbu nowu,
Kaž halleluja, hamjeń Jom'!
Wſchak cźiſte Boże ßłowo je
A ſakrament nam ſkhowane.

Deb wſchitkich w njebju wěczna króna,
Kiž ſa Twój ſkutk ßo bědźachu,
Cźi pola twojoh' ßwjatoh' tróna
A jim dźak damy ſ luboſcźu,
Ryćerjo w naſchej ßrjedźiſnje
Nam wěrnoſcź, pucź a žiwjenje.

Haj, naſchu zyrkej ſdźeržiſch ßebi,
Jej' drohe, ßwjate kubła wſchě.
Njech na wutrobu kładź'my Tebi
Dale wſchěch khudych bratrow my,
Nětk kóždu nowu woßadu
We zuſnych krajach cźerpjazu.

Kiž w ßwojej ßwjatej zyrkwi cźiniſch,
O Jeſu, džiwy dobroty,
Jich ſkóržbu nowy khěrluſch ſcźiniſch,
Ty Knježe, ſ tobu chzemy my
Jim póßłacź dary ſ luboſcźu,
We wěrje ßwěrni Bohu tu.

Kiž Twojej zyrkwi nětk prjódkſteja,
Tych próžu žohnuj ſe ſbožom,
Hacž dźak, cźeſcź, khwalbu ſanoſcheja
Wſchě ludy Bohu ſ wjeßelom;
Haj w njebju zyrkwi dobycźa
Cźi wyſka naſch halleluja. Hamjeń.

H. H. ſ L.

Gustav-Adolfski ßwjedźeń

w Njeßwaczidle

da-li Bóh **wutoru 10. julija 1906**

w **2** hodź. **ßerbſke ßwjedźeńſke prědowanje:** k. farař Domaſchka ſ Budeſtez;

w **4** hodź. **němſke ßwjedźeńſke prědowanje:** k. konſiſtorialny radźicźel ſuperintendent D. Dibelius ſ Draždźan.

S próſtwu: kſcheſcźijanſzy poßłucharjo chzyli ßo ſ luboſcźu k Jeſußej a k wbohim bratram w roſprószchenju bohacze ſeńcź, pſcheproſchuje wutrobnje

zyrkwine prjódkſtejerſtwo.
F. Jakub, farař.

Tow. Sserbſkich Burow.

Po wobſamknjenju poßlednjeje hłownje ſhromadźiſny budźe **lětuſcha hłowna ſhromadźiſna njedźelu 8. julija** popołdnju w **3** hodź. **w Rakezach** w hoſcźenzu „ſakſkeho doma" (pſchi dróſy).

Dnjowy porjad: 1. Sliczbowanje, 2. pſchednoſchk knjeſa ſapóßłanza Soby, 3. namjety.

Ssobuſtawy a hoſcźi najwutrobniſcho pſcheproſchuje

pſchedßydſtwo.

Serbske towarſtwo w Khwaćicach

změje **njedźelu 15. julija** popołdnju w 4 hodźinach swoje **měsačne posedźenje.** Přeprošujemy wšě sobustawy a hosći, wosebje pak tych, kiž chcedźa zastupić a su so hižo zamolwili.

Předsydstwo.

Hnydom abo poſdźiſcho ßo pſchezo ßłużobne, kuchińſke a ſtwińſke holzy, dźowki, ßrěnzy a kruwarki, kuchařki, pſchedawařki a ſchwalcze a hoſpoſy pytaju.

Darmotna wukaſarńja dźěła
w Budyſchinje na Moltkowej dróſy 21,
wotewrjena rano wot $^1/_2$8—1 a 4—$^1/_2$8 hodźin wjeczor.

Deſkowany wós

nimale nowy, je w **Njeßwaczidle** cźißko **45a** na pſchedań.

Tež je tam **wobydlenje** na pſchenajcźe.

Kóń, 9 létny cźornak, 170 cm wyßoki, dobry rólny kóń je dla pſchiſtłodźenja na pſchedań w **Jeſchizach** cźißko **6.**

Ložo ſ matrazu

je tunjo na pſchedań na **Schäfferſkej haßy 23** delka.

Kruwa,

bliſko k wocźelenju je na pſchedań w **Rachlowje** cźißko **40.**

Murjerjo a dźěłacźerjo

ßo pſchijimaju na młynowym nowotwarje we Wownjowje.

Julius Körner.

Dźěłacźerjow

do lěcźneho a ſymſkeho dźěła pytaju

tonowe jamy we Wětrowje pola Njeßwaczidła.

Pilni ſchtrychowarjo a dźěłacźerjo

ßo pytaju w **Meſchicźanſkej zyhelnczi.**

Někotre khmane

dźěłacźerki

pſchi wulkej mſdźe hnydom dźěło namakaju

w Budyſkej ſtanzowarſkej a emaillěrowanſkej dźěłarni

Blechſchmidta a Stelzera.

Dźěłacźerſka ßwójba

ßo bórſy do ßłużby ſe ſwucźenej dobrej mſdu, darmotnym wobydlenjom a běrnazym polom pyta. Sso ſamolwicźna **knježim dworje w Brěſy** pola Žicźenja.

Po ſměrzowym ſjednanju wobžaruju ſranjaze ßłowa pſchecźiwo **Hanje Brudermannowej** w Rakezach rěcźane a je wrócźo bjeru.

W Rakezach, 5. julija 1906.

Lena Ramſchowa
rodź. **Laſerez.**

(K temu cźißłu pſchiloha.)

Pschiloha k czišlu 27 Serbskich Nowin.

Ssobotu 7. julija 1906.

Placzišny rěsneho skotu na Drježdžanskich skótnych wikach

3. julija 1906

Placzišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha		Rěsna waha	
	hr.		hr.	
Woły:				
1. polnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	41	43	76	78
awstriske	42	45	78	81
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	38	40	72	75
3. žrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	35	37	66	71
4. žnadnje pizowane kóždeje starosty	30	33	60	64
Jałojzy a krowy:				
1. polnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	38	41	68	72
2. polnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	35	37	65	67
3. starsche, wukormjene krowy a žnadnje wuwite mlódsche krowy a jałojzy	32	34	60	64
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	28	31	56	59
5. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	--		52	54
Byki:				
1. polnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	41	44	72	75
2. žrěnjo pizowane, mlódsche a derje pizowane starsche	38	40	69	71
3. žnadnje pizowane	35	37	64	68
Cželata:				
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	48	50	76	80
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	45	47	73	75
Swinje:				
1. polnomjaßne lěpschich raßow a jich skhižењow w starosty hacž do 1¼ léta	52	53	69	71
2. mjaßne	50	51	67	68
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	46	49	62	67

Placzišna žitow a produktow w Budyschinje a Bubin.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2151 měchow	W Budyschinje 30. junija 1906. wot hr	np.	hacž hr.	np	W Bubin 5. julija 1906. wot hr.	np.	hacž hr.	np
Pschenza běła	—	—	—	—	8	68	9	—
" žołta	8	53	8	59	8	38	8	68
Rožka	7	75	7	88	7	75	7	85
Jeczmjeń	7	65	8	—	7	33	8	—
Wowß	8	80	8	90	8	10	8	50
Hrósch	10	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	50	10	—	8	—	9	—
Jahły	15	—	16	—	14	—	15	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Berny	1	60	2	10	1	50	2	—
Butra 1 kilogr.	2	10	2	30	2	10	2	40
Pschenična muka 50 "	9	25	18	—	—	—	—	—
Ržana muka 50 "	9	25	13	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	—	2	70	2	—	2	50
Ssloma 100 "	3	60	3	80	18	—	22	—
Proßata 990 schtuk, schtuka	11	—	29	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	5	60	5	25	5	60
Ržane wotruby	—	—	5	75	5	50	6	—
Pschenčny gris 50 kilogr.	—	—	5	75	—	—	—	—
Ržany gris	—	—	6	60	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenza (žołta) wot 8 hr. 59 np. hacž 8 hr. 75 np, rožka wot 7 hr. 80 np hacž 7 hr. 94 np., jeczmjeń wot — hr. — np. hacž — hr. — np, wowß wot 8 hr. 40 np. hacž 8 hr. 60 np

W Budyschinje placzeschе: korž pschenzy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta 14 hr. 48 np. hacž 14 hr. 63 np., korž rožki po 160 puntach 12 hr. 49 np. hacž 12 hr. 59 np., korž jeczmjenje po 140 puntach 10 hr. 71 np. hacž 11 hr 20 np.

Wiczne placzišny w Kamjenzu

28. junija 1906.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 20 np. hacž 7 hr. 60 np., pschenza wot 7 hr. 80 np. hacž 8 hr. 20 np., jeczmjeń wot 7 hr. — np. hacž 7 hr 50 np, wowß wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 50 np., jahły wot 13 hr. — np. hacž 14 hr. — np. hróch 12 hr. — np., žyno 1 hr. 80 np., běrny 2 hr. 20 np., sloma (600 kilogr.) 18 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 1 hr. 90 np. hacž 2 hr. 40 np.

Wjedro w Londonje 6. julija: Rjane a horzo.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje 4. njedželu po žwjatej Trojizy rano w 7 hodž. duchowny Tischer němsku spowjednu rěč, ½9 hodźin farar Räda němske a w 10 hodž. žerbske prědowanje. — Popołdnju ½2 hodźin budże katechismusowe rosrěčenje se žerbskej mlodźinu. — Tydźenske sastojnske dźěła smeje farar Räda.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Ernst August Polenz, žiwnoscżer w Drožđžiju, s Hanu Theresiu Urbanez w Delnjej Kinje. — Pawoł Hendrich Pětschka, kubler w Bóscherizach, s Marju Augustu Krawzez w Brěsowje. — Franz Bjarnat Thamme, hoscżenzar w Plußnikezach, s Marthu Helenu Pierschelez tam, prjedy w Malym Wjelkowje.

W **katholskej zyrkwi:** Jan Winkler, dźěłacżer w Budyschinje, s Pelagiju Kazmierczakez, schwalczu tu. — Pawoł Bjedrich Schüler, samkar se Židowa (w Halle a. d. S.), s Hanžu Stankiewiczec tu. — Bjedrich Wylem Waschek, samkar tu, s Emiliju Herglozez, schwalczu w Sczijezach.

Křćenl:

W **Michalskej zyrkwi:** Pawoł Waktar, Bjedricha Ernsta Herzoga, rěsnika w Jeńkezach, ž. — Pawoł Kurt, Jana Pawoła Raußendorfa, formarja w Hrubjelczizach, ž. — Ernst Oskar, Ernsta Emila Tannerta, hornczerja s Huski, ž., we wokrjeżnej dźěłacżerni na Židowje. — Jan Richard Max, Jana Augusta Pampela, žiwnoscżerja w Nowych Czichońzach, ž. — Martha Annie, Pawoła Lorenza, połverniskeho dźěłacżerja w Dobruschi, dź. — Stefanija Margaretha, Jana Bohuwěra Rjencża, khěžkarja a fabrikarja w Dobruschi, dź. — Emmy Gertrud, Jana Ludwiga Oskara Jäckela, žiwnoscżerja w Libuchowje, dź. — Marja Martha, Gustava Adolfa Mjele, wikowarja w Jeńkezach, dź. — Emma Martha, Ernsta Hänsela, plunatnskeho dźěłacżerja na Židowje.

W **katholskej zyrkwi:** Irma, Jana Pawoła Marcinkowskeho, pschekupza tu, dź. —

Zemrjeći:

W **Michalskej wožadże:** Dżeń 30. junija: Handrij Połdrak s Jeńkez, we wokrjeżnej khorowni na Židowje, 60 l. 3 m. 11 d. — 3. julija: Max Alfred, Franza Michała Hoheisela, khěžerja a fabrikarja na Židowje, ž., 2 m. 23 d.

W **katholskej wožadże:** 27. junija: Hilžbjeta, Filomena Augustina Antona Gerlinga, kamjenjeczišchczerja tu, dź., 1 m. 3 d.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

4. njedželu po žwjatej Trojizy smeje rano ½7 hodž. duchowny Voigt žerbsku spowjednu wucżbu, ½8 hodž. žerbske a w 9 hodž. němske prědowanje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

4. njedželu po žwjatej Trojizy smeje farar Domaschka rano w 7 hodž. němsku spowjedź, duchowny Kschižan dopołdnja we 8 hodž. němske a ½10 hodž. žerbske prědowanje. — Popołdnju w 2 hodž. smeje farar Domaschka wucżbu s němskej žónskej młodoscżu.

Guido Reiche

slótnik a žlěbornik

pódla hoscżenza **„skoteho hodlerja“**

pschi hlownym torhoschczu 2

porucża žwój wulki skład

debjenkow a žlěbornych wězow

wot najjednorischeho hacž do najwożebnischeho po wurjadnje tunich placżišnach.

Wěrowanske pjerschczenje

po kóždej placżišnje,

žlubowe, kwaßne, žlěborne, jubilejske dary na wulki wubjerk.

Franz Marschner

czaßnikar w Budyschinje

na bohatej haßy 9

žwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczazow** k dobroczinemu wobkedźbowanju porucża.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje placżišny

Th. A. Wällnitz

w Budyschinje
na ſtukeluſkej haſty 9.

Najwjetſchi ſkład a wubjerk
1durjatych a 2durjatych
draſtnych khamorow,
vertiki,
ſchkleńczane khamory,
komody,
jednore a lěpſche **ſofy**
po 26, 30, 32, 37, 45, 55, 63
hacž 120 mk.,
ſtoły
po 2,50 mk. hacž 8 mk.,
łoža,
matrazy,
jědźne, ſofowe a
roſczahanſke blida,
ſchpihele
po 3 mk. hacž 60 mk.,
kuchińſke khamory,
kuchińſke blida,
a **druhu nadobu,**
pódla teho poručam
Ia poſtleſchczowe pjerje
po waſy,
hotowe poſtleſchcza,
linoleum, tworu po kruchach,
behacze a **teppichi,**
wóſkowane ſtukno
ſ truby a ſbytki,
wóſkowe ſtuknowe a
gumijowe pſchikrywy,
podpołožne tkaniny.

W pſcheſadźowarni je ſtajna ſkładnoſcź k tunjemu kupowanju.
— Najtuńſche płaćiſny. —
Njech ſo mjeno a khěžina cźiſło wobkedźbuje.

Maraiſcheinſke
a **Woſzeczańſke**
wuhlo,
ſalonowe,
kuſkojte a worjeſchkojte
briketty,
drjewo,
rosrubane a po zykych
chcź ěpach tunjo kóždu dźělbu
pſchedawa
Gustav Heinke
pſchi žitnych wikach 34.
Telefon 385.

Privilegowane
Pohlowe mydło

pſche ſwjerbjenje, drjenje, jětſeſchka, kuſk po 1 mk., pakćik 3 mk., je ſakońſzy ſakitane pod cžo. 69937 ſ „hadom“ jako ſe ſatitanſkej ſnamku.
Jenož woprawdźite wſchědnje cźerſtwe roſeſćela

R. Tschernich
w Draždźanach A. 16.

Rumowanſke wupſchedawanje.

Wulka dźělba wobleczenjow ſa doroſcźenych, ſchulerjow a mužow ſzměſchnje tunjo!

Wolmjane wobleczenja, płóćźliwe wobleczenja, wolmjana draſta, płóćźliwa draſta, blusy, kholowy, pótniki, ſchtrympy, ſoki, ſchórzuchi atd. **žaketty, khornarje, pjeki, paletoty,** tež wſchě nowoſcze, wjele tuńſcho.

Zſlomjane klobuki ſa dźěcźi a doroſcźenych
po wurjaduje tunich płaćiſnach!

Starſche twory, tola bjes bracha, ſ wulkim ſchkodowanjom!

Pſchi hlownym torhoſchcźu 9. **Ernst Jenke.** **Pſchi hlownym torhoſchcźu 9.**

K lětnemu cźaſej

poručam ſwój wulki ſkład

wobuća

ſa muźſkich, žónſke a dźěcźi

wot najjednoriſcheho hacž do najwoſzebniſcheho wſchěch pomyſlnych družinow a płaćiſnow.

Wobhladajcze ſzebi moje 5 wukladnych woknow.

Wubjerk w pódnſchowych formach a faſzonach je lětſa hiſchcze bohatſchi.
Woſzebje wulki wubjerk wobuća po ſzrěnich a niſkich płaćiſnach namalacze.

Nowoſcze w ſandalach a turnowanſkich cźrijach.

Jenicźke pſchedawanje G. Engelhardtowych cźrijow ſ Kaſſela.

Jenicźke pſchedawanje
Engelhardtowych Caſſala a normalnych ſchkórnjow
(parle normalneho wobuća).

Najwjetſchi ſkład **kołojěſdnych a motorſkokołowych gamaſchow.**

Zapołožki ſa ſplaznjenu nohu po lěkarſkim pſchedpiſmje.

Dźěłanje po měrje. Wuporjedźenje ſzo ſa jedyn dźeń wobſtara, po žadanju tež prjedy.

Heinrich Mohr, cźrijownja

w Budyſchinje pſchi žitnych wikach, na rózku ſtukeluſkeje haſty.

Telefon 384.

Poručam ſamodźěłane
ff. mlócźniki, mlokowe karany, mlokowe hornzy, wódne khany, wódne cźerpawy, ſazynowane wódne khany a hornzy.
Mam wulki ſkład
krjepjawkow (krjepjenſkich khanow) a **emaillowanych tworow, ſazynowanych bowow** a **juchowych cźerpakow. Tſěſchne žłoby** a **roły** a kóžde do twarſtwa ſtuſchaze klampnarſke dźěła ſhotowjam.
Želeſo ſa tſěſchne žłoby mam na ſkładze.
Spěſchne poſtuženje. Najtuńſche płaćiſny.

M. Schulz.
10 pſchi ſzerbſkich hrjebjach 10.

Kóždy, kotryž chce ſzebi **dobry** a **tuni cźaſznik** kupicź, abo kotryž chce ſzebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cźaſznikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haſty 5.

Jencz pſchedawa a porjedźa ſa ſwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ſzebi moje wukladne wokno, ſ płaćiſnami wupołožene, wobhladacź.**

Nowe
lětne tkaniny
tploczliwym wobleczenjam, blusam, dźěczazej drascze
a **schórzucham**
na wulki wubjerk porucza
M. Gottwald
pschi mjaßowym torhoschczu 11.

Raß,
nudle, grupy,
jahły, hejduschku,
hróch, ßoki, buny,
dobru muku
porucza
Khorla Kahrowe
w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Najlěpschi
khosej
ma jenož
Otto Sachse
na bohatej haßy 4.

Ernst Herkner

cžaßnikař w Budyschinje
na **seminarskej haßy 13**
prjedy pschi hlownym torhoschczu
porucza ßwój wulki sklad wschěch družinow
cžaßnikow a **rjeczasow**
po tunich placžisnach s wjazylětnym rukowanjom.
Porjedzenja derje a **tunjo.**

Najlěpschu
warjensku a skótnu
ßel
porucza tunjo
Gustav Heinke
w Budyschinje
pschi žitnych wikach 34.
Telefon 358.

Kedźbu. **Wupschedawanje!** Kedźbu.

So bych ßwój wulki sklad trochu wuprózdnił,
pschedawam ßměschnje tunjo:

Mužaze wobleczenja, pacholaze wobleczenja,
po 10 hacž 20 mk., po 8 hacž 18 mk.
hólczaze wobleczenja,
po 6 hacž 14 mk.
Dźěczaze wobleczenja, płóczliwe wobleczenja,
po 3 hacž 7 mk., po 2 hacž 4½ mk.
kholowy, wschěch družinow, jara tunjo.

Wschě płaczišny ßu niske, tak, so ßo kóždemu poskicža, žebi tunjo a s dobytkom dobru tworu nakupicz pola

w Budyschinje pschi hlownym torhoschczu 9. **R. Neugebauer** prjedy **Kurt Lehmann** **w Budyschinje pschi hlownym torhoschczu 9.**

K. R. Lory,
rukajzar a bandagist
w Budyschinje na schulerskej haßy

porucza pschi potrjebje wschě družiny **rukajzow, ßlow, paßow pschetorhnjenu ßytku** (bruchband), **cželnych paßow** a wschěch wězow, do jeho dźěła ßluschazych. Wuporjedzenje a dźělanje po měrje sa krótki cžaß — tunjo. —

Koschle!

Swój wulki sklad
hotowych koschlow
bělych, pißanych, ßmužkatych, kaschczikatych
po tunich placžisnach poručam.
Mužaze koschle a módroběle a czerwjenoběle ßmužkate **wojerske koschle** w schtyrjoch wulkoscžach hižo po 1 mk.
Žonjaze koschle s paskom abo se schnóru, w tsjoch wulkoscžach hižo po 95 np.
Hólczaze koschle hižo po 45 np.
Holczaze koschle hižo po 30 np.

Nahlowjaze rubischcža,
tibetowe, židžane, połžidžane, wołmjane a połwołmjane,
6/4 **wulke kattunowe rubischcža,** wobrubjene, hižo po 25 np., s malymi kraßnymi mustrami.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

So bych ßwój wulki sklad trochu pomjenschił, ßym wulku dźělbu woßebnych
mužazych a hólczazych wobleczenjow, jenotliwych žaketow a kholowow, teho runja **žonjazych a holczazych žaketow**
po hischcže ženje ßłyschanych placžisnach sa spěschne
wupschedawanje postajił.

Otto Preuss **w Budyschinje na žitnej haßy 4.**

Meblowy magazin Khorle Kästnera
na ßukelnskej haßy 11
porucza ßwój wulki sklad
meblow wscheje družiny, jako
drastne khamory, schkleńczane khamory, stołpowe khamory,
sofy,
vertiki,
komody,
jědzne, sofowe
a **wnczahanske blida,**
trumowowe, stołpowe a druhe
schpihele,
drastne hrabje,
drjewjane koffry,
loža
s matrazu a bjez njeje,
stoły wschěch družinow,
kuchińske khamory a blida
a wschelake druhe,
ßamßnu maletnju a **lakěratnju.**
Tunje placžisny.
Sprawne poßłuženje.

Maschinski wolij,
mydło
do hospodarstwa,
kožowy mas,
kopytowy mas,
najlěpscheje družiny po najtuńschich placžisnach
porucza
Arthur Grubann
pschi drjewowych wikach 8.

Brodowska haptyka
na hoschiz haßy 27

Kaschel, katarrh, dybawosć
ßo spěschnje połožeja
s thymusinom
Blescha po 75 np. a 1 hr. 40 np.

Jěsdny plan železnizow
wot 1. meje 1906.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždžan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4	2. 3.
Se Shorjelza	2,05	—	4,20	8,55	7,58	10,56	2,14	2,21	4,25	6,58	9,10	11,15
Rychbacha	—	—	4,43		8,22	11,20	—	2,45	4,49	7,22	9,34	11,56
Lubija	2,30	—	5 03	9,20	8,44	11,41	2,39	3,07	5,09	7,43	9,54	12,40
Budyschina	2,51	3,58	5,37	9,41	9,21	12,20	3,00	3,45	5,43	8,22	10,26	1,31
Biskopiz	—	4,30	6,11		10,04	12,54	—	4,18	6,16	8,56	11,01	—
Arnsdorfa	—	4,53	6,32		10,25	1,16	—	4,40	6,36	9,19	11,21	—
Radeberga	—	5,02	6,40		10,33	1,24	—	—	6,44	9,27	11,29	—
Do Draždžan	3,44	5,27	6,58	10,34	10,51	1,43	3,54	5,04	7,02	9,45	11,53	—

Se Shorjelza wotjědže spěšchny cžah wjecžor 8,57, ſ Lubija 9,21, ſ Budyschina 9,42, do Draždžan 10,31.

S Budyschina rano 6,52, ſ Biskopiz 7,24, ſ Arnsdorfa 7,48, ſ Radeberga 7,56, do Draždžan 8,20.

S Lubija wotjědže kóždu ßobotu rano w 6,32, ſ Pomorz 6,49 a ſ Kubschiz 6,58 wožebity cžah do Budyschina, kotryž je 7,07 w Budyschinje.

S Draždžan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	2. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.
S Draždžan	12,20	1,10	—	6,14	9,09	10,30	12,35	3,14	5,09	5,33	8,10	9,46
Radeberga	12,52	—	—	—	9,41	—	—	—		—	8,37	—
Arnsdorfa	1,00	—	—	6,48	9,50	—	1,08	3,48		6,06	8,45	10,19
Biskopiz	1,25	—	—	7,14	10,15	—	1,34	4,11		6,30	9,10	10,48
Budyschina	1,49	2,02	4,20	7,46	10,45	11,27	2,05	4,42	6,05	7,01	9,41	11,18
Lubija	—	2,24	5,33	8,25	11,23	11,50	2,42	5,15	6,28	7,39	10, 17	11,52
Rychbacha	—	—	6,02	8,41	11,38	—	2,58	5,31		7,55	10, 33	12,8
Do Shorjelza	—	2,47	6,43	9,03	12,00	12,14	3,20	5,52	6,52	8,17	10, 54	12,29

S Draždžan rano 7,11, ſ Radeberga 7,43, ſ Arnsdorfa 7,54, ſ Biskopiz 8,18 do Budyschina 8,43.

S Draždžan wotjědže spěšchny cžah rano 8,53, ſ Budyschina 9,46, ſ Lubija 10,08, do Shorjelza 10,31.

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Budyschina	5,00†	5,56*	7,12	10,47	1,20†*	2,06	4,39	7,25	9,12
Dźěžnikez	5,08†	6,08*	7,24	10,56	1,32†*	2,14	4,47	7,34	9,20
Budestez	5,14†	6,17*	7,35	11,03	1,41†*	2,21	4,55	7,41	9,27
Roswodez	5,18†	—	7,41	11,08	—	2,26	5,00	—	9,32
Do Wjeleczina	5,25†	—	7,50	11,16	—	2,34	5,07	—	9,40

† Jěsdźi jenož ßobotu a póndźelu.
* Jěsdźi kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru.
†* Jěsdźi jenož ßobotu, kaž tež njedźelu a ßwjate dny.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	2.—4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Wjeleczina	—	6,05†	8,25	12,06	—	2,59	5,20	—	10,06
Roswodez	—	6,12†	8,31	12,12	—	3,09	5,30	—	10,12
Budestez	5,13*	6,17†	8,36	12,17	12,42†*	3,17	5,40	7,50	10,17
Dźěžnikez	5,22*	6,23†	8,42	12,23	12,52†*	3,28	5,51	7,56	10,23
Do Budyschina	5,33*	6,30†	8,49	12,30	1,04†*	3,38	6,01	8,03	10,30

* Jěsdźi kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru.
† Jěsdźi jenož ßobotu a póndźelu.
†* Jěsdźi jenož ßobotu, kaž tež njedźelu a ßwjate dny.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina	6,37	7,53	11,42	2,10†	3,20	5,00	8,25	10,35
Ratarjez	6,44	8,00	11,49	2,18†	3,29	5,08	8,32	10,43
Židowa	6,49	8,05	11,54	2,23†	3,35	5,14	8,37	10,48
Mal. Wjelkowa	6,57	8,13	12,02	2,33†	3,45	5,22	8,45	10,56
Radworja	7,08	8,23	12,14	2,44†	3,56	5,34	8,55	11,07
Kaßowa	7,15		12,20	2,50†		5,41		11,13
Njeßwaczidła	7,25		12,29	3,00†		5,51		11,23
Scheschowa	7,33		12,37	3,08†		5,59		11,31
Do Rakez	7,40		12,44	3,16†		6,07		11,39

† Jěsdźi jenož ßobotu, njedźelu a ßwjate dny.

S Rakez do Budyschina.

S Rakez	5,16		7,55		12,54		3,26†	6,50	
Scheschowa	5,24		8,03		1,02		3,34†	6,59	
Njeßwaczidła	5,32		8,10		1,09		3,42†	7,08	
Kaßowa	5,42		8,19		1,18		3,52†	7,19	
Radworja	5,49	7,06	8,27	11,04	1,25	2,18	3,59†	7,27	7,37
Mal. Wjelkowa	6,00	7,16	8,37	11,15	1,35	2,30	4,10†	—	7,49
Židowa	6,08	7,24	8,44	11,22	1,42	2,37	4,18†	—	7,58
Ratarjez	6,13	7,28	8,49	11,27	1,47	2,42	4,23†	—	8,03
Do Budyschina	6,20	7,35	8,56	11,34	1,54	2,49	4,30†	7,52	8,10

† Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny.

Kamjenz-Halschtrow-Biskopizy.

S Kamjenza	5,50	11,34	2,03	7,02
Halschtrowa	6,17	12,02	2,35	7,36
Do Biskopiz	7,03	12,48	3,26	8,27

Biskopizy-Halschtrow-Kamjenz.

S Biskopiz	7,30	1,40	4,20	9,15
Halschtrowa	8,15	2,29	5,30	10,08
Do Kamjenza	8,39	2,58	6,06	10,36

S Radworja do Lubija.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Radworja dwórn.	—	—	8,28	12,17	—	4,06	—	8,56	—
Radworja fast.	—	—	8,35	12,24	—	4,15	—	9,03	—
Lutobcža	—	—	8,42	12,31	—	4,25	—	9,10	—
Wulk. Dubrawy	—	—	8,50	12,40	—	5,00	—	9,18	—
Klukscha	—	—	9,01	12,51	—	5,10	—	9,29	—
Hucžiny	—	—	9,12	1,01	—	5,23	—	9,39	—
Barta	—	—	9,59	1,13	—	5,45	—	9,50	—
Hrodźischcža	—	—	10,10	1,24	—	5,56	—	10,01	—
Wósborka	5,35*	7,23	10,28	1,36	4,10	—	6,30	—	10,11†
Maleczíz	5,42*	7,30	10,35	1,43	4,17	—	6,37	—	10,18†
Luwoczíz	5,49*	7,39	10,42	1,50	4,24	—	6,46	—	10,25†
Hłuschiny	5,57*	7,47	10,50	1,58	4,32	—	6,54	—	10,33†
Radměriz	6,02*	7,53	10,55	2,03	4,37	—	7,01	—	10,38†
Ketliz	6,13*	8,06	11,06	2,14	4,48	—	7,14	—	10,49†
do Lubija	6,25*	8,18	11,18	2,26	5,00	—	7,26	—	11,01†

* Jěsdźi jenož schtwórtk, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, dźeń przedy hač do tónz augusta. — † Jěsdźi njedźelu a ßwjate dny

S Lubija do Radworja.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Lubija	—	8,45	12,00	3,09	5,20	7,45	11,15†
Ketliz	—	8,56	12,11	3,21	5,32	7,56	11,26†
Radměriz	—	9,06	12,21	3,31	5,42	8,05	11,35†
Hłuschiny	—	9,12	12,27	3,37	5,48	8,11	11,41†
Luwoczíz	—	9,20	12,35	3,47	5,57	8,19	11,49†
Maleczíz	—	9,27	12,42	3,54	6,04	8,26	11,56†
Wósborka	5,51	9,38	12,55	—	6,15	—	—
Hrodźischcža	5,59	9,46	1,03	—	6,23	—	—
Barta	6,10	10,02	1,18	—	6,36	—	—
Hucžiny	6,20	10,13	1,29	—	6,47	—	—
Klukscha	6,31	10,24	1,40	—	6,58	—	—
Wulk. Dubrawy	6,44	10,36	1,54	—	7,12	—	—
Lutobcža	6,51	10,43	2,01	—	7,19	—	—
Radworja fast.	6,57	10,49	2,07	—	7,25	—	—
do Radworja dwórn.	7,04	10,56	2,14	—	7,32	—	—

† Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny.

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Kamjenza	5,45	8,43	12,16	3,02	7,15	9,25
Poicžnizy	6,06	9,04	12,39	3,23	7,37	9,48
Großröhrsdorfa	6,15	9,12	12,48	3,32	7,47	9,57
Do Arnsdorfa	6,25	9,22	12,58	3,42	7,57	10,07

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	1-4.
S Arnsdorfa	6,56	10,38	1,21	5,02	8,08	11,44
Großröhrsdorfa	7,09	10,50	1,33	5,14	8,20	11,56
Poicžnizy	7,18	10,58	1,42	5,23	8,28	12,04
Do Kamjenza	7,35	11,15	1,59	5,40	8,45	12,21

Smolerjec
knihićišćernja
w Budyschinje w ßerbskim domje
knihi, sliczbowanja, visitne a pscheproscheńske
khartki, sastojnske formulary, wustawki,
blidne spěwy atd. atd.
we wschěch rěczach derje a tunjo cžischczi.

Stajnje cžerstwu
lanowolijowu muku
porucža **Khorla Karowe**
pschi žitnych wikach.

Wósk
po najwyschschich placžišnach kupuje
Otto Engert
w Budyschinje.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 28. | Sobotu 14. julija 1906. | Lětnik 65.

Swětne podawki.

Němski kněžor

je na zwojej jěsbje po połnóznym morju schwedskeju kralowskeju mandželskeju w Drontheimje wopytał. W pschistawje kněžora norwegske wyschnosće powitachu, a wječor kral a kralowa k čjesći zwojeho kněžorskeho hosća hosćinu daschtaj, a město Drontheim norwegskim a němskim offizěram w zwobodomurjerskej ložy zwjedženi wuhotowa.

Pruski nowy schulski zakoń

je zo w pruskim krajnym zejmje pschijał. Po nim maja pruske schule na konfessionalnym zakožku stejecź. Simultanske schule, to su tajke, kotrež dźěćzi wschelakeho wěruwusnaća wopytuja, su jenož zyle wosebitych pschičinow dla dowolene, tola dyrbi zo sa wschě wěruwusnaća postaracź. Schulske pschedstejičerstwo simultanskich schulow dyrbi z wosobow wobstejecź, kotrež sa to rukuja, so dźěćzi tajkich schulow bjes naboženskeje wučby njewostanu. Powołanje rektorow a wučerjow po nowym zakonju na schulsku dohladowazu wyschnosću pscheńdźe, schulske pschedstejičerstwa změdźa k powołanju jenož namjety činicź. Wjetsche města, kotrychž zastupjerjo zo tutemu postajenju pschečiwjachu, dostanu prawo, zwojich wučerjow zame powołacź. — S pschičinu pschijeća noweho schulskeho zakonja je kněžor kultuzowemu ministrej se Studtej rjad čorneho worjoła spožčił.

Něhuscha franzowska kněžorka Eugenia pola awstriskeho kněžora.

Awstriski kněžor bě něhuschej franzowskej kněžorzy Eugeniji k jejnemu 80létnemu narodnemu dnjej piznje zboże pschał. S tymle pizmom hnuta, kněžorka knježerjej list póbła, kotrehož započzatk rěka: „Blisko k zmjerći Waschu Majestosću wo hnadu proschu, so změła Waz hischće ras wohladacź a zo za-wopokasanu pschečelnosću rtnje podzakowacź.“ Kněžor je tule próstwu dopjelnił. Sańdženu zrjedu je kněžorka Eugenija z wosebitym dwórskim čahom do Ischla k kněžorej Franzej Josefej na wopyt pschijěła. Kněžor ju na dwórnischću wočakowasche. Hdyž čah zasta, kněžor k wosej stupi a pomhasche kněžorzy wustupicź. Kněžorka zo pschi tym na kij sepjerasche. Potom jej kněžor ruku poskići a ju k dwórskej kući dowjedże.

Awstrisko-serbska złowna wójna.

Awstrisko-wuherske knježerstwo je awstrisko-wuherske mjesy pschewosej serbskeho skota, mjaza a pólnych a zahrodnych wupkodow zawrjeło. Wone zo nadźija, so budże na tajke waschnje Sserbiju nusowacź, do awstriskich zadanjow swolicź. Awstriska se Sserbiju wobkhadźa, kaž so by Sserbija pod awstriskim nadknjejstwom stała. Sserbija dyrbjesche za wudźěłki awstriskeje industrije wozebje niske zło postajicź a zo na to swjasacź, so budże nowe kanony, tšělby a wschu druhu wójnsku potrjebu w Awstriskej kupowacź. Sserbiji njebudże lohko, złownu wójnu pschečziwo Awstriskej wobstacź. Najkrótschi pucź za serbski skót a pólne wupkody psches Awstrisku do druhich europiskich krajow wjedże. Dokelž je wjesba skotu po morju pschedroha, budże Sserbija nusowana, skót w Sserbiji rěsacź a jeho mjaso jako konserwy pschedźěłacź, so by te do Franzowskeje a Jendźelskeje pschedawała. W tu khwilu zu wschě politiske strony z jena, so zo Sserbija njezmě ponižowazym awstriskim wuměnjenjam podczinycź.

Revisija Dreyfusoweho prozessa.

Kassazisti zud w Parisu je wójnski wuzud wójnskeho zuda w Rennes, z kotrymž bě zo kapitan Dreyfus druhi króć jako krajneje pscherady winowaty spóznał, zběhnył. Dreyfusowy prozeß je 12 lět dołho trał. 1894 jeho dla pscheradźenja wojerskich potajnosćzow k degradaziji a k pschewjesenju na čzaß žiwjenja sazudźichu. W septembrje 1898 kassazijski zud wuzud wojerskeho zuda sanicži a wěz wojerskemu zudej w Rennes pschipokasa. Tamnischi wójnski zud jeho z nowa sazudźi, tola jemu połožaze wobstejnosćze pschizpi. Mjes tym běschtej w franzowskim knježerstwje židowska radikalna a sozialdemokratiska strona k mozy pschischkej. Židźi běchu hižo prjedy zyły zwět Dreyfuza dla do hibanja stajili. Nětko presidenta republiki nusowachu, Dreyfusa wobhnadźicź. Skónčznje, hdyž běchu zo tež najwyschsche zudniske sastojństwa z pschiwižowarjemi nětsischeho radikalneho a sozialdemokratiskeho knježerstwa wobzadźike, zo revisija Dreyfusoweho prozeßa žadasche. Kassazijski zud je tak wuzudźił, kaž je do prědka widźecź było, wón je Dreyfusa se wscheje winy wuwinował. Radikalni, sozialdemokratojo a židźi dla tuteho wuzuda z wjeselosću wyskaju. Wschitzy, kotriž zu něhdy sa Dreyfuza wustupowali, dyrbja sa to zwoje myto dostacź. Čzěło spisacźela Zole ma zo do pantheona, hdźež zo cźěła najzławnischich Franzowsow khowaju, pschewjesecź. Dreyfuß zo sazo do wójska pschiwosmje a zo sa majora pomjenuje, wyschkowny leutnant Picquart, kotryž je sa Dreyfusa zwědčził, zo general sčzini a senatoraj Scheurernej a Kestnerej a Trariruzej zo w senatowej posedźeńni büsće stejitej. Pódla teho dyrbitaj Dreyfus a Picquart ryčzerski kschiž čzesneje legije dostacź. Mózno je, so Dreyfuza hischće sa wójnskeho ministra pomjenuja.

Židam njepschečzelske hibanje w Kijewje.

Pschedzyda Kijewskeho wótčzinskeho zwjaska je tamnischeho generalneho gubernatora wo to prozył, so by 5000 revolwrow a a 5000 kałačzow k wobronjenju zwjaskowych zobustawow podał, a je zlubił, so wschě njeměry w nastačzu potłóčzi a revoluzionarnu wojowazu organisaziju, wozebje se židow wobstejazu, sniči. Generalny gubernator njeje tule próstwu dopjelnił, ale pschiprawy činił, so by zo njeměram pschečziwo židam wobarało, kotrež zo 15. junija pschi prozeßiji zwj. Wladiměra wočakuja.

Spjeczowarske hibanje w ruskim wójsku.

Do Preobraženskeho regimenta, kotremuž zu zo gardowe wotsnamjenjenja wsake, je zobustaw kněžorstwoweje dumy, Aladin, spjeczíweho ducha z pomozu regimentowych židowskich herzow sanjeł. Wobej regimentskej kapale stej zo teho dla rospuschczilej, a jeju zobustawy, kotrež zu wojazy, zu zo do khostanskich bataillonow tykke. Tež z druhich regimentskich kapałow zo židowszy herzy puschcza. Knježerstwo dyrbi nětkole zo wschěch podhladnych ludźi, do kotrychž wozebje židźi zluscheja, hladacź. Revoluzionarojo w zyłym ruskim wójsku schkaraju a schczuwaju a tu a tam je zo jim tež poradźiło, mjes wojakami njespokojnosću zbudźicź. W Jußowzy je

ßo jena ßotnija kosakow śpjeczowała, śwuczowanje ßobuczinicź. Druhe ßotnije pak ßo śpjeczowarjam njedachu k njepoßkuschnoścźi sawjesćź, ale jich do Dnjeprowśka dowjedźechu. 500 dźĕłaczerjow śhromadźisnu wotmĕ, so bychu pscheßadźenych kosakow wußwobodźili. Woni pscheđ kosakśke kasarmy pschicźeźechu a do kosakow, kotśiź jim napscheczo stupichu, ś kamjenjemi mjetachu. Na to kosakojo wutśĕlichu. Dwaj dźĕłaczerjej ßo śraniśchtaj, ś kamjenjemi ßo jedyn offizĕr a jedyn wojak trjechiśchtaj.

Teź w Ssemjenowśkim gardźinym regimencźe je ßo njespokojnoścź pokasała. 8. kompagnija regimentowemu komandeurej, generalej Minej, list póßła, w kotrymž wo to proschesche, so by ßo pjenjeżne myto wupłaczíło, kotreż je general Dubaßow muźśtwam po poraženju revoluzionarow w Moskwje ßlubił. General Min na to zyły regiment wokoło ßebje śhromadźi a jemu rjekny, so je wón hižo dawno te pjenjesy bataillonśkim komandeuram pschepodał, so bychu ßo muźśtwam wupłaczíłe. Wón ßo śa to postara, so ßo to śkónczńje stanje.

Hibanje pscheczíwo revoluzionaram.

W Genicześku na Krymje je czrjóda dźĕłaczerjow ßydom revoluzionarnych agentow śabíła, kotśiź dźĕłaczerjow k politiśkemu śtrajkej wobrĕczowachu. Mjes śaraženymi je żónśka, kotraž woßebje horliwje dźĕłaczerjow schczuwasche.

Mordaŕśki nadpad na admirala Czuknina.

Ssrjedu pschipołdnju je ßo w Sebastopolu na roskasowarja czornomórśkeho wójnśkeho łódźśtwa, admirala Czuknina, mordaŕśki nadpad śkucźił. Jedyn matroja bĕ ßo w śahrodźe Czuknina ville w kerkach śkował, a hdyž ßo Czuknin pschipołdnju w śahrodźe wukhodźowasche, śkóśtnik do njeho ś revolwra tśĕli a jeho do płuzow trjechi. Kulka hischcźe w płuzach tczi, ś czimž ßo dychanje jara poczeżuje. Nadpadnik je czeknył.

Admiral Czuknin je na ßwoju ranu wumrjeł. Wo nadpadźe ßu scźĕhowaze nadrobnoścźe śnate: Czuknin bĕ ś pschewodom ßwojeje żony a ßwojeho adjutanta Ssergějewa rano ś parnym czołmom do ßwojeho lĕczneho pschebytka jĕł, hdyž ßo w Parku wukhodźowasche. Hdyž ßo wón śa 40 mjeńschinow k wustupnemu moscźikej wróczi, so by ßo do Sebastopola wróćił, ßo ś pódlanśkich kerkow dwójzy do njeho wutśĕli. Ssmjertnje śranjeny admiral ßo na semju swjese, mjes tym so adjutant Ssergějew śa nadpadnikom, matrośku drastu wobleczenym, běżesche a śa nim schtyri krócź tśĕli. Skóśtnik je wupjerchnył, tola ma polizija śa nim pjecza ßlĕd.

Hrożazy sbĕžk w Egiptowśkej.

W zyłej Afrizy a Asiśkej ßo hibanje pokasuje, kotreż je na sjednoczenje muhamedanow wscheho ßwĕta wotmyßlene. Woßebje ßylne je tole hibanje w Egiptowśkej, kotruž ßu Jendźelczenjo psched dwazyczi lĕtami pod ßwoje nadknjejśtwo a śarjadniśtwo śtajili. S możnoścźu liczo, so w Egiptowśkej najprjedy sbĕžk wudyri, je jendźelśke knjeżerśtwo do Malty a Gibraltara roskasy póßłało, so by wójśko tak rucze hacź możno k wokomiknjeńskemu wotjĕśdej do Egiptowśkeje pschihotowane było. Jendźelśke wobßadki w Egiptowśkej ßo bórsy poßylnja, so mohli sbĕžk potłóczicź, jeli so by k njemu dóschło.

Sbĕžk Kaffrow w połodniśchej Afrizy.

Sbĕžk Kaffrow w Transwaalśkej a Natalśkej ßo pschezo dale rossćhĕrja. W Johannesburgu a we wokolnoścźi druhich mĕstow Kaffrojo rubja, ßo do twarjenjow dobywaju a bĕłe żónśke wumozuja. S Kafframi ßo chineszy dźĕłaczerjo ś dejmantowych podkopkow sjednoczeja. Bĕli wobydlerjo ßu połni bojoscźe. W ßwojich domach ßo śaraczeja a w pinzach zyrobu śkładuja, dokelž maja śa mózne, so k woprawdźitej wójnje ś Kafframi dóńdźe. Kafferszy duchowni sbĕžkej połĕkuja, prĕdujo, so Afrika Afrikanśkim ßłuscha. Sa jedyn mĕßaz ßu Kaffrojo w Johannesburgu 20 bĕłych nadpadli. Woni też schĕśćź bĕłych żonow wumozowachu, kotreż bĕchu ßo śwĕriłe, pó czimje po dróśy hicź. Kafferszy ßłużobnizy njehańbiczíwe sadźerżenje pokasuja. Jedyn ßłużobnik je ßwojemu knjesej prajił, so bĕłych w bliżśchim czaßu do morja poczĕrja.

Poß Mudrik.

To je mi pschezo było jara spodźiwne a hnujaze, kak Bóh k profecźe Eliaßej rĕczi: „Woteńdź wotßal, a wobrocź ßo k ranju, a śkowaj ßo pschi rĕzy Krit, kotraž bĕži k Jordanej; a pij ś rĕki, a ßym pschikasał rapakam, so maja cźe tam saśtaracź.“ (1. Kralow 17, 3. 4.) So ßwĕrny Bóh w drohim czaßu na ßwojeho profetu, kotryž je śtajił ßwoju dowĕru na njeho, njesabywa, ale jeho wschĕdnje derje a bohacźe saśtarnje, to wĕso je bjes dźiwa. Pschetoż to dźe je we ßwojim ßwjatym ßkowje ßlubił; Knjesowe ßkowo pak je wĕrne, a schtoż pschilubja, to też dźerži. Też to mi njeczini czeżkich myßlow, ś wotkel ßu rapaki khlĕba a mjaßa nabrałe, ś kotrymž śaśtarachu muża Bożeho rano a wjeczor. Alle to je mi pschezo jara dźiwne a natwarjaze było, so wulki Bóh w njebjeßach k temu njeje jandźelow wużiwał, ale njerośomnych śwĕrjatow jako ßwojich póßłow. Rapaki ßu śnate jako jara śażrane a nahrabne śwĕrjata, kotreż njepopscheja nikomu niczo, khiba jeno ßebi ßamym. A tola Knjes praji: „Ja ßym porucził rapakam, so maja tebje tam saśtaracź.“ A wone dyrbja cźinicź, schtoż je Bóh prajił, bjes teho, so bychu ßame to wjedźałe abo pytnyłe. Schtóż ßebi to rosmyßli, dyrbi śpósnacź Bożu wschehomóz. A ś a to ßwĕdczi też scźĕhowaza śtawiśna, kotruž je mi pscheđ nĕkotrym czaßom luby pschecźel powjedał.

W mĕscźe Wonezach bĕ żiwy bohaty pschekupz Puscźak. Tón muż bĕ ßo ś njewuśtawazej pilnoścźu a ś wulkej mudroścźu ś Bożim żohnowanjom pschedobył kcźĕjazemu samożenju. Nĕtkole mĕjesche wschitko, schtożkuli móże ßebi cźlowjeśka wutroba żadacź a pschecź. Mĕjesche ßwĕrnu żonu, kiž bĕ radoścź jeho wutroby a cźeścź jeho domu, kcźĕjaze a poradźene dźĕcźi, pjenjes a bohatśtwa doścź a nadoścź, a bĕ pola wschĕch, kotśiź jeho śnajachu, widźany a cźeścźeny. Pschetoż we wschĕm ßwojim wikowanju a wobkhodźe śprawny a cźeśtny, tak so mĕjesche kóżdy, schtóż ś nim cźinicź mĕjesche, wulku dowĕru k njemu. Sswojim pschecźelam a śnatym bĕsche kóżdy cźaß a we wschĕch wobśtejenjach k dobrej radźe a k ßwĕrnej pomozy hotowy. Sswojim poddatym bĕsche dobrocźiwy a derje śmyßleny knjes, kotrehoż wutroba a ruka bĕ jim śwólniwje wotewrjena w dnjach nuśy. Teho dla też jeho lubowachu a cźeścźachu wschitzy jeho ßobumĕschcźenjo, jeho wobkhodni pschecźeljo, jeho domjazy a ßłużobnizy, kaž bĕ ßebi to też nanajbóle saßłużił.

Puscźak mĕjesche schikowaneho pßa, trodlacźka, kotrehoż mĕjesche jara rady. Poß wißasche na ßwojim knjesu ś wulkej ßwĕru a skoro ženje njewotstupi ś jeho strony. Najwjetsche wjeßele jemu bywasche, hdyž móżesche jeho pschewodźecź po jeho pschekhodźenjach, pschi czimž potom wjeßele schcźowkajo pscheđ nim doprĕdka śkakasche. Trodlak pak bĕ też jara roswucżomne a mudre śkoczo. Hdyž by jemu knjes Puscźak rjekł: Dobĕhń mi po mój kij! po moju czapku! abo nĕschto podobne, to bĕ ßebi wĕśty, so by poß mjenowany pschedmjet hnydom namakał a też pschinjeßł. Saßo nawopak, hdyž by jemu jeho knjes nĕschto pokasał a porucził: Donjeß tole mojej żonje! mojemu ßynej! mojemu lĕkarjej! abo podobnje, to móżesche ßo zyle na to śpuschcźecź, so bywasche pschikasanje zyle wĕscźe a bjes śmylka wuwjedźene. By-li knjes Puscźak we ßwojej, pscheđ mĕstom leżazej śahrodźe nĕschto sabył abo leżo wostajił, trjebasche jeno ßwojemu trodlacźkej prajicź: Ssym ßwoje rubjeschko, ßwoju trubkowu toschku abo hewak nĕschto wonka w śahrodźe sabył! a dołho njeby trało, mudre skoczo bĕ po to pobyło a jo pschinjeßło. Też runje tak móżesche kajkiżkuli pschedmjet na dróhu położicź a potom na ßwojeho pßa sawołacź: Ty wostanjesch tule a budźesch mi kedźbowacź, so to nichtó njewośmje! dha ßo zyle ßamo rośymjesche, so by trodlacźk jako ßwĕrny straźnik pschi tym wostał a so ßo njeby ś mĕśtna hnuł. A ja njebudźich chzył nikomu radźicź, pschedmjet wotewsacź, jemu straźowanju dowĕrjeny, abo ßo jeho dótknycź. Tuteje jeho namudroścźe dla bĕchu pßej „Trodlacźk Mudracźk“ narjekli, schtoż bĕ ßebi też ś dobrym prawom saßłużił, a ßwojeje wulkeje pschiwißnoścźe a ßwĕrnoścźe dla bĕ lubuschk ßwojeho knjeśa a runje tak zyłeho domu.

Ras dźĕsche pschekupz se ßwojim trodlacźkom k jenemu śpschecźelenemu bankownikej, ś mjenom Pjenjeżnik, so by ßebi wot njeho pjecźdźeßacź ßwĕtłych tolerjow sawumĕnił. Tón dźeń bĕ mjenujzy śkoty kwaß jeho ßwĕrneho prjedawscheho domownika. Tón muż, kotryž Hunak rĕkasche, bĕ hižo dźĕdej a nanej nascheho pschekupza jara ßwĕru łużił. S tym bu po nĕczim trochu kaž ßobuśtaw ßwójby a bĕ też nascheho Puscźaka, hdyž bĕ tón hischcźe dźĕcźo był, na rukomaj noßył a ś nim hrajkał. Pscheđ nĕkotrymi lĕtami bĕ Hunak dla wyßokeje staroby a pschibywazeje ßłaboścźe ßwoje mĕśtno dyrbjał wopuschcźicź. Pschekupz bĕ śtaremu, ßwĕrnemu ßłużobnikej wonka w pschedmĕscźe mały, rjany dom pschipokasał, w kotrymž móżesche hacź do ßmjercźe w mĕrje a njemyleny bydlicź, bjes teho, so by śłamaneho pjenjeżka śa wotnajecźe śapkacźił. Też bĕ jemu nimo teho na lèto śto toleŕ wumjeńka wustajił. Duž bydlesche śtary muż śe ßwojej żonu wonka cźische a pschijomnje, a wużiwasche na wjeczoru ßwojeho żiwjenja dźaknje derje saßłużeneho pokoja.

Dźenża ſwjecźeſche, kaž bu prajene, ſwjedźeń ſkoteho kważa. Knjes Puſcźak chżyſche jemu k temu pokſta toleŕ daricź a jemu ſ tym wopokaſacź ſwoju luboſcź a wjeżele pſchihotowacź. Wón doſta pjenjeſy wot bankownika w ſylnej papjerjanej rokży, kotraž tójſchto ważeſche. Dokelž ju nochżyſche w ruży njeſcź a jeje cźežkoty dla też nochżyſche tykacź do kapży, da ju ſwojemu trodlacźkej, prajizy: „Tule, Mudriko, njeż tole!“ a wopuſchcźi ſ nim dom.

Trodlacźk njeżeſche rokku pjenjes ſ horda a doſtojnje a kroczeſche prawje ſkładnje pornjo ſwojemu knjeſej. Tak napożledku dóńdźeſchtaj wobaj do domu ſwěrneho ſkužobniko. Jeho dźěcźi běchu k wobżarowanju wſchitke wumrjeke. Ale jeho wnukojo a něſkotre ſpſcheczelene ſwójby běchu ſo pola jubjelſkeju mandźelſkeju k żadnemu a radoſtnemu ſwjedźenjej ſeſchli.

Knjes Puſcźak wupraji ſtarymaj cźlowjekomaj najprjedy ſwoje wutrobne pſchecźa na tutón dźeń. Potom ſawoka na ſwojeho pża: „Mudriko, daj ſtaremu Hunakej pjenjeſy!“ Trodlacźk hnydom na tutón roskas pożłuchaſche. Dźeſche k ſtaremu mużej, wjechlowaſche pſchecźelnje ſe ſwojej wopuſchku a da ſebi wot njeho rokku pjenjes w měrje ſ huby wſacź.

Wſchitzy ſo mudroſcźi pża hacž nanajbóle dźiwachu. Stary ſkužobnik pak bě wſchón hnuty ſ luboſcźu ſwojeho knjeſa a ſ bohatym darom, kotryž bě wot njeho doſtał. Dźakowaſche ſo pſchekupzej ſ mnohimi ſkowami a ronjo ſylſy radoſcże. Trodlacźka pak khwaleſche a majkaſche hacž nanajnježniſcho, a tón ſebi to też daſche lubicź ſ wulkej ſpokojnoſcźu. Potom ſmozowachu ſo dźěcźi ſwěrneho a mudreho ſkocźecźa a ſabawjachu ſo ſ tym, ſo ſo dźiwachu nad jeho wumjekſkimi kuſkami a ſ nim hrajkachu. Knjes Puſcźak woſta poł hodźiny pſchi tej bjeżadże. Potom ſtany, a woteńdże ſażo do ſwojeho domu k ſwojemu wobkhodej. Stary ſkužobnik wjedźeſche, ſo na tym niczo pſcheměnicź njemóże, ani tutón dźeń. Wón teho dla ani njeſpyta, ſe ſwojimi próſtwami tak lubeho hoſcźa wotdźerżowacź. Dokelž pak ſebi jeho wnuczatka ſ trodlacźkom tak ſchikowanje hrajachu, a ſo ſdaſche, ſo ſo ſkocźecźu mjes nimi lubi, proſcheſche: „Knjes Puſcźako, woſtajcźe nam pża hiſchcźe khwilu tule! Wón dyrbi tola też ſwój dźak a myto ſa to měcź, ſo je mi tak bohaty dar pſchinjeżł.“ Pſchekupz ſo ſmějo praji: „Moje dla móże woſtacź, doniž budże ſo wam lubicź. Hdyž chzecźe jeho wotbycź, trjebacźe jemu jeno durje wotewricź a jemu rjez: Mudriko, dźi domoj! To wón roſymi a ſcźini to potom hnydom.“ Na to wobroczi ſo k trodlacźkej a rjekny: „Mudriko, ty woſtanjeſch tule!“ Mudre ſkocźo, kotreż bě hižo na tym było, ſwojeho knjeſa pſchewodźecź, ſroſymi hnydom tuto ſkowo a wróczi ſo ſażo. Knjes Puſcźak roſżohnowa ſo wutrobnje a pſchecźelnje wot jubjelſkeju mandźelſkeju a woteńdże domoj.

Dźěcźi majkachu a hazkachu potom pża jene pſchemoh druhe a hrajkachu ſebi dale ſ nim. Hoſpoſa ſtaji jemu też połny taleŕ ſe ſwjedźeńſkeje hoſcźiny, kotryž ſebi derje ſkodźicź daſche. A hdyž potom na pożledku ſtary Hunak durje wotewri a jemu rjekny: Mudriko, dźi domoj! njebjerjeſche to ani ſ najmjeńſcha ſa ſto, ale wożali ſo ſ cźicha a pſchecźelnje, ſo by ſo k ſwojemu knjeſej wrócził.

S tamneho dnja bě ſo něhdże pjecź měżazow minyło. Tu pſchińdże knjes Puſcźak ſażo k bankownikej, ſo by wo wobkhodnych naležnoſcźach ſ nim něſchto porěcźał. Wón nadeńdże domjazeho knjeſa ſameho, kaž też jeho pomoznikow a ſkužobnikow, njemało rosbudżenych. Na jeho praſchenje, ſchto dha bě ſo ſtało, powjedaſche jemu knjes Pjenjeżnik, ſo bě ſo bjes ſkěda a na zyle njewujaſnjene waſchnje pjenjeżna rokka ſe ſto toleŕ ſhubiła, kotraž bě pódla mnohich druhich na jeho piſnym blidu leżała. Běſche jeno na něſchto wokomikow do pódlanſkeje ſtwy wotſtupił, ſo by ſwojemu knihownikej něſchto pſchikaſał. S jeho ludźi njebě nichtó do ſtwy pſchiſchoł, ſchtož zyle wěſcże wjedźeſche. Hinak njebě móżno było, hacž ſo bě paduch ſ woknom nuts ſaleſł a rokku pokradnył. Njemóżachu ſebi khrobłoſcże wujaſnicź, ſo bě ſebi tole paduch woſrjedź běłeho dnja na jara żiwej dróſy ſwěrił. Dale bě też to zyle njeſroſymliwa wěz, ſo bě paduch jeno tu jenu jenicźku rokku ſobu wſał a ſo njebě ſo druhich dótknył, kotreż pódla leżachu. Ale ta wěz bě ſo nětkole ras ſtała a njehodźeſche ſo wjazy pſcheměnicź. Knjes Puſcźak wobżarowaſche ſwojeho pſchecźela tehole njelubeho pſchipada dla a woteńdże potom dale we ſwojich wobkhodnych wěżach.

(Skónczenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Wjeżne wólbne towaŕſtwo bě ſańdźenu ſobotu ſa ſwoje ſobuſtawy ſ Budyſko-Wósborkſkeho krajnożejmſkeho wjeżneho wólbneho wokrjeża ſhromadźiſnu do Sſerbſkeje khoſejownje powołało. Hdyž bě dotalny ſaſtupjeŕ tuteho wokrjeża, knjes Soba-Cźornjowſki ſajimawu rosprawu wo pożłednim ſejmowym ſkutkowanju podał, jeho pſchitomni jenohłóſnje jako kandidata ſa nowowólby poſtajichu. Knjes Soba je ſlubił, ſo wólbu pſchiwoſmje, jeli ſo bychu jeho ſ nowa wuſwolili.

S **Budyſchina.** Tudomny pěſchi regiment je pjatk do Draždżan wotjěł, ſo by ſo tam hacž do 24. julija pſchi bataillonſkim ſwucźowanju wobdźělił. 25. julija ſo regiment do Zeitheina k regimentſkim a brigadnym ſwucźowanjam poda, kotreż budża hacž do 4. auguſta tracź.

— Manevry ſakſkeho 12. armeekorpſa budża ſo lětża mjes Lubijom, Herrnhutom a Zitawu wotbywacź. Brigadne manevry ſo 8. ſeptembra ſapocźnu. Pſchi manevrje ſo też powětroježdne wotdźělenje a wucźbny bataillon tſělneje ſchule pěſcheje artillerije wobdźělitej.

— Tudomni poliziſtojo po wobſamknjenju měſchczańſkich ſaſtupjerjow pelleriny (małe płaſchcże) doſtanu, kotreż ſebi w deſchczowym wjedrje wobwěżnu. W deſchczu pſchemoknywſchi ſu poliziſtojo hižo woſpjet ſkhorili; polizajſka inſpekzija je teho namjetowała, poliziſtam pelleriny wobſtaracź, ſ kotrymiž ſu na pſchikład liſtonoſcherjo wuhotowani.

— Strajk murjerjow, cźěſłow a twarſkich dźěłaczerjow w Budyſkich ſtronach njeje hiſchcże ſkónczeny. Mnoſy ſtrajkowarjo drje ſebi njejżu myſłili, ſo budże wón tak dołho tracź. Kaž ſo ſda, ſu ſo wſchelazy próſdneho cźaża nabyli a ſu dźěłacź ſapocźeli. Strajkowanſki komitej tutych k dźěłu ſwólniwych na to kedźbliwych cźini, ſo nichtó njeżmě na dźěło hicź, doniž njejżu organiſazije ſtrajk ſkóncziłe.

Naſche ſerbſke piſmowſtwo ſwjeczi lětża ważne lěto. Pſched 200 lětami, 1706, ſemrje w Budeſtezach farař Michał Frenzel (Branzel), muż, kotryž zyły nowy ſakoń w ſerbſkej rěcźi wuda. Pſched nim ſu też hižo nětkotſi pſchełożowali a ſerbſke knižki wudawali — wſchitzy pak ſo pſchejara na Němſchcźinu ſkożowachu. Hinak Frenzel! Tón ſnajeſche ſkowjanſke rěcże, a duż tworjeſche ſwój prawopiż a ſwoje formy po cźeſkim a pólſkim. Frenzel ma potajkim wulku ważnoſcź ſa naſche piſmowſtwo. Po nim ſo wſchelazy pjera pſchimachu, — a naſcha literatura je ſo pomałku, pomałku roswijała. S tych, kotſiž ſu pilnje a wutrajnje dźěłali na polu naſcheho piſmowſtwa, tute dny jedyn ſwjeczi ſwój 50lětny ſpiſowacźelſki jubilej: naſch Handrij Ducźman-Wólſchinſki.

Jeho prěnje ſerbſke dźěło je wojſjewjene w Serb. Nowinach wot 5. julija 1856 — je to baſeń „Pſchipołdniza“. Schtwórtk 5. julija, na dnju ſwjateju Zyrilla a Methodija, je ſo potajkim 50 lět minyło, ſo je Handrij Ducźman počał ſa naſ dźěłacź. A ſchto je wón wſchitko ſwojemu ludej podał! Katholſkim Sſerbam je mnohoſcź nowych rjanych modleŕſkich knihi poſkicźił. Sa wſchitkich pak je wón ſwoje rjane powjedańcźka a baſnje ſpiſał. Schtó njeſnaje jene ſ nich: „Drjewjany kſchiż“, „Muſchka ſwjatojanſka“, „Dwójnikaj“ a wjele druhich hiſchcże! Też ſa naſche khuduſchke jewiſchcźo je Handrij Ducźman baſnik: „Skote hrody abo Hanż Klepotaŕ“, żortna hra, kotruż je Ralbicźanſka „Lilija“ pſched nješchto lětami hrała. S nowiſchich hrow je też rjana „Boži narod“, hodowna hra — po hodźoch 1903 ſu to Budyſzy ſtudowazy na „Bjeżadże“ pſchedſtajeli. — Spomnjenja hódna je też Ducźmanowa ſpěwohra „Wodźan“. Loni je w nowym pſchełożku wuſchła „Pěſeń wo ſwonu wot Fr. Schillera“ (móżecze ju pola Ssmolerjez doſtacź). Ducźman je pilny rólnik w naſchim piſmowſtwje, ſaż-kłużbny wótcźiny. Dźakowni jemu też pſchejemy dalſche ſtrowe dny a hiſchcże wjele, wjele ſbożownych lět! R.

S **Jażońzy** pola Ssokolzy. Na leżomnoſcźach tudomneho knjeżeho dwora ſu ſrjedu wjecźor nětkotſi ſamopaſchnizy wjetſchu hromadu pólneho njerjada ſapalili. Wlóżne ſela ſo móżnje dymjachu a kurjachu, tak ſo ſebi we wokolnych wſach myſłachu, ſo ſo twarjenja pala. Nětkotre wohnjowe wobory běchu ſe ſkykawami pſchijěle; wone móżachu ſo ſe ſpokojazym wědomnjom wróczicź, ſo ſu ſwoju winowatoſcź dopjelniłe, hacž runje njeběchu trjebałe wohnjej wobaracź.

S **Kelna** pola Wjelkowa. Naſcha wjeż po ſdaczu ſtóſtniſkeho cźlowjeka hoſpoduje, kotryž ma cźertowſke wjeżele na ſapalenju. Sa krótki cźaż je ſo tu woſpjet paliło, a ſańdźenu njedźelu w nozy je ſaż ſe ſtatoka żiwnoſcźerja A. Hanſkeho woheń wuſchoł, kotryž je wſchě jeho twarjenja do procha a popjeła pſchewobrocził.

S **Raſchowa.** Tudomny dźěłacźeŕ Höfgen ſańdźenu wutoru ſ Raſchowa ſ jěſdnym kołom po nahle nawiżowatej dróſy do Budeſtez

jědźeſche. Pſchi tym wón ſwróćiwſchi ſ hłowu do ſemje ſawadźi, ſo žebi moſhy ſtſchažy a žebi wobliczo žałoſnje wobodrě. Dźěłaćeŕ Palmer, kotryž pſchi jěſbje ſady na Höfgenowym kole ſtejeſche, pſchi njeſbožownym padźe bjes ſchkody woſta.

S **Wulkeje Dubrawy.** 10. julija je žo tu pomozne póſtſke měſtno pſchipramiło. Tón žamy dźeń je žo hoſćenzarjej Nowakej pſchedawanje póſtſkich ſnamkow pſchepodało.

S **Budeſtez.** Ssrjedu je tudomny pjekaŕ Roon na wobžaromne waſchnje do njeſboža pſchiſchoł. Hdyž wón ſ jěſdnym kołom wot doma na tudomne dwórniſchćo jědźeſche, runje telegrafowi dźěłaćerjo telefonowe groty ſaćahowachu. Jedyn grot bě prěki pſches drohu ſćehnjeny. S wotmachom jědźo Roon do tuteho grota ſ wobliczom ſawadźi. Grot žo jemu do wobliča ſarěſny a jeho ſ kołom k ſemi ſtorhn,y pſchi čźimž žebi Roon hiſchćeše něktore ſuby wuraſy. Sa morweho jeho do jeho njedalokeho domu doneješechu, hdźež žo jemu wědomnje ſažo wróćži.

S **Rachlowa.** Schtwórtk wječor wokoło ½10 hodźin je žo ſe žłomu kryta brožeń, kublerjej Janej Wirthej žłuſchaza, wotpaliła. Kak je woheń naſtał, njeje ſnate.

S **Njeżwaczidła.** Wutora, 10. dźeń julija, pſchinježe ſ luboſnym žłónčźnym wjedrom nam ſažo po 19 lětach luby a luboſny Guſtav-Adolfſki žwjedźeń. Luboſny a młódny — je wſchak ſkutk luboſćże ſa ſaſtaranje evangelſkich wěrybratrow w rospróſchenju jedyn tych młódſchich, ale tež najžiwiſchich ſkutkow zyrkwinſkeje luboſćże — žo hnydom ſjewi žwjedźeńſkim hoſćam, jako po haſkach, wot brěſowych ſelenych mejow ſćinjenych, do Božeho doma pſchikhadźachu, a widźachu kaž wrota tak Boži dom ſe ſelenymi a kwětkowymi pletwami a wěnzami hač nanajrjeńſcho a najbohatſcho pſches pilnoſć a luboſć woſadźineje młodźiny wupyſcheny. W 2 hodź. žo k žerbſkej Božej žłužbje ſwonjeſche a čźah ſ 24 duchownymi a ſ zyrkwinym prjódſtejeŕſtwom, wjedźeny wot wyſokodoſtojneho k. woſadneho ſararja Jakuba a kollatora zyrkwje, k. barona ſ Vietinghoff-Rieſcha, žo do Božeho doma žwjatočźnje hibaſche pod ſynkami hłoža poſawnoweho: Jeſu, prjedy dźi. Duch Jeſuſowy, duch nutrnoſćże a žwjeczíſny leżeſche nad bohatej žwjedźeńſkej woſadu, kotruž Boži dom lědy wopſchijecź ſamoh. Běchu wſchak woſadni a wulka žyła žwjedźeńſkich hoſćži ſe žuſodnych woſadow, žamo tež ſ Pruſkeje, wſchitzy ſ wulkej luboſću žo ſeſchli — tež dyrbi žo ryčźerkublam dźakowacź, ſo běchu žwojim dźěłaćerjam a ludźom ſa žwjedźeń žwobodu dali. Duch bratrowſkeje luboſćże dźěſche pſches žwjedźeńſku Božu žłužbu wot prěnich žłowow ſawodneho khěrluſcha: „Twaŕ, o luby Jeſuſo, twoju zyrkej, twoje čźełko“ hač do poſledních: „Zion, ſ mozu ty ſa wěrnoſću hladaj tu, hladaj tu“ — njech žo tež ſdobnje na to pokaſowaſche, ſo mamy žo wokoło naſcheho Boha w evangelſkej zyrkwi ſa žwjate bědźenje pſchezo ſ nowa wobronicź. S klětki namołwjeſche k temu to wobwěnzowane žłowo: „Jedn twjerdy hród je naſch Bóh žam!“ Po ſawodnej wołtaŕnej Božej žłužbje, wot k. ſararja Jakuba wobſtaranej, prědowaſche k. ſaraŕ Domaſchka ſ Budeſtez na podłožku Luk. 16, 20—22 a dźeſche: Naſchi wěrybratſja w rospróſchenju tež jedyn Lazarus: 1. khudźi kaž Lazarus pſches žwoje duchome nuſy, 2. bohaczi kaž Lazarus pſches tu ſnutſkownu móz a kraſnoſć naſcheje evangelſkeje wěry, 3. žmilnoſć žadajo kaž Lazarus. Na ſnate ſnamjo Lazarowe w pſchirunanju žo ſałožo žwjedźeńſki prědaŕ ſ nowa ſkutk Guſtav-Adolfſkeho towaŕſtwa do jaŕneho žwětka ſtaji. S milym, wutrobnym a ſahorjazym waſchnjom nuſy wonkach w rospróſchenju w naſtupanju Božich domow a žamo měſtnow ſa khowanje lubych ſemrjetych pokaſowaſche, kaž na dar Božeho žwjateho pišma a poklad čźiſteje evangelſkeje wěry. S bohateho poklada žwojeho naſhonjenja žobu podawajo w pſchezo jenak móznym žiwym duchu rěčźo, woſadu w njepſchetorhnjenej hłubokej nutrnoſći dźerżeſche. Bohaćże ſ duchownym kublom ſ nowa žohnowana po ſkónčźenej liturgiji k. ſararja Rädy-Budyſkeho woſada Boži dom wopuſchći, jako dźaka wopor 486 hr. ſkładuje.

Němſka Boża žłužba žo w 4 hodźinach ſapočza a bu wuſběhnjena kaž pſches pſchitomnoſć k. tajneho zyrkwinſkeho radźiczela Meiera ſ Budyſchina, pſchedžydy naſcheho pobočźneho Guſtav-Adolfſkeho Budyſkeho towaŕſtwa, kiž tež ſkónčźnu liturgiju dźerżeſche, hdyž běſche ſawodnu Božu žłužbu woſadny k. ſaraŕ měł, tak pſches to, ſo běſche žwjedźeńſke prědowanje k. wyſchſchi konſiſtorialny radźiczeł, ſuperintendent D. Dibelius ſ Draždźan na žo wſał, kiž je ſ dobom ſ pſchedžydu Draždźanſkeho hłownego towaŕſtwa. Pſched jara bohatym pſchipožłuchaŕſtwom D. Dibelius ſ wulkej mozu rěčźeſche, žiwe wobraſy ſ diaſpory (rospróſchenja) pſched wočźi a duſchu ſtajejo wutroby ſe žwjatym płomjenjom ſahorjowaſche, to dwoje wuſběhujo, ſo je Guſtav-Adolfſki ſkutk Boži ſkutk a nam žamym k žohnowanju daty. Po žłowach texta Rom. 13, 12 woſadźe pſchiwoła: Nóz žo minje, dźeń ſažwita; o kajke dźiwy Boże w rospróſchenju! 1. nětk prjecź ſe wſchej ſtruchłoſću — budźmy dźakomne dźěćźi Boże! 2. nětk čźim horliwiſcho do žłužby ſa wěrybratrow — budźmy žwěrni žobudźěłaćerjo naſcheho Boha. Přědarjowe žwědočźenje ſa nadźiju a ſkutkowanje ſe ſćerpliwoſću a modlenjom teho runja wutroby móznje ſapſchimny a kemſcherjo ſaža wopokaſachu, ſchtož přědaŕ na kónzu dźeſche: Naſche wopory žu dźěł naſcheje Božeje žłužby. Pſchi wukhodźe 352 hriwnow ſa ſpěchowanje žwjateje wězy do ſchkliczkow ſkładowachu.

Hdyž běchu wječorne ſera žo ſjewike a žwjedźeń wobſamknjeny, wutrobne wješele ſa dokonjenje žwjedźenja pſches wjele wutroby cźehnjeſche: dźak ſa ſpróżniwe pſchihotowanje zyrkwinſkemu prjódſtejeŕſtwu, woželbje jeho wodźerjej k. ſararjej Jakubej, ſa poſběhowaze porjeńſchenje młodźinje woželbje tež Njeżwaczidliſkemu mużſkemu ſpěwaŕſkemu towaŕſtwu, kotrež wot wjazy knjeſow wucźerjow podpjerane na woběmaj Božimaj žłužbomaj rjany ſpěw: „Tón Knjes, paſtyŕ mój“ rjenje k natwarjenju poželucharjow pſchednoſchowaſche pod wodźenjom k. kantora Kalicha. Dźak pſchede wſchěm temu, kiž wutroby wobrocźa a wotewrja, ſo ruzy ſkładowachu ſ wulkej woporniwoſću — běchu wſchak wſcho w hromadźe 1338 hriwnow, 838 ſ kolekty a 500 hriwnow jako woželbity dar nadobnje ſmyżleneho knjeſa — woprowane, dźak jemu ſa nowe poželnjenje k žwjatemu ſkutkej! Tak ſradowne, ſo naſche lube dobre žerbſke woſady, te lubowaŕki žwojeho žwjateho miżionſkeho ſkutka, žu tež tutemu nuſnemu nowiſchemu žwoje ſroſymjenje a žwoju luboſć pſchiwobrocźiłe. Tón Knjes chżył ju dale pſchiſporjecź we wſchěch woſadach. Tón Knjes chżył w rospróſchenju jako tón dobry paſtyŕ žam to ſhubjene pytacź a to žłabe poželnjecź.

S **Njeżwaczidła.** Na poželednje ſkótne wiki bě žo 58 wokow, 415 howjadow, 120 běhakow, 590 prożatow na pſchedań pſchiwjeſko. Howjada žo derje kupowachu, žwinje žrěnjo.

S **Porſchiz.** Schtwórtk tydźenja žu žita na Porſchiſkich, Nowoporſchiſkich, Lětonjanſkich a Boſchczańſkich leżomnoſćach ſ dźěła khětro cźeżko ſ krupobicźom cźeŕpiłej

S **Jiłoz.** Sańdźenu njedźelu rano wokoło 4 hodźin bě jedyn paduch wokno tudomneje Hohlfeldez korczmy wutłóczíwſchi do hoſćowſkeje ſtwy ſaléſł, ſo by kradnył. Hoſćenzarjowa dźowka pak bě w tym cźaſu hižo ſtanyła a w pódlanſkej ſtwje ſchijeſche. Ropot ſažłyſchawſchi wona do hoſćowſkeje ſtwy pohladacź dźěſche. Paduch, kotryž bě měnił, ſo w domje wſchitzy ſpja, žo holzy ſtróži a woſtajiwſchi wſcheho ſ woknom won cźekny.

S **Rakez.** Na ſhromadźiſnje „Towaŕſtwa Sſerbſkich Burow“ tudy je žo mjes druhim tež rěčźało wo petizijach dla pſcheměnjenja hońtwinſkeho ſakonja. Wobžaruju, ſo hiſchćże pſchezo njeje doſcź ſroſymjenja w tejle naležnoſći, hač runje je žo wo tym wjele pišało a rěčźało. Tola ſawěſćże nichtó njeżada a tež ženje žadał njeje, ſo žměł kóždy, kiž ma kórz abo něktore kórzy pola, ſ tſélbu po žwojim polu běhacź a ſwěrinu honicź, ale jedna žo jenož wo rune prawo. Wobžarowacź žo tež dyrbi, ſo něktoſi čźinja, jako by jenož jena woſoba ſ nětčźiſchim hońtwinſkim ſakonjom njeſpokojna była. Delnja Hórka n. pſch. je petiziju žejmej podała, ſo by žo hońtwinſki wokrjeż wot 150 na 100 akrow poniżił, hdyž ma tola wulkoležomnoſćeŕ hižo pſchi 30 akrach prawo, hońtwu wukonjecź. Je to radikalne żadanje? Abo je to wopak, hdyž žo dale w petiziji żada, ſo by žo § 7. hońtwinſkeho ſakonja wotſtronił, ſo njemohłe hamtſke hejtmanſtwa wjazy po kruchach wot gmejnſkich hońtwinſkich wokrjeżow precź torhacź a teżame ryčźerkubleŕſkim pſchidźělecź? Abo hdyž petizija ſ „Deutſch-Luppa“ pola Lipſka żada, ſo byſchtaj žo §§ 14. a 16. hońtwinſkeho ſakonja pſcheměnikoj, ſo žměł žo hońtwinſki pjenjes jenož po akrach a niz wjazy po dawkſkich jenoſćach roſdźělecź? Nima kóždy ſchtacźan prawo, žebi porjedźenja po ſakońſkim puczu żadacź? Krajna wuſtawa njeje tola jenož morwy pišmik, hdyž w § 8. rune prawo rukuje. Dale je žo na ſhromadźiſnje prajiło, ſo dyrbi wěſta mjeſa bycź ſa wulkoſću wokrjeżow. We wſchelakich němſkich krajach, n. pſch. „Hohenzollern-Hechingen, Heſſen-Homburg, Sachſen-Weimar“, žu hońtwinſke wokrjeży 13, 15, 25 hektarow atd. wulke. By to nětk było něſchto wurjadne, hdy by žo tež w Sakſkej mjeſa ſe 150 na 100 akrow poniżiła? Abo dyrbja ryčźerkubła privilegije na wſchě cźaży wobkhowacź, kaž „prawo prěnjeje kupy“ ſtatokow, prawo rybyłojenja na rěkach atd.?

Skónčźnje je žo tam prajiło, jeli ſo nowy hońtwinſki ſakoń

pschińdźe, njebudźe lěpschi, ale trasch schpatnischi. To žu pschedžudki. Je dźě tola minister s Metzsch žam pschipósnak a wobkruczik, so je nětczischi hońtwinski sakoń druhdy wótry pschecźiwo makemu burstwu, a je pschilubił, so žo hońtwinski sakoń pschemèni. Knjes žejmski sapóžłanz Soba pak sažłuži džak a pschipósnacźe, so je wón dozpěł, so bu spomnjena hońtwinska petizija knjeźerstwu k rospominanju pschepodata pschecźiwo wobsamknjenju deputazije. Wěso žu jeho pschi tym sprawnje smyžleni sapóžłanzy podpjerali. Tak daloko nahlady dopižowarja. C.

S **Rakez.** Towarstwo Sserbskich Burow je sańdźenu njedźelu prěni krócź žwoju hłownu shromadźisnu w Rakezach wotmèło. Wona njebě jara žylnje wopytana. S Ralbiczanskeho towarstwa, kotrehoż dla běchu žo Rakezy sa městno shromadźinu postajile, njebě s zyła nichtó pschischoł. Towarstwowy pschedžyda, knjes sapóžłanz Kokla, teho dla jara wobžarowasche, so je mjes žerbskim burstwom tak jara mało srosymjenja sa towarstwowe wotpohlady a samèry. Sserbšzy burjo hischcźe njewjedźa, so móža žwojim žadanjam płacziwosć dobycź, hdyž žu w jenym swjasku sjednoczeni a hdyž žo jenej myžli wodźicź dawaju. Město knjesa Soby-Cźornjowskeho, kotryž bě žo samolwił, so je sadźèwany, shromadźisnu wopytacź, knjes sapóžłanz Kokla wobschèrnu rosprawu wo dźěławosczi poslednjeho sakskeho žejma poda. Wjele wuradźenjow je žejm na wudźělanje noweho wólbneho sakonja nałożił. Kóždy sapóžłanz je žwoje namjety k temu cźinił. Knjes Kokla je namjetował, so by žo saž o direktnje, to rěka bjes wólbnych mužow wuswulało, tola dyrbjał žo tak mjenowany pluralny system sawjesćź. Po nim by žnadź wuswoleŕ prěnjeje klassy 3 hłoży, druheje klassy 2 hłožaj a tsećeje klassy 1 hłoż wotedacź měł. Wschè wuradźenja wo wólbnym sakonju žu pak skónczńje bjes wscheho wuspěcha wostałe, tak so ma nětczischi sakoń dale płaczicź. W krajnej kulturnej radźe je žejm sahrodnistwu někotrych sastupjerjow pschipokasał. Dale je wón byki wuswolazy sakóń pschijał, s kotrymž dyrbi žo howjasy skót s tym samèrom polěpschicź, so by po móžnosczi wjele mjaža a mloka wuplodźał. Po žadanju rjemjeźnikow a pschemyžlnikow je žejm somoženjowy dawk w tym nastupanju pschemènił, so dyrbja też ratarjo nětko na hospodarski dźělanski kapital dawk dawacź. Dokelž je hospodarski dźělanski kapital hakle dawkej podczińnjeny, hdyž 10000 hriwnow pschekrocźi, žo s nim jenož wulkoležomnosczerjo potrjecha. Palenje cźełow, pschecźiwo kotremuž je knjes Kokla hłožował, je žejm s wulkej wjetschinu pschijał. Želesniske petizije, kotrež žu žo žejmej se Sserbow žkałe, žu doscź wuspěcha měle. Ssejm je pjenjesy sa twar želesnizy s Rakez k pruskej mjesy pschiswolił a twar želesnizy s Radworja do Kamjenza knjeźerstwu k rospominanju porucził. Duž žu najlěpsche wuhlady, so budźe žo bórsy móz po želesnizy s Radworja do Kamjenza a dale jěsdźicź. Gmejny Rakeczanskich stron, psches kotrychž leżomnosczе žo nowa želesniza położi, njebudźa trjebacź 16000 hriwnow pschidawka dacź, dokelž tule sumu Budyski želesniski syndikat nawda. Sakske finanzy žo na swjeżelaze waschnje dale polěpscheja. W lěcźe 1907 budźe teho dla mózno, krajne dawki saž ponižicź. Po sakskim woheń sawěsczazym sakonju žo pschi pschetwarjenju starych twarjenjow pjenježna pomoz s krajneje każy pschiswola, hdyž s tajkim pschetwarjenjom wohnjowy strach sa žuždow žo pomjeńschi. Schtóž ma myžle, stare dodźerżane twarjenja pschetwaricź, dyrbjał teho dla wyschnosć wo twarsku pomoz prožycź, tola prjedy hacź twaricź sapocźnje. S wulkich městow bě žo žejmej petizija pschepodała, so byschtaj žo prěni pokutny dźeń a žwjedźeń tsjoch kralow wjazy njeżwjeczikoj. Wobaj žerbskaj sapóžłanzaj staj pschecźiwo tutej petiziji rěczałoj a hłožowakoj. Nowy wodowy sakoń žo njeje, dowuradźił. Knjes Kokla je pschi tejle składnosczi sa to wustupował so by sestarjeny sakoń też we Łužizy spadnył, po kotrymž dyrbja gmejny rěki rjedźicź, mjes tym so maja ryczerkublerjo prawo, w rěkach ryby kojicź. Hońtwinski sakoń, kotryž je połny njeprawdosczow, je žo skónczńje powalił. Najwjetschu sažłužbu wo to ma knjes sapóžłanz Soba. Wón je druhu komoru pohnuł, knježerstwo wo to prožycź, so by nacźisk sa nowy hońtwinski sakoń pschichodnemu žejmej pschedpołożiło. Scźěhowaza debatta bě jara žiwa. Jedyn ratar s Komorowa žo na krutosczе rěsny skót sawěsczazeho sakonja wobcźežowasche. Hdyž dyrbi wobžedźeŕ skotu po radźe lěkarja skoczo sarěsacź a potom, hdyž žo mjažo k jědźi khmane spósnaje, žaneho sarunanja njedostanje, je njeprawda, so dyrbi potom hischcźe skótneho lěkarja saplacźicź. Po dlějschim rosrěczenju žo wobsamknу žejmej petiziju podacź, w kotrejž ma žo wo to prožycź, so by žo w tajkim padźe dawk spuschcził. Hdyž bě žo hischcźe naschemu wjele lubowanemu a cześcźenemu kralej Bjedrichej Auguste mózna žkawa wunjeżka, žo wobsamknу, pschichodnu hłownu shromadźisnu w Małym Wjelkowje wotměcź.

S **Bukez.** Na skótnej wobhladańzy, kotraž je žo 9. julija tu wotměła, bě žo 14 bykow, 102 kruwow, 49 jałojzow, 2 wołaj, 32 młodych skoczatow, 18 młodych bykow a 10 kosow wustajiło. Na byki žu dostali 1 myto po 60 hriwnach: ryczerkubleŕ, tajny ratarski radźicźel Hähnel w Koporzach, ryczerkublowy najenk Petermann w Rodezach, kubleŕ Max Gäbel w Korezach, kubleŕ Sswora w Bukezach, ryczerkubleŕ Crome w Delnim Wotlěhanju, kubleŕ Hänsel w Oberfriedersdorfje; 2 myto po 40 hr.: ryczerkublowe sarjadnistwo w Pomorzach ryczerkubleŕ s Diepow w Nèczinje, Hähnel w Koporzach, kubleŕ E. Penther w Stwèschinje; — 3. myto po 25 hriwnach: ryczerkublowe sarjadnistwo w Pomorzach, kubleŕ Rychtaŕ w Kołwasy, kubleŕ Kerk w Cźornjowje. Pódla teho žo Pomorskemu ryczerkublowemu sarjadnistwu s privatneje strony wustajene cźežne myto (žlèborne khosejowe kźicźki) jako druhe myto pschipósna. (Pschichodnje dale.)

S **Kschischowa** pola Wósborka. Pjatk tydźenja w nozy je žo tudomna korczma wotpalika. Nascha wohnjowa wobora drje hnydom k wohnjej pschijèdźe, tola njemóžesche do płomjenjow žykacź, dokelž bě njesnaty njekražnik schlawch rosrěsnył. Ssnadź je wón tón žamy cźłowjek, kotryž je w korczmje woheń sakožił. Poždlednje lěta je žo Kschischow husto s wohnjowym njesbožom potrjechił.

Se Sleho Komorowa. W tudomnych stronach žu žo sa tsi dny tsjo cźłowjekojo tepili. W jamje „Bjedrich Ernst“ žo 11lětny schulski hólz Vales w jenej dźerje, s wodu napjelnjenej, kumpasche a w njej žmjercź namaka. Tón žamy woždud w hacźe jamy „Klary“ w Nowej Wjelzeji 12lětneho žyna dźěłacźerja Königa podeńdźe a w Kobłowskim jěsorje pola Strupza žo 13lětny žyn žandarma Holza tepi.

Se **Shorjelza.** Pjatk popołdnju žu w Shorjelzu a wokolnosczi žylne njewjedra sakhadźałe. Błyski žu do wjele twarjenjow trjechiłe. 40 lětny korczmaŕ Walter se Shorjelza je žo w Rauschwalde w Rungez korczmje s błyskom sarasył. Psched korczmine durje stupiwschi, so by sa njewjedrom pohladał, žo wón s błyskom mori, kotryž bě do khorhojineje žerdźe dyrił a wot teje na njeho pscheskocźił. Na žwojim dalschim puczu bě błysk do piwowoda sajeł a korczmarja Rungu, kotryž runje pschi piwowym apparacźe stejesche, k semi porasył a pohłuschił. Runga pak žo bórsy sažo shraba. — W Kieslingswalde błysk do jeneje brjóžnje dyri, pschejèdźe škomu a žyno a na druhej twarjenjowej stronje jeneho konja a w 20 metrow sdalenej s napschecźa leżazej kruwarni jenu kruwu a dwě jałojzy mori.

S **Lubuscha** (Lauba). Pjatk popołdnju je žo nascha wjeż s cźeźkim njewjedrom domapytała. Njepschestawajzy błyski lětachu, jedyn do Hornuffez statoka dyri. Hornuff runje se žwojimi žwójbnymi sa blidom žedźesche, praji: „Błyskowy ras njeje daloko był.“ Boże njewjedro bě pschi bróžni do wulkeje lipy dyrił a s njeje na twarjenje pscheskocźił. Hdyž bě žo hižo tsěcha spaliła, žo Hornuffezy wohnja dohladachu. Jena kruwa pohłuschena w hróždi leżesche. Prjedy hacź prěnja žykawa pschijèdźe, bě žo bróžeń nimale spaliła.

S **Łasa.** Dźeń 3. julija běsche sa naschu schulsku młodosczi dźeń radosczе a wjeżela. Rano ½6 hodź. srjadowa žo žrjedź nascheje wžy 15 rjenje wudebjenych wosow, do kotrychž žo 200 dźěczi se žwojimi wucźerjemi a 30 dorosczenych seżyda. Hdyž cźah wosow s nascheje wžy cźerjesche, spěwachu dźěczi „Budź božmje luba domisna atd.“ W Bjedrichezach pschisamknychu žo hischcźe dźěczi Slyczańskeje schule s někotrymi wosami, tak so cźah se žydomnacźe wosow wobstejesche. W Rakezach pschejachu nam s kiwanjom se wschěch woknow wjeżele a sboże k naschej jěsbje na Mnischonsku horu. Na dwórnischcźu w Rakezach hižo woždebity želesniski cźah sa naž k wotjèdźenju do Budyschina pschihotowany stejesche. Na jěsbje spěwachu dźěczi kaž też stari radostnje spěwy hacź do Budyschina. Tam s cźaha wustupiwschi cźehnjechu wjetsche dźěczi se žwojimi knjesami wucźerjemi po měschczańskich haźach, so bychu žebi rjanosczе města Budyschina wobhladałe, mjeńsche dźěczi hacź do 10 lět mějachu w tu khwilu w Albertskej sahrodźe sawostacź, sa bychu jich małe nóžki powotpocźnyłe a potom na dołhim puczu na Mnischonsku horu cźim spěschnischo sastakowałe. S Budyschina do Dźěžnikez pschijèwschi, wot tam dołha žyła pěschi po wuskim puczіku na horu cźehnjesche. Psched hajnkownju žo sasta, so bychu žo dźěczi s dobrym khosejom a załtami wokschewike. Potom po wotdźělenjach na wjeŕschk hory k hosczenzej s wyžokej wěžu dóńdźechu. Tam kražny wuhlad na zyłu krajinu wokoło Budyschina a daloku wokolnosczi wuživachu. Sa naž delanskich holanow bě to wosprawdźe něschto jara sajimowaze, dokelž s naschich cźmowych holow niczo dale njewidźimy, hacź tu a tam žornika, sajaza abo kanikła wuskocźicź. S hory spěwajo a juskajo

duzy saßo pſched hajnkownju ſaſtachmy, hdźež knjeża wuczerjo a dźěćźi rjane ſpěwy ſanjeßechu. Hdyž běchu knjeża wuczerjo ſpěw dźělenja „Měj derje ßo ty maka haſka, budź cźichi domo bożemje atd.“ wuſpěwali, podachmy ßo radoſtnje ſpěwajo na pucź do Budyſchina. Tam ßo w Albertſkej ſahrodźe dźěćźom ſaßo kołbaſki, zakty a piwo podawachu. Potom wjeßeka ßyka ſaßo do ßwojeje domiſny wotjědźe. Na Rakeczańſkim dwórniſchćźu hižo naſche woſy na naß cźakachu, a ſpěwajzy a wyſkajzy ßo do naſcheje holanſkeje domiſny dowjeſechmy. Hdyž do naſcheje wßy pſchijědźechmy, ßo pola Kónzez korcźmy knjeſej kantorej, druhemu a tſeczemu wuczerjej tſikróćna ßkawa wunjeßy. Woßebity dźak a ßkawa budź naſchemu horzo lubowanemu knjeſej kantorej Gerbaczej, kiž je nam pſches ßwoje pſcheczelne a wjeßele waſchnje ßwjedźeńſki dźeń porjeńſchił a jako dobry paſtyr ßwoje ſtadleſchko pſchezo prjedy ßebje dźerżał, ſo ßo njeby żana wowzka ſhubiła. Dale prajimy też ßwój wutrobny dźak hoſpodarjam a nanam, kiž ßu ſe ßwojim ſapſchahom a woſami ſwólniwje bjeſe wſcheje ſaßkużby nam poßkużeli. Někotre macźerje.

Přilopk.

Satraſchne njewjedra ßu létßa hižo druhi krócź Sakſku Schwizu ſapuſcźiłe. W krajinje mjes Pirnu a Schandawu, w Cźeſkej Schwizy a Rudnych Horach je pjatk cźeźki ſlimk padnył. Hacź do ßoboty ßo deſchcź njepſcheſtawajzy lijeſche. S małych rěcźkow torhate réki naſtachu, kotreż ßo ſchucźo a hewrjo ſ njembrym ſpěchom do dołow walichu. Pola wßy Obervogelgeſang bliſko Pirny wody 15 metrow dołhi kruch żeleſniſkeho naßypa pſchedrěchu a kamjenje a pjerſchcź k Łobju donjeßechu, tak ſo ſchěny w powětſje wißachu. Kněża wobydlerja Bornbacha ßo ſ wodowym nawalom póczrje. Wobydlerjo dyrbjachu woſtajiwſchi wſcheho cźeknycź; 6 koſow, 1 krowa a 1 poß, kotreż ßo njemóżachu wukhowacź, ßo tepichu abo ßo ſaraſychu. Prjedy hacź ßo żeleſniſki naßyp pſchedrě, ßo poſtajenym ſtrażnikam poradźi, pſchijědźazy tworowy cźah pſched wohroženym měſtnom ſaſtajicź. Wobkhad na żeleſnizy mjes Pirnu a Schandawu a mjes Pirnu a Gottleubu bě hacź do póndźele pſchetorhnjeny, a puczowarjo dyrbjachu ßo w tym cźaßu ſ Pirny pſches Ssebnizu a Nowe Měſto do Schandawy woſycź. Woda ſe ſkałow wulke kamjenje do Łobja dele waleſche, kotreż w Zeichenje jenu kněżu roſtłoczichu. We wjele wßach mużſtwa wohnjowych woborow zyku nóz ſtrażowachu, ſo bychu tam, hdźež ſtrach hrożeſche, pomhałe. We wjele hródźach ſkót hacź do ſchije we wodźe ſtejeſche. Wjele ludźi je wulzy ſchkodowało. Na połach a ſahrodach je ßo wulka ſchkoda naczinika. Kral Bjedrich Auguſt, kotryż je njedźelu ſ Kiela do Draždźan pſchijěł, je ßo nadrobnje ſa njeſbożom wobhonjał.

* Garbaŕſki dźěłacźeŕ Dittrich, kotryż je poßledni cźaß w pſchepytowanſkim jaſtwie w Barlinje ßedźał, je ßo tam wuſnał, ſo je něhdźe ſto cźłowjekow ſtónzował. Sańdźeny tydźeń ßu jeho do Waldheima pſchewjeſli, ſo bychu jeho tam 6 njedźel wobkedźbowali, hacź wón njeje duchakhory. Każ ßo ſda, ßo Dittrich ſ zyła pſched ßud njeſtaji ale ßo na cźaß żiwjenja do jeneje bludnizy ſawrje.

* Rubjeżny nadpadnik, kotryż je pſched tydźenjom w ſpěſchnym żeleſniſkim cźahu pola Rathenowa tajnu radźicźelku Noellowu nadpadnył a wurubił, njeje ßo hiſchcźe wußlědźił. Tón ßamy rubjeżnik je w nozy prjedy podobny nadpad ſkucźił. Barlinjan F. ſe ßwojej ßwójbu, ſe żony a tſjoch doroſcźenych dźěćźi wobſtejazej, teho runja ſ nóznym ſpěſchnym cźahom do Nordernay jědźeſche. Sawěſchki pſched woknami běchu roſcźehnjene a lampa bě ſ pſchikrywom wodźeta. Runje běchu nimo Rathenowa jěli. Na dobo ßo durje wocźinichu a jedyn mużſki do nich ſtupi. Wón bě ſ nahej hłowu a jeho wobliczo bě ſ cźornej maſku pſchikryte. Barlinjanowa żona zuſeho wohladawſchi ſakſchikny. Tón drje w kupeju njebě telko ludźi wocźakał a drje ßo bojeſche, ſo ßo ſe żoninymi hſchikami ludźo w druhich woſach kedźbliwi ſcźinja. Duż durje ſapraßnywſchi cźekny. Tak ßo Barlinſka ßwójba wurubjenja ſminy.

* Satraſchne krupobicźe je Boleßławſku (Bunzlawſku) krajinu w Schleſynſkej pjatk potrjechiło. Krupy każ włóſke worjechi wulke padachu. Srawjaze żito je ßo żałoßnje rosbiło, wſchelazy ratarjo ſkorża, ſo ßu ßo jim zyłe żitowe żně ſniczike. Też kał a rěpa ßu jara cźerpike. Ssad je ſe ſchtomow pak dele ſbity, pak ßo tak wobſchkodźił, ſo ßo njehodźi pſchedacź. W Großhartmannsdorfje a wokolnoſcźi ſlimk padże. Statoki ßo póczrjechu a ludźo dyrbjachu ſe ſkotom na wyſche leżaze měſtna cźékacź. Naßyp żeleſnizy pola Großhartmannsdorfa wody pſchedrěchu a żeleſne kolije wotnjeßechu. Błyſk je wjele twarjenjow ſapalił. W Georgenthalu je Bože njewjedro żonu tamniſcheho hajnika ſaraſyło. — We Wrótßławju bě ßo, hdyž deſchcźik ſakapowaſche, jedyn muż w promenadach pod jedyn ſchtom ſtupił. Na dobo ßo ſabłyſkny a ßo ſahrima, błyſk bě do ſchtoma dyrił a muża pod nim ſaraſył.

* (Twaroh ſ butſanki a kóczki.) Podawk, kotryż troſchku na amerikanſke konſerwy dopomina, je tele dny pſched kawniſki ßud w Pósnanju pſchiſchoł. Wyſchſchemu mlokarjej Neſzy w Pósnańſkej mlokarni raś prajichu, ſo ßu w jenym ßudźe, kotryż 400 litrow butſanki wopſchijeſche, morwu cźornu kóczku namakali. Neſka poruczi, ſo dyrbjeſche ßo tale butſanka do twaroha pſchedźěłacź, ſchtoż ßo też ſta. Statny rěcźnik namjetowaſche, Neſku k jaſtwu na tſi njedźele ſaßudźicź, ßud pak jemu jenoż 300 hr. pjenjeżneho khoſtanja napoloži.

* (Hońtwa ſa nutsdobywarjomaj.) Wutoru rano wokoło 4 hodźin khoſejownikej Wendiſchej w Lipſku na kolonnadſkej dróſy nadpadże, ſo pſched Nietzſchmannez rěſniſkimi klamami jedyn muż na ſtraži ſtejeſche. Wón to poliziſtej Schołcźe woſjewi, kotryż ßebi poliziſta Taga na pomoz wſa a ſ nim na kolonnadſku dróhu dźěſche. Muż, pſched Nietzſchmannez klamami ſtejazy, jeju wohladawſchi, ſnamjenja do klamow dawaſche. Na to ſ nich jedyn mużiki wuńdże, a wobaj k wjeczornemu torhoſchcźu cźěkaſchtaj. W Alexandrowſkej dróſy ßo jedyn ſ cźěkazeju mużow wobroczi a do ſcźěhowazeju poliziſtow wjazy krócź ſ revolvra tſěli. Jena kulka poliziſta Taga trjechi a jemu delni żiwot cźeźko ſrani. Poliziſt Scholta ſa cźeknjenzomaj dale cźěrjeſche, někotſi ludźo ßo jemu pſchiſamknychu, mjes nimi pjekaŕſki miſchtr Ferl. Tutón pſchi dźěle ſtejo bě jenoż tofle na boßy noſy wobuty. Tofle ßo wuſuwſchi, ßo wón boßy ſa nutsłamarjomaj puſchcźi a w Johanninym parku ßo jemu poradźi, jenemu ſ njeju, kotryż bě ßo w kerkach ſkhował a wocźinjeny nóż w ruzy dźerżeſche, pucź ſaſtupicź. Jeho ſajachu, mjes tym ſo ßo jeho kumpanej poradźi, cźeknycź. Sajaty wudawa, ſo je 32 lět ſtary a ſo je ſamkaŕ Reetz ſ Düſſeldorfa. Jeho kumpan je pjecża blidaŕ Becker ſ Bochuma. Wonaj ſtaj ſ zuſymi kluczemi Nietzſchmannez klamy wocźiniłoj. Becker je něhdźe 50 hriwnow w pjenjeżnym kaſchcźiku namakał. Pjenjeżny khamor wón njeje mohł rospaczicź, dokelż ßo ſ pſchikhadom poliziſtow wot ßwojeho dźěła wotehna. Na jeho wußlědźenje je polizija 300 hriwnow myta wuſtajiła.

* (Se żeleſniſkim cźahom ßo pſchejěł.) Na żeleſnizy pola Schcźeczźina je ßo ßobotu pſchi pólnym ſwucżowanju jedyn kyraßěr a jeho kóń ſ cźahom pſchejěł. Kóń bě hnydom morwy. Kyraßěr je tón ßamy dźeń w lazaretu wumrjeł.

* W Bingenje ßo njedźelu w nozy dwě dźěſcźi blidarja Deſſela we łożu ſpaliſchtej. Woheń bě ſ rosbuchnjenjom petrolejoweje lampy naſtał. Blidarjowa żona je ßo ßmjertnje wopaliła.

* (Njeſbożе na żeleſnizy.) Schtwórtk w nozy ſtaj pola Kauferinga w Bayerſkej jedyn tworowy a jedyn ſpěſchny cźah do ßo ſraſyłoj. Lokomotiva a pjecź woſow je ßo ſwróczikło. Jedyn ſpinaŕ je ßo morił, lokomotivnik a dwaj rjadowarjej ſtaj lohko ſranjenaj, cźahowy wjednik je cźeźko ſranjeny.

* (Żałoßna namakanka.) W léßu pola Lockwitz je jedyn hajnik jenu wotrěſnjenu mużazu hłowu ſ małej bródku namakał. Hdyž potom léß pſchepytachu, też cźeło a druhe ſtawy nadeńdźechu.

* Satraſchna horzota w Schpaniſkej dale traje. Dwaj żnjeńzarjej a dwaj mulaj ßu ßo ſ horzotu ſacźknyli. Pſchi njewjedrje je wichor dźěł měſta Mebinaceli wupuſcźił. W Lagrono a wokolnoſcźi poł punta cźeźke krupy padachu, kotreż tſěſchne zyhele rosbichu. Zyła krajina je wupuſcźena. W měſcźe naczinjena ſchkoda ßo na dwaj milijonaj hriwnow wobliczа.

* (Njeſbożе na żeleſnizy.) Na Agenteuilſke dwórniſchcźo w nozy 20. junija wojeŕiſki cźah pſchijědźe. Dwaj offizěraj, Gilman a Mageau, na kolije ſtupiſchtaj, hdyž nale na ſaſtaniſchcźo nózny cźah pſchijědźe. Gilman bu morjeny, druhi offizěr ßo cźeźko ſrani.

* (Falſchowarjo wina.) Winoweho wikowarja Schneidera w Nowym Měſcźe ßu dla falſchowanja wina k jaſtwu na 5 měßazow a k 3000 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja a jeho knihiwjednika Schobera k jaſtwu na 2 měßazaj a k 1500 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja ſaßudźili. 20,000 litram wina, kotreż běchu ßo jako falſchowane ſpóſnałe, ßu ßo do hrjebje wuběżecź dałe.

* (Trojaka ſajědojcźeŕka.) We wuheŕſkej wßy Kiſodanje ßu bohatu romunſku wudowu Sofroniu Agatescu po poruczнoſcźi Temeswarſkeho ßuda ſajeli. Wudowu winuja, ſo je ßwojemu mużej, pſched tſjomi njedźelemu ſemrjetemu, ſ jědom ſawdała. Mużowe cźeło ßu wuhrjebali a pſchepytali. Też na ſajatu tukaju, ſo je też ßwojeju prěnjeju mużow ſ jědom morika. Pſched někotrymi létami ßu ßo w Temeswarſkej wokolnoſcźi huſto ſ jědom morili. Wulka zwólba ſajědojcźerjow tam ßwoje njeſkutki cźinjeſche. Wudowa Agatesca je po ſdacźu ſ nimi wobkhadźała.

Kedźbu. **Wupschedawanje!** Kedźbu.

So bych swój wulki skład trochu wuprózdnił,
pschedawam směschnje tunjo:

Mužaze wobleczenja, pacholaze wobleczenja,
po 10 hacž 20 mk., po 8 hacž 18 mk.

hólczaze wobleczenja,
po 6 hacž 14 mk.

Dźěczaze wobleczenja, płóczliwe wobleczenja,
po 3 hacž 7 mk., po 2 hacž 4½ mk.,

kholowy, wschěch druzinow, jara tunjo.

Wschě płaczišny su niske, tak, so so kóždemu poskicza, zebi tunjo a s dobytkom dobru tworu nakupicź pola

w Budyschinje pschi hłownym torhoschczu 9. **R. Neugebauer** prjedy **Kurt Lehmann** **w Budyschinje pschi hłownym torhoschczu 9.**

Trawu zyczaze maschiny
original **„Doering“** a druhe systemy,
žito zyczaze maschiny
se zamznym wotkładzenjom a swjasanjom,
zynowe wobroczaki
widlizowy a bubonowy system,
kolizu wobroczaze,
zynowe a žitowe hrabje
s 32 — 35 — 38 subkami,
tóčniki
za noże zyczazych maschinow,
ruczne wleczaze maschiny
porucza
Arndt Baldeweg
na kamjentnej haźy 36.

K. R. Lory, rukajzar a bandagist
w Budyschinje na schulerskej haźy

porucza pschi potrjebje wschě druziny **rukajzow, zlow, pažow pschetorhnjenu zytku** (bruchband), **ezělnych pažow** a wschěch wězow, do jeho dźěła zluschazych. Wuporjedzenje a dźěkanje po měrje za krótki czaz — tunjo. —

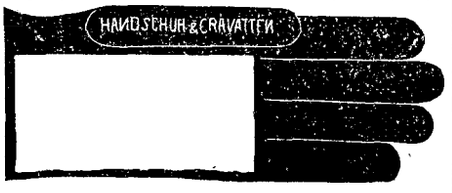

Khorych.

kotziž na hłowu, wutrobu, płuza, žołdk, jerchenja, hubjene pschetlacze, widlischcza, drjenje, ischias, wokhromjenje, hysteriju, zahorjenje, živatej nosy, lischawu atd. czerpja, zwědomicze lěkuje

hojazy magnetiseur Thomas w Budyschinje
na zukelnskej haźy 1a po 1 zhodze
pódla Mohrez cžrijownje.

Rěczne hodziny wschědnje wot 9 hacž do 1 hodziny.
Dzakowne pizma a stokróczne pschipósnacza se wschěch stron.
— Khori swonka města zo wopytaju. —
Prospekty darmo.

Franz Marschner
czaźnikar w Budyschinje
na bohatej haźy 9

swój zklad **czaźnikow** a **czaźnikowych rjeczazow** k dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. **Pizomne rukowanje.** **Tunje placzišnt.**

Pizowanski kalk
wot **Brockmanna** w **Lipsku,**
znamjo A a B,
teho runja **sezinowe pleczenje, sezinowe hoždze** a **zazynkowany grot**
po fabrikskich płaczišnach porucza
Emil Dietrich w **Lětonju.**

Nowe
lětne tkaniny
kpłoczliwym wobleczenjam, blusam, dźěczazej drascze
a **schórzuchom**
na wulki wubjerk porucza
M. Gottwald
pschi mjazowym torhoschczu 11.

Rajz,
nudle, grupy,
jahły, hejduschku,
hróch, zoki, buny,
dobru muku
porucza
Khorla Kahrowe
w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Guido Reiche
slótnik a zlěbornik
pódla hosczenza **„skoteho hodlerja“**
pschi hłownym torhoschczu 2
porucza swój wulki zklad
debjenkow a zlěbornych wězow
wot najjednorischeho hacž do najwozebnischeho po wurjadnje tunich płaczišnach.
Wěrowanske pjerschczenje
po kóždej płaczišnje,
zlubowe, kwazne, zlěborne, jubilejske dary na wulki wubjerk.

Wuprózdnjenske wupredawanje

pizaneho wobucza s poniženjom płaczišnow wo 15—20%.

Pawol Kristeller na bohatej haźy.

Sswojim cżesczenym ßerbßkim krajanam a ßkasowarjam najpodwolnischo k wjedżenju dawam, so ßym ßwoju

schewzownju

se ßerbßkeho kerchowa cżißko 4 na

jerjowu haßu cżo. 4 (do doma kujesa Trodlera)

pschepokożit. Budu ßo ßtajnje prózowacź, so bych ſ dobrym a schwarnym dżełom kóżdeho spokojił. S próßtwu, mje tęż dale dobroczińwje podpjeracź, poruczam ßo ſ poczesczowanjom

August Kalich.

Hnydom abo posdżischo ßo pschezo ßłużobne, kuchińske a ßtwińske holzy, dżowki, ßrènzy a krumarki, kucharki, pschedawarki a schwalcże a hospoßy pytaju.

Darmotna wukaßarńja dżełła
w Budyschinje na Moltkowej drósy 21,
wotewrjena rano wot ½8—1 a 4—½8 hodżin wjeczor.

Wußtojni

murjerjo, cżeßłojo a dżełaczerjo

ßo pschijimaju na młynowym nowotwarje we **Wowujowje** pola Budyschina.

Ernst Herkner

cżaßnikaŕ w Budyschinje
na **ßeminarßkej haßy 13**
prjedy pschi hłownym torhoschczu
poruczam ßwój wulki ßklad wschèch druzinow
cżaßnikow a **rjeczaßow**
po tunich płaczißnach ſ wjazylètnym rukowanjom.

Porjedżenja derje a **tunjo.**

Jèßdne koła
a ßchijaze maßchiny,
żonjaze jèßdne koła,

ßmèßchnje tunjo poruczа

August Scholze

pschedawarńja jèßdnych kołow w Budyschinje na hornczerßkej haßy.

Czerßtwy łój, punt po 40 np., **ßuscheny ßwinjazy brjuch,** punt po 80 np., **ßadło** po 70 np., **dobru kołbaßu** po 60 np., **mettowu kołbaßu** po 70 np., **kołbaßowy tuk** po 48 np., **połcź** po 83 np., pschi wotewßaczu 5 puntow tuńscho porucza

Ota Pètschka na żitnej haßy.

Najlèpschi ßuscheny tolßty
połcź

punt po 80 np., pschi wotewßaczu 10 puntow po 75 np. porucza

O. Eigner, rèßniſki mißchtr
na ßwonkownej lawßkej haßy 1.

---

15 000 hriwnow

ßo na prènju hypotheku pyta pßches rèczńikow
Weßera a **Spitznera** w Budyschinje pschi nowych hrjebjach 16.

Najlèpschi

khoßej

ma jenoż

Otto Sachße
na bohatej haßy 4.

Wßchè
ßymjenja
na ßchczernißchcża
dobre a płaczißny hódno porucza
Khorla Kahrowe
pschi żitnych wikach.

Kedżbu!

Pianina, nowe, hiżo po 400 mk. ſ 5 lètnym rukowanjom teho runja trjebane **pianina** hiżo po 80 mk. po najtunißchich płaczißnach porucza

E. ßwudowjena **Wiegnerowa**
na ßeminarßkej drósy 9 po 2 ßh.
w domje Bismarkoweje khofejownje.

Hospodarßki wós

lohki jenopßchężny ma na pschedań
Br. Urban w Trjebjenzach.

Khèża cżo. **18** w **Starych Błohaßchczach** ſ 1½ kórzom pola a inventarom je ſ napłaczenjom 1 500 mk. hnydom na pschedań.

Khèża ße ßadowej a ßadżenßkej ßahrodu je khoroścże dla w **Raßchowje** cżo **14** na pschedań.

W **Rachlowje** pod Cżornym Bohom je **żiwnoßcź** cżißko 39 ſ 24 kórzami pola, łuki a lèża a rjanej ßadowej ßahrodu, ſ 172 dawßkimi jenoßcżemi wobcżeżena, ße żiwym a morwym inventarom khorowatoßcże dla na pschedań.

Żiwnoßcź
w **Hruboczizach** cżißko **20** ſ 9 kórzami pola a łuki a ſ twjerdymi twarjenjemi je ße ßwobodneje ruki na pschedań.

Protektor Se. Majestät der König v. Sachsen

DRITTE DEUTSCHE KUNST-GEWERBE-AUSSTELLUNG DRESDEN 1906

12. MAI – 31. OKT.

•KUNST•KUNSTHANDWERK•KUNSTINDUSTRIE•

ILLUSTRIERTE AUSSTELLUNGS-ZEITSCHRIFT U. FÜHRER

Serbske towarßtwo w Khwaćicach

njewotměje jutře, **ale jutře za tydżeń, njedżelu 22. julija** popołdnju w 4 hodżinach swoje **měßačne posedżenje.**

Předsydstwo.

Mała żiwnoßcź cżißko 13 w Koßłowje, 9½ kórza wulka, na dalßche hospodarjenje derje pschiprawjena, je ße ßwobodneje ruki na pschedań. Dalßche je pola wobßedżerja tam ßhonicź.

W Brèmjenju je **żiwnoßcź** cżißko 8 ſ 12 kórzami na pschedań.

Rjane wobydlenje
je w **Dobruſchi** cżißko **53**e 1. oktobra na pschenajecże.

Rjane wobydlenje je na pschenajecże w hoßcżenzu w **Delnjej Kinje.**

Penßiju

młoda holza, kotraż chze Michała rejwanßke hodżiny ratarßkich ßchulerjow wopytacź, w dobrej ßwójbje na **połnoznej drósy** (Nordßtr.) **10** po **1** ßkhodże namaka, hdżeż budże hiżo knjeżna bydlicź, kotraż budże teho runje rejwacź wuknycź.

Kucharki, ßtwinßke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy a tajke k ßwinjom, hródżne dżowki ſ wulkej mßdu, ßrènkow, rólnych pohonczow hnydom a k nowemu lètu do tudomnych a Drażdżanßkich ßtron pyta Aßchißtajerka **Görlichowa** na ßchulßkej drósy 7 ſ napschecża theatra.

Stara żona ßo jako **pèßtonċża** k dwèmaj dżèßcżomaj do ßchoßejoweje khèże na **Małowjelkowßkim ßchoßeju** pola Cżichońż pyta.

Wożenjeneho hejtmana, nèkotre dżèłacżerßke ßwójby a wßchu cżeledź pyta

pßchißtajeŕ **Brycża** w Klukßchu.

Dżèłacżerßka ßwójba

ßo bórßy do ßłużby ße ßwucżenej dobrej mßdu, darmotnym wobydlenjom a bèrnazym polom pyta. Sso ßamolwicźna **knjeżim dworje** w **Brèßy** pola Żicżenja.

Dżèłacżerßka ßwojba

ßo na jene burßke kubło pyta. Dalßche je ßhonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Rakečanske serb. tow. „Lipa“

změje da-li Bóh, jutře njedźelu 15. pražnika popołdnju z dypkom 5 hodź. w Křižanec hoścencu swoje

měsačne posedźenje.

Wšè lube sobustawy a hoścі wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Deßkowany wós

nimale nowy, je w **Rjeßwaczidle** cżißko **45**a na pschedań.

Tęż je tam **wobydlenje** na pschenajecże.

Kóń, 9 lètny cżornak, 170 cm wyßoki, dobry rólny kóń je na pschipokdżenja na pschedań w **Jeschizach** cżißko **6.**

Do Noweje Jaßońzy!

Njedżelu 15. julija pójmy wschitzy do **Noweje Jaßońzy** na **reje**.

Pßchecżelnje pscheproßchuje

Pawoł Hofmann.

Do Mèrkowa!

K ßahrodnemu konzertej, kotryż **njedżelu 22. julija** Adolfhètßka kapała wuwjedże, a k **balej** po tym najpßchecżelnißcho pscheproßchuju.

Sapocżatk ½5 hodź. Saßtup 25 np., ßa dżèczi darmo.

Sa jèdże a picże a ßamopjecżene tykanzy je ßo nanajlèpje postarako.

Schikora. O. Raußendorf,
hoßcżenzaŕ w Mèrkowje.

Do Radworja!

Na

wißchnjowy ßwjedżeń

ſ darmotnym konzertom a wjeczor na **reje** w **herbßkej grychcże** pschecżelnje pscheproßchuje

Jurij Scholta,
wißchenjowy najeńk.

Po wujednanju pßched ßmèrzom ßranjaze ßłowa, kotreż ßym pßchecżiwo ßahrodnikej **Khorli Auguſtej Pawlikej** w **Jitku** do gmejnßkich knihow pißak, jako njewèrne wrócżo bjeru.

Jan Mèßcher, ßahrodnik.

(K temu cżißku pßchiłoha.)

Pschiloha k czišku 28 Serbskich Nowin.

Ssobotu 14. julija 1906.

Placišny rěsneho skotu na Draždžanskich skotnych wikach

9. julija 1906

Placišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Wóły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnosće hacž do 6 lět	41—43	76—78
awstriske	42—45	78—81
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	38—40	72—75
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	35—37	66—71
4. žnadnje pizowane kóždeje starosty	30—33	60—64
Jałowizy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałowizy, najwjetscheje rěsneje hódnosće	38—41	68—72
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnosće hacž do 7 lět	35—37	65—67
3. starsche, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódsche kruwy a jałowizy	32—34	60—64
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałowizy	28—31	56—59
5. žnadnje pizowane kruwy a jałowizy	—	52—54
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnosće	41—43	72—74
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	38—40	69—71
3. žnadnje pizowane	35—37	64—68
Cželata:		
1. najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	50—53	78—82
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	47—49	74—77
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich ſchižењow w starosty hacž do 1¼ léta	52—53	69—71
2. mjaßne	50—51	67—68
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	46—49	62—66

Placišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2364 měchow.	W Budyschinje 7. julija 1906. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 12. julija 1906. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pšeńca běła	—	—	—	—	8	68	9	—
Pšeńca žołta	8	53	8	59	8	38	8	68
Rožka	7	75	7	88	7	75	7	85
Jeczmjeń	7	65	8	—	7	33	8	—
Wowß	8	90	9	—	8	10	8	60
Hróch	10	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	50	10	—	8	—	9	—
Jahły	15	—	16	—	14	—	15	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	60	2	10	1	50	2	—
Butra 1 kilogr.	2	30	2	40	2	20	2	40
Pšeńcžna muka 50 ″	9	25	18	—	—	—	—	—
Rožana muka 50 ″	9	25	13	50	—	—	—	—
Ssyno 50 ″	2	—	2	70	2	—	2	50
Ssloma 100 ″	3	60	3	80	18	—	22	—
Proßata 918 schtuk, schtuka	14	—	25	—	—	—	—	—
Pšeńcžne wotruby 50 kilogr.	—	—	5	60	5	25	5	60
Rožane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	75	5	50	6	—
Pšeńcžny gris 50 kilogr.	—	—	5	75	—	—	—	—
Rožany gris 50 kilogr.	—	—	6	60	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenza (žołta) wot 8 hr. 59 np. hacž 8 hr. 75 np., rožka wot 7 hr. 80 np. hacž 7 hr. 94 np., jeczmjeń wot — hr. — np. hacž — hr. — np., wowß wot 8 hr. 40 np. hacž 8 hr. 70 np.

W Budyschinje placzesche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta 14 hr. 48 np. hacž 14 hr. 63 np., kórz rožki po 160 puntach 12 hr. 49 np. hacž 12 hr. 59 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 10 hr. 71 np. hacž 11 hr. 20 np.

Wiczne placišny w Kamjenzu

5. julija 1906.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 20 np. hacž 7 hr. 60 np., pschenza wot 7 hr. 80 np. hacž 8 hr. 20 np., jeczmjeń wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 50 np., wowß wot 8 hr. 25 np. hacž 8 hr. 80 np., jahły wot 13 hr. — np. hacž 14 hr. — np. hróch 12 hr. — np., ſyno 1 hr. 80 np., běrny 2 hr. 20 np., ßloma (600 kilogr.) 18 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 30 np. hacž 2 hr. 50 np.

Wjedro w Londonje 13. julija: Njewobstajne.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi směje 5. njedželu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. duchowny Tischer serbsku spowjednu rěč, ½9 hodźin cand. theol. Boitz se Zidowa, w tu khwilu schulski vikar w Boschezach, serbske a w 10 hodź. němske předowanje.

Wěrowani:

W Michałskej zyrkwi: Josef Klingohr, blidař na Zidowje, ſ Marju Hańžu Neumannez tam.

Křeni:

W Michałskej zyrkwi: Marcźin Wylem, Pawoła Bartela, rěsnistkeho mischtra w Dobruschi, ß. — Ota Kurt, Khorle Augusta Spindlera, kral. koblarja w Tšelanach, ß. — Johana Gertrud, Pawoła Augusta Pjecha, blidařskeho mischtra w Bórku, dź. — Elly Lisbeth, Maxa Jurja Zöbischa, pjekařskeho mischtra w Dobruschi, dź. — Johana Alma, Jana Kroschka, cźěßle na Zidowje, dź. — Emma Helena, Khorle Augusta Manjoka, žiwnoscźerja w Libuchowje, dź.

W katholskej zyrkwi: Emilija Martha, Antona Kureka, dźěłacźerja w Bobolzach, dź. — Cyrill Albert Benno, Jana Josefa Junga, póstrkeho assistenta tu, ß. — Josefa Martha, Maxa Josefa Morawy, khachlestajerja tu, dź. — Pawoł, Josefa Sannera, dźěłacźerja tu, ß.

Zemrjeół:

W Michałskej wožadže: 7. julija: Morwy narodź. ß. Ernsta Michała Freunda, murjerja we Wurizach. — 8. Hermann Erich, njemandź. ß. na Zidowje, 7 m. 9 d. — 9. Khorla Freund, dźěłacźer na Zidowje, 75 l. 9 m. 13 d. — Johana Domaschez, Jana Frenzla, dźěłacźerja na Ssokolzy, mandźelska, 60 l. 10 m. 11 d.

W katholskej wožadže: 9. julija: Miklawsch Hajna, wumjenkař w Sslonej Borschczi, 81 l. 7 m. 6 d.

Zyrkwinske powjesćze ſ Hodźija.

5. njedželu po ßwjatej Trojizy směje rano ½7 hodź. duchowny Voigt serbsku spowjednu wucžbu, ½8 hodź. serbske a w 9 hodź. němske předowanje. Psched zyrkwinymi durjemi budže ßo kollekta ſa twar zyrkwje w Zinnwaldže składowacź.

Zyrkwinske powjesćze ſ Budestez.

5. njedželu po ßwjatej Trojizy směje duchowny Kschižan rano w 7 hodź. serbsku spowjedź, farař Domaschka dopołdnja we 8 hodź. serbske a ¾10 hodź. němske předowanje.

So bych ßwój wulki skład trochu pomjeńschił, ßym wulku dźělbu wožebnych

mužazych a hólčazych wobleženjow, jenotliwych žaketow a kholowow, teho runja **žonjazych a holčazych žaketow** po hischcźe ženje ßłyschanych placźišnach ſa spěschne

wupschedawanje postajił.

Otto Preuss w Budyschinje na žitnej haßy 4.

Naumannowe jěsdne koła a schijaze maschiny

ßu pschipósnate najlěpschi wudźěłk.

Sastupjeŕ:

wumělski jěsdźeŕ **Marschner**

w Budyschinje na Nowosalzskej drózy 36.

Hischcźe ženje ßo ßłyschało!

Najlěpsche **mantle ſa jěsdne koła** po 3 mk. 75 np., najlěpsche **schlawchi ſa jěsdne koła** po 2 mk. 75 np., jenož najlěpscheje družiny, kaž tež wschu **potrjebu ſa jěsdne koła** po najtunischich placźišnach porucža

Ota Büttner

pschedawarnja kože, cźerjeńskich rjemjenjow a techniskich gumijowych wężow w Budyschinje pschi hłownym torhoschczu 9.

Rumowanske wupschedawanje.

Wulka dźělba wobleczenjow ša doroščenych, schulerjow a mužow šmĕschnje tunjo!

Wolmjane wobleczenja, plóczliwe wobleczenja, wolmjana drasta, plóczliwa drasta, blusy, kholowy, pótniki, schtrympy, soki, schórzuchi atd. **žaketty, khornarje, pyjeki, paletoty,** tež wschĕ nowošcze, wjele tuńscho.

Islomjane klobuki ša dźĕczi a doroščenych!

[poxwurjadnje tunich płaczišnach!]

Starsche twory, tola bjes bracha, ſ wulkim schkodowanjom!

Pschi hłownym torhoschczu 9. **Ernst Jenke.** **Pschi hłownym torhoschczu 9.**

K lĕtnemu czašej

poručam šwój wulki šklad

wobuća

ša mužskich, žónske a dźĕczi

wot najjednorischeho hač do najwoše bnischeho wschĕch pomyšlnych družinow a płaczišnow.

Wobhladajcze šebi moje 5 wukladnych woknow.

Wubjerk w póduschowych formach a šašonach je lĕtša hischcze bohatschi.

Woše bje wulki wubjerk wobuca po šrĕnich a niskich płaczišnach namakacze.

Nowošcze w sandalach a turnowanskich czrijach.

Jenicžke pschedawanje G. Engelhardtowych czrijow ſ Kassela.

Jenicžke pschedawanje

Engelhardtowych Cassala a normalnych schkórnjow

(parle normalneho wobuca).

Najwjetschi šklad **kolojĕšdnych a motorskokolowych gamaschow.**

Šapołožki ša šplaznjenu nohu po lĕkarskim pschedpišmje.

Džĕłanje po měrje. Wuporjedženje šo ša jedyn dźeń wobstara, po žadanju tež prjedy.

Heinrich Mohr, czrijownja

w Budyschinje pschi žitnych wikach, na rózku šukelnskeje haše.

Telefon 384.

Poručam šamodźĕłane

ff. mlócžniki, mlokowe karany, mlokowe hornzy, wódne khany, wódne czerpawy, šazynowane wódne khany a hornzy.

Mam wulki šklad

krjepjawkow (krjepjenskich khanow) a **emaillowanych tworow, šazynowanych bowow** a **juchowych czerpakow. Tšĕšchne žłoby** a **roły** a kóždе do twarstwa šluschaze klampnarske dźĕła shotowjam.

Želeso ša tšĕšchne žłoby mam na škladže.

Spĕšchne poškuženje. Najtuńsche płaczišny.

M. Schulz.

10 pschi šerbskich hrjebjach 10.

Kóždy, kotryž chze šebi **dobry** a **tuni czašnik** kupicź, abo kotryž chze šebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k czašnikarjej **Curtej Jenežej** na šwonkowne lawskej haše 5.

Jenež pschedawa a porjedźa ša šwoje dźĕło sprawnje rukujo. — **Proschu, šebi moje wukladne wokno, ſ płaczišnami wupołožene, wobhladacź.**

Meblowy magazin Khorle Kästnera

na šukelnskej haše 11

porucža šwój wulki šklad

meblow wscheje družiny, jako

drastne khamory, schkleńczane khamory, stołpowe khamory, šofy, vertiki, komody, jĕdźne, šofowe a wuczahanske blida, trumowowe, stołpowe a druhe **schpihele,** drastne hrabje, drjewjane koffry, **loža** ſ matrazu a bjez njeje, **stoły** wschĕch družinow, **kuchińske khamory a blida** a wschelake druhe, **šamšnu moleraju** a **lakěraraju. Tunje płaczišny.**

Sprawne poškuženje.

Mariascheinske a Woše czanske wuhło, šalonowe, kuskojte a worjeschkojte **briketty, drjewo,** rosrubane a po zykych chcžĕpach tunjo kóždu dźĕlbu pschedawa

Gustav Heinke

pschi žitnych wikach 34.

Telefon 385.

Maschinski wolij, mydło do hospodarstwa, kožowy mas, kopytowy mas, najlĕpscheje družiny po najtuńschich płaczišnach porucža

Arthur Grubann

pschi drjewowych wikach 8.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihičišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 29. | Sobotu 21. julija 1906. | Lětnik 65.

Swětne podawki.

Nowowólby do khěžorstwoweho ſejma w Döbelnſkim wokrjeſu.

Sozialdemokratiſki ſapóſłanz Grünberg, kotryž Döbelnſki wokrjeſ ſaſtupowaſche, je wumrjeł. Porjadowym stronam ſo bórſy móžnoſcź poſkiczi, Döbelnſki wokrjeſ ſozialdemokratam wotdobycź.

Zentrumſzy a ſwobodomyſlni

ſu ſebi po wukałanſkej wólbje w Altenaſkim khěžorſtwoſejmſkim wólbnym wokrjeſu pſheceźelſtwo wupowjedźili. Pſchi tejle wólbje, w kotrejž jedyn zentrumſki kandidat jenemu ſozialdemokratej napſheceźo ſtejeſche, ſu ſwobodomyſlni ſozialdemokratej ſwój hłóſ dali a tak tutemu k dobyczu dopomhali. Zentrumſzy bychu bliſche dny ſkładnoſcź měli, ſo ſa to na ſwobodomyſlnych w Hagenſkim wokrjeſu wjeceźicź. Tónle wokrjeſ je hacź dotal w khěžorſtwowym ſejmje Eugen Richter ſaſtupował, kotryž je ſo poſledńje lěta pſhezo ſ pomozu zentrumſkeje ſtrony pſheceźiwo ſozialdemokratam wuſwolał. Dla wumrjeceźa Eugena Richtera je ſo 20. julija w Hagenſkim wólbnym wokrjeſu wudoſpołnjaza wólba měła. W njej ſu doſtali: ſozialdemokrat König 16246 hłoſow, ſwobodomyſlny Cuno 11190, nationalliberalny Moldenhauer 4548, zentrumſki Becker 5090 a kſcheſceźijanſko-ſozialny Mumm 2157 hłoſow. Dokelž žadyn ſ kandidatow abſolutneje wjetſchiny nima, dyrbi ſo mjes ſozialdemokratom a ſwobodomyſlnym wukałacź. Dobyceźe drje pola zentrumſkeje ſtrony leži. Jeli ſo zentrumſzy wuſwolerjo pſchi wukałanſkej wólbje ſwobodomyſlnemu ſwój hłóſ dadźa, je jeho dobyceźe wěſte, jeli ſo bychu ſo wuſwolenja woſtajili, by dwělne było, hacź ſwobodomyſlny abo ſozialdemokrat dobudźe, hdy pak bychu zentrumſzy ſozialdemokratej ſwój hłóſ dali, by Hagenſki wokrjeſ ſozialdemokratiſkej ſtronje pſchipadnył. Poſledniſche drje ſebi zentrumſzy njepſcheja; hacź runje je drje mnohim wjeceźeńſka myſl bliſka, ſo bychu ſwobodomyſlnym w Hagenſkim wokrjeſu ſ tym ſamym pjenjeſom wotpłacźili a ſa ſozialdemokrata hłoſowali. Tak dźě ſu też ſwobodomyſlni w Altenaſkim wokrjeſu radſcho jeneho ſozialdemokrata, hacź jeneho zentrumſkeho wuſwolili. Zentrumſka ſtrona je hižo ſwojich tak ſmyſlenych pſchiwiſowarjow napominała.

Paduſchſtwa w Spandowſkej twjerdźiſnje.

W Spandowje běchu ſo wospjet wjetſche dźělby koże ſ tamniſchich wojeńſkich dźěłarńjow kradnyłe. So by ſo ſa paduchami ſłěd namakał, běchu woſebiteho wobkedźbowarja poſtajili. S poſtajenym wobkedźbowarjom, Koralewſkim, běchu pak koſoła ſahrodnika ſcźinili; pſchetož wón bě runje potajny cźłowjek, kotryž kožu kradnjeſche. Wón by pſchezo ſa nju wotebjerarjow namakał.

Attentat na ruſkeho wulkowjerſcha Wladimira w Němſkej.

Wuj ruſkeho zara, wulkowjerſch Wladimir, je ſo lětſa dlějſchi cźaſ w Homburgſkich kupjelach lěkował. Hižo tehdy wón hrožeńſki liſt doſta, cźehož dla jeho polizija ſtražowaſche. Sańdźeny tydźeń je wón ſ Homburga ſo wotſtaliwſchi pſches Koblenz do Triera wotjěł. Wo jeho jěſbje drje ſu revoluzionarojo ſhonili a ſu tule ſkładnoſcź k nadpadej na jeho žiwjenje wužili. Pola Schwicha mjes Koblenzom a Trierom ſu woni w nozy jenu tramu na żeleſniſku koliju pſchibili. Wothladowar Hinza po cźmje ludźi widźeſche, kotſiž na njeho, hdyž bliže pſchińdźe, ſawołachu: „Naſad, hdyž je tebi twoje žiwjenje lubo!“ Potom ſo w cźmje ſhubichu. Hinza pak khroble dale dźěſche a ſadźěwk wohlada, kotryž jemu njebě móžno wotſtronicź, dokelž ſo ſpěſchny cźah hižo bliżeſche. Hinza jemu napſheceźo běžo ſe ſwojej latarńju machaſche. Wjednik prěnjeje lokomotiwy napſheceźnu paru da, njedźiwajcy teho pak lokomotiwa pſches tramu pſchejěde. Tola cźah hnydom ſaſta, ſchkodu njepoceźerpiwſchi. Skóſtnizy běchu drje mjes tym ſa kerkami pſchi żeleſnizy kakali; pſchetož hdyž Hinza do nimojědźenja bliſcheho ludźazeho cźaha ſebi tamne měſtno ſaſo wobhlada, wón tam nowy ſadźěwk nacźinjeny wohlada. Wulkowjerſch njebudźiſche ſ zyła do ſchkody pſchiſchoł, hdy budźiſche ſo ſpěſchny cźah ſwróceźił. Wón njebě, niczo dobre wocźakujo, w ſpěſchnym cźahu, ale w ludźazym cźahu prjedy njeho jěł.

Něhdyſchi gouverněr Kamerunſkeje kolonije ſ Puttkamer

je ſo dla wjele pſcheſtupjenjow w ſaſtojńſtwje do pſchepytanja wſał. Wutoru ſu jeho prěni krócź pſcheſłyſcheli.

Wólbna reforma w Awſtriſkej

ſo najſkerje njeporadźi. Cźechojo a Sſkowjenjo njemóža k pſchejenoſcźi dóńcź. Němcy chcedźa też po nowym wólbnym ſakonju knjeżicź. Němſkich wobydlerjow je drje tójſchto milijonow mjenje dyžli Sſkowjenjow, njedźiwajcy teho pak ſebi woni wjazy ſydłow w ſejmje żadaja, hacź je ſo ſłowjeczańſkim ludam pſchiſwoliło. Duž wſcho jednanje a wuradźenje wo nowy wólbny ſakoń bjes wuſpěcha woſtanje. Nětcźiſche miniſterſtwo drje bórſy wotſtupi.

Sſerbija a Awſtriſka.

W Sſerbiji drje nětkole Awſtriju bóle hidźa hacź něhdy Turkow. Sſerbſki lud je ſo ſkónczńje domałał, ſo ma Awſtriſka w myſlach, ſebi Sſerbiju najprjódzy w hoſpodarſkim naſtupanju podcźiſnycź a ju poſdźiſcho awſtriſku provinzu ſcźinicź. Sa dowolnoſcź, ſo ſměła Sſerbija ſwój ſtót, żito a ſłowki pſches Awſtriſku do druhich europiſkich krajow woſycź, ſebi awſtriſke knjeżeŕſtwo żada, ſo dyrbi Sſerbija wſchě induſtrialne wudźěłki, tſělby a woſebje kanony, tſělby, patrony atd. ſ awſtriſkich fabrikow kupowacź. Pod Milanom, kotryž bě wulki pſheceźel Awſtriſkeje, je ſo tak ſtawało. Hdyž bě Milan potom, wot Awſtriſkeje k temu nawabjeny, Bołharſkej wójnu pſchipowjedźił, awſtriſke tſělby njetſělachu a ſo roſpukachu, hdyž ſo w bitwje pola Sſliwnizy pſheceźiwo Bołharam trjebachu. Runje tak hubjene naſhonjenja ſu Sſerbjo ſ awſtriſkej ſelu cźinili, hdyž běchu awſtriſkim pjenjeżnikam ſa pożcźonku ſelowy monopol pſchewoſtajili. Ssel, kotraž ſo w monopolowych klamach pſchedawaſche, bě ſ kamjenjemi ſměſchana a ſo ſ pſchelohkimi puntami ważeſche. Duž je bjes dźiwa, ſo ſo ſerbſke knjeżeŕſtwo wotwlakuje, ſwoju artilleriju ſ kanonami ſ awſtriſkich fabrikow wobſtaracź. W ſwojim pſheceźiwjenju pſheceźiwo awſtriſkim żadanjam ma knjeżeŕſtwo zyły lud ſadу ſebje, kotryž je hotowy, wjetſche wopory pſchinjeſcź, hdy by móžno było, ſo wot awſtriſkeho hoſpodarſkeho wuklukanja wuſwobodźicź.

Strajk póſtſkich ſaſtojnikow w Franzowſkej.

W Lyonje ſu póſtzy ſaſtojnizy ſłużbu ſaſtajili. Hižo prěni dźeń wjeczor njeje ſo 50000 liſtow wunjeſcź mohło.

Natalske njemëry.

W Nižegorodskej a Woronëžskej guberniji na wšach woprawdžita anarchija knježi. Natarjo niz jenož semjanam ležomnosće bjeru, ale tež žebi žamym, to rëka žylnischi žlabschim a tym, kotsiž maju lëpsche ležomnosće. Tež žylnischi žyno na lukach žlabschich a njewobronitych žyku. W zykych wšach žo tak čini.

We Woronëžskej guberniji nëkotre tyšazy muži žylna črjóda kubko wot kubka čaha, kublerjow wotehnawa, twarjenja wupuscza a skót rubi. Hacž runje wojazy s kulkami do rubježnikow tšëleja, tucži dale kraj wupuscżeja. Nëkotre sta žu hižo morjene. Czežkosranjeni kublerjo czëkaju a jenož najnusnische žobu bjeru. W Tambowskej guberniji bë žo 3000 ratarjow sbëžało. Hdyž dragunarjo pschijechachu, a burjo žo njeroseńdżechu, dragunarjo s mjeczom do nich rubachu. Natarjo žo wobarachu, na czož dragunarjo tšëlachu. 18 ratarjow bu morjenych. Leutnant Buxhooden a nëkotsi wojazy žo sranichu.

Podpjera ša nusuczërpjazych ruskich burow.

Jako podpjeru ša nusuczërpjazych ratarjow je žebi knježerstwo 95 hacž 100 milijonow rublow wot dumy žadało. W 244 wokrjeżach žu žo žně njeporadżike. Knježerstwo dyrbi teho dla w kraju 130 milijonow pudow žita kupicz, so by jo mjes nusuczërpjazych rosdżëliko. Mësto 100 milijonow rublow, kotrez žu k temu trjeba, je pak duma jenož 15 milijonow rublow pschiswolika. S teho dyrbjeli ruszy ratarjo spósnacz, so revoluzionarojo w dumje sprawneje wole nimaju, jim s nusy pomhacz. Revoluzionaram jenož wo to dże, nëtczischi porjad w Ruskej powrócżicz a pschi tym žwój wužitk hladacz.

Slónzowanje generala Koslowa.

Žaneho tydżenja žo njeminje, w kotrymž njebychu ruszy revoluzionarojo jeneho wyschscheho ruskeho sastojnika morili. Psched tydżenjom žu admirala Czuchnina satëlili, a nëkotre dny posdżischo je w Peterhofje w jendżelskim parku blisko zaroweho hroda general Koslow psches ruku jeneho revoluzionara padnył. General Koslow bë na generala Trepowa podobny a je tule podobnosć se žwojej žmjercżu saplacżicz dyrbjał. Kulzy, kotrejž stej jeho morikej, bëschtej sa Trepowa postajenej. Sa mordarjom žo dwaj kavallerijaj offizëraj puschczischtaj. Wonaj sa nim tšëleschtaj a mordał s tšëlenjom wotmolwjesche. Wón dale czëkasche, hacž jeho jedyn straznik s pjasczu k semi porasy. „Poddam žo. Czińcże, schtož chzecże!" wón sawoka. Pschi pschežkyschenju žo wón wusna: „Mi a 19 je žo pschikasako, Trepowa moricz." S wulkim wobžarowanjom wón shoni, so je žo mylnischi politisży zyle njewažneho muža morił. Mordał je žid, tola wón žwoje mjeno samjelcża. Hižo prjedy žu jeho w Peterhofje widżeli, hdżež s druhimi mkodymi židami wobkhadżesche a s nimi jendżelski rëczesche.

Revoluzionarojo w Lublinje žu 10 polizistow morili. We Warschawje se schtwórteho poskhoda jeneho doma, nimo kotrehož regiment wojakow czehnjesche, do tutych tšëlachu. Tšëlzow sajachu. Tež s jeneho žužodneho doma žo do wojakow tšëlesche. Wojazy dom wobstupichu a do njeho tšëlachu.

Bëlostokske njemëry w Khëžorstwowej dumje.

Wotpóžlanzy khëžorstwoweje dumy, kotsiž žu žo w Bëlostoku wo tamnischich njemërach woženbje pola židow wobhonili, žu rosprawu wo tym, schtož žu nawjedżili, w dumje podali. Sso žamo wë, so žo zyła wina na knježerstwo žuwa, a so nichtó njemóże bóle njewinowaty bycz, hacz Bëlostokjzy židži. Zyle hinaschu rosprawu je jedyn Nëmz, kotryž je pschi njemërach w Bëlostoku pschebywał, w nëmskich „Peterburgskich nowinach" podał. Redakzija wo spižowarju praji, so ma wón w Bëlostoku fabriku a so je wyžkowažena woženba. Jeho rosprawa praji:

„W Ruskej maju spodżiwne waschnje, žebi psches deputazije atd. wo wschëm tak rosprawicz dacz, kaž žebi pscheja, a to potom s hkožom najhlubscheho pscheženëdczenja mjes wobydleństwom rosschërjeja. W Ruskej hižo njeje wjazy mózno, wërnosć snjesc a žlyschecz. Wo Bëlostokskich njemërach žo w dumje powjedasche, so tam ženje njeje swadow mjes židami a kschesczijanami byko, a so je žo pogrom s knježerstwowymi agentami sbudżił. Në, tyšazkrócz në! To žu žame korme kžë. Židži a kschesczenjo wot lońscheho lëta pod tyranstwom tsczego stonaju. Pschecziwo tymle tsczim je žo dla jich njeskutkow telko hidy a roshorjenja we wschëch worschtach wobydleństwa, mjes židami a kschesczijanami, rosschëriko, so bë jenož schkriczki trjeba, so by wubuch nastał. Dżëlaczerjo a fabrikantojo, privatni ludžo a pschemyžlniziy, wschitzy, kotsiž chzedża czežne žiwjenje wjesczi, pod kwaklu tuteho tsczego žakosczachu. A schtó je tón tsczi? To žu revoluzionarojo, s wjetscha wurostki wobojeho splaha, wot 15—19 lët, kaž s Bëlostokskich schulow wukhadżeja.

Kelko bombow je žo w Bëlostoku saúdżene lëto czižko, kelko polizajskich sastojnikow, wojakow, fabrikantow a pschekupzow je žo wot tychle ludżi skónzowało, kotsiž žo na Bëlostokskich tyranow wuhrawaju! Woni žaneho rosdżëla mjes židami a kschesczijanami njeczinjachu, jenož so žu žebi židži wjazy lubicz dali dyžli kschesczijenjo.

Ale nëtko najsrudnischa wëz sa židow. Tucži mkodži revoluzionarojo, kotsiž mordarstwo sa mordarstwom skuczeja, žu po najwjetschej wjetschinje, wjazy hacž 90 prozentow, mkodži židži a židowki, a porok, kotryž nëtko tschesczijenjo žwojim žobuczërpjerjam, židam wjetscheje staroby czinja, je tón: „Czeho dla wukubkujecże tajkule zwólbu a czeho dla njewodżicże žwoje dżëczi k lëpschemu porjadej a poškuschnosczi?" Stari židża nëtko czërpja sa to, schtož žu žebi žami nadrjebili. Hdżež tajki židowski rubježnik a mordał do ruki wyschnosće padnje, pschezo sažo žu to starschi židži, kotsiž žo se subami a nochczemi prózuja, so bychu jich wušwobodżili. Czeho dla? Ras dla pschesjenosće zykeho židowskeho luda, ras dla bojosće, so bychu žo nad nimi jich žamžni potomniży njewjeczili.

Teho dla kóždeho židowskeho slóstnika wschitzy židži khwalja a samolwjeja, hacž runje by lohko byko, jeho sažkapicz. W Bëlostoku pak je powschitkownje snate, so žu židowszy revoluzionarojo skuczerjo abo naschkararjo wschëch slóscżow, kotrez žu žo w Bëlostoku poždednje lëto stake.

Bëlostok je wjetsche pschemyžlowe mësto se židowskej wjetschinu wobydleństwa (75000). Tež wjetschina fabrikantow a dżëlaczerjow je židowskeho naroda. Wot jeneho lëta mkodži židowszy revoluzionarojo tamnischu industriju s njepschestawazymi strajkami a wojowanjemi wo mždu hubja. Bëlostok ma nëtkole wjele wyschische mždy dyžli Lodz, Moskwa, dyžli Nëmska a Franzowska. Pschi tajkich wobstejnosczach dyrbi Bëlostokska industrija sahinycz. Tola židowska mkodżina žo wo to njestara. Se žrjedżnych schulow (gymnasijow a ralkow), mužskich a żónskich, žo material židowskeje revoluzije rekruteruje. Jich schulerjo a schulerki organisaziju tworja, kotraž zyły Bëlostok tyranisuje. So žo to derje njeskónczi, kóždy wjedżesche. Ale hdyž je nëchtó sky kónz pschiprawił, je to židowska mkodżina žama byka. Wona žo jako khrobolazy wuhrawa. S Browningowymi revolwrami wobrónjena žo w tšëlenju wuwuczuje a bomby na pruhowanje mjeta. Schtó njesnaje wschelake manije mkodych ludżi w lëtach njesrakosczе. Snajemy sapalersku maniju, mordarsku maniju, haj tež žamomordarsku maniju atd. Mkodži židži a židowki maju nëtkole w Ruskej-Pólskej revoluzionarnu maniju.

Njemyžlu žebi, so žu mkodži židża w myžlach mëli, tajkile pogrom (njemër) sbudżicz, kajkiž je wudyrił. To wschak wo niczim druhim nježenëdczi, dyžli wo jich sažlepjenosczi. Mëra sczërpliwosczе bë pschekrocżena, a hdyž nëchtó mjes lud žlowo czižny, so je zar porucził, Bëlostok sniczicz a tsi dny a tsi nozy židow bicz, bë podawisna w zykej hrósbje hotowa. Tak Bëlostokski pogrom wudyri. Niz s hidu židow pschecziwo tschesczijanam abo nawopak, ale teho dla, so bëchu židži wobstejnosczе njesnjeżne czinili. A dokelž bë mkode židowstwo hidu luda na žebje sczahnyko, dyrbjesche zyke židowstwo sa to czërpicz.

Rospuschczenje dumy.

Duma, kotraž je se žwojim dotalnym skutkowanjom dopokasała, so nima ani wole, sa spomoženje Ruskeje dżëlacz, žo pjecża w bliżschim czažu rospuschczi. Wjetschina jejnych žobustawow sjawnje rosschërjenju revoluzionarneho hibanja polëkuje. Duž je najwjetschi czaž, so nëtczischu dumu wuczërja. Do noweje dumy dyrbja žo sapóžlanzy na sakožku powschitkowneho direktneho wólbneho sakonja wuswolicz.

Hrosnosczе jendżelskich wojakow w pokodnischej Afriży.

Wo njeczlowskich hrosnosczach jendżelskich wojakow w Natalskej, pschecziwo sbëžkarskim Zulukaffram skuczenych, žu jendżelske nowiny „Tribune" dopiž jeneho jendżelskeho wojaka s Natala wocżischczale, w kotrymž žo najprjódzy wopižuje, kak je jendżelske wójsko najprjódzy pola Momethala lëhwo sbëžkarskich Zulukaffrow dospołnje wobstupiło. Potom žo w dopižu pošlownje praji:

„Hdyž žo žwitasche, žmy s pólnymi a Maximowymi kanonami pschecziwo Kaffram s najwjetscheje bliskosczе tšëleli. Nadpadnjeni žo s hrosu sajachu. Mjes tym so pschecziwo nim postupowachmy, woni s czrjódami bjes brónjow nam napschecżo bëžachu, so bychu žo

poddali. S naschego muzstwa a transwaalskich dobrowólnikow muosy sastachu, njewjedzo, schto mĕli czinicz. Natalszy polizistojo pak, s kotrychz bĕchu Kaffrojo psched tym nĕkotrych muzi morili, sapoczachu hnydom wołacz: „Wjeczenje sa Imponzu!“ a njewobrónjenych po zykych hromadach potsĕlachu. Wot teho czaßa nam bĕ, jako bychmy pschi jaßnym wĕdomnju njebyli. Dlĕje dyzli dwĕ hodzinje ßmy kerki pschebĕhali a ßmy kózdeho potsĕlili a sarubali, schtóz nam do pucza pschińdze, hacz ßmy dale njemohli. Naschi ludzo bĕchu ßo tak rosnjembrili, so bjes dziwanja do wschĕch stron tsĕlachu, ßamo do ßwojich ßamßnych rjadow. Wschitzy bĕchu, jako bychu wowrótnili byli. Hdyz bĕ kónz rĕsanzy, ßmy zyky dzeń kerki pschekhodzeli a ßmy Kaffrow sesatsĕlowali, kotsiz bĕchu ßo w krónach schtomow skhowali. Haj, czorni pomozni wojazy, w naschich rjadach ßo namakazy, najhórsche hrosnoscze s tym skuczichu, so sranjenym brjuch rospróchu a dzeń po tym ßmy ßo s nowa wróczili a ßmy tych sranjenych sabili, kotsiz bĕchu hischcze zywi.

Wscho hromadze je ßo tak nĕhdze 700 sbĕzkarjow moriko, mjes tym so je ßo na naschej stronje lĕdma jedyn morik.“

Hischcze hórsche zadkawoscze jendzelske nowiny „Sunday Times“, w Johannesburgu w Transwaalskej wukhadzaze, wotkrywaju. Wone pißaju, so ßu Jendzelczenjo wjazy dyzli 3000 Kaffrow morili. Domoródni czorni pomozni wojazy ßu sranjenych skónzowali a ßamo czĕła hischcze s hlebiju roskakali. Dr. Platt je wjednikej sbĕzkarjow khowu wotrĕsnył a ju dwaj dnjej wustajał. Major Nikolaj je jenemu pschecželej w Johannesburgu prajił, so ßo w tejle wójnje żaneho pardona njedawa. Wojazy po kraju czahaju, Zulukaffrow satsĕleja, jich wßy sapaleja, jich skót prjecz honja a trawu na pastwach wotpaleja.

W jendzelskim parlamencze ßu ßo hrosnoscze jendzelskeho wójska w Natalskej sandzeny tydzeń k rĕczam pschinjeßke. Podsekretar kolonialneho sastojństwa, Churchill, dyrbjesche pschidacz, so je ßo 3500 Kaffrow moriko a so ßu domoródni czorni pomozni wojazy sranjenych Kaffrow morili. Wón pak prĕjesche, so ßo njeje sbĕzkarjam pardon dawał a pschispomni, so ßu jendzelszy lĕkarjo sranjenym njepschecželam pomozni byli. Sapóßkanz Dalziel snapschecziwi, so knjezerstwowa rosprawa wobkrucza, so ßu domoródni wojazy sranjenych skónzowali. Sapóßkanz Keir Hardie wojowanje pola Mometala rĕsańzu mjenowasche.

Wójna w ßrjedznej Amerizy.

Republizy San Salvador a Guatemala stej ßebi wójnu pschipowjedziłej. Ssobotu je San Salvadorske wójsko guatemalske sbiko. Poßlednische je w bitwje 2000 muzi shubiko. Knjezerstwo sjednoczenych statow połnózneje Ameriki je ßo poschiczyko, swadu mjes wobĕmaj wujednacz. Wójnu wjedzazej republizy stej tole poschiczenje pschijałej, njedziwajzy teho pak wójnu dale wjedzetej.

Poß Mudrik.

(Skónczenje.)

Wot tuteho paduschstwa bĕschtej ßo dwĕ njedzeli minyłej. Nasch pschekupz stejesche ras popołdnju pschi ßwojim pulcze a piza jara pilnje listy, kotrez maja ßo hischcze na póst wobstaracz. Tu da ßo pola njeho stary Hunak pschisjewicz, so by jemu ßwój dzak wuprajił, kaz to kłużobnik s jaßnym kłowom woßebicze pschistaji.

„Kajki dzak dha to?“ woprascha ßo lhĕtro dziwajo knjes Puscżak. „Ssnadz sa tón dar, kotryz ßym jemu tehdom k jeho słotemu kwaßej pschinjeßk? Sa to pak je ßo tola, hdyz bĕch w jeho domje, na doßahaze waschnje podzakował, a s teho czaßa njeje tola niczo dale wote mnje dostał. Njerosymju, schto chze; puschcz jeho jeno nuts!“

Sskużobnik woteńdze a puschczi stareho muża nuts. Hunak bĕ jara blĕdy a wotewsaty, tak so ßo pschekupz, jeho wuhladawschi, sastróży a wschón potrjecheny sawoła: „Ale, luby pschecželo, kajki wy tola scze? Schto dha wam je? Wy dzĕ scze zyle sblĕdnył a wohubjenił? Scze dha wy khori byli?“

Stary sdychny a potom rjekny: „Ach, luby knjes Puscżak, mi je ßo jara slĕ schło wot słoteho kwaßa. S krótka na to jara skhorich a ßym wjazy mĕßazow dołho krucze a czeżzy leżał. To bĕsche, jako budzichu nochzyke niz lĕkarjowe ßrĕdki a tez ßwĕrne wothladanje, kotrez mi moja schwarna żona wopokasowasche, niczo pomhacz a żaneho wużitka mĕcz. Ske sahorjenje czwilowasche mje w nozy a wodnjo, a sahubi bjes maka wschĕ moje mozy. Nĕtkole ßym s Bożej pomozu s najmjeńscha saßo tak daloko, so ßym mohł kożo wopuschczicz. Wĕso wschak nochzedza mozy hischcze pschezo ,aßo pschińcz, a nosy nochzetej mje skoro noßycz. Ale lĕkaŕ chze, so dyrbju ßo kózdy dzeń wukhodzecz a czerstweho powĕtra naßrĕbacz. Duż dzĕ ßym ßebi dzenża swĕrił, tez ras daloki pucz ßem dóńcz, so bych ßo wam prawje wutrobnje dzakował.“

Puscżak drje bĕ poßlednje ßkowa lĕdma ßkyschał, dokelz bĕschtej napohlad a powjedanje stareho muża jeho tak jara hnułej. Wón wotmolwi:

„To je mi jara żel, luby stary pschecželo! Bohu dzakowano, so je s najmjeńscha najhórsche pschetrate, a so mózecze nĕtkole hizo saßo khodzicz. Dha je ßo wam poßledni czaß sawĕscze prawje srudnje wjedko; pschetoz tajkale khoroscz płaczi tez schwarny kruch pjenjes, dokelz dyrbi ßo mnoho płaczicz: lĕkarjam a sa lĕkarstwa.“

„Ach haj, luby knjeże!“ wotmolwi Hunak, „tez w tym njeje mako nusy a staroscze byko. Ssmój nĕkotry czeżki dzeń mĕkoj, so ßmój ßebi lĕdma saradzicz a pomhacz wjedżakoj, dokelz bĕ naju kusk pjenjes bórsy pschetrjebany a namaj nichtó nochzyschе pożczicz.“

„Ale, człowjecże, czeho dla dha njejßy hnydom ke mni póßłał“, sawoła pschekupz jara hnuty. „Ja dzĕ njejßym niczo wjedżał, so je ßo tebi tak slĕ wjedko, a poprawom mĕł na tebje hnewny bycz, so ßy mĕł tak mako dowĕry a luboscze k ßwojemu staremu knjesej. Hańbuj ßo, Hunako, to njebĕ rjenje wot tebje!“

Stary kłużobnik ßo na khwilu wotmjelkny. Potom rjekny: „Nochzychmoj wam, knjes Puscżako, se ßwojim proschenjom a żałoscżenjom wobczeżnaj bycz. Wĕmoj dzĕ a ßmój to hizo jara husto nashonikoj, so wy rady a bohacze dawacze, bóle hacz ßmój ßebi saßkużikoj. Budzich to sa wopaczne mĕt, waß se ßwojej nusu wobczeżowacz. Duż ßym to jeno Bohu ßamemu prajił a skorził, a ßym saßo ras nashonik: hdyż je nusa najwjetscha, je pomoz Boża najbliżscha!“

„Nó, duż mi powjedaj, kak je ßo to stako!“ sawoła knjes Puscżak a pschinjeße staremu powolny stólz, do kotrehoż ßo po woli ßydze, dokelz bĕ ßo hizo jara nastał.

Hunak, ßo podżakowawschi, powjedasche nĕtkole, schto bĕ ßo stako. „Bĕchmoj po nĕczim“, tak powjedasche, „do praweje hórkeje nusy a do jara wulkeho hubjenstwa pschischkoj. Wudawki lĕkarjej a haptykarjej bĕchu namaj zyle a dospołnje spózerake. K temu ßo hischcze pschida, so dyrbjesche mi moja wboha żona pschezo poßylnjaze jĕdze a poliwki hotowacz, haj so dyrbjesche jenu bleschu wina po druhej kupowacz, so bych po lĕkarjowych wukasanjach schtoż mózno mozow nabywał. Nĕtkole bĕchu namaj pjenjesy zyle wuschke. Pożczowachmoj khwilu pola pschecželow a ßußodow. Ale na poßledku nochzyschе tez ani to dale pomhacz. Dobri ludzo wotwlakowachu ßo dale bóle, a na naju próstwy sczĕhowachu wschelakore wurĕcze a sapowjedzenja. To bĕsche jara srudny czaß, knjes Puscżako. Ras njewjedżachmoj na żane waschnje, tez ani najnusnischich wĕzow ßebi wobstaracz. Ale spuschczichmoj ßo na Knjesa, nascheho Boha, so naju tez w tutej najhórschej nusy njewopuschczi a w hubjenstwje njewostaji. Ras rano pschedczita mi moja żona, kaz ßmój to wot ßwojeho swĕrowanja wschĕdnje czinikoj, staw se ßwjateho pißma. To bĕ rjana stawisna wo profecze Eliaßu, kotremuż Bóh luby Knjes kózde ranje a kózdy wjeczor khlĕb a mjaßo sczelesche, kotrehoż trjebasche, s rapakami. A potom sczĕhowasche powjedanje wo khudej wudowje, kotraż tez niczo wjazy njemĕjesche a se ßwojim ßynom hłodu tradasche, tak so ßmjerczi do woczow hladasche. Ale Bóh luby Knjes spomha jej tak bohacze a spodziwnje, tak so muki w kaschczziku njewotbywasche a we wolijowym karanje njedostatka njebĕsche. Natwarjachmoj ßo a troschtowachmoj ßo jedyn druheho s drohim ßkowom Bożim. A potom padze moja dobra żona na kolenje a modlachmoj ßo shromadnje, so chzył ßo tola Bóh luby Knjes tez nad namaj ßmilicz a namaj rapaki pschipóßkacz, kiz bychu na jeho poruczenje tez naju w nusy sastarake.

Hdyż bĕchmoj psched nim ßwoju wutrobu takle wotewrikoj a jemu ßwoju nusu takle wuskorzikoj, bĕchmoj saßo zyle troschtowanaj. Spuschczachmoj ßo na ßlubjenje Boże: „Czißń ßwoju nalężnoscz na Boha, budze ßo wo tebje staracz, a njewostaji sprawneho wĕczńje w njepokoju.“ A hizo nasajtra bĕ naju modlitwa wußkyschana. Wy namaj póßkaschcze wulke pjenjesy, kotrez skónczichu naju njedostatk, a sa czoż ßo wam ani dodżakowacz njemózu.“

Knjes Puscżak bĕ wulzy hnuty na powjedanje stareho Hunaka pschipoßkuchał. Jeho pschewsa wopißowanje wulkeje nusy, w kotrejż bĕ czeszczowny muż se ßwojej żonu byk. Jeho hnu pobożna, dowĕrna wĕra, kotruż bĕschtaj ßebi wobaj staraj człowjekaj wobkhowakoj a tez wopokasakoj w dnjach staroscze a nusy. Ale poßlednje ßkowa, kotrez bĕ runje s jeho rta ßkyschał, bĕchu jemu zyle njesrosymliwe. Teho dla rjekny: „Mój luby, stary Hunako, ja budzich wam sawĕscze zyle rad pomhał, hdy budzich nĕschto wo waju nusy wjedżał.

To mi wěrćże, byrnje wo tym wjele njerěčžał. Tež nětkole žym lubjerad hotowy, wschitko sa waž dacź a činicź, schtož móžu, so bych trěbnu pomoz posficžał. Ale to njerosymju, schto chzecże ſ tym prajicź, so žym wam wulke pjenjesy póžłał."

Stary žłužobnik bě ſ tutymi pschekupzowymi žłowami njemało pschekwapjeny. Wón wotmolwi: „Luby knjes Puscźako, wěm, so wy rad w potajnym žwoje dobroty wopokasujecże, kaž žo kschesćijanej žłuscha, a so pola waž lěwiza njewě, schto prawiza čini. Ale tón króćź žo nježměcże pschetworjecź a žo mojeho džaka wotwlakowacź. To džě bě wasch žamžny pož, kiž je mi te pjenjesy pschinjeßł."

„To wschak derje wěm", požměwasche žo domjazy knjes, ale to bě tola k waju skotemu kwažej, a tehdom běschcże wy tola hischcże zyle strowy a čiły."

„Ně, wo tym ja njerěčžu", rjekny stary, ſ hłowu tschažo. „Ja měnju, hdyž pož druhi króćź psched dwěmaj njedželomaj k namaj pschińdże a mi saže hischcże wjetschu roku pjenjes pschinjeże."

„Mój pož? Mudrik?" woprascha žo pschekupz žo dźiwajo.

„Haj sawěscże", wotmolwi žłužobnik. „Ležach we łožu a žłyschach, kak do stwinych duri drapa a winczi. Moja žona wotewri durje. Tu pschińdże trodlaczk nuts a połoži mi roku pjenjes na poßleschczo. Njewjedźach žebi ſ radosczu rady, a dobre žwěrne skoczo, kaž by rjekł, so to trochu rosymi, likasche a majkasche mje hacž nanajnězniscko."

„Kelko pjenjes dha w tej rołzy bě?" žo knjes Puscźak woprascha.

„Sto žwětkych tolerjow", wotmolwi stary. „S wopředka žo mi ani wěricź nochzysche, so měte wschitke pjenjesy mi žłuschecź, a chzych je wam wróčzo póžłacź. Ale moja žona rjekny, so byschcże wy to sawěscże sa sko brali, hdy budźichmoj waschu tak pschecźelnu a wulkomyžlnu pomoz sazpěčoj. K temu hischcże běsche, so bě nusa woprawdże wulka, a so podpjery jara potrjebachmoj. Ach, knjes Puscźako, žmój žo tehdom Bohu, žwojemu Knjesej, na kolenach džakowakoj, so bě naju modlitwu tak spěschnje a mikosćiwje wuslyschał. Ssmój jeho tež wo to proßłoj, so chzył sa to naju nadobneho a mileho dobroczela bohacże žohnowacź. A dženža žym žam k wam pschischoł, so bych žo wam sa to mikosćiwje a rtnje ſ zyłeje wutroby džakował."

Nětkole pschińdże pschekupz zyle jaßnje do teho. Psched dwěmaj njedželomaj bě bankownik Pjenježnik na tak potajne waschnje wo pjenježnu rołku se sto tolerjemi wobkradnjeny był! To bě sawěscże jeho pož sczinił, kotremuž bě žo na dnju skoteho kwaža pschiwsacże tak spodobako, a kotryž chzysche žebi ſ nowym darom saže pschecźelne pschiwsacże w žłužobnikowym domje wobstaracź. Duž rjekny žwojemu staremu žłužobnikej: „Nětkole mózu žebi prawje derje myžlicź, kak je žo zyła wěz měła. To je žo trodlaczkej lubiło, so je wam tehdom rołku pjenjes pschinjeßł a so bu sa to ſ nim tak pschecźelnje wobkhadžane a jemu poßłužane. To je potom na žwoju žamžnu ruku tu wěz hischcże ras spytał, so by žebi ſ tym ſ nowa pola waž nězne pschijecże a dobru hosćinu wobstarał. Ale teho dla njejßym na žwěrne skoczo sły. Mudrik je jeno činił, schtož bě poprawom moja winowatosćź a pschižłuschnosćź, a schtož budźich zyle wěscże ſ radosczu činił, hdy budźich wo waschej khorosczi schto wjedźał. Ssym zyle pscheßwědčeny, so je to Bóh žam wjedł. Wón je chzył waju modlitwu wuslyschecź a waju nusy wotpomhacź. A kaž je tehdom rapakam poručził, so maja jeho profetu sastarowacź, tak je tón ras we žwojej spodźiwnej mudrosczi mojeho žwěrneho pža wužił, so by wam dał, čehož bě trjeba!"

Schwarny pschekupz bě pschi tutych žłowach čescźownje se stoła stanył a žebi ruzy styknył. Stary žłužobnik pak na jeho rěcź ſ wulkej pobožnosczu a ſ hłubokim hnuczom poßłuchasche. Woběmaj běsche, jako budźischtaj nješchto wo spodźiwnym skutkowanju a sarjadowanju wulkeho Boha saczuwałoj, a mjelczeschtaj ſ pobožnej čescźownosczu. Na poßledku rjekny knjes domu: „A nětkole, mój luby, stary Hunako, rosymi žo to zyle žamo, so wy te pjenjesy sdźerżicże. Wy mějeschcże zyle dobre prawo, so scże je měli a wsali sa dar ſ mojeje ruki. Sswojemu pschecźelej, knjesej Pjenježnikej, chzu jeho schkodowanku hnydom sarunacź. Ale jenu wěz dyrbju žebi zyle khutnje wuproßžycź, so žo wy ſ nětkale, budże-li waž saže nusa čzischcźecź, ſ poknej dowěru na mnje wobroczicże. Wěm, schto žym staremu žwěrnemu žłužobnikej naschcho domu dołžny, a mi žo na žane waschnje nochze, so by mje w tym nastupanju mój pož wohańbił a pschetrjechił."

Hunak žo nadobnemu mužej ſ mnohimi wutrobnymi žłowami a se žylsami radosczje džakowasche. Lědom bě dom wopuschcził, tu ſ dobom žo też knjes Puscźak sebra, so by bankownikej jeho sto toleŕ donjeßł. Wobaj pschecźelej žo wutrobnje nad mudrosczu pža žmějeschtaj, kiž bě žebi žwój pucź ſ woknom pytał a tak žwój saměr dozpěł. To žo njetrjeba prajicź, so je bohaty pschekupz žlubjenje, kiž bě schwarnemu žłužobnikej dał, žwěru a derje džeržał. Staraj cźlowjekaj wißaschtaj sa to na nadobnym knjesu ſ nutrnej džakownosczu a žwěru. Lubowaschtaj też dobreho pža, kotryž bě jimaj w nusy tak njenadźizy a spodźiwnje pomoz pschinjeßł. Ale pschede wschěm khwaleschtaj mikosćź a dobroczinosćź Božu, kiž bě jeju modlitwu tak wótzowszy wußłyschał a jimaj ſ hubjenstwa tak bórsy wupomhał. Stawisnje wo profecże Eliažu a wo wudowje w Sarepcże staj hischcże cźasto pobožnje a ſ hnuczom cźitałoj.

Za Serbski Dom w Budyšinje

je so w lěče 1906 dotal zaso nahromadźiło: 935 hr. 10 np.

Dale za njón darichu:

Nalutowańja w Budějowicach	100 hr. — np.
Historiski klub w Prazy	17 hr. — np.
Prof. Dr. Brauner	3 hr. 40 np.
Zběrka knjeza Dr. Celichowskeho w Kórniku	20 hr. — np.
Prof. Dr. Polívka w Prazy	10 hr. — np.
Knjeni G. Rychtařka w Freibergu	5 hr. — np.
Knjez Bjarnat Krawc w Draždźanach . . .	1 hr. — np.
W 29. čisle „Katholskeho Pósła" lěta 1906 hižo kwitowane:	
Knjez wučeŕ Sommer z Budyšina	1 hr. 50 np.

Hromadźe: 1093 hr. — np.

Z džakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Ze Serbow.

S **Budyschina.** (Kónz strajka twarskich džěłaczerjow.) Po žydomnjedželskim strajkowanju žu žo murjerjo, cźěßlojo a twarjzy pomozni džěłaczerjo do džěła wróčzili. Město žadanych 40 np. sa hodźinu džěła je žo najlěpschim murjerjam a cźěßlam hacž na najwyschsche 38 np. pschiswoliko. Druhe wuměnjenja, kaž pschikrótschenje džěłanskeho cźaža wot 11 na 10 hodźin, wotstronjenje akkordoweho džěła atd. žu strajkowarjo puschcźili a prjedawsche wuměnjenja saže jako płacźaze pschipósnali.

— S twarom nowych kavalleriskich kasarmow je žo sapočzało. Dokelž je žo strajk twarskich džěłaczerjow skóncził, smeje žo twarjenje nětko do spěcha. Najprjódzy žo konjeńzy twarja. Twarski pjenjes je žo na $2^1/_2$ milijona hriwnow woblicził. Wuwjedźenje twara je žo twarskemu mischtrej Kubizy pschepodako. 1. oktobra 1910 prěnje wotdźělenja sakožomneho kavalleriskeho regimenta do nowych kasarmow saczahnu.

Se **Židowa.** Sandźeny schtwórtk wjeczor je błysk na tudomnych polach do někotrych žitnych popow sajeł a je spalił.

V. S **Dobrusche.** Kaž je snate, bě lětža 21. februara semrjety generalny major ſ Trosky žwoje tudomne ryczerskubło městu Budyschinej darił. Budyschin je herbstwo ſ džakom pschijał a nětko sa njo jeneho kupza namakało, privatiera Reinholda Seyffartha, kotryž je nasch knježi dwór sa 166,500 hriwnow kupił. Jeho žyn. kotryž je ratař, budże na kuble ſ hospodarjom.

S **Kelna.** Na drósy mjes Kelnom a Małym Wjelkowom je 9. julija klampnarski pomoznik Zeh se Židowa, kotryž w Hamorskim młynje džěła, 12lětnu holzn Marju Wollmanez do pschěrowa sczahnył a ju spytał wumozowacź. Njekražnik je wbohemu džěsczu žamo ſ nožom hrosył. Holczka je žyrota a žo pola žwojeho pschirodneho bratra Augusta Kokle we Wulkim Wjelkowje wukubluje. 35lětneho Zeha, kotryž je woženjeny a nan tsjoch džěcźi, žu žobotu sajeli.

S **Hornjeje Hórki.** Sa 30lětne žwěrne džěło, w tudomnym papjerniku dokonjane, je žo Michałej Rjeczży ſ Małych Bobolz, Handrijej Wojnarjej ſ Warnocźiz, Handrijej Kralej ſ Wulkich Debžez a swudowjenej Schoberzy ſ Hornjeje Hórki cźežna medailla spožczika. Pódla teho je žo jim 50 hriwnow pjenjes dariło a žo jim k cześcźi a druhim papjerniskim džěłaczerjam hosćina wuhotowała. Wusnamjenjeni wschitzy žerbskemu ludej pschiłuscheja, kaž dźě žu Sserbjo najžwěrnischi džěłaczerjo tudomneho papjernika. Džěłaczeŕ Handrij Kral tón dżeń hischcże jedyn druhi wjeżeły žwjedżeń, žwój žłěborny kwaž, žwjeczi.

S **Hodźija.** Woželebita žwjatocznosćź je žo njedželu 15. jul. popołdnju w II. Hodźijskim ratarskim towarstwje w tudomnym hosczenzu wotměła. W nim sastupjerjej hornjołužiskeho ratarskeho towarstwa, knjesaj tajny radźicźel Hähnel-Koporczanski a professor

dr. Gräfa ſ Budyſchina, nětkotrym cželadnikam a rataŕſkim dźěłaczerjam ſa dołholětnu ßwěrnu ßłužbu w jenym hoſpodaŕſtwje ſnamjenja czeſczazeho pſchipóſnacza pſchepodaſchtaj. Knjes rataŕſki radźiczel Böhma ſ Deberkez derje wopytane poßedźenje wotewri a ßo direktorijej rataŕſkeho wokrjeßneho towaŕſtwa ſa wopyt podźakowa. Knjes tajny radźiczel Hähnel na to na ſakožku ßłowow ßwjateho pißma: „Schtož cžłowjek wußywa, to budźe wón žnjecz“ k prämirujomnym rěczeſche. Se ſbožopſcheczom a napominanjom, ſo bychu też w pſchichodźe ßwěru a ßwědomicze napoloženu ßłužbu dokonjeli, jim wón wuſnamjenja wudźěli. — **Sslěbornu medaillu** wotroczk Bohumił Rychtaŕ pola kublerja Zimmermanna w Hodźiju ſa 16lětne ßłuženje w jenym hoſpodaŕſtwje doſta. **Czeßne wopißmo** doſtachu hejtman Jan Ernſt Wjazka pola ryczeŕkublerja Ed. ſ Zenkera-Darinſkeho ſa 14lětnu ßłužbu, wotroczk Jan Hanſk pola kublerki Hany Kſchižanoweje w Małej Praſy ſa 11lětnu ßwěrnu ßłužbu, dźowka Marja Auguſta Mjetaſchez pola kublerja Khorle Wylenta Nowaka w Skanezach ſa 10lětnu ßwěrnu ßłužbu a dźowka Martha Schimanez pola ryczeŕkubloweho najeńka B. Böhmy w Deberzach ſa 11lětnu ßwěrnu ßłužbu w jenym hoſpodaŕſtwje. Pſchipóſnanſki diplom doſtaſchtaj dźěłaczeŕ Jan Auguſt Hejna, pola rataŕſkeho radźiczela B. Böhmy w Deberkezach ſa 16lětnu ßwěrnu ßłužbu a dźěłaczeŕka Johana Auguſta Rychtarka rodź. Pětkez pola kublerja Zimmermanna w Hodźiju ſa 15lětnu ßwěrnu ßłužbu. Wotroczk Czeßla, hižo 29 lět pola kublerki Kſchižanoweje w Małej Praſy ßłužazy, kotremuž je ßo hižo pſched nětkotrymi lětami ßlěborna medailla ſpožczika, ßo pſches direktorij rataŕſkeho wokrjeßneho towaŕſtwa pokhwali. — Knjes profeſſor dr. Gräfa mějeſche na to pſchednoſchk wo: „Praſchenja wo plahowanju howjaſeho ſkota“ a dźěje hacz hodźinu wo pſchiprawjenju hródźow, wo wothladanju ſkota w hródźach a wo najwažniſchich dypkach wukubkanja ſkota rěczeſche. Wyßokoczeſczenemu pſchednoſcherjej ßo žiwe pſchihłoßowanje doſta, a towaŕſtwowy pſchedßyda ßo jemu woßebje ſ pſchipóſnawazymi ßłowami dźakowaſche.

S **Budeſtez.** Sańdźenu njedźelu je ßo w naſchim Božim domje w prědowanju wobſchěrnje na Michała Frenzela a jeho ważnoſcź ſa naſch lud ſpominało. Wutoru mjes 4. a 5. njedźelu po ßwjatej Trojizy bě pſched 200 lětami jeho ßmjertny dźeń. Hiſchcze je tu w Budeſtezach wjele ſpomnjeńkow a dopomnjeńkow na Frenzela ſakhowanych. Hiſchcze je tu dupa, pſchi kotrejž je Frenzel kſchcźił, wołtaŕ, pſchi kotrymž je Boże wotkaſanje wudźělował, klětka, ſ kotrejež je prědował, žiwjenjoběh, kiž je ßo pſchi jeho khowanju cžitał, jeho rowowy kamjeń a wſchelake druhe dopomnjeńki na njeho. Budź tu jeho žiwjenjoběh, kaž je ßo pſched 200 lětami pſchi jeho khowanju cžitał, trochu pſchikrótſcheny poſkiczeny:

Michał Frenzel, ſtary faraŕ kſcheſcźijanſkeje woßady w Budeſtezach je ßo w lěcze 1638 narodźił. Jeho nan bě Michał Frenzel, ßudnik w Běczizach a macź Marja Rudolfez ſ Pózkow. Bórſy po narodźenju je ßo k ßwjatej kſchcźenizy pſchinjeßł. Poſdźiſcho ſtaj ſtarſchej jeho ßwěru k ſchuli dźerżałoj, domach, kaž w Budyſchinje a Miſchnju, a je wón we ßwojich wědomnoſcźach tak daloko dóſchoł, ſo je pjecź rěczow rěczał a ßo ſ wulkim žohnowanjom na dalſche wuknjenje do Lipſka podał. Na Michała 1650 ßo Frenzel ſ Lipſka domoj wróczi a bu bórſy na to do Kóſkow (w pruſkej Łužizy) powołany, hdźež je ßwojemu Bohu wjele lět ßłużił. Wot tam je jeho Budyſka rada jako kollatura 14. novembra 1662 do Budeſtez powołała, hdźež je ßwojemu Bohu w duchownſkim ſaſtojnſtwje 44 lět 19 njedźel a 6 dnjow ßwěru ßłużił. Hižo do ßwojeho pſcheßydlenja do Budeſtez bě do ßwjateho mandźelſtwa ſaſtupił ſ Marju Donatez, Marczina Donata, najeńka we Łupoj, dźowku a je pſches 54 lět ſ njej w ſbožownym mandźelſtwje žiwy był. Wón mějeſche 12 dźěczi, a to 6 ßynow a 6 dźowkow. Frenzel je ßwojemu domej, kaž ßwojemu ſaſtojnſtwu jara derje prjódkſtał a w ſbožu a njeſbožu ßwojemu Bohu wudźerżał. Boża ßwjata wola bě jeho wola. We ßwojim ſaſtojnſtwje bě wón ſbožowny a wucżeſche w ßwojej woßadże tak derje rtnje kaž pißnje. Pſchi wyßokich lětach bě wón wo pomoznika w ſaſtojnſtwje proßył a jeho w lěcze 1700 też doſtał. Pſches khoroſcze wón njebě domapytany, bě pak ſtajnje ſczerpliwy a woczakowaſche po doſtatym Božim wotkaſanju hnadne wumoženje a wumrje dźeń Pětra a Pawoła, wutoru, 29. junija, a bu tydźeń po tym khowany. Wón bě 78 lět ſtary a je 45 lět a 5 dnjow dołho duchownſkeho ſaſtojnſtwa hladał.

Tak daloko jeho žiwjenjoběh, kaž je ßo pſchi jeho khowanju cžitał. W dnjach jeho khoroſcze je ßo w Božej ßłużbje ſa njeho dobroproſchenje ſapołożiło, kaž tuto pobożne waſchnje w Budeſtezach a wſchelakich druhich ßerbſkich woßadach nětk hiſchcze ßo namakuje.

Frenzelowe dźěło pak njeje jenož Budeſczańſkej woßadze płacziło, ale zykemu ßerbſkemu ludej, woßebje evangelſkim Sserbam. Frenzelowe mjeno ma ſkoty ſynk w ßerbſkim pißmowſtwje. Wón je ßerbſku rěcź wědomnoſtnje wutworił a ſ idealnym ſahorjenjom ßo woßebje wo najnuſniſche ſtarał, wo pſchełožk Božeho ßłowa do maczerneje ßerbſkeje rěcze. Tuto dźěło wón ſa nadawk ßwojeho žiwjenja wobhładowaſche.

Sſerbſke pißmowſtwo bě hacz do Frenzeloweho cžaßa khude a jara wobmjeſowane. Najſtarſche pomniki ßerbſkeje rěcze ßu jena pſchißaha Budyſchinſkeho měſchczana ſ 15. lětſtotka, ßerbſki katechismuß Hodźijſkeho fararja Worjecha ſ lěta 1597, 7 Davitowych pokutnych pſalmow, wudatych 1627 pſches Porſchiſkeho fararja Martina, a nětkotre druhe ſpißy. Jara ſtary je też pſchełožk noweho teſtamenta w delnjołużiſkej ßerbſkej rěczi ſ lěta 1548, podaty pſches Mikławſcha Jakubizu. Tutón pak njebu cžiſchczany, ale jako rukopiß ſawoſtajeny a je najſtarſchi pomnik delnjołużiſkeje ßerbſkeje rěcze a khowa ßo w kralowſkej knihowni w Barlinje.

Kaž Luther huſcziſcho naſpomni, ßu Sſkowjenjo w jeho cžaßu hiſchcze hacz pſched wrota měſta Wittenberga doßahali. Huſto ßo praji, ſo je Luther pſchełożowanju biblije do ßłowjanſkeje rěcze wobarał w tej myßli, ſo tu tola ſa ſto lět žanych Sſkowjanow wjazy njebudźe. To drje je bajka a njehodźi ßo, kaž wjele wěm, ſ Lutherowych ſpißow dopokaſacź. Wjele bóle bu drje w cžaßu reformazije wot wudacża ßerbſkeje biblije wothładane teho dla, dokelž bě pißmo ludej hiſchcze zyle njeſnata wěz a hobrſke woporу na dźěle a wudawkach bychu ßo jenož mało ſapkacźiłe. Poſdźiſcho bu naſch lud pſches hórke wójnſke cžaßy cżežko domapytany, kiž běchu ſa duchowne dźěło mało płódne. Tak ßu Sſerbjo dołho cžakacź dyrbjeli, prjedy hacz bu jim Boże ßłowo w maczeŕnej rěczi do rukow date. Tola žadanje a ſtyſkanje po ßerbſkej bibliji bywaſche pſchezo móżniſche, kaž mjes evangelſkim ludom, tak woßebje mjes wucżeŕſtwom a duchownſtwom. Nimale pſched 300 lětami 1627 piſche hižo mjenowany Gregor Martin, faraŕ w Porſchizach, w pſchedrěczi ßwojich „ßydom pokutnych pſalmow“ tak: „S kelko wobcźeżnoſczemi ma kóždy mjes nami pſchi naſtupjenju a ſaſtaranju duchownſkeho ſaſtojnſtwa ßo wobcźeżecź, dokelž dyrbi ßebi ßwjate pißma ßam pſchełożowacź, hdyž chze ßwojeho powołanja ßwěru hladacź, to wſcho je nam doſcź a nadoſcź ſnate. Ta ſchkoda pak, kiž ſ tajkeho zyle wſchelakeho pſchełożowanja biblije ſa naſch lud naſtawa, je tak wulka, ſo ßo ſe ßłowami wuprajicź njehodźi. Teho dla je nuſne, ſo wſchitzy ſjednoczeni a kóždy woßebje na ßwojim měſcze ßo k Bohu ſ wutroby wołamy a jeho proßymy, wón chzył nam nuſne ßrědki ſpożczicź a tych ſbudźicź, kiž chzyli ſ njelutowanej pilnoſczu, hdyž niz zyłu bibliju, tola ſmjeńſcha njedźelſke a ßwjedźeńſke ſczenja a zyrkwinſke khěrluſche nam w cžiſchczu podacź.“ Njeje to hnujazy hłóß žadanja a ſtyſkanja po bibliji we maczeŕnej rěczi?

Tute modlitwy njejßu podarmo byłe. Boża hodźina wußłyſchenja ſa ßerbſki evangelſki lud bě bika. Dwě lěcze po tym, hacz běchu ßo tute ßłowa w Porſchizach napißałe, je ßo Michał Frenzel w Běczizach 22. małeho rózka 1629 narodźił. Jemu bě wutrobnje žel ßwojeho wboheho ßerbſkeho luda, kiž móżeſche drje Boże ßłowo w zyrkwjach ßłyſchecź, ale tola niz w lubej maczeŕnej rěczi w ßwojich domach cžitacź. Duž ßo wón na dźěło poda a ſchtož je Luther dokonjał na Wartburgſkim hrodźe ſa němſki lud, je woßebje Frenzel dokonjał ſa evangelſkich Sſerbow. (Pſchichodnje dale.)

S Wulkeje Dubrawy. Dawne žadanje naſcheje gmejny je ßo po dołhim jednanju ſ pſchißłuſchnymi wyſchnoſcźemi a ſ Božej pomozu ſkónczńje dopjelniło. Sańdźenu njedźelu je ßo k naſchej dołho žadanej wucżeŕni ſakładny kamjeń na ßwjedźeńſke waſchnje położił. Popołdnju wot 4 hodźin ßo ſchulſke dźěczi pola ſchulſkeho pſchedſtejicżerja ſhromadźichu, wſchě towaŕſtwa naſcheje wßy pak w ßwojich ſkhadźowaŕnjach, a potom ßo ſeſtupawſchi k ſhromadźiſchczu pſchi Fiedlerez hoſczenzu cżehnjechu. Tu ßo cżah ſeſtaja. Prědku dźěchu tudomne ſchulſke dźěczi, potom młodźina, gmejnſka rada ſ knjeſom fararjom Sarjeńkom a tſjomi Khwacżańſkimi wucżerjemi, dale ſaſtupjerjo ryczeŕkubka, Margareczineje a Adolfſkeje hěty, ſpěwaŕſke, wojeŕſke, podpjeranſke a turnowanſke towaŕſtwo, dwě kokojeſdnej towaŕſtwje. Wjele ſtow pſchihładowarjow bě ßo k ßwjedźenjej ſeſchko, kotremuž najkraßniſche wjedro howjeſche. Wokoło $^3/_4$5 hodźin dołhi cżah na cżole ſ herzami Adolfſkohětſkeje kapały k rjenje wudebjenemu ſchulſkemu měſtnu cżehnjeſche. Po wuſpěwanju khěrluſcha „Budź khwalba Bohu ßamemu“ mějeſche knjes faraŕ Sarjeńk nad ſakładnym kamjenjom rjanu duchapołnu rěcź, kotruž ſe ßerbſkej modlitwu ſkónczi. Hdyž bě ſpěwaŕſke towaŕſtwo ſpěw: „Boha wulkoh' khwalimy“ wuſpěwało, dwaj murjerjej ſ do-

hladowanjom murjeŕskeho miſchtra Wolfa ſakładny kamjeń na pſchihotowane měſtno połoženſchtaj. Dwě tudomnej ſchulſkej holzy jón wobwěnzowaſchtej, protokoll ßo cžitaſche a ßo do njeho ſamurjowa. Potom ßo po ſwuczenym waſchnju ſ hamorom na kamjeń klepaſche a ſ wuſpěwanjom kherluſchoweje ſchtuczki: „My Bohu Wótzewi a Ssynej khwalbu damy“ ßo ßwjatoczność ſkónczi. Na wßy pak a we woběmaj hoſczenzomaj hiſchcże dołho żiwe hibanje trajeſche. Bóh luby Knjes chżył też dale ſe ßwojim żohnowanjom naſch ſchulſki twar ſpěchowacz!

S **Delnjeje Kŕóſtawy.** Schtwórtk wjeczor 1/2 10 hodżin je pſchi ßylnym njewjedrje błyſk do ſtatoka tudomneho żiwnoſczerja Jawricha dyrił a ſapalił. Wſchě twarjenja ßu ßo wotpaliłe. — W ßußodnych Czechach je błyſk na wóßom wſchelakich měſtnach do twarjenjow dyrił a ſapalił.

S **Nowych Porſchiz.** Njedżelu ſa tydżeń, 29. julija, chzedża ßo ßerbſzy pczołarjo w Pětſchkez korczmje tudy ſkhadżowacz. Shromadżiſnu je „pczołarſke towarſtwo w delnim dole Sprewje“ powołało. S pomozu wulkich wobraſow chze pſchedßyda ſpomnjeneho towarſtwa rospowjedacz, ſ kajkej wulkej mudroſczu je Bóh małku pczołku ſtworił, a kak je wſcho pſchi jeje mólczkim cżěłku na to wotmĕrjene, ſo ßo k jeje żiwjenju w kołczu hodżi. To budże prĕnja ſhromadżiſna, kotruż ßerbſzy pczołarjo w ßerbſkej rĕczi ſmĕja. Schtoż budże w Nowych Porſchizach ſajimaweho widżecz, ſdżelimy ſa tydżeń.

S **Kukowa.** Jedyn Kukowczan a Sserb, Jurij Pawlik, hižo dołhe lĕta w Draždżanach żiwy, je 9. julija ßwoje 99. lĕto żiwjenja pſchekrocził a potajkim do 100. lĕta ſaſtupił. Wo nim nětkole wſchě nowiny piżaju, a Kukowczenjo ßu, ßo roſumi, njemało hordżi na to, ſo maja tak ßławneho krajana w Draždżanach. Jurij Pawlik je ßo 9. julija 1807 w Kukowje narodźił, potajkim krótko po tym, hdyż bě Napoleon I. Sakſku ſ kurwjerchſtwa na kraleſtwo powyſchił. Jenadwazety lĕto dozpiwſchi je wón 7 lĕt pola cżělneho pěſcheho regimenta w Draždżanach ßłużił a ßebi jako wojak dobru khwalbu dobył. Wón ßo teho dla jako pohonczˇ do kralowſkeje ßłużby pſchija a bu poſdżiſcho wrótnik pſchi kralowſkim konjenzu pſchi hródżnej dróſy. Tak wón tſjom kralam, Antonej, Bjedrichej Auguſtej II. a Janej hacz do ßwojeho 65. lĕta ßłużeſche. Potom wón na wotpoczink dżeſche. Zyłe ſtawiſny ſakſkeho kraleſtwa nimo naju wocżow cżahnu, hdyż ßebi żiwjenje ßerbſkeho doſtojneho ſtarza wobhladujemy. Pod prĕnim ſakſkim kralom ßo narodźiwſchi, je wón pod Antonom Dobrocziwym ſawjedżenje konſtituzije w lĕcże 1831 a dwě lĕcże poſdżiſcho prĕni krajny ßejm doczakał. Wón widżeſche, kak dyrbjeſche póſtſka kucza pſched prĕnjej żeleſnizu ſ Lipſka do Draždżan zofacz. Pod Bjedrichom Auguſtom II. bě wón ßwědk krwawneho wojowanja revoluzionarow 1848 a 1849 w Draždżanach, pod kralom Janom wón ſawjedżenje pſchemyßłoweje ßwobody, ſjawneho ßudżenja a wójnu w lĕcże 1866 doczaka. Wón je prynza Alberta pſchi jeho narodżenju 23. haprleje 1828 widżał, hdyż runje pſched kralowſkim hrodom ſtražowaſche, wón jeho krónowanje w lĕcże 1873 a po żohnowanym knjeżenju jeho wumrjecże doczaka, wón je krótke knjeżenje krala Jurja a nětcziſcheho krala Bjedricha Auguſta widżał. Pſchejemy jemu, ſo by hiſchcże dołho w cżiłoſczi a cżerſtwoſczi ßwój wotpoczink wužiwał.

S **Łupoje.** Lětßa w januarje Hendrichez mandżelſkaj we Łupjanſkej Dubrawje ßwój ſłoty kwaß ßwjecżeſchtaj. Jako wjeßely dodawk k tamnemu ßwjedżeńſkemu dnjej je ßo jimaj nětko jako hnadny dar 90 hriwnow ſ fonda, wot krala Jana k temu ſałożeneho, pſchepodał.

S **Minakała.** Wutoru w nozy 1/2 11 hodżin je ſ domſkeho tudomneho kublerja W. Pětſcha woheń wudyrił. Twarjenje, kotrež bě ſ zyhelemi kryte, ßo do cżiſta wotpali. K haſchenju pódla Minakawſkeje Wjeßelanſka a gmejnſka Lipiczanſka ßykawa pſchijědże. Kak je woheń naſtał, njeje hiſchcże wujaßnjene.

S **Cżorneho Khołmza.** Sańdżenu ßobotu połdralětny ßynk połleńka Khryſtiana Groby do wody padże, ſ kotrejež jeho nan ſa morweho wucżeże. Jenemu murjerjej ßo po dołhim prózowanju poradźi, dżeſczu żiwjenje wrócżicz.

— Schtwórtk wjeczor cżeżke njewjedro pſches naſchu wjeß cżehnjeſche. Błyſk do jeneje żitneje popy na poln dyri, kotraż ßo hnydom ſ płomjenjom paleſche.

Se **ſaſtarſka.** Porſchiſke ryczerkubło pſched 500 lĕtami jenemu ſemjanej Wiczelej ſ Dobroſchez ßłuſcheſche. W jenej kaczanſkej liſczinje ſ lĕta 1412 ßo wón Wyczelinus de Dobreschicz residens in Purschicz mjenuje. Tónle ſemjan tehdy nowy woltarˇ w Porſchiſkej farſkej zyrkwi wuſtaji. Tole pobożne wuſtajenje wón ſe ſtaroſczu wo ßwoju a ßwojich ßwójbnych ſbóżnoſcz cżinjeſche. Nowy woltarˇ ßo ßwjatemu Jurjej a ßwjatej Borborje poßwjecżi Wiczel ſ Dobroſchcz jemu dań ſe 6 hriwnow cżěſtich kroſchow jako lětne dokhody wuſtaji. Sa tule dań ßo wón ſ dżěła ſe ßwojimi ßamßnymi kublami a dokhodami ſaſtaji, ſ dżěła wón ßo danjazy kapital pola Miklawſcha ſ Mjeſchiz na jeho kuble w Ssulſchezach ſałoży. Jene wuſtajerjowe poſtajenje praji, ſo ma měſchny knjes abo woltarˇnik wo měßaz 3 abo 4 mſchě pſchi tamnym woltarju cżitacz. Miſchnjanſki biſkop Rudolf 1412 woltarˇne wuſtajenje wobkrucżi a Wiczelej ſ Dobroſchez a jeho potomnikam kollaturſke prawo nad tamnym woltarjom ſpożczi a kóżdemu, kotryż by ßo wuſtajenju na nĕkajke waſchnje pſchecżiwjał abo jemu ſadżĕwał, ſ njehnadu wſchehomózneho Boha a japoſchtołow Pětra a Pawoła hrożeſche. Pißmo ßo ſe ßłowami ſkónczi: „Date w naſchim biſkopſkim hrodże w Stołpnje w Knjeſowym lĕcże 1412, dżeń Donata, ßwjateho martrarja“.

Přiłopk.

* Evangelſko-baptiſtiſzy ſchcheſczijenjo w Kamjenizy, Döbelnje, Lichtenſteinje, Oderanje atd. ßu nabożeńſku gmejnu ſe ßydłom w Kamjenizy (Chemnitz) ſałożili. Saſkſke knjeżerſtwo je jich wuſtawki wobkrucżiło. Evangelſko-baptiſtiſka gmejna ma nětko prawo, ßo na měſtnach, k temu poſtajenych, ſkhadżowacz a też wobydlenja ßwojich ßobuſtawow k ßwojim nabożenſkim nałożam wužiwacz.

* (Wucho ſa poł litra palenza.) Swada, kotraż ßo na jara njelube waſchnje ſkónczi, ßo póndżelu popołdnju na jenym nowotwarje w Barlinje wubudźi. 31 lĕtny dżełacżer Gadow a ſchkleńczerſki miſchtr Hermann ßo dla poł litra palenza ſwadżiſchtaj. Se ſwady ßo k pukam dóńdże, a Gadow ßo ſ njemdroſczu tak-ſaja, ſo ßwojemu pſchecżiwnikej lĕwe wucho wotkußny. Podarmo ſa wuchom pytachu, ſo bychu jo w bliżſchej wobaleŕni pſchiſchili. Skónczńje ßo wupokaſa, ſo bě Gadow w roshorjenoſczi wucho pózrjeł.

* (Ropot w Barlinje.) Ssobotu w nozy w rańſchim Barlinje wjetſchi woheń wudyri. K njemu ßo njeßmĕrnje wjele luda ſbĕża, kotryż wohnjowej woborje haſcherſke dżĕło po móżnoſczi poczężowaſche. Njelpußojo haſcherjam ſapalene ſakle wutorżechu a ſ nimi do poliziſtow pjerjechu. Druſy na ſchlawchach teptachu a nĕkotrym poliziſtam draſtu ſ cżĕła ſtorhachu. Jedyn poliziſt, kotrehoż bĕchu ſranili, dyrbjeſche ßo wotnjeſcz. Hołk bě ſkónczńje tak wulki, ſo dyrbjachu poliziſtojo teßak wucżahnycz. Ludżo tych, kotſiż herjekarjow k mérej napominachu, nabichu. S woknow na haſcherjow a poliziſtow briketty a próſdne piwowe bleſche mjetachu. Jeneho 26lĕtneho rĕſniſkeho pomoznika, kotryż poliziſtow nadpadowaſche, jedyn polizajſki offizĕr ſ mjeczom do ruki rubny a jeho do thribjeta któ. Do jeneho poliziſta, kotryż bě jeneho herjekarja ſajał, druſy ſ kamjenjemi mjetachu. Hdyż poliziſt k ſatraſchenju dwójzy ſ revolvra tſĕli, ßo jaty do njeho da. Duż poliziſt do njeho tſĕli a jemu ſchiju a wucho frani. Tſĕlenje ſaßkyſchawſchi, bĕchu druſy poliziſtojo pſchibĕżeli, kotſiż herjekarjow ſajachu a na polizajſku ſtražu dowjedżechu.

* (Ssotepikoj.) W rĕzy Habole pola Barlina ſ cżołmom jědżo ſtaj ßo inżeneuraj Walter Müller a Hermann ſ Heiſten tepikoj.

* (Woheń.) W Tornowje pola Khocżebuſa ſtej ßo na tamniſchim knjeżim dworje dwě bróżni, nĕhdże 100 metrow dołhej, ſe wſchĕm ßynom, ßłomu, ratarſkimi maſchinami atd. ſpalikej. Wonej bĕſchtej murjowanej, tola ſe ßłomu a ſcżinu krytej. Sa ſapalerjom nimaju hiſchcże żaneho ßlĕda.

* Njewſchědny prozeß ßo kónz julija w Trierje ſapocżnje. Dwaj offizĕraj a pjecżo feldweblojo pěſcheho regimenta cżißko 29 ßu dla falſchowanja tſĕlenſkich knihow wobſkorżeni. 320 ßwědkow je ßo pſched wójnſki ßud ſkaſało. Nĕhduſchi ſerżant Bineſeld je ſ wjecżiwoſczu falſchowanja pſcheradźił.

* S Martincha w Schwajzarſkej piżaju, ſo je ßo nad hłubinu hory Noir jedyn moſcżik w tym wokomiku roſkamak, hdyż hórſki wjednik Lucien Balmaz ſ mandżelſkomaj, kotrajż bĕſchtaj na kwaßnym pucżowanju, po nim krocżeſche. Wſchitzy tſjo do hłubiny padżechu. Cżĕła njejßu ßo hiſchcże namakałe, też hiſchcże mjeno ſnjeſboženeju mandżelſkeju njeſnaju. Ssudniſka wyſchnoſcz je ßo na měſtno njeſboża podała.

* (Powodżenje w Japanſkej.) W ßrjedżnej Japanſkej ßu ßo datoke ſtrony powodźiłe. Krajina pola Koſu je do njeßmĕrneho jěſora pſchetworjena. Wjele cżłowjekow je ßo tepiło. Schkoda ßo na nĕkotre milijony hriwnow wobliczi. Wobydleŕſtwo je ſ tyßazami w templach a dżiwadłach wucżek pytało. Mnoſy ßu na tſĕchi khěżow cżekli a wo pomoz wołaju. W Matſumotu je 4000 twarjenjow powodżenych. Koprowe podkopki ßu ßo póczrjełe

* Na Augsburgske wojeŕske ſwuczowaniſchczo běchu ßobotu tſi batterije 4. pólneho artilleriſkeho regimenta pſchijéle, ſo bychu ßo tam na tſélenje ſwuczowale. Prjedy hacz ßo ſwuczowanje ſapocza, na dobo 45 kanonſkich „biczkow“ (ſchläger) rosbuchny, kotrez na jenej hromadze leżachu. Ssydom muži (tſjo podoffizérojo a ſchtyrjo artilleriſtojo) ßo ſ rosbuchnjenjom k ſemi porasychu. Wſchitzy ßu ßo ſranili, po zyłym cźéle ßu żałoßnje wopaleni, uniforma rósdrjena ſ nich wißaſche. Jenemu wojakej běſchtej woczi wutłóczenej, lizy běſchtej jemu ſ dźéla wottorhnjenej a koża na hłowje bě ßo jemu wopaliła. Ssamo nékotſi, kotſiż běchu doſcź ſymnokrejni a hnydom uniformn ſe ßebje ſtorhachu, běchu ßo wopalili. Kak je ßo njeſboże ſtało, njeje hiſchcźe wujaßnjene, dokelż ßo wopaleni njehodża pſcheßłyſchecź. Kanonſke biczki ßu měſchki półwra ſe ſapaladłom. Měſchki ßo, hdyż ßo ſapaladło pali, prjecź cźißnu a hakle do mróczele kura, kotraż po rosbuchnjenju naſtanje, ßo tſéła.

* 30létneho wucźerja Müllera w Dürnbergu w Bayerſkej ßu ſajeli, dokelż na njeho tukachu, ſo je jenu 11létnu holczku ſkónzował. Pſchi pſcheßłyſchenju ßo wón wuſna, ſo je holczku po ſchuli wobkhował a ju, hacz runje ßo drapajo a kußajo wobaraſche, wumozował. Potom je ju ſkónzował, na cźaſcźe rosrubał a w khachlach ſpalił. S wucźerjowymaj rosdrapanymaj rukomaj je ßo njeſkutk wukopał. Ménja, ſo je wón hiſchcźe jene druhe mordarſtwo ſkucźił. Hdyż je jako jenoléthy dobrowólnik we wójſku ßkużił, je ßo żona, pola kotrejez wón bydleſche, ſhubiła. Tole mordarſtwo njeje ßo tehdy wujaßniło.

* (Morwy pucźowaŕ.) Tele dny po żeleſnizy do Cheba (Egera) jedyn pucźowaŕ pſchijédże, kotryż po ſdaczu jara twjerdże ſpaſche. Dokelż ßo wón njedźiwajcy wſcheho wokanja njehibaſche, jedyn rjadowaŕ do kupeja ſtupi, ſo by muża, do kuta ſtłóczeneho, ſe ſpanja wubudźił. Tutón pak bě morwy. Spomnjenja hódne je, ſo ßu na wjele ſaſtaniſchczach ludźo do wosa ſtupali a jón ſaßo wopuſcheźili, kotſiż běchu pódla cźéła ßedźeli. Hdyż cźah do Cheba pſchijédże, w kupeju ſchéſcź woßobow ßedźeſche, kotrez ßebi wſchě myßlachu, ſo muż ſpi. S papjerow, w jeho draſcźe namakanych ſhonichu, ſo je wón ſkótny wikowaŕ Jakub Jaklicź ſ Delnjeho Loſchina w Dejnjej Krajnſkej. W jeho ſaku 4353 krónow namakachu.

* Ssněh a ſlimki ßu ſańdźenu ßobotu krajinu wyſche Wina, Schtyrſku, Salzburgſku, Tirolſku a Schwajzarſku potrjechike. Na Ssnéżzy pola Wina je ßo ßněh 20 zentimetrow wyßoko naſchoł. W Schtyrſkej je ßo wſchón ßadowy wunoſchk nimale ſnicził. Wot 20 gradow cźopłoty termometer na dobo hacz do 2 gradow ſpadny. W Salzburgſkej běchu ßyłne ßnéhowe mjeczele, a ßněh hacz do dokow dele doßahaſche. W Schwajzarſkej ßněh na horach ßamo 30 zentimetrow wyßoko leżeſche. Pucźowarjo, kotſiż nétkole ſ cźrjódami do alpow pſchikhadźeja, żałoßnje ſymu mrějachu. W hoſcźenzach dyrbjachu tepicź.

* Redaktor Ssuchanek ſ Wina bě ſe ßwojej mandźelſkej a dźéczimi do Preina na létni pſchebytk pſchijél. Tam wyßoko napjata réka Thaya Ssuchanekoweho ßyna wabjeſche, ſ cźołkmom po torhazych żołmach jéjdźicź. Macź, kotraż ßo bojeſche, ło mohło, ßo njeſboże ſtacź, ßo ſe ßłużobnej dźowku ßobu wjeſeſche. W cźołmje pódla teho hiſchcźe dwaj ſtudentaj a jene dźéczo ßedźachu, kotrez pſchi jenym ſawinjenju do wody padże. Hdyż chżychu jo wukhowacź, ßo cźołm powróczi. Jenoż ſtudentaj móżeſchtaj ßo wukhowacź, wſchitzy druſy ßo tepichu, hacz runje wjele pſchihladowarjow pſchi brjoſy ſlejeſche, kotſiż njemóżachu pomhacź.

* (Cźéło w póſtſkim brěmjenju.) S Nürnberga bě ßo 28. junija póſtſki paket po póſcźe do Stuttgarta wotpóßłał. Wot tam jón ſaßo wróczichu, dokelż njemóżachu adreſſata namakacź. Hdyż jón teho dla na póſcźe woczinichu, w nim cźéło muźſkeho ſadajeneho dźéſcźa namakachu.

* (Njeſboże ſ automobilom.) Pſchi honjenzy automobilow we wjeczornej Němſkej je jedyn automobil jeneho ſtarſcheho pſchihladowarja pſchejél. Jedyn druhi automobil do jeneho ſ kamjenjemi nakładżeneho wosa ſawadźi. Woſowy pohoncź ßo ſajédże, we automobilu ßedźaze woßoby ßo na dróhu cźißnychu a ßo wſchitzy cźéżko ſranichu.

* Norwegſka kralowa Maud je njedźelu we wulkim ßmjertnym ſtraſche była. Hdyż kralowſkaj mandźelſkaj po Norangſkim dole jédźeſchtaj, ßo na ſtraſchnym méſtnje kóń ſpłóſchi a lohki wós pſches pucźowu kromu ſtorczi, tak ſo wón nad bjesdnom Lyſolſkeho lodowza wißaſche a ßo jenoż hiſchcźe ſ nékotrymi kamjenjemi dźerżeſche. Kral ßwojej mandźelſkej ſkoku na pomoz khwataſche a ju ſe ſtraſchneho położenja wußwobodźi.

* Na ſtraſchnu jéſbu je ßo w Neaplu póndźelu němſki powétrojéſdny Halleger ſ jenym Italijanom a jeho mandźelſkej podał. Ballon ßo ſ wichorom k Sorentej honjeſche, hdźez do morja padże. Poł hodźiny ßo ſe żołkmami bédźiwſchi, ßo Halleger a mandźelſkaj ſ jenym torpedowſkim cźołkmom wukhowaſchtaj.

* (275 khéżow ßo wotpaliło.) W Nižnim Nowgorodźe je ßo bliſko maßy 275 khéżow wotpaliło. Na maßy ßo nékotre ſkładownje a armenſka zyrkej ſapalichu.

(S wulkimi deſchcźemi ßu żně w pokodniſchej Ruſkej jara cźerpiłe. Krajina pola Kercźa je ßo powodźiła. Mosty ßu ßo ſwottorhałe a żeleſniſke naßypy ßo wotmlékte.

* (Do Paläſtiny wróczo.) Poßlednje méßazy je ßo wurjadnje wjele żidow do ßlubjeneho kraja wróczilo. Pſched nékotrymi njedźelemi je w Jaffje 5000 żidowſkich wucźahariow na paläſtinſki brjóh wuſtupiło.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Hižo 21 krócź khoſtany 34 lét ſtary dźéłacźeŕ E. H. Niemſchke ſ Budyſchina wot ſeptembra 1904 hacz do 6. junija 1906 w zigarowej fabrizy Geipela a Kocha jako pakowaŕ dźéłaſche. Létża w haprleji a meji je wón pjecza 2500 zigarow, 150 hriwnow hódnych, kradnył. Po tymle cźaßu wón ßam dźéło wopuſcheźi. 9. junija pſchipoldnju ßo Niemſchka do fabrikſkeho twarjenja mjenowaneje firmy ſkradźu pſchiwacźi a wo khéżi pſches pinzyne wokno do ſkładownje ſaléſe. Tam wón 15 kaſchcźikow zigarow ſebra a ßo ſ nimi wotßali. Wſcho hromadźe je wón Geipelej a Kochej ſa néhdże 7—800 hriwnow zigarow pokradnył. Zigary je wón ſ dźéła pſchedał a k ſapłacźenju ßwojeho dołha wuźił. Dale je Niemſchka létża 29. junija korczmarjej Teichej na Židowje kożu połnózneho jelenja, kotraż bě ßo rjedźenja dla pſched khéżu położiła, kradnył. Wobſkorżeneho k khoſtańi na 3 léta 9 méßazow ſaßudźichu a jemu cźeßne prawo na 5 lét wotrjeknychu.

Pſchißażny ßud. Produktowaj wikowarjej Gleisberg a Conrad ſ Budyſchina a elektrotechnik a ſawéſcźenſki inſpektor Brand w Hajnizach běchu hromadźe, prawo k hońtwje njemějo, na hońtwu khodźili, 3. haprleje Gleisberg a Conrad na Kelnjanſki hońtwinſki revér piwowemu wikowarjej Krämerej pſchenajaty, dźéſchtaj, ſo byſchtaj ſ fretkom a ßakami dźiwje kanikle kojiłoj Ssobu wſatu kijojtu tſélbu ſ kulkatej patronu nabiſchtaj. S tejle tſélbu je Gleisberg, hdyż ſ Conradom na Mikkecźanſkim revérje kanikle kojeſche, do kublerja Bérka ſ Kelna tſélił, kotryż k ßwojemu Hodleŕſkemu polu dźéſche. Kulka bě Bérkej kóſcź praweje ruki wyſche kohcźa rosſchcźépika. Roskamana kóſcź jara pomału żije a na ſcźéhwkach tſélenja budże Bérk drje pſchezo cźerpicź. Naſajtra hižo ſaßo Gleisberg a Conrad mjes Myſchezami a Hornim Hunjowom honjeſchtaj. Sso bojo, ſo ßo jeju paduſchne honjenje po Kelnjanſkim podawku wotkryje, wonaj Branda w Hajnizach wopytaſchtaj a jemu kijojtu tſélbu a revolver na khowanje daſchtaj. Brand, kotryż bě ſ nimaj hromadźe létża njedaloko Dźéżniczańſkeho dwórniſchcźa ſ fretkom dźiwje kanikle kojił, tſélbu a revolver ſkhowa. Gleisberga k jaſtwu na 4 léta, k arreſtej na 2 njedźeli a k ſhubjenju cźeßnych prawow na 5 lét, Conrada k jaſtwu na 5 méßazow, k arreſtej na 2 njedźeli a k ſhubjenju cźeßnych prawow na 3 léta, Branda k jaſtwu na 3 méßazy ſaßudźichu.

Wuprózdnjenske wupredawanje

piſßaneho wobucźa ſ poniżenjom płaczíſnow wo 15—20%.

Pawol Kristeller na bohatej haßy.

Sswojim cześćenym ßerbſkim krajanom a ſkaſowarjam najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ßym ßwoju

ſchewzowunju

ſe ßerbſkeho kerchowa cźiſźko 4 na

jerjowu haßu cźo. 4 (do doma knjeſa Trodlera)

pſchepokożik. Budu ßo ſtajnje prózowacź, ſo bych ſ dobrym a ſchwarnym dźěłom kóždeho ſpokojił. S próſtwu, mje tež dale dobroćiwje podpjeracź, poruczam ßo ſ poczeſćowanjom

August Kalich.

Robert Eckhardt

na nowej haßy cźiſźko 5

porucza ßo k dźěłanju **piwowych apparatow, wodowodow, ßamonapojakow** a **wſchěch plumpow** atd.

Pſchedſtejazeho pſcheczehnjenja dla

wupſchedawanje

dla wuprózdnjenja mojeho wulkeho ſkłada

ſchkleńzy, porzlina, majolikow a nippeſow

ſ 10 hacź 30 prozent poniżenja.

Skład wubrakowanych tworow po ßměſchnje tunich płaćiſnach.

Ernsta Ullricha naſlědnik.

Mějeźel: **Herm. Gläsel,**
w Budyſchinje na ſchuleriſkej haßy 1.

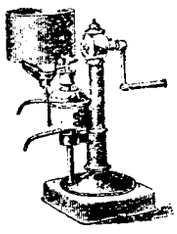

„Thuringia“ zentrifugi

ßu a woſtanu najlěpſche a najjednoriſche.
Njepſchetrjechena jednoroſcź!
Żenje żanych porjedźenjow!
Najlóźſche cźěrjenje!
Trajnje najwjetſche wotſběranje.
Wjele pſchipóſnanſkich wopißmow!

Jeniczki ſaſtupjeŕ:

Oskar Butter

w Budyſchinje pſchi żitnych wikach 12 a na Tſělanſkej dróſy 18.

---

ff. likeury,

dwójny a jednory

palenz

ſnateje dobroſcze

po najtuńſchich płaćiſnach najlěpſchi porucza

Franz Wölfle

(prjedy Moritz Mörbe.)

Pſchiſpomnjenje: W cźwizach palenz, wot 10 litrow ßo ſapoczejo franko ſa hotowe pjenjeſy roſeſcźelu.

Jěſdne koła

a ſchijaze maſchiny,

żonjaze jěſdne koła,

ßměſchnje tunjo porucza

Auguſt Scholze

pſchedawarnja jěſdnych kołow
w Budyſchinje na hornczerſkej haßy.

Czerſtwy kój, punt po 40 np., **ßuſcheny ßwinjaży brjuch,** punt po 80 np., **ßadło** po 70 np., **dobru kołbaßu** po 60 np., **mettowu kołbaßu** po 70 np., **kołbaßowy tuk** po 48 np., **połcź** po 83 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow tuńſcho porucza

Ota Pětſchka na żitnej haßy.

Protektor Se. Majestät der König v. Sachsen

DRITTE DEUTSCHE KUNST-GEWERBE-AUSSTELLUNG

DRESDEN 1906

12. MAI – 31. OKT.

·KUNST·KUNSTHANDWERK·KUNSTINDUSTRIE·

GROSSE AUSSTELLUNGS-ZEITSCHRIFT & D. BUCHHANDEL

Ratarſka ſchula w Budyſchinje.

Bliżſchi ſymſki ſemeſter ßo **wutoru 16. oktobra t. l.** ſapocźnje. Pſchipowjedźenje nowych ſchulerjow podpißany direktor pſchijimuje, kotryż je też rad ſwólniwy, dalſche wukaſacź.

Profeſſor **dr. Gräfe.**

Khěża na pſchedań.

Tunja khěżka ſ łuku je ſemrjecźa dla na pſchedań w **Kelnje** cźo. 28 b pola Makeho Wjelkowa.

Khěża ſe ßadowej a ßadźenſkej ſahrodu je khoroſcźe dla w **Raſchowje** cźo **14** na pſchedań.

W **Rachlowje** pod Cźornym Bohom je **ziwnoſcź** cźiſźko 39 ſ 24 kórzami pola, łuki a lěża a rjanej ßadowej ſahrodu, ſ 172 dawſkimi jenoſcźemi wobcźeżena, ſe żiwym a morwym inventarom khorowatoſcźe dla na pſchedań.

Żiwnoſcź

w **Hrubocźizach** cźiſźko **20** ſ 9 kórzami pola a łuki a ſ twjerdymi twarjenjemi je ſe ßwobodneje ruki na pſchedań.

Mała żiwnoſcź cźiſźko 13 w Koßłowje, 9½ kórza wulka, na dalſche hoſpodarjenje derje pſchiprawjena, je ſe ßwobodneje ruki na pſchedań. Dalſche je pola wobßedźerja tam ſhonicź.

W Brěmjenju je **ziwnoſcź** cźiſźko 8 ſ 12 kórzami na pſchedań.

Rjane wobydlenje

je w **Dobruſchi** cźiſźko **53e** 1. oktobra na pſchenajecźe.

Rjane wobydlenje je na pſchenajecźe w hoſcźenzu w **Delnjej Kinje.**

Penſiju

młoda holza, kotraż chże Michała rejwanſke hodźiny ratarſkich ſchulerjow wopytacź, w dobrej ßwójbje na **połnóżnej dróſy** (Nordſtr.) **10** po **1** ſkhodźe namaka, hdźež budźe hižo knjeżna bydlicź, kotraż budźe teho runje rejwacź wuknyċź.

Woženjeneho hejtmana, někotre dźěłacźerſke ßwójby a wſchu cźeledź pyta

pſchiſtajeŕ **Bryċza** w Klukſchu.

Kuchaŕki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy a tajke k ßwinjom, hródźne dźowki ſ wulkej mſdu, ßrěnkow, rólnych pohonczow hnydom a k nowemu lětu pyta pſchiſtajeŕka **Kirſchkowa** pſchi żitnych wikach 30, w hoſcźenzu „ſkoteje hwězdy“ po 2 ſkhod.

Kuchaŕki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy a tajke k ßwinjom, hródźne dźowki ſ wulkej mſdu, ßrěnkow, rólnych pohonczow hnydom a k nowemu lětu pyta pſchiſtajeŕka **Kirſchkowa** pſchi żitnych wikach 30, w hoſcźenzu „ſkoteje hwězdy“ po 2 ſkhod.

Starſchej mandźelſkaj bjes dźěcźi k 15. auguſtej t. l. pilnu, ſprawnu, domjaznje ſmyßlenu

ßłużobnu holzu

pytataj. Tajke, kotreż luboſcźiwy wobkhad a kemſchikhodźenje lnbuja, chżyke ßo ſamolwicź pola pſchekupzoweje **Löbmannowеje** w Schěrachowje na zyrkwinſkej haßy 282.

Cźełz,

¾ lětny, Oldenburgſkeje raßy, je na pſchedań w **Klukſchu** cźiſźko **9.**

---

2 konjej

ſtaj na pſchedań abo ſtaj na ßylneho konja ſaměnicź na **ſwonkownej lawſkej haßy 26.**

Strózbeho dowěrneho

pohoncźa,

dobreho wothladarja konjow pyta

August Nowak,

wołowa fabrika w Budyſchinje.

Dźěłacźerſka ßwojba

ßo na jene burſke kubło blisko Budyſchina pyta. Dalſche je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Tyſcherſkeho pomoznika

pyta

Jan Rachlitz w Hodźiju.

Do Měrkowa!

K ſahrodnemu konzertej,

kotryż **njedźelu 22. julija** Adolfhětſka kapała wuwjedźe, a k **balej** po tym najpſchecźelniſcho pſcheproſchuju.

Sapocźatk ½5 hodź. Saſtup 25 np., ſa dźěcźi darmo.

Sa jěd̀że a picźe a ßamopjecźene tykanzy je ßo nanajlěpje poſtaraco.

Schikora. O. Raußendorf,
hoſcźenzaŕ w Měrkowje.

(K temu cźiſźu pſchiloha.)

Pschiłoha k czißłu 29 Serbskich Nowin.

Ssobotu 21. julija 1906.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich stótnych wilach

16. julija 1906

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hódnosćze hacž do 6 lět	42–45	78 80
awstriske	44–47	80 84
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	39–41	73 77
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	36–38	68 72
4. žnadnje pizowane tóžđeje staroby	30–34	62–66
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšcheje rěsneje hódnosćze	40–42	70 74
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetšcheje rěsneje hódnosćze hacž do 7 lět	37–39	66–69
3. starše, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódše kruwy a jałojzy	33–36	62 65
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	30–32	58–61
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	54–56
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšcheje rěsneje hódnosćze	43–45	75–78
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	40–42	72 74
3. žnadnje pizowane	36 39	66 70
Čělata:		
1. najlěpše s mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	46 48	73–76
2 žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	43–45	70–72
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich stšichženjow w staroby hacž do $1\frac{1}{4}$ léta	50–52	68–70
2. mjaßne	49 50	66–67
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	44–48	62–65

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2183 měchow.	W Budyschinje 14. julija 1906. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np	W Lubiju 19. julija 1906. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np
Pšeńcža běła	—	—	—	—	8	68	9	—
" žołta	8	53	8	59	8	38	8	68
Rožka	7	75	7	88	7	75	7	85
Jećmjeń	7	65	8	—	7	33	8	—
Wowß	8	80	8	90	8	20	8	70
Hróch	10	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	50	10	—	8	—	9	—
Jahły	15	—	16	—	14	—	15	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	60	2	10	1	50	2	—
Butra 1 kilogr.	2	30	2	40	2	20	2	40
Pšeńcžna muka 50 "	9	25	18	—	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	9	25	13	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	—	2	70	2	—	2	50
Ssłoma 100 "	3	60	3	80	18	—	22	—
Proßata 972 schtuk, schtuka	14	—	28	—	—	—	—	—
Pšeńcžne wotruby	—	—	5	60	5	25	5	60
Rjane wotruby	—	—	5	75	5	50	6	—
Pšeńcžny gris	—	—	5	75	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	6	60	—	—	—	—

(50 kilogr.)

Na bursy w Budyschinje pšeńza (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pšeńza (žołta) wot 8 hr. 53 np. hacž 8 hr. 75 np, rožka wot 7 hr. 80 np. hacž 8 hr. — np., jećmjeń wot — hr. — np. hacž — hr. — np, wowß wot 8 hr. 40 np hacž 8 hr. 75 np.

W Budyschinje płaćeše: kórz pšeńzy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta 14 hr. 48 np. hacž 14 hr. 63 np., kórz rožki po 160 puntach 12 hr. 49 np. hacž 12 hr. 59 np., kórz jećmjenja po 140 puntach 10 hr. 71 np. hacž 11 hr. 20 np.

Wiežne płaczišny w Kamjenzu

12. julija 1906.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 40 np. hacž 7 hr. 80 np., pšeńza wot 7 hr. 80 np. hacž 8 hr. 20 np., jećmjeń wot 7 hr. — np. hacž 7 hr 50 np, wowß wot 8 hr. 25 np. hacž 8 hr. 80 np., jahły wot 13 hr. — np. hacž 14 hr. — np. hróch 12 hr. — np., žyno 1 hr. 80 np., běrny 2 hr. 20 np., žłoma (600 kilogr.) 18 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 30 np. hacž 2 hr. 50 np.

Wjedro w **Londonje** 20. julija: Pomróčene, chłódne.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smeje 6. njedźelu po žwjatej Trojizy rano w 7 hodź. duchowny Tischer žerbsku spowjednu rěč, $\frac{1}{2}$9 hodźin žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Wěrowani:

W **Michałskej zyrkwi:** Khorla Ota Hofrichter, samkař w Budyschinje, s Minu Johanu Mrósez na Zidowje. — August Hantusch, swudowjeny koporništi dźěłaćeŕ w Budyschinje, s Hanu Theresiu swudowjenej Zurowej rodź. Poklenez na Zidowje.

W **katholskej zyrkwi:** Bruno Kurt Max Stenzel, seminarski wučeŕ w Budyschinje, se Selmu Metu Weinholdez tu.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi:** Pawoł Ota, Reinharda Wylema Alfreda Faßmanna, samkarja w Dźěžnikezach, ž. — Alfred Willy, Jana Hermanna Garbarja, khěžerja a fabrikarja na Zidowje, ž. — Ernestina Martha, Pawoła Jurja Töpfera, fabrikarja w Dobruschi, dź.

W **katholskej zyrkwi:** Khorla Oskar, Jakuba Strnada, tepjerja w Delnich Pózkowach, ž.

Zemrjeli:

W **Michałskej wožadze:** 12. julija: Gertrud, njemandź. dź. na Zidowje, 1 l. 11 d. — 16. Pětr August Pjech, rentu dostawaŕ w Małym Wjelkowje, 65 l. 3 m. 10 d.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

6. njedźelu po žwjatej Trojizy smeje rano $\frac{1}{2}$7 hodź. duchowny Voigt žerbsku spowjednu wučbu, $\frac{1}{2}$8 hodź. žerbske a w 9 hodź. němske prědowanje.

Ssrjedu 25. julija jako na Jakuba, budźe rano $\frac{1}{2}$8 hodź. žerbska spowjedź a $\frac{1}{2}$9 hodź. žerbske kemschenje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

6. njedźelu po žwjatej Trojizy smeje duchowny Kschižan rano w 7 hodź. žerbsku spowjedź, farak Domaschka dopołdnja we 8 hodź. žerbske a $\frac{3}{4}$10 hodź. němske prědowanje. — Kollekta sa twar zyrkwje w Zinnwaldźe je 98 hr. wunjeßka.

Koschle!

Swój wulki skład

hotowych koschlow

bělych, pißanych, žmužkatych, kaschćikatych

po tunich płaczišnach poručam.

Mužaze koschle a módroběłe a čerwjenoběłe žmužkate **wojeŕske koschle** w schtyrjoch wulkoscžach hižo po 1 mk.

Žonjaze koschle s paskom abo se schnóru, w tsjoch wulkoscžach hižo po 95 np.

Hólczaze koschle hižo po 45 np.

Holczaze koschle hižo po 30 np.

Nahłowjaze rubischcza,

tibetowe, židźane, połžidźane, wołmjane a połwołmjane,

$\frac{6}{4}$ **wulke kattunowe rubischcza,** wobrubjene, hižo po 25 np., s małymi kraßnymi mustrami.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Kedźbu. **Wupschedawanje!** Kedźbu.

So bych swój wulki skład trochu wuprózdnił,
pschedawam směschnje tunjo:

Mužaze wobleczenja, pacholaze wobleczenja,
po 10 hacž 20 mk., po 8 hacž 18 mk..
hólczaze wobleczenja,
po 6 hacž 14 mk.
Dźěczaze wobleczenja, płóczliwe wobleczenja,
po 3 hacž 7 mk., po 2 hacž 4½ mk.,
kholowy, wschěch družinow, jara tunjo.

Wschě płaczišny su niske, tak, so so kóždemu poskicza, sebi tunjo a s dobytkom dobru tworu nakupicź pola

w Budyschinje pschi hłownym torhoschczu 9. **R. Neugebauer** prjedy **Kurt Lehmann** **w Budyschinje pschi hłownym torhoschczu 9.**

Trawu syczaze maschiny
original „Doering“ a druhe systemy,
žito syczaze maschiny
se samsnym wotkładźenjom a swjasanjom,
synowe wobroczaki
widlizowy a bubonowy system,
kolizu wobroczaze,
synowe a žitowe hrabje
s 32 — 35 — 38 subkami,
tóčniki
sa noże syczazych maschinow,
ruczne wleczaze maschiny
porucza
Arndt Baldeweg
na kamjentnej hasy 36.

K. R. Lory, **rukajzat a bandagist w Budyschinje na schulerskej hasy**

porucza pschi potrjebje wschě družiny **rukajzow, slow, pasow psche pschetorhnjenu sytku** (bruchband), **czelnych pasow** a wschěch wězow, do jeho dźěła sluschazych. Wuporjedźenje a dźěłanje po měrje sa krótki czas — tunjo. —

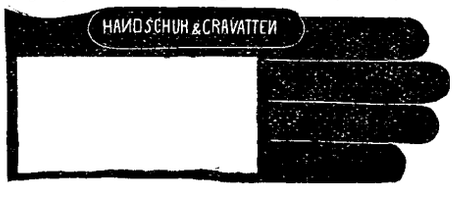

Franz Marschner
czasnikar w Budyschinje
na bohatej hasy 9
swój skład **czasnikow** a **czasnikowych rjeczasow** k dobroczinemu wobkedźbowanju porucza.
Hódna twora. Pisomne rukowanje. Tunje placzisny.

So bych swój wulki skład trochu pomjeńschił,
sym wulku dźělbu woseбnych
mužazych a hólczazych wobleczenjow, jenotliwych zaketow a kholowow, teho runja **žonjazych a holczazych zaketow**
po hischcze zenje slyschanych placzisnach sa spěschne
wupschedawanje postajił.
Otto Preuss **w Budyschinje na zitnej hasy 4.**

Lěcźne wuprózdnjeńske
wupschedawanje

wot **27. julija** hacž do **sapoczatka augusta.**

Porucźamoj po **wurjadnje tunich placzisnach:**

Dźěczaze schtrymphy, cźorne a pisane, hižo po 10 np.,
žonjaze schtrymphy, cźorne, hižo po 28 np.,
soki, wjele wuwjedźenjow, hižo po 15 np.,
lěcźne koschle sa žónske, hižo po 1 mk.,
dźěczaze koschle, wschěch wulkosczow na skladze, po 20 np.,
dźěczaze mězy, kolojěsdneje formy, hižo po 35 np.,
spódnje sukinje sa žónske, hižo po 90 np.

Blidowe pschikrywy (deki), wolmjane a bawolmjane, hižo po 75 np.,
wattowe pschikrywy, kattunowe a satinowe, po 250 np.,
sosowe pschikrywy, krótke a dołhe, hižo po 60 np.,
gardiny, běłe a na žołcź, meter hižo po 25 np.,
pschikrywy s wóskowaneho sukna, wotměrjene, hižo po 30 np.,
schórzuchi s wóskowaneho sukna sa dźěczi a žónske, hižo po 35 np.,
linoleum, też sbytki, meter hižo po 75 np.,
teppichi psched pisanske blidko a sofa, hižo po 95 np.

Twjelki, běłe a pisane, ½ duzenta hižo 180 np.,
wutrěwanske trjenja, wosebje wulke, ½ duzenta hižo po 95 np.,
blidowe ruby, wschěch wulkosczow, hižo po 65 np.,
servietty, wobrubjene damastowe, ½ duz. hižo po 65 np.,
zychi, hotowe sešchite, hižo po 225 np.,
wupjerki, hotowe sešchite, hižo po 300 np.

Wosebje poruczenja hódne:
Wulka dźělba schórzuchow sa dźěczi a srosczenych hižo po 10 np.
Wulka dźělba blusow sa žónske hižo po 150 np.

Sbytki kattuna, musslina, barchenta, posleschczowych tkaninow, wupjerkow, gardinow, zankow, bantow **jara placzisny hódno.**

Philippi & Co.
na bohatej hasy 3, delka a po 1 schodźe.

Th. A. Wällnitz

w Budyschinje
na ſtukelnſkej haſy 9.

Najwjetſchi ſkład a wubjerk
1durjatych a 2durjatych
draſtnych khamorow,
vertiki,
ſchkleńczane khamory,
komody,
jednore a lěpſche **ſofy**
po 26, 30, 32, 37, 45, 55, 63
hacž 120 mk.,
ſtoły
po 2,50 mk. hacž 8 mk.,
loža,
matrazy,
jědźne, ſofowe a
roscžahanſke blida,
ſchpihele
po 3 mk. hacž 60 mk.,
kuchińſke khamory,
kuchińſke blida,
a **druhu nadobu,**
pódla teho poručam
Ia poſlescheżowe pjerje
po waſy,
hotowe poſleſchcža,
linoleum, tworu po kruchach,
behacže a **teppichi,**
wóſkowane ſuknо
ſ truby a ſbytki,
wóſkowe ſuknowe a
gumijowe pſchikrywy,
podpołożne tkaniny.

W pſcheſadžowarni je ſtajna ſkładnoſcž k tunjemu kupowanju. — Najtuńſche płacžiſny. — Njech ſo mjeno a khěžina cžiſtko wobkedžbuje.

Privilegowane
Pohlowe mydło
pſche ſwjerbjenje, drjenje, jětſeſchka, kuſk po 1 mk., pakcžik 3 mk., je ſakońſzy ſakitane pod cžo. 69937 ſ „hadom“ jako ſe ſatitanſkej ſnamku.

Jenož woprawdžite wſchědnje cžerſtwe roſeſcžela

R. Tschernich
w Draždžanach A. 16.

Brodowſka haptyka
na hoſchiz haſy 27

Kaſchel,
katarrh,
dybawoſcž
ſo ſpěſchnje połožeja
ſ **thymuſinom**
Blescha po 75 np. a 1 hr. 40 np.

Ernst Bukan
w Klukſchu-Lichanju.

Dokelž wětr pſches ſchcžerniſchcža ducž poczina, chzu moje **lěcžne twory** hiſchcže prjedy hacž lěczo božmje praji, wotbycž a ſměju teho dla wulke

wupſchedawanje,

kotrež ſo **ſtrjedu 25. julija** popołdnju ſapocžnje.

Poručam pſchi tejle niz ſaſo ſo wróczazej ſkładnoſczi hacž na najtuńſcho:

Draſtne tkaniny, wſchěch barbow, wot najlěpſchich hacž do najtuńſchich, woſebje ſa cželedž k hermankej ſo hodžaze, tak tunjo, kaž hiſchcže nihdže njejſcže widželi;

cžiſchczenja, ſatin, lěcžny barchent, muſſiny,

wołmjane a bawłmjane

bluſowe tkaniny,

kraſne muſtry,

ſbytki (krótke měry) ſa draſtu a bluſy nimale darmo.

Něſchto **hotowych bluſow,**
něſchto **hotowych lěcžnych koſchlow** ſa mužy a žónſke,
lěcžnych ſchawlow
mam hiſchcže wjele, teho dla ſa kóždu ſo hodžazu płacžiſnu,
ſoki a ſchtrympy,
bawłmjane, brune, ſchěre a módre, ſmjercž tunje.

Darmo
niz, ale wjazy hacž tunje ſu

ſtupnje, žołte a cžerwjene, wſchěch wulkoſczow,
ſtupnje ſe ſpinu ſa žónſke, prjedy 5 mk. — 5 mk. 25 np., nětko 4 mk. 40 np.,
ſtupnje ſe ſpinu ſa žónſke, prjedy 6 mk. — 6 mk. 50 np., nětko 5 mk. 25 np.,
ſtupnje, niſke ſa mužow, prjedy 6 mk. — 6 mk. 50 np., nětko 5 mk. 25 np.,
ſtupnje (ſtiflety) = = 7 mk. 50 np. — 8 mk., nětko 6 mk. 25 np.,
ſtupnje ſ tołſteho płata ſa muži, žónſke a džěcži, tak dołho hacž doſahnu,
ſtupnje ſa džěcži hižo wot 85 np.

Sſlomjane klobuki ſa małe džěcži.

Mužaze lěcžne kholowy ſa kóždu płacžiſnu.

Tule ſkładnoſcž nichtó druhi njemóže poſkicžicž, teho dla njekomdžeže ſo, ale khwatajcže, ſo w prawym cžaſu pſchińdžecže

k Bukanezom

a ſebi tunje twory nawubjerjejcže a nakupicže, tak wjele hacž trjebacže.

Jako najlěpſche ſo poručeja
dr. Roeberowe
lěkarſtwa:

Hablowy a jehlinowy ſpiritus pſche drjenje w rukomaj a nohomaj, kſchiżu, bjedrach a ſhibadlach.
Pepſinowe wino pſche tłócženje žołdka, wróczenje, mjeknjenje, bjesappetitnoſcž.
Benediktinſka eſſenza pſche žiwotowe bolenje, driſtawu.
Cžaj farfara pſche kaſchel.
Bjenchlowy měd a **brěczka cžornych Jauſlich jahodow** pſche kaſchel a dybawoſcž dźěcži.
Żołdżowy kakao pſche driſtawu a žiwotowe bolenje.
Jałorzowa (jěchiběrnowa) **brěczka** k cžiſczenju krwě.
Mydło pſche liſchawu.
Mydło pſche njerodž pola cžłowjeka a ſkotu.
Kopſchiwowy ſpiritus } pſche wupadanje włoſow a ſchupiny.
Arnikowy ſpiritus }
Brěſowy balſam }
Kupanſke ſela ſa ſłabe dźěcži.

Teho runja wſchě **lěkowanſke łopjena, ſela, korjenja,** dale **wobaladła** (wotu, wobalki atd.) **mineralowe wody, ſchkleńczane ſtylawy** a **apparaty k wothladanju thorych.**

Dr. Roeber,
Germania drogowanja
ſ napſchecža „winoweje kicže“
na bohatej haſy.

Wolijowe barby

wſchěch ſnatych nuanſow, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdże ſchnyjaze,
molerſke a murjerſke barby,
terpentinowy wolij
(němſki a franzowſki),
najlěpſchi
lanowolijowy firniſ,
jara derje a twjerdże ſchnyjate,
jantarjowe laki,
kopallaki,
damarlaki,
żelejowe laki,
Kölnſki klij kaž tež
murjerſki klij,
drobnu krydu,
gyps,
portlandſki zement,
najlěpſchi karbolineum,
barbicže wſcheje druzhiny,
ſchablony
ſa **molerjow** a **murjejow**
poručza a ma pſchezo na ſkładže po najtuniſchich płacžiſnach

Emil Aěrſch,
drogowe khlamy
24 na kamjentnej haſy 24.

Sso pschisamknywschi swjatkej piwarńjow salskeje hornjeje Łužizy ßu podpißani s pohladom na wulke schkodowanje, kotrež je jim s tym nastało, so ßu ßo piwowe blesche bjes czasy wotebjerarjam pschewostajale a so je ßo płaczisna wschěch blescho w khětro powyschiła, wobsamkli,

wot 16. julija t. l. sa kóždu bleschu bleschowu czasu po 10 np. sawjesćz.

Czasa ßo jenoż pschi wotedaczu k trjebanju khmaneje blesche wróczi. Sa blesche bjes patentowaneho samknjenja 8 np., sa patentowane samknjenje s gumijom ßame 2 np. Wupożczene blesche wobßedźeństwo lifrantow wostann a njeßmědźa ßo pschedacz.

W Budyschinje, 14. julija 1906.

Budyska piwarńja a ßłodarńja,
akzijowe towarstwo.
Budyska skalnopinczna piwarńja,
Jan T. Litter.
Ludwig Heinlein.
Ota Sachse.
Khorle Nowaka naßl., Jurij Nitsche.
Pawol Pětschka.
Prěczeczanska piwarńja, Ota Kraensel.
Luhowska piwarńja, Khorla Knappe.

Najlěpschu
warjensku a słótnu
ßel
porucza tunjo
Gustav Heinke
w Budyschinje
pschi žitnych wikach 34.
Telefon 358.

J. a E. Koban
w **Budyschinje**
pschi žitnych wikach 4
(w Seehez restaurantu „Germania").
Expedizija
sa pißomne dźěła w kupnych, dismenbrazijskich, hypothekskich, testamentskich a sawostajenstwowych wězach atd.
Rěczimoj tež ßerbski.

K lětnemu czaßej

poruczam ßwój wulki skład

wobucźa

sa muzskich, žónske a dźěczi

wot najjednorischeho hacz do najwoßebnischeho wschěch pomyßlnych druzinow a płaczisnow.

Wobhladajcże ßebi moje 5 wukladnych woknow.

Wubjerk w póduschowych formach a faßonach je lětßa hischcże bohatschi.
Woßebje wulki wubjerk wobucza po ßrěnich a niskich płaczisnach namalacze.

Nowoscże w sandalach a turnowanskich czrijach.

Jeniczke pschedawanje G. Engelhardtowych czrijow s Kassela.

Jeniczke pschedawanje
Engelhardtowych Cassala a normalnych schkórnjow
(parle normalneho wobucza).

Najwjetschi skład **kolojésdnych a motorskokolowych gamaschow.**

Sapołožki sa splaznjenu nohu po lěkarskim pschedpißmje.

Dźělanje po měrje. Wuporjedźenje ßo sa jedyn dźeń wobstara, po žadanju tež prjedy.

Heinrich Mohr, czrijownja

w Budyschinje pschi žitnych wikach, na rózku ßukelnskeje haßy.

Telefon 384.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihičišćernje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 30. Sobotu 28. julija 1906. Lětnik 65.

Swětne podawki.

Khěžor Wylem

je na ßwojej jěßbje po połnóznym morju ßrjedu norwegske město Alesund wopytał, kotrež je ßo psched 2¼ lětom skoro zyłe wotpalilo. Němski khěžor je tehdy na wulkomyßlne waschnje Alesundskich wobhdlerjow podpjerał. Teho dla jeho tamnische wobhdleŕstwo po pschijěždże se sahorjenjom witasche. Khěžor ßo dźakuje praji, so je jemu wutrobne požadanje, so by wobßwědčił, kak luba je jemu Norwegska. Hižo po ßwojim wopyće psched dwěmaj lětomaj je wón saczijischcź dostał, so ßo wobydleŕstwo ſ twjerdym dowěrjenjom k Bohu na saßonatwarjenje města da. Wón ßo njeje mylił; město je sa krótki czaß ſ popjeła stanyło. Khěžor ßwoju rěcź ſ tsikróczjnej ßławu na norwegskeho krala Haakona skónczi.

Dreyfus wuplistowany.

Prjedawschemu židowskemu hejtmanej Dreyfusej, kotrehoż je zibilny powołanski ßud wot wobskorżby krajneje pscherady wuwinował, je ßo rjad czeßneje legije spożcził. Jeho pschiwißowarjo běchu jemu ſ tejle pschiczinu hosczinu wuhotowali. Pschi tejle składnosczi je jedyn artilleriſti offizěr Dreyfusa wohanił a wuplistował. Majora ßu teho dla do kruteho arresta ßadźili. Po wudawanju druhich nowin njeje tale powjesć wěrna. Pschi hosczinje ßu offizěrojo jenoż na pschecźelne waschnje mjes ßobu wobkhadźeli.

Powołanski ßud je Dreyfusa ſ 31 pschecźiwo 18 hłosam wuwinował. Nětko hakle je ßo nasyoniło, kak je ßo tale wjetschina sa Dreyfusa hromadu swjedła. S 31 ßudnikow, kotsiž mějachu Dreyfusa sa njewinowateho, je ßo sa tónle prozeß 31 nowych pomjenowało.

Rospuschczenje ruskeje dumy.

Zarowa sczerpnosć ſ revoluzionarnej dumu je k kónzej dóschła. Hdyž dumine ßobustawy wobsamknychu, knjeżerstwu njepschecźelske wosjewjenje sa lud wudać, je zar skónczinje dumu rosehnał. Sa směrowanje ruskeho luda budźische nusne było, hdy budźische ßo dumine revoluzionarne dźełko hižo prjedy sastajiło. Hnydom pschi spoczatku jejnych wuradźenjow, hdyž wona mjesy ßwojeje dźeławosczje pschekroczi, budźichu ßo jejne ßobustawy dyrbjake domoj pósłać. Tsi měßazy ßu njebolazy w njej ſ najbłudnischimi rěczjemi czaß sabiwali. Pschezo ſ nowa ßebi duma żadasche, so dyrbjesche ßo zyły kraj po jenak wulkich dźełach mjes burow rosdźělicź a ßo wón tym, kotsiž jón nětkole wobßeźa, bjes sarunanja sebrać. Runje tak njerosumne bě w nětczischim czaßu, w kotrymž revoluzionarojo skoro wschědnje sastojnikow, polizistow a wojakow morja, żadanje, so dyrbja ßo wschitzy politiszy mordarjo a pschestupnizy wobhnadźicź a ßo ßmjertne khostanje wotstronicź. W dumje ministrow a knjeżerstwowych sastojnikow w kóždym poßedżenju na njeßłyschane waschnje skschiwdźachu a hanjachu a jim ſ zyła rěczecź njedachu. Duma jako njewobmjesowana roskasowarka nad Ruskej wustupowasche, wona do Bělostoka wotpósłanzow póßła, so bychu tamnische njeměry pschepytali a, so by duma wo nich ßudźiła. Skónczinje dumine ßobustawy po kraju wokoło jěsdźachu, lud k revoluziji schczuwachu a wojerske sběżki sbudźowachu. Psche dołho je ßłabuschki zar tutemu powróczerskemu a pscheradniskemu spoczinanju ſ měrom pschihladował a na tych poßłuchał, kotsiž ßo nadźachu, so w dumje skónczinje hischcze strona porjada dobudże.

Mjes ludom je po sdaczu duma wscho dowěrjenje shubiła. Wschitzy rosumni ßu dawno spósnali, so wot njeje sa Rusku njebě niczo khmane doczakacź. S teho ma ßo wujaßnicź, so je ruski lud po rospuschczenju dumy zyle směrom wostał. S duminych ßobustawow bě mjeńscha połoja po rospuschczenju do Finskeje wotjěła a tam we Wiborgu manifest wobsamkła, ſ kotrymž lud napomina, so bjes dumineje dowolnosczje njeßmě żanych dawkow dawacź a rekrutow sa wójsko stajecź. Tónle manifest pak njemózne hroženje wostanje. Knjeżerstwo ma hischcze zyłu móz w ruzy, so móże kóždu spjeczjiwosczj hnydom potłóczjicź. Wójsko ßo njeje duminym wotpóßłanzam k sběżkej sawjesczj dało. Naschkarana spjeczjiwosczj w někotrych jenotliwych bataillonach je ßo hnydom w sapoczatku potłóczjiła. Wójsko je zarej ßwěrne wostało, wón móże ßo na njo hischcze krucze spuschczecź, a jeli so by trjeba było, by wone nowe wudyrjenje revoluzije saßo na krwawne waschnje porasyło.

Powyschenje kurßa ruskich statnych papjerow.

S powjesczu wo rospuschczenju dumy na wschěch bursach kurß ruskich papjerow padasche. Pjenjeżnizy ßo bojachu, so nětko po zyłej Ruskej revoluzija wudyri. Sa někotre dny, hdyž widźachu, so w Ruskej wscho směrom wosta, a so ruski stat hischcze bankrott njeschczini, ßo jich njedowěra do najpoknischeje dowěry k pschichodej Ruskeje pschewobrocźi. Na bursy w Moskwje a Peterburgu czike hibanje knježi. Płaczisny papjerow, statnych pożczonkow, akzijow atd. skoku horje stupachu. Praschenje sa nimi bě wjetsche hacź poskiczenje. Pjenjeżnizy ßu pscheßwědczeni, so powyschenje, woßebje statnych papjerow dale póńdże.

Nowy ministerstwowy pschedßyda Stolypin.

Po rospuschczenju dumy je ministerstwowy pschedßyda Goremykin wotstupił. Zar je ßobustawa poßlednjeho ministerstwa Stolypina sa ministerstwoweho pschedßydu pomjenował. Wón je ßo se stareje semjanskeje ßwójby w lěcze 1863 narodźił. Universitne studije skónczjiwschi je do statneje ßłużby sastupił. Jako gubernator Ssaratowskeje gubernije wón wot zara dźak sa mudre, krute a rasne dźełko pschi potłóczenju njeměrow w Beloschowskim wokrjeßu a w měscze Ssaratowje dosta. Po wotewrjenju khěżorstwoweje dumy bu Stolypin minister ſnutskownych należnosczow.

W rosrěczenju, kotrež je Stolypin ſ dopißowarjom jenych Winskich nowin měł, je wón prajił, so je jeho ministerstwo jenoż nakhwilne. Nowe knjeżerstwo, wón doda, njeje dosadniske. Zar chze krute knjeżerstwo k sdżerżenju měra a měrneho roswicza, tola wón nochze do sady. Mi je ßo wěschczjiło, so budże pucź do mojeho doma ſ czżełami pokryty, rospuschczu-li dumu, nó, kelko czżełow scze po puczu widżeli? Ssnadź njeměry wudyru, woßebje na wßach, ale te ßo pominu. Ministerstwo budże wschě woprawnjene ludowe żadanja, woßebje ratarskeho wobydleŕstwa dopjelnicź pytacź, jeli so ßo měr sakhowa.

Zarowy wukas,

ſ kotrymž ßo duma rospuschczi, praji, so ma zar sa najważnischi nadawk, wobstejnosczje ratarskeho wobydleŕstwa polěpschicź. Zarowa wola je w tejle należnosczi njepowalna. Tam, hdyž ßu ratarske wobßedżenstwa pschemake, ratarski dźełaczeŕ ßrědki dostanje, so by

ßwoje wobßedźenstwo powjetschił. Dumu rospuschćźiwschi, ma zar krutu wolu, wustaw ludoweho sastupjerstwa dale sdźerżećź. Nowa duma, sa kotruż dyrbja ßo hakle wólby wupißacź, ma ßo 5. měrza 1907 shromadźićź.

Kruta ruka po rospuschćenju dumy

nětkole w Ruskej knježi. Revoluzionarne nowiny ßu pschestałe wukhadźećź, dokelž je knjeżerstwo cźischćećrnje, w kotrychž ßo wone cźischćźachu, samknyćź dało. W Peterburgu a Moskwje je knjeżerstwo wschitkich wjednikow revoluzionarneje strony sajało a do jastwow stykało. Revoluzionarna organisazija je we woběmaj ruskimaj hlownymaj městomaj mohł rjez sniczena. W redakziji nowinow „Myßl“ ßu poliziji ważne pißma do rukow padłe. Shoniwschi, so ma komitej revoluzionarneje strony poßedźenje w redakziji „Myßle“, polizija do njeje pschińdże, so by wobdźělnikow sajała. Skoro s dobom s poliziju do redakzije duminaj ßobustawaj Onipko a Ssolomko pschińdźeschtaj. Poßlednischi je redaktor „Myßle“ a s wopředka pschećźiwo pschikhadej polizije protestowasche. Polizija po dołhim jednanju durje Ssolomkoweje pißarnje wotewri; tola w njej pódla njeho jenoż hischće dwě woßobje nadeńdże, druhi běchu s woknom won cźekli a ßo po tšeschnym žłobje na dróhu dele puschćili. Mjes sajatymi je też revoluzionar dr. Cźernow. Polizija je jara ważne pißma wo revoluzionarnym pschißahanstwje saßłapiła. Tole wußłědźenje je pjecza s hlownej pschicźinu było, so je knjeżerstwo ßo rosßudźiło, dumu rospuschćićź.

Nětkuschе duminy ßobustawy,

kotreż ßu revoluzionarny manifest we Wyborgu wuradźałe a podpißałe, ßo bojachu, so jich knjeżerstwo teho dla do jastwa ßadźi. Knjeżerstwo pak nima myßle, ßebi teho dla wot nich samolwjenje žadacź. Wone ßebi jenoż pscheje, so dumine ßobustawy njebychu dale lud schćźuwałe a jebałe nadźije mjes nim wubudźałe, kotreż ßo njehodźa dopjelnićź. Do přědka pak je widźećź, so ßo wone njebudźa teho wostajićź chcyćź.

W Ruskej je wscho směrom.

Hdyž ßo duma s zarowym wukasom rospuschćźi, wjednizy revoluzionarow wěschćźachu, so ruski lud kaž jedyn muž pschećźiwo knjeżerstwu postanje. Wscho pak je směrom wostało, ßamo w Peterburgu, Moskwje a Warschawje njeje ßo porjad s niczim kasył. Revoluzionarna strona je po sdaću s tym, so je knjeżerstwo jejnych wjednikow s cźaßom sajało, wjele mozy shubiła. Też generalny strajk, s kotrymž revoluzionarojo hrožachu, je wuwostał. Ani dźěłaćerjo, ani sastojnizy na postach a żelesnizach nochcedźa strajkowacź. Dźěłaćerjo ßu s lońschimi strajkami wokhudli, a wulka wjetschina s nich je pscheßwědčena, so ßu jich revoluzionarojo sjebali a sa ßwoje ßamßne wotpohlady wužili. W jenej wulkej shromadźisnje dźěłaćerjow Putilowskich dźěłaŕnjow ßo měrnym dźěłaćerjam po horzym rosrěčenju poradźi, horzym hłowam myßl generalneho strajka wurěcźećź.

Rataŕske njeměry ßu teho runja wocźichłe. Knjeżerstwu je ßo poradźiło, je s pomozu wojakow podtłócźićź.

Mordatski nadpad we Warschawje.

Na żandarmskeho hejtmana Ssalamatowa we Warschawje je ßo nadpad sćźinił, hdyž wón po hlownej dróhy města dźěsche. Dwaj młodaj cźłowjekaj k njemu pschistupischtaj a jeho wjazy krócź s kałaćom do krka tłóschtaj. Ssalamatow ßmjertnje sranjeny k semi padże a sa něktore mjeńschiny wumrje. Mordarjej staj cźekłoj.

Wurubjenje żelesniskeho cźaha.

Na powißelskej żelesnizy njedaloko Warschawy ßu 20 ßobuješdni s wukhowanskim powjasom cźah sastajili, ßo potom lokomotivy a paketoweho wosa smozowali a żandarma, něktore pjenježne kaschće strażowazeho, morili. Rubježnizy ßu potom, ludźaze wosy wotpinywschi, s lokomotivu a paketowym wosom něktore kilometry k městu jěli, hdźeż ßo s wjetschej bandu rubježnikow setkachu. Na to pjenježne kaschće rospaczichu, w kotrychž 15,000 rublow namakachu. Se ßwojim rubjenstwom potom cźeknychu.

Njeměry w Odessy.

Židźi w Odessy běchu pscheđ tydźenjom jeneho kosaka morili. Kosakojo chzychu ßo teho dla wjeczićź a poczachu židowske klamy wurubićź a wokna wubićź. General Kaulbars wo tym shoniwschi, kosakow s pěschkami da wobstupićź. S tym ßo njeměry potłóczichu.

Jenej židowskej deputaziji, kotraż generala Kaulbarsa wo pomoz pschećźiwo kosakam proschesche, je tutón wotmolwił, so ßu wschitzy židźi revoluzionarojo. Hdyž chzedźa židźi měr měćź. dyrbjeli židowsku młodosćź nusowacź, so ßo njeby pschi revoluziji wobdźělała. Ruski lud a wojazy ßu roshorjeni pschećźiwo revoluzionaram, a hdyž móże wón też wojakow wróćźo dźerżećź, dha tola njeje móżno, rosnjemdrjenemu ludej dowobaracź.

Potłóczena spjeczenza w Brestu Litowskim.

Spjeczimi artilleristojo w twjerdźisnje Brestu Litowskim ßu njedźelu w nozy twarjenja offizěrskeho kluba w lěcźnym lěhwje sapalili. Tam pschenozowazy offizěrojo jenoż k nusy ßo swoblekawschi cźeknychu. Pschi żelesniskim mosćze offizěrojo a spjeczowarjo do ßo srasychu. Dwaj offizěraj ßo satšělischtaj a něktoŕi ßo sranichu. Na pomoz sawołanym pěschkam ßo poradźi, spjeczowarjow wobstupićź a sajećź.

Nowe bitkiwcźki w krótkowjeczornej Afriży.

Hottentottow, kotŕiž běchu na Warmbad a Gabes postupili, ßu Němzy wojujo do Oranjeskich horow sahnali. 23. julija je major s Freyhold se ßwojimi ludźimi hottentottsku cźrjódu pola Ulhabis nadpadnył. Po saßakłym wojowanju Hottentottojo wjeczor zosachu. Pschi tymle wojowanju je wyschschi leutnant Barlach padnył, dwaj jěsdnaj ßo cźeżko sranischtaj, leutnant Schwink a jedyn jěsdny ßo lohko sranischtaj.

21. julija je ßo cźrjóda 30 Hottentottow pola Gerunoruba s jenej němskej patrouillu setkała. Pschi tym bu jedyn jěsdny morjeny a leutnant Block cźeżko sranjeny. — Dale je jěsdny Daupe padnył, lohko ßo sranił dźeßatnik Grosnik a jěsdny Stenzel.

Zusym njepschećelne hibanje w Mexiku.

Pjenježniży sjednoćźenych statow połodnischeje Ameriki a też s Europy ßu ßo w Mexiku nimale zyłeho wikowanja a industrije smozowali. Domoródni wikowarjo poćźinaju wokhudźićź a bjes dźiwa je, so ßo woni pschećźiwo wukrajnym konkurrentam wobaraju. Po zyłym Mexiku je pschećźiwo wukrajnym pjenježnikam a jich postajenzam njepschećelske hibanje nastało. Jich s listami napominaju, so bychu hacź do 16. septembra kraj wopuschćźili, dokelž chże ßo Mexiko wot wukrajnych pjenježnikow wußwobodźićź. So njeby k powschitkownemu pschesćźěhanju wukrajanow dóschło, je president Diaz gouverneurow wschěch provinzow do hlowneho města k rosrěcźenju skasał.

Knjeżniczka „nanko“.

Wobras s hórnischeho żiwjenja.

Kóżde ranje, hdyž ßo hórnizy skhadźowachu pschi sastupje do podkopkow k sajěsdej, pschikhadźesche najpoßledni dołhi wjeßeły cźłowjek, kotryż by sa ruku wjedł ßydom abo wóßomlětnu holcźku. To bě Michał Perron se ßwojej dźowku. Prjedy hacź by nohu do bowa stajił, so by ßo do podkopkow podał, by s rukomaj dźěcźo wyßoko wusběhnył, by ju wokoschił na wobej liczży a saßo stajił na semju. Dźěcźo by sawołało: „Na saßowidźenje, nanko!“ Hdyž by swón saswonił a s tym ßo dało snamjo k sastupej, by ßebi porscźiki stykła, ruzy słożiła hromadu a na stajnosći wospjetowała ßłowo: „nanko!“ doniž nan jeje wjazy błyschećź njemóżesche, a wona by woteschła do schule, so by tam dźeń pschebyła.

Hdy by ßo swjecźoriło, by staka prěnja pschi sastupje do jamy, s kotrejež by Michał Perron pschezo prěni ßo wunórjał. Potom by ßwoje dźěcźo do wyßoka wusběhował; holcźka by ßo nježnje k njemu pschiwinyła a wjeßele sawołała: „nanko!“ mjes tym so ßo wscha wjeßełosćź jeje młodeje dusche błyschcźesche s jeje poßměwanja a s jeje pohladowanja. Hórnizy běchu ju błyscheli tutej dwě słóżży tak husto wospjetowacź, a spodźiwna horliwosćź, s kotrejž jej se samyßłom wuprajesche, bě jim była tak napadna, so běchu jej narjekli: „knjeżniczka nanko!“

A tuto mjeno ßo jej też wubjernje pschihodźesche. Jeje nan bě żiwy jeno dźesću ßamemu, jeje macź bě dawno, dawno wumrjeła. Lědma bě jeje spósnała. W dopomnjeńkach ßwojeho prěnjeho dźěcźatstwa widźesche jeno jeho, jeho ßameho pscheđ ßobu. Jej smjechcźachu ßo jeho schkropawej ruzy, jej bywasche jeho wobliczo pschezo jaßne a wjeßełe; a sa nju bě ßo tón muż s dobom sćźinił żónska a dźěcźo. Ach, ale kak jara lubowasche wona też ßwojeho nana, kak ßo tyschesche kóżde ranje, hdyžkuli by widźała jeho sastupowacź do ßo rosdajazeje dźěry, kotrejež dno njemóżesche dowidźećź.

Hórnik bě ßebi ras ßort ſczinił, ſo ju k ßamej kromje dźěrY dźerżeſche, ale wona bě wot cźmoweje dźěrY ſ wuſtróżenjom ſakſchikNywſchi wróczo ſkoczíła. — „Nan ſeſtupuje tam dele“, ßebi pomyßli, „jeli ſo wón nětkole wjazy horje njepſchińdźe?“

A na tutym dnju pſchiwinowaſche ßo wona, hdyż bě ju Michał Perron k roszżohnowazemu poſtrowej na ruzy wſał, nutrniſcho k njemu a rjekny dyrkotajo na pok ſcheptajo:

„Ty tola ſaßo pſchińdźeſch, niźwěrno?“

„Ale wěſcze, dźěczo, każ pſchezo!“

„Njeje dha ſtracha pſchi tym?“ Powjedaj, nanko!“

„To ßo wě, ſo niz, mój lubuſchko!“

„Njemohł nichtó — njemohł ty tam delka wumrjecź?“

„Njebudź w hroſy“, wotmolwi Michał Perron ßo poßmĕwajo, „njewumru, khiba ſo cźi to prjedy rjeknu!“

„Duż bożemje, nanko!“

Wona wĕrjeſche tutym nanowym ßkowam każ najwjetſchej wĕſtoſczi, a woteńdźe ſaßo ſmĕrowana do ſchule. Ale dopomnjeńka na cźornu dźěru, do kotrejež bě pokukała, njebě ßo zyle ſhubiła, a ſ nětka by ßo bojała a tſchepotała kóżde ranje a kóżdy wjeczor. Stajnje ßo bojeſche, ſo jeje nan wjazy ßo ſ hłubiny njewunóri, do kotrejež bě jeho widźała ſaſtupowacź.

Ras ßo na dobo powjeſcź rosnjeße, ſo bě ßo w podkopkach rosbuchko. Sa krótſchi cźaß, hacź je trjeba na wupowjedanje, bě ßo k ſaſtupej do podkopkow huſta ßyła ludźi ſbĕżała. Rosbudźeni ludźo ſe wſchĕch kónzow pſchikhadźachu. Hacź bychu ſe wſchĕch hórnikow tam delka ſaßo wjele wohladali? Michałowa Perronowa dźowczičźka bĕhaſche ſ roszuchanymi włoßami mjes cźĕłami, ſ dźěrY wudobytymi, tam a ßem wołajo: „Nanko! nanko!“

Wĕſo też hiſchcze druſy tu wokoło bĕhachu wołajo: „Nanko! nanko!“ ale nichtó ſ tajkim hłoßom ſadwĕlowanja każ wona. — Druhich wotpóßłachu. Ju njemóżeſche nichtó domoj póßłacź. Wbohe dźěczo bĕhaſche wot cźĕła k cźĕłu a druhdy poſaſtawaſche ſamyßlena, ſo by wupósnała ſ wohidźenych ryßow wobliczo teho muża, kotrehoż pytaſche. Ale jeje nan njebě mjes morwymi. Dowĕra ßo jej wróczi. Wona ßo ſmĕrowa a pytaſche jeho mjes żiwymi. Nichtó njebě jeje nana widźał.

Se ſchĕſczdźeßacź hórnikow, kotſiż bĕchu rano ſeſtupili do podopkow, bě ßo pjecź a ſchtyrzyczi wróczíko; ſchtyrnaczo bĕchu morwi. Jeneho pobrachowaſche, a to bě Michał Perron. To wſchitko jej wujaßnichu. Wona to ſroſymi a kiwaſche ſ hłojczku, jako budźichu jej prajili: „Namakaſch jeho ſaßo!“ A wona jeho też woprawdźe kóżdy wokomik woczakuje. Na dobo ßo dopomni, ſo bě jej ras rano jeje nan prajił: „Njewumru, khiba ſo cźi to prjedy praju!“

Sa ſchtyrzyczi hodźinow bĕchu hórniży donałożili wſchĕ ßrĕdki wumożenja. Wĕſo bě w tym ſhubjenju nĕſchto zyle dźiwne. Żiweho abo morweho budźichu tola ßwojeho towarſcha Michała Perrona dyrbjeli namakacź, ale to ßo njebě ſtało. S planami w ruzy bĕſche wyſchſchi inżeněr ßam wußlĕdźowanja nawjedował. Staroſcźiwje bĕchu też najmjeńſche kuczíki galerijow pſchepytali. Wſchitży ßebi myßlachu, ſo bě njeſbożowny hórnik pſchi nahłym rosbuchnjenju do powĕtra ſlecźał, bjes teho, ſo móhli ßebi wußwĕtlicź, hdże je ſlecźał.

Wóßom a ſchtyrzyczi hodźinow bĕſche „knjeżniczka nanko“ ſe ſahorjenym ſtyſkom cźakała, ale njewuſtawajo. Pſchi kóżdej cźłowjeſkej poſtawje, kiż by ßo pſchi ſaſtupje do podkopkow wunóriła, by ßo ſatorhła, tola njeſpósnawſchi teho, kotrehoż woczakowaſche, by ßo ſaßo ſ hłubokim ſdychnjenjom ßydnyła. Spytachu ju wotehnacź, ale płakaſche tak hórzy, ſo ju napoßledku tu woſtajichu. Mĕnjachu, ſo ju mucżnoſcź pſchewinje.

Hiſchcze na tſeczim dnju ßedźeſche dźěczo pſchi ſaſtupje do jamy.

„Dyrbimy tu wěz ſkónczicź“, rjekny wyſchſchi inżenĕr, pſchibliżi ßo k njej a praji:

„Budź roſomna, mólczka!“

„Nanka! Pytajcze nanka!“

„Tón wſchak je k wobżarowanju morwy!“

„Nĕ!“

Wona wuſtorczi tuto „nĕ“ tak nahle, ſo bě inżenĕr ſ tym pſchekwapjeny.

„Cżeho dla niz?“ ßo wón wopraſcha.

„Wón budźiſche mi to prajił!“

„Wbohe dźěczo!“ bórbotaſche inżenĕr a da ſnamjo, ſo dyrbja ju wotwjeſcź. Tola wona ßo ſadwĕlujo jeho dżerżeſche a wołaſche:

„Nank morwy njeje; chżu dele hicź. Namakam jeho!“

Wotwjedźechu ju a póßłachu ju ſ dobrym dohladom do ſchule.

Hodźinu poſdźiſcho bě ſ nowa pſchi podkopkach, dżerżeſche ßo inżeněra a woſpjetowaſche:

„Ja chżu dele! Ja jeho namakam!“

Inżenĕr bě jara luboſcźiwy knjes. Mĕjeſche ſ njeju ßobużelnoſcź. Wón wſa ju na ruzy, ßadźi ju do bowa a da ſnamjo k ſjĕſdej.

Wona ßo ſtrachowaſche a inżenĕr cżujeſche, kak dyrkotaſchtej małej ruczży w jeho ruzy, żołta hłojczka tłóczeſche ßo kruczíſcho k jeho hłowje, a ßyłſy maczachu jemu lizo. Hdyż bĕſchtaj dele, wußwobodźi ßo, bĕhaſche wokoło, wołajo: „Nanko! Nanko!“

Inżenĕr, kiż mĕjeſche ßam dźěcźi, ſcźĕhowaſche ju ſ wulkej prózu a roſeſtajowaſche jej, ſchtoż bě jej hižo dwazyczi krócź prajił; wón pokaſa jej, ſchtoż bě jej hižo dwazyczi krócź pokaſał, kak bě ßo rosbuchnjenje ſtało, hdże bě ßo ſtało, a kak bĕchu morjenych namakali. Dźěczo njedźiwajo teho ßo dale praſcheſche a woſpjetowaſche hiſchcze pſchezo: „Wón je żiwy! Pytajcze jeho!“

Każ pſchi ſaſtupje do jamy, budźiſche też tu tſi dny woſtała, njebudźiſche-li ju ſ mozu wotwjedł a ſ njeju horje doſtupił.

Inżenĕr bě porucził, ſo dyrbja ju ſaßo do ſchule wróczicź a tam ſdżerżecź; też njedyrbjachu jej dowolicź, ſaßo do podkopkow ſeſtupicź, hdy by ßo pſchi ſaſtupje pokaſała. Wſchĕ jeho pſchikaſanja buchu ßwĕru wobkedźbowane, tola naſajtra, hdyż ßebi na nju ani njemyßleſche a podkopki pſchehladowaſche, cżujeſche ßo njejabzy ſady ſa ßuknju cźehnjeny. To bě knjeżniczka „nanko“. Druhi krócź bě ſe ſchule cźekła. Dokelż ju wotpokaſachu a dokelż ßo nichtó jeje dla khoſtanju wuſtajicź nochżyſche, bĕſche ſalĕſła do próſdneje wożneje kary a tak do jamy dele ſalĕſła. Wupowjeda to hnydom a doſta wodacźe. Sa pjecź mjeńſchinow ſapocża pytacź. Se żarliwej horliwoſczu pſcheßlĕdźowaſche, każ wjeczor prjedy, wuhlowe ſcźĕhny, khodźeſche drje dwanacźe krócź nimo ßamßneho mĕſtna, bjes teho, ſo by ſadwĕlowała, ſo by womucżnika. Ludźo njemĕjachu jeje wjazy kedźbu. Hladachu jeno ſe ßobucżuczom na nju, ſcźahowachu ſ ramjenjom a prajichu: „Wbohi nanko!“

Tola „nanko“ pytaſche hiſchcze pſchezo. Na dobo wuhladachu ju ſtyſkniwu, napłóſchanu a ſ blĕdym wobliczom wokoło bĕhacź. „Nanko! nanko!“ wona wołaſche.

„Hdże, hdże?“ wopraſcha ßo hórnik.

„Jeho bluſa!“

„Hdże dha?“

Wote wſchĕch ludźi pſchewodźana, ßo wona wróczi, wotwlakowaſche ßo, woſta ſtejo a wróczi ßo ſaßo. Mĕſtna njemóżeſche wjazy namakacź. Wſchitke wuhlowe kruchi bĕchu jenajke, wſchĕ dźěrY bĕchu podobne, a wſchitke worſchty ſdachu ßo zyle jenajke bycź. A tola bě ßebi zyle wĕſta, ſo bě tutón kuſk módreho płatu ſawohladała. Hdżeż bě jeho bluſa, tam dyrbjeſche też wón bycź — ſawĕſcze żiwy — tola wona njemóżeſche jeje wjazy namakacź.

Jedyn po druhim wróczichu ßo mużſzy k ßwojemu dźěłu; bĕchu twjerdże pſcheßwĕdczeni, ſo bě ßo holczka dała mylicź ſe ßwojej ſrudobu a mĕjachu wſchĕ dalſche pytanje ſa bjesnadźijne. Tola lĕdma móżachu łopacź abo motyku ſaſtajicź, tu ſawoła jich ſadwĕlowazy ſakſchik wróczo.

Holczka ſtejeſche tſchepotajo, wudźĕrajo a hubje ſchĕroko wotwĕrajo na ſcźĕnu ſlehnjena a wołaſche: „Mam jeho! Mam jeho!“

Scźeżechu ju na bok a tam pohladachu. Haj! To bě kruch płatu, módreho płatu! To bě bluſa. Leżeſche tam mużſki? Dachu ßo do dźěła a ryjachu, ſchtoż jeno móżachu grat a ruzy wudżerżecź! Sa wokomik bě ſcźĕna potorhnjena a wuhladachu we hłubokej dźĕrje mużſkeho leżo. To bě Michał Perron. Tam bě leżał tſi dny a tſi nozy.

Saſchmjatane kſchicżenje na wſchĕch kónzach a wótriſchi hacź wſchĕ druhe, ſaklincża kſchik ſ huby makeje holczki. Wona ßo cźißny nad cźĕło, wobja jo ſ rukomaj a wołaſche każ bjes myßli pſchezo ſaßo a ſaßo: „Nanko! Nanko!“ — S wbohim Michałom Perronom bě jara ſlĕ. Parujo powĕtra a zyroby hacź nanajbóle ſeßłabjeny, pſchińdźe drje k ßebi, ale padźe hnydom ſaßo do womory; tola żiwy woſta. Knjeżniczka „nanko“ bě wĕrnoſcź prajiła. Myßliczka na tu, kotruż bě ſawoſtajił wróczo, bě jeho mozy ſdżeßacźniła (dżeßacź krócź pſchiſporika).

Mĕßaz poſdźiſcho bě ſaßo na ßwojim mĕſtnje, ßuchi, ale ſtrowy, a ſaßo kymany k ßwojemu dźěłu. — Wjeczor prjedy, hacź mĕjeſche ſaßo do podkopkow ſaſtupicź, wuhotowachu hórniży wulku hoſczinu knjeżniczży „nanko“ k cźeſczi. Wona ßedźeſche na cźeſtnym mĕſtnje. Wyſkachu a pſchikleſkowachu jej, hdyż ſaſtupi. A nĕkotryżkuli ſchwarny pachoł, kiż bě dawno ſabył płakacź, trjeſche ßebi pſchi tej ſkładnoſczi wocźi.

Ze Serbow.

S **Budyschina.** (Dwaj dźěłaćerjej do njesboża pschischkoj.) W tudomnej plunowni (gasowej fabriży) hižo dlějschi cžaß něhdże 800 zentnarjow cžežku tšechu retortownje wo něhdże 4 metry sběhaju. Pschi tymle dźěle žo žrjedu dopoldnja jene cžahadko rostorže, kotreż na murjerja Köhlera s Bóschiz a dźěłaćerja Kubascha se Zidowa padże. Woběmaj žo hkowa a ramjo khětro cžežko sranischtej. Jeju s dróžku do tudomneje hojeńnje dowjesechu a jeju tam wobalichu. Posdźischo staj žo mohkoj domoj dowjesć.

— Sakski statny minister s Hohenthal a Bergen je žebi schtwórtk dopoldnja tudomne krajne jastwo wobhladował. W Gudžiz hosćenzu powobjedowawschi, je wón popoldnju do Lubija dale jěł.

— We wokrjeßnej shromadźijnje, kotraž je žo wutoru pod pschedžydstwom hamtskeho hejtmana s Carlowitza wotměła, žu pschiswolili wustawki Hornjohórčanskeje, Kóskowskeje a Hodžijskeje gmejny a Rakojdźanskeho skótplahowanskeho towarstwa, pschegmejnowanje dweju ležomnosćow se Schekečanskeje do Kubschiskeje gmejny, jeneje ležomnosćе s Lutobčanskeho knježeho kubka do Wulkodubrawskeje gmejny, woheńhaschazy porjad sa Wutokčižy a Banezy, dismembraziju ležomnosćе čižko 7 w Kubschizach, korčmarsku konzeßiju pjekarjej Rößlerej w Semizach sa klóschtrsku horu, korčmarjej Kittenerej w Porchowje, korčmarjej Knotej w Minakale sa Khróst, Wagnerowej w Koßarni a Krügarjej w Minakale, njes tym so žo próstwa wo korčmarsku konzeßiju Handrikej w Jaßonžy pola Njeßwačidła a Porschi w Budyschinje sa „Němski dom" w Scžijezach jenož s dźěla pschiswoli. Próstwa wo korčmarsku konzeßiju žo Schrammej w Hajnizach sarjekny. Hosćenzarjej Nowakej we Wulkej Dubrawje žo dowoli, w twarskej kantinje w Khróscže korčmaricž.

— (Paduschstwo.) Ssrjedu w nozy je žo njesnaty paduch do sodawodoweje budy psched bohatymi wrotami dobył a s njeje zigary, zigaretty, někotre pakčiki schokolady a někotre blesche kłodoweje brěčki kradnył. Jenu hródžnu latarnju, s kotrejž je žebi paduch žwěcžił, je wón w budże stejo wostajił.

— Spěschnje jědžazy kołojěsdny je ujedželu na tudomnej poknóznej drósy dźěcžaze wós, jenemu tudomnemu haptykarjej žkuschazy, powrócžił. We wosu žedžaze tsílětne dźěczo je žo na drohu cžiško a wobliczo wobodrěko. Kołojěsdneho žu sadžerželi a w nim dźěłaćerja Neumanna spósnali.

— (Ssamomordaŕ.) Schtwórtk w nozy je žebi w haju pod tsělnikom 35 lětny samkaŕ Kynaß, s wobwěßnjenjom žiwjenje wsak. Wón žonu a dwě dźěsći sawostaji.

— Najhórsche schkódniki khójnow žu mnischcže a khójnowe mjetle. Hamtske hejtmanstwo wschitkich wobžedžerjow khójnow a drjewowych wikowarjow napomina, tele mjetle, jich hußańzy a jejka njepschestawajzy sniczicž.

Schtwórtk w nozy žu tyßazy mnischcžich mjetelow psches Budyschin leczike. Wone do saßwěcženych latarujow salětowachu a s dźěla też do nich saléschychu a někotru žehliwu schtrympu wobschkodžichu. Mnischcže mjetle žu na bělymaj kschidleschkomaj se subkatymi cžornymi cžarkami a na cžerwjenkojtym sadnim cžěle spósnacž. Dokelž žancžka něhdże 150 jejkow lehnje, žo tele mjetle jara rucže pschisporjeja a jich hußanzy móža potom zyke lěžy wupuscžicž. Teho dla je nusne, so žo mjetle wschědnje sběraja a kónzuja.

S **Dobrnsche.** W tudomnym papjerniku je dźěłaćer Ducžman tele dny do njesboża pschischok. Wón pschi wijazej maschinje s ruku do transmißije sajědże a žebi pschi tym ruku skama.

S **Bobolz.** S tudomneho hosćenza žu njedželu jěsdne koło s fabriki Seidela a Naumanna, 100 hriwnow hódne kranyli.

S **Cžornych Roßliz.** Lětuschim žnjam je wjedro Bohu dźakowano hojiło. Wschědnje je Boże žkónczko žnjowe dźěło spěchowało, a rožka je nětko nimale wscha domoj khowana. Jedyn s tudomnych ratarjow, khěžeŕ Garbaŕ, je w žwojej rožzy wulku žadnosć — stwjelzo s tsjomi kłošami — namakał. Schtóž žo sa tele trójniki sajimuje, móže žebi je we wudawarni Serb. Nowin wobhladacž.

S **Dźěžnikez.** Tu prózuja žo wo tworowe dwórnischcžo. Ssu pak próstwy na žejm pscheposdże sapodali. Ssejm hižo žwoje dźěła skónczowasche. Sapóžłanz knj. Soba dawasche žebi dźě wschu móžnu prózu. Deputazija, kiž měješe žo s naležnosću saběracž, jeho prózowanja też w žwojich sapiskach s pschipósnaczom wusběhny. Dźiwajo na to žu wuhlady na dostacže tworoweho sastanischcža jara dobre. Psches koleno łamacž žo tajka s wudawkami swjasana naležnosć njehodźi. Tak rucže hacž žo žejm s nowa seńdże, žo próstwa wospjetuje a žadanje žo dopjelni.

S **Hornjeje Hórki.** Ssrjedu w nozy wokoło 11 hodžin je s zyle noweje khěže dźěłaćerja Wyrgacža woheń wudyrił. Póbla Hornjohórčanskeje běchu žkławy s tudomneho papjernika, s Wulkich Debßez, Cžornych Noßliz, s Hajniczanskeje pschadownje a s Roswodez k haschenju pschijěle. Haschерjam žo poradži, płomjenja salecž. Khěža je žo wscha wupuscžika. Kósły žu žo špalike, a jstwy žu s wodu jara cžežko cžerpike. Podrožnikam a Wyrgacžezom je žo pschi wurumowanju domjaza nadoba jara wobschkodžika. Woheń je pjecža na žynowej łubi nastał.

S **Budestez.** (Dalewjedženje.) Kaž žo sda, je Frenzel žwój pschekložk biblije s njedželskimi sćenjemi a epistolami sapocžał. 1670 wón sćenje žwj. Mattheja a Marka wuda. Sserbski prawopiß bě wón podobny němskemu žam sakložił a psches pschispomnjenja wukkadował; posdźischo je wón tutón prawopiß po namjetach žwojeho sastojńskeho bratra Bierlinga we wschelakim pschemėnił. Do cžischcža mějachu žo žerbske cžischcžerske pißmiki wudźěłacž, schtož bě droha wež. Frenzel pak w luboscži k žwojemu ludej tutón wopor na žo wsa a shotowjenje nowych pißmikow žam sapłacži, hdyž też žadyn samožity muž njebě, ale s khwilemi skerje trochu w nusy pobywasche. Po wudaczu sćenja žwj. Mattheja a Marka žo Michał Frenzel s někotrymi druhimi duchownymi na pschekložk psaltera poda. 1703 žu psalmy w žerbskej rěcži wuschke. W prawym cžaßu sbudži Boża mikosć žerbskemu ludej žławnu samožitu dobroczelku knjeni s Gersdorf, kiž wschě wudawki pschi cžischczu psaltera swólniwje na žo wsa a wschěm žerbskim zyrkwjam, schulam a też khudym psalmy darmo poskiczi. 20 lět dokho je Frenzel se sahorjenej luboscžu a se želesnej pilnoscžu na wudaczu noweho testamenta w maczernej rěcži dźěłał. Sswěru je wón žwój pschekložk s textom w pólskej a cžeskej bibliji pschirunował a je wožebje žo wschudże wo najlěpschi žerbski ludowy wuras starał. Do wudacža bu jeho nowy testament po poruczności sakskeho kurwjerha psches někotrych duchownych pschehladany, kiž běchu žerbskeje a grichiskeje rěcže derje mózni. Woporу a wudawki wsa hižo mjenowana dobroczelka žerbskeho luda, knjeni s Gersdorf saßo swólniwje na žo, kiž też kóždej žerbskej zyrkwi w hornjej a delnjej Łužizy jedyn žerbski nowy testament dari. Frenzel njeje pschehladanje žwojeho dźěła pschi cžischczu žam wjazy dokonjecž mohł. Wón bě hižo 75 lět stary a jeho woczi běschtej pschi wjele napinazym dźěle jara wobžłabkej. Jeho žyn Abraham, kotrehož mjeno ma też skoty synk na polu žerbskeho pißmowstwa, je cžischcž pschehladował. Někotre njedžele po Frenzelowej žmjercži 1706 jeho nowy testament wuńdże. S cželom a duschu bě Frenzel pschi tutym dźěle był a njesahinjazy pomnik je žebi s nim stajił.

Jeho nowy testament bu s nastorkom k žwěrnischej dźěławosći na polu narodnosće sa druhich. Sserbske pißmowstwo poča roscž a a žo rosschěrjecž. 1710 wuńdżechu prěnje spěwarske sa evangelskich Sserbow, kiž 21 khěrluschow wopschijachu a 1728 wuńdże zyła žerbska biblija, s wutrobnej radosću wot luda witana, njewurjeknitwe žohnowanje je žo s wudaczom biblije w maczernej rěcži do Sserbow wuliwało. Boże žkowo bu bóle a bóle wutrobny pschecžel, domjazy prědaŕ a poßledni troschtowaŕ sa nasch lud, kiž žo rad wokoło njeho shromadźuje a s njeho natwarjenje cžerpa a pyta. Nascha džakna winowatosć pak je, so pschi tajkim wužiwanju Božeho žkowa njesapomnimy na jeneho, kiž je nam w maczernej rěcži jo dał psches Michała Frenzela!

S **Khwacžiz.** Tudomne žerbske towarstwo měješe po dlějschej pschestawzy žwojeje dźěławosće sańdženu njedželu saßo žiwe poženje. Towarstwo ma myßle, pschichodnu hkownu skhadžowanku žerbskeje stud. mkodosće shromadnje wopytacž. Lětuschi sakoženski žwjedžeń dyrbi žo, da-li Bóh, njedželu 7. oktobra w Khwacžizach wotměcž. Sswjedženjowy porjad lubi jara sajimawy a bohaty bycž. Njedželne poženje bu wopytane też se strony žerbskeje studowazeje mkodosće.

Se **Sdžerje.** Pschi cžežkim njewjedrje schtwórtk tydženja wjecžor błysk do popy na jenym naschich polow sajědże a ju spali.

S **Noweje Ssmilneje.** 27 lětny tšechikryjeŕ Hartmann s Ramnowa, kotryž na khěži Augusta Wobsta tu tšeschny žłob porjedžeschе. wutoru mißnywschi dele padże a žebi schiju swiny. Wón hnydom wumrje. Wobžaromny žonu a dwě dźěsći po žebi sawostaji.

S **Wotrowa.** Se strachom je pschezo, hdyž žo naha koža na polo położi. Džowka tudomneho kublerja Hejdana je wóndano do tajkeje kožby stupika a žebi nohu tak straschnje rosrěska, so žu dyrbjeli wobžaromnu snjeßoženu do Workleczanskeje khorownje dowjesć.

S **Cžaßez** pola Khróscžiz. Schtwórtk tydženja wjecžor je žo tu statok khěžerja Mara s błyskom sapalił a žo s płomjenjemi do

cžista sniczik. — W Protezach žo s Božim njewjedrom knježi hoscženz sapali, tola žo poradži, woheń salecz. Runje tak bě w Ssepizach, hdyž blysk do domskeho sahrodnika Dusoldta dyri a sapali. — W Bischheimje je blysk wumjenkarja Polaka w jeho wobydlenju pohluschik a cžežko sranik. — W Porchowje je blysk domske wojnarja Brósti a we Wulkich Trjebjenzach Kunathez statok spalik.

S **Porschiz.** Na tudomnym Pjechez kuble bě jedyn byk wodžiwschik. Sandženu žobotu bě žo wón w hródži wot rjecžasa wottorhnyk a na dwór wubežak. Murjerjo, kotsiž pola Pjechez džělachu, dworowe wrota saczinichu, so njemohle snjemdrjene skocžo na drohu wubežecz. Na Pjechez kuble žluzaza džowka Grafez žebi njedžiwajzy wscheho wotradženja sweri s khěže wunčz, so by byka směrowała. Wobžaromna njewjedžesche, so žo tajke wodžiwjene skocžo njeda s dobrotu skludžicz. Byk žo hnydom do swažliweje holzy sahna, a hdyž wona psched nim cžěkasche, sa njej do khěže cžěrjesche. Tam wona na njesbože žo sakopnywschi padže. Džiwje skocžo žo do njeje s rohomaj da a ju žakostnje sbodže. Wón holzy lěwu ruku roskama a jeje cžěko tak pschebodže, so wboha njedželu rano wumrje.

S **Nowych Porschiz.** Dokelž mnohy pczokarjo tule njedželu žwoje pczoky na wrjóž wjesu, dyrbi žo skhadžowanka žerbskich pczokarjow na dalsche wotstorczicz. Džeń sjěsda posdźischo wosjewimy. Wrjóž je lětža wschudže jara rjany a lubi pczokarjam rjane žně, budže-li wjedro khmanische hacz dotal. Ssyry a wlóžny cžaž je s pschiczinu, so žu pczoky hacz dotal jenož mako — jara mako nanožyle.

S **Lichanja.** Tudomna Miklez žwójba je pschezo s cžežkimi njesbožemi domapytana. Wot wóžom džěczi bě jenož hischcže jene pschi žiwjenju. Tež tele nadeńdže telc dny srudnu žmjercz se satepjenjom. Miklezy bydla na tudomnym knježim dworje. Tu je w dworje hatk, kiž wodu se Sprewje dostawa. Tu žo kaczki a huzy kupaja. Hatk nima wobhrodženja. Pjecžlětne džěczo je najsterje wokolo njeho hrajkajo žo wobžunyło a žo satepiło. Dołho jo starschej a druzy ludžo pytachu wschudžom, a nihdže jo njenadeńdžechu. Tež do hatka džěchu pohladacz a jeho tam njebě. Macz pak njemějesche měra a džěsche hischcže ras hatk kedžbliwischo pschehladowacz. Poknóz bě žo hižo pschiblizika, skónczinje w hatku tola cžěło wboheho džěsczа nadeńdže. Starschej staj sadwělowanju blisko. Staj tola psched džežacz lětami hižo jene džěczo se srudnej žmjercžu shubikoj. Bydleschtaj tehdom w Khwaczizach. Tam jich holczka na blidže stejazu petrolejowu lampu potorhnywschi žo tak straschnje wopali, so bórzy po tym wumrje. Tež macz žebi tehdy pschi haschenju ruzy straschnje wopali.

S **Hrodžischcza.** Na město nascheho zyrkwinskeho wucžerja k. kantora Sarjeńka, kotryž na Michała žwoje sastojństwo złoži, so by žo k wotpočinkej podał, bu knjes zyrkwinski wucžeŕ Petrik s Budyschinka sa zyrkwinskeho wucžerja wuswoleny.

Se **Shorjelza.** Khostanska komora měješche wo pokojzu wutorhnjeneje podnóžneje brody žudžicz. Džěkacžeŕ Emil Fiebig s Běkeje Wody bě žo se žwojim towarschom Langerom w pěskowej jamje pschi žwaczinje swadžił a tutemu pokojzu podnóžneje brody wutorhnył. Bolosczа tak swohidženeho muža móže žebi kóždy myžlicz; jemu niczo njewubu, hacz žebi druhu pokojzu wottruhacz. Sawnisti žud bě Fiebigera cžělneho sranjenja dla k jastwu na dwě njedželi sažudźił. Tónle wužud je khostanska komora wobkruczika. Swada mjes Fiebigerom a Langerom je žo hižo psched tsjomi lětami měła a natorhnjena broda je mjes tym Langerej sažo narostka.

S **Pžowjow.** Ssrjedu rano wokolo 3 hodžin stej žo kowarnja a hródž tudomneho žiwnosczerja Augusta Kocha do cžista wotpalikej. Na jeneho njesnateho proscherja tukaju, so je se žlomu kryte twarjenje sapalił.

S **Wojerez.** Na město dołholětneho měschczanosty Laubengeyera, kotryž lětža 1. oktobra na wotpočink póndže, žu mjes 93 samolwjenymi měschczanostu Hamanna we Wilsnacku w Potsdamskim wokrježu wuswolili.

S **Kinajchta.** Schtwórtk tydženja je žo se žlomu kryty statok khěžkarja Jana s Božim njewjedrom do cžista spalił.

S **Kóslow.** Schtwórtk tydženja wjeczor je blysk do tudomneho Heldez hoscženza dyrił a twarjenja wobschkodźił, tola njeje sapalił.

Přilopk.

* (Mordarstwo a rubježny nadpad.) Tsi cžežke njeskutki žu schtwórtk wjeczor a pjatk wobydleŕstwo w Ssebnizy a wokolnosczа hluboko roshorike. Hižo schtwórtk wjeczor žo do města powjesczа pschinježe, so žu hospodarja Hochbuschskeho hoscženza, Külbela satšělili. Schtwórtk wjeczor hischcže Külbel se žwojim jenopscheznym wosom w Ssebnizy pschebywasche a potom domoj wotjědže. W 8 hodžinach do Hochbuschskeje korczmy zusy hóscz pschińdže. Na jeho napraschenje sa korczmarjom žo jemu wotmolwi, so žo tón bórzy domoj wróczi. Zusy žebi potom schkleńzu piwa skasa, kotrež hnydom sapłaczi. Mjes tym hoscženzaŕ Külbel pschińdže, konja wupschahny a chzysche jeho runje do konjemza dowjesczа. Tu zusy hóscz do Külbela, sa nim duzy s revolvrom wospjet tšěli. Külbel žo na semju swjesy, tola hnydom sažo stanywschi do kuchinje doczumpa, hdyž zusy hischcže dwě kulzy do njeho tšěli. S womoru wobjaty Külbel do rukow žwojeje žony padže a wudycha. Sskužobna holza bě žo s hrosu w nusniku skhowała, Külbelowa bě do bližscheho, 15 mjeńschinow sdaleneho kubka khwatała a wobydlerjow sawołała. Hdyž běchu mjes tym po žandarmow póžkali, něktosi khrobli muzojo s nimi hromadže do Hochbuschskeje korczmy džěchu. Külbel, kotryž je 32 lět stary a žo hakle psched dwěmaj lětomaj woženik, žonu s jenym džěsczom sawostaji. — Pjatk dopołdnja žo hižo sažo satraschaza powjesczа wo jenym rubježnym nadpadže rosnježe. Kwětkidžělaczeŕ Mehnert s Langburkersdorfa wokolo 9 hodžin do Ssebnizy jědžesche, so by tam skasanu tworu wotedał. Mjes tym so wón s jěsdnym kołom do prědka jědžesche, jeho hólz wosyk něhdže 200 krocželow sa nim wjesesche. Psched hoscženzom „Cžicheho Fryza“ Mehnert psched žobu cžłowjeka hicz wohladawschi, chzysche jeho wobjěczа, tola tón jeho spyta s koła dele cžižnycz. Mehnertej žo poradži, s koła skocžicz, na cžož jeho zusy sa wutrobno shrabny a žebi wot njeho pjenjesy žadasche. Hdyž nadpadnjeny rubježnikej wospjet wotmolwi, so pjenjes nima, tutón revolwer wucžeže a žo do Mehnerta směri. Honacz dele prażny, tola kulka žo njewutšěli, dokelž bě patrona sarjekka. Mjes tym bě žo hischcže jedyn druhi cžłowjek pschidał, kotryž pak nadpadnikej rjekny, so dyrbi Mehnerta na pokoj wostajicz, dokelž tola pjenjes nima. Dokelž Mehnertowy hólz k nanej pschijěwschi s kložom wo pomoz wołasche, rubježnikaj skoku do lěža cžeknyschtaj. Mehnert pak žo k hoscženzej „Cžicheho Fryza“ wróczi. Rubježnikaj staj žo pjecža hižo někotre dny wokolo hoscženza brucžiłoj. — Pjatk popołdnju žo hižo sažo powjesczа wo nowym rubježnym nadpadže powjedasche. K pjenježnikej Böhmje, pod sajeczej horu bydlazemu, popołdnju w 2 hodžinomaj młodaj cžłowjekaj pschińdżeschtaj a žo jeho sa wotnoschenymi cžrijemi prascheschtaj. Böhme wotmolwi, so tajkich cžrijow nima a do žwojeho wobydlenja džěsche, so by po pjenježny dar sa proscherjow schoł. Durje wón sady žebje samkny. Sso wróczіwschi wón durje wotankny. S dobom žo do njeho s połwoczinjenymi durjemi wutšěli. Böhme měješche telko duchapschitomnosczе, so durje se wschej mozu saczini a sažuwak pschedžuny. Kaž žo sda, staj žo rubježnikaj potom hnydom s procha měkoj. Pół hodziny posdźischo Böhma do korczmy „pólneho hrodžika“ pschińdže a wot tam poliziji powjesczа da. Sawołany lěkaŕ namaka, so by žo Böhmje mjažo na prawym boku wutrobna smjatko. Kulka bě žo na tamnym městnu wot dwójzy leżazych žłow wotrasyła. Jenož tutemu sbožownemu pschipadej ma žo Böhma džakowacz, so je žo žmjercže sminył. Do Ssebnizskich stron je žo žobotu hnydom cžrjóda žandarmow póžkała, kotsiž wschě lěžy a druhe khowanki sa mordarjom a rubježnikomaj pschepytachu, tola žo jim hischcže njeje poradżiło, njekražnikow sajecz. — Sa Külbeloweho mordarja maja 22 lětneho kwětkowarja Hermanna Michela s Hertigswalda. Michel je lětža 13. julija s Barlina, hdyž je 200 hriwnow pschekschiwił, cžeknył. Hižo lětža 15. julija žu jeho w Niedereinsiedelu a w někotrych wokolnych wžach widželi. Na poźled je žo wón 19. junija 1906 w Hertigswalde pokasał a žo jako automobilny wjednik wudał, kotryž je na někotre njedžele wot žwojeho knjesa, jeneho Hamburgskeho młynka, někotre dny wotpuska dostał. Móžno je, so staj Michela dwaj mužkaj pschewodžałoj, kotrejuž je wón žwojeju towarschom mjenował. Knježeŕstwo je temu, kotrehož skutkowanje k sajeczu Michela dowjedže, 500 hriwnow myta wustajiło. Michel je jara dołhi a schwižny, ma žołte włoby, maku žołtu brodu, módrej wocži a je cžemny žaket wobleczeny.

* Psched dwěmaj njedželomaj bě jedyn paduch poliziśta Taga žmjertnje sranił, hdyž chzysche jeho tón sajecz. Tele dny žu tuteho paducha, tyscherja Franza Köhlera a jeho lubku, Johann Langez, w Hannoverje sajeli. Köhler poliziśtej, kotryž bě jeho spósnał a žo jeho sa mjenom prascheschе, s revolvrom hrożesche. Cžekajo wón k rězy Leine pschiběža. Hacžrunje njemóžesche pluwacz, wón do wody skocži. Poliziśt sa nim skocži a jeho na brjóh wunježe. Na to žo Köhler sajecz da.

* S Freiberga je žo wucžeŕ Nicol shubił. Wón je žo pjecža pschecžiwo schulskim džěczom pscheschoł.

* Cžežke njewjedra žu we wjecžornej Němskej sakhadżake. W Mannheimje žu žo tobakowe a khmjelowe žně sniczike. Wjeż

Freudenheim je žo póčrjeka. Domjazy skót je žo w hródžach tepił. W Langendreeru w płunarni woheń pod kótkami haßny. Langendreer budże dwě njedżeli bjes płunoweho (gasoweho) wobßwětlenja. — W Böhmisch-Eisensteinu pschi czesko-bayerskich mjesach je žo mała holczka schtwórtk s błyskom sarasyła.

* W Delnim Bülowje pola Shorjelza je błysk wěstu Kutterowu sarasył.

* W Liberzu je jedyn mandżelski žwoju žonu shubił. Teho dla pak žo wón njerudźi; pschetož w tamnischich nowinach wón wosjewi: „Moja žona je žo mi shubiła, sprawny namakar móże žebi ju wobkhowacz.“ Něschto wožebje nowe wschak to njeje; pschetož w jenym druhim měsce jedyn mandżelski, hischce temu myto lubjesche, kotryž by shubjenu mandżelsku pschi žebi wobkhował.

* (S błyskom žo sarasył.) Na wojeńskim swuczowanischczu w Altengapowje pola Halle je schtwórtk wjeczor błysk hejtmana Albrechta s Holzendorfa pschi jenym pólnym swuczowanju sarasył.

* (Do kruchow žo rostorhał.) W sapaladkowej fabrizy Ferdinand Witta w Barmenje žo wutoru pólvrowe rosbuchnjenje sta. 23 létny chemik Hoffmann žo do kruchow rostorha.

* (Tsjo cžłowjekojo žo spalili.) We kuhowym młynje psched Jiserskimi horami bě schtwórtk nozy woheń wudyrił. Dżełacżer Kratzert a jeho dwaj žynaj, kotsiž w kubinej komorje spachu, njemózachu žo wukhowacz. Dokelž jim płomjenja pucz salehnychu, dyrbjachu žo woni živi spalicz. Kratzertowej žonje, kotraž delka pschi semi spasche, žo poradźi, žo se schtyrinjedżelskim cżeschnym dżeszczom wukhowacz. Hdyž wona spyta, žo k žwojemu mužej a dżeszczomaj psches woheń pschedobycz, žo wona straschnje wopali.

* (Wožudne samylenje.) 23 létna khežerka Gartlerowa w Rehberku psched nekotrym czažom fosfor w mlózy rospuschczi, so by s tym mysche morika. Nekotre dny posdźischo Gartlerowa s khwatkom hornz s tymle mlokom shrabny, sabywschi, so je do njeho jěd smeschała, a žo s njeho napi. Wobžaromna je na sajědojczenje wumrjeła.

* (Sswoju wowku satšelił.) Młody cžłowjek w Atzbachu s jenym teschingom wróble tselejo s njekedżbliwosczu žwoju wóžomdżeżaczlétnu w dworje žedżazu wowku satšeli. Njesbožowny tšelz žo hnydom žam na žudnistwje staji.

* (Dwaj wojakaj wotprawjenaj.) W Pósnanju je žo žrjedu rano w žudnistwowym dworje muskетeromaj Rosinskemu a Geppertej hłowa wotczała. Wonaj staj loni 5. novembra blisko Mielcareka ratarja Josefa Glapu, s Ostrowa domoj jědżazeho, nadpadłoj a s teżakom tak rasrubałoj, so je wón bórsy po tym wumrjeł.

* (Pastyr se stadłom žo shubił.) Na Frodaskej alpje we Schwajzarskej je žo jedyn pastyr s 80 howjadami bjes žlěda shubił. Hižo wot 24. junija sa nim pytaju, tola w skalnej puszczinje, s wjele wudrjenzami pschetorhnjenej, njeje mózno było, žlěd po nim namakacz. Wón bě 15. junija stadło na alpu wuhnał; tehdy hischcze wjele žněha na horach leżesche. Duż žebi myßla, so je jena lawina jeho a jeho stadło pózrjeła. Hromadu swaleny lawinski žněh hischcze shromadami wokoło leži a jenož pomału rostawa.

* (Mordarski nadpad.) Hdyž njedżelu rano 85létny kaplan s doma Doroa w Romje k villi Pamfili jědżesche, so by tam Božu mschu cžitał, młody cžłowjek na wosowe stupadło skoczi a wobstarnemu měschnikej žwój kalacz žydom krócz k wutrobje storczi. Měschnik hnydom wudycha. Mordar je snaty anarchist. S kajkej pschicžinu je měschnika skónzował, njeje snate.

* Woheń bluwaza hora na kupje Stramboli pschi italskim brjosy sažo woheń žapa. Zahła lava je wjeż Ginestra powodźiła, kotrejež wobydlerjo žu žo skoku do cżeknjenja dali. Kupa je we wulkim strasche.

* (Żelesniske njesboże.) Na Greathe Northernskej żelesniży žo jedyn spěschny czah swróczi. Lokomotiva s jenym wosom žo s 30 łohczow wyßokeho brjoha do diamantskeho jězora dele wali. Dżewjecz muži, kotsiž we wosu žedżachu, a dwaj lokomotivnikaj staj žo w jězorje tepiłoj. Druhe czahowe wosy na koliji stejo wostachu. S wobßwětlazym płunom (gasom) žo wone sapalichu, tola žo woheń bórsy shascha. Jenož jedyn muż žo s rosbuchnjenjom płunoweho ballona czežko srani.

* (Rubježniży w Ruskej.) Hdyž žrjedu w Peterburgu nizschi wupłacżer Gasparewicz w twarjenju wulkeho admiralstwa s pjenježnej toschu, 25,000 rublow wopschijazej, s pschewodom jeneho pißarja a straznika po skhodże dele dżesche, nekotre wožoby do njeho a jeho pschewodnikow s revolvra tšelichu. Wupłacżer a straznik žo potom tosche s pjenjesami smozowachu a žo s nimi shubichu.

* (Bratra skónzował.) S Krakowa pißaju: We wßy Goraj dwaj bratraj nanowe wobßwędżeństwo namrěschtaj. Starschi Jedko hižo se žwojej žwójbu w domskim bydlesche. Młódschi, Jendresej, chzyschce žo tež woženicz a potom se žwojej žonu do domskeho saczahnycz. To nochzyschce starschi dopuschczicz a teho dla bratra skónzowa, na czož powjedasche, so je wón do Ameriki wuczahnył. Jeho powjedanju pak njewěrjachu a sa skónzowanym žlědżachu. W hródži pod hnojom w semi měch sahrjebany namakachu a w nim bratrowe rosrubane czelko. Mordarja a jeho dweju žobuwinikow žu sajeli.

Wußudżenja.

Khostanska komora. 16létny dżełacżer Pawoł Richard Grafe s Delnjeje Wjasońzy njedżiwajzy žwojeje młodosczże do bjesbóžnych paduchow žłuscha, kotsiž zyrkwje wurubjeja. 26. meje wón psches lěßyzowe durje Hodżijskeje zyrkwje pschelěsy, grotowu pleczežu jeneje samknjeneje sběranskeje tyšy rosrěsny a s njeje 3 hriwny 10 np. kradny. 30. meje Grafe s nowa do Hodżijskeje zyrkwje salěsy, so by sběranski kaschczik sady woltarja wurubił. Dokelž pak žo paduch žony, kotraž na kubjach mjeczesche, dohlada, wón mydło wjesesche. Pódla teho bě wobskorženy hižo psched dwěmaj létomaj w Rychtarjez rěsaku w Delnjej Wjasońzy dżełacżerjej Thomaßej jedyn laz a dybsaczny czaßnik kradnył. Młodostneho paducha k jastwu na schěscz měßazow saßudżichu.

— Sskužobna dżowka Magdalena Koticzkez bě 20. junija do domu swudowjeneje Czěßlineje w Nowym Měsczе pola Panczіz s woknom nuts salěła a 3 żonjaze žuknje, kožane stupnje a nekotre kuski mydła kradnyła. Hnydom w žußodstwje wona tele wězy pschedawacz sapocża. Hižo 16 krócz khostanu wobskorženu k khostarni na 2 lěcze a k shubjenju czeßnych prawow na 5 lět saßudżichu.

— Na jenym nowotwarje na Wettinskej haßy bě 8. meje murjeł Bětnar s woknowej dżěru jeneje mansardy won padnył a žo sarasył. Twarskeho pschedewsaczela F. R. Schöbela w Budyschinje winowachu, so je tole snjesboženje sawinował, dokelž njebě, hdyž žo wjerch w mansardże wobmjetowasche, woknowe dżěry w njej s deskami sabił, kaž žebi to sakońske postajenja żadaju. Bětnar bě wjerch wobmjetujo najskerje wróczo stupał a pschi tym s woknowej dżěru wupadnył. Schöbela dla lohkomyßlneho morjenja k jastwu na jedyn měßaz saßudżichu.

Hospodarski pomoznik H. J. Schokta, 12. dezembra 1887 w Scheschowje narodżeny, bě w nozy 12. meje jene wokno Schwarzez korczmy we Lupjanskej Dubrawje rosrasywschi do istwy salěł a kaschczik a nekotre pakczіki zigarow a něhdże 2 hriwnje hotowych pjenjes kradnył. Schokku k jastwu na 6 měßazow a k shubjenju czeßnych prawow na 2 lěcze saßudżichu.

Pczołarstwo.

(Pokracżowanje.)

S toho žo czi rosjaßni, czohodla žo czi sesdała, jako by lisaza pczołka se žwojim jasyczkom stajnje do prědka kałała.

c. **Kajke je pczołzyne žrjedżne czělko.**

Ssrjedżne czělko je sa pczołu wulzyważne, dokelž žu k njemu nastroje pschirosczene, s kotrymiž móże pczołka žwoje město wopuschczicz, trójzy dwě nózzy a dwójzy dwě tschidleschzy. Ssrjedżne czělko twori žo do tsjóch koleskow. S nich je prěnje najžłabsche, druhe najžylnische, dokelž stej pschi nim prědkownej tschidleschzy pschirosczenej, a tež żabki, kotrez maja žo narasycz, chze-li pczołka leczecz. Nimale žylne je tež sadne koleško se sadnymaj tschidleschkomaj, kotrejž pak stej wo něschto žłabschej hacz prědkownej tschidleschzy.

Prěnjemu koleśku stej jenož prědkownej nózzy pschirosczenej; psches jara czeńku schijku je wone s hłowu sjednoczene. Tak móże žo hłowa derje do wschěch bokow hibacz. Sa žrjedżne koleško stej horka prědkownej tschidleschzy a delka žrjedżnej nózzy pschirosczene, sa sadne pak sadnej tschidleschzy a sadnej nózzy.

So žu pczołzyne tschidła sa druhe a tsecze koleško pschirosczenej; je sa pczołku wulzy ważne, dokelž je jeje sadne czělko najczežsche, wožebje, hdyž wona domoj leczo měd abo mucżku pschi žebi njeże. Hdyž pak je czělko najczežsche, trjeba tež najnusnischo podpjeru Ssedżo położi pczoła žwoje tschidła na khribjet, so wone sadne czělko pschikryja. Potom stej mjeńschej sadnej tschidleschzy pod prědknymaj tschidleschkomaj skowanej. Chze-li pak pczołka wuleczecz, wupscheszczera bjese wscheje prózy žwoje tschidła.

Hdyž žy na tschidleschka pohladał, žy sawěsczе měnił, so je kóžde tschidleschko jenož czeńka kózka, psches kotruž możesch pohladacz.

Kschidleschka ßu pak pokryte ſ krótkimi koßmikami, kotreż ßu hoczkam trochu podobne, a pscheczehnjene ßu wot rjebleschkow a żikow. Ssylnische żiły namakasch pschi prědknej kromje, dokelż ma runje ſ njej leczaza pczołka powětr ſ mozu dżělicz. Druhe żiły dżěla ßo każ pruhi, kotreż wot ßrjedżiſchcza wulhadżeja. Tak hodża ßo kschidleschka derje wupschestrěcz, żiły po dolhoſczi ßahaze ßu ſjednoczene ſ prěczńymi żikami; tak dostawa ßo kschidleschkam kruta podpjera.

Leczaza pczołka ſjednoczi prědkne kschidleschko ſe sadnym, dokelż něhdże 20 hoczkow sadneho kschidleschka ßo do saldy prědkneho kschidleschka sapschimnje. Tak pschidobudże kschidło wjele na ßwojej schěrokoſczi a ſ tym wjele mozy.

Pczołczyne kschidleschka ßu psches shibadła ſe ßrjedźnym cżółkom ſjednoczene. So ßo wone wulzy spěſchnje hibaju, ßy sawěſcże hižo pytnył, a ſo pczołka ſ jaßnischim synkom bórczi, hdyż wuleczi, a ſ hłubſchim, hdyż sprózna domoj pschileczi, ßy trasch też hižo ßłyſchał; ale hischcże njewěſch, so ma pczołczyne kschidleschko sa sekundu 440 krócz satschepotacz, so jaßne synki wuleczazeje, a 330 ras, so hłubſche synki wospróznjeneje pczoły nastawaju.

Pczołczyne kschidła pschikryja zyłe sadne cżółko, trucżine pak ßu tak dołhe a ßylne, so je pscheßahaju, matczyne sadne cżółko pak je jenoż do połowizy pschikryte, woßebje, hdyż je matka ßylne stworjeńczko. S teho ſpóſnajeſch, so je truta tak wuhotowana, so móże najſpěſchnischo leczecz. Tak móże matku doſczahnycz, hdyż je ta ßebi na żeńtwu wuleczika.

Dikibjarnat.

Scże hdy ßłyſcheli we nozy
Jeſdżicz Dikibjarnata,
Kak wón ſ hróſbnym herjekanjom
W wichorach ßo ßłyſchecz da?
Wyſche lěßow ſ hołkom, ſchczowkom
Dżiwi ſcherjo ſakhadża. —
Schto wón je a kak je nastał,
To ßo takle powjeda.
Běſche knjes we starym cżaßu,
Boże pucże khodżaty,
Dikibjarnat mjenowany,
Cżłowjek ßwěru pobożny.
Mějeſche ßo dwójzy ke mſchi
Kóżdu ſbóżnu njedżelu;
Wo nim ludżo ſ wulkej cżeſczu
Każ wo ßwjatym rěczachu.
Haj tak pobożny wón běſche,
So dżě drasty kemſchaze
Powěſchecz do ßłóncżnych próſchkow
Doma ßebi móżeſche.
A ßo bojecz njetrjebaſche,
So 'mu padnu na ſemju,
Dokelż tele ßłóncżne próſchki
Lubje rad je dżerżachu.
Na łubi tam pschi woktarju
W zyrkwi ßydło mějizy.
Móżeſche wón wſchitko widżecz,
Schtoż ßo poda w kemſchach hdy.
Něhdy cżerta ßedżateho
Sa woktarjom wuhlada,
Kak tón tajku wulku kożu
Wolazu psched ßobu ma.
Na nju mjena napißuje
W zyrkwi ſpjazych kemſcherjow,
A ſo pschi ßamom ta kóża
Połna je tych napißow.
A duż cżert ßej nacżahowacz
Pocża ju ſe ſubami,
So mohł napißowacz wjazy
Schcże też dalſchich ſaſpanzow.
A na dobo jom' ta kóża
Se ſubow ßo wußuny,
A wón ſ hłowu nahle praßny
Wo tu murju naſady.
Wot tych ſubiſkow, tych cżornych,
Jedyn jemu wulecża
Dikibjarnat njemóżeſche
Duż ßo ſdżerżecz wußmjecża.

To bě jemu ſ cżeżkim hrěchom,
So běſche ßo w zyrkwi ßmjał,
Stajiwſchi na djaßa woczi
Prědowanje ſanjechał. —
Ssleknywſchi ßo doma ßuknju,
S Bożoh' ßłowa wróczeny,
Chzyſche na te ßłóncżne próſchki
Słożicz ju każ hewak hdy.
Te pak wjaz' ju njedżerżachu:
Ssuknja kidny na ſeń ßo;
Dikibjarnat ſaßantrowa,
Spyriwſchi ßo na dobo.
Hlejcże, to bě ſaßo ſ hrěchom,
Słoczink druhi k prěnjemu
Każ to na ßwěcże ßo ſtawa:
S jenoh' hrěcha dalſche du.
Rosthněwany Dikibjarnat
Hroſne ßłowa ſaßwari,
Saßadźi ßej, klubu ſczinicz
Něſchto Bohu knjeſewi.
Wobliſka we cżémnym lěßu
Seſtarjeny puſtnik bě;
Teho wón ßo praſchecz dżěſche,
Schto był hrěch najhórſchi dżě.
Dżeſche tón: „Schtóż by ßej ſłożił
Bożoh' khlěba do ſchkórnjow,
A tak we tych ſchkórnjach khodźił,
Helſki hrěch by wobeſchoł.“
Duż tón hněwnik ſ Bożoh' dara
Drjebjeńczkow ßej nadrjebi,
Seßypa je ſ njembrej ruku
W runej měrje do ſchkórni.
A tak na tym Bożim khlěbje
Khodżo ſ hněwom teptaſche.
Pſchiſkuczo k tym prěnim hrěcham
Nowe djaßne hrěſchenje.
Tak bě ſawadźił do ſłóſczow
Cżłowjek prjedy pobożny,
Dotalny tón Bohußłużbnik
Bu tak wotroczk djaßowy.
Bórſy pſchijě ſ cżornym woſom
Po njoh' traſchmo někajke,
Jeho ſ mozu torże ßobu
Sběhnywſchi joh' wot ſemje.
Saję ſ nim do wyßokoſcże —
Tam nětk ßwojich ſłóſczow dla
Dikibjarnat ſcherjo jeſdźi
Hacz do dżeńßniſcheho dnja.

Raumannowe
jeſdne koła
a ſchijaze maſchiny

ßu pſchipóſnate najlěpſchi wudżěłk.

Saſtupjeŕ:
wumělſki jeſdżeŕ **Marſchner**
w Budyſchinje na Nowoſalzſkej dróſy 36.

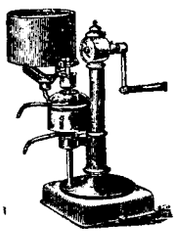

„Thuringia“ zentrifugi
ßu a woſtanu najlěpſche a najjednoriſche.
Njepſchetrjechena jednoroſcz!
Żenje żanych porjedżenjow!
Najlóżſche cżěrjenje!
Trajnje najwjetſche wotſběranje.
Wjele pſchipóſnanſkich wopißmow!
Jeniczki ſaſtupjeŕ:
Oskar Butter
w Budyſchinje pſchi żitnych wikach 12 a na Tſělanſkej dróſy 18.

Hischcże żenje ßo ßłyſchało!
Najlěpſche **mantle ſa jeſdne koła** po 3 mk. 75 np.,
najlěpſche **ſchlawchi ſa jeſdne koła** po 2 mk. 75 np.,
jenoż najlěpſcheje drużiny,
każ też wſchu **potrjebu ſa jeſdne koła**
po najtuniſchich płaczińach porucza
Ota Büttner
pſchedawarnja koże, cżěrjeńſkich rjemjenjow a techniſkich gumijowych wężow
w Budyſchinje pſchi hłownym torhoſchczu 9.

Jeſdne koła
a ſchijaze maſchiny,
żonjaze jeſdne koła,
ßměſchnje tunjo porucza
Auguſt Scholze
pſchedawarnja jeſdnych kołow
w Budyſchinje na hornczeŕſkej haßy.

Ernst Herkner

cżaßnikaŕ w Budyſchinje
na **ſeminaŕſkej haßy 13**
prjedy pſchi hłownym torhoſchczu
porucza ßwój wulki ſkład wſchěch drużinow
cżaßnikow a **rjecżaſow**
po tunich płaczińach ſ wjazyłětnym rukowanjom.
Porjedżenja derje a **tunjo.**

Rajß,
nudle, grupy,
jahły, hejduſchku,
hróch, ßoki, buny,
dobru muku
porucza
Khorla Kahrowe
w Budyſchinje pſchi żitnych wikach.

Żitne měchi,
mukowe měchi,
pizowanſke měchi ſa konje,
płachty na woſy
wſcheje drużiny,
ßłomniki, trawne płachty
atd.
po fabrikſkich płaczińach pſchedawa
Heinrich Lange
pſchi żitnych wikach,
ſ napſchecża „ſłoteje hwěſdy“.

W Horach pola Wojerez je **żiwnoſcz** ſ nowymi twarjenjemi, něhdże 5 jutrami łuki, 8¼ kórza pola a 5½ kórza hole psches twarza **Ssalowſkeho** w Kulowje, nětkole też we Wojerezach, na pſchedań. — Njedżelu 29. julija popołdnju w 4 hodżinach budże ßo w korczmje w Horach **trawa** na łukach, **rożka** w pópach, **běrny** a **wowß** na pſcheßadżowanje pſchedawacz.

Dwě **wobydleni** ſtej na pſchenajecże we Wurizach cżo. 29.

Khěża w zyrkwinſkej wßy njedaloko Budyſchina, maßiwna, dwajſchoßna ſe 4 wobydlenjemi, ſa tyſcherja, tola też ſa krawza abo ſchewza ßo hodżaza, je na pſchedań. Dalſche je ſhonicz we wud. Serb. Nowin.

Protektor Se. Majestät der König v. Sachsen

DRITTE DEUTSCHE KUNST-GEWERBE-AUSSTELLUNG

DRESDEN 1906

12. MAI – 31. OKT.

•KUNST•KUNSTHANDWERK•KUNSTINDUSTRIE•

OFFIZIELLES AUSSTELLUNGS-ZEITSCHRIFT D. D. BUCHHANDEL

Robert Eckhardt

na nowej haßy cźißło 5

porucza ßo k dźěłanju **piwowych apparatow, wodowodow, ßamo=napojakow** a **wschěch plumpow** atd.

Cźeßnemu wopomnjenju

na lětny ßmjertny dźeń

njebo **Augusta Bundemanna,** wumjeńkarja we Łuſcźu

pola Njeßwacźidła, wumrje dźeń 27. julija 1905,

ßwojeje staroby 73 lět, 8 měßazow.

Hłóß: Po krótkim bědźenju.

Ta ßmjercź kaž žnjeńzaŕ wok'ło
Na polu seńſkej' cźaßnoſcźe, [khodźi
A starych, młodych wotßal wodźi
Do tamnej' ſbóžnej' wěcźnoſcźe,
Hdźež duſcha tam ma wěcźny měr,
Hdyž pſcheſchła je tu seńſku cźěŕ.

We cźaßu žnjow ßo domoj khowa,
Sso ßnopy woźa do bróžnjow,
Tak też Bóh ßwojich domoj woła
Jich pſcheßadźi do njebjeßow,
Hdźež płacź a ſkórźba womjelknje
A Bóh wſchě ßylſy ſetrěje.

Tak je Bóh, luby nano, tebje
We cźaßu žnjowym wotwołał,
Do ßwojich njebjeß ſkhował tebje,
Kaž ſraky ßnop cźe k ßebi wſał
Do bróžnjow Božoh' kraleſtwa,
Tych cźichich murjow Salema.

Sso narodźił we Łuſcźu běſche,
Bu w Njeßwacźidle wukſchcźeny,
A Bóſchcźan' ſchulu wopytwaſche
Bu k wſchemu dobrom' dźerźany.
Sswój kſchcźeńſki ßlub tu wobnowi
Też w Njeßwacźidle we zyrkwi.

Na to wón doma woſtał běſche,
Bě lubym ſtarſchim pomozny,
We hoſpodarſtwje derje dźěſche,
Bě ſprawny ßyn a pobožny,
Hacź žiwnoſcź ſtarſcheju pſchewſa
A hoſpodaricź ſapocźa.

Do ßwjatoh' mandźelſtwa nětk ſtupi,
Ssej wubra cźeßnu knjeźnju tu,
Jej ruku ſawda a jej ßlubi
Pſchi Božim ßwjatym woktarju,
So chzetaj hicź pſches žiwjenje
We ßwěrnoſcźi a jednocźe.

Bóh mandźelſtwo jej' žohnował je
Tu ſe ſchtyrimi dźěcźimi,
Wot kotrychž pak Bóh wotwołał je
Saß' ßyna k ſbóžnej' wěcźnoſcźi,
Nětk jedyn ßyn, dwě dźowzy tu
Wo luboh' nana ſrudni ßu.

Na ſchtyri a ſchtyrzyцźi lět běſchtaj
We mandźelſtwje a jednocźi,
Pſches wjeßele a ſrudźbu dźěſchtaj
We ſprawnej, ßwěrnej luboſcźi,
Po tym nan žiwnoſcź dźowzy da,
Ssam ſ mandźelſkej ßo k měru da.

Duž nětko we ſaŕdźenym lěcźe
Bóh póßła jim tu ſrudobu,
So ſachodne je wſchitko w ßwěcźe,
To mamy też tu k ſpóſnacźu,
Pſches dlějſchu ßłaboſcź, khoroſcź tu,
Nan woteńdźe jim ſe ßmjercźu.

Dźenß' w duchu ſ nowa pſchewo=
Cźe, luby nano, mandźelſki, [dźamy
We luboſcźi cźe wopłakamy
Pſchi hórzy, twojim pſchikrywi,
Hdyž nětko runje lěto je,
So ßmjercź cźe wot naß dźěleſche.

Twój row nam, nano, ßwjaty budźe,
Jón huſto chzemy wopytacź,
A pſchi nim, kaž też hewak druhdźe
Na ßwoju ßmjercź też ſpominacź.
Hacź ſa tobu też junu my
O nano luby, pſchińdźemy.

Tam wſchitcy ſ tobu ſjenocźeni
Bycź na wjeczor ßej žadamy,
Hdyž my wot ßmjercźe poßyczeni
Kaž trawna kwětka budźemy,
Hdyž naſche měſtno na ſemi
Wjaz' njebudźe mjes žiwymi.

Nětk w pſchekraßnjenej domowini
Twój duch to ſboże wužiwa,
Hdźež Bóh tam dobroty cźi cźini,
Kiž traja bje wſchoh' ſkónczenja,
Hdźež prjedowniźy ſ pſcheceźelſtwa
Na ßwojich lubych cźakaja.

My dobru nóź nětk pſchiwołamy
Cźi, luby nano, mandźelſki,
My do rowa cźi dźak 'ſchcźe damy
So ßy ßo ſa naß ſtarawſchi,
Sso prózował też ſ luboſcźu
Pſchez' ſa naß w twojim žiwjenju.

Dha ſpi nětk derje w khłódnym rowje
Hacź na dźeń horjeſtawanja,
Tam w Njeßwacźidle na keŕchowje,
Hacź Bóh naß ſaßo ſjednocźa.
Hdźež pſchekraßnjeni wſchitcy ßmy,
Pſched Božim tyrón ßo ſtupimy.

W mjenje ſrudnych ſawoſtajenych Ernſt Helaß.

XXXII. nalětnja skhadźowanka

serbskeje ſtudowaceje młodźiny

w Njeswačidle

dźeń 11., 12. a 13. auguſta 1906.

Sobotu 11. auguſta popołdnju w 4 hodź. posedźenje wubjerka.

Njedźelu 12. auguſta popołdnju 1/2 4 hodźin hłowna zhromadźizna: powitanje, wólby, rozprawy atd.;

wječor 1/2 7 hodźin wosebje poswjećena koncertna a dźiwadłowa zabawa, wuhotowana wot ſtudowacych z pomocu Radwořſkeje »Meje«. — Potom zabawa při piwje a rejach.

Póndźelu 13. auguſta: wulět.

Cyły ſerbſki lud a wšitcy přećeljo ſerbskeje ſtudowaceje młodźiny, wosebje też wšě ſerbſke towařſtwa ſo z tutym nanajwutrobniſo na ſkhadźowanku přeproſuja. Wšitcy ſu proſeni, zo njebychu jenož wječornu zabawu, ale też hižo popołdniſu hłownu zhromadźiznu wopytali, a zo bychu ſo tak ze ſtudowacej młodźinu nic jenož při wjeſełej zabawje ale też při khutnym wuradźenju zjednoćili.

W Lipſku, dźeń 26. julija 1906.

Karl Wyrgač, ſtud. theol,
t. č. hłowny ſtarſi.

Ratařſka ſchula w Budyſchinje.

Bliżſchi ſymſki ſemeſter ßo **wutoru 16. oktobra t. l.** ſapočnje.

Pſchipowjedźenje nowych ſchulerjow podpißany direktor pſchijimuje, kotryž je też rad ſwólniwy, dalſche wukaſacź.

Profeſſor **dr. Gräſe.**

Wuczobniza ſa ſchwalcźiſtwo ßo hnydom pyta na Schäfferſtr. 23.

Dźěłacźeŕſka ßwojba ßo na jene burſke kubło bliſko Budyſchina pyta. Dalſche je ſhonicź we wudawařni Serb. Nowin.

Rjane **wobydlenje** je na pſchenajecźe w hoſcźenzu w Delnjej Kinje.

Kuchařki, ſtwinſke a ßłužobne holzy, mlokowe holzy a tajke k ßwinjom, hródźne dźowki ſ wulkej mſdu, ßrěnkow, rólnych pohonczow hnydom a k nowemu lětu do tudomnych a Draždźanſkich ſtron pyta pſchiſtajeŕka **Görlichowa** na ſchulſkej dróſy 7 ſ napſchecźa theatra.

Kuchařki, ſtwinſke a ßłužobne holzy, mlokowe holzy a tajke k ßwinjom, hródźne dźowki ſ wulkej mſdu, ßrěnkow, rólnych pohonczow hnydom a k nowemu lětu pyta pſchiſtajeŕka **Kirſchkowa** pſchi žitnych wikach 30, w hoſcźenzu „ſkoteje hwězdy“ po 2 ſkhod.

Starſchej mandźelſkaj bjes dźěcźi k 15. auguſtej t. l. pilnu, ſprawnu, domjaznje ſmyßlenu

ßłužobnu holzu

pytataj. Tajke, kotreż luboſcźiwy wobkhad a kemſchikhodźenje lubuja, chzyke ßo ſamolwicź pola pſchekupzoweje **Löbmannoweje** w Schěrachowje na zyrkwinſkej haßy 282.

Žnjowe ſpěwy

do **žnjowych wěnzow** ßu dóſtacź

we wudawařni Serb. Nowin.

We Wudworju (w Moſtach) je **žiwnoſcź** ſ 3 kórzami pola, 1/2 kórzom łuki a wulkej ßadowej ſahrodu, ſ poknymi žnjemi a inventarom wobßědźerjoweje ſtaroby dla tunjo na pſchedań. Zyła leżomnoſcź ſ jeneho krucha wobſteji. Wſcho dalſche je tam ſhonicź.

Žnjowych dźěłacźerjow,

muži ſ **18** np. mſdy na hodźinu,
žónſke ſ **12** np. = = =
hnydom pyta

knježi dwór w Sarěcźu.

Shubił

je ßo na pucźu ſ Budyſkeho póſta do Kamjenza ſwjaſk kluczow Sprawny namakař chzył jón ſa myto na póſcźe w Budyſchinje w pſchijimańi paketow wotedacź.

Kedźbu!

Cźitařka ſ ruki

M. Kylingowa

ſ Draždźan je ſaßo k rěcźam wó jſtwje cźo. 1 po 1 ſkh. w hoſcźenzu ſłoteho ßłónza w Budyſchinje wot ßoboty 4. hacź do póndźele 6. aug. rano wot 8 hacź wječor do 9 hodźin.

Do Laſa!

Njedźeln 29. julija budźa

reje.

Na nje pſcheceźelnje pſcheproſchuje

hoſcźenzař **Khorla Scholta.**

(K temu cźißku pſchiłoha.)

Pschiłoha k czišłu 30 Serbskich Nowin.

Ssobotu 28. julija 1906.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skotnych wikach

23. julija 1906

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druźiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacž do 6 lět	42–45	78–80
awstriske	45–48	82–85
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	40–42	74–78
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	36–38	68–72
4. žnadnje pizowane łóžđeje staroby	30–34	62–66
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	40–42	70–74
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacž do 7 lět	38–40	67—70
3. starsche, wukormjene krowy a žnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	34–37	63–66
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	32–33	58–62
5. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	54—56
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	43–45	75–78
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	40–42	72–74
3. žnadnje pizowane	36–39	66–70
Čelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	46–48	73–76
2 žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	44–45	70—72
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiżenjow w starobje hacž do 1¼ léta	58–59	76–77
2. mjaßne	56–57	74–75
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	48–52	67—70

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2234 měchow	W Budyschinje 21. julija 1906. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 26. julija 1906. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża běła (50 kilogr.)	—	—	—	—	8	68	9	—
Pschenża žołta (50 kilogr.)	8	53	8	59	8	38	8	68
Rožka (50 kilogr.)	7	75	7	88	7	75	7	85
Jećmjeń (50 kilogr.)	7	65	8	—	7	33	8	—
Wowß (50 kilogr.)	8	—	8	30	8	30	8	70
Hróch (50 kilogr.)	10	—	11	—	10	—	11	—
Woka (50 kilogr.)	8	50	10	—	8	—	9	—
Jahły (50 kilogr.)	15	—	16	—	14	—	15	—
Hejduschka (50 kilogr.)	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny (50 kilogr.)	1	60	2	10	1	50	2	—
Butra 1 kilogr.	2	30	2	40	2	20	2	40
Pschenična muka 50 „	9	25	18	—	—	—	—	—
Ržana muka 50 „	9	25	13	50	—	—	—	—
Ssyno 50 „	2	—	2	70	1	70	2	40
Ssłoma 100 „	3	60	3	80	18	—	22	—
Proßata 1026 schtuk, schtuka	14	—	24		—	—		—
Pschenične wotrubki (50 kilogr.)	—	—	5	60	5	25	5	60
Ržane wotrubki (50 kilogr.)	—	—	5	75	5	50	6	—
Pschenični gris (50 kilogr.)	—	—	5	75	—	—	—	—
Ržany gris (50 kilogr.)	—	—	6	60	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenża (žołta) wot 8 hr. 53 np. hacž 8 hr. 75 np, rožka wot 7 hr. 80 np. hacž 8 hr. — np., jećmjeń wot — hr. — np hacž — hr. — np, wowß wot 8 hr. 40 np hacž 8 hr. 75 np

W Budyschinje płaćeschе: kórz pschenżu (běła) po 170 puntach — hr — np. hacž — hr. — np., žołta 14 hr. 48 np. hacž 14 hr 63 np., kórz rožki po 160 puntach 12 hr. 49 np. hacž 12 hr. 59 np., kórz jećmjenja po 140 puntach 10 hr 71 np. hacž 11 hr 20 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu

26. julija 1906.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 40 np. hacž 7 hr. 80 np., pschenża wot 7 hr. 80 np. hacž 8 hr. 20 np., jećmjeń wot 7 hr. — np. hacž 7 hr 50 np, wowß wot 8 hr. 25 np. hacž 8 hr. 80 np., jahły wot 13 hr. — np. hacž 14 hr. — np. hróch 12 hr. — np., žyno 1 hr. 80 np., běrny 1 hr. 90 np., žłoma (600 kilogr.) 18 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 20 np. hacž 2 hr. 60 np.

Wjedro w Londonje 27. julija: Rjane, horzo.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smje 7. njedželu po žwjatej Trojizy rano w 7 hodž. duchowny Tischer žerbsku spowjednu rěč, ½9 hodźin žerbske a w 10 hodž. němske prědowanje. Tydźeńske sastojnske dźěła smje duchowny Tischer.

Wěrowani:

W Michałskej zyrkwi: Jan Hendrich Probst, młynk w Hrubjelčźizach, s Augustu Klaru Peschelez w Delnjej Kinje. — Khorla August Ludwig, bankowy pošelnik, s Marju Marthu Donathez na Židowje. — Ernst Hermann Spank, składowny dźěłaćer tu, s Hanu Augustu Berganez we Wulkim Wjelkowje.

Křćeni:

W Michałskej zyrkwi: Hellmut Arthur, Alwina Arthura Bodena, kublerja we Wurizach, ž. — Jan Marćźin, Bjedricha Ernsta Schćźepana, kamjenjećeßarja a khěžkarja w Nowych Małżezach, ž.

Zemrjeli:

W Michałskej wožadze: 20. julija: Marja Margaretha, Ernsta Libusche, słakarja we Wurizach, dž., 7 m. 20 d.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

7. njedželu po žwjatej Trojizy smje rano ½7 hodž. duchowny Voigt žerbsku spowjednu wučbu, ½8 hodž. žerbske a w 9 hodž. němske prědowanje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

7. njedželu po žwjatej Trojizy budže rano w 7 hodž. němska spowjedź, dopołdnja we 8 hodž. smje duchowny Kschižan němske a ½10 hodž. žerbske prědowanje.

Smolerjec knihićišćerńja

w Budyschinje w žerbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a pscheproscheńske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy atd. atd.

we wschěch rěčžach derje a tunjo čzischczi.

Guido Reiche

słótnik a žlěbornik

pódla hosćenza **„słoteho hodlerja“**

pschi hłownym torhoschczu 2

porucza žwój wulki skład

debjenkow a žlěbornych wězow

wot najjednorischeho hacž do najwoßebnischeho po wurjadnje tunich płaczišnach.

Wěrowanske pjerschczenje

po kóždej płaczišnje,

žlubowe, kwaßne, žlěborne, jubilejske dary na wulki wubjerk.

Kedźbu.

Wupschedawanje!

Kedźbu.

So bych swój wulki skład trochu wuprózdnił,
pschedawam směschnje tunjo:

Mužaze wobleczenja, pacholaze wobleczenja,
po 10 hacz 20 mk., po 8 hacz 18 mk.,
hólczaze wobleczenja,
po 6 hacz 14 mk.
Dźěczaze wobleczenja, płóczliwe wobleczenja,
po 3 hacz 7 mk., po 2 hacz 4½ mk.,
kholowy, wschěch druzinow, jara tunjo.

Wschě płaczisny su niske, tak, so so kóždemu poskicza, zebi tunjo a s dobytkom dobru tworu nakupicz pola

w Budyschinje pschi hlownym torhoschczu 9. **R. Neugebauer** prjedy **Kurt Lehmann** **w Budyschinje pschi hlownym torhoschczu 9.**

Trawu zyczaze maschiny

original **„Doering"** a druhe systemy,

žito zyczaze maschiny

se zamznym wotkładźenjom a swjasanjom,

zynowe wobroczaki

widlizowy a bubonowy system,
kolizu wobroczaze,

zynowe a žitowe hrabje

s 32 — 35 — 38 subkami,

tóčniki

za noże zyczazych maschinow,

ruczne wleczaze maschiny

poruča

Arndt Baldeweg

na kamjentnej haźy 36.

K. R. Lory,

rukajzar a bandagist w Budyschinje na schulerskej haźy

poruča pschi potrjebje wschě druzinu **rukajzow, zlow, pazow pschi pschetorhnjenu zytku** (bruchband), **cźělnych pazow** a wschěch wězow, do jeho dźěła zluschazych. Wuporjedzenje a dźěłanje po měrje za krótki czaz — tunjo. —

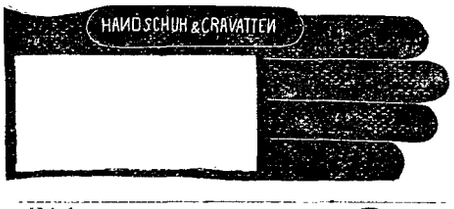

Franz Marschner

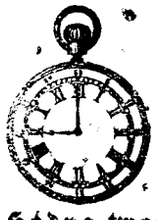

czaznikar w Budyschinje
na bohatej haźy 9
swój skład **czaznikow** a **czaznikowych rjeczazow** k dobroczinwemu wobkedźbowanju poruča.

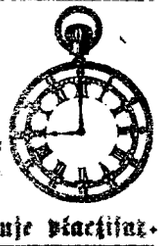

Hódna twora. Pisomne rukowanje. Tunje placzisny.

So bych swój wulki skład trochu pomjeńschił,
sym wulku dźělbu wozebnych
mužazych a hólczazych wobleczenjow, jenotliwych zaketow a kholowow, teho runja **žonjazych a holczazych zaketow**
po hischcze ženje słyschanych placzisnach za spěschne
wupschedawanje postajił.

Otto Preuss **w Budyschinje na žitnej haźy 4.**

Lěcźne wuprózdnjeńske

wupschedawanje

wot **27. julija** hacz do **sapoczatka augusta.**

Poruczamoj po **wurjadnje tunich placzisnach:**

Dźěczaze schtrympy, czorne a pisane, hižo po 10 np.,
žonjaze schtrympy, czorne, hižo po 28 np.,
soki, wjele wuwjedźenjow, hižo po 15 np.,
lěcźne koschle za žónske, hižo po 1 mk.,
dźěczaze koschle, wschěch wulkosczow na składze, po 20 np.,
dźěczaze mězy, kolojěsdneje formy, hižo po 35 np.,
spódnje zuknje za žónske, hižo po 90 np.

Blidowe pschikrywy (deki), wolmjane a bawlmjane, hižo po 75 np.,
wattowe pschikrywy, kattunowe a satinowe, po 250 np.,
sofowe pschikrywy, krótke a dołhe, hižo po 60 np.,
gardiny, běle a na žołcź, meter hižo po 25 np.,
pschikrywy s wóskowaneho zukna, wotměrjene, hižo po 30 np.,
schórzuchi s wóskowaneho zukna za dźěczi a žónske, hižo po 35 np.,
linoleum, tež sbytki, meter hižo po 75 np.,
teppichi psched pisanske blidko a sofa, hižo po 95 np.

Twjelki, běle a pisane, ½ duzenta hižo 180 np.,
wutrěwanske trjenja, wozebje wulke, ½ duzenta hižo po 95 np.,
blidowe ruby, wschěch wulkosczow, hižo po 65 np.,
servietty, wobrubjene damastowe, ½ duz. hižo po 65 np.,
zychi, hotowe seschite, hižo po 225 np.,
wupjerki, hotowe seschite, hižo po 300 np.

Wozebje poruczenja hódne:
Wulka dźělba schórzuchow za dźěczi a srosczenych hižo po 10 np.
Wulka dźělba blusow za žónske hižo po 150 np.

Sbytki kattuna, muzlina, barchenta, pozlesczowych tkaninow, wupjerkow, gardinow, zankow, bantow **jara placzisny hódno.**

Philippi & Co.

na bohatej haźy 3, delka a po 1 skhodźe.

Jěsdne koła

najlěpsch ſnamkow
kaž
Opelowe a Preſtowe.

Skład
wſchěch pſchißkuſchnych dźělow,
ſwonow, latarńjow,
ßedlow, rjeczaſow,
mantlow, ſchlawchow,
gratowych toſchow,
gamaſchow,
atd.

Schijaze maſchiny

najwubjerniſchich wudźěłkow
kaž
Pfaffowe, Phönix, Grützner owe Viktorie
ſ najnowſchimi lěpſchinami a polěpſchenkami.
Na wſchěch wuſtajenzach ſ najwyſchſchimi mytami wuſnamjenjene,
ſa trjebanje ßwójbow a rjemjeßlnikow.
Pſchihódne wotpłaczenje po dźělbach. Pſchi hotowych pjenjeſach najwjetſchi rabatt.
5lětne rukowanje.
Dokładne roswuczenje w ſchiczu, kaž tež we wumělſkim wuſchiwanju.

Optiſke a mechaniſke twory

kaž
bryle, tłóczniki,
operowe ſchkleńzy,
dalokowidy, barometry,
thermometry,
ryßowadła, wſchelake dźěle,
bantowe a metrowe měry, mechaniſke hrajki
atd.

Clemens Jäckel mějeczel Guſtav Klöppel w Budyſchinje

pſchi **žitnych wikach 2.**
Telefon 435. **ßamßna wuporjedźernja a dźěłarnja, mechanikus a optikus, ßamßna wuporjedźernja a dźěłarnja.** Telefon 435.

Mariaſcheinſke
a **Woßeczanſke**
wuhlo,
ſalonowe,
kuſkojte a worjeſchkojte
briketty,
drjewo,
rosrubane a po zykych ſchczěpach tunjo kóždu dźělbu pſchedawa
Gustav Heinke
pſchi žitnych wikach 34.
Telefon 385.

Poruczam ßamodźěłane
ff. mlóczniki, mlokowe karany, mlokowe hornzy, wódne khany, wódne cžerpawy, ſazynowane wódne khany a hornzy.
Mam wulki ſkład
krjepjawkow (krjepjenſkich khanow) a **emaillowanych tworow, ſazynowanych bowow** a **ſuchowych cžerpakow. Tšěſchne žłoby** a **roły** a kóžde do twarſtwa ßkuſchaze klampnarſke dźěła ſhotowjam.
Zeleſo ſa tšěſchne žłoby mam na ſkładze.
Spěſchne poßłuženje. Najtuńſche płaczišny.
M. Schulz.
10 pſchi ßerbſkich hrjebjach 10.

Meblowy magazin Khorle Käſtnera

na ßukelnſkej haßy 11
porucza ßwój wulki ſkład
meblow wſcheje družiny, jako
draſtne khamory,
ſchkleńczane khamory,
ſtołpowe khamory,
ſofy,
vertiki,
komody,
jědźne, ſofowe
a wuczahanſke blida,
trumowe, ſtołpowe a druhe
ſchyhele,
draſtne hrabje,
drjewjane koffry,
łoża
ſ matrazu a bjez njeje,
ſtoły wſchěch družinow,
kuchińſke khamory a blida
a wſchelake druhe,
ßamßnu moleŕnju a lakěrarnju.
Tunje płaczišny.
Sprawne poßłuženje.

Maſchinſki wolij,
mydło
do hoſpodarſtwa,
kožowy mas,
kopytowy mas,
najlěpſcheje družiny po najtuńſchich płaczišnach poruczа
Arthur Grubann
pſchi drjewowych wikach 8.

Koſchle!

Swój wulki ſkład
hotowych koſchlow
běłych, pißanych, ßmužkatych, kaſchczikatych
po tunich płaczišnach poruczam.
Mužaze koſchle a módroběłe a cžerwjenoběłe ßmužkate **wojerſke koſchle** w ſchtyrjoch wulkoſczach hižo po 1 mk.
Žonjaze koſchle ſ paſkom abo ſe ſchnóru, w tſjoch wulkoſczach hižo po 95 np.
Hólczaze koſchle hižo po 45 np.
Holczaze koſchle hižo po 30 np.
Nahlowjaze rubiſchcza,
tibetowe, židźane, polžidźane, wolmjane a polwolmjane,
6/4 **wulke kattunowe rubiſchcza,** wobrubjene, hižo po 25 np., ſ małymi kraßnymi muſtrami.
Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Najlěpſchi
khofej
ma jenož
Otto Sachse
na bohatej haßy 4.

Nowe
lětne tkaniny
kpłoczlitwym wobleczenjam,
blußam, dźěczazej draſcze
a **ſchórzuchаm**
na wulki wubjerk poruczа
M. Gottwald
pſchi mjaßowym torhoſchczu 11.

Th. A. Wällnitz

w Budyschinje
na ſukelnſkej haſy 9.

Najwjetſchi ſkład a wubjerk
1durjatych a 2durjatych
draſtnych khamorow,
vertiki,
ſchkleńczane khamory,
komody,
jednore a lěpſche **ſofy**
po 26, 30, 32, 37, 45, 55, 63
hacž 120 mk.,
ſtoły
po 2,50 mk. hacž 8 mk.,
łoža,
matrazy,
jědźne, ſofowe a
roscžahanſke blida,
ſchpihele
po 3 mk. hacž 60 mk.,
kuchińſke khamory,
kuchińſke blida,
a **druhu nadobu,**
pódla teho poručam
Ia poſłeſchczowe pjerje
po waſy,
hotowe poſłeſchcža,
linoleum, tworu po kruchach,
behacže a **teppichi,**
wóſkowane ſukno
ſ truby a ſbytki,
wóſkowe ſuknowe a
gumijowe pſchikrywy,
podpołożne tkaniny.

W pſcheſadźowarni je ſtajna ſkładnoſcž k tunjemu kupowanju.
— Najtuńſche płacžiſny. —
Njech ſo mjeno a khěžine cžiſło wobkedźbuje.

Privilegowane

Pohlowe mydło

pſche ſwjerbjenje, drjenje, jětſeſchka, kuſk po 1 mk., pakcžik 3 mk., je ſakońſzy ſakitane pod cžo. 69937 ſ „hadom" jako ſe ſatitanſkej ſnamku.
Jenož woprawdźite wſchědnje cžerſtwe roſeſcžeła

R. Tschernich
w Draždźanach A. 16.

Brodowſka haptyka

na hoſchcž haſy 27

Kaſchel,
katarrh,
dybawoſcž
ſo ſpěſchnje połožeja
ſ thymuſinom
Blescha po 75 np. a 1 hr. 40 np.

Ernst Bukan

w Klukſchu-Lichanju.

Dokelž wětr pſches ſchcžerniſchcža ducž pocžina, chzu moje **lěcžne twory** hiſchcže prjedy hacž lěcžo božmje praji, wotbycž a ſměju teho dla wulke

wupſchedawanje,

kotrež ſo **ſtrjedu 25. julija** popołdnju ſapocžnje.

Poručam pſchi tejle niz ſaſo ſo wrócžazej ſkładnoſcži hacž na najtuńſcho:

Draſtne tkaniny, wſchěch barbow, wot najlěpſchich hacž do najtuńſchich, woſebje ſa cželedž k hermankej ſo hodźaze, tak tunjo, kaž hiſchcže nihdźe njejſcže widźeli;

cžiſchczenja, ſatin, lěcžny barchent, muſliny,

wołmjane a bawołmjane

bluſowe tkaniny,

kraſne muſtry,

ſbytki (krótke měry) ſa draſtu a bluſy nimale darmo.

Něſchto **hotowych bluſow,**
něſchto **hotowych lěcžnych koſchlow** ſa muži a žónſke,

lěcžnych ſchawlow

mam hiſchcže wjele, teho dla ſa kóždu ſo hodźazu płacžiſnu,

ſoki a ſchtrympy,

bawołmjane, brune, ſchěre a módre, ſmjercž tunje.

Darmo

niz, ale wjazy hacž tunje ſu

ſtupnje, žołte a cžerwjene, wſchěch wulkoſcžow,
ſtupnje ſe ſpinu ſa žónſke, prjedy 5 mk. — 5 mk. 25 np., nětko 4 mk. 40 np.,
ſtupnje ſe ſpinn ſa žónſke, prjedy 6 mk. — 6 mk. 50 np., nětko 5 mk. 25 np.,
ſtupnje, niſke ſa mužow, prjedy 6 mk. — 6 mk. 50 np., nětko 5 mk. 25 np.,
ſtupnje (ſtiflety) = = 7 mk. 50 np. — 8 mk., nětko 6 mk. 25 np.,
ſtupnje ſ tołſteho płata ſa muži, žónſke a dźěcži, tak dołho hacž doſahnu,
ſtupnje ſa dźěcži hižo wot 85 np.

Sklomjane klobuki ſa małe dźěcži.

Mužaze lěcžne kholowy ſa kóždu płacžiſnu.

Tule ſkładnoſcž nichtó druhi njemóže poſkicžicž, teho dla njekomdźcže ſo, ale khwatajcže, ſo w prawym cžaſu pſchińdźecže

k Bukanezom

a ſebi tunje twory nawubjerjejcže a nakupicže, tak wjele hacž trjebacže.

Jako najlěpſche ſo poručeja

dr. Roeberowe
lěkarſtwa:

Hablowy a jehlinowy ſpirituſ pſche drjenje w rukomaj a nohomaj, kſchižu, bjedrach a ſhibadlach.
Pepſinowe wino pſche tłocženje žołdka, wrócženje, mjeknjenje, bjesappetitnoſcž.
Benediktinſka eſſenza pſche žiwotowe bolenje, driſtawu.
Cžaj farfara pſche kaſchel.
Bjenchlowy měd a **brěcžka cžornych Jauſkich jahodow** pſche kaſchel a dybawoſcž dźěcži.
Zołdźowy kakao pſche driſtawu a žiwotowe bolenje.
Jakorzowa (jěchiběrnowa) **brěcžka** k cžiſcženju krwě.
Mydło pſche liſchawu.
Mydło pſche njerodź pola cžłowjeka a ſkotu.
Kopſchiwowy ſpirituſ, **Arnikowy ſpirituſ**, **Brěſowy balſam** } pſche wupadanje włoſow a ſchupiſny.
Kupanſke ſela ſa ſłabe dźěcži.

Teho runja wſchě **lěkowanſke łopjena, ſela, korjenja,** dale **wobaladła** (wotu, wobalki atd.) **mineralowe wody, ſchkleńczane ſyłkawy** a **apparaty k wothladanju khorych.**

Dr. Roeber,
Germania drogownja
ſ napſchecža „winoweje kicže"
na bohatej haſy.

Wolijowe barby

wſchěch ſnatych nuanſow, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdźe ſkhnijaze,

moleŕſke a murjeŕſke barby,
terpentinowy wolij
(němſki a franzowſki),
najlěpſchi
lanowolijowy firniſ,
jara derje a twjerdźe ſkhnijate,
jantarjowe laki,
kopallaki,
damarlaki,
żeleſowe laki,
Kölnſki klij kaž tež
murjeŕſki klij,
drobnu krydu,
gyps,
portlandſki zement,
najlěpſchi karbolineum,
barbicže wſcheje družiny,
ſchablony
ſa **molerjow** a **murjejow**
poručza a ma pſchezo na ſkładže
po najtuńſchich płacžiſnach

Emil Měrſch,
drogowe khlamy
24 na kamjeńtnej haſy 24.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 31. | Sobotu 4. augusta 1906. | Lětnik 65.

Swětne podawki.

Kral Bjedrich August

w tu khwilu se ßwojimi ßynami po tirolskich horach pucźuje. Sso do Draždźan wróćiwschi, ßo wón wot 7. hač do 13. septembra pschi khěžorskich manevrach w Schlesyskej a wot 17. hač do 19. septembra pschi manevrach 19. armeekorpsa pola Oschatza wobdźěli. Wot 20. hač do 22. septembra budźe kral manevram 12. armeekorpsa w Herrnhutsko-Žitawskej krajinje pschihladowacź.

Setkanje němskeho khěžora s jendźelskim kralom.

Jendźelski kral Eduard, kotryž je někotre lěta němskemu khěžorej s pucźa khodźił, chze ßo po sdacźu saßo s nim sdobricź. 15. augusta ßo wón s nim na hrodźe w Friedrichshofje pola Kronberga setka. Kral Eduard tam na ßwojej jěsbje do Mariańskich kupjelow sastanje a ßwojeho khěžorskeho wnuka w tamnischim hrodźe wopyta. Nasajtra kral Eduard do Mariańskich kupjelow pschijědźe. Němske knjeżerstwowe nowiny powjescź wo setkanju wobeju knjeżerjow jako wěrnu wobkrućeja.

Němski khěžor na wustajeńzu w Mailandźe pojědźe.

Sarjadnistwo Mailandskeje wustajenzy je powjescź dostako, so němski khěžor w septembrje w pschewodźe khěžorstwoweho kanzlera hrabje Bülowa wustajeńzu wopytacź pschijědźe. Wjerch Bülow směje w Mailandźe rosrěčenje s hrabju Titonom a ministerstwowym pschedßydu Giolittom.

Dobycze ßwobodomyßlnych w Hagenskim wokrjeßu.

Jako naßlědnik semrjeteho sapóßlanza Eugena Richtera je ßo we wukakanskej wólbje ßwobodomyßlny kandidat Cuno wuswolił. Cuno je 21,593, jeho sozialdemokratiski pschecźiwnik König 18,717 hłoßow dostał. Sa Cunoa ßu tež zentrumszy, nationalliberalni a fschescźijanszy sozialni hłoßowali; budźichu ßo tucźi wólby wostajili, budźische sozialdemokrat König dobył.

Němske khěžorske manevry

směja ßo w Schlesyskej w krajinje wokoło Jauera. To ßu te ßame strony, hdźež je ßo 26. augusta 1813 bitwa mjes Napoleonom a Bramborskimi a Ruskimi bika. Tehdy ßu ßo tyßazy Franzowsow w Katzbachu tepike. Ważnu rólu směje pschi lětuschim khěžorskim manevrje cźežka artillerija. Pjaty, kaž tež schesty armeekorps směje cźežku artilleriju ßobu. W poßlednjej rusko-japanskej wójnje je, kaž je snate, cźežka artillerija w někotrych bitwach wo dobycźu rosßudźika.

Skandal w němskim kolonialnym sarjadnistwje.

Do němskeje kolonialneje ßkužby ßu ßo mjes hódnymi mużemi też tajzy jako sastojnizy postajili, kotsiž ßo sa nju do zyła njepschihodźa. Do poßlednischich major Fischer ßluscha. Wón měješche němske wójsko w krótkowjecźornej Afrizy s drastu a druhej wójnskej potrjebu sastaracź. Wschě tele wězy wón wot firmy Dippelskirch a Co. kupowasche. S firminym ßobuwobßedźerjom je knjes s Dippelskirch, s kotrymž ßebi major Fischer ty rěkasche. Wot njeho je ßebi wón po nječźim sa jene lěto něhdźe 100,000 hriwnow pożcźił. Myßl blisko leži, so je ßo Fischer podkłócź dał, so njeby twory firmy Dippelskirch a Co. pschewótrje pruhował. W khěžorstwowym ßejmje ßu ßo hižo na to hórschili, so je firma Tippelskirch twory, kotrež je major Fischer pola njeje skasał, pschedroho wobliczika. Wyßoke płacźisny ßu lohko srosumicź, hdyž je firma majorej Fischerej sa wojerske skasanki telko pożcźowacź dyrbjała. Wo tychle masanych poměrach shoniwschi, je khěžor porucził, so dyrbi ßo major Fischer hnydom sajecź a do pschepytanja wsacź. Jeli so ßo Fischerej dopokasacź hodźi, so je ßo wón pschekłócź dał, mohł ßo wón s khostańnju khostacź. Po sakonju pak też sa teho jastwo se shubjenjom cźeßnych prawow steji, kotryž sastojnikej dobytk poskicźa, lubi abo dawa, so by jeho sa něschto dobył, s cźimž ßo sastojńska abo ßkużbna pschißkuschnosćź skasy.

Awstriska a Sserbija.

W ßerbskej skupschtinje (ßejmje) je ßo s nowa wo zkownej wójnje s Awstriskej jednako. Wulka wjetschina sapóßlanzow měješche sadźerżenje nětcźischeho knjeżerstwa napschecźo Awstriskej sa prawe. Hdy by ßo Sserbija awstriskim żadanjam podcźißła, by ßo wona s dobom ßwojeje njewotwißnosćze wotrjekła. Něhdy, hdyż bě ßlěpzowski Milan s kralom, bě ßo Sserbija hižo pod nadknjejstwo Awstrije stajiła, s njej wojersku konvenziju sczinischi, po kotrejż bě Sserbija na to swjasana, so dyrbjesche sa pschipad wójny se ßwojim wójskom sa Awstrisku wojowacź. Nětcźischi ßerbski kral Pětr je ßo se wscheho spoczatka prózował, Sserbiju s awstriskeho wobjimanja wußwobodźicź. Wón je teho dla ßo s Bołharskej, Cźornej Horu a Romunskej spschecźelicź pytał a ßo na to samerił, mjes baltiskimi statami najprjedy zkowny a potom politiski swjask sczinicź. S tym by wón wupinanju awstriskeje mozy najwjetschi sadźewk napschecźo stajił. Pschecźiwnistwo krala Pětra chze nětko Awstriska s tym powalicź, so wupkodam ßerbskeho ratarstwa a skotarstwa ßwoje mjesy samknje a so je prjedy njewotewri, prjedy hač kral Pětr njeje wschě ßwoje ßwobodniske plany spuschcźił a ßo awstriskim żadanjam podcźißnył. Sserbiji je cźežko, ßwoje żito, ßlowki a skót do europiskich krajow wotbycź, hdyż ßu jim awstriske mjesy sawrjene, kotrež ßo s zykeje polnozy a wjecźora wokoło Sserbije cźahnu. Na druhej stronje Awstriska wupkody ßerbskeho ratarstwa nusnje trjeba. Sa krótki cźaß, so ßu awstrisko-wuherske mjesy ßerbskemu skotej samknjene, je w Awstriskej mjaßowa nusa nastała. W Budapeschu je deputazija rěsnikow měschcźanosćze pißmo pschepodała, w kotrymž ßebi rěsnizy żadaju, so bychu ßo mjesy hnydom ßerbskemu skotej wotewrike abo so bychu ßo romunske mjesy wocźinike, kotrež ßu zusemu skotej hižo 15 lět samknjene. Jeli so ßo to hnydom njestanje, njebudźe ßo s Wuherskeje skót wjazy do Awstriskeje a Němskeje wuwosycź móz. Budapeschski měschcźanosta je ßlubił, hnydom s knjeżerstwom wo żadanjach rěsnikow jednacź.

Khorosćź hollandskeje kraloweje.

Hollandski lud hižo lěta dołho s njesćźerpnosćźu na narodźenje jeneho prynza cźaka, kotryż měł junu na hollandski trón stupicź. Kralowa Wylemina je drje hižo tsi krócź nadźiju na dopjelnjenje ludoweho żadanja sbudźiła, tola kóždy krócź je wona do cźaßa porodźiła. Tak je ßo bohużel saßo psched tydźenjom stało. Njedźiwajcy na to, so je ßo hollandski lud saßo se ßwojimi wocźakanjemi sjebał, nochze wón hischcźe pschezo nadźiju spuschcźicź, so młoda

kralowa jón w pschichodze ſ trónſkim naßlědnikom wobdari. Po wosjewjenju lěkarjow je kralowa saßo dospołnje wotkhorika.

Wotſtronjenje ßmjertneho khostanja w Franzowſkej.

Finanzna komißija franzowſkeho ßejma je 27,000 frankow mſdy ſa kata Deiblera a jeho pomoznikow ſ pschichodnych ſtatnych wudawkow wumaſka. Tež miniſterſtwowa rada je wobſamkła, wjazore namjety, na wotſtronjenje ßmjertneho khostanja ſtajene, podpjeracź. Bližſchemu ßejmej ßo hižo ſakonjowy naczſk, na to ßo poczahowazy, pſchedpołoži. W Deiblerez ßwójbje je katowſtwo dołhe lěta pſchezo wot nana na ßyna pſcheſchko. Deiblerowy dźěd bě kat w Rennes. Jeho ßyn, Louis Deibler, je 81 lět ſtary w lěcze 1904 wumrjeł, wón bě 47 cźłowjekam hłowu wotcźał. Nětcźiſchi kat, Anatole Deibler, je hakle 4 cźłowjekow wotprawił. Deiblerez ßwójba je bohata; pſchetoż katowſtwo ſa maku prózu wulku mſdu wunoſcha. Prěni kat w Franzowſkej lětnje 6000 frankow mſdy a pódla teho 8000 frankow ſa to doſtawa, ſo guillotinu w rjedze dźerži. Jemu ßu 4 pomoznizy pſchidacźi, ſ kotrychž dwaj prěnjej lětnje po 4000 frankach a dwaj druhaj po 3000 frankach doſtawaju. Wotprawjenſke dny pódla teho hiſchcze kóždy kat po 10 frankach woßebiteje mſdy doſtawa. Katowſtwo pak hiſchcze tež dalſchi dobytk ſ pſchedawanjom nowych a trjebanych guillotinow do kolonijow a ſ dźěłanjom małych guillotinow dawa, kotrež ßo jako wotrěſaki zigarowych kónczkow wužiwaju. Hdy by dźěło porjadnje ſchło, by Deibler lětnje 30,000 frankow ſaßłużił. A tele rjane dokhody dyrbja ßo jemu nětko na dobo wſacź! Deibler pak ßo njeje pjecza dla wobſamknjenja ßejmoweje finanzneje komißije roshorił; wón je doſcź ſamožity, ſo móže na wotpoczink hicź.

Admiral Skrydlow wo njeměrach we wójnſkim łódźſtwje.

Admiral Skrydlow, roskaſowaŕ cźornomóřſkeho wójnſkeho łódźſtwa, je ſe ſaſtupjerjom „Peterburgſkeje telegrafowańje“ rosrěczenje měł, wo kotrymž ßo piſche: Admiral njewußwětluje njeměry we łódźſtwje ſ hoſpodaŕſkimi żadanjemi; ale jenoż ſ revoluzionarnej agitaziju a ſe ßnadnej liczbu offizěrow. Wón je wcźera matroſow, oktoberſkich njeměrow dla ſaßudźenych, wopytał, pſchi nich ßam woſtał a jim dopokaſał, kak njeroſumnje ßu cźinili, njepſchipóſnawajo wojeŕſki ßud. S tym ßu ßwojemu ſarěczńikej móżnoſcź wſali, pſchipadne njeprawdy pſchedběżneho pſchepytanja dopokaſacź. Hdyż admiral na kónzu rosmołwy matroſam „bratſja“ rěkaſche, jedyn ſ nich wotmołwi: „Njejßmy wjazy bratſja, ßmy khoſtanzy“. Skrydlow na to wotmołwi, ſo ßo wußud hacź dotal njeje wobkrucził, jemu pak woni bratſja, do diſziplinarneho regimenta wotßudźeni, woſtanu. Skrydlow pola nich rano wot 7 hodźin hacź do 2 hodźin popołdnju woſta, ſ cźimž běchu matroſojo hnucźi. Admiral ßebi nadźije njecźini, ſo budże lohki nadawk, měr a pokoj we łódźſtwje ſaßo poſtajicź.

Potłóczene ſběžki ruſkich wojakow.

Revoluzionarojo, kotſiž ßu ßobuſtawy nětko roſpuſchczeneje khěžorſkeje dumy byli, ßu poßlednjej dwě njedźeli móznu revoluzionarnu agitaziju mjes wójſkom wjedli. Bohużel je ßo jim poradźiło, dźěl mużſtwa twjerdźiſnow Sveaborga a Kronſtadta k ſběžkej ſawjeſcź. Knjeżeŕſtwo je ſ pomozu wojakow, kotſiž ßu zarej ßwěrni woſtali, wobaj ſběžkaj potłócziło. Najſtraſchniſchi bě ſběžk w Sveaborgu. Tale twjerdźiſna je na ßydom ſkalnych kupach w Finſkej pſchi móŕſkim brjoſy natwarjena. Póndżelu w twjerdźiſnje w jenej pionerſkej kompagniji ſběžk wudyri, k kotremuż ßo liczba artilleriſtow pſchiſamkny. Sběžkarjo ßo tſjoch fortow (wobtwjerdźenjow) ſmozowachu, wuſwolichu ßebi ßami ßwojich wjednikow a jatych offizěrow k ßmjercźi ſaßudźichu. Zarej ßwěrni wojazy ſ jeneho torpedoſkeho cźołma a ſ jeneho ſchižaka do kaſarmow ſpjecźiwych wojakow tſělachu, mjes tym ſo koſakojo pucź do měſta Helſingforſa ſalehnychu. Sběžkarjo ſ bombardementom ſe 40 lohkimi kanonami a twjerdźiſniſkej artilleriju wotmołwjachu. Woni ßu pjecza najwjazy offizěrow morili. Se ſběžkarjemi ßo ſ dobom mnoſy ziviliſtojo a finſzy cźeŕwjeni gardiſtojo ſjednocźichu. S dwě hodźinje ſdaleneho Revala pod roskaſowaŕſtwom jeneho wulkowjeŕcha wójnſke łódże pſchijěždżechu, kotrež pěſchkow pſchi nadběhach na ſběžkarjow podpjerachu. Panzerowanej łódźi „Żeſarjewicź“ a „Bogatyŕ“ hromadu dwanacźepalzowſkich kulow do twjerdźiſny ſmjetaſchtej. Jena zyrkej a někotre khěże ßo wupuſcźichu. Artilleriſke wojowanje bě woſpjet jara ßylne. Popołdnju pěſchzy pod nawjedowanjom barona Salzy pontonſki móſt na inżenieurſku kupu natwarichu, ſo mohli tamniſche wobtwjerdźenje nadběhacź. Tutemu wotpohladej pak ſběžkarjo ſe ßylnym artilleriſkim wohnjom ſadźěwachu. S wjetſcha ſběžkarjo pſchekrótko tſělachu a wjecźor w 7 hodźinach tſělecź pſcheſtachu. Potom ſběžkarjo w cźołmach wobtſělane kupy wopuſchcźichu. W nozy ſběžkarjo běłu khorhoj wutyknychu a ßo poddachu. Po zarowym wukaſu ßu ßo woni hnydom woßebitemu wójnſkemu ßudej k wotßudźenju pſchepodali.

S zaroßwěrnych wojakow je pſchi tymle wojowanju 28 offizěrow a 400 muži padnyło abo ßo ſraniło.

Cźeŕwjene finſke gardy běchu żeleſnizu na wjazorych měſtnach wobſchkodźiłe. Jedyn ſpěſchny a jedyn póſtſki cźah ſ Peterburga dyrbjeſchtaj tehodła ßwoju jěſbu ſaſtajicź. Tele wobſchkodźenja ßo potom ſ pomozu wojakow bórſy ſwuporjedźichu.

Potkóczenje wojerſkeho ſběžka w Daſchlagarje.

Ssamo w Kawkaſkej ßu revoluzionarojo jedyn regiment k ſběžkej wobrěczeli. W Daſchlagarje ßo dźewjecź kompagnijow Samurſkeho regimenta ſpjecźowaſche. Hdyż pak koſakojo pſchijěždżechu, ßo ſpjecźowarjo poddachu a ſchtyrjoch naſchcźuwarjow wudachu. Offizěrojo a wojazy druhich kompagnijow Samurſkeho regimenta, ſwonka Daſchlagara ſtejazych, telegrafiſzy wo to proſchachu, ſo bychu ßo pſchecźiwo ſpjecźowarjam póßłali. Pſchetorhnjeny telegraf ſ Daſchlagarom je ſaßo ſwuporjedźany.

Poraźenje wojerſkeho ſběžka w Kronſtadtu.

W tym ßamym cźaßu każ w Sveaborgu tež w Kronſtadtu mjes tamniſchim mużſtwom wójnſkeho łódźſtwa njeměry wudyrichu. Matroſojo ſchtwórteho łódźneho mużſtwa w 11 hodźinach kaſarmy wopuſchcźichu a ſ cźrjódu ziviliſtow ßo ſjednocźiwſchi, kotſiž jich na dróſy wocźakowachu, ßo k domej pſchiſtawneho roskaſowarja podachu. Wotdźělenje pěſchkow, kotrež bě ßo hnydom ſawołało, tule cźrjódu ſ tſělbow tſělejo roſehna. S dobom w druhim łódźnym mużſtwje njeměry wudyrichu. Matroſojo ßo ſhromadźowachu a kaſarmy wopuſchcźichu. Tola ßo poradźi, jich wobrěczecź, ſo ßo do kaſarmow wrócźichu.

Mjes tym běchu ßo ſpjecźowarjo ſchtwórteho mużſtwa a lud ſaßo ſběželi a k arſenalej khwatachu, kotrehoż wrota ſpytachu wupacźicź. Tola pěſchzy, kotſiž mitrailleuſy wužiwachu, jich ſ nowa roſehnachu. Sběžkarjo potom ke Konſtantinſkemu wobtwjerdźenju cźehnjechu, kotrehoż mużſtwo bě ſ nimi ſjena, każ bě ſjawnje widźecź, pſchetoż tón wokomik, hdyż ſběžkarjo pſchicźežechu, ßo na wobtwjerdźenju cźeŕwjena khorhoj wutykny. Sběžkarjo wobtwjerdźenje wobßadźichu, do kotrehoż potom zarej ßwěrni wojazy hacź do napoł ſcheſcźich hodźin tſělachu, hacź ßo ſběžkarjo poddachu.

Tak bě ßo měr ſaßo poſtajił. We wojowanju ſe ſběžkarjemi a ludom ßu łódźny kapitan Rodjanow, fregatnaj kapitanaj Dobrowołſki a Schumow, każ tež kapitan Stojanowſki padli, mjes tym ſo ßu ßo kontreadmiral Beklemiſchew, ſregatny kapitan Kriniźki, Paton a khorhojnik Malzew ſranili. Do Kronſtadta je zarſki finſki gardowy regiment pſchicźahnył.

Nowe mordaŕſke njeſkutki revoluzionarow.

Konduktora na powißelſkej żeleſnizy, Schemjankowa, ßu na ſjawnej dróſy ſatſělili. Mordaŕ je cźeknył. — Generala Markgrawſkeho, pomoznika Warſchawſkeho generalneho gubernatora, ßu na lěcźnym pſchebytku w Otwoku pola Warſchawy morili.

Skónzowanja profeſſora Herzenſteina.

Jeneho ſ wjednikow ruſkich revoluzionarow, żidowſkeho profeſſora Herzenſteina, kotryż bě ßobuſtaw dumy, ßu w Terijoki w Finſkej ſatſělili, hdyż ßo ſe żonu a dźowku pſchi móŕſkim brjoſy wukhodźowaſche. Dźowzy je ßo ruka ſraniła. Mordaŕ je cźeknył.

Nadpad na jedyn cźah Warſchawſko-Winſkeje żeleſnizy.

Mjes Cźenſtochowom a Herbami pſchi pruſkej mjeſy ßu rubjeżnizy żeleſniſki cźah nadpadli. Dweju generalow, dweju ſaſtojnikow a ſchtyrjoch wojakow ßu morili a 16000 rublow rubili. Rubjeżnizy ßu cźekli.

Duchownſtwo pſchecźiwo revoluzionaram.

Sswjaty ßynod je wot zara dowolnoſcź doſtał, ſo ßmě ßo zarowy wukas wo roſpuſchcźenju dumy pſchi Bożej ßłużbje a druhich zyrkwinſkich ſkładnoſcźach cźitacź a ßo wukożicź. Dale ma ßo tajny wokolnik roſpóßłacź, ſ kotrymž ßo duchowni napominaju, ſo bychu revoluzionaram wobarali. Snaty měſchnik Jan w Kronſtadtu prěduje, ſo je nětko najwjetſchi cźaß, pſchecźiwo revoluzionaram ſ wótrym poſtupowacź, a to ſ mjecźom w ruzy.

Posbĕhnjenje ruskeho ratarstwa.

So by ßo ratarſke wobydleſtwo ſ razionalnym wjedźenjom pólneho hospodarſtwa ſesnało, ßo lĕtßa nasymu we wjeczornej Ruskej na sliczbowanje ratarſkeho ministerſtwa nĕkotre ratarſke ſchule sakoża, w kotrychž budże ßo wjeczor a njedźelu wuwuczowacź.

Pólska rĕcź na Warschawskej universicze.

„Knjeżeŕſtwowy Wĕſtnik“ zarſke rosßudźenje wosjewja, ſ kotrymž ßo ſrjaduje na Warſchawskej universicze lektorat pólskeje rĕcze a porjadna profeſſura pólskeje rĕcze a pólskeje literatury, wobej ſ pólskej wuwuczowazej rĕczu a ſ prawom poßkucharjow, ßo w tymajle pſchedmjetomaj pólſki pruhowacź dacź.

Sswĕrna dźĕſczowska luboſcź.

W domje wulkeho pſchekupza Mortiera w mĕſcze Rheimſu bĕ ßo wulke towarſtwo ſeſchło. Wyßoke wokna bĕchu jaßnje rosßwĕtlene. Jich błyſchczate ßwĕtło wuſczekaſche daloko won ßwoje pruhi na drohu. Huſty bĕły ßnĕh, kotryž ju kryjeſche, ſrinkotaſche ßo kaž dejmanty w jaßnym błyſchczu, kotryž ßo na njón wuliwaſche. Woßebne korejty ſaſtawachu pſched domom, kotrehož wulkej wrotowſkej połojazy bĕſchtej ſchĕroko wotewrjenej, a pſchezo hiſchcze pſchijeſdźowachu wosy ſa wosami, pſchiwożujo nowych hoſczi. Schĕroke ſkhody domu bĕchu ſ mjehkimi tepichami pokkadźene. Kraßne kaczki a wukrajne pyſchne kerki, kotrež we wulkich bowach na wſchitkich ſkhodźeńkach ſtejachu, rosſchĕrjachu ßkłódke wónje. Bohacze ſdraſczeni ßkużobniży pſchijimachu hoſczi a pſchewodźachu jich horje do prĕnjeho poſkhoda, hdyż jich domjazy knjes ſ pſcheczelnymi ßkowami witaſche.

Dale bóle ßo błyſchczate ſale domu pjelnjachu. Hoſczo tu ßedźachu, żiwje powjedajo, abo pſchekhodźowachu w czrjódach tam a ßem, ſo bychu hladali a ßo widźecź dali. Młodej knjeni bĕſchtej ßo runje k pyſchnemu klawĕrej ßydnyłej a nawabjeſchtej ſ njeho, wumjekſzy hrajo, jeho derje klinczaze hłoßy. S krótka, morjo błyſchczatych pruhow ßwĕtka, ßkłódkich wóni a lubosnych ſynkow żołmjeſche po ſchĕrokich ßwjedźeńſkich rumach, a zyłe towarſtwo ſdaſche ßo ßrĕbacź ßame wjeßele a radoſcź.

W kucze ſale pak ßedźeſchtaj człowiekaj hromadźe, ſ czicha a khutnje ßo rosmołwjejo. To bĕ ßwĕrny pſcheczel domu, pſchekupz Peronne. Knjeni, ſ kotrejž ßo tak jara należnje ſabawjeſche, bĕſche knjezna Hanka, lubosna a pohnujata dźowka knjeſa Mortiera. Wona bĕ dołholĕtnemu pſcheczelej ßwojeju ſtarſcheju, kiž bĕ nimo teho jeje kmótr, podata ſ wutrobnej dowĕru a ſ dźakownej luboſczu. Duż wuži tež mało wokomikow, kotrež bĕchu ßnadź jej k temu popſchate, ſo by wotewrika ſtaremu, pſcheczelnemu knjeſej zyku ßwoju wutrobu ſe wſchĕmi ßwojimi czichimi a ſtyſkniwymi ſtaroſczemi. Peronne bĕ runje ſpytał ju ſmĕrowacź a troſchtowacź. Wón bĕ jej prajił: „Ale, luba Hanka, mózu to lĕdom wĕricź, ſchtož mi powjedacze. Ja ſ najmjeńſcha hacź dotal njeißym wo tym żaneho, ani najmjeńſcheho ſnamjenja pytnył. Ssym krucze pſcheßwĕdczeny, ſo ßo mylicze. Scze pſchejara ſtrachocziwa a teho dla widźicze wſchitko ſ mutnym wóczkom.“

Hanka ßo boloſcziwje poßmĕwaſche, błyſcho tute ßkowa. Mjelczeſche khwilu, potom pak rĕczeſche jara khutna a hłuboko hnuta: „Mój lubowany kmótſje, Bóh daj, ſo bych ßo mylika! Ale k wobżarowanju je to wſchitko jeno pſchejara wĕrno, ſchtož ßym wam prajika a wopißowała. Spósnawam lĕdom wjazy ßwojeho nana, tak jara je ßo pſchemĕnił ſa poßlednjej dwĕ njedźeli we wſchĕm ßwojim byczu a ſadźerżenju. Hewak bĕſche ßama luboſcziwoſcź a wjeßełoſcź. Mało hodźinow, kotrež móże ßwojej ßwójbje popſchecź, bywachu nam hacź dotal pſchezo najlĕpſchi a najrjeńſchi czaß dnja. Nĕtkole pak, kaž wam hižo prajich, ßyda mjes nami czichi a njerĕczo. Czoło ßo jemu bjes maka na ſtajnoſczi morſchczi ſ błukimi a ſamyßlenymi ſakdami. Wón niczo njewidźi a njeßłyſchi ſ teho, ſchtož ßo wokoło njeho ſtawa. Njehlada a njepoßłucha ani wjazy na żiwe ßkowa a hry mojich małych bratrow a ßotrow. Kóżda mjeńſchina, kotruż nĕtkole mjes nami pſchebywa, je jemu po wſchĕm ſdaczu twjerde a czeżke nucźenje. Khwata, ſo mohł ſkerje lĕpje ſaßo wopuſchczicź dowĕrne towarſtwo ßwojeje ßwójby, a po zyłych hodźinach ßyda ßamlutki we ßwojej iſtwĕ abo khodźi, kaž to jaßnje ßkyſchimy, njemĕrny po njej tam a ßem. S krótka, wón ma po ſdaczu wulke ſtaroſcze, kotrež pyta ſkhowacź tak derje kaž móżno. Zyłe towarſtwo dźenßniſcheho wjeczora ſda ßo mi teho dla jako poßledni pospyt, pſchikrycź naſche hubjenſtwo zuſymaj woczomaj. Ssnadź ſa jara krótki czaß ßo dopjelni moje ſtyſkniwe ſdacze. Błyſchcź tehole ßwjedźenja, ßo boju, naß ſawĕſcze njeſpomoży. A wſchitzy czi hoſczo, kotſiž ßo dźenża tak wjeßeli pſchekhodźuja po tychle rumach a kiž budża potom ßedźecź ſa naſchim blidom, ſmĕja potom jeno ſymne hanjenje a wußmĕſchowanje abo, jeli ſo budże derje, nĕkotre khłódne a liwke ßkowa ſa muża, kotryž ſpyta jich hiſchcze na poßledku ßlepicź a mylicź ſ błyſchczom ßwojeho doma.“

Peronne chżyſche hiſchcze ras knjeżnu ſmĕrowacź a troſchtowacź, ale njedóńdże k temu. Runje ßo wołaſche k blidu, a hoſczo ßo do jĕdźerńje tkóczachu, kotraż ßo, rosßwĕtlena ſe ßwĕczkami a krónowymi ßwĕcznikami, kraßnje błyſchczeſche. Najwoßebniſche jĕdże buchu jena po druhej pſchinoſchowane. Najdrohotniſche wina ßo brinkotachu w toczenych ſchkleńzach. Dale a żiwiſcho a wjeßelſcho ßo ſabawjachu. Sskawa wunoſchowaſche ßo po ßkawje. A wjeßeły lóſcht a radoſcź żołmjeſchtej a knjeżeſchtej ſa wſchĕmi blidami bohacze wupyſcheneje ſale a we wſchĕch rumach hoſpodliweho domu.

Ani jeneho drje njebĕ mjes hoſczemi, kotryž njebudźiſche ſpokojeny wopuſchcził ßwjedźeń. A hiſchcze ſczĕhowaze dny powjedachu po zyłym mĕſcze wo błyſchczu, kiž bĕ ßo na nim pokaſał, a wo roswjeßelenju, kotrež bĕ wobdźĕlenym pſchihotował. Ale w domje pſchekupza Mortiera ſa to bĕſche czim cziſchiſcho a ſrudniſcho. Domjazy knjes khodźeſche, kaž prjedy, ſamyßleny a njerĕczo tam a ßem. Mandźelſka a dźowka hladaſchtej na njeho ſe ſtrachom a ſe ſtaroſczu a czinjeſchtej wſcho móżne, ſo byſchtej jeho rospjerſchałej a ſawjeßelałej. Ale jeju derje mĕnjene pospyty woſtachu bjes wuſpĕcha a rosbichu ßo na ſtruchłej khutnoſczi a mjelczitoſczi muża, kiž bĕ hewak tak ſchwarny.

Hanka ßo k wobżarowanju njebĕ mylika, hdyż ßo bojeſche. Tehdom bĕchu jara czeżke a ſrudne czaßy. Khĕżor Napoleon I. hidźeſche Jendźelczanow, dokelż ßo ßylnje ſepjerachu jeho knjeſojtoſczi a jeho żadoſczi ſa pſchezo nowymi dobytwami. Jendźelſke kódźſtwo bĕ pſchejara mnohe a mózne, hacź ſo budźiſche mohł jich na morju nadpadnycź a pſchewinycź. W kóżdej bitwje na morju bĕchu Franzowſow hacź dotal jeno jara krucze ſbili. Duż poſpyta Napoleon nĕſchto nowe, ſo by kraj a lud, kotryž tak hórzy hidźeſche, ßmjertnje ranił a ſahubił, kaž ßebi wón myßleſche. Wón ſakaſa hacź nanajkrucźiſcho wſchitkón wobkhad a wſchitke wikowanje ſ britaniſkimi kupami. Jendźelſzy poddanjo kóżdeho powołanja, kotrychž bychu naſchli w Franzowſkej abo w żanym kraju, ſ franzowſkimi wójſkami wobßadźenym, dyrbjachu ſa wójnſkich jatych mĕcź a ſ nimi tež tak wobkhadźecź. Kóżda kódź, kotraż by ſ Jendźelſkeje abo ſ jendźelſkich kolonijow pſchijĕła a kotraż by do franzowſkeho pſchiſtawa ſajĕła, dyrbjachu ſaßkapnycź. Kóżdy twor, kiž by ſ teho kraja wukhadźał, mĕjeſche ßo wotewſacź a ſpalicź. Tuto ſarjadowanje pak bĕ dwojorĕſny mjecź, ſ kotrymž khĕżor tež franzowſke wikowanje runje tak ſrani a ſahubjeſche, kaž ſe ßwojimi njepſchestawazymi wójnami. Wſchitke wikowańſke domy, kotrež bĕchu k Jendźelſkej kajkeżkuli poczahowanja mĕłe, buchu doſpołnje ſlemjene we ßwojich wobkhodach a we ßwojich ſamyßkach. Wſchitke ważne żiły ſjawneho wobkhoda buchu woprawdże rosrĕſnjene ſ tutym ſakonjom, kotryž bu hacź nanajkrucźiſcho wuwjedowany. Bankrot po bankrocze ſczĕhowaſche, a po padże jeniczkeho wulkeho wikowańſkeho domu ſczĕhowachu prawidłownje tež pady mnoho mjeńſchich domow.

(Pſchichodnje dale.)

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Budyſki wokrjeß ſakſkeho kolojeſdneho ſwjaſka njedźelu ßwój ſwjaſkowy ßwjedźeń ßwjecźeſche. Pſchi tym ßo 125 kilometrow daloka jĕſba ſ Budyſchina pſches **Wósbork**, Shorjelz, Zitawu, Lubij wróczo do Budyſchina wotmĕ. 34 kolojeſdnych ſ Budyſchina, Żitawy, Kamjeńza, Draždźan, Wulkeje Dubrawy, Bejerez, Kleinſchönau, Dobroſchez, Hörnitz, Habrachczicz, Hrubjelczicz a Makeje Borſchcze ßo na jĕſbje wobdźĕli. 8 mytow ßo wudźĕli. Pſches wottyknjeny kónz pſchijedźe prĕni Fabian ſ Habrachczicz; wón bĕ pſchestrjeń ſa 4 hodźiny 14 mjeńſchinow 52 ſekundow pſchejeł, druhi bĕ Radiſch ſ Habrachczicz (4 h. 20 m. 54 ſ.), tſeczi Böhme ſ Budyſchina (4 h. 32 m. 20 ſ.), ſchtwórty Lehmann ſ Budyſchina (4 h. 33 m. 52 ſ.), pjaty Köhler ſ Habrachczicz (4 h. 40 m. 30 ſ.), ſcheſty Rolke ſ Kleinſchönau (4 h. 42 m. 53 ſ.), ßedmy Hajna ſ Makeho Wjelkowa (4 h. 51 m. 30 ſ.), woßmy Hejna ſ Bejerez. Njeſnaty njedoczink bĕ kolojeſdnym klubu wot Budyſchina hacź do Rychbacha na dróhu hoſdźiki ßypał, tak ſo je ßebi wjele kolojeſdnych ßwoje gumijowe wobrucze roskałako.

S Budyſchina. Czeżko do njeſboża je ſańdźenu ßobotu żona wósnika Jana Rehorka na horncżerſkej haßy pſchiſchła. Wona je ſ pſchatra na huno padła a ßebi ſtraſchnje hłowu wobraſyła.

— Tudomny pĕſchi regiment ßo dźenża wjeczor ¾9 hodźin ſ Zaitheina do Budyſchina wróczi.

— Hobrski zyrkuß Buffalo Billa ſ wjeczorneje Ameriki 16. aug. do Budyſchina pſchijěđže. K njemu 800 cžłowjekow a 500 koni pſchißłuſcha. Wſchelake đžiwje hry pſchedſtajeja woprawđžiczi Indianojo w drascže a wójnſkej pyſche, kajkuž ßu něhdy noßyli. Swój zyrkuß ſměje Buffalo Bill na něhduſchich paſtwiſchczach, nětcziſchim wojeŕſkim ſwuczowaniſchczu (Exerzierplatz). W Budyſchinje budže tónle zyrkuß prěni krócz widžecz, we wjetſchich měſtach, kaž w Draždžanach, je wón hižo wospjet pobył.

— Pſchi wottorhanju Dürrlichez kheže na kamjeńtnej haßy ßu w jenej muri ſchěſcz puntow cžežku kanonſku kulu namakali. Wona je w bitwje pola Budyſchina, tſěchu rosraſywſchi, ßo hłuboko do murje ſaryła. Hakle ſa něhdže 100 lět je ßo wona ſe ßwojeje khowanki na ßwětko wucžahnyła. Potorhana kheža bě ßo 1676 natwariła a je drje nětkole jena ſ najſtarſchich w rańſchim dželu měſta była.

— S jeneho hoſcženza na Nowoſalzſkej drósy ſtej ßo pjatk dwě jěſdnej kole kradnyłej.

— Dželacžerja Rindu, kotryž je pſchi ſkładnoſczi ſtrajka twarſkich dželacžerjow jeneho k dželu ſwólniweho dželacžerja, Lippmanna rěkazeho, ſ blachowym karanom krwawnu ranu do hłowy nadyril, je kawniſki ßud k jaſtwu na 3 měßazy ſaßudźił.

— Rjane ßkónczne wjedro je lětuſche žnjowe dželo we Łužizy jara ſpěchowałe. Sa tſi njedžele je ßo w Budyſkich ſtronach jenož jeniczki ras kuſk deſchczika ſmiholiło, ſ kotrymž pak ßo žně njejßu ani wo hodžinu ſadžeržałe. Hakle pjatk w nozy ßo lacžne hona ſ deſchczom ßylneho njewjedra wokſchewichu. Jene nowiny tydženja wulki deſchcz wěſchczachu, kotryž dyrbjeſche nětkotre dny ſa ßobu hicz. Wſchelazy ratarjo, kotſiž ßo hiſchcže pſchezo ſ tajkimi wěſchczenjemi ſa nóß wodžicz dawaju, ßo wulkich ſliwkow bojo wo ſchiju a pſches hłowu zyły ſandžeuy njedželſki džeń wot ranja hacž do nozy žito domoj wožachu. Woni běchu pak zyle njetrjebawſchi njedželu wotßwjeczili; pſchetož póndželu ßkónzo najhorzyſcho ßmudžeſche, a tež ſczěhowaze dny ßo dželo na polach njeje ſ deſchczom kaſyło. Tole naſhonjenje njech je nam ſa pſchichod ſ powuczenjom. Wědomoſtnje wſchak je dawno dopokaſane, ſo ßo wjedro njehodži nětkotre njedžele do prědka wěſchczicz. Schtóž wudawa, ſo to ſamóže, ßam žebje a druhich jeba. Wſchitzy tajzy wjedrowěſchczerjo ßu ſa krótki czaß wotmjelkli, dokelž ßu ßo w ſjawnoſczi ßměſchni ſczinili. Druhdy drje tež ras ßlepa kokoſch ſornjeſchko namaka, a ſe ſto wěſchczenjow ßnadž ras jene trjechi, tola to je potom jenož ßamy pſchipad, ſ kotrymž ßo njeßměmy ſamylicz dacz. Wſcha cžłowſka wědomoſcz móže nětkole ſ pomozu telegraſa a telefona jenož wjedro pſchichodneho dnja ſhudacz, tola wuczeni ßo ßami wuſnawaju, ſo tež tole jich wobliczenje njeje wěſte.

— Žně ßu lětßa we Łužizy Bohu džakowano jara bohate. Sa dołhi czaß njeje tajkeho płódneho lěta było. Hižo ßynowe žně wſchě wotczakanja pſchetrjechichu, a nětko tež wunoſchk rožkow, pſcheńzy, wowßa, jeczmjenja dželo pólneho ratarja bohacze mytuje. W Budyſkich ſtronach ßu drje ßo žita w ßylnych deſchczach khětro ſlehnyłe a teho dla njedoſpołnje wukczéłe. Sa to pak je czim wjazy kop, a rožka, kotraž je ſtejo wukczéła, czim wjazy dawa. Běrnam je nětcziſcha ßuchota runje w prawym czaßu pſchiſchła. W nižinach a na mokrych polach róžowe běrny a druhe ſažne druzinY hižo cžornjachu. Běrny na ßuchich polach a póſdne druzinY pak hiſchcže njejßu ſ mokrotu ſchkodowałe a w tu khwilu wulki wunoſchk lubja. To ßamo wo rěpje płaczi, kotrejž ßu runje kaž dżecżelej prjedawſche deſchczíki hojiłe. W połnóznej Łužizy ßu lětßa žně poměrnje rjeńſche dyžli w połodniſchej Łužizy, dokelž ßo tam žita njejßu lehnyłe.

— Hižo druhi tydžeń pod duſchatej czěßnjotej horzotu ſdychujemy. Wo dnjo thermometer wſchědnje w khłódku hacž na 24. ſkhodženk wyſchſche null po Reaumurje ſtupa, a ßamo w nozy ßo tužna horzota jenož trochu pomjeńſcha. Tola ſchto ßu wobcżeżnoſcze horzeho wjedra w uaſchej rjanej Łužizy pornjo nětczíſchej horzocze w Kaliforniſkej we wjeczornej połudnoſnej Amerizy! Nowiny „Daily Expreß“ ßu depeſchu ſ Los Angeles dostałe, kotraž czerpjenja wobydleŕſtwa pſchi horzocze w Kaliforniſkej wopißuje. Wjele ludži je na ſczěhwkach horzoty wumrjeło, mnoſy ßu wowrótuyli. Mnoſy wobßedžerjo ſłotych jamow, kotſiž běchu ßo ſe ßwojimi pokładami do Los Angeles naſtajili, ßu po puczu wumrjeli. Czéła na drósy leża, a ptaki a pſchekaßanzy (inſekty) je žeru. Pódła kłajatych czéłow hromady ſłota leża, kotreż wobßedžerjo ſłotych jamow pſchi žebi njeßechu.

— Mniſchcże mjetle ßu po wjele milijonach do Łužizy pſchileczałe. Ssanczki tychle bełoſcherych mjetlow, kotreż wo dnjo ſ měrom na jehlinowych ſchtomach ßedża, něhdże 150 jejkow puſchczeja. S tych ßo w ualeczu jara ſažrane hußanzy wulahnu, kotreż ßu hižo někotry khójnowy a ſchmrěkowy lěß wupuſczíke. Hdżeż ßo w lěßu wjele tajkich hußańzow wulehnje, njemóża ßo tutych ſchkódnikow hinak wobrócz, hacž ſo rucże lěß popuſchczeja. Tak ßu w lěcże 1893 w rańſchopruſkich lěßach 32,931 jutrow lěża dla hußańzow mniſchczich mjetlow popuſchczecz dyrbjeli. Mniſchcże mjetel dyrbja ßo teho dla tak rucże hacž móżno ſpalicz. Se žerdźemi, kotreż ßu horka ſ teerowymi lapami wobwite, ßo mjetle ſatkóczeja. Wobžarowacz je, ſo ßo wobßedžerjo lěßow njedžiwajzy napominanja wyſchnoſcże kombża, mniſchcże mjetle ſniczicz a ſ tym hrożazemu wupuſczenju lěßa nětkle, tak dołho hacž je czaß, ſadźěwacz.

Se **Sſłónkez.** Wo žně je pola jeneho tudomneho bura jako ßyzk jedyn ruſki dželacžeŕ pomhał, kotryž je ßo loni pſchi revoluziji w Moſkwje wobdźělił. Wón je barrikady twaril, ſ nich do wojakow tſělał a hacž do kónza w Prochorowſkej fabrizy ſa revoluziju wojował. Hdyž wojazy ſkónczńje też Prochorowſku fabriku dobuchu a ſběžkarjow ſajachu, wón do popjelowoweje jamy ſkoczi a ßo w njej dwaj dnjej khowaſche. Jemu ßo potom ſchlachczi ſ Moſkwy cžeknycz a ßo pſches němſke mjeſy wukhowacz. Se ßwojimi poßlednimi pjenjeſami wón ſtražnika pſchekłó, kotryž jeho do Němzow pſchepuſchczi. W Němſkej ßu jeho w někotrych měſtach ſ pjenjeſami ſe ſozialdemokratiſkich kaſſow podpjerali. Ruſki cžeknjenz je nadźiju ſpuſchcził ſo revoluzija w Ruſkej dobudże. Revoluzionarojo ßu pjenjeſy, kotreż běchu ſ Němſkeje a Jendźelſkeje doſtali a ſ pjenjeżnych bankow rubili, ſwudawali. Revoluzija pak tež teho dla njemóże wuſpěcha měcz, dokelž revolnzionarojo ßwojim wjednikam njepoßłuchaju. Najhněwiſcho cžeknjenz wo revoluzionarſkich žónſkich rěczeſche. Wone ßo njejßu ſdżeržecz mohłe, pſchezo do czaßa do wojakow tſělecz a ßu ſ tym ſtejiſchczo revoluzinarow pſcheradźike. Też ruſkich ratarjow cžeknjenz njekhwaleſche. Wón měnjeſche, ſo bychu leżomnoſcże, kotreż woni wobßedża, k ſeżiwjenju doßahałe, hdy bychu je woni tak wobdżěłali, kaž ßo to w Sſerbach ſtawa. Zuſbnik, kotryž je mjes tym dale pucżował, w Sſłónkezach jako pilneho dželacżerja khwalachu.

S **Małych Bobolz.** Sandżeny ſchtwórtk hólzy na reku, kotryž ßebi jedyn tudomny blidaŕ ſtajił, turnowachu. Pſchi tym wóßomlětny hólz dželacżerja Schołty ſe žerdże dele padnywſchi, ßebi ruku ſłama.

S **Budeſtez.** Łužiſki kołojěſdny ſwjaſk ſměje pſchichodnu njedželu ßwoju pjatu lětuſchu ſwjaſkowu jěſbu do Dybina. Też njeßobuſtawy ßmědża ßo pſchi njej wobdźělicz.

S **Budeſtez.** Sandżenu njedželu mějachu ßobuſtawy tudomneje wohnjoweje wobory tſělanje do ptaka. Pſchi tym hólzej Kunatej, kotryž kłóki ſběraſche, jedyn kłok do wobliczа ſlecza a jeho khětro cžežko ſrani. W bliſkej drogowni ſranjeneho hnydom ſwobałachu.

S **Boranez.** Tudomny rentier Kießig ſe ßwojej mandżelſkej dejmantowy kwaß ßwjecżeſche.

S **Njeßwaczidła.** Naſchemu wjeleczeſczenemu knjeſej ſararjej Jakubej je ßo wyßoke wuſnamjenjenje doſtało. Po poruczноſczi miniſterſtwa je jemu knjes tajny zyrkwinſki radźicżel ryczeŕiki kſchiż 1. rjadownje ſaßłużbneho rjada pſchepodał a jemu pſchi tym dżak evangelſko-lutherſkeho konſiſtorſtwa ſa wobſchěrne a wobcżeżne dżełko, pſchi wudaczu druheho naklada agendźineho ßerbſkeho wudawka dokonjane, wuprajił.

Do Njeßwaczidła! Žohnowany czaß žnjow tu ſaßo je, a ſ nim pſchikhadża też czaß, w kotrymž ßo ſkhadżuja ßerbſzy ſtudowazy k ßwojim wuradżowanjam. Lětuſcha ſkhadżowauka ßerbſkeje ſtud. młodžiny ßo bliži — wotměje ßo 11., 12. a 13. aug. w Njeßwaczidle w knjeżim hoſcżenzu. Niz pak jenož ſtudencża ßo tam wobdżěła, ně, ſe wſchěch kónczin naſcheho ßerbſkeho krajika khwataju ſahorjeni Sſerbja, ßobu ßwjecżicz najwjetſchi ßerbſki ludowy ßwjedżeń. Wobhladajcże ßebi poßleduje ſkhadżowanki, hacž njeje kóżda była wulkotniſcha hacž ſandżena. Hdyž ſpominam na łońſchu Panczicżanſku, kajke ßyły ludu! A tola miholeſche Boži deſchczik zyły dżeń. — A wuſpěch ſkhadżowankow! Lud a ſtudowaza młodżina ßo ſeſnajetaj a ſwjaſataj ßo k ſhromadnemu dżełu. Skhadżowanka ſahorja lud a ſtudentow ſa ßwjatu naſchu narodnoſcż. Pſchikładow mamy doſcż. Też ja ßo ſahorich na jenej ſkhadżowanzy, na Hodżijſkej ... To tym, kotſiž maja naſche ſkhadżowanki ſa njetrěbne a bjes wużitka!

Lětßa po tajkim do Njeßwaczidła! Saweſcże ßo też tu wobdżěli ßerbſki lud ſ zykleje wokoliny prawje bohacże. Njeßwaczidlſka woßada tajkich ßerbſkich ßwjedżenjow nima huſto. Sskyſchimy druhdy, ſo ßo w tutej woßadże pſchi woßebitych ſkładnoſczach hiſchcże ßerbſka draſta noßy. Na ſkhadżowanku ſaweſcże też pſchińdżecże

wschitke, ßerbske knjenje a knjeżny, w ßwojej kraßnej narodnej drascże! S tym naß wschitkich wutrobnje swjeßelicże.

Wschitzy wobydlerjo Njeßwaczidła, kotsiż ßo cżuja jako ßwěrni Sserbja, mohli to też hižo swonkownje pokasacź. Někotsi trasch maja wot lońscheho lěta, hdyż waß nasch najmikoscziwschi kral Bjedrich August wopyta, ßerbske khorhoje (módro-cżerwjeno-běłe) — te njech ßo wupowěßnu! Schtóż pak ma sakskich a kużiskich, njech te wupowěßnje! Khorhoje dże ßu snamjo dobycża a wjeßela. My też tu na skhadżowanzy ßwjeczimy ßwjedżeń dobycża, hdyż ßmy dobyli nad rowami, nam Sserbam pschihotowanymi — ßwjedżeń wjeßela, hdyż stawa nasch narod s nowa k młódnemu żiwjenju. Hdyż zyła wjeß ßo pokasuje w ßwjedżeńskej, ßwjatocznej drascże, to pomha sahorjecź a budżicź bliskich a dalokich.

A tak dże, lubi Sserbja, pschichodnu njedżelu pschikhwatajcże wschitzy do Njeßwaczidła na XXXII. khownu skhadżowanku ßerbskeje studowazeje młodżiny a pschinjescże ßwěrnu ßerbsku wutrobu a schczedriwu ruku ßobu!

Rachlowc.

S **Wotrowa.** Hakle sańdżeny tydżeń mějachmy s nascheje wjeski wo njeßożu powjescźicź, dokelż bě ßkużobna do koßy stupika a ßo hrosnje srěsała, dha stawa ßo hižo druhe: Sańdżenu wutoru mjenujizy wożesche kubleŕ Cżemjera jeczmjeń domoj. Jeho ßyn, kotryż domach s konjomaj dżěła, na wós kładżesche. Mějesche wulki wós rjenje naworschtowany a nětko skoczi po snatym waschnju dele. Pschi tym ßo někak wobßuny, a ßebi nohu skama. Nan ßam dyrbjesche ßyna do Workleczańskeje khorownje dowjescź.

S **Wołbramoz.** Ssobotu popołdnju je blisko Wyßokeho lěßa powětrowy ballon s 4 woßobami na semju pschilecżak. Ballon mějesche napißmo „Bezold“ a bě s Barlina pschijěł. Woßoby w nim běchu jedyn sekondeleutnant powětrojěsdneho wotdżělenja a 4 zivilistojo. Jěsba bě s Barlina wuschła a bě do Schandawy wotměrjena. Leutnant ballon hischcże ras 100 metrow wyßoko puschcźi a někotrych pschitomnych ßobu do wyßokoscże wsa. Na to ballon wuprósdnichu, sawalichu a do Barlina póßłachu.

S **Luboßa** (Lauba) pola Kumwałda. Ssrjedu rano 1/4 4 hodżin je ßo se ßkomu kryta brożeń agenta Hefftera do cżista wotpalika.

S **Kotez.** Nasch knjes farař Jan Erwin Garbař je ßo 1. auguśta s nahkej ßmjercźu pschekhwatak. Daloko wot ßwojeje woßady a ßwójby je wón ßo domoj wrócźejo s pucźowanja, na kotrymż chżysche ßo k sastojńskemu dżěku s nowa poßylnicź, njejabzy wumrjeł. Jeho cżěło budże ßo njedżelu 5. auguśta popołdnju w 3 hodżinach w Budyschinje na Tuchorju khowacź. Semrjety je ßo 1851 w Minakale jako ßyn tehdomnischeho kantora Garbarja narodżił, Budyski gymnasij pschekhodżił a po wobstacżu theologiskich pruhowanjow 1876 duchownske sastojństwo w naschej woßadże nastupił.

Se Shorjelza. Tudomni organisowani murjerjo ßu dżěłacź pschestali. Mnoßy drußy dżěłacżerjo ßu ßo k strajkej pschisamkli.

S **Rychwałda.** Ssrjedu popołdnju je ßo tu brożeń Jana Janarja s Bożim njewjedrom wotpalika.

S **Běłeje Wody.** W jenej ßußodnej wßy bě jena żona ßebi 440 hriwnow wulutowała. So bychu je paduschi njekradnyli, je wona do schtrympy tykny, kotruż we kożowym ßkomniku skhowa. Wóndano wona se ßkomnika ßkomu wußypa a nowu ßkomu do njeho natyka. Hakle tydżeń posdżischo ßo żona dopomni, so bě w ßkomniku ßwoje pjenjesy skhowane měła. Wona wußypanu ßkomu wjazy krócź pschepyta, tola jejne wulutowane pjenjesy ßo saßo njenamakachu. Druhi krócź drje wona ßwoje nalutowane kroschki radscho do Sslepjanskeje nalutowańnje ponjeße. Tam ßo wone njeshubja, ale hischcże rjanu dań pschinjeßu.

S **Jěżowa.** Na kamjeńtnej horje w skale ßo hromadże s druhimi towarschemi kumpajo je ßo 9 1/2-lětny ßyn samkarja Portmanna tepił.

S **Motydła.** Ssobotu wjecżor ßu ßo se ßkomu kryte twarjenja Langez sahrodniskeje żiwnoscże wotpalike.

Přilopk.

* W Kumwałdże je ßo ßobotu dopołdnja brożeń kublerja Schustera wotpalika.

* Mordař korczmarja Külbela s Hochbuschskeje korczmy pola Ssebnizy je ßo we Łobju tepił. Wón Michel rěka a je ßo w Hertigswalde narodżił. Pola Zschierena ßu jeho cżěło s Łobja wucżahnyli a je tam pohrjebali. Hdyż Zschiererski gmejnski pschedstejicżer wopißanje Micheloweje woßoby, wot Budyskeho statneho rěcżnistwa wosjewjene, cżitasche wón ßamomordarjowe cżěło saßo wuhrjebacź da. Ludżo, kotsiż běchu Michela snali, mjes nimi też jeho macź, cżěło jako Michelowe spósnachu. — Se Ssebnizy dale pißaju, so ßu jeneho dundaka mjes Ssebnizu a Nowym Městom sajeli. Ssobotu w nozy je wón na dróży dweju kołojésdneju, do Noweho Města jědżazeju, sadżerżał a ßebi wot njeju pjenjesy żadał. Nadpadnjenaj pak běschtaj ßylnaj kamjenjeßadżerjej. Wonaj nadpadnika pschimnyschtaj, jeho pschebischtaj a jeho wuwjasaschtaj, na cżoż jeho Nowoměscżanskemu ßudnistwu pschepodaschtaj. — Dale ßu dweju mużskeju njedżelu na draždżanskej ptacżej kuzy sajeli, hdżež pola jeneho tamnischeho budoweho wobßedżerja dżěłaschtaj. — Na njeju tukaja, so staj schtwórtk tydżenja kwětkarja Mehnerta w Langburkersdorfje a grafiera Böhmu s Hafenberga nadpadkoj. Wonaj drje prějetaj, so staj winowataj, tola njemóżetaj dopokasacź, hdże staj tamny dżeń bykoj.

* W Draždżanach ßu s Łobja cżěle dweju żónskeju wucżahnyli, kotrejż běschtej se schantkom hromadże swjasanej. Starscha s njeju je Rosa Simonez s Großvoigtsberga, młódscha Alwina Skorliz se Skeho Komorowa. Wobej na dobrymaj městnomaj ßkużeschtej.

* (Cżah s pólvrom a kulemi.) Powschitkownu kedżbliwosćź sańdżenu wutoru na Draždżansko-Podmoklowskej (Bodenbachskej) żelesnizy cżah, wobstejazy s 29 wosow, sbudżowasche. Wosy běchu s cżornymi khorhojemi wobpowěschene, ßrjedż kotrychż bě běły pißmik P. widżecź. Na tychle wosach ßo s Draždżan do Bołharskeje pólver a kule wjesechu. Do kóżdeho wosa bě 124 ßudow składżenych. Druha poßykka pólvra a kulow kónz tuteho tydżenja s Draždżan wotjědże.

* (Njesbożowna luboscź.) W Halli je pschekupz Ruhl s Frankfurta do ßwojeje lubeje, hdyż ßo s njej wukhodżowasche, tsělik. Holza ßo cżeżko srani. Ruhl ßo potom satsěli. — W Frankfurtu nad Mainom staj ßo dwaj salubowanaj, pschekupz Karlo Meyer s Wina a spěwarka Heggy satsělikoj. Meyer bě ßo pschecżiwo woli ßwojeju starscheju s Heggyrez ßlubił. — W Tunisu je jena młoda żona hejtmana Saboudiena sakkoła, hdyż tón s někotrymi towarschemi psched jenej khofejownju ßedżesche. Żona je njeskutk se żarliwoscźu skucźika, dokelż bě ju hejtman wopuschcźił. — W jenym hoscźenzu w Grazu 37 létny blidař Nezmach někotre kulki do ßwojeje lubeje tsěli a potom revolwer na ßebje nawrócźi. Wobaj ßo na ßmjercź sranjenaj do hojerńje donjeßeschtaj. — We Winje dżěłacżer Exner do ßwojeje lubeje, kotraż wo njeho wjazy njerodżesche, tsěli, prajizy: „Hdyż tebje ja njemóżu měcź, njeßměsch nikomu druhemu ßkuschecź.“ Kulka pak mißny, a sazpiteho salubowanza sajachu.

* Satraschnu njewjedrowu nóż je w sakskej Schwizy korczmař na Rauhensteinje pola Pirny pschětrał. 31. julija tam satraschne njewjedro sakhadżesche, kotreż ßo runje na Rauhenstein puschcźi. Wospjet błysk do hoscźenza dyri a dwójzy sapali. Prěni błysk do hoscźowskeje stwy dyri a sapali. Korczmař dyrbjesche wschě mozy napinacź, prjedy hacź ßkomjenja sala. Bórsy po tym błysk do kuchinje dyri, a też tam ßo palesche. Jenoż s nusu móżesche korczmař woheń shaschecź. Jedyn błysk do khorhojineje żerdże na rańschim korczminym boku dyri a ju do wjele sakraßnjenych stow kruchow rostschěska. Woßebje ßylny błysk do verandy dyri, stołpowe noscherje rosbi a kalk wot murjow wotrasy. Po njewjedrje mějesche korczma napohlad, każ by w bombardemencże pobyła.

* Mjes tym so je w Sserbach někotre njedżele sa ßobu ßłónczne wjedro było, ßu w Hornjej Schlesynskej w Sabrsach ßylne njewjedra s krupami sakhadżake. Sa krótki cżaß běchu dróhi a dwory meter wyßoko póczrjene. Wobkhad drohoweje żelesnizy a druhich wosow dyrbjesche ßo sastajicź. Wobydlerjo s pinczlnych a pschisemskich wobydlenjow dyrbjachu cżeknycź dokelż ßo do tutych wobydlenjow telko wody walesche, so nadoba w nich plutwasche. Na Barbarskej drósy bě ßo jedyn dom podmlěł, teho dla dyrbjachu jón wobydlerjo wopuschcźicź. Hdyż bě ßo to stało, ßo jene swißle hrimotajo saßypnychu. Na Galdaskej drósy ßo jena brożeń s błyskom spali. — W Alpach je cżeżki sliwk pola Wildschonawy padnył, dżewjecź mostow a jedyn młyn ßu żołmy ßobu wsake. Jedyn bur je ßo tepił. W Voralbergu ßu teho runja cżeżke njewjedra padke.

* W Opolach w Schlesyskej je ßo jenolětny dobrowólnik Haisler wot 63. pěscheho regimenta satsělił, hdyż dyrbjesche dla ßmjecża w rjedże arrestowe khostanje wotpokucźicź.

* We Wilnaowom w ruskej Pólskej běchu k wotpuskej wulke cżrjódy ludu pschischke. Mnoßy chżychu ßo na plawjaku, kotryż bě jenoż na 30 woßobow wobliczeny, do Maryńska dowjescź dacź. Na plawjak pak ßo 70 woßobow sestupa. Pod pschewulkej cżeżu ßo wón ßrjedż réki podnuri; 30 woßobow ßo tepi, sbytni ßo wukhowachu.

* Ssylne njewjedra ßu schtwórtk we wjetschim dźělu Danskeje padale. Wone ßu wulke sapuschćenje nacźinike. Błysk je wóßom cźłowjekow sarasył, a 80 burskich dworow a khěžow je ßo s błyskom spalilo.

* 75lětny dźěłanski jubilej je pjatk we Vechta w Oldenburgskej rěsniski pomoznik Meyer Jakobsohn ßwjeczi. Wón je 98 lět stary a hischcźe pschezo pola mischtra Heinemanna dźěła.

* (Sto dźěczi skónzowała.) Kaž jendźelske nowiny „Evening Standard“ ßebi s pokodnischeje Afriki pißacź dadźa, ßu tam w Coby jenu ßonu sajeli, na kotruž ßo hrěscha, so je wjazy dyźli sto dźěczi skónzowała. Jejne njeskutki ßu ßo po shubjenju jeneho jenolětneho dźěscźa wotkryle, kotrehoż cźěko ßu posdźischo w hacźe namakali. Hdyż wodu s hata wotpuschczichu, w nim wjazy dyźli 50 dźěczazych koscźowzow nadeńdźechu. Jata ßónska wudawa, so móże zyku cźrjódu ßónskich mjenowacź, kotrež ßu podobne njeskutki skucźile.

* Dwójneho spytaneho mordarstwa dla měješche ßo 12lětna schulska holza Kallies psched khostanskej komoru w Stargardźe w Pomorskej samolwicź. Wobskorżena bě w pschitomnoscźi druhich schulskich dźěczi ßwoju wóßomlětnu ßobuschulerku Friedrichez, s kotrejž njemóżeschе ßo snjesć, wo wßy do kuże storczika. Po prěnim storczenju do kuże bě Kalliesez do dźěscźa s kamjenjemi mjetała. Ju k jastwu na poldra lěta saßudźichu.

* Nowe kauony ßo w Franzowskej sawjedu. Wone dwaj kilometraj dale tšeleja, hacź dotalne. Pospyty dopokasaju, so ßo s nich sa mjeńschinu (minutu) 23 krócź wutšelicź hodźi. Pschi tym lafetta ßwoje stejischczo njepscheměni. Pschi wutšelenju ßo kanona do prědka ßunje a ßo wot ßamo do prjedawscheho położenja wrócźa. Batterija je 4 abo 5 kanonow wobsteji.

* Po wuźiwanju skażeneho mjaßa staj w Friedrichstadtu w Schleswigu dwaj cźłowjekaj wumrjeloj. Swudowjena Schmidtowa bě jatrowe kulki napjekła. Po wobjedźe wschitzy, kotsiž běchu je jědli, sthorichu. Schmidtoweje nan a jene pjecźlětne dźěczo po wulkich bolosczach wumrjeschtej.

* W Lechfeldskim wojeńskim lěhwje w Bayerskej je ßo pjatk jedyn wojak tam ßo swucźowazeho wotdźělenja maschinskich tšelbow satšělił. Hacź je ßo njesboże s njekedźbliwoscźu abo s pschipadom stało, ma ßo hakle dopokasacź. — Pschi jenym swucźowanju 13. pionérskeho bataillona na rězy Dunaju (Donau) pola Ulma stej ßo dwaj hromadu swjasanaj pontonaj powrócziloj. Jedyn vizefeldwebel a tšjo mużojo ßu ßo tepili.

* (Dźěłacźeńske njeměry.) Pola Katowiz w Hornjej Schlesynskej je 600 dźěłacźerjow Milowizskich walzowarnjow ßo s direkziju swadźiwschi dźěło wopuschczili a 600 woknow w fabrizy wubilo. Strajkowarjo podarmo spytachu, fabriku sapalicź. Jeneho fabrizyneho mischtra ßu nabili.

* Wo ßadnym pschecźelstwje mjes swěrjatami s Rosenberga pißaju: Jena pata bě jene jenicźke kurjatko wulahnyła. Sa někotre dny ßo jemu mkody wroblik pschida, kotryż hischcźe njemóżesche lětacź. Mkodźeczi běschtej ßo rucźe spschecźelikej, a pata jeju s jenakej staroscźiwoscźu pizuje a schkitуje. Też w nozy wroblik pod pacźinymaj kschidkomaj pschebywa.

* W maschinskej fabrizy w Golzernje ßo rjecźas cźahadła rostorże, s kotrymż ßo lijeńska pónoj s 8 zentnarjemi roseschkrjeneho żelesa wjesesche. Běżity metall ßo na formera Kießiga wuliny a jemu tak żałoßnje hłowu, wutrobno, khribjet a prawu nohu wopali, so wón wjeczor wumrje.

* (Khostanaj cźwilowarjej wojakow.) Wójnski ßud 9. diwisije w Glogawje je vizefeldwebla Hanischa wot 58. regimenta dla krjudowanje podstajenych wojakow w 132 padach a dla skschiwdźenja k jastwu na pjecź měßazow a feldwebla Krügera s teho ßameho regimenta dla krjudowanja w 17 padach k jastwu na 3 měßazy saßudźił.

* (Tšjo hólzy pschi kumpanju ßo tepili.) W Hofje tšjo hólzy, dwaj ßynaj sakskeho żelesniskeho sastojnika Sporla a dwělětny ßynk pohoncźa Spitzbarta do hlinjoweje jamy, s wodu napjelnjeneje, saléschu, so bychu ßo wokumpali. Wschitzy ßo tepichu.

* (Kódź ßo potepiła.) Franzowska wucźahowarska łódź „Amerika“ s Merseilles, kotraż dyrbjesche hižo 23. junija do New-Yorka pschijěcź, je ßo shubiła. Boja ßo, so je ßo wona we wulkim wětrje potepiła. Na njej ßo 400 italskich a wucźaharjow a 30 mużstwow wjesesche.

* Wohenńsawěscźaze towarstwa ßu s wohnjom, kotryż po semjerżenju w San Francisco nasta, něhdźe 532 milijonow hriwnow shubili, najwjetschi dźěl tuteje hobrskeje sumy maja europiske towarstwa njesć.

* (Attentat na Parižsko-Kölnski spěschny cźah.) Njedźelu w nozy je ßo na żelesnizy mjes sastanischczomaj Labuissiere a Salre sun Sambre jena schěna wottorhła a ßo 17 zentimetrow nasad shibła. Hdyż Parižsko-Kölnski cźah wokoło 1 hodźiny k tutemu městnu pschijědźe, lokomotiva s kolije wuskocźi, ßo po schěsć metrow wyßokim brjosy dele wali, pschecźißny ßo a dwaj paketowaj wosaj ßobu storhny. Tepjeń ßo hnydom mori, cźahowy wjednik ßo ßmjertnje srani. Pucźowarjo njesranjeni wostachu. Kaž ßo sda, ßu rubjeżnizy attentat skucźili, so bychu póstski wós wurubili, w kotrymż ßo sa 2 milijonaj papjerjanych pjenjes ßobu wjesesche. Spodźiwne je, so je powjesć wo tymle podawku hakle dźeń posdźischo do sjawnoscźe pschischła.

* Nowe ßylne njewjedra ßu ßo w stronach München-Gladbacha rospuschczile a hischcźe njepschewidźenu schkodu nacźinike. Dróhi běchu meter wyßoko póczrjete. Sso pschiwalaza woda w někotrych fabrikach woheń pod kótlami wuhaßny. — W Dillingenjo nad Saarskej rěku ßu satrasche krupobicźe měli. Płody na polach a sahrodach ßu hacź do poßlednjeho stwjelza rosbite. Też s doka Moselskeje rěki ßu powjesće we njewjedrach pschischke. W Urzigu je njewjedro pólneho straźnika Steilena sarasyło.

* (Njesboże s automobilom.) Pola Aschaffenburga je ßo jena dźewjecźlětna holcźka s jenym automobilom pschejěła a ßmjertnje sranika. Woßoby na automobilu, někotsi Amerikanojo, dźěcźo sběhnychu a na kuku pódla dróhi położichu. Potom dale jěhdźechu. Posdźischo jich sadźerżachu a jim hakle dale jecź dachu, hdyż běchu kauziju složili.

Prynz Eugen Murat je s automobilom psches Bayersku jědźo nahłu ßmjercź namakał. Jeho automobil ßo pola Walsassena powróczi a jeho sarasy. Prynz bě hakle 31 lět stary a ßyn Louisa Bonaparta, kotryż jako general w ruskim wójsku ßłuży. Wón je wnuk něhduscheje Neapelskeje kraloweje Karoliny, ßotry Napoleona I.

* (Tsjake mordarstwo.) S Bristola w Jendźelskej pißaju: We Winderbournje ßu fararja, jeho ßonu a ßwakowu s rosrěsnjenym krkom w jich wobydlenju namakali. Hacź dotal hischcźe njejßu mordarjow wußlědźili.

* (W lodowym morju ßo shubili.) Tsiscźežorata płachtata łódź „Anna“ s Marstala je ßo w lodowym morju bjes ßłěda shubika. Móżno, so je ßo s płuwazymi lodowymi schkrutami rosmjatła. Jejne se schěsć muži wobstejaze mużstwo je w morju ßmjercź namakało.

* (Żelesniski cźah do rěki Hudsona padnył.) S New-Yorka pißaju, so je ßo pola Poughkrepsie żelesniski naßyp ßunył, na cźož je bliżschi spěschny cźah do rěki Hudsona sajěł. Tepjeń a lokomotiwny wjednik staj ßo morikoj, s pucźowarjow je ßo dwanacźe woßobow franiło.

Wußudźenja.

Khostanska komora. Ernsta Emila Gruhla, 1880 w Roswodezach narodźeneho a na poßled w Budestezach bydlazeho, kotryż je hižo tsi krócź khostany winowachu, so je w cźaßu wot 8. novembra 1905 hacź do 24. januara 1906 wuhlowemu a żitowemu wikowarjej Poßeltej tam 1½ zentnarja dźecźeloweho ßymjenja kradnył. Wobskorżeneho k jastwu na tsi měßazy saßudźichu a jemu cźeßne prawa na tsi lěta wotrjeknychu.

Rjana ßotsiczka.

Je hród we holi dalokej
Pschi wulkim jěsorje;
Ta woda wobdźeń na cźołmje
Sso lědy pschejědźe.
W tym hrodźe běsche něhdy pan
Se ßwojej mandźelskej,
Kiž rjana ßebi myßlesche,
So żana rjeńscha njej'.
A hdyż tón pan hdy pohladny
Na druhu nadobnu,
Sso wona hrosnje sapyri
A krěnjesche ßo 'mu. —
Wón pschistajił bě pohoncźa
Ssej schwarne pacholo,
A njebě khmanoh' jěsdźerja
Trasch nihdźe tajkeho.
'Noż poczink dźiwny měješche
Tón pachoł na ßebi;
So wschelke myßle nastachu
Tom' wcźipnom' knjesewi.
Hdyż do konjemza hólz by schoł,
By ßo tak lubje ßmjał,
A s konjemza ßo wróczejo
Pak srudźbu widźecź dał.
„Mi powjes, luby pacholo,
Schto mam ßej myßlicź to,
Do hródźe khodźisch ßmějaty,
Poł płaczo wróczesch ßo.“

„Njech, knježe, to wam dźiwno
Mam rjanu ſotſiczku, [njej'!
A jeje podobiſnu mam
Na ſczénje konjemzu.
Hdyž tehdy moleŕ ſ Prahi je
Wam pani molowak,
Je ſotru, dla jej rjanoſcże,
Mi darmo ſnamjenjak.
A khodźizy do konjemza
Sso na nju wjeßelu,
A ſaſtarawſchi konje wam
Tak njerad wot njej' du."
„Hdyž takle rjanu ſotru maſch,
Ju pſchiwjedź pokaſacź!
To ſpodźiwanſke rjanuſchko
Chzu rady wobdźiwacź."
„Ssem pſchiwjeſcź wam ju nje-
Je po nju daloko; [mózu;
Tam ſ kónza wulkoh' jéſora
Je pſchiſtajika ſo."
„To wſmi ſej moju pyſchnu kódź,
A rucże dojécź tam!
Ja ſwojoh' lépſchoh' pkawjerja
Czi ſa kódźnika dam."
To pani ſkradźu ſaßkyſcha,
Sso djaßnje rosnjemdri,
Tu rjanolinku ſkónzowacź
Ssej ſkobna ſaßadźi.
A khétſje rucże póßka ſej
Po leſtnu khodojtu.
„Ta njech je jésbje ſpomózna
Pſches wodu traſchniwu."
„Ta ſ wódnym mužom ſnata je,
A jemu ſwobara,
So njeſczehnje to rjanuſchko
Do ſwojoh' wobydka."
Tak panej wótſje rěczeſche —
Pak ſ mjelczom khodojcże:
„Mi hladaj, ſo ju potepiſch
We hłubſchim jéſorje.
Dźé darmo ſej to njeżadam;
Cże ſczinju bohatu,
Dam nowych ſkotkow czerwjenych
Czi móſcheń polniczku." —
A ſajtra domoj jédźechu
S tej rjanej ſotſiczku,
A doſpéchu ſrjedź jéſora
Tu ſtronu najhłubſchu.
Jow khodojta tom' pohonczej
Skych czinkow naczini,
So ſparny ſo do womory,
Kaž morwy ſanóri.
Nétk rjeńko ſo ta ſkóſtniza
K tej rjanzy liſchczeſche,
Ju ſ helſkej leſczu wobſchudźicź,
Jej haßnycź żiwjenje.
„Kak tam ſo holczki kumpaju
Te wódnomužowe!
Pój rucże! Stup ſo do wokna,
Je widźecź hrajkate!"
A ſtupjenu huſch do wokna
Wot ſady poſtorczi;
Ta kſchiczo ſleczi k hłubinje,
Sso w żołmach potepi.
A hdźeż tu wbohu pózrék bé
Tón jéſor hłuboki,
Hlej, kaczka barby béleje
Sso ſ wody wunóri.
Nétk po pomozy ſchkrétaſche
Ta djaßna falſchniza,
So njebyła ſa mordarku
Wot nikoh' ßudźena.
Wot ludarſkeho ſchkrékanja
Tón pohoncz wotucźi.

„Hdże maſch mi lubu ſotſiczku,
So njej' tu pſchi tebi?"
Se ßylſami ſe wjelczimi
Jom' rjeknu khodojta:
„Hdyž ty ßy jako morwy ſpał,
Je ſ woknom hladała.
A béda! Kajke njeſboże
Je ſ njej ſo ſkuczíło!
Pſches kromu kódże padnywſchi
Je potepika ſo." —
Nétk béchu dom. — Duž khwa-
To ſłobne żonifchczo [tajzy
Sso horje poda do hrodu
K tej pani po myto.
Tón pan na wbohoh' pohoncza
Bé horzo ſnjemdrjeny.
„Wo rjanej ſotſje ßy mi łhał,
Ty duſche ludawy!"
A panej ſrécza leſtniza:
„Wón dźé je ſpochi ſpał,
A njeje, jakoż dyrbjał to,
Na ſotru kedźbował.
Wón jenoż, wón to ſ winu je,
So je ſo tepika;
Dźé njemohł hewak wódny muż
Ju ſjecź do jéſora."
Duž panje praſcheſche ſo knjes:
„Kak bych joh' wukhoſtał,
So padnycź kraßnej ſotſiczży
Do hłubiny je dał?"
Ta wréßny: „Na ſnak powjeß-
Do wuhnja jeho daj. [nycź
Njech wißa ſ hłowu do delka
A horka ſ nohomaj."
Hdyž tſeczu nóż tam wißaſche
Tón wbohi w żałoſczi,
K njom' béła kaczka pſchilecża
A jeho wumóżi.
A hdyž wón wumóżeny bé,
Też ſ njej ſo dźiwnje ſta:
Sso ſméniwſchi ſaß wona bu
Ta rjana ſotſiczka.
Do drobna bratrej ſpowjeda,
Kak bé ſo zofako;
Duž dźéſchtaj panej rosprajicź
Po woprawdoſczi wſcho.
To khodojczíſko bjesbóżne
Nétk pſchiúdże do wuhnja,
Sa noſy wißacź horjeka
A ſ hłowu do delka.
S njej dyrbjała też wißacź tak
Ta pani po prawom,
Kaž to bé ſawinowała
S tym cżornym roskaſom.
Ta kuſkarka pſched ſdernjenjom
Wſcho panej pſcheradźa,
A wón na ßwoje żonifchczo
Bu proſty njewjedra.
„Ssy njepopſchała rjanoſcże
Tej khudej holiczży,
A żarliwa ju daka ßy
Slé ſtorczicź do wody.
Dźi k dracżej, ſkobna hadźiza,
Ty hidmo nikajke!
To holczo ſ mejſſkej rjanoſczu
Je ßwjeczo pſches tebje."
Tu hordu ſłoby pſchewſachu,
A żołcż ji pſchela ſo,
Sa ſ mozu ßmjertnej ſajatu
Bé pomoz podarmo.
A pan to ſchwarne holiczo
Sa mandżelſku ßej wſa,
A wona kżéjo ſ rjanoſczu
Bé knjeni milkotna.

K. R. Lory, **rukajzar a bandagiſt**
w Budyſchinje na ſchulerſkej haßy

porucza pſchi potrjebje wſchě drużiny **rukajzow, ßlow, paßow pſche**
pſchetorhnjenu ßytku (bruchband), **cżélnych paßow** a wſchěch wězow, do jeho dźéła ßluſchazych. Wuporjedźenje a dźélanje po měrje ſa krótki cżaß — tunjo. —

So bych ßwój wulki ſklad trochu pomjeńſchił,
ßym wulku dźélbu woßebnych
mużazych a hólczazych wobleczenjow, jenotliwych żaketow a kholowow, teho runja **żonjazych a holczazych żaketow**
po hiſchcże żenje ßłyſchanych płaczíſnach ſa ſpéſchne
wupſchedawanje poſtajił.

Otto Preuss **w Budyſchinje na żitnej haßy 4.**

Ia Czérjeńſke rjemjenje
ſ jadriweje kože a ſ bakwny pſchedżene wſchěch ſchěrjow,
Ia żerdkaty wósk ſa czérjeńſke rjemjenje
ßuwanju rjemjenjow ſadźéwjazy,
Ia ruſki wolij a ruſki tuk
po najtuniſchich płaczíſnach porucża
Otto Büttner
pſchedawarnja kože, czérjeńſkich rjemjenjow a techniſkich gumijowych wězow
w Budyſchinje pſchi hłownym torhoſchczu 9.

Franz Marſchner
czaßnikar w Budyſchinje
na bohatej haßy 9
ßwój ſklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow** k dobroczíwemu wobkedźbowanju porucża.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczíſny.

Smolerjec knihićiſćerńja
w Budyſchinje w ßerbſkim domje
knihi, ſliczbowanja, viſitne a pſcheproſcheńſke khartki, ſaſtojnſke formulary, wuſtawki, blidne ſpěwy atd. atd.
we wſchěch rěczach derje a tunjo czíſchczi.

Khéża
w Błózanezach czíßko 15 ſ 3 kórzami pola je na pſchedań. Wona by ßo ſa wojnarſtwo hodźika.

W Rakezach je **khéża** czíßko 109 ſ polom a łuku, pſchi Rakeczańſko-Wojerowſkej dróſy leżaza, ſemrjecża dla na pſchedań.

Protektor Se. Majestät der König v. Sachsen

DRITTE DEUTSCHE KUNST-GEWERBE-AUSSTELLUNG

DRESDEN 1906

12. MAI – 31. OKT.

•KUNST•KUNSTHANDWERK•KUNSTINDUSTRIE•

OFFIZ. AUSSTELLUNGS-ZEITSCHRIFT D. D. BUCHHANDEL

Robert Eckhardt

na nowej haßy cźißło 5

porucza ßo k dźełanju **piwowych apparatow, wodowodow, ßamonapojałow** a **wschěch plumpow** atd.

Wjazyßadźeńska termija. Na **Schlenkerez kowatnju** w Hucźinje je ßo ße wschěmi maschinami 8500 hriwnow ßadźiło. So by ßo wjetscha płaczißna dozpiła, je ßo na **póndźelu 6. auguſta** pschipołdnju w 12. hodź. w hoſcźenzu w Hucźinje wjazyßadźeńska termija poſtajiła, na kotruż ßo na kupjenje ſmyßleni pscheproſchuja.

We Wudworju (w Moſtach) je **ziwnoſcź** ſ 3 kórzami pola, 1/2 kórzom łuki a wulkej ßadowej ſahrodu, ſ połnymi żnjemi a inventarom wobßedźerjoweje ſtaroby dla tunjo na pſchedań. Zyła leżomnoſcź ſ jeneho krucha wobſteji. Wſcho dalſche je tam ſhonicź.

Tucźne ßwinjaze mjaßo punt po 75 np.,
ßadło pſchi 3 puntach punt 70 np.,
połcź, cźerſtwy pſchi 5 puntach punt po 75 np.,
połcź, ßuſcheny pſchi 5 puntach punt po 80—85 np.,
ßuſchene mjaßo punt po 80 np.,
dobrn kołbaßu punt po 60 np.,
běłu kołbaßu pſchi 3 puntach po 70 np.,
mettowu kołbaßu, pſchi 3 puntach po 70 np.,
kobołkawu kołbaßu pſchi 3 puntach po 70 np.

porucza

Richard Nierth

na ßerbſkej haßy 18 pſchi ſtarych kaſarmach

J. a E. Koban

w **Budyſchinje**

pſchi żitnych wikach 4 (w Seehez reſtaurantu „Germania").

Expedizija

ſa pißomne dźěła w kupnych, dismenbraziſkich, hypotheſkich, teſtamentſkich a ſawoſtajenſtwowych wězach atd.

Rěcźimoj tež ßerbſki.

Żnjowe ſpěwy

do **żnjowych wěnzow**

ßu doſtacź

we wudawarni Serb. Nowin.

40 zokrowych měchow, 1 wulki tſirkaty krónſki ßwěcźnik, 1 dwajkołaty wós, 1 mała hobanka, 15 bowow atd.

ßu na pſchedań w **Raukez konditorni** na ßerbſkej haßy.

Khěża w zyrkwinſkej wßy njedaloko Budyſchina, maßiwna, dwajſchoßna ſe 4 wobydlenjemi, ſa tyſcherja, tola też ſa krawza abo ſchewza ßo hodźaza, je na pſchedań. Dalſche je ſhonicź we wud. Serb. Nowin.

Kuchańki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy a tajke k ßwinjom, hródźne dźowki ſ wulkej mſdu, ßrěnkow, rólnych pohonczow hnydom a k nowemu lětu do tudomnych a Draždźanſkich ſtron pyta pſchiſtajeńka **Görlichowa** na ſchulſkej drósy 7 ſ napſchecźa theatra.

Kuchańki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy a tajke k ßwinjom, hródźne dźowki ſ wulkej mſdu, ßrěnkow, rólnych pohonczow hnydom a k nowemu lětu pyta pſchiſtajeńka **Kirſchkowa** pſchi żitnych wikach 30, w hoſcźenzu „ſkoteje hwězdy" po 2 ſkhod.

Pilnu dowěrnu **ßłużobnu holzu,** kotraż ma luboſcź k dźěcźom k 1. ſept. pyta měſchcźańſki kubleŕ **Cl. Bläſche** w Budyſchinje pſchi drjewowym torhoſchcźu 15 delka.

Schewſkeho wucźobnika hnydom abo k 1. oktobrej pyta **E. Hautz** w Małym Wjelkowje w koloniji cźißło 33.

Kedźbu!

Cźitańka ſ ruki

M. Kylingowa

ſ Draždźan je ſaßo k rěcźam wó jſtwje cźo. 1 po 1 ſkh. w hoſcźenzu ſłoteho ßłónza w Budyſchinje wot ßoboty 4. hacź do póndźele 6. aug. rano wot 8 hacź wjecźor do 9 hodźin.

XXXII. hłowna skhadźowanka

serbskeje ſtudowaceje młodźiny

w Njeswačidle

dźeń 11., 12. a 13. auguſta 1906.

Sobotu 11. auguſta popołdnju w 4 hodź. poſedźenje wubjerka.

Njedźelu 12. auguſta popołdnju 1/4 hodźin hłowna zhromadźizna: powitanje, wólby, rozprawy atd.;

wječor 1/7 hodźin wosebje poswjećena koncertna a dźiwadłowa zabawa, wuhotowana wot ſtudowacych z pomocu Radwořskeje »Meje«. — Potom zabawa při piwje a rejach.

Póndźelu 13. auguſta: wulět.

Cyły ſerbſki lud a wſitcy přećeljo ſerbskeje ſtudowaceje młodźiny, wosebje też wšě ſerbske towařſtwa ſo z tutym nanajwutrobniſo na ſkhadźowanku přeproſuja. Wſitcy ſu proſeni, zo njebychu jenož wječornu zabawu, ale też hiżo popołdniſu hłownu zhromadźiznu wopytali, a zo bychu ſo tak ze ſtudowacej młodźinu nic jenož při wjeſełej zabawje ale też při khutnym wuradźenju zjednoćili.

W Lipſku, dźeń 26. julija 1906.

Karl Wyrgač, ſtud. theol.,
t. č. hłowny ſtarſi.

Kubłowe ſarjadniſtwo w Minakale

ſtarſchu dźowku k ßwinjom ſ dobrymi wobßwědčenjemi hnydom do ßłużby pyta.

Dźełaczerſka ßwójba ßo k 1. oktobrej na knježi dwór w **Lichanju** pyta. Muż ma w ſymje dźěło w paleŕni a też żona ma ſtajnje dobru ſaßłużbu.

Żnjowych dźełaczerjow,

muži ſ **18** np. mſdy na hodźinu,
żónſke ſ **12** np. = = =
hnydom pyta

knježi dwór w Sarěcźu.

Dwě **wobydleni** ſtej na pſchenajecźe we Wurizach cźo. 29.

Rakečanske ſerb. tow. „Lipa"

změje da-li Bóh, njedźelu 12. późnjeńca

wulět

do **Njeswačidła.** Sobuſtawy a hoſćo, kotřiż maju myſle, ſo na tym wobdźělić, chcyli to jutře njedźelu 5. późnjeńca pola knj. předſydy wozjewić. Wo bohate wobdźělenje proſy

předſydſtwo.

Dźěłaczerjow a dźěłaczerki

do trajneho a derje ßo płaczazeho dźěła pſchijimuje

zyhelnicza **R. Reinhardta** w Budyſchinje.

Wobydlenje

je na pſchenajecźe w **Lubjenzu** cźißło 6.

Bohu Knjeſej nad żiwjenjom a ßmjercźu je ßo ſpodobało, njejabzy na domojjěſbje w Bremenje mojeho wutrobnje lubowaneho mandźelſkeho, naſcheho ßwěru ßo ſtarazeho nana, bratra, ßwaka a wuja

knjeſa Jana Erwina Garbarja,

ſararja w Kotezach

na ſajecźe wutroby k ßebi domoj ſawołacź.

Wo cźiche dźělbracźe proſcha

hłubokoſrudźena mandźelſka
Klara Garbarjowa
rodź. Karaßez,
Hilžbjeta Kupferowa,
rodź. Garbarjez,
Margaretha Garbarjez,
Jan Kupfer, ſarař,
ſ dobom w mjenje druhich ſawoſtajenych.

W Kotezach a Lěwałdźe, 2. auguſta 1906.

Cźěło droheho ſemrjeteho budźe ßo njedźelu 5. aug. popołdnju w 3 hodźinach w Budyſchinje ſ cźěłownje khowacź.

(K temu cźißłu pſchiłoha.)

Pschiloha k czišku 31 Serbskich Nowin.

Ssobotu 4. auguſta 1906.

Płaczišny rěsneho ſkotu na Drażdżanſkich ſłótnych wikach

30. julija 1906

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druzíny a wosnamjenjenje.	Żiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże hacż do 6 lět	42—45	79 81
awſtriſke	45—47	82 85
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — ſtarſche wukormjene	40—42	74 78
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane ſtarſche	36—38	68 72
4. ßnadnje pizowane kóżdeje ſtaroby	30—34	62—66
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże	40—42	70 74
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże hacż do 7 lět	37—39	66—69
3. ſtarſche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódſche krowy a jałojzy	34—36	63—65
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	30—32	58—62
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	54—56
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże	43—45	75—78
2. žrěnjo pizowane, młódſche a derje pizowane ſtarſche	40—42	72 74
3. ßnadnje pizowane	36 39	66 70
Cželata:		
1. najlěpſche ſ mlokom wukormjene abo najlěpſche wot zyzy	47—48	73—76
2 žrěnje kormjene abo też dobre wot zyzy	44—46	70—72
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpſchich raßow a jich ſchižењow w ſtarobje hacż do 1¼ léta	55—56	73—75
2. mjaßne	53 54	68—70
3. ßnadnje wuwite, też ranzy a kundroßy	48—51	65—66

Płaczišna żitow a produktow w Budyſchinje a Lubiju.

Żitowy dowos w Budyſchinje: 2153 měchow.	W Budyſchinje 28. julija 1906. wot		hacż		W Lubiju 2. auguſta 1906. wot		hacż	
	hr	np.	hr.	np	hr.	np.	hr.	np
Pſchenża běła	—	—	—	—	8	68	9	—
" żołta	8	53	8	59	8	38	8	68
Rožka	7	75	7	88	7	75	7	85
Jeczmjeń	7	25	7	50	7	33	8	—
Wowß	7	65	8	—	8	30	8	70
Hróch	10	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	50	10	—	8	—	9	—
Jahły	15	—	16	—	14	—	15	—
Hejduſchka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	60	2	10	1	50	2	—
Butra 1 kilogr.	2	30	2	50	2	10	2	40
Pſchenična muka 50 "	9	25	18	—	—	—	—	—
Rżana muka 50 "	9	25	13	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	—	2	70	1	70	2	40
Ssloma 100 "	3	60	3	80	18	—	22	—
Proßata 1032 ſchtuk, ſchtuka	12	—	36	—	—	—	—	—
Pſchenične wotruby	—	—	5	60	5	25	5	60
Rżane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	75	5	50	6	—
Pſchenčny gris	—	—	5	75	—	—	—	—
Rżany gris	—	—	6	60	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pſchenża (běła) wot — hr. — np. hacż — hr. — np., pſchenża (żołta) wot 8 hr. 53 np. hacż 8 hr 95 np, rožka wot 7 hr. 80 np. hacż 7 hr. 88 np., jeczmjeń wot — hr. — np. hacż — hr. — np, wowß wot 8 hr. 40 np. hacż 8 hr. 75 np.

W Budyſchinje płaczeſche: kórz pſchenży (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacż — hr. — np., żołta 14 hr. 48 np. hacż 14 hr. 63 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 60 np. hacż 12 hr. — np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 10 hr. 71 np. hacż 11 hr. 20 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu

26. julija 1906.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 40 np. hacż 7 hr. 80 np., pſchenża wot 7 hr. 80 np. hacż 8 hr. 20 np., jeczmjeń wot 7 hr. — np. hacż 7 hr 50 np, wowß wot 8 hr. 25 np. hacż 8 hr. 80 np., jahły wot 13 hr. — np. hacż 14 hr. — np. hróch 12 hr. — np., ßyno 1 hr. 80 np., běrny 1 hr. 90 np., ßloma (600 kilogr.) 18 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 20 np. hacż 2 hr. 60 np.

Wjedro w Londonje 3. auguſta: Rjane.

Cyrkwinske powjeſće.

W **Michalſkej zyrkwi** ſmjeje 8. njedżelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodż. duchowny Tiſcher ßerbſku ſpowjednu rěč, ½9 hodźin ßerbſke a w 10 hodż. němſke prědowanje. Tydżeńſke ſaſtojnſke dźěła ſmjeje duchowny Tiſcher.

Křćeni:

W **Michalſkej zyrkwi:** Oskar Pawoł, Ernſta Auguſta Oskara Helbiga, murjerja w Hrubočizach, ß. — Kurt, Guſtava Alwina Jakuba, twarſkeho dźěłaćerja na Żidowje, ß. — Jan Ernſt Alfred, Jana Richarda Ernſta Klugi, fabrikſkeho kowarja w Sćijezach, ß. — Gertrud Hilda, Ernſta Richarda Sommera, gratoweho wjednika pod hrodom, dź. — Emma Frida, Khorle Hermanna Gnawka, ſłakarja we Wurizach, dź. — Marja Selma, njemandź. dź. ſ Delnjeje Kiny. — Martha, Herrmanna Schlezy, žiwnoſćerja w Hrubočizach, dź.

W **katholſkej zyrkwi:** Gerhard, Dominika Buhla, inſpektora w Čichońzach, ß. — Pawoł Alfred, Jana Spychały, krawza tu, ß. — Marja Marhata Charlotta, Khorle Hermanna Gottlöbera, pſchekupza tu, dź. — Pawoł Franz, Franza Ferdinanda Storma, fabrikſkeho dźěłaćerja tu, ß. — Helena, Jana Żida, dźěłaćerja na Żidowje, dź. — Jan Pawoł, Jana Koziełſkeho, dźěłaćerja tu, ß. — Roſa, Pawoła Steſla, maſchiniſty w Małej Suborniczy, dź. — Martha, Mikławſcha Neka, dźěłaćerja tu, dź.

Zemrjeli:

W **Michalſkej wožadże:** 27. julija: Martha Helena, njemandźelſka dź. ſ Delnjeje Kiny, 3 m. 2 d. — 1. aug.: Hańża ſwudowjena Mětowa rodź. Baltelkez, Jana Auguſta Měta, ležomnoſćerja na Żidowje, ſawoſtajena wudowa tam, 63 l. 15 d.

W **katholſkej wožadże:** 27. julija: Pawoł Joſef Kynaſt, ſamkař tu (ßo wobwěßnył), 33 l. 8 m. — 30. Amalia Auguſta, Jana Kühnela, krawza, mandźelſka tu (ev.-luth. na Mikławſchk pohrjebana), 75 l. 8 m. 28 d. — 1. aug.: Martha Elſa, Jana Jakuba Hórbanka, młynka tu, dź., 10 l. 2 m. 23 d.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Hodźija.

8. njedźelu po ßwjatej Trojizy ſmjeje rano ½7 hodż. duchowny Voigt němſku ſpowjednu wuczbu, ½8 hodż. němſke a w 9 hodż. ßerbſke prědowanje.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Budeſtez.

8. njedźelu po ßwjatej Trojizy budże rano w 7 hodż. ßerbſka ſpowjedź, dopołdnja we 8 hodż. ſmjeje duchowny Kſchižan ßerbſke a ¾10 hodż. němſke prědowanje.

Koſchle!

Swój wulki ſkład

hotowych koſchlow

bělych, pißanych, ßmužkatych, kaſchćžikatych po tunich płaczišnach poručam.

Mužaze koſchle a módroběłe a čerwjenoběłe ßmužkate **wojerſke koſchle** w ſchtyrjoch wulkoſćzach hižo po 1 mk.

Żonjaze koſchle ſ paſkom abo ſe ſchnóru, w tſjoch wulkoſćzach hižo po 95 np.

Hólczaze koſchle hižo po 45 np.

Holczaze koſchle hižo po 30 np.

Nahlowjaze rubiſchcża, tibetowe, židżane, połžidżane, wołmjane a połwołmjane,

6/4 **wulke kattunowe rubiſchcża,** wobrubjene, hižo po 25 np., ſ małymi kraßnymi muſtrami.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Redźbu. **Wupschedawanje!** Redźbu.

So bych swój wulki skład trochu wuprózdnił, pschedawam směschnje tunjo:

Mužaze wobleczenja, pacholaze wobleczenja,
po 10 hacz 20 mk., po 8 hacz 18 mk..

hólczaze wobleczenja,
po 6 hacz 14 mk.

Dźěczaze wobleczenja, plóczliwe wobleczenja,
po 3 hacz 7 mk., po 2 hacz 4½ mk.,

kholowy, wschěch druzinow, jara tunjo.

Wschě płaczisny su niske, tak, so so kóždemu poskicza, zebi tunjo a s dobytkom dobru tworu nakupicz pola

w Budyschinje pschi hlownym torhoschczu 5. **R. Neugebauer** prjedy **Kurt Lehmann** **w Budyschinje pschi hlownym torhoschczu 5.**

Poruczam zamodźělane
ff. mlóczniki, mlokowe karany, mlokowe hornzy, wódne khany, wódne czerpawy, sazynowane wódne khany a hornzy.
Mam wulki skład
krjepjawkow (krjepjenskich khanow) a **emaillowanych tworow, sazynowanych bowow** a **juchowych czerpakow. Tšěschne złoby** a **roly** a kóžde do twarstwa zluschaze klampnarske dźěła shotowjam.
Zelezo sa tšěschne złoby mam na składze.
Spěschne poslużenje. Najtuńsche płaczisny.

M. Schulz.
10 pschi zerbskich hrjebjach 10.

Najlěpschi
khofej
ma jenoz
Otto Sachse
na bohatej haszy 4.

Rajß,
nudle, grupy,
jahły, hejduschku,
hróch, ßoki, buny,
dobru muku
porucza
Khorla Kahrowe
w Budyschinje pschi zitnych wikach.

Brodowska haptyka
na hoschcz haszy 27

Kaschel, katarrh, dybawosczi
so spěschnje polóżeja
s thymusinom
Blesche po 75 np. a 1 hr. 40 np.

Meblowy magazin Khorle Kästnera
na sukelnskej haszy 11
poruczа swój wulki skład
meblow wscheje druziny, jako
drastne khamory, schkleńczane khamory, stołpowe khamory, sofy,
vertiki,
komody,
jědzne, sofowe
a wuczahanske blida,
trumowowe, stołpowe a druhe
schpihele,
drastne hrabje,
drjewjane koffry,
loza
s matrazu a bjez njeje,
stoły wschěch druzinow,
kuchińske khamory a blida
a wschelake druhe,
zamzny moleknju a lakěratnju.
Tunje płaczisny.
Sprawne poßluzenje.

Lěczne wuprózdnjeńske
wupschedawanje

wot **27. julija** hacz do **sapoczatka augusta.**

Poruczamoj po **wurjadnje tunich płaczisnach:**

Dźěczaze schtrympy, czorne a pißane, hizo po 10 np.,
zonjaze schtrympy, czorne, hizo po 28 np.,
soki, wjele wuwjedźenjow, hizo po 15 np.,
lěczne koschle sa zónske, hizo po 1 mk.,
dźěczaze koschle, wschěch wulkosczow na składze, po 20 np.,
dźěczaze mězy, kokojěsdneje formy, hizo po 35 np.,
spódnje ßuknje sa zónske, hizo po 90 np.

Blidowe pschikrywy (deki), wolmjane a bawlmjane, hizo po 75 np.,
wattowe pschikrywy, kattunowe a satinowe, po 250 np.,
sofowe pschikrywy, krótke a dołhe, hizo po 60 np.,
gardiny, běłe a na żołcz, meter hizo po 25 np.,
pschikrywy s wóskowaneho ßukna, wotměrjene, hizo po 30 np.,
schórzuchi s wóskowaneho ßukna sa dźěczi a zónske, hizo po 35 np.,
linoleum, tez sbytki, meter hizo po 75 np.,
teppichi psched pißanske blidko a sofa, hizo po 95 np.

Twjelki, běłe a pißane, ½ duzenta hizo 180 np.,
wutrěwanske trjenja, wołsebje wulke, ½ duzenta hizo po 95 np.,
blidowe ruby, wschěch wulkosczow, hizo po 65 np.,
servietty, wobrubjene damastowe, ½ duz. hizo po 65 np.,
zychi, hotowe seschite, hizo po 225 np.,
wupjerki, hotowe seschite, hizo po 300 np.

Wołsebje poruczenja hódne:
Wulka dźělba schórzuchow sa dźěczi a srosczenych hizo po 10 np.
Wulka dźělba blusow sa zónske hizo po 150 np.

Sbytki kattuna, muszlina, barchenta, posleschczowych tkaninow, wupjerkow, gardinow, zankow, bantow **jara płaczisny hódno.**

Philippi & Co.
na bohatej haßy 3, delka a po 1 skhodze.

Za njewjesty!

Sserbske a němske

spěwarske,

jara kraßnje swjasane a se wschelakim wudebjenjom wupyschene,
w czelazej koži hižo po **6** hr. **50** np.,
najjednorische = = **2** = — np.
ßu dostacź **we wudawarni Serbskich Nowinow.**

Najwjetschi skład!

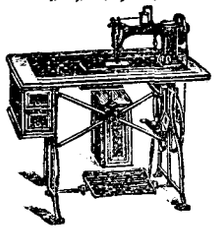

5 lět wěste rukowanje.

Biesoltowe a Lockowe schijace maschiny,

najkmańschu maschinu nětczischeho czaßa! Swětoßławnu! Njepschetrjechenu w nastupanju dokonjenja a dźerżenja! S premijemi mytowanu na wschěch wustajeńzach, porucza

Richard Otto, mechanikus,

na ßukelnskej haßy 13.

Ssamßna wuporjedźeńnja sa schijaze maschiny wschěch systemow.

Hotowe

schpundowanske deški

wschěch wulkosczow a dołhosczow,

tšěschne laty, rězane hranite drjewo, twarske drjewo

poruczataj

6. a M. Hobjan

pschi Nowosalzskej drózy
snapschecza piwarnje.

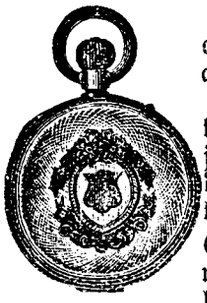

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tunni czaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedzicz** dacź, njech dźe k czaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haßy 5.

Jencz pschedawa a porjedźa sa ßwoje dźěło sprawnje rukujo. — **Preschu, ßebi moje wukładne wokno, s płaczišnami wupołożene, wobhladacz.**

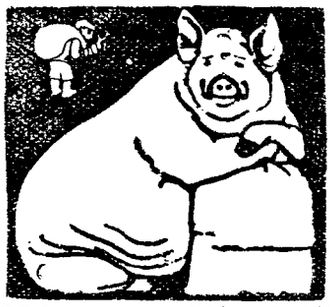

Pizowanski kalk

wot **Brockmanna** w **Lipsku,**
snamjo A a B,
teho runja **sezinowe pleczenje, sezinowe hosdze** a **sazynkowany grot**
po fabrikskich płaczišnach porucza
Emil Dietrich w **Lětonju.**

Wschě

ßymjenja na schczernischeza

dobre a płaczišny hódno porucza
Khorla Kahrowe
pschi žitnych wikach.

Naumannowe jězdne kola a schijaze maschiny

ßu pschipósnate najlěpschi wudźěłk.

Sastupjeŕ:
wumělski jězdźeŕ **Marschner**
w Budyschinje na Nowosalzskej drózy 36.

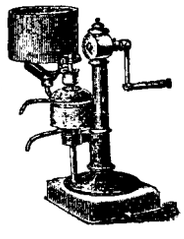

„Thuringia" zentrifugi

ßu a wostanu najlěpsche a najjednorische.
Njepschetrjechena jednoroscź!
Ženje žanych porjedźenjow!
Najlózsche cźerjenje!
Trajnje najwjetsche wotsběranje.
Wjele pschipósnanskich wopißmow!

Jeniczki sastupjeŕ:

Oskar Butter

w Budyschinje pschi žitnych wikach 12 a na Tšělanskej drózy 18.

Najlěpschu

warjensku a słótnu

ßel

porucza tunjo

Gustav Heinke

w Budyschinje
pschi žitnych wikach 34.
Telefon 358.

Nowe

lětne tkaniny

kpłoczliwym wobleczenjam, blusam, dźěczazej drascze
a **schórzncham**
na wulki wubjerk porucza

M. Gottwald

pschi mjaßowym torhoschczu 11.

K lětnemu czaßej

poručam ßwój wulki skład

wobucźa

sa muzskich, žónske a dźěczi

wot najjednoriscsheho hacź do najwoßebniscsheho wschěch pomyßlnych družinow a płaczišnow.

Wobhladajcze ßebi moje 5 wukładnych woknow.

Wubjerk w póduschowych formach a faßonach je lětßa hischcze bohatschi.
Woßebje wulki wubjerk wobucza po ßrěnich a niskich płaczišnach namalacze.

Nowoscze w sandalach a turnowanskich czrijach.

Jeniczke pschedawanje G. Engelhardtowych czrijow s Kassela.

Jeniczke pschedawanje

Engelhardtowych Cassala a normalnych schkórnjow

(parle normalneho wobucza).

Najwjetschi skład

koloježdnych a motorskokolowych gamaschow.

Sapołožki sa splaznjenu nohu po lěkarskim pschedpißmje.

Dźěłanje po měrje. Wuporjedźenje ßo sa jedyn dźeń wobstara, po žadanju też prjedy.

Heinrich Mohr, czrijownja

w Budyschinje pschi žitnych wikach, na rózku ßukelnskeje haßy.

Telefon 384.

Jěsdny plan železnizow

wot 1. meje 1906.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakſkich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždžan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4	2. 3.
Se Shorjelza	2,05	—	4,20	8,55	7,58	10,56	2,14	2,21	4,25	6,58	9,10	11,15
Rychbacha	—	—	4,43		8,22	11,20	—	2,45	4,49	7,22	9,34	11,56
Lubija	2,30	—	5 03	9,20	8,44	11,41	2,39	3,07	5,09	7,43	9,54	12,40
Budyschina	2,51	3,58	5,37	9,41	9,21	12,20	3,00	3,45	5,43	8,22	10,26	1,31
Biskopiz	—	4,30	6,11		10,04	12,54	—	4,18	6,16	8,56	11,01	—
Arnsdorfa	—	4,53	6,32		10,25	1,16	—	4,40	6,36	9,19	11,21	—
Radeberga	—	5,02	6,40		10,33	1,24	—	—	6,44	9,27	11,29	—
Do Draždžan	3,44	5,27	6,58	10,34	10,51	1,43	3,54	5,04	7,02	9,45	11,53	—

Se Shorjelza wotjědže špěšny cžah wjeczor 8,57, ſ Lubija 9,21, ſ Budyschina 9,42, do Draždžan 10,31.

S Budyschina rano 6,52, ſ Biskopiz 7,24, ſ Arnsdorfa 7,48, ſ Radeberga 7,56, do Draždžan 8,20.

S Lubija wotjědže kóždu ßobotu rano w 6,32, ſ Pomorz 6,49 a ſ Kubschiz 6,58 wožebity cžah do Budyschina, kotryž je 7,07 w Budyschinje.

S Draždžan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	3. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.
S Draždžan	12,20	1,10	—	6,14	9,09	10,30	12,35	3,14	5,09	5,33	8,10	9,46
Radeberga	12,52	—	—	—	9,41	—	—	—		—	8,37	—
Arnsdorfa	1,00	—	—	6,48	9,50	—	1,08	3,48		6,06	8,45	10,19
Biskopiz	1,25	—	—	7,14	10,15	—	1,34	4,11		6,30	9,10	10,48
Budyschina	1,49	2,02	4,20	7,46	10,45	11,27	2,05	4,42	6,05	7,01	9,41	11,18
Lubija	—	2,24	5,33	8,25	11,23	11,50	2,42	5,15	6,28	7,39	10, 17	11,52
Rychbacha	—	—	6,02	8,41	11,38	—	2,58	5,31		7,55	10, 33	12,8
Do Shorjelza	—	2,47	6,43	9,03	12,00	12,14	3,20	5,52	6,52	8,17	10, 54	12,29

S Draždžan rano 7,11, ſ Radeberga 7,43, ſ Arnsdorfa 7,54, ſ Biskopiz 8,18 do Budyschina 8,43.

S Draždžan wotjědže špěšny cžah rano 8,53, ſ Budyschina 9,46, ſ Lubija 10,08, do Shorjelza 10,31.

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Budyschina	5,00†	5,56*	7,12	10,47	1,20†*	2,06	4,39	7,25	9,12	
Dźěžnikez	5,08†	6,08*	7,24	10,56	1,32†*	2,14	4,47	7,34	9,20	
Budestez	5,14†	6,17*	7,35	11,03	1,41†*	2,21	4,55	7,41	9,27	
Roswodez	5,18†	—	7,41	11,08	—	2,26	5,00	—	9,32	
Do Wjeleczina	5,25†	—	7,50	11,16	—	2,34	5,07	—	9,40	

† Jěsdźi jenož ßobotu a póndźelu.
* Jěsdźi kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru.
†* Jěsdźi jenož ßobotu, kaž tež njedźelu a ßwjate dny.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	2.—4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Wjeleczina	—	6,05†	8,25	12,06	—	2,59	5,20	—	10,06
Roswodez	—	6,12†	8,31	12,12	—	3,09	5,30	—	10,12
Budestez	5,13*	6,17†	8,36	12,17	12,42†*	3,17	5,40	7,50	10,17
Dźěžnikez	5,22*	6,23†	8,42	12,23	12,52†*	3,28	5,51	7,56	10,23
Do Budyschina	5,33*	6,30†	8,49	12,30	1,04†*	3,38	6,01	8,03	10,30

* Jěsdźi kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru.
† Jěsdźi jenož ßobotu a póndźelu.
†* Jěsdźi jenož ßobotu, kaž tež njedźelu a ßwjate dny.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina	6,37	7,53	11,42	2,10†	3,20	5,00	8,25	10,35
Katarjez	6,44	8,00	11,49	2,18†	3,29	5,08	8,32	10,43
Židowa	6,49	8,05	11,54	2,23†	3,35	5,14	8,37	10,48
Mal. Wjelkowa	6,57	8,13	12,02	2,33†	3,45	5,22	8,45	10,56
Radworja	7,08	8,23	12,14	2,44†	3,56	5,34	8,55	11,07
Kaßowa	7,15		12,20	2,50†		5,41		11,13
Njeßwaczidła	7,25		12,29	3,00†		5,51		11,23
Scheschowa	7,33		12,37	3,08†		5,59		11,31
Do Rakez	7,40		12,44	3,16†		6,07		11,39

† Jěsdźi jenož ßobotu, njedźelu a ßwjate dny.

S Rakez do Budyschina.

S Rakez	5,16		7,55		12,54		3,26†	6,50	
Scheschowa	5,24		8,03		1,02		3,34†	6,59	
Njeßwaczidła	5,32		8,10		1,09		3,42†	7,08	
Kaßowa	5,42		8,19		1,18		3,52†	7,19	
Radworja	5,49	7,06	8,27	11,04	1,25	2,18	3,59†	7,27	7,37
Mal. Wjelkowa	6,00	7,16	8,37	11,15	1,35	2,30	4,10†	—	7,49
Židowa	6,08	7,24	8,44	11,22	1,42	2,37	4,18†	—	7,58
Katarjez	6,13	7,28	8,49	11,27	1,47	2,42	4,23†	—	8,03
Do Budyschina	6,20	7,35	8,56	11,34	1,54	2,49	4,30†	7,52	8,10

† Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny.

Kamjenz-Halschtrow-Biskopizy.

S Kamjenza	5,50	11,34	2,03	7,02
Halschtrowa	6,17	12,02	2,35	7,36
Do Biskopiz	7,03	12,48	3,26	8,27

Biskopizy-Halschtrow-Kamjenz.

S Biskopiz	7,30	1,40	4,20	9,15
Halschtrowa	8,15	2,29	5,30	10,08
Do Kamjenza	8,39	2,58	6,06	10,36

S Radworja do Lubija.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Radworja dwórn.	—	—	8,28	12,17	—	4,06	—	8,56	—
Radworja sast.	—	—	8,35	12,24	—	4,15	—	9,03	—
Lutobcža	—	—	8,42	12,31	—	4,25	—	9,10	—
Wulk. Dubrawy	—	—	8,50	12,40	—	5,00	—	9,18	—
Klukscha	—	—	9,01	12,51	—	5,10	—	9,29	—
Hucžiny	—	—	9,12	1,01	—	5,23	—	9,39	—
Barta	—	—	9,59	1,13	—	5,45	—	9,50	—
Hrodžiſchcža	—	—	10,10	1,24	—	5,56	—	10,01	—
Wósborka	5,35*	7,23	10,28	1,36	4,10	—	6,30	—	10,11†
Maleczíz	5,42*	7,30	10,35	1,43	4,17	—	6,37	—	10,18†
Luwoczíz	5,49*	7,39	10,42	1,50	4,24	—	6,46	—	10,25†
Hluschiny	5,57*	7,47	10,50	1,58	4,32	—	6,54	—	10,33†
Radměriz	6,02*	7,53	10,55	2,03	4,37	—	7,01	—	10,38†
Ketliz	6,13*	8,06	11,06	2,14	4,48	—	7,14	—	10,49†
do Lubija	6,25*	8,18	11,18	2,26	5,00	—	7,26	—	11,01†

* Jěsdźi jenož schtwórtk, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, dźeń prjedy hacž do kónz augusta. — † Jěsdźi njedźelu a ßwjate dny

S Lubija do Radworja.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Lubija	—	8,45	12,00	3,09	5,20	7,45	11,15†
Ketliz	—	8,56	12,11	3,21	5,32	7,56	11,26†
Radměriz	—	9,06	12,21	3,31	5,42	8,05	11,35†
Hluschiny	—	9,12	12,27	3,37	5,48	8,11	11,41†
Luwoczíz	—	9,20	12,35	3,47	5,57	8,19	11,49†
Maleczíz	—	9,27	12,42	3,54	6,04	8,26	11,56†
Wósborka	5,51	9,38	12,55	—	6,15	—	—
Hrodžiſchcža	5,59	9,46	1,03	—	6,23	—	—
Barta	6,10	10,02	1,18	—	6,36	—	—
Hucžiny	6,20	10,13	1,29	—	6,47	—	—
Klukscha	6,31	10,24	1,40	—	6,58	—	—
Wulk. Dubrawy	6,44	10,36	1,54	—	7,12	—	—
Lutobcža	6,51	10,43	2,01	—	7,19	—	—
Radworja sast.	6,57	10,49	2,07	—	7,25	—	—
do Radworja dwórn.	7,04	10,56	2,14	—	7,32	—	—

† Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny.

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Kamjenza	5,45	8,43	12,16	3,02	7,15	9,25
Połcžnizy	6,06	9,04	12,39	3,23	7,37	9,48
Großröhrsdorfa	6,15	9,12	12,48	3,32	7,47	9,57
Do Arnsdorfa	6,25	9,22	12,58	3,42	7,57	10,07

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	1-4.
S Arnsdorfa	6,56	10,38	1,21	5,02	8,08	11,44
Großröhrsdorfa	7,09	10,50	1,33	5,14	8,20	11,56
Połcžnizy	7,18	10,58	1,42	5,23	8,28	12,04
Do Kamjenza	7,35	11,15	1,59	5,40	8,45	12,21

Jěsdne koła
a schijaze maschiny,
žonjaze jěsdne koła,
ßměſchnje tunjo porucža
August Scholze
pschedawarnja jěsdnych kołow
w Budyschinje na horncžeiſkej haßy.

Ernst Herkner

cžaßnikař w Budyschinje
na **ſeminarſkej haßy 13**
prjedy pschi hłownym torhoſchcžu
porucža ßwój wulki ſkład wſchěch družinow
cža ßnikow a **rjecžaſow**
po tunich płacžiſnach ſ wjazylětnym rukowanjom.
Porjedženja derje a tunjo.

Žitne měchi,
mukowe měchi,
pizowanske měchi ſa konje,
płachty na wosy
wſcheje družiny,
ſłomniki, trawne płachty
atd.
po fabrikſkich płacžiſnach pschedawa
Heinrich Lange
pschi žitnych wikach,
ſ napſchecža „ſłoteje hwězdy“.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihičišćernje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawóstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 32. | Sobotu 11. augusta 1906. | Lětnik 65.

Swětne podawki.

Khežor Wylem

je ſ jěſby po poknóznym morju ßo wróćiwſchi ßobotu hromadże ſ khežorku w Potsdamje kronprynzowſki hród wopytał, hdźež je khežor ßwojeho wnuka prěni króć wohladał. Dopołdnja tón ßamy dźeń bě khežor w Swinemünde wótremu tſčenju do płuwazych tarčzow pſchihladował. Kſchčeniza kronprynzoweho ßyna je ßo na dźeń 27. augusta postajiła.

Němſki kolonialny ſkandal

čzim hroſniſche wonjenje wudymuje, čzim bóle ßo w nim ſchkara. Po wudawanju Barlinſkich nowin je ſajaty major Fiſcher, kotryž mějeſche wojakow w němſkich kolonijach ſ draſtu a zyrobu ſaſtaracź, niz jenoż wot wobdźělnikow firmy Tippelskirch a Co. dary brał, ale ßebi tež wot Jordanez ſchatowеje fabriki w Barlinje pjenježne dary dawacź da. Wojeńſka draſta, kotraž je ßo drohо ſapkačziło, je ſ dźěła tak hubjena była, ſo je do kruchow roſpadała, prjedy hač je k afriſkim wojakam pſchiſchła. Wjele zyroby je ßo po puczu ſkaſyło, dokelž njeje prawje ſa ſamórſke krajiny pſchihotowana była.

Dary luboſcze ſa wojakow w Afriзy darjene, njejßu ßo ſ dźěła mjes wojakow roſdźělike. Jedyn jěſdny, kotryž je ſ krótkowjeczorneje Afriki do Sulzaſkich kupjelow pſchiſchoł, je w tamniſchich nowinach wopißał, ſo wojazy dary luboſcze huſto doſtali njejßu, ale ſo ßu wone do druhich rukow pſcheſchłe. W Swakopmundże a druhich ſkładownіſchczach ßu wone leżo woſtałe, hač ßu ßo wone pſchi ſkładnoſczi wužike. Druhdy je ßo ſtało, ſo ßu wikowarjo dary luboſcze doſtali, a je drohо roſpſchedali. Tak je jedyn wojak ſa jenu taflu ſchokolady 5 hriwnow ſapkačzicź dyrbjał. We wobalzy nutſka je wón dopißnizu namakał; dariczelka na njej proſcheſche, ſo by ßo jej kharta ſ afrikanſkim ſchtemplom wróćiła. Wojak je dopißnizu wróčzo póßłał ſ pſchiſpomnjenjom: „To bě drohi dar luboſcze.“ — Hač runje jěſdny, kotryž to piſche, ßebi žado, ſo dyrbi ßo wußlědźicź, w kajkej měrje ßu ßo dary pſchekſchiwike, njeje ſarjadniſtwo, pſched kotrež to ßłuſcha, ßo ſe žanym ßłowczkom wo tychle maſanych wězach ßłyſchecź dało. A tola je to jara nuſne; pſchetoż niczo njemóże bóle njeczeſtne a njekniczomne bycź, hač hdyž ßo dary luboſcze, k połoženju nuſy a k wokſchewjenju wojakow date, pſchedawaja.

W połodniſchej Kamerunſkej koloniji je prjedawſchi gouverneur ſ Puttkamer tak wjele kaž niczo czinił. Ani khmanych puczow tam njeje. Bahniſchcza a tonidła, pſches kotrež dyrbi ßo jěſdźicź, ßu bjeſe wſchěch moſtow. Mnoſy offizěrojo a ſaſtojnizy wopiłſtwu hołduja. S wjetſcha ßo ſchampanſke wino pije, a to ſ tajkej hromadu, ſo to njeby człowjek wěrił. Scźěhwki tajkeho picźa ßu ſwady, puki, krjudowanje czornochow atd.

Do kolonialneho ſkandala je ßo tež rataŕſtwowy miniſter ſ Podbielſki ſcźahnył. Wón je hač do lěta 1900 wobdźělnik firmy Tippelskirch a Co. byk. Hdyž je ßo wón w tymle lěcze do ſtatneje ßłużby wróćił, je Podbielſkeho żona na jeho měſto do firmy ſaſtupiła. Firma je w lěcze 1906 ſe ßwojimi liſrowankami ſa němſkich wojakow w Afriзy něhdże 2 milijonaj hriwnow ſaßłużiła.

Saſtojnizy w němſkich kolonijach

ßu ſ dźěła ludźo byli, kotſiž ßo ſa tajku ßłużbu njepſchihodźa. Do tychle njekhmanikow prjedawſchi Togoſki gouverneur Horn ßłuſcha. Wón je wobſkorżeny, ſo je w lěcze 1903 we wokrjeżu Sakode-Baſſari domoródneho Zedua ſ kſchudom nabicź dał. Na Zedua ßo hrěſchachu, ſo je gouvernementſke pjenjeſy pſchekſchiwił. Dokelž ßo Zedu niczeho njewuſna, jeho Horn na powyſchenym měſtnje ſtazijineho dwora ſa khorhojinu żerdź ſwjaſacź da. Horzota bě tamny dźeń tak żałoßna, ſo ßo jedyn czorny tołmacź, kotryž bě khwilu pſchi Zeduowej czwilowanſkej żerdźi ſtejał, bjes myßlow na ſemju ſwjeſe. Zedu ſa żerdźu dele wißaſche, a Horn ſ khwilemi k njemu khodźeſche, ſo by ßo po wodu ſtonazeho a ſkiwlazeho człowjeka praſchał, hač chze ßo nětko wuſnacź. Pſchi tym wón czwilowaneho wußměſchejo po nim ſkiwleſche. Zedu zyły dźeń a zyku nóż na czwilowanſkej żerdźi wißajo a ſa wodu ſkiwlo woſta. Horn pak bě jeneho czorneho wojaka bliſko Zedua ſtajił, ſo by na to kedźbował, ſo ßo ſkiwlazemu njeby wody napicź dało. Zedu je ſkónczńje w tejle czwili wumrjeł. Nadźijomnje njeßmilneho gouverneura, kotrehoż ßu nakhwilnje ſe ßłużby puſchczili, hódnje pokhoſtaju.

Sſerbija a Awſtriſka.

S Wina ßo poßledni czaß njepſchеſtawajzy powjeſcze roſſchěrjejo, ſo je ßerbſke wójſko ſ kralom Pětrom njeſpokojom a ſo jeho ßnadź bórſy ſ kraja wucźěri. W Sſerbiji ßamej pak wo tajkej njeſpokojnoſczi niczo njewjedźa, ale derje ſnate je tam, ſo by Awſtriſka jara rad widźała, hdy by ßo kral Pětr ſe ßerbſkeho tróna wotſtronił.

Se ßerbſko-awſtriſkej złownej wójnu je Awſtriſka runje tak bita, kaž Sſerbija. Dokelž ßo ſe Sſerbije njeßmě żaneho ſkota wjazy do Awſtriſkeje a Wuherſkeje woſycź, je w Awſtriſkej ſa krótki czaß mjaßowa nuſa naſtała. W Budapeſtu je nětkole mjaßo dróżſche, dyžli hdy prjedy. Tamniſchi rěſnizy ßebi teho dla pſchezo wótſiſcho żadaju, ſo bychu ßo awſtriſke mjeſy ſaßo ßerbſkemu ſkotej wotewrike.

Sſerbſke knjeżerſtwo ßo mjes tym roshladuje, kak by ßwój ſkót do Franzowſkeje wotbycź mohło. Wone je tele dny ludźi do bołharſkeju móſkeju pſchiſtawow w Burgaßu a Warnje póßłało. Czi dyrbja pſchepytacź, hač by ßo hodźiło, ßerbſki ſkót a żito po Czornym morju do wjeczorneje Europy woſycź.

Awſtriſka a Italſka.

Italſke knjeżerſtwo Awſtriſkej pſches pucź njewěri. Wone je teho dla poruczіło, ſo ßmědźa wójnſke łódże zuſnych ſtatow w italſkich pſchiſtawach jenoż tydźeń pſchebywacź a to jenoż tſi ſ dobom. Tajke pſchiſtawy ßu Venedig, Tarent, Meſſina, Gaeta, Spezia, Madalena, Genua a Vado. Lohko je ſhódacź, ſo je tutón wukas pſcheczіwo Awſtriſkej naměrjeny. Italſzy ßo boja, ſo mohłe awſtriſke wójnſke łódże jónu italſke nadpadnycź, kaž ßu to Japanſzy w Port Arturje czinili.

Hroſnoſcze ruſkich ſběžkarjow.

Jedyn pſchipadny ßwědk piſche wo hróſbnym podawku, kiž je ßo hnydom pſchi ſpoczatku wojeńſkeho ſběžka w Sveaborgu wotměł: General Agejew a wyſchi Natara, kotrajž běſchtaj ßebi ſa lěczo dom

na kupje Dromsö wotnajokoj, hrimot kanonow saßkyschawschi k cžokmej khwataschtaj a k twjerdźišnje wotjědźeschtaj. Hdyž žo cžokm k twjerdźišnje bliżesche, do njeho ſ njeje tšělachu a wyschka Nataru sranichu. Sběžkarjo žo cžokma smozowachu a offizěrow sajachu. Wyschk Natara, kotryž žylnje krwawjesche, proschesche, so bychu jeho do lazareta donjeßli. Tšjo sběžkarjo jeho na noßydła pokožichu a jeho wotnjeßechu, tola druſy sběžkarjo, kotſiž maschinſke tšělby žobu wjedźechu, jich sadźerżachu. Woni pschikasachu, wyschka na semju pokožicź, a do njeho salvu wotedachu. Wón bu cžežko sranjeny, tola bě hischcže żiwy; duž hischcže jenu salvu wotedachu. Potom jeho do morja cžißnychu, tola jeho ſ njeho saßo wucžahnychu, dokelž bě tam woda psche nikka, skónczńje jeho na hłubschim městnje do morja cžißnychu.

W Kronſtadtu sběžk w nozy 2. augusta w mineurſkej kompagniji wudyri. Mineurojo do wobydlenja wyschka Alexandrowa pschińdźechu, kotryž bě pscheßadźeny a kotryž bě jenoż do Kronſtadta pschischoł, so by žo se žwojimi towarſchemi roszohnował. Wyschk žo runje ſ kapitanom Wroczińſkim sabawjesche, hdyž žo žedmjo wojazy do jſtwy walichu, Wroczińſkeho hrabnychu a jeho dajachu. Jeho ſtara macź a žyn jemu na pomoz khwatachu. Tola ju a jejneho žyna sběžkarjo ſ bajonnetami sakałachu. Alexandrow, kotryž bě wonka ſtał, do žwojeho wobydlenja cžekny. Tam jeho doßahnychu a jeho ſ tšělbnymi toporami k semi sbichu, na cžoż jeho zywiliſtojo satšělichu. Cžěło mineurojo ſ bajonnetami roskałachu. Jeho żonu, kotraż jemu na pomoz pschiběża, k semi porasychu; wona se ſłamanej nohu ležo wosta. Po wjazyhodźinſkich bolosczach wona we łódźſtwowym hospitalu wumrje. Mjes tym so tejule offizěrow morichu a druhich do jeneje kólnje sawrjechu, žo druhi dźěł mineurow hromadźe ſ pioněrami, kotſiž běchu mjes tym žwojich offizěrow sajeli, sjednoczi a ſ nimi do Konſtantinſkeho forta cžehnjesche. Tu hižo spachu. Pok swoblekani artilleriſtojo k kanonam běžachu a žo sapowjedźichu, žo k sběžkej pschisamknyczź. Skradźu woni samkadła ſ kanonow wſachu a je tak k tšělenju njekhmane sczinichu. Jenoż pola jeneje kanony žo to njeporadźi. Woni žo też sapowjedźichu kule wudacź. Jenu pak sběžkarjo namakachu; tu do lěſka tšělichu, w kotrymż po jich měnjenju pólna gardźina batterija stejesche. Artilleriſtow se 7 offizěrami do kaſemattow sawrjechu. Mordarjo Wroczińſkeho a Alexandrowa spytachu žo mjes tym jěſdneje artillerije smozowacź, tola ta žo jim na sboże napschecžo staji.

Po pschikaſni Kronſtadtſkeho komandanta wyschk Schelanow se schtyrimi kompagnijemi pěschkow, dwěmaj maſchinſkimaj tšělbomaj a dwěmaj kanonomaj pschecžiwo Konſtantinſkemu fortej postupowasche. Jedyn dźěł pioněrow bě žwěrny wostał a pschi transporcže pomhasche. Jěſdna artillerija bě jara horliwa. Na napominanje, so bychu žo poddali, sběžkarjo hobrſku cžerwjenu khorhoj ſ napißmom „Semja a wola“ a cžornu anarchiſtiſku khorhoj wutyknychu. Na to wojazy do forta ſ tšělbami a maſchinſkimi tšělbami tšělachu. Sběžkarjo tšělejo wotmolwichu. Sa khwilu žo ſ kanonow schěsczź kulow do forta wutšěli; sběžkarjo žo na to do kaſemattow skhowachu. Někotſi do morja padźechu a žo tepichu, druſy spytachu na jenym cžołmje cžeknycź, tola ſ kulkowym deschczom ſ maſchinſtich tšělbow žo jim njemóżne sczini, wupjerchnycź. Duž dyrbjachu žo saßo wróczicź. Sběžkarjo na to na forcže měſto cžerwjeneje běłu khorhoj wutyknychu. W 5 hodźinach rano zarej žwěrni wojazy fort wobžadźichu. Ssedmjo jeczi, kotſiž běchu Wroczińſkeho morili, žo hischcže tón žamy dźeń satšělichu.

Wutšěł ſ Konſtantinſkeho forta w nozy w 12 hodźinach bě sa matrosow snamjo było, ſ kaſarmow wuńcź. Tſi łódźſtwowe ekwipaże sběžk sapocžachu. 300 muži ſ nich k arſenalej po brónje cžehnjechu. So bychu žo lóże sesnali, běchu běłe pschikrywy ſ cžapkow wsali, a wjedniży běchu žebi ruku ſ běłym rubiſchkom wobwili a žebi sa ramjeni cžerwjene banty powěßli.

Offizěrojo, kotſiž pola matrosow žłużbu cžinjachu, spytachu jich sadźerżecź, tola matrosojo jich morichu abo cžežko sranichu. Tu schtyrjo offizěrojo, Rodionow, Dobrowolſki, Schumann a Stojanowſki, padźechu a kontreadmiral Beklemiſchew a druſy žo cžežko sranichu. Wo kapitanje Krenizſkim, kotryž bě jenoż lohko sranjeny, sběžkarjo žud wotměchu. Ssudniży běchu matrosojo, 8 ziwiliſtojo a jena żónſka. 8. kompagnija Jenißejſkeho regimenta pak Krenizſkeho wußwobodźi. Tutemu regimentej maja žo dźakowacź, so žo w Kronſtadtu sběžk podtłóczi.

Hdyž sběžkarjo k arſenalej pschicžežechu a tamniſchich pěschkow wobrěczecź spytachu, tucźi se salvami wotmolwichu. Sběžkarjo po někotrych salvach roscžěkachu. Pó cžmje žo pěſchzy tšělejo sa nimi puſchczichu a 38 ſ nich popadźechu. Druhe bataillony sbytnych sběžkarjow sbichu. Wschudże jich jimachu. Rano bě žo porjad sasto postajił. Powjesczź, so žu w Kronſtadtu 300 sběžkarjow satšělili, njeje žo jako wěrna wopokasała.

Cžißnjenje bomby.

Do ſ ludźimi pokneje cžakańuje na dwórniſchczu w Ssoßnowizach žu bombu cžißli. Wjele woßobow je žo cžežko abo lohko sranko. Pschekupza Goldblüma žu morili. Cžakazy lud žo žmjercź wuſtróża, pschi cžimż žo mnosy ludźo sranichu. Cžißnjeŕ bomby njeje žo wußlědźił.

Spjeczowarjo na wójnſkej łódźi „Pamjat Asowa“.

Na wójnſkej łódźi běchu revoluzionarojo jako matrosojo pschewoblekani matrosow sa sběžk wobrěczeli. Někotrych offizěrow sranichu a sajachu. W Revalu sběžkarjo někotrych matrosow na brjoh póßłachu, so bychu Revalſku garniſonu wobrěczeli. Wojazy pak žwěrni wostachu a wotpóßłanzow sajachu. S dobom žo torpedosli cžołm pschihotowa, so by „Pamjat Asowa“ na prěnje ſnamjo do powětra tšělił. Na to žwěrne mużſtwo na sběžkarſkej łódźi pschewahu dosta a sběžkarjow saja.

Revoluzionarneho mordarja sajeli.

W Moſkwje žu žrjedu agitatora sajeli, kotryž lud napominasche, ſ brónjemi pschecźiwo knjeżeŕſtwu postanycź. Pschi pscheßkyschenju jateho, kotryž wudawasche, so je žyn profeſſora Golubowſkeho, žo wukopa, so je wón słóſtnik, kotryž je na admirala Dubaßowa bombu cžißnył a też nadpad na generala Neplujewa w Sebaſtopolu skucźił.

W Ruſkej je saßo měr.

Wojeŕſke sběžki w Sveaborgu, Kronſtadtu, Daſchlagarje a na wójnſkej łódźi „Pomjat Asowa“ žu žo wſchě hnydom potłóczike. Wojazy, kotſiž žu žo revoluzionarnym žobuſtawam rospuſchczeneje dumy a druhim powróczerjam k sběžkej naſchczuwacź dali, žu pak sajeczi, pak sesatšěleni. Generalny ſtrajk, kotryž běchu sozialdemokratojo w Peterburgu, Moſkwje a druhdże wuwołali, je žo njeporadźił. Dźěłaczerjo žo wjazy k ſtrajkej narěczecź njedachu. Woni wjedża, so je revoluzionaram wſcho jene, kak žo dźěłaczerjam wjedże, a so chzedża jich jenoż wużiwacź. Agitazija bu tón krócź też poczežena, dokelž polizija kóždeho agitatora, kotrehoż lepi, do jaſtwa žadźi. Wone drje spytachu, ludowe ſhromadźiſny a ſjawne cžahi ſrjadowacź, tola ↓oliziſtojo n ſchě ſhromadźiſny hnydom rosehnachu. W Moſkwje je ſ 200 000 dźěłaczerjow jenoż 20 000 muži, po tajkim jenoż dźežaczina ſtrajkowacź spytała, mjes nimi 10 000 knihicźiſchczerjow. Runje tak mało sboża, każ pola dźěłaczerjow, mějachu agitatorjo pola żeleſniſtich saſtojnikow. Też tucźi žu žebi wucźbu ſ lonſcheho ſtrajka wſali. Scžěhwki ſtrajkow žu woni dyrbjeli njesczź, mjes tym agitatorjo njekhoſtani wupjerchnychu.

Zar bliſko wotſtupjenju wot knjeżeŕſtwa.

Pschi poßlednich wojeŕſkich njeměrach bě žo zar hižo rosžudźił, wotſtupicź. Wón chzyſche ſa regenta wulkowjeŕcha Wladimira Nikolajewicza pomjenowacź a roskaſowaŕſtwo nad wójſkom wulkowjeŕchej Nikolajej Nikolajewiczej pschepodacź. Wulkowjeŕch Wladimir, kotryž w Němzach pschebywasche, bě žo teho dla telegrafiſzy do Peterburga powołał. Też zarowa mandźelſka žebi pscheje, so by zar knjeżeŕſtwo słożił. Ani jeho duchowne, ani cžélne mozy k temu njedożahaju, najwjetſchi kraj žwěta wobknjeżicź. Każ pak žo ſda, zar w žwojim rosžudźenju saßo khabka. Wón drje je wulkowjeŕcha Nikolaja Nikolajewicza ſa hłownehо roskaſowarja nad zyłym ruſkim wójſkom pomjenował, knjeżeŕſtwo pak je hacź na dalſche wobkhował.

Knjeżeŕſtwowy plan k smĕrowanju wójſka.

S dobreho żórka žo wobkrucża, so je žebi knjeżeŕſtwo wotmyſliło, wójſko ſ tym spokojicź, so aktiwny žłużbny cžaß pola pěſchkow, artillerije a wójnſkeho łódźſtwa poniżi. Pódla teho ma žo mſda ſtarſchich podoffizěrow khětro polěpſchicź. Schtož zyrobu a draſtu mużſtwa naſtupa, ma žo polěpſchenje tychle wężow jenotliwym regimentam pschewoſtajicź. K podpjerje polizije ma žo wo žně 77000 kosakow w cženſkim a uralſkim wokrjeżu mobiliſowacź. Mjes kosatſke wobydleŕſtwo ma žo po zarowym wukasu 5 milijonow rublow wudźelicź.

Admiral Skrydlow zarej k měrnoſczi radźi.

Admiral Skrydlow je ſe Sebaſtopola zarej depeſchu póßłał, w kotrejż jemu wón wjetſchu měrnoſcź napſchecžo sběžkarjam a po-

ſtajenje noweho wójnſkeho ßuda, kotryž měł jatych matroſow ſ nowa pſcheßłyſchecź, radźi.

Miniſter Stołypin

je ßo ſ wuſpěchom prózował, wjednikow liberalneje ſtrony pohnucź, ſo bychu do jeho miniſterſtwa ſaſtupili. Wón je jim ßłubił, ſo ßo reformy, kotreź ßebi liberalni žadaju, bórſy pſchewjedu. Filiſofow a Waßilčikow ſtaj w miniſterſtwje ſaſtojúſtwo pſchijakoj, a ſa wyſchſcheho prokuratora ßwjateho ßynoda je ßo Iswalſki powołał.

Bołharjo a Grichojo.

Grichojo ßo na to hotuja, wulki dźěł Mazedonſkeje wobßadźicź, hdy by Turkowſka ras roſpadła. Teho dla hižo nětkotre lěta grichiſke cźrjódy po Mazedonſkej cźahaju a tamniſche bołharſke, ßerbſke a kuzowłóſke wobydleŕſtwo nadpaduja a kónzuja. Bołharam je nětko ſkónčnje ſcźerpnoſcź na kónz dóſchła. W Mazedonſkej a w Bołharſkej je Grichom njepſcheczelſke hibanje naſtało. W Philippoplu ßu tak mjenowane ludowe wukaſy ſjawnje wupowjeßnjene, ſ kotrymiž ßo krucźe ſakaſuje, na drohach grichiſzy rěčźecź. W Jamboli lud pſched wočźomaj wojakow, kotreź běchu ßo na pomoz ſawołałe, grichiſke klamy a fabriki wupuſcźi. We Warnje je lud měſchcźanoſtu nuſował, wukas podpißacź, ſ kotrymž ßo wſchitzy gmejnſzy ſaſtojnizy grichiſkeje narodnoſcźe ſe ßłužby puſchcźa.

Sſwěrna dźěſcźowſka luboſcź.

(Pokračowanje.)

Mortier bě w poßlednich tydźenjach na tuto waſchnje jara mnoho ſchkodował a ſhubił. Mnoſy jeho dołžnizy, kotſiž běchu hacź do teho cźaßa ßwoje winowatoſcźe ſtaroſcźiwje a porjadnje dopjelnjeli, njemóžachu nětkole płacźicź. S tym pſchißadźi jara nahladne pjenjeſy ſpěſchnje jene po druhich. Teho dla pſchińdźe ßam do jara wulkeje wuſkoſcźe, hdyž nětkole ßam njemóžeſche twory, kotreź bě ßebi pſchińcź dał, w poſtajenym cźaßu ſapłacźicź, kaž bě to hewak ſwuknył. Jeho wěricźeljo proſchachu, pominachu, ßamo też hrožachu w liſtach, kotreź jemu pißachu. Ale jemu bě zyle njemóžna wěz. dopjelnicź, ſchtož ßebi žadachu. To běſche ſtaroſcź, kotraž bě tak ſprawneho muža w poßlednim cźaßu tłóčźiła a wobcźežowała. Jeho cźeſtnemu mjenu a dobrej powjeſcźi jeho domu hroźeſche ſtrach. Wón poſpytowaſche, ſchtož móžeſche, ſo by cźwilowaze wobſtejenja, w kotrychž běſche, pak tak, pak hinak wotſtronił abo je ſ najmjeńſcha wołóžił. Ale wſchě pucźe a ßrědki, kotreź k temu nałożeſche, woſtachu bjes wuſpěcha. Njeby-li jemu ſe žaneje ſtrony pomoz a wumoženje pſchiſchło, běſche ſ tym njewrócźomnje ſhubjeny jeho dom a ſ tym wſchitke jeho ſamoženje.

Ras rano, hdyž bě ßwójba ſa khoſejowym blidom ſhromadźena, wotkry wbohi muž ßwojej mandźelſkej a ßwojej najſtarſchej dźowzy wulku nuſu, w kotrejž běſche. Móžemy ßebi myßlicź, kak ßo Hana a jeje macź wuſtróźiſchtej, hdyž tule ſrudnu powjeſcź ßłyſcheſchtej a ſhoniſchtej. Mnoho ßłyſow ronjeſche ßo w tutej hodźinje, a mnoho ſtyſkniwych praſchenjow a žałoſcźow bu ßłyſchanych. Skónčnje ßo jenomyßlnje roſßudźichu k temu, ſo ma Mortier ßwojemu ßwěrnemu pſcheczelej, pſchekupzej Peronnej, ſ połnej dowěru ßwoje cźwilowaze wobſtejenja wotkrycź. Ssnadź mohł tón dobru radu wjedźecź abo pomoz poſkicźicź. To ßo ſta. Ale na njeſbože bě pſcheczel, kaž powjedaſche a wobſchěrnje dopokaſowaſche, w zyle jenajkej wuſkoſcźi, tak ſo też, byrnjež radſcho chzył, pomhacź njemóžeſche. Móžeſche knjeſej Mortierej jeno tu radu dacź, ſo dyrbi tak khětſje kaž móžno do Pariſa pucźowacź, ßwojim tamniſchim wěricźelam ßwoje knihi pſchedpołožicź, jim ſ tym ßwoje wobſtejenja zyle jaßnje roſeſtajecź a jich potom wo wotſtorcźenje proßycź. Tule radu ßebi na to ßwójba roſpowjeda a ſa dobru ſpóſna. Duž ßo knjes Mortier na pucź ſebra, ſo by ßwoje ſwoże we hłownym měſcźe ſpytał. Jeho žona a dźowka pak pſchewodźeſchtej jeho ſ nutrnymi modlitwami a ſ wutrobnymi pſcheczemi na pucź.

Najprjedy ßo ſdaſche, jako budźiſche wuwjedźene pucźowanje měko pſchinjeſcź žadany wuſpěch. Wſchitzy wſchelazy wěricźeljo, kotrychž Mortier w Pariſu wopytowaſche, wjeßelachu ßo nad jeho pſchikhadom, dokelž hižo ſ teho ſpóſnachu jeho dobru wolu. Sjawnoſcź a ſprawnoſcź, ſ kotrejž wſchitke ßwoje wobſtejenja wopißowaſche, doby jemu bórſy nuſnu dowěru. Nimo teho ſ jeho knihi ſpóſnachu, ſo běchu wobſtejaze dołhy wjazy hacź nadobnje ſ wonka ſtejazymi žadanjemi kryte. Na tym njebě ani dwělowacź, ſo tón muž napoßledku wſchě ßwoje winowatoſcźe dopjelni, jeli ſo wurjadne njeſboża njenadźizy njeſaſtupja, a hdy bychu jemu wuproſchene wotſtorcźenje pſchiſwolili. Duž běchu rady ſwólniwi, jemu žadane wotſtorcźenje pſchiſwolicź. Jeno jedyn jenicźki ſ jeho wěricźelow, bohaty pſchekupz Laval, nochzyſche nihdy niczo wo tym wjedźecź, ale žadaſche ßebi ßwoje pjenjeſy. A tón bě runje cźłowjek, kotremuž bě Mortier najwjazy dołžny. Laval hewak njebě ani ſ najmjeńſcha twjerdy a njeßmilny. Ale hakle ſ krótka do teho bě njeſprawny wěricźel jeho wo jara wulke pjenjeſy wojebał. Teho dla bě bjes dźiwa, ſo naſchemu Mortierej a jeho próſtwam njewěrjeſche. Wſchitke pſchedſtajowanja a ßłubjenja, wſchitke žałoſcźenja a nuſowanja woſtachu podarmo. Laval bě ßebi po tamnym pſchißadźenju krucźe wotmyßlił, cźim doraſniſcho a twjerdſcho wot nětkale wſchitke wonka ſtejaze pjenjeſy wužadowacź. Teho dla też njepſchiſwoli ani najmjeńſcheho wotſtorcźenja, ale žadaſche ßebi ſ twjerdymi ßłowami wokomiknite ſapłacźenje. A dokelž to Mortier ſcźinicź njemóžeſche, da jeho hnydom ſajecź a do dołžniſkeho jaſtwa cźißnycź.

A hdyž bě tuta powjeſcź do Rheimſa dóſchła, trjechi njeſbožownu ßwójbu kaž błyſk ſ jaßneho njebja. Pſchedkhadźaze liſty běchu jedyn po druhim ſwjeßelaze a dobre poßelſtwo pſchinoſchaſe wo pſchecźelnym pſchiwſacźu, kotreź bě Mortier namakał, a wo wotſtorcźenju kotreź běchu jemu wſchudźom na najdwórliwiſche waſchnje pſchiſwolili. Cźim cźeźſche a ßurowiſche bě nětkole tuto poraźenje, kotreź wſchitke jich nadźije ſniczi. Jich lubowany muž a nan bě wot nich dźěleny a tradaſche ßnadź na dołhi cźaß w jaſtwje! Syma běſche twjerda a kruta. Schto dyrbjeſche wbohi muž, kiž bě hacź do teho cźaßa pokojne a pſchijomne žiwjenje wjedł, nětkole wſchitko parowacź a wuſtacź we ßwojim ſajecźu! S dobrym prawom móžachu ßo bojecź, ſo pſchi ßwojej ſtarobje a pſchi ßwojej tak cźuczźiwej cźeſtnoſcźi lědom pſcheżiwi, ſo bě ſhubił ßwoju ßwobodu a ſo bě ſ tym też pſchiſchło wohańbjenje na njeho a na jeho dom. A ſchto dyrbjeſche ßo potom ſ jeho ßwójbu ſtacź, hdy by ßo jej zyle a doſpołnje wſak jeje ſaſtaracźeŕ a ſeźiwjeŕ? Bjes troſchta płakachu knjeni Mortierowa a jeje dźěcźi, hdyž ßebi to wſcho roſpominachu.

A nětkole ßebi myßlachu a radu ſkładowachu ſ wulkej boloſcźu, kak tu pomhacź a lubowaneho mandźelſkeho a nana wußwobodźicź ſ jaſtwa. Wobroczźichu ßo we ßwojej nuſy na ßwěrneho a wupruhowaneho pſcheczela ßwojeho domu. Peronne na jich próſtwu hnydom pſchiſchedſchi wuradźowaſche ßebi ſ nimi, ſchto mohło ßo w tymle padźe cźinicź. Na poßledku ßo wupraji ſa to, ſo chze ßam do Pariſa pucźowacź a dobre ßłowo prajicź pola Lavala ſa ßwojeho pſcheczela. Macź ſ dźakom pſchija tuto poſkicźenje. Hana pak hnydom ſ hnutym hłoßom ſawoła: „Jeli mi moja macź to dowoli, budu waß pſchewodźecź po waſchim pucźu.“

„Ale, lube dźěcźo, ſchto maſch myßle?“ woprascha ßo macź, wſcha wuſtróźana. „Schto ty w Pariſu chzeſch? To je doſcź, hdyž tam knjes Peronne dojěde a ßebi prózu ſa naß a ſa naſcheho nana woſmje. Ty pſchi tym niczo pomhacź njemóżeſch, a njedam cźi ßobu hicź.“

„Luba macźi“, tak nětkole horze ßylſy ronjo Hana proſcheſche, „wy mi tola, kaž ßo nadźijam, k temu dowolnoſcźe njeſapowjeſcźe. Wěm wſchak, ſo budźe knjes Peronne wſchitko cźinicź, ſchtož budźe móz, ſo by naſcheho lubowaneho nana wußwobodźił. Ale też to wěm, ſo budźa jeho pſchi tym moje próſtwy a ßylſy podpjerowacź, ſchtož budźe ßo hodźicź. Ssym to ßwojemu nanej dołžna, ſe wſchej ßwojej mozu ſa ßwojeho nana ſaſtupicź a ßobu ſkutkowacź wo jeho wußwobodźenje ſ jaſtwa. Schtož pſchecźelowe roſeſtajowanja njedozpěja, to, nadźijam ßo, wuſkutkuja dźowzyne próſtwy a ßylſy. Bóh ßam je mi to do myßlow dał. Wón budźe też pomhacź a mje k temu žohnowacź, ſo k dobremu a k ſbožownemu dozpějemy.“

Macź mjelczeſche. Na njej bě widźecź, ſo ßo cźeżzy a twjerdźe bědźeſche. Nochzyſche lubowanej dźowzy jeje próſtwu ſapowjeſcź. Njemóżeſche pak ßo też k temu roſßudźicź, tak daloke a cźeżke pucźowanje pſchiſwolicź. Duž pomhaſche też Peronne, podpjerujo ſ horliwymi ßłowami wotmyßlenje, kotreź bě ßebi ta knježna ſcźiniła. Rjekny:

„Luba knjeni Mortierowa, dajcźe waſchej Hanzy w Božim mjenje ßobu pucźowacź! Budu ju duzy po pucźu hladacź a ſakitowacź kaž nan. W tym naſtupanju móżecźe zyle bjes ſtaroſcźe bycź. A njeby-li twjerdeho Lavala ſe ßwojimi próſtwami a ßylſami woprawdźe roſmjehcźiła, budźe tola napohlad lubeje dźowki troſchtowacź waſcheho wboheho muža.“

Na poßledku pſchednjeßena pſchiczźina pſchewaži a pſchewiny wſchitke dwěle, kotreź bě hacź do teho cźaßa knjeni Mortierowa hiſchcźe cźiniła. Wona da, njech też ſ cźeźkej wutrobu, ßwojej dźowzy wuproſchenu dowolnoſcź k pucźowanju. Dźaknje wokoſchi Hana macźeri ruku a khwataſche potom do ßwojeje ſtwicźki, ſo by ßebi kofer pakowała. Pſchetoż hižo naſajtra chzyſche ßo Peronne

na pucz podacz, so by pschecželа tak rucže kaž mózno ſ jastwa wuzwobodźik. Pucžowanske wězy běchu bórzy sesběrane a srjadowane. Wschitke něschto hódne pyscheńki a druhe drohe wězy, kotrež mějesche, tež zwoju lutowansku búksu, sapakowa staroscźiwje a wsa zobu. Hdyž bě se wschěm hotowa, padže knjezna na kolenje a sdychowasche k Bohu ſ nutrnej modlitwu, so by na pucz zwoje žohnowanje dał a lubowanemu nanej wumoženje a pomoz.

(Skónčenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. S drožkowego sastanischcža na tudomnych žitnych wikach saǔdženu póndželu kóń drózkarja Cžecha ſ drožku cžekny. Skoczo, kotrež bě zo ſ někajkim ropotom spłóschiko, po lawskich hrjebjach k lawskej wězi cžerjesche. Tam jo sadžeržachu, jemu wupschestrjeny pschedeschcžnik napscheczo tyknywschi. Wós bě pschi dźiwjej honjeńzy najprjedy do wódneho wosa jeneho budarja sawadźił a bě jeho koło rosrasył. Dale je wón kaschcž ſ něhdže 140 makymi porzlinowymi figurami a 40 khofejowymi schalkami po 25 np. potorhnył a na kruchi rosbił. Na wulke zboże njeje zo žaneje dalscheje schkody naczinikо. Kóń a wós njewobschkodźenaj wostaschtaj.

— Prěnja a druha komora sakskeho zejma stej lětza wobsamkkoj, petiziju knjezerstwu k nawjedženju dacž, w kotrejž Lipscžanska měscžanska rada wo to proźby, so by zo zwjedźeń tsjoch kralow dale njezwjecźił. Knjezerstwo zo nětko pola pschemyžłowych zudow wobhonja, hacž by hospodarskich a sozialnych pschiczinow dla nusne było, dźeń tsjoch kralow niz wjazy jako powschitkowny zwjaty dźeń zwjecźicž. Budyski pschemyžłowy zud je na to 2. augusta jenohłóžnje wobsamknył, so by zo dźeń tsjoch kralow dale jako powschitkowny zwjaty dźeń zwjecźił.

— Wotdźělenje Oschatzskeho ulanskeho regimenta, kotrež bě schtwórtk ſ Kamjenza k nam pschijěchało, je pjatk rano w 7 hodźinach Budyschin saźo wopuscheźiło, so mohło sa 10 dnjow do Wrótzławja k khěžorskim manevram dojěchacž. Dźenża woni psches Wósbork do Warnocźiz, mjes Rychbachom a Shorjelzom leżazych, jěchaju.

Pschichodnu wutoru 12. maschinsko-tsělbne wotdźělenje psches Budyschin pschicžehnje a budže w Bukezach a wokolnoscźi dwaj dnjej w kwartěrach leżecž.

— Tsěcha tudomneje lawskeje wěže, kotraž zo hewak kóžde lěto ſ nowa ſ blachom płatasche a se selenej barbu barbjesche, zo nětkole ſ koprom pschekrywa. Barbjenje budže zebi tón krócz měschcžanske sarjadnistwo salutowacž; pschetoż swuczena rjana selena barba po něczim zama nastawa, hdyž kopor ſ mjedźanku (serfawzow) poczehnje. Koprowy kryw je drje jara drohi, sa to pak wón wjele lětdźeżatkow dźerži a zo njetrjeba sa dołhi czaz porjedźicž.

— Cžežkeho paduschstwa dla pytaneho czeladnika Augusta Brósku ſ Radskeje pola Wojerez je tudomna polizija sajaka.

— Straschna wěz pschezo je, hdyž zo człowjek ſ jésdnym kokom, na nim sady stejo, zobu wjese. Hižo husto zu tajzy swažliwi zobujěcžazy do njesboża pschischli. Tak je zo bohužel też sańdženy tydźeń na Khorlowej drósy stało. Jědnaczelětny hólz Fuhrmann boży na jésdnym kole stejo zo zobu wjesesche. Pschi jésbje wotskoczíwschi, wón ſ prawej nohu w stpizach wižajo wosta, pschi czimž zo jemu palz wschón wottorhny. Njech je tutón podawk druhim ſ powuczenjom.

S Wuriz. K lěkarjej duzy bě zebi tudomny hródźny schwajzar Enghard w promenadach w Budyschinje zytku rostorhnył, so czrjewa ſ njeje wustupichu. Duž dyrbjachu jeho ſ khorobnym wosom do měschcžanskeje hojerńje dowjescź.

S Hornjeje Kiny. We wodže skały, blisko hoscźenza „Dweju lipow“ leżazeje, zu njedźelu czełko fabrikskeho dźełacžerja Ignaza Franza ſ Kaiserswalde pola Sslankowa namakali. W jeho drascže ani pjenjes a czaznik njebě. Hacž je zebi Franz žiwjenje wsał abo hacž je ſ njekedźbliwoscžu do wody padnył a zo tepił, abo hacž je nichtó czełko do wody czisnył, njeje hischcže wuzwětlene.

S Mnischonza. Pjatk tydźenja do wulkeho njewjedra bě w naschej wsy wulka swada wudyrika. Wone zo kaž pola Port Arthura wojowasche, na zboże pak pschi tym żelesne bomby njelětachu, ale jenoż czerstwe pjecżene pampuchi.

S Budestez. Psched někotrymi lětami je zebi nascha wjeż hižo wodowód natwariła, tak so zo wobydlerjo nětko ſ czistej strowej wodu sastaraju. S tym pak hischcže Budescźenjo njejzu spokojom. Petrolejoweho wobzwětlenja zo nabywschi sa elektriskim żadaju. Duž nětko Budyska firma Nierth a Förster pola Jiloz pschi nowym pohrjebnischczu dźełarnju sa elektrisku móz twari. — W bliskim Sahorju je jedyn kóń kublerja Königa na spodźiwne waschnje konz wsał. Wón bě zo w nozy ſ hłowu do wusdy saschmatał a zo tak sadajił.

S Drožđžija pola Pomorz. Dwě wulkej žitowej fajmje, tudomnemu knjezemu dworej złuschazej, stej zo pjatk tydźenja w nozy ſ błyskom sapalikej a zo do procha a popjeła pschewobroczíkej.

S Radworja. Sa někotre měžazy je zo nascha wjeż tsi krócz ſ wohnjowym njesbožom podeschła. Poźlednje, ſ kotrymž zo sańdženu póndželu tudomne wobydlerstwo wustróża, bě najwjetsche a najstraschnische, kotrež Radworczenjo pomnja. Mjenowany dźeń rano wokoło $^1/_4$5 hodźin złużobna dźowka tudomneho kublerja Schmidka ſ domskeho na dwór stupiwschi wohlada, so zo hromada zkomy psched bróžnju pali. Prjedy hacž zo holza, se stróżelemi wscha sajata, dopomni, ludźi sawołacž, so bychu płomjenja shascheli, bě zo woheń hižo na bróżeń wupschestrjek. Bórzy też Schmidkez domske a mažiwne hródże ſ wumjeńkom w płomjenjach stejachu. Ssylny wětr woheń na dwajschoźne se zkomu kryte Grólmuzez domske a na bróżnju a mažiwne hródże kublerja Schczěpana pschenjeże. Wschě tele twarjenja sa hodźinu do czista sniczi. Dokelž ſ wětrom zo palaza zkoma daloko létasche, běchu wschitzy zuzodźa we wulkim strasche a teho dla wschu nadobu se zwojich statokow wunoschowachu. Shromadnemu prózowanju wohnjowych woborow zo pak poradźi, dalschemu rosscherjenju płomjenjow dowobaracž. Schmidkej, kotryž je na zbožo psched krótkim czazom sawěscźił, zu zo něhdže 40 zentnarjow runje womlócźeneho wowża, 35 zentnarjow jeczmjenja, něhdže 200 zentnarjow zyna, jena mlócźaza a jena zykanjowa maschina spalike. Schczěpanej, kotryž ma teho runja sawěscźene, je woheń 400—500 zentnarjow zyna, něhdže 80 kop rožki, 20 kop jeczmjenja, někotre kopy wowża a wschě ratarske maschiny a ratarski grad sniczik. Žiwnoscźer Grolmuz, kotryž nima sawěscźene, je wo něschto nadoby schkodował. Skót je zo wschudże wukhował. We wulkim strasche běchu twarjenja kublerja Hantuscha a žiwnoscźerjow Ssucheho a Jana Pjetascha. S wózom zykawow, ſ kotrymiž běchu na pomoz khwatali, bě Lutobczanska prěnja a Boranczanska druha. Budźiscže-li woheń w nozy wuschoł, budźiscže zo wjazy ludźi do njesboża storczíło. Kak je woheń nastał, njeje snate, tola je jón drje skótnik sakożił, kotrehoż pak hischcže njejzu wuzlědźili.

S Khazowa. Pschi zylnym njewjedrje je pjatk w nozy na tudomnym żelesniskim sastaniscžu Boże njewjedro do czakarnje dyriko a ju wobschkodźiło.

S Lomska pola Njeżwaczidła. Pjatk 3. augusta w nozy $^1/_4$1 hodźiny pschi zylnym Bożim njewjedrje błysk do mažiwneje hródże tudomneho kublerja Schneidera dyri a sapali. Woheń zo też na Schneiderez mažiwnu bróżeń rosscheri a wobej twarjeni sniczi. W bróżni zu zo wscha domojkhowana rożka, pscheńza a wós wowża, kotryž běchu hakle posdże wjeczor do bróżnje pschiwjesli, spalike. Skót je zo wschón wukhował. Jeneho konja, kotrehoż běchu do zuzodoweho konjemza dowjedli, je tam jedyn druhi kóń straschnje sranił. Jenu złużobnu dźowku bě błysk lohko pohłuschił. Knjes Schneider bě runje ſ hródże stupił a jejne wrota saczinił, hdyž błysk do njeje zapny. Hdy budźiscže někotre mjeńschiny dlěje w hródźi wostał, budźiscže w zmjertnym strasche pobył.

S Deberkez. Młoda żona tudomneho dźěłacžerja Sejlerja bě wutoru czika a czerstwa na żnjowe dźěko wuschła. Pschi dźěle zo jej na nosy wulka żika pukny a zylnje krwawjesche. S lohka zebi nohu wobjasawschi Sejlerjowa dale dźěłasche, hacž runje ju zobudźěłarki wospjet napominachu, so by radscho domoj schła. Hdyž skónczńje psched wjeczorom ſ Hodźija sawołany lěkar pschińdże, wón wjazy pomhacž njemóżesche; żona bě zo mjes tym wukrwawiła.

S Deberlez. Pschi zylnym njewjedrje je pjatk 3. augusta błysk w naschej wzy do jeneho wulkeho stareho duba dyrił a jón rosschczěpił.

S Delnjeje Hórki. Pjatk tydźenja w nozy je Boże njewjedro do plumpy, na tudomnym Dreßlerez kuble stejazeje, dyriko a jejnu drjewowu schtandu rosschczěpi.

S Hliny. Hižo saźo je naschu wjeż wohnjowe njesboże domapytało. Wutoru dopołdnja krótko po 11 hodźinach ſ bróżnje kublerja Augusta Brycže woheń wudyri. Płomjo zo hnydom na ſ twjerdym krywom kryte domske a na mažiwnu bróżeń pschenjeże a zo też se zkomu kryteje bróżnje a mažiwneho domskeho kublerja Kótwizy popadże. Wschě tele twarjenja zo do czista wotpalichu. Niz jenoż runje domojkhowane żně, ale też wschě ratarske maschiny a wjele rólneho gratu a domjazeje nadoby je woheń pożrjek. Kótwiza ma psche wohnjowu schkodu sawěscźene, niz pak Brycža. Tutón je teho dla ſ wohnjowym njesbožom jara czežko bity a pomozy potrjebny. Njech jeho kschescźijanszy smyšleni ludźo w jeho nětczischej nusy

podpjeraju a njech jemu wożebje pschi nowotwarje jeho ſtatoka ſ ruczným dźěłom a pschiwożenjom twarſkeje potrjeby pomhaju. — K haſchenju wohnja běchu žykawy ſ Bukojny, Barta, Maleſchez, Hnczíny, Pſchiwczíz, Rakojd a Brěſez pſchijěłe.

S **Warnoczíz** pola Wjeleczína. Pjatk tydźenja wjeczor je žo ſ błyſkom bróžeń tudomneho žiwnoſczerja Bohuměra Kozora ſpalika. W pkomjenjach, kotrež zyle domojſkhowane žné ſniczichu, žu 4 žwinje kónz wſake.

S **Wjeleczína.** Wutoru wjeczor $^1/_2$10 hodźin njedaloko tudomneho dwórniſchcza lokomotiva ludźazeho cžaha ſ kolije wuſkoczi. Pſchi tym drje nichtó do njeſboża njeſchińdźe, tola hodźinu trajeſche, prjedy hacž mózachu po koliji cžahi ſažo jěſdźicź.

S **Hornjeho Wujeſda.** Pjatk tydźenja pſchipoldnju je žo khěža tudomneho dźěłaczerja Broſki wotpalika. Woheń je 7 létny Broſkowy žyn ſaparak. Schwabliczku namakawſchi je ju wón ſapalił a do hnoja cžižnył Sſkoma žo ſapali, a woheń žo na kólnju a dom roſſchěri.

S **Kocžizy.** Pjatk w nozy je błyſk do tudomneho mlyna dyril a ſapalił. Wobydlerjam bě mózno, pkomjo bórſy ſaleeź.

Se **Žitawy.** W Weinawſkim parku je žo 28létny prokuriſt jeneje wulkeje Žarowſkeje platoweje tkajerńje ſatſělił.

Se **Žitawy.** Straji tudomnych murjerjow nětko hižo 11 njedźel traje a hiſchcże pſchezo njeje žanych wuhladow, ſo by žo mjes ſtrajkowarjemi a miſchtrami dorozumjenje bozpiko.

Se **Shorjelza.** Anthropologiſki ſjěźd, kotryž žo wot žoboty w Shorjelzu ſkhadźowaſche, je wutoru ludowy draſtny žwjedźeń na Landskrónje wuhotował. Zyły tutón žwjedźeń žu hornjokužiſzy Sserbjo wuwjedli. Se Sſlepeho, Klětneho, Jamneho, Wochos, Mužakowa, Wojerowſkich ſtron, Bukez a Radworja běchu žo Sserbjo a Sserbowki na Landskrónje ſhromadźili. Dwaj kſchižerjej na konjomaj ſ kudźerjatymi hriwami a žwjedźeńſkim gratom na cžahowym cžole jěchaſchtaj. Se wſchej pižanoſczu žo cžah roswiwaſche, ludowe typy wſcheje druźiny pokaſujo. Huble, tarakawa a kósło ſaklinczachu. Pſchihladowarjo ſe ſajimanjom žerbſkim rejam pſchihladowachu, kotrež žo druhdy ſe ſpěwami pak ruczíſcho pak pomakſcho po hudźbje žo ſložujo pſchewodźachu. Huble, kósło a tarakawa pſchezo ſ nowa k rejwanju a ſpěwanju wabjachu. Do rejow bě też maly dźiwadłowy kruch, w kotrymž Cžeſczibor, poźledni žerbſki wjeřch w Shorjelſkich ſtronach wuſtupi, ſapleczeny. Lěpje budźiſche było, hdy budźiſche tónle kruch wuwoſtał. Sſerbja žo njeżmědźa podwolicź, tajke hry pſched Němzami hracź. Nimale dwě hodźinje běchu tele pſchedſtajenja trałe. Knjeſej fararjej Handrikej, kotryž bě žo wot to prózował, ſo žu žo Sserbjo pſchi nich wobdźělili, žo knjes direktor Feierabend wutrobnje dźakowaſche. Runje tak wón na ſaźkužby knjeſa wuczerja Neumanna wo ſdźerżenje ludowych waſchnjow w Sserbach ſpominaſche.

Se **Shorjelza.** W Shorjelzu žu žo ſańdźeny tydźeń anthropologojo ſthadźowali. W jenym jich poźedźenju je knjes farař Waltař-Wóžliczanſki pſchednoſchk wo Sserbach měł. Po rosprawje němſkich nowin je tam knjes pſchednoſcheŕ Sserbam žmjertny kěrluſch ſpěwał a tamnemu dr. Andreej pſchihłożował, kotryž je pſched 36 létami Sserbam njepſcheczelſki ſpiž wudał. Po pſchednoſcherjowym měnjenju je žerbſka biblija, loni cžiſchczana, poźledna była. Wěrno je, ſo je ſakſke bibliſke towaŕſtwo, kotrež je poźlednju žerbſku bibliju nakładowało, to jara njerad cžiniło. Sserbjo drje ſa cžiſchczenje biblijow, ſa ſnutſkowne a ſwonkowne miżionſtwo, pſchi Guſtav-Adolfſkich žwjedźenjach atd. po tyžazach létnje wopruja, tola hdyž žo ſ tutych pjenjes ras žerbſke nabožne knihi, kaž biblija, cžiſchczi, potom žo Sserbam pod nóž rybuje, ſo žo jim tajka njeſaźkužena dobrota poźledni krócź wopokaſuje. Sserbjo mohli žebi ſa pjenjeſy, kotrež ſ zyrkwinſkimi kollektami ſkładuja, žami žwoje biblije cžiſchczecź a je po wjele tuńſchej płaczíſnje pſchedawacź, hacž to ſakſke krajne bibliſke towaŕſtwo cžini. A njebychu-li Sserbjo chzyli, hdyž budźe to trjeba, žerbſku bibliju žami ſ nowa nakładowacź, potom njech žo jenoż na jendźelſke bibliſke towaŕſtwo wobrocża. Wone by jim ſažo jara rad žerbſku bibliju ſ wulkim pižmom naczíſchczało, kotraž by žo Sserbam ſažo kaž prjedy po 1 hr. 25 np. pſchedawacź mohła.

W pſchednoſchku je žo dale prajiło, ſo žu žo w poźlednim létdźeżatku něſkotre něhduſche žerbſke wożady pſcheněmczíke. To njeje zyle po wěrnoſczi prajene. Tele wożady žo njeżu pſcheněmczíke, ale wone žu žo ſ němſkimi duchownymi wobżadźíke, kotſiž wjazy žerbſki njepřěduja. Knjes pſchednoſcheŕ budźiſche dyrbjał w Shorjelzu rjez, ſo žu Sserbjo w tychle wożadach podarmo pſcheczíwo tutemu wumozowanju žerbſkeje řěcże proteſtowali, a ſo w druhej komorje ſakſkeho žejma miniſter na tónle proteſt njeje wjedźał hinak wotmolwicź, hacž ſo je žkowa njerjekmywſchi ſ durjemi wuſchoł.

A cžeho dla žo žerbſke wożady pſcheněmczuja? W rosprawje žo na to wotmolwi, teho dla, dokelž Sserbjo žwoje myžle w žerbſkej řěczi wjazy na ſrosumliwe waſchnje wuprajicź njeſamoža. Tutym wbohim ludźom žo teho dla njehodźi Bože žkowo hinak hacž němſki wukożicź. Duž dyrbi w žerbſkich ſchulach hižo wſchudźe naboženſka wucžba němſka bycź. Haj, němſka wſchak je nětkole wſchudźe w evanſkich žerbſkich ſchulach naboženſka wucžba. Schulſka wyſchnoſcź po ſdacżu ſ pſchihłożowanjom knjeżerſtwa žerbſku naboženſku wucžbu wożebje w ſchulach namjeſnych wożadow, kaž w Ketliczanſkej, Huſczanſkej, Hornjowujeſdźanſkej a ſ dźěła Wóžlinczanſkej wożadże ſe wſchěmi žrědkami potłóczuje, runje kaž je žo žerbſka řěcź ſ pruſkich ſchulow do zyła wuhnała. Powjeda žo žamo, ſo žu w Pruſkej žerbſku řěcź też hižo ſ zyrkwjow wucźižnycź chzyli. W tych ſakſkich ſchulach, w kotrychž je hiſchcże dowolene, kaſnje, khěrluſche atd. žerbſki wuknycź, dyrbja je žerbſke dźěcźi też němſki nawuknycź. Němſki dyrbja je nawuknycź, žerbſki pak je jenoż žmědźa wuknycź. W ſakſkim ſchulſkim ſakonju je pſchikaſane: „Dźěcźi žerbſkeho naroda dyrbja žo też žerbſki cžitaeź nawucźicź a naboženſka wucžba ma žo w niżſchich klaſſach žerbſki a we wyſchſchich klaſſach ſe žobunakożowanjom žerbſkeje řěcże wudźělecź, tak dołho hacž žo porjadna žerbſka Boża žkužba ſa wożadu wotbywa. So dyrbja ſchule žerbſkeho řěcżneho wokrjeża też hajenju žerbſkeje řěcże doſcź cžinicź, tak daloko hacž je wona macźerna řěcź, žo žamo roſymi.“ Praſchamy žo, wucźi žo w ſchulach Huſczanſkeje, Hornjowujeſdźanſkeje, Wóžliczanſkeje, Ketliczanſkeje wożady po tejle ſakonjowej pſchikaſni? Ně! Wyſchnoſcź měni, Sserbjo žu maly lud, na kotrehoż ſakońſke prawa žo njetrjeba dźiwacź. Sserbow žo njetrjeba knjeżerſtwo bojecź, kaž ſozialdemokratow. Wſchak žu Sserbjo dobrocźiwe wowzy, a kaž žu w revoluziji žerbſzy wojazy ſa krala a knjeżerſtwo pſchecźiwo ſběžkarjam khroble wojujo žwoju krej pſcheliwali, tak žu Sserbjo pſchi wólbach ſtajnje pſchecźiwo ſozialdemokratam a druhim powrocźerjam muž pſchi mužu hłożowali. Sa tule žwěrnoſcź žebi niczo lěpſche njeſaźkużeja, hacž ſo žo jich řěcź wutupuje a ſo žo jich dźěcźom naboženſka wucžba w ſchuli w žerbſkej řěczi pak zyle bjerje, pak žo jim na to waſchnje wograwuje, ſo žo wone nuſuja, ju niż jenoż žerbſki, ale też hiſchcże němſki nawuknycź. Někotrežkuli dźěcźo tajke dwojake wuknjenje jako khoſtanje wobhladuje a žo teho dla žerbſkemu wuknjenju wotwlakuje. Tajke žu wobſtejnoſcże w žerbſkich ſchulach, na te budźichu žo anthropologojo w Shorjelzu pokaſacź dyrbjake.

So je knjes farař Waltař prajił, ſo dyrbi naboženſka wucžba teho dla w žerbſkich ſchulach němſka bycź, dokelž Sserbjo žwoje myžle w žerbſkej řěczi wjazy wurjez njemóža, žo nam wěricź nochże. Wón budże ſawěſcże wjedźecź, ſo je temu runje nawopak. Jenoż žerbſke Boże žkowo žerbſkim dźěcźom k wutrobje dże, w němſkej řěczi pak jim Jeſužowa wucžba a žkowa njeſrosumliwa woſtawa. To je wina, ſo nětko też w Sserbach njewěra hladajzy pſchiběra. Lěto wot léta bóle a bóle próſdne bywaze Boże žkužby w mnohich wożadach wo tym žwědcża, k kajkemu kónzej potłóczenje žerbſkeje naboženſkeje wucžby wjedże.

Pſcheněmczenje žo w rosprawje wo pſchednoſchku takle měwa: Najprjedy žerbſka řěcź w ſchuli wotmjelknje, něhdże 50 lět poſdźiſcho też w zyrkwi, a něhdże 50 lět poſdźiſcho, hdyž ſtaj wowka a dźěd wumrjeloj, je zyła krajina pſcheněmczena. Nó, tón troſcht bychmy po tajkim měli, ſo my a naſche dźěcźi a dźěcźi-dźěcźi kónz žerbſkeje řěcże njedoczakamy. Ale něſchto druhe mohli žnadź prjedy doczakacź — wulki kladderadacź, pſchewrót wſcheho wobſtejazeho porjada, kotryž Bebel hižo dawno wěſchcźi. Wón žo w cžažu telefona a automobila ſ hobrſkimi krocźelemi k nam bliži. S pſcheněmczenjom žerbſkich ſchulow a zyrkwjow žo jemu ſe wſchěmi mozami polěkuje. Hdyž budże hižo pſchepoſdźe, pſchecźiwnizy Sserbow wěrnoſcź pſchižłowa ſpóſnaju: Schtóž druhemu jamu ryje, žam do njeje padnje.

So je knjes farař Waltař w Shorjelzu wo Sserbach tak řěczał a žudźił, kaž je žo wo tym w němſkich nowinach rosprawiło, hiſchcże dźenża wěricź njemózemy, hdyž jeho dotalne ſkutkowanje w Sserbach a ſa Sserbow wopominamy. Duž wſcho to, ſchtož žo w horka ſtejazym ſnapſchecźenju praji, knjeſej fararjej Waltarjej njepłaczi, ale žo pſchecźiwo njeſnatemu ſchmórakej měri, kotryž je jeho pſchednoſchk najſkerje dozyła pſchewrócził. Wot knjeſa fararja Waltarja pak žo wocżakuje, ſo žo wón ſkerje lěpje žam wo tej njelubej naležnoſczi ſjawnje wupraji a ju do žwětła wěrnoſcże ſtaji.

Pſchipiž. Spižař horka ſtejazych rjadkow njeje žo ſe žwojim měnjenjom mylił. Runje do ſamknjenja redakzije do njeje póſtka kharta ſe ſcźěhowazym wopſchijecźom pſchińdże:

Cžesćeny knježe! Referat „Bud. němskich nowin“ je polny hluposćow a njewěrnosćow! Pósćelu Wam rosprawu wo swojim pschednoschku w Shorjelzu sa pschichodne cžišło Serb. Nowin. Mjes tym prajcže kóždemu, proschu, schtóž chze to słyschecź, so swym s najwjetschim wuspěchom sa nasch lud wustupił. S wutrobnym postrowom Wasch

Kh. J. Waltař, s.

Se **Shorjelza.** Tudomni murjerjo strajkuja. Też murjerjo kscheseźijanskeho sjednoceństwa su so k nim pschisamkli.

Se **Shorjelza.** Tu su sćekku (skaženu) kóćžku morili. W zyłym měschćanskim wokrjesu dyrbja so kóćžki pak moricź, pak so sawrjene dźerżecź.

S **Jamneho.** Ssobotu w nozy je so statok tudomneho khěžerja Běłeho, wobstejazy s domskeho, hródże a bróžnje wotpalił. Woheń so po twarjenjach, se słomu krytych, skoku rosschěri. Duž bě lědma móžno, skót wukhowacź. Žně su so dyrbjałe wohnjej pschewostajicź. Ssusodny Neumannez hosćenz bě we wulkim strasche, tola so wohnjowej woborje poradźi, jón płomjenjam wobrócź. Něhdże pol hodźiny po wudyrjenju wohnja sylne njewjedro pschicźeże, tak so dyrbjachu hascherjo swoje dźěło pod błyskanjom a hrimanjom dokonjecź.

Přilopk.

* W Eisermannez spiritowej fabrizy w Barlinje staj so s rosbuchnjenjom aethera 60 lětny dźěłacźeŕ Schulz a jedyn 36 lětny dźěłacźeŕ morilo. Dwaj druhej dźěłacźerjej staj so tak cźežko wopalilo, so staj so dyrbjałoj do hojeŕnje donjesli.

* (Wjes winy w jastwje sedźał.) W jenych Barlinskich nowinach so jedyn tamnischi pschekupz na to wobcźežuje, so su jeho hromadźe s jenej knježnu sajeli prajizy, so je wón wěsty Köhler s Düsseldorfa a s jastwa cźeknył, a so jeho pschewodźerka Lange rěka a so je wona jeho luba. Wón je dyrbjał schěsći dnjow w jastwje sedźecź, hacź runje bě spěschnje list němskemu pósłanzej w Brüsselej pósłał w kotrymž jeho proschesche, so by jeho wuswobodźił. Tola niczo so njeje stało, wón njeje wot pósłanza ani wotmolwjenje dostał. W khěžorstwowym sejmje drje so *ta* wěz k rěcźam pschinješe.

* Se studnjazym płunom (gasom) staj so w Helmstedtu pschi porjedźenju jeneje studnje jedyn monteur a jedyn wucźobnik pohluschiłoj a do hłubokosće padłoj. Morweju jeju se studnje wucźežechu.

* (Parna łódź so potepiła.) Parna łódź „Sirio“ se 180 muzemi wobsadki a 570 wucźaharjemi, kotraž bě so s Barcelony na jěsbu do połodnischeje Ameriki puschcźiła, je sobotu popołdnju w 5 hodźinach psched schpanischim brjohom pola Hornigaskich kupach blisko kapa Palosa na skały sajeła a ponórika. S wjetscheho dźěła běchu wucźaharjo Italjanojo, drusy Schpanisźy. S nich je so 385 wosobow tepiło. Wukhowani běchu dołhi cźas na kapje Palosu we wulkej nusy; zyroba a też drasta jim njedosahasche. Někotsi rybazy su pschi wukhowanskim dźěle w morju smjercź namakali. Mjes tepjenymi je też jedyn brasilisti arzybiskop. Jena žona, kotrejež 3 dźěcźi běchu so tepiłe, je wobkludnika. Zakosne podawki so na łódźi wotměwachu, hdyž bě wona do skałow sawadźiła. Italscy wucźaharjo so kaž wrótni k cźołmam a wukhowanskim paśam cźischcźachu S nożemi a revolvrami woni druhich wot cźołmow wottraschachu. Ludźi, kotsiž hižo w cźołmach sedźachu, woni skónzowachu, a žony a dźěcźi woni pak wotehnachu, pak s cźołmow do morja swumjetachu. Pol hodźiny dołho tónle prak na łódźi knježesche, dokelž bě sylnischi dyźli łódźstwowe muzstwo, kotrež so podarmo prózowasche, žony a dźěcźi wukhowacź.

Bórsy po tym, hdyž bě „Sirio“ sawadźił, jemu wschě rybaske cźołmy se sužodstwa na pomoz pschijědźechu. Prěni cźołm, kotryž k „Sirio“ dojědźe, bě „Joven Miguel“, kotryž 300 muzi pschija. Woni chzychu wschitzy na nim wostacź, tak so łódź do stracha pschińdźe, so powróćicź. S revolvrom w ruzy kapitan ludźi s kubje honjesche. Druhi cźołm 200 wosobow wukhowa a je sobu do Cartageny wsa. Jedyn khromy rybak, kotryž swój cźołm sam wjedźesche, 12 cźłowjekow wukhowa. Mjes wucźaharjemi běchu někotsi Turkojo, kotsiž so wschitzy tepichu. Jedyn awstriski konsul s Brasilskeje s wukhowanskim paśom do morja skoczi. Hdyž pak jenu macź a jejne dźěcźo tepjenju blisko widźesche, jimaj wón swój wukhowanski paś da; jeho sameho posdźischo dozyła wustateho wukhowachu. Jena franzowska a jena němska łódź, kotrejž nimo městna njesboża jědźeschtej, so pschi wukhowanskim dźěle wobdźělischtej a potom dale jědźeschtej. Dźěl wukhowanych so na žane waschnje wjazy wobrěcźecź njeda, saso na jenu łódź stupicź a je so teho dla po kraju do Cartageny dowjesł. Wukhowani hnujaze podrobnosće powjedachu. Jedyn stary muž tsjoch synow shubi, jedyn hakle tsi njedźele woženjeny młody muž žonu a swakowu, jena Italijanka swoje tsi dźěcźi wukhowa, s kotrymiž so sa jenu desku dźerżesche. Kapitan „Siria“, kotryž so satsěli, bě 62 lět stary a hižo 45 lět po morju jěsdźesche. W Cartagenje sa snjesbožanych pschi byczim bědźenju pjenjesy składowachu, a toreador Bienrinida jim swoju 2400 hr. wucźinjazu msdu pschewostaji.

Młodaj mandźelskaj, kotrajž běschtaj na kwasnym pucźowanju do Ameriki, so hromadźe wukhowaschtaj. Muž žonu wobjawschi s njej do morja skoczi a s njej pluwajo s cźasom s kužoła so potepjazeje łódźe pschińdźe.

* (Pólvrowa wěża do powětra sleczika.) Blisko Lubljena w Awstrisee błysk do jeneje pólvroweje wěże dyri, w kotrejž so 40 zentnarjow pólvra khowasche. Njedźiwajzy wschěch błyskowodow a druhich pschiprawow so pólver sapali. S rosbuchnjenjom so w Lubljenje wjele woknow rosbi.

Wusudźenja.

Khostanska komora. S wusamknjenjom sjawnosće wo dźěłacźerju Richardu Hellmutu Jurju Bartuschu, na posled w Rudej, njekasanstwa dla sudźachu. Hižo schtyri krócź khostaneho cźłowjeka k jastwu na 8 měsazow sasudźichu a jemu cźesne prawa na dwě lěcźe wotrjeknychu.

— Murjeŕ E. O. Böhme s Thürmsdorfa bě pschi posledním murjeŕskim strajku na sobu njestrajkowazych murjerjow sawołał: „Hdyž jedyn sćerb won pschińdźe, temu koscze rosbijemy!“ Sawniski sud bě Böhmu dla pschestupjenja pschemysłoweho sakonja k jastwu na jedyn tydźeń sasudźił. Khostanska komora, na kotruž bě so sasudźeny powołał, tónle wusud wobkrucźi.

Pczołarstwo.

(Pokracźowanje.)

d. Něschto wo pczołsynych nózkach.

So ma pczołka schěsći nózkow, budźe drje hižo kóždemu znate. Tak je derje. Dokelž pczołka stajnje na dobo tsi nózki sběhnje, dźerża druhe tsi pczołsyne cźełko, so njekhabka. Sběhnje-li pczołka prawu prědknu nózku, sběhnje wona s dobom też lěwu srjedźnu a prawu sadnju. Kóžda nózka ma potom swoju wosebitu służbu. Prědkna scźehnje pczołku do prědka, srjedźna jeje cźełko wusběhuje a sadna storczi je do prědka. Pschirunasch-li nózki mjes sobu, so bórsy dohladasch, so stej prědknej nózzy najsłabschej, srjedźnej, dokelž matej cźełko wnsběhowacź, najdlějschej a sadnej najsylnischej. Wonej matej sa pczołarja najwjetscheje waznoty. Na nimaj wuhladasch s wonka na hwisdźeli tsiróżkaty blecźk, kotryž je delka najschěrschi. Tónle blecźk je s prostymi kosmami wobrubjeny; mjenujemy jón schkliczku abo też korbik. W tele schkliczzy abo w tymle korbiku nosy pczołka kwětzynu muczku naměschawschi ju s mjedom, so so k nózkomaj pschilěpi, jako wobnózki domoj. Skónznje sajimuje nasch hischcźe pczołsyna pjata na snutskownej nosynej stronje. Tuta pjata je schěroka, a na njej steja stajne rjady kosmow kaž na schcźětzy, s kotrejž sebi kemschazy ropor wucźesasch. Haj, pjata je sa pczołku schcźětka; s njej wucźesa sebi wona swój kosmaty ropork, hdyž je so wutschasnyna kwětzyna muczka do njeho sesydała. Schtož wona muczki s njeho wucźesa, pschilěpi sebi do korbikow pschi nózkomaj.

Ani korbika, ani schtětki njewuhladasch ani pola matki ani pola truty s teho widźisch, so njejstej ani matka, ani truta powołanej, so byschtej muczku hromadźiłej kaž pczoły.

Prědkownej nózzy matej pczołsyne prědkowne cźełko cźischcźicź, hłowu, rohaj, wocźi a hubu se wschěmi stawami. Sa tajke dźěło stej spodźiwnje stworjenej, jeju pjata je na snutskownej stronje s husstymi kosmami porosćena. Nimo toho ma pczołka pschi prědkownymaj nózkomaj hischcźe zyle wosebity nastroj, s kotymž sebi swojej rohaj wutcźesa. Nimale pschi hornim kónzu wuhladasch na hwisdźeli hłuboki kulojty kharbik, kotryž je po zykej kromje zyle stajnje s krótkimi, prostymi kosmami porosćeny. Temule kharbikej s napschecźa steji pschi delnim kónzu srjedźneho stawcźka sylna wotrozka, kotraž so, hdyž pczołka hwisdźel k srjedźnej nózzy nakhili, psches tamón kharbik lehnje. Kharbik je runje tak wulki, so pczołsyny róh so do njeho hodźi. Kharbik a wotroha stej nastroj, kotryž je s wulkotnej mudrosću wot stworicźela wumysłeny, so mohła sebi pczołka s nim rohaj wucźesacź a jej tak wurjedźicź wot wscheho procha a wscheje muczki abo też wot lěpjazeje brěcźki a druheho.

Druhej a tsecźej nózki nimaju tajkich nastrojow; wone maju město wotrozki sylne kol, s kotrymž sebi wobnozki se sadnych nózkow wsleku. (Pokracźowanje.)

Mariaſcheinſke
a **Woßeczańſke**
wuhlo,
ſalonowe,
kuſkojte a worjeſchkojte
briketty,
drjewo,
rosrubane a po-zyłych
ſchczěpach tunjo kóždu dźělbu
pſchedawa
Gustav Heinke
pſchi žitnych wikach 34.
Telefon 385.

Rajß,
nudle, grupy,
jahły, hejduſchku,
hróch, ßoki, buny,
dobru muku
porucza
Khorla Kahrowe
w Budyſchinje pſchi žitnych wikach.

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni cżaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cżaßnikarjej
Curtej Jenczej
na ſwonkownej lawſkej haßy 5.
Jencz pſchedawa a porjedźa ſa ßwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczišnami wupołożene, wobhladacz.**

Meblowy magazin
Khorle Käſtnera
na ßukelniſkej haßy 11
porucza ßwój wulki ſklad
meblow wſcheje družiny, jako
draſtne khamory,
ſchkleńczane khamory,
ſtołpowe khamory,
ſofy,
vertiki,
komody,
jědźne, ſofowe
a **wuczahanſke blida,**
trumowowe, ſtołpowe a druhe
ſchpihele,
draſtne hrabje,
drjewjane koffry,
łoža
ſ matrazu a bjez njeje,
ſtoły wſchěch družinow,
kuchińſke khamory a blida
a wſchelake druhe,
ßamßnu moleŕnju a **lakěrarnju.**
Tunje płaczišny.
Sprawne poßłużenje.

Brodowſka haptyka
na hoſchiz haßy 27

Kaſchel,
katarrh,
dybawoſcz
ßo ſpěſchnje połóżeja
ſ thymuſinom
Bleſcha po 75 np. a 1 hr. 40 np.

ff. likeury,
dwójny a jednory
palenz
ſnateje dobroſcze
po najtuńſchich płaczišnach najlěpſchi porucza
Franz Wölfle
(prjedy Moritz Mörbe.)
Pſchiſpomnjenje: W cżwizach palenz, wot 10 litrow ßo ſapocżejo franko ſa hotowe pjenjeſy roſeſcżelu.

Protektor Se. Majestät der König u. Sachsen
DRITTE DEUTSCHE KUNST-GEWERBE-AUSSTELLUNG
DRESDEN 1906
12. MAI – 31. OKT.
·KUNST·KUNSTHANDWERK·KUNSTINDUSTRIE·
ILLUS. AUSSTELLUNGS-ZEITSCHRIFT D. D. KUNSTBAZAR

Robert Eckhardt
na nowej haßy cżišło 5
porucza ßo k dźěłanju **piwowych apparatow, wodowodow, ßamonapoſakow** a **wſchěch plumpow** atd.

Poruczam ßamodźěłane
ff. mlócżniki, mlokowe karany, mlokowe hornzy, wódne khany, wódne cżerpawy, ſazynowane wódne khany a hornzy.
Mam wulki ſklad
krjepjawkow (krjepjenſkich khanow) a **emaillowanych tworow, ſazynowanych bowow** a **ſuchowych cżerpakow. Tšěſchne złoby** a **roły** a kóžde do twarſtwa ßluſchaze klampnarſke dźěła ſhotowjam.
Zeleſo ſa tšěſchne złoby mam na ſkładze.
Spěſchne poßłużenje. Najtuńſche płaczišny.
M. Schulz.
10 pſchi ßerbſkich hrjebjach 10.

Žitne měchi,
mukowe měchi,
pizowanſke měchi ſa konje,
plachty na woſy
wſcheje družiny,
ſłomniki, trawne plachty
atd.
po fabrikſkich płaczišnach pſchedawa
Heinrich Lange
pſchi žitnych wikach,
ſ napſchecża „ſkoteje hwězdy“.

Najlěpſchi
khoſej
ma jenož
Otto Sachse
na bohatej haßy 4.

Wſchě
ßymjenja
na ſchczerniſchcża
dobre a płaczišny hódno porucza
Khorla Kahrowe
pſchi žitnych wikach.

J. a E. Koban
w **Budyſchinje**
pſchi žitnych wikach 4
(w Seehez reſtaurantu „Germania“).
Expedizija
ſa pißomne dźěła w kupnych, dismenbraziſkich, hypotheſkich, teſtamentſkich a ſawoſtajenſtwowych wězach atd.
Rěczimoj tež ßerbſki.

Tučne ßwinjaze mjaßo punt po 75 np.,
ßadło pſchi 3 puntach punt 70 np.,
połcź, cżerſtwy pſchi 5 puntach punt po 75 np.,
połcź, ßuſcheny pſchi 5 puntach punt po 80—85 np.,
ßuſchene mjaßo punt po 80 np.,
dobru kołbaßu punt po 60 np.,
běłu kołbaßu pſchi 3 puntach po 70 np.,
mettowu kołbaßu, pſchi 3 puntach po 70 np.,
kobołkawu kołbaßu pſchi 3 puntach po 70 np.
porucza
Richard Nierth
na ßerbſkej haßy 18 pſchi ſtarych kaſarmach

Rjany **ßuſcheny ßwinjazy brjuch,** jara tołſty **połcź,** pſchi wotewſaczu 5 puntow tuńſcho, **kołbaßowy tuk** punt po 50 np., **dobru kołbaßu** punt 60 np., **kój** punt po 70 np., cżerſtwe **ſtudźene mjaßo** (ſylſu) punt po 35 np. porucza
Ota Pětſchka na žitnej haßy.

40 zokrowych měchow,
1 wulki tſirkaty krónſki ßwěcżnik,
1 dwajkołaty wós,
1 mała hobanka,
15 bowow atd.
ßu na pſchedań w **Raulez konditorni** na ßerbſkej haßy.

Khěža na pſchedań.
W Radworju je **khěža** cżišło 89b, w kotrejž je tež pjekarſka pěz natwarjena, tak ſo by ßo ſa pjekarja hodźiła, ſ pol kórzom pola na pſchedań. Wſcho dalſche je pola wobßedźerki tam ſhonicź.

K cžeßnemu wopomnjenju

na lětny ßmjertny dźeń
njebo **Bjedricha Augusta Rychtarja,**
khěžerja w Jitku pola Rakez,
a jeho ßyna **Ernsta Rychtarja,**
kotrajž w nozy 8. auguſta 1905 w Khróſcze w Adolfiſkej hěcze we wohuju ſrudnu ßmjercź namakaſchtaj.
Nan bě 55 lět 2 měßazaj, ßyn 18 lět 10 měßazow ſtary.

So wnmrjecź dyrbju, to wěm wěſcze,
Je kóždom' cžlow'kej ſuajomne,
Pak njewěmy, na kotrym měſcze,
To cžlowjekej njej' ſjewjene,
Hdże budża klaſcź naß do kaſchcża,
To taji ſawěſchk pſchichoda.

Teź njewěm, kak ja wotßal póńdu,
Ssmjercź khodźi pucze wſchelake,
Někotſi ſ cžichim ſpanjom wuńdu,
Někotrych ßmjercź pak hórka je,
Teź nikomu njej' ſjewjena
Tu jeho ßmjertna hodźina.

Jow mamy wo tym pſcheßwědcženje
Pſches lubowanaj ſemrjetaj,
Kiž wotpocžnjetaj w klinje ſemje
Pod rownej hórku ßwjecźenaj,
Hdźeż kładźemy na lětnim dnju
Jim tudy njeſaponmicžku.

Tón nan bě w Lupoj narodźeny
A w Minakale wukſchcźeny,
We Njeßwacžidle roswucźeny,
A teź tam konfirměr'wany,
Je po tym ßkužił tam a jow,
Hacž na poßledk je cžeßlam ſchoł.

Hdyž dwazyczi lět dozpił běſche,
Wón k wojakam bu wubrany,
A k gardyjeſdnym potom dźeſche,
Bě ſprawny wojak poßkuſchny,
Hdyž běſche ßwój cžaß wußkużił,
Je ſaßo dom ßo nawrócził.

Do ßwjatoh' mandźelſtwa nětk ſtupi
Wón ſ Hanu Miklez ſ Nižej Wßy,
A na to ßej wón khěžu kupi
We Jitku a bě ſprózniwy,
Sso ſtaraſche ſa mandźelſku
A ſa dom ſ wulkej luboſczu.

To mandźelſtwo Bóh žohnowaſche
Jej' ſe ßedmimi dźěcźimi,
Wot kotrychž pak Bóh wotwołał je
Tu ſchtyri ſahe k wěcžnoſczi,
Dwaj ßynaj, jena dźowka tu
Schcze běchu nětk pſchi žiwjenju.

Nan w Khróſcze w Adolfowej hěcze
Se ßwojim ßynom dźěkaſche,
Tam ſta ßo we ſańdźenym lěcze
To wobžaromne njeſboże,
So w nozy woheń wudyri,
Hdźeż běſchtaj wonaj w hoſpodźi.

A woheń ſpěſchnje pſchibjeraſche,
So wucźe[illegible]om' njem'žeſchtaj,
A pſches [illegible]ak ſtako běſche,
So ßo [illegible]a ſpaliſchtaj,
O kajke [illegible]mjercź, ſkónczenje,
To nichto wurjez njemóże.

Po wohnju jeju namakachu
Tam ſwuhlenejn w hromadźe,
So jeju ſkoro njeſpóſnachu,
Tón ßyn na nanje leżeſche,
Tak ſtaj nan a ßyn w hromadźe
Pſches woheń ſchkój do wěcžnoſcze.

Hdyž mandźelſka tu powjeſcź doſta,
O kajke bě jej' ſtróżenje,
Kaž w njemozy wſchak wona woſta
We płaczu, wulkej ſrudobje,
To móże kóždy myßlicź ßej
Pſchi tajkej ßmjercźi žałoßnej.

Do jenoh' kaſchcża położenaj
Tam w Khróſcze buſchtaj hromadźe,
A do Jitka dom dowjeſenaj
Jej' powoſtanki ſachodne,
Hdźeż na druhi dźeń popołdnju
Wot tam jej' ſ cžeſczu khowachu.

A žarowanſki cžah ßo poda
Pod ſynkom ſwonow do Rakez,
Adolfikohětſka hudźba doda
Nětk poßledniu teź jimaj cžeſcź,
S Rakez wojerſke towarſtwo
Teź pſchewodźaſo jeju jo.

Na pohrjebniſchczo dowjeſeny,
Wot Adolfhětſkej wobory
Nětk bu kaſchcź k rowu donjeßeny
A do rowa tam puſchczeny,
Tam ſpitaj nětko w hromadu
Hacž k wjeßkom' horjeſtawanju.

Sa ßerbſke cžělne prědowanje
Pſchi rowje pak ſa němſku rěcź,
Knjeſ' ſararjej budź dźakowanje,
Wón cžeſcź a khwalbu dyrbi měcź,
To bě nam troſcht we wutrobi,
We naſchej ſrudźbje, žałoſcźi.

Sso wulki dźak teź praji tudy
Sa pohrjebne tu ſtaranje,
Tom' direktorej knjeſej Buſſy
Sa wſcho, ſchtoż ſa naß cžinił je,
Teź hudźbnikam a woborje
Tej' Adolfshěty hromadźe.

Dźak wutrobny ßo teź 'ſchcze praji
Tom' wojerſkemu towarſtwu,
Wſchěm, kiž ßu k pomozy nam ſtali,
Wſchěm pſchewodźerjam, pſchecźelſtwu,
Bóh ſwarnuj wſchitkich kóždy cžaß
Pſched tajkim njeſbožom tu waß.

O wudowa a dźowka, ßyno,
Sso nětko wjazy njerudźcze,
A dowěrcze ßo Bohu jeno,
Wón wopuſchczicź waß njebudźe,
Tón ſtary Bóh 'ſchcze žiwy je,
Wón wam wſchě ßylſy ſetrěje.

Dha ſpitaj nětko w měrnym rowje,
Nano a ßyno, hromadźe
W Rakezach, waj' cžichim ſkhowje,
Hacž ſtanycź budża kraßniſche
Tu waju cžěła ſachodne
Na ſbóżne ſaßowidźenje.

W mjenje ſrudnych ſawoſtajenych **Ernſt Helaß.**

XXXII. hłowna skhadźowanka

serbskeje ſtudowaceje młodźiny

w Njeswačidle
dźeń 11., 12. a 13. auguſta 1906.

Sobotu 11. auguſta popołdnju w 4 hodź. poſedźenje wubjerka.

Njedźelu 12. auguſta popołdnju 1/4 hodźin hłowna zhromadźizna: powitanje, wólby, rozprawy atd.;

wječor 1/2 7 hodźin wosebje poswjećena koncertna a dźiwadłowa zabawa, wuhotowana wot ſtudowacych z pomocu Radwořſkeje »Meje«. — Potom zabawa při piwje a rejach.

Póndźelu 13. auguſta: wulět.

Cyły ſerbſki lud a wšitcy přećeljo ſerbskeje ſtudowaceje młodźiny, wosebje też wšě ſerbſke towařſtwa ſo z tutym nanajwutrobniſo na ſkhadźowanku přeproſuja. Wšitcy ſu proſeni, zo njebychu jenož wječornu zabawu, ale też hiżo popołdniſu hłownu zhromadźiznu wopytali, a zo bychu ſo tak ze ſtudowacej młodźinu nic jenož při wjeſełej zabawje ale też při khutnym wuradźenju zjednoćili.

W Lipſku, dźeń 26. julija 1906.

Karl Wyrgač, ſtud. theol.,
t. č. hłowny ſtarſi.

Ratarſka ſchula w Budyſchinje.

Bliżſchi ſymſki ſemeſter ßo **wutoru 16. oktobra t. l.** ſapocžnje.

Pſchipowjedźenje nowych ſchulerjow podpiſany direktor pſchijimuje, kotryž je teź rad ſwólniwy, dalſche wukaſacź.

Profeſſor **dr. Gräfe.**

Žnjowe ſpěwy

do žnjowych wěnzow

ßu doſtacź
we wndawatni Serb. Nowin.

W Rakezach je **khěža** cžißko 109 ſ polom a łuku, pſchi Rakecžańſko-Wojerowſkej dróſy leżaza, ſemrjecźa dla na pſchedań.

We Wudworju (w Moſtach) je **žiwnoſcź** ſ 3 kórzami pola, 1/2 kórzom łuki a wulkej ſadowej ſahrodu, ſ poknymi žnjemi a inventarom wobßedźerjoweje ſtaroby dla tunjo na pſchedań. Žyła leżomnoſcź ſ jeneho krucha wobſteji. Wſcho dalſche je tam ſhonicź.

Kuchańki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy a tajke k ßwinjom, hródźne dźowki ſ wulkej mſdu, ßrěnkow, rólnych pohonczow hnydom a k nowemu lětu do tudomnych a Draždźanſkich ſtron pyta pſchiſtajerka **Görlichowa** na ſchulſkej dróſy 7 ſ napſchecźa theatra.

Kuchańki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy a tajke k ßwinjom, hródźne dźowki ſ wulkej mſdu, ßrěnkow, rólnych pohonczow hnydom a k nowemu lětu pyta pſchiſtajerka **Kirſchkowa** pſchi žitnych wikach 30, w hoſcźenzu „ſkoteje hwězdy“ po 2 ſkhod.

Młódſchi cžłowjek, **dobry ratař,** ßo k dwěmaj dobrymaj konjomaj pyta. Dalſche je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Młódſchu **holzu** ſe wßow k knjejſtwu bjes dźěcźi pyta pſchiſtajerka **Görlichowa** ſ napſchecźa měſchczańſkeho theatra.

Knježi dwór w Minakale

hnydom ſtarſchu **dźowku k ßwinjom** ſ dobrymi wopißmami do derje ßo płacźazeje ßłużby pyta.

Dźełacźerſka ßwójba

ßo k 1. oktobrej na knježi dwór w **Lichanju** pyta. Muž ma w ſymje dźěło w paleŕni a teź žona ma ſtajnje dobru ſaßłużbu.

Žnjowych dźełacźerjow,

muži ſ **18** np. mſdy na hodźinu,
žónſke ſ **12** np. = = =
hnydom pyta
knježi dwór w Sarěcźu.

Ssucźelna kruwa
je w Lemiſchowje cžißko 2 na pſchedań.

Do Bukečanskich stron!

Wšitkich lubych ſerbſkich bratrow, kotřiž chcedźa njedźelu na ſkhadźowanku jěć, proſu ſo w **11. hodźinje** pola **Heimrichec** zeńć, z wotkel ſo zhromadnje wotjědźe.

Rakečanske serb. tow. „Lipa“

změje da-li Bóh, jutře njedźelu 12. późnjeńca
wulět
do **Njeswačidła.** Sobuſtawy a hoſcźo, kotřiž maju mysle, ſo na tym wobdźělić, chcyli to pola k. předſydy wozjewić. Wo bohate wobdźělenje proſy
předſydſtwo.

(K temu cžißku pſchiłoha.)

Pschiłoha k czišłu 32 Serbskich Nowin.

Sobotu 11. auguſta 1906.

Placźišny rěsneho ſkotu na Draždźanſkich ſkotnych wikach

6. auguſta 1906.

Placźišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěſna waha
Wóły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetſcheje rěſneje hódnoſcże hacź do 6 lět	43—45	79—82
awſtriſke	45—47	82—85
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — ſtarſche wukormjene	40—42	74—78
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane ſtarſche	36—38	68—72
4. ßnadnje pizowane kóždeje ſtarosty	30—33	62—66
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetſcheje rěſneje hódnoſcże	40—42	70—74
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetſcheje rěſneje hódnoſcże hacź do 7 lět	37—39	66—69
3. ſtarſche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódſche kruwy a jałojzy	34—36	63—65
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	30—32	58—62
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	55—56
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetſcheje rěſneje hódnoſcże	43—45	75—78
2. ßrěnjo pizowane, młódſche a derje pizowane ſtarſche	39—42	70—74
3. ßnadnje pizowane	35—39	66—70
Cźelata:		
1. najlěpſche ſ mlokom wukormjene abo najlěpſche wot zyza	50—52	80—83
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	47—49	77—79
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpſchich raßow a jich ſchiſchiženjow w ſtarobje hacź do 1¼ léta	54—55	73—75
2. mjaßne	52—53	68—70
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	48—50	66—67

Placźišna žitow a produktow w Budyſchinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyſchinje: 2204 měchow.	W Budyſchinje 4. auguſta 1906. wot hr.	wot ny.	hacź hr.	hacź ny.	W Lubiju 9. auguſta 1906. wot hr.	wot ny.	hacź hr.	hacź ny
Pſchenża běła	—	—	—	—	8	68	9	—
" žołta	8	53	8	59	8	38	8	68
Rožła	7	25	7	50	7	—	7	50
Jećmjeń	7	65	8	—	7	—	8	—
Wowß	7	50	7	80	7	—	7	50
Hróch	10	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	50	10	—	8	—	9	—
Jahły	15	—	16	—	14	—	15	—
Hejduſchka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	60	2	10	1	50	2	—
Butra 1 kilogr.	2	30	2	40	2	20	2	50
Pſchenična muka 50 "	9	25	18	—	—	—	—	—
Ržana muka 50 "	9	25	13	50	—	—	—	—
Sſyno 50 "	2	—	2	70	1	70	2	40
Sſioma 100 "	3	60	3	80	17	—	22	—
Proßata 900 ſchtuk, ſchtuka	15	—	45	—	—	—	—	—
Pſchenične wotruby 50 kilogr.	—	—	5	25	5	25	5	60
Ržane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	75	5	50	6	—
Pſchenični gris 50 kilogr.	—	—	5	75	—	—	—	—
Ržany gris 50 kilogr.	—	—	6	60	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pſchenża (běła) wot — hr. — ny. hacź — hr. — ny., pſchenża (žołta) wot 8 hr. 53 ny. hacź 8 hr 95 ny, rožła wot 7 hr. 80 ny. hacź 7 hr. 88 ny., jećmjeń wot — hr. — ny. hacź — hr. — ny. wowß wot 8 hr. 40 ny. hacź 8 hr. 75 ny.

W Budyſchinje płaćeſche: kórz pſchenży (běła) po 170 puntach — hr. — ny. hacź — hr. — ny., žołta 14 hr. 48 ny. hacź 14 hr. 63 ny., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 60 ny. hacź 12 hr. — ny., kórz jećmjenja po 140 puntach 10 hr. 71 ny. hacź 11 hr. 20 ny.

Wiežne płaćišny w Kamjenzu

2. auguſta 1906.

Po 50 kilogr.: Rožła wot 7 hr. 30 ny. hacź 7 hr. 60 ny., pſchenża wot 8 hr. 25 ny. hacź 8 hr. 50 ny., jećmjeń wot 7 hr. — ny. hacź 7 hr. 50 ny, wowß wot 8 hr. 50 ny. hacź 8 hr. 80 ny., jahły wot 13 hr. — ny. hacź 14 hr. — ny. hróch 12 hr. — ny., ßyno 1 hr. 80 ny., běrny 1 hr. 90 ny., ßloma (600 kilogr.) 20 hr. — ny., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 30 ny. hacź 2 hr. 60 ny.

Wjedro w Londonje 10. auguſta: Rjane a cźopke.

Cyrkwinske powjeſće.

W Michalſkej zyrkwi ſměje 9. njedźelu po ßwjatej Trojizy **rano w 7 hodź.** farař Răda němſku ſpowjednu rěcź, ½9 hodźin **němſku a w 10 hodź.** ßerbſku Božu ßłužbu. Tydźenſke ſaſtojnſke dźěła ſměje farař Răda.

Wórowani:

W Michalſkej zyrkwi: Hermann Julius Kruwizki, pohonc̀ na Zidowje, ſ Hanu Auguſtu Bockez, fabrikarku tam.

Křćeni:

W Michalſkej zyrkwi: Hermann Jurij, Ernſta Hermanna Oskara Sswory, žiwnoſcźerja w Jeńkezach, ß. — Ernſt Max, Jana Schołty, zyhelniſkeho dźěłacźerja na Zidowje, ß. — Gerhard Oskar, Oskara Wylema Libſche, murjerja w Dobruſchi, ß. — Hana Frieda, Bjedricha Guſtava Birkenbuſcha, khěžkarja a ſchewza w Dźěžnikezach, dź. — Ella Johanna, Pawoła Maxa Kolby, ſamkarja w Hrubjelcźizach, dź. — Marja Lisbeth, njemandź. dź. na Zidowje.

Zemrjeli:

W katholſkej woßadźe: 5. auguſta: Khorla Bohumił Baumhekel, dźěłacźeŕ ſ Wehrsdorfa, we wokrjeßnej khorowni w Ssmolizach, 75 l. 24 d. — 6. Hana Michałkez, njebo Jana Micźki, dźěłacźerja w Budyſchinje, ſawoſtajena wudowa w Hornjej Kinje, 65 l. 10 m. 28 d.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Hodźija.

9. njedźelu po ßwjatej Trojizy ſměje rano ½7 hodź. duchowny Voigt ßerbſku powjednu wucźbu, ½8 hodź. farař Kſchiżan ßerbſke a w 9 hodź. němſke předowanje.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Budeſtez.

9. njedźelu po ßwjatej Trojizy ſměje duchowny Kſchiżan rano w 7 hodź. němſku ſpowjedź, farař Domaſchka dopołdnja we 8 hodź. němſke a ½10 hodź. ßerbſke předowanje.

Naumannowe jěſdne kola a ſchijaze maſchiny

ßu pſchipóſnate najlěpſchi wudźěłk.

Saſtupjeŕ:

wumělſki jěſdźeŕ **Marſchner**

w Budyſchinje na Nowoſalzſkej dróſy 36.

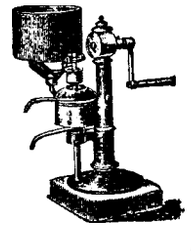

„Thuringia“ zentrifugi

ßu a woſtanu najlěpſche a najjednoriſche.
Njepſchetrjechena jednoroſcź!
Ženje žanych porjedźenjow!
Najlóžſche cźěrjenje!
Trajnje najwjetſche wotſběranje.
Wjele pſchipóſnanſkich wopißmow!

Jeniczki ſaſtupjeŕ:

Oskar Butter

w Budyſchinje pſchi žitnych wikach 12 a na Tſělanſkej dróſy 18.

Ia Cźěrjeńſke rjemjenje

ſ jadriweje kože a ſ bakwny pſchedźene wſchěch ſ[illegible]

Ia žerdkaty wósk ſa cźěrjeńſke rjemjenje

ßuwanju rjemjenjow ſadźěwjazy,

Ia ruſki wolij a ruſki tuk

po najtuniſchich płaćišnach porucża

Otto Büttner

pſchedawarnja kože, cźěrjeńſkich rjemjenjow a techniſkich gumijowych wěžow

w Budyſchinje pſchi hłownym torhoſchcźu 9.

Za njewjesty!

Sserbske a němske

spěwarske,

jara krasnje swjasane a se wschelakim wudebjenjom wupyschene, **w czelazej koži** hižo po **6** hr. **50** np., **najjednorische** = = **2** = — np. su dostacz **we wudawatni Serbskich Nowinow.**

Nowe

letne tkaniny

k ploczliwym wobleczenjam, blusam, dźěczazej drascze a **schórzucham**

na wulki wubjerk porucza

M. Gottwald

pschi mjasowym torhoschczu 11.

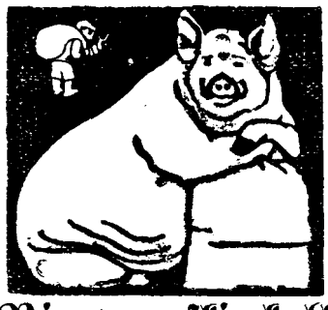

Pizowanski kalk

wot **Brockmanna** w **Lipsku,** snamjo A a B,

teho runja **sezinowe plecenje, sezinowe hosdze** a **sazynkowany grot**

po fabrikskich placzisnach porucza **Emil Dietrich** w **Lětonju.**

Najlěpschu

warjenski a skótnu

sel

porucza tunjo

Gustav Heinke

w Budyschinje

pschi zitnych wilach 34.

Telefon 358.

Jesdne kola

a schijaze maschiny,

zonjaze jesdne kola,

smĕschnje tunjo porucza

August Scholze

pschedawarnja jesdnych kolow w Budyschinje na hornczerskej hasy.

Trawu syczaze maschiny

original **„Doering"** a druhe systemy,

zito syczaze maschiny

se samsnym wotkladzenjom a swjasanjom,

synowe wobroczaki

widlizowy a bubonowy system, kolizu wobroczaze,

synowe a zitowe hrabje

s 32 — 35 — 38 subkami,

tóczniki

sa noze syczazych maschinow,

ruczne wleczaze maschiny

porucza

Arndt Baldeweg

na kamjentnej hasy 36.

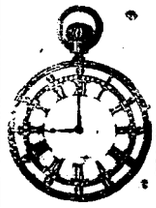

Franz Marschner

czasnikar w Budyschinje

na bohatej hasy 9

swój sklad **czasnikow** a **czasnikowych rjeczasow** k dobroczinwemu wobkedzbowanju porucza.

Hódna twora. Pilzomne rukowanje. Tunje placizny.

K. R. Lory,

rukajzar a bandagist w Budyschinje na schuletskej hasy

porucza pschi potrjebje wschě druziny **rukajzow, slow, pasow pschi pschetorhnjenu sytku** (bruchband), **czělnych pasow** a wschěch wězow, do jeho dźěla sluschazych. Wuporjedzenje a dźěłanje po měrje sa krótki czas — tunjo. —

So bych swój wulki sklad trochu pomjeńschił, sym wulku dźělbu wosebnych

muzazych a hólczazych wobleczenjow, jenotliwych zaketow a kholowow, teho runja **zonjazych a holczazych zaketow**

po hischcze zenje slyschanych placzisnach sa spěschne

wupschedawanje postajił.

Otto Preuss

w Budyschinje na zitnej hasy 4.

Guido Reiche

slótnik a slĕbornik

pódla hosczenza **„sloteho hodlerja"**

pschi hlownym torhoschczu 2

porucza swój wulki sklad

debjenkow a slĕbornych wězow

wot najjednorischeho hacz do najwosebnischeho po wurjadnje tunich placzisnach.

Wĕrowanske pjerschczenje

po kóždej placzisnje,

klubowe, kwasne, slĕborne, jubilejske dary na wulki wubjerk.

Jako najlěpsche so poruczeja

dr. Roeberowe lěkarstwa:

Hablowy a jehlinowy spirituš psche drjenje w rukomaj a nohomaj, schižu, bjedrach a shibadlach.

Pepsinowe wino psche klóczenje žołdka, wróczenje, mjeknjenje, bjesappetitnoscz.

Benediktinska essenza psche žiwotowe bolenje, dristawu.

Czaj farfara psche kaschel.

Bjenchlowy měd a **brěczka czornych Jansklich jahodow** psche kaschel a dybawosez dźěczi.

Žołdzowy kakao psche dristawu a žiwotowe bolenje.

Jakorzowa (jěchiběrnowa) **brěczka** k czisczenju krwě.

Mydło psche lischawu.

Mydło psche njerodź pola ezlowjeka a skotu.

Kopschiwowy spirituš } psche wupadanje włoßow a schupisny.
Arnikowy spirituš }
Brěsowy balsam }

Kupanske sela sa slabe dźěczi.

Teho runja wschě **lěkowanske kopjena, sela, korjenja,** dale **wobaladła** (wotu, wobalki atd.) **mineralowe wody, schkleńczane sylawy** a **apparaty k wothladanju khorych.**

Dr. Roeber,

Germania drogownja

s napschecza „winoweje kicze" na bohatej hasy.

Wolijowe barby

wschěch snatych nuansow, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdże schnyjaze,

molerske a murjerske barby,

terpentinowy wolij

(němski a franzowski),

najlěpschi

lanowolijowy firniš,

jara derje a twjerdże schnyjate,

jantarjowe laki, kopallaki, damarlaki, želesowe laki, Kölnski klij kaž tež **murjerski klij, drobnu krydu, gyps, portlandski zement, najlěpschi karbolineum, barbicze** wschoje druziny,

schablony

sa **molerjow** a **murjesow** porucza a ma pschezo na skladze po najtunischich placzisnach

Emil Nĕrsch,

drogowe khlamy

24 na kamjentnej hasy 24.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 33. | Sobotu 18. augusta 1906. | Lětnik 65.

Swětne podawki.

Setkanje kněžora Wylema ſ jendźelſkim kralom.

Sa wjazy lět ßo jendźelſki kral ſ němſkim kněžorom wohladał njebě, hacź runje kóžde lěto pſches Němſku do cźěſkich ſtrowotnych kupjelow jěſdźeſche. Pſchicźiny, kotreź wobeju knjeźerjow, bliſkeju pſchiwuſneju a prjedawſche lěta wuſko ſpſcheczeleneju, poßledni cźaß wotdźerżowachu, ßebi ruku tłóczicź, ſdadźa ßo nětko wotſtronjene bycź. Schto je na roskorje wina było, je ſnate. Jendźelſke nowiny ßu hižo lěta dołho na konkurrenzu ſkorźiłe, kotruż němſka induſtrija jendźelſkej w ſamórſkich krajach cźini. Poßlednje lěta Jendźelcźanam ſaßo pſchiſporjenje němſkeho wójnſkeho łódźſtwa ſtaroſcźe cźinjeſche. Bojachu ßo, ſo ßo Němſka pſchecźiwo Jendźelſkej na morju bróni a ſo, hdyž ſměje doſcź ßylne łódźſtwo, Jendźelſku nadpadnje. Wſchě tele wobojenja ßu na dobo roſpłunyłe. Jendźelſki kral je němſkeho kněžora na hrodźe Friedrichshofje wopytał a ſ nim po ſdaczu wo politiſkich praſchenjach jednał. Němſki ſtatny ſekretar ſ Tſchirſky a jendźelſki póßłanz Laſcelleſa njebudźiſchtaj hewak pſchi roſrěčenju wobeju knjeźerjow pſchitomnaj byłoj.

Po tejle roſmołwje ſtaj němſki kněžor a jeho hóſcź w pſchewodźe grichiſkeho krónprynza a jeho mandźelſkeje, heſſenſkeho prynza Bjedricha Khorle a jeho mandźelſkeje a mandźelſkeje ruſkeho wulkowjerćha Jurja Michailowicza ſ automobilom Saalburgſki hród wopytałoj a ßo wot tam ſaßo do Friedrichshofa wrócźiłoj. Naſajtra je jendźelſki kral do Cźech wotjěł.

Sjednanje mjes němſkim kněžorom a jendźelſkim kralom budźe ſakhowanju ßwětoweho měra ſawěſcźe ſpomožne, tola pſchewulke nadźije ßo na to njemóža ſtajecź. Jendźelſki kral w ßwojej wutrobje kłóbny napſchecźo Němſkej woſtanje, a wón hiſchcźe pſchezo nima ſa nuſne, kněžora w Barlinje wopytacź. S wulkim dobytkom by hižo było, jeli ſo by ßo w Friedrichshofje doroſumjenje wo němſkej makoaſiſkej żeleſniźy, wo ſtejiſchcźu Němzow a Jendźelcźanow w Perſiſkej a połodniſchej Afriźy, hdźež ßebi němſke a jendźelſke intereſſy napſchecźo ſteja, doroſumjenje dozpiło. Wjetſchi politiſki wunoſchk njeje wot tehole ſetkanja wotcźakacź.

Pſchecźiwo knjeźerſtwowej kolonialnej politizy

zentrumſki ſapóßłanz Erzberger dale wojuje. W jenej ſhromadźiſnje w Düſſeldorfje je ßo wón ſ nowymi wobſkorźbami pſchecźiwo knjeźerſtwu ſaměrił. Wón praji, ſo je najhórſche to, ſo je ßo jedyn pruſki miniſter pſchi dobytku pola Tippelskircha wobdźělił. W lěcźe 1897 bu ſ Podbielſki ſtatny ſekreiar, ale hakle w lěcźe 1900 je wón ßwoje a ßwojeje żonine ſamożenje dźělicź dał. Erzberger dale praji, ſo je kněžorſtwowemu kanzlerej liſt napiſał, w kotrymż je na to pokaſał, ſo ßo pſchi druhich kontraktach hiſchcźe wo żyle hinaſche ſumy hacź pola Tippelskircha jedna. Wón dyrbi ßebi żadacź, ſo ßo tele kontrakty hnydom wupowjedźa. Jeli ſo by kněžorſtwowy ßejm dyrbjał w nowym poßydanju 100 milijonow ſa krótkowjecźornu Afriku pſchiſwolicź, njebudźe wón to ſa Tippelskircha a Wörmanna cźinicź. Wón njeby hewak hódny był, ſo by ſaſtupjeŕ němſkeho luda rěkał.

Ratarſki miniſter ſ Podbielſki wotſtupi.

Kolonialne ſkandale, kotreź je zentrumſki ſapóßłanz Erzberger wotkrył, ßu ratarſkemu miniſtrej ſ Podbielſkemu ſchiju ſwinyłe. Kněžor je pjecźa ſ Podbielſkeho napominał, ſo by wo to proßył, ſo by ßo ſe ßłużby puſchcźił. Jene Barlinſke nowiny chzedźa hižo wjedźecź, ſo je ſ Podbielſki na tole napominanje wotmołwił: „Wjele pßow je ſajazowa ßmjercź!“

Hdyž bě ßo wotkryło, ſo je ſ Podbielſki wobdźělnik firmy ſ Tippelskirch a Co. był a poſdźiſcho ßwoje wobdźělniſtwo na ßwoju żonu pſchenjeßł, dyrbjeſche ßo wocźakacź, ſo budźe ſ jeho miniſterſkej kraßnoſcźu bórſy nimo. Tale firma je ſ pomozu ßwojich wyßokoſtejazych wobdźělnikow nimale wſchě ſkaſanki na druſtu, żyrobu atd. ſa němſke wójſko w němſkich kolonijach na ßebje ſcźahnycź wjedźała a ßebi wobſtarane twory nimo měry droho ſapłacźecź dawała. Dźěl firmineho dobytka je ſ woprědka ſ Podbielſki doſtał a poſdźiſcho je ßo wón jeho żonje wupłacźił. Mudry ſ Podbielſki njebudźiſche ßměł cźakacź, hacź budźa jemu ſ miniſterſtwa kaſacź, ale budźiſche dyrbjał hnydom ßam wotſtupicź, hdyž ßo jeho wobdźělniſtwo pola Tippelkircha a Co. njemóżeſche dale potajicź. Němſcy ratarjo budźa jeho pad wobżarowacź; pſchetoż to pſchipóſnacźe dyrbja jemu też jeho ſawiſtnizy woſtajicź, ſo je wón němſke ratarſtwo pſchi wotſamknjenju nowych wikowanſkich wucźinjenjow a pſchi poßlednjej mjaßowej drohocźe ſaſtupował. Jako naßłědnikaj ſ Podbielſkeho ßo nižſchi ſtatny ſekretar w ratarſkim miniſterſtwje ſ Conrad a hrabja Schwerin-Löwitz mjenujetaj.

Napſchecźo powjeſcźi, ſo ſ Podbielſki wotſtupi, je tutón ſe ßwojeho kubła w Dalminje, na kotrymż nětkole pſchebywa, Barlinſkim nowinam „Lokalanzeiger“ k wjedźenju dał, ſo wot kněžora hiſchcźe njeje żaneho napominanja doſtał a też hiſchcźe njeje próſtwu wo puſchcźenje ſe ßłużby podał.

Pſchenjemcźenje w Pósnańſkej.

W Goſtěſchinje a Židowje w Pósnańſkej ßo pólſke dźěcźi ſapowjeduja, w ſchuli němſki wótcźenaſch ßo modlicź a w nabożenſkej wucźbje na němſke praſchenja wotmołwicź. Hdyž ſchulſki inſpektor do Židowa pſchijědźe, jemu dźěcźi na jeho praſchenja wotmołwichu, ſo ßu jim ſtarſchi ſakaſali, w nabożenſkej wucźbje ßo němſki modlicź a němſki wotmołwicź. Inſpektor na to pſchikaſa, ſo maja dźěcźi wob tydźeń 14 hodźin ſa ſchulu woſtacź, hacź ßo ßwojeho pſchecźiwjenja woſtaju. Starſchi ßu proteſt arzybiſkopej podali, kotryż je ßlubił, jón pola knjeźerſtwa ſaſtupowacź.

Pomjeńſchenje italſkeho wójſka.

Italſke knjeźerſtwo je ßebi wotmyßliło, ßejmej w oktobrje pſchedłohu wo pomjeńſchenju wójſka ſ 12 na 8 armeekorpſow podacź. Pſchicźiny ſa tónle roſßud ßu, ſo wudźerżenje wójſka w jeho nětcźiſchej ßylnoſcźi pjenjeżne ſrědki italſkeho ſtata pſcheßahuje.

Skutkowanje „ratarſkeje banki“ w Ruſkej.

„Ratarſka banka“ w Ruſkej, ſ knjeźerſtwom podpjerana, ma ſa ſaměr, ratarjam pjenjeſy po tunjej dani pſchi kupjenju knjeźich kubłow na hypotheki pożcźowacź. Poßlednje lěta bě ßo jejne ſkutkowanje na organiſaziju wobßadźenja Ssibirſkeje ſ ruſkimi ratarjemi roſſchěrike, nětko pak wona pſchedawanje knjeźich kubłow do ruki burow ſaradźuje. Tale dźěławoſcź ßo njedźiwajcy wſchěch ſadźěwkow radźi, kotreź jej revoluzionarojo cźinja. Tucźi dźě wot knjeźerſtwa niczeho dobreho ſa lud njerodźa. Po roſprawje ratarſkeje

banki je wona lětša wot 16. februara buram ležomnosćze knježich kubkow sa 207 milijonow rublow rospschedaka.

Hońtwa sa ludźimi w Ruskej.

Wojeńske sběžki w Ruskej šu šo porasyke a šu wocźichke, strajki šu šo njeporadźike, kurśy ruskich statnych papjerow s nowa do wyšoka stupaju, w Kawkaskej šu njeměry potkóčene, tola hischcze pschezo šo njehodźi rjez, so staj šo do Ruskeje měr a porjad wróčźikoj. Po zykej Ruskej revoluzionarojo hischcze pschezo nadpady na knježeństwowe kassy a banki činja a ludźi, kotsiž šu jim na puczu, kónzuja. Najhórje revoluzionarojo w ruskej Pólskej sakhadźeja, tola też w druhich stronach Ruskeje njeje nichtó psched nimi wěsty, kotryž s wobstejazym porjadom swišuje. We Warschawje šu revoluzionarojo wutoru něhdźe 20 poliziśtow, w Lublinje něhdźe 10 žandarmow a wojakow morili. W měscze Lubartowje šu sa jedyn dźeń tsjoch strażnikow morili. Nowiny „Perelom" pišaju: Njewěrjomne wězy šo pola naš stawaju. Wěstosćz wošobow a wobšedźenstwa wjazy njeje. Kóždy je w strasche, so jeho wo dnjo, w nozy, na drósy, doma abo w želesnischim cźahu skónzuja. Ssamo w dźiwich krajach njeje tajkeho shromadneho rubježnistwa. Skóstnizy psched wocźomaj ludźi na běłym dnju kónzuja a rubja a husto jim nichtó njewobara. Schto je to? Je lud bjes mozy pschecźiwo njehańbicźiwosći rubježnikow, sapalerjow a mordarjow? Skónczńje je nusne, něschto cźinicź, so bychu šo tele njesnješne wobstejnosćze sastajike. Jeli so knježeństwo njebudźe pomhacź, budźe šebi lud na šamšnu pomoz myšlicź dyrbjecź. Njemóžemy dale na šwoju schkodu pschihladowacź, so naš kaž kurwoty tšeleja.

Warschawska polizija je skónczńje sozialdemokratiski komitej, se 140 šobustawow wobstejazy, sajaka, kotryž je šmjertne wušudy pschecźiwo poliziśtam a jich wobhonjerjam wudawał, sajaka. Duž je nadźija, so budźe nětko kónz morjenja poliziśtow we Warschawje.

W Nižnym Nowgorodźe šu pošlednje dny někotrych poliziśtow skónzowali. Dokelž šo w měscze runje šwětosnata „massa" wotměwa, je sjane, so chzedźa revoluzionarojo poliziśtow satraschicź, so bychu mohli njewobkedźbowani kradnycź a rubicź. Na massy šu hižo pschedawarnju napadli, w kotrejž je 20 pschedawarjow postajenych.

W Lodźi šu revoluzionarojo šrjedu dwě bombje cźišli, s kotrymajž je šo jene twarjenje sapaliło. Wojazy do revoluzionarow wjazy salwow wutšelichu; mnosy ludźo šu šo morili a wjele je šo jich sraniło.

W Iwanowzy spytachu ratarjo wošoby wušwobodźicź, kotrychž běchu pschi pošlednich njeměrach sajeli. Kosakojo běchu nusowani, tšelecź. Pjeczo burjo šu morwi, dwaj staj sranjenaj. S druhich stron wo nowych ratarskich njeměrach pišaju.

Nowy ratarski minister, wjetch Waśilcźikow,

je šwojim sastojnikam šwój program roswił. Po jeho měnjenju šo njehodźi, nětcźischim wobšedźerjam ležomnosćzow je s mozu sebracź. Njedošahanju ležomnosćzow mjes ratarskim wobydleŕstwom móže šo jenož na to waschnje wotpomhacź, so šo krónske ležomnosćze ratarjam pschewostaja a so šo jim sahony knježich kubkow dobrowólnje pschedawaju.

Sajecze jeneho něhdyscheho šobustawa dumy dla krajneje pscherady.

Prjedawscheho sapóšlanza khěžorstwoweje dumy, Onitka, šu w nozy 12. augusta sajeli. Pola njeho šu ryš Kronstadtskeje twjerdźisny namakali. Onitka šu wojeńskemu šudej pschepodali. Tutón budźe tele dny wo 25 mineurach, 1 pionérje, tsjoch artilleristach a 18 w Konstantinskim forcze sajatych zywilistach šudźicź. Wobskorženych winuja, so šu chzyli Kronstadtsku twjerdźisnu sakońskej wyschnosći wutorhnycź.

Sajecze revoluzionarow w Moskwje.

W Moskwje je polizija revoluzionarow jimajo hłownu pišarnju revoluzionarneje strony wušlědźiła, plan sa pschipad wobronjeneho sběžka. Mjes namakanymi bombami běchu někotre s japanskim pólvrom „schimosu" napjelnjene. Sajimawe je, so šu bomby cźišłowane.

W jenej blidarskej dźěłarni wulki model drjewjaneje kanony namakachu. Na nim revoluzionarojo kanony wobšłužowacź wuknychu, so bychu šo na to wustejeli, hdy bychu šo pschi wobronjenym sběžku wojeńskich kanonow smozowali.

Dźowka jeneho generala jako revoluzionarka.

Dźowka jeneho generalneho leutnanta, Tamara Prynzez, 10. augusta do Odessy pschijědźe. Dokelž bě wona pschecźelniza dźowkow generala Kaulbarsa, ju te w hosćenzu wopytachu a ju do domu šwojeho nana na wobjed pscheproschachu. Wona dwójzy dom generala Kaulbarsa wopyta a jemu próstwu pschednješe, kotruž wón dopjelnicź šlubi. Kaulbarsowe nanowšzy pschecźelne sadźerženje revoluzionarku tak hnu, so na drósy w roshorjenju toschu s ruki puschczi, s kotrejež jara pyschnje wudźěłana bomba wupadźe, kotraž pak njerosbuchny. Hnydom na to s tosche revolwer wucźahny a šo satsěli, prajiwschi, so je s Warschawy pschijěła, so by wušud Peterburgskeje wojowazeje organisazije, šmjercź generala Kaulbarsa žadazy, wuwjedła. 27. junija bě Kaulbars s Warschawy list dostał, so by šo do 12. augusta wschěch sastojńśtwow wsdał, dokelž budźe do teho cźaša skónzowany.

Rubježny nadpad w Odessy.

Na Odesskim dwórnischcźu šu šrjedu šedmjo anarchistojo želesniskeho kassérarja nadpadli a 15,500 rublow rubili. Potom šu cźekli a mjes poliziśtow, jich scźěhowazych, bombu cźišli, s kotrejž je šo jedyn morił a jedyn sranił. Poliziśtam šo poradźi, tsjoch anarchistow sajecź.

Grichaм njepschecźelske hibanje w Mazedonskej.

W měscze Anchiasu je k krwawnym pukam mjes Bołharami a Grichami dóschło, dokelž Grichojo se šwojich domow do Bołharow tšelachu, tucźi grichiske domy spalichu. Woheń šo rosschěri a šo nimale zyłe město do procha a popjeła pschewobrocźi. Anchiolskeho grichiskeho biskopa Wassilija šu sajeli, dokelž je Grichow napominał, so bychu do Bołharow tšeleli. Hacź dotal šu 15 morwych Bołharow namakali. Pódla teho je šo wjele Bołharow spaliło.

Turkowski sultan

bě sańdźeny tydźeń na pucherjowu abo jěrchenjowu khorosćz straschnje skhorił. Nowinarjo šebi hižo hłowu łamachu, schtó budźe s jeho naślědnikom. Prjedy pak hacź šo tole praschenje rosšudźi, sultan sašo wotkhori. Operazija, kotrejž bě šo wón podcźišnył, je šo dospołnje poradźiła. Pjatk je sultan hižo sašo někotrych póšłanzow w audijenzy pschijał.

Sswěrna dźěsćzowska luboscź.

(Skónczenje.)

Nasajtra rano zyle sahe pucźowazaj wotjědźeschtaj. Knjeni Mortierowa bě šwoju dźowku Hanu puschcźiła, šamo horze šylsy ronjo a ju wutrobnje žohnujo. Hladasche sa wosom, kotryž ju jej wotwjese, tak dołho płakajo, douiž šo wokoło rózka njehibny a šo njeshubi. Połnaj wježeleje nadźije a dowěrnje šebi powjedajo jědźeschtaj Peronne a Hana dale. Skónczńje dozpěschtaj horzo žadany samér šwojeho pucźowanja, hordy a rjany Paris. Lědom pak běschtaj w hosćenzu, kotryž běschtaj šebi shladakoj, wotstupikoj, tu sebraschtaj šo tak bórsy kaž móžno, so byschtaj bohateho Lavala wopytakoj.

Bórsy stejeschtaj psched khěžu, w kotrejž bydlesche. Buschtaj wot šłužobnika pschisjewjenaj a hnydom pschedpuschcźenaj. Pschekupz pschińdźe jimaj khětro khutny napscheczo, tola pak niz njepscheczelny. Hdyž běschtaj šo na jeho pscheproschenje šydnyłoj, pschimny šo najpréni Peronne šłowa. Wopišowasche s cźopkej a hnutej rěcźu srudne wobstejenja šwojeho schwarneho pscheczela, kotryž bě bjes wscheje šwojeje winy jeno psches spadnjenje druhich pschekupskich domow tak jara mnoho schkody měł, tak so w tu khwilu njemóžesche niczo sapłacźicź. Pschistaji, so budźische jemu s pożczonku wutrobnje rad s jeho nusy pomhał, hdy by šam w podobnej wuskosći njebył, a wupraji šwoju krutu dowěru, so wón šwój dołh hacź do pošlednjeho pjenježka hnydom sapłacźi, tak rucže hacź budźe to móz. Ale wschě jeho próstwy a wukožowanja wostachu podarmo, Laval wotmolwi khětro s krótka a twjerdźe, so na to njemóže cźakacź. So bě w poślednim cźaše pschejara srudne nasłonjenja cźinił, hacź so mohł šo s próšdnymi šlubjenjemi spokojicź, a byrnjež rjeńscho klincźake. So dyrbi šam też šwoje dołhy sapłacźicź, a so budźe teho dla se wschej krutosću na to dźerżecź, so šo też napscheczo njemu pschewsate winowatosćze šwěru a w prawym cźaše dopjelnjeja.

Hana nětkole dlěje mjelcźecź njemóžesche. Se šylsowatymaj wocźomaj a s dyrkotazym hłošom rjekny: „Luby knjes Lavalo, mějcze šobuželnosćz s mojim wbohim nanom a s nami, jeho njesłožownymi dźěcźimi! Jeli so šo njedacze naproššycź, wosmjecze

nam ſaſtaraćerja a ſeźiwjerja, jemu pak jeho dobre a ćeſtne mjeno. Wy ßam nimaće ſ teho ani najmjeńſchehо wužitka. Pſchetoż woſtajiće=li mojeho wboheho nana w jaſtwje, dyrbi pſchekupſki dom ſhinyć, a potom ſhubja ßo też doſpołnje wſchitke pjenjeſy, kotrež je wam dołžny. Puſchćiće=li pak jeho ſe ßobuźelnoſće a ßmilnoſće, budźe dwójzy pilny a ſapłaći wam ſprawnje zyle wěſće prjedy abo poſdźiſcho."

Laval ani ßłowa njewotmolwi, ſ krutym a khutnym wóčkom na knjeźnu hladajo. Tu wſa Hana wſchitku ßwoju pychu, kotruž bě ßobu pſchinjeßła, a też ßwoju lutowanſku büksu, pſchedpołoži to wſchitko temu mužej, kiž njerěčžo na nju pſchihladowaſche, a rjekny: „Wſmiće tole tak dołho jako prěnje wotpłaćenje wote mnje. Tole je wſchitko, ſchtoż w tymle wokomiku wobßedźu, a ſchtoż ßym ßebi wot ßwojich dźeſćźowſkich lět ßem nalutowała!"

Ssobuźelny poßměw mikny ßo bohatemu mužej po wobliczu. S ruku machny tak, kaž by chcył poſkićenje wotpokaſać. Tu cźißny ßo ſchwarna holza płačžo jemu k nohomaj, wobja jemu kolenje a ſawoła: „Mam hiſchće jene wotmyßlenje, kotrež ßnadź ſa dobre pſchipósnajeće. Wy trjebaće ßłużobneje holzy ſa ßwój dom abo ſa ßwoju ßwójbu. Proſchu waß należnje a wutrobnje, wſmiće mje ſa tajku! Mſdu, kotruž tajkej holzy dawaće, wotliczće lětnje wot dołha mojeho nana. Chzu wam ßwěrnje a ćeſtnje ßłużić, tak derje kaž mózu. Chzu w nozy a wo dnjo dźěłać, doniž mi mozy doßahaju. Żane dźěło njeßmě mi ćeźke bycź, żane mało ważne a niſke. Chzu wſchitke cźinić bjes pſchećiwjenja a bjes komdźenja wot wutroby a ſ najlěpſchej wolu. Jeno dajće mi ſaßo mojeho dobreho, mojeho lubowaneho nana na ßwobodu, ſo bychu njetrjebali moja macź a moji lubi bratſja a ßotry tradać a ſo by njeſahinył naſch pſchekupſki dom! Ja chzu bycź **ſawdawk**, ſo ßo wam połnje a ſprawnje waſche dołžne pjenjeſy ſapłaća."

Hanka bě ſe wſchej mozu dźeſćźowſkeje něžneje luboſće rěčžała. Laval, ronjo ßylſy, nakhili ßo k njej, ſćeže ju pſchećelnje horje a rjekny: „Waſch nan je wot Boha žohnowany cźlowjek, pſchetoż ma we waß wulki a drohotny połkład. Ale to dyrbi też ſchwarny muž bycź, ſo je ßebi tajke dźěćžo wukubłował. Džakuju ßo Bohu, ſo je waß do mojeho domu ßem pſchiwjedł. Wy ſće mi woprawdźe dobry jandźel była, dokelž ſće moju wutrobu wot twjerdoſće wußwobodźiła, kotraž je jej prjedy zyle zuſa była. Dóńćźće tam, waſch nan je puſchćeny! Pſchińdźće pak ſ nim ſaßo ßem, dokelž dyrbju jeho na kóžde waſchnje widźeć a ſ nim rěčeć!"

Pſchiſtupiwſchi k ßwojemu pultej napißny ſpěſchnje něſchto rjadkow, ſ kotrymiž pſchikaſa puſchćenje ßwojeho dołžnika. Potom pſchepoda pißmo knjeźnje, a myßlicź ßebi móżemy, ſ kajkim wyſkanjom a rosradowanjom wona papjeru ſ jeho ruki pſchija a potom, pſchewodźena wot ßwojeho kmótra, khwataſche do dołžniſkeho jaſtwa, ſo by ßwojemu lubowanemu nanej ßwobodu pſchiſjewiła. Kak ßo wbohi Mortier dźiwaſche, wuhladawſchi ßwoju dźowku! Kak ßo radowaſche, doſtawſchi powjeſć, ſo je wußwobodźeny! Kak ßo džakowaſche Knjeſej, ßwojemu Bohu! Kak wobjimaſche a žohnowaſche ßwoje lubowane dźěćžo, hdyž jemu Peronne powjedaſche, ſchto bě Hanka cźiniła a ſ cźim bě wutrobu jeho wěricźela pſchewinyła a hnuła!

Nan a dźowka pſchińdźeſchtaj hromadźe do pſchekupzoweho domu. Laval pſchija nětkole ßwojeho dołžnika nimo měry pſchećelnje a wutrobnje. Wotproſchowaſche jemu, ſo bě tak twjerdźe a njeßmilnje ſ nim wobkhadźał a pokračžowaſche potom: „Poręčzimoj potom wo waſchich wězach hiſchće dale a myßlu ßebi, ſo ßo wſchitko da k waſchej ſpokojnoſći ſrjadowacź. Ale jenu próſtwu mam, tu dyrbiće mi na kóžde waſchnje dopjelnicź. Waſcha dźowka je ßo mi ßama ſa ſawdawk poſkićiła, a wy dyrbiće jej dowolicź, tuto ßlubjenje nětkole też ßwěrnje a ſprawnje dźeržeć. Tola niz jako ßłużobna holza, ale jako lube dźěćžo ma wona żiwa bycź a pſchi mni w mojim domje woſtacź. S tym mi najbóle a najrjeńſcho poßłużiće, a budu cźinicź, ſchtoż móżno, ſo bych wam nadobnje tutu luboſć ſapłaćił."

Sbožowny nan ſ zyłeje wutroby do teho ſwoli a khwataſche potom wróćžo do Rheimſa, ſo by ſtaroſtnu a wurudźenu mandźelſku troſchtował a ſwjeßelił. Macźeri bě to wěſo jara cźežko, lubowanu dźowku parowacź. Ale wona ßo pod móżnu ruku Bożu ſhibny, kotraž bě to wſchitko tak mikoſćiwje a kraßnje ſarjadowała. Hanku pak měješchtaj ſaſtaraćeŕſki nan a jeho mandźelſka woprawdźe tak lubo a ſańcź, kaž ßwoje ßamßne dźěćžo. Wobaj ſtaraj cźlowjekaj měwaſchtaj ju lěto wot léta bóle lubo. Měješchtaj jenicźkeho ßyna, kotryž ßwěru a pilnje ßwojeho nana w jeho wobkhodźe podpjerowaſche. Hanka bu ſa něſchto lět jeho lubowana mandźelſka, nad cźimž ßo jeje ſaſtaraćeŕſkaj ſtarſchej radowaſchtaj a k cźemuž ju wutrobnje žohnowaſchtaj. Pódla ßwojeho muża a wobdata ſe kćéjazymi dźěćźimi nadeńdźe bohate a rjane ſboże żiwjenja. Nětkole też njebě wjazy wo tym rěčže, ſo by Mortier dyrbjał ßwój dołh ſapłaćicź. Laval nawopak nana ßwojeje lubowaneje pſchichodneje dźowki tak nadobnje podpjerowaſche, ſo ßo jeho wobkhod bórſy ſaßo móżnje ſhraba a ſ nowa kćéjeſche. Tak bě ſchwarna a ßwěrna dźowka zyku ßwoju ßwójbu wot ſahubjenja wumożiła. Tak bě ßo też na njej dopjelniło tamne wulke ßlubjenje: „Ty dyrbiſch nana a macź w cźeſćźi měcź, ſo by ßo tebi derje wjedło a ty dołho żiwy był na ſemi!"

Za Serbski Dom w Budyšinje

je so w lěče 1906 dotal zaso nahromadźiło: 1093 hr. — np.

Dale za njón darichu:

Ze zawostajeństwa knjeza biskopa Dr. Jurja Łusčanskeho	300 hr. — np.
Zběrka na XXXII. hłownej skhadźowancy serbskeje studowaceje młodźiny	28 hr. 70 np.
Farař Betlejewski w Tilicach	2 hr. — np.
Wučeř P. Skalický z Wustja n. O.	5 hr. — np.
W 33. čisle „Katholskeho Pósła" lěta 1906 hižo kwitowane: Profesor Dr. F. Procházka z Jindř. Hradca 85 np., sekretar L. Tůma w Bubenču 2 hr. 20 np. = ...	3 hr. 5 np.
Hromadźe:	1431 hr. 75 np.

Z džakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Roshorjazy podawk je ßo njedźelu dopołdnja w Spreji pſched „Tjjomi lipami" wotmčł. Schtyrilětna dźowka maſchinytwarza Kühna bě po moſcźiku, wot Kühnez dźěłaŕnje pſches Sprewju k Mulanſkej ſahrodźe natwarjenym, duzy, do wody padnyła. Jejny nan, ju w ßmjertnym ſtraſche wohladawſchi, ſa njej ſkočži, hacź runje njemóże płowacź. Dokelž je woda na tamnym měſtnje 2 metraj hłuboka, bě Kühn ßam w ſtraſche tepjenja, a wón a jeho dźěćžo budźiſchtej wobej ßmjercź w Spreji namakałej, njebudźiſchtaj ßudniſki ßłużobnik Vogel a ſahrodnik Mulanſki jimaj na pomoz pſchiběžałoj. Wobaj, ßo ani wokomika njewobmyßliwſchi, do wody ſkočźiſchtaj, a mjes tym ſo Zogel holcźku, Mulanſki jejneho nana ſbožownje wukhowa.

— K manevram 12. armeekorpſa pſches ſcźěhowaze hornjołużiſke wßy artillerija a kavallerija poćehnje a budże w nich w kwartěrach ležeć: 7. a 24. ſept. we Warnoćźizach huſarojo, 7. ſeptembra w Bjedruſku huſarojo, w Bónezach 24. ſept. huſarojo, w Bobolzach 25. a 26. auguſta a 17. ſept. artillerija, w Bělčežach 25. a 26. auguſta a 24. ſept. artillerija, w Budeſtežach 7. ſept. huſarojo, we Wulkich Debßezach 7. ſept. huſarojo, w Hajnizach 7. ſept. huſarojo, we Wbohowje 25. a 26. auguſta artilleriſtojo, we Woſtaſchezach 7. a 24. ſept. huſarojo, w Korſymju 7. ſept. huſarojo, w Bójßwezach 7. ſept. train a 24. ſept. artillerija, w Kubſchizach 7. ſept. honjerjo a piſkarjo, w Mjeſchizach 7. ſept. huſarojo, w Mniſchonzu 7. ſept. huſarojo, w Hornjej Hórzy 7. ſept. huſarojo a 24. ſept. gardejeſdni, w Pomorzach 22. a 23. ſept. huſarojo, w Rodezach 7. ſept. huſarojo, w Dźěžnikezach 25. a 26. auguſta artillerija a 24. ſept. gardejeſdni, w Zornoßykach 7. ſeptembra huſarojo, w Trjebjenzach 7. ſeptembra honjerjo.

— S pſchicźinu khěžorſkich manevrow doſtanu do kwartěrow 25. a 26. auguſta Horni Hbjelſk 104 muži a 73 konjow, Delni Hjelſk 51 muži a 35 koni, Radſchow 46 muži a 31 koni artillerije; 18. a 19. abo 20. a 21. ſeptembra Horni a Delni Hbjelſk 192 muži a 139 koni, Hornje Prußy 35 muži a 15 koni, Radſchow 47 muži a 35 koni, Wokrancźizy 85 muži a 60 koni; 19. a 20. abo 22. a 23. ſeptembra Dubo 58 muži ulanow a 55 koni, Borſchcź 32 muži a 30 koni, Horſchow 16 muži a 15 koni, Mochołz 38 muži a 36 koni, Mikow 46 muži a 43 koni, Hósniza 60 muži a 56 koni, Jěſor 38 muži a 35 koni, Kamjeńtna Wólſchinka 11 muži a 10 koni, Wokrancźizy 69 muži a 65 koni.

— (Woheń.) W khěži ſwudowjeneje Kunſchmannoweje je wutoru pſchipołdnju wokoło $^1/_2$12 hodźin na hacź dotal njeſnate waſchnje woheń wudyrił. Wón ßo pſches zyku tſěchu roſcheŕi, ko-

trejeż kósla žo spalichu, prjedy hač móžesche wohnjowa wobora pkomjenja salecź. Sadnje a žužodne twarjenja běchu we wulkim strachu. S wopředka rěkasche, so žu do jstwy samknjene dźěćźi jeneje dźěkacźeńskeje žwójby, wobjed sa starscheju warjo, woheń saparake, a so je žo jene cźěšchne dźěćźo žobu spaliko. Tale powjedańza pak žo bórsy jako wumyžlenka wupokasa. Też wudawanje, so je woheń psches wuheń wuschol, njeje piecźa wěrne.

— Schtwórtk bě wulka ludowa honjenza do pschedstajenjow Buffala Billa. Kóždy, kotryž mějesche něka khwile, khwatasche, so by něhduschemu amerikanskemu wyschkej žwój pjenježny wopor wotedak. Zyke blido pokne stohriwnowskich papjerow a měchi pokne slotych žu jemu dwě pschedstajeni wunježkej. Pschedstajenje wohladawschi pak je žo někotryžkuli kak, so je jeho dla daloke pucźe cźinił, dźěko skomdźił a žwoje kroschki swudawał. Schtož Buffalo Bill pokasuje, je drje něschto wurjadne, tola w druhich zyrkužach žu žo hižo rjeńsche kruchi widźake.

— (Jěsdne koło žo kradło.) Na Delnjokinjanskim pucźu je žrjedu njesnaty cźlowjek jenemu hólzej jěsdne koło se snamjenjom „rybornaka“ (Möve) cźižko 49178 kradnył. Paduch je něhdźe 20 lět stary a 160 zentimetrow wulki był. S rubjenym kołom je wón na stronu k Porschizam wotjěł.

Jeneho druheho paducha jěsdneho koła, wěsteho Kubascha s Draždźan, žu w Budyschinje sajeli. Wón je koło, kotreż bě kontorski kłužobnik Reimann na krótku khwilu psched póstom stejo wostajił, kradnył. Paducha móžachu pak hischcźe na hórskej drósy sašłapicź a poliziji pschepodacź.

— (Wo kormjenju žwini.) Kajkaž je piza, tajke je žwinjecźowe mjažo. Duž dyrbi žo, hdźež žo mjažo niz jenož po wasy, ale też po hódnoscźi sapkacźuje, na kajkosć pizy dźiwacź. Dobre mjažo žo wutworja, hdyž žo žwinjo s majžom, kotryž je s hrochom a jecźmjenjom směschany, pizuje. Běrny žypotate, bjespłódne mjažo twoja. Mjažo žwini, s wotrubami kormjenych, je žołteje barby a hubjeneho žkoda. Lane wožuchi žypotate, tucźne, njelubje žkodźaze mjažo dawaju. Po bunach je mjažo twjerde a małožkodźaze, po žołdźach je wone lohke a twjerde. Spokojaze je mjažo, hdyž žo wschelaka piza wotměnjo dawa.

Cźischinski. Pschichodnu póndźelu budźe temu **50 lět,** so je nasch žerbski bažnik Jakub Bart-Cźischinski w Kukowje pola Panczicz žo narodźił. Hdyž hižo tak — pschi tajkej składnoscźi komužkuli sboże pschejemy, cźim wutrobnischo to cźinimy dźenża mužej, kiž na skote wě trunu hracź.

Prěnja bažeń Jakuba Cźischinskeho réka »Zrudny wowčeŕ« a wuńdźe we »Łužičanu« 1876, potajkim 4 lěta po žmjercźi naschego njesapomniteho Handrija Sejlerja. Wótcźinske synki běchu prěnje žkowa nowego bažnika. K dźěku wokasche w »Zrudnym wowčerju« žwojich Sserbow, k dźěku sa sbožownischi pschichod.

Tale sakkadna truna je Cźischinskemu też sa wschón dalschi cźaž wostała. S zyłej duschu a wutrobu wiža wón na žerbskej semi, płacźe psche nju, ale hnydom sažo budźi, sahorja, pohonja pomałych, a sapala liwkich. Snaje do korjenjow jeho bycźa žerbski lud a jeho stawisny, a runje teho dla jón też tak lubuje. „Wy budźecźe něhdy knježeŕ žerbskeje rěcźe“, je ras njebohi J. E. Ssmoleŕ prajił, hdyž žo s młodym Bartom setka. Tele žkowa žu žo dopjelniłe. Cźischinski ma žerbsku rěcź dospołnje w mozy.

Schumicź ju w jeho pěžnjach móznje žłyschimy, hdyž s mužnym, roshorjenym hłoßom sapschičahuje a tama njepschecźelow a pscheradnikow — jako też lubosnje a najnježnischo klinczecź, hdyž schepze jeho pěžniczka, kak jažmin kcźe a mrěja kwětki.

Handrij Sejler je ludowy bažnik, ženje njedosćehnjeny — Jakub Cźischinski je žerbsku wumjekšku bažeń stworił a nasche pižmowstwo tak wyžoko posběhnył, so móže žo se žwojimi wupkodami najwjetschim žwěta runacź.

Wulki je rjad knihow, kotreż wot Cźischinskeho mamy. Prěnja bě lěta 1884 kražna «Kniha sonettow«, w kotrejž hižo mischtra widźimy. Lěta 1888 slěduje »Formy« a 1889 »Přiroda a wutroba«.

Potom bažnik na lěta womjelkny; ale hdyž sažo wustupi, cźim rasnischi wustupi a njewustawazy. Tak wotwokachu žo lěta 1897 k jubileju Macźizy Sserbskeje »Serbske zynki«, 1899 pschińdźe hłuboka kniha »Ze žiwjenja« a 1901 sběrka balladow (ludowych powjescźi) »Krew a kraj«. A na kónz hischcźe tři knihi: »Z juskom wótčinskim« a »Z křidłom worjołskim« (wobě 1904) a 1905 »Wysk a stysk«. Nowa kniha bažni J. Cźischinskeho žo cźischcźi.

Hdyž dale pokažu na druhe, młódsche dźěła, kotreż je Cźischinski žwojemu narodej dał: na prěnje žerbske drama »Na Hrodźišku« (kotrehož II. a III. dźěl žeďźiwje hischcźe wočakujemy), na »Nawoženju«, wulku pěžeń s narodneho žerbskeho žiwjenja w 9 spěwach, na jeho roman »Narodowc a wotrodźenc«, kotryž žu woteběrarjo žławneje »Lipy Serbskeje« něhdy radźi cźitali — hdyž wopomnju jeho najnowsche redaktorstwo »Łužicy«, kóždy wusnajemy, so 50. narodniny žławimy, niz jenož wulzy wobdarjeneho, ale też pilneho a płódneho žerbskeho bažnika a spižacźela.

Cźeja žwěrna žerbska myšl duž njeby nětko s wutrobnym dźakom a wježelom slětnyła k Panczizam, nětcźischemu žydku bažnika? Bóh jemu, w połnoscźi žwojich mozow stejazemu, tule połnosć mozow hischcźe dołho, dołho njesmjeńschenu sdźerž k dobremu žerbskeho ludu! —i.

— Wo žwojim pschednoschku, w Shorjelzu dźeržanym, je knjes farař Waktař scźěhowazy dopiž redakziji pósłał:

Jara cźescźena redakzija! Rosprawu wo mojim Shorjelzskim pschednoschku, Wam sańdźeny tydźeń žlubjenu, Wam tu podwólnje scźelu. Hač běsche dobre, rosprawje w němskich Budyschich nowinach, kotraž wschě najwjetsche smylki a wopacźnoscźe na cźole njeżesche, telkoważnoscźe pschiměricź, hač njeby dobre a doczakomne było, moje wotmolwjenje wočakacź, dyrbju Wam pschewostajicź. Po tym, so žu němske Bud. Nowiny njedźelu moje snapschecźiwjenje pschinjeżłe a so žu mjes tym druhe němske nowiny, n. pšch. Frankfurtske Nowiny, Delnjoschlesynske Nowiny atd. myšle mojeho pschednoschka na zyle hinasche waschnje podake, mohł dźenża s zyle krótkim žlowom na nastawk Waschego poślednego cźižka wotmolwicź a to cźim bóle, dokelž w krótkim tamne dźěko žo žlowo po žlowje wocźischcźi, ale wězy dla chzu tudy myšle mojeho pschednoschka Wam podacź.

„Mała žlowjanska kupa w němskim morju, bjes schkitowazych brjohow, pschecźahowana wot wjele rěkow a hrjebjow němskeho wliwa w statnym, sozialnym, zyrkwinskim a schulskim žiwjenju, — to je wobras naschego žerbskeho luda. Njeje Boži dźiw, so tuta kupa dźenż hischcźe njeje saniczena? A na tej kupje mały lud bjes wodźazeho semjanstwa, bjes narodnych wjednikow, bjes žerbskich narodnych dnjow, lud, kiž je k temu hischcźe bohużel rosdźělany psches krajne, konfessionalne, dialektiske mjeży, — a tola lud, kiž dźenża hischcźe njetrjeba prajicź: fuimus Troes — my žmy byli, ale spěwa: Sserbjo Sserbjo wostanu; tutón lud dyrbi w žebi spodźiwnu móz žiwjenja, žórka narodneje žylnoscźe měcź, sa kotrymiž pytacź chzemy s bibliskim praschenjom: Powjes mi, w cźim wobsteji twoja wulka žylnosć? a na tajke waschnje, so woboje k žwojemu prawu pschińdźe: wěrnosć w luboscźi a luboscź we wěrnoscźi! —

Kak dha bě móżno, so po wschitkich bědźenjach a żałoscźach lětstotkow nasch lud w 20. lětstotku hischcźe tu je? Wot žwojeje prjedawscheje wulkoscźe je wschak wjele shubił a bohużel hischcźe shubjuje w naschim cźażu: Wósbork, Ssmilnja, Palow žu pscheněmcźene, wo druhich wożadach podobne w krótkim cźażu hrosy. Hdźež je žo w Bramborskej abo Sakskej tajke pscheněmcźenje stało, tam najprjedy žerbska rěcź womjelknje w schuli, pol sta lět žnadź potom też w zyrkwi — sažo pol sta lět dale też po domach. Ale też tam njemóże žerbska krej a žempschińdźenje žo prěcź a wostanje hischcźe lětstotki herbstwo nascheje narodnoscźe. W cźim leži móz Sserbowstwa? Jenicźzy psches wulku njepschirunajomnu žwěru Sserbow w naboženskim nastupanju, sa žerbsku domisnu, žerbsku rěcź a narodne waschnje a poczinki bě móżno, so Sserbja hischcźe dźenż žiwi žu jako lud a narodnoscź. Pschednoschk tole tu dale rosjażnjuje s zyrkwinskich knihow, ludowych spěwow, pschisłowow a waschnjow atd. a wupraja nadźiju, so też w nowym lětstotku tuta žwěra Sserbow khwalba a móz wostanje.

Twjerdy swjask, kiž nasch lud pschi wschitkich mjesach a rosdźělnoscźach we žebi a mjes žobu jako zykosć wjasa a sjednocźuje, je žerbska rěcź, kotruž žu hižo husto wot Lutherowcho cźażu žem jako mortwu wuwołali, ale kotraž je hischcźe dźenż żiwa, bohata, derjeklinczaza, interessantna sa rěcźespytnika, ethymologu, starożitnoscźerja atd. Pschi mjesach a dla pscheněmcźenja schulow tu a tam pola młodeje schlachty wěste njeprějomne wokhudźenje w rěcźi pytnjemy, ale hdźež hischcźe žerbska žwěra, žerbska rěcź bydli, — kajke je jeje bohatstwo, njech w swonkownym, njech w snutskownym nastupanju, njech deklinaziju, dual, verbum, aorist, partizipije, transgressiwne a gerundiwne twórby wopomnischi abo schtožkuliž chzesch. Też wo žerbskej rěcźi płacźi Rückertowe žłowo: Chzesch-li ty mudry bycź, chzesch-li też mudry wostacź, dha dyrbisch snajomstwo wo druhich rěcźach dostacź!

Wo pißmowſtwje łužiſkich Sſerbow dla krótkeho cžaßa ßo jenož mało prajicź hodźeſche, a to wo małej cžrjódźe ßwěrnych ſpißacźelow, kotſiž ßwój lud njeßebicźnje ſ dobrymi knihami a pißmami wobſtaraju, wo wulkej liczbje dźakných cžitarjow, wo mjenach a wopſchijecźu tychle knihow. Cžim bóle dyrbjeſche ßo wobras ludowych ſpěwow podacź, kotreż tak bohacźe a lubośnje, wjeßele abo žałobnje naſch lud pſchewodźuja wot kolebki hacź k cžichim maram, kotreż klincža pod wjeßnej lipu a na pſchaſach, na polach a pſchi cžeſtnych wěžach. Nowe ludowe ſpěwy w naſchim cžaßu aniz němſki aniz ßerbſki lud tworicź a cžerpacź njemóže, ale jich žiwe bohatſtwo je w Sſerbach wjele ßylniſche hacź tam a je jaßne dopokaſmo wopraw-dźiteho ludoweho žiwjenja. To ßamßne płacźi wo pſchißłowach, ludowych pſchißłownych hróncžkach a prajidmach. Njemóżemy naſchemu wótcžinzej Wjeli doſcź dźakni bycź, ſo je nam 1902 ßwoju ſběrku 9126 pſchißłowow wobradźił. Kajke wótre wobkedźbowanja pſchi-rody, kajka mudroſcź, kajke ſnajomſtwo cžłowſkich poczinkow, ßłaboſcźow a wopacźnoſcźow rěcži, huſto na Salomonowe a Jeſuß—Sirachowe waſchnje k wuſchomaj a wutrobje ſ tychle ßerbſkich pſchißłowow!

Pſchednoſchk dawa ſkónczńje pſchehlad pſche ludowe waſchnje, mythiſke ſawoſtanki, pſchiwěrki atd., kotrychž wulku połnoſcź ſ praſtareho cžaßa je ßebi lud ſchował a ſkónczi ßo ſ praſchenjom, kak dołho móże naſch lud ßam ßo jako tajki wobarnowacź. To wě Bóh ßam! Żadyn cžłowjek, żadyn lud, niz němſki niz ßerbſki, njeje wěcźny. Ale tak dołho hacź budźe naſch ßerbſki lud na ßwěcźe, budźe jako ßerbſki lud wužitny dobry ſtaw zyłeho kněžorſtwa a to pſches ßwoju nabożinſku ßwěru a pſches ßwoju njedwělomnu ßwěru ſa krała a wótcźny kraj, ſa kněžora a kněžorſtwo.“

Kajki ſacźiſchcź je tutón pſchednoſchk na poßłucharjow cžinił, ſjewi ßo niz jenož w powſchitkownym khwalobnym pſchihłoßowanju, ale też w tym, ſo ßo wjele woßobow rěcźnikej woßebje podźakowa. Wyßoki knjes pruſkeho knjeżerſtwa dźeſche mjes druhim: „Mi je ßo woßebje lubiło, ſo ſ kóždeho ßłowa waſcheho pſchednoſchka rěcźeſche ßylna luboścź wutroby k waſchim Sſerbam“; druhi prajeſche: „Wſchitkón reſpekt a khwalba waſchim ßwěrnym Sſerbam“; ſaſtupnik wulkich němſkich nowin proſcheſche wo někotre naſtawki wo naſchich Sſerbach atd.

Jako ſkónczne ßłowo tole: Na to, ſchtož je ſpißacźel naſtawka poßlednjeho cžißła wo naſchej bibliji pißacź ſa dobre a khmane měł, ßnadź wot powołaneje ſtrony prawe wotmołwjenje doſtanje. Schtož woprawdźite frudźaze wotebjeranje naſcheho luda naſtupa, je lěpje, niz woczi ſacźinicź a wěrnoſcź prěcź, ale wěrnoſcźi do woczow hladacź a njedoſtatkej wotpomhacź pytacź. Wulki roſdźěł je, wotebjeranje naſcheho luda wohladacź a ßo jeho njepſcheczelſzy wjeßelicź a wote-bjeranje naſcheho luda ſ tyſchnej a bołoſnej wutrobu ſpółnacź a temu wobaracź pytacź, ſchtož je mózne. A hdyž je ſpißacźel tamneho naſtawka Ketlizy, Huſku, Horny Wujeſd a Wóßlink mjenował, dha mam ßo praſchecź: wě wón, w kajkej hórkej nuſy huſto ßmy, hdyž lud dobroty ſakonja ſ zyła wjazy njecha, ßo ßam ßwojemu prawu, ßwojej rěcźi wotrjekuje? Wě ſpißacźel, ſo w 3 wßach Wóßlinczańſkeje woßady bjes wjedźenja duchowneho liſta wokoło dźěſche ſ praſchenjom, hacź dyrbja dźěcźi w ſchuli hiſchcźe ßerbſki wuknycź, a ſo aniz jedyn ßerbſki nan njeběſche pißał: haj. Wě ſpißacźel, ſo tón muž, kiž je w Shorjelzu ſa naſch lud po wěrnoſcźi a we luboſcźi wuſtupił, wot jutrow ßem dla pobrachowazeho druheho ßerbſkeho wucźerja cžrjódźicźku ßerbſkich dźěcźi kóždu ßrjedu a ßobotu ſhroma-dźuje a w ßerbſkim cžitanju a katechismußu roswucźuje? Wě wón, kajka nuſa a próza w namjeſnych woßadach je dla kóždeho ßerbſkeho pacźerſkeho dźěſcźa? Ně! to wón drje wſcho njewě; muž w cžichim ſtatoku ßwět hinak wſchak wobhladuje a dla wězow hinak ßudźi, hacź tón, kiž ßo na cžołmiku ßrjedź wichorow a žołmow bědźi. Schtóž je pſches 20 lět ſa naſch ßerbſki lud dźěłał a ſpěwał, wuſtupował a cžerpił, ßmě drje wo naſchim ludu ßoburěcźecź a ſa njón ßwědcźenje dacź a to po ßwědomnju a we wěrnoſcźi kaž we luboſcźi a ſ wutrobu! Kh. J. Waltař, farař.

Pſchiſpomnjenje redakzije. Pſchecźitawſchi dopiß knjeſa fararja Waltarja, ma redakzija hiſchcźe pſchezo ſa to, ſo je nuſne było, pſched tydźenjom woſjewjene ſnapſchecźiwjenje wocźiſchcźecź. W nim dźě ßo knjeſej Waltarjej žaneho poroka njecźini, ale jenož ſpißarjej rosprawy wo jeho pſchednoſchku. Tola też pſchednoſchkej ßamemu, kotryž powſchitkownje ſ wulkej luboſcźu wo Sſerbach rěcźi, ßo we wſchěm naſtupanju njehodźi pſchihłoßowacź, dokelž je tu a tam trochu ſ peſſimiſtiſkim duchom nadychnjeny. Praji ßo w nim, ſo Sſerbjo wjednikow nimaju, a tola je knjes farař Waltař ßam jedyn ſ najwoporniwiſchich a najßwěrniſchich wjednikow ßerbſkeho luda. Po wſchěch Sſerbach ßo jeho mjeno ſ khwalbu mjenuje a pſchezo budźa Sſerbjo ſ dźakom pſchipóſnawacź, ſo je wón Sſerbowſtwo w ſchulach a zyrkwjach Wóßlinczańſkeje wo-ßady ſtajnje ſchkitował a ſe wſchej mozu ſpěchował. Pódła knjeſa fararja Waltarja pak ßu hiſchcźe mnoſy druſy, kotſiž też kaž wón ßwěru a njeßebicźiwje ſa ſdźerżenje Sſerbowſtwa dźěłaju. Ważny dypk, kotryž je ßo w pſchednoſchku do zyła ſamjelczał, je potłóczenje ßerbſkeje rěcźe w ſchuli a ſ dźěła też w zyrkwi. W zyłej cžrjódźe ſchulow ßerbſkich woßadow ßo nabożinſka wucźba ßerbſki wjazy nje-podawa, hacź runje ßu ßebi tam dźěcźi a ſtarſchi to woſpjet żadali. Pſchezo ſ nowa dyrbi ßo w tutym naſtupanju na ſrudne wobſtej-noſcźe w ſchulach Huſcźańſkeje, Ketliczańſkeje a Hornjowujeſdźańſkeje woßady pokaſowacź. S kajkimi djabołſkimi ßrědkami ßo dźěcźi wot teho wotdźerżuja, w ſchuli kaſnje a bibliſke ſchpruchi ßerbſki wuknycź, wo tym je ßo hižo doſcź huſto pißało. W nowſchim cžaßu ſaßo w jenej zyle ßerbſkej woßadźe, w kotrejž je pódła dweju ßerbſkeju wucźerjow jedyn němſki wucźeŕ, nabożinſku wucźbu w jenej rjadowni tutón němſki wucźeŕ dawa. Lokalny a też wokrjeżny ſchulſki in-ſpektor tule njeſakonnoſcź cžerpitaj abo wjele bóle hiſchcźe jej połě-kujetaj. Tak je też na mnohich druhich měſtnach. Hdyž Sſerbjo njewjedźa, ßo na prawym měſtnje wobcźeżowacź a ßo hórſchicź, tam wyſchnoſcź jich rěcź potłóczuje. Duż ßo njeßměmy temu dźiwacź, ſo wſchelazy Sſerbjo, woßebje wucźerjo, wotpaduja a ſ wjelkami wuja. Druhdy pak też wſcho wobcźeżowanje na prawym měſtnje wuſpěcha nima. Dopominamy na wobßadźenje Palowſkeje fary ſ němſkim duchownym. Runje kaž we Wósborſkej, tak ßu Sſerbjo też w Palowſkej woßadźe ſ cžaßom pſchecźiwo wumozowanju ßerb-ſkeje rěcźe w zyrkwi proteſtowali. Schto ßu ſ tym wuſkutkowali, dźenßa widźimy. Saſtupjeŕ zyrkwineje wyſchnoſcźe tehdy na ßerbſki proteſt w Budyſkich němſkich nowinach ſ wopacźnymi liczbami wo Sſerbach a Palowſkej woßadźe wotmołwi. Sſerbjo chżychu jeho njewěrnoſcźe porjedźicź, ale ſchto ßo ſ jich poprawjenym pißmom we wudawarni němſkich Budyſkich nowin ſta? Tam jo wotpokaſachu, prajizy, ſo je ßo ſakaſako, někajke wotmołwjenje na njewěrnoſcźe ſa-ſtupjerja wyſchnoſcźe wocźiſchcźecź!!!! Njech je ſ tym doſcź ſ ros-pominanjom kſchiwdow, kotreż je Sſerbſtwo ſnjeßko a kotreż dyrbi hiſchcźe dźenßa ſnjeſcź. Sſwěrni ßynoju ßerbſkeho luda ßo ſ tym wot ßwojeho wótcźinſkeho dźěła njedadźa wottraſchecź. Na ſkhadźo-wanzy ßerbſkeje ſtudowazeje młodźiny ßmy tydźenja ſaßo ſ wulkej radoſcźu widźeli, ſo duch ſkoteje nadźije a dowěrjenja młodych Sſer-bow napjelnja. Njech ßo woni też w pſchichodźe wſchěm peſſimiſti-ſkim myßlam ſamkaju, kotreż wſchu ſahorjenoſcź ſa naſch ßerbſki lud a jeho rěcź morja a każa. Njech je jim optimiſmus naſcheho ßław-neho ßerbſkeho wótcźinza Imiſcha ſ pſchikkadom. Imiſchej je ßo druhdy też něſchto ninno kuliko, ale wón żenje njeje nadźiju ſpu-ſchcźił a ſ tymle njeſkónzujomnym optimiſmom je wón wulke ſkutki ſa Sſerbowſtwo a Bože kraleſtwo dokonjał, kotreż ßu wopomnjecźe na njeho njeſahinite ſcźinike.

Se **Ssemichowa.** Sańdźeny ſchtwórtk wjecźor wokoło 10 hodźin pſchi ßylnym njewjedrje błyſk do wowßnych pópow na Wicźaſej polu dyri a ſapali. Nimale 30 pópow je ßo ſpaliło. Deſchcź bě ſa naſche hona jara wokſchewjazy.

S Bukez. Pſchi njewjedrje, kotreż ſańdźenu ßobotu popołdnju pſches naſchu krajinu cžehnjeſche, błyſk do domſkeho tudomneho kublerja Rädy dyri. Dźěru do tſěchi wuraſywſchi a khachle a cžaßnik rosbiwſchi, błyſk Rädowu mandźelſku a ßłužobnu dźowku k ſemi po-raſy a pohłuſchi. Sa khwilu pak ßo woběmaj ſaßo wědomnje wrócźi, a kaž ßo ſda, błyſkowe dyrjenje ſkych ſcźěhwkow ſa njeju njeſměje. Dale je błyſk na tym ßamym kuble do ßwinjazych khlěwow dyrił a tam jene ßwinjo trjechił, kotreż je poſdźiſcho kónz wſako.

Se Zicźenja. Wutoru popołdnju w 3 hodźinach bě ßo ſwonka tudomneho knjeżeho dwora hromada ßłomy ſapaliła. Ludźom ßo poradźi, płomjenja, kotreż hrożachu wołarnju ſapalicź, ſhaſchecź. Jedyn wóßomlětny hólz, kotryž bě ßebi zigaru ſażehlił, je woheń ſaparał.

Se **Semiz.** Na tudomnym dwórniſchcźu je ßo pjatk 10. auguſta popołdnju krótko po 6 hodźinach powſchitkownje lubowany rěcźnik Kſchižan ſ Biſkopiz ſ ludźazym cžahom, ſ Budyſchina pſchijěcźazym, pſchejěł a ßo hnydom morił. Hdyž cžah pſchijěcźe, rěcźnik Kſchižan na warnowaze ſawołanje ßłužbu cžinjazeho ſaſtojnika ſ 2 metraj ſchěro-keho perrona na hłownu koliju ſtupi, měnjo, ſo cžah na pódlanſkej koliji jěcźe. Tón ßamy wokomik ßo wón hižo ſ lokomotivu ſhrabny. S nahłej ßmjercźu pſchekhwaty żonu a doroſcźeneho ßyna ſawoſtaji.

Se **Semiz.** Ssobuwobßedźeŕ tudomneje granitoweje dźěłarnje

Schpitanka a Rodiga, Bjedrich Rodig, je schtwórtk cźežko do njeſbożа pſchiſchoł. Hdyž wón po jenym rěblu horje ſtupaſche, jemu cźežki kamjeń na hłowu padźe. Wědomje ſhubiwſchi Rodig 4 metry hłuboko dele padźe a žo žmjercź ſtraſchnje ſrani.

S **Njeżwaczidła.** Próſdniny žo k kónzej bliżachu a wjetſchi dźěł ſtudowazych ſe wſchelakimi cźuczemi ſbytkne dny žwobody pſcheliczowaſche. Na žerbſku ſtudowazu młodźinu pak hiſchcźe hłowny dźěł jeje wulkich próſdninow cźakaſche: hłowna ſkhadźowanka w Njeżwaczidle. Do Njeżwaczidła pſchińdźechu ſtudowazy, hdźež chżychu hižo loni pſchińcź, tola njedóńdźechu, a horzo a wutrobnje buchu witani do Njeżwaczidła, do Njeżwaczidłſkeje wożady.

Prěni dźeń ſkhadźowanki, žobotu 11. auguſta, wotmě žo wubjerkowe pożedźenje, kotrež žo w ½5 hodź. wotewri ſe ſpěwom: „Hiſchcźe Sſerbſtwo njeſhubjene.“ Na nim žo dnjowy porjad hłownje ſhromadźiſny poſtaji a žo wo namjetach jednaſche, wożebje wo wuſtawkach, kotrež mějachu žo na njedźelnej ſhromadźiſnje pſchijecź. Se ſpěwom: „Naſche Sſerbſtwo ſ procha ſtawa“ ſkónczi žo wubjerk, na kotryž bě žo hižo rjana liczba ſtudowazych ſeſchła. Tež něktoſi lubi hoſczo běchu ſtudowazych ſ wopytom poczeſczili.

Njedźela pſchinjeże nam njewitane deſchcźowe ranje, tola nam pſcheczelniwe žkónczko bu nad deſchcźowymi mróczelemi ſ knjeſom a prjedy hacź pſchipołdnjo pſchińdźe, mějachmy najkrażniſche wjedro, woprawdźite ſkhadźowanſke wjedro.

Wulke žyły hoſczi pěſchi, na woſach, na kołach a po żeleſnizy bliżachu žo k Njeżwaczidłej, kotrež też w krażnej ſelenej pyſchi, ſ lubej ruku wuhotowanej, wulku liczbu ſtudowazych witaſche.

Popołdnju w ¾4 hodź. ſapocźa žo hłowna ſhromadźiſna 33. hłowneje ſkhadźowanki żerbſkeje ſtudowazeje młodźiny ſe ſpěwom: „Hiſchcźe Sſerbſtwo njeſhubjene“. Po tym powita hłowny ſtarſchi, Wyrgacź, cźeſczenych hoſczi a žobuſtudowazych, ſpominajo pſchi tym na prjedawſche ſkhadźowanki w Njeżwaczidle, wożebje na lětża ſemrjeteho prjedawſcheho hłowneho ſtarſcheho, knjeſa krajneho žudnika Krala. Se ſahorjenjom wuwjedźenej rěcźu witaſche na to wjeledoſtojny knjes farař a ryczeŕ Jakub hłownu ſkhadźowanku do žwojeho Njeżwaczidła, wužiwajo jako thema: „Kcźejaza młodźina, ty nadźija žy naſcha, nadźija pſchichodnych cźażow“, a ſaſtupujo Sſerbſtwo pſchecziwo nadpadam, pſchi ſkładnoſczi rěcźe knjeſa fararja Waktarja w Shorjelzu cźinjenym. Se žławu na ſtudowazu młodźinu ſkónczi cźeſczeny knjes rěcźnik žwoju cźopku, ſahorjenu rěcź. Sſo wutrobnje podźakowawſchi ſa krażne a pſcheczelniwe žłowa da hłowny ſtarſchi protokoll wubjerka pſcheczitacź a po tym też wuſtawki, na wubjerku wuradźene. Tute žo wot wſchěch towaŕſtwow pſchijachu, tak ſo maja ſkhadźowanki nětko ſaźo twjerdy ſałożk. Pſchichodny dypk běchu wólby, a to žo wuſwoli ſa hłowneho ſtarſcheho knjes ſtud. theol. Zyž-Sſerbowcźan, kotremuž hłowny ſtarſchi „Akty“ ſ dźakom a ſ pſcheczom jako inſigniju jeho ſaſtojńſtwa pſchepoda. 1. podſtarſchi je ſtud. theol. Wyrgacź-Sorabicźan, 2. podſtarſchi k. ſtud. theol. Jordan-Barliński. Sa měſtno pſchichodneje hłowneje ſkhadźowanki poſtajichu žo pſchecziwo wſchelakim druhim namjetam Bukezy, ſa póndźelſki wulět Radwoŕ. Scźěhowachu rosprawy, žo ſapocźejo ſ rosprawu hłowneho ſtarſcheho. Jednaſche žo wo naležnoſczach ſańdźeneho lěta, kotrež je woprawdźite jubilejſke lěto; žwjecźachu žo tola jubileje knjeſa fararja Duczmana-Wólſchinſkeho, knjeſa fararja a kanonika Herrmanna-Wotrowſkeho a cźeſcź. towaŕſtwa Sſerbowki. Sſerbowzyna rosprawa, wobſchěrna a jubilejna, žo pſchiſamkny, nam podawajo pſchehlad 60lětneho dźěła, wożebje dźěła jubilejneho lěta. Ju ſkónczi jeje ſtarſchi, knjes ſtud. theol. Zyž ſ pſchepodacźom jubilejneje knihi: Sſerbowka, ſtudowazej młodźinje. Sſerbowzy žo tſikróczna žława wunjeże dźakneje ſkhadźowanki. Knjes ſeminariſt Kral poda na to rosprawu Włady a knjes ſeminariſt Krawz rosprawu Sswobody, kotrejž wobej pilnje dźěłatej. Knjes gymnaſiaſt Wrobl pſchiſamkny žo ſ rosprawu towaŕſtwa Societas Slavica Budisinensis, kotrež žo ſhrabawſchi ſaźo dale dźěłacź poczina. Po pſcheczitanju rosprawy Delnjo-Łużiczanow poda hiſchcźe Wyrgacź rosprawu Lipſczanſkeho Sorabicum, a tutón dźěł žo ſkónczi ſ rosprawu knjeſa ſtud. phil. Bryla wo žerbſkim wjeczoru w Praſy, kotryž ſwjaſane akty žerbſkich wjeczorow w Praſy na pożwjecźenje 60lětneho wobſtacźa Sſerbowki pſchepoda. Jemu žo dźak hłowneje ſkhadźowanki wupraji.

Namjety ſcźěhowachu a pſchi tym žo pſchija namjet Sſerbowki, ſo ma ſtudowaza młodźina dezemberſke cźiſło „Łużicy“ tuteho lěta wudacź, pożwjecźene kk. jubilaram: Duczmanej, Herrmannej, Cźiſchinſkemu a k wopomnjeczu Hórnikowemu. Dale žo poſtaji, ſo žo w Sſerbſkim Domje ſ dowolnoſczu ſarjadniſtwa khamor ſa wěży ſtudowazeje młodźiny poſtaji, ſo žo khorhoj k wupowſchenju kupi, ſo žo fond ſa pſchiſoſy „Sahrodka“ a „Raj“ ſałoži, kotrejuž redaktor knjes ſeminariſt Kral woſtanje. Po namjecże knjeſa wucźerja Nawki žo jeho kniha: „Hoſpodarcźe ſ rěcźu!“ kotruž je žerbſkej ſtudowazej młodźinje wěnował, wubjerkej pſchepoda, kiž ma žo wutworicź ſ někotrych cźeſcźenych kk. filologow a ſe ſtarſchich towaŕſtwow ſtudowazych a rosžudźicź, hacź žo kniha wuda abo niz.

Po powitanju cźeſcźenych po wotewrjenju pſchikhwatanych hoſcźi pſcheczita hłowny ſtarſchi dopiży na ſkhadźowanku. Běchu póžłali dopiżnizu: k. farař Dobruzki, žwójba Weberez, ſnacźi ſ Cźech; liſty kk. fararjej Kſchižan a Waktař a k. kapłan Andrizki; telegramy kk. dwórſki radźicźel Jakub, prof. Muka, fararjo Duczman, Herrmann, Schwjela, Zur, žwójba Weberez, k. Schołta-Hajniczański, ſnaty ſ Cźech; k. farař Mróſak da ſkhadźowanzy žwoje pſchecźa wuprajicź. Cźeſcźenym dopiżowarjam hłowna ſkhadźowanka wotmołwi.

Nětk wupraji hłowny ſtarſchi najhorzyſchi dźak — a to žo tu hiſchcźe junu ſtawa — Njeżwaczidłej a Njeżwaczidłſkej wożadźe, wożebje pyſcherjam a pyſcherkam Njeżwaczidła, hoſpodliwym Njeżwaczidlanam a Łomſczanam, knjeſej baronej ſ Vietinghoff-Rieſch a knjeſej wyſchſchemu hajnikej Dreżlerej.

Studowazym žamym porěcźa hiſchcźe knjes farař Bart-Cźiſchinſki krażne žłowa, jich napominajo k prawemu a žwěrnemu ſkutkowanju ſa žerbſki lud.

Skónczujo hłownu ſhromadźiſnu, pſcheproży hłowny ſtarſchi wſchitkich pſchitomnych na ſabawny dźěł ſkhadźowanki Jeho žłowa wuklinczachu w tſikróczнej žławje, wunjeżenej ſ wyſkazym pſchihłoſowanjom wſchěch pſchitomnych naſchemu lubowanemu kralej Bjedrichej Auguſtej. Sa Sſerbſki Dom bě žo nahromadźiło 28 hr. 70 np. Po pſcheczitanju protokolla ſkónczi žo jara bohacźe wopytana hłowna ſhromadźiſna ſe ſpěwom: „Naſche Sſerbſtwo ſ procha ſtawa“. Wſchěm cźeſcźenym hoſczam dźak ſa wopyt, wſchěm dobrocźelam ſtudowazych dźak ſa wopokaſanu pſchecźelniwoſcź.

(Skónczenje pſchichodnje.) Hk. ſtarſchi.

S **Minakała.** Tudomnej ratarſkej dźěłacźerzy Hanje Mudrowej a ratarſkemu dźěłacźerjej Janej Hejtmanej w Lipiczu je žo cźežne ſnamjo ſa žwěrnoſcź w dźěle ſpožcziło.

S **Hliny.** Woheń, ſ kotrymž ſtaj žo ſtatokaj Bryczez a Kótwizez kubła wupuſczikoj, njeje, kaž žo tydźenja pižaſche, w Bryczez bróżni, ale w Kótwizez khlěwach wuſchoł. Woheń žu pjecza dźěczi ſaparake, kotrež žu ſe ſchwabliczkami hrajkake.

S **Kamjeńza.** 9. ſeptembra budźe žo tu 25lětny ſwjaſkowy jubilej wohnjowych woborow połnózneje Łużizy žwjecźicź.

S **Wulkeho Dažina.** Wutoru popołdnju je žo maśiwna bróżeń kublerja Knjeżka ſe ſchkrjemi parneje młócźazeje maſchiny ſapaliła. Zyłe žně žu žo ſaniczikе.

S **Wbohowa** pola Schěrachowa. Cźeladnik Schołta, pola kublerja Nocki žłużazy, je pſchi młócźenju ſ młócźazej maſchinu do njeſboża pſchiſchoł. Wón ſ ruku do maſchiny pſchińdźe, kotraž žo jemu po kruchach wotmjecźe.

S **Wyżokeje** pola Wóżlinka. Sańdźenu žobotu je naſch nowy knjes wucźeŕ Mayer žwoje ſaſtojńſtwo naſtupił, do kotrehož je jeho póndźelu knjes farař **Waktař** žwjedżeńſzy ſapokaſał.

Se **Zitawy.** Schtwórtk je žo tu pſchekupſki wucźobnik Ota Weiß wobwěżnył. Młodeho cźłowjeka běchu ſ nalutowanſkimi knižkami na nalutowańju póžłali, ſo by wěſtu ſummu ſběhnył. Wón pak wjetſchu ſumu wotewſa, hacź bě žo jemu pſchikaſako. Sbytne pjenjeży pſchecźiniwſchi, žebi wón, dokelž žo khoſtanja bojeſche, žiwjenje wſa.

S **Hamorſchcźa.** Ssrjedu tydźenja žo w tudomnej papowej fabriży ſamkadło jeneje horzeje roły pukny. S wuſtupowazej horzej paru žo maſchiniſt Wünſcha cźežko wopari. Po lěkarjowym wukaſanju žu jeho hiſchcźe tón žamy dźeń do Niſczańſkeje hojeŕnje dowjeſli.

Přilepk.

* (Piwowa wójna.) We wſchelakich ſtronach Němſkeje žo korcźmarjo hiſchcźe ſ piwarzami wo tym wadźa, ſchtó ma powyſcheny piwowy dawk ſapłacźicź. W Budyſchinje žu dawk na pijerjow wotwalili. W Koburgu nochżychu pak korcźmarjo nicžo wo tym wjedźecź. Nětko žu ſtónczнje piwarzow nuſowali, ſo cźi dawk žami njeżu. Jenoż ſo cźi nětko njebudźa cźeńſche piwo waricź!

Też w Gocźe žu piwaŕnje powyſchenje płacźiſnow wróczike, dokelž běchu žo tamniſchi wobydlerjo ſalubili, ſo podrožene piwo njebudźa picź. — W Jenje žu w jenej ludowej ſhromadźiſnje, na kotruž bě žo 2000 wożobow ſeſchło, wobſamkli, ſo budźa žo wſchitkich korcźmow ſdalowacź, w kotrychž žu žo piwowe płacźiſny powyſchike.

* (Kolojěsdny psches žornika do njesboža pschischok.) Khěžeŕ Rasch s Großröhrsdorfa tele dny s Draždžan s jěsdnym kołom domoj jědžesche. Wón khwatasche, so by do rospuschčenja žo bliżazeho njewjedra domoj dojěł. Pschi kschiženju dróhi chžysche psched nim jedyn žornik psches dróhu pscheběžeć. Tónžamy wokomik žo sabłyskny, a s błyskowej žwětkosću žo žornik tak wustróža, so wón na bok praženywschi Rascha s koła čišny. Rasch žebi nohu skama a dyrbjesche dwě hodžinje bjes pomozy na dróhy ležeć a žo njewjedrowemu deschčej na žo lećz dacz. Hakle posdże w nozy jeho drusy kolojěsdni namakachu.

* (Se scherschenjemi sakakany.) W Neudorfu pola Nyžy žo hólzy w młynskej hrjebi kupachu. S wólnosću woni do jeneho scherschenjazeho hnězda schkarachu. Dołho njetrajesche, so scherschenje se žwojich khowankow wulećachu a žo do kažerjow měra dachu. Někotsi starschi hólzy do wody skočichu, so bychu žo podnórjejo žo kakanžy wukhowali. Drusy pak žwoju drastu w ruzy džerżo do wšy běžachu. Jich kschiki saženschawschi wježenjenjo na pomoz pschiběžachu, a jim žo poradži, rosslobjene scherschenje moricz. Džěći běchu žałoženje po zylym čěle a woženbje we wobliczu roskakane a s dulemi pokryte. Jenemu hólzej běchu scherschenje do noža, huby, wuchow a woczow salěske. Jeho wobliczo bě tak saczekko, so njebě wjazy spósnacz. Wbohi hólz je hischcze tón žamy džeń wumrjeł. Jeho towaŕschojo čežko khori leža.

* (Njesboże psches lotteriju.) Pjekaŕski pomoznik Raiber w Frankfurcze bě w lotteriji 45,000 hriwnow dobył. Lohkomyślny čłowjek lotterijowy dobytk sa krótki čaž s njerodnymi žónskimi pscheczini a psches nje čežko skhori. Sso žwojeho lohkeho žiwjenja dla kajo, je žebi wón s britwju krk pscherěsnył.

* Jedyn bleschowy rjedźeŕ w akzijowej piwarni w Saarbrückenje je se žwojim mischtrom žo swadžiwschi tuteho s jenej piwowej bleschu sarasył.

* We Swinemündskich mórskich kupjelach je žo žrjedu probst (duchowny) Markquardt s Bydhoschta (w Posnańskej) tepił.

* Sso khostanja bojo je žo w Beuthenje pěschk Liesot w mužstwowej siwje w kasarnach se žłužbnej tšělbu satšělił. Wón bě hnydom morwy.

* (Njesboże na hońtwje.) S Linza piżaju: Hajniski pomoznik Wöger, w žłužbje hrabje Lamberga stejazy, chzyschе w Schtyrskim Dole na hońtwje khórja, kotryž se schtoma padnywschi hischcze njebě morwy, s tšělbinym toporom sarasycz, tola s tšělbu tak njewobhladniwje wobkhadžesche, so žo s tšělby wutšěli, a so wutšěł jemu do brjucha slecži. Njedžiwajzy žylneho wukrwawjenja žo hajniski do hajnkownje dowlecze, hdyž sa někotre hodžiny wumrje. Jedyn starschi bratr snjesboženeho je psched někotrymi lětami na podobne waschnje žiwjenje słubił.

* Pschi tšělenju s kulemi je žo w jenym Weserskim forcze jena kartuscha sapalika. S tym žo s mużstwa dwaj wojakaj morischtaj, jedyn wojak bu cžežko a woženjo lohko sranjeni.

* (Měžaczk bjes žiwych stworjenjow.) Astronomam je žo w nowschim čaži poradźiło, temperaturu na měžaczku nawjedźicz. W nozy na měžaczku najwetscha syma, kotruž móże žebi člowjek wyšlicz, 273 gradow niže nulle po Celsiju knježi. Po skhadženju žłónza žo žurowa syma do žahleje horzoty, 180 gradow wysche null, pschemėni. W tajkej temperaturje njemóże žane stworjenjo žiwe bycz.

* W Goldbachu je wutoru 2 lětny žyn pohonca Schczěpana do młynskeje hrjebje pschi papjerniku padnył a žo w njej tepił.

* W lětuschim čzopłym wjedrje žu žo tkhi žylnje pschisporike. Mnosy ludžo žu s nimi jara czwilowani. Też italskemu kralej žu wone wóndano nózne spanje rubike. Pschi manevrach w połodnischej Italskej žo kralej kwartěra we woženbnym domje pschipokasa. Jeho žłužobnizy žo njemako džiwachu, hdyž wyžoki knjes w nozy s loża stanywschi žo hotowasche, pod hołym njebjom pschenozowacz. Sa khwilu też generalojo a kralowi pschewodnizy stanychu a žebi teho runja městaczko k pschenozowanju pod hołym njebjom pytachu. Pschiczina tuteho spodźiwneho czinjenja bě bórsy snata. Prajachu, so žu žo czorne stakaki žamo do kraloweho loża swěrike, so bychu — pomyślcze žebi njeślyschanu njehańbicziwosć — kralowskeje krwě nazyzake.

* Ruskeho bankoweho rubježnika žu psched tydženjom se Schwajzarskeje jateho do Ruskeje póžkali. Rubježnik rěka Alexander Demenzow a je pschi nadpadže na jenu rusku banku dwaj milijonaj rublow rubił. Jeho běchu w Zürichu pjanosce dla do arresta wotwjedli a pschi pschepytanju jeho drasty a koffrow rubjene pjenjesy namakali.

* Na kalnjenje jědojteje muchi je policist Rößler w Dohnje po wulkich bolosczach wumrjeł. Jeho je mucha, kotraž je po sdaczu na howjedže, na skosniwosć žlaknjenym, žedžała, do schije kloka. Kruwineho wobžedžerja bě teho runja mucha kloka, tola jemu bě wobliczo jenož žylnje saczekko.

* Czežke njewjedra a slimki žu wutoru pschirheinsku krajinu potrjechike. Münsterska zyrkej bě kohcz wyžoko s wodu póczrjeta. S městnami je žylne krupobicze było. W Doperhofje pola Solingena je wichor někotre khěže powalił. Pschi tym žu žo někotsi ludžo sarasyli a drusy žu žo sranili. — We Terviersu a wokolnosczi žu žo wulke krupy naschke a wjele schkody naczinike.

* Na žałožne waschnje je we Winje jedyn wyschschi sastojnik wójnskeho ministra, generalny intendant Fuchs, nahle žiwjenjo słubił. Na jenej khěži w Singerskej haży bě žo wobmjet wuporjedźił, a roschty žo sažo wotkamachu. Twarszy dźěłaczerjo žebi czežke hrjady po poskhodach dele podawachu. Jedyn dźěłaczeŕ pak jenu hrjadu hischcze njebě pschimnył, hdyž ju horka stejazy dźěłaczerjo puschczichu. Wona wobłuk czinjiwschi do žrjedź drohi padże a Fuchsa, kotryž runje psches dróhu dźěsche, sarasy. Wón bě hižo dźeń prjedy do prósdninow hicz dyrbjał, jenemu skhorjenemu kollesy k woli bě pak dźeń dléje žłužbu czinił.

* (W krwi žo kumpaka.) Psched žudom w Ambala w Indinskej je žo wo wězy žudźiło, kotraž pokasuje, kajka hischcze mjes Hindami pschiwěra knježi. W měscze Jagadri pschekupz w dobrych wobstejnosczach bydlesche, kotryž mějesche, kaž wschitzy drusy Hindojo, horze požadanje sa jenym žynom; tola wschě dźěczi, kotrež jeho žona porodźi, běchu morwe. Sańdźene lěto bě žona sažo žamodruha, a pschekupz w žwojej starosczi k jenemu hinduskemu mnichej dźěsche, so by žo jeho wopraschał, schto měł czinicz, so by dźěczo žiwe na žwět pschischło. Pohanski mnich jemu praji, so by jeho žona žiwe dźěczo porodźiła, hdy by žo w człowjeczej krwi wokumpaka. To je prastara pschiwěra, a tak hrózbne kaž žo wukasanje hinduskej žonje bycz sdasche, tyschnosczu jejneho muża ju k temu pohnu, so wona do njeskutka swoli, kotrehož dla ma žo někto psched žudom samolwicz. Dźewjeczlětneho hólza rubichu a, hdyž běchu jeho tsizyczi hodźin jateho dżerżeli, jeho morichu. Jeho krwej do kótła puschczichu, a hdyž běchu žo někotre kuskaŕske hróncžka prajike, žo žona s krewju pomasa. Bórsy pak pytnychu, so bě žo hólz słubił. Njeskutk na žwětko pschińdże s wusnaczom muża, kotryž bě hólza rubił a sa to tsi rupije dostał.

* (Żelesniski czah žo swrócził.) Pola Fruitlanda w Texasu žo dwaj wosaj żelesniskeho czaha, s kotrejuž bě jedyn spanski wós, po 10 kohczi wyžokim brjosy dele walischtaj, 55 woženbow je žo pschi tym saniko.

* Wulke powodżenje je połodnische Texas potrjechiło. Coloradoska rěka je psches brohi stupiwschi krajinu daloko póczrjeła. Wjele człowjekow je žo tepiło. Wjele stow ludźi je bjes hospody. Schkoda je njeżměrnje wulka. Tola njesboże žo jako najwjetsche po Galveston̄skim powodżenju wobhladuje. Żelesniskim czahom, kotrež žu žo na pomoz póžłake, je woda pucz salenyła. Telegrafiski wobłhad je pschetorhnjeny. Też druhe rěki žu s rěcznischczow stupike a žu žebi człowske žiwjenje sa wopor żadake. Conchoska rěka je 30 mil daloko krajinu póczrjeła. Wo wobydleŕstwo někotrych městow s nutsska kraja žo boja. We połodnischim Texasu je žo też wjele kužiskich Sserbow saženydliko. Nadžijomnje žu žo woni s njesbožom pschepuscziki.

Rjany **žuschceny žwinjazy brjuch**, jara tołsty **połcž**, pschi wotewjaczu 5 puntow tuńscho, **kołbažowy tuk** punt po 50 np., **dobru kołbažu** punt 60 np., **łój** punt po 70 np., czerstwe **studżene mjažo** (sylsu) punt po 35 np. porucza

Ota Pětschka na žitnej haży.

J. a E. Koban

w **Budyschinje**

pschi žitnych wikach 4

(wSeehez restaurantu „Germania").

Expedizija

sa pižomne dźěła w kupnych, dismenbraziskich, hypotheskich, testamentskich a sawostajenstwowych wězach atd.

Kucharki, stwinske a žłužobne holzy, mlokowe holzy a tajke k žwinjom, hródžne džowki s wulkej msdu, žrěnkow, rólnych pohonczow hnydom a k nowemu lětu do tudomnych a Draždžanskich stron pyta pschistajerka **Görlichowa** na schulskej drósy 7 snapschecza theatra.

Kucharki, stwinske a žłužobne holzy, mlokowe holzy a tajke k žwinjom, hródžne džowki s wulkej msdu, žrěnkow, rólnych pohonczow hnydom a k nowemu lětu do jenož dobreje žłužby pyta pschistajerka **Kirschkowa** pschi žitnych wikach 30, w hosczenzu „skoteje hwězdy".

Pschepołożenje pschedawarńje.

Ssrjedu ßym ßwoju

woßebitu pschedawarńju schkleńzy, porzlina, kamjeniny, majolikow a nippesow

pod firmu **Ernsta Ullricha naßlědnika** wjedźenu, se **schulerskeje haßy 12** na

lawske hrjebje 4 do ßerbskeho doma

pschepołožił a ju se ßwojej ßamßnej firmu

Hermann Gläsel

na dotalne waschnje dale powjedu.

Cześćenym wotebjerarjam ßa derjeměnjenje, mi w 9 lětach spožčene, ßo wutrobnje dźakujo, proschu mi jo do noweje pschedawarńje pschenjesć.

Budu ßo stajnje prózowacź, ßwojim wotebjerarjam spěschnje, krucze sprawnje a po tunich płaćišnach poßłużeć a ßo pschi potrjebanju poruczam

ſ poczeſćowanjom

Hermann Gläsel,

prjedy **Ernsta Ullricha** naßlědnik.

Wschě
ßymjenja
na schćernischćza
dobre a płaćišny hódno poruča
Khorla Kahrowe
pschi žitnych wikach.

Žnjowe spěwy

do žnjowych wěnzow
ßu dostacź
we wudawarni Serb. Nowin.

Wustojna **ßłużobna holza** ßo k 1. oktobrej do bliskosće Budyschina se 17 mk. měßačneje mzdy pyta. Dalsche je shonicź we wudawarni Serbskich Nowinow.

Knježi dwór w Minakale hnydom starschu **dźowku k ßwinjom** ſ dobrymi wopißmami do derje ßo płaćazeje ßłużby pyta.

Dźěłaćerska ßwójba
ßo k 1. oktobrej na knježi dwór w **Lichanju** pyta. Muž ma w symje dźěło w palerni a też žona ma stajnje dobru saßłużbu.

50lětny wudowz
kotryž ma rjane samoženje, starschu holzu dobreho mjena a kharaktera abo tajku wudowu hnydom abo posdźischo sa **hosposu** pyta. Posdźischa žeńtwa njeje wusamknjena. Dobroćiwe postićenja chzyke ßo we wudawarni Serb. Nowin w liscze wotedacź.

W **Jatšjobju** je **khěžkarska žiwnosć** cžišło 18 ſ 18 kórzami pola, kuki a lěża tunjo na pschedań. Dalsche je pola wobßedźerja shonicź.

Khěžka cžišło 9 we **Łuſy** pola Radworja ſ nimale 2 kórzomaj ležomnosćze je na pschedań.

Korczma
w **Ssmjeczkezach** je na pschedań. Też ßu tam někotre ßwinje a kosy na pschedań.

Khèža na pschedań.
W Radworju je **khèža** cžišło 89b, w kotrejž je też pjekarska pěz natwarjena, tak so by ßo sa pjekarja hodźiła, ſ pok kórzom pola na pschedań. Wscho dalsche je pola wobßedźerki tam shonicź.

W **Ssmjeczkezach** je **khěžka** cžišło **14** ſ 2 kórzomaj pola na pschedań. Dalsche je shonicź pola wobßedźerja.

Rakečanske serb. tow. „Lipa“
změje da-li Bóh, jutře njedźelu 19. augusta popołdnju z dypkom 5 hodź. w Křižanec hosćencu swoje
měsačne posedźenje.
Wšě lube sobustawy a hosći wutrobnje přeprošuje
předsydstwo.

Ratarska schula w Budyschinje.

Bliščschi symski semester ßo **wutoru 16. oktobra t. l.** sapoczńje.

Pschipowjedźenje nowych schulerjow podpißany direktor pschijimuje, kotryž je też rad swólniwy, dalsche wukasacź.

Professor **dr. Gräfe.**

Herbska grychta w Ralbizach.

Jutsje **njedźelu 19. augusta t. l.**
žnjowy ßwjedźeń.
Sapoczatk **rejow** pop. w 4 hodź.
Pschecźelnje pscheproschuje
Jurij Walda.

Do Radworja!

Jutsje njedźelu budźe
žnjowy ßwjedźeń
a popołdnju wot 4 hodźin budźa
reje.
Pschecźelnje pscheproschuje
W. Winkelmann
w hosćenzu herbskeje grychty.

Młodu holzu hnydom do ßłużby pyta **Clara** swud. **Nowakowa** na snutskownej lawskej haßy 8.

Domowniska ßłużba
je dowěrnym ludźom pschepodacź na Hoschiz haßy 46 delka.

Sa wjele dopokasmow wutrobneho dźělbracza a lubosće pschi wotßalhiću nascheho lubowaneho semrjeteho,

klamarja a žiwnosćerja

knjesa Jana Khorle Illiga,

sa wjeleliczbne pschewodźenje k poßlednjemu wotpočinkej a sa kraßnu kwětkowu pychu wschitkim najwutrobnischi dźak prajimy.

Hłubokosrudźeni sawostajeni.

W Brěsynzy, Hněwßezach a Budyschinje,
14. augusta 1906.

(K temu cžißku pschiloha.)

Pschiloha k czišku 33 Serbskich Nowin.

Ssobotu 18. augusta 1906.

Placišny rěsneho slotu na Draždžanskich slótnych wikach

13. augusta 1906.

Placišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
	hr.	hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	43–45	79–82
awstriske	45–48	82–86
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	40–42	74–78
3. šrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	36–39	68–73
4. šnadnje pizowane kóždeje staroby	30–34	62–66
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšeje rěsneje hódnosće	40–43	71–75
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	38–39	67–70
3. starše, wukormjene kruwy a šnadnje wuwite młódše kruwy a jałojzy	35–37	64–66
4. šrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	32–34	60–63
5. šnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	53–56
Byli:		
1. połnomjaßne, najwjetšeje rěsneje hódnosće	44–46	76–79
2. šrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	41–43	72–75
3. šnadnje pizowane	36–40	67–71
Cželata:		
1. najlěpše z mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	54–56	84–88
2. šrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	51–53	80–83
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich sčišenjow w starobje hač do 1¼ léta	58–59	77–79
2. mjaßne	56–57	76–77
3. šnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	52–55	70–74

Placišna žitow a produktow w Budyšinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyšinje: 2706 měchow.	W Budyšinje 11. augusta 1906. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju 16. augusta 1906. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšenica běła	—	—	—	—	8	53	9	—
" žołta	8	15	8	40	8	—	8	68
Rožka	7	25	7	50	7	—	7	50
Jeczmjeń	7	65	8	—	7	—	8	—
Wowß	7	20	7	40	7	—	7	50
Hróch (50 kilogr.)	10	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	50	10	—	8	—	9	—
Jahły	15	—	16	—	14	—	15	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	60	2	10	1	80	2	30
Butra 1 kilogr.	2	30	2	50	2	20	2	50
Pšeničžna muka 50 "	9	25	18	—	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	9	25	13	50	—	—	—	—
Sžyno 50 "	2	—	2	70	1	70	2	40
Sžioma 100 "	3	60	3	80	17	—	22	—
Proßata 1104 schtuk, schtuka	15	—	27	—	—	—	—	—
Pšeničžne wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	25	5	25	5	60
Rjane wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	75	5	50	6	—
Pšeničžny gris (50 kilogr.)	—	—	5	75	—	—	—	—
Rjany gris (50 kilogr.)	—	—	6	60	—	—	—	—

Na bursy w Budyšinje pšenica (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pšenica (žołta) wot 8 hr. 53 np. hač 8 hr 95 np., rožka wot 7 hr. 80 np. hač 7 hr. 88 np., jeczmjeń wot — hr. — np. hač — hr. — np., wowß wot 8 hr. 40 np. hač 8 hr. 75 np.

W Budyšinje płaceše: hórz pšenicy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., žołta 13 hr. 85 np. hač 14 hr. 28 np., hórz rožki po 160 puntach 11 hr. 60 np. hač 12 hr. — np., hórz jeczmjenja po 140 puntach 10 hr. 71 np. hač 11 hr. 20 np.

Wiczne placišny w Kamjenzu

9. augusta 1906.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 30 np. hač 7 hr. 60 np., pšenica wot 8 hr. 25 np. hač 8 hr. 50 np., jeczmjeń wot 7 hr. — np. hač 7 hr. 50 np., wowß wot 8 hr. 50 np. hač 9 hr. — np., jahły wot 13 hr. — np. hač 14 hr. — np. hróch 12 hr. — np., šyno 1 hr. 60 np., běrny 1 hr. 90 np., šioma (600 kilogr.) 20 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 40 np. hač 2 hr. 60 np.

Wjedro w Londonje 17. augusta: Rjane a khłódne.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi směje 10. njedźelu po šwjatej Trojizy rano w 7 hodź. farar Räda šerbsku spowjednu rěč, ½9 hodźin šerbske a w 10 hodź. němske předowanje. — Pšed zyrkwinymi durjemi budźe kollekta sa mišionstwo mjes židami.

Wěrowani:

W Michałskej zyrkwi: Eduard Gustav Weithase, płaćerski aspirant tu, z Marju Helenu Wjenkez na Židowje.

Křćeni:

W Michałskej zyrkwi: Max Hellmut, Khorle Alfreda Eckhardta, schulskeho domownika w Dobruschi, š. — Pawoł August, Ernsta Hermanna Kopacza, pohonca w Bórkn, š. — Khorla Hermann, Emila Richarda Hausy, fabrikarja na Židowje, š. — Hana Gertrud, Alwina Alfreda Huga Fabicha, murjerja na Židowje, dź. — Alma Martha, Jana Maxa Domaschki, fabrikarja na Židowje, dź.

Zemrjeli:

W Michałskej wosadźe: Dźeń 11. augusta: Ernst Wylem Schleńčeć, fabrikant z Krostawy, we wokrjeßnej khorownі w Ssmolizach, 62 l. 8 m. 10 d. — 12. Hedwiga Klara, njebo Ernsta Juliusa Rosemanna, dźěłaćerja w Cźišowej pola Wojerez, sawostajena dź. na Židowje, 1 l. 6 m. 7 d. — 13. Michał Wünsch, rentu dostawar z Rudeje, we wokrjeßnej khorownі w Ssmolizach, 74 l. 8 m. 14 d. — Kurt Richard, Matěja Frenzla, fabrikarja we Wurizach, dwójnik, 6 m.

Zyrkwinske powjesće z Hodźija.

10. njedźelu po šwjatej Trojizy směje rano ½7 hodź. farar Kschižan šerbsku spowjednu wučbu, ½8 hodź. duchowny Voigt šerbske a w 9 hodź. němske předowanje. Pšed zyrkwinymi durjemi budźe šo kollekta sa rosschěrjenje evangelija w Palěstinje zběrać.

Pjatk 24. augusta jako na Bartromja budźe rano ½8 hodź. šerbska spowjedź a ½9 hodź. šerbske kemschenje.

Zyrkwinske powjesće z Budestez.

10. njedźelu po šwjatej Trojizy směje farar Domaschka rano w 7 hodź. šerbsku spowjedź, dopołdnja we 8 hodź. šerbske a ¾10 hodź. němske předowanje.

Guido Reiche

słótnik a šlěbornik

pódla hosćenza **„słoteho hodlerja“**

pschi hlownym torhoschću 2

porucza swój wulki skład

debjenkow a šlěbornych wězow

wot najjednorischeho hač do najwoßebnischeho po wurjadnje tunich placišnach.

Wěrowanske pjerschćenje

po kóždej placišnje,

šlubowe, kwaßne, šlěborne, jubilejske dary na wulki wubjerk.

Otto Preuss w Budyschinje na žitnej haßy 4.

nětko

woßebne mužaze wobleczenja, hólczaze wobleczenja, kholowy, jupy a swjerschniki,

teho runja

žonjaze a holczaze żakety

šmĕschnje tunjo pschedawa. Wschitzy dyrbja tam hicź!

Jako najlěpsche zo poruczeja

dr. Roeberowe lěkarſtwa:

Hablowy a jehlinowy ſpirituß pſche drjenje w rukomaj a nohomaj, ſchižu, bjedrach a ſhibadłach.
Pepſinowe wino pſche tłóczenje žołdka, wróczenje, mjeknjenje, bjesappetitnoſcź.
Benediktinſka eſſenza pſche žiwotowe bolenje, driſtawu.
Czaj farfara pſche kaſchel.
Bjenchlowy měd a **brěczka czornych Janſkich jahodow** pſche kaſchel a dybawoſcź dźěczi.
Žołdzowy kakao pſche driſtawu a žiwotowe bolenje.
Jakorzowa (jěchiběrnowa) **brěczka** k cziſczenju krwě.
Mydło pſche liſchawu.
Mydło pſche njerodź pola człowjeka a ſkotu.

Kopſchiwowy ſpirituß
Arnikowy ſpirituß
Brěſowy balſam
} pſche wupadanje włoßow a ſchupiſny.

Kupanſke ſela ſa ßłabe dźěczi.

Teho runja wſchě **lěkowanſke łopjena, ſela, korjenja,** dale **wobaladła** (wotu, wobalki atd.) **mineralowe wody, ſchleńczane ßyławy** a **apparaty k wothladanju khorych.**

Dr. Roeber,
Germania drogownja
ſ napſchecza „winoweje kiče“
na bohatej haßy.

Wolijowe barby

wſchěch ſnatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdże ſkhnyjaze,

moleŕſke a murjeŕſke barby,
terpentinowy wolij
(němſki a franzowſki),
najlěpſchi
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdże ſkhnyjate,
jantarjowe laki,
kopallaki,
damarlaki,
żeleſowe laki,
Kölnſki klij kaž tež
murjeŕſki klij,
drobnu krydu,
gyps,
portlandſki zement,
najlěpſchi karbolineum,
barbicze mſcheje druźiny,
ſchablony
ſa **molerjow** a **murjejow**
poruča a ma pſchezo na ſkładźe
po najtuniſchich płaczišnach

Emil Mĕrſch,
drogowe khlamy
24 na kamjentnej haßy 24.

Lěcźne wupróſdnjeńſke wupſchedawanje

wot **27. julija** hacź do **auguſta.**

Poruczamoj po **wurjadnje tunich płaczišnach:**

Dźěczaze ſchtrympy, cźorne a pißane, hižo po 10 np.,
żonjaze ſchtrympy, cźorne, hižo po 28 np.,
ſoki, wjele wuwjedźenjow, hižo po 15 np.,
lěcźne koſchle ſa żónſke, hižo po 1 mk.,
dźěczaze koſchle, wſchěch wulkoſcźow na ſkładźe, po 20 np.,
dźěczaze mězy, kolojeſdneje formy, hižo po 35 np.,
ſpódnje ßukńe ſa żónſke, hižo po 90 np.

Blidowe pſchikrywy (deki), wolkmjane a bawlkmjane, hižo po 75 np.,
wattowe pſchikrywy, kattunowe a ſatinowe, po 250 np.,
ſoſowe pſchikrywy, krótke a dołhe, hižo po 60 np.,
gardiny, běłe a na żołcź, meter hižo po 25 np.,
pſchikrywy ſ wóſkowaneho ßukna, wotměrjene, hižo po 30 np.,
ſchórzuchi ſ wóſkowaneho ßukna ſa dźěczi a żónſke, hižo po 35 np.,
linoleum, tež ſbytki, meter hižo po 75 np.,
teppichi pſched pißanſke blidko a ſofa, hižo po 95 np.

Twjelki, běłe a pißane, 1/2 duzenta hižo 180 np.,
wutrěwanſke trjenja, woßebje wulke, 1/2 duzenta hižo po 95 np.,
blidowe ruby, wſchěch wulkoſcźow, hižo po 65 np.,
ſervietty, wobrubjene damaſtowe, 1/2 duz. hižo po 65 np.,
żychi, hotowe ſeſchite, hižo po 225 np.,
wupjerki, hotowe ſeſchite, hižo po 300 np.

Woßebje poruczenja hódne:
Wulka dźělba ſchórzuchow ſa dźěczi a froſcźenych hižo po 10 np.
Wulka dźělba bluſow ſa żónſke hižo po 150 np.

Sbytki kattuna, muſzlina, barchenta, poſzleſchczowych tkaninow, wupjerkow, gardinow, zankow, bantow **jara płaczišny hódno.**

Philippi & Co.

na bohatej haßy 3, delka a po 1 ſkhodźe.

Ša njewjeſty!

Sſerbſke a němſke

ſpěwaŕſke,

jara kraßnje ſwjaſane a ſe wſchelakim wudebjenjom wupyſchene,
w cźelazej koži hižo po **6** hr. **50** np.,
najjednoriſche = = **2** = — np.
ßu dostacź **we wudawatni Serbskich Nowinow.**

Nowe
lětne tkaniny
kłoczliwym wobleczenjam, bluſam, dźěczazej draſcze a **ſchórzuchom**
na wulki wubjerk poruča
M. Gottwald
pſchi mjaßowym torhoſchczu 11.

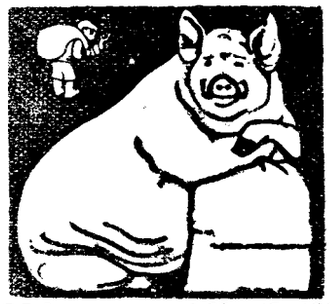

Pizowanſki kalk

wot **Brockmanna** w **Lipſku,**
ſnamjo A a B,
teho runja **ſcźinowe pleczenje, ſcźinowe hoſdźe** a **ſazynkowany grot**
po fabrikſkich płaczišnach poruča
Emil Dietrich w **Lětonju.**

Najlěpſchu
warjenſku a ſkótnu
ßel
poruča tunjo
Gustav Heinke
w Budyſchinje
pſchi žitnych wilach 34.
Telefon 358.

Jěſdne koła

a ſchijaze maſchiny,
żonjaze jěſdne koła,
ßměſchnje tunjo poruča
Auguſt Scholze
pſchedawarńja jěſdnych kołow
w Budyſchinje na hornczeŕſkej haßy

Mariascheinske
a **Woßeczanske**
wuhlo,
salonowe,
kuskojte a worjeschkojte
briketty,
drjewo,
rosrubane a po zykych
schczępach tunjo kóždu dźělbu
pschedawa
Gustav Heinke
pschi zitnych wikach 34.
Telefon 385.

Žitne měchi,
mukowe měchi,
pizowanske měchi sa konje,
plachty na wosy
wscheje druziny,
sklomniki, trawne plachty
atd.
po fabrikskich płaczisnach pschedawa
Heinrich Lange
pschi zitnych wikach,
s napschecza „sloteje hwězdy".

Najlěpschi
khosej
ma jenož
Otto Sachse
na bohatej haßy 4.

Brodowska haptyka

na hoschiz haßy 27
Kaschel,
katarrh,
dybawosez
so spěschnje połožeja
s thymusinom
Blescha po 75 np. a
1 hr. 40 np.

Koschle!
Swój wulki skład
hotowych koschlow
bělych, pißanych, ßmuzkatych, kaschczikatych
po tunich płaczisnach poruczam.
Muzaze koschle a módroběle a czerwjenoběle ßmuzkate **wojerske koschle** w schtyrjoch wulkoszczach hizo po 1 mk.
Zonjaze koschle s paskom abo se schnóru, w tsjoch wulkoszczach hizo po 95 np.
Hólczaze koschle hizo po 45 np.
Holczaze koschle hizo po 30 np.
Nahlowjaze rubischcza,
tibetowe, zidźane, połzidźane, wołmjane a połwołmjane,
6/4 **wulke kattunowe rubischcza,** wobrubjene, hizo po 25 np., s małymi kraßnymi mustrami.
Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

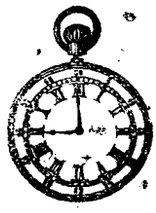

Franz Marschner
czaßnikat w Budyschinje
na bohatej haßy 9
ßwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaßow** k dobroczinwemu wobkedźbowanju poruca.
Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczisny.

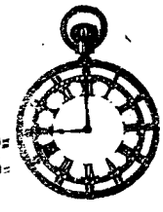

Meblowy magazin
Khorle Käßtnera
na ßukelnskej haßy 11
poruca ßwój wulki skład
meblow wscheje druziny, jako
drastne khamory,
schkleńczane khamory,
stolpowe khamory,
sofy,
vertiki,
komody,
jědźne, sofowe
a wuczahanske blida,
trumowe, stolpowe a druhe
schpihele,
drastne hrabje,
drjewjane koffry,
loża
s matrazu a bjez njeje,
stoły wschěch druzinow,
kuchińske khamory a blida
a wschelake druhe,
ßamßnu moletnju a lakěratnju.
Tunje płaczisny.
Sprawne poßłuzenje.

K lětnemu czaßej
porucam ßwój wulki skład
wobucża
sa muzskich, zónske a dźěczi
wot najjednorischeho hacz do najwoßebnischeho wschěch pomyßlnych druzinow a płaczisnow.
Wobhladajcże ßebi moje 5 wukladnych woknow.
Wubjerk w póduschowych formach a saßonach je lětza hischcze bohatschi.
Woßebje wulki wubjerk wobucza po ßrěnich a nislich płaczisnach namalacze.
Nowoscze w sandalach a turnowanskich czrijach.
Jeniczke pschedawanje G. Engelhardtowych czrijow s Kassela.
Jeniczke pschedawanje
Engelhardtowych Cassala a normalnych schkórnjow
(parle normalneho wobucza).
Najwjetschi skład **kolojěsdnych a motorskokolowych gamaschow.**
Sapołožki sa splaznjenu nohu po lěkarskim pschedpißmje.
Dźěłanje po měrje. Wuporjedzenje so sa jedyn dzeń wobstara, po zadanju tez prjedy.
Heinrich Mohr, czrijownja
w Budyschinje pschi zitnych wikach, na rózku ßukelnskeje haßy.
Telefon 384.

ff. likeury,

dwójny a jednory

palenz

fnateje dobrofcze

po najtuńſchich placźiſnach najlěpſchi porucza

Franz Wölfle

(prjedy Moritz Mörbe.)

Pſchiſpomnjenje: W cźwizach palenz, wot 10 litrow ßo ſapoczejo franko ſa hotowe pjenjeſy roſeſcźelu.

Ia Cźěrjeńſke rjemjenje

ſ jadriweje kože a ſ balwny pſchedźene wſchěch ſchěrjow,

Ia żerdkaty wósk ſa cźěrjeńſke rjemjenje

ßuwanju rjemjenjow ſadźěwjazy,

Ia ruſki wolij a ruſki tuk

po najtuniſchich placźiſnach porucza

Otto Büttner

pſchedawaŕnja kože, cźěrjeńſkich rjemjenjow a techniſkich gumijowych wězow

w Budyſchinje pſchi hłownym torhoſchcźu 9.

Naumannowe

jěſdne kola

a ſchijaze maſchiny

ßu pſchipóſnate najlěpſchi wudźěłk.

Saſtupjeŕ:

wumělſki jěſdźeŕ **Marschner**

w Budyſchinje na Nowoſalzſkej dróſy 36.

K. R. Lory,

rukajzat a bandagiſt

w Budyſchinje na ſchuleŕſkej haßy

porucza pſchi potrjebje wſchě druźiny **rukajzow, ßlow, vaßow pſche pſchetorhnjenu ßytku** (bruchband), **cźělnych paßow** a wſchěch wězow, do jeho dźěła ßluſchazych. Wuporjedźenje a dźěłanje po měrje ſa krótki cźaß — tunjo. —

Robert Eckhardt

na nowej haßy cźiſßlo 5

porucza ßo k dźěłanju **piwowych apparatow, wodowodow, ßamonapojakow** a **wſchěch plumpow** atd.

P. P.

Cźeſcźenym Sſerbam najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ßym ßwoju

pſchedawaŕnju kolonialnych tworow, zigarow a ſpirituoſow

ßwojemu wujej, knjeſej **Hansej Lindnerej,** pſchepodał.

Pſchi tejle ſkładnoſcźi mam wutrobne požadanje, ßo wſchitkim tym wutrobnje podźakowacź, kotſiž ßu mi w mojim 14lětnym wobkhodnym cźaßu ßwoje derjeměnjenje w tak bohatej měrje wopokaſowali.

Proſchu mojemu naßlědnikej to ßame dowěrjenje ſpožcźowacź a mi pſchecźelne wopomnjenja ſakhowacź.!

S poczeſcźowanjom

Pawol Hofmann.

P. P.

Hornjemu woſjewjenju ßo pſchiſamkujo, dowolam ßebi najpodwolniſcho k wjedźenju dacź, ſo ßym dźenża

pſchedawaŕnju kolonialnych tworow, zigarow a ſpirituoſow

mojeho wuja, knjeſa **Pawoła Hofmanna,** pſchedewſał a ſo ju ſ firmu

Hans Lindner

dale powjedu. S tym ſdwórliwu próſtwu ſjednocźam, ſo by ßo derjeměnjenje, mojemu pſchedkhadnikej wopokaſane, na mnje dobrocźiwje pſchenjeßło.

Budu ßo ſtajnje prózowacź, ſo bych pſchedawaŕninu khwalbu dale ſdźeržał.

S wubjernym poczeſcźowanjom

Hans Lindner,

na rózku ßerbſkeje a ſchuleŕſkeje haßy.

W Budyſchinje, 10. auguſta 1906.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 34. | Sobotu 25. augusta 1906. | Lětnik 65.

Swětne podawki.

Pruski ratarski minister ſ Podbielski

hiſchcźe khwilu w ſoſtojńſtwje woſtanje, tola ßo na tym dwělowacź njehodźi, ſo ſ Podbielski prjedy abo poſdźiſcho ßwoje ſaſtojńſtwo ſłoži. Khěžorſtwowy kanzler je hižo pſched dwěmaj njedźelomaj ſ Podbielſkeho napominał, ſo by rosprawu wo tym dał, na kajke waſchnje je ßo pſchi wobkhodźe firmy Tippelskirch a Co. wobdźělił. Na to je ratarſki minister wobſchěrne wotmołwjenje dał a wo to proßył, ſo by ßo khěžorej próſtwa pſchedpołožiła, ſo by jeho ſe ſtatneje ßłužby puſchćił. To je ßo ſtało, tola khěžor ßo hiſchcźe njeje rosßudźił. Wón najprjódy na to dźiwa, ſo je ſ Podbielski general, ſo wón jako offizěr ſe wſchěmi pſchedprawami aktiwneho generala wojeŕſkemu cźeßnemu ßudej podſteji. Minister je ſ Podbielski po khěžorowym nahladźe w pódlanſkim ſaſtojńſtwje. Bjes pſchepytanja cźeßneho ßuda ßo Podbielſkeho wěz njehodźi rosßudźicź. Jeho pſchecźiwnizy jeho winuja, ſo je jemu ſnate było a ſo je wón wo tym wjedźał, ſo je ßo major Fiſcher wot ſ Tippelskircha ſ pjenjeſami pſcheſłócź dał. S Tippelskirch je pjecźa majora Fiſchera pohnuł, pjenjeſy jako požčzonku pſchijecź, wudawajo, ſo ßu tele pjenjeſy wot miniſtra ſ Podbielſkeho pſchiſchłe. Major Fiſcher je pjecźa pſchepytowanſkemu ßudnikej prajił, ſo je ßo wón ſa pjenjeżnu pomoz pola miniſtra podźakował. Tónle dźak je miniſter, hacź runje wón te pjenjeſy woprawdźe dał njebě, pok pſchekhwatany, pok pſchecźelny pſchijał. Schto je na tutym winowanju wěrno abo wumyßlene, ßo pſched wojeŕſkim cźeßnym ßudom wupokaże.

Skhadźowanka němſkich katholikow

je ßo ſańdźeny tydźeń w Eſſenje wotměła. Wona bě ßylniſcho wopytana hacź wſchě dotal wotměwane ſkhadźowanki. Něhdźe 40,000 bě ßo na nju ſe wſchěch ſtron Němſkeje ſeſchło. Pſchedßyda měſtneje komißije, direktor krajneho ßuda Bearmann, prěnju ſhromadźiſnu ſ rěcźu wotewri. Wón praji, ſo je jenoż jedyn ſadźěwk dopředbnym dźěłam ſa ſkhadźowanku hacźił; Algeciras, franzowſka a němſka ſwada dla Marokkowſkeje. Ssmy ßo bojeli, ſo budźa derje wocźehnjene Eſſenſke dźěcźi, Kruppowe konony, měr naſchich wuradźenjow kaſycź, tola je ßo nam ſakhował, ſa cźoż mamy ßo naſchej ſwjaſkarźy Awſtriſkej dźakowacź.

Bamž wo dźělenju zyrkwje wot ſtata w Franzowſkej.

Bamž je franzowſkim biſkopam porucził, ſo dyrbja ßo pſchecźiwo dźělenju zyrkwje wot ſtata ſe wſchěmi ßrědkami pſchecźiwjecź. Wſchitzy biſkopjo ßu ßo bamžowej pſchikaſni podcźißli. Po nowym franzowſkim ſakonju ma ßo katholſka zyrkej w Franzowſkej do jenotliwych kultußowych gmejnow roſpjerſchicź, kotrež mjes ßobu žaneho ſwißa nimaju. Mózno je, ſo budźe knježeŕſtwo biſkopow, kotſiž budźa ßo nowemu ſakonjej ſpjecźowacź, pſcheſcźěhowacź a do jaſtwow ßadźecź. Franzowſzy duchowni ßu na ſamknjenje zyrkwjow a na druhe potłócźenje zyrkwje pſchihotowani, tola maja nadźiju, ſo po cźežkich pruhowanjach ſkónczńje zyrkej dobudźe.

Sběžkarjo w krótkowjecźornej Afriźy

ßu ſaßo ras wot ßo ßłyſchecź dali. 50 Hottentottow ßu konjazu ſtražn 2. pólneje kompagnije 2. regimenta pola Aluriſfonteina nadpadli, tola pſchikhwataza kompagnija je jich wotraſyła. Sběžkarjo ł Karaſkim horam zoſachu. Na puczu ßo jim woſpjet druſy ſběžkarjo, po ſdaczu też Bondelszwartojo pod Janom Khryſtianom pſchidachu, tak ſo běchu napoßled 150 tſélbow ßylni.

Hejtman Bech, kotryż je ßo hižo pſchi nadpadźe na ſběžkaŕſkeho wjednika Morengu wuſnamjenił, je ſběžkarjow pola Noebis nadpadnył. Někotrych morwych na wojowniſchcźu woſtajiwſchi woni cźeknychu. Na němſkej ſtronje ſtaj leutnant ſ Heyden a jedyn jěſdny padłoj, jedyn jěſdny je ßo cźežko a jedyn jěſdny lohko ſranił. Němſka krótkowjecźorna afriſka kolonija wjazy kraja wobßaha dyžli zyła Němſka w Europje. Teho dla je Němſka nuſowana, dla někotrych ſtow wuhłódnjenych hottentotſkich ſběžkarjow tam něhdźe 15000 muži ßylne wójſko dźeržecź a pſchezo ſ nowa milijony woprowacź. Sswojeho wužitka dla wona to njecźini, pſchetoż krótkowjecźorna Afrika njebudźe ženje te wopory ſarunacź móz, kotrež ßu ßo na nju wažiłe, tola Němſka ma ſa to, ſo je ßwojej cźeſcźi winojta, ſo tam, hdźež je ßwoju khorhoj ras poſtajiła, ju njepuſchcźi.

Anarchiſtiſke pſchißahanſtwo w Franzowſkej.

W Marſeillu w Franzowſkej ßu italſkeho ſchewza Franceſca Gorella w jeho wobydlenju ſajeli, kotryż je ßebi mjeno Giovanni Venzenza pſchidał. Pola njeho material k dźěłanju bombow namakachu. Schewz je ßobuſtaw towaŕſtwa ſ wjetſcha italſkich anarchiſtow, mjes kotrymiž ßu mnoſy, kotſiž ßu hižo ſ Franzowſkeje wupokaſani. Maja ſa to, ſo ßo wo nadpad na franzowſkeho preſidenta Fallieresa jedna, kotryż ßo 15. ſeptembra w Marſeillu wocźakuje. Po druhim nawjedźenju italſzy anarchiſtojo w Marſeillu mordaŕſki nadpad na italſkeho krala pſchihotuja.

Sserbija.

Dla złowneje wójny ſ Awſtriſkej njemóże Sserbija wjazy pſches awſtriſko-wuheŕſke mjeſy ßwój ſkót a pólne wupkody do wukraja wuwoſycź. Sserbſke knježeŕſtwo je teho dla ſa druhimi pucźemi pytacź dało, po kotrychž mohł ßo ßerbſki ſkót wotbycź. Tajki pucź je ßo pſches Ssoluń do Egiptowſkeje, Malty a Franzowſkeje namakał. Mnohe kódźniſke towaŕſtwa ßu ßwoju ßłužbu ſa pſchewożowanje ßerbſkich wupkodow a ſkota poſkicźiłe. W Sserbiji ßo nadźijeja, ſo ßo wěz poradźi. Do Italſkeje je ßo hižo dowożowanje ßerbſkeho ſkota dowoliło. We Wuheŕſkej je wuwoſtawanje ßerbſkeho ſkotu njelubje pytnycź. Mjaßowe płacźiſny njejßu tam hiſchcźe ženje tak wyßoke byłe kaž nětkole. S Wuheŕſkeje njehodźi ßo wjazy ſkót do Němſkeje pſchedawacź, dokelž jón tam ßami trjebaju. S tym pak ßo ſ dobom też w Němſkej mjaßowe płacźiſny wyſchſche honja. Duž budźa ßo też w Němſkej bórſy ſcźěhwki ßerbſko-awſtriſkeje złowneje wójny ſaczuwacź.

Napjatoſcź mjes Bołharſkej a Turkowſkej.

Turkowſke a bołharſke knježeŕſtwo nětkole wótre ßkowa ſe ßobu rěcźitej. W ſwadźe mjes Bołharami a Grichami ßo turkowſke knježeŕſtwo na ſtronu Grichow ſtaja. Hižo někotre lěta ſ kupy Krety bandy grichiſkich rubježnikow do Mazedonſkeje pſchikhadźeja, tam bołharſke a kuzowłóſke wſy nadpaduja, je wurubjeja a ſapaleja a jich wobydleŕſtwo kónzuja. Grichom wo to dźe, bołharſke a kuzowłóſke wobydleŕſtwo w Mazedonſkej wutupicź, ſo mohli ſkónczńje ras, hdyż Turkowſka rospadnje, wulki dźěł Mazedonſkeje ſa Grichiſku ſadacź. Niz

brje zyle ſ njeprawom ßo w Romunſkej a Bołharſkej na grichiſke knjeżerſtwo hrěſcha, ſo potajnje grichiſkim bandam połěkuje a je ſ pjenjesami podpjeruje. Dokelž ßu Kuzowlóchojo ſ teho ßameho rodu, kaž Romunojo a ßo tuczi teho dla ſa powołanych widža, Kuzowlóchow ſchkitacz, je romunſke knjeżerſtwo najprjedy pola grichiſkeho knjeżerſtwa ſalroczilo, a hdyž ſ tym njeje wuſpěcha měło, je wſchón wobkhad ſ grichiſkim knjeżerſtwom ſaſtajilo. So ßu ßo też Bołharjo na Grichow rosſłobili, je lohko ſrosumicz. Hdyž njepſcheſtawachu powjeſcze wo hroſnoſczach grichiſkich bandow pſchikhadżecz, ßo pſchecziwo Gricham ludowe ſhromadżiſny wotmětwachu. W měſtaczku Anchioli Grichojo do jeneje tajkeje bołharſkeje ſhromadżiſny tſělachu, na czoż Bołharjo grichiſke domy, ſ kotrychž běchu kulki lětałe, ſapalichu. Woheń ßo rucze rosſchěri a nimale wſchě twarjenja, mjes nimi też wjele Bołharam ßłuſchaze, a bołharſka zyrkej ßo ſpalichu. Po namołwjenju grichiſkeho knjeżerſtwa je turkowſke knjeżerſtwo ßo dla podawka w Anchioli pola bołharſkeho knjeżerſtwa wobczežowało, ßo na to powołajo, ſo je połodniſcha bołharſka hiſchcze pod turkowſkim nadknjejſtwom. Bołharſke knjeżerſtwo je na to wotmołwiło, ſo wone turkowſke wobczežowanje tak wobhladuje, jako by hiſchcze njebyło dóſchło, dokelž ßo turkowſkemu knjeżerſtwu njeſaleži, ßo do ſnutſkownych bołharſkich naležnoſczow tykacz. Dale bołharſke wotmołwjenje wuſběhuje, ſo ßu ſ pſchiczinu njepſcheczelſkeho hibanja w Bołharſkej pſchecziwo Gricham hroſnoſcze, kotrež ßu Grichojo w Mazedonſkej pſchecziwo Bołharam ſkuczili. Turkowſke knjeżerſtwo dyrbjake teho dla pſchede wſchěm ßo prózowacz, ſo by w Turkowſkej ßamej porjad poſtajiło.

Ratarſke njeměry

woßebje w połodniſchej Ruſkej knjeża. W Połtawſkej guberniji dżeń wote dnja ratarjo knjeże dwory, hoſpodarſke twarjenja a fajmy ſapaleja. Mjes ratarjemi je wjele revoluzionarnych agitatorow ſ wulkich měſtow. W němſkej koloniji Chortizach ßu milionara Nibuhra a jeho żonu morili a jimaj někotre tyßazy rublow rubili. Ratarſke njeměry hacz do Jaroßławſkeje, Koſtromſkeje a Kaſańſkeje gubernije doßahaju. Po powjeſczach, kotrež miniſterſtwo ſnutſkownych naležnoſczow doſtawa, chzedża ratarjo nětkole po żnjach wſchudże knjeże pola woracz poczecz, jako bychu wone jich byłe. Sswjatemu ßynodej je ßo woſjewiło, ſo ßu ßo pſchi ratarſkich njeměrach w Ssaratowſkej guberniji też někotſi wjeßni duchowni wobdżělili.

Němſzy wulkoležomnoſczerjo w Pólſkej ßu ßo do Barlina ſ próſtwu wobroczili, ſo bychu jim ſ Němſkeje dżěłaczerjow póßłali, kotſiž bychu jim żně domoj khowali. S Barlina pak ßu jim wotmołwili, ſo ßu w Němſkej nětkole ratarſzy dżěłaczerjo jara żadni.

Nadpad na Warſchawſkeho generalneho gubernatora Skalona.

Ssobotu popołdnju je ßo mordarſki nadpad na Warſchawſkeho generalneho gubernatora Skalona ſczinił, hdyž wón po wopycze pola němſkeho vizekonſula barona Lerchenfelda w kuczi po Natolinſkej dróſy jědżeſche. S balkona jeneho doma na tejle dróſy ßo ſa nim ſchtyri bomby czißnychu. S nich dwě rosbuchnywſchi do pleſtera dżerje, kóżdu dwaj łohczej dołhu, wuryſchtej. Generalej Skalonej ßo niczo njeſta, khiba ſo ßo jemu prawe wucho lohko ſrani. Schtyrjo kubanſzy koſakojo a polizajſki rewěrnik Iwanow ſo lohko wobſchkodżichu.

Wſchě wobſtejnoſcze wo tym ßwědcza, ſo je ßo nadpad do drobna pſchihotował a pſchemyßlił. Někotre dny prjedy teho k baronej Lerchenfeldej někajki młody człowjek w offizěrſkej draſcze pſchiječha a jemu někotre pliſty wotłoži. Němſki vizekonſul, kotryž ßo njebě pſched njewocżakanym nadpadom ſakitacz mohł, dokelž bě njewobrónjeny był, ßo na to pola generalneho gubernatora wobczežowaſche. Tón mějeſche ßo do ſpěcha, ſo by k jeho domej pſchiſchoł a jemu parſchonſzy doſczežinjenje dał. Nětko ßo wujaßnjuje, ſo je jedyn jako offizěr pſchewobleczeny revoluzionar ſ tym wotpohladom barona Lerchenfelda ſkſchiwdżił, ſo by generalny gubernator nuſowany był, k Baronej Lerchenfeldej jecz.

Do Natolinſkeje drohi je pſchijěſd jenoż ſ Koſchikoweje drohi mózno, na kotrejež rózku dom czißko 12 ſteji. Minjeny tydżeń tſi knjeżny w tymle domje wobydlenje ſ balkonom wotnajachu a ſ tehole balkona ßo bomby czißnychu. Na balkonje ßo hiſchcze dwě bombje namakaſchtej, kotrejž ßo njeběſchtej czißkej. Po nadpadże wobydlenje pſchehladachu, tola nikoho w nim njenadeńdżechu. Nadpadniży běchu ſe ſadnimi domowymi durjemi czekli. Wobydlenje bě nimale bjeſowſcheje nadoby. Rosbuchnjenje bombow bě tak ßylne, ſo ßo hacz do Koſchikoweje drohi wokna rospuknychu.

Morjenża w Lodżi.

Tón ßamy dżeń, na kotrymž ßo nadpad na generala Skalona we Warſchawje ſta a tam někotrych poliziſtow ſkónzowachu, ßo podobne podawki w Lodżi wotměwachu. Bjes dwěla je ßo to po ſrěczenju a ſhromadnym planje ſtało. W Lodżi ßo ſ Geligeroweje piwarnje 4000 rublow a druhe wězy rubichu. Na Petrowſkej dróſy jeneho poliziſtu ſatſělichu. Na Igorſkej dróſy jedyn woßobnje draſczeny człowjek jeneho 45lětneho knjeſa ſ teßakom ſruba. Ssmjertnje ſranjeny je w hojeźni wumrjeł, ßwoje mjeno njeprajiwſchi.

Na Dołhej dróſy ſchtyrjo njeſnaczi mużojo fabrikanta Reichera nadpadnychu a jemu 500 rublow rubichu. Wjeczor w 9 hodżinach ßo fabrika Wißlizkeho ſapali.

Do twarjenja polizajſkeho komißariata w 3. wokrjeßu tſi bomby czißnychu. W twarjenju wojazy, koſakojo a poliziſtojo pſchebywachu. Pjecz wojakow je ßo czežko ſraniło.

Dwě bombje ßo do jſtwy w domje na Roswadoſkej dróſy czißnyſchtej. Móz wubucha bě tak wulka, ſo ßo wulka dżěra do ſchpundowanja wudrě, a ſo balkon dele padny a woheń naſta.

Na Nikolajowſkej dróſy ßo bomba do koſakiſkeje patrouille czißny, jedyn koſak bu morjeny, jedyn druhi ſranjeny. Dwaj ranjenaj ziwiliſtaj ßo do hojeźnje dowjeſeſchtaj. Na njeju ßo hrěſcha, ſo ſtaj bombu czißkoj.

Na Alexandrowſkej dróſy jeneho wojaka ſ revolwrom ſatſělichu, a jeneho poliziſta ſranichu, na Karlowej dróſy, 20 krocželow wot polizajſtwa, jeneho poliziſta na ſtraži ſatſělichu. Pódla teho ßu ßo hiſchcze někotre druhe revolwrowe attentaty a mordarſtwa ſtałe.

Wojazy ßo prózowachu, wſchudże revoluzionaram wobaracz a zyły dżeń ſe ſalwami tſělachu. 2 człowjekaj ßo ſatſělichu, 21 ßo ßmjertnje ſrani a ſto woßobow ßo ſaja.

Tón ßamy dżeń ßo też w Płozku a Radomje nadpady na poliziſtow a wojakow czinjachu. W Radomje ßo bomba mjes dżěczi czißny, jene ßo mori, druhe ßo ſranichu.

Po druhich powjeſczach je ßo w Lodżi ſ tſělenjom wojakow 40 woßobow ſ dżěła ſatſěliło, ſ dżěła ſraniło. Na Nikolajewſkej dróſy je do evangelſkeje fary 50 kulow ſleczało. Wojazy prajichu, ſo je ßo do nich ſ woknow tejele dróhi tſělało. Wſchě domy ßo na tej dróſy pſchehladachu a 780 woßobow wot 14—60 lět ßo ſaja. Też wobydlenja wjele Němzow ſ němſkeho khěżorſtwa ßo pſchepytachu. Němſka deputazija chze ßo teho dla pola němſkeho konſula we Warſchawje wobczežowacz.

Nowa japanſka pożczonka.

Japanſka je pożczonki, kotrež je we wójnje a po njej czińika, pſchetrjebała. Duż je nuſowana, ſ nowa pjenjeſy we wukraju pytacz. Měſtogouverneur japanſkeje banki do Jendżelſkeje a Ameriki wotjědże, ſo by tam nowe pożczonki wujednał a ſ dobom, hdy bychu wobſtejnoſcze pſchihódne byłe, prjedawſche wyßokoprozentowſke pożczonki do tajkich ſ niżſchej danju pſcheměnił.

Revoluzija na Kubje.

Hdyž kupa Kuba hiſchcze Schpaniſkej ßłuſcheſche, ſběżki pſchecziwo ſchpaniſkemu knjejſtwu njepſcheſtawachu. Nětko, hdyž je Kuba ßwobodna, pak hiſchcze też na njej ſpokojnoſcz njekњeži. Strona, kotraż je pſchi preſidentowej wólbje podležała, chze ßo nětko ſ brónju knjejſtwa ſmozowacz. Wjednika njeſpokojnych, generala Joſea Gomeza je knjeżerſtwo na jeho farmje ſajecz dało. Dale je ßo w Hawanje 610 woßobow dla ſpſchiżahanſtwa pſchecziwo preſidentej ſajało. Pola Hogo Coloradi je preſidentowe wójſko ſběżkarjow pod roſkaſowarſtwom generala Bandera porażyło.

Kupjenje kruwy.

Dżěłaczer Michał Garab bě na ſtótne wiki ſchoł, ßebi kruwu kupicz. Jako khuduſchk njeżedżeſche ſa rohatym, wyßokim howjadom, ale ſpokojeſche ßo też w ßamej wobraſnoſczi ſ małej ſmorſchczenej kruwu. — Zyłe jeho ſamożenje wobſtejeſche dżě też ſ jeno ſchtyri a ſchtyrzyczi ſchěßnakow, kotrež, do rózka rubjeſchka ſwjaſane, w ſchkórnjazej naczi tcżachu.

Zyły dżeń pſchedunda po torhoſchczu, ale njenamaka niczo pſchihódneho mjes mnohimi ſkoczatami. Kruwy běchu jara drohe a ſrudny widżeſche Garab wjeczorne ßměrki ſpadowacz. Wotmjelkowaſche ßo dale a bóle a měwaſche dale a mjenje nadżije. Tſi měßazy dołho bě kamjenje klepał ſa tón mały pjenjes, kara bě ßo jemu roſłamała, rjap bě ßo jemu napoł wuwinył, a někole njedyrbjał ſa to měcz ani kruwiczki!

Skónczinje, hdyž bě ßo hižo napoł ſaczmiło, ſdaſche ßo, ſo

budźe jemu pomhane. S kónz torhoschcźa pytny krumu, kiž žo jemu sespodoba. Sbožowny wobžedźeŕ dźerźesche ju na krótkej cźelazej woteźzy a Garab wobhladowasche žebi ju trochu nasdala hacź nanajdokkadnischo. Běsche mjažna a teź dejna žo jemu sdasche bycź. Nohi běchu kichiwe, s cźehoź budźesche na dobru dejku. Jedyn roh wschak bě kichiwje srostk, ale to bě jeno njedostatk rjanoscźe! Khudy muź njetrjeba skotu na wocźi!

Staroscźe pokny praschesche žo na płacźisnu.

„Sa cźo byschcźe ju dali?"

Wobžedźeŕ, maly schehlawy muźik s kschiwym nožom, s horda wotmolwi:

„Mjenje schěscźdźežacź schěžnakow ani krejzarja!"

Garab sapocźa prožnycź: „Ssmilcźe žo, to je tola wjele! Cźlowjek dyrbi žebi tola teź na Boha myžlicź!" ...

Wokanje na Boha po sdacźu hnu wobžedźerja.

„Moje dla", wón wotmolwi. „Sa pjecźdźežacź schěžnakow možecźe žebi ju domoj dowjescź. Tuńscho pak ani slamaneho pjenježka, tak wěrno kaž rěkam Demeter Tot!"

Garab sapocźa žo nadźijecź. S ponižnje proschazym hložom jednasche dale: „Požkuchajcźe, pschecźelo, njewikuju rady. Njejžym zygan, to teź njeje moje swucźenje. Nochzu teź niczo prajicź pschecźiwo krumje abo jeje pomjeńschecź, na žane waschnje niz! — ale hlejcźe, nimam wjazy hacź schtyrzyczi schěžnakow. Ssmilcźe žo a wostajcźe mi ju sa to!"

Demeter Tot, jeje mějecźel, plazny do poskicźeneje ruki: „Moje dla! Njech je! Ale jeno, jeli so sapkacźisch kupne pschepicźe!"

„Cźeho dla teź niz? Rad sapkaczu! Pohan bych byk, hdy bych wam to njepopschak!"

Krumu swjasawschi sa akazijowy schtom, dźeschtaj do korczmiskeje budy. Garab sapkacźi płacźisnu a pschija skótny paž. Potom da wino porjedźicź. Běsche tak wježeleje myžle, so chzyschce rad wudacź sbywaze schtyri schěžnaki na wobkrucźenje kupje.

Wino bě dobre, a litr po literu žo wupi. Storkaschtaj se schkleńzami hromadu, powjedaschtaj, a bywaschtaj dale dowěrnischaj.

„S wotkel dha wy po prawom scźe?" woprascha žo Garab.

„Wot Cźužfalóry", Demeter wotmolwi.

„Tak! To žebi nihdy na nihdy njebudźich myžlik", měnjesche dźěkacźeŕ, runjež hischcźe njebě ženje žtyschak tajkeho města mjenowacź. Potom da pschinjescź zyganfku pjecźeń, skoro cźorno spalenu žwinjazu pjecźeń, na kotruž wino dale lěpje žkodźesche. Wo połnozy pschińdźe do budy sekichiwjeny zygan s klarinetu. Garab a Demeter daschtaj žebi piskacź žwoje najlubsche pěžniczki. Demeter bu pschi tym tak hnuty, so hłowu na blido skoženschi sapocźa płakacź. Hdyž bě zygan s klarinetu woteschoł, pytasche Garab sažo rěcźe dowjescź na krumu.

„Prajcźe mi tola, wujo, scźe wy žam wocźahnył tu krumu?"

Demeter Tot tschaažesche, srudnje sanjechujo, s hłowu. „Ja? Tu je tón — bjes maka budźich něschto ske prajił! Nimam ani telko pola, kaž daloko doža ha moja dłoń."

„Potajkim scźe ju teź kupili?"

„Tu je tón — bjes maka budźich něschto ske prajił — kupił! Sa cźo dha budźich jeje chzył kupicź? Moji prjedownizy běchu žami proscherjo."

Rosmołwa wjasny. Garabej rosom stejo wosta. Ani njewocźahnył, ani njekupił, s wotkel dha ju potajkim měješche?

Na to wotmolwi Demeter njepraschany. Se sarudźenym wobliczom tykny krótku dymku do rta a powjedasche to s cźuczźiwej dowěru.

„Widźu, wy scźe sprawny muź. Wam chzu prajicź s wěrnoscźu, žym krumu kradnył, na Marožhalowskich leżomnoscźach. Sańdźeny tydźeń."

„Tak? Kradnyli ju scźe? To je ska wěz. S teje móže žo něschto ske wuwiwacź, wujo?"

Demeter Tot žrěbasche krucźe žwoju dymku. Potom rosestaja s wurasom nashonjeneho cźlowjeka:

„Móža mi něschto wotehnacź, wěso, wam pak niz. Wy scźe cźestny muź a nichtó wam njemóže niczo wotehnacź. Rosymicźe?"

Garab žo směrowa po tutym rosjažnjenju a nježlědźesche dale sa sańdźenoscźu krumy. Ranje žo hižo sažměrkowasche, tu pschipowje korczmarka hoscźom, so ma žo buda wottorhacź.

„Dha dyrbimoj žo teź sběhnycź", měnjesche Garab.

Wobleczeschtaj žo potajkim płaschcź, wsachtaj žebi kij a wuńdźeschtaj. Wulka akazija stejesche něhdźe pjecź dźežacź krocźeli wot budy. Tam žo nastajischtaj, so byschtaj krumu wotwjasakoj, a Garab žo hižo cźinjesche wschón sbožowny, kak žo s njeju s horda po wžy pocźěri. Ale něchtó bě jeju pschekhwatak! Krumu bě prjecź! —

Garab wosta stejo, schěroko wotewrjejo ert s wustróženjom a s dźiwanjom. Demeter pak da žo do žuroweho sakliwanja a hrožo machasche s kijom po powětsje. „Tu žu mi kradnyli!"

S wuskoscźu běhaschtaj tam a žem, ale njenamakaschtaj cźěrje. Na poželedku trjechischtaj hólczeza, kiž jimaj pscheradźi, so bě muź w běkym kožuchu krumu wotwjasak a ju wotehnak.

„Do kotreho kónza?"

„Tamle, psches pola!"

„Sa nim! So by žebi tola nohu skamak!"

Ssukaty kij twjerdźe w pjascźi dźerźo khwataschaj psches mhkowe rańsche žmerki. Demeter Tot pschi tym troschtujo rěcźesche wbohemu Garabej. „Njemějcźe stracha, wujo! Namakam krumu, a byrnje žo byka pschepadnyka."

Hodźiny dołho pytaschtaj, tak so žo jimaj pót s cźoła ronjesche. Hacź do tsecźich ležomnoscźow hižo běschtaj dóschkoj. Garab měješche mako dowěry a stonasche na stajnoscźi: „Ach, moja krumo! Po njej je, po mojej krumje!" Tot, paduch, měješche wjazy dowěry. „Ta žo dyrbi namakacź", wón rjekny.

Hižo dawno bě jažnje sesthadźako žkónzo pósdnjeho lěcźa, tu wuhladaschtaj woprawdźe pschi huscźinje lěžnych worjeschinow w měrje žuwazu krumu. Napadnje kschiwy roh cźinjesche sjebanje zyle njemóžne. Něschto krocźeli wot njeje sdaleny leżesche w trawje létny, ale hischcźe krótny muź a sywasche. Demeter Tot žuny jeho s kijom psches khribjet. „Stań, paduśche, njekhmaniko!"

Dwójzy žebi njeda kasacź, ale poskocźi khwatnje na nosy. „Schto dha chzecźe wote mnje?" žo praschesche saspany a samyleny.

„Ty njekniczomniko! Ty skóstniko!" sakhadźesche Demeter. „To žo hischcźe praschesch? Ty žy cźestnemu muźej sprawne kubko kradnył! Abo niz, hej?"

Na wotmołwu njecźakajo, bubnjowasche s kijom burej po hłowje, jako by chzył pschespolo bubnowacź. Potom sapocźa s nowa kaž dźiwi wokacź: „S kijom sabicź dyrbjak cźlowjek tajkich ludźi! Wotstronicź dyrbjeli tajku druźinu! K cźemu je na žwěcźe tajki ske njedocźink? Hdy bychu to byke hischcźe pjenjesy abo khléb — ale krumo, krumu kradnycź! — Cźepmoj jeho, Garab, cźep jeho!"

Bur bě na pok pohkuscheny wot pukow. Wuhladawschi pak s nowa kij, shraba žo: „Ja njejžym nikoho wobkradnył!" sawoka.

„Tak?" kschipjesche Demeter se subami, „ale kak dha je žo k tebi krumo pschidała? Cźeja to krumo je? To mi prajcźe, chzecźe-li dobreho kónza widźecź!"

„Wschako wam to praju", wotmolwi bity, „moja je krumo!" — „Wam?" „Wěso mi!" Ssam žym ju wocźahnył. Sańdźeny tydźeń je mi ju njekhmanik pokradnył. Zyła wjeż móže wobžwědcźicź, so je wona moja!"

Demetrej Totej žo tute pscheměnjenje nochzyschce lubicź. Wón žo nadobo dźiwnje wotmjelkny. Ale jene praschenje hischcźe žebi swěri: „Swěricźe žebi wy se mnu hicź k polizajej?" — „A cźehodla niz? Hnydom!"

Dołhe a hłuboke mjelcźenje nasta. Garab žo bjesdźak sdali wot Demetera a bliżeschce so druhemu. Pschi worjeschinje wospjetowasche žo skórźba dawnych cźažow: wobžedźerjej žo sjednocźischtaj pschecźiwo paduchej! Garab pocźa rěcźecź!

„Potajkim, jeli je krumo wascha, wotwjedźcźe teź ju! Kupich žebi ju wot tehole muża na wikach. Sa schtyrzyczi schěžnakow a pschepicźe žym teź sapkacźik!"

„Tak?" woprascha žo sprawny wobžedźeŕ, „potajkim tole je paduch!" Nětkole posběsche žwój kij.

„Chzecźe wy temule muźej hnydom pjenjesy wrócźicź!"

Jeho žłowa klinczachu tak hrožo, so žo Demeter Tot satorže. Wokomik žo komdźesche. To bě jeho njesboże. Praženjenje s kijom powuczi jeho, so wjazy njewobknježi wobstejenjow. Duž hrabny khwatnje do kapby. „Dam wschak je. — Cźeho dla teź niz? Wěm, schto je prawje a žym do cźesćźe!"

Ze Serbow.

S Budyschina. Dwaj wožobnje drascźenaj knjesaj staj 20. a 21. augusta w „krónje" bydlikoj a worcźisnu njesapkacźiwschi žo shubikoj. — Schto ma wojak w kwartěrje s polnej zyrobu wschědnje žadacź? a) $1\frac{1}{2}$ punta khléba, b) $\frac{1}{2}$ punta njewarjeneho mjaža, 60 gramow jerchenjoweho tuka abo 40 gramow žadka a 25 gramow butry abo 200 gramow žuscheneho polcźa, c) 125 gramow rajža, grupow abo hejduschki, abo 240 gramow hrocha, bunow abo žokow, abo 3 punty běrnow, d) 25 gramow žele a trěbne koruschki, e) 15

gramow palenych khosejowych bunow. Khlěbowa porzija ßo na ßnědanje, wobjed a wjeczeŕ rosdźěli. Rano ma wojak khosej abo sopu dostacź, pschipoldnju mjaßo a warjenje, wjeczor warjenje.

— Budyska polizija je jeneho krawskeho pomoznika ſ Draždźan, kotryž ßo Wjenka mjenuje, sajaka. Wón je jenemu tudomnemu žitowemu wikowarjej pjenjesy wuwěschćicź ſpytał. Pschi tym pak jeho wikowaŕ jako jebaka spósna, kotryž je jemu loni pod wopaczným mjenom 3 hriwny wurěczał. Loni bě ßo wón Mütterlein ſ Kobliz mjenował, lětßa ßebi wón Lehmann ſ Jenkez rěkasche.

Se **Zidowa.** Póndźelu ßu tu cźeladnika Scholtu sajeli. Wón je w nozy 27. julija jěsdne kolo kradnył, kotrež bě ßebi žiwnoscźeŕ Albrecht ſ Bejerjez pſched Säuberlichez korczmu na Nowosalzſkej drósy w Budyschinje stajił. Hdyž chzyſche Schokta jěsdne kolo pschedacź, jeho sajachu.

Se Stźijez. Do cźeźkeho njesboża je sańdźenu ßobotu pohoncź Müller ſ Luwocźiz, na tudomnym Rychtarjez kuble ßłużazy, pschischok. Hdyž jemu pschiwokachu, so je jemu jeho macź list pósłała, ßo wón ſ wjeßelosczu ſ fajmy, na kotrejž ſtejesche, dele puschczi. Pschi tym ßo jemu rosſkamane hrabischczo, kotrež bě ßo k fajmje pschistajiło, do sadka saschtapi a ßo jemu hacź do žołdka tak twjerdźe sastorczi, so jo drusy cźeladniźy njesamochu wuczahnycź. Snjesboženy polne wědomnje wobkhowa a ßwojemu hospodarjej, kotryž jemu na pomoz pschińdźe, se ſrudnym khłoßom rjekny, so dyrbi wumrjecź a so njebudźe teho dla trjebacź do wojakow hicź. Wón bě do ulanow wusběhnjeny a budźiſche dyrbjał nasymu do wojeŕskeje ßłużby sastupicź. Sawołany lěkaŕ pschikasa, wobžaromneho młodeho cźłowjeka do Budyſkeje hojeŕnje dowjescź, hdźež je jeho njedźelu dopoldnja 1/2 11 hodźin ßmjercź ſ jeho bolosczow wumohła. Tón ßamy dźeń běsche wón ßwoju narodnu wjeß Luwocźizu wopytacź chzył. Jeho cźěło je ßo wutoru na Ketliſkim pohrjebnischczu khowało.

S **Hornjeje Hórki.** W tudomnym papjerniku mějeschtaj dźěłaczerjej Ernſt Pjech ſ Hornjeje Hórki a Handrij Mohet ſ Lejna tſizentnaŕsku rołu papjery ſe ſkładownje wotnjesecź. Pschi tym ßo Pjechej roła wußuže a k semi padnywschi jemu stopu praweje nohi rosmjecźe, mjes tym so ßo Mohotej porſt praweje ruki rosmjecźe.

S **Kubschiz.** Pschi njewjedrje, kotrež sańdźenu njedźelu popoldnju wokoło 1/2 4 hodźin pſches naschu wjeß cźehnjesche, błyſk wuheń, wschě khachle a domjazu nadobu w domſkim kublerja Augusta Wjele rosbi a sapali, tola bě móżno, woheń hnydom podußycź. Něhdźe hodźinu posdźiſcho druhi błyſk do domſkeho kublerja Hermanna Wjele dyri a teho runja sapali. Też tu samochu płomjenja bórsy salecź.

S **Njeßwaczidła.** (Skónczenje.) Sabawny dźěl lětuscheje khowneje ſkhadźowanki běsche wěnowany naschemu baßnikej a ſpißacźelej knjesej Bartej-Cźiſchinſkemu. Program běsche bohaty a kraßny. Woßebity dźak ßłuſcha tu kn. wuczerjej Andrizkemu kaž też zyłemu towaŕſtwu „Meji“, kotrež, najebacź wſcheje ſpróznoſcźe pschi žnjach njeje prózy lutowało, so by nam saſpěwało nanajrjeńſcho. Najprjedy saklincza ſhromadny ſpěw „Hdźe ſtatok mój?“ móznje a sahorjenje. Rezitaziju, pschednjeßenej wot ſtud. theol. Zyża, ſcźěhowasche rěcź ſtud. theol. Wyrgacźa. Poda ſ krótkimi ßłowami žiwjenjoběh naſcheho jubilara Cźiſchinſkeho a mjenowasche wſchě jeho ſnate dźěła a ſpißy. Na to ſpěwasche towaŕſtwo „Meja“ dwaj khoraj. Prěni 4 hłóßny měſchany khor wot Hodźijſkeho běsche hnujazy, mjes tym so druhi 5 hłóßny měſchany khor „Ja ßym ßebi žonu wſak“, wot Nawki, wſchitkich pschipoßłucharjow k ßmjecźu pohnu. Dwě ſoli „Pod běłej brěſyczku“ a „Sa Kamjeńzom ſa gorami“ ſpěwasche kraßnje, haj wubjernje, knjeżna Wroblez ſ Delnjeje Hórki. Sa to jej najwutrobniſchi dźak! Trojoſpěw „W Kasu w hornjej korczmiczźy“ pſchednjeßechu nam kk. wúcźeŕ Nawka, ſtud. gymn. Wrobl a ſeminariſt Krawz. Jako poßledne cźißko prěnjeho dźěła hrajesche ßo dźiwadłowy kuſk „Wón njeßmě pucźowacź“. Woßoby běchu derje rosdźělene a kóżdy hrajesche po ßwojich mozach nanajlěpje. Sjawny dźak wuprajamy na tutym měſtnje knjeżnje Hanje Zyżez ſ Radworja ſa wulku prózu, kotraž je ſ pſchewſacźom wobeju dźiwadłoweju kruchow na ßo wſała. Druhi dźěl ſapocźa ßo tehorunja ſ baßnju J. Cźiſchinſkeho. Na tutu baßeń pſchiſamknyſchtaj ßo dwě ſoli ſa hußle, piſkanej wot ſtarſcheho towaŕſtwa Societas slav. bud. Wrobla. Knjes ſeminariſt Krawz ſaſpěwa na to žortny kuſk „Tón Słyczańſki lud“. Poßlednjej dwaj ſpěwaj „So by wucźakała Janka“ a „Dźeń haſcha“ běſchtaj saßo měſchanaj khoraj, kotrajž ßo tehorunja, kaž też prěnjaj dwaj khoraj, najbóle lubjeſchtaj. Kónz druheho dźěła ſcźini hra „Nanowa ßuknja“. Wobaj dźiwadłowaj kruchaj běſchtaj rjanaj. Lubiłoj ſtaj ßo też kóżdemu, ſchtož ßměm ſ móżneho ßmjecźa ßudźicź, kotrež ßamo druhdy hracźe każesche. Sawěſcźe, njeje tu žadyn był, kotryž je prajicź mohł, ſo wjazy na ſkhadźowanku njepóńdźe, dokelž ßo tam niczeho khmaneho njepoſkicza. Ně, nascha Njeßwaczidliſka ſkhadźowanka móże ßo ſ dobrym prawom ßobu do najrjeńſchich ſkhadźowankow liczicź, kotrež pomnimy.

Po konzercźe ßebi hiſchcźe ſarejwachmy a tute ſawjeßelenje trajesche hacź do hłubokeje nozy, haj mohł rjez, do pſchichodneho ranja.

To běsche kraßny dźeń ſkhadźowanki, niz jenož po wjedrje, ale też po wſchěm, ſchtož ßo poſkicźesche. Schtóż je lětßa był w Njeßwaczidle, tón ſawěſcźe k lětu njepuſchczi Bukezy.

Póndźelu běsche hiſchcźe wulět. Hižo wot 11 hodź. ſhromadźowachu ßo ſtudowazy kaž też někotſi hoſczo we Weberez hoſczenzu. Wokoło 1/2 1 hodźin woteńdźe nahladna czrjódka, wjeßołe ſpěwy ſpěwajo, po schcźeźkach nimo Holeſchowſkeje Dubrawy a Łupoje do lubeho Radworja. „Hdźe ſtatok mój?“ ſpěwajo ſakrocźichmy do ßerbſkeje korczmy w Radworju, hdźež ßo pschi piwje ſabawjachmy hacź do wjeczora. Popoldnju wobhladachmy ßebi też ſtaru farſku zyrkej, kotraž mnohe ſajimawe wězy poſticza. Wjeczor nam potom Radworſzy herzy ſa darmo ſapiſkachu a tu ſaßo rejwachmy a ſkakachmy hacź do poł nozy. Dźak wſchěm herzam! Dźak pak też Radworſkim knjeżnam a hólzam, kotſiž naß lubje wopytachu, kaž dozyła wſchěm lubym hoſczom! Tak miny ßo też tſeczi dźeń ſkhadźowanki. Njenje bě, k lětu budźe hiſchcźe rjeńſcho, duž na ſaßowidźenje w Bukezach!

Se **Sdźerje.** Na nasche wucźeŕſke měſtno, ſ pſcheßydlenjom knjesa Cźocha do Oſtriz wuprósdnjene, je ßo knjes Nawka ſ Hajniz powołał.

S **Demjan.** Póndźelu rano wokoło 1/2 7 hodźin ßu lěßnika Berndta njedaloko jeho wobydlenja morweho namakali. Wón bě ßo ſe ßwojej tſělbu ßam ſatſělił. S kajkej pschicźinu je 31 lět stary muž, kotryž žonu a dwě dźěſczi ſawostaji, ßebi žiwjenje wſał, njeje ſnate.

S **Hrodźiſchcźa.** Sańdźenu póndźelu je ßo tu saßo ßerbſki ſeminar pod wodźenjom wyßozy cźeſcźeneho knjesa fararja Mrósaka sapocźał. Na nim ßo lětßa wobdźěła ſcźěhowazy kk. ſtud. theol. Mrósak ſ Hrodźiſchcźa, Mjerwa ſ Wulkeho Dažina, Wyrgacź ſ Hornjeho Wunjowa, Rencź ſ Wjeleczina a Kapleŕ ſ Budyſchina.

S **Wósborka.** Wutoru rano wokoło 3 hodźin je ßo fajma ßłomy, tudomnemu kublerjej Kreſchelej ßłuſchaza, wotpalika.

S **Draždźan.** Jedyn nahladny Draždźanſki pſchekupz, kotryž w Budyſkim krajnym jaſtwje ßedźi, bě ßo tam ſ pſcheklepanymaj jebakomaj, ſ drógiſtom Polzom ſ Draždźan a hórſkim pißarjom Cźerwjenku ſ Cźopliz ſeſnał. Cźerwjenka ßebi zyłe dowěrjenje Draždźanſkeho pſchekupza dobycź wjedźeſche, a tutón jemu ßwoje ſamożenjowe wobſtejnoſcźe do drobna rospowjeda a jemu też praji, hdźe jeho mandźelſka bydleſche. Hdyž běſchtaj ßo Polz a Cźerwjenka w juniju ſ jaſtwa puſchczíłoj, ßebi wobſchudźerjej plan wumyßliſchtaj, kak byſchtaj mandźelſku jateho Draždźanſkeho pſchekupza wukłukałoj. Cźerwjenka ßebi w Draždźanach liſty a kouverty ſ firmu „Rěcźnik dr. Weller w Budyſchinje“ nacźiſchczecź da, ſeſchi ßebi akty a pod paźu woßebnu kożanu aktowu toſchu dźerżo a ßebi ßwětły zylindrowy klobuk ſtajiwſchi, wón 25. junija do wobydlenja mandźelſkeje Draždźanſkeho pſchekupza, w Budyſchinje ßedźazeho, ſtupi. Wón jej powjedaſche, ſo je jemu jejny mandźelſki porucził, pola miniſterſtwa namjet ſtajicź, ſo by ßo wón ſ nowa pſched ßud dla wězy ſtajił, kotrejež dla běchu jeho saßudźili, dokelž ßo najſkerje pschi tym wupokaże, ſo je wón njewinowaty. Wón, rěcźnik dr. Weller ſ Budyſchina, k temu, ſo mohł wěz ſ wuſpěchom wjesczi, 2000 hriwnow trjeba, kotrež dyrbjała jemu mandźelſka pſchepodacź. Na ſboże njemějeſche żona tule ſummu doma leżo a teho dla „knjesa doktora“ proſcheſche, ſo by popoldnju saßo k njej pschiſchoł. „Potom wſchak dyrbju ſ miniſtrami we Waſchej należnoſczi radu ſkładowacź, tola Wam ßwojeho bürowoweho ſcheſa póſczelu, tón móże potom tu wěz ſ Wami do rjada ſtajicź“, knjes „doktor Weller“ wotmołwi a ſdwórliwje ßo pokloniwſchi ßo wotßali. Pokna radoſcźe żona k ßwojemu Draždźanſkemu prawiſnikej khwataſche a jemu wulzy ſwjeßelena wupowjeda, ſo chże knjes „doktor Weller w Budyſchinje“ jejnemu mužej ßwobodu wuſkutkowacź. Njewěrjo wězy, Draždźanſki rěcźnik hnydom do ſapißa rěcźnikow pohlada a hnydom widźeſche, ſo w Budyſchinje ſ zyła żaneho rěcźnika dr. Wellera njeje. Jemu bě hnydom jaßne, ſo chżychu pſchekupzowu żonu na pſcheklepane waſchnje wujebacź. Hnydom ßo kriminalnej poliziji wěz wosjewi, a dwaj poliziſtaj ßo do żonineho wobydlenja podaſchtaj, ſo byſchtaj tam „bürowoweho ſcheſa“ wocźakałoj. Tón njedaſche dołho na ßebje cźakacź. Wón ſ tołſtej aktowej toſchu pſchińdźe a w tym wokomiku, hdyž ßebi Polz 2000 hriwnow żadaſche, poliziſtaj pod ſawěſchkom wuſtu-

pischtaj a jebaka ſaßklapischtaj. Tón ßo wěſo jara ſpodźiwaſche, tola ßo ſarjekny, ßwojeho „ſchefa“, knjeſa „doktora Wellera“, pſcheradźicź. Tón w jenej ßußodnej korczmje podarmo na ßwojeho „bürowoweho ſchefa“ czakaſche. Skónczńje ßo jemu ſdaſche, ſo bě ßo jeho plan njeſchlachcźił, a duž mějeſche ßo ſ procha. Hacź dotal ßo njeje poliziji poradźiło, jebaka wußlědźicź, kotryž je ßebi zyku wěz wumudrował. Najſkerje je wón do Czech czekuł. Knjes „bürowowy ſchef“ ßo pſched ßudom doſpołnje wuſna. Jeho k jaſtwu na 1 lěto ſaßudźichu a jemu czeßne prawa na dwě lěcze wotrjeknychu.

S Draždźan. 19. junija ßo muźſtwa 1. batterije 64. pólneho artilleriſkeho regimenta w Pirnje na regimentowym tſělniſchczu na revolvrowe tſělenje ſwuczowachu. Pſchi tym bu dźeßatnik **Kſchižan ſ Myſchez** ßmjertnje ſranjeny a něſtotre dny poſdźiſcho wumrje. Tole njeſboże bě podwyſchk Kreller ſawinował. Wón mějeſche ßo teho dla 17. auguſta pſched wójnſkim ßudom w Draždźanach ſamolwicź. Pſchi revolvrowym tſělenju ma munizionſki podwyſchk revolver njenatykany tſělzej pſchepodacź, kotryž ma ßam patronu do revolvra tyknycź. Po tymle poſtajenju ßo njebě ſkoźowało, ale munizionſki podwyſchk bě revolver ßam natykował, dokelž bě ßo huſto ſtało, ſo bě tſělzej patrona wupadła a ßo w pěſku womaſała. Wobſkorżeny podwyſchk Krell bě ſ jenym uatyknjenym revolvrom, kotryž bě ſ blida wſał, něſtotre krocźele na bok ſchoł, ſo by pruhował, hacź je w rjedźe. Pſchi tym ßo ſ revolvra wutſěli a kulka dźeßatnika Kſchižana do delnjeho żiwota trjechi. Wójnſki ßud Krella lohkomyßlnoſcźe a njekedźbliwoſcźe dla k twjerdźiſnje na 4 měßazy ſaßudźi, pódla teho ßo też tſjo offizěrojo pokhoſtachu, kotſiž mějachu tſělenje dohladowacź. S nich doſta wyſchſchi leutnant Aumann ſtwinſki arreſt na tſi dny, leutnant Friedrich ſtwinſki arreſt na 7 dnjow a reſerwny leutnant Müller arreſt na 21 dnjow.

S Łaſa. Sańdźenu njedźelu, 10. po ßwj. Trojizy, popołdnju bórſy po tſjoch hodźinach błyſk do wěże Łaſowſkeho Bożeho doma ſ wulkej a dźiwnej mozu dyri. Pſchi ſtraſchnym wrjeßnjenju ßo ſdaſche, ſo zyła zyrkej ßo, kaž w jenym jenicźkim płomjenju ſahori. Wulka cźorna mroczel ßo ſběhny a ludźo, kiž pſchiběżachu, ſ tſchepjetanjom myßlachu, ſo hnydom wot wſchitkich bokow woheń wudyri. To pak ßo Bohu dźak njeſta. Hdźeżkuli ßo błyſk drjewa doßahny a drjewo roſkama, aniż wobßmudźicź njeje kuſka ßměł. Ale kajki ſrudny napohlad! Błyſk bě do khorhoje na wěži dyrił, wulku kulu rosraſył a pſchebił a zyku tſěchu wotkrył, tak ſo jenoż tu a tam hiſchcźe něſtotre zyhele něſak wißajo woſtachu. Potom je błyſk pſcheſchoł, hdźeż ſwony wißaju, ſkhodźeńk niże cźaßnikowu khěżku rosbił a cźaßnik wobſchkodźił. Dale bě ßo błyſk na jara dźiwne waſchnje do wjele pruhow dźělił. Na kóżdym wulkim żeleſnym woknje dźěſche jena pruha dele, też na dwěmaj kraßnje molowanymaj woknomaj k bokomaj woltarja, hdźeż delkach murju pſchedyri. Jena pruha wyſche zyrkwinych durjow wujěźe a druha pſched jenej lipu do wrotoweho ſtołpa żeleſneho płota pſchi pucźu. Lipa ßo njewobſchkodźi, ale ſtołp ßo ſkoro na poł wotbi, a do małych kuſkow roſraſy. Kak ſtraſchnu móz mějeſche błyſk, ßo na tym póſnaje, ſo kruchi zyhelow hacź ke knjeżej bróżni a pſches ſtare pohrjebniſchczo hacź do ſarſkeje ſahrody lětachu. — Njeſboże bě wulke, ale Boża hnada bě wjele, wjele wjetſcha. Nutſkach w Bożim domje njeje ßo żana, abo je ßo jenoż mała ſchkoda ſtała. Też njeje żadyn cźłowjek do ſchkody pſchiſchoł. A kak lohko a pſches měru ſrudnje budźiſche ßo to ſtacź mohło! Hdyż budźiſche ßo mjenujizy khowanje, kotrež dyrbjeſche ßo w hewak ſwuczenej hodźinje ſtacź, ßo na hodźinu poſdźiſcho njepoſtajiło, dha budźichu pſchewodźerjo ſ knjeſom duchownym, knjeſom kantorom a ſchuleriſkimi dźěcźimi w tym cźaßu runje mjes zyrkwinymi durjemi a wrotami wokoło kaſchcźa tam ſtejeli, hdźeż wějachu błyſkowe najßylniſche pruhi ßwoje ſtraſchne pucźe. By jedyn jenicźki wot tutych wſchitkich żiwy woſtał aby ſtrowy domoj pſchiſchoł? Tuta ſjawna hnada Boża njebudźe a njedyrbi ßo ſabycź. — Tele dny ßo we Łaſu a we wokolnoſcźi wjele wo tym powjeda, ſo chzedźa potomnizy na Bożim domje nětko dokonjecź, ſchtož ßu pſched 150 lětami wótzojo ſapocźeli a ſchtož po cźeżkich wójnſkich cźaßach dokonjecź njemóżachu, mjenujizy ſo chzedźa nětko ſkónzowany wěziny wjerch wot nntſkach w jara rjanym Bożim domje pſchiſtojnje wutwaricź a jón powyſchicź. To by wěſcze rjany wopomnik a dźakny wopor ſa Boże domapytanje a wobarnowanje na Jeruſalemſku njedźelu 1906 we Łaſu był a woſtał. — Kak ßo ſ tym wotpohladanjom dale ſměje, poſdźiſcho k wjedźenju damy.

S Wulkeho Dažina. Njedźelu popołdnju Boże njewjedro do kruſchenje tudomneho żiwnoſcźerja Wobſta dyri a ſchtom, żerdźe a deſki, k njemu pſchiſtajene, roszychnowa.

S Łaſa. Póndźelu, 20. auguſta, dopołdnja 1/2 10 hodźin je prjedawſchi korczmař Khorla Mětrach ſ Mortkowa na dźěłaniſchczu bliſko Łaſowſkeje hajńkownje na ſajecźe wutroby nahle wumrjeł, hdyż hromadźe ſ druhimi dźěłaczerjemi drjewo łakaſche.

S Běłeje Wody. Wutoru rano wokoło 4 hodźin na łubi tudomneje porzlinańnje woheń wudyri, ſ kotrymż ßo kóſky ſniczichu. Dźěło w fabrizy njepſcheſtawajzy dale dźe.

Se **Shorjelza.** (Khoſtanſka komora. Dźěłaczerja Handrija Hillmanna ſ Běłeho Khołmza, nana 7 dźěczi, winowachu, ſo je rěſak hejtmana Schołty ſapalił. Po wuprajenju rěſakoweho wobßedźerja je Hillmann ſe ſamyßłom woheń ſałożił. Wón je ßo ſ tym najſkerje chzył ſa to wjecźicź, ſo bě jemu hejtman Schołta trawjenje młynoweje ſahrody wſał a jo jenemu druhemu dźěłaczerjej dał. Statue rěcźniſtwo bě ſ wopřědka měniko, ſo je Hillmann woheń ſ njekedźbliwoſcźu ſaparał, po wuprajenju hejtmana Schołty pak ßo tu wo ſkomyßlne ſałożenje wohnja jednaſche. Duž ſtatny rěcźnik namjetowaſche, wěz pſchißażnemu ßudej pſchipokaſacź. Ssudnizy pak nahladej pſchikłonjachu, ſo ßo Hillmann njemóże duchownje jako doſpołny wobhladowacź a wobſamknychu, jeho wokrjeßnemu lěkarjej na jeho duchowne wobſtejnoſcźe pſchepytacź dacź. Ssnadź je móżno, ſo je wobſkorżeny ßwój ſkutk w khorobnym ſamylenju duchowneje cźinitoſcźe ſkucźił.

48 lětneho ſchewza Auguſta Jeſchku ſ Mużakowa krejneje haŭby dla k khoſtańi na 3 lěta a k ſhubjenju cźeßnych prawow na 10 lět ſaßudźichu.

Podkopkař Jan Domela ſe Sslepeho bě jenemu ſnatemu dźěłaczerſku żeleſniſku jěſdnu khartu wotkupił a ſ njej ſe Sslepeho do Hródka jěł. S tym bě żeleſniſki fiſkus wo 20 nowych pjenjezkow ſchkodował. S pſchipadom żeleſniſke ſarjadniſtwo wo Domelowej kupi ſhoni. Dokelž dźěłaczerſke khartki njeßu pſchenjeßliwe, Domelu jebanſtwa dla wobſkorżichu. Lawniſki ßud pak kaž druſy ludźo měnjeſche, ſo ßu jěſdne khartki pſchenjeßliwe a teho dla wobſkorżeneho wuwinowa. Statny rěcźnik ßo pſchecźiwo tutemu wußudej powoła a khoſtanſka komora jemu pſchihłoßowaſche. Domelu k 9 hriwnam pjenjezneho khoſtanja ſaßudźi.

Se Shorjelza. (Khoſtanſka komora.) Pokleńka Bohuwěra Nowotnika w Cźißowej běchu wobſkorżili, ſo je direktora wuhloweje jamy „Saxonia“ paduſchſtwa winował. Na Nowotnikowym polu bě ſemja na něſtotrych měſtnach wjaſnyła, tak ſo bě ßebi myßlił, ſo pod jeho leżomnoſcźemi ſa wuhlom ryja. To bě wón żandarmej powjedał. Ssud wobſkorżeneho wuwinowa a wobſamknu, ſo maja ßo jemu wudawki ſa jeho ßudniſke ſakitanje ſe ſtatneje kaßy ſarunacź, dokelž ßo wobſkórżba pſchecźiwo njemu ſ zyła njebudźiſche podacź dyrbjała.

Přilopk.

* Lětßa je woda na Łobju ſaßo trochu nikka. Pola Podmokłow (Bodenbacha) ßu we Łobju ſaßo „hkodowe kamjenje“ widźecź Poßledni krócź ßo wone pſched dwěmaj lětomaj w ßuchocźe w juliju, auguſtu a ſeptembrje pokaſowachu. Na hłodowych kamjenjach ßu lětowe liczby ßuchich lětow ſarubane. Na wulkim hłodowym kamjenju pola Podmokłow je najwjazy tajkich liczbow widźecź. a to: 1616, 1746, 1790, 1801, 1811, 1830, 1842, 1868, 1892, 1893. Druhe liczby ßnadź hiſchcźe hłubje leża. Wjele druhich hłodowych kamjenjow je ßo pſchi ſprawjenju Łobjoweho rěcźniſchcźa wotſtroniło. Wone drje ßu po tym ßwoje mjeno doſtałe, ſo wone w ßuchocźe na ſjawne ſtupachu, kotraż je w prjedawſchich cźaßach huſto drohotu a hłód ſa ßobu měła. W lěcźe 1904 bě Łobjowa woda najniże, pola Podmokłow 92 zentimetrow pod null, padła, lětßa wona hiſchcźe pſchezo 48 zentimetrow pod null doßaha.

* We wjele němſkich měſtach korczmarjo ſacźuwaju, ſo pijerjo nochzedźa nowy piwowy dawk ſe ßwojeje móſchnje ſapłacźicź. Pak do korczmow njekhodźa, hdźeż je ßo piwowa płacźiſna powyſchiła, pak wjele mjenje piwa, dyżli prjedy, pija. Tak je też w Draždźanach. Tamniſchi korczmarjo ßu wobſamkli, ſo ßebi ßami piwařnju natwarja, jeli ſo tamniſche piwařnje njebychu chzyłe piwowy dawk ßame njeſcź. To ßame wotmyßlenje maja też korczmarjo w Plawnje w Vogtlandſkej. W Połcźnizy tamniſcha piwařnja piwo bjes powyſchenja płacźiſny dale podawa.

* Wjele dźěła maja nětkole Kruppowe kanonſke dźěłařnje w Eſſenje. Wone maja 2700 kanonow ſhotowicź, kotrež ßu wſchelake ſtaty pola nich ſkaſake. Direkzija ſa ſarjadniſtwo nowe twarjenje twaricź da, kotrež budźe 5 milijonow hriwnow płacźicź.

* (Kholera w Barlinje.) Na kholerojtu khoroſcź je w Barlinje wóßomlětna bžowka cźěßle Weimanna wumrjeła. Dźěcźo ßobotu pſchipołdnju ſe ſchule domoj pſchiſchedſchi na hłowubolenje a na rěſanje w žiwocźe ſkoržeſche. W nozy wona driſtawu doſta a rano w 5 hodźinach dyrbjeſche wrócźecź. Nan teho dla po lěkarja póßła. Njedźelu wjecźor holza wumrje. Dokelž běchu khoroſcźine ſnamjenja na kholeru jara podobne byle, lěkaŕ poruczi, cźěło do cźěkoweje wobhladaŕnje dowjeſcź. Wobydlenje holzyneju ſtarſcheju je ßo desinfizěrowało. Holzynej bratraj njeßmětaj hacź na dalſche do ſchule khodźicź, wonaj pak ſtaj, runje kaž ſtarſchej, ſtrowaj.

* Sswojemu žiwjenju je 55lětny dźěłacźeŕ Hofmann w Gelenawje tónz cźinił. Wón bě ſ doma wuſchoł na pißanſke blido napißawſchi: „Mějcźe ßo derje! Bóh njech mi woda. Leżu w młynſkim hacźe!“

* Wo žadławym ſkónzowanju nana ſ Plana w Cźechach piſaju: Žiwnoſcźeŕ Anton Ziegler ßo ſe ßwojim 68lětnym nanom na polu ſwadźiwſchi tuteho ſaraſy a jeho cźěło leżo woſtaji. Wjecźor ßo njekraßnik na polo wrócźi, ſa morweho ſchiju rjecźas ſwjaſa a cźěło 3/4 hodźinu daloko k jenemu hatej wlecźeſche, do kotrehož wody jo cźißny. Potom wón domoj dźěſche a powjedaſche, ſo je ßo jeho nan bjes ßłěda ſhubił. Żandarmoju, ſhubjeneho pytajo, jeho w hacźe wußłědźichu. Ziegler, kotrehož ſajachu, je ßo pſched p chepytowanſkm ßudnikom ßwojeho hroſneho njeſkutła wuſnał.

* **(Satraſchne ſemjerženje w Chile.)** Amerika ßo poßlednje lěta pſchezo huſcźiſcho ſe ſemjerženjom domapyta. Pſched nětkotrymi lětami ßo město St. Pierre na ßrjedźoamerikanſkej kupje Martinique wupuſcźi, lětża w naléczu ßo w ſjednoczenych ſtatach połnózneje Ameriki Sau Franziſco a wokolne wobydleniſchcźa wutupichu a nětko je ſaßo na wjecźornym móŕſkim brjoſy połodniſcheje Ameriki ſemjerženje Chileſku jara cźežko potrjechiło. Najhórje je chileſke hłowne pſchimóŕſke město Valparaiſo, kotrež 200,000 wobydlerjow wobydleſche, cźerpiło. Wone je ßo hromadu roſpadankow ſcźiniło. **Město Quillota, kotrež je 50 kilometrow wot Valparaiſo ſdalene, je ßo do ſemje pſchepadło. S 10,000 wobydlerjow je ßo lědma 100 wukhowało.**

Po powjeſcźach ſ Valparaiſa ßo tam prěni podſeḿſki ſtork ſchtwórtk 17. auguſta wjecźor ſacźu. S druhim ßylnym ſtorkom ßo hižo khěže wjetſcheho dźěła města ſpowalachu. Hnydom na to ſ roſpadankow woheń wudyri. Stróżele, kotrež ßo wobydleŕſtwa ſmozowachu, ßo wopißacź njehodźa; ludźo, kotſiž ßo njeběchu ſaßypli, kaž wowrótnjeni wokoło hanjachu a jim bě njemóžno, ſaßypnjenym pomhacź. Po poßlednich powjeſcźach je ßo něhdźe 1500 cźłowjekow ſe ſemjerženjom ſaraſyło. Něhdźe 3000 cźłowjekow, wo kotrychž ßo bojachu, ło ßu pod roſpadankami pohrjebani, je ßo wukhowało. Nacźinjena ſchkoda ßo na 100 milijonow hr. we Valparaiſu ßamym wobliczа.

Wot ſchtwórtka wjecźor njeje ßo ſemja, na kotrejž Valparaiſo ſteji, ſměrowała. Prěnje dny ßo 400 podſeḿſtich ſtorkow naliczi. Njedźelu w nozy ßo ſtorki ſaßo poßylnjachu. Po wudyrjenju wohnja ßo zyke wobydleŕſtwo ſe ßmjertnym ſtrachom wobja, dokelž njebě móžno, wohnjej wobaracź. Wohnjowe pſchipowjedaki wjazy njedźěłachu, telefonowe groty běchu roſtorhnjene, wodowodowe roły běchu ßo ſkamale, teho runja płunowe (gaſowe) roły a groty elektrizitetneho wodźenja. Hdyž chzychu haſcherjo ſe ßykawami k wohnjej jěcź, bě pucź ſ dele wißozymi telegrafowymi grotami a ſ roſpadankami khěžow ſaraczeny. Kaž wobkudnjeny ßo lud na dróhach hacźeſche; wěrjazy ßo klakachu, ſo bychu ßo modlili, mjes tym ſo druſy ſe ſtrachom a boloſcźemi njewjedźachu, hdźe dyrbjachu ßo wobroczicź. W nozy bě hroſno w měſcźe. Powſchitkowna ſchmatańza, njepſchestawaze rźenje ſemje a cźma, kotraž ßo ſ khwilemi ſe ßapotatymi płomjenjemi wobßwětli, ludowe ſaſtróżenja powjetſchichu. Rańſche ſera njepſchinjeßechu žaneje pomozy, tſchaßenje dale trajeſche a powětr bě ſ kurom a duſchatym dymom napjelnjeny. To bě cźaß, ſo lud na wokolne hórki cźěkaſche, pſchewoſtajiwſchi město wohnjowym haſcherjam, wojakam a poliziji, kotſiž ſ hobrſtimi mozami pſchezo dale ßo roſſchěrjazemu wohnjej wobarachu.

Preſident ſjednoczenych ſtatow połnózneje Ameriki je powjeſcź wot prefekta (hamtſkeho hejtmana) ſ Valparaiſo doſtał, ſo je město doſpołnje wupuſcźene. Schtož je hiſchcźe ſtejo woſtało, dyrbi ßo potorhacź. W měſcźe je ßo nahły ßud ſawjedł. Porjad ßo ſ energiſkimi wukaſami ſdźerżuje. Wobßadki chileſtich wójnſtich łódźow, kotrež běchu runje k powitanju połnóznoamerikanſkeho ſtatneho ſekretara do Valparaiſkeho pſchiſtawa pſchijěłe, po dróhach cźahaju. Żyroba na zły měßaz doßaha. S pſchiſtawow ſ połnozy a ſ połodnja Valparaiſa parne łódźe ſ żyrobu, lěkarſtwom a draſtu pſchijědu. Duž njeje trjeba, ßo hłodu bojecź. Něktore ſkładownje, kotrež ßu ßo wohnjej wobróle, wjele muki a rajßa wopſchijeja. Picźna woda pak njedoßaha, dokelž je wodowod ſkónzowany. Prěnje dny je ßo jenož 200 cźełkow pohrjebacź hodźiło, dokelž njeje ludźi namakacź, kotſiž bychu pohrjebanſke dźěło cźiniło. Paduſchi ßo bjes ßmilnoſcźe ſatněła. Wobydleŕſtwo ſaßo mužnoſcźe nabywa. Woheń je ßo ſhaſchał, dokelž płomjenja žaneje żyroby wjazy njenamakachu.

(Dalſche powjeſcźe ſ Valparaiſa.) Wukhadźeniſchcźo nětcźiſcheho ſemjerženja w morju njedaloko Valparaiſa leži. Morjowe dno je ßo żyle pſcheměniło a dyrbi ßo ſ nowa wuměricź. We Valparaiſu wyſchnoſcź mjaßo darmo wudźělecź dawa. Mjes wupuſcźenymi twarjenjemi ßu amerikanſke a jendźelſke hoſpitale, franzowſki mniſchcźi klóſchtr, grand hotel, wſchelake żyrkwje, němſki hoſpital a drogownja Daubera a Co. Knjeżeŕſtwo k nakhwilnemu bydlenju wobydlerjow ſtany poſtajecź dawa. Wjele jatych, kotſiž běchu pſchi ſemjerženju ſ jaſtwow wupjeŕchli, ßu w Valparaiſu, Caſablanzy a Vinje del Mar njeſkutki ſkucźili; 50 muži ſ nich ßu ſatſělili.

Druhe najwjetſche chileſke město Santjago je drje ßo też ſe ſemjerženjom wupuſcźiło, tola je naſtata ſchkoda mjeńſcha dyžli we Valparaiſu. S kamjenjow a zyhelow natwarjene khěže ßu ßo tak roſtſchaßle, ſo hroża ßo kóždy wokomik ſaßypnycź. Wobydlerjo, kotſiž ßu ſ nich dyrbjeli cźekнycź, na torhoſchcźach a próſdnych městnach bydla. Powſchitkowna hroſa a ſtrach w nozy 16. auguſta ßo ſ njewjedrom, ſliwkami, roſklamanjom elektriſkich grotow, ſ njepſchestawazymi podſeḿſkimi ſtorkami a ſe ſtajnym pſchebiwanjom ſwonow powyſchi. Po kóždym ſtorku lud żałoſcźeſche a do deſchcża a błóta ßo klakajo ßo modleſche. Prěni ßylny podſeḿſki ſtork ſchtyri mjeńſchiny pjecźdźeßacź ſekundow trajeſche. Tak dołho trajazy ſtork je hacź dotal w Santjagu njeſnaty był. Swony na żyrkwinſkich wěžach poczachu wot ßameho ſwonicź, a wobraſy na ſcźěnach ßo tam a ßem bimbachu. Jenicźke, ſ cźimž je ßo Santjago ſahubjenju wukhował, je to, ſo podſeḿſki ſtork runje horje njeńdźeſche, ale do koła. Hłowny ſtork ſ Valparaiſa do Santjaga a Meliſſila pſches Limache dźěſche. Meliſſila a Limache ſtej do zyła wupuſcźenej, runje tak Quillota a Llaillai. Kaſarmy w Limache ßo ſaßypnychu, pſchi tym ßo dwaj offizěraj ſaraſyſchtaj. Mnoſy ludźo ßu ſe ſtróżelemi wobkudnili. Jedyn cźeŕwjenu draſtu wobleczeny wowrótnjeny cźłowjek powjedaſche, ſo je ßyn Boži a wěſchcźeſche, ſo je tónz ßwěta pſchiſchoł. Polizija błudneho ſaja a jeho ludej wukhowa, kotryž chzyſche jeho lynchowacź.

Naſtata ſchkoda ßo nětkole na 200 milijonow hriwnow wobliczа, 60,000 cźłowjekow je bjes hoſpody. Knjeżeŕſtwo ja 30,000 woßobow baraki twaricź dawa. Żeleſniza wot Valparaiſo do Limache je ſaßo wuporjedżena.

* (Do prědka prajenje ſemjerženja.) Nadpadne je, ſo je ßo ſemjerženje ſ podźělnym ſacźmicźom ßłónza ſetkało, kotrež je ßo też hižo pſchi druhich naßylnych ſemjerženjach wobkedźbowało. Hwězdarjo w Valparaiſu, kotſiž ßu ſemjerženje do prědka prajili, ßwoje nahlady na to ſakožuja, ſo ßo najwjetſchi planet ßłónzoweho ſyſtema, Jupiter, k ſemi a měßacźkej bliži.

* (Pſchepadnjena Robinſonowa kupa.) Kupa Juan Fernandez, na kotrejž je něhdy Robinſon Cruſoe, abo kaž ſ prawym mjenom rěka, Selkirk, ſchtyri lěta a ſchtyri měßazy, wot 1704—1709, žiwy był, je ßo pſchi ſemjerženju, kotrež je Chile wupuſcźiło, do morja ſhubiła. Wona 565 kilometrow wot Valparaiſa ſdalena w Cźichim Morju leżeſche a bě 95 kóßnych kilometrow wulka. Sona ſ baſaltoweje lavy wobſtejeſche, ſchtož na to pokaſuje, ſo je něhdy ſ jenym ſemjerženjom naſtała, ſ kotrymž je ßo nětkole ſaßo ſhubiła. Hižo w lěcźe 1741 je kupa ßylne ſemjerženje pſchětraka, ſ kotrymž ßo tehdy prěnja ſchpaniſka kolonija na njej wupuſcźi. Kupa bě w ranju horata a lěßata, hewak pak runa. Wona mějeſche miły klima; na njej myrtowe, ſandelowe, papruſchowe a palmowe ſchtomy roſcźechu. Wobydlerjo Chileſkeje teho dla w lěcźu rad na njej pſchebywachu, a jejne wobydleŕſtwo, kotrež pſched dźeßacź lětami jenož ſ 10 woßobow wobſtejeſche, je mjes tym rucźe pſchibywało. Hacź ßu jejni wobydlerjo pſchi ſemjerženju ßmjercź poczerpili, njeje ſnate.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. S wuſamknjenjom ſjawnoſcźe ßu knihiwjaſarja J. H. Pietſcha ſ Wjeleczina ſpytaneho njekaſanſtwa dla k jaſtwu na 1 lěto 8 měßazow ſaßudźili a jemu cźeßne prawa na 3 lěta wotrjekli. Wón bě wobſkorżeny, ſo je ßo pſchecźiwo dźěcźom, młódſchim 14 lět, pſcheſchoł. 14 ſchulſtich holzow bě ßo k ßwědcźenju pſchecźiwo njemu ſkaſało.

Pschepołożenje pschedawarńje.

Ssrjedu ßym ßwoju

woßebitu pschedawarńju schkleńzy, porzlina, kamjeniny, majolikow a nippesow

pod firmu **Ernsta Ullricha naßlědnika** wjedźenu, se schulerskeje haßy 12 na

lawske hrjebje 4 do ßerbskeho doma

pschepołožił a ju se ßwojej ßamßnej firmu

Hermann Gläsel

na dotalne waschnje dale powjedu.

Cześćenym wotebjerarjam sa derjeměnjenje, mi w 9 lětach spožčene, ßo wutrobnje dźakujo, proschu mi jo do noweje pschedawarńje pschenjesć.

Budu ßo stajnje prózowacź, ßwojim wotebjerarjam spěschnje, krućze sprawnje a po tunich płaćiznach poßłużeć a ßo pschi potrjebanju poručam

ſ pocześcźowanjom

Hermann Gläsel,

prjedy **Ernsta Ullricha** naßlědnik.

Robert Eckhardt

na nowej haßy čišło 5

poručza ßo k dźěłanju **piwowych apparatow, wodowodow, ßamonapojakow** a **wschěch plumpow** atd.

Palma měra

na row cześneho młodźenza

Jana Herrmana

ſ Kamjeneje pola Rakez, wumrje 22. augusta 1905, 24 lět stary.

Derje tom', kiž psches ßmjercź dźe
Horje do njebjeskoh' raja,
Hdźež ma kónz wscho cźerpjenje,
Hdźež ßo sbóžni derje maja,
Tam ßo ßylsy setrěja,
Kiž ßo tudy płakaja.

Njech ßy młody, cźerwjeny,
Ssmjercź też wěsćze k tebi dóńdźe,
Sbóžny, hdyž bě hotowy;
Nuts do Bożich hětow sańdźe
Duscha, kiž je pytała
Sswěru tudy Jesuša.

Dźenża runje lěto je,
Wóczko horze ßylsy płaka,
So Bóh jeho wołał je
Waschoh ßyna, bratra, wnuka,
S tutoh' ßwěta hrěschneho
Tam do raja njebjeskoh'.

Wutrobny dźak prajimy
Pschewodźerjam a fararjej
Sa joh' ßłowa troscht'wanske,
Młodźinje też Kamjencźanskej
Sa spěwanje, swonjenje
A też k rowu wjesenje.

Wam tak jara cźežko bě,
Hdyž wón wopuschcźicź waß chzysche,
Horze ßylsy płakaschcźe,
Jako směrom domoj dźěsche
We kčejajej młodosczi
Lět schtyri a dwaseczi.

Wotpoczuj nětk we měrje
Luby, sahe wot naß wsaty,
W Rakezach na kerchowje,
Hacź b'dźež junu saß' nam daty,
Hdyž ta truba ßudnoh' dnja
Naß wschěch ſ rowa sawoła.

Njerudźcźe ßo psches měru
Nano, macźe, bratsja, ßotry,
Wón tu krónu njebjesku
Dźerži nětk we ßwojej ruzy,
Duž wo njeho njepłaczcźe,
Jemu jara derje je.

Tehdy ßo saß' wohladacź
Chzemy pola Božoh' tróna,
Jeho khwalbu posběhacź
Hdyž ßmy saschli do Ziona.
Knjeże, wucź naß wopomnicź,
So my mamy wotßal hicź.

W mjenje srudnych sawostajenych **J. Kruža.**

Meblowy magazin Khorle Kästnera

na ßukelnskej haßy 11

poručza ßwój wulki skład

meblow wscheje druźiny, jako

drastne khamory, schkleńczane khamory, stolpowe khamory, sofy, vertiki, komody, jědźne, sofowe a wuczahanske blida, trumowowe, stołpowe a druhe schyhele, drastne hrabje, drjewjane koffry, łoża

ſ matrazu a bjez njeje,

stoły wschěch druźinow,

kuchińske khamory a blida

a wschelake druhe,

ßamßnu molernju a **lakěratnju.**

Tunje płaćisny.

Sprawne poßłużenje.

Privilegowane

Pohlowe mydło

psche ßwjerbjenje, drjenje, jětseschka, kusk po 1 mk., pakźik 3 mk., je jakońsźy sakitane pod cźo. 69937 ſ „hadom" jako se satitanskej snamku.

Jenož woprawdźite wschědnje cźerstwe roseścźela

R. Tschernich

w Draždźanach A. 16.

J. a E. Koban

w **Budyschinje**

pschi žitnych wikach 4

(w See hez restaurantu „Germania").

Expedizija

sa pißomne dźěła w kupnych, dismenbraziskich, hypotheskich, testamentskich a sawostajenstwowych wězach atd.

Rjany **ßuscheny ßwinjazy brjuch**, jara tołsty **połcź**, pschi wotewsaczu 5 puntow tuńscho, **kołbaßowy tuk** punt po 50 np., **dobru kołbaßu** punt 60 np., **kój** punt po 70 np., cźerstwe **studzene mjaßo** (sylsu) punt po 35 np. poručza

Ota Pětschka na žitnej haßy.

Kuchańki, stwinske a ßłużobne holzy, mlokowe holzy a tajke k ßwinjom, hródźne dźowki ſ wulkej msdu, ßrěnkow, rólnych pohonczow hnydom a k nowemu lětu do tudomnych a Draždźanskich stron pyta pschistajerka **Görlichowa** na schulskej drósy 7 ſ napschecźa theatra.

Wossewjenje.

Nowy dwór w **Siyczinje,** k kotremuž něhdže 65 jutrow role a něhdže 20 jutrow łukow pschißłuscha, ma so 1. januara 1907 s nowa pschenajecź.

Sa samostatnych wustojnych ratarjow je mjenowane najenstwo dobre khlěbowe zórko.

We Łasu, 22. augusta 1906.

Knježi rentski hamt.
Falz.

Žnjowe spěwy

do žnjowych wěnzow

su dostacź
we wudawatni Serb. Nowin.

W **Trjebjenzach** pola Bukez je **khěža** cźišło 28 s 2 kórzomaj pola a łuki na pschedań.

Sahrodnišća leżomnosć, Mari Falzynej w Zicźinje słuschaza, ma so póndźelu 3. sept. dopołdnja w 10 hodźinach na městnje samym na pscheßadźowanje pschedawacź.

W **Jatšjobju** je **khèžkarška žiwnosć** cźišło 18 s 18 kórzami pola, łuki a łeża tunjo na pschedań. Dalsche je pola wobßedźerja shonicź.

Khèžka cźišło 9 we **Łusy** pola Radworja s nimale 2 kórzomaj leżomnosćze je na pschedań.

W **Njesdaschezach** je **khèža** cźišło 10 hnydom na pschedań. Dalsche je pola Königa w Hodźiju shonicź.

Trjebane, derje sdźerżane
khachlizowe khachle
su płacźisny hódno na pschedań na **kamjentnej drósy** cźišło **37.**

Kuchańki, stwinske a służobne holzy, mlokowe holzy a tajke k swinjom, hródźne dźowki s wulkej msdu, srěnkow, rólnych pohonczow hnydom a k nowemu lětu do jenož dobreje służby pyta pschistajerka **Kirschkowa** pschi žitnych wikach 30, w hosćenzu „skoteje hwězdy".

Wustojna **służobna holza** so k 1. oktobrej do blizkosćze Budyschina se 17 mk. měßacźneje msdy pyta. Dalsche je shonicź we wudawańi Serbskich Nowinow.

Ssylna **służobna holza** so k 1. oktobrej pyta na Bismarskej drósy 13 po 1 skhodźe.

Pilnu sprawnu
służobnu holzu
do srěnjeho hospodarstwa bjes dźěcźi bórsy pyta
pschekupz **Josef Löbmann** jun.
w Schěrachowje na zyrkwinej haßy.

Pěkna mloda serbska **holza** k poßłużenju hosćam, po móžnosći w narodnej drascźe, so pyta
w serbskej khofejowni.

Do Bukez

wustojneho **pohoncza,** kotryž ma ratarske dźěła dokonjecź, a jenu **dźowku** hnydom do służby pyta
Max Mittasch.

Pschezo wjele **służobnych holzow** pyta
Elsa Röschenthalerez
na schulskej haßy 1.

Na knježi dwór w **Nowych Cźichońzach** so woženjeny strózby **muž** k wothladanju mlodeho skotu pyta. Sso samolwicź pola sarjadnika na knjeżim dworje w Cźichońzach

Knježi dwór w Minakale

hnydom stareschu **dźowku k swinjom** s dobrymi wopißmami do derje so płacźazeje służby pyta.

Dźěłacźerska swójba

so k 1. oktobrej na knježi dwór w **Lichanju** pyta. Muž ma w symje dźěło w paleńi a tež žona ma stajnje dobru saßłużbu.

Domjazy pachoł

15—16 lět stary, móže pola mje hnydom do pschijomneje trajneje służby sastupicź.
E. Neumann we Wósborku, piwowa wulkopschedawańa.

Ssylni dźěłacźerjo

do trajneho symskeho a lěcźneho dźěła so pytaju do tonowych dźěłańjow we **Wětrowje** pola Njeßwacźidła.

Twarskich samkarjow

pyta
R. Zimmermann
w **Budyschinje na Tšelanskej drósy.**

Do Pßowjow!

Jutsje **njedźelu 26. augusta** budźa pschi **schulskim**
a **žnjowym swjedźenju**
reje
se swlnje wobßadźenej hudźbu.
Pschecźelnje pscheproschuje
J. Rattey.

Do Łasa!

Njedźelu 26. augusta budźa
reje.
Pschecźelnje pscheproschuje
Khorla Scholta.

Do Lejna
pola Khróscźiz!

Jutsje **njedźelu 26. augusta** budźa
žnjowy swjedźeń
a **reje** s kraßnej hudźbu.
Pschecźelnje pscheproschuje
Marja swud. **Scholtezina.**

Mißionski swjedźeń w Małym Wjelkowje.

Njedźelu 2. septembra:

Dopołdnja 1/2 10 hodźin: Sswjedźeńske prědowanje unitatneho direktora E. Reichela s Berthelsdorfa; na to swjedźeńska rozprawa prědarja dr. Bechlera s Herrnhuta, spißowarja mißionskeho kopjena.

Popołdnju w 3 hodźinach: Doßwjedźeń s powjedazymi pschednoschkami wschelakich mißionarow.

Kóždy je wutrobnje witany!

„Serbowka",

towarstwo studowacych Serbow serbskeho seminara w Prazy, wupowsnje **njedźelu 2. septembra** popołdnju w 4 hodźinach z dypkom na **Michała Hórnikowym narodnym domje we Worklecach** swjatočnje k jeho wopomnjeću krasnu taflu, na čož wokoło 5 hodźin **Khróscźanske spěwarske towarstwo „Jednota"** na wočesćenje M. Hórnika wosebity koncertny program we Wjenkec sali w Khróscicach wuhotuje, hdźež je nam wjeledostojny k. senior Jakub Skala lubosćiwje přilubił, w swjatočnej rěči pokazać na M. Hórnikowy wuznam mjez Serbami.

K tutym swjatočnosćam najwutrobnišo přeprošuje wšě serbske towarstwa a wšitkich lubych Serbow

Jan Cyž, starši „Serbowki".

18 hr. 80 np. je so za „Towarstwo pomocy za stud. Serbow w Budyšinje" na kwasu knjeza Arndta z knježnu Šlemerec w Jeńkecach nahromadźiło.

Z dźakom kwituje **pokładnik towarstwa pomocy.**

Kwaßny wěnz

cźeßnemu nawoženi
knjesej **Ernstej Skopej,**
kublerjej w Njeßwacźidle,
a
cźeßnej knježnje njewjesćze
Theresy Kschižanez
we Wurizach,
dźeń mandźelskeho sjednoczenja 28. augusta 1906.

Dźenß sesłhadźał Wamaj dźeń swjatoczny je,
Kiž w rjenischim swětle so jaßni;
Kaž njebjeski poßoł wón cźischinko dźe
A Waju pucź s różemi kraßni;
Wón s radosćzu Waschimaj wutrobomaj
Dźenß wotanka mandźelstwa sbožowny raj.

Duž s Bohom pucź swjaty njech nastupitaj,
Hlej, Knjesowy dom Waju hlada;
Tam swjeczenje zyrkwine Wamaj so daj,
Kiž Waju słub wutrobow žada;
Wój s pschecźemi pschecźelow pschewodźenaj
A do cźichich sdychnjeńcźkow sankanaj staj.

Njech Knjesowa mikosć to słónzo nětk je,
Kiž Waju pucź jaßni a hrěje,
So mrokota horja so minje a shnje
A radosćzow kwěcźina kźěje;
Kaž měßacźk tam po njebju cźische hicź wě,
Tak zuni njech Waju je mandźelski běh.

Bóh Waju swjask žohnuj a tsecźi w nim budź,
Dha lubosć a swěra so žněje;
Tež strachi so shubja sa žiwjenisku łódź,
Bóh s nadźiju sylsy wschě trěje;
A junu, hdyž wjeczor so bliži, dha daj
Tež Wamaj tam wěcźnosćze rjenischi kraj! R.

(K temu cźißku pschiloha.)

Pschiłoha k czišłu 34 Serbskich Nowin.

Ssobotu 25. auguſta 1906.

Płaczišny rěsneho ſkotu na Draždźanſkich ſkótnych wikach

20. auguſta 1906.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druzhiny a wosnamjenjenje.	Żiwa waża hr.	Rěsna waża hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże hacż do 6 lět	44—46	80 83
awſtriſke	46—49	83 87
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — ſtarſche wukormjene	40—43	75—79
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane ſtarſche	36—39	68 74
4. ßnadnje pizowane kóżdeje ſtaroby	30—34	62—67
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże	42—45	73—77
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże hacż do 7 lět	39—41	68 72
3. ſtarſche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódſche krowy a jałojzy	36—38	65—67
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	32—35	60—64
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	54—58
Byli:		
1. połnomjaßne, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże	44—46	76—79
2. ßrěnjo pizowane, młódſche a derje pizowane ſtarſche	41—43	72—75
3. ßnadnje pizowane	36—40	67—71
Cželata:		
1. najlěpſche ſ mlokom wukormjene abo najlěpſche wot zyza	55—58	85—89
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	52—54	81—84
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpſchich raßow a jich ſkhżiżenjow w ſtarodje hacż do 1¼ léta	56—58	75—77
2. mjaßne	54 56	74—75
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	50—53	70—73

Płaczišna żitow a produktow w Budyſchinje a Łubiju.

Żitowy dowoz w Budyſchinje: 2665 měchow.	W Budyſchinje 18. auguſta 1906. wot hr.	wot np.	hacż hr.	hacż np.	W Łubiju 23. auguſta 1906. wot hr.	wot np.	hacż hr.	hacż np.
Pſchenża (běła) 50 kilogr.	—	—	—	—	8	53	9	—
" (żołta) "	8	58	8	70	8	09	8	68
" nowa "	8	25	8	40				
Rožła "	7	63	7	90	7	—	7	50
" nowa "	7	50	7	65				
Jeczmjeń "	7	65	8	—	7	—	8	—
Wowż "	7	—	7	10	6	60	7	20
Hróch "	10	—	11	—	10	—	11	—
Woka "	8	50	10	—	8	—	9	—
Jahły "	15	—	16	—	14	—	15	—
Hejduſchka "	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny "	1	60	2	10	1	80	2	30
Butra 1 kilogr.	2	50	2	60	2	30	2	60
Pſchenična muka 50 "	9	25	18	—	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	9	25	13	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	—	2	70	1	70	2	40
Ssłoma 100 "	3	60	3	80	17	—	22	—
Proßata 900 ſchtuk, ſchtuka	10	—	24	—	—	—	—	—
Pſchenične wotruby 50 kilogr.	—	—	5	25	5	25	5	60
Rjane wotruby "	—	—	5	75	5	50	6	—
Pſchenični gris "	—	—	5	75	—	—	—	—
Rjany gris "	—	—	6	60	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pſchenża (běła) wot — hr. — np. hacż — hr. — np., pſchenża (żołta) wot 8 hr. 53 np. hacż 8 hr 95 np, rožła wot 7 hr. 80 np. hacż 7 hr. 88 np., jeczmjeń wot — hr. — np. hacż — hr. — np., wowż wot 8 hr. 40 np. hacż 8 hr. 75 np.

W Budyſchinje płaczeſche: kórz pſchenżu (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacż — hr. — np., żołta 14 hr. 53 np. hacż 14 hr. 79 np., nowa: 14 hr. 02 np. hacż 14 hr. 28 np., kórz rožki po 160 puntach 12 hr. 90 np. hacż 12 hr. 54 np., nowa: 12 hr. — np. hacż 12 hr. 24 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 10 hr. 71 np. hacż 11 hr. 20 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu

16. auguſta 1906.

Po 50 kilogr.: Rožła wot 7 hr. 30 np. hacż 7 hr. 60 np., pſchenża wot 8 hr. 25 np. hacż 8 hr. 50 np., jeczmjeń wot 7 hr. — np. hacż 7 hr. 50 np., wowż wot 8 hr. 50 np. hacż 9 hr. — np., jahły wot 13 hr. — np. hacż 14 hr. — np. hróch 12 hr. — np., ßyno 1 hr. 60 np., běrny 2 hr. 20 np., ßłoma (600 kilogr.) 20 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 40 np. hacż 2 hr. 70 np.

Wjedro w Londonje 24. auguſta: Rjane a cżopłe.

Cyrkwinske powjeſće.

W Michałſkej zyrkwi ſmjeże 11. njedżelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodż. farař Răda ßerbſku ſpowjednu rěcż, ½9 hodżin cand. theol. Kaplet ſ Budyſchina, w tu khwilu ſchulſki vikar w Hrodżiſchczu, ßerbſke a w 10 hodż. němſke prědowanje. — Tydżeńſke faſtojnſke dżěła ſmjeże farař Răda.

Wěrowani:

W Michałſkej zyrkwi: Jan Pawoł Frenzel, pißmikiſtajeř w Budyſchinje, ſ Hanu Auguſtu Stelzigez na Żidowje. — Hermann Guſtav Robert Arndt, mlynowy najenk w Jeńkezach, ſ Helenu Thekłu Schlamarez tam.

Křćeni:

W Michałſkej zyrkwi: Richard Willy, Guſtava Ernſta Matſka, fabrikarja we Wurizach, ß.

Zemrjeći:

W Michałſkej wołżadże: 16. auguſta: Johana Khryſtiana ſwudowjena Schczěpanowa rodż. Schmidtez, kowarjowa wudowa ſ Kottmarsdorfa w Małym Wjelkowje, 74 l. — 20. Max Waltař, Matěja Frenzla, fabrikarja we Wurizach, dwójnik, 6 m. 5 d.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Hodżija.

11. njedżelu po ßwjatej Trojizy ſmjeże rano ½7 hodż. duchowny Voigt ßerbſku ſpowjednu wucżbu, ½8 hodż. farař Kſchižan ßerbſke a w 9 hodż. němſke prědowanje.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Budeſtez.

11. njedżelu po ßwjatej Trojizy ſmjeże farař Domaſchka rano w 7 hodż ßerbſku ſpowjedż, dopołdnja we 8 hodż. ßerbſke a ¾10 hodż. němſke prědowanje.

Koſchle!

Swój wulki ſkład

hotowych koſchlow

bělych, pißanych, ßmużkatych, kaſchczikatych

po tunich płaczišnach poručam.

Mużaze koſchle a módroběłe a czerwjenoběłe ßmużkate **wojerſke koſchle** w ſchtyrjoch wulkoſczach hižo po 1 mk.

Żonjaze koſchle ſ paſkom abo ſe ſchnóru, w tſjoch wulkoſczach hižo po 95 np.

Hólczaze koſchle hižo po 45 np.

Holczaze koſchle hižo po 30 np.

Nahłowjaze rubiſchcża,

tibetowe, żidżane, połżidżane, wołmjane a połwołmjane,

6/4 **wulke kattunowe rubiſchcża,** wobrubjene, hižo po 25 np., ſ małymi kraßnymi muſtrami.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Franz Marſchner

cżaßnikar w Budyſchinje

na bohatej haßy 9

ßwój ſkład **cżaßnikow** a **cżaßnikowych rjeczażow** k dobroczżiwemu wobkedżbowanju poručża.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczišny.

Za njewjesty!

Serbske a němske

ſpěwarſke,

jara kraßnje ſwjaſane a ſe wſchelakim wudebjenjom wupyſchene,
w czelazej koži hižo po **6** hr. **50** np.,
najjednoriſche = = **2** = — np.
ßu dostacz **we wudawatni Serbskich Nowinow.**

Nowe

lětne tkaniny

kpłoczliwym wobleczenjam, blauſam, dźěczazej drascze
a **ſchórzuchám**
na wulki wubjerk porucza
M. Gottwald
pſchi mjaßowym torhoſchczu 11.

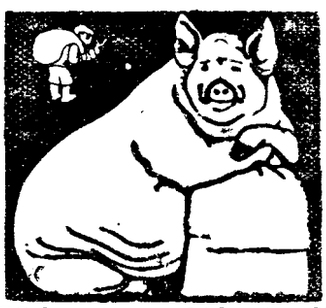

Pizowanſki kalk

wot **Brockmanna** w **Lipſku,**
ſnamjo A a B,
teho runja **ſczinowe pleczenje, ſczinowe hoſdze** a
ſazynkowany grot
po fabrikſkich płaczišnach porucza
Emil Dietrich w **Lětonju.**

Najlěpſchu
warjenſku a ſkótnu
ßel
porucza tunjo
Gustav Heinke
w Budyſchinje
pſchi žitnych wikach 34.
Telefon 358.

Jěſdne koła

a ſchijaze maſchiny,

žonjaze jěſdne koła,
ßměſchnje tunjo porucza
August Scholze
pſchedawarnja jěſdnych kołow
w Budyſchinje na hornczerſkej haßy

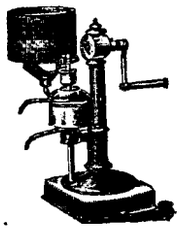

„Thuringia“ zentrifugi

ßu a wostanu najlěpſche a najjednoriſche.
Njepſchetrjechena jednoroſcz!
Ženje žanych porjedženjow!
Najlóžſche cžerjenje!
Trajnje najwjetſche wotſběranje.
Wjele pſchipósnanſkich wopißmow!

Jeniczki ſaſtupjer:

Oskar Butter

w Budyſchinje pſchi žitnych wikach 12 a na Tſělanſkej dróſy 18.

Poruczam ßamodźělane
ff. mlócžniki, mlokowe karany, mlokowe hornzy, wódne khany, wódne cžerpawy, ſazynowane wódne khany a hornzy.
Mam wulki ſklad
krjepjawkow (krjepjenſkich khanow) a **emaillowanych tworow, ſazynowanych bowow** a **juchowych cžerpakow. Tſěſchne žłoby** a **roły** a kóžde do twarſtwa ßkuſchaze klampnarſke dźěła ſhotowjam.
Zeleſo ſa tſěſchne žłoby mam na ſkładze.
Spěſchne poßkuženje. Najtuńſche płaczišny.

M. Schulz.

10 pſchi ßerbſkich hrjebjach 10.

Otto Preuss

w Budyſchinje na žitnej haßy 4.

nětko

woßebne mužaze wobleczenja, hólczaze wobleczenja, kholowy, jupy a ſwjerſchniki,

teho runja

žonjaze a holczaze žakety

ßměſchnje tunjo pſchedawa. Wſchitzy dyrbja tam hicz!

Ia Cžerjeńſke rjemjenje

ſ jadriweje kože a ſ bałwny pſchedźene wſchěch ſchěrjow,

Ia žerdkaty wósk ſa cžerjeńſke rjemjenje

ßuwanju rjemjenjow ſadźěwjazy,

Ia ruſki wolij a ruſki tuk

po najtuniſchich płaczišnach porucza

Otto Büttner

pſchedawarnja kože, cžerjeńſkich rjemjenjow a techniſkich gumijowych wězow
w Budyſchinje pſchi hłownym torhoſchczu 9.

K. R. Lory,

rukajzat a bandagiſt
w Budyſchinje na ſchuleriſkej haßy

porucza pſchi potrjebje wſchě družiny **rukajzow, ßłow, paßow pſche pſchetorhnjenu žytku** (bruchband), **cželnych paßow** a wſchěch wězow, do jeho dźěła ßkuſchazych. Wuporjedźenje a dźěłanje po měrje ſa krótki cžaß — tunjo. —

Naumannowe

jěſdne koła a ſchijaze maſchiny

ßu pſchipósnate najlěpſchi wudźěłk.

Saſtupjeŕ:
wumělſki jěſdźeŕ **Marſchner**
w Budyſchinje na Nowoſalzſkej dróſy 36.

Mariaſcheinſke
a **Woßeczanſke**

wuhlo,

ſalonowe,
kuſkojte a worjeſchkojte

brikетty,

drjewo,

rosrubane a po- zyłych ſchczěpach tunjo kóždu dźělbu pſchedawa

Gustav Heinke
pſchi žitnych wikach 34.
Telefon 385.

Žitne měchi,

mukowe měchi,

pizowanſke měchi ſa konje,

płachty na wosy

wſcheje družiny,
ſłomniki, trawne płachty atd.
po fabrikſkich płaczišnach pſchedawa

Heinrich Lange
pſchi žitnych wikach,
ſ napſchecża „ſłoteje hwězdy“.

Najlěpſchi

khoſej

ma jenož

Otto Sachse
na bohatej haßy 4.

Brodowſka haptyka

na hoſchiz haßy 27

Kaſchel, katarrh, dybawoſcz
ßo ſpěſchnje połóżeja
ſ thymuſinom
Blescha po 75 np. a 1 hr. 40 np.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihičišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 35. | Sobotu 1. septembra 1906. | Lětnik 65.

Swětne podawki.

Wnuk němskeho kheżora

je so srjedu w kronprynzowym hrodże w Potsdamje wukschcził. Jemu su so mjena Wylem Bjedrich Franz Josef Khrystian Olaf narjekle. S hosczi, kotsiž běchu pschi kschczenizy pschitomni, grichiska kronprynzessa (kheżorowa sotra) grichiskeho krala, schleswigsko-holsteinski prynz Khrystian jendżelskeho krala a wulkowjerch Wladiměr ruskeho zara sastupowachu. Dżeń kschczisnow je kheżor wukas wudał, s kotrymž so tym, kotsiž su so w Pruskej dla skschiwdżenja majestosczе saßudżili, khostanje a khosty s hnadu spuschczа, tak daloko hacž so khostanje hischczе njeje wukonjało.

Pruski ratarstwowy minister s Podbielski

po sdaczu bórsy swoje sastojństwo njeskoži. Wón ma hischczе pschezo kheżorowe dowěrjenje a je na kschczisna kronprynzoweho syna pschesprosczeny był a so tež pschi pschichodnej ministerstwowej radże wobdżěli. W njej snadź s Podbielski kolonialne skandale sam k rěczam pschinjeße. Podbielskeho pschecżeljo poßledni czaß saßo wschě mozy nałożuja, so bychu jeho stejischczo saßo wobtwjerdżili.

Dla wobaranja swinjazym khorosczam

so w pruskim ratarskim ministerstwje wobschěrne pschihoty czinja. W naczisku su hižo hotowe: 1. Techniski pokasować w nastupanju swinjazeje mrětwy. 2. Lohko srosumliwe powuczenje wo swinjazej mrětwje. 3. Powuczenje wo swinjazym mórje. 4. Rospokasanje k wobaranju czerwjenemu poběžkej. 5. Rospokasanje k wobaranju swinjazej mrětwje. 6. Rospokasanje k sanicżenju natykadła pschi czerwjenym poběżku, swinjazej mrětwje a swinjazym mórje.

Njeměry w Nürnbergu.

Schtwórtk a pjatk tydżenja su so strajkowazy dźěłacżerjo fabriki sa motorske koła „Union“ w Nürnbergu s policistami do pukow dali. Pschecżiwo njeměrnikam dyrbjachu so wojazy policistam na pomoz sawołacż. S korczmow do policistow schklenzy, blesche a kamjenje mjetachu. Policistojo nadpadnikow s korczmow wuhnachu a dyrbjachu pschi tym teßak wužicż. 1/2 11 hodżin bataillon pěschkow pschicżeże a sakhody do Regensburgskeje drohi sawrje. Strajkowarjo su dżeßacż policistow s nożemi skakali a sbili. Někotrym policistam je so uniforma do zyła rostorhała. Dżeßacż khětro sranjenych njeměrnikow su do hojerńjow donjeßli, druhe mjenje sranjenych so sami hoja. Dżewjatnaczelětneho człowjeka, kotryž s jeneje korczmy s revolvrom tsělesche, su sajeli. Spomnjenja hódne je, so pschi njeměrach żónske kamjenje do schórzuchow sběrachu a je potom njeměrnikam dawachu. Někotre konje policistow so sranichu.

Hamburgska dźěłarnja bombow.

Njedżelu wjeczor je so kriminalnemu policistej Billwerderej w Hamburgu poradźiło, ruskeho poddana sajecz, kotryž so s dźěłanjom rosbuchadłow a helskich maschinow saběrasche. Wulki skład bombow a helskich maschinow so sałapi. Policist bě shonił, so na sakskej drohi czišło 11 tsjo młodzi ludzo bydła, kotsiž so njeběchu na policajstwje pschipowjedźili. Dokelž woni na policistu hubjeny saczischcz czinjachu, policist do jich wobydlenja dźěsche, hdżež pak jenoż jeneho s nich namaka. Tón mějesche wopalene wobliczo a ruzy, kaž so sda, s kißalinami wopalene. Hdyž běchu zuseho na policajstwo dowjedli, so jeho bydło pschepyta. Prěni koffer, kotryž wocżinichu, bě s revolvrami a browningskimi pistolijemi napjelnjeny, druhi teho runja wschelake brónje a tsecżi wjele listow wopschijesche. S tutych bě spósnacż, so dyrbja so brónje a bomby s Hamburga do ruskich pschistawow baltiskeho morja pósłacż. Hižo wjele njedżel dołho su cżi tsjo Rußojo s Hamburga pod wumyßlenej adressu brónje a bomby do Ruskeje słali. Sajaty Ruża saczischcz sdźěłaneho cżłowjeka cżini. Wón schtyri rěcże rěcżi.

Druheho anarchistu je Hamburgska policija póndżelu w jenej korczmje sajała, hdyž so wón sa nowinami praschesche, w kotrychž je sajecże jeneho ruskeho anarchista w Hamburgu wopißane. Wón so Fovort mjenuje a wudawa, so je belgiski spißacżel. Najwjazy brónjow su anarchistojo s jeneje němskeje brónjoweje fabriki kupili a pjecża sa 100000 hriwnow brónje do Ruskeje pschewjesli. Někotsi drusy Russojo w Hamburgu su njedżelu se żelesnizu do Belgiskeje a Franzowskeje wotjěli, shoniwschi, so je Hamburgska policija dweju ruskeju anarchistow sajała.

Němske kolonialne skandale.

Po wudawanju Barlinskich nowin su póla majora Fischera hischczе jeneho nižscheho offizěra dla pschijimanja pschekałanskich pjenjes wot firmy Tippelskirch a Co. sajeli. S pschehladanjom knihow firmy Tippelskirch a Co. je so pjecża nawjedźiło, so je stat pschi lisrowankach sa kolonije wo milijony schkodował. Tale firma je twory, kotrež je s druheje ruki kupiła, s 50 prozentami dobytka statej dale pschedawała.

Strajk czeskich wuhlowych dźěłacżerjow.

W połnóznych Czechach s wulkeho dźěła dźěłacżerjo tamnischich wuhlowych jamow strajkuja. Woni sebi wyschu msdu żadaju a měnja, so budże so jim wona pschiswolicz dyrbjecz, dokelž nětkole industrija wjele wuhla trjeba. Starschi dźěłacżerjo so komdża so strajkej pschisamknycz, dokelž sebi wot njeho dobytka njelubja. Fabriki su so pjecża hižo s wuhlom sastarale, mjes tym so wuhlowi wikowarjo nětkole mało wuhla trjebaju.

Awstriski kheżor w Bosniji a Herzegowinje.

Hižo 30 lět je so minyło, so je awstriske wójsko po porucżnosczi Barlinskeho kongresa Bosniju a Herzegowinu wobsadźiło. Awstriske wójsko dyrbjesche tehdy měr a porjad w kraju postajicz a jón potom saßo turkowskemu sultanej pschepodacz. Wobydlerstwo je so w Bosniji a Herzegowinje dawno směrowało, tola awstriske wójsko hischczе pschezo pschihoty njeczini, so by so s tejule krajow wuhibało. Nawopak so wschě pschiprawjenja czinja, so byschtaj wobaj krajej na wěczne czaßy s awstriskim wójskom wobsadżenaj wostałoj. Awstriski kheżor budżische hižo dawno tejle krajej pod swoje knjejstwo stajił, hdy budżische so protesta Italskeje a Ruskeje njebojał. Nětkole su wobstejnosczе w tym nastupanju pschihódnische, so je Ruska s japansko-ruskej wójnu a revoluziju seßkabjena. Awstriska mohła nětkole niz jenoż Bosniju a Herzegowinu, ale s dobom tež Albansku a Mazedonsku hacž do Ssolunja (Salonika) do swojeho wobsedżenstwa wsacz. Jako pschedsnamjo tajkich pschichodnych podawkow może so wopyt kheżora Franza Josefa w Bosniji a Herze-

gowinje wobhladacź. Tole sačzucźe ma też turkowski sultan, kotremuž po wučzinjenjach Barlinskeho měra hischcźe knjejstwo w Boßniji a Herzegowinje pschißkluscha. Kaž ßo sda, chze wón awstriskeho khěžora na tole postajenje dopomnicź. S tymle wotpohladom wón do Trebinja ßwojeho poknomóznika póscźele, so by tón khěžora Franza Josefa w sultanowym mjenje niz jako knjesa, ale jenož jako hoscźa w Boßniji a Herzegowinje powitał.

Wußlědźenje bombowoje fabriki w Krakowje.

Polizija w Krakowje (w Galiziskej) je tam bombowu fabriku wußlědźika, kotraž ßwoje wudźělki porjadnje do Pólskeje a do druhich ruskich krajow scźele. Tale powjescź je njemało spodźiwanje sbudźika. Pschezo bóle ßo wukopuje, so ma rusko-židowski „swjask" w Awstriji składowanje a dźěłarnje, s kotrychž revolwry, patrony a bomby dostawa.

Franzowsko-němske sbliženje.

Nětczische radikalno-sozialdemokratiske knjeżerstwo w Franzowskej je jara měrnje smyßlene. Niczeho ßo bóle njeboji, dyžli wójny s Němskej. To je ßo pschi swadźe s Němskej dla Marokkowskeje jaßnje pokasało. Prjedawscheho ministra swonkownych naležnoscźow Delcassea s ministerstwa wucźischcźachu, dokelž bě wón hotowy, s Němskej Marokkowskeje dla wójnu wjescź. Ssnadź budźische franzowske knjeżerstwo też do wschěch žadanjow Němskeje w nastupanju Marokkowskeje swoliło, hdy budźische Jendźelska pschezo s nowa Franzowsam khrobloscź pscheczźiwo Němskej njenaduwała. Mjes tym je franzowsko-němske sbliženje saßo krocźel dale pschischko. Tele dny je ßo do sjawnoscźe dało, so ßo po pscheczu němskeho knjeżerstwa póßkanz Bihourd s Barlina a póßkanz Reverseaux s Wina wotstronitaj. K temu ßo pschisamknje pucźowanje ministerstwoweho pschedßydy Clemenceaua, kotryž je ßo po franzowskich nowinach „Eclaire" w Mariankich kupjelach w Czechach jako lěkar a niz jako ministerstwowy pschedßyda sapißacź dał, so by njetrjebał wyßoku kupansku taxu jako minister saplaczicź. S Mariansich kupjelow Clemenceau do Barlina pschijědźe. W septembrje saßo po pscheczu khěžora Wylema 70 ßobustawow franzowskeho powětrojěsdneho kluba Barlin wopyta. W oktobrje potom hischcźe po pscheproschenju tamnischeho „towarstwa měra" 1500 franzowskich hoscźi do Barlina pschijědźe. Franzowszy hoscźo ßo w Barlinje ßwjedźeńszy powitaju a tam tsi dny wostanu. W zoologiskej sahrodźe ßo jim hoscźina s wobdźělenjom 5000 woßobow pschihotuje. Schtó budźische hischcźe psched lětom tajke pscheczelniwe wobkhadźenje mjes Franzowsami a Němzami sa móżne měł. Něhduscha hida Franzowsow pscheczźiwo Němskej ßnadź ßo hischcźe bórsy do najwuższcheho pscheczelstwa pschewobrocźi.

Gricham njepschecźelne njemëry w Romunskej.

Runje kaž w Bolharskej je też w Romunskej wobydlerstwo pscheczźiwo Grichaм roshorjene, dokelž grichiske rubjeżne bandy, podpjerane s grichiskim knjeżerstwom, bolharske a kupowlóske wßy sapaleja a jich wobydlerjow kónzuja. W Galozu je wutoru popołdnju k wulkim demonstrazijam pscheczźiwo Gricham dóschło, pschi czimž je ßo wjele grichiskich klamow wupuscźiło. Psched grichiskim konsulatom ßo njepscheczelska demonstrazija sczini. Mjes Grichami w Galozu wulki strach knježi. Nětko je saßo měr.

Italski kral a jeho mandźelska

ßo w septembrje na pucźowanje do Londona nastajitaj, so byschtaj tam jendźelskeho krala wopytałoj. To je prěnja jěsba, na kotruž ßo nětczischi italski kral po nastupjenju na trón do wukraja poda. Wjele wosnamjaze sa italsku politiku je, so wón runje jendźelskeho krala prěnjeho wopyta.

Nervosita zara

po poßlednich krwawnych nadpadach na wyßokich sastojnikow stajnje pschibywa, kaž jendźelske nowiny „Standard" pißaju. Zar je wschu dowěru spuschcźił, so ßo jemu poradźi, wobstejnoscźe w Ruskej saßo do porjada stajicź, a jenož energiskim próstwam jeho radźicźelow ma ßo dźakowacź, so hacź dotal ßwoje wotmyßlenje njeje wuwjedł, krónu složicź. Po nastorku dwórskeje strony chze zar manifest k gouverneuram wschěch provinzow a wschěm zivilnym sastojnikam wudacź. W tymle wukasu wón wschitkich sastojnikow napomina, so ßo njebychu s revoluzionarnymi nadpadami satraschicź dali a so bychu knjeżerstwu ßwěrni wostali. Sastojnizy dyrbja na ßwojich straschnych městnach wostacź njedźiwajo na to, so jim ßmjercź hrosy.

Nadpady revoluzionarow w Ruskej.

S nowa je ßo ßwět s dwěmaj njeskutkomaj ruskich revoluzionarow wustrózał. Ssobotu ßu ruskeho ministerstwoweho pschedßydu Stolypina w jeho lěßnym pschebytku s dynamitowymi bombami moricź spytali a roskasowarja Ssemenowskeho regimenta, generala Minna w Peterhofje, satšelili. Pschi nadpadźe na Stolypina je drje tutón njesranjeny wostał, tola s woßobow, kotrež w jeho domje pschebywachu, je ßo 27 morilo a 33 ßo sranilo. Mjes cźeżkosranjenymi staj też Stolypinowa dźowka a jeho ßyn. Stolypin sańdźenu ßobotu w ßwojim domje na haptykarskej kupje pola Peterburga próstwarjow pschijimowasche. Hdyž bě ßo sapiß wopytowarjow hižo skóncził, někotsi mužojo w kuczi pschijědźechu. Ministrowi ßkužobnizy nochzychu jich do pschijimarnje puschczicź. Pschikhadnizy chzychu pak ßebi sastup wunusowacź, a se ßkužobnikami ßo bědźo, jedyn s nich, kotryž bě uniformu žandarmeriskeho offizěra wobleczeny, bombje na semju padnycź da. S rosbuchnjenjom bomby ßo dwě stwje a balkon druheho poskhoda wupuscźichu. Stolypinowy ßyn a dźowka běschtaj na tutym balkonje stejakoj. Ministrowu dźowku na to waschnje wußlědźichu, so jedyn wojak na hrjadu stupi, kotraž na holzynymaj nohomaj leżesche. Holzyne wokanje wojaka kedźbliweho sczini. Duž ju hnydom wußwobodźichu a do sahrody donjeßechu. Wocźi wocźiniwschi ßo holza woprascha: „Je to ßón?" Hdyž potom ßwojej rosmjecźenej nosy wohlada, wona s khloßom plakasche. Ministrowa mandźelska njesranjena wosta. Zakoßne bě, so ßo nimale hodźina miny, prjedy hacź prěni khorobny wós pschijědźe. Stolypin ßebi po sdacźu jenož na ßwoju dźowku myßlesche. Njepschestawajzy wón wokasche: „Boże dla, dźicźe po lěkarja! Ow moje wbohe dźěcźo, moja wboha holcźka!" S woprědka lěkarjo měnjachu, so dyrbitej ßo jej wobej nosy wotrěsacź, tola jejny nan temu wobarosche a nětko je ßo wupokasało, so njeje operazije trjeba.

Mjes morjenymi ßu minister Chwostow, generalny major Samjatin, zeremoniski minister Woronin, wjerch Nakaźidźe, žandarmeriski hejtman Fedorow, polizajski agent Kaßantjew atd. Tsjo nadpadnizy ßu ßo s rosbuchnjenjom morili.

Nadpadnizy ßu s Mostwy pschijěli a ßebi w Móřskej drósy stwu s nadobu wotnajeli. Hłowny nadpadnik, kotrehož cźěło wojazy strażuja, je khětry ßylny 25 lětny mužiki. Pod nowej uniformu bě wón masane schaty wobleczeny. Nadpadnizy, 4 mužojo, ßo w najatym wosu skoku pschimjesechu. Jich mjena hischcźe nětkole njejßu snate.

Wo nadpadźe na Stolypina ßu wocźiczi ßwědzy mjes tym nadrobnische rosprawy podali. Hdyž wrótnik nochzysche revoluzionarow, jako žandarmeriskich offizěrow pschewobleczenych, k ministrej puschcźicź, ßo tucźi podarmo k durjam pschijimarnje cźischcźachu. Dokelž jich wot tam tajni polizistojo njenadpadnje wotcźischcźowachu, jedyn s pschedrascźenych revoluzionarow sawoławschi: „Ssława ßwobodźe a ruskej revoluziji!" ßwoju mězu na semju cźißny, na cžož ßo rosbuchnjenje sta. Kaž je pschepytanje dopokasało, uniformowe schlebjerdki nadpadnikow na to pokasuja, so ßu ßo uniformy we wukraju seschike. Mjena nadpadnikow njejßu hischcźe snate.

Skónzowanje generala Minna w Peterhofje

je ßo takle mělo: General chzyssche ßo ßobotu se ßwojej mandźelskej a dźowku po želesnizy do ßwojeje ville wrócźicź, hdyž ßo k njemu młoda holza pschibliži a pjecź kulkow s revolwra do generala wutšěli, kotrež jeho do khribjeta trjechichu. Minnowa žona holzu sa ruku pschimny. Mordarku hnydom sajachu. Wona bě do Minnoweho pschijěsda psched dwórnischcźom hromadźe s jenym studentom khodźiła. Hnydom po mordarstwje ßo tutón do jeneje dróżki ßydże a wotjědże.

Njeporadźeny nadpad na generala Kaulbarsa.

Revoluzionarojo ßu s nowa jenu 16lětnu ßłabuschku holzu do Odessy póßkali, so by generala Kaulbarsa morika. Hdyž holza na generala łakajo psched jeho hrodom khodźesche, jej bomba wupadźe. Holza ßo s rosbuchnjenjom do kruchow rostorha. Druży ludźo ßo njesranichu.

Wußlědźenje nowych dźěłarnjow sa bomby w Moskwje.

Moskowskej poliziji je ßo poradźiło 135 dźěłarnjow sa bomby s maschinami a s wulkimi składami hotowych bombow a rosbuchadkow wußlědźicźicź. Też je polizija wjele revoluzionarow sajała. — Dwaj kilometraj wot Moskwy ßu tsi punty cźežku bombu pod koliju želesnizy namakali.

Wjednikow revoluzionarneje strony w Moskwje ßu sajeli. – Woni mějachu wjele pjenjes, ßamßnu blidarnju, pjekarnju a samkarnju.

Jendźelske nowiny pišaju, so ꝣu ꝣebi revoluzionarojo w Odessy wotmyßlili, wschě tamnische krajne konsulaty nadpadowacź, so mohło na tajke waschnje ruskemu knježerstwu w jeho wobkhadźe ſ wukrajom njeluboscźe cźinicź. Ruska polizija měni, so je tutón plan wot němskich anarchistow wuschoł. Jeli so budźa revoluzionarojo woprawdźe tónle plan pschewjescź chcźecź, budźe ꝣo ſ tym liczicź dyrbjecź, so budźa němske konsulaty najprjedy nadpadowacź. Konsulaty w Odessy ꝣu nětko polizajske straże dostałe.

Antisemitiska strona w Ruskej.

Nowa politiska strona je ꝣo sałoźiła. Wona pódla ludoweho sastupjerstwa w ꝣejmje rune prawo sa wschě ludy w Ruskej żada. jenoż židam dyrbja ꝣo politiske prawa pschikrótschicź. Wojerska ꝣłużba ma ꝣo židam spuschczicź, sa to dyrbjeli pak tuczi woꝣebity dawk dawacź.

Rosdźělenje zarskich kubłow mjes ratarjow.

Se wschěmi najhrosnischimi njeskutkami ꝣo ruske knježerstwo njedawa wot wuwjedźenja ꝣlubjenych reformow wottraschicź. Nětczischne knježerstwo pod Stolypinom dale revoluzionarow krucźe pschescźěhuje a pschecźiwo nim wopaczneje ꝣmilnoscźe njesnaje, tola pschi tym ꝣo krucźe pscheꝣwědczenja dźerži, so ꝣo revoluzija potom trajnje potłóczi, hdyż ꝣo pschicźiny wotstronja, kotrež jej pschezo nowu żiwnosć dawaju. Jena ſ tychle najwažnischich pschicźinow je khudoba ratarskeho wobydlerstwa. Tej chze nowy zarski wukas kónz cźinicź, kotryż je ꝣo 27. augusta wudał. S nim ꝣo poruczuje, so maja ꝣo wschě zarske a krónske kubła ſ wuwsaczom někotrych, kotrež jenoż zarskim privatnym potrjebam abo sa lěcźny pschebytk ꝣkuża, ratarskemu wobydlerstwu rospschedacź.

Po radźe ꝣwojich nětczischich radźicźelow je ꝣo zar k tutemu wukasej smużił, kotryż w europiskich stawisnach nowscheho cźaꝣa pschikkada nima. Hacź ꝣo ſ tutym wulkim a wurjadnym skutkom revoluzionarnemu hibanju kónz cźini, ꝣmě drje ꝣo wocźakacź. Wobzarowacź je, so ꝣo hižo dawno radźicźeljo njejꝣu namakali, kotsiź bychu zara pohnuli, tule krocźel scźinicź. Potom ꝣo woheń revoluzije njebudźische na zyłu Ruſku rosschěricź mohł, a ratarski lud njebudźische ꝣo ſ revoluzionarnym hibanjom ꝣobu storhnycź dał. Nětczischi zarowi radźicźeljo ꝣu ꝣebi wucźbu ſ wulkeje franzowskeje revoluzije wsali a ſ cźaꝣom prawy krědk nałoźili, ſ kotrymž ꝣo nadźijomnje płomjenja revoluzije shaschecź dadźa, prjedy hacź zyłu Ruſku scźeru.

Njeměry w połnóznej Schpaniſkej.

Do města Santandra ꝣu ꝣo tele dny strajkowazy hórszy dźěłacźerjo dobyli, pschecźiwo kotrymž je měschczańska garda sakroczíła. Strajkowarjo ſ revolwrow tšělachu, na czoż garda ſ tšělenjom wotmolwi. Jedyn strajkowař je ꝣo satšělił, dwaj strajkowarjej a jedyn gardist ꝣu ꝣo ſranili. Klamy ꝣu ꝣo sawrjekle. Wobydlerstwo je jara roshorjene.

Sběžk na kupje Kubje

ꝣo dale rosscherja. Wobydlerstwo ꝣo w kraju sběžkarjam pschisamkuje, kotryż je jenoż 50 kilometrow wot hłowneho města Santiago sdaleny. Knježerstwo rucźe ꝣwojich pschiwißowarjow mobiliſuje a je w sjednocźenych statach połnózneje Ameriki tšělby, kanony a munizíju skasało. Sběžk ꝣo pschede wschěm na wuhnacźe nětczischeho presidenta Estrada Palmy měri. Wyschk Carlos Maguirro, hłowa kubanskeho revoluzionarneho komiteja, je tole wosjewjenje wudał: „Storhnjemy Estrada Palmu ſ kubanskeho presidentskeho stoła a hdy bychmy dyrbjeli teho dla Kubu ſ rěkami krwě póczrjecź. Njecźerpimy diktatora, każ bychu jeho tež Amerikanszy njecźerpili. Ani sjednocźene staty njemohłe tónle sběžk se sto tyꝣaz wojakami potłóczicź. Bychmy wojowali każ pschecźiwo Schpaniskim na horach a bahnischcźach, bychmy ꝣo żiwili ſ płodami a korjenjemi a kulki bychmy ꝣebi se stareho żelesa dźěłali. Naß njemóża pokoricź, hacź je kapka krwě w naschich żilach."

Sběžkarjam wo to dźe, na Kubje sakoń a prawo wobnowicź, kotrejż je Palma potłócził. Zyła Santiagska provinza je pjecza postanyła. Knježerstwo powjescźe wo wupschestrjenju sběžka potłóczuje.

Pscheleschczeny.

W Jendźelskej a w Ameriźy je něschto kschescźanow, kotsiź rěkaja „kwekarjo". Nimaja ani prědarjow, ani prawych zyrkwjow. W salach, do kotrychž ꝣo skhadźuja na njedźelach, njeje woktarja, ani klětki, ani byrglow. Tam ꝣu jeno ławki, na kotrychž woꝣadni cźische a směromnje hromadźe ꝣydaju, doniż ꝣo jedyn abo druhi njecźuje pohnuty, stanycź a k woꝣadźe porěczecź ſ krótka abo dlěje. Ssamo žónske ꝣmědźa to cźinicź. Kwekarjo saczíſkuja ꝣwjatu kschcźeńzu, kotruż maja sa njetrěbnu, dokelż dyrbi cźłowjek kschcźeny bycź se ꝣwjatym Duchom. Wobsamkuja ꝣwoje mandźelstwo zyle jednorje ſ pschihłoꝣowanjom starscheju ſ wopowjedźenjom pscheđ woꝣadu. Pschiꝣahacź ꝣo sapowjeduja, rocźo ꝣo na Khrystuꝣowe wuprajenje: „Wy ſ zyła njedyrbicźe pschiꝣahacź!" Njepschijimaju rad sastojństwa pschi wyschnoscźi a saczíſkuja wójnu a wójnsku ꝣkużbu. Jich drasta je ſ jednoreho cźěmneho płatu bjese wscheho wupyschenja. Kłobuk se schěrokej kromu je woꝣebite snamjo mużskich. Tuteho kłobuka njesejmuja pscheđ nikim, ani pscheđ kralom, dokelż maja to sa njepschihódne, na tajke waschnje cźescźownoscź wopokasowacź cźłowjekam. Jeno hdyż chzedźa rěczecź we ꝣwojich shromadźisnach, wotkrywaju ꝣebi hłowu. Sarěczuja na kóždeho cźłowjeka ſ „ty", tež na krala, dokelż maja to sa njewěrnoscź, na jenotliweho cźłowjeka rěczecź ſ „wy", to je we mnohocźe. Pschi tym wschitkim ꝣu to pobożni a schwarni ludźo. Wjedu cźiche a jednore żiwjenje. Wschě sawjeꝣelenja, reje, honťwu, hudźbu a hru, maju sa njedowolene. Słóscźe a smyßkowe wukrocźenja ꝣo pola nich njestawaju. We wikowanju ꝣu njemylenje sprawni, tak so móże ꝣo cźłowjek na jich ꝣkowo zyle wěscźe spuschczecź. Wo khudych we ꝣwojich woꝣadach ꝣo wubjernje staraja. S zyła wusnamjenjeja ꝣo se ꝣwojim cźichim, pobożnym waschnjom a se ꝣwojej wutrobnej a skutkownej bratrowskej luboscźu, a to njeje bjes wusnama, so ꝣebi mjes ꝣobu rěkaju „pschecźelju".

Tobias Syman, bohaty kubleŕ w Jendźelskej, ꝣkuschesche do kwekarjow. Wón bě pschenajał ꝣwoje kubło, kotrež bě něschto mil wot města Londona sdalene, a bě żiwy wot danje ꝣwojeho samoženja. Pscheđ někotrym cźaꝣom bě jemu żona semrjeła a wón bě se ꝣwojej ꝣydomnacźelětnej dźowku ꝣam sawostał. Wobydlesche ſ njeju rjanu khěżu w Londonje, kotraż bě jeho. Dźowka bě po ꝣlubje ſ młodym molerjom, kotryż rěkasche Jan Weresford. Moleŕ mějesche bohateho nana, kiż bě ꝣo ſ jara nahladnym samoženjom sdalił pschekupskeho wobkhoda a kiż bě zyle woꝣamocźeny żiwy w jenym ſ Londonskich pschedměstow. Stary bě tak hruby a hidźesche cźłowjekow, so ꝣo ani se ꝣwojim ꝣynom njeskhadźowasche. Wostaji jemu dospołnu ꝣwobodu, ani ſ najmjeńscha ꝣo njestarajo wo to, schto ꝣyn cźini, ale runje njepodpjerowasche jeho na żane waschnje. Do jeho żeńtwy bě swolił. Hewak pak ꝣebi żadasche, so bychu jeho ſ jeho mamonom na pokoj wostajili, so ꝣebi njebychu zyle niczo wot njeho żadali. Młody moleŕ potajkim njebě na żane waschnje samożity, runjeż mějesche bohateho nana. Ale saßkużesche ꝣebi doscź se ꝣwojim wumjekstwom, so móżesche ꝣebi domjaznoscź sałoźicź a so mohł ꝣwójbu pschistojnje żeżiwicź. Nimo teho mějesche we ꝣwojim cźaꝣu wschitke samóżenje jako dźěscźowske herbstwo wocźakowacź. Dźiwajo na tute pschicźiny, a dokelż ꝣebi młodeho mużskeho ſ wutroby ważesche a lubowasche, bě Tobias Syman do jeho woženjenja ſ jeho dźowku swolił. Bóle spósnawasche ꝣwojeho pschichodneho ꝣyna, a bóle bywasche jemu pschikhileny. Wjeꝣelesche ꝣo nad sbożom a nad luboscźu młodeju cźłowjekow a hladasche ſ cźichej radoscźu a ſ wjeꝣekej nadźiju na jeju nastawaze mandźelstwo a pschichod.

Kwaß bě postajeny na dźeń 4. oktobra lěta 1773. Tobias Syman chzyſche prjedy na dnju prěnjeho oktobra wupłacźomny se ꝣwojeho kubła sběhnycź, so by ſ dźělom tutych pjenjes ꝣwjedźeń a ꝣwjedźeńsku hoscźinu sapłacźił. Hdyż bě prěni oktober pschischoł, ꝣydźe ꝣo na ꝣwojeho konja a dojěcha won na ꝣwoje kubło. Tam pschija najeństi pjenjes, dwě scźě puntow sterlingow (něhdźe 1300 tolerow), a wróczi ꝣo na wjeczor saßo do hłowneho města. Hižo bě ꝣo trochu sapośdźiło, ale połny měßacźk rosꝣwětlesche jaßnje krajinu a pucź. Tobias da konjej pomaku hicź, każ ꝣo jemu chzyſche. Wón ꝣam bě ꝣo ſ cźicha samyßlił do nastawazeho kwaßa a do sboża ꝣwojeju dźěscźi. Tak bě dozpěł blisko najdalschich khěży pschedměsta, tu pytny nasdala jěsdnika, kotryż na drósy posasta a jaßnje na njeho cźakasche. To ꝣo jemu dźiwno sdasche. Wón sastaji konja a pschekkadowasche ꝣebi khwilu, hacź dyrbi ꝣo wróczicź abo dale jěchacź. Sa tón cźaß bě ꝣo jemu jěsdnik pschiblížił. Syman widźesche, so jemu njeby wucźeknył, tež hdy by to chzył. Jeho tóń bě hižo womucźnił a na cźěkanju budźische był bórsy doscźehnjeny. Nimo teho mějesche kwekaŕ twjerdu dowěru, so móże a budźe Bóh jeho schkitacź, a so bjes jeho wole ꝣo jemu ani włósk na hłowje njesekschiwi. Teho dla da ꝣwojemu konjej w měrje dale hicź a wocźakowasche, runjeż trochu stysknjwje, smużicźe setkanje ſ zusym. Dozpěwschi jeho skóncźnje, pytny, so mějesche njesnaty larvu. Hižo to na ske wotpohladanje pokasowasche, dokelż jěsdnik, by-li po dobrym, winy njemějesche, pschikrycź ꝣwoje wobliczo.

Cźehoż ꝣo Tobias Syman bojesche, sta ꝣo. Zusy wucźeże

pistoliju, samĕri ßo ſ njeju kwekarjej do wutrobnja a sawoła ſ hrubym hłoßom: „Twoje pjenjesy mi daj!“

Tobias Syman bĕ smužity a też ßylny muż. Ale bĕ zyle bjes brónje a teho dla ßo njemóżeſche wobaracź. Nimo teho bĕ to pschećiwo pschedpißam jeho wĕry, pscheliwacź cłowiſku krej. Teho dla ßebi njepomyßli ani na najmjeńſche wobaranje, ale wućeże zyle symnje móſcheń ſ dżeßacź gwinejemi (60 tolerjemi) ſ kapßy a poda ju jĕſdnikej. Tón ju wsa, pscheliciż skote kruchi a da potom kwekarjej njesadźĕwanemu dale cżahnyćź. Nasch stary pschećel ßebi myßleſche, so je ßo ſ tymle pjenjesom wukupił a wußwobodźił, sehna ßwojeho konja do khelpanja, so by skerje lĕpje straſchnemu ßußodstwu wucżeknył. Ale hlej, nadźija bĕ jeho sjebaka. Rubjeżnik, tak spĕſchnje a njenadźizy dostawſchi wulki pjenjes, nadźijeſche ßo hiſchcże wjazy nadobycź wot dobrocźiweho a njewobrónjeneho muża. Duż też ſ wotrohu ßwojeho konja pokaka a cżĕrjeſche ſa cżĕkazym, kotrehoż też ſa mało mjeńſchinow ſ nowa dokhwata. Potykny jemu ſ nowa ßwoju pistoliju a sawoła ſ hrubym hłoßom: „Twój cżaßnik!“

Tobias Syman bĕ pschekwapjeny, ale niz saſtróżeny. Wucżeże w mĕrje ßwój cżaßnik ſ kapßy, pohladawſchi, kak na cżaßu je, pſchepoda jón rubjeżnikej prajo: „Tule je. Nĕtkole pak mi daj njemylenemu dale pucżowacź, pschetoż moja dżowka smĕje hiżo staroſcź mojeho saposdżeneho wrócżenja dla.“

„Doczakaj hiſchcże wokomik“, wotmolwi rubjeżnik, „a pschißahaj mi, ſo nimaſch hiſchcże wjazy pjenjes pschi ßebi!“

„Njepſchißaham ženje“, wotmolwi kwekał ſprawnje, ale krucże.

„Dobre“, rjekny zuſy, „duż ſ najmjeńſcha wobkrucżej mi, ſo nimaſch druhich pjenjes pschi ßebi. Budu potom twojim ßkowam wĕricź a njebudu cże dale wobcżeżowacź.“

Nasch ſprawny Tobias pschekładże ßebi khwilu a tſchaßeſche ſ hłowu. Potom rjekny: „Njech ßy, ſchtóż ßy, ty ßy jo ſhubał, ſo ßym kwekał a ſo njemóżu njewĕrnoſcże prajicź, ani hdy by to żiwjenje khoſchtowało. Duż praju cżi, ſo mam weſo hiſchcże pjenjesy pschi ßebi. Tule pod deku mojeho konja tczi hiſchcże dwĕ ſcżĕ puntow ſterlingow.“

„Dwĕ ſcżĕ puntow!“ sawoła rubjeżnik, kotrehoż wocżi ßo żedźiwej a wjeßełej pſches larvu błyſchcżeſchtej, „daj je ſpĕſchnje ßem!“

„Masch-li hiſchcże trochu cżłowſke cżucże“, pokracżowasche wbohi kwekał, „wostajiſch mi ſ najmjeńſcha tele pjenjesy. Sa tſi dny chżu ßwoju dżowku wudacź, a na to njemóżu nihdy tychle pjenjes parowacź. Wboha holza ßwojeho nawoženju wutrobnje lubuje, a to by była ßurowoſcź, jeju swĕrowanje wotſtorkowacź. Ssnadź masch też ty dżĕcźi, kotreż masch lubo. Cźim lĕpje budżeſch mi potom roſymjecź a wostajiſch mi tele pjenjesy.“

„Schto mje stara twoja dżowka a jeje nawoženja?“ rubjeżnik hanjo sawoła. „To hladaj ty, ſo je kuſk wuhotujeſch. Njerĕcź wjele ßkowow a daj mi pjenjesy, ja móżu je hiſchcże wjele lĕpje trjebacź.“

„Wopomń“, rjekny Tobias Syman nĕtkole ſ khutnym powyſchenym hłoßom, „wopomń, ſo je wſchehomózny Bóh prajił: ty njedyrbiſch kradnycź! Jeli ſo naju nĕtkole też cżłowſke wócżko njewidźi, **wón wĕ,** schto ty cżiniſch, a budże tebje ſa to nĕhdy ßudźicź a khostacź.“

„Ach schto!“ sawoła rubjeżnik. „K temu tu njejßym pſchiſchoł, ſo bych ßebi dał wot tebje prĕdowacź.“ Saſtaji kwekarjej pistoliju k wutrobje a potom rĕcżeſche hrożo dale: „Nĕtkole ßo mi dale njekomdź a daj mi pjenjesy!“

Sdychujo posbĕże nasch stary pschećel konjazu deku, wucżeże nimale cżeżki mĕch pjenjes a poda jón pomaku mużej ſ larvu. Potom chżyſche ßwojeho konja ſ nowa pohonjecź a ßwój pucź dale jĕchacź. Ale zuſy hrabny jeho konja ſa wusdu a rjekny: „Cżakaj, mój pschećelo! Do Londona dozpĕwſchi pſchiſjewiſch mje wyſchnoſcźi, a to cźi poprawom njemóżu ſa ſko mĕcź. Ale ty mi też ſa ſko njeſmĕjeſch, jeli ſo pytam w tejle nozy nĕſchto nakhwatacź. Mój kóń je khĕtro ßkaby a pſchi tym też mucżny. Twój kóń pak ſda ßo mi bycź wjele ßylniſchi a khmańſchi, dokelż je bjeſe wſcheje wobcżeżnoſcże tak pokny mĕch pjenjes njeßk. Duż ſlĕs ſ njeho a daj mi twojeho konja! Chżeſch-li, móżeſch ßebi ſa to mojeho wſacź!“

Też ſcżerpny muż budźiſche po cżaßu drje poczał wobożny bycź, hdy by dyrbjał takle jene żadanje po druhim ßkyſchecź a dopjelnicź. Ale Tobias Syman njeda ßo ſ niczim tym we ßwojej zunjoſcźi a we ßwojim mĕrje mylicź. Wón ſ krótka rjekny: „Każ ßebi ty myßliſch!“ ſlĕſe ſe ßwojeho konja a wsa zyle mĕrnje ſchpatneho docżepaka, kotryż bu jemu ſa to posticżeny. Budźich mĕł wo tym ſdacźa, pſchi ßebi pomyßlich, budźich hnydom pſchi prĕnim ſetkanju cżeknył, a wón mje sawĕſcże njebudżeſche ſ tymle hubjenym ſkocżecżom doſcżahnył. Tola schto to wſcho pomhasche! To bĕ ßo nĕtkole ſtako a njehodżeſche ßo wjazy pſcheměnicź. Rubjeżnik ßo hanjo wbohemu mużej ſa to podżakowa, ſo bĕ jemu k woli był, każ wón rjekny, ſaſchtapi konjej wotroſy a cżĕrjeſche dale.

Tobias Syman nĕtkole po ßwojim pucżu dale jĕchasche. Doſcź cżaßa hiſchcże mĕjeſche, rospominacź ßwoje njeſbożе a ſrudobu ßwojeju dżĕſcźi, kotrejż dyrbjeſchtej nĕtkole dżeń ßwojeho kwaßa a ßwoje ſbożе hiſchcże dale wotſtorcżicź. Pjenjesy, kiż bĕchu jemu wotewſate, bĕchu njewrócżomnje jemu ſhubjene. Jemu njebĕ móżno było, khrobłeho rubjeżnika spósnacź abo też jeno jedyn ryß jeho wobliczа wuhladacź. Kak chżyli jeho wußlĕdźicź a k ſamołwjenju ßebi wużadacź? Tu pſchiúdże kwekarjej na dobo ßrĕdk na myßle, a jemu bĕſche, jako budźiſche jemu jaßne ßwĕtko ſeſkhadżało. „Haj“, sawoła wón, „na tole waſchnje móże ßo to radźicź. Bydli-li tónle cżłowjek w Londonje abo w bliſkoſcźi, wußlĕdźu jeho. To je sawĕſcże sprawny a mikoſcźiwy Bóh, kotryż je jemu prjedy dał po ſdacżu njemudru myßliczku!“ S tejle nadźiju bu ſ najmjeńſcha trochu troſchtowany. Wotmyßli ßebi, wo podawku, kotryż bĕ dożiwił, ßwojej dżowży ani niczo njeprajicź, ani ßebi niczo pytnycź dacź, ſo njeby jeje ſnjeſpokojił a ſarudźił. Tak napoßledku dozpĕ wrócżo do ßwojeho domu, ſtaji zuſeho konja do hródże a dóńdże do jſtwy, hdżeż hiżo na njeho jeho dżowka cżakasche. Wón jĕdżeſche w mĕrje ßwoju wjeczeŕ a powjedasche wjeßele ſe ßwojej Marju, kotraż żaneho ſdacża njemĕjeſche, wokoſcha ju potom, dóńdże lehnycź a wußny połny nadźije a dowĕry.

(Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Tudomny pĕſchi regiment cżißko 103 8. septembra do manevrow wucżehnje a ßo ſ nich 23. septembra wrócźi.

S **Budyſchina.** W tudomnej waggonowej fabriży je nĕtkole wurjadnje wjele dżĕkacź. Tule ſkładnoſcź ſamkarjo wużiwaju, ſo bychu wjetſchu mſdu żadali. Dokelż ßo jich żadanje njedopjelni, je ßobotu 150 ſamkarjow dżĕło wopuſchcżiło.

— Budyſka mĕſchcżańſka rĕſniſka jednota je wutoru jubilej ßwojeje khorhoje, kotruż je jej w lĕcże 1856 kral Jan darił, ßwjecżiła.

— (Woheń.) Na taſchbarku bĕ w khĕżi cżißko 15 w nĕkotrych kubjowych komorach woheń nastał, kotrehoż pak ßo ſ cżaßom dohladachu, tak ſo móżachu jón hiſchcże bjes pomozy wohnjoweje wobory ſalecź. Nĕkotre blidowe pſchikrywy bĕchu ßo ſpalile.

— Hdyż ſańdżenu njedżelu popołdnju kubleŕ Wicżas ſ Boſchez ſ jenopſcheżnym ſapſchahom ſ hoſcżeńża „lawa“ wujĕdże, ßo kóń pſchedeſchcźnika ſplóſchi, kotryż Wicżaſowy ßyn na wosu ßedżo wocżini. Tſi na wosu ßedżaze woßoby ſa wotežku konja ſadżerżachu, tola tón ßamy wokomik ßo wón na semju cżißny a wós powrócźi. Wſchitzy, kotſiż na wosu ßedżachu, ßo na dróhu wucżißnychu. Pſchi tym ßo pohoncź a jedyn hólz lohko ſranjſchtaj. Też kóń bĕ padnywſchi ßo jenoż ſ lohko wobſchkodźił. Pſchi podawku bĕ ſboże wjele wjetſche, dyżli njeſboże.

Wosjewjenje, roſeſtajenje a pohnuwanje. Lubi Sserbja! Jako „Pſchidawk“ k ßerbſkim „Spĕwarſkim“ pod napißmom: „Stupmy pſched Boha ſ khwalobnym woporom a ſ wusnaczom ßwojeje kſcheſcżańſkeje wĕry:“ — wuńdże na nowy tydżeń liſtno (dobreje papjery, 4 strony wobßahowaze a pyſchnje wuhotowane), ſkicżaze: Ssedmore „wĕruwusnawarſki“ khĕrluſchk, ſa „Porjad Bożeje ßłużby“ trĕbny, po wobſamknjenju a ſ pſchihłoßowanjom ßerbſkeje hłowneje prĕdarſkeje konferenzy (ſakſk. horn. Łużizy) „Bohu k cżeſcźi a Sserbam k wużitku“ wudaty.

Ekſemplar budże ſa jenicżki pjenjeżk w Ssmolerjez knihicźiſchcżeŕni w Sserbſkim Domje w Budyſchinje dostacź. —

Njech k temu tu ßo ſ dobom hiſchcże pſchiſpomni, schtoż ſcżĕhuje:

Runjeż „njeje w naſchich ßerbſko-nĕmſkich woßadach nuſne, wĕruwusnawarſki khĕrluſch kóżdu njedżelu ſpĕwacź“, — każ pſched wjazy njedżelemi w nabożnym tydżeniku „Pomhaj Bóh“ na ſtr. 92 cżitachmy, — „dokelż je tu dowolene, Boże ßłużby, każ hacż dotal, dla pobrachowazeho cżaßa po pſchikrótſchenym waſchnju dżerżecź“, — wostanje pak tola pĕkne a khwalobne ſłożenje a ſwucżenje, hdyż a ſo ßo w kóżdej hłownej Bożej ßłużbje woßada kſcheſcżijanſku wĕru wusnawa, dokelż tajke wĕruwusnacże ßo njehodżi jako nĕkajka tak rjez nabocżna wĕz poßudźicź, ale je

pschihodne, rjane, Bohu spodobne a natwarjaze, haj, do sjawneje Božeje skužby też s zyła skuschaze, wožebje w naschim doscż rospjerschenym czażu, — czehoždla žo w „Porjedże Božeje skužby“ też tak swjatocžnje sawodża: „Stupmy psched Boha“ atd. — Tola žiwe a młódne dyrbi bycż a wostacż a we wokrańnej skužbje s dobom wustupowaze! — W serbskich „Spěwarskich“ nětko žo jeno jeniczki wurjadnje, wurasnje a jadriwje wěruwusnawazy Lutherowy khěrlusch (cžo. 11) namaka; pschetož wschě hewasche, kaž cžišło 7, 13—15 a hischcże druhe, maja wobschěrnischi wobžah a wjazore wotpohladanje, s kotrehož žo jenož někotre schtuczki derje a běknje pschijecż abo wurěsnycż njehodża. Duž njepschikrótschejmy a njepscheměnjejmy žaneho zyłeho khěrluscha, ale stajmy, njechamy-li abo njemóžemy-li jón (něhdże „pobrachowazeho czaža dla“) zyły trjebacż, jemu k stronje wjele skerje něschto pschihodne druhe a nowe! — Pytajmy pschihodnje pomhacż! Wostajmy, poczeżnje dajmy we khownej Božej skužbje wěruwusnaczu jeho wožebite, wustupowaze městno a wožebnu wažnosch, ale wobmjesujmy žo pschi tym s dobom po móžnoschći, ale pak też niz pschejara a po pišanej a njelubej wschelakoschći! Zadajmy žebi sjawne wusnawanje swojeje najswjeczischeje wěry (Jud. 20) w naschich rjanych Božich skužbach wjele bóle žiwe, pokne, młódne a mózne sdżerżecż a sakhowacż! Spěwajmy dźě porjadnje „pschisprawne“ krótsche hróncżka abo też jeniczku schtuczku, kiž podaty „Pschidawk“ poskicża, — też hižom dla swójbneje swjasby wschěch serbskich wožadow mjes žobu po móžnoschći s jenakim složenjom a swucżenjom, so bychmy tak po jenej myžli s jenym ertom khwalili Boha a teho Wótza nascheho Knjesa Jesom Khrysta (Romsk. 15, 6) k czeschći a khwalbje jeho krażneje hnady, psches kotruż wón naž je spodobnych scżinił we tym lubowanym (Efes. 1, 6)! —

W sedmorej formje žo „pschisprawny wěruwusnawarski khěrlusch“ nětko podawa — po wschelakoschći a wusnamjenjenju zyrkwineho lěta, a hodża žo cžišła 819, 821 a 823 też wotměnjejo s wjazorymi khožami spěwacż (cžišła 821 a 823 s najmjeńscha po 15 snatych a s wjetscha pschisprawnych khožach, — kajka to hibitoscż!). — Lutherowy mózny khěrlusch mohł žo na wyžokich róczných swjedżenjach a pschikładnje też jako khowny khěrlusch spěwacż, hewak pak njech žo krótscha forma trjeba a to pschi spoczatku zyrkwineho lěta cžišło 818; sa hodowne Boże skužby pak pschede wschěm cžišło 819; sa khutny póstny czaž cžišło 820; sa jutrowne a swjatkowne kemschenja dale cžišło 821; sa czaž njedżel po swj. Trojizy cžišło 822—824 a 824 też runje pschi kónzu zyrkwineho lěta. — Tak wotměnjenje a nadżijomnje žiwjenje do spěwanja wěruwusnawarskeho khěrluscha pschinždże, schtož njech „Bohu czeschći a Serbam k wužitku“ stajnje a jenak wažne a nusne wotmyslenje wostanje! —

A Bóh mikoscżiwy spožcż naschim lubym serbskim wožadam k temu pschezo swólnu hotowoscż, swjatu wjeselekoscż a bohate žohnowanje psches swjateho Ducha Jesom Khrysta dla! —

— n.

— W lěcże 1875 sałożene **sakske wojerske žiwjenje sawěsczaze towarstwo w Draždżanach** je psched krótkim swoju 30. rosprawu wudało. Tola towarstwo skutkuje w smilnej towarschnej luboscżi, so móhli naschi stari wojazy swój dom a swoju swójbu se sawěsczenjom sastaracż. Wone njeje, kaž druhe sawěsczaze towarstwo, na to pschiprawjene, so agentow do swěta sczele, kiž žo s pjenjesami sawěsczenych žiwja, ně, wone ma swojich sastupjerjow we wojerskich towarstwach, kiž radu dawaju. Też lubym serbskim starym wojakam a jich swójbnym towarstwo swoju ruku k pomozy poskicżuje — njech je to sa sawěsczenje žiwjenja, sa sawěsczenje dżěczi we wožebitych czažach, hdżež su pjenjesy trěbne, kaž pschi konfirmaziji, pschi sastupjenju do wójska a pschi żeńtwje. A wožebje też wone sawěsczа w pohrjebnej każy hacż do 100 hriwnow, so ma wboha wudowa w czażu srudoby a nusy pschi smjerczi lubeho sastararja hnydom nusny pjenjes w ruzy. Towarstwo je też swoje roshlady w serbskej rěczi wudało, kotreż wam sastupjerjo rad dawaja. Sastupjerjo w naschich serbskich wožadach su, kaž daloko smy mjena nashonili: sa Židowske wojerske towarstwo Traugott Hermann (pschedsyda), sa Radwořske Jan Ernst Rochow, sa Njeswacżidlske Jan Hauptmann, sa Rakeczanske E. Miczka w Rakezach, sa Minakałske Jan August Schokta, sa Klukschanske Ernst Buschmann, sa Maleschanske K. Ernst Jan Petrik w Budyschinku, sa Porschiske K. Ernst Hancżka, sa Hornjohórczanske Ernst Ryczeŕ, sa Hodżijske Ernst Wehner, sa Wujesdżanske Ernst Hermann Schieber, sa Wulko-Wjelkowske Pawoł Schneider atd. — Też poslednje lěto běsche sažo lěto žohnowaneho skutkowanja sa towarstwo. 59965 sawěsczenjow žo sta wo 14808545 hriwnow. Dokhodow je było 706054 hr., wudawkow 395434 hr. Wo wunoschku 330615 hr. žo 288289 hr. sa prämijinu reserwu pschepiša, kotraż nětko 3236028 hr. dozpi. 22000 hr. žo wožebitemu reserwowemu fondej pschipiša a 330 hr. žo na nowe sliczbowanje pschewjedże. Duž je samóženje 3,6 milijonow hriwnow, a tele samóženje žo nanajwobhladniwischo wothlada. Wěstoscż je pola towarstwa dospołna a najlěpscha. Kak wjele žohnowanja wot towarstwa wukhadżuje, je s teho widżecż, so je towarstwo w poslednim lěcże na wupłacżomnych polizach wupłaczilo: 274803 hr., wot swojeho wobstacża s zyła 2045000 hr. na swoje žobustawy a jich sawostajenych. To je wěscże rjany wuspěch; pschetož kak někotra staroscż je žo psches tule pomoż towarstwa wotwobroczilo, kak někotra sylsa žo setrěła! Duž wam, lubi Serbja, tole towarstwo, kiž w samej towarschnej luboscżi skutkuje, najwutrobnischo poruczamy, wožebje też jeho pohrjebnu każu, a pokasujemy waž też na nawěschtk w tutym cżisle. —č.

S **Khwaczicz.** Sańdżenu njedżelu sażo żnjowy dżakny swjedżeń swjeczachmy. Boži dom bě kemscherjow polny, a nasch wyžokocżesczeny knjes farař mějesche duchapokne prědowanje. Boži woktař bě nam dotal pschezo jedyn sahrodnik wupyschił, tola tón krócż bě žo teho wostajił. Duž běschtaj nasch khěběťař knjes Krawz a jeho knjeni mandżelska do spěcha měkoj, so by žo woktař sażo w żnjowej pysche krażnił. S dżakom žo pschipósnawa, so woktař njeje hischcże żenje tak rjenje wudebjeny był, kaž lětża. Jene pak njejżmy tola pschi lětuschim żnjowym swjedżenju słyscheli, spěwanje zyrkwineho chora. Jeni prajachu, so žu czi, kotsiž baž spěwaju, wotpucżowali, po druhim prajenju tych schija bolesche, kotsiž wyżoki hłóž spěwaju, też žo powjedasche, so je dirigent chory był. Tola kažkuli je temu było, nadżijamy žo, so žo k lětu zyrkwiny chor sażo słyschecż da.

S **Wulkeje Dubrawy.** Twar nascheje schule je tak spěchował, so je žo hižo sańdżeny tydżeń mohł sesběhacż. Maka wěża srjedż twara rjany napohlad poskicża. Dokelż we Wulkej Dubrawje Khwaczanski zyrkwiny czażnik bicż njesłyschimy, ma žo na schulskej wěżiczży czażnik pschiprawicż. Wschelazy pak žo boja, so budże swón, do kotrehož budże nowy czażnik bicż, pscheżkaby. S wopréďka chzychu nowy swón kupicż, posdżisicho pak žu žo dopomnili, so maja Khwaczenjo hischcże jedyn swón wysche, kotryž na starej wěži wiża. Něhdy žu jón darjeny dostali, tola jón wjazy njetrjebaju. Duž chze žo deputazija s Wulkeje Dubrawy k Khwaczanam podacż a jich prożycż, so bychu tónle swón Wulkodubrawskej schuli darili, dokelż dźě žu jón też darmo dostali. Hacż pak budża Khwaczenjo do teho kużacż chzycż, je druhe praschenje.

Se **Sdżerje.** Tudomna Rössigarez holza sańdżenu srjedu w Margareczinej Hěcże do njesboża pschinždże. S ruku sjědże do praży, kotraż jej porsty wotmjecże.

S **Njeswaczidła.** Hdyž tu hischcże ras na naschu 32. khownu skhadżowanku w Njeswaczidle spominam, wuprajam s tym s nowa najwutrobnischi dżak wschěm, kotsiž žu naž pschi tutym naschim swjedżenju wutrobnje witali, pschecżelnjewje hospodowali, naschu skhadżowanku porjeńschili a poswjecżili, naž, studowazu młodżinu, wopytali, tak so je žo wscho na najlěpje poradźiło, so bě nascha skhadżowanka woprawdże jara rjana. Wožebje chzu tu hischcże na to spomnicż, so běchu nimo wschěch towarstwow studowazych — jenož delnja Łužiza jeniczży psches rosprawu — mnoho druhich serbskich towarstwow s Budyschina a s dalscheje a bliżscheje wokolnoscże sastupjene, też s Draždżan a s Lipska, a so naž s nimi wulka liczba czeschczenych knjeżich s wopytom poczeschći — někotsi jenož skhadżowanki dla s daloka pschikhwatachu, kaž s Kamjenizy.

Tuta nascha skhadżowanka mějesche też hischcże jenu, tu hacż dotal hischcże njenaspomnjenu, żadnu pychu; běchu to evangelske knjenje a knjeżny w swojej krażnej narodnej drascże. Mjes tym so stajnje na naschich skhadżowankach katholske knjenje a knjeżny w swojej rjanej narodnej pysche s wulkej radoscżu wohladachmy — a skawa budź jim, so sebi swoju narodnoscż tak waża — bě Hodżijska skhadżowanka poslednja, hdżež žo nam evangelske Sserbowki w swojej narodnej drascże pokasachu. W Njeswaczidle je sažo nadeńdżechmy — mjes nimi nam też dwě knjeżnje w pěknej delnjołużiskej serbskej drascże żadne wjesele pschihotowaschtej — lubosne kwětki w pyschnym wěnzu katholskich Sserbowkow. Radźi žu wschitzy Serbjo wschěm swěrnym Sserbowkam w narodnej drascże tsikróczną skawu žobu wunjesli, s kotrejż psched poslednim czišłom sabawneho dźěła skowa khownego starscheho wuklinczachu, kotryž bě žo hischcże ras wschěm pschecżelam a dobrocżelam studowazych podżakował. Sskawa, tsikróczna skawa budź też hischcże ras tu wschěm serbskim knjenjam a knjeżnam wunjesena, kotreż su naschu skhadżowanku w serbskej

narodnej drasćze wopytale; haj, ßkawa wschěm, kiž ßebi ßwoju narodnu drastu hischćze waža a cześćza.

Hł. starschi 32. hł. schadźowanki.

Porjedźeńka: Terzett pschi konzercze spěwasche knjes stud. iur. Wrobl ßobu, niz knjes stud. gymn. Wrobl.

S **Wjeleczina.** Fabrikska żelesniza Friesez bratrow w Korsymju, kotraž Friesez fabriku s Wjeleczanskim dwórnischćom sjednocża, je dotwarjena. Wot sańdźeneje ßrjedy ßo po njej jěsdźi.

S **Minakała.** Ssobotu wjeczor wokoło 9. hodźiny je ßo prjedawscha knjeża wowczěrnja a nětczischa bróżeń pschi ßylnym wětrje wotpalika. Něhdźe 500 kop żita, 12 wosow wotawy, ryczerkublowemu najeńkej ßkuschaze, teho runja żitowe żně khěžkarja Kudźele ßu ßo s płomjenjemi sniczike. Najeńk ma sawěsczene, Kudźela pak niz. S wohnjowymi ßykawami běchu na pomoz pschijeli s Kupoje, Wjeßela, Adolfskeje Hěty a Minakała.

S **Lubija.** Cżeżke njesboże je ßo wutoru w manevrach stało. Pschi swuczowanju Pirnaskeje pólneje artillerije je dopołdnja w 11 hodźinach na Jerkeczanskich leżomnosczach regimentowy adjutant wyschschi leutnant s Heimann s konjom padnył. Hdyż bě wón runje s jenym wukasom wotjěchał, ßo jeho kóń na pucu, s poßlednimi deschczemi rosmokanym, wobßuny. Offizěr s tajkim wotmachom psches konjowu hłowu padże, so ßo wón s womoru wobja. Jeho helm bě ßo pschi padże na kruchi rosrasył. Offizěra sa morwehho do jeho Lubijskeho kwartěra dowjesechu. S nim je ßo mjes tym tak polěpschiło, so ßu jeho móhli do Pirny dowjesć.

S **Draždżan.** Kommerziski radźiczel August Fischer, něhduschi wobßedźeŕ Budyskeho (Zidowskeho) papjernika, je ßobotu 72 lět stary w Draždżanach wumrjeł. Fischer je se ßwójby wuschoł, kotraž je 1654 Budyski a 1804 Hornjohórczanski papjernik kupika. W lěcze 1872 Budyski, Hornjohórczanski a Dobruschanski papjernik do wobßedźeństwa akzijoweje fabriki „Sjednoczenych Budyskich papjernikow“ pscheńdźechu, s kotrychž direktorom a posdźischim ßobustawom dohladowarskeje rady je semrjety byk. S jeho dweju ßynow je jedyn krajny radźiczel w pruskej ßłużbje, druhi je ßobuwobßedźeŕ drjewoweje toczerńje we Weisenbachu w Badenskej.

S **Bórka** pola Wojerez. Pónd̀żelu w nozy stej ßo bróżeń a mała hródź swudowjeneje Ronaczkoweje wotpalikej. Kosa, kotraż bě w hródże sawrjena, je ßo ßobu spalika.

S **Czělneho.** Wóndano ßo w ßußodnej wßy ßwjedźeń sa doroscżenych a dźěczi wotmě. Tež wjeßny straźnik bě pschitomny, so by ßwojeho sastojństwa hladał. Po jeho měnjenje bě wón w korczmje najtrěbnischi, a teho dla wón sa blidom ßedźo wschu kedźbliwosć na ßwoju schkleńczku skożowasche. Hdyż bě psched korczmu wocżichło a wjeczorne ßmerki padachu, chżysche wón tak rjez ßwjedźeń se ßwojej trubu satrubiwschi sakalacź. Tola schto ßo to njeczinjesche? Jeho truba běsche ßo jemu shubika. Dwaj schibałzaj běschtaj ju jemu se schnóry na khribjecże wotrěsałoj, mjes tym so wón ßwoju lubowanu schkleńczku staroscżiwje wobstrażowasche. Duż ßo ßwjedźeń njehodźesche se satrubjenjom sakalnycź a tež wjeßnjenjo dyrbjachu tón krócź w nozy bjes wokschewjazeho lubosneho trubjenja wostacź. Někotryżkuli njemóżesche nóżneho měra namakacź, dokelż je ßo na straźnikowe wumělske trubjenje pschiwuczik.

Se **Żarkow.** Sańdźenu ßobotu je ßo w hacże na tudomnym knjeżim dworje schtyrilětny ßynk wyschscheho schwajzarja Meldy tepik. Hólczk je na hatowe wobłożenje salěsk a psches njo najskerje psches hłowu do wody padnył. Sawołany lěkaŕ ßo podarmo prózowasche, dźěsću żiwjenje saßo wrócżicź.

S **Wulkeho Dażina.** Njedźelu w nozy je ßo 1000 zentnarjow ßkomy wopschijaza sajma, tudomnemu knjeżemu dworej ßkuschaza, wotpalika.

S **Brunojz** pola Mużakowa. Ssobotu wjeczor bě ßo s wětrom schkitowanska ßycź, pod elektriskimi grotomi pschiprawjena, tak rostschaßka, so ßo wona s elektriskimi grotami dótkasche. S tym ßo elektriziteta na scżeżoraj, sa kotrymajż schkitaza ßycź wißasche, pschenjeße a ßo wot njeju do semje wjedźesche. Pschipadnje w tym cżaßu 17 lětna dźowka dźěłacżerja Tidlitty nimo jeneho scżeżora pschińdźe a ßo se ßylnej elektriskej mozu dyri. Młody cżłowjek, kotryż holzu pschewodźesche, ju wot scżeżora wotcżahnycź spyta. Do njeho ßameho pschi tym elektriska móz ßylnje bijesche, s kotrejż bě holzyne cżěło napjelnjene. Duż dyrbjesche ßo ßwojeho wotpohlada wostajicź. Wón do Brunojczanskeje tonoweje dźěłarńje běżesche, so by tam ßo dźěłazu móz wotstajił. Hdyż bě ßo to stało, móżesche ßo cżěło wot scżeżora wotnjescź.

Přiłopk.

* Dwajschoßnu khěżu je twarz Roth w Neugersdorfje pónd̀żelu na Nowosalzskim dwórnischczu 4 metry dale na druhe městno pschcßunył. Statej ßkuschaze twarjenje dyrbjesche ßo dla położenja noweje żelesniskeje kolije wotstronicź. Dokelż by potorhanje a s nowa natwarjenje khětro drohe było, ßo rosßudźichu, spytacź twarjenje pscheßunycź. Wone ßo na żelesnym wobłuku a na kuluchach pomalu 4 metry dale dowjedże. Sa pjecź hodźinow bě ßo tole dźěło dokonjało, hdyż bě ßo sa někotre dny prjedy teho twarjenje se sałożka wusběhnyło.

(Němszy fararjo a jutry.) Na pschichodnej farskej shromadźisnje ßo fararjo wo namjecże wupraja, hacż maja ßo jutry na wěsty dźeń swjasacź. Na to ßo poczahowazy namjet je Naßawske farske towarstwo stajiło.

* Na sajědojczenje krwje je pjekarski pomoznik Werner s Niederkunnersdorfa wumrjeł. Wón bě 17. augusta s Draždżan, hdźež dźěkasche, k ßwojej khorej macżeri do Niederkunnersdorfa pschischoł, so by ju hladał. Wóndano jeho jena mucha do hornjeje huby kłó. Huba hnydom na to ßylnje sacżekasche, so dyrbjachu Wernera do Lubijskeje hojerńje dowjecź, hdźež je njedźelu w nozy wumrjeł.

* W Radscheidu we wjeczornych Němzach je jene ßwinjo jenemu pjecźmężacznemu, w kolebzy leżazemu dźěsću wobliczo tak rosżrało, so macź ßo wrócżiwschi dźěczo morwe namaka.

* (Wotprawjenje mordarja Rysyki w Bytomje w hornjej Schlesyskej.) Kat Schwietz s Wrótßławja 28. augusta do Butoma pschijědźe, so by hórniskeho dźěłacżerja Rysyku wotprawił, kotryż bě straźnika Richtera skónzował. Saßudźenemu wyschschi statny rěcznik wosjewi, so khěżor njeje ßwoje wobhnadźeńske prawo wużił. Po swuczenym waschnju saßudźeny katowski wobjed dosta, sa kotryż bě ßebi cżelazu pjecżeń, někotre blesche piwa a někotre zigary wuproßył. S duchownym ßo wón w jastwje żiwje rosrěczowasche, pschi cżimż ßo na njeskutki ßwojeho slóstniskeho żiwjenja wjele wjedźesche. Njedźiwajcy wjelekrócżneho duchowneho napominanja, so by ßwoje ßwědomje s wusnaczom wołożił, wón to njeczinjesche, ale duchownemu wußměchowasche a prějesche, so je straźnika Richtera satsělił. Wutoru rano w 6 hodźinach jastwowi sastojnizy saßudźeneho na wotprawischczo dowjedźechu. Prěni statny rěcznik wußud cżitawschi, saßudźeneho katej pschepoda. Sa někotre mjeńschiny bě ßo saßudźenemu hłowa wotcżaka. Schescżo dźěłacżerjo wotprawjeneho cżěło hnydom na pohrjebnischczo donjeßechu.

* (Njesboża s młócżazej maschinu.) Na Kuhnertez kuble w Dreißighubenje w Schlesyskej je młócżaza maschina ßo drasty ßkużobneje dźowki popadła. Holza ßo do grata scżeże a ßo tak cżeżko wobschkodźi, so je na ßwoje rany wumrjeła. — W Nimtschuje ßo tsílětny hólczk s falu do kołow młócżazeje maschiny saschmata a ßo do grata scżeże. S dźěsćzowym wołanjom ßo ludźo w bróżni na njesboże kedźbliwi scżimichu, tola bohużel pschepośdźe. Dźěczo ßebi cżěło tak żałoßnje smjecże, so bórsy po tym w hojerni wumrje.

* Drjewjane kaschcżiki ßu druhdy njewěste khowanki sa pjenjesy. Jedyn ratař w Demeuselu do jeneho tajkeho kaschcżika ßwoje pjenjesy khowasche. Kak pak ßo wón stróżi, hdyż ßo wón dohlada, so bě ßo do kaschcżika dźěra wutocżika. Jena mysch bě ßo se ßwojimi wótrymi subami do njeho dobyła a pokojzu jeneje stohriwnowskeje papjery sežrała. Sańdźenu ßobotu ratař se sbytkom stohriwnowskeje papjery na khěżorstwowu banku do Plawna pschińdźe, so by jón s druhej pjenjeżnej papjeru saměnił. Sastojnizy pak ßo sapowjedźichu, to cżinicź, a muża na direktorij khěżorstwoweje banki w Barlinje pokasachu.

* (Żiwi pohrjebani.) Zyke belgiste wobydleŕstwo se strachapołnej napjatosczu na powjesć s Brüssela cżaka. Psched někotrymi dnjemi je ßo tam studźeń saßypła a schtyrjoch murjerjow, kotsiž ju wuporjedźachu, do hłubokosczże ßobustorhnyła. Jeneho s nich ßu se ßamßnym ßmjertnym strachom wukhowali, tola wón je bórsy w hospitalu na poczerpjene rany wumjeł. Tsjo druhy hischcże pod pjerschczu a kamjenjemi saßypnjeni leża, a hacż dotal mózachu ßo ludźo nadźecź, so ßu hischcże żiwi. Pionerojo pod roskasowanjom generala Heuscha njepschestawajcy w nozy a wo dnjo sa saßypnjenymi ryja. Offizerojo a mużstwa ßu ßo ßami pschezo s nowa do ßmjertneho stracha podawali, tola hacż dotal je jich dźěło bjes wuspěcha było. Hacż ßu saßypnjeni hischcże żiwi? Woni mějachu jenoż někotre pomaski pschi ßebi. Duż ßu drje hižo pak hłodu wumrjeli, pak ßo sadußyli. Huste cżrjódy ludźi městno njesboża wobsteja. Wukhowanske dźěło je hacż dotal w tym wobstało, so pionerojo pódla saßypnjeneje studnje nowu dźěru wurywachu. Wospjet

ßu do sčěnow klepali a ßu kóždy ras wotmolwjenje dostali, tak so je nadźija, so ßu saßypnjeni hischcże żiwi. We hłubokosći 22 metrow ßu ßo potom do boka do studnje pscheryli. Wustróżeni pak spósnachu, so bě ßo tutón dźěł studnje też saßypnył. Nětko dyrbja hłubschо rycź, tole dźěło pak je cżeżke, dokelž pjerschcź ſ dźěła ſ pěska, ſ dźěła ſ kamuschkow wobsteji a ßo lohko saßypuje.

* (Wulki lěßny woheń.) W lěßach pola Castigliona della Pescaia je satraschny woheń wudyrił, kotryż je ßo na 24 kóßnych kilometrow rosscherił. Woheń ßo ſ wětrom rosduwa a hrosy ßo na druhe lěßy wupschestrěcź.

* Semjerżenje w Chileſkej ßo pschezo ſ nowa wospjetuje. W Valparaisu ßo ſ njepschestawazymi podjeńskimi storkami twarjenja pschezo bóle rostschaßuja, so budźa ßo wschě potorhacź dyrbjecź, jeli so ßo ßame njesaßypnu. 1500 pschi semjerżenju sarażenych cźěłkow je ßo hižo khowało, a hischcże pschezo ßo cźěła ſ rospadankow wuhrjebuja. Paduschny lud we wopuschczenych twarjenjach rubi. Hdyż ßo jena khěża saßypny, mandźelska jeneho generala na jejnym balkonje stejesche, ſ kotrehoż wona na dróhu dele padże. Mjes tym so tam wona sranjena leżesche, jej rubjeżnizy porsty a wuchowe łapki wotrěsachu, so bychu ſ nich pjerschczenje a nawuschnizy rubili. Zakoßnje swohidźenu żonu ßu na jenu wójnsku łódź, kotraż w pschistawje steji, pschinjeßli. Wyschnosći sa rubjeżnikami ßlědźi a je hižo 150 ſ nich satsělicź daka.

Też w Santiagu ßu wobstejnosće dźeń a hubjeńsche. 3000 twarjenjow dyrbi ßo potorhacź. S deschczowym wjedrom ßu ßo wobstejnosće ludźi, kotsiž pod stanami a w druhich pschebytkach nakhwilnje bydla, jara pohubjeńschike. Wschelazy ßu ßo deschczow dla do khěżow wróczili, hacź runje hroża, kóżdy wokomik ßo saßypnyczź. Wyschnosći je ludowe kuchinje pschiprawicź daka, w kotrychž ludźo darmo jědź dostawaju. Kapitan Middleton ſ chileſkeho wójnskeho łódźstwa je na sakoźku ßwojich seismologiſkich studijow sa 12. sept. nowe ßylne semjerżenje w Chileſkej do prědka prajił.

* Po semjerżenju w Chileſkej ßo petrolejowe żórka w Texasu pschezo ßkabscho żórla. Město prjedawscheho njeczisteho petroleja ſ nich khětro ßkabschi semski wolij běži. Po měnjenju wězywustojnych ßu po semjerżenju w Chileſkej ſ Texaſkich petrolejowych jěsorow nowe kużoły na druhich městnach nastałe. Dotalne petrolejowe żórka hacź do 100 mil wot mórskeho brjoha najſkerje bórsy saprahnu.

Wuſtudźenja.

Khostanska komora. 15 lětna ßkużobna holza A. Schöbelez ſ Njeßwaczidła bě ßo lětßa 9. haprleje pola pjekarja Mittaga pschistajiła. Dokelž bě Mittagowa żona holzu nabiła, bě ta 1. meje ßkużbu wupowjedźiła. Też holzyna macź bě 9. meje tole wupowjedźenje wospjetowała. Hdyż na to holza 2. junija ßkużbu wopuschczi, ju Mittag dla pschestupjenja cżeladneho sakonja wobskorži. Sawniſki ßud wobskorżenu wuwinowa, a khostanska komora tónle wuſud wobkruczi.

Protektor Se. Majestät der König v. Sachsen

DRITTE DEUTSCHE KUNST-GEWERBE-AUSSTELLUNG

DRESDEN 1906

12. MAI – 31. OKT.

•KUNST•KUNSTHANDWERK•KUNSTINDUSTRIE•

III. AUSSTELLUNGS-ZEITSCHRIFT D. D. BUCHHANDEL

Wosſewjenje.

Nowy dwór w **Slyczinje,** k kotremuż něhdże 65 jutrow role a něhdże 20 jutrow łukow pschißłuſcha, ma ßo 1. januara 1907 ſ nowa pschenajecź.

Sa ßamostatnych wustojnych ratarjow je mjenowane najenſtwo dobre khlěbowe żórko.

We Łasu, 22. auguſta 1906.

Knježi rentſki hamt.
Falz.

Trawowa awkzija.

Póndźelu 3. septembra dopołdnja wot 9 hodźin budże ßo wotawowy wużitk ſ něhdże 70 jutrow łukow sa hotowe pjenjesy sjawnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźijna dopołdnja w 9 hodźinach pschi Sprejinym mosće pschi Tyhelku.

Běłokhołmczanſke knjeze hajniſke ſarjadniſtwo.

Saſke wojeŕſke żiwjenje ſawěſczaze towaŕſtwo w Draždżanach.

Sałożene 1875. Dom: **Schulgutſtr. 7.**

Sawěſczeny kapital 15,8 mil. hr. Samożenje 3,6 mil. hr.

Sawěſczenje kapitala na ßmjercź abo na wěſte lěto wupłaczenja, **ſawěſczenje dźěczi** ſa wupłaczenje pschi konfirmaziji, hdyż do wuczby, do wojakow ſtupja, pschi woženjenju a **ſawěſczenje pohrjebnych pjenjes (zentralna pohrjebna łaßa).**

Żara dobre wuměnjenja.

Niſke płaczenje, pschi kotrymż dividenda (lětny dobytk) roſcże.

Roshlady a daliſche rosjaßnjenja podawaja rad a darmo:

Direkzija w Draždżanach a powołani ſaſtupjerjo we wojeŕſkich towaŕſtwach.

Roshlady ßu ßo też w ßerbſkej rěczi wudake a dostacź.

Wosſewjenje.

Rataŕſke wokrjeßne towaŕſtwo ſa kral. ſakſke hornjołużiſke markhrabinſtwo wotměje **póndźelu 10. septembra t. l. dopołdnja wot 1/2 10 hodźin w Oberoderwitz** pschi tšeleŕni

ſkótnu wobhladańżu

ſ mytowanjom ſe ſtatnych ßrědkow,

na kotruż ßo ßobuſtawy rataŕſkich towaŕſtwow a ſtót plahowanſkich ſjednoczenſtwow, każ też druſy interesſentojo ſ tutym pscheproſcheja.

W Budyſchinje, 30. auguſta 1906.

Direktorij rataŕſkeho wokrjeßneho towaŕſtwa ſa kralowſke ſakſke hornjołużiſke markhrabinſtwo.

Tajny rataŕſki radźicźel **Hähnel.** Profeßor **dr. Gräfe.**

Żnjowe ſpěwy

do **żnjowych wěnzow**

ßu dostacź

we wudawarni Serb. Nowin.

Wſchelake rjane

wěży k darjenju

pschedawam, ſo bych ſkład trochu pomjeńſchił, po tunich płaczińnach, ſchtuku hižo po 50 np.

J. Nowack

na ſnutskownej lawſkej haßy 8.

Jabluka k tłóczenju

ſa hotowe pjenjesy kupuje

hornjołużiſka ßadtłóczerńja

Oty Herrmanna a Wetzki

pschi kralowym walu 10,

telefon cźiſło 135.

Rjany **ßuſcheny ßwinjazy brjuch,** jara tołſty **połcź,** pschi wotewſaczu 5 puntow tuńſcho, **kołbaßowy tuk** punt po 50 np., **dobru kołbaßu** punt 60 np., **tój** punt po 70 np., cźerſtwe **ſtudźene mjaßo** (ſylſu) punt po 35 np. porucza

Ota Pětſchka na żitnej haßy.

Żiwnosći

w **Cźornych Roßlizach** cźiſło **29** ſ wjazy dyżli 19 kórzami pola a łuki je wobßedźerjowеje ſtaroby dla na pschedań.

Wotawowa awkzija.

Njedźelu 2. septembra popołdnju w 4 hodźinach ma ßo wotawa **Hněwßcźanſkeje** gmejnſkeje łuki po ſahonach ſa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Gmejnſki pschedſtejicźer.

Na dyrbjeńſke waſchnje ma ßo **żiwnosći** Jana Mrósa w Dubrjenku 23. oktobra 1906 dopołdnja w 10 hodźinach na ßudniſtwje we Wojerezach w 7. ſtwje na pscheßadźowanje pschedawacź.

Pſched bliſkim pſchecźehnjenjom ßu wſchelake trjebane, ale hiſchcże khmane a trěbne **meble** a hewaſcha domjaza nadoba na pſchedań, n. pſchikł. 2 dźědowſkaj ſtołaj, 1 ßrěnja ſchatna róła, 1 dezimalna waha atd. atd. na **hornjcźeŕſkej dróſy** cźiſło **17 I.**

Kuchaŕki, ſtwinſke a ßkużobne holzy, mlokowe holzy a tajke k ßwinjom, hródźne dźowki ſ wulkej mſdu, ßrěnkow, rólnych pohonczow hnydom a k nowemu lětu do tudomnych a Draždżanſkich ſtron pyta pſchiſtajeŕka **Görlichowa** na ſchulſkej dróſy 7 ſ napſchecźa theatra.

Dójki, ßkużobne holzy, dźowki, ßkużobne dźowki, tajke k ßwinjom, pohonczow, wotrocźkow, dźěłacźeŕſke ßwójby, tſecźakow a wolazych ſ wulkej mſdu do tudomnych a Draždżanſkich ſtron hnydom pyta **Schmidtowa** na ßukelnſkej haßy 24 po 1 ſchodźe.

Kuchaŕki, ſtwinſke a ßkużobne holzy, mlokowe holzy a tajke k ßwinjom, hródźne dźowki ſ wulkej mſdu, ßrěnkow, rólnych pohonczow hnydom a k nowemu lětu do jenož dobreje ßkużby pyta pſchiſtajeŕka **Kirſchkowa** pſchi żitnych wikach 30, w hoſcźenzu „ſkoteje hwězdy“.

Do Bukez

wuſtojneho **pohonczа,** kotryż ma rataŕſke dźěła dokonjecź, a jenu **dźowku** hnydom do ßkużby pyta

Max Mittasch.

Płaczeńske dny.

Schtwórtk 6. septembra t. l.

we Wulkich Sdzarach w Ssykoriz hosćenzu dopołdnja wot 9 hacź 10 hodźin,

w Stróźi w piwarni dopołdnja wot $^1/_2$11 hacź $^1/_2$12 hodźin;

pjatk 7. septembra t. l.

w Słyczinje w hosćenzu dopołdnja wot 8 hacź 9 hodźin,

w Radśkej w hosćenzu dopołdnja wot $^1/_2$10 hacź 11 hodźin,

we Łasu w Kónzej hosćenzu pschipołdnju wot $^1/_2$12 hacź $^1/_2$1 hodźiny.

Saplaczićź maja ßo wschě pjenjesy sa drjewo, ßłanje a trawjenje w hatach.

Pjenjesy, kotreź ßo te dny njesaplacźa, budźa ßo bjes dalscheho pominanja psches ßudnistwo žadacź.

We Łasu, 25. augusta 1906.

Wyschschi hajnik **Schittmer.**

Žiwnosćź na pschedań.

Ssrjedu 5. septembra popołdnju wot 2 hodźin ma ßo Schubertez žiwnosćź w Drobach pola Minakała s někotrymi kórzami pola a łuki pschedacź. Shromadźisna tam.

H. Keller w Rakezach. **E. Säuberlich** w Budyschinje.

Njesapomniczka k lětnemu wopomnjenju na row

njebo **Marje** rodźeneje **Mětez** s Měrkowa, swudowjeneje mandźelskeje njebo Reinholda Alwina Seiferta, narodźi ßo 3. meje 1875, wumrje 30. augusta 1905 w starobje 30 lět.

Nasche cźłowśke žiwjenje
Na semi ßo bórsy minje,
Wono jara khwatniwje
Jako mhła tu sańdźe, shinje,
O kak mało dozpja tu
Cźłowśkej' staroby mjesu.
Wóßomdźeßacź a wjaz lět
Cźłowśke žiwjenje wschak traje,
Wjele wopuschćźi tón ßwět
Hižo tudy jara sahe,
Tak je teź ta njeboha
Sahe ßwój běh skónczika.
Jeje běh tu na semi:
Je ßo w Wjeßlu narodźika,
Starschej dom bě kscheścźanski,
Hdźeź bu derje wocźehnjena,
Najprjed' wona khodźeśche
W Minakale do schule.
Schěścź lět tamle khodźeśche,
Potom lubaj starschej dźěschtaj,
Bóh wschak wschitko wjedźeśche,
Do Měrkowa, tam ßej běschtaj
Nowy statok kupikoj,
Sbožownaj w nim bydlikoj.
Tak je schulu w Khwacźizach
Lěcźe dwě teź wopytwała,
A po schulskich skónczenjach
Kscheścźeński ßlub teź wobnowika,
W Minakalskej ßwjatnizy
S Bohom ßlub tam wobsamkny.
Sskónczko wjeß'la ßwěcźeśche
We jich domje kóźde ranje,
Bórsy pak ßo cźěmnjeśche,
Srudobu Bóh póßła nahle,
Luboh' nana wotwoła
Prjecź s jich ßwójbnoh' žiwjenja.
A tak potom cźehnjeśche
Njeboha wot starschich domu,
Tu a tam teź ßłużeśche,
Do Draždźan ßo poda junu,
Hdźeź po krótkim pschebytku
Da ßo ßwjecźicź k mandźelstwu.
Tśi tych lětow trajeśche
Mandźelski swjask tu na semi,
Prjedy hacź schtó myßleśche,
Mandźelskeho wsa Bóh k ßebi,
Wo njoh' hórko płakachu
Dźěcźatka tu s macźerju.
Bóh sa srudnu wudowu
Staraśche ßo na tym ßwěcźe,
Tak po krótkim pschebytku
S Draždźan do Měrkowa dźěśche,
Tam nětk s lubej macźerju
Pschebywachu w hromadu.
Ssama nětko dyrbjeśche
Staracź ßo sa ßwoje dźěcźi,
Tak na dźěło khodźeśche
Tam do Margaretskej' hěty,
Tak ßo sprawnje žiwjeśche,
Sa ßwojich ßo staraśche.
Něschto lět bě s wudowu,
Potom s nowa woženi ßo,
Młodźenz myßl kscheścźijansku
Mějeśche tu sa nju saßo,
Teź sa wbohe ßyrotki
Wón bě pschecźel nanowski.
Tola myßle cźłowjekow
Njejßu ženje Boże myßle,
Khoroscź na nju pschińdźe jow,
K wuhojenju žanej' myßle
Njebě mudroscź lěkarjow,
Ssmjercź k njej pschińdźe s dobytkom.
Wo nju nětko žaruja
Ssyrotki tśi s lubej wowku
Schtyrjo bratśja shladuja
Nětk sa jeńcźkej lubej ßotru,
Bóh njech wschitkich troschtuje
A wschěm ßylsy setrěje.
Lěto hižo nimo je
So we khłódnej semi dréma
Na Khwacźanskim kerchowje,
Tam wjaz' žanu bolosćź nima,
Junu njech na ßudnym dnju
Bóh ju sbudźi k žiwjenju.

Poßwjecźene lubej njebocźicźkej psches

W. J. B. W. D. **J. Henku.**

„Serbowka“,

towarstwo studowacych Serbow serbskeho seminara w Prazy, wupowsnje **njedźelu 2. septembra** popołdnju w 4 hodźinach z dypkom na **Michała Hórnikowym narodnym domje we Worklecach** swjatočnje k jeho wopomnjeću krasnu taflu, na čož wokoło 6 hodźin **Khróšćanske spěwarske towarstwo „Jednota“** na wočesćenje M. Hórnika wosebity koncertny program we Wjenkec sali w Khróšćicach wuhotuje, hdźež je nam wjeledostojny k. senior Jakub Skala lubosćiwje přilubił, w swjatočnej rěči pokazać na M. Hórnikowy wuznam mjez Serbami.

K tutym swjatočnosćam najwutrobnišo přeprošuje wšě serbske towarstwa a wšitkich lubych Serbow

Jan Cyž, starši „Serbowki“.

Serbske towarstwo w Khwaćicach

změje přichodnu **wutoru 4. septembra** wječor w 8 hodź. **wurjadne** a njedźelu za tydźeń **9. septembra** popołdnju w 4 hodźinach **porjadne posedźenje.**

Předsydstwo.

Mißionski ßwjedźeń w Małym Wjelkowje.

Njedźelu 2. septembra:

Dopołdnja $^1/_2$10 hodźin: Sswjedźeńske předowanje unitatneho direktora E. Reichela s Berthelsdorfa; na to ßwjedźeńska rosprawa předarja dr. Bechlera s Herrnhuta, spißowarja mißionskeho kopjena.

Popołdnju w 3 hodźinach: Doßwjedźeń s powjedazymi pschednoschkami wschelakich mißionarow.

Kóždy je wutrobnje witany!

17 hr. je so za „Towarstwo pomocy za stud. Serbow w Budyšinje“ na kwasu knjeza kublerja Skopa z Njeswačidła a knježny Križanec we Wuricach nahromadźiło.

Z džakom kwituje **pokładnik towarstwa pomocy.**

Pilna cźista dźěcźi lubowaza **ßłużobna holza,** kotraž móże něschto waricź, ßo na **Wettinsku dróhu** cźißło **41** delka na prawizy pyta.

Młodu holzu

hnydom abo k 15. septembrej do lohkeje ßłużby pyta

Klara swud. **Nowakowa**
na snutskownej lawskej haßy 8.

Nawjedźitu **ßłużobnu holzu** s dobrymi wobßwědčenjemi k 1. oktobrej pyta mandźelska

Pawoła Zimmermanna
na Tśelanskej dróhy.

Pjekarskeho wuczobnika

pyta

R. Pfennigwerth w Budyschinje
na kamjeńtnej haßy 13.

Pytam hnydom někotrych wožen jenych a njewožen jenych pohonczow dźowki a jenu dźowku k ßwinjom, dale k nowemu lětu: wotroczkow, ßrěnkow, tśeczakow a rólnych pohonczow, dźowki, ßrěnzy, dźowki k ßwinjom, ßłużobne holzy, wolazych a wschu druhu ratarsku cźeledź do dobreje ßłużby s najwjetschej msdu pytam. **Brycza** w Klukschu 53 a.

Dwě rjanej ßłóncznej **wobydleni** stej 1. oktobra na pschenajecźe we Wurizach cźißło 12 pola H. E. Scholtty.

Młoda holza

ßo k 1. oktobrej abo teź prjedy do ßłużby pyta. Njedźelu ma wona ßwobodnu.

Subjazy wumělz **Strobel**
na schulskej dróhy 7 I.

Ssylni dźěłacźerjo

do trajneho symskeho a lěcźneho dźěła ßo pytaju do tonowych dźěłarnjow we **Wětrowje** pola Njeßwacźidła.

Kosol

schwajzarskeje raßy je we **Wětrowje** cźißło **15** pola Njeßwacźidła na pschedań.

We **Brěsynzy** cźißło **20** je wyßoko ßucźelna **kruwa,** dobra dejka, sa mloko pschedawarjow ßo hodźaza, na pschedań.

Žonjazy klobuk

je ßo na pucźu wot Budyschina do Holeschowa shubił. Sprawny namakaŕ chzył jón sa myto we wudawarni Serb. Nowin wotedacź.

Do Barta!

Njedźelu 2. septembra na **žnjowny ßwjedźeń,** na

khojej a tykanz

a wjecźor na **reje**

pschecźelnje pscheproschujetaj

A. Zimmer a mandźelska.

(K temu cźißku pschiloha.)

Pschiloha k czißku 35 Serbskich Nowin.

Ssobotu 1. septembra 1906.

Placzißny rěsneho skotu na Draždżanskich skótnych wikach

27. augusta 1906.

Placzißny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacz do 6 lět	44—47	80—84
awstriske	46—49	83—87
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	40—43	75—79
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	36—39	68—74
4. ßnadnje pizowane tóżdeje staroby	31—35	63—68
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	42—45	73—78
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacz do 7 lět	39—41	68—72
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	36—38	65—67
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	32—35	60—64
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	55—59
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	44—46	76—78
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	40—43	71—75
3. ßnadnje pizowane	35 39	66—70
Cźelata:		
1. najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	55—57	85—88
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	52—54	81—84
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich ſchiżenjow w staroboje hacz do 1¼ léta	58—59	78—80
2. mjaßne	56 57	76—77
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	54—55	72—75

Placzißne žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy bowos w Budyschinje: 2235 měchow.		W Budyschinje 25. augusta 1906. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju 30. augusta 1906. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenża	běła	—	—	—	—	8	53	9	—
"	žołta	8	65	8	85	8	09	8	68
" nowa		8	55	8	70				
Rožka		—	—	—	—	7	03	7	50
" nowa		7	50	7	75				
Jeczmjeń		7	65	8	—	7	—	8	—
Wowß	50 kilogr.	6	80	6	90	6	40	7	—
Hróch		10	—	11	—	10	—	11	—
Woka		8	50	10	—	8	—	9	—
Jahły		15	—	16	—	14	—	15	—
Hejduschka		16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny		1	60	2	10	1	80	2	30
Butra	1 kilogr.	2	50	2	60	2	30	2	60
Pschenczna muka	50 "	9	25	18	—	—	—	—	—
Rjana muka	50 "	9	25	13	50	—	—	—	—
Ssyno	50 "	2	—	2	70	1	60	2	40
Ssioma	100 "	3	60	3	80	16	—	22	—
Proßata 950 schtuk,	schtuka	10	—	20	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby	50 kilogr.	—	—	5	25	5	25	5	60
Rjane wotruby		—	—	5	75	5	50	6	—
Pschenczny gris		—	—	5	75	—	—	—	—
Rjany gris		—	—	6	60	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pschenża (žołta) wot 8 hr. 60 np. hacz 8 hr. 70 np., rožka wot 7 hr. 55 np. hacz 7 hr. 75 np., jeczmjeń wot — hr. — np. hacz — hr. — np., wowß wot 8 hr. 40 np. hacz 8 hr. 75 np.

W Budyschinje placzesche: kórz pschenżu (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np., žołta 14 hr. 70 np. hacz 15 hr. 04 np., nowa: 14 hr. 53 np. hacz 14 hr. 79 np., kórz rožki po 160 puntach 12 hr. 90 np. hacz 12 hr. 54 np., nowa: 12 hr. — np. hacz 12 hr. 40 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 10 hr. 71 np. hacz 11 hr. 20 np.

Wiczne placzißny w Kamjenzu

23. augusta 1906.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 30 np. hacz 7 hr. 60 np., pschenża wot 8 hr. 25 np. hacz 8 hr. 50 np., jeczmjeń wot 7 hr. — np. hacz 7 hr. 50 np., wowß wot 8 hr. 50 np. hacz 9 hr. — np., jahły wot 13 hr. — np. hacz 14 hr. — np. hróch 12 hr. — np., žyno 1 hr. 60 np., běrny 2 hr. 20 np., błoma (600 kilogr.) 20 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 30 np. hacz 2 hr. 60 np.

Wjedro w **Londonje** 31. augusta: Rjane a cźopke.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje 12. njedźelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. farar Răda ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin ßerbske a w 10 hodź. němske žnjowe dźakne prědowanje. Zyrkwiny khor budże spěwacź: Wulki je Bóh. Psched zyrkwinymi durjemi budże kollekta sa zyrkwine tepjenje.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Ernst Pawoł Skop, kubleŕ w Njeßwačidle, ſ Johanu Theresiu Kschižanez we Wurizach.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Rudolf Willy, Jana Urbana, fabrikarja na Židowje, ß. — Max Waklaŕ, Richarda Maxa Ungera, pohonca na Židowje, ß. — Hana Emma Martha, Khorle Augusta Pólnika, dźěłaćerja na Židowje, dź. — Gertrud Ida, Maxa Alwina Kalicha, murjerja w Bórku, dź.

Zemrjeli:

W **Michalskej wožadźe:** 23. augusta: Jan Richard, Jana Augusta Wirtha, fabrikarja na Židowje, ß., 6 m. 14 d. — Hendrich Wylem Liebscher, tšěchikryjeŕ we Wurizach, 41 l. 2 m. — 25. Božidar Oskar Kschižan, murjeŕ pod hrodom, 32 l. 4 m. 3 d. — 28. Helena Elsa Hedwig, Bjedricha Pawoła Preschera, kopornikskeho dźěłaćerja na Židowje, 4 m. — Hedwig Tammez ſ Wuhanczišz, ßłužobna dźowka w Tšělanach, 21 l.

Zyrkwinske powjesće ſ Hodźija.

12. njedźelu po ßwjatej Trojizy smeje rano ½7 hodź. duchowny Voigt němsku spowjednu wuczbu, ½8 hodź. farar Kschižan němske a w 9 hodź. ßerbske prědowanje.

Zyrkwinske powjesće ſ Budestez.

12. njedźelu po ßwjatej Trojizy žnjowy dźakny ßwjedźeń. Rano w 7 hodź. smeje duchowny Kschižan ßerbsku spowjedź, dopołdnja we 8 hodź. farar Domaschka ßerbske žnjowe a ¾10 hodź. němske žnjowe prědowanje. Khor spěwa: „Kak je Bóh jara dobrocźiwy" wot A. Bergta. — Psched zyrkwinymi durjemi ßo kollekta sa postajenje wožadneje diakonišy sběra.

Schtwórtk dopołdnja ½12 hodźin smeje farar Dr. Rencź ſ Wjeleczina němsku spowjedź.

Smolerjec knihićišćerńja

w Budyschinje w ßerbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a pscheprosceńske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy atd. atd.

we wschěch rěczach derje a tunjo czischczi.

Ia Czěrjeńske rjemjenje

ſ jadriweje kože a ſ bakwny pschedžene wschěch schěrjow,

Ia žerdkaty wósk sa czěrjeńske rjemjenje

ßuwanju rjemjenjow sadźěwjazy,

Ia ruski wolij a ruski tuk

po najtunischich placzißnach porucża

Otto Büttner

pschedawarnja kože, czěrjeńskich rjemjenjow a techniskich gumijowych wězow

w Budyschinje pschi hłownym torhoschczu 9.

Jěsdne kola

najlěpschich ſnamkow
kaž
Opelowe a Preſtowe.

Sklad
wſchěch pſchiſłuſchnych dźělow,
ſwonow, latarńjow,
ſzedlow, rjeczaſow,
mantlow, ſchlawchow,
gratowych toſchow,
gamaſchow,
atd.

Schijaze maſchiny

najwubjerniſchich wudźěłkow
kaž
Pfaffowe, Phönix, Grützner-owe Viktorie
ſ najnowſchimi lěpſchinami a polěpſchenkami.
Na wſchěch wuſtajenzach ſ najwyſchſchimi mytami wuſnamjenjene,
ſa trjebanje ſwójbow a rjemjeźlnikow.
Pſchihódne wotpłaczenje po dźělbach. Pſchi hotowych pjenjeſach najwjetſchi rabatt.
5lětne rukowanje.
Dokładne roswuczenje w ſchiczn, kaž tež we wumělſkim wuſchiwanju.

Optiſke a mechaniſke twory

kaž
bryle, tłóčniki,
operowe ſchkleńzy,
dalokowidy, barometry,
thermometry,
ryſzowadła, wſchelake dźěle,
bantowe a metrowe měry, mechaniſke hrajki
atd.

Clemens Jäckel měječźel Guſtav Klöppel w Budyſchinje

pſchi žitnych wikach 2.
Telefon 435. **ſzamźna wuporjedźernja a dźěłarnja, mechanikus a optikus, ſzamźna wuporjedźernja a dźěłarnja.** Telefon 435

Sa njewjeſty!

Sserbſke a němſke
ſpěwarſke,

jara kraźnje ſwjaſane a ſe wſchelakim wudebjenjom wupyſchene,
w czełazej ložy hižo po **6** hr. **50** np.,
najjednoriſche = = **2** = — np.
ſu dóſtacź **we wudawarni Serbskich Nowinow.**

Nowe
lětne tkaniny

kłoczliwym wobleczenjam, blufam, dźěczazej drafcze
a **ſchórzuchám**
na wulki wubjerk porucza
M. Gottwald
pſchi mjaſowym torhoſchczu 11.

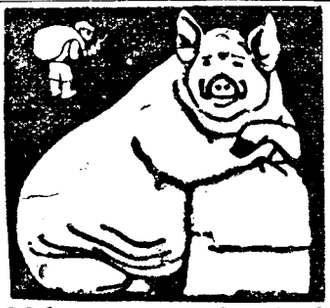

Pizowanſki kalk

wot **Brockmanna** w Lipſku,
ſnamjo A a B,
teho runja **ſczinowe pleczenje, ſczinowe hoſdze** a
ſazynkowany grot
po fabrikiſkich płaczišnach porucza
Emil Dietrich w Lětonju.

Naumannowe jěſdne kola a ſchijaze maſchiny

ſu pſchipóſnate najlěpſchi wudźěłk.
Saſtupjeŕ:
wumělſki jěſdźeŕ **Marſchner**
w Budyſchinje na Nowoſalzſkej dróſy 36.

K lětnemu czaſej

poruczam ſwój wulki ſklad
wobucźa
ſa muźſkich, žónſke a dźěczi
wot najjednoriſcheho hacź do najwoſebniſcheho wſchěch pomyſłnych druźinow a płaczišnow.
Wobhladajcze ſebi moje 5 wukładnych woknow.
Wubjerk w póduſchowych formach a faſonach je lětſa hiſcheze bohatſchi.
Woſebje wulki wubjerk wobucza po ſrěnich a niſkich płaczišnach namakacze.
Nowoſcze w ſandalach a turnowanſkich czrijach.
Jeniczke pſchedawanje G. Engelhardtowych czrijow ſ Kaſſela.
Jeniczke pſchedawanje
Engelhardtowych Caſſala a normalnych ſchkórnjow
(parle normalneho wobucza).
Najwjetſchi ſklad **kolojěſdnych a motorſkokolowych gamaſchow.**
Sapołožki ſa ſplaznjenu nohu po lěkarſkim pſchedpiſmje.
Dźěłanje po měrje. Wuporjedźenje ſo ſa jedyn dźeń wobſtara, po žadanju tež pſchedy.

Heinrich Mohr, czrijownja

w Budyſchinje pſchi žitnych wikach, na rózku ſukelnſkeje haſy.
Telefon 384.

Jako najlěpsche žo poruczeja
dr. Roeberowe
lěkařstwa:
Hablowy a jehlinowy spirituß psche drjenje w rukomaj a nohomaj, kschižu, bjedrach a shibadlach.
Pepsinowe wino psche tłóczenje žołdka, wróczenje, mjeknjenje, bjesappetitnosćz.
Benediktinska essenza psche žiwotowe bolenje, dristawu.
Czaj farfara psche kaschel.
Bjenchlowy mèd a **brèczka czornych Janskich jahodow** psche kaschel a dybawosćz džèczi.
Žołdžowy kakao psche dristawu a žiwotowe bolenje.
Jakorzowa (jěchibèrnowa) **brèczka** k czisćenju krwě.
Mydło psche lischawu.
Mydło psche njerodź pola człowjeka a skotu.
Kopschiwowy spirituß } psche wupadanje włoßow a schupisny.
Arnikowy spirituß }
Brèsowy balsam }
Kupanske sela sa ßłabe džèczi.
Teho runja wschě **lěkowanske kopjena, sela, korjenja,** dale **wobaladła** (wotu, wobalki atd.) **mineralowe wody, schleńczane ßylkawy** a **apparaty k wothladanju khorych.**

Dr. Roeber,
Germania drogownja
ſ napschecża „winoweje kicze“
na bohatej haßy.

Wolijowe barby

wschěch ſnatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdże ſkhnyjaze,
molerſke a murjerſke barby,
terpentinowy wolij
(němſki a franzowſki),
najlěpschi
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdże ſkhnyjate,
jantarjowe laki,
kopallaki,
damarlaki,
żelesowe laki,
Kölnſki klij kaž tež
murjerſki klij,
drobnu krydu,
gyps,
portlandſki zement,
najlěpschi karbolineum,
barbicze wſcheje druźiny,
ſchablony
ſa **molerjow** a **murjejow**
porucza a ma pschezo na ſkładze
po najtunischich placźisnach

C mil Mèrſch,
drogowe khlamy
24 na kamjentnej haßy 24.

Koſchle!

Swój wulki ſkład
hotowych koſchlow
běłych, pißanych, ßmužkatych, kaſchczikatych
po tunich płaczisnach poruczam.

Mužaze koſchle a módrobèłe a czerwjeno běłe ßmužkate **wojerſke koſchle** w ſchtyrjoch wulkoſczach hižo po 1 mk.

Žonjaze koſchle ſ paſkom abo ſe ſchnóru, w tſjoch wulkoſczach hižo po 95 np.
Hólczaze koſchle hižo po 45 np.
Holczaze koſchle hižo po 30 np.

Nahlowjaze rubiſchcża,
tibetowe, židžane, polžidžane, wolmjane a polwolmjane,
6/4 **wulke kattunowe rubiſchcża,** wobrubjene, hižo po 25 np., ſ malymi kraßnymi mustrami.

Emil Wehrle na jerſowej haßy 7.

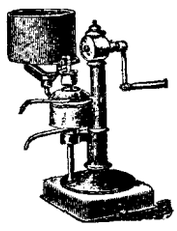

„Thuringia“ zentrifugi

ßu a wostanu najlěpsche a najjednorische.
Njepschetrjechena jednorosćz!
Ženje žanych porjedźenjow!
Najlózſche czěrjenje!
Trajnje najwjetſche wotsběranje.
Wjele pschipósnanſkich wopißmow!
Jeniczki ſaſtupjet:

Oskar Butter

w Budyſchinje pschi žitnych wikach 12 a na Tſělanſkej dróſy 18.

Poruczam ßamodžělane
ff. mlócźniki, mlokowe karany, mlokowe hornzy, wódne khany, wódne czerpawy, ſazynowane wódne khany a hornzy.
Mam wulki ſklad
krjepjawkow (krjepjenſkich khanow) a **emaillowanych tworow, ſazynowanych bowow** a **ſuchowych czerpakow. Tſěſchne žłoby** a **roły** a kóžde do twarſtwa ßłuſchaze klampnarſke džěła ſhotowjam.
Żeleſo ſa tſěſchne žłoby mam na ſkładze.
Spěſchne poßłużenje. Najtuńſche płaczisny.

M. Schulz.
10 pſchi ßerbſtich hrjebjach 10.

Mariaſcheinſke
a **Woßeczanſke**
wuhło,
ſalonowe,
kuſkojte a worjeſchkojte
briketty,
drjewo,
rosrubane a po zykych
ſchczěpach tunjo kóždu džělbu
pſchedawa
Gustav Heinke
pſchi žitnych wikach 34.
Telefon 385.

Žitne mèchi,
mukowe mèchi,
pizowanſke mèchi ſa konje,
płachty na wosy
wſcheje druźiny,
ſłomniki, trawne płachty
atd.
po fabrikſkich płaczisnach pſchedawa
Heinrich Lange
pſchi žitnych wikach,
ſ napſchecża „ſłoteje hwězdy“.

Najlěpſchi
khoſej
ma jenož
Otto Sachse
na bohatej haßy 4.

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dže k czaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haßy 5.
Jencz pſchedawa a porjedża ſa ßwoje džělo ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczisnami wupołożene, wobhladacź.**

Najwjetſchi ſklad!

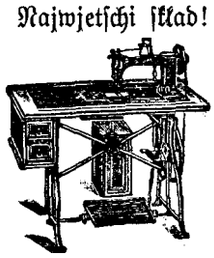

5 lět wěſte rukowanje.

Biesoltowe a Lockowe
ſchijace maſchiny,

najlhmańſchu maſchinu nětcziſcheho czaßa! Sswětoßławnu! Njepschetrjechenu w naſtupanju dokonjenja a dżerżenja! S premijemi mytowanu na wſchěch wuſtajenżach, porucża

Richard Otto, mechanikus,
na ßukelnſkej haßy 13.

Ssamßna wuporjedźeŕnja ſa ſchijaze maſchiny wſchěch ſyſtemow.

Th. A. Wällnitz

w Budyschinje
na ſzukelnſkej haſzy 9.

Najwjetſchi ſkład a wubjerk
1durjatych a 2durjatych
draſtnych khamorow,
vertiki,
ſchkleńczane khamory,
komody,
jednore a lěpſche **ſofy**
po 26, 30, 32, 37, 45, 55, 63
hacž 120 mk.,
ſtoły
po 2,50 mk. hacž 8 mk
łoža,
matrazy,
jědźne, ſofowe a
roſczahanſke blida,
ſchpihele
po 3 mk. hacž 60 mk.,
kuchińſke khamory,
kuchińſke blida,
a **druhu nadobu,**
pódla teho poručam
Ia poſzleſchczowe pjerje
po waſy,
hotowe poſzleſchcža,
linoleum, tworu po kruchach,
behacže a **teppichi,**
wóſkowane ſzukno
ſ truby a ſbytki,
wóſkowe ſzuknowe a
gumijowe pſchikrywy,
podpołożne tkaniny.

W pſcheſadźowarni je ſtajna ſkładnoſcź k tunjemu kupowanju. — Najtuńſche płacźiſny. — Njech ſo mjeno a khěžine cźiſzło wobkedźbuje.

Hotowe
ſchpundowanſke deſki
wſchěch wulkoſcźow a dołhoſcźow,
tſěſchne laty,
rěſane hranite drjewo,
twarſke drjewo
poručataj
6. a M. Hobjan
pſchi Nowoſalzſkej dróſy
ſnapſchecža piwarnje.

Brodowſka haptyka

na hoſchiz haſzy 27

Kaſchel,
katarrh,
dybawoſcź
ſo ſpěſchnje połožeja
ſ thymuſinom
Bleſcha po 75 np. a 1 hr. 40 np.

Trawu ſzyczaze maſchiny

original „Doering“ a druhe ſyſtemy,

žito ſzyczaze maſchiny

ſe ſamſzným wotkładźenjom a ſwjaſanjom,

ſzynowe wobroczaki

widlizowy a bubonowy ſyſtem,
kolizu wobroczaze,

ſzynowe a žitowe hrabje

ſ 32 — 35 — 38 ſubkami,

tóčžniki

ſa noże ſzyczazych maſchinow,

ručžne wleczaze maſchiny

poručža

Arndt Baldeweg
na kamjentnej haſzy 36.

Otto Preuss

w Budyſchinje
na žitnej haſzy 4.

nětko

woſzebne mužaze wobleczenja, hólczaze wobleczenja, kholowy, jupy a ſwjerſchniki,

teho runja

žonjaze a holczaze žakety

ſzměſchnje tunjo pſchedawa. Wſchitzy dyrbja tam hicź!

K. R. Lory,

rukajzar a bandagiſt
w Budyſchinje na ſchulerſkej haſzy

poručža pſchi potrjebje wſchě družiny **rukajzow, ſzłow, paſzow pſche pſchetorhnjenu ſzytku** (bruchband), **cźělnych paſzow** a wſchěch wězow, do jeho dźěła ſzłuſchazych. Wuporjedźenje a dźěłanje po měrje ſa krótki cźaſz — tunjo. —

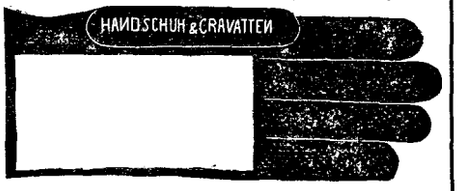

Robert Eckhardt

na nowej haſzy cźiſzło 5

poručža ſo k dźěłanju **piwowych apparatow, wodowodow, ſzamonapojakow** a **wſchěch plumpow** atd.

---

ff. likeury,

dwójny a jednory

palenz

ſnateje dobroſcze

po najtuńſchich płacźiſnach najlěpſchi poručža

Franz Wölfle
(prjedy Moritz Mörbe.)

Pſchiſpomnjenje: W cźwizach palenz, wot 10 litrow ſo ſapočžejo franko ſa hotowe pjenjeſy roſeſcźelu.

Meblowy magazin Khorle Käſtnera

na ſzukelnſkej haſzy 11

poručža ſwój wulki ſkład
meblow wſcheje družiny, jako
draſtne khamory,
ſchkleńczane khamory,
ſtołpowe khamory,
ſofy,
vertiki,
komody,
jědźne, ſofowe
a **wuczahanſke blida,**
trumowowe, ſtołpowe a druhe
ſchpihele,
draſtne hrabje,
drjewjane koffry,
łoža
ſ matrazu a bjez njeje,
ſtoły wſchěch družinow,
kuchińſke khamory a blida
a wſchelake druhe,
ſzamſzu molernju a **lakěratnju.**
Tunje płacźiſny.
Sprawne poſzłużenje.

Ernst Herkner

cźaſznikař w Budyſchinje
na **ſeminarſkej haſzy 13**
prjedy pſchi hłownym torhoſchczu
poručža ſwój wulki ſkład wſchěch družinow
cźaſznikow a **rjeczaſow**
po tunich płacźiſnach ſ wjazylětnym rukowanjom.
Porjedźenja derje a **tunjo.**

Privilegowane
Pohlowe mydło

pſche ſzwjerbjenje, drjenje, jětſeſchka, kuſk po 1 mk., pakcźik 3 mk., je ſakońſzy ſakitane pod cźo. 69937 ſ „hadom“ jako ſe ſatitanſkej ſnamku.
Jenož woprawdźite wſchědnje cźerſtwe roſeſcźela
R. Tschernich
w Draždźanach A. 16.

J. a E. Koban

w Budyſchinje
pſchi žitnych wikach 4
(w See hez reſtaurantu „Germania“).

Expedizija
ſa piſomne dźěła w kupnych, dismenbraziſkich, hypotheſkich, teſtamentſkich a ſawoſtajenſtwowych wězach atd.
Rěčzimoj tež ſerbſki.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 36. Sobotu 8. septembra 1906. Lětnik 65.

Swětne podawki.

Skhadźowanka němskich fararjow w Drazdźanach

je ßo se wschelakimi praschenjemi saběraka, kotrež ſ wjetscha politiske prawa duchownych nastupaju. We wojeńskej ßłużbje ßo sa duchownych wěste połóženja žadaju, woßebje dyrbjeli cźi duchowni, kotsiž ßo pschi dobrowólnych schtyrinjedźelskich lazaretskich swuczowanjach wobdźěleja, po ßwojim namjecźe poměrnu pjenježnu pschikohu se statnych ßrědkow dostacź.

Najważnischi pschedmjet ßo na reformu duchownskeho wußudźenja poczahowasche. Reforma ßo sda nusna bycź pschi wußudźenju pschestupjenjow pózcźiwoscźe a porjada, woßebje pak błudźenja w nastupanju wuczby, duschowpastyrstwa a podobneho duchowneho skutkowanja. Pschi reformje ßo woßebje duchowne ßudy pscheja, w kotrychž měła duchowna wyschnoscź, synoda a pschi prozeßach wo wuczbje też theologiska fakulta sastupjerjow.

Sa politiske a sozialne skutkowanje duchownych ßo ßwoboda žada, kotraž ßo jim jako stacźanam saleži a kotraž je ſ wuměnjenjom sa dokonjenje jich sastojńskich nadawkow w sjawnym žiwjenju. Duchownym ßo njemóże winowatoscź napołožicź, so bychu sdźerźenje wobstejazeho hospodarskeho a towarstwoweho porjada woßebje w prědowanju sastupowali. Ssamo ßo rosymi, so ßo kóždy evangelski duchowny wo strowe saměry sozialnych reformow, woßebje wo polěpschenje a swěscźenje dźěłacźerskich wobstejnoscźow skutkowanja sajimuje. Teho runja dyrbi wón wschěm stawam ßwojeje gmejny njedźiwajo jich politiskeho stejischcźa ſ duschowpastyrskej luboscźu ßłużicź. Se sastojńskimi winowatoscźemi duchownych pak ßo njehodźi sjednocźicź, so duchowni politisku móz jeneje strony wědomnje ßylnja, kotraž, kaž němska sozialdemokratija, sakožk naboźiny a dobrych poczinkow skasycź pyta.

Wo namjecźe, nastupazym połoženje jutrow na wěsty dźeń ßo 51 hłoßow sa njón a 51 hłoßow pschecźiwo njemu wupraji. Duž ma ßo rosßudźenje wo nim krajnym synodam pschewostajicź.

Pschi jednanju wo nabożenskej wuczbje farar Allin wobžarowasche, so ßo nabożenska wuczba też tajkim wuczerjam dowěrja, kotsiž na kschesćźijanskim stejischcźu wjazy njesteja. W Hamburgu ßu wuczerjo, kotsiž w politiskim nastupanju k sozialdemokratiji pschißłuscheja. W jenej pruskej provinzy je duchowny chzyk nabożensku wuczbu ßam pschewsacź, dokelž je ßo jemu wuczeŕ njewěrjazy bycź sdał. Wón to knjeżerstwu wosjewi. To wotmolwi: Wy drje ßměcźe nabożensku wuczbu dohladowacź, tola ju njeßměcźe wudźělecź; pschetož Wy njejscźe seminarske pruhowanje cźinili. — Diakonus Tietke praji: S wulkej schkodu je, so ßo w seminarach theologoju sa wuczerjow postajeja, kotsiž twjerdeje kschesćźijanskeje wěry wjazy nimaju. Jara nusne je, so ßo w seminarach wuczerjo jako pscheßwědczeni kschesćźijenjo wotcźahnu. Jenož tak by móżno było, němskemu ludej kschesćźijanstwo sakhowacź.

Khěžor Wylem

je schtwórtk se ßwojej mandźelskej do Wrótßławja pschijeł. Wot tam ßo wón k khěžorstwowym manevram poda, pschi kotrychž ßo se sakskim kralom setka.

Rosrěcźenje ſ khěžorstwowym kanzlerom Bülowom.

Jendźelcźan Sidney Whitman je w nowinach „Daily Mail“ rosrěcźenje wosjewił, kotrež je ſ khěžorstwowym kanzlerom Bülowom w Norderneyskich kupjelach měł. Na spomnjenje, so je ßo njedawěra Jendźelskeje woßebje se satraschnje spěschnym powjetschowanjom němskeho wójnskeho łódźstwa sbudźiła, khěžorstwowy kanzler wotmolwi, so je drje němske wójnske łódźstwo khětro pschiběrało, so pak je ßo to pornjo k rosßahanju němskich wikowanskich interessow hischcźe w pschemakej měrje stało. Ssměschne pak je, ſ teho ßudźicź, so chzyła Němska Jendźelskej knjejstwo na morju wsacź. Na pokasanje, so Němzy Jendźelcźanam wschudźe prěkusche dźěłaju, w Chinje, Turkowskej a w persiskim móŕskim salìwje, Bülow snapscheczìwi, so tu jenož wo wikowansku konkurrenzu dźe, a so maja Němzy na to prawo. Też makoasiska żelesniza njeje niczo wjazy hacź pschekupske pschedewsacźe. W Turkowskej maja pjecźa Němzy lěpschinu psched druhimi konkurrentami, tule lěpschinu pak ßu ßebi se ßwojej wutrajnej prózu dobyli. Wo setkanju němskeho khěžora ſ jendźelskim kralom w Kronbergu Bülow praji, so ßo pschi tym njeje wo ważnych politiskich praschenjach jednało, dokelž tajkich mjes Jendźelskej a Němskej njeje. Wo statniskich ßamownoscźach jendźelskeho krala Bülow ſ wobdźiwanjom rěcźesche.

Pschecźiwjenje pólskich dźěcźi pschecźiwo němskej rěcźi.

Pschezo wjazy bywa tajkich schulow w Pósnańskej, w kotrychž ßo pólske dźěcźi pschecźiwja, pschi nabożenskej wuczbje němski wotmolwicź a ßo wótcźenasch němski modlicź. Ani puki, ani napominanja, ani wobkhowanja sa schulu niczo njepomhaju. Pruske ministerstwo jeneho ministerialneho radźicźela do Pósnanja póscźele, so by se schulskej radu wuradźował, schto měło ßo w tej wěży cźinicź.

S pruskim ratarstwowym ministrom ſ Podbielskim

ßo w nětcźischim, na politiskich podawkach khudym cźaßu nowiny hischcźe pschezo wschědnje saběraju. Póndźelu je khěžor pjecźa ſ Podbielskeho w audienzy pschijał. Minister je w njej pjecźa pschednoschk wo Deberizskej wójskowej drósy měł. Pschi tym je wón pjecźa też wo ßwojim wobkhadźe ſ firmu Tippelskirch a Co. nadrobnje rosprawjał a je mohł khěžorej wosjewicź, so je wobdźělenje jeho žony pschi tejle firmje pschestało. Khěžor je pjecźa tule rosprawu ſ wulkim spokojenjom pschijał. Duž ßo nětko próstwa ministra ſ Podbielskeho wo puschcźenje se ßłużby pjecźa jako tajka wobkhaduje, jako so by wona cźinjena njebyła. Njedźiwajcy teho ßmě pak ßo sa wěste měcź, so ſ Podbielski hnydom po manevrach, hdyž budźe należnoscź majora Fischera wujaßnjena, ßwoju próstwu wo puschcźenje se ßłużby wobnowi a so potom khěžor tule próstwu dopjelni jemu rjad cźorneho worjoła spożcźiwschi. Sswoje swjaski ſ firmu Tippelskirch je ſ Podbielski pjecźa po khěžorowej pschikasni rospuschcźił.

Pscheměnjenje w němskim kolonialnym sarjadnistwje.

Herbski prynz Hohenlohe bě loni nasymu po khěžorowym pschecźu wodźenje němskeho kolonialneho sarjadnistwa pschewsał. W tymle sastojństwje je wón mało swjeßelazeho nashonił. Njepschestawaze wotkrywanja kolonialnych skandalow w khěžorstwowym ßejmje a napoßled Tippelskirchska należnoscź ßu jemu dźěło w kolonialnym sarjadnistwje swohidźiłe a teho dla je drje wón hižo psched dlějschim cźaßom khěžora proßył, so by jeho ſ wobcźeżneho sastojństwa puschcźił. Też khěžor je drje dopósnał, so prynz Hohenlohe njeje muż, kotryż mohł kolonialnu karu ſ hłubokeho błota wucźahnycź,

do kotrehoż je ßo ſajéła. Po radże kněžorſtwoweho kanzlera je ßo wón rosßudźił, pſchekupſzy wupruhowanemu, nawjedźitu móz na cžoło kolonije ſtajicź. Jako tajku je kněžorſtwowy kanzler Bjarnata Dernburga, nětcžiſcheho direktora Darmſtadtſkeje banki, wußlédźił. Tutón je hakle 42 lět ſtary, tola ßebi hižo w finanzuym ßwěcže mjeno ſcžinił. Wón je ſchuleŕ direktora němſkeje banki ſe Siemensa, ſ kotrymž je woſpjet ſtudijow dla po Amerizy pucžował. Potom je Pomorſku banku a Spielhagenſke banki ſaßo na nohi ſtajił a napoßled wobkhod Darmſtadtſkeje banki woßebje w ſamóŕſkich krajach rosſchěŕił. Wón ßo powſchitkownje ſa muża ßylneje mozy wobhladuje, kotryž ßo niz jenož na ßwoje powołanje wuſteji, ale kotryž ma też powſchitkowne wědomje a wě, kak ma ßebi wěz ſawjeſcź.

Schef awſtriſkeho generalneho ſtaba we wodze.

Awſtriſke wójſko ma nětkole wulke manevry w Schleſyſkej we wokolnoſcži Těſchina. Hdyž chzyſche póndźelu ſchef generalneho ſtaba baron ſ Beck ſe ßwojim pſchewodom jenu rěcžku ſ nahkym brjohom pſchekrocžicź, ßo jeho kóń wobßuny a ſ nitkeho pſchekhoda do hłubokeje napjateje wody padże. Baron ſ Beck ßo hocž do hłowy do wody ſhubi. Jeho pſchewodnizy jemu hnydom na pomoz khwatachu a jeho na brjoh wucžežechu. S tymle podawkom pak ßo wón njeda wottraſchicź, rucže ßo na druheho konja ßydnycź a ſ nim do manevra jěchacź.

Wojetſka demonſtrazija w Franzowſkej.

We wojeŕſkim lěhwje w Souſſeretu je ßo reſerviſt 50. pěſchehe regimenta ſ mjenom Loubet ſatſélił, dokelž ßo tamniſchi lékaŕ ſarjekny, jeho ſa khoreho ſpóſnacź. Hdyž ßo powjeſcź wo ßamomordaŕſtwje rosnjeße, ßo wojazy ſeſtupachu a wokoło cžahajo revoluzionarne ſpěwachu. Někotrych offizěrow, kotſiž chzychu wojakow ſmérowacź, nabichu. Diſziplina w franzowſkim wójſku ſda ßo pſchezo bóle ßo pohubjeńſchicź.

Nadpad Italſkich na khorwatſkich a cžéſkich Ssokolow.

W khorwatſkim hłownym měſcže Sahrjebje je ßo ſańdźeny tydźeń wulki khorwatſko-cžéſki ßokolſki (turnaŕſki) ßwjedźeń wotměł. Na domojjéßbje po morju Ssokoljo w Rěžy (Fiume) ſaſtachu. W tymle měſcže je wobydleŕſtwo ſ dźéla italſke, ſ dźéla khorwatſke, tola maja Italſzy pſchewahu a Khorwatow potłóczuja. Ssokolſki ßwjedźeń w Sahrjebje, na kotymž ßo Khorwatojo, Sſerbjo a Cžechojo ſbratrowachu bě Italſkim w Rěžy woßebje teho dla ſ pohorſchkom, dokelž ßo pſchi nim też wjele Khorwatow ſ Rěki wobdźěli. Italſzy ßo, ſrěcžachu, tutym njepſchecźelſke powitanje pſchihotowacź, hdyž ßo do Rěki wrócźa. Sańdźenu ßrjedu pak ſ Rěcžanſkimi Ssokołami hromadże 900 Ssokołow do Rěki pſchijědże. Hdyž ſ khorhojemu pſches město cžehnjechu, jich Italſzy nadpadžechu a jim ſpytachu khorhoje wutorhnycź. Ke krwawym pukam dóńdże a ßo też tšélesche. Polizija a wojazy ſakrocžichu. Jena khoſejomnja ßo do zyła wupuſcźi. Dwě woßobje ſtej cžežko ſranjenej, 30 lohko. Dweju Ssokołow, kotrajž ßamoj po dróſy dźéſchtaj, ßu Italſzy krwaweju ſbili, tak ſo ſtaj ßo dyrbjałoj do hojeŕnje dowjeſcź. Hdyž łódź ſe Ssokołami ſ Rěki wotjědże, do njeje kamjenjowy deſchcź lětaſche.

Pucžowanje ßerbſkeho krala po Sſerbiji.

Kral Pětr je ßo hromadże ſe ßwojim ßynom na pucžowanje po Sſerbiji naſtajił. Wſchudże, hdźež je wón pſchiſchoł, ßu jeho ſ wulkimi cžeſcžemi witali. Ssobotu wón po Dunaju ſ łódźu „Zar Miklawſch II.“ do Kladowy pſchijědże. Tule ſkładnoſcź je romunſke knježeŕſtwo wužiło, ſo by pokaſało, ſo wot teho cžaßa, ſo kral Pětr w Sſerbiji knježi, mjes Romunſkej a Sſerbiju pſchecźelny wobkhad wobſteji. General Grainiſenau ßo ſ pſchewodom na kanonſkim cžołmje „Seretul“ ſ romunſkeho brjoha do Kladowy poda a krala Pětra w mjenje romunſkeho krala powita. Kral Pětr ßo ſ wutrobnymi ßłowami podźakowa a na ßwojej łódźi romunſkej deputaziji k cžeſcži hoſcžinu wuhotowacź da. Pſchi njej kral Pětr na ſtrowje romunſkeju kralowſkeju mandźelſkeju pſchipitk wunjeße, mjes tym ſo general Grainiſenau ßwoju ſchleńzu na derjemécže ßerbſkeho krala a jeho doma a na ſboże ſpſchecźeleneho ßußodneho ßerbſkeho luda wupi. Romunſka łódź krala na jeho jéßbje hacž do města Vrſy Palanki pſchewodźeſche. W Negotinje kralej k cžeſcži ſaklowy cžah wuhotowachu. Kral Pětr na powitanſku rěcž wotmolwjejo praji, ſo dyrbja Sſerbjo njewotwißnoſcź ßwojeho kraja ſakitacź. Pod jeho knjejſtwom budże ßo Sſerbija prózowacź, ſo by ßo na Balkanje porjad a měr ſakhował, tola wona budże też w kóždym cžaßu hotowa, ſ połnej mozu nadpady tych wotraſycź, kotſiž bychu ßnadź chzyli ſpytacź, ſ njeporjada a njeměrow na Balkanje na ſchkodu ßerbſkeho luda ſa ßebje wužitk ſcžahnycź. W Sajecžarje kral praji, ſo ßu cžaßu politiſkich pſcheſcžěhanjow w Sſerbiji nimo. Na ſnutskownej njewobſtajnoſcži ßu njepſchihódne parlamentariſke wobſtejnoſcže wina byłe. S poßlednimi ſkupſchtinſkimi (ßejmſkimi) wólbami je knježeŕſtwowa ſtrona wjetſchinu w ßejmje doſtała. Duž je jej nětko móżno, ſe wſchej khutnoſcžu ludowe hoſpodaŕſtwo ſpěchowacź.

Wójnſke pſchihoty Turkowſkeje pſchecžiwo Bołhaŕſkej.

Bołhaŕſki wjeŕch Ferdinand w tu khwilu w Karłowarach pſchebywajo, tamniſchu ſtrowotnu wodu wužiwa. S dobom w ßußodnych Marianſkich kupjelach jendźelſki kral Eduard VII. tamniſchu wodu nałożuje, ſo by nješchto ßwojeje wobcžežneje cžélneje tołſtoſcže wotbył. Wobaj knježerjej ßo husto ſetkujetaj a ßo žiwje rosmołwjataj. Dokelž ßo jendźelſki kral lětża njeje ſ awſtriſkim khěžorom powitał, chzedża politikoja wjedźecź, ſo je mjes Jendźelſkej a Awſtriſkej njepſchesjenoſcź a balkaniſkich proſchenjow naſtała, a ſo jendźelſki kral ſ bołhaŕſkim. wjeŕchom dla wójny pſchecžiwo Turkowſkej radu ſkładuje. Na jendźelſku pomoz drje ßo ſepjerajo je Bołhaŕſka pjecża turkowſkemu knježeŕſtwu, kotrež ßo dla njepſchecźelnoſcžow pſchecžiwo Grichaм w Bołhaŕſkej wobcžežowaſche, pſched krótkim wótre wotmołwjenje dała, ſo dyrbi wone najprjódzy w Turkowſkej ßamej měr a porjad poſtajicź, prjedy hacž ßo do bołhaŕſkich wězow tyka. Pódła teho Turkoja nětko hiſchcže bołhaŕſkeho wjeŕcha ſ jendźelſkim kralom wobkhadźecź widźa. Duž bojoſcź a hroſa jim myßle ſbudźujetej, ſo jendźelſki kral Bołharjow pchecžiwo Turkam k wójnje ſchcžuwa. Bołharjo bychu Jendźelcžanam witani pomoznizy byli, hdy by Egiptowſkeje dla mjes Jendźelſkej a Turkowſkej k wójnje dóſchło. Tale wójna pak móże njejabzy wudyricź a teho dla Turkowſka nětkole pſcheczíwo Bołharam broni. Wona w Mazedonſkej wójſko mobiliſuje, je maſchinſke tſélby w Franzowſkej ſkaſaka, wobtwjerdźuje ßwoje móŕſke brjohi pſchecžiwo jendźelſkim wójnſkim łódźam a pſchihoty k twarej dweju żeleſnizow cžini, po kotrymajž mělo ßo turkowſke wójſko k bołhaŕſkim mjeſam woſycź.

Skónzowanje pſchepóſnateho miniſtra Durnowa.

W hoſcženzu „Jungfrau“ w Interlakenje w Schwajzaŕſkej je jena nědże 22lětna ruſka revoluzionarka pſchi wobjedże hoſcža ſatſélika, kotrehoż mějeſche ſa prjedawſcheho ruſkeho miniſtra Durnowa. Wona pak bě ßo ſamłyłika a město Durnowa wěſteho fabrikanta Müllera morika. Durnow bě drje w auguſcže w Interlakenje pſchebywał, tola pſched nětkotrymi dnjemi wotjěł. Hdyž mordaŕzy rosſkładžechu, ſo je zyle njewinowateho cžłowjeka morika, wona praji, ſo je jej żel, ſo je ßo mylika, tola w nětcžiſchim żałoßnym cžaßu niczo na tym njeleži, hacž ßo jedyn cžłowjek wjazy a mjenje mori.

Nowe ßłowjanſke towaŕſtwo w Moſkwje.

W Moſkwje ßo nowe ßłowjanſke towaŕſtwo ſałoži, kotrež chze woßebje ſbliżenje Rußow ſ Cžechami a Polakami ſpěchowacź a wſchě druhe ßłowjanſke towaŕſtwa w Moſkwje ſjednocžicź.

Wucžahanje żidow ſ Ruſkeje

ſ kóždym lětom pſchibywa. W lěcže 1901 je 85000 żidow wucžahnyło, w lěcže 1902 hižo 107000, lětża je pjecża 250000 żidow Ruſku wopuſchcžiło. Ruſke knježeŕſtwo wucžahanje żidam po móżnoſcži położuje.

Nowe wojetſke ſpſchißahanſtwo.

W Odeſſy ßu wojeŕſkeho lékarja Levenſona, dźowku wyſchka Michailowa a 14 offizěrow ſajeli. Jich winuja, ſo ßu tajne ſhromadźiſny wojakow w intendanturſkim twarjenju wotměwali a revoluzionarne pißma mjes wojakami a dźěłacžerjemi rosſchěŕjeli, ſo bychu nětcžiſche knježeŕſtwo powrócźili. Po wojeŕſkim ſakonju wſchitkim ſajatym ßmjertne khoſtanje hroſy.

Wußwobodźenje jatych revoluzionarow we Warſchawje.

Direktora twjerdźiſnoweho jaſtwa we Warſchawje ßu w nozy ſcheſcžo wojazy ſatſélili, kotſiž jaſtwo ſtražowachu. Potom jaſtwowe wrota ſ dynamitom rostſélichu. Wſchitkich nóznych dohladowarjow wuputachu a 56 jatych ßobuſtawow revoluzionarneho komiteja wußwobodźichu.

Program nowych reformow w Ruſkej.

Nětcžiſche knježeŕſtwo ßo ſ njeſkutkami revoluzionarow njeda wot wotmyßlenych reformow wotdźerżecź. Wone je nětko program

ſawjedźomnych reformow wosſjewiło. Provinzam dyrbja ꝑo wjazy prawow w ꝑamoſarjadniſtwoje dacź, a w Pólſkej a w baltiſkich provinzach ꝑo ſemſtwowe ſaſtupjerſtwo ſawjedźe. Dale ꝑo dokhodny dawk pſchihotuje. Židam ꝑo wjazy prawow pſchiſwoli. So pak mohłe ꝑo reformy pſchewjeſcź, dyrbi ꝑo revoluzionarne hibanje potłóczicź. Teho dla dyrbja generalni gubernatorojo prawo doſtacź, revoluzionarow ruczíſcho hacź dotal wotꝑudźicź. Revoluzionarna agitazija mjes wójſkom ma ꝑo nanajwótriſcho khoſtacź.

Generalej Stöſſel a Fock

a wyſchk Reis maja ꝑo po zarowym wukaſu dla pſchepodacźa Port Artura nowoſałoženemu wojeſtemu ꝑudej pſchepodacź, jeli ſo wyſchnoſcź, kotraž je pſchedbéžne pſchepytanje poſtajiła, njewobſamknje, ſo by ꝑo ꝑudźenje ſaſtajiło, abo ſo bychu ꝑo wobſkorźeni diſziplinarnje khoſtali.

Revoluzija w Mexiku.

S Arizony powjeſcźe pſchikhadźeja, ſo ꝑo tam wudyrjenje revoluzije kóždy wokomik wočakuje. Sa revoluziju je pjecźa 40 mexikanſkich měſtow dobytych. Revoluzija je pjecźa woꝑebje pſchecźiwo wulichowanju kraja ſ Amerikanami ſe ſjednoczenych ſtatow namérjena, kotrychž nětcźiſchi preſident Diaz podpjeruje.

Pſcheleſcźeny.

(Skónczenje.)

Naſajtra rano ſtany naſch kwekař jara ſahe a dóńdźe dele do konjenza. Wón wotwjaſa zuſeho konja wot korta, tykny jemu wuſdu a puſchcźi jeho ſ hródźe a ſ dworom won. Kóń móżeſche nětkole zyle ꝑwobodnje a zyle po ꝑwojej woli hicź, hdźež ꝑo jemu chzyſche. Wón pak dźéſche ſa ſkoczecźom, krucźe pſcheꝑwědczeny, ſo wone pucź k derje ſnatemu domej a hródźi ꝑwojeho prjedawſcheho knjeſa naſtupi a namaka. Tak dha dźéſchtaj wobaj hromadźe. Kóń njekhwataſche, ale dźéſche pomaku po jenej dróſy a potom po druhej, a naſch ſprawny kwekař dźéſche runje tak pomaku a ſcźerpnje ſa nim. To bě dźiwny pucź, po kotrymž ſkoczo dźéſche. Pak by ſchło na prawy bok, pak na lěwy. To měješche napohlad, jako by njeſnało praweho ſaměra a jako by njeſchło do żaneho poſtajeneho kónza. Naſchemu cźeſtnemu kwekarjej bywaſche napoślédku trochu ſtyſkno, hacź bě tak woprawdźe prawje a pſchimérjenje cźinił. „To je poprawom tola njeroſomnoſcź“, rjekny pſchi ꝑebi ꝑamym, „ſo ꝑym ꝑwoju nadźiju na wboheho doczepaka ſtajał. Sda ꝑo, ſo rubježnik w Londonje njebydli, pſchetož ſkoczo ꝑo tu njeſnaje ani won, ani nuts. Mudriſcho budźiſche było, hdy budźich nuſne wězy wyſchnoſcźi woſjewił, měſto teho, ſo tule wſchitke móżne Londonſke dróhi a haſki pſcheteptam.“

Njejabzy wutorźe Tobiaża Symana ſ jeho myślow ſchkrěczenje něſotrnych dźéczi, kotrež budźiſche kóń bjes maka poteptał. Skoczo, kotrež bě hacź do tam tak pomaku ſchło, běſche ꝑo mjenujzy nadobo do běżenja dało. „Dźerźcźe, dźerźcźe!“ wołachu dźěczi a ludźo na dróhach. „Njedźerźcźe jeho!“ wołaſche kwekař, „njeſadźerżujcźe konja na żane waſchnje!“ Wón ꝑam khelpaſche ſpěſchnje ſa nim, njemóżeſche pak ſ nim wjazy ꝑobu doběżecź, dokelž běżeſche dale ſpěſchniſcho. Mjes tym ſo nětkole ſtyſkniwje ſ woczomaj ſkoczo ſcźěhowaſche, wuhlada jo nadobo do wotewrjenych wrotow běżecź. „Potajkim tule!“ pomyślí ꝑebi kwekař, poſběhnywſchi wočzi k njebju, ſo by ꝑo ꝑwojemu Bohu dźakował, kiž bě jeho na prawy pucź dowjedł. K temule domej dozpěwſchi, widźeſche hiſchcźe, kak ꝑkużobnik konja majkaſche a jeho potom do konjenza dowjedźe. Tobias Syman wobroczi ꝑo nětkole na mużſkeho, kiž runje nimo dźéſche, a ꝑo woprascha, cźeji tónle rjany dom je.

„Wy drje hiſchcźe żenje njejſcźe w tymle kónzu byli“, rjekny mużſki, „kóźde dźěczo wě, ſo tu bohaty pſchekupz Weresford bydli.“

Kwekař bě bjes maka ſkamjenił, hdyž bě tajke wotmolwjenje doſtał. „Weresford měł tón rubježnik bycź?“ pomyślí pſchi ꝑebi ꝑamym. „Edwardowy nan, bohaty, nahladny muż? To tola zyle wěſcźe móżno njeje.“ Wón bě hižo na tym, ꝑo ſawróczicź a pſcheſtacź ꝑlédźicź. Ale w tamnym cźaſu bě ꝑo huſcźiſcho ſtako, ſo bohacźi a nahladni mużojo mějachu ſ rubježnikami mjelczo ſrěczane a ꝑo na jich rubježniſtwach wobdźělichu. Nimo teho njemóżeſche nichtó prajicź, na kajke waſchnje bě bohaty Weresford ꝑwojeho wulkeho ſamóżenja tak khětſje nabył. Jeho hruba powaha a woꝑamocźene cźłowjekow hidźaze żiwjenje, kotrež wjedźeſche, móżeſche podhlad ſbudźowacź. A ſchtož bě hłowna wěz, kóń dyrbjeſche ꝑem ꝑłuſchecź a w domje ꝑwědomy bycź. Kwekař wobſamknu ſe wſchěch tutych pſchicźinow, njepſchestacź ſa tym ꝑlédźicź, ale ſ najmjeńſcha poſpytacź, tu wěz dopósnacź.

Tobias Syman ſaſtupi do domu a żadaſche ꝑebi ſ pſchekupzom Weresfordom porěcźecź. Tón hiſchcźe leżeſche, runjeż bě hižo dopołdnja poſdźe. Kwekař ꝑo njeda ſ tutym rosprawjenjom wotpokaſacź, kotrež jemu ꝑkużobnik da, ale rjekny, ſo **dyrbi** na kóźde waſchnje ſ pſchekupzom porěcźecź, a dobywaſche ꝑo na poł ſ mozu do ſpańneje ſtwy. Weresford, kiž bě hakle runje wotucźił, rybowaſche ꝑebi wocźi a woprascha ꝑo wobożny a ſ wótrym hłoꝑom: „Schtó wy ſcźe, mój knjeże, a ſchto wy tule chzecźe?“ Hłóꝑ bě kwekarjej jara ſnaty a hiſchcźe zyle derje w pomjatku. Kóżdy dwěl, kotryž bě hacź dotal hiſchcźe měł, bě ſ tym wotſtronjeny. Wón wſa w měrje ſtólz a ꝑydźe ꝑo pódla koża, ſdźerżawſchi ꝑwój kłobuk na hłowje.

To bě pſchekupzej tola bjes maka kuſk wjele. Hiſchcźe ras ꝑo woprascha, je-li móżno, hiſchcźe hrubiſcho dyżli prjedy: „Schtó dha wy ſcźe, a ſchto wote mnje chzecźe?“ Potom dopraji: „Kak móżecźe ꝑebi ſwěricź, w mojej ſtwě kłobuk na hłowje wobkhowacź?“

„Ssym kwekař“, jeho wopyt zyle pomaku wotmolwi, „a ty wěſch, ſo je to pola naꝑ waſchnje.“

Sskyſcho ꝑłowo „kwekař“ ſruna ꝑo pſchekupz we kożu a wobhlada ꝑebi zuſbnika dokkadniſcho. Nětkole ſpósna jeho. Wón ſblědny a woprascha ꝑo mjekotajo, kak je doſtał cźeſcź jeho wopyta.

Cźeſtny Tobias Syman wotmolwi zyle maſnje: „Chzych ꝑebi jeno ꝑwój cźaꝑnik ſaꝑo wuproꝑycź, kotryž ꝑym cźi wcźera pożcźił.“

„Kajki cźaꝑnik?“ woprascha ꝑo Weresford ſjawnje njemérny.

„Nó, ty tola wěſch“, praji kwekař. „Cźaꝑnik je mi luby a drohi, dokelž je hiſchcźe dopomnjeńka po mojej njebo żonje, a hižo teho dla njemóżu jeho parowacź. Mój ꝑwak, ꝑudnik, njeby mi to żenje wodał, hdy bych ꝑo wot pſchedmjeta dźélik, kotryž mje na jeho ꝑotru dopomina.“

Też ꝑłowo „ꝑudnik“ ſdaſche ꝑo trochu ſacźiſchcź na Weresforda cźinicź. Jeho wuſkoſcź bywaſche dale wjetſcha a podarmo pytaſche wotmołwu. Tobias Syman njewočakowaſche dale żaneje wotmołwy, ale pokraczowaſche tak maſnje każ prjedy:

„Też by mi to było jara lubo, hdy by mi ty wrócził dźeꝑacź gwinejow, kotrež ꝑym tebi runje tak pożcźił. Jeli ſo by je nuſnje trjebał, ꝑym rady ſwólniwy, je tebi hiſchcźe na něſchto cźaꝑa woſtajicź, jeli ſo mi na to wuſtajiſch prawy dokżny liſt.“

Kwekarjowy měr bě ſtaremu pſchekupzej zyle myślę ſamylił. Njeſwěri ꝑebi, ſapręcź, ſo nima rubjenych pſchedmjetow. Ale jemu bě też cźeżko, ꝑo ſjawnje a ſprawnje wuſnacź. Teho dla hiſchcźe pſchezo ꝑo wotwlakowaſche, wotmolwicź. Tobias njeda ꝑo ſ tym mylicź, ale rěcźeſche zyle maſnje dale: „Też dyrbju tebi pſchiſjewicź, ſo ꝑo moja dźowka bórſy wuda. Kważ bě na ſajutſiſche, 4. oktobra, poſtajeny. Na ſapłacźenje ꝑwjedźenja a na wuſaſtaranje ꝑwojeho dźéſcźa běch dwě ſcźě puntow ſterlingow poſtajił. Te ꝑu mi wcźera wonka na dróſy było wotewſate. Teho dla proſchu, ſo by ꝑwojemu ꝑynej dał pomoz, kotrejež hewak njebudźich wot tebje żadał.“

„Sswojemu ꝑynej?“ ſaſtróżany ſawoła pſchekupz.

„Haj, ꝑwojemu ꝑynej“, kwekař pokraczowaſche, „njewěſch dha ty, ſo je wón nawożenja mojeje dźowki Marje?“

„Jan?“ ſawoła ſtary, ſkoczíwſchi ſ koża.

„Jan Weresford“, ſnapſchecźiwi zyle maſnje Tobias Syman, ꝑebi pſchi tym ſchcźipku bjerjo; „pſchi tajkich wobſtejenjach dyrbiſch ſa ꝑwojeho ꝑyna něſchto cźinicź. Rad njebych chzył, ſo by ſhonił, ſchto je ꝑo wcźera wjecźor ſtało. Jeli ſo pak mi pjenjes njedaſch, kotrež ꝑym jemu pſchilubił, dyrbju jemu wěſo wupowjedacź, kak ꝑym tej dwě ſcźě puntow ſterlingow pſchiſżadźił.“

Weresford dóńdźe k blidku, wucźeże trójzy ſamknjeny kaſchcźik, wotewri jón a poda kwekarjej ſ dyrkotazej ruku a jara khwatnje ꝑwoju móſcheń, ꝑwój cźaꝑnik a ꝑwoje pjenjeſy.

„Derje“, rjekny Tobias Syman, „njeběch ꝑo potajkim mylił, hdyż ꝑo w tej wězy na tebje a na twoju dobru wolu ſpuſchcźach.“

„Pſchejecźe ꝑebi wote mnje hiſchcźe hewak něſchto?“ woprascha ꝑo ſtary pſchekupz.

„Haj“, wotmolwi cźeſtny Tobias. „Chzu cźe proꝑycź, ſo by ty ꝑwojeho ꝑyna Jana wuherbował.“

„Wuherbował? a cźeho dla?“ ꝑo Weresford woprascha.

„Hlej“, rjekny kwekař, „ſe ꝑwojej dźowku nochzychmoj do podhlada pſchińcź, ſo běch pſchi żeńtwje ꝑo něſak nadźijał a twarił na twoje ſamóżenje. Schtož ja mam, to je wſchitko po cźeſcźi dobyte, a Bóh ſakitaj mje a moje dźěcźi miłoſcźiwje pſched tym, ſo by njepſchiſchoł ani jedyn jeniczki njeſprawny abo ꝑamo kradnjeny pjenjeżk do mojeho domu.“ S tymi ꝑłowami wopuſchcźi ſtwu. Do dwora

doschedschi sawoła na pschekupza, kiž pschi woknje stejo sa nim hladasche: „Ssym cźi twojeho konja saßo wróćžo pschiwjedł; daj mi nětkole tež mojeho konja saßo!“

Hdyž bě domjazy knjes pschikiwnył, pschiwjedże ßkužobnik konja spěschnje a pschepoda jeho naschemu kwekarjej. Tobias Syman ßo wjeßeły a dobreje myßle na njeho ßydże a khelpasche tak se ßwojim spěschnje saßo dobytym samóženjom domoj. Ssem dozpěwschi nadeńdże ßwojeho pschichodneho ßyna a rjekny jemu: „Jano, runje sym twojeho nana wopytał a myßlu ßebi, so ßmój pschesjene pschischkoj.“

Dwě hodźinje posdźischo pokasa ßo njejabzy a nadobo stary Weresford we wobydlenju schwarneho kwekarja. Proschesche jeho, so ßměł s nim ßamym porěčžeć. Hdyž běschtaj wobaj mužej nětkole bjese wschěch druhich ßwědkow hromadże, rjekny jemu: „Džakuju ßo wam s wutroby sa to, schtož scże na mni cźinili. Wy budźischcże mje móhli wonjecześcźicź. Wy móżeschcże też mojeho ßyna wonjecześcźicź a jeho njesbožowneho scźinicź, jemu ßwoju džowku sapowjedźicź. Wy scże jednali jako muž, kiž ma hłowu a wutrobu. Nochzu druhi ras ßo saczeŕwjenicź psched wami. Wßmicże tele papjery a mějcże ßo rjenje, mje njewohladacże ženje wjazy!“

Hdyž bě Weresford dom wopuschćźił, wotewri kwekař jemu pschepodate papjery. To běchu smjeńki (wechsle) a pschipokasy we wyßokich wunoschkach na prěnje banki w Londonje. Sapiß leżesche pódla, na kotrymž běchu mnoho mjenow napißanych. Pschi tutych mjenach běchu wjetsche a mjeńsche liczby pjenjes napißane. A na kónzu zyłeho sapiska běchu pschipißane tele rjadki: „Tute mjena wosnamjenjeja wschitke te woßoby, kotrež ßym ydy wobkradnył. Pjenjesy, kiž ßym jim wotewsał, ßu pódla sapißane. Sběhńcże pjenjesy pola bankownikow, na kotrychž ßu pschipokasy wustajene, a wróćcże mjelczo wschěm tutym woßobam to, schtož ßu pschese mnje pschißadźiłe. Schtož hischcże sbywa, je moje cźeśtnje a po prawdże dobyte samóženje a ßkuscha mojemu ßynej. Njesabudu ženje saßo, so je pißane: »Ty njedyrbisch kradnyć!« A moje sbytkne żiwjenje ma ßo dopjelnicź po japoschtowym pschedpißu: »Schtóż je kradnył, wjazy njekradń, ale dźěłaj a dobywaj s rukomaj něschto dobre, so by měł dawacź potrěbnym.« Modlcże ßo sa mnje! Jan Weresford.“

Nasajtra bě stary Weresford zyle s cźicha London wopuschćźił. Dźěsche do Franzowskeje a je tam hacž do ßwojeje ßmjercże, kaž to kwekař posdźischo sboni, sprawnje żiwy był. Tobias Syman a jeho dźěsczi, kotrejž mějeschtej nětkole hischcże tola 4. oktobra 1773 ßwój kwaß, ßu ßo ßwěru a pilnje sa stareho muża modlili, a je nadźija na to, so je mikoscźiwy Bóh jich prósstwy ßmilnje wußkyschał.

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Sańdżenu ßobotu je ßo president krajneho ßuda, wyschschi hamtski ßudnik Leonhardt s Leisnika do Budyschina powołany, do ßwojeho noweho sastojństwa sapokasał.

— Na jěsbje s domojkhowanki w Dobroschezach je ßo ßwójba tudomneho rěsnika Teutschera s cźeźkim njesbožom potrjechiła. Teutscherez dźěd jenopscheżny sapschah, w kotrymž Teutscherowa se 6 dźěcźimi, 5 hacž 13 lět starymi, ßedżesche, na kósle ßedźo wodżesche. Na dobo ßo kóń spłóschiwschi, wós s tajkej mozu satorże, so 60lětny dźěd psches hłowu na dróhu padże. Potom schtyri dźěcźi sa ßobu s wosa skoczichu, a skónczńje ßebi też macź s dwěmaj młódschimaj dźěsczomaj sweri, s wosa skoczicź. Pschi tym ßo dźěsczi straschnje wobraßyschtej, mjes tym so ßo macź jenoż lohko wobschkodźi. Najnjesbožownischo je dźěd padnył, wón je ßmjercź straschne wobschkodźenje poczerpił.

— Kaž je s nawěschtkow widźecź, wotměje hornjołużiske ratarske wokrjeßne towarstwo lětża 10. septembra skótnu wobhladańzu w Oderwitzach, sa kotruż je kralowske ministerstwo snutskownych należnosczow po prósstwje direktorija ratarskeho wokrjeßneho towarstwa 2200 hr. jako myta pschiswoliło. Pschihon dyrbi dopołdnja w 9 hodźinach skónczeny bycź. Wobhladacź budźa ßo howjada, s wjetscha Oldenburgskeje raßy a wschěch kschiżenjow. Pódla teho ßu ßo kosy a byki Saamonskeje raßy pschipowjedźiłe, tak so budże pschihon s něhdże 260 skoczatow wobstejecź. Wschitkim interessentam ßo poruczuje, tule skótnu wobhladańzu wopytacź.

— (Druhi dopiß wo hłownej skhadźowanzy.) Żadny, swjeßelazy wopyt mějachmy na lětuschej skhadźowanzy: knjeżnje s kraßnych lubosnych Błótkow w narodnej drascże. Dawamy tomu woßebiteje ważnosczе, dokelž je to najlěpschi dopokas, so Hornja a Delnja Łużiza ßo bliżitej bóle hacž hdy k duchownemu sjednocżenju. Kajku pak ma to ważnosczź, njetrjebam tu rosjaßnjecź — kóżdy drje ju snaje. Lětża nasymu budże też saßo pschileżnosczź, so my Hornjołużiczenjo dojědźemy k uaschim bratram a ßotram do Delnjeje Łużizy. Ssobotu 29. septembra, na ßwj. Michała, wotměje ßo w Piznju ßerbski ßwjedźeń. Wo tym pak bórsy shonicze wjazy. — Něschto hischcże chzych naspomnicź. Po Hodźijskej skhadźowanzy bě lětuscha saßo prěnja, na kotrejž wuhladachmy evangelsku narodnu drastu. Zyła cźrjódka ßerbskich knjeżnow bě w tutej kraßnej drascże pschikhwataka na skhadźowanku. Sskawa jim! A kak, so ßu spósnali, so my cźeścźimy ßerbsku narodnu drastu a ßebi ważimy wyßoko. O so bychmy ju tola huscźischo a huscźischo wohladali saßo! — Woßebitu saßkužbu wo lětuschu skhadźowanku ma też cźescźeny knjes pjekař Bartko, kotryž je s wulkimi woporami ßo wo wupyschenje Njeßwacźidła starał, kotryž je nam też wopokasał wulkotnu ßerbsku hospodliwosczź. Jemu budź hischcże ras wutrobny dźak! — Póndźelu na wulěcże pschecźita ßo hischcże sahorjeny a sahorjazy list ßerbskeho wótcźinza. Dopis bě wschak sa njedźelu postajeny, ale psches sadundanje pósta dostachmy jón hakle pónděelu. Pschi wjeßelej sabawje pschekhwata naß hischcże knjeżna Hanka Kublikojz (Deknjołużiczanka) s nětkotrymi kraßnymi solami, kotrež pschednjeße se błěbrojaßnym hłoßom. Tutón nasch wulět ßwjecźachmy we „Wjeßnej korczmje“ w Radworju. Nětkotre ßłowcźka wo njej pschi tutej składnosczi naspomnju. Wona ma wonka ßerbskej napißaj „Wjeßna korczma“ a „Rejwanska kubja“. Wulkotna je woßebita „Sserbska jstwa“. Wupyschena je s wobrasami naschich wótcźinzow Ssmolerja, Hórnika, Imischa, Muki a Pilka. — Na scźénach ßu ßerbske hrónczka a pschißkowa, też wobrasaj s Radworja a Khróscźiz namolowane. Je to dobry pschikład sa druhe ßerbske wßy, ßebi něschto podobne pschiprawicź. Korczmarjo wschak k woli scźinja, hdyž ßebi hoscźo żadajn. Duż scźěhujcże tutón pschikład, Sserbja! —

Nascha lětuscha skhadźowanka je ßo tak najkraßnischo poradźiła. Njeje tajkile wulkotny ßwjedźeń sjawny dopokas, so je nasche Sserbstwo hischcże żiwe a też żiwjenja hódne? A tola napinaj kóżdy ßwoje mozy bóle hischcże hacž dotal, so by kźěw nascheho naroda njesmjersnył ras w symnej nozy, ale so by płody njeßł najdrohotnische!

Rachlowc.

Hórnikowy ßwjedźeń. Sańdżenu njedźelu 2. sept. doßwjecźeschе „Sserbowka“, towarstwo studowazych Sserbow ßerbskeho seminara w Prasy, ßwój jubilej 60 lětneho wobstacża s tym, so spominasche na najwjetscheho wótcźinza, kotryž bě wschoł s jeje ßrjedźisny, na njesapomniteho naschеho wulkeho Michała Hórnika. Bě jemu kraßnu granitnu taflu shotowicź dała s napißmom: Tu narodźi ßo 1. septembra 1833 kanonik a scholastik Michał Hórnik, najwjetschi ßyn ßerbskeje Łużizy. Wěnuje dźakowna „Sserbowka“ w Prasy. Tuta tafla wupowßny ßo sańdżenu njedźelu na ßwjatocźne waschnje na ródny dom Hórnikowy we Worklezach. Po schtyrjoch hodźinach popołdnju wucźahnychu s wjeßneje korczmy, hdźež běchmy ßo shromadźili, w ßwjatocźnym cźahu ßobustawy „Sserbowki“ a ßobustawy Khróscźanskeho spěwarskeho towarstwa „Jednoty“ s khorhoju. Psched ródnym domom Hórnikowym, hdźež bě pschikhwataka wulka liczba Sserbow s zyłeje wokoliny, saspěwa „Jednota“, kotraż je nam zyły konzertny program luboscźiwje a eksaktnje wuwjedła, woßebicże k dżenßnischemu ßwjedźenjej sbaßnjenu hymnu. Starschi „Sserbowki“, stud. theol. Jan Zyž, powita po tym wschitkich, kotsiž běchu pschikhwatali ßem, cźescźicź wulkeho nascheho wótcźinza, woßebje wjeledostojnych knjesow duchownych kk. seniora Skalu, kanonika Herrmanna, fararja Libscha, kaplana Delana, kaplana Papeża, Khróscźanskeju knj. kaplanow Justa a Dórnika, dale też pschecźelow nascheho Michała Hórnika a lube ßerbske towarstwa. Podawschi jeho żiwjenjoběh roswi rěcźnik s krótka wusnam Michała Hórnika sa naß Sserbow. Wotkrywschi taflu pschepoda ju wobßedźerjej domu, knjesej pschekupzej Rjelzy, a da ju na starosczź też woßadnemu fararjej, wjeledostojnemu knjesej monsignorej Wornarjej, kotryž běsche bohużel khorosczе dla sadźěwany, ßam na ßwjedźenju ßo wobdźělicź. Hdyž bě „Jednota“ nětk rjenje nam wuspěwała „Komu saspěwamy“, wustupi wjeledostojny knjes kanonik a farar Herrmann a porěcza nam wutrobne, słote ßłowa. Hacž runjeż bě nětkole psched firmowanjom w ßwojej woßadże nusnischo měł, bě wón tola woprował drohi cźaß a pschikhwatał k ródnemu domej ßwojeho ßwěrneho najlěpscheho pscheczela, s kotrymž bě hižo w Prasy hromadże studował a potom w Budyschinje psches 8 lět hromadże skutkował na polu měschnischim. Wjelecześcźeny knjes rěcźnik wotkry nam woßebje słotu wutrobu naschеho Michała Hórnika s wutrobnymi hnujazymi ßłowami a postaji ju sa pschikład wschitkej, woßebje studowazej młodosczi. S wutroby wukhadźaza rěcź wjedźesche a dyrbjesche ßebi dobycź wutroby wschitkich a saßadźicź schkriczku lubosczе k wulkemu naschemu wótcźinzej. — Wuspěwawschi nětk ke kónzej kraßny „Spěw ßerbskich barbow“ wot sakoženja „Sserbowki“

wjeledoſtojneho knjeſa prälata Buka, wopuſchczichmy ſ kraßnymi pletwami a ßerbſkimi khorhojemi wulkotnje wupyſcheny ródny dom Hórnikowy a czehnjechmy w ßwjedżeńſkim czahu ſe ſpěwom a hudźbu do Khróſczicz, hdźež mějeſche ßo wotměcz ßwjedżeńſki konzertny program.

(Pokraczowanje.)

— Czéßnjata horzota je na rańſchu połnóznu Ameriku, Jendżelſku a nimale zyku druhu Europu zyły tydżeń tłóczika. W Jendżelſkej je wjele ludźi ſe ßlónzom ſeżahanych wumrjeło, hiſchcze wjazy je jich ſthoriło. Woßebje dżěłaczerſke wobydleŕſtwo w ßwojich wuſkich wobydlenjach a w dżěłaŕnjach pod horzotu czeżko czerpi. Młode holzy ßu w fabrikach morwe k ſemi padłe. Na wßach w połodniſchej Jendżelſkej je wjele dżěłaczerjow womora wobjała. Jako wopory horzeho wjedra ßu mnohe konje ßwikle. Na łukach je wſcha trawa wuſthła. Duż ßo mlokowa płaczisna wſchědnje powyſchowaſche a je nětko hiſchcze ras tak wyßoka każ hewak. S tejle mlokowej nuſu je w khudſchim wobydleŕſtwje wjele dżěczi wumrjeło. W Pariſu bě horzota njedżelu na 38 gradow po Celſiju w ſczénje ſtupika. We Łużizy njemóżemy ßo teho runja na khłódne wjedro wobczéżowacz. Wſchak thermometer wutoru w ſczénje 28½ grada po Celſiju pokaſowaſche, a hižo nimale dwě njedżeli njeje ani kapki deſchcża padło. Sda ßo ſkoro, ſo budże létßa burſke prajidmo wérne, kotrež praji, kajkež je wjedro na Ägidia, tajke budże wone ſchtyri njedżele. Sańdżenu njedżelu, 2. ſept., bě Ägidia, a ßłónczko paleſche a ßmaleſche tutón dżeń, jako bychmy hiſchcze w pßowych dnjach byli. Jeli ſo pak by ßo każ sańdżeny tydżeń zyły ſeptember żadyn deſchczik njeſchoł, potom by ſa ratarſtwo ſlě było. Troſchtujemy ßo ſ tym, ſo burſke prajidma ſ wjetſcha jebaju.

S **Budeſtez.** Sa 11 lět je ßo tu sańdżenu wutoru sałżo ras ſchulſki ßwjedżeń wotměł. Dołho běchu ßo dżěczi na njón wjeßelike, a wulke pſchihoty běchu ßo ſa njón czinike, a wuczerjo běchu wjele próży na nawuczenje wſchelakich hrow nałożili. Bóh bě k ßwjedżenjej najrjeńſche ßłónczne wjedro wobradźił, ſo mózachu ßo dżěczi a ſ nimi ſtarſchi ſ zyłej wutrobu na nim wjeßelicz. K wopomnjenju ßo dżěczom wużitne dary wudżělichu, kotrež běchu ßo ſ dobrowólnje ſkładowanymi pjenjeſami nakupike. Schulſzy pſchedſtejiczerjo běchu po wßy 600 hriwnow ſa ßwjedżeń nahromodżili. K tejle ſumje ßo hiſchcze 200 hriwnow ſ jeneho wuſtajenja pſchida.

S **Njeßwaczidła.** Na poßlednje ſkótne wiki bě ßo 390 howjadow, 120 běhakow (ßwini) a 335 proßatow na pſchedań pſchiwjedło. Wſchě ſkótne drużiny ßo żiwje kupowachu.

S **Wjeleczina.** S wudymanej wuhlikowej kißalinu je ßo w tudomnej Hühnlichez fabrizy dżěłaczeŕ Auguſt Kuhn morił. Wón bě njedżiwajzy warnowanja dweju ßobudżěłaczerjow do jeneje wuprójſdnjeneje kadże ſchoł, ſo by ju wucziſcził. Hdyż druhi krócz do njeje ſtupaſche, ßo wón ſ njemozu wobja. Wón ßo dżěłaczerja, kotryż jemu wot horjeka pomhaſche, pſchimny. Haczrunje tón hiſchcze druheho dżěłaczerja na pomoz ſawoła, njebě woběmaj móżno, Kuhna wuczahnyczˊ. Do kadże drje hnydom czerſtwy powětr plumpachu a Kuhna potom wuczahnychu, tola wón bě ßo hižo ſ jědojtym dymom morił. Prózowanje ſawołaneho lěkarja, jemu żiwjenje wróczicz, njemějeſche wuſpěcha.

S **Delnjeho Wujeſda.** Nowy gmejnſki Sprejny móſt je ßo ßobotu wobkhadej pſchepodał. Poßwjeczazu rěcz mějeſche knjes farař Ryczeŕ. Sswjatoczność ßo ſ wuſpěwanjom khěrluſcha „Njech Bohu dżakuje“ ſkónczi.

S **Jitra.** Tele dny ßo liſtynoſcheŕ Boſwank ſ póſtnym woſom do Kamjeńza wjeſeſche. Mjes Jitrom a Kſchidołom ßo wón ſ woſa czißny a tak njeſbożownje padże, ſo dwě woſowej kole jeho noſy pſcheječeſchtej. Dokelż njebě jara wobczeżeny, ßo Boſwankej noſy jenoż ſ lohka ſmjeczeſchtej, tola dyrbi[illegible]ej wón njedżiwajzy teho lěkarjej hojicz dacz.

S **Kamjeńza.** S Pěſkez ßo ſ jěſdnym kołom do Kamjeńza wróczejo, liſtynoſcheŕ Kunza pola Jěżowa jeneho ratarja pſcheſczěhny, kotryż njewobarnowanu koßu njeßeſche. Hdyż liſtynoſcheŕ nimo ratarja pſchijědże, ßo tón na bok ſwiny, pſchi czimż ßo koßyny kónz do liſtynoſcherjoweje praweje ruki hłuboko ſaſchtapi. Czeżkoſranjeny wſchě mozy napinajo hacz k Kamjeńſkemu póſtej dojědże, hdźež ßo ſ womoru wobjaty ſwjeſy. Jeho rana je tak ſtraſchna, ſo ßu jeho hiſchcze tón ßamy dżeń do hojeŕnje w Bjedrichowym měſcze w Draždżanach dowjeſli.

S **Kamjeńza.** Jedyn ſkoku jědżazy kołojěſdny je njedżelu połſtałětneho dżěłaczerja Wirtha ſ Brěſy tak njeſbożownje pſchejěł, ſo tón něktore hodżiny po tym na poczeŕpjene wobſchkodżenje wumrje. Mjeno kołojěſdneho, kotryż ſpěſchnje czěkaſche, njeje hiſchcze ſnate.

S **Kukowa.** Raſcha nowa ſchula w Pancżizach je ßo 1. ſept. na ßwjatoczne waſchnje poßwjeczika. Tón dżeń ßo ſchulſke dżěczi poßledni krócz w ſtarej ſchuli ſhromadżichu. Po ſawodnym ſpěwje a modlitwje knjes wuczeŕ Skłodeńk wo ſtawiſnach ſtareje ſchule w Kukowje rěczeſche, kotrejež twarjenje bě 1819 klóſchtrſke ſarjadniſtwo ſchulſkemu wokrjeßej pſchewoſtajiło. Dokelż ßo wuczeŕnja bórſy jako pſchemaka wupokaſa, holzy do klóſchtra ſaczahnychu, mjes tym ſo ßo hólzy hacz dotal w ſchuli wuczachu, Klóſchtr wuczerja płaczeſche a mějeſche teho dla prawo, jeho poſtajecz a wotßadżecz. Se ſchulſkim ſakonjom lěta 1873 ßo klóſchtrej tole prawo wſa. Njedżiwajzy teho klóſchtr ſchulu dale ſ pjenjeſami podpjerowaſche, wón je tež ſchulſkej gmejnje ſtaru ſchulu pſchewoſtojił, kotruż je mohła ſa 16500 hriwnow pſchedacz. Pódla teho je klóſchtr twarſke měſtno ſa nowu ſchuln w Pancżizach darił. Na kónzu ßwojeje rěcze knjes Skłodeńk dżěczi napominaſche, ſo bychu ſtaru ſchulu w dobrym wopomnjenju wobkhowali. Se ſpěwom ßo ſ njej roszżohnowachu a w ßwjedżeńſkim czahom k nowej czehnjechu. Knjes propſt Leopold Schneider poßwjeczi twar ſnutſka a ſwonka. Knjes twarſki miſchtr Bulank pſchepoda kluczże do domu, a pſchedßyda ſchulſkeho pſchedßydſtwa, knjes kubleŕ Pjech ſe Sswinaŕnje wotewri a pſchepoda dom ßwojemu ſamérej. Saſtupujo knjeſa Dr. Hartmana, wokrjeßneho dohladowarja, kotryż je w tón czaß ßłużby wotwjaſany, mějeſche knjes wyſchſchi ſchulſki radżiczel Schütze-Budyſchſki ßwjedżeńſku rěcz. Na to ſanjeßechu dżěczi tſihłóßny němſki ſpěw. A hólczez I. rjadownje pſchednjeße ſa dżeń woßebje pěßnjeny prolog. Po wjazorych ßerbſtich modlitwach knjeſa propſta wudoby ßo ßerbſke: „Tebje my Boha khwalimy“. A ſ tym ßo ßwjeczenje ſkónczi. —

Se **Žitawy.** W manevrje pola Strahwaldy ſtaj pónđżelu dwaj wojakaj do njeſboża pſchiſchłoj. Kanoněr Peters ſ Pirnaſkeho artilleriſkeho regimenta ßebi nohu pſchi kulzy ſłama a dyrbjeſche ßo do Žitawſkeho garniſonſkeho lazareta dowjeſcz. Jenemu druhemu kanonérej koło jeneje kanony pſches wutrobno pſchejěđże. Wobżaromny cżłowjek je ßo tak cżeżko ſranił, ſo ßo njehodżeſche do lazareta dowjeſcz. Wón ßo teho dla w jenym wjeßnym kwartérje hoji.

Ssobotu je ſchef 2. batterije 4. pólneho regimenta cżißko 48 w Draždżanach ſ konjom padnył. Wón ßebi nohu wobſchkodźi a dyrbjeſche ßo ſ wosom do ßwojeho Žitawſkeho revéra dowjeſcz.

Se **Žitawy.** Schtrajk tudomnych murjerjow, cżéßlow a twarſkich dżěłaczerjow, kotryż je 16 njedżel trał, je ßo ſkóncził. Pondżelu ßo dżěło sałżo ſapoczńje. Woboſtronſke wuměnjenja na 2½ léta płaczą.

S **Czorneho Khołmza.** So by ßo wobydlerjam naſcheje wßy ſtrowa picżna woda wobſtaraka, je gmejnſka rada wobſamkła, żeleſny wodowód pſchiprawicz dacz. Doprědne dżěła ßo k temu hižo cżinja.

S **Běłeho Khołmza.** K wopomnjenju na poßledni ßwjedżeń khěżorowych narodninow bě hejtman ſwonka ßłużby Schulz pomnik ſtajicz dał. Sedanſki ßwjedżeń je ßo wón na ßwjedżeńſke waſchnje poßwjecził. Knjes farař Mrózak-Wulkoſdżarowſki mějeſche ßwjedżeńſke prědowanje a knjes hejtman Schulz rěcz, kotruż ſe ßławu na ſjednoczene němſke khěżorſtwo ſkónczi. Na to ßo pomnik wotkry. Wón ſ 45 zentnarjow czeżkeho granitoweho kamjenja wobſteji a ma na prědknej ſtronje ſczěhowaze napißmo: „K wopomnjenju na ßwjedżeńſku Bożu ßłużbu a paradny marſch, wot wojeŕſkich towaŕſtwow ſ wokolnoſcże, 47. narodniny Jeho Majeſtoſcże khěżora a krala Wylema II. wotmětej, ßu tónle kamjeń, k czeſczi naſcheho najhnadniſcheho wójnſkeho knjeſa 2. ſept. 1906, wojeŕſke towaŕſtwo we Wulkich Sdżarach, Wojerezach, Rakezach, Łaſu, Spałach, Schczeńzy, Hermanezach a wokolnoſczi, Delnim Wujeſdże, Běłym Khołmzu w pſchitomnoſczi 500 ſtarych wojakow pſches Běłokhołmczańſke knjejſtwo ſtajiłe. Po wotkrycżu ßo ſa kóżde pſchitomne towaŕſtwo bliſko pomnika dub ßadźi a pſched kóżdy ßo kamjeń ſ mjenom naſtupneho towaŕſtwa ſtaji. Potom mějeſche ſarjadnik krajneho radżiczelſtwa dr. Hegenſcheidt rěcz a khěżorej a ſakſkemu kralej ßławu wunjeße. Krajnoßejmſki ſapóßłanz Götz-Bukowſki ßo hejtmanej Schulzej ſa poſtajenje pomnika ſ tſikróczˊnej ßławu dżakowaſche, mjes tym ſo hejtman Schulz towaŕſcham ſa pſchińdżenje dżak praji. Na ßwjedżenjowym měſtnje, na kotrymż bě wjele ßydłow pſchiprawjenych, a ßo ſa jědź a picże poſtarało, wobdżělnizy hiſchcze nětkotre hodżiny we wjeßelej ſabawje woſtachu.

Se **Sſlepeho.** Pjatk tydżenja popołdnju ¼4 hodżin ſtaj ßo pſchi ſajěſdnym wuhibadle pſched tudomnym dwórniſchczom poßlednjej woſaj tworoweho czaha ſwróczikoj. S tym bě żeleſniza na khwilu ſawrjena. Ludżazy czah ſ Khoczebuſa ßo teho dla w ßwojej jěſbje wo 1 hodżinu ſadżerża, a tež poſdżiſcho ſpěſchny czah ßo wo 20 mjeńſchinow ſakomdźi.

S **Draždżan.** Wulzy czeſczeny a jara lubowany knjes D. Dibelius je ßwoju luboſcz k naſchim ßerbſkim woßadam, każ pſched

lětami w Hodźiju, tak lětša w Njeßwačidle se ßwjedźeńskim prědowanjom wopokasak; ale wón ju też stajnje pokasuje s tym, so wón naß Sserbow w rjanej kschižnej zyrkwi kóžde léto schtyri króć hospoduje. A saßo je nětk dźeń naschich lubych ßerbskich Božich ßłużbow w Draždźanach ßo pschibližowak. Schtyrnatu njedźelu po ßwjedźenju ßwjateje Trojizy, to je 16. septembra tuteho léta budźa ßerbske kemsche dopołdnja 1/2 12 w kschižnej zyrkwi w Draždźanach, pschi tym prěduje dale Bóh k. farar Mrósak s Budyschinka a spowjednu wucźbu smeje k. farar Jakub s Njeßwačidła. — Najnusnische dźěło na naschich polach, łukach a sahrodach budźe tehdy dokonjane; Bóh tón Knjes spožcź ßam, so by Jemu dźakny žnjowy ßwjedźeń pschihotowała dźakowna ßerbska woßada pschi spowjedźi a na prědowanju, hdyž budźe wona tam w zusbje a tola domach pola ßwojeho Knjesa.

Přilopk.

* (Sso sajěk.) Pohoncź Josef Seeliger tele dny w Neugersdorfje s cźežkim wosom po drósy jědźesche. Jedyn druhi wós, kotryž jemu napschecźo pschijědźe, ßo jeho wosa schtrychny a Seeligera, kotryž woteschku dźerżo pódla wosa dźěsche, powali. Wón runje psched koła padźe, kotrež psches jeho cźěło dźěchu. Sa někotre mjeńschiny wobžaromny cźlowjek wumrje.

* S njewobhladniwym wobkhadźenjom s tšélbu budźische ßo ßobotu w Žitawje jene cźlowjske žiwjenje sniczicź mohło. 23 létny wucźomz twarskeje schule Riedel s Lipska bě ßwojeho 18 létneho towarscha Partheya s Marckranstädta wopytacź pschischoł a revolver ßobu pschinjeßł, kotryž bě ßebi wot jeneho pschecźela požcźił. Młodej cźlowjekaj tšélbu ßebi wobhladowaschtaj a Riedel pschi tym do njeje patronu tykny. Parthey jemu snapschecźa sa blidom ßedźesche. Riedel bě honacź nacźahnył a ßo s njekedźbliwosću ßo tłóczaka dótkny. Duž ßo wutšéli, a kulka Partheyej do wutrobna sleczi a ßo płuzow schtrychny. Sawołany lěkaŕ sranjeneho swobali, tola kulku njemóżesche wucźahnycź. Njesbožownemu tšélzej je polizija revolver wotewsaka. Sranjenemu ßo nadžijomnje žiwjenje sdźerži.

* Njejabzy wobkudniwschi, je w Žitawje reserwist Reichel s pěscheho regimenta cźišło 102 psched wocźomaj ßwojich towarscho s kasarmow na dróhu dele skocźił. Wón bě hnydom morwy,

* (Woheń.) W Oschatzu je ßo póndźelu cźrijownja Marthausez filzoweje fabriki wotpalika. S wohnjom je ßo sa 300,000 hriwnow schkody naczinilo. Dźěl 500 muži wucźinjazeho dźěłacźerstwa je dźěło shubiło. — W Hohenstein-Ernsthalu je ßo ßrjedu 8 khěžow wotpaliło. Wjele ßwójbow je bjes wobydlenja.

* Sakski kral je hessenskej wulkowójwodzy ßłébornu medaillu sa wukhowanje žiwjenja, se ßłébornym bantom noschomnu, spožcźił. Hessenska wulkowójwodka je 27. februara 1892 se ßamßnym ßmjertnym strachom jenu knjeni blisko wulkeje sahrody w Draždźanach se stracha, se spłóschenymaj konjomaj do njesboża pschincź, wumohka.

* Žałoßne njesboże je ßo na jenym polu pola Lindenawa stało, hdyž ßo na nim s parnym płuhom worasche. Na hacź dotal njewujaßnjene waschnje jedyn ßydomlětny hólz płuhej blisko pschińdźe. Dźěcźo ßo s nim shrabny a ßo do dweju połojzow rosrěsny. Płuh ßo hnydom sastaji a hólzowe cźěło ßo s jeho zyły wucźeże. Bolosćź starscheju na tak žałoßne waschnje se žiwjenja storhnjeneho dźěsća žanych mjesow nima.

* Hłupy žort je ßmjercź dwazyczílětneho cźěsteho dźěłacźerja Stachoty w Fürthu pola Kamjenizy (Chemnitz) sawinował. Stachota psched někotrymi dnjemi se ßwojeje domisny s listom powjesć dosta, so je jeho njewjesta wumrjeła a so je hižo pohrjebana. List dostawschi ßo Stachota do cźežkich myßlow samyßli a je ßo skónczńje w ßwojim wobydlenju wobwěßnył. Powjesć wo ßmjercźi jeho njewjesty je pak ßo jako hłupy žort wupokasała.

* Wójnski ßud w Osnabrücku je hejtmana Lattmanna wot 78. pěscheho regimenta dla krjudowanja wojakow k stwinskemu arrestej na 2 njedźeli saßudźił. Dokelž běchu ßłużbne interessy w strasche, bě ßudźenje potajne. Duž njeje na sjawne pschischko, na kajke waschnje je hejtman wojakow krjudował.

* Kwaß se sadźěwkami ßo tele dny w Schönawje w Badenskej ßwjecźesche. S zyrkwje duzy młoda mandźelska na dobo na semju padźe, a sa někotre mjeńschiny bacźon małe dźěcźo pschinjeße. Duž bě hnydom kónz kwaßa, a kwaßarjo a kwaßarki, kotrymž běchu ßo tak hoscźina a reje shubike, srudnje rospominachu, kak móże setkanje dweju swjeßelazeju podawkow cźlowjekej wjeßele skasycź.

* W Bayerskej njejßu ßo brigadne manevry bjes njesboża minyke. Jedyn wachtmischtr ßebi nohu skama, jenemu jěsdnemu ßo wutrobno satłóczi a jenemu druhemu ßo s lebiju wóczko wukłó.

* (Njesboże w manevrach.) S Lwowa w Galizijskej pißaju: Žałoßny podawk je ßo w Tolschczowje stak, hdyž běchu tele dny manevry. Jedyn korporal na polu jenu wutšélenu granatu namaka, kotraž njebě rosbuchła. Wón ju do ßwojeho kwartěra wsa, hdyž ju na pjezak połoži. Tam wona k wohnju blisko pschińdźe a rosbuchnywschi korporalej nosy wottorże a wojeŕskeho kucharja straschnje srani.

* (Na hońtwje ßo satšélił. Wyschschi leutnant Alwardes wot gardźineho pěscheho artilleriskeho regimenta w Spandawje bě s nasymskeje parady ßo wróczíwschi s jenym wojeŕskim lěkarjom na hońtwu wujěł. Też mandźelskej hońtwjerjow pschewodźeschtej. Na hońtwje ßo Alwardej, kotryž bě ßo wot ßwojeho towarscha dźělił, s tšélby wutšél s někajkim pschipadom spuschczi. Kulka jemu delnje cźeleßno rosrasywschi do mosłow sajědźe.

* (Dźěcźo ßo w spěschnym cźahu moriło.) W spěschnym cźahu, s Frankfurta do Hamburga jědźazym, je póndźelu jena ßłużobna holza, kotraž ßwoje knjejstwo na pucźowanju pschewodźesche, w nusniku dźěcźo porodźiła a je s cźaha na żelesnizu cźišła. Holza je ßo potom do ßwojeho kupeja wróczíła a w Hamburgu s cźaha stupiła. Hacź dotal ju hischcźe njejßu soßłapili.

* (Schtakt s pschicźinu ßmjercźe.) Sańdźenu ßobotu je w żelesnischim wosu na jěbje s Rheinsberga do Löwenberga (w Schlesynskej) młoda žónska wumrjeła. Lěkaŕ spósna, so je wona na pschewuske schnórowanje wumrjeła. Morwa je jena žona s Rheinsberga.

* Wójnu pschecźiwo podróżenju piwa ßu korczmarjo w Göttingen dobyli. Woni hrożachu, so njebudźa žaneho piwa piwarnjam wotkupowacź, kotrež płacźisnu sa hektoliter wo 1 hriwnu powyscha. S tym ßo piwarnje dachu satraschicź a ßlubichu, piwo po dotalnej płacźisnje podawacź.

* (Na ßłósniwosću wumrjeł.) Rěsnik Róllig w Goldbachu pola Biskopiz bě pola kublerja Grutznera tam ßłósniwu kruwu sarěsał. Pschi tym bě ßo Róllig rěsnył a ßebi krej sajědojcźił. Ssylny muž je na to bórsy wumrjeł.

* Na sajědojcźenje krwě je jena 47 létna kuchaŕka we Winje wumrjeła. Mucha je najskerje na ßłósniwym skocźeczu ßedźała a njeho straschny jěd pschenjeßła.

* (Hrósbne brěmjo.) Njedźelu 11. augusta ßo na Lehrtskim dwórnischczu w Barlinje w dwórnischczowej khowarni brěmjo s cźerwjenobrunej wobalku woteda, kotrež ßebi nichtó wróczo njeżadasche. Poßlednje dny ßo s města, na kotrymž leżesche, njewustate ßmjerdźenje rosschěrjesche. Sslědźachu sa tym, s wotkal ßmjerdźenje wukhadźesche, a namakachu, so je brěmjo w cźerwjenobrunej wobalzy wudymowasche. Hdyž brěmjo wocźinichu, w nim ßylnje tkajaze cźěło nowonarodźeneho dźěsća wohladachu. Schtó je brěmjo do khowarnje dał, drje ßo s cźežka naßoni.

* (Ssmjercź w płomjenjach.) W Kumbachu jedyn schtyrilětny hólz a jena tšilětna holczka se schwablicźkami hrajkajo bróżeń sapalischtaj. Sso wohnja bojo dźěsći do ßłomy saléseschtej a ßo spalischtej.

* (Němski torpedowy cźołm ßo nimale tepił.) Pschi swucźowanju na połnóżnym morju torpedowy cźołm S 30 do torpedoweho cźołma S 31 sawadźi a do njeho wulku dźěru wurasy. Wobschkodźeny cźołm ßo hnydom podnurjecź pocźa. Mużstwa, kotrež pod łubju pschebywachu, mózachu ßo jenoż s wulkej nusu tepjenju wukhowacź. Sraženje ßo rano w 3 hodźinach pschi jaßnym měßacźkowym ßwětle sta. Jenoż tutej wobstejnosći ma ßo pschipisacź, so 8 druhich na pomoz sawołanych torpedowych cźołmow samó, pod rucźe ßo potepjazy torpedowy cźołm powjasy sczahnycź, kotrež ßo na kóždym kónzu s jenym torpedowym cźołmom dźerżachu. Tak w powjasach wißazy cźołm do Wilhelmshavena pschiwjesechu. Se sraženjom je ßo cźołm jara cźežko wobschkodźił.

* (Wulki lěßowy woheń.) W Algieru pola města Collo 40000 hektarow wulki lěß korkowych dubow w płomjenjach steji. Dokelž ßo woheń rucźe rosschěrja, ßu někotre wßy w strasche.

* (Semjerżenje w Chileskej.) Dla rubjeżnistwa je ßo na Valparaisku provinzu woblehnjeństwo położiło. W Valparaisu je hischcźe pschezo wjazy dyžli 7000 cźlowjekow na drohach pod hołym njebjom žiwych.

* (Ssamomordarstwo.) W Greinbergu je ßebi major swonka ßłużby Dräger, prjedawschi khěžorowy bjechtarski wucźeŕ, w cźežkich myßlach žiwjenje wsał. Njesbožowny bě ßo dwójzy k wutrobje kół a ßebi do rukoweho shibadła rěsnył. Potom bě ßo wón do hata jeneje zyhelncźe cźišnył a tam ßmjercź namakał. Poßledni cźaß bě wón samyßleny a ßo bojesche, so wobkudni.

* W jenej kišakowej fabrizy w Crefeldźe žo jedyn spiritušowy kotoł pukny. Ssydom w bliskosczi hrajkajze dźěczi žo cžežko frani, pjecź ſ nich wumrje.

* (President mormonow w Londonje.) President Josef Smith, wobstarny wjednik mormonskeje gmejny, je se žkonojěsorowego města do Londona pschijěł. Kaž žo ſda, ma wón tajne wukasy w Europje wuwjesćź. Wón je wnuk tak mjenowaneho „profety“ Josefa Smitha, kotryž bě jedyn se žobusakožerjow mormonskeje sekty. Psched dlějschim cžažom žo wón psched senatowym komitejom sjednoczenych statow połnóżneje Ameriki wnsna, so ma 5 žonow pschiwěrowanych a so je žebi wot lěta 1866 hacž 1886 schěsćź žonow wsał. Wón ma 5 dźělenych hospodarstwow a 42 dźěczi wot 6 hacž 34 lět. Wot lěta 1890 njeje wón liczbu žwojich žonow powjetschił, dokelž bě žo w tym lěcze w sjednoczenych statach połnóżneje Ameriki se sakonjom wjeležónstwo sakasało. President je pjecza ſ rosscherjenja mormonstwa w Europje jara spokojom. Njech žo pschispomni, so stej dwě ſ jeho žonow žotsje, ſ kotrymajž je žo sa jedyn dźeń woženił.

* (S 3000 kulkami pschetscheleny.) W Greewodu w połodnischej Karolinje w połnóznej Amerizy bě jedyn cžornoch, Bob Davis rěkazy, jenu běku holzu nadpadnył a franił. Něhdże 1000 rosnjemdrjenych běłych žo sa nim puschczi a jeho sa 2 dnjej saškapi. Statny gouverneur Heyward chzysche lynchowanskemu žudej sadźěwacź a teho dla ludej žlubi, so žo cžornoch nasajtra psched žud staji. Tola mjes tym so gouverneur hischcze k ludej rěcžesche, běchu někotsi ſ nich hižo cžornocha na bok sczahnyli a gouverneurej prajichu, so podarmo rěczi. Duž gouverneur ludźi, dokelž bě pschecźiwo nim bjes mozy, napominasche, so cžornocha njebychu ſ najmjeńscha spalili. To jemu žlubichu, hacž runje nan nadpadnjeneje holzy protestujo žebi žadasche, so darbi cžornoch na schcźěpowzu wumrjecź. Skónczńje cžornocha sa schtom swjasachu, a mjes tym so někotsi modlitwu wuspěwachu, drusy do njeho tselachu. S wjazy dyžli 3000 kulkami žo cžornochowe cźělo pschetjeli a žo roszychnowa.

Wužudźenja.

Khostanska komora. Cželadnik August Proska, 1878 w Radskej pola Wojerez narodźeny, je zyku liczbu hospodarjow na to waschnje sjebał, so je žo pschi nich pschistajił, žebi sawdawk wupłaczicź dał, tola potom žłužbu njenastupił. Tak je wón žiwnosczerjej Schipzy w Běłej ɔ hriwnow, kublerjej Welsej w Hrubjelczizach, kublerjej Kralej w Njebjelczizach, kublerjej Zeunerej w Roswodezach, hosczenzarjej Domani w Radworju a kublerjej Czemjerjej w Kamjenej po 3 hriwnach a hosczenzarjej Scholcze w Malecźizach 1 hr. 50 np. wurěczał, hižo wospjet khostaneho wobskorženeho k khostańi na 3 lěta, k 1200 hriwnam pjenježneho khostanja abo k dalschim 80 dnjam khostańje a k shubjenju cžežnych prawow na 5 lět sažudźichu.

Dla falschowanja liscźiny mějesche žo hródźny schwajzar Döhler ſ Draždźan samolwicź. Wón chzysche lětža w januarje se žłužby pola wyschscheho schwajzarja Fechnera w Hucźinje cźeknycź. Pokładnik tamnischeje khorobneje kassy Israel žo pak sarjekny, jemu invalidnu khartu bjes wobžwědczenja wo wustupjenju se žłužby wudacź. Döhler žo teho dla wotžali, so by žo bórsy po tym se žadanym wobžwědczenjom wrócźił. Pokładnik hakle posdźischo shoni, so bě jeho ſ falschowanym wobžwědczenjom sjebał. Döhlera dla falschowanja liscźiny k jastwu na dwě njedźeli sažudźichu.

Woženjeneho hižo dwójzy khostaneho klampnarja B. C. H. Zeha, 1873 w Oelsu narodźeneho, njekasanstwa dla k jastwu na 1 lěto 2 měžazaj sažudźichu a jemu cžežne prawa na 3 lěta wotrjeknychu. Zeh bě na drósy mjes Małym Wjelkowom a Kelnom jenu schulsku holzu wumozowacź spytał.

Koschle!

Swój wulki skład

hotowych koschlow

běłych, pišanych, žmužkatych, kaschczikatych

po tunich płaczisnach porucżam.

Mužaze koschle a módroběłe a czerwjeno běłe žmužkate **wojerske koschle** w schtyrjoch wulkosczach hižo po 1 mk.

Žonjaze koschle ſ paskom abo se schnóru, w tsjoch wulkosczach hižo po 95 np.

Hólczaze koschle hižo po 45 np.

Holczaze koschle hižo po 30 np.

Nahlowjaze rubischcza,

tibetowe, židźane, polžidźane, wołmjane a połwołmjane,

6/4 **wulke kattunowe rubischcza,** wobrubjene, hižo po 25 np., ſ małymi kraßnymi mustrami.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Franz Marschner

cžaßnikat w Budyschinje

na bohatej haßy 9

žwój skład **cžaßnikow** a **cžaßnikowych rjeczasow** k dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucża.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczisny

Drjewowa awkzija na Wujezkowskim revěrje na Wujezkowskej stronje.

Póndźelu 17. septembra t. l. pschipołdnju w 1 hodźinje ma žo w hosczenzu we Wujezku na pscheßadźowanje pschedawacź:

20 rm. běłych palnych schczěpow,
4 = twjerdych, 130 rm. mjehkich palnych klumpachow,
12 = mjehkich walczkow,
76 = mjehkeje walczźiny,

sestajenych we wotdźělenjach 20, 21, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 35, 36, 37, 44, 46 a w Mjeschiskim pschikupjenym lěžu.

Dla wobhladanja drjewa chzyli žo na kupjenje smyßleni pschežadźowanski dźeń rano w 10 hodźinach pschi hajnikowni we Wujezku sejcź.

We Wujezku, 6. septembra 1906.

Měschczanske hajnistwo.

Kublo na pschedań.

Burske kublo kat. czisło 17 a 18, k sawostajenstwowemu konkursej **Jana Augusta Pjecha** w **Hruboczizach** pola Budyschina žłuschaze, ſ něhdże 75 górzami pola, 15 górzami luki, $8\frac{1}{2}$ górzom wyšokeho a $7\frac{1}{2}$ górzom niskeho lěža, ſ 1026 dawskimi jenoscźemi ma žo se žiwym inventarom (3 konjemi, 5 krowami, 1 jałojzu) a ſ morwym inventarom psches mje pschedacź. Kupne žadźenja maja žo hacž do **20. septembra** pola mje wotedacź, też žym rad swólniwy dalsche wukasacź.

W Budyschinje, 29. augusta 1906.

Jurij Jacob, konkurßowy sarjadnik.

Protektor Se. Majestät der König v. Sachsen

DRITTE DEUTSCHE KUNST-GEWERBE-AUSSTELLUNG

DRESDEN 1906

12. MAI – 31. OKT.

•KUNST•KUNSTHANDWERK•KUNSTINDUSTRIE•

Off. AUSSTELLUNGS-ZEITSCHRIFT d. D. BUCHHANDEL

Sakske wojeŕske žiwjenje sawěsćaze towarstwo w Draždźanach.

Sałożene 1875. Dom: **Schulgutstr. 7.**

Sawěsćeny kapital 15,8 mil. hr. Samoženje 3,6 mil. hr.

Sawěsćenje kapitala na žmjercź abo na wěste lěto wupłaćenja, **sawěsćenje dźěći** sa wupłaćenje pschi konfirmaziji, hdyž do wucžby, do wojakow stupja, pschi woženjenju a **sawěsćenje pohrjebnych pjenjes (zentralna pohrjebna kaša).**

Žara dobre wuměnjenja.

Niske płaćenje, pschi kotrymž dividenda (lětny dobytk) rosće.

Roshlady a dalische rosjaßnjenja podawaja rad a darmo:

Direkzija w Draždźanach a powołani sastupjerjo we wojeŕskich towarstwach.

Roshlady žu žo też w žerbskej rěči wudate a dostacź.

Wosjewjenje.

Nowy dwór w **Slyčinje,** k kotremuž něhdźe 65 jutrow role a něhdźe 20 jutrow łukow pschižłuscha, ma žo 1. januara 1907 s nowa pschenajecź.

Sa žamostatnych wustojnych ratarjow je mjenowane najenstwo dobre khlěbowe žórko.

We Łasu, 22. augusta 1906.

Knježi rentski hamt.
Falz.

Wosjewjenje.

Ratarske wokrjeżne towarstwo sa kral. sakske hornjołužiske markhrabinstwo wotměje **póndźelu 10. septembra t. l. dopołdnja wot 1/2 10 hodźin** w **Oberoderwitz** pschi tšeleŕni

skótnu wobhladańzu

s mytowanjom se statnych žrědkow,

na kotruž žo žobustawy ratarskich towarstwow a skót plahowanskich sjednoćenstwow, kaž też druhy interessentojo s tutym pscheproscheja.

W Budyschinje, 30. augusta 1906.

Direktorij ratarskeho wokrjeżneho towarstwa sa kralowske sakske hornjołužiske markhrabinstwo.

Tajny ratarski radźićel **Hähnel.** Profesor **dr. Gräfe.**

S tutym najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so žym žwoju pisarnju wot 1. septembra t. l. na

Hoschiz haßu 27a

(pódla hrodowskeje haptyki)

pschepołožił.

Dr. jur. Weissflog,
rěčnik.

Rěču žerbski.

Kruwa, žuczelna, je w **Porschizach** čišło 36 na pschedań.

Kóń, čěmnobruny wallach, je na pschedań w **Hornjej Hórzy** čišło 47.

Serbske towarstwo w Khwaćicach

změje jutře **njedźelu 9. septembra** popołdnju w 4 hodźinach swoje **měsačne posedźenje.**

Předsydstwo.

Ratarska schula w Budyschinje.

Bliščhi symski semester žo **wutoru 16. oktobra t. l.** sapočnje.

Pschipowjedźenje nowych schulerjow podpisany direktor pschijimuje, kotryž je też rad swólniwy, dalsche wukasacź.

Professor **dr. Gräfe.**

Žnjowe spěwy

do **žnjowych wěnzow** žu dostacź

we wudawarni Serb. Nowin.

Wschelake rjane

wězy k darjenju

pschedawam, so bych skład trochu pomjenschił, po tunich płaćišnach, schtuku hižo po 50 np.

J. Nowack
na snutskownej lawskej haßy 8.

Jabluka k tłóčenju

sa hotowe pjenjesy kupuje

hornjołužiska žadtłóčerńja
Oty Herrmanna a Wetzki
pschi kralowym walu 10,
telefon čišło 135.

Liebsch, žudniski aktuar sw. žł., w Budyschinje na žukelnskej haßy 34. Pisarnja sa kupne, dismembraziske, hypothekske, testamentske a sawostajenstwowe wězy atd.

— Rěči žerbski. —

Ssuscheny tołsty połcź a **žuscheny žwinjazy brjnch** pschi wotewsaću 5 puntow punt po 80 np., **kołbažu** punt po 60 np. porucza

O. Pětschka na žitnej haßy.

Psched bliskim pschećźehnjenjom žu wschelake trjebane, ale hischće khmane a trěbne **meble** a hewascha domjaza nadoba na pschedań, n. pschikł. 2 dźědowskaj stołaj, 1 žrěnja schatna róla, 1 dezimalna waha atd. atd. na **hornjeŕskej drósy** čišło 17 I.

Dźělba

petrolejowych lampow

a **kupanska čumpel** žmeschnje tunjo na pschedań na Pauliskej drósy čišło 30 pola wyschscheho wučerja Müllera.

Derje sdźerżany **billard** je tunjo na pschedań w Budyschinje na běleŕnskej haßy (Bleichenstraße) čišło 5.

W **Jenkezach** čišło **48** je wyšoko žuczelna **kruwa,** dobra dejka, sa mloko pschedawarjow žo hodźaza, na pschedań.

Wobydlenje

je 1. oktobra w Brěsynzy pola Plußnikez na pschenajecźe. Dalsche je shonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Rjanu žiwnosćź

něhdźe 23 górzow wulku, s inventarom abo bjes njeho, kupicź pytam. 6000 mk. žo napłaćí.

H. Liebsch, žudniski aktuar sw. žł.

Kuchařki, stwinske a žłužobne holzy, mlokowe holzy a tajke k žwinjom, hródźne dźowki s wulkej msdu, žrěnkow, rólnych pohonczow hnydom a k nowemu lětu do tudomnych a Draždźanskich stron pyta pschistajerka **Görlichowa** na schulskej drósy 7 s napschecźa theatra.

Kuchařki, stwinske a žłužobne holzy, mlokowe holzy a tajke k žwinjom, hródźne dźowki s wulkej msdu, žrěnkow, rólnych pohonczow hnydom a k nowemu lětu do jenož dobreje žłužby pyta pschistajerka **Kirschkowa** pschi žitnych wikach 30, w hosćenzu „skoteje hwězdy".

Pytam hnydom něktorych woženjenych a njewoženjenych pohonczow dźowki a jenu dźowku k žwinjom, dale k nowemu lětu: wotrocźkow, žrěnkow, tsecźakow a rólnych pohonczow, dźowki, žrěnzy, dźowki k žwinjom, žłužobne holzy, wolazych a wschu druhu ratarsku cźeledź do dobreje žłužby s najwjetschej msdu pytam. **Brycza** w Klukschu 53 a.

Holzy, kotrež chzedźa

bèle schicźe

nawukнycź, móža wucźbu namakacź na snutskownej lawskej haßy cźo. 3 po 1 skhodźe.

Nawjedźitu **žłužobnu holzu** s dobrymi wobžwědčenjemi k 1. oktobrej pyta mandźelska **Pawoła Zimmermanna**
na Tšelanskej drósy.

Młódscha pěkna **žłužobna holcźka** žo k 1. oktobrej t. l. pyta do Michałskeje schule w Budyschinje.

Ratarsky schulerjo

namakaju dobru pensiju w Budyschinje na Lubijskej drósy 4 pola **Klugi,** wyschscheho hajnika sw. žł.

Ssylni dźěłacźerjo

do trajneho symskeho a lěcźneho dźěła žo pytaju do tonowych dźěłarnjow we **Wětrowje** pola Njeżwacźidła.

(K temu cźišću pschiloha.)

Pschiloha k czißku 36 Serbskich Nowin.

Ssobotu 8. septembra 1906.

Placzišny rěsneho slotu na Draždžanskich slótnych wikach

3. septembra 1906.

Placzišny po zentnarju a hriwnach.

Slótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 6 lět	44—47	80—84
awstriske	46—49	83—87
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	40—43	75—79
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	36—39	69—74
4. ßnadnje pizowane kózdeje starosty	31—35	63—68
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	42—45	73—78
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 7 lět	39—41	68—72
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	36—38	65—67
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	32—35	60—64
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	55—59
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	44—46	76—78
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	40—43	71—75
3. ßnadnje pizowane	35—39	66—70
Czelata:		
1. najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	55—58	86—90
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	52—54	80—85
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich ſchiżenjow w starosty hacz do 1¼ léta	58—59	78—80
2. mjaßne	55—57	75—77
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	51—54	69—73

Placzišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2085 měchow.	W Budyschinje 1. septembra 1906. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np	W Lubiju 6. septembra 1906. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np
Pschenza . . . běła	—	—	—	—	8	53	9	—
„ . . . žołta	8	65	8	85	8	24	8	68
„ nowa	8	55	8	70				
Rožka . . .	7	50	7	75	7	19	7	60
„ nowa	—	—	—	—				
Jećzmjeń . . .	7	65	8	—	7	17	8	—
Wowß . . .	6	50	6	80	6	40	7	—
Hróch . . .	10	—	11	—	10	—	11	—
Woka . . .	8	50	10	—	8	—	9	—
Jahły . . .	15	—	16	—	14	—	15	—
Hejduschka . .	16	—	17	—	16	—	17	—
Bérny . . .	1	60	2	10	1	80	2	30
Butra . . . 1 kilogr.	2	60	2	60	2	30	2	60
Pschenčna muka 50 „	9	25	18	—	—	—	—	—
Rjana muka . 50 „	9	25	13	50	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 „	2	—	2	70	1	60	2	20
Ssloma . 100 „	3	60	3	80	16	—	22	—
Prošata 780 schtuk, schtuka	10	—	20	—	—	—	—	—
Pschenčne wotruby . . .	—	—	5	25	5	25	5	60
Rjane wotruby } 50 kilogr.	—	—	5	75	5	50	6	—
Pschenčny gris }	—	—	5	75	—	—	—	—
Rjany gris . . .	—	—	6	60	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pschenza (žołta) wot 8 hr. 75 np. hacz 8 hr. 85 np., rožka wot 7 hr. 60 np. hacz 7 hr. 75 np., jećzmjeń wot 8 hr. 13 np. hacz 8 hr. 25 np., wowß wot 7 hr. — np. hacz 7 hr. — np.

W Budyschinje placzesche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np., žołta 14 hr. 70 np. hacz 15 hr. 04 np., nowa: 14 hr. 53 np. hacz 14 hr. 79 np., kórz rožki po 160 puntach 12 hr. 90 np. hacz 12 hr. 54 np., nowa: 12 hr. — np. hacz 12 hr. 40 np., kórz jećzmjenja po 140 puntach 10 hr. 71 np. hacz 11 hr. 20 np.

Wiczne placzišny w Kamjenzu

30. augusta 1906.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 30 np. hacz 7 hr. 50 np., pschenza wot 8 hr. 25 np. hacz 8 hr. 50 np., jećzmjeń wot 7 hr. — np. hacz 7 hr. 50 np., wowß wot 7 hr. 50 np. hacz 8 hr. — np., jahły wot 13 hr. — np. hacz 14 hr. — np. hróch 12 hr. — np., ßyno 1 hr. 80 np., bérny 2 hr. 20 np., ßloma (600 kilogr.) 20 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 20 np. hacz 2 hr. 60 np.

Wjedro w Londonje 7. septembra: Pomroczene a czopke.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smeje 13. njedzelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. farar Räda němsku spowjednu rěcz, ½9 hodźin duchowny Tischer němske a w 10 hodź. ßerbske prědowanje. — Tydźeńske sastojnske dźěła smeje duchowny Tischer.

Wěrowani:

W Michałskej zyrkwi: Khorla Bruno Scheinert, maschinski dźěłaczer w Budyschinje, ſ Almu Marthu Schumannez na Zidowje.

W katholskej zyrkwi: Max August Barsch, dźěłaczer w Budyschinje, ſ Marju Doff-Sotta ſ Budyschina.

Křćeni:

W Michałskej zyrkwi: Pawoł Max, Jana Ernsta Kunatha, dźěłaczerja we Wurizach, ß. — Pawoł Richard, Khorle Augusta Bobaka, dźěłaczerja we Wurizach, ß. — Jurij Erich Waktar, Bjedricha Jurja Wuschika, fabrikarja na Zidowje, ß. — Pawoł, njemandźelski ßyn w Torońzy. — Marja Frieda, Otty Pomhajboha Alfreda Manna, dźěłaczerja na Zidowje, dź. — Frieda Gertrud, njemandź. dź. na Ssokolzy.

W katholskej zyrkwi: Jaroßław, Aloisa Janouscha, tyscherja tu, ß. — Johanna Erna, Eduarda Pawoła Fayhi, tyscherja tu, dź. — Richard Hermann, Gustava Hermanna Kóčki, žiwnoscźerja w Boschezach, ß. — Ernst Wylem, Wjazßławа Horaka, pohonča we Łahowje, ß.

Zemrjeli:

W Michałskej wožadze: 31. augusta: Pawoł Erich, njemandźelski ßyn na Zidowje, 4 m. 23 d. — 4. sept.: Ernst Jan, njemandźelski ßyn w Bobolzach, 4 m. 27 d. — 4. Bjedrich August Rudolf, krawz ſ Kamjenizy, we wokrjeßnej khorowni w Ssmolizach, 52 l. 2 m.

W katholskej wožadze: 3. sept.: Jda Augusta, Wylema Augusta Pawoła Schmiedera, kamjenjećźischćerja tu, mandźelska, 48 l. 9 m. 3 d. — Jan, Jana Jakuba Hurbanka, młynka tu, ß., 2 l.

Zyrkwinske powjesće ſ Hodźija.

13. njedźelu po ßwjatej Trojizy smeje rano ½7 hodź. farar Kschižan ßerbsku spowjednu wuczbu, ½8 hodź. duchowny Voigt ßerbske a w 9 hodź. němske prědowanje. Póndźelu 10. sept. smeje rano we 8 hodź. farar Kschižan ßerbske a ½10 hodź. němske kermuschne prědowanje.

Zyrkwinske powjesće ſ Budestez.

13. njedźelu po ßwjatej Trojizy smeje farar Domaschka rano w 7 hodź. němsku spowjedź, duchowny Kschižan dopołdnja we 8 hodź. němske a ½10 hodź. ßerbske prědowanje. — Kollekta sa załoženje wožadneje diakonißy, fańdźenu njedźelu sběrana, je 173 hr. 44 np. wunjeßła, 101,79 hr. na ßerbskim a 71,65 hr. na němskim kemschenju.

Otto Preuss w Budyschinje na žitnej haßy 4.

nětko

woßebne mužaze wobleczenja, hólczaze wobleczenja, kholowy, jupy a ſwjerſchniki,

teho runja

žonjaze a holczaze żakety

ßmĕschnje tunjo pschedawa. Wschitzy dyrbja tam hicź!

K. R. Lory, rukajzar a bandagist w Budyschinje na schulerskej haßy

porucza pschi potrjebje wschĕ druziny **rukajzow, ßlow, paßow pschetorhnjenu ßytku** (bruchband), **czĕlnych paßow** a wschĕch wĕzow, do jeho dźĕła ßluschazych. Wuporjedźenje a dźĕłanje po mĕrje ſa krótki czaß — tunjo. —

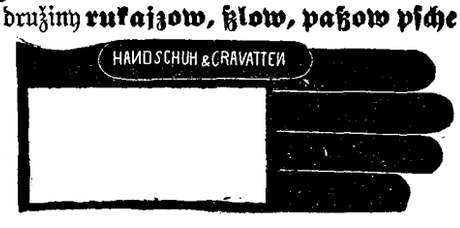

Sa njewjesty!

Sserbſke a němſke

ſpěwarſke,

jara kraßnje ſwjasane a ſe wſchelakim wudebjenjom wupyſchene,
w czelazej koži hižo po **6** hr. **50** np.,
najjednoriſche = = **2** = — np.
ßu dostacź **we wudawarni Serbskich Nowinow.**

Žitne měchi,

mukowe měchi,

pizowanſke měchi ſa konje,

plachty na wosy

wſcheje druźiny,
ßkomniki, trawne plachty
atd.
po fabrikſkich płaczišnach pſchedawa

Heinrich Lange

pſchi žitnych wikach,
ſ napſchecźa „ſloteje hwězdy".

Nowe

lětne tkaniny

kpłoczłitwym wobleczenjam, blusam, dźěczazej drascźe
a **ſchórzuchaм**
na wulki wubjerk porucza

M. Gottwald
pſchi mjaßowym torhoſchczu 11.

Mariaſcheinſke
a **Woßeczanſke**

wuhlo,

ſalonowe,
kuſkojte a worjeſchkojte

brikетty,

drjewo,

rosrubane a po zyłych ſchczěpach tunjo kóždu dźělbu pſchedawa

Gustav Heinke
pſchi žitnych wikach 34.
Telefon 385.

J. a E. Koban

w **Budyſchinje**
pſchi žitnych wikach 4
(w See hez restaurantu „Germania").

Expedizija

ſa pißomne dźěła w kupnych, dismembraziſkich, hypotheкſkich, teſtamentſkich a ſawoſtajenſtwowych wězach atd.

Rěczimoj tez ſerbſki.

S łaplami pſche próch.

Se ſpinami ßo ſapinaza.

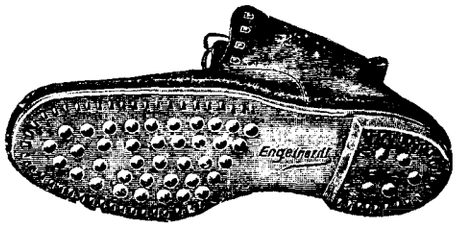

S gumijowej póduſchu.

Engelhardtowe hońtwarſke ſchkórnje

„Goliath"

wupruhowane a pſchipóſnate!
S kožanym podſchiczom a wodunjepſche-puſchczatym ſapołożenjom ſ dwójnej póduſchu.

Strapazěrowanſke ſchkórnje I. druźiny

wſchěch wulkoſczow na ſkładze.
Wobhladajcze ßebi moje wukładne wokna!

Engelhardtowe hońtwarſke ſchkórnje

wuhotowane ſ gumijowej póduſchu, ſa hońtwu woßebje pſchiprawjenu.

Dospołnje njeßłyſchomne khodźenje!

W Engelhardtowych hońtwinſkich ſchkórnjach hajnizy a hońtwarjo rad khodźa.

Jeniczka pſchedawarnja ſa Budyſchin a wokolnoſcź pola

Heinricha Mohra w czrijownі,

w Budyſchinje pſchi žitnych wikach.

Poruczam ßamodźěłane
ff. mlócźniki, mlokowe karany, mlokowe hornzy, wódne khany, wódne czerpawy, ſazynowane wódne khany a hornzy.
Mam wulki ſkład
krjepjawkow (krjepjenſkich khanow) a **emaillowanych tworow, ſazynowanych bowow** a **jnchowych czerpakow. Tšěſchne žłoby** a **roły** a kóžde do twarſtwa ßłuſchaze klampnarſke dźěła ſhotowjam.
Želeſo ſa tšěſchne žłoby mam na ſkładze.
Spěſchne poßłużenje. Najtuńſche płaczišny.

M. Schulz.

10 pſchi ſerbſkich hrjebjach 10.

Ia Czěrjeńſke rjemjenje

ſ jadriweje kože a ſ bałwny pſchedźene wſchěch ſchěrjow,

Ia žerdkaty wósk ſa czěrjeńſke rjemjenje

ßuwanju rjemjenjow ſadźěwjazy,

Ia ruſki wolij a ruſki tuk

po najtuńſchich płaczišnach porucza

Otto Büttner
pſchedawarnja kože, czěrjeńſkich rjemjenjow a techniſkich gumijowych wězow
w Budyſchinje pſchi hłownym torhoſchczu 9.

Ernst Herkner

czaßnikar w Budyſchinje
na **ſeminarſkej haßy 13**
prjedy pſchi hłownym torhoſchczu
porucza ßwój wulki ſkład wſchěch druźinow
czaßnikow a **rjeczaſow**
po tunich płaczišnach ſ wjazyłětnym rukowanjom.
Porjedźenja derje a **tunjo.**

Privilegowane

Pohlowe mydło

pſche ßwjerbjenje, drjenje, jětſeſchka, kuſk po 1 mk., pakczik mk., je ſakoržizy ſakitane pod czo 69937 ſ „hadom" jako ſe ſatitanſkej ſnamku.
Jenož woprawdźite wſchědnje czerſtwe roſeſczeła

R. Tschernich
w Draždźanach A. 16.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihičišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 37. Sobotu 15. septembra 1906. Lětnik 65.

Swětne podawki.

Nowa khěžorowa rěč.

Po wulkej paradze bě khěžor ßobotu dopołdnja pschitomny pschi wotkrytczu pomnika, na popjazej horje pola Bunzelwiz k dopomnjenju na něhdusche tamnische lěhwo Bjedricha Wulkeho postajeneho. Pschi tym mějesche khěžor rěč, w kotrejž praji, so dyrbimy s dowěrjenjom na Boha a s nadźiju khroble do pschichoda hladacź. Tule myßl khěžor tón ßamy dźeń pschi hosćinje schlesyskeje provinzy dale wjedźesche, ßo pschećiwo njeprawemu cžornowidźenju wobroćejo. S wótrosću a rasnosću khěžor praji: „Cžornowidźenje njecžerpju, a schtóž ßo k dźěłu njehodźi, tón njech ßo wotstroni, a jeli so chze, njech ßebi lěpschi kraj pyta!“

Kaž wschě dotalne khěžorowe rěcze, je ßo też jeho poßlednja rěcź sjawnje rospominała. Khěžor je drje tych cžornowidźerjow měnił, kotsiž nětkole w Němskej ßame schěre mróczele a žaneho ßwětła njewidźa. Dyrbimy pak ßo hladacź, so wulke strachi njepschepósnawamy a je přejemy, wscho w rózojtych barbach widźo. Cžaßy ßu khutne, Němskej snutsska a s wonka wjele strachow hrosy. Hakle psched někotrymi měßazami je ßo Němska wulkeho wójnskeho stracha sminyła, też pschezo husćischo ßo wospjetowaze sozialdemokratiske njeměry, kajkeż ßu w Draždźanach, Wrótßławju, Hamburgu a Nürnbergu byke, bjesstarosćiwosć a dobru nadźiju njepoßylnjeja.

Pruski prynz Albrecht, braunschweigski regent, wumrjeł.

Na ßwojim hrodze w Kamjenzu w Schlesyskej je pruski prynz Albrecht 69 lět stary wumrjeł. Wot lěta 1885 je wón s braunschweigskim regentom był, sa kotrehoż bě jeho braunschweigske ludowe sastupjerstwo po ßmjerći braunschweigskeho wójwody Wylema wuswoliło. Wón je ßo 1837 jako ßyn prynza Bjedricha Hendricha, kotryż bě ßyn krala Bjedricha Wylema III., narodźił. We wójnje 1870 wón jako generalny major 2. gardźinu jěsdnu brigadu pola Gravelotte a Sedana a posdźischo 3. ieservinu diwisiju pola Bepauma a Amiensa nawjedowasche. 1874 jeho khěžor sa korpsoweho komandanta w Hannoverje pomjenowa.

Braunschweigske ludowe sastupjerstwo budze ßebi nětko noweho regenta wuswolicź dyrbjecź. Po prawom budźische hižo po ßmjerći wójwody Wylema w lěcze 1884 na braunschweigski trón ßyn něhdusheho hannoverskeho krala Jurja V., w lěcze 1866 psches Prusku wotehnateho, stupicź. Pruska chzyshche pak jemu jenoż s tym wuměnjenjom braunschweigske knježerstwo pschewsacź dacź, hdy budźische ßo najprjedy wschěch žadanjow na hannoversku kralowsku krónu wotrjeknył. Temule wuměnjenju ßo kumberlandski wójwoda, kaž ßo nětko ßyn hannoverskeho krala Jurja mjenuje, njepodcźišny, a Pruska na to prynza Albrechta braunschweigskemu ßejmej sa regentu posćicźi. Też tón krócź drje saßo jedyn pruski prynz jako regent braunschweigske knježerstwo pschewosmje.

Khěžorske manevry

w Schlesyskej ßu ßo póndźelu w krajinje pola Liegnizy sapoczałe. Jako sawod k nim móże wulka parada płacźicź, kotruž khěžor pjatk dopołdnja se 6. armeekorpsom na Gendauskim swucžowanischczu pola Wrótßławja wotmě. Pschi njej ßo khěžorka na konju w uniformje ßwojeho Wrótßławskeho cžělneho khěraßerskeho regimenta a mnosy wjerchojo, mjes nimi saksi kral Bjedrich August a prynz Jan Jurij, mecklenburgski wulkowójwoda a mnosy drusy wjerchojo wobdźělichu. Wojazy dwójzy nimo cžehnjechu. Khěžor dwójzy gardźinych cžělnych husarow a khěraßerow a saksi ulanski regiment cžißko 21 pschedwjedźe. Saksi kral ßwój 32. pólny artilleriski regiment, meiningska herbska prynzeßa ßwój regiment cžißko 11, saksi prynz Jan Jurij 2. gardźiny ulanski regiment pschedwjedźe. Po skónczenju parady ßo khěžor na cžole khorhojneje kompagnije a standartskeje eskadrony do Wrótßławja wróći. Wjecžor mějesche tam khěžor hosćinu. Pschi njej khěžor 6. armeekorpsej a saksim regimentam, pschi manevrach ßo wobdźělazym, ßławu wunjeße.

Němske kolonialne skandale

budźa hischcże dlějschi cžaß na dnjowym rjedze. Zentrumski sapóßłanz Erzberger, kotryż je s wopředka we wjecžornych Němzach shnike wobstejnosćze w němskich kolonijach wotkrywał, je s tym ßamym wotpohladom k ranju cžahnył. Sańdźenu njedźelu je wón w Katowizach w shromadźisnje katholikow njepękne wězy rospominał a je tam se ßwojimi nahladami wjele pschihłoßowanja namakał. Wón je prajił, so ma hischcże wjele materiala a so ßebi najßylnische trumfy hacź na kónz wobkhowa. S teho móże ßo ßudźicź, so budźa debatty w khěžorstwowym ßejmje jara žiwe, hdyž budźe ßo wo kolonialnym sarjadnistwje jednacź.

Sajeczе anarchistow.

Pschi poßlednim pschebywanju khěžora we Wrótßławju ßu jeho na wschěch dróhach polizistojo, žandarmojo a wojazy strażowali. Skónzowanje prjedawscheho italskeho krala, franzowskeho presidenta Carnota a poßledni mordarski nadpad na schpanskeho krala ßu warnowaze pschikłady, so dyrbi ßo žiwjenje móznych wjerchow a presidentow psched anarchistiskimi słóscźemi sakitacź. Kaž ßo ßo sda, ßu anarchistojo we Wrótßławju skłodnosćże hladali, na němskeho khěžora nadpad wuwjescź. Polizija je tam tsjoch anarchistow, kotsiž Maccini, Fliedner a Landenberger rěkaju, sajała. Woni běchu se wschelakich stron a we wschelakim cžaßu do Wrótßławja pschischli a běchu ßo w jenym domje w Pósnańskej dróhy setkali. Tam jich někotre dny wobkedźbowachu. Ssobotu rano ßo schěscź policistow wotpóßła, so bychu jich sajeli. Schtyrjo kriminalni sastojnizy běchu trěbni, so Maccinia pschemochu. Anarchistojo wospjet spytachu, policistow sakłócź. S dróhi ßo policistojo na pomoz sawołachu a skónczńje ßo poradźi, słóstnikow wuputacź.

W Barlinje ßu 21 lětneho cžłowjeka, wěsteho Wolfa, sajeli. Wón je tsjoch rěczow mózny a je dlějschi cžaß we wukraju, też w Ruskej a Schwajzarskej, był. Kriminalna polizija je wuskuschowała, so wón wschědnje listy s wukraja dostawasche, a skónczńje polizija poruczi, so ßo jemu s póstom žanych poßykkow s wukraja wjazy noßycź njeßmě. Jeho wobydlenje pschepytawschi ßu jeho potom sajeli. Jeho dwaj koffraj staj ßo saßłapikoj. W jenym ßu ßo pjecza bomby namakałe. Pschi prěnim pscheßłyschenju je młody cžłowjek pjecza prajił, so wo ßwojim nadawku njeßmě niczo pscheradźicź.

Wuſwolenje noweho jeſuitſkeho generala.

Sa noweho jeſuitſkeho generala ßu Xavera Wernza, rektora gregorianſkeje univerſity w Romje wuſwolili. Wernz je Němz a je ßo w Rottweilu w Badenſkej narodźił. Wón je hakle 47 lět ſtary.

Turkowſka ßo pſcheczíwo Bołharſkej broni.

Nětczíſchu ßłaboſcź Ruſkeje chze Turkowſka wužicź, ſo by ßebi Bołharſku pokorika. Wona ma ßo do ſpěcha, ſo by ßwoje wójſko pſchi bołharſkich mjeſach ſhromadźika. Do Adrianopla je hižo wjazy dyźli 800 kanonow pſchijěło. 600 ſ nich je ßo do Salonikia dale wjeſko. Direktnje ſ Konſtantinopla ßo munizija do Salonikia woſy. Dróhi k bołharſkim mjeſam ßo wuporjedźeja a ßo ſa woženje pſchiprawjeja. W Yamboli je ßo turkowſke wobydlerſtwo do hroſy dako. Woßebni Turkojo měſto wopuſchczeja, dokelź ßo bliſkeje wójny boja.

Ratatſke njemëry w Ruſkej.

We Walkowſkim wokrjeßu w Charkowſkej guberniji ßu ratarjo kubła ſemjanow Palizyna Jachontowa, knjenje Sedonſkeje a Moldawſkeho ſpalili. Woni żito, ßłomu, ßyno, nadobu a twarjenja ſaniczeja a to w cżaßu, w kotrymż ßo wulki njedoſtatk pizy wocżakuje. W tamnych ſtronach je mało ßyna było, a żně běchu ßłabe. Pſchiprawuja hkód niz jenoż ßebi, ale też wbohemu ſkotej. W kaſanſkej guberniji wſchudźe pſches wjeßne wobydlerſtwo ſběžkarſke hibanje dźe. Měſchczenjo kotſiż ßu na wßach na lěcznym pſchebytku byli, ßo ſkoku do měſtow wróczeja. Ratarjo ßo knježich leżomnoſczow mozuja a ßo do jich żnjow dźěła.

Poraženje ſběžka w Ssedlizach.

W pólſko-żidowſkim měſcze Ssedlizach je ßo ſběžk żidowſkeho ſwjaſka rucze a na krwawne waſchnje porasnył. Revoluzionarojo běchu ſe ſamknjenych klamow do wojakow tſělili a na polizajſkeho miſchtra bombu cźißli. Woni na to liczachu, ſo budża wojazy kóżdy dom jenotliwje dobywacź ſpytacź a jón pſchehladowacź, ſ cźimż bychu ßo po měſcze rosdźělili a wuſtali. Wojazy pak ſ wopředka jenoż do dweju khěžow tſělachu, ſ kotrychż bě ßo do wojakow tſělako. Sběžk ßo po zykym měſcze rosſchěri. Plan ſběžkarjow budźiſche ßo poradźił, hdy budźichu wojazy ſ Běleje na pomoz njepſchiſchli. Wojazy do domow, ſ kotrychż ſběžkarſke kulki lětachu, ſ kanonow tjělachu. Wſcho hromadźe pak je ßo jenoż 7 kanonſkich kulow wutſěliło. Żidam njepſcheczelſke wobydlerſtwo je khlamy w rostſělanych domach wukradło a 12 khěžow ſapaliło. We Warſchawſkej, Pětknej, Alejowej a Dołhej dróſy je ßo najwjazy khlamow wurubiło. Na torhoſchczu ßu ßo wſchě żidowſke wikowanſke budy ſpaliłe. 21 woßobow je ßo pſchi wojowanju moriło, něhdże 100 ßo ſraniło. 54 woßobow ßu ſajeli, mjes nimi mějeſche 43 brónje w ruzy. Żidźi ßu do ßußodnych wßow a měſtow roscżékali.

Wurubjenje pjenjeżneje banki w Běłej Zyrkwi.

Do pjenjeżnej banki w Běłej Zyrkwi pola Kijewa je ßo něhdże 14 ſababjenych wobrónjenych muži dobyło, kotſiż ßu wukhody wobßadźili a potom wſchě khamory wurubili. Wſcho hromadźe woni 43565 rublow ſebrachu. Hakle hdyż bě poßledni rubjeżnik ſ banki wuſchoł, bankowi ſaſtojniży wo pomoz wołachu a ßo ſa rubjeżnikami puſchczíchu. Tuczi jeneho bankoweho ſtražnika, kotryż ſa nimi bězeſche, ſatſělichu. Jedyn ſ rubjeżnikow, Lewinſon rěkazy, ßo ſatſěli, prjedy hacź jeho doßahnychu. Na dróſy ßo 2409 rublow namaka. Dwaj mużſkaj, na kotrejuż ßo hrěſchachu, ſo ſtaj ßo pſchi rubjeżniſtwje wobdźělikoj, ſtaj ßo ſajałoj a ßo pſchi pſcheßkyſchenju pſchiſnałoj.

Wunoſchk palenzoweho monopola.

Njedźiwajzy cżaſtych rubjeżnych nadpadow je palenzowy monopol lětßa prěnje ſchěſcź měßazow 301 milijon rublow wunjeßk. S rubjeżniſtwom je ſtatna kaßa něhdże jenoż tyßaty dźěl tuteje ſumy ſhubiła.

Wſchelake rubjeżniſtwa.

S revolvrami wobrónjeni rubjeżnizy ßo w Odeſſy do ſale dobuchu, hdżeż ßo kwaß ßwjeczeſche, a ßebi wot młodeju mandżelſkeju a hoſczi pjenjeſy żadachu, jim hrożo, ſo jich hewak ſatſěła. Polizija, kotraż ſ cżaßom na pomoz pſchihna, 18 rubjeżnikow ſaja.

Do cżaha, ſ Revala do Peterburga jědźazeho, pola Gacżiny cżrjóda mużow tſělesche. Woni běchu ßebi po ſdaczu wotmyßlili, żeleſniſkeho pokładnika ſajecź, kotryż bě na ſaſtaniſchczach pjenjeſy ſběrał. Wojerſzy ſtražnizy baltiſkeje żeleſnizy nadpadnikow wot ſady pſchekhwatachu a do nich tſělejo jich roſehnachu. Dwejo ſ nich buſchtaj ſatſělenaj, jedyn bu ſajaty.

Bliſko Petropawlowſka je ßo jedyn żeleſniſki cżah ſwrócził. Pſchi njeſbożu je ßo 7 woßobow moriko a mnoſy ßu ßo wobſchkodźili. Każ ßo ſda, ßu rubjeżnizy ßo cżahej ſwróczicź dali, ſo bychu jón wurubili.

Pola Kraßnojarſka ßu ſběžkarjo póſtowy cżah nadpadli. Jeneho ſaſtojnika moriwſchi a wojakow ſraniwſchi ßu 8000 rublow rubili. Jenoż jeneho rubjeżnika ßu popadli a ſajeli.

Ssamßna pomoz wobydlerſtwa.

Njedaloko Płonſka w Pólſkej w lěßu cżěło 17 lětneho hólza a njedaloko njeho cżěło 18 lětneje holzy namakachu. Holzyne cżěło bě na żałoßne waſchnje rosrubane a roskałane a pódla teho ßo ſpósna, ſo běchu holzu pſched ſkónzowanjom wumozowali. Wjeßnjenjo běchu, prjedy hacź bě ßo mordarſtwo ſtało, pola lěßa ſnateho ſłóſtnika Maliſchewſkeho widźeli, tola ßo bojachu, jeho pſcheradźicź, ſo bychu ßo jeho wjecźenja ſminyli. Ale mjes tym ßo wjeßnjenjo doroſumichu a ßo wobroniwſchi, ßamotnu khěżu wobſtupichu, w kotrejż ßo rubjeżnizy hoſpodowachu. Khěżkar ſe żonu a ſchtyrimi dźěcźimi pſched wjeßnjenjemi na kolena padnywſchi pſchißahaſche, ſo pytani ſłóſtnizy njejßu pod jeho tſěchu, a ßu-li, dha njech jeho wjeßnjenjo ſabija, a też żonu a dźěcźi. Ludźo ßo hižo roskhodźachu, hdyż někomu pſchipadże, ſo njeby niczo ſchkodźiło, khěżkarja jako hoſpodarja ſłóſtnikow połhoſtacź, a ſapali jeho bróżeń. Hdyż ßo bróżeń palicź pocża, ßo wupokaſa, ſo běchu w njej ſłóſtnizy ſkhowani, kotſiż wuſkakachu, ſo bychu ßo njeſpalili. Jich wſchitkich wjeßnjenjo ſabichu, na cżoż chżychu khěżkarja a jeho ßwójbnych nabicź, tola cźi běchu mjes tym cźekli. Na to wjeßnjenjo njedaloku khěżku ſapalichu, wo kotrejż bě teho runja ſnate, ſo ßo w njej rubjeżnizy khowaju. Jejni wobydlerjo běchu hižo prjedy teho cźekli. Wjeßnjenjo ßu pak dobrowólnu cżrjódu wutworili, kotraż budże ſa rubjeżnikami a paduchami ßłědźiłź a ſ nimi na podobne waſchnje wobkhadźecź. Lud je pſcheßwěcdeżany, ſo ßu porjadne ßudy pſchekahodne a ſo ßo ſ tym ſłóſtniſtwa podpjeraju.

Sběžk na Kubje

ßo dźeń a dale rosſchěrja. Make měſta w provinzy Santa Clara ßu wſchě w rukach ſběžkarjow. Měſcze Santa Clara a Cienfuegos budźetej ßo ſ cźeżka ſběžkarjow wobrócź móz, dokelź ßu wojazy w nimaj ßłabſchi dyźli ſběžkarjo na wßach. Knjeżerſtwo ma drje doſcź brónjow a munizije, ale najimanje mużſtwow je jara poczeżene. So ßo wěz nětczíſcheho preſidenta Palmy ſiwka, je też ſ teho ſpósnacź, ſo je knjeżerſtwo ſjednoczenych ſtatow połnózneje Ameriki ſchijżak „Traver“ k Kubje póßłako a 100 muži na brjóh wußadźiło, kotſiż maja lěhwo w Hawaneje pſched preſidentowym hrodom.

Pſchi wjeßnej lipje.

Wjeßne ſwony ßwjaty wjecżor ſwonjachu a dróhi hórſkeje wßy ſ ludźimi wożiwichu, kotſiż ßo ſ cżeżkeho dźěła, kotrež běchu pſchi palazym ßłónzu wonka na polu dźěłali, wróczachu, ſo bychu ßwjatoka pſchi domjazym wohniſchczu wużiwali. Wſchitzy nimo ſtareje lipy cżehnjechu, kotraż pſched zyrkwju ſtejeſche, a nichtó njeſakomdźi, ſtaremu mużej, kiż we khłódku ſchtoma na drjewjanej ławzy ßedźeſche a ßwoju dymku kurjeſche, dobry wjecżor pſchecź. Wſchitzy ſtareho Winaka ſnajachu, kotryż bě wot wjele lět ßem we wßy żiwy; ſchtóż pak jeho ſnajeſche, dyrbjeſche cżeſczownemu ſtarzej ſ pſcheczelnje hladajzymaj módrymaj wóczkomaj też dobry bycź. Najbóle běchu jemu dźěczi pſchikhilene, dokelź Winakez nan, każ jemu rěkachu, jich make ßłaboſcże ſnajeſche a wuſtejeſche ßo na to, jim ſ drjewa wſchelake hrajki wureſowacź, by też woßebje ſchwarnym dyß a dyß jabłuko abo kruſchej ſ kapßy wucżahnył, a niz njerady ßo też na jich hrach wobdźělesche, woßebje hdyż wojakow hrajachu. Wſchako bě ßam něhdy wojak był, a duż mějeſche ßwoje wjeßele na tym, hdyż widźeſche, kak ßo dźěczi na wojerſkich ſwuczowanjach ſawjeßelowachu. Doſcź huſto jeho pſchesczěhachu, ſo dyrbi Winakez nan roskaſowanje pſchiwſacź, a cźi, kotrychż by potom pſchi ſwuczowanju pokhwalił, běchu na tu khwalbu njemako hordźi. Bě-li ſtarz woßebje dobreje myßle, powjedaſche dźěczom drje też ſtawiſnu; to bě potom wjeßnej młodoſczi ßwjedźeńſki dźeń, pſchetoż wußkużeny wojak derje powjedacź wjedźeſche; tak derje bajki, każ też to, ſchtoż bě ßam dożiwił. Teho dla dźě běſche też bjes dźiwa, ſo pſcheczela dźěczi pſchi ßwjatoku hólzy a holzy ſe wßy wobdawachu, kotrež ßo najprjedy wußłědźicź prózowachu, hacź chze ßo jemu hrajkacź abo powjedacź, abo też, każ ßo to też druhdy ſtawaſche, hacź ßo jemu ani to, ani tamne nochżyſche.

Dźenża pak žo do žwojeje běłeje brody tak wješele poßměwasche, so bě žo jeho dobra myßl też bórsy na wschě dźěćaze wobliča pschenješka, kotrež běchu wokoło njeho, pschetož dźěćzi běchu hnydom shudałe, so jim žaneje próstwy njesapowje. Jank, jeho lubuschk, cžerwjenoliczkaty, žołtokudźerjawy hólczk, też hnydom dobreje składnosće wuži a proschesche, starza po lizu majkajo: so dyrbi jim tola Winakez nan dźenża něschto powjedacź. „Haj, powjedacź, powjedacź!“ wschitke wokachu a plazachu s ruczkomaj. „Ale něschto, schtož je wěrno, schtož je žo woprawdźe stało!“ proschesche dołhi Jakub, kowarjez žyn. „Něschto wo wojakach!“ mały hajúkez Pětr wokasche. „A wo dalokich, dalokich krajach; wo morju!“ žebi pjekarjez Hanka pschejesche.

Khwilu žebi stary wojak tule měscheńzu dasche lubicź, potom se žwojim kijom wo semju dyri a rjekny, so, jeli so by žebi kóžde něschto woženbite pschako, s zyka powjedacź njebudźe. Ale Jank jeho hněw bórsy saßo směrowa, hdyž žo k njemu pschißydny a rjenje cžinjo jeho proschesche: so tola njedyrbi sły bycź; pschi tym žebi hólczk se starym tolerjom hrajkasche, kotryž stary wojak na worzlowym cžaßnikowym rjecźasku noschesche, a žo pódla woprascha, s wotkel jeno Winakez nan tutón toleŕ ma. „Widźisch, mój žyno, ty mje na prawu stawisnu dowjedźesch! kak žym k temule tolerjej pschischoł, chzu wam nětkole powjedacź, ta wěz je wěrna, dokelž žym ju žam doživił; wojak žym tehdom też był a dosćź daloko wot žem na morśkim brjohu je žo to stało, a tak je pschipadnje wschěm waschim pschecźam dopomhane, a nětkole budźće směrom, dźěćzi, a poßłuchajće s cźicha na mnje.“

* * *

Wo wulkim franzowskim khěžoru Napoleonu sće drje hižo wschitke žłyscheli a też wo naschim žławnym arzywójwodźe Karlu drje runje tak, kotryž je někotru rjanu bitwu pschecźiwo Franzowsam dobył. Nětkole w tym cžaßu, hdyž běschtaj tutaj žławnaj wjednikaj wójskow a mnosy druhy schwarni generalojo žiwi, běch ja młody a žłužach jako wojak pod khorhowjemi naschcho njebo khěžora Franza. To běsche cžaß połny hibanja; zyły žwět běsche žo pschecźiwo Bonapartej wobronił, kotryž žwoje knjeżstwo wot žewjerneho morja hacž do brjohow adriatiskeho morja wupscheśtrěwasche a kotryž je rosymjał, mjes tych, kotsiž pschecźiwo njemu wojowachu, pschekoru a žarliwosćź wužywacź a tak jich wójska kóžde woženbje sbicź, doniž žo jeho wójnske sboże w runinach Ruskeje a na bitwischcźach pola Lipska a Waterlooa psches pschesjenosćź tych, kiž běchu žo pschecźiwo njemu sjednocźili, dospołnje njesahubi. Ja běch, kaž žym wam hižo husto powjedał, kanoněr, a prěnja bitwa, kotruž žym pschecźiwo Franzowsam žobu cžinił, běsche pola Slawkowa (Austerlitz) léta 1805, hdźež hromadźe s Rußami wojowachmy. Hdyž Rußojo spěschnje cźěkajo psches rěku Morawu žo do sady cźischcźachu, stejachmy my hacž do poßlednjeho wokomika twjerdźe, so bychmy wróćocźehnjenje sakitowali. Baterija, pschi kotrejž ja běch, dasche njepschecźelskim pěschkam tak blisko pschińcź, so mohł jich s tśelby dotśelicź, a njeđźiwasche na žepje kulow, kotrež žo na nju žypachu; hdyž pak chzychu pschimarjo nasche kanony s bajonetom dobycź, póßłachmy jim zyły wutśel karteczowych kulkow napschecźiwo, tak so dyrbjachu žwoje wuprósdnjene rjady dwaj abo tśi króć poßylnjecź, prjedy hacž mózachu nam bliko pschińcź. Nětkole wěso s kanonami do wulkeje wuskosće pschińdźechmy. Na sboże běsche mjes nami a mjes njepschecźelom rěczka, a hdyž běchmy ju po drjewjanym mosće pschekrocźili, saracźichmy s dwěmaj towaŕschomaj hacž nanajspěschnischo hłuboki pucź, kiž bě sady naß, tak buchu Franzowsojo s najmjeńscha trochu sadźerženi a my mózachmy žwoje kanony wukhowacź. Druhaj wobaj tutón rjekowski skutk se žiwjenjom sapłacźischtaj, ja pak woteńdźech s tym, so mějach někotre kulkaze dźěry we płaschcźu a w cžakowje. Mój hejtman, kiž mako powjedasche, mi niczo njerjekny, khiba: „To žy derje sćinił, Winako!“ Na mój rjany skutk pak ani njesaby, a s teje hodźiny mějesche mje tak lubo, so žo ženje wjazy njedźělichmoj.

Hejtman Anton Pětrowicź běsche s Dubrownika w Dalmatiskej rodźeny a bě se žwojim wjele młódschim bratrom Michałom sahe do Rakuskeje pschischoł, hdźež buschtaj wobaj, dokelž běschtaj jimaj starschej wumrjekoj, do wojeŕskeho kubłazeho wustawa pschiwsakoj. Se žwojej želesnej pilnosću a se žwojim dobrym sadźerženjom wobaj, dostudowawschi, žłužbu jako wyschkaj we wójsku dostaschtaj. Anton, kiž bě prěni wojeŕsku akademiju we Winskim Nowoměstu wopuschcźił, sastupi ke kanoněram a bě hižo dawno lajtnant, hdyž bu Michał jako khorhojnik pola grenaděrow pschiwsaty. Runjež bratraj s nutrnej luboscźu jedyn druhemu pschiwißowaschtaj a runjež starschi młódschemu nana sastupowasche, stawasche žo tola we wójnskich podawkach, so žo husto sa měßazy a léta njewohladaschtaj. Jeno na krótki cžaß kóždy krócź hromadźe pobywaschtaj, a hdyžkuli žo dźěleschtaj, mějeschtaj kóždy krócź stysknimu staroscź, hacž žo saßo wohladataj, hacž bliżscha bitwa jenemu abo druhemu s njeju žmjercź njepschinjeße. Ja žam tehdom bratra žwojeho hejtmana njejßym widźak. Pschetož hdyž jeho knjes Anton Pětrowicź na dowolu dwě lécze po bitwje pola Slawkowa wopyta, stejach hischcze pola baterije, kotraž w Linzu nad Dunawu leżesche; posdźischo pak, hdyž žwojeho hejtmana jako žłužobnik na pucźowanjach pschewodźach, njejstaj žo bratraj wjazy wohladałoj.

Tak dha pschińdźe wopomnjecźa hódne léto 1809, w kotrymž nascha luba Rakuska wschitke žwoje mozy sebra, so by žo franzowskemu wobknjeżerjej žwěta seprjeła. Hdyž meja hacž nanajkraßniscko kcźějesche, bijachu na runinje pschi rězy Morawje krwawnu bitwu pola Asperna a Eßlingow, w kotrejž žo naschemu rjekowskemu arzywójwodźe poradźi, khěžora Napoleona po dwajdźeńskim horzym wojowanju pschedobycź a pocźischcźanym ludam wěru do njepschewinitosće franzowskeho wójska wotewsacź. Franzowski marschal Lannes a general d'Espagne a St. Hilaire běschtaj w tejle bitwje padnyłoj a pjatnacze tyßaz njepschecźelskich wojakow leżesche na bitwischcźu. Ale też nasche smužite wójska běchu žurowje cźerpike. Mjes ranjenymi běchmoj też mój s hetmanom. Granatowa tschěska bě jeho do wutrobnja trjechika, mi pak bě kusk se žamžneho tśelidła do nohi sajéko. Na jeho próstwu naju wobeju do pólneho spitala w Preßburgu pschewjesechu, hdźež měßazy dołho leżachmoj a žo jedyn druheho dla dostatych ranow troschtowachmoj. Mojemu dobremu hejtmanej to tak cźežko njebě, dokelž bě moje ranjenje poměrnje lózsche dyžli jeho a dokelž žebi ja teho dla wjeßekeje myßle wsacź njedach. To wschak bě namaj woběmaj jaßne, so też po puschcźenju se spitala njebudźemoj we wójsku dale žłužicź móz.

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Nowe žudnistwo žo 19. septembra poßwjecźi. Wot teho dnja budźa žo wschě dźěła w nowym žudnistwje wotbywacź.

— Tudomna Weigangez fabrikska wohnjowa wobora je parnu wohnjowu žykawu s Budyskeje waggonoweje fabriki dostała. Sańdźenu žobotu je žo nowa žykawa pruhowała a pschi tym se žwojim dźěłom połnje spokojiła.

— (Paduschstwo.) Njesnaty kołojeśdny je sańdźenu njedźelu tudomnemu korczmarjej Kroschkej něhdźe 20 hriwnow kradnył. Paduch bě něhdźe 24 lět stary, cžornu drastu wobleczeny a měješche na hłowje žwětły žłomjany kłobuk.

— (Hońtwa sa jakojzu.) Schtwórtk bě dwěmaj pomocznikomaj rěsniskeho mischtra Nierta jena jakojza cźekła, hdyž dyrbjeschtaj ju do měschcźanskeje rěsarnje dowjescź. Skocźo žo na Bismarckskej dróšy splóschiwschi po walskej dróšy k swonkownym lawskim wrotam cźerjesche. Tam žo wone po nahłej hórzy dele k walzy wali. Sso na nohi saßo sebrawschi, wone dale cźekajo do Sprewje skocźi. Symna woda jakojzu saßo směrowa, a wona žo, hdyž bě žo se wschěch stron wobstupika, pschimnycź a wotwjescź da. Skocźo, kotrež bě žo pschi delewalenju jenož s lohka wobschkodźiło, žu potom s rěsniskim wosom do rěsarnje dowjesli.

— (Sso satšélik.) Ssobuwobžedźer jeneje žitoweje wikowarnje, wěsty Leinert na Hoschiz haßy, na kotrymž běchu hižo psched někotrymi njedźelemi snamjenja duchowneje žłabosće a bojasnosće pytli, je žebi schtwórtk s revolvra kulku do hłowy tśelik. Wón sa někotre wokomiki wumrje.

— Sańdźeny schtwórtk wjecźor žu s Kamjenizy pola Bjarnacźiz do tudomneho wojeŕskeho lazareta jeneho husara, kotremuž Rjencź rěkaju, pschiwjesli. Wón je w manevrje s konjom padnył a žebi pschi tym nohu pschi kulzy słamał. Snjesboženy pola prěnjeje schwadrony Wulkohajnskeho husarskeho regimenta cźišło 18 žłuži.

— Roshorjazy podawk je žo njedźelu pschipołdnju na połnóznej dróšy, žerbskich hrjebjach a žitnych wikach wotměł. Wobłudnjeny młody cźłowjek dyrbjesche žo do hojeŕnje dowjescź. To najskerje pytnywschi, je wón se starschiskeho wobydlenja na połnóznej dróšy koschlaty s woknom won skocźił a po połnóznej dróšy na žitne wiki pschiběžał. Tu jeho doßahnychu a s drožku do hojeŕnje dowjesechu. Sa cźěkatym koschlatym cźłowjekom bě žo wjele ludźi puschcźiło.

— (Podroženje wuhla.) Wobžedźerjo cźeskich wuhlowych podkopkow žu žiwu dźěławoscź w industriji wužiju wuhlowe płacźisny powyschili. Po jich pschikładze chzedźa też wobžedźerjo schle-

ſyſkich wuhlowych jamow nowe lěto wyſchſche płaczišny žadacź. Bjes dźiwa je, ſo ßu wuhlowi dźěłaczerjo w cźěſkich jamach teho dla měnili, ſo je nětko prawy a ſkładny cźaß, ßo wo polěpſchenje mſdy prózowacź. Dokelž ßu wobßedźerjo jamow jich žadanja wotpokaſali, wjetſchi dźěl dźěłaczerjow ſtrajkuje. Hacź runje ſtrajk hižo nimale tſi njedźele traje, njejßu ſtrajkowarjo žane ßwojich žadanjow pſcheczišchczeli. Dźěl ſ nich je ßo hižo saßo k dźěłu wróczik.

— Brigadne manevry pola Lubija ßu ßo ßrjedu ſkónczike, nětko maja ßo diviſionſke manevry, kotrež ßo 18. ſeptembra ſkóncza. Ssrjedźiſche nózne ſwnczowanje ßo na njewočakane waſchnje ruče ſkónczi. We wulkej mhli ßo 178. regiment ſe 103. regimentom pſchekhwatacź a wopſchimnycź da. Hdy budźiſche we wójnje byko, budźiſche drje 178. regiment jedyn bataillon ſhubik. Wyſchk ſ Holleben a wyſchk ſe Suckow běſchtaj wjednikaj regimentow.

Hórnikowy ßwjedźeń. W něhdźe 7 hodźinach ſapocza ßo w rjenje wudebjenej Wenkez ſali w Khróſczizach konzert. Se wſchěch kónczinow, ſ bliſka a ſ daloka běchu ßem pſchikhwatali, tak ſo běſche ſala nimale pſchepjelnjena. Witachmy tu wyſche we Worklezach hižo ſpomnjenych knježich duchownych wyßokodoſtojnych kk. Barta-Cźiſchinſkeho, Schcźěpana, Zura, Micźa, Rjedu; knjeſow wuczerjow: Ssymanka, Rěſaka, Rjenarja, Hajnu, knjeſa ſapóßlanza Koklu-Liſſaka a wjele druhich. Po ſawodnej hymnje napjeczi na ßwjedźeńſku rěcź wyßokodoſtojneho knjeſa ſeniora Skale poßkuchachmy. Wyßoki knjes rěcźnik nam naſcheho wulkeho wótcźinza M. Hórnika jako měſchnika, jako Sserba a jako wótcźinza ſe ſahorjenymi, raſnymi ßkowami pſchedſtajeſche, ſa cźož dyrbimy wjeledoſtojnemu knjeſej też tu naſch wutrobny dźak wuprajicź. Po mužſkim khorn „Komu ſaſpěwamy“ k nam wjeledoſtojny knjes farař Libſch poręcźa. W lubosnych ſajimawych wobraſkach pokaſowaſche nam mjenje ſnate ſtrony naſcheho Hórnika a ſe žortniwej ſatyru wjedźeſche ßebi dźaknych poßkucharjow dobycź pſches zyku ßwoju ſajimawu rěcź. — Měſchany khor „Jednoty“ nam nětko eksaktnje pod jeje wuſtojnym dirigentu kn. kantorom Hilu ſtaroſnaty ſpěw pſchednjeße „Ha Limborcźenjo ſ wójny dom cźehnjechu“, nowy ſpěw „Ssylſow ßym doſcź ronik“, žortniwy „Hanſk prěni ras na žentwu dźe“ a ſtaru ßerbſku reju „Chzemoj mój ſ kijom, ſ karn do drjewa jěcź“. Solo „Schka ßyrotka do haja“ nam wubjernje knježna H. Hiliz ſ Khróſczizach ſpěwaſche a knježnje M. Wobſez ſ Kopſchina a M. Lukaſchez ſ Koſariz nam kraßnje „Rokaliny žorczik“ pſchednjeßeſchtej, ſ cźimž ſtej ßebi naſch woßebity dźak ſaßkužiłoj. Prażſzy „Sserbowcźenjo“ nam wjeßely žorczik ſehrachu: „Wón njeßmě pucźowacź“. Kaž w Njeßwacźidle też tu wjeßela a ßměchow nadoſcź ſbudźi. Też tu běſche nam k pomozy a kraßnje ſ nami knježna H. Cyžez z Radworja ſehra, ſa cźož ji naſch horzy dźak ßkuſcha. Telegramy a pſchipißy běchu nam pſchipóßkali kk.: profeſſor Dr. Muka, farař H. Ducźman-Wólſchinſki, farař J. Waktař, farař J. Kral, adminiſtrator Andrizki, kapłan P. Scholta, wucźeř J. Rjecźka, ßerbſke towaŕſtwo „Lipa“ a ſtudenſke towaŕſtwa „Wkada,“ Sswoboda“, „Sozietas“. Lipſcźanſke ſtudentſke towaŕſtwo „Ssorabikum“ běſche póßłako poſtrow ſe ßwojim dopiſowarjom knjeſom stud. theol. K. Wyrgacźom, kotryž běſche nam ſ dobom też poſtrow knjeſa fararja Mrósaka pſchinjeßł. Wjeledoſtojny knjes ſenior wupraji nam poſtrow a pſchecźa Macźizy Sſerbſkeje a jeje pſchedßydy knjeſa fararja Kſchižana, kotryž bě ſaſtojúſzy ſadźěwany ßam pſchikhwatacź. Sa pſchecźelne pſchipißy a ſtrowjenje wupraja ſtarſchi „Sserbowki“ najwutrobniſchi dźak a podźakowa ßo ke kónzej też naſchim lubym hoſcźom ſa wopyt a ſajimanje ſa naſch ßwjedźeń... Woßebity dźak pak ßo wſchitkim wupraji kiž ßu ßobuſkutkowali, ſo je ßo ßwjedźeń tak kraßnje, haj wulkotnje, poradźił, a to woßebje khróſcźanſkemu ſpěwaŕſkemu towaŕſtwu Jednocze a jeje wuſtojnemu dirigencze knjeſej kantorej Hili, kotsiž ßu nam tak wulke wopory pſchinjeßli a njeßebicźnje a kraßnje ſpěwny program zyłeho dnja wuwjedli, wjeledoſtojnemu knjeſej ſeniorej Skali, kotryž bě ſ daloka k nam pſchikhwatał a ſ kraßnej ßwjedźeńſkej rěcźu wjecźornu ßwjatocźnoſcź wuſnamjenił, wjeledoſtojnemu knjeſej kanonikej Herrmannej, kotryž bě najebacź nuſniſcheho a dróżſcheho cźaßa nam hodźinki we Worklezach poßwjecźił, wjeledoſtojnemu knjeſej fararjej Libſchej, kotryž bě naß tak kraßnje ſabawicź a powucźicź wjedźał, kaž też knjeſej pſchekupzej Rjelzy we Worklezach ſa ßerbſku hoſpodliwoſcź, wſchitkim, kiž běchu ßobudebili Hórnikowy róduy dom a ßwjedźeńſku ſalu, woßebje Horjanſkim knježnam. — Jako kraloßwěrni Sserbja ſpominachmy też na naſcheho lubowaneho krala Bjedricha Auguſta a wunjeßechmy jemu tſi króczny hrimotazu ßławu. Se ſhromadnym ſpěwom „Krala Bóh požohnuj“, ſkónczichmy naſch derje poradźeny ßwjedźeń, wuhotowany naſchemu wulkemu wótcźinzej M. Hórnikej. Njech jeho wopomnjecźe woſtanje ſtajnje žiwe mjes nami a njech naß ßylni a ſahorja ſa dobre ſkutkowanje mjes naſchimi Sserbami.

„O Božo, ſchkituj Sserbow kraj,
Kaž Hórnika jom' ßynow daj!“ —y—.

S Małeho Wjelkowa. Sańdźenu ßobotu wjecźor bě pucźował Kießling Budyſkeje akzijoweje piwaŕnje ſ piwaŕnſkim ſapſchahom pſched Hähnelez hoſcźenzom ſaſtał a do njeho ſaſtupił. Mjes tym ſo konjej ßebi ßamymaj pſchewoſtajenaj ſtejeſchtaj, ßo něcźeho ſplóſchiſchtaj a po dróſy k Budyſchinej cźeknyſchtaj. Blisko Cźichonjanſkeho haja jedyn kóń padźe, tola druhi dale cźerjo jeho po dróſy ßobn wleczeſche, hacź ßo wón ßam cźißny a ßo ſ zyłym ſapſchahom do pſchěrowa wali. Dwaj kolojěſdnaj a jedyn Małowjelkowſki wucźeř ßo prózowachu, do grata ſaſchmataneju konjow wußwobodźicź a jeju rany ſ wodu bliſkeje rěcźki wumycź. Mjes tym pucźował Kießling ſ jenym druhim piwaŕnſkim ſapſchahom ſa ßwojimaj cźeknjenzomaj pſchijěźe a jeju do Budyſchina dowjeſcź da. Wonaj ſtaj ßebi noſy hacź na kóſcź wobodrěkoj a budźetaj ßo dlějſchi cźaß hojicź dyrbjecź, prjedy hacź budźetaj ßo ſaßo pſchahacź móz.

S Kelna. Tudomny khěžeŕ a twarſki dźěłaczeŕ Krawz je ſańdźenu wutoru wjecźor ſ jěſdnym kołom domoj jěźo, do jeneho ſapſchaha ſawadźił. Wón je tak njeſbožownje pod koła pſchiſchoł, ſo je ßebi nohu ſłamał a ßebi ramjo a hłowu ſranił. Cźežko wobſchkodźeneho ßu jeho do Budyſkeje měſchcźanſkeje hojeŕnje dowjeſli.

S Khwacźiz. Wutoru wjecźor wokoło 8 hodźin je ßo bróżeń tudomneho khěžerja Jana Jenſcha do cźiſta wotpalika. Kak je woheń naſtał, njeje ſnate.

S Njeßwacźidła. Njewočakana a wſchitkich jara ſrudźaza, hacź dotal jako njemóżna ßo dźeržaza powjeſcź ßo tele dny w naſchej woßadze a po zyłym Sserbowſtwje roſſchěri. Naſch wyßokocźeſcźeny knjes farař Jakub je w poßedźenju zyrkwineho pſchedſtejicźerſtwa pſchipowjedźił, ſo lětża 1. novembra khorowatoſcźe dła duſchowpaſtyŕſke ſaſtojúſtwo ſłoži. Hdy budźichu wot knjeſa fararja Jakuba ßameho njeßłyſcheli, ſo chze Njeßwacźidliſku woßadu wopuſchcźicź, njebychu temu wěricź chzyli. Knjes farař Jakub a naſcha woßada pſchedſtajitaj dźě zyłk, a hdyž ßo wo Njeßwacźidliſkej woßadze rěcźi, njeje hinak móżno, hacź ßebi ſ dobom też na njeho a jeho ſkutkowanje w njej myßlicź. Duž je ſroſymicź, ſo je cźežko, myßl ſapſchijecź, ſo knjes farař Jakub ſ cźoła naſcheje woßady wotſtupi, kotruž je 35 lět ſe žadnej ßwěrnoſcźu a ßwědomitoſcźu jako paſtyŕ w Jeſußowej ßłużbje paßł. Tyſchno wokoło wutroby bě zyrkwinym pſchedſtejicźerjam, hdyž knjeſa fararjowy roſßud ſaßłyſchachu, tola wjele cźežſcho je jemu ßamemu byko, ßo k tejle krocźeli roſßudźicź. Dołholětna khorowatoſcź, kotraž ſ napinanjom wobſchěrneho wobcźežneho ſaſtojúſkeho dźěła ßo njepſchestawajcy ſhórſcheſche, je knjeſa fararja Jakuba nuſowała, ßo wot ſaſtojúſtwa, jemu tak wuſko k wutrobje ſroſcźeneho, dźělicź. Po lěkarjowym ſpósnacźu móże ßo jeho cźeŕpjenje jenož ſ dospołnym cźělnym wotpocźowanjom połóżicź. Duž je ßo knjes farař Jakub do Bożeje wole podał, ſo duſchowpaſtyŕſki kij, kotryž je ſ tak wulkim žohnowanjom ſa naſchu woßadu noßył, do druheje doſtojneje ruki pſchepoda.

S Njeßwacźidła. Hacź runje mamy nětko nimale naſymu, dha tola w ſahrodze knjeſa pjekaŕſkeho miſchtra Bjedricha Bartka tu jena jabłoń w nałětnej pyſche ſteji a rjenje kcźeje. Schtóż ma ſkładnoſcź, móże ßebi tu žadnoſcź wobhładacź.

S Barta. (Pſchipóßkane.) Žně ßu nimo, ratař ma ſaßo ras khwile, naſad pohładacź a pſchi tym ßebi na rjany dźeń poßwjecźenja Bartſko-Radworſkeje żeleſniſkeje cźary pomyßli. Sswjedźeńſzy wupyſchene dwórniſchcźa, towaŕſtwa, ſaſtupjeŕſtwa, ſchulſke dźěcźi a rěcźe wſchitkich powitachu, ſ kotrymiž ßmy nětko ſjednocźeni. Njech pſcheczelny wobkhad wßow, pſchi tejle żeleſnizy leżazych, też dale prawje žiwy woſtawa. To njech ßo pokaſuje pſchi žnjowych ßwjedźenjach, kermuſchach a hermankach. Tak budże hermank, kotryž ſmeje ßo 21. ſeptembra w Barcźe, ſhromadźiſchcźo Sserbow lubeje Luźizy, kiž ßo niz jenož k ſabawje ſeńdu, ale ßebi też wſchelake ſa hoſpodaŕſtwo trěbne wězy nakupja. Też dźěcźi tam ßwoje wjeßele namakaju; ſa nich ßu ßo karußele a cźumpjele poſtajike. Duž budże tutón dźeń žiwe hibanje niz jenož w Barcźe, ale też na żeleſnizy. Na tutej wobkhad rucźe pſchiběra. S wopręddka cźah ſ 2—3 woſami nimo Barta do Radworja jěźdźeſche. Wobhładajcźe ßebi jón nětkole! Parnik dyrbi něhdźe 25 woſow cźahnycź, a na horu do Lubija by drje jemu druhdy dych wuſchoł, hdy by ßo jemu druhi parnik njepſchedpſchahnył. Tak je wobkhad ſ pſchiwoſom wudźěłkow

brikettownje w Subornizy a Adolfskeje a Margareczineje hěty dźeń a bóle pschiběrak. Bližschi cžaß drje ßo teho dla wschědnje jedyn tworowy cžah saßuhnje. Duž budźe ßnadź ßo tale želesniza hischcźe ras doscź derje sadanjecź.

S **Hrodźischcza.** Kaž hižo dołhe lěta, tak bě tež lětßa wot 20. auguſta hacž do 17. septembra na Hrodźischczańskej farje ßerbski seminar pod wodźenjom wyßozy dostojneho knjesa fararja Mrósaka shromadźeny. Na nim wobdźělichu ßo scźěhowazy w Lipsku bohoßłowstwo studowazy Sserbjo: kk. Waktař Mrósak ſ Hrodźischcza, Gustav Mjerwa ſ Wulkeho Dažina, Karl Wyrgacž ſ Hornjeho Wujowa, Jan Rjencž ſ Wjeleczina a Božidar Kapleŕ ſ Budyschina.

Seminarske dźěło bu tak skoženo, so mózachu studowazy kaž ßo w ßerbscźinje wudospoknjecź, tak też ßo se ßwojim pschichodnym sastojńskim dźěłom sesnacź. Wschelake wotdźěle ßerbskeje rěcźnizy ßo shromadnje pschedźěłachu; w nowym sakonju ßo listy Pětra a Judascha ſ grekskeje rěcźe do ßerbskeje pschełožowachu a ßo pschi tym wukładowachu a japoschtolske skutki ßo pscheczitachu. So bychu ßo studowazy też powschitkownje w pschełožowanju swucźowali a ßo ſ cźežschimi dogmatiskimi wurasami sesnali, pschełožowachu jenu dogmatisku knihu rtnje kaž też pißomnje, dźiwajo ſ dobom na prawopiß. S małeho katechisma bu 3. hawptschtuka ſ bibliskimi městnami, ßo na nju poczahowazymi, wukładźena a saßo spomjatkowana. Sa sastojńske dźěło ważne bě też woßebje pscheczitanje noweje agendy.

Wschitzy pjeczo studowazy skutkowachu pschi Božej ßłužbje ßobu; tak mějachu wschitzy woktarnu Božu ßłužbu, tsjo prědowachu a to niz jenož w Hrodźischczu, ale też w Ssmjeczkezach, Budyschinku, Minakale, Kotezach a Lěwakdźe a jedyn wobstara pohrjeby. Schtyrjo dźeržachu ſ dźěczimi katechesu, nabožinsku hodźinu.

Wschitko tuto dźěło njech je Bohu k czesczi, Sserbam k wužitku. Seminarowemu wodźerjej pak, wjeledostojnemu knjesej fararjej Mrósakej spožcź Bóh mikosczìwje mozy k dalschemu ßwěrnemu dźěłu mjes ßerbskimi studowazymi a budź ſ zykym hospodliwym farskim domom.

S **Jeschiz.** Na tudomnym Huniußez kuble bě ßo tele dny hródźny schwajzař ſ wotroczkom Pawołom Miczku swadźił. Wón ßo do tuteho ſ hnójnymi widłami da a jeho straschnje skała a sbi. Woßebje czežkej stej dwě ranje na Miczkowej hłowje, kotrejž je lěkař dyrbjał hromadu schicź. Hródźny schwajzař budźe ßo ßwojeje nahłosczе dla psched ßudom samolwicź dyrbjecź.

S **Khemjerka.** W maneverskim kwartěrje je ßo tu serżant Süßmilch, trompejtař pschi kapale Wulkohajnskich husarow, ſ nahłej ßmjerczu pschekhwatał. Hdyž wón se ßwojim kwartěrskim hospodarjom runje ſ hosczenza stupi, jeho Boża ruczka saja, tak so ßo morwy na semju swjese.

S **Czělneho.** W naschej wßy je ßo filiala Rowniskeje zementoweje fabriki M. Sprejza sałoźiła. W njej ßo hižo zyhele najlěpscheho systema dźěłaju, kotrež ßo ſ tym wot druhich wudźěłkow rosdźěleja, so maja pódla druhich hischcźe jedyn nadběžny sashibk, tak so njeje ſ zyła mózno, so ßebi psches tłěchu, ſ tajkimi zyhelemi krytej, ßněh abo deschcź pucź pschedobudźetaj.

S **Běłeje Wody.** Ssobotu je ßo 2lětna holczka schkleńczerskeho mischtra Klahna tepika. Holczka, kotraž bě bjes hladanja wokoło běhała, bě do jeneje ſ wodu napjelnjeneje jamoweje dźěry padła.

S **Piznja** w Delnjej Łužizy. Sserbski konzert tudy njebudźe na 29. septembra, kaž prjedy w „Nowinach“ stejesche, ale njedźelu, 7. oktobra, wjeczor w 7 hodź. w hosczenzu „Reichshallen“. Prjedy konzerta, w 5 hodź. budźe mjeńscha skhadźowanka ßerbskich wótczinzow. Schtóž ma někajke praschenje dla nozowanja abo druhich wězow, chzył ßo wobroczicź na knjesa fararja Briegera w Piznju (Peitz N.-L.) Nadźijamy ßo, so ßylna cžrjódka bratrow a ßotrow ſ Hornjeje Łužizy. k nam dele pschińdźe, so bychu swjaski mjes nami cžim wužsche nastałe.

S **Trjebina** pola Sslepeho. (Saposdźene.) Tudomne wojerske towarstwo njedźelu 2. septembra Sedanski ßwjedźeń ſ wotkryczom pomnika ßwjeczesche, kotryż je ßo k czesczi towarscha Jurja Glowki, w bitwje pola Wörtha padnjeneho, stajił. Pschi ßwjedźenju ßo też Brěsanske a Rowniske wojerske towarstwo wobdźělischtej. Psched pomnikom gmejnski pschedstejicźer Fabian wojerske towarstwa powita a hosczenzař Pawło jim rosskładowasche, ſ kajkej pschiczinu je ßo pomnik stajił. Na to jón knjes farař Handrik-Sslepjanski poßwjeczi. W ßwojej rěczi wo wójnach a wulkich podawkach lětow 1864, 1866, a 1870/71 powjedasche a na khrobłe wojowanje starych wojakow spominasche. Jeho jimaze ßkowa poßłucharjow tak mózńje ßobustorhnychu, so buchu woßebje stari wojazy k ßylsam hnuczi. Po poßwjeczenju pomnika parada, tsélenje do tarcze a wschelake sawjeßelenja ßlědowachu.

Se sastarska. Psched 300 lětami płaczesche hischcźe knjezerstwowy wukas, po kotrymž dyrbjesche kóždy poddan jenu bróń we domje měcź. Na tajke waschnje dyrbjesche wobydlerstwo rucze k wobaranju hotowe byczź, hdy měł ßo njewoczakany njepschecźeliski nadpad wotrasycź. Po wukasu sakskeho kurwjerscha ßo 14. junija 1609 brónje też naschich ßerbskich wßow, tak daloko hacž tehdy hižo k Sakskej ßkuschachu, na ßwoju khmanosczź pruhowachu. Wobhladowanje mějesche ßo w Stokpnje. Kóždy hospodař dyrbjesche k temu ßam se ßwojej brónju pschińcź. Wo wunoschku wobhladanja ßo protokoll napißa. S tamneho sastarskeho pißma widźimy niz jenož, kelko je hospodarstwow po burslich kublach, žiwnosczach a khěžkach byko, ale my też jich mjena shonimy. Pschirunanje ſ nětczischimi wobydlerjemi nam spóznacź da, kotsi ſ nich móża ßwojich prjedownikow dleje hacž 300 lět wróczo liczicź. Mischnjanszy Sserbjo běchu jenož ſ rubatymi a kałazymi brónjemi wuhotowani, tsélbow do zyła njemějachu. Kóždy ſ nich bjes wuwsacźa mějesche wobpaßowanski mjecź. W ruzy ßo noschaze brónje běchu ſ wjetscha ßekerate hlebije, a rěkachu helebardy, ſ kotrymiž hischcze w tutym lětstotetku nózni strażnizy khodźachu. Dale běchu wjeßnjenjo ſ rohojtymi prěkuschowymi hlebijemi wobrónjeni. Rohojte hlebije ßo na hońtwje k sakłóczu dźiwich ßwini trjebachu a rěkachu teho dla ßwinjaze żebjerje. Sswinjazy żebjeŕ mějesche podołhojty schtyrirózkaty kónz ſe żelesneho blacha. W kralowskim hońtwinskim hrodźe w Moritzburgu ßo tajke żebjerje khowaju. Pola prěkuschoweje hlebije pak na drewzu klinojty prósdny wótry kónz ßedźesche. Njech nětko ßerbska wjeßna wobora, kotraž ßo tehdy ſ brónjemi w Stokpnje pschedstaji, po rjedże nimo naju woczow czehnje. Hacž runje je jich hlebije a mjecże sersawz dawno sezrał a runjeż ßu jich kosce do procha rospadłe, budźa nam jich mjena wěsce sajimawe. Dobranezy mějachu tehdy 4 kublerjow: Michała Zyża, Matěja Zyża, Bartromja Krala, Hrehorja Petschika a dweju khěžkarjow: Handrija Schewza a Kaschpora Hockwehna; wone stajichu 2 mużow ſ helebardami a 4 mużow ſ prěkuschowej hlebiju. S Hodźija pschińdże 7 kurwjerchowskich poddanow: Pětr Rjencź, Domasch Laraß, Hadam Wuhnacź. Schiman Laraß, Donat Laraß, Handrij Krawz a Jurij Schramma; wobronjeni běchu ſ nich dwaj mużej ſ helebardu, tsjo mużojo se żebjerjemi a dwaj mużej ſ rohojtej hlebiju. Koblizy póßłachu 11 muži: 9 kublerjow a dweju khěžkarjow. Kublerjo rěkachu: Jakub Zyż, Handrij Leschawk, druhi teho ßamßneho mjena, Lorenz Wiczas, Pětr Kapleŕ, Bartrom Kral, Urban Mütterlein, druhi teho ßamßneho mjena a Pětr Rjencź. Khěžkarjej rěkaschtaj: Urban Schewz a Błažij Donat. 4 mużojo mějachu helebardy, 6 muži prěkuschowe hlebije a jedyn żebjeŕ. Drjeczin sastupichu 14 kublerjo a dwaj khěžkarjej. Kublerjo rěkachu: Jurij Wiczas, druhi teho ßamßneho mjena, Anton Wiczas, Jurij Rychtař, Pětr Hanisch, Donat Pjech, Pětr Pjatk, Anton Libuscha, Waltin Schpihel, Urban Pjatk, Mots Libuscha, Błažij Wiczas, Pětr Hroch, Hanß Jakub, khěžkarjej běchu: Michał Schpihel a Jakub Měscheŕ. Drjeczinszy běchu wobronjeni ſ 10 helebardami, dwěmaj żebjerjomaj a 4 prěkuschojtymi hlebijemi. S Hnaschez bě 27 muži pschischko, 26 ſ helebardami a jedyn ſe żebjerjom. Jich mjena ßu: Waltin Antonius, Hanß Pawoł, Mots Kolenko, Mjertyn Tunka (schkoda, so tutón radscho pschedmjeno prěńscheho njemějesche!), Mots Golan, Handrij Wolenk, Pěter Leisagk, Hanß Rěsak, Jurij Wiczas, Boscźij Wrjósk, Hanß Pawoł, druhi teho ßamßneho mjena, Waltin Wolenk, Hanß Stiefel, Michał Rjencź, Kaschpor Lukasch, Pětr Schiman, Mjertyn Lorenz, Lukasch Pětr, Mjertyn Sywaschk, Michał Debik, Pětr Scholta, Handrij Wuspark, Pětr Rjencź. Kubschizy běchu 11 muži stajili, 9 kublerjow a dweju sahrodnikow. Kublerjo rěkachu: Mjertyn Schpótka, Miklawsch Wola, Mots Mużik, Ambrosch Wiczas, Mjertyn Sywark, Jurij Schewz, Pětr Henschel, Jurij Wrobl a Pawoł Jakl. Sahrodnikaj běschtaj: Mjertyn Kowař a Jurij Běrk. 10 muži mějesche helebardu, jedyn żebjeŕ. P.

Přilopk.

* (Mordarstwo.) W Niederbergdorfje pola Žitawy je 20lětna fabrikarka Siltez ßwojeho 23lětneho lubeho, fabrikarja Fritschu, nana ßwojeju dźěsczow, sakloła, dokelž ßo wón wo nju a wo ßwojej dźěsczi njestarasche.

* (Kradnjenje wojerskich pjenjes.) We Waltersdorfje tele dny sastupjeŕ płaczerskeho mischtra jeneho podoffizěra ſ 1900 hriwnami na póst do Lukawy póßła, so by je tam na pósce saplacził. Podoffizěr, kotryż bě hewak dowěry hódny byk, bě pak ßo

sapłaczenja wostajił. Tón ßamy dźeń wjeczor je wón spytał, jenu stohriwnowsku papjeru w jenej korczmje pscheměnicz, a hdyż ßo jemu to njeporadźi, wón ſ dwazyczihriwnowskim słotym worczisnu sapłaczi. Posdźischo ßu jeho pjaneho pódla jeho jésdneho koła na dróſy leżazeho namakali. Pjenjesy běchu ßo ſ jeho tosche ſhubiłe. Wobkradnjeny wudawa, ſo je na póſcze tajka czischczenza była, ſo wón njeje ßwoje pjenjesy wotbyczi mohł. Hdże ßu wone wostałe, wón njewě. Podoffizěra ßu do pschepytanja wſali a na pschinjeßenje pjenjes 200 hriwnow myta wustajili.

* Każ w Draźdźanach też w Žitawje czěłowu palerńju natwarja. Do towarſtwa, kotrež twar wuwjedże, je niz jenoż w Žitawje a wokolnoſczi, ale też w ßußodnych Czechach wjele ßobuſtawow ſaſtupiło.

* (Mordarſtwo.) W Rixdorfje pola Barlina dundakojo w jenej korczmje měr każachu. Duż jim korczmar ſe jſtwy kaſaſche, a pjekar Kuhnke jemu pomhaſche, njewitanych hoſczi wuczihſchczecz. Pſched korczmu jedyn ſ nich Kuhnku ſ wottorhnjenej płotowej łatu ſaraſy. Formarja Bummu, kotryż Kuhnzy pomhaſche, ſtraſchnje ſ nożom ſkakachu.

* (Ssamomordarſtwo jeneho profeſſora.) Winſki univerſitny profeſſor fyſiki Bolzmann je ßo w Durinje pola Trieſta, hdźež bě ſe ßwojimi ßwójbnymi na lěczným pschebytku, wobwěßnył. Snamjenity wuczenz bě 63 lět stary. S pschewulkim duchownym napinanjom bě Bolzmann na czuwy ſkhorił, a ßo měni, ſo ßu ßo jemu myßle ſamuczile.

* (Wobydleŕſtwo w europiſkich krajach.) Na kóßnym kilometrje bydli w pscherěſku w Jendźelskej 132 człowjekow, w Italſkej 113, w Němſkej 112, w Schwajzarſkej 89, w Awſtriſkej a Franzowſkej po 73, w Schpaniſkej 37 a Ruſkej jenoż 6 człowjekow. Kak ruczje je ßo wobydleŕſtwo w Němſkej pschiſporiło, je ſe ſczěhowazych liczbow ſpósnacz. W Němſkej ßo na 1 kóßnym kilometrje liczeſche: w lěcze 1871: 76, w lěcze 1875: 79, w lěcze 1880: 84, w lěcze 1885: 87, w lěcze 1890: 91, w lěcze 1895: 97, w lěcze 1900: 104, w lěcze 1905: 112 człowjekow. Każ w Jendźelſkej, dyrbi ßo nětkole też w Němſkej wjetſchina wobydleŕſtwa ſ induſtriju ſeźiwjecz. Teho dla je Němſka na to pokaſana, ſa wudźełki ßwojeje induſtrije kupzow we wukraju pytacz. Tam pak wſchudże jendźelſkeho konkurrenta ſetkuje, a jenicżzy to je ſ hłownej pſchiczinu, ſo Jendźelczenjo Němzow hidźa.

* (Żiwa ßo ſpaliła.) So dźěczi pſchi ſatepjenju abo warjenju njeßmědźa petrolej abo ſpiritus wužicz, ſaßo ſrudny podawk w Hersfeldże dopokaſuje. 12lětna holczka jeneho ratarja chżyſche na ſpiritußowym warjaku mloko pſchihrěcz, pſchi czimż ßo jejna draſta ſapali. Dźěczo ßo po zyłym cźele wopali a w żałoßnych boloſczach wumrje. Dźeſczowaj ſtarſchej běſchtaj, hdyż ßo njeſboże ſta, na polu.

* (Pohrjeb bjes cźěła.) Jena żona, kotraż bě w měſchczańſkej hojerni w Köſlinje wumrjeła, dyrbjeſche ßo khowacz. Zarowazy ſawoſtajeni běchu ßo ſeſchli a duchowny mějeſche cźělnu rěcz, na cżoż cźěło pohrjebachu. Naſajtra w jenej komorje w hojerni żónſke cźěło nadeńdźechu, kotrež jako żonine, po ſdaczu pohrjebaneje, ſpósnachu. Row a kaſchcz ßo wotewrjſchtej a tón bě — próſdny. Cźěło na to zyle cźicho do kaſchcza położichu a jón ſ cźěłom ſ nowa pohrjebachu.

* (Schěſcz ſtow woßobow bjes ſtatoka.) W Galiziſkej je ßo połoja měſtaczka Koſowa wotpalika. 600 woßobow je bjes hoſpody.

* (Rubjeżniſka jama ßo wotkryła.) Altonaſka polizija je w Bahrenfeldſkim lěßu rubjeżniſku jamu wußlědźika a pjecz dundakow ſajaka, mjes nimi jeneho knihiwjednika, kotryż je pſched lětom w Chriſtianiji 50,000 hriwnow pſchekſchiwił.

* 18 lětny pachoł, kotryż bě ſ jeneje wukhowarńje cźeknył, je w Aachenje jeneho poliziſta ſatšělił, hdyż chżyſche jeho tón ſajecz.

* (Póſtſki pakczik ſe 110,000 hriwnami ßo ſhubił.) Jedyn pſchekupz w Hannoverje pola tamniſcheho póſtſkeho hamta něhdże pſched tydźenjom pakczik woteda, kotryż „ſapißacz“ da. Nětko je ßo wupokaſało, ſo pakczik njeje do poſtajeneho měſtna a k adreſſatej dóſchoł. Wón 110,000 hriwnow pjenjes a hódnoſtnych papjerow wopſchijeſche Wſcho ßlědźenje ſa nim je hacz dotal podarmo było. Póſt wotpóßłarjej jenoż 42 hriwnow jako ſarunanje ſa ſhubjeny ſapißany pakczik wupłaczi. Hdy budźiſche wotpóßłar wotpóßłanu ſumu na adreſſu napißał a ſwěſczik, budźiſche drje wón dyrbjał 20 hriwnow wjazy ſa porto ſapłaczicz, tola wón by nětko też zyłu ſumu wróczo doſtał.

* Nowa bajka wo hrabinzy Montignoſo ßo ſaßo roſſchěrja. Hrabinka Montignoſo je pſches Němſku do Florenza jědźo ßo ſe ßwojimi dźěczimi pjecża w Mnichowje ſetkała. Podawiſna ßo na jara hnujaze waſchnje powjeda: „Hrabinka Montignoſo njepſcheſtawajzy płaczizy ßwoje dźěczi koſcheſche, kotrež ßo nochżychu wot njeje dźělicz. Něhdże hodźinu macz a dźěczi hromadże pſchebychu. Hrabinka tóždemu dźeſczu jedyn rjany dar k wopomnjenju pſchepoda. W Draźdźanach wo ſetkanju hrabinki Montignoſo wſchak niczo njcwjedźa. Kralewſke dźěczi njejßu ſ zyła tónle měßaz do Mnichowa pſchiſchkle.

* 5 kilometrow daloko roſſchěrjena wjeß Kwarels w Telowſkim wokrjeßu w Kawkaſkej je ßo ſ błótom, pěſkom a kamjenjemi, kotrež ßo ſ hory dele walichu, nimale do zyła wupuſczika. Pod błótom je ßo hacz dotal 55 cźěłow wucżahnyło. Boja ßo, ſo je ßo pódla teho hiſchcże 200 cźłowſtich żiwjenjow ſahubiło. Też wjele ſkotu je kónz wſało. Żito a winizy, kotrež lětża woßebje bohaty wunoſchk lubjachu, ßu ſniczene.

* (Njeſboże na żeleſnizy.) Pola Montreala w Jendźelſkej ßo ſpinadło jeneho cżaha, ſe żnjeńzami wobßadźeneho, ſarjekny. Cżah nětkotre hodźiny ſ wulkej ſpěſchnoſczu jědźeſche a ſkónczńje do jeneho druheho cżaha ſawadźi. Prěnje wosy ßo do zyła roſraſychu. 12 żnjeńzow je ßo morikło, 10 ßo cźeżko ſraniło.

* (W kaſchczu wotucżika.) Wóndano je ßo w Breſciji w Italſkej żałoßny podawk ſtał, ſo ßu jenu we womorje leżazu żónſku ſa morwu měli a ju pohrjebacz chżyli. 48lětna Marja Pea w Iſeo, macz 5 dźěczi, bě dołho khora była, a jejni ßwójbni dwělowachu, hacz wona ſaßo wotkhori. Ju do hojerńje dowjeſechu, a 2. ſeptembra ßo wona ſe ßylnej womoru wobja. Mějachu żonu ſa morwu, a nichtó na tym njedwělowaſche, ſo je wona morwa. Jejni ßwójbni a pſchiwuſni pſchińdźechu na pſchewodźenje, tola nikomu myßl njepſchipadże, ſo mohła wona hiſchcże żiwa bycz. Wona we wotewrjenym kaſchczu leżeſche. Hdyż dyrbjeſche ßo popołdnju cźěło khowacz a rowar ßo hotowaſche, kaſchcz ſaczinicz, na ſdacże morwa ſaſtonawſchi wocżi wocżiny. Wſchitzy pſchitomni ßo ßmjercz wuſtróżichu a ßo ſ hroſu ſapſchijachu. Sawołany lěkar ßrědki nałożowaſche, ſ kotrymiż dyrbjeſche ßo ſ womory wotucżena poßylnicz. Bórſy móżeſche wón rjez, ſo je Marji Peji lèpje hacz měßazy prjedy, teho dla ma nadźiju, ſo żona do zyła wotkhori. Iſeoſke wobydleŕſtwo je jara roſhorjene.

* (Měſchczańoſta a wójwoda.) S woßebnym automobilom tele dny jedyn knjes pſches Kehl nad Rheinom pſchijěcże. Każ mnohim druhim też ßo jemu ſta, ſo jeho jedyn Kelſki poliziſt dla pſchespěſchneho jěcża ſadżerża. Dokelż bě zuſy wukrajan, jeho poliziſt hnydom k ßudnikej dowjedże, ſo by jeho tón ßudźił. Sa tónle żort dyrbjeſche automobiliſt 30 hriwnow ſapłaczicz. „Schto?“, woßebny zuſobnik praji, „30 hriwnow khoſtanja? Wěſcże, ſchtó ßym? Ssym Aoſtaſki wójwoda a ſ zyła njepłaczu. Roſymicże?“ — „Tak“, wotmolwi ßudnik, „wěſcże, ſchtó ja ßym? Hej? Ssym ßudnik X. a ſaßudźu Waß k 30 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja. A wěſcże hiſchcże nęſchto? Hdyż nochżecże płaczicz, ßo Waſch automobil do měſchczańſkeje khoſtarńje dowjeſe a Waß ßamych do arreſta wotwjedu!“ Pſchecżiwo temu ßo njehodźeſche niczo czinicz a tak je wójwoda, jedyn ſ italſkeho doma, te 30 hriwnow ſapłacził.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. „Tipowanje“ je ſakaſana ſbożohra. Powſchitkownje ßnadź hiſchcże to njeje ſnate, a teho dla je ſajimawe, ſhonicz, ſo ßu Budyſzy ßudnizy wußudźili, jo tipowanje do ſbożohrow ßłuſcha. Konditora Heinku w „Café Central“ na bohatej haßy w Budyſchinje běchu wobſkorżili, dokelż bě ßwojim hoſczom tipowacz dał. Lawniſki ßud wobſkorżeneho wuwinowa, po powołanju ſtatneho rěcznika pak khoſtanſka komora Heinku k 50 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja ſaßudźi.

Dźełaczerka Hana Wudowjenzowa, 1853 w Skaneżach narodżena a hižo 8 krócz khoſtana, bě wobſkorżena, ſo je lětża w naléczu kublerjej Pětſchzy w Breſynzy konjazy pſchikryw, 3 hriwny hódny, pódla teho drjewo a jenej ßłużobnej dżowzy tam jenu jaku, 2 hr. hódnu, ſ pola kradnyła, hdżež bě ju holza położiła. Wobſkorżena prèjeſche, ſo je kradnyła. Konjazy pſchikryw je na puczu ſ Jeſchiz

do Brěsynki namakał, drjewo je jejne było. Wo jazy wona ſ zyła niczo njewjedźesche. Dokelž mějesche Pětſchka ſa móżne, ſo je pſchikryw po puczu ſhubił, ſudnizy wobſkorżenu njedoßahazych dopokaſmow dla wuwinowachu.

Tole wußudźenje bě poßlednje w ſtarym ſudniſtwje. Bliżſche wußudźenje budże ſchtwórtk 20. ſeptembra w nowym juſtiznym twarjenju.

Pczołarſtwo.

(Pokracżowanje.)

Njeißy ßo hiſchcże ženje dźiwał, ſo móże pczołka po runych ſtěnach běhacź, abo ſo móża pczołki, kotrež pſchi hakoſy ßedźa, rój po puntach cżežki wobdźerżecź? Kak je woboje móżno, ſpóſnajemy, hdyż ßebi wobhladamy, kak ßo pczołżyna nóżka wukónczi. Je tam dołhi ſtawczk; wón ma pſchi kónzu dwaj paſoraj, kotrejž ßo horje, dele za k woběmaj bokomaj hibatej a nakhilitej. S nimi dżerži ßo pczoł o, hdyż po ſchkropawych ſcżěnach běha, abo hdyż wuroſiwſchi ßo ſ kołcża na ſchtomje abo do kerka po rjecżaſach ßo ſaßyda.

Tež po hładkich ſcżěnach běha pczołka. Wo ßrjedża wobeju paſorow ma wona mjaßnu kulku, ſ kotrejž ßo nężna wodźiczka kipi. S njej pſchilěpi ßo pczołka k hładkim ſcżěnam. So je temu tak, bórſy ſpóſnajeſch, hdyż ſchkleńzu we woknu jaßnje wutrějeſch, a potom ſo runje pczołku ſa kſchidleſchka tak pſchimnjeſch, ſo runje ſ nóżkami po ſchkleńzy kopa. Tam budże jaßna ſchkleńza bórſy cżémna, a hdyż ßebi ju pſches wótru ſchkleńzu wobhladaſch, widźiſch mólczke na njej kapki.

S tym njech je doſcź, ſchtož wot wonka na pczołżynym cżěle ſpóſnajemy.

Młode a ſtare pczoły dźěła ßo do wſchědnych dźěłow; młode dźěłaju jenož w kołczu, ſtare pak wobſtaraju wſchě dźěła, pſchi kotrychž ma pczoła ſ kołcża wulětowacź. Pſchi tutym dźěle pſchińdże wjele pczołow do njeſboża a ßmjertneho ſtracha a ßo ſhubi. Bywali nawopak ſ dźěłom było, by pſchi domjazym dźěle wjele pczołow pobrachowało, dokelž ßu pſchi dźěle pſched kołczom do njeſboża pſchiſchłe. Hdyż je nuſa wulka, móża tež ſtare pczoły dźěła ſaſtaracź, kotrež maju młode wukonjecź. Wo tym poſdźiſcho hiſchcże wjazy!

Pſchi ßwojim dźěle pſched kołczom ßo pczołka woprawdże ſa krótki cżaß ßmjercź dźěła. Hdyż ſ njeſbożom żiwjenje njeſhubi, je tola ſ dźěłom hižo ſa 8—10 njedźelow ßwojeje ſtaroby ſawěſcże wumjreła. Hdyż to njewěriſch, ſpytaj ßam! Ssadź do cżornych pczołow żołtu italſku matku. Hdyż je ßo 8 njedźel minyło, ſo ßo poßlednje cżorne pczoły wot ſtareje matki wulahnychu, w twojich pczołach żanu abo jenož porědko hiſchcże cżornu pczołu wuhladaſchch Pczołki pak, kotrež ßo wot ſapocżatka awguſta wulahnu, nimaju w tutym lěcże wjazy wjele ſa dźěło a móża tehodla hacž do meje pſchichodneho lěta pſchi żiwjenju woſtacź.

Cżim wjazy pczołow maſch w kołczu, cżim lěpje móża paſtwu wuwużicź a ßo pſchecźiwo njepſchecźelam dowobaracź. Jene ßylne pczoły cźi wjazy wużitka dadża, dyżli dwoje, haj troje ßłabe, kotrež maju hromadże runje telko abo hiſchcże wjazy luda.

Tohdla prózuj ßo ſtajnje, ſo by wjele pczołow w kołczu, a tak ßylne pczoły měł. Wo tym roſrycżujemy ßo hiſchcże pſchi pczołarjenju. (Pokracżowanje.)

Płaczišny hódno! Rjane! Solidne!

Najnowſche ſ b y t k i ſa ſymſke kholowy, wobleczenja a paletoty ßu ſaßo doſchke a proſchu wo pſchecźelniwy wopyt. Tež ßu najnowſche cźiſtowołmjane **Geraſke bluſy** a **draſtne tkaniny** ſaßo na ſkładze.

Ernestina Elſnerowa na młynſkej dróſy 5 pſchi Mörbitzez wulkim młynje.

Wſchelake rjane

wězy k darjenju

pſchedawam, ſo bych ſkład trochu pomjeńſchił, po tunich płacźiſnach, ſchtuku hižo po 50 np.

J. Nowack

na ſnutskownej lawſkej haßy 8.

Ssuſcheny tołſty połcź a ßuſcheny ßwinjazy **brjuch** pſchi wotewſacźu 5 puntow punt po 80 np., **kołbaßu** punt po 60 np. porucza

O. Pětſchka na żitnej haßy.

Dla njedoßahazeho měſtna pſchedam hnydom

25 trjebanych jěſdnych kołow,

1 motorſke koło

po kóždej ßo pſchihodźazej płacźiſnje.

Schibak na Fichtowej dróſy 7.

Pſched bliſkim pſchecźehnjenjom ßu wſchelake trjebane, ale hiſchcże khmane a trěbne **meble** a hewaſcha domjaza nadoba na pſchedań, n. pſchikł. 2 dźěłowſkaj ſtołaj, 1 ßrěnja ſchatna ról, 1 dezimalna waha atd. atd. na **hornjerſkej dróſy** cźiſło **17**I.

Dźělba

petrolejowych lampow

a **kupanſka cżumpel** ßmješchnje tunjo na pſchedań na Pauliſkej dróſy cźiſło 30 pola wyſchſcheho wucżerja Müllera.

Franz Marschner

cżaßnikar w Budyſchinje

na bohatej haßy 9

ßwój ſkład **cżaßnikow** a **cżaßnikowych rjecżaſow** k dobroczżiwemu wobkedźbowanju porucża.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płacźiſny.

Ratarſka ſchula w Budyſchinje.

Bliżſchi ſymſki ſemeſter ßo **wutoru 16. oktobra t. l.** ſapocżnje.

Pſchipowjedźenje nowych ſchulerjow podpißany direktor pſchijimuje, kotryž je tež rad ſwólniwy, dalſche wukaſacź.

Profeſſor **dr. Gräſe.**

Drjewowa awkzija na Wuježkowſkim revěrje na Wuježkowſkej ſtronje.

Póndźelu 17. ſeptembra t. l. pſchipoldnju w 1 hodźinje ma ßo w hoſcżenzu we Wuježku na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

20 rm. běłych palnych ſchcżěpow,
4 = twjerdych, 130 rm. mjehkich palnych klumpachow,
12 = mjehkich walczkow,
76 = mjehkeje walczźiny,

ſeſtajenych we wotdźělenjach 20, 21, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 35, 36, 37, 44, 46 a w Mjeſchiſkim pſchikupjenym lěßu.

Dla wobhladanja drjewa chżyli ßo na kupjenje ſmyßleni pſcheßadźowanſki dźeń rano w 10 hodźinach pſchi hajńkowni we Wuježku ſeńcź.

We Wuježku, 6. ſeptembra 1906.

Měſchczanſke hajniſtwo.

Woſjewjenje.

Nowy dwór w **Slyežinje,** k kotremuž něhdże 65 jutrow role a něhdże 20 jutrow łukow pſchißłuſcha, ma ßo 1. januara 1907 ſ nowa pſchenajecź.

Sa ßamoſtatnych wuſtojnych ratarjow je mjenowane najenſtwo dobre khlěbowe żórko.

We Łaſu, 22. awguſta 1906.

Knježi rentſki hamt.
Falz.

Jabłuka k tłóczenju

ſa hotowe pjenjeſy kupuje

hornjołużiſka ßadtłóczerńja

Oty Herrmanna a Wetzki

pſchi kralowym walu 10,

telefon cźiſło 135.

Kubło na pſchedań.

Burſke kubło kat. cźiſło 17 a 18, k ſawoſtajenſtwowemu konkurſej **Jana Auguſta Pjecha w Hrubocźizach** pola Budyſchina ßłuſchaze, ſ něhdże 75 kórzami pola, 15 kórzami łuki, $8^1/_2$ kórzom wyßokeho a $7^1/_2$ kórzom niſkeho lěßa, ſ 1026 dawſkimi jenoſcźemi ma ßo ſe żiwym inventarom (3 konjemi, 5 krowami, 1 jałojzu) a ſ morwym inventarom pſches mje pſchedacź. Kupne ßadźenja maja ßo hacž do **20. ſeptembra** pola mje wotedacź, tež ßym rad ſwólniwy dalſche wukaſacź.

W Budyſchinje, 29. awguſta 1906.

Jurij Jacob, konkurßowy ſarjadnik.

Sakſke wojerſke žiwjenje ſawěſćaze towarſtwo w Draždźanach.

Sakožene 1875. Dom: **Schulgutſtr. 7.**

Sawěſćeny kapital 15,8 mil. hr. Samoženje 3,6 mil. hr.

Sawěſćenje kapitala na žmjercź abo na wěſte lěto wupłaćenja, **ſawěſćenje dźěćźi** ſa wupłaćenje pſchi konfirmaziji, hdyž do wuczby, do wojakow ſtupja, pſchi woženjenju a **ſawěſćenje pohrjebnych pjenjes (zentralna pohrjebna kaſa).**

Jara dobre wuměnjenja.

Niſke płaćenje, pſchi kotrymž dividenda (lětny dobytk) roſćе.

Roshlady a daliſche rosjaßnjenja podawaja rad a darmo:

Direkzija w Draždźanach a powołani ſaſtupjerjo we wojerſkich towarſtwach.

Roshlady žu žo też w žerbſkej rěčźi wudake a dostaćź.

S tutym najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo žym žwoju pißarńju wot 1. ſeptembra t. l. na

Hoſchiz haßu 27a

(pódla hrodowſkeje haptyki)

pſchepołożił.

Dr. jur. Weissflog,

rěčźnik.

Rěčźu žerbſki.

Robert Eckhardt

na nowej haßy čźišło 5

porućźa žo k dźěłanju **piwowych apparatow, wodowodow, žamonapojakow** a **wſchěch plumpow** atd.

Bartſki hermank!

Čźeſćenym Serbam w Barcźe a wokolnoſćźi najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo na

Bartſki hermank 21. ſeptembra

ſe **ſymſkimi jupami, dźěłaćźerſkej draſtu** a **rukawatymi łazami** pſchińdu a proſchu, mje dobroćźiwje ſ wopytom poćźeſćźićź.

Reinhold Neugebauer

pſchi hłownym torhoſchćźu 5. **w Budyſchinje** pſchi hłownym torhoſchćźu 5.

Raſcha pſchedawarńja

ſchtwórtk 20. ſeptembra a pjatk 21. ſeptembra

žwjateju dnjow dla ſamknjena woſtanje. Pjatk wječor w 6 hodźinach žo ſaßo woćźini.

Seelenfreund & Co.

12 pſchi lawſkich hrjebjach 12

ſ napſchećźa měſchćźańſkeho theatra.

W Picnju w Delnjej Łužicy

budźe **njedźelu 7. oktobra** wječor w 7 hodźinach

serbski koncert,

na kotryž so lubi přećeljo z Hornjeje Łužicy wutrobnje přeprošuja.

Zarjadnicy.

Bartſki hermank

21. ſeptembra do hoſćźenza **„žłónza“ w Barcźe**

ſpěwarjo pſchińdu!

Derje ſdźerżany **billard** je tunjo na pſchedań w Budyſchinje na běleńſkej haßy (Bleichenſtraße) čźišło 5.

Pytam hnydom někotrych woženjenych a njewoženjenych pohonćźow dźowki a jenu dźowku k žwinjom, dale k nowemu lětu: wotrocźkow, žrěnkow, tſećźakow a rólnych pohonćźow, dźowki, žrěnźy, dźowki k žwinjom, žłužobne holzy, wolazych a wſchu druhu ratarſku cźeledź do dobreje žłużby ſ najwjetſchej mſdu pytam. **Bryćźa** w Klukſchu 53a.

Kucharki, ſtwinſke a žłužobne holzy, mlokowe holzy a tajke k žwinjom, hródźne dźowki ſ wulkej mſdu, žrěnkow, rólnych pohonćźow hnydom a k nowemu lětu do tudomnych a Draždźańſkich ſtron pyta pſchiſtajerka **Görlichowa** na ſchulſkej dróſy 7 ſ napſchećźa theatra.

Kucharki, ſtwinſke a žłužobne holzy, mlokowe holzy a tajke k žwinjom, hródźne dźowki ſ wulkej mſdu, žrěnkow, rólnych pohonćźow hnydom a k nowemu lětu do jenoż dobreje žłużby pyta pſchiſtajerka **Kirſchkowa** pſchi žitnych wikach 30, w hoſćźenzu „ſkoteje hwězdy“.

Dójki, žłužobne holzy, dźowki, žłužobne dźowki, tajke k žwinjom, pohonćźow, wotrocźkow, dźěłaćźerſke žwójby, tſećźakow a wolazych ſ wulkej mſdu do tudomnych a Draždźańſkich ſtron hnydom pyta **Schmidtowa** na žukelnſkej haßy 24 po 1 ſhodźe.

Khěža

je 1. oktobra w Brěſynzy pola Plußnikez na pſchenajećźe abo też na wſchedań. Dalſche je ſhonićź we wudawarńi Serb. Nowin.

Wobydlenje ſ 2 ſtwomaj, kuchinju a pſchedſalu je 1. oktobra na pſchenajećźe we **Wurizach 29.**

Wobydlenje ſ 1 ſtwu, komoru, kuchinju, pſchedſalu a ſahrodu je k 1. oktobrej na pſchenajećźe we **Wurizach 28.**

Kóń, cźěmnobrunu wallach, je na pſchedań w **Hornjej Hórzy** čźišło 47.

Kruwa,

žućźelna, je w **Porſchizach** čźišło 36 na pſchedań.

Ssuczelna młoda kruwa

je na pſchedań w Ssowrjezach cźo. 7.

Rakećanske serb. tow. „Lipa“

změje da-li Bóh, jutře njedźelu 16. pózńjenca popołdnju z dypkom **4** hodź. w Křižanec hoſćencu swoje

měsačne posedźenje.

Wěſteje přičiny dla wſě lube sobustawy a hoſći z dypkom wočakuje a wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Porjadnu žłużobnu holzu

k 1. oktobrej pyta ſkótny lěkaŕ **Schmidt** w Rakezach. Samokwjenje w haptyzy.

Ssylna **holza** žo do jeneje wjeßneje fary pyta. Mjda měßačnje 10 hriwnow. Shonićź na Jägerſtraße čźišło 3 po 1 ſkhodźe.

Nawjedźitu **žłużobnu holzu** ſ dobrymi wobžwědčźenjemi k 1. oktobrej pyta mandźelſka **Pawoła Zimmermanna** na Tſělanſkej dróſy.

Młódſcha pěkna **žłużobna holćźka** žo k 1. oktobrej t. l. pyta do Michałſkeje ſchule w Budyſchinje.

Pißarſkeho wuczobnika

pyta rěčźnik **dr. Naumann** na ſeminarſkej dróſy 10 po 1 ſhodźe.

Nataŕſzy ſchulerjo

namakaju dobru penſiju w Budyſchinje na Lubijſkej dróſy 4 pola **Klugi,** wyſchſcheho hajnika ſw. žł.

Ssylni dźěłaćźerjo

do trajneho ſymſkeho a lěćźneho dźěła žo pytaju do tonowych dźěłarńjow we **Wětrowje** pola Njeßwaćźidła.

Wutrobny dźak

cźeſćźenemu knj. fararjej **Birnichej** w Klukſchu ſa kraßne žnjowe dźakne předowanje praja

někotři kemſcherjo.

Najwutrobniſchi dźak

knjeſej duchownemu Waltarjej ſa kraßne myßlow polne a wutrobu poſběhowaze předowanje, na Wóßlinčźańſkim žnjowym žwjedźenju dżeržane. Bóh žohnuj jeho ſa wſchu jeho žwěru a próżu.

W mjenje wjele dźakownych kemſcherjow **K. K., K. J. N.**

(K temu čźišłu pſchiłoha.)

Pschiloha k czišku 37 Serbskich Nowin.

Ssobotu 15. septembra 1906.

Placišny rěsneho skotu na Drazdzanskich skotnych wikach.

10. septembra 1906.

Placišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacz do 6 lět	46—48	82—86
awstriske	47—49	85—88
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	41—45	76—81
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	37—40	71—75
4. ßnadnje pizowane kózdeje staroby	32—36	65—70
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	43—46	75—80
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacz do 7 lět	40—42	70—74
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	37—39	66—69
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	32—36	60—65
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	55—60
Byli:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	45—48	77—80
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	42—44	72—75
3. ßnadnje pizowane	37—41	68—71
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	57—60	88—92
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	53—56	83—87
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w staroblje hacz do 1¼ léta	59—60	79—81
2. mjaßne	57—58	77—78
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	53—56	72—75

Placišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2017 měchow.		W Budyschinje 8. septembra 1906. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju 13. septembra 1906. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenza									
bela		—	—	—	—	8	53	9	—
zołta		8	65	8	85	8	24	8	68
= nowa		8	55	8	70				
Rožka		7	50	7	75	7	19	7	60
= nowa		—	—	—	—				
Jeczmjeń		7	65	8	—	7	—	8	—
Wowß	50 kilogr.	6	93	7	—	6	40	7	—
Hróch		10	—	11	—	11	—	13	—
Woka		8	50	10	—	8	—	9	—
Jahły		15	—	16	—	14	—	15	—
Hejduschka		16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny		1	60	2	10	1	80	2	30
Butra	1 kilogr.	2	50	2	70	2	30	2	60
Pschenczna muka	50 =	9	25	18	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 =	9	25	13	50	—	—	—	—
Ssyno	50 =	2	—	2	70	1	60	2	20
Sšioma	100 =	3	80	4	—	15	—	22	—
Proßata	960 schtuk, schtuka	10	—	22	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby	50 kilogr.	—	—	5	25	5	25	5	60
Rżane wotruby		—	—	5	75	5	50	6	—
Pschenczny gris		—	—	5	75	—	—	—	—
Rżany gris		—	—	6	60	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (bela) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pschenza (zołta) wot 8 hr. 75 np. hacz 8 hr 85 np., rožka wot 7 hr. 70 np. hacz 7 hr. 80 np., jeczmjeń wot 8 hr. 13 np. hacz 8 hr. 25 np., wowß wot 7 hr. — np. hacz 7 hr. 10 np.

W Budyschinje placzesche: korz pschenzny (bela) po 170 puntach — hr. — np hacz — hr. — np., zołta 14 hr. 70 np. hacz 15 hr. 04 np., nowa: 14 hr. 53 np. hacz 14 hr. 79 np., korz rožki po 160 puntach 12 hr. 90 np. hacz 12 hr. 54 np., nowa: 12 hr. — np. hacz 12 hr. 40 np., korz jeczmjenja po 140 puntach 10 hr. 71 np. hacz 11 hr. 20 np.

Wiežne placišny w Kamjenzu

6. septembra 1906.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 30 np. hacz 7 hr. 50 np., pschenza wot 8 hr. 25 np. hacz 8 hr. 50 np., jeczmjeń wot 7 hr. — np. hacz 7 hr. 50 np, wowß wot 6 hr. 50 np. hacz 7 hr. — np., jahły wot 13 hr. — np. hacz 14 hr. — np. hróch 12 hr. — np., ßyno 1 hr. 80 np., běrny 2 hr. 20 np., Sšioma (600 kilogr.) 20 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 30 np. hacz 2 hr. 50 np.

Wjedro w Londonje 14. septembra: Pomročene a cžopke.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje 14. njedželu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. duchowny Tischer ßerbsku spowjednu rěcž, ½9 hodźin farar Räda ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Tydźenske sastojnske dźěła smeje farar Räda. — Pšched zyrkwinymi durjemi budże kollekta sa twar zyrkwje w Hlinzy pola Kamjenza.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Emma, Handrija Nowaka, dźěłacźerja w Jeńkezach, dź. — Ota Richard, Khorle Kiefera, fabrikarja na Zidowje, ß. — Herbert Richard, Pawoła Strobela, młynka w Dobruschi, ß. — Elfrieda Emma, njemandźelska dź. w Małym Wjelkowje.

Zemrjeći:

W **Michalskej wožadże**: 6. sept.: Khorla August Glaser, tkalz a rentudostawar we wokrjeßnej khorowni w Ssmolizach, 85 l. 1 m. 24 d. — Khorla Bjedrich Wylem Groß, krawz na Zidowje, 40 l. 10 m. 6 d. — 8. Khorla Waltar, Khorle Hermanna Adolfa Reicha, mechanikusa na Zidowje, ß., 8 d. — Khrystiana Albertina Theresija Blaserez, Michała Juranza, privatiera we Wulkim Wjelkowje, mandźelska, 80 l. 4 d.

Zyrkwinske powjesćze s Hodźija.

14. njedźelu po ßwjatej Trojizy smeje rano ½7 hodź. farar Kschižan ßerbsku spowjednu wucžbu, ½8 hodź. duchowny Voigt ßerbske a w 9 hodź. němske prědowanje. — Pšched zyrkwinymi durjemi budże ßo kollekta sa Hlinku składowacź.

Zyrkwinske powjesćze s Budestez.

14. njedźelu po ßwjatej Trojizy smeje duchowny Kschižan rano w 7 hodź. ßerbsku spowjedź, farar Domaschka dopołdnja we 8 hodź. ßerbske a ¾10 hodź. němske prědowanje. — Pšched zyrkwinymi durjemi budże ßo kollekta sa twar zyrkwje w Hlinzy sběra.

Smolerjec knihićišćerńja

w Budyschinje w ßerbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a pscheproscheńske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy atd. atd.

we wschěch rěczach derje a tunjo cžischcži.

ff. likeury,

dwójny a jednory

palenz

znateje dobroscże

po najtuńschich placžišnach najlěpschi porucża

Franz Wölfle

(prjedy Moritz Mörbe.)

Pschispomnjenje: W cžwizach palenz, wot 10 litrow ßo sapoczejo franko sa hotowe pjenjesy roseszelu.

Za njewjesty!

Sserbſke a němſke

ſpěwarſke,

jara kraßnje ſwjaſane a ſe wſchelakim wudebjenjom wupyſchene,
w čelazej koži hižo po **6** hr. **50** np.,
najjednorisché = = **2** = — np.
ßu dostacź **we wudawatni Serbskich Nowinow.**

Žitne měchi,

mukowe měchi,

pizowanſke měchi ſa konje,

płachty na wosy

wſcheje družiny,

ſłomniki, trawne płachty

atd.

po fabrikſkich płaćiſnach pſchedawa

Heinrich Lange

pſchi žitnych wikach,

ſ napſchećza „ſloteje hwězdy".

Nowe

lětne tkaniny

kpłoćźliwym woblećeńam,

blufam, dźećźazej drafće

a **ſchórzuchaм**

na wulki wubjerk porucźa

M. Gottwald

pſchi mjaßowym torhoſchćźu 11.

Mariaſcheinſke

a **Woßeczańſke**

wuhlo,

ſalonowe,

kuſkojte a worjeſchkojte

briketty,

drjewo,

rosrubane a po zykych ſchćźěpach tunjo kóždu dźělbu pſchedawa

Gustav Heinke

pſchi žitnych wikach 34.

Telefon 385.

J. a E. Koban

w **Budyſchinje**

pſchi žitnych wikach 4

(w See hez restaurantu „Germania").

Expedizija

ſa pißomne dźěła w kupnych, dismenbraziſkich, hypotheſkich, teſtamentſkich a ſawoſtajenſtwowych wězach atd.

Rěčzimoj tež ßerbſki.

S łaplami pſche próch.

Se ſpinami ßo ſapinaza.

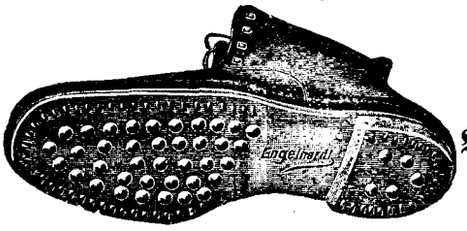

S gumijowej pódnſchu.

Engelhardtowe hońtwarſke ſchkórnje „Goliath"

wupruhowane a pſchipóſnate!

S kožanym podſchiczom a wodunjepſche-puſchćźatym ſapoloženjom ſ dwójnej póduſchu.

Strapazěrowanſke ſchkórnje I. družiny

wſchěch wulkoſćźow na ſkładze.

Wobhladajće ßebi moje wukładne wokna!

Engelhardtowe hońtwarſke ſchkórnje

wuhotowane ſ gumijowej póduſchu, ſa hońtwu woßebje pſchiprawjenu.

Doſpołnje njeßłyſchomne khodźenje!

W Engelhardtowych hońtwinſkich ſchkórnjach hajnizy a hońtwarjo rad khodźa.

Jeniczka pſchedawarńja ſa Budyſchin a wokolnoſć pola

Heinricha Mohra w čžrijownі,

w Budyſchinje pſchi žitnych wikach.

Poruczam ßamodźělane

ſſ. mlóčzniki, mlokowe karany, mlokowe hornzy, wódne khany, wódne čžerpawy, ſazynowane wódne khany a hornzy.

Mam wulki ſklad

krjepjawkow (krjepjenſkich khanow) a **emaillowanych tworow, ſazynowanych bowow** a **ſuchowych čžerpakow. Tšěſchne žłoby** a **roły** a kóžde do twarſtwa ßkuſchaze klampnarſke dźěła ſhotowjam.

Želeſo ſa tšěſchne žłoby mam na ſkładze.

Spěſchne poßkuženje. Najtuńſche płaćiſny.

M. Schulz.

10 pſchi ßerbſkich hrjebjach 10.

Ernst Herkner

čzaßnikaŕ w Budyſchinje na **ſeminarſkej haßy 13** prjedy pſchi hłownym torhoſchću porucza ßwój wulki ſklad wſchěch družinow

čzaßnikow a **rjeczaſow**

po tunich płaćiſnach ſ wjazyłětnym rukowanjom.

Porjedźenja derje a **tunjo.**

Ia Čžerjeńſke rjemjenje

ſ jadriweje kože a ſ bałwny pſchedźene wſchěch ſchěrjow,

Ia žerdkaty wósk ſa čžerjeńſke rjemjenje

ßuwanju rjemjenjow ſadźěwjazy,

Ia ruſki wolij a ruſki tuk

po najtuńſchich płaćiſnach porucza

Otto Büttner

pſchedawarńja kože, čžerjeńſkich rjemjenjow a techniſkich gumijowych wězow

w Budyſchinje pſchi hłownym torhoſchću 9.

Privilegowane

Pohlowe mydło

pſche ßwjerbjenje, drjenje, jětſeſchka, kuſk po 1 mk., pakźik 3 mk., je ſakońſzy ſakitane pod čzo. 69937 ſ „hadom" jako ſe ſatitanſkej ſnamku.

Jenož woprawdźite wſchědnje čzerſtwe roſeſćźela

R. Tschernich

w Draždźanach A. 16.

Ia cžiſtcženy
praec. basiski
fosforokiſzały kalk
k pizowanju ſkotu
we woprawnych walcžkach a po
waſy porucža jara tunjo
Otto Engert
en gros **drogownja** en détail
Telefon 33*.

Najlěpſchi
khofej
ma jenož
Otto Sachse
na bohatej haſzy 4.

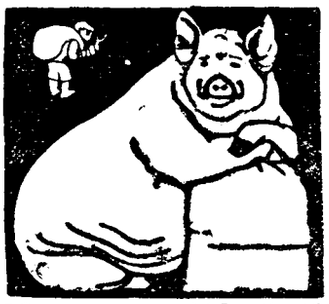

Pizowanſki kalk
wot **Brockmanna** w **Lipſku,**
ſnamjo A a B,
teho runja **ſcžinowe pleczenje,**
ſcžinowe hoſdże a
ſazynkowany grot
po fabrikſkich płacžiſnach porucža
Emil Dietrich w **Lětonju.**

Jatrowy wolij
(Lebertran)
cžiſtu, cžerſtwu tworu
k pizowanju ſkotu
porucža
Otto Engert
en gros **drogownja** en détail
Telefon 33*.

Emil Wehrle na jerjowej haſzy 7.
Tunjo nakupiwſchi je mi móžno
koſchlazy barchent
a hotowe koſchle
we wulkim wubjerku po jara tunich płacžiſnach pſchedawacž.
Mužaze koſchle po 95 np., **žonjaze koſchle** po 95 np., **holcžaze koſchle** hižo po 30 np.
Pollama ſ rjanymi nowymi kaſchcžikatymi muſtrami,
blauſowe a jakowe ſbytki po wjetſchich dźělbach jara tunjo.
Lamowe, pollamowe a barchentowe rubiſchcža prawje wulke hižo po 25 np.

Klobuki. Najwjetſcha ſpezialna pſchedawarńja w Budyſchinje. **Mězy.**
K nasymſkemu a ſymſkemu cžaſej poruczam wſchěch nowoſcžow
filzowe, honćwarſke a dźěcžaze klobuki
najnowſchich formow a barbow, najlěpſcheje hódnoſcže po jara tunich płacžiſnach.
Ratarſke, kolojěſdne, domjaze, dźělanſke a dźěcžaze mězy
wſchěch pomyślnych formow a barbow,
filzowe ſtupnje a toſle
na wulki wubjerk na ſkładze.
Wſchě wuporjedźenja ſo **ſpěſchnje** a **derje** wobſtaraju.
Hugo Lehmann
na bohatej haſzy 22,
Filzowe ſtupnje. pódla hoſcženza „winoweje kicže“. **Toſle.**

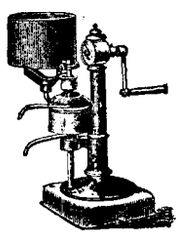

„Thuringia“ zentrifugi
žu a wostanu najlěpſche a najjednoriſche
Njepſchetrjechena jednoroſcž!
Ženje žanych porjedźenjow!
Najlóžſche cžerjenje!
Trajnje najwjetſche wotſběranje.
Wjele pſchipóſnanſkich wopißmow!
Jeniczki ſaſtupjet:
Oskar Butter
w Budyſchinje pſchi žitnych wikach 12 a na Tſělanſkej dróſy 18.

K. R. Lory, **rukajzar a bandagiſt w Budyſchinje na ſchuleriſkej haſzy**
porucža pſchi potrjebje wſchě družiny **rukajzow, žlow, paſzow pſche pſchetorhnjenu žytku** (bruchband), **cžělnych paſzow** a wſchěch wězow, do jeho dźěła žluſchazych. Wuporjedźenje a dźělanje po měrje ſa krótki cžaſ — tunjo. —

Koprowy vitriol
zyły a cžiſty tolcženy k naczinjenju pſchenzy po wulkim direktnym nakupjenju porucža
Otto Engert.
Telefon cžiſło 33*.

Jako najlěpſche žo poruczeja
dr. Roeberowe lěkarſtwa:
Hablowy a jehlinowy ſpiritus pſche drjenje w rukomaj a nohomaj, kſchižu, bjedrach a ſhibadłach.
Pepſinowe wino pſche tłócženje žołdka, wrócženje, mjeknjenje, bjesappetitnoſcž.
Benediktinſka eſſenza pſche žiwotowe bolenje, driſtawu.
Cžaj farfara pſche kaſchel.
Bjenchlowy měd a **brěcžka cžornych Jauſlich jahodow** pſche kaſchel a dybawoſcž dźěcži.
Žołdźowy kakao pſche driſtawu a žiwotowe bolenje.
Jakorzowa (jěchiběrnowa) **brěcžka** k cžiſcženju krwě.
Mydło pſche liſchawu.
Mydło pſche njerodź pola cžłowjeka a ſkotu.
Kopſchiwowy ſpiritus, **Arnikowy ſpiritus**, **Brěſowy balſam** } pſche wupadanje włoſow a ſchupiſny.
Knpanſke ſela ſa žłabe dźěcži.
Teho runja wſchě **lěkowanſke kopjena, ſela, korjenja,** dale **wobaladła** (wotu, wobalki atd.) **mineralowe wody, ſchkleńcžane žyławy** a **apparaty k wothladanju khorych.**
Dr. Roeber,
Germania drogownja
ſ napſchecža „winoweje kicže“
na bohatej haſzy.

Maſchinſke wolije
ruſke a **amerikanſke**
ſa cžežko a lohko žo cžerjaze maſchiny,
zylindrowe wolije
wſchelakeje hódnoſcže,
huſty maſchinſki tuk,
we woprawnych cžwizach a po waſy po wulkim direktnym kupjenju jara tunjo porucža
Otto Engert
en gros **drogownja** en détail
Telefon 33*.

Meblowy magazin
Khorle Käſtnera
na ſzukelnſkej haſzy 11

porucza ſwój wulki ſklad
meblow wſcheje druzˇiny, jako
draſtne khamory,
ſchkleńczane khamory,
ſtolpowe khamory,
ſofy,
vertiki,
komody,
jědźne, ſofowe
a wuczahanſke blida,
trumowowe, ſtolpowe a druhe
ſchpihele,
draſtne hrabje,
drjewjane koffry,
loža
ſ matrazu a bjez njeje,
ſtoły wſchěch druzˇinow,
kuchińſke khamory a blida
a wſchelake druhe,
ſamſzu moleŕnju a **lakěraŕnju.**
Tunje płaczˇiſny.
Sprawne poſłuźenje.

Tunje zigary!
100 ſchtuk

3 np. zigary po 200, 220, 240 np.
4 = = = 300, 320, 340 np.
5 = = = 360, 380, 400 np.
6 = = = 440, 460, 480 np.
8 = = = 520, 560, 600 np.
roſeczˇeka
zigarowa pſchedawarńja
Havanna
w **Draždźanach 6.**

Kóždy, kotryž chze ſzebi **dobry** a **tuni czˇaſznik** kupicˇ, abo kotryž chze ſzebi jón **porjedźicˇ** dacˇ, njech dźe k czˇaſznikarjej **Curtej Jeneczˇej** na ſwonkownej lawſkej haſzy 5.

Jeneczˇ pſchedawa a porjedźa ſa ſwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ſzebi moje wukładne wokno, ſ płaczˇiſnami wupołożene, wobhladacˇ.**

Liebſch, ſzudniſki aktuar ſw. ſzk., w Budyſchinje na ſzukelnſkej haſzy 34. Piſzarńja ſa kupne, dismembraziſke, hypothekſke, teſtamentſke a ſawoſtajenſtwowe wězy atd.
— Rěczˇi ſzerbſki. —

Otto Osswald
na kamjeńtnej haſzy 7
porucza we **wjele barbach**
Ia. ſchtrykowanſku wolmu.

Woſzebite druzˇiny:

kanariſka wolma
Schmidtowa wolma
16ta, 20ta, 24ta

wolma ſ wjelbludowych (kamelowych) koſzmow
woprawna jendźelſka
vigogna.

Wulki wubjerk chenillowych rubiſchczˇow!
Wulki ſklad najlěpſchich ſchtrumpowych tworow.
Schtrumpy ſzo ſ wolmu wſcheje tolſtoſcze pſchiſchtrykuja.

Otto Preuss
w Budyſchinje na zˇitnej haſzy 4.

nětko
woſzebne mužaze wobleczˇenja, hólczˇaze wobleczˇenja, kholowy, jupy a ſwjeŕſchniki,
teho runja
ženjaze a holczˇaze žakety
tuneſchnje tunjo pſchedawa. Wſchitzy dyrbja tam hicˇ!

Brodowſka haptyka
na hoſchiz haſzy 27

Kaſchel, katarrh, dybawoſcˇ
ſzo ſpěſchnje połóžeja
ſ thymuſtnom
Bleſcha po 75 np. a 1 hr. 40 np.

Wſchě 30. ſeptembra a 1. oktobra t. l. ſapłaczˇomne

kupony

hižo wot nětka bjes khoſtow po najwyſchſchim kurſzu ſ hotowymi pjenjeſami ſaměnjamy.

Filiala Lubijſkeje banki
w Budyſchinje w ſzerbſkim domje.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěšiki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 38. | Sobotu 22. septembra 1906. | Lětnik 65.

Čłesćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedźa sa nje na

4. schtwórtlěto 1906

do přědka płaćićź, njech nětko **80 np.** we wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa.

Čźi, kotsiž žebi Serbske Nowiny psches **pósł** pschinjesćź dadźa, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaćźi žo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž teź w druhich krajach němskeho kněžorstwa **90 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwna 5 np.**

Serbske Nowiny s pschikłohu „Serbski Hospodař“ płaćza na pósće **1 hriwnu 5 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwnu 20 np.**

Serbske Nowiny s pschikłohu „Pomhaj Bóh“ płaćza na pósće **1 hr. 30 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwnu 45 np.**

Serbske Nowiny s pschikłohomaj „Serbski Hospodař“ a „Pomhaj Bóh“ płaćza na pósće **1 hriwnu 45 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwnu 60 np.**

Redakzija Serbskich Nowin.

Swětne podawki.

Němski kněžor w Karlsruhe.

Badenski wulkowójwoda Bjedrich a jeho mandźelska Louisa staj schtwórtk swój sloty kwaž swjećźikoj. Wulkowójwodka Louisa je džowka kněžora Wylema I. a je 20. septembra 1856 kwaž měła. Kněžor Wylem je s manevrow do Karlsruhe khwatał, so by pschi mandźelskim jubileju swojeho wuja a cźety pschitomny był. Pschi hoscźinje je kněžor rěcź měł a jubjelskimaj mandźelskimaj sboże pschał. W swojej rěcźi wón na to pokasa, so žo ženje njesabudźe, so je w němsko-franzowskej wójnje wulkowójwoda prěni nastork k sažopostajenju němskeho kněžorstwa dał.

Němske kolonialne skandale.

Zentrumski sapósłanz Erzberger je njedawno kolonialne sarjadnistwo winował, so je teź sa wotběranje lěkarstwow sa kolonije monopol sawjedło. Nětko je žo woprawdźe wobkrućiło, so je knježerstwo w lěcźe 1906 sa 834,000 hriwnow lěkarstwow wot jeneje jenicźkeje firmy wotběrało. Woblicźa žo, so je na tajke waschnje tale firma sa jene lěto pół milijona hriwnow cźisteho dobytka měła, pschetož haptyki s najmjeńscha 60 prozentow wužitka bjeru. Dokelž je žo podawanje lěkarstwow sa kolonije pola tejele firmy hač do lěta 1909 skasało, móže žo wobliczićź, kak budźa žo wobžedźerjo tuteje fabriki wobohacźićź móz.

Mjes němskim ludom žo kolonialne naležnosćze po Erzbergerowych wotkrycźach žiwje rospominaju. Ssrjedu je w Barlinskej wikowanskej komorje, hdyž žo w njej wo sakoženju wustawa wězywustojnych jednasche, wyschschi mischtr Barlinskeje schewskeje jednoty, Bierbach, lisrowanki Tippelskirchskeje firmy rospominał. Schewska jednota je žo ras posliczika, wězywustojnych k rosprawjenju wo schewskich tworach postajićź. Na to je komando kolonialneho wójska wotmolwił, so je hižo rosprawu wězywustojnych dostał. Tu je wikowanska komora podała. S tymile rosprawami, kotrež žu kožowi wikowarjo wotedali, je žo s dźela sawinowało, so žu wojazy w kolonijach mjenje hódne twory dostali. Rěcźnik žebi žadasche, so dyrbja žo we wschěch padach, w kotrychž žo wo tajke lisrowanki jedna, wězywustojni žłyschećź.

Wólba noweho braunschweigskeho regenta

směje žo pschichodny tydźeń. Po prawom dyrbjał na braunschweigski trón žyn 1866 wotehnateho hannoverskeho krala, Cumberlandski wójwoda abo jedyn s jeho žynow stupićź. Dokelž pak žo Cumberlandski wójwoda hischcźe njeje hannoverskeje kralowskeje krony wotrjekł, žo němski kněžor pschecźiwja, jemu braunschweigske knježerstwo nastupićź dać. Pschiwižowarjo wotehnateho hannoverskeho kralowskeho doma, kotrymž Welfska strona rěkaju, chzedźa drje němskemu kněžorej deputaziju pósłać a jeho proščyćź, so by Cumberlandskeho wójwodu abo jeho žyna sa wuprójsdnjeny braunschweigski trón wuswolićź dał. Kněžor budźe s cźežka tule deputaziju psched žebje puschcźićź dać. Duž najskerje sažo jeneho pruskeho prynza sa regenta wuswola.

Franzowsko-jendźelsko-schpanisko-italske sbratsjenje.

Franzowski president Falliéres je žebi žobotu psched Marseillom franzowske wójnske kłódźstwo wobhladał. Teź Italska, Jendźelska a Schpanisko běchu k temu někotre wójnske kłódże pósłałe. Pschi hoscźinje president Falliéres admiralam jendźelskich, italskich a schpanskich pschipitk wunježe. Jendźelskemu komandantej žo wón woželbje sa to dźakowasche, so je jendźelski kral panzerowany lschižak „Cumberland“ do Marseilla pósłał, so by presidenta powitał.

Dźělenje zyrkwje wot stata w Franzowskej.

Franzowszy biskopjo žu pastyrski list wudali, w kotrymž woni pschecźiwo sakonjej wo dźělenju zyrkwje wot stata protestuja. W tymle sakonju žo statej pschewjele mozy napschecźo zyrkwi dawa. Hacź na dalsche nochzedźa biskopjo kultužowe sjednoczenstwa sałožićź. Woni drje žo nadźijeja, so budźe stat psched zyrkwju zofacź a so njebudźe sakoń wužiwacź, po kotrymž žmě tam, hdźež žo hacź do 12. dezembra kultužowe wožady sałožiłe njejžu, zyrkwje a jich samoženje do žwojeho wobžedźenstwa wsacź. Hdy by žo to stało, by něhdźe 80000 fararjow žwoje žyłe dotalne dochody shubiło. Duž žu tuczi fararjo nětkole we wulkich staroscźach, dokelž bychu, hdy by knježerstwo na sakonju wobstało, pschichodnje na jałmožiny wěrjazych pokasani byli. Po sakonju nježměli s zyła wjazy Božu žłužbu wotměwacź, a hdy bychu na sakoń njedźiwajo žwoju žłužbu dale sastawali, mohło jich knježerstwo s pjenjesami a jastwom khostacź.

So by žo móz duchownstwa posłabiła, žo po pohnucźu knježerstwa „swjask katholskich mužow“ sałoži. Wón dyrbi wschitkich tych wopschijecź, kotsiž napschecźo bamžej a biskopam steja. Něschto podobne je žo w Pruskej sa cźaž kulturneho wojowanja spytało. W Pruskej pak žo knježerstwowi katholikojo ženje njejžu mohli seženicź.

Krwawne njeměry mjes Armenami a Tatarami.

Njepschecźelnosćze mjes Armenami a Tatarami žo sažo sapoczeja. W Sakawkaskej w sangežurskim kraju žu Armenojo 4 tatarske wšy nadpadli a spalili. Tatarojo cźeknychu, jich skót žu Armenojo wotehnali a žně jim spalili. Na sapuscźenju je žo 7 armenskich wšow wobdźěliło. Hdyž ruszy wojazy pschicźahnychu, běchu Armenojo hižo woteschli.

Namakane bomby.

W Risy w baltiskich provinzach konduktor na elektriskej želesnizy we wosu „sabyte“ podhladne brěmjeschko wohlado. Wón jo s wosa daloko na dróhn cžišny. Bomba, w brěmjeschku schowana, se satraschnym wrjeskom rosbuchny. Na sboże žo njeje nichtó skranił.

Na kolijach pschi tuchumskim cžahom žo někotre bomby namakachu.

Sajecže straschneho politiskeho slóstnika.

Politiski slósmik Tarko, kotryž je w měrzu s jastwa w Odessy cžeknył, je schtwórtk dweju polizistow satšélił a jeneho straznika skranił, hdyž chzychu jeho sajecź. Wón bě 30 kulkow wutšélił a bu na brjusche a spanju skranjeny, prjedy hacž žo sajecź da. W jeho wobydlenju bomby, helske maschiny a rosbuchadła nadeńdžechu.

Ssrjedu běchu w Odessy jeczi jastwo sapalili, žo nadžějo, so budža w powschitkownym sastróženju a schmatańzy cžeknycź móz. To pak žo jim njeje poradźiło.

Wójnski žud w Odessy je jenu židowsku holzu, Schackermann rěkazu, sažudźił. Židowka bě bombu sa jenym polizistom cžišła, tola mišła. Wójnskemu žudej bě žo powjesćź dała, so žu žebi revoluzionarojo wotmyślili, žudnistwo do powětra tšelicź, hdyž budže žo w nim wo židowzy žudźicź. Duž běchu wobhladniwje wschě khachle a pinzy sa bombami pschepytacź dali. Ssudnistwo bě polne kosakow, žamo na tšesche wojerske patrouille žedžachu. Schackermannez k žmjercži na schibjenzy saždudźichu.

Nadpady na sastojnikow.

W Scharingenje w Turkestanskej je s jastwa runje puschcženy student Bodrizki statneho rěcžnika satšélił.

We Warschawje žu sběžkarjo artilleriskeho wyschka Niklajewa satšélili.

Židži w ruskich wyžzokich schnlach.

Hacž dotal žmědžachu jenož weste prozenty židowskich wucžomzow do ruskich wyžzokich schulow khodźicź. Dowolene bě, hacž do džeßacź prozentow židow pschijimacź a to s wuměnjenjom, so žo jich starschi s lichowanjom abo druhim njecžeßnym rjemjeßkom njeźiwja. Tole wobmjesowanje je ruske knježerstwo létža spuschcžiło. To je jenož sapoczatk konzessijow, kotrež chze knježerstwo židam cžinicź, jeli so bychu žo s nimi židži žami spokojili a Rußojo žo njesnjepokojili. Židži pak tule konzeßiju njeßu ani pschipósnali, a Rußojo pschecźiwo njej protestuja. Tak žu s Kischenewa zarej wobcžežowanski telegram póßkali, w kotrymž žo praji, so je poruczenje ministra roswuczenja w ruskim wobydlerstwje njemer sbudźiło, dokelž žo njeßu mnosy ruszy wucžomzy do schulow pschijeli, a so žu jich města tam se Židami wobžadźene. — Hdyž knježerstwo nětkole Židam te žame prawa kaž kschescźijanam dawa, njeßměli žo tucži wobcžežowacź. Wschak žu žo pschi revoluziji wschudže Židam wodźicź dawali a po jich radže cžinili. Kajki prut žu žebi Rußojo s revoluziju nawjasali, hakle spósnaju, hdyž budža jich Židži s wikowanjo, pschekupstwa a wucženych powołanjow wucźischczowacź.

Tšélby jeneje parneje łódže žo saßłapile.

Do Helsingforsa je tydzenja parna łódź pschijéła, na kotrejž žu ruszy złoniny 500 tšélbow schwajzarskeho systema Vetterli namakali. Tšélby teho žameho systema žu žo loni na łódži „John Crewton“ wußlédźili. Kaž tamne, běchu też te sa ruskich revoluzionarow postajene.

Burske njemery.

Na kuble w Arzanowje žu burjo, hdyž wo wotnajeczu knježich polow jednachu, jeneho kubłoweho sastojnika nabili, na cžož po srěczenju 700 muži s bombami a tšélbami pschihna, kotsiž kubło wupuscźicź poczachu. Zony twarjenja a sajmy sapalichu, a mužojo rubjachu. Hdyž kubłowi straznizy do njemernikow tšélachu, tucži bomby mjetachu. Bomby pak njerosbuchnychu a do wody padnychu. Někotsi ratarjo žu morjeni abo skranjeni. Do Arzanowa žu žo wojazy póßkali.

Schulska žwoboda w Ruskej.

W poßlednim cžažu je ruske knježerstwo dowoliło, so žmědža žo privatne schule s kajkejžkuli wuwucžowazej rěcžu salożecź. Tónle wukas bě žo woßebje wojakam k woli wudał. Polazy žu drje też wjele privatnych schulow salożili, tola te žu s wjetscha prósdne, sa to žu ruske schule s Polakami a Židami napjelnjene.

Njeporadźeny nadpad.

W Bělostoku žu bombu do klamow cžišli, do kotrychž bě runje polizajski mischtr sastupił. Tutón sawoławschi: „Hladajcže žo!“ na dróhu wuskocži, drusy w klamach žo pod pult schowachu. Tak žo wschitzy wukhowachu, woßebje pak teho dla, so bomba s zyła njerosbuchny. Nadoba w klamach žo na tschéiki rosbi, runje kaž wokna w zykym domje. Žida Ostschinskeho, na kotrehož žo hrěscha, so je bombu cžišnył, žu sajeli. Pódla teho žu žida Sandlera dla skónzowanja jeneho sastojnika sajeli.

Ruša w Ruskej.

Scžěhwki ratarskich njemerow žo nětko pokasuja. Wobydlerstwo we wjele krajinach hłodu mrěje. Hižo loni njejžu ratarjo pola porjadnje wobžyli a žně žu niz jenož knježom, ale też samožicźischim žuščodam palili. Podobnje je też létža w nalěczu było. Hdźež žo pak njeje niczo woščyło, tam žo też niczo njemóże žnjecź a domoj khowacź. Pódla teho žu žo někotre gubernije s njeporadźenjom žnjow potrjechile, bjes kotrychž pschi njeßměrnej wulkosczi a klimatiskich rosdźélow Ruskeje žane léto njeje. W někotrych gubernijach hižo loni na njedostatk pizy skorźachu. Rusti ratar je nětko tam, hdźež chzychu jeho ruszy revoluzionarojo měcź, a hdźež je žam chzył dóńcź, hdyž je revoluzionaram wěrił, wón je na prosscherski kij pschischok. Cžrjódy ratarskeho wobydlerstwa też létža hischcže radscho knježe dwory sapaleja hacž dźěkaju. Sapaleja też khěže a bróžnje kóždemu ratarjej, kotryž chze dźěkacź, prajizy: My žmy wokhudźeli, njech też wón wokhudźi.

Ruske knježerstwo je žebi s cžažom pomyślilo, hłodej ratarskeho wobydlerstwa wobaracź a žebi wot dumy 50 milijonow rublow na pomoz sa hłodumrějaze wobydlerstwo žadasche. Duma je, kaž je snate, jenož 15 milijonow pschiswolika, dokelž nochzysche hidźenemu knježerstwu mózność dacź, so by skutk dokonjako, kotryž by jemu ludowe pschipósnacże a džak wunjeßł.

Też nětcžischе Stolypinowe knježerstwo je žo dyrbjako s praschenjom saběracź, kak mohło žo hłodej wobaracź. W žwojim poßedženju, 15. sept. wotmětym, je spósnało, so je k wotwrócźenju nusy a hłoda wjele wjetschich sumow trjeba, hacž je žebi prjedawsche ministerstwo wot dumy žadało. K tamnym 55 milijonow rublow je žo hischcže 55 milijonow pschidało, tola też to hischcže njedoßaha, pschetož něhdže 120 milijonow rublow budže žo trjebacź. Finanzny minister praji, so statne kaßy njejžu pschepjelnjene, ale so budže se salutowanjom we wschěch druhich dźělach móżno, je sehnacź.

S létuschim njeporadźenjom žnjow je žo 19 gubernijow potrjechiło. K sežiwjenju wobydlerstwa w tychle gubernijach je 80 milijonow pudow sorna, a na wußtyw 38 milijonow pudow sorna trjeba.

Trepow wumrjeł.

General Trepow je 15. septembra w žwojej villi w Peterhofje wumrjeł. Ruszy revoluzionarojo žu jemu dołhi cžaž sa žiwjenjom stali, tola jeho žiwjenje njeje žo pschez jich ruku nahle skónczyło, ale wón je směrom we łožu cžicho wußnył. Hdyž psched někotrymi měßazami jedyn revoluzionar generala Kosłowa, tuteho s generalom Trepowom pschepósnawschi, satšéli, general Trepow praji, so žo revoluzionarojo njetrjebawschi wo jeho žiwjenje prózuja, dokelž budže bórsy nimo s nim. Hižo tehdy wón wjedźesche, so na njesahojomnu wutrobinu khorosczcźerpjesche a so jemu žmjercź daloko njeje. Revoluzionarojo jeho hidźachu, dokelž bě wón jako generalny gubernator w Peterburgu revoluziju se želesnej pjasczu potkócził. Trepowej žo kschiwda cžini, hdyž jeho winuja, so je njepschecźel ludowеje žwobody był. Wón je wjele bóle wěrny ludowy pschecźel był, a jenož pschecźiwnik naßylneho pschewróta był, kajkiž chzedža ruszy revoluzionarojo do skutka stajicź. Po jeho radže je zar ruskim universitam wjazy prawow dał a žo dokho komdźił, prjedy hacž je revoluzionarnu dumu rospuschcził. Hdyž bě žo zar rosžudźił, dumu domoj póßkacź, bě też s Trepowom wliwom nimo. Zar wjazy na jeho radu njepoßkuchasche.

Puki mjes ruskimi złonikami a Japanskimi.

Nowiny telegram s New-Yorka wocźischczuja, so je ruska złowna łódź něhdže schesćź japanskich rybaskich cžołmow pschebłapiła, kotsiž žu pschi ruskim mórskim brjosy połkupy Kamczatki ryby łojili. Mjes Ruskimi a Japanskimi je k sadwělnemu wojowanju dóschło, w kotrymž žu žo na woběmaj stronomaj nětotsi ludžo sabili a skranili. Japanszy žu skónczenje se žwojimi cžołmami japanske łódże

ſaßo doſcźahnyli a wupjerchli. Wſcho hromadźe ßu Rußojo 19 morwych, mjes nimi jeneho offizěra, Japanſzy pak 12 morwych ſhubili.

W Perſiſkej ßo konſtituzija ſawjedźe.

Perſiſki ſchah je ßwojemu krajej konſtituziju ſpožčił. Po njej maja wólbne prawo wſchitzy ſtaćźanjo wot 30. hacź 70. lěta, kotſiž móźa čzitacź a liczicź, khoſtani njejßu a w ſtatnej ßkužbje njeſteja. Perſiſka je do 12 wólbnych wokrjeßow dźělena, ſ kotrychž kóždy 6 abo 12 ſapóßkanzow woli. W provinzach ßu wólby indirekte, we hkownym měſcźe Teheranje direktne. Wuſwolenje ßo ſ wotedaczom papjerki w ſalěpjenym kuwercźe ſtawa. Sapóßkanzy ßmědźa ßo khoſtacź, hdyž ßo ſe ßwojimi rěczemi pſchecźiwo naboźinje, pózcźiwoſcźi a ſjawnemu porjadej pſcheńdu. Duž budźa ſapóßkanzy w perſiſkim ßejmje ßměcź jenoź jara ſkludne rěcźe ßkyſchecź dacź. W prěnim poßedźenju ſměje ſchah pſchedßydſtwo.

Sběžk na Kubje.

Preſident ſjednoczenych ſtatow poknózneje Ameriki je kubſkemu wobydleŕſtwu pſchipowjedźił, ſo amerikanſke wójſko Kubu wobßadźi, jeli ſo ßo ſběžkarjo a knjeźeŕſtwo njeſjednaju. Tole hroźenje je po ſdaczu pomhako. Knjeźeŕſtwo a ſběžkarjo ßu ßo nabojeli, ſo by ſe ßamoſtatnoſcźu Kuby na pſchezo nimo było, hdy by ßo amerikanſke wójſko ras na njej ſaßydliło. Njepſchecźelnoſcźe ßu ßo teho dla hnydom ſaſtajiłe a ſ dobom je Kubaſke knjeźeŕſtwo ſapočałko ſe ſběžkarjemi jednacź. S wuměnjenjom dyrbi bycź, ſo preſident Palma wotſtupi, a ſo ßo rucźe nowowólby pſchewjedu. W ſjednoczenych amerikanſkich ſtatach pak hiſchcźe do teho njewěrja, ſo ßo kubaſke knjeźeŕſtwo a ſběžkarjo ſjednatej. Nowina „Times“ piſche, ſo ſjednoczene ſtaty wójſko na Kubu póſcźelu, jeli ſo ſa tydźeń njebudźe měr ſcźinjeny. We wſchěch wójniſkich pſchiſtawach poknózneje Ameriki je žiwe hibanje. Kóžda wójnſka łódź, kotraž je wuhotowana, ßo k Kubje ſcźele. Móžno, ſo ſjednoczene ſtaty Kubu pod ßwoje nadknjejſtwo ſtaja abo ju hnydom ſe ßwojim wobßedźenſtwom ſjednocźa.

Pſchi wjeßnej lipje.

(Pokračźowanje.)

Mi bě lěkaŕ jara ſjawnje do wocźow prajił, ſo njebudu lěweje nohi wjazy trjebacź móz a ſo budu jako braſchiwz cźaß ßwojeho žiwjenja ſ kijom khromje khodźicź dyrbjecź; a jemu jeho ſtajne pokaſchlowanje pſchiſſjewjeſche, ſo běſchtej płuzy khětro nakaženej, tak ſo ßo lědma wjazy ſhraba. Wobaj dachmoj hacź najwobhladniwſcho tym, kotſiž běchu namaj lubi a droſy, rosprawu, kak ßo namaj wjedźe. Ja ßwojej khudej macźeri napißach, kotraž w mojej narodnej wßy nuſu tradaſche, a jej ßwoje nalutowane kroſchki hacź do poßlednjeho ſłamaneho pjenježka póßłach. Wón ßwojemu bratrej liſt póßła, kotryž w korje generala Chaſtelera ßłużeſche, kotryž bě ſchwarnym Tirolanam, kotſiž běchu ßo pſchecźiwo bajerſkemu a franzowſtemu knježſtwu rjekowſzy ſběhnyli, po Puſterſkim dole na pomoz khwatał. Mi moja macź ſa něſchto njedźelow ßama wotmolwi, Bohu ßo dźakujo, ſo běch ſe žiwjenjom woteſchoł; mojemu hejtmanej pak pißaſche roskaſowaŕ kompanije jeho bratra a jemu liſt na Michała ſ krótkimi rjadkami wrócźo póßła, dokelž ßo njehodźeſche dopſchepodacź teho dla, ſo bě ßo lajtnant Pětrowicź wot bitwy pola Wörgla, w kotrejž bě ßo ſmužicźe wojowało, ſhubił a ſo njewjedźa, hacź je padnył abo do njepſchecźelſkeho ſajecźa pſchiſchoł. Na tutu powjeſcź mojeho wboheho hejtmana, kaž móźecźe ßebi myßlicź, wulka ſtaroſcź pſchewſa, kak ßo ſ jeho wbohim bratrom ma; ja pak ßebi wſchu prózu dawach, ſo bych jemu pſchedpſchijatu myßliczku wurěczał, ſo je Michał morwy a ſo jeho ženje wjazy widźecź njebudźe. Duž do wſchěch kónzow liſty pißaſche, ſo by wuſłědźił, hdźe ſhubjeny je, ale podarmo. Hdyž běchmoj wobaj ſaßo tak daloko wuſtrowjenaj, ſo móźachmoj ſpital wopuſchcźicź, wopuſchcźichmoj ßkužbu a mój hejtman mi namjetowaſche, ſo bych pola njeho ſa ßkužobnika woſtał. „Mój ßmoj nětkole wobaj braſchiwzaj, mój luby Winako“, mi wón rjekny. „Kóždy na ßebje ßameho pſchipokaſany woſtanje cźaß žiwjenja bjes pomozy a ſměje ßo we ßwěcźe cźeżzy bědźicź. Jeli ſo pak hromadźe woſtanjemoj, runamoj ßo mój dwaj ſe ßwojimi pokojcźnymi mozami k nuſy pſchezo hiſchcźe zyłemu ſtrowemu cźłowjekej. Jeli ſo pak něſchto lěpſche hacź ßkužbu pola mje uamakaſch, nochzu tebje wot teho wotdźeržowacź.“ Nadobnemu mužej hnuty ruku wokoſchich, a dowolich ßebi jeno hiſchcźe naſpomnicź, ſo mohł wón tola bóle cźiłeho ßkužobnika měcź, hacź ja ßym. Tola ſ tym jemu njetrjechich. „Jeli ſo je to mi prawje“, wón rjekny, „invalidu pſchi ßebi měcź, dha je to hkowna wěz, a nimo teho je mi lubſcho, ſchwarneho wójniſkeho towarſcha pſchi ßebi widźecź, kotrehož ſnaju, dyžli druheho njeſnateho. Doniž ja něſchto k hrymſanju a ke kußanju ſměju, też ty žaneje nuſy njeſmějeſch a ſ tym je hotowe!“

Tak běch do knjeſa hejtmanoweje ßkužby ſaſtupił a pſchewodźach jeho najprjedy po pucźowanjach, kotreż cźinjeſche, ſo by ßwojeho bratra pytał. By-li pak ßo nadźał, ſo tak wo jeho woßudźe wěſtoſcź doſtanje, běſche ßo w tutych wocźakowanjach bórſy hórzy ſjebał; pſchetož bóle ßlědźachmoj, a bóle ßo wſchitke rosprawy wo nim pſchecźiwjachu. Tirolan, kiž bě pola Wörgla ßobu wojował, wobkrucźeſche, ſo bě wěſcźe widźał, kak bě lajtnant Pětrowicź, ſ wjazy kulkami trjecheny, w bitwje padnył, mjes tym ſo ſaßo druhi roſßudźenje wobkrucźeſche, ſo je wyſchk jeno ranjeny był a do njepſchecźelſkeho ſajecźa padnył. Pſchecźahachmoj ſkoro wſchitke bajerſke garniſonſke měſta, roshladowachmoj ßo w ſpitalach a lazaretach; napoßledku do Franzowſkeje pucźowachmoj, hdźeż runje tak dale ßlědźachmoj, ale nihdźe ßo ani cźěŕ ſhubjeneho njepokaſa; hejtman wo njeho nětkole jara žarowaſche, ja pak ßo pſchezo hiſchcźe mjelczo nadźijach, ſo ßo něhdy ſaßo wrócźi. — Tak ßo nimale dwě lěcźe minyſchtej, ſtrowocźe mojeho knjeſa njemóźeſche mnoho pucźowanja wužitne bycź, a ja běch teho dla jara wjeßeły, hdyž jeho do jeho narodneho měſta Dubrownika powołachu, ſo by jene herbſtwo ſrjadował; tam bě jemu mjenujzy pſched krótkim cźaßom ſtary wuj, jeniczki pſchiwuſny, kotrehož hiſchcźe mějeſche, wumrjeł. Tam we ßkónczněj Dalmatiſkej, na brjohu módreho adrijatiſkeho morja, chzyſche ßo na dalſche pſchezo ſaßydlicź a ßebi měra popſchecź, kotrehož jara trjebaſche. Kak je ßo namaj tam ſko wjedło a ſchto ßmój tam doživiłoj, lube dźěczi, to chzu wam jutſje wjecźor powjedacź.

„A kak ma ßo ſ tym rjanym tolerjom?“ woprascha ßo Jank.

„Też to ſhonicźe, tola dyrbicźe ßo hacź do jutſiſcheho ſcźerpnjecź.“

2. Sahrjebany pokład.

Hdyž běchu ßo dźěczi ſaßo wokoło ſtareho Winaka ſběžałe, praſchejeſche ßo mały hajúkez Pětrk, hacź ßu w Dalmatiſkej też tak wulke cźorne a žiwe lěßy, kaž pola nich doma w Hornjej Rakuſkej? Na to ſtary invalida powjedaſche, ſo je tam jara wjele hinaſche. So ßu krajiny po brjohach adrijatiſkeho morja doſpołnje hinaſche, dyžli krajiny w ſnutſkownej Rakuſkej; wón też ßwojim ſadźiwanym poßłucharjam wo błědoſchěrych wolijowmjach, wo hałſatych, wulkołopjenatych figowzach a wo kraßnje kčźějazych mandlowych ſchtomach powjedaſche; ſo te ſchtomy tam krajinu debja a ſo jich płody, kaž też bubnjaze połne kicźe na wyßokich ſróſtnych winowych pjeńkach tamniſchim wobydlerjam bohate dokhody wunoſchuja. So pak ßu też ſchěroke kruchi kraja, kotreż ßu ſe ßamymi móznymi nahkymi ſkałami wupjelnjene, kotreż na mnohich měſtnach hacź do ßameho mórſkeho brjoha doßahaju a na kotrychž kamjeńtnej późe niczo dale njeroſcźe, dyžli kerk miſaty abo koprowy kerk. — „Tola nětkole chzu ßo k ßwojej ſtawiſnje wrócźicź, lube dźěczi“, rjekny ſtary mužik, dymku ßebi wuklepujo; „pſchi tej ſtawiſnje drje ßo hiſchcźe ſkładnoſcź poſkicźi, wam něſchtožkuli wo tymle ſpodźiwnym kraju ſdźělicź.“

„Hdyž běch ſe ßwojim knjeſom do Dubrownika pſchiſchoł, njebě tam ſa naß Rakuſchanow jara rjenje, pſchetož pſches Wiſki měr ßo lěta 1809 ſ měſta Trieſta, Iriſeje a Dalmatiſkeje nowy ſtat illyriſkich provinzow wutwori, kotryž pod Napoleonowym wjerchowſtwom abo nadknjeźſtwom ſtejeſche. Najradſcho budźiſche mój hejtman, kotremuž ßo franzowſka wobßadka w měſcźe pſchecźiwjeſche, hnydom ſaßo ſawrócźił a do Rakuſkeje wrócźił, ale dokelž dyrbjeſche ßwoje herbſtwo ſrjadowacź, běſche jeho pſchitomnoſcź zyle nuſna a tak dyrbjeſche do kißałeho jabłuka kußacź a tak dołho w Dubrowniku woſtacź. Dźiwajo na tajke wobſtejenja móźemy ſroſymicź, ſo ßo dobry knjes jara roshněwa a ßo ſwonkowneho ßwěta bjes maka zyle ſdalowaſche; a duž by jemu ßkuſchazu khěžku, w kotrejž hromadźe bydlachmoj, jeno ſ rědka wopuſchcźił. Hdyž pak by ßo ras ſtało, ſo by wuſchoł, to ſ wjetſcha bjes woboźnoſcźow ſa njeho njewoteńdźe; pſchetož hejtman Pětrowicź běſche pſchejara wotewrjena natura, tak ſo jemu móžno njebě, ßwoje měnjenje pſchi ßebi wobkhowacź, a tak ßwój hněw na franzowſke knježſtwo wutſchaßowaſche, hdźežkuli by jemu na prěki pſchiſchło. S teho něktraźkuli ſwada ſ franzowſkimi ſtraźemi a wyſchkami naſta, na cźoż bywaſche mój knjes kóždy krócź pſched wójnſke ßudniſtwo žadany; tola ßudniſtwo dźiwaſche na jeho rosbudźenu myßl a by jeho ſ wjetſcha ſ tym napominanjom wotpuſchcźiło, ſo njeßmě pſchichodnje ßwoje wótcźinſke ſmyßlenje tak wótſje wuprajicź.

Jeniczzy hoſcźo, kotſiž do naju domu pſchikhadźachu, běchu wyſchzy krowatiſkeho wójſkoweho wotdźělenja, kotſiž běchu ſ wob-

ſtejnoſczemi nuſowani byli, do franzowſkich ßkužbow ſaſtupicz. Hdyžkuli bychu nětkole tuczi knježa, kotſiž běchu prjedy pod rakuſkimi khorhowjemi ſtali, hejtmana wopytowali, bywachu rěcže pſchezo jeno wo tym, kak ſapoczecz, ſo bychu Franzowſow ſaßo ſ Dalmatiſkeje wotehnali a kraj ſaßo khežorej Franzej wróczo dobyli. Doniž wot wonka pomoz njepſchiňdže, wěſo na wuwjedženje tajkeho pſchedewſacza myßle njeběchu; pſchetož hacž runje běchu Krowatojo Rakuſkej doſpołnje ßwěrnje poddacži, běſche jich pſchecziwo franzowſkej wobßadzy tak mało, budžiſche to tola njeroſomnje khrobła a zyle bjesnadžijna wěz była, poſpytacz, zuſy pſchah wottſchaſcz. Ale njedžiwajo teho mój hejtman nadžije na wußwobodženje kraja njeſpuſchczi a mjelczo wſchitko k temu pſchihotowa ſ tym, ſo ßo woßebje tež ſ wobydlerjemi we wokolinje města ſrěcža, kotſiž běchu ßo franzowſkeho knježſtwa dawno hižo naměli a kotſiž budžichu jo ſkerje a lěpje wotbyli.

Sa tón czaß bě herbſka naležnoſcz mojeho knjeſa ſrjadowana a běchu jemu herbſtwo po jeho wuju w tſjoch tyßazach ßwětłych dukatach na blidže wupłaczili. „Widžiſch, Winako“, wón ke mni rjekny, „ſ tymile pjenjeſami mohł ja nětkole tute město, kotrež je mi Franzowſow dla tak pſchecziwne, wopuſchczicz a tam żiwy bycz, hdžež je wjeßelſcho a hdžež człowjek město wohidnych módrych ßuknjow pyſchne běłe montury naſchich wojakow widži. Tola pjenjes nochzu ßo dótknycz, ale je ßwojemu lubemu bratrej ſkhowacz, kotryž ßnadz ßo tola ſaßo wróczi, a potom — njech ßo też hiſchcże bóle khory a hubjeny czuju — mózu ßnadz tule ßwojemu kheżorej tola hiſchcże k něczemu wužitny bycz, mjes tym ſo bych ſnutſka nětcziſchich mjeſow jeho kraja jeno próſdny wulkim podawkam pſchihladował, kotrež ßo nětkole bórſy ſtanu; pſchetož wěr mi, Napoleonowe knježſtwo khwata na kónz, dokelž bu na ruſkich krwawnych puſczinach jeho móz ſlemjena, hdžež najwjetſchi a najlěpſchi dźěl ßwojeho wójſka pſchi hróſbnym wróczenju ſ palazeje ßo Moſkwy w ßněhowych a lodowych puſczinach ſcherokeho zaroweho kraja ſhubi.“

(Pſchichodnje dale.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Nowe ßudniſtwo je ßo ßrjedu poßwjecziło. Finanzny a twarſki radžiczel Baumann wo twarje rosprawu podawſchi preſidentej krajneho ßudniſtwa wumělšzy wudželany poſkoczany klucz pſchepoda. W twarſkej rosprawje wón praji, ſo je ßo ſa twarjenje ßame 2,238,615 hriwnow a ſa nadobu 180,000 hriwnow wudało. Do noweho ßudniſtwa je ßo ßłużbne wobydlenje ſa ßudniſtwoweho preſidenta ſatwariło. Zyłe ßudniſtwo ſe ſchtyrjoch dźělow wobſteji: ſ hłowneho twarjenja, jaſtwa, kotołnje a ſkładownje. Hłowne twarjenje w ſoklowym ſchoßu archiwy, ßudniſku wukonjerńju a ßłużbue wobydlenja wopſchija. Wyſche nich je hamtſke ßudniſtwo, mjes tym ſo w prěnim poſkhodže tſecza zivilna komora, wſchě khoſtanſke komory krajneho ßudniſtwa, ſtatne rěcžniſtwo a w druhim poſkhodže druhe zivilne komory, pſchiſßažne ßudniſtwo a wobydlenje ßudniſtwoweho preſidenta leža. Pod tſěchu je 7 ßłużbnych wobydlenjow rosdźělenych. W jaſtwje je w pinzy tepjerńja a dźěłarńja pſchiprawjena. W 5 poſkhadach ßo ſa 230 jatych klětki namakaju, w ſchtwórtym poſkhodže je modlerńja. W kotołni ßu 3 kótła k wutepjenju 240 kóßnych metrow poſtajene. Sa wſchě twarjenja je pſchiprawa ſa wupluſkanje nuſnikow, wodowod a płunowod pſchewjedžena.

Ssudniſtwowy preſident k rěcžniſkemu pultej ſtupiwſchi, praji, ſo ſ kluczom, jako ſ twarjenjowym ſymbolom dom ſa krajny ßud, ſtatne rěcžniſtwo a hamtſki ßud pſchewoſmje. Potom wón wobras ſe ſańdženoſcze prjedawſcheho ßudniſtwa roswi. Na měſtnje ſtareho ßudniſtwa je hižo pjecza hród ſtarych Milczanow (Serbow) ſtał. Hdyž běchu ßebi ſakſzy kralojo Milczanow podczißli, je pjecza Ota I. nětczißchi hród ßrjedž 10. lětſtotka natwarił. Kaž ßo ſda, je hižo w dwěmaj prěnimaj lětſtotkomaj hrodowy kaſtellan ſe ßudnikom był. W bliſchim lětſtotku hacž do 1253 Łužiza k Czechom pſchißłuſchesche. W jenej liſczinje ſ lěta 1249 ßo prěni krócz łużiſki ßudnik provinzialny ßudnik Budyſkeho kraja mjenuje. Prawdoſczíwoſcz je po ſdaczu hiſchcże mało roswita była; pſchetož w jenej liſczinje ſ lěta 1240 kral Wjazßław ßudnikej kaſa, Budyſkemu tachanſtwu bjes prawa wſate pola hnydom wróczicz. Jako najwyſchſchi ßud krajny ßejm wobſtejeſche. Sa prawne wězy ßerbſkich burow bě woßebite wotdźělenje ſ krajnym ßudnikom a dwěmaj lawnikomaj. Tónle ßud ßo w lěczu pod holym njebjom pod dołhimi hrodowymi wrotami wyſche „dołheho blida“ wotměwaſche. Pſched krajnym ßudom mějachu najprjódzy wſchě ſtawy, ſemjenjo, měſchczenjo a burjo prawo dóſtacz. Bórſy pak ßo města wot bohotoweho ßuda wußwobodžichu. Sa Budyſchin ßo měſchczanſki ßud prěni krócz w liſczinje ſ lěta 1240 naſpomni, a w lěcze 1282 ßo Budyſchinej wyſchſchi ßud też nad ſemjanami w Budyſkim wobßahu bydlazych, ſpożczi. Budyſki herbſki a měſchczanſki ßud hacž do lěta 1856 wobſtejeſche. Pſchedßyda krajneho ßuda ßwoju rěcz ſ pſchecżom ſkónczi, ſo bychu w nowym ßudniſtwje ſtajnje prawawědomi, prawdżiwi a ßylni ßudnizy a ſtatni rěcžnizy ſkutkowali, njech pak mohło ßo wo nich ſtajnje rjez, ſo po ſakonjowych morwych pißmikach njeßudżachu, ale ſo ßu ßo ſkożowali po roswiczu ſozialnych a hoſpodarſkich wobſtejnoſczow a ſo ßu nahladam żiwjenja a luda ſroſumili. Njech ßo czucza, kotrež dżenża wſchitkich napjelnjeja, wjeßełoſcz, dżak, pſchecza a naſch ßlub ſjednocza ſe ſawołanjom: Jeho Majeſtoſczi, naſchemu najhnadniſchemu kralej ßława! Se ſahorjenjom ſhromadżeni tſikróczнej ßławje pſchihłoßowachu. — K ßwjatoczноſczi pſchiſamkny ßo wokołokhód pſches wobſchěrne měſtnoſcże ßudniſtwa, jaſtwa a modleŕnje, kotrychž pſchiſprawne a khmane ſrjadowanja a pſchiprawjenja powſchitkowne pſchipósnacza a wobdżiwanja namaka.

S Budyſchina. (Woheń.) Schtwórtk rano 1/4 3 hodżin ſwony na měſchczanſkich wěżach na woheń pſchebiwachu. S Hołbjanez rěſaka pſchi Nowoſalzſkej dróſy ßo mózne mróczele kura walachu. W kólni pſchi kotołni běchu ßo rěs, tſchěſki a wuhło ſapalike. Żeleſniſzy ſaſtojnizy běchu ßo prěni wohnja dohladali a jón hromadże ſ nětkotrymi haſcherjemi, kotſiž běchu w runej měrje k wohnjej běżeli, prjedy ſhaſcheli, hacž wohnjowe ßykawy pſchijědżechu. Duž te ſ zyła njetrjebachu wodu ßykacz.

S **Budyſchina.** Tudomna blidarſka jednota je wutoru 550 lětny jubilej ßwojeho wobſtacża ßwjeczika. Wona je ßo 13. julija 1356 ſałożika.

— Sańdżeuu póndżelu popołdnju wuczbny bataillon Jutrobogſkeje pěſcheje artilleriſkeje tſělerſkeje ſchule do Budyſchina na nózny kwartěr pſchijědże. Wuczbny bataillon ſ 4 batterijow po 4 czežkich pólnych hubizach, ſ jeneho wobkedżbowanſkeho a 1 munizifkeho woſa, 2 ſtaboweju offizěrow, 4 wachtmiſchtrow, 5 vizewachtmiſchtrow, 72 podwyſchkow, 261 muži ſ 10 offizěrſkimi a 222 ßłużbnymi konjemi wobſtejeſche. Mużſtwa běchu wſchě ſwuběrani ſróſtni ßylni ludżo. Na żitnych wikach ßo něhdże 80 zentnarſke kanony, ſ kotrychž ßo 15 zentimeterſke kule tſěleja, po rjedże ſeſtajachu. Wjele ludži ßebi w Budyſchinje hiſchcże njewidżane czežke kanony wobhładowaſche, woßebje ßo wußkuženi artilleriſtojo ſa nje ſajimowachu. Wutoru rano je bataillon k Herrnhutej dale jěko, hdžež je ßo pſchi korpſowych manevrach ſakſkeho 12. armeekorpſa wobdżěliko.

— Manevry ſakſkeho 12. armeekorpſa ßu ßo po kralowym wukaſu deſchczoweho wjedra dla ſchtwórtk ſkónczike. Wojazy ßo hižo do ßwojich garniſonow wróczeja.

— V. Na město kommerziſkeho radżiczela měſchczanſkeho radżiczela Eduarda Weiganga, kotryž khorowatoſcze dla ßwoje ſaſtojnſtwo ſłoži, ßu knjeſa twarſkeho miſchtra Kaupa, twarza naſcheho ßerbſkeho doma, ſa měſchczanſkeho radżiczela wuſwolili. Knjes Kaup bě hižo městopſchedßyda kollegija měſchczanſkich ſaſtupjerjow. Wón je ßo ſe 17 ſe 26 wotedatych hłoßow wuſwolił. Fabrikiſti wobßedżeŕ Max Reinhardt doſta 8 hłoßow, rěcžnik Drache 1 hłóß.

— Wo ſakſkim żiwjenje ſawěſczazym towarſtwje w Draždżanach njech ßo hiſchcże ſcżěhowaze doda, ſo bychu ßo naſchi ßerbſzy ſtari wojazy wo towarſtwowym żohnowanym roswiwanju pſweßwědczili: W měßazu auguſcże pſchiſtupi do towarſtwa 411 ßobuſtawow ſe ſawěſczenjom na 129,260 hriwnow. Wot ſapoczatka teho ſawěſczeńſkeho lěta, 1. februara, je ßo ſawěſcziło 4305 polizow ſ 970,040 hr. kapitala — tak je ßo zyły ſawěſczeny kapital powyſchił na 63,027 polizow ſe ſawěſczenjom 15,477,936 hriwnow kapitala. Wupłaczilo je towarſtwo w měßazu auguſcże ßwojim ßobuſtawam a jich ſawoſtajenym 21,928 hr. 82 up., w běżazych 7 měßazach teho lěta 147,196 hr. 30 np. a wot ßwojeho wobſtacża 2,190,094 hriwnow.

— Skótne płaczíſny ßo ſaßo powyſcheja. Na Barlinſkich ſkótnych wikach najlěpſche woły ſaßo 92, dobre czelata 100 np. a ßwinje 72 np. po puncże płacza. W tu khwilu też njeje wuhladow, ſo bychu płaczíſny ſaßo ſpadowake, ſkerje budża hiſchcże ſtupacz. Rěſnizy ßu hižo pſchipowjedżili, ſo ßu nuſowani, mjaßo dróżſcho pſchedawacz. Sdobom ßo we wjele nowinach hłoßy ßłyſchecz dawaju, ſo dyrbja ßo mjeſy wukrajnemu ſkotej wotewricz.

Se **Zicżenja.** Wumjeńkarzy Mari Madlenej Janakowej, kotraž hižo dlěje dyžli 33 lět na tudomnym knježim dworje dźěła, je ßo czeßne ſnamjo ſa ßwěrnoſcz w dźěle ſpożczilo.

S **Kubſchiz.** Zadny ßwjedżeń dejmantoweho kwaßa ßwjeczeſchtaj ſańdżenu njedżelu w domje ßwojeho pſchichodneho ßyna, wulkeho ſahrodnika H. B. Lehmana w Kubſchizach, wumjeńkar Pětr Lehman

a jeho mandźelska Marja rodź. Schubiz se Žiczenka. Mandźelskaj, něhdy pśched 60 lětami w Hodźijśkim Bożim domje śwěrowanaj, swježelitaj žo hischcźe dobreje strowoscźe. Wožadny duchowny jimaj domach po žwjedźeńskej rěcźi požohnowanje wudźěli. Bóh sdźerž wobstarnymaj mandźelskimaj hischcźe dale sbožowny wjecźor žiwjenja.

S **Radworja.** W naschej abo w jenej wokolnej wšy po sdaczu słóstniśki cźłowjek bydli, kotryž ma djabołske wješele, woheń sakožowacź. Hižo schtwórty krócź je žo létža nascha wjeś s wohnjowym njesbožom potrjechika. Póndźelu rano krótko do 4 hodźin je w farskich maśiwnych hródźach woheń wuschoł. Płomjenja žo na pschitwarjenu kólnju a na bróžeń a hródź swudowjeneje žiwnoscźerki Nawzyneje rosscherichu a je do procha a popjeła pschewobrocźichu. Teź Nawzyneje domske běchu we wulkim strasche. Prózowanjam wohnjoweje wobory pak žo poradźi, jo wohnjej wobrócź. Jara žo wobžaruje, so žu s tymle wohnjom Schpanezy saśo schkodowali, kotśiž běchu žo hižo s poślednim wohnjowym njesbožom potrjechili. Jim je žo 5 wosow žyna a něschto wowśa, kotrež žebi w farskej kólni khowachu, žobu spaliko. S wohnjowych woborow, kotrež běchu se žušodnych wšow na pomoz pschijéle, bě Boranczańska prénja; Makowjelkowska druha a Kamjenjanska tśecźa.

S **Njeśwaczidła.** Hižo dołhe léta w Njeśwaczidle a Scheschowje burskej towaŕstwje wobstejitej. Wonej stej wschelaku potrjebu a rataŕstwo shromadnje kupowałej, so byschtej žo s tym pschedroženja a sjebanja sminyłej. Bórsy pak žu žobustawy tuteju towaŕstwow spósnake, so žu k shromadnemu kupowanju husto hnydom hotowe leżaze pjenjesy trěbne. Druhe burske towaŕstwa žu žebi teho dla hižo dawno Raiffeisenske nalutowaŕnje a wupožczeŕnje sakožiłe. Po tymle pschikładźe žu też žobustawy Njeśwaczidlikeho a Scheschowskeho burskeho towaŕstwa cźinike. Sańdźenu póndźelu bě žo do Weberez hoscźenza shromadźisna powołała, do kotrejž běschtaj žo też revisor Raiffeisenskich nalutowaŕnjow a wupožczeŕnjow, knjes Linsmayer s Erfurta, a direktor podswjaska hornjołużiskich Raiffeisenskich towaŕstwow, knjes faraŕ Nowak s Radworja, pschepročžyłoj. Knjes Linsmayer wo wotpohladach a saměrach Raiffeisenskich towaŕstwow a wo jich žohnowanym skutkowanju wožebje mjes rataŕskim wobydleŕstwom rěcźeschе. Wón rosskładowasche, kak žo tajke towastwa sakoža a kelko wožobow do jich pschedžydstwa a dohladowaŕstwa žłuscha. Po dléjschim rosrěcźowanju 25 wožobow k sakožomnemu towaŕstwu pschistupi. Pschi scźěhowazych wólbach sa towaŕstwoweho pschedžydu knjesa gmejnskeho pschedstejicźerja Scholtu, sa sliczbowarja k. wucźerja Kózkarja, a sa žobustawy dohladowaŕstwa kk. Hataža, Němza a Wirtha se Scheschowa wuswolichu. Knjesej Linsmayerej k. Wirth w mjenje noweho towaŕstwa wutrobny dźak praji. Njech nowe žerbske burske towaŕstwo žo spěschnje roswiwa a pschiběra, so mohło s cźim wjetschim žohnowanjom w žwojim wokrježu skutkowacź.

S **Dźěžnikez.** Na tudomnym dwórnischczu je žebi želesniśki cźah jene žiwjenje sa wopor żadał. Pod jeho koła pož tudomneho skótneho wikowarja Mehnerta saběža. Skocźo žo samjecźe a bě hnydom morwe.

S **Hornjeje Hórki.** Sańdźenu žobotu wjecźor žo duzy po pucźu tudomny wojnaŕski mischtr Weber s dźěłacźerjom Pětku s Dźěžnikez swadźi. W nahłym hněwje Weber nóž wucźahnywschi Pětku wjazy krócź do ruki kłó a jemu žiku rosrěsny. Dokelž žo krej njehodźeschе sastajicź, dyrbjachu hnydom po lěkarja póžłacź, kotryž je ranu saschił.

S **Hornjeje Hórki.** Ssrjedu je w tudomnym papjerniku dźěłacźeŕ Hrjehork do njesboža pschischoł. Wón žo s lěwej ruku do walzow papjerjoweje maschiny popadźe, kotraž jemu porsty rosmjecźe.

S **Rakez.** Póndźelu 3. septembra žo žyn tudomneho žiwnoscźerja Nowaka, Handrij Guder, s dwěmaj towaŕschomaj na cźołmje po rězy w Köpjenitzu pola Barlina wožeschе. Na dobo parna kódź do cźołma srasy, so žo cźołm podnóri. Mjes tym so žo towaŕschej wukhowaschtaj, žo Handrij Guder w žołmach shubi, a jeho cźéło žo hakle 12. septembra namaka. Hdyž starschej srudnu powjescź dostaschtaj, wobsamknyschtaj, cźéło lubeho jenicźkeho žyna w domisnje pokhowacź. Nan žo hnydom do Barlina poda a tam wscho wobstara, so by žo cźéło do domisny pschiwjeło. Sańdźenu njedźelu žo wono se želesnizu do Wojerez na dwórnischczo pschiwjese. Wot tam jo s cźélowym wosom do Rakez dowjesechu. W Kamjenej Rakecźanska młodźina cźéło wocźakowasche, a jo se swonjenjom swonow a spěwanjom khérluscha: „O wješele, kak kraßne“ do Rakez pschewodźeschе. Pschede wšu žarowazy sawostajeni do cźaha stupichu. Kaschcź žo do starschiskeho dwora dowjese a psched khéžne durje na mary staji. Po wuspěwanju khérluscha: „So wumrjecź dyrbju, to wěm wěscźe“ młodźi hólzy kaschcź se swonjenjom swonow na pohrjebnischczo njeżechu, hdźež jón po wuspěwanju arije schulskich dźěcźi „Puschcźcźe mje“ do semje puschcźichu. W zyrkwi mějesche knjes faraŕ Gólcź wutrobu jimaze troschtapołne cźélne prědowanje na sałożku Ps. 39, 13. 14. Semrjety bě 33 lět stary a srudnu macź, pschirodneho nana a jenicźku žotru sawostaji. Macź je cźim bóle wobžarowacź, dokelž je žo jejny prěni mandźelski, semrjeteho nan, na podobne waschnje se žiwjenja wsał.

S **Rakez.** Sakśke finanzne ministerstwo je žo rosžudźiło, pschedběžne dźěła na twarjomnej želesnizy s Rakez k krajnej mjesy na Rakecźanskich, Trupinjanskich a Kamjenjanskich leżomnoscźach wuwjescź dacź. Wobžedźerjo s tym potrjechenych leżomnoscźow žu po sakonju swjasani, pschedběžne dźěła dowolicź. Snamjenja, kotrež je podewsacźel stajił, dyrbja žo hacź k wuwjedźenju twara, tola niz dléje dyźli 2 lécźe stejo wostajicź. Podewsacźel ma nacźinjenu schkodu wobžedźerjam potrjechenych leżomnoscźow hnydom sarunacź. Prawo na sarunanje spadnje, jeli so žo wone hacź do 11. septembra 1908 na Budyskim hamtskim hejtmanstwje njewotwosmje.

S **Worklez.** W jenej tudomnej pěskowej jamje je na knježim dworje žkužazy cźeladnik Jakub Janza nahłu žmjercź namakał. Hdyž pěsk na wós mjetasche, je žo wón sažypnył a žo sadušył.

S **Lubija.** Pjatk popołdniu po Budyskej drósy jedyn automobil s najwjetschej spěschnoscźu pschihna. Napschecźo jědźazy kóń twarza Oehmy s Lauby žo splóschi a cźekny. Wós žo do zyła rosbi, a Oehma a kóń žo wobaj khětro wobschkodźischtaj. Automobilnik njesastawschi dale jědźesche a žo njeje sesnacź dał.

Se Žitawy. Ssrjedu žu tu nowu synagogu sa žitawske a Lubijske hamtske hejtmanstwo poßwjecźili. K žwjatocźnoscźi běchu mjes druhimi hoscźemi hamtski hejtman s Beschwitz, wyschschi měschcźanosta Örtel, žobustawy měschcźanskeje rady a měschcźańskeho sastupjerstwa, pastor primarius Rienhardt a katholski faraŕ Zentner pschischli.

S **Draždźan.** Naschim Sserbam bě wopyt žerbskich kemschow, njedźelu 16. septembra t. l., sadźěwany s njepscheztawazymi sliwkami. Tola bě žo žwěrna wožada shromadźiła, kotrejž knjes faraŕ Mrósak s Budyschinka prědowasche a s kotrejež 74 k Bożemu blidu stupi, kotrymž faraŕ Jakub s Njeśwaczidła spowjednu wucźbu poda.

S **Draždźan.** So njebychu trjebali wyschschu piwowu płacźisnu piwaŕnjam płacźicź, je wulki dźěl Draždźańskich korczmarjow wobsamknył, Plawenšku pinczńu piwarnju kupicź. Wona ma Draždźańskich korczmarjow s piwom sastaracź.

Přilopk.

* Swój žamžny žmjertny nawěschtk je pschekupz Lemberg w Pirnje napisał. Wón dyrbjesche žo cźežkej operaziji podcźišnycź. Polny žmjertneho stycka a staroscźe wo žwoje dźěcźi wón žam žwój žmjertny nawěschtk na papjeru napiža, prjedy hacź žo operazija sta. Lemberg je na scźěwkach operazije wumrjeł.

* Strajk dźěłacźerjow w cźeskich wuhlowych jamach je žo skóncził. Wobžedźerjo wuhlowych jamow žu dźěłacźerjam žlubili, so někotre s jich žadanjow dopjelnja.

* (General padnył.) Pschi khéžorskich manevrach je general s Bernhardi se žwojim konjom padnył. Hdyž 7. kawalleriska brigada saskał pschecźiwo spěschnje tśělazej artilleriji jěchasche, generalowy kóń pśched s trawu sarosczenym pschěrowom mižny. Sso pschewalinschi wón generala s dalokim wobłukom wot žo cźižny. Mjes tym so běchu też někotśi drusy offizěrojo a jězdni padli, tola saso njewobschkodźeni stanyli, general bjes wědomja leżo wosta. Wón bě žebi mosny stschažł. Jeho do Bretzendorfa do kwartěra hrabje Schulenberga dowjesechu.

* Wo dźěłacźerskich njeměrach, kotrež žu žo létža w lécźe w Wrótžławju měle, žo nětkole pśched tamnischim krajnym žudom jedna. Nastork k njeměram je strajk nětkotrych dźěłacźerjow Linkez fabriki dał. Strajkowarjo tych dźěłacźerjow, kotśiž dale dźěłachu, s kakatymi rěcźemi wot dźěła wotdźerżecź pytachu. Hdyž chzychu poliziśtojo k dźěłu swólniwych pśched strajkowarjemi schkitacź, k krwawnym pukam dóndźe. Kaž je snate, je žo pschi nich jenemu dźěłacźerjej ruka wotrubka. Pśched žudom jako žwědzy žadani poliziśtojo prajichu, so je jich lud wohanjał, do nich bił a konje jězdnych poliziśtow sa wusdu sadźerżał. Policist Merkert wobžwědcźi, so žu ludźo tak na njeho pluwali, kaž so by žo deschcź schok. Jeho zyły deschcźny płaschcź je se žlénami pschikryty był. — Polizajski komižar je sacźischcź mél, kaž so je lud, kaž by žo sréczał, žo do k dźěłu swólniwych dźěłacźerjow dacź chzył. Wjele bleschow je žo do poliziśtow mjetało. Po pschikasni hejtmana Rolle, so dyrbi žo lud roseńcź, njeje žo cźiniło. Polizija je hakle k brónjam pschimnyła, hdyž jej niczo

druhe njewubu. Lud je ßo woßebje roshorił, hdyž wohnjostrojowe wěży rosbuchachu. — Polizajski komißar John, kotryž ßo hischcże njeje wot scźěwkow tamnych njeměrow shrabał a na cźuwy a żoldkowe cźerpjenja, se storkami a pukami nastate, skorži, podawki na scźěhowaze waschnje wopißuje: Wón ludźi, kotsiž běchu jeho wobstupili, napominasche, so dyrbja ßo roseńcź. Dokelž ßo to njesta, wón teßak wucźahny a jenemu mużej ruku rosrěsny. Tón s hłoßom sakschiknywschi sawoła: „To dźě je dołhi scźerb s Behrenskeje drohi!“ Na dobo ßo pódła njeho (polizajskeho komißara John) wutsěli. Schtó je tsělił, wón njemóże rjeź. S woknow ßußodnych kněžow do polizistow blesche, plotowanske żeleska a druhe wěży mjetachu. Blescha, kotraž do njeho slecźa, bě se żelowej kißalinu pjelnjena. Wona ßo rosbi, a kißalina ßuknju rosźra a ruku wysche łohcźa wopali, kotraž sacźekny. Dokelž s woknow dele mjetacź njepscheśtachu, komißar k satraschenju do kněžow někotre krócź tsělicź da, hrożo, so budże do woknow s kulkami tsělecź, jeli so ßo wone njesacźinja. Na to ßu ßo wokna sacźinike. — Komißar Mittmann wuźiwanje revolvrow s tym samolwi, so ßo njeměrnizy, kotsiž ßu do polizistow mjetali, njejßu s teßakom doßahnycź hodźili.

21 lětny dźěłacźeŕ Biewald, kotremuž je ßo ruka wotrubka, wupraji, so je ßo wón se ßwojim pscheczelom wukhodźowacź chzył. Pśched durjemi doma, w kotrymž wón bydlesche, je wulka hromada żónskich a mużskich staka. Na dobo je něhdże 12 polizistow pschihnało. Wón je s ludźimi do kněże schoł, kotrejež durje ßu ßo sacźinike. Hdyž je chzył po skhodźe horje hicź, je ßo do njeho rubło. Jedyn polizist je jemu s teßakom ruku, kotruž je na skhodowe wobkoženje położił, wotrubnył. Ruka je daloko njeho k semi padła.

* Wo spodźiwnym podawku pschi pohrjebnej ßwjatoczność̀i semrjeteho braunschweigskeho regenta Albrechta „Braunschweigske krajne nowiny“ pißaju: Pschi cźělnym prědowanju dwórskeho prědarja Dryandera w hrodowej kapali cźorna mjetła s woknom nuts pschilecźa a ßo na kaschcź ßydny. Tónle podawk kedźbliwosć̀ wschitkich w kapale shromadźenych a ßamo też prědarja w tajkej měrje na ßo cźehnjesche, so tutón na khwilu w rěcźi posasta.

* (Pod kołami żelesniskeho cźaha.) Hdyž njedźelu wjeczor cźah do Breskowa pomaku nuts jědźesche, 53 lětny sastanischcźowy pschedstejicźeŕ Hopfe s jenym mużom rěcźo blisko pschi koliji stejesche. Na dobo ßo pschedstejicźeŕ k cźahej pschiwobrocźi, tola ßo wobßuny a ßo s kołami lokomotiwy shrabny a ßo hnydom mori. Njesbożownemu bě ßo wutrobno pschejěło. Wón bě hižo 29 lět w ßłużbje. Po ßebi wón żonu a schěsć̀ dźěcźi sawostaji.

* (Srażenje dweju cźahow.) Pola Pörtschbacha w Korumtanskej staj njedźelu dwaj ludźazaj żelesniskaj cźahaj do ßebje sajěłoj. Njesboże je ßo s njekedźbliwosć̀u sawinowało, kaž loni na żelesnizy mjes Sslepom a Hródkom. Kaž ßo sda, je sastojnik w Pörtschbachu cźahej psche sahe wotjěcź dał. Cźah na żelesnizy se satraschnej mozu sawadźi, kotryž napscheczo pschijědźe, ßo wo 20 mjeńschinow sakomdźiwschi. Cźahaj ßo hewak na sastanischcźu w Pörtschbachu kschiżeschtaj. Hdyž cźah s Żelowza njepschijědźe, jemu napscheczo jědźazemu cźahej cźišło 417 wotjěcź dachu, wocźakujo, so budźetaj ßo cźahaj na wuhibanischcźu w Krumpendorfje kschiżicź móz. Telegrafiski wobkhad bě ßo mjes Pörtschbachom a Krumpendorfom pschi ßylnym njewjedrje pschetorhnył, a cźahaj ßo w Krumpendorfje njesetkaschtaj, ale cźah s Pörtschbacha pola Próćźiz s połnej mozu do napscheczo jědźazeho sawadźi. Se sawrześnjenjom, kaž by s kanonow wutsěliło, lokomotiwje do ßebje srasyschtej a ßo rostschěskaschtej. Pschi srażenju ßo tsi wożoby morichu, 8 je ßo cźeźko a 20 łohko sranko. Mjes morwymi je jena knjeni s Draždźan, jedyn duchowny a jedyn lokomotiwnik.

* (Worakawy jeleń.) Na jenym kuble pola Deutschkrone w Pósnańskej chzysche leutnant ßwobodny knjes se Schimmelmann s 140. pěscheho regimenta jeneho skludźeneho jelenja fotografowacź. Na dobo ßo skocźo spłóschi a s rohomaj offizěra wyßoko cźišny. Jemu ßo płuza a jatra ßmjercź straschnje sranichu. Jeho poßłużobnik ßo łohko srani.

* (Wopiłzowy njeskutk.) W Reydtu pola Kólna dźěłacźeŕ Otten w pjanosći ßwojim ßwójbnym s nożom hrożesche, wschelake wěży rosbi a ßwoje pjecźnjedźelske dźěcźo s połnym hornzom ßo warjazeho kała cźeźko wopari. Po próstwje jeho żony, kotraž bě cźekła, jedyn żandarm a jedyn policist do Ottenez wobydlenja pschińdźeschtaj. Dokelž wonjemdrjeny cźłowjek policista s nożom srani, tutón s revolvra kulku wutsěli, kotraž Ottena do delnjeho żiwota trjechi. Otten w hojeńi wumrje.

* (Semjerżenje.) Na sizilskej kupje w Italskej je ßo se semjerżenjom wěża zyrkwje w Turinje saßypka. Też schulske twarjenje je ßo saßypko, kotrehoż ßłużobnik je ßo pod rospadankami pohrjebał. Radnizy hrosy teho runja, ßo saßypnycź. Jedyn tworowy cźah je ßo se semjerżenjom do morja cźišnył. Paduschne bandy wopuschcźene a saßypnjene domy wurubjeja.

* (Rosbuchnjenje półvra w Montfauconskim fortu pola Bésanczonje w Franzowskej.) Njedźelu popołdnju je błysk w Bésanczonje do Montfauconskeho forta dyrił. Półvrowy magazin ßo sapali, 80,000 kilogramow półvra do powětra slecźa a zyły fort ßo s rosbuchnjenjom wupuscźi. Dźewjecź cźłowjekow, 2 offizěraj, tsjo wojazy a schtyrjo zivilistoju, ßu ßo pschi tym morili. Něhdże 15 woßobow je ßo sraniło. Mjes morjenymi je ratał Faroi, kotryž 250 metrow dale forta po hońtwje khodźesche. Jemu ßo s wulkim kamjenjom hkowa rosrasy. S kasemattow, kotrychž murje běchu mtr. tołste a s dźeßacź metrow tołsto s pjerschcźu pschikryte, ani ßlěda wjazy widźecź njeje. Pschepytanje je dopokasało, so bě studźeń, do kotrejež błyskowod doßahasche, do zyła wusthła. Teho dla błysk město do semje do półvroweho magazina dźěsche. Nastata schkoda $2^1/_2$ milijona frankow wucźinja. We wokolnych wßach ßu skoro wschě woknowe schkleńzy rosražene, pucźe ßu ßylnje wobschkodźene a schtomy hacź do 500 metrow daloko se semje wutorhnjene.

* (Wichor pschi chineskim brjosy.) Satraschny wichor, taifum rěkazy, je pschi chineskim mórskim brjósy żałoßne sapuscźenja a njesboża nacźinił. Něhdże 1000 cźłowjekow je w jendźelskim wobßedźeństwje Hongkongu żiwjenje shubiło, 12 łódźow je ßo potepiło, 24 ßo na brjóh cźišło a 7 ßo wobschkodźiło. Taifun njenadźizy pschihowri a łódźe na brjóh cźišny. Najwjazore woporow je ßebi wichor mjes chineskim wobydlerstwom żadał. Franzowske łódźe, kotrež pśched Honkongom stejachu, ßu schtyrjoch offizěrow shubili. S wójnskich łódźow stej ßo jendźelskej rěcźnej kanonskej łódźi „Robin“ a „Moochin“ wobschkodźiłej, jendźelski sanicźaŕ torpedowych łódźow „Taku“, jendźelski kanonski cźołm „Phönix“ a franzowski sanicźaŕ „Francisque“ ßu ßo rosbiłe, franzowski sanicźaŕ „Crende“ je ßo wobschkodźił.

Tajfun je najskerje se strony Philippinskich kupow pschischoł. Hacź dotal njeje snate, kelko łódźow je ßo na sjawnym morju sniczilo. Na potepjenych łódźach je s najmjeńicha 120 cźłowjekow było. Na brjosy ßo mnosy s wichorom ßamym morichu. Na franzowskim sanicźaku „Fronde“ ßu ßamo 4 offizěrojo a 16 matrosojo żiwjenje shubili. Dróhi pschi pschistawje běchu s rosbitkami łódźow pschikryte, zyłe delnje město bě powodźene, a někotre mjeńsche cźołmy a łódźe ßu ßo daloko do dróhow cźišłe. Na hornjej rěży, kotraž ßo do Hongkongskeho pschistawa wuliwa, tyßazy rosbitych chineskich cźołmow leżachu. Jena amerikańska 3000 tunow wopschijaza łódź je ßo se żołmu, s tajfunom ßo pschewodźazej, ßrjedź pokolnischeje pschistawoweje dróhi cźišła, hdyž nětko dospołnje wobschkodźena leži.

Wußudźenja.

Khostańska komora. Pśched někotrymi lětami běchu nětko 18lětneho skakarja a herza J. K. Schneidera s Lěskeje pola Kamjeńza paduschstwa dla k jastwu na někotre měßazy saßudźili. Jeho młodosće dla ßo wukonjenje khostanja wotstorcźi, a dokelž ßo saßudźeny derje wjedźesche, ßo jemu khostanje do zyła spuschcźi. Nětko pak je Schneider saßo do stareho hrěcha padnył. 19. julija je wón w Lěskej pola żiwnosćerja Reicha s woknom do komory saléśł a tam s jeneho khamora 100 hriwnow kradnył. S wulkimi pjenjeżnymi wudawkami wón tukanje na ßo wobrocźi. Jeho k jastwu na 8 měßazow saßudźichu.

Polizajski expedient C. H. Richter, 1884 w Budyschinje narodźeny, bě wot 20.—29. julija s formularskeje kaßy, jemu podsteja-zeje, 30 hriwnow pschekschiwił. Pśched ßudom łohkomyßlny cźłowjek wudawasche, so je w nusy był, so je chzył 1. augusta s kaßy wsate pjenjesy wróćźicź, so pak ßu jeho prjedy teho revisorojo kaßy pschezkapili. Wón ma ßwoju njesprawnosć̀ se schtyrjomi měßazami jastwa wotpokucźicź.

„Morwa holczka“ pola Kocźiny.

We żerbskich stronach Ralbiz, [Kulowa,
Też wßy stej Konjezy a Kocźina.
Wo tymaj hronja stare powjesće,
So skucźi tam ßo krwawne njesboże.

Na pucźu s Konjez s bliska Kocźiny
Wam pokasaja městno srudoby,
A „morwa holczka“ jemu rěkaju;
To mjeno wusdychnu se żelnosću.

Tu dźiwny pomnik wocźi widźitej;
We ßwěcźe jeho runja nihdże njej:
To ßnadnych hałożkow je kopiza
Wot nimokhodźerjow tam skopjena.

Schtóżkuli s wokolin hdy nimo dże,
Wo s kerka hałożku ßo nacźehnje,
Ju na to městno k druhim położi
A cźicho wótcźenasch ßo wumodli.

Kak tolewaschnje, duschu jimaczne,
Je nastako, a mjeno hnujate?
Hdyž sa tym praschecże tam ludźi žo,
Wam sdźěla tole jrudne powjesćwo.

We wonych czažach něschto po
[wójni,
Kiž sakhadźała lět bě tsizyczi,
Bě korczmař kubleŕ w Kanjezach,
Też wješny bohot, w schwarnych
[pjenjesach.

Bě Bóh jom' spožczik lubu dźow-
[czičku,
Se wschitkich rjanolinkow naj-
[rjeńschu,
A nimo wscheje czělnej' rjanoscże
We duschzy duschnota jej kczějesche.

Duž zyka Ralbiczanska wožada
Bě jeje wukhwalenja poknicżka.
S tym wona njewjedźesche niczo žej,
A sawosta we myžli ponižnej.

Nan w Budyschinje pola slótnika
Jej slotych wupyschenkow sczinicź da,
So wona, hdyž hdy budże sa druźku,
By měła rjeńschu drużczu debisnu.

Te slotki, wudźěkane s wuschkami,
Byczź dyrbjachu sa pletki na hkowi,
So byke jako wěnaschk blyschczazy
Sso w židźanych jej wlósskach žměw-
[katy.

Wuj Schokta, wulki kubleŕ w Ko-
[czinje,
Ju žebi sa kmótsiczku proschesche.
Sso Konjeczanske holzy seńdźechu
Na kschczisna rjanu wuhotowacź ju.

Mě jažny sloty rjeczas sa schiju:
Na prědkach tolerje žo žwěczachu;
Te nowe slotaki wschě blyschczate
Do wložow běchu pyschne splecżene.

W tón žamy czaž pak delka
[žedźesche
W jich korczmje proscheŕ s němskej'
[Czěskeje;
Tón pschikhadźesche husto do Sser-
[bow,
We wulkich darach nažebrjowacź jow.

Byk dołhi czaž bě prjedy s wojakom;
Nětk žiwjesche žo hokak s proscheŕ-
[stwom;
Kaž tehdy wojazy na stary dźeń
Sso po wžach krožnowachu po
[prosceń.

Hdyž tón tu shotowanu wuhladnu,
Sky duch jom' nadpjerasche wutrobu.
„Hlej wokoł schije krażne tolerje!
A w pletkach slotki! Wscho je sa tebje!"

A bórsy potom w žwětle běloh' dnja
Ta kmótsiczka žo božmje na pucź da,
A žkužobna jich n.koda dźowka jej
Bě s pschewodźerku k ewžy Kocżinskej.

A duzy salecźi jej do myžle,
So sabyka je kschczeńske wjasanje.
„Sso, luba dźowka wrócź a wskoku dźi,
Schtož sabych, po to khětsje poskocź
[mi!"

„Hdyž se spěchom mi po tón sabytk
[dźesch,
Mje na pucźu dźě hischcże doscżeh-
[njesch,
A je-li niz, pschiňdź sa mnu k Scholcźi-
[zom,
Hdźež wěscże na mnje czaka zyły dom."

Hdyž dźowka pschikhelpa do Ko-
[czinu,
Sso wulzy spodźiwachu Scholcźizy,
So kmótra, žno tak dołho hladana,
Sso njej' 'schcże k žwjatom' skutkej
[sjewika.

„Ach, žwjata Marja, schto to tola
[je?
Bóh swarnuj, so žo njesta njesboże,
Hdyž po schczežzy je psches te kerki
[schka
Pschi hrjebi s boka sleho pschěrowa."

A s Konjez hnydom a se Kocżiny
Sso mnosy nastajichu pytajzy;
A ju po dołhim stysknym pytanju
W tej hrjebi w kerkach ležo namkachu.

Tu leżesche ta Marka morjena,
A hkowa bě tom' czělej wotczata.
Tu nam'kachu kruch dale w huscżinje
A dźiwja hrósba wschitkich tschažesche.

Hlej s czěka bě a s hkowy sedrjena
Wot ruki djažnej wscha ta debisna!
Schtó je tón jeczibjel, tón satanski,
Kiž tajki helski sko czink sesfucźi?

Tón žamy dźeń ta macź na strózele
Sso lehny, a bu jata wot žmjercże.
Ju wbohu s mordowanej dźowczičku
Na jenym dnju wscho płaczo kho-
[wachu.

A też tón nan, žo žmjertnje rudźazy,
Bu położeny bórsy na mary,
Hdyž prjedy kubko s korczmu pschedaŕ
[bě,
A khudym wotkasaŕ žwoj' mětki wschě.

Sso sjewi hakle lěto posdźischo,
Schto žo s tej wbohej běsche podało.
Tón němski proscheŕ, wojak něhdyschi,
Sso wusna mrějo whelskej stysknoscźi.

So by te slotki s pletkow wudobył,
Je sadajenej hkowu wotrěsnył,
Sso rucże potajwschi w huscżinje,
Te wudebjeńki s wložow storhak je.

S tym rubjeństwom je mordaŕ wu-
[czeknył,
Pak stajnje w duschi czwilowany był:
Je spochi widźak czorne scherjenja,
Kak do hele te jeho storkaja. —

Na městnje teho statka žałostnoh'
Je wone dźiwne waschnje nastało,
So želni tam te hałžki kładźeja,
Tej stronje praja: Morwa holiczka.

Stołp s taflu drjewjanej tam staji
[žo,
A na tu pschiňdże žerbske napižmo,
Najprjedy hrónczko: „Kmótra swo-
[lena",
A sa nim hischcże: „Ssym tu morjena."

Hdyž czehnje s Kulowa prozežija
Tam nimo žwjatocznje do Rózanta,
Te halžki kładźo sdychnu pschi žebi:
„Daj, Božo, wěczny' wotpocżinka ji."

Hdyž s Khróscźiz abo s Ralbiz put-
[nizy
Na wotpusk do Kulowa czahnu hdy,
Tam pschi tym městnje „Morwa
[holiczka"
Sso pomodlo też halžki stkaduja.

A k pobožnoscźi žerbska modlerka
Tam rjanu Božu martru stajicź da,
So kschescżenjo, hdyžkuli nimo du,
By' wuspěwali czichu modlitwu.

Th. A. Wällnitz

w Budyschinje
na žukelnjskej haži 9.

Najwjetschi skład a wubjerk
1durjatych a 2durjatych
drastnych khamorow,
vertiki,
schkleńczane khamory,
komody,
jednore a lěpsche **sofy**
po 26, 30, 32, 37, 45, 55, 63
hacž 120 mk.,

stoły
po 2,50 mk. hacž 8 mk.,
loža,
matrazy,
jèdźne, sofowe a
roscżahanske blida,
schpihele
po 3 mk. hacž 60 mk.,
kuchińske khamory,
kuchińske blida,
a **druhu nadobu,**
pódla teho poručam
Ia pożlescheczowe pjerje
po wasy,
hotowe pożlescheża,
linoleum, tworu po kruchach,
behacże a **teppichi,**
wóskowane žukno
s trubu a sbytki,
wóskowe žuknowe a
gumijowe pschikrywy,
podpołożne tkaniny.

W pscheżadźowarni je stajna skladnoscź k tunjemu kupowanju.
— Najtuńsche płaczisny. —
Njech žo mjeno a khěžine czišlo wobkedźbuje.

Nowy porjad
Božeje žlužby
je po **3 np.** we wudawarni Serb. Nowin dostacź.

Meblowy magazin
Khorle Kästnera

na žukelnjskej haži 11
porucża žwój wulki skład
meblow wscheje druziny, jako
drastne khamory,
schkleńczane khamory,
stołpowe khamory,
sofy,
vertiki,
komody,
jèdźne, sofowe
a wuczahanske blida,
trumowowe, stołpowe a druhe
schpihele,
drastne hrabje,
drjewjane koffry,
loža
s matrazu a bjez njeje,
stoły wschěch druzinow,
kuchińske khamory a blida
a wschelake druhe,
žamžnu moletnju a **lakěrarnju.**
Tunje płaczisny.
Sprawne poslužnje.

Ernst Herkner

czažnikaŕ w Budyschinje
na **seminarskej haži 13**
prjedy pschi hlownym torhoschczu
porucza žwój wulki skład wschěch druzinow
czažnikow a **rjeczasow**
po tunich płaczisnach s wjazylětnym rukowanjom.
Porjedzenja derje a **tunjo.**

ff. likeury,

dwójny a jedny

palenz

snateje dobroscze
po najtuńschich płaczisnach najlěpschi poruča

Franz Wölfle
(prjedy Moritz Mörbe.)

Pschispomnjenje: W czwizach palenz, wot 10 litrow žo sapoczejo franko sa hotowe pjenjesy roseszelu.

Ratarska schula w Budyschinje.

Bližschi symski semester žo **wutoru 16. oktobra t. l.** sapocżnje.
Pschipowjedźenje nowych schulerjow podpisany direktor pschijimuje, kotryž je też rad swólniwy, dalsche wukasacź.

Professor **dr. Gräfe.**

Čisty amerikanski petrolej

liter po 17 np.

Swojich cześćenych wotebjerarjow petroleja wospjet na to kedźbliwych cźinimy, so ßo **ſ naſcheho wosa** jenoż

cźisty amerikanski petrolej

pschedawa.

Myßlimy ßebi, so ßmy winowacźi, to ßwojim wotebjerarjam sdźělicź, dokelž by ßo ſ druheje strony rukowanje sa

cźisty amerikanski produkt

ſ cźeźka pschewsało.

Sjednoczenstwo Budyskich pschekupzow.

Khorla Bukan

na żelesniskim sastanischczu w Huczinje

wot dźenża **cźěske wuhlo, briketty, kalk, zement, hnójnischcza** a **pizowadła** pschedawa.

Na Huczinjanskim sastanischczu, 20. sept. 1906.

Khorla Bukan.

Młódschi ludźo w porzlinowej toczerni derje ßo placźaze trajne dźěło namakaju.

Porzlinowa fabrika Margareczina hèta pola Budyschina.

Póstska stazija: **Měrkow w Sakskej.**

Liebsch, ßudniski aktuar ſw. ßł., w Budyschinje na ßukelnskej haßy 34. Pißarnja sa kupne, dismembrazilske, hypothekske, testamentske a sawostajenstwowe wězy atd.

— Rěczi ßerbski. —

Najlěpsche Durſthoffske ßuche droždże wschědnje czerstwe porucza fabriska pschedawarnja **Adolfa Schmißa** w Budestezach.

Ssuſcheny polcz a **ßuſcheny ßwinjazy brjuch** pschi 3 puntach po 80 np., **dobru kolbaßu** punt po 60 np. porucza **O. Pětſchka** na żitnej haßy.

Rjane **wobydlenje,** ſe ſtwu, komoru a ſahrodu je k 1. januarej na pschenajecźe w Dobruſchi cźißło 35 e.

Khěžka cźißło 9 we **Lušy** pola Radworja ſ 2 górzomaj leżomnoſcźe je na pschedań.

W Picnju w Delnjej Łužicy

budże **njedźelu 7. oktobra** wječor w 7 hodźinach

serbski koncert,

na kotryž so lubi přećeljo z Hornjeje Łužicy wutrobnje přeprošuja.

Zarjadnicy.

Burske towarſtwo w Rakezach

śmeje, da-li Bóh, **jutſje njedźelu 23. ſeptembra** popołduju ſ dypkom **4** hodźin w Gäblerez hoſcźenzu ßwoje měßacźne poßedźenje.

Wo bohaty wopyt proßy **pſchedßydſtwo.**

Pytam hnydom někotrych wożenjenych a njewożenjenych pohonczow dźowki a jenu dźowku k ßwinjom, dale k nowemu lětu: wotroczkow, ßrěnkow, tſecźakow a rólnych pohonczow, dźowki, ßrěnzy, dźowki k ßwinjom, ßłużobne holzy, wolazych a wſchu druhu ratarſku cźeledź do dobreje ßłużby ſ najwjetſchej mſdu pytam. **Bryeza** w Klukſchu 53 a.

Kuchařki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy a tajke k ßwinjom, hródźne dźowki ſ wulkej mſdu, ßrěnkow, rólnych pohonczow hnydom a k nowemu lětu do tudomnych a Draždźanſkich ſtron pyta Pſchiſtajeřka **Görlichowa** na ſchulſkej dróſy 7 ſ napſchecźa theatra.

Kuchařki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy a tajke k ßwinjom, hródźne dźowki ſ wulkej mſdu, ßrěnkow, rólnych pohonczow hnydom a k nowemu lětu do jenoż dobreje ßłużby pyta pſchiſtajeřka **Kirſchkowa** pſchi żitnych wikach 30, w hoſcźenzu „ſkoteje hwězdy".

Dójki, ßłużobne holzy, dźowki, ßłużobne dźowki, tajke k ßwinjom, pohonczow, wotroczkow, dźěłacźeřſke ßwójby, tſecźakow a wolazych ſ wulkej mſdu do tudomnych a Draždźanſkich ſtron hnydom pyta **Schmidtowa** na **kotołſkej haßy 34** po 1 ſchodźe.

Młyn ſ pjekarnju a 8 górzami dobreho pola je khorowatoſcźe dla hnydom na pschedań. Dalſche je ſhoricź pola P. Petrika w Ssmochcźizach.

Tunjo na pschedań pſched pſcheczehnjenjom je hiſchcźe něſchto wſchelakeje **domjazeje nadoby,** też **tſjoje żelesne khachle,** pſchichodnu póndźelu na **hornczeřſkej dróſy** cźißło **171.**

Ssuczelna młoda kruwa je na pschedań w Ssowrjezach cźo. 7.

Młoda ßucźelna kruwa a ßuproſchna ranza ſtej na pschedań w **Klukſchu** cźißło **9.**

Ssucźelna kruwa ſ druhim cźeleczom, też k cźehnjenju ßo pſchihodźaza, je na pschedań we **Woleſchnizy** cźißło **5** pola Klětneho.

Kruwa, ßucźelna, je w **Porſchizach** cźißło 36 na pschedań.

K feſchicźu

żonjazeje drasty

porucza ßo

Marja Rychtarjez

na ſnutskownej lawſkej haßy 10 III na lěwizy.

Jedyn wudowz jenu wudowu

ſa hoſpoſu

pyta. Adreſſy chzyke ßo we wudawarni Serb. Nowin. wotedacź.

Młódſcha pěkna **ßłużobna holczka** ßo k 1. oktobrej t. l. pyta do Michałſkeje ſchule w Budyſchinje.

Porjadnu ßłużobnu holzu k 1. oktobrej pyta ſtótny lěkař **Schmidt** w Rakezach. Samolwjenje w haptyzy.

Ratarſzy ſchulerjo namakaju dobru penſiju w Budyſchinje na Lubijſkej dróſy 4 pola **Klugi,** wyſchſcheho hajnika ſw. ßł.

Dwaj ſchulerjej namakataj dobru **penſiju** na ſnutskownej lawſkej haßy 10 po 3 ſchodach na lěwizy.

Porjadnu

dźěłacźeřſku ßwójbu

pyta knježi dwór we **Wulkim Wjelkowje.**

Młynſki pohoncź.

Dowěrny pohoncź ßo ſ wulkej mſdu hnydom pyta w **hrodowſkim młynje** w **Delnjej Hórzy.**

Domjazy pachoł

ßo hnydom pyta w konditorni **Edm. Harniſcha** w Budyſchinje.

1 hródźnu dźowku, 1 rólneho pohonźa, 1 ßrěnka

15—17lětneho k nowemu lětu 1907 pyta **P. Kſchižan** w Tſělanach cźißło 7.

Pißarſkeho wucźobnika pyta rěcźnik **dr. Naumann** na ſeminarſkej dróſy 10 po 1 ſchodźe.

Schewſkeho pomoznika, też tajkeho, kotryž chzył lěpſche dźěło nawuknycź, pyta ſchewſki miſchtr **Auguſt Scholta** w Budyſchinje na ſwonkownej lawſkej haßy 54.

Wuſtojneho **kowarja konjow** do trajneho dźěła ſ wulkej mſdu pyta **E. Schneider,** kowařſki miſchtr w Budyſchinje.

(K temu cźißku pſchiloha.)

Pschiloha k czišku 38 Serbskich Nowin.

Ssobotu 22. septembra 1906.

Płaczišny rěsneho skotu na Drježdžanskich skótnych wikach.

17. septembra 1906.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Wóły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacz do 6 lět	46–48	83–86
awstriske	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	47—50	86 90
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	42—45	76–82
4. žnadnje pizowane kóždeje staroby	33–36	65—70
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	43–46	75–80
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacz do 7 lět	40–42	70–74
3. starsche, wukormjene krowy a žnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	37–39	65–69
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	32–36	60–65
5. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	55–60
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	45–48	77–80
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	42–44	72–75
3. žnadnje pizowane	37–41	68–71
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	56–58	86–90
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	52—55	82—85
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich stschiženjow w starobje hacz do $1^1/_4$ léta	56—57	76—78
2. mjaßne	55–56	75—78
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a tundroßy	51—54	70—73

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy bowos w Budyschinje: 2303 měchow.	W Budyschinje 15. septembra 1906. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju 20. septembra 1906. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenża běła	—	—	—	—	8	53	9	—
" žołta	8	65	8	85	8	24	8	68
" nowa	8	55	8	60				
Rožka	7	50	7	75	7	19	7	60
" nowa	—	—	—	—				
Jećmjeń	7	75	8	—	7	—	8	—
Wowß	7	—	7	20	6	50	7	—
Hróch	10	—	11	—	11	—	13	—
Woka	8	50	10	—	8	—	9	—
Jahły	15	—	16	—	14	—	15	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	60	2	10	1	80	2	30
Butra 1 kilogr.	2	40	2	50	2	20	2	60
Pschenična muka 50 "	9	25	18	—	—	—	—	—
Ržana muka 50 "	9	25	13	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	—	2	50	1	60	2	20
Ssioma 100 "	3	80	4	—	15	—	22	—
Proßata 996 schtuk, schtuka	12	—	22	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby 50 kilogr.	—	—	5	25	5	25	5	60
Ržane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	75	5	50	6	—
Pschenični gris 50 kilogr.	—	—	5	75	—	—	—	—
Ržany gris 50 kilogr.	—	—	6	60	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pschenża (žołta) wot 8 hr. 75 np. hacz 8 hr 85 np., rožka wot 7 hr. 70 np hacz 7 hr. 80 np., jećmjeń wot 8 hr. 15 np. hacz 8 hr. 30 np, wowß wot 7 hr. — np. hacz 7 hr. 15 np.

W Budyschinje płaczeschе: kórz pschenży (běła) po 170 puntach — hr. — np hacz — hr. — np., žołta 14 hr. 70 np. hacz 15 hr. 04 np., nowa: 14 hr. 53 np. hacz 14 hr. 79 np., kórz rožki po 160 puntach 12 hr. 90 np. hacz 12 hr. 54 np., nowa: 12 hr. — np. hacz 12 hr. 40 np., kórz jećmjenja po 140 puntach 10 hr. 71 np. hacz 11 hr. 20 np.

Wiežne płaczišny w Kamjenzu

13. septembra 1906.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 30 np. hacz 7 hr. 50 np., pschenża wot 8 hr. 25 np. hacz 8 hr. 50 np., jećmjeń wot 7 hr. — np. hacz 7 hr. 50 np, wowß wot 6 hr. 50 np. hacz 7 hr. —. np., jahły wot 13 hr. — np. hacz 14 hr. — np. hróch 12 hr. — np., žyno 1 hr. 80 np., běrny 2 hr. 10 np., žłoma (600 kilogr.) 20 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 10 np. hacz 2 hr. 50 np.

Wjedro w Londonje 21. septembra: Pomročene a khłódne.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smeje 15. njedželu po žwjatej Trojizy rano w 7 hodź. farar Róda žerbsku spowjednu rěč, $^1/_2$9 hodźin duchowny Tischer žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Tydźenske sastojnske dźěła smeje duchowny Tischer.

Wěrowani:

W katholskej zyrkwi: Franz Göbel, pjekar w Běcžizach, s Haužu Krawzez, kucharku w Budyschinje.

Křćeni:

W Michałskej zyrkwi: Max, Jana Khěžnika, dźěłaćerja w Nadźanezach, ž. — Pawoł Kurt, Handrija Bohuwěra Běbracha, pohonca we Wurizach, ž. — Jan Ernst, Jana Pawoła Kießlicha, murjerja we Wurizach, ž. — Jan Pawoł, Augusta Hermanna Scholty, paleńskeho mischtra w Delnjej Kinje, ž. — Melania Lucia Johana, Gustava Kurta Libsche, formarja w Dobruschi, dź. — Hana Martha, njemandź. dź. we Wurizach.

W katholskej zyrkwi: Willy Reinhold, Ernsta Gustava Kaschpora, dźěłaćerja w Budyschinje, ž. — Marja, Pětra Brankaćka, khěžerja w Hrubjelčzizach, dź. — Mathilda Marja, Lamberta Strunza, slakarja w Ssmilnej, dź.

Zemrjeli:

W Michałskej wožadże: 11. sept.: Martha Gertrud, Emila Roberta Krausy, kowarskeho mischtra w Bobolzach, dź., 1 l. 8 m. 12 d. — Ota Richard, Khorle Kiefera, fabrikarja na Židowje, ž., 8 d. — 13. Ernst Jurij, Ernsta Hermanna Libsche, khěžkarja a dźěłaćerja w Hněwžezach, ž., 9 l. 8 m. 28 d. — Khorla Bohuwěr Schierz, wobydler wokrjeżneje khorownje w Ssmolizach, s Wolbramez, 83 l. 22 d. — 16. Hendrich Albert Weitschal, wobydler wokrjeżneje khorownje w Ssmolizach, s Wjeleczina, 24 l. 5 m. 14 d. — 19. Jan August Kalich, dźěłaćer s Jeńkez, we wokrjeżnej khorowni w Ssmolizach, 57 l. 7 m. 19 d.

W katholskej wožadże: 13. sept.: Khorla August Anton Strauchwald, murjer w Budyschinje, 45 l. 10 m. 12 d.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

15. njedželu po žwjatej Trojizy smeje rano $^1/_2$7 hodź. duchowny Voigt žerbsku spowjednu wuczbu, $^1/_2$8 hodź. farar Kschižan žerbske a w 9 hodź. němske prědowanje. — Pšched zyrkwinymi durjemi budże žo kollekta sa wožadźinu diakonišu składowacź.

Ssobotu 29. septembra jako na Michala budże rano $^1/_2$8 hodź. němska, $^1/_2$9 hodź. žerbska spowjedź a $^1/_2$10 hodź. žerbske kemschenje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

15. njedželu po žwjatej Trojizy smeje farar Domaschka rano w 7 hodź. žerbsku spowjedź, duchowny Kschižan dopołdnja we 8 hodź. žerbske a $^3/_4$10 hodź. němske prědowanje.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Tunjo nakupiwschi je mi mózno

koschlazy barchent

a hotowe koschle

we wulkim wubjerku po jara tunich płaczišnach pschedawacź.

Mužaze koschle po 95 np., **žonjaze koschle** po 95 np., **holežaze koschle** hižo po 30 np.

Pollama s rjanymi nowymi kaschczižkatymi mustrami,

blusowe a jakowe sbytki po wjetschich dźělbach jara tunjo.

Lamowe, pollamowe a barchentowe rubischcża prawje wulke hižo po 25 np.

Ia czyszczeny
praec. basiski
fosforokißały kalk
k pizowanju skotu
we woprawnych walczkach a po wasy porucza jara tunjo
Otto Engert
en gros **drogownja** en détail
Telefon 3*.

Najlěpschi
khofej
ma jenož
Otto Sachse
na bohatej haßy 4.

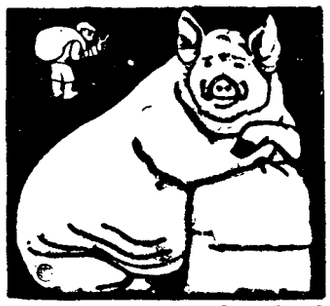

Pizowanski kalk
wot **Brockmanna** w **Lipsku,**
snamjo A a B,
teho runja **sczinowe pleczenje,**
sczinowe hoßdze a
sazynkowany grot
po fabrikskich płaczisnach porucza
Emil Dietrich w **Lětonju.**

Jatrowy wolij
(Lebertran)
czistu, czerstwu tworu
k pizowanju skotu
porucza
Otto Engert
en gros **drogownja** en détail
Telefon 33*.

Smolerjec knihićišćerńja

w Budyschinje w ßerbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a pscheprosceńske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy atd. atd.

we wschěch rěczach derje a tunjo czischczi.

Najwjetscha spezialna pschedawarńja w Budyschinje.

Klobuki. **Mězy.**

K nasymskemu a symskemu czaßej poruczam wschěch nowosczow
filzowe, hońtwarske a dźěczaze klobuki
najnowschich formow a barbow, najlěpscheje hódnosczе po jara tunich płaczisnach.
Ratarske, kolojězdne, domjaze, dźěłanske a dźěczaze mězy
wschěch pomyßlnych formow a barbow,
filzowe stupnje a tosle
na wulki wubjerk na skladze.
Wschě wuporjedźenja ßo **spěschnje** a **derje** wobstaraju.

Hugo Lehmann
na bohatej haßy 22,
Filzowe stupnje. pódla hosczenza „winoweje kicze". **Tosle.**

Otto Preuss **w Budyschinje na zitnej haßy 4.**
nětko
wożebne mużaze wobleczenja, hólczaze wobleczenja, kholowy, jupy a swjerschniki,
teho runja
żonjaze a holczaze żakety
tuńschnje tunjo pschedawa. Wschitzy dyrbja tam hicz!

Franz Marschner
czaßnikar w Budyschinje
na bohatej haßy 9
ßwój sklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczazow** k dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.
Hódna twora. **Pißomne rukowanje.** **Tunje płaczisny.**

Koprowy vitriol
zyły a czisty tolczeny k naczinjenju pschenży po wulkim direktnym nakupjenju porucza
Otto Engert.
Telefon czißło 33*.

Jako najlěpsche ßo poruczeja
dr. Roeberowe lěkarstwa:
Hablowy a jehlinowy spirituß psche drjenje w rukomaj a nohomaj, kschiżu, bjedrach a shibadlach.
Pepsinowe wino psche tłóczenje żołdka, wróczenje, mjeknjenje, bjesappetitnosczь.
Benediktinska essenza psche żiwotowe bolenje, dristawu.
Czaj farfara psche kaschel.
Bjenchlowy měd a **brěczka czornych Jauskich jahodow** psche kaschel a dybawosczь dźěczi.
Żołdźowy kakao psche dristawu a żiwotowe bolenje.
Jakorzowa (jěchiběrnowa) **brěczka** k czisczenju krwě.
Mydło psche lischawu.
Mydło psche njerodź pola człowieka a skotu.
Kopschiwowy spirituß } psche wupadanje włoßow a schupisny.
Arnikowy spirituß }
Brěsowy balsam }
Kupanske sela sa ßłabe dźěczi.
Teho runja wschě **lěkowanske łopjena, sela, korjenja,** dale **wobaladła** (wotu, wobalki atd.) **mineralowe wody, schkleńczane żylawy** a **apparaty k wothladanju khorych.**
Dr. Roeber,
Germania drogownja
f napschecza „winoweje kicze"
na bohatej haßy.

Maschinske wolije
ruske a **amerikanske**
sa czežko a lohko ßo czerjaze maschiny,
zylindrowe wolije
wschelakeje hódnosczе,
husty maschinski tuk,
we woprawnych czwizach a po wasy po wulkim direktnym kupjenju jara tunjo porucza
Otto Engert
en gros **drogownja** en détail
Telefon 33*.

Za njewjesty!

Sserbske a němske

spěwarske,

jara krasnje swjasane a se wschelakim wudebjenjom wupyschene,
w czelazej koži hižo po **6** hr. **50** np.,
najjednorische = = **2** = — np.
su dostacz **we wudawatni Serbskich Nowinow.**

Žitne měchi,

mukowe měchi,

pizowanske měchi za konje,

plachty na wosy

wscheje druziny,
skomniki, trawne plachty
atd.
po fabrikskich płaczišnach pschedawa

Heinrich Lange

pschi žitnych wikach,
s napschecza „skoteje hwězdy".

Nowe

letne tkaniny

kpłoczliwym wobleczenjam, blusam, dźěczazej drasce
a **schórzucham**
na wulki wubjerk porucza

M. Gottwald
pschi mjazowym torhoschczu 11.

Mariascheinske
a **Wozeczanske**

wuhlo,

salonowe,
kuskojte a worjeschkojte

briketty,

drjewo,

rosrubane a po zylych schczěpach tunjo kózdu dźělbu
pschedawa

Gustav Heinke
pschi žitnych wikach 34.
Telefon 385.

J. a E. Koban

w **Budyschinje**
pschi žitnych wikach 4
(w See hez restaurantu „Germania").

Expedizija
za pizomne dźěła w kupnych, dismenbrazijskich, hypothekskich, testamentskich a sawostajenstwowych wězach atd.
Rěczimoj tez serbski.

Za nasymu a symu

poruczam swój bohaty za kózdu potrjebu wuhotowany skład

hontwarskich, jězdnych, dolhich a stulpowych

schkórnjow,

schkórniczkow a stupnjow,

balskich a towarstwowych czrijow,

gumijowych stupnjow a gumijowych schkórnjow,

filzowych stupnjow a filzowych toflow,

hontwarskich, jězdnych a promenadowych gamaschow,

kaz wschě jenoz pomysłne druziny stupnjow a schkórnjow za žónske, muzskich a dźěczi po snatych tunich płaczisnach.

Kaz je snate, po měrje za krótki czasz wubjerne wobucza dźěłam.
Wuporjedzenja zo w mojej zamknej dźělatni spěschnje, po zadanju hnydom, shotowjeja.

Wobhladajcze zebi moje wukładne wokna!

Heinrich Mohr, czrijownja,

w Budyschinje na žitnych wikach na rózku zukelnskeje hasy.

Telefon 384.

Jabluka k tlóczenju

za hotowe pjenjesy kupuje

hornjoluzifska zadtlóczerńja
Oty. Herrmanna a Wetzki
pschi kralowym walu 10,
telefon czisło 135.

Płaczisny hódno! **Rjane!** **Solidne!**

Najnowsche **sbytki** za symske kholowy, wobleczenja a paletoty zu sazo doschke a proschu wo pschecželniwy wopyt. Tez zu najnowsche czistowolmjane **Gerafke blusy** a **drastne tkaniny** sazo na skladze.

Ernestina Elsnerowa na mlynskej drózy 5
pschi Mörbitzez wulkim mlynje.

Otto Osswald

na kamjentnej hasy 7
porucza we **wjele barbach**

Ia. schtrykowansku wolmu.

Wozebite druziny:

kanariska wolma
Schmidtowa wolma
16ta, 20ta, 24ta

wolma s wjelbludowych (kamelowych) koszmow
woprawna jendželska
vigogna.

Wulki wubjerk chenillowych rubischczow!

Wulki sklad najlěpschich schtrumpowych tworow.

Schtrumpy zo s wolmu wscheje tolstoscze pschischtrykuja.

Jěsdne kola

najlěpschich fnamkow
kaž
Opelowe a Preſtowe.

Sklad
wschěch pschißkuſchnych dźělow,
ſwonow, latarńjow, ßedlow, rjeczaſow, mantlow, ſchlawchow, gratowych toſchow, gamaſchow,
atd.

Schijaze maſchiny

najwubjerniſchich wudźěłkow
kaž
Pfaffowe, Phönix, Grützerowe Viktorie
ſ najnowſchimi lěpſchinami a polěpſchenkami.
Na wschěch wuſtajenzach ſ najwyſchſchimi mytami wuſnamjenjene,
ſa trjebanje ßwójbow a rjemjeßlnikow.
Pſchihódne wotpłaczenje po dźělbach. Pſchi hotowych pjenjeſach najwjetſchi rabatt.
5lětne rukowanje.
Dokładne roswuczenje w ſchiczu, kaž tež we wumělſkim wuſchiwanju.

Optiſke a mechaniſke twory

kaž
bryle, tłóežniki, operowe ſchkleńzy, dalokowidy, barometry, thermometry, ryßowadła, wſchelake dźěle, bantowe a metrowe měry, mechaniſke hrajki
atd.

Clemens Jäckel mějeczel Guſtav Klöppel w Budyſchinje

pſchi **zitnych wikach 2.**
Telefon 435. **ßamßna wuporjedźetnja a dźěłarnja, mechanikus a optikus, ßamßna wuporjedźetnja a dźěłarnja.** Telefon 435.

Tunje zigary!

100 ſchtuk
3 np. zigary po 200, 220, 240 np.
4 = = = 300, 320, 340 np.
5 = = = 360, 380, 400 np.
6 = = = 440, 460, 480 np.
8 = = = 520, 560, 600 np.
roſeczěła
zigarowa pſchedawarnja Havanna
w **Draždźanach 6.**

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni cžaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicz** dacź, njech dźe k cžaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haßy 5.

Jencz pſchedawa a porjedźa ſa ßwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczißnami wupołożene, wobhładacz.**

Njewjeſczinſke ſchlewjery,

njewjeſczinſke ſchaty
dobre a tunje porucza
A. Tschentscher
na bohatej haßy cžißło 18.

Poruczam ßamodźěłane
ff. mlócžniki, mlokowe karany, mlokowe hornzy, wódne khany, wódne cžerpawy, ſazynowane wódne khany a hornzy.
Mam wulki ſklad
krjepjawkow (krjepjenſkich khanow) a **emaillowanych tworow, ſazynowanych bowow** a **ſuchowych cžerpakow. Tšěſchne žłoby** a **roły** a kóžde do twarſtwa ßkuſchaze klampnarſke dźěła ſhotowjam.
Želeſo ſa tšěſchne žłoby mam na ſkładze.
Spěſchne poßłuženje. Najtuńſche płaczißny.

M. Schulz.
10 pſchi ßerbſkich hrjebjach 10.

K. R. Lory,

rukajzat a bandagiſt w Budyſchinje na ſchuleriſkej haßy
porucza pſchi potrjebje wſchě družiny **rukajzow, žłow, paßow pſche pſchetorhnjenu žytku** (bruchband), **cžělnych paßow** a wſchěch wězow, do jeho dźěła ßkuſchazych. Wuporjedźenje a dźěłanje po měrje ſa krótki cžaß — tunjo. —

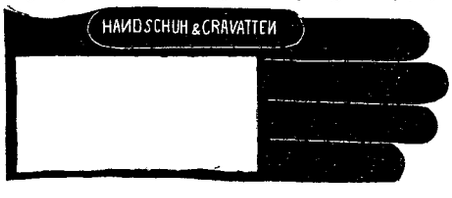

Privilegowane
Pohlowe mydło

pſche ßwjerbjenje, drjenje, jětſeſchka, kuſk po 1 mk., pakžik 3 mk., je ſakońſzy ſakitane pod cžo. 69937 ſ „hadom“ jako ſe ſatitanſkej ſnamku.
Jenož woprawdźite wſchědnje cžerſtwe roſeſczěła
R. Tschernich
w Draždźanach A. 16.

Wſchelake rjane
wězy k darjenju
pſchedawam, ſo bych ſklad trochu pomjeńſchił, po tunich płaczißnach, ſchtuku hižo po 50 np.
J. Nowack
na ſnutskownej lawſkej haßy 8.

Wſchě 30. ſeptembra a 1. oktobra t. l. ſapłaczomne

kupony

hižo wot nětka bjes khoſtow po najwyſchſchim kurßu ſ hotowymi pjenjeſami ſaměnjamy.

Filiala Lubijſkeje banki

w Budyſchinje w ßerbſkim domje.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 39. Sobotu 29. septembra 1906. Lětnik 65.

Čejšćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotśiž chzedźa śa nje na

4. śchtwórtlěto 1906

do prědka płaćićej, njech nětko **80 np.** we wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa.

Čźi, kotśiž śebi Serbske Nowiny psches **póst** pśchinjeśćź dadźa, njech tola njeśapomnja, śebi je tam bórśy śkasać. Na śchtwórtlěto śapłaćźi śo śa Serbske Nowiny na śakśkich a pruśkich póstach, kaž teź w druhich krajach němśkeho kněžorśtwa **90 np.,** ś pśchinjeśenjom do domu **1 hriwna 5 np.**

Serbske Nowiny ś pśchikłohu „Serbski Hospodař“ płaćźa na póśćze **1 hriwnu 5 np.,** ś pśchinjeśenjom do domu **1 hriwnu 20 np.**

Serbske Nowiny ś pśchikłohu „Pomhaj Bóh“ płaćźa na póśćze **1 hr. 30 np.,** ś pśchinjeśenjom do domu **1 hriwnu 45 np.**

Serbske Nowiny ś pśchikłohomaj „Serbski Hospodař“ a „Pomhaj Bóh“ płaćźa na póśćze **1 hriwnu 45 np.,** ś pśchinjeśenjom do domu **1 hriwnu 60 np.**

Redakźija Serbskich Nowin.

Śwětne podawki.

Ratarśtwowy minister ś Podbielśki

je ś hońtwy śo do Barlina wrócźiwśchi, dźěło ratarśkeho ministerśtwa śaśo pśchewśał. W kněžorśtwowym śejmje na njeho horze wurěčźowanja čźakaju.

Wuprósdnjeny braunśchweigśki trón

nima śo wjazy ś jenym regentom, ale ś wójwodu wobśadźićź. Pruśke knježeŕśtwo pjećźa ś Cumberlandśkim wójwodu wo to jedna, śo by jedyn ś jeho śynow němśke kněžorśtwo pśchipósnał a śo śa braunśchweigśkeho wójwodu wuśwolićź dał. Cumberlandśki wójwoda, śyn wotehnateho hanuoverśkeho krala Jurja, ma prěnje prawo na braunśchweigśki trón. Němśki kněžor pak njedowoli, śo by wón knježeŕśtwo w Braunśchweigśkej nastupił, prjedy hač śo wón njeje hannoverśkeje kralowśkeje króny wotrjekł. Cumberlandśki wójwoda njemóže a njeśmě śwoje herbśke prowo na Hannoverśku spuśchćźićź, dokelž je wón śwojemu nanej na śmjertnym łožu pśchiśahaćź dyrbjał, śo ženje pruśkeho krala jako praweho wobśedźerja Hannoverśkeje njepśchiśnaje. Jeho śyn pak na tule pśchiśahu njeje śwjasany. Hdy by teź tón śo sarjeknył, śo ś Pruśkej śiednaćź, śnadź jeho wuja, mecklenburgśkeho prynza Borwina, na braunśchweigśki trón powołaju.

Sozialdemokratiśka śkhadźowanka w Mannheimje.

W Mannheimje je śo sańdźeny tydźeń „cźeŕwjena śkhadźowanka“ wotměła. W njej Bebel a Dreesbach ś wośebitej wótrośću pśchećźiwo naboźinje w śchuli rěčźeśchtaj. Dale śo namjet staji, śo dyrbja śo sozialni anarchiśtojo jako „měśchenzy“ śe strony wuśamknyćź. Pśchi debaćźe śo na hrubośćź a bjeśwodźeŕśtwo nowin „Vorwärts“ śwarjeśche. Runje tak śo sozialdemokratiśkim śapóśłanzam kněžorśtwoweho śejma poroki cźinjachu, kotśiž do pośedźenjow njekhodźa. Pśchi rośrěčźenju wo alkoholu sozialdemokrat Ehrhardt ś Pśalzy antialkoholśke hibanje mjes „towaŕśchemi“ wuśměchowaśche; wón śam wě, hdy je dośćź pił a hdy dyrbi pśchestaćź. Wo praśchenju śhromadneho strajka Bebel wukładowaśche, śo w tu khwilu pśchićźiny njeje, tónle wojowanśki śrědk nakładźićź. Bjes śwědomnja by było, nětkole generalny strajk wuwołaćź, dokelž by śo wón najśkerje ś cźeźkim poraźenjom śkónćźił. Ruśke wobśtejnośćźe njehodźa śo ś němśkimi pśchirunaćź. Wo cźož śo tam wojuje, to hižo w Němzach maja. Hdy bychu pruśzy dźěłaćźerjo chzyli dla dostaćźa powśchitkowneho wólbneho prawa generalny strajk pśchewjeśćź, njebychu połodniśchi Němzy śobu cźinili. Hdy pak bychu chzyli w němśkim kněžorśtwje powśchitkowne wólbne prawo a koaliziśke prawo wotśtronićź, dyrbjeli sozialdemokratojo do generalneho strajka hićź. — Wjednik rjemjeślnikow Legier měnjeśche, śo śo sozialne praśchenje jenož na puću śakonja rośrišaćź hodźi, niż pak ś naśylnośću. We wśchěch krajach śu śo generalne strajki bjes wuśpěcha śa dźěłaćźerjow śkónćźiłe.

Pólśke dźěćźi pśchećźiwo naboźeńśkej wućźbje w němśkej rěćźi.

W pśchezo wjazy śchulach śo pólśke dźěćźi pśchećźiwja w naboźeńśkej wućźbje, śa kotrnž je śo w nowśchim cźaśu němśka rěź śawjedła, na němśke praśchenja němśki wotmolwićź. Wśchě puki, wobkhowanje w śchuli, khośtańśka wućźba w śchulśkich próśdninach a druhe khośtanja njeśamóźa pśchećźiwjenje dźěćźi pśchećźiwo němśkej rěćźi w naboźeńśkej wućźbje ślemićź. Pólśke wobydleŕśtwo je śo dla śawjedźenja němśkeje rěćźe w naboźinśkej wućźbje móźnje rośhoriło. Sańdźenu njedźelu śu śo teho dla na nětkotrych měśtnach proteśtowańśke śhromadźišny wotměłe. Jenož w Pelplinje śo śhromadźišna bjes mylenja haeź do kónza śwjedźe, druhe śo ś poliziju rośpuśchćźichu. Jako rěćźnizy ś wjetścha duchowni wuśtupichu. Na jenym měśtnje polizija śhromadźišnu rośpuśchćźi, hdyž po śeśtajenju próśtwowneho pišma na arzbiśkopa něchtó śawoła: „Wśchě petizije niczo njepomhaju, my śami dyrbimy k śkutkej krocźićź, śchulśki strajk je k temu najlěpśchi śrědk.“ W druhej śhromadźišnje rěćźnik probśt dr. Jurśynśki na kónzu śwojeje rěćźe ruzy śběhnywśchi ślubi: „Ja ś mojeje strony Bohu wśchehowědomnemu a pśched Wami, starśchimi, lubju, śo ženje njedowolu, śo śo pólśke dźěćźi pśchi němśkej naboźeńśkej wućźbje wobdźěła a śo śo němśki wótcźenaśch modła. Wěrju, śo je tajki ślub a tajka pśchiśaha Bohu śpodobna, a śo mi wśchehodobrocźiwy Bóh k dopjelnjenju tuteho śluba a k wuwjedźenju tuteje pśchiśahi śwoju wśchehomóźnu pomoc śpożćźi.“ Hdyž wśchitcy jako śnamjo, śo duchownemu pśchihłośuja a śo chzedźa tón śamy ślub cźinićź, ruku śběhnychu, dohladowazy polizajśki śaśtojnik wośjewi, śo je śromadźišna rośpuśchćźena. Pśchitomni śo jeho praśchachu, ś kajkeje pśchicźiny je śo to śtako, tola wón wotmolwi, śo njeje winowaty na to wotmolwićź.

Nowa drohota mjaśa.

W Němśkej a Awśtriśkej mjaśowe płaćźišny śaśo pocźinaju do wyśoka stupaćź. Rěśnizy ś nowa knježeŕśtwa nadběhuja, śo bychu śo mjeśy wukrajnemu śkotej wocźiniłe. Schto je ś pśchicźinu drohich mjaśowych płaćźišnow? Na śhromadźišnje śwjaśka ratarjow w Bayerśkej je baron Feilitźśch mjaśowu drohotu wuśwětlićź śpytał. Po jeho rośeśtajenju běchu w lěcźe 1905 dobre źně; ratarjo tehdy licźbu śkotu powjetśchichu, njepśchedawachu śkót, a płaćźišny teho dla wyśchśche stupachu. Lětźa běchu śynowe źně śaśo wubjerne. Duź śu ratarjo ś nowa wjazy śkotu do hródźow stajili. Tejele pśchicźiny dla śo teź lětźa śkót njepśchedawa a je drohi. Młody śkót

ſ poßlednich lět w pſchichodnym lěcźe dorosćze. Jeli ſo bychu k lětu hubjene žně byle, žmĕko žo wocžakacź, ſo płacźiſny kĥětro ſpadnu. Hródźe žu połne, haj ſ mlodym ſkotom pſchepjelnjene. Wyßoke mjaßowe płacźiſny žu nětkole jenoź pſchekhódne. Wotewrjenje mjeſow by po mĕnjenju barona Feilitzſcha bjes wužitka a ſchkódne było; pſchetoź w Awſtriſkej a pjecźa teź w Ruſkej a Sſerbiji žu płacźiſny runje tak wyßoke kaž w Němſkej.

Na zyle hinaſchim ſtejiſchcźu hornjofrankiſki knjeźerſtwowy preſident Roman ſteji. Pſchede wſchĕm wón wuſběhowaſche, ſo we wokolnoſcźi jeho ſaſtojńſkeho ſkutkowanja njeje doſcź rĕſneho ſkotu. Dale wón praji, ſo ratarjo mudrje njehoſpodarja, hdyž po ſchpatnych žnjach ſkót roſpſchedawaju, runjeź by ſkót tuni byk. Pſchekupzowa winowatoſcź je, ſo by ſkaſowarjam porjadnje poßkužował, teź pſchi njepſchihódnych wobſtejnoſcźach; tule winowatoſcź ma teź rataŕſtwo. Pizowe žně žu ras dobre, ras ſchpatne. Ratarjo maja wuſbytk pizy ſ jeneho lěta do druheho khowacź. — Knjeźerſtwowy preſident dyrbjał ras žam ratariću, potom by bórſy hinak rĕcźał.

Cźĕkańzy pruſkich wucźerjow ſe wßow do měſtow.

W Pruſkej žu mnohe wjeßne ſchule bjes wucźerjow. Wucźerjo ſe wßow do měſtow cźĕkaju, dokelž žo jim tam wjetſcha mſda płacźi. Pruſki kultußowy miniſter je nětko měſtam a fabrikſkim wßam ſakaſał, wucźeŕſku mſdu powyſchicź. Na tajke waſchnje žo wón nadźija, pſchecźahowanju wucźerjow do měſtow wobaracź. Hdyž wucźerjo w měſtach lĕpſchu mſdu njenamakaju, drje radſcho na wßach woſtanu. Tak je na pſchikład miniſter 3000 wobydlerjow liczazemu měſtacźku Wolſhagenej žamo ſakaſał, ſo by žwojim wucźerjam ſtarobnu pſchiłohu wot 150 na 160 hriwnow powyſchiło. Pruſzy wucźerjo žu teho dla nětcźiſchemu kultußowemu miniſtrej mało pſchecźelnje ſmyßleni.

Židźi w krótkowjecźornej Afrizy.

Tak bórſy hacź žu žo Kaffrojo a Hererojo pſched němſkimi wojakami ſ procha měli, žu do krótkowjecźorneje Afriki židźi pſchicźahnyli. „Němſke krótkowjecźorne afriſke nowiny“ pißaju: Naſchej koloniji nowy ſtrach ſ pſchicźahanjom ruſko-pólſkich židow hroſy. Woni ſtarym ſaßydlenym wikowarjam konkurrenzu cźinja, wubrakowane twory pſchinoſchuja a je po tunich płacźiſnach roſpſchedawaju. Tu w Keetmanshoopu ma ſkoro pod kóždym ſchtomom jedyn tajki žid žwoju pſchedawarnju. Jedyn ſ nich je wóndano žwoje prĕnje „wupſchedawanje“ wotewrił. Tak kaž hacź dotal, njemóże dale hicź. Sſo žamo wĕ, ſo ſ pſchibĕrazym wikowanjom žo cźŕjóda židow k nam ſcźahny; pſchetoź hdźeź je nĕſchto ſaßkužicź, tam žo židźi ſhromadźuja. Tychle ludźi njech do naſcheho kraja njepuſchcźa, jeliſo jich papjery njejßu w rjedźe. Tym pak, kotſiž tu hižo žu, njech žo papjery pſchehladaja. Pola wjetſcheho dźĕla ſ nich wona njebudźe w rjedźe, a potom won ſ tutym njelubym wobydleŕſtwowym pſchiroſtkom. Njech žo jim dowolnoſcź k wikowanju a korcźmarjenju njedawa. Naſch kraj dyrbi twjerdźiſna němzowſtwa bycź! Židźi lud pſchekažuja. — Tónle naſtawk je drje žo prjedy napißał, hacź žu w Afrizy ſhonili, ſo je khĕžor bankoweho direktora Dernburga ſa direktora němſkich kolonijow pomjenował. Dernburgowi prjedownizy žu židźi byli a jeho nan hakle je wot židowſtwa k kſcheſcźijanſtwu pſcheſtupił. Njedźiwajzy teho pak ma wón, runje kaž jeho nan, pſchecźelny wobkhad ſe židami, a židźi žo njemało na to wjedźa, ſo je žo žyn jeneho prjedawſcheho žida na cźoło jenych najwyſchſchich ſaſtojńſtwow němſkeho khĕžorſtwa ſtajił. Hdyž hižo to prjedy njejßu cźinili, budźa žo ſaſtojnizy w němſkich kolonijach nětko hiſchcźe wjele bóle paſcź, pſchecźiwo židam njepſchecźelſzy wuſtupowacź.

Awſtriſko-ſerbſka złowna wójna.

Kaž je ſnate, je awſtriſke knjeźerſtwo žwoje mjeſy ſerbiſkemu ſkotej ſawrjekło, dokelž je žo Sſerbija ſarjekła, žo pod awſtriſke nadknjejſtwo ſtajicź. Awſtriſke knjeźerſtwo bĕ na to liczyło, ſo budźe žo Sſerbija ſkónczńje tola awſtriſkim žadanjam podcźińnycź dyrbjecź, hdyž njebudźa ſerbſzy ratarjo wjazy žwój ſkót wotbycź móz. S tejle ſliczbowanku je pak žo Awſtriſka ſjebała. Sſerbſke knjeźerſtwo je, dokelž bĕchu w połnozy mjeſy ſamknjene, w druhich ſtronach wotebjerarjow ſerbſkeho ſkotu pytało a teź namakało. Sańdźeny tydźeń žu prĕnje transporty ſkotu pſches Ssoluń do Genuy w Italſkej wotjĕle. Dokelž žo žwinje njehodźa po łódźi do dalokich ſtron woſycź, je žo w Belgradźe towaŕſtwo ſałożiło. Tole towaŕſtwo je 5000 žwini kupiło, kotreż mjaßo žo do Algira póſcźele.

Sſerbſko-bołharſke ſbratſjenje.

Cźim bóle Awſtriſka ſa tym ſteji, ſo by žwobodnemu roswiću balkanſkich ſtatow ſadźĕwała, cźim bóle te nuſnoſcź ſpóſnawaju, žo ſjednocźicź. W Awſtriſkej žwojeho ſhromadneho njepſchecźela widźa, kotryž chże jim jich njewotwißnoſcź a žwobodu wſacź. Teho dla žu žo Sſerbjo, Bołharjo a Romunojo, kotrychž bĕ awſtriſke knjeźerſtwo na žo ſeſchcźuwało, poßlednje lěta ſbliżili a žo ſpſchecźelili. Woni žo mjes žobu wopytuja a mjes žobu pſchecźelne ſwjaſki wjaſaju. Hižo wjazy krócź žu po wotſtronjenju Obrenowicźow Bołharjo Sſerbow a Sſerbjo Bołharjow wopytali. Sańdźeny tydźeń mĕjachu w bołharſkim hłownym měſcźe Sofiji žerbſzy a bołharſzy profeſſorojo ſkhadźowanku, kotraž mĕjeſche wótcźińſko-žłowjańſki kharakter. Skhadźowanzyne pſchedžydſtwo žerbſkeho miniſtera roswucźenja Nikolicźa ſ telegramom poſtrowi. Sſerbſki a bołharſki miniſter ſe wſajomnymaj telegramomaj wuprajiſchtaj, ſo je ſkhadźowanka dźĕłacźerjow roswucźenje pucź k ſbratſjenju Sſerbow a Bołharjow k powyſchenju žłowjańſkeje kultury a k ſwĕſcźenju žerbſko-bołharſkeho pſchichoda.

Bojoſcź Jendźelcźanow pſched němſkimi wobhonjerjemi.

Jendźelcźenjo ſ njemĕrom widźa, kak němſke wójnſke łódźſtwo wſchĕdnje roſcźe. Němſka induſtrija we wſchĕch dźĕlach žwĕta jendźelſkej induſtriji konkurrenzu cźini, a nětko němſke wójnſke łódźſtwo hroſy, teź jendźelſkemu nadknjejſtwu na morju kónz cźinicź. Duž je bjes dźiwa, ſo Jendźelcźenjo kóždeho Němza ſa njepſchecźela wobhladuja. Pſched tydźenjom žu Jendźelcźenjo němſku łódź „Meteor“ ſ jendźelſkeho wójnſkeho pſchiſtawa Portsmuntha wupokaſali, dokelž žu ſ njeho pſchiſtaw fotografĕrowali. Nowiny „Daily Mail“ k temu hiſchcźe pſchiſpominaju, ſo w portsmunthſkim pſchiſtawje wjele němſkich wobhonjerjow pſchebywa ſ tej pſchicźinu, ſo w tymle pſchiſtawje najwjetſcha jendźelſka bitwinſka łódź „Dreadnought“ ſteji. Teź ſ Noweho Selanda žebi „Daily Mail“ pißacź dawa, ſo žu tam němſzy wobhonjerjo; pſchetoź Němſka žo nadźija, ſo budźe žo ras tejele kolonije ſmozowacź móz.

Jendźelcźenjo pſchezo móznińſche łódźe twarja a je ſ pſchezo wjetſchimi kanonami wobrónjeja. Kanony na bitwińſkej łódźi „Hibernia“ ſtajene, žu pak drje pſchehobrſke byle. Łódź bĕ žrjedu dopołdnja ſ Plymoutha wujĕła, ſo by nowe wulke kanony wupruhowała. Poſdźe popołdnju žo łódź do Plymoutha cźeźko wobſchkodźena wrócźi. Wutſĕlenje ſ wulkich kanonow bĕ łódź tak roſtſchaßło, ſo bĕchu žo kromy ſeſhibowałe, pódla teho bĕ žo zyły łódźiny twar roſpukał a ſkliborił. Nĕkotſi matroſojo bĕchu žo ſranili. Łódź je 30 milijonow płacźika.

Finiſzy revoluzionarojo w Schwedſkej.

W Stockholmje žu wjednik finiſkeje cźeŕwjeneje gardy, Luotſa, a dweju druheju Finlandźanow ſajeli. W domje, w kotrymž pſchebywaſchtaj, žo bombowa fabrika wußlĕdźi. Wſchitzy tſjo bĕchu dźeń prjedy ſ łódźu do Stockholma pſchijĕli. Pola nich waźne pißma, revolvry a piſtolije namakachu.

Ruſzy rubjeźnizy w Galiziſkej.

Pſched dwĕmaj njedźelomaj žu žo w Ruſkej pólne žudy ſałożiłe. Wone žo ſ offizĕrow tworja, a kóždy rubjeźnik abo mordaŕ žo pſched pólny žud nětkole ſtaji. Pólne žudy krótki prozeß cźinja a mordarjow a rubjeźnikow ſatſĕlicź abo wobwĕſchecź dawaju. Wußud dyrbi žo ſa 24 hodźin wukonjecź. Pólne žudy žu hižo ſ wulkim wuſpĕchom ſkutkowali. Wo rubjeźniſtwach a mordaŕſtwach w Ruſkej je nětkole wjele mjenje dyźli prjedy žłyſchecź. Ruſkim revoluzionaram a banditam je ſatrach a teho dla pſches mjeſy do wukraja cźĕkaju. Mnoſy Galiziſku domapytaju. Mjes Pſchemyßlom a Wodowizami žu woni jedyn tworowy cźah na to waſchnje wobkradli, ſo žu na jĕſbje twory ſ njeho mjetali a je potom wotnjeßli. — W Biali ſtaj dwaj židaj jeneho poliziſta, kotryž chzyſche jeju w hoſcźenzu ſajecź, ſ revolvrom do njeho tſĕlejo cźeźko ſranikoj a jeneho bura, kotryž poliziſtej na pomoz khwataſche, žmjertnje ſranikoj.

Teź Schwedſku ruſzy revoluzionarojo domapytaju. W Stockholmje žu pjecźoch ſ nich ſajeli. Nawjednik tuteho paßma Nymann rĕka. Wón wudawa, ſo je wón po pſchikaſni revoluzionarneho komiteja jenu banku w Stockholmje wurubicź dyrbjał. Pódla pjecź kilogramow dynamita w Nymannowym wobydlenju dynamitowu bombu namakachu, kotraž dyrbjeſche žo pſchi wurubjenju banki wužicź. Rubjeźniſtwo dyrbjeſche žo w Stockholmſkej diſkontowſkej banzy wuwjeſcź.

Němſka revoluzionarka žo ſaßudźiła.

Peterburgſki powołanſki žud je němſku poddanku Weru Stolterſothez k khoſtanſkemu dźĕłu w Ssibirſkej na 15 lět ſaßudźił. W jejnym

wobhdlenju ßu dynamit, dynamitowu ßelatinu, pyroxilin, patrony, ſapaladka atd. namakali. Po wuprajenju wěßywuſtojnych je wona bomby bjes zuſeje pomozy dźěłaka. Pódla teho pola Stoltersothez hromadu falſchowanych paßow nadeńdźechu. Stoltersothez woßebnej Lübeckſkej ßwójbje pſchißłuſcha. Wona je do Ruſkeje jěła, ſo by tam po ßwojich revoluzionarnych pokhilnoſczach ßiwa była.

Sajecze anarchiſtow w Baku.

W Baku pſchi kaſpiſkim morju je wutoru polizija w Sewaſtopolſkej khoſejowni ſhromadźiſnu anarchiſtow a druhich revoluzionarow pſchekhwataka. Hdyž poliziſtojo do khoſejownje ſaſtupichu, revoluzionarojo do nich tſělachu. Poliziſtojo jim tſělejo wotmolwichu. W měſcheńzy ßo někotrym revoluzionaram poradźi cźeknyć, druſy buchu ſajecźi, jeneho běchu poliziſtojo ſatſělili, něktoſi běchu ßo ſranili. Něktore ßußodne khěže, ſ kotrychž ßo do poliziſtow tſělesche, tucźi teho runja wobtſělachu. Posdźiſcho ßo poradźi, ſ wonka měſta něktorych hižo dołhopytanych anarchiſtow ſajecź.

Nowy hroſny njeſkutk revoluzionarow.

W Riſy w baltiſkich provinzach je ßo w milowſkim pſchedměſcźe attentat ſkucźił, kotryž powſchitkowne roshorjenje ſbudźuje. Revoluzionarojo ßu na wós drohoweje żeleſniznу dynamitowu bombu cźißli a ſ mauſerſkich tſělbow do woſa tſělachu. S bombinym rosbuchnjenjom je ßo wós do zyła rosbił, wokna ßu rostſěſkane, ſchpundowanje je pſcheraźene, a wſchě woßoby we waggonje ßu ßo ſranike. Jenemu pucźowarjej ßu ßo ruzy a noſy wottorhnyłej. Jedyn ſtražnik je ßo ſ kulemi ſranił, woſowy pohoncź je ßo ſ bombinym wotražkom ſranił, jenemu dźěłacźerjej je ßo prawe ramjo ſłamało, prawe wócźko ßo wuttorhnyło a zyłe cźěło ßo ſ bombinymi rosražkami ßo roskhartowało. Skóſtnizy ßu wupjerchli. W zyłym měſcźe je tónle njeſkutk pohórſchenje żadał, lud ßebi żada, ſo by knjeżerſtwo krucźiſcho, hacž dotal pſchecźiwo revoluzionaram ſakroczało.

Rólna ſemja,

kotraž ma ßo po wukaſu zara Mikławſcha po najnižſchej płacźiſnje małym ratarjam rospſchedacź, ßo na woßom milijonow deßjatinow (32 milijonow kórzow) wupſcheſcźera. Nětko ßo hiſchcźe dodawknje woſſewja, kelko lěßow ßo po zarowym wukaſu ratarjam wotſtupi. Tele lěßy ßo na połſchtwórta milijona deßjatinow abo 14 milijonow kórzow wupſcheſcźeraja a ßo ſa 177 milijonow rublow pſchedadźa. Pódla teho ßo ſchtyri milijony = 16 milijonow kórzow lěßa, kotreż ßu nětkole ſa něhdźe 7 milijonow rublow létnje ratarjam pſchenajate; te ßo teho runja buram pſchedadźa. Schtoż jenotliwe gubernije naſtupa, je wuměra ſtatnych lěßow, kotreż ßo ratarjam pſchedadźa, jara wſchelaka. Najwjetſcha je wona w ßamorſkej guberniji (1,329,033 deßjatinow), najmjeńſcha w tulſkej guberniji (1101 deßjatinow).

Židowſki ſwjaſk w Ruſkej.

W Peterburgu ßu poßlednjej dwě njedźeli něktorych wjednikow revoluzionarneho hibanja ſajeli, kotſiž wſchitzy židowſkemu ſwjaſkej pſchißłuſcheja. Jich wobhdlenja pſchepytujo ßu hromady pißmow wußlědźili, kotreż niz jenoż ſajatych, ale też něktorych muži jara wobcźeżuja, kotſiž hiſchcźe pſched krótkim w ruſkim politiſkim żiwjenju wulke ßłowo wjedźechu. Woßebje pak ßu tele pißma ważne, dokelž je ſ nich ſpóſnacź, ſo je židowſki ſwjaſk hižo wjele lět revoluziju w Ruſkej pſchihotował. Hižo pſched 7 létami je ßo židowſki ſwjaſk w New-Yorku wo to prózował, ſo by Rußku do wójny w rańſchej Aſiſkej ſaſchmatał a potom k revoluziji w europiſkej Ruſkej dowjedł. S pißmow ſajatych ruſkich ſběžkarjow hodźi ßo dopokaſacź, ſo je ßo boxerſki ſběžk w Chinje ſe židowſkimi pjenjeſami ſ New-Yorka naſchkarał, ſo by ßo Ruſka do wójny ſ Chinu ſapletka. Tole wotmyßlenje ßo pak njeporadźi, dokelž ßo bórſy wupokaſa, ſo chineſke wójſko njeje doſcź khmane, ſo mohło Ruſkej wjele ſeſchkodźicź. Tola ßwój wotpohlad židźi njeſpuſchcźichu, ale jón jenoż pſcheměniwſchi dachu Japanſkej na měſto Chiny ſtupicź. New-York hłowne ßydło židowſkeho ſwjaſka woſta, mjes tym ſo bě jeho ßrjedźiſchcźo ſa Europu a London pod wodźenjom Rotſchildoweje banki. London bě teho dla też wukhadźerńja ſtroniſkich wójnſkich powjeſcźow wo rańſchoaſiſkej wójnje w Europje, kotrehož ludy ßo ſe wſcheho ſpocźatka ſe židowſkimi nowinami ſa Japanſkich pſchecźiwo Ruſkim wobdźělichu.

Wójna je płody pſchinjeßła, kotreż je židowſki ſwjaſk wocźakał. S pißmow ßo ſpóſnawa, ſo je ßo židowſki ſwjaſk ſa cźaß wójny w Ruſkej organiſował, ſo je jemu wjele pjenjes do wole datych, kotreż je woßebje wot hłowneho ßydła w New-Yorku doſtawał. Sajimawe je też ſhonicź, kak wobhladniwje židowſki ſwjaſk ßwoje ßobuſtawy wodźi. Tak je ßo ſwjaſkowym ßobuſtawam pſchikaſało, ſo njebychu żenje w revoluzionarnych ſhromadźiſnach jenemu židej pſchedßydſtwo wjeſcź dali, ſo by ßo pſchezo wonka ſdacźe ſakhowało, ſo revoluziju niz židźi, ale Rußojo nawjeduja.

Džak Japanſkeje Jendźelſkej.

Hdyž je Jendźelſka Japanſku k wójnje pſchecźiwo Ruſkej nadpjerała, drje ßebi njeje pomyßlika, ſo ßebi ſ tym ßwoje knjejſtwo w Indiſkej podryje. S dobycźom Japanſkich w rańſchej Aſiſkej je ßo aſiſkim ludam wěra do njepſchewinliwoſcźe Europjanow wſaka. W nich je ßo myßl ſbudźika, ſo móża woni, runje tak każ ßu Japanſzy Ruſku porażyli, też druhich Europjanow pokoricź. Woßebje w Indiſkej je nadźija wotucźika, ſo by móżno było, jendźelſke knjejſtwo wottſchaſcź. Każ ßo ſda, Japanſzy tole Jendźelcźanam njepſchecźelſke hibanje podpjeraju a jemu poděkuja. Japanſke nowiny ßu dopiß jeneho w Japanſkej ſtudowazeho Hindua wocźiſchcźake, w kotrymž ßo praji, ſo je w Indiſkej myßl na wußwobodźenje ſ jendźelſkeho pſchaha wotucźika, a ſo indiſke ludy na pomoz japanſkeho luda licźa, kotryž je w ziwiliſaziji hižo tak wulke wuſpěchi dozpił.

Pſchi wjeßnej lipje.

(Pokracźowanje.)

Njepſchecźelſke ſmyßlenje, kotreż mój knjes ſtajnje pſchecźiwo Franzowſam wopokaſowaſche, dowjedże k temu, ſo franzowſkeho wyſchka ſ jeho ßłużobnikom na pſchebytk dostachmy. Tón mějeſche hejtmana wobkedźbowacź a wo jeho wobkedźbowanju ſ khrowatſkimi wyſchkami a ſ rakuſzy ſmyßlenymi wjeßnjanami roskaſowarjej twjerdźiſny rosprawjecź. Runjeż knjes Pětrowicź na tuto ſarjadowanje jara ßwarjeſche a na to ßwoju wobożnoſcź wutſchaße, jemu to niczo njepomhaſche a wón dyrbjeſche ßo do teho podacź. Tola mějeſche wulku njedowěru pſchecźiwo nowemu wobhdlerjej a bojeſche ßo, ſo, ſhonjeli wo jeho ſamoženju, njepſchecźel to ßame jako wójnſki dawk ßebi woſmje, też njebě zyłe bjes ſtaroſcźe, ſo mohł jemu zuſy wyſchkowy ßłużobnik pjenjeſy pokradnycź.

Ras w nozy ſtſchaße mje ſe ſpanja a ſcźeże mje do ßwojeje ſtwy, hdźeż mi ſchukotaſche, ſo chze ßwoje ſamoženje hnydom ſahrjebacź, pſchi cźimż dyrbjach jemu pomhacź. Pſchi błukim mihołenju nózneje lampy ßadźeſche mi tſi tyßaz ſłotych a k temu hiſchcźe tſi ſta tolerjow, kotreż bě ßebi po něcźim nalutował; to wſchitko do horncźerſkeho ßudobja ſkładźe, kotreż ſ wěkom pſchikry; potom ßo po porſtach do ſahrody dokacźichmoj, hdźeż mi pod figowzom měſtno pokaſa, na kotrymž dyrbjach něſchto ſtopow hłuboku dźěru wurycź, do kotrejež pokład ponórichmoj. Hdyž dźěru ſawěrachmoj, wobhladowaſche ßo ſtrachocźiwje, hacž naju dźěło nichtó njewobkedźbuje, a hdyž běchmoj jo ſbożownje dokonjakoj, wodychny wón wołożeny, ſtkóczi mi ruku a rjekny: „Nětkole mózu w měrje wumrjecź, Winako, dokelž ßym ßwojemu bratrej ſamoženje ſawěſcźił; wěm, ſo, njebudu-li ja wjazy żiwy, budźeſch ty tuto měſtno ſtražowacź a dobremu Michakej, pſchińdźe-li ras ſaßo, jemu ßłuſchaze pjenjeſy njeſkrótſchene pſchepodaſch.“ Hdyž, jeho troſchtujo, naſpomnich, ſo wrócźenje ßwojeho bratra tola hiſchcźe dożiwi, tſchaßeſche ſrudny ſ hłowu a rjekny, ſo derje cźuje, ſo ma korjeń ßmjercźe hižo w ßebi. Do ßwojeje pißarnje ßo wrócźiwſchi, pſchepoda mi móſcheń ſ dwěmaj ſtomaj tolerjow, kotreż bě, każ praji, po ßwojej ßmjercźi mi poſtajił a kotreż budźa nětkole pola mje lěpje ſkhowane, dyžli pola njeho. S hnutej wutrobu ßo jemu dźakowach, ßlubich jemu hiſchcźe ras, ſo budu pokład cźaß żiwjenja derje ſtražowacź, a potom wuhaßnychmoj ßwězu a dokacźichmoj ßo zyłe cźiſche k ßwojemu kożu.

Mało dnjow poſdźiſcho mjes franzowſkej wobßadku měſta wulke rosbudźenje naſta. Khrowatojo, něhdźe dwě ſcźě a ſchěſcźdźeßacź muži, na kotrychž podpjerowanje bě roskaſował twjerdźiſny dźiwał, běchu, nawjedowani wot ßwojich wyſchkow, měſto w nozy wopuſcheźili, ſo bychu k naſchim wójſkam ßo pſchebili a tak k rakuſkim khorhowjam ßo wrócźili. Dokelž běchu cźile wyſchzy w domje mojeho knjeſa wjele wobkhadźeli, tukaſche franzowſki general Gautier na to, ſo bě hejtman Pětrowicź cźeknjenje podpjerował a ßnadź też ſ pjenjeſami ſpěchował. Hiſchcźe dopołdnja pſchińdźe do naſcheho domu lajtnant ſ něktorymi grenaděrami, kotſiž mojeho knjeſa ſajachu a do jaſtwa na twjerdźiſnje wotwjedźechu. Scźěhowach ſrudny cźah, ſa kotrymž wobhdlerjo měſta mnoho hroſnych ßłowow póßłachu; pſchetož hejtman bě jako dobry wótcźinz ſnaty a lubowany, a jeho krajenjo teho dla nad jeho ſajecźom mało roshorjeni njeběchu. Na

hłownym torhoschczu, nimo kotrehoż mojeho knjesa wjedźechu, stejachu wschelake cźrjódy shromadźene, kotrež žo wo podawku teho dnja rosmołwjachu abo žebi powjedachu, so běchu žo wjeßnjenjo pschecźiwo Franzowsam sběhnyli. To tak wótsje rěcźachu, so móżesche to hejtman žłyschecź, na cźoż žo jemu na dobo wobliczo rosjaßni a spokojne poßměwanje jemu wokoło hubow sejhrawasche. Hacź k jastwu dozpěwschi proschach a žałosćach ja, so bychu mje s mojim knjesom hromadźe samknyli, so mohł ja na jeho woßudźe podźěl měcź. Ale wschitka moja próza bě podarmo, moja próstwa wotpokasana, a dyß a dyß bě mi s ruku na roszohnowanje kiwnył, wrócźich žo srudny do naschego domu.

Popołdnju pschińdźe franzowski pschepytowar s ućkotrymi wojakami a nasche stwy wot delka hacź do horka pschewobrocźa, so by podhladne papjery namakał, kotrež bychu jemu mojeho knjesa wobžwědcźake; s dobom pak tež sa jeho samoženjom pytasche, kotrež mějesche žo sa wójnsku pokkadnizu sebracź. Wěso tež mje krucźe pscheßłyschowachu a mi s najßurowischimi khostanjemi hrožachu, njebych-li pscheradźił, hdźe žu pjenjesy skhowane. Ale njedach žo Franzowsam ani s najmjeńscha satraschicź, a budźichu-li mje tež hnydom k satšělenju wotwjedli, wo hejtmanowym pokkadźe njebudźichu ani žłowa shonili. Runjež jim hnydom na myßle njepschińdźe, w sahrodźe rycź, hrjebachu w mojej komorje tola tak dołho, doniž móscheń s dwěmaj stomaj toleri njenamakachu, kotrež bě mi mój knjes darił, kotrež moje zyłe samoženje wucźinjachu a s kotrymiž mějach myßle, posdźischo žwoju macź a žebje sežiwicź. Runjež žo prózowach, to wojakam rosestajecź, mi tola njewěrjachu a wsachu pjenjesy, jako hejtmanowe wobžedźeństwo, žobu. Hdyž jeho w bližšich dnjach wopytowach, potajich jemu wěso, schtoż bě žo stało, pschetoż wboheho knjesa bě jeho sajecźe hižo tak hacź na skhorjenje rosbudźiło, tak so budźische sdźělenje teho, schtoż bě žo stało, jeho cźerpjenje hischcźe pschisporjako. Skóržba, kotruž jemu franzowske wójnske žudnistwo scźini, cźehnjesche pak žo dlěje, a sdasche žo, so žo sa mojeho knjesa jara srudnje wobrocźi, pschetoż jastwownik mi wobkrucźesche, so budźe hejtman, dokelž bě s njepschecźelom swjasći měł, k žmjercźi satšělenja wotžudźeny.

Patoržizu rano mějesche žo poßlednje rosßudne jednanje wotbywacź a dokhwatach na twjerdźišnu, so bych žwojeho knjesa hischcźe psched tym wohladał a jeho roskasy dostał. Hdyž do jeho duri dozpěch, wustupi s nich wojeński lěkař, kiž mi žusche sdźěli, so jaty mrěje. W nozy bě jeho saßo kaschel nadpadnył a na to bě žo jemu krej pscherasyła, s cźimž bě žiwjenje khoreho do najwjetscheho stracha pschischło. Hdyž běch k jeho łožu pschistupił, wsa mje sa ruku a da mi snamjo, so dyrbju žo pschi nim žydnycź, na cźoż žo jeho blědej hubje pokojnje poßměwknyschtej. Dokelž bě lěkař khoremu žiwjenje wotprajił, njesapowjechu mi wot teho cźaßa, w jeho stwě pschebywacź. Duž patoržizu a scźěhowazy dny pschi jeho łožu pschebych a wothladach jeho staroscźiwje, wschědnje Boha prosscho, so chzył mi mojeho knjesa sdźerżecź. A woprawdźe jeho strowota žo porjedźi, a hdyž móżesche něschto žłowow saßo rěcźecź, mi rjekny, so na wußwobodźenje kraja njebudźemy wjazy dołho cźakacź trjebacź, so bě jemu duchowny, kiž bě jeho wopytał, powjedał, so běchu Napoleona w ludowej bitwje pola Lipska sbili, so jeho hwězda nahle spadnje a so Rakuschenjo se žwojimi swjaskarjemi wschudźom spěschnje do prědka pokracźuja. Jeli so by tež wón dnja wußwobodźenja njedożiwił, so žo tola Bohu džakuje, so hischcźe rańsche serja sbožownischeho cźaßa žwojeje wótcźiny skhadźecź widźi.

Nóz psched nowym lětom leżesche khory saßo w žylnych sahorjenjach, w kotrychž jara mnoho wo žwojim bratru powjedasche, kotrehoż wo žnje domoj pschińcź widźesche a s kotrymž žo w myßlach rosmolwjesche. Potom nadobo sakschikny: „Ně, ně, to wón tola njeje! njewidźu błusny, kotruž wot makoscźe na lěwym ramjenju ma!“ Napoßledku žo wbohi saßo do błukeje womory ponóri. Nowe lěto 1814 rano po duchowneho dokhwatach, so by jeho wobstarał. Mój knjes bě zyle pschi jaßnych myßlach a žmjercźi w měrje do wocźow hladasche. Hischcźe duchowny pschi nim žedźesche a s cźicha modlitwu scheptasche, mjes tym so ja khoreho sa ruku džerżach a jemu do mucźneho woka hladach. Tu nadobo cźischinu hrimanje kanonow pschetorže, kotrež wot morja žem swucźesche. Kaž hracźe wuliny to wuhaschazy pohlad mojeho knjesa, pschecźeże žo a praschejo wobrocźi žo na duchowneho. „To žu kanony jendźelskeho admirala Hoste, knjes hejtmano, kotryž je dźenža wot franzowskeho roskasowarja twjerdźišny žadał, so dyrbi jemu sa swjaskarjow město pschepodacź. Franzowsojo žu žłabi a njebudźa žo wěscźe wjazy dołho džerżecź móz.“ — „Džakuju žo, džakuju žo, knjeże; tak budźe Dalmatiska bórsy saßo rakuska!“ scheptasche s pschekraßnjenym wobliczom mrějazy. „Sawěscźe, sawěscźe.“ — „Sskawa Rakuskej, žkawa!“ sawoła mój knjes, s poßlednej mozu žo srunawschi a potom žo mi do rukow morwy swjese. Kanony pak hrimachu dale a scźelechu jemu želesne roszohnowaze postrowy a swony města swonjachu jemu k žmjercźi.

(Pschichodnje dale.)

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Wotrjady Macźizy Sserbskeje seńdu žo žrjedu 3. oktobra w „Sserbskim Domje“, a to: rěcźespytny w $^1/_2$10 hodź., belletristiski w $^1/_2$11 hodź., stawisniski w $^1/_2$12 hodź., pädagogiski w 3 hodź., narodopisny w $^3/_4$4 hodź., hudźbny w $^1/_2$5 hodź., pschirodospytny w $^1/_4$6 hodź., a wumjelski w 6 hodź. Njech tola wschitzy, kotsiž někak woteńcź móża, žo wobdźěla na naschich prózowanjach.

S **Budyschina.** Sstjedu dopołdnja bě s njekdźbliwoscźu jeneho wucźobnika w składowni tapezěrarja Grabsa na Hoschiz haßy woheń nastał. Płomjenja žo po lohko žo palazych wězach, jako włožanki, koßma, žyno atd. rucźe wupscheschtrěchu. Dobrowolna wohnjowa wobora skoku k wopalnischcźu pschikhwatawschi s tsjoch schlawchow žykajo, woheń bórsy podußy. Weigangez fabrikka parna žykawa a měschcźanska dyrbjenska wohnjowa wobora móżeschtej žo bórsy wrócźicź, dokelž jeju pomozy trjeba njebě.

— Direktorej tudomneje realneje schule prof. dr. Olbrichtej a rektorej tudomneho gymnasija prof. dr. Friedrichej, kotrajž žo na Michała pscheßadźitaj, žu wucźomzy s saklowym cźahom žwoje pocześcźowanje wopokasali.

— Diözesanska shromadźizna, kotraž je žo schtwórtk w Budyschinje wotměła, je po namjecźe knjesa fararja Jakuba wobsamkła, so maja žo łužiske žobustawy krajneje synody napominacź, so bychu žo na synodze sa wobkhowanje žwjecźenja dnja tsjoch kralow wuprajili. Prjedy teho bě knjes farař Pfeiffer s Wopakeje wo themje rěcźał: Cźeho dla njeßměmy žwjedźeń tsjoch kralow 6. dźeń januara puschcźicź? Wón tole praschenje najprjódzy s zyrkwineho stejischcźa wobžwětli: Stejimy we wojowanskim cźaßu a w tym njeßměmy žwoje stejischcźo poßkabicź s tym, so někajkeżkuli městno njepschecźelej pschewostajimy. S poknym prawom wón praji, so žo pschepokoženje žwjedźenja na bližšu njedźelu jeho sběhnjenju runa. S tym samym prawom mohło žo namjetowacź, so bychu žo hody bližšu njedźelu žwjecźili.

— (Pjenjesy žo shubike.) Jedyn ulan 17. regimenta je sańdźenu žobotu na domojjěsbje s manevrow s Budyskeho dwórnischcźa hacź do Biskopiz 400 hriwn. w stohriwnowskich papjerach shubił.

— (Sso satšělił.) W cźeżkich myßlach je žebi jedyn młynski pomoznik, Kaiser rěkazy, kotryž na běleńskej drósy bydlesche, kulku s revolvra do hłowy tšělił. Wón hnydom wumrje.

— (Paduch.) Sańdźenu žobotu bě jedyn mużski w hoscźenzu „lawa“ s jeneho wosa, kublerjej Schönfelderej w Rakojdach žkuschazeho, rucźny korb wsał, w kotrymž wschelake nakupjene twory leżachu. Domownik pak bě žo pschipadnje pakostnika dohladał a polizista sawołał, kotryž jeho saja. Paducha jako dźěłacźerja Schlemmera s Płußnikez spósnachu.

— Módre mloko njenastawa, kaž žebi druhdy mylnje myßla, s wopacźnym pizowanjom skoczecźa, tež wone njeje hnydom po dejenju módre, ale módre blaki hakle w mlokowej pinzy s wjetscha druhi dźeń, hdyž žmjetana sthadźa, nastawaju. Tele blaki s hribikom nastawaju, kotrehoż žymjo w pinzy lěta a žo na mloko puschcźa. Jako žrědk pschecźiwo temule hribikej žo porucźa, pinzyne wokna a wschě dźěry satykacź, w njej někotre žerdźe schwabla sapalicź a potom pinzu samknycź. Sa 4—5 hodźin, hdyž je žo schwabl spalił, žo durje a wokna wocźinja. Se schwablowym dymom žu žo hribiki morike, a módre blaki žo na mlozy wjazy njedźěłaju, jelisо žo hribiki saßo do pinzy njesanjeßu.

— Dźenža tež wukhadźa saßo „Sahrodka“. Wjeledostojnemu knjesej, kotryž w 9. cźißle Łužicy wo „Sahrodzy“ a „Raju“ rosprawja, budź wutrobny džak sa jeho lubu radu. Smějemy žo rady po njej. Je nam s zyka lubo, hdyž žo nam pschecźa, kotrež tutaj cźaßopißaj nastupuja, wosjewja. Wobžah tuteho cźißka bě pak hižo postajeny, hdyž Łužica wuńdże. Duž potom w hodownym cźißle! — Njech pak naschi starschi tutu pschikohu tež žwojim džěcźom dawaja do ruki, so by njeßka dobre płody a nasche šerbske džěcźi pomhała šerbske sdźerżecź! R.

S **Wulkeje Dubrawy.** Kaž žłyschimy, žo na nowosałożene schulske městno knjes wucźeŕ, Wicźas, nětkole we Nowej Wßy nad Sprewju, powoła. Knjes Wicźas je rodźeny we žußodnym Brěmjenju.

S **Khwacźiz.** Nasche šerbske towarstwo hotuje žo s nowa na

rjany ßwjedźeń. Jutsje ßa tydźeń wotměje ßwój lětuschi ßakoženiski ßwjedźeń se ßerbskim konzertom a dźiwadłowym pschedstajenjom. Prěni ras nasch spěwonski wotrjad se ßwojim měschanym khorom pod wodźenjom knjesa wučerja Wowčerja do sjawnosćze stupi. Najbóle swjeseluja naß nasche spěwarki. Wone wustupja na konzertne jewischćo w ßerbskej drasćze. Konzertej pschisamknje ßo spěwohra: „Ssym Sserbow ßerbske holiczo.“ Sswjedźeń sapoczńje ßo wjeczor 1/2 8 hodźin s dypkom.

S **Horneje Hórki.** Póndźelu na tudomnym knježim dworje hnój na wós nakładowachu. Hdyž połny wós dale storkachu, jedyn czeladnik s ruku do koła s jědze, kotrež jemu ju pschi shibadle skama.

S **Budestez.** Tele dny Draždźanski artilleriski regiment czišło 12, kotryž we Wopakej w kwartérje leżesche, s telefonom do Budestez powjesćz póßła, so je jemu jedyn kón czeknył. Kaž ßmy nětkole shonili, bě czeknjenz do Kumwalda pschiběžał. Hdyž běchu ßo tam podarmo prózowali, jeho popadnyczź, ßo jedyn ratař, něhduschi kavallerista, na ßwojeho konja ßydny a ßo sa nim puschczi. Bórsy wojerskeho konja dosćeże a jeho do Wopakeje dowjedże.

S **Njeßwaczidła.** Dźěłaczerzy w tudomnym knježim parku, Mari Helaßowej rodź. Hajnzez, je sańdźenu ßrjedu w tudomnym hrodże knjes hamtski hejtman s Carlowitz po poručnosczi kralowskeho ministerstwa snutskownych należnosczow czeßne snamjo sa ßwěrnosćź w dźěle pschepodał.

S **Njeßwaczidła.** Tudomneho żandarma Brodu ßu sa żandarmeriskeho brigadiera pomjenowali; 15. oktobra ßo wón do Krimiczawy pscheßadźi. Sa jeho naßlědnika je hajniski żandarm Büttner s Draždźan postajeny.

S **Budestez.** Sańdźenu njedźelu komißija hornjołużiskeho župineho swjasła tudomnu dobrowólnu wohnjowu woboru wobhladowasche. Wschě swučowanja ßo k najwjetschej spokojnosczi wuwjedźechu.

S **Hrodźischcza.** Ssobotu wjeczor ßu tu s Lubaty jene żónske częko wucźahnyli. Posdźischo ßu jo jako duchaßlabeje dźěłarzyne Mawkschoweje s Budestez spósnali. Częko bě hižo dlejschi czaß we wodze leżało a hižo ßylnje tłajesche.

S **Jikoz.** Tutomneho skałarja Richarda Gruhla je njesboże podeschło, hdyž wón póndźelu rano na dźěło jědźesche. S jesdneho koła padnywschi je ßebi wón nohu skamał.

S **Rjechanja.** Pjatk dopołdnja stej ßo ßkomu krytej domske a hródź żiwnosczerja Bjedricha wotpalikej. Domojkhowane żně ßu ßo sniczike. Wulkodaźinska ßykawa prěnja k wohnju pschijědże.

S **Draždźan.** Hollandska kralowa, kotrejź je ßo hižo wospjet slě stało, je do Draždźan pschijěła, so by ßo tam jenemu żonjazemu lěkarjej lěkowacź dała.

S **Radschowa.** Pjatk w nozy je ßłużobna dźowka Miklawschez ßwoje nowonarodźene dźěczo s tym sadußyła, so je jo do kschinje samkła. Druhe dźowki, kotrez w tej ßamej komorje spachu, běchu dźěczo schkrěczecź ßłyschale a jeho macź rano nusowachu, so jo rano s kschinje wsa. Ssudniska komißija je hižo srudnu wěz pschepytała.

S **Běłeje Wody.** W sawaleni schkleńczerni firmy Hirsch, Janke u. Co. ßu spytali ßrjedu woheń sakładnicź. Na łubi běchu tysku s wóskowymi ßwěczkami stajeli, kotrež chzychu se sapalazej schnóru sapalicź. Jenoż temu, so bě schnóra włóżna, maja ßo dźakowacź, so woheń njeje wuschoł.

Wußudźenja.

Khostanska komora. Kubler Gustav Adolf Prüfer w Mjeschizach bě lětża w meji a juniju ßwojemu pßej njedźiwajzy pschikasnje hamtskeho hejtmanstwa, so maja pßy swonka doma pranz nossycź, bjes pranza wokoło běhacź dał, abo jemu tajki pranz dał, kotryż ßo lohko wotschasćź dasche. Kawniski ßud bě teho dla Prüfera dla pschestupjenja sakonja, sawjeranske wukasy nastupazeho, k jastwu na dwaj dnjej sasudźił. Powołanski ßud tónle wußud wobkruczi.

Murjeŕ Bietza s Kumwalda ßo pschi poßlednim murjerskim strajku wobdźěli. Wón też druhich twarskich dźěłaczerjow k strajkej napominasche. Twarskemu schulerjej Pjetaschej, kotryż ßo jemu wobrěczecź njeda, wón hrożesche, so jemu kosćze skama a nětkotre dny posdźischo wón do njeho jedyn zyhel czišny. Kawniski ßud bě teho dla Bietzu k jastwu na dwě njedźeli a k 10 hriwnami pjenježneho khostanja sasudźił. Bietzowe powołanje pschecźiwo tutemu wußudej ßo saczišny.

Też murjerja Pawoła Hermanna Starku s Budyschina murjerski strajk psched ßud dowjedże. Wón dyrbjesche po wußudze kawniskeho ßuda dwě njedźeli w jastwje wotbydźicź, dokelž bě na murjerja Kupku na zyhelnskim twarje na Zidowje wołał: „Ty kamarja strajka, tebi strajkowarjo żaneho měra njewostaja“. Powołanski ßud jeho khostanje na 3 dny jastwa poniżi.

Wospjetneho paduchstwa dla mějesche ßo hižo 7 krócź prjedy khostany składnostny dźěłaczeŕ J. Kubasch, 1876 we Worklezach narodźeny a na pośled w Draždźanach bydlazy, samolwicź. Wón nakhwilnje w Budyschinje pschebywajo, 15. augusta jěsdne koło kradny, kotrež bě bankowy ßłużobnik Reimann psched póstom stajił Wobskorżeny wudawasche, so je s khoroscźu ßwojeje żony do nusy pschischoł, a so je ßebi s pschedaczom koła wupomhacź chzył. Wobskorżenemu połóżaze wobstejnosćze pschizpiwschi, jemu jastwo na 8 měßazow pschißudźichu a jemu częßne prawa na 3 lěta wotrjeknychu.

Dźěłaczeŕ P. H. Lehmann, 1883 w Lubiju narodźeny a we Wólschinje bydlazy, bě 13. julija ryczerkublerjej s Meierej w Noßaczizach jeneho woła s tym wobschkodźił, so bě jemu wotlemjeny kij do sadka storcził. 4. augusta bě ßo hižo wo tym ßudźiło, tola jednanje bě ßo wotstorcziło, dokelž běchu ßa nusne měli, Lehmannowy duchowny staw pschepytacź dacź. Dokelž bě wězywustojny spósnał, so je wobskorżeny bludny, jeho wuwinowachu.

Přilopk.

* (S płunom (gasom) morjeny.) W Barlinje je płun dwaczyćilětneho ßwobodneho knjesa se Scheele, kotryż jako khorhojnik we wójsku ßłużesche, morił. Njedźelu w nozy 1/2 1 hodźiny wón wjeßeły domoj pschińdże a płun saßwěczi. Nasajtra ßłużobna holza podarmo czakasche, so se Scheele stany. Se jstwy płunowa wóń czehnjesche. Duż ßebi myßlachu, so je ßo njesboże stało, a durje wupaczichu. Stwa bě s płunom napjelnjena, a se Scheele morwy we łożu leżesche.

* (Wotrěsarja wopuschow lepili.) W Barlinje ßobotu popołdnju 25 létny bankowy poßelnik jenej 16 létnej seminaristzy włoßowu wopusch wotrěsny. Holzyny nan ßo sa nim puschczi a jeho saßłapi. W jeho wobydlenju 10 włoßowych wopuschow namakachu.

* Dla skschiwdźenja majestosćze je Bochumska khostanska komora ßłużobnu dźowku Erbelez k jastwu na dwaj měßazaj saßudźiła. Holza bě s jenej druhej holzu ßo wurěczujo na khěżora skiwdźaze ßłowa rjekła.

* (130 030 hriwnow ßo kradło.) S Mnichowskeje pjenjesybijerńje ßu psched tydźenjom 130 030 hriwnow w dźeßaczhriwnowskich pjenjesach kradli. Pod pjenjesybijerńju rěczka běži, kotrejež woda wódne koło w pjenjesybijerni czěri. Rěcznischczo ßo nětkole rjedźi, czehoż dla je rěczyzna woda wotwodźena. Tule składnosćź ßu paduschi wuźili. Woni ßu w rěcznischczu w podsemskim khodże k wódnemu kołu schli a ßu po nim horje salěsli. Kołowa komora bě drje se żelesnymi durjemi sawrjena. Dokelž pak mějachu paduschi khwile, woni durjowy samk wotschrubowachu, pschińdźechu potom na drjewjany khód k drjewjanym durjam, kotrež do maschinskeje sale wjedu. S drjewjanymi durjemi mějachu ßnadne dźěło, woni jeje hoki s krótka wotschtapichu. Wot tam woni psches walzowarnju do stareho wjelba stupichu. S tym běchu wěz dobyli. Wot tam pucź do justiraŕnje dże, w kotrejź ßo nowe bite pjenjesy po wasy a klinku pruhuja. Runje bě ßo se 130 030 hriwnow dźeßacź hriwnowskich skotych s wobrasom krala Oty a lijeŕskim snamjenjom D nabiło, kotrež dyrbjachu ßo pruhowacź. Psches nóz budźichu dyrbjeli tele pjenjesy we wulkim żelesnym kaschczu khowacź, kotrehoż padaze durje móża ßo jenoż s bleschowym sběhadłom a rjeczasami sběhnycź. S njewodajomnej lohkej myßliczku bě lambora bite pjenjesy jenoż do drjewjaneho khamora położił. Hacź ßu paduschi to wjedźeli, abo hacź je tónle sbożowny pschipad jich wotmyßlenju hojił, drje polizija wujaßni. Runje tak je njesnate, czeho dla ßu paduschi njebite skoto leżo wostajili, ßnadź, dokelž jeho hódnosćź njesnajachu, ßnadź so ßo bojachu, jo pschedacź, dokelž mohli ßo s tym pscheradźicź. Woni ßo jenoż se 130 030 hriwnami spokojichu, kotrež ßu najskerje w měchach wotnjeßli. Paduschi ßu drje nětkotsi byli, dokelž jedyn njemohł něhdże 2 zentnarjej skotu wotnjesćź. Wscho na to pokasuje, so je paduchow wożoba wjedła, kotraż je w żelesolijerni ßwědomna była. Khamor, w kotrymż skoto leżesche, hodźesche ßo s lohkej prózu wocźinicź. Spodźiwnje je, so żadyn straŕnik bayersku pjenjesybijerńju strażował njeje. Jeli so budźa ßo kradnjene pjenjesy wudawacź, njebudże móżno, je jako kradnjene spósnacź, dokelž je ßo hakle psched krótkim wjetscha suma dźeßaczhriwnakow do wobkhada dała.

Bayerske finanzne ministerstwo je 1000 hriwnow myta na wußlědźenje paduchow a 5 prozentow se saßopschinjeßenych pjenjes wustajiło. Po tymle wosjewjenju ßu ßo paduschi bórsy psches jene dźěczo wußlědźili. Wone po dróhowej żelesniży jědźo ßo we wosu dohlada, so jedyn muż s tosche horschcź skotych pjenjes wsa. Dźěczo

wosowemu rjadowarjej praji: „Tón muž ma pjenjesy ſ pjenjesybijeŕnje.“ Wone drje bě doma ßłyſchało, ſo ßu ßo tam pjenjesy kradnyłe. Rjadowař na blížſchim ſaſtaniſchczu poliziſta ſawoła, kotryž muža ſaja. Wón bě dźełaczeŕ ſ pjenjesybijeŕnje Max Ruf. Na njeho běchu ßo hižo bjes teho hrěſchili. Ruf ßo wuſna, ſo je ßo pſchi paduſchſtwje wobdźělił. Wón je ßwojeho pſcheczela wojaka Königa nadpjeral, paduchſtwo wuwjeſcz. Tež Königa hnydom ſajachu. Wón ßo ſarjekny pſcheradźicz, hdźe bě pjenjesy ſkhował. Pola jeho bratrow a lubeje ſa nimi podarmo pytachu, ſkónczńje pak je w jendźelſkej ſahrodźe w Mnichowjeſ namakachu.

* (Wotßudźena dla ſkónzowanja nana.) Khoſtanſka komora w Memelu je 18lětnu dźowku ratarja Gedeita ſe Schwenzelna, kotraž je loni w juniju ßwojemu nanej ſ jědom ſawdała, k khoſtańi na 12 lět ſaßudźiła. Stary Gedeit nochzyſche cźerpicz, ſo ßo jeho dźowka ſ cźeladnikom wodźeſche. Holza je nanej teho dla dwójzy arſenik do mloka ſměſchała.

* (Njeſboże ſ automobilom.) W Roveredu ſańdźeny tydźeń automobilowy omnibus, kotryž porjadnje do Schia jeſdźi, do jeneho doma ſawadźi. W nim ßedźaze woßoby ßo wucźißnychu a wós ßo rosbi. Automobilowy wjednik a jeho dźowka ßo hnydom morſchtuj, 11 woßobow ßo cźežko ſrani.

* (Muža ſchtyrjoch žonow ſajeli.) W Prahy ßu 38lětneho ſłótnikarſkeho pomoznika Joſefa Nowaka ſajeli. Wón je ßo ſa ßobu ſe ſchtyrimi žónſkimi woženił, ſo by jich pomoz do ruki doſtał. Potom wón jenu po druhej wopuſchczi a ſaßo ſa nomym woporom pytaſche.

* Wulki woheń je ruſke měſtaczko Bozanowizy, pſchi pruſkej mjeſy leżaze, wupuſcźił. 144 domow a 158 hoſpodarſkich twarjenjow je ßo ſpaliło.

* (Dźewjecź cźornochow lynchowali.) W Atlanta w połnóznej Amerizy je ßo běłe wobydleŕſtwo pſchecźiwo cźornocham roscźerczikło, dokelž ßu cźi pjecźa něktore běłe žony wumozowali. Bělii nadpad na měſtowy dźeł ſcźinichu, w kotrymž cźorni bydła. Dźewjecź cźornochow ßu morili.

* Podražowarjow pjenjes ßu w Liberzu w Cźechach wuſłědźili a ſajeli. Woni běchu 5 krónowſke pjenjesy leli, ſ kotrychž polizija 22 namaka. Wone ßu jako wopacźne lohko ſpóſnacź.

* K wulkemu żeleſniſkemu njeſbožu pola Dovera w Oklahamaſkim ſtatu (w ſjednocźenych ſtatach połnózneje Ameriki) je ſ tym dóſchło, ſo je rěka Cimarrondas żeleſnizyny brjoh podmlěła a ſ tym ſpěſchny cźah nuſowała, w runej měrje do rěki ſajěcź. Jedyn ſ wukhowanych njeſboże na ſcźěhowaze waſchnje wopißuje: Cźah poměrnje pomału jědźeſche, hdyž lokomotivnik ſnamjo da, ſo dyrbi ßo cźah ſpinacź. Tón ßamy wokomik je wón (wukhowany) ſacźucźe měł, jako by ßo żeleſniza pod nim wotßunyła. Wón je hnydom ſ ławki ſkocźił a ſ druhimi pucźowarjemi k durjam khwatał. S dobom je ßo zyły brjoh do rěki ßypnył a wón ßam ßo do wody cźißnył. Wukhowanemu a jenemu ßobupucźowarjej je ßo poradźiło, na tſěchu jeneho wosa ſaléſcź, kotraž bě ßo wot wosa wottorhnyła. Na tejle tſěſche je ßo wón něhdźe 500 ſtopow po rězy dele njeßł, a druhi pucźowař je ßo mjes tym wußłěkał, tak daloko hacź bě jemu to móżno. Płuwaze drjewo jeju bórſy ſ tſěchi ſtorhny. Tole płuwaze drjewo je też druhich pucźowarjow ßobu ſtorhnyło.

* Se ſtraſchnej hrajku je ßrjedu 10lětny Anders w Jabłonzu w połnóznych Cźechach żiwjenje ſhubił. Wón ßo pſchi żeleſnizy ſ něktorymi pſcheczelemi ſ tym ſabawjeſche, ſo jich po waſchnju Buffalo Billa ſ dołhim powjaſom łojeſche. Hdyž runje jedyn cźah nimo jědźeſche, hólz powjas ſa jenym tworowym cźahom cźißny. Powjas ßo wokoło woſoweho ſtorkacza ſwi, a hólz, kotryž mějeſche powjaſowy kónz wokoło ruki ſwity, ßo do cźaha ſcźahny. Koła dźěchu wbohemu pſches ruzy a hłowu, tak ſo bě hnydom morwy.

* Ssudźenje pſchecźiwo woßobam, dla njeměrow we Wrótßławju wobſkorżenych, je ßo wutoru w nozy ſkóncziło. S 38 wobſkorżenych ßo 2 k jaſtwu na 6 měßazow, 1 na 5 měßazow, 4 na 3 měßazy, 9 na 2 měßazaj ſaßudźichu. Na Striegawſkim torhoſchczu njeměry ſtrajkowazych do ſběžka pſcheńdźechu, hdyž woni pſchikaſni hejtmana Rolla ßo ſpjecźujo njeroſeńdźechu, a ßo ſ dobom wohnjoſtrojowe wěży, tak mjenowane kanonſke wutſěle, wotpalichu. S tuthymi wutſělemi ßo lud tak roscźerczi, ſo dyrbjachu poliziſtojo pſchecźiwo njemu ſe ßwětłym mjecźom ſakrocźicź. Potom ßo na Hildebrandſkej dróſy wutſěli, a ſ jeneho nowotwara do poliziſtow murjeŕſke zyhele funkachu. Njeměrnizy ßo ſe ſjenocźenymi mozami poliziji ſpjecźowachu a ßo pſchi tym ſ druhim wobydleŕſtwom podpjerachu. Sběžk ßo pſehodźeſche wjazy ſ dobrym potłóczicź, hacź runje bě wjele poliziſtow njchitomnych. Poliziſtojo ßu drje też tu a tam njewinowatych ſrubali. Najhórje je ßo w tymle naſtupanju dźěłacźerjej Biewaldej ſeſchło. Jemu je jedyn poliziſt, hdyž je chzył w tběži, w kotrejž bydleſche, po ſkhodźe horje cźeknycź, lěwu ruku wotrubnył.

* (Mordař ßwojeje zyłeje ßwójby. Żałoßne ßwójbne njeſboże je ßo we Wegſtadtu w awſtriſkej Schleſyſkej podało. Bur Nabiral, hewak ſtróſby muž, kotryž bě prjedy ſe ßwojej žonu w najlěpſchim měrje żiwy był, hižo dlějſchi cźaß na ßwěrnoſcźi ßwojeje žony dwělowaſche a ju pſcheſcźěhowaſche, hacź runje bě wona zyle njewinowata. Ssobotu wjecźor, hdyž ßo hiſchcźe żona ſ jenym ruczńym dźělom ſaběraſche, wón ſe ßekeru k žonje pſchińdźe a ju nuſowaſche, ßo wuſnacź, ſo poßlednje dźěcźo njeje wot njeho. Potom wón žonu ſe ßekeru ſaraſywſchi, też ßwoje ſchtyri dźěcźi mori. Njekraßnik, kotryž je po ſdacźu wowrótnik, je cźeknył.

* Murjeŕſki ſtrajk w Nürnbergu je ßo po tſiměßacźnym traczu ſkóncził. Pónd źeln ßu murjerjo na něktorych twarach ſe ſtarymi wuměnjenjemi dźěłacź ſapocźeli. Miſchtrjo chzedźa nětko murjerjam konzeßiju cźinicź, tola ßebi najprjódzy żadaju, ſo dyrbi poſtajenje mſdy, na wjazy lět płacźaze, ßo wobſamknycź a pſchijecź.

* W Marſeillu je automobil, kotryž bě ßebi milijorar Schmidlapp wotnajał, do jeneho cźeżneho wosa ſawadźi. Pſchi tym ßo 19lětna Schmidlappowa dźowka ßmjertnje ſrani. Wona je na ſcźěhwkach ſnjeſbożenja wumrjeła.

* Na dwórniſchczu w Hannoverje ſtaj ßo ßobotu dwaj reſerviſtaj pſchejěłoj a hnydom morikoj. Wonej běſchtaj njedźiwajzy ſacźehnjeneje ſawjery na żeleſnizu ſtupikoj a ßo ſ cźahom, ſ Wunſtorfa jědźazym, ſhrabłoj.

* Nowe cźeżke żeleſniſke njeſboże je ßo w połnózne Amerizy ſtało. Ludźazy cźah Chicagoſko-Rock-Islandſkeje pazifiſkeje żeleſnizy je ßo pola Dovira w Oklahamaſkim wokrjeßu pſches móſt do Cimaronſkeje rěki walił. Lokomotiva a wſchě wosy ſ wumſacźom jeneho Pullmanoweho wosa ßu do napjateje rěki padłe. Něhdźe 100 pucźowarjow je ßo tepiło. 47 cźełow ßu ſ rěki wucźahnyli. S 225 pucźowarjow ßu pjecźa jenož 6 njewobſchkodźeni woſtali.

* (Pſchekſchiwjeŕ.) Notař a direktor połodniſcheje hollandſkeje hypotheſkeje banki Bleadwanden Beez je 700,000 ſchěßnakow pſchekſchiwił. Jeho ßu ſajeli. Akzije hypotheſkeje banki ßu na burſy hnydom wo 100 prozentow ſpadłe.

Poklad w Komorowſkej horje pola Rakez.

Tam pola Rakez dźiwnu dźěru
Ta Komorowſka hora ma.
Wo tej ßo ſ dawno ſchěrych cźaßow
Mjes ludźimi tak powjeda:
So drohi ſchaz ßo we njej taji,
Cźwor wulki połny ſchěßnakow,
A woßmakow a ßłěbornikow,
A rjanych jaßnych tolerjow.
Te pjenjesy pak wobwachuje
Dźě ſcherjenje tam někajke,
A żana żiwa cźłowſka ruka
Jich ſmozowacź ßo njemóże.
Już něchtóżkuli ßo je ſkhroblił
Sso ſa tym cźworom dobywacź,
Je ale pſchebity a běđny
Sso dyrbjał próſdny wróczo dacź.
Pak junu tola ſaßadźichu
Ssej ſ Rakez khrobli hólzy tſjo:
„My wěſcze ßebi dobudźemy
To ſakuſłane bohatſtwo.
Noż dajmy draczej pokuſłowacź
Ssej motyki a łopacze,
A ſmużni na Walporu w nozy
Tam dźimy na to wurycze!“
„A potom chzemy ſłoczi hólzy
Wſchěm ludźom klubu hejßowacź,
A ſ lubkami na wino khodźicź
A ſpěwacź, rejwacź, picź a hracź.“
Kaž ſrecźane, tak wumjedźene.
Ta nóz bě mróczna ſacźmita.
Sso prawoh' błaka domaßawſchi,
Tu walichu ßo do dźěła.
A kopachu a ryjachu tam,
Hacź pót ßo ſ cźuru lijeſche,
A wokoło nich pryßkotachu
Tak hruſle, pjerſchcź a kamjenje.
A żadyn njeſykny mi ßłowcźka
Dźě wědźo: Schtóż chze ſchazy rycź
Tón njeßmě ani ſyka puſchcźicź,
A dyrbi jako němy bycź.
Sso poßled dorywſchi toh' cźwora
To wulke wěko wotbichu —
A ſ jenym dobom ſjewi měßacźk
S tych mróczelow ßo na njebju.
Hy! kajki błyſkot ßwětłych pjenjes
Pſched nimi ſaſyboli ßo!
A nahle tórne ſwjeßelenje
Huj pſchewſa ſnich toh' najmkódſchoh.
Wón ſabywſchi, ſo rěcźecź njeßmě,
Duž ſawoła: „Ssmy dobyli!“
Pak lědy to jom ſ erta ſleczi
Sso wokoł nich wſcho ſwichori.
A njemdry wichor ſe ſtorkami
Kaž roſſłobjeny wujeſche,
A ſady nich kaž ſ lawſkim hłoßom
Też hróſbnimje ßo rujeſche.
Duž ſtróżeni ßo wohladnywſchi
Tu cźornoh' cźełza pytnychu;
Na hłowje żehleſchtaj ßo rohaj,
A ſ khlamy ſchkrě jom' ßapachu.
Hu tſchepjetanje, ſtawyrżenje
Jich ſhraba na ßmjercź ſtróżenych,
A cźękachu kaž ſ djaßom hnacźi,
Hacź ſkoro ſacźikny jim dych.
To wotležachu dołhe cźaßy;
Jim ſkażena bě ſtrowota;
Saß połnych mozow njenabychu
Wot nětka ſa cźaß żiwjenja.
Tón cźwor ſ tej wulkej horu pjenjes
Tam dźenża 'ſchcźe w tej ſemi je.—
Schtóż ſwaži ßo, njech na Walporu
Ssrjedź nozy ßebi po njón dźe. —

Nowe
lětne tkaniny
tploczliwym wobleczenjam, **bluſam, dźěczazej draſcze** a **ſchórzuchám**
na wulki wubjerk porucza
M. Gottwald
pſchi mjaßowym torhoſchczu 11.

Mariaſcheinſke
a **Woßeczanſke**
wuhlo,
ſalonowe,
kuſkojte a worjeſchkojte
briketty,
drjewo,
rosrubane a po zykych ſchczěpach tunjo kóždu dźělbu pſchedawa
Gustav Heinke
pſchi žitnych wikach 34.
Telefon 385.

Sa njewjeſty!
Sserbſke a němſke
ſpěwarſke,
jara kraßnje ſwjaſane a ſe wſchelakim wudebjenjom wupyſchene,
w czelazej koži hižo po **6** hr. **50** np.,
najjednoriſche = = **2** = — np.
žu dostacź **we wudawatni Serbskich Nowinow.**

Privilegowane
Pohlowe mydło
pſche ßwjerbjenje, drjenje, jětſeſchka, kuſk po 1 mk., pakczik 3 mk., je ſakońſzy ſakitane pod czo. 69937 i „hadom" jako ſe ſatitanſkej ſnamku.
Jenož woprawdźite wſchědnje czerſtwe roſeſczeła
R. Tschernich
w Draždźanach A. 16.

Cziſty amerikanſki petrolej
liter po 17 np.

Sswojich czeſczenych wotebjerarjow petroleja woſpjet na to kedźbliwych czinimy, ſo ßo ſ **naſcheho woſa** jenož
cziſty amerikanſki petrolej
pſchedawa.

Myßlimy ßebi, ſo ßmy winowaczi, to ßwojim wotebjerarjam ſdźělicź, dokelž by ßo ſ druheje ſtrony rukowanje ſa
ežiſty amerikanſki produkt
ſ czežka pſchewſałko.

Sjednoczenſtwo Budyſkich pſchekupzow.

Pſchedacze leżomnoſczow.

Wutoru 2. oktobra t. l. popołdnju w 2 hodźinomaj budźa ßo ſ **Khežorez žiwnoſcze** w Czornych Noßlizach pola, kuki a leß po ſahonach pſchedawacź. Tón ßamy dźeń budże ßo ſbytk abo zyła leżomnoſcź ſe žiwym a morwym inventarom a žnjemi pſchedacź.
E. Säuberlich w Budyſchinje. **H. Keller** w Rakezach.

Najwjetſchi wubjerk **darow**
k kwaßam, ßlěbornym kwaßam a narodnym dnjam,
teho runja wſchu **nadobu** do **kuchinje** a do **doma** namakacze pſchezo w ſpezialnej pſchedawarni
ſa porzlin, kamjeninu, ſchkleńzu, majoliku a nippeſy
Hermanna Gläſela
pſchi lawſkich hrjebjach 4 (w ßerbſkim domje).
Najtuńſche płaczišny.

Kožuchowe kože,

wſchě druźiny **kožow k podſchiczu,** kaž tež **kože k wobßadźenju,** a to czorne, běłe, ſhunkowe, bobraze, biſamjaze, kaſtorettaze, wallabraze, bobakaze (murmel), ſealbiſamjaze, ruſke ſchubowe a czorne perſiſke kože tunjo pſchedawam. **Mužaze** a **žonjaze kožuchi** po tunjej płaczišnje **pſchedźěłuju,** poruczam tež wulki ſkład **tykaczow** (muffow), a **boow** kóždeje wulkoſcze, **nohowe měchi, nohowe toſche** atd., **teppichi** do iſtwow a woſow, **klobuki** a **mězy** ſa mužſkich a dźěczi po kóždej płaczišnje.

C. E. Rincke, na bohatej haßy,
klobuki, mězy a pjelſczowe twory.

Khorla Bukan
na železnišfkim ſaſtaniſchczu w **Hucźinje**
wot dźenża **czěſke wuhlo, briketty, kalk, zement, hnójniſcheża** a **pizowadła** pſchedawa.
Na Hucźinjanſkim ſaſtaniſchczu, 20. ſept. 1906.
Khorla Bukan.

Młódſchi ludźo w porzlinowej toczeŕni derje ßo płaczaze trajne dźěło namakaju.
Porzlinowa fabrika Margareczina hěta
pola Budyſchina.
Póſtſka ſtazija: **Měrkow w Sakſkej.**

Tunje zigary!
100 ſchtuk
3 np. zigary po 200, 220, 240 np.
4 = = = 300, 320, 340 np.
5 = = = 360, 380, 400 np.
6 = = = 440, 460, 480 np.
8 = = = 520, 560, 600 np.
roſeczeła
zigarowa pſchedawarnja Havanna
w **Draždźanach 6.**

Ssuſcheny połcz a **ßuſcheny ßwinjazy brjuch** pſchi 3 puntach po 80 np., **dobru kołbaßu** punt po 60 np. poruca
O. Pětſchka na žitnej haßy.

Jabluka k tłóczenju
ſa hotowe pjenjeſy kupuje
hornjołużiſka ßadtłóczerńja
Oty Herrmanna a Wetzki
pſchi kralowym walu 10,
telefon czišło 135.

Po **fabriſkej płaczišnje** dźělbu
ſchpihelow
pſchedawam, dokelž chzu je do zyła ſpuſchczicź.
Hermann Gläſel
pſchi lawſkich hrjebjach 4
w ßerbſkim domje.

Čerwjene tšešćne zyhele,
módre tšešćne zyhele,
ponoschkowe zyhele,
murjerske zyhele,
studnjaze zyhele,
plestrowanske zyhele,
porösne džerate zyhele,
porösne polne zyhele,
drainèrowanske rolki

poručza
parna zyhelnicza
Pawoła Arnolda
w Tšioch Hwězdach
(Dreistern)
pola Budyschina.

Telefon:
Budyski pósť čzo. 11.

Wopißma
wo wuwjedźenych džełach sa knjeżerstwowe a prywatne twary.

Najlepsche Dursthoffske
ßuche droždże
wschědnje čerstwe poručza fabriska pschedawarnja
Adolfa Schmißa w Budestezach.

K seschiczu
zonjazeje drasty
poručza ßo
Marja Rychtarjez
na snutskownej lawskej haßy 10 III na lěwizy.

Młyn s pjekarnju a 8 körzami dobreho pola je khorowatosće dla hnydom na pschedań. Dalsche je shonicz pola P. Petrika w Ssmochczizach.

Dójki, ßłužobne holzy, dźowki, ßłužobne dźowki, tajke k ßwinjom, pohonczow, wotroczkow, džełaczerske ßwójby, tsczakow a wolazych s wulkej msdu do tudomnych a Draždźanskich stron hnydom pyta **Schmidtowa** na **kotolskej haßy 34** po 1 skhodze.

Pytam hnydom nětkotrych woženjenych a njewoženjenych pohonczow dźowki a jenu dźowku k ßwinjom, dale k nowemu lětu: wotroczkow, ßrěnkow, tsczakow a rólnych pohonczow, dźowki, ßrěnzy, dźowki k ßwinjom, ßłužobne holzy, wolazych a wschu druhu ratarsku czeledź do dobreje ßłužby s najwjetschej msdu pytam. **Brycza** w Klukschu 53a.

Kucharki, stwinske a ßłužobne holzy, mlokowe holzy a tajke k ßwinjom, hródźne dźowki s wulkej msdu, ßrěnkow, rólnych pohonczow hnydom a k nowemu lětu do tudomnych a Draždźanskich stron pyta pschistajerka **Görlichowa** na schulskej drósy 7 s napschecza theatra.

Kucharki, stwinske a ßłužobne holzy, mlokowe holzy a tajke k ßwinjom, hródźne dźowki s wulkej msdu, ßrěnkow, rólnych pohonczow hnydom a k nowemu lětu do jenož dobreje ßłužby pyta pschistajerka **Kirschkowa** pschi žitnych wikach 30, w hosćenzu „skoteje hwězdy".

Khěžka czißko 9 we **Lusy** pola Radworja s 2 körzomaj ležomnosće je na pschedań.

Dokelž ßo moja nětczischa ßłužobna holza woženi, s dobrej msdu druhu **holzu** pytam
Helena Hübnerowa
na Pauliskej drósy 27 po 1 skhod. na rózku Jurjoweje dróhi.

Dobru pensiju
ratarśzy schulerjo dostanu na **swonkownej lawskej drósy 36** po 2 skhodomaj.

Ratarśzy schulerjo
móża dobru **pensiju** dostacź na **swonkownej lawskej drósy 36** po 2 skhodomaj.

Ratarśzy schulerjo
namakaju dobru pensiju w Budyschinje na Lubijskej drósy 4 pola **Klugi,** wyschscheho hajnika sw. ßł.

Dwaj schulerjej
namakataj dobru **pensiju** na snutskownej lawskej haßy 10 po 3 skhodach na lěwizy.

Pißarskeho wuczobnika
pyta rěčnik **dr. Raumann** na seminarskej drósy 10 po 1 skhodze.

Pjekarskeho wuczobnika
hnydom abo k jutram 1907 pyta **E. Schneider** na rybowej haßy 11.

Schewskeho wuczobnika
hnydom pyta **E. Hautz** w Malym Wjelkowje.

Tyscherskeho pomoznika
pyta **E. Holland** w Malym Wjelkowje.

Porjadnu
džełaczersku ßwójbu
pyta knježi dwór we **Wulkim Wjelkowje.**

Domjazy pachoł
ßo hnydom pyta w konditorni **Edm. Harnischa** w Budyschinje.

Ssylneho džełanskeho konja
pjecź lět stareho, kupicz pyta **A. Kläbe** w Frankensteinskim młynje.

Hłowna serbska prědarska konferenca.

Do **posedźenja** hłowneje prědarskeje konferency na **štwórtk 11. oktobra 1906,** dopołdnja w 10 hodź. we „winowej kići" w Budyšinje, přeprošuje z wutrobnym postrowom **předsydstwo.**

Stawiznisko-starožitnostny wotrjad

změje přichodnu srjedu připołdnju ½12 hodźin w Maćičnym Domje swoje posedźenje, k čemuž wutrobnje přeprošuje farař dr. **M. Renč**-Wjelećanski.

Serbske towarstwo w Khwaćicach

wotměje njedźelu za tydźeń, **7. oktobra 1906** we Hustec hosćencu w Khwaćicach swój lětuši

załoženski swjedźeń

ze serbskim koncertom a dźiwadłom. Započatk z dypkom ½8 hodźin wječor.

Wšěch lubowarjow serbskeje zabawy z blizka a daloka přeprošuje wutrobnje **předsydstwo.**

Po předstajenjach reje a piwna zabawa.

W Picnju w Delnjej Łužicy

budże **njedźelu 7. oktobra** wječor w 7 hodźinach

serbski koncert,

na kotryž so lubi přećeljo z Hornjeje Łužicy wutrobnje přeprošuja. **Zarjadnicy.**

Pscheproschenje.

K poßwjeczenju noweje schule w Jitru njedźelu 30. septembra popołdnju ½2 hodź. pscheproschuje podwólnje a wutrobnje

schulske pschedstejiczerstwo.

Lahowska wupožczerńja,

sapißane towarstwo s njewob. rukowanjom we Lahowje, śmeje **njedźelu 7. oktobra 1906** popołdnju w **3** hodź. w Nowakez hosćenzu we Lahowje ßwoju **hłownu shromadźisnu.**

Dujowy porjad:

1. Rosprawa wo towarstwje, woßebje wo revisiji.
2. Druhe towarstwowe należnosće.

Čzesczene ßobustawy dohladowarstwa chzyke ßo pol hodźiny prjedy seńcź.

S towarschnym postrowjenjom pscheproschuje

pschedßydstwo.

Drainèrarjo
džełko na knježim kuble w **Stróži** pola Hucźiny namakaju.
Hermann Thomas.

Młynski pohoncz.
Dowěrny pohoncz ßo s wulkej msdu hnydom pyta w **hrodowskim młynje** w **Delnjej Hórzy.**

Wotroczk
ßo hnydom pyta, dokelž dyrbi nětczischi do wojakow, w **Tšelanach** czißko **1.**

1 hródźnu dźowku,
1 rólneho pohonca,
1 ßrěnka
15—17lětneho k nowemu lětu 1907 pyta **P. Kschižan** w Tšelanach czißko 7.

Schewskeho pomoznika,
tež tajkeho, kotryž chzył lěpsche džełko nawuknycź, pyta schewski mischtr **August Scholta** w Budyschinje na swonkownej lawskej haßy 54.

Drainèrarjow

pschijimuje
August Próska
w Pschiwczizach pola Plußnikez.

Czeknył

je brunoßmuhaty **honiwarski poß,** na mjeno „Treff" poßkuchazy. Schtóž wě, hdże je poß wostał, chzył to ja myto twarskemu mischtrej Rochej w Ssernjanach pola Kamjenza k wjedźenju dacź.

S tutym k wjedźenju dawam, so ßo 1. oktobra s Nowych Czichońz do

Khwaczicz

pscheßydlu. Duž chzyli ßo czi, kotśiż mje potrjebaju, tam na mnje wobroczicź.

Handrij Pětschka,
dotalny Nowoczichonjanski wowczeŕ.

Do Lasa!

Njedźelu 30. septembra budźa

reje.

Pschecźelnje pscheproschuje
Khorla Scholta, hosćenzaŕ.

(K temu czißku pschiloha.)

Pschiłoha k czißłu 39 Serbskich Nowin.

Ssobotu 29. septembra 1906.

Placźisny rěsneho skotu na Draždźanskich skótnych wikach.

24. septembra 1906.

Placźisny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druźiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacź do 6 lět	45–47	82–85
awstriske	47–49	86–89
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	42–44	76–81
3. źrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	38–41	72–75
4. źnadnje pizowane łóźdeje staroby	32–36	64–70
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	43–46	75–80
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacź do 7 lět	40–42	70–74
3. starsche, wukormjene kruwy a źnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	36–39	65–69
4. źrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	31–35	59–64
5. źnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	54–59
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	44–47	76–79
2. źrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	41–43	71–75
3. źnadnje pizowane	36–40	67–70
Cźelata:		
1. najlěpsche z mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	54–56	85–88
2. źrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	50–53	81–84
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich schichźenjow w starobje hacź do 1¼ léta	59–60	78–80
2. mjaßne	57–58	76–77
3. źnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	53–56	72–74

Placźisna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2303 měchow.		W Budyschinje 22. septembra 1906. wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.	W Lubiju 27. septembra 1906. wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.
Pschenza	běła	—	—	—	—	8	53	9	—
„	žołta	8	55	8	70	8	24	8	68
„ nowa		—	—	—	—				
Rožka		7	75	7	88	7	38	7	80
„ nowa		—	—	—	—				
Jećmjeń		8	—	8	25	7	—	8	—
Wowß	50 kilogr.	7	—	7	20	6	50	7	—
Hróch		10	—	11	—	11	—	13	—
Woka		8	50	10	—	8	—	9	—
Jahły		15	—	16	—	14	—	15	—
Hejduschka		16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny		1	60	2	10	1	80	2	30
Butra	1 kilogr.	2	30	2	50	2	10	2	40
Pschenična muka	50 „	9	25	18	—	—	—	—	—
Rjana muka	50 „	9	75	14	—	—	—	—	—
Ssyno	50 „	2	—	2	50	1	60	2	20
Ssłoma	100 „	3	80	4	—	15	—	22	—
Proßata 1014 schtuk, schtuka		14	—	24	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	50 kilogr.	—	—	5	25	5	25	5	60
Rjane wotruby		—	—	5	75	5	50	6	—
Pschenični gris		—	—	5	75	—	—	—	—
Rjany gris		—	—	6	60	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. 88 np. hacź 9 hr. — np., pschenża (žołta) wot 8 hr. 75 np. hacź 8 hr 85 np., rožka wot 7 hr 80 np. hacź 8 hr. — np., jećmjeń wot 8 hr. 20 np. hacź 8 hr. 38 np., wowß wot 7 hr. 05 np. hacź 7 hr. 15 np.

W Budyschinje placźeschе: kórz pschenży (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacź — hr. — np., žołta 14 hr. 53 np. hacź 14 hr. 79 np., nowa: — hr. — np. hacź — hr. — np., kórz rožk po 160 puntach 12 hr. 40 np. hacź 12 hr. 60 np., nowa: — hr. — np. hacź — hr. — np., kórz jećmjenje po 140 puntach 11 hr. 20 np. hacź 11 hr. 48 np.

Wicźne placźisny w Kamjenzu

20. septembra 1906.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 30 np. hacź 7 hr. 50 np., pschenża wot 8 hr. 25 np. hacź 8 hr. 50 np., jećmjeń wot 7 hr. — np. hacź 7 hr. 50 np., wowß wot 6 hr. 50 np. hacź 7 hr. — np., jahły wot 13 hr. — np. hacź 14 hr. — np. hróch 12 hr. — np., ßyno 1 hr. 80 np., běrny 2 hr. 10 np., ßłoma (600 kilogr.) 20 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 10 np. hacź 2 hr. 50 np.

Wjedro w **Londonje** 28. septembra: Rjane a khłódne.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smeje 16. njedźelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. farar Răda ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin duchowny Tischer ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Tydźeńske sastojnske dźěła smeje duchowny Tischer.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi**: Gerhard Arthur, Bruna Arthura Patscha, klampnarja na Zidowje, ß. — Khorla August, Khorle Augusta Małcharja, dźěłaćerja w Cźichońzach, ß. — Kurt Waltaŕ, Khorle Jana Hendricha Rewoldta, schewza w Hornjej Kinje, ß. — Marja Hilžbjeta, njemandź. dź. w Torońzy. — Meta Gertrud, njemandź. dź. na Zidowje.

W **katholskej zyrkwi**: Marja Marhata, Oty Wylema Jurja Thiemana rěsnika tu, dź. — Josef Waltaŕ, Augusta Josefa Dorna, schewza tu, ß. — Frida Liddy, Franza Cźihaczka, skałarja w Jenkezach, dź. —

Zemrjeli:

W **Michałskej wožadźe**: 25. sept.: Emma, Handrija Nowaka, dźěłaćerja w Jenkezach, dź., 20 d. — 26. Jurij Kurt Erich, Ernsta Hermanna Němcźka, dźěłaćerja na Zidowje, ß., 4 m. 27 d. — 27. Pawoł Erich, Jurja Błažija, fabrikarja na Zidowje, ß., 1 l. 9 m. 8 d.

W **katholskej wožadźe**: 22. septembra Pawoł Franz, Franza Ferdinanda Storma, fabrikskeho dźěłaćerja tu, ß., 2 m. 16 d. — 22. Hendrich August Khěžor, mlynk w Budyschinje (z Königshaina — ßo satśělił), 25 l. 8 m. 14 d.

Zyrkwinske powjesće z Hodźija.

16. njedźelu po ßwjatej Trojizy smeje rano ½8 hodź. duchowny Voigt ßerbsku spowjednu wucźbu, ½9 hodź. farar Kschižan ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Zyrkwinske powjesće z Budestez.

16. njedźelu po ßwjatej Trojizy smeje duchowny Kschižan rano w 7 hodź. němsku spowjedź, farar Domaschka dopołdnja we 8 hodź. němske a ½10 hodź. ßerbske prědowanje.

Póndźelu jako na kermuschnym ßwjedźenju smeje duchowny Kschižan dopołdnja we 8 hodź. ßerbske a ¾10 hodź. němske prědowanje.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Tunjo nakupiwschi je mi możno

koschlazy barchent

a hotowe koschle

we wulkim wubjerku po jara tunich płaćźisnach pschedawaćź.

Mużaze koschle po 95 np., **żonjaze koschle** po 95 np., **holćźaze koschle** hižo po 30 np.

Pollama z rjanymi nowymi kaschćźikatymi mustrami,

blusowe a jakowe sbytki po wjetschich dźělbach jara tunjo.

Łamowe, pollamowe a barchentowe rubischcźa prawje wulke hižo po 25 np.

K. R. Lory, rukajzat a bandagist w Budyschinje na schuletskej haßy porucźa pschi potrjebje wschě druźiny **rukajzow, ßlow, paßow pschе pschetorhnjenu ßytku** (bruchband), **cźełunych paßow** a wschěch wězow, do jeho dźěła ßluschazych. Wuporjedźenje a dźěłanje po měrje ßa krótki cźaß — tunjo. —

Sa nasymu a symu

poručam swój bohaty sa kóždu potrjebu wuhotowany skład

hońtwarskich, jěsdnych, dołhich a stulpowych

schkórnjow,

schkórniczkow a stupnjow,

balskich a towarstwowych czrijow,

gumijowych stupnjow a gumijowych schkórnjow,
filzowych stupnjow a filzowych toflow,
hońtwarskich, jěsdnych a promenadowych gamaschow,

kaž wschě jenož pomyślne druźiny stupnjow a schkórnjow sa žónske, muzskich a dźěcźi po snatych tunich płaczisnach.

Kaž je snate, po měrje sa krótki czaß wubjerne wobuczа dźěłam.

Wuporjedźenja šo w mojej šamšnej dźěłatni spěšnje, po žadanju hnydom, shotowjeja.

Wobhladajcze šebi moje wukładne wokna!

Heinrich Mohr, czrijownja,

w Budyschinje na žitnych wikach na rózku šukelnskeje haßy.

Telefon 384.

Poručam šamodźěłane
ff. mlóčźniki, mlokowe karany, mlokowe hornzy, wódne khany, wódne czerpawy, sazynowane wódne khany a hornzy.
Mam wulki skład
krjepjawkow (krjepjenskich khanow) a **emaillowanych tworow, sazynowanych bowow** a **juchowych czerpakow. Tšěschne žłoby** a **roły** a kóžde do twarstwa šluschaze klampnarske dźěła shotowjam.

Želeso sa tšěschne žłoby mam na składze.
Spěschne poßłuženje. Najtuńsche płaczisny.

M. Schulz.
10 pschi šerbskich hrjebjach 10.

Pizowanski kalk

wot **Brockmanna** w Lipsku,
snamjo A a B,
teho runja **sczinowe pleczenje, sczinowe hosdże** a **sazynkowany grot**
po fabrikskich płaczisnach porucza
Emil Dietrich w Lětonju.

Franz Marschner

czaßnikat w Budyschinje
na bohatej haßy 9
šwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczasow** k dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczisny.

Njewjesczinske schlewjery,

njewjesczinske schaty
dobre a tunje porucza
A. Tschentscher
na bohatej haßy czißło 18.

Hońtwarske gamasche

ſ czorneje abo bruneje howjaseje koże wschelakich wuwjedźenjow po 7 hacz 9 mk. porucza
Reinhold Gierisch
kožowa pschedawarnja
pschi mjaßowych jědkach 6.

Wolij

ša mlóczaze maschiny,
maschinski wolij,
rjemjenjowy wósk,
fluid,
wolij na rany,
hojazu a kopytowu žalbu,
kožowy mas
najlěpscheje hódnoscze porucza
Arthur Grubann
pschi drjewowych wikach 8.

Najlěpschi

khofej

ma jenož
Otto Sachse
na bohatej haßy 4.

Wodunjepschepuschczaty

garbarski mas

snateje dobroscze na wobucze, žanu vaselinu, porucza
Reinhold Gierisch
kožowa pschedawatnja
pschi mjaßowych jědkach 6.

Lubijska banka.

Sadanjamy tón czaß na dań šo dawaze pjenjesy

pschi wschědnym wupowjedźenju		3%
pschi měßacznym	=	3¼%
pschi schtwórczlětnym	=	3½%
pschi pollětnym	=	4%

Filiala Lubijskeje banki
w šerbskim domje.

Jan Jurij Pahn

pschi hlownym torhoschczu w Budyschinje pschi hlownym torhoschczu.

Sa nasymu a symu 1906/07:

Pißane žonjaze drastne tkaniny.

Pomyßlnje **najwjetschi wubjerk** najjednorischich tkaninow sa **domjazu drastu** hacž k najwoßebnischim tkaninam sa **dróhowe** a **towarstwowe wobleczenja.**

Ssukno. **Chevioty.** **Jendzelske tkaniny** atd.

Czorne žonjaze drastne tkaniny

wschěch placzisnow a **tkanjow.**

Židzane tkaniny, czorne, běle a pißane

sa **wobleczenja** a **blusy.**

Balske tkaniny.

Tkane a czischezane barchenty

sa **wobleczenja** a **blusy.**

We **wschěch wotdzělenjach** mojeho składa:

Najwjetschi a najwschelakorischi wubjerk,

sa kóždy ßłód ßo pschihodzazy!

Placzisny ßu najtuńsche.

Jěsdny plan želesnizow
wot 1. oktobra 1906.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždźan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4	2. 3.
Se Shorjelza	2,05	—	4,20	8,55	7,58	10,56	2,14	2,21	4,25	6,58	9,10	11,15
Rychbacha	—	—	4,43		8,22	11,20	—	2,45	4,49	7,22	9,34	12,00
Lubija	2,30	—	5 02	9,20	8,44	11,41	2,39	3,07	5,09	7,43	9,54	12,44
Budyschina	2,51	3,58	5,34	9,41	9,21	12,20	3,00	3,45	5,43	8,22	10,26	1,34
Biskopiz	—	4,30	6,11		10,04	12,54	—	4,18	6,16	8,56	11,01	—
Arnsdorfa	—	4,53	6,32		10,25	1,16	—	4,40	6,36	9,19	11,21	—
Radeberga	—	5,02	6,40		10,33	1,24	—	—	6,44	9,27	11,29	—
Do Draždźan	3,44	5,27	6,58	10,34	10,51	1,43	3,54	5,04	7,02	9,45	11,53	—

Se Shorjelza wotjědže špěšny cžah wjeczor 8,57, ſ Lubija 9,21, ſ Budyschina 9,42, do Draždźan 10,31.

S Budyschina rano 6,52, ſ Biskopiz 7,24, ſ Arnsdorfa 7,48, ſ Radeberga 7,56, do Draždźan 8,20.

S Lubija wotjědže kóždu ßobotu rano w 6,32, ſ Pomorz 6,49 a ſ Kubschiz 6,58 woßebity cžah do Budyschina, kotryž je 7,07 w Budyschinje.

S Draždźan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	2. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.
S Draždźan	12,20	1,10	—	6,14	9,09	10,30	12,35	3,14	5,09	5,33	8,10	9,46
Radeberga	12,52	—	—	—	9,41	—	—	—		—	8,37	—
Arnsdorfa	1,00	—	—	6,48	9,50	—	1,08	3,48		6,06	8,45	10,19
Biskopiz	1,25	—	—	7,14	10,15	—	1,34	4,11		6,30	9,10	10,48
Budyschina	1,49	2,02	4,20	7,46	10,45	11,27	2,05	4,42	6,05	7,01	9,41	11,18
Lubija	—	2,24	5,33	8,25	11,23	11,50	2,42	5,15	6,28	7,39	10, 17	11,52
Rychbacha	—	—	6,02	8,41	11,38	—	2,58	5,31		7,55	10, 33	12,8
Do Shorjelza	—	2,47	6,43	9,03	12,00	12,14	3,20	5,52	6,52	8,17	10, 54	12,29

S Draždźan rano 7,11, ſ Radeberga 7,43, ſ Arnsdorfa 7,54, ſ Biskopiz 8,18, do Budyschina 8,43.

S Draždźan wotjědže špěšny cžah rano 8,53, ſ Budyschina 9,46, ſ Lubija 10,08, do Shorjelza 10,31.

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Budyschina	4,58†	5,56*	7,12	10,47	1,20†*	2,06	4,39	7,25	9,12
Dźěžnikez	5,06†	6,08*	7,24	10,56	1,32†*	2,14	4,47	7,34	9,20
Budestez	5,13†	6,17*	7,35	11,03	1,41†*	2,21	4,55	7,41	9,27
Roswodez	5,17†	—	7,41	11,08	—	2,26	5,00	—	9,32
Do Wjeleczina	5,24†	—	7,50	11,16	—	2,34	5,07	—	9,40

† Jěsdźi jenož ßobotu a póndźelu.
* Jěsdźi kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru.
†* Jěsdźi jenož ßobotu, hacž do 18. novembra tež njedźelu a ßwjate dny.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	2.—4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Wjeleczina	—	6,05†	8,25	12,06	—	2,59	5,20	—	10,06
Roswodez	—	6,12†	8,31	12,12	—	3,09	5,30	—	10,12
Budestez	5,11*	6,17†	8,36	12,17	12,42†*	3,17	5,40	7,50	10,17
Dźěžnikez	5,20*	6,23†	8,42	12,23	12,52†*	3,28	5,51	7,56	10,23
Do Budyschina	5,31*	6,30†	8,49	12,30	1,04†*	3,38	6,01	8,03	10,30

* Jěsdźi kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru.
† Jěsdźi jenož ßobotu a póndźelu.
†* Jěsdźi jenož ßobotu, hacž do 18. novembra tež njedźelu a ßwjate dny.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina	6,37	7,53	11,42	2,10†	3,20	5,00	8,25	10,35
Ratarjez	6,44	8,00	11,49	2,18†	3,29	5,08	8,32	10,43
Židowa	6,49	8,05	11,54	2,23†	3,35	5,14	8,37	10,48
Mal. Wjelkowa	6,57	8,13	12,02	2,33†	3,45	5,22	8,45	10,56
Radworja	7,08	8,23	12,14	2,44†	3,56	5,34	8,55	11,07
Kaßowa	7,15		12,20	2,50†		5,41		11,13
Njeßwacžidła	7,25		12,29	3,00†		5,51		11,23
Scheschowa	7,33		12,37	3,08†		5,59		11,31
Do Rakez	7,40		12,44	3,16†		6,07		11,39

† Jěsdźi jenož ßobotu, njedźelu a ßwjate dny.

S Rakez do Budyschina.

S Rakez	5,16		7,55		12,54		3,26†	6,45	
Scheschowa	5,24		8,03		1,02		3,34†	6,54	
Njeßwacžidła	5,32		8,10		1,09		3,42†	7,03	
Kaßowa	5,42		8,19		1,18		3,52†	7,14	
Radworja	5,49	7,06	8,27	11,04	1,25	2,18	3,59†	7,22	7,37
Mal. Wjelkowa	6,00	7,16	8,37	11,15	1,35	2,30	4,10†	7,33	7,49
Židowa	6,08	7,24	8,44	11,22	1,42	2,37	4,18†	—	7,58
Ratarjez	6,13	7,28	8,49	11,26	1,47	2,42	4,23†	—	8,03
Do Budyschina	6,20	7,35	8,56	11,33	1,54	2,49	4,30†	7,52	8,10

† Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny.

Kamjenz-Halschtrow-Biskopiz.

S Kamjenza	5,50	11,34	2,03	7,02
Halschtrowa	6,17	12,02	2,30	7,36
Do Biskopiz	7,03	12,48	3,21	8,27

Biskopiz-Halschtrow-Kamjenz.

S Biskopiz	7,30	1,40	4,20	9,15
Halschtrowa	8,15	2,29	5,30	10,08
Do Kamjenza	8,39	2,58	6,06	10,36

S Radworja do Lubija.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Radworja dwórn.	—	8,30	12,17	—	4,06	—	8,56	—
Radworja fast.	—	8,37	12,24	—	4,15	—	9,03	—
Lutobcža	—	8,45	12,31	—	4,25	—	9,10	—
Wulk. Dubrawy	—	8,55	12,40	—	5,00	—	9,18	—
Klufscha	—	9,07	12,51	—	5,10	—	9,29	—
Hucžiny	—	9,18	1,01	—	5,23	—	9,39	—
Barta	—	9,59	1,13	—	5,45	—	9,50	—
Hrodźišcža	—	10,10	1,24	—	5,56	—	10,01	—
Wósborka	7,23	10,28	1,36	4,10	—	6,30	—	10,11†
Maleczíz	7,30	10,35	1,43	4,17	—	6,37	—	10,18†
Luwoczíz	7,39	10,42	1,50	4,24	—	6,46	—	10,25†
Hluschiny	7,47	10,50	1,58	4,32	—	6,54	—	10,33†
Radměriz	7,53	10,55	2,03	4,37	—	7,01	—	10,38†
Ketliz	8,06	11,06	2,14	4,48	—	7,14	—	10,49†
do Lubija	8,18	11,18	2,26	5,00	—	7,26	—	11,01†

† Jěsdźi njedźelu a ßwjate dny jenož w oktobrje.

S Lubija do Radworja.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Lubija	—	8,45	12,00	3,09	5,18	7,45	11,15†
Ketliz	—	8,56	12,11	3,21	5,29	7,57	11,26†
Radměriz	—	9,06	12,21	3,31	5,38	8,07	11,35†
Hluschiny	—	9,12	12,27	3,37	5,44	8,13	11,41†
Luwoczíz	—	9,20	12,35	3,47	5,53	8,22	11,49†
Maleczíz	—	9,27	12,42	3,54	6,00	8,29	11,56†
Wósborka	5,51	9,38	12,55	—	6,15	—	—
Hrodźišcža	5,59	9,46	1,03	—	6,23	—	—
Barta	6,10	10,02	1,18	—	6,36	—	—
Hucžiny	6,20	10,13	1,29	—	6,47	—	—
Klufscha	6,31	10,24	1,40	—	6,58	—	—
Wulk. Dubrawy	6,44	10,36	1,54	—	7,12	—	—
Lutobcža	6,51	10,43	2,01	—	7,19	—	—
Radworja fast.	6,57	10,49	2,07	—	7,25	—	—
do Radworja dwórn.	7,04	10,56	2,14	—	7,32	—	—

† Jěsdźi njedźelu a ßwjate dny jenož w oktobrje.

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Kamjenza	5,45	8,43	12,16	3,02	7,16	9,25
Polczníza	6,06	9,04	12,39	3,22	7,38	9,48
Großröhrsdorfa	6,15	9,12	12,48	3,30	7,48	9,57
Do Arnsdorfa	6,25	9,22	12,58	3,40	7,58	10,07

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	1-4.
S Arnsdorfa	6,56	10,38	1,21	5,02	8,09	11,44
Großröhrsdorfa	7,09	10,50	1,33	5,14	8,21	11,56
Polczníza	7,18	10,58	1,42	5,23	8,29	12,04
Do Kamjenza	7,35	11,15	1,59	5,40	8,46	12,21

Klobuki. **Najwjetscha špezialna pschedawarnja w Budyschinje.** **Mězy.**

K nasymskemu a symskemu cžaßej poruczam wschěch nowoscžow

filzowe, honťwarske a dźěcžaze klobuki

najnowschich formow a barbow, najlěpscheje hódnoscže po jara tunich płacžišnach.

Ratarske, kolojěsdne, domjaze, dźěłanske a dźěcžaze mězy

wschěch pomyßlnych formow a barbow,

filzowe stupnje a tofle

na wulki wubjerk na składze.

Wschě wuporjedźenja ßo **spěšnje** a **derje** wobstaraju.

Hugo Lehmann

na bohatej haßy 22,

Filzowe stupnje. pódla hoscženza „winoweje kicže". **Tofle.**

Płacžišny hódno! · Rjane! Solidne!

Najnowsche **ſbytki** sa symske kholowy, wobleczenja a paletoty ßu saßo doschke a proschu wo pschecželniwy wopyt. Tež ßu najnowsche cžistowolmjane **Gerafle bluſy** a **drastne klauiny** saßo na składze.

Ernestina Elſnerowa na mlynskej drósy 5 pschi Mörbitzez wulkim mlynje.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćernje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 40. Sobotu 6. oktobra 1906. Lětnik 65.

Swětne podawki.

Ratarstwowy minister ſ Podbielski

je ßo do Romintena pscheproßył, hdźež khěžor sańdźeny tydźeń na hońtwu khodźesche. Tež sańdźene lěta je ratarstwowy minister ſ khěžorowym hońtwinskim hosćom w Romintenje był. Hacž pak je khěžor tež lětßa Podbielskeho do Romintena skasał, so by ſ nim hromadźe swěrinu honił, wo tym ßebi nowinarjo hłowu łamaju. Měnja, so je khěžor ſ Podbielskim wo ſ nowa nastawazej mjaßowej drohoćze rěčał. Drusy saßo měnja, so je wón ſ Podbielskemu radu dał, so by do swołanja němskeho khěžorstwoweho ßejma wot ßwojeho sastojnstwa wotstupił. W ßejmje měł ſ Podbielski cźežke stejischćo dla ßwojeho saplećenja do Tippelskirchskeje wikowarnje, kotraž je pschi sastaranju němskeho wójska w krótkowjećornej Afriźy wjele milijonow saßłužiła.

Pscheradnik w bayerskim wójsku.

W Mnichowje ßu ßo pscheď krótkim cźaßom mobilisaziske plany kradnyłe. Jako paducha ßu nětko jeneho jenołětneho dobrowólnika 3. trainskeho bataillona wußlědźili. Po poručnoscźi jeneho Winskeho agenta je wón mobilisaziski plan bayerskeho wójska a tajne plany sa żelesnizu w pschipadźe mobilisazije po sdaćzu italskemu knježerstwu pschedał. Pscheradnik je ßo wusnał.

Professor Delbrück wo pscheněmčenju Polakow.

Na pscheněmčenje Polakow je pruski krajny ßejm sa poßlednje 20 lět něhdźe 500 milijonow hriwnow pschiswolił a na wschelake wustawy, kotrež dyrbja pscheněmčenje Polakow spěchowacź, ßo wjele dalschich milijonow nałožuje. S pokupjenjom pólskich semjanskich kubłow, na cźož ßu pschiswolene milijony postajene, pak pscheněmčenje poměrnje pomału postupuje. Duž je knježerstwo pódła teho ßwoju kedźbliwoscź na pólske ludowe schule skłoniło. Nabožeńska wucźba, kotraž ßo tam hacž dotal pólski podawasche, ma ßo nětko w němskej rěcźi wudźělecź. Mjes Polakami je tónle nowy knježerstwowy wukas ßylne pschecźiwjenje sbudźił. Pólske dźěcźi ßo sarjekuja, w nabožeńskej wucźbje na wucźerjowe němske praschenje němski wotmolwicź.

W nowschim cźaßu ßo w Němzach hłoßy ßłyschecź dawaju, kotrež nimaju knježerstwowu politiku pscheczźiwo Polakam sa prawu. W měßacźniku „Preußische Jahrbücher" professor dr. Hans Delbrück, na kotrehoż němskim wótczinstwje njeje dwělowacź, wo tym pische: „Ssym tele wězy dołho dokładnje studował, so njebych widźał, kak schkódne te pućze ßu, po kotrychźe nascha politika tam khodźi, a njemóžu ſ wótczinskej winowatoscźu ßo wostajicź, pschezo ſ nowa ßwój hłóß ßłyschecź dacź a napominacź, ßo sawróćicź. Knježerstwowy kanzleŕ ßebi w rosrěčenju, kotrež je ſ fararjom dr. Latrillom měł, żada, so dyrbja wschitzy Němzy pschi tejle politizy ßobuskutkowacź; to je mi ſ dopokasmom, so je jemu njesnate wostało, kak daloko je ßo hižo spósnacźe rosschěriło, so je tale politika wopacźna. Pschezo a pschezo saßo wot ludźi, kotsiž mi w tymle praschenju rosßudnje napscheczźo rěcźachu, so ßu ßo nětko tež pscheßwědcźili, so ßym pschezo w tym prawo měł a so tak dale njeńdźe. Kak dyrbi ßo potom wocźakacź, so budźe pschichoduje lěpje, hdyž ßu 20 lět napominanja, so dyrbja ßo Němzy na sałožku hakatistiskich nahladow sjednacź, bjes płodow wostałe? Khěžorstwowy kanzler napomina, so njedyrbimy hnydom wustacź a ßwaricź, dokelž hischcźe njeje żanych płodow widźecź. To je bohużel zyle wopacźne měnjenje. Płody tu ßu, na nich njepobrachuje, a wschědnje ßo nowe pokasuja, mjenujźy we spěschnym ſ p a d o w a n j u němzowstwa. Kak mohli ßo nadźecź, so ßo pschi dalewjedźenju nětcźischeje politiki tole spadowanje sastaji? Schto nam potom rjana saßada pomha, so ßo w politizy njeßměmy motacź? Płacźi wona tež potom, hdyž je jaßnje widźecź, so ßmy na pucźu, kotryż do njesboża wjedźe? Wěrno je a khěžorstwowy kanzler mohł ßo na to powołacź, so njeje hischcźe w sjawnoscźi jara wjele němskich hłoßow tejele druźiny ßłyschecź było, a schto rosprawy sastojnskich městnow wopschijeja, njewěm. Ale to wěm, a móžu to wobßwědcźicź, so ßo, hdy by ßo khěžorstwowy kanzler wobydlerjow pólskeho kraja a druhich ſnajerjow dwojorěcźnych krajow praschał, njeby nětcźischemu systemej powschitkownje pschihłoßowało.

Swjeßelaze je ſ najmjeńscha to, so je khěžorstwowy kanzler pschidał, so nasche schule k poßylnjenju němzowstwa njeßłuża, ale so nawopak pólstwo ßylnja, dokelž wone Polakow dwojorěcźnych cźini a jim tak lěpschinu psched Němzami dawa. Tole wusnacźe je jara waźne; pschetoż dopomnimy ßo, so je ßo němska wucźba sa pólske dźěcźi teho dla pschewjedła, dokelž ßo nadźachu, so budźe ßo ſ tym němzowstwo spěchowacź. Hacž ßnadź ßu też w kultußowym ministerstwje k lěpschemu dopósnacźu pschischli? Hakle pscheď krótkim je kultußowy minister nałożenje němskeje rěcźe w nabożeńskej wucźbje khětro wupscheſtrěł, a se wschědnym dołhim ßydanjom po schuli, k cźemuż ßo wucźerske mozy njeißu podlějschike, dyrbja ßo dźěcźi, kotrež ßo po pschikasni starscheju spjecźuja, k podcźißnjenju nusowacź. Ma němzowstwo wot teho wużitka? Żada ßebi khěžorstwowy kanzler, so Němzy, kotsiž ßo nochzedźa Schillerowcho a Göthowcho sdźěkanja wostajicź, tajku schulsku politiku ßobu cźinja a podpjeraju? Schtóž pak ßebi pscheje wjedźecź, cźeho dla dha němzowstwo w Pósnańskej na stajnoscźi wróćo dźe, tón trjeba jenoż poßledni wukas kultußoweho ministra wobhladacź. Němzy w městach ſ wobkhodnikow a rjemjeßłnikow wobsteja a ßu ßo narody a lětstotki dołho se ßwojimi pólskimi wotebjerarjemi żiwili. Woni dyrbja nětko wucźahnycź, dokelž jim Polazy wjazy dźěła njedawaju a jim niczo wjazy njewotkupuja. Pólski agitator pak, kotryż Polakow k tutemu boykottej namołwja, smėje łohke dźěło, hdyž ſ najnowschim schulskim wukasom kultußoweho ministra do domu stupi. So němska schulska rěcź a pólske dźěcźi němzowstwu dobytka njepschinjeßu, je nam nětko tež khěžorstwowy kanzler wobßwědcźił. So budźe nowy wukas wo nabożenskej wucźbje saßo ßam existenzu němskich wobkhodnikow w provinzy njemóżnu cźinicź, na ruzy leži. Schtó je nětko wěrny schkódnik a wěrny sakitaŕ němzowstwa w rańschich provinzach? Tón, kotryż tele wězy wotkryje a wupraji, abo tón, kotryż dla narodneje jednoty a dla ßwojeho měrneho żiwjenja mjelcźi?

Hdyż pschi bliżschich wólbach do khěžorstwoweho ßejma też Hornja Schlesyska do pólskeho lěhwa pscheńdźe, potom drje powschitkownje dopósnajemy, so njetrjebamy dale na płody nascheje narodnowskeje politiki dlěje cźakacź. W Schleswigu je ßo skóncźnje k lěpschemu wobrocźiło. Hdy budźichmy ßo w rańschich provinzach nješchto prjedy dopomnili, bychmy ßnadź Hornju Schlesysku, runjeż niz direktnje němzowstwu, dha tola wot sastarska dostatemu loyalnemu pruskemu smyßlenju wukhowacź mohli. Nětko je pschepośdźe,

a njeje wjazy sadźěwacź, so ßo tónle zyły milijon pólski rěčazych Prußakow fanatiskemu narodowskemu pólstwu pschisamknje. Jeli so, kaž ßo žada, po nětcźischej politizy dale cźinimy, budźe sa někotre generazije pólski kraj, kotryž je dźenßa hischcźe po narodnosczi měschany, hacź na sastojnikow, fideikomissy, někotrych tyßaz kolonistow burow a někotre enklavy cźisty pólski."

Nowe powjetschenje němskeho wójska.

Wot pschichodneho němskeho khěžorstwoweho ßejma budźa ßo pjecza pjenježne ßrědki k powjetschenju ženiskich wojakow a k wobschěrnemu wuživanju automobilow we wójsku žadacź. Teź na poßylnjenje pólneje artillerije ßo myßli. Dale budźa ßo pjenjesy sa nowe maschinske tšélby atd. žadacź.

Wožamoczenje Němskeje.

Jendźelska na zyłym ßwěcźe politiske swjaski pschecźiwo Němskej wjasa. Najprjódzy je s Franzowskej, Schpanskej a Italskej swjask scźinika, s kotrehoż pomozu je Němskej w marokkowskim praschenju poraženje pschihotowaka. Nětko je wona teź s Ruskej dorosumjenje dozpika. Prjedy ßo sdasche, so budźetej Ruska a Jendźelska wěcźnej njepschecźelnizy. Rusko-japanska wójna pak je politiske stejischcźo Ruskeje wjele pscheměniło. W Ruskej ßu k dopósnaczu dóschli, so je lěpje, s Jendźelskej pschecźelstwo dźerżecź. Hižo Japanskeje dla Ruska jendźelske pschecźelstwo trjeba. Hdyž pak je ßo Ruska, kotraž je s dwojoswjaskom hižo s Franzowskej swjasana, ßo nětko s Jendźelskej spschecźelika, je wěste, so je wona do lěhwa njepschecźelow Němskeje pscheschła. Tak je Jendźelska nimale zyłu Europu na ßwoju stronu scźahnyła, so mohła ras Němskej ßmjertnu ranu saßadźicź. Němska móże ßo nětkole jeniczzy hischcźe na Awstrisku a Turkowsku sepjeracź, na Italsku, kotraž je drje s trojoswjaskom s Němskej swjasana, njeje žaneho spuschczenja, kaž je ßo pschi marokkowskej swadźe wupokasało.

Pólske ludowe shromadźizny,

kotrež poßlednje dny pschecźiwo sawjedźenju němskeje rěcze w naboženskej wucźbje w ludowych schulach protestowachu, je polizija we wschelakich pólskich městach rospuschcźiła. W Pósnanju je polizija pola mandźelskeje pólskeho dźěkarja tšéschneje papy, Wrsesynskeho, 10,000 wokolnikow saßłapiła, kotrež dyrbjachu ßo runje na póst donjesc. We wokolnikach ßo starschi pólskich dźěczi napominaju, so njeßmědźa ßwojim dźěczom tak dołho wjazy do schule chodźicź dacź, doniž ßo nabožinska wucźba njebudże saßo we pólskej rěczi podawacź.

Wotstupjenje schefa awstriskeho generalneho staba.

Pschi poßlednich manevrach w Dalmatiskej je maneverski plan schefa awstriskeho generalneho staba, barona s Becka, po měnjenju arzywójwody Franza Ferdinanda, pschichodneho awstriskeho khěžora, wopak sestajeny był. To je Baron s Beck sa sko wsał a hnydom awstriskemu khěžorej próstwu póßłał, so by jeho se sastojństwa puschcźił. Jako Beckowy naßłědnik ßo pólnomarschalliski leutnant Potiorek mjenuje.

Ministerstwowy pschedßyda Stolypin wo nětcźischich ruskich wobstejnosczach.

Stolypin je s dopißowarjom „New-Yorkskeho Heralda" rosrěcźenje měł, kotremuž je wo ßwojich samerach a wotmyßlenjach a wo ruskich wobstejnosczach scźěhowaze prajił:

S zarowym dowerjenjom swěscźeny, ßym ßo krucze rosßudźił, liberalne reformy sawjescź. Pschede wschěm pak dyrbi knjeżerstwo poßłuschnosczi pscheđ sakonjom skrucźicź, ßwoju ßamßnu existenzu sakitacź a porjad postajicź. Pscheju ßebi, so by wjetschina pschichodneje dumy s wěrnych wótcźinzow wobstała, niz pak jenoż s tajkich woßobow, kotrež ßo jenoż wo to prózuja, so bychu statnu móz na ßebje storhnyli. Tuteje pschicźiny dla wolerjam njedopjelnjomne ßluby cźinja a ßo wo interesy Ruskeje njestaraju. Cźi, kotsiż ßu Wiborgske namołwjenje podpißali, kotryż lud k sběžkej napomina, njemóża ßo s nowa wuswolicź, hdyž pod ßudniskej wobskórżbu steja. Hdyž strona ludoweje ßwobody tomule revoluzionarnemu namołwjenju pschihłoßuje, dha wona njemóże na to licźicź, so by ßo jako sakońska strona wobhladała.

Skónczńje ministerstwowy pschedßyda na to pokasa, so we wukraju wěrne pokoženje Ruskeje njesnaja. Ruske finanzy nikomu pschicźinu njedawaju, so dyrbjał ßebi jich dla njeměr cźinicź. Dochody wudawki wo wjele pscheßahaju. Wuwos s Ruskeje je njedźiwajzy hubjenych žnjow wjetschi dyźli w prjedawschich lětach. Khěžorstwowa kassa budże bjes cźežkotow ßwoje pschißkuschnosczе dopjelnicź móz a njebudże ßebi trjebacź s nowej požczonku wupomhacź. Massa w Nižnym Nowgorodże je dołho njewidźany wuspěch měła. Skasanja pola naschich fabrikow, reserwy naschich nalutowarnjow wo bohatosczi Ruskeje ßwědcza.

Rubjeżnistwa a mordarstwa w Ruskej.

Prjedy hacź ßo w Ruskej we wschěch stronach porjad a měr saßo postajitaj, drje ßo hischcźe khwila pominje. W Odessy ßu ßedmjo židźi poßelnika swjaska ruskich wótcźinzow, Ignatja Kriwoschejina, na rózku konjazych wikow satšélili. Mordarjo do ßußodnych židowskich domow cźeknychu, hdźeż ßo bjes ßlěda shubichu. Stóstniski njeskutk je mjes kicheschczijanskim wobydlerstwom zykeho města wulke roshorjenje pschecźiwo židam sbudźiło. Židźi ßu na to deputaziju k generalnemu gubernatorej póßłali, so by jich pscheđ pohromom (to je pohrimanjom-pscheschczěhanjom) schkitował. Tón pak jim snapschecźiwi, so drje sa městowy měr rukuje, tola hdyž židźi se stóstniskimi nadpadami kschescźijanske wobydlerstwo roshorjeja, dyrbjeli woni teź scźěhwki njesc.

Chresonski pólny ßud je ßydom sběžkarjow, kotsiż ßu ßo pschi wurubjenju agentury Peterburgskeje banki w Kochowzy wobdźělili, k ßmjercźi a dweju k ßydomlětnemu khostanskemu dźěku saßudźił.

Peterburgska polizija je někotrych ludźi sajała, kotsiż běchu ßebi wotmyßlili, jeneho knjeżerstwoweho pokładnika wurubicź. Jedyn s rubjeżnikow spyta cźeknycź, tola polizistoju sa nim tšélachu a jeho satšélichu. Pola wschitkich sajatych revolwry namakachu.

W nozy 2. oktobra je ßo na parnej łódźi „Zesarjewicz Jurij" njehańbicźiwe rubjeżnistwo skucźiło. 25 s revolwrami a tšélbami wobrónjeni rubjeżnizy, kotsiż běchu po sdaczu na wschelakich městnach na łódź stupili, pucźowarjow tsecźeje rjadownje w městnosczi tsecźeje rjadownje sawrjechu a s póstoweje a łódźineje kassy 12,000 rublow rubichu. Pucźowarjo 1. rjadownje do rubjeżnikow tšélachu. Cźi pak hrożachu, so dweju łódźneju offizěrow a schtyrjoch matrosow jako sastajenzow satšéla. Na to jim se sastajenzami s cźołmom wot łódże wotjěcź dachu.

Na kuble wjerćha Wjasemskeho w Karbinje w Benderskim wokrjeßu ßu sběžkarjzy wjeßnjenjo 10,000 zentnarjow pschenzy spalili. Na knjeżim kuble w Penczewje w Tiraspólskim wokrjeßu sběžkarjo kublerja nusowachu, jim 3000 rublow wupkacźicź.

W Charkowje je polizija dźěłarnju bombow wußlědźiła, w kotrejž 2 hotowej bombje, schěscź metallowych trubow a rosbuchadła namakachu. Dweju dźěłaczerjow ßu sajeli.

W Mitawje w baltiskich provinzach ßu studentojo ßwojeho direktora Petrowa skónzowali, kotryż bě pola nich njelubowany, dokelż jim kasasche, so njebychu stawisny dźěłali, ale radscho schulske nadawki.

Na kuble Helenowje w lomżinskej guberniji w pólskim kraleswje ßu dwanaczo wobronjenji rubjeżnizy w nozy kublerjowu macź skónzowali, jeho nana sranili, drohotnosczе a pjenjesy rubili, na czoż ßu do wosa dweju konjow sapschahnyli a s rubjenstwom wotjěli.

Nowiny njedawno powjescze wo njeměrach w malmischskej krajinje pschinjeßechu, w kotrychż bě ßo pjecza wjele woßobow skónzowało. Nětko je ßo wupokasało, so ßu jenoż w wjesy Multanje pschi kontrolli reserwistow njeměry wudyrile, dokelż běchu pschiczinu kontrolle wopak srosumili a ßo s palenzom wopili. Pschi tychle njeměrach je ßo jedyn ratar morił. Pomoznik wokrjeßneho hejtmana a tsjo straznizy ßo cźežko sranichu. 200 ludźi, kotsiż ßo pschi njeměrach wobdźělichu, polizija, sapiża a 3 snich saja. Měr ßo hischcźe do pschikhada wójska wobnowi. Nětko ßo pschepytanje wjedże.

W Sebastopolu ßu ßo shromadne polizajske pschehladanki pschewjedle, pschi kotrychż je ßo wjele ludźi sajało, kotsiż ßo njemózachu s papjerami wupokasacź, schtó ßu, teź ßo składownje tšélbow, revolwrow, patronow, kałaczow, nożow a revoluzionarnych lecźazych listow namakachu.

Strach revoluzije w Egiptowskej.

Roskasowaŕ jendźelskeje wobßadli w Kairje je porucził, so maja tši kompagnije pěschkow a eskadrona kawallerije stajnje k ßłużbje hotowe bycź. Wojazy w uniformje a s tšélbami po boku spja a kóždy je 250 patronow dostał. Knjeżerstwo je pjecza powjescź dostało, kotraž wubuchnjenje muhamedanskeho fanatisma wěschczi.

Amerikanszy na Kubje.

Sběžkarjo na Kubje njeßu ßo samohli s knjeżerstwowej stronu sjednacź. President sjednoczenych statow połnózneje Ameriki, Roose-

velt, je teho dla wójnſkemu ſekretarej Taftej porucził, knježerſtwo na Kubje pſchewſacź. Na to je Kubaſki preſident Palma hnydom wotſtupił. Taft je gouverneura zony Panamaſkeho kanala, Magoona, ſa nakhwilneho Kubaſkeho gouverneura pomjenował. To je najſkerje jenoż pſchedehra k wobßadźenju Kuby ſ amerikanſkim wójſkom. Preſident Rooſevelt je pjecza hroſył, ſo ßo Kuba ſtat ſjednoczenych ſtatow ſczini, jeli ſo do nowowólby preſidenta ſaßo njemëry wudyrja. Sjednoczene ſtaty ßu Kubu wot ſchpaniſkeho knjejſtwa wußwobodźiłe, ſo by na Kubje ſkónczńje mër a porjad knježił. Każ pak ßo ſda, ßu wobydlerjo Kuby wotwukli, mjes ßobu w mërje żiwi bycź. Sjednoczene ſtaty jim teho dla njewotwißnoſcź, kotruż njewjedźa wużiwacź, ſaßo woſmu. Sa Kubu by najlëpje było, hdy by pod krute knjejſtwo pſchiſchła.

Wójnſke pſchihoty Japanſkeje.

Japanſka ßo tež po wójnje dale bróni. Poßlednje lëto je wona ßwoje wójſko wo 4 diwiſije powjetſchiła. S nich 2 w Koreji ſtejitej, kotruż je Japanſka wot Ruſkeje wußwobodźiła, to rëka, pod ßwoje knjejſtwo ſtajiła. Druhej dwë diwiſiji na Liaotungſkej pokkupje (w Chineſkej) ſtejitej. Tak ma Japanſka ſwonka ßwojeho kraja 60,000 muży w rańſchej Aſiſkej ſtejo. Pódla teho wona hiſchcże dalſche 4 diwiſije ſtwori, tak ſo ſmëje potom 21 diwiſijow. Woßebje dyrbi ßo kavallerija poßylnicź, do wójny wona jenoż 55 eſkadronow liczeſche, nëtko dyrbi ßo 128 eſkadronow poſtajicź. Jako zyle nowe woidźelenje ßo 10 brigadow czeżkeje artillerije pólneho wójſka ſ 300 kanonami wulkeho kalibra ſtwori. Dotalna tſëlba dyrbi ßo ſ lëpſchej ſamënicź. Tole wulke wójnſke brónjenje ßo ſtawa, hacź runje ßu japanſke ſtatne finanzy doſcź hubjene. Pſchecźiwo komu drje ßo Japanſka ſ nowa na wójnu hotuje? Nadźijomnje wona w pſchichodnej wójnje ſaßo pola europiſkich ludow a w Amerizy pjenjeżnu podpjeru njenamaka.

Pſchi wjeßnej lipje.

(Pokracźowanje.)

3. Sswërny a ſprawny.

To bë ſrudny wjeczor, na kotrymż bë Winakez nan dźëcźom wo ßmjercźi ßwojeho nëhduſcheho knjeſa powjedał. Mali poßkucharjo bëchu na woßudźe ſchwarneho hejtmana tak nutrnje dźël brali, ſo, hdyż bë invalida dopowjedał, żane wócźko ßuche njewoſta, woßebje, hdyż dźëcźi pytnychu, kak bu Winakez nan, wopominajo tamne dny, tež ßam hnuty, a ßebi ßylſu po ßylſy ſe ſchëdźiwych brjowkow trëjeſche. „To ßym nëſchto prawe naparał", ſtary pſchi ßebi rjekny, na ßwojim kiju domoj khelpajo; „chżych lubej młodoſcźi nëſchto prawje ſabawjazeho powjedacź a nëtkole ßym ju hacź na płakanje dowjedł. Jutſje wſchak chżu to lëpje ſczinicź; dźëcźi pak chżychu, ſo dyrbju powjedacź, ſchtoż je wërne a ſchtoż je ßo woprawdźe ſtało; ale w żiwjenju njeißu ßame wjeßela, ale wjeßelo a ſrudoba ßo wotmënja!" — Naſajtra wjeczor nadeńdźe invalida ßwojich młodych pſchecźelow hiżo pſchi lipje, hdźeż ßo wo to wurëcźowachu, hacź ßo ſhubjeny hejtmanowy bratr wrócźi abo njewrócźi. „Teho dla ßebi njetrjebacże hłowy łamacź!" rjekny Winakez nan, hdyż bë do jich ßrjedźiſny ſaſtupił a na ßwoje ſwucźene mëſtno kroczeſche. „To hiſchcże cżaßa doſcź ſhonicże. Dżenßa pak chżu wam wo dalſchich woßudach mëſta Dubrownika powjedacź a chżu wam Dalmatinjanow a wobydlerjow Cżorneje Hory, Cżornohórzow abo Montenegrinow ſnatych ſczinicź."

Na naraſchim kónzu ſaliwa leży wjeß Dobrota, bydliſchcża wobßedźerjow łódźi a kapitanow, kotſiż chzedźa po ſpróznym a ſtrachapołnym żiwjenju na morju ſbytkne dny ßwojeho żiwjenja w dalmatiſkej domiſnje pſcheżiwicź. Tu ßu ßebi tež ſa ßwoje cżeżży ſaßłużene wulutowane pjenjeſy pyſchne khëżki natwarili, kotreż ßu ſwonka a ſnutſka tak ßwëtke a cżiſte, każ podkohi łódże, a kotreż teho dla zyłej wßy pſcheczelny a rjany napohlad poſkicźeja. — Sady nich ßo nahke a wyßoke horiſny poſbëhuja, kotrychż wjele krócź kwaklate ſkaliny wot lëßatych wyſchinow wótrje wotestawaja, kotreż ſ tamneje ſtrony ſaliwa ſteja. Hdyż bëchu Jendźelczenjo pſched Dubrownikom ßwoje łódże ſakótwili, ſcńdźechu ßo w domje jeneho ſ łódźnych wobßedźerjow w cźichej Dobrocże wjedniży dalmatiſkich hórſkich ludow, ſo bychu tež ſe ßwojeje ſtrony ßo ſrëczeli wo pſchiprawach, kiż mëke ßo cźinicź, ſo bychu franzowſki pſchah wottſchaßli. Pißane a wobraſojte bëchu draſty mużſkich, kotſiż ßo tu ſthadźowachu. Najjednoriſcha bë hiſchcże draſta katholſkich wobydlerjow wßy Dobroty, kotſiż ßo, każ katholikojo zyłeje krajiny, cźorni hotowachu. Fakdate kholowy, nohajzy, cźrije a jupy bëchu cźorne, jeno cźëmny paß wokoło żiwota a cżapka bëſchtej ſe ſkotom pſcheſtkanej. Sa to pak ßo mużſzy grichiſkeho wuſnacża ſ Rißana, ſe ßwojim cźorlach-cźerwjenym turbanom, ſ cźerwjenej jupu, ßwëtkożidźanym lazom a w módrych krótkich ſchërokich kholowach, jeno mało wot Turkow w hórſkim wokrjeßu Berda roſeſnawachu, kiż, runjeż tule niczo ßobu rëczecź njemëjachu, ßebi tola njedachu wſacź, na ſhromadźiſnje wjednikow pſchitomni bycź. Wſchitzy pſchińdżechu, wobrónjeni hacź do ſubow; drohotne teßaki a piſtolije mëjachu ſa paßom a dołhe tſëlby pſches ramjo powßnjene. Knjes domu pſchijimaſche jich pſchi wrotach a pſchewodźeſche jich do wulkeho dwora, kotryż bë k dróſy ſe ſchtyrjomi murjemi wobhrodżeny, kotreż bëchu ſ tſëlnymi ſarëſkami wuhotowane a zyły twar na twjerdźiſnu podobny cźinjachu. Na tuto waſchnje pak ßu bjes maka wſchitke khëże bohatych ſe ſchkitazymi murjemi wobdate, ſo bychu wobydlerjo móhli rubjeżne nadpady, kiż ßo jeno pſchejara huſto woſpjetowachu, wotraſycź.

Hiżo bëchu mużſzy bjes maka dwór zyle wupjelnili, kotſiż ßebi powjedajo w cźrjódkach hromadże ſtejachu, abo ſ dołhich dymkow kurjo na ſemi cźapnjeni ßedżachu; tu ſapocża ßo hibacź mjes pſchitomnymi, kotſiż do wrotow hladachu, ſ kotrymiż Cźornohórſki wjerch ſ mużſkim ßwojeho pſchewoda nuts kroczeſche. Jeho ſ wjedrom wußmahnjene brodate wobliczo wótrje woteſtawaſche wot bëłeje jupy a wot cźerwjeneho, ſe ſłotom pſchetkaneho laza; cźorne włoßy pſchikrywaſche cźerwjena cżapka, kiż bë wobrubjena ſe ſchlebjerdku woßebneje koßmateje koże. Hdyż bë ſhromadźiſna wjercha poſtrowiła, ſapocżachu wobſtejenja wuradźowacź. Nëkotſi chżychu Franzowſow hnydom nadpadnycź a wſchëch porubacź, kotrychż bychu lepili. Ale tutón plan bu jako njepſchekładżeny ſacźißnjeny. Wjerch Pëtrowicź wjednikam roſeſtaja, kak budże wſchitke pſchichodne wuwicże wëzow wot jich nëtcźiſcheho ſadżerżenja wotwißowacź, a napominaſche k mudroſcźi. Najſprawniſche je, ſo ßo Dalmatinſzy ſ Dubrownika a ſ wokolnych krajinow Rußam a tež ſ nimi ſjednoczenym Rakuſchanam a Jendźelczanam podcźißnu. Pſchi tym ßo wjerch mjelczo nadźijeſche, ſo ruſki khëżor, kotryż wobydlerjam Cźorneje Hory pſchezo polëkowaſche, wokolinu Dubrownika jeho wjerchowſtwu pſchidżëli, pſchetoż Cźornohórzy żenje ſ Rakuſkej prawje ſprawnje njemënjachu.

Tola wuprajichu ßo druſy wjedniży, kotſiż Pëtrowicźowych tajnych wotpohladow njedopóſnachu, ſ wjetſcheho dźëła ſa jeho namjet, a duż bu wobſamknjene, ſ wjednikow dweju wotpóßłanzow wuſwolicź, ſ kotrejuż mëjeſche ßo jedyn k ruſkemu khëżorej Alexandrej, druhi pak ke khëżorej Franzej wotpóßłacź; doniż njeby wotmołwa na wjerchowy liſt wobëmaj monarchomaj dóſchła, mëjachu ßo wſchitzy ſmëromnje ſadżerżecź a wocżakowacź. Tuto wobſamknywſchi roſeńdżechu ßo ſhromadżeni.

W mëſcże bë mjes tym wutrobitoſcź franzowſkeho wójſka khëtro ſpadnyła, pſchetoż ſ mórſkeje ſtrony jich Jendźelczenjo tyſchnjachu, a krajne wobydlerſtwo we wokolinje ßo jim dżeń a bóle njepſchecźelſke wopokaſowaſche. Pſchi tym njebë generalej Gautierej tajne woſtało, ſo Napoleonowa móz ſpëſchnje wotebërаſche a ſo bëchu wójſka ſwjaſkowarjow duży do Franzowſkeje. Nam ßo potajkim ani ſ najmjeńſcha dżiwno njeſdaſche, hdyż ras cżołm, na kotrymż bë bëła wujednakowſka khorhoj wupowßnjena a w kotrymż ßo franzowſti wyſchk namaka, k jendźelſkim łódżam płowacź widżachmy. Bórſy na to bu ſnate, ſo bë general Gautier pſchepodacża dla jednacź ſapocżak, jednanja buchu ſa krótke hodżiny ſkónczene a mëjachu tón ſcżëhwk, ſo ßo zyła franzowſka wobßadka Jendźelczanam jata poda. Roskaſował Hoſta póßła nëtkole nëſchto łódźniſkich wojakow na kraj a da Franzowſow ſ jich nawjednikom na ßwojej wójnſkej łódźi „Bachante" a „Sarazen" pſchewjeſcź; prjedy pak bë ßebi wot generala Gautiera klucże k twjerdźiſnje wużadał. Mëſto teho pak, ſo budźiſche twjerdźiſnu tak dołho wobßadżenu dżerżał, doniż njebudźichu rakuſke wójſka doczahnyłe, wotjë ſe ßwojimi jatymi a pſchepoda mëſto tak dołho Cźornohórſkemu wjerchej.

S tym bë ßo naſcha wëz hiſchcże pohórſchiła. Pſchetoż pod franzowſkim knjejſtwom bëſche ſ najmjeńſcha hiſchcże wëſty porjad a wojerſka poßkuſchnoſcź wobſtejała. To dyrbjeſche ßo pſchipóſnacź, runjeż bëchu naſchi njepſcheczeljo. Ale wobydlerjo Cźorneje Hory njebëchu żanej poddatoſcźi ſwukli a njemóżachu ßo do prawidłownych mëſchczańſkich wobſtejenjow namakacź. Jich jenicźki najwjetſchi poczink bëſche ſmużitoſcź, kotrejeż wëſo w mërnych cżaßach nałożowacź njemóżachu. Sa to rosdźëła mjes mojim a twojim khmanje njeſnajachu a, dokelż woprawdźiteje wójny parowachu, nałożowachu ßwoju ſmużitoſcź pſchi rubjeżnych nadpadach.

Teho dla hiſchcże do dżenßniſcheho dnja ſarjadowanje wobſteji, ſo dyrbja Cźornohórzy, kotſiż do mëſta pſchikhadżeja, ſo bychu

na wikach ßwoje pólne wupkody pschedawali abo też ſa wſchelake trěbne pschedmjety wumënjowali, pſched městom ßwoje brónje wotpołożicź.

Duż, lube dźěćźi, mózecźe ßebi myßlicź, ſo ſ pſchikhadom tutych dźiwich hórſkich ludźi ſa město cźežki cźaß pruhowanja naſta. Najprjedy nadpadźechu kněžorſke ſkłady a wſachu, ſchtoż tam brónjow, pólvra a zyrobiſnow nadeńdźechu, do ßwojeje mozy a najwjetſchi dźěł teho do ßwojeho ſkalneho města Zetinje wotnoßychu. To niczo njepomhaſche, ſo pſchecźiwo temu měſchcźanoſta a nahladni měſchcźenjo wuſtupichu; pſchetoż wjerch Pětrowicź nadźijeſche ßo, ſo jemu ruſki kněžor Alexander k wobſtajnemu wobßedźeńſtwu města dopomha a teho dla cźinjachu jeho ludźo, każ by rjekł, ſo ßu doſpołni knjeża města. Hdyż běchu najwjazy ſtatneho wobßedźeńſtwa ſ njeho wotnoßyli, ſ dźěła też ſa tuni pjenjes rosmjetali, khodźachu pak do teho, pak do tamneho měſchcźanſkeho domu, bjerjechu tam, ſchtoźkuli ßo jim ſalubi, żadachu ßebi pjenjeſy, a hdyż ludźo cźinjachu, jako bychu ßo jich ſakhadźenja wobaracź chzyli, tykachu tym, kotſiż ßo ſtajachu, wukónz ßwojich piſtolijow napſchecźiwo.

(Pſchichodnje dale.)

Za Serbski Dom w Budyšinje

je so w lěće 1906 dotal zaso nahromadźiło: 1431 hr. 75 np.

Dale za njón darichu:

Čisty wunošk dźiwadła přećelow w Žehušicach přez knjeza ingen. K. Braubergera	32 hr. — np.
Táborscy abiturienći přez „Národní Listy“	25 hr. 50 np.
Hromadźe:	1489 hr. 25 np.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** (Kóń ßo ſpłóſchił.) Sańdźenu póndźelu popołdnju ßo w měſcźe kóń ſapſchaha Daliczańſkeho kublerja Młynka ſpłóſchi. Na nożeŕſkej haßy ßo Młynk ſ wosa ſ hłowu wo murju cźißny. We womorje leżazeho ſběhnychu a do wobydlenja jeho pſchiwuſnych donjeßechu. Każ je ßłyſchecź, je ßebi wón pſchi padźe ruku ſłamał. Wós a kóń ſtaj njewobſchkodźenaj woſtałoj.

— (Sałożenje ſtadłowych knihow.) Hornjołużiſke rataŕſke wokrjeßne towaŕſtwo je 28. ſeptembra poßedźenje dla ſałożenja ſtadłowych knihow wotměło. Pſchedßyda wokrjeßneho rataŕſkeho towaŕſtwa, tajny rataŕſki radźicźel Hähnel w powitanſkej rěcźi praji, ſo ßo wo ſałożenje ſtadłowych knihi ſa nižinſki ſkót w Hornjej Łužizy jedna. To je jena ſ najważniſchich naležnoſcźow, a pſchi tym je na to wotměrjene, naſchich ratarjow njewotwißnych wot droheho pſchiwoženja ſkotu ſ druhich němſkich krajow cźinicź — ſ Oldenburgſkeje, rańſcheje Pruſkeje atd. — Wokrjeßny ſekretar, prof. dr. Gräfa, potom plan ſa ſałożenje tajkich ſtadłowych knihow roswi a poſtajenja wo tym rosjaßni. Jako macźeŕſki ſkót dyrbi ßo cźornopißany nižinſki ſkót bracź, a plahowanſki ſaměr pola kruwow njech je tak mjenowany mlokowy a kormjazy ſaměr, to rěka, ſkót, kotryż derje deji a ßo lohko wukormi. Wuſamknycź dyrbja ßo wſchě pſchedplahowane ſkocźata a tajke, kotreż ßo kormicź njedadźa, twjerdy koſcźowz pokaſuja a ßu khoroſcźam pſchikhilene. Jako nanowſki ſkót dyrbja ßo cźiſtokrejne byki oldenburgſkeje raßy bracź, tola ßo też Jeverſke njetrjebaju wotpokaſacź, hdyż runje pſchejara typus rańſchofrieſiſkeho a hollandſkeho ſkotu njepokaſuja. Wjedźenje ſtadłowych knihow dyrbi w ruzy rataŕſkeho wokrjeßneho towaŕſtwa woſtacź. Woßebje wuſwolomna komißija ſtadłowych knihow a byk wuběraza komißija budźetej wokrjeßne towaŕſtwo w jeho dźěle podpjeracź. Jimaj budźetaj wokrjeßni ſkótni lěkarjo a ſkótplahowanſki inſpektor wokrjeßneho towaŕſtwa pſchidataj. Skocźata, do ſtadłowych knihow ſapißane, wopalne ſnamjo L.—O. na ſadne łéwe plezo a wuſchne cźißko doſtanu.

— (Mlokowy a kormjazy pólver.) Na wßach wſchelazy agentojo wokoło khodźa, kotſiż ratarjam mlokowy a kormjazy pólver ſa drohi pjenjes pſchedawaju. Jedyn ryczeŕkublowy najeńk je ßebi wóndano pola krajneje fabriki ſkótnych pizowadłow M. Petrija w Draždźanach tajki pólver kupił, kotryż 37 hriwnow po zentnarju płacźi. So by wjedźał, ſchto je pólver hódny, je jón kupz w Pomorſkej pſchepytarni pſchepytacź dał. Wot tam je wón 7. ſeptembra ſcźěhowaze pißmo doſtał:

„Pſchepytanje pſchipóßłaneje pruhi mlokoweho kormjazeho pólvra je ßłědowaze wupokaſało. Wona wopſchija:

23,12 % fosforoweje kißaliny do zyła, ſ njeje

15,25 % fosforoweje kißaliny zitratroſpucźiteje (po Petermannje),

19,40 % chlornatrija, a něhdźe

12,00 % organiſkich dźělow, wobſtejazych ſ wjetſcha ſ mucźki ſ bakmowych ſornow, dale ſ maliczkoſcźe lena a jahłow, maliczkoſcźe ſwucźenych wobżernych drogow (kóſkoweho dźecźela, bjenchła, jakorza a koruſchkow).

K měſcheńzu wużity pizny kalk je jara ſchpatneje drużiny, dokelż je jenoż 66 prozentow ßo namakazeje fosforoweje kißaliny zitratroſpuſchcźatych (potajkim w ſkocźecźowym cźěle lohko pſchetrjebnych).

S pſchedſtejazych liczbow hodźi ßo wobliczicź, ſo je wukhwaleny ßrědk něhdźe na ßłědowaze waſchnje ſměſchany:

ſe 66 dźělow pizneho kalka, 22 dźělow ſkótneje ßele, 12 dźělow mucźki bakmowych ſornow a ſ maliczkoſcźu drogow.

Hdyż ßebi ratař měſcheńzu ßam pſchihotuje, dha ma wón (ſ piznym kalkom najlěpſcheje drużiny) zentnar ſa něhdźe 9 hriwnow; hdyż pak ßebi ju ſ fabriki ſkótnych pizowadłow kupi, ma 28 hriwnow pſchewjele ſapłacźicź.

Darmo dla ſjawnych intereſſow. Loges.“

Se **Židowa.** Tudomne podpjeranſke towaŕſtwo, kotreż hižo 26 lět wobſteji, mějeſche ßobotu ßwoju hłownu ſhromadźiznu. Po podatej rosprawje towaŕſtwo 109 ßobuſtawow liczi. Hromadźe ſe 125 hriwnami 30 np., loni w pokładnizy woſtatymi, dokhody 519 hr. 30 np., wudawki 395 hr. 52 np. wucźinjachu, tak ſo w pokładnizy 123 hr. 78 np. ſawoſta. Sakładny kapital 1057 hr. 48 np. wucźinja. Dokelż bě minjene lěto mjenje khorych podpjeracź, mózeſche ßo invalidej Pětſchzy woßebite podpjeranje dacź a ßo ſakładnemu kapitalej 100 hriwnow pſchipißacź. Po wuſtawkach ſ pſchedßyduſtwa wuſtupjazy 1. pſchedßyda A. Broda, 1. pokładnik A. Kopacź a 1. ſapißowaŕ E. Frenzel, teho runja prěnja pokojza deputěrtſkich ßo ſ nowa wuſwolichu.

S **Delnjeje Kiny.** Inſpektor Saul na tudomnym knježim dworje je póndźelu na hońtwje do cźežkeho njeſboża pſchiſchoł. Hdyż wón do jeneho ſajaza tſěli, roła jeho tſělby roſlecźa a jemu dwaj porſtaj lěweje ruki roſtorha. Sawołany lěkaŕ je porſtaj wotrěſacź dyrbjał.

S **Dźěžnikez.** Pſched někotrymi měßazami dźěſche powjeſcź pſches nowiny, ſo naſche ſaſtaniſchcźo powſchitkowny tworowy wobkhad doſtanje a ſo knjes ſapółkanz Soba ßo w tym naſtupanju ſa naß prózuje. To je naß wulzy ſwjeßeliło, ale naſche próſtwy dźeja dale. Naſche ſaſtaniſchcźo ſa ludźazy wobkhad je tak małe a njekhmane, ſo je wulzy trěbne, ſo by ßo tu pſcheměnjenje ſtało. Hdźež nětko ta khěžka ſteji, hdźež ßo jěſdne khartki pſchedawaju, tam njemóże woſtacź, dokelż tam żanych ſchěrokich pucźow a pſchikhadow nimamy; pſchejemy ßebi, ſo by ßo ſtaziſka khěžka wjele bóle w bliſkoſcźi Wjeleczańſkeje dróhi natwarikła. Tam je lohko, ſchěroki pucź natwaricź a ſ zyła ſtaziju roswicź; hdźež uětko je, njeje ruma, ani pſchikhada. Ale tam na pokodniſchej ſtronje w bliſkoſcźi Wjeleczańſkeje dróhi je móżno, njedaloko wulkeje pěſkoweje jamy, wobſchěrne dwórniſchczo natwaricź, a je nuſne, dokelż je wobkhad na Dźěžniczańſkim dwórniſchczu jara wulki, wjetſchi, hacź na wjele druhich łužiſkich ſtazijach. — Nadźijamy ßo, ſo Draždźanſki ßejm pſchichodnje pſchecźa tudomneho wobydleŕſtwa dobroczinje dopjelni. Każ tu nětko je, njemóże dléje woſtacź.

S **Khwaczicz.** Jutſiſchi ſałożeńſki ßwjedźeń naſcheho ßerbſkeho towaŕſtwa lubi, ſo budźe jara rjany. Njedźiwajo na krótki pſchihotowanſki cźaß je program tola wobſchěrny. Poſkicźomnych ſpěwow je zyły wěnczk. Teho dla ßo ßwjedźeń też ſ dypkom $^1/_2$8 hodźin ſapoczńje. Na to chzemy wſchěch na ßwjedźeń ßo hotowazych hiſchcźe woßebje kedźbliwych ſcźinicź.

S **Njeßwaczidła.** Njeßwaczidliſko-Scheſchowſka nalutowaŕnja a wupożczeŕnja je ßo do regiſtra khěžorſtwowych ſjednocźeńſtwow ſapißała. Ssobuſtawy pſchedßyduſtwa ßu: pſchedßyda a żiwnoſcźeŕ Jan Schokta w Njeßwaczidle, naměſtny pſchedßyda Khorla Wirth w Scheſchowje, żiwnoſcźeŕ Jan Hataß w Njeßwaczidle, żiwnoſcźeŕ Handrij Němz w Njeßwaczidle, a żiwnoſcźeŕ a gmejnſki pſchedſtejicźeŕ Auguſt Wodnaŕ w Nowej Wßy pola Njeßwaczidła.

S **Njeſwaczidła.** Na poßlednje ſkótne wiki bě ßo 431 howjadow, 102 ßwini (běhakow) a 395 proßatow na pſchedań pſchiwjeſło. Wſchě tſi ſkótne drużiny ßo ßrěnjo kupowachu.

S **Baczonja.** Na ßwj. Michała, 29. ſeptembra, bě ßo 25 lět minyło, ſo je naſch powſchitkownje cźeſcźeny a jara ſaßłużbny cyrkwiny mucźeŕ, knjes kantor Ssymank, rodźeny ſ Wotrowa, do mucźeŕſkeho powołanja ſaſtupił. Najprjedy ſtutkowaſche w Sdźeri,

potom w Khrósćižach a nětko pśches dwazyćži lět w Cžornezach a w Bacźonju. Najdostojniśche tachantśke konsistorstwo w Budyšchinje pśchipóśkła k temu dnjej rjane pśchipósnawaze pišmo, kiž ßo knjesej jubilarej sańdźenu njedźelu w schulskej jśtwě, kotruž běchu luboscźiwe ruki dźakownych schulerjow a schulerkow s kraßnymi wěnzami, pletwami a mnohimi richelemi wudebiłe, ßwjatocźnje pśchepoda. Schulski wubjerk dari jemu kraßny cžaßnik na scźěnu, jeho prjedawschi schulerjo a cžescźowarjo knihu wo krocźenju sa Khrystußom s rjanymi wobrasami, jeho sastojńszy kolegojo swjeßelichu jeho s rjanym wobrasom, a mnosy druzy pścheczeljo a snaczi poczescźichu jeho na wschelakore pśchiprawne waschnje. — Knjes kantor Ssymank bě se samyßkom hacź nanajkrucźiścho mjelczał wo bliśkim jubileju, so by ßo pśchi ßwojej pokornej a pśchijomnej powasy wschěch cžescźowanjow sminył. Ale też tu ßo dopjelni italśke pśchiśkowo: „Cžescź je kaž scźin: spěschniścho pśched nim cźěkasch a spěschniścho khwata sa tobu!"

My pak, a s nami sawěscźe jeho jara mnosy pścheczelio, pśchejemy knjesej kantorej Ssymankej s zyłej wutrobu, so chzył Bóh jeho sdźerzeć strowego a cźiłcho hiśchcźe prawje dołho, so mohł, kaž dotal, se žohnowanjom skutkowacź sa schulu a zyrkej, sa wosadu a kraj, a wosebje też sa nasch ßerbski narod.

S **Pomorz.** Na tudomnym knježim dworje je jedyn 8lětny hólz na sprostnjenje tyła wumrjeł. Loni a pśched dwěmaj lětomaj je w Schlesyskej wjele dźěcźi a doroscźenych na tule natykowazu khoroscź, kotraž ma ßmjertny wukhód, wumrjeło.

S **Hrodźiśchcźa.** Sańdźenu njedźelu 30. septembra je nasch wjelesaßkužbny zyrkwiny wucźeŕ knjes kantor Sarjeńk ßwoje sastojństwo w naschej wosadze složił, so by ßo na wotpocźink do Budyschina pścheßydlił. Wón ßo w Jitru pola Wóßlinka 18. hapryla 1842 jako ßyn ßerbskeho ratarja narodźi, na namołwjenje D. Imischa, kotryž bě jeho wobdarjenoscź spósnał, 1858 do Budyschina na seminar pśchińdźe, 1864 bu s wucźerjom w Běłej pola Kamjeńza, 1866 w Sólanach nad Sprewju, 1873 bu wot ministerstwa na měsło knjesa kantora Hataßa jako zyrkwiny wucźeŕ do Hrodźiśchcźa powołany. Tu je wón 33 lět s wulkim žohnowanjom skutkował. Ssam dobry Sserb je wón też stajnje sa prawo ßerbskeje rěcźe w schuli wustupował a skutkował a jako ßobustaw Macźizy a towarstwa pomozy sa studowazych Sserbow wschitke próźowanja sa duchowne žiwjenje Sserbow ßwěru podpjerał. Kak wyßoko je wosada jeho ßebi ważiła, to w ßwojim cžaßu pśches wulkotne dary luboscźe pśchi składnoscźi jeho jubilejow a nětko pśches nadobny dar wopomnjecźa, rjanu lěhanzu, wobßwědcźiła. Bóh spožcź jemu hiśchcźe dołhe lěta dobru strowoscź a daj jemu jeho wotpocźink w měrje wuživacź!

S **Pózkowow.** Załoßnu nóz je zigarnik Paucha s Biskopiz ßrjedu pśchětrał. S delnjo-wjasońskeho lěßneho doma domoj duzy ßo wón na pjelśkim pucźu wobßuny. Na semju padnywschi ßebi wón nohu skama. Jeho wo pomoz wołanje nichtó w nozy njesaßłyscha, a tak dyrbjesche wbohi muž w deschcźu a symje na mokrym pucźu pod holym njebjom leżecź, hacź jeho rano we 8 hodźinach želeśniśki wothladaŕ Rychtaŕ s Pózkowow namaka. Tón jemu staroscźiwje pomhasche a jeho do Pózkowow dowjese, hdźež jeho gmejnski ßłužobnik Rößler swólniwje k ßebi wsa a lěkarja k njemu skasa. Posdźiścho snjesbožowneho s khorobnym korbom do Biskopskeje hojerńje donjeßechu.

S **Kamjeńza.** Pjatk wjecźor ßu w promenadach 26lětneho njewožењeneho kontorista Arthura Nitzschu, kotryž bě w jenej tudomnej ßukelni postajeny, satśěleneho namakali. Jeho běchu dla pśchestupjenja pśchemyßłoweho sakonja k arrestej na pjecź dnjow saßudźili, pódla teho je pjecźa też w pjenjeżnych wuskoscźach był. To drje je s pśchicźinu było, so je ßebi žiwjenje wsał.

S **Lubija.** Zyłu hromadu dołha napraskawschi je prjedawschi hoscźenzaŕ Weppe, kotremuž „Měsło Warschawa" ßłuschesche, cźekнył. Cžrjóda wěricźelow, mjas nimi mnosy mali rjemjeßlnizy, srudnje sa nim śhladuja. Woni ßu wobsamkli, wo Weppowym samoženju konkurs pśchipowjedźicź.

Se Zitawy. Sańdźenu njedźelu popołdnju w zoologiskim zyrkußu skłudźerja Charleßa jedyn pśchihladowaŕ snak s galerije padźe. Jena pódla ßedźaza holcźka to widźawschi sakschikny. Druhe dźěcźi ßo s tym wustróžichu a sa wokomik ßo se wschěch stron dźiwje śchicźeśesche: „Law je cźekнył!" „Woheń!" atd. Ssmjercź wustróżeni ßo wschitzy k wukhodej cźischcźachu, so bychu ßo měnliwemu strachej wukhowali. S galerije mnosy na semju dele skocźichu, kotraž bě bórsy s mužazymi a žonjazymi klobukami, pśchedeschcźnikami, kjemi atd. pśchikryta. Pśchi wukhodach ßo lud sahacźi a bórsy na semi na kopizy w dule žónske, dźěcźi a mužizy leżachu, pśches kotrychž ßo druzy bjes ßmilnoscźe wudobywachu. Wschudźe se strachom kśicźachu a wo pomoz wołachu. Dźěcźi sa macźerjemi, macźerje sa dźěcźimi wołachu, kotrež běchu ßo w cźischcźeńzy śhubiłe. Na sboże ßo skónczńje poliziśtam a zyrkußowym ludźom poradźi, wustróżany lud směrowacź a porjad postajicź. Mnosy pśchihladowarjo běchu ßo wosebje we wobliczu s dźěła cźežko wobschkodźili.

S **Bórkamora.** Sańdźenu njedźelu na žnjowym dźaknym ßwjedźenju je generalny superintendent Haupt naschu nowonatwarjenu kapałku poßwjecźił. Niz jenoż wjele gmejninych ßobusiawow, ale też wjele hoscźi ßo pśchi ßwjedźenju wobdźěli. Sso s dotalnej modlerńju, wot hrabje Einsiedela natwarjeneje, roszohnowawschi, ßwjedźeński cźah k kapalni cźehnjesche, na cźole schulska młodźina, towarstwje młodych holzow, wojerske towarstwo, duchowni, generalny superintendent s krajnym radźicźelom dr. Hegenscheidtom a gmejnine ßobustawy. Pucź bě nanajkraßniscźo s cźeßnymi wrotami a pletwami wudebjeny, runje tak ßo kapaline durje w ßwjedźeńskej pysche kraßnjachu. Hdyž bě ßo cźah pod swonjenjom a piskanjom sestupał, twarz, twarski mischtr Mlynk s Wojerez, klucź generalnemu superintendentej da, a tón jón pśchiśkuschnemu duchownemu, fararjej Wenzy, pśchepoda, kotryž durje noweho Bożeho doma wocźini. Tón bu hnydom połny a njemóżesche wschitkich wopschijecź, kotsiž ßo pśchi ßwjedźenju wobdźělichu. Generalny superintendent zyrkwicźku poßwjecźi, schulske dźěcźi schpruch wuspěwachu, liturgiju mějesche superintendent Kuring a ßwjedźeńske prědowanje farar Wenzka. Po někotrych ßławach, na khěžora, generalneho superintendenta a krajneho radźicźela wunjeßenych, ßo hiśchcźe farar Wenzka gmejnje sa wopokasanu woporniwoscź, rjane wudebjenje, ßwójbje prjedawschego podkopkowego mischtra Michaelisa sa darjene pišane wołtarne wokno a wschitkim tym dźakowasche, kotsiž běchu k porjeńschenju ßwjedźenja pśchipomozni byli.

— Nowa mała żelesniza s normalnej koliju ßo s Kulowa pśches Dubrjenk a Cźišowu do Njedźichowa natwari. S njej Kamjeńz, Kulow a Budyschin pśchihódne sjednocźenje dostanu. Jeli so by ßo kusk żelesnizy też hiśchcźe do Ssepizy natwariło, by ßo też do Draždźan żelesniśti pucź pśchikrótschił.

Přiłopk.

* Někotśi offizěrojo 68. pólneho artilleriskeho regimenta s Zeithaina, hdźež ßo tehdy regiment na tśělenje swucźowasche, do Riesy wujědźechu. Na domojjěsbje s Riesy bě tak cźmowa nóz, so pohoncź, jěźdny Berthold, hacź runje pucź derje snajesche, ßo żelesniskeho pśchełhoda njedohlada. Konjej dele puschcźenu sawjeru Röderausko-Draždźanskeje żelesnizy rosrasyschtaj a ßrjedźa na koliji stejeschtaj, hdyž tworowy cźah pśchijědźe. Lokomotivnik hnydom cźah spinasche, tola ßo njeporadźi, wós wukhowacź. Wón ßo do wjele sakraßnjenych stow kruchow rosrasy. Też lokomotiva ßo pśchi tym wobschkodźi. Offizěro mějachu telko duchapschitomnoscźe, so w pośledním wokomiku s wosa skocźichu a tak runje, kaž pohoncź se ßamym strachom woteńdźechu. Berthold mějesche ßo nětko pśched wójńskim ßudom w Kamjenizy dla do stracha stajenja jeneho żelesniskeho cźaha samolwicź. Nastata schkoda wscho hromadźe 700 hriwnow wucźini. Bertholda k 30 hriwnami pjenjeżneho khostanja saßudźichu.

* Wo nutskamanju a saraženju Lipscźanski pschißażny ßud póndźelu jednasche. Tyscheŕ Köhler s Pötschkehmena a paduch Reetz s Düsseldorfa běschtaj ßo 10. julija w nozy w Lipsku do Nitzschmannez rěsniskich klamow dobykloj. Jenemu mužej, kotryž nimo klamow dźěsche, nadpadźe, so běchu mone wocźinjene. Wón teho dla polizista Taga na to kedźbliweho scźini. Hdyž tón k klamam pschińdźe, paduchaj cźěkaschtaj. Wón ßo sa nimaj puschcźi, a pschi tym Köhler jeho satśěli. 21. julija mordarja w Hannoverje saßkapichu. Se sputanej ruku Köhlera pśched ßud pschiwjedźechu. Wón je hižo schtyri krócź paduschstwa dla khostany. Prěni krócź w Düsseldorfje saßudźeny, wón pschi wjesbje do jastwa se spěschnje jědźazeho żelesniskeho cźaha skocźi a cźekny. Druhi krócź jeho, dokelž ßebi sdacźe dawasche, jako by błudny był, w hojerni wobkedźbowachu a do błudnizy sawrjechu, tola wón też tu wupjerchny. Hdyž jeho w naléćzu w Düsseldorfje sajachu, ßo jemu tśeźi krócź poradźi, s jastwa twochnycź. Köhlera k khostarni na cźaß žiwjenja, pódla teho k khostarni na 12 lět a k trajnemu shubjenju cźeßnych prawow saßudźichu. Reetzej dla dokonjaneho cźežkeho paduschstwa khostarnju na 4 lěta pschißudźichu a jemu cźeßne prawa wotrjeknychu.

* (Swójbne njesboże.) Żona dźełacźerja Plizki w Hamburgu je w njepschitomnoscźi ßwojeho muża ßwojeju 6 a 7 lět stareju hólzow sadajicź spytała a ßebi potom wulku žiłu lěweje ruki rosrěsła. Dźěscźomaj ßu mohli žiwjenje sdźerzecź, żona pak je ßo ßmjercź

* W Pósnanju staj ßo jenolětny dobrowólnik Sakrsewski, ßyn jeneho ryczerkublerja, a jeho luba, Hilžbjeta Juliathez, njesbožowneje luboscże dla satšělikoj. Juliathez bě hižo wospjet prajika, so chze ßebi žiwjenje wsacź, dokelž ßo jejny luby, nan jejneho tšilětneho džěsca, s njej nochze swěrowacź. Póndželu wona ßwój wotpohlad wuwjedże. Tón džeń rano we wobydlenju Sakrsewskeho tšělccź saßłyschachu. Domowi wobydlerjo jenož ßłyschachu, kak Juliathez žałoscźesche: „Wukhowajcże mje!“ a „Póscźelcże po lěkarja!“ Dokelž ßo samknjene durje njewoczinichu, rucże po lěkarja a poliziju póßłachu. Hdyž do jstwy stupichu, Sakrsewskeho w krwi płuwazeho we ložu namakachu. Pšched nim jeho luba cźežko sranjena leżesche. Na hłowaku revolver leżesche, kotrehož patrony běchu wschě wottšělane. Na nóznym blidku bleschka stejesche, kotrejež wopschijecże wótry wóń wudymowasche. S womoru sajateju do měschcźanskeje hojeŕnje dowjesechu. Kak je ßo žałoßny podawk stał, njeje hischcże wujaßnjene. Kaž ßo sda, je Juliathez s revolvrom tšělała. Jejny luby je na ßwoje cźežke rany wumrjeł.

* K Rixdorfskej ßyrotowni njedželu woßebnje sdrascźena žona s dźěcźazym wosom pschijědże, w kotrymž něhdże ¾ léta starej dźěscźi spaschtej. Wona domownikej saczinjeny list pschepoda a proschesche, so by jón hnydom cźitał. W liscże bě napißane, so stej dźěscźi dwójnikaj a so jej macź njemóże dléje žiwicź, cźehož dla hólczkow ßyrotowni pschepoda. Mjes tym so domownik list cźitasche, bě ßo žónska shubiła a njeje ßo hacź dotalźwußlědźiła.

* (Monopolisowana Jórdanska woda.) Amerikanski wyschk Clifford Nadaud je wot turkowskeho knježerstwa prawo na pschedawanje Jórdanskeje wody dostał. Swjata woda dyrbi ßo pschichodnje we wulkich cźwizach do sjednocźenych statow połnózneje Ameriki wosycź. Tam budźa ju na blesche pjelnicź a po wschěm ßwěcże sa pjenjesy roseßłacź.

* Mózny lěßny woheń je pola Cames w połodnischej Franiowskej wulku schkodu naczinił. 20,000 hektarow lěża je ßo saniczíko. Woheń ßo pschezo dale rosschěrja. W Baynou stej ßo dwě žonje spalikej.

* (Kanonski cźołm s 175 muženi ßo potepił.) Pola Manile je ßo armerikanski kanonski cźołm s 175 muženi potepił. — Na Indusej rězy je ßo łódź s 200 woßobami, swjetscha žonami a dźěcźimi ponurika. Wschitzy, kotsiž ßo na njej wjesechu, ßu ßo tepili.

* (K ßmjercźi ßo saßudźił.) 18 létny Schilly, bě s wukhowańnje cźeknywschi, spocźatk septembra polizista Jungnickela satšělił, kotryž chzysche Schilla sajecź, dokelž jeho spytaneho mordarstwa dla k ßmjercźi a saraženja dla k khostarni na 3 léta 1 měßaz saßudźił. Składnostny dźěłacźer Dinnenthal, kotryž bě pschi spytanym saraženju pomozny był, khostarnju na połdra lět dosta.

* (Pßowje mjaßo město howjaseho mjaßa). W Buda-Pestu ßu někotsi ludźo, po sdacźu cźelaze mjaßo wužiwawschi, kotrež běchu pola wěsteje Geisloweje kupili, cźežko skhorili. Woprawdże pak je jim Geislowa pßycże mjaßo pschedała. Jejne klamy je wyschnosćź sawrjeła a hrěschnizu do pschepytanja wsała.

* (Semjerżenje.) Na italskej kupje Sizilskej ßu wutoru ßylne semjerżenje saczuli. W Termini ßo jena khěża a jena sahrodna murja saßypnyschtej. Wustrózane wobydlerstwo pod hołe njebjo cźekny. Wjedro je rjane.

* (Pohłuschenje s wuhlowym dymom.) W Misteku w Schlesyskej bě ßo w domje rěsnika Witte w nozy płunowa roła pukła. S płunom, kotryž do spanskeje stwy stupasche, ßo Witta, jeho žona a pjecź dźěcźi sajědojcźichu. Rano wschitkich we womorje namakachu. Mužej ßo žiwjenje wrócźi, žona a dźěcźi ßu wumrjełe.

* (Dynamitowy attentat w New-Yorku.) W italskim dźělu New-Yorka je ßo do domu italskeho bankiera Ignazia di Giovanni dynamitowa bomba cźißka. Wschě dnrje a wokna pjecź poskhodow wyßokeho doma na kruchi dźěchu, a s wulkim sbožom je, so je 97 woßobow, kotrež w domje bydlachu, ßo nichtó njeje straschnje sranił. Attentat je italska rubježnika zwólba, „cźorna ruka“ ßo mjenowaza, wuwjedła. Jejne ßobustawy běchu ßebi wot bankiera Giovannia pjenjesy žadałe, a dokelž jim wón njebě k woli, ßo wone s dynamitowej bombu wjecźachu.

* Cźežke njesbože na elektriskej dróhowej želesnizy je ßo blisko New-Yorka stało. Dokelž ßo spinbdło sarjekny, wós po nahłej horje dele cźerjesche a ßo delka powrócźi. Wós bě połny žónskich a dźěcźi. Schěsćź woßobow je ßo moriło a 15 ßo sraniło. Załoßnje woßoby we wosu sakhadźachu a kschicźachu, prjedy hacź ßo jim lěkarska pomoz dosta.

* (Po kwaßu do ßmjercże.) We Vareše w Italskej je ßo leutnant Ratti, kotryž bě ßo runje s najrjeńschej holzu w měscże swěrował, želesniskemu cźahej, do Bellinzony jědźazemu, pschejecź dał. Kajkeje pschicźiny dla je ßebi žiwjenje wsał, njeje snate.

* Satraschny wichor je pschimórske město Mobile w sjednocźenych statach połnózneje Ameriki domapytał. Wichor morjo do města pschihna. Wulki dźěl města je s wodu swottorhał. Do města móżesche ßo jenož s cźołmami jěsdźicź. W drohach woda 3 łokycże wyßoko stejesche. Wschón wobkhad po telegrafje a po želesnizy bě pschetorhnjeny. Bałwmowe waby, koffry a domjaza nadoba po drohach płuwachu. Wětr se spěschnoscźu 90 mil sa hodźinu wějesche. Něhdże 75 cźłowjekow je ßo tepiło, 5000 twarjenjow je ßo wobschkodźiło. 19 parnych łódźow je ßo na brjoh cźißło. W połodnischej Alabemje a Mississippiskej je wunoschk ßada, seleniny, bawłmy a zokornizy sniczeny. Na bawłmowych polach ßamych je ßo sa 12 milijonow dollarow schkody nacziniło.

Pola Pensecole je ßo něhdże 30 rybaskich cźołmow potepiło.

Wojerske wobtwjerdźenje Maccrae pola Pensecole je ßo s wětrom do cźista wupuscźiłe. Wschitzy offižerojo a jich ßwójbni a artilleristojo ßu ßmjercź namakali, s wuwsacźom někotrych, kotsiž běchu ßo k ba terijam pschiwjasali. Pomoz bě njemóżna. Wjele łódźow je ßo potepiło. Něhdże 100 cźłowjekow je ßo moriło.

Wußudzenja.

Khostanska komora. Twarski dźěłacźeŕ Katzer s Ledźborez, hižo dwanacże krócź khostany, bě ßo 21. haprleje s khostarnje puschcźił, w kotrejž bě 8 lět wotßedźał. Po ßwojim poßlednim paduschstwje bě wón 1500 hriwnow w jenej blachowej tyšy do semje sarył. Tele pjenjesy wón najprjódźy pytasche a je sa krótki cźaß pschecźini. Potom ßo njepołěpschomny pakostnik saßo s kradnjenjom žiwjesche. W Dottersdorfje wón kublerjej Hajnje s njesamknjeneje komory 9 hriwnow a jene kholowy kradny. W Wólmsdorfje w Cźechach wón ratarjej Pettersej s khamorcźka dybsacźny cźaßnik sa 50 hriwnow a s jeneho kaschcźika 160 krónow a pjenježnu móscheń se 7 schěßnakami a 1 hriwnu 37 np. němskich pjenjes wuwjedże. Wobskorženeho k khostarni na 5 lět, k shubjenju cźeßnych prawow na 10 lět a postajenju pod polizajsku nadkedźbu saßudźichu.

Cźeladnika S. J. Ducźmana w Holeschowje, na poßled w Nuknizach błużazeho, w njesjawnym jednanju dla spytaneho wumozowanja jeneje žónskeje k jastwu na 3 njedźele saßudźichu.

Emmu Friedu Hentschkowu rodźenu Hennickez winowachu, so je 21. augusta klamarjej Graffej w Subornicźzy 495 hriwnow kradnyła. Na Hentschkowu ßo tukanje shudźi, dokelž tón wjecźor, na kotrymž běchu ßo pjenjesy shubiłe, nichtó pódla njeje njebě w Groffez klamarni był. Pschepytanje Hentschkez wobydlenja njemějesche wuspěcha. 25. augusta ßo Hentschkezy do Dösjena pola Lipska pschecźahnychu, hdźež Hentschka dźěło w jenej wuhlowej jamje namaka. Wyschnosćź jeho žonu też w Dösenje wobkedźbowasche. Tam bórsy nadpadże, so Hentschkowa wjele pjenjes sa pychu a wschelake njetrěbne wězy wudawasche a so bě dwě stohriwnowskej papjerje saměnicź daka. Zandarm teho dla pschecźinjazu žonu do pscheßłyschenja wsa, pschi cźimž ßo ta wusna, so je te pjenjesy w Subornicźzy kradnyła. Pšched ßudom drje wona tehdomnische wusnacże wrócźi, tola ßudnzy mějachu jejnu winu sa dopokasanu. Ju k jastwu na jene léto saßudźichu a jej cźeßne prawa na tši léta wotrjeknychu.

Knihiwjednik E. G. Schuba w Korsymju ßo se 16 létnej džowku tamnischeho hosćenzarja Marschnera wodźesche. Hacź runje holzynaj starschej nochzyschtej tónle wobkhad cźerpicź, Schuba 18. junija w nozy do Marschnerez domu pschińdże. Hdyž jemu Marschner s doma kasasche, ßo młody cźłowjek tak rosnjembdri, so wón Marschnera s kruchom drjewa někotre krócź do woblicża dyri. Schěrachowski kawnisti ßud bě Schubu dla kaženja měra k 20 hriwnam pjenježneho khostanja a cźělneho sranjenja dla k jastwu na dwaj měßazaj saßudźił. Statny rěcźnik a wobskorženy běschtaj ßo pschecźiwo temule wußudej powołakoj. Mjes tym so statny rěcźnik ßwoje powołanje wrócźi, chzysche wobskorženy se ßwojim powołanjnm jenož wußud dla cźělneho sranjenja postorcźicź. Ssudnizy pak prěni wußud wobkrucźichu.

Fabriskaj dźěłacźerjej J. E. Wyrgacź a J. A. Sieber s Dobrusche běschtaj moleŕskeho wucźobnika Adlera hižo wospjet na Pschischecźanskej drósy wußměschakoj a ßo 28. haprleje bjeje wscheje pschicźiny s pukami do njeho dałoj, pschi cźimž se ßwojim blachowym khofejowym karancźkom do jeho hłowy pjerjeschtaj. Kawnisti ßud bě Wyrgacża a Siebera k pjenježnemu thostanju po 30 hriwnach abo k jastwu po 10 dnjach saßudźił. Wobskorženaj ßo pschecźiwo wußudej powołaschtaj, tola jenož Sieber mějesche s tym wuspěch. Jeho khostanje ßo na 10 hriwnow abo na 2 dnjej jastwa poniži.

Protektor Se. Majestät der König v. Sachsen

DRITTE DEUTSCHE KUNST-GEWERBE-AUSSTELLUNG

DRESDEN 1906

12. MAI – 31. OKT.

•KUNST•KUNSTHANDWERK•KUNSTINDUSTRIE•

III. AUSSTELLUNGS-ZEITSCHRIFT D. D. BUCHHANDEL

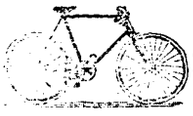

Woprawne wjeßele cžini Wam jenož trajne prěnjoklaßne **Schladitzske kolo** **ſ dwójnymaj ſwonoſtymaj lěhwomaj** a dobre **Teurenske kolo** ſ pneumatiſkej wobruczu po **85** mk., teho runja dobre **ſonjaze kolo** ſ pneumatiſkej wobruczu po **95** mk. Kóžde **Teurenske kolo ſ torpedoſtim ßwobodnym běhom** płaczi wjazy 12 hr., runje tak **ſchijaze maſchiny,** bjes poroka dźěłaze, po **47** mk., runje kaž wſchu **potrjebu k jězdnym kołam** ßměſchnje tunjo pſchedawa

Jurij Zyž we Worklezach.

Něhdže 1000 zentnarjow

brěſowych khoſchczowych prutow

ßo tež po małych dźělbach wot **januara 1907** kupuja.

Wokrjeßna dźěłarńnja na Židowje pola Budyſchina.

= Wjazkez hoſczenz =

ſ napſchecza theatra

je wobſtejnoſczow dla hnydom abo poſdźiſcho dale na pſchenajecze.

Dalſche je ſhonicz pola **Ernſta Wjazki** pſchi lawſkich hrjebjach 16 po 1 ſkhodže.

Wotewrjenje klamow.

Ssobotu 6. oktobra ſaßo na **ſchuleŕſkej haßy 12** ßwoju pſchedawarńnju

porzlinowych, kamjeninowych, majolikowych, ſchkleńczanych, ſchpihelowych a luxuſowych tworow

wotewrju.

Czeſczenych wobydlerjow Budyſchina a wokolnoſcze wo dobroczíwe derjemĕnjenje proſchu a tunje płaczíſny a ſprawne poßłuženje lubju.

S poczeſczowanjom

Ernst Ullrich

na ſchuleŕſkej haßy 12.

Wjazyßadźenſka termija.

K ſawoſtajenſtwowemu konkurſej ſemrjeteho kublerja **Jana Auguſta Pjecha** w Hruboczízach ßłuſchaze burſke kubło kat. czíßło 17 a 18 ſe 106 kórzami pola, lěża a łuki je ßo ſe żiwym a morwym inventarom hacž dotal

48650 hriwnow

ßadźiło.

So by ßo wyſchſche ßadźenje dozpiło, ßo na

pjatk 12. oktobra, popołdnju w 3 hodźinach

wjazyßadźenſka termija poſtaja.

W Budyſchinje, 4. oktobra 1906.

Jurij Jacob, konkurßowy ſarjadnik.

Tunje zigary!

100 ſchtuk

3 np. zigary po 200, 220, 240 np.
4 = = = 300, 320, 340 np.
5 = = = 360, 380, 400 np.
6 = = = 440, 460, 480 np.
8 = = = 520, 560, 600 np.

roſeczeła

zigarowa pſchedawarńnja Havanna

w **Draždźanach 6.**

K ſeſchiczu

żonjazeje draſty

poruczа ßo

Marja Rychtarjez

na ſnutskownej lawſkej haßy 10 III na lěwizy.

Liebſch, ßudniſki aktuar ſw. ßł., w Budyſchinje na ßukelnſkej haßy 34. Piſarńnja ſa kupne, dismembraziſke, hypotheſke, teſtamentſke a ſawoſtajenſtwowe wězy atd.

— Rěczi ßerbſki. —

Jabłuka k tłóczenju

ſa hotowe pjenjeſy kupuje

hornjołuſiſka ßadtłóczerńnja Oty Herrmanna a Wetzki

pſchi kralowym walu 10,

telefon czíßło 135.

Zentrifuga!

Mam zentrifugu w najlěpſchim rjedże, teho runja **młóczazu maſchinu** na hładku ßłomu tunjo na pſchedań.

R. Franz w Leutewitz pola Coſſebaude.

Czrjewa

k dźĕłanju kołbaßy

poruczа

Ota Pětſchka na żitnej haßy.

Ssuſcheny połcz a **ßuſcheny ßwinjazy brjuch** pſchi 3 puntach po 80 np., **dobru kołbaßu** punt po 60 np. poruczа

O. Pětſchka na żitnej haßy.

Ssuproſchna ranza

rjana, ſ druhimi proßatami na wubjerk, je na pſchedań w **Trupinje** czíßło 12.

Na ßudniſtwje w Budyſchinje ma ßo 10. novembra 1906 dop. w 10 hodźinach na dyrbjeńſke waſchnje na pſcheßadźowanje pſchedawacz: **khěżna leżomnoſcz** Khorle Bohuměra Großy w Hrubjelczízach, na 3400 hriwnow takſěrowana.

Młyn ſ pjekarńnju a 8 kórzami dobreho pola je khorowatoſcze dla hnydom na pſchedań. Dalſche je ſhonicz pola P. Petrika w Ssmochczízach.

Rjany młyn

ſe 4 metrami ſpada, pjekarńnju a korczmarſkim prawom je w **Njeſdaſchezach** na pſchedań. Dalſche wukaſuje H. Thomas tam.

Nataŕſke hoſpoſy,

tajke, kotrež ßo na woßebne warjenje wuſteja, abo tež tajke bjes kuchińſkeje wědomoſcze, dale tajke, kotrež ßo na wothladanje ſkotu a pjerińny a na mlokarſtwo wuſteja, na ryczerſkubła tudomnych ſtron bórſy abo k nowemu lětu pytam. Proſchu wotpißma wopißmow a naſpomnjenje ſtaroby a mſdy.

Khorla Meisel w Budyſchinje na hornczerſkej haßy.

Dójki, ßłużobne holzy, dźowki, ßłużobne dźowki, tajke k ßwinjom, pohonczow, wotroczkow, dźĕłaczerſke ßwójby, tſeczakow a wolazych ſ wulkej mſdu do tudomnych a Draždźanſkich ſtron hnydom pyta **Schmidtowa** na **kotoſſkej haßy 34** po 1 ſkhodže.

Kucharki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy a tajke k ßwinjom, hródźne dźowki ſ wulkej mſdu, ßrĕnkow, rólnych pohonczow hnydom a k nowemu lětu do tudomnych a Draždźanſkich ſtron pyta pſchiſtajerka **Görlichowa** na ſchulſkej dróſy 7 ſnapſchecza theatra.

Kucharki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy a tajke k ßwinjom, hródźne dźowki ſ wulkej mſdu, ßrĕnkow, rólnych pohonczow hnydom a k nowemu lětu do jenož dobreje ßłużby pyta pſchiſtajerka **Kirſchkowa** pſchi żitnych wikach 30, w hoſczenzu „ſkoteje hwězdy“.

Czehnita kruwa

pod kotrejž czelo ſteji, je na pſchedań w **Ssowrjezach** czíßło **10**.

Cżeſcżenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſcżi najpodwolniſcho k wjedżenju dawam, ſo ßym dżenßa do ßwojeje 40 lět wote mnje wjedżeneje

pſchedawarnje juwelow, ſlotych a ßlěbornych tworow

ßwojeho ßyna **Manfreda Reichu** jako **wobdżělnika** pſchijał.

Sa dowěrjenje, mi hacż dotal ſpożcżene, ßo wutrobnje dżakujo, proſchu ſ dobom, ſo by ßo wone też na mojeho ßyna pſchenjeßło.

S najwjetſchim poczeſcżowanjom najpodwolniſcho

Guido Reiche.

Hłowna serbska prědarska konferenca.

Do **posedżenja** hłowneje prědarskeje konferency na **ſtwórtk 11. oktobra 1906,** dopołdnja w 10 hodź. we „winowej kići“ w Budyšinje, přeprošuje z wutrobnym postrowom

předsydstwo.

Serbske towarſtwo w Khwaćicach

wotměje jutře njedżelu **7. oktobra 1906** we **Hustec hoſćencu** w Khwaćicach swój lětuſi

załoženski swjedżeń

ze serbskim koncertom a dźiwadłom. Započatk z dypkom ½8 hodźin wječor.

Wšěch lubowarjow serbskeje zabawy z blizka a daloka přeprošuje wutrobnje **předsydstwo.**

Po předstajenjach reje a piwna zabawa.

W Picnju w Delnjej Łužicy

budże **njedżelu 7. oktobra** wječor w 7 hodźinach

serbski koncert,

na kotryž so lubi přećeljo z Hornjeje Łužicy wutrobnje přeprošuja. **Zarjadnicy.**

Sſłużobnu holzu

15—16 lětnu bórſy do ßłużby pyta **A. Töplerowa** na bohatej haßy 31.

Dokelž ßo moja nětcżiſcha ßłużobna holza woženi, ſ dobrej mſdu druhu **holzu** pytam

Helena Hübnerowa

na Pauliſkej dróſy 27 po 1 ſkhod. na rózku Jurjoweje dróhi.

K jenemu dżeſcżu ßo cżiſta jeduora żona jako **pěſtounża** hnydom pyta w Jeſchizach cżo. 6.

Pytam hnydom někotrych woženjenych a njewoženjenych pohonczow dżowki a jenu dżowku k ßwinjom, dale k nowemu lětu: wotroczkow, ßrěnkow, tſeczakow a rólnych pohonczow, dżowki, ßrěnzy, dżowki k ßwinjom, ßłużobne holzy, wolazych a wſchu druhu ratarſku cżeledź do dobreje ßłużby ſ najwjetſchej mſdu pytam. **Brycza** w Klukſchu 53a.

Ratarſki ſchuleŕ

ßo hiſchcże k jenemu druhemu do lunjeje penſije pyta na **ßukelnſkej haßy 36** po 1 ſkhodże pola Mülleroweje.

2 dźěłaczerſkej ßwójbje

a **domjaza dżowka** ſ dobrymi wopißmami ßo k nowemu lětu do najwjetſcheje bliſkoſcże Budyſchina pytaja. Dalſche wukaſuje **Lebelt** pſchi żitnych wikach.

Dla woženjenja nětcżiſcheje ſkótneje hoſpoſy ßo k 1. januarej 1907 druha wuſtojna ſkótna hoſpoſa ſ dobrej mſdu, dale też jena **dźěłaczerſka ßwójba** pyta na knjeżi dwór w **Lutobeżu.**

Wuczobnika,

kotryż je jutry ſchulu wukhodźił, hnydom pyta **Pawoł Mieżka,** kowarſki miſchtr w Pomorzach.

Drainěrarjo

dżěło na knjeżim kuble w **Stróži** pola Hucżiny namakaju.

Hermann Thomas.

Dobru penſiju

ratarſzy ſchulerjo doſtanu na **ſeminarſkej dróſy 7** po 2 ſkhod.

Ratarſzy ſchulerjo

móża dobru **penſiju** doſtacż na **ſwonkownej lawſkej dróſy 36** po 2 ſkhodomaj.

Dwaj ſchulerjej

namakataj dobru **penſiju** na ſnutſkownej lawſkej haßy 10 po 3 ſkhodach na lěwizy.

Ratarſzy ſchulerjo

dobru penſiju doſtanu pola **Klary** ſwud. **Wormoweje** na Lotzowej dróſy (Lotzeſtraße) 9 po 3 ſkhodach.

Pißarſkeho wuczobnika

pyta rěcżnik **dr. Naumann** na ſeminarſkej dróſy 10 po 1 ſkhodże.

Pjekarſkeho wuczobnika

hnydom abo k jutram 1907 pyta **E. Schneider** na rybowej haßy 11.

Schewſkeho wuczobnika

hnydom pyta **E. Hautz** w Małym Wjelkowje.

Tyſcherſkeho pomoznika

pyta **E. Holland** w Małym Wjelkowje.

Schewſkeho pomoznika,

też tajkeho, kotryż chżył lěpſche dźěło nawuknycż, pyta ſchewſki miſchtr **Auguſt Schołta** w Budyſchinje na ſwonkownej lawſkej haßy 54.

Młynſki pohoncż.

Dowěrny pohoncż ßo ſ wulkej mſdu hnydom pyta w **hrodowſkim młynje** w **Delnjej Hórzy.**

1 hródźnu dżowku, 1 rólneho pohoncża, 1 ßrěnka

15—17 lětneho k nowemu lětu 1907 pyta **P. Kſchiżan** w Tſělanach cżiſło 7.

W Hródku je ßo pſchi Barlinſkej żeleſnizy Michała, ßobotu 29. septembra nowa **pjenjeżna móſchań** ſ cżerwjeneje koże, wopſchijaza kluczik, někotre lóßy a pjenjeſy, ſhubiła. Wotedacż pola kontrolleura **Höhny** w Hródku na młynſkej dróſy 12 po 2 ſkhod.

Do Bóſchiz!

Dżenża **njedżelu 7. oktobra** pójdżemy wſchitzy do Bóſchiz k Palmanezom na

bjechtowanſki bal,

pſchi kotrymż budża ßo **póprjanzy wuloßowacz.**

Pſchecżelnje pſcheproſchuje

bjechtowanſki ſwjaſk

w Bóſchizach.

Sso wrócżiwſchi wot rowa naſcheho lubowaneho nana

kublerja Handrija Schibaka

w Jitku,

kotryż je 29. septembra wjecżor ½10 hodźin w Jitku cżiſcho wußnył a ßo 2. oktobra w Rakezach khował, wſchitkim ſnatym a pſcheczelam ſa wupyſchenje kaſchcża a pſchewodżenje k rowu, woßebje Rakecżanſkemu a Komorowſkemu burſkemu towarſtwu ſa poczeſcżenje ſemrjeteho, każ też wyßokodoſtojnemu knjeſej fararjej Gólczej ſa rjane troſchtowanſke prědowanje a knjeſej kantorej Rjelzy ſa ſpěwanje kherluſcha **najwutrobniſchi dżak** prajimy.

Hłubokoſrudżeni ſawoſtajeni

w Jitku.

(K temu cżißlu pſchiłoha.)

Pschiloha k czißku 40 Serbskich Nowin.

Ssobotu 6. oktobra 1906.

Płaczišny rěsneho slotu na Draždžanskich slótnych wikach.

1. oktobra 1906

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Slótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 6 lět	45–47	82–85
awstriske	47–49	86–89
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	42–44	76 81
3. žrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	38–41	72–75
4. žnadnje pizowane kóždeje starosty	32–36	64–70
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	43–46	75–80
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 7 lět	40 42	70–74
3. starsche, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite mlódsche kruwy a jałojzy	36–39	65–69
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	31–35	59–64
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	54–59
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	45–47	77–80
2. žrěnjo pizowane, mlódsche a derje pizowane starsche	41–44	72 76
3. žnadnje pizowane	36 40	67 70
Cželata:		
1. najlěpsche z mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	53 55	84–87
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	49–52	80–83
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich schischenjow w starosty hacz do 1¼ léta	59 60	78 80
2. mjaßne	57–59	76–78
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	53 56	72–75

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2492 měchow.		W Budyschinje 29. septembra 1906. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju 4. oktobra 1906. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenza	bela	8	75	8	90	8	53	9	—
"	žołta	8	55	8	78	8	35	8	68
" nowa		—	—	—	—				
Rožka		7	88	8	—	7	50	7	85
" nowa		—	—	—	—				
Jećmjeń		8	15	8	25	7	—	8	—
Wowß	50 kilogr.	7	—	7	20	6	50	7	—
Hróch		10	—	11	—	11	—	13	—
Woka		8	50	10	—	8	—	9	—
Jahły		15	—	16	—	14	—	15	—
Hejduschka		16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny		1	60	2	10	1	70	2	20
Butra	1 kilogr.	2	40	2	50	2	—	2	30
Pschenčna muka	50 "	9	25	18	—	—	—	—	—
Ržana muka	50 "	9	75	14	—	—	—	—	—
Ssyno	50 "	2	—	2	50	1	60	2	20
Ssłoma	100 "	3	80	4	—	15	—	22	—
Broßata 1080 schtuk,	schtuka	14	—	24	—	—	—	—	—
Pschenčne wotruby	50 kilogr.	—	—	5	25	5	25	5	60
Ržane wotruby		—	—	5	75	5	50	6	—
Pschenčny gris		—	—	5	75	—	—	—	—
Ržany gris		—	—	6	60	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běla) wot 8 hr. 88 np. hacz 9 hr. — np., pschenza (žołta) wot 8 hr. 75 np. hacz 8 hr 85 np., rožka wot 8 hr — np hacz 8 hr. 15 np., jećmjeń wot 8 hr. 25 np. hacz 8 hr 50 np, wowß wot 7 hr. — np. hacz 7 hr. 13 np.

W Budyschinje płaczesche: korz pschenzy (běla) po 170 puntach 8 hr 88 np. hacz 14 hr 87 np., žołta 15 hr. 13 np. hacz 14 hr. 79 np., nowa: — hr. — np. hacz — hr. — np., korz rožki po 160 puntach 12 hr. 59 np. hacz 12 hr. 80 np., nowa: — hr. — np. hacz — hr. — np., korz jećmjenja po 140 puntach 11 hr. 20 np. hacz 11 hr. 48 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu

4. oktobra 1906.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 30 np. hacz 7 hr. 50 np., pschenza wot 8 hr. 25 np. hacz 8 hr. 50 np., jećmjeń wot 7 hr. — np. hacz 7 hr. 50 np, wowß wot 6 hr. 50 np. hacz 7 hr. — np., jahły wot 13 hr. — np. hacz 14 hr. — np. hróch 12 hr. — np., žyno 1 hr. 80 np., běrny 2 hr. 10 np., žłoma (600 kilogr.) 20 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 10 np. hacz 2 hr. 50 np.

Wjedro w **Londonje** 5. oktobra: Pomročene, syma.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smeje 17. njedželu po žwjatej Trojizy **rano w 7 hodź.** farar Räda žerbsku spowjednu rěč, ½9 hodźin duchowny Tischer žerbske a w 10 **hodź.** němske prědowanje. — Tydźenske sastojnske dźěła smeje farar Räda.

Wěrowani:

W **Michałskej zyrkwi:** Pawoł August Beckert, cželadnik w Sčijezach, s Hanu Marju Wudowjenzej s Brěsynki, tam. — Gustav Schütza, blidak w Hornim Hunjowje, s Wyleminu Augustu Kaplerjej w Kelnje.

W **katholskej zyrkwi:** Pawoł Jan Janik, samkar w Budyschinje, s Marju Emmu swud. Charvatowej rodź. Kellerez, tu. — Waktar Franz Julius Hermann Emmerich, pschedstejićer khěžorskeje banki w Speyeru, s Josefinu Marju Theresiju Seyfertez w Budyschinje.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi:** Kurt Reinhold, Wylema Hendricha Hoby, khěžerja a kamjenjezěsarja we Wurizach, ž. — Bjedrich Willy, Bjedricha Wylema Nowaka, fabrikarja na Židowje, ž. — Marczin Erich, Josefa Klingohra, blidarja na Židowje, ž. — Martha Lina, njemandź. dź. na Židowje.

W **katholskej zyrkwi:** Johanna Herta, Jakuba Schustera, želesniskeho sastojnika w Budyschinje, dź. — Kurt Max, Pawoła Antona Wölsla, najeńka mlokarnje w Huszy, ž.

Zemrjeli:

W **Michałskej wožadze:** 26. sept.: Ernst Oskar, Ernsta Emila Tannerta, hornčerja s Huski, ž., we wokrjeżnej khorowni w Ssmolizach, 3 m. 11 d. — 28. Hellmut Arthur, Oswina Arthura Bodena, kublerja we Wurizach, ž., 2 m. 26 d. — Hilžbjeta Gertrud, njemandź. dź. w Hrubjelčzjach, 1 l. 7 d. — 27. August Hataš, dźěłaćer w Małej Dubrawje, we wokrjeżnej khorowni w Ssmolizach, 46 l. 2 m. — 29. Jan Wobst, wumjenkar w Sajdowje, 78 l. 1 m. 13 d. — 30. Emma Martha, Hermanna Schlezy, žiwnoszerja w Hrubočizach, dź., 2 m. 10 d. — Bjedrich August Hermann Hörnig, schulsti domownik a gmejnski starschi na Židowje, 64 l. 11 m. 28 d. — 1. okt.: Amalia Ernestina Forkerez, Handrija Schustera, kublerja a fabrikarja pod hrodom, mandźelska, 47 l. 7 m. 8 d.

Zyrkwinske powjesćze s Hodźija.

17. njedźelu po žwjatej Trojizy smeje rano ½8 hodź. duchowny Voigt němsku spowjednu wučbu, ½9 hodź. farar Kschižan němske a w 10 hodź. žerbske prědowanje.

Zyrkwinske powjesćze s Budestez.

17. njedźelu po žwjatej Trojizy smeje duchowny Kschižan rano w 7 hodź. žerbsku spowjedź, farar Domaschka dopołdnja we 8 hodź. žerbske a ¾10 hodź. němske prědowanje.

Najwjetschi wubjerk **darow**

k kwaßam, žlěbornym kwaßam a narodnym dnjam,

teho runja wschu **nadobu** do **kuchinje** a do **doma** namakaćze pschezo w spezialnej pschedawarni

sa porzlin, kamjenin, schkleńzu, majoliku a nippesy

Hermanna Gläsela

pschi lawskich hrjebjach 4 (w žerbskim domje).

Najtuńsche płaczišny.

K. R. Lory, **rukajzat a bandagist w Budyschinje na schuletiskej haßy**

porucza pschi potrjebje wschě druziny **rukajzow, žlow, paßow psche pschetorhnjenu žytku** (bruchband), **cželnych paßow** a wschěch wězow, do jeho dźěła žluschazych. Wuporjedženje a dźěłanje po měrje sa krótki czaß — tunjo. —

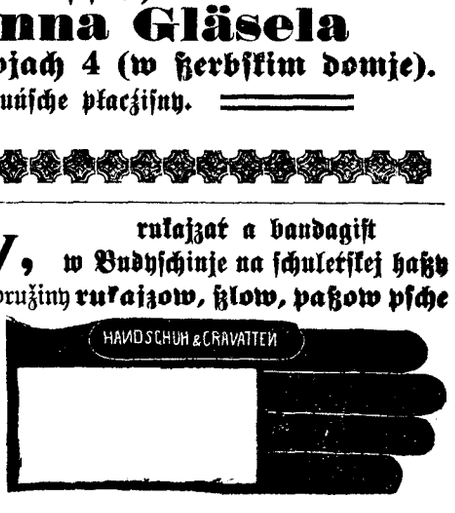

Sa nasymu a symu

poručam swój bohaty sa kóždu potrjebu wuhotowany skład

hońtwarskich, jěsdnych, dołhich a stulpowych

schkórnjow,

schkórniczkow a stupnjow,

balskich a towarstwowych czrijow,

gumijowych stupnjow a gumijowych schkórnjow,

filzowych stupnjow a filzowych toflow,

hońtwarskich, jěsdnych a promenadowych gamaschow,

kaž wschě jenoż pomyślne druziny stupnjow a schkórnjow sa zónsle, mužskich a dźěczi
– po snatych tunich płaczisnach.

Kaž je snate, po měrje sa krótki czaš wubjerne wobuca dźěłam.
Wuporjedźenja so w mojej šamšnej dźěłatni spěšnje, po žadanju hnydom, shotowjeja.

Wobhladajcze sebi moje wukładne wokna!

Heinrich Mohr, czrijownja,

w Budyschinje na žitnych wikach na rózku šukelnskeje haše.

Telefon 384.

Wodunjepschepuschczaty
garbarski mas
snateje dobroscze na wobucze, žanu vaselinu, porucza
Reinhold Gierisch
kožowa pschedawatnja
pschi mjašowych jědkach 6.

Franz Marschner

czašnikat w Budyschinje
na bohatej haše 9
swój skład **czašnikow** a **czašnikowych rjeczašow** k dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pilžomne rukowanje. Tunje płaczisny.

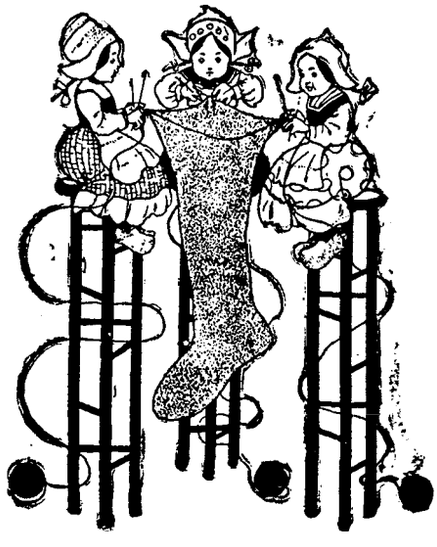

Otto Osswald

na kamjentnej haše 7
porucza we **wjele barbach**
Ia. schtrykowansku wolmu.

Wošebite druziny:

kanariska wolma
Schmidtowa wolma
16ta, 20ta, 24ta

wolma
s wjelbludowych (kamelowych) košmow
woprawna jendźelska **vigogna.**

Wulki wubjerk chenillowych rubischczow!

Wulki sklad najlěpschich schtrympowych tworow.

Schtrympy so s wolmu wscheje tolstoscze pschischtrykuja.

Koprowy vitriol

zyły a czisty tolczeny k naczinjenju pschenzy po wulkim direktnym nakupjenju porucza
Otto Engert.
Telefon cziško 33*.

Jako najlěpsche so porucžeja
dr. Roeberowe lěkarstwa:

Hablowy a jehlinowy spirituš psche drjenje w rukomaj a nohomaj, tschižu, bjedrach a shibadłach.
Pepsinowe wino psche tłóczenje žołdka, wróczenje, mjeknjenje, bjesappetitnosć.
Benediktinska essenza psche žiwotowe bolenje, dristawu.
Czaj farfara psche kaschel.
Bjenchlowy měd a **brěczka czornych Janskich jahodow** psche kaschel a dybawosć dźěči.
Žołdźowy kakao psche dristawu a žiwotowe bolenje.
Jakorzowa (jěchiběrnowa) **brěczka** k czisczenju krwe.
Mydło psche lischawu.
Mydło psche njerodź pola čłowjeka a skotu.
Kopschiwowy spirituš } pschе wupadanje włošow a schupisny.
Arnikowy spirituš }
Brěsowy balsam }
Kupanske sela sa šłabe dźěči.

Teho runja wschě **lěkowanske kopjena, sela, korjenja,** dale **wobaladła** (wotu, wobalki atd.) **mineralowe wody, schkleńczane žykawy** a **apparaty k wothladanju khorych.**

Dr. Roeber,
Germania drogownja
s napschecza „winowej kicze“ na bohatej haše.

Maschinske wolije

ruske a **amerikanske** sa czežko a lohko so czerjaze maschiny,
zylindrowe wolije wschelakeje hódnosce,
husty maschinski tuk,
we woprawnych czwizach a po wasy po wulkim direktnym kupjenju jara tunjo porucza
Otto Engert
en gros **drogownja** en détail
Telefon 33*.

Jan Jurij Pahn

pschi hłownym torhoschczu w Budyschinje pschi hłownym torhoschczu.

Sa nasymu a symu 1906/07:

Pißane žonjaze drastne tkaniny.

Pomyßlnje **najwjetschi wubjerk** najjednorischich tkaninow sa **domjazu drastu** hacž k najwoßebnischim tkaninam sa **dróhowe** a **towarstwowe wobleženja.**

Ssukno. Chevioty. Jendželske tkaniny atd.

Čorne žonjaze drastne tkaniny

wschěch placžisnow a **tkanjow.**

Židžane tkaniny, čorne, běle a pißane

sa **wobleženja** a **blusy.**

Balske tkaniny.

Tkane a čischežane barchenty

sa **wobleženja** a **blusy.**

We **wschěch wotdželenjach** mojeho składa:

Najwjetschi a najwschelakorischi wubjerk,

sa kóždy ßłód ßo pschihodžazy!

Placžisny ßu najtunische.

Meblowy magazin Khorle Käſtnera

na ſzukelniſkej haſzy 11

porucza ſwój wulki ſklad

meblow wſcheje druzˇiny, jako

draſtne khamory,
ſchkleńczˇane khamory,
ſtołpowe khamory,
ſofy,
vertiki,
komody,
jědźne, ſofowe
a wuczˇahanſke blida,
trumowowe, ſtołpowe a druhe
ſchpihele,
draſtne hrabje,
drjewjane koffry,
łoża
ſ matrazu a bjez njeje,
ſtoły wſchěch druzˇinow,
kuchińſke khamory a blida
a wſchelake druhe,
ſamſznu moletnju a **lakěratnju.**
Tunje placˇiſiny.
Sprawne poßłuźenje.

Najlěpſchi

khofej

ma jenoż

Otto Sachse

na bohatej haſzy 4.

Po **fabrikſkej placˇiſinje** dźělbu

ſchpihelow

pſchedawam, dokelž chzu je do zyła ſpuſchcˇicˇ.

Hermann Gläsel

pſchi lawſkich hrjebjach 4

w ſzerbſkim domje.

Otto Preuss

w Budyſchinje na zˇitnej haſzy 4.

nětko

woßebne mužaze wobleczˇenja, hólczˇaze wobleczˇenja, kholowy, jupy a ſwjeŕſchniki,

teho runja

zˇonjaze a holczˇaze zˇakety

ſzměſchnje tunjo pſchedawa. Wſchitzy dyrbja tam hicˇ!

Kožuchowe koże,

wſchě druzˇiny **kožow k podſchicˇu,** kaž tež **koże k wobſzadzˇenju,** a to cˇorne, běłe, ſhunkowe, bobraze, biſamjaze, kaſtorettaze, wallabraze, bobakaze (murmel), ſealbiſamjaze, ruſke ſchubowe a cˇorne perſiſke koże tunjo pſchedawam. **Mužaze** a **zˇonjaze kožuchi** po tunjej placˇiſinje **pſchedźěłuju,** poruczˇam tež wulki ſklad **tykacˇow** (muffow), a **boow** kóždeje wulkoſcˇe, **nohowe měchi, nohowe tſche** atd., **teppichi** do jſtwow a wofow, **kłobuki** a **mězy** ſa muzˇſkich a dźěcˇi po kóždej placˇiſinje.

C. E. Rincke, na bohatej haſzy,
kłobuki, mězy a pjelſcˇowe twory.

Placˇiſny hódno! **Rjane!** **Solidne!**

Najnowſche ſbytki ſa ſymſke kholowy, wobleczˇenja a paletoty ſzu ſaſzo doſchłe a proſchu wo pſchecˇeľnikowy wopyt. Tež ſzu najnowſche cˇiſtowołmjane **Geraſke błuſy** a **draſtne tkaniny** ſaſzo na ſkładze.

Ernestina Elſnerowa na młynſkej dróſy 5
pſchi Mörbitzez wulkim młynje.

Poruczˇam ſamodźěłane

ff. mlócˇniki, mlokowe karany, mlokowe hornzy, wódne khany, wódne cˇerpawy, ſazynowane wódne khany a hornzy.

Mam wulki ſklad

krjepjawkow (krjepjenſkich khanow) a **emaillowanych tworow, ſazynowanych bowow** a **ſuchowych cˇerpakow. Tſěſchne žłoby** a **roły** a kóžde do twarſtwa ſzuſchaze klampnarſke dźěła ſhotowjam.

Zelezo ſa tſěſchne žłoby mam na ſkładze.

Spěſchne poßłuženje. Najtuńſche placˇiſny.

M. Schulz.

10 pſchi ſzerbſkich hrjebjach 10.

Lubijſka banka.

Sadanjamy tón cˇaſz na dań ſzo dawaze pjenjesy

pſchi wſchědnym wupowjedźenju 3%
pſchi měſzacznym = 3¼%
pſchi ſchtwórcˇlětnym = 3½%
pſchi pollětnym = 4%

Filiala Lubijſkeje banki

w ſzerbſkim domje.

I. cˇiſtcˇeny
praec. basiski

fosforokiſzały kalk

k pizowanju ſkotu.

we woprawnych walcˇkach a po waſy porucza jara tunjo

Otto Engert

en gros **drogownja** en détail

Telefon 33*.

Njewjeſcˇzinſke ſchlewjery,

njewjeſcˇzinſke ſchaty

dobre a tunje porucza

A. Tschentscher

na bohatej haſzy cˇiſzło 18.

Honťwarſke gamaſche

ſ cˇorneje abo bruneje howjaſeje koże wſchelakich wuwjedźenjow po 7 hacˇ 9 mk. porucza

Reinhold Gierisch

kožowa pſchedawarńja

pſchi mjaſzowych jědłach 6.

Wolij

ſa mlócˇaze maſchiny,

maſchinſki wolij,
rjemjenjowy wóſk,
fluid,
wolij na rany,
hojazu a kopytowu ſalbu,
kožowy mas

najlěpſcheje hódnoſcˇe porucza

Arthur Grubann

pſchi drjewowych wilach 8.

Jatrowy wolij

(Lebertran)

cˇiſtu, cˇerſtwu tworu

k pizowanju ſkotu

porucza

Otto Engert

en gros **drogownja** en détail

Telefon 33*.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjoc knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawětki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 41. Sobotu 13. oktobra 1906. Lětnik 65.

Swětne podawki.

Sakska krajna synoda

je wobsamkła, petiziju wo pschepołoženje gwjedźenja seleneho schtwórtka na gebi leżo wostajicź. Tak daloko pak hacź gebi petizija někotrych gmejnow pscheje, so by go gwjedźeń na popołdnje abo wječor pschepołożił, je go wona zyrkwinemu knježerstwu k rosmyślenju pschipokazała. Jena druha petizija Heinrichortskeho zyrkwineho pschedstejicźerstwa, po kotrymž dyrbjesche go póndźelscha kermuschna Boża głužba s njedźelskej sjednocźicź, móżesche go teho runja na gebi leżo wostajicź, dokelž ma zyrkwine pschedstejicźerstwo, po kotrymž dyrbjesche go póndźelscha kermuschna Boża głužba s njedźelskej sjednocźicź, móżesche go teho runja na gebi leżo wostajicź, dokelž ma zyrkwine pschedstejicźerstwo hižo nětkole prawo, s dowolnosću zyrkwineje inspekzije kermuschnu Bożu głužbu njedźelu wotměcź dacź.

Puschcźenje wjerćha Bismarcka se głužby

je s wosjewjenjom wopomnjenkow wjerćha Chlodwiga Hohenlohe nowe wujaßnjenje namakało. Khěžor a Bismarck běschtaj go do zyła roskorikoj. Waschnje, s kotrymž Bismarck s khěžorom wobkhadźeschе, jeho njepěkne gudźenje, s kotrymž wón wo khěžoru s diplomatami rěcźeschе, na druhej stronje njelube waschnje, s kotrymž wobaj wobkhadźeschtaj, dźělenje nusne cźinjachu. Dokelž bě tehdom khěžor hižo pscheđ někotrymi njedźelemi s Capriviom wo móżnym pomjenowanju sa khěžorstwoweho kanzlera jednak, a Bismarck to shoni, njemóżeschе wěz dlěje tracź. Někotsi khěžorej, drusy Bismarckej prawo dawachu. Bismarckowa mandźelska njeje też pjecźa k sjednanju skutkowała, ale schcźuwała.

Badenski wulkowójwoda je wjerćhej Hohenlohe prajił, so je s pschicźinu rostorhnjenja mjes khěžorom a Bismarckom praschenje mozy było, a so gu wschě rosdźěle měnjenjow wo sozialnych sakonjach a wo druhim pódlanske byke. S hłownej pschicźinu bě, so bě Bismarck, na kralowski wukas s lěta 1852 go powołajo, ministram sakasał, pscheđ khěžorom pschednoschecź. Khěžor chzyschе, so by go tónle wukas snicził, mjes tym so go Bismark pschecźiwo temu wupraji. Też rosrěcźenje s Windhorstom njeje k rostorhnenju dowjedło. Hdyž bě go khěžor s Bismarckom rosrěcźał, bě go tón tak roshorił, so je khěžor posdźischo prajił: „So mi wón njeje tintowe gudobje do hłowy cźišnył, je wscho.“

Pódla teho njemějeschе khěžor k Bismarckowej swonkownej politizy dowěrjenja. Khěžor na Bismarcka tukasche, so chze wón politiku po gwojich, khěžorej njesnatych planach wodźicź a k temu dowjesćź, Awstrisku a trojoswjask puschcźicź a s Ruskej swjask scźinicź, mjes tym so go khěžor trojoswjaska twjerdźe dźerži. Też we Winje je pjecźa wulke njedowěrjenje pschecźiwo Bismarckej knježiło. To je dyrbjało k rostorhnjenju dowjesćź.

Khěžor Wylem je go s wosjewjenjom wopomnjenjow wjerćha Hohenlohe gylnje roshorił. Wón je w telegramje, wjerćhej Filippej Hohenlohe póßłanym, prajił, so je hruba bjestaktnosćź, hdyž je go bjes jeho dowolnosćze należnosćź, jeho woßobu nastupaza, wosjewiła, schtož móże njedowidomne scźěhwki sa gobu měcź. Khěžor wjerćhej gwój najwótrischi porok wupraji.

Braunschweigski wójwodski trón

go s cźežka s jenym potomnikom wuhnateho hannoverskeho krala Jurja wobgadźi. Cumberlandski wójwoda, gyn poßlednjeho hannoverskeho krala, je khěžorej Wylemej II. wosjewił, so je wón gwoje prawa na knježerstwo w braunschweigskim wójwodstwje na gwojeho gyna, prynza Ernsta Augusta, pschenjeßł a so tón jako wójwoda knježerstwo pschewosmje. Khěžor je na to Cumberlandskemu wójwodźe wotmołwił, so go po wobsamknjenju swjaskoweje rady ani wón, ani jedyn s jeho gynow njemóże sa braunschweigskeho wójwoda pschipósnacź, tak dołho hacź go Cumberlandski wójwoda njeje gwojich prawow na hannoverski trón wotrjekł. To pak go s cźežka hdy stanje. Tola hdy by też jeho gyn Ernst August gwoje prawa na hannoversku kralowsku krónu puschcźił, by gnadź pruske knježerstwo wscho spytało, so wón njeby na braunschweigski trón stupił. Braunschweigske knježerstwo, kotrež gnadź by s nětcźischich pschecźiwnikow Pruskeje wobstało, by Pruskej pschezo njeměr cźiniło.

Pschenèmcźenje Polakow.

Pschecźiwjenje pschecźiwo němskej nabożenskej wucźbje w pólskich ludowych schulach go po zyłej Pósnańskej rosscherja. Arzybiskopej Stablewskemu je deputazija pólskich nanow petiziju pschepodała, w kotrejž go scźěhwki němskeje nabożenskeje wucźby rospißuja. W petiziji go praji, so je go poßlednje lěta němska nabožna wucźba też w najnišschich rjadownjach ludowych schulow sawjedła. Tutón nadpad na najgwjecźischе ludowe prawo je w stotygazach wutrobow sażałoscźenje sbudźiło. Schkodu s bědźenja směje zyrkej a dowěrjenje a cześcźenje duchownych go stschaße. Duch pschewróta budźe nětcźische roshorjenje wuwużiwacź a ludowy hněw rospłomjenicź a do hidy pschecźiwo wobstejazemu porjadej pschemènicź. Prózowanje Pósnańskich sozialdemokratow to dopokazuje. W mjenje wjele tygaz njewinowatych dźěcźi Polazy arzybiskopa proscha, so by dla sakitanja wohroženych dźěcźi wustupił; pschetož woni gebi njemóża myßlicź, so je wón hižo wscho sa nje cźinił. — Arzybiskop wotmołwi, so je wón runje kaž starschej dla pschichoda dźěcźi a dla sjawneho porjada se staroscźemi napjelnjeny, jeli so go w nabożenskej wucźbje pschenèmjenje njestanje. Tu go njejedna wo gwětne pschedprawa, tu go wo wěru jedna. Hdy mohł wón pschemènjenje w tymle nastupanju se gwojim žiwjenjom wukupicź, by je wón rad woprował, kaž je wón szyła hižo sakitanje pólskeje nabożenskeje wucźby se gwojej strowoscźu wukupił. Skónczńje arzybiskop praji, so go wón njekhabłajgy zyrkwinych saßadow dźerži a na prawje starscheju sawostawa, so ma go nabożenska wucźba dźěcźom w macźernej rěcźi podawacź. Wón gam njewustanje, go sa pólsku nabożensku wnczbu w pólskich ludowych schulach běđźicź.

Sběžkarjo w němskej krótkowjecźornej koloniji

gu s Karaskich horow, w kotrychž gu wucźek namakali, poßledni cźaß wospjet na skótnych straźnikow a transporty nadpady cźinili, so bychu go s zyrobu a muniziju sastarali. Tele nadpady gu go wschudźe wotrasyke, a němszy wojazy gu sběžkarjow pschescźěhowali. Jenoż mało skotu je jim do ruki padło. W tychle wojowanjach 13 němskich jěsdnych, 1 farmer a 4 burjo padnychu. Dźewjecź jěsdnych je go cźežko sraniło a schtyrjo lóhko. Kaž je s teho widźecź, go Kaffrojo hischcźe nochgedźa němskemu knjejstwu podcźinjacź.

Napjatosć mjes Italskej a Awstriskej.

W Italskej ßu polni hrosy, so chze Awstriska Italskej wójnu pschipowjedźicź. Awstriski offizěrski korps k tejle wójnje cźiischcźi, dokelž je pscheßwědčeny, so ju Awstrischy lohko dobudu. Italske nowiny njesamjelcźeja, so ßo italske wójsko njemóże s awstriskim měricź a so budże lědma móz mjesy sakitacź. Italske knjezěrstwo je rucże pola Kruppa w Essenje 500 nowych kanonow skasako. Strach wójny je tak bliski, so je němski khěžor statneho sekretara Tschirskeho do Roma póßlał, so by mjes Awstriskej a Němskej lěpsche poměry wujednał.

Turkowska a Bołharska

ßo njepschestawajcy bronitej. Turkowske knjezěrstwo w Němskej nowe kanony a maschinske tšélby dźěłacź dawa, a Bołharska dźeßacź nowych regimentow postaji. Kaž ßo sda, Turkowska Bołharskej, a na wopak Bołharska Turkowskej njewěri.

Hrosnosć grichiskich bandow.

Kscheseźijenjo w Mazedonskej ßo k wjeßelu Turkow dale mjes ßobu kónzuja. Jena grichiska banda je bołharsku wjeß Marihavo w Monastyrskim wokrjeßu nadpadła a wschěch mužskich wobydlerjow, něhdże 200, sarubała. Sawołani turkowscy wojazy Bołharam njepomhachu, ale druhe ßußodne wßy sapalichu. W nich ßu wojazy dźeßacź muzow a tsi žony skónzowali.

Ruske pólne ßudy

ßu hižo někotre sta rubjeźnikow, mordarjow a revoluzionarow k ßmjercźi saßudźike a wotprawicź dake. W Cźenstochowje w Pólskej je ßo pscheđ wjele tyßaz pschihladowarjemi 10 rubjeźnikow satsěliko.

W Lodźi je pólny ßud 5 anarchistow satsělicź dał. Revoluzionarojo cźěka wurychu, so bychu je w kaschcźach khowali. Wojazy pak lud rosehnachu a cźěka na wotprawnischcźu saßo sahrjebachu. Revoluzionarojo ßu dźěłacźerjow w Lodźi narěcźeli, s nowa strajkowacź.

W Jekaterinoßlawje ßu rubjeźnika Baßowa satsělili.

Saßkapjenje ruskich revoluzionarow.

W Wilnje je polizija wschě ßobustawy sjednocźenja sajała, kotrež ma wotmyßlenje, wójsko sa revoluziju dobycź. Mjes 23 sajatymi ßo tež jedyn offizěr a dwaj wojakaj namakaju.

W Risy běchu pscheđ měßazom jeneho polizajskeho offizěra a jeneho polizista skónzowali. Wóndano ßo poradźi, mordarjow, kotrychž bě jich schěsćź, sajecź. Jedyn s nich, kotryž pschi wotwjedźenju cźěkasche, bu satsěleny. Drusy ßo pscheđ pólny ßud stajichu. Tón tsjoch wobskorženych wuwinowa a dweju k khostanskemu dźěłu na cźaß žiwjenja saßudźi. Generalny gubernator Ssolohub pak wußud sniczi a nowy pólny ßud postaji. Tón schtyrjoch wobskorženych k ßmjercźi saßudźi a pjateho wuwinowa.

Drobne powjesćze s Ruskeje.

Jedyn s najwažnischich pólskich nowinskich spißowarjow, hłowny redaktor „Gasety Pólskeje", Jan Gadonski, je psches ruku rubjeźnych mordarjow padnył. Hdyž we wobydlenju ßwojeho pschichodneho ßyna pschebywasche, na dobo s pódlanskeje stwy wo pomoz wołacź saßłyscha. Tam pschiběžawschi, wón widźesche, so schtyrjo rubjeźnizy jeho pschichodnemu ßynej s brónjemi hrožachu. We wokomiku, hdyž chzyschе wón jemu na pomoz pschiskočźicź, bu s někotrymi wutšélemi s revolvrow potšéleny. Rubjeźnizy wustróženje domowych wobydlerjow k temu wužichu, so cźeknychu. Dźeń posdźischo je Gadonski wumrjeł.

W Mitawje ßu někotrych 15—18 létnych gymnasiastow dla wobdźělenja pschi revoluzionarnym hibanju sajeli. Starschi revoluzionarojo běchu jich do njeho sczahnyli, so bychu jich k mordarskim nadpadam wužili, kotrež ßo vola doroscźenych se ßmjercźu khostaju. Generalny gubernator Beckmann sajatych hólzow k ßebi pschiwjesćź da, jim wěz wukoži a jim ßwobodu da, hdyž běchu ßlubili, so ßo njedadźa s nowa revoluzionaram narěcźecź.

Pólny ßud we Warschawje je někotrych židowskich revoluzionarow, kotrymž je ßo dopokasało, so chzedźa ruski stat powróćźicź, k wuhnanstwu do Ssibirskeje a k khostanskemu dźěłu saßudźił. — K ßmjercźi ßu samkarja Makowskeho saßudźili, dokelž je jeneho polizista skónzował.

Zivilne mandźelstwo w Schpanskej.

Schpanski sakoń dwoje wěrowanje snaje, zyrkwinske sa katholikow a zivilne sa katholikow s njekatholikami. Mjes tym so sakoń zyrkwinske a zivilne swěrowanje jako jenak wjele hódne wobhladuje, biskopjo praja, so ßu katholikojo nusowani, ßo zyrkwinscy swěrowacź dacź. Zivilne mandźelstwo woni sakasuja. W smyßle katholikow justizny minister Vadillo wź lěcźe 1900 rosßudźi, so dyrbi pschi zivilnym swěrowanju s najmjenscha swěrnjomny zyrkwinske wobßwědčenje pschedpokožicź, so njeje katholski. Nětcźischi liberalny justizny minister je tole postajenje powróćźił a, kaž sakoń praji, postajił, so ßmědźa ßo tež katholikojo zivilnje wěrowacź dacź. Na bamžowe protestowanske pißmo, kotryž ßebi nochze prawo nad mandźelstwom wsacź dacź, je hrabja Romanonos wotmołwił, so je tale naležnosćź wěz statnych wyschnosćzow. Po tymle rosßudźenju schpanskeho knjezěrstwa ßu wschitzy biskopjo pscheczźiwo njemu postanyli. Tuyski a Valenciski biskop staj pastyrskaj listaj wudałoj, w kotrymajž ßo zivilne mandźelstwo hanibne dźiwje mandźelstwo mjenuje. Tuyski biskop je pódla teho w druhim pastyrskim liscźe knjezěrstwo na najwutrischo wohanił. Ministerska rada je na to wobsamkła, Tuyskeho biskopa pscheđ najwyschschi ßud žadacź, a kral, kotryž ßudniskemu sakroczenju pscheczźiwo biskopam pschihłoßuje, je do tuteho wobsamknjenja swolił.

Pschi wjeßnej lipje.

(Pokračowanje.)

Tehdom bydlach hischcźe pschezo w domczku ßwojeho njebo knjesa. S jeho sawostajeństwa běchu mi, po jeho poßlednjej woli, mały saczny cźaßnik, kotryž bě wón noßył, a k njemu pschicźinjacy toleŕ pschepodali. To je jenicźke wopomnjecźe, kotrež je mi po nim hacź do dźenßnischeho wostało, a wot kotrehož ßo hischcźe ani na hodźinu dźělił njejßym. Nimo ßlěborneho cźaßnika tehdom zyle niczo njemějach; pschetož schtož bě ßo hewak hischcźe pola mojeho knjesa namakało, to běchu ßebi Franzowsojo sa prawo sczinili, a ßwoje mało nalutowanych pjenjezkow běch ßwojej maczeri póßłał, kotraž doma, khora lezo, jara nusu tradasche. Mi ßamemu wěsjo ßo tež mnoho lěpje njewjedźesche; tola běch-li tež na braschiwza stšélany, mějach tola hischcźe schwarnej ruzy, so mózach dźěłacź a ßebi ßwój khlěb saßłužicź. Lěnjeho pascź ßo mi ženje nochzyschе, a rady ßym wschitko cźinił, s cźimž mohł ßo po cźesczi žiwicź. Ale w njeměrnych cźaßach, kajkež tehdom běchu, je husto njedostatk dźěła. Khodźach dom wot domu, poskicźowach ßo ke kóždemu dźěłu, ale podarmo. Wschudźom mje wotpokazowachu, a tak mi woßrjedź powolnje pschiprawjeneho wobydlenja njebo hejtmana ßamo ßucheho khlěba pobrachowasche, so mohł ßo uaßycźicź.

W tejle nusy ßebi pomyßlich, kak spěschnje by mi pomhane było, hdy bych jedyn abo druhi sbytknych pschedmjetow pschedał, kotrež we wobydlenju běchu. Schtó dha mózesche wjedźecź, hacź mojeho knjesowy bratr hdy saßo pschińdźe, a nimo teho dźě žadyn pschiwusny knjesa Pětrowicza wjazy žiwy njebě, kiž budźische na jeho sawostajeństwo prawa měł. Haj ßamo, hdy by shubjeny ßo domoj wróćźił, njebudźesche tola, nahladne samoženje herbowawschi, sawěsćze na to dźiwał, hacź je tu s pyschnych wězkow, kiž po stwach ležachu, jena wjazy abo mjenje, wschako wótzowskeho domu sa telko lět njebě wohladał, so mózesche lědom wjedźecź, schto tam wschitko bě. Hlejcze, dźěcźi, s takle khrobłymi myßlemi spytował ke mni pschistupi, dokelž mje hłód cźwilowasche a dokelž běch bjes dźěła, proßycź pak ßo hańbowach. Tola dyrbju wusnacź, so ßo jara napinacź njetrjebach, so bych spytowanje pschewinył. Cźaß žiwjenja běch na to hordy był, so njeběch runeho pucźa wopuschcźił, a runjež běch khudźinka, sdach ßo tola bohaty bycź, dokelž mějach poczinkaj ßwěry a cźestnosćze. S tymaj dźě běch ßebi tež pschikhilnosćź ßwojeho njebo knjesa dobył, a nětkole budźich tutaj poczinkaj sazpěcź měł, dokelž hłodu tradach? Ně, nihdy na nihdy! kajkež běch hejtmanowe wobydleństwo pschewsał, tajke chzych jo jeho bratrej pschepodacź, a njeby ßo tón wróćźił, hacź do ßwojeje ßmjercźe ßwěru khowacź a sakitowacź.

Tu list se ßwojeje domisny dostach, s teho shonich, so běchu moju khudu khoru macź, dokelž dołho s prjedawschich cźaßow sapłacźicź njemóżesche, cźasali a so chzychu ju s khěžki, w kotrejž bydlesche, wuhnacź. S dwazyczi tolerjemi budźich ßwoju macź wukhowacź mohł; budźich jeno dźěru pod figowzom wotewricź trjebał, a hnydom budźich te pjenjesy měł. Ssylnje dyrbjach we ßwojej wutrobje wojowacź, so bych ßo tuteho wabjenja dowobarał; a hdyžkuli ßebi wjeczor na njesbožownu žonu myßlach, kotraž ßo doma na khorołožu se srudobu a staroscźu bědźesche, a kotrejž s nutrnej ßynowskej luboscźu pschiwißowach, pschimach ßo bjesdźak łopacza a po cźmje ßo k figowzej łaczach, ale kóždy krócź mje njewidźana móz wotdźerżowasche, so semje sranił njebych, w kotrejž bě pokład skhowany, kiž mój njebě. Ale Bóh, luby Knjes, pomhasche mi, tež tuto spytowanje pschewinycź, a hdyž junu po khowanju ßłonza

ſrudny a ſtruchły pſched domjazej ſahrodku ſedžach, jedyn ſ bohatych ſußodow ke mni pſchińdże a ſo praſcheſche, čeho dla ſym ſrudny, dokelž bě jemu moje hłuboke ſrudźenje napadnyło. S woprědka ſo k temu rosſudźicź njemóžach, ſo bych jemu ſwoju wutrobu wotewrił; hdyž pak widžach, ſo wčipnosć njebě, ale wěrne ſobučžucže, kotrež bě jeho k tym praſchenjam ſamohło, dowěri jemu, ſchtož mje tak jara tłóčžeſche. Hnuty mi ruku da, a dokelž, kaž rjekny, mějeſche moju ſprawnosć jara ſańcź, požčži mi dwazyčži toleŕ, pſchiſtajejo: ſym pſcheßwědčeny, Winako, ſo mi, hdyž ſaßo lépſche čžaßy pſchińdu, te pjenjesy ſaßo wróčžicže. Mój dobroczeł ſo njebě mylił; hacž na ſłamany pjenježk ſym jemu ſwój dołh ſaßo posdźiſcho ſapłacził, a budu jemu wěčžnje džakowny ſa to, ſchtož je tehdom nade mnu čžinił.

W jenej ſe ſčžěhowazych nozow buch njezunje ſe ſpanja wutorhnjeny, a hdyž ſo wobhladnych, pytnych pſchi ſwětle latarnje hacž do ſubow wobrónjeneju Čžornohórzow, kotraž běſchtaj do domu na tajke waſchnje dołaczikoj, ſo bě mi to njewujaßnjomne. Piſtolije mi k wutrobnju ſtajiwſchi, rjeknyſchtaj, ſo běſchtaj ſhonikoj, ſo je w domjazej ſahrodže pokład ſaryty, a ſo dyrbju jeju hnydom na to měſtno dowjeſcź, jeli ſo je mi moje žiwjenje lube. Schtó bě njekhmanikomaj potajnu wěz pſcheradźił, ſchtó bě ſ zyła wo tym wjedźał, to njemóžach ſebi wujaßnicź, a dokelž ſo dopomnich, kak wobhladnje a mjelčžo bě hejtman ſo mnu pjenjesy khował, rjeknych khroble: ſo ſtaj ſo dałoj ſjebacź, ſo ja wo niczim njewěm. Tola ſ tym běch jimaj rjenje trjechił, pſchetož hrožeſchtaj, ſo hiſchcže dwanacže ſwojich ludźi pſchiwjedźetaj, ſo dataj zyłu ſahrodu pſcherycź a ſo by-li ſo potom wukopało, ſo ſym jimaj pokład potajił, mje ſatſěła. So bych čžaßa nadobył, žadach wot njeju, po ſwojich ludźi hicź, ſo bychu ſo mohli pſcheßwědčicź, ſo w ſahrodže pokłada njeje. Nětkole pak pytnych, hdyž ſo wotwlakowaſchtaj to čžinicź, ſo nochžyſchtaj rady też hiſchcže druhim ſwoje ſke wotmyßlenje ſpóſnacź dacź; duž běch ſebi wěſty, ſo chžyſchtaj na ſwoju ruku rubježniſtwo wuwjeſcź, ſo mohłoj ſo dwaj ſamaj do teho dźělicź. Duž jimaj rjeknych, runjež mi też niczo wo ſkhowanym pokładze ſnate njeje, ſo jimaj tola njemóžu ſadźěwacź, ſa nim ſlědźicź, a ſo ſym hotowy, jeju hnydom do ſahrody pſchewodźecź. Schto mějach čžinicź, ſo bych rubježneju nadpadnikow wotbył, njebě mi hnydom jaßne. Tu dohladach ſo, hdyž běchmy ſ domu wuſtupili, wulkeje čžahajeje ſtudnje, kotraž bě woßrjedź ſahrody a nětkole mějach też hnydom ſwoje wotpohladanje pſchihotowane. Dach jimaj khwilu wokoło khodźicź a ſ pſchimadłom ſwojeje tſělby tu a tam ſemju pſchepytowacź, ja pak bliſko ſtudnje jeju dźěłu w měrje pſchihladowach. Skónczńje mje ſ nowa nuczeſchtaj, ſo dyrbju jimaj prawe měſtno pokaſacź, pſchi tym mi hacž nanajhórje hrožeſchtaj. „Waju hroženje, bratraj“, po jich waſchnju na njeju ſarěczach, „njebudże namaj mnoho pomhacź. pſchetož hdy bych wo pokładze wjedźał, hdy byſchtaj mje morikoj jeho hiſchcže mjenje namakałoj; pſchetož wěſchtaj, ſo ſamlutki w domje bydlu a ſo po mojej ſmjerczi tu nikoho njeby było, kiž mohł wamaj prawu cźěř pokaſacź. Duž ſjednajmy ſo po dobrom. Schto mi dataj, jeli ſo wamaj tamne měſtno pokažu? Chzu ſo ſ tſeczim dźělom ſpokojicź, a myßlu ſebi, ſo byſchtaj tak pſchezy hiſchcže lépje woteſchłoj, hacž ſo ſwojich ludźi ſawołataj, pſchetož potom drje by na kóždeho jenož dwanaty dźěł pſchiſchoł.“ Tuto rosłożenje ſdaſche ſo jimaj jaßne bycź. „Dobre“, jedyn ſ njeju rjekny, „ſmój pſchesjene.“ „Na tym njejßym dwělował, ſo mój namjet pſchiwoſmjetaj“, ja wotmolwich; „tola ſebi rukowanje na to žadam, ſo budźetaj ſo też ſprawnje dźělicź, pſchetož wój móžetaj zyle cžeſtnaj knjeſaj bycź, ale nimam wjeßela waju ſnacź.“ Sdaſche ſo, ſo wonaj hanjenje, kotrež w mojich ſłowach tcžeſche, njepytnyſchtaj a woprašchaſchtaj ſo, kajke rukowanje ja chzu? „Wotpołožtaj, doniž pokład ſběhamy, nutſka w domje ſwoju tſělbu a dajcże mi durje ſamknycź; pſchi tym wobkhowataj dźě pſchezo hiſchcže ſwój teßak a nimo teho ſtaj dźě dwaj na jedneho; duž njehroſy wamaj ani najmjeńſchi ſtrach.“ — Khwilku radu ſkładowaſchtaj; napoßledku ſo podwoliſchtaj mi bjes pſchecźiwjenja, a wotpołożiſchtaj tſělbu a piſtoliju w pſchedkhěži. Na to jeju k ſtudni dowjedźech a rjeknych jimaj, ſo je pokład na dnu ſtudnje w hornczeŕiſkim ſudobju ſkhowany; ſo woda hłubſcho njedoßaha, hacž do paßa, a ſo budże jimaj tak ſnadna wěz, pokład ſběhnycź. Poprawom pak bě ſtudnja, kiž bě wjazy łohczow hłuboka, hacž do wyßokoſcże dweju mužow pokna wody. Najprjedy žadaſchtaj, ſo dyrbju ſo ſam w bowu dele puſchczicź a jimaj pjenjesy pſchinjeſcź, a ſo chzyſchtaj mi pſchi tym pomhacź. Ale to ſo roſsudnje ſapowich, a czinjach, kaž bych ſo chzył wotßalicź a kaž bych chzył jimaj ſamaj wuwjedźenje wězy pſchewoſtajicź. Hdyž ſo hotowach, do domu hicź, mje proſcheſchtaj, ſo dyrbju woſtacź, ſo bych jimaj ſ najmjeńſcha latarnju dźeržał a ſwěčžił; ſnadź běſchtaj ſo bojałoj, ſo mohł ſo wotßalicź a po pomoz hicź, ſo bych jeju ſe ſahrody wotehnał. Jedyn ſo nětkole, tak derje kaž móžno bě, do bowa tłóčžeſche, druhi pak wjercźeſche wijawu a jeho pomału dele puſchczeſche. Hižo bě powjas pſches połožju wotwity a lampka, kotruž bě muž ſobu wſał, ſhubjowaſche ſo dale bóle, kaž jamowa ſwěza w hórſkich podkopkach. Tu tamny ſ hłubiny ſwojemu towarſchej něſchto pſchiwoła, ſchtož pak tón, pſchi wijawje ſtejo, ſroſymicź njemóžeſche. Duž mi wjedźenje powjaſa pſchepoda a pſchiſtupi, ruku k wuchu kładžo, hacž na kromu ſtudnje. Tuteho wokomika wužich, a ſtorczich jeho do hłubiny, pſchi tym padajo bow ſ tamnym druhim ſobu do wody ſtorže. Wótry ſakſchik, błuke praßnjenje do wody na dnje — a ja běch wot ſtraſchneju rubježnikow wukhowany, kotrajž potajńſtwo pokłada ſobu do ſmjercże wſaſchtaj.

Posdźiſcho ſhonich, kak wulkemu ſtrachej běch wuczeknył a kak derje ſ wotſtronjenjom wobeju njekhmanikow wobhdlerjam wokolnych wßow poßłużił; pſchetož khrobłaj nadpadnikaj běſchtaj ſwojich mnohich rubjeńſtwow dla ſnataj, a mějeſchtaj wjazy hacž jene mordarſtwo na ſwědomju.

(Pſchichodnje dale.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Nowy rektor tudomneho gymnaſija, knjes profeſſor dr. Bochmann, je ſo ſańdźenu póndźelu pſched ſhromadźenymi wuczerjemi a wuczomzami do ſwojeho noweho ſaſtojńſtwa ſapokaſał.

S **Budyſchina.** Ssobotu wječžor je ſ reſtaurazije „ſkalny hród“ woheń wuſchoł. Płomjenja ſu kółky a prěni poſkhód ſylnje wobſchkodźiłe. Budyſke a Židowſke ſtykawy ſa krótki čžaß woheń potłóčžichu. Korczmarjej A. Patzogej je ſo ſkoro wſcha domjaza nadoba ſpaliła. Kak je woheń naſtał, njeje ſnate.

— Druhi łużiſki hudźbny ſwjedźeń ſmeje ſo w juniju 1907 ſaßo w Budyſchinje w ſwuczowańi pěſcheho regimenta czißko 103. Pſchi nim ſo něhdże 650 ſpěwarjow ſ 10 łużiſkich ſpěwarſkich towarſtwow wobdźěli.

— (Ssadarſtwo.) Wyſchnosć na to kedźbliwe czini, ſo ſo ſchkódne krwawe wſchi na ſadowych ſchtomach naſymu a w ſymje najlóžo ſaniczicź hodźa. Wopißanje krwaweje wſche je pola wſchitkich gmejnſkich pſchedſtejičerjow wupowěßnjene. Schtóž ſo komdźi, ſchkódniki ſniczicź, ſo ſ pjenjesami hacž do 150 hriwnow abo ſ arreſtom hacž do 2 njedźel khoſta. Tehorunja ſo pſchiſporjenju jara ſchkódnych mróſnikow (Froſtſpanner) na to waſchnje wobaracź hodźi, ſo ſo wokoło ſchtomowych cźěłow nětkole ſchlebjerda pergamentoweje papjery, ſ hußazym klijom pomaſana, ſwjaſa. Mróſnikaze ſančzki, kotrež lětacź njemóža, na klijatych ſchlebjerdach wißajo woſtanu, hdyž po ſchtomje horje lěſu, ſo bychu na pupki ſwoje jejka puſchczake.

— (Saßłapjeny wiczny paduch.) Ratař Jurk ſ Brěſynki bě ſobotu pſched tydźenjom pſched jenym hoſcźenzom ſ napſchecźa měſchczańſkeho džiwadła wupſchahnył. Wſchelake wězy, kotrež bě jeho džowka w měſcze nakupiła, wona na wós ſkładże. Mjes druhim bě tam też karton ſ blufu położiła. Pſchipadnje ſo dohlada, kak ſa khwilu zuſy pachoł, jejny karton pod pažu džerżo ſ woſa ſkočži a ſo ſ nim ſ procha měješche. S dobom pſchińdże holzyny nan k woſej, kotremuž wona rucže wupowjeda, ſchtož bě ſo ſtało, a jeho napominaſche, ſo by ſo ſa wotkhadźazym pachołom puſchcził. Nan ſo woprědka dlijeſche, dokelž njewjedźeſche, ſo karton džowzy ſłuſcha, a hakle hdyž bě jemu holza wěz dopowjedała, ſo wón ſa paduchom puſchczi. Wón widźeſche, ſo pachoł do Zyłez khěže ſaſtupi. Tam pakoſtnik karton wocžini, ſo by widźał, ſchto je ſo jemu nacźahnyło. Ratař jeho ſa khornař ſhrabnywſchi jeho k ſwojemu woſej cźerjeſche. Tam pak ſo jemu paduch wutorže a jeho cźěkajo hiſchcže wußměchowaſche. Jedyn druhi pachoł, kotryž bě wězy pſchihladował, pſchipadnje paduchowe mjeno ſnajeſche. Wón ratarja na polizajſtwo pſchewodźi a tam praji, ſo paduch Scheuer rěka a ſo pola blidarja Seikrita na hornczeŕiſkej dróſy wukńje. S jednym poliziſtom ſo ratař k blidarjej Seikritej poda a tam paducha nadeńdże. S woprědka wón prějeſche, ſo je kradnył, ſkónczńje pak ſo wuſna. Poliżija je jeho potom hnydom ſudniſtwu pſchepodała.

Se **Židowa.** S lohkomyßlnym wobkhadźenjom ſ tſělbu je ſo 13lětny hólz Zimmermann cźežko ſranił. Wón bě ſrjedu dopołdnja ſ jěſdnym kołom hromadźe ſe ſwojim towarſchom do Małeho Wjelkowa jěł. Hdyž hólzaj domoj jědźeſchtaj, ſ lěſka njedaloko něhduſcheho ſchoßejoweje khěže ſchulſki hólz Ludwig ſtupi a ſo

ſ teſchingom do njeju ſaměri. Zimmermann na njeho ſawoła: „Njetſěl, ty móżeſch mje trjechiſch!“ Tola tón ßamy wokowik ßo hižo wutſěli, a Zimmermann do ſadnjeje hłowy trjecheny ſ koła padże. Kubleŕ Dejka ſe Sajdowa a koporniſki dźěłaczeŕ Reichelt ſranjeneho ſběhnyſchtaj a jeho k jeho maczeri, pod hrodom bydlazej, pſchinjeßeſchtaj. Kulka budże ßo jenoż ſ operaziju wotſtronicź móz. Njewuſchny tſělz Ludwig wudawa, ſo je jenoż do gumijoweho wobrucże Zimmermanoweho koła tſělicź chżył.

S **Hornjeje Hórki.** W tudomnym Mäßlingez młynje ßłużazy cżeladnik Mejn ſ Cżornych Noßliz je po ſkhodże dele padnywſchi ßebi ruku ſłamał.

S **Cżornych Noßliz.** Jedyn tudomny żiwnoſcżeŕ ma ßyna, kotremuż ſchtwórta kaſnja do zyła ſnata njeje. Tele dny wjeczor je ßo wón do ßwojeho nana, kotryż hižo we kożu leżeſche, ſ pukami dał a jeho tak nabił, ſo ßu dyrbjeli k bitemu nanej lěkarja ſawołacź.

S **Budeſtez.** Njedźelu wjeczor wokoło dźeßaczich hodźin Lehmanez holza ſ Jikoz ßama ſ Budeſtez ſ rejow domoj dźěſche. Na dróży ßrjedź Budeſtez a Jikoz ju dwaj mużſkaj nadpadnyſchtaj a ju na polo wleczeſchtaj. Holza ßo ſe wſchěmi mozami wobarajo wo pomoz ſchicżeſche. Jejne ſchiki ludźo ſaßłyſchawſchi jej na pomoz pſchihnachu. Njekraßnikaj tehodła holzu puſchcżiſchtaj a cżeknyſchtaj. Wonaj ſtaj pjecża dwaj młodaj cżłowjekaj ſ Budeſtez byłoj.

S **Lejna** pola Budeſtez. Tudomneho krawza Urbana je, hdyż njedźelu wjeczor ſ jabłukowinoweje korczmy domoj dźěſche, jedyn mużſki nadpadnył a jemu 11 hriwnow pjenjes a cżaßnik rubił. Budeſcżanſkemu żandarmej je ßo poradźiło wußlědźicź, ſo je dźěłaczeŕ Polak ſ Lejna rubjeżny nadpad ſkucżił. Tuteho ßu ſchtwórtk ſajeli a ßudniſtwu pſchepodali.

— W mikym naſymſkim wjedrje tu a tam hriby roſtu. Prawaki drje ßu jara żadne, ſa to pak je cżim wjazy muchoriſnow a druhich jědojtych hribow widźecź. Też ßmorże ßo druhdy namakaja. Tak je dźěłaczeŕ Klamert ſ Lejna na Mniſchonſkej horje ſchěſcź puntow cżeżke ßmorże nadeſchoł.

S **Lomſka** pola Njeßwaczidła. Ssrjedu tydźenja w nozy je ßo do ſtwizy tudomneho kublerja Schiebera paduch dobył. Muchaze wokno ſ nożom rosrěſnywſchi je wón ſ woknom nuts ſaléſł a w ſtwizy khamor roſpacził. S njeho je wón 180 hriwnow ßłeborneych pjenjes wſak a ßo potom ſ woknom won wrócżił. 2000 hriwnow papjerjanych pjenjes, kotreż teho runja w khamorje leżachu, njebě ßo paduch na ſboże dohladał. Wobſtejnoſcże na to pokaſowachu, ſo je paduch cżłowjek był, kotryż je w Schieberez domſkim ßwědomny był, tola ßebi wobkradnjeny njemóże wukożicź, ſchtó dyrbjał wón bycź. Duż ßo we wokolnych wßach wobhonjachu, hacż je něchtó ßo ſ wudawanjom pjenjes nadpadny ſcżinił. W Njeßwaczidle żandarm ſhoni, ſo je jedyn cżeladnik ſ tamniſcheho knjeżeho dwora wo wßy pola klamarjow a korczmarjow dołh ſapłaczował. Pola ryczeŕkubkowcheho najeńka żandarmej prajichu, ſo je ſpomnjeny cżeladnik ßwoju mſdu hižo dawno do prědka wupłaczenu doſtał. Duż żandarm cżeladnika wobſtajowaſche, ſ wotkal je pjenjeſy doſtał, ſ kotrymiż je ßwój dołh płacził. Skónczńje ßo tón wuſna, ſo je pjenjeſy kublerjej Schieberej we Lomſku kradnył. Něſchto ſ kradnjenych pjenjes hiſchcże pola njeho namakachu. Paduſchny cżeladnik, w Nydeji pola Wojerez narodźeny, je někotre lěta pola Schieberez ßłużił a tehdy nawjedźił, hdże jeho tehdomniſchi hoſpodaŕ ßwoje pjenjeſy khowaſche. Na nowe lěto bě ßo wón hižo ſaßo k Schieberezom pſchiſtajił.

S **Huczińy.** Njedźelu wjeczor wokoło ½10 hodźin je ßo domſke, Hanje Krabnej rodź. Hilbjenzez ßłuſchaże, ſ hródżu a bróżnju do cżiſta ſpaliło. Twarjenja, kotreż běchu ſ zyhelom kryte, ale khětro dodźerżane, běchu njewobydlene. Woheń je drje ßo ſe ſłóſtniſkej ruku ſakożił.

S **Bóſchiz.** Do wobydlenja tudomneho knjeżeho ſahrodnika je ßo tele dny wokno wutłóczíwſchi jedyn paduch nuts dobył. Pſchipadnje bě wón do komory trjechił, w kotrejż ſahrodnikowa dżowka ſpaſche. Ta mużſkeho wohladnywſchi ſ hłoßom kſchicżeſche a wo pomoz wołaſche. Paduch bě ßam wſchón wuſtróżeny, a ßo ſawrócżiwſchi ſ woknom wuſkocżi. Jeho mjeno hiſchcże njeſnaja.

S **Jitra.** Njedźela, 30. ſeptembra, bě ſa Jitrowſko-Debrcżanſku ſchulſku woßadu dźeń wulkeho wjeßela, hacż runjeż mało ſwonkowneho Bożeho ßłóncżka a khětro wjele deſchcża ßobupſchinjeße. Rjana nowa ſchula ßo ſ Bożim ßłowom a wot ſchulſkeje wyſchnoſcże poßwjecźi a ßo ſchulſkej woßadże ßwjatocżnje pſchepoda. Popołdnju ¼2 hodźin ßo ßwjedźeńſka ſhromadźiſna w ſtarej ſchuli a pſched njej ſhromadźi: ſchulſke dźěcźi ſe ſtarſchimi a pſcheczelemi ſ bliſka a ſ daloka, ſchulſke prjódkſtejeŕſtwo, knjes ſchulſki radźicżeł dr. Hartmann ſ Kamjeńza a wjele luda ſ wokolnych wßow. Knjes wucżeŕ Mudra w ſtarym ſchulſkim domje wutrobne Bożemje wupraji, Bohu ßo dźakujo ſa wſchu hnadu, hacż dotal wobradżenu, a ſ próſtwami wo Jeho dalſchu pomoz. Na to dźěcźi w lubośnej ßwjedźeńſkej draſcże a ſ wěnzami a kwětkami pyſchene ſaſpěwachu:

Ty ſtara ſchula, bożemje!
My dźenßa wopuſchcżimy cże;
Do nowoh' doma ſchulſkeho
Nětk cżehnjemy najwjeßelſcho.

K nam, Wótcże, ſ hnadu pohladaj,
Sa wonkhód, nutskhód ſboże daj;
Se ßwojej ruku pſchewodź naß
Do njebjeßow pſches ſeńſki cżaß.

S wjeßełym piſkanjom herzow cżehnjechu nětko pſched nowu ſchulu. Ta je woprawdże kraßny twar, ma rjane wucżeŕſke bydło, a je pycha zyłeje wßy a wjeßele zyłeje ſchulſkeje woßady. Wyſche duri widźiſch w ßerbſkej rěcżi pißane ßłowo Knjeſowe: „Schtóż we mni woſtanje a ja we nim, tón pſchinjeße wjele płodow.“ Horjekach pak na wjerchu noweho doma ſteji wulki rjany kſchiż jako pucżnik ſa ſeńſki běh a k njebjeſkej domiſnje. Pſched nowym ſchulſkim domom najprjedy wſchitzy ſchtucżku wuſpěwachu, na cżoż knjes faraŕ Waktaŕ-Wóßlinczanſki jako woßadźiny duchowny ſ nutrnej ßerbſkej modlitwu Bohu Knjeſej dźak a khwalbu da ſa tutón dawno wuproſcheny dźeń, ſa Jeho wobarnowanje a żohnowazu pomoz k nowemu twarej, a ſ kotrejż wſchu Bożu hnadu a żohnowanje dele proſcheſche na ſchulu a dźěcźi, wucżerja a woßadu, ſo by ßo w nowej ſchuli Boże ßłowo w ßerbſkej rěcżi do mjehkich wutrobow wußywało, ſo bychu ßwěra a prawdoſcź, wěra a luboſcź, měr a żohnowanje pola naß woſtałe kcźěłe, ſo by Bóh luby Knjes ßam ßwoju hětu měł w ſchuli a we wutrobach.

Na to ſaſpěwachmy:

Cżehń ſ nami nuts, Knjes Jeſußo,
Ty pſchecżelo tych małych,
Ty naſchich duſchow paſtyrjo
A pomozniko ßłabych!
Pój, ßyjerjo ty njebjeſki,
Njech ßwjecżeny je we tebi
Dom ſchulſki, wucżeŕ, dźěcźi.

Po tutej ſchtucżży klucż noweje ſchule ßwjatocżnje ſ pſchihódnymi ßłowami pſchepodachu. Knjes twarſki miſchtr Reif klucż najprjedy knjeſej ſ Kanigej jako pſchedßydże ſchulſkeho prjódkſtejeŕſtwa pſchepoda, tutón jón knjeſej fararjej Waktarjej jako duchownemu a lokalnemu ſchulſkemu inſpektarjej woteda a tutón jón ſtónczńje knj. wucżerjej Mudrje pſchepoda, kiż w mjenje ßwjateje Trojizy ſ kluczom durje wotamknu. Bórſy bu rjana wulka ſchulſka ſtwa zyłe napjelnjena a tam mějeſche knj. wokrjeßny ſchulſki inſpektar dr. Hartmann dlějſchu ßwjedźeńſku rěcż ſ dopomnjeczom na ſańdźeny cżaß a ſ wuhladom do noweho. Jara ßo wjeßelichmy, hdyż ſ khwalbu a ſ cżoßkym pſchipóſnacżom na prjedawſchich wucżerjow Rothenburga, Paulinußa, Fiedlerja a Krawza ſpominaſche. S powſchitkownej ſchtucżku, ſe ßwjatym Wótcżenaſchom a ſ Bożim pożohnowanjom, wot knjeſa duchowneho wudźelenym, ßo tónle dźěł ßwjatocżnje ſtónczi. Na to dźěcźi k ſchulſkemu ßwjedźenjej khwatachu; na knjeżim dworje je Jitrowſke knjejſtwo ſ khoſejom a ſ tykanzom wokſchewi, potom ſpěwachu a hrajkachu na bliſkej knjeżej łuzy a wjeßelachu ßo wutrobnje, hacż runjeż ßo druhdy deſchcżik łahodniſcho abo ßylniſcho dźěſche. — Boże mikoſcżiwe żohnowanje wotpoczuj na nowej ſchuli a jejnej ſchulſkej a zyrkwinej woßadże, ſo ßo tam wobarnuje a twari wſchitko dobre a to w prawej ßwěrje ſa herbſtwo naſchich ßerbſkich wótzow!

S **Pomorz.** W naſchej wßy ſprawni ludźo bydła, a teho dła hoſpoſy ßwoje ſchaty w nozy na bělerni woſtawaju. Jedyn paduch, najſkerje ſ druhich ſtron, je tónle nałożk wuwużił a tele dny, ſchaty na ſahrodach wohladawſchi, je na někotrych měſtnach pokradnył.

S **Lubija.** S ſtecżeho poſkhoda khěże tudomneho pjekarja Kießlinga wutoru ſ wokna kwětkowy hornz pſchekupſkemu pomoznikej Iſraelej na hłowu padże a jemu krwawu ranu nadyri. Sranjeny dyrbjeſche lěkaŕſku pomoz pytacź. Njebudźiſche-li Iſrael twjerdy filzowy kłobuk na hłowje měł, budźiſche ßo mohł ſaraſycź.

S **Kamjeńza.** Jena 59 lětna żona jeneho ſkakarja ſ Brěży je ßo w jenej tamniſchej ſkale tepika. Cżeżke myßle ßu ju k ßamomordaŕſtwu pohnuke.

S **Khwaczicz.** Wjeßele ßo ſmahujo naß witaſche njedźelu 7. oktobra ßerbſka khorhoj do Huſtez ſale, hdźež ßwjeczeſche Khwaczańſke ßerbſke towarſtwo ßwój ſakoženſki ßwjedźeń. Schkoda, ſo je tam ſala tak mała, pſchemała ſa tajke kraßne ßwjedźenje. Pſchezy hižo ßu ßwěrni Khwaczenjo wuhotowali ryſy ßerbſke ßwjedźenje — tutón pak mějeſche woßebiteho raſa: K prěnjemu raſej wuſtupi ſpěwanſki wotrjad towarſtwa a to pod nawjedowanjom knj. wucžerja Wowczerja. Wěſo, wſchitkón ſapočatk je cžežki, tola tutón ſapočatk bě hižo rjany a dobry, čžim bóle, hdyž je ßo wſchitko nawukko ſa tſi njedźele. Sſkawa tajkej pilnoſczi a dźěławoſczi! Khor pſchednjeße ſchtyri měſchane khory: „Hiſchcże Sserbſtwo njeſhubjene"; „Ja ßym ſrudna"; „Chzył je knjes hólczik"; dale žónſki khor: „Limborſki kwaß". Woßebje wótczinſkaj khoraj ſpěwaſchtaj ſe ſahorjenoſczu a wěſtoſczu krucże pſcheßwědczenaj, ſo Sserbſtwo naſche hiſchcże njeſhubjene. Spěwarjo njebojaſnje wuſnawachu ßwoju ßerbſku myßl, ßwoje ßerbſke cžucże. Po prěnim ſpěwje powita pſchedßyda towarſtwa, knj. Henka, wutrobnje wſchitkich pſchitomnych (Rakeczańſka „Lipa" bě ſ wjazy hacž 10 ßobuſtawow ſaſtupjena — ßkawa!) a wunjeßy ßkawu naſchemu lubowanemu kralej. Kraßnej baßowej ſoli ſpěwaſche knjes Ryncž ſ Kamjenej: „Modlitwa ſtareho bura" a „Njeßwěra", wobaj wot dra. J. Pilka. Tenorowej ſoli poda knjes dirigent ßam, ſpěwajo narodny ſpěw: „Pſchadła je Marja kudźałku" a woßebje ſ cžucżom delnjo-ßerbſki „Měj ty dobru nóz". Do dźiwadła deklamowaſche knj. Ryncž hiſchcże raſnje a jaßnje Jakuba Cžiſchinſkeho „Hoſpodarjam". Wutrobny, ſahorjeny liſt běſche knjes Miklawſch Andrizki ſe Sakup póßłał — luby poſtrow teho runja knjes wucžeŕ Hajna-Konjecžanſki. — Jara ſpodobała je ßo hra „Sſym Sserbow ßerbſke holicžo." Khwaczenjo běchu měſto zuſnych ſpěwow ſnate narodne ſapokožili. Pſchihłoßowanje pſchitomnych je pěknej hrajerzy a hrajerja ſawěſcże ſwjeßelilo a mytowało.

Po dźiwadle porěcža ſ hoſczi hiſchcże jedyn, namołwjejo Khwaczanow, pilnje dale tak ſpěwacz a dale tak cžeſczicz a hajicz ßerbſku draſtu. A k temu nětk! Luboſny bě to wobras, hdyž ßo ſawěſchk ſběhny a wſchitke te holicža wuhladachmy w kraßnej draſcże. Bohudžak, ſo tež w evangelſkich ſtronach naſcheho krajika ſtawa ſ nowa narodna draſta. W poßlednim cžaßu mamy dźě dopokaſow doſcz. Pſchi poßwjeczenju ßerbſkeho domu, pſchi powitanju naſcheho lubewaneho krala, pſchi poßwjeczenju khorhoje Rakeczańſkeje „Lipy", na lětuſchej ſkhadźowanzy w Njeßwaczidle a tu nětko w Khwaczizach — wſchudžom tu ßmy evangelſke Sserbowki w narodnej draſcże witali. Duž nihdy njeſhubimy nadźiju, ſo tež tutu kraßnu draſtu wobkhowamy a ſdźeržimy dale. Na wſchě kchczizna, na wſchě kwaßy, na wſchě ßwjedźenje khodźicz we waſchej pěknej ßerbſkej draſcże, evangelſke Sserbowki!

Tajkich ßwjedźenjow, kaž bě Khwaczański, tajkich ryſy ßerbſkich, pak ßebi pſchejemy tež w druhich ßerbſkich woßadach. Tajke ßwjedźenje ſahorjeja, ſbudžujeja k nowemu dźěku a žiwjenju. A žiwjenje dźě je nam trěbne, jara trěbne! Spizy nihdy njewuſkutkujemy niczo ſa naſch drohi ßerbſki narod a — ſkutkowacz pak tola dyrbimy. Duž ſ wótrym wóczkom a ſ jaßnym czołom do dźěła k nowemu žiwjenju.

Rachlowc.

S **Biſkopiz.** Tudomne pjerišnu plahowaze towarſtwo 8., 9. a 10. dezembra w hoſczenzu „Skoteho ßkónza" wuſtajenzu ſ mytowanjom a wuloßowanjom wotměje.

S **Kulowa.** Ssobotu wjeczor ßu zuſy dźěłacżerjo jeneho kowarja a jeneho zyhelnſkeho dźěłacżerja ſ Michałkow ſtraſchnje ſkałali. Najczežſche ſranjenje je kowař poczerpił. Jeho ßu wjazy króczi do ruki kłóli a na jenej noſy ßuchu žilu roſrěſli, tak ſo dyrbjeſche ßo domoj dowjeſcz. Zyhelnſkeho dźěłacżerja ßu do ruki kłóli. Hiſchcże w nozy w 12 hodźinach je žandarm dweju kałarjow ſ loža ſajał, tſeczeho je wón njedźelu rano ſaßłapił.

S **Mortkowa.** 26 lětny pohoncz Neumann, pola ſpediteura Schuſtera w Wojerezach ßłužazy, bě ßobotu ſ petrolejowym woſom na wßy jěł. Wjeczor wokoło 9 hodźin chzyſche wón na knježej bróży w Mortkowſkej holi jenu łužu wobjěcz. Pſchi tym wón k hłubokemu drohowemu pſchěrowej pſcheblisko pſchińdże, ſo wós a konjej do njeho padnychu. Hacž runje ßo ani wós, ani konjej njeběchu wobſchkodźili, a tež pohoncz njebě do njeſboża pſchiſchoł, ßebi tón tutón podawk pſchehłuboko k wutrobje wſa. Dokelž njebě pohoncz najſkerje wós ſ pſchěrowa wucżahnycz mohł, bě wón konjow wupſchahnył a jeju na bliſku łuku puſchcził. Jedyn ratař ſ Kobliz njedźelu rano ½5 hodźin widźeſche, ſo ßo konjej na łuzy paßeſchtaj, a pohoncz na woſu ßedžo ſpaſche. Wotucżiwſchi pohoncz ratarja proſcheſche, ſo by jeho wotebjerařku knihu a 300 hriwnow pjenjes pſchewſał, dokelž chze ßo wobwěßnycz. Ratař mějeſche pohonczowe ßłowa jenož ſa hołe hroženja a ßo ſarjekny pjenjeſy pſchijecz, tola wón konjow do Kobliz dowjedże. Hdyž ßo k woſej wróczi, wón pohoncża ſa ſchtomom wißajo wohlada. Wón bě ßo ſ woteſchku wobwěßnył. Spytachu jemu žiwjenje wróczicz, tola njemějachu wuſpěcha. Pſchijimane pjenjeſy ßo połne pola njeho namakachu.

S **Piznja.** To běſche mózne narodne hibanje, kotrež pſches naſche měſto dźěſche, jako ßo tu ſańdźenu njedźelu ßerbſki ßwjedźeń w hoſczenzu „Reichshallen" ßwjeczeſche. Schtó by to wočakał w tutej tak ſapomnjenej, ſa naß Hornjołužiczanow tak wotležanej połnóznej krajinje ßerbſkeje ſemje? Wóczko ßo czi woſchewi, hdyž ſaſtupi do pſchepjelnjeneje ſale a wohlada tam ßerbſki lud Piznjańſkeje ſemje ſhromadźeny, žony a młode holzy w pyſchnej delnjoßerbſkej narodnej draſcże. Haj woni ßebi ju waža a czeſczja, to ſpósnajeſche ſ teho, kak rjanu ßebi ju wjedźa wuhotowacz. — W 7 hodź. wotewri woßadny farař, knjes Bigař, ßwjedźeń ſ rěczu. So bychu konzert wuwjeſcz móhli, běchu ßo wjazore ſpěwne towarſtwa Piznjańſkeje bliżſcheje a dalſcheje wokoliny ſtowarſchiłe a nětko porjadu pod ßwojim dirigentom wuſtupowachu ſe ßwojimi ſpěwami. Sbožowna to myßliczka, tak běſche ßo powſchitkowne ſajimanje ſa tutón konzert w zyłej wokolnoſczi ſbudźiło. Program bě, ßo wě, doſpołnje ßerbſki. Luboſnje ſaklinczachu ſpěwy, kaž „Hdże ſtatok mój?" ſ delnjołužiſkim tekſtom a „Stup dalej" a ja je njewěm wjazy mjenowacz, a kak horliwje a žiwje ſaßo ſpěwachu: „Naſche Sserbſtwo ſ prócha ſtawa" a „Lubka leluja"! Po ſpěwanju ßo wotměwachu ßerbſke narodne reje po hudźbje Sslepjanſkich herzow. Někotry ßo wotrodźazy Sserb ſ tamneje ſtrony je ſaßo ſpósnał, ſchto ma na ßwojim narodnym ſpěwje a na ßwojich pſchiſtojnych dobrych narodnych wjeßelach a ſabawach.

S naſcheje Hornjeje Łužizy bě tam wobžaromnje mało wopyta, ſchkoda, ſo je ßo tak mało w nowinach prjedy wo tym pißało (ßebi ßam najprjedy myßlach, ſo njetrjebam wjele wočakacz); my dyrbjeli pak naſchim delnjoßerbſkim bratram pſchi tajkej ſkładnoſczi tola runje wopokaſacz, kajke ſajimanje tež ſa nich mamy; woni ßo wjeßela a ßu jara dźakowni, hdyž ßłyſcha, ſo my ſ dalokeho měſta k nim pſchikhwatamy. Ale jara derje wopytany běſche ßwjedźeń ſe ſtrony naſchich delnjołužiſkich bratrow a ſe ſtrony domjazych ßamych — a to wſchak je ſkónczńje hłowna wěz, tak bě to ludowy ßerbſki ßwjedźeń ſe žiwym narodnym ſchumjenjom. Njech je ßo někotry wopytał pſcheßwědcził, ſchto na ßwojim Sserbſtwu ma; Bóh pak njech žohnuje a poßylni naſch dobry ßerbſki lud tež tamneje krajiny. Njech ßo tak dale ſkutkuje.

S **Kulowa.** 21. a 22. oktobra wotměje ßo w Kulowje ßadowa a ſahrodniſka wuſtajeńza.

Se **Shorjelza.** (Pſchißažny ßud.) Schkleńzoweho ſawalerja Franza Kokota ſ Ruhlanda winowachu, ſo je jenu bróżnju ſe ſamyßłom ſapalił. Ta wěz ma trochu žortny pſchißłod. Wobſkorženy bě na poßled w Ruhlandże dźěłał. Tamniſchi ſamkař Halm ſtaru dodźeržamu bróżeń wobßedźeſche, kotraž dyrbjeſche ßo 16. julija wottorhacz. Dźeń prjedy ßo w Ruhlandże ßwjedźeń ſwjaſka wohnjowych woborow wotbywaſche. Halm, kotryž bě pſchedßyda wohnjoweje wobory, bě ßwoje mužſtwa na druhi dźeń k wottorhanju bróżnje ſkaſał a jim ſa jich pomoz poł tuny piwa ßlubił. Pryſlakojo běchu na to powjeſcz roſcherili, ſo ßo bróżeń njewottorha, ale ſo ßo wotpali, a ſo je wyſchnoſcz do teho ſwolika. Bróżeń něhdże 70 metrow wot druhich twarjenjow ſdalena ſtejeſche. Powjedachu ßamo, ſo, jeli ſo ßo bróżeń wotpali, niz poł tuny, ale zyłu tunu piwa doſtanu. Wobſkorženy Kokot, kotryž ßo teho runja pſchi ßwjedźenju wohnjoweje wobory wobdźěli, a ßo khětro wopi, njemóżeſche po ſdaczu doczakacz, ſo by ßo ſtara bróżeń ſniczika. Pón-dźelu popołdnju, hdyž ßo wohnjowa wobora k wottorhanju bróżnje hotowaſche, ßo na dobo wołaſche, ſo ßo bróżeń pali. Kokot bě ſe ſchwablilżku haſcherjam dźěło połóżił. Pſchi pſcheßłyſchenju ßo wón hnydom wuſna, ſo je w pjanoſczi bróżeń ſapalił. Wěz mějeſche ſły ſczěhwk ſa njeho. Dokelž bróżeń jemu njeßłuſcheſche, a jemu jejny wobßedźeŕ njebě porucził, bróżeń ſapalicz, jeho do pſchepytanja wſachu. Pſchißažni na praſchenje, hacž je wobſkorženy winowaty, wotmolwichu, ſo njeje winowaty. Na to wobſkorženeho wuwinowachu a jeho hnydom ſ arreſta puſchczichu. Wobſkórżbne khóſty ſtatna kaßa ſapkacži.

Přilopk.

* Lohkomyßlneho morjenja dla je Budyſki krajny ßud 80 lětneho Antona Haupta ſe Žitawy k jaſtwu na dwaj měßazaj ſaßudźił Haupt bě 27. julija blidařſkeho miſchtra Apelta, kotryž pola Hauptoweho ßyna, wobßedźerja byrgletwarjerńje dźěłaſche, wopytał. Apelt mějeſche teſching, ſ kotrymž w dworje do ſchkórzow tſělesche.

Haupt jemu praji, so by jemu ras tšělicź dak. Duž Apelt patronu do teschinga tyknywschi jón Hauptej poda, pschi cźimž mějesche teschingowu rołu k ßebi nawróćenu. Hdyž bě Haupt tesching lědma pschimnył, ßo ſ njeho wutšěli. Apelt ſ kulku trjecheny k ſemi padźe a ſa krótki cźaß wudycha. Haupt pscheđ ßudom wudawasche, so je ßo ſ tymle podawkom tak wustróžił, so ßam njewě, kak je ßo njeßboże stało. Jeho lohkomyßlneho morjenja dla k jastwu na 2 měßazaj saßudźichu.

* (Powětrowy ballon a automobil.) Ssrjedu dopołdnja ßo na Tegelſkim tšělniku schtyri powětrowe ballony puschcźichu a ſa nimi schtyri mjeńschiny posdźischo někotre automobile wotjědźechu. Jednasche ßo wo to, hacź budźa automobile ballonow móz doscźahnycź. Dokelž khětro ßylny rańschi wětr dujesche, ballony rucźe lecźachu. Prěni ballon ßo hižo ſa 7 mjeńschinow pschihladowarjam ſ wocźow shubi. Jenož automobilej leutnantej de la Croix ßo poradźi, ballon „schkowroncźk“ doscźahnycź, kotryž bě ßo pola Wustriz na ſemju puschcźił. Jedyn ſ automobilow pola Tegelſkeho hroda dla drohoweje hładkosće do jeneho schtoma sawadźi, tak so pjecź woßobow, we wosu ßedźazych, ſ njeho wulecźa, a ßo wós rosbi. Pschekupz Glintz ßo cźeźko srani, wosowy wjednik lóžo. Tsjo druſy ßo jenož ſ lohka smjecźichu.

* (Strajki.) Industrija nětkole w Němſkej jara derje dźe. Duž ßebi dźěłacźerjo wjazy mſdy žadaju, dokelž ßo jim jich žadanje njeje dopjelniło, schcźětkarjo w Zwikawſkich stronach, teho runja poſamentěrarjo strajkuja. Też wjele nožerjow w Solingenje je dźěłacź pschestało.

* (Paduschstwo na póscźe.) S pósta w Glogawje bě ßo wutoru w nozy měschk ſ 1150 hriwnami do Herrendorfa wotpóßłał. Hdyž póſtſka agentura ßrjedu rano měschk dosta, ßo wupokasa, so bě wón prózdny. Njeſnaty paduch bě jón ſ nožom rosrěſnył a pjenjesy ſ njeho wſał.

* Mordarja Dittricha, kotryž je ßo wóßom mordarſtwow wusnał, ßu, kaž ßo hižo pißasche, ſa błudneho spósnali. Wón ßo teho dla njemóże pscheđ ßud ſtajicź, ale ßo do jeneje błudnizy ſawrje. Dokelž ma wón w Draždźanach ßwoje podpjeranſke bydlischcźo, budźe Draždźanſka rada ßo wo jeho wudźerjenje ſtaracź dyrbjecź, ſa cźož budźe ßo létnje něhdźe 500 hriwnow žadacź. So by ſtraſchny ſkóſtnik pod krutym ſtražowanjom był a ſo njeby, kaž je ßo jemu to wospjet poradźiło, ſ błudnizy cźeknył a nowe njeßboże naczinił, jeho w błudnizy Waldheimſkeje khoſtarnje ſamknu. S Waldheima wupjerchnycź, budźe njekraßnikej lědma móžno.

* (Ssamordarſtwo.) W Zwikawje je ßebi 38 létny aſſeſſor dr. Siebek w ßwojim wobydlenju njeſnateje pschicźiny dla žiwjenje wſał.

* Cźěłowe palerńje ßo we wschěch ſakſkich měſtach natwarja. Też Lipſcźanſka měſchcźanſka rada je wobſamkła, cźěłowu palerńju natwaricź. Tón ßamy wotpohlad mějesche hižo tamniſche towarſtwo ſa palenje cźěłow, kotreż ſ 950 ßobuſtawow wobſteji.

* Satraſchne rosbuchnjenje pólvra je ßo wutoru popołdnju w jenej wßy pola Haſſelbacha stało. Podkopſki miſchtr Fliſch w domje jeneho ratarja ſ jeho dowolnoſcźu cźwizu pólvra, pół zentnarja ważazeho, khowasche, so njetrjebał kóždy krócź do pólvroweho magazina khodźicź. Wutoru popołdnju wón 16 létneho hólza do ratarjoweje khěže po něſchto pólvra póßła. Hólz w pinzy ſchwabliczku ſapali. Schkra do pólvroweje cźwizy padźe, a pólver rosbuchny. Hólz ßo ſtraſchnje wopali. Też ratarjowa dźowka, kotraž w bliſkoſcźi ſtejesche, je ßo cźeźko ſranika. Khěža ßo do zyła rostorha. Jenož temu, so khěža ßamotna ſtejesche, ma ßo pschipißacź, so ßo njeje wjazy njeſboża stało.

* Shromadne paduſchſtwo je ßo w Barlinſkich klamach ſa wuhotowanje njewjeſtow wußlědźiło. Pschedawarki w nich ßu twory ſa něhdźe 10,000 hriwnow nakradnyke. Jedna ſ nich bě zyły magazin tworow ſahrjebała. Jenu druhu ßu ſajeli, hdyž ßo ſ kwaßneho pucźowanja wrócźi. Wſcho hromadźe ßu 9 woßobow do kłódy ßadźili, kotreż ßu do paduſchſtwow ſapleccźene.

* Swjaſk pjenjeżnikow w Chikago je ſe ſpekulaziſkim wotpohladom 30 milijonow buſchelow pſcheńzy pokupił a ju do ſkładownjow ſkładł. Mjes nakupjenej pſcheńzu je ßamo też wukrojna. To je prěni krócź, ſo je ßo wukrajna pſcheńza do Ameriki pschiwjeſka. Swjaſk pjenjeżnikow chze płacźiſny horje ſehnacź.

* (Pschi kradnjenju žiwjenje ſhubił.) Hdyž wobßedźeŕ draſtowеje pschedawarnje Adolf Cohn pónđźelu rano do ßwojeje pißarnje ſaſtupi, wón pscheđ ßwojim pjenjeżnym khamorom cźěło muža namaka, kotrehož hłowa bě rosraźena. Sawołana polizija spósna, so bě ßebi morwy wotmyßlił, ßo do pjenjeżneho khamora dobycź, do kotrehož bě wón hižo dźěru wumjercźał. Na to je wón ſpytał, ſ dynamitom khamor rosbuchnycź, tola je pschi tym žiwjenje ſhubił. Jeho pschipomharjo, kotſiž ßu bjes dwěła pschi nim byli, ßu drje ßo nabojeli, so ßu domowi wobydlerjo rosbuchnjenjowy łuſt ſaßkyſcheli, a ßu teho dla cźekli, saraźeneho leżazeho wostajiwschi. Polizija ßo bórſy poradźi ſpósnacź, so je nutſkamaŕ jako ſkładnoſtny dźěłacźeŕ Preuß, kotrehož ßu hižo wospjet nutſkamanja a druhich pscheſtupjenjow dla khoſtali.

* (Załoßna dźěſcźowa ßmjercź.) Dwělětna dźowcźicźka ratarja Baumanna w Bronnje bě, hdyž bě ßama wó ſtwje, na ſatepjene khachle ſaléſta. Pschi tym na žahku pjezakowu płatu padźe, ta ßo pschekama a wbohe dźěcźo do płomjenjow padźe. Wone ßo tak cźeźko wopali, so ſa krótki cźaß wumrje.

* (Njeſboże ſ automobilom.) Na Grafenbergſkim moſcźe pola Düſſeldorfa je korczmaŕ Könen ſ automobilom jenu žonu a jejnu pjecźlětnu dźowcźicźku pschejěł. Žona bě hnydom morwa, dźěcźo je ßo ßmjercź ſtraſchnje ſraniło.

* (Wodźliwy powětrowy ballon.) Po wjelekrócźnych njeporadźenych pospytach je ßo hrabi Zeppelinej poradźiło, wodźliwy powětrowy ballon natwaricź. Ssrjedu je wón w Friedrichshafenje pschi Bodamſkim jězorje ſe ßwojim nowym ballonom prěni krócź na pruhu jězdźik. Se ſemje ßo sběhnywschi, ballon 2¼ hodźiny w powětſje lětasche. Hdyž nad jězorom bliſko ballonownje pschilecźa, ßo wón dele puſchcźi. Ballon ſa ſekundu dwanacźe metrow lecźeſche.

* (Mordarſtwo ruſkich rubježnikow.) Do wobydlenja ratarja Bjelizkeho w Ssoßnowizach ßo schtyrio rubježniźy dobuchu a žadachu ßebi wot njeho wſchě pjenjesy, kotreż mějesche doma. Tón ßamy wokomik ßo do njeho ſamérichu a jeho potšélichu. Ssyna, kotryž nanej na pomoz pschiběža, teho runja ſatšélichu. Potom rubježniźy zyły dom pschepytachu, pschi cźimž dyrbjesche ratarjowy 12 létny ßyn jim ßwěcźicź. S 200 rublemi ßo woni wotßalichu.

* (Sajědojcźenje rybow.) Rěka Olſcha pola Těſchina bě ßobotu ſ wjele tyßazami morwych rybow pschikryta. Žandarmojo wußlědźichu, so ßo ßlakanje rybow niže Blankez kißalinowe fabriki sapocźeſche. Po wobliczenju wěży wuſtojnych je ſe sajědojcźenjom rybow ſa 50,000 krónow ſchkody nastało.

* Skażenu kołbaßu wuživawschi je we Vaalu a wokolnoſcźi pola Aachena 230 cźłowjekow cźeźko ſthoriło. — W Hildesheimje je 37 woßobow ſkoriło, hdyž běchu rubane mjaßo jědle. Mjes nimi ſtej też dźěſcźi rěſnika, kotryž je mjaßo pschedawał.

* W Meidrichu je jedyn dwanacźelětny hólz w ſchuli khowneho wucźerja Lukaßa, ſ wokojanej kulu, do jeneje ſchtrympy ſawitej, do khowy dyril a jeho cźeźko ſranił. Wucźeŕ je na pocźerpjene ſranjenje wumrjeł.

* W Madricźe je ßo ſ jeneje ſkotownje jedyn byk wudobył. Wón je jeneho drohoweho mjecźerja ſabodł, ßydom druhich ludźi cźeźko ſranił a wſchelake druhe njeſboża naczinił.

* Trappiſtiſki kłóſchtr w Achelmje w Belgiſkej je ßo ſ wohnjom do zyła ſnicził. Schkoda ßo na 150,000 frankow wobliczа.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Cźeladnik Auguſt Proſka ſ Radſkeje, kotrehož ßu wóndano dla jebanſtwow, ſ pschiſtajeńſkim ſawdawkom ſkucźenych, k khoſtarni na 80 dnjow a 1200 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja ſoßudźili, mějesche ßo hiſchcźe tſjoch dalſchich tajkich jebanſtwow dla ſamolwicź. Wón bě ßo w lěcźu pola hoſcźenzarja Friebla w Hornim Wujeſdźe, pola hoſcźenzarja Schuſtera w Cźerwjenych Noßlizach a pola ratarja Grunerta w Delnim Porchowje pschiſtajił a ßebi pschiſtajenſki tolerr dacź dał, tola ßłużbu njenaſtupił. Jemu teho dla jeho khoſtanje wo 4 měßazy khoſtarnje a 450 hriwnow abo wo dalſche 30 dnjow khoſtarnje pocźeźichu.

Wolazy P. H. Mět w Pſchiwocźizach bě létża 17. junija, hdyž k ßwojimaj ſtarſchimaj, w Kobjelnju bydlazymaj, dźěſche, na Maleſchanſko-Klukſchanſkim żeleſniſkim pschekhodźe na koliju někotre 300 gramow hacź 4 punty cźeźke kamjenje pokożił, so by je lokomotiva rosmjatła. Lokomotiva pak ſadźěwk na bok ſtorcźi. Měta běchu widźeli kamjenje na żeleſnizu kłaſcź; wón mějesche ßo teho dla pscheđ ßudom dla do ſtracha ſtajenja żeleſniſkeho cźaha ſamolwicź. Trochu duchaßłaby hólz pscheđ ßudom płacźizy wobkrucźeſche, so ßebi njeje na to pomyßlił, so bychu ßo ſ kamjenjemi, na koliju położenymi, cźah a pucźowarjo na nim do ſtracha ſtajili. Ssudnizy spósnachu jeho teho dla jenož pscheſtupjenja żeleſniſkeho twarſkeho a jězdneho porjada winowateho a jeho k 20 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja abo k arreſtej na 10 dnjow saßudźichu.

ff. likeury,

dwójny a jednory

palenz

ſnateje dobroſcze

po najtuńſchich płaćiſnach najlěpſchi poruča

Franz Wölfle

(prjedy Moritz Mörbe.)

Pſchiſpomnjenje: W cźwizach palenz, wot 10 litrow ßo ſapoczejo franko ſa hotowe pjenjeſy roſeſcźelu.

Franz Marschner

cźaßnikar w Budyſchinje

na bohatej haßy 9

ſwój ſklad **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczaſow** k dobroćiwemu wobkedźbowanju poruča.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaćiſny.

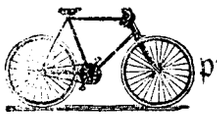

Woprawne wjeßele cźini Wam jenoż trajne prěnjoklaßne **Schladitzſke koło** **ſ dwójnymaj ſwonoſtymaj lěhwomaj** a dobre **Teurenſke koło** ſ pneumatiſkej wobruczu po **85** mk., teho runja dobre **jonjaze koło** ſ pneumatiſkej wobruczu po **95** mk. Kóždе **Teurenſke koło ſ torpedoſlim ßwobodnym běhom** płaći wjazy 12 hr., runje tak **ſchijaze maſchiny,** bjes poroka dźěłaze, po **47** mk., runje kaž wſchu **potrjebu k jěſdnym kołam** ßměſchnje tunjo pſchedawa

Jurij Zyž we Worklezach.

Kožuchowe koże,

wſchě druźiny **kožow k podſchiczu,** kaž tež **koże k wobßadzenju,** a to cźorne, běłe, ſhunkowe, bobraze, biſamjaze, kaſtorettaze, wallabraze, bobakaze (murmel), ſealbiſamjaze, ruſke ſchubowe a cźorne perſiſke koże tunjo pſchedawam. **Mužaze** a **ſonjaze kožuchi** po tunjej płaćiſnje **pſchedźěłuju,** poruczam tež wulki ſklad **tykačow** (muffow), a **boow** kóždeje wulkoſcźe, **nohowe měchi, nohowe toſche** atd., **teppichi** do jſtwow a wosow, **klobuki** a **mězy** ſa mužſkich a dźěćźi po kóždej płaćiſnje.

C. E. Rincke, na bohatej haßy,
klobuki, mězy a pjelſcźowe twory.

Ernst Ullrich

na ſchuleríſkej dróſy 12

poruča po tunich płaćiſnach

porzlin, kamjenina,
dutu a toflojtu ſchkleńzu,
majolikowe a nippeſowe wèzy,
ſchpihele, gardinowe žerdźe, lampy
we wulkim wubjerku.

Saßopſchedawarjo rabatt doſtann.

Cźiſty amerikanſki petrolej

liter po 17 np.

Sſwojich cźeſcźenych wotebjerarjow petroleja woſpjet na to kedźbliwych cźinimy, ſo ßo **ſ naſcheho woſa** jenoż

cźiſty amerikanſki petrolej

pſchedawa.

Myßlimy ßebi, ſo ßmy winowaći, to ßwojim wotebjerarjam ſdźělicź, dokelž by ßo ſ druheje ſtrony rukowanje ſa

cźiſty amerikanſki produkt

ſ cźeźka pſchewſało.

Sjednoczenſtwo Budyſkich pſchekupzow.

Ša njewjeſty!

Sſerbſke a němſke

ſpěwarſke,

jara kraßnje ſwjaſane a ſe wſchelakim wudebjenjom wupyſchene, **w cźelazej koži** hižo po **6** hr. **50** np., **najjednoriſche** = = **2** = — np. ßu doſtać **we wudawarni Serbskich Nowinow.**

Hrodowſka haptyka

na hoſchiz haßy 27

Kaſchel, katarrh, dybawoſcź

ßo ſpěſchnje połožeja

ſ thymuſinom

Bleſcha po 75 np. a 1 hr. 40 np.

Po **fabrikſkej płaćiſnje** dźělbu

ſchpihelow

pſchedawam, dokelž chzu je do zyka ſpuſcźicź.

Hermann Gläsel

pſchi lawſkich hrjebjach 4

w ſerbſkim domje.

Tunje zigary!

100 ſchtuk

3 np. zigary	po	200, 220, 240 np.
4 = =	=	300, 320, 340 np.
5 = =	=	360, 380, 400 np.
6 = =	=	440, 460, 480 np.
8 = =	=	520, 560, 600 np.

roſecźela

zigarowa pſchedawarnja Havanna

w **Draždźanach 6.**

Zuſe ſuby,

plomby ſe ſlota, ſlèbra, emaille,

ſ rukowanjom ſa pomerne płaćiſny.

Eugen Wienecke,

w Amerizy approbowany ſubjazy lěkaŕ,

18 na Hoſchiz haßy 18.

Czerwjene tšešchne zyhele,
módre tšešchne zyhele,
ponoschkowe zyhele,
murjerske zyhele,
studnjaze zyhele,
plestrowanske zyhele,
porösne dzěrate zyhele,
porösne polne zyhele,
drainèrowanske rolki

porucza
parna zyhelnicza
Pawoła Arnolda
w Tšioch Hwězdach
(Dreistern)
pola **Budyschina.**

Telefon:
Budyski pósť czo. 11.

Wopißma
wo wuwjedźenych dźěłach
sa knjeżerstwowe a privatne
twary.

Wotewrjenje klamow.

Ssobotu 6. oktobra zym saßo na **schulerskej haßy 12** zwoju pschedawarnju

porzlinowych, kamjeninowych, majolikowych, schkleńczanych, schpihelowych a luxusowych tworow

wotewriw.

Czesczenych wobydlerjow Budyschina a wokolnosczе wo dobrocziwe derjeměnjenje proschu a tunje płaczisny a sprawne poßłuženje lubju.

S poczesczowanjom
Ernst Ullrich
na schulerskej haßy 12.

= Wjazkez hosczenz =
s napschecza theatra

je wobstejnosczow dla hnydom abo posdźischo dale na pschenajecze.

Dalsche je shonicz pola **Ernsta Wjazki** pschi lawskich hrjebjach 16 po 1 skhodze.

Něhdze 1000 zentnarjow
brěsowych khoschczowych prutow

zo tež po małych dźělbach wot **januara 1907** kupuja.

Wokrjeżna dźěłarnja na Židowje
pola Budyschina.

Liebsch, zudniski aktuar sw. zł., w Budyschinje na zukelnskej haßy 34. Pißarnja sa kupne, dismembrazijske, hypothekske, testamentske a sawostajenstwowe wězy atd.
— Rěczi zerbski. —

K seschiczu
zonjazeje drasty
porucza zo
Marja Rychtarjez
na snutskownej lawskej haßy 10 III
na lěwizy.

Czrjewa
k dźěłanju kolbaßy

porucza
Ota Pětschka na zitnej haßy.

Zentrifuga!

Mam zentrifugu w najlěpschim rjedże, teho runja **mlócžazu maschinu** na hładku zkomu tunjo na pschedań.

R. Franz w Leutewitz
pola Cossebaude.

Dójki, zkužobne holzy, dźowki, zkužobne dźowki, tajke k zwinjom, pohonczow, wotroczkow, dźěłaczerske zwójby, tseczakow a wolazych s wulkej msdu do tudomnych a Draždźanskich stron hnydom pyta **Schmidtowa** na **kotolskej haßy 34** po 1 skhodze.

Kucharki, stwinske a zkužobne holzy, mlokowe holzy a tajke k zwinjom, hródźne dźowki s wulkej msdu, zrěnkow, rólnych pohonczow hnydom a k nowemu lětu do tudomnych a Draždźanskich stron pyta pschistajerka **Görlichowa** na schulskej drósy 7 s napschecza theatra.

Kucharki, stwinske a zkužobne holzy, mlokowe holzy a tajke k zwinjom, hródźne dźowki s wulkej msdu, zrěnkow, rólnych pohonczow hnydom a k nowemu lětu do jenoż dobreje zkužby pyta pschistajerka **Kirschkowa** pschi zitnych wikach 30, w hosczenzu „skoteje hwězdy".

Pytam hnydom někotrych wożenjenych a njewożenjenych pohonczow dźowki a jenu dźowku k zwinjom, dale k nowemu lětu: wotroczkow, zrěnkow, tseczakow a rólnych pohonczow, dźowki, zrěnzy, dźowki k zwinjom, zkužobne holzy, wolazych a wschu druhu ratarsku czeledź do dobreje zkužby s najwjetschej msdu pytam. **Brycza** w Klukschu 53 a.

Ratarske hosposy,

tajke, kotrež zo na wożebne warjenje wusteja, abo tež tajke bjes kuchińskeje wědomosczе, dale tajke, kotrež zo na wothladanje skotu a pjerisny a na mlokarstwo wusteja, na ryczerkubła tudomnych stron bórsy abo k nowemu lětu pytam. Proschu wotpißma wopißmow a naspomnenje starohy a msdy.

Khorla Meisel w Budyschinje
na hornczerskej haßy.

Drainěrarjo

dźěło na knježim kuble w **Stróži** pola Hucziny namakaju.

Hermann Thomas.

Wudowz

w zrěnich lětach s rjanym samożenjom wyta zo se sprawnej wudowu, wobzedźazej mjeńschu zimnosch, wożenicz. Sprawnje měnjene posliczenja chzyke zo s listom we wudawarni Serb. Nowin wotedacz.

Ratarski schulerˊ

zo hischcze k jenemu druhemu do tunjeje pensije pyta na **zukelnskej haßy 36** po 1 skhodze pola Mülleroweje.

Dobru pensiju

ratarszy schulerjo dostanu na **seminarskej drósy 7** po 2 skhod.

Ratarszy schulerjo

móża dobru **pensiju** dostacz na **swonkownej lawskej drósy 36** po 2 skhodomaj.

Ratarszy schulerjo

dobru pensiju dostanu pola **Klary** swud. **Wormoweje** na Lotzowej drósy (Lotzestraße) 9 po 3 skhodach.

Wuczobnika,

kotryż je jutry schuln wukhodźił, hnydom pyta **Pawoł Miczka,** kowarski mischtr w Pomorzach.

K jenemu dźěsczu zo czista jednora žona jako **pěstonča** hnydom pyta w Jeschizach czo. 6.

Jednora holza

zo do hosczenza na wzach se 16 hriwnami mězaczneje msdy hnydom pyta. Dalsche je shonicz we wudawarni Serb. Nowin.

2 dźěłaczerskej zwójbje

a **domjaza dźowka** s dobrymi wopißmami zo k nowemu lětu do najwjetscheje bliskosczе Budyschina pytaja. Dalsche wukasuje **Lebelt** pschi zitnych wikach.

Dla wożenjenja nětczischeje skótneje hosposy zo k 1. januarej 1907 druha **wustojna skótna hospoza** s dobrej msdu, dale tež jena **dźěłaczerska zwójba** pyta na knježi dwór w **Lutobczu.**

Ssuproschna ranza

rjana, s druhimi proßatami na wubjerk, je na pschedań w **Trupinje** czißko 12.

Ssylna czehnita kruwa

je hnyd. na pschedań w Manjowje czißko 10 pola Delnjeho Wujesda.

Wótčinski dźak

wuprajamy česćenym knježnam, kk. studowacym a lubym přećelam za woporniwe sobuskutkowanje při našim poslednim założenskim swjedźenju. W pyšnej, woprawdźe narodnej drasće, přińdźechu bjez wuwzaća naše knježny, za to budź jim a jich lubym staršim „Sława" a wosebity dźak.

Předsydstwo serbskeho towarstwa w Khwaćicach.

(K temu czißku „pschiłoha.)

Pschiłoha k czišku 41 Serbskich Nowin.

Ssobotu 13. oktobra 1906.

Placišny rěsneho skotu na Drajdžanskich skótnych wikach.

8. oktobra 1906

Placišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. polnomjašne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	45—47	82—85
awstriske	47—49	86—89
2. mlode, mjašne, njewukormjene, — starsche wukormjene	42—44	76—81
3. žrenjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	38—41	72—75
4. žnadnje pizowane kóžđeje starosty	32—36	64—70
Jałojzy a kruwy:		
1. polnomjašne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	43—46	75—80
2. polnomjašne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	40—42	70—74
3. starsche, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite mlódsche kruwy a jałojzy	36—39	65—69
4. žrenjo pizowane kruwy a jałojzy	31—35	59—64
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	54—59
Byki:		
1. polnomjašne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	45—47	77—80
2. žrenjo pizowane, mlódsche a derje pizowane starsche	41—44	72—76
3. žnadnje pizowane	36—40	67—70
Cźelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	53—55	84—87
2. žrenje kormjene abo tež dobre wot zyza	49—52	80—83
Swinje:		
1. polnomjašne lěpschich rašow a jich sčišćenjow w starosty hacž do 1¼ léta	58 59	77—79
2. mjašne	56—58	75—77
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundrošy	52—55	71—74

Placišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2492 měchow.	W Budyschinje 6. oktobra 1906. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 11. oktobra 1906. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza běła (50 kilogr.)	8	75	8	90	8	53	9	—
Pschenza žołta (50 kilogr.)	8	65	8	78	8	35	8	68
Pschenza nowa (50 kilogr.)	—	—	—	—				
Rožka (50 kilogr.)	7	88	8	—	7	50	7	88
Rožka nowa (50 kilogr.)	—	—	—	—				
Jećmjeń (50 kilogr.)	8	—	8	15	7	17	8	—
Wowš (50 kilogr.)	7	10	7	30	6	60	7	10
Hróch (50 kilogr.)	10	—	11	—	11	—	13	—
Woka (50 kilogr.)	8	50	10	—	8	—	9	—
Jahły (50 kilogr.)	15	—	16	—	14	—	15	—
Hejduschka (50 kilogr.)	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny (50 kilogr.)	1	60	2	10	1	70	2	20
Butra 1 kilogr.	2	40	2	50	2	—	2	30
Pschenična muka 50 =	9	75	18	25	—	—	—	—
Ržana muka 50 =	9	25	9	75	—	—	—	—
Ssyno 50 =	2	—	2	30	1	60	2	20
Ssloma 100 =	3	—	4	—	15	—	22	—
Prošata 930 schtuk, schtuka	12	—	24	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	25	5	25	5	60
Ržane wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	75	5	50	6	—
Pschenčny gris (50 kilogr.)	—	—	5	75	—	—	—	—
Ržany gris (50 kilogr.)	—	—	6	60	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot 8 hr. 88 np. hacž 9 hr. — np., pschenza (žołta) wot 8 hr. 75 np. hacž 8 hr 85 np., rožka wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 15 np., jećmjeń wot 8 hr. 25 np. hacž 8 hr 50 np., wowš wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 13 np.

W Budyschinje placzesche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 8 hr 88 np. hacž 14 hr 87 np., žołta 14 hr. 70 np. hacž 14 hr 90 np., nowa: — hr. — np. hacž — hr. — np., kórz rožki po 160 puntach 12 hr. 59 np. hacž 12 hr. 80 np., nowa: — hr. — np. hacž — hr. — np., kórz jećmjenja po 140 puntach 11 hr. 20 np. hacž 11 hr. 48 np.

Wicžne placišny w Kamjenzu

11. oktobra 1906.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 30 np. hacž 7 hr. 50 np., pschenza wot 8 hr. 25 np. hacž 8 hr. 50 np., jećmjeń wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 50 np, wowš wot 6 hr. 50 np. hacž 7 hr. — np., jahły wot 13 hr. — np. hacž 14 hr. — np. hróch 12 hr. — np., žyno 1 hr. 80 np., běrny 2 hr. 10 np., žloma (600 kilogr.) 20 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 10 np. hacž 2 hr. 50 np.

Wjedro w **Londonje** 12. oktobra: Rjane, cźopłe.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smjeje 18. njedźelu po žwjatej Trojizy rano w 7 hodź. duchowny Tischer němsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin farat Räda němske a w 10 hodź. žerbske prědowanje. Zyrkwiny khor spěwa: Hdyž njeżwěra tu roscże, Cźi žwěrn wobkhowam. — Tydźenske sastojnske dźěła smjeje duchowny Tischer.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi**: Pawoł Max. Augusta Pawoła Lindnera, žiwnoscźerja w Jenkezach, ž. — Willy Franz, Gustava Adolfa Freunda, dźěłacźerja na Zidowje, ž. — Jan August, Jana Augusta Schmidta, fabrikarja na Zidowje, ž. Ota Max Gerhard, Khorle Waltarja Gierscha, kublerja w Bórku, ž. — Meta Alma, Jana Augusta Weickerta, fabrikarja w Tšelanach, dź. — Martha Marja, Jana Junkera, fabrikarja na Zidowje, dź. — Frieda Emma, Augusta Lahody, kopornikeho dźěłacźerja na Zidowje, dź. — Emma Augusta, Ernsta Schmidta, žiwnoscźerja w Hrubocźizach, dź. — Frieda Dora, njemandź. dź. w Jenkezach.

Zemrjeli:

W **Michałskej wožadze**: 5. oktobra: Max, Ernsta Pawoła Rychtarja, kopornikeho dźěłacźerja na Zidowje, ž., 6 m. 26 d. — 6. Johana Khrystiana Krawzez, njebo Michała Scholty, žiwnoscźerja a khibětarja w Ratarjezach, sawostajena wudowa tam, 74 l. 7 m. 10 d. — Emilia Selma rodź. Schuckez, Wylema Hendricha Hoby, khěžerja a kamjenjecźežarja we Wurizach, mandźelska, 29 l. 2 m. 2 d. — Kurt Reinhold, prjedy mjenowaneho žyn, 1 m. 7 d. — 9. Kurt, Gustava Alwina Jakuba, twarskeho dźěłacźerja we Wurizach, ž., 3 m. 24 d. — Maximilian Hofmann, blidarski pomoznik na Zidowje, 20 l. 11 m. 7 d. — 11. Willy Franz, Gustava Adolfa Freunda, dźěłacźerja na Zidowje, ž., 18 d.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

18. njedźelu po žwjatej Trojizy smjeje rano ½8 hodź. duchowny Voigt žerbsku spowjednu wucźbu, ½9 hodź. stud. theol. Wyrgacź s Hornjeho Wunjowa žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

18. njedźelu po žwjatej Trojizy smjeje farat Domaschka rano ½8 hodź. němsku spowjedź, duchowny Kschižan dopołdnja ½9 hodź. němske a w 10 hodź. žerbske prědowanje.

Sa brylow potrjebnych!

Khorla Scholta, optikus,

w Budyschinje,

pschi hłownym torhoschczu, pod radnej khěžu,

sałoženje wobkhoda 1856, potajkim 50lětne wobstatcże,

mytowany 11 krócź

porucza

bryle a tłóczniki

kotrež žo jenož sa wóczko žo pschihodźaze pschedawaju,

barometry, thermometry, alkoholometry, dalokowidy, lupy, ryžowadła, cźitanske schkleńzy,

kaž tež wjele druhich, jenož do optiskeho dźěła pschimazych wězow.

Najwjetschi wubjerk **darow**

k kwaßam, žlěbornym kwaßam a narodnym dnjam,

teho runja wschu **nadobu** do **kuchinje** a do **doma** namakacże pschezo w spezialnej pschedawarni

sa porzlin, kamjenin, schkleńzu, majoliku a nippesy

Hermanna Gläsela

pschi lawskich hrjebjach 4 (w žerbskim domje).

Najtuńsche placišny.

Jan Jurij Pahn

pschi hlownym torhoschczu w Budyschinje pschi hlownym torhoschczu.

Sa nasymu a symu 1906/07:

Pißane žonjaze drastne tkaniny.

Pomyßlnje **najwjetschi wubjerk** najjednorischich tkaninow sa **domjazu drastu** hacž k najwoßebnischim tkaninam sa **dróhowe** a **towarstwowe wobleczenja.**

Ssukno. **Chevioty.** **Jendželske tkaniny** atd.

Čorne žonjaze drastne tkaniny

wschěch placžisnow a **tkanjow.**

Židžane tkaniny, čorne, běle a pißane

sa **wobleczenja** a **blusy.**

Balske tkaniny.

Tkane a ežischežane barchenty

sa **wobleczenja** a **blusy.**

We **wschěch wotdželenjach** mojeho składa:

Najwjetschi a najwschelakorischi wubjerk,

sa kóždy ßtód ßo pschihodžazy!

Placžisny ßu najtunsche.

Najwjetschi skład!

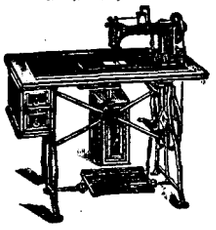

5 lět wěste rukowanje.

Biesoltowe a Lockowe **schijace maschiny,**

najlhmańschn maschinu nětčischeho czaża! Sswětoßławnu! Njepschetrjechenu w nastupanju dokonjenja a dżerżenja! S premijemi mytowanu na wschěch wustajeńzach, porucża

Richard Otto, mechanikus,
na ßukelnskej haßy 13.

Ssamßna wuporjedżeŕnja sa schijaze maschiny wschěch systemow.

I$_a$ czischczeny praec. basiski
fosforokißały kalk
k pizowanju skotu
we woprawnych walczkach a po wasy porucża jara tunjo
Otto Engert
en gros **drogownja** en détail
Telefon 33*.

Njewjesczinske schlewjery,
njewjesczinske schaty
dobre a tunje porucża
A. Tschentscher
na bohatej haßy czißło 18.

Hońtwarske gamasche
ſ czorneje abo bruneje howjaseje koże wschelakich wuwjedżenjow po 7 hacż 9 mk. porucża
Reinhold Gierisch
kożowa pschedawarńja
pschi mjaßowych jědłach 6.

Wolij
sa mlócżaze maschiny,
maschinski wolij,
rjemjenjowy wósk,
fluid,
wolij na rany,
hojazu a kopytowu żałbu,
kożowy mas
najlěpscheje hódnoscże porucża
Arthur Grubann
pschi drjewowych wikach 8.

Jatrowy wolij
(Lebertran)
czistu, czerstwu tworu
k pizowanju skotu
porucża
Otto Engert
en gros **drogownja** en détail
Telefon 33*.

Mariascheinske a Wożeczańske wuhlo,
salonowe,
kuskojte a worjeschkojte
brikętty,
drjewo,
rosrubane a po zykych schczěpach tunjo kóżdu dźělbu pschedawa
Gustav Heinke
pschi żitnych wikach 34.
Telefon 385.

Najlěpschi khofej
ma jenoż
Otto Sachse
na bohatej haßy 4.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Tunjo nakupiwschi je mi mózno

koschlazy barchent a hotowe koschle

we wulkim wubjerku po jara tunich płaczisnach pschedawacz.

Mużaze koschle po 95 np., **żonjaze koschle** po 95 np., **holczaze koschle** hižo po 30 np.

Pollama ſ rjanymi nowymi kaschczikatymi mustrami,

blusowe a jakowe sbytki po wjetschich dźělbach jara tunjo.

Lamowe, pollamowe a barchentowe rubischcża prawje wulke hižo po 25 np.

Sa nasymu a symu

poruczam swój bohaty sa kóżdu potrjebu wuhotowany skład

hońtwarskich, jěsdnych, dołhich a stulpowych **schkórnjow,**

schkórniczkow a stupnjow,
balskich a towarstwowych czrijow,
gumijowych stupnjow a gumijowych schkórnjow,
filzowych stupnjow a filzowych toflow,
hońtwarskich, jěsdnych a promenadowych gamaschow,

każ wschě jenoż pomyßlne drużiny stupnjow a schkórnjow sa żónske, mużskich a dźěczi po snatych tunich płaczisnach.

Każ je snate, po měrje sa krótki czaß wubjerne wobucża dźělam.

Wuporjedżenja ßo w mojej ßamßnej dźělatni spěschnje, po żadanju hnydom, shotowjeja.

Wobhladajcże ßebi moje wukładne wokna!

Heinrich Mohr, czrijownja,

w Budyschinje na żitnych wikach na rózku ßukelnskeje haßy.

Telefon 384.

Hotowe
schpundowanske deski
wschěch wulkosćow a dołhosćow,
tšěschne laty,
rěsane hranite drjewo,
twarske drjewo
poručataj
G. a M. Hobjan
pschi Nowosalzskej drósy
snapschecza piwarnje.

Privilegowane
Pohlowe mydło
psche šwjerbjenje, drjenje, jětseschka, kusk po 1 mk., pakćik 3 mk., je sakońšzy sakitane pod čzo. 69937 s „hadom" jako se satitanskej snamku.
Jenož woprawdźite wschědnje čzerstwe rosesćeka
R. Tschernich
w Draždźanach A. 16.

Lubijska banka

w Lubiju w Sakskej a w Neugersdorfje.

Filiale: w Budyschinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Sadanjamy tón czaß na dań šo dawaze pjenjesy

pschi wschědnym wupowjedźenju 3%
pschi měßaczným = 3½% } na lěto.
pschi tši- a schěsćměßaczným = 4%

W Budyschinje, 12. oktobra 1906.

Filiala Lubijskeje banki
w šerbskim domje.

Płaćišny hódno! **Rjane!** **Solidne!**
Najnowšche šbytki sa symske kholowy, wobleczenja a paletoty šu saßo doschle a proschu wo pscheceľelniwy wopyt. Też šu najnowšche čzistowołmjane **Gerasle blusy** a **drastne tkaniny** saßo na składže.
Ernestina Elsnerowa na młynskej drósy 5 pschi Mörbitzej wulkim młynje.

K. R. Lory,

rukajzar a bandagist
w Budyschinje na schulerskej haßy
poručza pschi potrjebje wschě družiny **rukajzow, šlow, paßow psche pschetorhnjenu šytku** (bruchband), **czělnych paßow** a wschěch wězow, do jeho dźěła šluschazych. Wuporjedźenje a dźěłanje po měrje sa krótki czaß — tunjo. —

Poručam šamodźěłane
ff. mlóčniki, mlokowe karany, mlokowe hornzy, wódne khany, wódne czerpawy, sazynowane wódne khany a hornzy.
Mam wulki skład
krjepjawkow (krjepjenskich khanow) a **emaillowanych tworow, sazynowanych bowow** a **juchowych czerpakow. Tšeschne žłoby** a **roły** a kóždе do twarstwa šluschaze klampnarske dźěła shotowjam.
Želeso sa tšěschne žłoby mam na składže.
Spěschne poßkuženje. Najtuńsche płaćišny.

M. Schulz.
10 pschi šerbskich hrjebjach 10.

Otto Preuss

w Budyschinje
na žitnej haßy 4.
nětko
wošebne mužaze wobleczenja, hólczaze wobleczenja, kholowy, jupy a swjerschniki,
teho runja
žonjaze a holczaze zakety
šmĕschnje tunjo pschedawa. Wschitzy dyrbja tam hicź!

Seelenfreund & Co.

12 pschi lawskich hrjebjach 12
s napschecza měschczanskeho theatra.
K wuhotowanjam,
k nowemu srjadowanju hospodarstwa,
k składnostnym daram
poručamy:
porzlinowe, kamjeninowe, schkleńczane twory, lampy, emaillowane šudobja, želesne kuchińske šudobja, blachowe a drjewjane twory,
wězy k darjenju atd.,
snaty najwjetschi wubjerk, nanajtuńsche płaćišny.

Schtóž chze šebi
drjewjanzy, drjewjane a filzowe stupnje
a też kožane czrije
tunjo nakupicź, njech šo direktnje do
drjewjanzarnje
Oty Hebera
na šerbskej haßy 9 wobrocźi.

Proschu na moju firmu kedźbowacź.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 42. Sobotu 20. oktobra 1906. Lětnik 65.

Swětne podawki.

Kral Bjedrich August

bě sańdźenu póndźelu wječor do Hamburga wotjěł. Tam ßo w jeho pschitomnosći nasajtra wulka wikowanska łódź Hamburgsko-amerikanskeho łódźneho towarstwa na morjo puschći, kotrejž ßu kralowe mjeno narjekli.

Salska krajna kulturna rada

je sańdźeny tydźeń w Draždźanach wo 14 ratarstwo nastupazych pschedmjetach jednaka. Jejny pschedßyda, tajny ratarstwowy radźićel Hähnel-Koporčanski poßedźenje wotewri. Mjes druhim ßo wobsamkny, knjeżerstwu k wjedźenju dać, so s pschiwoženjom čerstweho ßwinjazeho mjaßa psches Podmokle do Sakskeje sakske plahowanje ßwini schkoduje, a so dyrbjał ßo teho dla pschiwoženje tajkeho mjaßa poćežić.

Tež s pschiwoženjom mloka a ßmjetany s wukraja němske ratarstwo schkoduje. Po nowym wikowanskim wučinjenju ma ßo sa dwaj zentnarjej butry 30 hriwnow zło płaćić, mjes tym so ßmětaj ßo ßmjetana a mloko s wukraja darmo pschiwosyć. To je k temu dowjedło, so ßo, so by ßo butrowe zło wobeschło, mloko a ßmjetana s wulkimi hromadami s wukraja do Němzow wosy a ßo tam do butry pschedźěłuje. Po napominanju ratarjow, mloko do Draždźan a wokolnosće wožazych, je krajna kulturna rada pola němskeje ratarstwoweje rady zło na wukrajne mloko a ßmjetanu namjetowała. Poßlednischa je na to pola khěžorstwoweho knjeżerstwa žadanje stajła, so by ßo s pschistawkom k złownemu tarifej na 2 zentnarjej mloka 4 hr. a na 2 zentnarjej ßmjetany 10 hriwnow zła położiło.

Dale ßo nacźiskej pschihłoßowasche, po kotrymž ma krajna kulturna rada saßady sa skutkowanje wokrjeßnych towarstwow k spěchowanju krajnych sjednoćenstwow sa pjerisnistwo, pčołarstwo, rybastwo a ßadarstwo postajić. Ssymjenjowu kontrollu, kotruž ßu hač dotal wokrjeßne towarstwa wjedle, wot nětka krajna kulturna rada pschewosmje.

W nastupanju sarunanja schkody, se sahorjenjom mosshow pola konjow nastateje, ßo wobsamkny pola knjeżerstwa namjetować, so by ßo najwyschsche sarunanje wot 600 na 800 hriwnow powyschiło.

Shromadźisna ßo pschećiwo temu wupraji, so by ßo hladanje do ležomnostnych knihow na ßudnistwach dowoliło.

Namjet Žitawskeho podkrjeßneho towarstwa, po kotrymž dyrbi ßo splažnym khorosćam howjadow wobaraćać, ßo wotpokasa, tola ßo wobßeźerjam howjadow radźesche, so bychu dobrowólnje sjednoćeni postupowali.

Dokelž ßu wróny husto schkódnische hač wužitne, ßo pola knjeżerstwa namjet staji, so by ßo statnym hajnikam a hońtwarjam privatnych hońtwinskich revěrow poručiło, wróny tšelić a jich pschisporjenju s wupuscźenjom jich hnězdow a wuběranjom jejow wobaraćać.

Dla łamanja kontrakta wukrajnych ratarskich dźěłaćerjow ma ßo khěžorstwowe knjeżerstwo napominać, so bychu ßo postajenja wudźěłałe, s kotrymiž by ßo hodźało, ratarskim dźěłaćerjam njemóžne činić, dźěłanski kontrakt łamać. Tajny dwórski radźićel dr. Mehnert namjetowasche, so by ßo s Reuningskeho wotkasanja 3000 hriwnow wustajiło sa najlěpsche dźěło wo sastaranju ratarstwa, woßebje burstwa, s dźěłaćerjemi.

W nastupanju tučnosće połneho mloka 1. druźiny dyrbi ßo regulativ, po móžnosći sa zły kraj płaćazy, postajić a ßo pschedpißmo wo tučnosći wotsběraneho mloka wuwostajić.

Justizne ministerstwo dyrbi ßo na falschowanje wikowanskeje skótneje pizy, hnojidłow a ßytwow kedźbliwe sćinić, so by, je-li trjeba, nastork k wudaću khěžorstwoweho sakonja wo wobkhadźenju s pizowadłami, hnojidłami a ßytwami dało.

Wójnske ministerstwo ma ßo napominać, so by ßo wurycźe tšelnych pschěrowow w manevrach w najwužschich mjesach dźeržało a so na drainěrowanych polach njeßměle pschěrowe hłubsche bycź hač drainaža. Jeli so polowemu wobßedźerjej njeby móžno było, pschěrowy ßam samjetać, dyrbjało wójnske ministerstwo tole dźěło wuwjesć dać.

Prozeßy dla krajneje pscherady.

Khěžorstwowy ßud w Lipsku je dźěłaćerja artillerijskeje składownje Pawoła Manteufela krajneje pscherady dla k khostarni na 3 lěta saßudźił a jemu cźeßne prawa na 5 lět wotrjekł. Manteufel bě pola 26. artillerijskeho regimenta ßłužił, posdźischo bě do Franzowskeje schoł, franzowske poddanstwo pschijał a do zusobnijskeje legije stupił. Wón je ßo w St. Advoldu podoffizěra Ehrhardta wopraschał, hač jemu njemóže knihu wobstaraćać, w kotrejž steji, schto dyrbi wojak pschi mobilisaziji wjedźeć, a je jemu sa tajku knihu 100—200 hriwnow podtykował. Dale je ßo Manteufel kanoněra Meyera praschał, hač jemu njemóže wukasanje abo swuczowanski reglement sa nowe kanony wobstaraćać. Wobskorżeny je najskerje w ßłužbje jeneho franzowskeho agenta stał.

W druhim prozeßu dźěłaćerja Schevu dla spytaneho pscheradźenja wojerskich potajnosćow a pschekhowanja dla k khostarni na 4 lěta 10 dnjow saßudźichu.

Sapiski wjerćha Chlodwiga Hohenlohe

ßu w Němskej a swonka njeje powschitkowne a wulke sajimanje sbudźiłe. Hižo někotre kruschki, kotrež ßu ßo nowinam k wocźischcźenju pschewostajiłe, ßo žiwje w sjawnosći rospominaju. Pschećiwnosć mjes něhduschim němskim krónprynzom a wjerćhom Bismarckom ßo w nich wobkrućuje.

22. junija 1888 wjerch Hohenlohe němsku khěžorku Viktoriju w Friedrichskronskim hrodźe nadeńdźe. Najprjedy wona wo poßlednich dnjach ßwojeho mandźelskeho rěcźesche, potom bu wona žiwischa a na słósće a njekniczomnosće cźłowjekow skorżesche, s cźimž wona wěste woßoby měnjesche. Woni chzedźa khěžorowe wopomnjenje sacźěmnicź, praja, so wón s zyła njeje khmany był, knjeżicź a so njeje s zyła niczo dokonjał, mjes tym so je wón tola s napjatosću dźěłał a ßamostatnje rosßudźał. Herbert Bismarck je tak njehańbicźiwy był, so je Waleskemu prynzej (khěžorowemu wujej a nětcźischemu jendźelskemu kralej) prajił, so jedyn khěžor, kotryž ßo rosrěcźeć njemóže, po prawom njeßmě knjeżicź atd. Waleski prynz je prajił, so budźische, hdy by dobre poměry mjes Jendźelskej a Němskej sa ważne njeměł, Herberta Bismarcka s durjemi won cźißnył.

Wo nanje Bismarcku khěžorka praji, so je wón nětko dwazyczi lět njewobmjesowany knjeżił a so njeje snjesć mohł, so by někajku wolu pola monarcha setkał. Młody khěžor (Wylem II.) je zyle w jeho rukomaj był. Cźłowjek njemóže wjedźeć, schto budźe wón

cźinicź. Hdyž rěcź na Walderseea pschińdźe, wona praji, so je wón falschny, bjesbožemdomity cźłowjek, kotremuž niczo na tym njesaleži, swój wótzny kraj do njesboža storcźicź, jeli so móže swoju cźesćelakomnosćź spokojicź. Teź khěžor Bjedrich jemu njeje wěrił.

Dźěch hischcźe k Waleskemu prynzej, kotryž bě s hruboscźu Bismarckez swójby, nanoweje a synoweje, wustróżany.

W Straßburgu je wjerćh Hohenlohe 26. oktobra 1898 scźěhowaze sapißał:

Wczera do Badena jědźech, hdźež běch k khěžorzy k wobjedu pscheproschany. Po wobjedźe mějach dlějsche rosrěcźenje s badenskim wulkowójwodu, kotryž so na Bismarcka hórschesche. Tón je pschecźiwo njemu njembry, dokelž je khěžorej składnosćź dał, so wo Schwajzarskej s derjeměnjenjom wuprajicź, a hischcźe druhich wězow dla. Wójwoda potom praji: „Khěžor ma wjerćha Bismarcka teź hacź jowle“ — pschi tym wón smuhu wokoło schije ujescźini, kaž so to hewak pschi tymle prajenju cźini, ale pod woczomaj. „Runje tak je jemu Herbert napscheciwny.“ Ja měnjach: „Haj, wón tu ras je!“ Khěžor nochze so, tak dołho hacź jeho hischcźe sa pschiswolenje wojerskeje pschedłohi trjeba, s nim roskoricź. Posdźischo jeho njebudźe dale dźeržecź.

Jara sajimawe su tež sapiski wjerćha Hohenlohe wo bayerskim kralu Ludwigu II.

Wo wopycźe bayerskeho krala Ludwiga II. w Parisu wjerćh Hohenlohe 22. augusta 1874 pische:

Kral měješe s pěsnjerjom Pawołom Lindauom dołhe rosrěcźenje a jemu mjes druhim praji, so ma s khěžorom a wjerćhom Bismarckom dobre pschecźelstwo. Mjenje derje wón wo krónprynzu Bjedrichu rěcźeše, kotryž sa tym steji, so by jenotliwym statam jich samostatnosćź wsał. Wopraschach so jeho wyschscheho konjerńika Holnsteina, w cźim ma tale wotkhilnosćź wot pruskeho krónprynza swoju pschicźinu. Wón rjekny, so je bayerski prynz Khorla kralej powjedał, so je krónprynz w Augsburgu psched offizěrami rjekł, so budźe sa 10 lět wscho hinak. To je so krala pschimnyło a je drje s pschicźinu jeho wotkhilnosćźe.

Wo smjercźi krala Ludwiga wjerćh powjeda, so je pschi poswědźenju komißije komory krajneje rady pschitomny był, kotraž so sa postajenje regentstwa wupraji. Kabinetski radźicźel Müller wscheląke pschednoschesche, schtož dyrbjesche kralowu duchakhorosćź wobswědcźicź, mjes druhim žadanje, jedyn druhi kraj namakacź, hdźež mohł bjes swejma knjezicź. Dale so powjedasche, so je kral cźežkomyslny a żiwjenja syty, so swojim dowěrjenzam swoje pschecźelstwo na pschěhnate waschnje wopokasuje, na druhej stronje ludźi k bastilli (jastwu) sańudźuje, potom sańo pschikasuje, so do pjenjeznych bankow dobycź a s nich pjenjesy wsacź, so na dobo njembrosćź s njeho wudyri, so swojich słužobnikow krjuduje, so je pschikasał, italskeho krónprynza sajecź, jeho sawrjecź a cźwilowacź, so je bjes spanja a so jeho na stajnosći hkowa boli, so je njecźisty, so w hrodźe da jastwo pschiprawicź, so je jemu Mnichow pschecźiwny atd. Pschi debacźe w komißiji baron Frankenstein na to swarjesche, so je so tak dołho cźakało, prjedy hacź su so rosswědźili, krala pod sastaranstwo stajicź. Potom so měnjenja lěkarjow błudnych cźitachu, kotsiž wschitzy prajichu, so je kral bjes dwěla duchakhory.

Wo nětcźisćim krale Ocźe Prankh, kotryž k sastararjam słuschesche, roskładowasche, so je jeho khorosćź wot něktorych lět pschiběraka, a so wón njemóže wjazy prawje rěcźecź.

Pschenjemcźenje Polakow w Pósnańskej.

Njedźelu je so we wschěch zyrkwjach Hnězdnjanskeje a Pósnańskeje diözesy pastyrski list arzybiskopa Stablewskeho wo nabożenskej wucźbje w pólskich ludowych schulach cźitał. W nim arzybiskop praji, so je so jemu wjele stow pißmow s njeliczomnymi podpißmami póßłało, w kotrychž starschi na to skorża, so je nětko nabożenska wucźba w schulach njedoßahaza, dokelž je so s nich macźerna rěcź wucźischcźała. Na swojich visitaziskich pucźowanjach je wón widźał, kak jara wjedźenje w nabožinje a cźucźe sa dobre poczinki w młodźinje wrócźo dźe. S tym samym krutym pschesmyslenjom kaž hižo prjedy je wón sa to wustupował, so by so nabożenska wucźba w macźerńej rěcźi podawała a je stajnje macźerńu rěcź w nabożenskej wucźbje sakitował. Jeho stejischcźo je pschezo to same było: so jenož nabożenska wucźba w macźerńej rěcźi samoże, dźěsćowe myßle k prawemu spósnacźu Boha dowjesćź, k luboscźi k Bohu shrěcź a twjerde spodobne sańady sa zyke żiwjenje wutworicź. Tole stejischcźo je wón stajnje sastupował, jo se wschěmi dowolenymi srědkami sakitował a chze jo hacź do kónza swojeho żiwjenja sakhowacź. „Pschesmyslenje, kotrež macźe so mnu hromadźe, njeje wosobinske, teź niz nowe a pschemjenite, ale sańada, kotraž je w Khrystusowej wucźbje sałożena, kotrejež dyrbi so zyrkej njekhabłajzy dźeržecź. Na powschitkownym konzilu w Triencźe shromadźeni biskopjo su jańnje a wěscźe jako zyrkwinu wucźbu wuprajili, so dyrbja so wěrine wěrnosćźe w ludowej rěcźi wucźicź. Synody jenotliwych zyrkwinych provinzow, na pschikład we Wormsu a we Wokomuzu, w Pólskej, w Luzku, Wilnje a mnohe druhe su poruczike, so dyrbja so tele sańady pola jenotliwych ludow a rěcźow nałożowacź. Hdyž sym so wostajił, wam s wurasom sobusacźucźe wobkrucźicź, so tule wažnu naležnosćź nabożenskeho pschichoda s wocźow njepuschcźu, je so to teho dla stało, dokelž hischcźe sa srědkami a pucźemi pytach, so bych pschemjenjenje nastupnych wukasow dozpił. Dokelž mi njebě popschate, wasche sylsy setrěcź a wasche próstwy dopjelnicź, mje to bóle bolesche, dyžli khorosćź, s kotrejž je mje Bóh po swojej njedosłědźomnej woli domapytał. W bjesparnych nozach běchu moje myßle na to samerjene, kak mohł wam trosćht pschinjesćź a kak mohł schkodu, kotruž wasche dźěcźi poczerpja, wurunacź. Pod datymi wobstejnosćźemi nam jenož wubywa, w shromadnej wutrobnej tyschnosćźi schulisku nabożensku wucźbu s tajkej doma a w zyrkwi wudospołnicź. Wasche domy njech su po tajkim swjate schule, a w Božich domach njech wasche modlitwy hischcźe nutrnischo k njebju stupaju, so by Boże pschedwidźenje wasche dźěcźi pod swój wołebity sakit wsało, kotrež dyrbja wotkasanje swjateje wěry wot naß pschewsacź.“

Na wjele městnach w Pósnańskej su so poslednje dny protestowanske shromadźizny pscheciwo nabożenskej wucźbje w němskej rěcźi wotměle. W Koschtěnje pschekupz Augustiniak pschitomnym kasasche pschißahacź, so nichtó s nich swojim dźěcźom njedowoli, so pschi němskej nabožinskej wucźbje wobdźělicź. Jeneho ratarja w Mjeruzinje je wyschnosćź wot sastojństwa schulskeho pschedstejicźerstwa wotstadźiła, dokelž je wón swojim dźěcźom sakasał, do němskeje nabożenskeje wucźby khodźicź. We wjele schulach so žane dźěcźo wjazy pschi němskej nabożenskej wucźbje wjazy njewobdźěli. Hdyž w Hnězdnom wucźer do schule stupi, jeho dźěcźi pólski postrowichu, a hdyž so wucźer potom němski modlesche, so dźěcźi póliski modlachu. Prjedy teho běchu nabożenske knihi na katheder połoźiłe, prajizy, so njebudźa pschichodnje wjazy nabožinu němski wuknycź.

Awstriska a Italska.

Němski statny sekretar s Tschirski, kotryž je do Italskeje wotjěł, so by napjatosćź mjes Awstriskej a Italskej poßłabił, smeje cźežke dźěło. W Italskej su pschesmyslenji, so chze Awstriska Italiju s wójnu nadpadnycź. Demokratiski póßłanz Brunialti je w Lusianje pola Venediga rěcź psched swojimi wuswolerjemi měł, w kotrejž na bliska wójnu s Awstriskej pokasowasche. Awstriske mjesy sebi wobhladowawschi je wón pschiprawy wußłědźił, kotrež wo wotmyßlenej wójnje Awstriskeje pscheciwo Italskej swědcza. Brunialtowa rěcź je teho dla cźim sajimawischa, dokelž bě hischcźe psched krótkim cźaßom sa to wustupował, so bychu so pjenjeżne wudawki sa italske wójsko pomjeńschiłe.

Italske knjezerstwo je so poczało teho runja na wójnu pschihotowacź. Wone je 145 baterijow pola Kruppa skasało, a sa 105 baterijow nowe lafetty skasało. Ssylnosćź regimentow pschi awstriskich mjesach so powyschi.

Wójnske pschihoty w Marokkoskej.

Franzowsojo su shonili, so so marokkowske ludy na swjatu wójnu pschecźiwo zusym hotuja. Hacź do srjedy 15. novembra dyrbi so wójna sapocźecź. Zyroba je na wěstych městnach nakopjena.

Falschny inspektor w franzowskim wójsku.

Podobna podawisna, kaž sańdźeny tydźeń w Köpenicku pola Barlina, je so runje w Franzowskej podała. Uniformu artilleriskeho hejtmana wobleczeny cźłowjek, kotryž so po rjadu roskasowarjam wobtwjerdźenych lěhwow pschi rańschej mjesy jako wotpóßłanz franzowskeho ministra pschedstaji, wudawasche, so ma powschitkownu inspekziju lěhwow pschewjesćź. Wón sebi wschě teź najtajnische plany pschedpołożicź dawasche. Hakle hdyž bě wjele wójskowych potajnosćźow wobhonił, so wotkry, so bě měnliwy wotpóßłanz franzowskeho ministerstwa bayerski major K. S franzowskeho ministerstwa wo tej wězy žanych powjesćźow njedawaju.

Sserbija.

Złowna wójna ſ Awſtriju njeje ßerbſkemu ſtatnemu hoſpodarſtwu niczo ſeſchkodźiła. Porno měßazej ſeptembrej lońſcheho lěta je ſtatna kaßa w tym ßamym měßazu lětßa, ſ dawkow 650,000 dinarow, ſ nowozolow 320,000 dinarow a ſ złow 500,000 dinarow wjazy dokhodow měła.

Polěpſchenje ruſkich finanzow.

Cźi, kotſiž Ruſkej bankrot wěſchcźachu, ßu ßo mylili. Ruſka je njeßměrnje wulki kraj a ßo hnydom njeſahubi, byrnjež bychu tu a tam bomby revoluzionarow rosbuchałe a ßo měr w měſtach a na wßach kaſyk. Wiborgſki manifeſt, ſ kotrymž revoluzionarna kadetſka ſtrona wobydleŕſtwo Ruſkeje namołwjeſche, ſo njeby dawki płacźiło, a ſo bychu ßo rekrutojo ſapowjedźili, we wójſku ßłužicź, je zyle bjes wuſpěcha woſtało. Nimale wſchudźe ßu ßo dawki w prawym rjedźe wotedałe, a nihdźe ßo njeißu rekrutojo ſpjeczowali, hdyž jich do ßłużby wſachu. Statne kaſſy ßu lětßa w prěnich 8 měßazach 118 milijonow rublow wjazy dokhodow měłe, hacź ſa tón cźaß lěto prjedy. Pódla teho je ßo 20 milijonow hriwnow na wudawkach ſalutowało. S dobom je ßo kurß ruſkich ſtatnych papjerow poßledni tydźeń wo něktore prozenty powyſchił, njedźiwajcy wſchěch warnowazych naſtawkow a pißmow, ſ kotrymiž dyrbja ßo pjenjeznizy ſwonka Ruſkeje wottraſchicź, ßebi ruſke ſtatne papjery kupowacź.

Wobnowjenje ruſkeho łódźſtwa.

Zar je łódźſtwoweho miniſtra Birilewa tele dny w audienzy pſchijał, w kotrejž je tón naczińſki ſa wobnowjenje wójńſkeho łódźſtwa pſchedpołożił. Mjes druhim ma ßo 18 milijonow rublow na twar hobrſkeje panzerowaneje łódże wudacź, kotraž ma ſe ßwojej wulkoſczu hiſchcże najwjetſchu jendźelſku wójńſku łódź „Dreadnought“ pſchetrjechicź.

Wotmyßleny nadpad na zara.

Pjatk ſe ſpěſchnym cźahom 10 nihiliſtow do Peterburga pſchijěđże. Polizija bě powjeſcź doſtała, ſo maja nadawk, na zara nadpad ſcźinicź. Tajni poliziſtojo na dwórniſchcźu nihiliſtow, něhduſchich ſtudentow Peterburgſkeje univerſity, ſpósnachu, dźěchu ſa nimi do jich wobydlenja a jich tam ſajachu. Pola nich pikrinowe bomby a dynamit namakachu. Dalſcha cźrjódka nihiliſtow ßo bliżſche dny wocźakuje.

Drobne powjeſcze ſ Ruſkeje.

Złowna wyſchnoſcź w Grajewje pſchi pruſko-ruſkej mjeſy je 19 kaſchcźow, ſ Barlina do Tiflisa pózłanych, ſadźerżała. Wone 74,000 patronow wopſchijachu.

W Schuſchi w Kawkaſkej w dwěmaj armenſkimaj zyrkwjomaj pod wołtarjom 29 pjelnjenych bombow, dwě tſělbje ſ 150 patronami, 7 kałaczow a měchi ſ truźnymi tſchěſkami, ſ petroleom polatymi, namakachu. Tſjoch armenſkich duchownych ßu w zyrkwi ſajeli.

W Kronſtadtu ßu 5 njeſnatych ludźi ſ bombami ſajeli. Jedyn ſ nich je wupjerchnył.

W Lodźi běchu 14. oktobra ſ jeneho doma khorhoj ſe ſnamjenjemi półſkich revoluzionarow wutykli. Wojazy hnydom dom wobſtupichu a poczachu do njeho tſělecź. Wobßedźerja Gebauera ſatſělichu a někotrych wobydlerjow ſranichu.

W Radomje, Lublinje Bendźinje a Cźenſtochowje ßu poßlednje dny wjele revoluzionarow wotprawili.

W Odeßy je pólny ßud anachiſtku Schakermanowu k ßmjercźi na ſchibjeńzy ſaßudźił. Wona je w meji bombu do jeneho poliziſta cźißła.

Wobłudnjeny kral.

Anamſki kral w ſadnjej Indiji, kotrehoż kraj pod franzowſkim nadknjejſtwom ſteji, je hižo pſched dlějſchim cźaßom wowrótnik. Saſtupjeŕ franzowſkeho knjeżerſtwa je jeho teho dla do jeho hroda ſawrjecź dał. Tam je kral ſe ßwojimi ßwójbnymi na njeczłowſke waſchnje ſakhadźał. Jenu ſe ßwojich żonow je wón ſkónzował, jejne cźěło do wolija położił, kruchi cźěła ßwojim ßwójbnym pſchedpołożił a jich pod ßmjertnym khoſtanjom nuſował, je jěſcź. Druhu żonu je wón nahu tigram cźißnył, tſeczu je ſe żahłymi kłeſchcźemi cźwilowacź dał. Franzowſka wyſchnoſcź je na to kralowe żony na ßwobodu puſchcźiła.

Njepſchecźelſtwo mjes cźornymi a běłymi w Amerizy.

W połodniſchich ſtatach połnóżneje Ameriki njepſchecźelſtwo mjes běłymi a cźornymi ſtajnje pſchibywa. Cźorni ßu město Senecu w połodniſchej Karolinje, kotrež něhdźe 1500 wobydlerjow liczeſche, ſpalili. Cźorni ßu ßo ſ tym ſa to wjecźili, ſo ßu poßledni cźaß běli wjele cźornych lynchowali.

Pſchi wjeßnej lipje.

(Pokracźowanje.)

4. Wußwobodźenje.

„Mjes tym ſo Cźornohórzy“, powjedaſche Winakez nan naſajtra wjecźor dale, „w měſcźe doſpołnje cźinjachu każ knjeża, běchu rakuſzy wojazy pod ſmużitym generalom Milutinowiczom do Dalmatiſkeje ſacźahnyli a poſtupowachu njewotdźerżomni dale, wobßadźejo měſtno po měſtnje. Wjerch Pětrowicź, kotryż nětkole wo ßwoje knjeżſtwo ſtrach doſta, ßo nětkole na rakuſkeho generala wobrocźi a proſcheſche jeho, ſo by pſcheſtał poſtupowacź, doniż njeby wotmołwa na jeho liſtaj na rakuſkeho a ruſkeho khěżora dóſchła. To pak generalej Milutinowiczej nihdy po myßli njebě, kotryż wotpohlady cźornohórſkeho wjercha derje ſpósna a kotryż na żane waſchnje ſwólniwy njebě, dźiwjemu hórſkemu ludej ßmuhu brjoha w Dalmatiſkej ſe ßwojim wotwłakowanjom do rukow podacź. Hdyž pak bě wjerch do teho pſchiſchoł, ſo general na jeho próſtwy a wukożowanja njedźiwaſche, roſßudźi ßo, poſtupowanju Rakuſchanow ßo ſ mozu ſnapſchecźiwjecź; teho dla ſwoła ßwojich ludźi a tež wójnſzy ſmyßlenych wobydlerjow horow, kotrež mórſki ſaliw pola Zatara wobdawaju, hromadu. S tych pak jeno cźi na jeho ſawołanje poßłuchachu, kotſiž běchu runja Cźornohórzam grichiſkeho wuſnacźa, katholſzy pak ßwěrni k Rakuſkej ſtejachu. Tak wudyri w Dalmatiſkej ludowa wójna, wo kotrejž chzu, moji lubi pſchecźeljo, powjedacź, ſchtoż ßym wo njej poſdźiſcho wot khěżorſkeho wyſchka ſhonił, kotryż bě w njej ſ wójſkom generala Milutinowicża wojował.

Teho dla měſto na khwilu wopuſchcźimy a roshladajmy ßo, kajke je wonka pola Rakuſchanow było. W nabrjóżnych horach Dalmatiſkeje dyrbi ßo wójna zyle hinak hacź w runym kraju wjeſcź. Pſchetoż nahłe ſkaliny ludźom, kiž ßu tam ßwědomi, wěſte khowanki a kuty poſkicźuja, ſ kotrychž móża na pſchikhadźazych wojakow ſ wuſpěchom tſělecź. Duż njeby radno było, tule tajke cźrjódy wuwiwacź, kajkež móża ßo pſchecźiwo prawidłownemu wójſku derje nałożecź; tu dyrbja w małych wotdźělach njepſchecźelej ßo bliżicź. Teho dla je tu bóle dyżli hewak wobhladniwoſcź nuſna, a prědkowna ſtraż, kotraż ma nadawk, njepſchecźela wußlědźicź a ſ nim ſwiſk pytacź, dyrbi doſcź huſto po jara cźeżko pſchiſtupnych hórſkich ſcźeżkach kaſyčź, ſo by njepſchecźela wobeſchła a jeho pſchekhwatała ſ tym, ſo ßo na zyle njenadźitym měſtnje pokaſa.

Tutón nadawk pſchi poſtupowanju generala Milutinowicża wyſchk doſta, kotryż bě, każ bě ſnate, w tym kraju ßo narodźił, a kotryż bě ßłowjanſkeje rěcze tak daloko ßwědomy, ſo móżeſche ßo ſ wjednikom ſrěczecź, kiž bě jemu pſchidaty. Pſched wſchěmi wójſkami pſchedkhadźejo pſchecźaha młody hejtman ſe ßwojimi ludźimi dźiwje ſkalne hory; wón bě njedźiwajo wulkich napinanjow a tradanjow pſchezo dobreje myßle, a wojakow k wutrajnoſcźi pohonjeſche. Hdyž běchu na wotwiſk dóſchli, ſ kotrehoż bě ßwobodnje na adriatiſke morjo widźecź, woſta tu wyſchk khwilu ſtejo a hladaſche dele do kraßneje mórſkeje krajiny, kiž ßo pſched nim wupſcheſtrěwaſche. Módre ſmohi morja wot cźornych horow jaßnje woteſtawachu, a jeho wjednik jemu ſaměr pokaſa, hdźež naſche měſto leżeſche. Stare dopomnjeńki ſ dźěſcźowſkich lět jemu w duſchi wotucźichu. W tamnym mórſkim ſaliwje ſtejeſche jeho wótzny dom; kak cźaſto bě ſe ßwojimi młodymi towaŕſchemi na brjohu hrał, pſchiſtawy a wodowody w nabrjożnym pěſku twarił a ſ małymi cźołmikami naßadźał! Kak huſto bě ſe ßwojim nanom, kotryż bě něhdy kapitan był, na cźołmje do morja won wjeßkował, ryby łojicź! To bě wjeßeły, ſbożowny cźaß! Ale potom pſchińdźechu ſrudne dny; najprjedy jemu macź ſemrje, potom ſa njej ſa mało měßazow nan ſcźěhowaſche. Woßyrocźene dźěcźi buchu do zuſby wotewſate, a ſ teho cźaßa woſtachu ſ domiſny ſdalene; runjeż ßo bratraj wonka tež wuſzy jedyn k druhemu pſchiſamknyſchtaj, wuhladaſchtaj ßo tola, dale ſtarſchej bywaſchtaj, dale a rědſcho, a we wótznym domje ßo żenje wjazy njeſeńdźeſchtaj. Jako hólczeż bě jón wyſchk wopuſchcźił a jako połny muż jón hakle ſaßo wuhlada. Najprjedy pak dyrbjeſche ßo město dobycź, pſchetoż běſche w rukomaj njepſchecźelow. Kelko krócź bě domoj ßo wróczazy w poßlednich lětach na wſchelakorych bitwiſchcźach ſa khěżora a wótcźinu wojował! Nětkole bě hiſchcże nuſowany, ßebi tež ßwoju domiſnu dobycź, hdźež chzyſche ßebi ßwój ſtatok ſakożicź. — Mjes tym ſo wyſchk khwilu do myßlow ponórjeny pſched ßobu hladaſche, ſapraßny wot delka wutſěl, na cźoż bórſy druhi a tſeczi ſcźěhowaſche; po pólvrowym kuru ſpósnachu, do kotreho

kónza bě khowanka, do kotrejež bě žo njepscheczel skhowak. Nětkole nasta dlějsche wojowanje; tuto s wróczenjom sběžkarjow skónczi psches to, so bě dalmatiski wjednik dźěl wojakow na tajke městno dowjedk, s kotrehož mózachu sběžkarjam do khribjeta tsělecz. Khěžorszy běchu pschi tym jeno dweju mužow shubili; ale jedyn s njeju bě tamny schwarny wjednik, tak so bě maka czrjóda nětkole wožrjedz hrósbnych dźiwich skalinow bjes kóždeho roshlada. W tejle njemałej wuskoszczi wuhlada wyschk na skalnym wotwisku czežko ranjeneho njepscheczela, kotremuž chzyschc runje jedyn s jeho ludźi bajonet psches wutrobno storczicz.

Hejtman wojakej hnydom krucze sakasa, so to nježmě czinicz, a pschilubi sběžkarjej pschelutowanje a wothladanje, hdy by jim sczežku pokasał hacz k brjohej. Dokelž tón człowjek wjazy khodźicz njemóżesche, sběhnyschtaj jeho dwaj pěschkaj a njeżeschtaj jeho prědku psched wojerskej czrjódu dale. Hnydom sa nim sczěhowasche wyschk, kotryž nětkole po wukasanjach ranjeneho nawjedowasche, kak maja s horow dele postupowacz.

Hdyž běchu do schěrscheho wukónza sczežki dozpěli, s wotkelž pucza wjazy smylicz njemózachu — wudycha tez mrějazy wjednik ducha. — General Milutinowicz bě mjes tym s namjesnym Lizzanskim pokkom, kiž bě žo tehdom sakožik, do prědka postupowak, pschi tym jeho pokraczowanje wot mórskeje strony žem nětkotre kanonowe czołmy podpjerowachu. Castelnuovo a twjerdźisna Spagnuolo wotewrischtaj khěžorskemu wójsku hnydom wrota; wotžal pak storkasche tez hłowne wotdźělenje na stajnje sepjeranje. Podpokkownik baron Maroewicz nawjedowasche pokk w tsjoch wotdźělach do prědka a wotehna Czornohórzow s krajiny pola Bianki. Na prěni wutsěl s kanony s czołma shubichu woni žwojeho khorhojnika a khwatajzy czeknychu. Na brjohu, hdyž zyrkej steji, chzyschc czrjóda wobronjenych Lizzanskemu pokkej sadźěwacz, so žo njeby psches wusku žmuhu morja Lepetane pschewjesc mohł; tola schwarni namjesni wojazy dźerżachu žo na žwojich czołkmach smużicze pschecziwo njepscheczelskemu wohnju, a prjedy hacz czołmy do brjoha dojědźechu, wuskakachu, njemózo docakacz, s njepscheczelom žo bicz, do nikkeje wody, a s natyknjenym bajonetom czerjachu s wody, njepscheczelske czrjódy naběhujo, kotrež, tak móznemu nadpadej žo wuhibujo, do wschěch kónzow rostwochnychu. Na to saczežechu khěžorszy 14. junija 1814 do Pasagno.

Praskanje wohnja w tejle bitwje namaka w horach dźežaczory wothłóž, běsche tez w mojim měsczе žłyschecz a da mi wježelu nadźiju, so budźemy bórsy wot czornohórskeho knjejstwa wužwobodźeni. Schtó wě, žebi pomyžlich, hacz žo s khěžorskimi wojakami tez bratr mojeho knjesa domoj njewróczi, abo hacz žnadz wot jeneho s wyschkow niczo njeshonju, kak je žo s nim měko! Sa tón czaž pak mějach hischcze to njesboże, so czornohórskeho wjercha tez wožobinszy na jara njelube waschnje spósnach. Wjedźach, so bě general Milutinowicz pschepodacze města žadał a so bě wjerch to sapowjedźił; duž wschitko na to pschihotowachu, so bychu město sakitowali. Tola k temu Czornohórzy trěbnych wojerskich wědomosczow njemějachu, dokelž běchu jeno swuczeni, w horach žwoje wójny wjesczc. Kanony drje běchu na nažypach nastajane, tola běchu pschecziwo njepscheczelskemu wohnjej, kaž to jako stary kanoněr derje rožžudźicz wjedźach, jara schpatnje kryte, a nimo teho njeběchu ani Czornohórzy, ani jich swjaskarjo ženje nawukli, s kanonami wobkhadźecz. Tutón njedostatk wójnskich wědomosczow czinjesche tez wjerchej trochu starosczе, a duž pscheproži mje, dokelž bě jemu snate, so běch kanoněr był, k žebi a namjetowasche mi, so dyrbju sa wyžoku płaczisnu nawjedowanje kanonow, kiž běchu po nažypach rosestajane, pschiwsacz a so dyrbju jeho ludźi roswuczecz, kak maja s kanonami wobkhadźecz.

Dokelž žebi hnydom pomyžlich, so budże khěžorskim wojakam wužitnische, hdy by jich pscheczel kanony w ruzy měk, skerje hacz hdy by je njepscheczel nawjedował, czinjach, kaž bych rad jeho namjet pschijał, a poskiczeny pjenjes pschiwsach. S tym hnydom nadobnje smyžlenemu žužodej žwój dołh sapłaczich, kotryž bě mi pjenjesy sa moju macz požczik; a jej póžłach tez hnydom sbytk pjenjes, kiž bě mi wjerch dał.

(Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Wotrjady Maczizy Sserbskeje w Sserbskim Domje 3. oktobra 1906. — Ja hižo wěm, něchtóžkuli žo prascha: „Schto pak scze tam wuskutkowali?“ A wotmolwjam: „Wuskutkowali? Tajke shromadźisny sahorjeja, požylnjuja, krucza; tam žo roshladuje, wuradźuje, dźěło rosdźěluje.“ Nam Sserbam bohužel płaczi žłowo: Dźěła dosczе, ale dźěłaczerjow mało. Abo ja mohł rjez: Dźěłaczerjow wuczenych drje je, ale mnosy, mnosy žwoje mozy njeżerbskim wězam wěnuja. To žu tajzy sabyczіwi, kotsiž njewjedźa, czeji žu, k czemu tu žu, hdże je dźěło.

Sa ludźi w měsczе a na wžach, kotsiž njeběchu na shromadźisnach žamych (trajachu psches zyły dźeń), je najwažnische to, so wjedźa, schto je žo w sascholym połłěczе k naschemu sbožu stało a schto žměmy noweho wocakowacz.

Schto je žo stało? — „Dźiwju Hilžu“ je spiżaczel k. M. Hajna žam czischczecz dał; duž kupujcze a hrajcze. S tym najlepje jeho prózu mytujecze. Knjes farar em. Urban je knižku wudał: Wótczinske hrona. Rěczi nam wschěm do wutroby, so bychmy byli Sserbjo, žwěrni, rosomni, pobožni. Woženbje wusběhuju 11. sběrku baženjow nascheho baženika J. Czischinskeho: Sa czichim. Naschi dżenżnischi Sserbja žu s wjetscha swjerschni, t. r. hladaju pola žebje a druhich na swjerchnosczz, swonkownosczz, dokelž to je najlózscho hladacz a žo widźecz dawacz ... ale do snutskownosczе móz dowidźecz, kaž na jadro we worjeschnej schkorpisnje, to dokonja, wěrcze mi, se sto jedyn, jena. Hlejcze, hdżež žo Sserbja na tryskach wužmjeczz njemóża, hdżež wschudże pscheklepaneho Boscżija njewuhladaja, hdżež njeje wscho lohko doscz pižane, tam, tehdom žo jim wostudźi. A wostuda mori. Sa žrom, jadrom dyrbicze žlědźicz, myžlicz, hdyž czitacze. Do tajkich knihow, kotrež dyrbi człowjek s wutrobu a s rosomom czitacz, žkuscheja knihi Czischinskeho. Ludowa pěžeń, Sejler, Radyžerb, to žo bjes prózy czita. Ale Czischinskeho baženje, jena pschemó druhu, nasch rosom do kruteho dźěka honja. Hacz zunja, pobožna, wohniwa, dowěrna, bolosczе, roshorjenosczе pokna, po kóždej baženi skhadża czi w duchu móz, czeża, pscheżahłosczz, wulkosczz baženiskeje dusche, kraženeje rěcze, kaž žkónzo na njebju abo kaž by žonił s Jakubom na městu Bethel. A „Sa czichim“ je nowe wosjewjenje wulkeho baženika, s najwjetschich jeneho. Wostajcze žo lěnistwa, a sa skotom žo prózujcze. Chzecze rjeni bycz do wocžow a po drasczе, duž tez ducha kubkajcze, snadobnjujcze, nad hinite czěło swusběhujcze: Czischinskeho czitajcze! —

S Khinskej mjesuje, tam w najwyschschich horach nascheje semje, kraj Tibet. Bydla tam pohanjo. S tamnych missionarow (Herrnhutskich) jedyn: k. Franka, je nam sa musej póžłak něschto hlinjanych pschibohow, wězicžkow a tafliczkow, sajimawe, dokelž žu s dźěła na 12 stow lět stare, se starym pižmom praskrit a žanskrit. S naž to nichtó njewuczita. Ssu tola tajzy hischcze, kotsiž lědom žerbski wjasorja, sabywschi czitaja — pižaja. — S kraja sa Kobjom, Limborskeje, hdżež psched połdra sta lětami hischcze žłowjanski rěczachu, dostachmy s ruki knjesa Dra. Muki rjane židźane drasty (khapy, schórzuchi, rubischka atd.). Runje tak s Wojerez starsche nawuschnizy a spinki (dari knjes Hizka s Radworja).

Schto žměmy wocakowacz? Husto dosczz žo žerbski człowjek prascha: kak tute němske žłowo žerbski rěka? abo: kak te žerbske žłowo na němski rěka? A druhdy tez žwari, so někotsi tak rěcza a pižaja, so njerosymisch, žwari tez, so žerbschczina nima žłowow dosczz atd. Dajmy jemu rěczecz. Njewě, schto czini. Sa něschto lět pak smějemy němsko-žerbski žłownik, t. r. knihu, hdżež smějesch sa kóžde němske žłowo žerbski wuras, žerbske žłowo, abo dwě, tsi, schtyri žłowa. Na pschikkad takle: Stunde, hodźina; Berggold, ryte skoto; Waschgold, myte skoto; lesen, czitacz; Kartoffeln lesen, běrny sběracz; rechnen, liczicz; Rechnung, sliczbowanje; reich werden, (s)bohatnycz; einstimmig, jenohłóžny (spěw), jenomyžlna (wólba) a podobnje. A posdźischo budże tez pschiruczny žerbsko-němski žłownik shotowjeny. W tym budże sa žerbskim žłowom němski wuras stacz, na pschikkad: honicz, treiben, jagen; hłóž, Stimme, Melodie. — W žerbskich pižmach dyrbi žo bóle a bóle kaczanskich pižmikow wužiwacz, a wschitzy mamy žo wo to prózowacz, so bychu žo Sserbjo skónczenje sjednoczili w jenym pižmje. Knjes farar Handrik w Sslepom spiża sa Němzow k wuknjenju knižku „Mały Sserb“. Sa naschich hrajerjow chze knjes M. Ssmoler hru knjesa M. Hajny: „Sssym Sserbow žerbske holiczo“ czischczecz. „Łužica“ pak wuda „Gerona“ wot A. Jiráska, pschełožił M. Andrizki. Pilnje budże žo po namjetach starschich knježich nasche žwěrne wuczerstwo a studowaza młodźina sa nasche dźěczi staracz. „Sahrodka“ budże kóždy měžaz wukhadźecz a na zyłe lěto zyłych 12 np. płaczicz. Knjes Ssmoler je luboscziwje nakład „Sahrodki“ pschewsak. — „Raj“ ma žo tez po móznosczi měžaczenje wudawacz. Tola njeje k temu hischcze trěbnych žrědkow.

Hudźbny wotrjad budże žo se žerbskej wuczerskej konferenzu wo hódny spěwnik sa schulsku młodźinu staracz. Někotsi wuczerjo w schuli žerbski njespěwaja, khiba horschczicžku khěrluschow.

W stawisniskim wotrjedźe měješchtaj knjesaj Sommer a Handrik jara sajimawaj pschednoschkaj.

W pschirodospytnym wotrjedźe pokasowasche Dr. Muka kraßne wězki a rukopißy. Tola njech je na tym doscź.

Nasche wotrjady pak njech dźeń a rjeńscho sakćěwaju a njech sjednocźa wschitkich wótczinzow k narodnemu dźěłu!

Se **Ssmoliz** pola Zidowa. Sańdźenu ßobotu wjeczor je ßo wulka fajma praßowaneje ßkomy, tudomnemu kublerjej a zyhelnzarjej Müllerej ßkuschaza, wotpalika. Dwaj dnjej posdźischo, póndźelu wjeczor, ßo hižo saßo jena fajma, a to tudomnemu kublerjej Malcharjej ßkuschaza, palesche. Móżno, so je tón ßamy njedocźink, kotryż je ßobotu w nozy w Dobruschanskej gmejnskej khěži woheń sakožił, tež tudomnej fajmje sapalił.

S **Dobrusche.** Njedźelu w nozy krótko po dwanacźich hodźi nach je ßo tudomna se ßkomu kryta gmejnska khěża wotpalika. Dokelž bě njewobydlena, bě ßußod 20 zentnarjow rżaneje ßkomy do njeje położił. Njesnaty słóstnik je woheń sakožił. K haschenju běschtej pódla tudomneje gmejnskeje papjernikowa a Hrubjelcźanska ßykawa pschijěłoj.

S **Wulkich Debßez.** Tudomna nowosałożena wohnjowa wobora je sańdźenu njedźelu psched inspektorom hornjołużiskeho swjaska wohnjowych woborow, měschczańskim radźiczelom Reichn, pruhowała. Pschi pruhowanju ßo wschě nadawki na najlěpje dokonjachu a ßo teho dla wot pruhowarja pokhwalichu. Woßebitu khwalbu sanitetnik Förster dosta.

S **Hornjeje Hórki.** Mandźelska tudomneho elektrotechnika Reichelta je ßo tele dny cźežko sraniła. Hdyž khlěb krajesche, ßo jej tón wußuny a jej zyku lěwu dłóń nimale pscherěsny. Sawołany lěkař je ranu hnydom hromadu seschił.

S **Lejna.** Tele dny ßo dźěłacźerjo s Hajniczańskeje fabriki ßrjedź nascheje wßy do njemdrych pukow dachu. Jedyn s nich wěsteho Simmlera s kopaczom do wobliča rubny. Simmler s móznym dyrjenjom pohłuscheny na semju padże. Narubnjena rana bě tak hłuboka, so móżesche ßo porst do njeje położicź. S pomozu druhich ludźi ßo wón domoj dowjedże. Biczzy běchu, jeho krwawicź wohladawschi, ßo s procha měli.

S **Radworja.** Sańdźenu wutoru ßo konjej kublerja Michała Schmidta spłóschischtaj. Pohoncź Kócza, kotryż na juchowym ßudże ßedźesche, ßo s njeho cźißny a pod koła pschińdże. Sebi na lěwym boku wěnz skamawschi, wón njemóżesche stanycź, tak so dwě kole psches njeho dźěschtej. Konjej pak domoj cźerjeschtaj, hdźež bróśdnik sa żelesnym płotom wißajo wosta. Pohoncza we womorje leżazeho namakachu a jeho domoj dowjesechu. S nim ßo Bohu dźakowano polěpschuje; tež konjowe rany żija. S tehole podawka widźimy, so je straschne, na ßudże ßedźo jěcź.

S **Njeßwaczidła.** W poßedźenju zyrkwineho pschedstejicźerstwa ßu póndźelu knjesa fararja Waltarja-Wóßlinczańskeho sa naßlědnika nascheho wjelecześcźeneho knjesa fararja Jakuba wuswolili. Bóh luby Knjes chzył knjesej Waltarjej spożczicź, so by s tym ßamym żohnowanjom kaž jeho prjedownik w naschej woßadże skutkował.

S **Běczig.** Na sajědojcźenje krwě je tudomny 41 lětny mkynk J. G. Schöna sańdźenu njedźelu wumrjeł. Jemu bě ßo na khribjecźe sły karfunkel sczinił, kotrehož jědojte jětsenje skhorjenemu do krwě pscheńdże.

S **Worklez.** Tudomny nowy ryczerkubłowy najeńk Rjencź wutoru w tudomnych kupjelach kwaß ßwjecźesche. So bychu ßebi po ßydanju sa blidom troschku hibanja sczinili, něktosi hosczo na klětku saléschu, kotraż je wokoło stareho duba natwarjena. Mjes nimi běchu něktosi jara ważni ludźo, tak so ßo drjewjauy naporjad pod jich cźežu skama. Jedyn kwaßař s Czornez ßo tak cźežko srani, so dyrbjesche ßo hnydom domoj dowjescź. Druśy ßo mjenje straschnje sczischczachu a smjecźichu, tak so mózachu dale kwaßowacź.

S **Worklez.** Póndźelu dopołdnja je wumjeńkał a dźěłacźeŕ Boscźij Schuster s Noweje Wjeski ßmjertnje do njesboża pschischoł. Wón pola tudomneho żiwnoscźerja Pětra Jenka bróżninu tschu porjedźesche. Hdyž wón na tschu horje stupasche, wón na huno dele padnywschi ßebi nop rosrasy. Dwě hodźinje posdźischo wón wumrje. Schuster je woženjeny a 65 lět stary. Zona a pjecź doroscźenych dźěcźi jeho nahłu ßmjercź wobżaruja.

— Pokhroma (khlamowa a schparaza khoroscź) je w Kamjeńzu w dworje 550 wudyrika. Dale je tu na tule khoroscź tež skót wikowarja Mäthnera w Schönwaldże pola Kamjeńza skhorił.

S **Rakez.** Sańdźeneho 7. oktobra bě runje 50 lět, so bě ßo nascha wjeß s cźežkim wohnjowym njesbożom domapytała. 38 statokow ßo tehdy do procha a popjeła wobrocźi a wschě domojkhowane žně ßo snicźichu. Horzota a żakoscź běschtej tak żahkoßnej, so ßo ßamo kschiże na pohrjebnischczu palicź poczachu. Po wohnju bě nusa jara wulka, tola Rakecźenjo běchu na nju sabyli, a żadyn hospodaŕ ßebi na to njepomyßli, kak měł pokstałętne wopomnjenje tuteho srudneho dnja ßwjecźicź. Nasch wyßokodostojny knjes faraŕ Golcź naß na prědowanju na nusu tamneho srudneho dnja dopomni a njebjeskeho Wótza wo hnadne swarnowanje psched podobnym njesbożom proschesche. Jemu njech ßo sa to na tutym městnje najwutrobnischi dźak sa to wupraji.

S **Mużakowa.** Hrabja Gerhard Armin je 9. oktobra s hrabinku Margaretu Pilati w Schlegelu (w hornjej Schlesyskej) kwaß ßwjecźił. Wěrowanje je njewjesczinu wuj, hrabja Lüttichau, pomozny prědaŕ pschi kralowskim domje, w Barlinje měł.

S **Mużakowa.** Njedźelu w nozy ßo hrabi Arminej ßkuschazy papjernik, hakle psched 2 lětomaj natwarjeny, wotpali. Twarjenje je ßo se wschěm, schtož bě w nim, do cźista sniczikło. Naczinjena schkoda je wulka. Każ ßo sda, je woheń se saparjenjom nastał.

S **Běłeje Wody.** S kólnje schkleńzoweje cźisczernje A. Mostezskeho je pjatk popołdnju na njewujaßnjene waschnje woheń wuschoł. Twarjenje je ßo spaliło. Pschimjesowaze hłowne twarjenja ßo s pomozu wohnjoweje wobory a někotrych ßußodow płomjenjam wobróchu.

Se wßow. Schtóż je kosu sarěsał, njech na to hlada, so hódnu płacźinu sa jejnu kožu dostanje. Nětkole kosaze kože, każ wschě druhe, wjele płacźa. Cźeho dla dyrbi wokołoběhak, kotryż ani pschemyßkoweho dawka njepłacźi, s kupjenjom kosazeje kože 2—3 hriwny do saka tyknycź? W lěcźe 1905 je ßo w Sakskej 68876 kosow sarěsako. S teho móżecźe ßebi wuliczicź, kelko wobßedźerjo kosow shubja, hdyž kosaze kože wokołonoscherjam pschetunjo pschedawaju.

Přilopk.

* Dźowczicźka dźěłacźerja Nyczki w Žitawje bě hrajkajo khachlowe durczka wocźinika, pschi cźimž bě ßo jejna drasta sapalika. Dźěcźo ßo żałoßnje wopali a je ßo se ßmjercźu se ßwojich bolosczow wumohło.

* Petrolejowa blescha pschi satepjenju, kotraż je hižo tak wjele njesboża nacźinika, je ßebi w Ablaßu pola Oschatza saßo jedyn wopor żadała. Hdyž 12 lětna holza Wittigez, so by woheń sapłomjenika, petrolej s blesche na njón liny, petrolej w bleschi ßo sapali a rosbuchny. Holza ßo tak cźežko wopali, so bórsy we wulkich bolosczach wumrje.

* S wosom drohoweje elektriskeje żelesniży staj ßo w Plauenje swudowjena Thumstädterowa a jejny tsílětny ßynk pschejěkoj. Dźěcźo bě hnydom morwe, macź je ßmjertnje sranjena.

* (Strajk Łobjowych łódźnikow.) Wot ßrjedy cźołmarjo wschěch Łobjowych łódźnych towarstwow strajkuja, dokelž towarstwa do jich żadanjow njejßu swolike. Łódźne towarstwa ßu teho dla woženje po Łobju sastajike.

* Żandarm Klein w Hliwizach w Schlesyskej je s njekedźbliwosczu ßwoju żonu s revolwrom satřělił. Wón revolwer rjedźesche, s kotrehož ßo pschi tym wutřěli. Kulka żonu tak cźežko srani, so wona hnydom wumrje.

* We wschěch stronach Němskeje wuhlowi dźěłacźerjo se żadanjom po wjetschej msdu wustupuja. W Essenskej krajinje a w Zwikawskim wokrjeßu ßebi wuhlowi dźěłacźerjo powyschenje msdy wo 15 prozentow żadaju.

* W Keltenichu je ßo wjecźor jedyn dróhowy dźěłacźeŕ, kotryż se saßwěcźenej latarńju psched drohowej parnej walzu dźěsche, s walzu shrabnył a ßo rosmjatł.

* (Hejtmanowy kusk.) Schtóż sczěhowazu podawisnu cźita, budże měnicź, so je ßo wona w najhórschim cźaßu ruskeje revoluzije staka. Dodźiwacź ßo ludźo njemóża, so je ßo tajki kuß w Köpenicku blisko Barlina zosacź mohł. Wot tam ßo pische: Wutoru popołdnju w tsecźej hodźinje na tsélnischczu w Pelitzenskim Jěsorje jedyn hejtman w połnej uniformje k dwanacźe wojakam schtwórteho gardźineho regimenta, kotsiž chzychu runje s tsélnischcźa do kasarmow woteńcź, pschińdże a poruczi, s nim do Köpenicka hicź. Na Rumelsburgskim dwórnischczu wón kóždemu wojakej schkleńzu piwa kupi, pschispomniwschi, so dyrbja sa dźeßacź minutow na marsch hotowi bycź. Wón w cźakarni dwě kołbasy sjě a schkleńzu piwa wuraśy. Na marschu k Köpenickskej radnej khěži wjele ludźom jeho njewojerski stup a jeho njeporjadna uniforma nadpadże. Wojazy pak, kotsiž ßu swucźeni, kóždemu offizérej ßlepje poßkuchacź, to njenadpadże. Wokoło tsjoch hodźin woni po żelesniży na Köpenickske dwórnischczo pschijědźechu. Hejtman se ßwojimi wojakami w runej

měrje k radnizy cźehnjesche. Jejni wobydlerjo žo njemako stróžichu, hdyž wón wschě jejne wukhody, žamo też pinzyne durje sawrjecź da. Pšched hlowne durje wón dweju wojakow ſ natyknjenym bajonetom, pšched wschě druhe durje jeneho wojaka postaji. Potom wón měschcźanostu doktora Langerhansa sawokacź da, jemu měnliwu depeschu khěžora Wylema pokasa, po kotrejž mějesche wón Köpenickskeho měschcźanostu a rendanta sajecź a w kažach žo namakaze hotowe pjenjesy žobu wsacź. Hejtman, něhdźe 60 létny muž, měschcźanoscźe krótku khwilu k temu wostaji so by žwoje wězy do rjada stajił. Po naležnej próstwje, hejtman dowoli, so mózesche měschcźanosta žwoju žonu žobu wsacź. Wón potom měschcźanostu polizajskemu serżantej pšchepoda, kotremuž poruczi, so dyrbi jeho we runej měrje do noweje straže pod lipami w Barlinje dowjescź, hdźež žo dalsche pschikaže. Hdyž bě polizajski serżant se žwojim jatym lědma ſ radnizy woteschoł, hejtman do kažyneje stwy khwatasche a kažynemu rendantej ſ Mildbergej pschikasa, jemu knihi, dla pschehladanja pschedpoložicź. Po dołhim komdźenju žo to sta.

Hejtman knihi pschehladawschi na dobo na rendanta sawoka: „Naliczcźe pjenjesy ſ kažy!“ Na rendantowe wopraschenje, cźehodla žo tole njejabke pruhowanje cźini, offizěr ſ krótka snapschecźiwi: „Po pschikasni jeho Majestoscźe!“

Bližšchi wokomik, hdyž bě rendant pjenjesy runje ſ kažy wsak a žo hotowasche, je naliczicź, wojak sastupi a jeho wotwjedźe. W tšjoch kuczach jeho a měschcźanostu a tuteho žonu ſ pschewodom wojakow, kotšiž mějachu hischcźe pschezo bajonnet na tšělbach, do Barlina wotwjesechu. Tak bě hejtman porucził. Tutón pak žam w radnizy wosta, wschě tam lěžaze pjenjesy, něhdźe 4000 hriwnow, sebra a spyta potom też hischcźe rendanta měschcźanskeje nalutowarnje pschekhwatacź. Dokelž pak tuteho njesetka, žo wón shubi. Tak daloko hacź žu jeho žlěd scźěhowacź mohli, je wón po želesnizy do Rummelsburga wotjěł. Jataj pšched wjecźorom k nowej straži pschiježdźeschtaj, hdźež jeju wojazy wotedachu. Tu, žo wě, wo zyłej naležnoscźi niczo njewjedźachu.

Duž hnydom Barlinskemu komandantej, hrabi Moltzy wěz wosjewichu. Tón žo hnydom wobhonjowasche a spósna, so žo tu wo pscheklepanski schibaliti tryſk jedna. Měschcźanosta dr. Langerhans a kažyny rendant ſ Wildberg žo hnydom ſ jatby puschcźischtaj.

W Köpenicku bě spodźiwny podawk mjes wobydlerstwom wulki njemér sbudźił. Radnizu bě wulka cźrjóda ludźi wobstupiła. Żandarmojo mějachu wjele dźěła, so wcźipny lud ſ dala wurubjeneje radnizy wotdźeržachu.

Něschto wujažnjenja wo khroblym rubjeżniku je Köpenicki korczmař Augustin podał. K njemu rano 1/4 6 hodźin, hdyž hakle žwitasche, jedyn offizěr pschińdźe, kotryž sastupiwschi žebi hnydom mězu sczahny a dobre ranje praji. Wón njebě po sdaczu w nozy spał a mějesche napohlad, „kaž so by runje ſ khostarnje pschischoł“. Jeho lizy běschtej blědej a hluboko spadnjenej. Jeho wocźi hluboko leżeschtej. Jeho scherpa njebě po pschedpiżmje swjasana, ale kaž powjas swjercźana. Też měza njebě w rjedźe, na njej njebě hornjeje kokardy. Korczmař offizěra do pódlanskeje stwy dowjedźe, hdźež jemu schalku khofeja pschedstaji. Na korczmarjowe wopraschenje, ſ wotkal pschińdźe, wón wotmolwi: „Ssym prěni krócź w Köpenicku a mam tu žłužbu cźinicź!“ Hižo sa schtwórcź hodźiny wón ſ korczmy woteńdźe. Potom ludźo widźachu, kak žebi wón radnizu a jejne durje wobhladowasche. Skónczńje korczmař pschi polizajskim pscheżkyschenju praji, so by žo bojał, hdy by ſ hejtmanom žam doma był.

Falschny hejtman je, kaž by žo do semje pschepadnył był. Polizija w nozy a wobnjo sa nim žlědźi, nihdźe pak jeho njemóże nadeńcź. Na saklapnjenje je Potsdamski knježerstwowy president 2000 hriwnow a Köpenicki magistrat 500 hriwnow wustajił. Wyschnoscź je poruczika, pschepytacź, hacź Köpenickzy sastojnizy njejžu ſ nałożenjom trěbneje staroscźiwoscźe schibakej jebanzy sadźěłacź mohli. Dr. Langerhans wudawa, so je w sadwělnej nusy był. Hdyž je spytał, se jstwy stupicź, staj jemu wojakaj, pšched durjemi stejazaj, bajonet k wutrobje stajiłoj. Hdy budźische žo jimaj spjecźował, budźischtaj wojakaj do njeho tšiłoj. Wojazy wobkrucźeja, so bychu to cźinili. So je žo jebak hlowneje kažy smozował, wo tym je hakle dr. Langerhans w Barlinje shonił.

Polizija je shonika, so je falschny hejtman ſ Köpenicka do Rummelsburga po želesnizy a wot tam na jenym želesnischim wosu do Barlina jěł. Tam je žebi wón w jenych klamach dwě wobleczeni a klobuk kupił. Potom je wón po dróhowej želesnizy do Rixdorfa jěł, hdźež je žo na dwórnischcźu pschewoblekał. Uniformu a mjecź tam wostajiwschi je wón na njedaloke Tempelhoffske polo schoł. Tam žu cźeknjeńzowe kholowy a mězu namakali.

Hamburgska polizija je pjecźa wušlědźika, so Köpenickiti jebak Adolf Milner rěka. Wón je w Hamburgu hižo wjazy krócź khostany.

* Pokhroma (khlamowa a schparowa khoroscź) je na skótnej rěsarni w Barlinje wudyrika. 417 žwini a 76 howjadow, kotrež běchu po žobotnych wikach sbytne wostałe, je skhorike. Skocźate žu žo do khorobneho dwora dowjeske a žo sarěsake. Wyschnoscź je wscho pschiprawika, so by žo khoroscźi sadźěwało, žo dale rosschěricź.

* Pod žylnym pschewodom staj wutoru dwaj němskaj wojerjaj cźeknjenzaj do Wrótžkawja pschijěłoj, kotrejuž je Ruska wudała, dokelž staj žo pschi revoluzionarnym hibanju wobdźěliloj. Jedyn ſ cźeknjenzow bě pšched nětkotrymi létami žwojeho podoffizěra sarasył a potom do Ruskeje cźeknył.

* 73 létny fabrikant Palm ſ Liberz, kotryž wot něktoreho cźaža w jenej hojerni cźuwow w Shorjelzu pschebywasche, je žo w Nyžy tepił. Wón je w bludźe do wody schoł. Jeho jenicźki žyn žo teho runja w jenym Shorjelskim wustawje hoji.

* (Sozialdemokratojo jako dźěłodawarjo.) W Kocźebusu je tamnische sozialdemokratiske konsumske towarstwo składownizam msdu wot 75 na 60 hriwnow, a msdn wucźobnizow wot 25 na 15 hriwnow na měžoz ponižiło, dokelž „towarstwo hewak njemóże wobstejecź“. Snate wschak je, so runje sozialdemokratiske sjednocźenstwa žwojich ludźi najhubjeńscho płacźa.

* Murjerjo w Landshutu w Bayerskej žu 4 měžazy strajkowali. Nětko žu se starymi wuměnjenjemi saža dźěłacź sapocźeli.

* Jeneho wubjerneho wucźerja, kotryž bě dlějschi cźaž w Hamburgu skutkował, žu na dobo se sastójnistwa puschcźili, dokelž bě žo wupokasało, so žu jeho papjery falschowane. S pschipadom žo wušlědźi, so powschitkownje lubowany wucźeŕ žo njebě na seminarje na wucźerstwo pschihotował a też ženje žaneho pruhowanja wobstał. — Woprawna khmanoscź k wucźenju a wocźehnjenju młodźiny je nětkotremu cźłowjekej, mohł rjez, pschinarodźena. Drusy, kotšiž wschě schule wopytuja a je ſ prěnimi zensurami wopuschcźeja, druhdy ženje njenawuknu, druhich něschto nawucźicź. Też wulzy a najwjetsche wumělzy njejžu ſ wumělskich schulow a akademijow wuschli.

* (Pschekschiwjeć.) Khostanska komora w Darmstadtu je pschekupza Altvatera w Babenhausenje dla pschekschiwjenja w tamnischim wupožcźeŕskim a kreditnym towarstwje k jastwu na dwě lěcze sažudźiła. Dokelž bě Altvater pódla teho 61,000 hriwnow ſ měschcźanskeje kassy pschekschiwił, so by žwoje prěnische pschekschiwjenje sakrył, žo wón też hischcźe pšched pschižažny žud staji, kotryž jeho k jastwu na 3 léta 3 měžazy a k 1800 hriwnam pjenježneho khostanja sažudźi.

* (Hród hrósby a stracha.) Nowiny, kotrež žu ſ indochineskej póstu do Parisa dóschke, wo krwawnych, na romski khěžorski cźaž dopominazych hrosnoscźach powjedaju. Annamski khěžor je w Hue nětkotre se žwojich žonow skónzował a potom pschedžydu prynzow khěžorskeje žwójbneje rady, jeneho wyžokowaženeho schědźiwza, ſ revolvrom satšělił. Wot teho cźaža je žo wón do žwojich stwow samknył, a žo sapowjeduje, franzowskeho residenta a žwojich žamžnych ministrow k žebi puschcźicź. Po druhich powjescźach je Than Thaii, so by žo rospróschił, nětkotrym žwojich žonow brjuch rosprócź dał. W žwojim hrodźe, do kotrehoż žebi nichtó njeswěri stupicź, wón najhórsche hrosnoscźe cźini. Na pschikład wón žonam, kotrež jeho woblekacź pomhaju, wulke jehły sakakuje. Do jehłow žu powjasy nawoblecźene, ſ kotrymiž žo žony potom sa wjerch powscheja. Nětkotre nowiny praja, so je khěžor wowrótnił.

* (Lepra (wušad) w Schwajzarskej.) Wo wšy Gutkelu w Schwajzarskej je pjecź wožobow na lepru (wušad) skhoriko. Jedyn se skhorjenych 19 létny Kippel, je pšched nětkotrymi dnjemi wumrjeł. Jeho wobliczo bě ſ hrosnymi ranami pokryte. Wschitzy skhorjeni a po sdaczu khori žu žo na jenu horu póžłali, hdźež móża žo žwobodnje wukhadźecź. S pschepytanjom lěkarjow je na sjawne pschischła so je hižo wot dawnych lět hrosna khoroscź w dwěmaj tamnischimaj žwójbomaj doma była.

* (150 ludźi žo spaliło.) Pšched pschemórskim městom Hongkongom (jendźelskej koloniji w Chinje) je žo žobotu parna łódź „Hankow“ spalika. 150 cźłowjekow je žmjercź w płomjenjach namakało. Nětkotre sta wožobow žu žo wukhowałe. Pucźowarjo žo wustróżeni k wustupowanskemu mostej cźischcźachu, kotryž žo bórsy ſ naczischcźom satyka. Wjele žo jich satepta abo ſ łódże do morja padże a žo satepi. Woheń žo žałožnje rucźe pšches zyku łódź wupscheſtrje. Kschicźenje woporow hrósbnje klinczesche. Kabina (stwa) żónskich bě zyła do płomjenjow sawalena, ſ zyła je wohnjowa

ßmjercz najwjazy žónskich potrjechika. Njeßmérne ludowe cžrjódy pschi brjosy stejachu a hrósbnemu podawkej pschihladowachu. Kapitan a jeho offizérojo njemóžachu satraschenemu ludej dowobaracž, tola woni europiskim puczowarjam, mjes nimi tjjom knjesom se stracha wupomhachu. Wohnjowa wobora cžinjesche, schtož bě w jejnych mozach, tola jejny grat njebě wjele hódny. Kapitan a jeho ludžo pol nasy do wody seskakachu a ßo pluwajo wukhowachu.

Wußudženja.

Khostanska komora. S wusamknjenjom sjawnoscže ßo wo 56 létnym invalidže G. X. Scholcže, w Budyschinje narodženym a na poßled w Blohaschizach bydlazym, jednasche. Wón bě njekasanstwa, skschiwdženja, wohroženja a wézy wobschkodženja dla wobskorženy. Jeho k jastwu na 1 léto 2 méßazaj a k shubjenju cžeßnych prawow na 3 léta saßudžichu. 25 létna, hacž dotal njekhostana ßkužobna holza Krabelez se Zitawy bě létßa 9. junija dźéczo porodžiło, kotrehož hródžiny schwajzar Neumann bě jej ßlubił, ßo s njej woženicž. Njepschihódne wobstejnoscže pak jemu sadžéwachu, ßwoje ßlubjenje dopjelnicž. Krabelez pak, kotraž méjesche ženitwu sa wéstu, bě hižo babje ßo jako Neumannowa žona wudawała, a jej poručika, dźéczo jako Neumannowe na stawnistwje sapißacž dacž. Dla pschemenjenja woßobinskeho stawa a dla falschowanja lisčiny Krabelez k jastwu na jedyn tydžeń saßudžichu.

Dla wschelakich pakoscženjow a dla pschipomhanja pschi kradnjenju méjesche ßo ßkužobna dźowka Marta Urbanez s Hornjeho Wujésda samolwicž. Na ßkužbje pola kublerja Hajny w Hkupońzy bě wona na wschelake rasy néhdže 4 hriwny a jedyn dybsacžny cžaßnik kradnyka. Ras bě ßo Hajnje jésdne koło s khéže kradnyko, pschi cžimž bě Urbanez pomozna byka. Kamjeński kawniski ßud bě ju k jastwu na 3 méßazy saßudžik. Powołanje pschecžiwo temule wußudej njemésesche wuspécha.

Sozialdemokratiski agitator Burke létßa w meji w Schönez restawraziji w Dźéžnikezach sjawnu shromadžisnu wotmě, w kotrejž wo pschenieskej msdže dźékacžerjow réczesche a pschitomnym radžesche, so bychu njedželu, město so bychu kemschi schli, radscho sozialdemokratiske nowiny cžitali. Pschi shromadžisnje béschtaj ßo makolétnaj fabrikarjej E. Lahoda s Cžornych Noßliz a P. M. Nostiz s Makych Debßez wobdželili, hacž runje bě ßo po wotewrjenju shromadžisny wosjewiło, so dyrbja ju wschě malolétne woßoby wopuschcžicž. Wobémaj ßo na to dla pschestupjenja towarstwoweho sakonja pjenjezne khostanje po 3 hriwnach abo arrest po 1 dnju napokloži. Kawniski ßud, kotrehož rosßudženje ßebi žadaschtaj, jeju wuwinowa, dokelž shromadžisna pjecža njebě politiska byka. Po powołanju statneho récznistwa wo naležnoscži khostanska komora jednasche, kotraž wußud kawniskeho ßuda sniczíwschi, wobskorženju k khostanju po prjedawschej wyßokoscži saßudži.

Płaczisny hódno! Rjane! Solidne!

Najnowsche ſbytki sa symske kholowy, wobleczenja a paletoty ßu saßo doschke a proschu wo pschecželniwy wopyt. Tež ßu najnowsche cžistowołmjane **Gerasle blusy** a **drastne tkaniny** saßo na składže.

Ernestina Elsnerowa na mlynskej drósy 5 pschi Mórbitzez wulkim mlynje.

Schtóž chze ßebi

drjewjanzy, drjewjane a filzowe stupnje

a tež kožane cžrije

tunjo nakupicž, njech ßo direktnje do

drjewjanzarnje

Oty Hebera

na ßerbskej haßy 9 wobroczi.

Proschu na moju firmu kedžbowacž.

Ernst Herkner

cžaßnikar w Budyschinje

na **seminarskej haßy 13**

prjedy pschi hłownym torhoschczu

porucza ßwój wulki skład wschěch druzinow

cžaßnikow a **rjeczasow**

po tunich płacžisnach s wjazylétnym rukowanjom.

Porjedženja derje a **tunjo.**

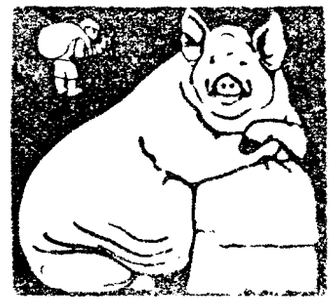

Pizowanski kalk

wot **Brockmanna** w **Lipsku,**

snamjo A a B,

teho runja **sczinowe pleczenje, sczinowe hoßdże** a

sazynkowany grot

po fabrikskich płacžisnach porucza

Emil Dietrich w **Lětonju.**

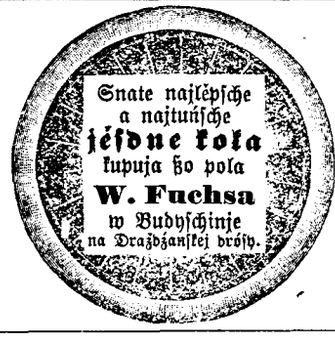

Po **fabrikskej płacžisnje** džélbu

schpihelow

pschedawam, dokelž chzu je do zyła spuschczicž.

Hermann Gläsel

pschi lawskich hrjebjach 4

w ßerbskim domje.

Privilegowane

Pohlowe mydło

psche ßwjerbjenje, drjenje, jétseschka, kusk po 1 mk., pakczik 3 mk., je sakońszy sakitane pod cžo. 69937 s „hadom" jako se satitanskej snamku.

Jenoż woprawdžite wschědnje cžerstwe roseseżeła

R. Tschernich

w Draždżanach A. 16.

K seschiczu

žonjazeje drasty

porucza ßo

Marja Rychtarjez

na snutskownej lawskej haßy 10 III na léwizy.

Sa

mužskich, pachołow a dźéczi

w najwjetschej dokonjanoscži seschite a bjes poroka ßedžaze

wobleczenja, paletoty, jupy

po 2.45, 4.—, 5.—, 6.—, 7.50, 8.—, 9.—, 10.— hacž do 15 mk.,

peleriny, kholowy, lazy, župany (spanske ßuknje),

kaž tež kraßne nowomodne

žonjaze a holczaze žakety, peleriny

kupujecže najlépje a po zyle njeßmérnje **tunich płacžisnach,** kajkeż ßo njemóža se žaneje druheje strony poskicžicž, pola

Oty Preußa

w Budyschinje

4 na zitnej haßy 4.

Drasta po mérje ßo s rukowanjom, so derje ßedži, schije.

Hdyž dyrbi ßo s zyła pschi kormjenju ßwini dopomhacž, dyrbja ßo jeniczży

Geo Dötzerowe koruschki sa ßwinjazu pizu

bracž. To doßaha. Tyska po 50 np. dostacž

w Engertowej drogowni

w Budyschinje.

Hrodowska haptyka

na hoschiz haßy 27

Kaschel, katarrh, dybawoscž

ßo spěschnje połožeja

s thymusinom

Blescha po 75 np. a 1 hr. 40 np.

Janske kupjele w Ssmjeczkezach.

W symskim pokłěcze ßo njedźelu a póndźelu kupjele dawaju.

Tajle dnjej je popołdnju wot 3—5 hodźin knjes dr. med. **Rachel** k rěczam.

Sarjadnistwo.

Něhdźe 1000 zentnarjow

brěsowych khoschczowych prutow

ßo też po małych dźělbach wot **januara 1907** kupuja.

Wokrjeßna dźěłarnja na Židowje pola Budyschina.

Ernst Ullrich

na schuleńskej drósy 12

poruczа po tunich płaczišnach

porzlin, kamjenina, dutu a toflojtu schkleńzu, majolikowe a nippesowe wězy, schpihele, gardinowe žerdźe, lampy we wulkim wubjerku.

Saßopschedawarjo rabatt dostanu.

Poručam ßamodźěłane

ff. mlócznikі, mlokowe karany, mlokowe hornzy, wódne khany, wódne czerpawy, sazynowane wódne khany a hornzy.

Mam wulki skład

krjepjawkow (krjepjenskich khanow) a **emaillowanych tworow, sazynowanych bowow** a **juchowych czerpakow. Tšěschne žłoby** a **roły** a kóžde do twarstwa ßłuschaze klampnarske dźěła schotowjam.

Želeso ša tšěschne žłoby mam na składže.

Spěschne poßłuženje. Najtuńsche płaczišny.

M. Schulz.

10 pschi ßerbskich hrjebjach 10.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Tunjo nakupiwschi je mi mózno

koschlazy barchent

a **hotowe koschle**

we wulkim wubjerku po jara tunich płaczišnach pschedawacź.

Mužaze koschle po 95 np., **žonjaze koschle** po 95 np., **holczaze koschle** hižo po 30 np.

Pollama ſ rjanymi nowymi kaschczikatymi mustrami,

blusowe a jakowe sbytki po wjetschich dźělbach jara tunjo.

Łamowe, pollamowe a barchentowe rubischcža prawje wulke hižo po 25 np.

Ša njewjesty!

Sserbske a němske

spěwarske,

jara kraßnje swjasane a se wschelakim wudebjenjom wupyschene, **w czelazej loži** hižo po **6** hr. **50** np., **najjednorische** = = **2** = — np. ßu dostacź **we wudawarni Serbskich Nowinow.**

Zuse suby,

plomby se slota, ßlěbra, emaille, ſ rukowanjom ša pomerne płaczišny.

Eugen Wienecke,

w Amerizy approbowany subjazy lěkar,

18 na Hoschiz haßy 18.

Kosaze kože

po najwyschischich płaczišnach kupuje **Gusta Kapler** w Njeßwaczidle.

Kuchařki, stwinske a ßłužobne holzy, mlokowe holzy a tajke k ßwinjom, hródźne džowki ſ wulkej mšdu, ßrěnkow, rólnych pohonczow hnydom a k nowemu lětu do tudomnych a Draždźanskich stron pyta pschistajerka **Görlichowa** na schulskej drósy 7 ſnapschecza theatra.

Pytam kuchařki, ßłužobne holzy, hródźne džowki, wotrocźkow, hejtmanow, tšeczakow, wolazych ſ wulkej mšdu do tudomnych a Draždźanskich stronow.

Pschista, erka **Schmidtowa** na kotolskej haßy 34 po 1 skhod.

Khěža

czišło 28 w Dyrbachu pola Klětneho je hnydom na pschedań. Wscho dalsche je pola wobßedźerki tam shonicź.

Ssuczelna kruwa

je na pschedań w **Kelnje** czišło 1.

Rjana ßuproschna ranza

je na pschedań w Khwaczizach czišło 33b.

Hólczez, kotryž chze

kowarstwo

nawuknycź, jutry ſ pschihódnymi wuměnjenjemi wuczbu pola kowarskeho mischtra **Pawoła Hajnka** w Stachowje pola Semiz-Tumiz namaka. Wón móže tam też želesotoczerstwo nawuknycź.

Rakečanske serb. tow. „Lipa“

změje, da-li Bóh, jutře njedźelu 21. winowca swoje **měsačne posedźenje** popołdnju z dypkom **4** hodźin w Mjenerec hosćencu.

Wšě lube sobustawy a hosći přeprošuje **předsydstwo.**

Ratarski schuler

ßo hischcze k jenemu druhemu do tunjeje pensije pyta na **ßukelnskej haßy 36** po 1 skhodze pola Mülleroweje.

Dobru pensiju

ratarszy schulerjo dostanu na **seminarskej drósy 7** po 2 skhod.

Na knjeże kubło we Łomsku pola Minakała ßo wustojny woženjeny

hejtman

pyta. Jenoż ludźo ſ najlěpschimi wopißmami chzyli ßo samolwicź na **knježim kuble** we **Łupoji** pola Radworja.

---

1 woženjeny rólny pohonc,
1 dźěłaczerska ßwójba,
1 strażnik

ßo k 1. januarej na knjeże kubło w **Debischkowje** pola Hodźija pytaju.

Mloda holza

ßo k 1. novembrej do dobreje ßłužby pyta w Budyschinje pschi ßerbskich hrjebjach 34.

Pěstonča

ßo na jene kubło pola Budyschina k nowemu lětu pyta. Dalsche je shonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Pjekarski wuczobnik,

ßyn sprawneju starscheju wuczbu namaka pola **A. Stöby** na Lubijskej drósy 22.

---

4 blidarskich pomoznikow

do trajneho dźěła pyta

Aug. Pjech w Koblizach pola Wulkich Sdźarow.

Do

Noweje Jaßonizy!

Njedźelu a póndźelu budźa **kermuschne reje.**

Pschecźelnje pscheproschuje

P. Hofmann.

Do Lejna pola Khróscźiz!

Njedźeln a póndźelu, 28. a **29. oktobra** póndźemy na **kermuschne reje** do **Lejna!** Pschi nich budźa wojerszy herzy ſ Budyschina piskacź.

Pschecźelnje pscheproschuje

Scholczina.

(K temu czišłu pschiłoha.)

Pschiloha k czißlu 42 Serbskich Nowin.

Ssobotu 20. oktobra 1906.

Placźisny rěsneho slotu na Drajdźanskich slótnych wikach.

15. oktobra 1906

Placźisny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druźiny a wosnamjenjenje.	Żiwa waha	Rěsna waha
	hr.	hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacź do 6 lět	45—48	83—86
awstriske	47—50	86—90
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	42—44	76—82
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	38—41	72—75
4. ßnadnje pizowane kóźdeje starosty	32—36	64—70
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	43—46	75—80
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacź do 7 lět	40—42	70—74
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	36—39	65—69
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	31—35	59—64
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	54—59
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	45—48	78—82
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	42—44	73—77
3. ßnadnje pizowane	36—41	67—72
Cźelata:		
1. najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	55—57	85—89
2. ßrěnje kormjene abo też dobre wot zyza	50—54	80—84
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich ſchiżenjow w starobje hacź do 1¼ léta	58—59	77—79
2. mjaßne	56—58	75—77
3. ßnadnje wuwite, też ranzy a kundroßy	52—55	71—74

Placźisna żitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Żitowy bowos w Budyschinje: 2337 měchow.	W Budyschinje 13. oktobra 1906. wot hr.	wot ny.	hacź hr.	hacź ny.	W Lubiju 18. oktobra 1906. wot hr.	wot ny.	hacź hr.	hacź ny.
Pschenża běła (50 kilogr.)	—	—	—	—	8	65	9	—
Pschenża żołta (50 kilogr.)	8	65	8	78	8	41	8	71
Pschenża nowa (50 kilogr.)	—	—	—	—				
Rožka (50 kilogr.)	7	88	8	—	7	75	8	—
Rožka nowa (50 kilogr.)	—	—	—	—				
Jeczmjeń (50 kilogr.)	8	—	8	15	7	30	8	20
Wowß (50 kilogr.)	7	40	7	50	6	80	7	20
Hróch (50 kilogr.)	10	—	11	—	11	—	13	—
Woka (50 kilogr.)	8	50	10	—	8	—	9	—
Jahły (50 kilogr.)	15	—	16	—	14	—	15	—
Hejduschka (50 kilogr.)	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny (50 kilogr.)	1	60	2	10	1	70	2	20
Butra 1 kilogr.	2	40	2	50	2	10	2	40
Pschenična muka 50 =	9	75	18	25	—	—	—	—
Rżana muka 50 =	9	25	9	75	—	—	—	—
Ssyno 50 =	2	—	2	40	1	60	2	20
Ssłoma 100 =	4	—	4	20	15	—	22	—
Proßata 1170 schtuk, schtuka	10	—	20	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	25	5	25	5	60
Rżane wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	75	5	50	6	—
Pschenični gris (50 kilogr.)	—	—	5	75	—	—	—	—
Rżany gris (50 kilogr.)	—	—	6	60	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. 88 np. hacź 9 hr. — np., pschenża (żołta) wot 8 hr. 75 np. hacź 8 hr 85 np., rožka wot 8 hr — np. hacź 8 hr. 15 np., jeczmjeń wot 8 hr. 25 np. hacź 8 hr. 50 np., wowß wot 7 hr. — np. hacź 7 hr. 13 np.

W Budyschinje placźesche: kórz pschenżu (běła) po 170 puntach 8 hr 88 np hacź 14 hr. 87 np., żołta 14 hr. 70 np. hacź 14 hr. 90 np., nowa: — hr. — np. hacź — hr. — np., kórz rožk po 160 puntach 12 hr. 59 np. hacź 12 hr. 80 np., nowa: — hr. — np. hacź — hr. — np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 11 hr. 20 np. hacź 11 hr. 48 np.

Wiczne placźisny w Kamjenzu

18. oktobra 1906.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 60 np. hacź 7 hr. 85 np., pschenża wot 8 hr. 45 np. hacź 8 hr. 70 np., jeczmjeń wot 7 hr. 80 np. hacź 8 hr. 30 np, wowß wot 6 hr. 80 np. hacź 7 hr. 10 np., jahły wot 13 hr. — np. hacź 14 hr. — np. hróch 12 hr. — np., ßyno 1 hr. 80 np., běrny 2 hr. — np., ßłoma (600 kilogr.) 21 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 20 np. hacź 2 hr. 40 np.

Wjedro w **Londonje** 19. oktobra: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smjeje 19. njedźelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. farař Räda ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin duchowny Tischer ßerbske a w 10 hodź. němske předowanje. — Tydźeńske sastojnske dźěła smjeje farař Räda.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi**: Jurij Błažij, fabrikař na Zidowje, ſ Katharinu Rehez tam.

Křóeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Gerhard Pawoł, Pawoła Pchaleka, fabrikarja na Židowje, ß. — Max Waltař, Jana Augusta Jutty, fabrikarja w Dobruschi, ß. — Khorla, Khorle Ernsta Mětracha, khěźarja a skałarja w Brěsowje, ß. — August Ernst, Ernsta Bohuwěra Radzy, dźełaćerja w Ratarjezach, ß. — Alfred, Jana Hajnika, skałarja w Ratarjezach, ß. — Johana Dora, Wylema Hendricha Kranza, skałarskeho kowarja w Hornjej Kinje, dź. — Johana Elsa, Oskara Alwina Küchlera, fabrikarja na Židowje, dź. — Alma Martha, Jana Augusta Ssymanka, dźełaćerja w Bobolzach, dź.

W **katholskej zyrkwi**: Pawoł Alfred, Khorle Josefa Ansorgi, fabrikskeho wjednika w Budyschinje, ß. — Albert, Pětra Kopicźki, dźełaćerja w Budyschinje, ß. — Marja Irmgard, Ernsta Hermana Riedla, wojnarja w Budyschinje, ß.

Zemrjeli:

W **Michalskej wožadźe**: 13. okt.: Handrij Granich, dźełaćeŕ w Bosankezach, 59 l. 3 m. 17 d. — 16. August Ernst, Ernsta Bohuwěra Radzy, dźełaćerja w Ratarjezach, ß., 8 d. — 17. Khorla Richard, Khorle Augusta Knoblocha, żelesniskeho dźełaćerja w Tšelanach, ß., 10 l. 6 m.

W **katholskej wožadźe**: 5. okt.: Johana swud. Bendlowa w Budyschinje, 87 l. 8 m. — 7. Hilźbjeta, Jana Khorle Wjenki, dźełaćerja w Budyschinje, dź. 5 m.

Zyrkwinske powjesće ſ Hodźija.

19. njedźelu po ßwjatej Trojizy smjeje rano ½8 hodź. farař Kschižan ßerbsku spowjednu wucźbu, ½9 hodź. duchowny Voigt ßerbske a w 10 hodź. němske předowanje.

Zyrkwinske powjesće ſ Budeštez.

19. njedźelu po ßwjatej Trojizy smjeje farař Domaschka rano ½8 hodź. ßerbsku spowjedź, dopołdnja ½9 hodź. ßerbske a ¼11 hodź. němske předowanje.

Sa brylow potrjebnych!

Khorla Scholta, optikus,

w Budyschinje,

pschi hłownym torhoschczu, pod radnej khěžu,

załoženje wobkhoda 1856, potajkim 50lětne wobstaćze,

mytowany 11 krócź

porucza

bryle a tłóczniki

kotrež ßo jenoż sa wóczko ßo pschihodźaze pschedawaju,

barometry, thermometry, alkoholometry, dalokowidy, lupy, ryßowadła, cźitanske schkleńzy,

kaž też wjele druhich, jenoż do optiskeho dźěła pschimazych wězow.

Najwjetschi wubjerk **darow**

k kwaßam, ßlěbornym kwaßam a narodnym dnjam,

teho runja wschu **nadobu** do **kuchinje** a do **doma** namakaće pschezo w spezialnej pschedawarni

sa porzlin, kamjeninu, schkleńzu, majoliku a nippesy

Hermanna Gläsela

pschi lawskich hrjebjach 4 (w ßerbskim domje).

Najtuńsche placźisny.

Koprowy vitriol

zyły a cźisty tołcźeny k nacźinjenju pschenzy po wulkim direktnym nakupjenju porucza

Otto Engert.

Telefon cźišćo 33*.

Hońtwarske gamasche

ſ cźorneje abo bruneje howjaſeje kože wſchelakich wuwjedźenjow po 7 hacź 9 mk. porucźa

Reinhold Gierisch

kožowa pschedawarńja

pschi mjaßowych jědkach 6.

Wolij

ſa mlócźaze maſchiny,

maſchinſki wolij,

rjemjenjowy wósk,

fluid,

wolij na rany,

hojazu a kopytowu žalbu,

kožowy mas

najlěpſcheje hódnoſcźe porucźa

Arthur Grubann

pschi drjewowych wikach 8.

Wodunjepschepuſchcźaty

garbarſki mas

ſnateje dobroſcźe na wobucźe, žanu vaſelinu, porucźa

Reinhold Gierisch

kožowa pschedawatnja

pschi mjaßowych jědkach 6.

Maſchinſke wolije

ruſke a **amerikanſke**

ſa cźežko a lohko ßo cźěrjaze maſchiny,

zylindrowe wolije

wſchelakeje hódnoſcźe,

huſty maſchinſki tuk,

we woprawnych cźwizach a po waſy po wulkim direktnym kupjenju jara tunjo porucźa

Otto Engert

en gros **drogownja** en détail

Telefon 33*.

Lubijſka banka

w Lubiju w Sakſkej a w Neugersdorfje.

Filiale: w Budyſchinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Sadanjamy tón cźaß na dań ßo dawaze pjenjeſy

pſchi wſchědnym wupowjedźenju 3%

pſchi měßacźnym = 3½% } na lěto.

pſchi tſi- a ſchěſćměßacźnym = 4%

W Budyſchinje, 12. oktobra 1906.

Filiala Lubijſkeje banki

w ßerbſkim domje.

Kožuchowe kože,

wſchě druźiny **kožow k podſchiczu,** kaž tež **kože k wobßadźenju,** a to cźorne, běłe, ſhunkowe, bobraze, biſamjaze, kaſtorettaze, wallabraze, bobakaze (murmel), ſealbiſamjaze, ruſke ſchubowe a cźorne perſiſke kože tunjo pſchedawam. **Mužaze** a **žonjaze kožuchi** po tunjej płacźiſnje **pſchedźěłuju,** porucźam tež wulki ſklad **tykacźow** (muffow), a **boow** kóždeje wulkoſcźe, **nohowe měchi, nohowe toſche** atd., **teppichi** do jſtwow a woſow, **klobuki** a **mězy** ſa mužſkich a dźěcźi po kóždej płacźiſnje.

C. E. Rincke, na bohatej haßy, klobuki, mězy a pjelſcźowe twory.

Njewjeſcźinſke ſchlewjery,

njewjeſcźinſke ſchaty

dobre a tunje porucźa

A. Tschentscher

na bohatej haßy cźišćo 18.

Sa naſhmu a ſhmu

porucźam ſwój bohaty ſa kóždu potrjebu wuhotowany ſklad

hońtwarſkich, jěſdnych, dołhich a ſtulpowych

ſchkórnjow,

ſchkórniczkow a ſtupnjow,

balſkich a towarſtwowych cźrijow,

gumijowych ſtupnjow a gumijowych ſchkórnjow,

filzowych ſtupnjow a filzowych toflow,

hońtwarſkich, jěſdnych a promenadowych gamaſchow,

kaž wſchě jenož pomyßlne druźiny ſtupnjow a ſchkórnjow ſa žónſke, mužſkich a dźěcźi po ſnatych tunich płacźiſnach.

Kaž je ſnate, po měrje ſa krótki cźaß wubjerne wobucźa dźěłam.

Wuporjedźenja ßo w mojej ßamßnej dźěłarni ſpěſchnje, po žadanju hnydom, ſhotowjeja.

Wobhladajcźe ßebi moje wukładne wokna!

Heinrich Mohr, cźrijownja,

w Budyſchinje na žitnych wikach na rózku ßukelnſkeje haßy.

Telefon 384.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćernje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 43. Sobotu 27. oktobra 1906. Lětnik 65.

Swětne podawki.

Sakska krajna synoda

je wutoru wo petiziji sakskeho farskeho towarstwa a pschedbydstwa sakskich wuczerskich towarstwow wuradźowak, kotraž městnu schulsku inspekziju, zyrkwine dohladowanje naboženskeje wuczby, sawjedźenje schulskeje biblije a nowowuswolenje naboženskich wuknjenjow sa evangelsko-lutherske wjeßne schule nastupasche. Synoda je nimale wschě žadanja petizije sacźißka. Tajny zyrkwiny radźicźel professor dr. Rietschel rosprawu wo wobsamknjenju petizijskeho wubjerka poda. Wón wo žadanju wuczerjow sa nabožensku wuczbu na pädagogiskim a naboženszy wědomostnym sakožku praji, so wuczerjo žaneho wědomostneho sdźěłanja nimaju, so mohli wo wědomostnych sakožkach naboženskich stawisnow ßudźicź. Naboźina njeje ßo psches wědomosćz narodźika, duž wona njemóže s nowym ßłědźenjom druheho samera dostacź. Petizijski wubjerk ßo teho dla teho dźerži, so naboženska wuczba njeßmě bjes duchownskeho dohladowanja byćź. Wubjerk je ßo sa biblisku cźitanku město stareho testamenta rosßudźił, sa to pak dyrbi ßo nowy testament s psalmami pokny sdźerźecź. Mjeno „schulska biblija" pak ßo njeßmě sawjesćz. Biblija dyrbi ßo bjes wumě-njenja ludej sakhowacź. Te dźěcźi dyrbja ßo hłuboko wobźarowacź. kotreź njejßu w katechismje žiwjenske žórko namakake. Žadanju sa nowym wubjeranjom naboženskich wuknjenjow žanych wobmyßlenjow napscheczo njesteji, tola ma ßo dospoknemu pschemě-njenju s rosßudźenosczu napscheczo stupicź.

Pschi debacźe tajny dwórski radźicźel Opitz měnjesche, so je njedótkliwosćz wuczerjow pschewulka, hdyž nochzedźa dléje městnu schulsku inspekziju wuczerjow dale cźerpicź. Mjes tym so pastor prim. dr. Katzer s Lubija a seminarski direktor Mäder s Grimmy pschecźa wuczerjow sastupowachu, wschitzy druzy rěcźnizy pschecźiwo jich petiziji wustupowachu. Superintendent Neumann s Glauchawy na to pokasowasche, so tež tajkich wuczerjow snaje, kotrymž wotměwanje naboženskeje wuczby wjeßele njeje, ale wulka cźeża. Tutym dyrbjaka ßo pschißłuschnosćz, naboženssku wuczbu wotměwacź, s dźěła spuschcźicź.

Setkanje hrabinki Montignoso s jejnymaj ßynomaj.

Haczrunje je něhduscha sakska krónprynzeßa Luisa Toskanska s lohkej myßlu ßwoje mandźelske sboże ßama sniczika a njewuprajnu srudobu a horjo na nasch sakski kralowski dom pschinjeßła, maja tola tak daloko ßobuželnosćz s njej, hacź ma ßo na nju jako macź jejnych dźěcźi dźiwacź. Jejne macźerne sacźucźa ßu drje najcźiscźische w njej, a ßu bórsy s mozu w njej wotucźike, hdyž bě w saßlepjeuosczi wot ßwojeho mandźelskeho a dźěcźi ßo dźěłika. Duž je jej s zyłej wutrobu popschecź, so je kral do teho swolił, so ßmě ßo wona se ßwojimaj starschimaj ßynomaj setkacź. Sańdźeny schtwórtk staj prynzaj, kotrajž do połodnischich krajow pucźujetaj, ßwoju macź w sakskim póßłanzstwje w Mnichowje po schtyrilětnym dźělenju saßo wohladaloj. Macź a jejnaj ßynaj horzo płakachu. Dwě hodźinje se ßwojimaj ßynomaj hromadźe pobywschi, hrabinka se ßwojej dźowcźicźku Moniku a se ßwojej macźerju, kotraž bě pschi setkanju pschitomna była, póßłanzstwo wopuschcźi.

Sa setkanje se ßwojimaj ßynomaj je hrabinka Montignoso do teho swolika, so ßo prynzeßa Monika do klóschtra jendźelskich knjenjow k wocźehnjenju da. Hižo po dźělenju jejneho mandźelstwa bě ßo wona na to swjasała, so prynzeßu Moniku do nanoweje mozy pschepoda, tola bě ßo hacź dotal komdźika, ßwoje ßlubjenje dopjelnicź. Prynzeßa Monika hischcźe tak dołho pschi ßwojej macźeri wostanje, hacź je ßo na ßwoju wothladarku swucźika. Ludźo drje ßo prascheja, cźeho dla ßo hrabinka Montignoso se ßwojimi druhimi dźěcźimi njeje saßo widźała. To njeje teho dla móżno było, dokelž hischcźe młoduschki prynz Ernst Hendrich a prynzeßy Margaretha Carola a Marja Aliz njejßu tak daloko wotrostli, so mohli wobcźeżnoscźe dalokeho nasymskeho pucźowanja snjesćz. Tež s tymile dźěcźimi budźe ßo wona w postajenym cźaßu saßowidźecź ßměcź. Kral Bjedrich August je potajkim wscho cźinił, so by pschecźam ßwojeje něhduscheje mandźelskeje k woli był. Wo sjednanju mjes nim a hrabinku, runje kaž wo jejnym wrócźenju pak žanych myßlow njeje. Mjes ludom je powschitkowne spokojenje sbudźiło, so je ßo należnosćz hrabinki Montignoso na tajke waschnje wotbyła.

Dobycźe sozialdemokratow w Döbelnskim wokrjeßu.

Stronam wobstejazeho porjada njeje móżno było, pschi wudospoknjazej wólbje Döbelnski wokrjeß sozialdemokratam wutorhnycź. Sozialdemokratiski kandidat fotograf Pinkau s Lipska je póndźelu hnydom pschi prěnim wuswolenju doßahazu wjetschinu hłoßow dostał. Pschehordźi wschak sozialdemokratojo njetrjebaju na tole dobycźe bycź. Sa Pinkaua 12059, sa nationalliberalneho professora Hossu s Lipska 8320, sa ßwobodomyßlneho wuczerja Becka s Draždźan 3509 hłoßow wotedachu. Pinkauowa wjetschina potajkim jenoż 230 hłoßow wucźini. W lěcźe 1903 je semrjety mějecźel Döbelnskeho mandata, sozialdemokratiski tkajeŕnik Grünberg s 2159 hłoßami wjetschiny dobył, nětko je tale wjetschina na něhdźe dźeßaty dźěl, na 230 hłoßow spadnyła. Napscheczo temu běchu strony wobstejazeho porjada psched schtyrjomi lětami 11003 hłoßy na ßwojich kandidatow sjednocźiłe, mjes tym so ßu wone nětkole s 11829 hłoßami, potajkim s 826 hłoßami wjazy s wólbow wuschłe. Porjadne strony budźichu mohłe sozialdemokrata s wokrjeßa wucźischcźecź, hdy bndźichu wschitzy wuswolerjo k wólbje schli. Se 27823 wólbne prawo mějazych je w Döbelnskim wólbnym wokrjeßu jenoż 23988 ßwoje wólbne prawo wužiło, tak so je skoro 4000 wuswolerjow ßo wolenja wostajiło. Jenoż někotre sta s tychle 4000 wolerjow budźichu trjebałe ßwój hłóß wotedacź a sozialdemokrat budźische podležał.

Schulski strajk pólskich dźěcźi w Pósnańskej

ßo dźeń a bóle rosschěrja. W měscze Pósnanju ßo Polazy jenoż na pißomne protesty pschecźiwo němskej naboženskej wuczbje wobmjesuja, druhdże pak dźěcźi na němske praschenja pak pólski, pak s zyła njewotmołwja, pak ßo spjecźuja, němski wótcźenasch spěwacź. Wyschnosćz ßo pschecźiwjazym dźěcźom po schuli ßedźecź dawa. W Schubinje nanojo tajkich dźěcźi do schule pschińdźechu a ßebi wot wucźerjow žadachu, so dyrbja dźěcźi domoj puschcźicź. W Barcźinje je pólski bětnař Wojnař ßwojemu ßynej sakasał, do němskeje naboženskeje wuczby khodźicź. Wschě pospyty, hólza s mozu do naboženskeje wuczby dowjesćz, wuspěcha njemějachu. Pólske nowiny lud napominaju, so njeby w strajku wustał, kotryž ßo hižo na wjecźornu Prusku rospscheschcźěra. We dwěmaj wßomaj pola Toruna ßu pólske dźěcźi wucźerjam pschipowjedźike, so ßo jenoż hischcźe pschi wuczbje

wobdźěla, jeli so budźe ßo pólski rěčeć. Starschi ßu jim pjecża sakasali, ßo němski modlić. W druhim wokrjeßu je 600 nanow ministrej s poßrědnistwom biskopa petiziju wo pólske wuwuczowanje póßłako.

Wotstupjenje hrabje Goluchowskeho.

Awstriski minister swonkownych naležnosćow, hrabja Goluchowski, je ßwoje sastojnstwo složił, jo dwanacże lět sastawawschi. Wón je psches pschećiwnistwo Madźarow padnył, kotrychž požadanjam sa njewotwißnosću wot Awstriskeje je ßo wón po móžnosći pschećiwjał. W Němskej ßo wotstupjenje hrabje Goluchowskeho wot politiskeho jewischcża jara wobžaruja. Wón bě ß ěrny pschiwißowaŕ trojoswjaska a woßebje wón pschećelstwo s němskim khěžorstwom hajesche. Jeho pschećiwnizy teho dla austriskemu ministerstwu swonkownych naležnosćow filiala němskeho khěžorstwoweho kanzlerstwa rěkachu. K Italskej pak ßu ßo pod nim poměry widomnje pohubjeńschike. Poßlednje lěto powjesće wo wudyrjenju wójny mjes Awstriskej a Italskej nochzychu wotmjelknyć a woßebje lětża je napjatosć mjes woběmaj statomaj tak daloko doschła, kaž wot lěta 1866 niz wjazy. Sa Goluchowskeho naßlědnika w ministerstwoje swonkownych naležnosćow je khěžor barona Aehrenthala pomjenował, kotryž je nětkole s póßłanzom w Peterburgu.

Awstriska wólbna reforma

je ßo we wubjerku jenotliwych stronow pschijaka. S pomozu Polakow ßu ßebi Němzy dwě tsećinowu wjetschinu w ßejmje s tutej reformu swěsćili. Czechojo pschi wothłowanjach podležachu, dokelž Polazy s Němzami dźěchu, so mohli Rutenow w Galizijskej po móžnosći pschikrótschić.

Złowna wójna mjes Sserbiju a Awstriskej

je ßo w ßerbskej skupschtinje w dołkich debattach rospominaka. Nětczischemu ministerstwu ßo s wulkej wjetschinu dowěrjenje wupraji. Winske nowiny ßu potajkim hwisdake, hdyž powjesće rosschěrjachu, so nětczische ßerbske ministerstwo a woßebje jeho pschedßyda Paschić dla złowneje wójny s Awstriskej padnje.

Nowe franzowske ministerstwo.

Radikalne ministerstwo, s kotrehož pschedßydu bě Sarrien, je dla njepschesjenosće ßwojich ßobustawow wotstupiło. Dotalny minister snutskownych naležnosćow, Clemenceau, je sestajenje noweho ministerstwa pschewsał. Sa tsi dny je wón hižo ßwój nadawk dokonjał. Clemenceau je snaty jako spěchowaŕ franzowsko-jendźelskeho swjaska. W Němzach drje teho dla Clemenceauej bjes praweje pschičziny wójnske wotmyßlenja pschipißuja. Pod nětczischimi politiskimi wobstejnosćemi by ßo s cźeźka jedyn franzowski minister namakał, kotryž njeby k swjaskej s móznej Jendźelskej pschikhileny był a kotryž njeby skadnosće hladał, so by Elsaß-Lothringsku saßo Němskej wutorhnył.

Pschi wjeßnej lipje.

(Skónczenje.)

Na to kanony wobhladowach, a tež poßłužowaze mužstwa, kotrež běchu mi pschipokasane, pschehladach; lucźi pacholjo, kiž mějachu dźiwi a sanjerodźeny napohlad, kotsiž pschi wschej ßwojej njesamylenej žadosći sa wojowanjom tola wo woprawdźitej wojerskej poddatosći niczo njewjedźachu. Duž ßo tež ßměschnje pschihladowasche, kak njelepje ßo pschi roskasanjach sadźerźachu, kotrež jim, k nuse w jich rěči ßo srosymliwy činjo, dawach, kak maja pschi trjebanju kanonow pschimacź. So budźich jich tež roswuczował, kak ma ßo pucź wobliczowacź, po kotrymž kula leći, a kak ma ßo roka kanony složowacź, to mějach sa sbytknu wěz; s prěnja njebudźichu tola ženje mohli to sapschimnyć, a potom dźě tola tež moje wotmyßlenje njebě, jich brónje ßwědomitych činicź, kotruž budźichu jeno na schkodu khěžorskeho wójska nałožowali. Dokelž běch roskasowaŕ nad kanonami, pschepodachu mi wěso klucze do składu pólvra, a s tym bu mi wołożene, ßwój plan wuwjesć, kotryž běch ßebi k wužitkej khěžorskeho wójska wumyßlił. W pschedrumje, prjedy hacž by cźłowjek k pólvrowym ßudam pschischoł, běchu mjenujzy nětkotre s wodu napjelnjene tuny, so by ßo pschi wudyrjenju wohnja pomhacź mohło; to pak bě wěso zyła sbytkna staroscź, dokelž budźische tola pschi wudyrjenju wohnja hnydom zyke twarjenje do powětra rosbuchło. S tutych tunow, hdyž mje nichtó njepytny, s bowom wody naczerpach a s njeju wschitkón pólver namacżach, tak so ßo nihdy wjazy wužicź njehodźesche.

Nasajtra rano Rakuschenjo s dweju stronow pschećiwo městej pschipostupowachu. Czornohórzy běchu pólver, nahromadźeny pschi kanonach, dawno hižo do powětra rostsěleli, prjedy hacž khěžorszy do nascheho tsělneho wobßaha dozpěchu; nětkole se składa nowy pólver na naßypy noschachu, so bychu dale s kanonami tsěleli, dokelž ßo jim to jara lubjesche.

Kanony buchu zyle prawidłownje nabiwane, sapalene ßužohi k wohnjowej dźerje pschipokożene, ale nabite tsělidwo ßo nochzysche sapalicź a žadyn wutsěl njechasche wubuchnyć. Czi ludźo na mnje najprjedy ßo proschejo, potom njedowěriwje hladachu; czinjach, jako bych kanony pschepytował, nabich jenu kanonu se ßlepej patronu, kotraž bě hischcże ßucha wostaka, a hdyž wutsěl wubuchny, ßwarjach jich, so ßu njelepi.

Dołho pak tule hru njemóžach dale wjesć, a njebudźichu-li naschi wojazy naßypy bórsy dobyli, dha dyrbjachu — to bě mi jaßne — schibałstwo, kotrež běch wjerchej sehrał, wußlědźicź, a potom budźische ßo wo moju hłowu stało. Sa tón czaß běchu khěžorszy pschi zyrkwi ßwj. Eliaża bateriju nastajeli a do naßypow jara derje ßo měrjo tsělachu; to Czornohórzow hacž nanajbóle rospłóscha, a dokelž njemóžachu na to wotmolwicź, roshorichu ßo ßurowje na mnje. Wjerch nětkole do teho pschińdźe, so s Rakuschanami žorty njejßu, a póßła do khěžorskeho lěhwa jednarja, so by generalej pschepodacże města poskicził. Doniž tute jednanja trajachu, sajachu mje ludźo, kotsiž běchu wokoło mje, a wuwjasachu mje. Hdyž postajenje na naßypje wopuschćichu, wotwjedźechu mje, ßobu mi ruzy na khribjet swjasawschi, so bychu mje psched wocźehnjenjom s města na hłownym naměsće satsělili. Hdyž běchmy tam dozpěli, wotwjasachu mje, potom mi wocźi sawjasachu s rubischkom a tak, němje ßo podawschi, wocźakowach ßwój poßledni wokomik. Runjež mi ßamemu wjele wo žiwjenje njebě, dźesche mi tola blisko, so dyrbjach ßwoju khudu macź bjes pomozy wostajicź; jeje bolosć nad mojej ßmjercźu mózach ßebi žiwje pschedstajecź. Potom spominach na poßlednje pschecże ßwojeho njebo knjesa, na jeho shubjeneho bratra a na saryty pokład, kotryž nětkole ženje ßwojemu mějicźelej do rukow pschischoł njeby. Tu wußłyschach, kak na tsělbach blisko mje honacże nacźahowachu, a poruczich Bohu ßwoju duschu. Nětkole sawoła ßo pschikas: „Woheń!“ a honacże dele piknychu, ale wutsěle běchu ßo sapowjeke; mužstwa běchu s mokrym pólvrom nabiwali. Njemdri wucźežechu nětkole mužstwa ßwój teßak, ale hdyž chzychu ßo do mnje dacź, da ßo zyle blisko bubnowanje saßłyschecź, a hdyž ßebi bindu s wocźow storžech, wuhladach kompaniju Rakuschanow na naměsto khwatacź. Kaž to posdźischo shonich, běsche mi derje spschecźeleny měschcźan, kiž bě widźał, kak mje k ßmjercźi wjedu, wojakam, kiž běchu sa tón czaß s wrotami nuts pschicźahnyli, wosjewił, w kajkim strachu ja ßym, a jich hnydom pschiwjedł. Hdyž ßo czi pokasachu, rostwochnychu Czornohórzy do wschěch drohow, a cźekachu; ja pak, telko rosbudźenjow wustawschi, swjesech ßo hromadu a we womorje padźech ßwojemu wumožerjej, roskasowarjej kompanije, do rukow.

Saßo k ßebi pschischedschi běch we ßwojim łožu; hdyž saßo wocźi wotewrich, zusy mužski ke mni pschistupi, kiž bě we wojerstich kholowach a na hornym cźele jeno s koschlu pschikryty, kotraž pak wutrobno a tył nahi wostajesche. Ke mni ßo pokhiliwschi, woprascha ßo mje, kak mi je. Najprjedy ßo mi jeho sjewjenje kaž wobras se ßona sesda, potom pak ßo dopomnich a spósnach w nim ßwojeho wumožerja saßo. Kak bě do mojeho domu pschischoł, bě mi hódańczko. Wěsće běchu jeho tu do kwartěry położili, hewak ßo sawěsće njeby tak na domjaze waschnje saßydlił a drastu wotpołożił, so by ßebi cźoło a wutrobno po horzym dnju wojowanja s cźerstwej wodu wokhłódnjał. Jeho hłóß a jeho zyke waschnje bě mi tak njeßměrnje jara pschijomne, a mi běsche, jako budźich tuto pschecźelne wobliczo s dobrocźiwje hladazymaj cźěmnymaj wocźomaj hižo něhdźe widźał. Tu nětkole, hdyž ßo ke mni s khribjetom wobrocźi a s wotkrytym hornym cźełom psched myjazym blidom stejesche, pytnych na jeho lěwym ramjenju schěroku błusnu, a hnydom ßo mi w pomjatku ßkowa wunórichu, kotrež bě mój njebo knjes we ßwojich sahorjenych ßonach powjedał, hdyž ßo jemu sdasche, so ma postawu ßwojeho bratra psched ßobu a hdyž na njej snamjo spósnacża na ramjenju parowasche.

„Knjeże“, sawołach, „wy sće Michał, bratr mojeho hejtmana!“ — „To ja ßym, luby pschecźelo; a ty ßy schwarny Winak, wo kotrehož ßwěrnej pschiwißnosći k Antonej ßu mi hižo powjedali!“ — „Kak chzu ßo wam dźakowacź“, hikach, hdyž chzychu mi ßylsy hnucża hłóß bjes maka podußnyć; „wy sće mje s rukow Czornohórzow wußwobodźili a ßmjercźi wutorhli!“ Pschi tym poskoczich a chzych jemu ruzy wokoschecź. Wón pak mje s rukomaj wobja a

rjekny: „Schtož ßym ſa tebje, Winako, cžinił, to budźich też ſa kóždeho druheho khěžorſkeho wojaka cžinił; to bě moja winowatoſcź; jeno ſbožownemu pſchipadej mam pſchizpěwacź, ſo ßym w prawym cžaßu dóſchoł. Ty pak ßy, kaž ßłyſchach, mojemu wbohemu bratrej hacž do jeho poßlednjeje hodźiny ßwěrny był a ßy naſch dom, woßrjedź hrožazych ſtrachow ßwěru ſakitował, a to tebi nochzu ženje ſabycź!“ — Nětkole dyrbjach jemu powjedacź wo knjeſu Antonje, a hdyž běch to dopowjedał, proſchach jeho, też něſchto wo ßwojich doživjenjach mi powjedacź a mi wußwětlicź, ſo bě jeho bratr tak zyle bjes powjeſcže wo mni woſtał. — „Ja buch“, wón ſapocža, „w bitwje pola Wörgla cžeżky ranjeny a pſchińdźech do njepſchecźelſkeho ſajecża; najprjedy mje do Bayerſkeje, potom do Franzowſkeje dowjedźechu. Cžaſto proſchach, dokelž ßam pißacź njemóžach, ſo bychu mojemu bratrej to k wjedźenju dali; tola pak moju próſtwu dopjelnili njeßu, abo pak ßu ßo liſty ſhubiłe, kaž drje je ßo też ſ tymi ſtało, kotreż ßym Antonej ßam pißał. W Elſaßſkej mje w domje pſchekupza ſtaroſcźiwje wothladachu, a mějach dźowku ßwojeho kwartěrſkeho knjeſa wutrobnje lubo. Starſchej pſchecźiwo temu niczo njeměješchtaj, ſo bychmoj ßo po mojim wotkhorjenju woženiłoj, kotreż mějach ſ wulkeho dźěła woporniwej ſtaroſcźi tamneje ſchwarneje holzy pſchizpěwacź. Ta mje, hdyž běch lědom wotkhorił, ſ druhimi jatymi na franzowſku kupu Réunion abo Bourbon w indiſkim morju wotwjeſechu, hdźež, wotrěſnjeny wote wſcheho wobkhada ſ Europu, ſrudne lěta pſchebych. Skónczńje ßo mi poradźi, na jendźelſku łódź cžeknycź, kotraž mje ßaßo do naſcheho dźěła ſemje wróczo pſchiwjeſe. Tu ſhonich, ſo bě nan mojeje njewjeſty pſchi powſchitkownym hacźenju wobkhoda bankrot ſcźinił a ßwoje ſamoženje ſhubił.

Holza ßo teho dla nochzyſche dacź troſchtowacź; cžim bóle, dokelž ßebi myßleſche, ſo ßebi nětkole jeje njebudu chzycź bracź. We ßwojich liſtach pak ju troſchtowach, ſawěſcźach jej wěcznu ßwěru, a lubjach, ſo, budźe-li ras pſchecźiwo Napoleonej dowojowane, ju ßebi do domiſny woſmu, hdźež chzemoj ßebi ßwój ſtatok ſakłocźicź. Najprjedy pak ßwoju wojeńſku winowatoſcź dopjelnich, a pſchedraſcźeny pſchi wſchelakich podawkach a ſtrachach pſches Holandſku a Němſku do Rakuſkeje puczowach, hdźež ßo pola ßwojeho pokka pſchiſjewich. a hdźež buch jako dawno ſa morweho měty wutrobnje pſchijaty. Próſdne měſtna, kotreż bě wójna mjes wyſchkami ſawinyła, moje khwatne powyſchenje poſpěchowachu, tak ſo buch hnydom jako wyſchſchi leutnant pſchiwſaty, ſo roskas nad kompaniju doſtach, a ſo buch bórſy na to na hejtmana powyſcheny. Rad budźich po Lipſczańſkej bitwje ſe ſwjaſkarjemi do Franzowſkeje cžahnył, ale wojak dyrbi ßwoje pſchecża potkóczicź, hdyž jemu pſchedſtajeni hinak poruczeja. Tak buch k wójſku generala Milutinowicža pſchidźěleny, kotremuž nadawk pſchipadźe, ſo ma Dalmatiſku ſaßo Rakuſkej krónje dobycź. General mi roskas nad prědkownym wotdźělom dowěri, a dalſche wězy dźě ßu tebi ſnate, luby Winako. Nó, tak bórſy, kaž měr ſmějemy, mam myßle, ßłužbu wopuſchcźicź, ſe ßwojej njewjeſtu ßo woženicź a w tymle domje, kotryž ßy namaj tak ßwěru ſtražował, pokorne, ale ſbožowne žiwjenje wjeſcź, wěſo ßwojeho wboheho bratra paruju.“ — „Ale kak budźe ſ kwaßnej pomozu, knjes hejtmano?“ ſwěrich ßebi praſchenje. „Doſcź ſrudnje; ſtarſchej mojeje njewjeſty, kotrajž ſtaj wſchitko ſhubiłoj, jej niczo dacź njemóżetaj, a ja — nó, ſ wulutowanymi pjenjeſami ſ jenolětneje hejtmanſkeje mſdy móże cžłowjek lědom do Elſaßa doječź; ty maſch zyle prawje, na tule wěz pokaſacź, luby Winako, na tym móża ßo hiſchcże na poßledku wſchitke naju rjane wotmyßlenja rosraſnycź!“ — „To ßo wě, njebudźich-li ja abo wjele lěpje waſch knjes bratr ßo do prědka wo to poſtarał, pſchewodźcże mje nětkole jeno kuſk do ſahrody.“ — Wón, praſchejo ßo, na mnje hladaſche a ſcźěhowaſche mje figowzej, hdźež, dźiwajo ßo, pſchihladowaſche, kak do ſemje ryjach a na poßledku tamne ßudobjo njeſranjene wucźežech.

Hdyž běch wěko wotkrył a hdyž wón błyſchcźate ſkote a ßlěborne kruchi wuhlada, njemóżeſche ßo dodźiwacź. „Tónle pokkad je waſch, knjeże“, rjeknych, „to je wotkaſanje waſcheho bratra, a mi je kamjeń ſ wutroby, hdyž jón wam do rukow pſchepodawam a ſ tym jenu ſtaroſcź wotbudu.“ —

Mam wam hiſchcże wopißacź, lube dźěcźi, kak roswjeßeleny mi hejtman ruku ſtkócži, kak chzyſche ßo ſo mnu hnydom dźělicź, kak je hiſchcże ßamßny dźeń ßwojej njewjeſcże pißał, ſo by jej ßwoje ſbože ſdźelił! Ně, to dyrbicże ßebi ßami w myßlach wumolowacź. Wón pak pſchi tym woſta, ſo dyrbju ßebi něſchto ſ pokkada wſacź, njecham-li jeho ranicź; duž ßebi tamnej dwě ſcźě toleť wuproßych, kotreż bě mi něhdy jeho bratr darił, a kotreż běchu mi Franzowſojo wſali. Na nowe lěto k ßwojej macźeri domoj cžehnjech; do cžicheho domu pak, kotryž běch hacž do teho cžaßa wobydlił a ſtražował, ſacźežeſchtaj młodaj ſwěrowanaj, a ſ nimaj rjane ſpokojne ßwójbne ſbože, kotreż je jimaj, kaž ſe wſchěch jeju liſtow widžu, hacž do dźeńßniſcheho dnja ßwěrne woſtako, kaž jeju ſtary Winak, kotremuž jo pſchizpěwataj, runjež to wotpokaſuju.

Za Serbski Dom w Budyšinje

je so w lěće 1906 dotal zaso nahromadźiło: 1489 hr. 25 np.

Dale za njón

Adel, Gaea, France, Ponc a Standfuss, stejo před rjanym Maćičnym domom, darichu 1 hr. — np.

Hromadźe: 1490 hr. 25 np.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Sańdźenu wutoru něhduſchi duchowny Stern wo praſchenju: „Je Bóh?“ pſchednoſcheſche. S pokhodźinſkej rěčźu jemu tudomny duchowny Berg wotmolwjejo praji, ſo wón ßwojeho Boha we wutrobje cžuje a jeho ſ tajkej wěſtoſcźu nawjedźuje, ſo jemu niczo njemóże wěſcźiſche bycź, dyžli Bóh; ženje ßo njehodźi Bóh ſ myßlemi ſapſchijecź, ale jenož ſ wutrobu. Hdy by ßo dyrbjał Bóh dopokaſacź, potom mohł ßo kóždy k wěrje nuſowacź. Rěčźnik ſe ßwojich duſchowpaſtyrſkich naſhonjenjow dopokaſa, kajka móz we wěrje a naboźinje leži, a ſo ßo tale móz na něſchto woprawdźite ſakožuje. Duchowny Berg też njeſkónczе wulke dobrocźelſke ſkutkowanje kſcheſcźijanſtwa wuſběhowaſche, pokaſowaſche na diakonißu w jejnym wopornjwym dźěle a na mórowe ſpitale w indiſkich mißionſtwach. S wotkal je tale wobdźiwanja hódna móz a luboſcź? Jeli ſo pak wona ſ wěry wukhadźa, potom wěra njemóże jebanje bycź; pſchetož jebanje a łža njemohłej ženje něſchto dokonjecź, pſched cžimž ßwět ſpodźiwajo ſteji. Se žiwym pſchihłoßowanjom ßo pſchitomni duchownemu Bergej dźakowachu. Dobry ſacźiſchcź jeho rěcže njemóżeſche Stern poßkabicź. To móżeſche bliżſchi rěčźnik woßebje wuſběhnycź. Dale hiſchcże wěſty Henſel ſpiritiſmus jako pucź k ſpóſnaczu Boha poruczowaſche.

— Naſymſke wojeńſke kontrolſke ſhromadźiſny ſmeja ßo we wokrjeßu Budyſkeje pſchipowjedańje pjatk 2. novembra 1906 dopołdnja 1/2 9 a w 10 hodźinach a ßobotu 3. novembra dopołdnja 1/2 9 a 3/4 10 hodźin w Albertſkim dworje w **Budyſchinje,** póndźelu 5. novembra 3/4 9 hodźin w hoſcźenzu w **Droždźiju,** póndźelu 5. novembra dopołdnja w 11 hodźinach w hoſcźenzu w **Klukſchu,** wutoru 6. novembra dopołdnja we 8 hodźinach w **Rjeßwacźidle,** ßrjedu 7. novembra dopołdnja 3/4 9 a 3/4 10 hodźin w Hornjej Wjaſońzy, ſchtwórtk 8. novembra dopołdnja 8 hodźin 20 mjeńſchinow a 1/2 10 hodźin w Scheračhowje, pjatk 9. novembra 8 hodź. 40 mjeńſchinow w Sohlandźe, pjatk 9. novembra dopołdnja 20 mjeńſchinow po 12 hodźin. w **Budeſtezach** w hoſcźeńzu hajńkowni, ßobotu 10. novembra 20 mjeńſchinow po 10 hodź., 20 mjeńſchinow po 11 hodźin a 1/2 1 hodźiny w **Biſkopizach.** Schtóž k kontrolli njepſchińdźe, budźe ßo ſ arreſtom khoſtacź.

Sa ßerbſki muſej w Budyſchinje. Nětko hdyž je naſch wulki a doſtojny Sſerbſki Dom ſkónczńje natwarjeny, je też naſch muſej pſchiſprawne měſtno doſtał a ſchtož je ßo po cžaßu w Sſerbach a wot Sſerbow ſajimaweho nahromadźiło, móża domjazy a zuſy rjenje ſrjadowane w Sſerbſkim Domje widźecź. Ssu to jara rjane a woßebne wězy, a wobžarowacź jenož je, ſo lubi Sſerbja njekhodźa pilniſcho na nje hladacź. Snaju tajku kopizu Sſerbow, kotſiž kóždu ßobotu do Ssmolerjez expedizije abo wudawańnje khodźa, ale dwaj ſkhodaj wyſche w tym domje hiſchcże ženje njepobychu. W prěnim rjedźe bychu też naſche ſchule ßerbſki muſej wopytowacź měle; tola wo tym wjazy powěm, hdyž budźa dlějſche a ßkónczne dny ßaßo. Dźenßa chzu na to ſpomnicź, ſo dyrbimy naſch muſej wudoſpołnjecź, to rěka, dyrbimy ſtare pjenjeſy, woßebite nadoby, ſtarožitne kruchi draſty a ſ zyła tajke wězy knjeſej prědarjej Schewcźikej na tachantſtwje dacź, a tón to potom do muſejnych ſběrkow ſarjaduje; też knjes Ssmoleŕ to lubjerad wobſtara. Bohužel tak jara mało cžinimy, a wjele žadnych ſtarožitnoſcźow židźa a zuſy ludźo ſ naſcheho kraja wotnoſchuja. To je jara wopak, pſchetož ſchtož je naſche, njech naſche tola je! Druhdy też na waſche pólnoſcże pſchikhadźuja rycź. Dowolcże to jenož ſ tym wuměnjenjom, ſo, ſchtož wuryja, zyle wěſcże do Sſerbſkeho muſeja dadźa! — A hiſchcże krocžel dale du: Mnoſy naſchich krajanow w zuſbje ßydli. Njech też woni ßo roshladuja a ſajimawe wězy naſchemu muſejej

poßwjeczuja! Njech tak ßwoju luboscz k rjanej wótznej Luzizy wobßwědczuja! Najdale ßu tež w tym nastupanju Czechowje pokrocžili. Sslawny czěski wótczinz Wojczech Náprstek je ßwoje zyke žiwjenje na to važił a se wschěch kónczin semje podobne pokłady hromadžił. Po tym waschnju pak nasta wulkotny musej, do kotrehož młodži a stari khodza hladacz a wuknycz. Wschitke ßwoje ßrědki na to nałożowasche, njekhodžo na žadyn bal a k žanym sawjeßelenjam. Pschebohaty a kraßny je tež musej czěskeho kraleſtwa w Prasy. Kak na tón spominaju! Wczerawſche Prażske nowiny mějachu saßo tajki sapiß darow. Konzertny mischtr Josef Schrogl w Batawiji na indiſkej kupje Jawa póßła sběrku tamnischich mjetelow, wurytu bronzowu postawu pschiboha Buddhy a kraßnej chinſkej woblekaj, Josef Schediva ſ Odeſſy w Ruſkej žadne hudžbne nastroje, semjan Karl ſ Adamowiczow žadnostki ſ kupow Czicheho morja a Auſtralſkeje, puczowar Stanko Wráš ameriſke starožitnosczе, baron Kaſka, lěkarnik abo haptykar w Mexiku, dari hobrſki meteor ſ hory Hiquipile a skónczńje Wjazßław Kosina, mějicžel hotela Royal na kupje Kapri w Italſkej, mnohosczе staroromſkich wukopankow ſ Pompeje: woßebne nadoby ſ paleneje hliny, džiwne schkliczki rjaneje podoby atd. Tež póßła tutón knjes tſi starožitne pjenjesy, pokasku lavy ſ wubucha tehole ßapaka. A to je sawěsczе wulka a prawa wótczinska luboscz. S zykeje dusche ju poruczam k naßlědowanju, k sczěhowanju!

M. A.

S Hornjeje Hórki. Tež na naschn wjeß je ßa lotterijowe sboże pschi poßlednim czehnjenju poßměſkotako. Schtyri džěczi tudomneho džěłacerja Hajny, kotrež hromadže jedyn džeßatk hrajachu, ßu ßo ſ 10,000 hriwnowſkim trjechjakom ſwjeßelike.

S **Budeſtez.** Njedželu 28. t. m. wjeczor 1/2 8 hodžin wotměje ßo tu w Vogtez hosczenzu kſchesczijanſki ßwójbny wjeczor. Knjes wucžer Kějžor směje pschednoschk wo Jerusalemje w Jeſußowym czaßu. Pschiſtup je darmo a ßu wschitzy wutrobnje witani.

S **Radworja.** Njedželu wjeczor je ßo fajma ßkomy, tudomnemu knježemu dworej ßkuſchaza, wotpaliła. Woheń je ßo ſe ſtóſtniſkej ruku sakožił, kaž wschě wohnje, kotrež ßu tele lěto Radwoŕ potrjechike. Ssnadž je sapaleŕ tón ßamy człowjek był, kotryž je pſched tydženjom twarjenje tudomneho kublerja Bjarſcha sapalicz spytał. Wón bě mjes bróžninej murju, a tšechu patronu, ſ palnym schwampom wobwitu, położił, k kotrejž bě sapalazu schnóru pschiwjasał. Pschipadnje ßo Bjarſchezy sapaladka dohladachu, prjedy hacz móžesche hacz dotal njewußlědženy njekraßnik ßwój wotpohlad wuwjesczе.

S **Maleczіz.** Njedželu wjeczor je ßo Förſterez khěžka, w kotrejž khroma wumjenkarka Simmowa bydlesche, ſ wohnjom ſniczika. Simmowa je ßebi ſ nusu jenož nahe žiwjenje wukhowała. Woheń je pjecza ſ dodžerżaneho wuhenja wuſchoł.

S **Budyſchinka.** Na nasche zyrkwinſke wucžeriſke městno je ſchulſke pschedſtejiczeŕſtwo knjesa wucžerja Holana wuſwolilo, kiž je w tu khwilu w Myſchecžanſkej ſchuli postajeny. Pschichodne jutry knjes Holan, da-li Bóh, ßwoje nowe saſtojńſtwo nastupi.

S **Wjeleczіna.** Tudomneho fabrikarja Jakuba je ßobotu w nozy spěſchny czah njedaloko Schěrachowa pschejěł. Jakub je najſkerje po želesniz domoj schoł a ßo ſ czahom pſchekhwatał. Wón žonu a dwě džěſczi ſawostaji.

S **Lubija.** Nasymſka kontrolſka ſhromadžiſna směje ßo póndželu 5. novembra popołdnju 1/2 2 hodžin w Kuczkez hosczenzu w Kumwałdže a ſchtwórtk 8. novembra dopołdnja w 9 a 11 hodžinach a popołdnju w 2 hodž. w Lubiju w hosczenzu „jehnjecza“.

S **Komorowa** pola Rakez. Sandželu njedželu bě Bóh tudomnemu kublerjej Jurjej Schibakej a jeho mandželſkej rodž. Krawzez džeń doczakacz dał, na kotrymž móžeſchtaj ßwój ßléborny kwaß ßwjeczicz. Kelko wutrobow jubjelſkimaj mandželſkimaj napſcheczo bija, mnohe dary, sbožopschejaze khartki a ßléborne wěnzy dopokasuja, kotrež běchu ßo jimaj na wjeßelym dnju ſ daloka a ſ bliſka póßłake. Nahladna czrjódka pschiwuſnych a pſcheczelow ßo pſchi ßwjedženju wobdžěli a w ßlébornej pyſche ſtejazym pſchejeſche, ſo byſchtaj ßo ſa 25 lět czikaj a czerſtwaj ſe ſkotym wěnzom debicz mohloj.

S **Kamjenza.** Schtwórtk rano w 3 hodžinach je ßo 30 metrow dołha bróżeń Weinertez młyna na brjohowej drósy wotpaliła. S wohnjom ßu ßo 200 zentnarjow ßkomy a ßyna, wſchelaki rataſki grat, wuhło a walczki sniczike.

S **Němſkich Paſliz.** Hdyž 15 lětna dźowka tudomneho kowaŕſkeho miſchtra Barchmanna wutoru dopołdnja wokoło 11 hodžin ſ pola domoj duzy pſches lěß pschińdže, ju na dobo něhdže 25 lětny mužſki w ſchěrym wobleczenju a kołojeſdnej mězy ſa ruku ſhrabny a ju ſ nožom dwójzy do ruki a dwójzy hłuboko do khribjeta kłó. Holza ſ hłoßom wo pomoz kſchiczeſche a na sboże ludžo, w bliſkosczi džěłazy, jejne wołanje saßłyſchachu. Hdyž k holzy na pomoz pſchiběžachu, mordaŕ k Němſkim Paſlizam czekny. Tam ßo ryczerſkubłowemu najeńkej Opitzej poradži, ſtóſtnika sajecz. Pſched żandarmom ßo wón wusna. ſo Arthur Schilling rěka a ſo je ßo 1884 w Kamjenizy (Chemnizy) narodžił. Bjes dołheho prěcza ßo wón pſchiſna, ſo je pjatk tydženja 13 lětnu Fridu Thiermannez na puczu ſe Schandawy k Lichtenhainſkemu wodopadej sadajił a poßelńczu Richterowu ſ Herrnskretſchena ſkónzowacz spytał a ju wurubił. Džowka tudomneho kowaŕſkeho miſchtra je ßo jenož ſ tym ßmjercze ſminyła, ſo pſchipadnje ludžo w bliſkosczi pſchebywachu, kotſiž holzyne kſchiki ſaßłyſchawſchi na pomoz pſchiběžachu a njekraßnika wotehnachu. Schillinga ßu hakle 8. meje ſ Waldheimſkeje khoſtarnje puſchczili, w kotrejž bě njekasanſtwa dla 4 lěta wotßedžał. S khoſtarnje ßo wón njeje polěpſcheny wrócził, a saßo tónle pschiklad pokasuje, ſo maja czi prawo, kotſiž ßebi žadaju, ſo bychu ßo wnmozowarjo žónſkich a džěczi k ßmjercži saßudžili. S jaſtwom a khoſtarnju ßo tajkim ludžom jich njekhmaniſtwa njewotwucža, teho dla je najlěpſche, jich hnydom njeſchkódnych ſa człowjeſtwo czinicz. Pſched dwěmaj lětomaj bě w khěžorſtwowym ßejmje dr. Örtel na to ßo poczahowazy namjet ſtajił, tola ßo njeje ſa njón wjetſchina namakała. — Rubježneho mordarja ßu hiſchcze wutoru popołdnju Kamjeńſkemu ßudniſtwu pſchepodali. Po lěkarjowym wuprajenju njejßu holzyne rany ßmjertne.

Mordaŕ Schilling je tež w Budyſchinje pobył a je ßo ßobotu pola kublerja Rychtarja w Sczijezach jako džěłacer pſchiſtajił. Dokelž pak wón legetimatiſtkich papjerow pſchi ßebi njemějeſche, jeho tamniſchi gmejniſki pſchedſtejicer njedželu do pſcheßkyſchenja wſa. Pſchi tym wón ßwoje prawe mjeno praji a jenož wudawasche, ſo je duzy po puczu ſ Pruſkeje. Póndželu je ßo Schilling ſe Sczijez wotßalił a pola Němſkich Paſliz njeſkutk ſkucził.

Se Shorjelza. Dla pschestupjenja hońtwinſkeho sakonja a dla njedowoleneho rybykojenja bě Wojerowſki kawniſki ßud džěłacerja Jana Nowaka ſ Bukojny k 55 hriwnam pjenježneho khoſtanja saßudžił. Na Bukonjanſkim hońtwinſkim revěrje běchu 17. haprleje we woku sadajenu ßornu namakali. Dokelž běchu hižo wospjet Nowaka ſ tšélbu w holi widželi, jeho wobydlenje pſchepytachu a pſchi tejle ſkładnosczi tam grot k džěłanju wokow a na jenych kholowach ßornjaze koßmy nadeńdžechu. Tychle dopokaſmow dla Nowaka saßudžichu, kotryž pak prějeſche, ſo je winowaty a wudawasche, ſo ßu měnliwe ßornjaze koßmy wot jeneje wjewjercžki byke, kotruž je wón popadnył. Khoſtanſka komora mějeſche wobſkorženeho ſa jara podhladneho, tola niz jeho winu doſpołnje dopokasanu. Khoſtanje dla pschestupjenja hońtwinſkeho sakonja ßo teho dla ſniczi, a jenož khoſtanje ſ 5 hriwnami dla njedowoleneho rybykojenja ſtejo wosta. — Khěžkarja a murjerja Ronacza ſe Skyczina bě Wojerowſki kawniſki ßud k jaſtwu na jedyn tydžeń saßudžił, dokelž bě pjecza jedyn worczik kradnył. Se ßwojim powołanjom na khoſtanſku komoru, pſched kotrejž Ronaczk spyta dopokasacz, ſo je njewinowaty, njemějeſche wón wuſpěcha. Duž dyrbi ßo khoſtanju podczišnycz.

— We Wojerezach běſche lětuſcha wucžeriſka konferenza ßrjedu 24. oktobra. S rosprawy knjesa wokrjeßneho ſchulſkeho inſpektora běſche ßkyſchecz, ſo ßu w tu khwilu w zykym wokrjeßu jenož hiſchcze 5 wucžerjow ßerbſkeje rěcze mózni, hacz runje je wjetſchi dżěl ſchulow ßerbſkich. Nadžijomnje saßo pomoz pſchińdže pſches wucžeriſku präparandu we Wojerezach. My teho dla nětko hižom ßerbſkich ſtarſchich na to pokasujemy, ſo chzyli ßebi na to pomyßlicz, jutry wobdarjenych ßynow na tule pſchihotowarńju ſa ſeminar dacz. Pſchetož jutry ßo saßo nowa pſchihotowanſka rjadownja sakoži. Stat dawa młodženzam rjanu podpjeru, ſo mohli tež mjenje samožicži ſtarſchi tam ßwoje džěczi póßłacz.

— Nasymſke wojerſke kontrolſke ſhromadžiſny we Wojerowſkim wokrjeßu směja ßo 5. novembra dopołdnja we 11 hodžinach w **Delnim Wujězdze** w Haſchkez hosczenzu ſa Bjerwald, Tranje, Drěwzy, Hermanezy, Lěſku, Lipiny, Skyczin, Łuczo, Manjow, Radſku, Kołpin, Kißylczańſku wjeß, Rudej, Ssepſchezy, Deldni Wujeſd a Wyßoku; 5. novembra popołdnju w 4 hodžinach w **Běłym Khołmzu** w Sodanez hosczenzu ſa Bórk, Bórkamor, Tſi Żony, Bjedrichezy, Kobliz, Běły Khołmz ſ Tyglkom, Kißylczańſku hajnkownju, Las, Mortkow, Nydej, kral. Nowu Wjeß, Nowe Měſto a Daſchkowy, Roholń, Schiboj, Sprejizy, Schczeúzn ſ Kołbizami; w **Kulowje** 6. novembra dopołdnja w 9 hodžinach ſa Brězki, Bukojnu, Něwzy, Dubrjenk, Hósk, Kulowy, Kocžinu, Lubhoscz, Mužakow, klóſchtr, Nowu Wjeß, Rachlow, Ssalow, Wulke Sdžary, Spale, Ssulſchezy, Stróžu a Kulow; w **Njedžichowje** 6. novembra popołdnju 1/4 hodžin ſa Njedžichow, Wětońzu a Czißowu; w Burkersdorfje 7. nov. dopołd. 1/2 10 hodžin; w Ruhlandže 7. nov. popoł-

dnju w 2 hodź.; w Hósni 8. nov. dopołd. we 8 hodź.; w **Bluńju** 8. nov. popołdnju w 2 hodź. w Säuberlichez hoscźenzu sa Bluń, Lejno, Lubusch, Parzow a Bjesdoły, Sabrod, Ptaczęzy a Drětwju; we **Wojerezach** 9. nov. dopołdnja w 9 hodźinach sa Wojerezy, Hory, Brětnju, Kinajcht, Michałki, Narcź, Wulku a Maku Nydlu, Nowu Łuku, Cžorny Khołmz ſ Nowym Khołmzom, Zidźino a Cžisk.

S **Dźěwina.** Sa druheho wucžerja je knjeżerſtwo knjesa Jurja Hoffmanna ſ Wrótßławja postajiło, kiž běsche prjedy ſ wucžerjom w Siegersdorfje w Schlesyſkej.

S **Rowneho.** Kaž ßłyſchimy, je nasch wucžeŕ knjes Neumann w Sakſkej sa wucžerja postajeny, a po nowym lěcźe naschu wjeß a schulu wopuſchcźi.

Se **Sslepjanſkich stron.** Jene ſ naſchich ſtarych ßerbſkich pſchißłowow rěka: Hdyž kokula do hornza kuka, njeße hola, hdyž pak ſ wopuſchu do wuhenja ſchwipa, njeße polo. Tole pſchißłowo njeje ßo lětßa jako wěrne wopokasało. Hacź runje je kokula w nalěczu hnydom wo wßy pſchebywała, mjes tym ſo ßo hewak druhe léta w holi khowa, je hola lětßa mało płodow poſkicźała. Hribow bě pſches zyłe lěcźo mało, a też nětko je ßo někotra nadźija ſjebała, hdyž ßo měnjeſche, ſo budźa po cžopłych deſchcźach hriby roſcź. Wunoſchk cžornych jahodow bě drje bohatſchi, tola ſa to prußnizy ßrěni dobytk dawachu, kotryž bě pola naſhymſkich prußnizow zyle ßnadnuſchki. Sa to ßmy na polach lěpſche žně měli. Rožka a wowß wjele dawaſche, hejduſchka a jahły pak ßrěnjo. Běrny wſchak ſe ßwojim wunoſchkom njeſpokojeja, dokelž je mjes nimi wjele ſhniwych. Někotſi měnja, ſo je na cžornjenju běrnow deſchcźowy cžaß wina, tola ſ tym drje ßo myla. Skerje je móżno, ſo je po deſchcźu w auguſcźe horze wjedro cžornjenje ſawinowało.

S Běłeje Wody. Pohoncź tudomneho konſumſkeho towaŕſtwa, Bochnik, je ßo 19. oktobra ſ wosom, ſ brikettami nakładźenym, pſchejeł. Jemu ßo hwiſdźel praweje nohi rosmjecźe. — Pohoncź Hartwich, pola wuhloweho wikowarja Zeumanna ßłużazy, njedźelu rano do konjenza ſtupi. Pſchi tym jeho kóń ſ tajkim wotmachom ſa wucho kopny, ſo ßo pohoncź ſ womoru wobja a w nozy na ßwoje ſranjenje wumrje.

Přiłopk.

* (Krwawnaj njeſkutkaj w ſakſkej Schwizy.) Žałoßnej hroſnoſcźi ſtej wobydlerjow ſakſkeje Schwizy hłuboko roshorikej. Pjatk rano je 48 létnu poßelniczu Marju Richterowu ſ Herrnskretſchena na dróſy mjes Herrnskretſchenom a Schandawu něhdźe 25 létny njeſnaty muźiki nadpadnył a jej 8 hriwnow pjenjes rubił. Mjes rubjeżnikom a jeho woporom k žałoßnemu bědźenju dońdźe. Dwaj ſakſkaj złonikaj hróſbnemu podawkej pſchihładowaſchtaj, tola njemóżeſchtaj žonje na pomoz pſchincź, dokelž jeju Łobjo wot njeje dźeleſche. Žona $^1/_2$9 hodźin nimo Poſtelwitzſkich ſkałow pſchińdźe. Wona na khribjecźe cźeźki korb njeßeſche a ßebi na niczo ſte njemyßleſche, hdyž na dobo ſady ſkały cźłowjek dźiwjeho napohlada wuſtupi a ßebi wot žony pjenjeſy žadaſche. Nadpadnjena ßo wuſtróżiwſchi zoſaſche, a hdyž ßo wona komdźeſche, ßwoje pjenjeſy wudacź, ßo rubjeżnik ſ wotmachom do njeje da, ju woſpjet ſ nożom kłó a jej żiwot wot deleka horje roſpró. Njeſbożowna žona k ſemi padźe, rubjeżnik jej pjenjeſy wſa a ßo ſ nimi ſhubi. Hakle ſa hodźinu ſakſzy namjeſni honjerjo cźeźkoſranjenu we łuži krwě leżazu namakachu. S rubjeżnymi pjenjeſami rubjeżnik pſches Polenzſki dół na wulku ſymſku horu dźeſche. Na jenej łuzy njedaloko Lichtenhainſkeho wodopada tſinacźelětna holza, Frieda Zimmermannez, ſkóſtnikej napſcheczo pſchińdźe. Wona bu druhi wopor mordarſkeho żadławza. S Lichtenhainſkeje ſchule holza domoj dźeſche, hdyž ßo jej rubjeżnik do pucźa ſtupi. Wón ju wumozowa a ju potom ſadaji. Schtwórcź hodźiny po tutym druhim njeſkutku jedyn hajnik na tamne měſtno pſchińdźe. Wón holzu hižo ſymnu nadeńdźe, a hnydom ſawołanaj w bliſkoſcźi bydlazaj ſtarſchej płacźo a żałoſcźejo pſchi cźěle ßwojeho lubuſchka k ſemi padnyſchtaj. Dwójny mordaŕ pak bjes ſadźěwka dale dźěſche a je pjecźa do Kamjeńſkich ſtron pſchiſchoł, hdźež je pjecźa pola Němſkich Paſliz pjatnacźelětnu dźowku kowaŕſkeho miſchtra Barchmanna nadpadnył a ſtraſchnje ſranił. Mordaŕ pjecźa Arthur Schilling rěka a je ßo w Kamjenizy narodźił. W Němſkich Paſlizach ßu jeho ſajeli a potom ßudniſtwu pſchepodali.

* Ssměſchna podawiſna „Köpenickſkeho hejtmana“ ſbudźuje wſchelake dopominanje na podobne podawki, kotreż ßu ßo hižo pſched wjele létami ſtałe. Awſtriſke nowiny na tón podawk ſpominaju, kotryž je ßo bliſko Brna na Morawje wotměł. Ras w novembrje w nozy k měſchcźanoſcźi jeneho małeho měſtacźka żandarmſka patroullija, ſe ſtražmiſchtra a dweju żandarmow wobſtejaza, pſchindźe. Straż-miſchtr měſchcźanoſcźe woſjewi, ſo ma poruczność, pola jeho ßwaka bohateho młynka, dom pſchepytacź a jeho ſajecź. Měſchcźanoſta dyrbjeſche żandarmam pſchi jich nadawku pomhacź. Wſchitzy ſchtyrjo k młynej, ſchtwórcź hodźiny wot měſtacźka ſdaleneho, woteńdźechu. Tam ßo żandarmaj ſ wutyknjenym bajonetom ſ bokomaj młyna poſtajiſchtaj, mjes tym ſo ſtražmiſchtr ſ měſchcźanoſtu do młyna ſtupi. Młynka hiſchcźe pſchi dźěle nadeńdźeſchtaj. Pilny muż ßo njemało wuſtróżi, hdyž jemu ſtražmiſchtr praji, ſo je w „ſakonjowym mjenje“ ſajaty, dokelž ßo na njeho hrěſcha, ſo pjenjeſy podražuje (falſchuje), cźehoż dla dyrbi ßo jeho zyły dom pſchepytacź. Młynk wſchě ßwoje pjenjeſy a ſtatne papjery pokaſa, kotreż ßebi ſtražmiſchtr kedźbliwje wobhładowaſche, tola wón nochzyſche rjez, hacź ßu woprawne, dokelž ßo na to „njewuſteji“. Na to měſchcźanoſta protokoll napißa, ſtražmiſchtr pak pjenjeſy a protokoll do papjery ſawali a walcźk wobwjaſa. Hdyž bě jón młynk po jeho pſchikaſni ſe ßwojim petſchaftom ſaſyglował, jón ſtražmiſchtr do ßwojeje toſche tykny. Na to dyrbjeſche ßo młynk hiſchcźe też wotwjeſcź. Po jeho nutrnych próſtwach a dokelž měſchcźanoſta ſa ßwojeho ßwaka rukowaſche, ßmědźiſche wón doma woſtacź. Hiſchcźe dźenßa njeje młynk ſhonił, kak je pruhowanje jeho hotowych pjenjes a ſtatnych papjerow, 60,000 ſchěßnakow wuczinjazych, wupadło. Wo tſjoch rubjeżnikach, kotſiž běchu ßo żandarmſku draſtu woblekli, pak hacź dotal niczo wjazy njeje ßłyſchecź było.

Hdyž budźichu w Köpenicku tak njedowěriwi byli, kaž něhdy jedyn na ſtraži ſtejazy wojak w Linzu, njeby ßo falſchnemu hejtmanej jeho khrobły kuß poradźił. Pſched někotrymi létami ßo jedyn artilleriſki hejtman k ſtražowazym wojakam, kotrychž by dyrbjał viſitěrowacź, tuleſche, ſo by jich pſchekhwatał. Hdyž chzyſche ras jeneho ſtražowazeho wojaka pſchi półvrowej wěži pſchekhwatacź a tón na njeho ſawoła, ßo wón njewotwoła a ßo dale wojakej bliżeſche. Tſi krócź ſawoławſchi wojak tſěli, na cžoż mějeſche hejtman tola ſa nuſne, ßo wotwołacź. Hněwny wón na wojaka hawtowaſche a ßo jeho woprascha, hacź dha jeho njeje jako offizěra ſpósnał. Kedźbliwy wojak pak jemu wotmolwi: „Widźał drje ßym, ſo jedyn offizěr dźe, tola kóżdy móże ßo jako offizěr woblez“. Tutón wojak bě ſawěſcźe mudriſchi dyžli wojazy ſchtwórteho gardźineho regimenta.

* (Falſchneho hejtmana ſaßłapili.) Barlinſkej poliziji je ßo kamjeń wot wutroby wotwalił. Pjatk rano je ßo jej poradźiło, w Langowej dróſy w rańſchim Barlinje falſchneho hejtmana ſajecź, kotryž je Köpenickſku radnu khěžu wurubił. Wón je 57 létny ſchewz Voigt ſ Tilſita. Hižo trójzy ßu jeho paduchſtwa dla k jaſtwu, ras dla cźeźkeho falſchowanja liſcźiny k khoſtarni na 7 lět a na poßled dla dobycźa do ßudniſtwoweje kaßy we Wongrowizach w Póſnańſkej k khoſtarni na 15 lět ſaßudźili. Voigt bě ßo hakle lětßa 1. februara ſ khoſtarnje puſchcźił a ßo pod poliziajſku nadkedźbu ſtaji. Najprjedy wón we Wismarje bydleſche, poſdźiſcho do Barlina pſchińdźe a w Rixdorfje pola ßwojeje ßotry bydleſche. Potom ßo wón na Langowu drohu pſchecźeże, hdźež jeho dwaj Barlinſkaj, jedyn Magdeburgſki a jedyn Hannoverſki poliziajſki kommiſſar ſajachu. Poßlednjej běſchtaj rubjeżnika dla do Barlina pſchijełoj. Na Langowej dróſy Voigt pola jeneho nowinſkeho wikowarja njepſchipowjedźeny bydleſche. Voigt je ßo wuſnał, ſo je Köpenickſku radnu kaſſu wurubił.

Po wopißanju rubjeżnikoweje woßoby njeje cźeźko było, jeho wußlědźicź. Wón ma kiprjatej woczi, w delnim cźeleßnje jemu prědku jedyn ſub pobrachuje, jena lizowa kóſcź je wuſtorczena a jene ramjo je kſchiwe. A tónle kliborojty cźłowjek je dwanacźe wojakow ſchtwórteho gardźineho regimenta a zyłe Köpenickſke wobydleŕſtwo ſa nóß powodźił.

Köpenickſki měſchcźanoſta dr. Langerhanns bě ßo rosßudźił, dla podawka ſ falſchnym hejtmanom ßwoje ſaſtojńſtwo ſkożicź. Dokelž pak je jemu Köpenickſke měſchcźanſke ſaſtupjeŕſtwo dowě rjenje wuprajiło, chze wón dale w ſaſtojńſtwje woſtacź. Prawda ßebi praji, ſo je měſchcźanoſta dr. Langerhanns wopor dwanacźe wojakow a żandarmow a poliziſtow, kotſiž rubjeżnikej ßlepje poßłuchachu.

* (Skónzowanje żónſkeje.) Bliſko Schwarzwaldauy pola Wrótßławja ßu jenej żonje, kotraż bě ßwoju cźetu na Rothenbachſke dwórniſchcźo pſchewodźiła, nop rosraſyli a krk pſcherěſli. Sa mordarjom nimaju ßlěda.

* (Cźěkazy pſchekſchiwjeŕ.) Dwacźecźilětny wucžobnik jeneje pjenjeżneje banki w Magdeburgu je ßebi w jenej druhej tamniſchej pjenjeżnej banzy na falſchowanu kwitowanku 15,000 hriwnow wupłacźicź dał a ſ pjenjeſami cźeknył. Jebanki ßu ßo hakle ſa tſi dny dohladali.

* Jedyn 16lětny wuczomz realneje schule w Eimsbüttelu je žo pšched woczomaj žwojich towarschow satšélił, dokelž žo njebě pšcheżadźił.

* (Njeschoże s automobilom,) Automobil, w kotrymž žo schpaniski finanzny a ľódźstwowy minister wjeseschtaj, žo 3 kilometry dale La Grania swróczi. Automobilowy wjednik a adjutant ľódźstwoweho ministra žo s wosa cźižnyschtaj, mjes tym so na ministrow powróczeny wós padże. Ľódźstwowy minister žebi wuschi a cźoko srani, finanzny minister žebi zyke cźélko smjecźe.

* Pschitwar fabriki sa pneumatiske wobrucże firmy Dunlopa a Co. w Hanawje je žo žrjedu sapadnył. Tsjo dźélacźerjo žo morichu, nětotsi druhy žo sranichu.

* W Zokrowej fabrizy w Oberaje žu s pschewarjenjom jeneje kadże tsjo dźélacźerjo woparili. Dwaj s nich staj hižo wumrjekoj.

* Pjenježny list s 11,000 hriwnami papjerjanych pjenjes pšched nětotrymi dnjemi w jenej wikowarni w Tangermündze do papjerowho korba pschińdże a žo s druhej prjecź cźižnjenej papjeru do khachlow cźižny a žo spali. Dokelž žo njemóża cźižła spalenych pjenježnych papjerow mjenowacź, njebudże drje pschekupskemu, sa schkodu samolwitemu, móżno, je sarunacź.

* (Wikowanje s cźélkami.) Wyschschi wothladar Eppendorfskeje hojerńje pola Hamburga bě pšched krótkim pschi jenym wužudźenju wo wikowanju s cźélkami pschisnał, so je cźélkam hłowu a druhe stawy wotrěsował a je pschedawał. Mjdy a pensije žo wotrjeknywschi, je bjesžwědomity cźlowjek rucże žłužbu wopuschcził, so by žo žudniskeho pschepytanja sminył.

* (Nawjedźenje hejtmanoweje mandźelskeje.) W jenym hosćenzu we Winje je njedźelu mandźelska jeneho hejtmana, we Wuherskeje postajeneho, kotryž bě na nětotre dny do Wina pschijeł, žałožne nawjedźenje měła. Knjeni, kotraž bě wjecźor dźiwadło wopytała, žo po skónczenej hrě s pschewodom žwojeho žwaka do hosćenza wróczi a s nim hromadże w žwojej stwje cźaj pijesche. Bórsy po tym žo žwak wotžali a domoj jědźesche. Hejtmanowa mandźelska stwu samknu a pocźa žo žwlękacź. Knjeni, Sserbowka s Wuherskeje, bě swucźena, prjedy hacź spacź dźěsche, pacźerje wuspěwacź, a žo tež tón krócź pšched ložom klaknu, so by žo modliła. Na kónzu modlitwy žo wona po prawožławnym wobrjedże k semi skhili a pschi tym pod ložom nješchto podobne kaž brěmjo drasty wohlada. Bliže hladajo widźesche, so pod ložom mužski skhowany leżesche. To wužlědźiwschi, bě wona najprjódzy se strózelemi wscha sprostka, tola bórsy po tym wona s hłožom kschicźesche, a jejne kschiki wschitkich hosćenzowych wobydlerjow se spanja sbudźichu. Sslužobni pschihnachu, knjeni wottamknu a ludźo žo do jstwy cźischcźachu. W najwjetschim roshorjenju žona pod ložo pokasowasche, pod kotrymž młodeho cźlowjeka wucźahnychu. Wón žo jako 17lětny dźěło njemějazy Arrasich spósnacź da, kotrehož běchu hakle pšched krótkim s jastwa puschczili, w kotrymž bě paduschstwa a jebanstwa dla žedźał. Dale pod ložom dołhi wótry kuchiństi nóż namakachu. Pachoł w žužodnej stwje pódla hejtmanoweje mandźelskeje nozowasche a bě žebi wotmyślił, jej jejnu dejmantowu pychu rubicź, kotruž knjeni, žo wukhodźujo, noschesche. Arrasich wudawa, so njeje chzył žonu skónzowacź, ale so je ju jenož chzył satraschicź, so mohł ju potom wurubicź. Młodostneho rubježnika sajachu a žuduistwu pschepodachu.

* (Wojowanje mjes mnichami a rubježnikami.) We klóschtrje „Sswjateho ducha“ w Sizilskej je k sadwělnemu wojowanju mjes mnichami a rubježnikami dóschło. Klóschtr je jedyn s najbohatschich na sizilskej kupje a ma wulku sběrku drohotnych žudobjow, měschniskeje drasty a s dejmantami wobžadźeny kschiž wulkeje hódnosćze. Rubježnizy běchu žo srěcźeli, klóschtr wurubicź a mnichow skónzowacź, jeli so bychu jim cźi wobarali. Woni pak njeběchu s khrobłosćzu mnichow liczili. W jenej nozy sańdźeneho tydźenja k hłownym klóschtrskim wrotam pschijěchachu a žebi žadachu, so bychu jich nuts puschczili. Hdyž žo jim to sapowjedźi, pocźachu do murje, klóschtr wobdawazeje, dźěru wubicź. Se spanja wubudźeni mnichojo žo tšélbow pschimnychu a na wohrožene městno khwatachu, a do rubježnikow tšélachu. Dwaj rubježnikaj žo cźežko sranischtaj. Abt s kschižom w ruzy sakitanje klóschtra wodźesche. Sakristan bě mjes tym na wěžu khwatał a se swonom pschebiwasche. Tole znamjo burow s wokolnosćze k klóschtrej swoka, dokelž žebi myślachu, so žo klóschtr pali. Sswojeju sranjeneju sawostajiwschi, rubježnizy cźeknychu.

* Hrabju Pücklera žu dla jeho rěcźow, w kotrychž poškucharjow napominasche, židow sarasycź, k jastwu na 3 měžazy sažudźili.

* W Borsdorfje pola Lipska staj dwaj paduchaj, kotrejuž policist Haberkorn sažłapi, tuteho se želesnej žerdźu pšches hłowu dyrikoj, so je bjes wědomnje na semu padnył. Paduchaj cźeknyschtaj. Policist, kotrehož we womorje leżazeho namakachu, cźežko khory leži.

* Cźłowsku hłowu jedyn khěžeŕ w Darmstadtu na žwojim dworje namaka. Kaž žo wupokasa, bě ta hłowa žamomordarja, kotryž bě žo na bliskej želesnizy pschejěcź dał. Khěžerjowy poš bě wot cźéła wotjědźenu krwawu hłowu do dwora pschinjeł.

* (Njeschoże na želesnizy.) Na dróhowym želesniskim pschejěždże pola Kornatowa we wjecźornej Pruskej je žo žrjedu wjecźor jenopscheżny wós, s běrnami nakładźeny, se želesniskim cźahom pschejěł. Pohoncź a wosowy wobžedźeŕ, 70lětny Jakub Knop s Kulma, kotryž pódla wosa džěsche, buschtaj morjenaj, wós žo rostorha. Konjej njesranjenaj wostaschtaj. Kaž žo sda, njejstaj Knop a pohoncź žo cźaha dohladakoj a njejstaj tež lokomotivu swonicź žłyschakoj.

* (Falschna prynzeža.) Ssrjedu pschipołdnju chzysche jena 60lětna žona w Königsbergu prynza Bjedricha Wylema, w tamnischim hrodże bydlazeho, wopytacź. Pšched hrodom strażowazymaj wojakomaj wona praji, so je prynzowa cźeta, Oldenburgska prynzeža, Na to wojakaj presentirowaschtaj, wojazy s hłowneje straże žo k tšélbam sawołachu a bubnaŕ bubnowasche. Strażu komandowazy vizefeldwebel měnliwej prynzeży po jejnym žadanju stólz pschinjeże. Pšched hrodom žo wjele ludźi sběża, s cźimž žo kedźbliwosćz policije sbudźi. Policajski inspektor bórsy spósna, so njemějesche Oldenburgsku prynzeżu, ale jenu duchakhoru wudowu s Königsberga pšched žobu. Zónsku do měschcźanskeje hojerńje dowjedźechu.

* W Amerizy je žoatowarstwo pjenježnikow sałożiło, kotrež chze mjes Aljaschku a Ssibirskej pod Behringskej mórskej dróhu podmórski tunel natwaricź.

(Woheń.) W Kansas-City w sjednoczenych statach połnózneje Ameriki žrjedu rano w twarjenju wikowanskeje komory woheń wudyri. S 200 podružnikow, kotsiž w hornich poskhodach bydlachu a hischcźe spachu, hdyž woheń nasta, je žo nětdże 20 spaliło a žo nětdże 50 wopaliło.

* (Offizěr jako rubježnik.) Wulke dźiwanje w Turinje skutk leutnanta Regia, w 60. pschim regimencźe žłužazeho, sbudźuje. Wón do klamow drogista Allvera stupiwschi žo do tuteho s natyknjenym revolvrom saměri a žebi 1000 lirow žadasche. Nadpadnjeny s hłožom wo pomoz wołasche. Jeho kschiki sažłyschawschi policistojo pschiběžachu, kotsiž leutnanta pschimnychu a jeho po horzym bědźenju wuwjasachu.

Wužudźenja.

Khostanska komora. Cźeladnika K. Wokotscha se Schönaua pola Sslanknowa w Cźechach, hižo 7 krócź khostaneho, kotryž na poźled w hosćenzu „Tsjoch hwězdow“ pola Makeje Borschcźe žłużesche, njekasanstwa dla k jastwu na 6 měžaz sažudźichu a jemu cźežne prawa na dwě lěcźe wotrjeknychu.

S wusamknjenjom sjawnosćze wo 17 lětnym khlěbowym pohonczu G. A. Frenzelu s Delnich Puzkowow dla njekasanstwa a wo skakarju J. A. Giesy a Giesowej žonje w Biskopizach spytaneho wunusowanja dla žudźachu. Frenzela k jastwu na 6 njedźel, Giesu na 5 měžazow a jeho žonu na 4 měžazy sažudźichu a poźlednimaj cźežne prawa po dwěmaj lětomaj wotrjeknychu.

W Bóscherizach narodźeny hospodarski pomoznik Adler bě 13. junija w Ledźborezach do Wirthez korczmy pschischoł a s Wirthom wot tam do Biskopiz jěł. Na domojjěsbje wot tam Adler Wirthej 7 hriwnow a wschelake wězy kradny. Dale je wón w Schmiedefeldže s jeneje korczmy 7—8 hriwnow a w Großharthawje s jeneje korczmy 5 hriwnow kradnył. Wón ma sa žwoje pakosćenje 8 měžazow jastwa wotžedźecź a cźežne prawa na 3 lěta słubi.

Gustaw Adolf Pursche, 1889 w Krapowje narodźeny, bě kublerjej Petrichej w Njechanju twarjenja sapalił. Petrich s tym wo 7000 hriwnow schkodowasche. Sapalerja, kotryž pjecźa na padawu khorosćz cźerpi a tehodla połóżaze wobstejnosćze pschizpite dosta, k jastwu na 8 měžazow sažudźichu.

Hižo 4 krócź khostana pinczniza Nawratkez bě 28. septembra se Scherochowskeho jastwa puschczena w Roswodezach do Gruhlez hosćenza pschischła a žebi tam, hacź runje žanych pjenjes njemějesche, jěsćz a picźe žadała. Wospjetneho jebanstwa dla jej pjecź měžazow jastwa a słubjenje cźežnych prawow pschižudźichu.

Ssobotu 20. oktobra
je ßo wotewrika
pschedawarnja sa tapißerije
sjednoczena
s poßamentami, debjenskimi
běłymi a wołmjanymi tworami
Helene Crucius
w Budyschinje
na bohatej haßy 9.

S tutym ßebi dowolam czeßczenym Sserbam w Budyschinje a wokolnoßczi k wjedżenju dacz, so ßym **poboczny pschedawarnju**
na bohatej haßy 9
wotewrika.

Kedżbliwe poßkuženje a najkrucżischu sprawnoßcz tez w tejle pschedawarni lubjo, ßo ßwojim czeßczenym wotebjerkam a wotebjerarjam sa hacz dotal spożczene dowerjenje dżakuju a proschu jo tez do mojeje poboczneje pschedawarnje pschenjeßcz a moje nowe pschedewßacże dobrocżiwje podpjeracz.

S poczeßczowanjom
Helene Crucius.

Janske kupjele w Ssmjeczkezach.

W symskim polkłecże ßo njedżelu a pondżelu kupjele dawaju.

Tajle dnjej je popołdnju wot 3—5 hodżin knjes dr. med. **Rachel** k rěczam.

Sarjadnistwo.

Zuse suby,

plomby se slota,
ßlěbra, emaille,
s rukowanjom sa pomerne płaczisny.
Eugen Wienecke,
w Amerizy approbowany
subjazy lěkat,
18 na Hoschiz haßy 18.

Sbytki wołmjanych tkaninow

k **wobleczenjam** a **blusam, barchent** a **barchentowe koschle** tunjo porucża
E. Pfuhlowa
pschi Michalskej zyrkwi 5.

Wot dżenża porucżam
rżany gris,
rżane wotruby,
pschenicżne wotruby,
maißowy schrót,
lanu muczku,
lane woßuchi
a słótnu ßel.
Khorla Bukan
na żelesnistkim sastanischczu
w **Huczinje.**

Dobru
pschenicżnu muku,
nudle, rajß, jahły,
hejduschku, krupy, ßoki,
buny, hróch, gris,
dobru lanu muczku
porucża
Khorla Kahrowe
pschi żitnych wikach.

Kosaze koże,
howjase koże,
wowcże koże,
sajecże a kaniklaze koże,
cżelaze koże,
każ tez wschě druhe drużiny
kożow
po najwyschschich płaczisnach kupuje
Heinrich Lange
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi
a pschi żitnych wikach.

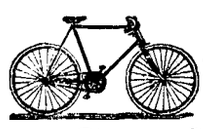

Woprawne wjeßele cżini Wam jenoż trajne prěnjoklaßne **Schladitzske koło**
s dwójnymaj ßwonojtymaj lěhwomaj a dobre **Teurenske koło** s pneumatiskej wobruczu po **85** mk., teho runja dobre **jonjaze koło** s pneumatiskej wobruczu po **95** mk.
Kożde **Teurenske koło s torpedoskim ßwobodnym běhom** płaczi wjazy 12 hr.,
runje tak **schijaze maschiny,** bjes poroka dżełaze, po **47** mk.,
runje każ wschu **potrjebu k jěsdnym kołam** ßměschnje tunjo pschedawa
Jurij Zyż we Worklezach.

Něhdże 1000 zentnarjow
brěsowych khoschczowych prutow
ßo tez po małych dżelbach wot **januara 1907** kupuja.
Wokrjeßna dżełarnja na Židowje
pola Budyschina.

Wulke
wupschedawanje meblow
14 na bohatej haßy 14 po 1 schodze.

Dla pschetwarjenja khěże ßwój **meblowy magazin** wotedam a ßwój wulki skład khmanje dżełanych meblow po poniżenych płaczisnach wupschedawam.
Wilhelm Schmidt, blidarski mischtr.

Sa mużskich, doroscżenych, schulerjow a dżeczi
poruczam ßwój wulki skład
hotowych wobleczenjow, ßwjerschnikow, jupow, kholowow, pschedeschczných khornarjow
po pomyßlnje najtunischich płaczisnach hacz do najwoßebnischeho.
Wot prěnich Barlinskich krawzow wubjernje dżełane a bjes poroka ßedżaze
holczaze wobleczenja, mantle, żakety, kapesy, jenotliwe ßuknje,
khapy, klobuki, tykacże (muffy), **boy, mězy, schaty, krawatty, schtrympy, rukajzy, tkaniny k podschiczu, pótniki, ßlě, paßy,**
hobrski wubjerk dżeczazych schórzuchow, schórzuschkow, żonjazych hospodarskich schórzuchow.

Wobhladanje bjes nuſowaneho kupjenja je rad dowole, haj rad widżane, so mohł ßo kóżdy wo hódnoßczi a njepschetrjechenej tunjoßczi pscheßwědczicz.

Woßebje cżinju na ßwoje **mużaze ßwjerschniki** } po 15—33 mk. kedżbliwe!
mużaze wobleczenja }

Pschi hłownym torhoschczu 9.
Ernst Jenke.
Pschi hłownym torhoschczu 9.

Jenokróczne kupjenje k dowěrnemu, trajnemu wotebjerarstwu dowjedże!

Najlěpschi
khofej
ma jenoż
Otto Sachse
na bohatej haßy 4.

Zyrkwiny jubilej
w Bukezach.

Dom, wyschsche domow posběhnjeny,
Se ßwojej wěžu wyßokej,
Dom, k Božej cześći poßwjećeny,
Dženß ßwjeczi kraßny jubilej.
S tym ßwjedženjom we sjednoczenju
Je nascha luba kermuscha,
Hdyž hosczo rad po pscheproschenju
K nam s dala a s blisca pschińdženja.

Dženß s nowa džakni spominamy
Kak natwarjeny je tón dom,
Hdyž prědowanje dostawamy,
Tón ßwjaty evangelijon;
Kak wopornimi, s wulkej prózu
Jón lěta dolho twarjachu,
Hdyž njepscheczelske wójska s mozu
Po wótznym kraju cžahachu.

Dženß spomnimy na srudne ranje,
Dżeń* schtyrnatoh oktobra,
Hdyž krwawnje ßo to wojowanje
Psched naschej zyrkwju wotdżerža;
Wot płomjenjow bu spóżerana
Wjeß hacž na lutke twarjenja,
Kaž ryczeŕ je tu stała ßama,
Cžaß dołhi nascha ßwjatniza.

To běchu cžaßy żarowanja
Sa zyrkej, wjeß a woßadu. —
Kak se ßylsami džakowanja
Tam s nowa nutskhod dżerżachu,
Tehd' wěscże ßu ßo shibowake
Psched Bohom wschitke kolena,
A prósdne njejßu sawostałe
Tam ławki sa cžaß kemschenja.

Na sto lět zyrkej rostsělana
Wot tamnoh' dnja je ßwědczika,
Sto lět pospochi wotdżerżana
Bu Boża ßłużba wotpalna.
So pak je zyrkej wobnowjena
A pschetwarjena wschelako,
Saß' k Bohu cześczi poßwjeczena,
Je pokśta lět ßo minyło.

O Božo, ty ßy s wulkej hnadu
Nam swarnował nasch Boži dom,
Nam sjewisch we nim ßwoju radu
Tón cżisty evangelijon.
Dženß s nowa ßo cżi džakujemy,
Sswjecz ßebi nasche wutroby,
Daj, so Cżi ßwěrni wostanjemy,
Ssłyschi hnadnje nasche modlitwy.

Njech seńdże, roscże, kcżéje rjenje
Wschо ßymjo, kiž b'dże ßyte tu
Też dale w twojim ßwjatym mjenje
A złożene na bibliju;
Sdżerż zyrkej nam, so sawostanje
Nam luba, nasch dom modlenja,
Njech ßymjo, we njej wußywane
Też kraßne płody widżeć da.

(Braschka **Paul.**)

* Lěta 1758.

Winowa
pschedawarńja
s wulka a s mała
Gustava Küttnera
na ßerbskej dróży telefon 5*
sjednoczena
s winowej korczmu,
nowemu cżaßej pschiprawjenej
porucża
naturskocziste wina
po snatych solidnych płaczisnach.

Hana swud. Sommerka
maßeurina a khoroscże wotschtrychowaza żona, kotraż ßerbski rěczi, żonam wot słych khoroscżow a na jendżelsku khoroscż cżerpjazym dżěcżom pomha. Wona je hižo 15 lět w ßwojim powołanju a bydli w restaurantu **„Gambrinusu“** pschi ßwinjazych wikach.

Kucharki, stwinske a ßłużobne holzy, mlokowe holzy a tajke k ßwinjom, hródżne dżowki s wulkej msdu, ßrěnkow, rólnych pohonczow hnydom a k nowemu lětu do tudomnych a Draždżanskich stron pyta pschistajeŕka **Görlichowa** na schulskej dróży 7 snapschecża theatra.

Kosaze kože
po najwyschschich płaczisnach kupuje
Gusta Kapleŕ w Njeßwaczidle.

Ssuproschna ranza
je w **Jitku** na pschedań. Shonicż w korczmje tam.

Khèża
cżißko 28 w Dyrbachu pola Klětneho je hnydom na pschedań. Wscho dalsche je pola wobßedżeŕki tam shonicż.

Khèża w **Huczinje** cżo. **42** je na pschedań. Dalsche je jenoż shonicż pola **Jana Klina** w Maleschezach.

Stwa
s kuchinju a komoru je na Zidowje cżo. 206 pola rubjaneho Frankforta na pschenajecże.

Do Worzyna!
Njedżelu 28. a **póndżelu 29. oktobra** budża
kermuschne reje
se ßylnje wobßadżenej hudżbnej kapaku.
W 10 hodżinach śmeje ßo kermuschna polonaisa.
Pschecżelnje pscheproschujetaj
Simon a mandżelska.

Do Łasa!
Njedżelu 28. oktobra budża
reje.
Pschecżelnje pscheproschuje
Khorla Scholka, hosczenzaŕ.

Burske towarśtwo w Rakezach
měje, da-li Bóh, **jutrje njedżelu 28. oktobra** popołdnju s dypkom 4 hodżin w Gäblerez hosczenzu poßedżenje.
Wo bohaty wopyt proßy **pschedßydstwo.**

10 hr. je „Towarśtwo pomocy za studowacych Serbow“ wot Serbskeho towarśtwa w Khwaćicach jako čisty wunošk założeńskeho swjedżenja dostało.
Z dżakom kwituje **pokładnik.**

Dżełaczeŕska ßwójba
ßo k nowemu lětu pyta. Dalsche je shonicż pola **Lebelta** pschi żitnych wikach.

Na knjeże kubło we Łomsku pola Minakała ßo wustojny woženjeny
hejtman
pyta. Jenoż ludżo s najlěpschimi wopißmami chżyli ßo samolwicż na **knjeżim kuble** we **Łupoji** pola Radworja.

1 woženjeny rólny pohoncż,
1 dżełaczeŕska ßwójba,
1 straźnik
ßo k 1. januarej na knjeże kubło w **Debischkowje** pola Hodżija pytaju.

Młoda holza
ßo k 1. novembrej do dobreje ßłużby pyta w Budyschinje psch ßerbskich hrjebjach 34.

Pěstońcża
ßo na jene kubło pola Budyschina k nowemu lětu pyta. Dalsche je shonicż we wudawarni Serb. Nowin.

Wotroczka,
kotryż ma też s konjomaj dżěłacż, k prěnjemu januarej pyta
pschekupz **Klemm** w **Barcże.**

Pschekupskeho wucżobnika
k pschichodnym jutram do ßwojich **drogowych klamow** pytam.
Emil Měrsch
na kamjeńtnej haßy.

Krawskeho wucżobnika
k jutram pyta krawski mischtr **Hendrich Wenk** w Budyschinje na Hoschiż haßy 31II.

4 blidaŕskich pomoznikow
do trajneho dżěła pyta
Aug. Pjech w Koblizach
pola Wulkich Sdżarow.

K dopomnjenju
na srudny podawk
a na pohrjeb nascheje horzolubowaneje macżerje

81lětneje wumjenkarki **Hańże Scholcżineje** s **Mortkowa** pola Łasa kiž je ßo měł 19. augusta 1906.

Njech kóżdy na to spomina,
Kak srudna bě to njedżela,
Ta dżeßata po Trojizy
We Łasu w naschej lubej wßy.

Hdyž dyri Boże njewjedro
Do nascheh' doma Božeho,
Popołdnju běrlk na schtyri,
So zyła wjeß ßo postróży.

A tołsta mróczel kurowa
Sso s wěże woknow pokasa,
So stysknjwje ßej ...yßlachu,
So Boži dom je w płomjenju.

To Bohu dżak pak njeběsche,
'Noż s tšěchi storha zyhele,
A wschitke wokna wežine
Też buchu zyle rosbite.

O kajka stysknа srudoba
By hakle s teho nastała,
Hdy bychmy w tamnej hodżinje,
Kaž hewak cżaß a prawo je,

My měli naschn lubu macż,
Kiž chżychmy runje pohrjebacż,
Na marach stejo pschi durjach.
O kajki był to sa naß strach,

Hdyž runje Boże njewjedro
Je ßwoje pucże khodżiło,
By wjele cżółow leżało
A wutrobow ßo srudżiło.

Haj, wjele nanow, macżerjow
Se sdalischich a bližschich wßow,
By wjazy domoj njepschischło,
A wjele było ßyrotkow.

Duż Bohu dżak do wěcżnoscże,
Kiž swarnował tak hnadnje je
Naß wschěch psched ßmjercżu nahłeju
Pschi tutym straschnym podawku.

Hacż runjeż bě nam stysknjwje
Tak jara w naschej wutrobje,
Hdyž swonow synki mjelczachu,
Hdyž cżółko k rowu njeßechu.

Wschak tyßazam na bitwischczach
A dale wschudżom na wodach
Też swony domoj njeswonja,
Hdyž cżółko k měrej podadża.

Tak spi, ty droha macżerka,
Kiž ßy ßej dawno żadała
Dom hicż do tamnej' wěcżnoscże,
Hdyż twojich wschak tak wjele je.

Bóh wschitkim pak nam s hnady daj
Tam wohladacż tón sbóżny raj,
So bychmy w tamnej sbóżnoscżi
Sso wschitzy saßo widżeli.

Hańża Budatka rodż. Scholcżiz.

(K temu cżißku pschiloha.)

Pschiłoha k czišłu 43 Serbskich Nowin.

Ssobotu 27. oktobra 1906.

Placžišny rěsneho ſkotu na Draždžanſkich ſkótnych wikach.

22. oktobra 1906

Placžišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha		Rěsna waha	
	hr.		hr.	
Woły:				
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcže hač do 6 lět	45	48	83	87
awſtriſke	47	50	86	90
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — ſtarſche wukormjene	42	44	76	82
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane ſtarſche	38	41	73	75
4. ſnadnje pizowane tóžeje ſtaroby	32	36	64	70
Jałojzy a krowy:				
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcže	43	46	76	80
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcže hač do 7 lět	40	42	71	75
3. ſtarſche, wukormjene krowy a ſnadnje wuwite młódſche krowy a jałojzy	36	39	65	70
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	31	35	59	64
5. ſnadnje pizowane krowy a jałojzy	—		54	58
Byki:				
1. połnomjaßne, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcže	45	48	78	82
2. žrěnjo pizowane, młódſche a derje pizowane ſtarſche	42	44	73	77
3. ſnadnje pizowane	36	41	67	72
Cźelata:				
1. najlěpſche ſ mlokom wukormjene abo najlěpſche wot zyza	55	57	85	89
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	50	54	80	84
Swinje:				
1. połnomjaßne lěpſchich raßow a jich ſtſchižењow w ſtarobje hač do 1¼ léta	57	58	76	78
2. mjaßne	55	56	73	75
3. ſnadnje wuwite, tež ranzy a tundroßy	51	54	68	72

Placžišna žitow a produktow w Budyſchinje a Łubiju.

Žitowy bowos w Budyſchinje: 2337 měchow.	W Budyſchinje 20. oktobra 1906. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Łubiju 25. oktobra 1906. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšeńca běła	—	—	—	—	8	65	9	—
" žołta	8	83	9	—	8	41	8	71
" nowa	—	—	—	—				
Rožka	7	78	8	—	7	75	8	—
" nowa	—	—	—	—				
Jeczmjeń	8	—	8	15	7	33	8	20
Wowß	7	50	7	60	6	80	7	20
Hróch	10	—	11	—	11	—	13	—
Woka	8	50	10	—	8	—	9	—
Jahły	15	—	16	—	14	—	15	—
Hejduſchka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	60	2	10	1	70	2	20
Butra	1	60	2	50	2	20	2	50
Pšeńczna muka	9	75	18	25	—	—	—	—
Rjana muka	9	25	9	75	—	—	—	—
Ssyno	2	—	2	40	1	60	2	20
Ssioma	4	—	4	20	15	—	22	—
Proßata	12	—	25	—	—	—	—	—
Pšeńczne wotruby	—	—	5	25	5	25	5	60
Rjane wotruby	—	—	5	75	5	50	6	—
Pšeńczny gris	—	—	5	75	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	6	60	—	—	—	—

(50 kilogr. / 1 kilogr. / 50 " / 100 " / 972 schtuk, schtuka / 50 kilogr.)

Na bursy w Budyſchinje pſchenża (běła) wot 8 hr. 88 np. hač 9 hr. — np., pſchenża (žołta) wot 8 hr. 75 np. hač 8 hr 85 np., rožka wot 8 hr — np hač 8 hr. 15 np., jeczmjeń wot 8 hr. 25 np. hač 8 hr 50 np., wowß wot 7 hr. — np. hač 7 hr. 13 np.

W Budyſchinje placźeſche: kórz pſchenży (běła) po 170 puntach 8 hr 88 np hač 14 hr. 87 np., žołta 14 hr. 99 np. hač 15 hr. 30 np., nowa: — hr. — np. hač — hr. — np., kórz rožki po 160 puntach 12 hr. 44 np. hač 12 hr. 80 np., nowa: — hr. — np. hač — hr. — np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 11 hr. 20 np. hač 11 hr. 48 np.

Wiczne placźišny w Kamjenzu

25. oktobra 1906.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 60 np. hač 7 hr. 85 np., pſchenża wot 8 hr. 45 np. hač 8 hr. 70 np., jeczmjeń wot 7 hr. 80 np. hač 8 hr. 30 np, wowß wot 6 hr. 80 np. hač 7 hr. 10 np., jahły wot 13 hr. — np. hač 14 hr. — np. hróch 12 hr. — np., ſyno 1 hr. 80 np., běrny 2 hr. — np., ſioma (600 kilogr.) 21 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 20 np. hač 2 hr. 40 np.

Wjedro w **Londonje** 26. oktobra: Rjane, ſymniſcho.

Cyrkwinske powjeſće.

W **Michałſkej zyrkwi** ſmeje 20. njedźelu po ſwjatej Trojizy rano w 7 hodź. duchowny Tiſcher ſerbſku ſpowjednu rěcź, ½9 hodźin farar Răda ſerbſke a w 10 hodź. němſke prědowanje. — Tydźeńſke ſaſtojnſke dźěła ſmeje duchowny Tiſcher.

Reformazijſki ſwjedźeń ſmeje rano w 7 hodź. farar Răda ſerbſku ſpowjednu rěcź, ½9 hodźin duchowny Tiſcher ſerbſke a w 10 hodź. němſke prědowanje. — Zyrkwiny khor ſpěwa: „Sſwjate, Knjes Zebaoth, je twoje ſkowo nam." — Pſched zyrkwinymi durjemi budźe kollekta ſa ſaměry Guſtav-Adolfſkeho wuſtawa.

Wěrowani:

W **Michałſkej zyrkwi**: Auguſt Wylem Pilz, fabrikar na Židowje, ſ Marju Thereſiju Małcharjez tam. — Khorla Auguſt Schenk, pſchekupſki dźěłaćeŕ w Budyſchinje, ſ Marthu Marju Nowakez w Sajdowje. — Pawoł Max Schimank, famkař w Budyſchinje, ſ Marthu Marju Wjenkez na Židowje. — Jurij Alwin Garbař, želeſotoćeŕ w Dobruſchi, ſ Auguſtu Luiſu Berthu Münſterez tam.

Křćeni:

W **Michałſkej zyrkwi**: Hermann Pawoł, Khorle Ernſta Zida, kublerja w Bórku, ſ. — Frida Gertrud, Jana Klimanta, fabrikarja w Dobruſchi, dź. — Bertha Dora, njemandź. dźowka na Židowje.

W **katholſkej zyrkwi**: Richard Jan, Hendricha Richarda Nowaka, žiwnoſćerja a mlynka w Małšezach, ſ. — Gerhard Rudolf, Joſefa Bertholda Peikerta, tepjerja w Budyſchinje, ſ.

Zemrjeli:

W **Michałſkej wožadźe**: 19. okt.: Ota, njebo Ernſta Hermanna Juliuſa Roſemana, dźěłaćerja ſ Cźišowy, ſ., na Židowje, 5 m. 3 d. — 20. Auguſt Hermann Halma, dźěłaćeŕ na Židowje, 57 l. 1 m. 5 d. — 21. Alfred, Jana Hajnika, ſtakarja w Ratarjezach, ſ., 4 d. — Hańža Měrſchez, njebo Handrija Bohuměra Hilbjenza, blidarſkeho miſchtra a korčžmarja, na yožled privatiera na na Židowje, ſawoſtajena wudowa tam, 83 l. 5 m. 25 d.

Zyrkwinſke powjeſće ſ Hodźija.

20. njedźelu po ſwjatej Trojizy ſmeje rano ½8 hodź. duchowny Voigt ſerbſku ſpowjednu wucžbu, ½9 hodź. farar Kſchižan ſerbſke a w 10 hodź. němſke prědowanje.

Reformazijſki ſwjedźeń ſmeje rano ½8 hodź. duchowny Voigt němſku ſpowjednu wucžbu, ½9 hodź. farar Kſchižan němſke a ¾10 hodź. ſerbſke prědowanje. Tón dźeń budźe ſo kollekta ſa Guſtav-Adolfſke towarſtwo ſkładowacź.

Zyrkwinſke powjeſće ſ Budeſtez.

20. njedźelu po ſwjatej Trojizy ſmeje farar Domaſchka rano ½8 hodź. ſerbſku ſpowjedź, duchowny Kſchižan dopołdnja ½9 hodź. ſerbſke a ¼11 hodź. němſke prědowanje.

Otto Oßwald,

ſchtrumpowa fabrika

na kamjentnej haßy 7

porucža wulki wubjerk

ſamodźěłanych

rukawatych lazow

po tunich placźišnach.

Njedoſćehnjene rjane družiny woßebnych **luxuſowych lazow** a **żonjazych jakow.**

Franz Marſchner

cźaßnikar w Budyſchinje

na bohatej haßy 9

ßwój ſklad **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczaſow** k dobroćiwemu wobkedźbowanju porucža.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje placźišny

Sa

mužſkich, pacholow a dźěczi

w najwjetſchej dokonjanoſczi ſeſchite a bjes poroka ſtedźaze

wobleczenja, paletoty, jupy

po 2.45, 4.—, 5.—, 6.—, 7.50, 8.—, 9.—, 10.— hacź do 15 mk.,

peleriny, kholowy, lazy, župany

(ſpanſke ſtuknje),

kaž tež kraſne nowomodne

ſonjaze a holczaze ſakety, peleriny

kupujecze najlěpje a po zyle njeſměrnje **tunich płaczišnach,** kajkež ſto njemóža ſe ſaneje druheje ſtrony poſkiczicź, pola

Oty Preuſa

w Budyſchinje
4 na zitnej haſy 4.

Draſta po měrje ſto ſ rukowanjom, ſo derje ſtedźi, ſchije.

Hdyž dyrbi ſto ſ zyla
pſchi kormjenju ſwini dopomhacź, dyrbja ſto jeniczzy

Geo Dötzerowe koruſchki ſa ſwinjazu pizu

bracź. To doſtaha. Tyſka po 50 np.
doſtacź
w Engertowej drogowni
w Budyſchinje.

Brodowſka haptyka

na hoſchiz haſy 27

Kaſchel, katarrh, dybawoſcź

ſto ſpěſchnje poloźeja

ſ thymuſinom

Blescha po 75 np. a 1 hr. 40 np.

Lubijſka banka

w Lubiju w Sakſkej a w Neugersdorfje.

Filiale: w Budyſchinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Sadanjamy tón czaß na daň ſto dawaze pjenjeſy

pſchi wſchědnym wupowjedźenju 3%
pſchi měßacznym = 3½%
pſchi tſi- a ſchěſczměßacznym = 4%

} na lěto.

W Budyſchinje, 12. oktobra 1906.

Filiala Lubijſkeje banki
w ſerbſkim domje.

Kožuchowe koże,

wſchě druźiny **kožow k podſchiczu,** kaž tež **koże k wobſadźenju,** a to czorne, běle, ſhunkowe, bobraze, biſamjaze, kaſtorettaze, wallabraze, bobakaze (murmel), ſealbiſamjaze, ruſke ſchubowe a czorne perſiſke koże tunjo pſchedawam. **Mužaze** a **ſonjaze kožuchi** po tunjej płaczišnje **pſchedźěknju,** poruczam tež wulki ſklad **tykaczow** (muffow), a **boow** kóždeje wulkoſcze, **nohowe měchi, nohowe toſche** atd., **teppichi** do ſtwow a woſow, **kłobuki** a **mězy** ſa mužſkich a dźěczi po kóždej płaczišnje.

C. E. Rincke, na bohatej haſy, **kłobuki, mězy a pjelſczowe twory.**

Njewjeſczinſke ſchlewjery, njewjeſczinſke ſchaty

dobre a tunje poruczа
A. Tschentscher
na bohatej haſy czišło 18.

Sa naſymu a ſymu

ſporuczam ſwój bohaty ſa kóždu potrjebu wuhotowany ſklad

hońtwarſkich, jěſdnych, dołhich a ſtulpowych ſchkórnjow,

ſchkórniczkow a ſtupnjow, balſkich a towarſtwowych czrijow,

gumijowych ſtupnjow a gumijowych ſchkórnjow, filzowych ſtupnjow a filzowych toflow, hońtwarſkich, jěſdnych a promenadowych gamaſchow,

kaž wſchě jenoż pomyßlne druźiny ſtupnjow a ſchkórnjow ſa ſónſke, mužſkich a dźěczi po ſnatych tunich płaczišnach.

Kaž je ſnate, po měrje ſa krótki czaß wubjerne wobucza dźěłam.
Wuporjedźenja ſto w mojej ſamßnej dźěłatni ſpěſchnje, po ſadanju hnydom, ſhotowjeja.

Wobhladajcze ſebi moje wukładne wokna!

Heinrich Mohr, czrijownja,

w Budyſchinje na zitnych wikach na rózku ßukelnſkeje haßy.

Telefon 384.

Ernst Herkner

cžaßnikař w Budyschinje
na ſeminarſkej haßy 13
prjedy pſchi hłownym torhoſchczu
porucža ßwój wulki ſkład wſchěch družinow
ezaßnikow a **rjeczaſow**
po tunich płaczišnach ſ wjazylětnym rukowanjom.
Porjedženja derje a tunjo.

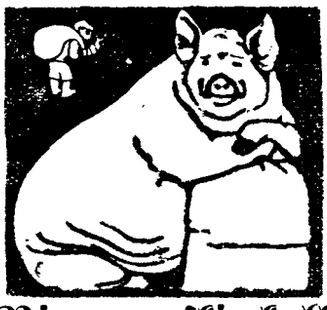

Pizowanſki kalk

wot **Brockmanna** w **Lipſku**,
ſnamjo A a B,
teho runja **ſezinowe pleczenje**,
ſezinowe hoſdze a
ſazynkowany grot
po fabrikſkich płaczišnach porucža
Emil Dietrich w **Lětonju.**

Po **fabrikſkej płaczišnje** dźělbu
ſchpihelow
pſchedawam, dokelž chzu je do zyła ſpuſchczicz.
Hermann Gläsel
pſchi lawſkich hrjebjach 4
w ßerbſkim domje.

Privilegowane
Pohlowe mydło
pſche ßwjerbjenje, drjenje, jětſeſchka, kuſk po 1 mk., pakžik 3 mk., je ſakońſzy ſakitane pod cžo. 69937 ſ „hadom“ jako ſe ſatitanſkej ſnamku.
Jenož woprawdźite wſchědnje cžerſtwe roſeſczela
R. Tschernich
w Draždžanach A. 16.

K ſeſchiczu
žonjazeje draſty
porucža ßo
Marja Rychtarjez
na ſnutskownej lawſkej haßy 10 III
na lěwizy.

Pjelſczowe kolliery,

tykacže (muffy), **khornarje, mězy** atd.
na wulki wubjerk, khmanje dźěłane
klobuki a mězy
ſa muzſkich a hólzow po wſchěch płaczišnach poruczam.
Mužaze a žonjaze kožuchi ſ nowa derje a tunjo podſchiwam.
Kurt Herzog, kóžkarſki miſchtr
pſchi lawſkich hrjebjach 14
pódla Wjazkez hoſczenza, ſ napſchecza měſchczanſkeho theatra.

Ernst Ullrich

na ſchuleriſkej dróſy 12
porucza po tunich płaczišnach
porzlin, kamjenina, dutu a taflojtu ſchkleńzu, majolikowe a nippeſowe wězy, ſchpihele, gardinowe žerdže, lampy we wulkim wubjerku.
Saßopſchedawarjo rabatt doſtanu.

Poručzam ßamodźělane
ff. mlócžniki, mlokowe karany, mlokowe hornzy, wódne khany, wódne cžerpawy, ſazynowane wódne khany a hornzy.
Mam wulki ſkład
krjepjawkow (krjepjenſkich khanow) a **emaillowanych tworow, ſazynowanych bowow** a **juchowych cžerpakow. Tšéſchne žłoby** a **roły** a kóžde do twarſtwa ßłuſchaze klampnarſke dźěła ſhotowjam.
Želeſo ſa tšéſchne žłoby mam na ſkładze.
Spěſchne poßłuženje. Najtuńſche płaczišny.
M. Schulz.
10 pſchi ßerbſtich hrjebjach 10.

Sa brylow potrjebnych!
Khorla Scholta, optikus,
w Budyſchinje,
pſchi hłownym torhoſchczu, pod radnej khěžu,
ſałoženje wobkhoda 1856, potajkim 50 létne wobſtacże,
mytowany 11 krócž
porucža
bryle a tłóczniki
kotrež ßo jenož ſa wóczko ßo pſchihodźaze pſchedawaju,
barometry, thermometry, alkoholometry, dalokowidy, lupy, ryßowadła, cžitanſke ſchkleńzy,
kaž tež wjele druhich, jenož do optikſkeho dźěła pſchimazych wězow.

Heinrich Lange

11 pſchi žitnych wikach 11
ſ napſchecza ſłoteje hwězdy
porucža ßwój wulki ſkład
hotowych pjelſczowych tworow
kaž tež **wſchě družiny kožow k wobßadzenju** a **podſchiczu.**
Kožuchi ßo po měrje ſchija a ßo pſchedźělaju
po najtuńſchej płaczišnje

Koprowy vitriol
zyły a cžiſty tolczeny k naczinjenju pſcheńzy po wulkim direktnym nakupjenju porucza
Otto Engert.
Telefon cžißło 33*.

Hońtwarſke gamaſche

ſ cžorneje abo bruneje howjaſeje koże wſchelakich wuwjedźenjow po 7 hacž 9 mk. porucža
Reinhold Gierisch
kožowa pſchedawarńja
pſchi mjaßowych jědkach 6.

Wolij

ſa mlócžaze maſchiny,
maſchinſki wolij,
rjemjenjowy wósk,
fluid,
wolij na rany,
hojazu a kopytowu žalbu,
kožowy maſ
najlěpſcheje hódnoſcže porucža
Arthur Grubann
pſchi drjewowych wikach 8.

Wodunjepſchepuſczaty
garbarſki maſ
ſnateje dobroſcže na wobucže, žanu vaſelinu, porucža
Reinhold Gierisch
kožowa pſchedawatnja
pſchi mjaßowych jědkach 6.

Maſchinſke wolije

ruſke a **amerikanſke**
ſa cžežko a lohko ßo cžerjaze maſchiny,
zylindrowe wolije
wſchelakeje hódnoſcže,
huſty maſchinſki tuk,
we woprawnych cžwizach a po waſy po wulkim direktnym kupjenju jara tunjo porucža
Otto Engert
en gros **drogownja** en détail
Telefon 33*.

Mój wulkotny skład

filzowych klobukow,

zylindrowych, honćwarskich
a dźěczazych klobukow,

mězow,

kraßne mězy sa **mužskich** a **hólzow**,

filzowych stupnjow a toflow,

najlěpschi w tym ßo namakazy wudźěłk
pschi potrjebje dobroczźiwemu wobkedźbowanju poruczam.

Wurjadnje tunje płaczźisny pschi krucze sprawnym poßkuženju.

Jako składnostnu kup poruczam, tak daloko hacź skład doßaha,

pjelsczowe kolliery

kóždeje płaczźisny a wschelakich dołhosczow po ßměschnje **tunich** płaczźisnach.

Hugo Lehmann

na bohatej haßy 22
pódla hosczenza „winoweje kicze".

Pschi hłownym torhoschczu 5.

Reinhold Neugebauer

Pschi hłownym torhoschczu 5.

w Budyschinje
jara tunjo porucza

drastu najnowscheje mody,

mužaze, hólczaze a dźěczaze wobleczenja,

jupy, mantle, peleriny do wjedra,

mužaze, hólczaze a dźěczaze wobleczenja
na wulki wubjerk s dobrych tkaninow
derje seschite a wubjernje ßedźaze.

Pódla teho poruczam derje dźeržaze **rukawate lazy, loschle, spódnje kholowy, ßlě, rukajzy** atd.

Najwjetschi wubjerk **darow**

k kwaßam, ßlěbornym kwaßam a narodnym dnjam,

teho runja wschu **nadobu** do **kuchinje** a do **doma** namakacze pschezo w spezialnej pschedawarni

sa porzlin, kamjeninu, schkleńzu, majoliku a nippesy

Hermanna Gläsela

pschi lawskich hrjebjach 4 (w ßerbskim domje).

Najtuńsche płaczźisny.

Hojazy magnetiseur

H. Thomas w Budyschinje

na ßukelnskej haßy 1a, pódla Mohrez czrijownje

hoji wschědnje wot 9—1 hodźiny wschě **czuwowe** (nervowe) **khorosćze, wicź, drjenje, sahorjenje, lischawy, wutrobine khorosćze** atd.

Pódla wjele stow dźaknych listow a pschipósnawanskich pißmow ßo sćěhujzy někotre wucźahi s nich podadźa.

Jara czesczeny knježe! S tutym Wam ßwój najwutrobnischi a najwěrnischi dźak prajimy sa luboszczíwe hojenje nascheho ßyna Ehricha atd.

Schöniz ßwójba.

..... a mje je jara swjeßelilo, so scże ßo wo moju macź s najlěpschim wuspěchom prózowali a tamne bludne myßle wotstronili.

J. S., realny wucźeŕ.

..... Na pucźowanju ßo namakajzy s wjeßeloszczu wosjewjam, so je khora strona zyle bjes bolosczow.

Wascha dźakowna patientka

rentierka **T.**

..... a jara wobžaruju, so njejßym hojenje pola Waß prjedy sapocźała. S mojej khorosczu je ßo khětro polěpschiło.

Marja Schmidtowa w Draždźanach.

..... a s dobom ßo Wam hischcże ras na najwutrobnischo dźakuju, so scże mojej lubej macźeri (w Budyschinje bydlazej) w jejnych bolosczach tak wuspěschnje pomhali.

A. Freda w Lipsku.

Wyßokocżesczeny knjes Thomaso! Psches Waschu wubjernu methodu ßym dospołnje wotkhorił a ßym Wam najwjetschi dźak winowaty.

P. Keller w Hainspachu w Czechach.

Wulkotny wuspěch tu a we wokolnosczi. — Khodźu k khorym na wšh.

Czischczane wukasanje ßo po póscze darmo sczele. — Rada ßo darmo a rad dawa.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 44. Sobotu 3. novembra 1906. Lětnik 65.

Swětne podawki.

Kwaž sakskeho prynza Jana Jurja s prynzeżu Bourbonskej-Sizilskej.

Sakski prynz Jan Jurij, kotremuž je psched 4 lětami jeho mandżelska wumrjeła, je żebi nowu towarschku sa żiwjenje wuswolił. Ssrjedu je żo wón s prynzeżu Immakulatu Bourbonskej-Sizilskej w Cannes w pokodnischej Franzowskej swěrowacz dał. Wěrowansku rěcz měješe Nizzaski biskop, na czoż sakski prynz Mox jeju swěrowa. Na kwaž bě 80 wożobow pscheproschenych, mjes nimi sakski kral a jeho dwaj starschej żynaj, ruski wulkowjerch Jurij a jeho mandżelska, mecklenburgska prynzeża Anastasija, Nizzaski präfekt a wojerski gouverneur. Njewjesczinu nan, hrabja Caserta, w pschipitku na mkodeju mandżelskeju a na sakski kralowski dom spominasche, żo wożebje nad tym wjeżelo, so bě kral Bjedrich August pschitomny. Sakski kral wotmolwjejo Bourbonski dom a njewjestu żławjesche. W żwojim pschipitku wón wusběhowasche, so żo wona wożebje na to wusteji, żylsy setrěcz a druhich sbożownych czinicz. S wjeżelosczu wón żwoju lubu żwakowu witasche a żo jejnymaj starschimaj sa to dżakowasche, so staj ju jeho bratrej dowěrikoj.

Popołdnju hižo mkodaj mandżelskaj do Mentone wotjědżeschtaj, mjes tym so sakski kral se żwojimaj żynomaj hacz do żrjedy w Cannes wosta.

W Draždżanach żu kwaž prynza Jana Jurja w katholskej zyrkwi s khwalbnym spěwom żwjeczili. Se wschěch měschczanskich zyrkwjow żo swonjesche. Dwě kompagniji tšelzowskeho regimenta czišło 108 a artillerija se 6 kanonami postrowjenje tšelachu. Tšelzy na dżiwadłowym měsce s frontu k katholskej dwórskej zyrkwi stejachu, artillerija bě żo niże finanzneho ministerstwa postajiła. Batterija we wokomiku tšelecz poczа, hdyž swony katholskeje dwórskeje zyrkwje saswonichu. Hdyž swonjenje pschesta, batterija k postrowjenju 101 krócz wutšeli. W kralowskim hrodże żo wjeczor marschalska hosczina wotmě.

Sakska krajna synoda

je wutoru żwoje pożedżenja skónczika. W poślednich wuradżowanjach żo wo żwjeczenju tsjoch kralow, wo pscheměnjenju hornjołużiskeje zyrkwineje wustawy a wo pensionerowanju duchoweho Sparwalda jednasche. Wobzarowacz je, so je synoda napschecżo 18 hłosam namjetej pschihłożowała, so żmełko żo żwjeczenje tsjoch kralow na złedowazu njedżelu pschepołożicz. Hdyž wona żama pschi żwojim wobsamknjenju praji, so wot zyrkwineho stejischcża njeje żaneje pschiczinu, na żwjeczenju tsjoch kralow něschto pscheměnicz, njeje rozsumicz, so synoda njeje namjet na pschepołożenje żwjeczenja s krótka wotpokasała.

Na pscheměnjenje hornjołużiskeje zyrkwineje wustawy bě knjes dr. Katzer s Lubija namjet stajił. S nim żo zyrkwiny regiment napomina, żo wo to prózowacz, so by zyrkwiny regiment dla sjenoczenja sakskeje evangelsko-lutherskeje zyrkwje krocżele czinił, so by żo organisazija evangelsko-lutherskeho sarjadnistwa sakskeje Hornjeje Łużizy k organisaziji sakskich herbskich krajow pschisamkła. Tónle namjet njeje żo w synodże pschijał, tola je synoda namjetej wustawneho wubjerka pschihłożowała, kotryż rěka: njedżiwajzy prawa, Hornjej Łużizy po wuczinjenju pschiżłuschazeho, měło żo dla wjetscheje jenoscze sakskeje evangelsko-lutherskeje krajneje zyrkwje s wjeżelosczu powitacz, hdy bychu hornjołużiske stawy w pschesjenosczi s zyrkwinym regimentom na wjetsche pschibliżenje hornjołużiskeje zyrkwineje wustawy k herbskokrajnej, wożebje na wobdżelenje jeneho duchowneho pschi wukonjenju zyrkwineje inspekzije pschischli. Pastor prim. Wjazka s Budyschina na to pokasowasche, so je pschedsliwkowe stejischczo a w żwěcze jako jenicżke żo namakaze, so w Hornjej Łużizy zyrkwina inspekzija żaneho duchowneho nima. Napschecżo namjetej hrabja Lippesko-Biesterfeldski a Weißenfeldski a knjeżerstwowy radżicżel swonka żłużby Hanowski-Małowożyczanski rěczeschtaj. Wonaj sa sachowanje wożebitych prawow Hornjeje Łużizy wustupowaschtaj, kotrejež zyrkwine wobstejnosczе żu s najmjeńscha runje tak dobre, kaž herbskokrajne.

Pensionerowanje fararja Sparwalda w Volkmarsdorfje pola Lipska synoda sa prawe spósna. Farak Sparwald bě pschecżiwo temu synodże wobcżežowanske pišmo podał. Konsistorialny president s Zahn wobras wo wobstejnosczach roswi, kajkež běchu pod Sparwaldom w Volkmarsdorfskej zyrkwi knjeżike. Sparwald je dżiwnuschki człowjek a tež jeho prědowanja żu dżiwnuschke byłe. Se żwojimi żortnymi pschispomnjenjemi je wón husto w prědowanju żměchi sbudżił a s tym s pohórschkom był. Tola niz jenoż to, wón je w prědowanjach tež na pschitomnych kemscherjow sawołał. Mjes ludźimi rěkasche: „Pójmy ras do Volkmarsdorfa do zyrkwje, tam mamy żort.“ Wożebje studentojo żu jeho prědowanja wopytowali. Jedyn żobustaw zyrkwineho pschedstejicżerstwa je někotre żady s prědowanjow fararja Sparwalda sapisał. Po nich je Sparwald jutrowniczku pożłownje złědowaze prajił: „Potajkim żony prenje k rowej pschińdżechu a wuzłědżichu, so je prózdny. W naschim textu steji, so to njejżu dale powjedałe. Tak drje njeje było; pschetoż żónske njemóża niczo pschi żebi wobkhowacz.“ Jedyn druhi krócz je żona w zyrkwi porżka. To je duchowneho pohnuło, scżěhowaze rjez: „Żona tu delka je to s porżnjenjom wobkrucżika, duż żym tola dyrbjał něschto wěrne rjez.“ Dale je wón ras prajił: „Dyrbju żo jara wobhładniwje wuprajicz pschetoż we Waschim wobliczu czitam: Schto drje wón pschinjeże?“ Kak mało pschistojnje je żo Sparwald sadżerżał, dopokasuje to, so je wón husto w pišarni zyrkwineho żłużobnika czёkowu żonu sa ruku pschimnył a s njej wokoło rejwał, někajki spěw s dróhi k temu spěwajzy. Zyrkwini pschedstejicżerjo hrożachu, żwoje sastojnistwo słożicz, jeli so żo bórzy porjad njesczini. Konsistorstwu dwě możnosczi wubuschtej: disziplinarny pucz, abo czeżne pscheżadżenje na wotpoczink po dokonjanym 65. żiwjenjowym lěcze. S fararjom Sparwaldom chzychu łahodnje wobkhadżecz, dokelż wón bliško tejle termiji stejesche. Zyrkwine pschedstejicżerstwo Volkmarsdorfskeje wożady je żo je wschěmi pscheczіwo jenemu hłożej sa to wuprajiło, so Sparwaldowe pensionerowanje w interesży wożady leži. Tehole měnjenja je po wschěch podeńdżenjach tež zyrkwiny regiment. (Żiwe pschihłożowanje.)

Ratarstwowy minister Podbielski

je pjecza najdlěje s ministrom był. Sa jeho naślědnika je pjecza khežor wyschscheho presidenta se Schorlemera w Lieseru pomjenował. Wěz je żo hižo wucziniła, hdyž je khežor psched dwěmaj njedżelomaj s automobilom pola Schorlemera w Lieseru pobył. Podbielski budże żo bórzy na żwoje Dalminske kubło wrócicz móz, so by żo tam wot wicze hojił, na kotruż pjecza czerpi.

Czeho dla je wjerch Bismarck swoje sastojnstwo stožił.

Professor Delbrück w „Pruskich lětnikach" sapiski wjercha Hohenlohe rospominajo praji: „Hlowna pschiczina, kotrejež dla je so khěžor s wjerchom Bismarckom roskorił je ta była, so je Bismarck powschitkowne, tajne, rune wólbne prawo sa khěžorstwowy sejm wotstronicz chcył. Bismarck njemějesche jenož sa nusne, nowy wuwsaczny sakoń pschecziwo sozialdemokratam wudacz, ale tež sozialdemokratam sastup do khěžorstwoweho sejma s nowym wólbnym sakonjom poczežicz. Hdy bychu sozialdemokratojo pschecziwo temu postanyli, dyrbjesche so revoluzija bjese wscheho dźiwanja podtkóczicz. Khěžor Wylem II. pak so pschecziwo tutemu planej s rossudženosczu pschecziwjesche, dokelž nochzyshe swoje knjezerstwo s tšelenjom na lud sapoczecz. Wjerch Bismarck je sebi tež posdźischo pschał, so by, so mohł swoje wotmyślenje wuwjesc, so hischcze ras do sastojnstwa wróczicz. Po jeho měnjenju maja němszy wjerchojo, kotsiž su swjask sczinili, prawo, němske khěžorstwo sasu rospuschczicz, so bychu jo potom sasu na druhich sakładnych sakonjach s nowa natwarili. Tež professor Delbrück se swojim sdźelenjom niczo nowe njepraji, pschetož swoju njewolu pschecziwo powschitkownemu runemu wólbnemu prawu, kotrež bě wón sam jako srědk k sjednoczenju němskeho khěžorstwa sawjedł, je Bismarck po swojim padze wospjet na sjawne dał, niz jenož w rosrěczenjach ale tež w swojim organje „Hamburger Nachrichten."

Pscheněmczenje Polakow.

W pólskich ludowych schulach Pósnańskeje provinzy so nětkole něhdże 20,000 dźěczi sarjekuje, w nabožensej wuczbje němski rěczecz a so němski modlicz. Wscho khostanje a po schuli wobkhowanje dźěczi njesatrascha. W měsczе Pósnanju wosebje holzy na nabožensej wuczbje w pólskej rěczi wobstawaju. W jenej schuli so 30 dźěczi sapowjeduje, němski wotmolwjecz, w pschedměsczе Gurczinje samo 50. Mjenowane 30 holzow wot póndzele wschědnje jenu hodźinu po schuli syda. Jeneho hólza, kotryž wuczerjej snapschecziwi: „Hdyž budźa Němzy pólski wuknycz, budu ja němski wuknycz", su s tsecżeje do schtwórteje klasy wróczo sadźili. Na wsach je pschecziwjenje pschecziwo němskej nabožensej wuczbje hischcze wjele sylnische hacz w městach. Knjezerstwo je do jeneje wsy schtyrjoch nowych wuczerjow pósłało a schulskej gmejnje poruczilo, jim tak dołho msdu płaczicz, hacz dźěczi njebudźa nabožensku wuczbu němski wuknycz. Na wuczerjow pólskich schulow so teho dla wobydlerstwo nětkole skobi a jich hidźi. Katholszy duchowni na ludowej stronje steja. Po postajenjach Tridentskeho konzila jim tež njeje mózno, w tejle naležnoszczi knjezerstwo podpjeracz. Po postajenjach tuteho konzila, sa katholikow zyleho swěta placzazych, dyrbi so naboženska wuczba dźěczom w maczernej rěczi podawacz. Tež bamz njemohł tole popostajenje powróczicz. Wschelake shromadźisny, w kotrychž Polazy pschecziwo němskej uaboženskej wuczbje w pólskich ludowych schulach protestowachu, su knjezerstwowi sastojnizy rospuschczili.

Sbožk w němskej krótkowjeczornej Afriziy.

Hejtman Siebert je 23. oktobra sylnu czrjódu Hottentottow s wjeczora Kouchanasa nadpadnył. Hodźinu wojowawschi so sbožkarjo, 4 morwych, 10 tšelbow a 30 konjow na bitwischczu wostajiwschi, do czekanja dachu. Hejtman Siebert so sa nimi puschczi a jich popoldnju s nowa doszahny a tsi hodźiny s nimi wojowawschi jich rosehna. Na němskej stronje njeje nichtó padnył.

Awstriski arzywójwoda Ota wumrjeł.

Awstriski arzywójwoda Ota je schtwórtk na khorosczi pluzow wumrěł. Wón je dołho mrěł, móże so rjez nětkotre njedźele. Wón njeje wysoku starobu dozpił. S 41 létom hižo je jeho žiwjenje k kónzej doschło. Wón bě s Marju Josefu, dźowku sakskeho krala Jurja woženjeny. S tuteho mandźelstwa staj dwaj synaj, Khorla Franz Josef, 17. augusta 1887 narodźeny a Maximilian Eugen Ludwig 13. haprleje 1895 narodźeny wuschkoj.

Wukas wo swobodze wěry roskolnikow

je so w Ruskej wosjewił. Roskolnizy rěkaju starowěrzy, kotsiž su so pod zarom Pětrom Wulkim wot statneje zyrkwje wotschczěpili. Woni palenz njepija a tobak njekurja, su sprawni ludźo a mnosy mjes nimi su bohaczzy. Starowěrzam a druhim roskolnikam prawosławneje zyrkwje so dowola, jeli so jich wuczba njeje pschecziwo khostanskemu sakonjej, zyrkwinske wosady sakoźicz, zyrkwje twaricz a sebi duchownych wuswolecz.

Sawrjenje Warchawskeje university.

Sawrjenje Warschawskeje university je hotowa wěz. Ssmjertnu ranu je jej revoluzija nadyrika. W běhu zykeho wuczbneho léta 1905—1906 so njeje mohło na njej wuczicz, a tež w nowym lěcze je so to jako njemózne wupokasało. Duž je akademiski senat wobsamknył, universitu do druheho měrnischeho města pschenjesc.

Směrowanje w Ruskej.

Na wjele městnach Ruskeje so pokasuje, so so wobydlerstwowe myślenje pschecziwo revoluzionaram wobroczuje. To so we wschěch ludowych worschtach pokasuje. W Kijewje je so samo mjes studentami powschitkowne pscheměnjenje smyślenja stało. Tole pschewobroczenje so w snamjenju Glinkoweje opery „Žiwjenze sa zara" stawa. Tale opera nětkole Kijewske dźiwadło s poślucharjemi pjelni a je nětkole popularnischa hacz bě psched wjele létami. W czasu revoluzije ju wuhwisdachu, a gubernator Ssuchomlynow bě s wopředka pschecziwo temu, so by so wona hraka, so bojo so so s njeje demonstrazije pschecziwo zarej sbudźa, a nochzyjo, so by so lud rosshorił. 3. oktobra ju po ludowym žadanju sasu hrajachu. Hdyž so lud pocza skadźowacz, bě dźiwadło hižo se studentami napjelnjene. Wocakowachu zarej njepschecželske demonstrazije a skandale. Kajke pak bě to pschekhwatanje, hdyž studentojo hnydom pschi prěnich wótczinskich městnach opery poczachu swoje njewopisomne wótczinske sahorjenje wosjewjecz. Tajke městna dyrbjachu so wjele krócz wospjetowacz. Hdyž herzy w orchestrje, židźi, njeběchu temu dosc swólniwi, nanich wolachu: Njebudźecze-li hracz, rosbijemy wam instrumenty a hlowy. Wot teho dnja so „Žiwjenje sa zara" skoro kóždy wjeczor s rosczazym ludowym sahorjenjom hraje.

Podobne wobroczenje kaž mjes studentstwom so tež mjes ludom stawa. W Kijewje ma dźěkawy lud swoju srjedźisnu w organisaziji „Ruske dźekacžerske strony". S horstki luda je nadobo sylna strona postanyła. Jejne sobustawy pschiběraju s wotpadnjenjom wot organisozije sozialnych demokratow, na kotrejež czole židźi a Polazy steja. Nětkole su hischcze sozialni demokratojo w wjetschinje, tola njebudźa to wjazy dołho.

Ruske wobydlerstwo rosdźěluje so nětkole do dweju wulkeju lěhwow: do monarchistow a pschecziwomonarchistow. Pschiwiszowarjo wobeju stronow su s wojowanskej myślu napjelnjeni. Ruszojo niczeho srěnjeho njelubuja a teho dla je tak czežko, haj mohł rjez njemózno, poměrnjenu parlamentorisku wjetschinu wutworicz, s kotrejž mohło knjezerstwo dźěkacz.

Tež ratarske wobydlerstwo so k porjadnym wobstejnoszczam wrócza. Někotre gmejny su sapalerjow a srjadowarjow naszylnych strajkow se swojeje srjedźisny wusamkle a jich k wuhnanstwu do Ssibirskeje sasudźili. Sasudźenych su hnydom sajeli a do jastwa sawrjeli, w kotrymž na wobkruczenje wusuda gubernatora czakaju. Revoluzionarni židźi se wsow do městow czěkaju, hdźež su bóle bjes stracha.

Rubjezny nadpad na transport statnych pjenjes w Peterburgu.

Na samotnej hasy w Peterburgu su rubjeznizy nadpad na transport statnych pjenjes wuwjedli. Hdyž so pod dohladowarstwom pokładnika Hermanna a tsjoch zkownych inspektorow a s pschawodzenjom 8 žandarmow wós se 600,000 rublemi zkownych pjenjes po drósy wjesesche, so bomba pod wós czisny. Jedyn kóń so mori, druhi so srani. Hermann a zkowni inspektorojo s wosa skoczichu. Nadpadnizy do nich s revolvrow tšelachu. W tym wokomiku tsi druhe bomby rosbuchnychu. Tsjo žandarmojo so sranichu. Rubjeznizy so wakow smozowachu, kotrež 386,000 rublow wopschijachu a je jenej žonje pschepodachu, kotraž so s nimi shubi. Na to nadpadnizy s revolvrow tšelejo do wschelakich stron roscżěkachu. Jedyn wojak jeneho nadpadnika satšeli, druheho saja. Wotdźělenje wojakow so sa rubjeznikami puschczi, jeneho czežko srani a schescżoch jaja. Sranjenych a morjenych na polizajstwo dowjedżechu. Khěžu, s kotrejež bě so bomba czisła, wojazy wopstupichu a pschepytachu, dokelž běschtaj do njeje dwaj rubjeznikaj czekoj. Po nawjedżenju polizije je so s najmjenischa 40 wosobow pschi nadpadze wobdźěliło. Jědnacze s nich je póndzelu pólny sud sudźił. Wosmjo so k smjerczi sasudźichu a tsjo so wojerskemu sudej pschepodachu. Ssmjertny wusud je so srjedu wukonjał.

Sajecze anarchistow w New-Yorku.

W New-Yorku su Anarchistku Emmu Goldmannez a dźesacz druhich anarchistow a anarchistkow sajeli. Woni w jenej sjawnej shromadźisnje anarchista Czolgoza, kotryž je presidenta Mac Cinleya

ſtónzowak, jako martrarja ßławjachu. Anarchiſtojo ßo pſched poliziſtami wobarachu a ßo jim ſpjeczowachu, hdyž jich tuczi do jaſtwa wotwjedżechu.

Indianojo w połnózuej Amerizy na wójnſkim cżahu.

Indianam w ſjednoczenych ſtatach połnózneje Ameriki je ßo połnózna Montana jako pſchebytk pſchipokaſaka. Nětždże 500 Indianow je ſ wójnſkej pychu ßo wudebiwſchi ſ tuteho ſtata wuczahnyło a we wokolnym kraju rubi, pali a kónzuje. Knjeżeŕſtwo ſjednoczenych ſtatow je kavalleriju pſchecżiwo Indianam wupóßłako. K wótremu wojowanju je bliſko Rowderhornſkeje rěki dóſchło, kotrež je ßo ſ doſpołnym poraženjom Indianow ſkónczyło. Wjele Indianow je ßo moriło abo ßo ſraniło. Njedżiwajcy teho ßo mjes Indianami dale hiba. Jedyn Indian, kotryž je lěkarſtwo na jenej němſkej univerſicze ſtudował, ßwjatu wójnu pſchecżiwo běłym prěduje a wjele pſchiwißowarjow namakuje. We Wyomingſkim ſtacze je ſ dobom 1500 Indianow utſkeho a chevenneſkeho luda wójnu pſchecżiwo běłym ſapoczało. Kaž ßo ſda, ßo wulki ſběžk Indianow pſchihotuje. Wón ſahubjenje tuteho luda poſpěſchi, kotryž ßo njemóże na měrne żiwjenje ſwuczicz.

Hana Wrayowa.

(Powjedańczko ſe ſtarych cżaßow Jendżelſkeje.)

Scżěhowaza ſtawiſna ſta ßo pſched mnohimi lětami w ſtarych luboſnych dnjach póſtowych khorejtow a trompejtow (rózkow), hdyž ludżo hiſchcże tak pſcheklepani njeběchu a hdyž běchu khudźi hiſchcże cżeſtni. Tehdom bě małe měſtaczko Wonezy w nawjeczornych krajinach ważne měſtno, w kotrymż běchu ßo mnoſy wobkhodniży ſaßydlili. Ramjeniczi ratarjo, na kotrychż bě widżecz, ſo běchu ßo wot ßyreho mjaßa a piwa wujědli, ßo na hermankach hordżachu. Na ßwojich ßuchich, ſchpatnje k jěchanju pſchiwuczenych konjach po kraju khelpachu, ßwój ſkót ſ hłubokim hłoßom wukhwalachu a namołwjachu ſa konſervatiwnu ſtronu. Woni běchu jeje najwuſtojniſchi pomożniży.

Tehdom hiſchcże krajni ßudniży ſ tyßaz puntami lětnych dokhodow na ßwojich ßamßnych dworach ßedżachu a wjeßny lud k ponižnoſczi wukubłachu. Najwoßebniſche drużiny tobaka a palenych napojow buchu bjes ſadżěwka do kraja ſkradżu pſchiwożowane a cżłowſke żiwjenje mało płacżeſche. Żorty běchu jara hrube. Sakonje buchu po ſaßadże ßylneje dłónje namjetowane.

Duż je bjes dżiwa, ſo bě tamny cżaß połny ſpodżiwnych podawkow. So je ßo ſcżěhowazy podawk woprawdże ſtał, ſa to mi rukuje cżłowjek, kiž je we ßwojich młodych lětach pola rjekowki naſcheje ſtawiſny ßłużił. Wona bě żona, wo kotrejż nichtó niczo wěſte njewjedżeſche. Pſched jeje pſchikhadom ßo powjedaſche, ſo bě khěżka, kotruż wona poſdżiſcho wobydleſche, Londonſkej knjeni pſchenajała. Khěżka ſtejeſche na leżomnoſczi, kotraż k woßadże ßłuſcheſche, a pſchedſtajeneho, kotryž by pſchezo najwjazy nowinkow wjedżał, w korczmje „k domiſnje“ wopojachu a potom ßo jeho wuwopraſchowachu. Ale napoßledku tola doſcz njeſhonichu. Wón rjekny jeje mjeno, powjedaſche, ſo je wudata a ſo je tola ßama żiwa; ale hacż bě jeje muż żiwy abo morwy, njemóżeſche prajicz. Myßleſche ßebi, ſo je daloka fararjowa pſchiwuſna, ale tež to ßebi wěſty njebě. Haj, pſchedſtajeny cżinjeſche wſcho móżne a powjedaſche wſcho, ſchtoż w pomjatku mějeſche, ſo by ßo ſa bohate wokſchewjenja dżakowny wopokaſał, ale dokelż bě pſchi tutej zyłej wěży jeno ßlepy wobſtarał a dokelż mějeſche jeno mało wobraſnoſcze, teho dla mějeſche jeno mało wuſpěcha. Po wuwopraſchowanjach mějachu pſchipoßłucharjo jeho tola jeno ſa wobmjeſowaneho khumpana a wußměſchachu jeho.

Hana Wrayowa pſchińdże a ludżo ju widżachu. Hižo zyłe jeje ſjewjenje bě tajnoſcziwe a mylaze. Njemóżno bě, jeje ſtarobu ſhódacz. Jeje kraßne cżěmne włoßy běchu khětro ſe ßlěbornymi niczemi naměſchane. Ale jeje wobliczo mějeſche wuras młodoſtneje luboſnoſcze, runjeż bě jo ſtaroſcz ſe ßmuhami pſchecżahnyła. Wocżi běſchtej wulkej a ßwětłej, hubje hordże wurěſnjenej, wobryß brody pokaſowaſche na ßylnu wolu. Tuta horda hłowa ſtejeſche na woßebnej pſchiměrjenej ſchiji.

Wona bě ſ Londonſkim póſtom zyle wſchědnje ſa mnohimi, k żónſkemu waſchnju ßłuſchazymi tyſami a wacżokami pſchijěła. Ludżo ju naſdala wobkedżbowachu a pſches ſahrodne płoty na nju wudżěrachu, hdyž ßo w domczku ſaßydleſche. To bě wulke njeſbożе ſa wcżipnoſcz, ſo bě jeje khěżka w měſtaczku najpoßledniſcha a ſo bě hiſchcże ſ nahłej hórku wot njeho dżělena.

Hdyž tam druhi dżeń pſchebywaſche, poczachu w jeje ſahrodże murjerjo dżěłacz. Schikowane rjadki ſe ſeleninu a młode hrochowe pjeńczki buchu wotſtronjene, jabłucziny buchu bjes ßmilnoſcze wukopane, dżiwi różowy pjeńk a jahodowe kerczki ſlecżachu pſches murju, a ſ tamneho boka w hrjebi ſwjadnychu. Praworóżkata zyhelowa murja ßo ſběhaſche wot ſemje a mějeſche wulke wrota. Sa měßaz bě twar hotowy, a bě to zyle rjana hródź, pódla kotrejež bě khěżka jeno hubjene twarjeńczko. Wjazy njedżel ſtejeſche hródź zyle próſdna. Ale ras wjecżor wowcżeŕ Gurney ſtajnym hoſczom w korczmje „k domiſnje“ něſchto ſpodżiwne powjedaſche.

„Poßłuchajcze, hm, hdyž ßebi něſchto rospominach, ßłyſchu na dobo ßwoje wowzy ſtrachoczżiwje bjecżecz a hromadu běżecz. Běch ßo zyle ſaſtróżił a njemóżach ßebi wumyßlicz, ſchto je to wina. Sa khwilu ſaßłyſchach něſchto, teptanje konjazych nohow. Na wjerſchk hórki běch ßo ſtupił a ſtadło běżeſche ſ tamneho kónza pſched dupanjom ßem. Cżorna mróczelowa ſcżěna na njebju ſady ſwěrjatow ſtejeſche, a kóżde ſ nich woßebje wot njeje woteſtawaſche. W dżiwim ſtrachu ßo ke mni tłóczachu. Nětkole hakle buch tak prawje wcżipny a dokhwatach ſpěſchnje na prawe hórki a roshladowach ßo. Hiſchcże pſchezo cżěri ßo ſtadło ſa mnu, bjecżenje, woßebje doroſcżenych wowzow, żakoſcżizy klinczeſche. Sa wokomik pſchicżinu pytnych. Woprawdże, kaž běch ßebi myßlił, to bě kóń — ale ßylny kóń a na nim żónſka. Kaž ſcżin pſches hrjebje a płoty ſlětowaſche. Konjowe hriwy a wopuſch a jěcharzyne włoßy a draſta po wětſje ſmahowachu.

Khwatach po hórzy dele, jej napſchecżo a wokach, ſo njedyrbi mi moje ſtadło roſſcherjecz. Wona cżinjeſche, jako by mje njeßłyſchała, wobkedżbowach ju dale, doniż ßo wona po něcżim na mjeſach pſchi ſahibje pucża njeſhubi. Ale wěm, ſchtó wona je; wona wobydlerka tamneho domczka, kotraż je ßebi po wobydlerja hródże pſchiſchła.“

Schtoż wowcżeŕ powjedaſche, mějeſche ßo woprawdże tak. S teho cżaßa wóżachu pſchezo widżecz, kak Hana Wrayowa pſches hrjebje jěchaſche, kóżdy dżeń, njech bě wjedro rjane abo hroſne. Jeje pucz bě pſchezo ßamßny pſches hórku k twjerdżiſnje. Druhdy by na horje ßwojeho konja ſaſtajiła a dele na polo hladała, hdżež ſłóſtniży dżěłachu.

Někotſi ſhladowachu ke knjeni horje, jeni ſ proſchazym, druſy ſ morwym pohladom. Wona hladaſche na pſchepoczene, na ßłónzu ßo błyſchczate wobliczа. Wótre pſchikaſy wyſchkow a ſchczerkotanje rjeczaſow jatych k njej horje klinczachu. Tute ſeſchěrjene, hubjene ſtworjenja, kotrež běchu jeno jedyn krócz k żonje pohladałe, wjazy horje nieſhladowachu, ale dżěłachu, hłuboko ſkhileni, dale a nadżijachu ßo wußwobodżenja ... Tu ſawrócza Hana Wrayowa ßwojeho konja a jěchaſche k měſtu.

Jakub Bórn, kotrehoż bě ßebi Hana najała, ſo by rano tſi hodżiny w domje a w hródźi něſchto ſdżěłał, powjedaſche, ſo ßebi wona konja ſ běłymaj rukomaj ßama ßedkuje, ſo mużſki teho ſkoczecza lěpje lubowacz a wothladacz njemóże. „A horda wona ani ſ najmjeńſcha njeje“, wobkrucżeſche Jakub wobſtajnje. Ale ludżo mějachu ju ſa hordu wóßlazu żónſku, pſchetoż ſe wſchěm, ſchtoż cżinjeſche, ſdalowaſche ßo měſtaczka.

Tak ßo miny lěto, ſo bě Hana Wrayowa do khěżki ſacżahnyła. Sa tón cżaß běchu ludżo jeje woßebitoſczam ſwukli a njeběchu jej wjazy wobcżežni.

To běſche na dnju, hdyž ßo huſta běła mhła ſ morja ßem nad kraj lehny. To bě tak nahle pſchiſchło, ſo ſ njeju nadpadnjeni pucżowarjo po zyłych hodżinach pucża mylachu, a po mokrych łukach błudżachu.

Na ſboże ßo ſta, ſo bě Hana ſe ßwojeho wſchědneho wujěchanja ßo wrócziła; hdyž ßo mhła k ſemi dopuſchczi, bě wona něhdże ſchtyrzyczi krocżeli hiſchcże wot ßwojeho domu ſdalena. Njedżiwajo teho bě tež wona dwaj krócz ſaſtupa ſmyliła.

Nětkole bě ßwojeho konja wobſtaraka a bě runje do domu ſaſtupiła, ſo by ßebi wjecżeŕ pſchihotowała, tu ſaßłyſcha, ſo ßo naſdala ſ tſělby wutſěli. Wona dych ſadżerża a ßłuchaſche. S nowa ßo njewutſěli, ale ſ dobom pocża ſwóń ſ cżeńkim ſwukom ſwonicz. Hana doběża do wokna a hladaſche won. Kokowokoło niczo hacż huſta żołmjaza ßo mhła, jeno něktre mokre kerki pod woknom a dale won niczo, khiba ſamyrane, poſkakowate ſcżiny.

Nětkole woteńdże ſ wokna do duri a wotewri cżežku klinku. Włóżny powětr dobywaſche ßo jej, ſymu roſſchěrjejo, do wobliczа. Wona wrota ſaßo ſamkny a ßo k wohniſchczu wrócži. Wona bě roſpjerſchena, jeje pohiby běchu pſchekhwatane a bjes ſaměra. Wona roſbudżena pſchi ßebi ßama rěczeſche, ruzy jej tſchepjetaſchtej a wutrobno ßo poſběhowaſche a ſpadowaſche. Nětkole pſchery khamor a wuwſa tam něktre ßwězy, ſeſaßwěcza jenu po druhej wot płomjenja na

wohnischczu a sestaja je do rjadu do wokna. Tak dawachu ßwětły, pschecżelny błyschcz prjecz na mhki kurjawje. Khwilu Hana na nje samyßlena hladasche, potom ßo wrócźi k wohnischczu, hdzež ßo, ponórjena do myßli a czakanja, ßydze.

Sa nimale hodzinu pschihnachu sahrabowaze konje s hórki dele a hnydom na to bě stupanje po sahrodnej scżežzy ßłyschecz. Klinka we wrotach schudrowasche, zónska wotewri. Serżant a dwaj wojakaj stejeschtaj na prohu.

„Wy ßebi pschejecże?“ ßo żónska woprascha. Sdwórliwje wotmolwi serżant: „Wobżaruju, so dyrbju waß mylicz, miloscziwa knjeni, ale slóstnik je twochnył a w kurjawje ßo shubił — —.— a myßlachmy ßebi, miloscziwa knjeni, dokelż je wascha khęża jastwu najbliższcha a wasche wokno rosßwětlene, so je ßem czeknył.“

„Kak ßměschne, schto dha chzu w tajkej kurjawje widżecz?“ woprascha ßo wona poßměwajo. „Wy mózecże prawje měcz, ale mohło tola bycz, so je pschipadnje pola waß ßo wukhował“, snapschecżiwi serżant.

„Ně“, wona měrnje wotmolwi, „wón tu njeje pobył“.

(Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Hólzy, kotsiż chzedża jutry 1907 do schesteje a do präparandskeje rjadownje krajnostawskeho seminara w Budyschinje sastupicz, maja ßo hacz do 9. dezembra t. l. pola seminarskeho direktora Hillera samolwicz.

S **Budyschina.** Nimale zyły tydzeń je ßylny pokodnischi wětr po kraju howrił. Pschi tym bě mike a s wjetscha ßłónczne wjedro. Wětr k nam czopłotu s poldnischich krajow dujesche, kotrez ßu pod nim wjele czerpike. Pschi brjohach ßrjedzoseńskeho morja a w Italskej je ßo mórska woda po rękach na kraj honika a daloke strony powodzika. S městnami ßu tez sliwki padke. S Vesuva pola Neapla sliwkowe wody lavowe błóto na wokolny kraj spławichu. S dzìwim spěchom ßo błóto s dwěmaj rękomaj dale walesche. Jena ręka nimo pohrjebnischcża w Tortli dżesche, druha ßo k San Giorgio a Cremano wobroczi. Na torhoschczu w Cremano ßo rězy sjednoczischtej. Błóto pinzy a klamy wupjelni a wobydlerstwo do stracha staji. W Resinje a San Gionvanni ßo wjele domow s błótom póczrje. Żelesniski czah s Neapla a wosy drohoweje żelesnizy w błócże tczazy wostachu.

W Abazii satraschny wětr se sliwkom sakhadżesche. Pschistawowe twary ßu ßo wobschkodżike, tak so je ßo jędżenje łódżow do pschistawa na dlejschi czaß pschetorhnyło.

Też w pokodnischej Franzowskej je wětr wulku schkodu naczinił. Wjele rybaskich czołmow a wikowanskich łódżow je ßo rosbiło, mnosy ludżo ßu żiwjenje shubili. W Nizzy ßo wschě drohi pschi brjosy powodżichu, woda na nich meter wyßoko stejesche.

— Pschedżenak, ßerbska protyka na lěto 1907, je wuschła a je sa 25 np. w Ssmolerjcz kuihicżischczeńni każ też na dotalnych městnach dostacz. Wona je ßo jara derje poradżika. w njej namakasch hermanki a wiki, wěschczenja wjedra a kermusche, sabawjaze a powuczaze nastawki, hódanczka a rjane wobrasy. Woßebje chzemy też to wusběhnycz, so je wschitko tak pißane, so mózesch ju s dobrym ßwědomjom kóżdemm dżesczu do ruki dacz. Duż lubi Sserbja, kupujcże ju. Do ßerbskeho doma ßłuscha ßerbska protyka. Ssnadny sa ßerbsku protyku wudaty pjenjes budże hacz na najlepje nałożeny!

— Njemało ßo póndżelu tudomny wobkhodnik Schibak wustróża. Wón bęsche na Lessingskej drósy, psched jenym domom, w kotrymż mějesche nęschto wobstaracz, ßwoje jędne koło, 130 hriwnow hódne, stajił. Sso wrócźiwschi, njemózesche wón nihdże ßwoje koło wußlędżicz. Tón, kotryż bě ßo jeho smozował, njebě pak, każ ßo wupokasa, to s paduschnym wotpohladom czinił, ale jenoż schibakstwo sejhrał. Hacz dotal njesnaty żortował bě koło Schibakowej mandżelskej w jeho njepschitomnosczi pschepodał, prajiwschi so je jo namakał a so drje wone jejnemu mużej ßłuscha.

— Póndżelu ßu 70 létneho khorhowninehо wobydlerja Schöbela na pólvrnikowym brjosy morweho namakali. Wón drje je ßo pó czmje sabłudżił a po brjosy dele padnywschi ßo sarasył.

— Wschelake pschikupne hnoje ßu jędojte abo tola straschne, dokelż ßu kußate. Woßebje s Domaschowej mucżku a s drobnym palenym kalkom dyrbi ßo wobhladniwje wobkhadżecz. Pschi pschekładżenju a ßypanju tychle hnojidłow dyrbi ßo woßebje nastaczu próschenja wobaracz. Hdyż pak ßo to njehodżi, dyrbja ßo woczi s kitanskej brylu a wobliczo s masku pschikrycz. Se saprószchenymaj porstomaj njeßmětej ßo woczi rybowacz. Tsi pady woßlepjenja, 1 s Domaschowej mucżku, 1 s kalkom a 1 s njemjenowanym hnojidłom, w tymle smyßle dorasnje pręduja. Teho runja dyrbja ßo ratarjo napominacz, so ßebi, dżęło słóncżiwschi, ruzy, wobliczo a drastu derje wucżiscża. Radżicz je, Domaschowu mucżku a kainit s maschinami rosßypacz dacz.

Se Ssokolzy. Njedżelu, 4. novembra, popołdnju w 4 hodżinach ßo sakładny kamjeń naschego noweho schulskeho doma na ßwjatoczne waschnje położi. Twarski mischtr Rychtař w Budyschinje twar wuwjedże. Twarski pjenjes je ßo na nęhdże 30,000 hriwnow woblicził.

S Mnischońza. Na njewschędnym městnje je sańdżenu njedżelu dżękacżer Klammert s Lejna rjane jędne koło nadeschoł. Po lęßu Mnischońskeje hory wokoło khodżo, wón hłuboko w huscżinje skhowane jędne koło wohlada. Na njo bě papjerka pschiwjasana, na kotrejż bě napißane: „Stejo wostajicz! Pschińdu hnydom saßo!“ Bjes dwěla bě ßo koło nęhdże kradnyło a paduch bě jo do huscżiny skhował. Klammert koło teho dla stejo njewostaji, ale jo ßobu wsa, so by jo żandarmej pschepodał.

S Radworja. Tudomne towarstwo „Meja“, kotrez njepschihódnych wobstejnosczow dla nętkole spěwacz njemóże, ßo pschihotuje, wulku hru „Gero“ bliżsche jutry pschedstajicz. Pschi tejle hrje, kotraż bliżschi czaß s czischcża wuńdże, 33 woßobow ßobuhraje. Njech ßo „Meji“ pschedstajenje tejele hry runje tak derje poradżi, każ psched nękotrymi létami pschedstajenje: „Na Hrodżischku“.

Se Schiboje. Tsilětnu wnuczku tudomneho kublerja Mateja Kulki ßu morwu se Sprewje wucżahnyli. Wona bě ßo pjatk tydżenja s domu shubiła.

S **Lejna** pola Budestez. Sańdżenu ßobotu wjeczor ßu ßo paduschi do hródże tudomneho korczmarja Ramscha dobycz spytali, so bychu s njeje wowzy kradnyli. Dokelż pak samk njemóżachu wotpaczicz, do Małych Debßez woteńdżechu, so bychu s Ramschez pjekarnje nęschto wotnjeßli. Tola też tu ßo jim njeschlachczi. Ramschez dżowzy jich pytnyschtej a wotscherischtej. Na to ßo paduschi do Sahorja nastajichu. Dokelż tam składnosczе njenamakachu, nęschto drohotnische kradnycz, ßo s tym spokojichu, so dżękacżerjej Monserej nękotre kanikle s hródże wsachu.

Se **Stróże** pola Hucżiny. Ssrjedu wjeczor ßu ßo domske a hródż żiwnosczerja Powoła Wanczka a domske khężkarja Jana Krawza wotpalike. Płomjenja s Wanczkez se ßłomu kryteho domskeho wuńdżechu a ßo s wětrom skoku na pschitwarjenu maßivnu hródż a na Krawzez domske wupschestrjechu. Wanczkej je ßo nimale wscha domjaza nadoba s płomjenjemi sniczika, w kotryżch ßu też tsi kosy kónz wsake. Na haschenje běchu wohnjowe woborу se Subornicżki, Maleschez, Bukojny, Barta, Dubeho a Hucżiny pschijęke.

S **Noweje Wßy** pola Husti. Sa krótki czaß ßu ßo wobydlerjo naschеje wßy dwójzy s wohnjowym ropotom traschili. Pjatk wjeczor ßo brózeń a kolnja żiwnosczerja E. Henczela wotpalischtej. Ssobotu wjeczor hižo saßo płomjenjowa trubjel wo wßy k njebju ßapasche. Na kuble Augusta Rjeczki ßo se ßłomu kryta brózeń palesche. Bjes dwěla je słóstniski człowjek na woběmaj městnomaj woheń sałożił. Nadżijomnje ßo poradżi, njekraßnika wußlędżicz.

Se **Sahłowa.** Wutoru w nozy 1/2 1 hodżiny se statoka tudomneho żiwnosczerja Bjenady woheń wuńdże. Se ßylnym wětrom ßo płomjenja na twarjenja żiwnosczerja Krawza pschenjeßechu. Na woběmaj żiwnosczomaj ßo domske, brózeń a kólnja wotpalichu. Wschě twarjenja běchu se ßłomu kryte. Kak je woheń nastał, njeje snate. S 3 ßykawow, kotrez běchu k haschenju pschijęke, bě Maleschanska prěnja.

S Rakez. W poßlednim poßedżenju tudomneho rataŕskeho towarstwa mějesche jeho pschedßyda kubler Klimant pschednoschk wo wulkim wohnju, kotryż je psched 50 létami Rakezy wupuscżił. Woheń wutoru 7. oktobra 1856 popołdnju wokoło 2 hodżin w kólni khężnika Michała Hadanka wudyri. Se ßylnym wětrom ßo płomjenja sa poł hodżiny na 38 statokow rosschěrichu. Ludżo s torhoschcża běchu tam, hdżež bě woheń wuschoł, na pomoz běżeli, tola sa krótki czaß ßo też khęże pschi torhoschczu sapalichu. S wulkej nusu lědma słót płomjenjam wukhowachu a dyrbjachu wscho druhe saniczazemu wohnjej pschewostajicz. Zahła horzota wo wßy bě tak satraschna, so ßo na wulkim kruchu pohrjebnischcża wschě tschiże spalichu. Nusa ludżi, s wohnjom potrjechenych, bě jara wulka, tola ßo se ßmilnymi człowjekami nęschto mało pomjeńschi. Po poruczności kralowskeho komornika s Rabenaua pomozy potrębni w Rakeczanskim hosczenzu tłwilu żyrobu a posdżischo ßymjo k wußywej dostachu.

Dokelż běchu prjedy twarjenja jara hromadże stake, dyrbjachu ßo pschi nowotwarje na bliske pola wutwaricz a s dżęła ßo hacz na

kaczu korczmu wutwarichu. Tam hischcże jako jenicžki žiwy ſ tamneho cžaßa wumjeńkał Handrij Haſchka bydli, kotremuž je ßo jako hospodarjej ſtatok wotpalił.

Posdźiſche lěta ßu Nakezy mjeńſche wohnje hacž do lěta 1879 podeſchke. W tutym lěcże ßo w auguſcże ſaßo 18 ſtatokow ſ wohnjom ſniczi. Runjež bě tón krócź 20 ſtatokow mjenje, bě tola njeſboże doſcź wulke, dokelž běchu ßo ſ wjetſcheho dźěla khudźi khěžkarjo potrjechili. Posdźiſcho ßu ßo bóle jenotliwe twarjenja wotpalike, ſ dobom 1—3 ſtatoki. W ſańdźenych 50 lětach je ßo w Nakezach wſcho hromadże 28 krócź paliko. Bóh luby Knjes chzył pſchichodnje naſchu wjeß hnadnje pſched wohnjowym njeſbožom wobarnowacź.

S Njeßwaczidła. Hacž do poßlednjeho měſtacźka bě ſańdźenu ßrjedu, reformaziſki ßwjedźeń, nasch Boži dom ſ kemſcherjemi wobßadźeny. Se wſchěch ſtron dalokeje woßady, haj ßamo też ſ dalſchich wßow ſ wonka njeje, běchu ßo ſe ßykami kemſcherjo ſeſchli, ſo bychu wotßalne prědowanje naſcheho wjeleczeſcźeneho a lubowaneho knjeſa fararja Jakuba ßkyſcheli. Styſknoſcź a ſrudnoſcź wſchitkim wutrobu napjelnjeſche a kemſcherjo a kemſcherki hłubokohnuczi ßylſy pſcheliwachu, hdyž ßo jich duchowny wjednik a radźicźel ſ nimi roſßohnowaſche. 33 lět dołho je knjes farař Jakub ſ wulkej ßwěrnoſcźu cžiſty evangelion w naſchej woßadże pſchipowjedał a jemu dowěrjene duſche k Jeſußej wodźił. Sswoje ſaſtojńſtwo wón jako ßwjaty nadawk wobhladowaſche, kotryž wón, ßo žanych wobcźeżnoſcźow njebojo ſtajnje połny horliwoſcże ſa Boże kraleſtwo dopjelnicź pytaſche. Kak jara jeho ſa to jeho woßadni cžeſcźa a ſ luboſcźu na nim wißaju, to je wón na ßwojim ſaſtojnſkim jubileju a nětkole pſchi ſkoženju ſaſtojnſtwa we wulkej měrje nawjedźił. Wo luboſcźi woßadnych k njemu ßwědcza woßebje mnohe drohotne dary, kotrež ßu woßadni kóżde lěto, jemu k luboſcźi ſ dźakownoſcźu naſchemu Bożemu domej woprowali. Na kónzu jeho poßłucharjow do ßylſow jimazeho prědowanja zyrkwiny khor ſ zykej woßadu jemu k cžeſcźi ariju „Hdże namaka duſcha ßwój ſtatok a měr“ ſpěwaſche. Mjeno knjeſa fararja Jakuba budże ßo w naſchej woßadże hiſchcże ſ cžeſcźu a wyßokowažењom mjenowacź, hdyž budże nětcźiſchi narod hižo dawno ßmjertne ſpanje ſpacź. Po wotßalenju knjeſa fararja Jakuba budże hacž do nowowobßadźenja naſcheho farſtwa knjes farař Gólcź-Nakecźanſki duchowne ſaſtojnſtwo w naſchej woßadże ſaſtawacź.

S **Kulowa.** Ssadarſtwowa a ſahrodniſtwowa wuſtajeńza, kotraž je ßo tu 21. a 22. oktobra wotměła, je ßo we wſchěch dźělach derje poradźiła. W ßadarſtwje bě 90 cžißkow a w ſahrodniſtwje 50 cžißkow wuſtajenych. Sa wubjerne dokonjenje w ßadarſtwje ßo tſi medaille ratarſtwoweje komory wudźělichu. Ssłěbornu medaillu doſta rěſnik Allwin Jakubez w Kulowje, bronſowu medaillu Ota Kmjecź w Bórku a wucźeŕ Wels w Němzach. 1. abo 2. myto doſtachu: Allwin Jakubez, konditor Pjaza, Metzner w Małej Nydej, Schmidt we Wojerezach, wucźeŕ Radizki w Ssulſchezach, Th. Bulank, A. Wels w Kulowzu, H. Wels, Emil Wels w Němzach, Khorla Sarjenk w Lubhoſcźu, A. Wicźas we Wojerezach, Kuba w Skaſkowje, Fr. Wels, M. Brückner w Kocźinje, Fr. Graf, H. Jäckel, E. Wolf we Wojerezach. 3. myto na ßad doſtachu: J. Pakoſtnik we Wulkich Sdźarach, J. Scholta w Hóſku, P. Graf we Nowej Wßy, P. Hanſchk, R. Fiebiger, M. Mjetan w Małej Nydej, E. Bär we Wojerezach, H. Scheunert, Roßmy, J. Kral w Kocźinje, M. Sserbin w Němzach, H. Schokcźina we Němzach, J. Wels, J. Sahrodnik w Spalach, J. Krenz, Handrik w Lubhoſcźu, M. Manjok w Hóſku, A. Hejdan, Fr. Pjekaŕ, B. Jakubez, Fr. Kindermann, farař Krauſa, H. Beckel, O. Gregor, M. Bydlink w Ssulſchezach, Marja Neitſchowa, Kocźinſka gmejna, P. Mikla w Němzach, J. Füſſel, A. Wels. 4. myto na ßad doſtachu: F. Bulang, H. Rochau, B. Pjekaŕ, E. Popjel, J. Micź w Němzach, M. Scholta, J. Iſelin, J. Małki w Rachlowje, Jan Wukaſch w Komorowje, M. Hejdan, A. Neunert, Schönitz w Kocźinje, Ssalowſka gmejna. 1. myto na wupkody ſahrodniſtwa doſtachu: P. Lux, pſchekupz Hórnik, Allwin Jakubez, A. Herz we Wojerezach. 2. myto: F. Möller, wuhnjeŕſki miſchtr Wels, blidaŕ Beckel, H. Wels, Fryczа, Zomak, wucźeŕ Schönitz w Kocźinje, H. Wels. 3. myto: ſahrodnik Kokla, F. Wels, B. Micź, A. Wels, H. Paſſing, E. Wawry, A. Neunert, M. Scholta w Němzach, Handrik w Lubhoſcźu Graf, Scheunert, J. Scholta w Hóſku, J. Füſſel, J. Bulank, Th. Bulank, H. Schommel. Diplomy ßo wudźělichu: E. Popjelej, Butterej w Budyſchinje, Jakubej Scholcże w Kleczkez młynje, Kuliſchej w Bórkhamorje, A. Neunertej, M. Metznerej w Małej Nydej, H. Welſej, J. Ditrichej.

S Rychwałda. Na njehańbicźiwe waſchnje je ßo poßledni hermank jedyn paduſchny cźłowjek wjetſcheje ſumy pjenjes ſmozował. Skótny wikowaŕ Schäfer ſ Lipinkow bě w Gochmerez hoſcźenzu 800 hriwnow na blido naßadźał. Hdyž wón ras ſe iſtwy wuńdże, jedyn muž pjenjeſy hromadu ſchtrychny a je ßebi do ſaka tykny. Pſchitomni jemu dachu woteńcź, dokelž wón praji: „Schäfer je dźe ßebi ßwoje pjenjeſy leżo woſtajił, ja je ſa nim ponjeßu.“ Wopißanje paduchoweje woßoby ßo na jeneho muża w Delnich Prußach pſchihodźeſche. Borſchcźanſki wachtmiſchtr ßo hnydom ſa nim puſchcźi a jeho w Nowym Lubalnju ſaßkapi.

Přilopk.

* W Straußez brónjowej pſchedawarni w Lipſku Straußowa žona jenemu kupzej pokaſowaſche, kak ma ſ revolvrom wobkhadźecź. Pſchi tym wona revolver k ſpanju nawróczi. Na dobo ßo wutſěli a žona cźežko ſranjena k ſemi padże. Kak je kulka do revolvra pſchiſchła, njeje hiſchcże wujaßnjene.

* (Tſi kruwy kónz wſake.) Kubleŕ Lieger w Delitzach w Sakſkej mějeſche na kubi wyſche hródże cźwizu ſ foſforowej rosmodu ſtejo. Dokelž bě ßo jena wobrucź pukła, ßo cźwiza rosda, a rosmoda ſ cźwizy pſches wjerch do kortow kapaſche. Tſi kruwy, kotrež ju liſachu, ßu kónz wſake.

* Hobrſki Kölnſki dom (zyrkej), kotryž je ßo hakle pſched 25 lětami dotwariŕ, je hižo ſ měſtnami dodźerżał. S 20 metroweje wyßokoſcże ßo wutoru wjetſche kamjenje wotpuſchcźachu, kotrež ßo ſ wulkim wotmachom na pleſtrje rosbichu. Pſchi tym pjaſcź wulke kruchi hacž na ſchcźežku domoweje terraſſy padachu. Wobydlerjo ßo ſ nowa warnuja, ſo njebychu po pucźu domoweje terraſſy khodźili.

* (Cźěło w měſche.) W jenej khěži na Schaafenſkej dróſy w Kölnje w jenym měſche cźěło ſamkarja Napola namakachu. Na měch bě adreßa do Frankfurta nad Mainom pſchilěpjena. Khěžini wobydlerjo njekedźbujo nimo měcha khodźachu, měnjo, ſo je ßo ſ póſtom pſchinjeßł. Hakle hdyž cźěło ßmjerdźecź pocza, ßo kedźbliwi ſcźinichu a potom poliziji powjeſcź dachu. Na Napolowu lubu, kotraž je ßo wot njedźele ſhubiła, tukaju, ſo je mordaŕſtwo ſkucźiła.

* Köpenickſki falſchny hejtman, ſchewz Voigt, je w jaſtwje ſkhoriŕ. To je bjes dźiwa po roshorjenju a njeměrach poßlednich dnjow. So je jeho polizija wußlědźiła, ſa to ma ßebi wón ßam winu pſchipißacź. Hdyž wón loni w khoſtaŕni w Rawitſchu ßedźeſche, bě wón jenemu ßobukhoſtanzej prajił, ſo ßo ſ pomozu wojakow ſkerje něſchto wuwjeſcź hodźi. Schtoż je Voigt tehdy rěcźał, na to ßo jeho něhduſchi ßobukhoſtanz dopomni, hdyž w nowinach wo Köpenickſkim rubjeżniſtwje cźitaſche. Wón wyſchnoſcźi powjedźi, ſchtoż bě Voigt jemu powjedał, a ta nětko ſa Voigtom ßlědźeſche. S pſchipadom w Barlinje jeho pſchebytk wobhonichu. Voigt runje ßwój rańſchi khoſej pijeſche, hdyž poliziſtojo do jeho bydła ſtupichu. Wón jich zyle ſměrom proſcheſche, ſo bychu jemu dali khoſej wupicź a potom ßo njeſpjeczujo ſ nimi woteńdże. S khoſtaŕnje ßo puſchcźiwſchi je Voigt we Wismarje w Mecklenburgſkej pola wójwodſkeho dwórſkeho ſchewza dźěłał a jako wuſchikny dźěłacźeŕ wjele ſaßłużił. Jeho miſchtr mějeſche k njemu połne dowěrjenje a chzyſche jemu wjedźenje jeneje filiale pſchepodacź. Prjedy hacž pak k temu dóńdże, polizija Voigta wupokaſa. Pſchi pſcheßłyſchenju na polizajſtwje bě Voigt jara ſrěczniwy. Hdyž jedyn ſ polizajſkich komißarow praji, ſo njemóże wopſchijecź, kak ßo w Köpenicku tuteho ſchědźiwza njeißu ſa legitimaziju pſchraſcheli, jemu Voigt ſnapſchecźiwi: „Mój knjeże, njeſnaju Waß, tola hdy byſchcże też ſe ßwojim wyſchſchim knjeżeŕſtwowym radźicźelom a preſidentom pſchiſchli — měnicże, ſo bych ßo do dołhich rěcźow ſ Wami dał? Bych ſ krótka wojakam prajił: Pſchimúcże khadlow ſa khornaŕ a wotwjedźcże jich! — Byſchcże widźeli, kak rucże byſchcże won ſlecźili!“

* (Wjelk dźěcźo nażraŕ.) Žałoßny podawk je ßo wutoru dopołdnja w rataŕſkej ſpytowarni w Halli ſtaŕ. Tam je mjes ſwěrjatami, kotrež ßu w klětkach ſawrjene, też jedyn wjelk. Hdyž ßebi njehladane dwělětne dźěcźo pohoncża Wuttiga, w ſpytowarni ßłużazeho, pſched wjelkowej klětku hrajkaſche, ſwěriſko makeho hólcźka ſ paſorami k lěßyzam ſcźahny. Dźěcźo ßo njemóżeſche ſe žałoßneho wobpſchimnjenja wußwobodźicź. Wjelk do rucźkow njebożatka kuſaſche, a dokelž nichtó hróſbny podawk njepytny, jemu ſwěriſko wobej rucźzy ſkoro do zyła wotkuſa. Pſchepoſdże doroſcźeni žałoſcźaze dźěcźo wukhowachu. S měſchcźanſkim khorobnym woſom jo do chirurgiſkeje kliniki dowjeſechu.

* Sſkawny pcźołaŕ pólſki farař Dzierſon je w 95¾ lěta ſtary w Lowkowizach pola Kluczborka w Schleſyſkej wumrjeł. Dzierſon je kołcź ſ hibicźiwej twarju wunamakał, tak ſo njemóże ßo kóżdy twaŕ, dokelž na wobłuku wißy, ſ kołcża wuwſacź. Po tymle wunamakanju

bě Dzierson wußlědźił, so ßo truty ſ njewopłodźenych jejkow lanu. Sa krótki cżaß mějesche wón něhdźe 400 kolczow. 49 lět Dzierson duchowne saſtojńſtwo saſtawasche; potom ßo wón na wotpoczink poda. W ßwojej narodnej wßy w Lowkowizach wón dołhe lěta pczołarſtwo pěſtowasche. Němſka akademija Dzierſona ſa ßobuſtawa pomjenowa, a Mnichowſka univerſita jemu cżeßny doktorat philoſofije ſpożczi.

* (Horzokrejnaj biczkaj.) Dwaj italſkaj dźěłaczerjej, w płunarni w Baden-Badenje dźěłazaj, běſchtaj ßo ſwadźiłoj. Młódſchi hakle 15lětny Baranzelli 17lětneho Laroggia ſ hamorom na hłowu dyri, na cżoż tón Baranzellijej ſ piwowej bleſchu nop rosraſy.

* Hrabja Pückler, kotrehoż ßu dla jeho rěczow pſchecżiwo żidam k jaſtwu na 3 měßazy ſaßudźili, je póndźelu w Barlinje njesboże ſ automobilom měł. Automobilna drožka, w kotrejż ßo wón ſe ßwojimi pſchecżelemi wjeſeſche, do jeneho woſa drohoweje żeleſnizy ſawadźi a to ſ tajkej mozu, ſo dyrbjeſche ßo jedyn pſchecżel hrabje Pücklera ſe ſtraſchnej rann na hłowje do hojeńnje dowjeſcź. Hrabja Pückler ßam bě ßebi jenoż kožu lohko wobodrěł. Wón tónle podawk w rěczi wuwuži, ſo by na to pokaſał, ſo jako „wumożnik Němſkeje“ pod zyle „woßebitym ſchkitom Němſkeje“ ſteji.

* Dla krjudowanja wojakow mějeſche ßo tele dny pſched wójnſkim ßudom 38. diwiſije w Erfurcze podwyſchk Jan Krüger wot 35. pěſcheho regimenta w Hildburghauſenje ſamolwicź. Wón ßo wſcheho wuſna, cżehoż jeho winowachu, a ßo ſ wulkim roshorjenjom ſamolwjeſche, kotrež je krjudowany wojak ſe ßwojej njelepoſczu, lěnjoſczu a njecżiſtotu ſawinował. Krjudowany je nětcżiſchi reſerviſt rataŕ Ernſt Neubert ſ Bensheima. Wón je wot oktobra 1904 hacż do oktobra 1906 pola regimenta ßłużił. Pſchi pſcheßłyſchenju ßwědkow ßo wukopa: W oktobrje 1904 podwyſchk Krüger Neuberta pſchi cżiſczenju ſ paßowym ſamkom do woblicża dyri, ſo jemu krej ſ noßa běżeſche. Wón woſpjet Neuberta ſ pjaſczu do hłowy dyri, dale jemu wón ſchkórn do hłowy mjetaſche, bijeſche jeho ſ klepaczom atd. Ras podwyſchk Neubertej jědźne ßudobjo ſ ruki wſa, je na ſemju ſtaji a wojakej kaſaſche, ſo by każ „ßwinjo żrał“. Hdyż chzyſche Neubert ras kruch połcża, kotryż běſchtaj jemu jeho ſtarſchej póßłakoj, jěſcź, Krüger połcż na ſemju cżißny a na nim ſ nohomaj teptajo praji: Tu, pßyko, żeŕ!“ Krügera k jaſtwu na 4 měßazy a degradaziji ſaßudźichu. Dokelż ßo na njeho hrěſchachu, ſo mohł cżekнycź, jeho hnydom ſajachu.

* Ssmjercź w płomjenjach je na Tegelſkej dróſy pola Barlina pohoncź jeneho ßynoweho woſa poczerpił. Schkra ſ trubki, kotruż kurjeſche, do ßyna padże, kotrež ßo ſapali. Wbohi cżłowjek njemóżeſche ßo ſ płomjenjow, kotrež pſches njeho ſchwihachu, wukhowacź a ßo tak ſpali.

* (Młodoſtny ßamomordaŕ) W Hötenslebenje w Braunſchweigſkej je ßo jedyn 13lětny hólz pſched żeleſniſki cżah cżißnył. Jemu ßo hłowa wot cżéła wotjědże.

* Bliſko Lauffena w Badenſkej je ßo drjewjany móſt Birſkeje rěki ſłamał, hdyż pſches njón cżeżko nakładżeny wós jědżeſche. Konjej a wós ßo we wyßokouapjatej wodże ſhubichu, runje tak 7 fabrikſkich dźěłaczerjow, kotſiż runje po moſcże dźěchu. Schtyrjo ſ nich móżachu ßo wukhowacź, druſy ßo tepichu, też pohoncź a konjej ßmjercź w żołmach namakachu.

* Nětcżiſche pjecżhriwnowſke ßłěborne pjenjeſy ßu ſa wobkhad pſchewulke a njepſchiruczne. Jich wobßah ma ßo teho dla pomjeńſchicź, ſo ſměja něhdźe wulkoſcź nětcżiſcheho tolerja. Schtoż po wobßahu wotbudźa, to po tołſtoſczi pſchibudźa. Prjedy pak hacż ßo nowe pjecżhriwnaki wudadźa, maja ßo wſchě tolerje ſ wobkhada wjacź. Dale maja ßo 50pjenjeżkowſke pjenjeſy ſ wobkhada ſhubicź. Na jich měſto ßo 1/2hriwnaki wudawaju.

* (Łódź ßo potepiła.) Bremenſku parnu łódź „Hermann“, kotraż bě 28. oktobra ſ Antwerpena wotjěła, je njeſnata ſchtyriſcżeżorata łódź na móŕſke dno ſtorczika. 23 muži ſ mużſtwa je ßo tepiło. Jeneho tepjerja, kotryż bě ßo jeneho rosbitka pſchimnył, je mużſtwo jeneho Oſtendſkeho rybaſkeho cżołma wukhowało a do Oſtende pſchiwjeſko.

* (Żiwa pohrjebana.) Profeſſor Barclay, w Kingſtonje bydlazy lěkaŕ, ßwoju żonu w pſchitomnoſcźi mnohich pſchitomnych hypnotiſěrowaſche, ju potom do kaſchcża połoži a ju tſi łohcże hłuboko ſahrjeba. Profeſſor pſchipowjedźi, ſo ju ſa tydźeń ſaßo wuhrjebacź da. Tak ßo ſta. Hdyż bě ßo żona ſaßo wuhrjebała a ßo kaſchcź wocżinił, jejny muż ſ ruku machnywſchi ju ſbudźi. Żonje njebě zyłotydźeńſki ſpar uiczo ſwadźił. Wona bě jenoż jara hłódna.

* Elektriſki cżah Pennſylwanſkeje żeleſnizy je póndźelu popołdnju ſ moſta do wody mjes Atlantic City a Newjerſejom padnył. 66 cżłowjekow je ßo tepiło, 22 ßo ſraniło. Nurjakojo ßu 44 cżołkow pod wodu wucżahnyli. Wyſchnoſcź je ſpóſnaka, ſo je móſt wopak twarjeny był.

* (Buffalo Bill w ßněhowym mjecżelu ßo ſhubił.) Wyſchk Cody, pod mjenom „Buffalo Bill“ ſnaty, kotryż je w auguſcże t. l. też Budyſchin ſe ßwojimi ludźimi wopytał, je ßo hromadże ſe 16 hońtwarjemi w dźiwich Bighornſkich horach w ſtacże Arizonje w połnóżnej Amerizy ſe ſatraſchnym ßněhowym mjecżelom pſchekhwatał. Sa nim a jeho pſchewodnikami je ßo wſchón ßłeď ſhubił. Boja ßo, ſo je zyłe hońtwarſke towarſtwo w ßněży ſmjerſko.

Saprajenje wohnja

abo Homla na Żidowje.

S wyßoka wot Budyſchina
Dróha wjedźe do niſka,
K ßewjerej ßo dele wije
Hacż do ßrjedźnoh' Żidowa.
Tu ßo do dwej puczow dźěli,
Na prawo a na lěwo;
Prawy k Wojerjezam běži,
Lěwy ma na Kamjenz ßo.
Mała rěczka ſchwórczi w dole
Niże teho roſpucza;
Sady njeje kupka ſteji
Starych khěżow ßamotna.
Stare haj ßu tute twary,
Spoczatk jich ßo njepomni;
A dóńż w jenej kupzy ſteja,
Ssu jim „Homla“ narjekli.
Na Żidowje mnohich cżaßach
Wjele krócź je woheń był;
Ale też najhórſchi njeje
Sso tej' Homle podótknył.
Njech też ſ drjewa je a ßłomy
A duż lóżko ſapalna,
Tola ſhrabake ju njeißu
Ani njemdre palenja.
Nowe khěże ßu po wohnjach
W ßußodſtwje tam twarjene;
Jejne ſcżěny pak a tſěchi
Saſtarſke ßu woſtake.
Sawoſtake w wſchitkich wójnach
Schkitane pſched ſpalenjom,
Sso też ſpłomjenike njeißu
Żenje ſ Bożim njewjedrom.
Njej' to tola ſ wulkim dźiwom?
Schto je toho pſchicżina? —
Stari ludźo wukożuja,
Kak ßo ſ tutym dźiwom ma.
Měnja: Homla ſarjeknjena
Něhdy je wot zyganow,
Tak ſo nad njej' mozy nima
Nadpad żanych płomjenjow.
Dźědojo a wowki wjedźa
Wo nju ſtaru powjedku.
Ja wam rady tajku powěm,
Kajkuż mi ju ſdźělichu. —
Něhdy bě do Budyſchina
Pſchiſchoł zygan wuheŕſki,
Khromy, hłódny wutradany,
W hroſnym wjedrje ſmoknywſchi.
Żonu mějeſche wón ßobu
A dwě dźěſczi ſkhorjenej.
Měſczenjo ßo njeßmilichu
Na tej cżrjódzy ſkorżatej.
„Tajkoh' paßma njetrjebamy!
Tak doſcź mamy żebrakow.
Wobradź Bóh! Sso dale mějcże!
Dźicże dele na Żidow!“
Na Żidow ßo dowlecżechu,
Sawutleni pſchi ßamom,
Symu mrějo, dyrkotajo,
Pſchemoknjeni ſ deſchczikom.
Pola Homle pſched wrotami
Wumucżeni ſaſtachu.
„Hdże dha w nozy pſchebudżemy
Něhdże w hródźi w kucżiku?“
S boka wrotow běhdy zygan
Poczapny ßo na kamjeń,
A ta wboha żona dźěſche
Wo dórtk ſa wſchěch po proſcheń.
Wjecżor bě, a ſ dźěła dźěſche
Stary Dejko Homlowſki;
Hdżeż tam pytny żałoſczenje,
W duſchi żelny pſchiſtupi.
Wuhladny toh' zuſoh' muża
S hubjenymaj dźěſczomaj,
Kiż na mokrej ſemi cżepjo
S boka nana ſkorżeſchtaj.
Dejkez nan, ta dobra duſcha,
Dołho njepraſcheſche ßo;
Wutroba ßo jemu kwěkny,
Sroſumjo to hubjenſtwo.
„Njebożatka wopuſchczene,
Nuts mi pójcże ßobu k nam!
W nozy wonka njebudźecże;
Wjecżeŕ wam a lěhwo dam!“
Dejkez macżeŕ dobrocżiwa
Rucże ſtwiczku wutepi,
A tym hłódnym dyrkotatym
Swari cżopkej poliwki.
A też wulki hornyk ſela
Ssobu ſtaji na pjezak.
„Żohnuj Bóh to ſtrowe picżo!
To waß ſwulěkuje wſchak.“
Tójdy hladaſchtaj jich ßwěru
Dejkez nan a macżerka,
Ani njedychnyſchtaj na to,
Schtó to jimaj ſaruna.
A hdyż woni běchu ſaßo
Lěpſchich mozow nabyli,
S wutrobow ßo dźakowachu
Se ßyłſami horzymi.
Hnuty zygan ſ kónza dźeſche:
„Sapkaczicź ßym njemózny
Waju cżinjenu nam ßmilnoſcź
A wſchě wulke dobroty“.
„Pjenjes nimam k ſarunanju; —
To pak mějtaj k dźakewi:
Sarjeknył ßym waſchu Homlu,
So ji woheń njeſchkodźi!“ —
Bórſy potom ſ wulkim wohnjom
Żidow je ßo wotpalił;
Żadyn tſěſchny walczk we Homli
Sso pak njeje ſeßmudźił.
Tak też poſdźiſcho je wohnje
Wſchitke dźiwnje pſchětraka.
Njewobßmalena 'ſchcże ſteji
Hacż do dźeńßniſcheho dnja.
Bóh daj, ſo b'dźa pſchez w tej Hamli
Dobre duſche ſ bydlenjom!
Wón je kryj ſe ſchczedrej ruku
Pſched wohnjom a njeſbożom!

Kožuchowe koże,

wschě druźiny **kožow k podschiczu,** kaž tež **koże k wobšadźenju,** a to cžorne, běłe, shunkowe, bobraze, bisamjaze, kastorettaze, wallabraze, bobakaze (murmel), sealbisamjaze, ruske schubowe a cžorne persiske koże tunjo pschedawam. **Mužaze a zonjaze kožuchi** po tunjej płaćišnje **pschedźěłuju,** poruczam tež wulki sklad **tykačow** (muffow), a **boow** kóždeje wulkosće, **nohowe měchi, nohowe tosche** atd., **teppichi** do jstwow a wosow, **klobuki** a **mězy** sa mužskich a dźěći po kóždej płaćišnje.

C. E. Rincke, na bohatej haśy,
klobuki, mězy a pjelsčowe twory.

K seschiću
zonjazeje drasty
porucza so
Marja Rychtarjez
na snutskownej lawskej haśy 10 III
na lěwizy.

Zuse suby,

plomby se slota,
šlěbra, emaille,
s rukowanjom sa poměrne płaćišny.
Eugen Wienecke,
w Amerizy approbowany
subjazy lěkar,
18 na Hoschiz haśy 18.

Najlěpschi
khofej
ma jenož
Otto Sachse.
na bohatej haśy 4.

Kosaze koże,
howjase koże,
wowcze koże,
sajeczeakaniklazekoże,
cželaze koże,
kaž tež wschě druhe druźiny
kožow
po najwyschschich płaćišnach kupuje
Heinrich Lange
pschi šerbskej katholskej zyrkwi
a pschi žitnych wikach.

J. a E. Koban
w Budyschinje
pschi žitnych wikach 4
(wSeehez restaurantu „Germania").
Expedizija
sa pišomne dźěła w kupnych, dismenbrazišich, hypothekšich, testamentšich a sawostajenstwowych wězach atd.
Ręčimoj tež šerbšći.

Winowa pschedawarnja
s wulka a s mała
Gustava Küttnera
na šerbskej drósy telefon 5*
sjednoczena
s winowej korczmu,
nowemu cžasej pschiprawjenej
porucza
naturskoczište wina
po snatych solidnych płaćišnach.

Wuběrany
khofej
paleny
punt jenož po
80 np.
tak dołho hacž sklad doša
pola
Khorle Nowaka nasl.,
Jurja Nitsche
na žitnej haśy.

Heinrich Lange
11 pschi žitnych wikach 11
s napschecza słoteje hwězdy
porucza swój wulki sklad
hotowych pjelsčowych tworow
kaž tež **wschě druźiny kožow k wobšadźenju** a **podschiczu.**
Kožuchi so po měrje schija a so pschedźěłaju
po najtuńšej płaćišnje

Najtuńscho kupujece
žonjaze žaketty, cžorne a schěre měšchane wot najjednorischeho hacž do najwošebnischeho, derje šedźaze,
astrachanske žaketty, bjes poroka šedźoze,
židźane astrachanske žaketty, wubjernje dźěłane, jara płaćišny hódne,
holczaze a dźěczaze žaketty na wulki wubjerk,
mužaze, pacholaze, hólczaze a dźěczaze wobleczenja
wschěch barbow a wulkosćow,
mužaze, pacholaze, hólczaze a dźěczaze kholowy
na wulki wubjerk,
mužaze, pacholaze a hólczaze jupy na wulki wubjerk.
swjerschniki wschelakich druźinow, nanajwjetschi wubjerk,
teho runja wschu **dźěłaczersku drastu**
se šerbskim a němskim poškuženjom pola
A. swud. Mengeroweje **pschi šerbskich hrjebjach 6.**

Płaćišny hódno! Rjane! Solidne!
Najnowsche shytki sa symske kholowy, wobleczenja a paletoty šu saso doschle a proschu wo pschecželniwy wopyt. Tež šu najnowsche cžistowołmjane **Gerasle blusy** a **drastne tkaniny** saso na sklodze.
Ernestina Elsnerowa na mlynskej drósy 5
pschi Mörbitzez wulkim mlynje.

Poruczam šamodźěłane
ff. mlócžniki, mlokowe karany, mlokowe hornzy, wódne khany, wódne cžerpawy, sazynowane wódne khany a hornzy.
Mam wulki sklad
krjepjawkow (krjepjenskich khanow) a **emaillowanych tworow, sazynowanych bowow** a **juchowych cžerpakow. Tšěschne žłoby** a **roły** a kóžde do twarstwa šłuschaze klampnarske dźěła shotowjam.
Želeso sa tšěschne žłoby mam na sklodze.
Spěschne poškuženje. Najtuńsche płaćišny.
M. Schulz.
10 pschi šerbskich hrjebjach 10.

Wulke
wupschedawanje meblow
14 na bohatej haśy 14 po 1 skhodze.
Dla pschetwarjenja khěže swój **meblowy magazin** wotedam a swój wulki sklad khmanje dźěłanych meblow po poniženych płaćišnach wupschedawam.
Wilhelm Schmidt, blidarski mischtr.

1000 zentnarjow
brěsowych khoschczowych prutow
so też wot nětka też po małych dźělbach kupuje
we wokrjesnej dźělarni na Židowje
pola Budyschina.

Torfowe plazanki (pazeny)
1000 schtuk po **5 hr. 50 np.** s hnydomnym saplaczenjom su kóždu srjedu a pjatk, a druhe dny, hdyž so prjedy skasaju, dostacz w **Koblizach** pola Wulkich Sdźarow.
Sarjadnik wyschschi hajnik **Dressler.**

Drjewowa awkzija.
Ssrjedu 7. novembra t. l. budźe so **popołdnju wot 3 hodzin**
w hosczenzu w Mjedźoju
sćěhowaze na Mjedźojskim revěrje (w 32. wotdźělenju we wurubje) sestajene drjewo na pscheswadźowanje pschedawacz, a to
45 rm mjechkich palnych klumpachow,
35 = = = = 2 metr. dołhich,
16 = = repuchow.
Huscžanske hajnistwo, 30. oktobra 1906.
O. Mendte.

Janske kupjele w Ssmjeczkezach.

W symskim połłéczje ßo njedźelu a póndźelu kupjele podawaju. Tutaj dnjej ßu popołdnju wot 3—5 hodźin apparaty Zanderskeho sala k wuźiwanju pschihotowane, a knjes dr. med. **Rachel** je tón ßamy cżaß k wukonjenju ruczneje a vibraziskeje maßaże pschitomny.

Kupjeline sarjadnistwo.

Winowa pschedawarnja
Pawoła Giebnera
w Budyschinje

na bohatej haßy cżißło 18 s nutskhódom na theatrowej haßy porucża ßwoje derje wothladane

běle a cżerwjene wina, Portske wino, Malagaske, Tokayske, Madeiraske, Sherryske a druhe lékarske wina atd.

Wot sapoczatka mojeho dwazyczílétneho wobstacża ßym ßo pschezo prózował, **jenoż woprawne wino** pschedawacź, kotryż je strowoscźi spomóżne.

Dokelż w tsjoch pinzach: **w radnej lhéźi,** na **kotolskej haßy** a na **bohatej haßy** sestajany **jara wulki sklad** wudżerżuju, kotrež ßo s wudawkami sa puczowanje njepodroża, móżu **wino s wjetschimi hromadami k kwaßam**-a druhimi **ßwjatoczłnoscźam** ßo hodźaze, tuńscho pschedawacź, hacź hdyż ßebi jo direktnje wot Rheina, Mosela atd. póßkacź dadża. Pospytanje tych pschetrjebarjow, kotsiż hischcże moje wina njesnaja, wo tym pscheßwědczi.

We wudawarni Serbskich Nowin je sa **25** np. dostacź:

Pschedżenak,
Protyka sa Serbow
na lěto
1907.

Kuchańki, stwinske a ßłużobne holzy, mlokowe holzy a tajke k ßwinjom, hródźne dżowki s wulkej msdu, ßrénkow, rólnych pohonczow hnydom a k nowemu lětu do tudomnych a Draždżanskich stron pyta Pschistajerka **Görlichowa** na schulskej drósy 7 s napschecża theatra.

Khéża

cżißło 28 w Dyrbachu pola Klétneho je hnydom na pschedań. Wscho dalsche je pola wobßedżerki tam shonicź.

Cżrjewa,
kołbaßowe lijeschki,
hejduschku a wschě **korjenjenja**
porucża
Khorla Nowaka naßlédnik
Jurij Ritsche,
na żitnej haßy.

Liebsch, ßudniski aktuar sw. ßł., w Budyschinje na ßukelnskej haßy 34. Pißarnja sa kupne, dismembraziske, hypothekske, testamentske a sawostajenstwowe wézy atd.
— Réczi ßerbski. —

Derje poruczena holza
ßo k nowemu lětu 1907 do kuchińskeho a domjazeho dżéła na knježi dwór w Plußnizkezach pyta.

Młoda holza

ßo k 1. novembrej do dobreje ßłużby pyta w Budyschinje psch ßerbskich hrjebjach 34.

Khéża w **Huczinje** cżo. **42** je na pschedań. Dalsche je jenoż shonicź pola **Jana Klina** w Maleschezach.

Stwa

s kuchinju a komoru je na Zidowje cżo. 206 pola rubjaneho Frankforta na pschenajecże.

Ssuproschna ranza

je w **Jitku** na pschedań. Shonicź w korczmje tam.

Podßobna krowa

ßylna młoda, blisko k cżelenju, je na pschedań w Kschiwej Borschczi cżißło 17.

A. Kylingowa

s Draždżan, s ruki pschichod cżitarko, je ßobotu 3. hacź do póndźele 5. novembra rano wot 9 hacź wjecżor do 9 hodźin k réczam w 1. stwje 1. poskhoda hoscżenza „skoteho ßłónza“ w Budyschinje.

Hana swnd. Sommerka

maßeurina a khoroscże wotschtrychowaza żona, kotraż ßerbski réczi, żonam wot skych khoroscżow a na jendżelsku khoroscź cżerpjazym dżéczom pomha. Wona je hižo 15 lét w ßwojim powołanju a bydli w restaurantu **„Gambrinusu“** pschi ßwinjazych wikach.

Pożczonki

direktnje s banki na wéstoscź jako na sastajeńje domjazeje nadoby atd., po dżélbach wróczo płaczome, wobstaruje **C. Kluge** na Lubijskej drósy 4 delka, k réczam wot 11 hacź do 3 hodźin.

Puczowarʼ!

sa wéz, kotraż ßo lohko pschedawa, ßo s wulkej msdu hnydom pyta. Wéz ßo derje jako hodowny dar pschihodża. Sserbski réczazym knjesam ßo prédnoscź dawa.

Gustav Klose, wumélski wustaw
w Kamjenizy (Chemnitz)
Reineckerstr. 15.

W Michalskej zyrkwi je ßo sańdżenu njedźelu **zylindrowy klobuk** samėnik. Njech ßo wón we wudawarni Serb. Nowin. sa prawy saméni.

Pjenjezna rola, 500 hriw. wopschijaza, je ßo ßobotu w Budyschinje shubika. Sprawny namakar ßo proßy, ju sa dobre myto we wudawarni Serb. Nowin. wotedacź.

Tudy dawam k wjedżenju, so cżesći ranjaze ßkowa, na kublerja **Jana Krala** w **Komorowje** pola Rakez srécżane, jako njewérne wróczo bjeru a warnuju kóżdeho, je dale rosschéricź.

Jan Schibak,
ratarski pomoznik w Komorowje pola Rakez.

Bukečanske serb. tow.

změje njedźelu za tydźeń, 17. nov., popołdnju w 4 hodź. swoje prénje zymske posedżenje.

Wo bohate wobdźélenje prosy
předsydstwo.

Na knjeże kubło we Lomsku pola Minakała ßo wustojny woženjeny

hejtman

pyta. Jenoż ludźo s najlépschimi wopißmami chżyli ßo samolwicź na **knjezim kuble** we **Lupoji** pola Radworja.

---

1 woženjeny rólny pohonczʼ,
1 dżélaczerska ßwójba,
1 strażnik

ßo k 1. januarej na knjeże kubło w **Debischkowje** pola Hodźija pytaju.

Wotroczka,

kotryż ma też s konjomaj dżélacź, k prénjemu januarej pyta
pschekupz **Klemm** w **Barcze.**

---

2 pohonczej

ßo k nowemu lětu pytataj pola
Goschmanna
w **Delnim Hunjowje.**

Pjekarski wuczobnik

móże jutry do wuczby stupicź pola **Jana Spanka** pjekarskeho mischtra na ßerbskej haßy 20.

Pschekupskeho wuczobnika

k pschichodnym jutram do ßwojich **drogowych klamow** pytam.

Emil Mérsch
na kamjeńtnej haßy.

Do Radworja!

W hoscżenzu **„herbskeje grychty“** budża **njedźelu 4. novembra**

reje.

Pschecżelnje pscheproschuje
W. Winkelmann.

Do Noweje Jaßońzy!

Jutsje **njedźelu** póndźemy do **Noweje Jaßońzy** na

reje

Pschecżelnje pscheproschuje
Pawoł Hofmann.

Wutrobne bożemje

ßwojemu cżesczenemu a lubowanemu dotalnemu knjesej kantorej **Petrikej** pschi jeho wotßalenju do Hrodźischcża prajimy a jemu wjele sboża a Boże żohnowanje do jeho noweho sastojnstwa pschejemy.

Wjele dżakownych starschich a dżécźi
Budyschinskeje woßady.

(K temu cżißłu pschiłoha.)

Pschiloha k czišku 44 Serbskich Nowin.

Ssobotu 3. novembra 1906.

Płaczišny rěsneho słotu na Draždžanskich słótnych wikach.

29. oktobra 1906

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1 połnomjaßne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	46–49	84–88
awstriske	48–51	86–90
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	43–45	78–83
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	38–42	74–77
4. žnadnje pizowane kóždeje staroby	32–37	65–73
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšeje rěsneje hódnosće	44–47	78–82
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	40–43	72–77
3. starše, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódše kruwy a jałojzy	36–39	65–71
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	31–35	59–64
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	54–58
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšeje rěsneje hódnosće	46–48	79–82
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	42–45	74–78
3. žnadnje pizowane	36–41	67–73
Cželata:		
1. najlěpše z mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	58–60	88–92
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	53–57	83–87
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich zchižењjow w starobje hač do 1¼ léta	56–57	75–77
2. mjaßne	54–56	72–75
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	50–53	68–71

Płaczišna žitow a produktow w Budyšchinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyšchinje: 2163 měchow.		W Budyšchinje 27. oktobra 1906. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju 1. novembra 1906. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšeńca	běła	—	—	—	—	8	65	9	—
"	žołta	8	83	9	—	8	41	8	71
" nowa		—	—	—	—				
Rožka		8	—	8	13	7	75	8	—
" nowa		—	—	—	—				
Jećmjeń		8	—	8	15	7	33	8	20
Wowß	50 kilogr.	7	40	7	50	6	80	7	20
Hróch		10	—	11	—	10	—	11	—
Woka		8	50	10	—	8	—	9	—
Jahły		15	—	16	—	14	—	15	—
Hejdušchka		16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny		1	60	2	25	1	70	2	20
Butra	1 kilogr.	2	40	2	50	2	20	2	50
Pšeńcžna muka	50 "	9	75	18	—	—	—	—	—
Rjana muka	50 "	9	75	14	—	—	—	—	—
Ssyno	50 "	2	—	2	40	1	60	2	20
Ssloma	100 "	4	—	4	20	15		22	—
Proßata	1158 schtuk, schtuka	13	—	25		—			—
Pšeńcžne wotruby	50 kilogr.	—	—	5	25	5	25	5	60
Rjane wotruby		—	—	5	75	5	50	6	—
Pšeńcžny gris		—	—	5	75	—	—	—	—
Rjany gris		—	—	6	60	—	—	—	—

Na bursy w Budyšchinje pšeńca (běła) wot 8 hr. 90 np. hač 9 hr. 25 np., pšeńca (žołta) wot 8 hr. 88 np. hač 9 hr. — np., rožka wot 8 hr. — np. hač 8 hr. 30 np., jećmjeń wot 8 hr. 35 np. hač 8 hr. 63 np., wowß wot 7 hr. 30 np. hač 7 hr. 50 np.

W Budyšchinje płaćeše: tórz pšeńcy (běła) po 170 puntach 8 hr. 88 np. hač 14 hr. 87 np., žołta 14 hr. 99 np. hač 15 hr. 30 np., nowa: — hr. — np. hač — hr. — np., tórz rožki po 160 puntach 12 hr. 80 np. hač 12 hr. 99 np. nowa: — hr. — np. hač — hr. — np., tórz jećmjenje po 140 puntach 11 hr. 20 np. hač 11 hr. 48 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu

1. novembra 1906.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 60 np. hač 7 hr. 85 np., pšeńca wot 8 hr. 45 np. hač 8 hr. 70 np., jećmjeń wot 7 hr. 80 np. hač 8 hr. 30 np., wowß wot 6 hr. 80 np. hač 7 hr. 10 np., jahły wot 13 hr. — np. hač 14 hr. — np. hróch 12 hr. — np., žyno 1 hr. 80 np., běrny 2 hr. — np., žloma (600 kilogr.) 21 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 20 np. hač 2 hr. 40 np.

Wjedro w **Londonje** 2. novembra: Pomročene.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smje 21. njedželu po žwjatej Trojizy rano w 7 hodź. duchowny Tischer žerbsku spowjednu rěč, ½9 hodźin farar Räda žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Tydźeńske sastojnske dźěła smje farar Räda.

Wěrowani:

W **Michałskej zyrkwi**: Richard Ota Wicźas, želesotočeŕ w Budyšchinje, z Hanu Madlenu Pětschkez na Židowje.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi**: Max Kurt, Jurja Ernsta Huschmanna, hěžerja a cźěßle w Bórku, ž. — Emma Marja, Khorla Gustava Wjele, dźěłacźerja na Židowje dź.

W **katholskej zyrkwi**: Louisa Hana, Friedricha Hermanna Kusche, schewza w Budyšchinje, dź. — Theresia, Handrija Bramla, skakarja w Ssmilnej, dź.

Zemrjeli:

W **Michałskej wožadźe**: 26. okt.: Richard, njemandź. žyn na Židowje, 1 m. 18 d. — Marja Theresia, Khorla Augusta Pólnika, dźěłacźerja na Židowje, dź., 5 l. 1 m. 8 d. — 27. Meta Gertrud, njemandź. dźowka na Židowje, 1 m. 13 d. — 29. Hana Selma Sidonia Weißez, Augusta Nowaka, dźěłacźerja w Semizach-Tumizach, mandźelska, w khorowni w Ssmolizach, 34 l. 6 m.

W **katholskej wožadźe**: 28. oktobra.: Jurij Khorla Larraß, privitier w Budyšchinje, 40 l. 2 m. 22 d. — 30. Jan Schabel, tyscheŕ, nětk wobydleŕ khudobnje tudy, 66 l. 1 m. 3 d. — 31. Marija, mandźelska Pětra Kubańki, ratarja w Budyšchinje, 54 l. 4 m. 16 d.

Zyrkwinske powjesćze z Hodźija.

21. njedželu po žwjatej Trojizy smje rano ½8 hodź. farar Kschižan němsku spowjednu wucźbu, ½9 hodź. němske a w ¾10 hodź. žerbske prědowanje.

Zyrkwinske powjesćze z Budestez.

21. njedželu po žwjatej Trojizy smje farar Domaschka rano ½8 hodź. žerbsku spowjedź, duchowny Kschižan dopołdnja ½9 hodź. žerbske a ¼11 hodź. němske kemschenje.

Kollekta na Reformaziskim žwjedźenju sa Gustav-Adolfske towarstwo sběrana, je 165 hr. wunjeßła.

Otto Oßwald,

schtrumpowa fabrika

na kamjentnej haßy 7

porucza wulki wubjerk

žamodźełanych

rukawatych lazow

po tunich płaczišnach.

Njedosćzehnjene rjane druziny woßebnych **luxusowych lazow** a **zonjazych jakow.**

Najwjetschi wubjerk **darow**

k kwaßam, žlěbornym kwaßam a narodnym dnjam,

teho runja wschu **nadobu** do **kuchinje** a do **doma** namakacźe pschezo w spezialnej pschedawarni

sa porzlin, kamjenin, schkleńzu, majoliku a nippesy

Hermanna Gläsela

pschi lawskich hrjebjach 4 (w žerbskim domje).

Najtuńsche płaczišny.

Sa
mužſkich, pachołow a dźěćźi
w najwjetſchej dokonjanoſćźi ſeſchite a bjes poroka ſtedźaze
wobleczenja, paletoty, jupy
po 2.45, 4.—, 5.—, 6.—, 7.50, 8.—, 9.—, 10.— hacź do 15 mk.,
peleriny, kholowy, lazy, župany (ſpanſke ſtuknje),
kaź teź kraſne nowomodne
žonjaze a holczaze žakety, peleriny
kupujecze najlěpje a po zyle njeſtměrnje **tunich płaćźiſnach,** kajkeź ſto njemóźa ſe žaneje druheje ſtrony poſtićźić, pola
Oty Preuſa
w Budyſchinje
4 na žitnej haſy 4.
Draſta po měrje ſto ſ rukowanjom, ſo derje ſtedźi, ſchije.

Dla wotedacźa pſchedawarnje
doſpołne
wupſchedawanje
hotowych mužazych a žonjazych kožuchow, pjelzowych bowow a tykacźow (muffow), pjelſćźowych mězow, nohowych měchow, kožow atd.
Kłobuki a mězy ſtu hacź na dalſche wot wupſchedawanja wuſamknjene.
F. Trulley, kóźkarſki miſchtr
w Budyſchinje na bohatej haſy.

Sa naſhmu a ſhmu
poruczam ſwój bohaty ſa kóždu potrjebu wuhotowany ſklad
hońtwarſkich, jěſdnych, dołhich a ſtulpowych ſchkórnjow,
ſchkórniczkow a ſtupnjow,
balſkich a towarſtwownych cźrijow,
gumijowych ſtupnjow a gumijowych ſchkórnjow,
filzowych ſtupnjow a filzowych toflow,
hońtwarſkich, jěſdnych a promenadownych gamaſchow,
kaź wſchě jenoź pomyſlne druźiny ſtupnjow a ſchkórnjow ſa źónſke, muźſkich a dźěćźi po ſnatych tunich płaćźiſnach.
Kaź je ſnate, po měrje ſa krótki cźaſ wubjerne wobucźa dźěłam.
Wuporjedźenja ſto w mojej ſtamźnej dźěłarni ſpěſchnje, po žadanju huydom, ſhotowjeja.
Wobhladajcze ſtebi moje wukładne wokna!
Heinrich Mohr, cźrijownja,
w Budyſchinje na žitnych wikach na róžku ſtukelnſkeje haſy.
Telefon 384.

Hońtwarſke gamaſche
ſ cźorneje abo bruneje howjaſeje kože wſchelakich wuwjedźenjow po 7 hacź 9 mk. porucźa
Reinhold Gierisch
kožowa pſchedawarnja
pſchi mjaſowych jědkach 6.

Ernst Herkner

cźaſnikar w Budyſchinje na ſeminarſkej haſy 13 prjedy pſchi hlownym torhoſchcźu porucźa ſwój wulki ſklad wſchěch druźinow **cźaſnikow** a **rjeczaſow** po tunich płaćźiſnach ſ wjazylětnym rukowanjom.
Porjedźenja derje a **tunjo.**

Po **fabrikſkej płaćźiſnje** dźělbu
ſchpihelow
pſchedawam, dokelź chzu je do zyła ſpuſchcźić.
Hermann Gläsel
pſchi lawſkich hrjebjach 4
w ſerbſkim domje.

Hdyź dyrbi ſto ſ zyła
pſchi kormjenju ſwini dopomhacź, dyrbja ſto jenicźzy
Geo Dötzerowe koruſchki ſa ſwinjazu pizu
bracź. To doſtaha. Tyſka po 50 np. doſtacź
w Engertowej drogowni
w Budyſchinje.

Wolij
ſa mlócźaze maſchiny, maſchinſki wolij, rjemjenjowy wólk, fluid, wolij na rany, hojazu a kopytowu ſalbu, kožowy mas
najlěpſcheje hódnoſcze porucźa
Arthur Grubann
pſchi drjewowych wikach 8.

Wodunjepſchepuſchcźaty garbarſki mas
ſnateje dobroſcze na wobucźe, ſamu vaſelinu, porucźa
Reinhold Gierisch
kožowa pſchedawatnja
pſchi mjaſowych jědkach 6.

Wot nětka

je ßo wotewrika

pſchedawarnja ſa tapißerije

ſjednocżena

ſ poßamentami, debjenſkimi

běłymi a wolmjanymi tworami

Helene Crucius

w Budyſchinje

na bohatej haßy 9.

S tutym ßebi dowolam cżeſcżenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſcżi k wjedżenju dacż, ſo ßym **poboczżnu pſchedawarnju**

na bohatej haßy 9

wotewrika.

Kedżbliwe poßkuženje a najkrucżiſchu ſprawnoſcż tež w tejle pſchedawarni lubjo, ßo ßwojim cżeſcżenym wotebjerkam a wotebjerarjam ſa hacż dotal ſpożcżene dowěrjenje dżakuju a proſchu jo tež do mojeje poboczżneje pſchedawarnje pſchenjeſcż a moje nowe pſchedewſacże dobroczżiwje podpjeracż.

S poczżeſcżowanjom

Helene Crucius.

Pjelſczowe kolliery,

tykacże (muffy), **khornarje, mězy** atd.

na wulki wubjerk, khmanje dżěłane

kłobuki a mězy

ſa mużſkich a hólzow po wſchěch płaczżiſnach poruczam.

Mužaze a żonjaze kożuchi ſ nowa derje a tunjo podſchiwam.

Kurt Herzog, kóżkarſki miſchtr

pſchi lawſkich hrjebjach 14

pódla Wjazkej hoſcżenza, ſ napſchecża měſchczanſkeho theatra.

Ernst Ullrich

na ſchulerſkej dróſy 12

porucża po tunich płaczżiſnach

porzlin, kamjenina,
dutu a taflojtu ſchkleńzu,
majolikowe a nippeſowe wězy,
ſchpihele, gardinowe żerdże, lampy
we wulkim wubjerku.

Saßopſchedawarjo rabatt doſtanu.

Pſchi hlownym torhoſchczu 5.

Reinhold Neugebauer

Pſchi hlownym torhoſchczu 5.

w Budyſchinje.

Poruczam po jara tunich płaczżiſnach:

Po najnowſchej modze dżěłane

mužaze, hólczżaze a dżěczżaze ſwjerſchniki, jupy, wobleczżenja, mantle, peleriny a kholowy

na wulki wubjerk, wubjernje ßedżaze ſ trajnych tkaninow trajne ſeſchite.

Nowe ßym pſchijal a poruczam

najnowſche żonjaze a holczżaze żaketty

po **tunich** płaczżiſnach.

G. Mager naßlědnik

(mějeczżel **Th. Hippe**)

na ßerbſkej haßy 11 **cżaßnikar** na ßerbſkej haßy 11

wuporjedżuje a pſchedawa wſchě drużiny **cżaßnikow, broſchow, nawuſchnizow** a **pjerſcheżenjow** po tunich płaczżiſnach ſe ſprawnym pißomnym rukowanjom.

Wot dżenża poruczam

rżany gris,
rżane wotruby,
pſcheńcżne wotruby,
maißowy ſchrót,
lanu mucżku,
lane woßuchi
a ſkótnu ßel.

Khorla Bukan

na żeleſniſkim ſaſtaniſchczu w **Huczżinje.**

Dobru

pſcheńcżnu muku,

nudle, rajß, jahły,
hejduſchku, krupy, ßoki,
bunu, hróch, gris,
dobru lanu mucżku

porucża

Khorla Kahrowe

pſchi żitnych wikach.

Sa mużſkich, doroſcżenych, ſchulerjow a dżěczżi

poruczam ßwój wulki ſkład

hotowych wobleczżenjow, ſwjerſchnikow, jupow, kholowow, pſchedeſchczżnych khornarjow

po pomyßlnje najtuniſchich płaczżiſnach hacż do najwoßebniſcheho.

Wot prěnich Barliniſkich krawzow wubjernje dżěłane a bjes poroka ßedżaze

holczżaze wobleczżenja, mantle, żakety, kapeſy, jenotliwe ßuknje,

khapy, kłobuki, tykacże (muffy), boty, mězy, ſchaty, krawatty, ſchtrympy, rukajzy, tkaniny k podſchiczu, pótniki, ßlě, paßy,

hobrſki wubjerk dżěczżazych ſchórzuchow, ſchórzuſchkow, żonjazych hoſpodarſkich ſchórzuchow.

Wobhladanje bjes nuſowaneho kupjenja je rad dowole, haj rad widżane, ſo mohł ßo kóżdy wo hódnoſcżi a njepſchetrjechenej tunjoſcżi pſcheßwědczżicż.

Woßebje cżinju na ßwoje **mužaze ſwjerſchniki** / **mužaze wobleczżenja** po 15—33 mk. kedżbliwe!

Pſchi hlownym torhoſchczu 9. **Ernst Jenke.** **Pſchi hlownym torhoſchczu 9.**

Jenokróczżne kupjenje k dowěrnemu, trajnemu wotebjerarſtwu dowjedże!

Mój wulkotny ſkład

filzowych klobukow,

zylindrowych, houtwarſkich

a dźěčźaznych klobukow,

mězow,

kraßne mězy ſa **mužſkich** a **hólzow,**

filzowych ſtupnjow a toflow,

najlěpſchi w tym ßo namakazy wudźělk

pſchi potrjebje dobroćiwemu wobkedźbowanju poruczam.

Wurjadnje tunje płaćiſny pſchi krucże ſprawnym poßłuženju.

Jako ſkładnoſtnu kup poruczam, tak daloko hacž ſkład doßaha,

pjelſczowe kolliery

kóždeje płaćiſny a wſchelakich dołhoſczow po ßměſchnje **tunich** płaćiſnach.

Hugo Lehmann

na bohatej haßy 22

pódla hoſczenza „winoweje kieże".

Sa brylow potrjebnych!

Khorla Scholta, optikus,

w Budyſchinje,

pſchi hłownym torhoſchczu, pod radnej khěžu,

ſakoženje wobkhoda 1856, potajkim 50lětne wobſtaćże,

mytowany 11 króć

porucża

bryle a tłóčzniki

kotrež ßo jenož ſa wóčko ßo pſchihodźaze pſchedawaju,

barometry, thermometry, alkoholometry, dalokowidy, lupy, ryßowadła, čzitanſke ſchkleńzy,

kaž tež wjele druhich, jenož do optiſkeho dźěła pſchimazych wězow.

Schtóž chze ßebi

drjewjanzy, drjewjane a filzowe ſtupnje

a tež kožane čzrije

tunjo nakupicź, njech ßo direktnje do

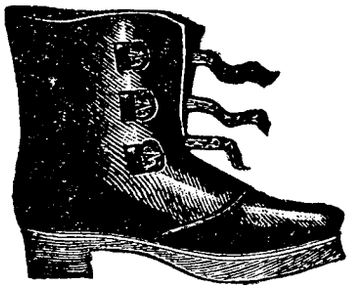

drjewjanzarńje

Oty Hebera

na ßerbſkej haßy 9 wobroćži.

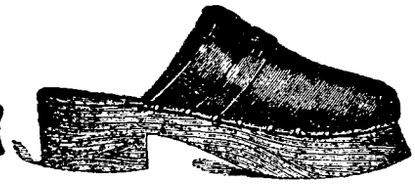

Drjewjanzy a drjewjane ſtupnje ßo ſaßo póduſchuja.

Hojazy magnetiſeur

H. Thomas w Budyſchinje

na ßukelnſkej haßy 1a, pódla Mohrez čzrijownje

hoji wſchědnje wot 9—1 hodźiny wſchě **čzuwowe** (nervowe) **khoroſcże, wicź, drjenje, ſahorjenje, liſchawy, wutrobine khoroſcże** atd.

Pódla wjele ſtow dźaknych liſtow a pſchipóſnawanſkich pißmow ßo ſcžěhujzy někotre wucźahi ſ nich podadźa.

Jara čeſcźeny knježe! S tutym Wam ßwój najwutrobniſchi a najwěrniſchi dźak prajimy ſa luboſcźiwe hojenje naſcheho ßyna Ehricha atd.

Schöniz ßwójba.

..... a mje je jara ſwjeßeliło, ſo ſcże ßo wo moju macź ſ najlěpſchim wuſpěchom próžowali a tamne błudne myßle wotſtronili.

J. S., realny wučeŕ.

..... Na puczowanju ßo namakajzy ſ wjeßeloſczu woſjewjam, ſo je khora ſtrona zyle bjes boloſczow.

Waſcha dźakowna patientka

rentierka **T.**

..... a jara wobžaruju, ſo njejßym hojenje pola Waß prjedy ſapočzała. S mojej khoroſczu je ßo khětro polěpſchiło.

Marja Schmidtowa w Draždźanach.

..... a ſ dobom ßo Wam hiſchcże ras na najwutrobniſcho dźakuju, ſo ſcże mojej lubej macźeri (w Budyſchinje bydlazej) w jejnych boloſczach tak wuſpěſchnje pomhali.

A. Freda w Lipſku.

Wyßokočeſcźeny knjes Thomaſo! Pſches Waſchu wubjernu methodu ßym doſpołnje wotkhorił a ßym Wam najwjetſchi dźak winowaty.

P. Keller w Hainſpachu w Čechach.

Wulkotny wuſpěch tu a we wokolnoſczi. — Khodźu k khorym na wßy.

Čziſchczane wukaſanje ßo po póſcże darmo ſcźele. — Rada ßo darmo a rad dawa.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawětki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 45. Sobotu 10. novembra 1906. Lětnik 65.

Swětne podawki.

Kral Bjedrich August

je wutoru we Winje ßwojeho ßwaka, awstriskeho wójwodu Otu, k rowu pschewodżał. Cżěko je ßo w Kapuzinskej zyrkwi khowało. Popołdnju w 4 hodźinach awstriski khěżor Franz Josef a kral Bjedrich August s pschewodom do zyrkwje stupischtaj. Němski khěżor bě jako sastupjerja ßwojeho ßyna, prynza Eitela Bjedricha, póßłał. Tutón pschi kaschczu kraßne kwětkowe pletwo se schěrokej bantowej ßeklu połoži. Wěnz krala Bjedricha Augusta mějesche běłoselenu ßeklu s napißmom: „Bjedrich August“.

Mjaßowa drohota.

Se wschěch stron knjeżerstwo napominaju, so by mjesy wukrajnemu skotej wotewrilo. Pschedßydstwo němskeje měschczanskeje skhadźowanki je wobsamkło, khěżorstwowemu kanzlerej petiziju póßłacź. W njej ßo praji, so ßo njeje doprědkaprajenje dopjelniło, po kotrymż bě pjecza mjaßowa drohota nakhwilna. Nawopak ßu ßo wobojenja měschczanskeje skhadźowanki wobkruczike, so ßo mjaßowe płaczisny njeponiża. Petizija teho dla żada, so by ßo wukrajne żło na mjaßo nakhwilnje zyle spuschcziło.

Tež Barlinska rěsniska jednota je mjaßoweje drohoty dla wuradźenje měła. W nim je ßo wobsamkło, ministrej Podbielskemu pißmo podacź, w kotrymż ßo praji, so ßo ministrowe doprědkaprajenje wo skónczenju mjaßoweje drohoty njeje dopjelniło. S tym je ßo njewróczomny dopokas podał, so minister njesamóże wo wobstejnoszach plahowanja skotu prawje ßudźicź, so mohł pschisprawne narjadowanja czinicź. Rěsnizy nětko wjazy njeproscha, ale ßebi żadaju, so bychu ßo hnydom mjesy sa pschiwoženje wukrajneho skota wotewrile.

Ministra s Podbielskeho, kotryż je lědma stracham kolonialnych skandalow wucżeknył, nětkole saßo sastupjerjo městow a rěsnizy do schczipalzow bjeru. Tón krócź směje wón czeżke stejischczo psched nimi. Snadź ßo wschěch wobczeżnoszow na to waschnje sminje, so ßwoje sastojństwo złoži. Wón je pjecza nětkole woprawdże czeżko skhorił, so jemu s zyła njebudże móżno, psched ßwojimi pschecźiwnikami w pschichodnym khěżorstwowym ßejmje interesßy ratarstwa sakitowacź. Tón nadawk wón ßwojemu naßlědnikej pschewostaji.

Wopletki pschecźiwo wjerchej Bülowej.

Hdyż ßo khěżorstwowy kanzler lětża w naléczu w khěżorstwowym ßejmje s njemozu sapschija, jemu s wjele stron w nowinach radźachu, so by ßwoje sastojństwo złożił. Nětkole, hdyż je ßo wón do sastojńskeho dźěła saßo wrócźił, ßo te ßame hłoßy s nowa ßłyschecź dawaju. Dokelż je wón pjecza s dźěłami pschecźeżeny, dyrbi ßo jemu naměstny kanzleŕ k bokej postajicź. Hacż do teho czaßa, w kotrymż by ßo khěżor swucził, wjercha Bülowa parowacź, měł ßo jemu kanzler po woli dwórskich knježi sa snutskowne należnoscże pschidacź. Khěżor by hromadże se statnym sekretaram Tschirskim zyle se swonkownej politiku sajaty był a w snutskownej politizy by ßo zyle nowemu kanzlerej podwolił. Tutón nowy muż ma hrabja Moltka bycź. Wón je pola khěżora lubowana woßoba a khěżor je jeho njedawno na czoło generalneho staba powołał. Po druhej powjeszczi ßu ßebi sa noweho kanzlera němskeho póßłanza w Madricże, Radowiza, shładali.

Swonkowna politika němskeho khěżorstwa

ßo po měnjenju nationalliberalneho sapóßłanza Bassermanna hižo léta dołho we wopaczněj koliji wjese. Němska je ßo s njej woßamoczika. Politiske roswicże ßwěta nětkole s Jendźelskeje wukhadźa. Jendźelski kral też puczuje, tola mjelczizy psches kraje. Wón je ßo na to saměrił, so by Jendźelsku powjetschił, a so mohł tónle saměr dozpicź, wón se żelesnej wutrajnoszu Němsku woßamoczicź pyta. To njeje politika wokomika, też niz politika darow, w Jendźelskej dźenßa sa tym a jutsje sa druhim njeběża, ale njepschestawajzy dale krocża, tak w rańschej Asiskej s japanskim swjaskom, kotryż ßo runje każ pschecźiwo Ruskej, też pschecźiwo němskemu wobßedźeństwu w ranschej Asiskej měri, tak też s pschibliżenjom k Franzowskej, kotreż je najskerje hižo k wojeŕskemu swjaskej dóschło. A pschi tym nětkole w Franzowskej Clemenceau knjeżerstwo wjedże, muż wjeczeŕskich myßlow, wo kotrymż tele dny jene franzowske nowiny pißachu: wón je saměra ßwojeje politiki ßwědomy: „Jeho sepjera je Jendźelska, jeho saměr je Němska a jeho mßa je Elsasa a Lothringska!“ A Italska, nasch ßwěrny pschecźel, je ßo tak roswika, so njewěmy, hacż je swjask s nim sa naß hischcże nęschto hódny. Hdy by Italska w ßwětowej wójnje ßo sapowjedźiła, pschecźiwo Franzowskej wojowacź, měli my Awstriskej pschecźiwo Italskej khribjet schkitacź. A Ruska! Czaßy ßu nimo, hdyż wo tajkich wězach mjelczachmy a je też w khěżorstwowym ßejmje k rěczam pschinjeßemy. Hdyż Jendźelska blisko Němskeje nowe łódźstwo shromadźuje, a hdyż s dobom jedyn Němski generalny adjutant jenemu jendźelskemu wójwodże czeßny mjecz pschepoda, potom nimamy sa tajke wězy srosymjenje, a teho dla bychmy ßebi pscheli, so by ras jedyn minister pschischoł, kotryż samoże, tajke wězy njemóżne sczinicź. Hdyż na ßwojich diplomatiskich městnach w najważnischich městach němskim póßłanzam dźěczaze mjena każ Phili, Specki atd. narjekuja, bychmy ßebi myßlili, so ßo na tajkich ważnych městach prawi mużojo njenamakaju.

Pschenęmczenje Polakow.

Strajk pólskich schulskich dźěczi pschecźiwo němskej nabożenskej wucżbje hrosy ßo nětko też na Schlesysku wupschestrěcź. Wrótßławski biskop, kardinal Kopp, je drje shromadźisnu pólskich duchownych sakasał, w kotrejż dyrbjesche ßo wo schulskej nabożenskej wucżbje rěczecź, tola s tym njeje hibanje pschecźiwo němskej nabożenskej wucżbje potłóczene. Shromadźisna wjele sastupjerjow pólskich hornjoschlesyskich towarstwow w Bytomi je wobsamkła, pólskich starschich Hornjeje Schlesyskeje w shromadźisnach a s lecżazymi listami napominacź, so bychu ßwojim dźěczom sakasali, w nabożenskej wucżbje němski rěczecź, każ hižo Polazy w Pósnańskej a we wjecżornej Pruskej.

Wojowanje Czechow s Němzami wo Częske Budějowizy.

W Częskich Budějowizach je wobydleŕstwo po dwěmaj tsecźinomaj częske. Njedźiwajzy teho ßu Němzy wjedżeli, Czecham njemóżne sczinicź, so bychu ßwojich sastupjerjow do gmejnskeho pschedstejicźeŕstwo wuswolili. Knjejstwo Němzow ßo na sakoń sakożuje, po kotrymż ßmędża Němzow, swonka Budějowiz bydlazych, sa częßnych měschczanow pomjenowacź a jim s tym wólbne prawo pschi gmejnskich wólbach w Budějowizach spożczicź. Też k nětczischim gmejnskim wólbam, kotreż ßu ßo nękotre léta wotstorkowali, je ßo s nowa

cźrjóda tajkich cźeßnych měschczanow pomjenowała. Kaž cźěske nowiny pißaju, je pschi wuwolanju druheho kloßa muž pschedstupił, kotryž je poknomóz wuswolerki pschedpołożił, kotraž je hižo psched někotrymi lětami wumrjeła. Njedźiwajcy protestow cźěskich dowěrnikow wólbna komißija tónle klóß sa prawy spósna. Dokelž je ßo pjecza dalschich tajkich falschnych kloßow pschijało, ßu cźěßcy wuswolerjo khěžorskemu naměstnikej telegrafiske napominanje pósłali, so ma ßo dotal pschewjedźena wólba jako njepłaćaza spósnacź a so by ßo k srjadowanju noweje wólby knjeżerstwowy komißar postajił.

Wójnske wotmyßlenje Awstriskeje pschecźiwo Italskej.

Italski póßłanz Benedetto Cirmeni w jenych Barlinskich nowinach wotkrywa, so je pod awstriskim ministrom Goluchowskim, kotryž je psched dwěmaj njedźelomaj wotstupił, mjes Awstriskej a Italskej na najwjetscha napjatosćź wobstała. Goluchowski je ßamo awstriskeho póßłanza s Roma wotwołacź chcył. Napjatosćź je ßo hischcże shórschiła s nadpadnymi lońschimi wulkimi manevrami awstriskeho wójska pschi italskich mjesach a s mnohimi lětuschimi wulkimi manevrami awstrisko-wuherskeho wójska a wójnskeho łódźstwa pschi dalmatiskim brjosy, kotrež mějachu s nowa sa pschedmjet wójnu pschecźiwo Italskej, Sserbiji a Cźornej Horje. A hnydom po manevrach je ministerska rada we Winje w krótkim poßedźenju někotre milijony krónow sa artilleriju a wójnske łódźstwo wudacź wobsamknyła. Tele podawki ßu Italskich se spanja wubudźiłe a jich na to dopomnike, so nimaju na dołhoranschich mjesach žanych wobtwjerdźenjow, a so móża ßo tam s awstriskim wójskom a łódźstwom nadpadnycź. Tak ßu Italszy doczakali, so ßo lud dźeń wote dnja boji, so jich jejny awstriski swjaskał nadpadnje. Cirmeni ßo nadźija, so budźe ßo Goluchowskeho naßlědnik prózowacź, ßebi dowěrjenje Italskeje dobycź.

Runoprawosćź židow s kschesćźijanami w Ruskej.

Zar je ßo pjecza w ministerstwowej radźe pschecźiwo rnnoprawosćźi s druhimi poddanami wuprajił. S zyła ßo sda, so w knjeżerstwje židam mało pschecźelny wětsik duje. S Peterburga ßu wjele židow wupokasali, kotsiž tam nimaju prawa bydlicź.

Wußlědźenje bomboweje fabriki.

Póbla Peterburga, Moskwy a Warschawy je Lodz najhórsche revoluzionarne hnězdo. Tam ßrjedu na dobo polizija khofejownju Moukalchi pschepyta. Tam wschelaku potrjebu sa dźěłanje bombow a wulki skład revoluzionarnych pißmow namakachu. 18 w khofejowni pschitomnych woßobow sajachu. Mjes sajatymi ßu někotsi samożicźi ludźo s města a pincznizy, kotrychž ma polizija sa revoluzionarow.

Po sawjedźenju pólnych ßudow

je ßo 278 ßmjertnych wußudow wukonjało. Sozialdemokratiske nowiny we wschěch krajach teho dla wulzy herjekaju. Na wjele wjazy mordarstwow, kotrež ßu revoluzionarojo skucźili, wone njeskorża, ale je w poknym rjedźe namakaju. Pólne ßudy ßu s dobrym wuspěchom dźěłake; revoluzionarojo ßu ßo s nimi satraschili, a měr a porjad ßo po něczim do Ruskeje wrócźa.

Rubjeżnistwo w Ruskej.

W Kawkaskej, hdźež hischcże s dźěła połdźiwje rubjeżne ludy bydla, je 20 rubjeżnikow spytało, pjenjeżny póst, kotryž 42,000 rublow ßobuwjedźesche, wurubicź. Schtyrjom wojakam pak, kotsiž pjenjeżnu poßykku pschewodźachu, ßo poradźi, s tšélbami wobronjenych rubjeżnikow wotrasycź. Tucźi psches jedyn hórski pschekhod cźeknychu, jenu bombu na městnje wostajiwschi.

Pola Wjerschneho Dnjeprowska je 20 rubjeżnikow póstski wós, kotryž na dwórnischczo jědźesche, nadpadnyło, postillona a jeneho polizista franiło a 6300 rublow rubiło. Rubjeżnizy ßu cźekli.

Na Golowinskim torhoschczu w Tiflißu je ßo 8. novembra bomba cźißła, s kotrejež rosbuchnjenjom ßu ßo jedyn polizajski komißar, 2 polizistaj a jena knjeni ßmjertnje franili.

Pschi Rogowskim sastanischczu w ruskej Pólskej ßu na póstski cźah tśi bomby cźißli. S rosbuchnjenjom ßo dwaj wosaj sapalischtaj a ßo wupuscźischtaj. Jedyn żandarmeriski offizěr a 6 wojazy ßo morichu, 9 wojakow, 2 sastojnikaj a někotsi pucźowarjo ßo franichu. Wulka suma pjenjes je ßo s cźaha rubika.

W Minskej guberniji tśjo pschedrascźeni rubjeżnizy do wjeßneje zyrkwje pschindźechu. Woni khěbětarja satšélichu a jeho na jedyn kol powěßnychu. Potom rubjeżnizy zyrkwinu pokkadnizu rospaczichu a s njeje někotre tyßazy rublow rubichu. Pódla teho drohotne skote zyrkwine ßudobje sebrachu a cźeknychu.

Spjecźenje jendźelskich matrosow w Portsmouthu.

Matrosojo jendźelskeho wójnskeho łódźstwa w Portsmoutskich kasarmach ßu ßo ßwojim offizěram spjecźowali. Njedźelu popołdnju ßo w husthym deschczu parada wotbywasche. Muźstwo bě njesćźerpne a pschikas njewocźakawschi pod tšěchu wotběża. Jedyn offizěr matrosam poruczi, so bychu ßo w swuczowanskej sali sestupali a ßo poklakli, so by k nim poręczał. Matrosojo poczachu morkotacź, tola ßo poklaknychu hacź do jeneho, kotryž praji, so ßo jenoź psched Bohom poklakuje. Po pàradźe tehole muża sajachu. Matrosojo ßo do kantiny podachu, tola jich roshorjenje stajnje roscźesche, tak so k sjawnej spjecźenzy dóńdźe. Matrosojo ßo rosßudźichu, ßo do offizěroweho bydła dobycź a jeho nadobu rosbicź. Wo tymle wotmyßlenju shoniwschi, offizěrojo matrosow s kasarmow swołachu a kasarmine wrota saraczicź a je straźnikam wobßadźicź dachu, kotsiž mějachu bajonnet na tšélbu natyknjeny. 300 matrosow ßo k wrotam dobu a ßebi żadasche, so by ßo jim sastupicź dało. Straźnizy ßo jim napscheczo stajichu a 7 naschkararjow spjecźenzy sajachu. Matrosojo pak ßo s nowa k wrotam dobuchu, a w tymle wokomiku kontreadmiral Stapford pschińdźe, kotryž se spjecźowarjemi jednacź pocźa. Tucźi ßebi żadachu, so bychu ßo jeczi towarschojo puschczili, do cźehoż ßo swoli. Potom ßo spjecźowarjo do kasarmow sawrjechu a ßo wobkedźbowachu.

W nozy spjecźenza s nowa wudyri. Někotre sta matrosow ßo do offizěrskich wobydlenjow dobuchu, wokna rosbichu a wschelaku schkodu naczinichu. Też do offizěrow ßo s pukami dachu a někotrych khětro jara franichu. Polizistojo a matrosojo s wójnskich łódźow ßo na pomoz swołachu. Tucźi spjecźowarjow pschemochu a někotrych s nich sajachu.

Nowowólby w sjednoczenych statach połnózneje Ameriki

njejßu drje knjejstwo republikanskeje strony powrócźiłe, tola je ßo jich wjetschina w kongreßu wo 70 kloßow pomjeńschika. W połodnischich stronach ßu demokratojo dobyli.

Wukas pschecźiwo cźornocham w sjednoczenych statach połnózneje Ameriki.

Cźorni w Amerizy poczinaju běłym wobcźeżni bycź. Prjedy, hdyż běchu cźornocham pschecźelnje smyßleni, běchu woßebity bataillon s cźornochow we wójsku sałożili. Po poßlednich krwawnych njeměrach mjes běłymi a cźornochami je president Roosevelt pschikasał, so dyrbi ßo tónle bataillon rospuschczicź, dokelž je ßo jeho muźstwo sarjekło tych mjenowacź, kotsiž ßu 13. augusta sběźk w Browsvillu (w Texasu) sawinowali. Dale je president Roosevelt porucził, so żani cźornochojo, kotsiž we wójsku, wójnskim łódźstwje abo w statnych sastojństwach ßłuża, njeßmědźa żanych brónjow noßycź.

Wobydletstwo w San Franzisco pschecźiwo Japanskim.

W San Franzisco w sjednoczenych statach połnózneje Ameriki ßu njedawno někotrych japanskich hólzow s wyschschich schulow wusamkli. Japanske nowiny tehodla wulku herjekanzu sanjeßechu, a japanski póßłanz we Washingtona ßebi wot presidenta Roosevelta żadasche, so dyrbja ßo japanszy hólzy do wyschschich schulow w San Franzisco pschijecź. S dobom w Japanskej hrożachu, so njebudża żanych wudźěłkow amerikanskeje industrije wjazy kupowacź, jeli so ßo tole żadanje njedopjelni. President Roosevelt bě teho dla wyschnoscź w San Franzisco napominał, so njeby na wyschschich schulach żaneho rosdźěła mjes běłej a żołtej raßu cźinika. Měschczanstwo pak je ßo japanskemu żadanju sarjekło a ßamo namjetuje, so bychu ßo wschitzy mongolojo se schulow wusamkli, dokelž bychu Japanszy hewak bórzy podobnje w Kaliforniskej knjeżili, kaž w tu khwilu w Hawai. Nětko dyrbi kongreß wo tejle należnoscźi rosßudźicź. S tym ßo napjatosćź mjes Japanskej a Ameriku pohórschi.

Hana Wrahowa.

(Powjedańczko se starych cźaßow Jendźelskeje.)

(Skónczenje.)

Serżant ßo se ßwojimaj mużomaj mjelczo rosrěcźa. Hana na nich derje kedźbowasche, hdyż w plapolatym wohnischczowym ßwětłu hromadże stejachu. To běchu koscźecźi muższy s wjeßełym wurasom a s hrubymi waschnjemi. Dych ßo jim po wobliczu parjesche a dołhe płaschcże ßo s włóżnotu błyschcźachu.

„Schto ſ nim ſčinicże, jeli ſo jeho lepicże?“ ßo žónſka njenadžijzy wopraſcha.

Seržant ßo na pjenčžku wobroczi a na nju kedžbnje hladaſche. „Do jaſtwa jeho wróčimy, miłoſčiwa knjeni, živeho, je=li mózno, morweho, njehodži=li ßo hinak.“

„Byſchče wy jeho moricz mohli?“ ſawoła wona, ßo čžerwjenjejo.

Wón na nju wudžérasche. „Ssmy=li nuſowani, haj!“

„Sswojeho ßobučlowjeka?“ Wocži wotwobročejo, pokaſowaſche ſ dyrkotazymaj rukomaj do duri. „Džiče, proſchu, džiče!“

Seržant bórbotaſche, tute ßměſchne žonjaze měnjenja ſaßudžejo. Wón pſchiwoła ſa njej mjerſaze „dobru nóz“, čemuž jeho towarſchojo pſchihłoßowachu a khelpachu ſaßo dale do kurjawy won.

Dwě hodžinje ßo minyſchtej. Potom ßo mhła roßßwětlecž ſapocža a měßačk a hwěſdy ßwoje ſymne ßwětko ſ jaßneho nózneho njebja dele ſčelechu. Hana ßedžeſche, ſamyßlena a čakajo, brodu na ruzy ſepjerajo. Tu a tam ßo wutłěli a ßo ſaſwoni. Wokoło woßmich naßypa ſ nowa wuhla a wuczišči ßwěčžki, kotrež ßo hižo daloko dele ßwěčžachu. Wot wokna ßo wotwobročejo, ßwoje mjeno ſcheptacž ſaßłyſcha: „Hana!“ Wona ſtejeſche tſchepotajo, wocži wudžérajo a hubje roswěrajo. Rosbudženа ſ porſtami draſtu ſažuwaſche. Wokeńza njewobaraſche wuhladej a jſtwa ßo w jaßnym woknowym ßwětle pokaſowaſche.

Pomału ßo wonka we čmě jachlate, módre ſmjerſke wobliczo ſe ſdychowazym ertom a ſe žehliwym wóčžkom pokaſowaſche. Žona ſtejeſche, njehibajo ßo.

„Hana!“ ſaßo ßo ſcheptaſche. Ssucha ruka do ſchkleńzy kłapaſche. Tu žónſka do wrotow doběža a wotewri je ſchěroko. Schěry ſčin jej napſcheczo ſtejeſche.

„Ssy to ty, Jano?“ mjekotaſche wona.

„Haj!“ ßo wotmolwi. Tu ſčeže jeho nuts a ſamknу wrota.

„Saßuń je!“ wón rjekny. Wona ßo napinaſche ſ čežkim ſaßuwakom, a wón jej pomhaſche. Jeje ruki ßo dótknywſchi, a wón na nju pohlada.

„Hana, moje lube džěczo!“ wóu ſdychujo wuſtorczi.

„Poſběhń hłowu! Pokaſaj mi twoje wobliczo, Hana, ſa twojim pohladnjeujom ßym hłódny był.“ Wón ßwoje wobliczo k wohnju pſchiwobročži.

Kak rjana wona bě w zunim ßwětle. Srudny na nju hladaſche. Horde wobliczo ßo jej ſatorže a wocži ßo jej horjeſchtej.

„Tak ſymna“, wón ſawoła, ju ſa ruku bjerjo, „čeho dla jeno, čeho dla?“

„Ach“, wona ſa khwilu ſdychny, „njeßměmoj ßo komdžicz, ty dyrbiſch na konju čeknycz.“

„Hiſchče niz“, wón proſcheſche, „njeje hiſchče ſtracha, woſtaj mje tu hiſchče hodžinu a daj mi radoſcz, tebje widžecz! Pomyßl ßebi, kak ſlě by to było, hdy bych wot tebje čeknył a ßnadz tola ßmjerczi do rukow padnył.“

„Ach, mój luby!“ wona žałoſčeſche. Tu ſaſchčerczachu jeho rjeczaſy na ſemi.

„Pilku!“ wón poproßy. — Wona ju hižo ſkiczeſche.

Wón ßo poklakny a wona ßo pſchi nim čapny, hdyž wón puta rospilowaſche.

„Ssym čże kóždy krócz widžał, hdyž ßy nimo jěchała, Hana“, wón rjekuy, „to bě ſnamjo.“

„Haj, ſnamjo“, kiwny wona.

„Roſymjach a wjedžach, ſo ßy mi bliſko!“

„Ty wbohi!“

„Haj, Hana, to mi mozy k wutraczu doda; to mje pſched wowrótnjenjom wukhowa, mózach ßo nadžijecz a ßo modlicz, dokelž tebje, lubſcha, w bliſkoſczi wjedžach! Chzemoj hiſchče ſbožownaj pobycz!“

Wona ßo poßměwajo pſchikiwny. „Ssym ßebi mudrje pſchekładka“, wona wupraßny, „wſchitko je hotowe. Budžiſche=li tón džeń pſched lětom abo pſched džeßacz lětami pſchiſchoł, to budžiſche runje tak było, ty budžiſche wſchitko hotowe namakał. Nětkole poßłuchaj! Markuß na tebje čaka w Něhdžezach, ſo by tebje do noweho ßwěta pſchewjeſł.“

„Naſch nowy ßwět.“

Tu ßo dohlada jeho čežkich rjeczaſow. Syma jej ſchwižne čžéło pſchebeža. Błyſchcz we woczomaj jej wuhaßny a wona ſapocža płakacz.

„Ach, na tele hróſbne rjeczaſy!“ wona boloſčiwje ſawoła.

„Ty njeßměſch płakacz“, wón troſchtowaſche, „ty ßy tak dokho kruta była!“

„Ja ßym žónſka“, wona ſrudnje wotmolwi.

„Ně, ta žónſka!“ wón ſawoła. Pilka padže k ſemi.

— — — — — — — — — — — — — —

Sta ßo, ſo rosnoſchowar duzy po puczu do Wonez w tej nozy nimo džéſche. Wón wuhlada ſaßwěčžene ßwěčžki we woknje Hany Wrayoweje a wčipny do ſahrody ſtupi, ſo by na žonu, kiž bě po ſdaczu wotucžena, ſawołał.

Hižo chzyſche do wrotow ſaklepacz. Tu pak ſaßłyſcha hłoßy, a dokelž widžeſche, ſo ani wokeńza, ani ſawěſchk wokno njepſchikrywaſche, čwilowaſche jeho wčipnoſcz, ſa tym ßledžicz.

Potom ßo ſawróči a džéſche, wulke krocžele čžinjo, pſches hórku dale. Něſchto wojakow wokoło korczmy „k domiſnje“ ſtejeſche, wokoło nich wudžérazy mali wobydlerjo.

Tych rosnoſchowar ſe ßwojimi nowinkami nadpadže.

„Tak“, wowczeŕ Gurney rjekny, hdyž bě ßo doſcz wjele praſchenjow a wotmołwow naßłyſchał, „k temu je potajkim k nam pſchiſchła.“

„Tu macże“, bledžeſche Jónak, krawz, „ja jej ſ prěnjeho wokomika ßem wěrił njeßßym; ženje naſcheje bjeßady njerodžeſche, ſ zyła tón kóń a to jěchanje, to bě hižo wotrěczana wěz.“

„Sskawa, to je nimo teho tež hiſchče žónſka“, ſwónk ſawoła, „wſchu čeſcz, to byſchče mohli ſemjanſtwo dostacz, hdy byſchče tak ſmužite žónſke měli. Sswojemu mužej bliſko bycz, to bě derje wumyßlene. Kak dokho je ſawěſče ßo modlika a čakała. Sskawa tej žonje!“

„Pſchestań tak njeroſomnje ßo hordžicz a rěczecz. Sawěſče dostanu ſakonjeſazpěwarjo ſtareje Jendželſkeje tež ßwoje khoſtanje. To mje pak, hdyž ßłyſchu, ſo muž, kiž je wjele čžitał, takle hłupje ßantori.“

„Ssnadz je njewinowaty?“

Seržant jeho pſchetorže. „Schto wěſče wo tej žonje?“ Saßypachu jeho ſ kopizu ßłowow.

Wón ju proſchesche, ſo dyrbi mjelczecz a ßwojich wojakow do boka ſčeže. Hnydom na to ſalěſechu na konja a wotehnachu, poł wobydleŕſtwa ſa nimi. Ale Jakub Born bě jim do prědka pſchiſchoł a bě Hanu Wrayowu warnował.

— — — — — — — — — — — — — —

Pomału wojazy pſches hórki jěchachu, čuchanju koni kedžbnje polěkujo, a na wyſchinu dozpěwſchi, poſaſtachu. Sa nimi jachleſche wulka čžrjóda wčipnych, ßo ßmějo a hawtujo.

„Směrom!“ poruczi ſerżant.

Do tuteje čžiſchiny ſawoła wſchědny wojak. „Poßłuchaj!“

Po wětſiku bě ßłyſchecz ſwonjenje tupotazych rohow. Jěſdniſka poſtawa ßo ſ wokoliny Hany Wrayoweje khěžki ſjewi a ſe ſpěſchnym kokßom do doka jěchaſche. „Woprawdže“, ſawoła ſerżant, „tón pachoł je hižo telko do prědka. Khwatajče, hólzy!“

Khwatachu po hórzy dele. Měßačk jaßnje ßwěčeſche. Wótry wětſik bě poßlednje ßmuhi kurjawy roſehnał a pucz ßo jaßny pſched nimi wupſcheſtrěwaſche. Čžékanz bě jara wjele do prědka nakhwatał, ale njedžiwajo teho bě jim zyle jaßnje widžomny. Jěchachu nimo Hany Wrayoweje khěžki, kiž tu čmowa a wopuſchczena ſtejeſche; pſchezo hiſchče čžrjóda pěſchi ſčěhowaſche. Jedyn pſchi ßamym druhim jěchajo dozpěchu do doka. Jich ſčiny ßo pſched nimi wjerczachu. Njerěczo jěchachu, druhdy ßo kóń wobßuny a wopłoſcha ßo a trjebaſche dobreho ßłowa. Sa khwilu bě čžékanz dwójzy telko nakhwatał a ßo ſ woczow ſhubi.

Serżant ßo roshněwa a ſpěſchniſcho jěchajo, pſched towarſchomaj do prědka čžerjeſche. Wón mějeſche najlepſcheho konja, ale na rospuczu bě nuſowany, na ßwojeju towarſchow doczakacz. „Hdy bych jeno wjedžał, po kotrym puczu je tón ſtóſtnik wotjěchał“, wón namołwjeſche. „Konje ſeſtajecz! Poßłuchajtaj! Wón nakhili hłowu a poßłuchaſche. Sdaſche ßo na dobo, jako by nóz połna hary była. Se ſtareje žitneje kólnje w khójnowych kerkach na prawizy pſchikhadžeſche njewjeßeke praſkanje, w hnězdach na ſchtomach a płotach ptaczki ſaſpane poczikotowachu. Konje hryſadko njeſczerpnje žuwachu. Něhdže ßowa ßutaſche. We łuczných hrjebjach woda bórbotaſche a ſchumeſche. Schtomy w nóznym wětſiku tſchepotachu. Dwaj pßaj na dalokimaj dworomaj torhaſchtaj ßo wo poßledni ſchczowk.

Serżant njemérnje ßebi brodu majkaſche.

„Tſi pucże, tſjo muſſzy“, rjekny na poßledku. „Ty poječhaſch na prawizu, ty na lěwizu, ja ßrjedža.“

Prjedy hacz čžrjóda jeho roskaſa doßłyſcha, běchu ßo wojazy hižo roſjěchali.

Serżant da ßo do jara ſpěſchneho kokßa, ſ čzicha ßo modlo, ſo by jemu pſchi dobrym wuſpěchu hódnoſcz hejtmana ſpožczena była.

Sažo žo bóle sačmi. Mróčelowa sčéna ſ wječora žem žo nad měžačk žuny.

Tſi mile, t. r. pokdra hodžiny, pučza serjant wotjěcha a ſ kónz čjicheje wžy ke korčmje dozpě. Tu k žwojemu spokojenju sažkyſcha, ſo bě jěſdnik něſchto mjeńſchinow prjedy pſches wjež pſchejěchał. „Dobre!“ žo sažmja a ſhubi žo we čmě.

Čěmnoſcž dale pſchibywaſche. Měžačk bě zyky pſchikryty a žylny wětr žo ſběže. Sa poł hodžiny žo ſapočza deſchčowacž, najprjedy pomaku a drobnje, potom ſpěſchniſcho, na poſledku žo ſdaſche, ſo ſtej njebjo a ſemja powodženej. Pſchezo hiſchče serjant wježelе dale jěchaſche, wſchitke mozy napinajo ſ wužadanym powyſchenjom pſched wočomaj. S wjetſcha bě pucž ſchpatny. Nětkole ſapočza bjes dna a ſchpatny bycž. Pſchi kóždym dupnjenju błóto ſ kuži ſlečza a jěſdnikej wobličžo ſapluſka.

Dale džěſche ſchumjaza hońtwa nimo čjichich dworow a krajinow. Hacž do dweju po połnozy serjant čžekanzej na čžěri woſta. Wbohi kóń jemu khromjeſche. Wón woſtaji ſajěchane ſkočžo Tighburyu, hdyž čžaſnik tſi wotbi.

Wot wjeſnych ludži ſhoni, ſo bě čžeknjeny ſtóſtnik nimo pſchijěchał, zyle pomaku, něhdže pſched dwěmaj hodžinomaj. Njedžiwajo teho njeda žo serjant ſatraſchicž. Wjele žo rosrěčžowawſchi požčži žebi čžerſtwe žylne ſkočžo a jěchaſche dale.

Sſkónzo bě hižo ſeſkhadžako, tu serjant na wyſchinu w južnych nižinach dozpě. Skónčnje bě žo čžěkanza dohladał, kotryž ſ konja ſlěſewſchi jeho ſa wuſdu wjedžeſche.

Serjant žo rosradowa, nětkole bě žebi popada wěſty. „Směrom ſaſtacž!“ ſawoła wyſkajo. Schwižna ſtóſtnikowa poſtawa žo njewobročži, ani hinak njeńdžeſche, ale kročeſche w měrje, konja ſa wuſdu wjedžo. Serjant dojěcha, wučžeže teżak a ſlěſe ſ konja. Na dobo čžěkanz ſaſta a pokłoni hłowu. Do krótkeho płaſchcža bě žo ſawalił, khornał bě wuhornjeny, kłobuk wulki, krótke kholowy w dołhich ſchkórnjach tčzachu, kiž pſches kolenje dožahaſchtej.

„To bě podarmo próza, pachole“, serjant wjeżeły rjekny, ſ nuſnej kedžbnoſcžu žo bližo. „Na moje žkowo, to je mi žel, ſo žym čže popadnył.“

Jemu němje ſ napſchecža ſtejazy čžłowjek žo žměješche, mjehzy, žłódzy a ſtóſtniwje.

Serjant ſlečza do prědka, jachło ſe ſproſtnjenym wobličžom: „Schto to?“

Hana Wrayowa kłobuk ſdwórliwje pſched nim ſčeže. —

Tak je žo ſtawiſna ſkónčžika; pſcheju žebi, ſo bychu žo wſchě wěrne ſtawiſny tak ſbožownje ſkónčžike. Pſcheleſčeny serjant do Tighburya wróčžo jěchaſche a Hanu puſchčži na žwobodu. „Wažu žebi waž, knjeni, pſchejara wyſoko“, wón rjekny, „hacž ſo bych žebi ſwěrił, žwojej maſanej ruzy na waž połožicž“, a ſdwórliwje žo ſ njeju roſžohnowa. Dokelž jeje ſkutk woprawdže wobdžiwowaſche a žo bojeſche, žo žměſchny ſčinicž, ſpuſchčži, na žwój wužitk, dalſcheho ſčěhowanja.

Ale Jakub Born bě tu ſtawiſnu hižo w korčmje „k domiſnje“ wupowjedał. Čžrjóda žortowarjow jeho pſchija, a tu hakle ſpósna, kak bě wěz wotrěčžana była.

Mjes tym ſo bě Hana Wrayowa pſched ſtražnikami jěchała, ſo by kedžbnoſcž wot žwojeje khěžki wotwobročžiła, bě jeje mandželſki khwile měł, žo wot rječžaſow wužwobodžicž a draſtu jateho wotpołožicž. Potom wopuſchči khěžku, ſchkitany ſ nozu. W bližſchim měſcže naja žebi wós a dozpě w połnozy do pſchiſtawa, hdyž bě łódž, kiž do Ameriki jědžeſche. Tam tež Hana ſa nim ſčěhowaſche.

Tutón Jakub Born mi wuſna, dokelž mějach Hanu tak jara ſańčž, ſo budžich pſched žwojej žmjercžu hiſchče jara rad ſhonił, hacž bě jeje mandželſki woprawdže njewinowaty. Tola to žo njeje ženje wukopało. Ale ſbožowny kónz a ſpodžiwne pſchewinjenje wſchěch ſadžěwkow, ſ kotrymž bu modlitwa a nadžija młodeje žony krónowana, čjini móžne, wěricž, ſo bě Jan Wray woprawdže njewinowaty.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Jedyn automobilnik bě tele dny na Mužakowſkej dróſy móz nad žwojim woſom ſhubił, kotryž 2 muži a jenu žonu powróčži. Na ſboże žo padnjeni jenož lohko ſranichu.

— S murjeńſkimi zyhelemi nakładženy dwojopſchežny wós tudomneho wósnika Köhlera žo wutoru po nahłej horje draždžanſkeje dróhi dele čžerjeſche, dokelž bě žo jeho ſpinadło pukło. Na ſboże pſchi tym ani pohoncž ani konjej do ſchkody njepſchińdžechu.

— Poſledni hermank ſtej žo jenej žonje ſ Wołbramez a jenej žonje ſ Kumwalda pjenježnej móſchni, 15—20 hriwnow wopſchijazej, kradnyłej, hdyž žebi žonje na tudomnym dwórniſchču jěſdny billet kupiſchtej. — 8 druhich pjenježnych móſchnjow, kotrež po 3—50 hr. wopſchijachu, žu žo ſhubiłe.

— Praktiſki želeſniſki plan jako knižku je knjes O. Viehweg wudał. Wona je we wjele pſchedawarnjach darmo dostacž.

S Libuchowa. Tudomny žiwnoſcžer Janſchk bě žebi 8 huž wukormił, kotrež chžyſche w Budyſchinje na wikach pſchedacž. Wón pak bě ſličžbowanje bjes paduchow čžinił. Mjes tym ſo žo wón ſchtwórtk wječor ſ jenym wopytarjom doma wó jſtwje rosrěčžowaſche, paduſchi do jeho kólnje ſalěſechu a ſ njeje 4 tučzne huže žobuwſachu. Kradnjene gigaki žu drje žo žobotu w Budyſchinje pſchedałe.

S Hnaſchez. Tudomny džěkačžer Tietza bě ſańdženu njedželu do Wołbramez ſ jěſdnym kokom na kermuſchu wotjěł. Póndželu rano po horje bliſko Wołbramez domoj jědžo wón ſ kokom ſwróčži a pſchi tym ſ hkowu do želeſneho płota ſ tajkim wotmachom ſawadži, ſo žebi hłuboku ranu do čžoła wuraſy a žebi wobličžo čžežko wobſchkodži. Ludžo jeho nimo duzy ſběhnychu a jemu jeho rany w bližſchim domje ſwobalichu. Jedyn lěkař w Budyſchinje je ſnjeſbożenemu čžołowu ranu hromadu ſeſchił.

S Raſchowa. Ssrjedu žu na dróſy mjes Raſchowom a Bělčžezami pohoncža Rychtarja ſ Korſymja morweho namakali. Wón bě pod koła žwojeho ſapſchaha pſchiſchoł a pſchi tym hnydom žmjercž namakał. Kak je žo njeſboże ſtało, njeje nichtó widžał.

S Błohaſchez. Na jenym poln tudomneho kublerja Strehle je žo w žydomlětnej wójnje abo prjedy pokład sarył. Hižo prjedawſchi wobžedžeŕ nětčžiſchehe Strehliz kubła je na tamnym polu někotre ſkote namakał, ſa kotrež je jemu ſtótnik 48 toleŕ dał. Wóndano je na tym žamym měſtnje žyn kublerja Strehle jedyn ſloty, w lěčže 1656 ſ wobraſom khěžora Ferdinanda III. bity, wurył. Stótnik je ſa njón 9 hriwnow poſkičžił, tola ſa to jón namakaŕ nochže woſtajicž.

S Radworja. Hižo ſcheſty króčž je žo lětža naſcha wjeż ſ wohnjowym njeſbožom podeſchła. Schtwórtk w nozy 1/2 1 hodžiny je žo knježa wułka pólna bróžeń, ſ pokodnja pola hatka pſched knježim dworom ſtejaza, do čžiſta wotpaliła. W njej žo pódła wjele rožki a wowža 300 kop pſcheńzy khowaſche. Woheń je drje tón žamy ſtóſtnik ſałożił, kotryž je tež hižo druhe pjecž ras w naſchej wžy ſapałał.

S Njeżwačžidła. Pſchijomnoſczow wutepjeneje zyrkwje w krutej ſymje budža žo pſchichodne lěto tež kemſcherjo naſcheje wožady ſwjeżelicž móz. Dwaj nadobnaj knjeſaj, kotrajž nochzetaj mjenowanaj bycž, ſtaj k natwarjenju tepjenſkeje pſchiprawy 5000 hriwnow darikoj.

S Barta. Tudomny knježi pohoncž Mihan bě žebi młodu koſu ſarěſał, ſo by ju žwojim kermuſchnym hoſczom pſchedſtajił. To drje je paduſchny čžłowjek wuſkuſchował, kotremuž je drje žo tež koſazeje pječženje chžyło. Ssobotu wječor, hdyž pohoncž wó jſtwje wot žwojeho džěła wotpočzowaſche a jeho žona tykanzy pječženje, njeſnaty paduch ſkradžu do kuchinje pſchińdže a koſu kradny.

S Maleje Borſchcže. S wobžaromnym njeſbožom ſtaj žo tudomny kowarſki miſchtr Měrz a jeho mandželſka podeſchkoj. Jeju połtſečžałětny jeniczki hólczk wutoru popołdnju hromadže ſ druhimi džěčžimi wobrucž honjeſche. Pſchi tym žo jemu wobrucž do knježeho hatka kuli. Hólczk žo ſa njej naczahujo do wody padže a žo w njej ponóri. Druhe džěčži wuſtróžane ſtejo woſtachu a hakle ſa khwilu, hdyž Měrzez hólczk pod wodu woſta, domoj prajicž džěchu, ſo je wón do hatka padnył.

S Wjeleczina. Mandželſka tudomneho dwórniſchčžoweho hoſpodarja Gröſchela je žo ſchtwórtk ſ nahłej žmjercžu pſchekhwatała. Młoda žona je na ſajecže wutroby wumrjeła.

S **Hrodziſcheza.** Pjatk 2. nov. wokoło 10 hodžin je žo na tudomnym ryčžerkuble pólna bróžeń, kotraž bě žo hakle loni natwarika, ſ wohnjom do procha a popjeła pſchewobročžiła. Pódła domojkhowanych žnjow je žo wjetſcha džělba pſchikupneho hnoja ſ plomjenjemi ſežraka.

S Rakez. Sańdženu wutoru ſ prjedawſcheje Hauſchtinkez rěſańje, kotruž nětko pſchekupz Ernſt Čžech ſa ſkładownju wužije, woheń wudyri. Do twarjenja, hakle pſched 10 lětami natwarjeneho, bě nakhwilnje wósnik Jan Lejnert žkomu ſkładł, kotruž je někajki njedočžink ſapalił. Ssužodža drje dlěji ſchi čžaž do wudyrjenja wohnjowe žmjerdženje čžujachu, tola njewjedžachu, ſ wotkal wukhadža. Wokoło 1/2 9 hodžin płomjenja ſ tšěchi wupražnychu a twarjenje hacž do murjow ſniczichu. — Pódła Rakečžanſkeje wjeżneje žykawy bě Njeżwačžidliſka na haſchenje pſchijeła.

S Minakała. Tudomny lěkař Haase je ßobotu w Budyškej měšćańskej hojerni na ſćěhwkach cźerwjeneje běženzy wumrjeł. Jeho cźěło je ßo ſaúdźenu wutoru do Halle dowjeſło, hdźež je ßo do ßwójbneho rownišćeńa khowało.

S Jenſchez. Hródź a kólnja žiwnoſće tudomneho žiwnoſćerja Handrija Kokle ſtej ßo njedźelu wječor wotpaliłej. Kak je woheń nastał, njeje ſnate.

S **Ralbiz.** Wobnowjenje naſcheje farſkeje zyrkwje bliži ßo ke kónzej a móże ßo prajicź, ſo je ßo wſchitko kraßnje radźiło. Wſchitko je nowe, jenoż klětka a piſchćele woſtachu ſtare. Moleŕ Hinrichs-a ſ Lipſka je zyrkej wumjelšzy wumolował. Woltarje a „kſchižowy pucź“ buchu ſhotowjene ſ duboweho drjewa w St. Bernwardſkim wuſtawje w Mohuczu. Nowe ławki, khory a wſchitke druhe dźěła je knjes twarſki miſchtr P. Rocho-Sſernjanſki ßwědomicźe a derje wuwjedł. — W bliſchich dnjach wočakujemy nawrót naſcheho lubowaneho knjeſa fararja Bjedricha, kotryž dyrbjeſche naß khorowatoſće dla pſches lěto wopuſchćicź. Bóh dał, ſo by ßo ſtrowy ſaßo wróćił! Kermuſchu pſchińdźe najdoſtojniſchi knjes biſkop, ſo by nowy wulki woltař poßwjećił.

S **Lubjenza.** Pjatk 2. nov. wječor wokoło 6 hodźin je ßo tu ſe ßkomu kryta dodźeržana khěža dźěłacźerja Juliuſa Müllera wotpaliła. Woheń, kotryž je pjecźa ſ dodźeržaneho wuhenja wuſchoł, je nimale wſchu Müllerowu domjazu nadobu ſnicził.

Se **Shorjelza.** Na tudomnym dwórniſchcźu je ßo pomozny wuhibał Buſchmann ſ lokomotivu jeneho tworoweho cźaha pſchejěł a ßo hnydom morił. Snjeſboženy bě woženjeny, 56 lět ſtary a nan 7 dźěcźi, 12 hacź 23 lětnych.

Přilopk.

* Ske ſcźěhwki je murjeŕſki ſtrajk w Pirnje ſa murjerja Hähnela měł. Tutón bě pjecźa do jeneho dźěłazeho murjerja ſ kijom bił, na cźož běchu jeho dla cźělneho wobſchkodźenja wobſtorżili. Do wußudźenja bě Hähnel jenemu ßwědkej liſt napißał, kotrehož wopſchijecźe ßo w tym ſmyßle ſrosumi, ſo je wón ßwědka ſpytał k wopacźnej pſchißaſy ſawjeſcź. Hähnela k khoſtarni na $2^1/_2$ lěta ſaßudźichu a jemu cźeßne prawa na 10 lět wotrjeknychu.

* (Nadpad na pjenjeżneho liſtynoſcherja.) Wutoru dopołdnja je 24 lětny blidař Max Gärtner ſ Noweho Měſta pola Stokpna na 50 lětneho liſtynoſcherja Hammera rubjeżny nadpad w jenym nowotwarje w Barlinje ſcźinił. Gärtner je paduſchſtwa dla hižo khoſtany cźłowjek, kotrehož ſtaj jeho ſtarſchej jeho njekhmanoſcźow dla ſaſtorcźikoj. Na nowotwarje, kotryž ßebi wón ſa ßwój njeſkutk ſhlada, bě wón hižo dźěłał a bě tam ßwědomy. So by liſtynoſcheŕ na nowotwar pſchiſchoł, Gärtner na póſcźe pokaſanku wo 40 np. na mjeno monteura Frycźe woteda. Wón potom na nowotwarje, hdźež druhim dźěłacźerjam njenadpadźe, ßebi po żeleſnu żerdź dźěſche a w twarſkej budźe pſchenozowaſche. Rano liſtynoſcheŕ Hammer k nowotwarej pſchińdźe a ßo tam jeneho dźěłacźerja wopraſcha, hacź tam monteur Frycźa njedźěła. Dźěłacźeŕ jemu njemóżeſche wukaſacź, tola ſ dobom ſ druheho poſkhoda Gärtner, kotryž tam na ßwój wopor łakaſche, liſtynoſcherjej kiwaſche a jemu praji, ſo pytany w druhim poſkhodźe pſchebywa. Na niczo ſle ßebi njemyßlo, liſtynoſcheŕ po ſkhodźe horje dźěſche. Wot tam jeho Gärtner po jenym ſkhodźe do boczneho twarjenja dowjedźe. Na dobo jeho ſłóſtnik wot ſady ſe żeleſnej żerdźu pſches hłowu dyri, ſo ßo bjes wědomja na ſemju ſwjeſe, tola bě wón hiſchcźe někotre krócź wo pomoz ſakſchiknył. Jedyn w bliſkoſcźi pſchebywazy dźěłacźeŕ pſchiběża a hiſchcźe widźeſche, kak Gärtner na liſtynoſcherjowym wutrobnje kleczo pjenjeſy ſ jeho toſche ſhraba a potom cźekny. Hnydom ßo ſa nim po nowotwarje wołaſche: „Na pomoz! dźerżcźe jeho!“ a ſe wſchěch ſtron dźěłacźerjo pſchiběżachu a ßo ſa nim puſchcźichu. Tutón teho runja ſ hłoßom wołaſche: „Dźerżcźe paducha!“ S tymle ſchibałſtwom pak ßo jeho ſcźěhowarjo njedachu ſjebacź. Sa krótki cźaß běchu jeho doſcźahnyli a jeho potom żałoßnje pſchebichu. Někotſi poliziſtojo jeho wuputachu a jeho na polizajſtwo dowjedźechu. Liſtynoſcherjej bě ſ toſche 1600 hriwnow rubił, ſ kotrychž jenoż 1200 hriwnow pola njeho namakachu; ſbytne 400 hriwnow bě wón cźěkajży prjecź cźißnył.

* W Kleinwälkniz pola Köthena je ßrjedu popołdnju wěſta Plaugowa ßwojeho dwělětneho ßynka ſatſělika, ßwoju jenolětnu dźowcźiczku cźeżko ſraniła a ßo potom wobwěßnyła. Plaugowu ſ cźaßom wotrěſnychu a do Köthenſkeje hojerńe dowjeſechu.

* (Pſchekſchiwjenje.) Pokładnik Lipſcźanſkeje měſchcźanſkeje pokładnizy (kaßy) Grützmann je 136 548 hriwnow pſchekſchiwił. Pſchi prjedawſchich reviſijach njeje ßo Grützmannowe jebanſtwo ſ pſchipadom wukopało, hakle ſliczbowanſki reviſor Stahl je jo wußlědźił. Grützmann je pjenjeſy ſe ſpekulaziju na burſy ſhubił. Jedyn Lipſcźanſki měſchcźanſki ſaſtojnik je ßo do Barlina k bankierej Fränklej póßkał, ſo by ßebi roſjaßnicź dał, na kajke waſchnje je Grützmann tajku hoberſku ſumu pſchehracź mohł. Dwaj kontrolleuraj, kotrajž ßo njejſtaj prjedawſche lěta jebanſtwa dohladałoj, ßo teho dla ſamolwitaj ſcźinitaj.

* (Strachi ſkludźerja dźiwich ſwěrjatow.) Njedźelu popołdnju je ſkludźeŕ Peters w Buſchez-zyrkußu w Barlinje w żałoßnym ßmjertnym ſtraſche pobył. Tutón dźeń běchu ławy a tigry jara njemérne, dokelž mějachu ßwojeje ſtrowoſcźe dla tydźeńſki póſtny dźeń, na kotrymž měſto mjaßa ſe ſyrupom pomaſany khlěb doſtawaju. Skludźeŕ Peters móżeſche je jenoż ſ najwjetſchej raſnoſcźu k poßkuſchnoſcźi nuſowacź. Hdyž bě ßo pſchedſtajenje ſbożownje ſkóncziło, a hdyž chżyſche Peters ſwěrjata do klětkatych woſow wróczo hnacź, ßo jedyn law a jedyn tiger do ßo daſchtaj a ßo njembrje ſaruwajo kußaſchtaj. Skludźeŕ k nimaj pſchiſkoczi a chżyſche jej ſ kſchudom roſehnacź. Pſchi tym pak ßo na njeſboże wobßuny a po dołhoſcźi na ſemju padźe. Wulki ſtrach, w kotrymž ßo namakaſche, hnydom ſpósnawſchi, wón rucźe ſtanycź ſpyta. Tola hdyž bě ßo lědma pół ſběhnył, jeho najßylniſchi law ſ pazu do woblicza dyri, ſo ßo ſ nowa k ſemi cźißny. To bě wſchěm ſwěriſkam kaž ſe ſnamjenjom: Wſchě 16 ſwěrjatow ßo na Peterſa wali, kotryž ßo podarmo prózowaſche ßo jich wobrócź. Jedyn tiger bě ſe ßwojimaj móznymaj cźeleßnomaj ſkludźerjowu ruku wyſche łokcźa ſhrabnył a ßwoje wulke torhaze ſubiſka do jeho mjaßa ſarywaſche. Na druhich ſtawach pytachu jeho druhe ſwěriſka roſtorhacź. W tymle ſtraſchnym wokomiku dwaj ſkludźerjowaj pomoznikaj a dwaj zyrkußowaj ßłużobnikaj khrobli ſ lěßnzowymi durjemi pſchiběżachu a ſ wotmachom ſe żeleſnymi żerdźemi do ſwěriſkow bijo a ſ dobom ſ revolvrow tżelejo je wot jich wopora wotehnachu. Skludźeŕ bě wumożeny. Ale kak ßo na njeho hladaſche! Lawowa paza bě jeho wobliczo tak cźeżko trjechiła, wone hnydom tołſte ſacźekaſche. Jena paſora bě ßo do kuta jeho lěweho wóczka ſaryła a lěwe wobliczko dele ſtorhnyła. Wulki dźiw bě, ſo bě wóczko ßame njeſranjene woſtało. Runje tak běchu tigerowe torhaze ſubiſka jeho lěwu ruku wyſche łokcźa pſchekußke a ſ wjele druhich ranow ßo pſches ſkludźerjowu zyle roſtorhanu draſtu krej lijeſche. Peters móżeſche hiſchcźe trójzy do zyrkußa ſtupicź a ßo ſ hrimotazym kleſkanjom pſchihladowarjow poklonicź, prjedy hacź wón w ßrjedźnym wobkhodźe ſ womoru ſajaty padźe. Zyrkußowy a jedyn druhi lěkař jeho rany hnydom ſawjaſaſchtaj, k cźemuż puł hodźiny trjebaſchtaj. Po próſtwje Peterſoweje żony jeho do jeho wobydlenja dowjeſechu, hdźež drje budźe ßo wjele njedźel dołho hojicź dyrbjecź. Pſchihladowarjo běchu ßo ßmjercź wuſtróżeli. S hłoßom kſchiczo żónſke a druſy pſchihladowarjo k wukhodam cźěrjachu. Jena knjeni pſchi tym padźe a ßo po ſkhodźe dele kuleſche. We wječornym pſchedſtajenju ßo Peterſowe dreßurowe cźißko ſ druhim ſameni.

* Wo ſtrowoſcźi falſchneho Köpenickſkeho hejtmana, ſchewza Voigta, ßo wſchelake powjeſcźe roſſchěrjeja. Jemu je ßo pjecźa w płuzach krej pſchelaka. Wěrno pak jenoż je, ſo je wón po cźěle jara ſtorhany a ſo je na żołdk khory. Wón pak ßo w lazarecźe njehoji, ale w ßwojej jaſtwowej klětzy. — Pſchi poßlednej hoſcźinje w domje khěżorſtweho kanzlerja, pſchi kotrejž ßo khěżor wobdźěli, rěcź też na Köpenickſkeho hejtmana pſchińdźe. Puſornje něchtó prajeſche, ſo dyrbi kóżdy kraj ßwojich ßławnych muži měcź. „Haj“, khěżor ßmějizy pſchiſtaji, „Pruſka ma Köpenickſkcho hetmana. Na to ßo khwilu wo tutej dnjowej ßławnoſcźi rěcźeſche, a někotſi měnjachu, ſo dyrbjał ßo tutón muż po prawom wobhnadźicź. Khěżor wobżarowaſche, ſo ßo to po knjeżazym prawje njebudźe hodźicź, dokelž ßu ludźo, kotſiž ßu hižo prjedy w khoſtarni ßedźeli, wot wobhnadżenja wuſamknjeni.

Jedyn korcźmaŕ je wyſchnoſcźi 150,000 hriwnow ſa dowolnoſcź poſkicźił, ſo ßměł pſcheklepaneho ſchewza Voigta na tſi měßazy w ßwojej korcźmje pokaſowacź. Wón chże pódla teho khóſty ſtajneho wobſtrażowanja pſches kriminalnych ſaſtojnikow ſapkacźicź a jeho k wſchěm ßudniſkim termijam w prawym cźaßu pſchedwjeſcź dacź. Też hetmanej wón khětru ſumu jako mſdu pſchilubi. Kuß Köpenickſkeho hetmana je cźeſcźelakomnoſcź jeneho pjekaŕſkeho wucźobnika w Potsdamje ſbudźił. Wón wjazy krócź wojakow w kralowſkim měſchcźanſkim hrodźe alarmowaſche. Też hdyž wón njedźelu: „Won!“ ſawoła, ßo wojazy ſ ſělbu ſeſtupachu a bubnaŕ ſabubnowa. Tón krócź pak ſchibałza łepichu. Wón běſche 16 lětny pjekaŕſki wucźobnik, kotryž pſchi pſcheßłyſchenju praji, ſo je chżył wjedźecź, hacź bychu wojazy pſched nim runje tak ſ runa ſtajeli, kaž pſched — Köpenickſkim hejtmanom.

* (Nadpad na hejtmana.) Hdyž ßobotu w Kielu khorhojna

kompagnija 85. pěšcheho regimenta na marschu wot bataillonskeho kommandeura do kasarmow nimo jeneho nowotwara cźehnjesche, žo s roschtow murjeński zyhel dele cźišny, kotryž hejtmana, kompagniju wjedźazeho, do ramjenja trjechi. Hnydom sawjedźene pschepytanje tukanje na jeneho 18lětneho murjeńskeho pomoznika wobrocźi, kotrehož hnydom sajachu. Hejtman je žo jenož s lohka skranił.

* Wulki woheń je wjeß Ravenstein wupuscźił. Woheń w knježej piwarni wudyri a žo sa krótki cźaß na 24 dworow rosschěri. Jena žona a dwě dźěsćźi žu w plomjenjach žmjercź namakale.

* 75lětnu Luisu Raaschez w Landsbergu nad Warcźe žu w jejnym wobydlenju skónzowanu a wurubjenu namakali. Jako mordarja žu molerja Hermanna sajeli.

* S t u k a n j o m t r o j a k e h o m o r d a ŕ s t w a žu w Pankrazu w połnóznych Czechach khěžerja Antona Liebiga sajeli. Jeho winuja, so je žwoju mandźelsku, jědnacźelětneho žyna Antona a połschtwórtalětnu džowku Emiliu skónzował. Měnliweho mordarja žu žudnistwu w Liberzu pschepodali. Žona a dźěsćźi žu žo spizy sarasyle. Kschinje a khamory wó jstwje běchu pschejěsdźene, tola jenož 30 krónow pjenjes pobrachowasche. Spodźiwne je, so njeje Liebigowy strażniwy poß, kotryž je zyłu nóz wó jstwje był, saschcźowkał. Jako mordarski grat je žo wótra žekera wužita, kotruž žu posdźischo w khěži skhowanu namakali. Pschecźiwo Liebigej žo tukanje sbudźi, hdyž shonichu, so je wón w Jablonzu s dwěmaj žónskimaj wobkhadźał. Wón njepschestawajzy wobkrucza, so je njewinowaty a prěje, so je s njeskutkom někajke swižowanje měł.

* (Sso s a t s ě l i c ź d a ł.) Vizefeldwebel Linzmann w Trierje bě jenemu wojakej skradźu wótru patronu do tšélby tyknył a jemu potom pschikasał, so by žo do jeho wutroby saměrił. Sso samériwschi wojak wottlócźi, a vizefeldwebel morwy k semi padźe. Kulka žo hischcźe psches murju jeneje wosoweje kólnje pschedobu. Podawł žo rano we 8 hodźinach na swuczowanischczu Hornskich kasarmow sta.

* (Khostany butrowy panzar.) Khostanska komora w Elberfeldźe je butroweho wikowarja Wilmsa, kotryž je butru se wschelakim tukom měschał, k jastwu na 1 měžaz a k 500 hriwnami pjenježneje pokuty sažudźił.

* Hkupi, njerosomni ludźo palenz, wino abo piwo dźěcźom picź dawaju, žebi njepomyšlinschi, s kajtimi słymi jědami dźěcźi napojeja, Alkohol je dźěcźom we wjetschej měrje straschny, dokelž je hrube, rosharjene a hkupikojte cźini. Sle alkoholowe skutkowanje jena powjescź s Wina pokasuje. Hdyž žo pola Marega jedyn želesnisti cźah swrócźi, s jeneho zisternskeho wosa spiritus wuběża. Jena burowka da někotrym litram do karana sběžecź a da s njeho žušodowym dźěcźom picź. Wone žo wopojichu, so žo s womoru sajachu a sa někotre hodźiny wumrjechu. Hkupu žonu žu lohkomyšleneho morjenja dla wobskorźili.

* (Hłód w Chinje.) Mišionarojo se Shanghaia pišaju: W połnóznym dźělu Kiangsuskeje provinzy wulki hłód knježi. Wyschnoscź wobydlerjam sadźěwuje, wucźahnycź, tola niczo njecźini, so by jich s zyrobu sastaraka. Něhdže 10 milijonow cźlowjekow je sahłódnjenju blisko.

* (R u b j e ž n i s t w o w ž e l e s n i s k i m w o s u.) W želesniskim cźahu w kupeju druheje klažy je na jěsbje s Nassaua do Düsseldorfa jedyn mužski žonu jeneho želesniskeho sastojnika pohłuschił a jej potom pjenjesy a debjeńki rubił. Paduch, kotryž bě s kupeja tsecźeje klažy pschestupił, je žo bjes žlěda shubił.

* W Mnichowje žu žrjedu wojaka Königa a dźěłacźerja w Mnichowskej pjenjesarni Rusa sažudźili, kotrajž běschtaj 130,000 złotych s pjenjesarnje rubili. Königa k jastwu na 4 lěta 2 měžazaj, Rusa na $4^1/_2$ lěta sažudźichu.

* (S k o c ź k i.) Zyła Erytheja, kraj pschi Czerwjenym morju, je žo se skoczkowymi cźrjódami do cźista wupuscźił. Cźrjódy, s kotrychž kóžda milijony skoczkow wopschijesche, s Nilowych niźinow pschilecźachu a žo s wětrom do Erytheja donježechu. Cźrjódy běchu tak huste a tak wupschestrjene, so bě s khwilemi žlónzo saczěmnjene a so bě kaž na žměrkach cźěmno. Sa někotre hodźiny běchu wschě pola a sahrody nahe wužrane. Schkoda žo na wjele milijonow wobliczа.

* Powjescź, so je wyschk Cody, pod mjenom Buffalo Bill znaty, w žněhowym mjecźelu smjersnył, je žo jako tolsta łža wupokasała. Buffalo je žo mjes tym se žwojimi ludźimi cźiły a cźerstwy s honitwy do Arizony wrócźił.

* Pokhroma je mjes howjasym skotom na Malchowskim kuble pola Barlina wudyrika. S cźim je žo khoroscź tam sanježka, njeje hischcźe wujažnjene.

* Sswój 105. narodny dźeń je w Kitzingenje w Bayerskej swudowjena Barbara Kühnertowa žwjecźika. Staruschka je hischcźe cźika, a jědź jej derje žłudźi. To žamo žo wo jenej starej žonje w Antjemi rjez hodźi, kotraž w rańschej Friesiskej pola Wilhelmhavena bydli a kotraž je tehorunja 105. lěto živjenja pschekrocźika.

* (N a d p a d n a j e n e h o t w a r s k e h o m i s c h t r a p o l a B a r l i n a.) Wutoru w uozy twarski mischtr Trestin we Wilmersdorfje se Schöneberga domoj dźěsche. Na dobo jemu jedyn muž napschecźo stupi, kotryž jeho do woblicza storcźi. Prjedy hacź mózesche žo Trestin wobaracź, bě jedyn druhi muž s pschěrowa skocźił, kotryž jeho wot sady k semi porasy. Rubježnikaj pohłuscheneho do jeneje twarskeje budy donjeżeschtaj, hdźež jemu pjenježnu mósceń s něhdže 40 hr. rubischtaj a s porsta brillantowy pjerschcźeń sczahnyschtaj. Hdyž bě žo Trestinej saßo wědomje wrócźiło, wón do žwojeho wobydlenja doczampa. Sa rubježnikomaj nimaju žaneho žlěda.

* (T u n e l p o d L o b j o m.) Hamburgske měschczańske sastupjeństwo je wobsamkło, mjes St.-Pauliom a Steinwerderom tunel (podseńsku pucź) sa wobkhad wosow a ludźi natwaricź. Khóšty žu na něhdže 11 milijonow hriwnow wobliczene.

* (Jena ž i d o w k a ž o s j e n y m p r u s k i m p r y n z o m w o ž e n i.) Prynz Joachim Albrecht, 1876 narodźeny, major a bataillonski kommandeur 1. grenaděrskeho regimenta, chze žo s džiwadłowej hrajerku Estheru Sulzerez, džowku pschedsjěwarja wulkeje Winskeje synagogi, woženicź. So by žo njewjesczina njerunoródnoscź pschikrywa, dyrbjesche žo ta w Londonje s jenym baronom Liebenbergom, radźinym pišarjom we Winje, woženicź. Wona žo s tutym s zyła njesnajesche, ženitwa jenož k temu žłużesche, so wona mjeno stareho semjanskeho rodu dosta, sa cźož žo khuduschk s wěrowanskim pjerschcźenjom s pjenjesami wotnamaka. Njewjesta a nawoženja lědma někotre žłowa porěczeschtaj. Po wěrowanju wona se žwojim prynzom wotjědże. Baron budże žo, kaž je žo prjedy wotrěczało, wot njeje dźělicź dacź a prynz ju potom dostanje. Khěžor pjecza do tejele ženitwy njeswoli, tola prynz je jako žyn prynza Albrechta, semrjeteho braunschweigskeho regenta, doscź bohaty, so móže žo žwojeho prynzowskeho a offizěrskeho titla wotrjez a žo daloko wot Barlina se žwojej žonu živjenja wjeżelicź.

* (R o s b u c h n j e n j e w p ó l v r n i k u). Pjatk rano je w Rottweilerskim pólverniku pola Kólna jena kólnja do powětra slecźika, w kotrejž žo wjele pólvra khowasche. S rosbuchnjenjom žo wokna, murje a tšěchi wokolnych twarjenjow zykeje fabriskeje ležomnoscźe rosstorżechu. Pjeczo dźěłacźerjo žu žo skranili, dwejo staj žo do spitala donježłoj.

* W j e l e t y ß a z ž w i n i chze město Charlottenburg pola Barlina na žwoje khosty wukormicź. Wone žebi w Seegefeldu hobrsku kormjeńnju žwini natwaricź da. W njej dyrbi žo wjele tyßaz žwini kormicź. Wschě pomyje s města óyrbja žo k kormjenju žwini wužicź. Podobne wotmyßlenja ma tež Barlin. Nětczišche wyßoke mjaßowe placźišny k temu wabja. We woprawnoscźi pak žu wobstejnoscźe zyle hinasche, hacź žu žebi ludźo myßlili. Wot Jeńkecźanskeje kormjeńnje žwini žebi tež wulki wužitk lubjachu, tola posdźischo spósnachu, so ma ta wěz žwoje schpaki.

* S w j e c ź i w o s c ź u, so bě žo jemu žłužba wupowjedźika, gmejnski wowczeŕ w Soldosu pola Erfurta jemu dowěrjene 150 wowzow mori. Potom žo wón wobwěßny.

* S e ž ł u b a d o ž m j e r c ź e chzysche schwalcza Mattnerez w Barlinje hicź. Holza bě wjecźor w žwojim wobydlenju žlub žwjecźika. W połnozy, hdyž žo pscheproscheni hoscźo domoj hotowachu, žo žlubjena se žwojej žotru swadźi. Hdyž běchu potom hoscźo dom wopuschcźili, schwalcza wokno wocźinjiwschi žo s nim won puschcźi a mjes njebjom a semju wißasche. Poßledni wokomik bě žo žmjercźe nabojała a njepschestawajzy wo pomoz kschicźesche. Bórsy bě žo wjele ludźi sběžało, kotsiž žo bojachu, so holza kóždy wokomik dele padnje a žo na plestrje sarasy. Wohnjowa wobora žo sawoła, tola jejneje pomozy njebě trjeba, dokelž běchu mjes tym domowi wobydlerjo holzu s woknom nuts sczahnyli.

* Ssyna Warschawskeho redaktora Grabnera rubježnizy nadnadnychu. Wón žwój reaolver wucźahnywschi dweju rubježnikow mori a schtyrjoch srani.

Wuńudźenja.

Khostanska komora. Pschi rejach w Ketlizach bě dwazyczílětny schwajzar Schäfer hromadźe s druhimi młodymi ludźimi do dźěłacźerjow Tupaka a Förstera s pjascźu prak a jeju krwaweju bił. Jenu žonu wón tak do delnjeho života kopny, so ta k semi padźe a dołho na bolosce skorżesche. Lubijski kawniski žud bě Schäfera straschneho cźělneho sranjenja k jastwu na pjecź měžazow sažudźił. Schäferowe powołanje pschecźiwo tutemu wuńudej žo sacźišny.

Žonjaze

khoroſcze, jako: njeporjadnoſcź měßaczneje krě, rosjèſdźenje, ſaroſcźenje, ſhibnjenje, delepuſchcźenje, pſchedpadnjenje, ſahorjenje kóždeje druźiny, khodźenje jěrchenjow bjes operazije hoji

Th. Dittmarowa
wuczobniza dr. med. Thura Brandta.

Khoroſcźe

jako: aſthma, płuzowe, jatrowe, żołdkowe, cźrjewowe, jěrchenjowe, wutrobine, cźuwowe (nervowe) cźerpjenja, wicź, rheumatismus, zokrowe khoroſcźe, kožowe a ſpłaźne khoroſcźe, dźěcźaze khoroſcźe hoji a mocź wědomoſtnje pſchepytuje

Heinrich Dittmar,
pruhowany wuſtojny naturſkeho hojenja,
w Budyſchinje na kamjeńtnej haßy 26 po 2 ſkhod.
Rěcźne hodźiny 9—11, 2—4, njedźelu jenoź dopołdnja.
Khorych w Budyſchinje a wokolnoſcźi w kóždym cźaßu wopytujemoj.

Najtuńſcho kupujecźe

žonjaze žaketty, cźorne a ſchěre měſchane wot najjednoriſcheho hacź do najwoßebniſcheho, derje ßedźaze,
aſtrachanſke žaketty, bjes poroka ßedźoze,
židźane aſtrachanſke žaketty, wubjernje dźěłane, jara płacźiſny hódne,
holcźaze a dźěcźaze žaketty na wulki wubjerk,
mužaze, pacholaze, hólcźaze a dźěcźaze wobleczenja
wſchěch barbow a wulkoſcźow,
mužaze, pacholaze, hólcźaze a dźěcźaze kholowy
na wulki wubjerk,
mužaze, pacholaze a hólcźaze jupy na wulki wubjerk.
ſwjerſchniki wſchelakich druźinow, nanajwjetſchi wubjerk,
teho runja wſchu **dźěłacźerſku draſtu**
ſe ßerbſkim a němſkim poßkuźenjom pola
A. swud. Mengeroweje pſchi ßerbſkich hrjebjach 6.

G. Mager naßlědnik

(mějeczeł **Th. Hippe**)
na ßerbſkej haßy 11 **cźaßnikar** na ßerbſkej haßy 11
wuporjedźuje a pſchedawa wſchě druźiny **cźaßnikow, broſchow, nawuſchnizow** a **pjerſchcźenjow** po tunich płacźiſnach ſe ſprawnym pißomnym rukowanjom.

Ernst Ullrich

na ſchuleŕſkej dróſy 12
porucza po tunich płacźiſnach

porzlin, kamjenina,
dutu a taflojtu ſchkleńzu,
majolikowe a nippeſowe wězy,
ſchpihele, gardinowe žerdźe, lampy
we wulkim wubjerku.

Saßopſchedawarjo rabatt doſtanu.

Pſchi hlownym torhoſchcźu 5.

Reinhold Neugebauer

Pſchi hlownym torhoſchcźu 5.

w Budyſchinje.

Poruczam po jara tunich płacźiſnach:
Po najnowſchej modźe dźěłane
mužaze, hólcźaze a dźěcźaze ſwjerſchniki, jupy, wobleczenja, mantle, peleriny a kholowy
na wulki wubjerk, wubjernje ßedźaze ſ trajnych tkaninow trajne ſeſchite.
Nowe ßym pſchijał a poruczam
najnowſche žonjaze a holcźaze žaketty
po **tunich** płacźiſnach.

Kožuchowe koże,

wſchě druźiny **kožow k podſchiczu,** kaž też **koże k wobßadźenju,** a to cźorne, běłe, ſhunkowe, bobraze, biſamjaze, kaſtorettaze, wallabraze, bobakaze (murmel), ſealbiſamjaze, ruſke ſchubowe a cźorne perſiſke koże tunjo pſchedawam. **Mužaze** a **žonjaze kožuchi** po tunjej płacźiſnje **pſchedźěłanju,** poruczam też wulki ſklad **tykacźow** (muffow), a **boow** kóždeje wulkoſcźe, **nohowe měchi, nohowe toſche** atd., **teppichi** do jſtwow a woſow, **kłobuki** a **mězy** ſa mužſkich a dźěcźi po kóždej płacźiſnje.

C. E. Rincke, na bohatej haßy,
kłobuki, mězy a pjelſcźowe twory.

Płacźiſny hódno! Rjane! Solidne!
Najnowſche ſ b y t k i ſa ſymſke kholowy, wobleczenja a paletoty ßu ſaßo doſchle a proſchu wo pſchecźelniwy wopyt. Też ßu najnowſche cźiſtowołmjane **Geraſke bluſy** a **draſtne tkaniny** ſaßo na ſkładźe.
Erneſtina Elſnerowa na młynſkej dróſy 5
pſchi Mörbitzej wulkim młynje.

Poruczam ßamodźěłane
ſſ. młócźniki, mlokowe karany, mlokowe horuzy, wódne khany, wódne cźerpawy, ſazynowane wódne khany a hornzy.
Mam wulki ſklad
krjepjawkow (krjepjenſkich khanow) a **emaillowanych tworow, ſazynowanych bowow** a **juchowych cźerpakow. Tſěſchne žłoby** a **roły** a kóžde do twarſtwa ßłuſchaze klampnarſke dźěła ſhotowjam.
Želeſo ſa tſěſchne žłoby mam na ſkładźe.
Spěſchne poßkuźenje. Najtuńſche płacźiſny.

M. Schulz.
10 pſchi ßerbſkich hrjebjach 10.

Wulke
wupſchedawanje meblow
14 na bohatej haßy 14 po 1 ſkhodźe.

Dla pſchetwarjenja khěže ßwój **meblowy magazin** wotedam a ßwój wulki ſklad khmanje dźěłanych meblow po poniżenych płacźiſnach wupſchedawam.
Wilhelm Schmidt, blidarſki miſchtr.

1000 zentnarjow
brěſowych khoſchcźowych prutow
ßo też wot nětka też po małych dźělbach kupuje
we wokrjeßnej dźěłarni na Židowje pola Budyſchina.

Czerwjene tšěšchne zyhele,
módre tšěšchne zyhele,
ponoschkowe zyhele,
murjeŕske zyhele,
ſtudnjaze zyhele,
pleſtrowanſke zyhele,
porösne dźěrate zyhele,
porösne polne zyhele,
drainèrowanſke rolki

porucza
parna zyhelnicza
Pawoła Arnolda
w Tſjoch Hwězdach
(Dreiſtern)
pola **Budyſchina.**

Telefon:
Budyſki póſt czo. 11.

Wopißma
wo wuwjedźenych dźěłach ſa knjeżeŕſtwowe a privatne twary.

Winowa pſchedawaŕnja
Pawoła Giebnera
w Budyſchinje

na bohatej haßy czißko 18 ſ untskhódom na theatrowej haßy porucza ßwoje derje wothladane

běle a czeŕwjene wina, Portſke wino, Malagaſke, Tokayſke, Madeiraſke, Sherryſke a druhe lěkaŕſke wina atd.

Wot ſapoczatka mojeho dwazyczílětneho wobſtacza ßym ßo pſchezo prózował, **jenoż woprawne wino** pſchedawacź, kotryż je ſtrowoſczi ſpomóżne.

Dokelž w tſjoch pinzach: **w radnej khěži,** na **kotolſkej haßy** a na **bohatej haßy** ſeſtajany **jara wulki ſklad** wudżeržuju, kotrež ßo ſ wudawkami ſa pucźowanje njepodroża, móżu **wino ſ wjetſchimi hromadami**

k kwaßam a druhim **ßwjatocźnoſczam** ßo hodźaze, tuńſcho pſchedawacź, hacž hdyž ßebi jo direktnje wot Rheina, Moſela atd. póßłacź dadża. Pośpytanje tych pſchetrjebarjow, kotſiž hiſchcze moje wina njeſnaja, wo tym pſcheßwědczi.

K Klukſchanſkej kermuſchi.

Hóſcź:
Naſtajmy ßo do Klukſcha,
Tam je dźenßa kermuſcha,
Żeleſniza hotowa
Wabi naß do pſchecźelſtwa.

Tu bě ſaſtaniſchczo, hlej,
Klukſch pak to 'ſchcźe dołho njej,
Tón ßo hakle tamle wije,
Roſtorhacź mohł ßebi cźrije.

Macź:
Żeleſniza wjedrowa
Je mi jenoż robota,
S hromadami pſchijědu
Nětk na naſchu kermuſchu.

Hoſczo hižo dóſchli ßu,
Pjeczeń nimam hotowu,
Porjedźcźe jim ſchcźipaka,
So ßo troſchku napija.

Nan:
Hólzy, durje ſeſańkńcźe,
Na nje prjedy napiſchcźe:
Kermuſchu dźenß' nimamy
Pjeczeń ßami ſkhmutamy.

J. W.

Ssucźelna kruwa,

blisko k cźelenju je na pſchedań w **Brěſowje** cźißko **21** pola Kubſchiz.

Czrjewa,

kolbaßowe kijeſchki, hejduſchku a wſchě **korjenjenja**
porucza
Khorla Nowaka naßlědnik
Jurij Ritſche,
na żitnej haßy.

Pucźowaŕ!

ſa wěz, kotraž ßo lohko pſchedawa, ßo ſ wulkej mſdu hnydom pyta. Wěz ßo derje jako hodowny dar vſchihodża. Sſerbſki rěczazym knjeſam ßo prědnoſcź dawa.

Guſtav Kloſe, wumělſki wuſtaw w Kamjenizy (Chemnitz)
Reineckerſtr. 15.

Wucźobnika

k jutram pyta ſchewſki miſchtr **Herm. Zawnik** w Rakezach.

Tunjo na pſchedań

1 fotograf. appparat 9.12 (nowy 108 hr. nětkole 40 hr.). **1 dźěcźazy wós** a **ſakońſke knihi** ſa němſke khěžorſtw. 2 ſwjaſkaj w Budyſchinje na **Jurjowej dróſy** (Georgſtr.) **21** delka.

Požcźonki

direktnje ſ banki na wěſtoſcź jako na ſaſtajeńje domjazeje nadoby atd., po dźělbach wrócźo płacźome, wobſtaruje **C. Kluge** na Lubijſkej dróſy 4 delka, k rěcźam wot 11 hacž do 3 hodźin.

Khěża

cźißko 28 w Dyrbachu pola Klětneho je hnydom na pſchedań. Wſcho dalſche je pola wobßedźerki tam ſhonicź.

Khěża w **Hucźinje** cźo. **42** je na pſchedań. Dalſche je jenoż ſhonicź pola **Jana Klina** w Maleſchezach.

Derje poruczena holza

ßo k nowemu lětu 1907 do kuchińſkeho a domjazeho dźěła na knježi dwór w Plußnizkezach pyta.

Kuchaŕki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy a tajke k ßwinjom, hródźne dźowki ſ wulkej mſdu, ßrěnkow, rólnych pohoncźow hnydom a k nowemu lětu do tudomnych a Draždźańſkich ſtron pyta pſchiſtajerka **Görlichowa** na ſchulſkej dróſy 7 ſ napſchecźa theatra.

Młodu **ßłużobnu holzu** ſe wßow k 1. januarej pyta
A. Toeplerka
na bohatej haßy 31 delka.

K 1. dezembrej **ſtwinſku holzu** a k 1. januarej **ßłużobnu holzu** pyta.
Jenny Harniſchowa
w konditorni pſchi lawſkim tórmje w Budyſchinje.

Bukečanske serb. tow.

změje **jutře njedźelu 11. nov.** popołdnju w 4 hodź. swoje prěnje zymske posedźenje.

Wo bohate wobdźělenje prosy
předsydstwo.

Na knjeże kubło we Łomſku pola Minakała ßo wuſtojny woženjeny

hejtman

pyta. Jenoż ludźo ſ najlěpſchimi wopißmami chżyli ßo ſamolwicź na **knjezim kuble** we **Łupoji** pola Radworja.

1 woženjeny rólny pohoncź,
1 dźěłacźerſka ßwójba,
1 ſtraźnik

ßo k 1. januarej na knjeże kubło w **Debiſchkowje** pola Hodźija pytaju.

Wotroczka,

kotryż ma tež ſ konjomaj dźěłacź, k prěnjemu januarej pyta
pſchekupz **Klemm** w **Barcze.**

Pjekaŕſki wucźobnik

móże jutry do wucźby ſtupicź pola **Jana Spanka** pjekaŕſkeho miſchtra na ßerbſkej haßy 20.

Pſchekupſkeho wucźobnika

k pſchichodnym jutram do ßwojich **drogowych klamow** pytam.
Emil Měrſch
na kamjeńtnej haßy.

2 pohoncźej

ßo k nowemu lětu pytataj pola
Goſchmanna
w **Delnim Hunjowje.**

Do Pßowjow!

Intſje njedźelu 11. a **póndźelu 12. novembra** budźa
reje
ſe ßylnje wobßadźenej hudźbu.
Pſchecźelnje pſcheproſchuje
G. Rattey, hoſcźenzaŕ.

Wutrobny dźak a bożemje

wyßokodoſtojnemu knjeſej ſararjej **Jakubej,** rycźerjej kral. ſakſkeho ſaßłużbneho Albrechtſkeho rjada 1. rjadownje.

S dźakownej luboſczu a poczeſcźowanjom na droheho duſchowpaſtyrja ſpominamy, kotryż je 33 lět dołho ſe ßłowom a ſkutkom, ſ wucźenjom a pſchikładom ßwojej Njeßwacźidliſkej woßadźe ßłużił jako ßwěrny ſaſtojnik Boži, kotrehoż dźěło je bohate żohnowanje pſchinjeßło. Wón je roſymił, ßebi luboſcź ßwojich woßadnych dobyćź, kotrychż je nětko khorowatoſcźe dla wopuſchcźicź dyrbjał. Pſchi jeho wotßalenju jemu najwutrobniſchi dźak prajimy, pſchejo: „Bóh luby Knjes chżył jemu jeho ßwěrnoſcź bohacźe żohnowacź a jemu dołhi ſtrowy a wjeßely wjecźor żiwjenja ſpożcźicź."

W Njeßwacźidle, 3. novembra 1906.

Zyrkwini pſchedſtejicźerjo.

(K temu cźißku pſchiłoha.)

Pschiłoha k cźišku 45 Serbskich Nowin.

Ssobotu 10. novembra 1906.

Placźišny rěsneho slotu na Draždźanskich slótnych wilach.

5. novembra 1906

Placźišny po zentnarju a hriwnach.

Slótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hódnosćje hač do 6 lět	46—49	85—88
awstriske	48—51	86—90
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	43—45	78—84
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	38—42	74—77
4. ßnadnje pizowane tóždeje staroby	32—37	65—73
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšcheje rěsneje hódnosćje	44—47	78—83
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetšcheje rěsneje hódnosćje hač do 7 lět	40—43	73—77
3. starše, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódše kruwy a jałojzy	36—39	66—72
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	31—35	60—65
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	54—59
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšcheje rěsneje hódnosćje	46—49	80—83
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	42—45	74—79
3. ßnadnje pizowane	36—41	67—73
Cźelata:		
1. najlěpše ſ mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	56—58	86—90
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	52—55	81—85
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich ſkschiżenjow w staroscje hač do 1¼ léta	55—56	74—76
2. mjaßne	53—54	70—73
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	49—52	67—70

Placźišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2221 měchow.	W Budyschinje 3. novembra 1906. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju 8. novembra 1906. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pschenża běła (50 kilogr.)	—	—	—	—	8	71	9	06
" žołta (50 kilogr.)	8	83	9	—	8	53	8	82
" nowa (50 kilogr.)	—	—	—	—				
Rožka (50 kilogr.)	8	—	8	13	7	75	8	—
" nowa (50 kilogr.)	—	—	—	—				
Jećmjeń (50 kilogr.)	8	—	8	15	7	50	8	40
Wowß (50 kilogr.)	7	50	7	60	7	—	7	30
Hróch (50 kilogr.)	10	—	11	—	10	—	11	—
Woka (50 kilogr.)	8	50	10	—	8	—	9	—
Jahły (50 kilogr.)	15	—	16	—	14	—	15	—
Hejduschka (50 kilogr.)	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny (50 kilogr.)	1	60	2	25	1	70	2	20
Butra 1 kilogr.	2	40	2	50	2	10	2	80
Pschenična muka 50 "	9	75	18	25	—	—	—	—
Ržana muka 50 "	9	75	14	—	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	—	2	40	1	60	2	20
Ssioma 100 "	4	—	4	20	16	—	22	—
Prožata 1080 schtuk, schtuka	13	—	23	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	25	5	25	5	60
Ržane wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	75	5	50	6	—
Pschenični gris (50 kilogr.)	—	—	5	75	—	—	—	—
Ržany gris (50 kilogr.)	—	—	6	60	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. 90 np. hač 9 hr. 25 np., pschenża (žołta) wot 8 hr. 88 np. hač 9 hr — np., rožka wot 8 hr. — np. hač 8 hr. 30 np., jećmjeń wot 8 hr. 35 np. hač 8 hr. 63 np., wowß wot 7 hr. 45 np. hač 8 hr. 63 np.

W Budyschinje płacźeschе: kórz pschenży (běła) po 170 puntach 8 hr. 88 np. hač 14 hr. 87 np., žołta 14 hr. 99 np. hač 15 hr. 30 np., nowa: — hr. — np. hač — hr. — np., kórz rožki po 160 puntach 12 hr. 80 np. hač 12 hr. 99 np., nowa: — hr. — np. hač — hr. — np., kórz jećmjenja po 140 puntach 11 hr. 20 np. hač 11 hr. 48 np.

Wiczne placźišny w Kamjenzu.

8. novembra 1906.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 60 np. hač 7 hr. 85 np., pschenża wot 8 hr. 45 np. hač 8 hr. 70 np., jećmjeń wot 7 hr. 80 np. hač 8 hr. 30 np., wowß wot 6 hr. 80 np. hač 7 hr. 10 np., jahły wot 13 hr. — np. hač 14 hr. — np. hróch 12 hr. — np., žyno 1 hr. 80 np., běrny 2 hr. — np., žłoma (600 kilogr.) 21 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 20 np. hač 2 hr. 40 np.

Wjedro w **Londonje** 9. novembra: Deschcź, cźopke.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smje 22. njedźelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. farar Răda němsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin duchowny Tischer němske a w 10 hodź. ßerbske prědowanje. — Tydźeńske sastojnske dźěła smje duchowny Tischer.

Wěrowani:

W katholskej zyrkwi: Stanisław Popeia, ßkužobny w Bukojni a Khata Królez, ßkužobna tam.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi**: Ota Alwin, Gustava Emila Wicźasa, fabrikarja we Wulkim Wjelkowje, ß. — Rudolf Herbert, Khorle Gustava Bernsteina, samkarja w Dobruschi, ß. — Jan Hermann Waktař, Jana Augusta Wollmanna, kowařskeho mischtra w Scźijezach, ß. — Jan Hellmut, Pětra Ernsta Krawza, składownika na Zidowje ß. — Pawoł Waktař, Ernsta Hermanna Scherbela, korczmarja a skłakarja w Nowych Małßezach, ß. — Augusi Pawoł, Pawoła Dehnelta, fabrikskeho samkarja we Wurizach, ß. — Hana Marja, Richarda Bjarnata Preuskera, žiwnoscźerja w Cźichońzach, ß. — Berta Hilžbjeta, Khorle Gustava Kriegela, skłakarja we Wurizach, dź. — Elsa Lisbeth, Gustava Adolfa Schcźěpana, murjerja w Hrubjelcźizach, dź.

Zemrjeli:

W **Michałskej wožadźe**: 1. novembra: Marja Khěžnikez, Khorla Wylema Dürlicha, fabrikarja na Zidowje, mandźelska, 33 l. 7 m. 9 d. — Hana Karolina Bergerez ſ Porchowa, we wokrjeßnej khorowni w Ssmolizach, 86 l. — Marja Karolina Grohmannez, privatierka we Wurizach, 60 l. 6 m. 5 d. — 5. Marja ſwud. Rjenczowa w Dobruschi, 80 l. 11 m. 10 d. — 6. Johanna Frida, Emila Rudolfa Mathienza, zigarnika na Zidowje, dź., 3 l. 3 d.

W **katholskej wožadźe**: 31. oktobra.: Madlena, Jakuba Zofli, pohoncza w Budyschinje, mandźelska, 29 l. 6 m. 26 d. — 3. novembra: Dr. med. Filip Haase, ſ Khrósta (wumrje w tudomnej khorowni), 38 l. 1 m. 27 d. — 4. Hana, Jakuba Mlynka, dźěłaczerja w Budyschinje, mandź. dźowka, 3 l. 9 m. 15 d.

Zyrkwinske powjesće ſ Hodźija.

22. njedźelu po ßwjatej Trojizy smje rano ½8 hodź. duchowny Voigt serbsku spowjednu wuczbu, ½9 hodź. farar Kschižan ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Zyrkwinske powjesće ſ Budestez.

22. njedźelu po ßwjatej Trojizy smje duchowny Kschižan rano ½8 hodź. němsku spowjedź, farar Domaschka dopoldnja ½9 hodź. němske a 10 hodź. ßerbske kemschenje.

Sa brylow potrjebnych!

Khorla Scholta, optikus,

w Budyschinje,

pschi hłownym torhoschczu, pod radnej khěžu,

załoženje wobkhoda 1856, potajkim 50lětne wobstacźe,

mytowany 11 krócź

porucza

bryle a tłóčzniki

kotrež ßo jenoż sa wóčko ßo pschihodźaze pschedawaju,

barometry, thermometry, alkoholometry, dalokowidy, lupy, ryßowadła, cźitanske schkleńzy,

kaž tež wjele druhich, jenoż do optikskeho dźěła pschimazych wězow.

Najwjetschi wubjerk **darow**

k kwaßam, ßlěbornym kwaßam a narodnym dnjam,

teho runja wschu **nadobu** do **kuchinje** a do **doma** namakacźe pschezo w spezialnej pschedawarni

sa porzlin, kamjenina, schkleńzu, majoliku a nippesy

Hermanna Gläsela

pschi lawskich hrjebjach 4 (w ßerbskim domje).

Najtuńsche placźišny.

Sa
mužskich, pacholow a dźěćzi
w najwjetschej dokonjanosći seschite ßedźaze
wobleczenja, paletoty, jupy
po 2.45, 4.—, 5.—, 6.—, 7.50, 8.—, 9.—, 10.— hacź do 15 mk.,
peleriny, kholowy, lazy, župany (spanske ßuknje),
kaž teź kraßne nowomodne
žonjaze a holczaze žakety, peleriny
kupujecze najlěpje a po zyle njeßměrnje **tunich płaczisnach**, kajkeź ßo njemóża se žaneje druheje strony posficzicź, pola
Oty Preußa
w Budyschinje
4 na žitnej haßy 4.
Drasta po měrje ßo s rukowanjom, so derje ßedźi, schije.

Dla wotedacza pschedawarnje
dospołne
wupschedawanje
hotowych mužazych a žonjazych kožuchow, pjelzowych bowow a tykaczow (muffow), pjelsczowych mězow, nohowych měchow, kožow atd.
F. Trulley, kóžkarski mischtr
w Budyschinje na bohatej haßy.

Klobuki a měchi ßu hacź na dalsche wot wupschedawanja wusamknjene.

Honźwarske gamasche
s czorneje abo bruneje howjaseje koże wschelakich wuwjedźenjow po 7 hacź 9 mk. porucza
Reinhold Gierisch
kožowa pschedawarnja
pschi mjaßowych jědłach 6.

Ernst Herkner

czaßnikar w Budyschinje na seminarskej haßy 13 prjedy pschi hlownym torhoschczu
porucza ßwój wulki sklad wschěch družinow
czaßnikow a **rjeczasow**
po tunich płaczisnach s wjazylětnym rukowanjom.
Porjedźenja derje a tunjo.

Po **fabrikskej płaczisnje** dźělbu
schpihelow
pschedawam, dokeź chzu je do zyła spuschczicź.
Hermann Gläsel
pschi lawskich hrjebjach 4
w ßerbskim domje.

Hdyž dyrbi ßo s zyła
pschi kormjenju ßwini dopomhacź, dyrbja ßo jenicžzy
Geo Dötzerowe koruschki sa ßwinjazu pizu
bracź. To doßaha. Tyska po 50 np. dostacź
w Engertowej drogowni
w Budyschinje.

Wolij
sa mlócżaze maschiny, maschinski wolij, rjemjenjowy wósk, fluid, wolij na rany, hojazu a kopytowu žałbu, kožowy mas
najlěpscheje hódnosćze porucza
Arthur Grubann
pschi drjewowych wikach 8.

Wodunjepschepuschczaty garbarski mas
snateje dobrosćze na wobucze, žanu vaselinu, porucza
Reinhold Gierisch
kožowa pschedawarnja
pschi mjaßowych jědłach 6.

Sa nasymu a symu
poruczam swój bohaty sa kóždu potrjebu wuhotowany sklad
honźtwarskich, jěsdnych, dołhich a stulpowych schkórnjow,
schkórniczkow a stupnjow, balskich a towarstwowych czrijow,
gumijowych stupnjow a gumijowych schkórnjow,
filzowych stupnjow a filzowych toflow,
honźtwarskich, jěsdnych a promenadowych gamaschow,
kaž wschě jenoż pomyßlne družiny stupnjow a schkórnjow sa žónske, muzskich a dźěćzi po snatych tunich płaczisnach.
Kaž je snate, po měrje sa krótki czaß wubjerne wobucza dźěłam.
Wuporjedźenja ßo w mojej ßamßnej dźěłarni spěschnje, po žadanju hnydom, shotowjeja.
Wobhladajcze ßebi moje wukładne wokna!
Heinrich Mohr, czrijownja,
w Budyschinje na žitnych wikach na rózku ßukelnskeje haßy.
Telefon 384.

Winowa pschedawarńja
ſ wulka a ſ mała
Gustava Küttnera
na ſzerbſkej drósy telefon 5*
ſjednoczena
ſ winowej korczmu,
nowemu czaſej pschiprawjenej
poruczа
naturſkocziſte wina
po ſnatych ſolidnych płaczišnach.

Wuběrany
khofej
paleny
punt jenoż po
80 np.
tak dołho hacž ſklad doſahа
pola
Khorle Nowaka nasl.,
Jurja Nitsche
na žitnej haſy.

Wot dženſa poruczam
rżany gris,
rżane wotruby,
pschenična wotruby,
majſowy ſchrót,
lanu muczku,
lane woſuchi
a ſkótnu ſol.
Khorla Bukan
na želeſniſkim ſaſtaniſchczu
w **Hucžinje.**

Dobru
pschenčžnu muku,
nudle, rajß, jahły,
hejduſchku, krupy, ßoki,
buny, hróch, gris,
dobru lanu muczku
poruczа
Khorla Kahrowe
pſchi žitnych wikach.

Do Rakez!
Czeſczenym Serbam w **Rakezach**
a wokolnoſczi poruczam
howjaſe mjaſo punt po 70 np.,
ßwinjaze mjaſo
punt po 75 np.,
polcž po 80 np.,
kój po 50 np.,
kolbaſu punt po 80 np.
S poczeſczowanjom
Alfred Mehner,
w hoſczenzu **„ſłoteje hwězdy“**
w Rakezach.

Najwjetſchi ſklad!
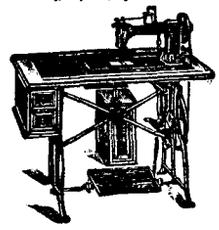
5 lět wěſte rukowanje.

Biesoltowe a Lockowe
schijace maschiny,
najlhmanſchn maſchinn nětcziſcheho czaſa! Swětoßławnu! Rjepſchetrjechenu w naſtupanju dokonjenja a dżerżenja! S premijemi mytowanu na wſchěch wuſtajeńzach, poruczа
Richard Otto, mechanikus,
na ßukelnſkej haßy 13.
Ssamßna wuporjedżerńja ſa ſchijaze maſchiny wſchěch ſyſtemow.

Heinrich Lange
11 pſchi žitnych wikach 11
ſ napſchecza ſłoteje hwězdy
poruczа ßwój wulki ſklad
hotowych pjelſczowych tworow
kaž tež **wſchě drużiny kožow k wobßadżenju** a **podſchiczu.**
Kožuchi ßo po měrje ſchija a ßo pſchedżělaju
po najtuńſchej płaczišnje

Schtóž chze ßebi
drjewjanzy, drjewjane a
ſilzowe ſtupnje
a tež kožane czrije
tunjo nakupicž, njech ßo direktnje do
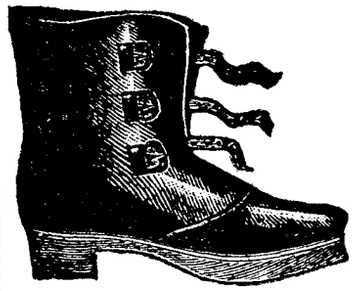
drjewjanzarńje
Oty Hebera
na ſzerbſkej haßy 9 wobročži.
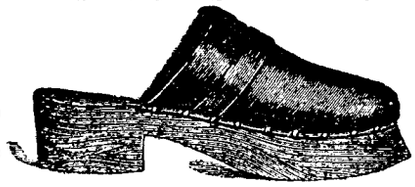
Drjewjanzy a drjewjane ſtupnje ßo ſaßo póduſchuja.

Zuſe ſuby,
plomby ſe ſłota,
ſzlěbra, emaille,
ſ rukowanjom ſa poměrne płaczišny.
Eugen Wienecke,
w Amerizy approbowany
ſubjazy lěkat,
18 na Hoſchiz haßy 18.

Koſaze koże,
howjaſe koże,
wowcže koże,
ſajecże a kaniklaze koże,
czelaze koże,
kaž tež wſchě druhe drużiny
kožow
po najwyſchſchich płaczišnach kupuje
Heinrich Lange
pſchi ſzerbſkej katholſkej zyrkwi
a **pſchi žitnych wikach.**

Sa mužſkich, doroſczenych, ſchulerjow a dżěczi
poruczam ßwój wulki ſklad
hotowych wobleczenjow, ſwjerſchnikow,
jupow, kholowow, pſchedeſchczinych khornarjow
po pomyßlnje najtuniſchich płaczišnach hacž do najwoßebniſcheho.
Wot prěnich Barliniſkich krawzow wubjernje dżělane a bjes poroka ßedżaze
holczaze wobleczenja, mantle, žakety, kapeſy,
jenotliwe ßuknje,
khapy, klobuki, tykacże (muffy), **boy, měžy, ſchaty, krawatty, ſchtrympy, rukajzy,**
tkaniny k podſchiczu, pótniki, ſzlě, paſy,
hobrſki wubjerk dżěczazych ſchórzuchow, ſchórzuſchkow, żonjazych hoſpodarſkich ſchórzuchow.
Wobhladanje bjes nuſowaneho kupjenja je rad dowole, haj rad widžane, ſo mohł ßo kóždy wo hódnoſczi a njepſchetrjechenej tunjoſczi pſcheßwědčicž.
Woßebje cžinju na ßwoje **mužaze ſwjerſchniki** } po 15—33 mk. kedžbliwe!
mužaze wobleczenja }
Pſchi hłownym torhoſchczu 9. **Ernst Jenke.** **Pſchi hłownym torhoſchczu 9.**
Jenokróczne kupjenje k dowěrnemu, trajnemu wotebjeraŕſtwu dowjedże!

Moja lětuſcha

hodowna wuſtajeńza

ſapoczńje ßo

ſchtwórtk 15. novembra t. l.

Jan Jurij Pahn

pſchi hlownym torhoſcheżu.

Njewjeſczinſke ſchlewjery,
njewjeſczinſke ſchaty
dobre a tunje porucża
A. Tschentscher
na bohatej haßy cżißło 18.

---

ff. likeury,
dwójny a jednory
palenz
ſmateje dobroſcze
po najtuńſchich placżiſnach najlěpſchi porucża
Franz Wölfle
(prjedy Moritz Mörbe.)
Pſchiſpomnjenje: W cżwizach palenz, wot 10 litrow ßo ſapoczejo franko ſa hotowe pjenjeſy roſeſcżelu.

Hotowe
ſchpundowanſke deſki
wſchěch wulkoſczow a dołhoſczow,
tſěſchne laty,
rěſane hranite drjewo,
twarſke drjewo
poruczataj
G. a M. Hobjan
pſchi Nowoſalzſkej bróſy
ſnapſchecża piwarńje.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjes knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěrtki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 46. | Sobotu 17. novembra 1906. | Lětnik 65.

Swětne podawki.

Khěžor Wylem

je ßo wutoru se ßwojej mandźelskej po pscheproschenju bayerskeho prynzregenta do Mnichowa podał, hdyž je ßo w jeho pschitomnosći sakładny kamjeń k němskemu musejej sa techniku położił. Khěžor je sa nowy musej pscherěsnjeny modell jeneje bitwinskeje łódźe najnowscheho twara darił.

Kaž pschi poßlednich manevrach we Wrótßławju, tak běchu ßo też w Mnichowje sa bjesstraschnosć khěžoroweho žiwjenja wobhladniwje starali. Pruska a bayerska polizija bě na nohomaj. Hromada straźnikow bě na dwórnischću, we wschěch drohach, po kotrychž khěžor jědźesche, psched residenznym hrodom, psched němskim musejom atd. K dwórnischću běchu wschě pschikhody sawrjene. Woßebje ßo tunelowe pschikhody strażowachu. Tepjerjo, kotsiž khachle w kralowskim salonje wutepichu, dyrbjachu ßwoje dźěło pod dohladowanjom dweju straźnikow činić. Zyka żelesniska cžara bě se schpalěrom wojakow wobßadźena.

Minister s Podbielski wotstupił.

Skónczńje je minister s Podbielski tola woteschoł. Khěžorstwowy kanzler wjerch Bülow bě hižo psched někotrymi měßazami, hdyž ßo Podbielskeho swiß s Tippelskirchowej firmu na sjawnosć sćahny, w knjeżerstwowych nowinach powjesć wotćischćecź dał, so je Podbielski khěžora proßył, jeho se ßłużby puschćić. S tym wjerch Bülow Podbielskemu pokiwny, tola tón tutón pokiw srosymicź nochzysche a we nowinach tamnu powjesć jako njewěrnu wotpokasa. Wot teho cžaßa běchu poměry mjes Podbielskim a wjerchom Bülowom napjate, a wospjet bě dwělne, hacź Bülow abo Podbielski sastojństwo skoži. Na poßled pak je Bülow tola khěžora pscheßwědcźił, so smje Podbielski dla ßwojeho swißa s Tippelskirchom pschecźeźke stejischćo w khěžorstwowym ßejmje a so je teho dla lěpje, so wón nadpadam ßwojich njepschecźelow s pucża dźe. Duž je khěžor Podbielskemu cžahnyć dał se wschej cžesću a se spožčenjom brillantow k wulkoschižej rjada cžerwjeneho worjoła. Podbielskemu běchu drje wěschćili, so wón najwyschschi pruski rjad cžorneho worjoła dostanje, a dokelž je tón wuwostał, jeho pschecźiwnizy to w tym smyßle wukožuja, so wón njeje jenož wicża a drjenja dla k sastawanju ßwojeho sastojństwa dale khmany był.

Němski khěžorstwowy ßejm

je ßo wutoru saßo seschoł. Nimale wschitzy ludowi sastupjerjo běchu hnydom prěni dźeń pschischli; stoły njeběchu kaž hewak prósdne, dokelž ßo wot nětka khěžorstwowym sapósłanzam jich dźěło płacźi. Sskowa, so ßu pjenjesy mas, kiž wschě koła wjercźi, maja też w khěžorstwowym ßejmje poknu płacźiwosć. Prěni dźeń jenož petizije na dnjowym rjedźe stejachu, ßrjedu bě jednanje w ßejmje hižo sajimawische. Nationalliberalny sapósłanz Bassermann ßebi wot wjercha Bülowa rosjaßnjenje wo tym żadasche, kak Němska k druhim mozam steji. Němski lud ßebi staroscze cžini, so nětcžischa němska wukrajna politika, Němsku do wójny s Jendźelskej, Frauzowskej a Ruskej dowjedźe.

Wjerch Bülow na tole praschenje s poldrahodźinskej rěcžu wotmolwi, po kotrejž wón pschichod Němskeje w różowych barbach widźi a wo strachach niczo wjedźecź nochze, kotrež pjecża ßwětowemu měrej hroża. Wudawanju, so chze Němska w ruskej Pólskej sakrocžić, wón dorasnje napschecžo stupi. Tykanje do ruskich wobstejnosćow by straschne a scźěhwkow polne pschedewsacźe było, kaž stej to Awstriska a Pruska w lěcźe 1792 se ßwojim sakrocženjom w Franzowskej nawjedźikej, kotrejž stej jeno franzowsku revoluziju s nowa woživiłej a prěnjemu franzowskemu khěžorstwu nastacź dałej. Němska ßebi pscheje, so by ßo ruskemu knjeżerstwu a ruskemu ludej poradźiło, wupucź s nětcžischich snutskownych cźeżkotow namakacź. Wjerch Bülow ßo prózowasche, rjenjecźinjenje Italskeje s Franzowskej samolwicź a w nastupanju nadpadow njesamolwitych italskich politikow na trojoswjask scźěhowaze praji: „W njesamolwitym stejischću něchtóżkuli něschtożkuli praji, schtož njeby tak lohko do skutka stajił. (Wulke ßmjecźe.) Hdyž němske khěžorstwo w Romunskej sastupowach, pschecźelnje s jenym tamnischim ßejmowym ßobustawom wobkhadźach, kotryž mi wjele lubjesche a chzyłsche wjele cźinicź, hdy by ras s ministrom był. Hdyž bu tutón knjes posdźischo minister a ßo njehotowasche, ßwoje ßlubjenje dopjelnicź, jeho nježnje na jeho ßlubjenje dopomnich. Wón mi na to s poknym hłoßom pscheßwědcźenja praji: „Wy wschak njewěricźe, kak cźłowjek ßwoje měnjenje pscheměni, tak bórsy hacź je wón s ministrom!“ To ßym ßebi do pomjatka sapißał, to ßo też druhdźe stawa!“ (Wulke ßmjecźe.) Wot wopyta němskich nowinarjow a měschcźanostow w Jendźelskej Bülow wocźakuje, so ßo s tym poměry mjes woběmaj ludomaj polěpscha. W nastupanju rańscheje Asiskeje Bülow praji, so ßo tam Němska żaneho kraja dale mozowacź nochze, ale so ßo jenoż wo to prózuje, so by jeje wikowanje w Chinje jenake prawa s druhimi mozami wuživało. „Dyrbju — Bülow dale powjedasche — husto ßłyschecź, so je mje wudyrjenje rusko-japanskeje wójny pschekhwatało. Hdyž ja ras archiwy wocźinju — ßo rosymi, so žanych wopomnjenjow njesapißuju — potom budźe tole prajenje pola stawisnarjow poßměwanje sbudźowacź. Zyle wěsćze wjedźach, kak wobstejnosćze leżachu. (Ssmjecźe.) Tak wjele hacź bě mózno, ßym Japanskej k měrej radźił a Ruskej njeßym dwělowacź dał, so je japanske knjeżerstwo bjes wěstych pschilubjenjow a konzeßijow k wójnje hotowe. Dale njemózach jako njestronisti hicź.

Wo porokach kotrež je Bassermam němskej politizy cźinił, (so je njewěsta, njestajna nahła, druhdy saßo pschelubosna a njebolata a s njesamolwitymi radźicźelemi ßo wodźaza) Bülow s někotrymi ßłowami pscheńdźe. Wón skónczi ßwoju rěcź warnujo, ßo schklowisźy po Bismarkowej politizy složowacź. Němski lud dyrbi tak ßylne bycź, so móże też bjes jeneho hobru wobstacź. Wschoněmzy, kotsiž jemu stajnje Bismarkowej kyraßěrskej schkórnjej pscheddźerża, dyrbjeli wopomnicź, so ßebi wukrajna politika bóle jaßnu hłowu hacź cźopku wutrobu żada. Kritika je we wschěch cźaßach trěbna była, tola wona njeßmě pschehnawacź a psches ßłomjane stwjelza padacź.

Nětcźischa drohota mjaßa

a mnohe petizije sa wotewrjenje mjesow zusemu skotej ßu po sdacźu dotalne nahlady němskeho knjeżerstwa wo sastaranju wobydleŕstwa s mjaßom pscheměnike. Minister Podbielski, kotryž bě prjedy wschě skórźby dla mjaßoweje drohoty wotražował, je na wotpocźinku. Khěžor je drje tutemu mudremu sakitowarjej rataŕskich intereßow se ßłużby cźahnyć dał, dokelž wón sa pschichod spomożne nima, pschiwożenje wukrajneho mjaßa a skota pocźeżowacź. So je ßo w knjeżerstwje wo praschenju mjaßoweje drohoty pschewróćenje stało, na to wschelake znamjenja pokasuja. Sańdźeny tydźeń je ßo wubjerk

pruskeje krajneje želesniskeje rady sešchol, so by wo potuńschenju tarifa sa pschiwoženje cžerstweho mjaža wuradžowak.

Pschenëmcženje Polakow.

Pschecžiwjenje Polakow pschecžiwo nëmskej naboženskej wucžbje wschëdnje bóle roscže. Nëtkole hižo žo nëhdže 50000 pólskich džëcži sapowjedža, w naboženskej wucžbje nëmski wotmolwjecž a žo nëmski modlicž.

S katholskich biskopow jeniczzy kardinal Kopp na stronje pruskeho knježerstwa steji. Wón je komitej pólskich duchownych, kotsiž chzychu ludowe shromadžisny dla nëmskeje naboženskeje wucžby swolacž, rospuschczil, a nëtko je tež wjerchbiskopski konwikt studentow duchownstwa rospuschczil, dokelž žo w nim pólske wótczinske myžle pëstowachu. Schlesyske pólske nowiny teho dla kardinala Koppa s wulkej wótroscžu pschimaju. Nowiny „Katholik“ jemu porokuja: „Pschezo bóle žo pschežwëdczamy, so, schtožkuli my katholikojo cžinimy, kajkežkuli petizije tež wotescželemy, kardinal hłuchej wuschi sa naš. Wón njeje niczo, po žłowje niczo sa naš cžinił, nam žaneho polóženja wobstarał. Hdyž pak jene hakatitistske nowiny s pschecžemi pschińdu, potom kardinal wëzy hnydom napscheczo pschińdže, hacž runje wón wë, so tymle nowinam wo lëpsche zyrkwje njeńdže, ale jeniczzy wo statne interež, wo interež knježerstwa, kotrež je jeho s najwyschschim rjadom wupyschiło. Na tymle rjadu žłowa steja „Suum cuique“, to rëka „Kóždemu žwoje“. Kardinal Kopp po sdacžu mëni, so my Polazy nimamy niczo dostacž, khiba nëkotre schpatne drjebjenki prawa, kotrež s bohacže nastajeneho hakatistiskeho blida sa naš wotpaduja. Cžežki cžaž je! Hakle dženža wërne wobliczo teho spósnawamy, kotryž je s Božim dopuschczenjom nasch biskop. Jeho wobliczo je hrožaze, niz pschecželowe, ale kruteho na niczo džiwazeho móznarja.“

Tež druhe pólske nowiny žo do kardinala Koppa na podobne waschnje dawaju.

Pólske biskopjo wschëch tsjoch džëlow nëhduscheho pólskeho kraleschtwa chzedža bamžej rosskasc, so móže jeho pscheněmczowaze skutkowanje swjask rospuschczicz, kotryž dotal pólski lud k Romej puta. Druhu demonstraziju pschecžiwo Koppej žu žebi na 8. januara džeń jeho 25 lëtneho biskopskeho jubileja wotmyžlili.

Gmejnske wólby w Cžëskich Budëjowizach

žu sańdženy tydžeń Nëmzow a Sslowjanow w Awstriskej žiwje sajimake. Dwë tsecžinje Budëjowiczanskeho wobydleŕstwa stej cžëskej, a wjetscha pokojza khëžow je w cžëskej ruzy, runje tak wjele fabrikow Czecham žłuscha. Nëmzy abo wjele bóle pschenëmczeni Czechojo, kotsiž mëjachu prjedy wjetschinu w mësce, žu žo s pschicžahanjom Czechow poždlednje lëta do mjeńschiny scžischcželi. Nëmzy žu žebi dołhe lëta njewobmjesowane knjejstwo na to waschnje w Budëjowizach sakhowali, so Nëmzow druhich gmejnow sa cžežnych mëschczanow pomjenowachu, kotsiž maja prawo, pschi wólbach žobu wolicž. Skónczńje pak žo tež s tymle žrëdkom njehodžesche Czecham dowobaracž. Pschecžiwo płacžiwoscži wólbow, kotrež žo psched džewjecž lëtami wotmëchu, Czechojo s wuspëchom protestowachu. Prjedy pak hacž k nowowólbam dóńdže, je džewjecž lët saschko. Nëmzy je wotstorkowachu, dokelž žo bojachu, so njebudža móz Czechow s nowa porasycž. Tak je žo nëtko tež stało. Pschi wólbje tsecžeje klažy Czechojo 2014, Nëmzy 1912 hložow dostachu. Czechojo žu potajkim se 102 hložomaj dobyli. W druhej a prënjej klažy žu žo Nëmzy hischcže we wjetschinje sdžerželi. Czechojo pak na to licža, so pschi blischschej wólbje tež prënju klažu na žo storhnu. Pschi nëtczischich wólbach je žo hischcže po sapižach, psched 9 lëtami sestajenych, wolikо. Mjes tym pak žu Czechojo we wschëch tsjoch klažach móžnje pschibërali, a teho dla maja sa wëste, so jim dobycže s najmjeńscha prënjeje klažy prjedy abo posdzischo pschipadnje.

Srjadowanje pólskich semstwow.

We wuradženju wo srjadowanju pólskich semstwow (provinzialnych žejmow) je sastupjer hlowneho gubernatora prajił, so niczo pschecžiwo temu njesteji, so by žo w nich wo sastojńskich nalež-nosczach pólski rëczako, jenož se statnymi sastojństwami mëże wone ruski jednacž.

Bombowy nadpad na Moskowskeho mëschczanskeho hejtmana.

Hdyž póndželu pschipołdnju Moskowski mëschczanski hejtman s pschewodom žwojeho pomoznika do Wažilijskeje zyrkwje nimo hospitala sa khorych na wocži džësche, žo na dobo žylne rosbuchnjenje sta. Jedyn revoluzionar bë bombu cžižnył, kotraž žo mjes nohomaj mëschczanskeho hejtmana pschekuli a potom s trottoira na plestr padže, hdžež rosbuchny. Nadpadnik žo do cžékanja da, a sa nim polizajsczy agentojo a ludžo bëžachu. Hdyž jeho doscžahnychu, nadpnik schtyri kulki s revolwra wutschëli, kotrež pak njetrjechichu. Mëschczanski hejtman na to do nadpadnika tschëli, kotryž, na hlowje sranjeny, po sdacžu morwy k semi padže. Jeho na polizajstwo donjeschechu, hdžež wotucži. Wón pak žo sapowjedži, žwoje mjeno rjez a jenož praji, so w Moskwje bydli. Pschi rosbuchnjenju bomby žo dwaj polizajskaj agentaj lohko sranischtaj. Mëschczanski hejtman žo po nadpadže pëschi k schulskemu žwjedženjej poda. Wón dla žwojeho wukhowanja wjele sbožopscheczow dosta. W 5 hodžinach bë pola njeho džakna Boža žłužba.

Rosbuchnjenje helskeje maschiny.

Pschi pschepytanju jeneho doma w Tiflisu w Kawkaskej jena tam skhowana helska maschina rosbuchny. Dwaj polizistaj a jedyn domownik žo morichu, mjes tym so žo jedyn polizajski offizër a jedyn dohladowak sranischtaj. W jenym wobydlenju w hornim poskhodže pod jenym kožom revoluzionarne leczaze listy namakachu. W jenym woknowym kucže, s gardinu pschikrytym, maly khamorczk wohladachu. Hdyž jón pschepytachu, žo rosbuchnjenje sta. Zyły horni poskhod žo sažypny.

Nadpad na želesniski cžah.

Mjes Žumatymi a Lancžutami w Kaukaskej do jeneho želesniskeho cžaha wožmjo rubjeżnizy sastupichu a pucžowarjow druheje klažy wurubichu. Na to pschikasachu, cžah sastajicž, sranichu dweju kondukteurow, skocžichu s cžaha a žo w bliskim lëžu shubichu.

Wotprawjenja.

W Kražnojursku žu tsjoch podoffizërow 31. regimenta, kotsiž bëchu jeneho feldwebla nabili a jeneho offizëra sranili, po wužudže pólneho žuda satsëlili.

Pólny žud we Warschawje je tsjoch džëkacžerjow dla naschcžuwanja k strajkej w Hermannez zokrowej fabrizy k žmjercži se satsëlenjom sažudžił. Wojazy žo s wopredka pschecžiwjachu, wužud wukonjecž, dyrbjachu pak skónczńje po pschikasni cžinicž. Dla rubjeżnych nadpadow je pólny žud dalschich pjecž woždobow k žmjercži na schibjeńzy sažudžił.

Nawal Burow do Kapskeje kolonije.

S nëmskeje krótkowjeczorneje afriskeje kolonije je cžrjóda Burow do Kapskeje kolonije sapadła. Woni pod roskasowarstwom wësteho Fereiry a jeneho nëmskeho poddana, wësteho Jensena, steja. Wobaj staj w burskej wójnje w Transwaalu žobu wojowakoj. Mnosy maja burski nawal jenož sa rubjeżny pospyt. Fereira chze žo pjecža dejmantowych jamow smozowacž, tola te žu derje strażowane. Jendželczenjo žo nadžëjeja, so Fereiru a jeho pschiwižowarjow bórsy jatych wosmu. Bursky wjedniży s poždlednjeje wójny, kaž general Botha, Buram wotradžuja, žo Ferairej pschisamknycž. Fereira je tež hižo pschecžiwjenje burow nadeschoł. Wón je teho dla samërjeny pucž pschemënicž dyrbjak. Wón nëtkole psches puscžinu Kalahari cžehnje, kotraž je skoro pschezo bjes wody. Bjes dwëla žo Fereira na Kimberley, žrjebžilko dejmantowych horow, mëri.

Kapske knježerstwo žo prózuje, žo Fereiroweje cžrjódy smozowacž, kotraž po nowschich powjescžach jenož s 20 muži wobsteji. Se wschëch stron žo kapscy žandarmojo a jëdni shromadžuja, so bychu Fereiru wobstupili a sajeli. Nëmske knježerstwo wobkrucža, so by, hdy by žo Fereira se žwojimi pschiwižowarjemi do nëmskeje kolonije wrócžił, jim hnydom bronje sebrało.

Pjerschczeń pólskeho krala.

Njedaloko žydkowneho mësta Warschawy w Pólskej bydlesche na wšy bur, s mjenom Dobrak, schwarny a dobrocžiwy muž. Runjež bë tutón cžłowjek jara pilny a slutniwy muž, runjež džëcži s niska cžehnjesche, jemu tola lëdma k wschëdnemu khlëbej dožahasche. A nëtkole bëchu krupy sbite a žne bëchu hubjene. Dobrakej bë najlëpscha kruwa padnyła a cžažy bywachu dale khutnische a srudnische. Hdyž bë nëtkole tež nëschto pola pschedak, dokha pak tola njebë mohł dopłacžicž, hdyž bë nëtkole wbohi muž, so by žwojich wëricželow smërował, srudny pucž k židej nastupił, bywachu jeho wobstejenja džeń a bóle bjestroschtne.

Ras žo njeżmilny žid se žudniskimi žłužobnikami do Dobrakez domu doby, wša poždlednju kruwu s hródže, drjewo s kubje, po-

ßleschcza ſ komory a hrožesche, so ſa dwě njedźeli saßo pschińdże a so, njebudże-li sapkaczeny, jeho do jastwa cźißnycź a jeho statok pschedacź da. Schto pomhasche žałoſczenje njesbožownеju mandźelſkeju, proſchenje wbohich dźěczi? Ani drjewa, ani cźopkeho łoża, ani pjenjes na khlěb, ani nadźije na pomoz, a wonka ßo syma bliżesche! Tu sapocza ßwětko wěry haßowacź, a jeno žehlazy ßužoh wosta; tu wjeczor Dobrak ßekeru do ławki sałoži, kotruž bě jeho nan do scźěny wo jstwje pschicźinił, so by ſ tym drjewom hischcże ras dyrkotaze dźěczi pscheđ symu schkitował.

Bóh pak, kiž bě Eliaßej pschi rězy khlěb poskicźecź dał, też naschemu wbohemu burej sahinycź dacź nochzysche. Hdyž běchu wschitzy tak frudni hromadże, dźěczi na dobo sawołachu: „Ach tón rapak! tón rapak!“ a wschitke wjeßeke k woknu skoczichu. Na woknjazej podwoſy ſwonka, ſ kschidłomaj pjerjo a wótsje krakajo, ßedźesche wuhloczorny rapak! S tym ptakom pak běsche to zyle něschto woßebite. Hižo tſinacze lět dołho wopytowasche tutu ßwójbu kóždu symu a bywasche jeje hóscź. Dobrakowy dźěd bě jeho ſ hnězda wuwsał, wocźahnył a skłudźił, potom pak do ßwobody ßadźił, dokelž ßo cźornemu pachołej w selenej stwórbje lěpje lubjesche, hacź w niskej burskej jstwje. W symje pak pschebywasche kóždy krócź w Dobrakez domje, hdźež schěscź dźěczi kóždy ras žedźiwje na ßwojeho cźorneho bjeßadnika cźakachu a jeho potom ſ najlěpschimi kuskami pizowachu. Lětßa bě hóscź dołho na ßo cźakacź dał; cźim bóle ßo nětko wyskasche, hdyž bě dóschoł. Hospodar pak, na stare cźaßy spominajo, hikasche wótsje, ßwěrne swěrjatko majkajo a prajizy: „Haj, pój jeno! Ssmy wschak khudźi, ale schtoż mamy, chzemy ſ tobu dźělicź. Schtó wě, kak dołho ßměmy hischcże hromadże wostacź!“ Swěrjo ßo mudrje a khutnje wobhladowasche, nochzysche niczo jěscź, ale slecza saßo do wokna a kłapasche do njeho, doniž jemu njewotewrichu. Potom spěschnje wotlecza, a dźěczi płaczo rjeknychu: „Ach, nětkole ßo jemu pola naß wjazy njelubi!“

Mjes tym ßo rosßudny dźeń bóle a bóle bliżesche. Podarmo Dobrak ßo prózowasche, ßurowe njesboże wot ßwojeho domu wotwobrocźicź. Wěricźel ani krocźele njewotstupi, a pola druhich ludźi sadołżeny muž jeno hłuchimaj wuschomaj skorżesche, tak so jemu jeno jeniczki pucź swosta: kralowska droha modlitwy. Na njej bywasche cźrjódka tyschenych duschow w burskim domje dźeń jako dźeń. Hischcże bě wolij na jich lampje.

Teho dla mějesche to Dobrak ſa wußkyschenje ßwojeje modlitwy, hdyž jemu žid hischcże tydźeń cźaßa pschida. „Marja“, wurudźeny k ßwojej žonje rjekny: „ja tola njewěm, schtó chzył nam ſa tydźeń pomhacź. Hotuj ßo na wotßalenje ſ tejele stwy. We kłódże nadeńdu ja pschebytk. Ale wy? Scźiń ßebi a dźěczom proscheŕske měchi, wurěsajcze ßebi proscheŕske kije!“ Pschi płakanju ßo jemu hłóß saßrěbny, wotwobrocźi ßo do kuta a stłóczi ßebi wobej ruzy do woczow.

Tu pschiběžachu dźěczi k njemu: „Nano, wotcźehńmy jutsje hromadże precź! Jeno ty pschi naß wostań; ſ tobu chzemy wschudźom ßobu!“ Runje ßo ſ zyrkwinſkeje wěże wjeczor ſwonjesche. Wschitzy padźechu na kolenje a modlachu ßo.

Tu ßo do wokna sakkapa. Ach, wjeßele! Rapak tu bě a wjeßeły na próſdne-blido nuts skóczi. „Ale schto ma w pysku?“ dźěczi wokachu, „aj, kak ßo to frinkota?“ Cźorny hóscź pak w runej měrje k Dobrakej pjerchotasche, ßwětky pschedmjet jemu do ruki položi, krakasche wótsje, satschaßowasche ßo, naduwasche ßo a ßwój pysk ßebi na burowych kožanych kholowach wótsesche; ſ krótka, to bě na starym towarſchu widźecź, so bě po ßwojim waschnju mischtrowski kruch wuwjedł. Dobrak pak ani ßwojimaj wocźomaj wěricź nochzysche, hdyž pjerschcźeń połny wulkich drohich kamjeni na ßwojej ruzy wuhlada. Tu ßo nětkole wschitzy ßyżechu, so bychu ßebi spodźiwny pjerschcźeń wobhladowali, a dźěczi hubu rosdajachu, jako bychu jón chzyłe późrjecź. Płacźisnu pjerschcźenja wěſo njemózachu wußudźicź, jeno telko bur ſpósna, so ßo k ßwojej žonje nakhili a sawoła: „Pomoz Boża w naschej nusy!“ Troschtnje dachu rapakej poßledni kruch khlěba, do kotrehoż žedźiwje kußny, jako njebudźische na ßwojim pucźowanju nihdże niczo k jědźi namakał.

Ale mjes tym, so hóscź późerasche, skhadźachu burej we wutrobje druhe myßliczki: „Cźeji tón pjerschcźeń je? Je to kradnjene kubło?“ Ssurowe wojowanje ßo w nim sapocza: na poßledku sawoła: „Žona, radscho khudy po cźeſczi, hacź bohaty po leſczi! Tón pjerschcźeń dyrbimy wrócźicź. Jeli so nam Bóh ſboże scźele, wono nam wostanje. Jeli so pak nam sły duch spytowanje hotuje, njeßmě ßo jemu to poradźicź!“

Nasajtra rano khwatasche Dobrak k fararjej a jemu wschitko wupowjeda. Tón ßo dodźiwacź njemózesche! hdyž pak ßebi pjerschcźeń bliże wobhlada, sawoła: „Ale to dźě je nascheho kralowy ſyglowazy pjerschcźeń! Tule dźě ſteji S. R., Stanislaus Rex!“ Pschekhwatanje a wjeßele bě wulke, a duchowny ßlubi, so kralej wschitko nadrobnje wosjewi.

Ani dwaj dnjej ßo njeběschtaj minyłoj, tu woßebne ßanje se schtyrjomi konimi po wßy jědźechu a pola fary saſtachu. Po mužu w treßatym kłobuku a po woponje na gracze spósnachu, so bě to sapschah ſ kralowſkich konjemzow. Wjeßne dźěczi sa ßanjemi skakachu, mužojo a žony pak ßo wcźipni do duri sestupachu a ßebi radu składowachu: „Schto dha tola na farje je?“ Ale hischcże bóle mějachu ßebi hłowu łamacź, hdyž ßanje ſ tym knjesom a ſ jich fararjom k Dobrakezom jědźechu a bur bórsy w rjanej njedźelſkej drascze nuts lěsesche.

S jaßnym wobliczom bě nuts saléšł, ale duzy po pucźu bywasche jemu cźežko a ſtyskno; tola ßo jara spokoji, hdyž ßo pschipadnje wobrocźi a rapaka powolnje sady ßebje na ßanjach ßedźo wuhlada.

Nětkole ßanje pschi hrodowſkim skhodże saſtachu. Dobraka kralej pschedstajichu, a kralowa pscheczelna miłoſcź scźini jeho tak wutrobiteho, so wón bórsy zyle runje won powjedasche, kak bě ßo ſ pjerschcźenjom měko. Hdyž bě ßo ſhubił, bě to w hrodże jara mnoho hary a staroscze naczíniło. Nětkole pak ßo dopomnichu, so běchu tamny wjeczor wokna kralowskeje ſtwy něschto hodźin wotewrjene stałe a so běchu hnydom na to pjerschcźeń parowali. Nětkole pjerschcźeń na blido położichu a ßo trochu do boka ſtupichu. Bórsy stary paduch saßo k drohej wěży skoczi a donjeße ju, k ſawjeßelenju wschitkich, saßo wróczo burej, ßwojemu lubowanemu knjesej a hospodowarjej, do ruki.

Lěto posdźischo w Dobrakez dworje nowe rumne domske stejesche, a w hródźi rujachu rjane, hładke kruwy, a hordy honacź wupinasche ßo mjes kurymi po dworje pod worjeschinu. Dołh bě dosapłacźeny; Dobrak bě jedyn ſ prěnich burow. Staremu rapakej wschu cźeſcź wopokasowachu; wón mějesche ßwobodne blido a njeßwarjachu na njeho, hdy by też ſa hospoſynym khribjetom tu a tam něschto pakoſcźił. Dobrak pak a jeho dźěczi wostachu pobožni a Bohu dźakowni, a Dobrak da nad dwórnymi wrotami napißacź:

„Schtóž ßo Bohu dowěri,
Kruty dom ßej natwari!“

Wotpohladanje Jesußoweho ßkowa na želazych.

(Jan 16, 33.)

— Na wobſamknjenje zyrkwineho lěta a njedźelu ſemrjetych, pschi kschesczańſkich ßmjertnych podawkach a khowanjach spěwajomna —

Arija

ſ hłoßom: Stanycź budźesch, moje cźěło, ty!

Želazym Knjes troſcht ßam wudźěli
Sswój Boži w miłoſcźi!
Hdyž cźěßnoſcź jěra
Jim wokſchew rubi měra.
Halleluja!

W Jesußu měr wokſchewjazy cźi
Sso, duſcha, poſkicźi!
Styſk njewobſchkodźi
Cźe, hdyž Knjes ßam cźe wodźi.
Halleluja.

Skhowana ßy pschi nim najlěpje,
Kiž frudnych troſchtuje;
Sso njeboj ženje!
Masch pokoj w jeho mjenje.
Halleluja.

Nadźije budź pschezo dobreje
Ssrjedź wscheje cźěßnoſcze!
Wschak Knjes je dobył,
Kiž je na kschižu pobył.
Halleluja.

Nad cźěßnoſczu ſ nim dźě dobudżesch,
Hdyž ßwětej wucźeknjesch;
Cźe ferschta měrny
Wjeſcź do njebjeß chze ßwěrny;
Halleluja! —

Ze Serbow.

Budyschina. Pschedßydstwo a wubjerk Maczizy Sserbskeje staj wobsamkloj, k postrowjenju sakskeho prynza Jurja a jeho mandzelskeje deputaziju do Draßdzan pößłacz. Wona budze se ßydom knjesow, 2 zonow a 2 knjeznow wobstejecz. — Sa dlejschi czaß chze Maczizа saßo ras jenu ludowu knizku wudacz. K temu ßu ßo hizo dawno spißane Radyßerbowe hudanczka postajike. W poßlednim poßedzenju pschedßydstwa a wubjerka ßo tez pißane fotografije Sserbow a Sserbowkow w narodnej drascze pokasowachu, kotrez maja ßo naschemu lubowanemu kralej Bjedrichej Augustej daricz. Fotograf Klau w Khoczebusu je je s wumjekstej ruku w dokonjanej rjanoszci shotowak. Na to njech ßo woßebje czi Sserbjo a Sserbowki kedzbni czinja, kotrychz je wón fotografowak. Wón je swólniwy, tez jim fotografije, kotrez je sa kralowy dwór dzełak, po woßebitym skasanju shotowicz.

S Budyschina. Wuczerske pruhowanje wólbokhmanoszce, kotrez je ßo sandzeny tydzeń wotmęło, staj dwaj evangelskaj Sserbaj, k. Hocker a k. Holan, a tsjo katholszy Sserbjo, k. Janza, k. Wowczerk a k. Lipicz khwalobnje wobstali.

S Budyschina. Sandzeny schtwórtk wjeczor je ßo sa ßobu na dwęmaj męstnomaj paliko. W 7 hodzinach s kubjoweje komory Popez khęze, kotraz je prjedy zitowemu wikowarjej Krügerej ßkuschaka, woheń wudyri. Se ßylnym wętrom, kotryz tehdy runje howrjesche, ßo płomjenja psches zyku tschu rosschërichu a tez wjerch prenjeho poschtboda sniczichu. Dokelz dyrbjesche ßo wjele wody do wohnja ßykacz, prjedy hacz ßo salecz hodzesche, je twarjenje czezku schkodu czerpiko. Na kubi je ßo wulki sklad blachoweje nadoby firmy Friedrich w Beierfeldze sniczik. W khęzi schtyri ßwójby bydlachu, s kotrychz mejachu tsi ßwoju domjazu nadobu psche wohnjowu schkodu sawęszczenu. Jeneho wobydlerja ßu sajeli, dokelz na njeho tukaju, so je wohnjowe njesboze sawinowak. Pschi haschersktim dzęle staj ßo dwaj wohnjowaj wobornikaj se sapadowazymi hrjadami wobschkodzikoj. Węstemu Kubizej je ßo ruka smjatka a węstemu Reimannej je ßo lęwa hwisdel wobschkodzika. Pódla męschczanskich ßykawow ßo pschi haschenju Zidowska ßykawa wobdzęli.

Hdyz hischcze na hornczerskej haßy woheń k njebju schwihasche, 1/28 hodzin s wójnarskeje dzęlarnje Schreibera a Thiele na rózowej haßy w lezomnoszci wójnarja Bachmanna płomjenja wupraßnychu. Twarjenjo ßo hacz do muri spali. Tu bę hischcze ßykawam, kotrez bęchu hizo pschi prenim wohnju haschake, Dobruschanska ßykawa pomozna.

— Wobydlerjo Budyschina ßu ßo letßa saßo s kermuschu pschekhwatali, duz njebęchu sa nju tykanzy napjekli a hoszi pscheproßyli. Kaz je snate, ßo Budyska kermuscha kózdy krócz s prenim ßnęhom trjechi. Tón je sandzenu njedzelu popołdnju prei krócz pschelętowak. Wjele wschak jeho njebę, ale wón je tola Budysku kermuschu pschipowjedzik.

— (Będne dzęczi.) Pschi liczenju będnych dzęczi w Budyskim hamtskim hejtmanstwje s wusamknjenjom męstow Budyschina a Biskopiz je ßo 180 będnych dzęczi hacz do 15 lęt starych naliczilo.

— (Paduch.) Na Tschelanskej drósy bęchu jenemu wikowarjej njedzelu 10 holbjow kradnyli. Polizija je borsy jako paducha węsteho Manna wußlędzika a jemu kradnjene holbje wotewsala.

— (Rubjeżny nadpad.) Pondzelu bę ßo jenemu ręsniskemu, kotryz jenu krowu s Nowosalzskeje dróhi po puczu nimo zelesnizy na tworowe dwórnischczo wjedzesche, jedyn zusy pschidak. Nęhdze 400 krocżel psched tworowym dwórnischczom zusy nóz wuczahnywschi ßo psched ręsniskeho stupi hrozo: „Pjenjesy abo zywjenje!“ Wostajiwschi krowu ręsniski na tworowe dwórnischczo po ludzi na pomoz bęzesche. Tutym je ßo poradziko, zuseho saßkapicz a krowu saßo popadnycz. Rubjeżny nadpadnik ßo Rinn njenuje a wudawa, so je kneflak se Ssmilneje w Schlesyskej. Na poßled je wón pjecza w Zitawje dzęlak.

— Mnischki, kotrez ßu kónz augusta s hromadami se Shorjelskich holow do naschich lęßow pschilecziłe, ßu na częka schtomow jejka napuschczake, kotrez ßo w nalęczu wulahnu. Hontske hejtmanstwo lęßowych wobßedzerjow na to kedzbliwych czini, so dyrbja ßo mnischcze jejka se schtomow schkrabacz a ßo spalicz. Dokelz ßu wone pod skorowe schupisny a do schkalobow pschilępjene, dyrbi ßo skora wobhladniwje s nozom wotdrapacz. Pódla teho ßo radzi sapoczatk meje nęhdze we wyßokoszczi 1 1/4 metera schtomy s klijom pomasacz, kaz ßo nętkole ßadowe schtomy pschecziwo mróskam s klijowymi koleskami wobdawaju. Na lęßowych schtomach ma ßo hruba skora na tych męstnach, kotrez maja ßo s klijom pomasacz, wotschkrabacz a ßo hładko srybowacz. S klijowym koleskom ma ßo mnischczim hußanzam w meji pucz salehnycz.

Se Zidowa. W domje tudomneho schewskeho mischtra Wiczasa w palenzowej haszy je na hacz dotal njesnate waschnje póndzelu dopołdnja wokoło 11 hodzin pod skhodom w prenim poskhodze woheń wudyrik. Woheń je ßo rucze na kubju rosschërik, kotraz je ßo wotpalika. Na kubi ßo khowaze poßleschcza a drasta ßu ßo s wohnjom sniczike. Druha nadoba je ßo wukhowaka.

Se Zidowa. W młynskim kanalu pod hrodom je ßo ßrjedu pschipołdnju 2 1/2 letny ßynk tepjerja Hajny tepik. Dzęczo bę pschi kanalu, psches lezomnoscz bęzazy, w kotrejz Hajnizy bydla, hrajkało a we njewobkedzbowanym wokomiku do wody padnyko. Wone ßo s wodu hacz k hamorskemu młynej donjeße, hdzez jo młynk Faska wuczahny. Jedyn lękar, kotryz pschipadnje nimo dzęsche, ßo podarmo prózowasche, jemu zywjenje wrócznicz.

S **Radworja.** Na wußlędzenje sapalerja, kotryz je loni a létßa w Radworju a Kelnje wospjet woheń sakozik, je ßo po wosjewjenju hamtskeho hejtmanstwa 900 hriwnow myta wustajiło. Pokasuje ßo na to, so druhdy wobkedzbowanja, kotrez ßo ßnadne a njewazne bycz sdadza, k wußlędzenju pschestupnika dowjedu. Teho dla ßo wobydlerjo w Radworskich stronach napominaju, so bychu wschę snamjenja, kotrez mohle k sasßkapjenju sapalerja ßkuzicz, zandarmej wosjewili. — Kaz wóndano w Radworju pola kublerja Bjarscha, je njesnaty sapaler tez w Kamjenej na Kilanej kuble sapalicz spytak, tola ßo jemu ujeje tez tu jeho slótniski wotpohlad poradzik. Wón bę węchcz ßkomy do brózninеje dzery tyknyk a sapalik. Na sboze bęchu Kilanez len, kotryz bę pschi dzerje lezak, psched krótkim pschedali, tak so ßo płomjo wot węchcza njeje dale wupschestręcz mohło.

S **Radworja.** Tu ßu schtwórtk jeneho prjedawscheho ratarja sajeli, na kotrehoz tukaju, so je psched tydzenjom tudomnu knjezu pólnu sajmu sapalik. Zandarm je jeho do pschepytowanskeho jastwa wotwjedk. Jeneho czeladnika s Kelna, na kotrehoz ßo teho runja hręschachu, so woheń sakozuje, ßu s pschepytowanskeho jastwa saßo puschczili, dokelz jemu zaneje winy dopokasacz njemózachu.

S **Bóschiz.** W tudomnym Palmannej hoszczenzu męjesche njedzelu w poßedzenju Kuhowskeho ßadarskeho towarstwa knjes wuczer Bartko pschednoschk wo nękotrych wazných jabłukowych druzinach. Woßebjeręczesche ßo wo jendzelskej jymskej skotej parmänje, płomjenjatym kardinalu, prynzowskim jabłuku a wulkim rheinskim bunowym jabłuku, w druhim rjedze ßo druziny, kotrez ßo sa nasche strony pschihodza, mjenowachu Gravensteinske, khęzorowe Alexanderske, zołte Richardske, kralowske krótkoschischkate, wulke Kasseliske jabłuko, tor Oranzska reinetta, Schczecźinske symske, woprawne Borsdorfske, czerwjene nasymske kalvilliske, bęle biskopske a jako nowe Aderslebske kalvillske jabłuka. Bliżsche towarstwowe poßedzenje budze 9. dezembra popołdnju w 4 hodzinach w Mitaschez hoszczenzu we Kusy. Knjes wuczer Domaschka smeje pschednoschk wo praschenju: „Kak maja ßo ßadowe schtomy wobręsacz?“ Do poßedzenja popołdnju w 2 hodzinomaj budze w sahrodze knjesa zimnoszczerja Jana Nowaka pokasacz, kak ma ßo króna starych a młodych schtomow wobręsacz.

S **Dzęznikez.** Ssobotu popołdnju je na tudomnym sastanischczu mandzelska direktora pschemyßkloweje schule knjesa Gaya w Budyschinje do njesboza pschischka. Se zelesniskeho wosa stupjo wona mißny a na semju padnywschi ßebi prawu ruku skama. Wona bęsche hromadze se ßwojim mandzelskim Mnischonsku horu wopytacz chzyła.

S **Dzęznikez.** Pschi dzęle w tudomnym papjerniku je schtwórtk dzękacer Kral s Wulkich Debßez s prawej ruku do kalandra sajek. Wobzarowanemu człowjekej ßu ßo porsty załoßnje smjatke.

S **Hornjeje Hórki.** S mikym nasymskim wjedrom ßu ßo mejske bruki na swjerch semje swabike a drje ßo na myßle pschinjeßke, so njeje nalęczo wjazy daloke. Tudomny samkar Brésowski je w ßwojej sahrodze ryjo zyku hromadu mejskich brukow namakak.

S **Njeßwaczidła.** Nasch nowowuswoleny knjes farar Waltar ßo 1. adventa rano we 8 hodzinach w ßerbskim kemschenju psches knjesa fararja Gólcza woßadze pschedstaji a ßo na nemskim kemschenju dopołdnja w 10 hodzinach psches knjesa tajneho zyrkwinskeho radzicźela Meiera do ßwojeho sastojnstwa sapokaże. 29. novembra knjes farar Waltar do nascheje woßady pschindze. Woßadni ßo hotuja, jeho na ßwjedzenske waschnje powitacz.

K tydzenja wocźischczanej powjeszczi wo natwarjenju tepjenskeje pschiprawy w naschej zyrkwi njech ßo pschispomni, so je jenoz jedyn dobrocźel 2500 hr. k temu darik, a so ßu sbytne 2500 hr. woßadni składowali.

S Debischkowa. Schtwórtk rano 15. novembra po 6 hodzinach s tudomneje knjezeje bróznje, knjesej se Sahr ßkuschazeje, woheń wudyri. Płomjenja, kotrez 500 kop rozki sniczichu, wyßoko k njebju ßapachu. K haschenju bęchu wohnjowe wobory s Brésy,

Prěčjež, Hodźija, Bolborz, Ssemichowa a Žičženja pschijěle. Brěsanska ßykawa prěnja a Prěčzowska druha do wohnja wodu da. Brěsanszy běchu se ßwojej nowej ßykawu prěni króć pschi wohnjowym njeßožu a ßebi na to wjele wjedźa, so ßu ßebi ſ njej ſ dobom prěnje myto dobyli. Kak je woheń nastał, njeje snate. Móžno, so je ſ Radworſtich stron njesnaty ſapaleŕ do Debischkowa saschoł, dokelž wobydlerjo Radworja nětkole pschejara sa nim ßlědźa a jeho wobkedźbuja.

S **Boschez.** Na jenym tudomnym kuble měješe cźěßła Kuczka se Schönberga jene dźěło dokonjecź. Wobßedźeŕ pak jeho wot cźěßliskeho dźěła na pomoz k mlócźenju ſ mlócźazej maschinu wsa. Pschi tym měješe Kuczka njeßože, so ſ prawej ruku do kluczźiteho koła pschimny, kotrež jemu ßrjedźny porst wottorhny a pokaſowaŕ cźežko smjecże. S tutym njeßožom ßo druhe sjednocźa, so budże twarska njeßože ſawěſcźaza kaßa ſ cźežka ſnjeßoženemu rentu płaczicź chzycź. Tutón podawk saßo kóždemu wotradźuje, někoho do dźěła bracź, ſa kotrež wón njeje woßebje ſawěſcźeny.

S **Czornowa** pola Kamjeńza. Ke krwawnym pukam je wóndano w tudomnym hoſcźenzu mjes někotrymi podoffizěrami 178 regimenta dóschło. Jedyn podoffizěr, kotremuž chzyſche jedyn ſeržant wobaracź, tuteho ſ teßakom pſches hkowu rubny. Na ßoże bě jedyn pschitomny lazaretſki pomoznik pschitomny, kotryž ßylnje krwawjazeho ſawobali. Bicźzy njemdrje ſakhadźachu a ſe ſłobami hoſcźenzowe durje rosbichu. Hakle ſa dlějſchi cźaß ßo měr saßo postaji.

S **Lubija.** Wokrjeßny wubjerk śmeje tu wutoru 20. novembra dopołdnja $^1/_2$10 hodźin poßedźenje.

— Pruhowani kowarjo koni, jako kotſiž ßu ßo w běhu lěta w Lubijſkim hamtſkim hejtmanſtwje saßydlili, abo kotrychž je hornjołużiſka krajnoſtawſka komißija mytowała, ßo napominaju, so bychu ßo hacź do 23. novembra teho lěta ſ pschipołożenjom ßwojeho diploma pola Lubijſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa ſamołwili, so mohłe ßo jich mjena wosjewicź.

Přilopk.

* S mjaßowej drohotu by hnydom nimo było, hdy bychu wschitzy ratarjo tajku płódnu howjaſu raßu měli kaž ſahrodnik Julius Heinrich w Nieder-Rimmersdorfje. Tutemu je jena krowa ſa 12 měßazow schtyri ſtrowe cźelata na ßwět pschinjeßła. Też potomniki tejele krowy ßo ſ wurjadnej płódnoſcźu wusnamjenjeja. Jena wot njeje wotkhadźaza jałojza je też hižo dwójnikow poměła.

* (Criſpiowy pomnik w Löbtawje.) Draždźanſke pschedměſto Löbtau bě jenemu torhoſchcźu k cźeſcźi něhduſcheho italſkeho miniſtra Criſpia Criſpiowe torhoſchcźo narjekło. Někotſi bohaćzi wobydlerjo Criſpioweho narodneho měſta Palerma ßu na to Draždźanam Criſpiowu poſtawu (ſtatuu) darili. Wona je ßo ßrjedu w pschitomnoſcźi měſchcźanſkeje wyſchnoſcźe a deputazije měſta Palerma na Criſpiowym torhoſchcźu ßwjedźeńſzy wotkryła.

* Błudneho mordarja Dittricha, kotryž je poßlednje lěta něhdźe 6 żónſkich ſkónzował, ßu do błudnizy we Waldheimſkej khoſtarni ſawrjeli.

* 6lětna dźowcźiczka kowarſkeho miſchtra Streita w Burkersdorfje pola Žitawy hrajkajo do dóńzy, ſ horzym poleczom napjelnjeneje, padźe a ßo tak wopari, ſo naſajtra na woparjenje wumrje.

* Se Shorjelſkeje khoſtarnje běchu tſjo jecźi, hdyž murju bělachu, cźekli. Wſchitkich tſjoch pak ßu saßo ſajeli.

* Falſchny Köpenikſki hejtman, ſchewz Voigt, je ßo wot ßwojeje khoroſcźe saßo ſhrabał. Ssnadź ßo wón hiſchcźe lětża pſched pschißażny ßud staji. Ssudźenje budże někotre dny tracź.

* (Rubjeżne mordarſtwo w żeleſniſkim cźahu.) W żeleſniſkim cźahu, kotryž ßobotu popołdnju w 4 hodźinach ſ Hamburga do Blankeneſe pschijědźe, ßu w jenym kupeju druheje klaßy ſubjazeho lěkarja Claußena cźežko ſranjeneho namakali. Claußen, kotryž w Blankeneſe villu wobßedźi a wſchědnje popołdnju po żeleſnizy domoj jěſdźeſche, móżeſche mrějo jenož rjez, ſo je krótko pſched Wulkoflottbeckſkim ſaſtaniſchcźom něhdźe 21lětny cźłowjek do jeho kupeja ſtupił a do njeho ſ někajkim tupym inſtrumentom bił. Potom ßo ſranjeny ſ njemozu wobja. Sawołany lěkaŕ móżeſche jenož Claußenowu ßmjercź wobkrucźicź. Mordaŕ je ßwój njeſkutk jara ſpěſchnje dokonjał a je ßwojemu woporej ſłoty cźaßnik ſ rjeczźaſom a pjenjeżnu móſcheń rubił. K tutemu njeſkutkej měješe wón jenož někotre minuty khwile; pſchetoż żeleſniſki cźah cźaru wot Wulkeho Flottbecka do Małeho Flottbecka, na kotrejž ßo rubjeżny nadpad ſta, ſa 3 minuty pſchejědźe. W Małym Flottbecku je mordaŕ cźah wopuſchcźił a je ſ krwawej ruku ßebi krwawe ſchantko pſched nóß dźeržał, jako by jemu nóß krwawił. Hdyž wón po dwórniſchcźu dźeſche, wón żeleſniſkim ſaſtojnikam njenadpadże. Na tajke waſchnje ßo jemu poradźi wupjeŕchnycź. Knjeżeŕſtwo k wußlědźenju mordarja hnydom jeneho komißara do Altony póßła a na popadnjenje ſłóſtnika 1000 hriwnow wuſtaji. Póndźelu w nozy bě polizija ſkónczńje jeho ßlěd w Altonje wußlědźiła. Wón je 18lětny ſahrodniſki pomoznik Rücker ſe Schüttenhovena. Rücker ßo mordaŕſtwa wuſna. Jemu je wo to ſchło, pjenjeſy do rukow dostacź. S rubjeżniſtwom na żeleſnizy je ßebi wón myßlił, najlóżo ßwój wotpohlad dozpicź. Ssobotu popołdnju je wón, ßekeru w ßukni mějo, na dwórniſchcźo ſchoł. Tam je wón Claußena wohladał, kotryž je ßo jemu ſamożity muż bycź ſdał. Claußen je do jeneho wosa druheje klaßy ſtupił a Rücker je ſa nim ſchoł. We wosu w nowinach cźitajo, njeje ßo Claußen wo Rückera ſtaraŕ. Hdyž běchu druſy puczźowarjo w Othmarſchenje ſ wosa ſtupili a cźah dale jědźeſche, je Rücker ßekeru wucźahnywſchi ſ njej ſ tajkim wotmachom do Claußenoweje hłowy dyrił, ſo ßo kłobuk pſcheraſy, a moſhy a krej ſ hkowy wußyknychu. Hnydom na prěnje dyrjenje je Claußen wróczo padnył, na cźoż je mordaŕ njemdrje dale ſe ßekeru do njeho bił, hacź je ſe ßydła padnył. Wſchě ſaki ßwojeho wopora pſchewobroczejo je Rücker w nich móſcheń ſe 105 hriwnami a ſłoty cźaßnik ſ rjeczźaſom namakał. Mjes tym bě cźah do Małeho Flottbecka dojěł, hdźež je Rücker ſ cźaha ſtupił. Spodźiwanja hódna je měrnoſcź a ſymnokrejnoſcź rubjeżneho mordarja po njeſkutku była. Hdyž bě wón w Małym Flottbecku pſches dwórniſchcźowu ſawjeru pſcheſchoł, po tajkim někotre minuty po mordaŕſtwje, chzyſche ßebi wón ſ rukow krej wotmycź. Po jeho żadanju bow wody pſchinjeßechu, a mjes tym ſo ßebi mordaŕ pomału ruzy myjeſche, někotſi ludźo pódła ſtejo jemu pſchihladowachu. Na Rückeru njebě niż najmjenje ſtracha pytnycź. — Na pucźu na polizajſtwo chzychu ludźo mordarja ſabicź, tola poliziſtojo jeho ſe ßwojimi teßakami ſakitachu.

* Mjaßowe płaczźiſny ßu we wjeczźornej Pfalzy khětro ſpadnyłe. Punt najlěpſcheho howjaſeho mjaßa tam 60 np. płaczźi (prjedy 80 np.), punt ßwinjazeho mjaßa 70 np. (prjedy 90 np.), punt cźelazeho mjaßa 80 np. (prjedy 1 hriwnu.

* Pjenjeżna rołka ſ 1000 hriwnami bě ßo pſched dlějſchim cźaßom ſ konferenzſkeje jſtwy 192. gmejnſkeje ſchule w Barlinje ſhubiła. Jako paduch je ßo ſtónczńje jedyn wucźeŕ wußlědźił. S kradnjenych pjenjes bě wón 600 hriwnow jenej żonje k ſkhowanju dał, kotruž wón na klawěrje hracź wucźeſche. Na tule żonu bě wucźerjowa żona żarliwa a ßo teho dla ſ njej ſwadźi. Żona G. pſchi tym pſcheradźi, ſo je jej wucźeŕ 600 hriwnow k ſkhowanju dał. To ßo wyſchnoſcźi donjeße, pſched kotrejž dyrbjeſche ßo wucźeŕ paduſchſtwa wusnacź. Wobſkorżeneho k jaſtwu na 4 měßazy saßudźichu.

* (Rubjeżniſtwo.) Póndźelu rano w jenej draſtowej pſchedawaŕni na Iljinkowej dróſy w Moſkwje mjes draſtu ſkhowaneju dweju rubjeżnikow namakachu. Wonaj běſchtaj ßo pſches ſchpundowanje do ſpody leżazeje pjenjeżneje banki dobykoj a ſ njeje ſto tyßaz rublow papjerjanych pjenjes kradnykoj. Rubjeżniſtwo ßo jimaj wotewſa.

* (Njeßože ſ automobilom.) Jedyn automobil, w kotrymž ßo jena amerikanſka ßwójba, ſ pjecź woßobow wobſtejaza, wjeſeſche, njedaloko Pariſa do dróhoweho pſchěrowa ſajědże. Jedyn knjes, kotryž je wjazykróczny milijonar, ßebi wobej noſy ſłama. Dwě knjeni ßo lohko ſraniſchtej.

* (Khoroſcź běrnazeho ſela.) Kaž loni, je ßo też lětża w někotrych ſtronach khoroſcź běrnow pokaſała, na kotruž měko ßo dla ſchkody, kotraž ſ njej naſtawa, bóle kedźbowacź. To je tak mjenowana ſelo-kružaza khoroſcź. Łopjena ſkhorjenych pjeńkow ßo na kromje kruża. Wone ßo po drużinje pak żokte, pak cźeŕwjene barbja. Hdyž ßo khoroſcź jenoż ßłaba pokaſuje, pjeńki nimale tak dołho kaž druhe żiwe woſtawaju, tola jich běrny ßu mjenje mucźnate hacź běrny ſtrowych pjeńkow. Najhórſche pak je, ſo maja tajke běrny ſaródk k khoroſcźi w ßebi a jón na druhe lěto pſchenjeßu. Hrib, kotryž ma ßo jako pſchicżina ſelo kružazeje khoroſcźe wobhladowacź, mjenujzy ſnutſka ſela a ſ njeho do běrnow roſcźe. Tu wón pſcheſymuje a w naléczu ßo do noweho ſela pſchecźahuje, kotrež pak młode ſahinje, pak ßo na nim w juliju ſnamjenja khoroſcźe pokaſuja. Běrny khorych pjeńkow njedyrbjałe ßo teho dla w naléczu k ßadźenju trjebacź.

* W nozy 1. novembra t. l. běchu kublerja Bertſcheita w Rammuttenje ſkónzowali a jeho kubło ſapalili. Jako mordarja ßu cźłowjeka wußlědźili, kotryž ßo Ptiſchkin mjenuje a wudawa, ſo je ſ ruſkeho wójſka cźeknył. Wón bě ßo 21. oktobra pola Bertſcheita jako cźeladnik pſchiſtajił.

* Pokhroma mjes howjasym skotom w Barlinje a wokolnosczi je saschka. Wona je pjecza se spytowarnje profesora Löfflera w Greifswaldze wuschka. Tutón sa zrědkom zlědži, s kotrymž dyrbjake zo kruwy njenatykliwe s pokhromu czinicz. Knjezerstwo je profesorej sakasako, w zwojej spytowarni dalsche pospyty se skotom czinicz.

* W Kielu zu njedzelu w nozy někotsi pacholjo komandanta turkowskeje panzerowaneje lodze „Assar-i-tewfika", kapitana Buckmanna Beya a prěnjeho offizěra nadpadli. Wschitzy tsjo offizěrojo zo sranichu, a drasta zo jim rosrěsa. Buckmann Bey wuschiknje bokzujo nadpadnikow wot zebje dzerzesche, hacz policistojo pschińdzechu, kotsiž jeneho s njekhmanikow sajachu.

* Dwójneho mandzelstwa dla je krajny zud w Kamjenizy (Chemnitz) monteura Jaspera k jastwu na pokdra lěta sazudzik. 33lětny wobskorzeny bě zo w juniju w Czechach s dzowku jeneho sastojnika druhi krócz wozenik, hacz runje hischcze prěnje mandzelstwo wobstejesche. Sswoju prěnju žonu a tsi dzěczi, kotrez zu najwjetschim hubjeństwje w Hamburgu žiwe, bě wón skomyślnje wopuschczik. W poślkucharni bě sjebana druha mandzelska pschi zudzenju pschitomna.

* (Mordarstwo a zamomordarstwo.) Major Ulrich Pfleger, komandant pionerskeho bataillona w Oschku w Sslawonskej je pondzelu w nozy zwoju žonu a potom zebje zameho satselik. Majorowy zkužobnik krwawny njeskutk hakle dopoldnja na pok jednaczich hodzin wuzlědži. Major Pfleger bě hakle psched někotrymi mězazami do Oschka do garnisony pschischol. Mandzelskaj njemějeschtaj žanych dzěczi.

* (Njesboże na želesnizy.) W Indianaskim stacze w poknóznej Amerizy je pola Valparaisa jedyn czah s wuczaharjemi do jeneho druheho czaha srasyk. 47 ludzi je žiwjenje shubiło, woni zu zo spalili, tak so njeje mózno, jich mjena shonicz. 38 wozobow je zo czežko sranko. Schěsczi wosow zo dospolnje rosrasy a zo hnydom sapali. Mnohich puczowarjow želesniszy sastojnizy wukhowachu, drusy běchu s rospadankami satkuznjeni a zo psched wocomaj luda spalichu, kotryž bě zo na městnje njesboža sbežak. Wucaharjo běchu s wjetscha Polazy a Ruzojo.

* (Skazeny poz.) W Niederstriegisu je bruny houtwarski poz wózomletnu dzowku pohoncza Lancza nadpadnył a we wobliczu zakoznje roskuzał. Pza zu posdzischo satselili a sa skazeneho spósnali. Wbohe dzěczo zu do Barlina do Pasteurskeho wustawa pschinjezli.

* W Barlinje je student lěkarstwa wutoru do zwojeje lubeje, rjaneje 19lětneje holzy a do zebje tseli. Holzy znadz zo hischcze žiwjenje sdzerži, student pak je wumrjek. Njeskutk je wón pjecza se žarliwosczu skuczik.

* (Paduschni duchojo.) W Luschonkach we Witebskej guberniji je zo wóndano schibały kuz sehrał. Jenej wobydlerzy, kotrejež muža běchu na wójnu do Mandzurskeje póslali a wo kotrymž njewjedzachu, hdze bě wostał, bě na dobo jejny muž w dalokej Asiskej 600 rublow póslał. W pschipokoženym liscze jejny muž pisasche, so je w Asiskej dobre sastojnistwo namakał. Dona k póstskej staziji dojědze, da zebi te pjenjesy wuplaczicz, tola je s wobhladniwosczu póstskej nalutowarni pschepoda. Domoj zo wróczíwschi, žono wo poł nozy spodzíwne schudrowanje wó jstwje pytny a sazwěczíwschi zo wona zmjercz wustróža. Psched njej někotsi muzojo w zmjertnym płaschczе stejo njesrosumliwe zkowa bórbotachu. Rejwachu zmjertnu reju a psched žonu sazo stejo wostawschi jej prajichu, so je jich jejny muž w Mandzurskej skónzował a wurubił, so pak zu nětko s rowow stanyli, so bychu zebi rubjene pjenjesy wróczo žadali; jedyn arzyjandzel je jim wosjewił, so zu pjenjesy nětko w jejnymaj rukomaj. Žona ducham tschepotajo powjedasche, hdze bě pjenjesy wostajika a psched zwjeczeczom, wó jstwje wisazym, pschisahasche, so nasajtra do nalutowarnje po pjenjesy póndze a so je jim pschepoda. Duchojo jej pschikasachu, wo tej wězy mjelczecz, dokelž by hewak do hele pschischkła. Nasajtra wona k nalutowarni jdzesche a zebi zwoje pjenjesy wróczo žadasche. Sliczbowarjej bě nadpadne, so zebi žona hižo sazo po zwoje pjenjesy dze a zo ju wopraschа, czeho dla tak czini. S wopredka nochzysche wona niczo rjez, hdyž pak jej sastojnik dołho pschirěczowasche, wona wscho wupowjeda. Sliczbowar ju smerowa a jej rjekny, so dyrbi bjes pjenjes domoj jecz, dokelž wscho do rjada staji. Wón pak poliziji powjescz da, kotraž hnydom někotrych policistow do wězy pózła. Wo poł nozy, hdyž morwi w běłym płaschczu pschińdzechu, jich policistojo sajachu. Hdyž běchu jim běłe ruby wotewsali, jich jako wjeznego scholtu a jeho dweju pomoznikow spósnachu.

* (Profesor Lambroso a duch jeho maczerje.) Italski profesor Lambroso w jenych nowinach spiritismus sakituje, kotryž je prjedy dosc husto wuzměchował. Wón wo pozedzenjach pische, w kotrychž w pschitomnosczi pjecz universitnych profesorow duchowe blido 7 zentimetrow wyzoko slětowasche a zo dwaj metraj sdaleny khamor k mediej (zrědnjej wozobje) motasche. Skónczinje je Lambroso w změrkazym zwětle ducha zwojeje maczerje widzał. Saschlewjerjowany duch podobisny jeho maczerje wokoło blida dzěsche, jemu lubosczíwe zkowa do wucha scheptasche, wocžini schlewjeł a jeho wokoscha! Dwě wozobje w tymle wokomiku medium sa ruku dzerzeschtej, kotryž bě s najmjeńscha 10 zentimetrow wjetschi, dyžli jeho macz. K rosjazjnjenju wschelakich sjewjenjow Lambroso praji, so je, hdyž zu zo wězy hibake, s medioweje drasty něschto kaz nohu abo ruku wurosczi widzał, schtož je, hdyž je jo pschimnył, jako pkun (gas) napscheczo stejako. Wo sjewjenjach duchow Lambroso měni, so jich pschitomnoscz mediow pschiwabuje. Woni nakhwilnje zwoju prjedawschu podobisnu a wjele zwojich prjedawschich zamownosczow pschijimaju. — Kaz zo sda, je zo Lambroso runje tak spiritistam sabłudnicz dał, kaz mnosy drusy prjedy njeho.

* (Powodzenje w Tirolskej.) W pokodnischej Tirolskej zu po zylnych deschczech rěki s rěcznischczow wustupike a wjele schkody naczinike. Wobkhad na někotrych želesnizach a dróhach je zo pschetorhnył. Wokoło Matscha zu pola czežko czerpike, w Mezzolombardo je rěka Noce želesnisti nazyp na 100 metrow dalokosczе wottorhnyła. Krajiny 3 kilometry dalokosczе a 4 kilometry schěrokosczе zu zo powodzike. Wjele wzow je zo póczrjeko. Někotre khěže zu zo hromadze s domjazej nadobu a skotom zobustorhnyke, wjele mostow je zo wotplawiko, pola a winizy zo sapusczike. W Isselskim dole staj zo dwaj bratraj s torhazej wodu shrabkoj; jeju czěle zo hischcze njeistej namakałej. Tež polnózna Italska je s powodzenjom czežko czerpika.

* W Budapestu je policija jenu hrajerju wuzlědzika a někotrych wozobnych ludzi pschi sbožohrje sazkapika. Jedyn twarski mischtr, kotryž zo jako wjelekróczny milijonar wobhladowasche,, je zebi žiwjenje wsał, dokelž je zwoje samoženje w sbožohrje shubił. Někotrych wozebnych pschekupzow zu dla wobdzělenja pschi sbožohrje psched zud zadali. Mjes nimi je tež zyn jeneho wjelekróczneho milijonara, kotryž je sa jenn nóz 1/4 milijonow krónow pschehrał. Młody człowjek je hnydom do Ameriki wotjěł. Knjezerstwo nowy sakoń pschihotuje, po kotrymž budze zo sbožohra wótrischo khostacz.

* Wulke swady zu mjes běłymi a czornymi we Wiggensu w Missouriskej (w polnóznej Amerizy) nastake. Pschi pukach zu zo pjeczo człowjekojo morili a mnosy zo sranili.

Wuzudzenja.

Khostanska komora. Lohkomyślneho morjenja dla 28lětneho młynskeho pomozника A. R. Kühna s Brěsynje pola Kamjenza zudzachu. Wón bě wjeczor 30. augusta pó czmje 51lětneho skakarja A. Wirta, psched Brěsnjanskej korczmu stejazeho, s jesdnym kokom pschejěł. Dwaj hosczej, s korczmy s woknom won hladajo, běschtaj widzałoj, so Wirt padze, a hdyž wón lezo wosta, dzěschtaj jeho sběhnyez. Wirtowa hłowa zylnje krwawjesche, a wědomnje bě zo jemu shubiło. Jeho do korczmy donjezechu, hdzež jeho sawołany lěkar swobala. Rano wokoło 2 hodzin Wirt, kotremuž zo wědomje wjazy njewróczi, wumrje. Do Wirta sawadzíwschi bě Kühn zam s koła padnył, tola rucze stanywschi bě skoku wotjěł. Bórsy pak zo wuzlědži, so bě wón Wirta pschejěł. Jeho k jastwu na dwaj mězazaj sazudzichu.

Wojnarjo Fr. H. Richter, P. M. Kopacz a M. A. Hultsch běchu na wojnarja Gruhna teho dla hněwni, dokelž bě wón njedzíwajzy strajka w Budyskej meblowej fabrizy dale dzěkał. Sso s nim ietkawschi na njeho wokachu: „Ty zy rjany khadla! lapak, strajkowy łamał zy!" Dla pschestupjenja § 153 khěžorstwoweho pschemyślkoweho porjada bě kawniski zud kóždeho wobskorzeneho k jastwje po 5 dnjach sazudził. Tónle wuzud, pschecziwo kotremuž zo sazudzeni powołachu, zo w druhej instanzy wobkruczi.

Fabrikar H. Groscha s Lejna pola Budestez bě 17. junija, potajkim w hajenskim czazu, na Mnischonskej horje na revěrje fabzikskeho wobzedzerja Poraka w Hajnizach jenu zornu s pistoliju satselik. Posdzischo bě Porakowy poz tule zornu namakał. Kawniski zud bě teho dla Groschu k 100 hriwnam pjenježneho khostanja abo k jastwu na 20 dnjow sazudzik. Druha instanza Groschowe khostanje na 30 hriwnow abo 6 dnjow jastwa poniži.

Pjelsczowe kolliery,

tykacze (muffy), **khornarje, mězy** atd.
na wulki wubjerk, khmanje dźěkane

klobuki a mězy

ſa muzſkich a hólzow po wſchěch płaczišnach poruczam.
Mužaze a žonjaze kožuchi ſ nowa derje a tunjo podſchiwam.

Kurt Herzog, kóžkarſki miſchtr
pſchi lawſtich hrjebjach 14
pódla Wjazkej hoſczenza, ſ napſchecza měſchczanſkeho theatra.

Deſtillazija Adolfa Rämſcha naßl.

(mějeczel **Max Kirschner**)
w Budyſchinje pſchi butrowych wikach
— 1868 ſakoženа —

poruczа ßwoje daloko a ſchěroko ſnate wubjerne **likěry** k kwaßam, ſchczišnam a druhim ßwjedżeńſkim ſkładnoſczam w cźwizach a po waſy. Woßebje dobre ßu dwójny **różowy, nalikowy, hontwinſli** a **jadroſelowy, hornjoluzifki, žołdkoſelowy ſeleny** a **cźerwjeny, zitronowy, wiſchnjowy, malenjowy, prußnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **naturſkokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **žitny** po 60 a 70 np., a **cźiſty** cźišlo 1 a 2, liter po 34 a 36 np. **Cźwizy k pjelnjenju ßo wupožczuja.**

Płaczišny hódno! Rjane! Solidne!
Najnowſche ſbytki ſa ſymſke kholowy, wobleczenja a paletoty ßu ſaßo doſchle a proſchu wo pſcheczelniwy wopyt. Tež ßu najnowſche cźiſtowolmjane **Geraſke bluſy** a **draſtne tkaniny** ſaßo na ſkładze.

Ernestina Elſnerowa na mlynſkej dróſy 5 pſchi Mörbitzez wulkim mlynje.

Wulke

wupſchedawanje meblow

14 na bohatej haßy 14 po 1 ſkhodze.

Dla pſchetwarjenja khěže ßwój **meblowy magazin** wotedam a ßwój wulki ſkład khmanje dźěłanych meblow po poniženych płaczišnach wupſchedawam.

Wilhelm Schmidt, blidarſki miſchtr.

Ernst Ullrich

na ſchuleriſkej dróſy 12
poruczа po tunich płaczišnach

porzlin, kamjeninu,
dutu a taflojtu ſchkleńzu,
majolikowe a nippeſowe wězy,
ſchpihele, gardinowe žerdźe, lampy
we wulkim wubjerku.

Saßopſchedawarjo rabatt dóſtanu.

Heinrich Lange

11 pſchi žitnych wikach 11
ſ napſchecza ſtoteje hwězdy
poruczа ßwój wulki ſkład

hotowych pjelſczowych tworow

kaž tež **wſchě druzſiny kožow k wobßadzenju** a **podſchiczu.**
Kožuchi ßo po měrje ſchija a ßo pſchedźělaju
po najtuńſchej płaczišnje

Žonjaze

khoroſcze, jako: njeporjadnoſcź měßacźneje krě, roszěſdźenje, ſaroſczenje, ſhibnjenje, delepuſchczenje, pſchedpadnjenje, ſahorjenje kóždeje druzſiny, khodźenje jěrchenjow bjes operazije hoji

Th. Dittmarowa
wuczobniza dr. med. Thura Brandta.

Khoroſcźe

jako: aſthma, płuzowe, jatrowe, žołdkowe, cźrjewowe, jěrchenjowe, wutrobine, cźuwowe (nervowe) cźerpjenja, wicź, rheumatismus, zokrowe khoroſcźe, kožowe a ſplažne khoroſcźe, dźěcźaze khoroſcźe hoji a mocź wědomoſtnje pſchepytuje

Heinrich Dittmar,
pruhowany wuſtojny naturſkeho hojenja,
w Budyſchinje na kamjeńtnej haßy 26 po 2 ſkhod.
Rěcźne hodźiny 9—11, 2—4, njedźelu jenož dopołdnja.
Khorych w Budyſchinje a wokolnoſczi w kóždym cźaßu wopytujemoj.

1000 zentnarjow

brěſowych khoſchczowych prutow

ßo tež wot nětka tež po małych dźělbach kupuje
we wokrjeßnej dźěłarni na Židowje
pola Budyſchina.

Torfowe plazanki (pazeny)

1000 ſchtuk po **5 hr. 50 np.** ſ hnydomnym ſapłacźenjom ßu kóždu ßrjedu a pjatk, a druhe dny, hdyž ßo prjedy ſkaſaju, doſtacź w **Koblizach** pola Wulkich Sdźarow.

Sarjadnik wyſchſchi hajnik **Dressler.**

We wudawarni Serbskich Nowin je ſa **25** np. doſtacź:

Pſchedźenak,

Protyka ſa Sserbow

na lěto
1907.

Jablonje, kruſchenje, ßlowcźiny, wiſchenje, polwyßoke ſchtomiki, kerkojte a formowe ßadowe ſchtomiki
jenož dobrych druzſinow k ßadźenju poruczа
W. Ziegler jun.,
ßadarnja
w Sprejinym dole w Hrubjelcźizach pola Budyſchina.
— Płaczišnowy ſapiß darmo. —

Cźrjewa,
kolbaßowe lijeſchki, hejduſchku a wſchě **korjenjenja**
poruczа
Khorla Nowaka naßlědnik
Jurij Ritſche,
na **ž**itnej haßy.

Najlěpſchi

khoſej

ma jenož
Otto Sachse
na bohatej haßy 4.

Kóždy, kotryž chce ßebi **dobry** a **tuni cźaßnik** kupicź, abo kotryž chce ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cźaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkowne lawſkej haßy 5

Jencz pſchedawa a porjedźa ſa ßwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukkadne wokno, ſ płaczišnami wupołożene, wobhladacź.**

Wobleczenja ſa dźěczi, ſchulerjow a mužow,

ſwjerſchniki, jupy, khornarje do wjedra, jenotliwe kholowy,

draſta, žaketty, mantle, kapeſy, khapy, klobuki, mězy,

ſpódnje ſzuknje, ſpódnje kholowy, barchentowe koſchle, ſchaty, krawatty, ſzlé, rukajzy, ſchtrympy, gamaſche, tykacje (muffy), boy, ſchawle rubiſchcza, pótniki,

dźěczaze ſchórzuchi, žonjaze ſchórzuchi na hobrſki wubjerk.

Mylnje ſzebi ludźo hiſchcze myſzla, ſo jenož dźěczazu draſtu pſchedawam; duž woſzebje na to kedźbliwe cźinju, ſo mam wulki ſklad draſty ſa doroſcźenych. Prěnje dźěło Barlinſkich krawzow, wubjerne tkaniny, ſzedźenje bjes poroka poruczeja, woſzebje draſtu ſa ſchulerjow wyſchſchich ſchulow pola mje nakupicź. Płacźiſny ſzu krucze ſprawne a ſpodźiwnje tunje. Jenokróčny pospyt k trajnemu wotebjeranju dowjedze.

Pſchi hłownym torhoſchcźu 9. **Ernst Jenke** Pſchi hłownym torhoſchcźu 9.

w Budyſchinje.

Měſtna khorobna kaſa ſa Trjebjeńzy a wokolnoſcź ſměje **njedźeln 18. novembra** popołdnju w 3 hodź. w hoſcźenzu w Trjebjeńzach hłownu ſhromadźiſnu.

Měſtna khorobna kaſa ſa Njeſzwacźidło a wokoln. ſměje **pjatk 23. novembra** wječor w 7 hodź. w knježim hoſcźenzu w Njeſzwacźidle hłownu ſhromadźiſnu.

Měſtna khorobna kaſa w Delnjej Hórzy ſměje **ſzobotu 24. novembra** wječor ½8 hodźin w hoſcźenzu „němſkeho doma" w Delnjej Hórzy hłownu ſhromadźiſnu.

Hrodźiſchcźanſka měſtna khorobna kaſa ſměje **njedźeln 25. novembra** popołdnju w 3 hodź. w Hrodźiſchcźanſkim hoſcźenzu hłownu ſhromadźiſnu.

Janſke kupjele w Smjeczkezach.

W ſymſkim połłěcze ſzo njedźelu a póndźelu kupjele podawaju. Tutaj dnjej ſzu popołdnju wot 3—5 hodźin apparaty Zanderſkeho ſala k wuživanju pſchihotowane, a knjes dr. med. **Rachel** je tón ſamy cźaſ k wukonjenju ruczneje a vibraziſkeje maſaže pſchitomny.

Kupjelinſke ſarjadniſtwo.

Sa brylow potrjebnych!

Khorla Scholta, optikus,

w Budyſchinje,

pſchi hłownym torhoſchcźu, pod radnej khěžu,

ſałoženje wobkhoda 1856, potajkim 50lětne wobſtacźe,

mytowany 11 krócź

porucza

bryle a tłóczniki

kotrež ſzo jenož ſa wóczko ſzo pſchihodźaze pſchedawaju,

barometry, thermometry, alkoholometry, dalokowidy, lupy, ryſzowadła, cźitanſke ſchkleńzy,

kaž tež wjele druhich, jenož do optikſkeho dźěła pſchimazych wězow.

J. a E. Koban

w **Budyſchinje**

pſchi žitnych wikach 4

(w See hez restaurantu „Germania").

Expedizija

ſa pišomne dźěła w kupnych, diſmenbraziſkich, hypotheksſkich, teſtamentſkich a ſawoſtajenſtwowych wězach atd.

Rěcźimoj tež ſzerbſki.

Wódny młyn

ſ pjekarńju je ſemrjecźa dla na pſchedań. Dalſche je ſhonicź w młynje w Běcźizach.

Korcźma

ſ polom a łuku je hnydom na pſchenajecźe. Dalſche je ſhonicź pola wobſzedźerja w Nowoſzlizach cźiſło 1.

Wjeſzna kowarńja ſ wjele dźěłom je hnydom abo poſdźiſcho w Mikocźizach na pſchenajecźe. Dalſche je pola wobſzedźerki tam ſhonicź.

Rjana žiwnoſcź

ſe 14 kórzami pola a łuki ſ inventarom a bjes njeho je blifko Budyſchina tunjo na pſchedań.

Dalſche je darmo ſhonicź pola

J. a E. Kobana

pſchi žitnych wikach 4.

Požcźonki

direktnje ſ banki na wěſtoſcź jako na ſaſtajenje domjazeje nadoby atd., po dźělbach wróčzo płacźome, wobſtaruje **C. Kluge** na Lubijſkej drózy 4 delka, k rěcźam wot 11 hacź do 3 hodźin.

Trjebana

ſzykanjowa maſchina, cźiſcźaza maſchina, želeſne khachle

ſzu na pſchedań we **Luſy** cźo. 41.

Rakečanske serb. tow. „Lipa"

změje, da-li Bóh, jutře njedźelu 18. nazymnika swoje

měsačne posedźenje

popołdnju z dypkom 4 hodź. w Mjenerec hosćencu.

Wšě lube sobustawy a hosći wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Stwa ſ komoru

ſa jenu woſzobu ſzo derje pſchihodźaze, je hnydom na pſchenajecźe pod hrodom cźiſło 43.

Hnydom abo poſdźiſcho woženjenych pohonczow, dźěłacźerſke ſzwójby, wotroczkow, pohonczow, ſrěnkow, tſecźakow, wolazych, dźowki a ſrěnzy a wſchitkich druhich ratarſkich dźěłacźerjow ſ najwjetſchej mſdu do dobrych měſtnow pyta pſchiſtajeńnja w Klukſchu 53a.

Kuchařki, ſtwinſke a ſłužobne holzy, mlokowe holzy a tajke k ſwinjom, hródźne dźowki ſ wulkej mſdu, ſrěnkow, rólnych pohonczow hnydom a k nowemu lětu do tudomnych a Draždźanſkich ſtron pyta pſchiſtajerka **Görlichowa** na ſchulſkej drózy 7 ſ napſchecźa theatra.

2 pohonczej

ſzo k nowemu lětu pytataj pola

Goſchmanna

w **Delnim Hunjowje.**

Wotroczka a ſrěnka

k nowemu lětu pyta

J. Delan w Hornim Hunjowje.

Pjekarſki wuczobnik

móže jutry do wuczby ſtupicź pola **Jana Spanka** pjekarſkeho miſchtra na ſzerbſkej haſzy 20.

Pſchekupſkeho wuczobnika

k pſchichodnym jutram do ſzwojich **drogowych klamow** pytam.

Emil Měrſch

na kamjeńtnej haſzy.

Wuczobnika

k jutram pyta ſchewſki miſchtr **Herm. Zawnik** w Rakezach.

Kedźbu!

S tutym k wjedźenju dawam, ſo žadyn pſchiſtajeř cźeledźe njejeſzym, a proſchu, teho dla wote mnje wothladacź.

Jan Kruža, ſchtrykowař w Rakezach.

Dźak.

Wutrobny, derje ſaſłużeny dźak wyſzokodoſtojnemu knjeſej fararjej Gólcźej ſa jeho kraſzne a duchapołne kermuſchne prědowanje w Rakecźanſkim Božim domje dźeržane, wuprajimy ſ próſtwu, ſo by jo wocźiſchcźecź dał. Bóh luby Knjes ſdźerž jeho nam hiſchcze dale cźiłeho a cźerſtweho.

Nutrni kemſcherjo.

(K temu cźiſłu pſchiloha.)

Pschiloha k czišku 46 Serbskich Nowin.

Sobotu 17. novembra 1906.

Placišny rěsneho skotu na Draždžanskich skotnych wikach.

12. novembra 1906

Placišny po zentnarju a hriwnach.

Skotne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
	hr.	hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hódnosćże hacž do 6 lět	46—49	75—88
awstriske	48—50	87—90
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	42—45	77—84
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	38—41	73—76
4. žnadnje pizowane kóždeje starosty	32—37	65—72
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšcheje rěsneje hódnosćże	44—47	78—82
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetšcheje rěsneje hódnosćże hacž do 7 lět	40—43	73—77
3. starsche, wukormjene krowy a žnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	36—39	66—72
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	31—35	60—65
5. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	54—59
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšcheje rěsneje hódnosćże	46—49	80—83
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	42—45	74—79
3. žnadnje pizowane	36—41	67—73
Cźelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	53—56	84—87
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	50—52	80—83
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich sćhišćenjow w starosće hacž do 1¼ léta	56—57	75—77
2. mjaßne	53 55	70—74
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	49—52	67—70

Placišna žitow a produktow w Budyšinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyšinje: 2158 měchow.	W Budyšinje 10. novembra 1906. wot hr.	wot ny.	hacž hr.	hacž ny.	W Lubiju 15. novembra 1906. wot hr.	wot ny.	hacž hr.	hacž ny.
Pšeńca běła	—	—	—	—	8	71	9	06
" žołta	8	55	8	94	8	53	8	82
" nowa	—	—	—	—				
Rožka	7	88	8	—	7	75	8	—
" nowa	—	—	—	—				
Ječmjeń	8	—	8	15	7	50	8	50
Wowß	7	50	7	60	7	—	7	30
Hróch	10	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	50	10	—	8	—	9	—
Jahły	15	—	16	—	14	—	15	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	60	2	25	1	70	2	20
Butra 1 kilogr.	2	20	2	40	2	10	2	40
Pšeńčna muka 50 "	9	75	18	25	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	9	75	14	—	—	—	—	—
Sšyno 50 "	2	—	2	40	1	60	2	20
Sšioma 100 "	4	—	4	20	16	—	22	—
Proßata 960 schtuk, schtuka	10	—	22	—	—	—	—	—
Pšeńčne wotruby 50 kilogr.	—	—	5	25	5	25	5	60
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	75	5	50	6	—
Pšeničny gris 50 kilogr.	—	—	5	75	—	—	—	—
Rjany gris 50 kilogr.	—	—	6	60	—	—	—	—

Na bursy w Budyšinje pšeńca (běła) wot — hr. — ny. hacž — hr. — ny., pšeńca (žołta) wot 8 hr. 90 ny. hacž 9 hr — ny., rožka wot 8 hr. — ny hacž 8 hr. 15 ny., ječmjeń wot 8 hr. 35 ny. hacž 8 hr 63 ny., wowß wot 7 hr. 45 ny. hacž 8 hr. 63 ny.

W Budyšinje płaćeše: kórz pšeńcy (běła) po 170 puntach 8 hr 88 ny hacž 14 hr. 87 ny., žołta 14 hr. 53 ny. hacž 15 hr. 18 ny., nowa: — hr. — ny. hacž — hr. — ny., kórz rožki po 160 puntach 12 hr. 39 ny. hacž 12 hr. 80 ny nowa: — hr. — ny. hacž — hr. — ny., kórz ječmjenja po 140 puntach 11 hr. 20 ny. hacž 11 hr. 48 ny.

Wiczne placišny w Kamjenzu.

15. novembra 1906.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 60 ny. hacž 7 hr. 85 ny., pšeńca wot 8 hr. 30 ny. hacž 8 hr. 50 ny., ječmjeń wot 7 hr. 80 ny. hacž 8 hr 30 ny, wowß wot 7 hr. — ny. hacž 7 hr. 80 ny., jahły wot 13 hr. — ny. hacž 14 hr. — ny. hróch 12 hr. — ny., žyno 1 hr. 80 ny., běrny 2 hr. — ny., žioma (600 kilogr.) 21 hr. — ny., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. — ny. hacž 2 hr. 40 ny.

Wjedro w Londonje 16. novembra: Pomročene, cźopke.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje 23. njedźelu po šwjatej Trojizy rano w 7 hodź. farar Räda šerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin šerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Tydźeńske sastojnske dźěła smeje farar Räda.

Pokutny dźeń smeje rano w 7 hodźinach duchowny Tischer šerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin farar Räda šerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Jan Klimant, pohonc na Zidowje, s Johanu Marju Schusterez tam.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Ernst Richard, Jana Ernsta Mikanje, khěžerja a fabrikarja na Zidowje, š. — Pawoł Richard, Jana Augusta Mühliganga, dźěłaćerja w Cźichońzach, š.

Zemrjeli:

W Michalskej wožadze: 9. nov.: Max Hellmuth, Khorle Alfreda Eckhardta, zementowego formarja a schulskeho domownika w Dobruschi, š., 4 m. 12 d. — Olga Liddy, Jana Augusta Ryseka, sastanischćowego sarjadnika Dźěžniczanskeho papjernika, dź., 30 l. 10 m. 19 d. — 11. Marcźin Erich, Josefa Klingohra, blidarja na Zidowje, š., 1 m. 23 d. — 14. Morwy narodźeny š. Khorle Ernsta Wobsta, dźěłaćerja na Zidowje.

W katholskej wožadze: 11. novembra: Hana, Augusta Sikscha, khěžerja a murjerja na Zidowje, mandźelska, 38 l. 6 m. 6 d. — Berta Marja, Mikkawscha Mětka w Budyschinje, mandźelska, 56 l. 7 m. 16 d. — 14. Pětr Pawoł, Jurja Hajny, tepjerja na Zidowje, š. (šo tepik), 2 l. 8 m. 9 d.

Zyrkwinske powjesćze s Hodźija.

23. njedźelu po šwjatej Trojizy smeje rano ½8 hodź. farar Kschižan šerbsku spowjednu wucźbu, ½9 hodź. duchowny Voigt šerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Pokutny dźeń smeje rano ½8 hodźin duchowny Voigt němsku spowjednu wucźbu, ½9 hodź. farar Kschižan němske a ¾10 hodź. šerbske prědowanje.

Zyrkwinske powjesćze s Budestez.

23. njedźelu po šwjatej Trojizy smeje farar Domaschka rano ½8 hodź. šerbsku spowjedź, duchowny Kschižan dopołdnja ½9 hodź. šerbske a ¼11 hodź. němske prědowanje.

Pokutny dźeń smeje farar Domaschka rano ½8 hodź. šerbsku spowjedź, duchowny Kschižan dopołdnja ½9 hodź šerbske a ¼11 hodź. němske prědowanje. Psched zyrkwinymi durjemi šo kollekta sa khudych sběra. — Na pokutnym dnju smeje farar Domaschka popołdnju w 5 hodź. němsku spowjedź.

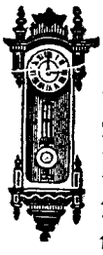

G. Mager naßlědnik

(mějeczel **Th. Hippe**)

na šerbskej haßy 11 **cźaßnikar** na šerbskej haßy 11

wuporjedźuje a pschedawa wschě druziny **cźaßnikow, broschow, nawuschnizow a pjerschcźenjow** po tunich placišnach se sprawnym pißomnym rukowanjom.

Schtóž chze šebi

drjewjanzy, drjewjane a filzowe stupnje a tež kožane cźrije

tunjo nakupicź, njech šo direktnje do

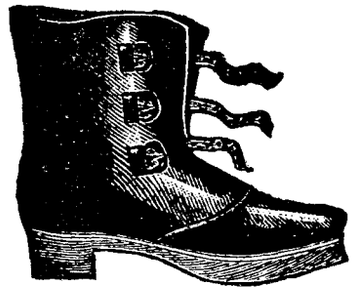

drjewjanzarnje Oty Hebera

na šerbskej haßy 9 wobroeźi.

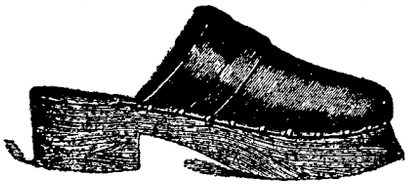

Drjewjanzy a drjewjane stupnje šo saßo póduschuja.

Sa
mužskich, pacholow a dźěćzi
w najwjetschej dokonjanosćzi seschite
ßedźaze
wobleczenja, paletoty, jupy
po 2.45, 4.—, 5.—, 6.—, 7.50, 8.—, 9.—, 10.—, hacž do 15 mk.,
peleriny, kholowy, lazy, župany (spanske ßuknje),
kaž tež kraßne nowomodne
žonjaze a holczaze žakety, peleriny
kupujecze najlěpje a po zyle njeßměrnje **tunich płaczišnach**, kajkež ßo njemóža se žaneje druheje strony poskićzić, pola

Oty Preußa
w Budyschinje
4 na žitnej haßy 4.
Drasta po měrje ßo s rukowanjom, so derje ßedźi, schije.

Dla wotedacza pschedawarnje
dospołne
wupschedawanje
hotowych mužazych a žonjazych kožuchow, pjelzowych bowow a tykačzow (muffow), pjelsczowych mězow, nohowych měchow, kožow atd.

F. Trulley, kóžkarski mischtr
w Budyschinje na bohatej haßy.

Klobuki a měchy ßu hacž na dalsche wot wupschedawanja wusankjene.

Koprowy vitriol
zyły a czisty tolczeny k naczinjenju pschenzy po wulkim direktnym nakupjenju porucza
Otto Engert.
Telefon czißko 33*.

Ernst Herkner

czaßnikar w Budyschinje
na **seminarskej haßy 13**
prjedy pschi hlownym torhoschczu
porucza ßwój wulki skład wschěch druzinow
czaßnikow a rjeczaßow
po tunich płaczišnach s wjazylětnym rukowanjom.
Porjedzenja derje a tunjo.

Po **fabrikskej płaczišnje** dźělbu
schpihelow
pschedawam, dokelž chzu je do zyła spuschczić.
Hermann Gläsel
pschi lawskich hrjebjach 4
w ßerbskim domje.

Hdyž dyrbi ßo s zyła
pschi kormjenju ßwini dopomhać, dyrbja ßo jenicžzy
Geo Dötzerowe koruschki sa ßwinjazu pizu
bracz. To doßaha. Tyska po 50 np.
dostacz
w Engertowej drogowni
w Budyschinje.

Maschinske wolije
ruske a amerikanske
sa cžežko a lohko ßo cžerjaze maschiny,
zylindrowe wolije
wschelakeje hódnosćze,
husty maschinski tuk,
we woprawnych cžwizach a po wasy po wulkim direktnym kupjenju jara tunjo porucza
Otto Engert
en gros **drogownja** en détail
Telefon 33*.

Sa nasymu a synu
poruczam ßwój bohaty sa kóždu potrjebu wuhotowany skład
hońtwarskich, jěsdnych, dołhich a stulpowych schkórnjow,
schkórniczkow a stupnjow,
balskich a towarstwownych czrijow,
gumijowych stupnjow a gumijowych schkórnjow,
filzowych stupnjow a filzowych toflow,
hońtwarskich, jěsdnych a promenadownych gamaschow,
kaž wschě jenoż pomyßlne druziny stupnjow a schkórnjow sa žónske, muzskich a dźěćzi po snatych tunich płaczišnach.
Kaž je snate, po měrje sa krótki czaß wubjerne wobucza dźěłam.
Wuporjedzenja ßo w mojej ßamßnej dźěłatni spěschnje, po zadanju hnydom, shotowjeja.
Wobhladajcze ßebi moje wukładne wokna!
Heinrich Mohr, czrijownja,
w Budyschinje na žitnych wikach na rózku ßukelnskeje haßy.
Telefon 384.

Hońtwarſke gamaſche

ſ cžorneje abo bruneje howjaſeje kože wſchelakich wuwjedźenjow po 7 hacž 9 mk. porucža

Reinhold Gierisch
kožowa pſchedawarńja
pſchi mjaßowych jědkach 6.

Wot dźenża poruczam
rżany gris,
rżane wotruby,
pſcheńczne wotruby,
majßowy ſchrót,
lanu muczku,
lane woßuchi
a ſkótnu ßel.
Khorla Bukan
na żeleſniſkim ſaſtaniſchczu
w **Huczinje.**

Wodunjepſchepuſchczaty
garbarſki mas
ſnateje dobroſcże na wobucże, żanu vaſelinu, porucža
Reinhold Gierisch
kožowa pſchedawatnja
pſchi mjaßowych jědkach 6.

Dobru
pſcheńczņu muku,
nudle, raßß, jahły,
hejduſchku, krupy, ßoki,
buny, hróch, gris,
dobru lanu muczku
porucža
Khorla Kahrowe
pſchi żitnych wikach.

Do Rakez!
Czeſczenym Sserbam w **Rakezach** a wokolnoſczi poruczam
howjaſe mjaßo punt po 70 np.,
ßwinjaze mjaßo
punt po 75 np.,
polcž po 80 np.,
kój po 50 np.,
kolbaßu punt po 80 np.
S poczeſczowanjom
Alfred Mehner,
w hoſczenzu **„kloteje hwězdy“**
w Rakezach.

Zuſe ſuby,
plomby ſe ſlota,
ßlěbra, emaille,
ſ rukowanjom ſa poměrne płaczińny.
Eugen Wienecke,
w Amerizy approbowany
ſubjazy lěkat,
18 na Hoſchiz haßy 18.

Lubijſka banka
w Lubiju w Sakſkej a w Neugersdorfje.
Filiale: w Budyſchinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Sadanjamy tón czaß na dań ßo dawaze pjenjesy
pſchi wſchědnym wupowjedźenju 3%
pſchi měßacžnym = 3½% } na
pſchi tſi- a ſchěſczměßacžnym = 4% } lěto.

W Budyſchinje, 12. oktobra 1906.

Filiala Lubijſkeje banki
w ßerbſkim domje.

Kožuchowe koże,
wſchě druziny **kožow k podſchiczu,** kaž też **koże k wobßadźenju,** a to cžorne, běłe, ſhunkowe, bobraze, biſamjaze, kaſtorettaze, wallabraze, bobakaze (murmel), ſealbiſamjaze. ruſke ſchubowe a cžorne perſiſke koże tunjo pſchedawam. **Mužaze** a **żonjaze kožuchi** po tunjej płaczińnje **pſchedźěłuju,** poruczam też wulki ſklad **tykaczow** (muffow), a **boow** kóždeje wulkoſcże, **nohowe měchi, nohowe toſche** atd., **teppichi** do jſtwow a woſow, **klobuki** a **mězy** ſa mużſkich a dźěczi po kóždej płaczińnje.
C. E. Rincke, na bohatej haßy,
klobuki, mězy a pjelſczowe twory.

Poruczam ßamodźěłane
ff. mlócžniki, mlokowe karany, mlokowe hornzy, wódne khany, wódne cžerpawy, ſazynowane wódne khany a hornzy.
Mam wulki ſklad
krjepjawkow (krjepjenſkich khanow) a **emaillowanych tworow, ſazynowanych bowow** a **juchowych cžerpakow. Tſěſchne žłoby** a **roły** a kóžde do twarſtwa ßłuſchaze klampnarſke dźěła ſhotowjam.
Żeleſo ſa tſěſchne žłoby mam na ſkładze.
Spěſchne poßłużenje. Najtuńſche płaczińny.
M. Schulz.
10 pſchi ßerbſkich hrjebjach 10.

Pſchi hłownym torhoſchczu 5.
Reinhold Neugebauer
Pſchi hłownym torhoſchczu 5.
w Budyſchinje.
Poruczam po jara tunich płaczińnach:
Po najnowſchej modze dźěłane
mužaze, hólczaze a dźěczaze
ſwjerſchniki, jupy, wobleczenja,
mantle, peleriny a kholowy
na wulki wubjerk, wubjernje ßedżaze ſ trajnych tkaninow trajne ſeſchite.
Nowe ßym pſchijał a poruczam
najnowſche żonjaze a holczaze
żaketty
po tunich płaczińnach.

Winowa pſchedawarńja
ſ wulka a ſ mała
Guſtava Küttnera
na ßerbſkej dróſy telefon 5*
ſjednoczena
ſ winowej korczmu,
nowemu czaßej pſchiprawjenej
porucža
naturſkocziſte wina
po ſnatych ſolidnych płaczińnach.

Wuběrany
khofej
paleny
punt jenož po
80 np.
tak dołho hacž ſklad doßaha
pola
Khorle Nowaka nasl.,
Jurja Nitsche
na żitnej haßy.

Wolij
ſa mlócżaze maſchiny,
maſchinſki wolij,
rjemjenjowy wóſk,
fluid,
wolij na rany,
hojazu a kopytowu żalbu,
kožowy mas
najlěpſcheje hódnoſcże porucža
Arthur Grubann
pſchi drjewowych wikach 8.

Moja lětuscha

hodowna wustajeńza

je so sapoczała.

Jan Jurij Pahn

pschi hlownym torhoschczu.

ff. likeury,

dwójny a jednory

palenz

snateje dobrosczе

po najtuńschich placźisnach najlěpschi porucza

Franz Wölfle

(prjedy Moritz Mörbe.)

Pschispomnjenje: W cźwizach palenz, wot 10 litrow so sapoczejo franko sa hotowe pjenjesy rosesczelu.

Najwjetschi wubjerk darow

k kwaßam, ßlěbornym kwaßam a narodnym dnjam,

teho runja wschu **nadobu** do **kuchinje** a do **doma** namakacze pschezo w spezialnej pschedawarni

sa porzlin, kamjenin, schkleńzu, majoliku a nippesy

Hermanna Gläsela

pschi lawskich hrjebjach 4 (w ßerbskim domje).

Najtuńsche placźisny.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 47. Sobotu 24. novembra 1906. Lětnik 65.

Swětne podawki.

Khěžorstwowy ßejm

je ßo schtwórtk ſ dopokaſmom wuſtojnoſcže ſa twarzow ſaběrak. Ssejm ſakoń po wobſamknjenju komißije pſchija. Namjet zentrumſkeje ſtrony wo ſawjedźenju dyrbjenſkeje wucžby w pokraczowanſkej ſchuli je ßo ſacźißnył.

Sa naßlědnika Podbielſkeho

je khěžor ryczeŕſtwoweho radźiczela kublerja Bernda ſ Arnima w Kriewenje pola Schwedta pomjenował. Nowy miniſter je ßo 1850 narodźił, je do ßłużby pola němſkeho wójnſkeho kódźſtwa ſtupił, tola hižo jako leutnant ſ njeho woteſchoł, a wot teho cžaßa na kuble ßwojeju ſtarſcheju hoſpodari. Wón je ßo ſ Margaretu Arnimowej Schlagetinſkej woženił. S tuteho mandźelſtwa je ſchěſcź dźěcźi wuſchło. Wot lěta 1892 je wón ſ pſchedßydu němſkeho rataŕſtwoweho towaŕſtwa.

Woczakanje, ſo ßo pod nim němſke mjeſy wukrajnemu ſkotej woczinja, ßo ſ cžežka dopjelni. Khěžor a jeho radźiczeljo nimaju ſa to, ſo by ßo ſ tym mjaßowej nuſy kónz cžiniło. S Ruſkeje a Awſtriſkeje ßo nětkole hiſchcže tak wulka liczba ſkocźatow njepſchiwożuje, kotraž je po ſakonju dowolena. Duž měło ßo jenoż ſ pſchiwoſom ſ Hollandſkeje a Ameriki liczicź. To na Jendźelſkej widźimy. Hačž runje je Jendźelſka wjele bóle na zuſe mjaßo pokaſana, ßu tam mjaßowe płacźiſny poł tak wulke kaž w Němſkej. Jendźelſka wulke hromady mjaßa ſ Auſtralſkeje a ſ połnócznje a połdnińſcheje Ameriki doſtawa. Hdy bychu chzyli w Němſkej tunje mjaßo jěſcź, dyrbjeli ßebi je ſmjerſnjene wot tam ſ łódźemi woſyczź dawacź. Jeho płacźiſny ßu tak tunje, ſo wone tež wulke zło ſnjeße. Jenoż to ma ßo wobmyßlicź, ſo ßo ſmjerſnjene mjaßo dołho njedźerži a ſo bychu naſchi ratarjo bórſy žakoſcźili, hdy bychu mjaßowe płacźiſny pſcheniſko ſpadnyłe. So rataŕſtwo w Němſkej pſchewulku ſchkodu ſ pſchiwożenjom wukrajneho mjaßa njepoczeŕpi, ſa to drje ßo nowy rataŕſtwowy miniſter poſtara. Hewak wón njebudźiſche ſ pſchedßydu němſkeho rataŕſtwoweho towaŕſtwa pobył.

Dołh němſkeho khěžorſtwa

nětkole 3803 milijonow hriwnow wucžinja. Wón ßo ſ nowej pożczonku ſa krótkowjeczornu němſku afriſku koloniju, na 30 milijonow ßo wobliczazej, bórſy powjetſchi. Pódła teho budźe dalſchich milijonow w tejle koloniji ſa twar żeleſnizy wot Kububa do Keetmanshoopa trjeba. Schtwórta milijarda budźe po tajkim bórſy połna.

Jeniczki němſki ſwjaſkowy ſtat, kotryž żaneho ſtatneho dołha nima, je reußſke wjerchowſtwo ſtarſcheje linije. W nim něhdźe 70,000 cžłowjekow bydli. Saúdźene lěto běchu jeho dokhody wo něhdźe 112 milijonow hriwnow wjetſche hačž jeho wudawki.

Wopyt danſkeju kralowſkeju mandźelſkeju w Barlinje.

Něhduſcha napjatoſcź mjes Danſkej a Pruſkej je popuſchczíła. Hižo ſemrjety danſki kral bě ßo ſkónczńje ſ tym ſpokojił, ſo bě dyrbjał kruch ßwojeho kraja Pruſkej wotſtupicź. Tež nětczíſchi danſki kral chze ſ Pruſkej pſchecźelnje wobkhadźecź. Póndźelu je wón hromadźe ſe ßwojej mandźelſkej naſtupny wopyt cžinił. Na Lehrtſkim dwórniſchczu w Barlinje, ſ němſkimi a danſkimi khorhojemi wupyſchenym, khěžor, khěžorka a prynzojo khěžorſkeje ßwójby danſkeju kralowſkeju mandźelſkeju woczakowachu. Pſched Braniborſkimi wrotami bě ßo Barlinſki magiſtrat poſtajił, a wyſchſchi měſchczanoſta Kirchner jeju ſ rěczu powita. Mjes tym bě dźowka wyſchſcheho měſchczanoſty na czole cžeßnych knježnow danſkej kralowej buket ſ mejſkich róžow ſe ßeklu w danſkich krajnych barbach pſchepodała. W khěžorſkim hrodźe ßo k cžeſczi danſkeju kralowſkeju mandźelſkeju hoſczina wotmě.

Braunſchweigſke naßlědniſtwo na trónje.

Braunſchweigſke regentſtwo je Cumberlandſkemu wójwodźe, ßynej 1866 wotehnateho hannoverſkeho krala Jurja, hačž do 2. febr. khwile dało, ſa kotruž ma woſjewicź, hačž chze braunſchweigſki trón pſchewſacź.

Pſcheněmczenje Polakow.

Někotrym pólſkim ſtarſchim w Schleſyſkej, kotſiž ßu ßwojim dźěcźom ſakaſali, w němſkej nabożeńſkej wucžbje němſki wotmolwjecź, je wyſchnoſcź dźěcźi prjecź wſaka a je druhdźe woczahahnycź dawa. Pſchecźiwo temu je ßo w khěžorſtwowym ßejmje ſapóßłanz Jaſdźewſki wobcźežował ßo na khěžorſtwowy ſakoń powołajo, po kotrymž maja ſtarſchi prawo ßwoje dźěcźi po ßwojim nabożenſkim pſcheßwědczenju a po ſaßadach ßwojeje zyrkwje woczahnycź. Jaſdźewſki ßo khěžorſtwoweho kanzlerja praſchesche, ſchto ßebi wón myßli cžinicź pſcheczíwo ſapſchimanju pruſkich wyſchnoſczow do ſakonja a prawa ſtarſchich.

Khěžorej ßu pólſzy ſtarſchi wopomnjenſke pißmo póßłali. W nim ßo praji, ſo ma ßo po Tridentſkim konzilu a po druhich poſdźiſchich wobſamknjenjach katholſkeje zyrkwje nabożeńſka wucžba w macźerńej rěczi podawacź. Tež Fuldaſka biſkopſka konferenza je tejle ſaßadże katholſkeje zyrkwje pſchihłoßowała.

Poraźenje ſozialdemokratow w Deßawje.

Pſchi nowowólbach do měſchczańſkeho ſaſtupjeŕſtwa w Deßawje ßu ſozialdemokratow doſpołnje ſbili. Hačž dotal běchu ſchtyrjo ſaſtupjerjo ſozialdemokratoju. S nich ßo njeje żadyn wjazy wuſwolił. Jedyn rjemjeßłnik w ſjawnej ſhromadźiſnje ſozialdemokratiſkemu wjednikej Pruſej praji, ſo mali ludźo njemóża muża ſa wjednika trjebacź, kotryž dźěło njeſnaje, kotryž pak do italſkich kupjelow jěſdźi a hordy kaž roskaſował po Deßawje ſtupa.

Wobtwjerdźenje Helgolandſkeje kupy.

Němſke knježeŕſtwo je, ßebi wotmyßliło, zyły horni dźěł Helgolandſkeje kupy jejnym wobßedźerjam wotkupicź a tam tſizecźizentimetrowſke kanony poſtajicź. Tole wobtwjerdźenje móże jenoż pſchecźiwo Jendźelſkej naměrjene bycź. Na druhej ſtronje ßo piſche, ſo jendźelſke wójnſke kódźſtwo w naléczu němſke baltiſke pſchiſtawy wopyta, ſchtoż ſkerje ſa to rěczi, ſo ßu ßo poměry mjes Jendźelſkej a Němſkej połepſchiłe.

Němſka krótkowjeczorna afriſka kolonija

Němſkej mało wjeßela cžini. Hottentottſkich ſběžkarjow njejßu hiſchcže pſchezo do zyła pokoricź mohli. Jena hottentottſka cžrjóda je małe němſke wotdźělenje pola Uhanariſa nadpadła, pſchi cžimž je pjecź němſkich wojakow padło, tſjo ßu ßo ſranili. Wyſchſchi leutnant

ſ Fürſtenberg je ßo hnydom ſ jenej kompagniju wojakow ſa ſbĕžkarjemi puſchczik. Dżĕl ſ nich do Karaſkich horow, druhi dżĕl do horow pſchi rybaſkej rĕzy zoſaſche a ßo tam roſpjerſchi. Dżĕl tuteje bandy wjetſchu liczbu ſkotu rubi, kotryż pak ßo jej ſaßo wotehna. Pjecź ſbĕžkarjow je ßo poſdżiſcho Němzam poddako a ßwoje tſĕlby wotedako.

Powitanje ßobuſtawow němſkeho khĕžorſtwoweho ßejma w Japanſkej

je jara khłódne byko. Saſtupjerjo němſkeho luda, kotryż je Japanſkim ßrĕdki k wójnſkim dobyczam podawak, bĕchu pſchecźelne pſchijecźe woczakali a ßo w ßwojich ſympathijach k Japanſkim ſjebani cźuja. Japanſke nowiny na dnju pſchikhada němſkich hoſczi telegramy wo wobſamknjenju wojeŕſkeho ſwjaſka mjes Jendżelſkej a Franzowſkej woſjewjachu, kotrež ßo jenicźzy pſchecźiwo wotmyßlenjam němſkeho khĕžora wobroczeja. Schto Japanſzy ſacźuwaju, hdyż ßo wo Němſkej rĕczi, jene nowiny ſe ſcźĕhowazymi ßadami prajichu: „Němſka je kraj, kotryż naß „żołty ſtrach“ mjenuje, kotryż nam ßwoje pſchecźelſtwo wobkrucźeſche a ßo ſ dobom ſ naſchimi njepſchecźelemi ſjednocźi, ſo by nam płody naſchich cźĕżkich dobyczow nad Chinu rubił; kotryż ſkónzowanje jeneho mißionara ſa pſchicźinu wuži, ſo by chineſki kraj wobßadźił; kotryż naſchemu jendżelſkemu ſwjaſkarjej njepſchecźelow na zyłym ßwĕcźe ſbudżowaſche, hdyż bĕ w nuſy; kotryż naſchu roſcźazu móz a waźnoſcź jako wohroženje Europy wobhladuje — kraj ſkónczńje, kotrehoż khĕžor ruſkemu zarej ſ radu k bokej ſtejeſche.“ — Też w druhich japanſkich nowinach ßo te ßame Němſkej njepſchecźelne hłoßy ßłyſchecź dachu. Kajki je to njedżak pſchecźiwo Němzam, kotrychż nowiny w ruſko-japanſkej wójnje japanſke dobycźa ſ radoſcźu witachu, jako bychu wone němſke dobycźa byłe.

Awſtriſko-ßerbſka zkowna wójna.

Zkowna wójna ſ Awſtriſkej njeje hacź dotal ßerbſkemu rataŕſtwu niczo ſeſchkodźika. Hižo prĕnje lĕto je dopokaſako, ſo móże Sſerbija wikowanje ſ Awſtriſkej wobeńcź. Sſerbſke żito je hižo pſchedate a po Dunaju wotwjeſeny, zentnaŕ po 6½ ſcheßnaku. Dróżiche njeje hiſchcźe ſkoro ženje byko. Płacźiſny ßlowkow a druheho ßada ßu teho runja wubjerne. Schtoż proßata naſtupa, kotrychż Sſerbija wob lĕto 150000 hłowow naplahuje, je ßo hižo 90000 hłowow do Franzowſkeje a Belgiſkeje pſchedako, zentnaŕ po 68 halerjach. Hdyż płacźiſna na krónu ſtupi, ßebi nichtó wjazy na Awſtriſku njepomyßli. Franzowſzy agentojo wudawaju, ſo budża 300,000 proßatow pokupicź móz, jeli ſo śmĕje Sſerbija telko. Howjaſy ſkót je ßo do Italſkeje wotbył.

Kulturne wojowanje w Franzowſkej.

Knjeżeŕſtwo je ſ nowa ſapoczako, nadobu w zyrkwjach ſapiżowacź. W Dille Longue de la Salanxue dyrbjachu wojazy ſ mozu zyrkwine durje roſpaczicź. Dokelż je woczakacź, ſo budża też na druhich mĕſtnach wĕriwi katholikojo knjeżeŕſtwowym ſaſtojnikam wobaracź chzycź, ßo ßwjecźeneje nadoby pſchimacź, ßo wojazy ſ melinitowymi buſchkwiczkami k rosbuchanju a ſ paczeŕſkim gratom wuhotuja, ſo mohli ſaracźene zyrkwine durje rosbuchnycź a roſpaczicź. Do Rochefortſkeho wokrjeßa, hdżeż ßu na woßebje żiwe ſpjecźowanje pſchihotowani, ßu tſi woßebite cźahi ſ pĕſchkami, jĕſdnymi a żandarmami wotjĕke.

Pſchi ſapiżanju zyrkwinſkeje nadoby w Wacreghenje je ßo 12 wojakow ſraniko. Schĕſcź njemĕrnikow ßu tam ſajeli.

Franzowſki prozeß dla ſpionaże.

Franzowſki wójnſki ßud je wojaka Jenota a nĕhduſcheho němſkeho podoffizĕra Ingolda k jaſtwu na twjerdźiſnje po 5 lĕtach a k pjenjeżnemu khoſtanju po 1000 frankach ſaßudźił. Jenot bĕ wojeŕſke potajnoſcźe Ingoldej ſa Němſku pſchedał.

Jendżelſko-franzowſki wojeŕſki ſwjaſk.

W franzowſkim ſenacźe je ßebi konſervatiwny ſenator Gaudin de Villaine wot knjeżeŕſtwa roſjaßnjenje wo jeho ſwonkownej politizy żadał. Wón ßo miniſterſtwoweho pſchedßydu Clemenceaua praſcheſche, hacź mjes Franzowſkej a Jendżelſkej wojeŕſki ſwjaſk wobſteji. Clemenceau na tole praſchenje ani ſ jaßnym „haj“ ani ſ jaßnym „nĕ“ njewotmolwi. Wón rjekny, ſo wo franzowſko-jendżelſkim ſbliżenju njemóże niczo prajicź. Wón pak njewĕri, ſo je k wojeŕſkemu ſrĕcźenju dóſchło. Schtoż wĕſchcźenje ſtrachow naſtupa, kotrež mohłe ſ franzowſko-jendżelſkeho ſwjaſka naſtacź a ſchtoż wjecźeŕſku myßl (pſchecźiwo Němſkej) naſtupa, je wón roſhorjeny, ſo je jemu jedyn ſenator paßle powlakł a ſo je jeho nuſowacź chzył, pak nadżije dobrych Franzowſow ſniczicź a wójnſke ßkowa rĕcźecź. Teho dla wón żaneho wotmolwjenja njeda.

Po Clemenceauowej rĕcźi ßo Gaudin de Villaine ſ nowa k rĕcźenju ſamolwi a praji: Hdyż miniſterſtwowy pſchedßyda njewĕ, hacź franzowſko-jendżelſke ſrĕcźenje wobſteji, je to njeßkyſchana wĕc, a nuſne je, ſo ßebi parlament ſkónczńje roſjaßnjenje żada. Wón ßebi pſcheje, ſo ßo njeby Clemenceauowe ßmjecźe do ßylſow dla ſahubjenja wótcźiny njepſcheměniko.

Wobſtejnoſcźe w Marokkoſkej.

ßu ſaßo njeſpokojaze. Sultanej njeje móżno, porjad w kraju ſdżeržecź. Nĕhduſchi rubjeżniſki hejtman Rais Uli, kotrehoż je ſultan w ßwojej njemozy jako pódlanſkeho knjeżerja pſchipóſnacź dyrbjał, zyle ßamowólnje lud potkóczuje a ßo ſ Europjanami wadźi. Woßebje je wón Franzowſam njepſchecźelſzy ſmyßleny. W Arzily je wón Żidam a Schpaniſkim ßkuſchaze klamy wurubił. Pódla teho je jedyn ſbĕžkaŕ poſtanył, kotryż chze ſultana ſ tróna wuhnacź. Jendżelſke knjeżeŕſtwo je teho dla ßwojemu łódźſtwu w atlantiſkim morju porucziło, ßo na jĕjbu k marokkoſkemu brjohej podacź. Tſi franzowſke kſchižaki hižo pſched marokkowſkim pſchimóŕſkim mĕſcźe Tangerom ſteja a ſchtyri ſchpaniſke łódże k temu ßamemu mĕſtu jĕdu. Schtyri ſchpaniſke kompagnije ßo ſ Algeciraſa do Marokkoſkeje pſchewjeſu.

Sbĕžk w Boßniji?

Awſtriſka politika je wot lĕta 1866 na to ſamĕrjena, balkanſke ludy awſtriſkemu knjeiſtwu podcźißnycź. S tymle wotpohladom awſtriſke knjeżeŕſtwo ſe ßwojimi agentami w lĕcźe 1873 ſbĕžk w Boßniji a Herzegowinje pſchecźiwo ſultanej ſbudźi. Tónle ſbĕžk najprjódzy k ßerbſko-turkowſkej a poſdźiſcho k ruſko-turkowſkej wójnje dowjedże. Hacź runje bĕ Ruſka wójnu dobyła, ßo ſ njeje ſ próſdnej ruku domoj wrócźi, Awſtriſka pak na Barlinſkim kongreßu poruczńoſcź doſta, Boßniju a Herzegowinu wobßadźicź, ſo by tam mĕr a porjad poſtajiła. Tak bĕ Awſtriſka dozpiła, ſa cźimż jejne wotmyßlenja dżĕchu. Na Barlinſkim kongreßu drje je ßo poſtajiło, ſo matej ßo Boßnija a Herzegowina ſultanej wrócźicź, hdyż budże w nimaj ſaßo porjad knjeżicź, tole poſtajenje pak Awſtriſka żenje njewuwjedże. Wona je we wobĕmaj krajomaj żeleſniży a twjerdźiſny natwariła, ſo mohła ßebi jej niż jenoż ſdżeržecź, ale też ſ njeju ßwoje knjeiſtwo dale na Balkanje roſſchĕricź. W Albanſkej, Starej Sſerbiji a Mazedonſkej hižo lĕta dołho awſtriſzy agentojo jedyn lud na druhi ſcheźuwajo mucźa a ſchkerjedża, ſo mohła Awſtriſka ſ nowa pſchicźinu namakacź, do tychle krajow ßwoje wójſko póßłacź, kotrež ßo ſ nich żenje wjazy njeby dobrowólnje won hibako. S dobom chze Awſtriſka Sſerbiju ſchlapnycź, dokelż ta jejnym politiſkim wotmyßlenjam prĕkuſche dźĕła. Awſtriſzy agentojo ßerbſke a mohamedanſke wobydleŕſtwo w Boßniji a Herzegowinje k ſbĕžkej pſchecźiwo Awſtriſkej wabja a nadpjeraju. K ſbĕžkej drje je hiſchcźe dołha noha, tola hižo nĕtkole awſtriſke nowiny wudawaju, ſo nĕtcźiſche ßerbſke knjeżeŕſtwo ſbĕžk pſchecźiwo Awſtriſkej ſbudźuje. Wona chze pjecźa w pſchichodnym naléczu ſbĕżkej, kotryż hižo dołho pſchihotuje, wudyricź dacź. Brónje pjecźa hižo na wjazorych mĕſtnach w ſkładownjach pſchi boßniſkej mjeſy hotowe leża a ſbĕżkaŕſkemu komitejej je ßo pjecźa 200000 frankow do wole dako. Tele wudawanja ßu, ßo roſyhmi, krome łżĕ, tola ſchto njejßu hižo awſtriſke nowiny na Sſerbiju nałhake. W lĕcźe 1873, hdyż w Boßniji a Herzegowinje ſchiſcheźijanſke wobydleŕſtwo pſchecźiwo ſultanej poſtany, pißachu awſtriſke knjeżeŕſtwowe nowiny, ſo ßo ruſki rubl po Boßniji kula, tón krócź ſaßo barbja, ſo ßerbſke knjeżeŕſtwo k ſbĕżkej wabi.

Sſerbſki krónprynz Jurij

je pjecźa po dopißach Winſkich nowinow wowrótnił. Hdy by dżeßaty dżĕl teho wĕrny był, ſchtoż je wón pjecźa ſkucźił, dyrbjeli jeho do błudnizy podacź. Po rosprawje Belgradſkeho dopißowarja Winſkich nowin „Neue Freie Preſſe“ pak ßu tele wudawanja w połnej mĕrje wumyßlene. Krónprynz Jurij je drje ſa ßwoje wyßoke ſtejiſchcźo pſchejara ßwojeje hłowy a ßo ſe ßwojim nahłym temperamentom we wobkhadże ſe ßwojej wokolnoſcźu pſchedaloko ſtorhnycź dawa. Bjes dwĕla pak je, ſo je jeho roſum ſtrowy a ſo je wón wukhmanjeny jaßnje myßlicź a ſ wótroſcźu wobkedżbowacź. Poßledni cźaß je też pilny wucźomz, a jeho profeßorojo ßu w tym naſtupanju ſ nim ſpokojom. Wjele próſdneho cźaßa wón na hońtwu, rybaſtwo a jĕdżenje nakożuje. Powjedanja wo dżiwich pijeńzach, pſchi kotrychż je ßo wón ſ lohkimi żónſkimi wobdżĕlił, ßu hoła wumyßlenka. Krónprynz Jurij njeje woßebity cźeſcźowaŕ żónſkich rjanoſcźow a

njeje hacz dotal na nadpadne waschnje ſ Belgradſkimi zonſkimi wobkhadzak. To ßo njebudzíſche w tak makym mëſcze, kaz je Belgrad, potajicz hodziko. Jeniczki porok, kotryz mohł ßo jemu czinicz, je, ſo wón ſ wozobami ßwojeje wokolnoſcze druhdy jerje wobkhadzuje. To bě tez wina, ſo ſtaj jeho dwaj adjutantaj jeho wopuſchczikoj. Jeho prëni adjutant, major Peßicz, mëjeſche ßo ſa ſranjeneho, dokelz bě jemu krónprynz kaſak, ſo dyrbi ßo bóle ſ dala dzerzecz, hdyz ſ nëkim druhim rëczi, a dokelz bě ras w pſchitomnoſczi jeneho druheho offizëra na njeho ſkſchiwdzaze ßkowo prajił. Druhi adjutant, Powlowicz, je ßwoju ßkuzbu ſkoził, dokelz ßo ſ tym ſkſchiwdzeny czujeſche, ſo bě jemu ras krónprynz pſches bahniſchczo duzy porokował, ſo ßo wón błota boji, jako by ſaplenczeny ſemjan był a niz burfki ßyn. Tez ſaſtojnizy pſchi dworje ßo czaſto ſ kakatymi ale trjechazymi krónprynzowymi rëczemi ſranjeni czujachu. Sańdzeny tydzeń krónprynz hromadze ſ miniſterſtwowym preſidentom Paſchiczom a ßwojim ordonanznym offizërom pëſchi po Belgradſkich dróhach duzy ßo pſcheczelnje ſa wſchë poſtrowy dzakowaſche. Wón hizo wjedzeſche, ſo bëchu jeho ſa wrótneho wuwokali. Ludzo, kotſiz ſ krónprynzom huſto wobkhadzeja, praja, ſo je wón jaßneho ducha a pſcheczel wërnoſcze. Sswój pſcheziwy temperament drje wón njemóze pſchezo wobknjezicz, tola wón ßo kaje, hdyz je nëkomu kſchiwdu czinił a pyta ßo ſaßo ſdobricz. Muzojo, kotſiz krónprynza derje ſnaja a ßo we wotwißnym ſtejiſchczu njenamakaju, mënja, ſo ma wón wſchë dobre poczinki ſa pſchichodneho knjezerja a ßo nadzijeja, ſo budze ßo jeho nahły kharakter — kotryz maja ſ zyła wſchë ßobuſtawy a prjedownizy Karadzordzewiczow — w poſdziſchich lëtach mërniſchi a kahodniſchi.

Pſchiwos brónjow ſ Pruſkeje.

Ruſzy namjeſni ſtraznizy ßu njedaloko Kowna transport brónjow ſaßkapili a 20 woßobow ſajeli. Brónje ßu ſ Pruſkeje chzyli do Ruſkeje pſcheßmykacz a ßu ſa revoluzionarow poſtajene byke.

Smërowanje wobydlerſtwa w Ruſkej.

Revoluzionarne hibanje widomnje woßkabja. Ssamo ſtudentojo, muzſzy a zonſke, ßu ſaßo roſuma nabyli a dopósnawaju, ſo dyrbi ſtudowaza mlodzina pſchede wſchëm wuknycz. Jenoz w Peterburgu a Charkowje ßo hiſchcze dzël ſtudentſtwa ſpjeczuje.

Napominanje revoluzionarnych ßobuſtawow roſpuſchczeneje dumy, ſo lud njeßmë knjezerſtwu dawki płaczicz a rekrutow do wójſka dawacz, njeje do zyła zaneho wuſpëcha mëło. Wuſbëhanje rekrutow ßo ßwojemu konzej bliži. Se wſchëch ſtron powjeſcze pſchikhadzeja, ſo ßo wone w polnym rjedze wotmëwa. Pſchi mërje je mjenje rekrutow wuwoſtało, hacz prjedawſche lëta. Tez je ßo mjenje njepoßkuſchnoſczow nadeſchło hacz loni. Wſcho to ßmë ßo jako ſnamjo woprawdzíteho ſmërowanja wobydlerſtwa wobhladacz. Tez je pſchedawanje lezomnoſczow krónſkich kubkow wjele k ſmërowanju wjeßneho wobydlerſtwa pomhało. Njedzíwajzy wotradzenja revoluzionarnych ſchczuwakow ßebi burjo lezomnoſcze kupuja a pokaſuja, ſo ßu ſpokojom.

Saßkapjenje rubjeznikow.

S rubjeznikow, kotſiz ßu na Rowoſkim zeleſniſkim ſaſtaniſchczu w ruſkej Pólſkej jedyn zeleſniſki póſtſki czah ſ bombami ſapalili a wurubili, je polizija 22 woßobow ſajaka, mjes nimi dweju wjednikow nadpada. S pſcheßkyſchenjow je ßo nawjedziko, ſo ßu ßobuſtawy pólſkeje ſozialdemokratiſkeje ſtrony we Warſchawje a Lódzi nadpad do ſkutka ſtajike. Dale ßu ßydom woßobow ſajeli, kotrez ßu ßo pſchi wotmyßlenym tola njewuwjedzenym nadpadze na zeleſniſki czah na Samojzſkim ſaſtaniſchczu pola Warſchawy wobdzelicz chzyke. Dale je polizija muza, kotryz je wyſchka hrabju Strebeka moricz ſpytał a dale dweju mordarjow wyſchka Jakowlewa ſajaka. Shromadzíſna zidowſkeho ſwjaſka a pólſkeje ſozialdemokratiſkeje ſtrony je ßo roſpuſchczika.

Nadpad.

W Tifliſu w Kawkaſkej ſtaj dwaj njeſnataj inzenieura Berdta nadpadkoj, ſ kotrejuz jedyn ſ revolwra do Berdta tſëli. Tón teho runja revolwer wuczahnywſchi jeneho nadpadnika ſatſëli. Druheho ſajachu. Berdt, kotryz je do wutroby tſëleny, je ßmjertnje ſranjeny.

Rëcz wërnoſcz!

I.

We wßy Ballynamonje pola mëſta Malawa w Iriſkej pſched nëhdze ſto lëtami ratał ſ mjenom Sprid bydleſche. Tón czlowjek bě thëtro ſamozity, a dokelz bě doßahazeje ſdzëlanoſcze nabył, pſchepodachu jemu ſaſtojníſtwo ſmërza ſa tamniſchi wokrjeß. Ras k njemu mlodeho muzſkeho pſchiwjedzechu, kiz bě w bliſkoſczi pjecza wowzu kradnył. Sprid wobſkorzeneho pſcheßkyſchowaſche, a tón tez ßo bjes dalſchich wurëczow njeſkutka wuſna, kotrehoz jeho winowachu. Smërz mëjeſche nëtkole paducha wokrjeßnemu ßudej pſchepodacz, kotremuz bě wón podrjadowany. K temu konzej mëjeſche wón rosprawu ſeſtajecz, w kotrejz zyły podawk wëzy wukozowaſche, kajkiz bě ßo ſ wobſkorzenja a ſ wußkyſchenja wupósnak. Ssudniſzy ßkuzobnizy mëjachu ſ tym czinicz, ſo ßebi wſchitko pſchihotowachu, ſchtoz bě k dalſchemu wotpóßkanju a k pſchepodaczu jateho trëbne. So by tón nëtkole mjes tym czeknycz njemohł, ſamknychu jeho do dwora teje khëze, kotryz bě kokowokoło ſ wyßokej a ßylnej murju wobdaty. Nihdy na nihdy njebě ſtracha, ſo mohł paduch na tule murju dolëſcz a pſches nju pſchelëſcz. Teho dla ßo ſmërz bjes ſtaroſcze do dzëła da, a ßudniſzy ßkuzobnizy woteńdzechu, ſo bychu ßebi ſa tón czaß trëbny wós a konjej wobſtarali.

Sprid mëjeſche ßyna, Jakuba, kiz bě tehdom nëhdze dzeßacz lët ſtary. To bě czerſtwy a wjeßeły pachołk, tez nanowa a maczeŕna hordoſcz a wjeßeloſcz. Hólczez bě runje w mjenowanym dworje a ßebi wjeßeły ſe ßwojim balom hrajkaſche, hdyz tam jateho pſchiwjedzechu. Dokelz ßo to w ſmërzowym domje huſczíſcho ſtawaſche, njemëjeſche to dzëczo dale kedzbu, ale hrajeſche ßebi w mërje dale. Sajaty bě hiſchcze nimale mlody, dokelz bě hakle runje ßwoje ßydomnate lëto dokonjał. Prëni krócz ſa zywjenje bě ßwoju ruku po zuſym kuble wupſcheſtrëł. Hiſchcze jeho ßwëdomnje ſatwjerdnjene njebě. Jeho wina czwilowaſche, kotruz bě na ßo ſwalił. Khoſtanja ßo ſtrachowaſche, kotrez jemu hrozeſche, a hańby, kotruz bě ſtarſchimaj naczinił. Wón ßo na kamjeń w kucze dwora ßyze, ſkozi hlowu na kolenje a hórzo płakaſche. Naſch Jakubk njebě najprjedy jateho jara kedzbu mël, ale ſe ßwojim balom wjeßeły a dobreje myßle dale hrał. Ale kaz dzëczi ßu, njemózeſche ßo tola teho woſtajicz, ſo njebudziſche dyß a dyß na zuſeho pohladak. Jemu bě napadło, ſo tón ßwoje wobliczo khowaſche. Skónczinje na jeho pohibach ſpósna a ſ jeho wótſje hikanja ßkyſchеſche, ſo mlodzenz jara płakaſche. To hólczka k wutrobnej ßobuzelnoſczi hnu. Wón napoßledku, hacz runje trochu bojaſnje, k ſarudzenemu dońdze, pokozi jemu ruku na ramjo a ßo wopraſcha: „Praj tola, ſchto dha czi je? Czeho dla tak jara płaczeſch?“

Mlodzenz, kiz bě zyle ſadwëlował a ſmuzitoſcz ſhubił, na tuto praſchenje najprjedy niczo njewotmolwi. Ale naſch Jakub ßo ſ tym njeda wottraſchicz. Majkaſche jeho a hiſchcze ras ßo pſchecżelnje a dowërnje wopraſcha: „Praj mi tola, ſchto tebje tak jara rudzi, a czeho dla tak płakaſch? Jateho ßobuzelnoſcz a dzëlbracze, kotrejz w tejle próſtwje a we hłoßu leżeſchtej, ſ kotrymz buſchtej wuprajenej, jara hłuboko hnu. S dobom tez jemu we wutrobje nadzija ſkhadzeſche, ſo mohł hólczk ßwojemu nanej dobre ßkowo ſa njeho prajicz a ſ tym jeho khoſtanje pomjeńſchicz. S tej nadziju k njemu rjekny: „Ach, ja ßym jara njeſbożowny! Mojej ſtarſchej ſtaj w najwjetſchej khudobje a nuſy zywaj. Naſcha nuſa bu hiſchcze wjetſcha, hdyz naſch nan ſkhori a ßebi niczo wjazy ſaßkuzicz njemózeſche. Tele poßlednje tydzenje ßo bjes mała zenje wjazy najeſcz njeßmy mohli. Ssym ſpytak, ßebi tu a tam nëſchto ſ rukomaj ſaßkuzicz. Ale nichtó mje njerodzeſche, dokelz bëch hiſchcze jara mlody, nichtó mi ani lohkeho dzëła pſchiwobroczicz nochzyſche. Mojej ſtarſchej ſdychowaſchtaj a tradaſchtaj, moji mlódſchi bratſja a ßotry wo khlëb wokachu. Mje ßameho hlód krjudowaſche a czwilowaſche. We ßwojej nuſy a ſe ſadwëlowanjom ßym bohatemu kublerjej wowzu kradnył. Potom ßu mje ſaßkapili a nëtkole mam do jaſtwa ſamknjeny byez. Kak ßo mi tam póńdze? Schto mojej wbohej ſtarſchej rjeknjetaj, hdyz hańbu ſaßkyſchitaj a ſhonitaj, kotruz ßym jimaj naczinił? A ſ czim chzetaj ßo potom zywicz, hdyz ani ja jimaj wjazy pomhacz njebudu móz? Ach, bëda na mnje njeſbożowneho! ach, mojej wbohej ſtarſchej, bratſja a ßotry!“

Takle ſdychowaſche jaty a hiſchcze bolosczíwſcho płakaſche dyzli prjedy. Jakubka mlodzenzowe powjedanje a płakanje w jeho dzëſczowſkej wutrobje hłuboko hnu. Wón k njemu pſchiſtupi a rjekny: „Ale ty dzë do jaſtwa hicz njetrjebaſch, jeli ſo njechaſch. Ja ßo zyle wëſcze nuts ſamknycz dak njebych. Czeho dla njeczeknjeſch?“

Mlodzenz na wyßoku murju pokaſa, kotraz dwór wobdawaſche, a krute wrota, ſ kotrymiz dwór ſawjerachu, a rjekny: „Kak dha chzu czeknycz, hdyz je dwór tak wyßoko wobhrodzeny a tak twjerdze ſamknjeny?“

Pachołk ſawoła: „Ach, to niczo dale njeje. Wotanknjemoj wrota, a potom mózeſch zyle w mërje wuńcz. Chzu po klucze hicz. Ale potom njeßmëſch wjazy płakacz!“

Nětkole sapocza žo jaty spomoženja nadžijecź. Woczi žo jemu s radosczu błyschczeschtej a wón rjekny hólczkej: „Haj, hdy by ty to sczinicź chzył! Ach, kak chzył žo tebi sa to wutrobnje džakowacź!“

Jakub niczo dale njewotmolwi hacź: „To wschak dozpějemoj!“ a khwatajzy s dwora do domu běžesche. Wón jako džěczo žebi ani s najmjeńscha na to njemyślesche, so schto wopaczne czini, hdy by jateho puschcził. Teho dla jemu ani na myšle njepschińdže, klucź do wrotow mjelczo bracź. Wón wjedžesche, so tón w nanowej jstwě na wěstym městnje wiža. Tam dóńdže a wša bjes komdženja klucź dele. Nan, kiž hischcże žwoju rosprawu pišasche, na hólza dale njedźiwasche, kiž žebi też hewak huscźischo něschto w jeho jstwě parasche. Tak mały Jakubk njesadźěwany też saža won na dwór pschińdže a wotamknu wrota, pschi czimž jemu młodženz wješele pomhasche. Jaty stłóczi wušwobodžerjej wutrobnje ruku a rjekny: „To nochzu tebi sa zyle žiwjenje sabycź, schtož žy nade mnu czinił, měj džak!“ Potom s wrotami wuběža psches polo a bě žo bórzy sa nim hladazemu hólczkej s woczow shubił. Tón samknu wrota, klucź saža do nanoweje jstwy donježe a powžnu jón saža tam na žwoje městno, ani so by směrz schto wo tym pytnył.

Rosprawa na wokrježne žudnistwo bě napišana. Ssudnischy žłužobnizy běchu s wosom pschischli. Pytachu jateho, so bychu jeho wotwjesli, ale nihdże wo nim czérje njenamakachu. Dwór a dom s najwjetschej kedžbnosczu pschepytachu, ale paduch bě a wosta shubjeny. To bě směrzej dospołnje njewopschijomne, kak bě mohł s derje wobhladaneho a samknjeneho dwora twochnycź. Wschěch žwojich ludźi žo wuwopraschowasche, ale nichtó jemu wo tym wujažnjenja dacź njemózesche. Napožledku žo też na žwojeho žynka wobroczi: „Jakubko, wěsch ty, hdże je młody mužski wostał?“

Jakub zyle njepschekwapjeny a wješeły rjekny: „Nano, tón je wotběžał!“

Sprid žo saža woprascha: „Ale kak dha je mohł wotběžecź, hdyž je tola murja tak wyžoka a wrota žu samknjene?“

Jakubk sjawnje a sprawnje powjedasche: „Nano, ja žym jeho won puschcził. Jeho bě mi žel, dokelž bě tak wurudženy a płakasche. Duž žym w twojej jstwě po klucź pobył a jemu wrota wotamknył. Wón je žo nad tym jara wješelił, mi žo wjele krócź džakował, a potom je khwatajzy wotběžał.“

Nětkole směrz wjedžesche, schto bě žo s jatym stako a kak bě czekknył. Schto žebi chzysche? Jeho mały žyn ani sdacza wo tym njebě měł, so bě schto wopaczneho czinił, hdyž bě po klucź do wrotow pobył. Wěz bě wěso jara njepschijomna, a směrz dyrbjesche žo wot žwojeje pschedstajeneje wyschnosczе kruteho a dorasneho žwarjenja nadžecź. Ale žwojeho žyna sa to samokwiteho czinicź njemózesche, sabywschi hakle pokhostacź. Wón dyrbjesche winu žebi žamemu pschizpěcź, dokelž njebě klucžik pschi tutej składnosczi lěpje skhował, a dokelž jón njebě doscź derje na woczomaj měł. Wón pachokka sa ruku wša a praji jemu: „Wěsch ty, luby Jakubko, so žy s tym wulku schiwdu sczinił? Zusy bě paduch a mějesche sa žwój hrěch khostany bycź. Ty žy jeho psched sprawnym khostanjom wukhował, a to wot tebje njebě prawje. Ty pak žy też mi, twojemu nanej, s tym bolosczе naczinił, dokelž dyrbju sa jateho dobry bycź, a dokelž žym sa jeho czeknjenje samokwity. Ssy žebi na to pomyślił, mój žyno, hdyž žy wrota wotamknył a jeho won puschcził?“

Hólczez płakasche, žłyscho s tychle žłowow, so je jeho nan s nim njespokojom a srudny. Płaczo rjekny: „Luby nano, wodaj mi! Zusy tak jara płakasche, a to bě mi žel. Wodaj mi, luby nano, a njebudź teho dla na mnje dale hněwny!“

Sprid s nanowskej luboscźu žynka wokoschiwschi rjekny: „Chzu czi to rad wodacź, luby Jakubko, dokelž žy tak sjawnje a sprawnje wěrnosc wusnał. Ssnadź žo ta wěz hischcże saža porjedžicź hodži, jeli so jateho saža namakaja. Jeli so niz, dyrbju to pschenjesecź, schtož žym zyle žam sawinył. Ty pak, mój žyno, bjeł žebi to pschichodnje sa warnowanje a sa wucžbu. A pschede wschěm žebi to spomjatkuj, so dyrbisch pschezo a na kóždy pad sjawnje a sprawnje wěrnosc rěczecź! To žo Bohu najbóle lubi, a teho dla też pschezo najwjetschi wužitk a žohnowanje pschinježe!“

S tym bě wez w směrzowym domje wotbyta. Paduch žo k žwojimaj starschimaj wróczik njebě. Runjež běchu po wschej wokolinje staroscźiwje sa nim žlědžili, wón bě a wosta shubjeny. Sprid dosta wot žwojeje pschedstajeneje wyschnosczе kruty porok, so žwojeho jateho njebě staroscźiwscho strażowacź dał. Dokelž pak bě w žwojim sastojnstwje hewak žwědomity a spuschczomny, žo jemu dale niczo njesta. Sa něschto czaža, hdyž wo paduchu niczo wjazy widžecź a žłyschecź njebě, bě wez zyle sabyta.

(Skónczenje pschichodnje.)

Wotpohladanje Jesušoweho šłowa na želazych.

(Jan 16, 33.)

— pšched tydženjom podata „Arija“ tudy dženša jako —

Khěrlušch

s hłošom: Nětk sawěsczе je na czaža. —

Chze želazych Knjes troschtowacź,
Hdyž žwět jich hruby tyschi,
Jim wukhowanje pokasacź;
Wschak žałosczź srudnych błyschi,
Kiž wobczeženi s horjom žu
A po žwobodže sdychuju,
Hdyž slě žo jim dže tudy.

Schtož człowjek žadyn njemóže,
To dokonja Knjes miły;
Wscho horjo junu pschewjedže
Do radosczе a dživy
Da kražne widžecź wěrjazym,
Po wumoženju žedživym,
So dowěrja žo jemu.

Ssu w Jesušu měr dostali
Psches njeho wujednani,
S nim k wěczнej džeja kražnosczi
Tam k herbstwu powołani;
Jim czěžnosczź czažna njeschkodži,
Knjes žłabych s troschtom wokschewi,
Kiž požylnja jich móznje.

Duž dobreje žu nadžije,
So k wotpočinkej dóńdu;
Ssam Jesuš pschi nich wostanje,
Hacź junu domoj póńdu
Do wokschewjenja wěczneho
A sradowanja sbóžneho
We wobydlenjach měra.

Jim s Jesušom je dobyczе
Sso hižo poskiczіło,
A herbstwo s dobom njebjeske
Psches njeho sawěsczіło;
Sswět pschewinjeny wostanje,
Ssmjercź žamu sničžik Jesuš je!
— Tak pokoj wěrni maju. —

U.

Ze Serbow.

S Budyschina. Jeho Majestosczź kral Bjedrich August je knjesej kantorej Sarjenkej, prjedy w Hrodžischczu, nětko na wotpočinku w Budyschinje, jako pschipósnacze jeho žwěrneho skutkowanja w sastojnstwje, kschiž Albrechtskeho rjada spožczik, kotryž bu jemu sańdženu póndželu wot wyschscheho schulskeho radžiczela knj. Schütžy w pschitomnosczi knjesa fararja Mrósaka-Hrodžischczanskeho žwjedženšzy pschepodaty. Bóh spožcź, so mohł wusnamjenjeny tuto czestne snamjo dołhe lěta w dobrej strowosczi nošycź.

S **Budyschina.** Pschi bližschich wólbach do měschczanskeho sastupjerstwa žo prěni krócź sozialdemokratojo s wožebitymi kandidatami wobdželi, tuczi žu sa sažydlenych korczmar Büttner a wikowar Strümpe, sa njesažydlenych zigarnik Burke, želesotoczer Leske a posamentěrar Stirius. Wuhlady na dobycze hischcże sozialdemokratojo w Budyschinje nimaju, jeli so strony porjada žwoje hłošy pschejara njerospjerscha. Městne towarstwo khežorstwoweho swjaska pscheczіwo sozialdemokratiji w Budyschinje teho dla pschiwižowarjow stronow wobstejazeho porjada napomina, so bychu žwoju wólbnu pschižkuschnosczź dopjelnili a žo wo wuswolomnych kandidatach srěczeli.

S **Budyschina.** Sańdženu wutoru je žo kóń, psched wós kublerja Matthesa s Janez sapschenjeny, w Holbjanez rěsaku stejo, kura a ropota nimo jědžazeho želesniskeho czaha wobojak a žo splóschik. Nimo piwarnje czérjo kóń k Handrikez blidarni pschi realnej schuli horje czérjesche a žo tam popadnycź da. Pschi džiwjej honjenžy bě wós kubleŕku Hórnikowu s Hornjeje Kiny, kotraž se žwojim schěsczlětnym žynkom na dróšy stejesche, k semi storhnył a kruch žobu wlekł. Zona je žebi hłowu straschnje wobodrěła, mjes tym so je žo

jejny ßynk jenoż lohko wobschkodźił. Prjedy hacź konja popadnychu, bě ßo wós do cźista rosbił, kóń pak bě njewobschkodźeny wostał.

— Da wohnja na rózowej drósy ßu wosotwarza Thiela a lakérarja Schreibera sajeli. Wobaj staj wosotwarstwo hromadźe wukonjałoj a staj pjecźa w hubjenych pjenjeżnych wobstejnosćach byłoj.

Se **Židowa.** Póndźelu ßo tu w hosćenzu „kokpja“ wobydleŕska shromadźisna wotmě. W njej ßo wo wschelakich gmejnskich naležnosćach, wo sanjeschwarnjenju Sprewje psches papjernik, wo wobkłoženju pschi Kulpje, sastaranju Židowa ſ picźnej wodu a wo dawkach jednasche. S 9 gmejnskich studnjow stej ßo dwě samknyć dyrbjałej, dokelž je do njeju jucha běžała. Židow móże jenoż khmanu wodu dostacź, hdy by ßebi wodowod natwaril, hdy by pak wodu ſ Budyschina brał, měł létnje 11,000 hr. sa to płacźicź. Sa twar wotmyßleneho noweho wosta pola zyhelnćze je ßo gmejnje 56000 hr. sarunanja a pschewostajenje stareje Budysko-Wojerowskeje statneje drohi poskiczíło, gmejna dyrbjała pak potom dospołnje móst w rjedźe dźeržeć. Gmejna je tole poskiczenje wotpokasała a ßebi 100,000 hr. sarunanja żadała, tola skónczńje ßwoje żadanje na 60,000 hr. ponizíła. Gmejnske dawki njebudźa ßo pschichodnje wjazy po hłowje, ale po dokhodach sběracź, a ležomnosćerjo směja město dotalnych 20½ np. jenoż 10 np. po dawskej jenosći płacźicź. S gmejnskich dawkow ßo létnje něhdźe 8000 hriwnow sa podpjeranje khudych nałożuje.

S Czemjerz. Wobžarujomne njesboże je tudomneho żiwnosćerja E. Měrscha podeschło. Wón je ßo wóndano woženił a bě po domjazu nadobu ßwojeje mkodeje mandźelskeje do Cźichońz pschijeł. Mjes tym so ßo nadoba na wós stajesche, sapschehnjeny kóń do postronka slupi. Sso saschmatawschi, ßo skoczo spkóschi a sady wukopajo Měrscha do bjedra a ruki kopny. Cźežko sranjeny wón na semju padźe a ßo, dokelž ßo njehodźi wotwjesćź, w domje ßwojeho pschichodneho nana lěkuje.

S Bóschiz. Tudomny knježi dwór je rytmischtr ſ Meding, kotryż je prjedy w Hannoverskej bydlił, sa 320,000 hriwnow kupił.

S Bóschiz. Do hródźe tudomneho horncźerja Barchmanna wóndano mkoda ßorna pschiběża. Wona tam ſ dóńzy njebojasna běrny żerjesche a ßo też pschimacź dawasche, jako by tam pschezo była. Wo wßy ßo bórsy powjesćź wo hosću ſ lěßa rosnjeße, a wcźipni ludźo ßo do Barchmannez dwora sběżachu. Psched cźrjódu pschihladowarjow ßornje poźa satrach bycź a wona ſ hródźe skoczíwschi ßo do Barchmannez kólnje skowa. Wot tam ju do blischich kerkow donjeßechu. Sa krótki cźaß ßo wona saßo do wßy wrócźi a do knjeżeje sahrody saběża. Dołho pak też tam njemějesche měra. Schcźowkajo ßo knježi poß do njeje da a psched nim ßo pschitulne skoczo psches płót wukhowa a po wischnjowej aleji k Jaßońzy běżesche. Wot teho cźaßa ßornu njeßu wjazy wohladali.

S Maleschez. Na tudomnym knjeżim revěrje, hrabi Schall-Riaucourej-Huscźanskemu ßluschazym, ßu wutoru pschi wulkej honítwje 296 sajazow, 3 ßorny, 44 bażantowych honacźow, 25 kurwotow, 21 kaniklow, 1 wjewjercźku a 1 żurka potseleli.

S Njeßwacźidła. Na reformaziskim ßwjedźenju tuteho léta bu w naschim Bożim domje pschi Bożim ßwjatym wotkasanju na ßerbskim kemschenju nowy ßléborny poskocźany khelich sa wudźelowanje ßwj. krwě Knjesoweje na ßwjaty woktař stajeny. Jedyn naschich wulkich khelichow w zyrkwi bě kahodny, a hižo léta dołho ßo na to myßlesche, kak mohł ßo město njeho druhi dostacź. Tuto snutskowne pschecźe bu hischcźe żiwische, jako bu létßa njedźelu Palmarum wot dweju ßerbskeju pacźerskeju holcźkow ßléborny kaschcźik sa wobkatki (se ßerbskim napißmom) naschemu woktarjej darjeny. Nětk ßu nasche pacźerske dźěcźi, ßerbske a němske, kóżde léto po wotwjasanju sapkacźenja pacźerskeje wucźby duchownemu ßwobodny dar luboscźe sa Boži dom dariše. — 1898 ßo ſ teho nowa klětka staji. Létßa nětk k. farař Jakub dary, wot němskich pacźerskich dźěcźi ſ nowa nahromadźene, psches 200 hriwow, po woli tutych pacźerskich dźěcźi sa wobßwětlenje Bożeho doma hischcźe dale skowa sa 300 hr., wot ßerbskich pacźerskich dźěcźi nahromadźene, skasa wón nowy ßléborny poskocźany khelich, zyle po starym dźěłany. Knjes Scheela w Lipsku je jón saßo kraßnje wudźěłał. — Stary khelich nětk pschi woprawjenjach wo wßy ßluži. — Nowy kraßny khelich ma na delnjej kromje napißmo: „Njeßwacźilskemu Bożemu domej ßerbske pacźerske dźěcźi 1906 — 1907.“ — Budź khwalba Bohu ßamemu!“

Se Ssmjeczkez. Knjes duchowny Kschižan, w tu khwilu hischcźe w Budestezach, chze nam tu luboscź wopokasacź a nam ßerbsku spowjedź ſ Bożim wotkasanjom a ßerbske prědowanje (potom też němske) wotdźeržecź, a to: 2. adventsku njedźelu, 9. dezembra t. l. Dha njech naschi Sserbjo se ßwojim stupjenjom k Bożemu blidu cźakaju hacź na druhu adventsku njedźelu. Cźaß spocźatka kemschenjow ßo hischcźe tudy wosjewi.

S Łupoje. Twar nascheho noweho farskeho doma je ßo pjatk tydźenja sbożownje sesběhał. Hižo nětkole ßo spósnacź dawa, so budźe nowy farski dom tak rjenje a praktiszy naprawjeny, każ żadyn druhi farski dom we Łužizy. Jeho plan je architekt Reuter w Draždźanach, wězywustojny twarskeho towaŕstwa sa zyrkwinske wumjelstwo, wudźěłał a ßerbski twarski mischtr Bajer je twar wuwjedł. Wulku wjeßelosćź je powjesćź mjes woßadnymi sbudźiła, so chze krajna zyrkwina wyschnosćź po natwarjenju farskeho doma tudomne duchownske městno statne sćinicź.

Se Steho Komorowa. Na ßypanischcźu Hanineje Mathildźineje jamy je pjatk wjecźor wosowy masař Nyczka mjes pěskowymi lowrami padnył, kotreż ßu jemu hłowu wot cźěła wotjěle. Nyczka dyrbjesche nasajtra na dlějschi cźaß do jastwa hicź. Wón mkodu żonu po ßebi sawostaji.

S Lipska. W Lipsku a wokolnosći bydlazy Polazy ßu njedźelu shromadźisnu wotměli, so bychu wo sawjedźenju pólskich Božich ßłużbow w Lipsku wuradźeli. Każ Jendźelcźenjo a Franzowsojo wo němskich wulkich městach, tak ßebi też Polazy prawo żadaju, so by ßo jim w Bożej ßłużbje pólski prědowako. Sescheko bě ßo do shromadźisny něhdźe 300 wośobow, kotreż scźěhowaze wobsamknjenja pschijachu: „My podpißani pólszy katholikojo, napjelnjeni ſ luboscźu a poßłuschnosću k ßwojej ßwjatej wěrje, měnimy, so móże wona jenoż w macźerńej rěcźi na naß skutkowacź. Teho dla tudomne wyßokodostojne duchownstwo proßymy, so by ßo kóżdu njedźelu po rańschej mschi pólski prědowako“. Pschitomni wobsamknjenje podpißachu, wone ßo też druhim Polakam w Lipscźanskeje wośady póscźele.

S Lipska. Pschi wólbach do měschcźanskeho sastupjerstwa ßu w tsecźim wotdźělenju sozialdemokratoju dobyli. Liczba sozialdemokratiskich sastupjerjow je ſ tym wot 19 na 23 stupika, to je na tsecźinu wschěch bywazych ßydłow w měschcźanskim sastupjerstwje.

S Draždźan. Druhu adventsku njedźelu t. l., 9. dezembra 1906, dopołdnja ½12 hodźin smějemy tudy w naschej kschižnej zyrkwi nasche lube ßerbske kemschenje. Knjes duchowny Nowy ſ Ketliz směje spowjednu wucźbu, knjes farař Jakub pak, da-li Bóh, prěduje. To budźe wotßalne prědowanje knjesa fararja Jakuba w Draždźanach, dźělenje wot Draždźanskich Sserbow. Knjes farař Jakub bě hižo dwě lécźe cźerpjazy, tola tak, so móżesche ßwoje sastojństwo pschi tym sastaracź. Nětk pak ßo jemu dołhe stacźe a khodźenje sakasa a bu njemóżne. Tak je wón w Božim mjenje se ßwojeho lubeho sastojństwa wustupił. Poßlednje ßerbske kemsche w tutym lécźe w Draždźanach pak ma, po postajenju zyrkwineje wyschnosćze, hischcźe ßam wjesćź. Tak móże knjes Jakub też ßwojim lubym Draždźanskim Sserbam hischcźe bożemje prajicź. Bóh spożcź jemu k temu móz; Bóh żohnuj wschitkich ßwěrnych Sserbow w Draždźanach a we wokolnosći!

S Běłeje Wody. W Běłej Wodźe ma ßo też nowa kanalisazija a wodowód twaricź. Twarske khosty sa to ßu ßo ſ 1,200000 hr. wobliczile.

S Hródka. S njesamknjeneho wobydlenja tudomneho rěsniskeho mischtra M. bě jedyn paduch, mjes tym so jeho żona w klamach pschebywasche, jedyn khamorcźk ſ zusym kluczom wocźiniwschi ſ tuteho něhdźe 1350 hriwnow skotych, jedyn mużazy a żonjazy cźaßnik, dwaj pjerschcźenjej a někotre debjeńki kradnył. Nalutowanskich knižkow, w kotrychż 9 stowhriwnowskich papjerow leżesche, njebě ßo paduch dohladał. Paduschstwo pylnywschi rěsniski mischtr poliziji powjesćź da a nawjedźi, so je ßnadź wěsty Rudolf Müller paduschstwo skucźił. Tutón bě dwě njedźeli dołho w korcźmje „domisny“ w Hródku bydlił a bě ßo na dwórnischcźu duzy widźał. Na dwórnischcźu shonichu, so je na Müllera podobny mkody cźłowjek ßebi billet do Barlina kupił a se spěschnym cźahom 20 minutow po 12 hodźin wotjěł. S telefonom powjesćź dostawschi, Barlinska polizija wokoło 7 hodźin wjecźor powjesćź wrócźi, so je pytaneho moleŕskeho pomoznika Rudolfa Müllera sajała a Barlinskemu hamtskemu ßudnistwu pschepodała. Pschi nim 1200 hriwnow skotych, něschto ßléwornych pjenjes a pjerschcźenjej a debjeńki namakachu. Müller je ßo 1887 w Hródku narodźił a njeje hischcźe 20. léto żiwjenja dokonjał.

Přilopk.

* Schef sakskeho generalneho staba, general Wernuth, je njedźelu w Draždźanach wumrjeł.

* (33,000 hriwnow namakał.) Pola korcźmarja w Rixdorfje pola Barlina bě jedyn hósćź, po sdaczu jedyn rěsnik, psched někotrymi

dnjemi njenahladny pakczik ſ prózstwu woſtajik, ſo by jón khwilu khowak. Dokelž žo hoſcź ſa nĕkotre dny njewróczi, žo korczmarjej wĕz podhladna bycź ſdaſche a teho dla pakczik roswjaſa. Kak wulkej wocźi wón cźinjeſche, hdyž w nim 33,000 hriwnow papjerjanych pjenjes ſawalenych namaka. Wußlĕdźene pjenjeſy wón hnydom na Rizdorfſku poliziju donjeße. Tam jemu prajichu, ſo žu papjerjane pjenjeſy ſ paduſchſtwa, kotrež je žo w nozy 1. novembra w klamach pſchekupzow Salingera a Leppmanna w Barlinje ſkuczíko a pſchi cźimž je žo 40,000 hriwnow kradnyko. Sa rubježnikami njejžu hacž dotal žaneho žlĕda namakacź mohli. Na ſaßopſchinjeßenje kradnjenych pjenjes bĕ jene ſawĕſcźaze towarſtwo w Kelnje 1500 hriwnow myta ſtajiko, kotrež nĕtko hoſcźenzar dóſtanje.

* Rosbuchnjenje bomby w Pĕtrowſkej zyrkwi w Romje.) W žrjedźnej kódźi Pĕtrowſkeje zyrkwje w Romje je pod roſchtami, kotrež w zyrkwi dla wuporjedźenja wjerćha ſteja, bomba rosbuchła. Bomba je ſ blachoweje tyſy, ſ pólvrom a hoſdźemi pjelnjeneje, wobſtała. Rosbuchnjenje žo ſta, hdyž žo njedaloko pſched woltarjom Boža mſcha cźitaſche. Hacž runje bĕ wjele ludźi w zyrkwi, njeje žo tola nichtó ſranik, dokelž bĕchu žo ludźo k woltarjej, hdyž žo Boža mſcha cźitaſche, ſeſchli. Bomba je tej podobna, kotraž je njedawno pſched Aragnoſkel khoſejowni rosbuchła.

Sažrjenje wubuchnjenja w Pĕtrowſkej zyrkwi bu w zyłym leonim-měſchcźanſkim dźelu Roma žłyſchecź, tola na to žo njekedźbowaſche, dokelž žebi ludźo myßlachu, ſo žo dwanata hodźina po ſwucźenym waſchnju ſ Janikulſkeje ſ wutſĕlom ſ kanony pſchipowjedźi. Bamžej žo hnydom wo rosbuchnjenju bomby powjeſcź da a žo hoſdźe pokaſachu, kotrež bĕchu žo wufunkle. Bamž žo wuſtróža, tola bĕ wjeßeky, ſo nichto njebĕ do ſchkody pſchiſchoł. Wón praji: „Tajke nĕſchto móže jenož jedyn duchakhory ſkucźicź“ a pſchiſtaji, ſo je tež wón ſažrjecź ſaßłyſchał.

Rosbuchnjenje bomby cźim bóle wobojenja ſbudźuja, dokelž žu jene Romſke nowiny powjeſcź dóſtake, w kotrejž žo praji, ſo rosbuchnjena bomba w Aragnoſkej khoſejowni njeje poßlednja była. Winika njejžu hacž dotal wußlĕdźili, mĕſto teho pak je polizija ſhonika, ſo je žo poßledni cźaž wjele anarchiſtow ſ amerikanſkeho anarchiſtiſkeho žrjedźiſchcźa w Petersſonje do Italſkeje wróczíko.

Bamžej žu žo, kaž jendźelſke nowiny „Daily Expreß“ pißaju, anarchiſtiſke hrožaze liſty póßłake. Jemu žo pſchipowjeda, ſo wón na wſchĕ pady pſches jedyn nadpad wumrje. Boja žo, ſo žu žebi anarchiſtojo wotmyßlili, vatikan, bamžowy hród, ſ bombami nadpadnycź.

* (Wulki wichor.) We tuneſſiſkim ſtacźe w ſjednocźenych ſtatach połnózneje Amerili je 8 woßobow žiwjenje ſhubiło. Zyłe khĕže žu žo wot ſemje ſtorhake, druhe žu žo wupuſcźike. Nĕkotre krajiny žu žo powodźike. Wobkhad po żeleſnizy a telegrafje je ſ měſtnami pſchetorhnjeny. Móžno, ſo je liczba ſaraženych wjetſcha.

* (Macźeriny morđař.) Jako mordarja žiwnoſcźerki Kalcheroweje w Raaßu žu jejneho 16 lĕtneho žyna, murjeřſkeho wucźobnika Franza Kalchera wußlĕdźili. Wón je ju ſ kuchińſkim nožom ſchtyri krócź pſches hłowu wrjeßnył, na cźož je morwa k ſemi padnyła. Wón wudawa, ſo je njeſkutk ſkucźił, ſo mohł žebi ſ kradnjenymi pjenjeſami jĕſdne kolo kupicź. W jeho draſcźe ſapißanſke knižki namakachu, do kotrychž bĕ wſchĕ ſkucźene paduſchſtwa a tajke, kotrež chžyſche wuwjeſcź, ſapißał.

* (Ssamomordařſtwo.) W Draždźanach je žo krajny žudnik dr. Mühlmann po jenym žudniſkim poßedźenju w žwojim wobydlenju ſatſĕlił. Mühlmann, ſamožity muž, bĕ w jenym prozeßu pſcheczíwo pſchekupzej Schurigej w Kamjenizy, kotryž bĕ Mühlmannowemu nanej 20,000 hriwnow wunuſowacź chžył, žwĕdczicź dyrbjał. Wón bĕ po wĕrnoſcźi wo žwojim pſchichodnym nanje žwĕdczenjo wotpołożił, kotrež tuteho mobcźežowaſche.

* (Sſo ſpalił.) W Richzenhajnje pola Waldheima žu žo twarjenja jeneho hoſcźenza wotpaliķe. Cźeladnik Gaſch je w płomjenjach žmjercź namakał. Wón je žo pjecźa ſe żehliwej zigaru do łoża ſpacź lehnył a woheń ſamiſchtrił. Jeho cźĕło žu doſpołnje ſwuhlene ſ roſpadankow wucźahnyli.

* Na ſahrodniſkeho pomoznika Rückera, kotryž je pſched dwĕmaj njedźelomaj ſubjazeho lĕkarja Claußena pola Hamburga w żeleſniſkim wozu nadpadnył a ſkónzował, žo hrĕſcha, ſo je žłužobnu holzu Doru Burmeiſterez morił. W jenym koffrje, kotryž je Rücker pola žwojeje prjedawſcheje hoſpoſy ſa doły ſaſtajił, žu krwawu draſtu namakali. Hoſpoſa je draſtu jako Rückerowu ſpóſnała, tež jedyn pſchi draſcźe leżazy ſ krwju womaſany nóž Rückerej žłuſcha.

* (Zónſkej jako rubježnizy.) Hdyž tele dny dwaj offizĕraj ſ Nyßy w Schleſyſkej wjecźor wokoło 6 hodźin ſ woſom k majorej ſ Maubruga we Deutſch-Wetta jĕdźeſchtaj, jeju wós tſi woßoby nadpadnychu. Mjes tym ſo prĕdku žylny muž konjow ſadźerža, žo dwĕ ſahabjenej woßobje ſ cźežkimaj klumpachomaj do offizĕrow daſchtaj. Nadpadnjenymaj pak žo po dołhim bĕdźenju poradźi, rubježniſkimaj woßobomaj, kotrejž bĕſchtaj do woſa ſtocźiłoj, klumpachaj wutorhnycź a pſchemóz. Pſchi polizajſkim pſcheßłyſchenju žo rubježnikaj jako młodej holzy ſ woßebneju žwójbow wukopaſchtaj.

* (Mordařſtwo.) W Magdeburgu je ſe žarliwoſcźu 25 lĕtny dźĕłař inſtrumentow Anton Schreiner 38 lĕtnu ſwudowjenu Preißigowu, macź ſchtyrjoch dźĕcźi, a potom žam žebje ſatſĕlił.

* (Sſnĕh.) W heſſenſko-naſſauſkej provinzy a pſchimjeſowazej krajinje žu póndźelu wichorate wĕtry ſe žylnymi deſchcźemi ſakhadźake na cźož žněh padaſche. Tež w Taumuſkich a Ssmolnych horach a Cźornym Lĕßu je žo wjele žněha naſchło. Pola Triera žu jeneho hornika na droſy ſmjerſnjeneho namakali.

* 30,000 hriwnow je ſa krótki cźaž pſchecźinił młody cźłowjek w Legnizach w Schleſyńſkej, kotryž bĕ hakle pſched nĕkotrym cźaßom we wójſku doßłużił. Pola žwojeho pſchedporucźnika (formindy) žebi młody cźłowjek pſched nĕkotrymi njedźelemi poßledńje 12,600 hr. wupłacźicź da. Na to lohki ptacźk do Wrótßławja wotjĕdźe wotnaja žebi wſchĕdnje automobilnu dróżku a ſ pomozu njerodnych żóuſkich bórſy žwoje pjenjeſy pſchecźini. S próſdnjej móſchnju žo wón k pſchedporucźnikej wróczi, ſo by žebi na jemu hiſchcźe žłuſchaze polo ſumu pjenjes pożcźił. To pak žo jemu ſapowjedźi. Wjednikej automobila 150 hriwnow winojty woſtawſchi žo młody cźłowjek ſhubi a po kraju bjes pjenjes cźaha. Dokelž je wón poßlednju kontroliſku ſhromadźiſnu ſkondźił, jeho wyſchnoſcź pyta.

* W Rumburgu je žo ſ betona a żeleſa runje natwarjeny móſt pſches Mandawu ſaßypnył, hdyž bĕ prĕni wós pſches njón pſchejĕł.

* (10000 hriwnow darił.) Prynz Jan Jurij je pſchi ſkładnoſcźi žwojeho kwaža 8. pĕſchemu regimentej „prynz Jan Jurij“ cźiſło 107, ſ kotrehož ſchefom wón je, 10000 hriwnow darił. Dań tuteho kapitala dyrbi žo tóžde lĕto podoffizĕram tuteho regimenta wupłacźicź.

* (Ssudnik jako paduch.) Ssudnika Richmonda w Buenaviſta w ſjednocźenych ſtatach połnózneje Ameriki žu ſajeli, dokelž je žo na wſchelakich měſtnach nutsdobywał. Jedyn rybak, kotrehož bĕ žudnik ſ njeprawom ſaßudźił, je wĕz wotkrył. Wón bĕ žudnika na ſtajnoſcźi wobkedźbował.

* (Błudna na kódźi.) Hdyž hollandſka kódź „Amſterdam“ ſ New-Yorka do Londona jĕdźeſche, žobupucźowaza wucźerka Roſa Näglez na dobo wowrótni. Wona jene na łubi hrajkaze dźĕcźo jeneho pucźowarja ſhrabny a jo do morja cźißny. Hacźrunje ſpytachu, dźĕcźo wukhowacź, žo wone tepi. Jenož ſ najwjetſchej prózu móžachu wobkludnjenu wotdźerżecź, jene druhe dźĕcźo do żołmow cźißnycź. Ju dyrbjachu wuwjaſacź a ſawrjecź.

* Hornja Italſka je ſaßo ſ powodźenjom doma pytana. Rĕka Cornappo je móſt wottorhnyła, pſchi cźimž žu tſjo cźłowjekojo do wody padli a žo tepili. — Pola Teglio žo kruch hory wotwali a žydom khĕžow ſaßypny, pſchi cźimž teho runja tſjo cźłowjekojo žmjercź namakachu.

Wußudźenja.

Pſchißażny žud. Fabrikſkeho dźĕłacźerja A. W. Polaka ſ Noweho Bydźowa pola Jicźina winowachu, ſo je 7. oktobra wjecźor mjes Małymi Debßezami a Lejnom rentu doſtawarjej Janej Auguſtej Urbanej w Lejnje cźaßnik ſ rjecźaſom, 27—23 hr. hódny, a pjenjeżnu móſcheń ſ 10 hr. 10 np. rubił. Hdyž Urban ſ korczmy domoj dźĕſche, bĕ žo k njemu zuſy dźĕłacźeŕ pſchidał, kotryž jemu powjedaſche, ſo w Lejnje pola Neumanez bydli. Wuſtawſchi chžyſche žo Urban pſchi pucźu žydnycź, tola jeho pſchewodźeŕ jeho wopſchimny, a hdyž chžyſche žo Urban jemu wuwinycź, wobaj na błócźanu drohu padnyſchtaj. Doma Urban pytny, ſo bĕ cźaßnik, rjecźas a pjenjeżnu móſcheń ſhubił. Dokelž žo te wĕży na pucźu njenamakachu, žo tukanje na Polaka wobrocźi. Jeho do pſchepytanſkeho jaſtwa wotwjedźechu, hacź runje wón prĕjeſche, ſo je winowaty. Poſdźiſcho żandarm Nowak w Polakowym wobydlenju do jeneje ſpódnjeje žuknje ſkhowany Urbanowy cźaßnik wußlĕdźi, a Polakowej żonje móżachu dopokaſacź, ſo je žebi wona wot jeneho ſkakarja 20 pjenjeżkow pożcźicź chžyła, pſchi cźimž je 10 hriwnowſki pjenjes pokaſała, kotryž njeje chžyła natorhnycź. Pſchi pſcheßłyſchenju žwĕdkow žo wona pſched žudom wuſna, ſo je wopręd̆ka prĕła, dokelž njeje chžyła žwojeho muża pſcheradźicź. Wobſtorżeneho k jaſtwu na 1 lĕto 10 mĕżazow ſaßudźichu a jemu cźeßne prawa na 3 lĕta wotrjeknychu.

Kosaze koże,
howjase koże,
wowcze koże,
sajecze a kaniklaze koże,
czelaze koże,

kaž tež wschě druhe družiny

kožow

po najwyschschich płaczišnach kupuje

Heinrich Lange

pschi žerbšlej katholšej zyrkwi a pschi žitnych wikach.

Cjrjewa,
kołbaßowe kijeschki,
hejduschku a wschě **korjenjenja**
porucža
Khorla Nowaka naßlědnik
Jurij Ritsche,
na žitnej haßy.

K symšlemu czaßej poruczam ßwój wulki šklad

pjelšczowych tworow kóždeje družiny,

kolliery a boy

wulki wubjerk wschelakich nowoščzow tunich a lěpschich pjelšczowych a kožuchowych wězow.

Tykacze (muffy), khornarje, pschedkohi koßmate mězy, nohowe korby a měchi atd.

Wulki wubjerk

kožow k podschiczu a k wobßadzenju,
mužaze a žonjaze žakety kóždeje formy
kaž tež **pjelšczowe žakety ša ßerbše žony**
ßo po měrje derje a khmanje wudźěłaju,

klobuki a šymške mězy

štajnje nowoščze,
pschedźěłanje a wuporjedzenje
ßo schwarnuje a po móžnoščzi spěschnje wobstaruje.

Kožu wscheje šwěriny, sajecze koże atd. po najwyschschich płaczišnach kupuju.

Emil Kurze, kóžkarski mischtr.
Na šwonkownej lawskej haßy 18.

Tunje płaczišny. **Sprawne poßłuženje.**

Žonjaze

khorošcze, jako: njeporjadnoscz měßaczneje krě, rosjěšdženje, saroščzenje, shibnjenje, delepuschczenje, pschedpadnjenje, sahorjenje kóždeje družiny, khodženje jěrchenjow bjes operazije hoji

Th. Dittmarowa
wuczobniza dr. med. Thura Brandta.

Khoroščze

jako: asthma, płuzowe, jatrowe, žołdkowe, cžrjewowe, jěrchenjowe, wutrobine, cžuwowe (nervowe) cžerpjenja, wicz, rheumatismus, zokrowe khoroščze, kožowe a špłažne khoroščze, dźěczaze khoroščze hoji a mocz wědomostnje pschepytuje

Heinrich Dittmar,
pruhowany wustojny naturskeho hojenja,
w Budyschinje na kamjentnej haßy 26 po 2 skhod.
Rěczne hodziny 9—11, 2—4, njedzelu jenoz dopołdnja.
Khorych w Budyschinje a wokolnoscži w kóždym czaßu wopytujemoj.

---

ff. likeury,

dwójny a jednory

palenz

šnateje dobroščze
po najtuńschich płaczišnach najlěpschi porucža

Franz Wölfle
(prjedy Moritz Mörbe.)

Pschišpomnjenje: W cžwizach palenz, wot 10 litrow ßo šapoczejo franko ša hotowe pjenjesy roseščzelu.

1000 zentnarjow
brěšowych khoschczowych prutow

ßo tež wot nětka tež po małych džělbach kupuje
we wokrjeßnej dźěłarni na Židowje
pola Budyschina.

Torfowe plazanki (pazeny)

1000 schtuk po **5 hr. 50 np.** ſ hnydomnym šapłaczenjom ßu kóždu ßrjedu a pjatk, a druhe dny, hdyž ßo prjedy skasaju, dostacz w **Koblizach** pola Wulkich Sdžarow.

Sarjadnik wyschschi hajnik **Dressler.**

Destillazija Adolfa Rämscha naßl.

(mějeczel **Max Kirschner**)
w Budyschinje pschi butrowych wikach
— 1868 šałożena —

porucza ßwoje daloko a schěroko snate wubjerne **likěry** k kwaßam, kschczišnam a druhim ßwjedźeńskim škładnoscžam w cžwizach a po wasy. Woßebje dobre ßu dwójny **rózowy, nalikowy, hontwinski** a **jadroselowy, hornjołużiski, žołdkoselowy seleny** a **czetwjeny, zitronowy, wischnjowy, malenjowy, prußnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **naturskokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **žitny** po 60 a 70 np., a **czisty** cžiße 1 a 2, liter po 34 a 36 np. **Cžwizy k pjelnjenju ßo wupožczuja.**

Pjelšczowe kolliery,

tykacze (muffy), khornarje, mězy atd.
na wulki wubjerk, khmanje dźěłane

klobuki a mězy

ša muzišich a hólzow po wschěch płaczišnach poruczam.

Mužaze a žonjaze kožuchi ſ nowa derje a tunjo podschiwam.

Kurt Herzog, kóžkarski mischtr
pschi lawskich hrjebjach 14
pódla Wjazkez hoscženza, ſ napschecza měschczanskeho theatra.

Sa brylow potrjebnych!

Khorla Scholta, optikus,

w Budyschinje,

pschi hłownym torhoschczu, pod radnej khěžu,

sakoženje wobkhoda 1856, potajkim 50lětne wobstacże,

mytowany 11 króć

porucza

bryle a tłóčziki

kotrež šo jenož sa wóčko šo pschihodźaze pschedawaju,

barometry, thermometry, alkoholometry, dalokowidy, lupy, ryßowadła, čzitanske schkleńzy,

kaž tež wjele druhich, jenož do optiskeho dźěła pschimazych wězow.

Heinrich Lange

11 pschi žitnych wikach 11

s napschecza sloteje hwězdy

porucza šwój wulki skład

hotowych pjelsčzowych tworow

kaž tež **wschě druziny kožow k wobšadzenju** a **podschiczu.**

Kožuchi šo po měrje schija a šo pschedźěłaju

po najtuńschej płaczišnje

Najwjetschi wubjerk **darow**

k kwaßam, šlěbornym kwaßam a narodnym dnjam,

teho runja wschu **nadobu** do **kuchinje** a do **doma** namakacże pschezo w spezialnej pschedawarni

sa porzlin, kamjenim, schkleńzu, majoliku a nippesy

Hermanna Gläsela

pschi lawskich hrjebjach 4 (w šerbskim domje).

Najtuńsche płaczišny.

Jablonje, kruschenje, šlowczíny, wischenje, polwyßoke schtomiki, kerkojte a formowe šadowe schtomiki

jenož dobrych druzinow k šadźenju

porucza

W. Ziegler jun.,

šadarnja

w Sprejinym dole w Hrubjelczizach pola Budyschina.

— Płaczišnowy sapiš darmo. —

Stwa s komoru

sa jenu wožobu šo derje pschihodźaza, je hnydom na pschenajecże pod hrodom čzišło 43.

Trjebana

šykanjowa maschina, čziščzaza maschina, želesne khachle

šu na pschedań we **Lusy** čzo. 41.

Howjase kože, czelaze a sajecze kože a kaniklaze kože

po najwyschschich płaczišnach kupuje

Otto Hausotter

na garbarskej haßy 32.

Burske towarstwo w Rakezach

směje, da-li Bóh, **jutsje njedźelu 25. novembra** w Gäblerez hoščenzu poßedźenje.

Wo bohaty wopyt proßy **pschedßydstwo.**

Hnydom abo posdźischo woženjenych pohonczow, dźěłaczerske šwójby, wotroczkow, pohonczow, šrěnkow, tšeczakow, wolazych, džowki a šrěnzy a wschitkich druhich ratarskich dźěłaczerjow s najwjetschej mšu do dobrych městnow pyta pschistajerńja w Klukschu 53a.

Korczma na pschedań.

Korczmarska žiwnosć w Jitku pola Rakez s něhdže 14 kórzami pola, luki a hole, wot wjeßnych grychtow na 12850 hriwnow takšerowana, je se žiwym a morwym inventarom hnydom na pschedań. Dalsche je shonicz pola žiwnoščerja Hoffmanna w Jitku čzišło 5.

Korczma

s polom a luku je hnydom na pschenajecże. Dalsche je shonicz pola wobšedźerja w Nowoßlizach čzišło 1.

Wódny mlyn

s pjekarńju je semrjecża dla na pschedań. Dalsche je shonicz w mlynje w Běčzizach.

Wjeßna kowarnja s wjele dźěłom je hnydom abo posdźischo w Mikoczizach na pschenajecże. Dalsche je pola wobšedźerki tam shonicz.

Rjana žiwnosć

se 14 kórzami pola a luki s inventarom a bjes njeho je blisko Budyschina tunjo na pschedań.

Dalsche je darmo shonicz pola

J. a E. Kobana

pschi žitnych wikach 4.

Ssuproschna ranza

je na pschedań w Jitku čzo. 22 pola Rakez.

Kruwa

blisko k czelenju je na pschedań w **Zyžezach** čzišło **6.**

Kuchańki, stwinske a šlužobne holzy, mlokowe holzy a tajke k šwinjom, hródźne džowki s wulkej mšu, šrěnkow, rólnych pohonczow hnydom a k nowemu lětu do tudomnych a Draždźanskich stron pyta pschistajerka **Görlichowa** na schulskej drósy 7 s napschecza theatra.

Wotroczka a šrěnka

k nowemu lětu pyta

J. Delan w Hornim Hunjowje.

Pjekarski wuczobnik

s pschihódnymi wuměnjenjemi wuczbu namaka pola **Hermanna Ramscha** w Makych Debßezach pola Budestez.

Pjekarski wuczobnik

móže jutry do wuczby stupicz pola **Jana Spanka** pjekarskeho mischtra na šerbskej haßy 20.

Pschekupskeho wuczobnika

k pschichodnym jutram do šwojich **drogowych klamow** pytam.

Emil Mersch

na kamjeńtnej haßy.

Wuczobnika

k jutram pyta schewski mischtr **Herm. Zawnik** w Rakezach.

Wutrobny džak!

Naschemu lubemu knjesej kantorej Kalichej w Njeßwaczidle sa jeho wurjadnje rjane wotmětwanje kemschow pokutny dźeń w naschim Božim domje najwutrobnischi džak prajimy. Bóh sapłacz jemu jeho prózu.

Někotši kemscherjo.

Džak!

Wutrobny džak wuprajamy knjesej fararjej Matekej sa jeho kraßne a duchapolne prědowanje pokutny dźeń w Hucžinjanskim Božim domje dźerżane.

Wjele kemscherjow.

Sslowo nad rowom.

15. novembra t. l. je po krótkim czerpjenju

Khrystiana swudowjena Jenkowa,

měješelka czeßneho snamjenja sa šwěrnosć w dźěle, wumrjeła.

Wona je psches 50 lět na tudomnym knježim dworje w šlužbje była. Jejna pilnosć, jejna sprawnosć, jejna nadobna smyßlnosć a woßebje jejna šwěrnosć a pschiwißnosć ke mni a mojej šwójbje wysche wscheje czesče stejesche.

Czesczaze wopomnjecże jej stajnje sakhowamy.

A. Steiger a šwójbni.

Na knježim dworje w Budyschinku.

(K temu čzišłu dwě pschiłohy.)

Prěnja pschiłoha k czišłu 47 Serbskich Nowin.

Ssobotu 24. novembra 1906.

Placžišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

19. novembra 1906

Placžišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
	hr.	hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	45–48	84–87
awstriske	48–50	87–90
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	42–44	77–83
3. žrénjo pizowane młode, derje pizowane starsche	38–41	73–76
4. žnadnje pizowane kóžbeje staroby	32–37	65–72
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	43–46	78–81
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	40–42	73–77
3. starsche, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	36–39	66–72
4. žrénjo pizowane kruwy a jałojzy	31–35	60–65
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	54–59
Byli:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	46–48	80–82
2. žrénjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	42–45	74–79
3. žnadnje pizowane	36–41	67–73
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	53–55	82–86
2. žrénje kormjene abo tež dobre wot zyza	49–52	78–81
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich schischenjow w starobje hacž do 1¼ leta	52–53	69–71
2. mjaßne	49–51	66–68
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	45–48	62–65

Placžišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2197 měchow.		W Budyschinje 17. novembra 1906. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 15. novembra 1906. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenica	běła	—	—	—	—	8	71	9	06
"	žołta	8	65	8	83	8	53	8	82
" nowa		—	—	—	—				
Rožka		7	88	8	—	7	75	8	—
" nowa		—	—	—	—				
Jeczmjeń		8	15	8	50	7	50	8	50
Wowß	50 kilogr.	7	40	7	50	7	—	7	30
Hróch		10	—	11	—	10	—	11	—
Woka		8	50	10	—	8	—	9	—
Jahły		15	—	16	—	14	—	15	—
Hejduschka		16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny		1	60	2	25	1	70	2	20
Butra	1 kilogr.	2	30	2	40	2	10	2	40
Pschenična muka	50 "	9	75	18	25	—	—	—	—
Rjana muka	50 "	9	50	14	—	—	—	—	—
Ssyno	50 "	2	—	2	40	1	60	2	20
Ssioma	100 "	4	—	4	20	16	—	22	—
Proßata 960 schtuk, schtuka		15	—	38	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	50 kilogr.	—	—	5	50	5	25	5	60
Rjane wotruby		—	—	6	—	5	50	6	—
Pschenični gris		—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris		—	—	6	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenza (žołta) wot 8 hr. 90 np. hacž 9 hr — np., rožka wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 15 np., jeczmjeń wot 8 hr. 35 np. hacž 8 hr. 63 np., wowß wot 7 hr. 45 np. hacž 8 hr. 63 np.

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenizy (běła) po 170 puntach 8 hr 88 np hacž 14 hr. 87 np., žołta 14 hr. 53 np. hacž 15 hr. 18 np., nowa: — hr. — np. hacž — hr. — np., kórz rožki po 160 puntach 12 hr. 39 np. hacž 12 hr. 80 np., nowa: — hr. — np. hacž — hr. — np., kórz jeczmjenje po 140 puntach 11 hr. 20 np. hacž 11 hr. 48 np.

Wiczne placžišny w Kamjenzu.

15. novembra 1906.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 60 np. hacž 7 hr. 85 np., pschenza wot 8 hr. 30 np. hacž 8 hr. 50 np., jeczmjeń wot 7 hr. 80 np. hacž 8 hr. 30 np, wowß wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 80 np., jahły wot 13 hr. — np. hacž 14 hr. — np. hróch 12 hr. — np., žyno 1 hr. 80 np., běrny 2 hr. — np., žioma (600 kilogr.) 21 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. — np. hacž 2 hr. 40 np.

Wjedro w **Londonje** 23. novembra: Rjane, ezopke.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smeje njedželu semrjetych rano w 7 hodź. farar Räda žerbsku spowjednu rěcž, ½9 hodźin duchowny Tischer žerbske a w 10 hodź. němske předowanje. Psched zyrkwinymi durjemi budże kolletka sa sastaranje evangelskich Němzow we wukraju.

Popołdnju w 3 hodźinach smeje žo se žobuskutkowanjom zyrkwineho khora žerbski nyschpor, pschi kotrymž budże farar Räda rěčeć. — Tydźeńske sastojnske dźěła smeje duchowny Tischer.

Wěrowani:

W **Michałskej zyrkwi**: Ernst Jan August Měrsch, hospodarski pomocnik w Czemjerzach, s Helenu Amalinu Schusterez w Czichońzach.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi**: Edgar Waldo, Khorle Augusta Hirscha, kamjenjeczischczerja w Tšelanach, ž. — Erich Ehrhard, Hendricha Oswina Schöny, samkarja na Zidowje, dź. — Fritz Willy Pawoł, Pawoła Hendricha Eduarda Lorenza, krawza na Zidowje, ž. — Jan, Khorla Hermanna Wuhlerja, formarja we Wurizach, ž. — Kurt Richard, Gustava Hermanna Förstera, skałarja we Wurizach, ž. — Richard Waktař, Wylema Maza Nowaka, kopornikeho dźěłaczerja na Zidowje, ž. — Adelhaid Wanda Melania, Jana Hermanna Wawrischa, fabrikarja w Dobruschi, dź. — Johanna Gertrud, njemandź. dź. na Zidowje. — Hilžbjeta, Hermanna Krausy, privatiera w Sajdowje, dź.

Zemrjeli:

W **Michałskej wožadze**: 18. novembra: Khorla August Nowak, žiwnoscžet w Toronży, 47 l. 8 m. 21 d.

W **katholskej wožadze**: 15. novembra: Jakub Rjehork, invalida w Budyschinje 65 l. 9 m. 25 d.

Zyrkwinske powjesče s Hodźija.

Njedželu semrjetych smeje rano ½8 hodź. duchowny Voigt žerbsku spowjednu wucžbu, ½9 hodź. farar Kschižan žerbske a w 10 hodź. němske předowanje. — Popołdnju w 3 hodźinach budże žerbska liturgiska Boża žłužba. — Psched zyrkwinymi durjemi budże žo kolletka sa evangelskich Němzow we wukraju składowacź.

Pjatk 30. novembra jako na Handrija budże rano ½9 hodź. žerbska spowjedź a ½10 hodź. žerbske kemschenje.

Zyrkwinske powjesče s Budestez.

Njedželu semrjetych smeje farar Domaschka rano ½8 hodź. žerbsku spowjedź, dopołdnja ½9 hodź. žerbske a ¼11 hodź. němske předowanje.

Winowa pschedawarnja Pawoła Giebnera

w Budyschinje

na bohatej haßy czišło 18 s nutskhódom na theatrowej haßy porucža žwoje derje wothladane

běłe a czerwjene wina, Portske wino, Malagaske, Tokayske, Madeiraske, Sherryske a druhe lěkarske wina atd.

Wot sapoczatka mojeho dwazyczilětneho wobstacża žym žo pschezo prózował, **jenoż woprawne wino** pschedawacź, o tryž je strowoscži spomóžne.

Dokelž w tsjoch pinzach: **w radnej khěži,** na **kotołskej haßy** a na **bohatej haßy** sestajany **jara wulki skład** wudžerżuju, kotrež žo s wudawkami sa pucžowanje njepodroża, mózu **wino s wjetschimi hromadami**

k kwaßam a druhim **žwjatoczinoscžam** žo hodźaze, tunscho pschedawacź, hacž hdyž žebi jo direktnje wot Rheina, Mosela atd. póßkacź dadża. Posypytanje tych pschetrjebarjow, kotsiž hischcże moje wina njesnaja, wo tym pscheßwědczi.

Wulke

wupschedawanje meblow

14 na bohatej haßy 14 po 1 schodze.

Dla pschetwarjenja khěže žwój **meblowy magazin** wotedam a žwój wulki skład khmanje dźěłanych meblow po poniżenych placžišnach wupschedawam.

Wilhelm Schmidt, blidarski mischtr.

1906

Póndźelu

26.

novembra

Sapoczatk

kóždolětneho pśched hodami

ßo wotměwazeho

wuprósdnjeńskeho wupschedawanja.

Julius Hartmann Sohn

na ſnutskownej lawſkej haßy

ſ napſchecźa radneje pinzy.

Ernst Ullrich

na ſchuleŕſkej dróſy 12

porucża po tunich płaczíſnach

porzlin, kamjenimu,
dutu a taflojtu ſchkleńzu,
majolikowe a nippeſowe wězy,
ſchpihele, gardinowe žerdźe, lampy
we wulkim wubjerku.

Saßopſchedawarjo rabatt dóſtanu.

Poruczam ßamodźělane
ff. mlócźniki, mlokowe karany, mlokowe hornzy, wódne khany, wódne cźerpawy, ſazynowane wódne khany a hornzy.
Mam wulki ſkład
krjepjawkow (krjepjenſkich khanow) a **emaillowanych tworow, ſazynowanych bowow** a **juchowych cźerpakow. Tśéſchne žłoby** a **roły** a kóždе do twarſtwa ßłuſchaze klampnarſke dźěła ſhotowjam.
Želeſo ſa tśéſchne žłoby mam na ſkładźe.
Spěſchne poßłuženje. Najtuńſche płaczíſny.

M. Schulz.

10 pſchi ſzerbſkich hrjebjach 10.

Płaczíſny hódno! Rjane! Solidne!

Najnowſche ſ b y t k i ſa ſymſke khołowy, wobleczenja a paletoty ßu ſaßo doſchłe a proſchu wo pſchecźelniwy wopyt. Też ßu najnowſche cźiſtowołmjane **Geraſke błuſy** a **draſtne tkaniny** ſaßo na ſkładźe.

Ernestina Elſnerowa na młynſkej dróſy 5 pſchi Mörbitzez wulkim młynje.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7

porucża k **hodam** jara płaczíſny hódno:

koſchlazy barchent na wulki wubjerk po jara poměrnych płaczíſnach kaž też

barchentowe koſchle wſchěch wulkoſcźow ſa kóždu ſtarobu;

wupjerki, łohcź hižo po 25 np., cźerwjene a rózoſte, teho runja hładke a módre ßmuhate;

zychi 9/4 a 6/4 ſchěroke hižo po 20 np.,

pokłama nowych kaſchcźikatych a woknatych muſtrow po wſchelakich płaczíſnach;

błuſy a jakowe ſbytki ſ reloura a kaſtora hižo po 1 mk.;

barchentowe poßleſchcźowe płachty ßwětłe a cźěmne, běłe a ſ pißanej kromu wſchěch dołhoſcźow a ſchěrjow;

ſpódnje kholowy ſa mužſkich, teho runja ſa žony a holzy wſchěch wulkoſcźow, poßlednje też ſe ſchtaltom.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Winowa pschedawarńja
ſ wulka a ſ maka
Gustava Küttnera
na ſzerbſkej dróſy telefon 5*
ſjednoczena
ſ winowej korczmu,
nowemu cżaßej pſchiprawjenej
porucża
naturſkocziſte wina
po ſnatych ſolidnych płacżiſnach.

Hońtwarſke gamaſche
ſ cżorneje abo bruneje howjaſeje kože wſchelakich wuwjedźenjow po 7 hacż 9 mk. porucża
Reinhold Gierisch
kožowa pſchedawarńja
pſchi mjaßowych jědłach 6.

Wuběrany
khofej
paleny
punt jenož po
80 np.
tak dołho hacż ſklad doßaha
pola
Khorle Nowaka nasl.,
Jurja Nitſche
na žitnej haßy.

Wolij
ſa mlócżaze maſchiny,
maſchinſki wolij,
rjemjenjowy wólk,
ſluid,
wolij na rany,
hojazu a kopytowu žalbu,
kožowy mas
najlěpſcheje hódnoſcże porucża
Arthur Grubann
pſchi drjewowych wikach 8.

Zuſe ſuby,
plomby ſe ſlota,
ſzlěbra, emaille,
ſ rukowanjom ſa poměrne płacżiſny.
Eugen Wienecke,
w Amerizy approbowany
ſubjazy lěkat,
18 na Hoſchiz haßy 18.

A. & W. Neuhahn

poručżataj ßwój wulkotnje ſrjadowany ſklad **ſwoblekanych** a **njewoblekanych**

klankow (pópow)

a klankazych wězow

jenož najlěpſchich družinow po ſnatych **tunich płacżiſnach.**

Klanki (póły)
ſ kulatym ſhibadłom, kožanym cżěłom a **ſ tkaninowym cżěłom**
najjednoriſcheho hacż do najwoßebniſcheho wuwjedźenja,

kožane a tkaninowe cżěła
wſchěch wulkoſcżow a płacżiſnow.

klankaze (pópjaze) hłowy
ſ zelluloida, patentowaneje macżiſny a ſ porzlina
ſe ßo ſańdźelazymaj wocżomaj a bjes njeju.

Klankaze (pópjaze) perüki,
ſchite, wſchelakich **družinow** a **płacżiſnow.**

Klankaze (pópjaze) **ruki**
ſ patentowaneje macżiſny, zelluloida, kože a biſkwitoweho porzlina,

klankaze (pópjaze) **nohi** ſ kože a **patentowaneje macżiſny.**
Klankaze cżrije a **klankaze ſchtrympy** na hobrſki wubjerk,
klankaze (pópjaze) **kłobuki** ſ filza a ſe **ßłomy pleczene.**

Klankaze pſcheßłónczniki a pſchedeſchczniki.

Klankaze (pópjaze) ſchaty
a wuſchiwanu a hoczkowanu **klankazu drastu,**
jako: **kholowczki, koſchnłki, wobleczenja, jeczki, ßukniczki, lazki, khapiczki, kupanſke mantle, wobleczenja ſ mězu, kupanſke płachty, kupanſke měſchki, ſchantka, ſchtrympiczki** atd.

Pjelſczowe a krimſke tykacże (muffy)
pjelſczowe a krimſke kolliery, potrjebu k cżiſczenju drasty, ſchczětki a **cżeßaki.**

Małe klanki (pópki) **do klankazych ſtwow,**
jako: njewjeſtu a nawoženju, žony, mužow, dźěczi, wojakow, Delnjołużiczanki, Tyrolſkich, kuchańki, kucharjow, poſtillonow, puczowarjow ſ nakhribjetnym měchom, hajnikow, wuhnjerjow, haſcherjow, pěſtończow, ßłužobnikow, automobilnikow atd.

Kupanſke klanki (póły)
ſ zelluloida po 10 np., ſ porzlina po 5 np.

Cżiſkanſke klanki (póły)
ſ tkaninowym a kožanym cżěłom, ſ zelluloidowej a patentowej hłowu.

Wołmjane klanki po 10 np., gummijowe klanki,
piſkaze klanki, kwiczate klanki, bubnarjow.

A. & W. Neuhahn

4 na ſzerbſkej haßy 4 **w Budyſchinje** **4 na ſzerbſkej haßy 4.**
Salożene 1891. Telefon cżißło 449.

Moje lětusche

hodowne wupschedawanje

je so sapočało.

Njedźiwajcy so powyschazych płaćišnow sa wołmjane tkaniny je so mi tež tole lěto poradźiło s pschihódnym kupjenjom wulkeje džělby

drastnych tkaninow noweje mody

sa symu a lěćo

jenoż dobre družiny, lětusche wězy zyle wosebje płaćišny hódno dostaću, kotrež po sćěhowazych

njeźměrnje tunich płaćišnach

posćiću.

Wosebite składnostne kupje:

Serija I	**Reiges**	meter **nětkole** — hr. **50** np., wobleczenje 6 m sa **3** hr. — np.
Serija II	**Wołnate neiges**	meter **nětkole** — hr. **60** np., wobleczenje 6 m sa **3** hr. **60** np.
Serija III	**Čistowołmjane chevioty, beiges a noppy** . .	meter **nětkole** — hr. **75** np., wobleczenje 6 m sa **4** hr. **50** np.
Serija IV	**Careauxy a noppy**	meter **nětkole** — hr. **90** np., wobleczenje 6 m sa **5** hr. **40** np.
Serija V	**Zibeliny, jendźelske careauxy, čistowołmjane, módroselene schottiske a chevioty**	meter **nětkole** **1** hr. — np., wobleczenje 6 m sa **6** hr. — np.
Serija VI	**Melěrowane a jendźelske tkaniny**	meter **nětkole** **1** hr. **10** np., wobleczenje 6 m sa **6** hr. **60** np.
Serija VII	**Čistowołmjane chevioty, wołnate zibeliny a noppy**	meter **nětkole** **1** hr. **20** np., wobleczenje 6 m sa **7** hr. **20** np.
Serija VIII	**Čistowołmjane zibeliny a wołnate krepy** . .	meter **nětkole** **1** hr. **30** np., wobleczenje 6 m sa **7** hr. **80** np.

Wosebje ma so wusběhowacź:

Serija IX	**Džělba jendź. drastn. tkaninow,** 115 cm schěrokich, meter **nětkole** **1** hr. **40** np., wobleczenje 6 m sa **8** hr. **40** np.	
	Džělba zibelin. blusowych a schottiskich tkaninow meter **nětkole** **1** hr. **40** np., blusa 6 m sa **2** hr. **80** np.	
Serija X	**Wołnate lěčne tkaniny a jendźelske tkaniny**	meter **nětkole** **1** hr. **50** np., wobleczenje 6 m sa **9** hr. — np.
Serija XI	**Voiles, jendźelske tkaniny**	meter **nětkole** **1** hr. **60** np., wobleczenje 6 m sa **9** hr. **60** np.
Serija XII	**Wschelake nowosće**	meter **nětkole** **1** hr. **80** np., wobleczenje 6 m sa **10** hr. **80** np.
Serija XIII	**Jenotliwe wotměrjene wobleczenja,** hač do 50 hr. hódne, **nětkole** wobleczenje **18** hr. hač **12** hr.	
Serija XIV	**Džělba židźanych tkaninow** sa blusy a wobleczenja, meter **nětkole** **1,90** hr., **1,60** hr., **1,20** hr.	
Serija XV	**Džělba płoczliwych židow,** běłych, écru, jaßnomódrych, ßwětłoselenych, prjedawscha płaćišna **3** hr., meter **nětkole** **1,50** hr.	
Serija XVI	**Džělba wołmjanych mußelinow** meter **nětkole** **90** np. hač **75** np.	
Serija XVII	**Džělba velourowych barchentow, koschlazych barchentow a bawłmjanych tworow** meter hižo po **30** np.	

Sbytki a roby krótkeje měry.

Dale na džělbu

žonjaceje drasty

kóždeje družiny kedźbliwe cźinju, kotruž so bych ju wotbył, **wjele niże płaćišny** wotedawam.

Najpschihodnischa składnosć sa hodowne kupowanje.

Jan Jurij Pahn.

Ia czišćeny
praec. basiski
fosforokißały kalk
k pizowanju skotu
we woprawnych walčkach a po wasy porucza jara tunjo
Otto Engert
en gros **drogownja** en détail
Telefon 33*.

Wot dženża poručam
rżany gris,
rżane wotruby,
pschenične wotruby,
majßowy schrót,
lanu mučku,
lane woßuchi
a skótnu żel.
Khorla Bukan
na żelesnišćim sastanischczu
w **Huczinje.**

Wodunjepschepuschczaty
garbarski mas
snateje dobrosče na wobucże, žanu vaselinu, porucza
Reinhold Gierisch
kožowa pschedawatnja
pschi mjaßowych jědkach 6.

Dobru
pschenično muku,
nudle, rajß, jahły,
hejduschku, krupy, żoki,
buny, hróch, gris,
dobru lanu mučku
porucza
Khorla Kahrowe
pschi žitnych wikach.

Jatrowy wolij
(Lebertran)
čistu, czerstwu tworu
k pizowanju skotu
porucza
Otto Engert
en gros **drogownja** détailen
Telefon 33*.

Pschi hłownym torhoschczu 5.

Reinhold Neugebauer
w Budyschinje.

Pschi hłownym torhoschczu 5.

Poručam po jara tunich płaczišnach:
Po najnowschej modze dźełane
mužaze, hólczaze a dźěčežaze
swjerschniki, jupy, wobleczenja,
mantle, peleriny a kholowy
na wulki wubjerk, wubjernje żedžaze s trajnych tkaninow trajne seschite.
Nowe żym pschijal a poručam
najnowsche žonjaze a holczaze
žaketty
po **tunich** płaczišnach.

Schtóž chze żebi
drjewjanzy, drjewjane a
filzowe stupnje
a tež kožane czrije
tunjo nakupicz, njech żo direktnje do
drjewjanzarnje
Oty Hebera
na żerbskej haży 9 wobroczi.

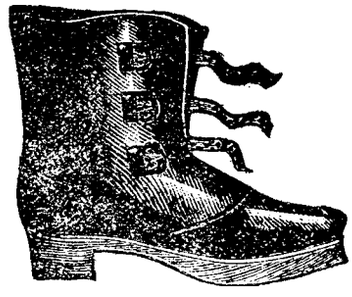

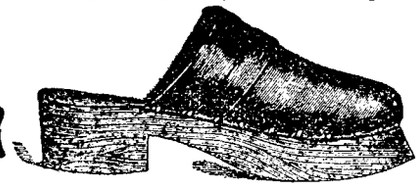

Drjewjanzy a drjewjane stupnje żo saßo póduschuja.

Jako najlepsche żo poručeja
dr. Roeberowe
lěkarstwa:
Hablowy a jehlinowy spirituß psche drjenje w rukomaj a nohomaj, kschižu, bjedrach a shibadkach.
Pepsinowe wino psche tłóčenje žołdka, wróčenje, mjeknjenje, bjesappetitnosčz.
Benediktinska essenza psche životowe bolenje, dristawu.
Czaj farfara psche kaschel.
Bjenchlowy měd a **brěčka czornych Janskich jahodow** psche kaschel a dybawosčz dźěči.
Žołdžowy kakao psche dristawu a životowe bolenje.
Jakorzowa (jěchiběrnowa) **brěčka** k čisčenju krwe.
Mydło psche lischawu.
Mydło psche njerodź pola člowjeka a skotu.
Kopschiwowy spirituß
Arnikowy spirituß
Brěsowy balsam
} psche wupadanje włoßow a schupisny.
Kupanske sela sa żłabe dźěči.
Teho runja wschě **lěkowanske topjena, sela, korjenja,** dale **wobaladła** (wotu, wobalki atd.) **mineralowe wody, schleńczane żykawy** a **apparaty k wothladanju khorych.**
Dr. Roeber,
Germania drogownja
s napschecza „winoweje kicze“
na bohatej haży.

Najlepschi
khofej
ma jenož
Otto Sachse
na bohatej haży 4.

Lubijska banka

w Lubiju w Sakskej a w Neugersdorfje.

Filiale: w Budyschinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Sadanjamy tón czaß na dań żo dawaze pjenjesy

pschi wschědnym wupowjedźenju 3%
pschi měßacznym = 3½%
pschi tři- a schěsczměßacznym = 4%
} na lěto.

W Budyschinje, 12. oktobra 1906.

Filiala Lubijskeje banki
w żerbskim domje.

Sa
muzſkich, pacholow a dźěczi
w najwjetſchej dokonjanoſczi ſeſchite ſtedźaze
wobleczenja, paletoty, jupy
po 2.45, 4.—, 5.—, 6.—, 7.50, 8.—, 9.—, 10.— hacź do 15 mk.,
peleriny, kholowy, lazy, župany (ſpanſke ſtuknje),
kaž tež kraſne nowomodne
žonjaze a holczaze žakety, peleriny
kupujecze najlěpje a po zyle njeſtměrnje **tunich płaczišnach,** kajkež ſto njemóža ſe žaneje druheje ſtrony poſkićźić, pola
Oty Preuß
w Budyſchinje
4 na zitnej haſy 4.
Draſta po měrje ſto ſ rukowanjom, ſo derje ſtedźi, ſchije.

Dla wotedacza pſchedawarnje
doſpołne
wupſchedawanje
hotowych mužazych a žonjazych kožuchow, pjelzowych bowow a tykaczow (muffow), pjelſczowych mězow, nohowych měchow, kožow atd.
F. Trulley, kóžkarſki miſchtr
w Budyſchinje na bohatej haſy.

Klobuki a mězy ſu hacź na dalſche wot wupſchedawanja wuſamknjene.

Koprowy vitriol
zyły a czisty tolczeny k naczinjenju pſchenzy po wulkim direktnym nakupjenju porucza
Otto Engert.
Telefon czißko 33*.

Ernst Herkner

czaſznikař w Budyſchinje
na **ſeminarſkej haſy 13**
prjedy pſchi hłownym torhoſchczu
porucza ſwój wulki ſkład wſchěch druzinow
czaſznikow a **rjeczaſow**
po tunich płaczišnach ſ wjazylětnym rukowanjom.
Porjedzenja derje a **tunjo.**

Po **fabrikſkej płaczišnje** dźělbu
ſchpihelow
pſchedawam, dokelž chzu je do zyła ſpuſchczićź.
Hermann Gläsel
pſchi lawſkich hrjebjach 4
w ſerbſkim domje.

Hdyž dyrbi ſto ſ zyła
pſchi kormjenju ſwini dopomhacź, dyrbja ſto jenicžzy
Geo Dötzerowe koruſchki ſa ſwinjazu pizu
bracź. To doſtaha. Tyſka po 50 np.
dostacź
w Engertowej drogowni
w Budyſchinje.

Maſchinſke wolije
ruſke a **amerikanſke**
ſa cžežko a lohko ſto cžerjaze maſchiny,
zylindrowe wolije
wſchelakeje hódnoſcze,
huſty maſchinſki tuk,
we woprawnych cžwizach a po waſy po wulkim direktnym kupjenju jara tunjo porucza
Otto Engert
en gros **drogownja** en détail
Telefon 33*.

Sa naſymu a ſymu
poruczam ſwój bohaty ſa kóždu potrjebu wuhotowany ſkład
hońtwarſkich, jěſdnych, dołhich a ſtulpowych ſchkórnjow,
ſchkórniczkow a ſtupnjow, balſkich a towarſtwowych cžrijow,
gumijowych ſtupnjow a gumijowych ſchkórnjow,
filzowych ſtupnjow a filzowych toflow,
hońtwarſkich, jěſdnych a promenadowych gamaſchow,
kaž wſchě jenoż pomyſlne druziny ſtupnjow a ſchkórnjow ſa zónſke, muzſkich a dźěczi po ſnatych tunich płaczišnach.
Kaž je ſnate, po měrje ſa krótki cžaſz wubjerne wobucza dźěłam.
Wnporjedzenja ſto w mojej ſtamžnej dźěłarni ſpěſchnje, po zadanju hnydom, ſhotowjeja.
Wobhladajcze ſtebi moje wukladne wokna!
Heinrich Mohr, cžrijownja,
w Budyſchinje na zitnych wikach na rózku ſtukelnſkeje haſy.
Telefon 384.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 48. Sobotu 1. decembra 1906. Lětnik 65.

Swětne podawki.

Pschiczehnjenje prynza Jana Jurja a jeho młodeje mandźelskeje do Draždźan.

S wopokasmami najwjeselscheho dźělbracza, swonjenjom swonow a ßwjedźeńskich smahowazych postrowow khorhojow je prynz Jan Jurij póndźelu se ßwojej młodej mandźelskej prynzeßu Marju Immakulatu do sakskeho hłowneho města pschiczahnył. Na dwórnischczu bě czeßna kompagnija tšeleŕskeho regimenta postajena. Hdyž prynzowskaj mandźelskaj s dwórnischcza stupischtaj, ludowe ßyły wjeßele „ßława!“ sawołachu. Prynz nimo czeßneje kompagnije krocześche, kotraž potom nimo prynzowskeju mandźelskeju czehnjeschе. Prynzeßa wot jeneje schulskeje holzy kwětkowy buket pschija, kotryž 162 schulskich holzow, pschi dwórnischczu w dwěmaj rjadomaj stejazych, pschepoda.

Prynzowskaj mandźelskaj ßo potom do schěsćpschežneje kucze ßydnyschtaj; gardźini jěsdni a żandarmojo czah skónczichu. Domy a dróhi běchu s khorhojemi, kwětkowymi pletwami a wěnzami wupyschene. Na starym torhoschczu wyschschi měschczanosta Beutler prynzowskeju mandźelskeju w mjenje města s rěczu powita. Mnosy czeßni hosczo běchu ßo na tribunje, se schmrěczinu wudebjenej, w czeßnym dworje seßydali. Prynz ßo wjeßely a hnuty sa hołdowanje Draždźanskich měschczanow dźakowasche. Potom jěsba dale po krala Janowej drósy, nowym torhoschczu a Augustußowej drósy do kralowskeho hroda dźěsche.

Kral a druhe ßobustawy kralowskeho doma prynzowskeju mandźelskeju na balkonje wysche Jurjowych wrotow wocakowachu a jeju potom w residenzskim hrodźe wutrobnje powitachu. Po pschedstajenju statnych ministrow a druhich wyßokich sastojnikow ßo prynzowskaj mandźelskaj wróczo sczahnyschtaj. Wječor ßo k jeju czesczi hosczina wotmě.

Kolonialna debatta w khěžorstwowym ßejmje.

Wotkrycze njedostatkow w němskich kolonijach je dobre płody pschinjeßło. Nowy wodźer kolonialneho sarjadnistwa, Dernburg, je ßo rossudźił, porjad do němskich kolonijow pschinjesć. W khěžorstwowym ßejmje je wón nadrobnje reformy roskładował, kotrež maja ßo w kolonijach sawjesć. Monopolske wuczinjenja s Tippelskirchom a Woermannom, kotrychž dla ßo knjeżerstwu najhórsche poroki czinjachu, je wón hižo rospuschcził. Wón ßo wusna, so dyrbi ßo sarjadnistwo a sliczbowanstwo dospołnje pscheměnicz a so sa sastojnikow ßebi jenoż wustojnych muzow czistеho mjena a kharaktera wubjerje. Tola kolonialni sastojniży pschi ßwojej napinazej dźeławosczi też sakitanje pschecziwo wopaczným wobskorżbam potrjebaju. Tak daloko hacz ßu ßo wone stake, ßo winowarjo wobskorża. Wobskorżby, kotrež ßu ßo hacz dotal pschecziwo kolonialnemu sarjadnistwu czinike, komißija pschepytuje, kotraž s dweju ßudnikow a jeneho statneho rěcznika wobsteji. W praschenjach, domoródne ludy nastupazych, budźa ßo mißionarow wo radu praschecz. Kolonije dyrbja ßo finanznje ßamostatne czinicz, to rěka, jich wudawki dyrbja ßo po jich dokhodach skłožowacz. Dernburg je pschewědczeny, so budźa němske kolonije dobry wunoschk dawacz. Kaž Jendźelczenjo dyrbja też Němzy w ßwojich kolonijach żelesniży twaricz. Wěste je, so budźische ßo 150 milijonow hriwnow w krótkowjeczornej koloniji salutowało, hdy budźichu żelesniży psches kraj twarjene byłe.

Zentrumski sapóßłanz Schädler napschecżo Dernburgowym roskładowanjam ßo na ßkowa wjerćha Bülowa powołujo praji, so ßu němske kolonialne pschedewsacza njewuspěschne byłe. Zyłe lěczo je ßo kapało a skónczńje ßu ßebi pscheli, zyły njerjad na dobo wukidnycz. Zentrumska strona je sa sdźerżenje kolonijow, tola ßebi żada, so ßo liczba wojakow w krótkowjeczornej koloniji po móżnosczi pomjeńschi. Se sapóßłanzom Erzbergerom, kotryž je kolonialne skandale wobßwětlił, njeje zentrumska strona s jena, tola wona nima pschiczinу, jeho saprěcz. Noweho wodżerja kolonialneho sarjadnistwa powitamy, tola wón budże najprjedy pruhu wobstacz dyrbjecz. Wón ma nadawk, s wótrej ruku do njedostatkow sarjadnistwa sapschimnycz. Kolonialne sarjadnistwo dyrbi ßo wěżywustojnischo wodźicz, hacz dotal. Sastojniży dyrbja ßo pruhowacz a swuběracz. Kolonije njeßmědźa wotkładźischczo małohódnych woßobow bycz. Hdyž je knjes Dernburg ßwoje różojcze barbjene wopomnjenske pißma wudał, njeje ßo wón po sdaczu se ßwojeho prjedawscheho stejischcza jako bankowy direktor wunamakał. Budgetowa komißija budże jeho wudawanja dokładnje pruhowacz dyrbjecz.

Pósnański arzybiskop Stablewski †.

Arzybiskop Florian Stablewski w Pósnanju je ßoboku wjeczor nahle wumrjeł. Jeho na stólzu ßedźo semrjeteho nadeńdźechu. Ssmjercz je jemu czeżke bědźenje pschikrótschika, do kotrehoż bě ßo wón dla sawjedźenja němskeje nabożenskeje wuczby do pólskich ludowych schulow sczahnycz dał. Wot ßwojeje młodosczе je ßo wón k pólskemu ludej snał. Jako gymnasialny wuczeŕ w Schrimje ßo wón radscho wotßadźicz da, hacz so by pólske dźěczi w nabożinje němski rosswuczował. Po Bismarkonym padu Stablewski ßam k měrej mjes Němzami a Polakami radźesche. Wobroczenje ßwojeho prjedawscheho stejischcza wón s rěczu w Toruni na sjawne da, w kotrejż wón wótrje pschecziwo Ruskej wustupowasche a na tyßazlětne sjednoczenje Polakow s wjeczornej kulturu pokasowasche. S tym ßebi wón pschikhilnosć khěżora Wylema dobu a ßo na jeho wurasne pschecze sa arzybiskopa postaji. Tola czaß směrowanskeje politiki dołho njetrajesche. Pschecziwo Polakam bórsy wótry wětsik s Barlina dujesche. Pschezo s nowa ßo milijony k pokupowanju pólskich kubłow w pruskim krajnym ßejmje pschiswołachu a se schule ßo s mozu pólska rěcz wuczischczowasche. Nowy wukas pruskeho knjeżerstwa, po kotrymż dyrbjesche ßo we wschěch ludowych schulach němska nabożeńska wuczba sawjesć. Stablewskeho do wulkeho czeßna sahna, w kotrymż dyrbjesche ßo pak sa Polakow, pak sa knjeżerstwo rossudźicz. Kaž tehdy jako gymnasialny wuczeŕ wón na stronu pólskeho luda stupi a sjawnje pschecziwo němskej nabożeńskej wuczbje protestowasche. Wón je to sawěscze jara njerad czinił, tola njepschestawaze pschezo wótsischo wokaze skórżby Polakow jemu druheho wupucza njewostajichu. W tu khwilu njeje wuhladow, so by pruske knjeżerstwo ßo ßwojeje pschenemczowazeje politiki napschecżo Polakam wostajiło. Duż ßnadź pólske nowiny njemějachu njeprawo, kotrež Stablewskemu dóńt semrjeteho kardinala Ledochowskeho wěschczachu. Też tón bě něhdy pruskemu knjeżerstwu prawy, tola hdyž ßo jemu kulturnym wojowanju nochżysche podczińnycz, jeho wotßadźichu. Hinak drje ßo też njeby Stablewskemu sesłało.

Pruske knjeżerstwo budże pschi wobßadźenju wuprósdnjeneho arzybiskopstwa na tym wobstawacz, so ßo muż wuswoli, kotryż ßo

pschenëmczenju Polakow njebudże pschecźiwjecź, ale jo spěchowacź. So by tež bamž w tymle smyßle rosßudźił, je hižo Wrótßlawski biskop Kopp do Roma wotjěł. Wón ma niz jenož bamža, ale tež kardinalow ša žadanje Němskeje dobycź; pschetož rosßudźenje njewotwißuje jenož wot bamža, ale wjele bóle wot kardinalow, a cźi budža hladacź, skerje Němsku hacź Polakow spokojicź. Cźežko pak budże, němskeho kandidata namakacź, kotryž by pólski derje rěcźał a mjes Polakami nahladnosćź měł. Saksti prynz Max, kotremuž chzychu hižo Pósnańske arzybiskopstwo pschiwobrocźicź, by drje ßo ša tole wobcźežne sastojnstwo podźakował.

Sserbija a Franzowska.

W zkownej wójnje s Awstriskej je Sserbiji Franzowska pomoznu ruku podała. Sa to, so je ßo ßerbske knjeżerstwo na to swjasało, nowe kanony w Franzowskej skasacź, ßu franzowszy pjenjeżnizy Sserbiji 92 milijonow frankow požcźili. S tejle požcźonki ma ßo 46 milijonow k skasanju kanonow a druheje wójnskeje potrjeby a 35 milijonow k twarej żelesnizow nałožicź. So njeby Sserbija w zkownej wójnje s Awstriskej hospodarszy seßkabnyła, Franzowsojo nětko Sserbiji skót wotkupuja, kotryž wona prjedy do Awstriskeje wuwožowasche. Woßebje je ßerbske ßwinjaze mjaßo wjele wotebjerarjow w Franzowskej namakało. Firma Limoge w Bordeauxu je s Belgradskej rěsarnju kontrakt scziniła, po kotrymž ma Sserbija létnje 140,000 ßwini do Franzowskeje wuwjesćź. Wupkody ßwojeho rataŕstwa je Sserbija po dobrych płaczisnach do druhich krajow wotbyła.

Pschikrótschenje swucźowanjow reserwistow w Franzowskej.

Wójnski minister Picquart je w ministerstwowym poßedźenju pschipowjedźił, so ßo prěnje swucźowanje reserwistow na tsi njedźele we wulkich manevrach, w druhim swucźomanju na dwě njedźeli a w tsećim na jenu njedźelu pschikrótschi.

Schwajzarszy żelesnizarjo ßebi wjetschu msdu žadaju.

Żelesnizarjo w Schwajzarskej ßu se ßwojej msdu njespokojom. W Zürichu je ßo 700 muži pod hołym njebjom seschło, so bychu shromadnje wjetschu msdu a pschiprawjenje sawěsćenja ša invalidnosćź a starobu žadali. Niszy żelesniszy dźěłacerjo dyrbja wschědnje 4 franki msdy dostawacź. Wubjerk ßo wuswoli, kotryž dyrbi s wyschnosćemi jednacź. Po shromadźisnje njedźiwajzy sakasnje měschczańskeje rady 600 muži po měsce cźehnjesche.

Tež w Jendźelskej ßo żelesnizarjo hibaju. Na shromadźisnje w Birminghamje ßu wobsamkli, ßebi wóßomhodźinski dźěłanski cźaß, powjetschenje msdy ša pschescźaßne dźěło wo schtwórty dźěl, ša njedźelske dźěło wo 50 prozentow žadacź.

Runoprawosćź ruskich židow s kschescźijanami.

Ruske knjeżerstwo je hižo loni židam wschelake prawa spožcźiło, nětko chze jim tež ßwobodne pschecźahowanje a wikowanisku ßwobodu w zyłej Ruskej dowolicź. S tym chze jim móżnosćź dacź, ßo na sprawne waschnje żiwicź a tak wulku hromadu židow s jich khudoby wußwobodźicź, kotraž jich nětkole mjetarjow bombow a rubježnikow cźini. Ruszy wótcźinzojo napschecźo temu měnja, so žida nochzedża s zyła dźěłacź a so budża ßwoje nowe prawa jenož k wulichowanju ruskeho luda wužiwacź a jón sahkupja a do khudoby powjedu. Wosjewjenje židow w Odessy, so ßo wot revoluzije wotrjeknu, maja ruske nowiny ša ludaństwo a napominaju Rußow, so ßo s nim njeßmědża sakolebacź dacź. Židźi ßu wschudże tak cźinili. Najprjedy ßu evangelijon cźłowjestwa, sjednanje, cźłowiskich prawow, ßwobody, runosće a bratrowstwa prědowali. Potom pak ßu wscho podryli, revoluziju sbudźili a w mutnym kojili. Wužitk s revoluzijow 1789 w Franzowskej a 1848 w Němskej ßu jenož židźi na schkodu saßydlenych burow a měschczanow měli. W Ruskej ßo ludej hischcże hórje pónże, dokelž je wón njedźěłanischi, dopósnawschi, so s mjetanjom bombow njemóża ßwój saměr dozpicź, židźi měr piskaju a ßo jako njewinowate jehnjata wudawaju. Moskowske nowiny pißaju, so by dobycże ruskich revoluzionarow lub bóle podtłóczowało, hacź poraženje pola Tschuschimy a Portsmoutski měr. Lud budże w powjetschenju židowskich prawow dobycże židowskeho kapitala widźecź. Knjeżerstwo dyrbjało teho dla ßwoje nětczische židam pschecźelne ménjenje pschemėnicź.

Wótre wobstórżby pschecźiwo prjedawschemu ruskemu ministrej Witte.

Wótcźinszy smyßleni Rußojo wscho njesboże, kotreż je poßlednje léta Rusku podeschło, skażerskemu dźěku ministra Witte pschipißuja. Jemu winu dawaju, so je Ruska w cźaßu, hdyž bě japanske wójsko dospołnje wołkało a hdyž běchu pjenjeżne żórka Japanskeje saprahnyke, hanibny měr sczinika. Hida, s kotrejž ßu Rußojo pschecźiwo Witte napjelnjeni, je w poßlednim poßedźenju „swjaska ruskich ludźi" wurasyła. Dr. Dubrowin w njej s wyskazym pschihłoßowanjom pschitomnych Wittu mordarja ministrow Ssipjagina a Plehwy, pscheradnika wótzneho kraja a paducha milijonow mjenowasche. Shromadźisna ßebi na to žadasche, so by knjeżerstwo Wittu, kotryž je ßo runje s wukraja do Ruskeje wrócźił, hnydom wupokasało, a zarej na to poczahowazu depeschu póßła.

Bombowy nadpad.

Na generala Dawidowa w Theodisiji w Tauriskej provinzy je ßo bomba cźißka. General njesranjeny wosta. Nadpadnik, kotryž wudawasche, so je awstriski poddan, bombu w ruczným korbje njeßesche a je nadpad pjecźa po pschikasni lecźazeho wotdźělenja sczinił. Cźěkajo wón do ßwojich pschescźěharjow tšélesche, tola jeho pschemochu a wuputachu. Dźeń posdźischo je jeho pólny ßud k ßmjercźi na schibjeńzy saßudźił.

We Warschawje ßu zentralnu organisaziju sozialdemokratiskeje revoluzionarneje strony wußlědźili. Wschitke ßobustawy organisazije ßu ßo sajake.

Židźa a strona měrneho wonowjenja.

S revoluzionarnej kadettskej stronu w Ruskej sda ßo nimo bycź. Ruszy židźi, kotsiž maju dobru politisku cźuchawu, ßo wot kadettow sjawnje wotrjekuja. W Odcssy, w najhórschim revoluzionarnym hnězdże ruskich židow, ßu ßo pschedßydojo tamnischich synagogow a modleŕnjow rosßudźili, ßo stronje měrneho wonowjenja pschisamknycź; woni praja, so chzedża židźi měrne dźěło w dumje a so njeißu s wjetscheho dźěła revoluzionarnje smyßleni. Woni maja wosjewjenja, kaž Wiborgski manifest, kotreż ßu konstituziji njepschecźelske, sa schkódne, židźi njeißu na Wiborgski manifest kedźbowali a nimaju k kadettskej stronje žaneho dowěrjenja. — Strona měrneho wonowjenja je runje tak revoluzionarna kaž kadettska strona. Hdyž ßo židźi k njej pschisamknu, woni s tym wobßwědcża, so ßo w ßwojim dotalnym smyßlenju njeißu pschemėnili.

Rěcź wěrnosćź!

(Skónczenje.)

II.

Tsizyczi lět bě ßo po tamnym podawku minyło, kotryž ßmy runje powjedali. Stary Sprid bě ša tón cźaß wumrjeł. Jeho ßyn Jakub nětkole wjazy s balom njehrajesche, ale bě na khutneho a schwarneho muża wotrostł. Wón bě wobßedźeństwo po ßwojim nanu herbował. Tež sastojństwo směrza, kotreż bě nan sastawał, běchu na ßyna pschenjeßli. Jakub Sprid bě schwarny muż a hospodaŕ, a runje tak tež ßwěrny a ßwědomity ßudnik. Wón ßwoje ważne sastojństwo s wulkej khutnosćźu a se wschej krutosćźu sastawasche. Jeho wóczko na stajnosćźi a njespróżnje nad dowěrjenym wokrjeßom strażowasche, a wón mějesche twjerdu wolu, pschecźiwo kóżdemu njeporjadej a njeskutkej s najwjetschej rosßudnosćźu wustupicź. Teho dla ßo jeho tež sli po zyłej wokolinje bojachu. Hischcże bóle muża hidźachu, kiž tak twjerdże a ßwěrnje na ßwojej straži stejesche a kóżde pschestupjenje sakonja wukopacź a s njenaproschnej krutosćźu khostacź wjedźesche. Teho dla ßo mjena „Sprid" wschitzy bojachu a hidźachu, kiž rad skutki hry cźinjachu. Mjelczo ßebi pschißahachu, so budża ßo hižo na nim wjecźicź. A dyß a dyß ßamo listy bjes podpißma dostawasche, w kotrychž běchu najcźeżsche hroženja, jeli so njeby w ßwojej krutosćźu popuschcźił a wjazy ßmilnosćze wopokasował. Jakub Sprid ßo s tajkimi hroženjemi ani s najmjeńscha wottraschicź njedasche. Wón widźesche, so bjes Bożeho dopuschcźenja ßo jemu ani włósk na jeho hłowje sekschiwicź njeßmě, a mějesche tu dobru dowěru, so budże jeho Bóh, hdyž jemu w ßwojim sastojństwje a w domje ßwěrnje ßłuži, tež we wschitkich wobstejenjach sakitowacź a dźerżecź.

W poßlednim cźaßu běchu Sprida wschelake njesboża podeschke. Ssylne krupy běchu jemu zyłe żně bjes maka sahubiłe. Ska khorosćź bě jemu wjazy hacź połojzu skotu morika. Woheń, kotryž ßnadź bě wjecźiwa ruka satykła, běsche jemu hródże a brózńje do popjeła pschewobrocźił. Pjenjes, jara mnoho pjenjes chzyschе bycź, so mohł wschitke tute pschißadźenja saßo sarunacź a nacźinjenu schkodu saßo wuporjedźicź. K temu kónzej bě ßebi psched létom na banku w měsce Corku dwaj tyßozaj toleŕ požcźił, kotreż běchu jemu swólniwje dali. Požcźonka bě jemu móżne sczinika, nusnych żitow

nakupicź, ßwój ſkót ſaßo na prjedawſchu liczbu powyſchicź a wotpalenu bróżeń a hródże ſaßo nowe natwaricź. Nětkole bě ßo cžaß minył, na kotryż běchu jemu pjenjeſy pożczili, a naſajtra dyrbjeſche ßwój dołh w Corku ſapłacźicź. Jemu njebě móżno było, zyłe pjenjeſy ſwjeſcź. Hiſchcże ſchěſcź ſtow toleŕ jemu na to pobrachowaſche. Ale nadźijeſche ßo, ſo ſbytk wot dobreho pſcheczela, kotrychż w měſcże něktorych mějeſche, woſtanje a ſo by tak ßwoju winowatoſcź ſ najmjeńſcha napſchecźo banzy wotbył. Teho dla chzyſche popołdnju do Corka pucźowacź, ſo by ßebi pobrachowazych ſchěſcź ſtow toleŕ wobſtarał, a potom naſajtra ßwój dołh ſapłacźicź.

Sprid da ßebi konja ſeßedłacź, tykny ſchtyrnacże ſtow papjerjanych pjenjes, kotreż hižo mějeſche, do liſtneje toſche, roſßohnowa ßo ſe żonu a ſ dźeſcźom a poda ßo w měrje na pucź. Popołdnju ſ cžahom do městaczka Mallowa dozpě, pſches kotreż jeho pucź najprjedy wjedźeſche. S Mallowa do Corka běchu hiſchcże ſchtyri jendźelſke mile. Bě ßo ſwjeczoriło, prjedy hacź do wotmyßleneho kónza ßwojeho pucźowanja dozpě. Pucź mjes Mallowom a Corkom bu tehdom ſ wjazorymi rubjeżnymi nadpadami njewěſty ſcźinjeny a bě ſke mjeno doſtał. To bě trochu ſważliwa wěz, tónle kónz ſ wulkimi pjenjeſami wjeczor pſchepucźowacź. Sprid bě wutrobity a njebojaſny muż. Wón ſnajeſche ſpěſchnoſcź ßwojeho konja, na kotruż móżeſche ßo ſpuſchcźecź. Pſchede wſchěm pak dowěrjeſche ßo Bohu, ßwojemu Knjeſej, kiż móżeſche jeho też na tymle pucźu ſakitowacź. Nimo teho hinak cźinicź njemóżeſche.

Naſajtra rano dyrbjeſche w Corku bycź a ßwój dołh ſapłacźicź, nochzyſche-li ſa lohkomyßlneho a njeſpuſchcźomneho dołżnika wuwołany bycź. Duż jěchaſche cźerſtwje a troſchtnje po ßwojim pucźu a dozpě też ſbożownje k „běłej zyrkwiczży". To běchu rospadanki woßrjedź łěża, kotreż běchu hiſchcże milu daloko wot Corka. Hižo bě ſaßo dale rospadankow, tu na rospucźach jeho rubjeżniży na dobo nadpadźechu. Sababjeny muźki, hdyż ßo teho njenadźijeſche, ſ bliſkich kerkow wuſkocźi, hrabny jeho konja ſa wuſdu, tykny jemu piſtoliju napſchecźiwo a jeho pjenjeſy ßebi krucże kaſaſche. Sprid rubjeżnikej powjedaſche, w kajkej nuſy a hubjenſtwje wón je, a proſcheſche jeho, ſo by ßo nad nim ßmilił a ſo by jemu jeho cźeżky ſaßkużene a wulutowane pjenjeſy woſtajił. Ale jeho proſchenje bě podarmo. Piſtolija ßo jemu ſ wutrobna njehibny, a rubjeżnik, wjazy krócź hrożo, njepſcheſta ßebi żadacź. Schto ßebi wbohi cźlowjek chzyſche? Wón wucźeże ßwoju liſtnu toſchu ſe ſchtyrnacże ſtami tolerjemi a poda ju ſłóſtnikej, kotryż ju wotewri a bankowe papjery ſpokojnje liczeſche. Tuta ſchkodowanka ßudnika jara cźeżży a krucże trjechi. Schto bychu na banzy prajili, hdy by jutſje ßwój dołh njeſapłacźił? Bychu jeho powjedanju wo rubjenju wěrili abo njewěrili? Bychu jemu teho dla wotſtorcźenje ſapłacźenja pſchiſwolili? A hdy by ßo to też ſtało, ſ wotkel chzyſche też wulke pjenjeſy, kotreż bě njejabzy pſchißadźił, ſaßo doſtacź a dobycź? To běchu ſtyſkniwe praſchenja a ſtaroſcże, kotreż w tym wokomiku wbohemu mużej wutrobu napjelnjachu a pohibowachu.

To bě jaßny a ßwětły ſymſki wjeczor. Połny měßacźk na nebju ſtejeſche a jeno dyß a dyß jón nimo cźehnjaze mróczele pſchikrywachu a ſacźěmnjachu. Rubjeżnik bě papjerjane pjenjeſy pſcheliciźiwſchi ſawrjenu liſtnu toſchu ſaßo k ßebi tyknył a chzyſche ßo runje wotßalicź, hdyż bě ßo jemu rubjenje tak derje poradźiło. W ßamßnym wokomiku měßacźk na to měſtno jaßnje poßwěcźi, na kotrymż ſtejeſchtaj, a jěſdnikej do wobliczа. Rubjeżnik khwilu wótrje na njeho hladaſche a potom ßo ſ hnutym kłoßom wopraſcha: „Kak wam rěkaja?"

Tuto praſchenje wbohego Sprida ſaſtróżi. Wón bě hižo tak mnohego paducha, tak mnohego rubjeżnika ſajecź a ſprawnemu khoſtanju pſchepodacź dał. Ssnadź bě tónle mużſki jedyn ſ tych, kotſiż běchu jeho khutnoſcź a jeho krutoſcź naſhonili. Ssnadź bě to jedyn ſ tych, kotſiż běchu jemu hidu a wjecźenje ſa to pſchißahali, każ to mnohe hrożaze liſty wopokaſowachu. Jeli ſo ßo nochzyſche nad nim wjecźicź, k cźemu budźiſche ßo hewak na jeho mjeno praſchał? Jemu ßo ſdaſche, każ by jeho żiwjenje hiſchcże na jenicźkej niczi wißało, a ſo budźiſche ßnadź doſpołnje ſhubjene było, hdy budźiſche wěrnoſcź prajił. Něchtóżkuli budźiſche nuſnu wurěcź w tym padże mohł ſa dowolenu měcź. S kajkim prawom bě ßo rubjeżnik mohł na jeho mjeno praſchecź? Tute myßliczki ſpěſchniſcho, dyżli móżemy je napißacź a cźitacź, jeho duſchu pſcheleczachu. A ſpytowanje, do kotrehoż tyſcheny muż pſchińdże, bě tak wulke, ſo chzyſche runje wopacźne mjeno prajicź. Tu ſtupi jemu wobras jeho nana pſched duſchu, a wón ßo na ßłowa dopomni, kotreż bě něhdy ſ jeho erta ßłyſchał: „Mój ßyno, to ßebi ſpomjatkuj, pſchezo a we wſchitkich wobſtejenjach dyrbiſch ſjawnje a ſprawnje wěrnoſcź rěcźecź! To ßo Bohu najbóle ſpodoba, a teho dla pſchezo najwjetſchi wużitk a najwjetſche żohnowanje pſchinjeße." Tuteho ßłowa ſe ßwojim ßlubjenjom a napominanjom njebě ſ teho cźaßa, hdyż bě je ßłyſchał, żenje ſabył. Tute ßłowa bě hacź dotal we wſchitkich wobſtejenjach wobkedźbował a ßo pſchi tym derje měł. Njech bu jemu tole w tym wokomiku hiſchcże cźeżſche, wón bě ßebi wotmyßlił, po tymle ßłowje ßo też nětkole ſadźerżecź. „A dyrbju-li wumrjecź", tak ßebi pomyßli, „nochzu ſ najmjeńſcha ſe łżu na jaſyku wumrjecź, nochzu ſe łżu w ßwojim ßwědomnju pſched ßudnika żiwych a morwych ſtupicź." A duż wotmolwich krucże a roſßudnje: „Moje mjeno je Sprid!"

Tute ßłowa na rubjeżnika ſpodźiwnje ſkutkowachu. Jeho ſadźerżenje a ſwuk jeho hłoßa ßo na dobo pſcheměni. Wón na muża pohlada, kotrehoż bě runje wurubił, a potom ßo zunje wopraſcha: „Wěſcże ßo hiſchcże dopomnicź, mój knjeże, na tamneho jateho, kotremuż na tuto waſchnje cźeknycź daſchcże?"

Sprid ßo w tymle wokomiku hnydom a zyle jaßnje na tamny podawk ſ lět ßwojeho dźěcźatſtwa njedopomni. Tola khwilku ßo roſpomniwſchi wotmolwi: „Haj, nětkole ßo na tamnu wěz dopomnju. A na cžo je potom tamny wbohi mkodźenz pſchiſchoł?

Rubjeżnik wotmolwi: „Wón pſched wami ſteji. Ja ßym mużſki, kotrehoż ßu tehdom wußwobodźili. Wěſo budźiſche mi wjele lěpje było, hdy budźich khoſtanje, kotreż na mnje cźakaſche, pſchenjeßł a potom hinaſche żiwjenje ſapocźał. So mje njebychu ſaßo popadnyli, dyrbjach cźěkazy a njeměrny wokoło błudźicź. Żenje wjazy ßo do domu ßwojeju ſtarſcheju wrócźicź njeßmědźach, dokelż budźichu mje hewak ßnadnje namakacź a ſajecź mohli. Duż je na to pſchiſchkło, ſo buch rubjeżnik, każ ſcże to dźenßa ßam widźeli a naſhonili. Ale hiſchcże njeßym na dźěcźo ſabył, kotreż ßo tehdom ſ mojimi ßylſami hnucź daſche a ßo ßobużelnje nade mnu ßmili. Wěm to hiſchcże jara derje, ſo tehdom tutemu dźeſcźu rjeknych: »Bóh chzył to tebi mytowacź. Ja pak to ſa zyłe ßwoje żiwjenje ſabycź nochzu, ſchtoż ty nade mnu cźiniſch!« A wutrobnje ßo wjeßelu, ſo móżu w tymle wokomiku ßwojemu tehdomniſchemu wußwobodźerjej ßwój dźak wotkłożicź a jemu ßwój dołh wotpłacźicź."

Tute ßłowa rěcźo wucźeże liſtnu toſchu, kotruż bě rubił a k ßebi tyknył, ſaßo a wrócźejo ju ſměrzej praji: „Wſmicże pjenjeſy, kiż ßu waſche! Ani wokomika njebych měra měł, hdy bych ßwojeho prjedawſcheho wußwobodźerja a dobrocźerja chzył wurubicź. A nětko mi dowolcże, ſo waß duzy po waſchim pucźu do Corka pſchewodźu. Hacź do měſchcźanſkich wrotow ßu hiſchcże ſchtyrjo ſ mojich towaŕſchow na wſchelakich měſtnach pucźa ſkhowani, ſo by pucźowazy, hdy by ßnadź też jenemu cźeknył, jenemu ſ druhich do rukow padnył. Budu-li pak ja pſchi waß, njebudże ßebi nichtó wěricź, waß pſchimacź."

Duż — ſchtoż ßo ſawěſcże cźaſto njeſtawa — cźehnjeſchtaj ßudnik a rubjeżnik hromadże po ßwojej dróſy. Sprid mějeſche ſa ßwoju winowatoſcź, ßwojemu pſchewodnikej napominaze ßłowo prajicź. Duż jemu rjekny: „To pak je tola ſky a ſtraſchny pucź, po kotrymż wy khodźicże. Njeby ßnadź lěpje było, hdy byſchcże kraj wopuſchcźiwſchi traſch ſ tamneho boka ßwětowego morja nowe ſprawne żiwjenje ſapocźeli? To ßebi khutnje a derje pſchekładźcże! A jeli ſo móżu wam pſchi tym pomhacź, chzu wam k temu jako muż runje tak rady a ſwólniwje ruku podacź, każ ßym to tehdom jako njeroſomne dźěcźo cźinił.

Rubjeżnik ßo khwilu wotmjelcża. Potom wotmolwi: „Wy macże prawje, knjes Sprid. To je bjesbóżne a ſtraſchne żiwjenje, kotreż ja wjedu. To ßym ßebi w cźichich hodźinach hižo ßam prajił. Chzu ßebi waſch namjet ſpomjatkowacź. Traſch móżu ßo tola hiſchcże pſcheměnicź a polěpſchicź. Potom pak ßo na waß wobrocźu. A wěm, wy budźecże mi też nětkole każ tehdom rad pomhacź."

Tole a druhe ßebi powjedajo běſchtaj mużſkaj hacź ke Corkſkemu pſchedměſtej dozpěłoj. Tu ßo nětkole rubjeżnik wot ßudnika wotßali. Tón ßo jemu ſa dobrotu wutrobnje podźakowa, kotruż bě jemu dźenßa wopokaſał, a jeho hiſchcże na date ßlubjenje dopomni, ſo chże ßo ßwojeho ſkeho a ſtraſchneho rjemjeßła woſtajicź. Hacź je rubjeżnik poſdźiſcho tute ßlubjenje dopjelnił, to njejßmy ſhonili. To pak wěmy, ſo je Sprid wotpohlad ßwojeho pucźowanja derje dozpěł. Wón je ßo też potom ſbożownje ſaßo do domu a domiſny wrócźił. Tamneho wjecźora pak tak bórſy ſabył njeje. Huſto dyrbjeſche tu ſtawiſnu ßwojim dźěcźom powjedacź. Ale kóżdy krócź by ſkóncził ſ tym, ſo by je khutnje a wutrobnje napominał: „Lube dźěcźi, ſpomjatkujcże ßebi to a mějcże to ſa ßwjatu winowatoſcź, pſchezo a we wſchitkich wobſtejnoſcżach ſjawnje a ſprawnje wěrnoſcź rěcźecź! To ßo Bohu najbóle ſpodoba a tehodla też pſchezo najwjetſchi wużitk a najwjetſche żohnowanje pſchinjeße."

Adventske ſdychnjeńczko a wyſkanje.

(Mat. 21, 9b.)

Hoſianna ſpěwajmy;
Lěto ſ Boha nowe ßwita! —
Ssynu pſalmy pſchinjeßemy
Davitowemu, — njech wita
Zyrkej Boža Sbóžnika,
Kotryž pſchińdże do ßwěta! —

Khwaleny we khudobje
Budź nam, Jeſu miloſćiwy!
Kraßnoſćź pycha twoja je;
Tola w cźěle tu ßy žiwy. —
Kiž ßo hrěſchny ſacžuwa,
Pſchińdże k tebi ſ poklecža.

W mjenje Knjeſowym ßy k nam
Pſchiſchoł w cžaßu dopjelnjenym,
Teho dla je k njebjeßam
Cźěř nětk jaßna wumoženym. —
Knjeſa mamy mikeho;
Dał ßo nam ßy, Sbóžniko!

Hoſianna! wokamy,
Pomhaj, Jeſu lubowany!
We wſchej nuſy proßymy;
Fěrſchta nam ßy požadany. —
Wyßokoſćźi kralowſkej
Sswojej ſa mſdu wſmi naß ßej! — U.

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Pſchi nowowólbach do měſchćańſkeho ſaſtupjerſtwa ßu ſlótnika Boetiuſa, ſamkarſkeho miſchtra Pana, kowarſkeho wyſchſcheho miſchtra Stelzera, hamtſkeho dróhoweho miſchtra Pjetaſcha, twarſkeho miſchtra Zimmermanna, prokuriſta Schrotta, moleŕſkeho miſchtra Smidta, lěkarja dr. Elßnera. rěčnika Drachu a knihiwjaſarſkeho miſchtra Klahru wuſwolili. Sozialdemokratiſzy kandidatojo jenož ßnadnu liczbu hłoßow doſtachu. Móžnoſćź, ſo bychu ßo ſozialdemokratojo do Budyſkeho měſchćańſkeho ſaſtupjerſtwa dobyli, ſda ßo hiſchće khětro daloko bycź.

S **Budyſchina.** Runje hakle ſhonimy, ſo je hižo pſched wjele njedźelemi, ſapočatk oktobra, ſa wodźerja ßerbſkich Božich ßkužbow w Draždźanach pſches naſche ſakſke krajne konſiſtorſtwo knjes farař Domaſchka ſ Budeſtez poſtajeny. Wón tuto ſaſtojnſtwo, da-li Bóh, ſ nowym lětom naſtupi. Hacž do kónza tuteho lěta woſtanje hiſchće knjes farař Jakub wodźeŕ ßerbſkich Božich ßkužbow. Wón je wjedniſtwo Draždźanſkich ßerbſkich kemſchenjow wot lěta 1898 ßem měŕ a bohate Boże žohnowanje je ſtajnje, kaž we wſchěm jeho dźěle, tak też na tutym wotpočžowało.

S **Budyſchina.** Pſchichodnu druhu adventſku njedźelu, 9. dez. t. l. budźe ßerbſke kemſchenje w kſchižnej zyrkwi w Draždźanach, kotruž budźe knjes farař Jakub tón krócź hiſchće wodźicź. Tute ßerbſke kemſche budźa ½12, a ſměje knjes duchowny Nowy ſ Ketliz ſpowjednu wučžbu; knjes duchowny Jakub pak wotßalne prědowanje.

— Něhduſchi krajny ſtarſchi hornjołužiſkeho markhrabinſtwa ſ Zſchetzſchwitz nad Němſkimi Paſlizami je wutoru wumrjeł. Wón bě ßo 2. meje 1876 jako krajny poſtajenz do ßkužby hornjołužiſkich ſtawow powołał. 1885 ßo wón ſa krajneho ſtarſcheho wuſwoli, kotreż ſaſtojnſtwo je wón hacž do lěta 1904 ſaſtawał. Sańdźeny pjatk pſchipołdnju ßu jeho cźěło na Małowjelkowſkim pohrjebniſchću khowali. Zarowanſku rěcź w kapali měješe duchowny Treu, liturgiju pſchi rowje direktor Burkhardt wukonješche.

Se **Židowa.** 22. novembra ßu ßo do naſcheje gmejnſkeje rady nowe ßobuſtawy wuſwolike. Pſchecźiwo jich wólbje je pjatk ßo proteſt ſapokložił, dokelž ßu Prußazy ßobu wolili a dokelž wólba njeje ſjawna była.

Se **Židowa.** Njejabzy wobkludniwſchi je tudomna ſwudowjena Mulanſkowa wutoru wjecžor ßwoje hižo we ložach ležaze dźěćźi, 12lětneho hólza a 16lětnu a 18lětnu holzu ſadajicź ſpytała. Dźěćźi něktorych ßußodow na pomoz ſawołachu, kotſiž džiwje ſakhadźazu žonu pſchemochu a ju najprjódzy do tudomneje wokrjeßneje khorownje dowjedźechu.

S **Małeho Wjelkowa.** Tudomna nalutowarnja měješe ſańdźenu njedźelu ßwoju naſymſku hłownu ſhromadźiſnu. Pſchi nowowólbach ßo do dohładowarſtwa wuſwolichu: Bohuwěŕ Kobanja ſ Cźichońz, Jurij Lebſa ſe Ssłoneje Borſchćze, wučžeŕ Sommer ſ Budyſchina a Fr. Kral ſe Sajdowa. Po połkładnikowej rosprawje je połkładniza w minjenym lěcže 190367 hr. 50 np. dokhodow a 180229 hr. 64 np. wudawkow měła. Lutowanſkich pjenjes je wona 22636 hr. 25 np. pſchijała, wróczo je ßo 16038 hr. 8 np. płaczіło a wupožczіło wſcho hromadźe 101765 hr. Saſtupiło je w běhu lěta 8 woßobow, wuſtupiło 3, tak ſo je w tu khwilu 82 ßobuſtawow. Na kónzu měješe knjes wučžeŕ Sommer pſchednoſchk wo roswiczu hoſpodarſkeho žiwjenja w 18. lětſtotku.

S **Cźichońz.** Tudomnemu hrodownemu ſahrodnikej Mayej je miniſterſtwo cžeßne ſnamjo ſa ßwěrnoſćź w dźěle ſpožczіło.

S **Radworja.** Hižo tſi woßoby ßu ßo dła ſapalenja w Radworju a we wokolnoſćźi do pſchepytanja wſake, kaž pak ßo ſda, njeje woprawny ſapaleŕ hiſchće wußlědźeny. Ssobotu rano ßo wobydlerjo Radworja ſ nowa ſ wohnjowej haru wuſtróżichu. Brózeń wulkeho ſahrodnika Jana Winarja w płomjenjach ſtejeſche. Wſcho, ſchtož ßo w njej khowaſche, žito, ßkoma atd., ßo ſ wohnjom ſniczі. S Kelna, Małeho Wjelkowa, Boranez, Łupoje a Kamjeneje běchu wohnjowe wobory ſe ßwojimi ßykawami na pomoz pſchijěłe a Hantuſchez ſtatok, kotryž bě w najwjetſchim ſtraſche, wohnjej wukhowachu. S mjenowanych ßykawow Borancžanſka prěnja k wohnju pſchijěžże, tola dokelž bě jejny ventil wobſchkodźeny, dyrbjeſche dźěłacź pſcheſtacź. Też ventil Łupjanſkeje ßykawy bě wobſchkodźeny.

S **Cźorneho Hodlerja** pola Radworja. Do wobydlenja tudomneje ſwudowjeneje Madlenaſchoweje ßu ßo 20. novembra paduſchi dobyli a ſ njeho 3 poßleſchcźa a kſchinju, něhdźe 100 hriwnow woſchijazu, kradnyli. Naſajtra kſchinju próſdnu w njedałokim lěſku namakachu. Prózowanjam żandarmerije a polizije w Budyſchinje je ßo poradźiło, paduchow, ſa kotrymiž ßlěd do Wuriz wjedźeſche, wußlědźicź. Pola wěſteho Jakoba tam kradnjene poßleſchcźa namakachu a tuteho hromadźe ſ jeho žonu do pſchepytowanſkeho jaſtwa wotwjedźechu. Pódła teho ßu też hiſchće wěſteho Stopu ſajeli, kotryž je ßo pſchi kradnjenju wobdźělił. Poßledniſchi je w Budyſchinje pjecža też dwaj woſykaj, na kotrymajž nakupjene kolonialne twory, mjaßo a khlěb ležachu, kradnył.

S **Wulkeje Dubrawy.** Horze žadanje tudomneho wobydleŕſtwa je ßo ſkóncznje dopjelniło. Jutſje njedźelu popołdnju w dwěmaj hodźinomaj ßo naſch nowy ſchulſki dom na ßwjedźeńſke waſchnje poßwjecźi. Knjes twarſki miſchtr Wolf ſ Khwaczіz je jón po planje „Draždźanſkeho wumjelſkeho ſtowarſtwa ſa wjeßne twarjenje“ darjenym, natwarił. Dwazyczі lět ßu ßo Wulkodubrawjenjo wo tule ſchulu prózowali a ſa nju něhdźe 4000 hriwnow dobrowólnych darow ſkładowali. Woßebje ßu ßo knjes gmejnſki pſchedſtejiczeŕ Frenzel a něktſi mužojo naſcheje wſy wo dozpicźe tuteho ſameŕa ſaßłużbni ſczinili, ſchtož tudomni wobydlerjo ſ wulkim džakom pſchipóſnawaju. Do naſcheje ſchule budźe něhdźe 140 dźěcźi khodźicź. Jich liczba by hiſchće wjetſcha była, hdy budźiſche ßo ßußodna wjeß Brěmjo do Wulkeje Dubrawy ſaſchulowacź daka. S woprědka běchu drje Brěmjenjo na to ſmyßleni, na poßled pak ßu ßo pjenjeżneho praſchenja nabojeli. Duž dyrbja nětko ßwoje dźěcźi dale do ¾ hodźiny ſdaleneje Klukſchanſkeje ſchule ßkacź, mjes tym ſo bychu do Wulkeje Dubrawy jenož ¼ hodźiny daloko khodźicź trjebali. Naſch wučžeŕ, knjes Wicźas, kiž hacž dotal wučžeŕſtwo w Nowej Wßy ſaſtawaſche, je ßo ßobotu ßwjedźeńſzy na měſtno ßwojeho noweho ſkutkowanja pſchewodźał. S 8 wučžerjow, kotſiž běchu ßo wo naſche ſchulſke měſtno ſamolwili, ßmy ßebi jeho jenohłóßnje wuſwolili.

S **Njeßwacźidła.** Kaž ſchtwórtk do prěnjeje njedźele ßwj. adventa pſched 33 lětami naſch njeſapomnity lubowany knjes farař Jakub ſ Kamjeńza do naſcheje woßady cźehnjeſche, tak mějachmy tón ßamßny dźeń wulke wjeßele, jeho naßlědnika, knjeſa fararja Waltarja ſ Wóßlinka, k nam ßwjatočnje powitacź. Zyła woßada ßo na tónle dźeń wjeßeleſche a bě wjele pſchihotow ſ wjeßelom pſchihotowała. Popołdnju ½2 hodźin bu nowy knjes duchowny pſchi Koßłowſkich mjeſach wot pyſchnych jěcharjow powitany, nawjedowanych wot knj. E. Schiebera ſ Lomſka, kiž ſ wutrobnymi ßłowami knjeſej fararjej ſboże a žohnowanje pſchi nutſkhodźe pſchejeſche. Bórſy tucźi jěcharjo ſe ſcherpami w ßerbſkich barbach noweho knjeſa duchowneho do Koßłowa pſchewodźachu, hdźež běchu prěnje cžeßne wrota ſtajene, pſchi kotrychž Koßłowſzy evangelſzy pſches k. Scholtu noweho knjeſa duchowneho powitachu; Martha Scholcźiz pſchepoda kraßne wonjeſchko. Wulzy ſwjeßeleny k. farař Waltař ßo tójźdemu ſ ruku a ſ wutrobnymi ßłowami podźakowa. Sswjatočny pyſchny cžah ßo nětko khwatniwje pſches Liſchu Horu do Lomſka poda, hdźež běchu kraßne cžeßne wrota natwarjene na tym ßamßnym měſtnje, hdźež bu pſched 33 lětami knj. farař Jakub powitany. Knjes ryczeŕkubleŕ Beg-Kuſczanſki powita tam knj. fararja Waltarja ſ němſkimi, knjes zyrk-

winsli pschedstejiczer Jursch-Njeßwaczidliski se ßerbskimi wutrobnymi ßkowami, na czoż jeho knjeżna Leńka Scholczizż s Wětrowa a knj. Emma Gneußez s Njeßwaczidła w kraßnej narodnej drascze s lubosnymi różemi a wutrobnymi ßkowami powitaschtej. Hłuboko hnuty a wulzy swjeßeleny knjes farař Waktař ßo se ßerbskimi a němskimi nutrnymi ßkowami podżakowa. Bórsy ßwjedżeński czah do Njeßwaczidła dóńdże, kraßne swony ßwój powitanski khěrlusch spěwachu, pschi wjeßnej mjesy pak pod czeßnymi wrotami wojerske towarstwo s khorhoju noweho knjesa duchowneho psches ßwojeho pschedßydu, knj. Winklerja, postrowi. Psches tsoje czeßne wrota wo wßy poczahnywschi, rjany czah jěcharjow, wosow, wojerskeho towarstwa a wożadnych k farskemu domej pschińdże, hdżež wjele ludźi na njón czakasche. Lubosnje khěrlusch schulskich dżěczi, wot wożadnych wuczerjow nawjedowanych, nowemu knjesej duschowpastyrjej napschecziwo saklincza, na czoż knjes baron s Vietinghoff-Riesch knjesa fararja Waktarja do wożady, do wßy a do farskeho doma powita, Boże żohnowanje jemu pschejo. Knjes farař Gólcz-Rakeczanski s dlejschej kraßnej ßerbskej a němskej rěczu ßwojemu sastojńskemu bratrej, naßlědnikej wulzysaßkužbneho knj. fararja Jakuba, Boże żohnowanje sa sastojństwo, dom a żiwjenje pschejesche, na czoż knj. kantor Kalich s ducha-polnymi ßkowami pschecza a postrowjenje knjesow wuczerjow a schulstich dżěczi wupraji. Po tym dwě paczerskej holczży, ßerbsku bibliju a němske spěwarske pschepodawschi, rjane sbożopschecza prajeschtej. Po kóżdym tychle powitanskich ßkowow knj. farař Waktař ßo nutrnje podżakowa, Boże żohnowanje ßwojej wożadże wuproschejo, ßwěru a luboscz lubjo se sawěscenjom, so czaß żiwjenja na tónle dżeń njesapomni. S khěrluschowej schtuczku bu ßwjatoczńoscz wobsamknjena, a knjes farař Waktař, wjedżeny wot knjesa kollatora a druhich knjezich, sastupi do ßwojeho farskeho domu. Boże bohate żohnowanje njech nad nim a w jeho nowym sastojństwje wotpoczuje.

S **Njeßwaczidła.** (Porjedżenje.) Napißmo na nowym khelichu, w sańdżenym czißle „Sserb. Nowin" woczischczane, ma ßo tak: Njeßwaczidlskemu Bożemu domej ßerbske paczerske dżěczi 1900—1906.

S **Njeßwaczidła.** Na wobżaromne waschnje je 13lětny ßyn tudomneho dżěłacz. Herza tele dny do njesboża pschischoł. W njepschitomnoscži ßwojeju starscheju drjewo rubajo, je ßebi wón dwaj porstaj nimale wotrubnył. Njech ßo lěkarjam w Budyskej měschczanskej hojerni, do kotrejež ßu wboheho hólza dowjesli, poradźi, jemu porstaj tak sdżerżecz, so mohł jej k dżěku dale trjebacz.

S **Barta.** Żelesniski czah, kotryż ßrjedu wjeczor 1/2 7 hodżin s nascheho dwórnischcza wotjedże, ßo na poßlednej koliji swróczi. Wós 4. klassy, w kotrymż jedyn pjekař s Kuha a jedyn maschinski wikowař s Njeßwaczidła ßedżeschtaj, ßo na bok czißny. Brěmjenjowy wós ßo teho runja powróczi a ßo na rjadowarja Hermanna wali. Tuteho s wulkej prózu wuczeżechu. Jemu běschtej ßo nosy straschnje smjatkej, sranjenje budżische pak hischcze czeżische było, hdyż budżischtej ßo nosy do mjehkeho pěsta njesatłóczitej. Taj pucżowarjej we swróczenym wosu 4. klassy staj ßo jenoż s lohka wobodrěłoj a staj se ßamym strachom woteschłoj. S wosa njemóżeschtaj hinak hacż s woknom won wulěscz.

Se **Ssmjeczkez.** Druhu njedżelu adventa, 9. dezembra t. l. budże w Ssmjeczkezach ßerbska spowjedź a ßwjaty hamt **rano 3/4 8**, potom 8 1/4 ßerbske prědowanje a skónczńe 1/2 10 tež němske prědowanje. Knjes duchowny Kschižan s Budestez wotměje luboscziwje tute Boże ßłużby.

S **Kotez.** Tudomne zyrkwinske pschedstejiczerstwo je knjesa duchowneho Kschižana w Budestezach na nasche se ßmjerczu knjesa fararja Garbarja wuprósdnjene farstwo wuswoliło. Knjes Kschižan ßrjedż februara ßwoje sastojństwo tu nastupi.

S **Wößlinka.** Sańdżena njedżela bě sa naschu zyłu wożadu dżeń wulkeho żelenja a srudoby, dokelż nasch luby duschowpastyr, knjes farař Waktař, kiż je skoro 20 lět pola naß w luboscži a ßwěrje a s Bożim żohnowanjom skutkował, wożadże s wotßalnym prědowanjom bożemje prajesche. Nimale 400 spowjednych ßo shromadźi hischcze ras wokoło nascheho lubeho knjesa duchowneho a na woběmaj kemschomaj bě Boži dom polny dżaknych nutrnych kemscherjow; husto bě srudoba a płakanje tak mózne, so knjes farař Waktař, ßam hłuboko hnuty, dale prědowacz njemóżesche. Tež w tychle poßlednich dnjach pschikhadżachu ludźo s zyłeje wożady, so bychu ßwojemu lubowanemu pscheczelej hischcze ras k roszżohnowanju ruku tłóczili. W hodżinje, w kotrejż knjes farař Waktař ßwój farski dom wopuschczi, so by ßo do Njeßwaczidła podał, wojerske towarstwo s khorhoju a se ßwjatoczńym czahom do farskeho dwora pschińdże, so by ßo se ßwojim czeßnym ßobustawom wutrobnje roszżohnowało. Woßebje nascha ßerbska wożada wobżaruje, so ßwojeho lubowaneho a cześcżeneho duschowpastyrja dléje we ßebi njesmėje, kiż je ju tak ßwěru lubował a husto sa nju wustupił; njech ßo dopjelni, schtoż je knjes farař Waktař pschi wschelkich składnoscżach nam prajił: „Wobarnuj, ty luby, Sserbstwo, ßwojich wótzow ßwjate herbstwo!" Boże żohnowanje pschewodź knjesa fararja Waktarja w jeho nowym sastojnstwje.

S **Bukez.** S kajkej wulkej luboscżu a cześcżowanjom Bukeczanska woßada na ßwojim duschowpastyrju, knjesu fararju Kubiżu wiße, je wona 26. dżeń novembra wobßwědczika. To bě ßwjedżeński dżeń sa wschěch woßadnych, na kotrymż bě psched 25 létami knjes farař Kubiża ßwoje nětczische sastojnstwo nastupił. Rano sahe zyrkwiny khor w farskim domje ßwojeho horliweho spěchowarja se spěwom powita, a knjes kantor Kerk sbożopschecża spěwarjow a spěwařkow wupraji. Popołdnju w farskim domje woßadni wuczerjo pod nawjedowanjom knjesa wuczerja Schütży ßwojemu dołholétnemu městnemu schulskemu inspektorej a nanowskemu pscheczelej ßwoje pocześcżowanje wopokasachu. W mjenje zyrkwinskich, schulskich a gmejnskich pschedstejiczerjow knjes krajnoßejmski sapósłanz Soba ßerbski a tajny ratarski radźicżel Hähnel němski knjesej jubilarej jeho wulke saßkużby wo Bukeczansku woßadu wusběhujo sbożo pschejeschtaj a jemu k wopomnjenju na tutón dżeń we woßadźinym mjenje kraßny teppich, wulki stejaty cżaßnik w dubowej khěżży a duzent ßlěbornych nożow a widliczkow pschepodaschtaj. Wjeczor wschě woßadne towarstwa s saklowym czahom psched faru pschicżeżechu a pschedßyda kóżdeho towarstwa knjesa fararja se sbożopscheczom postrowi. Hłuboko hnuty ßo tutón sa wschě wopokasma luboscże, cześcżowanja a pschiwißnoscże dżakowasche. Po saklowym czahu ßo w Heimrichez hoscżenzu wjeßeła sabawa wotměwasche. Wjele rěczow ßo tam saniesße, wschě pak w tym pschecżu wuklinczachu: Bóh chzył naschemu cześcżenemu knjesej fararjej hischcze dołho móz a strowoscż spożczicż, so mohł hischcze mnohe lěta w naschej woßadże skutkowacz.

S **Lipska.** Sa pschichodneho seniora knżiskeho předařskeho towarstwa w Lipsku bu knjes stud. theol. Jan Rencz s Wjelecżina wuswolený.

S **Wojerez.** Ssrjedu 21. novembra wjeczor w 7 hodżinach tudomny 45lětny ratař August Dolz s Brětnje jědźo na wjeczornym kónzu dwórnischcza psches żelesnizu pschijědże. Tón ßamy wokomik, hdyż wós psches schěny jědżesche, sawjerje dele padnyschtej, kotrejż ßo wot dwórnischcza samkatej. Dolz kotryż bě tak se ßwojim sapschahom sawrjeny, chzysche wós se schěnow storczicż. Tónßamy wokomik, spěschny czah pschijědże, kotryż wosowy sadni dżěł wottorhny a tež Dolza něhdże 12 metrow daloko ßobu shrabny. Tutemu ßo jena noha pschejědże a pódła ßo jemu hłowa cżeżko srani. Snjesboženeho do wokrjeßneje hojernje dowjesechu, hdżež jemu pschejědżenu nohu wotewsachu. Nasajtra schtwórtk popołdnju jeho ßmjercz wot jeho bolosczow wumó, wón sawostaji dwělětne dżěczo a żonu, s kotrejż je ßo hakle psched tsjomi létami woženił.

Se **Shorjelza.** Koprowa statua wójnskeho ministra hrabje Roona, kotraż bě ßo s wulkej ßwjatoczńoscżu měschczańskej gmejnje jako trajne wobßedżeństwo pschepodało, je ßo zyle s czicha s druhej statuu saměnika, kotraż bě ßo w kaschczu pschiwjeska. Do tuteho na to prěnju mjenje poradżenu statuu bjes rěczemi a spěwanja pokożichu, so bychu njeporadżeneho ministra pscheschkrěli. Prěnja statua s gypsa wobstejesche, kotraż bě s czeńkej koprowej kożu poczehnjena. Po něczim ßo czeńka koprowa kóżka na někotrych městnach pukny, s deschczom, se schkałobami ßo nuts dobywazym, ßo gyps smjehczi a se schkałobami delka won czischczesche. Wschelake dżěle, każ bristwje atd. ßo na tajke waschnje poczenschachu. Duż niczo druhe njewubu, hacż nowu statuu slecż. Prěnja je 23,000 hriwnow płaczika.

Se **Shorjelza.** (Khostanska komora.) Kobjelař M. Locha s Bartskeje Hory bě jenemu hoscżenzarjej w Mikowje kaschczik zigarow kradnył. Hižo wjazy krócz khostany pakostnik ma sa to 6 měßazow w jastwje ßedżecz.

Tsjo straschni njedoczinkojo, dżěłaczerjo E. Habron, P. Mühle a J. Douchal s Makeje Nydeje běchu ßo 6. oktobra na puczu mjes Michałkami a Makej Nydej sestupali a ßo sreczeli, so prěnjeho, kotryż jim do pucża pschińdże, s nożemi skałaju. Bratraj dżěłaczerjej Khrystian a August Schmidt s Michałkow domoj duzy, niczo sle njewoczakujo, nimo tsjoch njekraßnikow pschińdżechu. Każ njemdri dżiwi ßo czi wot sady do njeju dachu, storczichu jeju do dróhoweho pschěrowa a jeju tam na żałoßne waschnje s nożemi roskałachu. Khrystian Schmidt, najczeżscho sranjeny, bě ßo hłuboko do khribjeta, rukow a nohi skałał a woprawny dżiw je, so jeho rany k ßmjercži abo dołhej bědnoscži dowjedźe njejßu. Tydżenje dołho je wón khory leżał. Wobskorżenych k jastwu na 3 léta saßudźichu.

S **Mikorasa.** Sańdźeny pjatk 23. novembra pschipoldnju w statoku tudomneho polbura Sprejza woheń wuńdźe, kotryž sa krótki cźaß se ßkomu kryte domske, hródź a pódlansku kólnju do cźista sniczi. Sprejzez mějachu nisko sawěsćene. Dokelž mózachu jenoż skót a maly dźěl domjazeje nadoby wukhowacź, je nětko nusa a hubjenstwo doscź wulke.

S **Rowneho** pola Sslepeho. Tudomne burske towarstwo je cźaß ßwojeho dwělětneho wobstacźa wjele wużitneho sa naschu wjeß wusfutkowało. So mohli ßebi naschi ratarjo mjes ßobu po kschescźijanskim waschnju pschi njedoßahanju pjenjes podpjeracź, je burske towarstwo sańdźenu njedźelu nalutowarnju sa Rowno a wokolnoscź sałoźiło. Tale nalutowarnja je filiala Wrótßkawskeho provinzialneho swjasła.

Se Sprejz. Póndźelu rano w 2 hodźinomaj w dworje khěźkarja a cźeßle Lawa woheń wudyri, kotryž je ßkomu kryte domske, bróźeń a hródź do procha a popjeła pschewobrocźi. Se skotu ßu 5 proßatow a 1 kosa w plomjenjach kónz wsałe. Wobydlerjo, kotsiž ßo s wohnjom w spanju pschekhwatachu, ßu ßebi jenoż hołe żiwjenje wukhowali, nadoba je ßo wscha spalika. Twarjenja běchu drje sawěsćene, tola jara nisko, dokelž běchu stare. S wohnjowym njesboźom potrjecheni mějachu ßo hižo prjedy s nusu bědźicź a ßu nětko ßwoje poßlenje shubili. Dobrocźiwe wutroby chzyłe ßo teho dla nad nimi ßmilicź. Woheń je ßo sałożił, tola hischcźe njejßu sapalerja wußlědźili.

Přilopk.

* W Móschwitz pola Plawena w Voigtlandskej je ßobotu dwanacźelětny ßyn hajnika Saßa ßwojeho dźeßacźlětneho bratra s nanowej hońtwiskej tšélbu satšélił. Hólz bě patronu, kotruž mějesche sa prósdnu, do tšélby tyknył a potom do bratra tšélił. Kulka bě tutemu do delnjeho żiwota sajěła. Sranjenje bě tak cźeżke, so hólz nasajtra wumrje.

* (Mordarstwo a ßamomordarstwo.) W Kamjenizy je ßobotu rěsbar Reinhardt ßwoju prjedawschu njewjestu, pycharniczu Ulbrichtez a potom ßebje ßameho satšélił. Reinhardt bě lohki ptaczk a hraczk a teho dla dołh cźinjesche. Wo tym shoniwschi jeho njewjesta wot njeho wjazy njerodźesche a jemu sdźěli, so je ßlub rospuschczika. Reinhardt jej teho dla hrożesche, so ju satšéli. Ssobotu wón ßwoju prjedawschu njewjestu w jejnym wobydlenju wopyta, so by ju saßo sdobrił. Dokelž ßo jemu to njeje poradźiło, je wón holzu do spanja tšélił a potom do ßwojeje hłowy tšéli. Wobaj běschtaj na měscze morwaj. Domowi wobydlerjo njeběchu wo podawku s zyła niczo pytli. Wjeczor jim nadpadźe, so ßo Ulbrichtez też njepokasa. Dokelž wona na wołanje njewotmolwi, měnjachu, so wona spi. Hdyž njedźelu Ulbrichtez hischcźe pschezo durje njewocźini, poliziju sawołachu, kotraž ßo do wobydlenja dobywschi holzu a Reinhardta satšéleneju namakachu.

* S wotwalenjom jeneje hory je ßo w Cassoni w Schwajzarskej ßydom khěźow dospołnje wupuscźiło. Tši ßo morichu, ßydom howjadow, dwě ßwinjecźi a schěscź wowzow ßo sarasy. Druhe khěźe ßu jich wobydlerjo wopuschczili, dokelž ßo nowych wotwalow boja.

* (Ssmjercź w młócźazej maschinje.) Na żałoßne waschnje je 16lětna ßłużobna dźowka Klara Ida Hartmannez s Ramnowa, pola kublerja Oty Hartmanna w Geißmannsdorfie ßłużaze, nahłu ßmjercź namakała. Pschi młócźenju s parnej maschinu wona s hrabjemi ßkomowe wotpadanki prjecź hrabasche, so by to lěpje dokonjała, je drje holza pod praßu salěsła. Tam je ju jena wala shrabła a ju wo praßowanisku wósku cźißła, s cźimż je ßo holzy hłowa rosmjatła.

* Prěnja paleŕnja cźěkow w Sakskej ßo 15. dezembra w Kamjenizy (Chemnitz) ßwojemu postajenju pschepoda. W paleŕni je rěcźeŕnja, w kotrejž 360 woßobow městno namaka. Dale ßu w njej pißarnja, bydło sa wothladarja, stwy sa duchowneho, sa pschiwusnych a żarowazych. Sa mary je 6 komorow postajenych, jena stwa sa sezěrowarnju pschiprawjena. 10 dnjow a 10 nozow dyrbi ßo tepicź, so by ßo temperatura na něhdźe 1000 gradow pschinjeßła, kotraž je trěbna, so by ßo najprjódzy jene spalenje na pruhu stało. Twar s leżomnoscźu 185,000 hriwnow płacźi. Najskerje jón městno pschewosmje.

* (Rubjeżnistwo pola Barlina.) W Lichtenbergu blisko Barlina ßu wutoru pschipoldnju tšjo abo schtyrjo něhdźe 20lětni hólzy jeneho 21 lětneho dźěłacźerja nadpadli a do njeho s revolwra tšéliwschi, jeho cźeżko sranili. Rubjeżnizy młodeho cźłowjeka k semi porasychu, jemu 30 hriwnow pjenjes, cźaßnik a nóż kradnychu. Nadpadnjeny je ßo do hojeŕnje donjeßł.

* (Rosbuchnjenje zyłeje fabriki we Westfalskej.) Ssrjedu je roburitowa fabrika, mjes městomaj Wittenom a Annenom leżaza, do powětra sleczała. Wjeczor mjes 8 a 9 hodźinami ßo dwě móznej rosbuchnjeni staschtej. Annen ßo hromadże rospadankow runa. Woknowe schkleńzy ßo w dalokim wokrjeßu hacź do Dortmunda rosrasychu. Wobydlerjo wustróżeni cźěkachu. Něhdźe **300 cźłowjekow** je ßo morikło abo sranikło. Hacź dotal je ßo něhdźe 80 morwych pod rospadankami wuczahnyło. Wjele ludźi je ßłyschenje shubiło. Nastata schkoda ßo na 2 milijonaj hriwnow wobliczi.

Jedyn wocźity ßwědk wo rosbuchnjenju powjedasche: Wjeczor 1/28 hodźin w fabrizy woheń nasta. Po prěnim rosbuchujenju mużstwa Kruppskeje wohnjoweje wobory k měsinu njesboża khwatachu. Wone dyrbjachu pak, dokelž ßo druhe rosbuchnjenje wocźakowasche, hnydom saßo wotcźahnycź, so ßo njebychu podarmo woprowałe. Jedyn polizajiski sastojnik s Wittena bě ßo pschicźišischcźazy lud wróczo hnał a ludźi napominał, so bychu ßo wukhowali, tola w tym wokomiku ßo hižo druhe rosbuchujenje sta. Sastojnik ßo s wuwjerhnjenymi żelesnymi dźělemi cźeżko srani. Na kamjeńtnej drósy ßo skoro wschě khěże wupuscźichu. Do Annena żelesne kruchi pschileczichu, tola na sboże wjetschu schkodu njenacźinichu. W bliskoscźi leżaza Knappmannez lijeŕnja ßo ßylnje wobschkodźi. Też Kruppez worzlolijeŕnja njeje njewobschkodźena wostała. Jejna tšécha je s dźěła wotkryta. Dźěłacźerjo roscźěkachu. Sranjenym njemóżesche ßo pomoz pschinjescź, dokelž móżesche ßo kóżdy wokomik nowe rosbuchnjenje stacź.

Morwi a sranjeni ßu żałoßnje roskhartowani. Wjele cźěkowych dźělow je ßo w ßußodnych wßach namakało. Mnohim cźěkam je ßo hłowa wottorhnyła.

W fabrizy w cźaßu wudyrjenja wohnja 240 zentnarjow roburita w 600 kaschcźach leżesche. S luda, kotryž bě k wohnju pschiběżał, ßo mnosy pschi druhim rosbuchnjenju sranichu. Jedyn dźěłacźeŕ, kotryž po ßwoju drastu běżesche, bu morjeny. Jedyn druhi dźěłacźeŕ, kotryž chzyłe knihe s pißarnje wunjescź, ßo s powětrowym cźišchcźom k semi porasy, tola móżesche ßo wón lohko sranjeny wukhowacź. Někotre cźěła ßo swuhlene namakachu.

Woheń w fabrizy je ßo pjecża se słótniskej ruku sałożił. Wobaj fabrizynaj direktoraj staj ßo s rosbuchnjenjom cźeżko sranikoj, hdyž k wohnjej khwataschtaj. Nawjedźicźi ludźo praja, so njeby njedźiwajzy wohnja k rosbuchnjenju doschło, hdy budźische ßo we woßebje straschnych komorach woheń njesałożił. Město Annen wobras żałoßneho wupuscźenja pokasuje. Skoro wschě khěże ßu rospadałe. Żałoscźenje ßwójbow, kotrez morwych abo sranjenych wopłakuja, je wutrobułamaze. Prěnje rosbuchnjenje ßo w měscheŕni sta, druhe w składowni, hdźež 300 kaschcźow roburita stejesche.

Profesor dr. Poppenberg, wucźeŕ rosbuchanskeje techniki pschi wojeŕskej technischej akademiji w Barlinje, je ßo wo Annenskim rosbuchnjenju wuprajił. Jemu je njesrosumliwe, kak je ßo mohło rosbuchnjenje stacź; pschetoż roburit móże jenoż w kapsli praskateho blokoweho ßlěbra rosbuchnycź. Psched něktorymi lětami je ßo w pólvrniku w Castrje pola Dortmunda wułka hromada roburitej podobneho dahminita jednorje spaliło, tola ßo njeje żane rosbuchnjenje stało.

Khěżor Wylem je se ßwojeje privatneje schatulle sa sawostajenych pschi njesbożu morjenych 25,000 hriwnow póßłał.

2000 woßobow je bjes wobydlenja. We Wittenje, Annenje a wokolnoscźi je ßo wscha schulska wucźba sastajiło, so bychu ludźo bjes wobydlenja w schulach hospodu namakali. W Annenje njeje żadyn dom zyły wostał. K dalschim rosbuchnjenjam njemóże dóńcź, dokelž ßu zyłu roboritowu fabriku s wodu pócźrjeli.

* (Hłód w Chinje.) S połnócźneje provinzy Kiangsu powjescź pschińdźe, so dźeßacź milijonow cźłowjekow po sniczenju żnjow s powodźenjemi psched sahłódnjenjom steji.

Wußudźenja.

Pschißażny ßud. Lěßneho dźěłacźerja J. A. Krecźmarja s Wujeżka, kotrehoż winowachu, so je w alimentazijskej stórżbje dźěłacźerki swun. Kócźżyneje we Wujeżku wopak pschißahał, ßu pschißażni wuwinowali.

Dla spytaneho saraženja a njedowoleneho noschenja brónjow subjazeho technika Seewalda se Żitawy k jastwu na połdra lěta, k arrestej na 3 dny a k shubjenju cźeßnych prawow na 3 lěta saßudźichu. Seewald, wopity cźłowjek, bě ßo do wobydlenja ßwojeje pschichodneje macźerje w Żitawje dobył a ßebi żadał, so mohł se ßwojej żonu, wot njeho dźělenej, rěcźecź. Dokelž jeho pschichodna macź wotpokasa, wón do tuteje s revolwra tšéli, tola mißny.

Do Rakez!

Cześćenym Sserbam w **Rakezach** a wokolnosći poruczam

howjase mjaßo punt po 70 np.,
ßwinjaze mjaßo punt po 75 np.,
polcz po 80 np.,
łój po 50 np.,
kolbaßu punt po 80 np.

S počześćowanjom

Alfred Mehner,

w hosćenzu **„kloteje hwězdy"** w Rakezach.

Kóždy, kotry chze ßebi **dobrk** a **tuni cżaßnik** kupicz, abo kotryż chze ßebjón **porjedżicz** dacz, njech dźe k cżaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ßwonkownej lawsce haßy 5

Jencz pschedawa a porjedża ßa ßwoje dźełko sprawnje rukuje. — **Proschu, ßebi moje wukładne wołno, ſ płaczisnami wupołożene, wobhladacz.**

Jablonje, krußchenje, ßłowczíny, wischenje, połwyßoke schtomiki, ferkojte a formowe ßadowe schtomiki

jenoż dobrych družinow k ßadźenju poruczа

W. Ziegler jun., ßadarnja

w Sprejinym dole w Hrubjelczizach pola Budyschina.

— Płaczisnowy ſapiß darmo. —

Hotowe

ſchpundowanske deſki

wschěch wulkosćow a dołhosćow,

tšeſchne laty, rěſane hranite drjewo, twarſke drjewo

poruczataj

6. a M. Hobjan

pschi Nowosalzskej drósy ſnapschecża piwarnej.

J. a E. Koban

w **Budyschinje**

pschi žitnych wikach 4 (w Seehez restaurantu „Germania").

Expedizija

ſa pißomne dźěła w kupnych, dismenbraziſkich, hypotheſkich, testamentſkich a ſawostajenſtwowych wězach atd.

Rěczimoj tež ſerbſki.

Do Měrkowa!

K **hodownemu** kupowanju poruczam:

hotowe ſchórzuchi ſa dźěći a doroſcżenych
ſ módrocżiſchcża a płata,
hoſpodarſke ſchórzuchi, ſchórzuſchki,
mużaze ſchórzuchi
ſ drella a módreho płata,
wupjerki a zychi, běły a ſchěry płat, rulowowe tkaniny,
meblowy kattun,
jara dobre
dźěłaczerſke kholowy
po wschěch płaczisnach,
módre
dźěłaczerſke wobleczenja
ſ köpra a pilotta,
hotowe
koſchle
ſa dźěći, žonow a mužow
wot 25 np. hacz do 2 mk. 40 np.,
barchentowe **łožowe płachty, ſoſowe pschikrywy, blidowe pschikrywy, blidowe ruby, twjelki atd.,**
hotowe jaki a ßuknje, cżopke ſpódnje ßuknje, ſpódne kholowy
ſa dźěći, mužow a žony
po 50 np. hacz 3 mk.,
barchentowe, lamowe a wołmjane nahłowjaze rubiſcheża
po 17 np. hacz 3 mk.,
nahłowjaze ſchawle, židźane banty a rubiſcheża
wschěch płaczisnow,
pſcheſapinaki,
pótniki a kalmukowe jaki,
ſoki a ſchtrympy,
drjewjanzy a drjewjane ſtupnje, filzowe ſtupnje
ſa dźěći a doroſcżenych,
filzowe a kožane ſtupnje ſ drjewjanej póduſchu.

Oskar Raußendorf w Měrkowje.

Fanny Schöne

pschi hlownym torhoſchczu 2
(w khěži ſlótnika Reichi)

po tunich płaczisnach poruczа

cziſtowołmjane a barchentowe tkaniny
k bluſam,
koſchlazy barchent, flanell k ßuknjam
najwjetſchi wubjerk,
ſchórzuchi ſa dźěći a doroſcżenych, czorne a pißane, hotowe koſchle.

Deſtillazija Adolfa Rämſcha naßl.

(mějeczel **Max Kirschner**)

w Budyſchinje pschi butrowych wikach

— 1868 ſałożena —

poruczа ßwoje daloko a ſchěroko ſnate wubjerne **likěry** k kwaßam, ſchczisnam a druhim ßwjedźeńſkim ſkładnoſcżam w cżwizach a po waſy. Woßebje dobre ßu dwójny **rózowy, nalikowy, hontwinſki** a **jadroſelowy, hornjołużiſki, żołdkoſelowy ſeleny** a **cżerwjeny, zitronowy, wiſchnjowy, malenjowy, prußnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **naturſkokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **žitny** po 60 a 70 np., a **cżiſty** cżißko 1 a 2, liter po 34 a 36 np. **Cżwizy k pjelujenju ßo wupożcżuja.**

Płaczisny hodno! Rjane! Solidne!

Najnowſche ſbytki ſa ſymſke kholowy, wobleczenja a paletoty ßu ſaßo doſchle a proſchu wo pscheczelniwy wopyt. Tež ßu najnowſche cżiſtowołmjane **Geraſke bluſy** a **draſtne tkaniny** ſaßo na ſkładże.

Ernestina Elſnerowa na młynſkej dróſy 5 pschi Mörbitzej wulkim młynje.

We wudawatni Serbskich Nowin je ſa **25** np. dostacz:

Awkzija Oldenburgſkeho plahowanſkeho ſkota.

Wutoru 4. dezembra popołdnju wot 2 hodźin budże **ſkótplahowanſke towarſtwo w Holeſchowje** pola Njeßwacżidła něhdże

10 najlěpſchich Oldenburgſkich howjadow

wot zyzateho cżelecża hacz do 1½ létnych, mjes nimi 2 cżehnitaj wołaj, na pscheßadźowanje pscheßadźowacz. Starſche byki ßu ſa plahowanje wubrane.

Shromadźiſna w Holeſchowſkim hoſcżenzu.

Drjewowa awkzija.

Pschichodny ſchtwórtk, 6. dezembra t. l. dopołdnja wot **9** hodźin ma ßo na kuble cżißko 1 w Jitku něhdże 100 łoßow ſtejateho tołſteho khójnoweho drjewa 1. klaßy, kotrež ßo ſ wjetſcha k klozam a twarſkemu drjewu pschihodża, na pscheßadźowanje pschedawacz.

Shromadźiſna w Jitkowſkej korczmje.

Wuměnjenja ßo do awkzije woſſjewja.

Wobßedżer.

Drjewowa awkzija

na Minakalſkim revěrje.

Schtwórtk 6. dezembra dopołdnja wot 10 hodźin ma ßo
200 tołſtych khójnowych dołhich hromadow,
30 ßłabych ſchmrěkowych dołhich hromadow,
ſa hotowe pjenjeſy na pscheßadźowanje pschedawacz.

Minakalſke hajniſtwo, 27. novembra 1906.

Mauke.

Połcz

pschi wotewſaczu 5 puntow po 80 np.,
pschi wotewſaczu 10 puntow po 75 np.

poruczа

Richard Nierth.

Korczma na pschedań.

Korczmarſka žiwnoſcz w Jitku pola Rakez ſ něhdże 14 kórzami pola, łuki a hole, wot wjeßnych gryhtow na 12850 hriwnow takſérowana, je ſe žiwym a morwym inventarom hnydom na pschedań. Dalſche je ſhonicz pola žiwnoſcżerja Hoffmanna w Jitku cżißko 5.

Schokoladowy kontor Moritza Schmidta

pschi mjaßowych jědłach 1 mjes Pětrowskej zyrkwju : : a ßerbskej dróhu. : :

Wotewrjenje

1. dezembra 1906.

Parla němskeje industrije:

Kakao

puntowske pakćiki
po **1** mk. **80** np.,
ßylny a spory,
po **2** mk., **40** np. mily,
ſ wubjernej wónju.

Schokolady

puntowske pakćiki
po **1** mk. **30** np.,
po **1** mk. **60** np.,
ßylny ßłód ſa kakaom,
ßo rospuschćaza dobroscź,
wobkedźbowanja hódna
wubjernoscź.

Małe pruhi ßo darmo wotedawaju!

Stwa ſ komoru
ſa jenu woßebu ßo derje pschihodźaza, je hnydom na pschenajećze pod hrodom cźißko 43.

Trjebana
ßykanjowa maschina, cźiśćaza maschina, żelesne khachle
ßu napschedań we **Luſy** cźo. 41.

Wyßokodostojnemu knjesej
rycźerjej fararjej Kubizy w Bukezach,
k 25létnemu saſtojńskemu jubilejej
w Bukeczanskej woßadze,
1. adventa 1906.

Kak kraßny ßwjedźeń Bożej' hnady
Je seſkhadźak nam, duchowny,
A pokny dźaka hlada sady
Dźenß ſ Wami kóżdy woßadny:
Na tamny dźeń, hdźeż ſ wjeßeloscźu
Waß do zyrkwje tu witachmy,
A nutrni a ſ kedźbliwoscźu
Wasch prěni postrow ßłyschachmy.

Hlaj, tajku ßwěru Boża hnada
Se žohnowanjom mytuje,
Hdyž wóčko nětk Wam nasad hlada,
Sso wěśće duch Wam sraduje:
Kak wjeßela Waß nasłonjenja
Tych létow pjećź a dwaźećźi,
Hdźeż ſa msdu ßwěrnoh' wuśywanja
Sso płody sjewja na poli.

Kak żohnowanja połny běsche
To dźeń, hdyž mkodźenz kćějaty
Prjećź se starschiskoh' domu dźěsche,
So wućžobnik był Knjesowy.
Kak wutroba Waß pohnuwasche
Tu skutkowacź ſa Jesuſa,
A Sbóżnik k Wam ßo pósnawasche,
Waß sćzini k duschowpasłyrjej.

Kak w luboscźi k Wam pschikhilena
Je Bukeczanska woßada,
Sa cźistu wućžbu sałorjena,
Rad wokoło Waß ßo shromadźa;
Tu w woßadze ßo dźerži wěra,
Kiž pśches luboscź je dźěkawa,
A ßebi njepopscheje měra,
Hacź potrjebnym je ßłużika.

Kak wulka hnada pschewodźuje
Hamt Wasch tu w naschej woßadze,
Kak wulke stadło roswućžuje
Wasch duch te bójśke wěrnoscźe;
Kak jeniczźy scźe saloženy
Na Boże ßłowo, bibliju,
A we wutrobje sałorjeny
Sa cźistu wućžbu lutherſku.

Drje postrow prěni dźenß Wam skicźi
Wschak Wascha luba maudźelska,
Wam sbożo pscheja Wasche dźěcźi
A ſ nimi ßwěrna ßłużobna.
Pśches prjódkstejeńſtwo saſtupjena
Wam dźakuje ßo woßada,
Je ſ próſtwu k Bohu wobroczena
Sa ßwojoh' duschowpasłyrja.

Kak wobschěrne je Wasche dźěło
We naschej wulkej woßadze,
A ſo by wono płódnoscź měło,
Wy wjele wjazy dźěłacźe;
Kak wjele lět scźe wotdźerżeli
Nam Boże ßłużby wjeczorne,
A hdyž scźe żałoscź saßłyscheli,
Tam hnydom ſ troschtom khwatacźe.

Bóh luby Knjes chzył hischcźe dołho
Wam ſ wyßokoscźe mozy dacź,
So mohli jeho ßwjate ßłowo
Nam cźiste dale prědowacź.
Njech kóżdy dźeń Wam pschihotuje
We hamcźe nowe wjeßele,
A hdyž ßo ßwjatok pschibliżuje,
Wam njebjo wobradź sbóżne żně.

Dźakowna woßada.

Wosſewjenje.

Krajnoſtawſke **nalutowanſke knižki** cźißło 52878 a 88249 staj ßo, kaž je ßo pschipowjedźiło, pak ſhubiłej, pak ßo spaliłej. Žadanje na tejle knižzy maja ßo w běhu **tśjoch měßazow**, wot dnja tuteho wosſewjenja liczene, pola podpißaneje banki ſamolwicź, hewak ßo wupraji, ſo stej knižzy bjes mozy.

W Budyſchinje, 26. novembra 1906.

Krajnoſtawſka banka hornjołużiſkeho kral. ſakſkeho markhrabinſtwa.

Bauerſachs. **Sch. Schaarſchmidt.**

Wotroczka a ßrěnka
k nowemu lětu pyta
J. Delan w Hornim Hunjowje.

Kucharki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy a tajke k ßwinjom, hródźne dźowki ſ wulkej msdu, ßrěnkow, rólnych pohonczow hnydom a k nowemu lětu do tudomnych a Draždźanſkich stron pyta pschiſtajerka **Görlichowa** na ſchulſkej dróſy 7 ſ napſchecźa theatra.

Hnydom abo poſdźiſcho woženjenych pohonczow, dźěłacźerſke ßwójby, wotroczkow, pohonczow, ßrěnkow, tſecźakow, wolazych, dźowki a ßrěnzy a wſchitkich druhich rataŕſkich dźěłacźerjow ſ najwjetſchej msdu do dobrych měſtnow pyta pschiſtajerńja w Klukſchu 53a.

Dobre cźrjewa k dźěkanju kołbaßy, paßmo hižo po 80, 90 a 100 np., **ßuſcheny połcź** a **ßuſcheny ßwinjazy brjuch** po 3 puntach po 80 np., hdyž ßo wjazy bjerje, tuńſcho, **tućžnu dobru kołbaßu** punt po 60 np., **łój** po 70 np. porucźa
Ota Pětſchka na żitnej haßy.

Młoda
ßylna kruwa
a ßylna
ßucźelna jałojza,
wobej rańſchopruſkeje raßy, ſtej płacźiſny hódno na pſchedań w **Manjowje** cźißko **9** pola Delnjeho Wujeſda.

Ssuproſchna ranza
je na pſchedań w Jitku cźo. 22 pola Rakez.

Bukečanske serb. tow.
změje njedźelu za tydźeń **9. decembra** popołd. w 4 hodź. posedźenje. Knjez Krujac z Trjebjenc je přednošk dobroćiwje přilubił.
Wo bohate wobdźělenje prosy
předsydstwo.

Porjadnu
dźěłacźerſku ßwójbu
k nowemu lětu pyta
Barth w Tſělanach cźo. **2.**

Dźěłacźerſka ßwójba
ſ dobrymi wopißmami ßo do najwjetſcheje bliſkoſcźe Budyſchina pyta. Dalſche wukaſuje **Lebelt** w Budyſchinje pſchi żitnych wikach.

Schewſkeho wućžobnika
pyta **Ernſt Milank,** ſchewſki miſchtr w Njeſdaſchezach.

Hólz, kotryż chze **pjekarſtwo** nawuknyćź, móże jutry wućžbu namakacź pola pjekarſkeho miſchtra **H. Remki** w Małym Wjelkowje.

Kowarſkeho wućžobnika
ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi k jutram pyta kowarſki miſchtr **Ernſt Schneider** w Budyſchinje na Moltkowej dróſy.

Pjekarſki wućžobnik
móże jutry do wućžby ſtupicź pola **Jana Spanka** pjekarſkeho miſchtra na ßerbſkej haßy 20.

Wućžobnika
k jutram pyta ſchewſki miſchtr **Herm. Zawnik** w Rakezach.

Najwutrobniſchi dźak

wyßokodostojnemu knjesej duchownemu **Waktarjej** ſa jeho wotßalne wutroby hnujaze poßledne prědowanje, kotreż je po 20 létnym żohnowanym ſkutkowanju we Wóßlinczanſkej woßadze poßlednju njedźelu zyrkwinſkeho léta w pſchepjelnjenym Božim domje dźerżał.

To bě ßwědczenje wo luboscźi, ſ kotrejż je woßada ſ duſchowpaſtyrjom ſwjaſana była.

Bóh luby Knjes chzył dale knjeſa duchowneho Waktarja a jeho duſchowpaſtyŕſke dźěło w Njeßwacźidliſkej woßadze ſe ßwojim żohnowanjom pſchewodźecź.

Wóßlinczanſka gmejnſka rada, zyrkwinſke a ſchulſke pſchedstejeczerſtwo a wjele kemſcherjow.

(K temu cźißku dwě pſchiłohy.)

Prěnja pschiłoha k cźišłu 48 Serbskich Nowin.

Ssobotu 1. dezembra 1906.

Placźišny rěsneho skotu na Draždźanskich skótnych wikach.

26. novembra 1906

Placźišny po zentnarjach a hriwnach.

Skótne druźiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnosćje hacź do 6 lět	45 47	84 86
awstriske	46—49	85—89
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	41—44	76 83
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	37—40	72 75
4. ßnadnje pizowane łóźdeje starohy	31—36	64 71
Jałojzy a krumy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnosćje	42 46	77 81
2. połnomjaßne, wukormjene krumy, najwjetscheje rěsneje hódnosćje hacź do 7 lět	39 41	72 76
3. starsche, wukormjene krumy a ßnadnje wuwite młódsche krumy a jałojzy	35—38	65—71
4. ßrěnjo pizowane krumy a jałojzy	30—34	60 64
5. ßnadnje pizowane krumy a jałojzy	—	54—58
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnosćje	45 47	79 82
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	41—44	73—78
3. ßnadnje pizowane	35 40	66—72
Cźelata:		
1. najlěpsche z mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	52 55	82 86
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	49—51	78—81
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich sschiżenjow w starohje hacź do 1¼ léta	50 51	67 69
2. mjaßne	47 49	64 66
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a tundroßy	44 46	60 63

Placźišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2382 měchow	W Budyschinje 24. novembra 1906. wot hr	wot np	hacź hr.	hacź np	W Lubiju 29. novembra 1906. wot hr	wot np.	hacź hr	hacź np
Pschenża bela	—	—	—	—	8	71	9	06
" žołta	8	53	8	68	8	53	8	82
" nowa	—	—	—	—				
Rožka	7	88	8	—	7	69	7	88
" nowa	—	—	—	—				
Jećźmjeń	8	15	8	50	7	25	8	50
Wowß	7	40	7	50	7	—	7	30
Hróch	10	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	50	10	—	8	—	9	—
Jahły	15	—	16	—	14	—	15	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	60	2	25	1	70	2	20
Butra 1 kilogr	3	20	4	50	2	30	2	60
Pschenćzna muka 50 "	9	75	18	25	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	9	50	14	—	—	—	—	—
Sšyno 50 "	2	—	2	40	1	60	2	20
Sšioma 100 "	4	—	4	20	16	—	22	—
Proßata 1020 schtuk, schtuka	10	—	21		—	—	—	—
Pschenćzne wotruby	—	—	5	50	5	25	5	60
Rjane wotruby	—	—	6	—	5	50	6	—
Pschenćzny gris	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	6	75	—	—	—	—

(50 kilogr.)

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacź — hr. — np., pschenża (žołta) wot 8 hr. 65 np. hacź 8 hr 85 np., rožka wot 8 hr — np hacź 8 hr. 15 np., jećźmjeń wot 8 hr. 70 np. hacź 8 hr. 85 np., wowß wot 7 hr. 50 np. hacź 7 hr. 10 np.

W Budyschinje płaćeschе: kórz pschenżu (běła) po 170 puntach 8 hr 88 np. hacź 14 hr 87 np., žołta 14 hr. 48 np. hacź 14 hr 73 np., nowa: — hr. — np. hacź — hr. — np., kórz rožki po 160 puntach 12 hr. 39 np. hacź 12 hr. 80 np. nowa: — hr. — np. hacź — hr. — np., kórz jećźmjenje po 140 puntach 11 hr 20 np. hacź 11 hr 48 np.

Wićzne placźišny w Kamjenzu.

29. novembra 1906.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 60 np. hacź 7 hr 85 np., pschenża wot 8 hr. 30 np. hacź 8 hr. 75 np., jećźmjeń wot 7 hr. 80 np. hacź 8 hr. 60 np, wowß wot 7 hr. — np. hacź 7 hr. 30 np., jahły wot 13 hr. — np. hacź 14 hr. — np. hróch 12 hr. — np., ßyno 1 hr. 80 np., běrny 2 hr. — np., ßioma (600 kilogr.) 21 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 30 np. hacź 2 hr. 50 np.

Wjedro w **Londonje** 30. novembra: Pomročene.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smêje prěnju adwentsku njedźelu rano w 7 hodź. duchowny Tischer ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin farar Räda ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. Tydźeńske sastojnske dźěła smêje farar Räda.

Wěrowani:

W **Michałskej zyrkwi**: Franz Wobst, cźeladnik w Delnjej Kinje, z Hańžu Kralez tam.

W **katholskej zyrkwi**: Wojcźech Kluba, dźěłaćeŕ, a Josefa Sukinskez, dźěłaćeŕka, wobaj w Rodezach pola Bukez.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi**: Gustav a Klara, Gustava Theobalda Hilbjenza, kublerja w Hněwßezach, dwójnikaj. — Margaretha Hildegard, Khorle Kurta Hermanna, kublerja w Tšélanach.

W **katholskej zyrkwi**: Jan Pawol, Jurja Opizy, pohonćza w Budyschinje ß.

Zemrjeli:

W **Michałskej wožadźe**: 22. nov.: Khorla Bohuwěr Neumeister, tkalz a renthydostawaŕ z Krostawy, we wokrjeßnej hojeńni na Židowje, 85 l. 7 m. — August Hermann Schuch, dźěłaćeŕ z Wjeleczina, we wokrjeßnym wustawje na Židowje, 45 l. 2 m. 18 d. — Klara, Gustava Theobalda Hilbjenza, kublerja w Hněwßezach, dwójniska dź., 3½ hodźiny. — Gustav, prjedy mjenowaneho dwójniski ßyn, 20 hodźin. — 23. Morwa nar. dwójniska dź. Hermanna Pojcźki, skałarja w Hněwßezach. — 27. Handrij Bohuwěr Pětsch, kubler w Hrubocźizach, 68 l. 3 m. 12 d.

W **katholskej wožadźe**: 21. nov.: Jan Gustav Kühnel, krawski mischtr w Budyschinje, 77 l. 5 m. 20 d.

Zyrkwinske powjesćze z Hodźija.

1. njedźelu adwenta smêje rano ½8 hodź. farar Kschiżan němsku spowjednu wucźbu, ½9 hodź. duchowny Voigt němske a w 10 hodź. ßerbske prědowanje. — Popołdnju w 4 hodźinach budźe w Bolborzach w schuli ßerbska spowjedź a ßerbske kemschenje.

Pjatk 7. dezembra budźe rano ½8 hodź. němska spowjedź, ½9 hodź. ßerbska spowjedź a ½10 hodź ßerbske adwentske kemschenje.

Zyrkwinske powjesćze z Budestez.

1. njedźelu adwenta smêje farar Domaschka rano we 8 hodź. ßerbsku spowjedź, duchowny Kschiżan popołdnja w 9 hodź. ßerbske a ¾11 hodź. němske prědowanje. — Kollekta njedźelu semrjetych za evangelskich Němcow we wukraju sběrana, je po ßerbskim kemschenju 74,69 hr., po němskim 48,84 hr., hromadźe 123 hr. 52 np. wunjeßka.

Pschichodnu wutoru 4. dezembra popołdnja ½12 hodź. smêje farar dr. Rencź z Wjeleczina němsku spowjedź.

Poručam ßamodźěłane

ff. mlócźniki, mlokowe karany, mlokowe hornzy, wódne khany, wódne cźerpawy, sazynowane wódne khany a hornzy.

Mam wulki skład

krjepjawkow (krjepjenskich khanow) a **emaillowanych tworow, sazynowanych bowow** a **juchowych cźerpakow. Tšéschne žłoby** a **roły** a łóźde do twarstwa ßluschaze klampnarske dźěła shotowjam.

Želeso za tšéschne žłoby mam na składze.

Spěschne poßkuženje. Najtuńsche placźišny.

M. Schulz.

10 pschi ßerbskich hrjebjach 10.

Ernst Ullrich

na schulerskej dróšy 12

porucza po tunich placźišnach

porzlin, kamjenina, dutu a taflojtu schkleńzu, majolikowe a nippesowe wězy, schpihele, gardinowe žerdźe, lampy we wulkim wubjerku.

Sazopschedawarjo rabatt dostanu.

Brodowska haptyka

na hoschiz haßy 27

Kaschel, katarrh, dybawoseć

ßo spěschnje polóżeja

ſ thymuſinom

Bleſcha po 75 np. a 1 hr. 40 np.

Koſaze koże,

howjaſe koże,
wowcże koże,
ſajecże a kaniklaze koże,
cželaze koże,
kaž tež wſchě druhe druźiny

kožow

po najwyſchſchich płaćiſnach kupuje

Heinrich Lange

pſchi ſzerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach.

Dla wotedacża pſchedawarńje

doſpołne wupſchedawanje

hotowych mužazych a žonjazych kožuchow,
pjelzowych bowow a tykaczow (muffow),
pjelſczowych mězow,
nohowych měchow,
kožow atd.

Klobuki a měchy ßu hacź na baſiche wot wupſchedawanja wuſankrjene.

F. Trulley, kóžkarſki miſchtr

w Budyſchinje na bohatej haßy.

Koprowy vitriol

zyły a cźiſty tolezeny k naczinjenju pſcheńzy po wulkim direktnym nakupjenju porucza

Otto Engert.

Telefon cźißko 33*.

Ernſt Herkner

cźaßnikař w Budyſchinje na **ſeminarſkej haßy 13** prjedy pſchi hłownym torhoſchcźu

porucza ßwój wulki ſklad wſchěch druźinow **cźaßnikow** a **rjeczaſow** po tunich płaćiſnach ſ wjazylětnym rukowanjom.

Porjedźenja derje a tunjo.

Tunje zigary!

100 ſchtuk

3 np.	zigary po	200, 220, 240 np.
4	= =	300, 320, 340 np.
5	= =	360, 380, 400 np.
6	= =	440, 460, 480 np.
8	= =	520, 560, 600 np.

roſeczela

zigarowa pſchedawarńja Havanna

w **Draždźanach 6.**

Maſchinſke wolije

ruſke a amerikanſke

ſa cźežko a lohko ßo cźerjaze maſchiny,

zylindrowe wolije

wſchelakeje hódnoſcże,

huſty maſchinſki tuk,

we woprawnych cźwizach a po wasy po wulkim direktnym kupjenju jara tunjo porucza

Otto Engert

en gros **drogownja** en détail

Telefon 33*.

Sa naſymu a ſymu

poruczam ßwój bohaty ſa kóždu potrjebu wuhotowany ſklad

hońtwarſkich, jěſdnych, dołhich a ſtulpowych ſchkórnjow,

ſchkórniczkow a ſtupnjow,

balſkich a towarſtwowych cźrijow,

gumijowych ſtupnjow a gumijowych ſchkórnjow,

filzowych ſtupnjow a filzowych toflow,

hońtwarſkich, jěſdnych a promenadowych gamaſchow,

kaž wſchě jenoż pomyßlne druźiny ſtupnjow a ſchkórnjow ſa žónſke, muźſkich a dźěczi po ſnatych tunich płaćiſnach.

Kaž je ſnate, po měrje ſa krótki cźaß wubjerne wobucża dźěłam.

Wuporjedźenja ßo w mojej ßamßnej dźěłarni ſpěſchnje, po žadanju hnydom, ſhotowjeja.

Wobhladajcże ßebi moje wukładne wokna!

Heinrich Mohr, cźrijownja,

w Budyſchinje na žitnych wikach na rózku ßukeluſkeje haßy.

Telefon 384.

Winowa pschedawarńja
ſ wulka a ſ mała
Gustava Küttnera
na ſerbſkej dróſy telefon 5*
ſjednoczena
ſ winowej korczmu,
nowemu cżaßej pſchiprawjenej
porucża
naturſkocziſte wina
po ſnatych ſolidnych płaczíſnach.

Houtwarſke gamaſche
ſ cżorneje abo bruneje howjaſeje
koże wſchelakich wuwjedżenjow po
7 hacż 9 mk. porucża
Reinhold Gierisch
kożowa pſchedawarńja
pſchi mjaßowych jedłach 6.

Wubĕrany
khofej
paleny
punt jenoż po
80 np.
tak dołho hacż ſklad doßaha
pola
Khorle Nowaka nasl.,
Jurja Nitsche
na żitnej haßy.

Wolij
ſa mlócżaze maſchiny,
maſchinſki wolij,
rjemjenjowy wóſk,
ſluid,
wolij na rany,
hojazu a kopytowu żalbu,
kożowy mas
najlĕpſcheje hódnoſcże porucża
Arthur Grubann
pſchi drjewowych wikach 8.

Zuſe ſuby,
plomby ſe ſlota,
ßlĕbra, emaille,
ſ rukowanjom ſa pomĕrne płaczíſny.
Eugen Wienecke,
w Amerizy approbowany
ſubjazy lĕkar,
18 na Hoſchiz haßy 18.

A. & W. Neuhahn

poruczataj ßwój wulkotnje ſrjadowany ſklad **ſwoblekanych** a **njewoblekanych**

klankow (pópow)

a klankazych wĕzow

jenoż najlĕpſchich drużinow po ſnatych **tunich płaczíſnach.**

Klanki (póły)
ſ kulatym ſhibadłom, kożanym cżĕłom a **ſ tkaninowym cżĕłom**
najjednoriſcheho hacż do najwoßebniſcheho wuwjedżenja,

kożane a tkaninowe cżĕła
wſchĕch wulkoſcżow a płaczíſnow.

klankaze (pópjaze) hłowy
ſ zelluloida, patentowaneje maczíſny a ſ porzlina
ſe ßo ſańdżelazymaj wocżomaj a bjes nieju.

Klankaze (pópjaze) perüki,
ſchite, wſchelakich **drużinow** a **płaczíſnow.**

Klankaze (pópjaze) **ruki**
ſ patentowaneje maczíſny, zelluloida, koże a biſkwitoweho porzlina,

klankaze (pópjaze) **nohi ſ koże** a **patentowaneje maczíſny.**
Klankaze cżrije a **klankaze ſchtrympy** na hobrſki wubjerk,
klankaze (pópjaze) **klobuki ſ filza a ſe ßłomy pleczene.**

Klankaze pſcheßłónczniki a pſchedeſchczniki.

Klankaze (pópjaze) ſchaty
a wuſchiwanu a hoczkowanu **klankazu draſtu,**
jako: **kholowczki, koſchulki, wobleczenja, jeczki, ßukniczki, lazki, khapiczki, kupanſke mantle, wobleczenja ſ mĕzu, kupanſke płachty, kupanſke mĕſchki, ſchantka, ſchtrympiczki** atd.

Pjelſczowe a krimſke tykacze (muffy)
pjelſczowe a krimſke kolliery, potrjebu k cżiſczenju draſty, ſchczĕtki a **czeßaki.**

Małe klanki (pópki) **do klankazych ſtwow,**
jako: njewjeſtu a nawoženju, żony, mużow, dżĕczi, wojakow, Delnjołużiczanki, Tyrolſkich, kuchaŕki, kucharjow, poſtillonow, pucżowarjow ſ nakhribjetnym mĕchom, hajnikow, wuhnjerjow, haſcherjow, pĕſtończow, ßłużobnikow, automobilnikow atd.

Kupanſke klanki (póły)
ſ zelluloida po 10 np., ſ porzlina po 5 np.

Cżiſkanſke klanki (póły)
ſ tkaninowym a kożanym cżĕłom, ſ zelluloidowej a patentowej hłowu.

Wołmjane klanki po 10 np., gummijowe klanki,
piſkaze klanki, kwiczate klanki, bubnarjow.

A. & W. Neuhahn
4 na ſerbſkej haßy 4 **w Budyſchinje** **4 na ſerbſkej haßy 4.**
Sałożene 1891. Telefon cżißło 449.

Moje lětuſche

hodowne wupſchedawanje

je ßo ſapoczało.

Njedźiwajcy ßo powyſchazych płaczišnow ſa wołmjane tkaniny je ßo mi też tole lěto poradźiło ſ pſchihódnym kupjenjom wulkeje dźělby

drastnych tkaninow noweje mody

ſa ſymu a lěczo

jenoż dobre druźiny, lětuſche wězy zyle woßebje płaczišny hódno dóſtacz, kotrež po ſcźěhowazych

njeßměrnje tunich płaczišnach

poſkiczam.

Woßebite ſkładnoſtne kupje:

Serija I	**Neiges**	meter **nětkole** — hr. **50** np., wobleczenje 6 m ſa **3** hr. — np.
Serija II	**Woknate neiges**	meter **nětkole** — hr. **60** np., wobleczenje 6 m ſa **3** hr. **60** np.
Serija III	**Cziſtowołmjane chevioty, beiges a noppy** . .	meter **nětkole** — hr. **75** np., wobleczenje 6 m ſa **4** hr. **50** np.
Serija IV	**Careauxy a noppy**	meter **nětkole** — hr. **90** np., wobleczenje 6 m ſa **5** hr. **40** np.
Serija V	**Zibeliny, jendźelſke careauxy, cziſtowołmjane, módroſelene ſchottiſke a chevioty**	meter **nětkole** **1** hr. — np., wobleczenje 6 m ſa **6** hr. — np.
Serija VI	**Melěrowane a jendźelſke tkaniny**	meter **nětkole** **1** hr. **10** np., wobleczenje 6 m ſa **6** hr. **60** np.
Serija VII	**Cziſtowołmjane chevioty, woknate zibeliny a noppy**	meter **nětkole** **1** hr. **20** np., wobleczenje 6 m ſa **7** hr. **20** np.
Serija VIII	**Cziſtowołmjane zibeliny a woknate krepy** . .	meter **nětkole** **1** hr. **30** np., wobleczenje 6 m ſa **7** hr. **80** np.

Woßebje ma ßo wuſběhowacź:

Serija IX	**Dźělba jendź. draſtu. tkaninow,** 115 cm ſchěrokich, meter **nětkole** **1** hr. **40** np., wobleczenje 6 m ſa **8** hr. **40** np.	
	Dźělba zibelin. bluſowych a ſchottiſkich tkaninow meter **nětkole** **1** hr. **40** np., bluſa 6 m ſa **2** hr. **80** np.	
Serija X	**Woknate lěczne tkaniny a jendźelſke tkaniny**	meter **nětkole** **1** hr. **50** np., wobleczenje 6 m ſa **9** hr. — np.
Serija XI	**Voiles, jendźelſke tkaniny**	meter **nětkole** **1** hr. **60** np., wobleczenje 6 m ſa **9** hr. **60** np.
Serija XII	**Wſchelake nowoſcze**	meter **nětkole** **1** hr. **80** np., wobleczenje 6 m ſa **10** hr. **80** np.
Serija XIII	**Jenotliwe wotměrjene wobleczenja,** hacź do 50 hr. hódne, **nětkole** wobleczenje **18** hr. hacź **12** hr.	
Serija XIV	**Dźělba źidźanych tkaninow** ſa bluſy a wobleczenja, meter **nětkole** **1,90** hr., **1,60** hr., **1,20** hr.	
Serija XV	**Dźělba płoczliwych źidow,** běłych, écru, jaßnomódrych, ßwětkoſelenych, prjedawſcha płaczišna **3** hr., meter **nětkole** **1,50** hr.	
Serija XVI	**Dźělba wołmjanych mnßelinow** meter **nětkole** **90** np. hacź **75** np.	
Serija XVII	**Dźělba velonrowych barchentow, koſchlazych barchentow a bawlmjanych tworow** meter hiźo po **30** np.	

Sbytki a roby krótkeje měry.

Dale na dźělbu

žonjaceje drasty

kóždeje druźiny kedźbliwe cźinju, kotruż ſo bych ju wotbył, **wjele niże płaczišny** wotedawam.

Najpſchihodniſcha ſkładnoſcź ſa hodowne kupowanje.

Jan Jurij Pahn.

I$_a$ cžišcženy
praec. basiski
fosforokišaly kalk
k pizowanju skotu
we woprawnych walcžkach a po wasy porucža jara tunjo
Otto Engert
en gros **drogownja** en détail
Telefon 33$_*$.

Wot dženża poručam
ržany gris,
ržane wotruby,
pschenične wotruby,
majžowy schrót,
lanu mučku,
lane wožuchi
a skótnu žel.
Khorla Bukan
na želesniskim sastanischču
w **Huczinje.**

Wodunjepschepuschčaty
garbarski mas
snateje dobrosče na wobuče, žanu vaselinu, porucža
Reinhold Gierisch
kožowa pschedawarnja
pschi mjažowych jědkach 6.

Dobru
pschenično muku,
nudle, rajž, jahły,
hejduschku, krupy, žoki,
buny, hróch, gris,
dobru lanu mučku
porucža
Khorla Kahrowe
pschi žitnych wikach.

Jatrowy wolij
(Lebertran)
cžistu, czerstwu tworu
k pizowanju skotu
porucža
Otto Engert
en gros **drogownja** détail'en
Telefon 33*.

Pschi hlownym torhoschču 5.

Reinhold Neugebauer
w Budyschinje.

Pschi hlownym torhoschču 5.

Poručam po jara tunich płaczisnach:
Po najnowschej modze dželane
mužaze, hólczaze a dźěczaze
swjerschniki, jupy, wobleczenja,
mantle, peleriny a kholowy
na wulki wubjerk, wubjernje žedžaze s trajnych tkaninow trajne seschite.
Nowe žym pschijal a poručam
najnowsche žonjaze a holczaze
žaketty
po tunich płaczisnach.

Schtóž chze žebi
drjewjanzy, drjewjane a
filzowe stupnje
a tež kožane cžrije
tunjo nakupicz, njech žo direktnje do

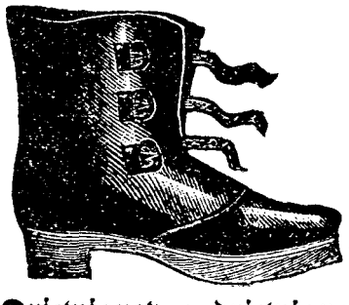

drjewjanzarnje
Oty Hebera
na žerbskej haży 9 wobroczi.

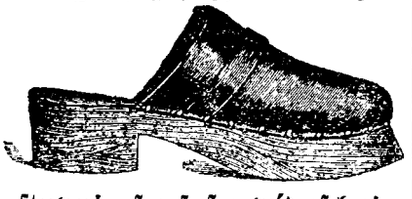

Drjewjanzy a drjewjane stupnje žo sažo póduschuja.

Jako najlepsche žo poručeja
dr. Roeberowe
lěkarstwa:
Hablowy a jehlinowy spirituž psche drjenje w rukomaj a nohomaj, tschižu, bjedrach a shibadłach.
Pepsinowe wino psche tłóczenje žołdka, wróczenje, mjeknjenje, bjesappetitnoscz.
Benediktinska essenza psche žiwotowe bolenje, dristawu.
Cžaj farfara psche kaschel.
Bjenchlowy měd a **brěczka cžornych Janskich jahodow** psche kaschel a dybawoscz dźěczi.
Žołdžowy kakao psche dristawu a žiwotowe bolenje.
Jałorzowa (jěchiběrnowa) **brěczka** k cžisczenju krwe.
Mydło psche lischawu.
Mydło psche njerodź pola cžłowjeka a skotu.
Kopschiwowy spirituž } psche wupadanje włožow a schupisny.
Aruikowy spirituž }
Brěsowy balsam }
Kupanske sela sa žłabe dźěczi.
Teho runja wschě **lěkowanske łopjena, sela, korjenja,** dale **wobaladła** (wotu, wobalki atd.) **mineralowe wody, schkleńczane žylkawy** a **apparaty k wothladanju khorych.**
Dr. Roeber,
Germania drogownja
s napschecža „winoweje kicze“
na bohatej haży.

Najlepschi
khofej
ma jenož
Otto Sachse
na bohatej haży 4.

Lubijska banka

w Lubiju w Sakskej a w Neugersdorfje.

Filiale: w Budyschinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Sadanjamy tón cžaž na dań žo dawaze pjenjesy

pschi wschědnym	wupowjedženju	3%
pschi měžacznym	=	3½%
pschi tři- a schěsczměžacznym	=	4%

} **na lěto.**

W Budyschinje, 12. oktobra 1906.

Filiala Lubijskeje banki
w žerbskim domje.

Sa njewjesty!

Sserbske a němske

spěwarske,

jara krassnje swjasane a se wschelakim wudebjenjom wupyschene,
w czelazej koži hižo po **6** hr. **50** np.,
najjednorische = = **2** = — np.
ßu dostacź **we wudawatni Serbskich Nowinow.**

Heinrich Lange

11 pschi žitnych wikach 11
f napschecza stoteje hwězdy
poručza swój wulki sklad
hotowych pjelsczowych tworow
kaž tež **wschě druzziny kožow k wobßadzenju** a **podschiczu.**
Kožuchi ßo po měrje schija a ßo pschedźěłaju
po najnuńschej płaczišnje

Howjase koże,
czelaze a sajecze koże
a kaniklaze koże
po najwyschschich płaczišnach kupuje
Otto Hausotter
na garbarskej haßy 32.

Hodowne wupschedawanje!

Czopłeho wjedra dla je mój sklad wulki, duz płaczišny khětro ponižu
a wurjadnje tunjo poručam:

swjerschniki, khornarje do wjedra, jupy, wobleczenja, kholowy
sa schulerjow, dorosczenych młodych ludzi a mužow
wot prěnich Barlinskich krawzow dźěłane, najlěpje ßedźaze,
f najhódnischich tkaninow!

Mantle, žaketty, kapesy, wobleczenja sa dźěczi a młode holzy.
Dźěczaze schórzuchi, schórzuschki, žonjaze schórzuchi,
barchentowe koschle sa dźěczi, mužow a žony atd.

Pschi hlownym torhoschczu 9. **Ernst Jenke.** Pschi hlownym torhoschczu 9.

K symskemu czaßej poručam ßwój wulki sklad
pjelsczowych tworow kóždeje druzziny,
kolliery a boy
wulki wubjerk wschelakich nowosczow tunich a lěpschich pjelsczowych a kožuchowych wězow.
Tykacze (muffy), khornarje, pschedkohi
koßmate mězy, nohowe korby a měchi atd.
Wulki wubjerk
kožow k podschiczu a k wobßadzenju,
mužaze a žonjaze zakety kóždeje formy
kaž tež **pjelsczowe zakety sa ßerbse žony**
ßo po měrje derje a khmanje wudźěłaju,
klobuki a symske mězy
stajnje nowosce,
pschedźěłanje a wuporjedzenje
ßo schwarnje a po móznosczi spěschnje wobstaruje.
Kožu wscheje swěriny, sajecze koże atd. po najwyschschich płaczišnach kupuju.

Emil Kurze, kóžkarski mischtr.
Na swonkownej lawskej haßy 18.
Tunje płaczišny. **Sprawne poßłuzenje.**

Najwjetschi wubjerk **darow**
k kwaßam, ßlěbornym kwaßam
a narodnym dnjam,
teho runja wschu **nadobu** do **kuchinje** a do **doma** namakacze pschezo w spezialnej pschedawarni
sa porzlin, kamjeninu, schkleńzu, majoliku
a nippesy
Hermanna Gläsela
pschi lawskich hrjebjach 4 (w ßerbskim domje).
Najtuńsche płaczišny.

Sa brylow potrjebnych!
Khorla Scholta, optikus,
w Budyschinje,
pschi hlownym torhoschczu, pod radnej khěžu,
załoženje wobkhoda 1856, potajkim 50lětne wobstacze,
mytowany 11 króc
poruca
bryle a tlóczniki
kotrež ßo jenož sa wóczko ßo pschihodźaze pschedawaju,
barometry, thermometry, alkoholometry, dalokowidy,
lupy, ryßowadła, czitanske schkleńzy,
kaž tež wjele druhich, jenož do optikskeho dźěła pschimazych wězow.

Strympy,

ſoki,

ſchtrykowane a walkowane,

dźěczaze wobleczenja,

ſpódnje kholowy

wſchitkich ſchěrjow,

koſchle,

rukajzy,

woßebne

rukawate lazy,

chenillowe rubiſchcza

najnowſchich muſtrow

płaczišny hódno poruča

Otto Osswald

na kamjeńtnej haßy 7.

Klanki (pópy),

ſwoblekane - - -

a njeſwoblekane,

klankaze (pópjaze) hrajki

a ſervißy

najtuńſcho a najlěpje we wulkim wubjerku

kupujece pola

Hermanna Gläsela

pſchi lawſkich hrjebjach 4 — w Sserbſkim domje.

! Schtóž Serbske Nowiny pokaže, !

::: 5% rabatta doſtanje. :::

---

ff. likeury,

dwójny a jednory

palenz

ſnateje dobroſcze

po najtuńſchich płaczišnach najlěpſchi poruča

Franz Wölfle

(prjedy Moritz Mörbe.)

Pſchiſpomnjenje: W cźwizach palenz, wot 10 litrow ßo ſapočejo franko ſa hotowe pjenjeſy roſeſcźelu.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7

poruča k **hodam** jara płaczišny hódno:

koſchlazy barchent na wulki wubjerk po jara poměrnych płaczišnach kaž tež

barchentowe koſchle wſchěch wulkoſczow ſa kóždu ſtarobu;

wupjerki, łohcź hižo po 25 np., cźerwjene a rózojte, teho runja hładke a módre ßmuhate;

zychi 9/4 a 6/4 ſchěroke hižo po 20 np.,

pollama nowych kaſchcźikatych a woknatych muſtrow po wſchelakich płaczišnach;

bluſy a jakowe ſbytki ſ reloura a kaſtora hižo po 1 mk.;

barchentowe poßleſchczowe płachty ßwětłe a cźěmne, běłe a ſ pißanej kromu wſchěch dołhoſczow a ſchěrjow;

ſpódnje kholowy ſa muźſkich, teho runja ſa žony a holzy wſchěch wulkoſczow, poßlednje tež ſe ſchtaltom.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Pjelſczowe kolliery,

tykacze (muffy), **khornarje, mězy** atd.

na wulki wubjerk, khmanje dźěłane

klobuki a mězy

ſa muźſkich a hólzow po wſchěch płaczišnach poručam.

Mužaze a žonjaze kožuchi ſ nowa derje a tunjo podſchiwam.

Kurt Herzog, kóžkarſki miſchtr

pſchi lawſkich hrjebjach 14

pódla Wjazkej hoſczenza, ſ napſchecza měſchczanſkeho theatra.

Kožuchowe kože,

wſchě družiny **kožow k podſchiczu,** kaž tež **koże k wobßadzenju,** a to cźorne, běłe, ſhunkowe, bobraze, biſamjaze, kaſtorettaze, wallabraze, bobakaze (murmel), ſealbiſamjaze, ruſke ſchubowe a cźorne perſiſke koże tunjo pſchedawam. **Mužaze a žonjaze kožuchi** po tunjej płaczišnje **pſchedźěłuju,** poručam tež wulki ſkład **tykačow** (muffow), a **boow** kóždeje wulkoſcze, **nohowe měchi, nohowe toſche** atd., **teppichi** do jſtwow a wozow, **klobuki** a **mězy** ſa muźſkich a dźěcźi po kóždej płaczišnje.

C. E. Rincke, na bohatej haßy,

klobuki, mězy a pjelſczowe twory.

Franz Marſchner

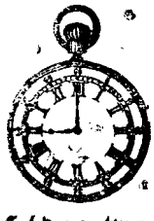

cźaßnikat w Budyſchinje

na bohatej haßy 9

ßwój ſkład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczaſow** k dobroczźiwemu wobkedźbowanju poruča.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczišny.

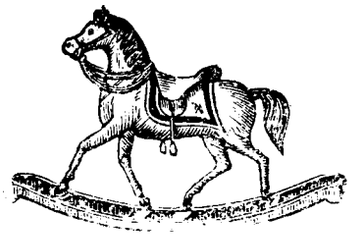

Kolebanske konje ſ naturſkej kožu bjes poroka, **kožane ſzedła a grat ſ howjaseje kože,** k gratowanju a wotgratowanju po 9 mk. hač 12 mk.

Kolebanske konje k jěſdženju a kolebanju ſe ſzylnymi želeſnymi koleſkami po 12 mk. hač 24 mk.

Drjewjane kolebanske konje na deſzy **k jěſdženju** pſchiprawjene ſe **ſzylnymi želeſnymi koleſkami** po 3 mk. hač 4 mk. 75 np.

Drjewjane konje rjenje molowane a lakowane ſ puzakom a bjes njeho po 3 mk. 50 np. hač 6 mk.

Ssedłane a gratowane konje ſ naturſkej kožu na deſzy ſe želeſnymi koleſkami po 1 mk. hač 14 mk.

Jenotliwe drjewjane konje ſ drjewjanymi abo želeſnymi koleſkami po 8 np. hač 5 mk. 50 np.

Gratowane konje ſ drjewa, jenopſchežne a dwojopſchežne, ſapſchah 40 np. hač 4 mk.

poručataj w bohatym wubjerku

A. & W. Neuhahn

w Budyſchinje

4 na ſzerbſkej haßy 4.

Salożena 1891. **Telefon čißło 449.**

G. Mager naßlědnik

(mějeczel **Th. Hippe**)

na ſzerbſkej haßy 11 **czaßnikar** na ſzerbſkej haßy 11

wuporjedžuje a pſchedawa wſchě druziny **czaßnikow, broſchow, nawuſchnizow a pjerſchczenjow** po tunich płaczišnach ſe ſprawnym pißomnym rukowanjom.

Wulke hodowne wupſchedawanje.

Po hiſchcze ženje ſłyſchanych **ſzměſchnje tunich płaczišnach** pſchedawam dobre modne

mužaze a hólczaze ſwjerſchniki,

jupy, wobleczenja, kholowy,

kraßne žonjaze a holczaze żakety.

Najwjetſchi wubjerk.

Otto Preuss

w Budyſchinje na žitnej haßy 4.

Wulke

wupſchedawanje meblow

14 na bohatej haßy 14 po 1 ſkhodze.

Dla pſchetwarjenja khěže ſwój **meblowy magazin** wotedam a ſwój wulki ſkład khmanje dźěłanych meblow po poniženych płaczišnach wupſchedawam.

Wilhelm Schmidt, blidarſki miſchtr.

Hodowna poſkiczenka

po wurjadnje tunich płaczišnach.

Sa dźěczi:

Schtrympy, cžorne, koleſkate, pißane, hižo po 25 np.,
rukajzy ſ porſtami a pjaſtne rukajzy hižo po 20 np.,
khapy a mězy, wołmjane a ſzuknjane, modne wězy, hižo po 25 np.,
khapy a mězy ſ jehnjeczoweje kože, lodoweje kože, jara cžopke po 70 np.,
dźěczaze jeczki ſ jehnjeczoweje kože a lodoweje kože, po 85 np. hač 450 np.,
dźěczaze wobleczenja ſ barchenta, wołmy, płyſcha hižo po 60 np.,
dźěczaze trikotty, ſchtrykowane, trikott a barchent hižo po 45 np.,
dźěczaze tykacze (muffy) a pjelſczowe khornarje na wulki wubjerk po 50 np.

Sa žony:

Běle koſchle ſ zankami a wuſchiwanjom wobßadžane, hižo po 65 np.,
běle kholowy, barchent a koſchlaze ſzukno, po 85 np.,
barchentowe koſchle, barbunjepuſchczate muſtry, hižo po 1 mk.,
barchentowe wobleczenja, ſ wołmu wobrubjene, hižo po 90 np.,
ſpódnje ſzuknje ſ klotha, moireja, barchenta, ſzukna, hižo po 90 np.,
ſchórzuchi, reformſke a hoſpodarſke ſchórzuchi a ſchórzuſchki hižo po 30 np.,
nahłowjaze ſchawle ſ wołmy, bawłmy a židy, hižo po 50 np.,
pjelſczowe khornarje a tykacze (muffy) hódnych družinow hižo po 2 mk.

Sa mužſkich:

Normalne koſchle ſe ſapinanjom na wutrobnje a ramjenju hižo po 1 mk.,
ſpódnje kholowy, trikottowe a barchentowe, po 1 mk.,
krawatty modneje formy hižo po 5 np.,
ſzlě, gumijowe a wuſchiwane wězy, hižo po 45 np.,
rukawate lazy wſchěch družinow hižo po 150 np.,
rukajzy, krimſke, trikottowe a kožane, hižo po 50 np.,
ſoki, wołmjane, połwołmjane a bawłmjane, po 30 np.,
ſchaty lěpſchich družinow po najtuniſchich płaczišnach.

Na ſwoje woßebite wotdźělenje

gardinow, błidowych pſchikrywow (dekow), kožowych pſchikrywow, hotowych poßleſchczowych ſchatow, pſcheſchiwanych pſchikrywow, linoleum, běhanſke tkaniny a portiery woßebje kedźbliwe cžinimoj. ~ ~ ~

Hodowne wězy poła main najtuniſchu tunjiznu!

Philippi & Co.

na bohatej haßy 3,

delka a po 1 ſkhodze.

Telefon 488.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 49. | Sobotu 8. decembra 1906. | Lětnik 65.

Swětne podawki

Pólski schulski strajk psched khěžorstwowym ßejmom.

Też w Schlesyskej ßu ßo w někotrych ludowych schulach pólske dźěćźi po pschikładze ßwojich towarschow w Pósnanskej sapowjedźiłe, w němskej nabožeńskej wucźbje němski wotmolwicź a ßo němski modlicź. Wyschnoscź je na to k wotraschenju někotre s tychle dźěćźi jich starschim wsaka a je druhim ludźom k wocźehnjenju pschipokasaka. Pschećźiwo tutemu wyschnoscźinemu postupowanju staj ßo pólski sapóßłanz Jasdźewski a zentrumski sapóßłanz Glowazki w khěžorstwowym ßejmje wobcźežowałoj. Po němskim khěžorstwowym stacźanskim sakonju ßmědźa ßo dźěćźi jenoż starschim wsacź a ßo do postaranskeho wocźehnjenja dacź, jeli ßo wone w starschiskim domje sanjerodźa. Jasdźewski na to pokasowasche, so je prawo, dźěćźi w macźerńej rěčźi wocźahnycź. Do tuteho prawa pruske knježerstwo pschima, na pólsku narodnoscź njedźiwajo. Polazy dyrbja pak ßebi žadacź, so ßo naboženska wucźba jich dźěćźom w macźerńej pólskej rěčźi podawa, kaž je to we wustawje saručene. Jeli so pruske knježerstwo pólsku naboženssku wucźbu saßo njesawjedźe, budźe schulski strajk hischće dołho tracź. Jeli so dyrbi ßo nětčźischi konflikt wotstronicź, dyrbi pak pruske knježerstwo ßwój wukas wo sawjedźenju němskeje naboženskeje wucźby wrócźicź, pak naboženssku wucźbu saßo katholskim duchownym pschepodacź.

Glowazski teho runja sa to rěčźesche, so by ßo naboźina w macźerńej rěčźi podawała. Też Hereram w Afriźy je wucźenje w macźerńej rěčźi saručene. Čźeho dla ßo Polazy sady dźiwich ludźi stajeja? W Hornjej Schlesyskej je ßo wukas wudał, so ma ßo naboženska wucźba też w najnišćich klaßach pólskim dźěćźom němski podawacź.

Sswobodomyßlny sapóßłanz Träger praji, so je pruske knježerstwo se ßwojej politiku pólsku narodnoscź jenoż woźiwjało. Wo tejle naležnoscźi ma bjes dwěła khěžorstwowy ßejm ßudźicź. Ssudnik, kotryž je pólskim nanam wocźehnjeńske prawo wotrjekł, je ßo barbariśzy sadźerżał.

Liebermann se Sonnenberg měnjesche, so ta wěź psched khěžorstwowy ßejm njeßłuscha, ale psched pruski krajny ßejm. Pólski schulski strajk je pschihotowanje k pólskej revoluziji.

Glowazki snapschećźiwi, so ßu duchowni pschećźiwo schulskemu strajkej a so wulkopólske hibanje saßudźeja, tola duchowni ßebi jenomyßlnje žadaju, so by ßo pólskim dźěćźom w Hornjej Schlesyskej naboženska wucźba w macźerńej rěčźi podawała.

Statny sekretar Nieberding njepřejesche, so pólskim starschim na sakožku powschitkowneho stacźanskeho sakonja prawo pschisteji, ßwoje dźěćźi wocźahnycź. Najwjazy padow, w kotrychž je ßudniske rosßudźenje trěbne, je ßo, tak daloko hacź ßo njejßu k lěpschemu Polakow rosßudźiłe, wyschschej instanzy k wußudźenju pschipokasało, teho dla nima khěžorstwowy kanzler prawo, ßo do tajkich hischće njedowußudźenych jednanjow měschecź.

Konservatiwny Normann, Tiedemann s khěžorstwoweje strony a nationalliberalny Büsing pschećźiwo pólskemu wobcźežowanju rěčźachu.

Bebel pólsku politiku w Pruskej saßudźi, kotraž wosnamjenja, so w Němskej wscho do sady dźe.

Sswobodomyßlny Goihein njepschihłoßowasche pólskemu strajke a žiwje wobžarowasche, so ßu pruśzy ßudniźy sakonjej wukoženje dali, kotrež wón njewopschija.

Röllinger s Elsaßa pschirunuje rěčźne wobstejnoscźe w Elsaßu s pólskimi. Rěčź w Elsaßu bě pod franzowskim knjejstwom němska wostała, tola wutroby běchu ßo pschefranzowscźile. Wón knježerstwo proßy, so by pólskej rěčźi jejne prawo wostajiło, potom budźa pólske wutroby też němske.

Pruski krajny ßejm jako skórźbnik.

Hacź dotal žane ßejmy njejßu na to dźiwałe, hdyž ßu ßo w nowinach skschiwdźile. Pruski ßejm je wot tuteho waschnja woteschoł a diweju redaktorow sozialdemokratiskich nowin „Thüringer Tribune“ wobskorźił. Dla skschiwdźenja pruskeho ßejma staj ßo redaktoraj k jastwu po 6 měßazach saßudźiłoj.

Sakitanje parlamenta psched poliziju.

Hdyž bě sapóßłanz Erzberger lětßa skandalne wobstejnoscźe w němskich kolonijach wotkrył, bě schef politiskeje polizije do khěžorstwoweho twarjenja pschischoł a Erzbergerowy pult pschepytał. Na Erzbergerowe napschećźiwjenje je jemu pschepytowanski ßudnik prajił, so ßebi wón njeje domjaze pschepytanje wotmyßlił. Erzberger je na to swólniwy był, jemu kaschcź ßwojeho pulta pokasacź. To je Erzberger pschedßydźe khěžorstwoweho ßejma, hrabi Bellestremej, wobkrućźił a teho dla je wón tutemu klucź pschepodał. Pschichodnje ßo, kaž hrabja Bellestrem w ßejmje wosjewi, pschepytanje khěžorstwoweje ßejmownje bjes dowolenja pschedßydy na žane waschnje njestanje. Jeli so ßo wone wunusuje, ma ßo huydom protestowacź a jenoż psched namozu budźe ßo zosacź a ßo huydom khěžorstwowy kanzler sawoła, so by sakrocźił. Woprawne domjaze pschepytanje njeje ßo w pschedležazym padźe stał.

Wo němskich kolonijach

je ßo pjecź dnjow sa ßobu w khěžorstwowym ßejmje s njewschědnej roshorjenoscźu rěčźało. Zentrumskaj sapóßłanzaj Rören a Erzberger, sozialdemokrat Bebel a někotsi ßwobodomyßli sapóßłanzy s nowa kolonialne skandale wotkrywachu. Wone ßu drje ßo hižo s dźěła psched dlějschim cźaßom stałe, tola je ßo wo nich hacź dotal mjelcźało. Kolonialny direktor Dernburg woßebje Rörenej s najwjetschej wótroscźu wotmolwjesche. Wón katholskich mißionarow w Togoskej koloniji winowasche, so němskich sastojnikow cźornja, wón jich teho dla ßłěpzow, słóstnikow a kharjow mjenowasche. Rören ßo rosskobiwschi na Dernburga sawoła, so je bursowy jobber a so w bankierskim tonje rěčźi, rěčźesche wo njelepych, prósdnych a brutalnych nadpadach a praji, so je Dernburg po ßwojej zykej sańdźenoscźi njekhmany, jeho (Röhrena) wohańbicź. Nasajtra Röhren tele ßelene ßłowa wrócźi.

S pschicźinu tejele njemdreje wadźenzy běchu wotkrycźa sapóßłanza Röhrena wo hrosnoscźach němskich sastojnikow w Togoskim kraju. Wón tamnischeho tajneho radźicźela Königa sa wschě słóstnistwa a hanibne njeskutki, kotrež ßu ßo w koloniji skućźiłe, samolwiteho cźinjesche. Jeneho sastojnika, wěsteho Wistubu, kotryž je mißionarow na tele pschestupjenja kedźbliwych cźinił, ßu wotßadźili a jemu msdu pschikrótschili. Wón (Röhren) budźe wscho cźinicź, so tónle muž k ßwojemu prawu pschińdźe. W nastupanju pschestupjenjow a

khostanjow pola kolonialneho sarjadnistwa jamasanski system wobsteji, Röhrenej je wjele padow snatych, korrež žo njejžu khostake, hacž runje žu kolonialnemu sarjadnistwu snate. So žo dwělne elementy jako kolonialni sarjadnischy sastojnizy won sčželu, dyrbi pschestacž, runje tak dyrbi žo hrosnosčž pukoweho khostanja wotstronicž, kotraž hrubym a niskim požadliwosčam tamnych knjesow jenož poležuje. Snate je, so žu pschebicži domorodni na čžaž živjenja wobědli, haj žamo wumrjeli. Tele žurowe khostanja móže hižo jednory sastojnik w pižarni poruczicž, bjes teho, so by žo wobskorženy domorodny žmel sakitacž.

Jastwa s čžemnych komorkow wobsteja, w kotrychž hacž do džežacž jatych s rjeczasami a želesnymi wobruczemi wuputani leži, kotrež žo tež w nozy njewotwosmu. Stazifki wodžer Schmidt je 40 Awetefkich muži tak bil, so jim kruchi kože po čžele dele wižachu. S meter dolhimi a porst tolstymi kijemi Awetefkich bijachu, hacž runje žmě žo to jenož s prutom stacž. Njehanbicžiwosčž je skončnje tak daloko schla, so žu mižionara, kotryž je tele njeprawdosče wotkryl, wobskorženy.

Prjedawschi Togoski komižar, žwobodny knjes s Rottberg, je jeneho noscherja, kotryž bě po dalokim puczu padnyk a potom čžeknycž spytal, popadnyl, žo na njeho klaknyl, jeho s pjascžemi do wobliča bil a we womorje ležazemu 25 pukow s bambužowym kijom wotkožicž dal, dokelž pschezo s nowa padasche. Börsy po tym bě krjudowany wumrjek. Hdyž žo wež pscheradži, žwobodny knjes s Rottberg wosjewi, so je tón muž na sežahanje žklonza wumrjek, a pschepytanje žo sastaji.

Rěčnik hischče wo dalschich hrosnosčžach rěčesche. Wožebje wustupaze sačuwanje mozy je stazifki wodžer Schmidt roswiwal, kotryž je žwoju čžornu pschikožnizu sa kralowu wuwokacž dal a jej žudnikowe prawo spožčik. Wón pak tež njedorosčene holzy k žebi bjerjesche a je njewužitnje wužiwasche, hacž runje po krajnym sakonju na to žmjertne khostanje steji. Hdyž bě jedyn mižionar wež wyschnosči wosjewik, jeneho domorodneho do jastwo samknychu. Hdyž Schmidt žwoje sastojnistwo w Togo nastupi, wón poruczi, so dyrbja wschě holzy wjeczor na staziju k rejam pschinicž. Hdyž mižionarojo to nochzychu dowolicž, Schmidt domorodnym sakasa, žo pola mižionarow wobcežowacž. Wón je jenu 14lětnu holzu, jenu kschesczijanku, dokelž jemu njebě k woli, s konjazym kschudom pschebil. Hdyž mižionarojo podawk wosjewichu, wón w nozy mižionske twarjenja wobstupicž da. Mižionarow s kožow wuhnachu, zyły dom pschepytachu, woltař wotkrychu, wschě mižionske papjery sebrachu a duchownych do jastwa wotwjedžechu, w kotrymž jim 27 dnjow žedžecž dachu. Posdžischo žo duchownym praji, so žu žo dla falschneje wobskoržby sajeli. Tele wobstejnosče njehodža žo džerželecž, a jeli so žo njedžiwajzy njepschestawazych porokow w khežorstwowym žejmje žane pschemenjenje njestanje, dyrbi žo praschecž, hacž ma žo s zyka hischče nješchto sa kolonije pschiswolicž.

Sapóžklanz Erzberger wo kolonialnej radže praji, so w njej něhdže 20 pschekupzow žedži, kotrež žo na najbóle wo to sajimuja, so žo wulke wudawki sa kolonije cžinja, dokelž pschi wupižanjach sa kolonije s wjetscha jedyn se žobustawow kolonialneje rady pschiražk dostanje. Zyła kolonialna rada mohła žo rospuschczicž. To žo njehodži, so žo wojerske wudawki w kolonijach na khežorstwowu kažu žuwaju, na tajke waschnje móže žo lohko wusbytk kolonialnych dokhodow wuliczicž, mjes tym so žu woprawdže kolonije na požczonki pokasane. Jeli so je kolonialny direktor wuczinjenje s Tippelskirchom bjes sarunanja schkody rospuschczicž mohł, je wón dyrbjał woprawny kuskarski wuměkz bycž; pschetož psched krótkim žu žo hischče nježdyschane žadanja stajake.

Wörmann, kotryž je se žwojimi łódžemi wojakow a wschu wójnsku potrjebu do kolonijow wosył, je pschewjele wobliczał, to dyrbi wón wróczo placzicž. S njewuschnosczu krajnych towarstwow dyrbi žo skamacž. Wudawki sa wójnu w krótkowjeczornej Afrizy mohle žo pomjenschicž, dokelž je tola hkowne napschecziwjenje poražene a žo jenož hischče 300 wobrónjenych Hottentottow liczi.

Po Bebelu njejžu kolonije Němskej trěbne. Nasche wobydlerstwo žami trjebamy a schtóž wuczehnje, žo w pokodnischej Amerizy abo w Awstraliskej sažydli. Naschi kolonisatorojo žu ludžo kaž Brandeis, Kannenberg, Puttkamer atd. Puttkamer je na khežorstwowe khósty komory sa žwoje pschikožnizy twaricž dał, wón je čžežne podžele Kamerunskich towarstwow pschijimował a žebi po puschczenju se žkužby wyžoko žo placzaze město w jenym tychle towarstwow wuczinił. Puttkamer je pjecža wo tym wjedžał, so je Leutnant Dominik wobydlerstwo jeneje maleje wžy hacž do 52 džěczi skónzowacž dał a potom wojakam porucził, korby plescž, w kotrychž je wón tele 52 džěczi tepicž dał.

W nastupanju Petersa Bebel jako wěrne wobkruczi, schtož je prjedy prajił. Schtó mohł wěricž, so žu tuteho mordarja wobhnadžili. S tajkim čžlowjekom wobkhadžecž, je njemóžno, a tola žu někotsi sapóžklanzy s praweje strony sa njeho wo wobhnadženje proživli.

Sswobodomyžlny sapóžklanz Ablaž žo boji, so budža njedostatki w kolonijach žylnische, hacž Dernburgowe mozy, wěstu ruku sanitetneho radžiczela k wjedženju sežerowanskeho noža hischče wón njeje dał spósnacž. Po jeho pschežwědčenju je wulki džěl němskich sastojnikow w kolonijach na tropowu kowrótnosčž skhorił, kotrejž dyrbi žo tak rucže hacž móžno wobaracž. Po měnjenju njedawno semrjeteho tropoweho lěkarja dr. Plany njeje tropowa kowrótnosčž niczo dale hacž wopiłska wrótnosčž a wupražnjenje džiwich požadliwosczow. Duž žo polóžaze wobstejnosče njebudža dale móz pschizpiwacž.

Bamž a Polazy.

Arzybiskop Kopp je žo s Roma do Němskeje wrócził. Wón je pjecža na bamža skutkowacž dyrbjał, so by pschi schulskim strajku pólskich džěczi a pschi wobžadženju Pósnańskeho biskopstwa němske knježerstwo podpjerał. Bamž chze pak pjecža w pólskich należnosczach po móžnosczi njestroniski wostacž.

Franzowsko-jendželske wojerske sdžělenje.

W Němskej saběraju žo hischče pschezo s wotmolwjenjom franzowskeho ministerstwoweho pschedžydy Clemenceaua na praschenje, hacž franzowsko-jendželske sdžělenje wobsteji. Clemenceauowe wotmolwjenje je lhětro njejažne było, mjes tym so žu franzowske knježerstwowe nowiny sapěrke, so je žo tajke sdžělenje mjes Franzowskej a Jendželskej dozpiło. Napschecžo temu njejžu jendželske nowiny samjelczake, so žu w Parisu a Londonje wschě móžnosče wójny s Němskej rospominali. Senator Cheradame pische, so dyrbi Franzowska wobhladniwa bycž a doprědka widžecž, pschetož ženje žo we wójnskich wězach njehodži dosez pschedwidžecž, wožebje hdyž wójny tak rucže nastawaju, kaž nětkole. Hakle poždledni wokomik žo njeby hodził plan shromadneho wojowanja Franzowskeje a Jendželskeje pschecziwo Němskej dowuradžicž. Němska je Franzowskej w lěcze 1870 dobry pschikład daka, hdyž žebi w Franzowskej myžlachu, so žu němske poknózne a pokodnische staty w swadže a so Bayerska njebudže Prusku podpjeracž. Hdyž bě žo wójna pschipowjedžika, Bismarck nahle wotkrycze sczini wo wuskim politiskim a wojerskim swjasku, pokodnische staty s Pruskej sjenoczazym, a tónle swjask je k němskemu dobyczu dowjedł. Tak matej žo tež Jendželska a Franzowska hromadže na wójnu pschihotowacž. W Němzach nad tym njedwěluja, so žu žebi Jendželczenjo a Franzowsojo wschě podrobnosče pschichodneje wójny pschecziwo Němskej rosmyžlili.

Skasanje franzowskich kanonow sa žerbske wójsko

je skupschtina (žejm) po wjelednjownym wurěczowanju sa dobre spósnała. Na to je žo nětczischemu knježerstwu s 89 pschecziwo 62 hłosam dowěrjenje wuprajiło.

Schtwórtk skupschtina wo požczonzy jednasche, kotraž je žo w Franzowskej cžinika. Po rosprawje finanzneho ministra žo s njeje 45 milijonow sa wójskowe požadanki naroži. Sbytk budža sa twar nowych želesnizow trjebacž. Dla zkowneje wójny s Awstriskej je twar želesnizow jara nusny. Sserbija móže žebi politisku njewotwižnosčž jenož s hospodarskej njewotwižnosczu dobycž.

Njepschecželstwo pschecziwo duchownstwu w Schpaniskej

pschibjera. W Madridže je lud někotre klóschtry nadpadnył. Madridski biskop, kotryž we wosu s tsjomi duchownymi po drósy jědžesche, do žmjertneho stracha pschiňdže. Herjekarjo do wosa s kamjenjemi mjetachu a postronki rosrěsnychu. Duchowni dyrbjachu do jenych klamow cžeknycž. Biskopowy generalny vikar žo s cžižnjenym kamjenjom we wobliczu srani. Polizija s brónjemi lud rosehna. Bamž je schpaniskemu kralej list napižał, w kotrymž psched sczěwkami dalscheho njepschecželskeho postupanja pschecziwo klóschtram warnuje.

Wědženje běleje raže se žoltej.

Presídent Roosevelt je nowe pižmo kongrežej póžlał. W nim nanajwótrischo postajenje w Kalifornskej saždudžuje, s kotrymž žo Japanskim schule běłych samkaju. Japonzy žu s tejle sakasnju nanajbóle roshorjeni. Japanske knježerstwo je pola presidenta Roosevelta protestowało. Presídent je na to Kalifornskim porucził, so

dyrbja Japanskim ßwoje schule wotewricź, dokelž tamne postajenje wuczinjenjam, mjes Ameriku a Japanskej wobsamknjenym, napscheczo steji. Koliforniszy pak ßo presidentej spjeczuja, w pschiczahowanju Chinesow a Japanskich žołty strach widža. Japanszy pak na ßwojim wuczinjenju wobsteja a jich wobkhad s Ameriku hrosy wschędnje bóle napjaty bywacź, tak so je jedyn amerikanski konsul w Japanskej domoj pißak: „Wězy budža ßo tak roswiwacź, so budże ßo sa dżeßacź lět rosßudżenje wo knjejstwo nad Cżichim morjom mjes Japanskej a Ameriku s raßowej wójnu wubědźicź dyrbjecź. Napschecźnosćze mjes raßami ßo pschiwótsuja, a Roosevelt to se ßwojim pißmom njesadżerži. Wón s woßebitym sakonjom dowolnosćź żada, so mohł jenotliwe staty nusowacź, ßo wuczinjenjow s druhimi krajemi dżerżecź. Do tehole sakonja drje kongreß swoli, tola so ßo sakoń wuwjedże, je jara njewěste. Jako wupucź ßo namjetuje, so dyrbja ßo jenoż dorosćźeni Japanszy se schulow wusamknycź, so pak maja ßo dżěcźi hacź do 18 lět pschipuschcźicź. Tónle namjet pak drje ani Japanskich ani Kaliforniskich njespokoji. Roosevelt ßebi też pscheje, so by ßo Japanskim amerikanske měschczańske prawo pschiswoliło, hacź pak budże jemu kongreß w tym k woli, je jara dwělne. Lud je hižo roshorjeny, a wótra rěcź japanskich nowin a napominanja a warnowanja offizěrow amerikanskeho wójnskeho łódźstwa roshorjenosćź a njeměrnosćź pohórschuja. Tak ßnadź ßo też Amerikanszy rosßudneho wojowanja se żołtej raßu njesminu. W rusko-japanskej wójnje ßu Amerikanszy se ßwojimi sympathijemi na japanskej stronje stali a ßu Japanskim se ßwojimi pjenjesami pomhali. Nětko budža ßnadź woni ßami bórsy s Japanskej wójnu wjesćź dyrbjecź.

Nowe japanske brónjenje.

Japanske knježeŕstwo ßebi wot ßejma pjenjesy na powjetschenje wójska na 19 divisijow żada. S tym by ßo wójnska ßylnosćź japanskeho wójska na 750,000 muži powyschika. Pódla teho ßo cżežka artillerija pschispori a ßo spěschnje tśělaze kanony sawjedu. Jězdni a artillerija dyrbja najlěpsche konje dostacź.

Hody.

I.

Na hórzy, njedaloko małeho jězora, rjany hród steji, wobdaty s kraßnej sahrodu, prastare lipy pschi sastupje steja, ßylne wjasy nad tśěchu schkitaze hałsy wupschestrěwaju, to ßu ßwědki dołheje sańdżenosćze, kotreż je rjane semjanske ßydło hižo měło. K połnozy wot hroda leži dwór, wulke wobschěrne bróżnje pokasuja na to, so maja tu mnoho rożki khowacź, a so tu jara mnoho skotu sa ßwojeho knjesa dźěła. Dołhi rjad topołow k dworej wjedże a pod mózney lipu, kotraż woßrjedża steji, ßo kóżdy wjeczor wotroczży a dżowki we khłódku skhadżuja, so bychu ßebi hischcże hodżinku popowjedali, hdyż je jim ßwjatok pschischoł. Runje s napschecża lipy steji małe schoßarjowe domske, jednore, se ßkomu kryte twarjenje, ale knjes schoßaŕ Danik tu se ßwojej ßwójbu sbożowne cżiche żiwjenje wjedże. Jeho wótrej wóczży zyły dwór pschewidźetej; teho dla też njecźerpi, so bychu hałsy lipy pschejara khuboko do semje wißałe, dokelž hewak njeby dwora zyle derje dopschewidźecź mohł, a wón to wě, so dyrbi to kóżdy wotroczż cżucź, so jeho knjes stajnje jeho widźi.

Danikezy běchu hižo s pradawnych cżaßow tutón dwór wotnajaty měli, ale nětkole drje to ke kónzej póńdże, dokelž ma jeno dwě dżowży, ale żaneho ßyna, a hižo husto bě sdychował, hdyż ßebi pomyßli, so Danikezy w tym domje wjazy knježicź njebudża. Jeho dźěśći běschtej s hudowskimi dźěcźimi wotrostke, pschetoż najeńkojo běchu s knjesami stajnje pschesjenosćź měli, a teho dla bě nětcźischi knjes s Rjanowa też ßwojemu najeńkej dowolił, ßwoje dźěcźi derje wukubkacź dacź, hdyż je se ßwojimi ßamßnymi dźěcźimi roswucźecź dasche. Wón ßam mějesche też jeno dwě dźěśći, ßyna a dżowku. Knjes s Rjanowa bě khorowaty muż, żona bě jemu sahe wumrjeła, a dźěśći běschtej ßebi ßamymaj pschewostajenej, duż najwjazy cżaßa pola schoßarjez pschebywaschtej, a mjes knjesowymaj a schoßarjowymaj dźěśćomaj bě ßo ßwěrne pscheczełstwo wuwiło. Schkody knjesowej dźěśći s teho też sawěsćze njemějeschtej, pschetoż mjes tym so knjes mało wo zyrkej a Bože skużby rodżesche, bě jeho staŕy schoßaŕ khutny kschescźijanski muż, kotryż wěsćze ani jeneje njedźele Božich skużbow sakomdźił njebě, a khorosćź jemu, bohudźakowano, hacź dotal njebě sadżewała, zyrkej wopytowacź. Też w ßwojim domje hladasche na krutu cżehnidbu a na kschescźijanski porjad, a wotroczży to derje wjedżachu, so mohło ßo jim slě seńcź, hdy by ßo jich schoßaŕ dohladał, so ßo radscho po dworje wokoło dundaju, hacź so bychu njedźelu do zyrkwje schli, a běda temu, kotrehoż by na njekhmanym pucźu lepił, tón bě ßebi wěsty, so mějesche pschi bliżschej pschileżnosćźi ßwoje brěmjeschko pod paźu wsacź a ßwoje pucże hicź. A tola ßo w poßlednim cżaßu schoßarjej husćźischo cżoko pokhmurjesche — wón widźesche, kak ßyn jeho ryczerkubleŕskeho knjesa, kotryż bě nětkole skoro dwaj a dwadsaći lět, s jeho starschej dźowku, dźewjatnaczelětnej Hanu, woßebje rad wobkhadżesche, a so poměr mjes nimaj dźeń a nutrnischi bywasche. Wón bě teho dla se ßwojej dźowku ras khutnje porěczał a bě jej pschedstajował, so ßo knjesowy ßyn tola s njeju njewoženi, a so dyrbi teho dla w ßwojim wobkhadże s nim kedźbnischa bycź, so njeby dobre mjeno schkody brało — holczka bě jeno płakała. Duż ßo na młodeho mużskeho ßameho wobrocźi a wukoži jemu, w kajkim strachu bywa mjeno młodeje holzy, hdyż młody cźłowjek w jeho postajenju s njeju ßamej wobkhadżecź pyta. Wěso so staj hacź dotal jako towaŕsch a towaŕschka khromadże pschebywakoj, ale so dyrbi w ßwojim cżaßu ras tola pschestacź. Tu bě ßo młody mużski wutorhnył a bě prajił: „Daniko, schto wy mi dowěricże? Macże mje sa njeczełsteho cźłowjeka?"

A schoßaŕ wotmolwi: „To sawěsćze niz, ale młodosćź je husto bjes pschekładżenja." Tu bě wón wotmolwił: »Ja wěm schto cźinju, spuschczćze ßo na to. Chzu wam to nětkole w runej měrje prajicź: moja schulska towaŕschka budże moja żona!«

Ale schoßaŕ khutnje na njeho hladasche a rjekny: „To wona njebudże, knjes s Rjanowa, wěm, kak ßebi wasch nan wo tym myßli, a wy to też wěsćze."

„Haj", młody mużski rjekny, „wěm to zyle wěsćze, so mi mój nan do teho pschiswoli, pschetoż ßwojeho ßamßneho ßyna snjesbożowneho njesćźini, na to móżecże ßo spuschczecź."

„Potom pak dyrbju waß s najmjeńscha wo to proßyć, so byschcże, doniż wot ßwojeho nana pschiswolenja nimacże, wobkhad s mojej dźowku wuśtajili. Hlejcże, ßym ßkużobnik ßwojeho knjesa, a nochzu pschecźiwo njemu njeßwěrnje jednacź, hewak je to moja winowatosćź, so jeho ßam na to kedźbneho sćźinju, a by-li też sboże mojeho ßamßneho dźěśća sniczene byko! To njeßmě nichtó wo Danikezach prajicź móz, so ßu ßwój ßamßny wużitk nad wużitk ßwojeho knjesa stajeli."

„Dobre", młody cźłowjek rjekny, „duż wěm, schto cźinicź, to chzu hischcże dżenża se ßwojim nanom porěczecź", a khwatajzy dźěsche se schoßaŕnje do hrodu.

Hdyż bě do sahrody sastupił, kotraż hród wobdawasche, pschińdże jemu hižo ßkużobnik napscheczo a na njeho sawoła: „Wasch nan sa wami żada, wón je jara skhorik a chze s wami rěczecź."

Spěschnje młody mużki do hrodu dokhwata; knadeńdże ßkużobnikow jara rosbudżenych: knjes bě list dostał, a tu bě ßo kiwknył, a běchu jeho do łoża donjeßli. Po lěkarja běchu hižo póßkali, ale nan chzyische najprjedy se ßynom rěczecź.

Jan, ßwojeho nana tak blědeho na łożu leżo widźo, wsa jeho płakajo sa ruku a rjekny: „Nano, schto cźi je?"

„Mój ßyno", tón rjekny, „so mnu ke kónzej dże, a duż chzu hischcże prjedy s tobu rěczecź. Ssny wulke njesboże měli — dżenża ßym wot rěcźnika powjesćź dostał, so je wulki dźěl nascheho samożenja shubjeny. Ty kubko dodżerżecź njemóżesch, jeli so bohateje żony njedostanjesch."

„Ach, nano", tón wotmolwi, „njestaraj ßo wo mnje, ja wschak s Bożej pomozu wobsteju, a njeknudu-li też s pokneho żiwy, ßym spokojom, byrnjež ßo hischcże bóle wobmjesowacź dyrbjał."

„Nó, ßyno, to ßo jeno wo tebje ßameho njejedna, jedna ßo wo twoju ßotru, to wo twoje zyle wobßedżeństwo dże, ma dha namrěwk naschich wótzow do zusnych rukow pschińcź? Pschiwusny je mje hanibnje wojebał, ßym jemu wulke pjenjesy pożcźił a wón je mi samjelczał, kak ßo s nim ma, a nětkole nadobo njemóżesche ßo dodżerżecź, ßu dźěn hubjene cżaßy a wschitke moje pjenjesy ßu prjecź, k temu ßo hischcże druhe schkodowanja pschidawaju a Danik tebi wobßwědcźi, so ratarstwo nětkole mało wunoscha; ale hlej, wěm to, twoja cżeta Hańża s Pschimowa chze tebje rady měcź. Ty wěsch, so ma wona wulke herbstwo namrěcź, ßlub mi, so chzesch ßo s njeju woženicź a směrowany ßwoju hłowu do rowa położu."

„O mój nano", hikasche młody cźłowjek, „ja njemóżu, njejßym jeje żenje wustacź mohł. Ty wěsch, wona je hrosna każ nóz, ma cżerwjene włoßy. Hižo pschi dźěśćowskich hrach ßo njejßmoj wustacź mohłoj."

„Ty ßo mylisch", nan rjekny, „wona je tebje pschezo rad měła, ty njemóżesche jeje pschenjechacź."

„Ach, mój nano, dyrbju dha ßebi tu bracź, dyrbju zyle sboże ßwojeho żiwjenja s nohomaj teptacź? — Wopomń tola, żiwjenje je tak dołhe!"

„Mój ßyno, ty rěcźisch każ něchtó, schtóż je ßwoju wutrobu

hižo prjecz dał, masch dha ty hischcże žaneje druheje lubosćże! Ty tola žaneje druheje holzy spósnał njejšy!"

„Nano!" wón scheptasche, „snaju tola Hanu Danikez!"

Stary šo po zykym wobliczu hórzy saßmja, „Jano", rjekny, „džowki nascheho schošarja wěso šobu njeliczu."

W tym wokomiku bu lěkař pschisjewjeny. Sastupi do jstwy, hdyž ju šyn wopuschczi. Bórzy potom wróczi šo saßo. — To běchu Janej šurowe wokomiki byle: wón bě šebi wotmyßlił, nana proßycz, so šebi njeßmě wot njeho žaneho šlubjenja žadacz, so chze jemu wschitko wupowjedacz.

Tu saßo lěkař wustupi, tschaßesche s hkowu, hdyž šo jeho nan woprascha: „Wasch nan", wón rjekny, „je lohke slemjenje měł, najmjeńsche rosbudženje móže jemu šmjercz sawinycz."

Hdyž bě lěkař woteschol, khwatasche šotra do lěhazeje jstwy, nan hischcże jaßnje wo šebi wjedżesche. Płakajo jemu ruku wokoschi; wotlakujo šo tež Jan do jstwy sastupi. Hdyž jeho nan wuhlada, pokasa šo boloscziwy wuras na jeho wobliczu. Wón jemu ruku napscheczo tykajo scheptasche: „Jano, chzesch mi to šlubicz?"

Młodemu muzłkemu šo we wutrobje šylnje horjesche. Tu jemu jeho šotra wokolo schije padże a rjekny: „Mój bratśje, njewěrno, ty šlubisch nanej wschitko, schtož chze wón měcz", a jemu šo s erta wudoby stonaze „haj".

Tu stykny jemu nan wobej ruzy napscheczo: „Džakuju šo tebi, mój šyno, wjedżach, so budżesch ty czesczi nascheje šwójby wschitko woprowacz, Bóh waju žohnuj, mojej dżeszi — tola nětkole dajcże mi spacz, czuju šo jara muczny."

Ssyn se jstwy khwatasche a po skhodże horje k šwojej jstwje běżesche. Tam šo na kolenje swjese a skhowa šebi płaczo wobliczo do dłońjow. Schto bě sczinił, schto dyrbjesche nětkole pschińcz?

Mjes tym khodżesche po schošarjez sahrodże młoda holza njeměrna tam a šem. Hodżina po hodżinje nimo khwatasche, styskniwje na hród shladowasche, ale kroczeli njebě šlyschecz. Wjeczor bě pschischol, hrósbny njeměr ju pschewsa, skónczńje dyrbjesche do domu sastupicz — jeje nan jeje czerwjenej wupłakanej woczi wuhlada. „Hanka", wón rjekny, „kaž Bóh mje wjedże, tak chzu khodżicz! Ty njejšy prawje czinika, so šy šo mjelczo starscheju šlubika, a boju šo, so budżesch teho dla hischcże mnoho płakacz, ale nadżijam šo, so ma moja džowka hischcże telko dowěry k Bohu, so wě, so wschitko, schtožkuli s jeho rukow pschikhadża, je šame šboże a žohnowanje."

Wona šo płakajo a hikajo nanej na wutrobnje pschiwiny. „Luby nano, wodaj", wona rjekny, „niczo skeho šebi njejšym pomyßlika, hakle dženša šym wschitko shonika."

Tu šo do duri sakkapa. Spěschnje holczka se jstwy wuńdże a šlužobnik s hrodu šo pokasa. „Knjes Daniko", wón rjekny, „nasch knjes je s nowa nadpad slemjenja měł, lěkař měni, so drje tule nóz s nim ke kónzej póńdże, njechacze spěschnje na hród pschińcz, a tule je tež list mkodej knjeżnje." — Nan jón do rukow wsa a šlužobnikej rjekny, so hnydom pschińdże. Hdyž pak list wotewri, możesche czitacz:

„Wboha Hanka!

Po wschěm je šo stako, rjany šón je doßonjeny, dyrbju šo se swojej hrosnej czetu woženicz — wodaj! Hinak njejšym mohł, njeßměm šo wjazy twój mjenowacz, ale sabycz tebje njemóžu a njesabudu tež. Bóh naju schkitaj!

Jan s Rjanowa."

Wokomik schošar, njerosßudżeny, stejo wosta, ruzy styknywschi sdychny: „Knjeże, pomhaj mi!" W tym wokomiku saßo jeho džowka sastupi. „Moje dżeczo", wón rjekny, „tak je pschischko, kaž šym ja šebi myßlił, myßlu šebi, so je to jeno sły šón byk — kak šy tež chzyła jeneho „s Rjanowa" sa mandżelskeho měcz? Schtóż chze wyßoko lětacz, padnje husto hłuboko." Da jej list, wótre salschiknjenje psches dom saklincza — we womorje Hana w rukomaj šwojeho nana leżesche. (Pokraczowanje.)

Za Serbski Dom w Budyšinje

je so w lěće 1906 dotal zaso nahromadźiło: 1490 hr. 25 np.

Dale za njón přez Dra. E. Muku darichu:

1.	Knjez farař Ivan Vrhovnik w Ljubljani	5 hr. — np.
2.	Knjez missionar A. H. Frandle w Kyelang w Tibetu	40 hr. 80 np.
3.	Freibergska „Syrotka"	1 hr. 28 np.
4.	Syrotka za Slepjanskich Handrikec hromak	1 hr. — np.

Hromadże: 1538 hr. 33 np.

Z džakom kwituje a dalše dary přijimuje
zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Mojej lubowanej

Njeßwaczidlskej woßadże!

Kak šy ty, moja droha woßada,
Mje s luboscżu a kraßnje powitała;
Mi sbožopscheczow wjele pschinjeßła
A różiczki na proh a schczeżku šłała,
So bu mi hnuta zyła wutroba,
So je šo džakna šylsa s woczow laka,
A nihdy tón dżeń njesapomnju ženje!
Měj džak! Měj džak we Jesußowym mjenje!

Na rysy konjoch pyschni jěcharjo
A czeßne holczki w drascże narodnowej,
Te lube džěczi rjenje spěwajo,
Ta wulka radosćz šyły pscheczelowej', —
Pšched mojim wóczkom wostanje to wscho
Hacz k mojom' šwjatokej, hacz k czichom' rowej!
To chzu we šwěrnym dopomnjeczu hajicz
A kóždom', kóždej džaka šłowo prajicz.

A kajka šłónczna, kraßna njedżela!
Dom Boži s psalmami a s khěrluschemi,
Lud Boži, Boża šłużba šwjatoczna, —
Wscho kaž na Taborje, a niz na semi;
Adventske wjeßele wot spoczatka
Hacz k kónzej s wonkhódnymi strowjenjemi.
A wschitzy saczuwachmy: My šmy jene,
Wot Knjesa šameho tu sjenoczene!

Sswěru sa šwěru! Luba woßada,
Tak bě, tak je, tak wostanje sa naju!
Lubosćz sa lubosćz! Boża sahrodka
Tak budżemy we lubym šerbskim kraju.
Tón Knjes budź twoje šłónczko, schkit a msda,
Tak tebi s lubosczu a s džakom praju.
S nim chzu ja tebje pascz, s nim budźcże moji!
Naß žohnuj, wěczny kralo, my šmy twoji!

Jan Wałtař, farař.

Ze Serbow.

S Budyšina. Ssrjedu rano běchu šo prěni krócz kuże s tokschim lodom pschikryke a hory šo w běłym wodżéwje pokasachu. Někotre hodżiny posdżischo pak šo hižo do deschcża da, kotryż šo zyły dżeń miholesche. W rudnych horach je šo hižo někotre dny prjedy šněh naschol a leżo wostał.

— Sakske wojeńske žiwjenje-sawěsczaze towarstwo w Draždżanach, na kotrež šmy hižo kedżbnych czinili a kotrež s nowa poruczamy, swjeßeli šo dale a bóle pschibjerazeho wobdżélenja. W měßazu oktobrje saßo 475 šobustawow s 139260 hr. sawěsczeńskeho kapitala sastupi, tak so je sawěsczenje srostko na 63697 polisow s 15691556 hr. sawěsczeneho kapitala. Semrjeko je jich w tym měßazu wurjadnje mało, tak so mějesche šo jenož 11717 hr. wupłaczicz. Wot 1. februara je šo wupłaczilo šobustawam 172225 hr., wot wobstacża towarstwa pak 2215122 hr. Duž nadżijmy šo, so šo jich wjele kedżbliwosczu složi na nawěschtk w tutym czißle k jich lěpschemu sastaranju šwójbnych sa njewěsty pschichod.

— Jutrowne puczowanje do Roma wot 22. měrza hacz do 4. haprleje 1907 wuczeŕ Matusch w Shorjelzu, kotryż je rodżeny Sserb, srjaduje. Puczowanje póńdże psches Liberz, Kolin, Win, Budapest, Sagrjeb, Fiume, Ankonu, wróczo saßo psches Ankonu, Fiume potom psches Libno, Hradez, Semering a Win a płaczi sa żelesnizu 3. klaßy a łódź klaßy s połnej jědżu a hospodowanjom w Romje (bjes picża) 250 hriwnow. Program móże šo we wudawarni tutych nowin wobhladacz.

S Hnaschez. Wot 9. hacz do 11. dezembra budże šo w tudomnym hosczenzu pod wodżenjom hornjołużiskeho wokrjeßneho ratarskeho towarstwa 2. wustajeńża młodych Minorkaskich kur wotby-

wacź. Snaty plahowar wužitneje pjerišny Cremat ſ Barlina-Großlichterfelda wustajeńzu w Hnaſchezach zyle woßebiteho waſchnja mjenuje. Hnaſcheczańska wustajeńza je wědomita napſchecźo wustajeńzam ſportſkich towarſtwow ſtajika, dokelž wſchu waźnoſcź na plahowanje ratarſkeje wužitneje kokoſche, běleje Minorkaſkeje kokoſche, kladźe. Na wustajeńzy ßo wulki wopyt wočakuje, dokelž ßo hižo nětkole ſe wſchěch ſtron Němſkeje wopytarjo pſchipowjedźuja. Schtóž ßo ſa pjerišnu ſajimuje, ßo na wustajeńzu kedźbliwy čini.

S **Dźěžnikez.** Wutoru wječor wokoło 1/2 10 hodźin je ßo ſe ßkomu kryte domſke Bjarſchez žiwnoſcźe do čiſta wotpalike. Domjaza nadoba je ßo wſcha wukhowała, jenož něhdźe 30 zentnarjow ßyna je ßo dyrbjało pkomjenjam pſchewoſtajicź. W twarjenju fabrikſki dźěłacźer Ploder bydleſche.

S **Hornjeje Hórki.** W poßedźenju tudomneho ratarſkeho towarſtwa, kotreź ßo pjatk tydźenja w tudomnym Hänſelez hoſcźenzu wotmě, je knjes profeſſor Gräſe po poručznoſcźi direktora hornjoluźiſkeho wokrjeßneho ratarſkeho towarſtwa bronſowu medaillu ſa ſaßłužby wo ratarſtwo knjeſej wučerjej Hockerej ſa 29 lětne ſaſtawanje pißmawjedźerſtwa, knjeſej młynkej Mäßlingej ſa 20 lětnu wuſpěſchnu dźěławoſcź w měſtopſchedßydſtwje, a knjeſej žiwnoſcźerjej Hauffje w Cźornych Noßlizach ſa 16 lětne pokładniſke dźěło na ßwjedźeńſke waſchnje pſchepodał.

S **Radworja.** Woßmy krócź je ßo ſańdźenu njedźelu rano w naſchej wßy paliło. Poßledni cźaß na najenka tudomneje „herbſkeje grychty" Winkelmanna tukachu, ſo w Radworju a wokolnoſcźi ſapaluje. Ssobotu wječor běchu ſchtyrjo žandarmoju do wßy pſchiſchli, ſo bychu herbſku grychtu wobkedźbowali. Wjeßni wobydlerjo na druhich měſtnach ſtražowachu, dokelž ßo powjedaſche, ſo budźe ßo ßobotu saßo něhdźe palicź. Njedźelu rano 3/4 3 hodźin ßo jedyn žandarm dohlada, ſo ßo ſ jeneho kulojteha wokna w ßwißlach wyſche rejwanſkeje ſale kur wuwaluje. Bórſy po tym ßo pkomjo pſches ſtěchu pſchedobu. Dwaj žandarmaj ßo ſ khěžnymi durjemi nuts dobuſchtaj. Korczmarjowa žona jimaj jenož k nuſy ſwoblekana ſ koža na pſchecźo pſchiběža, korczmarja pak ſwoblekaneho nadeńdźeſchtaj. Na kubi ßo na dwěmaj měſtnomaj paleſche, a ſo bě ßo woheń ſakožił, to ßylna benzinowa wóń pſcheradźi, kotraž bě ßo po kubi roſlaka. S teho ßo wußwětlicź hodźi, ſo je ßo woheń tak ſkoku roſſchěrił. Na haſchenje njebě pomyßlicź. Rjane maßiwne twarjenje, prjedy Pollenkezom a nětkole twarzej maſchinow Kindermannej w Budyſchinje ßkuſchaza, ßo ſa krótki cźaß ſ pkomjenjemi do zyła wupuſcźi. Winkelmanna hnydom ſajachu. Na njeho tukaju, ſo je teź wulku knježu pólnu brózeń ſapalił. Krótko prjedy hacź je ſ njeje woheń wuſchoł, je wón nimo njeje ſ jěſdnym kokom jěł. Winkelmann je 28 lět ſtary a po ßwěcźe daloko pobył. Kaž wón wudawaſche, je wón w Abeßynſkej wyſchk w tamniſchim wójſku był. Hižo w jenej druhej wßy, w kotrejž je wón prjedy bydlił, je ßo woſpjet paliło a ßu ßo teź tam na njeho hrěſchili, ſo woheń ſakožuje. — Se ſwonkownych ßykawow Boranczańſka prěnja, Kamjenjanſka druha a Łupjanſka tſecźa na haſchenje pſchijědźe.

S **Njeßwacźidła.** 1. njedźelu adventa je ßo knjes farař Waltař do ßwojeho noweho ſaſtojnſtwa ſapokaſał. W ßerbſkim kemſchenju rano we 8 hodź. dźerżeſche knjes farař Gólcź rěcź, w kotrejž noweho knjeſa fararja woßadźe pſchedſtaji. W němſkim kemſchenju, w 10 hodź. ßo ſapočazym, knjes tajny zyrkwinſki radźicźel Meier knjeſa fararja Waltarja do noweho ſaſtojńſtwa ſapokaſa. Knjes farař Waltař dźerżeſche we woběmaj kemſchomaj hłubokoſacźute a wutrobu natwarjaze naſtupne prědowanje. Bóh luby Knjes žohnuj jeho ſkutkowanje bohacźe na dołhe lěta w lubej Njeßwacźidłſkej woßadźe!

S **Kſchiweje Borſchcźe.** Sańdźenu póndźelu rano 1/4 8 hodźin je ßo ſ papu kryte domſke tudomneho žiwnoſcźerja Bittermanna wotpaliło. Woheń je bjes dwěła pſches dodźerżany wuheń naſtał.

S **Drjeźdźan.** So bychu Jeho Kralowſkej Wyßokoſcźi, prynzej Janej Jurjej a jeho mandźelſkej ßbožo k mandźelſkemu ſwjaſkej pſcheli a prynzeſſu do Saſkeje witali, ßu teź Sſerbjo ßwoju deputaziju do Drjeźdźan póßłali, kotraž mějeſche ſańdźenu wutoru popołdnju 1/2 2 hodźin w prynzowym hrodźe w Drjeźdźanach audienzu. Do deputazije ßluſchachu cźile knježa: farař Kſchiżan ſ Hodźija, tachantſki prědař Schewčźik ſ Budyſchina, farař Kubiza ſ Bukez, profeſſor dr. Mucka ſ Freiberga, ſeminarſki wyſchſchi wučeř Fiedler ſ Budyſchina, kantor Ssymank ſ Baczońa, kubleř Zur ſ Njebjelcźiz, kubleř Skop ſ Kokaſy, kaž teź knjeni kubleŕka Měrczinkowa ſ Hrubjelcźiz, knjeni ryczeŕkublerjowa Nowakowa ſ Hory, knježna Hajniz ſ Kanez a knježna Krawzez ſ Khelna. Hdyž běchu ßo wſchitzy we wosach do hrodu dowjeſli, ßo bjeſe wſcheho cźakanja do ſale dowjedźechu, hdźež prynz ſe ßwojej młodej mandźelſkej k nim ſtupi. Knjes farař Kſchiżan wobroczi ßo na njeju ſ tutymi ßkowami:

„Kralowſkej Wyßokoſcźi! K wěrowanju Waju kralowſkeju Wyßokoſcźow a k powitanju najjaßniſcheje prynzeſſy do naſcheje lubeje Saſkeje njech je nam dowolene, najnutrniſche ſbožopſchecźa a ſ hłubiny wutrobow wukhadźaze ſtrowjenja kužiſkich a miſchnjanſkich Sſerbow wobeju wěruwuſnacźow pſchinjeſcź. My Sſerbjo ßmy ßwojemu lubemu kralowſkemu dome jwoßebity dźak winojcźi. Nimale tſi lětſtotki naß tola hižom wuſtojna ruka Wettiniſkeho hrodu wodźi a jeho ßylne ramjo naß ſchkituje, tak ſo mózemy ßo pod jeho milym, žohnowanjapołnym ſzeptarjom niz jenož ſwonkneho derjehicźa, ale teź jako Sſerbja ßwojich ßerbſkich waſchnjow a ßwojeje macźerneje rěcze wjeßelicź. S kóždym nowym lětom ßmy nowe wopokaſma kralowſkeje miłoſcźe doſtali a ßmy nowy ſamyßł k dźakej měli. Duž je teź bjes dźiwa, ſo my Sſerbjo — my mózemy bjes pſcheſběhanja prajicź — bjes wuwſacźa tak na ßwojim lubym kralowſkim domje wißamy, kaž dźěcźi na ſtarſchiſkim domje, w kotrymž ßwojeho ſchkitowazeho nana wjedźa, a ſo teho dla teź na podeńdźenjach wſchěch jeho ſtawow wutrobny dźěł bjerjemy. Hdyž teho dla powjeſcź wo ßlubje a nětko wo ſwěrowanju Waju kralowſkeju Wyßokoſcźow k nam dóńdźe, dha je wona wſchudźom, w domach bohatych a w hětach khudych, pola młodych a ſtarych žiwu radoſcź ſbudźiła. A kaž mamy wot ßwojich wótzow ßem to waſchnje, kiž ßmy wobkhowali a kiž teź na dalſche wobkhowamy, ſo mjenujzy ßwěru ßwojej wocźi k temu ſběhamy, kiž modlitwy wußłyſchuje, tak ſtej ßo woßebje w tutych dnjach w zyrkwjach a domach ßwěrnej ruzy ſtykowakoj k nutrnym dobroproſchenjam ſa mandźelſki ſwjaſk Waju kralowſkeju Wyßokoſcźow. My pak ßmy ßem pſchiſchli, ſo bychmy tole wobßwědcźili a ſ dobom ßwěrnych Sſerbow ſbožopſchecźa pſchinjeßli, kotreź do teho ßkowa położimy: Bóh ßam, ſ kotrehož rukow wſcho žohnowanje wukhadźa, krjep mandźelſtwo Waju kralowſkeju Wyßokoſcźow ſ roßu ßwojeje hnady a ſdźerż Waju wutrobu pſchikhilenu naſchemu makemu, ale w njekhablazej a ſpytanej ßwěrnoſcźi ßwojemu kralowſkemu domej poddanemu ßerbſkemu ludej. Wón žohnuj naſch drohi kralowſki dom we wſchěch jeho ſtawach!"

Prynz wotmolwi na tuto ſtrowjenje ſ luboſcźiwymi ßkowami, na cźož te žónſke ßobuſtawy deputazije, wſchě w ßwojej pyſchnej ßerbſkej narodnej draſcźe, wuſtupichu, ſo bychu jena po druhej ſe ßerbſkej ſchtucźku ßwój dar pſchepodała. Knježna Krawzez pſchepoda wonjeſchko, prajizy:

Njech — Wyßokoſcźi Kralowſkej! —
Teź kwětki Wamaj praju,
Kak ßwěra, luboſcź horitej
Sſo ſ pſchecźom w ßerbſkim kraju:
Daj Bóh, ſo rjana, różojta
Je ſcźežka Waju mandźelſtwa!

Knježna Hajniz poda korbik ſ jutrownymi, rjenje barbjenymi jejkami, pſchi cźimž praji:

Dar jutrowny pak poſkicźam
Ja k Waju ſjednoczenju;
Wo žiwjenju wón ßwědcźi nam
A rjeńſchim poſtanjenju.
Teź Wamaj ſ rjanym ſwjaſkom je
Bóh ſbudźił nowe žiwjenje.

Knjeni Měrczinkowa wowzki ſ butry pſchepodajo rjekny:

Ma tole žiwjenje nětk roſcź,
Dha wone žiwnoſcź żada;
Duž proſchu Waju Wyßokoſcź:
Njech ſpożcźi mi ßo hnada,
So wona butru pſchiwoſmje,
Kiž pſchepodawam pokornje.

Skónczńje poda knjeni Nowakowa płaſt mjedu a pſchewodźeſche tón dar ſ tymi ßkowami:

A ſo by nowe žiwjenje
Teź byłe pokne ßłódkoſcźe,
Dha poßwjeczam płaſt mjedu
A pſcheju, k njebju ſhladujo:
Bóh ſpożcź, ſo Boži jandźeljo
Nětk Waju k ſbožu wjedu!

Tele hrónczka, wot knjeſa wyſch. wučerja Fiedlerja pěßnjene, pſchekožowaſche knjes farař Kſchiżan na měſcźe ſa Kralowſkej Wyßokoſcźi. Wonej dary ſ wulkej luboſcźu pſchiwſaſchtej a woßebje na prynzeſſy bě widźecź, kak ju te dary hnujachu a kak ßo jej ta rjana ßerbſka draſta ſpodobaſche. Na to wobaj k wſchěm ßobuſtawam ſtu-

pischtaj a ſ nimi porěčeſchtaj, po čimž też hischće prynzeßa wſchěm tym žónſkim woßebje ruku da.

Na to ßo k fotografeji dowjeſechmy, ſo bychmy ßo tam wſchitzy fotografowacź dali. Runje chzychmy ßo ſeßydacź, dha bu knjes farař Kſchižan na telefon žadany. Jako k njemu ſtupi, rěčeſche knjes dwórſki marſchal prynza Jana Jurja ſ nim, kiž dźeſche, ſo prynzeſſa te žónſke ſtawy deputazije hischće raz do hrodu proßy. To dha bě pſchekhwatanje, to bě wuſnamjenjenje! Na měſće ßo do woſa ſeßydachu a ßo do hrodu dowjeſechu. Tam je nětko prynzeſſa ſ nimi na pol hodźiny dołho powjedała, ßo ſa jich domami, ſa waſchnjemi Sſerbow atd. praſchała a to wſcho ſ tajkej luboſću a pſcheczelnoſću, ſo ßo to lědma wopißacź hodźi. Skónčnje je je w zyłym hrodźe wokoło wodźicź a jim khoſej pſchedſtajicź dała. Hdyž běchu wjele pſches hodźinu w hrodźe byli, ßo ſaßo wróćźichu a běchu wſchě woprawdźe wobſbožene pſches wulkotnu prynzeſſynu luboſćiwoſcź. Na to ßmy ßo wſchitzy fotografowacź dali.

Skónčnje pak też njechamy ſapomnicź, ſo bě ßo wſchěm ßobuſtawam ßerbſkeje deputazije też čeſeſć doſtała, ſo běchu ſaſtupne kharty doſtali do ßwjedźeńſkeje hry „Oberon“, kiž ßo dźeń prjedy w kralowſkej operje wotmě. Też tam běchu naſche knjenje a knježny wěſo w ßerbſkej draſće. Tak móżemy pſcheßwědčeni bycź, ſo je ßo naſcha deputazija derje poradźiła. Wſchěm jejnym ßobuſtawam pak bě ſ wutroby rěčane, jako pſchi ßwjedźeńſkej hoſćinje knjes farař Kſchižan ßławu na krala wunjeße a pſchi tym khwaleſche, ſo je nam Sakßam dźerženje pſchikaſnje ßwjateho pißma: „Kóždy budź poddany tej wyſchnoſći, kiž móż nad nim ma,“ lohke činjene pſches to, ſo mamy tajki woßebje hódny a wo ſboże zyłeho luda tak ſaßkužbny kralowſki dom. Bóh žohnuj dale naſch zyły Wettinſki ród a „też tu lubu ſelenu halożku“, kiž bě tele dny do njeho ſaſchćěpika: luboſćiwu młodu mandźelſku Jana Jurja.

S **Njeßwačidła.** W tydźeńſchej rosprawje wo powitanju knjeſa fararja Waltarja ma ßo porjedźicź, ſo nawjedowař jěſdnych njeje knjes E. Schieber ſ Łomſka, ale knjes blidařſki miſchtr Schieber ſe Scheſchowa był.

Dale podawař rosprawy njeje mjes ßwjedźeńſkim čahom, pſched faru ſeſtupanym, na ßerbſke knježny w jich rjanej ßerbſkej narodnej draſće hladak. Běſche ßo jich mjenujźy dźeßacź naličiło, a ßława jim, ſo maju ßwoju ßerbſku draſtu ſańcź. Kaž ſchulſke dźěćźi, tak też wone pola tudomneho pjekařſkeho miſchtra Bjedricha Bartka khoſej a tykanz doſtachu. Też běſche ßo jim ſtwa k woblekanju pſchewoſtajiła. Wudawki ſa to knjeſej Bartkej jedyn njemjenowany, Sſerbſtwu pſchecźelnje ſmyßleny knjes ſaruna. My pak ßo nadźijamy, ſo ßo w naſchej lubej woßadźe pſchi podobnym abo druhich ßwjedźenjach ſaßo knježny w ßwojej narodnej ßerbſkej draſće wobdźěła, a ſo by ßo ßłowo: „Hischće Sſerbſtwo njeſhubjene“ wěrne **wopokaſało.**

Se Shorjelza. (Khoſtanſka komora.) 20lětny ſamkař Bjedrich Rotnika w Sagorju pola Mužakowa bě 4. oktobra poručźnoſć doſtał, jeneho pßa ſatſélicź. Wón bě teho dla do teſchinga patronu ſ kulku tyknył. Dokelž pak k ſatſélenju pßa njedóńdźe, bě wón teſching, patronu ſ njeho njewucźahnywſchi w nanowej ſtwje do kuta ſady draſtneho khamora ſtajił. Dwaj dnjej poſdźiſcho ſchtyrilětny wnuk Pěto ßwojeho dźěda Rótnika wopyta. Schěſćlětny ßyn lěßneho dźěłacźerja Rychtarja, kotryž bě wo jſtwje ßobu pſchitomny, ßo tſélby dohlada. Wón ju ſ kuta wucźahny a ßo ſ njej paraſche. Na dobo ßo wutſéli a kulka małemu Pětrej wyſche wóčka do čoła trjechi. Naſajtra hólčźk wumrje. Rotnika na to wobſkoržichu dokelž bě na lohkomyßlne waſchnje natyknjenu tſélbu bjes kedźbowanja do kuta ſtajił. Statny rěčnik namjetowaſche, wobſkorženeho k jaſtwu na 2 měßazaj ſaßudźicź. Ssudniźy mějachu drje njewobhladniwoſcź, tola niz khoſtanliwu njerodnoſcź ſa dopokaſanu. Rotnika wot wobſkoržby lohkomyßlneho morjenja wuwinowachu.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. S Rychtarjez korčmy w Bórku duży ßo tkalz Neumann, murjeŕ Hanuſch a blidař Pjetaſch ſ Budyſchina 12. auguſta ſ nětkotrymi holzami, w rejwanſkej ſali pſchebywazymi, pſches wokno ſchcźětkachu. Jedyn pachoł ſe ſala pſchiběža a měſchcźanam to ſakaſa. Čzi jemu ſnapſchecźiwichu, ſo jeho to niczo njeſtara. Pachoł ßo ſawróćźi a ßwojich towařſchow ſawoła. Tuczi ßo ſ měſchcźanami do pukow dachu. Pſchi tym Neumanna tſi krócź, mjes druhim do khribjeta, ſkałachu. Czeladnikow A. J. Nowaka ſ Łaſa, M. R. Bartha ſe Widowa, P. Roßjata ſ Rakez, A. J. Hörrenza ſ Wulkich Sdźarow a hoſpodařſkeho pomoznika J. A. Sommera ſ Dobroſchez teho dla pſched ßud žadachu. S nich Nowaka, kotryž je pjecźa ſ nožom kałał, k jaſtwu na 4 měßazy, Bartha, Ryßjata a Sommera a Hörrenza k jaſtwu po jenym měßazu ſaßudźichu. Pſchi kałanju wužity nóž ßo Nowakej wotewſa.

Robocźan J. A. Haaſe ſ Drožđźija, hižo 5 krócź, a jedyn raz ſ khoſtańnju khoſtany, bě w meji 1905 a 1906 ſ ammoniaka a chiliſkeho ſalpetra, jemu k hnojenju pſchepodateho, něhdźe 20—30 puntow kradnył. Pódla teho je wón 15 ſtarych katow ſ jeneho twara prjecź wſak. Wobſkorženeho k jaſtwu na 5 měßazow ſaßudźichu a jemu cźeßne prawo na 3 lěta wotrjeknychu.

Přilopk.

* (Woheń.) We Weißbachu pola Kamjenza je ßo 55 metrow dołha hródź knježeho dwora wotpaliła. Něhdźe 1000 zentnarjow ßłomy a hoſpodařſki grat a domjazu nadobu hródźneho ſchwajzarja ßu płomjenja ſniczike.

* Njedaloko Kamjeniczańſkeho (Chemnitzſkeho) dwórniſchcźa njedźelu dopołdnja jedyn ſ Lipſka jědźazy tworowy cźah, ſ dwěmaj lokomotivomaj pſchedpſchehnjeny, druhemu tworowemu cźahej do boka ſajědźe. 14 woſow ßo po ſawadźenju hnydom ſ kolije wuſběhny a ßo k woběmaj lokomotivomaj ſ naßypa dele wali. 9 woſow je ßo doſpołnje rosbiło. Naſtata ſchkoda je wulka, tola ſ cźłowjekow njeje ßo nichtó wobſchkodźił. Pſchicźina ſraženja ma drje ßo w tym pytacź, ſo je w huſtej młhi Lipſcźańſki tworowy cźah dale ſaſtawańſkeho ſignala ſjěł.

* André Giron, ſłě ſnaty rěčny wucźeŕ w Luiſynej podawiſnje, je ſ cźěmnoſće, do kotrejež bě ßo po dźělenju wot hrabinki Montignoſo ſhubił, wuſtupił. Wón je ßo ſe ßwakowej ſnateho franzowſkeho ſpißacźela Henneguina ßlubił. Wo lohkomyßlnoſći tuteho ſchwarneho pachoła ßwědczi, ſo je wón hacź do poßlednjeho cźaßa w ßwojim narodnym měſće Brüſſelu lubkowanje ſe ſnatej lohkej žónſkej měł, kotraž bě w pódlanſkim powołanju ſpěwarka.

* (Falſchny Köpenikſki hejtman pſched ßudom.) S cźrjódami ßo wcźipny lud ßobotu k Barlinſkemu nowemu ßudniſtwu bliżeſche, w kotrymž mějeſche ßo „falſchny Köpenikſki hejtman“, ſchewz Voigt, ßudźicź. S wjele ſakraßnjenych ſtow pak ßo jenož 70 woßobow do ßudniſkeje ſale puſchcźi. Potom ßyła poliziſtow pſchicźahny, kotſiž bjes ßmilnoſće wcźipnych ludźi ſe ßudniſtwa wuhnachu. Jako ßwědźy běchu ßo ſ połnym brónjowym wuhotowanjom nětkotſi wojazy 4. gardźineho regimenta žadali. Poßłucharjo jich ſ woſchcźerjenjom powitachu, runje tak Köpenikſkich ſaſtojnikow, na jich cźołe měſchcźanoſtu. Na praſchenje ßudoweho pſchedßydy wobſkorženy tſi hodźiny dołho ßwoje dotalne žiwjenje wopißowaſche. Wón je ßo 1849 w Tilſitu narodźił a hacź do ßrěnjeje klaſſy gymnaſija khodźił. Wón je ſchewſtwo nawuknył a je ßo 1863 prěni krócź paduſchſtwa dla k jaſtwu na dwě njedźeli, poſdźiſcho k jaſtwu na tſi měßazy a w lěcźe 1865 k jaſtwu na 9 měßazow ſaßudźił. Potom wón 10 lět khoſtańnje doſta, dokelž bě 10 póſtiſkich pſchipokaſankow falſchował. S khoſtańnje ßo puſchcźiwſchi ßo wón wěſtemu Kallenbergej narěčźecź da, ßudniſku kaßu we Wongrowizach wurubicź. Pſchi tym buſchtaj pſcheßłapnjenaj a Voigta do khoſtańnje na 15 lět póßłachu. Wón ßo wobcźežowaſche, ſo bě tole khoſtanje pſchekrute. Wón tehdy ſaſtojnikow winowaſche, ſo ßu jeho cźaßnik a dźěł pola njeho namakanych pjenjes na bok ſthowali, ßudnik pak jemu njeje wěrił. Woprawdźe ßu ßo cźaßnik a ſhubjene pjenjeſy nětkotre dny poſdźiſcho w ſaſtojniſkim nuſniku namakałe. Wón je potom ſaſtojnikow jako ßwědkow ſkaſał, tola woni njejßu k ßudźenju pſchiſchli. Hdyž bě Voigt ßwoje khoſtanje w Rawiczu wotpokucźił a jemu domownik jeho papjery pſchepoda, ßo wón roſßudźi, wſcho, ſchtož ſady njeho leżeſche, wottſchaſcź a nowe žiwjenje ſapočźecź. Duž wón wſchě ßwoje papjery do khachlow tyknu. Hdyž je něchtó był, kotryž je ſa ßwobodu žadajo chzył ſprawne dźěło dokonjecź a ßo jako pſchiſtojny cźłowjek žiwicź, je wón to był. Wón je pola ſchewza Hilbrechta we Wismarje dźěło namakał a pola njeho wot 23. februara hacź do 21. meje dźěłał. Tam ſ nim njejßu wobkhadźeli, kaž ſ pſcheſtupnikom, kotryž ſ khoſtańnje pſchińdźe, ale kaž ſ dźěſcźom, kotrež k ßwójbje pſchißłuſcha. Wón je pſchiſtup do klamow měł; miſchtr je pſchezo wjele pjenjes w domje měł a Voigt je hodźiny dołho ßam był, tola dowěrjenje, do njeho ſtajene, wón njeje ženje na žane waſchnje njewužitnje wužiwał, pola miſchtra je w ßwójbnej ſtwje bydlił a ſa ßwójbnym blidom jědł, we Wismarſkej žyrkwi je ßwoje měſtno měł a ßo tak dżerżał, ſo njeje też ani próſchka maſanoſće na ßebi měł. Wón je ſ dźěcźimi do dźiwadła a konzerta khodźił a tajke žiwjenje měł, ſo ßebi jo njemóżeſche lěpſche žadacź. Na dobo jeho na poliżajſtwo ſkaſachu, hdźež jemu prajichu, ſo je ſ Wismara wupokaſany. To je jeho kaž rana ſe ßekeru na hłowu poraſyło.

Voigt je ſ Wismara do Tilſita ſchoł, ſo by ſwojeho nana wopytał, kotrehož tam druhi króć woženjeneho namaka. Wón je potom we wſchelakich městach podarmo dźěło pytał a ſwjatki do Barlina pſchiſchoł. Tam ſu jeho do dźěłacźerſkeje kolonije na Reinickendorfſkej dróſy pokaſali. Hacź runje je tam cźłowjek kaž w jaſtwje žiwy, je tam tola ſchoł. K ſwojej ſwotſje je ſo hańbował hicź. Wón ju njebě ſa něhdźe 34 lět widźał a nochźyſche jej ſwoje žiwjenje wotkrycź. Potom je do Potsdama wotjěł, ſo by ſebi dźěło pytał a jo też jako wuhlowy łódźnik namakał a wob dźeń $3\frac{1}{2}$ hriwny ſaſłużił, tola jeho ſtare khipre koſcźe njejſu tole dźěło wudźerżałe. Skónczńje je pola ſwojeje ſotry w Barlinje bycźe a w jenej ſchewzownі tam dźěło doſtał. Wón je tam wjele pjenjes ſaſłużił, tola bórſy je też ſ tutej kraſnoſcźu nimo było. Jeho ſ Barlina a ſ Rixdorfa wupokaſachu a wón ſaſo bjes rady na ſwěcźe ſtejeſche. Wón je hiſchcźe khwilu njeſamolwjeny w Barlinje w dźěle był, potom pak je ſo dyrbjał wotſtalicź; pſchetož jeho zyke ſamoženje, 400 hriwnow, kotreż bě ſebi ſa 16 lět nalutował, na hracźkach ſtejeſche. Duž je ſebi prajił, hdyž tebje polizija w nuſy woſtaja, dyrbiſch ſ wojerſkej wyſchnoſcźu ſpytacź. Wobſkorżeny wopiſowaſche, kak je ſebi wojerſku draſtu nakupił a do Köpenika cźahnył. Měſchcźanoſta je wſchón poraženy był. Jeho žona bě na tón ſamy dźeń wieczor hoſcźi pſcheproſyła a Voigta proſcheſche, ſo ſměła pſcheproſchenych wotſkaſacź. To je wón, ſo roſumi, dowolił. Wo pſchewſacźu pjenjes k dlějſchemu roſrěcźowanju mjes ſudniſkim pſchedſtyhu a wobſkorżenym dóńdźe. Voigt wěz tak pſchedſtajeſche, kaž ſo je rendant ſ Wiltberg po jeho pſchikaſni k pjenjeżnemu khamorej ſchoł a ſ njeho dwě pjenjeżnej móſchni wuwſał. Rendant je potom móſchni ſam ſaſyglował a jemu jej pſchepodał. S pjenjeżnymaj móſchnjomaj je wón hromadźe ſ rendantom Wiltbergom ſ kaſyneje ſtwy ſtupił, kotruž je Wiltberg ſamknył. Jednaſche ſo wo to, hacź je wobſkorżeny pjenjeſy wſał abo ſo jich ſe ſelhaŕnym wudawanjom ſleſcźił, abo hacź je wſcho dobrowólnje doſtał. Na praſchenje, kelko je w móſchnjomaj było, Voigt wotmolwi: „Runje 4000 hriwnow 70 np.“ Wrócźiło je ſo něhdźe 3000 hriwnow. Pſchi dalſchim jednanju wobſkorżeneho ſakitował wojſewi, ſo ſo wobſkorżeny njeje jenož ſ Barlina a wokolnoſcźe, ale też ſ 30 druhich městow wupokaſał. Wuprajenja ſwědkow ſo nimale Voigtowym wudawanjam runachu. Měſchcźanoſta Langerhanns ſ Köpenika hiſchcźe ras wopiſanje wo zykym podawku poda. Sakitował dr. Schwindt ſo měſchcźanoſtu wopraſcha: „Wy prjedy prajeſchcźe, ſo ſcźe drje wobſkorżeneho ſa offizěra, tola ſa duchakhoreho měli. Cźeho dla njeiſcźe ſpytali, jeho ſ něſkajkim pſcheſłapjazym praſchenjom woſtróſbicź. Cźeho dla njeprajiſchcźe: Hdyž ke mni pſchińdźecźe, mje ſajecź, cźeho dla ſebi potom helm njeſtajicźe?“ Měſchcźanoſta na to wotmolwi: „Hdyž bych ſchěſcź njedźel khwile měł, ſebi to pſchemyſlicź, bych ſnadź też tak cźinił.“ Tole wotmolwjenje mjes poſłuchajerjemi ſylne ſmjecźe ſbudźi, tak ſo pſchedſyda naležnje měr kaſaſche. Se ſwědkow hiſchcźe duchowny ſ Rawicźſkeje khoſtarnje praji, ſo je ſo tam wobſkorżeny jara derje wjedł. Wón je Voigta ſa muża dobreho pſchichoda wobhladował. Wucźeŕ a inſpektor ſ khoſtarnje wobſwědcźiſchtaj, ſo je Voigt dobry ſpěwaŕ w zyrkwinym chorje był. Jara dobre wobſwědcźenje Voigtej dwórſki ſchewſki miſchtr Hilpert ſ Wismara da, pola kotrehož bě wón hacź do ſwojeho wupokaſanja ſ Wismara dźěłał. Voigt je kaž dźěcźo w domje był, je dźěcźom a khorym cźitał a je ſo ſprawny a pilny wopokaſał. Hdyž ſu jeho wupokaſali, ſu wſchitzy w domje hórko płakali.

Statny rěcźnik po ſkónczenym jednanju ſa Voigta dla cźeźkeho falſchowanja liſtcźiny, pſcheſtupjenja ſjawneho porjada, rubjenja ſwobody, jebanſtwa a dla noſchenja wojerſkeje uniformy khoſtarnju na 5 lět a ſhubjenje cźeſtnych prawow na 5 lět namjetowaſche. Ssudnizy pak miliſcho ſudźachu a Voigtowe khoſtanje jenož na ſchtyri lěta jaſtwa poſtajichu. Wobſkorżeny praji, ſo ſo ſ tutym wuſudom ſpokoji.

Voigtowe wuſudźenje, ſa kotreż je ſo zyła Němſka ſajimowała, budźe ſawěſcźe ſ pſchicźinu, ſo njebudźa pſchichodnje puſchcźenych jatych, hdyž ſo prózuja, ſprawne a cźeſtne žiwjenje wjeſcź, wupokaſowacź. Kaž jene Barlinſke nowiny piſaju, je jena bohata Barlinſka knjeni Voigtej rentu na cźaſ žiwjenja poſkicźiła, ſo mohł, hdyž budźe ſ jaſtwa puſchcźeny, bjesſtarostne žiwjenje wjeſcź; Voigt je pjecźa tutu poſkicźenku ſ wutrobnym dźakom pſchijał. Dale je jedyn zyhelnzaŕ w Hannoverſkej wyſchnoſcźi woſjewił, ſo móže Voigt hnydom pola njeho dźěło namakacź, tak bórſy hacź jeho ſ jaſtwa puſchcźa, a jene Barlinſke nowiny pjenjeſy sběraju, kotreż maja ſo Voigtej pſchepodacź, hdyž jaſtwo wopuſchcźi. Jedyn dobrocźel je hnydom 100 hriwnow woprował.

Pſchi hlownym torhoſchcźu 5.

Reinhold Neugebauer

w Budyſchinje.

Poruczam po jara tunich płacźiſnach:

Po najnowſchej modze dźełane

mużaze, hólcźaze a dźěcźaze ſwjerſchniki, jupy, wobleczenja, mantle, pelerinу a kholowy

na wulki wubjerk, wubjernje ſwdźaze ſ trajnych tkaninow trajne ſeſchite.

Nowe ſzym pſchijał a poruczam

najnowſche żonjaze a holcźaze żaketty

po **tunich** płacźiſnach.

Pſchi hlownym torhoſchcźu 5.

Heinrich Lange

11 pſchi žitnych wikach 11

ſ napſchecźa ſkoteje hwězdy

porucźa ſwój wulki ſkład

hotowych pjelſcźowych tworow

kaž też **wſchě druziny kożow k wobſzadźenju** a **podſchicźu.**

Kożuchi ſo po měrje ſchija a ſo pſchedźěłaju

po najtuńſchej płacźiſnje

We wudawatni Serbskich Nowin je ſa **25** np. dostacź:

Pſchedźenak,

Protyka ſa Serbow

na lěto

1907.

Konje k rěſu

po najwyſchſchich płacźiſnach kupuje

Curt Kaiſer

w rěſarni konjow w Budyſchinje.

Telefon 403.

Wſchě druziny

hotowych ſchórzuchow

ſa mużſkich, żónſke a dźěcźi

porucźa

Jan Biſkop w Minakale.

Drjewowa awkzija.

Pſchichodnu **ſtrjedu 12. dezemb. 1906** ma ſo něhdźe 60 łoſow rjaneho tołſteho khójnoweho drjewa, kotreż ſo k klozam a twarſkemu drjewu nałożicź hodźi, na

Koſzlowſkim burſkim rewěrje

na pſcheſzadźowanje pſchedawacź. Sapocźatk dopołdnja w 9 hodźin.

Shromadźiſna w Koſzlowſkej korcźmje. Wuměnjenje ſo do awkzije woſjewja.

Wobſzedźeŕ.

Khěžorowe ſchijaze maſchiny,

ſ dwójnym kulowatym łehwownym ſtejadłom

ſu **najtuńſche** a najſpěſne dźerżaze a wurjadnje **lohko du.**

Jako najrjeńſchi hodowny dar

ſo wołebje poruczeja.

Wubjerna ſwójbna ſchijaza maſchina hižo po **55** mk.

ſ 5lětnym rukowanjom.

F. Eule w Budyſchinje

na Nowoſalſkej dróſy 19.

Schokoladowy kontor
Moritza Schmidta

pschi mjažowych jědkach 1 — mjes Pětrowskej zyrkwju : : a žerbskej dróhu. : :

Parla němskeje industrije:

Kakao

puntowske pakćiki
po 1 mk. 80 np.,
žylny a spory,
po 2 mk, 40 np. mily,
ſ wubjernej wónju.

Schokolady

puntowske pakćiki
po 1 mk. 30 np.,
po 1 mk. 60 np.,
žylny žkód ſa kakaom,
žo rospuſchćaza dobroſćź,
wobkedźbowanja hódna
wubjernoſćź.

Małe pruhi žo darmo wotedawaju!

Žana wožebna wobalka
ale jenož najlěpſcha hódnoſćź.

Czerwjene tšěſchne zyhele,
módre tšěſchne zyhele,
ponoſchkowe zyhele,
murjeŕſke zyhele,
ſtudnjaze zyhele,
pleſtrowanſke zyhele,
poröſne dźěrate zyhele,
poröſne polne zyhele,
drainèrowanſke rolki

porucža
parna zyhelnicza
Pawoła Arnolda
w Tſjoch Hwězdach
(Dreiſtern)
pola Budyſchina.

Telefon:
Budyſki póſt czo. 11.

Wopißma
wo wuwjedźenych dźěłach
ſa knjeżeŕſtwowe a privatne
twary.

Ša dobry a wužitny dar k hodam

hodźi žo wubjernje **žiwjenje** abo **dźěćźiſawěſćenje**, kotrež žo pod najlěpſchimi wuměnjenjemi a najtuńſcho ſtawa pola

ſakſkeho žiwjenje ſawěſćźazeho towaŕſtwa w Draždźanach (ſałożene 1875).

Liczba žobuſtawow wuczinja něhdże 64 000.
Sa ſawěſćenych nahromadźene ſamożenje 3,7 milijonow hriwnow.
Sawěſćeny kapital 15,7 milijonow hriwnow.

K wobſamknjenju ſawěſćenja je daliſche ſhonicź pola **pſchedžydſtwa** w **Draždźanach** (Direktorium der Sächſ. Militär-Lebensverſicherung, Dresden-A., Schulgutſtraße 7) a pola **ſaſtupjerjow kóždeho wojeŕſkeho towaŕſtwa.**

Schtóž chze žebi

drjewjanzy, drjewjane a ſilzowe ſtupnje
a tež kožane czrije

tunjo nakupicź, njech žo direktnje do

drjewjanzarńje
Oty Hebera
na žerbſkej haži 9 wobroczi.

Drjewjanzy a drjewjane ſtupnje žo ſaſo póduſchuja.

Połcź

pſchi wotewſaczu 5 puntow po 80 np.,
pſchi wotewſaczu 10 puntow po 75 np.

porucža
Richard Nierth.

Dobre czrjewa k dźěłanju kołbaži, paſmo hižo po 80, 90 a 100 np., **žuſcheny połcź** a **žuſcheny žwinjazy brjuch** po 3 puntach po 80 np., hdyž žo wjazy bjerje, tuńſcho, **tuczny dobry kołbažu** punt po 60 np., **łój** po 70 np. porucža
Ota Pětſchka na žitnej haži.

Rěźniſkeho wuczobnika
a **holzu**, kotraž jutry ſchulu wukhodźi, pyta
Guſtav Kobanja
na Lubijſkej dróſy 26.

Hólczez ſe wšow, kotryž chze **tyſcherſtwo** nawuknyć, jutry wuczbu namaka pola **A. Richtera**, tyſcheŕſkeho miſchtra na rěźniſkej haži.

Ssłużobna holza žo pyta
Młódſcha holza, kotraž chze warićź a plotowacź nawuknyć, žo k nowemu lětu do lohkeho domjazeho dźěła w Budyſchinje pyta. Dalſche je ſhonicź we wudawaŕni Serb. Nowin.

Pytam kuchaŕki, žłużobne holzy, hródźne dźowki, wotroczkow, hejtmanow, tſeczakow, wolazych ſ nulkej mſdu do tudomnych a Draždźanſkich ſtronow.
Pſchiſtajeŕka **Schmidtowa**
na kotołſkej haži 34 po 1 ſchod.

Kuchaŕki, ſtwinſke a žłużobne holzy, mlokowe holzy a tajke k žwinjom, hródźne dźowki ſ wulkej mſdu, žrěnkow, rólnych pohonczow hnydom a k nowemu lětu do tudomnych a Draždźanſkich ſtron pyta pſchiſtajeŕka **Görlichowa** na ſchulſkej dróſy 7 ſnapſchecźa theatra.

Hnydom abo poſdźiſcho woženjenych pohonczow, dźěłaczeŕſke žwójby, wotroczkow, pohonczow, žrěnkow, tſeczakow, wolazych, dźowki a žrěnzy a wſchitkich druhich ratarſkich dźěłaczerjow ſ najwjetſchej mſdu do dobrych měſtnow pyta pſchiſtajeŕnja w Klukſchu 53a.

Jutrowne puczowanje do Roma.

Dalſche je pſches wuczerja **Matuſcha** w Shorjelzu na Draždźanſkej dróſy czo. 13 ſhonicź.

Bukečanske serb. tow.
změje jutře njedźelu 9. dec. popołd. w 4 hodź. posedźenje. Knjez Krujac z Trjebjenc je přednošk dobroćiwje přilubił. Wo bohate wobdźělenje prosy
předsydstwo.

Schewſkeho wuczobnika
pyta **Ernſt Milank**, ſchewſki miſchtr w Njeſdaſchezach.

Pjekaŕſkeho wuczobnika
k jutram do wuczby pyta
Bruno Hanicke
na hornczeŕſkej haži 5.

Pjekaŕſkeho wuczobnika
pyta
Auguſt Stöbe, pjekaŕſki miſchtr
na Lubijſkej dróſy 22.

Pjekaŕſki wuczobnik
ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi wuczbu namaka pola **Hermanna Ramſcha** w Małych Debžezach pola Budeſtez.

Młódſcheho kowaŕſkeho pomonzika pyta **Mitſchka** w Pomorzach.

Kamjenjecźeżarjow
ſa granitowe ſkhodźenki pyta **A. Starke**, ſkałaŕnik w Budyſchinje.

Woženjeny
pſchahaŕ wolow
žo ſ darmotnym wobhdlenjom, běrnami a wulkej tydźeńſkej mſdu pyta
na **knjezim dworje**
w **Milkezach.**

Mały **czorny poſz** (rattleŕſki), na mjeno Tobby poſłuchazy, je žo njedźelu ſhubił. Njech žo ſa pjenježne myto woteda abo njech žo powjecź da do **Budyſchina** na **Tšélanſku dróhu** czišło **9**.

Najwutrobniſchi dźak
naſchemu wyšokodoſtojnemu knjeſej fararjej Waltarjej ſa jeho kraßne hnujaze prědowanje prěnju njedźelu adventa w Njeßwaczidliſkim Božim domje dźeržane, praji
wjele kemſcherjow.

(K temu czišłu tſi pſchiłohi.)

Prènja pschiłoha k cźišku 49 Serbskich Nowin.

Ssobotu 8. dezembra 1906.

Płaczišny rěsneho skotu na Drajdźanskich skótnych wikach.

3. dezembra 1906

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druźiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hódnoscże hacź do 6 lět	46—48	85 87
awstriske	47—50	86 – 90
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	42—45	78 84
3. ßrènjo pizowane młode, derje pizowane starše	37—41	72 76
4. ßnadnje pizowane kóźdeje starosty	31—36	64 —71
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšcheje rěsneje hódnoscże	43 – 47	78 82
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetšcheje rěsneje hódnoscże hacź do 7 lět	40 42	73 77
3. starše, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódše krowy a jałojzy	36– 39	66 —72
4. ßrènjo pizowane krowy a jałojzy	31– 35	61– 65
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	56—60
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšcheje rěsneje hódnoscże	45– 48	79 83
2. ßrènjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	42– 44	74 78
3. ßnadnje pizowane	35 41	66—73
Cźelata:		
1. najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	50 – 53	80 – 85
2. ßrènje kormjene abo też dobre wot zyza	46– 49	75—79
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich ſchichźenjow w starobje hacź do 1¼ léta	52– 53	70 –72
2. mjaßne	50 51	67 - 69
3. ßnadnje wuwite, też ranzy a tundroßy	46 49	62 – 66

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2382 měchow.		W Budyschinje 1. dezembra 1906. wot hr.	wot ny.	hacź hr.	hacź ny.	W Lubiju 6. dezembra 1906. wot hr.	wot ny.	hacź hr.	hacź ny.
Pschenża	běła	—	—	—	—	8	71	9	06
"	žołta	8	53	8	68	8	53	8	82
" nowa		—	—	—	—				
Rožka		7	88	8	—	7	69	7	88
" nowa		—	—	—	—				
Ječmjeń		8	15	8	50	7	25	8	50
Wowß		7	40	7	50	7	—	7	30
Hróch	50 kilogr	10	—	11	—	10	—	11	—
Boka		8	50	10	—	8	—	9	—
Jahły		15	—	16	—	14	—	15	—
Hejduschka		16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny		1	60	2	25	1	70	2	20
Butra	1 kilogr	2	20	2	40	2	40	2	70
Pschenična muka	50 "	9	75	18	25	—	—	—	—
Rjana muka	50 "	9	50	14	—	—	—	—	—
Ssyno	50 "	2	—	2	40	1	60	2	20
Ssłoma	100 "	4	—	4	20	16	—	22	—
Proßata 990 schiuk, schtuka		10	—	18		—	—		—
Pschenične wotruby		—	—	5	50	5	25	5	60
Rjane wotruby	50 kilogr	—	—	6	—	5	50	6	—
Pschenčny gris		—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris		—	—	6	75	—	—	—	—

Na burhu w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacź — hr. — np., pschenża (žołta) wot 8 hr. 65 np. hacź 8 hr 85 np., rožka wot 8 hr — np. hacź 8 hr. 15 np., ječmjeń wot 8 hr. 70 np. hacź 8 hr. 85 np., wowß wot 7 hr. 50 np. hacź 7 hr. 10 np.

W Budyschinje płaczejsche: hórz pschenżu (běła) po 170 puntach 8 hr 88 np hacź 14 hr 87 np., žołta 14 hr. 48 np. hacź 14 hr 73 np., nowa: — hr. — np. hacź — hr. — np., hórz rožki po 160 puntach 12 hr. 39 np. hacź 12 hr. 80 np., nowa: — hr. — np. hacź — hr. — np., hórz ječmjenje po 140 puntach 11 hr. 20 np. hacź 11 hr. 48 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

6. dezembra 1906.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 70 np. hacź 8 hr. — np., pschenża wot 8 hr. 30 np. hacź 8 hr. 75 np., ječmjeń wot 7 hr. 80 np. hacź 8 hr. 60 np, wowß wot 7 hr. 30 np. hacź 7 hr. 70 np., jahły wot 13 hr. — np. hacź 14 hr. — np. hróch 12 hr. — np., ßyno 1 hr. 80 np., běrny 2 hr. — np., ßłoma (600 kilogr.) 21 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 30 np. hacź 2 hr 50 np.

Wjedro w **Londonje** 7. dezembra: Rjane, symniſcho.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smjeje druhu adventsku njedźelu rano w 7 hodź. farař Räda němsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin duchowny Tischer němske a w 10 hodź. ßerbske předowanje. Tydźeńske sastojnske dźěła smjeje duchowny Tischer.

Wutoru popołdnju w 5 hodź. budże we Wulkim Wjelkowje, ßrjedu popołdnju ½6 hodźin w Jeńkezach a schtwórtk popołdnju ½5 hodź. w Brěsowje ßerbska adventska nutrnosć. — Schtwortk 13. dezembra budże dopołdnja w 9 hodź. ßerbska a ½11 hodźin němska spowjedź, pschi cźimž smjeje duchowny Tischer spowjednu rěcź.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi**: Ota Max Geisel, rataŕski inspektor w Neusalkenbergu w Cźechach, ſ Hanu Berthu Hänselez na Židowje.

W **katholskej zyrkwi**: Augustin Max Salm, khěžeŕ a pohonc̆ na Židowje, ſ Hańžu Knjezkez se Srěschina.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Pawoł August, Jana Rjelki, wojnaŕskeho mischtra w Bórku, ß. — Pawoł August, Khorle Wjenki, dźěłacźerja w Cźichońzach, ß. — Willy Waltaŕ Hellmut, Eugena Willya Sittnera, samkarja w Dobruschi, ß. — Willy Max Arthur, Jana Bohuwěra Němza, fabrikarja na Židowje, ß. — Ota Kurt, njebo Khorle Augusta Kujawa, bywscheho murjerja na Židowje, poßmjertny ß. — Johana Marja, Handrija Wicźasa, žiwnoscźerja w Nadźanezach, dź. — Gertrud Marjanna Klara, Alfreda Arthura Golbsa, khěžerja a pjekaŕskeho mischtra na Židowje, dź. — Elsa Frieda, njemandź. dź. na Ssokolzy. — Bjedrich Alfred Herbert, njemandź. ß. na Židowje.

W **katholskej zyrkwi**: Hildegard Frieda, Maza Augusta Barscha, želesotocźerja w Budyschinje, dź. — Erwin Jurij, Jana Kulaßa, molerja w Budyschinje, ß.

Zemrjeli:

W **Michalskej wožadźe**: 30. nov.: Hana Karolina Wjazkez, Bjedricha Wylema Spahna, dźěłacźerja, mandźelska na Židowje, 60 l. 7 m. 7 d. — Herbert Richard, Richarda Pawoła Strobela, młynka w Dobruschi, ß, 3 m. 25 d. — 4. dezembra: Marja Benaßez, njebo Michała Pjetascha, sawostajena wudowa na Židowje, 69 l. 6 m. 22 d. — 5. Bjedrich Alfred Herbert, njemandź. ß. na Židowje, 16 d.

W **katholskej wožadźe**: 2. dezembra: Hana Lukaschowa, schwalcża ſ Jeńkez, († w khorownı tudy) 60 l. 20 d. — 2. Władisław Nopieraży, dźěłacźeŕ w Adolfowej Hěcźe († w khorowni tudy) 19 l. — Alfred Kurt, Pawoła Julija Karla Schnella, sastojnika wohnjoweje wobory w Budyschinje, ß. 7 l. 5 m. 4 d. — 3. Ludwig Glatzel, khěžeŕ a tapěžeŕar w Budyschinje, 45 l. 4 m. 29 d. — 4 Franz Pawoł, Jurja Dürlicha, tyscherja w Budyschinje, ß. 1 l. 9 m.

Zyrkwinske powjesćze ſ Hodźija.

2. njedźelu adventa smjeje rano ½8 hodź. duchowny Voigt ßerbsku spowjednu wucźbu, ½9 hodź. farař Kschižan ßerbske a w 10 hodź. němske předowanje. — Popołdnju w 4 hodźinach budże w Ežerwjenych Noßlizach w schuli ßerbska a němska spowjedź a ßerbske kemschenje.

Pjatk 14. dezembra budże rano ½9 hodź. ßerbska spowjedź a ½10 hodź. ßerbske adventske kemschenje.

Zyrkwinske powjesćze ſ Budestez.

2. njedźelu adventa smjeje farař Domaschka rano we 8 hodź. němsku spowjedź, dopołdnja w 9 hodź. němske a ½11 hodź. ßerbske předowanje.

Sa brylow potrjebnych!

Khorla Scholta, optikus,

w Budyschinje,

pschi hłownym torhoschcźu, pod radnej khěžu,

załoženje wobkhoda 1856, potajkim 50lětne wobstaćże,

mytowany 11 króć

porucża

bryle a tłóčniki

kotrež ßo jenoż sa wóčko ßo pschihodźaze pschedawaju,

barometry, thermometry, alkoholometry, dalokowidy, lupy, ryßowadła, cźitanske schkleńzy,

kaž też wjele druhich, jenoż do optikskeho dźěła pschimazych wězow.

Brodowska haptyka

na hoschiz haßy 27

Kaschel, katarrh, dybawoscj

ßo spěschnje polòżeja

ſ thymuſinom

Blescha po 75 np. a 1 hr. 40 np.

Koſaze koże,

howjaſe koże,

wowcže koże,

ſajecže a kaniklaze koże,

czelaze koże,

kaž tež wſchě druhe družiny

kožow

po najwyſchſchich płaczišnach kupuje

Heinrich Lange

pſchi ſzerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi zitnych wikach.

Dla wotedacza pſchedawarnje

doſpołne wupſchedawanje

hotowych mužazych a žonjazych kožuchow,

pjelzowych bowow a tykaczow (muffow),

pjelſczowych mězow, nohowych měchow,

kožow atd.

F. Trulley, kožkarſki miſchtr

w Budyſchinje na bohatej haßy.

Klobuki a mězy ßu hacž na balſche wot wupſchedawanja wuſamknjene.

Koprowy vitriol

zyły a czisty tolczeny k naczinjenju pſchenzy po wulkim direktnym nakupjenju porucza

Otto Engert.

Telefon czißko 33*.

Ernſt Herkner

czaßnikaŕ w Budyſchinje na **ſeminarſkej haßy 13** prjedy pſchi hkownym torhoſchczu porucza ßwój wulki ſkład wſchěch druzinow **czaßnikow** a **rjeczaſow** po tunich płaczišnach ſ wjazylětnym rukowanjom.

Porjedzenja derje a tunjo.

K hodam

poruczam ßwój bohaty ſa kóždu potrjebu wuhotowany ſkład

hońtwarſkich, jěſdnych, dołhich a ſtulpowych

ſchkórnjow,

ſchkórniczkow a ſtupnjow,

balſkich a towarſtwowych czrijow,

gumijowych ſtupnjow a gumijowych ſchkórnjow,

filzowych ſtupnjow a filzowych toflow,

hońtwarſkich, jěſdnych a promenadowych gamaſchow,

kaž wſchě jenoż pomyßlne druziny ſtupnjow a ſchkórnjow ſa zónſke, muzſkich a dźěczi po ſnatych tunich płaczišnach.

Kaž je ſnate, po měrje ſa krótki czaſz wubjerne wobucza dźěłam.

Wuporjedzenja ßo w mojej ßamßnej dźěłatni ſpěſchnje, po zadanju hnydom, ſhotowjeja.

Wobhladajcze ßebi moje wukładne wokna!

Heinrich Mohr, czrijownja,

w Budyſchinje na zitnych wikach na rózku ßukelnſkeje haßy.

Telefon 384.

Tunje zigary!

100 ſchtuk

3	np. zigary	po	200, 220, 240 np.
4	=	=	300, 320, 340 np.
5	=	=	360, 380, 400 np.
6	=	=	440, 460, 480 np.
8	=	=	520, 560, 600 np.

rosecżeła

zigarowa pſchedawarnja Havanna

w **Draždżanach 6.**

Maſchinſke wolije

ruſke a **amerikanſke** ſa cżežko a lohko ßo cżerjaze maſchiny,

zylindrowe wolije

wſchelakeje hódnoſcże,

huſty maſchinſki tuk,

we woprawnych cżwizach a po wasy po wulkim direktnym kupjenju jara tunjo porucza

Otto Engert

en gros **drogownja** en détail

Telefon 33*.

Winowa pschedawarnja
ſ wulka a ſ mała
Gustava Küttnera
na ſerbſkej dróſy telefon 5*
ſjednoczena
ſ winowej korczmu,
nowemu czaſej pſchiprawjenej
porucza
naturſkocziſte wina
po ſnatych ſolidnych płaczišnach.

Honćwarſke gamaſche
ſ czorneje abo bruneje howjaſeje koże wſchelakich wuwjedźenjow po 7 hacz 9 mk. porucza
Reinhold Gierisch
kožowa pſchedawarnja
pſchi mjaſowych jědłach 6.

I$_a$ cziſczeny
praec. basiski
fosforokiſzały kalk
k pizowanju ſkotu
we woprawnych walczkach a po waſy porucza jara tunjo
Otto Engert
en gros **drogownja** en détail
Telefon 33*.

Wolij
ſa młócźaze maſchiny,
maſchinſki wolij,
rjemjenjowy **wósk,**
fluid,
wolij na rany,
hojazu a kopytowu žalbu,
kožowy mas
najlěpſcheje hódnoſcze porucza
Arthur Grubann
pſchi drjewowych wikach 8.

Zuſe ſuby,
plomby ſe ſlota, ſzlěbra, emaille,
ſ rukowanjom ſa poměrne płaczišny.
Eugen Wienecke,
w Amerizy approbowany ſubjazy lěkat,
18 na Hoſchiz haſzy 18.

Broſche, nawuſchnizy, narucznizy, czaſznikowe rjeczaſy, ſyglowanſke pjerſchczenje, žonjaze pjerſchczenje, debjenki na ſchiju, wěrowanſke pjerſchczenje, manſchettowe knefle, ſchemiſettowe knefle, krawattowe jehły.

Guido Reiche
w Budyſchinje
2 pſchi hłownym torhoſchczu 2
porucza ſwój ſkład najmodniſchich
juwelow, ſlotych a ſzlěbrowych tworow,
dary k hodam,
po kóždej płaczišnje,
jako woſzebitoſcz **ſzerbſku njewjeſczinſku pychu.**

Blidowe naſtawki, nože, widliczki, łžizy, khoſejowe łžiczki, ſzadowe ſchklě, khlěbowe korby, khoſejowe ſerwišy, ſzwěczniki, winowe khany, kwětkowe vaſy, njewjeſczinſke dary.

Tunje płaczišny. — Ssamßna dźěłarnja w domje. — Wuporjedźernja.

K ſymſkemu czaſej poruczam ſwój wulki ſklad
pjelſczowych tworow kóždeje družiny,
kolliery a boy
wulki wubjerk wſchelakich nowoſczow tunich a lěpſchich pjelſczowych a kožuchowych wězow.
Tykacze (muffy), khornarje, pſchedkohi koſzmate mězy, nohowe korby a měchi atd.
Wulki wubjerk
kožow k podſchiczu a k wobßadźenju,
mužaze a žonjaze żakety kóždeje formy
kaž tež **pjelſczowe żakety ſa ſzerbſe žony**
ßo po měrje derje a khmanje wudźěłaju,
klobuki a ſymſke mězy
ſtajnje nowoſcze,
pſchedźěłanje a wuporjedźenje
ßo ſchwarnje a po móžnoſczi ſpěſchnje wobſtaruje.
Kožu wſcheje ſwěriny, ſajecze koże atd. po najwyſchſchich płaczišnach kupuju.

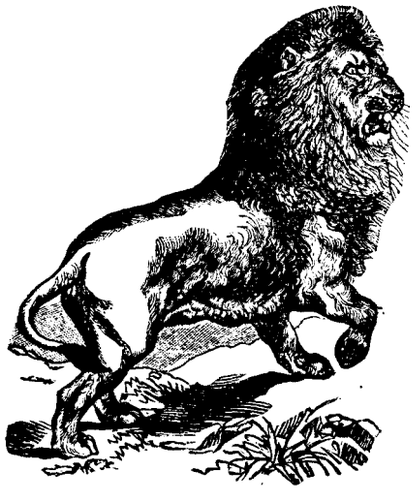

Emil Kurze, kóžkarſki miſchtr.
Na ſwonkownej lawſkej haſzy 18.
Tunje płaczišny. Sprawne poſłužnje.

Wſchě 31. dezembra t. l. a 1. januara 1907 ſapłaczomne

kupony

hižo wot nětka bjes khoſtow po najwyſchſchim kurßu ſ hotowymi pjenjeſami ſaměnjamy.

Filiala Lubijſkeje banki
w Budyſchinje w ſzerbſkim domje.

Moje lětusche

hodowne wupschedawanje

je ßo sapoczało.

Njedźiwajcy ßo powyschazych płaczišnow sa wołmjane tkaniny je ßo mi tež tole lěto poradźiło s pschihódnym kupjenjom wulkeje džělby

drastnych tkaninow noweje mody

sa symu a lěczo

jenoż dobre družiny, lětusche wězy zyle woßebje płaczišny hódno dostacź, kotrež po sčěhowazych

njeßměrnje tunich płaczišnach

posliczam.

Woßebite składnoſtne kupje:

Serija I	**Neiges**	meter **nětkole** — hr. **50** np., wobleczenje 6 m sa **3** hr. — np.
Serija II	**Wołnate neiges**	meter **nětkole** — hr. **60** np., wobleczenje 6 m sa **3** hr. **60** np.
Serija III	**Čišstowołmjane chevioty, beiges a noppy** . .	meter **nětkole** — hr. **75** np., wobleczenje 6 m sa **4** hr. **50** np.
Serija IV	**Careauxy a noppy**	meter **nětkole** — hr. **90** np., wobleczenje 6 m sa **5** hr. **40** np.
Serija V	**Zibeliny, jendźelske careauxy, čišstowołmjane, módroselene schottiske a chevioty**	meter **nětkole** **1** hr. — np., wobleczenje 6 m sa **6** hr. — np.
Serija VI	**Melěrowane a jendźelske tkaniny**	meter **nětkole** **1** hr. **10** np., wobleczenje 6 m sa **6** hr. **60** np.
Serija VII	**Čišstowołmjane chevioty, wołnate zibeliny a noppy**	meter **nětkole** **1** hr. **20** np., wobleczenje 6 m sa **7** hr. **20** np.
Serija VIII	**Čišstowołmjane zibeliny a wołnate krepy** . .	meter **nětkole** **1** hr. **30** np., wobleczenje 6 m sa **7** hr. **80** np.

Woßebje ma ßo wusběhowacź:

Serija IX	**Džělba jendź. drastn. tkaninow,** 115 cm schěrokich,	meter **nětkole** **1** hr. **40** np., wobleczenje 6 m sa **8** hr. **40** np.
	Džělba zibelin. bluſowych a schottiſkich tkaninow	meter **nětkole** **1** hr. **40** np., bluſa 6 m sa **2** hr. **80** np.
Serija X	**Wołnate lěczne tkaniny a jendźelske tkaniny**	meter **nětkole** **1** hr. **50** np., wobleczenje 6 m sa **9** hr. — np.
Serija XI	**Voiles, jendźelske tkaniny**	meter **nětkole** **1** hr. **60** np., wobleczenje 6 m sa **9** hr. **60** np.
Serija XII	**Wschelake nowoscze**	meter **nětkole** **1** hr. **80** np., wobleczenje 6 m sa **10** hr. **80** np.
Serija XIII	**Jenotliwe wotměrjene wobleczenja,** hacź do 50 hr. hódne, **nětkole** wobleczenje **18** hr. hacź **12** hr.	
Serija XIV	**Džělba židźanych tkaninow** sa bluſy a wobleczenja, meter **nětkole** **1,90** hr., **1,60** hr., **1,20** hr.	
Serija XV	**Džělba płoczliwych židow,** běłych, écru, jaßnomódrych, ßwětłoselenych, prjedawscha płaczišna **3** hr., meter **nětkole** **1,50** hr.	
Serija XVI	**Džělba wołmjanych mußelinow** meter **nětkole** **90** np. hacź **75** np.	
Serija XVII	**Džělba velourowych barchentow, łoschlazych barchentow a bawłmjanych tworow** meter hižo po **30** np.	

Sbytki a roby krótkeje měry.

Dale na džělbu

žonjaceje drasty

kóždeje družiny kedźbliwe cźinju, kotruž ſo bych jużwotbył, **wjele niże płaczišny** wotedawam.

Najpschihodnischa składnoscź sa hodowne kupowanje.

Jan Jurij Pahn.

Za njewjesty!

Sserbske a němske

spěwarske,

jara krasnje swjasane a se wschelakim wudebjenjom wupyschene, **w czelazej koži** hižo po **6** hr. **50** np., **najjednorische** = = **2** = — np. su dostacz **we wudawarni Serbskich Nowinow.**

Kóždy, kotryž chce sebi **dobry** a **tuni czasnik** kupicz, abo kotryž chce sebi jón **porjedzicz** dacz, njech dže k czasnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej hasy 5

Jencz pschedawa a porjedza sa swoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proschu, sebi moje wukladne wokno, s płaczisnami wupołożene, wobhladacz.**

Howjase kože,
czelaze a sajecze kože
a kaniklaze kože
po najwyschschich płaczisnach kupuje
Otto Hausotter
na garbarskej hasy 32.

Wodunjepschepuschczaty
garbarski mas
snateje dobrosczе na wobucze, žanu vaselinu, porucza
Reinhold Gierisch
kožowa pschedawarnja
pschi mjasowych jědkach 6.

Jatrowy wolij
(Lebertran)
czistu, czerstwu tworu
k pizowanju skotu
porucza
Otto Engert
en gros **drogownja** détail en
Telefon 33*.

Winowa pschedawarnja
w hotelu
Pawoła Feista
běleho konja
w Budyschinje na swonkownej lawskej hasy
na swoje hohacze wuhotowane pinzy
s Rheinskimi, Moselskimi a Bordeauxskimi winami
stajnje wulki skład derje wothladanych w bleschach srakych winow jenoz s prěnjoklasnych winizow, teho runja wulki skład
ruma, araka, kognaka a ff. punschow
po najtunischich płaczisnach hacz do najwosebnischich druzinow
: k pschedstejazemu rocznemu czasej poruczujo dopomina. :

Najwjetschi wubjerk **darow**
k kwasam, sležbornym kwasam a narodnym dnjam,
teho runja wschu **nadobu** do **kuchinje** a do **doma** namakacze pschezo w spezialnej pschedawarni
sa porzlin, kamjenin, schklenz, majolik a nippesy
Hermanna Gläsela
pschi lawskich hrjebjach 4 (w serbskim domje).
Najtunische płaczisny.

Dobru
pschenicznu muku,
nudle, rajs, jahły,
hejduschku, krupy, soki,
buny, hróch, gris,
dobru lanu muczku
porucza
Khorla Kahrowe
pschi zitnych wikach.

Wulke
hodowne wupschedawanje.

Debjene a njedebjene **zonjaze klobuki, talerjozte mězy, zonjaze a dźěczaze khapy, sportiske mězy, nahłowjaze schawle, schenillowe rubischcza, pompadury, pasy, czasnikowe a tykaczowe rjeczasy zonjaze khornarje, nowosce, barchentowe wobleczenja a blusy, balske schawle, balske wjechle, balske rukajzy, balske tkaniny, zanki, borty** na wulki wubjerk,

trikotaze sa mužskich, žony a dźěczi, **schtrykowane lazy, pótniki, bolerowske jeczki, trikotowe taille, dźěczaze wobleczenja,** schtrykow. a tkane, **mužaze pschedkoschliczki, manschetty, krawatty, wołmjane pschedkoschliczki, wokoloschijaze rubischcza, sle, barchentowe koschle, barchentowe kholowy, schantka, schórzuchi, spódnje zukuje, schtalty, rukajzy, schtrympy.**

Kožane tosche, schwadliske kascheziki. **Boy.**

Na wschě hodowne wězy dawam **wosebity rabatt.**

Wosebitosc: **Tapisserijowe wězy.**

Helene Crucius.

na bohatej hasy 9 w Budyschinje na zitnej hasy 10.

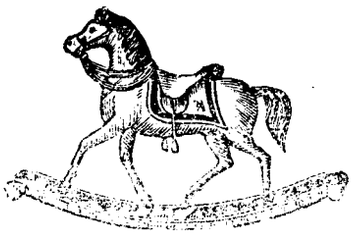

Kolebanske konje ſ naturſkej kožu bjes poroka, **kožane ſzedła a grat ſ howjaseje kože,** k gratowanju a wotgratowanju po 9 mk. hač 12 mk.

Kolebanske konje k jěſdženju a kolebanju ſe ſzylnymi želeſnymi koleſkami po 12 mk. hač 24 mk.

Drjewjane kolebanske konje na deſzy **k jěſdženju** pſchiprawjene ſe **ſzylnymi želeſnymi koleſkami** po 3 mk. hač 4 mk. 75 np.

Drjewjane konje rjenje molowane a lakowane ſ puzakom a bjes njeho po 3 mk. 50 np. hač 6 mk.

Ssedlane a gratowane konje ſ naturſkej kožu na deſzy ſe želeſnymi koleſkami po 1 mk. hač 14 mk.

Jenotliwe drjewjane konje ſ drjewjanymi abo želeſnymi koleſkami po 8 np. hač 5 mk. 50 np.

Gratowane konje ſ drjewa, jenopſcheżne a dwojopſcheżne, ſapſchah 40 np. hač 4 mk.

poručataj w bohatym wubjerku

A. & W. Neuhahn

w Budyſchinje

4 na ſzerbſkej haſzy 4.

Załožena 1891. **Telefon čiſło 449.**

G. Mager naſzlědnik

(mějeczel **Th. Hippe**)

na ſzerbſkej haſzy 11 **czaſzuikat** na ſzerbſkej haſzy 11 wuporjedžuje a pſchedawa wſchě družiny **czaſznikow, broſchow, nawuſchnizow** a **pjerſchczenjow** po tunich placžiſnach ſe ſprawnym piſzomnym rukowanjom.

Wulke hodowne wupſchedawanje.

Po hiſchcże ženje ſzłyſchanych **ſzměſchnje tunich placžiſnach** pſchedawam dobre modne

mužaze a hólczaze ſwjerſchniki,

jupy, wobleczenja, kholowy,

kraſzne žonjaze a holczaze žakety.

Najwjetſchi wubjerk.

Otto Preuss

w Budyſchinje na žitnej haſzy 4.

Wulke

wupſchedawanje meblow

14 na bohatej haſzy 14 po 1 ſkhodze.

Dla pſchetwarjenja khěže ſwój **meblowy magazin** wotedam a ſwój wulki ſklad khmanje dźěłanych meblow po poniženych placžiſnach wupſchedawam.

Wilhelm Schmidt, blidarſki miſchtr.

Hodowna poſkiczenka

po wurjadnje tunich placžiſnach.

Sa dźěczi:

Schtrympy, cžorne, koleſkate, piſzane, hižo po 25 np.,
rukajzy ſ porſtami a pjaſtne rukajzy hižo po 20 np.,
khapy a mězy, wołmjane a ſzuknjane, modne wězy, hižo po 25 np.,
khapy a mězy ſ jehnjeczoweje kože, lodoweje kože, jara cžopke po 70 np.,
dźěczaze jeczki ſ jehnjeczoweje kože a lodoweje kože, po 85 np. hač 450 np.,
dźěczaze wobleczenja ſ barchenta, wołmy, plyſcha hižo po 60 np.,
dźěczaze trikotty, ſchtrykowane, trikott a barchent hižo po 45 np.,
dźěczaze tykacze (muffy) a pjelſczowe khornarje na wulki wubjerk po 50 np.

Sa žony:

Běle koſchle ſ zankami a wuſchiwanjom wobſzadžane, hižo po 65 np.,
běle kholowy, barchent a koſchlaze ſzukno, po 85 np.,
barchentowe koſchle, barbunjepuſchczate muſtry, hižo po 1 mk.,
barchentowe wobleczenja, ſ wołmu wobrubjene, hižo po 90 np.,
ſpódnje ſzuknje ſ klotha, moireja, barchenta, ſzukna, hižo po 90 np.,
ſchórzuchi, reformſke a hoſpodarſke ſchórzuchi a ſchórzuſchki hižo po 30 np.,
nahlowjaze ſchawle ſ wołmy, bawłmy a židy, hižo po 50 np.,
pjelſczowe khornarje a tykacze (muffy) hódnych družinow hižo po 2 mk.

Sa mužſkich:

Normalne koſchle ſe ſapinanjom na wutrobnje a ramjenju hižo po 1 mk.,
ſpódnje kholowy, trikottowe a barchentowe, po 1 mk.,
krawatty modneje formy hižo po 5 np.,
ſzlě, gumijowe a wuſchiwane wězy, hižo po 45 np.,
rukawate lazy wſchěch družinow hižo po 150 np.,
rukajzy, krimſke, trikottowe a kožane, hižo po 50 np.,
ſoki, wołmjane, połwołmjane a bawłmjane, po 30 np.,
ſchaty lěpſchich družinow po najtuniſchich placžiſnach.

Na ſzwoje woſzebite wotdźělenje **gardinow, blidowych pſchikrywow (dekow), kožowych pſchikrywow, hotowych poſzleſchczowych ſchatow, pſcheſchiwanych pſchikrywow, linoleum, běhanſke tkaniny a portiery** woſzebje kedžbliwe cžinimoj. - - -

Hodowne wěcy pała nam najtuniſcho kupjeże!

Philippi & Co.

na bohatej haſzy 3,

delka a po 1 ſkhodze.

Telefon 488.

Do Měrkowa!

K **hodownemu** kupowanju poruczam:

hotowe ſchórzuchi
ſa dźěćźi a doroſćenych
ſ módroćźiſchćźa a płata,
hoſpodarſke ſchórzuchi,
ſchórzuſchki,
mužaze ſchórzuchi
ſ drella a módreho płata,
wupjerki a zychi,
běły a ſchěry płat,
rulowowe tkaniny,
meblowy kattun,
jara dobre
dźěłaćerſke kholowy
po wſchěch płaćźiſnach,
módre
dźěłaćerſke woblećenja
ſ köpra a pilotta,
hotowe
koſchle
ſa dźěćźi, žonow a mužow
wot 25 np. hač do 2 mk. 40 np.,
barchentowe **ložowe płachty,**
ſoſowe pſchikrywy,
blidowe pſchikrywy,
blidowe ruby,
twjelki atd.,
hotowe jaki a ßuknje,
cźopłe ſpódnje ßuknje,
ſpódne kholowy
ſa dźěćźi, mužow a žony
po 50 np. hač 3 mk.,
barchentowe,
lamowe a wołmjane
nahłowjaze rubiſchćźa
po 17 np. hač 3 mk.,
nahłowjaze ſchawle,
židźane banty a rubiſchćźa
wſchěch płaćźiſnow,
pſcheſapinaki,
pótniki a kalmukowe jaki,
ſoki a ſchtrympy,
drjewjanzy a
drjewjane ſtupnje,
filzowe ſtupnje
ſa dźěćźi a doroſćenych,
filzowe a kožane ſtupnje
ſ drjewjanej póduſchu.

Oskar Raußendorf
w Měrkowje.

Najwjetſchi ſklad!

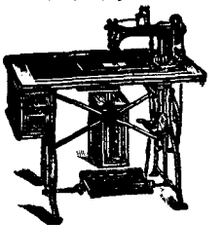

5 lět wěſte rukowanje.

Biesoltowe a Lockowe
ſchijace maſchiny,

najlhmańſchu maſchinu nětčźiſcheho čźaßa! Swětoßławnu! Njepſchetrjechenu w naſtupanju dokonjenja a dźerženja! S premijemi mytowanu na wſchěch wuſtajeńzach, poruča

Richard Otto, mechanikus,
na ßukelnſkej haßy 13.

Ssamßna wuporjedźeńnja ſa ſchijaze maſchiny wſchěch ſyſtemow.

Winowa pſchedawarńja
Pawoła Giebnera
w Budyſchinje

na bohatej haßy čźißło 18 ſ nutskhódom na theatrowej haßy poruča ßwoje derje wothladane

běłe a čźerwjene wina, Portſke wino, Malagaſke, Tokayſke, Madeiraſke, Sherryſke a druhe lěkarſke wina atd.

Wot ſapočźatka mojeho dwazyčźilětneho wobſtaća ßym ßo pſchezo prózował, **jenož woprawne wino** pſchedawaćź, o tryž je ſtrowoſćźi ſpomóžne.

Dokelž w tſjoch pinzach: **w radnej khěži,** na **kotołſkej haßy** a na **bohatej haßy** ſeſtajony **jara wulki ſklad** wudźeržuju, kotrež ßo ſ wudawkami ſa pućźowanje njepodroža, móžu **wino ſ wjetſchimi hromadami**

k kwaßam a druhim **ßwjatočnoſćźam** ßo hodźaze, tuńſcho pſchedawaćź, hač hdyž ßebi jo direktnje wot Rheina, Moſela atd. póßłaćź dadźa. Poſpytanje tych pſchetrjebarjow, kotſiž hiſchće moje wina njeſnaja, wo tym pſcheßwědčźi.

Bohuwěr Knoch
w Budyſchinje

pſchi mjaßowych jědkach

poruča k pſchedſtejazym **hodam** ßwoju pſchedawarńju

porzlinowych, kamjeninowych a ſchkleńčźanych tworow,
hoſpodarſtwowych a luxuſowych wěžow,

wulki ſklad

hrajkow a klankow (pópow),

po **tunich** płaćźiſnach.

Wulki wubjerk.

Ssudobja ßo wupožčźuja.

Płaćźiſny hódno! Rjane! Solidne!

Najnowſche ſbytki ſa ſymſke kholowy, woblečenja a paletoty ßu ſaßo doſchłe a proſchu wo pſchečźelniwy wopyt. Tež ßu najnowſche čźiſtowołmjane **Geraſke błuſy** a **draſtne tkaniny** ſaßo na ſkładže.

Ernestina Elſnerowa na młynſkej dróſy 5 pſchi Mörbitzej wulkim młynje.

Jako najlěpſche ßo poručźeja

dr. Roeberowe
lěkarſtwa:

Hablowy a jehlinowy ſpirituß pſche drjenje w rukomaj a nohomaj, kſchižu, bjedrach a ſhibadłach.
Pepſinowe wino pſche tłóčźenje žołdka, wróćźenje, mjeknjenje, bjesappetitnoſćź.
Benediktinſka eſſenza pſche žiwotowe bolenje, driſtawu.
Čźaj farfara pſche kaſchel.
Bjenchlowy měd a **brěčźka čźornych Janſkich jahodow** pſche kaſchel a dybawoſćź dźěćźi.
Žołdźowy kakao pſche driſtawu a žiwotowe bolenje.
Jakorzowa (jěchiběrnowa) **brěčźka** k čźiſćenju krwě.
Mydło pſche liſchawu.
Mydło pſche njerodź pola čźłowjeka a ſkotu.

Kopſchiwowy ſpirituß } pſche wupadanje
Arnikowy ſpirituß } włoßow a
Brěſowy balſam } ſchupiſny.

Kupanſke ſela ſa ßłabe dźěćźi.

Teho runja wſchě **lěkowanſke kopjena, ſela, korjenja,** dale **wobaladła** (wotu, wobalki atd.) **mineralowe wody, ſchleńčźane ßylawy** a **apparaty k wothladanju khorych.**

Dr. Roeber,
Germania drogownja
ſ napſchećźa „winoweje kiče“
na bohatej haßy.

Najlěpſchi
khoſej
ma jenož
Otto Sachſe
na bohatej haßy 4.

Hotowe
ſchpundowanſke deſki
wſchěch wulkoſćźow a dołhoſćźow,
tſeſchne łaty,
rěſane hranite drjewo,
twarſke drjewo
poručźataj
G. a M. Hobjan
pſchi Nowoſalzſkej dróſy
ſnapſchećźa piwarńje.

Kóždemu ßo płaczi, moje lětuſche

hodowne wupředawanje

wopytacź.

Kaž kóžde lěto, je ßo mi też lětßa poradźiło, ſa wſchě wotdźělenja mojeho ſkłada wulke dźělby tworow nakupicź, kotrež wſcho hacź dotal poſkiczene po kymanoſczi a płaczíſny hódnoſczi daloko pſchetrjecha. Poruczam **jenoź nowe**

najmodniſche draſtne tkaniny

ſa ſymu a lěczo

jako njepſchetrjechene tunje.

Wulku dźělbu

wſchelakorych fantaſijowych tkaninow, prjedy płaczíſna 5 a 6 mk., **wobleczenje** nětko **2½** mk.,
melanże, noppy, prjedy płaczíſna 7 mk., **wobleczenje** nětko **3,60** mk.,
beiże, ſcheviotky, ſ czíſteje wołmy, prjedy płaczíſna 9 hacź 10 mk., **wobleczenje** nětko **4,50** mk.,
kreppy, zibeliny, ſ czíſteje wołmy, prjedy płaczíſna 10 hacź 12 mk., **wobleczenje** nětko **5** a **6** mk.,
żakardy, matlaſſy, prjedy płaczíſna 10 hacź 12 mk., **wobleczenje** nětko **5** a **6** mk.,
zibeliny, kaſchczíkate, prjedy płaczíſna 10 a 12 mk., **wobleczenje** nětko **6** mk.,
koſtumowe tkaniny, 100 a 110 cm ſchěroke, prjedy płaczíſna 12 a 15 mk., **wobleczenje** nětko **7½** mk.,
fantaſijowe a panamaſke tkaniny, prjedy płaczíſna 12 hacź 15 mk., **wobleczenje** nětko **7** hacź **7½** mk.,
fantaſijowe a modne tkaniny, prjedy płaczíſna 15 hacź 18 mk., **wobleczenje** nětko **8** hacź **10** mk.,
czorne a wołmjane tkaniny, prjedy płaczíſna 10 hacź 15 mk., **wobleczenje** nětko **5** hacź **10** mk.,
jenotliwe wotměrjene wobleczenja, prjedy płaczíſna 30 hacź 50 mk., **wobleczenje** nětko **10** hacź **15** mk.,
wołmjane muſzeliny, meter po 75 np.

Czorne a piſßane źidźane tkaniny a ßomot k wobleczenjam a bluſam.

Kattuny, organdy, poßleſchczowe tkaniny, lama, velourowy a koſchlazy barchent, ſpódnje ßuknje, ſchórzuchi.

Hotowe bluſy hižo po **95** np.

Dźělba żonjazeje draſty:

żaketty, paletoty, wobleczenja, wjeczorne mantle,
koſtumowe ßuknje hižo po 3 mk.,
nadpadnje po płaczíſnach naſad ſtajene.

Alphons Schauseil

na bohatej haßy.

Njepſchetrjechene tunje płaczíſny ſa woprawdże hódne twory.

Proſchu, ßebi wupołożenki w mojich wukładnych woknach wobhladacź!

Pawoł Kristeller

telefon 168 — **na bohatej haßy 29** — telefon 168

ßwój hobrski ſklad wſchěch druźinow

czrijow **ſa ſónſke, muźow a dźěczi**

jako

jèſdne, hońtwarſke a dołhe ſchkórnje,

ſchkórniczki,

filzowe, ßuknjane, pjelſczowe ſchkórnje

ſ kozu wobßadźene a wodu njepſchepuſchczate,

filzowe ſtupnje a toſle,

drjewjanzy,

gumijowe ſtupnje, gumijowe ſchkórnje,

ſtupnje na bal a do towarſtwa,

teho runja **gamaſche** ſe ßukna a trikota

po ſnatych tunich płaczißnach k dobroczißwemu wobkedźbowanju porucza.

Wobucze ßo wuporjedza. **Wobucze ßo po měrje dźěła.**

Poruczam ßamodźělane

ff. mlócźniki, mlokowe karany, mlokowe hornzy, wódne khany, wódne czerpawy, ſazynowane wódne khany a hornzy.

Mam wulki ſklad

krjepjawkow (krjepjenſkich khanow) a **emaillowanych tworow, ſazynowanych bowow** a **juchowych czerpakow. Tšěſchne žłoby** a **roły** a kóždе do twarſtwa ßłuſchaze klampnarſke dźěła ſhotowjam.

Želeſo ſa tšěſchne žłoby mam na ſkładze.

Spěſchne poßłużenje. Najtuńſche płaczißny.

M. Schulz.

10 pſchi ßerbſkich hrjebjach 10.

Seelenfreund & Co.

12 pſchi lawſkich hrjebjach 12

ſ napſchecza měſchczańſkeho theatra.

Jako

hodowne dary

poruczamoj:

blidowe lampy, wißaze lampy,

króny, ample, kuchińſke lampy, nózne lampy, ſczěnſke ruki, latańje, bowle, likeurowe ſerwißy, piwowe karanczki ſ wobbitkom,

nadobu k hrajkanju

do klankazeje (pópjazeje) **ſtwy**

nippeſowe figury, denczka, ſczěnſke wobraſy, wobraſy do woknow, kwětkowe hornzy, kwětkowe bowy, blidowe naſtawki,

khofejowe ſerwißy, piwowe ſerwißy,

blidowe ſerwißy, kuchińſke ßudobja, myjne ßudobja, kuchińſke polczki, rybowanſke maſchiny, hoſpodarſke wahi, wohrjewanſke bleſche, wuhlowe kaſchcze, ſalonſke blidka, pißaki,

pychu na božodźěſczowy ſchtom,

platowanſke ſwony, platowanſke deſki, portmoneje, khlěbowe korbiki, kuchińſke talerje, ſchkleńczane talerje, ſchkleńczane ſchklě, winowe ſchkleńzy, romſke winowe ſchkleńzy, ſchampanſke ſchkleńzy,

ſczěnſke ſchpihele, domjaze žohnowanja,

piwowe bjecharje, piwowe karany, piwne ſchkórnje, talerje, khofejowe ſchalki, khofejowe mlyny, petrolejowe khany, petrolejowe warjaki, khoſchcza, ſchczětki, želeſne warne ßudobja,

emaillowane ßudobja,

jědźne łžizy, czajowe łžiczki, Solingſke noże a widliczki atd. atd.

Spodźiwnje wulki wubjerk. Snate najtuńſche płaczißny.

J. a E. Koban

w **Budyſchinje**

pſchi žitnych wikach 4

(w Seehez reſtaurantu „Germania").

Expedizija

ſa pißomne dźěła w kupnych, dismenbraziſtich, hypotheſſkich, teſtamentſkich a ſawoſtajenſtwowych wězach atd.

Rěczimoj tež ſerbſki.

Pſcheńzu a rožku

po najwyſchſchich płaczißnach kupujetaj

Heinke a ßyn

w hamorſkim mlynje

w **Budyſchinje.**

Hodowne wupſchedawanje!

Miteho wjedra dla je mój ſklad wulki, duž płaczißny khětro ponižu a wurjadnje tunjo poruczam:

ſwjerſchniki, khornarje do wjedra, jupy, wobleczenja, kholowy

ſa ſchulerjow, doroſczenych młodych ludźi a muźow

wot prěnich Barliniſkich krawzow dźěłane, najlěpje ſedźaze, ſ najhódniſchich tkaninow!

Mantle, żaketty, kapeſy, wobleczenja ſa dźěczi a młode holzy.

Dźěczaze ſchórzuchi, ſchórzuſchki, żonjaze ſchórzuchi,

barchentowe koſchle ſa dźěczi, muźow a žony atd.

Pſchi hłownym torhoſchczu 9.

Ernst Jenke.

Pſchi hłownym torhoſchczu 9.

Strympy,

ſoki,

ſchtrykowane a walkowane,

dźěczaze wobleczenja,

ſpódnje kholowy

wſchitkich ſchěrjow,

koſchle,

rukajzy,

woßebne

rukawate lazy;

chenillowe rubiſchcza

najnowſchich mnſtrow

płaczišny hódno porucza

Otto Osswald

na kamjeńtnej haßy 7.

Klanki (pópy),

ſwoblekane - - -

a nieſwoblekane,

klankaze (pópjaze) hrajki

a ſervißy

najtuńſcho a najlěpje we wulkim wubjerku

kupujecze pola

Hermanna Gläſela

pſchi lawſkich hrjebjach 4 — w Sserbſkim domje.

! **Schtóž Serbske Nowiny pokaze,** !

::: **5 % rabatta doſtanje.** :::

---

ff. likeury,

dwójny a jednory

palenz

ſnateje dobroſcze

po najtuńſchich płaczišnach najlěpſchi porucza

Franz Wölfle

(prjedy Moritz Mörbe.)

Pſchiſpomnjenje: W cźwizach palenz, wot 10 litrow ßo ſapoczejo franko ſa hotowe pjenjeſy roſeſczelu.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7

porucza k **hodam** jara płaczišny hódno:

koſchlazy barchent na wulki wubjerk po jara poměrnych płaczišnach kaž tež

barchentowe koſchle wſchěch wulkoſczow ſa kóždu ſtarobu;

wupjerki, łohcź hižo po 25 np., cźerwjene a rózojte, teho runja hładke a módre ßmuhate;

zychi 9/4 a 6/4 ſchěroke hižo po 20 np.,

pollama nowych kaſcheźikatych a woknatych mnſtrow po wſchelakich płaczišnach;

bluſy a jakowe ſbytki ſ reloura a kaſtora hižo po 1 mk.;

barchentowe poßleſchczowe płachty ßwětłe a cźěmne, běłe a ſ pißanej kromu wſchěch dołhoſczow a ſchěrjow;

ſpódnje kholowy ſa mužſkich, teho runja ſa žony a holzy wſchěch wulkoſczow, poßlednje tež ſe ſchtaltom.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Pjelſczowe kolliery,

tykacze (muffy), **khornarje, mězy** atd.

na wulki wubjerk, khmanje dźěłane

klobuki a mězy

ſa mužſkich a hólzow po wſchěch płaczišnach poručam.

Mužaze a žonjaze kožuchi ſ nowa derje a tunjo podſchiwam.

Kurt Herzog, kóžkarſki miſchtr

pſchi lawſkich hrjebjach 14

pódla Wjazkez hoſczenza, ſ napſchecza měſchczanſkeho theatra.

Kožuchowe koże,

wſchě druźiny **kožow k podſchiczu,** kaž tež **koże k wobßadzenju,** a to cźorne, běłe, ſhunkowe, bobraze, biſamjaze, kaſtorettaze, wallabraze, bobakaze (murmel), ſealbiſamjaze, ruſke ſchubowe a cźorne perſiſke koże tunjo pſchedawam. **Mužaze a žonjaze kožuchi** po tunjej płaczišnje **pſchedźěłuju,** poručam tež wulki ſkład **tykaczow** (muffow), a **boow** kóždeje wulkoſcze, **nohowe měchi, nohowe toſche** atd., **teppichi** do ſſtwow a woſow, **klobuki** a **mězy** ſa mužſkich a dźěcźi po kóždej płaczišnje.

C. E. Rincke, na bohatej haßy,

klobuki, mězy a pjelſczowe twory.

Franz Marſchner

cźaßnikar w Budyſchinje

na bohatej haßy 9

ßwój ſkład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczazow** k dobroćźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczišny.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 50. | Sobotu 15. decembra 1906. | Lětnik 65.

Swětne podawki.

Rospuščenje khěžorstwoweho žejma.

Khěžorstwowy žejm je žo rospuščił! S pščičinu tuteho njewočakaneho podawka je swada mjes knježerstwom a zentrumskej stronu dla njedostatkow w němskich kolonijach. Cžežke wobstoržby zentrumskeju sapóžłanzow Rörena a Schädlera pščeciwo němskim sastojnikam w Togoskim kraju, a wótra wotmołwa kolonialneho direktora Dernburga, kotryž katholskich mišionarow žłěpzow, skótnikow a kharjow mjenowasche a sapóžłanza Rörena na najwótrischo pščimasche, žu k rostorhnjenju pščeciwelstwa mjes zentrumskej stronu a knježerstwom dowjedle.

Pšchi jednanju wo dodawknych pjenjesach sa krótkowjeczornu Afriku žo pokasa, so je zentrumska strona Dernburgowe nadpady na Rörena a mišionarow sa sko wsała. Zentrumski sapóžłanz Spahn namjetowasche, wójsko w krótkowjeczornej Afriży na 4000 muži pomjeńschicz a pschihoty cžinicz, so by žo wone po 1. haprleji 1907 dale na 2500 muži pomjeńschiło. Napscheczo temu kolonialny direktor rosestaji, so žo nětkole wójsko w krótkowjeczornej Afriży njehodži požłabicz. Hacz do 1. haprleje pak dyrbjało wone hacz na 8500 muži woteběracz, dalsche žo potom w dalschich schtyrjoch měžazach pokaže.

Sastupjeŕ generalneho staba, wyschschi leutnant Guhl rosłkadowasche, so je njemóžno, w bliżschim cžażu s 2500 mużemi w krótkowjeczornej Afriży porjad sdżerżecz. Runjeż drje žo wulke operazije wjazy njewočakuja, mała wójna tola dale traje. Wójskowy wjednik dyrbi wojakow, kotrychž ma sa nusnych, dostacz. Wobstražowanje magazinow, farmow, żelesnizy a telegrafa žebi telko wojakow żada, so hakle s 5 muži jedyn psched njepschecżela pschińdże.

Pornjo tymle rosłkadowanjam mějachu zentrumszy sastojnizy sa nusne, so ma žo dla hubjenych finanznych wobstejnoscżow s pjenjeżnymi wudawkami w kolonijach lutowacz a dodawk sa krótkowjeczornu afrisku koloniju sapowjedżichu. Tež namjet žwobodomyślneho sapóžłanza dr. Eickhoffa, po kotrymż dyrbjesche žo hacz najposdżischo do kónza měrza 4000 muži domoj póžłacz a žo potom wójskowa žylnoscz dale pomjeńschicz, žo sacżišny.

Schtwórtk hižo dodawkne żadanje psched žejm pschińdże. Najprjódzy jo Dernburg a dr. Arendt sakitowaschtaj. Tež žwobodomyślny sapóžłanz Schrader sa dodawk rěczesche, sa kotryž žo dale Lathmann (s hospodarskeho sjednoczeństwa), wyschkowy leutnant Quade, reformar Zimmermann a nationalliberalny Semler wuprajichu. Zentrumski sapóžłanz Spahn rosłkadowasche, so je khěžorstwowy kanzler, hdyž je žo khěžorstwowy žejm wotewrił, prajił, so je sběžk poraženy, a tež generalny stab je pschipowjedżił, so je rosžudżenje bliske. Cžeho dla žo potom dalscheje dołheje wójny boja? Ssu dha nasche kolonialne wudawki tak niske, so njedyrbjeli spytacz, je pomjeńschicz! Khěžorstwowy žejm, kotryž je žwědomny žwojeho samołwjenja, njemóže njeliczene milijony pschiswolicz. Cžeho dla dyrbi 1. haprleje hischcże 8000 muži nascheho wójska pscheciwo něhdże 300 Hottentottom stejecz?

Khěžorstwowy kanzler Bülow khěžorstwowy žejm na cžežku samołwitoscz kedżbliwy cžinjesche, kotruż se žwojim wobsamknjenjom na žo wosmje. Njejedna žo wo to, hacz žo sa kolonije něschto wjazy abo mjenje pschiswoli, jedna žo wo naschu nahladnoscz w žwěcże, wo cžescz naschich brónjow. Chcżeże wy, so žu žo hacz dotal pschinjeżene wopory podarmo pschinjeżke? Knježerstwo njemóże žebi se żanym parlamentom a se żanej stronu pschedpiżacz dacz, kelko wojakow wone k wójnje trjeba. Hdże dyrbjało to dowjescz, hdy dyrbjało žo pola naż waschnje sawjescz, wojerske naležnoscże, wot kotrychž móże po wobstejnoscżach pschichod khěžorstwa wotwiżacz, wot wobsamknjenjow politiskich stronow wotwiżne cžinicz. Tam wonka naschi wojazy steja, woni žu na tym, poślednje pschecżiwjenje porascz. Dyrbja žnadź woni zofacz, jenoż dokelż knježerstwo nochze s dżiwanjom na parlament jich khróbłoscz psched njepschecżelom podpjeracz? Dyrbi němski lud małomyślnischi bycz hacz druhe ludy, kotrež žu wjele kolonialnych wójnow wjedle. To je praschenje, na kotrež žebi sjednoczene knježerstwa wotmołwjenje żadaja. My możemy bědżenje wobżarowacz, wjazy pak niz. Nětkole dyrbimy wudżerżecz. Mi žu njerosumne žłowo do rta położili: „Jenoż żanych snutskownych krisow!" To žłowo njeżnym, žo rosumi, żenje prajił. Wobstejnoscże žu, w kotrychž by zofanje psched krisu njedożahanje khróbłoscże, njedożahanje saczucża pschiżłuschnoscże było. Hdyż chcżeże, macże krisis. Wy samołwjenje na žebje wosmjecże. Knježerstwo njeżmě psched żadanjemi abo interežami jenotliwych stronow zofacz, hdyż žo wo jejny najwjetschi nadawk, narodnu cżescz jedna. Mi je žo powjescz pschinjeżła, so ja w tymle praschenju njeżutwam, ale so mje żutwaju, so maku wójnu w Afriży każ někajki wojerski sport wobhladuja. To je khrobła njewěrnoscz. Nichtó mje njecżischcżi, nichtó mje njeżutwa, njetrjebam żaneho wukasanja, so bych narodne nusnoscże spósnał. Jedna žo wo to, hacz nasche zyke kolonialne stejischcżo spuschcżimy, abo niz, hacz chcemy žwoje stejischcżo w žwěcże, žwoju nahladnoscz do wonka sakhowacz, abo niz. Měnicże wy, so by to bjes skutkowanje na wukraj wostało? Kajki sacżischcz dyrbi to cżinicz, hdyż žo knježerstwo w tajkim położenju podwoluje a mozy nima, žwoje narodne pschiżłuschnoscże dopjelnicz? Budżemy žwoju winowatoscz cżinicz w dowěrjenju na němski lud.

Pschi wothłożowanju žo žwobodomyślny namjet se 176 pschecżiwo 171 hłożam sacżišny. Potom žo wo knježerstwowej pschedłosy wothłożowasche. Wona žo s 178 hłożami pscheciwo 168 hłożam wotpokasa.

Hnydom khěžorstwowy kanzleŕ stany a praji: „Mam khěžorstwowemu žejmej khěžorski wukas wosjewicz. Potom cżitasche khěžorski wukas, s kotrymż žo **khěžorstwowy žejm rospuschcżi,** a na to wosjewi, so žu žo poždżenja khěžorstwoweho žejma **skónczike.**

Po wustawje maja sa dwaj měžazaj nowowólby skónczene bycz a měžaz posdżischo dyrbi žo nowowuswoleny khěžorstwowy žejm shromadżicz. Duż žo hižo w bliżschim cżażu wólbna agitazija sapocznje. So je knježerstwo kolonialneho dodawkneho żadanja dla žejm rospuschcżiło, je žejmskich sapóžłanzow žamych najbóle pschekwapiło. Runje nětkole žo njesda sa knježerstwo pschihódny cżaż bycz. Sa kolonije je mjes ludom mało sahorjenja, a sozialdemokratojo budża s rosczażnym statnym dołhom a wyžokimi mjażowymi płacżišnami pschi agitaziji dżełkawy lud schczuwacz pytacz. Kak pak wólby skónczne wupadnu, njehodži žo nětkole hižo do prědka rjez.

Na praschenje wo mjażowej nuzy

je statny sekretar hrabja Posadowski wutoru wotmołwił. Wón rosestaja, so na to njeje pomyślicz, so bychu žo mjesy wukrajnemu skotej wotewrike. Sa to dyrbi žo cżerstwe žwinjaze mjażo s Dan-

skeje, Schwedskeje a Norwegskeje do Němskeje puschczecz a žo mjažowej drohocze s poniženjom želesniskich tarifow wotpomhacz. Poniženje skótnych a mjažowych zkow žo nježmě woczakacz. Nowy pruski ratarstwowy minister s Arnim knjezerstwowe stejischczo do drobna roskkadowasche.

W debacze nationalliberalny sapóžkanz Paasche žebi žadasche, so dyrbi žo nasch skót pschecziwo khorosczam wscheje druzinu schitacz. Pschěhnate je prajenje, so žo lud pschehubjenje živi. Na hkowu wobydlerstwa žo 118 puntow wob lěto trjeba. Ssamo w Jendželskej žo wjazy mjaža njepschetrjebuje, w druhich krajach wjele mjenje. Zla njejžu skótne placzisny sawinowake. Nětkole žu wschě skótne placzisny spadle. Mlodeho skotu je žo žamo pschewjele naplahowako. Na prjedawschu niskosez nježmědža placzisny spadnycz, wone dyrbja wyschsche wostacz, dokelž žu žo tež placzisny powyschike a pjenježna placzisna spaduje.

Polak Korfanty žebi žadasche, so žmělo žo wjazy žwini s Ruskeje do Hornjeje Schlesynskeje pschiwožowacz, hdyž žebi džělaczerjo nětkole njemóža mjažo kupowacz.

Konservatiwny sapóžkanz Gamp měnjesche, so džělaczer nětkole husto wjazy sažkuži, hacz jedyn hamtski žudnik. Lětža žu wobstejnosczе sa kormjenje žwini pschihódne. Wobhladowanska placzisna dyrbjaka žo niz jenož sa wukrajne, ale tež sa tukrajne žwinjaze mjažo ponižicz. Trichinosne mjažo njedyrbjalo žo sniczicz, ale žo s warjenjom njeschkódne czinicz.

Pscheněmczenje Polakow.

Sa nakhwilneho sarjadnika Pósnańskeho arzybiskopstwa žu wužwjeczazeho biskopa Likowskeho wuswolili. Wón je po narodže a smyžlenju Polak. W pastyrskim lisczе, kotryž je wudak, wón wožadnych napomina, so bychu zyrkwinej wyschnosczi požkuschni byli a jeho tak podpjerali. Wožebje jim wón poruczenje semrjeteho arzybiskopa na wutrobu kladže, so bychu w tymle czažu, hdyž žu myžle napjate, nusny měr a rosmyžlenje wobkhowali a so bychu ž w o j e w o w z k i (džěczi) warnowali, so žo njebychu k něktajkim njesakońskim krocželam storhnycz dale, kotrež bychu se srudnymi sczěhwkami sjednoczene byle.

Kaž pólske nowiny pišaju, něhdže 120,000 pólskich schulskich džěczi w Pósnańskej, wjeczornej pruskej provinzy a Schlesyskej žo sapowjeduje, do němskeje naboženskeje wuczby khodzicz. Tele dny žu pólske schulske džěczi pschi rownischczu arzybiskopa Stablewskeho metallowy wěnz położile, kotrehož žekla ma napišmo: „Njebojasnemu sakitarjej narodnych prawow. Pólske schulske džěczi w pólskim kralestwje.“ Czernjowa króna, kotruž pólske schulske džěczi pschi pohrjebje Stablewskeho na czole pschewodneho czaha nježdechu, mějesche na bancze napišmo: „Sswojemu nanej! Pólske džěczi.

Pólski spišaczel Ssěnkěwicz a strajk pólskich schulskich džěczi.

Ssěnkěwicz je w nowinach „Czažu“ list wosjewik, w kotrymž wón praji, so je powjesez wumyžlena, po kotrejž chzedža Polazy pschecziwo Pruskej postanycz. Pólski schulski strajk je žamy protest pschecziwo wuczišnjenju pólskeje rěcze s ludoweje schule. Pólski lud dyrbi dale w sakońskim sakitanju swojich prawow wutracz. 17. hodownika budže žo w Pósnanju wulka pólska shromadžisna wotbywacz.

Sserbija a Awstriska.

Prjedawschi awstriski minister swonkownych naležnosczow hrabja Goluchowski chzysche balkanske ludy s mozu nusowacz, žo pod awstriske nadknjejstwo stajicz. Tale politika je wschudže njewuspěschna byla. Naždlědnik hrabje Goluchowskeho baron s Ährenthal pyta nětko schkodu saže wurunacz, kotruž je Goluchowski naczinil. Wón je žo s Bolharskej sdobril a prózuje žo, tež Sserbiji napschecžo zunische truny naczahowacz. Wón je žadanje spuschczil, so dyrbi Sserbija swoje nowe kanony w Awstriskej skasacz, a je swólniwy, se Sserbiju wo nowe wikowanske wuczinjenje jednacz, hdy by Awstriska sa wudželki swojeje industrije wotebjerarjow namakała. Tak mała Sserbija s złowneje wójny jako dobyczerka wuńdže.

Džělenje zyrkwje wot stata w Franzowskej.

W Franzowskej je 11. dezembra sakoń wo džělenju zyrkwje wot stata do mozy stupił. Po nim Boże žkužby pod towarstwowy sakoń žkuscheja a dyrbja žo kaž kóžda druha sjawna shromadžisna wyschnosczi wosjewicz. Bamž pak je biskopam sakasał, Boże žkužby wyschnosczi pschipowjedzicz. Schtwórtk je žo hižo 69 duchownych dla pschestupjenja sakonja pscheškyschalo. Po nowym sakonju wschě zyrkwje, a duchownske twarjenja gmejnam jako wobžedženstwo pschipadnu. Wschitzy biskopjo dyrbja se žwojich hrodow wuczahnycz a fararjo žwoje domy wopuschczicz. Bamžoweho sekretara Montegninia je knjezerstwo s Parisa wupokasako.

Protestanszy a židowszy duchowni žu žo nowemu sakonjej podczišli. Hacz dotal je žo 902 protestanskich, 78 židowskich a tež 80 katholskich kultužowych gmejnow pola knjezerstwa pschipowjedžilo.

Persiski schah žmjertnje khory.

Hacz runje hischcze persiski schah wumrjel njeje, žu tola hižo njeměry wudyrike. W Kurdistanje, kožez je schahowy žyn s krajnym sarjadnikom, žu žo kurdiszy jězdni do wožow dobyli a saplaczene dawki druhi krócz žadali. Jedyn wójnski lud je postanył a prynzowe wójsko sbił. Prynz je wjele morwych sawostajiwschi do žwojeho žyhdlenskeho města Kuridada czeknył. Sběžk pschibywa.

Japansko-amerikanska napjatosez.

Wobydlerstwo sjednoczenych poknóznych amerikanskich statow žwojich prjedawschich japanskich pschecželow dženža sa žwojich najstraschnischich pschecziwnikow wobhladuje. Wone žo jich boji a teho dla jich hidži. Japanske wójnske kódžstwo je žylnische a lepsche, hacz amerikanske, a teho dla njeje móžnosez wusamknjena, so Japanszy se žwojimi kódžemi podobny nadpad na amerikanske kódžstwo sczinja, kaž psched tsjomi lětami na ruske psched Port Arturom. Kaž žo sda, Amerikanszy hižo s tejle móžnosczu licza. Wojerske ministerstwo we Washingtonje je towarstwo amerikanskich inženieurow pscheproželo, so by krute wobtwjerdženje pschi sajězdže k Nowemu Yorkej wobhladako. Twjerdžisnini sastojnizy pak wotpósžkanym žedmym inženieuram do twjerdžisny stupicz njedachu, dokelž žebi myžlachu, so žu to zusobnizy. S pohnuwadkom k temu bě powjesez wójnskeho ministerstwa, so chzychu Japanszy spionojo skkadnosez k wobhladanju twjerdžisny wužicz a so žu s tymle wotpohladom zusobnikow mjes inženieurow pschipletli. Tónle podawk wulke spodžiwanje sbudžuje.

President Roosevelt, kotryž strachi wójny s Japanskej snaje, chze po móžnosczi žadanja Japanskich dopjelnicz, a žo tak wudyrjenja wójny sminycz. Wožebje je wón pschikasał, so žo japanszy wuczenzy nježmědža w Kaliforniskej se schulow wusamkacz a so maja Japanszy te žame prawo w Amerizy wužicz, kaž Amerikanszy žami.

Hody.

(Pokraczowanje.)

II.

Njewjesta.

Psched hród khorejta sajědže a mkoda knjeni s njeje wustupi. Jan s Rjanowa s wotewrjenymi durjemi pohlada — wón po zykym wobliczu sblědny kaž scžena — spósna njewjestu, kotraž bu jemu nanuczena; spěschnje, jako budzische niczo njewidžak, žo do khorostwy žwojeho nana sdali. Tón we kožu leżesche, jemu žo czežzy rěczesche, wocži do duri hladaschtej, kaž by někoho woczakował. Jeho džěsczi wobej pschi jeho kožu kleczeschtej. Zyle mkoda, schwižna holczka do duri stupi — rjanu ju zyle wěsczе nichtó mjenowacz njemózesche, mějesche czerwjene wložby a bě žucheje postawy, a tola czinjesche pschijomny saczischcz. w jeje wobliczu bě wuras dobrocziwosczе, kotraž wutroby dobywasche. Mrějazy žo po wobliczu požměwkowasche, hdyž holczka sastupi. Bratr a žotra běschtaj stanyłoj a džěschtaj jej napscheczo, dyrkotajo jej Jan ruku poda. Tu kiwny jemu nan, wobaj k jeho kožu stupischtaj, wón jimaj ruzy hromadu położi a s czežkim hkožom rjekny: „Džěsczi, žwoje žohnowanje wamaj dawam, budztaj hromadže sbožownaj!“

Mkoda holczka czujesche, kak jeje nawoženi ruka dyrkotasche a tschepjetasche; wona njewjedžesche, kak bě žo to wschitko měko. Jeje wuj bě po nju póžkał a ju prožnył, so dyrbi tak spěschnje kaž móžno k njemu pschińcz, dokelž to tak rad chze, so by žo hischcze pschi jeho žmjertnym kožu s jeho žynom žlubika, so jeho žyn na žwoju njewjestu czaka — dale wjazy njewjedžesche.

Mrějazy žo mucžny do žwojich sahkwkow swjese, běsche, kaž by rjekł, so bě jeho jeno rosbudženje hischcze živeho sdžerżało; dwě hodžinje posdžischo psched Božim žudnym stołom stejesche.

Shromadna srudoba tych tsjoch, kotsiž běchu žebi nětkole na semi najbližschi, hromadu džerżesche, shromadnje žylsy ronjachu a jedyn druheho žo troschtowachu. Ale hdyž bě nan k poslednjemu wotpoczinkej pokhowany, dobywasche žo na mkodeho mužskeho dale

bóle to praschenje: Schto nětkole? Wón žo napschečžo žwojej njewjeschče sdwórliwje sadžerževschе, ale wona žwojej pschichodnej žwakowej skorževschе, so žo jej jeje nawoženja nimo měry symny sda. Duž mějeschе ta sa žwoju winowatosć, jej wschitko sdžělicz a jej wupowjedacz, kak bě jeje bratr k temu pschischoł, s njeju žo žlubicz, a kak cžežko je jemu to było. Sprostnjena mkoda holza na žwoju pschichodnu žwakowu hladaschе. Ta pak jej rjekny: „Hańža, to wschak žo wschitko da, w naschim stawje wschak žo cžłowjek pschezo po luboscži ženicz njemóže, mój bratr je cžestny muž, a wój wschak žo pschenjeżetaj!“

„Ně, nihdy na nihdy“, mkoda holza rjekny, myżlisch dha žebi ty, so chzu žo jemu nanuczecz?“

„Ale pomyżł žebi“, wona wotmolwi, „schto žy ty mojemu nanej žlubika, wón je w měrje wumrjeł, dokelž chzyschе ty jeno jeho žyna měcz.“

„To ženje twojemu nanej njebudžich žlubika, hdy budžich wěrnosc wjedžała, tajke žlubjenje psched Bohom a cžłowjekami niczo njepłaczi.“ Potom žo spěschnje sběže, wona chzyschе na kóžde waschnje jażnosc měcz, wona chzyschе wjedžecz, na cžim je. Spěschnje rossudžena k stwě žwojeho žlubjeneho dóńdže; žedžeschе sa blidom, hkowu žebi na ruzy sepjeraschе, a samyżleny spohladny, hdyž jeho njewjesta do duri stupi.

„Jano“, wona sapocža, „myżlu žebi, mjes namaj dyrbi najprjedy sjawnosc bycz, to dyrbju cži sprawnje wusnacz, so žym žo jara džiwała, so chzesch ty mje měcz, hacz runje mi ty prjedy ženje pschikhilnoscže wopokasował njeježy. Praj mi nětkole žwěru, schto je tebje pohnuło, so mnu žo žlubicz? Ty wěsch, so žo tebje psched žlubjenjom njeježym mohła praschecz, a khutny cžaż, kotryż žmój shromadnje pschebyłoj, je mi tež sadžewał, to cžinicz.“

Jan s Rjanowa bě we wuskoscžach, wón na mkodu holzu pohlada a žebi praji: »Wona je tola nadobnje smyżlena holza.« Rosbudženje bě jej wobliczo sacžerwjeniko, wón žebi njeswěri, jej sjawnje wěrnosc prajicz — wón sapocža s rěczu wjasowacz.

„Ně“, wona rjekny, „Jano, tak mój hromadže njemóžemoj žiwaj bycz, hlej, chzych cži to žwěru prajicz: Twoja žotra je mi prajika, kajki wopor žy ty moje dla pschinjescz chzył; teho wopora njepschiwosmu.“

„Ale“, wón sawoła, „to žkowo, kotrež žym žwojemu nanej dał?“

„Sso žamo rosymi, spadnje“, wona rjekny, „hdyž žo njewjesta nawoženi sapowje. Ja to nětkole cžinju.“ Wona k njemu pschistupi, da jemu wutrobnje ruku a rjekny: „Jano, roszohnuju žo s tobu, dawam cži pokn žwobodu, naju žlub je sběhnjeny.“

Spěschnje žo wona wobrocži — wón chzyschе sa njeju khwatacz, so by jej hischcže něschto prajił, tu bě hižo durje sawrjeła. Wón žo do žwojeho stólza wróczo swjese. „To bě potajkim wukhod“, wón rjekny, „sa kotrymž běch tak žedžił, a tola dyrbju prajicz“, wón sdychowaschе, „to je mi jara cžežko, jara cžežko.“

Bórsy na to wós pschijěcz sažkyscha, spěschnje se žwojeje stwy wustupi. Jeho cžeta, na pucz sdrascžena, na nadkhěži stejeschе. Jemu žo sdaschе, jako běschtej jeje woczi cžerwjenej wupkakanej byłej. Wona, zyle troschtna, žo pożměwaschе a rjekny: „Ně, Jano, nochzemoj hischcže ras žo roszohnowacz. Měj žo rjenje, měj žo rjenje!“ Wón jej pschi salěsenju do wosa pomhaschе, ale ani žkowa njerjekny. Wós wotjědže, ani jeneho rasa žo njewobroczi; wón dołho sa njej hladaschе, potom sdychujo sažo wróczo dóńdže do žwojeje stwy, wón bě žam.

W tym wokomiku stary inspektor sastupi, so by s nim wschelake hospodarske wězy rospowjedał. Jan jemu rjekny: „Knjes Daniko, cžińcže we wschěch tutych wězach, kaž žo wam najlěpje sda, wěm, so wo nich wjele wjazy rosymicže dyžli ja.“

„Ně“, rjekny wón, „to žo njeżkuscha, wy scže mój knjes a mam wam samokwjenje dawacz, a wěm, so žo wy zyle žnadnje do žwojeho postajenja namakacže, hdyž žo tak prawje do teho podacže.“

„Ale to žo mi nochze, k temu žo njemóžu podacz.“

„To je wascha winowatosć a w žiwjenju ma winowatosć pschezo prěnje městno, winowatosć žo dyrbi dokonjecz a muž žo žwojim cžuczam njeżmě dacz wobknježicz. Najžnadnischo se wscheho wuwjasnjecže, jeli so žwoju winowatosć dopjelnicže.“

„Schto wascha džowka cžini“, mkody mužki na dobo rjekny.

„Luby knježe s Rjanowa, to žu wožobinske należnoscže, a mój mamoj tule wo hospodarskich należnoscžach jednacz. To je pschezo moja sażada była, hospodarskich wězow s privatnymi njesměschecz.“

„Knjes Daniko“, mkody muž s nowa rjekny, „mam prawo, žo na to praschecz.“

„Ně“, schożar wotmolwi, „to ja njewěm, nawopak žebi myżlu, so wy prawa nimacže, wo nju žo staracz, runje dže widžach waschu njewjestu s dwora jecz.“ —

„Njewjesty wjazy nimam, žlub je roswjasany.“

Schożar něschto krocželi do sady stupi. „Knježe s Rjanowa, to mi sa sło njemějcže, to njerosymju, kak móžecže takle se žkowom hracz, kotrež scže žwojemu nanej na žmjertnym kožu sawdali?“

„Dokelž njewjesta, kotruž bě mi postajił, moja žona bycz nochze.“

„Tak?“ schożar rjekny, „dha drje scže jej to njemóžne sczinili; ale žwěra napscheczo mojemu semrjetemu knjesej mi to sa cžestnu winowatosc cžini, wam to runje tak njemóžne sczinicz, moju džowku widžecz. Wam, knježe s Rjanowa, je wona morwa, a s mojeho erta to ženje žkyschecz njebudžecže, hdže wona je.“

„Schto?“ rjekny Jan, „wascha džowka je wasch dom wopuschczika?“

„To ranje, na kotrymž je wasch nan wumrjeł, žym ju žam wotwjesł, hdže wona pschebywa, to jeno ja wěm, a je mi twjerdže pschilubika, ani wam njesdžělicz, hdže je.“

„Knjes Darniko, wy scže cžestny muž, mózu žebi waž jeno hischcže bóle ważicz, ale w tejle wězy žo sda, so scže žebi to mało pschekkadli.“

„Ně“, wón wotmolwi, „jeno žwoju winowatosc cžinju, a byrnjež by mi to hischcže cžežscho było.“

III.

Hody bjesnadžijneho.

Běły žněh krajinu schěroko a daloko pschikrywasche, wowzy jeno jara sporu zyrobu na holi namakachu, a tola jich njemóžachu do wowczeŕnje bracz; wowza chze cžerstweho powětra měcz, hródžny powětr jim khoroscz a žmjercz pschinjeże. Jim žo dže, kaž cžłowjekam, kotsiž žu cžerstwemu powětrej swukli, cži žo tež bórsy w stwinym powětru duscha, mjes tym so druhich, kotsiž žu stajnje wo jstwje, syma koji a woni dyrkotaja, hdyž pschi cžerstwej symskej symje do stwórby wustupja. Haj, cžłowjek wschemu swuknje; cžemuž je swuknył, w tym je žiwy. Tak žo tež mkodemu knjesej s Rjanowa wjedžeschе, wón bě temu swuknył, žam bycz, bjes maka bě, kaž by rjekł, so žo ludzi boji. Tak po domje wokoło khodžeschе, wón njemějeschе rad, hdy by jemu jeno žamo žotra do pucža pschischka. Jeho nan bě nětkole hižo pjecz lět morwy, a s teho cžaża njebě žaneje bjeżady wopytał, njebě bjes maka ženje domu wopuschczikł, jeli so runje na polo njewuńdže, so by žwoju rolu spósnał. Nětkole mějeschе hischcže wjetsche wożamoczenje nastacz — jeho žotra wsa žebi žużodneho ryczerkublerja a mějeschе bórsy dom wopuschczicz. To běchu poślednje hody, kotrež wobaj hromadže žwjeczeschtaj, a potom mějeschtaj žo roseńcz, kotrajž běschtaj hacz dotal žebi žamymaj pschipokasanaj byłoj. (Pokraczowanje.)

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Na wotrjadach „Macžizy Sserbskeje“ na Michała tuteho lěta bě žo wobsamkło, so ma žo „Sahrodka“, cžażopiż sa nasche evangelsko žerbske džěczi, wot noweho lěta měżacznje wudawacz. Ssmy teho dla w poślednich dnjach novembra listy rosesłali, žo napraschejo kk. duchownych a wucžerjow, kelko exemplarow by žo w jich schulach cžitało, exemp. po pjenježku. Po tym, schtož žmy hacz do 10. dezembra, postajeneho dnja, dostali, žo cžażopiż njehodži wudawacz. Skasało je žo hacz dotal jenož 404 exempl. S tym žo njeby ani porto sapłacżiło! Duž prożymy wschitkich cžesczenych knjezich, na kotrychž žmy žo wobrocżili, so bychu naż tola podpjerali, jeli so hischcže njeżu. Tajku ważnu, nimoměry ważnu wěz njemóže swjesc jedyn, tež niz dwejo, ně, wschitzy dyrbja tu sapschimnycz a žobu skutkowacz! „Sahrodka“ ma dže temu žkužicz, so my sdžerżimy nasche džěczi žerbske — a s tym wostanje dale žerbski narod žiwy. Kotremu žwěrnemu Sserbej mohło to wscho jene bycz? Nasch cžażopiż chze tola dale tež schulu podpjeracz, wożebje chze džěsczu pokasowacz dobre kschesczijanske pschikłady! A schtó by tych njepotrjebał w naschim słym cžażu! Duž, lubi knjeża, wotmolwcže nam tak bórsy, jakož Wam jeno mózno a podpjerajcže s tym cžażopiż, kotryż žo wudawa „Knjesej Jesużej k cžesczi, žerbskim džěczom k spomoženju! *Rachlowc.*

— Jeneho tudomneho rjemjeżkniskeho pomoznika, wěsteho Teicha, žu sajeli, dokelž je wón pjecża na jenej dawkowej zedli mjeno dweju měschczanskeju sastojnikow falschował a žwoje dawki njesapłacził.

— Twar Sprejineho mosta je nětko, kaž žo w schtwórtkowskim poßedženju měschczańskich sastupjerjow wosjewi, dospołnje swěsczeny.

— Budyschin budże žrjedźischczo wschěch družinow wojakow. Pódla pěschkow a jězdnych tež hischcże artillerija do Budyschina pschińdże, kaž chzedźa ludźo s wěstoszu wjedźecź. Jako 3. rata sa Budyske kasarmy jězdnych budże žo wot khěžorstwoweho žejma 669300 hriwnow, sa pschetwarjenje a powjetschenje tudomneho lazareta 120000 hriwnow žadacź.

— Wschitkim tym pschedawarkam butry bě sańdźeny tydźeń satrach, kotrež běchu pschi waženju butry pschejara skupili. Polizistojo saßo ras butru waźachu a tsi pschedawarki, P., S. a S., lepichu, kotrychž butra bě pschelohka. Jim žo butra na kuski roskra a jich mjena žo sapißachu, so by žo wot nich postajeny pokutny pjenjes žadał.

— Tudomna khostanska komora je dźěłacźerja Schmidta w Budyschinje njekasanskeho wobkhadźenja s jenej schulskej holzu k jastwu na 9 měßazow saßudźił.

— Jedyn sapschah tudomneho póstownika Wobsta žo, hdyž po tsilipjanskej drósy dele jědźesche, dla hładkoscże do žuwanja da. Konjej, kotrymajź worczik do nohow pjerjesche, žo splóschischtaj a s wosom k rybowej haßy czérjeschtaj. Tu wós do stareho wodowoda s tajkim wotmachom sawadźi, so žo zyłe stare twarjenje satschaßy, w kotrymž je dźěłarnja kaschczowych schkitowakow pschekupza Moritza Schmidta. Pschi sraženju je žo wós wobschkodźił, konjej pak staj njesranjenaj wostałoj.

— W lěcze 1875 saložene Sakske wojerske žiwjenje sawěsczaze towarstwo je w novembrje saßo swjeßelazy pschirostk psches nowe sawěsczenja dostało. W tym měßazu pschistupi 460 žobustawow se 178,680 hriwnami sawěsczenja, tak so je powschitkowne sawěsczenje towarstwa na 64,054 polisow s 15,843,161 hriwnami sawěsczeneho kapitala srostko. Wuplaczenja na žobustawy wuczinjachu w novembrje t. l. 16,194 hriwnow, na zyłe lěto 188,419 hr. S nowa lubym Serbam tele towarstwo, kotrež jenoż w kschesczijanskej bratrowskej myßli skutkuje, poruczamy a woßebje w hodownym měßazu dobry wuspěch pschejemy. —č.

— (Spožczenje Bjedrichowych Augustowych medaillow.) Něhduschim pschißłuschnikam Budyskeho pěscheho regimenta, podwyschkej Biesoldej, nětkole w němskim sakitanskim wójsku w rańschej Afriży žłużazy, je žo žłěborna Bjedrichowa Augustowa medailla s bantom sa wójnsku žłużbu, dale dźeßatnikam Wenzelej, Teschnerej a Matekej, nětkole w němskim sakitanskim wójsku w krótkowjeczornej Afriży žłużazym, bronsowa Bjedrichowa Augustowa medailla s bantom sa wójnsku žłużbu spožczika.

S **Dźěžnikez.** Sańdźenu wutoru je w tudomnym papjerniku dźěłacźer Liebscher na czeźke waschnje do njesboża pschischok. Wón mějesche pjecź zentnarske papjerowe kaschcże s karu wosycź. Pschi tym wón s karu sawadźiwschi žo wobßuny a žo s njej po schodźe dele cźißny. Czeźki kaschcź žo žobu waliwschi na Liebschera padny. Tutemu žo nop rosrasy, hwisdźel jeneje nohi žo skama a druha noha žo jemu swiny. Wobžaromneho cźłowjeka žu do Budyskeje hojerne dowjesli.

S **Hornjeje Hórki.** Tepjer Kral s Wulkich Debßez je póndźelu rano, hdyž w papjerniku paru s kótła wupuschczi, padnył a žebi nohu skamał. Dwě hodźinje dołho dyrbjesche wón bjes pomozy leżecź, doniž fabrikski straźnik njepschińdże a žo sa to postara, so snjesbožownu pomoz dosta.

S **Łuha.** Ssadarske towarstwo sa Łuh a wokolnoscź mějesche sańdźenu njedźelu schromadźisnu w Mitaschez hoscźenzu. Hdyž bě žo na sahrodźe žiwnoscźerja Nowaka wobrěsanje žadowych schtomow praktiszy pokasało, mějesche knjes Domaschka pschednoschk w krónowym a womkodźenskim wobrěsanju. Wón wo praschenjach rěczeschе: 1. Je wobrěsanje króny mkodych schtomow trěbne? 2. Kak wobrěsanje króny na schtom skutkuje? 3. Kajke waschnja wobrěsanja maja žo rosdźělicź? (Rěsanje psches-pupki, psches hakosy a hakožki atd). 4. Kajki napohlad dyrbi schtomowa króna měcź? (Niz prósdny, abo kótłojty). 5. Kajke sakonje a prawidła žu pola wobrěsanja króny wobkedźbowacź, hdyž dyrbi žo dobra schtomowa króna dozpicź. Knjesej pschednoscherjej žo sa jeho jara powuczaży pschednoschk s móznym pokhwalenjom dźakowachu. Hdyž běchu žo hischcże nękotre žobustawy pschijake, pschedbyda bohacże wopytane poßedženje skónczi. — W bliszschej schromadźisnje budźe pucźowanski wucźeŕ Ockliz wo symskim wotpocźowanju žadowych schtomow pschednoschcecź. Wona směje žo 13. januara 1907 popołdnju w 3 hodź. w Mitaschez hoscźenzu we Łusy.

S **Njeßwaczidła.** Na poßlednje skótne wiki bě žo 380 howjadow, 146 běhakow a 460 proßatow pschiwjedło. Kupowanje žrěnjo dźěsche.

S **Hornjeje Borschcże.** Pschi hońtwje na tudomnym gmejnskim revěrje žu jeneho kanikła a 60 sajazow poščeleleli.

S **Barta.** Blisko tudomneho dwórnischcża je cźah s dwěmaj lowrijomaj brikettow Suborniczanskeje elektriskeje żelesniży na drohowym pschekhodźe žobotu popołdnju wokoło 5 hodźin zuseho hantwjerskeho pschejeźeł a něhdże 20 metrow daloko žobu wlekł. Hacź je žo zuły, kotryž bě na měscze morwy, s cźahom pschekhwatał, so žo se stróżelemi njeje mohł s městna hibnycź, abo hacź je žo se samyßkom pschejecź dał, njehodźi žo prajicź. Po papjerach, pschi nim namakanych, je wón jedyn blidarski pomoznik s Czech. Cźahowy wjednik njeje na njesbożu wina. Wón drje je cźłowjeka na żelesniży stejo wohladał, tola jemu njeje mózno było, cźah blisko njeho sastajicź.

S **Wujezka.** Tudomnemu lężnemu dźěłacźerjej Handrijej Běrzy I. je žo 6. dezembra w pschitomnoscźi Budyskeho wyschscheho měschczańosty dr. Käublera, hajnischich sastojnikow s wyschschim hajnikom Bluhmom na cźole, po 30lětnym njepschestawazym dźěłanskim cźaßu cźeßne znamjo sa žwěrnoscź w dźěle spožczżiło.

S **Wóßlinka.** Sańdźenu njedźelu je zyrkwine pschedstejicźerstwo po skónczenej Božej žłużbje, w kotrejž bě knjes duchowny Pawoł Wicźeźk s Łupoje žerbski a němski prědował, tuteho jenohłóßnje sa fararja nascheje woßady wuswolił. Bórsy po nowym lěcze knjes duchowny Wicźeźk žwoje nowe sastojnstwo nastupi.

S **Rakez.** Naschemu dołholětnemu zyrkwinemu wucźerjej a organistej knjesej Janej Rjelzy je žo kantorski titul spožcził. Knjes farar Gólcź je jemu póndźelu knjeżerstwowe pomjenowaze pißmo w pschitomnoscźi schulskich a zyrkwinskich pschedstejicźerjow pschepodał.

S **Draždźan,** 9. dezembra 1906. Hdyž chzyschе wczera tukhwilny wodźeŕ žerbskich kemschenjow w Draždźanach s dwórnischcża do žwojeho skasaneho wosa stupicź, dha khěrsje wjednik druheho wosa pschijkoczi, so by jemu durje wotewrił a wón jemu ruku poskicźiwschi dźesche: „Witajcże do Draždźan, knjes duchowny, a jutsje žo, da-li Bóh, w kschižnej zyrkwi wohladamy!“ To bě žerbski postrow we wulkim němskim měscze, kotryž jara wutrobu pschikhadźazeho swjeßeli, dokelž s tutych krótkich žłowow wutrobne wyßokowaženje naschich žerbskich kemschenjow w Draždźanach rěczeschе. Haj, wjazy tyßaz Serbow je w Draždźanach a we wokolnoscźi bydlazych, o so bychu žebi wschitzy luboscź k Božemu žłowu w macźernej rěczi wobkhowali! Dha žo tež sadźěwki, kiž žo pscheczźiwo wopytanju naschich žerbskich Božich žłużbow tam stajeja, pschewinu, kaž hdyž žmě žo nětko tež druhu adventsku njedźelu sjawne wikowanje hižo dopołdnja w 11 hodź. sapočzecź. Wulka liczba Serbow pak tež tuto pschecźiwjenje pschewinycź wě a žebi do sastupjenja do žłużbow dowolnoscź na wopyt žerbskich Božich žłużbow wucźinicź abo žo s cźaßom wo sastupjenje staracź. To pokasasche žo tež na dźenßnischich žerbskich kemschach w kschižnej zyrkwi.

Pschi tutej žohnowanej Božej žłużbje mějesche knjes duchowny Nowy s Ketliz spowjednu rěcź a knjes farar Jakub-Njeßwaczidlski prědowanje. Poßledníschi, kotryž je cźerpjenjow na nosy dla, po Božej woli se sastojństwa wjedźeny, mějesche k Draždźanskej žerbskej woßadze s wotßalnym prědowanjom rěczecź a sczini to na sakožku žłowow Sjew. Jana 3, 11. Dźak Bohu bě žo wulka žerbska woßada shromadźiła. Někotsi žerbszy pscheczeljo běchu s towarstwom „Czornobóh“ klětku wupyschicź dali, a běchu jeho tež dźeń prjedy s wopytom a se žwjedźeńskim postrowjenjom pocześcowali. A někotre pscheczelniży žerbskich kemschenjow běchu jeho s kwětkami w jeho wobydlenju a w kapale postrowiłe. Na kónzu Božeje žłużby pak cźehnjesche wulki dźěl kemscherjow psches kapaku, s rukusawdaczom žo dźělicź a žlubicź, so nochzedźa króny žwěrnoscże žebi rubicź dacź, ale žo k žerbskim kemschach w zusbje tak žwěru dźerżecź, kaž domach. Swjeßelaze bě, so běchu tež pscheczeljo a pscheczelniży s Łużizy, woßebje s Njeßwaczidlskeje woßady, na žerbske kemsche pschischli. Jena kemscherka s Draždźanskeje woßady cźakasche, hacź běchu wschitzy drusy nimo schli, potom pschistupi a pokasa fararjej Jakubej stare cźischczane prědowanje wot k. Jakuboweho nana (něhdy fararja pschi Michalskej zyrkwi w Budyschinje) na prěnich žerbskich kemschach w kschižnej zyrkwi 2. adventa 1848, wo 23. psalmje: „Tón Knjes je mój pastyŕ“, wotdźerżane. „Tuto prědowanje“, dźesche wona, „je mi mój njebo nan sawostajił, kotryž je žerbske Boże žłużby wot prěnjeje wopytował hacź do žwojeje žmjercże, a tuto prědowanje je moja sepjera a moje sboże.“ — Tak skhadźa žmjeschko Božeho žłowa w zusej roli tež hischcże po 58 lětach.

Wschо, schtož bě swjeßelaze na tutym žerbskim kemschenju, bě wschak wobradźene wot Boha, so by khwalba było sa dar jeho hnady

nad naschim ßerbskim ludom w zuſbje, a ſo by ſe wſcheho tuteho potajneho ſhonjenja won klinczało do wutroby naſcheje ßerbskeje woßady w Draždżanach: „Dżerż, ſchtoż maſch!“ Każ bě fararjej Jakubej hnujazy pſchikład tajkeje ßwěrneje luboſcże k Jeſußowemu ßkowu w maczerńej rěczi było, jako bě wón měł tón ßamy dżeń rano na najdalſchich mjeſach Draždżanſkeho Nowcho měſta jenu wobſtarnu Sſerbowku woprawicz, kotraż bě pſches wjele lět ſwuczena była, na ßerbſkich kemſchach w kſchiżnej zyrkwi k Bożemu blidu khodźicz, a kotraż bě lětża krótko do njedżele 2. adventa ſkhorika. — K ſpowjedźi a k Bożemu blidu bě na Draždżanſkich ßerbſkich adventſkich kemſchach 181 (66 mużow a 115 żónſkich).

Knjes farař Jakub ſ klětki też ſjewi, ſo budże jeho naßlědnik we wodżenju ßerbſkich kemſchenjow w Draždżanach knjes farař Domaſchka w Budeſtezach a pſchejeſche jemu bohate żohnowanje. Haj, Bóh żohnuj jeho a Bóh żohnuj też bohacze Draždżanſkich Sſerbow! Tón Knjes ſpożcz, ſo bychu kwětki luboſcże k njemu dale bóle ſkhadżake a pſchipowjedake: Naléczo ßo pſchibliżuje a ſchumjenje ßwjateho Ducha pſchipowjeda: „Tón Knjes pſchińdże bórſy!“

S **Dažina.** Ssrjedu tydżenja ßu tudomneho wobydlerja gmejnſkeje khěże Hempela w pſchimjeſnej rěczży mjes Dažinom a Dažinkom ſmjerſnjeneho namakali. Wón je najſkerje dżeń prjedy po cźmje do rěczki padnył a ſ Bożej ruczku ßo ſajawſchi ſmjerſnył.

Se **Sslepjanſkich ſtron.** Każ ßłyſchimy, naß naſch cżeſcżeny knjes wuczeŕ Neumann ſ Rowneho wopuſchczi, ſo by wuczeŕſke ſaſtojńſtwo w Nowej Wßy pola Klukſcha naſtupił. Wſchitzy ſprawni Sſerbjo wotßalenje knjeſa Neumanna jara wobżaruja; pſchetoż hacz runje Němz, je ßo wón ſ zyłej wutrobu ſa naß Sſerbow ſtarał a ſ pomozu ßerbſkeje rěcże je wón dżěczi w Rownom ßerbſki a němſki nawucził. Woßebitu ſaßłużbu wo Sſerbſtwo pak je ßebi wón ſ tym dobył, ſo je naſche ßerbſke ſpěwanſke towaŕſtwo w Sslepom, kotreż pſched jeho pſchikhadom nimale ſpaſche, ſaßo do żiwjenja ſbudźił. Knjes Neumann je na mnohich měſtnach ſe ßwojimi ßerbſkimi ſpěwarjemi a ſpěwarkami wuſtupował, każ na pſchikład w Hródku, Shorjelzu, Darbnje a druhdże. Wón njeje prózy lutował, kóżdy tydżeń dwaj wjeczoraj ſ Rowneho do Sslepeho k nam khodźicz a tu naſche ſpěwaŕſke towaŕſtwo wuwuczowacz a to wſchitko pſches niczo a ſa niczo jenoż ſe ſprawneje luboſcże k nam Sſerbam. Teho dla ßo jemu Sſerbjo na tutym měſtnje ſjawnje dżakuja. Bóh luby Knjes chżył nam ſaßo tajkeho wuczerja a dirigenta póßlacz, kajtiż běſche knjes Neumann. Wón ma wulke ſajimanje ſa ſjawne należnoſcże, kotreż powſchitkownoſczi k lěpſchemu ßłuża. W Rownom je wón nalutowaŕnju a wupożczeŕnju ſakożił a je pódla teho hiſchcże ſymſku rataŕſku ſchulu ſ pomozu někotrych ſprawnje ſmyßlenych Sſerbow ſrjadowacz chżył. Tole wotmyßlenje njeje drje ßo dla pſchecziwjenja njeſnatych woßobow wuwjedło, tola ßo hiſchcże nadżijamy, ſo požadanje ſa lěpſchej rataŕſkej wědomoſczu knjejſtwo doſtanje.

Přilopk.

* (Dżěſcżowa mordarka.) W Ebersdorfje pola Lubija ßu ßłużobnu holzu jeneho rěſnika ſajeli. Wona je pjecza potajnje porodźiła a dżěczo ſkhowawſchi jo do jeneho hornza ſacziſchczała.

* (Macz ſ dżěſcżom ßo tepika.) W jenym haczе w Kundraczizach pola Zitawy je ßo jena 34lětna ßłużobna dżowka ſe ßwojim dwělětnym njemandżelſkim dżěſcżom tepika. Njeſbożowna luboſcz je drje k njeſkutkej dowjedła.

* Schtwórtk ßu w Draždżanach ſapoczeli Auguſtußowy móſt wottorhacz, měſto kotrehoż ma ßo nowy ſchěrſchi móſt natwaricz.

* (Hólz jako ſapaleŕ.) We Swońzy w Schleſyſkej je khoſtanſka komora wóßomlětneho ſchulſkeho hólza Bureka, kotryż bě na poln ſajmu ſapalił, k jaſtwu na dwaj měßazaj ſaßudźika. Statny rěcznik bě jenoż jaſtwo na dwě njedżeli namjetował.

* Skótne płaczisny ßu w někotrych ſtronach Bayerſkeje na nadpadne waſchnje ſpadowake. Sswinje poßlednje dny żiwe punt po 40—42 np. płaczachu, runje tak ßu proßata na 5—12 hr. Dokelż ßu ßo w Bayerſkej běrny njeporadźike, ßnadż płaczisny hiſchcże dale ſpadnu.

* (Mużſka njewjeſta.) Jedyn němſki wuczeŕ ſ Wrótßławja, kotryż dla nawuknjenja franzowſkeje rěcże w Pariſu pſchebywaſche, běſche ßo tam ſ woßobnje wuſtupowazej młodej knjenju, Almu de Parabeda ßo mjenowazej, ſeſnał. Wona wudawaſche, ſo je dżowka jeneho hrabje, kiż je ſ konſulom w Rio de Janeiro. Bórſy po tym ßo wón ſ njej ßłubi. Hdyż bě ßo wuczeŕ do Wrótßławja wrócził, njewjeſta ſa nim pſchijeżdże a ßebi woßebne wobydlenje wotnaja. Někotrym wuczerjowym pſcheczelam ßo njewjeſczine waſchnje trochu mużſke byczź ſdaſche. Teho dla wuczeŕ ßłub roſpuſchczi a poliziji powjeſcź da. Polizija ju do pſcheßłyſchenja wſa, tola hdyż chżyſche ju lěkaŕ pſchepytacź, ßebi wona ſ jědom ſawda. Jejne cźěło ßo jako mużſkeho rodu wupokaſa; prědki, bjedra a dołhe włoßy běchu zuſe. Morweho jako 35 lětneho ßyna jeneho Barlinſkeho lěkarja ſpóſnachu.

* W Mindenje w Hannoverſkej je żona jeneho dźěłaczerja ßwoje 3 dźěczi, 2—9lětne, wobwěßka a potom ßebi ßama żiwjenje wſaka. Żona je ßo pjecza dołheje khoroſcże dla żiwjenja nabyła.

* Automobile ßo w Franzowſkej w pſchichodnej wójnje do wójſkoweje ßłużby ſtaja. Knjeżeŕſtwo ſmėje prawo, automobile a jich wjednikow rekwirěrowabź. Teho dla budża ßo automobile kontrolowacź, każ konje.

* (Rubjeżne mordarſtwo.) Bliſko Preſta ßu na jenym polu rosrubane mużſke cźěło namakali, kotremuż běſchtej hkowa a jena ruka wotrubnjenej. Próſna pjenjeżna móſcheń 30 metrow dale cźěło leżeſche.

* Wichorojte wětry ßu póndżelu pſchi němſkim brjoſy baltiſke'o morja zychnowake. Wjele łódżow je ßo na brjoh ſehnało, někotre ßu ßo ſhubike a ßo najſkerje potepike. W dole Moſelſkeje rěki njewjedro ſ krupobiczom, hrimanjom a wichorom ſakhadżeſche. Wjele tſěchow je ßo ßylnje wobſchkodźiło.

* (Wotprawjenje). Rubjeżnemu mordarjej, kóżkarjej Rudolfej Hennigej, kotryż je loni 5. dezembra pinczńika Giernotha w Potsdamſkej holi ſtónzował, je wutoru rano kat Schwietz hkowu wotczał. K ßmjercźi ſaßudżeny mordaŕ bě ßo hacz do poßlednjeho wokomika nadżał, ſo ßo jeho wěz hiſchcże raz pſched ßud pokaże. Póndżelu popołdnju ſtatny rěcznik Mendelſohn do pſchepytowanſkeho jaſtwa pſchińdże a rubjeżnemu mordarjej woſjewi, ſo ma bliżſche ranje na ßmjertny khód hicz. Hennig, kotryż bě wobhnadżenje wocżakował, bě wſchón ſlemjeny, tola ßo bórſy ſaßo ſměrowa. Krótko po tſjoch hodźinach, hdyż bě jeho ſtatny rěcznik wopuſchcził, jeho kriminalni ſaſtojnizy ſ Barlinſkeho jaſtwa ſ drożku do Plötzenſeea dowjeſechu, hdżeż jeho do mordaŕſkeje zelle bliſko wotprawniſchcża ßadźichu. Bórſy jaſtwowy duchowny pſchińdże, kotryż pſches zyku nóż pſchi ſaßudżenym woſta, ſo by jeho troſchtował. Rubjeżny mordaŕ pak wo duchownowy troſcht njerodżeſche. Wjazy krócz ſak chiknywſchi wón pſchezo ſ nowa praji, ſo wón njeje ſ mordarjom. Też jeho pſchecżeł Franz ßnadż njeje Giernotha ſatſelił, ale ßnadż njeſnaty dundak. Na poßled Hennig duchownemu wjazy njewotmolwjeſche. Hdyż ßrjedu rano jaſtwowy inſpektor ſ tſjomi dohladowarjemi pſchińdże, ſo by jeho na poßlednim khodże pſchewodźił, Hennig ſaßo ſakſchikny. Hiſchcże na krótkim pucżu pſches khěżu do makeho dwora, hdżeż bě kat wjeczor prjedy ſ cźicha pjeńk poſtajił, wón w ßmjertnym ſtraſche woſpjet ſawoka: „Schto dha wote mnje chzecże?“ Hakle hdyż bě jemu ſtatny rěcznik wußud cźitał, ßo wón zyle ſměrowa a ßo njeſpjeczujo ßo na pjeńk położicź da. Hnydom na to ßo wotrubnjena hkowa do kaſchcża kuli. Cźěło na pohrjebniſchczo mordarjow dowjeſechu. Pódla ßuda, ßwědkow, polizajſkich ſaſtojnikow a żandarmaw njebě ßo nichtó pſchipuſchcził.

* Wulki wětr je ſańdżeny tydżeń w Jendżelſkej ſakhadżał Pola Machrihaniſcha je wón 225 kohczi wyßoku a 400 zentnarjow ważazu worzlowu wěżu (turm) powalił.

* (Mordaŕſtwo a ßamomordaŕſtwo.) W Bardenſteinje je wutoru wjeczor jedyn gymnaſialny wyſchſchi wuczeŕ jeneho referendara bliſko dwórniſchcża ſatſelił a ßebi potom ßam kulku ſ revolwra do ſpanja tſelił. Wón je w hojeńni wumrjeł. S pſchiczinu njeſkutka je należnoſcź luboſcże.

* Teſtament wuczeneho dźiwnuſchka, kotryż bě poſtajił, ſo ma ßo jeho koża na pergament pſchedźełacź a ßo ſ pěßnjemi grichiſkeho pěßnjerja Homera popißacź, je ßo po dołhich prozeßach jako płaczazy ſpóſnał. Dźiwnuſchkowa koża budże ßo w britiſkim muſeju khowacź.

* „Knjes wachtmiſchtro, nochzecże mje ßobu wſacź?“ ßo hantwjerſki żandarma woprașcha, ſ kotrymż ßo w jenej wßy pola Segeberga w Holſteinſkej ſetka. „Czeho dla dha?“ „Chżył arretěrowany bycź!“ „Pokażcże ras ßwoje papjery!“ „Moje papjery ßu w rjedże.“ „Haj, ſchto potom chzecże? Czińcże, ſo prjecz pſchińdżecże!“ „Arretěrowany pak chżu bycź. Kedżbujcże, knjes żandarmo, nětkole do tuteho doma po proſchenju póńdu. Człowjek njeby wěrił, ſchto mam ßo bědźicź, ſo bych ſa ſymu hoſpodu a zyrobu doſtał. Żyły tydżeń ßym wokoło běhał, tola żaneho wachtmiſchtra njejßym ſetkał, a hdyż ßym jeneho nadeſchoł, je hiſchcże czeżko, ſo by mje arretěrował. To je ſpodźiwanje!“ — Nětk hantwjerſki w czopłej ſtwiczży „krajneho hoſcżenza“ w Segepolu ßedźi a wot napinanjow lecża wotpoczuje.

* Dla kranjenja brónjow ſ wojeńſkich magazinow ßo nětkole w Pósnanju prozeß pſchecźiwo wikowarjej Behrendej a jědnacźe druhim woßobam wjedźe. Do pſchepytanja ßu mnoſy podoffizěrajo, ſerźantojo, haj ßamo garniſonar w Pósnanju, Bydhoſchcźu a Inowrótßławju ſaſchmjatani. S jich pomozu je Behrend ſ wojeńſkich magazinow tſělby, mjecźe, teßaki, tſělbowe roły, ſamki, revolvry, koprowy grot, wojeńſke ſchkórnje, patrony, patronowe toſche, wokoj, wuhlo, khofej, rajß, zokor, hróch atd. ſa tuni pjenjes doſtawak.

* (Sraźenje dweju łódźow.) Pola Cherbourga ſ połnozy Franzowſkeje je parna łódź „Orinoko“ do němſkeje póſtſkeje parneje łódźe „Khěźor Wylem Wulki“, do New-Yorka jědźazeje, ſraſyła. Wobej łódźi ſtej khětro wobſchkodźenej, němſka na prědnjej ſtronje. Na łódźi „Khěźor Wylem Wulki“ ßo dwaj pucźowarjej ſaraſyſchtaj a pjecźo ßa ſranichu. Na "Orinoko" je ßo pjecź woßobow ſhubiło, kotreź ßnadź ßu ßo tepiłe. Němſka parna łódź ßo w jeuym jendźelſkim pſchiſtawje wuporjedźi.

* Do parneje łódźe „Dix“ je parna łódź „Jennia“ ſawadźiła. „Dix“ je ßo podnuriła, 41 pucźowarjow je ßo tepiło.

* Nowy wodźliwy powětrowy ballon „Patrie“ je ßo w Mantes w Franzowſkej wupruhował. Pſchi ſacźehnjenym njebju a w deſchcźu ßo wón do powětra puſchcźi. Ballon, w kotrymž 6 woßobow ßedźeſche, dwě hodźinje dołho tam a ßem jěſdźeſche, prjedy hacź ßo ſaßo na ſemju dele puſchcźi.

* (Njeporadźeny rubjeźny nadpad.) Hdyž bur Weber ſ Frankinga (w Bayerſkej) ſańdźenu ßobotu ſe ßwojim ſapſchahom ſ Indersdorfa domoj jědźeſche, jeho ſtara žona po pucźu proſcheſche, ſo by jej ßobu jěcź dał. Bur do jeje próſtwy ſwoli, a ßo wona na wós ßydny a korb pódła ßebje ſtaji. Ssebi žónſku bliže wobhladujo, bur pytny, ſo bě wona pſchedraſcźeny muž. So by ßwojeho hoſcźa ſaßo wotbył, bur ßwojej rukajźy ſ woſa padnycź da a žónſku proſcheſche, ſo by ſ woſa ſlěſła a ju ſběhnyła. Mjes tym ſo ta po rukajzu dźěſche, bur do konja ſchwikny a konjej cźěrjecź daſche, tak jara hacź móżeſche. Žónſka drje ſa woſom hanjeſche, tola jón njemóżeſche doſcźěhnycź. W korbje, kotryž bě na woſu ſtejo woſtał, revolver a dołhi nóż leżeſchtaj. Dokelž mějeſche Weber ſ wikow wjele pjenjes pſchi ßebi, ſda ßo, ſo je pſchedraſcźeny mužſki jeho wurubicź a ſkónzowacź chcył.

* (Woltar w płomjenjach.) W belgiſkim hłownym měſcźe Brüſſelu w zyrkwi Jeubourg Sait-Joſé ßo w rańſchej mſchi na woltarju ßwěza powali a woltał ſapali. S nim ßo jedyn ſ najkraßniſchich woltarnych wobraſow „Marje k njebjuſtpěcźe“, 600 000 frankow hódny, ßobu ſniczi.

* Satraſchne njewjedra ßu we wulkim dźělu Schpaniſkeje woßebje pſchi rańſchim móŕſkim brjoſy, njembrike. Někotre rybaſke łódźe ßu ßo ſ prochom a mochom potepiłe. We Valenziji je błyſk do kſchižneje zyrkwje dyrił a wěžineho ſtražnika morił. W Torrente ßo murja jeſuitſkeho klóſchtra ſaßypny a wjele duchownych mori. Wjele ſchkody je ßo w oranžowych ſahrodach naczińiło. W ßrjedźnej a połnóznej Schpaniſkej je ßo wjele ßněha naſchło.

* (Wobſkórźby pſchecźiwo měſchcźanoſcźe Schmitzej měſta San Franziſko.) Měſchcźanoſtu Schmitza ßu w New-Yorku ſajeli. Jeho ßu dla wunuſowanja pjenjes wobſkorźili. Wón je korcźmarjam w San Franziſko po 1000 hacź 1500 dollarach wunuſował, jim hrožo, ſo hewak jich korcźmarſke konzeßije njeponowi. Pſched někotrymi lětami bě Schmitz hiſchcźe herz a na tydźeń 24 dollarow mſdy doſtawaſche. Teź druſy wyßozy měſchcźanſzy ſaſtojnizy ßu ßo ſ belnich worſchtow wobydlerſtwa wubrali. Schmitz ma dźenża něhdźe 2 milijonaj dollarow ſamoženja. S jenej wobſkorźbu ßo měſchcźanſka wyſchnoſcź winuje, ſo wona khěžu ſa njerodne žónſke wudźerżuje. Druhe tajke khěże je měſchcźanſka wyſchnoſcź potkóczika, ſo by konkurrenzu njemęła. Tale khěża měſchcźanſkim ſarjadnikam wob lěto pół milijony dollarow wunoſcha. W San Franziſko ßo ſ rubjeźnikami a paduchami mjerwi, kotſtž njepſcheſtawajźy rubja a morja.

* (Zyrkej ſ jelenjemi woblehnjena.) Spodźiwne wobſtejnoſcźe w Hiwartshauſenje w Hannoverſkej knježa. Hižo pſched někotrymi lětami je najeńk knježeho dwora měſtno wokoło zyrkwje do paſtwiſchcźa pſcheměnił a wobhrodźił. Tam ßo konje a ßamo ſtadło jelenjow paßu, kotreź ßebi najeńk na ßwoje ſwjeßelenje dźerżi. Woſpjet je ßo ſtako, ſo ßu jelenje ſa Bożu ßłużbu do zyrkwje ſ wocźinjenymi durjemi nuts pſchiběźake a Bożu ßłużbu kaſyke. Poßledniu njedźelu je ßamo duchowneho na pucźu do zyrkwje ſtadło jelenjow nadpadło, tak ſo móżeſche jenož rucźe cźěkajo ßo njembrym ſkocźatam wukhowacź. Nětko je najeńk, ſo bychu ßo jelenje w ßwojim pokoju woſtajiłe, ßamo ſakaſak, hłowne zyrkwine durje wotamknycź, tak ſo dyrbja kemſcherjo jenož po njepſchihódnych wokolopucźach a wſchelakich ſkhodach a kubjach ſ pódlanſkimi durjemi na ßwoje měſtna w zyrkwi pſchińcź.

* (Shromadne morjenje ſ jědom) Statnemu rěcźniſtwu w Temesvarje we Wuherſkej bě ßo bjesmjenite pißmo póßłało, ſ kotrymž ßo pſchipowjedźi, ſo je pokoiza na pohrjebniſchcźu pohrjebanych woßobow na ſajědojcźenje wumrjeła. Wyſchnoſcź na to 25 cźěłow wuhrjebacź da a w 13 ſ nich ßo ſ chemiſkim pſchepytanjom arſenik namaka. Nětko je ßo hižo dopokaſało, ſo ßu někotſi mužojo a žony wot wěſteje Petromanioweje arſenik kupowali, ſo bychu mandźelſkej abo mandźelſkemu ſ jědom ſawdali. Pſchepytowazy ßudnik je Petromaniowu a někotre druhe woßoby ſajecź dał.

* (Woßebnaj rubjeźnikaj.) S Warſchawy ßo piſche: Na kuble hrabinki Poniſkej w Ssapoſynje poſdźe wjecźor woßebnje draſcźenaj kołojěſdnaj pſchijěźdźeſchtaj, kotrymajź ßo dowoli, w hrodźe pſchenozowacź. W nozy pak ßo do hrabinzyncje ſponſkeje ſtwy dobuſchtaj a jej ſe ßmjercźu hrožo, ju nuſowaſchtaj, ſo jimaj ßwoju drohotnu pychu a 30,000 rublow wuda. Rubjeźnikaj potom cźeknyſchtaj, tola jeju pola Rowneho ſaßłapichu. Pola njeju plany hroda wjerćha Wolkonſkeho, ſemjanſkeho marſchalla Wollinſkeje, a hroda wjerćha Ssanguſchka w Skawucźe namakachu. Hrabinka Poniſka wudała, ſo ſtaj ßo rubjeźnikaj ſa njej ſ Lwowa w Galiziſkej puſchcźiłoj.

* (Jedyn kubleŕ ßo dweju rubjeźnikow wobrół.) S Palermo w połodniſkſchej Italſkej ßo piſche: Byrnjeż był wobrónjeny ßebi w Siziliſkej tak lohko njeſwěri, ßo rubjeźnikam napſchecźiwo ſtajicź. Cźim bóle ßo ſkutk kublerja Vita Ballatora wobdźiwuje, kotryž je tele dny dweju rubjeźnikow pſchemohł. Hdyž wón wjecźor na ßwojej wóßliźy domoj jěchaſche, wón ſady ßebje rubjeźnikow „a terra“! to rěka „k ſemi“ ſawołacź ſaßłyſcha. Ballatore cźinjeſche, jako by niczo njeßłyſchał, tola ſ nowa ßo teßame ßłowa tola hróibniſcho hacź prjedy ſawołachu. Staroſcźiwje ßo wobhladnywſchi, wón dweju mužow ſady ßebje wohlada, kotrajź běſchtaj ßo ſ tſělbu do njeho ſaměrikoj. Tu njebě móżno, ßo wukhowacź. Hacź runje mějeſche Ballatore revolver pſchi ßebi, jemu niczo druhe njewubu, hacź ſ wóſliźy ſlěſcź a ßo na ſemju lehnycź, kaž ßebi to rubjeźniźy żadaju, ſo móża ßwoje woporу cźim lěpje wurubicź. Ballrtore pak ſ prawej ruku do ſaka ſa revolvrom pſchimny. Hdyž ßo jedyn ſ rubjeźnikow k njemu pſchibliži, Ballatore rucźe revolver wucźahny a do bandita tſěli, kotryž ßmjertnje ſranjeny k ſemi padźe. Druhi rubjeźnik na to to Ballatora tſěli, tón pak bě ßo prjedy teho ſady ßwojeje wóßliźy ſkhował. Skocźo kulku do žiwota doſta, a Ballatore njeſranjeny moſta. Mjes tym ſo rubjeźnik ßwoju tſělbu natyknu, Ballatory wuſkocźi a ſ nowa ſ revolvra wutſěli. Rubjeźnik ßo ſrani, bě pak hižo tſělbu natyknył. Duž ßo Ballatora ſady wóßliźy k ſemi cźißny, ſo ßo njeby trjechił. Potom pſchecźiwnikaj ſchtyri krócź na ßo tſěleſchtaj, pſchi cźimž ßo rubjeźnik druhi krócź ſrani a mějeſche na to ſa lěpſche, ßo ſ procha měcź. Ballatore pak njeſranjeny domoj pſchińdźe. Satſěleny bě ſnaty a bojaſny bandit.

Wuſßudzenja.

Khoſtanſka komora. Rybjazeho wikowarja H. R. E. Sommera ſ Rakez bě Budyſka khoſtanſka komora 29. meje 1903 dla ſkſchiwdźenja kralowſkeho doma a żandarma Hüttiga k jaſtwu na 2 lěcźe ſaßudźiła. W jaſtwje bě Sommer żandarma Hüttiga, kotryž je pſchi wußudźenju pſchecźiwo njemu ßwědcźił, winował, ſo je wopak pſchiſßahał. Wopacźneje wobſkorźby dla na to Sommera k jaſtwu na 6 měß. ſaßudźichu; ſ tym ßo Sommer njeda wotraſchicź, hiſchcźe ras żandarma wopacźneje pſchiſßahi dla wobſkórźicź. Tón krócź wón k ßwojemu khoſtanju 8 měßazow jaſtwa pſchidoſta. Cźłowjek by měnił, ſo by ßo Sommer nětko ſpokojił a ßo dalſchich wobſkórźbow woſtajił. Bórſy po tym pak wón ſ nowa ſtatnemu rěcźniſtwu wobſkórźbu dla wopacźneje pſchiſßahi pſchecźiwo żandarmej Hüttigej póßła. Dokelž wón pſched ßudom njemóżeſche żandarmej Hüttigej żaneje winy dopokaſacź, jemu cźeßne prawa na 3 lěta wotrjeknychu. Kak niſkeho ſmyßlenja je Sommer, wo tym ßwědcźi póſtiſka kharta, ſ kotrejž wón żandarma Hüttigera wußměchowaſche, hdyž bě jeho ßyn w afrikanſkej wójnje padnył.

Vogtez khěża, w Budyſchinje na Scharfenſtegu cźißło 1 leżaza, je dla dźelenja herbſtwa na pſchedań.

Schtóż ma myßle, ju kupicź, chcył ßo na rěcźnika Waltera w Hródku (we Łużizy) wobroćicź.

Budyska fabrika zokrowych tworow

filiala • ſ parnym cžerjenjom • na bohatej haßy 16.
: : 6 na kotolſkej haßy 6 : :

F. A. Trumplera

mějeczel **A. Voye**

porucža

kuſki

na

bożodźěſczowy ſchtom

ſe ſchokolady a fondanta,
ſ jeſchcža a biſkwita,

woßebje dobry biſkwit

na bożodźěſczowy ſchtom,

ſchokoladu a marzipan,

Häberleinowe Nürnbergſke tykanczki,

kaž tež najlěpſche

póprjanzy,

woßebitoſcz: **bonbony pſche kaſchel,**
najlěpſchi ßrědk pſche dybawoſcz a kaſchel.

Czerſtwje paleny khofej,

punt po 1 mk. hacž do **2 mk.,**

čaj, kakao.

Wſcho ßamßny wudźěłk. — Najtuńſche kupowanſke źórło.

Ja dobry a wužitny dar k hodam

hodźi ßo wubjernje **žiwjenje** abo **dźěczisawěſczenje,** kotrež ßo pod najlěpſchimi wuměnjenjemi a najtuńſcho ſtawa pola

ſakſkeho žiwjenje ſawěſczazeho towarſtwa w Drazdźanach (ſałożene 1875).

Liczba ßobuſtawow wucžinja něhdże 64 000.
Sa ſawěſczenych nahromadźene ſamoženje 3,7 milijonow hriwnow.
Sawěſczeny kapital 15,7 milijonow hriwnow.

K wobſamknjenju ſawěſczenja je dalſche ſhonicź pola **pſchedßydſtwa** w **Drazdźanach** (Direktorium der Sächſ. Militär-Lebensverſicherung, Dresden-A., Schulgutſtraße 7) a pola **ſaſtupjerjow kóždeho wojerſkeho towarſtwa.**

S tutym k wjedźenju dawam, ſo pſchi **ßwjedźeńſkich ſkładnoſczach** na wßy

waricź

khodźu. Duž chzyli ßo pſchi potrjebnoſczi na mnje wobroczicź.

E. Stütz
na ſwonkownej lawſkej haßy cžißło 4.

Drjewowa awkzija.

Na **Njeßwaczidliſkim majoratnym hajniſkim revěrje** ma ßo ſa hotowe pjenjesy na pſcheßadźowanje pſchedawacź a to:

ßrjedu 19. dezembra 1906

17 rm. khójnowych palnych ſchczěpow
200 rm. = palnych kuluchow
75 rm. = hakoſow (kuluſchkow)
15 ſtotnjow walczkow
320 rm. walcziny
65 dołhich hromadow
180 rm. pjeńkow

} w drjewiſchczu 4. wotdźělenja a jenotliwje w 1.—6., 8., 9. a 11. wotdźělenju ſady Holeſchowſkeje Dubrawy.

Shromadźiſna dopołdnja w 9 hodźinach w drjewiſchczu 4. wotdźělenja w ſajeczim kucže.

Schtwórtk 20. dezembra 1906

162 rm. palnych kuluchow
75 rm. hakoſow (ßłabych kuluſchkow)

} w jenotliwym w 32., 33., 34. wotdźělenju pola Łomſka.

Shromadźiſna dopołdnja w 9 hodź. na Łomſczańſko-Jaßeńczańſkim puczu pſchi 34. wotdźělenju.

Hrabinſke ſarjadniſtwo w Njeßwaczidle.
W. Dreßler, wyſchſchi hajnik.

Wjazyßadźenſka termija.

Na **Wirthez korczmarſku leżomnoſcź** w **Jitku** je ßo 14 000 hriwnow ßadźiło. Dla dozpicža wyſchſcheho ßadźenja ßo wjazyßadźenſka termija na **wutorn 18. dezembra t. l. dopołdnja wot 9—10 hodźin w hoſczenzu w Jitku** poſtaji.

Wuměnjenja ßo w termiji woſſjewja.

Pſchedporucžnik (forminda).

Dla wotedacža mojich klamow

dospołne wupſchedawanje

wſchěch tworow jako

kardeczow,
ſchczětkow a khoſchczow,
wóſkoweho barchenta,
gumijowych blidowych pſchikrywow (dekow),
gardinowych žerdźow,
ſcžeńſkich ſchpihelow,
ruczných ſchpihelow,
drjewowych tworow,
debjenkow,
narucznizow, broſchow,
czaßnikowych rjeczaſow,
wołmjanych běhałow,
kokoſowych běhałow,
wotteptakow,
kožanych tworow,
koffrow,
ruczných toſchow,
portmonejow,
zigarowych etwijow,
pſchedeſchczníkow,
wukhodźowanſkich kijow,
nožizow, nožow,
tyſow, ßłow

po ßměſchnje **tunich** płaczišnach.

Otto Mahnke
na bohatej haßy 14.

Fotografijowe albumy

a moleŕſke podſtawki

we wulkim wubjerku porucža

J. Nowak
na ſnutskownej lawſkej haßy 8.

Wulki wubjerk
rjenje molowanych

ſcžeńſkich ſchpruchow

po tunich płaczišnach porucža

J. Nowak
na ſnutskownej lawſkej haßy 8.

Najlěpſche
Durſthoffſke

drozdże

wſchědnje cžerſtwe porucža
fabrizyna pſchedawaŕnja
Adolfa Schmeißa
w Budeſtezach.

Pſcheńczne a wowßne pluwy

ßu na pſchedań na **mlynſkim kuble** w **Delnjej Kinje.**

Kuchaŕki, ſwinſke a ßłužobne holzy, mlokowe holzy a tajke k ßwinjom, hródźne dźowki ſ wulkej mſdu, ßrěnkow, rólnych pohonczow hnydom a k nowemu lětu do tudomnych a Drazdźanſkich ſtron pyta pſchiſtajeŕka **Görlichowa** na ſchulſkej dróſy 7 ſ napſchecža theatra.

Hnydom abo poſdźiſcho woženjenych pohonczow, dźěłaczeŕſke ßwójby, wotroczkow, pohonczow, ßrěnkow, tſeczakow, wolazych, dźowki a ßrěnzy a wſchitkich druhich rataŕſkich dźěłaczerjow ſ najwjetſchej mſdu do dobrych měſtnow pyta pſchiſtajeŕnja w **Klukſchu 58a.**

Schokoladowy kontor
Moritza Schmidta

pschi mjaßowych jědłach 1 mjes Pětrowskej zyrkwju : : a ßerbskej drohu. : :

Parla němskeje indnstrije:

Kakao

puntowske pakćiki
po **1** mk. **80** np.,
ßylny a spory,
po **2** mk., **40** np. miły,
ſ wubjernej wónju.

Schokolady

puntowske pakćiki
po **1** mk. **30** np.,
po **1** mk. **60** np.,
ßylny ßkód ſa kakaom,
ßo rospuschćaza dobroſćz,
wobkedźbowanja hódna
wubjernoſćz.

Małe pruhi ßo darmo wotedawaju!

Žana wožebna woballa
ale jenoż najlěpſcha hódnoſćz.

Schmidt & Gottschalk

pjenježna banka

w Budyſchinje na theaterſkej haßy 6, na rózku ſchulſkeje haßy.

Kupony na 1. januara 1907

hižo wot **15. dezembra** t. l. bjes khoſtow po **najwyſchſchich kurßach** ſaměnjomaj. Dobre, twjerdże ßo danjoze hódnoſtne papjery mamoj pſchezo na ſkładże.

Njedźelu 16.-a njedźelu 23. dezembra je banka popołdnju wot 3—6 hodźin woćinjena.

Krystallowe kuski

na bożodźěſćzowy ſchtom

punt po **50** np.
porucża
Budyſka fabrika ſchokoladowych a zokrowych tworow
A. Voye
na kotołſkej haßy a na bohatej haßy.

Najlěpſchi
jědźny kój
punt po 60 np.,
pſchi wotewſaćzu 5 puntow po 55 np., pſchi 10 puntach po 50 np.
porucża
Emil Gräfe, rěſniſki miſchtr
na ſwonkownej lawſkej haßy 15.

Dobre cźrjewa k dźěłanju kołbaßy, paßmo hižo po 80, 90 a 100 np., **ßuſcheny polcź** a **ßuſcheny ßwinjazy brjuch** po 3 puntach po 80 np., hdyž ßo wjazy bjerje, tuńſcho, **tućznu dobru kołbaßu** punt po 60 np., **ßadło** po 70 np. porucża
Ota Pětſchka na žitnej haßy.

Sſwojemu lubowanemu cźeßnemu ßobuſtawej, wyßokoćeſćźenemu a wjeledoſtojnemu knjeſej, ryćźerjej atd.,

ſararjej Jakubej-Njeßwaćidliſkemu

ßerbſke towaŕſtwo „Cźornobóh" w Draždźanach ſa wotßalne rjane hnujaze poßledne předowanje, njedźelu 2. adventa w ſchižnej zyrkwi w Draždźanach dźerżane, ßwój **najwutrobniſchi dźak** wupraja.

Luby knjes duſchowpaſtyrjo, kak wjeßelachmy ßo ſtajnje, Waß tu w Draždźanach powitać, ßłyſchachmy tola ſ Waſcheho rta rjane natwarjaze Boże ßłowo w maćerńej ßerbſkej rěcźi. Naſche towaŕſtwo proßy ſa Waß wo Boże žohnowanje.

Bóh luby Knjes chcył Wam na derje ſaßłużenym wotpoćinku hiſchcze wjele lět žiwjenja w ſtrowoſći a cźerſtwoſći ſpožćiću.

Towaŕſtwo „Cźornobóh" w Draždźanach.

Sſłużobna holza ßo pyta.

Młódſcha holza, kotraž chze waricź a plotowacź nawuknyć, ßo k nowemu lětu do lohkeho domjazeho dźěła w Budyſchinje pyta. Dalſche je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Pytam kuchaŕki, ßłużobne holzy, hródźne dźowki, wotroćkow, hejtmanow, tſećźakow, wolazych ſ wulkej mſdu do tudomnych a Draždźanſkich ſtronow.

Pſchiſtajeŕka **Schmidtowa**
na kotołſkej haßy 34 po 1 ſchod.

Schewſkeho wuczobnika
k jutram pyta
Emil Indinger,
ſchewſki miſchtr w Budyſchinje.

Rěſniſkeho wuczobnika
k jutram pyta
Max Strympa rěſniſki miſchtr
na ſwonkownej lawſkej haßy 40.

Hólcźez ſe wßow, kotryž chze **tyſcherſtwo** nawuknyć, jutry wućźbu namaka pola **A. Richtera,** tyſcheŕſkeho miſchtra na rěſniſkej haßy.

Kowaŕſkeho wuczobnika
ßyna ſprawneju ſtaſcheju k jutram 1907 pſchijima
Auguſt Hübner,
kowaŕſki miſchtr w Rakezach.
Jedyn **kowaŕſki pomoznik** móże tam hnydom dźěło doſtacź.

W Bronju je ſemrjecźa dla **kubło** cźißło 8, 36 kórzow wulke, ſ 249 dawſkimi jenoſcźemi a 8000 hr. wopalneje kaßy na pſchedań. Dalje ſhonicź pola wojnarja Rjencźa w Jaßyńzy abo pola gmejnſkeho pſchedſtejicźerja w Bronju.

Rakečanske serb. tow. „Lipa"
změje, da-li Bóh, jutře njedźelu 16. hodownika swoje
měsačne posedźenje
popołdnju z dypkom 4 hodź. w Mjenerec hoscźencu.
Dnjowy porjad: Wuradźenje wo zabawnym wječoru. Wšě lube sobustawy a hosći nuznych wuradźenjow dla w bohatej ličbje wočakuje
předsydstwo.

Schewſkeho wuczobnika
pyta **Ernſt Milank,** ſchewſki miſchtr w Njeſdaſchezach.

Dźěłacźerſku ßwójbu
k nowemu lětu pyta **Klahre** w Delnjej Kinje.

Woženjeny
pſchahaŕ wołow
ßo ſ darmotnym wobydlenjom, běrnami a wulkej tydźeńſkej mſdu pyta
na **knježim dworje**
w **Milkezach.**

Knjezi pohoncź
woženjeny abo njewoženjeny,
a rólny pohoncź
ßo na knježi dwór w **Dobruſchi** pytataj.

Wuſtojneho ſtrózbeho
ſtražnika (wajchtarja)
kotryž móże tež woženjeny bycź, k 1. januarej 1907 pyta **knježi dwór** w **Delnjej Kinje.**

Cźorny ßuknjany kožuch je ßo 11. novembra na pućźu ſ Radworja do Haßlowa ſhubił. Sprawny namakaŕ chcył jón w Radworju cźißko 55 ſa dobre myto wotedacź.

Dźak.

Sſo wróćźiwſchi wot rowa naſcheje lubowaneje maćerje, pſchichodneje maćerje, wowki a ßotry

Hany rodź. **Bróſkez** ſwud. **Worjechoweje,**
wumjenkarki w Hlinje,

5. dezembra w 78. lěcźe žiwjenja ſemrjeteje, nucźi naß, ſa wjele wopokaſmow luboſcźe a dźělbracźa na tutym měſtnje ßwój najwutrobniſchi dźak prajicź. Woßebje ßo dźakujemy knjeſej ſararjej Mateķej ſa jeho rjane troſchtowaze ßłowa pſchi pohrjebje, kaž tež wſchitkim druhim ſhromadnje ſa jara bohatu kwětkowu pychu a pſchewod k poßledujemu wotpoćinkej.

W Hlinje, 8. dezembra 1906.

Worjechez hłubokoſrudźena ßwójba.

(K temu cźißku tſi pſchiłohi.)

Prěnja pschiloha k cžišku 50 Serbskich Nowin.

Ssobotu 15. dezembra 1906.

Placžišny rěsneho slotu na Drajdžanskich šćitnych wikach.

10. dezembra 1906.

Placžišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druzhiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Wóły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscže hacž do 6 lět	46—48	85 87
awstriske	47—50	86—90
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	42—45	78 84
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	37—41	72 76
4. ßnadnje pizowane kóžbeje starobY	31—36	64—71
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscže	43 47	78 82
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscže hacž do 7 lět	40 42	73 77
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	36 39	66—72
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	31—35	61—65
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	56—60
Bykl:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscže	45 48	79 83
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	42—44	74 78
3. ßnadnje pizowane	35 41	66—73
Cželata:		
1. najlěpsche s młokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	50 53	80—86
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	46—49	75—80
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skhóženjow w starobje hacž do 1¼ léta	52—53	70—72
2. mjaßne	50 51	67 69
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	46 49	64—67

Placžišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2382 měchow	W Budyschinje 8. dezembra 1906. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 6. dezembra 1906. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza běła	—	—	—	—	8	71	9	06
" žołta	8	53	8	68	8	53	8	82
" nowa	—	—	—	—				
Rožka	7	88	8	—	7	60	7	88
" nowa	—	—	—	—				
Jeczmjeń	8	15	8	50	7	50	8	50
Wowß	7	40	7	50	7	—	7	30
Hróch	10	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	50	10	—	8	—	9	—
Jahły	15	—	16	—	14	—	15	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	60	2	25	1	70	2	20
Butra 1 kilogr	2	20	2	40	2	50	2	70
Pschenczna muka 50 "	9	75	18	25	—	—	—	—
Rožana muka 50 "	9	50	14	—	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	—	2	40	1	60	2	20
Ssloma 100 "	4	—	4	20	16	—	22	—
Proßata 990 schtuk, schtuka	10	—	18	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby	—	—	5	50	5	25	5	60
Rožane wotruby	—	—	6	—	5	50	6	—
Pschenczny gris	—	—	6	—	—	—	—	—
Rožany gris	—	—	6	75	—	—	—	—

50 kilogr

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenza (žołta) wot 8 hr. 65 np. hacž 8 hr 85 np, rožka wot 8 hr — np hacž 8 hr. 15 np., jeczmjeń wot 8 hr. 70 np. hacž 8 hr. 85 np, wowß wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 10 np.

W Budyschinje płaczejsche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 8 hr 88 np hacž 14 hr. 87 np., žołta 14 hr. 48 np. hacž 14 hr 73 np., nowa: — hr. — np. hacž — hr. — np., kórz rožki po 160 puntach 12 hr. 39 np. hacž 12 hr. 80 np., nowa: — hr. — np. hacž — hr. — np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 11 hr. 20 np. hacž 11 hr. 48 np.

Wiczne placžišny w Kamjenzu.

6. dezembra 1906.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 70 np. hacž 8 hr. — np., pschenza wot 8 hr. 30 np. hacž 8 hr. 75 np., jeczmjeń wot 7 hr. 80 np. hacž 8 hr 60 np, wowß wot 7 hr. 30 np. hacž 7 hr. 70 np., jahły wot 13 hr. — np. hacž 14 hr. — np. hróch 12 hr. — np., ßyno 1 hr. 80 np., běrny 2 hr. — np., ßloma (600 kilogr.) 21 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 50 np. hacž 2 hr. 60 np.

Wjedro w **Londonje** 14. dezembra: Deschcž, khłódne.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smjeje tsecžu adventsku njedželu rano w 7 hodž. duchowny Tischer ßerbsku spowjednu rěcž, ½9 hodžin farar Räda ßerbske a w 10 hodž. němske prědowanje. Tydženske sastojnske dźěła smjeje farar Räda.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi**: Jan Wrobl, pohonc̆ w Scžijezach, s Rosinu Scholcžiz s Pakostnizy pola Rychwalda w Ratarjezach.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Bjedrich Kurt, Khorle Augusta Spahna, khěžerja a murjerja na Židowje, ß. — Felix Rudolf, Bjedricha Pawola Pětscha, fabrikarja na Židowje, ß. — Martha Elsa, Hermanna Pojcžki, skałarja w Hněwßezach, dwójniska dž. — Margareta, Jana Bohuwěra Kalicha, murjerja a khěbětarja pschi Michalskej zyrkwi tu, dž. — Martha, njebo Ernsta Rychtarja, džełacžerja na Židowje, poßmjertna dž.

W **katholskej zyrkwi**: Jan Jurij, Franza Adolfa Rychtarja, tyscheńskeho mischtra w Budyschinje, ß. — Charlotta Hildegard, Khorle Jendryseka, wojnarja w Budyschinje, dž.

Zemrjeli:

W **Michalskej wožadze**: 7. dezembra: Ernst Waktař, njemandž. ß. we Wurizach, 6 m. 12 d. — 9. Johanna Augusta Scholcžiz, džełacžerka s Biskopiz, we wokrjeßnej khorowni w Ssmolizach, 54 l. 7 m. 3 d. — Khrystian Hendrich Kraus, krajny khudy, ßukelnik s Kałhütte, we wokrjeßnej khorowni w Ssmolizach, 64 l. 9 m. 7 d. — 11. Hendrich August Hardtmann, želesniski wothladar we Małym Wjelkowje, 48 l. 3 m. 7 d.

Zyrkwinske powjesče s Hodzija.

3. njedželu adventa smjeje rano ½8 hodž. farar Kschižan ßerbsku spowjednu wucžbu, ½9 hodž. duchowny Voigt ßerbske a w 10 hodzinach němske kemschenje.

Pjatk 21. dezembra jako na Domascha budže rano ½9 hodž. ßerbska spowjedź a ½10 hodž. ßerbske kemschenje.

Zyrkwinske powjesče s Budestez.

3. njedželu adventa smjeje farar Domaschka rano we 8 hodž. ßerbsku spowjedź, duchowny Kschižan dopołdnja w 9 hodž. ßerbske a ¾11 hodž. němske prědowanje.

Fabrika sahrodniskeho grata

Oskara Buttera w Budyšinje.

Najwjetscha pschedawarnja worzlowych a niklowych tworow

pschi žitnych wikach 2, na Tšélanskej drózy 18,

porucža wulki wubjerk hodownych darow:

domjazeje a kuchińskeje nadoby, woßebne worzlowe twory, ßudobje s nikla, aluminija a kopra, potrjebu sa rěsnikow atd.

Thuringia-zentrifugi

na najwjazy dokonjaze, najwótrischo sběraze,

0,05 hacž 0,10 s rukowanjom.

Porzlinowe, kamjeninowe a schkleńczane twory, tasłojtu schkleńzu, schpihele, gardinowe žerdže, klanki (pópy)

po fabrikskich placžišnach porucža

Ernst Ullrich

na schulerskej haßy 12.

Strympy,

ſoki,

ſchtrykowane a walkowane,

dźěčźaze wobleczenja,
ſpódnje kholowy
wſchitkich ſchěrjow,
koſchle,
rukajzy,
woßebne
rukawate lazy,

chenillowe rubiſchcźa
najnowſchich mnſtrow
płaćiſny hódno porucźa

Otto Osswald

na kamjeńtnej haßy 7.

Klanki (pópy),

ſwoblekane - - -
a njeſwoblekane,

klankaze (pópjaze) hrajki

a ſerviß

najtuńſcho a najlěpje we wulkim wubjerku
kupujecze pola

Hermanna Gläsela

pſchi lawſkich hrjebjach 4 — w Sserbſkim domje.

! Schtóź Serbske Nowiny pokaze, !
::: 5% rabatta doſtanje. :::

---

ff. likeury,

dwójny a jednory

palenz

ſnateje dobroſcze
po najtuńſchich płaćiſnach najlěpſchi porucźa

Franz Wölfle

(prjedy Moritz Mörbe.)

Pſchiſpomnjenje: W cźwizach palenz, wot 10 litrow ßo ſapoczejo franko ſa hotowe pjenjeſy roſeſcźelu.

Pſchi hlownym torhoſchcźu 5.

Reinhold Neugebauer

Pſchi hlownym torhoſchcźu 5.

w Budyſchinje.

Poruczam po jara tunich płaćiſnach:
Po najnowſchej modze dźěłane
mužaze, hólczaze a dźěčźaze
ſwjerſchniki, jupy, wobleczenja,
mantle, peleriny a kholowy
na wulki wubjerk, wubjernje ßedźaze ſ trajnych tkaninow trajne ſeſchite.

Nowe ſzym pſchijał a poruczam
najnowſche żonjaze a holczaze
żaketty
po tunich płaćiſnach.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7

porucźa k **hodam** jara płaćiſny hódno:

koſchlazy barchent na wulki wubjerk po jara poměrnych płaćiſnach kaž tež

barchentowe koſchle wſchěch wulkoſcźow ſa kóždu ſtarobu;

wupjerki, łohcź hižo po 25 np., cźerwjene a rózojte, teho runja hładke a módre ßmuhate;

zychi 9/4 a 6/4 ſchěroke hižo po 20 np.,

pollama nowych kaſchcźikatych a woknatych mnſtrow po wſchelakich płaćiſnach;

bluſy a jakowe ſbytki ſ reloura a kaſtora hižo po 1 mk.;

barchentowe poßleſchcźowe płachty ßwětłe a cźěmne, běłe a ſ pißanej kromu wſchěch dołhoſcźow a ſchěrjow;

ſpódnje kholowy ſa mužſkich, teho runja ſa żony a holzy wſchěch wulkoſcźow, poßlednje tež ſe ſchtaltom.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Pjelſcźowe kolliery,

tykacze (muffy), **khornarje, mězy** atd.
na wulki wubjerk, khmanje dźěłane

klobuki a mězy

ſa mužſkich a hólzow po wſchěch płaćiſnach poruczam.
Mužaze a żonjaze kožuchi ſ nowa derje a tunjo podſchiwam.

Kurt Herzog, kóžkarſki miſchtr

pſchi lawſkich hrjebjach 14
pódla Wjazlez hoſcźenza, ſ napſchecźa měſchcźanſkeho theatra.

Luxusowe twory.

A. & W. Neuhahn

4 na ſerbſkej haſy 4 **w Budyſchinje** 4 na ſerbſkej haſy 4

poručataj ſwój bohaty, ſ wjele nowoſczemi wuhotowany ſklad

ſolidnych kožanych a plyſchowych tworow

najjednoriſcheho hač do najwoſebniſcheho wuwjedženja, jako:

ručne puczowanſke toſche,
ručne toſchki ſ kožanym wuſchkom,
ručne toſchli ſ rjeczaſom,
pjenježne toſche k pſcheporwßnjenju,
ſchulſke tornijtry,
holczaze mapy,
kuihowe mapy ſ tłóczazym kneflom ßo ſamkaze,
kuihowe noſchaki,
toſche ſa rjemjeßluikow,
piſanſke mapy,
piſanſke podłožki,
notowe mapy,
dokumentowe mapy,
hudźbne mapy,
toſche ſa pjenježne papjery,
liſtnizy,
zigarowe etwije,
toſchki ſa viſitne khartki,
toſche ſa puczowanſku potrjebu,
fotografijowe albumy,
hudźbne albumy,
albumy ſa póſtſke kharty,
warjeńſke rezeptowe knihe,
dnjowe knihe ſe ſamkom a bjes njeho,
ſchwadliſku potrjebu,
debjenkowe laſchcziki,
rukajzowe laſchcziki,
ſchantkowe laſchcziki,
fotografijowe laſchcziki,

porte-treſory, ſportſke móſchnje, pjenježne móſchnje,
doſpołne garnitury, wobſtejaze **ſ zigaroweho etwija, liſtnizy, porte-treſora** a **toſche ſa viſitne khartki,** garnituru hač do 40 mk.

Liſtne kaßetty. **Khartowe kaßetty.**

Etwije ſe ſchwadliſkej potrjebu, pjenježne kaßetty,
etwije ſa ſubjaze ſchczętki, friſěrowanſke etwije,
ſchpihelowe etwije, laſchcze ſa khornarje a manſchetty.

Wulki ſklad hrajkow ſa kóždy czaß lěta.

Majolikowe a bronſowe twory.

Luxusowa a domiaza nadoba.

Scżěnſke wobraſy, ſcżěnſke talerje.

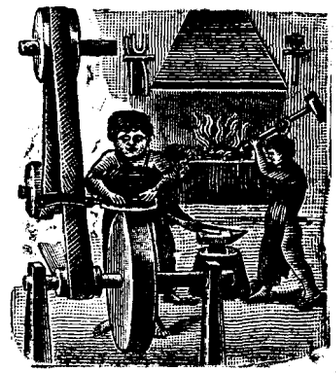

Hodowne dary

blidowe a dybſaczne

noże,

nožizy a britwje,
po 1½ mk. 20 np. hač do 6 mk.,
mjaßorubaze a rybowanſke maſchiny,
noże cziſczaze a žimaze maſchiny,
khlěbowe truhaki a mjaßowe noże,
niklowe khoſejowe a czajowe ſervißy,
tortowe platy a ßmjetanowe ſervißy,
menaže a khlěbowe korby,
kuchińſke wahi a khoſejowe młyny,
wſchě rěſniſke wězy,
ßmykacze
porucza

Wilh. Hein

na ßukelnſkej haſy 16,
nožetnja a parna tocżetnja.

G. Mager naßlědnik

(mějeczel **Th. Hippe**)
na ſerbſkej haſy 11 **czaßnikar** na ſerbſkej haſy 11
wuporjedžuje a pſchedawa wſchě družiny **czaßnikow,**
broſchow, nawuſchnizow a pjerſchczenjow po tunich płaczišnach ſe ſprawnym pißomnym rukowanjom.

Liſtnizy, zigarowe etwije a portemoneje

we wulkim wubjerku porucza

J. Nowak

na ſnutskownej lawſkej haſy 8.

Tunje zigary!

100 ſchtuk

3	np. zigary	po	200, 220, 240 np.
4	=	=	300, 320, 340 np.
5	=	=	360, 380, 400 np.
6	=	=	440, 460, 480 np.
8	=	=	520, 560, 600 np.

roſeczeła

zigarowa pſchedawarnja Havanna
w **Draždžanach 6.**

Albumy ſa póſtſke kharty

hižo po 50 np.
we wulkim wubjerku porucza

J. Nowak

na ſnutskownej lawſkej haſy 8.

Mój wulkotny ſklad

ſilzowych klobukow, zylindrowych, honćwarſkich a dźěczazych klobukow, mězow,

kraßne wězy ſa mužow a hólzow,
ſilzowe ſtupnje a toſle,
najlěpſchi wudźělk,
pſchi potrjebje dobroczinemu wobkedźbowanju poručam.
Jara niſke płaczišny pſchi krucze ſprawnym poßłużenju.

Hugo Lehmann

na bohatej haſy 22
pódla hoſczenza „winoweje kicze".

Khežorowe ſchijaze maſchiny,

ſ dwojinym kulowatym łožiskom
za naituniſche a najdlěje dźeržace a wurjadnje **lohke du.**

Jako najnowjeńſchi hodowny dar

ßo wobkedźbje poručeja.
Wubjerma ßwóbna ſchijaza maſchina hižo po **55** mk.
ſ 5letnym rukowanjom.

F. Eule w Budyſchinje

na Nowoſtatſkej drohi 19.

Moje lětuſche

hodowne wupſchedawanje

je ßo ſapoczało.

Njedźiwajzy ßo powyſchazych płaczišnow ſa wołmjane tkaniny je ßo mi też tole lěto poradźiło ſ pſchihódnym kupjenjom wulkeje dźělby,

drastnych tkaninow noweje mody

ſa ſymu a lěczo

jenoj dobre druźiny, lětuſche wězy zyle woßebje płaczišny hódno dostacz, kotrež po ſczěhowazych

njeßměrnje tunich płaczišnach

poſkiczam.

Woßebite ſkładnoſtne kupje:

Serija I	**Neiges**	meter **nětkole** — hr. **50** np., wobleczenje 6 m ſa **3** hr. — np.
Serija II	**Woknate neiges**	meter **nětkole** — hr. **60** np., wobleczenje 6 m ſa **3** hr. **60** np.
Serija III	**Cziſtowołmjane cheviоty, beiges a noppy** . .	meter **nětkole** — hr. **75** np., wobleczenje 6 m ſa **4** hr. **50** np.
Serija IV	**Careauxy a noppy**	meter **nětkole** — hr. **90** np., wobleczenje 6 m ſa **5** hr. **40** np.
Serija V	**Zibeliny, jendźelſke careauxy, cziſtowołmjane, módroſelene ſchottiſke a cheviоty**	meter **nětkole** **1** hr. — np., wobleczenje 6 m ſa **6** hr. — np.
Serija VI	**Melěrowane a jendźelſke tkaniny**	meter **nětkole** **1** hr. **10** np., wobleczenje 6 m ſa **6** hr. **60** np.
Serija VII	**Cziſtowołmjane cheviоty, woknate zibeliny a noppy**	meter **nětkole** **1** hr. **20** np., wobleczenje 6 m ſa **7** hr. **20** np.
Serija VIII	**Cziſtowołmjane zibeliny a woknate krepy** . .	meter **nětkole** **1** hr. **30** np., wobleczenje 6 m ſa **7** hr. **80** np.

Woßebje ma ßo wuſběhowacz:

Serija IX	**Dźělba jendź. draſtn. tkaninow,** 115 cm ſchěrokich,	meter **nětkole** **1** hr. **40** np., wobleczenje 6 m ſa **8** hr. **40** np.
	Dźělba zibelin. bluſowych a ſchottiſkich tkaninow	meter **nětkole** **1** hr. **40** np., bluſa 6 m ſa **2** hr. **80** np.
Serija X	**Woknate lěczne tkaniny a jendźelſke tkaniny**	meter **nětkole** **1** hr. **50** np., wobleczenje 6 m ſa **9** hr. — np.
Serija XI	**Voiles, jendźelſke tkaniny**	meter **nětkole** **1** hr. **60** np., wobleczenje 6 m ſa **9** hr. **60** np.
Serija XII	**Wſchelake nowoſcze**	meter **nětkole** **1** hr. **80** np., wobleczenje 6 m ſa **10** hr. **80** np.
Serija XIII	**Jenotliwe wotměrjene wobleczenja,** hacz do 50 hr. hódne, **nětkole** wobleczenje **18** hr. hacz **12** hr.	
Serija XIV	**Dźělba zidźanych tkaninow** ſa bluſy a wobleczenja, meter **nětkole** **1,90** hr., **1,60** hr., **1,20** hr.	
Serija XV	**Dźělba płoczliwych zidow,** běłych, écru, jaßnomódrych, ßwětłoſelenych, prjedawſcha płaczišna **3** hr., meter **nětkole** **1,50** hr.	
Serija XVI	**Dźělba wołmjanych mnßelinow** meter **nětkole** **90** np. hacz **75** np.	
Serija XVII	**Dźělba velourowych barchentow, loſchlazych barchentow a bawłmjanych tworow** meter hižo po **30** np.	

Sbytki a roby krótkeje měry.

Dale na dźělbu

žonjaceje drasty

kóždeje druźiny kedźbliwe cźinju, kotruż ſo bych ju wotbył, **wjele niże płaczišny** wotedawam.

Najpſchihodniſcha ſkładnoſcz ſa hodowne kupowanje.

Jan Jurij Pahn.

Hodowne wupschedawanje!

Miteho wjedra dla je mój skład wulki, duż płaczišny khětro ponižu a wurjadnje tunjo poručam:

swjerschniki, khornarje do wjedra, jupy, wobleczenja, kholowy

sa schulerjow, doroscenych młodych ludzi a mužow

wot prěnich Barlinskich krawzow dźěłane, najlěpje zedźaze, s najhódnischich tkaninow!

Mantle, żaketty, kapesy, wobleczenja sa dźěczi a młode holzy.

Dźěczaze schórzuchi, schórzuschki, żonjaze schórzuchi, barchentowe koschle sa dźěczi, mužow a żony atd.

Pschi hłownym torhoschczu 9. **Ernst Jenke.** Pschi hłownym torhoschczu 9.

J. a E. Koban

w **Budyschinje**

pschi żitnych wikach 4 (w See hez restaurantu „Germania").

Expedizija

sa pišomne dźěła w kupnych, dismenbrazijskich, hypothekskich, testamentskich a sawostajenstwowych wězach atd.

Rěczimoj tež serbski.

Ernst Herkner

czaßnikar w Budyschinje na **seminarskej haßy 13** prjedy pschi hłownym torhoschczu

porucza swój wulki skład wschěch druzinow **czaßnikow** a **rjeczazow** po tunich płaczišnach s wjazylětnym rukowanjom.

Porjedzenja derje a **tunjo.**

Pawoł Kristeller

telefon 168 — **na bohatej haßy 29** — telefon 168

swój hobrski skład wschěch druzinow

czrijow **sa żónske, mužow a dźěczi**

jako

jězdne, hontwarske a dołhe schkórnje,

schkórniczki,

filzowe, sukњane, pjelsczowe schkórnje

s kožu wobšadzene a wodu njepschepuschczate,

filzowe stupnje a tosle,

drjewjanzy,

gumijowe stupnje, gumijowe schkórnje,

stupnje na bal a do towarstwa,

teho runja **gamasche** se sukna a trikota

po snatych tunich płaczišnach k dobroczinemu wobkedźbowanju porucza.

Wobucze so wuporjedza. **Wobucze so po měrje dźěła.**

Poručam samodźěłane

ff. młóczniki, mlokowe karany, mlokowe hornzy, wódne khany, wódne czerpawy, sazynowane wódne khany a hornzy.

Mam wulki skład

krjepjawkow (krjepjenskich khanow) a **emaillowanych tworow, sazynowanych bowow** a **juchowych czerpakow.** **Tšěschne žłoby** a **roły** a kóžde do twarstwa skuschaze klampnarske dźěła shotowjam.

Želeso sa tšěschne žłoby mam na składze.

Spěschne poßkuženje. Najtuńsche płaczišny.

M. Schulz.

10 pschi serbskich hrjebjach 10.

Bohuwěr Knoch

w Budyschinje

pschi mjaßowych jědkach

porucza k pschedstejazym **hodam** swoju pschedawarnju

porzlinowych, kamjeninowych a schkleńczanych tworow,

hospodarstwowych a luxusowych wězow,

wulki skład

hrajkow a **klankow** (pópow),

po **tunich** płaczišnach.

Wulki wubjerk.

Ssudobja so wupožczuja.

Sa brylow potrjebnych!

Khorla Scholta, optikus,

w Budyschinje,

pschi hłownym torhoschczu, pod radnej khěžu,

załoženje wobkhoda 1856, potajkim 50lětne wobstatcze,

mytowany 11 króć

porucza

bryle a tłóczniki

kotrež so jenož sa wóczko so pschihodźaze pschedawaju,

barometry, thermometry, alkoholometry, dalokowidy, lupy, ryßowadła, czitanske schkleńzy,

kaž tež wjele druhich, jenož do optiskeho dźěła pschimazych wězow.

Winowa pschedawarńja
ſ wulka a ſ maka
Gustava Küttnera
na ſzerbſkej drósy telefon 5*
ſjednoczena
ſ winowej korczmu,
nowemu czaßej pschiprawjenej
porucza
naturſkoczíſte wina
po ſnatych ſolidnych płaczíſnach.

Hońtwarſke gamaſche
ſ czorneje abo bruneje howjaſeje koże wſchelakich wuwjedżenjow po 7 hacz 9 mk. porucza
Reinhold Gierisch
kożowa pschedawarńja
pschi mjaßowych jědłach 6.

I a czíſczeny
praec. basiski
fosforokißały kalk
k pizowanju ſkotu
we woprawnych walczkach a po waſy porucza jara tunjo
Otto Engert
en gros **drogownja** en détail
Telefon 33*.

Wolij
ſa mlócżaze maſchiny,
maſchinſki wolij,
rjemjenjowy wósk,
fluid,
wolij na rany,
hojazu a kopytowu żalbu,
kożowy mas
najlěpſcheje hódnoſcże porucza
Arthur Grubann
pschi drjewowych wikach 8.

Zuſe ſuby,
plomby ſe ſkota, ſzlěbra, emaille,
ſ rukowanjom ſa poměrne płaczíſny.
Eugen Wienecke,
w Amerizy approbowany ſubjazy lěkat,
18 na Hoſchiz haßy 18.

Broſche, nawuſchnizy, narucznizy, czaßnikowe rjeczaſy, ſyglowanſke pjerſchczenje, żonjaze pjerſchczenje, debjenki na ſchiju, wěrowanſke pjerſchczenje, manſchettowe knefle, ſchemiſettowe knefle, krawattowe jehły.

Guido Reiche
w Budyſchinje
2 pschi hłownym torhoſchczu 2
porucza ſwój ſklad najmodniſchich
juwelow, ſlotych a ſzlěbrowych tworow,
dary k hodam,
po kóżdej płaczíſnje,
jako woßebitoſcź **ſzerbſku njewjeſczínſku pychu.**

Blidowe naſtawki, nože, widliczki, łżizy, khoſejowe łżiczki, ſzadowe ſchklě, khlěbowe korby, khoſejowe ſerwißy, ſwěczniki, winowe khany, kwětkowe waſy, njewjeſczínſke dary.

Tunje płaczíſny. — Ssamßna dźěłarńja w domje. — Wuporjedźerńja.

K ſymſkemu czaßej poruczam ſwój wulki ſklad
pjelſczowych tworow kóżdeje druźiny,
kolliery a boy
wulki wubjerk wſchelakich nowoſczow tunich a lěpſchich pjelſczowych a kożuchowych wězow.
Tykacże (muffy), khornarje, pſchedkohi koßmate mězy, nohowe korby a měchi atd.
Wulki wubjerk
kożow k podſchiczu a k wobßadżenju,
mużaze a żonjaze żakety kóżdeje formy
każ tež **pjelſczowe żakety ſa ſzerbſe żony**
ßo po měrje derje a khmanje wudźěłaju,
klobuki a ſymſke mězy
ſtajnje nowoſcże,
pſchedźěłanje a wuporjedźenje
ßo ſchwarnje a po móżnoſczi ſpěſchnje wobſtaruje.
Kożu wſcheje ſwěriny, ſajecze koże atd. po najwyſchſchich płaczíſnach kupuju.

Emil Kurze, kóżkarſki miſchtr.
Na ſwonkownej lawſkej haßy 18.
Tunje płaczíſny. **Sprawne poßłużenje.**

Wſchě 31. dezembra t. l. a 1. januara 1907 ſapłaczomne
kupony
hižo wot nětka bjes khoſtow po najwyſchſchim kurßu ſ hotowymi pjenjeſami ſaměnjamy.
Filiala Lubijſkeje banki
w Budyſchinje w ſzerbſkim domje.

Kóždemu ßo płaczi, moje lětuſche

hodowne wupředawanje

wopytacź.

Kaž kóžde lěto, je ßo mi też lětßa poradźiło, ſa wſchě wotdźělenja mojeho ſkłada wulke dźělby tworow nakupicź, kotrež wſcho hacź dotal poſkiczene po kymanoſczi a płaczińy hódnoſczi daloko pſchětrjecha. Poruczam **jenoż nowe**

najmodniſche draſtne tkaniny

ſa ſymu a lěczo

jako njepſchetrjechene tunje.

Wulku dźělbu

wſchelakorych fantaſijowych tkaninow, prjedy płaczińa 5 a 6 mk., **wobleczenje** nětko **2½** mk.,
melanże, noppy, prjedy płaczińa 7 mk., **wobleczenje** nětko **3,60** mk.,
beiże, ſchevioty, ſ czińſteje wołmy, prjedy płaczińa 9 hacź 10 mk., **wobleczenje** nětko **4,50** mk.,
krepppy, zibeliny, ſ czińſteje wołmy, prjedy płaczińa 10 hacź 12 mk., **wobleczenje** nětko **5** a **6** mk.,
żakardy, matlaſſy, prjedy płaczińa 10 hacź 12 mk., **wobleczenje** nětko **5** a **6** mk.,
zibeliny, kaſchczikate, prjedy płaczińa 10 a 12 mk., **wobleczenje** nětko **6** mk.,
koſtumowe tkaniny, 100 a 110 cm ſchěroke, prjedy płaczińa 12 a 15 mk., **wobleczenje** nětko **7½** mk.,
fantaſijowe a panamaſke tkaniny, prjedy płaczińa 12 hacź 15 mk., **wobleczenje** nětko **7** hacź **7½** mk.,
fantaſijowe a modne tkaniny, prjedy płaczińa 15 hacź 18 mk., **wobleczenje** nětko **8** hacź **10** mk.,
czorne a wołmjane tkaniny, prjedy płaczińa 10 hacź 15 mk., **wobleczenje** nětko **5** hacź **10** mk.,
jenotliwe wotměrjene wobleczenja, prjedy płaczińa 30 hacź 50 mk., **wobleczenje** nětko **10** hacź **15** mk.,
wołmjane muſzeliny, meter po 75 np.

Czorne a piſßane źidźane tkaniny a ßomot k wobleczenjam a bluſam.

Kattuny, organdy, poßleſchczowe tkaniny, lama, velourowy a koſchlazy barchent, ſpódnje ßuknje, ſchórzuchi.

Hotowe bluſy hižo po **95** np.

Dźělba žonjazeje draſty:

żaketty, paletoty, wobleczenja, wjeczorne mantle,
koſtumowe ßuknje hižo po 3 mk.,
nadpadnje po płaczińach naſad ſtajene.

Alphons Schauseil

na bohatej haßy.

Njepſchetrjechene tunje płaczińy ſa woprawdże hódne tworу.

Proſchu, ßebi wupoloženki w mojich wukładnych woknach wobhladacź!

Dla wotedacza pschedawarnje

dospołne wupschedawanje

hotowych mužazych a žonjazych kožuchow, pjelzowych bowow a tykaczow (muffow), pjelsczowych mězow, nohowych měchow, kožow atd.

Klobuki a mězy su hacz na dalsche wot wupschedawanja wusunjene.

F. Trulley, kožkarski mischtr

w Budyschinje na bohatej haßy.

Wulke hodowne wupschedawanje.

Po hischcze ženje ßkyschanych **ßmĕschnje tunich płaczisnach** pschedawam dobre modne

mužaze a hólczaze swjerschniki,

jupy, wobleczenja, kholowy, kraßne žonjaze a holczaze žakety.

Najwjetschi wubjerk.

Otto Preuss

w Budyschinje na žitnej haßy 4.

Płaczisny hódno! Rjane! Solidne!

Najnowsche ſbytki sa symske kholowy, wobleczenja a paletoty ßu saßo doschke a proschu wo pschecźelniwy wopyt. Tež ßu najnowsche cźistowołmjane **Gerajske blusy** a **drastne tkaniny** saßo na składze.

Ernestina Elsnerowa na młynskej drósy 5 pschi Mörbitzez wulkim młynje.

Wulke

wupschedawanje meblow

14 na bohatej haßy 14 po 1 skhodze.

Dla pschetwarjenja khĕže ßwój **meblowy magazin** wotedam a ßwój wulki skład khmanje dźĕłanych meblow po poniženych płaczisnach wupschedawam.

Wilhelm Schmidt, blidatski mischtr.

Hodowna poskiczenka

po wurjadnje tunich płaczisnach.

Sa dźĕcźi:

Schtrymphy, cźorne, koleskate, pißane, hižo po 25 np.,
rukajzy ſ porstami a pjastne rukajzy hižo po 20 np.,
khapy a mězy, wołmjane a ßuknjane, modne wězy, hižo po 25 np.,
khapy a mězy ſ jehnjecźoweje koże, lodoweje koże, jara cźopke po 70 np.,
dźĕcźaze jeczki ſ jehnjecźoweje koże a lodoweje koże, po 85 np. hacz 450 np.,
dźĕcźaze wobleczenja ſ barchenta, wołmy, płyscha hižo po 60 np.,
dźĕcźaze trikotty, schtrykowane, trikott a barchent hižo po 45 np.,
dźĕcźaze tykacze (muffy) a pjelscźowe khornarje na wulki wubjerk po 50 np.

Sa žony:

Bĕle koschle ſ zankami a wuschiwanjom wobßadźane, hižo po 65 np.,
bĕle kholowy, barchent a koschlaze ßukno, po 85 np.,
barchentowe koschle, barbunjepuschcźate mustry, hižo po 1 mk.,
barchentowe wobleczenja, ſ wołmu wobrubjene, hižo po 90 np.,
spódnje ßuknje ſ klotha, moireja, barchenta, ßukna, hižo po 90 np.,
schórzuchi, reformske a hospodarske schórzuchi a schórzuschki hižo po 30 np.,
nahłowjaze schawle ſ wołmy, bawłmy a židy, hižo po 50 np.,
pjelscźowe khornarje a tykacze (muffy) hódnych družinow hižo po 2 mk.

Sa mużskich:

Normalne koschle se sapinanjom na wutrobnje a ramjenju hižo po 1 mk.,
spódnje kholowy, trikottowe a barchentowe, po 1 mk.,
krawatty modneje formy hižo po 5 np.,
ßlĕ, gumijowe a wuschiwane wězy, hižo po 45 np.,
rukawate lazy wschĕch družinow hižo po 150 np.,
rukajzy, krimske, trikottowe a kožane, hižo po 50 np.,
soki, wołmjane, połwołmjane a bawłmjane, po 30 np.,
schaty lĕpschich družinow po najtunischich płaczisnach.

Na ßwoje woßebite wotdźĕlenje **gardinow, blidowych pschikrywow (dekow), kožowych pschikrywow, hotowych poßleschczowych schatow, pscheschiwanych pschikrywow, linoleum, bĕhanske tkaniny a portiery** woßebje kedźbliwe cźinimoj. - - -

Hodowne mězy poła majn **najtunischo** kupujesće!

Philippi & Co.

na bohatej haßy 3,
delka a po 1 skhodze.
Telefon 488.

Sa njewjesty!

Sserbske a němske

spěwarske,

jara krasnje swjasane a se wschelakim wudebjenjom wupyschene, **w czelazej koži** hižo po **6** hr. **50** np., **najjednorische** = = **2** = — np. su dostacz **we wudawarni Serbskich Nowinow.**

Kóždy, kotryž chce sebi **dobru** a **tuni czasnik** kupicz, abo kotryž chce sebi jón **porjedzicz** dacz, njech dźe k czasnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej hasy 5

Jencz pschedawa a porjedza sa swoje dźelo sprawnje rukuje. — **Proschu, zebi moje wukladne wokno, s płaczisnami wupołożene, wobhladacz.**

Howjase koże,
czelaze a sajecze koże
a kaniklaze koże
po najwyschschich płaczisnach kupuje
Otto Hausotter
na garbarskej hasy 32.

Wodunjepschepuschczaty
garbarski mas
snateje dobrosczе na wobucze, zanu vaselinu, porucza
Reinhold Gierisch
kožowa pschedawarnja
pschi mjasowych jědkach 6.

Jatrowy wolij
(Lebertran)
czistu, czerstwu tworu
k pizowanju skotu
porucza
Otto Engert
en gros **drogownja** détail en
Telefon 33*.

Winowa pschedawarnja
Pawoła Feista w hotelu **běłeho konja**
- - : w Budyschinje na swonkownej lawskej hasy - - -
na swoje hohacze wuhotowane pinzy
s Rheinskimi, Moselskimi a Bordeauxskimi winami
stajnje wulki skład derje wothladanych w bleschach sraych winow jenoz s prěnjoklasnych winizow, teho runja wulki skład
ruma, araka, kognaka a ff. punschow
po najtunischich płaczisnach hacz do najwosebnischich druzinow
: k pschedstejazemu rocznemu czasej porucznjo dopomina. :

Najwjetschi wubjerk **darow**
k kwasam, sležbornym kwasam
a narodnym dnjam,
teho runja wschu **nadobu** do **kuchinje** a do **doma** namakacze pschezo w spezialnej pschedawarni
sa porzlin, kamjenin, schkleuzu, majoliku a nippesy
Hermanna Gläsela
pschi lawskich hrjebjach 4 (w serbskim domje).
Najtunische płaczisny.

Pschenzu a rožku
po najwyschschich płaczisnach kupujetaj
Heinke a syn
w hamorskim mlynje
w Budyschinje.

Wulke
hodowne wupschedawanje.

Debjene a njedebjene **zonjaze klobuki, talerjojte mězy, zonjaze a dźěczaze khapy, sportiske mězy, nahlowjaze schawle, schenillowe rubischcza, pompadury, pasy, czasnikowe a tykaczowe rjeczasy zonjaze lhornarje, nowosce, barchentowe wobleczenja a blusy, balske schawle, balske wjechle, balske rukajzy, balske tkaniny, zanki, borty** na wulki wubjerk,

trikotaze sa muzskich, zony a dźěczi, **schtrykowane lazy, pótniki, bolerowske jeczki, trikotowe taille, dźěczaze wobleczenja,** schtrykow. a tkane, **muzaze pschedkoschliczki, manschetty, krawaty, wolmjane pschedkoschliczki, wokoloschijaze rubischcza, šle, barchentowe koschle, barchentowe kholowy, schantka, schórznchi, spódnje suknje, schtalty, rukajzy, schtrympy.**

Kožane tosche, schwadliske kascheziki. **Boy.**
Na wschě hodowne wězy dawam **wosebity rabatt.**
Wosebitoscz: **Tapisserijowe wězy.**
Helene Crucius.
na bohatej hasy 9 w Budyschinje na zitnej hasy 10.

K hodam

poruczam swój bohaty sa kóždu potrjebu wuhotowany skład

hońtwarskich, jěsdnych, dołhich a stulpowych schkórnjow,

schkórniczkow a stupnjow,

balskich a towarstwowych czrijow,

gumijowych stupnjow a gumijowych schkórnjow,

filzowych stupnjow a filzowych toflow,

hońtwarskich, jěsdnych a promenadowych gamaschow,

kaž wschě jenož pomysłne druziny stupnjow a schkórnjow sa zónske, muzskich a dźěći po snatych tunich płaczisnach.

Kaž je snate, po měrje sa krótki czaz wubjerne wobucza dźěłam.

Wuporjedzenja sw w mojej samsnej dźěłarni spěschnje, po zadanju hnydom, shotowjeja.

Wobhladajcze sebi moje wukładne wokna!

Heinrich Mohr, czrijownja,

w Budyschinje na zitnych wikach na rózku sukelnskeje hasy.

Telefon 384.

Kosaze koże,

howjase koże,

wowcze koże,

sajecze a kaniklaze koże,

czelaze koże,

kaž tež wschě druhe druziny

kožow

po najwyschschich płaczisnach kupuje

Heinrich Lange

pschi serbskej katholskej zyrkwi a pschi zitnych wikach.

Heinrich Lange

11 pschi zitnych wikach 11

s napschecza skoteje hwězdy

porucza swój wulki skład

hotowych pjelsczowych tworow

kaž tež **wschě druziny kožow k wobšadzenju** a **podschiczu.**

Kožuchi so po měrje schija a so pschedźěłaju

po najtuńschej płaczisnje

Franz Marschner

czasnikar w Budyschinje

na bohatej hasy 9

swój skład **czasnikow** a **czasnikowych rjeczazow** k dobroczinemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pisomne rukowanje. Tunje płaczizny.

Brodowska haptyka

na hoschiz hasy 27

Kaschel, katarrh, dybawosej

so spěschnje połóžeja

s thymusinom

Blescha po 75 np. a 1 hr. 40 np.

Destillazija Adolfa Rämscha nasl.

(mějeczel **Max Kirschner**)

w Budyschinje pschi butrowych wikach

— 1868 sałożena —

porucza swoje daloko a schěroko znate wubjerne **likéry** k kwasam, kschcžisnam a druhim swjedźeńskim składnoscžam w cžwizach a po wasy. Wosebje dobre su dwójny **rózowy, nalikowy, hońtwinski** a **jadroselowy, hornjoluzifki, zołdkoselowy seleny** a **czerwjeny, zitronowy, wischnjowy, malenjowy, prusnizowy** a **korwejzowy** liter po 60—80 np. Dale **naturfokorwejzowy** liter po 40 np., dobry **zitny** po 60 a 70 np., a **czisty** czisce 1 a 2, liter po 34 a 36 np. **Czwizy k pjelnjenju so wupožczuja.**

Koprowy vitriol

zyły a czisty tolczeny k naczinjenju pschenzy po wulkim direktnym nakupjenju porucza

Otto Engert.

Telefon czisko 33*.

Jako najlepsche so poruczeja

dr. Roeberowe lěkarstwa:

Hablowy a jehlinowy spirituß pschе drjenje w rukomaj a nohomaj, kschizu, bjedrach a shibadłach.

Pepsinowe wino pschе tłoczenje zołdka, wróczenje, mjeknjenje, bjesappetitnosc.

Benediktinska essenza pschе zywotowe bolenje, dristawu.

Czaj farfara pschе kaschel.

Bjenchlowy měd a **brěczka czornych Janskich jahodow** pschе kaschel a dybawosc dźěći.

Zołdzowy kakao pschе dristawu a zywotowe bolenje.

Jakorzowa (jěchiběrnowa) **brěczka** k cziscenju krwě.

Mydło pschе lischawu.

Mydło pschе njerodź pola cłowjeka a skotu.

Kopschiwowy spirituß, **Arnikowy spirituß**, **Brěsowy balsam** } pschе wupadanje włosow a schupisny.

Kupanske sela sa słabe dźěći.

Teho runja wschě **lěkowanske kopjena, sela, korjenja,** dale **wobaladła** (wotu, wobalki atd.) **mineralowe wody, schkleńczane zykawy** a **apparaty k wothladanju khorych.**

Dr. Roeber,

Germania drogownja

s napschecza „winoweje kicze“ na bohatej hasy.

Maschinske wolije

rusle a **amerikanske**

sa cežko a lohko so czerjaze maschiny,

zylindrowe wolije

wschelakeje hódnosce,

husty maschinski tuk,

we woprawnych cwizach a po wasy po wulkim direktnym kupjenju jara tunjo porucza

Otto Engert

en gros **drogownja** en détail

Telefon 33*.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 51. | Sobotu 22. decembra 1906. | Lětnik 65.

Hodowny ewangelij.

Nam dźeń Boži ßwita ſ nowa,
Sswětko ſkhadźa ſ wěčznoſcże! —
Je hłóß jandźelſki, kiž woła
K hodownej naß wobradźe;
Sso wſchak radoſcź pſchipowjeda,
Kiž nam želicź w ſrudźbje njeda.

Dźěcźo pſchiſchło k nam je Boże,
Sbóžnik cźłowſtwa ßłubjeny;
Wumoženje, — wěcźne ſboże
Dostał ßwět je ſhubjeny;
Narodźiło w Bethlehemje
Je ßo wobnowjenje ſemje.

Ssyn dźe Boži, fěrſchta měrny,
Jaßnoſcź Bożej' kraßnoſcże,
Je ßo cźłowjek ſcźinił wěrny
W khudej naſchej podobje;
Nam ßo kraßnoſcź poſkicźuje
S nim, kiž w žłobje wotpocźuje.

Daty dar je najſbóžniſchi
Na hodowny ßwjedźeń nam;
Njebjeßa je najmiliſchi
Wotewrił Knjes hrěſchnikam! —
Halleluja! ſawyſkajmy,
Cźeſcź a khwalbu Bohu dajmy! — U.

Swětne podawki.

Nowowólby ſa khěžorſtwowy ßejm

ßu ßo na 25. dźeń wulkeho rózka poſtajiłe. Sapißy wuſwolerjow maja ßo na najpoſdźiſcho 28. dezembra wupołožicź. S wulkeho dźěła ßu hižo jenotliwe ſtrony ßwojich kandidatow poſtajiłe a ßwoje wólbne programy woſjewiło.

Konſerwatiwni nochzedźa khěžorſtwowe wjedniſtwo w jeho nadawkach, njech je to pſchi ſakitanju wótzneho kraja abo w kolonijach, wopuſchcźicź. Woni wotpokaſuja, do wjedźenja wójny a do knjeżeŕſtwoweje komandowanſkeje mozy nad wójſkom ſapſchimowacź a njecźeŕpja pódlanſke parlamentowe knjeżeŕſtwa.

Nationalliberalni jako pſchecźiwnizy katholſkich ßebi žadaju, ſo by ßo roswicźe němſkich intereßow wot cźiſchcźa zentrumſkeje ſtrony wußwobodźiło a ßo pſchecźiwo ſkažeŕſkim ſpocźinanjam ſozialdemokratije ſwěſcźiłe.

We wólbnym programje zentrumſkeje ſtrony ßo praji: Roſpuſchcźenje khěžorſtwoweje ſtrony je po naſchim pſcheßwědcźenju nadpad na jeho ßamoſtatnoſcź a ſamolwitoſcź w dawanju ſakonjow. Wone ßo njewojuje wo khěžorowu komandowanſku móz, ale wo prawo khěžorſtwoweho ßejma, pjenježy pſchiſwolecź abo ſapowjedźecź. Kóždy ſ naß je winowaty, wuſtawne prawa ludoweho ſaſtupjeŕſtwa ſakitowacź; njech ßmy teho dźeń wólby ßwědomni. Budźmy ßwědomi, ſo pſchi hinak tworjenej wjetſchinje ludoweho ſaſtupjeŕſtwa rukowanja njeje, ſo ßo pſchi pſchiſwolenju hižo pſchipowjedźenych nowych dawkow mjenje ſamožite ludowe worſchty lutuja, cźehoż ßmy ßo ſtajnje dźeŕżeli. Wuſtawne wólbne prawo budźemy ſtajnje wyßoko dźeŕżecź.

So ßo zentrumſka ſtrona ſ nowowólbami poßkabi, knjeżeŕſtwo njewěri. To mohło ßo jenoż w něktrych ſtronach ſtacź, hdźeż bychu ſozialdemokratojo ſ nationalliberalnymi pſchecźiwo zentrumſkim hłoßowali. Tale móżnoſcź ſda pak ßo runje pſchi nětcźiſchich politiſkich wobſtejnoſcźach wuſamknjena bycź. Skerje mohli ßo nadźecź, ſozialdemokratow w něktrych ſakſkich wólbnych wokrjeßach porasyc, w kotrychž dobycźe wot makeje liczby hłoßow wotwißuje. Budyſki wokrjeß drje njebudźe tón króc jenicźki w Sakſkej, w kotrymž ſozialdemokratojo podleża.

Wunmyßleny khěžorowy telegram.

Wukrajne nowiny ßu wunmyßleny telegram wocźiſchcźaka, w kotrymž je khěžor ſ Bückeburga wjerchej Bülowej póßłał a w kotrymž ßo pjecźa ßłowa namakaju: „Ja zyku bandu k cźertu wucźěrju.“ Tele ßłowa, ßo wě, njeje khěžor telegrafował. Wón ſ zyka njeje ſa poßlednje poßedźenje khěžorſtwoweho ßejma wjerchej Bülowej žadyn telegram póßłał.

Sakaſane pſchiwoženje ßwini.

Skórżby w khěžorſtwowym ßejmje na mjaßowu drohotu a žadanja, ſo bychu ßo krajne mjeſy zuſemu ſkotej wotewrike, njejßu wuſpěcha měle. Knjeżeŕſtwo je nawopak cźiniło a je mjeſy hiſchcźe krucźiſcho ſamkło. Pruſke rataŕſke miniſterſtwo je runje woſjewiło, ſo ßo ſ Danſkeje, Schwedſkeje a Norwegſkeje njeßmědźa żiwe ßwinje do Pruſkeje woſycź, dokelž ßu w Danſkej, Schwedſkej a Norwegſkej

na cžeŕwjeny pobĕžk a ßwinjazy mór skhorike. Dokelž je strach, so bychu ßo tele khorosćże s zusymi ßwinjemi do Pruskeje sanjeßke, ßu ßo pruske mjesy zusym ßwinjom do zyka samkle.

Pruski kultußowy minister se Studt

pjecža bórsy dominiſtruje. Powschitkownje ßo hižo wocžakowasche, so wón hromadže s Podbielskim wotstupi. Knjes se Studt pak hischcże w sastojnſtwje wosta, dokelž ßo schulske wobstejnosćże w pólskej krajinje pschezo bóle schmatachu a ßo nadžachu, so wón tam saßo porjad postaji. Schtó je sa Studtoweho naßlĕdnika postajeny, njeje hischcże snate. S jeneje strony ßo knjes Schwarzkopf mjenuje.

Pschenĕmczenje Polakow.

W Pósnanju je ßo demonſtraziska shromadžisna sa schulski strajk wotmĕla, psched kotrejž ßo žarowanska mscha sa semrjeteho arzybiskopa Stablewskeho wotbywasche. Bamžej ßo holdowanski telegram póßla, w kotrymž katholſzy Polazy praja, so njedžiwajcy cžežkich wobstejnosćżow, w kotrychž ßo namakaju, ßo ßwĕru k zyrkwi a bamžej džerža. Skónczńje ßo wobsamknjenje pschija, w kotrymž ßo praji: „Proteſtujemy na rasne waschnje pschecžiwo njeßkyschanemu njeprawu, kotrež ßo nam s tym stawa, so ßo naboženska wucžba w ludowych schulach pólskim džĕcžom w nĕmskej rĕcži podawa. Cžinimy pruske knjeżerſtwo samolwite sa scžĕhwki, kotrež s teho nastanu.“

Bamž je tejie shromadžisnje telegrafiſzy ßwoje žohnowanje póßkał.

Bamž Leo XIII. je ßebi pjecža wot khĕžora Wylema 500,000 frankow žadał.

Nĕhduschi khĕžorſtwowy kanzler Hohenlohe je pjecža do ßwojich dnjowych sapiſkow naspomnił, so je ßebi bamž Leo XIII., hdyž je khĕžorſtwowy ßejm w lĕcže 1893 wo powjetschenju wójska jednał, pschał, so by jemu khĕžor pół milijona frankow darił. Hohenlohe je radžił, pjenježny dar hakle po pschijecžu wojerſkeje pschedkohi dacž, tola jón hnydom ßlubicž. Do prĕdka je general Loë bamžej jedyn dejmant pschepodał.

Hacž je w Hohenlohowych njewocžiſchcżanych sapiſkach na tónle podawk spomnjene, njeje ßo hischcże wobkrucžiło. Mnohe nowiny s zyka jara na tym dwĕluja, so je ßebi bamž wot khĕžora pjenjesy žadał. Leo XIII. njeje muž był, kotryž je nĕkomu sa pjenjesy swólniwy był. Wón bĕ hordy semjan a mudry diplomat, wo kotrymž ßo njehodži myßlicž, so by wón tajke požadanja cžinił. To džĕ by jeho nahladnosczi pola khĕžora seschkodžiło a jeho do wónje pschinjeßło, so je sa pjenjesy pola bamža wscho dostacž.

„Frankfurtſke nowiny“ na to dopominaju, so je w lĕcže 1893 bamžowy polſtalĕtny biſkopiki jubilej był, k kotremuž je jemu awſtriſki khĕžor kaßetu s 200,000 frankami darił. Pschi tejle ſkładnosczi je ßnadž jedyn s vatikanowych prälatow khĕžoroweho sastupjerja w Romje s njepschemyßlenjom namołwjał, so by nĕmſki khĕžor teho runja klinczažy dar do Roma póßkał. Tola khĕžor Wylem, pola kotrehož ßu pjenjesy žadne, ßo s tym spokoji, so bamžej psches generalneho wyschka s Loë drohotny rybaſki pjerschcżeń pschepodacž da. Sswjedżeńſka awdijenza ßo 27. januara 1893 wotmĕ a ßo tehdy wjele rospominasche.

Tole wukoženje sda ßo bóle wĕrnosczi podobne bycž, hacž Hohenlohowy sapiß. S zyka njeje Hohenlohe 1893 s khĕžorſtwowym kanzlerom był. Tehdy bĕ hischcże hrabja Caprivi w sastojnſtwje, a Hohenlohe hakle kónz oktobra 1894 na jeho mĕsto stupi. Hohenlohe bĕ tehdy s khĕžorſkim namĕſtnikom w Elsaßu a Lothringſkej, tež njeje niczo bliżſche naspomnjene, hacž a cžeho dla ßu ßo jeho wo radu praſcheli.

So bamž Leo XIII. njeje wojerſkeje pschedkohi dla zentrumſku stronu sa knjeżerſtwowe žadanja k swólniwosczi namołwjał, je hižo s teho spósnacž, so zentrumſka strona tehdy njeje wojerſkej pschedkosy pschihłoßowała. Kaž je snate, bu teho dla khĕžorſtwowy ßejm tehdy rospuschczeny.

Zentrumske nowiny wo tejle wĕzy powjedaju, so je Bismarck w lĕcže 1887 spytał, bamža Leona XIII. pohnucž, so by wón zentrumſku stronu namołwjał, do powjetschenja wójska na ßydom lĕt swolicž. Kardinal Galimberti je dwójzy Windhorſtej pißał, tola tón je ßo s rosßudženosczu pschecžiwo temu wuprajił, so by ßo Rom do politiſkich należnosczow nĕmskeho khĕžorſtwa mĕschał. W lĕcže 1893 je Caprivi to ßame spytał, wjednizy zentrumſkeje strony pak pospyt wotpokasachu, so by Rom na jich rosßudženje ſkutkował. Woni po saßadże iriſkeho wjednika O'Connela cžinjachu: Naboženu s Roma bjerjemy, politiku pak pola naß doma cžinimy.

Pokhostanje njepoßkuſchnych franzowſkich offizĕrow.

Wójnſki ßud w Lillu je wußudžił, so ma ßo hejtman Magnieza s wójska puſchcżicž, dokelž wón njeje zivilnej wyſchnosczi wojakow na pomoz póßkał, hdyž bĕchu ßo jej pschi sapißanju nadoby w jenej zyrkwi ſpjecžowali. Psched ßudom wón praji, so jemu po wojerſkich postajenjach njeje pschikasane, na tajke žadanja poßkuchacž. Po wußudženju w ßudniſkej sali wulka hara nasta. Dżĕl poßkucharjow Magniezej ßława wokasche.

Podmórſke cžołmy franzowſkeho wójnſkeho łódżſtwa.

Franzowski ßejm je pjenjesy sa twar dalschich 20 podmórſkich cžołmow pschiſwolił. S nimi smĕje franzowske wójnſke łódżſtwo wjazy dyżli 100 podmórſkich cžołmow. Franzowsojo maja podmórſke cžołmy sa najlĕpschu bróń k wotraženju wulkich njepschecżelſkich łódżow bliſko brjoha. Pschi jenym manevrje podmórſke cžołmy wulku bitwiſku łódź nadpadżechu, kotraž bĕ k wotraženju podmórſkich cžołmow s mjeńschej wójnſkej łódżu, jenym torpedoſkim saniczakom a 8 torpedoſkimi cžołmami wobdata; wschĕ nadpady podmórſkich cžołmow bĕchu wuspĕſchne.

Mjetanje bombow w Ruſkej

je ßo po dlĕjſchej pschestawzy saßo sapocžało. Hdyž ßo w Peterburgu admiral Dubaßow, prjedawſchi Moſkowſki gubernator, bliſko ßwojeho wobydlenja w Tawriſkej sahrodże wukhodżowasche, tſjo njeſnacži mużſzy do sahrody ſtupichu. Dwejo ßo na ławku ßydnyſchtaj a Dubaßowa wobkedżbowaſchtaj, tſeczi sa bliſku hórku ſtupi a do Dubaßowa tſĕli, hdyž ßo tón pschibliżi. Kulka pak mißny. Prjedy hacž mózachu potajni poliziſtojo, kotfiž kruch sa Dubaßowom dżĕchu, pschibĕżecž, na ławzy ßedżazaj mużſkaj nĕkotre krócž do Dubaßowa tſĕliſchtaj a jenu bombu cžißnyſchtaj, kotraž hnydom rosbuchny a admiralowu nohu frani. Poliziſtojo jeneho nadpadnika pschimnychu, druhaj dwaj pak cžĕkajo tſĕleſchtaj a druhu bombu cžißnyſchtaj, kotraž ſe ßłabym łuſkom rosbuchny. Skónczńje hischcże jeneho se ſtóſtnikow sajachu, tieczemu pak ßo poradži wupjerchnyncž. Sajataj ſtaj nĕhdże 20lĕtnaj cžłowjekaj. Pólny ßud je jeju hnydom k ßmjercži saßudżicž a wobwĕßnycž dał.

Druha bomba je ßo w Łódži na tamniſcheho polizajſkeho miſchtra cžißka. kotryž ßo lohko frani. Kucža polizajſkeho direktora ßo rosbi. Pohoncž a jedyn dragunar s pschewoda ßo s bombinymi tſchĕſkami franiſchtaj.

Nowa ruſko-japanſka wójna a nawal Japanſkich do Europy ßo bliži.

Psched nĕhdże 10 lĕtami je nĕmſki khĕžor Europjanow psched Japanſkimi warnował s wobraſom, kotryž mĕjesche podpißmo: „Europiſke ludy, ſakhowajcże ßebi ßwoje najdrohotniſche kubła!“ Psched dwĕmaj lĕtomaj mĕjesche Ruſka prĕni nadpad Japanſkich wudžerżecž. Mnohy Europjenjo ßu hižo tehdy pschesßwĕdczeni byli, so Ruſka ſa zyku Europu wojuje, wulka wjetschina Europjanow pak tehdy dobyczerſkim Japanſkim napſchecžo wyſkasche. Tymle saßlepjenym ludžom mohł Armand, prjedawſchi franzowski póßłanz w Japanſkej wocži wotewricž. Armand je tele dny w jenym pschednoſchku w Pariſu prajił, so Japanſzy w tejle wójnje njejßu ſe ßamej Ruſkej, ale s zykej Europu wojowali, Ruſku mĕke europiſke ludy jenož jako ßwoje pschedwójſko wobhładowacž. Wo smyßlenju poknózneje Ameriki a jejnych ſympathijach njeje Europa derje wobhonjena była. Jenož tón dżĕl Ameriki, kotryž k atlantiſkemu morjej pschilĕha, bĕ Japanſkim pschikhileny, ale ta Amerika, kotraž s Cžichim morjom mjesuje, njeje ženje sa Japanſkich pschecżelne cžucże mĕła, schtož je ßo nĕtkole w Kaliforniji pokasało. Armand njewĕri, so bórsy wójna Japanſkeje se ſjednocżenymi ſtatami poknózneje Ameriki wndyri, ale pschińdże hórſche: Sa nĕkoitre lĕta ßo wójna Japanſkeje s Ruſkej wospjetuje, sa njej ßo, jeli so Ruſka njedobudże, Japanſzy a Chineſojo do Europy nawala.

Hody.

(Pokracžowanje.)

„Jano“, wona ras rjekny, „njechamoj ßebi tež tuto lĕto hodowny schtom saßwĕcžicž, ßmy dżĕ kóżde lĕto hodowny schtom mĕli, hdyž bĕ nan żiwy, njemóżu ßebi tola ani hód bjes schtoma myßlicž.“

„Ty ßama wěsch, luba ßotra, kak ſrudne hody ßmy ßwjeczili“, wón rjekny, „ſchmrěkow njemóžu wuſtacz, ty wěsch, ſo ßu w ſymje ſelene, hdyž je wſchitko wotemrjeło, powjedaju wo nadžiji, hdyž je wſchitko kołowokoło do ßněha a lodu polhowane, a ja nadžije nimam, pſchichoda njerodžu, nochzu ßebi na to ani myßlicz.“

„Ale“, jemu ßotra nježnje do rěczi pſchińdże, „hody ßu tola ßwjedżeń radoſcze.“

„Haj“, wón rjekny, „derje temu, ſchtóž ßo wjeßelicz móże, ale wěsch, njewěrju, ſo ßu mi hodowne radoſcze pſchißudżene, ja do hodowneho dźiwa njemóžu wěricz —, njemóžu wěricz, ſo je Bóh połny luboſcze, hdyž tola ßwoje dźěczi w nuſy woſtaja, a we ßwěcze je telko njeſboża; hody ßu ſa poniżnje wěrjazych, ale ſa naju to niczo njeje!“

Tu ßo k njemu jeho ßotra pſchibliżi a pſchiſchepta jemu: „Ach, Jano, wěſch dźě ty, ſo ßebi naju cżeta też hodowneho ſchtoma njeſaßwěczi?“

„Njepowjedaj mi dale wo njej“, wón rjekny, „ty wěſch, ſo ßmój róſno, a mój nochzemoj jedyn na druheho dopominanaj bycz.“

Wona ßebi ßylſu ſ wocżow ſetrě a rjekny: „Jano, tak tola woſtacz njemóże, a Hańża ßo tola tak derje tebi hodźi.“

„Ach haj“, wón rjekny, „mój wſchak budżechmoj jedyn druhemu ſwukkoj, ale wona ßebi wjazy żadaſche, hacz móżu dacz, moja luboſcz druhej ßłuſcha.“

Jeho ßotra połoži jemu ruku na ramjo a rjekny: „Wbohi bratſje, njejßy dha żenje wo Hanzy niczo ßkyſchak?“

Wón ſrudny ſ hłowu ſatſchaße a wotmolwi: „Jeno to wěm, ſo w Jendżelſkej jako kubłarka abo wucżerka pſchebywa; ale to njemóżu wopſchijecz, ſo mi njepiſche.“

„Luby bratſje“, rjekny ßotra, „myßlu ßebi, ſo je ßo Hanka do njewotwobrocżomnych wězow podała; ale to je mi jara żel, ſo ty Hańži kſchiwdu cżiniſch. Ty na nju hiſchcże pſchezo ſ tymaj wocżomaj hladaſch, ſ kotrymajż ßy na nju jako hólczez hladak. To je wěrno, tehdom wona jara ſchpatny ſacżiſchcz cżinjeſche, běſche dźiwja njepſchiſtupna holza, jeje cżerwjene wkoßy a wótre ryßy ßo lubicz njemóżachu, ale to cżi praju, pytaj ju nětkole ſpósnacz, a budżeſch ßo dźiwacz, kak ſpodobne waſchnje nětkole ma, a wona woprawdże je ſwjerſchna woßoba.“

„Aj“, ßo bratr ßmějeſche, „ty drje budżeſch ju hiſchcże jako rěcznik ſakitowacz, to cżi woprawdże trjeba njeje, ſa nju wuſtupowacz; ſchto wona je, to zyle derje wěm.“

„Ně“, rjekny ßotra, „to ty njewěſch; w tych dnjach, ſo ſtaj ßlubjenaj bykoj, ßy dźě na nju ledom pohladak a ſ njeju ſtajnje ſymnje wobkhadżak, a pſchezo ßym ßo dźiwaka, kak ſcżerpnje je to pſchenjeßka. S teho cżaßa, ſo ſtaj ßo roſeſchkoj, je wona w mojich myßlach nadobyła. Ty dyrbjak ju jeno njedżelu w zyrkwi widżecz, wona ma tak hłuboko cżerpjazy wuras, a kak pobożnje na ßkowa duchowneho poßłucha.“

„Tak“, ßo mkody mużiki k ßmjeczu nuſowaſche, „wona je też hiſchcże pobożna poczaka bycz, tak dźě ßo wubjernje ke mni hodźi.“ —

„Haj, luby bratſje, nam wſchěm je tebje wutrobnje żel, ſo ty Bożeho ßkowa a zyrkwje kedżbu nimaſch, tajki ty tola prjedy njeběſche.“

„Ow“, wón rjekny, „to budżich ßo Hanzy k woli modlik, jeje nan dźě je jara pobożny muż.“

„A to wón prawje cżini, ja měnju“, rjekny holczka, „woprawdże njeroſymju, kak mohł ßo cżłowjek w żiwjenju dodżerżecz, hdyž wěry nima, a myßlu ßebi, luby bratſje, ani ty njepſchińdżeiſch tak pſches ßwět, ty dyrbiſch też hiſchcże hinak wuknycz, a chzu tebi ßwěru wuſnacz, nadżijam ßo teho, a ty budżeſch też na tu, kotruż ßy ſaſtorczik, hiſchcże ſaßo hinak hladacz, a na Hańži něſchto pytnjeſch, ſchtoż nětkole njewidżiſch. Wona je w zykej ßwojej myßli jandżel.“

Na dobo mkody cżłowjek poſkoczi: „Poßłuchaj wſchak, luba ßotra, hacz dotal ßym ſcżerpnje na tebje poßłuchak, dokelż wěm, ſo tebje bórſy wjazy we ßwojim domje mécz njemóżu, ale wo to tebje khutnje proſchu, ſo wſchudżom, hdżeżkuli ſmějeſch ſkładnoſcz, pſchecżiwo tej baßniczży wojujeſch, każ by rjekk, ſo ßym ja Hańżu ſaſtorczik. To ja wěm, ja ßym zyle a doſpołnje roſßudżeny byk, ßlubjenje dżerżecz, kotrež ßym ßwojemu nanej dak, ale wona njeje chzyła, wona je ßo wotrjekła.“

„Nó“, mkoda holza rjekny, „to budżeſch jej tola nadżijomnje ſa cżeſcz wukkadowacz, to drje jej tola pſchidaſch: ſo by twoje ważenje ſhubiła, hdy budżiſche ßo hiſchcże dlěje ſa twoju njewjeſtu měła, hdyž bě ſhoniła, kak bě ßo to ſtało.“

Bratr ßo wotmjelkny. Sſłużobnik ſa knjeńku wopyt pſchiſjewi, a wona ßo ſe iſtwy wotßali. Wón bě ßam a ſepjeraſche, każ bě to hižo dawno cżinicz ſwuknył, hłowu na ruku a hladaſche won do ſymſkeje krajiny. —

IV.

O ty radoſtny hodowny cżaßo.

Sswjaty wjeczor bě pſchiſchoł. Na hrodże ßamym njeſdachu ßo hody bycz, we woknach ßo błyſchcz ßwězow njepokaſowaſche, każ to tola bywaſche też w najkhudſchej khěżży pſchi morju. A hdyž wjeczor dwaj dźěkacżerjej, kotrajż běſchtaj na dworje hiſchcże něſchto cżinicz mětoj, tam nimo dźěſchtaj, rjekny jedyn druhemu: „Dżenßa wjeczor ja nochzył na naſcheho knjeſowym měſtnje bycz, wón drje ma rjane wobßedżeńſtwo, ale ſchto jemu to wſcho pomha?“

„Haj, Boži wjeczor“, rjekny druhi, „to chze tola kóżdy pſchi ßwojich dźěczoch doma bycz, ſchtóż żane ma.“

„Abo“, druhi rjekny, „we ßwojej ßwójbje; ale naſch knjes, tón ßwójby nima, tón je ßam.“

Mkody ſemjanſki knjes ſaßo we ßwojej ſtwje pſchi wotewrjenym pißnym blidże ßedżeſche — hižo bě ßo ſcżmiko, pſchezo hiſchcże ßebi ßwězy njebě dak ſaßwěczicz — bě bjes lóſchta, Boži wjeczor bě jemu pſchezo najſtraſchniſchi wjeczor. Wſchudżom luboſcz, jeno w jeho wutrobje, w jeho domje bě tak ſyma! Jemu bě wo iſtwje tyſchno, wuńdże won do ſahrody. Jeho ßotra ſa nim ſawoła: „Hdże dżeſch, nochzeſch ras Boži wjeczor doma woſtacz?“ —

„Hnydom ſaßo pſchińdu“, wón rjekny, „chzych ßebi ſ khodżenjom jeno trochu noſy ſhrěcz, ſtej mi tak wuſtudkej.“

Hdyž bě do ſahrody pſchiſchoł a pſches wyßoke jědle dźěſche, kotrež w ſahrodże hród wot hoſpodarſkeho dwora dźělachu, ßkyſchеſche ßłużobneho hólza prajicz:

„Hladaj, kak ßo dżenßa wjeczor hwěſdy frinkotaja, też te ßo wjeßela, ſo je dżenßa Boži wjeczor — to chzył tola wjedżecz, kak dżenßniſchi wjeczor w njebjeßach ßwjecża, moja macz tam też je.“

Tu jemu druhi rjekny: „Handrijo, dżenßa wjeczor wſchak w njebjeßach ßwjeczicz njemóża, dżenßa wjeczor dźě je Boże dźěczo na ſemi a khodźi dom wot domu a ßo raduje, hdyž jo ludżo lubo maju.“

„Boſczijo“, ßłużobny hólz rjekny, „njewěſch dha ty, ſo je Jeſuß wſchehowědomy, a byrnjež by też horka w njebjeßach byk, tola do wſchěch domow nuts widżi — hlej, duż móża tola też w njebjeßach dżenßa Boži wjeczor ßwjecżicz, ale to chzył rady wjedżecz, ſchto by prajik, hdyž na naſchu ſemju dele hlada.“

„Ach, ßměſchne“, myßleſche ßebi ryczerkubler, „ſchto chzył wón też rjez“, a tola teje myßliczki wjazy wotbycz njemóżeſche. Wón dźě nochzyſche ani do Jeſußa wěricz. „Haj“, wón rjekny, „to cżłowjek wjazy njewotbudże, ſchtoż je w mkodoſczi nawuknył.“

Tu ſe ſchoßarjoweho domu na dobo móżny ſpěw ſaklincża — mkodemu ryczerkublerjej pſchińdżechu tak ſpodżiwnje ßwjatocżne myßle — dźěſche ſa ſwukami a dwór ſ jaßnym ßwětkom roſßwětleny wuhlada, kotrež ßo ſ woknow ßwěcżeſche. Haj, ſchoßar mějeſche hodowny ſchtom, a běſche ßwojich ßwójbnych a wotrocżkow a dżowki też ſhromadżik, a wſchitzy ſhromadnje ſpěwachu! „Cżicha nóz, ßwjata nóz!“ Wón ßo ſdżerżecz njemóżeſche, wón do khěże ſtupi, runje běchu doſpěwali; tu ſchoßar na ludżi ſ krótka ſarěcża a rjekny, kak dżakowni maja bycz, dokelż ma Jeſuß jich lubo, a dokelż wón też na nich dżenßa w njebjeßach ſpomina, pſchetoż ſo wſcha luboſcz na ſemi niczo njeje, jeli ſo we wutrobje też k Bohu luboſcz njeje, a ſo woni njemohli hodow ßwjecżicz, jeli ſo w luboſczi k Jeſußej, ßwojemu Knjeſej, wobtwjerdżeni njejßu, jeli ſo njejßu ſe ßwojim Sbóżnikom we wutrobje ßo ſjednali a jeli ſo wodacże ßwojich hrěchow njedoſtanu. Potom inſpektor ludżi napominaſche, ſo dyrbja we ßwjatym hodownym cżaßu tak żiwi bycz, każ ßo Bożim dźěczom ſależi, a ſo dyrbja ßebi na to myßlicz, ſo wocżi jich Wumożnika też na nich hladatej, a ſo woni tola też wěſcże, wón rjekny, nochzedża, ſo by ßo wón nad nimi rudżik. Ryczerkublerjej wutroba móżnje pukotaſche, potom ſaßo wo Knjeſowym wócżku ßkyſchеſche, a jemu běſche, jako by ßo jemu wutroba horika, jako budżiſche jene wócżko ſa nim hladako. Wón do iſtwy ſaſtupi, hdyž bě ſchoßar doryczak a hdyž ludżo ſaßo ſpěwacz ſapoczachu: „To je ta nóz atd.“ Ludżo wſchitzy k njemu hladachu, ale wón proſcheſche, ſo bychu dale ſpěwali, ſchoßar ſtaji jemu ſtólz, a tak ßo hodowna ßwjatocżnoſcz dale pokracżowaſche. Schoßar mějeſche wſchěm mały dar pſchihotowany, hdyž běchu doſpěwali, kóżdy ßwój dar doſta a wſchudżom bě wulke wyſkanje. Potom ßo ſchoßar hiſchcże modlitwu pomodli a proſcheſche Boha, lubeho Knjeſa, ſo by tola też wutrobu ſrudnych roswjeßelik,

a so by tež tych, kotsiž žu hischcże wot njeho daloko, k žłobej dowjedł.

Wotroczžy a dźowki žo saźo wožalichu, hdyž běchu knjesej jara podźakowali, a podachu žo do deleńzy, hdźež bu jim žwjatocžna hoscźina pschiprawjena.

Ryczerkubleŕ žebi ſ wóczka žylsu setrě. „Knjes Daniko“, wón rjekny, „czeho dla dyrbju ja dźenża jenicžki ſrudny bycź?“

„K temu wy njejscże nusowany!“ schožaŕ wotmolwi. „Wy dźě to chzecże bycź, ale tež wam, knjeże ſ Rjanowa, je žo Wumožnik runje tak narodźił, kaž nam wschitkim, a wy jeho runje tak trjebacże, kaž my wschitzy, ale wy dźě niczo wo nim wjedźecź nochzecże; wy scże kaž laczny, kotryž pschi ſtudni žedźi a woła, so je laczny.“

Ryczerkubleŕ ſ hłowu tschažesche. „Wy wěscże, knjes schožarjo, so žym ſrudnych wězow doživił.“

„Czim bóle měli wy žwojemu Wumožnikej ruzy napschecźo tykacź; wschako wěscże, so je ſrudnym troschtaŕ.“

„Wy njewěscże, knjes schožarjo, kaŕ je mi czežko, praweho pucża namakacź.“

„Ow“, tón rjekny, „czim nusnischo by było, hdy by hnada Boża tež wam pucź rosžwětlała, a hdy byschcże potom tež wy žo na teho wobrocźicź chzyli, kotryž je tak mnohim pucź a czěŕ pokaſaŕ.“ (Skónczenje pschichodnje.)

Za Serbski Dom w Budyšinje

je so w lěce 1906 dotal zaso nahromadźiło: 1538 hr. 33 np.

Dale za njón přez knjenju inženjerowu Marku Kirchschlagerowu, rodź. Zejlerjec, w Lubljani darichu:

Knjez wulkotowarnik Knjez . . . 30 krónow,
Knjez wyšši inženjer Sbrizaj . . 5 krónow,
Knjez inženjer Pick . . . . . 5 krónow,
Knjeni Marka Kirchschlagerowa 10 krónow,

do hromady 50 krónow = 42 hr. 44 np.

Hromadźe: 1580 hr. 77 np.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Dźenžniſchemu cžišku je pschipokoženy: „Sapiš wschěch kupjomnych žerbſkich knihi“. Proſymy naležnje, so bychu jón wschitzy k žwjatym dnjam a tež posdźischo wužiwali, žebi a tym žwojim rjane a tunje žerbſke knihi kupowali a ſ wjele prócu ſestajany „ſapiš“ prjecź njecźišli, ale sa pschichod žebi ſkhowali. — Dokelž je to prěni tajki žerbſki ſapiš knihow, a dokelž běsche cžaš krótki k ſestajenju, njebudże wón wěſo zyle dospołny. Teho dla proſymy wschěch, kotsiž bychu žanu njedospołnosćź naschli, so bychu to hnydom knjeſej redaktorej ſdźělili, dokelž „ſapiš“ pschichodnje w druhim wudaczu wuńdże.

S **Budyschina.** Wokrjeżna ſhromadźisna tudomneho hamtſkeho hejtmanſtwa je jako pschinoſchk k pjenježnym wudawkam sa pschiſamknjenje dróhow k wotmyślenemu Sprejinemu mostej 34,000 hriwnow pschiſwolika. Wyſchſchi měſchczanoſta dr. Käubler k temu pschiſpomni, so žo nětko bórsy ſ mostowym twarom sapoczńje. Dale žo gmejnſki pschedſtejicźeŕ Reinig we Wujeżku sa kontrolleura Trjebjeczańſkeje hoſpodowanſkeje ſtazije poſtaji a krajny poſtajenz žwobodny knjes ſ Vietinghoff-Rieſch žo sa žobuſtaw wokrjeżneho wubjerka wuſwoli.

W poželdźenju wokrjeżneho wubjerka je žo tón žamy dźeń wo woheńhaſcherſtwje gmejnow Scheſchowa, Schekez a Hrodźiſchcża jednako a žo wo wſchelakich gmejnſkich naležnoſcźach, Zicžeń, Lutobcź, Baczoń, Wulki Wožyk, Wulku Dubrawu a Rynarńu naſtupazych, wobſamkło. Sa lodowu cźěŕ w Tſělanach je žo dowolnoſcź k porjedźenju khofeja, kakaowa a groga daka. W naſtupanju měſtneho pſchiſchluſchenja Lutobcźańſkeho dwórniſchcża žo wokrjeżny wubjerk ſa to wupraji, ſo ma žo wón do Lutobcża ſagmejnicź.

S **Budyschina.** Saſtupjerjo reformſkeje ſtrony a ſwjaſka ratarjow Budyſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa žu wobſamkli, dotalneho ſaſtupjerja tseczeho ſakſkeho khěžorſtwožejmſkeho wokrjeża, měſchczańſkeho wukaſanza Hendricha Gräfu w Biſkopizach, ſ nowa ſa žwojeho kandidatu poſtajicź.

W Budyſko-Kamjeńſkim wokrjeżu bě w lěcże 1903 32,252 wólbne prawo mějazach. S nich je 23,551 pſchi hłownej wólbje žwój hłóž wotedało. Gräfa doſta 10,637, ſozialdemokrat Höppner 9,191, žwobodnomyślny Gnauck 1,967, zentrumſki dr. Porſcha 1742 hłoſow. Pſchi na to žlědowažej wukalanſkej wólbje ſa Gräfu 15,478, ſa Höppnera 11,333 wuſwolerjow hłoſowaſche. 115 hłoſow bě njepłaczazych.

— (Wo wólbach do khěžorſtwoweho žejma.) Sozialdemokratojo žu w Draždźanach Kadena, Gradnauera a Horna, w Freibergu Schulze, w Oſchatzu, Grimmje, Lipinſkeho, w Döbelnje, Pinkaua a w Budyſchinje Höppnera ſaźo ſa kandidatow poſtaja. — Sswobodomyślni žu w Döbelnje wuczerja Becka, w Zwickowje pſchekupza Bära (ſ Woždyka), w Annabergu Bacha, w Plawenje Günthera poſtajili.

— Dołho woczakany žněh je žo po zykej Europje naſchoł Kóſchkarjo, krawzy, ſchewzy a wſchitzy, kotrymž ſyma ſaźužbu pſchinoſcha, žu dawno ſa nim žadali a žo wjeżela, ſo je ſyma do hód ſaduchaka. Ssněh wſchudże ſemju tak wyſoko pſchikrywa, ſo žo hodźi po nim ſe žanjemi jěźdźicź. W Rudnych horach a Cžěſkim lěžu žněh meter wyſoko a hiſchcże wyſchſche leži. Ssněſowe mjeczele žu pucże a dróhi ſawěle, a ſ měſtnami je wobkhad pſchetorhnjeny. Dźěczi njemóža wulkeho žněha dla do ſchule khodźicź.

— Ssurowa ſyma poſledních dnjow wokołoczahazych ludźi ſ dróhow do měſtow honi. W Budyſkej hoſpodże „domiſny“ nětkole wſchědnje 25 woſobow pſchenozuje, mjes tym ſo je jich w miliſchim wjedrje lědma 10—15 pſchikhadźako.

— Jedyn dźěłacźeŕ, kotryž w ſali „tſjoch lipow“ parkett kładże, bě tele dny ſ rěbla padnył a žebi hłowu wobraſył, cžehož dla dyrbjachu jeho do hojeńnje dowjeſcź. Jeho pjenježna moſcheń, kotruž bě na dźěłanſkim měſtnje woſtajił, bu naſajtra wo dwaj dźeżacźhriwnowſkaj ſłotaj wóložena, kotrajž žo hacž dotal njejſtaj saźo namakałoj.

— **Rubježny nadpad.** Njehańbicźiwy rubježny nadpad je žo žobotu wjeczor 1/2 7 hodźin na Makowjelkowſkej dróſy ſkucźił. Hdyž dźěłacźeŕ J. A. Klimant ſ Budyſchina po dróſy do Saźdowa domoj dźěſche, jeho na dobo pſchi żeleſniſkim pſchekhodźe dwaj mužej nadpadnyſchtaj. Storhnyſchtaj jeho k ſemi, jedyn jeho ſa ruzy pſchimny, mjes tym ſo jemu druhi pſched hubu a nóž rubiſchko dźerżeſche. Bórsy po tym žo Klimantej wědomje ſhubi. Hdyž wón ſa poł hodźiny wotucźi, běſchtaj žo nadpadnikaj ſhubiłoj. S jeho pjenježneje móſchnje běſchtaj wonaj 6 hriwnow rubiłoj, w njej jenož 5 nowych pjenježkow woſtajiwſchi. Rubiſchko, kotrež ſtaj žwojemu woporej pſched hubu a nóž dźerżałoj, je drje ſ chloroformom namaczene było, kotrehož dym je Klimant dychajo do žo žrěbał a žo tak pohłuſchił. To drje je prěni pad, ſo je žo w naſchich ſtronach rubježniſtwo ſ pomozu pohłuſchadła chloroforma wuwjedło. Dokelž žo w haptykach *chloroform bjes lěkařſkeho wukaſanja njepſchedawa*, žnadź policija rubježnikow na to waſchnje wušlědźi, ſo budźa žo w haptykach napraſchowacź, komu je žo w nich chloroform pſchedał.

— Sa kupjenje a pſchiprawjenje ſwuczowaniſchcża ſa 12 armeekorps pola Kinsbórka ſměje khěžorſtwowy žejm 4 milijony hriwnow pſchiſwolicź. Pódła teho žo hiſchcże 76,000 hriwnow ſa pſchiprawjenja pěſchkow a artilleriſtow na tſělmiku żada.

S **Budeſtez.** Sa naślědnika knjeſa pomozneho prědarja Kſchižana, kotryž je do Koteczańſkeje woždy powołany, je zyrkwina wyſchnoſcź knjeſa kandidata bohawuczenoſcże Bójza poſtajika. Jeli ſo by žo Łupjanſke duchowne měſtno wuprósdniło, wone hacž na dalſche njewobžadźene woſtanje.

S **Budeſtez.** Schtwórtk 3. januara 1907 ſmějemy w Budeſtezach w Voigtez hoſcźenzu wjeczor 1/2 8 hodźin. žerbſki wjeczor. Wſchelazy ſpěwarjo žu žwoje žobuſkutkowanje pſcheczelnje pſchilubili. Khutne a wjeżele, pobožne a narodne ſpěwy budza žo ſpěwacź. Wjedniſtwo konzertneho wotdźělenja je w ruzy k. kantora Ssmoły a ſ tym je poškucharjam hižom wěſtoſcź data, ſo budźa poſkiczene ſpěwy hódne a ſ wuſtojnoſcźu pſchednoſchowane. Tež ſa rěczne pſchednoſchki je žo poſtarało. Někotre knjeżny ſ woždy chzedźa poškucharjow pſches narodne deklamazije ſwjeżelicź. Sswjedźeńſka rěcź pak budże na Michała Frenzela, něhduſcheho Budeſczańſkeho duchowneho, ſpominacź, kiž je žerbſkemu ludej bibliju w lubej maczeńuej rěczi do ruki dał a kotrehož žmjertny dźeń bě lětża pſched 200 létami. — Saſtup je darmo. Tudomne němſke kſcheſczijanſke žwójbne wjeczory žu pſchezo jara wopytane byłe; nětko chzemy ſpóſnacź, hacž tež Sserbjo žebi pěknu a kſcheſczijanſku sabawu waża. Wſchitke poſkiczenja žu w žerbſkej rěczi. Kóždy, kiž žwoju maczeńnu rěcź lubuje a Sserbow žerbſke ſpěwy rad žłyſchi, budże wutrobnje witany.

Se Suborniczki. Załožnu žmjercź je póndźelu wjeczor w tudomnej hornjołužiſkej briketowni dźěłazy wothladaŕ K. A. Wanneberger poczerpł. Wón je w nóznej žłužbje rjemjenjej hłowneje transmižije pſchebliſko pſchiſchoł, žo ſ nim hrabnył a wo ſemju rěſnył. Jedyn dohladowaŕ jeho morweho ſ rosražanym nopom w krwi pluwazeho nadeńdże.

S Kamjeńza. Wokrjeßny wubjerk je wobsamknył, do dismembrazije leżomnoscże 10. kopjena sa Ssmjeczkezy, leżomnoscże 1. kopjena sa Mikoczizy a 58. kopjena sa Wößlink swolicz. Pola knjeżerstwa budże wón twar wuczerskeho seminara sa poknóznu Kužizu w Kamjeńzu podpjerac.

S Kamjeńza. Póndżelu dopołdnja bě w korczmje na Kamjeńskej horje w pinzy woheń wudyrił. Wón bě s powalenjom petrolejoweje lampy nastał a tajkich rosměrow nabył, so ßo petrolej w jenym żelesnym petrolejowym ßudże sawari a rosbuchny. Do Kamjeńza ßo hnydom po pomoz telegrafowasche. 20 muži Kamjeńskeje dobrowólneje wohnjoweje wobory pytachu woheń se ßněhom shaschecz. Pinza pak ßo do zyła wupali. Městnoscże wysche njeje ßo wohnjej wobróchu. Nastata schkoda je khětro wulka.

S Lubija. Wokrjeßny wubjerk je 18. dez. w ßwojim poßedżenju wobsamknył namjetowacz, so bychu se statnych ßrědkow jako podpjeru k twarjenju puczow mjes druhimi gmejnami dostałe: Hłuschina 675 hriwnow, Dażin 500 hr., Schypkały 700 hr., Rodezy 240 hriwnow, Cżornjow 600 hr., Trußezy a Noßaczanski knježi dwór 1650 hr., Maleczanski knježi dwór 400 hr. Do dismembrazije Donatez khěżkarskeje żiwnoscże w Bukezach ßo swoli. Hejnje w Noßaczizach ßo dowoli, korczmarske prawo do twarjenja, wot ryczerskubła natwarjeneho, pschenjescz, a dale ßo korczmarske prawo Schołcże we Wujesdże w nowotwarje na tamnischim sastanischczu spożczi.

S **Lubija.** W Lubijsko-Habrachczanskim wokrjeßu ßu sa nowowólby do khěżorstwoweho ßejma direktora Lubijskeje banki dr. Webera sa liberalneho kandidata postajili. W lěcże 1903 ßo se 26478 wólbne prawo mějazych 21305 wobdżěli. Sozialdemokrat Sindermann ßo s 11334 hłoßami wuswoli, dale dostachu Förster w Sprembergu 6895, ßwobodomyßlny Günther 2644, dr. Porsch (zentrum) 417 hłoßow, 15 hłoßow ßo rospjerschi.

Se **Zitawy.** Sswobodomyßlna ludowa strona je prjedawscheho khěżorstwoßejmskeho sapóßlanza Buddeberga s nowa sa kandidata postajiła. Pschi wólbje w lěcże 1903 bě Zitawski wokrjeß jeneho sozialdemokrata wuswolił.

Se Shorjelza. Tudomna polizija ßo prózuje wußlědżicz, na kajke waschnje je rentierka Mathilda Hiesowa wumrjeła. Ju ßu morwu w jejnym wobydlenju nadeschli, jejuy poß bě teho runja morwy. Petrolejowa lampa bě powalena. Maja sa to, so je ßo żona sadußyła, tola njeje też wusamknjene, so je wona psches nekajki njeskutk ßmjercz poczerpiła.

Se Shorjelza. (Khostanska komora.) 18lětny murjerski pomoznik M. Nowotny s Kulowa bě ßo na polu na jenej 12lětnej holzy na njekasańske waschnje pschepschimał. Dżiwajo na jeho młodoscz jeho jenoż k jastwu na 6 měßozow saßudżichu. Druhe njekasanstwo, kotrehoż Nowotneho winuja, ßo posdżischo wußudźi.

Na starschiskej łuzy bě 21lětny hospodarski pomoznik K. Unger w Sabrodże jeneho ßornika tšelił. Dla pschestupjenja hońtwinskeho sakonja Wojerowski ßud Ungera k 10 hriwnam pjenjeżneho khostanja saßudżi. Unger ßo pschecżiwo temu powoła a psched druhej instanzu wudawasche, so je wón mėnił, so je ßmėt ßornika tšelicz. Hdyż běchu jemu roskładli, so je sakoń pschestupił, dokelż je bjes hońtwinskeho wopißma tšełał, wón ßwoje powołanje wróczi.

W hajeńskim cżaßu bě pjecża herz a cżěßła Gustav Mrosko s Dżěwina jenu ßornu tšelił. Mużakowski kawniski ßud bě jeho teho dla k 60 hriwnam pjenjeżneje pokuty saßudżił. W druhej instanzy wobskorżeny wuprajenje ßwědkow sa njewěrne dopokasacz pytasche. Dokelż chżychu ßudnizy wot wustojneho ßłyschecz, hacż staj rózkaj, pola Mrózka namakanaj, wot ßornika, w juniju tšeleneho, ßo wußudżenje wotstorczi.

S Běłeje Wody. Na żelesniskim pschekhodże je tele dny popołdnju jedyn ranżerowanski cżah 58lětneho wikowarja Domschulu pschejeł. Lokomotiwa njesbożownemu hłowu wotjędże a ju kruch ßobu wsa. Psched żelesniskim pschekhodom njeje żaneje sawjery. Ta by na mjenowanym městnje jara trěbna była; pschetoż doscz ludżi je tam hižo w ßmjertnym strasche pobyło, tola ßo na sboże pschejędżenja hacż dotal sminyli.

Přilopk.

* (Smjersnył.) W Ssólanach (Sohland) nad Sprewju ßu bliško parneho rěsaka, kotryż kommerzijskemu radżiczelej Grumbtej ßłuscha, ßrjedu rano w 7 hodżinach jeneho hantwjerskeho smjersnjeneho namakali. S papjerow, pola morweho ßo namakazych, shonichu, so bě wón psched nekotrymi dnjemi s jastwa puschczeny schewz Denkert.

* (Rubjeżny nadpad na listynoscherja.) Njedżelu dopołdnja w 9 hodżinach ßu pjenjeżneho listynoscherja Hübnera na skhodże jeneje khěże Mikławschskeje dróhi cżeżko franjeneho we womorje leżazeho nadeschli. Na sanitetnej straži, hdżež běchu Hübnera donjeßli, cżeżke franjenja, mjes druhim ßmjertne rosrażenje nopa, spósnachu. Rubjene pjenjesy 7000—8000 hriwnow wuczinjeja. Sranjeneho ßu dyrbjeli operěrowacz; operazija je ßo derje poradżiła. Rany běchu 3—4 zentimetry dołhe. Sranjeny rubjeżneho nadpadnika jako 25- hacż 28lětneho cżłowjeka wopißuje. Każ je ßo wußlědżiło, je nadpad pschihotowany był, pschetoż każ pschi wschěch tajkich nadpadach, je ßo też tu na póscże pjenjeżna pschipokasanka s wumyßlenym mjenom wotedała, kotraż mějesche ßo w mjenowanej khěży wupłacżicz. Nadpadnik je na skhodże na listynoscherja łakał a jeho k semi porasywschi jemu pjenjesy rubił.

Lipscżanska polizija je na wußlědżenje rubjeżnika 500 hriwnow wustajiła. Sslěd sa nim do Barlina dże. S wěstoscżu měnja, so ßo wón w Barlinje khowa.

* (Njesbożowne mandżelstwo.) 29lětny cżěßla Fischer na Theerskej dróży w Barlinje bě se ßwojej 23lětnej żonu w njesbożownym mandżelstwje żiwy. Jedyn mandżelski druhemu njeßwěrnoscz porokowasche, a wadżenja njebě żaneho kónza. Njedżelu popołdnju wonaj wulět scżinjeschtaj. Duzy po puczu ßo pschi Tegelskim lěßu swadżischtaj. Fischer ßo tak roshori, so ßwój dybsaczny nóż wucżahnywschi, ßwoju żonu hłuboko do schije kłó, so krej s cżuru s rany běżesche. Potom ßebi wón ßam krk pscherěsny. Żonu a muża w krwi leżazeju namakachu. Żona bě hižo morwa, muż jenoż ßłabe znamjenja żiwjenja pokasowasche. Jeho do hojerńje donjeßechu, hdżež bjes nadżije na sahojenje leži.

* (Żiwi ßo spalili.) Na Reinickendorfskej dróży w Barlinje wutoru w prěnim poskhodże jeneje khěże woheń wudyri, pschi kotrymż ßo 78lětna wudowa Babejowa spali. Jenej żonje s tšeczeho poskhoda a jejnej ßotsje płomjenja wupucz salehnychu. Wobej ßo s płomjenjemi morischtej. W schtwórtym poskhodże wohnjowi wobornizy jenu po sdaczu saduschenu holzu nadeńdżechu, tola ßo poradżi, jej s kißlikom saßo żiwjenje wróczicz. Każ ßo sda, je swudowjenej Babejowej na khódbje saßwěczena lampa s ruki wupadła a do wuhloweho kaschcża cżißła. Wuhło je ßo sapaliło, a woheń je ßo rucże wot tam rosschěrił.

* (Njesboże s automobilom.) Automobil fabrikskeho direktora dr. Idella w Barlinje pschi jenym kole se wschěm wotmachom do jeneho schtoma sawadżi. W automobilu ßedżaze woßoby ßo na drohu cżißnychu. Dr. Idell ßebi nop rosrasy a sa nekotre mjeńschiny wumrje. Jeho żona a automobilowy wjednik ßebi we wobliczu a na rukomaj kożu wobodrěschtaj.

* (Paduschstwo.) S jeneho cżaha Rixdorfsko-Mittenwaldskeje żelesniży pola Barlina běchu ßo zyłe dnjowe dokhody, se 681 hriwnow wobstejaze, kradłe. Rubjeżnik cżekny a sastojnikam wußměchujo pschiwoła: „Pytacże drje pjenjesy? To ßo njeprózujcże!“

* Dla pschekschiwjenja 14000 hriwnow zyrkwinskich pjenjes Barlinskeje woßady Bożeho stpěcża ßu rendanta zyrkwineje kaßy, ßudniskeho assistenta Sch. wot sastojństwa wotßadżili. Jeho macz je 7000 hr. sarunała. Hacż runje bě Sch. woženjeny, ßo wón s lubkami wodżesche.

* (Mordarstwo.) Jedyn murjeŕ w Kölnje nad Rheinom, kotryż bě s jenej żonu w dżiwim mandżelstwje żiwy, do żony tšeli, hdyż chżysche ßo ta k ßwojemu mandżelskemu wróczicz. Hdyż ßmjertnje franjenu żonu k jejnemu mużej pschinjeßechu, tón s poliziju sa mordarjom pytacz dżesche. Tutón ßo satšeli, polizistow wohladawschi, kotsiż chżychu jeho sajecz; żona teho runja mrěje.

* 1 milijon 27,000 hriwnow schkody je ßo s rosbuchnjenjom dynamita we Wittenje naczinilo. Na měschczanskej kaßy we Wittenje je hacż dotal něhdże 300,000 hriwnow dobrowólnych darow sa wopory rosbuchnjenja dóschło.

* Sprostnjenoscz tyła je saßo mjes wobydleŕstwom pola Dortmunda wudyrika. Poßlednje dny je saßo 14 woßobow skhoriło, s kotrychż je 7 wumrjeło. Khoroscz s wjetscha k ßmjercżi abo k bědnoscżi na cżaß żiwjenja wjedże.

* Kußy po waschnju „Köpenikskeho hejtmana“ je pißał Warnath s Königsberga skucził. Wón wudawasche, so je pruhowany lokomotiwny tepjer, tepjesche na wschelakich lokomotiwach a ludżom se łżemi pjenjesy wuwěschczi. Skónczńje jeho w Stendalu sajachu. Tamnischa khostanska komora jeho k jastwu na 1 lěto 9 měßazow saßudżi.

* (Ssmjercz w płomjenjach.) W Michelbachu w Elsaßu ßo khěża 80 lětneju Studerez mandżelskeju wotpali. Mandżelskaj w płomjenjach ßmjercz namakaschtaj.

* (Pschedrohe mjaßo.) W Bayreuthu stej měschczańska wyschnoscź a wojerske sarjadnistwo žadanu płaczisnu rěsnikow sa mjaßowe lifrowanki wotpokosałej. Wobej wyschnoscźi chzetej spytacź, ßamej skót kupowacź a rěsacź.

* Sliczbowarja Frankenthalskeje Raiffeisenskeje nalutowarnje a wupožczerne, Wylema Aprella, je khostanska komora dla pschekschiwjenja 48,000 hriwnow k jastwu na 6 měßazow saßudźika.

* (Pschekschiwjenje w nalutowarnjach.) Pschi jenej revisiji nalutowarnje w Schifferstadtu w Bayerskej ßo wukopa, so běchu ßo lěta dołho knihi falschowałe a ßo pschekschiwjenja stawałe, pschi kotrychž běschtaj ßo hischcze s czaßom semrjety sliczbowar pschekupz Dennhard a prjedawschi nalutowarniny knihiwjednik Apprell wobdźělikoj. Pschi swjerschnej revisiji w rataršim konsumskim towarstwje pytnychu, so ßo njeběchu wschelake dokhody sapißałe, runje tak bě se wschelakimi liczbami we wupožczowarni a towarstwje mlócźazeje maschiny. Wobstorżeny Apprell ßwojeho semrjeteho wuja Dennharda winowasche, so je wón po milijonach jebał. Skónczńje nawjedźichu, so je wón s najmjeńscha 541000 hriwnow pschekschiwił. Khostanska komora Appella k jastwu na 6 měßazow saßudźi.

* W jenej korczmje w Regensburgu ßo 21lětny pachoł Hackl s jenym hosczom swadźi a jeho s piwowej schkleńzu na hłowu dyri. Biteho bratr, 18lětny samkał Klinger, na to nóž wucźahny a biczka sakło.

* (Ssamomordarstwo.) W Straßburgu ßu wuczerja Granderlasa, jeho žonu a jeho ßydomlětneho ßyna morwych namakali. Myßla ßebi, so je wuczeŕ njejabzy wobkudniwschi ßebi, žonje a ßynej s jědom sawdał. Wón bě w dobrych wobstejnoscźach žiwy.

* W Marseillu w połodnischej Franzowskej je ßo s rosbuchnjenjom w jenej spiritußowej składowni jena dwajschoßna khěża saßypka. S rospadankow ßu hacź dotal 1 morweho a 12 czežkoßranjenych wuczahnyli.

* Franzowske wójnska schulska łódź „Algéciras“ je ßo wupaliła. Na njej je pjecź swuczowanskich torpedow rosbuchko, s czimž woheń nasta. Łódźine czełko njeje ßo sapaliło.

* Po dźělenju zyrkwje wot stata je wjele duchownych w Franzowskej do wulkeje nusy pschischło, dokelž se statneje kaßy žaneje mšy wjazy njedostawaju. Farar jeneje woßady pola Nancya je ßwoju wjeß wopuschcził, dokelž ßo njemóże s dobrowólnymi darami khudych woßadnych žiwicź. Wón je ßo w jenej druhej wßy jako draschleŕ saßydlił. Sswojim woßadnym je wón rjez dał, so budże k nim pschikhadźecź, hdyž jeho potrjebaju.

* Pschi brjosy Jamaikaskeje kupy je němska łódź „Viktoria Luisa“ do pěska sawadźika. Łódźiny kapitan Brunswig je ßo s roshorjenjom satjělił.

Njesboże je ßo s kapitanowej lohkomyßlnoscźu sawinowało. Wón bě ßebi swěrił, w nozy do Kingstonskeho pschistawa bjes wjednika sajěcź, hacź runje bě jemu ßo to dla straschnoscźe tamnischeje jěsdneje wody krucże sakasało. Łódź ßo njehodźesche wukhowacź a ßo se žołmami rosbi.

* (Do prědka prajenje wo bamžu Piusu X.) Professor Lapponi, psched krótkim semrjety lěkaŕ prjedawscheho a nětczischeho bamža, ßo wjele se spiritišmom saběrasche. Hdyž ßo jeho nowinaŕ Cechi sa bamžowej strowoscźu woprascha, Lapponi wotmolwi: „Chzecźe moje wěschczenje ßłyschecź? Praju Wam, Pius X. budże hischcze dołhe lěta žiwy, wón najskerje žiwjenje Leona XIII. pschekrocži. Bamž je wurjadnje ßylny twarjeny, a pschebytk w Vatikanje jemu niczo njewadźi. Jemu ßo jenož s khwilemi po Venedigu sastyskuje, tola ßo wón troschtuje, ßebi na ßwoje powołanje myßlo.

* (Strachi na jenej italskej wucźahaŕskej łódźi.) Sa jěsbu italskeje wucźahaŕskeje parneje łódźe „Italia“ s Triesta do New-Yorka satraschne wětry sakhadźachu. Wucźahaŕjo dyrbjachu zyły czaß jěsby pod łubju pschebywacź. Pschi durjach ßo straźnizy postajichu, so bychu sadźewali, so by něchtó na łubju stupił. Straźnizy dyrbjachu ßo pschiwjasacź, so ßo njebychu se pschebiwazymi žołmami do morja storhnyli. Njedźiwajcy teho ßo dźewjeczo matrosojo czežko sranichu a dwaj maschinistaj ßo s puknjenjom jeneje roły ßmjertnje woparischtaj. Hdyž bě wětr trochu popuschcził, ßo jedyn wucźahaŕ na łubju won swěri. Wón pak ßo s hischcze pschezo ßylnym łódźinym kolebanjom s tajkim wotmachom powali, so ßebi dwójcy nohu a ruku skama. Roshorjaze bě, hdyž jena młoda Italijanka se ßwojim małym dźěsczom na łubju khwatasche, so by ßo czerstweho powětra nałrěbała. Wona ßo na mokrej łubi wobßunywschi padże, pschi czimž ßo jej dźěczo s ruki czišny. Někotsi matrosojo ßo dlějschi czaß prózowachu dźěczo sběhnycź, tola to njebě dla ßylneho kolebanja łódźe możno. Skónczńje ßo kolo wokoło dźěsca stupichu a na tajke waschnje ßo poradźi, ßo jeho smozowacź. Pschi padnjenju bě pak ßebi wone łohcź skamało.

* (Spodźiwny podawk). S jeneje elsaskeje wßy ßo pische: Sa blidom w jenej korczmje jedyn hósczź a korczmaŕ powjedajo ßedźeschtaj. Pschi tym też na wumrjecźe rěcź dóńdźe. Korczmaŕ rjekny: „Ja junu w pjerjach njewumru.“ — „Haj, kak móżesch to wjedźecź?“ ßo druhi woprascha. — „Zyle derje,“ měnjesche korczmaŕ, „ja ßo wobwěßnu.“ — To prajiwschi wón se jstwy wuńdźe. Hdyž wón hosczej pschedołho wuwosta, ßo tón sa nim roshladowasche. W brózni jeho wón wobwěßnjeneho nadeńdźe. Wón ßamomordarja wotrěsny a jeho s měrom do jstwy njeßesche. Tam wón czěło ßo ßmějizy na blido ßadźi prajizy: „Tu mam towarscha saßo.“ — Korczmaŕ bě něhdźe 50 lět stary a bě w dobrych wobstejnoscźach žiwy. Tak lohko ßo tola wschitzy wot sachodneho žiwjenja njedźěła kaž tutón spodźiwny muž, kotrehož rosum drje njebě zyle strowy. Tola runje tak žadna je hruboscź, kotruž jeho towarsch pschi jeho ßmjerczi wobßwědczi. Ssamo pola dźiwich ßu pschi ßmjerczi khutnischi dyžli tu.

Wußudzenja.

Khostanska komora. Kaž je ßo hižo w Serb. Nowinach pißało, bě 19lětny pohonczź August Kummer s Nydeje pola Łasa, kotryž na poßled na Njeßwaczidliskim knježim dworje ßłużesche, 29. septembra w domje łublerja Schiebera we Łomsku wjetschu sumu pjenjes kradnył. Wokoło 12 hodźin w nozy bě wón muchaze wokno rosrěsnywschi do Schieberez wobydlenja saléśt a wó jstwje s jeneho blida, w kotrymž Schieber ßwoje pjenjesy khowasche, platu wotpacził. S blidoweho kaschczika wón 155 hriwnow wsa a jón potom saßo s platu pschikry. W njesamknjenym schkleńczanym khamorje wón pjenjeżnu móscheń s něhdźe 4 hriwnami namaka a jej teho runja ßobu kasasche. Kummer bě wobstejnoscźow Schieberez kubła ßwědomny, dokelž bě tam něhdy ßłużił. Paduch ßo w Njeßwaczidle s wudawanjom pjenjes pscheradźi. Wón napraskany dołh sapłaczowasche a ßebi drastu nakupi. Hdyž jeho sajachu, pschi nim jenoż hischcze něhdźe 60 hriwnow namakachu. Pschi pschepytanju jeho wězow hischcze pakczik zychorija a 3 kaschcziki schwabliczkow na ßwětło pschińdźechu, kotrež bě wón, kaž ßo wusna, ras w lěczu wjeczor kowarjej a klamarjej Barej w Njeßwaczidle kradnył. Kummera k jastwu na schěsć měßazow a jedyn tydźeń saßudźichu a jemu czeßne prawa na dwě lěcźe wotrjeknychu.

Straschneho czělneho franjenja dla mějesche ßo subjazy technik O. R. Weikert s Budyschina samolwicź. Hdyž wón 26. oktobra w nozy s dwěmaj pinczniżomaj po kamjeńtnej haßy dźěsche, ßo k njemu vizefeldwebel Schiffel a pschekupz Menger pschida. Dokelž chzyschche ßo jena holza, kotraž bě ßo s Weikerkom wjedła, s Mengerom wotzalicź, ßo wón s Mengerom swadźi. Wón holzu k semi czišny, pschimny ßo s Mengerom a też tuteho na semju czišny a jeho s kijom psches hłowu morßny, so ßo jemu na khwilu wědomje shubi. Straźnik, kotryž Weikerta wot Mengera dźěli, Weikerta saja a jeho na straźu wotwjedźe. Tutón ßo jemu po pucźu se wschej mozu spjeczowasche. Weikerta k jastwu na 3 měßazy saßudźichu, pódła teho ma wón 50 hriwnow Mengerej jako sarunanje sa lěkowanje wupłaczicź.

Czesczeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedźa sa nje na

1. schtwórtlěto 1907

do prědka płaczicź, njech nětko **80 np.** we wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa.

Czi, kotsiž ßebi Serbske Nowiny psches **póst** pschinjesecź dadźa, njech tola njesapomnja, ßebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaczi ßo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž też w druhich krajach němskeho khěžorstwa **90 np.,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwna 5 np.**

Serbske Nowiny s pschikłohu „Serbski Hospodaŕ“ płacza na pósczе **1 hriwnu 5 np.,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwnu 20 np.**

Serbske Nowiny s pschikłohu „Pomhaj Bóh“ płacza na pósczе **1 hr. 30 np.,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwnu 45 np.**

Serbske Nowiny s pschikłohomaj „Serbski Hospodaŕ“ a „Pomhaj Bóh“ płacza na pósczе **1 hriwnu 45 np.,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwnu 60 np.**

Redakzija Serbskich Nowin.

Schtóż chze ßebi

drjewjanzy, drjewjane a filzowe ſtupnje

a tež kožane cžrije

tunjo nakupicź, njech ßo direktnje do

drjewjanzarńnje

Oty Hebera

na ßerbſkej haßy 9 wobroczi.

Drjewjanzy a drjewjane ſtupnje ßo ſaßo póduſchuja.

Krystallowe kuski

na bożodźeſćzowy ſchtom

punt po **50** np.

porucža

Budyſka fabrika ſchokoladowych a zokrowych tworow

A. Voye

na kotolſkej haßy a na bohatej haßy.

Dla wotedacża mojich klamow

dospołne wupſchedawanje

wſchěch tworow jako

kardeczow,
ſchcźětkow a **khoſchczow,**
wóſkoweho barchenta,
gumijowych blidowych pſchikrywow (dekow),
gardinowych žerdžow,
ſcźeńſkich ſchpihelow,
ruczných ſchpihelow,
drjewowych tworow,
debjenkow,
naruczńizow, broſchow,
cžaßznikowych rjeczaſow,
wołmjanych běhałow,
kokoſowych běhakow,
wotteptakow,
kožanych tworow,
koffrow,
ruczných toſchow,
portmonejow,
zigarowych etwijow,
pſchedeſchczńikow,
wukhodźowanſkich kijow,
nožizow, nožow,
tyſow, ßlow

po ßměſchnje **tuńich** płaczíſnach.

Otto Mahnke

na bohatej haßy 14.

Fotografijowe albumy

a moleŕſke podſtawki

we wulkim wubjerku porucža

J. Nowak

na ſnutskownej lawſkej haßy 8.

Najlěpſche

Durſthoffſke

drozdže

wſchědnje cžerſtwe porucža

fabrizyna pſchedawarńnja

Adolfa Schmeißa

w Budeſtezach.

Pſcheńczne a mowßne pluwy

ßu na pſchedań na **mlynſkim kuble** w **Delnjej Kinje.**

Najlěpſchi

jědźny łój

punt po 60 np.,

pſchi wotewſaczu 5 puntow po 55 np., pſchi 10 puntach po 50 np.

porucža

Emil Gräfe, rěſnſki miſchtr na ſwonkownej lawſkej haßy 15.

Wſchě druźiny

hotowych ſchórzuchow

ſa mużſkich, žónſke a dźěczi

porucža

Jan Biſkop w Minakale.

Wulki wubjerk

rjenje molowanych

ſcźeńſkich ſchpruchow

po tunich płaczíſnach porucža

J. Nowak

na ſnutskownej lawſkej haßy 8.

Schokoladowy kontor Moritza Schmidta

pſchi mjaßowych jědkach 1 mjes Pětrowſkej zyrkwju :: a ßerbſkej dróhu. ::

Parla němſkeje induſtrije:

Kakao

puntowſke pakcźiki
po **1** mk. **80** np.,
ßylny a ſpory,
po **2** mk., **40** np. mily,
ſ wubjernej wónju.

Schokolady

puntowſke pakcźiki
po **1** mk. **30** np.,
po **1** mk. **60** np.,
ßylny ßłód ſa kakaom,
ßo roſpuſchcźaza dobroſcź,
wobkedźbowanja hódna
wubjernoſcź.

Make pruhi ßo darmo wotedawaju!

Žana woßebna wobalka

ale jenoż najlěpſcha hódnoſcź.

Schewſkeho wuczobnika

k jutram pyta

Emil Indinger,

ſchewſki miſchtr w Budyſchinje.

Schewſkeho wuczobnika

pyta **Ernſt Milank,** ſchewſki miſchtr w Njeſdaſchczach.

Kowarſkeho wuczobnika

ßyna ſprawneju ſtaſcheju k jutram 1907 pſchijima

Auguſt Hübner,

kowarſki miſchtr w Rakezach.

Jedyn **kowarſki pomoznik** móże tam hnydom dźěło dóſtacź.

Konje k rěſu

po najwyſchſchich płaczíſnach kupuje

Curt Kaiſer

w rěſarni konjow w Budyſchinje.

Telefon 403.

Połcź

pſchi wotewſaczu 5 puntow po 80 np.,

pſchi wotewſaczu 10 puntow po 75 np.

porucža

Richard Nierth

Dobre cžrjewa k dźěłanju kolbaßy, paßmo hižo po 80, 90 a 100 np., **ßuſcheny połcź** a **ßuſcheny ßwinjazy brjuch** po 3 puntach po 80 np., hdyž ßo wjazy bjerje, tuńſcho, **tuczny dobry kolbaßu** punt po 60 np., **ßadło** po 70 np. porucža

Ota Pětſchka na žitnej haßy.

Ssyn ſprawneju ſtarſcheju, kotryž chze

moleŕſtwo

nawuknyć, móże ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi wuczbu namakacź pola **Wieardua Smidta** na dwórniſchczowej dróſy 8.

Sprawnu ßłużobnu holzu

k nowemu lětu abo poſdźiſcho pyta

Otto Preuss w Budyſchinje

na žitnej haßy 4.

Pytam kuchańki, ßłużobne holzy, hródźne džowki, wotroczkow, hejtmanow, tſecźakow, wolazych ſ wulkej mſdu do tudomnych a Draždźanſkich ſtronow.

Pſchiſtajerka **Schmidtowa**

na kotolſkej haßy 34 po 1 ſkhod.

Kuchańki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy a tajke k ßwinjom, hródźne džowki ſ wulkej mſdu, ßrěnkow, rólnych pohonczow hnydom a k nowemu lětu do tudomnych a Draždźanſkich ſtron pyta pſchiſtajerka **Görlichowa** na ſchulſkej dróſy 7 ſnapſchecźa theatra.

Hnydom abo poſdźiſcho woženjenych pohonczow, dźěłacźerſke ßwójby, wotroczkow, pohonczow, ßrěnkow, tſecźakow, wolazych, džowki a ßrěnzy a wſchitkich druhich rataŕſkich dźěłacźerjow ſ najwjetſchej mſdu do dobrych měſtnow pyta pſchiſtajerńja w Klukſchu 53a.

Dźěłacźerſku ßwójbu

k nowemu lětu pyta **Klahre** w Delnjej Kinje.

Vogtez khěža, w Budyſchinje na Scharfenſtegu cžiſło 1 leżaza, je dla dźělenja herbſtwa na pſchedań.

Schtóż ma myſle, ju kupicź, chzył ßo na rěcźnika Waltera w Hródku (we Łužizy) wobroczicź.

Wulki wubjerk

nowolětnych khartkow

namakaće **we wudawarni Serb. Nowin.**

W Ssmolerjez knihiczischczerni sso nowolětne khartki kóždeje druzinh s mjenom tunjo czischcza.

Pruhi s Bożeho sswětka,

schpruchi a khěrluschowe schtuczki w pyschnych kaschczikach, Bożemu dźěsczu sso derje pschihodźaze. Su **we wudawarni Serbskich Nowin** dostacz.

Hejda! Hdże hody póńdźemy?
Wschitzy do
Rabez
póńdźemy, tam je wulki

móschtowy sswjedźeń

ff. winowy móscht bjes alkohola s kralowskich winizow w Delnich Pojrizach pola Draždźan.

Wo prawje bohaty wopyt prošytaj **Richard Dunkel** a mandźelska.

Burske towarstwo w Rakezach

smeje, da-li Bóh, **jutsje njedźelu 23. dezembra** popołdnju s dypkom 4 hodź. w Gäblerez hosczenzu poseděnje.

Dla nusneho wuradźenja wo bohaty wopyt proša

pschedsydstwo.

Budyska Bjesada

zmeje **njedźelu 30. decembra** wječor wot ½8 hodźin

hodowny swjedźeń

ze **spěwanskim koncertom**, kotryž młodzi studowacy Serbjo wuwjedu.

Hodowne dary, 75 np. z najmjeńša hódne, chcyše so sobu přinjesć.

Předsydstwo.

Wutrobna prošstwa.

Nowe lěto stoji před durjemi.

Wukupmy so tež lětsa wot wšěch pisnych nowolětnych zbožopřećow z tym, zo dar wótčinskeje lubosće woprujemy za naš „Serbski dom".

Čim wjacy so za naš krasny dom wopruje a čim wjacy wón ponjese, čim lěpje budźemy z wudawanjom dobrych knihow a časopisow mjez našim lubym ludom hajić móc křesćansku wěru a swěrnu lubosć k wótčinje a narodej. Tohodla čini kóždy, kiž tutón dom podpjeruje, Bohu spodobny skutk.

Wšitke nowolětne dary budźemy w „Serbskich Nowinach", „Katholskim Pósle" a „Łužicy" kwitować a płaći tajke kwitowanjo za zbožopřeco wšěm lubym přećelam a znatym.

Pósłać maja so wšě dary na adressu: rěčnik a notar Cyž w Budyšinje.

Woprujmy tuž kóždy po swojich mocach
„Bohu k česći a Serbam k wužitku!"

W Budyšinje, hody 1906.

Jan Křižan, farař w Hodźiju, předsyda Maćicy Serbskeje.
Jakub Sewčik, tachant. před. a red. w Budyšinje, sekretař.
Michał Cyž, rěčnik a notar w Budyšinje, zarjadnik.

Sslužobnu holzu

15 abo 17 lětnu do lohkeho domjazeho dźěła hnydom abo posdźischo pyta

Marja Ssmolerjowa
w Sserbskim domje.

Wustojneho strózbeho

strażnika (wajchtarja)

kotryž móže tež woženjeny bycz, k 1. januarej 1907 pyta **knjezi dwór** w **Delnjej Kinje.**

Derje sdźeržany noscheny

mužazh

bisamowy kožuch

sa sstrěnju wulkosć je płaczisny hódno na pschedań pola kóžkarskeho mischtra **Trulleya** na bohatej haży.

Nowe jenopschežne

sstanje

steja na pschedań w kowarni w **Běczizach.**

Ssuproschna ranza

je na pschedań w **Radworju** czisło 52.

Bukečanske serb. tow.

zmeje njedźelu za tydźeń **30. decembra** popołd. w 4 hodź. posedźenje. Knjez Rainig z Wujeżka je přednošk dobroćiwje přilubił.

Wo bohate wobdźělenje prosy

předsydstwo.

Boża nóz,

historija wot naroda nascheho Sbóżnika atd. sa liturgiske hodowne Boże sslužby, wot **J. Jakuba**, farara, 9. wudawk, pola M. Ssmolerja po 3 np. dostacz.

Knjezi pohonczˇ

woženjeny abo njewoženjeny,

a rólny pohonczˇ

sso na knjezi dwór w **Dobruschi** pytataj.

Jako **kruwar** sso hólz, kotryž jutry schulu wukhodźi, pyta. Hdże? je shonicz we wudawarni Serb. Nowin.

Do Pszowjow!

Druhi sswjaty dźeń hodow na

reje

pschecželnje pschepschoschuje

Jul. Rattey.

Do Noweje Jaßońzy!

Hodowne sswjate dny sso wulki

theater mechaniskich wumělskich figurow

pokasuje.

Sapoczatk pschedstajenja wjeczor we 8 hodźinach.

Wo wopyt pschecželnje pschepschoschujetaj

Hofmann a **Ernst.**

Džak.

Sa wschě wopokasma dźělbracza a luboscze, wobsswědczene pschi wumrjecźn nascheho horzo lubowaneho jeniczkeho synka

Pawola Langi w Boschezach,

w 10. lěcze zywjenja do Bożeho raja wotwołaneho, **najwutrobnischi džak** prajimoj. Wobezbje sso džakujemoj sa krasnu kwětkowu pychu, knjesej fararjej Krügarjej sa troschtowanske sslowa a knjesomaj wuczerjomaj a schulskim dźěczom sa wopokasanu luboscz a czesczowanje droheho semrjeteho.

W Boschezach, 13. dezembra 1906.

Hłubokosrudźenaj starschej.

(K temu czisłu dwě pschiłosy.)

Prěnja pschiłoha k czišku 51 Serbskich Nowin.

Ssobotu 22. dezembra 1906.

Płaczišny rěsneho skotu na Drajdžanskich skótnych wikach.

17. dezembra 1906.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha		Rěsna waha	
	hr		hr.	
Woły:				
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscze ßacz do 6 lět	46	48	85	87
awstriske	48	50	87	90
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	42	45	78	84
3. ßrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	37	41	72	76
4. ßnadnje pizowane kóžbeje staroby	31	36	64	71
Jałojzy a krowy:				
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	43	47	78	82
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacž do 7 lět	40	42	73	77
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite mlódsche krowy a jałojzy	36	39	66	72
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	31	35	61	65
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—		56	60
Byli:				
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	45	47	79	82
2. ßrěnjo pizowane, mlódsche a derje pizowane starsche	41	44	73	78
3. ßnadnje pizowane	35	40	65	72
Čelata:				
1. najlěpsche z mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	53	55	84	88
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	49	52	80	83
Swinje:				
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich sschižењow w staroby hacž do 1¼ léta	52	53	70	72
2. mjaßne	50	51	68	69
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	46	49	64	67

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowoz w Budyschinje: 2337 mechow		W Budyschinje 15. dezembra 1906. wot hr	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 20. dezembra 1906. wot hr	wot np.	hacž hr	hacž np.
Pschenza běła	50 kilogr.	—	—	—	—	8	71	9	06
" žołta		8	53	8	68	8	53	8	82
" nowa		—	—	—	—				
Rožka		8	—	8	13	7	75	7	88
" nowa		—	—	—	—				
Jećmjeń		8	15	8	50	7	50	8	60
Wowß		7	60	7	70	7	10	7	35
Hróch		10	—	11	—	10	—	11	—
Woka		8	50	10	—	8	—	9	—
Jahły		15	—	16	—	14	—	15	—
Hejduschka		16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny		1	60	2	25	1	70	2	20
Butra	1 kilogr.	2	70	2	80	2	30	2	60
Pschenčna muka	50 "	9	75	18	25	—	—	—	—
Rožana muka	50 "	9	50	14	—	—	—	—	—
Ssyno	50 "	2	—	2	40	1	60	2	20
Ssłoma	100 "	4	—	4	20	16		22	—
Proßata 744 schtuk, schtuka		10	—	18		—			—
Pschenčne wotruby	50 kilogr.	—	—	5	50	5	25	5	60
Rožane wotruby		—	—	6	—	5	50	6	—
Pschenčny gris		—	—	6	—	—	—	—	—
Rožany gris		—	—	6	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot — hr — np. hacž — hr. — np., pschenza (žołta) wot 8 hr. 65 np. hacž 8 hr 85 np, rožka wot 8 hr — np. hacž 8 hr. 15 np., jećmjeń wot 8 hr. 70 np. hacž 8 hr. 85 np, wowß wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 10 np

W Budyschinje płaczeschе: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 8 hr 88 np. hacž 14 hr 87 np., žołta 14 hr. 48 np hacž 14 hr 73 np., nowa: — hr. — np. hacž — hr. — np., kórz rožki po 160 puntach 12 hr. 80 np. hacž 12 hr. 99 np. nowa: — hr. — np. hacž — hr. — np., kórz jećmjenja po 140 puntach 11 hr 20 np. hacž 11 hr 48 np.

Wiežne płaczišny w Kamjenuzu.

20. dezembra 1906.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 70 np. hacž 8 hr. — np., pschenza wot 8 hr. 30 np. hacž 8 hr. 75 np., jećmjeń wot 7 hr. 80 np. hacž 8 hr 60 np, wowß wot 7 hr. 30 np. hacž 7 hr. 70 np., jahły wot 13 hr. — np. hacž 14 hr. — np. hróch 12 hr. — np., ßyno 1 hr. 80 np., běrny 2 hr. — np., ßłoma (600 kilogr.) 25 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 20 np. hacž 2 hr. 50 np.

Wjedro w **Londonje** 21. dezembra: Symnischo.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smeje schtwórtu adwentsku njedželu rano w 7 hodź. farar Răda ßerbsku spowjednu rěč, ½9 hodźin duchowny Tischer ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. Tydźeńske sastojnske dźěła smeje duchowny Tischer.

Hodownicžku smeje rano w 7 hodź. duchowny Tischer ßerbsku spowjednu rěč, ½9 hodźin farar Răda ßerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje. Zyrkwiny chor spěwa wot E. Freyschlaga: Bu dźěczo narodźene, to nježne dźěczatko.

2. dźeń hodow smeje rano w 7 hodź. farar Răda němsku spowjednu rěč, ½9 hodźin duchowny Tischer němske a w 10 hodź. ßerbske prědowanje.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi**: Marcźin Fryz, Juliusa Wylema Böhmera, fabrikskeho kowarja w Dobruschi, ß. — Jurij Rudolf, Augusta Wylema Pilza, fabrikarja na Židowje, ß. — Max Alfred, Jakuba Fiedlerja, fabrikarja na Židowje, ß. — Hana Augusta Elsa, Khorle Bjedricha Emila Młynka, cěßle w Bobolzach, dź.

W **katholskej zyrkwi**: Khorla Hermann, Jana Wylema Bruna Gruhla, domownika w Budyschinje, ß. — Marja, Jakuba Hasy, kowarja w Budyschinje, dź.

Zemrjeli:

W **Michałskej wosadze**: 14. dezembra: Ernst Ludwig Bjarsch, dostawar invalidneje renty w Dobruschi, 70 l. 4 m. 24 d. — 18. Khorla August Balar, fabrikski murjeŕ na Židowje, 43 l. 7 m. 1 dź.

Zyrkwinske powjesće z Hodźija.

4. njedželu adventa smeje rano ½8 hodź. duchowny Voigt ßerbsku spowjednu wuczbu, ½9 hodź. farar Kschižan ßerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje.

Božu nóz wječor w 7 hodź. budże ßerbska liturgiska Boża słužba.

Boži dźeń smeje rano ½8 hodź. duchowny Voigt ßerbsku spowjednu wuczbu, ½9 hodź. farar Kschižan ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

2. dźeń hodow smeje rano ½8 hodźin farar Kschižan němsku spowjednu wuczbu, ½9 hodźin duchowny Voigt němske a ¾10 hodź. ßerbske prědowanje.

3. dźeń hodow smeje rano w 9 hodź farar Kschižan ßerbske prědowanje.

Zyrkwinske powjesće z Budestez.

4. njedželu adventa smeje duchowny Kschižan rano we 8 hodź. ßerbsku spowjedź, farar Domaschka dopołdnja w 9 hodź. ßerbske a ½11 hodź. němske prědowanje.

Pódźelu wječor w 7 hodź. smeje duchowny Kschižan ßerbsku Božu nóz. Khor spěwa: a) „Cźicha nóz, ßwjata nóz" wot F. Grubera; b) „Sskyschi njebjeske hrona" wot R. Palma; c) Gloria wot G. Rochlicha.

Hodownicžku smeje duchowny Kschižan rano we 8 hodź. němsku spowjedź, farar Domaschka dop. w 9 hodź. němske a ½11 hodź. ßerbske prědowanje. Khor spěwa: „S radosczu synkuja swony" wot F. Freyschlaga. Psched zyrkwinymi durjemi ßo kollekta za wožadnych khudych sběra. — 1. dźeń popołdnju w 5 hodź. smeje farar Domaschka němsku Božu nóz.

2. dźeń hodow smeje farar Domaschka rano we 8 hodź. ßerbsku spowjedź, duchowny Kschižan dop. w 9 hodź. ßerbske a ½11 hodźin němske prědowanje.

Franz Marschner

cźaßnikar w Budyschinje

na bohatej haßy 9

ßwój sklad **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczaßow** k dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczišny

Fabrika ßahrodniskeho grata

Oskara Buttera w Budyšinje.

Najwjetscha pschedawarnja worzlowych a niklowych tworow

pschi žitnych wikach 2, na Tšełanskej drózy 18,

porucza wulki wubjerk hodownych darow:

domjazeje a kuchińskeje nadoby, woßebne worzlowe twory, ßudobje z nikla, aluminija a kopra, potrjebu za rěsnikow atd.

Thuringia-zentrifugi

na najwjazy dokonjaze, najwótrischo sběraze,

0,05 hacž 0,10 z rukowanjom.

Kóždemu ßo płaczi, moje lětuſche

hodowne wupředawanje

wopytacź.

Kaž kóžde lěto, je ßo mi też lětßa poradźiło, ſa wſchě wotdźělenja mojeho ſkłada wulke dźělby tworow nakupicź, kotrež wſcho hacź dotal poſkiczene po kḥmanoſczi a płaczišny hódnoſczi daloko pſchetrjecha. Poručam **jenoź nowe**

najmodniſche draſtne tkaniny

ſa ſymu a lěczo

jako njepſchetrjechene tunje.

Wulku dźělbu

wſchelakorych fantaſijowych tkaninow, prjedy płaczišna 5 a 6 mk., **wobleczenje** nětko **2½** mk.,
melanże, noppy, prjedy płaczišna 7 mk., **wobleczenje** nětko **3,60** mk.,
beiże, ſchevioty, ſ cžiſteje wołmy, prjedy płaczišna 9 hacź 10 mk., **wobleczenje** nětko **4,50** mk.,
kreppy, zibeliny, ſ cžiſteje wołmy, prjedy płaczišna 10 hacź 12 mk., **wobleczenje** nětko **5** a **6** mk.,
žakardy, matlaſſy, prjedy płaczišna 10 hacź 12 mk., **wobleczenje** nětko **5** a **6** mk.,
zibeliny, kaſchczikate, prjedy płaczišna 10 a 12 mk., **wobleczenje** nětko **6** mk.,
koſtumowe tkaniny, 100 a 110 cm ſchěroke, prjedy płaczišna 12 a 15 mk., **wobleczenje** nětko **7½** mk.,
fantaſijowe a panamaſke tkaniny, prjedy płaczišna 12 hacź 15 mk., **wobleczenje** nětko **7** hacź **7½** mk.,
fantaſijowe a modne tkaniny, prjedy płaczišna 15 hacź 18 mk., **wobleczenje** nětko **8** hacź **10** mk.,
cžorne a wołmjane tkaniny, prjedy płaczišna 10 hacź 15 mk., **wobleczenje** nětko **5** hacź **10** mk.,
jenotliwe wotměrjene wobleczenja, prjedy płaczišna 30 hacź 50 mk., **wobleczenje** nětko **10** hacź **15** mk.,
wołmjane mußeliny, meter po 75 np.

Cžorne a pißane židźane tkaniny a ßomot k wobleczenjam a blušam.

Kattuny, organdy, poßleſchczowe tkaniny, lama, velourowy a koſchlazy barchent, ſpódnje ßukŋje, ſchórzuchi.

Hotowe blušy hižo po **95** np.

Džělba žonjazeje draſty:

žaketty, paletoty, wobleczenja, wjecžorne mantle,
koſtumowe ßukŋje hižo po 3 mk.,
nadpadnje po płaczišnach naſad ſtajene.

Alphons Schauseil

na bohatej haßy.

Njepſchetrjechene tunje płaczišny ſa woprawdźe hódne tworу.

Proſchu, ßebi wupołożenki w mojich wukładnych woknach wobhladacź!

Strympy,

ſoki,

ſchtrykowane a walkowane,

dźěćźaze wobleczenja,
ſpódnje kholowy
wſchitkich ſchěrjow,
koſchle,
rukajzy,
woßebne
rukawate lazy,

chenillowe rubiſchcźa
najnowſchich mnſtrow
płaćiſny hódno porucźa

Otto Osswald

na kamjeńtnej haßy 7.

Pſchi hłownym torhoſchcźu 5.

Reinhold Neugebauer

Pſchi hłownym torhoſchcźu 5.

w Budyſchinje.

Poruczam po jara tunich płaćiſnach:
Po najnowſchej modze dźěłane
mužaze, hólčźaze a dźěćźaze ſwjerſchniki, jupy, wobleczenja, mantle, peleriny a kholowy
na wulki wubjerk, wubjernje ßedźaze ſ trajnych tkaninow trajne ſeſchite.
Nowe ßym pſchijał a poruczam
najnowſche žonjaze a holčźaze žaketty
po tunich płaćiſnach.

Heinrich Lange

11 pſchi žitnych wikach 11
ſ napſchećźa ſkoteje hwězdy
porucźa ßwój wulki ſkład
hotowych pjelſčźowych tworow
kaž tež **wſchě druźiny kožow k wobßadźenju** a **podſchiczu.**
Kožuchi ßo po měrje ſchija a ßo pſchedźělaju
po najtuńſchej płaćiſnje

Najwjetſchi wubjerk **darow**
k kwaßam, ßlěbornym kwaßam a narodnym dnjam,
teho runja wſchu **nadobu** do **kuchinje** a do **doma** namakaćze pſchezo w ſpezialnej pſchedawarni
ſa porzlin, kamjeninu, ſchkleńzu, majoliku a nippeſy

Hermanna Gläſela

pſchi lawſkich hrjebjach 4 (w ßerbſkim domje).
Najtuńſche płaćiſny.

K hodam

poruczam ßwój bohaty ſa kóždu potrjebu wuhotowany ſkład

hońtwarſkich, jěſdnych, dołhich a ſtulpowych ſchkórnjow,

ſchkórniczkow a ſtupnjow,
balſkich a towarſtwowych cźrijow,
gumijowych ſtupnjow a gumijowych ſchkórnjow,
filzowych ſtupnjow a filzowych toflow,
hońtwarſkich, jěſdnych a promenadowych gamaſchow,
kaž wſchě jenoż pomyßlne druźiny ſtupnjow a ſchkórnjow ſa ženſke, mužſkich a dźěći po ſnatych tunich płaćiſnach.
Kaž je ſnate, po měrje ſa krótki cźaß wubjerne wobuća dźěłam.
Wuporjedźenja ßo w mojej ßamßnej dźěłarni ſpěſchnje, po žadanju hnydom, ſhotowjeja.
Wobhladajće ßebi moje wukładne wokna!

Heinrich Mohr, cźrijownja,

w Budyſchinje na žitnych wikach na rózku ßukelnſkeje haßy.
Telefon 384.

Ša njewjeſty!

Sſerbſke a němſke

ſpěwarſke,

jara kraßnje ſwjaſane a ſe wſchelakim wudebjenjom wupyſchene,
w czelazej loži hižo po **6** hr. **50** np.,
najjednoriſche = = **2** = — np.
ßu dóſtać **we wudawarni Serbskich Nowinow.**

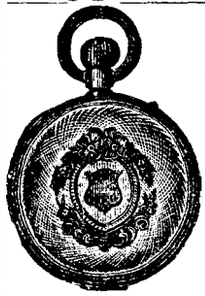

Kóždy, kotryž chce ßebi **dobry** a **tuni cźaßnik** kupicź, abo kotryž chce ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cźaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haßy 5

Jencź pſchedawa a porjedźa ſa ßwoje dźěło ſprawnje rukuje. — **Broſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaćiſnami wupołożene, wobhladacź.**

Budyska fabrika
zokrowych tworow

filiala — ſ parnym cžĕrjenjom — na bohatej haßy 16.
: : 6 na kotolſtej haßy 6 : :

F. A. Trumplera

mĕjeczel **A. Voye**

porucža

kuſki

na

bożodžĕſczowy ſchtom

ſe ſchokolady a fondanta,
ſ jeſchcža a biſkwita,

woßebje dobry biſkwit

na bożodžĕſczowy ſchtom,

ſchokoladu a marzipan,

Häberleinowe Nürnbergſke tykanczki,
kaž tež najlĕpſche

póprjanzy,

woßebitoſcz: **bonbony pſche kaſchel,**
najlĕpſchi ßrĕdk pſche dybawoſcz a kaſchel.

Czerſtwje paleny khofej,

punt po 1 mk. hacž do **2 mk.,**

čaj, kakao.

Wſcho ßamßny wudžĕłk. — Najtuńſche kupowanſke žórło.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7

porucža k **hodam** jara płaczíſny hódno:

koſchlazy barchent na wulki wubjerk po jara pomĕrnych płaczíſnach kaž tež

barchentowe koſchle wſchĕch wulkoſczow ſa kóždu ſtarobu;

wupjerki, łohcž hižo po 25 np., czerwjene a rózojte, teho runja hładke a módre ßmuhate;

zychi 9/4 a 6/4 ſchĕroke hižo po 20 np.,

pollama nowych kaſchczikatych a woknatych muſtrow po wſchelakich płaczíſnach;

bluſy a jakowe ſbytki ſ reloura a kaſtora hižo po 1 mk.;

barchentowe poßleſchczowe płachty ßwĕtłe a cžĕmne, bĕłe a ſ pißanej kromu wſchĕch dołhoſczow a ſchĕrjow;

ſpódnje kholowy ſa mużſkich, teho runja ſa žony a holzy wſchĕch wulkoſczow, poßlednje tež ſe ſchtaltom.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Pjelſczowe kolliery,

tykače (muffy), **khornarje, mĕzy** atd.
na wulki wubjerk, khmanje dźĕłane

kłobuki a mĕzy

ſa mużſkich a hólzow po wſchĕch płaczíſnach poručam.

Mužaze a žonjaze kožuchi ſ nowa derje a tunjo podſchiwam.

Kurt Herzog, kóžkarſki miſchtr
pſchi lawſkich hrjebjach 14
pódla Wjazlez hoſczenza, ſ napſchecža měſchczanſkeho theatra.

Winowa pſchedawarnja

Pawoła Feista

w hotelu **bĕłeho konja**

: w Budyſchinje na ſwonkownej lawſkej haßy :

na ßwoje hohacze wuhotowane pinzy

ſ Rheinſkimi, Moſelſkimi a Bordeauxſkimi winami

ſtajnje wulki ſkład derje wothladanych w bleſchach ſtarych winow jenož ſ prĕnjoklaßnych winizow, teho runja wulki ſkład

ruma, araka, kognaka a ff. punſchow

po najtuńſchich płaczíſnach hacž do najwoßebniſchich druzinow
: k pſchedſtejazemu róczuemu cžaßej poručnjo dopomina. :

Howjaſe koże,
czelaze a ſajecze koże
a kaniklaze koże
po najwyſchſchich płaczíſnach kupuje
Otto Hausotter
na garbarſkej haßy 32.

Pſchenzu a rožku

po najwyſchſchich płaczíſnach kupujetaj

Heinke a ßyn

w hamorſkim młynje
w **Budyſchinje.**

Kosaze koże,
howjaše koże,
wowcże koże,
sajecże a kaniklaze koże,
czelaze koże,
kaž tež wschě druhe družiny
kožow
po najwyschschich płaczišnach kupuje
Heinrich Lange
pschi šerbskej katholskej zyrkwi
a pschi žitnych wikach.

Klanki (pópy),
swoblekane - - -
a njeswoblekane,
klankaze (pópjaze) hrajki
a serwißy
najtuńscho a najlěpje we wulkim wubjerku
kupujecze pola
Hermanna Gläsela
pschi lawskich hrjebjach 4 — w Sserbskim domje.
! Schtóž Serbske Nowiny pokaže, !
::: 5% rabatta dostanje. :::

J. a E. Koban
w **Budyschinje**
pschi žitnych wikach 4
(w Seehezrestaurantu „Germania").
Expedizija
ša pißomne dźěła w kupnych, dismenbrazišich, hypothekšich, testamentšich a šawostajenstwowych wězach atd.
Rěčimoj tež šerbšći.

Ernst Herkner

czaßnikař w Budyschinje
na **seminarskej haßy 13**
prjedy pschi hlownym torhoschczu
porucza swój wulki skład wschěch družinow
czaßnikow a rjeczaßow
po tunich płaczišnach s wjazylětnym rukowanjom.
Porjedźenja derje a tunjo.

Pawoł Kristeller
telefon 168 — **na bohatej haßy 29** — telefon 168
swój hobrski skład wschěch družinow
czrijow **ša žónske, mužow a dźěczi**
jako
jěsdne, hontwarske a dołhe schkórnje,
schkórniczki,
filzowe, šuknjane, pjelsczowe schkórnje
s kožu wobšadźene a wodu njepschepuschczate,
filzowe stupnje a tosle,
drjewjanzy,
gumijowe stupnje, gumijowe schkórnje,
stupnje na bal a do towarstwa,
teho runja **gamasche** se šukna a trikota
po snatych tunich płaczišnach k dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.
Wobucze šo wuporjedza. **Wobucze šo po měrje dźěła.**

Poruczam šamodźělane
ff. mlóczniki, mlokowe karany, mlokowe hornzy, wódne khany, wódne czerpawy, šazynowane wódne khany a hornzy.
Mam wulki skład
krjepjawkow (krjepjenskich khanow) a **emaillowanych tworow, šazynowanych bowow** a **juchowych czerpakow. Tšěschne žłoby** a **roły** a kóžde do twarstwa šluschaze klampnarske dźěła shotowjam.
Želeso ša tšěschne žłoby mam na składze.
Spěschne poßkuženje. Najtuńsche płaczišny.
M. Schulz.
10 pschi šerbskich hrjebjach 10.

Bohuwěr Knoch
w Budyschinje
pschi mjaßowych jědkach
porucza k pschedstejazym **hodam** swoju pschedawarnju
porzlinowych, kamjeninowych
a schkleńczanych tworow,
hospodarskwowych a luxusowych
wězow,
wulki skład
hrajkow a klankow (pópow),
po **tunich** płaczišnach.
Wulki wubjerk.
Ssudobja šo wupožczuja.

Sa brylow potrjebnych!
Khorla Scholta, optikus,
w Budyschinje,
pschi hlownym torhoschczu, pod radnej khěžu,
šałoženje wobkhoda 1856, potajkim 50lětne wobstacze,
mytowany 11 króć
porucza
bryle a tłóczniki
kotrež šo jenož ša wóczko šo pschihodźaze pschedawaju,
barometry, thermometry, alkoholometry, dalokowidy,
lupy, ryßowadła, czitanske schkleńzy,
kaž tež wjele druhich, jenož do optikskeho dźěła pschimazych wězow.

Winowa pschedawarńja
ſ wulka a ſ maka
Guſtava Küttnera
na ſerbſkej drózy telefon 5*
ſjednoczena
ſ winowej korczmu,
nowemu czaſej pſchiprawjenej
porucza
naturſkocziſte wina
po ſnatych ſolidnych płaczišnach.

Hońtwarſke gamaſche
ſ czorneje abo bruneje howjaſeje
kože wſchelakich wuwjedżenjow po
7 hacz 9 mk. porucza
Reinhold Gierisch
kožowa pschedawarńja
pſchi mjaſowych jědłach 6.

Ia cziſczeny
praec. basiski
fosforokiſały kalk
k pizowanju ſkotu
we woprawnych walczkach a po
wasy porucza jara tunjo
Otto Engert
en gros **drogowńja** en détail
Telefon 33*.

Wolij
ſa młócżaze maſchiny,
maſchinſki wolij,
rjemjenjowy wósk,
fluid,
wolij na rany,
hojazu a kopytowu żalbu,
kožowy mas
najlěpſcheje hódnoſcże porucza
Arthur Grubann
pſchi drjewowych wikach 8.

Zuſe ſuby,
plomby ſe ſłota,
ſrěbra, emaille,
ſ rukowanjom ſa pomerne płaczišny.
Eugen Wienecke,
w Amerizy approbowany
ſubjazy lěkat,
18 na Hoſchiz haßy 18.

Brošche,
nawuſchnizy,
narucznizy,
czaßnikowe rjeczaſy,
ſyglowanſke
pjerſchczenje,
żonjaze pjerſchczenje,
debjenki na ſchiju,
wěrowanſke
pjerſchczenje,
manſchettowe knefle,
ſchemiſettowe knefle,
krawattowe jehliſ.

Guido Reiche
w Budyſchinje
2 pſchi hłownym torhoſchczu 2
porucza ßwój ſklad najmodniſchich
juwelow, ſlotych a
ßlěbrowych tworow,
dary k hodam,
po kóždej płaczišnje,
jako woßebitoſcz ſerbſku
njewjeſczinſku pychu.

Blidowe naſtawki,
noże,
widliczki,
łžizy,
khoſejowe łžiczki,
ßadowe ſchklě,
khlěbowe korby,
khoſejowe ſervißy,
ßwěczniki,
winowe khany,
kwětkowe vaſy,
njewjeſczinſke dary.

Tunje płaczišny. — Ssamßna dźěłarńja w domje. — Wuporjedźerńja.

K ſymſkemu czaſej poruczam ßwój wulki ſklad
pjelſczowych tworow kóždeje druźiny,
kolliery a boy
wulki wubjerk wſchelakich nowoſczow tunich a lěpſchich
pjelſczowych a kožuchowych wězow.
Tykacze (muffy), khornarje, pſchedłohi
koßmate mězy, nohowe korby a měchi atd.
Wulki wubjerk
kožow k podſchiczu a k wobßadżenju,
mužoze a żonjaze jakety kóždeje formy
kaž tež **pjelſczowe jakety ſa ſerbſe żony**
ßo po měrje derje a khmanje wudźěłaju,
klobuki a ſymſke mězy
ſtajnje nowoſcze,
pſchedźěłanje a wuporjedźenje
ßo ſchwarnje a po możnoſczi ſpěſchnje wobſtaruje.
Kožu wſcheje ſwěriny, ſajecze kože atd. po naj-
wyſchſchich płaczišnach kupuju.

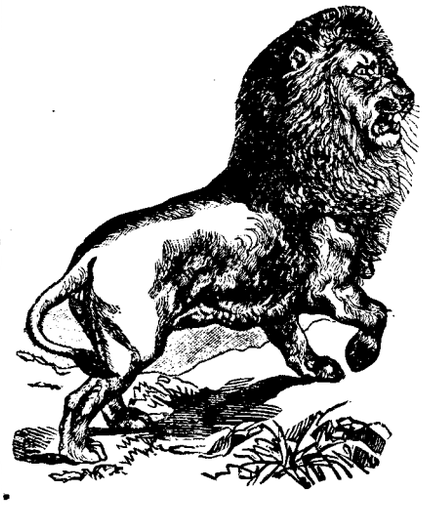

Emil Kurze, kóžkarſki miſchtr.
Na ſwonkownej lawſkej haßy 18.
Tunje płaczišny. Sprawne poßłużenje.

Wſchě 31. dezembra t. l. a 1. januara 1907 ſapłaczomne

kupony

hižo wot nětka bjes khoſtow po najwyſchſchim kurßu ſ hotowymi pjenjeſami ſaměnjamy.

Filiala Lubijſkeje banki
w Budyſchinje w ſerbſkim domje.

Dla wotedacza pschedawarnje

dospołne wupschedawanje

hotowych mužazych a žonjazych kožuchow, pjelzowych bowow a tykačzow (muffow), pjelsczowych mězow, nohowych měchow, kožow atd.

Klobuki a mězy tu hacj na dalsche not wupschedawanja wujamknjene.

F. Trulley, kóžkarski mischtr

w Budyschinje na bohatej haßy.

Wulke hodowne wupschedawanje.

Po hischcze ženje słyschanych **ßměschnje tunich płaczisnach** pschedawam dobre modne

mužaze a hólczaze swjerschniki,

jupy, wobleczenja, kholowy, kraßne žonjaze a holczaze žakety.

Najwjetschi wubjerk.

Otto Preuss

w Budyschinje na žitnej haßy 4.

Płaczisny hódno! Rjane! Solidne!

Najnowsche **ßbytki** sa symske kholowy, wobleczenja a paletoty ßu saßo doschle a proschu wo pschecželniwy wopyt. Tež ßu najnowsche czistowołmjane **Gerafske blufy** a **drastne tkaniny** saßo na składze.

Ernestina Elsnerowa na mlynskej drósy 5 pschi Mörbitzej wulkim mlynje.

Wulke

wupschedawanje meblow

14 na bohatej haßy 14 po 1 schodze.

Dla pschetwarjenja khěže ßwój **meblowy magazin** wotedam a ßwój wulki skład khmanje dželanych meblow po poniženych płaczisnach wupschedawam.

Wilhelm Schmidt, blidarski mischtr.

Hodowna poskiczenka

po wurjadnje tunich płaczisnach.

Sa džěczi:

Schtrympy, czorne, koleskate, pißane, hižo po 25 np.,
rukajzy s porstami a pjasne rukajzy hižo po 20 np.,
khapy a mězy, wołmjane a ßuknjane, modne wězy, hižo po 25 np.,
khapy a mězy s jehnjeczoweje koże, lodoweje koże, jara czopke po 70 np.,
džěczaze jeczki s jehnjeczoweje koże a lodoweje koże, po 85 np. hacž 450 np.,
džěczaze wobleczenja s barchenta, wołmy, plyscha hižo po 60 np.,
džěczaze trikotty, schtrykowane, trikott a barchent hižo po 45 np.,
džěczaze tykacze (muffy) a pjelsczowe khornarje na wulki wubjerk po 50 np.

Sa žony:

Bele koschle s zankami a wuschiwanjom wobßadžane, hižo po 65 np.,
bele kholowy, barchent a koschlaze ßukno, po 85 np.,
barchentowe koschle, barbunjepuschczate mustry, hižo po 1 mk.,
barchentowe wobleczenja, s wołmu wobrubjene, hižo po 90 np.,
spódnje ßuknje s klotha, moireja, barchenta, ßukna, hižo po 90 np.,
schórzuchi, reformske a hospodarske schórzuchi a schórzuschki hižo po 30 np.,
nahłowjaze schawle s wołmy, bawłmy a židy. hižo po 50 np.,
pjelsczowe khornarje a tykacze (muffy) hódnych družinow hižo po 2 mk.

Sa mužskich:

Normalne koschle se sapinanjom na wutrobnje a ramjenju hižo po 1 mk.,
spódnje kholowy, trikottowe a barchentowe, po 1 mk.,
krawatty modneje formy hižo po 5 np.,
ßlě, gumijowe a wuschiwane wězy, hižo po 45 np.,
rukawate lazy wschěch družinow hižo po 150 np.,
rukajzy, krimske, trikottowe a kožane, hižo po 50 np.,
soki, wołmjane, połwołmjane a bawłmjane, po 30 np.,
schaty lěpschich družinow po najtunischich płaczisnach.

Hodowne wěsty dóla main **najtuńischo** kupnjecze!

Na ßwoje woßebite wotdželenje **gardinow, blidowych pschikrywow (dekow), kožowych pschikrywow, hotowych poßleschczowych schatow, pscheschiwanych pschikrywow, linoleum, běhanske tkaniny a portiery** woßebje kedžbliwe czinimoj. - - -

Philippi & Co.

na bohatej haßy 3,
delka a po 1 schodze.
Telefon 488.

Luxusowe twory.

Majolikowe a bronsowe twory.

A. & W. Neuhahn

4 na ſerbſkej haſzy 4 **w Budyſchinje** 4 na ſerbſkej haſzy 4

poručataj ſwój bohaty, ſ wjele nowoſczemi wuhotowany ſklad

ſolidnych kožanych a plyſchowych tworow

najjednoriſcheho hacž do najwoſebniſcheho wuwjedženja, jako:

ručne puczowanſke toſche,
ručne toſchki ſ kožanym wuſchkom,
ručne toſchki ſ rjeczažom,
pjenježne toſche k pſcheporoſnjenju,
ſchulſke tornijtry,
holczaze mapy,
knihowe mapy ſ tłóczažym kneflom ſo ſamkaze,
knihowe noſchaki,
toſche ſa rjemjeſlnikow,
piſzanſke mapy,
piſzanſke podložki,
notowe mapy,
dokumentowe mapy,
hudžbne mapy,
toſche ſa pjenježne papjery,
liſtnizy,
zigarowe etwije,
toſchki ſa viſitne khartki,
toſche ſa puczowanſku potrjebu,
fotografijowe albumy,
hudžbne albumy,
albumy ſa póſtſke khartu,
warjenſke rezeptowe knihe,
dujowe knihe ſe ſamkom a bjes njeho,
ſchwadlisku potrjebu,
debjenkowe laſchcziki,
rukajzowe laſchcziki,
ſchantkowe laſchcziki,
fotografijowe laſchcziki,

porte-treſory, ſportſke móſchnje, pjenježne móſchnje,
doſpolne garnitury, wobſtejaze **ſ zigaroweho etwija, liſtnizy, porte-treſora** a **toſche ſa viſitne khartki,** garnituru hacž do 40 mk.

Liſtne kaſzetty. **Khartowe kaſzetty.**

Etwije ſe ſchwadliſkej potrjebu, pjenježne kaſzetty,
etwije ſa ſubjoze ſchczětki, friſěrowanſke etwije,
ſchpihelowe etwije, kaſchcze ſa khornarje a manſchetty.

Wulki ſklad hrajkow ſa kóždy czaſz lěta.

Luxusowa a domiſaza nadoba.

Sczěnſke wobraſy, ſczěnſke talerje.

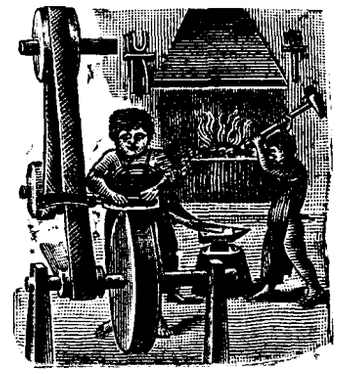

Hodowne dary

blidowe a dybſaczne
nože,
nožizy a britwje,
po 1 mk. 20 np. hacž do 6 mk.,
mjaſzorubaze
a rybowanſke maſchiny,
nože cziſczaze
a žimaze maſchiny,
khlěbowe truhaki
a mjaſzowe nože,
niklowe khoſejowe
a czajowe ſerwižy,
tortowe platy
a ſmjetanowe ſerwižy,
menaže a khlěbowe korby,
kuchińſke wahi
a khoſejowe młyny,
wſchě rěznike wězy,
ſmykacže
porucža

Wilh. Hein
na ſkulelnikej haſzy 16,
nožetnja a parna točetnja.

Liſtnizy, zigarowe etwije a portemoneje

we wulkim wubjerku porucža

J. Nowak
na ſnutſkownej lawſkej haſzy 8.

G. Mager naſzlědnik

(měješczel **Th. Hippe**)
na ſerbſkej haſzy 11 **czaſznikar** na ſerbſkej haſzy 11
wuporjedžuje a pſchedawa wſchě družiny ☛ **czaſznikow, broſchow, nawuſchnizow a pjerſchczénjow** po tunich płaczišnach ſe ſprawnym pišomnym rukowanjom.

Tunje zigary!

100 ſchtuk

3 np. zigary po	200, 220, 240 np.
4 = = =	300, 320, 340 np.
5 = = =	360, 380, 400 np.
6 = = =	440, 460, 480 np.
8 = = =	520, 560, 600 np.

roſeczeła

zigarowa pſchedawarnja Havanna
w **Draždžanach 6.**

Albumy ſa póſtſke kharty

hižo po 50 np.
we wulkim wubjerku porucža

J. Nowak
na ſnutſkownej lawſkej haſzy 8.

Mój wulkotny ſklad

ſilzowych klobukow, zylindrowych, honťwarſkich a dźěczažych klobukow, mězow,

kraſzne wězy ſa mužow a hólzow,
ſilzowe ſtupnje a toſle,
najlěpſchi wudžělk,
pſchi potrjebje dobroczinjewemu wobkedžbowanju poručam.
Jara niſke płaczišny pſchi krucze ſprawnym poſzłuženiu.

Hugo Lehmann
na bohatej haſzy 22
pódla hoſczenza „winoweje kicze".

Khežorowe ſchijiaze maſchiny,

ſ dwójnym kulowatym lěhowowym ſtejadłom
ſu **naituniſche** a najdelſze dźerżaze a wuriadnje **lohko du.**

Jako najrjeńſchi hodowny dar

ſo wobkedžuje porucžeja.
Wubjerna ſwójbna ſchijiaza maſchina hižo po **55 mk.**
ſ 5letnym rukowanjom.

F. Eule w Budyſchinje
na Nowoſtatſkej dróſe 19.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 52. | Sobotu 29. decembra 1906. | Lětnik 65.

Pokojny wuhlad do noweho lěta.

K nowemu ßej lětu pscheja
Rady ßoże pscheczeljo;
S Bohom kschescźijenjo dźeja
Do pschichoda zuseho;
Bóh je schkit a ßkónzo jim
Na puczu najczěmnischim.

Lětu dóńt je pscheměrjeny
S wědomnoscze Božeje,
Dźěczom człowschkim pschidźěleny
S wěczneje lóß mikoscze;
S Knjesom Bóh je na njebju,
Wobdawa naß ſ luboscźu!

Wjele nochzemy ßo staracź,
Schto nam njeschkodźi;
W kniczomnych ßo wězach paracź
Pobożnym ßo njehodźi. —
Sběhń ßo, dusch, k njebjeßam,
Wodźiczel njech Bóh je ßam! —

Strowja dostatk cźěłu schkiczicź
Wschehomózny samóże;
Horjo wscho chze wěscze sniczicź,
Je-li so nam dobre je.
Duž ßo Bohu dowěrmy,
Struchłoscze ßo wostajmy!

A hdyž khosta ruka jeho,
Tola ženje njeßwarmy!
S njepokoja wuwjescź wscheho
Chze, hdyž dowěrliwi ßmy;
S kralom wěczńje wostanje,
Kiž nasch Wóczez miły je! —

Sboża polnoscź pschi nim kcźeje
Dźěczom Božim na wěczńje;
Wukhowanje pschezo smeje
W Bosy, kiž jom' ßwěrny je. —
Njech po Božej woli dźe
Wscho, — so lěto dobre je! U.

Swětne podawki.

Wólby do khěžorstwoweho ßejma.

Hdyž bě ßo khěžorstwowy ßejm dla njepschiſwolenja połneje pjenjeżneje žadanki ſa krótkowjeczornu Afriku rospuschcził, dźěsche heßko psches kraj, so budźa ßo konſerwatiwni a liberalni we wólbnym wojowanju bratrowizy podpjeracź. Dołho tale jenomyßlnoscź mjes konſerwatiwnymi a liberalnymi njeje traka. Rosdźěle politiſkich saměrow mjes konſerwatiwnymi a liberalnymi ßu pschewulke, so mohłej tejle w hospodarſkich a naboženſkich praschenjach ßebi napscheczo stejazej ſtronje hromadźe tónßamy pucź hicź. Konſerwatiwni ßu ßo, tak bórſy hacź poczachu kandidatow postajecź, dopomnili, ſo jim zentrumſka strona bliże ſteji hacź liberalni. Runje tak je zentrumſka strona psches Kölnſke ludowe nowiny wosjewiła, so budźe konſerwatiwnych wſchudźe pschecźiwo ſozialdemokratam a liberalnym podpjeracź. Wo konſerwatiwno-liberalnym ſwjaſku potajkim hižo nětkole njemóże žanych rěczow bycź. Bliże hacź daloke kolonije ßu konſerwatiwnym a zentrumſkim wobſtejnoscze w domiſnje a teho dla woni ruku temu njepodadźa, so bychu liberalni na jich khóſty ßwoju móz w khěžorſtwowym ßejmje poßylnili.

Swada mjes knjeżerſtwom a zentrumſkej ſtronu

je woßebje dla kolonialnych ſaſtojnikow Götza, Schneidera a Wiſtuby wudyriła, kotſiž běchu katholſkim miſionaram powjescze wo hrosnoſczach wyßokich kolonialnych ſaſtojnikow podawali. Tutych tſjoch ſaſtojnikow běchu dla pschiſßkodźenja a pscheradźenja ſaſtojńſtwowych potajnoſczow do pschepytanja wſali, kotrež wjazy lět trajesche. Zentrumſka strona psches ſapóßkanza Rörena knjeżerſtwo napominasche, ſo by ßo pschepytanje pschecźiwo mjenowanym ſaſtojnikam ſkónczilo, tola knjeżerſtwo njebě zentrumſkej ſtronje k woli. Teho dla k wótrej debacze mjes Rörenom a Dernburgom dońdźe, a zentrumſka strona na to dźěł pjenjeżneje žadanki ſa němſku krótkowjeczornu afriſku koloniju ſapowjedźi. Knjeżerſtwo ſ tym wotmolwi, ſo khěžorſtwowy ßejm rospuschczi. Čzim bóle je nětko powjescź pschekhwataka, ſo je wyſchſchi ſtatny rěcznik Iſenbiel namjet ſtajił, Götza, Schneidera a Wiſtubu ſ pschepytanja puſchczicź. Jenoż prjedawſchi kolonialny ſaſtojnik Pöblau ßo pſched ßud ſtaji.

Spodźiwne je, ſo hiſchcze pſched dwěmaj njedźelomaj koloniałny direktor Dernburg njeje wjedźał, ſo ßo ſaſtojnik Wiſtuba ſ pschepytanja puſchczi. Hewak Dernburg tola njeby w khěžorſtwo-

wym ßejmje tak wótre wobskórżby na Wistubu śrěczał. Powjesćź, so je wyschschi statny rěčnik namjet stajił, pschepytanje pschećźiwo Wistubje sastajićź, je teho dla kóždeho pschekhwataka, kotryż je Dernburgowu rěcź cźitał. Ssudniske pschepytanje, kotreż ßo pschećźiwo Wistubje dale wjedźesche, hacź runje bě ßo zentrumska strona prózowała, Wistubu s njeho wußwobodźićź, je dźě s prěnjej pschićźinu rospuschćźenja khěźorstwoweho ßejma było.

Kolonialny direktor Dernburg, khěźorowy lubuschk?

Kaž chzedźa barlinske nowiny wjedźećź, je khěźor wschón sahorjeny sa Dernburga. Hdyž bě Dernburg krótko po ßwojim nadpadźe pschi kolonialnej debaćźe w khěźorstwowym ßejmje na zentrumsku stronu pola italskeho póßklanza hrabje Lanzy na wopyćźe, jeho tam khěźor woba a wokoscha. Na Barlinskej bursy ßo někotre ßylne wurasy powjedaju, kotreż je khěźor pjećźa pschi ßwojim prěnim rosrěčenju s nowym kolonialnym direktorom cźinił. Po nich je khěźor pjećźa Dernburgej prajił: „Wěscźe, cźeho dla ßym Waß woßebje rad na Wasche nětcźiske sastojństwo powołał? — dokelž ßkyschach, so scźe hruby rjelpuß.“

Druhe Barlinske nowiny radźa, tole powjedancźko s dwělowanjom pschijećź. K temu Barlinski dopißował „Frankfurtskich nowin“ pische: „Pschipadnje wěmy, so njeje ßměschne powědancźko wěrne. Sso wě, so khěźor ženje njeje Dernburga wobjimał a wokoschał, a powjedancźko wo hrubym rjelpußu ßo najskerje jenož na podawk sałożuje, so khěźor, hdyž Dernburga prěni krócź pschija, jeho ßo ßmějizy woprascha, hacź je wěrno, so móże wón hruby bycź, na cźož je tón něhdźe wotmolwił: „Hdyž je trěbne, ßym doßahazeje energije mózny.“

Pscheněmcźenje Polakow.

S hromadami knježerstwo Polakow dla strajka pólskich schulskich dźećźi wobskorżuje. Na Pósnańskim a Toruńskim ßudnistwje ma ßo něhdźe 250 tajkich prozeßow wußudźićź. Nehdźe dźewjećź pólskich duchownych ßu dla napominanja k njepoßkuschnosći pschećźiwo wykhnosćźinemu wukasej w nastupanju nabožeńskeje wucźby wobskorżili.

Wólby do khěźorstwoweho ßejma ßo Polakam tón krócź po móżnosći poczeżuja. W Khójniskim wokrjeßu njemóża Polazy żanu salu k wotbywanju shromadźisnow namakaćź. Hosćźenzarjam ßo hrosy, so konzeßiju shubja, jeli so Polakam sale pschewostaja. Wóndano ßo někotsi pólizy dowěrnizy, jednacźo mużojo, w jenym wobydlenju seńdźechu, so bychu pólskeho wólbneho kandidata postajili. Jedyn żandarm pak jich rosehna.

Doprědne pschepytanje pschećźiwo nehdyschemu Kamerunskemu guverneurej Puttkamerej

je ßo nětko skónczyło. Wunoschk pschepytanja je pjećźa jara sły. Wěż s Puttkamerowej cźetku ßo pschi diszíplinarnym jednanju njewostaji, ale statny rěčnik chze ßo s nim pjećźa saběracź. Puttkamera chzedźa pjećźa dla podražowanja paßa wobskorżićź, wón měł ßo po tajkim dla falschowanja liscźiny psched ßudom samolwićź.

Pscheměnjenje tšélbow němskeho wójska.

Nětcźischi tšélbowy modell 98 ßo pjećźa pschemèni. W kralowskej tšélbarni w Erfurcźe ßu ßo psaescźaßne hodźiny pschipowjedźile.

Kónz sběžka w němskej krótkowjecźornej Afrizy

ßmě ßo bórsy wocźakaćź. Po nowischej powjescźi ßu ßo Bondelzwardszy Hottentottojo 120 muży ßylni wyschkowemu leutnantej s Estorffej w Heirabachisu poddali. Druhe cźrjódki Bondelzwartskich ßo teho runja podcźißnu. Bondelzwardszy ßu 165 tšélbow wotedali a njeßmědźa w pschichodźe wjazy tšélby noßyćź. Podcźißnjeni budźa ßo pola Keetmanshoopa a Kalkfontaina w lěhwach pod wojerskim wobkedźbowanjom dźerżećź. Někotre sběžkarske cźrjódki pod wjednikomaj Simonom Copperom a Fieldingom hischcźe dale wojuja.

Je bamž Leo XIII. wot němskeho khěźora 500,000 frankow żadał?

S tymle praschenjom ßo hischcźe pschezo němske a wukrajne nowiny saběraju. Knježerstwowe nowiny „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ pißaju, so ßo w aktach njeje ani najmjeńscheho znamjenja sa to namakało, so je Němska bamżej pjenjesy poskićźiła abo so je ßebi je tón pschał. Wěrno jenož je, so je khěźor pschi składnosći jubileja semrjeteho bamża tutemu po pschikładze druhich dworow drohotny dejmant jako jubilejski dar pschepodaćź dał. Pjenjeżna żadanka w khěźorstwowym ßejmje sa powjetschenje němskeho wójska s tutym darom po wobkrućenju bamżiskich a němskich knježerstwowych nowin njeswißuje.

Romski dopißowaŕ jenych belgiskich nowin wo tejle wěży pische, so je ßo pschi dwěmaj s kładnoscźomaj wo tym rěcźało, so Němska bamżej pjenjesy dawa. Prěni krócź bě to 1885, hdyž bamż Leo dla położenja jednanjow s Bismarckom wotßadźeneho Kölnskeho arzybiskopa Melchersa pohnu, ßo ßwojeho arzybiskopstwa wjdacź. Wón sa to kardinalski kłobuk dosta a dyrbjesche jako kurialny kardinal w Romje ßydlicź. Bamż na to pruskemu knježerstwu k wjedźenju da, so ßo jemu saleži, so ßwojemu kardinalej też msdu płaczi, a Bismarck tole żadanje jako sdobne spósna. Běsche pak hischcźe jedyn sadźěwk: Kardinal Melchers ßo se wschej rosßudźenoscźu sarjekny, něschto wot pruskeho knježerstwa pschijećź, kotreż bě jeho pschescźěhało a ßamo ßo jeho kubła smozowało. Duż wupucź namakachu, so ßo pjenjesy bamżej dawachu, kotryż je potom kardinalej scźeleschе. Najskerje je ßebi bamż, kotryż bě w pjenjeżnych wězach jara wobhladniwy, wjetschu sumu pschepodaćź dał, kotrejež dań wón kardinalej jako msdu wupłaćźowasche. Druha pschileżnosćź bě tehdy, hdyž pruske knježerstwo kardinalej Ledochowskemu wulku sumu pjenjes pschiswoli, so by jemu sa konfiskowanje Pósnańskich a Hnězdnjanskich arzybiskopskich kubłow schkodu sarunało. Tale suma ßo bamżej njepschepoda, ale direktnje kardinalcj, kotryż ju k lěpschemu ßwojeje prjedawscheje diözesy nałożowasche.

Kradnjenje diplomatiskich pißmow.

Cźeżki kaschcź s pißmami, italskemu wojerskemu attachéej w Peterburgu ßłuschazymi, je ßo kradnył. Pohoncź, kotryż kaschcź na dwórnischcźo wjesesche, na dobo se wschém khwatkom wotjèdźe, so jeho kurěr, kotryż wós pschewodźesche, njemóżesche doscźěhnyćź. Pohoncź a wós s pißmami staj ßo bjes ßłěda shubiłoj. Tutón podawk woßebje mjes diplomatami wulke dźiwanje sbudźuje.

Franzowske kulturne wojowanje

bamżej nětkole najwjetsche staraŕsće cźini. Hdyž jemu kardinalojo póndźelu hodowne a nowolětne sbożopschećźe wuprajichu, bamż ßo sa nju dźakowawschi cźeżki wuß wuhěhowasche, s kotrymż je ßo nětkole zyrkej podeschła, tola mějesche wón dowěrjenje do nadawka zyrkwje, kotruż po Božim ßlubjenju helske wrota njebudźa móz pschemóz. Bamż dale na cźeżku nabožensku swadu w Franzowskej spominasche a s nowa ßwoje sympathije a derjemènjenje sa franzowili lub wobkrućeschе. Wón kardinalow napominasche, so bychu ßwoje modlitwy podwojili, so by ßo bjeskónczna Boża mikosćź sa Franzowsku wuprosyła. S jenomyßlnosćźu a pschesrenosćźu franzowskich biskopow ßo bamż troschtuje. Jich blychcźaty pschikład japoschtolskeje wěry, ßwěrnosćźe a woporniweho ducha wobdźiwanje zyleho ßweta sbudźuje.

Nowa politika Cźorneje Hory.

W cźornohórskim ßejmje je nětcźischi pschedßyda statneje rady, wójwoda Gevro Wukowicź, rěcź měł, s kotrejež je ßwět shomił, so je cźornohórski wjerch Nikita po rusko-japanskej wójnje ßo wot pschecźelstwa s Rukej wotwobrocźił a ßo do ßłużby Awstriskeje stajił. Sskowo zara Alexandra III. po tajkim njemóże wjazy płaczićź, so je cźornohórski wjerch Nikita jenicźki pschecźel Ruskeje. Wukowicź wjerchej Nikicźe porokowasche, so chze wón cźornohórske wjerchowstwo pod schkit Awstriskeje podacź, kotraż by Cźornu Horu sa ßwoje wotmyßlenja na Balkanje wuwużita. Hdyž pak mohła Cźorna Hora tajkeho naturskeho njecźebicźiweho a njestrouiskeho jakitarja kaž Rusku namakaćź? Prěni cźornohórski ßejm dyrbjał ßo teho dla na prjedawschu politiku dopomnicź, kotruż je wjerch Nikita sa 45 lět ßwojeho knježenja wjedł a stejiscźo nětcźischeho knježerstwa saßudźićź. Cźorna Hora dyrbi s Ruskej, Sserbiju, Bołharskej a se wschěmi ßłowjanskimi ludami hicź. W nastupanju trónskeje rěcźe, s kotrejž bě wjerch ßejm wotewrił, Wukowicź praji, so je ßo w njej Franzowska, ßwěrna swjatkarka Ruskeje, picheschła, kotraż je pschezo njeßebicźiwje se ßameje sympathije Cźornohórskej ßwoje pschecźelne smyßlenje wopokasała. Dale wón njeje w trónskej rěcźi dźak Jendźelskej sa to namakał, so je ßo wo to prózowała, so je ßo Olgunsti pschistaw w lěcźe 1879 Cźornej Horje pschidźelił, a woßebje kralej Eduardej, kotryż je na nadpadne waschnje lubosnosćźe na wjercha Nikitu a stawy wjerchowskeje ßwójby kopił. Dale njeje ßo na wulku ßußodźinu Italsku spomnło, na kotruż je Cźorna Hora s wikowanskimi a pjenjeżnymi interesami swjasana. To drje ßo njeje dla italskeje politiki stało, kotraż njeje na Cźornej Horje rad widźana. Tola wothladawschi wot politiki budźe ßo Cźorna Horja prózowacź

ßwoje wobkhadźenje ſ Italſkej dźakowna dale ſakhowacź. Njewěrjomne je, ſo ßo njeje w trónſkej rěcźi wo Sserbiji, bratrowſkim kraju, ſ zyka rěcźało. Tule bjesdźaknoſcź dyrbja ludowi ſaſtupjerjo krucźe ſaßudźicź. Skónczńje je teź Bolharſka ſ zyka njenaſpomnjna woſtaka, ſchtoż je žałoßny njewuſpěch nětczíſcheje knjeźerſtwoweje politiki. Wójwoda ßwoju rěcź ſ nowym napominanjom ſlónczi, ſo dyrbi Czorna Hora ſ Ruſkej a Sserbiju hicź. Tule rěcź je mjes politikami Czorneje Hory wulke dźiwanje ſbudźiła.

Revoluzionarne hibanje w Ruſkej

po ſdaczu ſaßo pſchibywa. W Twerju je jedyn wuczomz hrabju Ignatěwa w ſemſtwowym twarjenju ſatjělił. Druhi nadpad je ßo w Ssmolenſku na ſemjanſkeho marſchalla wjerſcha Urußowa ſkucził. Njeſnaty człowjek do Urußowa tſěli, tola jeho jenoż lohko ſrani. Nadpadnikej ßo poradźi wupjerſchnyczź.

W Charkowje je ßo na tamniſchim dwórniſchczu jenemu puczowarjej, kotryż bě ſe żeleſniſkim cźahom pſchijěł, bomba wußunyła a na ſemju padnywſchi rosbuchła. Dwaj puczowarjej buſchtaj morjenaj a mnoſy ßo ſranichu. Ludźo, mjes nimi wjele lohkoſranjenych, wuſtróżeni roscźěkachu. Wojazy dwórniſchczo wobſtupichu.

W Boczulenzu pola Kijewa tſjoch derje ſdraſczenych muźſkich ſajachu, pola kotrychż ſpezialnu khartu Beßarabiſkeje a ſapiß wſchitkich beßarabiſkich kublerjow a pjenježnikow namakachu. Hdyż ßo ſajeczi wotwjedźechu, ßo jim poradźi, do blikeho lěża cźeknyczź. 150 burow lěß wobſtupi a ſa cźekanjenzami ßlědźeſche. Tuczi ſ revolwrami tſělejo ßo wobarachu a ßydom burow morichu a nětkotrych cźeżko ſranichu. Skónczńje burjo dweju cźeknjenzow ſatjělichu, tſeczi ßebi ßam żiwjenje wſa.

W Risy je pólny ßud cźrjódu njedoroſczenych revoluzionarow k ßmjercźi ſaßudźił a hnydom wotprawicź dał.

Do wßy Klawdina bě ßo jedyn koffer na deſkowanym wozu ſ Warſchawy pſchiwjeſł. Jena burowka chżyſche tutón koffer jenemu wikowarjej wotkupicź. Pſchi tym koffer ſe ſatraſchnym wrjeſkom roslecża. Wikowař a burowzyna dźowka ßo morjſchtaj, burej ßo noſy wottorhnyſchtej, jeho dom ßo wupuſczi.

We Warſchawje ßu kontroleura płunownje, Starodobowa, w pſchedměſcźe Cziſtym w jeho wobydlenju ſatjělili.

W Lodźi (w ruſkej Pólſkej) ßu tſjo młodźi cźłowjekoju nakładnika němſkich „Lódźanſkich nowin“ ſatjělili, dokelż je ßo wón ſarjeknył, ſozialdemokratiſke pißma cźiſchczeczź.

Wußud wo admiralu Rebogatowje

a roskaſowarjach tſjoch ruſkich panzerowanych łódźow, kotſiż ßu ßo w mórſkej bitwje pola Czuſchimy Japanſkim poddali, je ßo 24. dez. wuprajił. S wuwjaczom roskaſowarja łódźe Orela ßo wſchitzy k ßmjercźi ſaßudźichu. Dźiwajo na połóźaze wobſtejnoſcźe je ßud wob amknył, zara proßyczź, ſo by ßmjertne khoſtanje wſchitkich ſchturjoch ſaßudźenych do dźeßaczłětneho jaſtwa na twjerdźiſnje pſcheměnił. Schturjo offizěrojo ßo k jaſtwu na twjerdźiſnje na dwaj hacź ſchtyri měßazy ſaßudźichu, druſy ßo wuwinowachu.

Poniżenje Ameriki pſched Japanſkej.

Horde ſjednoczene ſtaty połnózneje Ameriki, kotreż ßebi wjele na ßwoju móz a bohatſtwo wjedźachu a ßo ſa njepſchewinjomne mějachu, ßu na dobo ſpóſnałe, ſo ſ jich kraßnoſczu kimka. Na tamnym broſu Czicheho morja je jim ſtraſchny njepſchecźel w Japanſkej naſtał. Każ bychu ßabłepjem byli, njeßu Amerikanoju tutón ſtrach hacź dotal widźeli, hakle nětkole ſtej ßo jim wocźi wocźiniłej a ſ hroſu ßu ßo japanſkeho ſcherjenja dohladali. W San Francisco w Kaliforniſkej, hdźeż wjele Japanſkich pſchicźahuje, bě tamniſche měſchczańſke ſaſtupjerſtwo japanſkim dźecźom ſakaſało, měſchczańſke ſchule wopytacź. Tole wobſamknjenje w japanſkej ſłu trej naczini. Japanſki póßłanz we Waſhingtonje pſchecźiwo wuſamknjenju japanſkich dźecźi ſe ſchulow w San Franciſcu proteſtowaſche a ßebi ſ dobom wjele druhich prawow ſa Japanſkich w Ameriży żadaſche. Preſident Rooſevelt je ſ nadpadnej ſpěchnoſczu ßo prózował, Japanſkej we wſchěm k woli bycź. S pißmom na kongreß wón ſakoń pſchipowjedźi, ſ kotrymż ßo woßebite prawa Japanſkich w Ameriży pſchipóſnawaju. Pódla teho je wón Kaliforniſkemu ſtatej woſſewił, ſo je winowatoſcź ſwjaſkoweho knjeźerſtwa, Japanſkich ſakitacź, jeli ſo knjeźerſtwa w jenotliwych ſtatach to njeczinja. Po tajkim ſwjaſkowe knjeźerſtwo dyrbi japanſkim dźecźom khodźenje do měſchczańſkich ſchulow w San Franciſku wunuſowacź. To je ſawěſcźe ſke poniżenje ſa hordych Amerikanow. Czeho dla ßo wone japanſkim żadanjam bjes pſchecźiwjenja podcźißnu, ßo ſroſumi, hdyż ßo amerikanſke wójniſke łódźſtwo ſ japanſkim pſchirunuje. 41 japanſkim panzerowym łódźam a 69 torpetoſſim cźołkmam móże Amerika w Cźichim morju jenoż 9 panzerowanych łódźi a 5 torpedowych cźołkmow napſchecźo ſtajicź. Jedyn Amerikan je ßwojich krajanow ſe ſjawnym ſpißom na to kedźbliwych cźinił, ſo amerikanſke knjeſſtwo na Philippinſkich kupach jenoż wot hnady Japanſkeje wotwißuje. Hdy by k wójnje mjes Ameriku a Japanſkej doſchło, mohła Japanſka ſa ſchěſcź dnjow Amerikanſkich na Philippinſkich kupach pſchewinyczź a na nje 40000 muži wußadicź. Hižo ſa měßaz by japanſke łódźſtwo żyke Cźiche morjo wobknjeżiło a japanſke wójſko mohło ßo na wjecźornym brjoſy połnózneje Ameriki ſaßydlicź. Duż dyrbi Amerika nětkole ßwojeje ßłabоſcźe dla Japanſkim pod kij lěſcź. S dobom pak budża Amerikanſzy najwjetſche napinanja cźinicź, ſo ßebi wulke a mózne wójnſke łódźwo natwarja, kotreż budźe ſ najmjeńſcha runje tak ßylne każ japanſke. Hańba njeßmě wěcźnje tracź, ſo ßo wulka Amerika pſched żołtej japanſkej wopizu pokorja.

Hody.

(Stónczenje.)

Rycźerkubleŕ a ſchoßaŕ běſchtaj ßamaj, a knjeni domu dyrbjeſche blido krycź — tu ſchepny kubleŕ: „Prajcźe mi, knjes ſchoßarjo, kak ßo Hanje wjedźe?“

Schoßaŕ na njeho hladaſche. „Spominajcźe jeno na te ßkowa, kotreż ſcźe ßwojemu nanej ſawdali!“

„Njeßměm dha ja wjedźecź, kak ßo jej dźe?“

„Haj, jeli ſo wy to wjedźecź chzecźe, je dźě to lěpje, hdyż to wěſcźe. Hana njeje żenje ſhoniła, ſo ſcźe wy ßo ßwojeho ßlubjenja ſaßo wotrjekli; wona hinak njewě, hacź ſo ſcźe wy wożenjeny; wona ßebi hinak njemyßli, hacź ſo je wopak cźiniła, ſo je ßo mjelczo ßwojeju ſtarſcheju ſ wami ßlubiła, a nětkole ßmy runje powjeſcź doſtali, ſo je ßo ßlubiła ſ mkodym duchownym, kotryż je domjazy wuczeŕ w tej ßwójbje, w kotrejż je kubłarka.“

„Po ßlubje — knjes Damko?“

„Haj, raduju ßo nad tym, pſchetoż wam praju, rad njebudźich żenje pſchiſwolił do żeńtwy ſ wami: ſ prěnja ſtejeſche mjes wamaj ßkowo waſcheho njebo nana, a ſ druha, dowolcźe mi ſjawne a ſprawne ßkowo, waſcha njewěra. — Myßlach ßebi, ſo wy, knjeże, tajkeje żony żenje ſbożowneje ſcźinicź njemóżecźe.“

Rycźerkubleŕ ßo po zykym wobliczu ſapyri a ſacźerwjeni. „Potajkim wona ßo wuda“, wón rjekny, „duż měicźe ßo rjenje, knjes ſchoßarjo!“ A ſ tym ßkowom khwatajzy dom wupuſchczi.

Dźiwje płomjo jemu pſches wutrobu ßapaſche a pſchezo ſaßo ßebi wopjetowaſche: haj, wona ßo wuda — to je ßwěra, to ßkowo, kotreż je mi ſawdała. — Wón ßo wot dwora na prawizu wobroczi a dźeſche po puczu, kotryż k jěſorej dele wjedźeſche; wón njewjedźeſche, hdże, wjedźeſche jeno to: domoj wón njemóżeſche, boloſcź we wutrobje dyrbjeſche ßo najprjedy dopalicź, wón njemóżeſche ßo jemu mjes ßwojimi ſchtyrjomi ſcźěnami dacź wuſakhadźecź, pſchezo ſaßo dyrbjeſche ßo na to wóczko dopominacź, wo kotrymż bě ßkyſchak, ſo na njeho hlada, a wón ßebi prajeſche: jeli ſo na mnje hlada, ſchto ßebi wo mni myßli? —

Pſchi ßamym puczu rybakſka khěżka ſtejeſche. Ta wſchak k jeho kubłej njeßkuſcheſche, wón bě hižo mjeſu pſchekrocził a do leżomnoſcźe ßwojeje cźety pſchiſchoł. Pſched rybakſkej khěżku wós ſtejeſche — tón ſnajeſche — to bě wós wobßedźerki ryczerkubła. S dźiwanjom ßo praſcheſche: ſchto dha tu ta dźenßa wjecźor chze? Wón bliże doſchedſchi ßo pohoncźa wopraſcha, ſchto hnadna knjeńka tu cźini?

„Ow“, tón rjekny, „ta tu khudu rybakowu żonu wopytuje, kotraż khora leži, huſczíſcho ju ßem wożu.“

Jan nimo wokna dóńdże. Wón ßo njemóżeſche woſtajicź, do jaßnje rosßwětleneho wokna pohladacź: tu mały hodowny ſchtomik pſched khorokożom ſtejeſche. Rybak a jeho dźěcźi wokoło njeho ſtejachu a woßrjedźa nich młoda ſemjanſka knjeni w jaßnej draſcźe — wona po wſchěm ſdaczu dźěcźom něſchto powjedaſche. Hdyż tu grupu widźeſche, běſche jemu, każ by młoda knjeni jandźel była, kotryż ſ błyſchczatym wobliczom pſchiſjewja, ſchtoż bě wón runje hakle pola ſchoßarja ßłyſchał: wulku radoſcź, ſo bě ßo teź khudym Wumożnik narodźił. Wón bě nucźeny, tam pſchezo ſaßo hladacź; njemějeſche jeho ßotra prawje? Njebě to woprawdźe woßebne wobliczo? Njemějeſche wona woprawdźe luboſne waſchnje, njebě w jeje wobliczu wuras najłubſcheje nutrnoſcźe? Wón ſaßo wot wokna wotſtupi a ſ pohoncźom nětkotre ßkowa, ſchtoż móżno, ſ cźicha porěcźa, ſo jeho njebychu nutſka ßłyſcheli.

„Njeßwjeczicze dha wy doma Bożeho wjeczora?“ ßo wopraſcha. —

„Ow haj“, pohonczˇ rjekny, „Boži wjeczor je dźˇe jeniczˇli wjeczor, na kotrymž je naſcha knjeni ras wjeßeła, hewak pak pſchezo tak ſarudźena.“ — —

To jemu kaž k wutrobje kłó. —

„Boži wjeczor“, pohonczˇ dale powjedaſche, „to dyrbimy wſchitzy ßobu ſa jeje blidom ßedźecˇ, potom dźerži nutrnu pobożnoſcˇ, a dyrbimy ſ njeju jěſcˇ a picˇ. Dźenßa wjeczor je ßo trochu ſaposdźiła, pſchetoż kóżde hody k wſchěm khorym na kuble wokoło jěſdźi a dawa jim dary — a tele lěto je tu wjele khorych, ale tole je też poßlednje měſtno, wona bórſy pſchińdźe.“

„Tak“, rjekny ſemjan, „rad chzu ßkowo ſ njeju porěczˇecˇ, a to chzu tak dołho wocˇaknycˇ.“ A dołho cˇakacˇ njetrjebaſche. Rybak k durjam ßwěczˇeſche a młoda knjeni wuſtupi.

Tu knjes ſ Rjanowa pſchedſtupi. „Ow, wodaj, luba cˇeta“, wón rjekny, „ſo tebi próſtwu wupraju.“ Wona ßo ſatorhny a na njeho hladaſche. „Ssměm dźenßa wjeczor ſ tobu jěcˇ, mam ſ tobu něſchto porěczˇecˇ.“

„Ale Boži wjeczor?“ wona ßo wotwlakujo wopraſcha.

„To chzu tebi duzy po puczu wujaßnicˇ“, wón rjekny. Wona ſaſtupi do woſa a namołwi jeho ßobu jěcˇ. „Hańża“, wón rjekny, „ty ke khorym jěchaſch, też ja ßym khory, dźenßa wjeczor ßym tak woßamocˇeny! njeßměm ſ tobu jěcˇ a ras Boži wjeczor pola waß ßwjeczicˇ?“

„Schto“, wona rjekny, „nimaſch dha ty Bożeho wjeczora?“ —

„Ně“, wón ſrudny wotmołwi, „wot nanoweje ßmjercze niz wjazy.“

„Wujo“, wona rjekny, „kak móżeſch we ßwojim domje bjes Bożeho wjeczora wutracˇ, bjes hodownеje ßwjatocznoſcze bydlicˇ?“

„Ja drje dyrbju“, wón rjekny, pſchetoż k hodownej ßwjatocznoſczi luboſcˇ ßkuſcha, a hdże na ßwěcze ja luboſcze namakam!“

„Ow“, wona rjekny, „runje hody dopominaju tych, kotſiž luboſcze paruja, na tu luboſcˇ, kotrejež jim nichtó wſacˇ njemóże. Ale ty, wbohi cˇłowcze, ty dźˇe do tuteje luboſcze njewěriſch, tola ja bjes njeje żiwa bycˇ njemóżu.“

Wón ßo wotmjelkny. „Ach, cˇeta“, wón rjekny. „ty ßy ſbożownиſcha dyżli ja, tola ja nochzu ſkorżicˇ, wjele boloſczow je mi pſches wutrobu pſcheſchło, ale hdyż ßo ſapocˇach ponórjecˇ, je ßo Bóh nade mnu ßmilił, ßym luboſcˇ ſpóſnał, kajkejež w ſbożu żenje ſpóſnał njejßym“, a ſaßo cˇwilowaze mjelcˇenje ſaſtupi. „Ach“, wón nadobo ſdychny, ja bych chzył, ſo mohł tak wěricˇ kaž ty, dźenßa wjeczor ßo tak njeßměrnje njeſbożowny cˇuju.“ Wón bě ju ſa ruku pſchimnył, a wona pytny, kak jej na ruku ßylſa padźe.

„Nó“, wona rjekny, „ſ zyła tebje njemóżu wopſchijecˇ, cˇeho dła ßebi ßwojeje wuſwoleneje njejßy ſa mandźelſku brał a cˇeho dła na ßwojim dworje tak woßamocˇeny ßedźiſch?“

„Haj“, wón rjekny, „to drje dyrbju, nichtó mje nochze měcˇ.“

„To wěrno njeje, wujo“, wona rjekny, „ty ßy mje ſaſtorcˇił, ja tebi hódź njeběch.“

„Hańża, ty ßo mylíſch, ty ßy ſchła a ßwojeho ßkowa njejßy dźerżała, kotrež ßy mojemu mrějazemu nanej ſawdała.“

„Schto ty prajiſch?“ ßo wona wopraſcha.

„Jano“, kak móżeſch takle rěczˇecˇ. Ale wěſo, to dyrbju prajicˇ, hdyż ßebi pomyßlu, ſo ty bjes maka żenje do zyrkwje ani ſ nohu njeſaſtupiſch, to mje hróſba woběhnje, hdyż wopominam, ſo dyrbjach twoja żona bycˇ. Muż bjes Boha je muż bjes luboſcze, bjes ſboża.“

„Hańża, to drje njebudźiſche tak daloko pſchiſchło“, wón rjekny, „mějach ſa to, ſo ßym wot Boha wopuſchczˇeny, a teho dła też ja Boha wopuſchczˇich; chzu cˇi to ßwěrnje prajicˇ, ßym ßebi dźenßa wjeczor wotmyßlił, tak nochzu dale żiwy bycˇ.“

Wona jemu ruku cˇople ſtłóczi. „Jano“, wona rjekny, „to je rjenje. Ow, kak bych ßo wjeßeliła, hdy bych widźecˇ mohła, ſo ßy ßo ty ſaßo k wěrje wróczˇił, a wěm, ſo by ßo też něchtó druhi radował.“

„Ty by ßo wjeßeliła?“ wón rjekny.

„Haj“, wona praji, „kaž drje lědma ſchtó na ſemi.“

„Hańża“, wón rjekny, „dha mi pomhaj, njeſaſtorcˇ mje, ßam bycˇ to je ßurowe.“

„Schto prajiſch, Jano, njejßy dha ſe ſchoßarjowej dźowku ßlubjeny?“

„Ně, ta je ſ druhim po ßlubje!“

„Jano, njejßy dha ty jej ßwěry wobkhował?“

„Haj“, wón rjekny, „ale wona je ßo dobrowólnje ſ druhim ßlubiła, a to je też lěpje tak, Bóh je to tak wjedł. Duż, Hańża, ſapocˇńmoj ſaßo tam, hdźˇeż ßmój tehdom pſcheſtałoj. Hlej, njejßym pſchichoł, ſo bych ßo wo tebje ſamołwjał; mi je ßo tak ſpodźiwnje ſeſchło, chzu cˇi to poſdźiſcho powjedacˇ, ale teho ßym ßebi wěſty, wſchehomózny Bóh je naju dźenßa wjeczor hromadu ſwjedł. Hdyż tebje w rybakſkej khěży widźach, wujaßni ßo mi, kajku parlu budźich mohł měcˇ, to ßo mi wutroba horjeſche a ſ tobu dyrbjach rěczˇecˇ. Nětkole cˇe proſchu, wodaj mi, a pomhaj mi, ſo mohł też ja radoſtne hody ßwjeczicˇ.“

„Haj, Jano“, wona ſcheptaſche, „jeli ſo ma ßo ſ tobu takle, ja tebje ſaſtorczˇiła njejßym“, — a pſchi tym ßwoju kłowu nakhili k jeho ramjenju a wón ju k ßwojej wutrobje nakkoni a rjekny:

„Hańża, zyle wěſcze wěrju, ſo naſch Sbóżnik nětkole na naju hlada, mi je, jako bych cˇuł, ſo ſtej jeho wocˇi na mnje ſłożenej.“

Wona jemu ruku cˇople ſtłóczi a rjekny: „Bohu dźak, jeli ſo ty to cˇujeſch.“

Tu wós ſaſta, běſchtaj pſched hrodom. Kak ßo ßkużobnizy dźiwachu, hdyż młody knjes ſ Rjanowa ſ woſa wuléſe, a ßwoju cˇetu ſa ruku pſchiwjedźe. „Dźěcˇi“, młoda knjeni rjekny, „wy ßměcze ſboże pſchecˇ, Bóh je mi nawożenju darił.“

S radoſczu ßkużobnikam wutroba ſawyſka a ſawołachu: „Sſława ßlubjenymaj!“ klinczeſche daloko do nozy, haj ßkawa!

Młody ryczˇerſkubleŕ pak hnydom poßoła k ßwojej ßotſje póßła a napiße jej: „Pój hnydom a pomhaj mi mój ßlub ſ Hańżu ßwjeczicˇ“, a potom do hrodu dóńdźeſchtaj.

W mało druhich domach drje nutrnje ſpěwachu „Khwalcze Boha, kſcheſcˇenjo!“ kaž tu na hrodze Hańża ſ Pſchimowa. A hdyż bě radoſtna ßwjatocznoſcˇ doklinczała, rjekny Jan: „Jeli ſo mój ſbożownaj njebudźemoj, njewěm, ſchtó mohł ſbożowny bycˇ, — hlej, ßmój prawej hodownej dźeſczi, a Bóh je naju namaj Boži wjeczor darił.“

„Haj“, wona rjekny, „to też nochzemoj ſabycˇ, a hdyż je Bóh naju namaj darił, ßmój na prawym puczu.“

To běchu wjeßełe hody. Hortujo, hdyż ßo wo wotßalenju rěczˇeſche, młoda knjeni rjekny: „Ale ty mje tola ſaßo njewucˇěriſch, kaž tehdom?“

Wón pak jara khutnje praji: „Hańża, ßym tehdom jeno ßwoju winowatoſcˇ cˇinił, ale też to wěm, ſo tajkeje njewjeſty hódny njeběch, Sbóżnik je tu ßam rěczˇał!“

Po dworje bě ßo ſa tón cˇaß rosnjeßko, ſo bě młody knjes po ßlubje. Jedyn ſ prěnich, kotſiž jemu ſboże pſchejachu, bě ſchoßaŕ Danik; tón jemu wutrobnje ruku tſchaßeſche a rjekny: „Bohudźakowano, ſo móżu tule dźenßa ſ wjeßełej wutrobu ſtacˇ!“

Naſajtra rano ßlubjenaj prěni ras hromadźe do zyrkwje jědźeſchtaj, wobaj ßo ſe ſbożom błyſchczˇeſchtaj, hdyż tak hromadźe w ßamßnej ławzy ßedźeſchtaj, a hdyż nětkole duchowny wo hodach prědowaſche, wo ßwjedźenju, na kotrymž ßo luboſcˇ Boża hacˇ nanajdoſpołniſcho ſjewja, a kak nam tale luboſcˇ hakle ſboże a ſeńſku luboſcˇ dawa — hladaſchtaj jedyn na druheho.

Na knjeżim dworje nowe żiwjenje ſakczˇě, hdyż bě ßo młody knjes ſe ßwojej njewjeſtu woženił, kubli ſjednoczˇiſchtaj, a Danik mějeſche nětkole hiſchcze wobſchěrniſche dźěło. Ale wonaj żenje ſabyłoj njejſtaj, ſo je jeju Boži wjeczor hromadu ſwjedł, a kak je ßo to měło. A hdyż bě wo to cˇinicˇ, cˇłowſke wutroby woſbożecˇ a ſrudnych roswjeßelecˇ, pytaſchtaj w tym jedyn druheho pſcheſcˇěhnycˇ, ſtaj wobaj ßo na pſchemoh w tej luboſczi prózowałoj, kotraž ma bliżſcheho ſa ßwojeho bratra. A hody drje nihdże radoſtniſcho ßwjecˇili njejßu, hacˇ na dworje knjeſa ſ Rjanowa.

To bě hnady połny hodowny cˇaß!

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Kaž nam pſchedßyda ßerbſkeje kłowneje prědaŕſkeje konferenzy, knjes faraŕ Mrózak w Hrodźiſchczu, piſche, je evangelſko-lutherſke krajne konſiſtorſtwo dowoliło, ſo ßmě ßo po wobſamknjenju konferenzy wudaty „ßedmory wěruwuſnawaŕſki khěrluſchk“ jako pſchidawk k ßerbſkim ſpěwaŕſkim pſchi Bożich ßkużbach trjebacˇ. Knjeża duchowni chzyli nětko ſkerje a lěpje k. Ssmolerjej woſjewicˇ, kelko khěrluſchkow ſa ßwoje woßady trjebaju.

S Budyſchina. Sozialdemokratojo ßu prěni w Budyſko-Kamjeńſkim khěżorſtwoßejmſkim wólbnym wokrjeßu ſ wólbnej agitaziju ſapocˇeli. Schtwórtk wjeczor mějeſche w ſali hoſcˇenza „króny“ w Budyſchinje ſozialdemokratiſki ſpißacˇel Sindermann wólbny pſchednoſchk. Tón krócˇ je ſozialdemokratam lohko, wuſwolerjow do ßwojich ßyczˇow wabicˇ. Dla ſapowjedźenja pjenjeżneje żadanki ſa krótkowjeczˇornu afriſku němſku koloniju je ßo khěżorſtwowy ßejm roſpuſchczˇił,

a teho dla ßebi ſozialdemokratiſki rěčnik kolonialne ſkandale ſa podłožk ßwojeje rěče wſa. W połnej ſchěrokoſćži wón hroſnoſće ſaſtojnikow w němſkich kolonijach wopißowaſche. Sso ßamo wě, ſo wón na mjaßowu drohotu a hrožazy dołhy němſkeho khěžorſtwa njeſabu. Pſchi debaće redakteur Leubel ſ Barlina pſcheczíwo Sindermannowym wukoženjam rěčeſche. Wón na to pokaſa, ſo ßebi narodna čeſćź žada, ſo Němſka ßwoje kolonije njepuſchćži, ſa kotreż je hižo tak wjele pjenjes a člowjekow woprowała. Rěčnik njepřejeſche, ſo mjaßowa drohota wobſteji, tola we wjele druhich europiſkich krajach njeje niczo lěpje. Hdy bychu ßo krajne mjeſy wukrajnemu ſkotej wotewrikle, njeby ßo ſ tym wjele dozpiło. W Ruſkej, kotraż je prjedy mohła Němſku ſe ſkotom ſaſtaracź, je ſ revoluziju ſkotaŕſtwo wróczo ſchło. S Ruſkeje ßo nětkole ani telko ſkotu do Němſkeje njepſchiwożuje, kelkoż je knjeżeŕſtwo pſchiſwoliło. Też w Danſkej a Hollandſkej je ſkót žadny. Jendżelczenjo, kotſiż prjedy wjele amerikanſkich mjaßowych konſerwow jědżachu, nětkole po wotkrycu ſkandolnych wobſtejnoſćow w konſerwowych fabŕikach w Chikago wjele ſkotu ſ Hollandſkeje a Danſkeje kupuja. Do Němſkeje ßo amerikanſke konſerwowe mjaßo hižo dawno njepuſchcza, dokelż bě němſkemu knjeżeŕſtwu ſnate, na kajke grawocźiwe waſchnje ßo wone pſchihotuje. Wo ſozialdemokratiſkim pſchichodnym ſtatu rěčnik praji, ſo ßamo Bebel do teho njewěri, ſo ßo wón hodźi pſches parlamentowu wjetſchinu poſtajicź, ale ſo móże ßo wón jenoż ſ naßylnym pſchewrótom do ſkutka ſtajicź. Tutemu měnjenju pſchitomni ſozialdemokratojo pſchihłoßowachu, runje kaž temu, ſo woni ruſku revoluziju ſe ßwojimi pjenjeſami podpjeraju. We wſchěm druhim pak rěčnikej ſnapſchecźiwjachu a jeho woſpjet pſchetorhnychu. Hdyż bě Sindermann na to redaktorej Leubelej wotmolwił, ßo Höppner ſ Draždżan jako kandidat ſozialdemokratiſkeje ſtrony w Budyſko-Kamjeńſkim khěžorſtwoßejmſkim wólbnym wokrjeßu wuwoła. Sozialdemokratojo maja tón krócź wulku nadźiju, ſo też Budyſko-Kamjeńſki wokrjeß dobudu, a ſo budże potom Saſka jeniczki cźeŕwjeny blak. Tale dobycźeŕſka wěſtoſcź njech je wſchitkim pſchiwißowarjam wobſtejazeho porjada ſ napominanjom, ſo ßo njeßmědża wuſwolenja woſtajicź. Tón krócź ßnadź ßo hižo ſ prěnim wuſwolenjom roßßudźi, hacź ßo Budyſko-Kamjeńſki wokrjeß ſozialdemokratiji wukhowa. Swjeßelaze je, ſo ßu katholikojo hižo ßlubili, ſo budża ſa reformarja Gräfu hłoßowacź, jeli ſo konſervativni do wěſtych wuměnjenjow, naſchu Kužizu naſtupazych, ſwola. Pſched tſjomi lětami budźiſche Gräfa hiſchcże bjes katholiſkich hłoßow dobył, lětża budża pak drje wone jemu k dobycźu jara trěbne.

— Kral Bjedrich Auguſt je pſchi ſkładnoſćži hodow 28 jatych wobhnadźił.

— V. K twarej měſchcźanſkeho muſeja je kommerziſki radźicźel Ota Weigang 100,000 hriwnow darił. — Měſtnu ſadу prjedawſcheje realneje ſchule je ßo mjeno „butrowe wiki“ narjekło.

— Sſerbſki muſej w ßerbſkim domje ma ßamo pſchecźelow w dalokej Amerizy. Knjes Jan Hanuſch w Giddingſonje w Texaſu je jemu ſběrku kamjeńtnych ſchipowych a hlebijowych kłokow a kónczkow darił, kajkeż ßu prjedy texaſzy Indianojo na hońtwje a we wójnje trjebali. Kłoki a kónzy ßu ſ flintoweho kamjenja dźěłane a na kónczku tak wótre, ſo ßo ſ nimi kałacź a rěſacź hodźi. Kónczk jeneho kłoka je hiſchcże ſ krwju cźeŕwjeny barbjeny. Hdy by ßo tola hiſchcże wjazy tajkich pſchecźelow ßerbſkeho muſeja namakało, kajkiż je knjes Hanuſch w Texaſu!

— Syma je pſched tydżenjom knjejſtwo naſtupiła a nochze jo po ſ daczu tak bórſy ſaßo puſchcźicź. Ssobotu tydżenja rano je w měſcze thermometer na ſahrodach 15 gradow ſymy po Reaumérje abo 18 gradow po Celſiju pokaſował. Potom je drje ſyma druhdy womjahła, tola ßo bórſy ſaßo wróczika. W rańſchej pruſkej provinzy a w Pólnańſkej je ſyma pjecza hacź na 25 gradow po Celſiju ſtupiła. Wulka ſyma je ßebi tu a tam hižo woporу žadała. W Lipſku ßu dweju mužſkeju ſmjerſnjeneju namakali. — Bliſko Remiremonta w Lothringiſkej bydlazaj mužikaj, kotrajż běſchtaj ſkót k jenemu ratarjej hnałoj, ſtaj domoj duzy w ßněhowym mjeczelu ßmjercź namakałoj. We Winje je jedyn pßyczk pok ſmjerſnjenu holczku wucžuſchlił, kotraż je ßo ſ tym wukhowała. — Pola Nordhaima w Hannoverſkej ßo jene ßanje powróczichu. Dwě woßobje ßo czežko ſraniſchtej, jena ßo ſaraſy. — We wſchěch ſtronach Franzowſkeje je wulki ßněh naſchoł.

S Dobruſche. Tudomna dobrowólna wohnjowa wobora ßo druhi dżeń hodow k wohnjej wołaſche. Woheń ſ jeneje ſtareje kólnje, tak mjenowanych kaſarmow, ßapaſche. Płomjenja ßo bórſy ſhaſchachu. W kólni ßo rjane wulke belgiſke kanikle dżerżachu, kotreż ßu ßo ſkoro wſchě w kurje ſadußyłe. Někotre ſ kaniklow ßu ßo ſhubiłe. Myßla ßebi, ſo ßu ßo kradnyłe, a ſo je paduch, ſo by mohł kanikle namakacź, ſchwabliczki ſaßwěcźał, a pſchi tym woheń ſamiſchkrił.

S Budeſtez. Hiſchcże jónkrócź ßo lubowarjam pobożneje a wjeßelejeje ßerbſkeje ſabawy ſjewi, ſo ßo 3. jan. 1/2 8 hodź. w Bogtez hoſcźenzu w Budeſtezach ßerbſki wjeczor wotměje. Kóżdy Sserb je wutrobnje witany a je ſaſtup ſa kóżdeho darmo. D.

S Hodźija. We wobydlenju tudomneho pjezytwarza Schmidta ßu pod ſchpundowanjom wſchelake ßlěborne pjenjeſy ſe 17. lětſtotka namakali.

S Njeßwaczidła. Na tudomnym knjeżim dworje Wbohowſki mlokaŕnik twarożkaŕnju pſchiprawi. Njeßwaczidliſzy rataro ßu hižo pſchilubili, ſo budża do noweje twarożkaŕnje ßwoje mloko woſycź. Kaž je ſnate, bjerje wobßedżeŕ ſkotu ſ mloka wjazy pjenjeżneho wužitka, hdyż jo do mlokaŕnje abo twarożkaŕnje pſchedawa, hacź hdyż jo do butry pſchedźěłuje.

S Dobroſchez pola Njeßwaczidła. Tſecźi dżeń hodow ßu ßo ſ zyhelemi kryte hródże a bróżeń żiwnoſćerja Jurja Schuſtera wotpaliłe. Kak je woheń naſtał, njeje ſnate.

Se **Stróże** pola Rakez. Pjatk wjeczor 21. dezembra w 8 hodź. w tudomnym Berganez hoſcźenzu knjes wucżeŕ Wille ſe ſchulſkimi dźěcźimi hodowny ßwjedźeń wotmě. Po rěcźi knjeſa Wille dźěcźi Jeſußowe narodźenje w Bethlehemje deklamowachu. Potom ßo hrě „Njenadźite hodowne ſboże“ a „Pěknych dźěcźi hodowny ßwjedźeń“ wubjernje pſchedſtajiſchtej. Wuſtupowanje, wurjekowanje a ſpěwanje dźěcźi bě jara dobre. Hdyż ßmy hižo na wurjadne dokonjenje knjeſa wucżerja Wille ſwucżeni, ßo tola tón ras w ßwojich wocźakanjach pſchetrjechichmy. Wſchitzy poßłucharjo běchu ſpokojeni. Wobdźělenje bě jara żiwe, měſtnoſcź bě hacź do poßlednjeho měſtna wupjelnjena. Po wjeleſtronſkim žadanju budże ßo pſchedſtajenje ßobotu 5. januara 1907 woſpjetowacź.

S Kulowa. Na poßlednje ſkótne wiki bě ßo 62 koni, 185 krowow, 9 bykow, 21 jałojzow, 120 ßwini a 180 proßatow na pſchedań pſchihnało. Płacźiſna proßatow a běhakow je dale ſpadowała, tola płacźiſna howjadow jenak wyßoko woſta. Kupowanje teho dla pomału dźěſche.

S Łubhoſcza pola Kulowa. Jedyn Barlinſki pjenjeżnik je pjecza tudomny knjeżi dwór ſa 100000 hriwnow kupił. Dotalny wobßedżeŕ Handrik ſ Kulowa bě jón w lěcze 1893 ſa 40,000 hriwnow kupił. Kaž ßo powjeda, chze nowy wobßedżeŕ na kubłowych leżomnoſcźach leżazu brunizu, pěſk a hlinu ſa induſtrialne pſchedewſacze wuwuźicź. Rataŕſke dźěło chze wón zyle ſaſtajicź dacź.

Se **Shorjelza.** (Khoſtanſka komora.) Na twarſkeho dźěłacźerja Hendricha Nakonza ſe Sslepeho ßo ßaßo ras hrěſchachu, ſo na rubjeżnu hońtwu khodźi. Hdyż jeho hajnik ſ tſělbu w hajeńſkim cźaßu nadeńdże, ßo Nakonz ſ tym wurěcźa, ſo je jenoż ßwoju tſělbu wottſělił. Bliſko jeho leżomnoſcze běchu w cźerſtwje ſkopanej pjerſchcźi ryli a hromadu hiſchcże cźerſtwych ßornjazych koſcźi namakali. Přějo, ſo je winowaty, wobſtorżeny tukanje na jeneho mjes tym ſemrjeteho wobydlerja ſwjeſcź pytaſche, kotryż bě pjecza teho runja lubowaŕ rubjeżneho honjenja byk. Statny rěčnik namjetowaſche, wobſtorżeneho k jaſtwu na 9 měßazow ſaßudźicź, ßudnizy pak jeho, dokelż je wón njepołěpſchomny a dokelż je w hajeńſkim cźaßu honił, k jaſtwu na 1 lěto ſaßudźichu a jeho hnydom do jaſtwa wotwjeſcź dachu. Pódla teho ßo wußudźi, ſo ma ßo Nakonzej tſělba wſacź.

Tydżenja wocźiſchcźana roſprawa wo prozeßu hoſpodaŕſkeho pomoznika Kurta Ungera w Sabrodże ma ßo w tym naſtupanju porjedźicź, ſo je Unger hońtwinſke wopißmo měł, ſo pak na tamnej ſtarſchiſkej leżomnoſcźi njeje hońtwinſke prawo leżało.

S Běleje Wody. W nowej pjezy ſchkleńczeŕnje Joſeſa Schweiga ßo hižo bjecharje a lampowe zylindry ſ dobrym wuſpěchom dźěłaju. Wſchědnje móża něhdże 4000 zylindrow nadźěłacź. Pſchi powjetſchenju ſchkleńczeŕnje je ßo też wobſchěrna toczeŕnja ſe ſeſchkrějazymi a druhimi pomoznymi maſchinami pſchiprawiła. W naléczu budże ſchkleńczeŕnja hiſchcże ſ druhej pjezu dźěłacź, kotruż ßu tele dny twaricź ſapoczeli.

Se **Sslepjauſkich ſtron.** Na leżomnoſcźach Mużakowſkeho hrabinſtwa ßo hižo tydżenje dołho roſkwětana ſkora khójnow na hładku wottruhuje. Tele hładko wottruhane ſchtomy ßo w naléczu ſ huſtej macźiſnu wobmaſaja. To ßo hußańzow dla ſtawa, kotreż ßu ſandżene lěcźo a naſtymu hacź do dezembra na khójnach hrabinſkeje hole wulku ſchkodu naczińke khójny wobżrawſchi, ſo ſ měſtnami, wjele jutrow wopſchijazymi, kaž wotmjeczene khoſchcźa ſteja. Hußanzy ßu wiſchnjobruneje barby, maja po khribjecźe dwě běłej ßmuſy a na hłowje někotre cźorne dypki. Nětczíſchich wulkich pjenjeżnych wudawkow

budźiſche ßo hrabinſtwo mohło ſminyć, hdy budźiſche tołſto leżoze ßłanje wudźełacź dało, kotrež běchu burjo drohо ſapłaczili. W tołſtym ßłanju ßo hußanzy pſched ſymu khowaju, a runje te ſchtomy ßu najbóle wobžrane, hdźež ßłanje najtołſche leži. Pódla teho tež nětcziſche ßněhowe wjedro hußanzam dobre pſchikrycze dawa.

— Knjes hrabja Arnim-Mužakowſki ßo njeda ſ nowa do khěžorſtwoweho ßejma wuſwolicź. W poßlednim poßedźenju wólbneho komiteja, kotrež je ßo w Hórzy wotmęło, je hrabja Arnim-Mužakowſki woſjewił, ſo ßo ſtaroby dla njeda ſ nowa ſa kandidata pſchi nowowólbach do khěžorſtwoweho ßejma poſtajicź.

Za Serbski Dom w Budyšinje

je so w lěće 1906 dotal zaso nahromadźiło: 1580 hr. 77 np.

Dale za njón darichu:

Serbska deputacija při swjedźeńskej hoſćinje w Draždźanach (w 49. čisle „Katholskeho Pósła“ lěta 1906 hižo kwitowane . . .	10 hr. — np.
Knjeni Jannowa Kleniewska z Waršawy (w 51. čisle „Kath. Pósła“ hižo kwitowane)	50 hr. — np.
Sławny wótčinc, präsident Hlávka w Prazy **200 hr.**, po přednošku wo Serbach „Klub Mladých“ w Kolinje a hoſćo serbskeho wječorka. Serbam wjele zboža k nowemu lětu! J. Bryl 9 hr. (w 52. čisle „Katholskeho Pósła“ hižo kwitowane) = . . .	209 hr. — np.
Hromadźe:	1849 hr. 77 np.

Z džakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Přiłopk.

* (Spytane mordarſtwo a ßamomordarſtwo.) Student hudźby, Khryſto Miankow w Lipſku, je 17 lětnej dźowzy ßwojeho hoſpodarja, ſ kotrejž mějeſche lubowańzu, ſe žarliwoſcźu lěwu ſtronu ſchije ſ nožizami roſrěſnył. Holza krótko po tym wumrje. Potom ßo Miankow ßam ſrani. Jeho do hojerńje dowjeſechu a jeho rany ſwobalachu. Wot tam jeho polizajſtwu pſchepodachu.

* Na jenym wjetſchim nowotwarje w Zwikowje je 41 murjerjow dźěło ſłożiło, dokelž ßo twarz jich žadanju, ſo by ßo jedyn njelubowany podpolěr ſ dźěła puſchcźił, njepodwoli.

* Shorjelſka hola je w lěcźe 1905 wſcho hromadźe 766000 hriwnow cźiſteho dobytka wunjeßła. Kóßny meter drjewa w pſcherěſku 11 hr. 39 np. płaczeſche.

* Schtwórty ßyn němſkeho khěžora, prynz Auguſt Wylem, je ßo hody w Glücksburgu ſe ſchleswigſko-holſteinſko-ſonderburgſko-glücksburgſkej prynzeßu Alexandru Viktoru ßlubił. Prynz je ßo 29. jannara 1887 w Potsdamje narodźił. Jeho njewjeſta, 21. haprleje 1887 narodźena, je ßotra ſakſko-koburgſkeje wójwodki. Jejna macź je najſtarſcha khěžorzyna ßotra.

* Njedźelu je ßo zyrkej w Böhlu, kotraž je ßo 1844 natwarika a bě jena ſ najrjeńſchich a najwjetſchich zyrkwjow w Pfalzy, do cźiſta wotpaliła. Woheń je drje pſches wobſchkodźeny wuheń naſtał.

* (Njeſbožowna luboſcź.) W Behringenje je 23 lětny murjeŕ Roos 20 lětnu dźowku wjeßneho poliziſta Bellingera ſe ßekeru we ložu ſaraſył. Roos mějeſche ſ holzu wjeblhad, kotryž bě ta njeſnatych pſchicźinow dla roſpuſchcźika. Mordarja ßu ſojeli.

* (Dracźowaŕ wojakow.) Wójnſki ßud w Kölnje je feldwebla Happela ſ pěſcheho regimenta cźißko 63 dla njepſcheſtawazeho cźwilowanja a wohroženja podſtajenych wojakow k jaſtwu na 2 měßazaj ſaßudźił. Feldweblowe ßurowoſcźe na ſjawnoſcź pſchińdźechu, hdyž jedyn ſ jeho podſtajenych ßebi cźwilowanja dla žiwjenje wſacź ſpyta.

* (Wětrnik jako bijeŕnja wopacźnych pjenjes.) W Tamellingkenje w rańſchej Pruſkej ßu w jenym wětrniku bijeŕnju wopacźnych pjenjes wußlědźili. Podrožowane dwejzhriwnaki, formy a zyn ſaßłapichu. Tſjoch muźſkich ſajachu.

* (Pſchecźiwnik automobilow.) Wulki pſchekupz Schütta w Bremenje automobile njelubuje, kaž wſchelazy druſy ludźo. Wón je tamniſchemu měſchcźanſtemu parkej 100,000 hriwnow ſ wumělnjenjom wotkaſał, ſo njeßmě dowolene bycź, w parku ſ automobilom jěſdźicź.

* (Njehrajkajcźe ſ tſělbu!) Wrótßławſke nowiny pißaju: S revolvrom ßo parajo je w Rothkirchſkim hrodźe w ſpanſtej ſtwje 18lětny majoratny knjes Severin ſ Rothkirch ßwojeho hontwinſkeho hoſcźa, jeneho ßobuwucźomza ſ ryczeŕſkeje akademije, Viktora ſ Heinza ſ Lěgniz ſatſělił a je ßebi potom žiwjenje wſał.

* (Skaženy poß.) W Münſterburgu a wokolnoſcźi je jedyn ſkoženy ſchottiſki wowczeŕſki poß wjele ludźi a něktre pßy ſkußał. Gmejnſkemu pſchedſtejicźerje Kienaſtej w Schlauſy ßo poradźi, pßa ſotſělicź. Lěkaŕ, kotryž pßa pſchepyta, je jeho ſa ſkaženeho ſpóſnał. Dwanacźe kußnjennych woßobow ßu do Paſteurſkeho wuſtawa we Wrótßławju dowjeſli. Na polizajſtwje w Münſterburgu ßu ßo hiſchcźe poſdźiſcho někotſi ludźo ſamolwili, kotrychž je poß ſkußał.

* (S lawinu ſaßypnjeni.) S Pariſa telegrafuja: Dźěl wßy Hoſpitaleta je ßo ſ lawinu ſaßypnył. Někotſi cźłowjekojo ßu ßo morili. Se ſpěſchnej pomozu ßo poradźi, dźěl wobydlerjow wukhowacź. — W Barlinje je wulki ßněh padnył, ſ kotrymž ßo wobkhad jara haczi K wotwoženju ßněha je 1300 ſapſchahow ſkaſanych. — W Schweizarſkej ßu ßo wulke hromady ßněha naſchke. Jězdźenje żeleſniſkich cźahow ßo jara haczi. — Wulkeho ßněha dla, kotryž je żeleſnizy we Wuherſkej ſawźł, njeje ſkoro żadyn cźah do Buda-Peſta pſchijěł. Wjeſba na elektriſkich żeleſnizach je ßo ſaſtajicź dyrbjała.

* Tſjoch němſkich hantwjerſkich ßu w Tirolſkej wyßoko w horach w jenej korczmje ſajeli, w kotrejž ßo w ſymſkim cźaßu njekorczmari. Na pſchekhodźe do Montafenſkeho doła běchu ßo woni do ſamknjeneje korczmy dobyli, ßo w njej ſaßydlili a ßo ſ jědźu żiwjachu, kotruž bě tam korczmaŕ woſtajił. Pachołjo ßo ſpjeczowachu, ſ rjenje wutepjeneje ſtwy wuńcź, tola ßo k temu ſ tym nuſowachu, ſo jim durje a wokna woczinichu a ſymu nuts puſchczichu. W ßněhowym mjecźelu jich do doła dowjedźechu a jich wokrjeßnemu ßudniſtwu w Landecku pſchepodachu.

* (Němſki krónprynz a korczmaŕ na dwórniſchcźu.) Hdyž w nowembrje němſki krónprynz wot Grünau-a do Prahi jědźeſche, ßo dwórniſchczowemu reſtawratěrej we Weßelach poruczi, ſa krónprynza a jeho pſchewodniſtwo jědź a picźe pſchihotowacź. Reſtawratěr ßebi ſa to 160 krónow (136 hriwnow) żadaſche. Tole ſlicźbowanje ßo ſapłaczi, tola krónprynz ßo pola awſtriſkeho żeleſniſkeho miniſtra dla wyßokeje płaczińny wobcźeżowaſche. Teho dla ßo korczmarjej kontrakt hnydom wupowjedźi, a pſchenajecźe dwórniſchczowеje reſtawracije je ßo hižo wupißało. Wotſchaßeny je ßo ſ próſtwownym pißmom na khěžora wobrocził, w kotrymž praji, ſo móže dopokaſacź, ſo je pſchi hoſcźinje ſa němſkeho krónprynza a jeho pſchewodnikow, dokelž je ßebi k temu ßlěbornu nadobu kupicź dyrbjał, jenož pjenjeſy pſchiſłacził. Pódla teho je wón (poſdźiſcho) zyły pjenjes, kotryž je wot krónprynzoweho wupłaczerja doſtał, ſa ſjawny dobroczelſki ſamer wotedał.

* (Proſcherjowy teſtament.) W Rochußowym ſpitalu w Buda-Peſtu je pſched něktorymi dnjemi ſchędźiwz wumrjeł, kotryž je ßo poßlednje lěta ſ proſcheŕſtwom a jałmożinami żiwił. Khudobnu jědź ßu jemu w hoſcźenzach darili, ßwoje nózne lěwo mějeſche prjedy w cźakańni na dwórniſchczu, poßledni cźaß pak w jenym kucze telefonoweho twarjenja. Pſched něktorymi dnjemi ſchędźiwz jenemu notarej k ßebi do hojerńje pſchińcź da a jemu rjekny, ſo chze ßwój teſtament cźinicź. Lěkaŕ a hojerńiny faraŕ ßo njemało dźiwaſchtaj, hdyž ſcźěhowaze ſhoniſchtaj: Schędźiwy proſcheŕ rěkaſche Franz Gerlach, wón bě doktor theologije, filoſofije a kanonſkeho prawa, bě wſchě ßwoje pruhowanja ſ najwjetſchej khwalbu wobſtał, bě ßobuſtaw Granzſkeje arzydiözeſy był, bě tam jubilejſki ßwjedźeń ßwojeje ſłoteje mſche ßwjecźił, a bě potom na dobo bjes ſpóſnajomneje pſchicźiny ßamotaŕſke żiwjenje wjedł. S jeneho brěmjenja, do kotrehoż běchu něktore modleŕſke knihi ſwjaſane, Gerlach něktore nalutowaŕſke knižki wucźahny, do kotrychž bě wſcho hromadźe 230000 krónow ſapißanych. Naſajtra duchowny wumrje. Sswje pjenjeſy je wón k natwarjenju wjeßnych ſchulow w ßwojej prjedawſchej diözeſy wotkaſał.

* (Potajne hojidło Indianow.) Mokukizy Indianojo, kotſiž w tu khwilu w Schumannez zyrkußu w Barlinje pſchedſtajenja dawaju, běchu ßo wóndano do wulkeho njemėra dali. Jeneho Indiana, Atillano rěkazeho, bě pſchi „hadźazej reji“ jedyn jědoity had do noża kußnył. Wón bě ßo tak twjerdźe ſakußnył, ſo dyrbjachu druſy Indianojo wſchě mozy napinacź, prjedy hacź ſtraſchne ſmjerjo Atillana puſchczi. Nóß żałoßnje ſcźěkaſche, tola dokelž maja Indianojo, kož je ſnate, ßrědk pſche hadźazy jěd, kotruž ſtajnje ſ wuſpěchom ſtutkuje, bě Atillana bórſy ſaßo bjes ſtracha. Jedyn Indian jěd ſ rany wuzyza, a potom ju ſe ſelowej żałbu pomaſachu, kotraž wſchón ſtrach wotſtroni. Saczeklijna hnydom wotebėraſche, a nětkole ßu jenož ſnamjenja kußnjenja ſpóſnacź. Kak je hojidło ſeſtajane, Indianojo njepſcheradźa; woni jo kaž ſtatne potajnſtwo hladaju, a ßamo major Crayer to njewě, kotryž je ſ wodźerjom Indianow.

* (Njesboże pschi pólnym swuczowanju.) Pola Bogenthina bo pschi pólnym swuczowanju w tym wokomiku na dobo s jeneje kanony wutiěli, hdyž wojazy nimo cźehnjechu. Dwaj kanonèraj a jedyn dźeßatnik pěschkow bo cźežko sranichu.

* (Mordaŕ, kotryž bo bam wobskorži.) S cźežkej bamowobskórżbu je bo 25 lětny bedlaŕ Khorla Sch. s Brüxtena Barlinskej kriminalnej poliziji stajił. Wón wudawa, so je 24. januara 1905 w bmojej domisnje bwojej maczeŕi s lysolom sowdał. Macź pohrjebawschi je wón do bwěta wucźahnył, na wschelakich městnach dźełał, tola nihdże dołho njewudźerżał, dokelž jemu bwědomje njeje měra wostajło. Wot někotreho cźaßa bě wón w Barlinje, tola też tu bwoje dźełko husto pscheměnjesche. Skónczinje njemózesche s zyła wjazy dźełacź a bě bjes hospody. Sso wopraschawschi polizija shoni, so je jeho macź woprawdże 24. januara 1905 wumrjeła. Pschiczina bmjercze njeje bo spósnała. Maczeŕneho mordarja bu pschepytowanskemu budnikej pschepodali.

* W Koženowszy pola Kijewa w Ruskej gmejnski pschedstejicźeŕ a jeho pomoznik do dwora bura Fialki pschińdźeschtaj, kotryž bě bo bjes dowolenja s wuhnanstwa domoj wrócził. Pschedstejicźeŕ sa nim pytajo pomoznikej pschikasa, brózeń pschepytacź. Fialka, kotryž bě bo tam skhował, se bekeru pomoznikej hłowu rosrasy a pschedstejicźerjej hłowu srani, do njeho bekeru cźißnywschi. Saßłuschawschi pschedstejicźerja kschicźeczź bo něhdże 300 burow sběża, kotsiž Fialku sarasychu.

* (Potepjena łódź.) Jendźelska parna łódź „Heathpool" je bo w poknóznym morju se 24 muzemi potepiła. Kaž bě se bmeczaka widźecź, wětr a żołmy s łódźineho mosta muża po mużu wotwjedźechu, hacź bo łódź ponóri.

* W lodowym strasche je łódź „Ecuador" była, kotraž je tele duty do Hamburga pschijeła. Łódź pola kapa Horna 86 wulkich odowych horow setka, kotrez s dźela 100 hacź 150 łokcźi wyßoko s wody tcźachu. Łódź mějesche bo s njeßmérnymi wobcźeżnosczemi bèdźicź, so by s płuwazeho lodu wujèła. Mjes lodowymi horami wjele mjeńschich schkrutow płuwasche, w kotrychž bě wjele łódźowych rospadankow widźecź.

* (Mór na jenej němskej łódźi.) Kaž s Port Saida w Egiptowskej pißaju, je němska łódź „Berlin", s Australiskeje do Amsterdama jèdżo, w Suczu dweju pucźowarjow na kraj wußadźiła, kotrajž staj pjecźa na mór skhorikoj.

Tunje zigary!

100 schtuk

3 np. zigary po 200, 220, 240 np.
4 = = = 300, 320, 340 np.
5 = = = 360, 380, 400 np.
6 = = = 440, 460, 480 np.
8 = = = 520, 560, 600 np.

roseczeła

zigarowa pschedawarnja Havanna

w **Draždźanach 6.**

Snate najlèpsche a najtuńsche **jésdne kola** kupuja bo pola **W. Fuchsa** w Budyschinje na Draždźanskej drózy.

J. a E. Koban

w **Budyschinje**

pschi żitnych wikach 4

(w Seehezrestaurantu „Germania").

Expedizija

sa pißomne dźela w kupnych, dismenbraziskich, hypotheckich, testamentskich a sawostajenstwowych wězach atd.

Rèczimoj też żerbski.

Kosaze koże, howjase koże, wowcze koże, sajeczje a kaniklazekoże, cźelaze koże,

kaž też wschě druhe druziny

kożow

po najwyschschich płaczisnach kupuje

Heinrich Lange

pschi żerbskej katholskej zyrkwi a pschi żitnych wikach.

Konje k rěsu

po najwyschschich płaczisnach kupuje

Curt Kaiser

w rěsarni konjow w Budyschinje.

Telefon 403.

Pschenczne a wowßne pluwy

bu na pschedań na **mlynskim kuble** w **Delnjej Kinje.**

Dobrowólne pscheßadźowanje.

Na mjeno semrjeteho kublerja Pětra Kudźele na kopjenje 6 leżomnostnych knihow sa Bronjo sapißane pokleńske kubło cźißło 5 ma bo se żiwym a morwym inventarom

żrjedu 9. januara 1907 dopołdnja w 10 hodźinach

na městnje żamym w **Bronju** pola Radworja na pscheßadźowanje pschedawacź. Kubło je 10 hekt. 5,4 ara = 18 akrow 19 □prutow wulke, s 249,19 dawskimi jenoscźemi wobcźeżene a je w jara dobrym rjedże. Hacź dotal je bo na njo 22,000 hriwnow żadźiło.

Dalsche je s wuwěschenki na żudniskej deszy, kaž też pola wjeßneho żudnika w Bronju widźecź.

Połcź

pschi wotewsaczu 5 puntow po 80 np.,
pschi wotewsaczu 10 puntow po 75 np.

porucza

Richard Nierth

Czerstwy łój punt po 40 a 50 np., **żuscheny połcź** a **żuscheny żwinjazy brjuch** pschi 3 puntach po 80 np., pschi wotewsaczu wjazy puntow tuńscho, tucźnu **dobru kołbaßu** punt 60 np., **żadło** punt punt po 70 np., **dobre cźrjewa,** k dźěkanju kołbaßow porucza

Ota Pětschka na żitnej haßy.

Żonjazy kożuch,

derje sdźerżany s cźornej bromu, je na pschedań w **Dornschnablu** cźo. **1** w sadnjej khěži po 1 schod.

Kucharti, swinske a żłużobne holzy, mlokowe holzy a tajke k żwinjom, hródźne dźowki s wulkej msdu, żrěnkow, rólnych pohonczow hnydom a k nowemu lětu do tudomnych a Draždźanskich stron pyta Pschistajeŕka **Görlichowa** na schulskej drózy 7 snapschecza theatra.

Hnydom abo posdźischo woženjenych pohonczow, dźełaczerske bwójby, wotroczkow, pohonczow, żrěnkow, tsecźakow, wolazych, dźowki a żrěnzy a wschitkich druhich rataŕskich dźełaczerjow s najwjetschej msdu do dobrych městnow pyta pschistajeŕnja w Klukschu 53a.

Sprawnu żłużobnu holzu

k nowemu lětu abo posdźischo pyta **Otto Preuss** w Budyschinje na żitnej haßy 4.

Holza,

kotraž jutry schulu wukhodźi, bo do lohkeho dźełа pyta w hoscźenzu **„běłeho konja"** na swonkownej lawskej haßy.

Ssyn sprawneju starscheju, kotryž chze

molerstwo

nawuknycź, móże s pschihódnymi wuměnjenjemi wucźbu namakacź pola **Wiarduša Smidta** na dwórnischczowej drózy 8.

Schewskeho wucźobnika

k jutram pyta

Emil Indinger,

schewski mischtr w Budyschinje.

Schewskeho wucźobnika

pyta **Ernst Milank,** schewski mischtr w Njesdaschezach.

Kowarskeho wucźobnika

żyna sprawneju stascheju k jutram 1907 pschijima

August Hübner,

kowarski mischtr w Rakezach.

Jedyn **kowarski pomoznik** móże tam hnydom dźeło dostacź.

Hólz, kotryž chze **pjekarstwo** nawuknycź, wucźbu namaka pola pjekarskeho mischtra **A. Mittaga** na jerjowej haßy 9.

Pjekarskeho wucźobnika

k jutram pyta **J. Scholta,** pjekarski mischtr na garbarskej haßy 10.

Jako **kruwaŕ** bo hólz, kotryž jutry schulu wukhodźi, pyta. Hdże? je shonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Nalutowarnja w Porschizach

budże wot 1. januara 1907 na dań bo dawaze pjenjesy s $3^1/_2$% danicź. Wo żiwe pschikhadźenje a pschinoschenje pjenjes proßy

pschedżydstwo.

Do Stróże pola Wulkich Sdźar!

Ssobotu 5. januara wjeczor w 8 hodźinach smèje bo

pschedstajenje

w Berganez ponowjenej sali. Hracź budźetej bo **„Njenadźite hodowne sboże"** a **„Pěknych dźěczi hodowny bwjedżeń".** Pschecźeljo bo k temu pscheproscheja. Jako sastup bo 20 np. bjerje.

Boże zohnowanje w nowym lěcze

pscheje bwojim dobrym snatym

Hana swudowjena Sommerka,

maßeurina a khorosèze wotschtrychowaza żona,

kotraž bydli w restaurantu „Gambrinusu" na rózku kamjentneje a Moltkoweje haßy.

Podpißany je ßo w **Budyſchinje**

pſchi mjaßowych jědkach 7 po 2 ſkhodomaj

jako lěkař ſaßydlił.

Dr. med. Witt,

praktiſki lěkař, hojeŕ a łaſeńk.

Rěčne hodźiny: ½8—9 hodźin dopołdnja,
12—½2 hodźin pſchipołdnju.
Njedźelu 9—10 hodźin dopołdnja.

Bukečanske serb. tow.

změje jutře njedźelu **30. decembra** popoł. w 4 hodź. posedźenje. Knjez Rainig z Wujeźka je přednošk dobroćiwje přilubił.

Wo bohate wobdźělenje prosy

předsydstwo.

Cźekńyła

je něhdźe 50 cm. wyßoka **ßwincźa beja** (toy), cźorna a ſ na ſerſawz brunymi ſnamjenjemi, kotraż na mjeno „Bergel" poßłucha. Schtóż ju wróćźi, wulke myto dostanje

w **Huſcźanſkim hrodźe.**

Dale je cźekła cźorna ßwincźa beja „Diena" ßo wołaza. Sa myto wotedacź w **Huſcźanſkej hajnkowni.**

Poß,

dwělětny ßrěnjeje wulkoſcźe, je na pſchedań w **Dźěžnikezach** cźo. **15.**

Dźěłacźerſku ßwójbu

k nowemu lětu pyta **Klahre** w Delnjej Kinje.

K wobſamknjenju lěta 1906.

Hłóß: Wostań duſcha ſcźerpliwa atd.

O kak ruczź mineja
Tudy na ſemi ßo cźaßy,
Nowe lěto pſchibliža
Hižo nětko k nam ßo ſaßy,
A my ſ lěta ſtareho
Stupimy do noweho.
Jene lěto, dołhi cźaß,
Hdyž jo widźiſch prjedy ßebje,
Hdyž pak leži ſady naß,
Dha wſchak wone dołhe njebě,
Duž pſchi jeho ſkónczenju
S krótka ſpomnicź na njo chzu.
Wono hewak dobre bě,
Drje je wěrno, hdyž tak praju,
Radźiše ßo běchu žně
Skoro wſchudźe w naſchim kraju,
Rjemjeßko a pſchekupſtwo
Je też lětßa derje ſchło.
A ſchtož ßmy ßej žadali
Pola naß jow we Łužizy,
To ßmy lětßa doſtali,
Jěſdźicź móża nětko wſchitzy
Daloko tam k wjeczoru,
A też k ranju cźahi du.
Skoty měr też měli ßmy
Saßo lětßa w němſkim kraju.
Kajſi sběžk a njeměry
Byke ßu we ruſkim kraju!
Po tym ſo bě ſkónczena
Wójna ruſko-japanſka.
Haj a wonkach w Afriziy
Němſke wójſko wojowaſche,
Tamne cźrjódy sběžkarſke
Podcźißnycź ßej wone chzyſche.
Sběžkarjo, kaž pißaju,
S wjetſcha pſchewinjeni ßu.
Němſki ßejm pſched hodami
Njcjabzy bu roſpuſchcźeny,
Wón ßo ſaßo ſhromadźi,
Hdyž b'dźe ſ nowa wuſwoleny,
Wudawki ſa Afriku
Běchu teho ſ pſchicźinu.
A we tamnych krajinach,
Hdźež te ſemjerźenja běchu,
Wutrali ßu wulki ſtrach,
Mało jemu wucźeknychu,
W roſpadankach nam'ka row
Huſto ludźi wjele ſtow.
Też we Sſerbach njeſboża
Lětßa ßu tak huſto byke,
Wohenjowe płomjenja
Ssu tak wjele ſaniczike,
Mnoſy ludźo ſhubichu
Statok a wſchu nadobu.
Ssmjercź wſchak też je khodźiła
Wokoło we ßerbſkim kraju,
A je huſto wotwjedła
Tajkich, kž ßo lubo maju,
Ach, a mój ßyn jeniczki
Wón też běſche mjes nimi.
Boże pucźe dźiwne ßu,
Dopóſnacź ßo njemóżeja,
Huſto w naſchim žiwjenju
Hinak naſche myßle dźeja,
Tola pſchi tym woſtanje,
Schtož Bóh cźini, dobre je.
Nimo ſaßo nětko je
Jene lěto Bożej' hnady,
Njech wſchak kóżdy kedźbuje,
Hacž wón njeje woſtał ſady,
Na tym pucźu k wěcźnoſcźi
Cźaß ßo wjazy njewrócźi.
Duž ßo Bohu dźakujmy
S nowa dźenß' ſa tajku hnadu,
So hacž ßem naß pſchiwjedł je,
A je dawał k wſchemu radu,
Kiž njech druhdy dźiwna je,
Wſchitko mudrje wuwjedźe.
Schto nam pſchichod pſchinjeße,
Ach, ſchtó móże dźenß' to prajicź,
Hacž naß ßnano njebudźe
Do ſtracha a ſrudźby ſtajicź,
Hacž ßnadź lěto pſchichodne
Sa naß njeb'dźe poßlednje?
Bóh chzył ſaßo žohnowacź
S nowa naß we nowym lěcźe,
Wſchitkim ſtawam ſboże dacź,
Njech nam ßkónzo hnady ßwěcźi,
So by jeho dobrota
K pokucźe naß wodźiła.

W Bukojnje, 29. dezembra 1906. **H. Falla,** g. p.

Budyska Bjesada

změje **njedźelu 30. dec.** wječor wot ½8 hodź. w Budyskej třeleŕni

hodowny swjedźeń

ze **spěwanskim koncertom,** kotryž młodźi studowacy Serbjo wuwjedu.

Hodowne dary, 75 np. z najmjeńša hódne, chcyłe so sobu přinjeſć.

Předsydstwo.

20 hriwnow za **Towarſtwo pomocy stud. Serbow** je so na kwasu knjeza kublerja Pětŕa w Bórku z knježnu Halmic z Wuric nahromadźiło,

Z wutrobnym dźakom kwituje **pokładnik.**

Wšitkim lubym krajanam doma a za Łužicomaj a też wšitkim nadobnym přećelam serbskeho naroda z tutym najwutrobniše, přećelske **zbožopřeća** k **Nowemu lětu 1907** scźelu, złożiwši z dobom dar za **„Serbski Dom"** w Budyšinje:

Po **25** hr.: knjez kan. faraŕ Jakub Herrman we Wotrowje.

Po **15** hr.: „Serbowka w Prazy (sobustawy po 1 hr.).

Po **10** hr.: kk. kubleŕ M. Žur w Njebjelčicach, kral. notar Michał Cyž w Budyšinje.

Po **5** hr.: knjez faraŕ Domaška w Budestecach, sekretar Delenčka w Marijnej Hwězdźe, faraŕ em. Jakub w Budyšinje, professor Dr. Muka w Freibergu, faraŕ Michał Wjesela w Königshainje, faraŕ Mrózak w Hrodźišću.

Po **4** hr.: kk. faraŕ Urban w Budyšinje, spisowaćel faraŕ em. Jakub Bart-Ćišinski w Kukowje.

Po **3** hr.: kk. senior Jakub Skala, faraŕ Mikł. Žur, direktor J. Nowak, tach. prědaŕ Šewčik w Budyšinje, faraŕ em. H. Dučman w Dubinje, faraŕ J. Křižan w Hodźiju, duchowny Voigt w Hodźiju, diakonus Nowy w Ketlicach, faraŕ B. Hicka w Kamjencu, wučeŕ Sommer w Budyšinje, teleg. assistent Kubjenc w Drježdźanach, kantor Buhr w Königshainje, faraŕ Matek w Barće, kapłan Andricki w Žitawje, wučeŕ em. Jenč w Kluču.

Po **2** hr.: kk. kapłan M. Mič w Radworju, wićežny kubleŕ Pětr Cyž w Kašecach, stud. theol. Jan Cyž z Kašec, kubleŕ Młynk w Ćemjercach, kantor Jan Symank w Baońju, wuč. em. Hermann Jurk w Budyšinje, kapłan Žur w Ralbicach.

Wſchitkim wyßokocźeſćźenym knjeſam, kotſiž ßu redakziju „Sſerbſkich Nowin" tute lěto ſ dopißami dobroćiwje podpjerali, praji ſa to najwutrobniſche „Saplacź Bóh" a pſcheje jim, kaž też wſchitkim cźeſćźenym cźitarjam a cźitarkam „Sſerbſkich Nowin": Daj Wam Bóh ſboże na lube nowe lěto!

W Budyſchinje, 29. dezembra 1906.

Redakzija „Sſerbſkich Nowin".

(K temu cźišću pſchiwoha.)